

གངས་ལྗོངས་ཆེན་མོ་གཞི་རྒྱ་རྒྱུ་ལྟོ་སྒྲིག་ཆེན་མོ།

༼ཕྱི་ཆ༽



[མ་ཕྱེ་ནས་ཨ་ཕྱེ་བར།]

ཆོག་མཛོད་ཙོང་མཁྱེན་ཆོག་ས་ཆུང་།
མེད་ཕྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཙོང་མཁྱེན་ཆོག་ལྷན་ཁང་།

༡༡། གངས་རྫོངས་མིག་མཛོད་ཆེན་མོ་

ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

། ཡོད་ཆ། །



[ཨ་མེ་ནས་ཨ་མེ་འི་བར་།]

སེར་ཤེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཙོང་མཆོག་ཁང་།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྟེན་ཨང་།

SJRB-0400

[illegible]

སེར་གྱེས་རིག་མཛོད་གྱིས་ཁྱ་ལྟོག་བྱས།

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཀྱིས་སློབ་རྒྱལ་ལྷན་ཁྲུལ་དེ་ཏུ་བཟོས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འབྲེལ་ས་སྒྲེལ་བྱས།

༣༠༣༣ ལོའི་ལྷ་བརྒྱད་པར་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས།

མེད་བྱེས་རིག་མཛོད་ཅ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

དཔེ་ཤིག་ལ། རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚུལ་ཤིག་ལ།

པར་སྐྱོན་གྱི་བདག་དབང་སེར་གྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལ་ཡོད།

དཀར་ཆག

ཚེ་མེད་ལཱ་ལོ་གསལ་བཤད།..... iii

ཁྱེ་མེད་ལཱ་ལོ་གསལ་བཤད། viii

༼མ༽..... ༡

༼ཙ༽..... ༣༣༧

༼ཐ༽..... ༤༧༥

༼ད༽..... ༤༥༧

༼མ༽..... ༧༤༠

༼ཞ༽..... ༧༤༧

༼ཟ༽..... ༧༧༠

༼ང༽..... ༧༠༤༠

༼ཡ༽..... ༧༧༠༣

༼ར༽..... ༧༣༠༧

༼ལ༽ ༡༥༩

༼ཤ༽ ༡༩༩

༼ས༽ ༡༩༠༠

༼ཏ༽ ༣༩༡༠

༼ཨ༽ ༣༩༩༥

བར་བྱ་སྒྲིལ་ཆེན་ ༣༥༡༠

ཅུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

ཆེག་མཛོད་ནི་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏུ་བེད་སྤྱོད་བྱས་དང་ཁྱེད་
བཞིན་པའི་ཐ་སྟད་ཀྱི་བང་མཛོད་ཅིག་རེད། འདི་ག་རྟེན་འདིར་སྐད་ཡིག་ཡོད་པའི་མི་རིགས་ཤིག་
ཡིན་ཕྱིན་རང་གི་སྐད་ཡིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཐ་སྟད་རྣམས་སྒྲིག་དང་འབྲེལ་བཤད་བྱས་ནས་ཕྱི་
རབས་རྗེས་འདི་ན་བ་རྣམས་ཀྱི་ནོར་སྐལ་དུ་འཛོག་ཅིང་ཡོད་པ་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཐུན་མོང་གི་
བྱ་གཞག་ཅིག་རེད། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནི་ཆེས་གནའ་པོའི་དུས་ནས་བྱུང་པའི་དབྱངས་བཞི་དང་།
གསལ་བྱེད་སྐུམ་ཅུ་འདུས་པའི་སྒྲིང་སྒྲོག་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་ཅིག་ཡིན་སྟབས། མིང་དང་། ཆེག་གི་ཐ་
སྟད་རྣམས་ཉ་ཅང་བུན་སྐུམ་ཆོགས་པོར་ཡོད་པ་སྟེ། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་བ་ཡས་
མས་ཙམ་ནས་དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་ཞིང་འབྲོག་གི་འཆོ་བའི་ཐད་ཀྱི་མིང་ཆེག་སྐྱ་འཛོམས་ཡོད་པ་མ་
ཟད། བོན་གྱི་མཁས་བ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྟན་དང་། ཅིས་སོགས་རིག་གནས་ཀྱི་ཐ་སྟད་མང་
པོ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་དུ་གཏོད་དང་། མདོས་དང་། ཡས་དང་། བྱུད་
བཅས་ཀྱི་ཆོག་སྐྱ་ཆོགས་དར་སྤེལ་གཏོང་བ་དེས་ཆོས་དང་རིག་གནས་སྟོར་གྱི་ཐ་སྟད་རྗེ་མང་དུ་
ཕྱིན་ཡོད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་ནས་བཟུང་བྱ་གར་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་
རྣམས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བ་ནས་བཟུང་རིག་གནས་སྟོར་གྱི་ཐ་སྟད་བུན་སྐུམ་ཆོགས་པོ་
འདི་བྱུང་ཡོད། དཔེར་ན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་དུ་བྱ་མི་སམ་རྩོུཅ་གནའ་པོའི་བྱ་
གར་གྱི་བརྗེས་སྤོང་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་དཔེར་མཛད་ནས་བོད་ཀྱི་[བརྗེས་སྤོང་རིག་པའི་གཞུང་
ལུགས་]བརྒྱད་མཛད་པ་དང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ནས་བྱུང་པོ་ཁྲི་སྟོང་ལྟེ་བཅན་གྱིས་
བྱ་གར་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་མང་པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ནས་རིམ་བཞིན་གསུང་རབ་དེ་དག་གི་

དཀར་ཆག་སྒྲིག་པ་[དཀར་ཆག་ཐུན་དཀར་མ་]དང་། [དཀར་ཆག་མཆིམས་ལུ་མ་]དང་། [དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ་]བཅས་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཐེན་སྲུ་སྲི་ལོའི་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་དུ་ཆོག་མཛོད་[སྒྲ་སྒྲོར་བམ་གཉིས་]པ་བཅས་ཚོམ་སྒྲིག་གནང་ཡོད་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་དེད་དུས་གོ་ལའི་ཁྱོན་ཡོངས་སུ་མི་རིགས་སོ་སོས་རང་རང་གི་སྐད་ཡིག་དང་། ཐ་སྙད་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཅིང་། བད་སྟོད་རིག་པ་དང་། སྐད་ཡིག་རིག་པ། ཆོག་མཛོད་ཚོམ་སྒྲིག་བཅས་ཀྱི་ལས་དོན་རྒྱ་ཁྱབ་དུ་དར་སྤེལ་གཏོང་བའི་སྐབས་འདིར། ང་ཚོ་མོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྐོར་གྱི་ལས་ཀའི་སྒྲུར་ཆད་དེ་ཁྱེས་བཅས་ཀྱི་སྐོན་ས་ཉ་ཅང་དལ་མོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།

སྤྱི་ལོ་༡༩༤༧ལོར་ཁོ་མོ་དབྱིན་ཡུལ་སུ་གོ་ཐེ་ལན་ཏེ་ལ་སློབ་ཁྲིད་བྱིན་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་ངས་དབྱིན་ཇིའི་ཡི་གེ་སྟོང་ཡས་འགོ་བརྩམས་པ་ཡིན། དེ་དུས་དབྱིན་ཇི་ཆོག་མཛོད་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ནང་དབྱིན་སྐད་དུ་གང་ཡོད་དེ་ཆོག་མཛོད་ནང་ཡོད་པར་ཤེས་བྱུང་། དེ་ནས་ངས་མོད་ཡིག་ལ་འང་དེ་འདྲ་ཞིག་བཅོས་ན་ད་གཟོད་མོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཡར་རྒྱས་དང་། སྐད་ཡིག་གཅིག་གྱུར་བྱ་བ་ལའི་བསམ་སློབ་འཁོར་བྱུང་། ཚུར་ཕེ་ཅིང་དུ་སླེབས་པ་དང་། སློབ་ཁྲིད་ལས་ཀའི་ནང་དུ་མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་གྱི་རྒྱན་སྟོད་ཐ་སྙད་གང་རག་བསྐྱུ་རུག་བྱས་པ་མ་ཟད། མི་རིགས་དཔེར་སྐྱོན་ཁང་དང་། ཡིག་བསྐྱར་ལས་ཁུངས། གྲང་དབྱངས་མི་དམངས་ཀྱན་ཁབ་རྒྱང་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྣ་ཚོ་ལ་ང་ཚོ་ཆང་མས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཁ་སྐད་གཙོ་མོར་བྱས་པའི་ཆོག་མཛོད་ཅིག་སྒྲིག་སྐབས་ན་ཕན་ཐོགས་ཡོད་ཚུལ་སྐོར་གྱི་འཕོད་སྒྲུབ་དང་། བཀའ་མོལ་ཐངས་མང་བྱས་པར་ཁོ་ཚོ་ཆང་མ་མོས་མ་སྐྱོན་ཡོད་ཀྱང་ལས་འགོ་བརྩམས་མཁན་དང་། འགྲོ་སོང་གཏོང་མཁན་མ་བྱུང་པས་ལོ་ཤས་ལྷག་སོང་། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༧ལོར་མི་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་ཚོ་དེའི་སྐོར་ལ་སླེང་མོལ་བྱས་པར་བརྒྱད་ཆོག་མཛོད་ཚོམ་སྒྲིག་གི་ལས་ཀ་འགོ་བརྩམས་པ་ཡིན།

ད་ལན་ང་ཚོས་[གངས་ལྗོངས་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་]འདི་ཉིད་ཚོམ་སྒྲིག་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲུར་ཡོད་པའི་སྒྲ་སྒྲོར་བམ་གཉིས་པ་སོགས་ཆོག་མཛོད་ཉིད་པ་རྣམས་དང་། མདོ་རྒྱད་གཞུང་

ལུགས་ཀླམས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་ཀླམས་བསྐྱུ་རུག་གང་ཐུབ་པའི་མང་གཞིའི་ཐོག་ཏུ། དེ་དག་གི་ནང་དུ་མ་
འདུས་པའི་ཞིང་འབྲོག་ས་ཁུལ་གྱི་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་དང་། རྒྱུ་གོས། འཛོལ་འཛོར་གྱི་ཐ་
སྟངས་གཙོ་བོ་ཀླམས་བསྐྱུ་རུག་གི་དང་ཐུབ་བྱས་ཤིང་། དེ་དག་ལ་གང་འཆོམས་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་
བྱས་ནས། སྤར་གྱི་ཆོག་མཛོད་ཀླམས་ལ་ཁ་གསོས་གང་ཐུབ་བྱས་ཡོད། ང་ཆོས་ཆོག་མཛོད་འདི་
ཉིད་ལྷག་བསམ་ཀླམ་དག་གི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་མཁན་ཀླམས་དང་། ཕྱི་རབས་
བོད་མའི་ཐེ་མཆོད་ལ་ཀླམས་ལ་ཐན་ཐོགས་ཅུང་ཟད་ཡོང་རེའི་བསམ་བསམ་ཙུང་ལྷག་བྱས་པ་
ཞིག་ཡིན། ཆོག་མཛོད་འདིའི་ནང་གི་ཆབ་སྲིད་སྐོར་གྱི་ཐ་སྟངས་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཐ་སྟངས་
གང་ཡོད་[བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་]དང་། [དག་ཡིག་གསར་སྒྲིག་][དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་
ཆེན་མོ་][རྒྱ་བོད་ཁྱིམ་ས་ལུགས་ཆོག་མཛོད་]སོགས་ད་ཡོད་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་ཀླམས་ཀྱི་ནང་དུ་
འབྲེལ་བཤད་རིམ་ལྔ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་སོར་བཞག་བྱས་ཡོད། དེས་ན་སྤར་ནས་ཆོག་མཛོད་འདི་ལ་
ཁ་སྐོན་གྱི་མཁན་བྱུང་ན་དེ་དུས་ཀྱི་ཆོན་རིག་ཐ་སྟངས་གསར་པ་ཀླམས་དང་། ཆབ་སྲིད་སྐོར་གྱི་
ཐ་སྟངས་ཀླམས་བོད་རྒྱ་དུ་ལེགས་པར་བསྐྱར་ནས་གསར་སྐོན་གནང་རྒྱུའི་རེ་བ་ལྟ།

ཆོག་མཛོད་འདི་ཉིད་ཙུང་ལྷག་བྱ་ཅུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི།
གསལ་གྱི་སྐུ་ཅུའི་གོ་རིམ་ལ་རྒྱུ་འདོགས་བཅེགས་འབྲུལ་གྱི་གོ་རིམ་ཀླམས། ས་སྐྱ་བསོད་
ནམས་ཅེ་མའི་བྱིས་པ་བདེ་འཇུག་ནང་གི་ཡི་གེའི་ཀླམ་བཤད་ཀྱི་གོ་རིམ་ལྷར་བཞོད་ཡོད། དེ་ཡང་
རྒྱུ་བ་གསལ་གྱི་སྐུ་ཅུ་དང་། དེ་ནས་གསལ་གྱི་ཀླམས་ལ་དབྱེད་པའི་གྲུ་སོགས་གོ་རིམ་
ལྷར་བསྐྱོན་པས་གསལ་གྱི་དབྱེད་པ་ལྷན་དང་། དེ་ནས་ར་མགོ་དང་། ལ་མགོ་ས་མགོ་ཅན་བཅས་
མགོ་ཀླམས་གོ་རིམ་བཞིན་བཞོད་པ། དེ་ནས་ར་འདོགས་དང་། ལ་འདོགས། ལ་འདོགས་བཅས་
འདོགས་ཅན་གྱི་གོ་རིམ་དང་། དེ་ནས་སྐུ་བཅེགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་དང་། མཐར་རྒྱུ་བ་ནས་སྐུ་
བཅེགས་བར་རིམ་བཞིན་འབྲུལ་ཡིག་ཀླམས་གོ་རིམ་བཞིན་སྤར་ནས་མཇུག་རྒྱུ་གསལ་བར་བྱས་
ཡོད། སྤེ་ཆོན་སོ་སོའི་ནང་གི་དམིགས་གསལ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་མ་རྒྱུར་ཅན་དང་། འ་རྒྱུར་ཅན་དང་།
ཀླམ་བཅད་ཅན་ཀླམས་རང་རིགས་ཀྱི་སྤེ་ཆོན་སོ་སོའི་གྲུ་མཐར་བཞོད་ཅིང་། སྐགས་ཡིག་

རིགས་རྣམས་ཀྱང་གསལ་བྱེད་སྡེ་ཆོན་སོ་སོའི་མཐུག་གཤམ་དུ་བཀོད་ཡོད། དེ་ལྟར་ཐོག་མར་རྟ་ངན་
རྒྱལ་གྱི་སྤྱ་འབྲེན་གྱི་དཔེ་ལྟར། སྤར་ཡོད་གྱི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་གི་ཐ་སྙད་དང་། ཞིང་འབྲོག་ས་
ཁུལ་གྱི་རྒྱུན་སྲོད་ཐ་སྙད། མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཡུལ་སྐད་ཡིག་ཐོག་ཏུ་མ་འཁོད་པ་རྣམས་
བསྟར་དུག་གང་སྟབས་ཏེ་ཆོག་མཛོད་འདི་ཉིད་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་པ་དང་། མི་རིང་བར་ཆོག་
མཛོད་འདི་ཉིད་སློབ་རིག་གི་ཆོག་མཛོད་དུ་བསྐྱར་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་བཀོད་པ་ཡིན།

གོང་གསལ་གྱི་གནད་དོན་དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་ང་ཆོས་སྤྱི་ལོ་༢༠༠༥ལོར་“བོད་ཀྱི་
རིག་གནས་སྤར་གཞི་ཆོག་ས་རྒྱུང་”ཞེས་པ་ཞིག་ཅ་འཇུག་ས་བྱས་ནས། མི་རྣམས་རིན་པོ་ཆེས་
ཆོག་ས་གཙོ་དང་། མཁན་པོ་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་དང་། ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོ་རྣམ་གཉིས་ཆོག་ས་
གཙོ་གཞོན་པའི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཤིང་། ཐུབ་བསྟན་ཕུན་ཆོག་ས་དང་། ཆོ་དགལ་ཆོ་དབང་ལྷ་
མོ། བཟ་རྩ། འབྲུག་ལྷ། ཀམ་དོན་བྲུག། དག་དབང་དབང་བྲག་ས་བཅས་ཆོག་ས་མི་བྱས་པའི་ལས་
ར་ཆོག་ས་རྒྱུང་ཞིག་ཅ་འཇུག་ས་བྱས་པ་ཡིན།

སྐབས་དེར་མི་རྣམས་རིན་པོ་ཆེས་ཆོག་མཛོད་ཆོམ་སྒྲིག་གི་ལས་འགོ་འཇུག་ས་བྱེད་དུ་རྒྱ་
སྒྲིང་ཁྱི་ལྷ་དང་། དེ་རྗེས་མཁས་དབང་རྣམས་པེ་ཅིང་དང་ཁྲེང་ཏོ་དུ་བཞུགས་ཆོག་ས་འདུ་ཐེང་
གཉིས་སོགས་ལས་ཀའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་གི་མ་ཐུན་སྦྱོར་གྱི་འགྲོ་སོང་ཆ་ཆང་གནད་སྦྱིན་མཛད་
པ་དེ་ལས། གཞུང་དང་། མི་སྡེར་སྤྱ་གང་གིས་ཀྱང་རོགས་སྦྱོར་མེད་པར་ལྷག་བསམ་དང་། སྤྱིང་
སྦྱོབ་ས་ཁོ་ནར་བཅངས་ཏེ། གང་ས་ལྗོངས་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ཆོམ་སྒྲིག་ཆོ་རྒྱུང་ཅ་འཇུག་ས་བྱས་
ཤིང་། དས་ཆོག་མཛོད་ཆོམ་སྒྲིག་པའི་འགན་ཁུར་རྒྱུ་དང་། མཁན་པོ་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་དང་།
མི་རྣམས་རིན་པོ་ཆེ། དཔེ་མཛོད་སྤྱི་ཁྲབ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོ་བཅས་ཀྱིས་ཆོམ་སྒྲིག་པ་གཞོན་པའི་
འགན་བཞེས། བོད་རིག་པའི་ཆོན་ཁག་གི་དགེ་ཆེན་དང་། རབ་འབྱམས་པའི་སློབ་མ། གཞན་ཡང་
མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་དགོན་པའི་བཤད་བྲུ་ཁག་གཅིག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་བསྟོན་ས་
པས་རྒྱུན་ལས་མི་སྤྱ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙམ་ཅ་འཇུག་ས་བྱས་ཤིང་སོ་སོ་ལ་ལས་འགན་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་
ཏེ་ལས་ཀ་འགོ་བརྩམས་པ་ཡིན། དེ་ནས་ང་ཆོས་སྤར་ཡོད་གྱི་ཆོག་མཛོད་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཆོག་

ནམས་གཞི་བཞག་གི་ཐོག་ཏུ་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཡུལ་སྐད་ནམས་བསྟུ་རུག་གང་ཐུབ་
བྱས་པ་དང་། གཏོ་མདོས། འབྲུང་ཅིས། གསང་སྤྲགས་བཅས་ཀྱི་ཐ་སྟད་ནམས་བསྟུ་ཅི་ཐུབ་བྱས་
ནས་ལོ་ངོ་ལྔ་འེང་ལ་ཐ་སྟད་གཅིག་འབྲུམ་ལྷ་ཁྱི་སྤྲག་ཙམ་སྟོག་སྤང་ནང་དུ་བཅུག་ཅིང་དེ་དག་ལ་
གང་འཆམས་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་བྱས་ཤིང་། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེད་ཁང་གིས་པར་སྐྱེན་དང་
འབྲེལ་སྤེལ་བྱ་རྒྱའི་ཐུགས་འགན་བཞེས་པ་རེད། དེ་ལྟའི་གཞུང་སྤེར་གང་གི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་
རྒྱབ་སྐྱོར་མེད་པ་དང་། ཆེད་ལས་ཀྱི་མི་སྣ་དང་། གཏན་འཁེལ་གྱི་ལས་གནས་མེད་པའི་ཆ་རྒྱུན་
སྟོ་པོའི་འོག་ཏུ་ལོ་ངོ་ལྔ་འེང་ལ་དཀའ་ངལ་ཁྲད་བསད་དང་། འབད་བཙོན་སྟོད་མེད་བཅས་ཀྱི་སྟོ་
ནས་ཆོག་མཛོད་འདི་ཡོངས་སུ་བྱུབ་པ་བྱུང་བ་ནི། ལས་དང་བྱ་བ་གང་ཞིག་བསྐྱབ་དགོས་ན་ཆ་
རྒྱུན་བཟང་ངན་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཙོ་བོ་སྟོང་སྟོང་བས་དང་། ཆོད་སེམས་ལ་རགས་ལས་ཡོད་པ་ར་
སྟོད་བྱུང་ཡོད།

སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༩ ལོའི་རྒྱ་བ་དང་པོའི་ཆེས་ཉིན་པེ་ཅིང་དུ། ཙོ་མ་སྤྲིག་པས་བྲིས།

ཞུ་སྤྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

རང་རེ་ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ། སྔོན་བྱོན་ཆོས་རྒྱལ་ལོ་བཅ་མཁས་པའི་དབང་པོ་
ནམས་ཀྱི་བཀའ་བློན་ལས། གསུང་རབ་ཀྱི་སྒྲེགས་བམ་རི་པོའི་གཏོས་དང་མཉམ་པ་ཡོད་ན་ཡང་།
དུས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་མང་པོ་ཞིག་ཅ་བརྒྱག་ཏུ་ཕྱིན་ཟིན་པ་དང་། གང་མང་
ཞིག་མེད་བརྒྱག་ཏུ་འགྱུར་ཉེན་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་སྤྱད་སྦྱོར་དང་དར་སྤེལ་བྱེད་རྒྱ་ནི། མི་རིགས་
འདི་ཉིད་ཀྱི་དུས་ལ་བབ་པའི་འོས་འགན་ཡིན།

དེ་ཡང་། གསུང་རབ་སྒྲེགས་བམ་དེ་དག་ནི། རྒྱ་ནེར་དང་རྩལ་མུ། ཟུངས་ཁྲག་བཅས་ཀྱི་
འགྲོ་སྐྱོང་བཏང་ཞིང་། རྩོད་སྒྲུབ་ལོ་རྒྱུ་ཀྱིས་མི་ཆེ་མོས་བསམ་ལ་བསྐྱུལ་བའི་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་
ཀྱིས་དབྱུང་ཞིབ་མཛད་ཅིང་། དབྱུང་འབྲས་ལག་ལེན་ལ་བཀའ་བའི་ཉམས་སྤྱོད་དང་གྲུབ་དོན་གྱི་
ཟིན་ཐོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན། མི་ལོ་སྤྱོད་ཐུག་དུ་མའི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་མི་རིགས་འདིའི་ཤེས་རིག་གི་
ཉིང་བཅུད་ཡིན་པ་དང་། གསུང་རབ་སྒྲེགས་བམ་དེ་དག་གི་བསྟན་དོན་པལ་ལོ་ཆེ་ཞིག་ནི་དེར་གི་
དུས་རབས་འདི་དང་མ་འོངས་པར་ཤིན་ཏུ་མཁོ་ཆེ་ཞིང་། མིའི་རིགས་སྤྱིའི་ཤེས་རབ་དང་ཀུན་
སྤྱོད་ལ་ལམ་སྟོན་བྱེད་ཐུབ་པའི་འོད་སྤྲེང་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད།

དེ་བས་ན་ ཡགོང་ས་ཡལྱུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཡང་ཡང་བཀའ་གནང་བའི་
དགོངས་དོན་བཞིན། བྱ་ཆད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་བླ་ཆོགས་དང་ཙུམ་སྤྲིག་ཁང་
གསར་འཛུགས་བྱས་ཏེ། བཀའ་བསྟན་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་ཆོས་བརྒྱུད་རིས་མེད་ཀྱི་མཁས་པའི་
བཀའ་ཙུམ་སྤྲིགས་བམ་དང་། བཙམས་ཆོས་གསར་རྟེན་གང་མང་ཞིག་ཞུ་སྤྲིག་འབྲེམས་སྤེལ་གྱི་
ཞབས་ཞུའི་ལས་གཞི་འདི་གཉེར་བ་ཡིན།

དུས་རབས་འདིར་ཆོན་ཅལ་ཤིན་ཏུ་དར་བ་དང་བསྐྱེད་ནས། རྫོག་བདེ་བ་དང་། སྤྱོད་བདེ་བ།

གཞུང་ཚིག་འཆོལ་སྤྲི་བ། འབྲེར་བདེ་བ་སོགས་སྐབས་བདེའི་དབང་གིས་སྤྲིག་པ་པོ་ནམས་འབྲུལ་
དེབ་ལ་དགའ་མོས་ཐེ་ཆེར་འབྲོ་བཞིན་པར་བརྟེན། དུས་རབས་ཀྱི་འགྲུལ་བའི་ཁ་ཕྱོགས་ཀྱི་དགོས་
མཁོ་དང་བསྟན་པའི་ཞུ་སྤྲིག་གི་ལས་གཞི་འདི་ནི། མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ནོར་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་རང་
རེའི་ཤེས་རིག་འདི་ཉིད་འཛིག་རྟེན་ན་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་། འདིའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་འཇུག་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་ཞི་བདེའི་དཔལ་ཡོན་འབྲེན་པའི་ལས་ཀ་རྒྱལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་
ཞེས་ཀྱང་བརྟེན་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ།

གསུང་རབ་ཞུ་སྤྲིག་བྱེད་སྐབས་མ་གྱི་ཆད་ལྡན་ཞིག་གཞི་ཅར་བརྒྱུད་ནས་ཞུ་སྤྲིག་བྱེད་རྒྱུ་
འབད་བཅོམ་བྱེད་ཅེས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྟོན་གྱི་སྟོལ་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་བར་ཤིང་ཆོ་སྐབས་ཅོམ་པ་
པོ་རང་ཉིད་དཔ། ཡང་ན་གཞན་གྱིས་ཞུས་དག་ཆད་ལྡན་བཏང་སྟེ་ཆོ་བ་ཡིན་པས་ཤིང་པར་ནམས་
སྤྱིའི་ཆ་ནས་དག་པོར་བཅི་ཆོག་པ་ཡིན། དེ་བས་ན་འདི་ག་ཅོམ་སྤྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་མ་དཔེ་ཆད་
ལྡན་འཆོལ་སྤྲི་བ་ཀྱིས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་ལའང་གང་བྱུང་དུ་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་བཞག་བྱ་རྒྱུ་
ཅ་དོན་དུ་བརྒྱུད་ནས་མ་གྱི་རི་མ་རི་བཞིན་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་སྤྲི་བར་འབད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། མ་
གྱི་ཆད་ལྡན་ལག་སོན་མ་བྱུང་ནའང་གང་ཐུབ་ཀྱིས་དག་པོ་ཡོང་བར་བཅོམ་བཞིན་ཡོད། གལ་ཏེ་
མ་གྱི་རང་ལ་ནོར་བ་མཛོན་གསལ་བྱུང་བ་དང་། རོགས་གནས་སུ་གྱུར་བ། ཡི་གེ་ཆད་ལྡན་བྱུང་བ་
སོགས་ལ་གསལ་དུ་གསལ་བཤད་ཀྱི་མཆན་བཏོད་ཡོད།

ཅོམ་སྤྲིག་ཁང་འདི་ནས་སྤྲིག་སྦྱོར་བྱས་པའི་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་ཆད་ལྡན་ནོར་བ་སོགས་བྱུང་བ་
མཐོང་ན་འབྲུལ་མར་ལེགས་བཅོས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ།

ང་ཚོའི་ཡིག་འབྲེལ་ཏུ་བྱང་ serajeyrigzodchenmo@gmail.com འདིའི་
བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བ་གནང་བའི་རེ་བསྐྱལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མཁྱོགས་པར་གཞིར་
བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྤྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤྲི་བ་ཀྱི་རི་མ་རི་ལེགས་སུ་གཏོང་དེས་ཡིན།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཅོམ་སྤྲིག་ཁང་ནས། གྱི་ལོ། ༢༠༢༢ ལྷ་ ༤ ཚེས་ ༢༤ ལ།

༼མ༽

མ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་བཅུ་དྲུག་པ། སྐྱེ་གནས་མཆུ་སྤྲ་དང་བཅས་པ་དང་། བྱེད་པ་མཆུ། ཉང་གི་ཚོལ་བ་མཆུ་གཉིས་སྟངས་པ། བྱེད་ཚོལ་བ་སྟོག་ཚུངས་སྤྲ་ལྟ། ① མིང་གཞིའི་ཤིན་ཏུ་མེད་ཡི་གེ་ཞིག་སྤྲ་གདངས་སྟོང་པ། ② སྟོན་འཇུག་གི་ཤིན་ཏུ་མེད་ཡི་གེ་ཞིག་ ③ རྗེས་འཇུག་གི་མོ་ཙམ་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་ ④ མིང་མཐའི་ཆ་ཤས་ཤིག་གིས་མ། པར་མ། ལག་བསྟར་མ། འོ་མ། གྲུ་བཞི་མ། སྟོབ་མ། གྲུ་བཞི་མ། དར་མ། རྩ་ཁོལ་མ། ⑤ མོ་རྟགས་མཆོན་པའི་བདག་སྤྲ་ཞིག་བཅུན་མ། རྩང་མ། མཁའ་འགྲོ་མ། སྤྲ་མ། རྫོས་གར་མ། ⑥ སྐྱེད་བྱེད་ཨ་མ། པ་མ། མིང་གི་ནས་གངས་ལ་སྐྱེ་བའི་ལམ་སྟེར་མ་དང་། སྐྱེད་བྱེད་མ། འབྲུང་བྱེད། ཡུམ། རབ་སྦྱོན་བཅས་སོ།། ⑦ མིང་གི་སྟོག་མ་དང་བར་དུ་འཇུག་པའི་དགག་སྤྲ་ཞིག་གང་ཡང་མ་བྱུང་། ང་མ་ཕྱིན། བལྟས་གྲང་མ་མཐོང་། གངས་ཀ་མ་ཆང་། དེར་མ་འགྲོ། ཆང་མ་འབྲུང་། དེ་འབྲུང་བྱེད། ས་མ་འགྲོག་བྲུ་མ་གྱི། ང་མ་ལུག་ཁ་མ་ཆར།

མ་ག་ར། [ལེགས]བོད་ཆེ་བདུན་པ།

མ་གེ་མ་གེ་དང་འབྲ།

མ་གུ་ར། [ལེགས]མེ་འོང་།

མ་གོ་ལེ། ཁྱི་སྟངས་ལྟེ་བཅན་སྐབས་བོད་དུ་བྱོན་ཏེ་བོད་རིན་པོ་ཆེ་མ་རྩྭ་དང་བསྟེན་པ་ནས་ཤིང་བྱེན་འབྲུམ་སྟོག་མར་བོད་ཡིག་ཏུ་སྤྲར་མཁན་རྩ་ཏུ་ཤར་ཞིག་

མ་རྒྱང་། མ་རྩའི་གཞི། ས་ཞིང་དང་། རྫོན་སྤྲུགས། ཞིང་ལས་ལག་ཆ་ཆེ་བ་སོགས་སྟོན་སྐྱེད་རྩ་ཆས་ནས་ཞིང་ལས་མཉམ་ལས་ཁང་ལ་རྒྱ་དུ་འདྲོག་པ། ཆོང་ལས་ཀྱི་མ་རྒྱང་བཅུགས་པ།

ལས་ཀའི་ལག་རྒྱུས་བཟང་ངན་གྱི་མ་ཁྲུང་ཤེས་བརྟེན་གཉིས་ཀྱི་རག་ལས་པ་ཡིན།
མ་ཁྲུང་མཉམ་འཛུགས་ལས་ལུགས། ངལ་རྩོལ་མང་ཆོག་ས་རང་མོས་གྱིས་སྤྲོད་འཇུགས་གྱིས་མ་
དབུལ་དང་། ཅ་དངོས། ལག་རྒྱུས་སོགས་པ་རང་གྲབས་བྱས་པ་མ་ཁྲུང་གི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་
ཞུགས་ཏེ། རྒྱ་ཁོར་མ་ཁྲུང་གཞིར་བཞག་མཉམ་དུ་དབང་བའི་མང་གཞིའི་འོག་ ཐུན་མོང་དུ་
གཉེན་སྦྱོར་དང་། ཐུན་མོང་དུ་ངལ་རྩོལ་བྱས་ནས་ཁེ་ལས་དམངས་གཙོས་དོ་དམ་དང་། རྩོལ་
བསྐྱོན་ཐོབ་སྦྱོར་བྱ་རྒྱ་གཙོ་བྱས་ཏེ། བསྐྱར་ཆད་ངེས་ཅན་ཞིག་སྤྱི་གསོག་ལ་བཞག་པའི་མཉམ་
སྦྲེབ་དབང་བའི་ལས་ལུགས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་

མ་ཁྲུང་ཐེབས་ཅན། གཏོང་སློའི་མ་ཅན།

མ་ཁྲུང་འཛོལ་བལྟག་ མ་ཁྲུང་དང་ཆོན་པ་ཀྱང་མི་གཞན་ལ་འཛོལ་བ།

མ་ཁྲུང་ལས་ལུགས། མ་ཁྲུང་འཛོགས་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ འདྲ་བར་དབང་བའི་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆ་
གཅིག་སྤྱད་བྱས་ནས་གཅིག་སྤྱད་བཀོལ་སྦྱོད་དང་ཁེ་གྲོང་རང་བཅུང་བྱས་ཏེ། མ་ཁྲུང་འཛོགས་
ཁྲུང་ས་བཞིན་ཁེ་བཟང་བཀོས་པའི་དཔལ་འབྱོར་ཅ་འཇུགས་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་རེད།

མ་སྐྱུང་མ། [ཡུལ] ལུག་བཞོ་རྒྱ་མེད་པའི་རིགས་ལ་ཟེར།

མ་སྐྱུང། རྫོག་མྱུང་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་སྐྱུང་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་bus ཟེར།

མ་སྐྱུང་བ་རྒྱ། རྫོག་མྱུང་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་སྐྱུང་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་bus network ཟེར།

མ་སྐྱུང་རྫོས་ཆོད། རྫོག་མྱུང་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་སྐྱུང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་bus frequency ཟེར།

མ་སྤྲེས་དག། སྤར་རྒྱ་གར་མ་ག་རྒྱ་ལ་ཁབ་གྱི་རྩ་ཞིན་པོ་ས་ལ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་གས་ཡིན་པ་
དེ་ཞིབ་ཞུགས་པོ་བརྒྱུད་པར་ཤུལ་ཐུན་ཐུང་ན་ལས་འདས། རྒྱལ་པོ་དེ་བཀའ་བསྐྱུད་པའི་
སྤྱིན་བདག་ཏུ་སྤྱར།

མ་བསྐྱུལ་དང་ལེན། གཞན་གྱིས་མ་བསྐྱུལ་བར་རང་གིས་མོས་ནས་བྱེད་པ། རང་ཉིད་བཅིངས་

འགྲོལ་ཐོབ་ཐབས་བྱེད་མཁན་མི་དཔངས་ཆོར་མ་བསྐྱལ་དང་ལེན་གྱིས་རོགས་རམ་བྱེད་པ།
མ་བསྐྱལ་རང་མོས། གཞན་གྱི་བསྐྱལ་ལུག་ལ་མི་སྟོས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མོས་པ། སྤྱི་པན་གྱི་
བྱ་བ་མ་བསྐྱལ་རང་མོས་གྱིས་བྱེད་པ།

མ་བསྐྱོས་པའི་སྡེ་ཆན་བཟ། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། བཅུ་ཆན་གསུམ་པ་མ་
བསྐྱོས་པའི་སྡེ་ཆན་ལ། དགེ་སྲོང་མ་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། ཉི་མ་རྩ་བ་ནས་ཆོས་སྟོན་པའི་
ལྷུང་བྱེད་དང་། ཟས་བྱིར་ཆོས་སྟོན་ཟེར་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། གོས་བྱིན་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། གོས་
བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། བྱུར་འཇུག་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། འདུག་
པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། འབྲེང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། ཟས་སྦྱོར་དུ་འཇུག་པའི་ལྷུང་བྱེད་དེ་བཅུ་ལོ།

མ་སྐྱས་པ། [རྟིང] མ་གྲུས་པ་འཕམ་བྱེད་གསོད།

མ་ཁ། ཁའི་མ་མགལ།

མ་ཁ་ཤི། ཉེ་ཆོང་གི་དངོས་རྒྱས་དེའི་མ་རྩའི་རིན་གོང་ལས་དཔལ་འབར་གྱུར་ཉེ་ཁེ་སྤྱིད་མེད་པར་
གྱུར་བ་ལ་མ་ཁ་ཤི་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

མ་ཁང་། ཁང་པ་ལྟེ་བ།

མ་ཁའི་ཡུལ། ཁ་ཆེའི་སློབ་དཔོན་མོ་ཏ་སྤྱ་ཉིས་ཁ་ཆེའི་ཆོས་ལུགས་ཐོག་མར་འཇུགས་པའི་ཡུལ་
ཡིན་པ་འོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་སུ་བཤད།

མ་ཁོངས། ① སྤྱི་འཕེལ་བྱེད་པ་གྱི་ཁོངས། ② ཨ་མའི་ཁོངས་གཏོགས།

མ་ཁོམ་པ། མི་དཔ་བ། ལས་བྲེལ་གྱིས་མ་ཁོམ་པས་འགྲོ་ལོང་མ་བྱུང་།

མ་ཁེམས། རྩ་བའི་ཁེམས་སྟེ་རྩ་ཁེམས་ལ་གོ།

མ་ཁེལ་བའི་ཚུལ་བཞི། སློབ་དཔོན། མཆེད། ལུམ། ཡི་དམ་རང་སེམས་གྱིས་མ་ཁེལ་བཞིའོ།

མ་འཇུལ་བ། རང་གི་ཡུལ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་སྟེ། སྤང་ཡུལ་ལ་མ་འཇུལ་བའི་ཤེས་པ་དཔེར་ན་
བུམ་འཛིན་དབང་མཛོན་དང་། རྣམ་མཁུན་ལྟ་བུའོ།

མ་འཇུལ་བའི་ཤེས་པ། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ། ཆོད་མའི་གཞུང་རྣམས་སུ།
རྟོགས་བྲལ་མ་འཇུལ་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་པ། ཤེས་པ་ལ་རྟོགས་བཅས་དང་རྟོགས་མེད་གཉིས་

སུ་དབྱེ་བའི་ཆོག་མཐོང་མེད་ཤེས་པ་ལ་ཟེར།

མ་ག་རྒྱ། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་སུ་ཡོད་པའི་གནའ་རབས་ཀྱི་ཁྱོད་ཁྱེད་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། དེར་སང་
ཉིན་དུ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་པའི་ཉར་མངའ་སྡེའི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་ཅིང་།
སློབ་དཔོན་ཐང་ཐན་ཇོ་གི་ལམ་ཡིག་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བ་ལས། རྒྱ་གར་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་
ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཚུ་བོ་གཞུང་བཀའ་མ་ཐག་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་དའི་ལྷོ་རྒྱ་བ་གྱི་མཆམས་ལེ་
དབར་བཞི་བརྒྱའི་ས་ན་ཚུ་བོ་ནི་རྒྱ་དང་། དེ་ནས་ལེ་དབར་རྒྱག་ལྷག་ཅན་སོང་བའི་ལྷོ་རྒྱ་བ་
དུ་རྩོམ་གདན་མཆོད་ཉན་དང་། མ་རྒྱ་བོ་རྩིའི་གཙུག་ལག་ཁང་། དའི་མདུན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་
བཅས་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། མ་ག་རྒྱ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ནི་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ལྷོ་བ་སྟེ། འདི་ལ་
ཁ་ཅིག་གིས་བྱིང་འཛིན་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་ཉམས་དཀའ་ཞེས་བསྐྱར་ཁྱེད་རང་ལུགས་སུ་
དབུས་གྲུང་འཆང་ཞེས་པ་ཡིན།

མ་ག་གཅིང་ལོ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱོད་དུ་ཐོག་རྩོད་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཚུ་བོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ཚུ་ལོ་
དུ་ཐོག་རྩོད་གི་རྒྱུ་རྒྱུད་ནས་བྱུང་ཞིང་བྱང་ཐོས་སུ་རྒྱ་གསུམ་ཉེ་རང་ལྷ་རིང་མཆོའི་ནང་དུ་འབབ།
མ་ག་ལ། དེ་ཐོས་སོགས་ལ་སྤྱི་བའི་ལུང་མའི་རིགས་ཉ། སྤོང་པོའི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་༡༠~༢༠ཅན་ཟེན་
པ། རྒྱ་བ་ལྡང་སྤྱའམ། སྤྱ་དཀར་འཇམ་ལ་སྤྱ་སོགས་མེད་ཅིང་སྤུང་མཐུག་སྟོམས་པ།
དབྱེ་བས་སློང་མོ་རྒྱར་གསུམ་གྱི་ཉམས་ཅན། རོ་ཁ་ལ་བསྐྱ་བ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། རྒྱས་པས་སློ་
བའི་ནད་དང་། འབྲུམ་ནད་ལ་སོགས།

མ་གི་གཤམ་ཕྱོགས། མ་གིའི་ཁྱོད་ཁྱེད། མ་གིའི་གནས་ཚུལ་ལ་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་པ།

མ་གི་ཉ། གླ་ཅི་དང་། སྒན་མ། རེ་རལ། སྟོག་སྤྱ་ནམས་སྤྱའམ་ཐོབ་བྱས་ནས་གོ་དགོས་པའི་སྤྱི་མིང་
ཞིག་སྟེ། དཔག་བསམ་ལྟོན་ཤིང་ལས། དབང་པོའི་མེ་ཉོག་མ་གི་ཉ། གསུམ་པ་འབྲུལ་མ་གི་ཉ།
རེ་རལ་ཤིང་གི་མ་གི་ཉ། སྟོག་སྤྱ་སྟོང་གི་མ་གི་ཉ། མ་གི་ཉ་ལ་མང་བཤད་དོ། ཞེས་དང་། དེ་ཅུ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉར་
མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མ་གི་ཉ་ཞེས་གླ་ཅི་དང་། སྒན་མ་རེ་རལ་སྟོག་སྤྱའི་མིང་། ཞེས་སོ།
མ་གུས་པའི་ལུང་བྱེད། ལུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྒྱའི་ནང་གསལས། དགེ་འདུན་གྱིས་བསྟོས་

པའི་ཆོས་ལྷན་གྱི་བྱ་བ་ལ་ཤད་སྐྱེད་མེད་པར་མ་གུས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདའ་བཤོ།
མ་གུས་པས་འགོག་པ། འགོག་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དགག་བྱ་མི་འདོད་པའི་བྱ་བའི་
དངོས་པོ་ཞིག།
འགོག་བྱེད་རང་གི་མངོན་འདོད་གང་ཡོད་ཀྱི་བསམ་འཆར་བསྟན་པའི་སྟོན་མ་གུས་པའི་ཆིག་
རྒྱར་ཏེ་འགོག་པའི་རྒྱན་ཞིག་གི་མིང་།
མ་གཤམ་མེད་ཀྱི་མོག་ལ་སྟོས།
མ་གོང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མ་ཁྱད། མདོག་སྟོད་ཀར་རམ་ལྗེད་གྲུ་ཡིན་པའི་ཁོར་བྱའི་རིགས་ཤིག་མར་གད་ཀྱང་འབྲེ།
མ་ཁྱུ། ① ཨ་མ་ཁྱུ་མོ། ② བྱད་མེད་ཁྱུ་མོ།
མ་སྟོ། ཁང་པའི་གཞུང་སྟོ་ཆེ་ཤོས།
མ་གྲུབ། བྱ་ལས་གང་ཞིག་མཐའ་མ་བྱིན་ཞིང་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་དོན།
མ་གྲུབ་པ། མེད་པ། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ།
མ་གྲུབ་པ་བཞི། གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གང་ཡང་རྒྱང་བ་ལ་མ་གྲུབ་པ། ཐེ་ཆོམ་ཐོས་ནས་མ་
གྲུབ་པ། གཞི་མ་གྲུབ་པ་བཅས་བཞི་ཡོད།
མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས། རྩོད་གཞིའི་སྤྱིང་དུ་རྟགས་བཀོད་པའི་ཆེ་རྟགས་དང་རྩོད་གཞི་གང་རྒྱང་
ཤིས་བྱ་ལ་མི་སྤྱིང་ནས་མ་གྲུབ་པའམ། གཉིས་ཆར་སྤྱིང་ཀྱང་ཆོལ་བའི་ངོར་མ་གྲུབ་ནས་མི་
སྤྱིང་པའི་གཏན་ཆིགས།
མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་གསུམ། གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྤྱང་ལས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་དབྱེ་
ན། དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྫོང་ངོར་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཆོལ་བ་ལ་སྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་སྟེ་གསུམ་མོ།
མ་གྲུབ་པའི་རྟགས། མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་སོ།
མ་རྒྱད། ① ཨ་མའི་རིགས་རྒྱད། ② རྟོང་ཕྱོགས་ཤིས་རབ་ཀྱི་ཆ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་རྒྱད།
མ་རྒྱད་ཀྱི་བྱ་གྲུ་བྱ་གྲུ་གཤོར་ལོ། རྒྱུན། མགུལ་རྒྱན། གཏུ་བྱ། འོག་བགས། ཐལ་ཆེན་ཆེན་བྱ་

4

མ་འགགས་གསལ་བ། རང་གི་སེམས་ལ་འཆར་སྒྲུང་བཟང་ངན་བར་གསུམ་འགོག་པ་མེད་པར་
གསལ་བ།

མ་བསྐྱེགས་རང་འགྲིགས། འབད་ཚེ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་འགྲིགས་པ། དུས་སྐབས་མ་
བསྐྱེགས་རང་འགྲིགས།

མ་བསྐྱེགས་ལྷན་གྲུབ། འབད་ཚེ་མ་མ་བྱས་པར་རང་ལྷགས་གྱིས་གྲུབ་པ། དལ་ཚེ་ལ་མ་བཟོས་
པར་བྱས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་མ་བསྐྱེགས་ལྷན་གྲུབ་ཡོང་མི་སྲིད།

མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན། རོ་བོ་ཉོན་མོངས་ཅན་མེན་པས་མ་བསྐྱེབས་པ་དང་། རྣམ་སྟོན་ལ་
བཟོས་ནས་དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཆ་ནས་སྒྲུང་དོར་བཅུང་སྟོམས་སུ་བཞག་པའི་
ཆོས་རྣམས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་ཞེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྟོང་གི་འཛིག་རྟེན་དང་། ཉག་པའི་ཆོས།
སེམས་ཅན་གྱི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་ལྟ་བུའོ།

མ་འཕྲོག་ཀྱང་ཆུག་མ་འདོད་པའི་སྐད་ཆ་འོད་པར་བརྗོད། དཔེར་ན། ཁྱོད་གྱིས་ཉག་པར་མ་འཕྲོག་
ཆུབ་སྐད་ཆ་རྒྱང་འོད་གྱིས་ལྟ་བུའོ།

མ་ངན་དགོན། དཔུ་རྩོད་དགོན་ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་མེ་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༨ལོར་
བཅུ་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བཙན་ལྷ་རྩེར་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མ་ངེས་པ། ① གཅིག་ཏུ་ངེས་གཟུང་མེད་པ། འཆི་བར་ངེས་ཀྱང་ནམ་འཆི་མ་ངེས་པ། ② མ་གོ་བ།
སྒྲུང་ལ་མ་ངེས་པ།

མ་ངེས་པ་གཉིས། དགེ་སྟོང་ཞིག་ཁྲིམས་ཐོགས་མེད་པར་དཔེན་པར་སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་ཡོད་པའི་
གནས་སུ་བྱུང་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འདུག་པའི་ཆེ་གནས་དེར་མི་ཆངས་སྟོང་བྱར་རུང་མི་
རུང་གི་ཁྱད་པར་ལས་དགེ་སྟོང་དེ་ལ་པམ་ལྷག་ལྷུང་བྱེད་གསུམ་གང་བྱུང་མ་ངེས་པ་འཕམ་
དངོས་པོ་མཐའ་གང་དུ་འགྱུར་མ་ངེས་པའོ།

མ་ངེས་པ་དྲུག་ ༡ ཐུན་མོང་དང་། ༢ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། ༣ མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་
ཡོད་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བྱུང་བ། ༤ མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཡོད་ལ་མཐུན་

ཕྱོགས་ལ་བྱུང་བ། ༥ གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཡོད་པ། ༦ འགལ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་ག་
མ་དེས་པའི་རྟགས། མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་དང་དོན་གཅིག་
མ་དེས་པའི་རྟགས་གཉིས། ཐུན་མོང་བའི་མ་དེས་པའི་རྟགས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་དེས་པའི་
རྟགས་སོ།།

མ་དེས་པའི་རྟགས་དུག་སྤྲིད་པ་བར་དོའི་སྐབས་སུ་མ་དེས་པའི་རྟགས་དུག་ནི། ༡ གནས་དེས་མེད་
དེ་ཅེ་ཐང་སྟོང་ཁང་སྟོང་ལ་སོགས་པར་ཡུད་ཅམ་དེ་སྟོད། ༢ རྟེན་དེས་མེད་ཐམ་བུར་མཆོད་
རྟེན་སོགས་ལ་ཡུད་ཅམ་དེ་བརྟེན། ༣ སྟོད་པ་དེས་མེད་སྐད་ཅིག་དེ་ལ་སྒྲ་ཆོགས་བྱེད། ༤
ཐམ་དེས་མེད་རིགས་དུག་གི་ཐམ་སྒྲ་ཆོགས་མཐོང་ཡང་མི་ཐོབ། ༥ ཕྱོགས་དེས་མེད་ལྟ་དང་
འདྲེ་སྤྲིན་བར་དོའི་འགྲོ་བ་སྒྲ་ཆོགས་དང་ཡུད་ཅམ་དེ་འགྲོགས། ༦ སྤང་ཚུལ་དེས་མེད་ཡིད་
ཀྱི་འཆར་སྟོ་བདེ་སྤུག་སྒྲ་ཆོགས་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་ལྡོག་བྱེད་པའི་སྤང་བ་འཆར་བའོ།།

མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས། གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྤང་བ་སུམ་གྱི་ནང་གསེས། ཕྱོགས་ཆོས་བྱུང་ཁྱེད་
བྱུང་བ་ལ་ཐེ་ཆོས་བསྐྱེད་པ་འམ་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནལ་མ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གང་རུང་དུ་མ་དེས་
པའི་རྟགས། དཔེར་ན། སྤྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གཞལ་
བྱ་ནི་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀར་ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པས་གཅིག་ཏུ་མ་དེས་པའོ།།

མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་གཉིས། གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྤང་ལས་མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་ལ་དབྱེ་
ན། ཐུན་མོང་བའི་མ་དེས་པ་དང་། ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་དེས་པ།

མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྤང་། དངོས་སུ་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་བ་འམ།
བྱུང་ཁྱེད་རྟགས་དེ་ལས་སྟོ་འདོགས་མ་ཆོད་པར་ཐེ་ཆོས་གྱི་ལྷག་མ་འདུས་པའི་གཏན་ཆོགས།
མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་གསུམ། དེ་སྤྱི་བྱི་དངོས་བྱི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས། ལྷག་ལྷན་གྱི་
མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས། དེ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་སོ།།

མ་དེས་པའི་རིགས། རིགས་གང་ཞིག་གནས་སྐབས་ཐེག་པ་གཞན་དུ་བསྐྱར་དུ་བྱང་བ།
མ་དེས་པའི་ས་པ་བརྒྱད། རྟོག་དཔྱོད་འགྲོད་
གཉིད་ཁོང་ཁློ་བ། ཆགས་དང་ང་རྒྱལ་ཐེ་ཆོས་སོ།།

མ་སྦྱུན་བྱ་བ་ལལ། [ཡུལ] མ་ཡིག་ལ་བསྟུང་ཏེ་བྱ་ཡིག་བསྟུགས་ནས་ཁྱུས་དག་གཏོང་བ།
མ་དདུལ། འཕེལ་སྦྱེད་ཡོང་སའི་རྩ་བའི་དདུལ། འཛུགས་སྦྱུན་གྱི་ཆེད་དུ་མ་དདུལ་གསོག་འཛོག་
བྱེད་པ།

མ་དདུལ་གྲབས་གསོག་ ལས་དོན་ཞིག་སྟེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཐབས་ཤེས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་མ་དདུལ་
གསོག་འཛོག་བྱས་པར་གོ།

མ་དདུལ་མཉམ་འདུ། བྱ་ལོན་ལེན་པ་དང་། རོགས་མ་ལེན་པ། མ་དདུལ་བསྦྱར་བ་སོགས་པའི་
ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་མ་དདུལ་དག་མཉམ་འདུ་དང་འགྲོ་རྒྱུག་ཐུབ་པ་བྱས་པར་ཟེར།

མ་དདུལ་འབྱུང་ཁུངས། མ་དདུལ་འབྱུང་སའི་ཡུལ། ཡང་ན་མ་རྩ་འབྱུང་ཁུངས་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་
གངས་ཡིན།

མ་དདུལ་གཞན་སྟོང་། ཆེད་སྟོང་མ་དདུལ་པེད་སྟོང་བྱེད་ས་གོ་འཛོལ་བྱས་པ།

མ་དདུལ་ཁུངས་གསལ་མེད་པ། མ་དདུལ་གྱི་ཡོང་ཁུངས་གསལ་པོ་མེད་པས་གཞུང་རྒྱ་དང་།
གཞན་ལས་སྒོག་བརྒྱུད་ཁུངས་པའི་དོགས་གཞི་ཡོད་པའི་རྒྱ་ལོར་བ།

མ་གཅིག་ཞེས་ལྷུ་མ་སྤིང་། དེ་བ་ཐེངས་སྟོན་པོར་བཀོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་འགའ་ཞིག་གོ་བདེ་བར་
བྱས་ནས་བཀོད་བར། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༠༦༩ལོར་ཡབ་ཞེས་རྟོ་རྟེ་རྒྱལ་
མཆན་དང་། ཡུམ་རྒྱ་གར་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་མིང་པོ་ལྷ་དང་སྤིང་མོ་གཅིག་འབྱུངས་པ་ལས་སྤྲས་
བཞི་པ་ལྷུ་མ་སྤིང་མ་འདི་འབྱུངས། ཡུམ་ལ་མཁའ་འགྲོ་མའི་མཆན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཆང་བ་ཞིག་
བྱུང་བར་གྲགས། དགུང་ལོ་བཅུ་བཞིར་བཞེས་པའི་ཆེ། ཡུལ་དེའི་སྤྱེས་པ་ཨ་བ་ལྷ་རྒྱལ་ཐེར་
བ་ཞིག་ལ་བག་མར་བཏང་བས། ཁྱིམ་མ་བཞེད་དེ། ཁྱོ་ལ། ཁྱོད་རང་ཡང་ཆོས་ཀྱིས། ར་ཡང་
ཆོས་བྱེད་བྱས་པས་ཉན་དུ་མ་བཏུབ་པས་སྟོ་བརྩ་མཛད་དེ། ཁྱོ་ག་དང་བལ། ལོ་བཅུ་བདུན་
ནས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཁྱ་མ་ཁྱའི་བྲག་རྒྱ་མ་མཛད། མས་རྒྱུད་དང་སྤྱབ་ཐབས་མང་
པོ་འང་ཁོང་ལ་བསྐྱབས། ཉམས་ཞིག་གི་ཆེ་རྩ་ལོ་རྩེ་བས་ཡི་དམ་ལ་དབང་ལེན་པའི་རིག་མ་
མཛད་པའི་ཆེ། བདེ་ཆེན་དཔལ་པོ་བཅུ་དྲུག་དང་། ཞིང་སྟོང་གི་མཁའ་འགྲོ་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ཞལ་
མཛོང་། རིག་མ་བརྒྱུད་ཀའི་ཉམས་ཤེས་ལྟ་བུ་མ་དང་རང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཀ་ལ་ཡུམ་དུ་མཛོང་། ཁྱ་

བ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཐེག་ལའི་ཉམས་འབར། དེ་བྱིན་ཆད་སྒྲ་མ་དང་རང་ཉིད་ཐ་མལ་དུ་མ་མཐོང་
གསུང། སྒྲ་མའི་ཞལ་ནས་ལོ་བཞིར་མཆོམས་ཆོད་ཅིག་གསུང་བ་བཞིན་བྱས་པས། མི་ལས་
དུ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མང་པོའི་ཞལ་མཐོང། དེ་ནས་མཆོམས་བྱེ་ལ་རི་
ཁོང་དུ་སོང་ཞིག་གསུང་བ་བཞིན་བྱས་པས། བདུད་ཀྱི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་ནོན།
ཁྱད་པར་དུ་རྫོང་གོང་འོག་ལ་སྒྲ་བ་བཞི་བཞི་བཞུགས་པའི་ཆེ་ཉི་ཆེ་འོག་ན་ནོན་པ། ལུས་གང་
འདོད་དུ་སྒྲུལ་བསྐྱར་ཤེས་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་གོ་བ། རྒྱང་གར་འདོད་དུ་
འཛོངས་པ་སྟེ། དངོས་བྱུང་བཞི་ཐོབ། དེ་ནས་སྐུ་ལོ་རྩ་བས་ཁྱུང་པོའི་ཐད་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས།
འཁོར་བ་སྤུ་བ་ལ་ཉི་གནས་སུ་ཁྱིད་དེ་ཤལ་ཏུ་བྱོན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ས་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་
༡༠༧ལོར་སྐད་གྲུང་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དྲུག་བཞེས་པའི་ཆེ་གཞན་གྱིས་དུག་བྲངས་པས་གྲོངས།
ལོ་དེར་མ་གཅིག་དགྲུང་ལོ་ཉིར་བརྒྱད་ཡིན། ཤལ་ཏུ་བྱོན་ནས་སྐུ་ལོ་སྤྱི་ལོ་བ་སོགས་
དགོངས་རྒྱུ་གས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་མཛད། སྤྱི་ལོ་༡༠༧༥པའི་ཆུ་སྤུལ་ལོ་མ་གཅིག་དགྲུང་ལོ་
སོ་གཅིག་ནས་བཅུམས་ཉི་ལོ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བར་ཆད་ཐངས་བདུན་བྱུང་སྟེ། ཉིན་རེ་བཞིན་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲན་མ་ཅམ་རེ་ཉམས་པས། ལུས་ཁམས་ཀྱང་མི་བདེ་བར་བྱུར་ཏེ། སྤྱི་
ལུས་བྱ་བ་དང་འབྲུམ་སྤུས་ཁེངས་པ་དང། སྤར་གྱི་བདེ་བ་ཤོར་བ་དང། གཏོར་མ་བྱ་གཅན་
གྱིས་མི་ཟ་བ་དང། སྤྱིན་སྟེག་གི་མེ་མི་འབར་བ་དང། ཐ་མལ་གྱི་ཆགས་པས་བརྒལ་བ་དང།
མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་ཀྱི་གསེབ་ཏུ་འགྲོ་མ་རྣམས་ཀྱི་རྟགས་ཅན་གྱི་ནད་ཅིག་བྱུང་བར།
སྒྲན་དབྱེད་དང་རིམ་གྲོ་མ་བྱས་པ་མེད་ཀྱང་མ་པན། སྤྱིའི་གཙུང་པོ་རྩེ་འཁོན་སྤུ་བ་ཞབས་ཏོག་
བྱས་ཏེ། དིང་རིར་དམ་པའི་བྱང་དུ་བྱིན་པས། དམ་པའི་ཞལ་ནས། ཨེ་ཞལ་འཕྲོར་མ་ལོ་གསུམ་
གྱི་གོང་ནས་བར་ཆད་ཐེགས་བདུན་བྱུང་འདུག་པ་གསུང། དེ་ཁོ་ནར་ལགས་ཞུས་པས། མ་
ཉེས་པ་གང་ལགས་ཞུས་པས། ཅ་བའི་སྒྲ་མ་དང་དམ་ཆིག་ཉམས་འདུག་གསུང། སྒྲ་མ་སྐུ་ལོ་
རྩ་བ་ལགས། དམ་ཆིག་ཉམས་པར་མ་ཆོར་ཞུས་པས། སྒྲ་མའི་བཀའ་མ་བྱུང་བ་གཞན་གྱི་
ལས་རྒྱ་བྱས་འདུག་པ། དམ་ཆིག་ཉམས་པའི་ཟས་ཐོས་འདུག་པ། ཁས་སྒྲངས་གྱི་དམ་བཅའ་
ཉམས་འདུག་པ། སྒྲ་མའི་བཞུགས་སྟན་བཞིང་འདུག་པ། སྒྲ་མ་ལ་དབང་ཡོན་མ་སྤུལ་བར་

འདུག་པ། དམ་ཆས་མ་བསྟེན་པར་འདུག་པ་གསུང་། ད་ཅིས་ཕན་ཞུས་པས། ཐབས་ཡོད། བྱ་
 མོ་ནག་མོའི་སྐོང་དགེ་བ་དང་། ལུག་ཤ་ལག་པ་གཡས་པ་གཅིག་ཆང་ཐོད་པ་གང་། བྱ་མོ་
 གཞོན་ཏུ་མ་བདུན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གདུང་ཞིག་དང་། རྒྱལ་པོའི་བཞུགས་སྟན་ཞིག་
 དང་། ཅ་བའི་སྒྲ་མའི་ཞབས་ཆེས་རྣམས་ཁྱེད་ཤོག་ཅིག་གསུང་། དེ་ནས་རྗེ་འཕྲོན་ཕུ་བས་དེ་
 དག་གའས་སུ་བྱས་ཏེ་ཕུལ་བར། རྒྱལ་པོའི་བཞུགས་སྟན་དེ་ལ་ཕུལ་གསུང་། སྒྲ་མ་དང་མཉམ་
 པ་གསུམ་གྱི་ལས་རྒྱ་གྱིས། རྟེན་ལ་སྐྱོར་བ་གྱིས་ལ་ཁྱེད་རང་ཞུས། བྱ་མོ་བདུན་ཞབས་ཆེས་
 ལ་ཕུལ། བྱ་མོ་ནག་མོའི་སྐོང་མཆོན་མར་ཆུག་ལུག་ཤ་དང་ཆང་ལ་མཆོད་པ་གྱིས། དུས་གྱི་
 སྤེལ་མ་བཅག་དམ་ཆས་ཀྱི་རུ་མ་མ་བཅད་གསུང་ནས། ཤ་དེ་ལ་དཔོན་གྱིས་བཅུ་ལ་ཐུག་
 དེ། ཆང་ཐོད་པོར་གང་པོ་ལ་རྩབ་སྐྱོར་བྱས་པས་འཁྱུང་ཆད་དེ་བྱུང་སྟེ། དམ་པའི་ཞལ་ནས།
 ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་མའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཅིགས་པ་འདྲན་ནམ་གསུང་། ངས་མི་ཤེས་མ་འདྲན་ཞུས་
 པས། ཞེ་རྒྱལ་འབྱོར་མ་འདི་དེ་ལ་རྩུན་ཟེར་བ་འདུག་དེ་ཙུག་བྱ་དགོས་པ་དེ་དམིན་གསུང་ནས་
 ཕྱག་རྒྱུ་བ་པས་བརྒྱལ་སྟེ། དེ་སངས་པ་དང་ཕམ་ལེར་ཤེས་པར་བྱུང་བས། དམ་པའི་ཞལ་
 ནས། ཞེ་བདེན་གསུང་། དེ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་མད་པར་འདུག་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་བདག་རང་གིས་
 མི་འདྲན་པ་ཅི་ལགས་ཞུས་པས། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་མ་ལ་དབང་ཞུས་ནས་དབང་ཡོན་མ་ཕུལ་པར་
 འདུག་པ་གསུང་། བདག་གིས་ལུས་ཡོངས་སྦྱོང་ཕུལ་བ་ལགས་ཞུས་པས། ཁྱོད་ཀྱི་རིན་དུ་པ་
 དང་མིང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཁབ་དར་ལྷག་ཅན་དང་། ཉན་གཤེག་བསྐྱེད་ནས་གདའ་བ་གསུང་།
 དེ་བཀའ་བབས་ཏེ་རིན་པ་ཡིན་གསུང་བྱུང་ཞུས་པས། ཁོང་གིས་ཁྱོད་ཀྱིས་རིན་པ་གནང་
 འདུག་པ་གསུང་། ད་ལོ་ན་རྗེ་ལྟར་བཞི་ཞུས་པ་ལ། རིགས་བརྒྱད་ཆོགས་སོགས། གདུང་ལ་
 འབུལ་བ་གྱིས། ས་འབུམ་ལ་ཞལ་བ་གྱིས། མར་མེ་ཐོང་གསུང་། དེ་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་སྐོ་
 ང་དེ་བྱུང་ནས་ང་ལ་ཐོད་ཅིག་གསུང་པས། དེར་སྐོང་བྱུང་ཅ་ན་ནག་ལྟང་གིས་སོང་འདུག་པས།
 དེ་ཡང་མར་གསང་ནས་བཤེགས་དང་གསུང་། བཤགས་པས་ནང་ནས་ཁྲག་ནག་ལྷིག་ལྷིག་པ་
 ཞིག་བྱུང་བས། དམ་པའི་ཞལ་ནས། ཁྱོད་ཀྱི་ཐེག་ལེ་དེ་ལོ་གསུམ་གྱི་གོང་། སྒྲ་བ་གསུམ་གྱི་
 མཆོངས། ཉའི་དགོང་མོ་དུས་དེར། སྐགས་པ་ནག་པོ་གཞོད་སྦྱིན་པེ་བ་སྤྲ་ལ་ཆོས་སྦྱོང་བྱེད་

བ་ཞིག་གིས་ཁྱིའི་འདུག་པས། ད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འདིས་པན་ཡོང་ཅིག་གསུང་། ད་རུང་དང་
 མདུ་འོག་གསུང་། དེར་སྒྲ་མའི་རིགས་བརྒྱད་ལ་ཆོག་པ་སོགས་གསུང་བས། བ་སྟེན་རྩོ་
 སྤུས་དཀར་ཡུ་བྱ་བའི་སྤྲ་མ་རྒྱུད་དགེ་བཤེས་ལ་གཡག་ཅིག་གིས་སྒྲ་བྲངས་པའི་འབྲུལ་བ་སྒྲ་
 བདུན་ཅུ་བྱས། གཞུང་ལ་མར་མེ་བཙུགས། ཤལ་གྱི་འབྲུལ་བ་ལ་ཞལ་བ་བྱས། དཀོན་གཉེར་
 བཙུགས་པས། དེ་ནས་ཀྱུ་ཁམས་ཤིན་ཏུ་བཟང་བས་དམ་པ་དེ་རྒྱུ་ཆེ་བར་དགོངས། གསེར་
 ཞོ་གསུམ། ཆོག་པ་འཁོར་བཟང་བ་ཞིག་ ཁྱ་རྟེན་གྱི་བཞགས་སྟན་རྣམས་འབྲུལ་བ་ཁྱིའི་
 གནས་གྱི་དཔོན་མོ་བཙུན་རྒྱུད་མ་དང་བཅས་སྟེལ་སར་མེབས་པར། དམ་པ་དེར་རིའི་བྱར་ཁང་
 ར་བཞུགས་པ་དང་མཛའ་བས། དམ་པའི་ཞལ་ནས། ངའི་གསེར་རྒྱུར་ཐོངས། ཆོག་པ་འདིར་
 གྱིས། དེ་ནས་ཁྱ་ཅག་གཉིས་ལ་རིངས་པོ་ཡོད་གསུང་། དེར་ཆོག་པ་ལ་ཁྱར་གསོལ་ནས།
 བཙུན་རྒྱུད་མའི་ལག་པ་ནས་གཞུང་སྟེ་བོན་པོ་གྲོན་ཆུ་ལ་བཙོལ། རྣལ་འབྱོར་མ། ཁྱ་ཅག་
 གཉིས་འདིར་རོ་གསུང་ནས། བལ་ཡུལ་དུ་ར་མ་དོ་ལའི་དུར་ཁྲོད་དུ་སྟེལ་བ་སོགས་གནས་མང་
 བོར་རྣལ་འབྱོར་བ་གྲུབ་ཐོབ་མང་པོ་དང་མཛའ་ཞིང་སྐད་ཅིག་ལ་བྱིན། ལྷ་མང་པོའི་ཞལ་ཡང་
 གཟིགས། བྱིར་དེར་རིར་འཁོར་དུས་ཞག་བཙུད་གྲུ་ལོན། དུས་བྱིས་ཤིག་ན་སེ་མཁར་རྒྱུད་བ་
 དེར་རིར་ཆོག་པ་འཁོར་ཞིག་ལ་བྱོན་པའི་དུས་ཁོར་དང་མཛའ། ཐིག་མའི་གཤགས་བྱུང་བ་ཞུས་
 པས། དེའི་སྒྲ་རོལ་དུ་འདི་དང་འདི་རྣམས་བྱུང་ལས་ཆེ་གསུང་བ། ཐིགས་བྱུང་བས་དད་བ་
 སྟེས། སངས་རྒྱས་བ་ཟེར་བ་དེ་ཁྲོད་ལགས་སམ་ཞེས་ཞུས། སེ་རྒྱུད་བན་དེ། ཞ་རྒྱུད་མ་ལ་
 བསྟོམ་འདུག་སྟེ་གདམས་བ་མི་འདུག་སེ་ཆོད་པོ་ལ་གདམས་བ་འདུག་སྟེ་སྟོམ་མི་འདུག་སྟེར་
 བོ་དཔེ་དཀར་འདིས་ཀྱང་བར་ཆད་བྱེད་མ་ཉན་ཟེར། དེ་རྟེན་རྩོ་འཁོར་ཕུ་བ་དང་ལྷུ་མ་སྤོང་
 གཉིས་སྤྲ་བྱི་ལན་གཉིས་སེ་རྒྱུད་པའི་རྩར་བྱིན། ཅི་ཡོད་ཕུལ་བས་མཉེས་ནས་དབང་རྒྱུད་མ་
 གཏོགས་གདམས་བ་རྩོགས་པར་གནང་། བྱིས་ཡུལ་དུ་འདྲེན་བྱུན་བྲངས། དབང་རྒྱས་པར་
 མཛད་བ་ཞུས། འོངས་སྟོད་དཔག་ཏུ་མེད་པས་མཉེས་པར་བྱས། དེ་ནས་མ་གཅིག་ཉིད་གྲུབ་
 བ་བརྟེས་ཏེ། ཡུལ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་དང་མོན་པོད་གྱི་གནས་གཉན་ཟེར་བ་མང་པོར་བཞུགས་ཏེ་
 ཐུགས་དམ་མཛད་བ་དང་། གཞན་ལ་དག་པའི་སྤྲ་བ་མང་པོ་བསྟན་བ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་།

ཐུ་མར་བརྟེན་པ་ཡང་སྤར་གྱི་ཐུ་མ་དེ་དག་དང་། དཔྱི་ཏ་མེ་རོ་ཅ་ན་དང་། དཔལ་ཆེན་གྱི་ལོ་
དང་། བྱ་ཉངས་ལོ་ལྔ་བ་དང་། ཡེ་རབ་བརྒྱུ་མས་ལ་ཡང་གཏུགས། མ་གཅིག་འདི་ལ་དཔལ་
མག་ལོ་བྱ་པས་ཀྱང་བྱག་མཛོང་རྩམ་པོ་རྩི་ཞེས་བྱ་བའི་བྱ་བ་ཐོབ་དེས་ཀྱང་མ་གཅིག་ཕྱག་རོལ་
ཏུ་སྦྱལ་བ་དང་མཛུལ། འགོ་ས་ཁྱག་པ་ལྟས་བཅས་ཆོས་འཁོར་ཞིག་གི་གྲལ་དབུ་མཛད་པའི་
སར་སྤེ་སྤོང་འཛིན་པ་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བྱ་འདུས་པ་ལ། ཁོང་གི་ཉེ་གནས་མས་ཅོད་ཅིང་བརྒྱལ་ལན་
བགྱིས་པར། མཁས་བརྒྱུ་མས་ཀྱིས་མ་བྱ་བ་ན། མ་གཅིག་ཉིད་ལྷ་ཅེ་སྒྲོམ་པས་བཀའ་དང་
བརྟན་བཅོས་གང་ལ་ཡང་མཁས་པའི་ཕྱལ་དུ་བྱིན་པར་ཀུན་ལ་མཛོན་དུ་གྱུར། འགྲོ་དོན་རྒྱ་
ཆེན་པོར་མཛད། མདོར་ན་མ་གཅིག་འདི་ནི་སྦྱལ་བ་ལོ། གསང་སྤགས་ཆགས་ལམ་ལ་བརྟེན་
པ་རྒྱུས་ཀྱི་མིག་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྲ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་
པའི་ས་སྦྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༡༧༧ལོར་སྤྱུག་ཤེགས།

མ་གཅིག་ལབ་སྟོན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༥ལོར་འཁྲུངས། རང་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་
ན་སྟོག་ཤོགས་མེད་དུ་མཆིན། ལོ་བཅུ་གསུམ་སྐབས་མ་ཡུམ་གྲོངས་པ་དང་སྟོན་འཆོ་རིན་ཆེན་
འབྲུམ་གྱིས་ཁྲིད་ནས་བཤེས་ཨ་སྟོན་གྱི་བྱང་དུ་བྱིན། དེར་ཨ་མཚོད་སྟོག་ནས་ལོ་གསུམ་
བསྟན། རང་ལོ་བཅུ་དྲུག་སོན་པ་དང་དགེ་བཤེས་ཀྱི་བཀའ་བཞེན་བྲ་ཐང་དུ་བྲ་བ་མཛོན་ཤེས་
ཅན་གྱི་སྟོབ་ཆོགས་སྟོང་པའི་གྲལ་དུ་བཏང། ལབ་སྟོན་སྟོག་ལ་ཉ་ཀྱང་མཁས་པས་བྲ་མཛོན་
གྱིས་ལབ་སྟོན་སྟོད་ལྟ་དུ་གཟིགས་ནས་འབྲུམ་དང་། ཉི་མེ། བརྒྱད་སྟོང་པ་སོགས་སྟོག་བཅུག་
དེ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང། རང་ལོ་ཉི་ཤུ་སོན་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༧ལོར་ཤིང་སྤག་ལོར། ཐུ་མ་བྲ་པའི་
བཀའ་བཞེན་སྟོ་སྟོན་བསོད་ནམས་རྒྱ་མའི་བྱང་དུ་དབང་ཞུ་བར་བྱིན། སྦྱ་འབྲུམ་ལྷ་ལྷ། ཁྲིས་
མ་ལྷ་ལྷ། བདེ་མཚོག་མཁའ་འགྲོ་རྒྱ་མཚོ་སོགས་གསང་སྤགས་ཀྱི་དབང་ལུང་རྟོགས་པར་
ཐོབ། སྐབས་དེར་ནལ་འཁྱོར་རམས། སངས་རྒྱས་ཐོད་པའི་རྣམ་འབྲུལ་ཐོད་པ་རྩ་བ་དང་ཐབས་
ཤེས་བསྐྱེགས་ནས་སྤམ་བརྒྱད་སྤེལ་ན་འགྲོ་དོན་འཕེལ་བ་ལུང་བརྟན་ཀྱང་། བདུད་གྱི་བར་
ཆད་དུ་དོགས་ནས་ནན་གྱིས་དབྱང། བ་དམ་པ་འཕན་ཕྱལ་ཉི་ཤུག་ཏུ་བཞུགས་སྐབས། ལབ་
སྟོན་བྲ་ཐང་དུ་བཞུགས་པར་ཐོས་པས་དམ་པ་བྲ་ཐང་དུ་བྱོན་ནས་ལབ་སྟོན་དང་མཛུལ་འབྲང་།

གནང་། མ་གཅིག་གིས་དམ་པ་ལས་ཞི་བྱེད་ཀྱི་གདམས་ངག་མང་པོ་ཞུས། དགྲུང་ལོ་ཉིར་
གསུམ་པར་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༥༥ ལོར་ལན་གཅིག་འདམ་བྱ་དབྱེ་ཆུང་དུ་སྐྱེས་ལྷ་མོ་ལོ་ལོ་ལོ་
བདག་ལྷ་མོ་སྟོན་བྱ་བའི་ནང་དུ་སྟོག་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཐོད་པ་རྩ་བ་བཞུགས་པ་དང་
འཕྲད། དེ་འདྲུས་པས་བཟའ་མིར་སོང་། དེ་ཡང་[མ་གཅིག་ནམ་བཤད་] ལྟར་ན། ལྷ་མོ་ཐོད་
པ་རྩ་བ་དང་འདྲུས་རྗེས་དབྱས་ལྷ་མོའི་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ཏེ་དགྲུང་ལོ་ཉིར་བཞི་པའི་ས་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་
༡༠༥༩ ལོར་སྐབས་བྱུང་པ་འཁྲུངས། འདི་ལ་མཆོན་དངོས་སྐབས་སྐྱུང་ལུང་པ་ཞེས་ཟེད། དེ་ནས་
ཡུལ་གྱི་མི་ཁ་གཡོ་བའི་ཆེད་དུ་དྲགས་པོར་བྱོན་ཏེ་ལོ་གཅིག་བཞུགས། དེ་ནས་ཀོང་པོ་བྱོན་
ཏེ་དགྲུང་ལོ་ཉིར་བདུན་པའི་ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༩༡ ལོར་སྐབས་བྱུང་ཆེན་འཁྲུངས། འདིའི་
མཆོན་དངོས་ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་ཟེད། དེ་ནས་དགྲུང་ལོ་སུམ་བཅུ་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་
༡༠༩༩ ལོར་སྐབས་མོ་ཞིག་འཁྲུངས་པར་བྱུང་ཆུང་མ་ཟེད། མཆོན་དངོས་ལ་འདྲུས་སྟོན་མ་ཡང་
ཟེད། དགྲུང་ལོ་སོ་བཞི་པར་འཕེན་ཡུལ་སྐྱུང་མང་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་སོ་ལྔ་
པར་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༩༩ པའི་ས་སྐྱུལ་ལོར་མཁའ་འགྲོའི་ལུང་བསྟན་ལྟར་སྐབས་ནམ་བཞག་སྟེ་ལ་
སྟོད་དུ་བྱོན་ནས་སྐྱེས་ཆུང་གཉིས་དང་མཇུག། སྟོན་སྟོན་ལས་པག་མོ་ལྷ་ལའི་དབང་དང་། དགེ་
བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་ཞུས། དེ་ནས་དིང་རིར་བྱོན་ནས་དམ་པ་དང་མཇུག། ཆུང་སེམས་སྐོར་གྱི་
གདམས་ངག་མང་པོ་ཞུས་ནས་སྐྱེས་པ་གཅིག་དང་ཞག་གསུམ་པར་དམ་པའི་བྱང་དུ་བསྐྱད། དེ་
ནས་སྟོན་སྟོན་བསོད་ནམས་སྐྱེས་དང་། པ་དམ་པ་ནམ་གཉིས་ཀྱི་ལུང་བསྟན་ལྟར་དགྲུང་ལོ་སོ་
བདུན་པ་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༩༡ པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོར་ཟངས་རི་མཁར་དམར་དུ་ཕེབས་ནས་གདན་ས་
བཏབས། དགྲུང་ལོ་བཞི་བཅུ་པའི་སྐབས་སུ་མ་གཅིག་ལ་བ་སྟོན་ཞེས་མཆོན་སྟོན་བོད་ཁམས་
ཡོངས་ལ་བྱུང། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༩༦ པའི་མེ་གྱི་ལོར་ཡབ་ཐོད་པ་རྩ་བ་སྐབས་
ཆེ་བ་དང་། སྐབས་མོ་གཉིས་ཟངས་རིར་བསྐྱུལ། ཁོ་རང་རྒྱ་གར་ཏུ་ལོག་ལོ་དེར་པ་དམ་པ་ཟངས་
རི་མཁར་དམར་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། དེ་ལྟར་མ་གཅིག་གིས་སྤྱི་ཆེ་རིལ་པོར་དམ་ཆོས་བདུད་
གྱི་གཙོད་ཡུལ་ཟབ་མོ་ཉམས་སུ་སྐྱུངས་ནས་དགྲུང་ལོ་གོ་དགྲུ་པ་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༥༣ པ་རབ་བྱུང་
གསུམ་པའི་ཆུ་བྱ་ལོར་སྐྱུ་གཤེགས། [དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་] དང་། [མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་]

ནམས་ལས་དགུང་ལོ་གོ་ལྔ་པར་སྐྱ་གཤེགས་པར་གསུངས། [དེབ་ཐེར་སྟོན་ལོ་] ལས། སྐས་
མོ་གཉིས་དང་སྐས་གསུམ་བཅས་བསྟོམས་པས་སྐས་མིང་སྤང་ལུ་འཁྱེད་པར་བཤད། མ་
གཅིག་ནམ་བཤད་ལས། ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་མ་གཅིག་གི་སྐས་ཡིན་པ་གསལ་བ་དང་།
དེབ་སྟོན་ལས་ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་མ་གཅིག་གི་ཡང་ཆ་ཡིན་པར་བཤད་ནི་མི་འགལ་ཏེ།
འཕེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་ཁྱབ་གྱི་མ་གཅིག་ནམ་ཐར་ལོ་རྒྱས་ལས། སྐས་ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་
དང་། ཡང་ཆ་ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་ཞེས་སྟེ་གཉིས་བྱུང་ཡོད་འདུག

མ་གཅིག་བྱ་གཅིག་མ་ལ་བྱ་གཅིག་ལས་མ་བྱུང་བའི་མ་བྱར་མ་གཅིག་བྱ་གཅིག་ཟེད།

མ་གཅིག་ཞེས། འདི་ཉིད་ཡབ་ཞེ་རྩེ་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཡུམ་རྒྱ་གར་ལྷ་མོ་གཉིས་ལ་རབ་བྱུང་
དང་པོའི་ཆུ་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༠༦༩ ལོར་ཡུལ་བ་བྱག་ན་སྐྱ་འཁྱེད་སྐྱ་ཡུམ་ལ་སྦྱིར་བརྒྱ་ཅན་གྱི་
མཆོན་ནམས་དང་། རྩེ་བྲག་ཏུ་ཉེ་བཞུགས་བརྒྱ་དམར་པོ་རྩ་བ་གསུམ་པ། ལུ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་
ན་རིན་པོ་ཆའི་ཐེང་བ་གསུམ་སྟོར་དུ་ཡོད་པས་ཉེ་བར་སྤེལ་བས་པ། སྟག་པོ་གཉིས་ལ་གཡུང་
བྱུང་རིས་ཤེ། ལུ་མ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་དུང་བརྒྱ་ཉར་འབྲེལ་བ་ཤེ། ཐེང་ཐོག་ན་རལ་གྱི་ལྷན་ལ་
ལཱའི་མདོག་ཅན་རྒྱ་ཡིག་གིས་མཆོན་པ། སྟོན་མཆོམས་ན་ཉི་ལྔའི་རྒྱལ་མཆོན་འཁོར་ལོ་ཉོག་
དང་བཅས་པ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་། མ་གཅིག་དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞིར་ཐེབས་སྐབས་ཡུལ་དའི་སྟེས་
པ་ཨ་བ་ལྷ་རྒྱལ་བྱ་བ་ཞིག་ལ་བག་མར་བཏང་བས་བྲིམ་མར་བཞེད། ཁྱོ་ལ། ཁྱོད་རང་ཡང་
ཆོས་ཀྱིས། ང་ཡང་ཆོས་བྱེད་གསུངས་པས་ཁྱོ་ཡིས་ཉན་དུ་མ་བརྟུབ་གཤེས་སྟོ་རྩ་མཛད་དེ་
དེ་ནས་བྲལ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བདུན་ནས་ཉི་ལུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་སྐྱ་མ་མའི་བྲག་རྒྱ་མ་མཛད།
སྐས་རྒྱུད་དང་སྐབ་ཐབས་མང་པོ་ཡང་ཁོང་ལ་བསྐྱབས། སྐྱ་མའི་ཞལ་ནས་ལོ་བཞིར་མཆོམས་
ཆོད་ཅིག་གསུངས་པ་བཞིན་བྱས་པས་བདུན་ཀྱི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཐེལ་གྱིས་ནོན། ཁྱང་
པར་དུ་རྩོད་གོང་ཐོག་ལ་སྐྱ་བ་བཞི་བཞི་བཞུགས་པའི་ཆེ་ཉི་ལྔ་ཐོག་ན་ནོན་པ། ཡུམ་གང་འདོད་
དུ་སྐྱལ་བསྐྱར་ཤས་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱད་གོ་བ། རྒྱུང་གར་འདོད་དུ་འདོངས་པ་
ཉེ། དངོས་བྱུབ་བཞི་ཐོབ། མ་གཅིག་དགུང་ལོ་ཉིང་བརྒྱད་ལ་ཐེབས་སྐབས་སྐྱ་མ་མ་དགོངས་
པ་རྩོགས་པས་མའི་སྐྱར་སྟོང་བ་མོགས་དགོངས་པ་རྩོགས་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། དགུང་

ལོ་སོ་གཅིག་ནས་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་བར་ཆད་དུ་གསལ་བ་བདུན་བྱུང་སྟེ་ཐབས་ཅི་བྱས་ཀྱང་
མ་ཐོན་པས་ཟླ་ལོའི་ཕྱ་བས་ཞབས་ཏོག་བྱས་ཏེ་དིང་རིང་དམ་པའི་བྱུང་དུ་ཕེབས། དམ་པའི་
བཀའ་བཞེན་མཛད་པས་བར་ཆད་ནམས་བསལ་ཏེ་སྒྲུབ་མས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་བཟང་བར་གྱུར་
པས་དམ་པ་དེ་བཀའ་རིན་ཆེ་བར་དགོངས། དུས་བྱིས་སེ་མཁར་རྩེད་པ་དང་མཛུམ་ཏེ་
གདམས་པ་ཞུས་པས་དབང་རྩེད་ཞིག་མ་གཏོགས་གདམས་པ་རྩོགས་པར་གནང། དེ་ནས་མ་
གཅིག་ཉིད་གྲུབ་པ་བརྟེན་ཏེ་ཡུལ་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི་དང་མོན་པོད་ཀྱི་གནས་གཉན་ཟེར་བ་མང་པོར་
བཞུགས་ཏེ་ཐུགས་དམ་མཛད་པ་དང་། གཞན་ལ་དག་པའི་སྤང་བ་མང་པོ་བསྟན་པ་སོགས་
ཤིན་ཏུ་མང་བར་མཛད། སྤྲ་མ་ཡང་གོང་སྤོས་པ་རྣམས་དང་། བརྟེན་ལྷོ་ལོ་ཙུ་ག་ དཔལ་ཆེན་
ཁྲ་ལོ་དང་། ཕྱ་ཐེངས་ལོ་རྒྱ་བ་དང་། ཡེ་རབ་པ་རྣམས་ལ་ཡང་གཏུགས། མ་གཅིག་འདི་ལ་ཕག་
མོ་བྱ་བས་ཀྱང་གཏུགས། དེ་ལྟར་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ནས་མཐར་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྱ་
བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩ ལོར་སྤྱུ་འདས། སྤར་སྤངས་ཀྱང་གཏུང་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བྱུང། མདོར་ན་མ་གཅིག་འདི་ནི་གསང་སྔགས་ཆགས་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་
རྣམས་ཀྱི་མིག་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།

མ་གཅིས་སྟུམ། གཅིས་ཞེས་པ་བརྟེན་པ་སྟེ་གཅིན་པ་ཡང་ཡང་བཏང་བའི་དོན་ཡིན་ལ་འདིར་མ་
གཅིས་ཞེས་པ་ཡང་ཡང་བཏང་ཡང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མ་བཏང་བ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་དུ་སེམས་པ་དག་
འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་ཞེས་བྱུར་མཁར་སྒོ་ཤོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་
མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས་གསུངས།

མ་བཅོས་རྒྱ་ཆ། ལས་སྟོན་བྱས་མེད་པའི་རྒྱ་ཆའི་རིགས་དངོས་སྟོར་ཆོགས།

མ་བཅོས་པ། མ་བཅོས་པའམ་རང་གྲུབ།

མ་བཅོས་པར་སྟོད་ལ་ཞོག མཉམ་པར་བཞག་པའི་རང་སེམས་ཀྱི་རོ་པོ་ལ་བལྟས་ནས་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་སེམས་ལ་རྣམ་རྟོག་བཟང་ངན་བར་མ་གང་འཆར་བ་དེ་རང་ལ་བཅོ་བཅོས་དང་
དགག་སྒྲུབ་མ་བྱེད། སེམས་ཁོ་རང་གར་འགྲོའི་སར་ཏྲ་ཁ་སྟོད་པ་ལྟར་ཞོག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་
པར་བཀའ་བརྒྱད་པའི་སྤྲ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཁྲིད་ཡིག་ཁག་ལས་གསུངས།

མ་ཆགས་པ། དགེ་བའི་སེམས་བྱུང་བཅུ་གཅིག་གི་ནང་གསེས། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་ཡོ་བྱུང་སོགས་
ལ་མ་ཆགས་པ་སྟེ་ཆགས་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ཉེས་སྦྱོང་ལ་མི་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ།
མ་ཚུང་། ཨ་མའི་སྤིང་མོ་ཚུང་བ།
མ་ཆེན། ཟས་གཡོས་སྦྱོར་བྱེད་མཁན།
མ་མཆིག་མཆིག་གི་མ་ཁོད་དང་དོན་གཅིག་
མ་མཆིས་པ། [རྫིང་]མེད་པ།
མ་མཆུ། མ་ལེ། མ་མཆུ་སོར་གསུམ་ཁ་ལ་བཅུག་ནས་ན་ཆ་བསྐྱན་པ།
མ་མཆོག་གཞུ་ཡི་མ་མཆོག་
མ་འཆམ་པ། བན་ཚུན་འཁོན་འཛིན་བྱུང་བ།
མ་འཇུག་ས། སྤྱལ་ཆིག་སྟེ། ལས་ཀ་གང་བྱས་ཀྱང་ནོར་འཛོལ་དང་པམ་ཁ་མེད་པ་འབྱུང་བེས་བྱ་
དགོས་པའི་དོན། འདི་ལ་མ་འཇུག་ས་ཅེས་འབྲི་སྟོན་ཡང་འདུག་
མ་འཇུག་པ། རྫོག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་unloaded ཟེད།
མ་རྩེ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞེ། ཞི་བྱེད་བརྒྱད་པ་བྱི་མའི་སྟོན་བྱ་རྣམས་ལས་བྱུང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཀྱན་
དགས་སྟོག་པ་ཉེད་ཀྱི་མ་རྩེ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞེའི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསྐྱུས་དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་སྟར་བཞོད་
པར། ༡ རྩོམ་སངས་རྒྱུས། འཁྱུངས་ཡུལ་གྱི་རྩ་བ་ཟངས། བ་མ་ལ་མདོ་སྟེ་ཡོད་པའི་གཅེས་
ལྷག་མ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། དམ་པ་ལ་དད་པས་བྱ་མོ་བརྒྱད་དགུ་ཙམ་དང་འགྲོགས་ནས་དམ་པའི་
མདུན་བྱིན་ནས་གདམས་ངག་ཞུས་ཏེ་བྱིར་ཡུལ་དུ་ཐེབས། ལོ་དགུ་བསྟོམས་པས་རྟོགས་པ་
ཤར། མ་རྩོམ་སངས་རྒྱུས་གཤེགས་པའི་ཆེད་དམ་པས་མཁྱེན་ནས། ཀྱན་དགའ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་མོ་
སྟོར་དུ་སངས་རྒྱུས་དང་འབྲུད་པའི་མི་གཅིག་འཆེ་བཞེན་འདུག་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ངོས་སམ་
གསུང་། ཀྱན་དགས་དེ་དམ་པ་རང་ཉིད་མ་ལགས་སམ་ཞུས་པས། ར་མིན། ར་དང་འབྲ་བ་
གཅིག་འདུག་གསུང་། ཨེན་ཙམ་ན་རྩོམ་སངས་རྒྱུས་ཐོངས་ནས་སྦྱར་སྦྱངས་པས་འཇའ་འོད་
ཀྱིས་ཁེངས་སོ།། ༢ འཁྱུངས་ཡུལ་རྩོམ་གསེར་བཙུན་མ། ཡུལ་ཞ་མ་པ་དུག་བདག་དམ་པའི་

སྤྱན་སྒྲར་འགྲོ་བྱས་ནས་པ་ལ་གྲོས་ཀྱིས་བསམ། པ་ཡིས་མ་འགྲོ་ནལ་འབྱོར་པ་དང་བཅུན་མ་
 ཆོས་ལུགས་མི་མ་སྤྱན་ཟེར་ཡང་། དེར་བྱིན་ནས་གདམས་པ་ཁྱེས་བས་མིང་ལ་དོ་སྤོད་ནས་
 གདམས་པ་ཤར། ཤིན་ཏུ་སྤྱབ་པ་ལ་བཙོན། ལོ་བརྒྱ་ཐམ་བ་སྤུལ་སྤྱོད་སྤོངས་པའི་རྗེས་སུ་ནས་
 མཁར་འཇམ་ཁེངས། རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྤྱད་དང་རིང་བསྐལ་མང་དུ་བྱོན་ནོ། ༣ རྗེ་མོ་སྤྱན་
 རྒྱུད། འཁྱུངས་ལུལ་ལ་སྤོད་སྤྱོད་བཞུགས་ནས་པ་ལ་གདམས་པ་ཁྱེས་ནས་ཉམས་
 སུ་སྤྱངས་བས་བྱུང་བ་ཐོབ། དམ་བ་གཤེགས་ནས་ཀྱང་སྤྱང་འཁོར་དུ་བཞུགས། ལོ་བརྒྱད་ཅུ་
 ཅ་གཅིག་ལ་འདས། རིང་བསྐལ་མང་དུ་བྱོན། ༤ རྗེ་མོ་འབར་མ། འཁྱུངས་ལུལ་སྤྱང་སྤོད།
 དམ་བ་ལ་དད་པས་རྗེ་མོ་བྱས། དེ་ནས་དམ་བ་ལས་གདམས་དག་ཁྱེས། ལོ་གསུམ་ནས་རི་
 དྲགས་ལྟར་རི་ལ་ཉམས་སུ་སྤྱངས་བས་རྟོགས་པ་ཤར། སྤྱང་སྤོད་ཆེས་སྤོང་སར་སྤྱད་གཤེགས་
 བས་རིང་བསྐལ་མང་དུ་བྱོན། ༥ རྗེ་མོ་རི་མ། འཁྱུངས་ལུལ་གཙང་རིང་སྤྱར་པ་མོ། ཁྱིམ་ཐབ་
 བྱས་བས་ཁྱོ་མ་རུང་པ་ཞིག་བྱུང་ནས་སོ་སོར་བྱིས་ཏེ་ཆོང་པའི་བྱིར་འབྱངས་ནས་དམ་བ་དང་
 མངལ། ལོ་བདུན་གདམས་པ་ཁྱེས་ཤིང་ཉམས་སུ་སྤྱངས་བས་རྟོགས་པ་ཤར། དེ་བྱོངས་པའི་
 སྤྱར་ཁང་ལ་དམ་བས་སྤོར་པ་མང་དུ་མཛད་པས་ཐམས་ཅད་དོ་མཆར་སྤྱེས། རིང་བསྐལ་མང་
 དུ་བྱོན། ༦ རྗེ་མོ་ཡེ་ཤེས་ལྷུ་མ། འཁྱུངས་ལུལ་མང་ལུལ་གྱུང་ཐང་། རྗེ་མོ་རྗེ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱུང་
 ཐོབ་མ་ལོ་བརྒྱ་དང་གཅིག་ལ་འདས་པ་དེའི་ཉེ་གནས་མ་ཡིན། སྤྱི་མ་མཆོད་པ་ལ་མཁས་ཤིང་
 ཁྱད་པར་དུ་དམ་བ་ལ་མོས་བས་རྟོགས་པ་ཤར་ཏེ་བྱིས་གྱུང་ཐང་དུ་བྱོངས། སྤྱོད་དང་འཇམ་
 ཆོན་མང་པོ་བྱུང། ༧ རྗེ་མོ་ཆོས་སྤོན། འཁྱུངས་ལུལ་ལ་སྤོད་སྤོན་བཞུགས་པ་མོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་ཀྱན་དགའི་རྗེ་མོ་བྱས་ཏེ། ཀུན་དགའ་དམ་པའི་སྤྱན་སྒྲར་ལུན་རིང་པ་ལ་འགོར་བ་ལ་
 འཆིག་པས་སྤྱན་འཐེན་ཏེ་འབྱུང་ཅིང་འཐབ་མོ་བྱས་སྤྱབས། རྗེ་མོ་འདི་ལ་དམ་ཆིག་གི་ཉིས་
 བས་འཆི་ཁར་སྤྱག་བསྐལ་ཉམས་སུ་སྤོང། རྗེ་མོ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞིའི་ནང་ནས་འདི་དམ་མོས་བྱུང།
 ༨ རྗེ་མོ་མ་གཅིས། འཁྱུངས་ལུལ་ལ་སྤོད་མང་འགར་བ། ཀུན་དགའ་ལཔ་སྤྱས་གཉིས་ཀ་ལ་
 གདམས་པ་ཁྱེས། ཉམས་ལེན་རིམ་བ་བྱས་བས་བྱུང་བ་ཐོབ། བྱིས་སྤྱང་སྤོད་བྱང་འདིར་འདས།
 རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྤྱད་དང་རིང་བསྐལ་མང་དུ་བྱོན། ༩ རྗེ་མོ་ཆོས་སྤྱབས། འཁྱུངས་ལུལ་སྤྱང་

སྟོན་ཁྲུ་ལེ། དང་བ་སྟེས་ནས་སྒྲུང་འཁོར་དུ་བྱོན། འོར་སྒྲུལ་ཆེ་བར་ཡོད་བ་སྒྲུངས་ནས་ཆེ་
 འཐུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་བྱས། ཉམས་སུ་སྒྲུངས་བས་རྟོགས་བ་ཤར། འདས་དུས་འོད་དང་རིང་
 བསྐལ་མང་དུ་བྱོན། ༡༠ རོ་མོ་ཆོས་སྦྱིད། འཁྲུངས་ཡུལ་ཡ་འབྲོག་ཁོ་བ་ལེ། ཁྱིམ་ཐབ་བྱས་
 བས་བྱ་འོར་འཛོམ་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་ལ་འགྲོ་བྱས་བས་མིང་པོ་དགེ་བ་ཤེས་གཉའ་སྟོན་ན་རེ།
 ཁྱོད་ཆོས་ཆོས་བཤའ་མ་བྱེད་ན་ལ་སྟོད་དིང་རི་ན་དམ་བ་སངས་རྒྱས་བཞུགས། དེར་སོང་
 ཟེར་བས་སྒྲུང་འཁོར་དུ་བྱིན་ནས་ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས། དམ་བ་གཤེགས་ནས་ལོ་གཉིས་ན་
 གཤེགས། སྤྱི་ལོ་༡༡༧༤པའི་ས་ཁྱི་ལོ་ཡིན། རིང་བསྐལ་མང་དུ་བྱོན། ༡༡ རོ་མོ་སྦྱར་མོ།
 འཁྲུངས་ཡུལ་སྟོད་ལྗེ་རིའི་ཆུ་བཟངས་པ། སྒྲུང་འཁོར་དུ་ལོ་བཅུ་བཞུགས་ནས་འདས་ཏེ། རིང་
 བསྐལ་མང་དུ་བྱོན། ༡༢ རོ་མོ་ལྷ་མོ། འཁྲུངས་ཡུལ་སྟོད་ལུང་རིལ་མ། དུས་འཕེར་མོ། རང་
 ཡུལ་སྒྲུངས་ནས་སྒྲུང་འཁོར་དུ་ལོ་དྲུག་བཞུགས། དམ་བ་འདས་ནས་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཏེ་ལོ་གསུམ་
 བཞུགས། སྤྱིས་དེང་རིང་བྱོན་ནས་ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས་ཏེ་འདས་སྐབས་འཇའ་འོད་བྱུང་ངོ་།
 ༡༣ རོ་མོ་སྦྱར་མོ། ཡུལ་ཤལ་གྱི་ཆ་བ་རོང་པ། དམ་བ་ལ་དང་བ་སྟེས་ཏེ་མཇལ་སར་བྱིན།
 སྒྲུང་འཁོར་དུ་ལོ་བཞུགས་ནས་འདས། ཞལ་གཉིས་མའི་སྦྱང་དང་འཇའ་འོད་མང་དུ་བྱོན། ༡༤
 རོ་མོ་དབང་ལྷུག་ལུ། འཁྲུངས་ཡུལ་སྟོད་ལུང་སྟོང་ཁང་པ། བལ་པོ་བལྟར་བྱིན་བས་དམ་བ་
 དང་མཇལ། སྒྲུང་འཁོར་དུ་ལོ་བཅུ་གཅིག་བཞུགས་ནས་འདས་ཏེ་རྟགས་བཟང་པོ་བྱུང་། ༡༥
 རོ་མོ་རྟོ་རྟེ་རྒྱ། འཁྲུངས་ཡུལ་དེང་རི་གདོང་བ་མོ། ཤིན་ཏུ་སྒྲེག་པ་ཅིག་ཡིན་པ་ལ། དམ་པའི་
 གསུང་ལ་དང་ནས་སྒྲུང་འཁོར་ལ་ལོ་བཅོ་ལྔ་བསྟན། སྤྱིས་འཁྲུལ་ཞིག་ཏུ་སོང་། འདས་པའི་ཆེ་
 བསྐལ་པའི་གཤམ་བྱས་བས་གདུང་ལས་འོད་ཀྱི་བྱུང་པོ་ཅིག་ཆད་དེ་བྱུང་རིའི་ཆེ་ལ་སོང་བ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་། དེ་མཁའ་འགྲོ་མའི་ལུང་བསྟན་ཡིན་པར་སྟེ། འདས་པར་མོ་རངས་བྱུང་
 རི་ལ་བསྐྱལ་བས་རོ་སྦྱ་འོད་ཀྱིས་བྱངས། ཞག་བདུན་དུ་འོད་ལུང་མ་ཡལ་བ་ཡུལ་མི་ཐམས་ཅད་
 ཀྱིས་མཐོང་ངོ་། ༡༦ རོ་མོ་ནམ་མཁའ་གསལ། འཁྲུངས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་འོལ་ཁ་པ། མདོག་
 དཀར་ལ་ཤེས་བ་གསལ་བ་ཅིག་ཡོད་པ་དེ། དམ་པའི་བྱུང་དུ་ལོ་དྲུག་བསྟན་པས་བྱི་ཆུ་ཡང་
 སྒྲུང་ཅིར་བྱུང་། དེ་ནས་དབུས་སུ་བྱོན་ནས་ལོ་བཅུ་དྲུག་ཅ་བཞི་ལ་བྱུང་དུ་འདས། གདུང་ཐམས་

ཅད་རིང་བསྐུལ་དུ་སོང་། ༡༧ རྩོམ་སྒྲིག་གི། འབྲུངས་ཡུལ་མ་གསལ། ཆེ་ཆོས་དགལ། ཆེ་
གཏོར་ལ་ཅི། འཁོར་མང་པོ་ཡོད། ཅེས་པའི་དོན། མོ་རང་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཐོལ་དང་། རྩིས་པ་
བརྒྱུད་པོ་སྒྲིག་པ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག དེས་ན་རྩིས་དམ་པ་ལ་བྲུག་འཆོལ་བ་
དང་། དམ་པས་ཡར་བཞེངས་ནས་བྲུག་ལེན་པས། མོ་རང་དམ་པ་ལ་དད་པ་སྦྱེས་པས་བྲིན་
བརྒྱབ་པོག་འཁོར་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས་སྦྱབ་པ་ལ་ཞུགས་པས་བྲིས་རྣམས་འབྱོར་མ་བཟང་མོ་
ཞིག་གྱུར། ༡༩ རྩོམ་འབམ་མོ། འབྲུངས་ཡུལ་འབམ་ཡུལ། མོ་རང་དང་ཉེ་གནས་མ་གཉིས་གྲང་
འཁོར་དུ་བཞུགས་པར། ཉེན་གཅིག་ལ་མཉམ་དུ་གྲོངས་པས་ལུང་པ་སྦྱན་ཅི་ཞེས་པོས་ཁྲབ་
སོང་། རྟགས་བཟང་པོ་མང་པོ་གྲུང་ནས་ཐམས་ཅད་ངོ་མཆར་སྦྱེས་སོ། ༢༠ རྩོམ་རྩིས་ལ།
འབྲུངས་ཡུལ་ཨོང་པོ། ཐུགས་མཁས་ཤིང་བཀོལ་བདེ་ལ་དམ་པ་ལ་ཉན་པ་ཅིག་ཡོད་པས་དིང་
རིང་ལོ་མང་དུ་བཞུགས། གྲང་ཐང་དུ་ལོ་དུ་མ་ལོན་ནས་འདས་ཏེ། རོ་རི་ལ་སྦྱུལ་བས་ལུལ་
ནས་སྒོལ་མའི་སྦྱ་ཅིག་བྱོན་ནོ། ༢༡ རྩོམ་རོ་ཐན་མ། འབྲུངས་ཡུལ་གྲང་ཐང་། རྒྱ་སྒོམ་པའི་
མནའ་མ་ཡིན། གོང་ནས་དམ་པས་མོ་འོངས་བར་ལུང་བསྟན། རྟགས་པ་ཤར། གྲུབ་པ་ཐོབ།
རྟོག་པ་ཆོམས། བྲིས་གྲང་ཐང་དུ་འདས་ནས་སྤར་བཞུ་བས་དུ་བ་ཐམས་ཅད་འོད་ཟེར་དུ་སོང་
ངོ། ༢༢ རྩོམ་ཤངས་རྒྱུང་མ། འབྲུངས་ཡུལ་ཤངས་ལྷ། ལུལ་ལྷར་ལ་བྲིན་པས་དམ་པ་དང་
མཇལ། མོས་གུས་སྦྱེས་ནས་ཆོས་སྒྲོར་ཞུགས། ལོ་དྲུག་དྲིང་རི་གྲང་འཁོར་དགོན་དུ་བསྟན།
དམ་པ་འདས་ནས་ཤངས་ལྷ་བཞུགས། སྦྱ་གཤེགས་པའི་སྤར་སྤྲངས་པས་རིང་བསྐུལ་མང་དུ་
བྱོན། ༢༣ རྩོམ་ཞ་ཚུན་མ། འདི་མ་གཅིག་ཞ་དང་མེ་གཅིག་ཡིན་པས་གོང་དུ་མ་གཅིག་ཞ་མ་
ལུམ་སྤིང་གི་རྣམ་ཐར་དུ་གཟིགས། ༢༤ དིང་རི་གཤོང་གི་བྱ་མོ་གཞོན་ལྷ་མ། འབྲུངས་ཡུལ་
དབུ་རུ་སྟོད་ཀྱི་མར་མ། བ་དང་མཉམ་དུ་ཆོང་ལ་འོང་བར་དམ་པ་དང་མཇལ། གསུང་ལ་ངེས་
ཤེས་སྦྱེས་པས་བྲིན་རྒྱབས་ཞུགས་ཏེ་རྟགས་པ་ཤར། དག་བཅད་ནས་ལྷུགས་མར་བརྩས་ཏེ་
ཉམས་སུ་གྱུརས། རིང་པོ་མ་ལོན་བར་གྲོངས་པས་འབྱོངས་ཁར་དམ་པའི་ཞལ་ནས། རང་བར་འོ་
ཅག་གི་འདིར་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་ཅིག་འདའ་བར་གདའ་གསུང་། དམ་པ་གྲོངས་པ་ཡིན་ནམ་ཞུས་
པས། ད་མིན། ལྷ་རྒྱན་དུ་འབྱོར་ངེས་པའི་བྱ་མོ་ཅིག་གདའ་གསུང་། རང་བར་མོ་ནད་གང་ཡང་

མེད་པ་སྤོངས་སོ། ༡༥ ཉ་མ་ཁྱིམ་པ་མ། འཁྱུངས་ཡུལ་པོང་ཤོད་ཀྱི་ཉ་མ་རྒྱུ་གསལ་བྱ་བ། བྱ་
ཁྱོེ་ར་ཐམས་ཅད་འཛོམ་པ། དད་བཙུན་མོས་པ་འཛོམ་པ། སྤྱིང་ཇེ་གཏོང་པོད་དང་ལྷན་པ་ཡིན་
པས་མོ་གི་བས་ལུང་པ་འཇུག་པོད་དང་རིང་བསྐལ་དུ་སོང་བས་ཐམས་ཅད་རོ་མཆར་སྐྱེས།
མ་ཉན་དཀའ་མེད། མི་ཉན་པ་བྱེད་པའི་ཐབས་གཞན་མེད་པ། ཡང་ན་མ་སྦྱར་དཀའ་མེད་ཅེས་པ་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

མ་ཉར། ① བདག་པོ་མ་བྱེད་ཅེས་པའི་སྒྲུལ་ཆོག ② སྒྲོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་
བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་don't save ཟེ།

མ་ཉེས་ཁ་ཡོག་མ་ཉེས་ཁག་གཡོགས་དང་འབྲ།

མ་ཉེས་ཁག་གཡོགས། བྱས་ཉེས་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་ཚུལ་གྱི་ཁ་འཕང་འགེལ་བ། བཙན་ཆོས་
དམག་འཁྲུག་བྱེད་པར་དམག་འཁྲུག་དགའ་བ་ཡིན་ཞེས་པ་དེ་ནི་མ་ཉེས་ཁག་གཡོགས་བྱེད་
པ་ཞིག་རང་རེད། རང་སེམས་དཀར་པོར་ལྟ་སྟོན་མེད་ན་གནས་སྐབས་མ་ཉེས་ཁག་
གཡོགས་བྱུང་ཡང་གཞོང་དགོས་མེད།

མ་ཉེས་པ། ① ཉེས་པ་མེད་པའམ་སྟོན་མ་བྱུང་བ། ② [རྫིང] གྲོས་མ་བྱུང་བ།

མ་རྫིང། ① བྱ་དངོས་གང་ཞིག་བཙན་ནས་མ་རྫིང་པའི་དོན། ② སྒྲོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་
དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་not found ཟེ།

མ་གཉིས་པ། [མདོན]མ་མཁམ་བྱ་ཇི།

མ་གཉིས་མ། [མདོན]ཆོགས་བདག

མ་ཉད་ཀ [ལེགས]གདོལ་པའི་རིགས་རི་ཁྲོད་པ།

མ་ཏུ་ལུང་ག [ལེགས]འཇུ་སའི་ལུང།

མ་རྒྱ། ཆོད་མཁམ་རྟེན་འུའི་མ།

མ་རྟམས་པ། མི་རིངས་པ། བྲེལ་འཚུབ་མི་བྱེད་པའི་བདུ་རྟེན་གི་མིང་ཡིན།

མ་རྟེན། དཔལ་འབྱོར་གྱི་གཞི་རྟེན་དུ་འཛིན་པའི་ས་ཁང་དངོས་པོ་སོགས།

མ་རྟོགས་པའི་རྫོ། རང་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་མི་བྱས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། སྤང་ལ་མ་ངེས་པའི་རྫོ་

ནམས་སོ།།

མ་སྒྲེས་པ། [རྟིང]མ་ལེགས་པ།

མ་དམ་རུ་ཅ་བསྐལ་བའི་རྩས་གནས་བརྒྱད། མགོ་ལྗོ་ཕྱོགས་སིང་ག་ལའི་ཡུལ། ལག་བ་གཡས་ཐོ་
གར། གཡོན་བ་ལྗོ་བྱབ་སྒྲུ་ཡུལ། ཀར་བ་གཡས་བྱང་ཤར་བལ་ཡུལ། གཡོན་བྱབ་བྱང་ཁ་ཆེའི་
ཡུལ། བོ་མཚན་བྱང་ཕྱོགས་ཨོ་རྒྱན་ཡུལ། ནང་རོལ་བྱབ་ཕྱོགས་ཟ་ཏོར་ཡུལ། སྤྱང་ཤར་ཕྱོགས་
མ་ག་རྒ། ཡང་ན། སྤྱང་ཤར་ཕྱོགས་དབུས་མ་ག་རྒ། དུར་ཁྱོད་སྒྲུ་ལ་རྩོགས། ལག་གཡས་ཤར་
ཕྱོགས་བལ་ཡུལ། དུར་ཁྱོད་ལྷན་བྱབ་གཏེར། ལག་གཡོན་ལྗོ་བྱབ་ས་ལའི་ཡུལ། དུར་ཁྱོད་གསང་
དོན་རོལ་བ། ཀར་བ་གཡས་བྱང་ཤར་ལི་ཡུལ། དུར་ཁྱོད་འཛིག་རྟེན་བཅེགས། ཀར་བ་གཡོན་
བྱབ་བྱང་ཁ་ཆེའི་ཡུལ། དུར་ཁྱོད་ཉེ་ཆེན་བཟུལ། བོ་མཚན་བྱང་ཕྱོགས་ཨོ་རྒྱན་ཡུལ། བྱང་ཡུལ་
ཡང་ཟེར་དུར་ཁྱོད་པད་མ་བཅེགས། ནང་རོལ་ཀུན་བྱབ་ཕྱོགས་ཟ་ཏོར་ཡུལ་དང་། རྒྱ་མཚོའི་
ཐིང་གི་མ་ག་རྒ། ལང་ཀ་ཤུ་རི་མིན་པོའི་ཡུལ། དུར་ཁྱོད་ལང་ཀ་པོ། མ་གཏོགས། མ་ཐེ་བའམ་
ཤུད་པའི་དོན། ང་རང་མ་གཏོགས་མེད། དེར་སོང་ན་མ་གཏོགས་ཐབས་ཤེས་གཞན་མེད། ཁོ་མ་
གཏོགས་ཐམས་ཅད་ངལ་རྩོལ་གྱིད་དུ་སོང་། དེ་མ་གཏོགས་ཅི་ཡང་མཐོང་མ་བྱུང་།

མ་བཏབ་བྲ་བོ། སྡོ་ཞིག་སྤྲོད་དུ་སྤྱད་ན་མགོ་ཡུ་འཁོར་བར་བཞ།

མ་བརྟགས་མ་དབྱད། རགས་ཞིབ་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་ལ་ལྟ་རྟོག་དོ་སྤང་མ་བྱས་པ། གནས་ཚུལ་ཅི་
ཡིན་མ་བརྟགས་མ་དབྱད་པར་ཏོལ་རྒྱགས་ཀྱིས་བྱ་ཐབས་གཏན་འབེབས་གྱིད་མི་རུང་།

མ་ཐ། ཉུང་ཤོས་སམ་ཐ་མའི་ཡང་ཐ་མ། འདི་མ་གཏོགས་གཞན་མེད་སོགས་ལྟ་བུ།

མ་ཐན་པ། [རྟིང] མ་ཁུམ་པ།

མ་ཐུ་ར། བཅོམ་བརྒྱག་གི་ཡུལ་ཏེ། རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས་ཡུལ་དབུས་དང་ཉེ་བའི་བྱབ་བྱང་གི་
མཚམས་གྲོང་ཁྱིམ་བཅོམ་བརྒྱག་ཅེས་གསུངས།

མ་ཐེབས། མ་རྩར་བཞག་པའི་དདུལ་སོགས།

མ་ཐེམ། སྒྲིའི་མ་ཐེམ།

མ་ཐོགས་པ། ① ཡུན་མ་འཁོར་བ། ལས་རྒྱན་རིང་པོ་མ་ཐོགས་པ། ② མ་འཁར་བའམ་མ་འཁོན་

པ། རྒྱངས་འཁོར་གཞུང་ལམ་དུ་མ་ཐོགས་པར་འགྲོ་བ།
མ་ཐོགས་རིང་མོ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལྟར་བར་གྱི་ལུག་པ་བཙུག་རྩེ་ས་ཆེ་ལོ་བཙུ་བ་
མ་མཐའ། དཔལ་མཐའ་མཐའ་མཐའ། གྱེ་མའི་ཐང་ལ་འཐུང་ང་མེད་པར་མ་ཟད། མ་མཐའ་སྐྱོམ་སེལ་གྱི་
རྒྱ་ཚུལ་ཡང་ཉིད་དགའ།
མ་མཐའི་འཆོ་རྟེན་འགན་སྲུང་། མི་རྣམས་འཆོ་གནས་སྐབ་བ་དང་འཆོ་བ་སྦྱེལ་བ་འགན་སྲུང་བྱེད་
པའི་མ་མཐའི་འཆོ་རྟེན་ལ་ཟེར།
མ་དག་རྒྱན་འབྲམས། སྟོལ་རྒྱན་ངན་བ་སྐྱ་མཐུད་ནས་ལུས་པ། ཡི་གེ་འབྲི་སྟོལ་མ་དག་རྒྱན་
འབྲམས་སྐྱ་བྱིན་པ།
མ་དག་པའི་སྦྱེ་ལུས། རྫོགས་རིམ་བྱུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཁམས་གསུམ་སྟོད་བཙུད་གྱིས་
བསྐྱས་པའི་བྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་འདི་ཐམས་ཅད་སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྦྱུ་མ་དང་མི་ལམ་
སོགས་ཀྱི་དཔེས་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བའོ།
མ་དག་སྒོ་ཅན། འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་མ་རིག་པས་འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་གཟུགས་སྦྱེ་ལ་སོགས་
པ་མ་དག་འཁྲུལ་པར་སྤང་བའི་སྒོ་དང་ལྷན་བ་སྟེ་སོ་སྦྱེ་ལ་གོའོ།
མ་དག་གཞན་དབང་། གཞན་དབང་གི་ནང་གསེས། བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁམས་གསུམ་པའི་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་མེད་གཉིས་སྐྱ་སྤང་བ་སྟེ་མ་དག་འཁོར་བས་བསྐྱས་པའི་སྟོད་
བཙུད་རྣམས་སོ།
མ་དག་ལུས་ཆེ། མ་བྱས་བྱས་རྩལ་གྱི་བདེན་ལུས་ཤོད་པ། གཞན་གྱི་ངལ་རྩལ་གྲུབ་འབྲས་རང་
གིས་བཙན་བཟུང་བྱས་ནས་མ་དག་ལུས་ཆེ་ཤོད་པའི་རིམ་བཞི་གནས་རེད།
མ་དག་ས་བདུན། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནས་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་
བའི་བར་གྱི་ས་བདུན་སོ་སྟེ། དེར་གནས་ཀྱི་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ལ་ང་རྒྱལ་སྐབ་མ་དག་
པར་ཡོད་པས་མ་དག་ས་བདུན་ཞེས་བྱའོ།
མ་དང་དཔག་སྐྱར། མ་དང་དཔག་སྐྱར་ནི་མདའ་ཤོག་བཙུ་བའི་ཡིན། དཔག་མི་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་

དེའི་མདའ་དཔོན་ཞ་སྒྲུབ་པ་སྒོ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་དང་། དྲག་ཆས་ལ་གང་
ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་གང་ཡིན་སོགས་ད་པན་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་མ་མཐོང་ངོ། བོད་
ཡིག་གསལ་གྱི་དབྱེད་བཅུ་གཉིས་པ་ན་ནི་ནད་ཀྱིས་ན་བའི་དོན་ལ་ཡང་འབྲུག་པས་བཟ་མི་ཤིས་
པར་དགོངས་ནས་འདིར་མདའ་ཤོག་བཅུ་གཉིས་པའི་ཨང་རྟགས་བསྒྲིགས་མེད། གཞན་ཡང་
མ་དང་ནས་མ་དང་བར་ཉེ་མདའ་ཤོག་བཅུ་དྲུག་ནས་ཉེ་ཤུའི་བར་གྱི་ཨང་རྟགས་ནི་ཤོ་པ་མདོ་
དང་། དཔལ་འབར། ལྷོ་རོང་བཅས་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་དམག་ལ་གནང་ཡོད་པ་རེད།
མ་དད་པ། ཉེ་ཉོན་ཉེ་ཤུའི་ནང་གསེས། ཡང་དག་པའི་གནས་དང་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་མི་མོས་པ་གཉི་
ཟུག་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་ལེ་ལོའི་རྟེན་གྱི་དཔེ།

མ་དུ་ལུང་ག [ལེགས] སྤྱར་ཅི་ཆེན་པོ།

མ་དེ་ག ① གཏན་ཉར་བྱ་རྒྱུའི་དེབ་ངོ་མ། ② ཆོང་གི་མ་དུལ་བཞོད་དེ་ག། ③ སྤྱུས་བོད་སྤེ་བ་
གཞུང་ནས་ས་ཞིང་སོགས་ཀྱི་ཁུལ་འབབ་སྤྱད་དེ་བ་ཨ་མ། ④ [ཡུལ] བོར་བ་སོགས་དབྲག་
གྱི་དྲེ་གྱི་འཁོར་ལོའི་འོག་གདན་གྱི་ཤིང་།

མ་དོད་པ། མི་གང་ཞིག་སྤྱོད་ལམ་སོགས་མི་མཛེས་པའི་དོན་ཉེ། མི་དེ་འགྲོ་སྤངས་འབྲུག་སྤངས་
གང་ཅིའི་ཐད་མ་དོད་པ་ཞིག་འབྲུག་ མི་དང་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་ཡོང་ས་མ་རེད།

མ་དྲོ། འོག་དྲོ་ལམ་མང་དྲོ།

མ་དྲངས། མ་དུལ་བའམ། མི་བསྐྱུན་པ། གུན་སྤྱོད་ཅིང་བོ་མ་དྲངས་པ་རྣམས་མི་སོ་སོ་རང་གིས་
ལེགས་བཅོས་གཏོང་དགོས།

མ་དྲངས་ཐོལ་ག [རྫིང] ཅིད་མོས་གཡེངས་ཤིང་བག་མེད་དང་ཁྱོད་བག་ཅན།

མ་དྲིས་ངོས་ལེན། གཞན་གྱིས་རྩད་དྲི་མ་བྱས་ཏུང་རང་འདོད་ཀྱིས་ངོས་ལེན་ཞུས་པའམ་རང་
མཆོང་ཕྱིར་མཛོན་པ། ཡང་ན་མ་དྲིས་གཞོང་ལེན་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

མ་དུག་པ། དབང་ལྷག་གི་བྱ་རྒྱུང་བ་གདོང་དུག་གི་མིང་། མ་དུག་ནི་མུ་མཛད་། མེ་ལྷ། གཞུ། འདམ་
བྱའི་ཆལ། སྤྱིན་དུག་ས་ག་སྤྱིན་དུག་ལ་ཟེད།

མ་དུག་གཞོན་བྱ། [མཛོན]གདོང་དུག

མ་རྩོས་གནས། [མཛོན]ངང་པ་སྟེ།

མ་རྩོས་མཆོ། མཆོ་མ་པམ་གྱི་མིང་གཞན།

མ་དྲ་ན། འདི་ལྷགས་ཀྱི་དབང་སྐྱར་གྱི་ཆོགས་འཁོར་བྱེད་སྐབས་དམ་ཅུས་ཆང་ལ་མ་དྲ་ན་ཞེས་
འབོད་པ་ཡིན་པས་ཆང་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་སོ།

མ་གདན། འོག་གཞིའི་གདན།

མ་འདེད། བོད་ལུགས་འབྱུང་ཅིས་ནང་དུ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་ཅི་བ། མ་བསྐྱས་པའི་གཟུགས་ཅན།
གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་ཅན་དོན་གྱི་ཁྲད་གཞི་ཁྲད་ཆོས་འགའ་
ཞིག་དཔེའི་ཁྲད་གཞི་ཁྲད་ཆོས་དང་འོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བཞུགས་ཅིང་། བར་གྱི་འབྲེལ་སྐྱེས་
བསྐྱས་པའི་རྒྱན་ཞིག་

མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དེ། སྟོན་པས་བསྐྱས་
པ་དུག་དང་། རྟོགས་པས་བསྐྱས་པ་དུག་དང་། མཛད་པས་བསྐྱས་པ་གསུམ་དང་། དུས་ཀྱིས་
བསྐྱས་པ་གསུམ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་དོ།

མ་འདྲེས་པའི་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་གསུམ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་དང་དོན་གཅིག་

མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ། ཅ་ཉོན་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་བདེན་དོན་མི་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་
མྱོངས་པའི་ཉོན་ཡིད།

མ་ན་ཏུ། རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ། ལྷ་པོ། དེ་ཟུར་ཆག་པ་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། ལྷ་ཞེས་ཏད་དང་།
ནའོ་ཞེས་མྱད་པར་འབྱུག་པས་རྟ་མྱད་ཅེས་འབྱུར་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་རྩྭ་ཆེན་ཀ་རས་མཛད་པའི་
རིན་ཆེན་བརྟག་ཐབས་པད་དཀར་ཚུན་པོ་ལས། དམར་ཁྲ་འདུག་ན་མ་ན་ཏུ་ཞེས་བཤད། རྒྱ་
ཡི་སྐད་ཡིན་བསྐྱར་ན་རྟ་མྱད་འདྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། རྒྱ་སྐད་དུ་མ་ན་ཏུ་ནི་གཟི་
རིགས་དམན་པར་བཤད།

མ་ནངས་པ། མ་ལངས་པའི་བརྟེན་ཅིང་།

མ་ནས། གཞི་ནས་སམ་ཅ་བ་ནས། ད་རེས་ཙམ་མིན་པར་མ་ནས་མི་འདི་ཡག་པོ་མེད།

མ་ནི་ཁྱི་སྟོར། བོད་ས་གནས་སུ་མ་ཉི་འཁོར་ཆེན་ཆེ་ཆུང་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་། ཆེ་བ་ལ་མ་ཉི་དུང་ལྷུར་

གཅིག་དང་། འབྲིང་བ་ལ་བྱེ་བ་དང་ས་ཡ། རྩེ་ཤོས་ནི་མ་ཉི་འཁོར་ཆེན་དགོན་བ་མང་པོར་
མཐོང་རྒྱ་ཡོད་ཅིང་། འཁོར་ཆེན་གྱི་དཀྱིལ་དུ་འཁོར་རྟེན་ལྷགས་ཀྱི་སྟོག་ཤིང་འཁྱོག་གསུམ་
བྱས་པ་ཞིག་སྤྲུམ་བུ་དེར་སྐྱོར་བྱེད་ཐག་པ་བཏགས་ཡོད་པས་སྐྱོར་བ་པོས་ཐག་པ་དེར་བརྩེད་
ནས་རྒྱན་མི་ཆད་བར་བསྐྱོར་བའི་སྟོལ་ཡོད།
མ་ཉིང་། ཤོ་མིན་མོ་མིན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཐའ་གཉིས་སྤངས་དང་། མཚན་ཉིད། མཚན་མེད།
གསུམ་པའི་རང་བཞིན་བཅས་སོ།།
མ་ཉིང་གོ་ཤ། དེས་མ་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་རི་ཐང་མཚམས་སུ་སྐྱེ་བ་ཞིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་
ཆོ། ལྷ་རྩེ་སྟོ་མས། ལུས་པས་ཤ་དུག་སོགས་དུག་ནད་འཛོམས། སྤྲུག་དུག་ཐབས་དང་།
མཁྲིས་ནད་མིག་མེད། རྒྱང་ཐབས་སོགས་ལ་པན།
མ་ཉིང་ཅ། དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་བཅད་པའི་ནད་མེད་ཀྱི་རྩ་རྒྱུད་འཇམ་ལ་དལ་བར་འཕར་བ་ཞིག་གི་
མིང་སྟེ། བཟ་འབྲས་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། མ་ཉིང་རྩ་ནི། འཛིག་རྟེན་
ན་པོ་མོ་གང་གི་སྟོགས་སུ་མ་ལྟར་བ་དེ་གཉིས་ཀའི་མཚན་མ་དང་ལྷན་བ་ལ་མ་ཉིང་ཞེས་
ཐགས་པས་དེ་དང་བད་ཀན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་པའི་ནད་མེད་རྩའི་འཕར་རྩལ་གཉིས་དཔེ་
དོན་སྦྱར་བ་ཞིག་གོ་ཞེས་དང་། བོད་སྤྲན་པས། མ་ཉིང་རྩ་ཞེས་བད་ཀན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་
པའི་ནད་མེད་ཀྱི་འཕར་རྩའི་ཉིད་སྟོམ་ལ་རགས་བ་དང་། སྤ་ལ་སྦྱར་བ་སོགས་མ་ཡིན་བ་
འཕར་བས་དེ་དང་མ་ཉིང་གཉིས་དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་བཤད་པོ། ཞེས་དང་། འབེ་ལོ་རྩ་ཆེ་
དབང་ཀུན་བྱུང་གིས་མཛད་པའི་ཐོར་བུའི་སྐྱོར་ཉིར་མཁོ་སྤྲོ་ཆོགས་བསྤྲས་པ་ལས། མ་ཉིང་རྩ་
ནི། མིའི་ལུས་ཁམས་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱུད་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་གྱིས་སྐྱེད་པར་ཡིན་པས་དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་རང་རང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱུར་བའི་ནད་མེད་ཀྱི་རྩ་འཕར་རྩལ་མི་འབྲ་བ་
གསུམ་མཆིས་པའི་ནད་ཆོན། བད་ཀན་རང་བཞིན་གྱི་ཤས་ཆེར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱན་རྩ་འཇམ་ལ་
དལ་བར་འཕར་བ་ཞིག་གི་མིང་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
མ་ཉིང་རིགས་ལ། ཟ་མ་མ་ཉིང་མཚན་གཉིས་པ། མཚན་མེད་རྒྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་མ་ཉིང་།
འབྱུང་ནས་ལྷང་བའི་མ་ཉིང་། མ་ཉིང་ཐག་དོག་ཅན། ཉམས་པ་མ་ཉིང་རོ།

མ་ཉིང་ལྷུ་མ་པ། ལྷུ་མ་པ་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ལ་བསྐྱལ། ལྷུ་མ་པ་སྐྱེས་པ་
དང་། རྒྱུ་མ་དང་བྱེད་པ་ལ་བཞག།

མ་ཉིང་ཆུ་སྐྱུགས། རྩོ་སྐྱེན་ཞིག་སྟེ་ཆོད་པ་སེལ་བར་བཞག། མ་ཉིང་ཅན་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཅའི་མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་ཤིག།

མ་ཉིང་ཡི་གེ དག་ཐོག་ནས་རྫོང་སྐབས་སྐྱ་གདངས་སོ་སོའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་ཚོལ་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་རན་
པའམ། བྱིམ་ས་ལྟོད་འཆོམས་སོ་ཡིན་པའི་ཡི་གེ་རྣམས། ① མིང་ག་ཞིའི་མ་ཉིང་ཡི་གེ་ཁ་ཆ་ཐ་
པ་ཆ་ལ། ② རྩོན་འཇུག་གི་མ་ཉིང་ཡི་གེ་ག་ད། ③ རྩོམ་འཇུག་གི་མ་ཉིང་ཡི་གེ་ན་ར་ལ།

མ་ཉི། [ཡིགས།] རོར་བྱའི་རྒྱན་ཆ།

མ་ཉི་བཀའ་འབྲུག། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་མ་པོས་བཅམས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བ་སྟོར་
དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་བཀའ་ཆེམས་སོགས་བོད་གཉིས་ཡོད་དོ།

མ་ཉི་འཁོར་ལོ། མ་ཉི་ཡིག་རྒྱག་མང་པོ་བྲིལ་བའི་འཁོར་ལོ།

མ་ཉི་རྒྱང་འཕོད། དབྱངས་རྟའི་ལམ་ནས་མ་ཉི་སྐྱད་གསང་མཐོན་པོས་འདོན་པ། མ་ཉི་མགུར་
དབྱངས། མ་ཉིའི་སྤིང་བྱ་སོགས་སྐྱ་སྐྱན་མོ་བཏང་ན་དགེ་བ་ཡོད་པར་བཅི།

མ་ཉི་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་བྱི་སྤུ་ལོ་༡༩༤༩ ལོར་དགེ་ལྷན་ཆོས་འཁོར་སྤིང་གིས་
བཞེངས། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྲོལ་སྤྱི་བཟོས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་འན་ཅ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མ་ཉི་རྒྱ་འཁོར། རྒྱ་སྟོར་བའི་མ་ཉིའི་འཁོར་ལོ།

མ་ཉི་ཐང་རྟོག [ཡུལ།] ཁ་གདན་གྱི་རི་མོ་ཞིག་གི་མིང་།

མ་ཉི་དྲུང་། མ་ཉི་འདོན་ཐངས་དྲུང་ཐུར་གཅིག་དཔང་པོར་བཅུགས་པ་སྟེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྟོལ་ནང་གི་
མནའ་ཆོག་ཅིག།

མ་ཉི་དྲུང་འཁོར། མ་ཉི་གངས་དྲུང་ཐུར་གཅིག་ཡོད་པའི་འཁོར་ཆེན།

མ་ཉི་འཕྲེན་འཕྲེན། ① ཐགས་ཐོགས་མེད་པ། ཁ་བདེ་པོའི་མི་དེས་སྐྱད་ཆ་བཤའ་ན་ཆུ་རྒྱག་རྒྱག་
མ་ཉི་འཕྲེན་འཕྲེན་པེད། ② སྐྱད་ཆ་བསྐྱར་སྟོར་ཡང་སྟོར་ཁོན་པོད་པ། མི་དེ་སྐྱར་དོན་ཁོན་

མ་ཁེ་འཕྲེན་འཕྲེན་བྱེད་མཁན་ཞིག་རེད།
མ་ཁེ་བྱིསྤ། ཡེགས་སྤྱར་སྤྲད་ཀྱི་བ་ལེ་ཀའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྤྲད་ཏུ་བསྦྱར་ན།
ཅོར་བྱའི་ཤིང་ཞེས་འགྱུར་བར་དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་བྱི་མེད་ཤེལ་ཐེང་ལས་གསུངས།
མ་ཁེ་མ། ① སེལ་སྟན་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག ② མ་ཁེ་འི་རི་མོ་ཡོད་པའི་གོས་ཆེན་ཞིག ③ མ་ཁེ་དབྱངས་
སྤྱ་འཕྲེན་མཁན་ཀྱི་བྱེད་མེད།
མ་ཁེ་རྒྱུང་འཁོར། རྒྱུང་གིས་སྒྲོར་པའི་མ་ཁེ་འཁོར་ལོ།
མ་ཁེ་ལག་སྒྲོར། མ་ཁེ་སོགས་ཀྱི་ཡིག་དྲིལ་བཅུག་སྟེ་ལག་ཏུ་བསྒྲོར་རྒྱ་ཞིག
མ་ཁེ་འི་རྒྱུ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས་སྤྲགས་མ་ཁེ་རྒྱུ་མི་ཆད་པ་འདོན་པའི་མཐུན་ཆེན་
སྒྲོར་བ།
མ་ཁེ་འི་ཐུན། མ་ཁེ་འདོན་པའི་སྤྱ་རྒྱུ་མི་ཆད་པར་བྱེད་སྟོལ་ཡོད་པའི་ཐུན་པ།
མ་ཁེ་འི་རྩོ་ཕུང། ཡིག་བྲལ་རྩོ་ལ་བསྐོས་པ་རྣམས་བཅིག་པར་བཅིགས་པའི་ཕུང་པོ།
མ་བྱ། ① སྒྲོ་ཞིག ② [ཡེགས་]མི།
མ་བྱ་ཁྲག་ཅན། བསེ་ཤིང་དཀར་པོའི་འབྲས་བུ་སྟེ། ལུས་པས་སྲིན་ནད་གསོད། བོ་རིམས་སེལ།
མ་བྱ་བཅུ་བཞི། རྒྱ་གར་སྤྲད་དེ་མིའི་རིགས་བཅུ་བཞི་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། མ་བྱ་ཞེས་པ་ཡེགས་
སྤྱར་སྤྲད་དེ་མིའམ་མིའི་རིགས་ཞེས་པ་ལོ། སྤྱར་རྒྱ་གར་ཏུ་མིའི་རིམ་པ་མི་འདྲ་བ་བཞིར་བྱེ་
པའི་ནང་ནས་རྒྱལ་རིགས་ལ་རྒྱུང་ཐང་དང་། ཏྲ་བ། སྤང་ཆེན། ཤིང་ཏྲ་བ་བཞི་དང་། བསེ་ཐེའི་
རིགས་ལ་ནགས་གནས་དང་། ཁྲིམ་གནས། དཀའ་ཐུབ་པ་གསུམ། རྩེ་རིགས་ལ་ཡིག་མཁན་
དང་། ཆོང་བ། སྤན་པ་གསུམ། དམངས་རིགས་ལ་ས་གཞི་རྩོ་བ་དང་། བ་ལང་སྒྲོང་བ། འཕྲིམ་
ལས་པ། ཁྲིམ་གནས་པ་བཞི་བཅས་བསྟོམས་ནས་བཅུ་བཞི་ཡོད།
མ་བྱ་པ་བྲ། མ་བྱའི་ལོ་མ། རོ་མངར་ཞིང་ཁ་ལ་ཆ་བ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་ཁྲག་རྒྱུང་གི་ནད་
དང་། བད་ཀན་སྤྲག་པོ། སྟོག་པ། བད་མཁྲིས་བཅས་ལ་པན།
མ་བྱ་སྟོས་དཀར་སྟོས་དཀར་ཤིང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

མ་ཁུ་ལུ་ཟུང་། སྤྲུལ་གྲོག་གཞི་ལྟར་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་གྲོག་པའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དཔལ་
སྤར་ས་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་
འབྲེལ་ལས། མ་ཁུ་ལུ་ཟུང་ནི། སྤྲིང་སྤུ་ལ་སྤྲུ་དང་། སྤུ་སེར། སྤྲུལ་བཅས་རིགས་གསུམ་
དང་། རྩེ་བྲག་ནང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་སྤྲུལ་ལའང་རིགས་གསུམ་མཆིས་ཤིང་། གཡུང་བ་
མདོག་དམར་ཤས་ཆེ་བ་ལ་སྤྲུ་དམར། སྤྲུག་ཉམས་ལྡན་བ་ལ་སྤྲུལ་གྲོག་པའི་སྤྲུག་ཉམས་དོད་
ཅམ་མཁུགས་ཤིང་ཁོང་སྤྲུ་ཡོད་བ་ལ་མ་ཁུ་ལུ་ཟུང་ཞེས།

མ་ཁུ་བསེ་ཤིང་། བསེ་ཤིང་དཀར་པོའི་འབྲས་བུ་གོ་བྱེ་ཟེར་བ་དེའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ།
དེའུ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་
ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མ་ཁུ་བསེ་ཤིང་བསེ་མ་ཁུ། མ་ཁུ་ཁྲག་ཅན་བསེ་འབྲས་
དང་། བསེ་འབྲས་རྣམས་ནི་གོ་བྱེའི་མིང་།

མ་ཁུའི་བྲ། [མདོན་མི།]

མ་ལེ། ཨོལ་སྟོ་སྟེ་མ་ལེ།

མ་ལོ་རྟ། [ལེགས་]ཆོན་ལྗོང་རོས།

མ་གནས། དངོས་པོའི་མ་ཅའི་རིན་པོང་། བཟོ་སྟན་མ་གནས།

མ་པང་། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་main board ཟེར།

མ་པང་སྟོག་གཞི། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་board infrastructure ཟེར།

མ་པད། ལྷའི་བཞུགས་ཁྲིའི་པད་གདན།

མ་དཔེ། དཔེ་བྲ་སའི་མ་ཕྱི། མ་དཔེ་ལྟར་འབྲི་བ། དབྱིན་སྐད་དུ་sample ཟེར།

མ་དཔེ་འབྲུ་བུས། རི་མོ་དང་ཡིག་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་མ་དཔེ་ལྟར་བསྐྲུད་དུ་གསར་བྲིས་བྲས་
པའི་བཅའ་སྤྲོད་ཟེར། དེའི་ནང་རྒྱན་སྟོལ་གྱི་བྱེད་ཐབས་ལག་ཅུལ་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་པའི་ཆེད་
དུ་བཟོས་པའི་མ་དཔེ་འབྲུ་བུས་དང་། མ་དཔེ་རོ་མ་སྤྲང་ཉར་རམ། ལག་ཅུལ་རྒྱན་སྟེལ་གྱི་

ཕྱིར་དུ་བཅོས་པའི་མ་དཔེའི་ཆབ་བྱེད་ཀྱི་ནམ་པ་ལྟན་པའི་མ་དཔེ་འབྲས་བུས་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་
བ་ཡོད་པ་རེད།

མ་པམ་བ། ① གཞན་ལས་མ་པམ་བ། ② [མངོན]རྒྱལ་བ་བྱམས་མགོན།

མ་པམ་མཆོ། མ་པམ་གཡུ་མཆོའི་བསྐྱས་མིང་།

མ་པམ་གཡུ་མཆོ། བོད་ཀྱི་མཆོ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱི་ཤིང་

རྫོང་གི་དབུས་རྒྱུད་ན་ཡོད་ཅིང་། མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྱི་༢༥༡༩ཡོད།

མ་མེར། [རྫིང] མ་རྒྱས་བ།

མ་ཕྱ། ① ཡིག་རིགས་སོགས་ཀྱི་རྩ་བའམ་ཕྱ་ལོ། དཔེ་ཆ་བཤུས་ཏེ་མ་ཕྱི་ཕྱིར་བསྐོགས་བ། ② མའི་མ།

མ་ཕྱི་མ། ཨ་མ་གཉིས་པའམ་མ་གཡར།

མ་ཕྱོགས། ① ཨ་མའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན། ② འོག་ཕྱོགས།

མ་འབྲུ་མ། [ཡུལ]མ་འབྲུ་མ་ཞེས་མ་མོ་དང་ཡུག་གུ་མཉམ་དུ་ཁྱིད་པ་ལ་ཟེར།

མ་བྱ། ① མ་དང་བྱ་གྲུ། ② བྱ་ཅིས་ཀྱི་འབྲུང་བ་མ་བྱ། ③ མ་རྩ་དང་སྐྱེད་ལ། ④ མ་ཡིག་དང་

འབྲས་བུས། འཆར་གཞི་མ་བྱ། དཔེ་ཆ་མ་བྱ།

མ་བྱ་གོ་ལྟོག་གི་བྱ། སྤར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྐོལ་ལྟར་ཨ་མའི་ལག་རྩ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་ཆ་རྣམས་ལ་

གཤགས་རྒྱུ་བ་ཡོད་མེད་སོགས་བརྟག་པའི་མོ་བྱ་སྟེ་ངོ་མཆར་རྩ་བདུན་གྱི་ནང་གསལ་གྱི་ག

མ་བྱ་དབྱ་གྲོགས། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད། ཤིང་མེ་ས་ལྷགས་རྒྱ་ཁམས་ལྗེའི་འབྲེལ་བ་བྱུབ་རྒྱལ་

བཅི་ཐབས་ཞིག་ འབྲུང་ཅིས་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་ལས། ཤིང་མ་རྒྱ་ལ་རྒྱ་མ་ལྷགས། ལྷགས་

མ་ས་ལ་ས་མ་མེ། མེ་ཡི་མ་ནི་ཤིང་ཡིན་ཡིན་ནོ། ཤིང་བྱ་མེ་ལ་མེ་བྱ་ས། ས་བྱ་ལྷགས་ལ་

ལྷགས་བྱ་རྒྱ། རྒྱ་ཡི་བྱ་ནི་ཤིང་ཡིན་ནོ། ཤིང་དབྱ་ལྷགས་ལ་ལྷགས་དབྱ་མེ། མེ་དབྱ་རྒྱ་ལ་རྒྱ་

དབྱ་ས། ས་ཡི་དབྱ་ནི་ཤིང་ཡིན་ནོ། ཤིང་གྲོགས་ས་ལ་ས་གྲོགས་རྒྱ། རྒྱ་གྲོགས་མེ་ལ་མེ་

གྲོགས་ལྷགས། ལྷགས་ཀྱི་གྲོགས་ནི་ཤིང་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ།

མ་བྱའི་འཕྲོད་བརྟེན། མ་དང་བྱ་གཉིས་ཀའི་ཡུས་བདེ་ཐང་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས།

མ་བྱན། མ་ཆེན་དང་འབྲ།

མ་བྱེན་པ་མི་ལེན་པ། གཞན་ལོར་སྤྱི་ལོར་རྒྱ་ལོ་ལས་ལ་མི་འཇུག་པའི་དོན། ཡང་ན་མི་རྒྱ་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

མ་བྱེན་པར་ལེན་པ། གཞན་གྱི་ལོར་རྒྱ་པ་དང་འཕྲོག་པ་དང་གཡོ་ཐབས་གྱིས་ལེན་པ།

མ་བྱེན་པར་མི་ལེན་པའི་ཁྲིམས། གཞན་གྱི་རྒྱ་ལོར་བརྒྱ་མི་ཆོག་པའི་ཁྲིམས་ཤིག་སྟེ། ཡོངས་
གྲགས་སུ་བརྒྱས་པ་འཇུག་གི་ཞལ་ལྟེ་ཟེར། དེ་ཡང་སྤར་བཅན་པོའི་དུས་སྐབས་སུ་བརྒྱས་
འཇུག་ཐོབ་ཆ་མཐོ་ཤོས་སྒྲ་མ་དང་། དགོན་པ། ལྷ་ཁང་བཅས་ལ་བརྒྱ་འཇུག་ཞེས་ལྟ་བརྒྱ་
ཐམས་པའི་རིན་ཐང་གི་ཉེས་ཆད། དེའི་འོག་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱ་ལོར་ལ་བརྒྱས་འཇུག་ལྟ་བ་
བརྒྱད་ལྟ། ཡུལ་མི་རང་མཉམ་ལུང་པའི་མི་ལ་བརྒྱས་འཇུག་ལྟ་བ་དང་རོ་པོ་ཅིས་པའི་བརྒྱད།
ཁྲིམ་མཆོས་ལུང་པ་གཞན་གྱི་མིས་བརྒྱས་པ་ལ་བརྒྱས་འཇུག་ལྟ་བ་བརྒྱད་དང་རོ་པོ་ཅིས་
པའི་དགུ་འཇུག་སྟོན་པ་བཅས་ཡིན།

མ་བྱེན་པས་ཉེ་བར་འཆོ་བའི་ལུང་བྱེད། ལུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས་རང་གིས་
བྱེན་ཟེན་པའམ་རང་དང་རྩ་མ་མི་གཅིག་པའི་དགེ་སྟོང་གི་གོས་མ་བྱེན་པར་ཡོངས་སྟོན་པའོ།

མ་བྱེན་ལེན། མ་བྱེན་པར་ལེན་པའི་བསྐྱས་ཆོག

མ་བྱེན་ལེན་གྱི་པམ་པ། པམ་པ་བཞིའི་ནང་གསེས།

གཞི་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་རིན་ཐང་ཆང་བ། པམ་མ་པ་རྒྱ་བར་འདོད་པའི་སེམས་གྱིས། སྟོར་བ་རང་
གིས་དངོས་སུ་བརྒྱས་པའམ་གཞན་ལ་རྒྱར་བཅུག་ནས། མཐར་ཐུག་དངོས་པོ་དེ་བདག་པོ་དང་
ཕྱལ་ནས་བདག་གིར་བྱས་པའོ། རིན་ཐང་གི་ཆད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་དེས་ཀྱང་ཀུར་པ་ཉིའི་
བཞི་ཆ་སྟེ། དེའུ་ལ་ཞོ་གང་ཅམ་རིན་ཐང་གི་ཆད་དུ་གྲགས་སོ།

མ་བྱུང་སྟོན་འགོག་རྒྱ་དན་མ་ཡོང་གོང་ནས་འགོག་ཐབས་བྱེད་པ། མི་སྤྲུགས་ལ་ནད་རིམས་མ་
བྱུང་སྟོན་འགོག་གི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་དགོས།

མ་བྱུང་བ། ཉེས་སྟོན་དང་། ལོར་འཁྲུལ།

མ་འབྱོར་པའི་བརྟུ་ཐོ་སྟོག་ཁྱད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་པ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་
ཅིག་དེ་བྱེན་སྟངས་nonreceipt notification ཟེར།

མ་འབྲུ། མ་ཙའི་འབྲུ་སྟེ་མཆོད་རྒྱན་དུ་དམིགས་པའི་འབྲུའོ།
མ་མ། སྤུ་གྲུ་ལ་སྤྱད་སྒྲོལ་འཛོལ་ཅི་བྱེད་པའི་མ་ཆབ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཉེ་བའི་མ་དང་། མ་
གཉིས་པ། མ་གཞན། འཛིན་མ་བཅས་སོ།
མ་མ་མགོ་ཅག་སྟེ་ཞིག
མ་མ་རྒྱས་རྒྱས། སྟེ་ཞིག
མ་མ་བཞི། བང་ན་འཛོལ་པའི་མ་མ་དང་། ལུ་མ་སྦྱན་པའི་མ་མ། ཁྲི་མ་འབྲེ་བའི་མ་མ། ཅེ་ན་གྲོགས་
བྱེད་ཀྱི་མ་མ་སྟེ་བཞི།
མ་མ་སྦྱུང་ཙུ་སོ་གཉིས། མཆོམས་ལ་རེ་བ་མེད་པའི་མ་མ་བརྒྱད། མཆོམས་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བའི་
མ་མ་བརྒྱད། རྟེན་པ་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བའི་མ་མ་དུག་གོ་འདིའི་དང་བོ་ནི། སྦྱོར་བས་འགྲོ་མའི་
མ་མ་བཞི། དེས་བར་འབྱེད་པའི་མ་མ་བཞིའོ།
མ་མད། [རྟེན] མ་དང་བྱ་སོ།
མ་མེས། མའི་པ།
མ་མོ། ① བྱ་སོ། ② མོ་ལུག ③ [ལྷོ་རྒྱ་]ཆོས་མངོན་པ། ④ ག་ཟ་འབྲུང་པོའི་རིགས་ཤིག ⑤ ལྷ་སོ།
མ་མའི་མ། ལྷ་སོ་ལྷ་མ།
མ་མོག [ལུལ]མིང་བལ།
མ་མོས་འཕེལ། [མངོན]རྒྱུང་སྤྱི།
མ་མོས་པའི་ལོ་ཉོག་ མ་མོས་ལོ་ཐོག་དང་གཅིག
མ་མོས་ལོ་ཐོག་སྟེན་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྤྱར་བའི་ཞིང་སྤྱེས་ལོ་ཐོག་རིགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། དེ་ལུ་
དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གཡང་འགྲུགས་འདོད་དགྲའི་
གཏེར་འབེབས་ལས། སྟོན་ཆེ་མང་བོས་བཀྱར་བའི་རྒྱལ་པོའི་དུས། སུས་ཀྱང་མ་མོས་རང་
བྱུང་ལོ་ཐོག་ཏུ། སྤྱི་དགྲའི་བསོད་ནམས་ལས་འབྱུངས་སྟེ་མ་ལ། དེང་འདྲིར་མ་མོས་ལོ་ཐོག་
ཅེས་སྤྲུགས་པ།
མ་སྤྱད། ① མ་དང་བྱ་སོ། ② ཁྱད་དུ་འཕགས་པ། ཡོན་ཏན་མ་སྤྱད་པ། ལུས་ཅལ་མ་སྤྱད་པ། ལམ་

ལུགས་མ་སྤང་བ།

མ་སྤང་ལུང་རྟོགས། ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་ལུང་གི་ཡོན་ཏན་དང་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན།

མ་སྤོན་པའི་ཆ་བ། མ་སྤོན་པའི་ཆ་བ་ཞེས་པ་ནི་ཆ་བའི་ནད་བད་རྒྱུད་དང་བསྐྱེད་ས་ནས་རྒྱུད་གིས་
ཆ་བའི་ནད་ལུས་རྒྱུད་ས་ལ་བྱུང་བར་གཏོར་བས་ཆ་བ་བྱེད། དེ་ལ་བད་ཀན་གྱིས་ཆ་བའི་མགོ་
མནན་ནས་ཆ་བའི་ནད་ལུགས་གང་ཡོད་ཡོངས་རྫོགས་སྤྱོད་མ་རུས་པ་དེ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་
མའེ་ཐོག་ཏུ་ཤིང་རྩོན་པ་བསྐྱན་ན་རྩོན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མེ་ལུགས་ཡོངས་རྫོགས་སྤྱོད་མ་རུས་
ཤིང་། མའེ་འཕྱོ་ཡང་ཆད་མ་རྒྱུ་པ་དུ་བ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་ཆ་བ་མ་སྤོན་པ་ཟེར། སྐབས་
འདི་ཆ་བའི་ནད་དེ་ལུས་རྒྱུད་ས་དང་དབྱེར་མེད་དུ་འདེས་ཏེ། བད་ཁྲག་དང་རྒྱུད་ས་ཁྲག་གཉིས་
རྒྱུད་དང་འོ་མ་འདེས་པ་འབྲ་བ་ལུང་ས་དཀར་གྱི་མར་བཞེན་ལུས་ཀུན་ལ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

མ་སྤོན་པའི་ཆ་བའི་དབྱེ་བ། ༡ རང་ཉིད་སྤོན་བ། བད་ཁམས་ཁྲག་མཁྱིས་འག་ཆེ་བའི་མི་རྣམས་
ལ། ཆ་བ་ཁྲག་མཁྱིས་སོགས་རང་གནས་སུ་བབས་པར་ཟས་སྤྱོད་མ་ལོག་པར་བརྟེན་པ་ནི་
རྒྱན་ལྷན་གྱི་ཆ་བ་ཡིན། དེ་ནི་མཁྱིས་འག་ཆེ་ན་ཞག་བདུན་གྱི་དུས་སུ་སྤོན་པས། དེ་ལ་ཅ་
དག་ཞན། རྒྱ་རྟོག་མིན། དང་ག་བདེ་མིན། མགོ་དང་ཆོགས་བཞེན་ཆེ་རྒྱུད། གང་ལུས་བྱེད་
ལུགས་རྣམས་ལས་ནད་སྟོབས་ཆེ་རྒྱུད་དཔག་དགོས། ༢ སྤོན་འོང་མེད་བ། ①གནད་དུ་བབས་
བ། སྤོ་བྱུང་དུ་དོན་སྤོད་རྣམས་ལ་འབྲམས་འབྲུགས་རིམས་དུག་རྣམས་བབས་པས་དོན་སྤོད་
འབྲུལ་བས་སྤོན་པའི་འོང་ཁམས་ཀྱི་དུས་མེད་དོ། ② སྤོར་བ་ལོག་བ། ཆ་བ་བད་རྒྱུད་
གཉིས་ལ་བབས་པ་ཟས་འུ་ཆད་སོགས་ཤོད་ཅན་དང་། སྤོད་ལམ་དག་ལུགས་བཅས་འདོམ་
བས་ཆ་བ་སྤོན་འོང་མེད་པ་སོགས་ལ་སྤྱར་དུ་ཞོལ་བ་དེའི་རྟགས་སུ་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དང་། དབང་
པོའི་གཞི་མདངས་རྣམས་འཛོར། ན་མ་ཐག་ཏུ་བྱུག་ཆེ་ཅར་ལ་ཐེབས་ཞེས་པ་ནད་སོགས་མ་ཐག་
ཏུ་འགྲུལ་མི་རུས་བ། ཉལ་བ་དང་། སྟེས་བ། ཅོག་ལུར་གང་འདྲ་འདུག་ཀྱང་མི་བདེ་བ་སོགས།
༣ སྤོན་དུ་མི་འདོད་བ། ①རྒྱུད་གིས་ ཅ་འབྲུག་ལུས་ཀུན་བརྒྱུད་ས་པ་འབྲ་བ། སྤོང་སྤྱུགས་བྱེད།
གཡལ་འབྱུང་། ལུས་འདར། མིག་དཔངས་མཐོ། མཆི་མ་འཛེག ② བད་ཀན་དག་གིས། ཁ་
མང་ལ། མཆི་སྐབས་མང་། ཐོ་བ་རྩིང་བ་སྟེ་རྒྱས་བ། དང་ག་མི་བདེ་ཞིང་སྤྱུག་བ། ལུས་ཤོད་

ཆུང་བ་བཅས་སོ། ③ རྒྱུན་གྱིས་བྱེད་པ། ཆུ་ཁྱེད་ཞོད་ར་གཏར་བ་ཤལ་རྩལ་ཐང་སོགས་ཀྱིས་
རྒྱུན་གྱིས་བྱེད་པའི་རྟགས་ནི། ལུས་རྩལ། ཤེད་རྒྱུད་། ཁྱེད་ལུས་མ་འཕེས་པ། མེ་ཉི་ལ་དད།
མ་སྒྲིན་ཆ་བ། ཆ་བ་ལུས་ལ་ཐོག་མར་ཐོག་སྐབས་བད་རྒྱུད་གཉིས་གང་ཡོད་དང་འདོམས་ཉེ་ཆ་བ་
རྒྱུད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐབས།

མ་སྒྱུར་རྒྱ་ཐུག་གང་ཡང་སྤངས་སྒྱུར་བ།
མ་སྒྱུར་དགུ་འདུས། ལས་སྒྲུབ་ཆོགས་པ་བྱེད་སྒྱུར་བ་སྟེ་སྒྱུར་བ་ལུན་སྤྲུམ་ཆོགས་པོ་ཡོད་པར་གོ་
མ་སྒྱུས་པས་འདུལ་བ་སྦྱིན་པ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་རྩོད་པ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་
ཞིག་སྟེ། སེམས་མ་སྒྱུས་པའི་གནས་སྐབས་ལྷུང་བ་བྱུང་མ་བྱུང་བར་དུ་བརྟག་ནས། མ་བྱུང་བར་
དེས་ན་དག་པ་སྦྱིན། བྱུང་བར་དེས་ན་བྱིར་བཅོས་ནས་གང་མས་ངག་སྦྱིན་པར་བྱེད་པའོ།

མ་སྒྱུར་ཅ་མ། མ་སྟོགས་ཅ་མ་ཞེས་པའི་དོན།
མ་དམིགས་པའི་འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས། འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། རྟགས་
དང་དགག་ཆོས་གཉིས་བྱིན་ཅི་ལོག་པ། དཔེར་ན། ལུས་པས་དག་པའི་ས་སྒྱུགས་ཆོས་ཅན།
སྤང་རུང་གི་ལུས་པ་ཡོད་དེ། སྤང་རུང་གི་ལུས་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་བྱིར།

མ་དམིགས་པའི་རྟགས། རྟགས་ཡང་དག་གི་ནང་གསེས། དགག་བྱ་འཁོག་པ་ལ་རྩལ་གསུམ་ཆང་
བ་སྟེ། དཔེར་ན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་
རྒྱུད་ལ་ཤ་ཟ་འཕེས་པའི་དབྱེད་ཤེས་དོན་མཐུན་མེད་དེ། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཤ་ཟ་དམིགས་
བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འཁོག་བྱེད་མི་སྤང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་
དགག་བྱ་ཤ་ཟ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དེས་ཤེས་དོན་མཐུན་འཇུག་པ་བཀག་པའོ།

མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གཉིས། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་ངོ་བོའི་སྒྲོན་ནས་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་
གཉིས་ཉེ། མི་སྤང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་། སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སོ།

མ་ཅ། ① མ་གཞི། ② མ་དདུལ། ཆོང་ཐོག་གི་མ་རྩའི་རྒྱུད་ཡོངས་པ། ཞིང་ལས་ཀྱི་མ་རྩ་རྒྱུགས་
པ། མ་རྩའི་རྒྱུད་དདུལ། མ་རྩའི་རྒྱུད་བདག་སྒྲིལ་སྒྲོམ་མ་རྩ་ཤི་བ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྩ་
འོར་དང་། རྩོང་ཅ། ཡོངས་སྒྱུར། དེན་རྩ་བཅས་སོ། ③ མ་སྤྱད་གྲུ་སྟོགས་འབྱུང་བ་བརྩེ་བའི་

སྐབས་ཤིང་མ་ས་ལྟ་བུ་འཕྲད་པ་དེ་ལ་མ་ཅ་ཆེས་ཟེར།
མ་ཅ་ཆེར་འཛོག་ཀྱང་སི། མ་ཅ་མི་སྐྱེར་རམ་ཆོག་ས་པ་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་མ་
བཏོན་པའི་ཀྱང་སི་ལ་བཟོད།
མ་ཅ་ཅན། མ་ཅ་བརྒྱུད་ཞིང་བཟོ་བའི་ངལ་ཚོལ་ལྷག་མར་བལྟ་གཞོག་བྱེད་མཁན་ལ་ཟེར།
མ་ཅ་སྟོངས་པ། ཀྱང་སི་དང་ཆོང་ཁང་སོགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་མ་ཅ་ཡོངས་སུ་དེབ་པ། སྐབ་དེབ་པ་
དང་། ཏ་ལོག་པ་སོགས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མ་ཅའི་རིང་ལུགས། མ་ཅ་ཅན་ལ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་དབང་བར་མ་ཟད། སྐྱེ་བའི་ངལ་ཚོལ་ལ་བལྟ་
གཞོག་དང་། དེན་ཐང་ལྷག་མ་བཅོལ་ལེན་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཆོག་ས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ལ་ཟེར།
མ་གཙང་གཙང་པོ། བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཉའ་ནང་རྫོང་གི་འབབ་ཆུ་ཞིག་གཉའ་ནང་ཕྱ་ཆུའང་
ཟེར། ལྷོ་རོ་ས་བལ་ཡུལ་དུ་འབབ།
མ་ཆང་། ① ཨ་མའི་བྱིས་མམ། ཞང་བའི་བྱིས། ② མི་ཆང་མ་ཟུར་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་མ་ཆང་སྟེ་
བྱིས་ཆེ་བ།
མ་ཆང་བ་མེད་པ། མ་ཆང་བ། མཁོ་ཆས་མ་ཆང་བ་མེད། མཐུན་ཆུན་མ་ཆང་བ་མེད།
མ་ཆང་བའི་ཆར་བཅད། ཆོལ་བ་གཉིས་པོ་ཚོད་པའི་ཆེ་སྒྱུར་དག་ཡན་ལག་ལུ་ལས་གང་ཡང་རུང་
བ་མ་ཆང་བའི་སྟོན་ས་བཟོད་ན་མ་ཆང་བའི་ཆར་བཅད།
མ་ཆན། མ་བྱོགས་ཀྱི་གཉེན་ཆན་ནམ་ཉེ་དུ།
མ་ཆབ། སྐྱེད་མ་ཤི་བའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཨ་མའི་ཆབ་བམ་ཨ་མ་མ་གཡལ།
མ་ཆར། ལོ་ན་ཏ་ཅང་ཆུང་བ་དང་འཆར་ལོངས་བྱུང་མེད་པ།
མ་ཆིགས། མྱོག་མྱུང་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་མ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་primary station ཟེར།
མ་འཆལ། མ་ཤེས་སའམ་མ་རྟོགས་པ།
མ་ཞང་། མ་དང་ཞང་པོ།
མ་ཞང་བློ་མ་བ་སྐྱེས། མ་ཞང་ཐོན་པ་སྐྱེད་དམ་ཁོན་པ་སྐྱེས་ཞེས་པའང་སྟངས། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྟོང་ཕྱེ་

བཅན་སྐྱེན་ཆུང་དུའི་དུས་ཀྱི་ཁྲོན་པོ། འདི་པོན་ལ་དགའ་བས་རྒྱལ་པོ་སྐྱེན་མ་སོན་པའི་རིང་
འདིས་སུ་ཡིས་ཆོས་བྱེད་པ་པོ་རེད་དུ་མཐར་སྐྱབས་གོ་ཞེས་ཁྲིམས་བྱ་ཆུང་བཅད། ཁྲོན་ཆེན་
ཆོས་ལ་དགའ་བ་མང་བལ་གཉིས་ལ་བཀྲོན་པབ་སྟེ་བོད་ནག་པོར་བཏང་། སྐབས་དེར་གསེར་
ཀྱི་ལྷ་ལྟ་སྟེ་བྱེད་དོར་དུ་སྐྱས་པ་དང་། མཁར་བྲག་དང་མགིན་བཟང་གི་ལྷ་ཁང་སོགས་
བཞིག་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞགས་ར་བྱས་པར་བྲགས། མཐར་རྒྱལ་པོ་དང་ཆོས་ལ་
དགའ་བའི་ཁྲོན་པོ་རྣམས་ཁོས་མཛད་ནས་མ་ཞང་ཁོམ་པ་སྐྱེས་སྟོན་ལུང་དུ་བརྒྱངས་ནས་
གསོན་པོར་དུར་དུ་བཅུག་ཅེས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་དུ་གསལ། སྐབས་དེའི་གསོན་པོར་དུར་དུ་
བཅུག་ཟེར་བའི་མི་གསོན་པོར་སྐྱས་ཏེ་བསད་པ་མ་ཡིན་པར་མི་དེ་དུར་རམ་བར་སོར་བསྐྱད་
དེ་གསོན་པོའི་མི་དང་འབྲང་མི་ཆོག་པ་དང་། དུར་མཆོད་བྱེད་པོ་དང་དུར་དུ་གནས་པ་རྣམས་
ལ་སྟོད་དག་གོས་སོགས་མཁོ་བའི་ཡོ་ཆས་སྐྱེལ་མི་དུར་སར་ཡོང་སྐབས་ཐག་རིང་ནས་དུང་
ཞིག་གཏོར་དགོས་དེ་སྐབས་གཤིན་པོའི་མིང་བཏགས་པ་རྣམས་རང་རང་གི་བྱིས་དུ་ཡིབ་ནས་
སྟོད་དགོས། ཁོང་ཆོ་བྱིར་ལོག་རྗེས་གཤིན་པོའི་མིང་ཅན་རྣམས་བྱིར་ཐོན་ནས་རང་རང་ལ་
ཐོབ་པོས་པའི་ཟས་གོས་ལ་ཡོངས་སུ་སྟོང་། ཁོང་ཆོའི་སྟོ་ལྷགས་སེམས་ཅན་ལ་ཤི་བའི་མཆན་
མ་བཏབ་ཡོད་པས་གསོན་པོ་སྐྱས་ཀྱང་བདག་ཉར་མི་བྱེད། དེས་ན་གོང་གསལ་གྱི་ཁྲོན་པོ་
གཉིས་གསོན་པོར་དུར་དུ་བཅུག་ཅེས་པ་དེའང་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཤེས་དགོས་པ་བཅས་སོ།།

མ་ཞང་ཁོམ་པ་སྐྱེས་ཀྱི་དུར་ས། ལོ་རྒྱུས་ཆོས་འབྲུང་ཁག་གི་ནང་བཅན་པོ་ཁྲི་ལྗེ་གཙུག་བཅན་སྐྱེ་
གཤེགས། སྐས་ཁྲི་ལྗེ་བཅན་སྐྱེན་མ་སོན་པའི་བར་དེར་མ་ཞང་ཁོམ་པ་སྐྱེས་ཀྱིས་སྲིད་བཟུང་
ཞིང་། དེའི་སྐབས་བོད་དུ་ཆོས་བྱེད་མི་ཆོག་པའི་ཁྲིམས་བཅད། ཁྲི་སྟོང་སྐྱེན་པོ་སོན་རྗེས་ཁྲོན་
པོ་ཆོས་ལ་དགའ་བ་རྣམས་དང་ཞལ་མཐུན་ཏེ་ཁྲོན་པོ་གོད་ཆན་གྱིས་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་མ་
ཞང་ཁོམ་པ་སྐྱེས་སྟོན་ལུང་བྱང་ལུང་དུར་དུ་གསོན་པོར་བཅུག་ཚུལ་གསལ་བ་ལྟར་གནས་
ཆུང་གོང་ཚལ་གྱི་ཁོངས་སྐྱག་བྲག་དགོན་པའི་སྟོ་ངོས་སུ་ས་ལུང་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ནས་
དེ་སྔ་སྟོན་ལུང་ཁྲི་ཟམ་རྣམས་གསོའི་དུས་ས་དོ་ལེན་སྐབས་ཐེངས་ཤིག་ས་ལོག་ཏུ་ཅིག་ལུལ་
ཞིག་ནས་མིའི་རྐང་པ་ཞིག་དོན་སྐབས་མི་ཆོར་འཛིགས་སྤང་བྱུང་བས་དེ་མ་ཐག་ས་དོ་

བསྐྱོད་པ་མཆོམས་བཞག་པ་རེད་ཅེས་བཤད་སྟོལ་འདུག་པ་དེ། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བཞུགས་པའི་ས་
མིང་དང་སྐྱེལ་ལུང་བྲག་གི་ལུང་བྲང་བུ་སེར་བ་གཉིས་ཅེ་མཐུན་པ་མ་ཟད། དེ་གར་ས་ལུང་བར་
སོ་འབྲུ་བ་ཡོད་པ་དང་། མི་རྒྱུད་དོན་བ་བཅས་ལ་གཞིགས་ན་མ་ཞང་གྲོམ་བ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་སོ་
དེ་མིན་ནམ་སྟེ།

མ་ཞུ་སྐྱེན། མ་ཞུ་བའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ལུས་ཀྱི་བྱི་ནང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ཆགས་པའི་དངོས་པོ་སྤྱ་
མཁེགས་ལྡན་པའི་མིང་སྟེ། རང་གསེས་སྤྱད་བྱེ་ན་སྐྱོན་རིགས་བཅུ་གཅིག་མཆིས།

མ་ཞུ་ཐོགས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། ༡ མ་ཞུ་བ་རྒྱུད་དང་འགྲོགས་པ་ནི། ཁོག་པ་སྟོས། ལུས་འདར་བ། མགོ་
པོ་འཁོར་བ། ཡན་ལག་རེངས་པ་བཅས་སོ། ༢ མཁེགས་པ་དང་འགྲོགས་པ་ནི། ཁོང་པ་ཆ་
བའམ་པོ་ཁ་ཆ། འབྲེན་དང་རྟག་པ་རྩེ་མ་ཆེ་ཞིང་ཁ་དོག་སེར་པོ་ཅན་འཁྱེད་བ། སྤྲེག་པ་བྱེད་ཅིང་
སྤྲེགས། སྟོན་དད་ཆེ། ཆམ་པ་ཡང་ཡང་པོག་ ༣ བད་ཀན་དང་འགྲོགས་པ་ནི། མཆིལ་མ་འབྱར་
བག་ཅན་མང། ལུས་ལྷེ། སེམས་བྱིང། སྤྲེག་སྤྲེག་བྱེད་ཅིང་ཟས་མི་འདོད།

མ་ཞུ་དུག་འབྲ། དྲངས་མ་མ་ཞུ་བ་དེ་ཅ་མིག་ལ་བྱེད་བས་ཅའི་ནང་ཀུན་དུ་དྲངས་མ་ཆགས་ཤིང་
ཞེན་པས། དུག་ནད་དང་འབྲུ་བ་ཤ་ལུས་ཐམས་ཅད་མདོག་སྟོ་ཞིང་སྐྱམ་པོར་ཆགས། ཤེད་
རྒྱུད་། ཐོས་རྗེས་མི་བདེ། དང་ག་ཞན། ཆ་ཆེས་པ་དང་གང་ཆེས་པ་གཉིས་ཀ་མི་འབྲུང་ཅིང་ན་
བ་བཅས་སོ།

མ་ཞུ་དུས་ཀྱི་དབྱེ་ན། མ་ཞུ་གསར་པ་དང་། མ་ཞུ་བ་རྩིང་པ་གཉིས་སོ། དེ་ཡང་མ་ཞུ་གསར་པ་ནི་
ལྟེན་དང་། ལྷགས་རྩེག་མེ་རྟོད་ཉམས་བ། དུག་ཐབས། བད་ཀན་སྤྲེག་པོ། མཁེགས་པའི་ནད་
བཅས་སོ། མ་ཞུ་རྩིང་པ་ནི་སྐྱོན་ནད་དང་། སྤྱད་པ། དུས་ཆུ། རོར་གཙོང་ཟད་བྱེད་དང་མེལ།

མ་ཞུ་བ། པོ་བའི་མེ་རྟོད་གསུམ་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཉམས་ནས་ཁ་ཐས་སྤྲེག་བཞུག་དྲངས་སྤྲེགས་འབྲེད་
མི་རུས་པར་གྱུར་པའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། མན་དག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། སྤྲེག་བྱེད་བད་ཀན་དག་
གིས་སྤྲེག་མ་རུས། འབྲུ་བར་བྱེད་པའི་མཁེགས་པས་འབྲུ་མ་རུས། མེ་ཉམས་རྒྱུད་གིས་དྲངས་
སྤྲེགས་འབྲེད་མ་རུས། དེ་ལ་མ་ཞུ་ཞེས་སྤྱད་པ་ཡིན། ཞེས་དང་། བཤད་པ་སྤྱི་རྒྱུད་
ལས། མ་ཞུ་དྲངས་སོགས་རྒྱས་པར་མི་འགྱུར་བྱིང། ཟས་སྟོན་སྤྱིད་ལམ་ཡང་ལ་རྩོ་བ་ཡིས།

མ་ཞུ་བ་སྤྱི་ལོ་རྒྱ་བེ། ལུས་ལ་རང་བཞིན་དུ་ས་རྒྱུ་ལོ་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བད་ཀན་གྱི་ཁམས་སྤྱི་ལོ་རང་
བསེལ་བ་དེ་ཉིད་འཕེལ་བ་ལ། རྒྱུ་བད་ཀན་གྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་བ་ཤད་པའི་རྟེན་དང་། མ་གོ་མས་
དང་། མི་མོ་དོད་དང་། རོ་པོ་མི་འབྱུང་བ་སྟེ་རྣམ་པ་བཞི་ཡིས། བད་དུ་སྤྱུར་པའི་ཚུལ་ལ་རྒྱ་རྒྱུ་
དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བད་ཀན་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་ཁ་ཟས་འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་མཐུ་ཉམས་ཏེ།
དང་པོ་བད་ཀན་ཐུག་བྱེད་ཀྱིས་ཐུག་མ་བུས། བར་དུ་མཁེས་པ་འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་བཞུ་མ་བུས། མ་
མ་མེ་མཉམ་རྒྱུད་གིས་དྲངས་སྟེ་གས་བྱེ་མ་བུས། དེ་ལྟར་མེ་ཤོད་གསུམ་པོའི་མཐུ་དང་བྱེད་
ལས་ཉམས་པ་ལ་མ་ཞུ་བའི་ནད་ཅེས་ཟེར། མ་ཞུ་བའི་དབང་གིས་པོ་བའི་ནད་གི་པེ་སྤྲུལ་ས་
རྣམས་འཕེལ་སྟེ། དེས་ལུས་ཀྱི་རྒྱུད་རྒྱུ་བའི་རྩ་སྤྲུལ་ས་རྣམས་བཀག་པས། ལྷན་དང་། ལྷགས་
རྟེན་དང་། མེ་ཤོད་ཉམས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཙོང་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱིད་པར་བྱེད་ཅིང་།
ཡོད་པ་རེད།

མ་ཞུ་བ་དེ་པོའི་སྒོ་ནས་དེ་ལྟར་གྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་མ་ཞུ་དང་། དྲུང་སྒྲིག་མ་ཞུ་བ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ༡
སྒྲིག་སྒྲུབ་མ་ཞུ་བ་ནི། ཁ་ཟས་གང་མ་ཞུ་བ་དེ་ཉིད་པོ་བ་དང་ཡོང་གི་ཁང་དུ་ཤེས་པ་ལེགས་པ་
དེས་གཏུམས་ནས་གནས་བ་དེ། དུས་དེ་ལོན་ནས་སྒྲིང་བ་ཆགས་བ་དང་སྒྲིག་སྒྲུབ་མ་ཡིན་པ་ལེ་
ཟས་སྒྲིག་དུ་འགྱུར་པོ། ༢ དྲུང་སྒྲིག་མ་ཞུ་བ་ནི། གཙོང་སྒྲེ་བཞི་སྟེ། མེ་མཉམ་སྐྱུང་གི་མ་ཞུ་
ཉམས་ནས་ཁ་ཟས་དྲུང་སྒྲིག་སྒྲུབ་ལྟར་པོའི་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཡང་། དྲུང་སྒྲིག་མ་ཞུ་བ་ནི་ཆ་མིག་ཏུ་

མཉམ་པོར་ཤོར་བས་མཁྲིས་པ་མདངས་བསྐྱར་གྱིས་བྱངས་དང་ཁག་མ་སྒྲིབ་ཏེ། ཡུན་རིང་
པོར་མཆིན་པར་གནས་པའི་ནད་དེ་ལ་དྲངས་མ་མ་ཞུ་བའི་ནད་ཅེས་ཟེད། ནད་དེ་རྣྱིང་པར་གྱུར་
པའི་ཆེ་འདིལ་བ་དང་། ཟགས་ལ། བྱར་བ། འགྱུངས་པ་སྟེ་རིགས་བཞིར་འགྱུར་སྟེ། ① འདིལ་
བ་ནི། སྐྱབ་གྱི་རིགས་རྣམས་སྐྱེད་ནས་འདིལ་བའི་གཙོང་གི་སྟེ་ཞེས་ཟེད། ② ཟགས་པ་ནི། སྐྱ་
ཐབ་དང་དུལ་ཚུ་རྣམས་སྐྱེད་པས་ཟགས་པའི་གཙོང་གི་སྟེ། ③ བྱར་བ་ནི། བྱམ་བྱ། མཁྲིས་པ་
མིག་སེར། ཅ་སྐྱམ། ཀླུ་འབམ་ལ་སོགས་པའི་གཙོང་ནད་གྱི་རིགས་དུ་མ་སྐྱེད་དོ། འདི་ལ་བྱར་
བའི་གཙོང་གི་སྟེ་ཞེས་ཟེད། ④ འགྱུངས་པ་ནི། སྐྱག་པོ་རྒྱས་པ་དང་གཤམ་པ། མཆེར་བའི་བྱེད་
ལས་རྣམས་པའི་ནད་རྣམས་སྐྱེད་པས་འགྱུངས་པའི་གཙོང་གི་སྟེ་ཞེས་ཟེད།
མ་ཞུ་བ་སྟོགས་མ། ཁ་འདམ་ཞིང་བློ་བ་མི་གསལ། པོ་བ་འཆིང་། སྟེག་པ་བྱེད། སྐྱག་མེར་ལང་།
གང་ཞིག་མ་ཞུ་བའི་ཟས་དེས་སྐྱག་པར་དུ་གནོད། འོན་ཀྱང་གོམས་ནས་འདིས་ཟེན་ན་མི་
གནོད། མིག་དང་། གཤོང་ལ། ཀླུ་འཕོལ་རྣམས་སྐྱངས།
མ་ཞུ་བ་དྲངས་མ། ཁོང་སྟོམ་པ་སྟེ་ལས་ལ་སྟོ་བ་མེད་པར་ཆགས། ཡི་ག་འགག་སྟེག་པ་མང་། ཨ་
སྐམ། སྟིང་ག་དང་ཅིབ་ལོགས་ན། མ་ཞུ་བའི་བད་ཀན་གྱི་བད་སྐབས་འཕེལ་བ་དེས། མེ་མཉམ་
རྒྱང་གི་སྟིང་འོག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ལམ་བཀག་པས། ཁོང་པ་སྟོས། འོང་ཐེར་ལ་ན་ལྷག་ལྷང་བ།
འོག་རྒྱང་འགགས་པ། སྟེག་པ་མི་ཐོན་པ་བཅས་ནི་མ་ཞུ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ལོ།
མ་ཞུ་ཤིང་འབྲ། མ་ཞུ་བའི་བད་སྐབས་དེས་ཁོག་པའི་སྟིང་འོག་ཏུ་རྒྱང་རྒྱ་བའི་ལམ་བཀག་པས།
རྒྱང་མེ་མཉམ་དེ་མཆིན་པ་དང་། མཆེར་བ། ཅིབ་ལོགས་སོགས་ཀྱི་ཅའི་ནད་དུ་ཞུགས་པས།
ལུས་དབྱེད་དགྲ་མི་ཐུབ་པ་ནད་དུ་ཤིང་བཅུག་པ་འབྲ་བ་ཡོང་བ་དང་། རྒྱང་གར་ཞུགས་པ་དེར་
གཟེར་ཞིང་། རྒྱ་ཡོང་སོགས་གཟེར་ཆོད་ལང་བའི་སྤང་ཐབས་འབྱུང་།
མ་ཞུ་བ་སྐྱེད་ནད། བསྐྱེད་ནད་ནི་པོ་བའི་ནད་དེ། མ་ཞུ་བའི་བད་སྐབས་དེས་རྒྱང་ཐུར་སེལ་གྱི་རྒྱ་ལམ་
བཀག་པས་བྱེད་དུ་ལོག་སྟེ། དབྱགས་གཏོང་དཀའ་བ། ཇི་མ་སྐམ་པ་དང་། བར་ཆ། ཁ་ནས་ཚུ་
ཆ་སྐྱར་འོང་བ། སྐབས་འགར་སྟེག་པ་འབྱུང་། མཆིན་དེ་ན་ཞིང་ཐ་མ་སྐྱག་པོར་འགྱུར་དོ།
མ་ཞུ་བའི་སེམས་གསལ། དགེ་བའི་ཅ་བ་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་

ཐོབ་པར་བྱ་བའི་སེམས། བརྩོན་པ་ལ་འབྲུག་པའི་སེམས། བདག་གིས་གང་ལ་འདྲ་
ཐོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་སོ།

མ་ཞེན་པའི་བརྩོན་འགྲུས། བྱ་བ་དན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་།
མ་ཞེན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་འདམས་པའི་གདམས་ངག་བྱ་བ་དན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་ལུས་
སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཤར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཆོག་

མ་གཞན། [མདོན] མ་མ།

མ་གཞི། ① མ་རྒྱུད་པ་རྩ་བ་མ་གཞི་ནས་ཁོ་ལ་འགན་ཆེན་པོ་འཁེས་ཡོད། ② འོག་གཞིའི་གདན།
མ་གཞིའི་ཁ་དོག་དངོས་པོ་གང་ཡང་རྒྱུད་པའི་མ་གཞིའི་ཁ་དོག་དེར་ཟེར། འོད་འཕྲོ་བའི་འོག་གི་
དངོས་པོ་སྣ་ཆོགས་ལ་ཕྲོག་འོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྡན་ཡོད་པས། ཕྲོག་འོད་ཇི་ཅམ་རྒྱུད་པའི་དངོས་
པོར་མ་གཞིའི་ཁ་དོག་དེ་ཅམ་གྱིས་ཤུགས་ཆེ་བ་ཡོད། དཔེར་ན། སྤྲ་ལྷན་གྱི་རྒྱ་ཆ་དང་། རས་
སྣ་ཆོགས། མགོ་སྤྲ་སོགས་ནི་ཕྲོག་འོད་འཕྲོ་ཤུགས་རྒྱུད་པའི་དངོས་པོའི་རིགས་ཡིན། ཕྲོག་
འོད་ཇི་ཅམ་ཆེ་བའི་དངོས་པོར་མ་གཞིའི་ཁ་དོག་དེ་ཅམ་གྱིས་ཤུགས་རྒྱུད་པ་ཡོད། དཔེར་ན།
ཤེལ་རིགས་དང་། ལྷགས་རིགས། བྱང་ལྡེབས་དཀར་པོ་སོགས་ནི་ཕྲོག་འོད་འཕྲོ་ཤུགས་ཆེ་
བའི་དངོས་པོའི་རིགས་ཡིན། ཐོག་མའི་རི་མོ་སྤྱོད་མཁན་གྱི་སྒྲོ་གསར་བ་ཆོར་རྟག་ཏུ་མ་
གཞིའི་ཁ་དོག་གི་དོན་སྤྱི་ཤུགས་ཆེན་ཡོད་པར་བརྟེན་ནི་བྱའི་དངོས་པོ་དེའི་གཏན་འཁེལ་བའི་
འོད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ཤུགས་རྒྱུན་འོག་བྱུང་བའི་འབྱུར་ཕྲོག་ལ་སྤྲང་རྒྱུད་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་དེར་དོ་སྤང་བྱེད་དགོས། དེ་ནི་རྩལ་ཕྱོགས་རི་མོའི་གཞུང་ལུགས་ལ་བརྟེན་
ནས་བཤད་པ་ཞིག་ཡིན།

མ་ཟད། མ་རྒྱུགས་སམ་མ་ཆད། སྤྲ་རྒྱུས་ཞིང་པ་དབྱུལ་ས་ལ་ལར་ས་ཞིང་གཏན་ནས་མེད་པར་མ་
ཟད། ཞིང་ལས་ཡོ་བྱང་ཆ་ལག་ཆད་པ་ཞིག་ཀྱང་མེད།

མ་ཟེན། རྒྱུར་ཅིས་ཀྱི་མ་སྤྲད། མ་རྒྱུས་བགོས་སྤྲུག་ཐིག་ཤར་ཆེ་རྒྱུ་སྤྲོས་པས་མ་ཟེན་ཅིས་
གསལ། རྒྱུར་སྤྲོན་གྱི་ཐད་ལ་འདྲ་ལྟོས།

མ་ཟེན་པའི་སྤྲ། སྤྲའི་སྤྲེ་མཆེད་ཀྱི་ནང་གསེས། མ་ཟེན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་སྤྲ་སྤྲེ། སྤྲའི་

རྒྱུར་གྱུར་པའི་འབྲུང་བ་དེ་གང་ཟག་གི་དབང་པོས་མ་ཟེན་པའི་སྒྲ། རྒྱུ་དང་རྒྱུར་གི་སྒྲ་ཉི་ལྔ།
 མ་ཟེན་པའི་འབྲུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲ། སྒྲེས་བྲའམ་གང་ཟག་གི་ཆོར་བས་མ་ཟེན་པའི་སྒྲ། དེ་ལ་
 དབྱེ་ན། སེམས་ཅན་ལ་སྟོན་པའི་སྒྲ་དང་སེམས་ཅན་ལ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཡོད། སྟོན་པ་ནི་
 རྒྱུ་དབར་འཁོར་པའི་གཏམ་ལྟ་བུ་དང་། མི་སྟོན་པ་ནི་རྒྱ་སྒྲ་དང་རྒྱུར་སྒྲ་ཉི་ལྔ།
 མ་བརྒྱགས་པ། མ་ཞུས་པའམ་མ་བྲིས་པ།
 མ་བྱ། མ་རུ་དང་ལྷ་སྒྲ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱེས་མིང་།
 མ་འོང་སྟོན་འགོག་བྱ་བའམ་ཉེན་ཁ་ཅི་རིགས་ཤིག་མ་བྱུང་བའི་སྟོན་ལ་ཡིད་གཟབ་ཀྱིས་འགོག་
 རྒྱུ་བྱ་བ།
 མ་འོངས་སྟོན་མཐོང་། རེས་སུ་ཡོང་རྒྱ་སྟོན་ནས་བྲན་པ། གསར་བཞེ་ལ་འགོ་འཁྲིད་བྱེད་པར་མ་
 འོངས་སྟོན་མཐོང་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས།
 མ་འོངས་སྟོན་ཤེས། མ་འོངས་ཀྱི་བྱ་བ་ཅི་རིགས་འབྲུང་རྒྱ་སྟོན་ནས་རྟོགས་པ།
 མ་འོངས་མཐོང་ཡུལ། འབྲུང་འཁྱུར་དུ་འབྱུང་རྒྱུའི་དམིགས་ཡུལ།
 མ་འོངས་རྒྱལ་ཅན། [མངོན] གཞིན་རུ་མ།
 མ་འོངས་པ། ① དུས་གསུམ་གྱིས་དབྱེ་བ་བྱེ་བའི་ནང་གསེས་འབྲུང་འཁྱུར་རམ་རེས། ② རྟགས་
 འཇུག་སྐབས་སུ་དུས་ཀྱི་མ་འོངས་པ་དང་བྱ་བའི་ཡུལ་བྱ་ལས་དང་བཅས་པ་ལའང་འཇུག་པའི་
 བྱ་ཆོག་རྒྱ་འཁྲིལ་བར་འཁྱུར། ས་ཆ་གཞན་དུ་འཁྱུར་བར་འཁྱུར།
 མ་འོངས་པའི་དུས། འབྲུང་འཁྱུར་གྱི་དུས་ཆོད།
 མ་འོངས་ལུང་བསྟན། འབྲུང་འཁྱུར་ཤིས་མེན་རྗེ་ཡོང་སྟོན་དུ་བསྟན་པ།
 མ་ཡ། མ་ཆབ་དང་དོན་གཅིག་
 མ་ཡམས། མ་མོ་སྟེ་ནད་བདག་གམ་ཤ་ཟ་འབྲུང་པའི་རིགས་ཤིག་གོ།
 མ་ཡར། མ་གཡར་དང་འབྲ།
 མ་ཡི་སྒྲ་ཉེ། [མངོན] ཨ་ཁང་ངམ་ཁང་པོ།
 མ་ཡི་ཆང་མཚུངས། [མངོན] ཨ་ཁང་ངམ་ཁང་པོ།

མ་ཡིག་ ① ཡི་གེའི་མ་དཔེ། མ་ཡིག་ལས་བྱ་དཔེ་བཤུས་པ། ② བ་སྡེའི་བཞི་པ། མ།
མ་ཡིག་བར་གྱི་གསལ་བྱེད། ཆོག་སྡེ་བྱི་གཉིས་ཀ་མིན་པའམ་མེད་པར་དགག་པའི་ཆོག་བྲད་མ།
མ་མ་རྒྱོ། གངས་མ་ཆར། ར་མ་ལུག་བྱ་མ་བྱེད། ག་མ་ཆོལ། ཁག་མ་རྟག་དཀར་མ་ནག་ཡ་
མ་བྱུང། གསལ་མ་གཟིག་འབྲུག་མ་ཚུགས། གཞས་མ་འགས།

མ་ཡིན་དགག་ ① དགག་བྱ་གང་ཡང་རུང་བ་བཀག་པའི་ཤུགས་སམ་ཤུལ་དུ། ཆོས་གཞན་སྒྲོས་མ་
སྒྲོས་གང་ཡིན་ཡང་རུང་གོ་རྒྱུའམ་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ ② རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོའམ་
རང་བཟོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ། ལྷས་སྤྱིན་ཆོན་
པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ། ཞེས་བ་ལྟ་དུ། ཆོན་པོ་ཡིན་པས་ཟས་ཟ་བར་བསྟན་ཅིང། ཉིན་པར་ཟས་
ཟ་བ་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་ཉེ་མཆོན་མོར་ཟས་ཟ་བ་དོན་གྱིས་འཕངས་པའོ།

མ་ཡིན་དགག་གི་བསྐྱ་བ་བཅུ་བཞི། གཞན་དང་མི་མཐུན་གཉིན་པོ་དང། རྒྱུད་དང་མ་དང་ཉུང་བ་
དང། ཡུན་ཐུང་ལྷག་པ་མེད་པ་དང། མཐའ་དག་མིན་དང་བྲལ་བ་དང། དམན་དང་ཞན་དང་
ཞུམ་པ་དང། འབྲ་བ་དག་ལ་དགག་པ་ནི། མ་ཡིན་དགག་པར་འདོད་པའོ། ཞེས་བ་ལྟར་རོ།
མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ། སེལ་པའི་ནང་གསེས། རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་དོན་གཞན་
འཕེན་པའི་སྒྲོ་ནས་སེལ་བ་སྟེ། མ་ཡིན་དགག་དང་དོན་གཅིག་

མ་ཡིན་དགག་བཞི། རང་གི་འཕང་བྱར་གྱུར་པའི་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་པའི་དངོས་སུ་འཕེན་པའི་མ་
ཡིན་དགག་རང་གི་འཕང་བྱར་གྱུར་པའི་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་པ་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཕེན་
པའི་མ་ཡིན་དགག་རང་གི་འཕང་བྱར་གྱུར་པའི་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་པ་སྐབས་སྟོབས་གྱིས་འཕེན་
པའི་མ་ཡིན་དགག་གོ།

མ་ཡིན་པ། ཡིན་པའི་ཐོག་ཕྱོགས་ཉེ་མིང་གི་མཐར་འབྱུག་པའི་དགག་སྒྲ། རྒྱལོལ་མ་མ་ཡིན་པ། ཏ་
མ་ཡིན་ལ་བོང་བྱའང་མ་ཡིན་པ།

མ་ཡིན་མ་མ་ཡིན་པ། ཡིན་པའི་དོན་ཉེ། དཔེར་ན། བུ་མ་མ་མ་ཡིན་མ་མ་ཡིན་པ་ནི་བུ་མ་མ་ཡིན་པ་
ལྟ་བུའོ།

མ་ཡིན་ཡིན་ཚུལ། དངོས་གནས་མ་ཡིན་པར་ཡིན་ལུལ། ངས་མ་ཡིན་ཡིན་ཚུལ་ཞུས་པ་མིན།

རོགས་རམ་མ་ཡིན་ཡིན་ཚུལ་གྱིས་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བ།
མ་ཡུམ་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་འབྲོང་བ་རྩོད་གི་བྱ་བ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
མ་ཡུམ། ཞིང་ལ་ཆུ་འདེན་སའི་ཡུར་བ་ཆེན་མོ། མ་ཡུམ་ལ་ཆུ་མེད་ན་ཡུར་ལྷན་ལ་གནས་ཡོད།
མ་ཡོམ་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་འབྲོང་བ་རྩོད་གི་རྩེ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
མ་གཡུག། མའི་ཆབ།
མ་གཡོག་མ་ཆེན་གྱི་ལས་རོགས།
མ་ར་ཀ་ཏ། [ལེགས] མཁན།
མ་ར་དགོན། དགོན་འདི་ཐོག་མར་བཀའ་གནས་མའི་དགེ་བཤེས་བྱ་ཡུལ་བས་བཏབ། དུས་ཆེད་
ནམ་ཡིན་མ་གསལ། རེས་སུ་དགེ་ལུགས་པར་གྱུར། མིང་རིན་པོ་ཆའི་བཅུགས་གནས་དང་།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་རྩ་ས་ཤིང་ཁྱེད་མའི་གོ་གུང་དཀར་རྩེ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མ་ར་ཅེ། བྱད་མེད་ཀྱི་མཆན་མར་གནས་པའི་སྤྱོད་འབྲུ་ཞིག་སྟེ། དེ་ནད་དུ་གྱུར་ན་མཆན་མ་གཡུག་
ཟེ་བྱེད་པ་ཞིག
མ་རག་ཕྱད་གཏོར། ཟེ་མ་ཁ་ལ་རག་ལ་ཁད་དེར་ས་ལ་ལྷུང་བ་སྟེ། དོན་དུ་རང་ལ་ཐོབ་ལ་ཉེ་ཁར་
གཞན་ལ་ཤོར་བར་གོ
མ་རངས་བ། སྒོ་མ་མོས་བ། ཡི་མ་རངས་པའི་ནམ་འགྱུར་སྟོན་བ།
མ་རབས། ① ཆུ་མ་མིན་གྱི་གཏམ་སྟོན། མ་རབས་སྟོན་དན། ཡ་རབས་མ་རབས་སྟོན་པས་ཤེས།
② དན་པའི་རྒྱུད་དམ་རིགས། མ་རབས་མཐོ་སར་བཞག་ན་སྟོན་དན་རེ་མང་དུ་འཕེལ། མིང་
གི་ནམ་གངས་ལ་སྐྱེ་བོ་པལ་པ་དང་། ཟེ་ཆད། ཟེ་ཤལ། དམངས་རིགས། དམན་པའི་རིགས།
མཆོན་ཆ་བ། གཡུང་པོ། རིགས་དན། རིགས་མེད་བཅས་སོ།
མ་རབས་ཀྱི་ཞེན་ཆགས། ཚཱ་རིག་དང་སྐྱ་ཆལ་གསར་ཚཱ་སྐབས་ཟེ་ཤལ་དང་ཆོ་མེད་པའི་ནམ་
འགྱུར་འཛིན་ཏེ་སྐྱ་ཆལ་གཟིགས་དབྱེད་བྱས་པར་ཟེ།
མ་རབས་ཟེ་ཤལ། ཟེ་ཤལ་སྐྱ་གྱི་སྟོན་དན་རོ་ཆ་པའི་རིགས།
མ་རབས་ཟེ་ཤལ་སྐྱ་གྱི་སྟོན་དན་སྐྱ་གྱི་ཤོས།

མ་རི་ལྷ་རི། གད་པོ་གད་མོའི་ཟས་ཟ་སྟངས། མོ་མེད་ཀྱས་འཁོགས་ཡིན་པས་ལྷོ་ཆས་མ་རི་ལྷ་རིར་
བདགོས་བྱུང་།

མ་རིག་པ། ① ཅ་ཉོན་དྲུག་གི་ནང་གསེས། རིག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཉེན་ཁམས་
གསུམ་ལ་ཡོད་པའི་ལས་འབྲས་དང་བདེན་པ་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་རི་ལྷ་བ་མི་ཤེས་པར་ཀུན་ཉོན་
སྦྱང་པར་བྱེད་པའོ། མིང་གི་ནུས་གངས་ལ་ང་ཡིར་འཛིན་དང་། ངར་འཛིན། དངོས་འཛིན།
བདག་འཛིན། མི་ཤེས་བཅས་སོ། ② མ་མཐོང་བ། མཆོག་མོ་མིག་གིས་གཟུགས་མ་རིག་པ།
མ་རིག་རིག་མདོག་ ③ [མདོན] ༡འཁོར་བ། ༡ བོད་རྒྱ་བརྟག་ཉིས་པ།

མ་རིག་པ་བརྟ་དགུ། སྒོན་གྱི་མཐའ་ལ་ཚོངས་པ་དང་། བྱི་མའི་མཐའ། དེ་གཉིས་ཀ་ནང་། བྱི་ དེ་
གཉིས་ཀ་སངས་རྒྱལ། ཆོས། དགེ་འདུན། ལྷུག་བསྐལ། ཀུན་འབྱུང་། འགོག་པ། ལམ། རྒྱ། རྒྱ་
ལས་བྱུང་བ། རིག་པའི་སྦྱེ་མཆེད་ལ་ཚོངས་པ། ལས། རྣམ་པར་སྒོན་པ། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་ན།
དུས། དངོས་སོ། འཕྲོ་བ། མཆོག་དེ་ཁོན་ཉིད། ཀུན་བྱུང་། མདོན་པའི་ང་རྒྱལ་ལ་ཚོངས་པའོ།
མ་རིག་པ་དྲུག་ ཅ་བ་སེམས་ཀྱི་མ་རིག་པ། འཁྲལ་བ་ཡུལ་གྱི་མ་རིག་པ། འཁྲལ་གཞི་གཞིའི་མ་
རིག་པ། འཛིན་པ་རྟོག་པའི་མ་རིག་པ། བཅོས་པ་ལམ་གྱི་མ་རིག་པ། མ་ཤེས་པ་ཚོངས་པའི་
མ་རིག་པའོ།

མ་རིག་པ་གསུམ། ཚོངས་ཅ་མ། ཐེ་ཆོམ། འོག་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་བཅས་གསུམ།
མ་རིག་པའི་རྩ་བོ། རྩ་བོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་རིག་
པ་རྣམས་སོ།

མ་རིག་པའི་ཟག་པ། ཟག་པ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས།
འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཟག་པ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་རིག་པའོ།
མ་རིག་པའི་རྒྱ་བ། ཉེ་མས་རྩ་སྒྲིན་གྱི་བྱིམ་སྒྲོད་པའི་རྒྱ་བའམ་བོད་རྒྱ་བརྟག་ཉིས་པའི་མིང་།
མ་རིག་པའི་ཡན་ལག་ ཉེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྟག་ཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། བདག་ཏུ་ཚོངས་པའི་མ་
རིག་པ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སྦྱིབ་པར་བྱེད་པའི་ཀུན་རྟོག་སྲིད་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་
རིག་པའོ།

མ་རུ། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་ཆོས་འབྱུང་ལས། ཀམ་ཁྲི་རའི་བྱང་ཕྱོགས་ཁ་
ཆེ་ཇ་ལ་རྒྱ་རའི་ཉེ་འདབས་སུ་ཡོད་པའི་གནས་ཤིག་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། རྒྱ་གར་ཆོས་
འབྱུང་ལས་རྒྱ་བ་ཕྱོགས་མ་རུ་འེ་ཡུལ་ཞེས་གསལ། མ་རུ་ཞེས་པ་བོད་སྐད་དུ་ཐུང་མ་ཅན་ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན་པར་སྐད་གཉིས་ཤམ་སྦྲར་གྱི་གཞུང་མང་པོར་གསལ།

མ་རུ་ཅེ། ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆཱ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་པས་སྤིན་ནད་གསོད། མེ་བོད་སྦྱེད།
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གུལ་དང་། ར་ལྷ་ལྷ། ལྷ་ལྷ། སྤིན་བྱ་དམར་ལེབ་བཅས་སོ།
མ་རུང་དཀྲོག་གཏམ་བཟོ་བ། མ་རུང་གནག་སེམས་ཡིད་ལ་བཅངས་ནས་གང་བྱུང་གི་དཀྲོག་
གཏམ་བཟོ་བ་ལྟ་བུ།

མ་རུང་སྦྱོད་ངན། མ་རུང་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་སྦྱོད་ངན་མཉམ་དུ་སྟེལ་བ།
མ་རུངས་ཁོག་བཅུག་བསམ་ངན་ཞེ་ལ་བཅངས་པ། ཁོ་པའི་བཤད་རྒྱལ་ཁྲུངས་ལུང་གཏན་ནས་
མེད་པ་དེ་མ་རུངས་ཁོག་བཅུག་གི་རང་ཉགས་ཡིན་པར་ངེས།

མ་རུངས་པ། མི་བསྐྱན་པ། གཅན་གཟན་མ་རུངས་པ། མི་མ་རུངས་པ། མ་རུངས་པ་འགལ་ཞིག་
གིས་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་བསམ་སྦྱོར་བྱས་པ།

མ་རེད། ① མ་ཡིན། དཀྲོག་གཏམ་དེ་བདེན་པ་མ་རེད། ② རྫིང་། མ་གྲུབ།

མ་རྒྱུད། བུ་གུ་མའི་མངལ་དུ་གནས་པའི་སྐྱབས་མ་རྒྱུད་བུ་ལ་ཤོར་བའི་བྱིས་པའི་མགོ་ནད་ཅིག་
མ་ལ། ① གྱེ་མའམ་གྱེ་ཏུད། མ་ལ་སྒྲང་དོར་མོངས་པ་དག་གིས་བྱ་བ་ངན་པ་ཅི་ཡང་བྱེད་དོ།

② ལམ་སང་ངམ་འབྲལ་དུ།

མ་ལ་ཉི། [ལེགས] རྫོ་ཉི།

མ་ལ་ཡ། [ལེགས] རི་ལྷན་ཉེ། སྤན་གྱི་ཤོང་ཁེར་ལྷན་སྐྱབས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཕྱོགས་ན་ཡོད་པའི་བྲག་ཁྲོན་
དང་། ཅོང་ཞི། རྒྱ་ཆོན་སོགས་སྤན་རིགས་སྟེ་བའི་རི་བོ་ཞིག་གི་མིང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་
ཅན་དན་རི་བོ་དང་། རྫོ་ཕྱོགས་ས་འཛིན། ལྷ་ལྷ་རྫོ་བཅས་སོ།

མ་ལ་ཡའི་དཀའ་འབྲེལ་འདོད་འཛོེ་ཆེ་རྒྱུད། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱུང་པ་མིའི་ཉི་མ་མཐོང་བ་
དོན་ལྡན་གྱིས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱུད་གྱི་རི་བོ་མ་ལ་ཡའི་སྐོར་གྱི་སྤན་རྒྱུད་དང་། རྒྱ་ཆོན། ཅོང་ཞི།

བྲག་ཞུན་བཅས་ཀྱི་དཀའ་གནད་ནམས་གསལ་བར་འབྲེལ་བའི་སྒྲན་གྱི་བསྟན་བཅོས།
མ་ལ་ཡའི་སྐྱེད་ཆལ། རིགས་ལྡན་པོ་བྲང་ཀ་ལྷ་བའི་མདུན་དུ་དུས་འཁོར་གྱི་ཚྲོས་བསྐྲངས་ཡོད་
བའི་སྐྱེད་ཚེས་ཆལ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད།

མ་ལ་ཡར་སྐྱེས། [མདོན]ཅན་དན་སྒྱི།

མ་ལ་རི་རྒྱད། རྫོ་སྒྲོགས་མ་ལ་ཡའི་རི་པོ།

མ་ལག་ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་རིགས་ལམ་མ་ལག་དང་ལྡན་བ། ལས་བྲམ་མ་ལག་ཆ་ཆང་བ། དབྱིན་
སྐད་དུ་system ཟེད།

མ་ལག་སྐྱེད་སྐྱབ། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system generation ཟེད།

མ་ལག་འཁོར་ལུན། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system life cycle ཟེད།

མ་ལག་སྒྲོ་བྱུག་རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system shutdown ཟེད།

མ་ལག་སྐྱ་ཆག་རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system design ཟེད།

མ་ལག་མཉེན་ཆས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system software ཟེད།

མ་ལག་བདེ་པོ། མཐོག་གས་རྩལ་བདེ་པོ། སྐད་ཆ་ཤོད་སྐྲངས་མ་ལག་བདེ་པོ། འགོ་འདུག་ཀུན་སྐྱོད་
མ་ལག་བདེ་པོ།

མ་ལག་དབྱེ་ཞིབ། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system analysis ཟེད།

མ་ལག་མཛོད་ཁང། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system library ཟེད།

མ་ལག་ཡིག་ཆ། གློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system documentation ཟེད།

མ་ལག་རང་ལོག་ གློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system restore ཟེད།

མ་ལག་སྲུང་སྟོང་། གློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system maintenance ཟེད།

མ་ལག་ས། མ་རེད་དམ་མ་ཡིན། བྱིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་དོན་འདི་དེ་ལྟར་མ་ལག་ས་སོ།།

མ་ལན། མ་ཉེས་སམ། ཉེས་སྟོན་མེད་པ། རང་གི་ས་མ་ལན། མ་ལན་ཁག་འབྲུག་ས་བྱེད་མི་རུང་།

མ་ཡི་ག། [ལེགས]ཀྱུ་གར་གྱི་མེ་ཉོག་འདབ་མ་དཀར་པོ་ཡིན་པ་ཞིག་

མ་ལུ་ཉ། འཁྲི་ཕིང་གི་བྱེ་བྲག་ཡིད་གཞུང་ཅན་ཞེས་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།།

མ་ལུས་པ། ཐམས་ཅད་དཔ། ཡོངས་རྫོགས། ཞོགས་པ་གཅིག་ལ་བྱ་བ་བཟང་པོ་མ་ལུས་པར་སྐྱབ་བྱུབ་
དོགས་མེད། མཐོག་ས་སྐྱར་འབྲུབ་དགོས་པའི་ལས་དོན་ཆང་མ་དེ་རིང་མ་ལུས་པར་ཆར་སོང་།

མ་ལེ། [ཡུལ]ཨོལ་སྟོ། མི་སྟོ་རྒྱ་རིང་ན་སྐྱགས་མཐོང་། ཉམ་ལེ་རིང་ན་ཀས་མཐོང་།

མ་ལོ། [ཡུལ] ① ལུ་རམ་སྐྱས་ལེགས་ཤིག་ ② ཨ་མའི་འཕོད་སྐྱངས་ཤིག་

མ་ལོ་པ། འབྲུང་ཅེས་ཀྱི་ཐ་སྟོད་དེ། རང་རང་གི་ལོ་རྟགས་ཀྱི་སྟོག་ཁམས་དེ་རུས་ཁམས་མར་གྱུར་
པ་ལ་མ་ལོ་ཟེད། དཔེར་ན་སྐྱ་ཤིང་ཁམས་པའི་མི་ཞིག་གྱི་བ་དང་པག་གི་ལོ་སྟེས་པ་ལ་ཟེད།
མི་དེ་ཆེ་བསོད་དར་བའི་མི་ཡིན་པ་ངོས་འཛིན།

མ་ལོ་པ། མ་འདད་པའི་དོན།

མ་ཤ་ག། [ལེགས]སྐན་མ་དཀར་རིལ།

མ་ཤ་པ་ལེ། སྟོ་ཞིག་

མ་ཤེས་དོན་གསལ། སྐར་མ་ཤེས་པའི་དོན་དེ་གསར་དུ་གསལ་བར་ཤེས་པའམ། གསལ་པོར་
རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་ཆང་མ་དང་དོན་གཅིག་

མ་བཤོལ། བྱིས་འགྲུངས་མ་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན།

མ་ས་ཤོང་། བཅན་པོ་ཁྱི་བླེ་གཙན་བཟླ་གྱིས་བཞེངས་པའི་ལྷ་ཁང་ལྷ་ཡི་གས་ཤེག་ཡིན། བ་
བཞེད་ཀྱི་དཔེ་རྙིང་པ་གཞན་ཞིག་གི་ནང་བསམ་ཡས་མ་ས་ཤོང་གི་གཙན་ལག་ཁང་ཞེས་
གསལ་བ་ལྟར་ན་བསམ་ཡས་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་ཞིག་ཏུ་ཡོད་འདྲ་སྟེ།

མ་སངས། བོན་པོའི་གཞུང་དང་འདྲེ་སྦྱང་སོགས་ཀྱི་ནང་ལྷ་འདྲེ་དང་མི་མཉམ་དུ་འདུས་ནས་བྱང་
བའི་བྱ་བྲག་ལ་མ་སངས་རུས་དགྲ་བྱང་བར་བཤད། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོན་གྱི་ལོ་ངོ་སྤུམ་སྟོང་
ལྷ་ཙམ་གྱི་ཤོང་ན་མ་སངས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་ཆེས་ཆེར་བྱང་ཡོད་པར་བཤད།

མ་སངས་ཀྱི་སྦྱང་། མ་སངས་ཀྱི་སྦྱང་ནི་མང་ཆེ་བ་དག་བརྒྱད་ཀྱི་སྦྱང་ཞིག་ཡིན། བོད་ཀྱི་རུས་
མཛོད་ནང་དུ་མ་སངས་སྤྱན་དགྲ་ཟེར་བའི་སྦྱང་དང་སྟེ་དཔོན་འགའ་ཞིག་གི་གཏུང་རབས་
འགོར་བའོད་པའི་ལྷ་སྦྱང་དང་ལོ་རྒྱུས་འདྲེས་མ་འགའ་ཤས་མཛོད་རྒྱ་ཡོད།

མ་སངས་རུས་དགྲ། གཉན་གཤམ་འཕྲང་སྟེས། གར་ཉིང་ནམ་ཆ། བླེ་རན་ལམ་ཙང་སྟེས། རུ་ཐོགར་
སྟེས། ཤེ་དོ་ཀར་ཉིང་ནམ། མེ་པད་མ་སྟེས། གསང་གོ་འཕྲུལ་བོ་ཆེ། དང་བ་བྲངས་མ་མགུར།
བའོད་སྟོང་ནམ་ཆའོ།

མ་སངས་རུས་དགྲའི་རུས་རབས། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོན་གྱི་རུས་རབས་སོ་བྲག་བ་ནས། སྤྱི་ཕྱོན་
རུས་རབས་ཉེར་བརྒྱད་བ་ཡས་མས་ཙམ་གྱི་རུས།

མ་སོ། ཁའི་མས་ཀྱི་སོ།

མ་སྤ། མ་དང་སྤ་སོ།

མ་བསགས་པའི་ལས་བརྒྱ། མི་ལམ་དུ་བསྐྱགས་པའི་ལས་དང་། བྱས་བ་མ་ཤེས་པར་བསགས་
པའི་ལས་དང་། བསམ་བཞིན་མིན་པར་བསགས་པའི་ལས་དང་། དྲག་པོ་མིན་ལ་རྒྱན་ཆགས་
མིན་པར་བསགས་པའི་ལས་དང་། ཐོག་གཞོད་པོངས་བས་ཞོར་ནས་བསགས་པའི་ལས་དང་།
བརྗེད་པས་བསགས་པའི་ལས་དང་། མི་འདོད་བཞིན་དུ་བསགས་པའི་ལས་དང་། རང་བཞིན་
གྱིས་ལུང་དུ་མ་བསྐྱན་པའི་ལས་དང་། འགྲོད་པས་གསལ་བའི་ལས་དང་། གཉེན་པོས་བསལ་
བའི་ལས་བཅས་སོ།

མ་བསལ་བ། མཛོན་རྗེས་ཀྱི་ཆད་མས་གཞོད་པ་མེད་པ་སྟེ། སྤྱབ་བྱའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་གཅིག་

ལའང་དོན་དེ་ལྟར་དུ་གོའོ།

མ་ཉེ། ལྷགས་ཀྱི་ཁྱེ་བྲག་ཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལྷ་མཆོག་དང་། རྩེ་འབྲེས། འཛིགས་པ་བརྩེ་བ།
རྩེ་ལྷོ་དགེ། རྩེ་ལྷོ་མིག་མིག་དཔལ་དཔ་ལ་ཅན། གཤིན་ཅེ་འཛིན་པོ། མ་ཉེས་བཅས་སོ།
མ་ཉེ་འཛིན་པོ་མཆོག་ཅན། [མཛོན་གཤིན་ཅེ།]

མ་སྒྲ་དེ་བ། ལྷ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་ལྷ་ཞེས།

མ་རྒྱུད་པ་སྤྱི་རལ་པ་ཅན། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ལྷ་ཆེན་དབང་ལྷག་ཆེན་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལེགས་སྤྱོད་པོ་གསུང་རིགས་པ་སྦྱར་དང་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་པ་ཞིའི་བརྩ་བའོ་ལྷ་མ་རྒྱལ་
ཨ་རུའི་མེད་པའི་མཛེས་རྒྱན་ལས། མ་རྒྱུད་པ་སྤྱི་རལ་པ་ཅན་གྱི། མ་རྒྱུ་ཆེན་པོ། དེ་བ་ལྷ། སྤྱི་
དཔལ། རལ་པ་ནི་དབུ་སྐྱ་སྤྱོ་ལྷ་ཆེན་དཔལ་གྱི་རལ་པ་ཅན་ཞེས་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་དཔལ་པོ།
མ་རྒྱུ་པོ་རྟོ། རྒྱ་གར་སྐད་དེ་པོད་སྐད་དུ་བྱང་ལུབ་ཆེན་པོ་ཟེར་ཞིང་། རྟོ་རྟོ་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ནང་
ཡོད་པའི་སྟོན་པ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷའི་རྟོ་སྤྱིའི་མིང་།

མ་རྩ་ལྟ་བུ་གསལ་ལྟགས་ཀྱི་སྣེ་ཞིག་གི་མཚན་ཡིན། འདི་རྒྱ་ས་འབྲིང་བསྐུས་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་
འབྲིང་པོ་གཙོ་བོར་ལྟ་ཡོད་པའི་བཞུགས་སྡངས་དང་སྐྱ་མདོག་བྱག་མཚན་སོགས་ཞིབ་པར་
དཀྱིལ་ཚོག་ཆོར་བྱའི་སྡེང་པ་ལས་གསལ།

མ་རྒྱ་ཅི་ན། [ལེགས]རྒྱ་ནག་ཆེན་པོ།

མ་རྒྱལ་གྱི་གསུམ་སྒྲིབ་མའི་ཐོག་པ་རིམ་དཔྱེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་འབྱོར་གྱི་ཐོག་པ་ཞེས་
བྱ་སྟེ་འཇུག་སྟེ་སྤྱི་པན་པའི་དབང་བཟུ། བར་ཁུས་པའི་དབང་ལ། གསང་བ་ཐབ་མའི་དབང་
གསུམ་སྟེ་དབང་མཆོག་བཅོ་བརྒྱད་གྱིས་རྒྱུད་སྒྲིབ་པར་བྱས་ནས། ལྷ་བ་དོན་དམ་དགོར་
བདུན་པོ་ཅིད་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་གདན་གསུམ་སྟེའི་དཔྱེལ་འཕོར་ལྷན་གྱིས་བྱུང་ཅིང་རང་བཞིན་
དབྱེར་མེད་པ་ལྷག་པའི་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་ཆོས་སྐྱེས་ཉམས་པ་ཆེན་པོར་གཏན་ལ་ཐབ་ནས།
བསྟོམ་པ་བསྐྱེད་རིམ་གཙོ་པོར་སྟོན་ལ། དེའང་ཉིང་འཛིན་གསུམ་གྱིས་ཁོག་དབུག་རོལ་དག་
རྒྱུ་ལ་སྟོན་གསུམ་ཆང་ག། འོག་ཕྱོམ་གཟེར་བཞིས་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་སྟོམ་པ་དང་རྒྱུ་ལ་རིམ་
རྒྱུ་དང་ཐོག་མེད་དགས་ལ་རྣམས་པསྟོམས་ལ། རྒྱུད་པ་སྟོམ་བཅས། རྒྱུས་མེད། ལིག་ཏུ་

སྒྲོལ་མེད་གསུམ་གྱི་ཉེ་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས། འབྲས་བུ་རིག་འཛིན་ནམ་བཞེས་བསྐྱུས་པའི་ལམ་
ལྷ་མཐར་ཕྱིན་ཉེ་བྱུང་འབྲུག་དོན་ཆེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་དོ།

མ་རྒྱ་ཡོ་གའི་ཐེག་པ། མ་རྒྱ་ཡོ་ག་དང་དོན་གཅིག་

མ་རྒྱ་ར་ང། [ལེགས་]རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ།

མག་གི་སྐྱག་གི་སྒྲ་ཆུང་བའི་གཏམ་གྱི་འོད་སྦྲངས། གསལ་ལ་མ་གསལ་གྱི་གཏམ་མག་གི་སྐྱག་
གི་ལབ་པ།

མག་ཀླན། [ཡུལ་]སྤིང་མོ་ཀླན་ཤོས་གྱི་མག་པ།

མག་པ། བྱ་མའི་རྒྱ་པོ་འཕམ། ཁྱོ་ག་

མག་སྐྱག་མག་གི་སྐྱག་གའི་བསྐྱུས་ཆིག་

མག་རོགས། གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་མག་པའི་རོགས་པ་བྱེད་མཁན།

མག་གསར་དགོན། མག་གསར་པ་རྒྱུ་ཏ་ཀུན་བཟང་སྟོབས་ལྡན་དབང་པོས་གསར་འདེབས་མཛད།
འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མེ་བ་
[རྒྱང་ཡོན་]རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མག་གསར་བོན་དགོན། མག་གསར་ཁྱུང་པོ་གཡུང་བྱུང་བདུད་འདུལ་དར་རྒྱས་སྤིང་དང་སྤྲོན་གྲོལ་
ཐེག་ཆེན་ཞེས་སུ་གྲགས། རབ་བྱུང་མ་ཚུགས་པའི་སྟོན་ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་དགུ་བརྒྱ་བཞི་བརྒྱུ་ཅན་
ལ་ཁྱུང་དཀར་ཆངས་པའི་ཆ་བྱུང་པོ་བསྐྱན་པ་དར་རྒྱས་སམ་གྲུབ་བརྟེན་རྩ་བདུད་པ་ཞེས་
པའི་གྲུབ་དབང་དེས་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་པ་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་མེ་བ་[རྒྱང་ཡོན་]རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མག་གསར་སྐྱན་རེའི་བཤད་སྒྲུབ་སྤྲོན་གྲོལ་སྤིང། སྤྱི་ལོ་དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ནང་ཅན་ན་
བཏབ་པར་གྲགས། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་རྟེ་ཅེ་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མང་སྒྲེ། [མངོན་]པག་པ།

མང་བཀྱར་རྒྱལ་པོ། སྤར་རྒྱ་གར་དུ་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་མི་ཀུན་གྱིས་བཀྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་

མང་བཀྱར་སྒྲེ་ག། མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྒྲེ་དང་དོན་གཅིག་

མང་བཀུར་སྡེ་པ་གསུམ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཙུན་གྱི་ནང་ཆོན། མང་པོས་བཀུར་བའི་སྡེ་པ་ལ།
ས་སྒོག་རི་ལ་གནས་པའི་སྡེ་པ་དང་། སྤང་བ་བའི་སྡེ་པ་དང་། གནས་མ་བུའི་སྡེ་པ་སྡེ་གསུམ།
མང་བཀུར་ཡར་དེད་ལྷ་དགུ། མང་བཀུར་ཡབ་ལྷ་ཆེན་བྱུང་བ། དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་དབང་པོ། དེའི་
ཡབ་ལྷ་ཆེན་འཁོར་ལོ། དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་དུང་སྒྲིང་། དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་ཁྲི་མེད། དེའི་ཡབ་ལྷ་
ཆེན་གཤེད་ཆེན། དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་གཤེད་ཚུང་། དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་པོ། དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་བཟང་
ཡབ་རྣམས་སོ།།

མང་བསྐྱོལ། དགོན་པ་ཁག་ལ་སྤྱི་དགའུང་གིས་མང་ཇ་གཏོང་བར་ཆེད་མངགས་བཏང་བའི་བྱང་
འཁོར་སེར་མོ་བ།

མང་ཁ་ཉུང་ཉན། མི་མང་ཆེ་བས་བཤད་པ་རྣམས་ལ་ཉུང་བས་དང་ལེན་བྱེད་པ། དོན་གནད་ལ་གྲོས་
སྤྱད་བྱེད་དུས་མང་ཁ་ཉུང་ཉན་གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་པ།

མང་མཁར་ལྷ་གྲུ་ལུང་། གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་ལྷ་ཅེ་རྫོང་གི་ལྷོ་ངོས་ལྷ་རྫོང་གངས་རིའི་འདབས་ཞོལ་
དུ་མང་མཁར་ཟེར་བའི་ལུང་པ་དང་། ལུང་པ་དེ་ལ་ནང་གསེས་འབྲོག་མི་ལོ་རྒྱ་བ་ལྷ་གྲུ་ལེ་ཤེས་
གྱི་དགོན་པ་མང་མཁར་ལྷ་གྲུ་ལུང་ཟེར་བ་ཡོད། དེང་སངས་སྤྱུང་ནས་ལྷ་གྲུ་ལུང་ལ་ལྷ་གྲུ་
ལུང་ཞེས་འབོད།

མང་ག་བུར། ག་བུར་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་ཤིང་ཆོ་གིང་ཞེས་པ་ལས་བྱུང་བར་གྲགས་པའི་ག་
བུར་མདོག་སེར་ལ་སྤྱི་རིང་ཞིང་མཉེན་པའམ་དཀར་འཇམ་ཁ་བ་བསྐྱོངས་པ་འདྲ་བ་བསིལ་
ཤིང་ཆུང་ཅམ་ཞིག་སྟེ། ཏུས་པས་ཆོ་བ་རྒྱུད་ལྷན་སེལ།

མང་གེ་མོ། གང་ཞིག་གང་ཟག་ཆེ་གེ་མོ་ཞིག་དང་སྒྲིང་པ་མང་གེ་མོ་ཞིག

མང་དགེ་དགོན། དགོན་པ་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མི་གསལ། སྤབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྒྲིང་ཁུལ་སེར་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མང་བསྐྱགས། སྒྲིག་སྐྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་སྟོད་ཅིག་
སྟེ། དེའི་སྐྱད་དུ་multicast ཟེར།

མང་འབྱེད་ཐོ་སྒྲིག་ཆེན་མོ། སྤར་ལོ་ལྟར་ལྟ་སར་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་མ་འཆོགས་པོད་གི་སྤ་ལོ་རྒྱ་བ་

བརྩ་གཉིས་པའི་ནང་ཅེ་འགག་དང་། རྒྱ་བྲང་ཕྱག་མཛོད། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་སོགས་
འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་རྣམ་འདྲིས་ནས་མང་འབྲེད་གཏོང་མཁན་གྱི་སྤྱི་ན་བདག་གི་མིང་ཐོ་སྡེ་
ཕྱིའི་གོ་རིམ་ལྟར་བསྒྲིགས་པའི་ཐེན་ཐོ།
མང་ཆེ་བ། སལ་ཆེ་བའམ་བྱིངས་ཆེ་བ། ལས་དོན་ཅེ་ཞིག་བྱེད་ཀྱང་མི་མང་ཆེ་བའི་ཁེ་སན་དང་
བསྐྱན་པ་གལ་ཆེ།
མང་ཇ། དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་འདེན་རྒྱུའི་འཕྱང་ཇ།
མང་ཉུང་། མང་པོ་དང་ཉུང་དུ། གཅིག་བསྐྱར་བ་ལ་མང་ཉུང་མེད། མི་གངས་མང་ཉུང་འཆོས་པ།
གཏོང་ཡོང་མང་ཉུང་སྟོམས་པ། མང་ཉུང་ཆེར་མ་ཤོར་བ།
མང་ཉུང་ལ་མ་བསྟོས་པ། མང་པོ་ཡིན་ཡང་རྒྱང་ལ་ཉུང་ཉུང་ཡིན་ཡང་རྒྱང་བ།
མང་ཐོས། ① མང་དུ་ཐོས་པ་སྟེ་རྣམ་གངས་མང་པོ་འཇུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐོས་པ། སྤྱོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གཏམ་
མང་དུ་ཐོས་པ། ② མཁས་པ།
མང་ཐོས་སྒྲུབ་རྒྱ་མཆོ། སྟོད་ཟང་ཟང་བྱང་རྒྱུད་གྱི་ལུང་པ་འཛོང་ཞེས་བྱ་བའི་ནང་ཆོན་ཤེལ་ལུང་
དུ་ཡབ་ལྷ་མོ་ལྷ་དར་དང་ཡུམ་སེམས་ལ་རྒྱལ་འདྲིམ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སྤྲུ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཆུ་
ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༣ལོར་སྐྱེ་བལྟམས། མཆོན་སྐྱ་རྒྱལ་ལོར་བྱ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་ཆུང་དུས་
ནས་ཆོས་དང་ཡི་གེ་སྦྱོང་བར་དད་བརྩོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་པ་ལ་ཆོས་འཁོར་
སྤྱིང་དུ་གདན་འདྲུས་ཏེ་འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་དང་མཇམ་བ་ཡོངས་འདྲིན་དུ་བསྟེན་ནས་བཤད་
གསར་གྱི་གཞུང་འདྲིན་དང་ས་གཞུང་རྩི་སྦྱོང་སྦྱོར་བ་སོགས་ཀྱི་དབུ་ཚུགས་ཤིང་། དེ་སྐབས་
ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་སྡེ་གཞུང་ཕྱི་གཞུང་ཀྱན་སྐྱགས་འདྲིན་གྱུ་བ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་ལྔ་པར་
ལུགས་ཐང་རབ་འབྲུམས་པ་བྱམས་པ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་མཁན་པོ་དང་། དཀའ་བྱུང་བཟང་པོ་
བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་མཛད་དེ་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཆོན་སྐྱ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་གསོལ། གསུང་
རྩིས་ལ་མཆོན་ན། བསྐྱར་རྩིས་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད། བསྐྱར་རིག་གནས་ལྷའི་བྱང་ཆུལ། ཕྱག་
ཆེན་ཚོད་སྟོང་། ཕྱག་ཆེན་ཡང་ལན། རྒྱུད་མན་དག་གི་བརྒྱུད་འདེབས། ལྷ་སྐྱེབ་ཀྱི་བསྟོད་པ་
དང་འབྲེལ་པ། རབ་གནས་ཀྱི་རྩ་བ། བཟང་དུག་གི་ལག་ལེན་སོགས་ལེ་ཆོན་བརྒྱ་ཕྲག་བཞུལ་

བ་དབར་ལ་འཁོད་བ་དང་མ་འཁོད་བ་ཁྱོན་བསྟོམས་པོད་ཆེན་བཙུགས་ལོད་བར་གྲགས།
འདི་བར་མཁས་གྲུབ་གང་ཉིད་དགྲུང་ལོ་དོན་གཉིས་བར་གྱི་མཛད་ཀླུ་རགས་བསྟུས་ཤིག་
ཡིན་གྱི་ནམ་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་ལོ་དུས་མ་རྟེན།
མང་ཐོས་པའི་སྒྲ། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་བར་སྒྲ་བ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
མང་འཐེན་ཉུང་སྟོན། མང་ས་ནས་འཐེན་ནས་ཉུང་ས་ལ་ཁ་སྟོན། མི་གངས་མང་འཐེན་ཉུང་སྟོན་གྱིས་
ཆ་སྟོམས་བཞོ་བ།
མང་དག ༡་ཅང་མང་པོ། མང་འཁོངས་ས་རྒྱ་ཆེ་ལ་མི་གངས་ཀྱང་མང་དག་འདུག
མང་དུ་སྒྲ། [མངོན་]པག་པ།
མང་གང་མ། མྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་multiple selection ཟེད།
མང་འདུས་རི་ཁོད། མི་ཀླ་སྟོན་རམས་པས་ཕྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་
སྟོན་དགོན་ལུང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མང་ནང་བྱང་རྩལ་སྤིང་དགོན། དགོན་པ་འདི་དུས་རབས་བཙུག་ཅིག་པའི་ནང་ལྷ་སྤྲུལ་བྱང་རྩལ་
འོད་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། རོ་པོ་རྩེ་གནས་འདིར་ཤེས་ནས་གསུང་ཆོས་ཐེངས་མང་གནང་ཞིང་།
བྱང་རྩལ་ལམ་སྟོན་ཡང་པལ་ཆེར་གནས་འདིར་བཅུམས་བར་བཤད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བཙུ་བདུན་པའི་ནང་གྲ་གོ་དག་དབང་གྲགས་པས་དགོན་པ་འདི་བཟུང་ནས་གྲུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པར་གྱུར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྷོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ཅུ་མངའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མང་སྒྲ། དཔུང་མང་པོའི་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་ཁ་ཡ། རྒྱབ་དཔུང་མེད་ན་མང་སྒྲ་ཉུང་གིས་མི་བརྟེན་
པས་རྒྱལ་ཁ་ལོན་བ་དག་ལ།
མང་པོ། ཉུང་དུའི་ལྷོག་ཕྱོགས། མི་མང་ལག་མང་། ཟས་མང་གོས་མང་། མཐུན་སྦྲེན་མང་པོ་
འཛོམས་ཡོད་པ། འབྲས་བུ་མང་པོ་ཐོན་པ།
མང་པོ་དུག གནའ་བོའི་རྒྱ་སྟོལ་རི་མོར་དཔུད་བརྗོད་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན་པ་སྟེ། རི་མོ་སྟོབ་
སྟོང་བྱེད་སྐབས་མང་ཅམ་བལྟ་བ། མང་ཅམ་བལྟ་བ། མང་ཅམ་སྟོག་པ། མང་ཅམ་འབྲི་བ།

མང་ཙམ་བསྐྱོད་པ། སློབ་དཔོན་དང་གྲོགས་པོ་མང་ཙམ་བསྐྱེན་པ་བཅས་སོ།།
མང་པོ་སྤྲ་ཆོག་པ། ཁྱོད་འཁོར་ཆེ་ལ་སྤྲ་ཁ་འཛོམས་པ། གནས་ལུགས་མང་པོ་སྤྲ་ཆོག་པ། ཐབས་
ཤེས་མང་པོ་སྤྲ་ཆོག་པ། བཤོ་ཆས་མང་པོ་སྤྲ་ཆོག་པ།
མང་པོ་བྱིན། [མདོན]ཆུ་པོ་སེན་ཞུ།
མང་པོ་སྤྲེལ། [མདོན]རྩ་མོང་།
མང་པོ་འཛིན། [མདོན]སྤྲིན་བྱག་ཁྲ་བ།
མང་པོའི་མདུན་དུ་ཁས་སྐྱེས་པ། མི་མང་པོ་འདུ་བའི་ཆོགས་སུ་བྱ་བ་ཅི་རིགས་ཞིག་བྱས་པ་ཁས་
ལེན་པའི་དོན། ཡང་ན་ཆང་མ་ཡོད་སར་ཁས་སྐྱེས་པ་ཞེས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མང་པོས་བཀྱར་བའི་བརྒྱད། བསྐྱལ་བ་ཡ་ཐོག་གི་རྒྱལ་པོ་དང་པོ་དེ་ལ་མང་པོས་བཀྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་བེད།
མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྤྲེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྤྲེ་བ་བཞིའི་ནང་གསེས། མང་པོས་བཀྱར་བ་ཞེས་པ་
སྤྲེ་པོ་མང་པོས་བཀྱར་སྤྲེ་བྱས་པའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་གྲགས་པ། མདོ་འདོན་པ་ན་
ཨ་བ་རྩྭ་ཤའི་སྐྱད་དུ་འདོན། བཤམ་པོ་འདྲེག་མཁན་གྱི་རིགས་ཉེ་བ་འཁོར། སྤམ་སྦྱར་གནས་
བརྟན་པ་དང་མཚུངས་ཤིང་དགོ་སློང་གི་མིང་འབངས་དང་སྤྲེའི་མཐའ་ཅན། བྱལ་མཐའ་བརྗོད་
དུ་མེད་པའི་བདག་ཡོད་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བརྗོད་དུ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་སྦྱད་པ་
སོགས་འདོད་པའོ།།
མང་སྤྱོད། སློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཅ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་multiplexing ཟེད།
མང་བ། ཉུང་བའི་ལྷོག་ཁྲ། ཆོག་ལོ་མང་བས་དོན་འབྲས་བསྐྱབས་པ། ཐོས་གྲངས་མང་བས་སློ་སྤྱོད་
ཆེན་པོ་བྱང་། མི་གྲངས་མང་དུགས་ནས་ཉུང་དུ་བཅང་བ་ཡིན།
མང་བའི་དཔེ། དཔེའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མཚོན་བྱེད་དཔེ་མང་པོ་ཞིག་གིས་མཚོན་བྱ་
དོན་གཅིག་གི་གནས་ལུགས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཞིག
མང་མ། མང་ཆེ་ཤོས་ཉེ། མི་མང་མ། ལས་བྱེད་པ་མང་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མང་ཆོག གྲངས་མང་པོ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྟེ་བོད་ཡིག་གི་རྣམ་དབྱེད་པོའི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་

ནམས་ཞེས་པ་དང་། ཀྱན་དང་ཐམས་ཅད་མཐའ་དག་སོགས་ནི་མང་པོའི་དོན་ཅན་གྱི་མིང་རྒྱང་
ཅམ་ནམས་སོ། ། ནམས། ཀྱན། ཐམས་ཅད། མཐའ་དག
མང་ཆོགས། མི་དམངས་སྤྱི་ཁྱེད་པ་ཐེད། མང་ཆོགས་ཆོགས་ཆེན། མང་ཆོགས་ལམ་ཕྱོགས།
མང་ཆོགས་ཀྱིས་ཐེད་འདོན། མང་ཆོགས་ཀྱིས་དཔོན་རིགས་སོགས་ཀྱི་རུལ་སྤངས་ནོར་འཁྲུལ་
འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ལ་ཐེད་འདོན་བྱས་པ།
མང་ཡུལ། སྟོད་མངའ་རིས་སྤྱི་ཁྱེད་ནས་གཙང་གི་ངམ་རིང་དང་སྤྱིད་གྲོང་བར་བལ་ཡུལ་དང་ཐག་
ཉི་བའི་ས་རྒྱད་ཀྱི་མིང་རྒྱང་པ།
མང་ར། ས་ཆ་ཞིག་ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མཆོ་སྟོན་པོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་ཀྱིས་
ནན་རྫོང་མི་དམངས་སྤྱིད་གཞུང་གནས་ཡུལ་ཡིན།
མང་རོང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། སྐབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤྱི་ཁྱེད་ཆེན་མོ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མང་ལ་དགོན་པ། དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་གི་རུས་སུ་བྱུག་བཏབ། སྐབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མང་སྟོང་མང་བཙན། དཔོན་སྤྱིས་མང་སྟོང་མང་བཙན་དང་དོན་གཅིག
མརྒྱལ། [ལེགས]བཟ་ཤེས།
མཇི་ར། [ལེགས]གཡས་འབྲེལ་ཉེ་དོ་སྟོན་གྱི་རིགས་ཤིག ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་རུས་ཆག་
སྟོར། ལུས་པའི་ཆད་བ་སེལ།
མཇུ་ལྷོ་ [ལེགས]འཇམ་དཔལ།
མཇུ་ར། དོ་སྟོན་རིགས་ཞིག་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་འགྲུར་དོ་ཞིག་ཡིན། རང་ལྗོངས་ཀྱི་ཡུལ་གང་ནས་ཀྱང་
ཐར་ཐོར་འབྱུང་ཞིང་། ཁྱད་པར་སྟེང་ཆེན་དང་ནག་ཆ། རྩ་སྟོད། ལྟ་ཐོག་སོགས་ནས་ཐོན་པ་མང་
ཞིང་། གཞོད་མའི་རུས་སུ་རྒྱ་མཆོར་གནས་པའི་རྩོམ་པ་རིགས་ཀྱི་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་འགྲུར་དོ་
སྟེ། དོ་རྒྱ་མལ་ཆེར་གཡའ་མ་ནག་པོ་འདྲ་ལ་རྩང་མཁེགས་ཤིང་ལྷོ་བ། ཆེ་རྒྱང་པས་མེད།
དེའི་བས་པལ་ཆེར་རྒྱལ་ལེག། དཀྱིལ་མཐུག་ཅིང་མཐའ་སྐབ་པ། ཕྱི་རོས་འཇམ་རྩལ་ཅི་རིགས་

འབྱུང་ཞིང་། རྒྱུ་ལོ་ལྷན་ལ་ཟེར་འཕྲོའི་དབྱིབས་ཀྱི་སྤྱུ་རིས་དྲུང་འཕྲིལ་གྱི་དབྱིབས་ལྷན་
ཕྱི་ནང་རིས་པར་འཁོར་ནས་བྱུ་བ་པ། སྤྱི་ཚད་3.5~4.5ཙམ་ཟིན་པ་དང་། བསྐྱར་ལྗིད་ཁེ་
3.4ཡོད་པ། རོ་མང་པ། རྒྱ་རྩིས་བསིལ། རྒྱས་པས་རུས་པའི་ཚད་པ་སེལ།

མཚུ་སྒྲོལ། [ལེགས]འཇམ་པའི་དབྱུངས།

མད། བདེན་པའི་ཞེ་སའི་ཆོག་སྒྲེ། དག་ཡིག་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ལས། མད་ནི་བདེན་པའི་ཞེ་སའི་
ཞེས་གསུངས།

མད་སྒྲུལ། དེ་བདེན་པར་རེད་སྒྲུལ་པའམ། བདེན་སྒྲུལ་པ་དང་དོན་གཅིག

མད་པ། ཡང་དག་པའམ་བདེན་པ། ཐུགས་ཉེ་ཁྲིལ་བ་མད་པ་ལགས། དག་སྒྲོན་ཡོ་བསྐང་གི་ཞལ་
སྒྲོབ་གནང་བ་དེ་ཤིན་ཏུ་མད་པ་ལགས།

མད་པོ། བདེན་པོ། གསུང་གྲོས་མད་པོ།

མད་པའི་ཆོག་བདེན་པའི་ཆོག

མཚུ་མ་ཀ། [ལེགས] མཐའ་གཉིས་སྤྱུ་མ་ལྷུང་པའི་དབྱུས་ན་གནས་པའི་དབྱུ་མའོ།

མན། ① ཡན་གྱི་ཕྱོག་ཁྲ། ད་དྲུང་ལོ་སྤྱུ་ཏུ་བཞི་བཏུ་ཡན་མན་ཙམ་འཇུགས་སྤྱན་བྱེད་དགོས། ཚུ་
ཆོད་རེར་ལེ་དབར་སྤྱུ་མ་སྒྲོང་ཡན་མན་ཙམ་འཇུགས་སྤྱན་བྱེད་དགོས། ཚུ་ཆོད་རེར་ལེ་དབར་
སྤྱུ་མ་སྒྲོང་མན་ཙམ་ཞིག་སྤྱོད་པས་བྱུ། ② [རྒྱ]གྱོ་ཞིག་བྱུག་པ་མན་ཆེལ། ཆེལ་མན་མོག་མོག་
[ཡུལ]མ་ཡིན་གྱི་བསྐྱུས་མིང་། ང་མན་ཁོ་ཡིན། ཁོ་མན་ང་ཡིན།

མན་ཁང་དགོན། ཁྲ་མ་ངག་དབང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། བྱུ་མ་མཐའ་རྫོང་
མ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྒྲོང་ལྗོངས་ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་ཉེ་མ་རྫོང་ཁོངས་སྤྱི་ཡོད།

མན་ཁན། [ཡུལ]སྤྱིང་ནས་ཐུར་དུ་སྒྲོར་བའི་གསོར་རྒྱུང་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

མན་ངག་[སྤྱི་ཡོད་པ]ཐབས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་འམ་ཐབས་ཐབ་མོ། སྤྱན་གྱི་མན་ངག་ལག་ཅལ་གྱི་མན་ངག་
མན་ངག་གི་མཐེལ།

མན་ངག་བཀའ་རྒྱ་མ། རབ་བྱུང་བཏུ་གཅིག་པའི་ནང་དར་མོ་སྤྱན་རམས་པ་སྒོ་བཟང་ཆོས་གྲགས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་ཤིན་ཏུ་ཐབ་པའི་མན་ངག་སྤྱི་ཆོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པའི་བདག་ཉིད་ཙན་

ལུང་དང་ལག་ལེན་མེད་པར་སྤྱད་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་ཡི་རྒྱས་བཏབ་པའི་སྤྲོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་
གྲགས་ཆེན་ཞིག

མན་ངག་འཁོར་ལོ་འོད་གསལ། བོན་གྱི་ལྷ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག

མན་ངག་གི་གནད་བདུན། ཁམས་འདྲ་ལུགས་གསུམ་གྱིས་ལམ་སྟོགས་མེད་དུ་བྲལ་པའི་གནད།
སེམས་གནད་ལུགས་གསུམ་གྱིས་ཉིང་རེ་འཛིན་ཉེ་རྒྱ་ཤེས་པའི་གནད། ཉམས་གསུམ་གྱིས་
ཉིང་རེ་འཛིན་ཉེ་རྒྱ་ཤེས་པའི་གནད། རྫོང་གསུམ་གྱིས་ཉམས་གང་ཤར་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྦྱོང་བའི་
གནད། ལམ་འཁྲིད་ལུགས་གསུམ་གྱིས་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བྲག་ཤེས་པའི་གནད། ཁམས་འདུས་
བ་གསུམ་གྱིས་ལམ་གྱི་ས་མཆས་ཤེས་པའི་གནད། རྟེན་འབྲེལ་གསུམ་གྱིས་རེ་དོགས་
གཉིས་དང་བྲལ་པའི་གནད་དོ།

མན་ངག་གི་དཔེ་དོན་ཉགས་གསུམ། མཆོན་པའི་དངོས་པོ་རྩལ་ལ་ཞིག་དོན་ནི་སེམས་ལ་སྤྲོན་བ་
སྟེ། ཉགས་ནི་ཡིད་ཆེས་ཐེ་ཆོས་མེད་པའོ། ཞེས་སྟོབ་དཔོན་བརྒྱས་གསུངས། གསལ་བར་
བྱེད་ན་དཔེ་འཇགས་བཞའི་དོན་བཀོལ། ཉགས་ཀྱི་དོ་སྟོན། དོན་གྱི་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་སྟོན། ཞེས་
བས། དཔེ་ནས་མཁལ། དོན་ཆོས་ཉིད་སྟེ་བ་མེད་པ། ཉགས་རོལ་བ་འགག་བ་མེད་པའོ།

མན་ངག་རྒྱ་འབྲས་རིས་བ་ལྷ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། བདག་སངས་རྒྱས་
ཐོབ་དགོས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་བྱང་རྒྱུབ་ཀྱི་སེམས་དགོས་པར་འདུག་དེའི་རྒྱུར་བྲས་
བ་ཤེས་ཤིང་བྱེད་ཀྱི་གཞོ་བ་དགོས་པར་འདུག་དེའི་རྒྱ་སྟོང་རྩེ་དགོས་པར་འདུག་དེའི་རྒྱུར་
བྲས་པ་དགོས་པར་འདུག་དེའི་རྒྱུར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་པ་མར་ཤེས་པ་དགོས་པར་
འདུག་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་པ་མ་ཡིན་པས་བྱིན་རེ་ཆེ། འདི་རྣམས་སྟུག་བསྐལ་དང་
བྲལ། བདེ་ཞིང་སྦྱིད་ན་ཅི་མ་རུང་། འདི་རྣམས་བདེ་བ་ལ་འགོད་པའི་བྱིར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
པར་བྱའོ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་གཞག་པར་
བྱའོ་སྟེ་སྤྱུལ་དུ་བསམ་པའོ།

མན་ངག་རྒྱུད། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་དུས་བྱ་གསུམ་ས་སྟྱི་གཙུག་ནས་རྒྱུ་མཐིམ་བར་
ཀྱི་ནད་ཐམས་ཅད་ལག་ལེན་དམར་ཁྲིད་ཀྱི་སྟོན་ས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱུད་དེ་

ཡེ་ཤུ་དགུ་བརྒྱ་ཙ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྤོན་གཞུང་ཆོད་ལྷན་ཞིག
མན་དག་ཉིང་ཁ། གདམས་དག་གི་སྤྱིང་པོ་ལམ་བརྟུན།
མན་དག་སྤེ། རྩོགས་ཆེན་ཨ་ཏེ་ཡོ་གའི་ནང་གསེས་ཟབ་པ་མན་དག་གི་སྤེ་ནི། སྤྱིང་ཐིག་གི་སྒྲོང་
ནམས་ཏེ། ཨོ་རྒྱན་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་ནས་བརྒྱུད་པའི་མན་དག་མཁའ་འགྲོ་སྤྱིང་
ཐིག་དང་པཎ་ཆེན་བི་མ་མི་ཉ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བི་མ་སྤྱིང་ཐིག་སོགས་ཡིན་ཞིང་། འདིའི་ལྷ་གྲུབ་
ནི། འཁོར་འདས་སྤང་སྤང་དང་བྲལ་ཞིང་རེ་དོགས་ཕྱོགས་ལྷུང་ལས་བརྒྱལ་ནས་སྒྲོ་དང་ཡིད་
དཀྲོད་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ། གཞི་དབྱིངས་ཀ་དག་ཞིགས་ཆོད་དང་། ལམ་སྤང་ལྷན་
གྲུབ་ཐོད་ཀྲལ་བསྒྲོམས་པས་སྒྲོ་འདས་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སྤྲད་ཅིག་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའོ།
མན་དག་མཛོད། སྒྲོང་ཆེན་མཛོད་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྤེ། རྩོད་བྱེད་བྲུག་ཆོན་ཏུ་མའི་བདག་ཉིད་
ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཞལ་གདམས་གྱི་ཚུལ་ཏུ་སྒྲོན་པའི་གཞུང་། དུས་རབས་བརྒྱ་བཞི་བར་རྩྱེང་མའི་
སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲོང་ཆེན་རབ་འབྱུངས་གྱིས་མཛོད་པའོ།
མན་དག་ཡིག་འབྲུ་གཉིས། རི་མོ་འབྲི་སྐབས་སུ་ངེས་པར་ཏུ་དོ་སྤྲང་བྱེད་དགོས་པའི་ཡིག་འབྲུ་
གཉིས་ལ་ཟེར། དེ་ནི་“གསོན་དང་“འཁྲུག”གཉིས་ཡིན། གསོན་འཁྲུག་ཅེས་བ་ནི་རི་མོ་འབྲི་
སྐབས་མིར་སྤྱོད་བདེ་ལ་འཁྲུག་པའི་སྒྲོ་ནས་གསོན་ཉམས་དོད་པོ་ཡོང་རྒྱར་དོ་སྤྲང་བྲུས་ཏེ།
བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤོག་ངོས་ཀྱི་རི་མོ་དེ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དགོས། དཔེར་ན་མེ་ཏོག་
ཁྲིས་ན་མེ་ཏོག་དངོས་ལྟར་དང་། འུ་རིགས་ཁྲིས་ན་སྐད་སྒྲ་ཐོན་ཐུབ་པ་ལྟ་བུའི་གསོན་ཉམས་
དང་འཁྲུག་བཟོད་ལྷན་དགོས།
མན་ཆད། དུས་སམ་གནས་གྱི་མཆོམས་འབྱེད་པའི་ཆིག་སྤེ་བ་མན་ཆད་ཚུའི་ནང་ཏུ་བྱུང་པ། ད་ལྟ་
མན་ཆད།
མན་ཆུ། བོད་རང་སྤྱོད་སྤོངས་ཀྱི་རིན་སྤྲངས་རྩོད་ཁོངས་ཀྱི་འབབ་ཚུ་ཞིག་དང་། ཡར་སྤྲང་གཙང་
པོའི་ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན།
མན་ཆོད། དུས་སམ་གནས་གྱི་མཆོམས་འབྱེད་ཆིག་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆོད།
མན་ཁུ། གྲུང་གོའི་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཤིག་མན་ཁུའི་སྐད། མན་ཁུའི་ཡི་གེ

མན་རྩ་གོང་མ། རྒྱ་ནག་གོང་མ་དང་དོན་གཅིག་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ།
མཆད། [ལེགས་]ཡིད་འཛིན་མ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་བསྐྱེད་ལྟུང་གནས་ཀྱི་གསང་ཡུམ་ཞིག
མཆད། [ལེགས་]དེ་ཡང་བཀ་ཆེན་ན་རོ་བ་དང་མཁས་གྲུབ་ཨ་རྒྱུ་ཀ་ར་སོགས་མཁས་གྲུབ་དུ་
མས་ཉམས་བཞེས་གནང་བའི་མཆད་ཞེས་བ་དེ། བོད་སྐད་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བྱ་ལ། དཀྱིལ་
ནི་སྟོང་པོ་དང་འཁོར་ནི་ལེན་བ་ལ་འབྲུག་པས་སྟོང་པོ་ལེན་བ་ཞེས་བའོ།
མཆད་སྐད། བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཁོངས་མཆོ་སྤྲོད་འོག་མོན་ཡུལ་རྩ་དབང་དགོན་བ་ཆགས་
སའི་མིང་རྟེན་ཞིག་སྟེ། སྤར་ཡུལ་དེའི་འདབས་ནགས་ཁོང་ཅིག་རྩ་སྟེས་ནས་བྱང་བའི་མཁའ་
འཁོ་མ་འཁོ་བ་བཟང་མོ་གནས་སའི་ཡུལ་གྲོང་གི་ལྷེ་བ་ཡིན་པར་གྲགས།
མཆད་དགོན། ① རབ་བྱང་བརྒྱུད་པའི་མེ་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༥༤༦ ལོར་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་འབར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཆད་དགོན། ② རབ་བྱང་བརྒྱུད་བཞི་པའི་ས་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༥༥༤ ལོར་ཀོང་སྟུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
མཆོས་ས་གཟིགས་གནང་ཞིང་དགོན་པའི་སྐར་བཏིང། གྲུབ་མཐའ་ས་སྟེ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་སྟེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ད་ལྟ་རྩོམ་སྟེང་གི་རྫོང་ཆེན་
མགོ་ཞེས་པའི་དེའུ་ཆུང་ཐོག་ཡོད་པའི་གྲང་རལ་དེ་གནའ་དུས་བོན་དགོན་ཞིག་ཡིན་ཡང་
བྱིས་སུ་རིམ་བཞིན་ས་སྟེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞུགས། དེ་ནས་དགོན་བ་དེ་མེས་ཆེགས་རྗེས་
དགོན་ས་མཆད་དགོན་དུ་སྟོས་བ་ཡིན་པའི་བཤད་སྟོལ་འདུག
མཆད་བཞི། བྱེ་དང་། ཉང་དང་། གསང་བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆད་ཉེ་བཞི།
མཆད་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ཁང་འདི་ཁྱེ་མ་བསྟན་འཛིན་དཔལ་བཟང་ཞེས་བ་ཞིག་གིས་བཏབ་བ་བཤད་བ་
ཅམ་ལས་དུས་ཆོད་ནམ་ཅམ་ལ་བཏབ་བ་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཐའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མན་ནེ་སུན་ནེ། མི་གསལ་བའམ། ཐག་མི་གཞོད་ལ། སྐད་ཆ་མན་ནེ་སུན་ནེ་མ་ཤོད།
མན་སུན། མན་ནེ་སུན་ནེའི་བསྐྱེས་ཆེན།
མན་ཤེལ། ཆུ་ཤེལ།

མན་ཤེལ་དཀར་པོ། ཚུ་ཤེལ་ཁ་དོག་དཀར་པའི་རིགས་ཤིག
མན་ཐུ་ན། [ཚུ] ཁན་ཁང་སྟེ་ཐུག་པ་འབྲིལ་བྱེད་ཀྱི་ཚུག་ཟིལ།
མམ། ① མིང་མཐར་སྐྱོར་པའི་འབྲེད་སྤྱད་ཀྱི་ཤད་ཅིག་ཤིང་སྐྱམ་མཁ་ས་སྐྱམ། ② མིང་མཐར་མའི་
རྒྱུ་སྤྱོད་པའི་ཐེ་ཆོམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྤྱིའི་རྒྱུ་ཞིག་མཆན་མོ་གཡང་སར་འགོ་དུས་རིག་པ་
ཅེ་གཅིག་ཏུ་སྒྲིམ་མཁ་མི་སྒྲིམ།
མི་ས། [ལེགས།] ཤ་ཆེན།
མའི་སྐྱེ་གནས། [མངོན།] ཆངས་པ།
མའི་སྐྱ་ཉེ། [མངོན།] ཞང་པོ།
མའི་ཡི་གེ་བདུན། ཀ ཁ ག ཁ། ག ཁ། ག ཁ། ག ཁ། ག ཁ།
མར། ① ཞོའམ་འོ་མ་བསྐྱབས་པའི་སྤྱིང་པོ། ཚུད་ཀྱོགས་ན་མར་མི་ཐོན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཅི་
བཅུད་དང་། བསྐྱབས་སྐྱེས་སོ། ② ཡར་གྱི་ལྷོག་ཟླ། ཟོག་གོང་མར་བཅག་པ། དགུན་དུས་ཚུ་
ཁ་མར་འབྲེ་བ། ལང་ཆོ་མར་རྒྱད་པ། བཅན་རྒྱལ་གྱི་སྟོབས་ཤུགས་མར་ཆག་པ། དབྱིན་སྐད་
དུ་down ཟེད།
མར་ཀ་ཏ། འདི་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། དུལ་མིང་ག་ལ་དང་། ལ་ཟླ་ནས་ཐོན་པ་མདོག་ལྡང་
ལ། འགའ་ཞིག་ཏུ་དོའི་སྤྱིང་པོར་ངོས་འཛིན་བའང་འདུག་ཅིང་། བོད་སྐད་དུ་མར་གད་ཅེས་པ་
མཁྱེད་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག་ཡིན་ནམ་སྟེ།
མར་ཀར། རྫོ་ནས་ཡར་འཇུལ་མའི་ཀ་བ་ལ་གོ་དགོས། གཞན་ལས་ནང་ཀ་སྟོན་མར་ཡང་ཟེད།
མར་གོ་མར་གཏུམ་བྱེད་ཀྱི་གོ་བ།
མར་ལྟོག་མར་བཞག་ཤུལ་བེལ་པ་ལ་གོ།
མར་སྟོགས། མར་ཐུམ་གྱི་གོ་བ། མར་སྟོགས་མར་གྱིས་མི་འབྲུལ། ཚུ་རྫོ་ཚུ་ཡིས་མི་འབོང་།
མར་རྒྱུད། ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྤྱིང་ལྡོངས་ཀྱི་སྟེ་མོ་རྫོང་གི་བྱང་རྒྱུད་སྟེ་མོ་མ་རྒྱུད་སྟེད་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
མར་སྟོག་[ཡུལ།] མར་རྟོག་རྒྱུ་པོ།
མར་སྟོག་ག། མར་སྟོག་དང་འབྲེ།

མར་དགའ། མར་གསར་པ་གསར་རྒྱུད་གི་མིང་ཡིན།
མར་དགའ་རིལ། ཆད་ངེས་ཅན་ཡོད་པའི་མར་རིལ་ཏེ། སལ་ཆེར་མར་རྒྱ་གང་ཅམ་ཡོད་པའི་མར་རྟོག་
ཅིག་གི་མིང་ཡིན། དེ་ལས་རྒྱུད་བལ་མར་རིལ་གཅིག་དེ་ལས་རྒྱུད་བལ་མར་ལུ་ལུ་ཞེས་ཟེར།
མར་ཁད། མར་ལྟར་རྒྱུ་དུས་ཀོ་བ་དང་རྒྱུ་ལུ་སོགས་ཀོ་བའི་ཁལ་ལེན་རྒྱ་ཡོད་བའི་ཡིན།
མར་ཁུ། མར་བཞུས་པའི་ཁུ་བ། ཁོ་ཀོང་ནང་གི་མར་ཁུ་རྒྱུད་སྤངས་པ།
མར་ཁུག། མར་འཇུག་སྟོང་ཀོ་ཁུག།
མར་ཁུའི་མདོག། སེར་པོ་ལི་ཁྱི་དགར་རྒྱག་ཆ་བཅས་སྦྱར་བའི་མདོག།
མར་ཁེ་སིའི་རིང་ལུགས། མར་ཁེ་སི་དང་ཨེན་ཀེ་སི་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུན་པ་གནང་བའི་འབྱོར་
མེད་གལ་རིམ་གྱི་བསམ་པའི་མ་ལག་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། དེའི་རྩ་བའི་བྱུ་ཆ་ནི་མར་ཁེ་སིའི་རིང་
ལུགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་དང་། ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་རིག་པ། ཆན་རིག་སྤྱི་ཆོགས་རིང་
ལུགས་གསུམ་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་ཞིག་ཡིན། འབྱོར་མེད་གལ་རིམ་གྱི་སྲིད་དབང་སྐྱེར་འཛིན་
སྟོར་གྱི་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་རེད།
མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས། འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་འབྱོར་མེད་གལ་རིམ་དང་ངལ་རྩོལ་མི་
དམངས་ཆོས་གསར་བཟེད་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པའི་རིག་པའི་གཞུང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཐོག་མར་
མར་ཁེ་སི་དང་ཨེན་ཀེ་སི་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གསར་བསྐྱུན་གནང་བ་དང་། བྱིས་སུ་ལེ་ཉིན་གྱིས་
ཡར་རྒྱས་དང་ཕུན་སུམ་ཐེ་ཆོགས་སུ་བཏང་བ་ཞིག་རེད།
མར་གད། རིན་པོ་ཆེ་ལྗང་གྲུ་ཞིག་མཁད་མར་གད། བསྐྱེད་པ་དང་མ། སེམྱེད་པེ་ལྷ། ལིང་ག་མིང་
གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁྱུང་སྦྱེས་དང་། མཁའ་ལྗིང་ག་ཤོག་པ། རྟོའི་སྦྱིང་པོ། རྟོར་བུ་ལྗང་གྲུ་བཅས་སོ།
མར་སྐམ། སྐྱག་མ་སོགས་ལས་བཅོས་པའི་མར་འཇུག་སྟོང་སྐམ།
མར་གྱི་ཉིང་ཁུ། མར་ཁུའི་ཡང་ཁུ།
མར་གྱིས་ཉམས་བྱེད། [མདོན] སྤྱིག་པ་རྩ་ཅན།
མར་རྒྱན། མར་ཐན་སོགས་མཛེས་བྱེད་དགར་རྒྱན།
མར་མགོ་ཡར་སོ་ཡན་ཆད་ལ་ཡར་མགོ་

མར་མཐོན། འདི་ནང་པའི་ཆོ་ག་རྣམས་ལུ་མཐོན་ཡིགས་བཞི་དང་། མཐོན་ཡིགས་ལྷག་བཅས་དེ་ཉི་
ལྷོ་ལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་དེད། མཐོན་བཞིའི་རྒྱལ་པས་མར་མཐོན་གཉིས་ནི། གདོན་བཞགས་ལན་
ཆགས་ཀྱི་མཐོན་དང་། ཡིགས་ལྷག་སྟེང་རྩེའི་མཐོན་གཉིས་ལ་ཟེར།

མང་རྒྱུག་ འོག་སྟོན་པའི་ཆེད་ རྟོན་སྤྲད་གཉིས་སུ་དབྱེ་པའི་སྤྲད་འོག་སྟེ་མིང་། ཡང་རྒྱུག་གི་ཐོག་ཆེད་
མང་ལཉེ་མས། ཐོག་སྤྲད་ལསྦལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་ཕྱོད་ཅ་སྟེད་ཅེག་
སྟེ། དབྱིན་སྟེད་དུ་drop down ཟེད།

མང་འགྲེམས་གདམ་བྱང་། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་
 བ་སྟེན་ཅིག་ཏུ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་drop down menus ཟེེ།

མར་ངོ་།། ཟླ་བའི་དཀར་ཆ་མར་འགྲིབ་པའི་དུས།

མར་ངོ་སྟོན་ལྟོ། བཀ་པ་རྒྱ་བའི་མར་ངོ་ལ་བྱིམ་དུ་སྟེབས་ན་མར་ངོ་སྟོན་ལྟོ་བྱེད་དོ།

མར་ངོའི་བཙེ་ལྷ། བོད་ལྷའི་གནམ་གང་།

མར་ངོའི་ཆེས་གཅིག་ བོད་ལྗེའི་ཆེས་བཅུ་དྲུག་

མར་ངོའི་ཆེས་བརྒྱུ། བོད་ལྗམས་ཆེས་ཉེར་ལྔ།

མར་ཆང་། ཉས་ཀྱི་ནང་ལུ་རམ་དང་། ལྷན་གྱི་མལ་ ལོ་ལྟོད། བི་ཡི་ཡིང་ཡཅས་ལྷུ་ར་ནས་ཡཅས་
ལའི་ཆང་གི་མིང་སྟེ། ལྷི་མ་འའི་ནིང་ལས་ལྷུང་ལས། མར་ཆང་ལྷོ་ར་བ་ཆང་ནང་ལུ་རམ་ལྷུང་།
མར་དང་ལོ་ལྟོད་ཡི་ཡི་ཡིང་ཏུ་ལྷུ་ར། ཅེ་འདས་ཞལ་གཤམ་མཁོན་ལས་བྱང་རྒྱུང་མེལ། ལྷུང་
ཆངས་མཁོ་དང་མིག་མ་ལྷོས་ལ་འདོན། ཞེས་སོ།

མར་འཁྱུར། མར་དང་འཁྱུར་བ།

མར་རྗེས། ཚད་ངེས་ཅན་ཡོད་པའི་མར་རྟོག་རྟོག་གཅིག་སྟེ། འཕྲོག་པའི་ནང་ནས་དཔེ་ཕྲོག་ས་པོ་
སྟེངས་བྱུང། ཁོས་ང་ལ་འཕམ་ག་མར་རྗེས་གཅིག་དང། ཕ་གཟུགས་གཅིག་ཁྱེད་འཕྱོ་རྟོ་བྱུང།

མར་ལྷུང་བྱམས་པ་མྱིང། མར་ལྷུང་རབ་མཁེན་པ་རྒྱ་ཁྲ་མས་ཤེད་མི་གནས་ཤེད་ལོ། ལུམ་མཁའ་
དཔེ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཀལ་ལྟོ་ཤེད་རིགས་རང་ལྟོང་ཁམ་ལྷ་མེད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མར་ལྷང་། གོ་བས་གཏུམས་པའི་མར་དོ་པོ།

མར་གཏུབ། མར་གཏུབ་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ཁྲེམ།
མར་གཏོར། མར་རྒྱུ་པས་བཅོས་པའི་གཏོར་མ།
མར་ཐུབ། [ཡུལ] མར་གཞོག་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ཁྲེམ།
མར་དོ། མར་གྱི་ཁལ་དོ།
མར་གང་། མར་གྱི་དབྱིབས་བྱ་བཞིའམ། རྫོང་རྫོང་བཅོས་ཟེན་པའི་མིང་།
མར་འདེད་གསལ་ཐོ། རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་pushdown list ཟེད།
མར་འདོན་བ། ① འོ་མ་དགོགས་ནས་མར་འདོན་བ། ② བྱིར་འདོན་བ། ཅ་ལག་ཅག་ཅིག་ཡར་
བརྒྱུག་ནས་དགོས་མཆང་མས་མར་འདོན་བ།
མར་ནག་ ཉུངས་མར་རམ་ཉིལ་མར། རྫོག་བཞུའི་འགྲམ་དུ་མར་ནག་གི་སྟོན་མེ་སྟོར་དོན་མེད།
མར་ནག་མེ་ཉོག་ མར་མའི་སྟོང་ཤིང་གི་ཐོག་ཏུ་དུ་ནག་གི་མེ་ཉོག་ཆགས་པར་ཟེར་ཞིང་། དེ་ཡིས་
སྒྲག་ཆའི་སྒྲ་ཆ་བྱས་ན་རུང་།
མར་ནང་། ལུང་པའམ་གྲོང་ཆའི་མར་ཕྱོགས།
མར་སྟེ། ག་འམ་གྱི་སྟེ་མོ་འམ་ཅེ་མོ། རྫས་ཀྱི་མར་སྟེ། བོས་ཀྱི་མར་སྟེ། བྱོར་གི་མར་སྟེ།
མར་བ། ཡིག་རྟེན་དུ་མར་ད་ཡུལ་ཡང་སྟངས་། མར་བ་ལོ་རྩ་བ་འབྲུངས་པའི་རིགས་ཏུས། གནས་
ཡུལ་དེང་སང་གཞིས་ཀ་ཅེའི་རུབ་རྒྱུད་དུ་ཡིན།
མར་བ་དོ་བ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ འདི་ཉིད་ཡར་འབྲོག་དོ་ནང་དུ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་ཉ་སྟེ་
ལོ་༡༠༩༩ལོར་སྐྱེ་འབྲུངས། འདི་ཉིད་ཀྱི་འགྲུར་ལ། བཀའ་འགྲུར་ལས། འཕགས་པ་མི་གཡོ་
བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒལ་པོ་འབྲུམ་པ་ལས་བྱུང་བ་དངོས་བྱུང་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་འབྲུང་བའི་རྟོགས་
པ་ལེའུ་བདུན། ལག་ན་དོ་ཟེ་བོས་སྟོན་པོ་ཅན་དོ་ཟེ་གདེངས་པའི་རྒྱུད་ཁམས་གསུམ་ལས་
རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལེའུ་གཅིག་བ། དཔལ་དོ་ཟེ་འདིགས་བྱེད་ཀྱི་དངོས་བྱུང་ཀྱི་རྟོག་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ལེའུ་བཞི་སྟེ་རྟོག་པ་བཞི་པར་གྲགས་བ། བསྟན་འགྲུར་ལས། གྱི་དོ་ཟེ་ཕྱག་
གཉིས་པའི་སྐུ་བ་ཐབས། འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་དཔལ་

འཁོར་ལོ་སྟོམ་པའི་རིམ་པ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དཔལ་བདེ་མཆོག་སྐྱབ་པའི་
ཐབས་རིན་ཆེན་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཞེས་བྱ་བ། ཆོག་ས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆོག་དཔལ་འཁོར་ལོ་
སྟོམ་པའི་བསྟོད་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ལ་བསྟོད་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱུ་འབྲུལ་སྦྱིན་བ་
ཞེས་བྱ་བ་སོགས་མང་ངོ་།

མར་པ་ལོ་རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་གོས། ལྟོ་བྲག་ཕུ་རྩེ་དུ་སྦྱི་ལོ་༡༠༡༩རྩེ་གྱི་ལོར་འབྲུངས། བོད་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུས་ཐོག་མཆོན་སྟན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ལོ་རྒྱ་བ་ཞིག་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཤིང་
རྟའི་སྒོལ་འབྲེད་བ་ཡིན། དང་པོ་འབྲོག་མའི་དུང་དུ་ལོ་རྒྱ་བསྐྱབས། རྗེས་སུ་རྒྱ་ལར་དུ་ལན་
གསུམ་དང་བལ་ཡུལ་དུ་ལན་བཞི་བྱོན། བཅ་ཆེན་རྒྱ་རོ་བ་དང་མངའ་བདག་མེ་ཏི་བ་སོགས་
གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་སྒྲ་མ་མང་དུ་བསྟེན། ཀྱི་རྟོར་དང་། གསང་འདུས། བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སོགས་གསང་
སྟགས་ཀྱི་གདམས་བ་མཐའ་ཡས་བ་བསྐྱབས། སྐར་བོད་ཡུལ་དུ་ལོག་ནས་ལྟོ་བྲག་གོ་བོ་ལྷང་
དུ་བཞུགས། ཀ་ཆེན་བཞི་སོགས་སྟོབ་མ་མང་དུ་བསྐྱུངས། བཀའ་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྒོལ་
བཙུགས། རང་ལོ་བྱ་དྲུག་པ་མེ་གླང་ལོ་ལ་འདས།

མར་སྤར། [ཡུལ་]སྦྱིར་སྤངས་ཤིང་ལ་སྐྱུག་གྱུ་རྒྱབ་ནས་མར་འཛོག་ས་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་ཆོས་མར་
དེའི་ནང་དུ་འཛོག་ན་ཉི་མས་ཁྱེ་མེ་འབྲོ་བའི་ཁྱད་བར་ཡོད།

མར་སྐྱུ་ལུའི་དཔའ་དར་བཏགས། [ཡུལ་] དམིགས་བསལ་གྱིས་གྱིས་བ་ནམས་ལ་མར་རིལ་རྩལ་
བ་སྤྲད་པ་ལ་གོ།

མར་སྟོ། ལྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྤྲད་ཅིག་ཟླ།
དབྱིན་སྐད་དུ་down move ཟེད།

མར་བྱར། མར་དང་བྱ་རམ།

མར་མི་དྲགས་གསུམ། མར་པ་ལོ་རྒྱ་དང་། མི་ལ་རས་བ། དྲགས་པོ་ལྷ་རྗེ་བཅས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་
བསྟན་པའི་སྒོལ་འབྲེད་རྣམ་གསུམ་མོ། །

མར་ཐུར། མ་རི་ཐུ་རིའི་བསྐྱུས་ཆོག

མར་མེ། ཁུན་མར་ལས་བྱས་པའི་སྟོན་མེ། མར་ཁུ་ཟད་ནས་མར་མེ་གོངས། ལྷགས་པ་ལངས་ནས་

མར་མེ་ཤི་རྒྱང་ནང་མར་མེ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་བྲིམ་གྱི་ནོར་བུ་དང་། སྒོན་མེ། སྒྲང་གསལ།
སྒྲུམ་ཟ་བཅས་སོ།།

མར་མེ་དང་མར་མེའི་འོད་བཞིན། རྒྱང་འཕེན་པ་ས་སེམས་ལུས་ལ་བྱུང་བར་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་ས་
བརྟེན་བར་འདོད་དེ། དཔེར་ན་ཆང་དང་སྒྲོས་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་བཞིན་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་
རྒྱར་བ་དང་། མར་མེ་དང་དེའི་འོད་བཞིན་དུ་སེམས་ལུས་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་བ་དང་། ཅིག་པ་
དང་དེའི་རིམ་བཞིན་དུ་སེམས་ལུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་བར་འདོད་བ་
ལས་མར་མེ་དང་མར་མེའི་འོད་བཞིན་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ལུས་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་བའི་དཔེ་ལོ།

མར་མེ་སྒྲོང་འཁོལ། རང་འགྲུལ་གྱིས་ལས་འགན་སྒྲུབ་དགོས་པའི་དཔེ།

མར་མེ་མ། མར་མེ་འཛིན་མཁན་མཆོད་པའི་ལྟ་སོ།

མར་མེ་མཛད། སངས་རྒྱས་འོད་སྤངས།

མར་བཙོས། མར་ཁུའི་ནང་དུ་བཙོས་པ། ཁ་བས་མར་བཙོས་མ།

མར་ཆེས། རྒྱ་བ་མར་འོད་ཆེས་གངས། ཚུ་སྟོད་རྒྱ་བའི་མར་ཆེས་ཀྱི་ཆེས་གཅིག་ནི་བོད་རྒྱ་ལྟ་བུ་པའི་
ཆེས་བཅུ་དྲུག་ནས་ཡིན།

མར་འཛིན་པ། མ་ལ་མར་འདུ་ཤེས་པ།

མར་ཞག་གཅིག་ [ཡུལ་]སྤགས་ཟ་བེངས་གཅིག་གི་མར་གྱི་ཆད།

མར་ཁུ། བཞུས་པའི་མར་ལྟ་མེད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་མར་བསྒྲོལ་བ་དང་། མར་ཁུ་ཁུ་
མར་བཅས་སོ།།

མར་ཟན། མར་ཁུ་དང་། ལྷར་ཞིབ། མངར་ཆ་རྩམ་པ་བཅས་བསྐྱེས་ནས་བརྩིས་པའི་སྤགས།

མར་གཡང་ལྟ་ཁང་། ལྟ་ཁང་འདི་སྐྱ་མ་བསྐྱན་འཛིན་དཔལ་བཟང་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་བཏབ་པ་བཤད་
པ་ཅམ་ལས་དུས་ཆོད་ནམ་ཅམ་ལ་བཏབ་པ་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྒྲོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཐའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མར་ར་ཅུ། མ་རྩའི་སྟོད་རྒྱུད་ཀྱི་རྩ་ལག་ཅིག་མཆོ་སྒོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་
སྒྲོང་ཁུལ་གྱི་ཀུས་ནན་རྫོང་དུ་ཡོད།

མར་ལུགས། མར་པ་ལོ་རྒྱའི་བཞེད་སྒོལ།

མར་ལུགས་གྲར་བརྟགས་སམ་གསུམ། དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་པའི་དོ་རྩེ་གྲར། བརྟག་གཉིས།
སསུ་ཏ་བཅས་རྒྱད་གསུམ།

མར་ལུགས་གདམས་ངག་སྒྲོམ་ཚུལ་བཙུང་བརྒྱད། བསྐྱེ་བ་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཁྲིད་དང་རྫོགས་རིམ་གྱི་
ཁྲིད་གཉིས། བསྐྱེད་རིམ་ལའང་རྣམ་པ་ལ་བསྐྱབ་པ། ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱབ་པ། ཟུང་འཇུག་ལ་
བསྐྱབ་པ་གསུམ། རྫོགས་རིམ་ལ་གཏུམ་མོ་སྐྱེ་ལུས་འོད་གསལ་གསུམ། གཏུམ་མོ་ལ་རང་
ལུས་ཐབས་ལྡན་དང་གཞན་ལུས་ཤེས་རབ་གཉིས། སྐྱེ་ལུས་ལ་ཉམས་སྤྱོད་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པ་
མི་ལམ་སྐྱེ་མ། སྐྱེས་པ་བརྟན་རྒྱས་སུ་བྱེད་པ་སང་པར་གྱི་སྐྱེ་མ་གཉིས། བྱི་མ་ལ་སྤང་བ་སྐྱེ་མ་
དང་བར་དོ་སྐྱེ་མ་གཉིས། འོད་གསལ་ལ་རང་བཞིན་འོད་གསལ། སྒྲོམ་པའི་འོད་གསལ། གཉིད་
གྱི་འོད་གསལ། འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་གདམས་ངག་བཞི་བཅས་སོ།།

མར་ལུང། མར་ཁུ་བཞུ་ཟེན་དུས་མར་ཁུ་ནང་གི་སྐྱེ་ལུང་ལ་ཟེར།

མར་ལེ་དགོན། ལྷི་ལོ་༡༥༠༥ལོར་ཆེ་ཆོ་གླུ་མ་ནས་གསར་འདེབས་མཛད་པར་སྤང་། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བཙན་ལྷ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མར་ལོགས། རྫོགས་སྟོན་པའི་ཆོག་མར་རྒྱབ་དང་དོན་གཅིག་དཔེར་ན། དར་ཅེ་མདོའི་མར་
ལོགས་ན་ལྷགས་ཟམ་ཁ་ཡོད་པ་རེད། ལྟ་བུ།

མར་ཤེ ① སྐྱ་དུས་གཞན་ལ་བཞོན་མ་བཏང་བའི་འབབ་མར། ② རྫོད་པ་དང་གོ་བ་སོགས་ཀྱི་ནང་
དུ་མར་བཞག་སྟེ་གཡོག་པ་ལ་ཟེར། མར་ཤེལ་གཡོག་ཞེས་པ།

མར་གསར། དེ་རིང་གི་མར་རམ། ད་ལོའི་མར།

མར་གསུར། མར་བསྐྱེགས་པའི་གསུར་དུད།

མཁྟ། [ལེགས]ཞོར་བྱ་ལྡང་བྱ་མར་གད།

མལ། རྫོད་ས་དང་ཉལ་ས། རྫོད་མལ། གནས་མལ། མཆན་མོ་མལ་དུ་ཉལ། རྫོགས་པ་མལ་ནས་
ལངས། དགོང་མལ་མལ་པ། མཁར་འདི་རྩ་བ་ནས་བཞིག་ལ་ས་ས་མལ་དང་། དོ་རྩོ་མལ་དུ་
སྐྱོལ་ཅིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཉལ་མལ་དང་། ཉལ་ས། མལ་སྟན། གཟིམས་ས་བཅས་སོ།།

མལ་ཀེག འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། སྤྱི་སྤྱི་དང་བབས་སྤྱི་གཉིས་གཅིག་པར་བབས་པ་ལ་ཟེར།
མལ་ཁྲི། ཉལ་ཁྲི།

མལ་གྲུར། ཉལ་སའི་མཐའ་ནས་འབྱུངས་པའི་གྲུར།

མལ་གོས། ཉལ་ཆས་དང་གྲོན་པ།

མལ་གྲོ་སྒོ་གོས་གཤམ། མལ་སྒོ་གོས་གཤམ་ཞེས་པའང་སྤྱང་། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་
གཅིག་པའི་ནང་བྱོན། འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་ནས་མགོན་པོའི་ཆོས་སྒོར་དུ་མ་སྤྱན་ངངས་ཏེ་
མགོན་པོའི་དངོས་སྒོར་རྒྱ་གར་གྱི་སྤོབ་དཔོན་ཨཾ་ས་ལས་གསན་པ་གི་ཁྲག་ལྷགས་དབར་མ་
གཉལ་བ་ཉི་མ་འབར་ལ་གནང་ནས་ཕྱིས་ཐེང་ནག་ཅན་དུ་གྲགས། དམ་ཟེ་མཆོག་སྤྱི་དུས་
འབྱུང་གི་ལོ་ཆེན་རིན་པམ་དང་། བྲག་མེད་པ་ཡོན་ཚུལ་ལས་གསན་པ་གི་གྲག་གཅེར་བྱའི་ས་
ཆེན་གྲུན་སྤྱི་ལ་གནང་སྟེ་ཕྱིས་གྲུར་མགོན་དུ་གྲགས་སོ། འདི་ཉིད་ཀྱི་འབྱུང་ལ། བསྟན་
འབྱུང་ལས། དཔལ་འཁོར་ལོ་ལྗོན་པའི་སྤྱབ་པའི་ཐབས་སྤྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཟེ་བཅུན་མ་
འཕགས་མ་སྒོལ་མ་སྤྱིའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྲ་བ། ལྷ་མོ་སྒོལ་མའི་བསྟོད་པ་ཉི་ཤུ་ཙུ་
གཅིག་པའི་སྤྱབ་ཐབས་ཞེས་བྲ་བ་དང་དེའི་སོ་སོའི་སྤྱབ་ཐབས་ལས་ཆོགས་དང་བཅས་པ།
གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པ། དཔལ་རྟོ་རྟེ་འཇིགས་ཤེད་ཀྱི་སྤྱུག་མཆོན་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་
བྲ་བ། འཇིག་རྟེན་དབང་སྤྱུག་མེད་གེ་སྤྱུ་ཞེས་བྲ་བའི་བསྟོད་པ་བཅས་སོ།

མལ་གྲོ། ལྷ་སའི་ཤར་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་གྱ་ཞིག

མལ་གྲོ་གྲུང་དཀར། རྫོང་ཞིག་པོ་དང་རྫོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཤར་ངོས་སྤྱིད་ཆུའི་སྟོད་
རྒྱུད་དུ་ཆགས་ཤིང་། རྫོང་མི་དམས་སྤིད་གཞུང་དེ་གྲུང་དཀར་དུ་ཡོད།

མལ་སྒོ་མ། ཉལ་གདན་གདིང་སའི་མཐའ་སྒྲོར་དུ་བཏང་བའི་ཤིང་སྒོ་མ་གྱི་བཞིན་མོ།

མལ་ཆ། མལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་ཏེ་ཉལ་ཆས།

མལ་ཆས། མལ་ཆ་དང་འབྲ།

མལ་སྟན། ཉལ་གདན། མལ་སྟན་འཕོལ་སོ།

མལ་སྟོབས་དང་སྤྱི་རིམ། དགོང་མོའི་ཞག་ས་དང་ཞབས་བརྟན་རིམ་གྱོ།

མལ་གདན། ① མལ་ཆ་དང་གདན། ② ཉལ་སྟན།

མལ་བྲལ། གནའ་མི་ཆང་སྟོབས་འབྱོར་ཅན་ཡིན་པར་རྗེས་ནས་རིམ་བཞིན་ཉམས་རྒྱུད་བྱིན་ཏེ་མི་
ཆང་གང་དེའི་བྱིས་ཤུལ་མེད་པར་ཆགས་པའི་དོན་ཡིན།

མལ་སྤལ། ལྟར་ལྟར་པོ་སྟེ་མནན་མི་བཟོད་པ། སྤུ་གྲུ་སྤྲེས་མ་ཐག་པའི་གཟུགས་པོ་མལ་སྤལ་ཅན།
མལ་གཟན། ཉལ་གཟན་ཏེ་བལ་ལས་བཏགས་པའི་སྤམ་རིགས་མ་སྤལ་པོའི་ཉལ་ཆས་ཤིག།
མལ་ཡེར་པ་བ། གྲུང་ཐང་སྤྲ་མ་ཉང་གི་རྩ་བའི་སྤྲ་མ་བྲལ་གི་གས་ཤིག་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཅམ་ལས་
ལོ་རྒྱས་ཞིབ་ཆ་ད་པན་མ་མཐོང་།

མལ་ཡོལ། ཉལ་སའི་ཡོལ་བ།

མལ་ས། ཉལ་ས།

མཁྲི་གྲ། [ལེགས]དྲི་ཞེས་པའི་ཤིང་ཞིག་གས། དེའི་མེ་རྟོག

མལ་གསོ། ངལ་གསོ་གྱི་དོན། ལས་ཀའི་བར་མཆམས་སུ་ཅུང་ཟད་སྟོད་ཅིང་སྟོད་པོར་བྱེད་པ།

མས། ཡས་ཀྱི་ཐྱོག་ཁླ། མོང་བ་མས་མ། སྤང་ཐང་མས་མ།

མས་ཁོད། [ཡུལ]རྩ་འཁོར་གྱི་མས་དོ།

མས་སྤེལ། [ཡུལ]དོག་མཐེལ་དང་ལྷམ་མགོའི་བར་གྱི་སྤེབ་ཐན།

མས་འགོབས། ཞབས་ཀྱིས་མས་ནས་འགོབས་པ། བྱའི་མིག་མས་འགོབས་བྱས་ཏེ་གཉིད་ཁུག

མས་འགོམས། ཡ་མཆུ་བྱང་ལ་མ་མཆུ་རིང་བས་ཡར་འགོབས་པའི་མིང་།

མས་འགྲམ། ཁའི་མས་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲམ་པ།

མས་ལྟེབས། མིག་འོག་གི་བགས་པའི་མིང་།

མས་མཆིག ① རྩ་འཁོར་རམ་ལག་སྟོར་གྱི་མས་དོ། ② མས་གཏུན།

མས་མཆུ། མཆུ་རྟོ་མས་མ།

མས་སྟགས། བོན་ལུགས་ལས་བཤད་པའི་ལྟ་འདྲེ་ལ་སྦྱང་གཏོར་སྤྱིན་སྟངས་ཤིག།

མས་གཏོར་སྟན། འོག་སྟོ་བཤད་ལམ་ནས་རྩ་ལོང་གི་གནས་སུ་འཕུལ་དགོས་པའི་འཇམ་ཅི་དང་།
ནི་བྱ་ཏེ་བྱའི་མིང་ཡིན།

མས་གཏུན། གཏུན་གྱི་མས་རྒྱོ།

མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི། ལྷ་མེད་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་ལས་བསྟན་པའི་གཏུན་མོའི་རྟོགས་
བ་ཞིག་སྟེ། བྱང་སེམས་བརྟན་པ་ན་ནོར་བུ་ནས་ཉེ་བ་དང་སྤྱིང་ག་མགྲིན་བ་སྟེ། བོ་བཙས་འཁོར་
ལོ་བཞིའི་གནས་སུ་ཡང་བརྫོགས་པ་ལས་སྟེས་པའི་དགའ་བ་བཞིའོ།

མས་ཐེག [ཡུལ]ཉ་འཛིན་བྱེད་གྱི་ཐག་བ་ཞིག་

མས་མཐའ། གཤམ་སྟེ། བྱོན་པའི་མས་མཐའ།

མས་རྒྱོ། རྫོགས་ཏུན་དང་རྒྱུ་འཁོར་གྱི་མས་རྒྱོ།

མས་གདན། འོག་བརྟེན་མས་མའོག་གདན།

མས་འཕུལ། ཡི་གེའི་སྟོན་འཕུག་མ་ཡིག་གིས་འཕུལ་བ།

མས་དབེན་གྱི་སྤང་མོ། མ་མི་གཅིག་པའི་སྤང་མོ་ལ་གོ་དགོས།

མས་དབེན་པ། ① [རྫིང]མ་ཐ་དད་པའི་སྟུན། མས་དབེན་གྱི་བུ་བོ། མས་དབེན་སྤང་མོ། ② ཨ་མ་
ཤེ་ཟེན་པ།

མས་མ། སྤང་མའམ་གཤམ་མ། བྱོང་བ་མས་མ། སྟོར་མས་མ། འགྲོ་ལམ་མས་མ། རྒྱལ་སྟོ་མས་མ།

མས་སྟུལ། མཉེན་པོ་འམ་འཇམ་པོ། ལྟོ་ཆས་མས་སྟུལ།

མས་འཛེགས། འོག་ནས་གོང་དུ་རིམ་བཞིན་འཛེགས་པའི་དོན་ཡིན།

མས་རག བྱ་ཆེག་གི་གང་གི་རེས་སུ་སྦྱར་ན་བྱ་བ་གང་དེ་བྱ་སྟོག་བྱས་ནས་བྱེད་ཆོག་ཆོག་ཡིན་
པའི་དོན། དཔེར་ན། འག་བཙོས་ཏེ་ཟ་མས་རག་བྱས་ཡོད། ཁང་བ་གསར་བ་བཙོས་ཏེ་འདུག་
མས་རག་བྱས་ཡོད། བྱོ་ཁ་ཆེས་ཏེ་འགྲོ་མས་རག་བཙོས་ཡོད་ལྟ་བུ། ལྷ་མ་བྱོན་ཏེ་རྒྱུག་མས་
རག་བྱས་ཡོད། གོས་བྱོན་མས་རག་གཙང་མས་རག་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།

མི། ① སྟོ་ཤེས་དོན་གོ་བུས་པའི་ཤེས་ལྡན་ནམ། གང་ཟག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྟེན་གཉིས་དང་།
གང་ཟག་རྟེན་པའི་རྟེན་པ། ལ་རུ་མ་རྟེན་བྱ། ཡིད་སྟེས། ཡིད་ལྡན། ཤེད་བྱ། ཤེད་ལས་སྟེས།
ཤེས་ལྡན་བཙས་སོ། ② མི་གཞན་པ། མིའི་བསམ་བླ། རང་སྟོན་རང་གིས་མི་མཐོང་ཡང་མིས་
མཐོང་བྱུང་ཡོང་། མི་རང་གཉིས་པམ། ③ དུས་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པའི་དགག་ཆེག་བྱང་།

ཆོས་སྟོན་པའི་མིང་བཅས་ཀྱི་ཐོག་མར་འབྲུག་གྱེད་དགག་སྤྱི་ཞིག་སྟེ་དཔེར་ན། བན་པ་ཐོར་
ནས་གཏམ་ཤོད་ཀྱང་མི་ཤོད་ལ། མིག་ལྟ་ཡང་མི་ལྟ། འབད་བཅོན་མེད་པས་བསམ་དོན་མི་
འབྲུག། ལེ་ལོ་ཆེ་བས་ཡོན་ཏན་མི་སྟོབ། འཕ་མདོག་མི་དཀར་མི་ནག རྒྱངས་འཁོར་གྱི་སྤྱར་
ཆད་མི་ཆེ་མི་རྒྱུང་བའི་རང་ནས་གཏོང་བ་སོགས་ལྟ་བུ།

མི་གི་རི། [ལེགས་]ཤོད་རྒྱ་དགྲ་པ།

མི་རྒྱུང་། ① མིའི་རྒྱུང་རྩལ། ② མིའི་རྒྱུང་སྤྱིང་སྟེ་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་རོལ་མེའི་ཡོ་བྱད་ཅིག

མི་རྒྱུང་སྤྱིང་བུ། མིའི་བརྒྱ་རྩལ་ལས་བཟོས་པའི་དྲུང་སྟེ་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་རོལ་མེའི་བྱེད་ཅིག

མི་རྒྱུང་། རོགས་རྒྱ་མེད་པའི་མི། མང་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་དོན་གྱེད་དགོས་པ་ལས་རྟ་རྒྱུང་

མི་རྒྱུང་གིས་གང་ཡང་མི་འབྲུག།

མི་སྤྱུ། ཁྱིམ་པ།

མི་སྤྱེ་བ་ཤེས་པ། ཤེས་པ་བརྩམས་ནས་གསེས། སྤྱག་བསྐྱེལ་མི་སྤྱེ་བ་ལ་མི་སྤྱེ་བར་ཤེས་པ་ཤོ།

མི་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོས་པ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཉམས་པ་དང་འཕོ་བ་མེད་

པར་རང་སར་གནས་ནས་མི་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག

མི་དཀར་ལྟ་ནག མི་སྤྱོན་མེད་ལ་སྤྱོན་འཛུགས་པ། ཡང་ན་མ་ཉེས་ཁག་གཡོགས་བྱུང་བ་ཞེས་པ་

མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

མི་བཀྱར་བ། ① ཤོང་དུ་མི་བཀྱར་བའམ་མི་བཅི་བ། ② [རྟིང་]ཁས་མི་ལེན་པ།

མི་བཞུག་པ། [རྟིང་]མི་འགྲུངས་པའམ་སྤྱར་བ།

མི་བསྐྱོད་དོ་རྟེ། ① བལ་བཟའ་ཁྱིབ་ཚུན་སྤོང་བཅོན་སྤྲུལ་པའི་བཅོན་མོར་ཡོང་སྐབས་སྟོན་དུ་གངན་

བངས་པའི་ཐོ་བོ་ལྟ་བུ་པ་དགྲུང་གངས་བརྒྱུད་པའི་སྤྱི་ཆད་ཀྱི་འབྲས་སྤྱུ།

མི་བསྐྱོད་ཆུ། རི་རྒྱུའི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། དཔལ་སྤྱངས་དཔེན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་

རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། མི་བསྐྱོད་རྒྱུ་ནི་རི་ཆེན་སོགས་བདུད་ཅི་

ལྟ་རིགས་ལྟ་དང་སྤྱར་སྐབས་མི་བསྐྱོད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བདུད་ཅི་ནི་རི་རྒྱ་ཡིན་པས་དེའི་

གཤམ་མིང་རོ་ཞེས་སོ།

མི་བསྐྱོད་གནས། [མངོན]མོང་ཁྱེ་མྱེ།
མི་བསྐྱོད་པ། ཁྱེ་གཡོ་བ། ཁྱེ་[མངོན]གཅིག། ཁྱེ་ལ་བ་རིགས་ལྡེ་གས་ཤིག
མི་ཁ། རན་སྐྱས་སུ་མ་གཏམ་ངན། ལོག་སྐྱོད་པར་མི་ཁ་ཤོག་པ། རང་ཕྱོགས་ལ་བདེན་པ་ཡོད་པས་
དག་པོས་འབྲུ་དམོད་ཅི་ཙམ་བཏབ་ཀྱང་མི་ཁ་ལྷག་མི་ལྷག།
མི་ཁ་ལྷག་པ། མི་མང་པོས་འབྲུ་བའམ་སྐྱོང་བ།
མི་ཁོག་འདྲེ་ཞུགས། མིའི་ཁོག་པར་འདྲེ་ཞུགས་པ་སྟེ། ཚུལ་བཞིན་སྐྱོད་པའི་མི་ཞིག་གི་སྐོར་མི་
གཞན་ཞིག་གིས་རན་སྐྱོབ་ཀྱིས་བསྐྱར་ཏེ་ལོག་པར་གྱུར་པའི་དཔེ།
མི་ཁོག་མིས་མ་ལོན། ཆ་ལྷན་མ་ལོན་པ།
མི་ཁོངས། སྤར་དཔོན་པོ་གང་ཞིག་གི་མི་སེར་ཡིན་ཡང་དཔོན་པོ་དེའི་མི་ཁོངས་ཡིན་ཟེ།
མི་ཁོམ་པ། དལ་པོ་མེད་པ། ལས་མེད་ཏུ་སྤྱོད་མི་ཁོམ་པ།
མི་ཁོམ་པ་བརྒྱུད། སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་དང་། ཏུང་འགྲོ། ཡི་དྲགས། ལྷ་ཆེ་རིང་པོ། དུལ་མཐའ་འཁོབ་
ཏུ་སྐྱེས་པ། དབང་པོ་མ་ཆང་བ། ལོག་པར་ལྷ་བ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མ་བྱོན་པ་སྟེ་བརྒྱུད།
མི་བྲིམ། མིའི་བྲིམ་ཆང་།
མི་བྲིམ་བདུན། ས་མིང་ཞིག་པོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤར་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མི་འཁོབས་ཆེ་བ། [ཆིང]མི་སྐོར་བྱ་ཆེ་བ།
མི་འབྲམ་ཡུལ་རྩོང་། ཡུལ་གཞན་ལ་འབྲམས་ནས་གར་བའི་མི་རྣམས་ཡུལ་དེ་གའི་བདེ་སྤང་མི་
སྤས་དེའི་སྐྱེས་ཡུལ་ཏུ་བསྐྱལ་བའི་དོན།
མི་འབྲམས། སྤོད་གནས་ངེས་གཏན་མེད་ཅིང་རང་གར་ག་ས་ག་ལ་འབྲམས་པའི་མི།
མི་འབྲམ། ཡུལ་གཞན་ནས་གར་འོངས་པའི་མི།
མི་འཁྲོག་འགྲོ། [མངོན]མངལ།
མི་འབྲུགས་པ། ① མི་སྐྱོད་པ། སེམས་མི་འབྲུགས་པ། ② སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན།
མི་འབྲུགས་པ་སྐྱབས་སྤྱིན་ཅན། དེང་སང་ཇོ་བོ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་བྱ་པ་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཇོ་བོ་མི་འགྲོ་
གསུང་བྱོན་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་ཡིན།

མི་འབྲུག་པ་པའི་ཆོས་ཅན། དགྲ་བཅོམ་པ་དྲུག་གི་ནང་ག་སེས། གང་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་རྟོན་
པོ་འདོད་ཡོན་གྱིས་སྤྲོས་ཀྱང་རྩང་མ་སྤྲོས་ཀྱང་རྩང་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་
ལས་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་བའོ།

མི་གང་། ① འདོམ་གང་གི་ཆད། ② མི་སྤྱུ་གནས་ཚུལ་འདི་སྐོར་དུས་ཚོད་གང་དང་ཡུལ་གང་དུ་
མི་གང་གིས་མིག་མཐོང་ཡོད་སོགས་ཆང་མ་གསལ་བོར་བཤད་རྒྱ་འདུག

མི་གྲ། [རྟོན]མི་ཞུས་པ།

མི་ཆུ། ① ར་ཆས་ཀྱི་མི། ② ཉམས་སྤོང་ཆེ་བའི་མི།

མི་ཆན་པ། ལོ་ན་ལོན་ཞིང་བསམ་སློང་ཆེད་པའི་མི།

མི་ཆོད། ① སྤྱ་དུས་ཀྱི་ཤོད་སྟོལ་ལྟར། ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་ནགས་ཁོད་དུ་སྟོད་པའི་མི་གདོང་དང་
གཟུགས་པོར་སྤྱ་ནག་རིང་པོ་སྤྲེས་ཤིང་། དུད་འགོ་ལྟར་ལྷན་མོངས་སྟོད་པ་གྱོད་པོ་ཞིག ② མི་
དཔའ་དང་སློ་ཁོག་ཆེ་བ། མི་ཆོད་དཔའ་བ་མཉམ་གཤིབས་དང་། ཉ་ཆོད་བར་ཁ་མཉམ་རྒྱག་ཤིང་།

མི་ཆོད་པོ། ① མི་འཛོན་པོ་འཕམ་གྱང་པོ། ② མི་གྱོད་པོ་འཕམ་སྟོད་ཅིང་ཆབས་ཆེའི་མི།

མི་སྤྲེ། མི་སོ་སོ་འཕམ་ཁེར་རྒྱང་།

མི་གངས། མི་འཐོར།

མི་ཁྱོང་། མིའི་ཁྱོང་བྱིས།

མི་ཟླ། ཟླ་སྤྱད་དེ་རོགས་སུ་བོས་པའི་མི།

མི་རྒྱ་གཉིས་སྟོངས། མི་རྒྱ་གཉིས་མེད་དུ་གྱུར་པ།

མི་རྒྱ་གཉིས་ཞན། མི་རྒྱ་གཉིས་ཀས་ཐོངས་པ། ལུང་པ་དེ་མི་རྒྱ་གཉིས་ཞན་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཐོན་
སྟེལ་གྱི་ལས་དོན་ཤིང་སྤངས་གང་ལེགས་འདུག

མི་རྒྱ་བའི་དུག་ བོང་ར་ནག་པོ་དང་བསེ་ཤིང་ནག་པོ་ལྟ་བུ་ཁོང་དུ་བྱིན་བའམ་ལུས་ལ་རེག་པའི་ཆེ་
དུག་ཡོད་པའི་ཅི་ཤིང་ལྷུ་མ་སྟོ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་སྟེ། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། མི་རྒྱ་བོང་
ར་བཅན་དུག་སྤྱང་དུག་དང་། ར་དུག་བསེ་ཤིང་ཐང་སྟོམ་རྟ་སོགས། ཞེས་དང་། དཔལ་སྤྱངས་
དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛོན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས།

མི་རྒྱ་བའི་དྲག་ནི། བཅོན་དྲག་དང་། བསེ་ཤིང་། ཉ་སྤྲ་ལྟ་བུ་ཁོང་དུ་སྤྱོན་པའམ་ལུས་ལ་རེག་པའི་
ཆོ་དྲག་ཡོད་པའི་ཇས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་རོ། ཞེས་དང་། བཟ་འབྲས་པས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དགའ་
འབྲེལ་ལས། རྒྱ་བའི་དྲག་ནི། རྟོག་ཆགས་དྲག་ཡོད་པའི་མཆེ་བས་སྤྲག་པ་ལས་བྱུང་བའི་དྲག་
གོ་མི་རྒྱ་བའི་དྲག་ནི། ཁར་སོང་ན་དྲག་ཡོད་པའི་ཅི་ཤིང་སོགས་ཀྱི་མིང་རོ།

མི་རྒྱད། མིའི་རིགས་རྒྱད།

མི་རྒྱད་དགར་པོ། ① མི་རྒྱད་བཟང་པོ། ② བ་མདོག་དགར་གས་ཆེ་བའི་རིགས།

མི་རྒྱད་ལ་འཁོན། ① རུས་རྒྱད་བར་གྱི་ལ་འཁོན། ② མི་རབས་མི་རྒྱད་ཀྱི་ལ་འཁོན།

མི་སྤྲ་ཁྱི་སྤྲ་མེད་པའི་མཆོན་དཀྱིལ། ལྷིང་འཇགས་ཀྱི་མཆོན་གྲང་། ཡང་ན། ཉན་བྱེད་རྒྱལ་བའི་
དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་པ་མིང་གི་ནྤམ་གངས་ཡིན།

མི་དགའ་ཞེ་འཛིན། མི་དགའ་བའི་གང་ཞིག་ལྷན་རིང་པོར་སེམས་སུ་བཅངས་པ།

མི་དགེ་བ། ① དན་པའམ་སྤྲག་པོ། ② རང་འབྲས་ཡིད་དུ་མི་འོང་འཕྱིན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ནྤམ་
སྤྱོན་ལུང་དུ་བསྟན་པར་བཞག་པའི་ཆོས། དཔེར་ན། རྟོག་གཅོད་ཀྱི་གཟུགས། ཆོག་རྩལ་གྱི་
དག་གཅོད་སེམས་དང་། དེའི་ས་བོན་ལྟ་བུའོ།

མི་དགེ་བ་བཅུ་ རྟོག་གཅོད། མ་བྱིན་ལེན། འདོད་ལོག་སྤྱོད། རྩན་དུ་སྤྲ་བ། སྤྲ་མ། ཆོག་རྩལ། དག་
ཀྱལ། བན་བ་སེམས། གཅོད་སེམས། ལོག་ལྟ་སྟེ་བཅུ་ ཡིན་ནའང་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་སྟོག་
གཅོད་སོགས་དང་སྤྱིར་བཏང་གི་དོན་མི་འབྲ། སྐབས་འདི་བསྟན་གྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་ན།
གཞི་བསམས་སྤྱོད་བརྗོད་པ་མཐའ་ཐུག་དང་དོན་ལྡེ་ཆང་དགོས་ཤིང་། དེ་དག་གཅིག་མ་ཆང་
ན་ལས་འདི་དག་ལ་ཉེས་པ་འབྱུང་ཡང་། མི་དགེའི་བཅུའི་ལས་ཀྱི་གལ་དུ་བབས་པའི་ཆ་རྒྱུན་
ཆང་མེད། མི་དགེ་བཅུའི་ལས་དེ་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲལ་ལས། ལུས་ཀྱི་ལས་གསུམ།
དག་གི་ལས་བཞི། ཡིད་ཀྱི་ལས་གསུམ་སྟེ་བཅུར་འདུས་ཤིང་། ༡༥ དེ་ལ་དང་པོ་སྟོག་གཅོད་
པ་ནི། ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྔན་པ་སྟེ། གཞི་རང་ལས་རྒྱད་ཐ་དད་པའི་སེམས་ཅན། བསམ་པ་དེར་
འདུ་ཤེས་ཤིང་མ་འཁྲལ་བ། སྤྱོད་བ་དྲག་མཆོན་རིག་སྤྲགས་སོགས་ཀྱིས་རང་གིས་གསོད་
པའམ་གཞན་ལ་གསོད་འཇུག་པ། ཅོན་མོངས་ནི་དྲག་གསུམ་དང་སྤྱིར་འབྲེལ་བ་ལས་ཁྱད་

བར་རྫོགས་བྱེད་ཞེས་དང་། མཐར་ཐུག་ནི་གསལ་དབྱེད་རང་མ་ཤི་བའི་སྒོན་དུ་ཤི་བའོ། དེ་ལྟ་ས་
 ནི་སྒོག་གཙོད་ཀྱི་ཡན་ལག་རྫོགས་ལ། ཡན་ལག་ཅི་རིགས་མ་ཆང་བས་ནི་ཉེས་པ་བྱུང་ཡང་
 ལས་ལས་མ་རྫོགས་པ་སྟེ་འདི་ཉིད་འོག་མ་རྣམས་ལ་འདེམས་བར་བྱའོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན། ལ་
 ལ་སྟེད་པ་ལྟ་བུ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྒོག་གཙོད་པ་དང་། འཁོན་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་དེ་གི་
 སྒོ་ནས་སྒོག་གཙོད་པ་དང་། མཛོད་སྒྲིན་ལྟ་བུ་གཏི་ལུག་གི་སྒོ་ནས་སྒོག་གཙོད་པ་དང་གསུམ་
 མོ། སྒོག་གཙོད་པའི་ནང་ནས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་དག་བཙུང་པ་ཡང་ཡིན་པ་དེའི་སྒོག་གཙོད་པ་ནི་
 སྒྲིག་པ་ཆེའོ། ༡ ་ མ་གྱིན་པ་ནི། གཞི་གཞན་གྱིས་བསྐྱུང་བའི་རྣམས། དཀོན་མཆོག་ལ་བསྐྱེས་
 བའི་ཡོ་བྱང། མི་མ་ཡིན་གྱི་འོར་ལྷ་བྱ། བསམ་པ་གཡོ་སྦྱུའི་སེམས་དང་། མཐུ་དང་། འཇམ་
 རྒྱུས་ལེན་པར་འདོད་པའི་ཀྱན་སྦྱོང་། སྦྱོར་བ་རང་རམ་བཞིན་དུ་བསྐྱེལ་བ། ཉོན་མོངས་དུས་
 གསུམ་སྦྱི་དང་རྫོགས་བྱེད་འདོད་ཆགས་དང་སེར་སྒྲ། མཐར་ཐུག་ནི་རྣམས་དེ་དག་གནས་ནས་
 སྒོས་སམ་མ་སྒོས་ཀྱང་དུང་ཐོབ་སྒོ་ནས་སྦྱེས་པའོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན་བསྐྱུང་མེད་བཙུང་འཕྲོག་
 ལྟ་བུ་མཐུའི་སྒོ་ནས་ལེན་པ་དང་། ཁང་པ་འབྲུག་པ་ལྟ་བུ་འཇམ་བུའི་སྒོ་ནས་ལེན་པ། རྩེ་སྤང་
 འོག་པ་ལྟ་བུ་གཡོ་སྦྱུའི་སྒོ་ནས་མ་གྱིན་པ་ལེན་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། མ་གྱིན་ལེན་གྱི་ནང་ནས་
 དཀོན་མཆོག་གི་རྣམ་པ་རྒྱུ་བ་སྒྲིག་ཆེའོ། ༢ ་ འོག་གཡེམ་ནི། གཞི་རང་གི་རྩེད་མ་དང་
 གཞན་གྱིས་ཆེད་དུ་བྱིན་པ་སོགས་མིན་པའི་བདུན་བརྒྱད་ཚུན་གྱི་ཉེ་དུ་བདག་པོ་ཅན་གྱི་རྩེད་
 མ། ཁྱིམ་གྱིས་སྤང་བའི་དགོ་སྦྱོང་མ་སོགས་བསྐྱོད་བྱ་མ་ཡིན་པ། དཀོན་མཆོག་གི་ཉིན་དུང་
 སོགས་ལུལ་མ་ཡིན་པ། གསོ་སྦྱོང་། སྒྲུམ་མ། རྩ་མཆན་ལུན་ཞིང་ཉིན་མོ་སོགས་དུས་མ་ཡིན་
 པ་རྣམས་དང་། བསམ་པ་བསྐྱོད་བྱ་མིན་པ་ལ་བསྐྱོད་འདོད་ཀྱི་ཀྱན་སྦྱོང་། སྦྱོར་བ་ལས་དེ་ཙོང་
 པ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་དང་ཁྱད་པར་རྫོགས་བྱེད་འདོད་ཆགས། མཐར་ཐུག་ནི་དབང་པོ་
 གཉིས་རིག་པ་ལས་བྱུང་བ་ཆོར་བདེ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བ་ལ་སྟེད་པས་བདག་གིར་བྱས་པའོ།
 འདི་ལ་དབྱེ་ན། མ་སྤིང་ལྟ་བུ་རིགས་གྱིས་བསྐྱུང་བ་དང་། གཞན་གྱིས་རྩེད་མ་ལྟ་བུ་བདག་པོས་
 བསྐྱུང་བ་དང་། དགོ་སྦྱོང་མ་ལྟ་བུ་ཆོས་གྱིས་བསྐྱུང་བ་སྟེ་གསུམ་མོ། འདོད་འོག་གི་ནང་ནས་
 མ་ཡང་ཡིན་ལ་དག་བཙུང་པ་ཡང་ཡིན་པ་ལ་འོག་པར་སྦྱོད་པ་སྒྲིག་ཆེའོ། དེ་དག་ནི་ལུས་ཀྱི་

ལས་ནམ་པ་གསུམ་མོ། ༤ ་ གཞི་རང་ལས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ། བསམ་པ་གཞན་བསྐྱ་སེམས་
 གྱིས་མ་མཐོང་བ་ལ་མཐོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱོད་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་། སྤྱོད་བའི་ལས་དེ་ལུས་དག་
 གི་ནམ་པ་རིག་བྱེད་དུ་ཐོན་པ། ཉོན་མོངས་ནི་དུག་གསུམ་གང་རུང་གིས་ཆོགས་པ། མཐར་
 ཐུག་ནི་པ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བཤོ། འདིའི་སྤྱོད་བ་དག་ནི་ནམ་པ་རིག་བྱེད་ཁོ་ནར་མ་ངེས་ཏེ།
 ལུས་ཀྱི་བད་ལས་རྩལ་དུ་འགྱུར་བ་གསོ་སྤྱོད་གི་ཆེ་གནས་བརྟན་གྱིས་ཡང་དག་ངེས་པ་ན་ལྟར་
 བ་དང་བཅས་བཞེན་དུ་ཅི་ཡང་མ་སྤྲས་པ་རྩལ་སྤྱོད་བ་སོགས་སོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན། མི་
 ཆོས་ལྷ་མ་ལྟ་བུ་པམ་པའི་རྩལ། བདག་གཞན་ལ་པན་གཤོང་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རྩལ་ཆེན་པོ་པན་
 གཤོང་མེད་པ་ལྟ་བུ་རྩལ་པ་མོ་སྟེ་གསུམ་མོ། རྩལ་གྱི་ནང་ནས་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་ལ་སྤྱོད་
 བ་བཏབ་པ་དང་། ལྷ་མའི་དབྱ་གཡོག་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། ༥ ་ ལྷ་མ་ནི། གཞི་པ་རོལ་པོ་མཐུན་
 པ། བསམ་པ་དབྱེ་བར་འདོད་པ། སྤྱོད་བ་ལས་ཚོམ་པ། ཉོན་མོངས་པ་དུག་གསུམ་ལས་ཁྱད་
 པར་ཆོགས་བྱེད་ཞེ་སྤང་། མཐར་ཐུག་པ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བཤོ། མི་མཐུན་པ་བསྐྱམ་པར་ཚོས་
 པ་སྤྱོད་མི་བསྐྱམ་པའི་བསམ་སྤྱོད་བྱེད་ནའང་འདིར་གཏོགས་སོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན། མཛའ་བ་
 རོས་སུ་འབྱེད་པ་ལྟ་བུ་བཅན་སྟ། གཞོགས་སྤང་བས་ནས་དབྱེ་ལྟ་བུ་གཞོགས་སྟ། རྟོག་ཏུ་
 དབྱེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་རྟོག་སྟེ་གསུམ་མོ། ལྷ་མའི་ནང་ནས་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པ་སྟེ་ག་
 ཆེད། ༦ ་ ཆོག་རྩལ་ནི། གཞི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པ། བསམ་པ་མི་སྟན་པ་
 བརྟེན་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་། སྤྱོད་བ་དག་གི་ནམ་པ་རིག་བྱེད་དུ་ཐོན་པ། ཉོན་མོངས་ནི་དུག་
 གསུམ་གང་རུང་དང་ཁྱད་པར་ཆོགས་བྱེད་ཞེ་སྤང་། མཐར་ཐུག་པ་རོལ་པོས་ཐོས་ཤིང་དོན་གོ་
 བ་འདི་ལ་དབྱེ་ན། གཞན་ལ་ངོས་སུ་ངན་མཆང་སྤྲེལ་ལྟ་བུ་རྩལ་ལ། གྲལ་ཀ་དང་བསྐྱེས་
 ནས་གཞན་ལ་ཆོག་དན་སྤྲེལ་ལྟ་བུ་གཞོགས་ཏེ་རྩལ་པ། གཞན་གྱི་མཛའ་པོ་སོགས་ལ་ངན་
 མཆང་སྤྲེལ་ལྟ་བུ་བརྒྱུད་ནས་རྩལ་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། ཆོག་རྩལ་གྱི་ནང་ནས་པ་མཐམ་འཕགས་
 པ་ལ་ཆོག་རྩལ་སྤྲེལ་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། ༧ ་ དག་འབྲལ་ནི། གཞི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་
 པ། བསམ་པ་བག་མེད་པས་ཅལ་ཅལ་པོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་། སྤྱོད་བའི་ཁ་གསལ་གས་
 དང་། ལྷ་སོགས་དག་གི་རིག་བྱེད་དུ་ཐོན་པ། ཉོན་མོངས་ནི་དུག་གསུམ་གང་རུང་དང་ཁྱད་པར་

རྫོགས་བྱེད་གཏི་མུག་མཐར་ཐུག་ནི་པ་རོལ་པོས་སྒོས་པའོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན། མུ་སྟེགས་པའི་
 བརྒྱས་བརྫོད་ལྟ་བུ་ལོག་པའི་དག་ཀྱལ། གེ་མའི་གཏམ་ལྟ་བུ་འཛིག་ཉེན་པའི་དག་ཀྱལ། སྟོང་
 མིན་ལ་ཆོས་འཆད་པ་ལྟ་བུ་བདེན་པའི་དག་ཀྱལ་ཏེ་གསུམ་མོ། དག་ཀྱལ་གྱི་ནང་ནས་ཆོས་
 འདོད་པ་གཡེང་བ་སྟེག་ཆེད། དེ་དག་ནི་དག་གི་ལས་རྣམ་པ་བཞིའོ། ༡༽ བརྒྱབ་སེམས་ནི།
 གཞི་པ་རོལ་པོའི་བྱི་ནང་གི་རྩས། བསམ་པ་གཞན་གྱི་སྤུན་ཆོགས་དང་ཡོ་བྱད་ལ་རེ་བ་དང་
 སྟོན་པའི་ཀྱན་སྟོང་། སྟོར་བ་དེ་ཡང་ཡང་སེམས་པ། ཉོན་མོངས་གསུམ་དང་རྫོགས་བྱེད་འདོད་
 ཆགས། མཐར་ཐུག་ནི་ལས་དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱེད་ཅིང་ཁྲེལ་དང་རོ་ཆ་དོར་ནས་གཉེན་པོ་
 བསྟེན་པ་མེད་པའོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན། རང་གི་ཆོ་རིགས་ལ་ཞེན་པ་བདག་གི་བ་ལ་བརྒྱབ་སེམས་
 པ། པ་རོལ་པོའི་སྤུན་ཆོགས་ལ་ཆགས་པ་ལྟ་བུ་གཞན་གྱི་ལ་བརྒྱབ་སེམས་པ། ས་ལོག་གི་
 གཏེར་ལ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ལ་བརྒྱབ་སེམས་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། བརྒྱབ་སེམས་
 གྱི་ནང་ནས་སྟོང་བའི་ཉེད་པ་ལ་བརྒྱབ་སེམས་པ་སྟེག་པ་ཆེད། ༢༽ གཞོད་སེམས་ནི། གཞི་
 པ་རོལ་པོའི་བྱི་ནང་གི་རྩས། བསམ་པ་གསོད་བརྟེན་སོགས་གཞོད་པར་བྱེད་འདོད་པའི་ཀྱན་
 སྟོང་། སྟོར་བ་དེ་སེམས་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས། ཉོན་མོངས་གསུམ་གང་རུང་དང་བྱུང་པར་
 རྫོགས་བྱེད་ཞེ་སྟངས། མཐར་ཐུག་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་བུ་ཞིང་གཉེན་པོ་བསྟེན་འདོད་མེད་པའོ།
 འདི་ལ་དབྱེ་ན། གཡལ་ལ་རོ་སོགས་སུ་གཞན་གསལ་སེམས་ལྟ་བུ་ཞེ་སྟངས་ཆོས་ལས་བྱུང་བའི་
 གཞོད་སེམས། འགྲན་ཆུ་སོགས་ལ་གཞོད་སེམས་ལྟ་བུ་སྤྲུག་དོག་གི་ཆ་ལས་བྱུང་བའི་གཞོད་
 སེམས། གཞོད་བྱེད་སྤྲུང་འདུད་ཀྱང་མཉམ་སེམས་པ་ལྟ་བུ་ཁོན་འཛིན་གྱི་ཆ་ལས་བྱུང་བའི་
 གཞོད་སེམས་ཏེ་གསུམ་མོ། གཞོད་སེམས་གྱི་ནང་ནས་མཆོམས་མེད་པ་བཞུགས་པ་སྟེག་པ་
 ཆེད། ༡༠༽ ལོག་ལྟ་ནི། གཞི་དགེ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས། བསམ་པ་ནི་དགེ་སྟེག་མེད་པ་
 དང་། རྒྱ་འབྲས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བ་སོགས་ཀྱི་ཀྱན་སྟོང་། སྟོར་བ་དེ་ཡང་ཡང་སེམས་པའི་
 གནས་སྐབས། ཉོན་མོངས་གསུམ་ལས་རྫོགས་བྱེད་གཏི་མུག་མཐར་ཐུག་ལས་དེ་བྱུང་ཅིང་
 གཉེན་པོ་མེད་པའོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན། དགེ་སྟེག་བདེ་སྤྱད་ཀྱི་རྒྱུ་མི་འདོད་པ་ལྟ་བུ་ལས་འབྲས་
 ལ་ལོག་ལྟ། ལམ་བདེན་ཉམས་སུ་བྱུངས་ཀྱང་འགོག་བདེན་ཐོབ་པར་མི་འདོད་པ་ལྟ་བུ་བདེན་

པ་ལ་ལོག་ལྷ། དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱར་འདེབས་ལྷ་བྱ་དཀོན་མཆོག་ལ་ལོག་ལྷ་སྟེ་གསུམ་མོ།
ལོག་ལྷ་འི་ནང་ནས་ལྷ་བ་མཆོག་འཛིན་གྱི་ཆེད།

མི་དགེ་བཅུ་འཁྲུག་གི་ལྷ། མི་དགེ་བཅུ་འཁྲུག་གི་ལྷ་བཞི་སྟེ། བྱེད་པ་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་
བྱ། མྱོང་པ་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ། དབང་གི་འབྲས་བྱ། སྐྱེས་བུའི་བྱེད་པའི་འབྲས་བྱ་དང་
བཞི་པོ། དེ་དག་སོ་སོའི་ཁྲུང་པར་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཟང་སྒྲ་མའི་ཞལ་ལུང་ལས། ༡ བྱེད་པ་རྒྱ་
མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ་ནི། སྤར་སྟོག་གཙོད་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་འདྲ་སྟོག་གཙོད་པ་ལ་དགའ་
བ། སྤར་མ་བྱིན་པ་ལེན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་འདྲ་རྒྱ་བ་ལ་དགའ་བ་སོགས་ཡིན། དེས་ན་ཁ་
ཅིག་གིས་པ་རྒྱུད་དུའི་དུས་འབྲུ་སྤྲང་སོགས་མཐོང་ཆོད་གསོད་ཅིང་། གསོད་པ་ལ་དགའ་བ་དེ་
ནམས་སྟོན་སྟོག་གཙོད་བྲས་པའི་རྒྱ་མཐུན་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་བྱིས་པ་རྒྱུད་དུའི་དུས་ནས་
མི་ནམས་རང་རང་སྟོན་བསགས་གྱི་ལས་དབང་གིས་མི་འབྲ་བར། ཁ་ཅིག་ནི་གསོད་པ་དགའ།
ཁ་ཅིག་ནི་རྒྱ་ལ་དགའ། ཁ་ཅིག་ནི་དེ་དག་ལ་མི་དགའ་ཞིང་དགེ་བའི་ལས་ལ་སྟོ་བ་སོགས་ཡོད་
པ་དེ་སྟོན་སྟུང་པའི་ལས་ཀྱི་ལྷག་མཐུ། རྒྱ་མཐུན་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པས་ན། སྤར་མ་གར་
སྐྱེས་དེ་ལྟའི་ལས་ལ་སྟོས། བྱི་མ་གར་སྐྱེ་དེ་ལྟའི་ལས་ལ་རགས། ཞེས་གསུངས་སོ། ༢ མྱོང་
པ་རྒྱ་མཐུན་ནི། མི་དགེ་བ་བཅུ་པ་རྟེན་པའི་ལུང་གཉིས་གཉིས་ཏེ། སྟོན་སྟོག་གཙོད་བྲས་པའི་
འབྲས་བྱ་དེ་ལྟ་ཆེ་ཐུང་ཞིང་ནད་མང་བ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་རྒྱུད་དུ་ཁ་ཅིག་སྐྱེས་འབྲས་ལ་འཆི་ལ་
དེ་དག་སྤར་སྟོག་གཙོད་བྲས་པའི་རྒྱ་མཐུན་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་མ་བྱིན་པ་སྤངས་པའི་ནམ་སྟོན་
ལོངས་སྟོན་དབུལ་བ། གལ་ཏེ་ལོངས་སྟོན་ཐུང་ཐུང་ཡོད་ན་འདྲ་འཕྲོག་པ་དང་རྒྱ་བ་ལ་སོགས་
དག་ཆེད་ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་པ་སོགས་རིགས་འབྱེད། ༣ དབང་གི་འབྲས་བྱ་ནི། ནམ་སྟོན་
ཡུལ་ལ་སྟོན་པ་སྟེ། སྟོན་སྟོག་གཙོད་པའི་ནམ་སྟོན་ཆེ་འདིར་ས་ཕྱོགས་ཉམས་མི་དགའ་ཞིང་
ངམ་ཕྱོག་དང་། གཡང་ས་ཅན་ལ་སོགས་སྟོག་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཡུལ་སྟེ། བ། མ་བྱིན་པ་
སྤངས་པས་ལོ་རྟོག་སད་མེར་སྤང་བ། སྟོན་ཤིང་ལ་འབྲས་བྱ་མི་ཆགས་པ། ཐུག་ཡོད་པའི་ས་
ཆ་སྟེ། ལོག་གཡེམས་གྱིས་བཤའ་ལྷོ་དང་། འདམ་རྩལ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་
གནས་དགོས། རྒྱ་བྱིས་འབྲོར་པ་མི་བརྟན་ཞིང་རྟག་དུ་ཤེས་པ་རྟབས་ཤིང་སྐྱག་པའི་ཡུལ་

ཅན་དང་འབྲས་པ། སྒྲ་མས་ཡུལ་ངམ་གྲོག་དང་། གཙོང་རོང་ཅན་ལ་སོགས་བསྐྱོད་དགའ་བར་
གནས་དགོས་སོ། ཆིག་རྩལ་པོས་རྩོག་མེག་དང་། ཆེར་མ་ཅན་ལ་སོགས་བའི་ས་ཕྱོགས་
ཡིད་མི་བདེ་བར་སྒྲེ། དག་འབྲལ་གྱིས་སོན་མ་བྱས་ཀྱང་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་། ཏུས་ཆིགས་
ལོག་ཅིང་མི་བརྟན་པར་སྒྲེ། བརྟན་སེམས་ཀྱིས་ལོ་རྟོག་ཉེས་ཤིང་གནས་ཏུས་ངན་པའི་སྐྱུག་
བསྐལ་མང་པོར་འབྱུང་། གཞོད་སེམས་ཀྱིས་རྟོག་ཏུ་འཛིགས་པ་དང་འཆོ་བ་མང་བའི་ཡུལ་ཏུ་
སྒྲེ། ལོག་ལྷས་འབྱོར་མ་ཉུང་ཞིང་སྐྱབས་དང་དབྱང་གཉེན་མེད་པར་སྒྲེ། ༤ སྒྲེས་བྱའི་བྱེད་
པའི་འབྲས་བུ་ནི། སྒྲིག་པ་གང་བྱས་པ་དེ་མང་པོར་འཕེལ་ནས། སྒྲེ་བ་དང་ཆེ་རབས་སུ་སྐྱུག་
བསྐལ་སྒྲུ་མཐའ་མེད་པར་བརྒྱད་པ་དང་། སྒྲར་ཡང་ལས་ངན་གོང་ནས་གོང་ཏུ་འཕེལ་ནས་
འཁོར་བ་སུ་མཐའ་མེད་པར་འབྲམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་རོ།

མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས། ལུས་ཀྱི་ལས་གསུམ། དག་གི་ལས་བཞི། ཡིད་ཀྱི་ལས་གསུམ་སྟེ་བཟླ།
མི་དགེ་བའི་ས་མང། ས་མང་ལྗེ་ནང་ཆོན་ཞིག་སྟེ། མི་དགེ་བའི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་ཏུ་
འབྱུང་ལ་སེམས་གཞན་ལ་མི་འབྱུང་བ།

མི་དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས། རོ་ཆ་མེད་པ་དང་། ཁྲེལ་མེད་པ་གཉིས་སོ།

མི་དགོས་དགུ་དགོས། བྱང་ཆད་དགོས་པ། རང་ལ་བདེ་སྲིད་མི་དགོས་དགུ་དགོས་བྱུང་ན་དགའ་བ།
མི་མགོ་མིའི་ལུས་ཀྱི་མགོ་པོ།

མི་མགོའི་འདྲ་རིས་མགྲོགས་ཟིས། མིའི་འདྲ་རིས་ནང་གཤོང་ནི་བསམ་སྒྲོའི་བརྟེ་དྲུང་མཆོན་མཁན་
ཀྱི་གལ་ཆའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན། མི་མགོའི་འདྲ་རིས་མགྲོགས་ཟིས་བྱེད་པར་སྐྱབས་བདེའི་
འཕྲི་ཐབས་སྤྱད་ནས་འཕྲི་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་དེ་འཆོམ་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་ཟི་བྱའི་བྱི་དབྱིབས་ཀྱི་
ཁྱད་རྟགས་དང་། བསམ་པའི་ཁྱད་རྟགས་འཛིན་སྐབས་བྱས་ཏེ་གཟུགས་དང་བསམ་པ་གཉིས་
ལྡན་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་མཛོན་པ་བྱེད་དགོས། དེར་བརྟེན་གཟུགས་དབྱིབས་འདྲ་པོ་འཕྲི་བའི་སྐར་
གཞིའི་ཚོག་བསམ་པའི་ཁྱད་རྟགས་འགོད་དགོས་གཟུགས་དང་བསམ་པ་གཅིག་གྱུར་བྱུང་ན།
གཞི་ནས་མི་སྤྲིའི་འདྲ་རིས་ལ་ཆེ་སྟོག་ལྡན་པ་ལྟ་བུ་ཡོང་བུའ།

མི་འགལ་བ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡིན་པ་ཡོད་པ་སྟེ། སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའམ་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ། དཔེར་ན།

བྱམ་པ་དང་དངོས་པོ་ལྟ་བུའོ།།

མི་འགག་། མི་འགྲིག་པ།

མི་འགོང་། མི་བྱམ་པའམ་མི་སྐྱག་པའི་བདེ་ཉིང་།

མི་བརྒྱ་ཁ་གཅིག་ མི་ལྷན་ཁ་གཅིག་མཐུན།

མི་འགྱུར་དགུ་འགྱུ། འགྱུ་བའི་ནམ་ཉིག་སྟེ་མི་བླ་དགུ་བླ།

མི་ལྟུང་དཔོན། མིང་གཞན་མི་ཉག་དཔོན་བཟ་གིས་ཆོས་འཕེལ་གྱིང་ཞེས་ཟེད། མི་ཉག་གློ་ཕོས་
དར་རྒྱས་ཀྱིས་དཔོན་བ་བཏབ། ཁོང་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཁིང་ཡོས་ཕྱི་ལོ་༡༩༦༥ལོར་
བསྐངས། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་བྱ་ཕྱི་ལོ་༡༩༧༩ལོར་སྐྱ་གཤེགས། དེས་ན་དཔོན་བ་
པའི་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མཇུག་ཅིང་ན་བཏབ་ཡོད་པར་དེས། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་བ་
ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལོད་རིགས་རང་སྤོང་ཁྲལ་ཁྱི་ག་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མ་འཇུག་དོ་མེད་སྒྲི། སྒྲི་མེད་ལ་ལུས་ཤིག་གཟུགས་སྒྲི་གཉིས་སྒྲི་སྒྲི་ཡང་རང་རྒྱད་བ་མེད་ཀྱང་།
ཆོས་ཀྱི་སྒྲི་ལས་མ་གཤོས་པ་བཅུ། ཆོས་སྒྲི་དང་གཟུགས་སྒྲི་དེའི་མི་ལྟེད་བ་མེ། ལྷགས་སྒྲི་དང་
མེད་པར་ཆད་ཅིག།

མི་འགྲུང་བ། ① བརྟན་པོར་གནས་པ། ཁ་དན་མི་འགྲུང་བ། འགྲོགས་སེམས་མི་འགྲུང་བ། རོ་བོ་
མི་འགྲུང་བ། ② [མ་དོན]ནམ་མཁའ། དཔྱིན་སྐད་དུ་invariant (adjective) ཟེད།

མི་འགོ་ཚུ་ཁ། ཚུ་ཁ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོང་ས་གྱི་རུ་ཐོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མི་འགྲོ་འོས་བབས། དོན་གཅོད་མི་འགྲོའི་འཛོལ་ཐང་ཆོད་གཞི།

མི་འཕྲོ་གསུང་ཕྱོད་ལ། དག་རྒྱན་དུ་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྡོ་མེད་བཞུགས་ཁྱིེད་དང་ཚོགས་
སངས་རྒྱལ་ཡི་འཛིན་སྐུ་ཞེས་ཡོད་ཅིང་། ཡིས་རྡོ་མེད་སྐུ་དེ་ཉིད་བཞུགས་སུ་གསོལ་དགོས་
པས་འཛིན་སྐུ་གཞན་དུ་མྱོ་ཅིག་ཤེད་དུ་ས་འཕྲོ་ཞེས་གསུང་ཕྱོད་པར་བརྟེན་ད་ལྟའི་
བཞུགས་ཁྱིེ་རྒྱལ་དུ་རྡོ་མེད་སྐུ་དང་ལྷག་སྟེང་ཡི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་པ་དེའི་མཆོད།

མི་དན། གདུག་རྩུབ་ཆེ་བའམ། གནོད་སེམས་ཅན་གྱི་མི། བཀག་ན་མི་སྲུབ་པ་གྱི་དན། བཤད་ན་
མི་ཉན་མཁན་མི་དན། མི་བཟང་བསྐྱེད་ཀྱང་ཉུང་སྟོན། མི་དན་གཅིག་ཡོད་ཀྱང་མང་སྟོན།

མི་ངན་ཁ་མ་ཐུན། མི་ངན་རྣམས་ཚུལ་མིན་གྱི་ལས་བྱེད་པར་ཁ་མ་ཐུན་པ། ཡང་ན་ངན་པ་སྟུག་
མ་ཐུན་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མི་ངན་ཁྲམ་པ། བྱ་སྟོང་ངན་པ་དང་རྩུན་ལ་དགའ་མཁན། ཡང་ན་ཡུལ་གྱི་གཤེད་མ་ཞེས་པ་མིང་
གི་རྣམ་གྲངས།
མི་ངན་དོན་ངན། མི་དང་ལས་དོན་གཉིས་ཀ་སྟུག་པོ།
མི་ངན་བསྟུ་བྱ་བ། མི་ངན་ཚུར་ལ་བསྟུས་ནས་འགོ་བས་སྦྱང་བྱེད་པ། ཡང་ན་མི་ངན་བསྟེན་འཁོར་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མི་ངན་ནག་ཅན། གདུག་རྩལ་ཆེ་བའི་མི་ཉེས་ཅན།
མི་ངན་དབྱང་སྟེན། མི་ངན་དུ་མ་དབྱང་སྟེན་གནས་མཉམ་དུ་བྱ་སྟོང་སྟེལ་བ།
མི་ངས། ① མིའི་ནད་ཡམས། ② འཐབ་ཅོད་ཀྱི་ལྟོང་།
མི་ངོ་དབྱེ་གཅོད། བྱ་བ་གང་སྟེལ་མཁན་གྱི་མི་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ། ཡང་ན་ངོ་ཞིབ་དབྱེ་གཅོད་ཅེས་
པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མི་ངོ་མ། ① ཁྱིམ་བདག་ཁོང་ཆོའི་མི་ངོ་མ་རང་ཐུག་བྱུང་། ② ཆབ་མིན་པའི་མི་རང་ཉིད། ཁྱེད་རང་
མི་ངོ་མ་རང་ཆོགས་འདུར་པེབས་རོགས།
མི་དངོས་དོན་དངོས། མི་དང་ལས་དོན་གཉིས་ཀ་དངོས་གནས་ཡིན་པ།
མི་མངོན་ཁུས་ལྷགས། རྟོག་སྒྱུར་གྱི་ཁུས་ལྷགས།
མི་མངོན་པ། ① མི་གསལ་བ། ཆོག་མི་མངོན་པ། ② མི་མཐོང་བ། གཞུགས་མི་མངོན་པ།
མི་མངོན་དབྱིངས། [མངོན་]ནས་མཁའའི་ཁམས།
མི་ལྟོགས་པ། ① མི་ཁོས་པ། ལས་མང་སྟེལ་གཅིག་དུ་བྱེད་མི་ལྟོགས་པ། ② མི་ཁུས་པ། རྒྱུ་ཤ་
པོས་ཁུར་ཆེན་པོ་འབྱེད་མི་ལྟོགས་པ། བསམ་ཆོད་ཀྱི་བྱ་བ་ཁུས་སྟོབས་ཀྱིས་མི་ལྟོགས་པ།
མི་གཅིག་གིས་ཉམ་ཟ་བྱེད་པ། རང་སྟེར་རྒྱུང་པོས་སྟོད་པ་ལས་གཞན་ལ་མི་བཞོ་བ།
མི་གཅིག་ལྟ་ལོ། མི་གཅིག་ཁོ་ནས་ལྟ་ལོ་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུར་བྱ་བ་བྱི་ནང་བར་གསུམ་མི་གཅིག་གིས་
བསྟུབ་དགོས་པ་ལས་དེར་རོགས་རྒྱ་བྱེད་མཁན་མེད་པའི་དཔེ།

མི་གཙུག་པོ། མི་གཤེས་གྲོང་པོའི་རིགས་ཏེ། ཁོ་རང་གིས་གང་བསམ་དེ་མི་གཞན་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་
མོགས་གྱིས་འགྱུར་ལྗོངས་བཏང་དཀའ་བའི་རིགས་དེ་ལ་མི་གཙུག་པོ་ཞེས་ཟེར། དཔེར་ན། ཁོ་
མི་གཙུག་པོ་རེད། ར་ཆོས་སློབ་གསོ་གཏོང་ནའང་ཉན་གྱི་མ་རེད།

མི་ཆ། མི་གྲངས། མི་ཆ་མང་པོ་འདུག

མི་ཆ་བ། [རྟིང]མི་ཤེས་བ།

མི་ཆུ། མིའི་བྱི་རྒྱུ་ལས་སྐབས་འགར་མི་ཤ་དང་རྒྱ་ཅ་གཉིས་གྱི་བསྐྱུས་མིང་ཡང་མཆིས་བས་སྐབས་
ཐོག་ཏུ་གོ་བར་བྱ།

མི་རྒྱ་བདུན། ཉེས་པ་གསུམ་སྟེ། རྒྱང་དང་མཁྲིས་དང་བད་ཀན་དང་། ཁྱག་འདུས་པ། སྲིན་བྲ། སྒྲ་
ནད་དོ།

མི་རྒྱང་བ། ① ཆེ་རྒྱང་ཆད་ཆེ་ཅམ་བ། ལོ་འབྲས་ཐོན་འཁོར་མི་རྒྱང་བ། བྱས་རྗེས་མི་རྒྱང་བ། ②
མི་གཞོན་བ། ③ གཟུགས་ཆད་རྒྱང་བའི་མི།

མི་རྒྱང་སེམས་བསྐྱེད། མི་རྒྱང་རྒྱང་གིས་བསམ་སྒོ་ཆེན་པོ་བཏང་བའམ། མི་རྒྱང་རྒྱང་གིས་བསམ་
ཤེས་ཆེན་པོ་བྱས་པའི་དཔེ།

མི་ཆེ་བ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་རིས་བཞི་བ་སྟེ། གནས་གཙང་མའི་རིས་སྤྱུ་སྐྱེས་པའི་ནང་
ནས་འདི་གོང་མ་ནམས་ལས་བསོད་ནམས་དང་ལུས་བོངས་རྒྱང་ཞིང་འདོད་པ་ལ་གདུང་བ་
རྒྱང་བས་མི་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བ། གཙང་མའི་གནས་ལྗེའི་ནང་གསེས་ཤིག།

མི་ཆེན། མི་བྲག་གམ་དཔོན་པོ།

མི་ཆོག ① གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་བྱ་ལས་གང་ཞིག་རང་གི་འདོད་དོན་བྱེད་ཆོག་པའི་བཀའ་
ཁྲིལ་མི་ཐོབ་པའི་དོན། ② སློག་ཁྲིལ་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་
སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་disallow ཟེར།

མི་ཆོས། ① འཛིག་རྟེན་པའི་བསྐྱབ་བྱའམ་མིའི་རྒྱལ་ལུགས། ② འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ།

མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་བྲག་སྤར་བོད་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུམ་པོས་གཏན་འབེབས་མཛད་པའི་སྐུ་མས་
སྟོལ་དོན་ཆན་བཅུ་བྲག་ནི། ༡ ལྷ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མོས་གུས་བསྐྱེད་བ། ༢ དམ་པའི་

ཆོས་བཅའ་ཞིང་བསྐྱབ་པ། ༣པ་མ་ལ་རིན་ལན་འཇུག་པ། ༤ ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་ཞེ་མཛོད་ཡོད།
༥ རིགས་མཛོ་བ་དང་ཆོན་པར་བཀྱར་སྟེ་ཆེ་བ། ༦ ཡུལ་མི་བྱིས་མཆོས་ལ་པན་གདགས་པ།
༧ བཀའ་བྱང་ཞིང་སེམས་རྒྱུད་པ། ༨ ཉེ་དྲུ་མཛོད་བཞེས་ལ་གཞུང་རིང་། ༩ ལ་རབས་ཀྱི་རྩེས་
བསྟེན་ཅིང་བྱི་ཐག་རིང་བ། ༡༠ ཟས་ལོར་ལ་ཆོད་འཛིན་པ། ༡༡ སྤར་རིན་ཅན་གྱི་མི་ཅན་
གཅད་པ། ༡༢ ལོན་དུས་སྟེ་འཇུག་ཞིང་གི་སྤར་ལ་གཡོ་མེད་པ། ༡༣ རྟུན་ལ་སྤྲལ་དོག་རྒྱུད་
པ། ༡༤ རན་པའི་བྱོས་ལ་མི་ཉན་ཞིང་རང་རྒྱལ་པ་འཛིན་པ། ༡༥ རག་འཇུག་ཞིང་སྤྲོ་བ་ཉུང་བ།
༡༦ རིག་པ་ཆེ་ཞིང་སྒོ་ཁོག་ཡངས་པ་བཅས་སོ།

མི་ཆོས་པ། འཛིག་རྟེན་པ་སྟེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་མཁན།

མི་ཆོས་འཕེར་བ། འཛིག་རྟེན་པའི་བྱ་བ་གང་ལ་འདུག་པོ་ཡོད་པ།

མི་ཆོས་སྒྲ་མ་བདེན་པར་སྤྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། རང་
ཉིད་ཀྱིས་མི་ཆོས་སྒྲ་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་དེ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་བཞིན་དུ་ཡུལ་
བསྟེན་པར་མཛོགས་པ་ལ་སྤྲོ་བའོ།

མི་ཆོས་མ་ཐེང་། མི་ཆོས་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལས་ཀ་ལ་ཐེང་ཞིང་། མ་ཐེང་བནི་མ་འཛོན་པ་དང་། གོ་
མཛོད་པ་གཉིས་ལ་གོ་རྒྱུ་ཡོད།

མི་མཆོག་ ① རྒྱལ་པོ། ② སངས་རྒྱལ། ③ བཟང་པོའི་ཅེར་སོན་པའི་མི།

མི་འཆད་པ། ① གཏམ་མི་སྤྲོ་བ། ② རྒྱན་མི་འཆད་པ།

མི་འཆས་པ། འཆས་མ་སྤྲོ་བའི་ཡོང་བ། ཡང་ན་མི་མ་སྤྲོ་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམས་གངས་ཡིན།

མི་འཆོར་བར་ཐོག་པ། མདའ་འཕེན་པའི་ལག་རྩལ་ལྡན་པའི་ནང་ནས་དཀའ་ཤོས་ཤིག་སྟེ། མདའ་
འཕེན་པའི་ཐེངས་གངས་མི་ཅན་ལས་པ་རྣམས་གཅིག་གྱུར་མ་ལུས་པར་གཏད་པའི་འཕེན་
ལ་ཐོག་པ་ལ་ཐེང་།

མི་འཆོལ་པོ་འདོ་མེད། ལས་དོན་སྤྲོ་བ་མི་ཤེས་པའི་མི་སྤྲོ་བ།

མི་ཐག་རྒྱབ་མཁན། དོན་མེད་ཀྱིས་མི་གང་རུང་ཐག་བཟུང་བྱས་ནས་དེའི་གཉེན་ཉེ་སྤྲོ་བ་ཆེའི་ལག་
ནས་རྒྱ་དངོས་སྒྲིག་འཕྲོག་བྱེད་མཁན་གྱི་ཐག་པ་ལ་བཛོད།

མི་ཐགས། [ཡུལ]མི་འབྲུགས་དང་འབྲ།

མི་རྩེ། ① དཔོན་པོ་ཆེན་པོ། ② ལྷ་རྒྱལ་པོ།

མི་མཐེད། [ས་རྒྱ]མི་སྐྱུག་བའམ་ཞེད་སྤང་མེད་པ།

མི་མཐེད་གྱི་བདག་པོ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ། སྟོང་གསུམ་གྱི་
སྟོང་ཆེན་པོའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་མི་མཐེད་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཟེར་ཞིང་། དེའི་བདག་
པོ་ལྷ་ཆེན་པོ་ཆངས་བ་གདོང་བཞི་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་སྟོལ་ཡོད།

མི་མཐེད་འདིག་རྟེན། སྟོང་གསུམ་འདིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་མིང་ཞིག

མི་མཐེད་སྟོང་པོ། [མངོན]ཤུག་ཐུབ་པ།

མི་མཐེད་བདག་པོ། [མངོན] ① ཤུག་ཐུབ་པ། ② ལྷ་ཆངས་པ།

མི་འཇབ། [རྫིང]རྩུབ་པ།

མི་འཇབ་པ། མི་འཇམ་པ་སྟེ་རྩུབ་པོའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

མི་འདིག་པའི་གནས་ལ། དབུས་རྒྱ་གར་རྩོམ་གདན། ཤར་རི་བོ་ཅེ་ལ། ལྷོ་པོ་ཏ་ལ། ལུབ་ཨོ་ཁེ་ཡ་
ན། བྱང་ཤམ་རྩ་ལ།

མི་འདིགས་པ་སྦྱིན་པ། དབྲ་དང་གཅན་གཟན་ལ་སོགས་པའི་འདིགས་པ་རྣམས་ལས་སྦྱོབ་ཅིང་
ཕན་འདོགས་པའི་དོན་ཡིན།

མི་འདིགས་པ་བཞི། རྟོགས་པ་ཕྱུན་ཆོགས་ལ་མི་འདིགས་པ། སྤངས་པ་ཕྱུན་ཆོགས་ལ་མི་འདིགས་
པ། བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་མི་འདིགས་པ། དེས་བར་འབྱུང་བའི་ལམ་བསྟན་པ་
ལ་མི་འདིགས་པ་སྟེ་བཞི།

མི་འདིགས་པ་བཞིའི་བསྟེན་པ་མི་མངའ་བ། སངས་རྒྱས་རྣམས་མི་འདིགས་པ་བཞིའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་
པས་སྐྱག་པ་མི་མངའ་བ་སྟེ་མི་འདིགས་པ་བཞི་ནི། ༡ དན་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པོ་
ཞེས་ཁྱེ་མཆོག་རྒྱལ་པོ་ཆེའི་གནས་སུ་དམ་བཅའ་བ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པས་མི་
འདིགས་པ། ༢ ཐག་པ་ཐམས་ཅད་ཐང་པར་མཁྱེན་པ་དེ་ལ་རྟོག་པ་གཞན་མེད་པས་མི་འདིགས་
པ། ༣ བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་རྟོག་པ་གཞན་མེད་པས་མི་འདིགས་པ། ༤ དེས་བར་

འབྲུང་བའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་ཤོལ་བ་གཞན་མེད་པས་མི་འཛིགས་པ་སྟེ། རྒྱས་པར་མངོན་པ་
མཛོད་གནས་བདུན་པ་དང་པར་བྱིན་སྐབས་བཞི་པའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་གསལ།
མི་འཛོན་འཛོན་ཚུལ། མི་སྐབ་སྐབ་མདོག་ཏང་ཤེད་ཀྱིས་མི་འཛོན་འཛོན་ཚུལ་བྱས་པ།
མི་བཟེད་པའི་གཞུང་ས། སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ནམ་ཡང་མི་བཟེད་པའི་ཡོན་ཏན་ནམ་དངོས་བྱུག།
མི་ཉག་ ① དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་དར་ཅེ་མདོའི་རུབ་ཕྱོགས་ནས་རྟུའི་ཤར་
ཕྱོགས་བར་གྱི་ས་ཆ་ཞིག ② སྤྱི་ལོ་༡༠༢༩ལོར་སོག་རྒྱལ་ཟིང་གི་སི་ཏན་གྱིས་གཏོར་
བརྒྱགས་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག དེའི་འཕྲོས་ལྷག་རྣམས་དང་དུས་དཀར་མཛེས་ཁུལ་དར་
མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་མི་ཉག་ཡུལ་སྡེ་འདི་དག་ཡིན།

མི་ཉག་མཁན་སྤྱུལ་ལྗོ་བཟང་སྐལ་ལྷན། འབྲས་སྤྱངས་དགེ་བཤེས་ཡིན། རྩེ་འདི་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་
རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་ཁམས་མགར་མར་དུ་སྤྱོད་འབྲུངས། སྤྱི་ཆུང་དུའི་དུས་སུ་མི་ཉག་སྤྱིད་
ལེགས་དགོན་དུ་ཆོས་ཞུགས་ཀྱིས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་དང་གཞུང་ལ་གསན་བསམ་མཛད། དེ་
ནས་དབུས་སུ་བྱོན་ཏེ་མཁས་མཆོག་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་ལོར་བུ་མཆོག་དང་། ཀེའུ་ཆང་
ལྗོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ཡར་རྒྱས། སྤྱིང་སྤྱུལ་ལྗོ་བཟང་ལུང་རྟོགས་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་
སོགས་མཁས་བླུང་དུ་མའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན། ཅོམ་
པ་ལ་ཡང་སྐུགས་རབ་དུ་བྱོགས་ཏེ། ཡི་དམ་སྤྱི་འབྲོའི་ཆོགས་མཆོད་དང་དེའི་དམ་ཆོག་གི་
རིམ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཆོགས་གཉིས་རིན་ཆེན་འབྲེན་པའི་ཤིང་རྒྱ། ཏུ་མགྲིན་གསང་སྤྱོད་
ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱང་བུ་གསང་གཏམ་སྤྱིང་གཏེར་དང་དེའི་བསྟེན་ཡིག་རྩིས་གནད། ལྗོ་བ་
དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་མའི་རྣལ་འབྱོར་རམ་སྤྱི་མཆོག་ཆོག་སོགས་མང་དུ་མཛད།
འབྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་ཞིབ་ཆ་མི་གསལ།

མི་ཉག་མཁས་པ་མི་ལྔ། མཁན་ཆེན་མ་སེར་སྟོན་པ། མཁན་ཆེན་བཀའ་བཞེས་རིག་པའི་སེང་གོ། མཁན་
ཆེན་རྒྱལ་བ་རིན་ཆེན། མཁན་ཆེན་བླག་མོ་སྟོན་པ། མཁན་ཆེན་བུམས་གསར་ལེ་ཤེས་བཅས་སོ།།
མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཁམས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དཔེ་ཆ་མང་པོའི་ནང་བོད་མི་ཉག་གམ་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་
ཁམས་ཟེར་བ་ནི། རྒྱ་ཡིག་གི་ལོ་རྒྱུས་སོག་ཤེས་ལྷ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ནོ།།

མི་ཉག་གི་ཉ་ལ་བཞག། འདི་ས་མཆམས་གང་དུ་ཡོད་མེད་ད་པན་དབྱང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ནམས་ཀྱི་
ནང་དུ་རྟེན་མ་བྱུང་བས་འོལ་ཆོད་ཀྱིས་འབྲི་མ་སྟོབས་ཤིང་རྒྱ་ཡིག་ནང་ནོ་ལན་ཉན་ཞེས་བའི་
ཡིན་ནམ་བཞག།

མི་ཉག་རྒྱལ་ཤོད། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་དུས་སྤང་ཅམ་ན་ཡིན། མི་ཉག་ག་
རྒྱ་རྒྱལ་པོ་ནས་རྒྱལ་རབས་དུག་བ་ན་མི་ཉག་རྒྱལ་ཤོད་བྱུང་། དུས་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་སར་བྱང་
ཕྱོགས་ནས་འགའ་དུ་སྟོས་བར་བཞག། འདི་ལ་འགའ་དང་ཟླ་གཉིས་ཀ་འབྲི་སྟོལ་འདུག།

མི་ཉག་མགོན་ཁང་། རབ་བྱུང་དུག་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ ལོར་ས་གནས་དེར་གནས་པའི་
མི་ཉག་ཆོ་བའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་བཏབ་བར་བཞག། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་རྒྱ་ཡོས་ལོ་སྤྱི་ལོ་
༡༥༡༣ ལོ་ནས་བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་བར་བྱུང་། དེའི་གོང་བྱུང་མཐའ་གང་ཡིན་མ་དེས། ད་
ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཁྲི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་
སྐབས་གཏོར་བཤིག་བྱས་ནས་ད་བར་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་མེད།

མི་ཉག་འགོ་ཁང་གོན། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅའ་སྐྱམ་པོ་འདས་ནས་ལོ་ངོ་སྤྱི་ལོ་༣༤༥༥ ལོའི་རྒྱ་བྱི་སྤྱི་
ལོ་༡༠༡༣ ལོར་ལྷ་མ་འགོ་མགོན་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་བོན་བོ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཉག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མི་ཉག་ཅ་མི། མདོ་ཁམས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་གྱི་ནང་ཆོན་ཅ་མི། ཡུལ་དེ་ནས་བོད་སྐད་ཀྱི་སྐབས་
ཅ་མི་ལོ་རྒྱ་བ་སངས་རྒྱས་གཤམ་བ་བྱོན་བ་ཡིན་པར་ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ། འོན་ཀྱང་
དེར་སྐབས་རྒྱ་ཡིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ནང་མི་ཉག་གི་ཤིས་ལྷ་རྒྱལ་རབས་སུ་འབོད་བའི་ཡིན་བའང་
དེ་ནི་བོད་རིགས་མིན་པའི་མི་རིགས་གཞན་ཞིག་ཡིན་པར་བཞག།

མི་ཉག་རབ་སྐྱང་། ཟླ་ཆུའི་ཤར་རྒྱུད་དང་མ་ཆུའི་བར་གྱི་སྐྱང་འདིར་སྟོང་ཕྱོགས་མགོ་ལོག་དང་།
གསེར་རྩ་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་འདི་ལ་མ་རྩ་རྩ་སྐྱང་དང་། སྐྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱང་འདི་ལ་མི་ཉག་རབ་སྐྱང་
ཟེར་ཞིང་འདི་ནི་སྤེ་རྒྱ་ཆེ་ཤོས་ཞིག་སྟེ། དེར་དུས་དཀར་མཛེས་ཁུལ་གྱི་རྫོང་ཁག་ལྔ་དང་། ར་
བ་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས། ཀན་ནན་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས། མ་ཆུའི་སྟོ་རྒྱུད་གྱི་
ཨ་མདོའི་རྫོང་ཁག་འདི་དག་ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

མི་ཉག་རི་ཁོང་། གྲག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། གྲབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་
རྟུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མི་ཉག་རྩ་ཡོང་བཟའ། རྩ་ཡོང་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཅུན་ཡང་ཞུ། མྱོང་བཅན་གྱི་རིགས་མཐུན་བཅུན་མོ་
གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། མི་ཉག་རྒྱལ་མོའི་སྤྲུལ་མོ། འདི་ཉིད་ཀྱིས་གྲག་ལྟ་མགོན་པོའི་སྤྲུལ་
བཞེངས་པར་གྲགས་པ་ནི་ལྷགས་པོ་རིའི་གཤམ་འོག་གི་གྲག་སྒྲ་སྒྲིག་གི་སྤྲུལ་འདི་ཡིན།

མི་ཉག་སི་ལུ་རྒྱལ་པོ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་ཡོས་ལོར་ཏང་ཞང་ཆང་ཞེས་པའི་མི་རིགས་ཀྱིས་སྤྲ་
རྩའི་སྐྱེད་རྒྱུད་དེར་སངས་ཉིད་ཞ་ཟེར་བའི་ས་ཆར་ཤེས་ལྡན་ཞེས་པའི་རྒྱལ་སྤྱིད་བཅུགས་པ་དེ་
རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་མག་ལོར་ཉོར་ཐིང་གིར་རྒྱལ་པོའི་ལག་རྩ་ཤོར། དེའི་གདུང་རྒྱུད་ལྟ་
ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་དེ་མདོ་ཁམས་སྐང་དྲུག་གི་ནང་གསེས་མི་ཉག་སྤྱེད་ར་ཅེ་མདོའི་རྩལ་རྒྱུད་དུ་
གཞིས་ཆགས་ནས་བཟུང། རྒྱ་སྐད་ཤེས་ལྡན་ཞེས་པའི་སྤྱ་གདངས་དེ་པོད་སྐད་དུ་རི་བཞིན་མ་
ཐོན་པར་བྱར་ཆགས་སྤྱེ་སི་རུའམ་སི་ལུ་ཞེས་གྲགས།

མི་ཉག་མེད་གོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ ལོར་གྲུབ་ཐོབ་ཀླུ་པའྲིས་
བཏབ། དུས་ཤིས་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་པར་བྱུང། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
དར་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མི་ཉམས་ལུན་གནས། དུས་གཏན་དུ་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ། གསར་བཛེའི་ཕྱོལ་རྒྱན་བཟང་པོ་མི་
ཉམས་ལུན་གནས་ཀྱི་དགོས་པ།

མི་ཉལ་བྱི་ཉལ། མཚན་མོ་དུས་ཆོད་ཤིན་ཏུ་བྱི་པོ་ཡིན་པའི་དཔེ།

མི་ཉིད། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་འབྲོར་བ་བཅུའི་ནང་ཆོན་ཞིག་སྤྱེ།
སྐད་ཆ་ཤོད་ཤེས་པ་དང་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་ཤེས་པའི་མི།

མི་སྟོམས། ① པན་ཚུན་དོ་མཉམ་པ་དང་ཆ་མི་མཉམ་པའི་དོན། ② རྫོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་
དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྤྱེ། དེ་ཉིན་སྐད་དུ་don't align ཟེར།
མི་མཉམ་དང་མཉམ་པའི་ཕྱང་པོ་ལྟ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཕྱང་པོ། ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕྱང་པོ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕྱང་པོ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་ཕྱང་པོ་ལོ།

མི་མཉམ་པ། ① མི་འདྲ་བ། ② [མངོན]སངས་རྒྱལ།

མི་མཉམ་པའི་བྱ། སྒྲན་སྒྲ་སྒྲོར་ཚུལ་གྱིས་བྱི་ཤས་ཆེ་བའི་སྒྲན་ཞིག

མི་མཉམ་པའི་གཟུགས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་ཅན་དོན་གྱི་ཡན་
ལག་ཅན་དཔེའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན་དུ་བྱས་ཤིང་། ཡན་ལག་རྣམས་གཟུགས་སུ་
བཀོད་པ་དང་མ་བཀོད་པ་ཅི་རིགས་སུ་བྱས་པའི་རྒྱན་ཞིག

མི་བསྐྱེདས་པ། མི་འཛིགས་པའི་དོན།

མི་རྟག་པ། འཛིག་པའི་ཆོས་ཏེ། རང་ཉིད་སྐྱད་ཅིག་རེ་རེ་བཞིན་དུ་འཕོ་འགྱུར་འཕྱོ་བའོ། འདུས་
བྱས་མི་རྟག་ཆོས་ཉིད་ཡིན། ཆེ་མི་རྟག་ནམ་མཁའི་སྟོན་དང་འབྲ།

མི་རྟག་པ་གཉིས། རགས་པ་རྒྱུན་གྱི་མི་རྟག་པ། བ་བ་སྐྱད་ཅིག་གི་མི་རྟག་པའོ།

མི་རྟག་པ་གསུམ། གཟུགས། ཤེས་པ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་ལ་ཟེར།

མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ། རྩེ་བྲག་སྐྱ་བས་གཟུགས་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་མི་རྟག་པའི་དངོས་
པོར་འདོད་དེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་འཛིག་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་མི་རྟག་པ་དང་། ཚུ་སྟོར་གྱི་
དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཆ་ནས་དངོས་པོར་འཛོག་པ་ཡིན།

མི་རྟག་པའི་དཔེ་བརྒྱན། སྐར་མ། རབ་རིག་མར་མེ། སྐྱ་མ། ཟེལ་བ། ཚུ་བྱལ། མི་ལམ། སྟོན་སྒྲིན་ལྟ་བུ།

མི་རྟག་པའི་མཆོན་ཉིད་བཅུ་གཉིས། མེད་པ། རྣམ་པར་འཛིག་པ། འགྱུར་བ། བུམ་པ། ཉེ་བ། ཆོས་
ཉིད་སྐྱད་ཅིག་མ་རྒྱུན་ནད་སོགས་སྒྲ་ཆོགས་པའི་སེམས་འབྱུང་བ། འོངས་སྟོང་རྒྱད་པ། རྟོད་
ཆགས་འཛིག་གི་མཆོན་ཉིད།

མི་རྟོག་ཆེན་པོའི་ཐུགས། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཆོས་སྐྱ་མི་རྟོག་ཆེན་པོའི་ཐུགས་ཞེས་སྟགས་
རྟོང་མའི་བཞེད་པ་ཞིག་ཡིན།

མི་རྟོན་པ་བཞི། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་། ཆོག་ལ་མི་རྟོན་པ། རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་པ། དང་དོན་
ལ་མི་རྟོན་པ་སྟེ་བཞིའོ།

མི་ལྟ་བ། མིག་མི་ལྟ་བའམ་མི་ཅི་བ། དུལ་དུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་མི་ལྟ་བར་བབ་ཅོལ་གྱི་བྱ་སྟོང་
གང་བྱུང་བུས་ན་འཐུས་སྟོ་འཆར་རྒྱ་ལས་མེད།

མི་ལྟང་། [མདོན] གྲག

མི་སྟོ། མི་གནོད་དམ་མི་སྟོན། ལས་ཀ་གྲོལ་དུས་ཏོག་ཙམ་གྱི་པོ་བྱས་ན་ཡང་མི་སྟོ།

མི་འདྲོ་གི་ རྒྱ་གར་གྱི་བྱ་བ་ཆེན་ཞིག་ རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱའི་ཡུལ་གྱི་ཁྲོད་ཁྲོད་ཆེན་པོར་སྐྱེ་
འབྱུངས། ཏེ་ལོ་པའི་དངོས་སྟོབ་ལོལ་པའི་དོན་རྩིས་རྩིས་སུ་བརྒྱུད་ནས་ཁ་སར་ཏེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་
བསྐོམས་པས་སྐུན་རས་གཟིགས་འཁོར་དང་བཅས་པ་མདོན་སུམ་དུ་བྱོན་ནས་ཆོས་བསྐྱར་
པས་བྱ་བ་བ་བརྟེས་བའོ། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བ་ལ་འོད་མའི་སྒྲིང་དུ་དེ་བ་རྒྱུ་ས་རྩིས་སུ་བརྒྱུད་
ནས་སྐུན་རས་གཟིགས་དང་མཇལ། རིགས་ཀྱི་བྱ་མ་འོངས་པའི་སེམས་ཙན་གྱི་དོན་དུ་རྒྱུད་
སྟེ་བཞིའི་དབང་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱར་ཅིག་ཅེས་དང་། ར་ར་རྒྱ་སའི་རྒྱལ་པོས་ཞག་
བདུན་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་ཏུ་རྒྱུད་སྟེ་ཐམས་ཅད་གྱི་དབང་དུས་
གཅིག་ལ་བསྐྱར་ཞེས་ཟེར། དེ་ལྟ་བུའི་དོམ་ཆར་དང་ལྷན་པའི་བྱ་བ་ཐོབ་ཆེན་པོ་འདི་ཁོ་སྤུ་ལོ་
རྩ་བ་བྱམས་པའི་དཔལ་གྱིས་བོད་དུ་གདན་འདྲུངས། གཙང་སྟོད་ལ་རྒྱ་བ་བཙེ་བརྒྱུད་བཞུགས་
ཤིང་། མཁས་བཙུན་མང་པོ་ལ་ཆོས་བཀའ་མང་དུ་གསུངས། ཁོ་སྤུ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་
བྱམས་ཆེན་བཞེངས་པར་རབ་གནས་མཛད་ཅིང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས། མི་འ་བརྒྱ་ཅར་གྲགས་
པའི་དབང་ནི་བྱ་བ་ཆེན་འདི་ལས་བརྒྱུད་ནས་བྱུང་བའོ།

མི་གཏལ། རག་པས་མི་གཏལ་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་ཁོར་བཙེམ་འཕྲོག་བྱེད་པ་ལྟ་བུ།

མི་གཏལ་བཙེན་ཁྲིད་བྱས་པའི་ནག་ཉེས། ཁྲིམས་ལྷགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཅིག་ ཕྱོགས་པན་ཚུན་འབྲུགས་
ཅོད་ཤོར་སྐབས་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་རང་གི་དབང་ཤེད་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་
བཙེན་ཁྲིད་བྱས་པ་ནི་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ལ་མི་གཏལ་བཙེན་ཁྲིད་ཟེར།

མི་གཏར་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེ་འབྱུག་པ། ཁྲིམས་བཀའ་གྱིས་དོན་མེད་དུ་མི་སྐྱེ་འདྲིན་བརྒྱུད་བྱས་ནས་
དེའི་དགའ་ཉེ་པ་མ་བཟའ་ཆང་ནས་སྐྱེ་ཡོན་ཅི་རིགས་ལེན་པ་ལ་གོ།

མི་གཏུབ་པའི་བྱ་སྟོང། གནོད་སྟོན་ཡོད་པའི་བྱ་སྟོང།

མི་གཏེ། གཏལ་མར་བཞག་པའི་མི།

མི་ཐ་སྙད་གསུམ་ལྟན། སྤྱི་ཤེས། དོན་གོ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་བཅས་སོ།

མི་ཐུབ་ལྷ། བསྐྱ་བཀའི་ཐང་ཡིག་ལས། མི་ཐུབ་ལྷ་འབྱུང་གསུངས་པ་ནི། བྱད་མེད་གྱིས་ལུས་མི་
ཐུབ། བཅུན་པས་སྒོམ་པ་མི་ཐུབ། ཐུགས་པས་དམ་ཆིག་མི་ཐུབ། སྒོམ་ཆེན་གྱིས་རི་མི་ཐུབ།
སས་གཏེར་མི་ཐུབ་པའོ།

མི་ཐེང་པོ། [རྟིང] མི་ཉེས་ཅན།

མི་ཐོག་གཅིག་ལ། མི་རབས་གཅིག་ལ། ཁོང་དང་ང་ཆོ་མི་ཐོག་གཅིག་པའི་ཐོགས་པོ་རེད།

མི་ཐོག་ན་རིམ། མི་རབས་རིམ་ལ།

མི་ཐོད་གྱི་སྤོང་པོར། དཔལ་པོ་གཡུལ་དུ་ཤི་བའམ། སྤྱིས་པ་དང་བྱད་མེད་གཅང་མ་རང་བཞིན་
གྱིས་ཤི་བའི་ཐོད་པ་ལས་བཟོས་པའི་པོར་པ་སྟེ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཀ་ལྷ་ལི་ཟེད།

མི་མ་ཐུན་ལ། ① མཚུངས་པའི་ཐོག་ཕྱོགས་ཉེ་པན་ཚུན་འགལ་ལ། སྐད་ཆ་མི་མ་ཐུན་པར་སྤྱོད་པ།
བསམ་འཆར་མི་མ་ཐུན་ལ། ལས་རིགས་མི་མ་ཐུན་ལ། མི་མ་ཐུན་པའི་བསྐབ་བྱ། ② འཆམ་པོ་
མེད་པ་དང་། བསམ་པ་མི་གཅིག་ལ། མ་ཐུན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དབར་དུ་མི་མ་ཐུན་པར་བྱེད་ལ།
ཐོགས་པོ་མི་མ་ཐུན་པ་མ་ཐུན་པར་བྱེད་ལ།

མི་མ་ཐུན་པ་གཉིས། བསྟན་རྫོགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་མཛོན་གྱུར་ནང་གསེས། མི་མ་ཐུན་པ་གཉིས་དང་
བྲལ་བ་སྟེ། ལས་གཤམ་དུ་དངོས་སུ་མ་འདུས་པའི་མི་མ་ཐུན་དང་། འདུས་པ་ཕྱིར་ལོག་གི་མི་
མ་ཐུན་པ་གཉིས་དང་བྲལ་བའོ།

མི་མ་ཐུན་པའི་རྒྱན། ཆིག་ཐང་གྲང་སོགས་ཆིག་དོན་ལྷ་ཕྱི་མི་མ་ཐུན་པའི་དོན་ལ་འཇུག་ལ། གྲང་
ཡང་འང་། ཁས་སྒྲངས་གྲང་ལག་རྩ་མ་སྒྲངས་ལ། བལྟས་གྲང་མ་མཐོང་། བསྐབས་གྲང་མ་ཤེས།

མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས། ① འགལ་པའི་ཕྱོགས་དང་རྒྱབ་ངོས། མི་ངན་གང་ཞིག་ང་ཆོར་མི་མ་ཐུན་
པའི་ཕྱོགས་ནས་བསྐབ་བྱ་བྱེད་མཁན་ཡིན། པམ་ཉེས་བྱུང་ལུགས་ལ་ཕྱི་མིག་བལྟས་ཉེ་མི་
མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉམས་སྤོང་གསོག་ཐབས་བྱེད་ལ། ② བཀེན་པོའི་ཕྱོགས།

མི་མ་ཐུན་པའི་ཡིག་ཆའི་མ་ལག་ སྟོག་སྒྲུབ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་
སྟོད་མ་སྟེད་ཅིག་སྟེ། དེའི་རྒྱན་དུ་incompatible file system ཟེད།

མི་མ་ཐུན་དཔེ། བཀེན་ཆིགས་རིག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉམས་ཆོས་གཉིས་དང་མི་ལྡན་པའི་དཔེ།

མི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་དཔེ་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་དཔེ་སྟེ། བསྐྱེད་
བྱེད་ས་པའི་སྟོན་དུ་ལྟོག་ཁྲབ་དངོས་སུ་ངེས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། ཉག་ན་མ་བྱས་པའི་དཔེ་ནམ་
མཁའ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ཉག་ས་ཀྱིས་སྤྲི་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་པའི་དཔེ་ལོ།

མི་མཐུན་ཕྱོགས། གཏན་ཆོག་ས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་པའི་ཆེ་སྦྱོར་བ་དེ་སྟོར་གྱི་བསྐྱེད་
བྱེད་ས་བསྐྱེད་ཆོས་དེ་དང་བྱེད་ཆོས་མི་མཚུངས་པའི་སྟོན་ས་དེའི་འགལ་ཆར་གྱུར་པའི་ཉག་ས་
དང་ཆོད་གཞི་ལས་ཐ་དང་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་སྟེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཚུལ་གསུམ་པའི་ལྟོས་གཞི་
བཅས་དོན་གཅིག་

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས། ཤེད་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། གཞི་ཤེས་གང་ཞིག་ཐབས་
ཤེས་བྱེད་པར་ཅན་གཉིས་དང་བྲལ་བ། གཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པས་
བཅིངས་པའི་བྱང་ལེམས་ཀྱི་སྤང་བྱར་གནས་པའོ།

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ། ཕྱོགས་ཆོས་གཏན་ཆོག་ས་
དགྲུ་ལས་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་ཉག་ས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ། ཉག་ས་དེ་གསལ་བ་དེའི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་ཅིང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་མ་ཁྲབ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་པ། དཔེར་ན། སྤྲོ་ཆོས་ཅན།
ཆོལ་བྱང་མིན་ཏེ། མི་ཉག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་དང་སྟོག་དང་བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། མི་ཉག་པ་དེ་སྤྲོ་ཆོལ་བྱང་མིན་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་
སྟེ། ཆོལ་བྱང་ལ་མི་ཉག་པས་ཁྲབ། ཆོལ་བྱང་མིན་པ་ལ་ཉག་མི་ཉག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའོ།

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ། ཕྱོགས་ཆོས་གཏན་
ཆོག་ས་ལས་ཉག་ས་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། ཉག་ས་དེ་གསལ་བ་དེའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་
ཁྲབ་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ། དཔེར་ན། སྤྲོ་ཆོས་ཅན། མི་ཉག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར།
དཔེ་བུམ་པ་དང་ནམ་མཁའ་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མཐུན་ཕྱོགས་མི་ཉག་པ་ལ་བྱས་པས་ཁྲབ།
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉག་པ་ལ་བྱས་པ་མེད་པས་ཁྲབ་པའོ།

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ། ཕྱོགས་ཆོས་གཏན་
ཆོག་ས་དགྲུ་ལས་ཉག་ས་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། ཉག་ས་དེ་གསལ་བ་དེའི་མི་མཐུན་

ཕྱོགས་ལ་མེད་ཅིང་མ་སྐྱོན་ཕྱོགས་ལ་ཡིན་མེད་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ཡོད་པ། དཔེར་ན། དྲང་སྐྱ་ཆོས་
ཅན། མི་ཉག་སྟེ། ཆོལ་བྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་བྱམ་པ་དང་སྟོག་དང་ནས་མཁའ་བཞིན། ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ཆོལ་བྱང་དེ་མི་མ་སྐྱོན་ཕྱོགས་ཉག་པ་ལ་གཏན་ནས་མེད་ཅིང་། མ་སྐྱོན་ཕྱོགས་མི་ཉག་
པ་ལ་ཆོལ་བྱང་ཡིན་མེད་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའོ།

མི་མ་སྐྱོན་ཕྱོགས་གསུམ། དེ་སྐབས་མེད་པའི་མི་མ་སྐྱོན་ཕྱོགས། གཞན་མི་མ་སྐྱོན་ཕྱོགས། འགལ་ལྷོ་
མི་མ་སྐྱོན་ཕྱོགས་སོ།

མི་མཐོང་པའི་རྒྱ་བརྒྱ། ཏ་ཅང་རིང་བ། ཏ་ཅང་ཉེ་བ། དབང་པོ་ཉམས་པ། ཡིད་དབང་ཉམས་པ།
ཆ་སྒྲ་བ། སྤྱི་བ་བྱེད་དང་བཅས་པ། ཟེལ་གྱིས་མཉན་པ། ཡུལ་འདྲེས་པ་རྣམས་སོ།

མི་འཕྱས་པ། མི་ཆོག་པའམ་མི་འགྲིག་པ།

མི་འཐེང་། མི་འཐེང་པོ་སྟེ་རྟ་རྟེན་ཏེ་ཐེང་མི་འཐེང་བྱི་འཐེང་གསུམ། འཐེང་གསུམ་རྟོར་ལ་བབ་པ་མྱིས།
མི་དང་འདྲ། [མངོན་]སྟེ།

མི་དར་མ། མ་རྒྱས་མ་གཞོན་པ།

མི་དོ། མི་ཐུབ་པ། མི་སྤར་མས་དཔའ་པོ་ལ་འགྲན་མི་དོ།

མི་དོན་ཁྱེད་གཏུག། མི་དོན་སྟོར་ལ་ལྟག་པའི་གནད་དོན་གྱི་ཁྱེད་གཏུགས།

མི་ལྟན་རྣམ་གཅིད། ཆོས་དེའི་ཁྱད་ཆོས་དེ་ཆོས་དེ་ལ་མི་ལྟན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཆོས་དེ་ལ་
ལྟན་པར་སྟོན།

མི་ལྟན་རྣམ་གཅིད་ཀྱི་སྤྱ། ཆོས་དེ་གཞི་དེ་ལས་གཞན་ལ་ལྟན་པ་རྣམ་པར་གཅིད་པར་ཆོས་དེ་གཞི་
དེ་ལ་མི་ལྟན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཆོས་དེ་གཞི་དེ་ལ་ལྟན་པར་སྟོན་པའི་སྤྱ། དེའི་མཆན་ཉིད།
དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་མཆན་གཞི།

མི་ལྟོག་པ། ལྷར་མི་འོང་བ། རྟོར་འཁྲལ་གྱི་བསམ་པ་གཅིང་མེལ་བྱས་ནས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ།

མི་སྐྱག་པ། མཛེས་པ་མེད་པ་དང་། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ། གཞུགས་མི་སྐྱག་པ། རྣམ་འགྲུར་ཆེས་མི་སྐྱག་པ།

མི་སྐྱག་པ་བསྟོམ་པ་དགུ། ༡ རྣམ་པར་བསྟོམ་པའི་འདུ་ཤེས། ༢ རྣམ་པར་རྟགས་པའི་འདུ་ཤེས།

༣ རྣམ་པར་འབྲས་གཞིག་པའི་འདུ་ཤེས། ༤ རྣམ་པར་བམ་པའི་འདུ་ཤེས། ༥ རྣམ་པར་དམང་

པའི་འདུ་ཤེས། ༦ རྣམ་པར་རྩོས་པའི་འདུ་ཤེས། ༧ རྣམ་པར་ཆོག་པའི་འདུ་ཤེས། ༨ རྣམ་པར་
འཛོམ་པའི་འདུ་ཤེས། ༩ རྩལ་གོང་གི་འདུ་ཤེས།

མི་སྤྱལ་པ་དང་འཕྲད་པ་ལ། སྤྱལ་བ་སྤྲུལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་འཕེལ་བ། ཆད་པས་འཛིགས་པ། གཏམ་
ངན་གྱིས་འཛིགས་པ། ཉམ་ང་བཞིན་དུ་འཆི་བས་འཛིགས་པ། ངན་འགྲོར་སྤྱང་དོགས་པས་
འཛིགས་པའོ།

མི་སྤྱལ་པ་དང་འཕྲད་པའི་སྤྱལ་བ་སྤྲུལ། དག་པོ་སོགས་དང་སྤྱལ་ནས་བྱུང་བའི་སྤྱལ་བ་སྤྲུལ།
མི་སྤྱལ་པ་དུག་མི་གཙང་བའི་མི་སྤྱལ་པ་དང་། སྤྱལ་བ་སྤྲུལ་བའི་མི་སྤྱལ་བ། ངན་པའི་བརྟོས་པའི་
མི་སྤྱལ་བ། ཉོན་མོངས་པའི་མི་སྤྱལ་བ། འཛིགས་པའི་མི་སྤྱལ་བ་བཅས་སོ།

མི་སྤྱལ་པའི་ཉམས། ཉམས་སྣོན་གྱི་རྒྱ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཅོག་ཅིང་འི་མཚམ་པ་སོགས་ཏ་
ཅང་ཡི་གར་མི་འོང་བའི་ཡུལ་མཛོང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ནང་དུ་སྤྱལ་གྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཡུལ་མཛོང་བའི་
རྒྱུན་གྱིས་ནང་དུ་སྤྱལ་གྲོ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་མི་སྤྱལ་པའི་ཉམས་སྣོན་པའི་རྒྱ་ཞིག་

མི་སྤྱལ་པའི་མཚན་བཅོ་བརྒྱད། ཡུས་ལ་མི་སྤྱལ་པའི་ཉེས་པ་འཕམ་སྟོན་བཅོ་བརྒྱད་ནི། གཟུགས་
མི་སྤྱལ་བ། མགོ་སྤྱི་བ། དཔལ་བ་རྩུང་བ། མདོག་མེར་སྤྱ། མིག་མེར་བ། མིག་རྒྱུས་བ། སྒྲིབ་
མཚམས་བྱར་བ། སྒྲ་ལེབ་བ། སོ་ཡོ། དེག་བ། མིག་རྩུང་བ། བྱིན་དུ་སྤྱར་བ། རྩོ་བ་ཆེ་བ།
དབྱང་པ་དང་རྩེ་ངར་བྱར་བ། ལག་པ་དང་རྩེ་པ་མི་མཉམ་བ། སྤྱ་ཅན། ཆོགས་སྒྲོམ་བ། ཁ་
ཡུས་འི་མི་ཞིས་པ་རྣམས་སོ། ལང་ག་ཤེགས་ལས་གསུངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉེར་བཞི་ནི་
རྒྱལ་བ་སྟེ་མཚན་གཞན་ནོ།

མི་སྟེ། ① ཁྱིམ་པའི་མངའ་བདག་གིས་དབང་སྤྱར་བའི་མི་སེད། ② ཁྱོང་སྟེ།
མི་སྟེ་ཤེས་པའི་མི་དཔོན། མི་སྟེ་རྣམས་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་མི་དཔོན།
མི་བྲ་མ། [རྟོང་] ① མི་ཁ་སྤྱད་པས་ཅན་ནམ་ཁ་བསོད་ཅན། ② མི་འཛོན་ཐང་ཡོད་པ།
མི་བྲག་སྤྱི་ཆོགས་སོ་སོའི་ནང་དུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་ཡོད་པའི་མི།
མི་བྲན་དགུ་བྲན། བྲན་རྒྱ་ཆོད་པོ། མི་བྲན་དགུ་བྲན་གྱི་གཡོ་འབྲུལ་བྱས་ན་མི་ཡོང་དགུ་ཡོང་གི་ངན་
འབྲས་འཁོར་ཡོང་།

མི་བྱུག་ལྟ་བུ་ ཆོས་ལ་མཁུ་ལ་ ཁྲིམས་ལ་མཁུ་ལ་ དཔལ་ལ་མཁུ་ལ་ སྐྱུ་རྩ་ལ་མཁུ་ལ་
དག་སྐྱུ་ལ་མཁུ་ལ་ སྐྱོ་གསལ་ཞིང་གཏིང་དཔོག་དཀའ་བ་བཅས།

མི་བྱེད། གཅན་གཟན་བྱེད་མོ།

མི་གདུང་བ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་ལྟ་བུ་སྟེ། གནས་འདིར་སྐྱེས་པའི་སྣ་ནི་བསམ་གཏན་
ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པས་ཉོན་མོངས་པས་གདུང་བར་མི་རྒྱས་པའི་བྱིར་མི་གདུང་བ་ཞེས་གཙང་
མའི་གནས་ལྟ་བུ་ནང་གསེས་ཤིག།

མི་བདག ① རྒྱལ་པོ། ② འདི་རྒྱལ་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་པས་གངས་བཅུ་བྱུག་མཆོན།

མི་བདག་དགལ། [མདོན]ཨ་ག་རུ།

མི་བདག་བདག་ཏུ་རེ། བདག་པོ་སྐྱོ་བྱིར་འདོན། བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ཞིག་སྟེ། རེ་བཅོལ་མི་དགོས་
བཞིན་ཏུ་རེ་བ་བཅོལ་བའི་མཐར་རང་ཉིད་ནས་མལ་ནས་བྱིར་ཕུད་དེ་ཁོ་རང་བདག་པོར་
འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་རྩེ་བཅུན་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་ལྟ་བུ། ཨ་ཁུ་དང་ཨ་ནེ་གཉིས་ལ་རེ་
བཅོལ་མི་དགོས་བཞིན་ཏུ་རེ་བའི་མཐར་མགོན་པོ་བདག་པོར་གྱུར། བདག་པོ་སྐྱོ་བྱི་ལ་ཕུད་
པའི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད།

མི་བདག་མོ། [མདོན]བཅུན་མོ།

མི་བདེན་རྒྱུན་སྒྲིག་རྒྱུ་ཆོག་ལྟ་བུ་སྒྲིག་པ། མི་བདེན་རྒྱུན་སྒྲིག་བྱས་ནས་འཆལ་གཏམ་སྐྱོ་གསལ་སྐྱོག་པ།
མི་འདལ། མི་རྒྱལ་བའམ་མི་འགྱུར་བ། སྒྲོན་སྒོལ་བཟང་པོ་ལས་མི་འདའ་བ་ཡོན་ཏན་མཆོག་ཡིན་ནོ།
མི་འདུག་ སྐོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་does not exist ཟེད།

མི་འདོད་པ། སྒྲོར་མི་འབབ་པ། གཉའ་གཞོན་བསུ་གཞོག་གི་སྐུག་འཁུར་སུ་ཡང་མི་འདོད་པ། བན་
མེད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་མི་འདོད་པ།

མི་འདོད་པའི་རྣམ་འགྱུར། འཐད་མོས་མེད་པའི་བྱེད་སྤྱངས།

མི་འདྲ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བཞི། བཀའ་བརྒྱུད་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་འགྲོ་རྩལ་ལ་
གནས་ཆད་མི་འདྲ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བཞི་གསུངས་པའི་ཅེ་གཅིག་དང་། སྒྲོས་བྲལ། རོ་གཅིག

མེ་འདས་སམ་སྒྲོམ་མེད་བཅས་བཞིའི་ནང་གསེས་དང་པོ་ཅེ་གཅིག་གི་རྣམ་འབྱོར་ནི། རང་གི་
སེམས་ལ་ཅེ་གཅིག་རྩ་མ་ཡེངས་བར་དམིགས་བ་སྟུང་ལོའདྲི་ནི་སེམས་ལ་དམིགས་བའི་ཞི་
གནས་སྒྲོམ་མ་དང་ཁྱད་པར་ཡོད་མེད་བརྟག་པ། ཟླ་མོད་ཆང་བས་འདི་མདོ་ལུགས་ཀྱི་ཆོགས་
ལམ་དང་སྟོར་ལམ་གྱི་དོད་ཡིན་པར་གསུངས།

མི་ནག་ བྱིས་པའམ་སྐྱ་བོ།

མི་ནག་སྐྱ་བོ། བྱིས་བ་མི་སྐྱ།

མ་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་བཟུ། ༡ རྒྱ་བྱིའུ་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། ༢ གཏུལ་བྱ་ལ་བའི་རྒྱལ་མཆོན།
 ༣ གཅན་གཅན་གཟིགས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། ༤ ལྷུལ་ལྷུངོ་རྩེའི་རྒྱལ་མཆོན། ༥ རིན་ཆེན་ལྷུལ་ནགས་ཀྱི་
 རྒྱལ་མཆོན། ༦ དཔལ་ལོ་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། ༧ གཟི་མདངས་མེའི་རྒྱལ་མཆོན། ༨ དཔང་གསལ་
 ལྷགས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། ༩ རྩལ་ཆེན་སེང་གེའི་རྒྱལ་མཆོན། ༡༠ གཏུམ་ལ་དོམ་གྱི་རྒྱལ་མཆོན།

མི་རྒྱུ་དཔོན་པ། ཁོད་སྤངས་སློ་བྲོས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཏུང་རྒྱུད་ཨ་ཤར་སློ་བྲོས་ཞེས་པས་བཏབ།
བཏབ་དུས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ཐོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྐྱོར་ཁྱལ་
ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མི་རྒྱལ་པའི་རྒྱལ་མཆན། བསྟན་པ་མི་རྒྱལ་པའི་རྒྱལ་མཆན་དུ་ཡུར་པའི་དོན། དེ་ཡང་རྒྱལ་མཆན་
 བེ་རང་གི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་པའི་དགའ་ཕྱོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འབྱར་བའི་སློལ་ཡོད་པ་
 བཞིན། རྗེ་ཙང་ཁ་བས་ཆོས་ཆོག་དེ་གསུངས་པས་ཀྱང་བསྟན་པ་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་
 པའི་ཆ་རྒྱུན་དུ་ཡུར་ནས་ཤོལ་བ་གཞན་གྱིས་ཤོལ་བའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་པའི་རྒྱལ་
 མཆན་ལྟ་བུར་ཡུར་པའི་དོན་ཡིན།

མི་རྒྱལ་ཡུན་གནས། མི་ཉམས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ང།

མི་ལྟ་ཁྲི་ཚོ་གས་ནང་དུ་གོ་བཤ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་མཁན་ནས་འཇུག་མི། རྒྱལ་གཅེས་མི་སྣ།

[illegible]

སོགས་ཞིབ་ཆ་འབྲི་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་གཤེས་ཀྱི་ཁྱད་ཉགས་གསལ་པོར་འགོད་བ་དང་
འཆོ་བའི་ཉམས་འགྱུར་གསལ་པོར་མཆོན་པར་བྱས་ཏེ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་དཔེ་ལྷན་དོན་སྤྱོད་ལྷན་
དགོས་པ་བཅས་སོ། ལྷ་ཅལ་གྱི་བཙུམས་བྱའི་ནང་མི་སྣ་གཙོ་བོ་མི་གཅིག་བྱས་ཀྱང་རུང་བ་སྟེ་
དཔེར་ན་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་ལྷ་བ་ནས་བཙུ་བྱག་པའི་བར་གྱི་དབྱེ་སྤྱི་ལོའི་རི་མོ་མཁའས་
ཅན་ད་རྗེན་ཆའི་བཙུམས་བྱ་མཐའ་མཐུག་གི་དགོང་ཟས་ཞེས་པའི་ནང་གི་ཡི་ཤུ་ལྷ་བྱ་དང་ཡང་
ན་མི་སྣ་གཙོ་བོ་མང་བོ་མཉམ་འཇོམས་བྱས་ཀྱང་རུང་བ་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བཙུ་དགུ་པའི་ནང་གི་རྒྱ་རན་སིའི་འབྲུར་བརྟན་མཁས་ཅན་ལྷོ་ཏན་གྱི་བཙུམས་བྱ་ལའི་བདེན་
དམངས་ནང་གི་དཔེ་འབྲི་ལྷ་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱང་བརྟན་ལྷ་བྱ་ལོ།

མི་སྤྱང་བ། ① མཛོན་གསལ་མེད་བའམ། མཛོང་མི་སྤྱབ་བ། ② ཡོད་པ་མ་ཡིན་བའམ་མེད་བ། ལྷོན་
ཆ་མི་སྤྱང་བ།

མི་སྤྱང་བའི་འགལ་རྒྱ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དེ་སྤྱབ་ཀྱི་མི་སྤྱང་བའི་འགལ་རྒྱ་དམིགས་པའི་
ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་སྤྱབ་ཀྱི་མི་སྤྱང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་མ་
ཡིན་དགག་དང་སྤྱབ་པ་གང་རུང་ཡིན་པ།

མི་སྤྱང་བའི་དངོས་བྱ་བ། བྱ་བ་མོང་གི་དངོས་བྱ་བ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས། བསྐྱབས་པའི་ཐུས་ཀྱི་ཐིག་
ལེ་དབྱལ་བར་བྱག་པས་ལུས་མི་སྤྱང་ཞིང་སྤྱས་ཀྱང་མི་མཛོང་བ།

མི་སྤྱང་བའི་འབྲེལ་རྒྱ་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལྟའི་བར་སྤྱོད་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་
གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟའི་བར་སྤྱོད་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་དེ། མདུན་གྱི་གཞི་
འདིར་ལྟའི་བར་སྤྱོད་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ལྟའི་བར་སྤྱོད་དེས་བྱེད་ཀྱི་
དབྱེད་ཤེས་དོན་མཐུན་མེད་པར་སྤྱབ་པའི་རྟགས།

མི་སྤྱང་བའི་འབྲེལ་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དེ་སྤྱབ་ཀྱི་མི་སྤྱང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་གང་ཞིག་རང་གི་དངོས་མིང་གི་མཐའ་མེད་པ་ལྷ་བྱའི་དགག་སྤྱུར་བའི་ཆོས།

མི་སྤྱང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ནང་གསེས། དགག་གཞི་སྤྱང་
དུ་རུང་ཞིང་། དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་སྤྱང་དུ་མི་རུང་བའམ། ཆོད་གཞིའི་སྤྱང་དུ་

དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་དེས་སྤྱོད་མི་ལུས་ཤིང་། ཡོད་དེས་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་ག།
དཔེར་ན། མདུན་གྱི་གཞི་འདྲི་ཆོས་ཅན། འག་ཐ་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་འག་ཐ་
ཡོད་ཅེས་དམ་བཅའ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་དེས་བྱེད་གྱི་དེས་ཤེས་དོན་མཐུན་ཆད་མས་མ་
དམིགས་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

མི་སྣའི་གཟུགས་དབྱིབས།གཏམ་རྒྱུད་དེ་མོའི་ནང་མི་སྣའི་གཟུགས་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་
ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ།།

མི་སྣའི་རི་མོ། མི་སྣས་ནང་དོན་གཅོ་མོ་བྱེད་པའི་རི་མོའི་སྤྱི་མིང་ཡིན་པ་དང་། དེའི་ཁྲབ་ཁོངས་རྒྱ་
ཆེ་བ་སྟེ། མི་སྣ་བྱིས་པའི་རི་མོའི་རིགས་ཆང་མ་མི་སྣའི་རི་མོའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན།
དེའང་རི་མོའི་ཐོག་གི་མི་སྣ་མང་ཉུང་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ཆོགས་རི་མོ་དང་འདྲ་རིས་རི་མོ་ཁག་
གཉིས་ལ་དབྱེ་ཡོད། དེང་སྐབས་འཛམ་གླིང་ཐོག་རི་མོའི་རྣམ་པ་དང་ཁྲད་ཆོས་ལ་གཞིགས་
ནས་འར་ཕྱོགས་མི་སྣའི་རི་མོ་དང་ཁུབ་ཕྱོགས་མི་སྣའི་རི་མོའི་མ་ལག་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་དབྱེ་
ཡོད། འར་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་སྣའི་རི་མོ་ནི་བཅད་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སྣའི་བསམ་པ་མཆོན་པའི་བྱེད་
ཆོས་ལྡན་ཡོད། ཁུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་སྣའི་རི་མོ་ནི་སྤང་ཆར་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པ་དང་། འོད་ལམ་
མཆོན་དགོས་པའི་རི་འདུན་འདོན་པ་བཅས་ཀྱིས་མི་སྣའི་གསོན་ཉམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐོན་པའི་
བྱེད་ཆོས་ལྡན་ཡོད་པའོ།།

མི་གནས་པའི་སྤང་འདས། སྤིང་པ་འཁོར་བའི་མཐའ་དང་། ཞི་བ་སྤང་འདས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་
གནས་པར་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའོ།།

མི་སྤང་བའི་དམ་ཆོག་ལྟ། ཡན་ལག་གི་དམ་ཆོག་ནི་ཤུ་རྩ་ལྔའི་ནང་ཆོན་མི་སྤང་བའི་དམ་ཆོག་ལྟ་
ནི། ༡ འདོད་ཆགས་དང་། ༢ ཞེ་སྤང་། ༣ གཉི་ལྷན། ༤ རྒྱལ། ༥ སྤག་དོག་སྟེ་ལཱོ།།

མི་སྤྱོད་པ་ལོ། མི་བྱེད་གཟུགས་ལེགས་པོ་ཡོད་པ།

མི་སྤྱོད། ① བེད་སྤྱོད་མི་བཏང་བའི་དོན་ཏེ། ཅ་ལག་རྒྱན་མངས་མི་སྤྱོད། ལྟ་བུ། ② སྤོག་ལྷང་
འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་
disable ཟེད།

མི་སྐྱོམས་པ། གཞན་ལ་མི་ངོམ་པའམ་བདག་ཉིད་མི་བསྟོད་པའི་དོན།
མི་དཔང་། བྱ་བའམ་གནས་ཚུལ་ཞིག་ར་སྟོད་བྱེད་མཁན་གྱི་དཔང་མི།
མི་དབྱང་དབྱ་བསྐྱབས། མི་མང་དབྱང་བསྐྱལ་གྱིས་ཟིང་ཆ་བསྐྱངས་པ།
མི་དཔོན། སྤར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཤོང་ཁྱེད་ནང་གི་མི་སྐྱའི་ཁྲིམས་བདག
མི་པམ་སྐྱའི་ལ་བ་ཅན། སྤར་ཤུལ་ཁྱ་ནེ་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་བྱབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་ཞིག་
གི་སྟོན་པ་དེས་འབྱུང་བ་བཞིན་མི་མིར་གྱུར་པས་མི་ཆེ་ཆོགས་མཆོམས་མི་དང་འབྱུང་བ་བཞི་
འཇིག་པས་སྟོང་པར་འབྱུར་བར་འདོད།

མི་པམ་མཁས་འཇུག་ མཁས་པའི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྐོ་ཞེས་བྱ་བ། བྱང་པོ་དང་། ཁམས་དང་།
སྤྱི་མཆེད་དང་། ཉེན་འབྱེལ་དང་། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་དང་། དབང་པོ་དང་། དུས་དང་།
བདེན་པ་དང་། ཐེག་པ་དང་། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཏེ་མཁས་བྱའི་གནས་བཅུ་སྟོན་པའི་
གཞུང་འདི་ནི་རབ་བྱུང་བཙེ་ལྔ་པའི་ཆུ་སྟག་ལོར་འཇུ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་
མཆོས་མཛད་པའོ།

མི་པམ་དགོན། མི་པམ་བཤད་སྒྲུབ་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་བྱི་ལོ་
༡༧༥༩ ལོར་མེར་སྐྱད་རབ་འབྱམས་པ་སྤྱི་མཁས་པ་བཟོད་པ་དང་བྱེ་སྐྱད་ཏེ་རོ་ལྷང་རྒྱལ་
གཉིས་ཀྱིས་གསར་འདེབས་མཛད། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་བཙན་ལྷ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མི་པམ་མགོན་པོ། རྒྱལ་བ་བྱམས་པ།

མི་པལ་པ། ① མི་དགྲུས་མའམ་དམངས། ② མོ་སྤྱེའི་མི།

མི་ཕུགས། ① མིའི་རང་བཞིན་ནམ་རྒྱ་དག ② མི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱུངས།

མི་ཕྱང་འབྲེལ་བ། མི་མང་པོ་འདུས་པ།

མི་ཕེད་པ། གཞིམ་གཞིག་མི་སྐབ་པ། སྐས་འཁོགས་ཀྱིས་སྟོ་ཆས་མཁྱེགས་པོ་མི་ཕེད་པ། གཤོལ་
ལུགས་རྒྱལ་པོས་ཞིང་ས་ཐལོད་རྩ་སྟོག་མི་ཕེད་པ།

མི་པོ། སྤྱིས་པ་ལོད་པོ། ཏེ་པོའི་སྤྱ་ཐོག་མི་པོའི་ལས་ཐོག

མི་སྤྲུགས་གཉིས་འཕེལ། མི་དང་འོར་སྤྲུགས་གཉིས་ཀ་འཕེལ་བ། ལུའ་འཕྲོག་མང་པོར་མི་སྤྲུགས་
གཉིས་འཕེལ་གྱི་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བ།

མི་བྱེད་རྗེ་རྗེའི་སྤྲུགས། སྤྲུགས་ལཱའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་མི་བྱེད་རྗེ་རྗེའི་
སྤྲུགས་ཞེས་རྟོག་ཞུ་བ་དུ་གསུངས།

མི་བྱེད་པ། ① འགྱུར་ཐྲོག་མེད་པ་འཕམ། བརྟན་པོ། ཡིད་ཆེས་མི་བྱེད་པ། གལ་རིམ་གྱི་ལ་རྒྱ་མི་བྱེད་
པ། ② གནས་བརྟན་བརྟུ་བྱུག་ལས་འཁོར་དག་བཅོམ་བ་སྟོང་དང་བཅས་བ་གངས་རིའི་རྒྱལ་
པོར་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་ཞིག་ཡིན།

མི་བྱེད་མ། ལུས་རྩའི་བྲེ་བྲག་ཅིག

མི་འཕེལ་བའི་ནག་པོའི་ཆོས་བཞི། ལྷ་མ་སོགས་ལ་ཀྱུ་རེ་དང་བཞད་གང་ཅམ་གྱི་ཕྱིར་ཡང་བརྟུན་
གྱིས་དབུ་བསྐྱོར་བ། གཞན་དགེ་བ་བྱེད་པ་ལ་འགྱོད་པ་བསྐྱེད་པ། རེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་པའི་
བྱང་སེམས་ལ་ཞེ་སྤང་གིས་མི་སྟན་པར་སྤྲོ་བ། ལྷག་བསམ་མ་ཡིན་པས་གཡོ་སྤྱོད་བྱེད་པའམ་
ཡང་ན་མཁན་སློབ་སོགས་རྟུན་གྱིས་བསྤྲོ་བ། དགེ་བ་བྱེད་པ་ལ་འགྱོད་པ་བསྐྱེད་པ། སེམས་
བསྐྱེད་པའི་གང་ཟག་ལ་མི་སྟན་པ་བརྗོད་པ། འགྲོ་བ་གང་རུང་ལ་གཡོ་སྤྱོད་སྤྱོད་པའོ།

མི་འབྲུགས། སྤར་དམག་དུས་སོགས་རྩ་དག་ཆེ་སྐབས་མི་སྤྱུ་ཡོད་སྤྱུལ་བའི་ཁྲལ་ཞིག

མི་འབྲུགས་པའི་གཟེར་ཐེབས་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་པ། གསུང་རབ་གྱི་དགོངས་པ་གང་
ལའང་འོར་འཁྲལ་མེད་པ་གཞན་ཐོག་ཏུ་འཁེལ་བའམ་མཐའ་གཞན་ཏུ་དོགས་པའི་སློ་འདོགས་
གཅང་མར་ཆོད་པ།

མི་འཕྲོད་པ་ཡི་དུག ཁ་ཟས་མན་ཚུན་མི་འཕྲོད་པ་མཉམ་དུ་སྦྱར་ནས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དུག་
དང་འབྲས་པའི་ལུས་ལ་གཞོད་པ་འབྱུང་བ་ཞིག

མི་བབས། མིའི་གཟུགས་བྱུང་བཟང་ངན་གྱི་ནམ་པ།

མི་བས་པ། [རྟོག] མི་ཟད་པ།

མི་བྱ་རིགས་དུག མི་ཏུ་གཏུང་དུག་དང་དོན་གཅིག

མི་བྱ་རིགས་བཞི། སེ། ལྷ། རྟོང་། རྟོང་སྟེ་གནའ་གཏམ་དུ་བཤད་པའི་སྤྱོད་ནས་མཆོད་པའི་ཐོད་གྱི་

ཐོག་མའི་རིགས་བཞི་སྟེ། དེ་ལ་ནང་གི་རིགས་བཞི་འདྲ་བར་
མི་བྱ་བ་དུག་དུག་ཆ་སྒྲིབ་དང་། ཨ་སྟོན་ལྟར་། སེ་ཁྱུང་དབྱ། ཨ་ལྷགས་འབྲུ་སྟེ་བྱ་ས་ཆེན་བཞི་དང་།
དབའ་དང་སྤ་ཞེས་བྱ་ས་ཆུང་གཉིས་བཅས་དུག་གོ
མི་བྱ་བ་ཁྱིམ་སྟོངས། མི་ཡུལ་བྱུང་བྱ་སོང་ཞིང་ཁང་བ་ཞིག་ལ།
མི་བོགས། མི་ཁྲལ་ཉ། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཞིང་བ་བྲག་གཡོག་ནས་མངའ་བདག་ལ་ལས་
དོད་དུལ་འཇལ་དགོས་པའི་ཁྲལ་ཞིག
མི་བྱེད་དགྲ་བྱེད། བྱ་སྟོན་སྤྲེལ་ཆོགས་ལ། མི་བྱེད་དགྲ་བྱེད་བྱས་ན་རང་གཞན་གཉིས་ཀར་གཞོད་ཡོང་།
མི་བྱེད་རྒྱ་བྱེད། མི་བྱེད་དགྲ་བྱེད་དང་འབྲ།
མི་བྱེད་པ་ཞེ་དུག་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མི་མཆོད་ལ། འདོད་པའི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་ལ།
ཆུན་པ་ལ་མི་གྲུས་ལ། དེས་པ་ལ་ལན་མི་འདེབས་ལ། མགོན་དུ་བོས་པ་ཁས་མི་ལེན་ལ།
གསེར་སོགས་བསྐྱབས་པ་མི་ལེན་ལ། ཆོས་འདོད་པ་ལ་མི་སྦྱིན་ལ། བ་རུང་པ་དང་ཚུལ་
འཆལ་ཡལ་བར་འདོར་ལ། པ་རོལ་ལ་དད་བྱིར་བྱུན་མོང་བའི་བཅས་པར་མི་སྟོབ་ལ། སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་ལ་བྱ་བ་ཆུང་བྱར་གནས་ལ། ལོག་འཆོ་ལྷ་དང་དུ་ལེན་ལ། འབྱར་ནས་རབ་ཏུ་ཆོད་
པ་སོགས་བྱེད་ལ། འཁོར་བ་གཅིག་སུ་བཟོད་པར་སེམས་ལ། གྲགས་པ་མ་ཡིན་པ་མི་སྟོང་ལ།
གཞན་དོན་དུ་འགྱུར་བཞིན་སྟོར་བ་རྒྱུ་མོས་མི་འཆོས་ལ། དགེ་སྟོང་གི་ཆོས་བཞི་དང་བྲལ་
ལ། ཁྲིས་པ་རྣམས་ཡལ་བར་འདོར་ལ། པ་རོལ་འདྲ་གྱིས་འཆགས་པ་སྟོང་ལ། ཁྲིས་པའི་རྗེས་
སུ་འཇུག་ལ། ཉེད་བཀྱར་འདོད་པས་འཁོར་བསྐྱབ་ལ། ལེ་ལོ་སོགས་སེལ་བར་མི་བྱེད་ལ། བྲེ་
མོའི་གཏམ་ལ་ཆགས་ལ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་དོན་མི་འཆོལ་ལ། སྦྱིབ་པ་ལྷ་མི་སྟོང་ལ། བྱར་
སེམས་ཀྱི་སྟེ་སྟོང་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་ལ། བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྟོད་ལ། བསམ་གཏན་
གྱི་རོ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྷ་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་སྟོང་ལ། རང་ཚུལ་ཡོད་པཞིན་བོར་ནས་ཏུ་ཅང་
དེ་ལ་མི་བཅོལ་ལ། བྱི་རོལ་པའི་གཞུང་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཅོལ་ལ། དེ་ལ་དགའ་བཞིན་དུ་
བཅོལ་ལ། ཆོས་བསྟོ་བའི་ཆེད་དུ་འགྲོ་བར་མི་བྱེད་ལ། ཆོས་སྦྱ་བ་ལ་སྟོད་ཅིང་ཆོག་ལ་ཉོན་ལ།
དགོས་པའི་གོགས་སུ་མི་འགྲོ་ལ། ཉན་པའི་རིམ་འགྲོ་སྟོང་ལ། སྦྱག་བསྐྱལ་སེལ་བར་མི་བྱེད་

པ། བདག་མེད་པ་ལ་རིགས་པ་མི་སྟོན་པ། སན་ལན་མི་བྱེད་པ། གཞན་གྱི་སྤྲ་བཅ་མི་སེལ་བ།
ནོར་འདོད་པ་ལ་མི་སྒྲིན་པ། འཁོར་རྣམས་ཀྱི་དོན་མི་བྱེད་པ། ཡོན་ཏན་གྱི་བསྐྱགས་ལ་མི་
བརྗོད་པ། སྟོན་དུ་འཆམ་པར་ཆར་མི་གཅོད་པ། རྩ་འཕུལ་གྱིས་བསྐྱགས་པར་མི་བྱེད་པ། སྟོང་
ཅེ་ཅན་ལ་སྐབས་སུ་བབས་པ། ལུས་ངག་གིས་བདུན་གནང་བ་མི་བྱེད་པའོ།

མི་བྱ་བ། མི་པོད་བའམ་མི་རྒྱས་བ་དང་མི་བྱབ་པའི་དོན།

མི་སྒྲ། ① མིའི་གཙོ་བོའམ་བདག་པོ། ② མིའི་ཆེ་སློག་སྒྲ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག

མི་སྒོ་གཏད་ཕྱོགས། མི་རྣམས་ཀྱི་སྒོ་སེམས་གཏད་སའི་ཡུལ། གཉའ་གནོན་འོག་ཏུ་སྤྱོད་མཁན་གྱི་
རིགས་སུ་གཏོགས་པའི་མི་སྒོ་གཏད་ཕྱོགས་ནི་བཅའ་ཁྲོལ་འཐབ་ཏུ་རེ་ཁོ་ན་ཡིན།

མི་སྒོ་ནང་འགྲུགས། བྱི་མིའི་སྒོ་ཁ་རང་ཕྱོགས་ལ་སྦྱར་བའི་རྣམ་པ།

མི་སྒྲིན་སྒྲིག། [མངོན] ཉི་མ།

མི་སྦྱོང་བ། སྒོག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག
དབྱིན་སྐད་དུ་unlearning ཟེལ།

མི་དབང། མིའི་རྗེ་པོ། མི་དབང་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོང་བ་ལས། སན་གཅོད་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེར་འབྱིན།

མི་དབང་བཀའ་ནང་སྒོན་ཆེན་པོ། མི་རྣམས་ལ་དབང་སྐུར་བྱེད་མཁན་དང་། བོད་རིམ་རྒྱལ་པོའི་
བཀའ་ལྟར་ལས་དོན་སྐྱབ་ཐོག་ནང་ཁུལ་གྱི་ལས་དོན་ཆང་མར་གྲོས་བསྐྱར་དང་བསམ་འཆར་
འདོན་པའི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་སྒོན་པོ།

མི་དབང་ཆེན་པོ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའམ་དཔོན་པོ་ཆེན་པོའི་དོན་ཡིན།

མི་དབང་རྟོགས་བརྗོད། དཔལ་མིའི་དབང་པོའི་རྟོགས་བརྗོད་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་ཏུ་དགའ་བའི་གཏམ་
ཞེས་བྱ་བ་འདི་མདོ་མཁར་ཞབས་བྱུང་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚུ་
སྐང་ལོར་བཅས་པ། པོ་ལྷ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་མི་ཆེ་རིལ་པོར་མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་
ལ་འབད་བའི་རྣམ་ཐར་གཞིར་བྱས་ཤིང་། ཟུར་རྒྱན་དུ་རྟོར་བུ་ཤི་བསྐྱར་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་
གྱིས་པོད་དུ་ཆབ་སྲིད་བཟུང་ཚུལ་དང་། བོད་མ་རྩལ་གྱི་དང་བདེ་སྦྱིད་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་གངས་ཅན་འདིར་རྒྱ་པོད་རྟོར་གསུམ་དང་མན་རྩ་བཅས་པན་རྩལ་བར་གྱི་འབྲེལ་

ལམ་ལྔ་རགས། དཔོན་འབངས་སེར་སྤྲིའི་ཁ་རྒྱན་གཏམ་རྒྱུད་ཐོར་བུ་བཅས་ཆར་དུ་དངར་བར་
བསྐྱེགས་ནས་རྟོགས་བརྗོད་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར། དེའི་མ་དཔེ་ད་ལྟ་ལྟ་སའི་ཡིག་
ཆར་དུ་མཆིས། བར་མ་ཤོག་གངས་སུམ་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་གོ་ལྔ་པ་ཞིག་ཡོད། ༡༩༡ལོར་སི་
ཁོན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྲོན་ཁང་གིས་དབར་སྤྲོན་བྱས་ཡོད།
མི་དབང་ས་སྤྱོད་། མི་རྣམས་ལ་དབང་སྤྲོད་བྱས་ཤིང་། ས་ཆེན་པོ་ཀུན་གྲིམས་ཀྱིས་བདེ་འཇགས་
སྤྲོད་བའི་རྒྱལ་པོ།
མི་འབག་མིའི་དངོས་བརྟན་ནམ་འབྲུག་གཞིར་ལ་མི་འབག་གྲོན་ནས་གདུག་འབྲེའི་སྤྱོད་དན་བྱེད་པ།
མི་འབོད། མིའི་ཁྲོན་འབོད།
མི་མ་སྤྲ། མིའི་གཟུགས་དབྱིབས་དང་འབྲུ་བའི་སྤྲ།
མི་མ་ཡིན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ལྟ་འབྲེ།
མི་མང་སྤྱ་རྩལ། འཛམ་གླིང་དཔག་ཆེན་དང་པོའི་སྤྲ་རྩེས་སྤྱ་བྱུང་བའི་རིག་རྩལ་གསར་གཏོད་ཀྱི་
བསམ་སྒྲུའི་རྒྱབས་རྒྱན་ཞིག་ཡིན། དང་ཐོག་ཐོར་ཨེ་སི་ཐའེ་དང་། ཡོ་མན་ཡོ་ལན་སོགས་
ཀྱིས་མི་མང་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱ་རྩལ་གྱི་འདོད་ཚུལ་ཏེ་སྤྱ་རྩལ་གྱིས་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཆོགས་ལ་
ཞབས་འདེགས་ཞུ་དགོས་པའི་རེ་འདུན་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན།
མི་མང་འདུ་ཆོགས། མི་མང་པོ་འདུ་འཛོམས་བྱས་པ།
མི་མང་འདུ་ས། མི་མང་པོ་འཛོམས་ས། ཡང་ན་མི་ཆོགས་འདུ་ས་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
མི་མང་ལག་མང། མི་གངས་མང་ལ་ལག་པ་ཡང་མང་ག། མི་མང་ལག་མང་མཉམ་རུབ་ཏུར་བཅོན་བྱེད་པ།
མི་མང་སེམས་གཅིག་མི་མང་སྒྲོ་སེམས་གཅིག་ཏུ་མ་བྱུན་པ། མི་མང་སེམས་གཅིག་གི་སྒྲོ་ནས་སྤྱི་
ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་འཇུགས་སྤྲོན་ཏུར་བཅོན་བྱེད་པ།
མི་མིན། གཟུགས་མེད་ལྟ་འབྲེ་མི་མ་ཡིན།
མི་སྤྱས་རྒྱུད་བཅས། མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར། པ་ཆེ་བུ་རབས།
མི་མེད་རི་སྤོང་། མིའི་རྒྱ་འགྲུལ་མེད་པའི་རི་བོ།
མི་མེད་ལུང་སྤོང་། མི་དང་མི་བྲིམ་མེད་པའི་ལུང་པ།

མི་མོ། བྱད་མེད།

མི་ཐུན་པོ། [ཆིང་] མི་ཐུན་པོ།

མི་སྒྲོན་རང་སྒྱེད། མིས་ཡིད་སྒྲོན་བྱེད་པ་དང་རང་སྒྱེད་པ།

མི་སྒྲ། [མངོན་] བར་སྲོང་།

མི་སྒྲ་བར་འགོ་བའི་ལུང་བྱེད། ལུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བ་ཅུའི་ནང་གསེས། གསོ་སྦྱོང་སོགས་
ཀྱི་ལས་གཤམ་དུ་འཁོད་ནས་འདུན་པ་མ་བུལ་བར་གཞན་དུ་འགོ་བཤོ།

མི་གཡོ་རྒྱ། མི་གཡོ་སྒྲ་ཅན།

མི་དམངས། ངལ་རྩོལ་མང་ཆོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཁྲོངས་མི་ཆེས་མང་ཆེ་བ་
རྣམས་ལ་ཟེར། མི་དམངས་ཡོངས་རྫོགས། མི་དམངས་སྤྱི་མ་ཐུན་རྒྱལ་ཁབ། མི་དམངས་
འཐུས་མིའི་གྲོས་ཆོགས། མི་དམངས་ཆོགས་པ། མི་དམངས་མང་ཆོགས།

མི་དམངས་དམངས་གཙོའི་སྲིད་དབང་སྐེར་འཛིན། བཟོ་བའི་གཤམ་རིམ་གྱིས་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་ཅིང་
བཟོ་ཞིང་མནའ་འབྲེལ་གྱིས་སྤང་གཞི་བྱེད་པའི་མི་དམངས་ཀྱི་དབང་ཆ་བརྒྱུད་བ་ལ་མི་
དམངས་དམངས་གཙོའི་སྲིད་དབང་སྐེར་འཛིན་ལ་ཟེར།

མི་དམངས་ཤོག་དངུལ། གྲང་གོས་གཏན་འབེབས་བྱས་ཏེ་སྒྲོར་རྩིས་གཞིར་བྱས་པའི་ཤོག་དངུལ་ཞིག་
མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་། གྲང་གོའི་རིམ་བ་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན།
མི་དམིགས་པ་སྦྱོང་བ་ཉིད། བྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་འདས་པ་དང་ད་ལྟ་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་གང་
དུ་འང་དངོས་ཐོར་མ་དམིགས་པ་སྟེ། སྦྱོང་ཉིད་བཅུ་བྱུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་

མི་དམིགས་པ་སྦྱོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། སྦྱོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། འདས་མ་འོངས་སོགས་ནི་མི་དམིགས་པ་སྟེ། བན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་
བྱིར། དེ་དག་ལ་བདག་གཉིས་གང་རུང་མེད་པར་རྟོགས་པའི་མཐུན་པའོ།

མི་རྒ། མིའི་རིགས་རྩིས་དང་རྒྱུད་པ་ཟེར།

མི་རྩ་མགོ་ལེན། དཔོན་ཁུངས་གཞན་གྱི་མི་རྩ་ཞིག་རང་ཉིད་ལ་མགོ་འདོགས་པར་ཡོང་བ་དེ་ཁས་
ལེན་པ་ལ་མགོ་ལེན་ཟེར།

མི་ཙུ་ཅན། ① མི་འགངས་ཆེན། ② མི་རུས་བཟང་།

མི་ཙུ་ཕྱིར་འབྱུང་། སྤྱི་ཤིང་བྱེད་བདག་པོའི་དབང་སྤྱིར་ཁུལ་མིས་གཉའ་གཞོན་བུ་ཕྱ་གཞོག་མ་
བཟོད་པར་ཡུལ་གཞན་དུ་འབྱུང་བའི་གས།

མི་ཙུ་གཞན་ཁྱེད་ཀྱི་དང་ཉིད་ལ་དབང་བའི་བློ་གཏོག་དང་མི་སེར་ནང་གི་བུ་དང་བུ་མོ་མི་བདག་
གཉན་དག་གི་མི་ཙུ་དང་གཉེན་སྤྱི་གྲུས་ནས་མི་ཡི་ཐོབ་ཁུངས་ཙུ་བརྒྱུག་ཏུ་སོང་བའི་དོན།

མི་ཙུ་ཡན་མྱོད། སྤར་མངའ་བདག་གི་ཁུལ་ཁོངས་ནས་བློས་ཏེ་རང་གར་མྱོད་པའི་མའི་གས།

མི་གཙང་བ། ① བཅོག་པ། མི་གཙང་འདས་ལས་སྦྱེས་པའི་བདམ་ཡང་། ཀུན་གྱི་བསྟོད་ཡུལ་གྱུར་
བ་མ་ལགས་སམ། ② ཇི་ཆེན།

མི་གཙང་བའི་ཚུ། ཚུ་གང་ཞིག་རྩ་དང་། ཡོ་མ་དང་། ཤིང་ལ་སོགས་བ་སྦྱེས་བའམ། དེ་རྣམས་ཀྱི་
ཐུབ་མ་སོག་པ་དང་། གང་ཡང་ཁོལ་བ་ཤིན་ཏུ་གཉིང་རིང་ཞིང་སོག་དང་བཅས་བས། ཉི་ཆེའི་
ཟེར་དང་རྒྱུད་གི་རྩིས་མི་རིག་པའི་ཚུ་རྣམས་ནི་བྱེད་ལས་ཀྱང་ལུས་ཁམས་ལ་གཞོད་པའི་ཉེས་
བ་ཐམས་ཅད་སྦྱེད།

མི་གཙང་བའི་རྩས་སོ་དུག་སྒྲ། སྒྲ། སེན་སོ། སོ།། ཇི་མ། བགས་པ། འ རུས་པ། ཅ། མཁལ་མ།
ཉིང་། ཁྲོ་བ། མཆེན་པ། རྒྱ་མ། གཉེ་མ། བླང་པ། ཐོ་བ། འོང་ཀ མཆེར་པ། བྱི་ས། མཆི་མ།
ལུལ། མཆེལ་མ། ཚུ་སེར། ཀླང་། ཆོལ། ངར་སྒྲབས། མཁེས་པ། བད་ཀལ། རྣག་ཁྱེད་སྒྲང་།
གཅིན། རྒྱ་མ། བླང་རྒྱས། རྩ་སྒྲབས་བཅས་སོ།།

མི་གཅིགས་སྦྱོད་པ། [ཉིད] མི་རིགས་པའི་བྱ་སྦྱོད།

མི་ཆང་། ཁྱིམ་ཆང་།

མི་ཆངས་སྦྱོད། འཁྲིག་པ་སྦྱོད་པ།

མི་ཆངས་སྦྱོད་ཀྱི་པམ་པ། པམ་པ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཏེ། གཞི་ཐོ་མོ་མ་ནིང་མི་དང་དུད་འགྲོ་གང་
ཡིན་རུང་། ལུས་གསོན་པོ་འཕེལ་བྱེད་དུ་འོངས་པའི་རྩ་སྦྱ་བུའི་ཁ་དང་བའང་ལམ་ཟག་བྱེད་
གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ། པམ་མ་པ་ཆགས་པའི་སེམས་ཀྱིས། སྤར་བ་པོ་དབང་བཅུག་ཅིང་།
མཐར་ཐུག་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་རྩོགས་པར་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའོ།།

མི་ཆད། ① མི་ལུས་ཆེ་ཆུང་གི་ཆད། ② མ་ཟད། ལོ་མང་བར་དུ་གསར་བརྗེ་དེ་ལས་དོན་བྱས་པས་
མི་ཆད་གྲུབ་འབྲས་ཀྱང་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད། ③ ཆད་མར་འོས་པའི་མི། ཁོ་རང་ལུས་ལྷང་
འདྲིའི་མི་ཆད་སྤང་ཆད་རེད།

མི་ཆད་མ། ① མི་དེ་ལུས་ཆད་དང་རིང་ཐུང་མཉམ་པ། འདྲ་སྒྲིམ་མི་ཆད་མ། མ་སྒྲམ་མི་ཆད་མ། ②
ཆ་འཇོག་འཕེར་ལ་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་མི།

མི་ཆན། སྤར་དགོན་པའི་གྲ་པའི་སྤེ་ཆན་ཁང་ཆན་གྱི་ཡན་ལག

མི་ཆན་སྤྱི་འབྲས། སྤར་དགོན་པ་ཆེ་ཁག་གི་གྲ་པའི་གཞི་རིམ་སྤེ་ཆན་གྱི་འབྲས་མི།

མི་ཆབ། སྤར་བོད་ཀྱི་མངའ་བདག་ཆོས་རང་ཁོངས་བློན་གཡོག་པན་ཚུན་མི་བརྗེས་བརྒྱབ་པའི་མི་ཆབ།

མི་ཚུགས་པ། ① མི་གནོད་པ། མི་སོགས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པ། ② ཆོད་མི་ཟེན་པ། ལུས་སྡོད་མི་
ཚུགས་པར་འགྲོ་འགྲོ་མང། ③ རང་རྒྱ་མི་འཕེར་པ། རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྲོ་མི་ཚུགས་པ།

མི་ཚུལ་རིང་ལུགས། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པ་ནས་བཅུ་དྲུག་པའི་བར་གྱི་ཨི་སྤྱི་ལིའི་རིག་
གནས་བསྐྱར་དར་དུས་སྐབས་ཀྱི་བསམ་པའི་རྒྱབས་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། རྗེས་སུ་ཡོ་རོབ་
ཤིལ་པོར་རྒྱ་ཁྲབ་དུ་སོང། མི་ཚུལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ནང་དོན་ནི་གནའ་དཔེའི་དུས་རབས་ཀྱི་
བཀའ་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ལྷ་དབང་གི་གཉམ་གཤོོན་དང། ཆོས་ཀྱི་སྤྲིང་པོ། དེ་བཞིན་གསུང་
རབ་སྤྱིང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱམ་བཤུག་ལ་ངོ་ཚྏལ་བྱས་ཏེ་ལུགས་བསམ་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཆོགས་
ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཤིག་འཇུགས་རྒྱུའི་འབད་བཅོལ་བྱེད་པ། མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས་མཆོན་པའི་
འཛིག་རྟེན་པའི་རིག་གནས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུར་འབོད་སྒྲུབ་བྱེད་པ། བསམ་སྒྲོར་རང་
དབང་དང་རང་གཤིས་ལ་བཅེངས་འགྲོལ་འཛོལ་རྒྱུའི་འདོད་ཚུལ་འཛིན་པ། མི་ནི་འཛིག་རྟེན་
ཀྱི་ལྷེ་བ་ཡིན་པའི་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

མི་ཚུལ་རིང་ལུགས་གསར་པ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་དུས་སྤང་དུ་འཇར་མན་ལ་དར་
ཁྲབ་ཆེ་བའི་རིག་ཆལ་གྱི་བསམ་སྒྲོའི་རྒྱབས་རྒྱུན་ཞིག་ཡིན། དེས་མི་ཚུལ་རིང་ལུགས་རྟིང་
བས་གནའ་དཔེའི་རྒྱ་ཆལ་ལ་རི་མ་རི་བཞིན་གྱི་ཐོག་ནས་ལང་མོ་བྱེད་པ། གནའ་དཔེའི་རྒྱ་ཆལ་
ཀྱི་བསམ་པ་ངོ་མ་སྤར་གསོ་བྱེད་རྒྱ་གཙོ་གནད་དུ་བརྒྱང་ཐོག་སྐབས་དེའི་རིག་ཆལ་གྱི་

རྒྱལ་སྤྱི་འཐབ་པ་ལྟར་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེས་མི་ཚུ་ལ་རིང་ལུགས་སྤྱིང་བ་དང་འབྲས་བུ་དེའི་དོ་བོན་གནའ་བོའི་སྐྱུ་ཅལ་གྱི་སྤྱིང་པོ་སྤྱང་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་དེ་རང་ཡིན།
མི་ཆེ། གང་ཟག་སོ་སོའི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུང་ཁྲག་སོགས་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྒྱུ་ལོ་བྱེད་ལས་ཀྱི་
ཡུན་ཆད་ལ་ཟེར། ལུས་ཀྱི་རྒྱུང་ཁྲག་གི་བྱེད་ལས་རྫོགས་པ་ལ་མི་ཆེ་ཟད་ཟེར།
མི་ཆེ་སྤྱིང་སྤྱོད། མི་ཆེ་དོན་མེད་དུ་སྤྱོད་པ།
མི་ཆེ་རིང་། ཆེ་རིང་ནས་དུག་གི་ཡ་བྱལ་ཞིག
མི་ཆོགས། མི་རྣམས་ཐོགས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་སྤྱེ་ཆོས། ལུང་པ་དེར་སྤྱོད་མཁན་མི་ཆོགས་
འཐུག་པོ་འདུག གྲོང་ཁྲེང་གི་མི་ཆོགས་འཐུག་ཆད་སྤྱང་ལས་སྤྱུང་འདུག་དུ་འཕར་འདུག
མི་ཆོགས་འདུ་ས། མི་མང་པོ་འདུ་སའི་གནས་ཁོམ་དང་། ཆོང་ཁང་། ལྷང་མོ་འཁྲལ་ས་སོགས།
མི་ཆོང་རྒྱལ་མཁན། རྒྱ་ནག་གི་གྲོང་གསེབ་ནང་དུ་བྱིས་པ་དང་། བུ་མོ་གཞོན་ནུ་མ་བརྒྱུད་དང་བསྐྱེད་
བྱེད་ཅིང་ཁྲི་ཆེན་གཞན་དང་། གྲོང་ཁྲེང་གཞན་དུ་ཉོ་འཛོང་བྱེད་མཁན་གྱི་ཁྲིམས་ཤགས་བ།
མི་མཆུངས། ① རིགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ། ② སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་
བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙུང་ཅིག་སྟེ། དེ་བྱིན་སྐད་དུ་does not equal ཟེར།
མི་འཆོལ་བའི་གསལ་བར། མི་བོར་ནས་གར་སོང་ཆ་མེད་སྐབས་ཡི་གེ་སོགས་ནས་བརྗེས་སྤྱོད་པ།
མི་ཞེས་སྒྲ་གཉེན། ལྟོ་ཞེས་པོ་མ་བྱུང་ན་སྒྲ་ཁྲག་བརྗེས་ནས་ཞེས་པོ་མི་འདུག་མདོག་མདོག་གི་རྣམ་
འགྱུར་སྟོན་པ།
མི་ཁྱུ། མི་ཡི་རྒྱུ་ཆོལ་ཁྱུ་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ལུས་ལ་བྱུགས་ན་སྤྱིང་རྒྱུད་གི་ནད་འཛུམས་ཤིང་།
འབྲས་ནད་འདུལ་བར་བྱེད་དོ།
མི་གཞན་ལ་འབྲས་སྤྱོད་བྱེད་པ། གཞན་ལ་འབྲས་ཞིང་ཉེས་སྤྱོད་བྱེད་པ། ཡང་ན་མི་གཞན་ལ་དམའ་
འཕེབས་བྱེད་ཅེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མི་གཞི། མིའི་གཞིས་ཀའམ་རྒྱ་དག མི་གཞི་ནན་པོ། མི་གཞི་ལེགས་པོ། མི་གཞི་སྤྱིང་པོ།
མི་གཞི་ཅར་འཛིན་པ། མི་དེ་འཛུམ་གྱིང་གི་གཞི་ཅར་བཅི་བར་ཟེར། དེའི་ནང་དུ་མི་ལ་བཅི་བཀྱར་
དང་བསམ་ཤེས། ཞབས་འདེགས་ཁུ་བ་དེ་བཞིན་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཐོབ་པ་དང་བཅིངས་འགྲོལ་

གཏོང་རྒྱ་མཐའ་མའི་དམིགས་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ནང་དོན་ཚུད་ཡོད། བསམ་སྒྲོ་དེ་
ནི་ཡོ་རོབ་ཀྱི་རིག་ཅལ་བསྐྱར་དར་དུས་སྐབས་ཀྱི་མི་གཙོ་རིང་ལུགས་སྟེ་མི་ཆོས་རིང་ལུགས་
ལས་བྱུང་ནས་དར་བ་རེད།

མི་གཞི་ལེགས་ཞིང་སྒོ་བཙོན་ཆེ་བ། མི་གཤེས་ཡག་པོ་དང་རིག་པ་གསལ་ཞིང་བཙོན་འགྲུས་ཆེ་བ།
མི་བཞུ་བའི་ཁམས། རིན་པོ་ཆེ་མི་བཞུ་བའི་ཁམས་ནི་མེར་བསྲེགས་པའི་ཆོ་མི་བཞུ་བ་གཡུ་དང་
བྱ་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་བཞིན་རྟོག་པ་བཞུ་མི་བཟུབ་པའི་ཁམས་ནི་སྤལ་རྒྱབ་དཀར་སྒྲིག་གི་རིགས་
སོགས་རྟོག་པ་བཞུ་རྒྱ་མེད་པ་རྣམས་སོ།

མི་ཟད། ① རྟོགས་རྒྱ་མེད་པ། རྟོ་ཁྲོས་མི་ཟད་པ། སྤྱིང་སྟོབས་མི་ཟད་པ། ས་འོག་གི་ནོར་མཛོད་
མི་ཟད་པ། ② [མདོན] མི་པོ་བྱི་ལོ།

མི་ཟད་པ། གཤེར་དདུལ་སོགས་ཀྱི་མིང་།

མི་ཟད་པའི་བསྐྱུ་བ། ཆིག་སྤྱད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཤེས་རིག་གི་ཡོན་ཏན་ལ་ཤེས་ཡོན་ཟེར་བ་
དང་། བསམ་སྒྲོའི་འཆར་སྒྲོའ་བསམ་འཆར་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་མིང་ཆིག་བར་ཀྱི་རྣམ་དཔྱེ་ཆིག་ཟད་
སོགས་ཡིག་འབྲུ་ཉུང་དུར་བསྐྱུས་ནས་བཛོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

མི་ཁྲ། མི་གངས། མི་ཁྲ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྷ།

མི་གཟུགས་མ། མིའི་བཟོ་འདྲར་བཙོས་པའི་དངོས་སྤྱད། འཛིམ་བརྟན་མི་གཟུགས་མ། ཤེས་སྤྱད་
མི་གཟུགས་མ།

མི་བཟང་མིག [མདོན] གཟའ་སྟེན་པའི་མིང་།

མི་བཟང་ལས་བཟང་། གཞན་པ་ལྟ་སྤྱོད་པའི་མི་འཇ་བྱ་བ།

མི་བཟད། [རྒྱན་ཆིག] འཛིགས་རུང་དང་རྩལ་མོ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཉེ། སྟོན་དུས་སྤྱུག་བསུལ་མི་
བཟད་པ་ཞིག་སྤངས་ལྟ་བུ།

མི་བཟད་པ། ① མ་རུངས་པ་དང་། ཁྲོ་གཏུམ་པ་དང་། ཉ་ཅང་ཟག་ལུལ་ཆེ་བ། སྤྱོད་པ་མི་བཟད་པ།
དགྲ་ཤ་ལེན་སེམས་མི་བཟད་པ། མི་དམངས་དམར་གསོད་ཀྱི་ལས་ངན་མི་བཟད་པ། ② [རྟིང]
བཟོད་དཀའ་བ།

མི་བཟད་མིག [མངོན] ① དབང་ལྷག་ཆེན་པོ། ② རྒྱལ་ཆེན་སྐུན་མི་བཟང་། ③ གཟའ་སྟེན་པ།
མི་བཟད་གཞེ [ཆིང] དྲག་ཅིང་ཆོ་བ།
མི་བཟད་སེམས། ཁྲོ་བཟམ་མ་རུང་བའི་སེམས།
མིའམ་ཅི། མིའམ་ཅི་དང་འབྲ།
མི་འོས་བསྟུན་འཆོལ། འོས་མིན་གྱིས་ཁག་འདོགས་ས་འཆོལ་བ།
མི་འོས་བསྟུན་མཁམ། ཆ་མ་སྐུན་མིན་ཡང་ཅི་རུས་གྱིས་འབྲིག་ཐབས་བཀོལ་མཁམ་བ་ལ་ཟེང་།
ཡང་ན། མི་འོས་འབྲིག་ཐབས་ཅེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མི་འོས་པའི་ཆ། ཆའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བསྐྱབ་བྱ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་སྟེ། སྐྱབ་བྱེད་
དངོས་པོ་མི་འོས་བ་ཞིག་གིས་སྐྱབ་བ་སྟོན་པའི་ཆའི་རྒྱན་ཞིག་
མི་འོས་པའི་དོན་གཞན་བཀོད་པ། དོན་གཞན་བཀོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། འོས་པའི་
རྒྱལ་ས་མི་འོས་པའི་འབྲས་བྱ་སྟེད་བ་བསྐྱབ་བྱར་བཀོད་ནས། སྐྱབ་བྱེད་སྟེ་བོ་རྣམས་ལ་མི་
འདོད་པའི་འབྲས་བྱ་སྟེར་བ་དངོས་པོའི་བྱེད་ལས་མི་འོས་བ་ཞིག་བཀོད་པའི་རྒྱན།
མི་འོས་ཤིང་འོས་པའི་དོན་གཞན་བཀོད་པ། དོན་གཞན་བཀོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
བསྐྱབ་བྱ་མི་འོས་བ་དང་འོས་པའི་དངོས་པོ་བྱེ་བྲག་བ་གཉིས་བཀོད་ནས། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་སྐྱི་
ལ་བྱབ་པའི་འགལ་རྒྱའི་དོན་གཞན་ཞིག་བཀོད་པའི་རྒྱན།
མི་ཡངས་མོ། དོན་དག་གང་ཞིག་སྐྱབ་བྱར་ནན་ཏན་མི་བྱེད་པ།
མི་ཡན། ① མི་འབྲས་ས། ② མི་ལྷག་པོ།
མི་ཡི་ཁུ་བ། [མངོན] ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།
མི་ཡི་འགྲོ་བ་བྱུང་ཚུལ། བོད་གནའ་རབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བཤད་ཚུལ་ནི། བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ནི་ཐོག་
མར་ཡང་ལུང་གཙང་པོའི་རྒྱུད་ཅིང་ཐང་ས་ཁུལ་དུ་བ་སྤྱི་ལུ་དང་མ་བྲག་སྤེན་མོ་གཉིས་འདུས་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ཞིང་། ལྷ་གྲུ་དེ་རྣམས་སྤྱིར་བཏང་གི་སྟོག་ཆགས་དང་མི་འདྲ་བར་ཤེས་
རིག་རྣེ་ཞིང་རྩལ་སྟོབས་ཆེ་ལ་གཟུགས་དབྱིབས་ཀྱང་མི་མིན་སྟེལ་མིན་མཐུག་མ་ཡོད་བ་
ཞིག་ཡིན། རྗེས་སུ་ཁོང་ཡུག་གི་ནགས་ཆལ་དང་ཤིང་ཏྲོག་རྣམས་ཟད་ནས་ས་གནས་གཞན་

དུ་འགོ་བསྐྱོད་བྱེད་མ་བྱུང་བར་ལུས་པ་ནམས་མ་ཆོས་ལོ་རྟོག་ཆོས་པར་བརྟེན་མཐུག་མ་ཆད་
ནས་ལུས་ལ་ཤིང་ལོ་གྲོན་པའི་གདོད་མའི་མི་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་མཐར་ཞིང་ལས་ཀྱང་མི་བྱེད་
ཀ་མེད་བྱུང་སྟེ། ལྷན་པས་དེར་ཐོག་མར་ཞིང་ཁ་འདེབས་ས་ནི་ཟ་ར་ཐོ་ཐང་ཞེས་དེར་སང་དངོས་
སུ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་འདི་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་ཡོད།

མི་ཡི་འཛིག་རྟེན། [མངོན] ས་གཞི།

མི་ཡི་ཉི་མ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ནང་ཐོད་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་རྒྱུད་བསོད་
ནམས་དོ་རྩེ་ཞེས་བྱ་བའི་སྲས་སུ་འབྱུངས་ཤིང་། འཕགས་ལུལ་གྱི་བཏ་ཆེན་ནགས་གྱི་རིན་
ཆེན་དང་། ལོ་ཆེན་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ། བྱང་བདག་ནམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་། བྱང་ཉི་དབལ་
ལྡན་འཆོ་བྱེད་སོགས་མཁས་བྱུང་གི་སྟོབ་དཔོན་མང་དུ་བསྟེན། རྩེ་སྟོང་གསུམ་དང་རྒྱུད་རྩེ་
བཞིའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་དང་། བྱང་བར་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་
མཁས་པར་གྱུར། གསུང་ཚཱ་ཡང་དབལ་ལྡན་རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་བ་བཀོད་པ་ནམ་བཞི། ཅ་
མདོའི་འགྲེལ་བ་སྟན་རྒྱུད་དོ་རྩེའི་ཆིག་ཀྱང་སོགས་མཛད། གསོ་རིག་གི་བསྟན་པ་སྦྱི་དང་ཁྱད་
པར་དུ་བྱང་བདག་ནམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་གི་བཞེད་སྟོལ་དར་རྒྱས་སུ་མཛད།

མི་ཡི་ཐེག་པ། [མངོན] བྱུང་འཐུག

མི་ཡི་བདག་པོ་གྱི་གྱི། སངས་རྒྱུས་ཆོས་ལུགས་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། སྟོན་བསྟན་པ་འདིའི་སངས་
རྒྱུས་བཞི་བ་འོད་སྤངས་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་གྱི་གྱིས་སངས་རྒྱུས་གྱི་སྦྱོར་བརྟན་
མང་པོ་བཞེངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ལ་ཟེར།

མི་ཡི་སངས་པོ། [མངོན] ① བྱུང་འཐུག ② སངས་རྒྱུས།

མི་ལུལ། ① གཞན་ལུལ། ② མིའི་འཛིག་རྟེན།

མི་ཡོགས་པ། མི་ཁེབས་པའི་དོན།

མི་གཡོ་བ། ① འགྲུལ་སྐྱོད་མེད་པ་དང་། མི་འབྱུགས་པ། ལུགས་བཟང་པོ་ནམ་ཡང་མི་གཡོ་བར་
བྱེད་དགོས། ② [མངོན] ༡ ཁོ་བཅུའི་བྱེ་བྲག་ཅིག ༢ ནམ་མཁལ། ༣ རི་བོ། ༤ ས་གཞི།

མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན། དག་བཅོམ་དབང་པོ་རྟོན་པོ་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པས་ནམ་ཡང་

ཉམས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་དབང་པོ་སྤྱོད་མི་དགོས་པའོ།
མི་གཡོ་བའི་ལས། ལས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་མི་གཡོ་བའི་ལས་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཟེར།
མི་གཡོ་བའི་ས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུའི་བརྒྱད་པ། ས་འདིར་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་མཆན་བཅས་དང་མཆན་མེད་ལ་རྩོལ་བའི་འདྲ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མི་
གཡོ་བས་ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བའོ།
མི་གཡོ་སྒྲོ་བཟང་མ། རོ་མོ་སྤང་མ་རིའི་ལྷ་མོ་ཆེ་རིང་མཆད་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
མི་རང་། ① གཞན་དང་རང་། ② མི་རྩེད་། ③ [ཡུལ] ཁོ་རང་།
མི་རབས། མི་ཐོག་བརྒྱད་རིམ། མི་རབས་སྤྱི་མའི་སྒོལ་རྒྱུད་བཟང་པོ་མི་རབས་ཤི་མས་འཛིན་སྤྱོད་
སྤེལ་གསུམ་ལེགས་པར་བྱེད་དགོས། མི་རབས་གསར་པ་འཆར་ཡོངས་འཇུག་ཆང་དུ་འགྲོ་
བཞིན་ཡོད་པ།
མི་རབས་བརྒྱད་འཇགས། ས་ཞིང་སོགས་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་གཏན་འཇགས་སུ་སྤོང་པ།
མི་རབས་གསུམ་ཆུན་གྱི་གཉེན་འཁོར། མི་རབས་བརྒྱད་ཐོག་གསུམ་ལས་མ་སོང་བའི་གཉེན་ཉེ་
སྤོང་ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།
མི་རི་སྤྲགས་ཁང་། བྲག་བཏབ་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྲག་མཐའ་རྩིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་རྒྱལ་ཐེམ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མི་རིགས། ① ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་ཆགས་པ་ཞིག་དང་སྤྱི་ཚོགས་འབེལ་རྒྱས་ཀྱི་དུས་རིམ་མི་འབྲ་
བར་གནས་པའི་མི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱོད་མཛུགས་ཆོགས་པ་ཞིག་ཡིན། ② བྲེ་བྲག་སྤྱོད་མོང་གི་སྐད་
ཡིག་དང་། སྤྱོད་མོང་གི་ས་ཁོངས། སྤྱོད་མོང་གི་རིག་གནས་ཐོག་ནས་མཆོན་པའི་སྤྱོད་མོང་གི་
ཆོགས་པར་ཟེར། མི་རིགས་ཀྱི་ཆས་ཤོས། མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ། མི་རིགས་ཀྱི་གཏམ་གསོན།
མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྤྱོད་དབང་། གྲང་གོའི་ཅ་ཁྲིམས་ནང་དུ་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་དང་
ཡི་གེ་རང་དབང་རང་བཞོལ་སྤྱོད་བྱེད་ཆོག་པའི་དབང་ཆ། ཅ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་
གཏན་འབེབས་ཤིག་ཡིན།
མི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པ། གཙོ་བོ་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་། རིག་གནས་སྤྱི་ཅལ་བཟོ་བཞོད་ལ་ཟེར།

མཛེས་ཅུལ་གྱི་ཐད་ལ་བཟོ་དབྱིབས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུ་ཅུལ་གྱི་མཆོན་བྱེད་ནམ་པ་དེར་ཟེར། མི་
རིགས་གྱི་ནམ་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་ཤིག་ཡིན་པས། གསར་ཅོམ་བྱེད་པའི་གོ་རིམ་
གྱི་ནང་དུ་བར་མི་ཆད་པའི་སྒྲོན་པ་འགྲུར་ལྡོག་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད་ལོ་རྒྱུས་
གྱི་ཆ་རྒྱུན་དེས་ཅན་ཞིག་གི་འོག་མི་དམངས་ཀྱི་འཆོ་བའི་དངོས་དོན་ཐད་ཀར་མངོན་སྲུབ་གྱི་
ཡོད། དེར་བརྟེན་མི་རིགས་ཀྱི་ནམ་པ་དེ་རིགས་ལ་ཆེ་སློག་གི་རྒྱས་པ་སྟོབས་ཆེན་པོ་ཞིག་
ཡིན་ཏེ་དེར་མི་དམངས་ཀྱིས་བལྟ་འདོད་ཅིང་ཉན་སྟོབ་དང་། དེ་བཞིན་མི་རབས་ཆེས་མས་རྒྱུན་
འཛིན་དང་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ། བར་མི་ཆད་པའི་སྒྲོན་པ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་མི་
རིགས་རིག་གནས་ཀྱི་ཕྱལ་བྱང་སྟོལ་རྒྱུན་གྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཆགས་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན།
མི་རིགས་ཀྱི་གོམས་སྟོལ། མི་རིགས་རང་རང་སོ་སོ་ལ་སྐྱུན་མིན་དུ་ཡོད་པའི་བྱ་སྟོན་གྱི་སྟོལ།
མི་རིགས་རྒྱུད་འབྲེས། མི་རིགས་མི་འདྲ་བ་འདུས་ནས་མི་རྒྱུད་སྟེལ་བ་དང་བྱ་སྟོན་འབྲེས་པ་ལ་
ཟེར། ཡང་ན་རིགས་རྒྱུད་འབྲེས་མ་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
མི་རིགས་ལྷ། རྒྱལ་རིགས། རྗེ་རིགས། བྲམ་ཟེའི་རིགས། དམངས་རིགས། གདོལ་པའི་རིགས་སོ།
མི་རིགས་འདྲ་མཉམ། ཆེ་རྒྱུད་དང་མང་རྒྱུད་ལ་མ་སྟོས་བར་མིའི་རིགས་སུ་གྲུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པ།
མི་རིགས་པ། མི་འཐད་བའམ་མི་འོས་པ། མིས་མི་ལ་བཟུ་གཞིག་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཞིག་དེ།
མི་རིགས་བཞི། བྲམ་ཟེའི་རིགས་དང་། རྒྱལ་རིགས། རྗེ་རིགས། དམངས་རིགས་བཅས་ཏེ་སྟོན་
རྒྱ་གར་གྱི་བཞད་སྟོལ་ཞིག་ཡིན།
མི་རིགས་ས་རིགས་བསྐྱར། གངས་དང་སྟོབས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་མི་རིགས་སྟོབས་ཆེ་བས་རྒྱུད་པའི་
རིགས་ཀྱི་སྐྱད་ཡིག་དང་། རིག་གནས་རིམ་བཞིན་མེད་པར་བཟོས་ཏེ་མཐར་སྐྱད་ཡིག་དང་
རིག་གནས་གཅིག་གྲུར་བྱ་བའི་ལས་ཀ།
མི་རིས། མིའི་རིགས་ཡིན་པ་མཐའ་དག།
མི་རུས་རྟེན་གྲིང་། མི་རུས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་མཆོད་རྗེས་རྟེན་གྲིང་།
མི་ཤེ། ཤོད་སྦྱི་དུ་མི་རུང་བས་རིན་ཐང་མེད་པའི་དོན།

མི་དེ་དོ་རེ། མི་རང་རང་སོ་སོ། བཟོ་བ་མི་དེ་དོ་རེ། སྒྲོབ་བྲལ་བ་མི་དེ་དོ་རེ།

མི་དང་། མི་ཆེན་རྒྱུད།

མི་རྒོ། མི་ཤི་བའི་ཕུང་པོ།

མི་རོ་འབྱོར་བ། སྒྲ་དུས་རྣམས་འབྱོར་གྱི་ཆ་ལུགས་ཅན་ལ་སྒྲོད་ཆེན།

མི་ལ། ① མི་ལ་རས་པའི་བསྐྱུས་མིང་། ② བོད་ཀྱི་རིགས་རུས་རྒྱུད་པ་ཞིག རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་
པ་རིགས་དེ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། ③ ལ་ཞིག བོད་རང་སྐྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་མཆོ་སྒྲ་རྒྱུད་ཁོངས་སོན་
ཡུལ་དུ་ཡོད།

མི་ལ་བརྟམས་སྒྲོད། བརྟམས་བཅས་བྱེད་པ།

མི་ལ་འཆེ། [མངོན] མིན་པོ།

མི་ལ་དམའ་འབེབས་བྱེད་པ། མི་གང་རུང་གིས་མི་གཞི་ལ་དམའ་འབེབས་གཏོང་བ།

མི་ལ་ཞོན། [མངོན] རྣམ་ཐོས་སྒྲས།

མི་ལ་རས་པ། ཐོས་པ་དགའ་སྟེ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༠ལོར་སྟོད་གྲུང་ཐང་
སྤྱི་རྩ་རྩ་འཁུངས། སྒར་མ་ཐུ་བསྐྱབས་ནས་དབྱུ་མང་པོ་བསད། སྒྲ་ནས་སྤྲིག་པ་ལ་འབྱོད་
དེ་ཆོས་བྱས་པས་སངས་རྒྱུས་པ་ཞིག་སྟེ། ཁོང་གིས་མར་པ་ལོ་ལྔའི་སྤྱན་གྲགས་ཐོས་ནས་ལྟོ་
བུ་ཉུ་བྱོན། ལྷ་མས་སྒྲས་མཁར་དགུ་ཐོག་བཅེགས་པ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་ར་དགའ་ཆེན་ལོ་བྲུག་
ཆེ་བརྒྱད་ཅུ་སྟོད་དུ་བཙུག་མཐར་དབང་དང་གདམས་དག་རྒྱུ་ལོགས་པར་གནང་། དགྲུང་ལོ་ཞེ་
ལྷ་པ་ཤིང་གི་ལོར་སྟོད་ཕྱོགས་སྤྱིད་ཐོང་དང་གཉེན་ནང་ཁུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་ལོ་དགུའི་རིང་ལ་ན་
བཟའ་རས་རྒྱུད་དང་ཟས་ལྟ་ཆོད་ཅུ་ལ་བརྟེན་པ་སོགས་དགའ་སྤྱད་དང་སྟོད་རུས་བུག་པོས་
བསྐྱོམས་པས་སྤྱི་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་མཆོག་གི་དངོས་ལྷུ་བ་བརྟེས། དེ་ནས་ས་ཕྱོགས་གཞན་དུ་
འབྱོན་བཞུད་མཛད་ནས་སྟོད་དུ་རུང་བ་རྣམས་ལ་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་གདམས་པ་གནང་། ཉམས་
མགུར་མང་དུ་བཅུམས། རས་རྒྱུད་པ་དང་། སྤྱུ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྟོལ་བཙུགས། རབ་
བྱུང་གཉིས་པའི་རྩ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༣ལ་འདས།

མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་ཐར། རྣམ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷག་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་སྟོན་མགུར་འབྲུམ་དང་བཅས་པ་འདི་ནི་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་
སྤེལ་ལོར་གཙང་སྟོན་ཏེ་རྩ་ཀ་རྩ་ས་པའི་རྒྱན་ཅན་ནམ་མཁོན་དངོས་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཁོན་
དུ་འབོད་པས་མི་ལ་རས་པ་དང་རས་རྩུང་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱི་བ་དང་བྱིས་ལན་གྱི་ཚུལ་དུ་
གསུངས་པའི་རྣམ་ཐར་རྟོགས་པའི་དུ་བརྩམས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེའང་ཐོག་མར་ཡལ་
མེས་བརྒྱད་པའི་འབྲུང་ཁུངས་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱབ་ལྷམས་པའི་མཛད་པ་དང་། གཉིས་པ་ཉེ་བ་
དག་རྩ་བྱུར་ཏེ་སྤྲུག་པས་པའི་ལྷགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པའི་མཛད་པ་དང་། གསུམ་པར་
མཐུ་བསྐྱབས་ནས་དག་པོ་རྣམས་ཆར་བཅད་པའི་མཛད་པ་སྟེ་ཐུན་མོང་འཛིག་རྟེན་པའི་མཛད་
པ་དང་། དཀའ་སྤྱད་ཀྱིས་སྤྱི་བ་པ་སྤྱདས་པའི་མཛད་པ་དང་། སྤྱི་ཕྱོལ་གྱི་གདམས་པ་ཐོབ་
པའི་མཛད་པ་དང་། ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་སྒྲུ་གྲུ་འཁུངས་པའི་མཛད་པ་དང་། ཆིག་བརྒྱད་ཀྱི་
གདམས་པ་ཐོབ་སྟེ་ཆེ་མའི་བྱང་ནས་བྱོན་པའི་མཛད་པ་དང་། སྐར་ཡང་སྐྱབ་ལ་ཡིད་དམ་
བཅས་པའི་མཛད་པ་དང་། ཅེ་གཅིག་འི་ལ་བསྐྱོམས་པའི་མཛད་པ་དང་། སྐྱབ་འབྲས་མངོན་དུ་
བྱུར་ཏེ་འཕྲོད་ན་སྤེལ་པའི་མཛད་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱས་པའི་མཛད་པ་
སྟེ། ཞི་བ་ཐུང་འདས་ཀྱི་མཛད་པ་དགྲ་བཅས་མཛད་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་
ཚུལ་ཐབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་རྣམས་ཆིག་བཅད་ལྷག་སྤེལ་པའི་གཏམ་དུ་བྱས་པའོ།

མི་ལག ① སྐྱ་མི། སྟོན་སྤྱད་བེལ་བ་ཆེ་སྐྱབས་མི་ལག་སྤྱིག་པ། ལམ་རོགས་ཀྱི་མི་ལག་སྤྱིག་པ། ②

མི་གཞན་གྱི་ལག་པ། མི་ལག་མ་བརྒྱད་པར་རང་གིས་ལེན་པ། རང་དབང་མི་ལག་ཏུ་མ་སྟོང་།

མི་ལང་། འཛད་པ་མེད་པའམ་ཆར་རྒྱ་མེད་པའི་རྒྱན་ཅན་ཟེར་བ་ཡིན་ཞིང་། ཡོངས་གྲགས་ལ་

གཙང་སྟོན་ཟེར།

མི་ལམ་སྟེ་ཤོག་སྤྱིད་ལྷག་ངན་པ།

མི་ལའི་མཛོད་ནག་མ། ཀམ་པ་གསུམ་པ་རང་བྱུང་རྟོག་མཛད་པའི་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་ཤོས་

ཕྱིག་ཡིན།

མི་ལུང་། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་ལྷ་པའི་དུས་སྟོན་སྐབས་ཀྱི་གནའ་བོའི་ཞི་ལའི་འབྲུང་བརྒྱན་

མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གི་བརྩམ་བྱ་པལ་ཆེ་བ་ནི་འགྲལ་སྟོང་གི་རྣམ་པ་མཆོན་པའི་མིའི་

འབྲུག་བརྟན་བཟོ་བར་ཤིན་ཏུ་མཁས་ཤིང་། དངོས་ཟླ་སྤྲུལ་འབྱུང་གི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་ཡོད།
མི་ལུས། མིའི་ལུས་རྟེན། མི་ལུས་ཀྱི་རང་དབང་། མི་ལུས་གཞན་དབང་།
མི་ལུས་རང་དབང་། གང་ཟག་སོ་སོའི་རང་ལུས་རང་ལ་དབང་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ཁྱིམ་པ་དང་རབ་
བྱུང་གང་བྱ་རང་དབང་། ཁྱོད་གདང་མནའ་མ་གང་འདོད་རང་གིས་གདམས་ཆོག་པ་སོགས།
མི་ལུས་རིན་ཆེན། ཅ་ཆའི་མི་ལུས། མི་ལུས་རིན་ཆེན་གསེར་ལས་དགོན་པར་སྦྱང་བོ་ཡོད་པ་ཞིག་
ཟེད་དགོས།

མི་ལུས་སྤྱང་སྤྱོད་བཅའ་ཁྲིམས། མི་ལུས་སྤྱང་སྤྱོད་དབང་ཆ་གཏན་ལ་པལ་བའི་ཁྲིམས།
མི་ལེགས་པའི་བྱ་སྤྱོད། མི་བཟང་བའི་བྱ་སྤྱོད། ཡང་ན་བྱ་སྤྱོད་ངན་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མི་ལོ། ① མིའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལོ་གྲངས་ཅི་སྟངས། ② བེད་སྤྱོད་མེད་པས་མི་དགོས་པའི་དོན།
མི་ལ་མི་བསད་པའི་ལ་ལན་ནས། དམ་ལ་མི་ལ་ལེན་པ། སྤར་འབྲོག་སྤྲེ་པན་ཚུན་བར་མི་ལ་ལེན་
རེས་ཀྱི་འབྲུག་གཞི་རྒྱན་དུ་ལངས་ཡོང་།

མི་ལ་འཕྲང་ཕྲད། དམ་ལ་ལེན་མཁན་འཕྲང་འགག་དོག་སོར་ཕྲད་པ།
མི་ཤི་ཁྲིམ་སྟོངས། ཅ་མེད་དུ་སོང་བ།
མི་ཤི་རྟ་འབྲེལ། ཉམས་རྒྱུད་ཆ་བས་ཆེན་ནས་ཅ་མེད་དུ་གྱུར་པ།
མི་ཤིགས་པ། འཇིག་མེད་བརྟན་སོ།
མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ། དུས་རྒྱུ་དུ་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་སེམས་དང་། ཇི་
སྤྱིད་འཆོའི་བར་དུ་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་སྦྱིང་གའི་ཁམས་དཀར་དམར།
མི་ཤིགས་པའི་རྒྱུད་སེམས། སྦྱིང་ཁའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེའི་དབྱུས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱུད་སེམས་
ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དེ་ཡུལ་ཀུན་ལ་འཇུག་པའི་ཆ་ནས་སེམས་དང་གཡོ་བའི་ཆ་ནས་རྒྱུད་ཞེས་ངོ་པོ་
གཅིག་ལ་ཕྱོག་པའི་ཆ་ནས་མིང་ཐ་དད་དུ་བཏགས་པ་ཡིན། དེ་ཉིད་དུས་ནས་ཡང་རྒྱུན་ཆད་རྒྱ་
མེད་ཅིང་། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་རྒྱ་སྤྱོད་པ་ལེན་པའམ། སངས་མ་རྒྱས་བར་དུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནས་
ཀྱང་རྒྱུན་ཆད་མི་སྤྱིད་པ་ཡིན་ཟེད།

མི་ཤུགས། མིའི་སྟོབས་ཤུགས།

མི་ཤུགས་རྒྱ་སྟོབས། མི་རྒྱ་གཉིས་ཀའི་སྟོབས་ཤུགས། མི་ཤུགས་རྒྱ་སྟོབས་ལ་གཅེས་སྤྲས་བྱེད་དགོས།
མི་ཤེས་དགུ་ཤེས། བྱ་སྟོང་སྒྲ་ཆོགས་ཤེས་པ།
མི་ཤེས་པ། རྫོང་ལ་མི་ངེས་པ། ཡང་ན་བྱང་དུ་མི་རྒྱལ་པ་ཞེས་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་མི་ཤེས་པ་དང་། ཡུལ་གྱིས་བསྐྱལ་བ། དུས་ཤིན་ཏུ་
བསྐྱལ་བ། རོན་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་བཅས་ནི་མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞིའོ།
མི་ཤེས་ཤེས་མཛོག་མ་ཤེས་ན་ཡང་ཤེས་པའི་ཐོལ་དུ་བརྒྱས་པའི་དོན།
མི་ཤོད་དགུ་ཤོད། ཁ་ནས་ཐོན་ཆད་ཤོད་པ། ཁུངས་ལུང་མེད་པའི་སྐད་ཆ་མི་ཤོད་དགུ་ཤོད།
མི་གཤམ་བ། [རྫིང] གཤམ་མ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཡང་དག་པ་མིན་པ།
མི་གཤེས། མིའི་རྒྱ་དག་གཤ། རང་བཞིན། ལམ་ཐག་རིང་ན་བཞོན་རྟ་ལེགས་ཉེས་ཤེས། ཡུན་རིང་
གཤེས་ན་མི་གཤེས་བཟང་ངན་ཤེས།
མི་གཤེས་གཙུན་འདོམས། མི་གཤེས་གཞོན་ཤུགས་ཅན་གྱིས་བཟོ་བཅོས་བྱེད་པའི་དོན།
མི་སག་མ། [ཡུལ] སྐབ་ཐོར་ཡང་བའི་མི།
མི་སར་རང་སྟོང་། མི་དཔེ་རང་ལ་འགོ་བས་ཆོག་གཞན་གྱི་དཀའ་ངལ་མཐོང་དུས་མི་སར་རང་སྟོང་
གྱིས་རོགས་རམ་བྱེད་དགོས།
མི་སེམས་བདེ་འཁོད། མི་རྣམས་ཀྱི་སེམས་པ་དགའ་བའམ་སྦྱིད་པར་འཁོད་པའི་དོན།
མི་སེམས་རྣལ་དུ་པབ་པ། མི་སེམས་བདེ་དུ་འདོག་པ།
མི་སེམས་མ་ཟེན། མིའི་རྫོང་འདོད་དང་མ་མ་བྱུན་པ། བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་ཁོ་པ་རང་གི་རྒྱལ་
ཁབ་ནང་དུ་འང་མི་སེམས་མ་ཟེན་པར་ཡལ་འགལ་དུ་བྱིན་པ།
མི་སེམས་ལ་བྱུག་པ། ① སེམས་ན་བར་བྱེད་པའི་དོན། ② བཤད་པའི་སྐད་ཆ་སེམས་ལ་བབ་པོ་
བྱུང་བའི་དོན།
མི་སེམས་བསྐྱུ་བ། སེམས་བསྐྱུ་འཕྲོ་བསྐྱོར་བ།
མི་སེར། མི་དམངས་ཉེ་དཔོན་པོའི་ཕྱོག་ཕྱོགས།
མི་སེར་སྟེལ་བ། རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་ཆེ་བས་རང་ཉིད་གྱིས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ཟེན་པའི་ས་ཁུལ་དུ་མི་

མེར་སྲོལ་ལ་ཟེར། མ་ཙཱ་འིང་ལུགས་ཀྱི་དུས་སྐབས་སུ་མ་ཙཱ་འིང་ལུགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་རང་
གི་དབལ་འབྱོར་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ལུགས་ཉེ་དར་རྒྱས་མ་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་
ཁུལ་ལ་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱེད་པ་དང་། ས་ཆ་དེའི་མི་དམངས་ཀྱི་ས་ནས་འཕྲོག་བཅོམ་དང་དེ་དག་བྲན་
བཀོལ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

མི་སེར་སྤེལ་བའི་རིང་ལུགས། མ་ཙཱ་འིང་ལུགས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་རྒྱུད་བར་གཉའ་གཞོན་དང་།
དབང་སྐྱུར་བྲན་བཀོལ། བསྐྱ་གཞོག་བཅས་ཀྱི་སྲིད་རྒྱུས་འཛིན་པའི་ལམ་ལུགས་ལ་ཟེར།

མི་སེར་སྤེལ་ཡུལ། སྤར་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གིས་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཆ་བཅན་བརྒྱུད་བྱས་ཆེས་རང་
གི་མི་སེར་གནས་སྡོད་ཀྱིས་བཅན་སྟོང་བྱེད་པའི་ས་ཁུལ་ལ་ཟེར། ད་ལྟ་མ་ཙཱ་འིང་ལུགས་
སམ་བཅན་རྒྱལ་འིང་ལུགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ཆབ་སྲིད་དང་དབལ་འབྱོར་གྱི་རང་བཅན་དབང་
ཆ་འཕྲོགས་པར་མ་ཟད། བདག་སྲོང་ཡང་བྱེད་པའི་ས་ཁུལ་ལ་ཟེར།

མི་སེར་སྤེལ་ཡུལ་བྱེད་ཅལ། རྣམ་པའི་ཐོག་རང་བཅན་ཡིན་ཀྱང་ཆབ་སྲིད་དང་། དབལ་འབྱོར།
རིག་གནས་སོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ལ་བཅན་རྒྱལ་འིང་ལུགས་ཀྱིས་ཆོད་འཛིན་དང་གཉའ་
གཞོན་བྱེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཆོར་ཟེར།

མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད། རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྤྱིའི་ནང་གསལ། གཞི་དེ་ལ་ཆོས་དེ་མི་སྲིད་པ་རྣམ་པར་བཅད་
ནས་སྲིད་པ་ཁོ་ནར་སྟོན་པའི་སྒྲ། དཔེར་ན། ལྷན་ལ་སྟོན་པོ་སྲིད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྣམ་
གཅོད་ཀྱི་སྤྱའམ་ཆེན་སྲིད་དེ་བྱ་བ་སྲིད་པའི་འོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱར་ནས་རྫོང་པར་བྱེད་པའོ།

མི་སྲིད་སྲིད་པ། ཡོད་མི་སྲིད་པའི་བྱ་བ་སྲིད་པ་ལྟར་བྱ་བྱུང་བ།

མི་སྲོག་ མིའི་ལུས་སེམས་གནས་པའི་ཉིན།

མི་སྲོག་འབེན་འཇུགས། མིའི་སྲོག་རྩའི་རིན་ཐང་ལས་མ་བཅེས་པར་བཅོར་གཞོན་བྱེད་པ་སྟེ།
གཙོ་བོ་ལོགས་སྟོད་དབང་སྐྱུར་པས་མི་དམངས་གང་བྱུང་བུ་གསོད་བཅོམ་བྱེད་པ།

མི་སྟོན། [རྟིང] མི་སྟོན།

མི་སྟོབ་པ། ① རང་གིས་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་མི་བྲིད་པར་སྟེད་པ། ② མི་སྟོབ་ལམ་ལ་
གནས་པ་སྟེ། རང་འབྲས་མཐར་ཕྱིན་སྟོབ་པའི་གང་ཟག།

མི་སྒྲོལ་པའི་ཟུང་འཇུག་སངས་རྒྱལ་ལམ་གསུམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཟུང་
འཇུག་དང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པ་ཟུང་འཇུག་ཏུ་འཛོག་
པ་ཡིན། མི་སྒྲོལ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་སངས་རྒྱལ་ཟེན་རྗེས་དོན་བསྐྱུར་དུ་སྒྲོལ་མི་དགོས་པའི་
རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན།

མི་སྒྲོལ་པའི་ལམ། ལམ་ལུའི་ནང་གསེས། ཐེག་གསུམ་རང་རང་གི་དོ་སྤྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤང་རྟོགས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐར་ཕྱིན་པ་སྟེ། ཉན་རང་དགྲ་བཙུམ་དང་སངས་རྒྱལ་ཐོབ་པའི་ལམ་ལ་ཟེར།
འདི་ལ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཟེར། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་
ཁྲབ་ལས། ཟག་མེད་དགེ་ཅུ་སྟེང་པའི་གཉེན་པོ་དང་། བཟོད་དང་བསྐྱབ་བྱའི་མཐས་གཏུགས་
ངེས་ཆོག་གོ། ཞེས་པར། ཟག་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བས་ཟག་པ་མེད་པའི་དགེ་ཅུ་སྟེང་པའི་
ཉོན་མོངས་སྤྲོད་མི་སྟེ་བར་བྱེད་པས་སྟེང་པའི་གཉེན་པོ། སྤང་བྱ་སྤངས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ཤེས་
པའི་གནས་མཐར་ཕྱིན་བར་བཟོད་པས་ན་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། བསྐྱབ་པར་བྱ་
པའི་མཐས་གཏུགས་པས་མི་སྒྲོལ་པའི་ལམ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

འོན་དེ་ལ་ལམ་ཞེས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་བྱ་ཞེ་ན། རྟོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སྤྲད་ཅིག་མ་སྤྲ་
བྱེ་ལའང་སྤང་བྱ་སྤང་རྒྱ་ཞིག་དང་། ཐོབ་བྱ་འཛོལ་རྒྱ་ཞིག་ཡོད་པས་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཞེས་
བྱའོ། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་མཚན་གཞི་གང་ཞེ་ན། ས་བཅུའི་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མ་རྟོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་
ངེ་འཛིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་རྟུང་དང་སྤྲི་ལ་གནས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤྲ་
ཞིང་སྤྲ་བ་ཡང་སྤངས་ནས་བཅུ་གཅིག་ཀུན་ཏུ་འོད་སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་ལ་གནས་པའོ། མཐར་
ཕྱིན་པའི་ལམ་ལ་དབྱེ་བ་གང་ཡོད་ཅེ་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལུགས་གསུམ་དང་། ལམ་གཉིས་
ཉེ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས། ས་གསུམ་སྟེ། མི་སྒྲོལ་པའི་ས་དང་།
བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་དང་། སྒྲིབ་སྤང་པའི་ས་གསུམ་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་རེད།

འོན་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་པའི་གང་ཟག་ལ་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་
ཁྲབ་ལས། ཐུན་མོང་ཁྱད་པར་ཡོན་ཏན་བསམ་མི་ཁྲབ། ཞེས་པར། ཐུན་མོང་གི་ཡོན་ཏན་དགྲ་
བཙུམ་པ་དང་། ཟག་པ་ཟད་པ། ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་ཡོན་ཏན་

སྟོབས་དང་། མི་འཛིགས་པ། མ་འདྲེས་པ། རྣམ་མཁུན་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཐོབ་པོ། །
མི་གསར་དོན་གསར། སྤར་མཐོང་ཐོས་མ་སྟོང་བའི་མི་གསར་པ་དང་ལས་དོན་གསར་པ།
མི་གསར་པ། ཡུལ་གཞན་ནས་འོངས་མ་ཐག་བའི་མི།
མི་གསོད་ཀྱི་ཀུན་སྟོང་། མི་གསོད་སེམས།
མི་གསོད་མཁན། མི་དངོས་སུ་སྟོག་རྒྱུ་ཆད་དུ་འཇུག་མཁན། ལག་དམར།
མི་གསོད་ཁྱེད་གཞི། མི་བསད་བའི་ཁྱེད་དོན།
མི་གསོད་ལང་ཤོར། མི་གཞན་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་རྒྱུ་ལང་ལ་ཤོར་ནས་གོམས་གཤིས་འཇགས་པ།
མི་གསོད་ས་དངོས། མི་གསོད་སའི་གནས།
མི་བསད་ཐག་རྒྱུན། གང་སར་ཐག་གིས་འཛོམས་པ་སྟེ་མི་མང་དག་བསད་བའི་དོན་ཆ་འདྲི་བྱས་པ།
མི་བསད་ཁྱེད་གཞི། མི་སྟོར་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་བའི་ཁྱེད་གཞི།
མི་བསད་རྟ་ཁྱེད། ཁྱིམས་འགལ་གྱི་བྱས་ཉེས་ཆབས་ཆེ་བའི་ཆད། མི་བསད་རྟ་ཁྱེད་ལྟ་བུའི་ཡ་
མེད་ཅིང་སྟོད་བྱེད་མཁན་ཡན་པོར་འཛིག་མི་རུང་།
མི་བསུབས། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་undelete ཟེད།
མི་བསུན་སྟེ་པོ། ཅིང་སྟོད་ཅན་གྱི་མི།
མི་བསུན་པ། མ་རུངས་བའམ་མ་རུལ་པ། མི་བསུན་བ་རྣམས་མ་བརྟལ་ན། དེ་དག་འཕེལ་བས་རྒྱལ་
ཁམས་འཛིག།
མི་བསུན་བ་ལྟ། མ་རུངས་བའམ་ཆད་འགལ་འོས་པ་ལྟ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་ལ་གནོད་པ། བན་ཚུན་གཅིག་
གིས་གཅིག་ལ་གནོད་པ། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ལ་མི་ཉན་པ། འོག་པའི་འཛོམས་འཛོམས་པ། འོག་
བར་ཞུགས་བར་གྱུར་བ་བཅས་ལྟོ།།
མི་བསུན་བ་བཞི། ཉག་ཕྱོགས་པ། ལྷ་ཤ་ཟ། གཟའ་རྒྱལ་པོ། བདུད་སྟེ།
མི་བསུ་བ། བདེན་བ་དང་ཡང་དག་པའོ།།
མི་བསུ་བའི་ཤེས་པ། བྱ་བ་ཡུལ་དང་། ལས་རྟོགས་པ། བྱེད་བ་གསར་དུ་ཤེས་བ་བཅས་གསུམ་གྱི་

སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་མི་བསྐྱ་བ་སྟེ་ཚད་མ་དང་དོན་གཅིག
མི་ཅུག་མི་ཅུས་ཅན་ནམ་གོ་ཆོད།
མི་ལྟང་བྲེང་བ། རྒྱར་མའི་མིང་སྟེ། ཉམ་མཁའ་ནས་ས་ལ་མི་བབས་བའམ་མི་ལྟང་ཞིང་། མང་པོ་
འཕྲེང་བ་བསྒྲིགས་བ་ལྟ་བུར་ཡོད་པས་ན་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས།
མི་ཅུག་རྟ་ཅུག་མི་བཟང་རྟ་བཟང་གི་དབྱུང་།
མི་ཤིང་། རྩ་མོགས་མེད་པའི་མི།
མི་ཤིངས་པ། མི་འཆབ་འཆུབ་མེད་པའམ་བརྟན་པོ།
མིག་ ① ལྟ་བུད་དང་འཕྲེན་བུད་དམ། ལྟ་བའི་དབང་པོ། འདི་མིག་རྣོན་པོ། ལྟ་བ་མིག་གིས་མི་
བཟོད་པ། འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ནང་ལ་སླེབས་དུས་མིག་གིས་ལྟ་ཆོད་མེད་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་བྱུང་བུད་དང་། མཐོང་བུད། ལྟ་བུད། ལྟ་བུ། ཅན་གྱི། གཟིགས་བུད། གསལ་བུད། ལྟ་འོས་སྟོན་
མ་བཅས་སོ། ② མི་ཁྱེད་དང་བྱ་ག པང་ལེབ་ལ་མིག་འབྱུགས་པ། ③ [མཛོན] མིག་ལ་
གཡས་གཡོན་གཉིས་ཡོད་པས་གྲངས་གཉིས་མཆོན།
མིག་ཀོང་། མིག་འབྲས་ནང་དུ་རྒྱུ་བའི་ཀོང་ཀོང་།
མིག་ཀྲོག་མིག་གི་དབང་པོ་སྟོན་ཅན།
མིག་ཀྲབ་ཀྲབ། མིག་ཚུམ་ཚུམ་བུད་སྟངས་ཤིག་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ཀྲབ་ཀྲབ་ཏུ་ལྟ།
མིག་དཀྲུས་རིང་བ། མིག་འཕྲེད་དཀྲུས་རིང་བ།
མིག་སྐྱ་བ། [མཛོན] རྣམ་ཐོས་སྒྲས།
མིག་སྐྱག་མིག་གི་ཁྱི་མའམ་མིག་སྐྱོ།
མིག་སྐྱ། མིག་འབྲས་ཕྱི་ངོས་ཀྱི་སྒྲབ་ཅིང་དྲངས་པའི་སྐྱ་མོ།
མིག་སྐྱོ། མིག་གི་ཁྱི་མ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མིག་སྐྱག་དང་། མིག་གི་རྩ་མ། མིག་རྣག་བཅས་སོ།
མིག་དཀྲུས་རིང་པོ། མིག་རྒྱུ་མོའམ་རྒྱུང་རྒྱུང་མིན་པ། མིག་འཕྲེད་དཀྲུས་རིང་བ།
མིག་ཁྱེད། ① བྱག་པ། ② མིག་དབང་གི་ཁྱེད་བྱ། ཡུན་རིང་ན་ནས་མིག་ཁྱེད་གཉིས་ཀྱང་གཉིང་
དུ་རྒྱུ་བ་པ།

མིག་འཕྲུག་པ། མིག་འབྲས་གཡོ་བ། བལ་ཡུལ་ཆང་མར་མིག་འཕྲུག་པ།
མིག་འཕྲུད་རིམ་ལོ་མའི་ཡོ་ཆས་ཀྱི་རྒྱ་རིས་ཀྱི་གྲས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་དཀྱིལ་དུ་མིག་དབྱིབས་
ཅན་དང་། གཡས་གཡོན་དུ་མཐུག་མ་རིང་པོ་རེ་གྲིས་ཡོད། རྒྱ་རིས་དེ་རིགས་བྱང་དང་གྲོ་བུ་
རྒྱལ་རབས་ཐོག་མའི་དུས་སུ་དར་སྤོལ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད།
མིག་འཕྲུག་པ། མིག་གིས་མཐོང་ཚུལ་ནོར་བ། མཁྲིས་ནད་ཅན་གྱི་མིག་འཕྲུལ་ནས་དུང་དཀར་
སེར་སོར་མཐོང་།
མིག་གང་། [ཆིང] ① མིག་ཡུལ་དུ་འཐད་པ། ② ཡིད་དགའ་བ།
མིག་གི་སྐྱ་སྒྲིབ། མིག་འགྲིབ་ཀྱི་ཁྱེ་བྲག་ཅིག
མིག་གི་སྐྱ་རིབ། མིག་གི་སྐྱ་སྒྲིབ་དང་དོན་གཅིག
མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད། བད་གི་སྐྱེ་མཆེད་དུག་གི་ནད་གསེས། རྟེན་གྱི་ཆ་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་སྐྱེ་ཞིང་
ཡུལ་གཟུགས་ལ་མཆེད་པའི་སྒྲོང་གྲུང་པ་མིག་གི་དབང་སོངོ།
མིག་གི་རྒྱལ་མོ། མིག་གིས་ལྟ་བའི་ཆེ་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་འཆར་བར་བྱེད་པའི་མིག་འབྲས་ཀྱི་
དཀྱིལ་དུ་ཡོད་པའི་མཐོང་བྱེད་སྡོན་གསུམ་རྒྱུང་ཅམ་པ་དེ་ལ་ཟེད།
མིག་གི་ཆོས་ཅན། [མདོན] གཉེར་བ།
མིག་གི་གཉེན། [མདོན] ལྷན་པ།
མིག་གི་མཐོང་ཆོས་སུ་གྱུར་བ། མདོན་སུམ་དུ་རིག་རྒྱ་ཡོད་པ།
མིག་གི་རྒྱ་མ། མིག་གི་རི་མའམ་མིག་སྐྱག་གི་བད་རྟིང་།
མིག་གི་བདུད་ཅི། ཤིན་ཏུ་མཛེས་པའི་གཟུགས།
མིག་གི་རྣམ་འགྱུར། མིག་གི་ལྟ་སྒྲུངས་ཀྱི་བྱང་པར།
མིག་གི་རྣམ་ཤེས། མིག་ཤེས་དང་དོན་གཅིག
མིག་གི་བྱ་རྒྱུང་། མིག་གི་རྒྱལ་མོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཡིན།
མིག་གི་དབང་མདོན། དབང་མདོན་ལྡེའི་ནད་གསེས། རང་གི་བདག་རྟེན་མིག་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
ཞིང་རྟོག་བྲལ་མ་འཕྲུལ་པའི་གཞན་རིག་དཔེར་ན། དུང་དཀར་སོར་སྒྲུང་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུའོ།

མིག་གི་དབང་པོ། དབང་པོ་ལྡེ་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཉེན་ནམ་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱན་གྱི་དང་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དྲངས་པ།
དབྱེ་བས་ཟར་མའི་མེ་ཉོག་ལྟ་བུ་དེའོ།

མིག་གི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན། མིག་གི་དབང་པོ་ཟ་མའི་མེ་ཉོག་ལྟ་བུའི་གཟུགས་དེ་ལ་ཟེར།
མིག་གི་འབྲས་བུ་ལྟ་བུ། མིག་གི་རྒྱལ་མོ་ཆེར་སོང་བའི་དོན་ཉེ། རྫོང་འབྲང་འབྲུལ་གྱི་ལྷེ་མིག་ལས།
མིག་ལྟལ་ནི། འདལ་བ་དང་གཅིག་པས་རྒྱལ་མོ་ཆེར་སོང་བའོ། ཞེས་སོ།

མིག་གི་མཆོ་གཉིས་འདྲེས། རྒྱུ་མཆོ་དང་མཐོང་བྱེད་གཉིས་འདྲེས་ནས་ནག་ངམ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་
ཉེ། མི་ཅ་རྩེ་གིའི་མིག་བཙུག་ལས། རྒྱུ་མཆོ་མཐོང་བྱེད་འདྲེས་ནས་ནག་ངམ་དུ་གྱུར་ཆེ་མཆོ་
གཉིས་འདྲེས་ཞེས་བཙུག་པ་དགའ།

མིག་གིས་ཐོས། [མངོན] སྒྲུལ།

མིག་རྒྱབ་པ། [ཡུལ] ① སྒོ་ནས་སོགས་ཀྱི་འབྲུ་དོག་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་དོན། ② བུ་ག་འཕེགས་
པ། བུ་ག་གཤག་པར་རྫས་མིག་རྒྱབ་པ།

མིག་རྒྱང་། ① སུགས་བསམ། མིག་རྒྱང་རིང་བ། ② མཐོང་ཡུལ་གྱི་བར་ཐག་རྟ་དེ་གཉིས་ཀྱི་
མཁྱོགས་ཁྱད་མིག་རྒྱང་གང་ཅམ་ཞིག་འདུག

མིག་རྒྱང་ཐུང་བ། ① སུགས་བསམ་རྒྱང་བ། ② བཟླ་ཡུལ་བར་ཐག་ཐུང་བ།

མིག་རྒྱང་གསུམ་ལ་མདའ་རྒྱང་རེ། སྤྱིར་བཏང་གཟུགས་གཞི་བདེ་ཐང་ཡིན་ཞིང་མིག་ནོ་ཞིང་
གསལ་བའི་མིས་ཐག་རིང་གི་མི་དང་སློག་ཆགས་སོགས་གང་ཡིན་དབྱེ་འབྱེད་ཐུབ་པའི་ཆད་
ལ་མིག་རྒྱང་གང་ཟེར་ཞིང་མིག་རྒྱང་གང་ལ་གཞུ་འདོམ་ལྟ་བུ་ཅམ་གྱི་ཆད་ཡོད་པར་
གསུངས་པས་མིག་རྒྱང་གསུམ་ལ་གཞུ་འདོམ་ཆིག་སྟོང་ལྟ་བུ་ཡོད། མིག་རྒྱང་གསུམ་གྱི་
ཆད་ལ་མདའ་རྒྱང་གང་གིས་སྟེབས་ན་འཕེན་དེ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་མེད་ན་མིག་གིས་ཟེན་
ཐུབ་པ་ཏ་ཅང་དགའ་བ་རེད།

མིག་རྒྱ། སྒྲིག་རྒྱ་ཡི་འབྲི་ཚུལ།

མིག་བརྒྱ་མ། [མངོན] མཆོན་མོ།

མིག་བརྒྱད་པ། [མངོན] ཚངས་པ།

མིག་འགྲན། གཞན་གྱི་བྱ་བའི་ལད་མོའམ་མི་གཞན་ལ་བྱུང་བ་དེ་རང་ལ་དགོས་འདོད་བྱེད་པ། བྱ་
བ་རན་པ་ལ་མིག་འགྲན་མ་བྱེད། གོ་མིང་ལ་མིག་འགྲན་བྱེད་པ།

མིག་འགྲམ། ཐག་ཉེའི་མཐོང་ཡུལ།

མིག་འགྲིག་ལིང་ཐོག་དང་གཤམ་ལྟ་བུ་བྱི་འགྲིག་མིག་འགྲམ་དང་མིག་ཤུན་བར་ནས་འགྲིག་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱལ་མོ་གཡོགས་པ་བར་འགྲིག་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་ཅ་ཉམས་པ་ལྟ་བུ་ནང་འགྲིག་བཅས་སོ།

མིག་སྤེལ་དཀར་ཆག་ལྟོག་ལྟོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་current directory ཟེད།

མིག་སྤེལ་ཁེ་པན། འབྲུལ་གྱི་ཁེ་པན། ཡང་ན་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁེ་པན་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
མིག་སྤེལ་གནས་ས། ལྟོག་ལྟོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་current position ཟེད།

མིག་སྤེལ་སྟོང་མཐན། ལྟོག་ལྟོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་current users ཟེད།

མིག་སྤེལ་ཐེན་ཐོ། ལྟོག་ལྟོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་current record ཟེད།

མིག་སྤར། ད་ལྟོ་གནས་སྐབས་འདི་ལ་ཟེད།

མིག་སྤར་མཐུན་པ། མིག་ལམ་དུ་འབབ་བའམ་མཐོང་སྟོང་འདོད་པ། ཆོང་ཐོག་འདི་ཉོ་མཁན་གྱི་
མིག་སྤར་མཐུན་པ་ཞིག་འདུག།

མིག་ཅན། [མངོན] བ་དུ་རའི་ཤིང་།

མིག་ཅེ་རེ་བ། མིག་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་ལྟ་བུ་སྤང་མིག་ཅེ་རེ་བས་དག་ལ་ལྟ་བུ་མིག་ཅེ་རེ་བས་བལྟས་
ཀྱང་ལོང་བ་འདྲ།

མིག་ལྟེན་པ། ① མིག་ལྟེན་ཏེ་སྤྱད་ལྟེན་པ་ཀྱང་ཟེད། ② མིག་ཤེལ།

མིག་བཅར་བ། སྤང་སྤྱི་ཆོགས་སྟོང་བར་དོ་ཞུ་གཡོགས་ནས་མིག་བཅར་བའི་ཁྲིམས་གཅོད་བྱེད་

པའི་ལུགས་ཤིག

མིག་ཆུ། མིག་གི་མཆི་མ། དགའ་སྤྱོད་མིག་ཚུ་འཁོར་བ། མིག་ཚུ་དུ། སྤྱོད་སྒྲིག་པ་འདོན་བཞིན་
མིག་ཚུ་ཤོར།

མིག་ཚུ་ཉིལ་ཉིལ། མཆི་མ་མང་པོ་འབབ་པའི་ཚུལ། སེམས་ཏ་ཅང་སྤྲུག་པོ་བྱུང་སྐབས་མིག་གཉིས་
ནས་མིག་ཚུ་ཉིལ་ཉིལ་དུ་འབབ།

མིག་ཚུ་ཉིལ་ལ། མིག་ཚུ་ལྷག་ལྷག་དུ་འབབ་ཚུལ།

མིག་ཚུ་ལོང་ལོང། མིག་ལ་མཆི་མ་མང་པོ་འཁོར་ཚུལ། སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ནས་མིག་གཉིས་ལ་མིག་ཚུ་
ལོང་ལོང་དུ་འཁོར་བ།

མིག་ཚུ་འཛིན་གྱི་དབྱེ་བ། རྒྱུང་གྱུར་ནད། མཁྲིས་གྱུར་ནད། ཁྲག་གྱུར་ནད། བད་གྱུར་ནད། འདུས་
གྱུར་ནད། སྤྱིན་གྱུར་ནད། སྤྱོད་པ་བཅས་སོ།

མིག་མཆུ། མིག་ལྷིབས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

མིག་ཆེ་བ། ① འུག་པ་ཆེན་པོ། ② འདོད་པ་ཆེ་བའམ་ཏམ་པ་ཆེ་བ།

མིག་འཆོལ་བ། མཐོང་ཚུལ་ལོར་འཁྲལ་བྱུང་བ།

མིག་རྟགས་རྒྱག་ མཆོན་རྟགས་བཀོད་བ། ལམ་མི་ལོར་བའི་ཆེད་དུ་མིག་རྟགས་བརྒྱབ་པ་ཡིན།

མིག་ལྟ་བུ་བྱེད་བ། སྤྱང་བའམ་ལྟ་སྤྱོད་བྱེད་བ།

མིག་ལྟོས། གཅིག་ལ་གཅིག་ལྟའི་མིག་རྒྱན་ནས་མིག་འགྲན། མིག་ལྟོས་ཡར་བལྟ་བྱས་ན་རང་ལ་པན།

མིག་ལྟོས་རན་འགྲན། བྱ་སྤྱོད་རན་པའི་ཇེས་སུ་འབྱུང་བ། བན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མིག་
ལྟོས་རན་འགྲན་མ་བྱེད།

མིག་ལྟོས་དཔེ་ལྟོན། བྱ་སྤྱོད་བཟང་རན་གྱི་མིག་དཔེ་ལྟོན་པ། ལག་བསྟར་བྱས་ཐོན་གྱི་ཉམས་སྤྱོད་
བཟང་པོ་རྣམས་མིག་ལྟོས་དཔེ་ལྟོན་བྱས་ནས་ཁྲབ་སྤྱོད་གཏོང་བ།

མིག་ལྟོས་བཟང་པོ། ལྟོན་ལ་ལས་ཀ་ཡག་པོར་ཞིག་བཟོས་པ་དེ་མི་གཞན་ལ་མིག་དཔེ་ཡག་པོར་
ཞིག་ཆགས་པའི་དོན་ཡིན།

མིག་ལྟོས་ཡར་འགྲན། མིག་སྤོལ་ལམ་མིག་རྒྱན་བཟང་སྤོགས་ལ་འགྲན་བ། མི་བཟང་དོན་བཟང་

ལ་མིག་ལྟོས་ཡར་འགྲན་བྱེད་པ།
མིག་ལྟོས་རིམ་ལང། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མིག་དཔེ་བལྟས་ནས་བྱ་སྤྱོད་དན་པ་བྱ་བ་ཆེ་རུ་སོང་
བ་སྟེ་ཡ་དཔེ་ཞུ་ལ་མི་བཟླ། མ་དཔེ་ལྟས་ལ་བལྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མིག་ལྟོས་ཤས་ཀྱིན། མིག་རྒྱན་བཟང་པོ་འགྲིབ་ནས་དན་པ་འཕེལ་ཀྱིན། ཚུལ་མིན་ཅིང་སྤྱོད་མིག་
ལྟོས་ཤས་ཀྱིན་དུ་འགྲོ་རིགས་རྩ་འགོག་བྱེད་དགོས།
མིག་སྟོང་ཅན། [མདོན] བརྒྱ་བྱེན།
མིག་གཏོད་པ། མིག་ཅེར་གྱིས་ལྟ་བ། སེམས་གཞན་དུ་མ་ཡིང་བར་ལྟ་མོར་མིག་གཏོད་པ།
མིག་བརྟུལ། མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་ཆེ་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཉམས་ཉེ་མོ་མེད་པ་
བརྟུལ་པོར་གྱུར་ནས་གཟུགས་ཀྱི་ཡུལ་གསལ་པོར་མི་མཐོང་བའི་དོན།
མིག་བལྟས་ལག་སྤྱོད། དངོས་ཐོག་ཉམས་སྤོང་གི་སྤྱོད་དང། དཔེ་དེབ་ལས་རྟེན་པའི་ཤེས་ཡོན་
རྣམས་བྱ་བ་དོ་མའི་ཐོག་ནས་མིག་བལྟས་ལག་སྤྱོད་བྱས་ན་གཞི་ནས་མདོན་སྤྱོད་དུ་རྟོགས་སྟབས།
མིག་བསྟར། མིག་གི་མདུན་ན་བསྟར་བསྐྱིགས་ནས་བརྟག་དབྱང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ།
མིག་བྱར། ① མིག་ནད་བར་འགྲིབ་པེལ་བྱེད་ཀྱི་བྱར་མ་ཞིག ② མིག་ནད་ལ་སྤྲོན་འདེབས་བྱེད་
ཀྱི་སྤྲོན་ཁྲེམ་ཞིག
མིག་མཐོང་། དངོས་སུ་མཐོང་བ། རྣ་ཐོས་བརྒྱ་ལས་མིག་མཐོང་གཅིག་དགལ།
མིག་མཐོང་གཅིག་མིག་རྒྱང་གང་།
མིག་མཐོང་རྣ་ཐོས། མིག་གིས་མཐོང་ཞིང་རྣ་བར་ཐོས་པ།
མིག་མཐོང་གཟུགས་བྱུག། མདོན་སྤྱོད་གསལ་མཐོང་གི་དཔེ། བཙོན་འགྲུས་བྱས་ན་མཁས་པར་
འགྱུར་བ་མིག་མཐོང་གཟུགས་བྱུག་དེ།
མིག་མཐོང་ལག་ཟེན། མདོན་སྤྱོད་ཆོད་བྱུག་ཀྱི་དཔེ། བཙོན་འགྲུས་སྤྲོན་ཏེ་ཅང་མཁྱེགས་པོར་
ཡར་ཐོན་བྱུང་བ་མིག་མཐོང་ལག་ཟེན་ཡིན།
མིག་མཐོང་གསལ་བྱུག། མདོན་སྤྱོད་དུ་མཐོང་ཞིང་གསལ་པོར་བྱུག་པ། རྟོགས་ཀྱང་བྱུག་འགྲུས་
རྒྱབས་ཆེན་ཐོབ་པ་འདི་ཆོད་མས་མིག་མཐོང་གསལ་བྱུག་བྱུང་བ་དེ།

མིག་དར་བསལ་བ། ཉང་འཇུག་གི་ཉང་གསེས་ཏེ། སྒོ་བ་མ་རྣམས་མ་རིག་གཉིས་འཛིན་གྱིས་
སྒྲོངས་པའི་མཆོན་བྱེད་མིག་དར་ཏེ་གདོང་གཡོག་བསལ་བ་དང་མཉམ་དུ་མ་རིག་བ་བསལ་
ནས། རིག་བ་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་རོ་བོ་རྩི་ལྟ་བུར་གསལ་བར་བྱ་བའོ།

མིག་ལྗན། ① མིག་ཡོད་བ། ② [མངོན] ① མཁས་བ། ② གཟའ་ཕུར་བྱ།

མིག་ལྗན་ཀྱན་གྱིས་ཤེས་གསལ། མིག་མཐོང་ག་ཟུགས་བྱུབ་ཀྱི་དོན། སྒོ་བ་ཐོན་མི་སྣ་ནི་མིག་ལྗན་
ཀྱན་གྱིས་ཤེས་གསལ་རེད།

མིག་ལྗན་གཡང་མཆོངས། ཤེས་བཞིན་ངན་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་དཔེ། ཡང་ན། ཤེས་བཞིན་དུ་ངན་
ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

མིག་ལྗེར་བ། མིག་འབྱར་ཚུགས་སུ་ལྟ་བ། མཐའ་མཆོམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་མིག་ལྗེར་ནས་ལྟ་བ།
ནམ་མཁའ་མིག་ལྗེར་བ།

མིག་ལྷོག་བ། མིག་འབྲས་ལྟ་སྒྲངས་འབྱུར་བ་སྟེ་སྟོན་ཆགས་འཆི་ཁར་མིག་འབྲས་དཀར་ནག་ལོག་
བ་ལྟ་བྱ།

མིག་མདལ། ལྟ་སྒྲངས་ཤིག་ཆགས་པའི་མིག་མདལ། སྒྲང་བའི་མིག་མདལ།

མིག་མདའ་འཕེན་བ། ཟུར་མིག་གིས་ལྟ་བ།

མིག་འདོན་བ། སྒྲང་མིའི་མིག་འབྲས་བྱིར་འདོན་པའི་ཁྲིམས་ཤིག་

མིག་བད། མིག་གི་བད་ཐབས། མིག་བད་གཏོང་བ།

མིག་འདྲིས་རྣམ་འཇགས། མཐོང་ཐོས་སྒྲོང་གོམས་ཀྱི་དཔེ། གྲེས་བ་གཞོན་ཀུ་རྣམས་ལ་ཕྱགས་
སྒོལ་གསར་བ་མིག་འདྲིས་རྣམ་འཇགས་ལོག་དུ་ཕྱགས་སྒྲེན་ལེགས་པོ་ཐེབས་འདུག་

མིག་འདྲིས་བ། ཡང་ཡང་མཐོང་སྟེ་གོམས་བ། ལྟ་དཔོན་ཆོ་ཡང་ཡང་མཐོང་བས་མིག་འདྲིས་འདུག་
ལུན་རིང་མིག་འདྲིས་སུ་གྱུར་ནས་བལྟས་ཀྱང་མི་མཐོང་།

མིག་ན་ལག་བཅོས། མིག་ན་བ་ལག་བས་བཅོས་བ་སྟེ། རང་སྤྱུག་རང་གིས་བཅོས་པའི་དཔེ།

མིག་ནག་མེང་ངེ་བ། མིག་ནག་ཕྱི་ལེ་བ་ལྟ་བུ་ལྟ་སྒྲངས་ཤིག་ རོམ་ནག་གི་སྤྱ་བྱ་དེའི་མིག་ནག་
མེང་ངེ་བ་ཞིག་འདུག་ལྟ་བྱ།

མིག་ནག་ཤིག་ཤིག་ མིག་འབྲས་འགྲུལ་སྐྱངས་ཤིག་ གྱེ་ལས་གྱེ་བ་གང་ནས་ཡོང་མེན་མིག་ནག་
ཤིག་ཤིག་བྲས་ནས་ལྟ་བུ།

མིག་ནད། མིག་ནད་ནི་སྤྱི་ཟས་དང་སྤྱོད་ལམ་གཉིས་དམན་ལྷག་ལོག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ནད་ཁམས་
འཁྲུགས་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། གྱེ་བྲག་ཏུ་ཟས་སྤྱོད་སོ་སོ་མ་འཕྲོད་པའི་རྒྱུ་ནི། ༡ ཟས་
གྱིས་སློང་བ་ནི། ཟས་སྒྲོམ་མི་འཕྲོད་པའི་རྒྱུ་གྱིས་རྒྱུ་མཁྲིས་བད་ཀན་གྱི་ཁམས་འཁྲུགས་
པའི་ནད་འབྱུང་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཤ་རུལ་པ་དང་། བཙོང་དང་། རློག་པའི་རིགས། ཆང་སྦྱར་
སོ་སོགས་གྱིས་མིག་ལ་སྒྲག་པར་དུ་གཞོད་ཅིང་། ཁྲག་དང་མཁྲིས་པ་སྤྱེད་པའི་ཁ་ཟས་བཞེན་
པས་ཁྲག་མཁྲིས་གྱི་ཁམས་འབེལ་ནས་ཅའི་ནད་དུ་འགྱུར་ཏེ་མིག་ནད་སློང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་
རེད། ༢ སྤྱོད་ལམ་གྱིས་སློང་བ་ནི། ལུས་དྲག་ལུལ་བྲས་པ་དང་། མི་ཐེག་པའི་ཁུར་ཁུར་བ།
མིག་ལ་དུ་བ་བདུག་པ་དང་། བསེར་བྲས་བྲས་པ་དང་། ཁ་བས་བྱིད་པ་དང་། མཚོན་སོགས་
དངོས་པོ་མིག་ལ་སོག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེས་གྱིས་མིག་ནད་སློང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

མིག་ནད་སྐྱ་ཤད། སྐྱ་ཤད་ནི་བོད་པས་རྒྱག་ཤད་ཟེར་བ་དང་། ཁམས་ལུལ་ལ་སོ་མང་ཟེར་པའི་སྐྱ་
ལ་ཤད་རྒྱབ་ཀྱི་ཡོ་བྱད་དེའི་མིང་ཡིན་པས་འདིའི་སྐབས་མིག་ལ་ནད་ཞུགས་ནས་མིག་
ལུལ་དུ་སྐྱ་ཤད་ཀྱི་དབྱིབས་ལྡར་རབ་རིབ་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ནོ།

མིག་ནད་ཁྲག་གྲུབ། ཟུག་རྩ་ཆེ། བད་དུ་འབྱུང་ཐོན་དམར་སོས་ཁྲབ།

མིག་ནད་མཁྲིས་གྲུབ། མིག་ཆ་ཞིང་། དམར་བ། རྒྱག་ཏུ་འབྱུལ་ཞིང་། འབྱུང་ཐོན་གྱིས་ཁྲབ་བ།
གཡལ་འཁྱིངས་སྐྱངས་བ། ལུ་སེར་དང་རྒྱག་བཅས་འཛྲག་བ།

མིག་ནད་མཁྲིས་འགྱིབས། ལུག་པའི་མིག་ལྟར་སེར་བ།

མིག་ནད་སྐྱ་དན། གྱིས་པ་སོ་སྤྱི་བའི་ཆེ་ནད་ལས་བྱུང་བས་དམར་ལ་ཆ་བ། མིག་འདྲག་སོགས་གྱིས་
འབྱར་ཞིང་སྐྱངས་བ། གྱིས་པ་རང་གི་ལག་པས་མིག་དང་སྒྲ་མཉེད་ན་གསོ་དཀའ་བའི་རྒྱགས་ཡིན།

མིག་ནད་འགྱིབས་པའི་དབྱེ་བ། ༡ ཤ་སྒྲག་ ༢ ཤ་མཛེར་ ༣ རྩ་བ། ༤ སྤྱོད་པ། ༥ མིང་རྩོ། ༦ ལྟ་
འཁྲུགས། ༧ རྩ་མདངས་ཉམས་བ། ༨ རྒྱུང་འགྱིབས། ༩ མཁྲིས་འགྱིབས། ༡༠ བད་འགྱིབས།
༡༡ འདུས་འགྱིབས་བཅས་སོ།

མིག་ནད་ལྷ། མིག་རྩེ་ནད། མིག་ཆག་ཡིང་ཐོག་རབ་རིག་འགྲིབ་བཅས་སོ།
མིག་ནད་སྟོ་རིག་ མིག་ནད་དུ་སྟོང་སྤྱིས་ལྷ་བྱས་ཁྲབ་པའི་ནད་རིགས་ཞིག་
མིག་ནད་རྩ་འབྱུགས། མིག་གི་རྩ་མཆོ་དང་མཐོང་བྱེད་གཉིས་འདྲེས་ནས་སྒྲག་ཆ་འདྲ་བ་ཡོང་།
མིག་ནད་འདུས་གྲུབ། མིག་ཁྱབ་སྟེ་མིག་འབྲས་རྩུང་དུ་འགྲོ་བ། རྩི་མ་ནང་འབྲར་ཞིང་ཟ་བ། ཟུག་རྩུང་བ།
མིག་ནད་འདུས་འགྲིབས། འཇའ་ཆོན་འདྲ་བར་སྒྲར་བའི་མིག་ནད་ཅིག་
མིག་ནད་ནང་སྤྲིབ། མིག་ནད་གི་མིག་རྩ་འབྱུགས་ཏེ་མཆོ་གཉིས་འདྲེས་པའམ་རྒྱལ་མའི་ཅའི་
མདངས་ཉམས་ནས་མི་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ཞིག་
མིག་ནད་ཕྱི་སྤྲིབ། མིག་ནད་ཡིང་ཐོག་དང་ཤ་མཛེར་ལྷ་བྱས་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་སྟེང་ནས་གཤོགས་ཏེ་
མིག་གིས་མི་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ཞིག་
མིག་ནད་བད་གྲུབ། ནད་དུ་འབྱུང་ཐུན་དཀར་པོས་གང་། མིག་གི་ནད་འབྲར་ཞིང་ཟ་བ། ཟུག་རྩུང་བ།
མིག་ནད་བད་འགྲིབས། རྩེ་འོད་དཀར་པོའི་མདངས་ལྷར་སྒྲར་བ།
མིག་ནད་བར་སྤྲིབ། རྩུང་མཁྲིས་བད་ཀན་འདུས་པ་བཅས་གང་རེད་ཀྱི་སྟོན་མཐོང་བྱེད་དང་མིག་
ཤུན་གྱི་བར་དུ་ཞུགས་ནས་མི་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ཞིག་
མིག་ནད་བར་འགྲིབས། མིག་ཤུན་དང་། མིག་འབྲས་བར་དུ་འགྲིབས་བྱེད་པེ་སྒྲབས་ཤོར་ནས་
རྒྱལ་མོ་འགྲིབས་པར་འགྱུར་བའི་མིག་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། མི་ཏུ་རྩོ་གིས་མཛད་པའི་མིག་འབྱེད་
ཀྱི་གདམས་པ་ལས། ཕྱི་འགྲིབས་ནི། མིག་གི་རྒྱལ་མའི་སྟེང་དུ་ཤ་སྒྲག་དང་། ཤ་འཛེར་ཅ་བ།
སྟོ་རིག་ ཡིང་རོ་སོགས་ཀྱིས་ཁེབས་ནས་འགྲིབས་པའི་མིག་ནད་དོ། ནད་འགྲིབས་ནི། མིག་
གི་འབྲས་བུའི་རྩ་འབྱུགས་པ་དང་། མཐོང་བྱེད་ཅ་མདངས་ཉམས་ནས་འགྲིབས་པར་འགྱུར་
བའི་མིག་ནད་དོ། བར་འགྲིབས་ནི། མིག་གི་ཤུན་པ་དང་མིག་འབྲས་བར་ནས་རྒྱལ་མའི་སྟེང་
དུ་འགྲིབས་བྱེད་པེ་སྒྲབས་དཀར་པོ་ཤོར་ཏེ་འགྲིབས་པར་འགྱུར་བའི་མིག་ནད་དོ།
མིག་ནད་ཅ་མདངས་ཉམས་པ། མིག་གི་རྒྱལ་མའི་ཅ་མདངས་ཉམས་ནས་ནག་སངས་སུ་སོང་བའོ།
མིག་ནད་རབ་རིག་ མིག་གིས་གཟུགས་གསལ་བར་མི་མཐོང་བ་ཕྱི་ཡུལ་དུ་རབ་རིག་དང་སྐྱེ་ཤད་
ཀྱི་རྣམ་པར་མཐོང་བའི་མིག་ནད།

མིག་ནད་རབ་རིབ་ནད་ཀྱི་དབྱེ་བ། ① དང་པོར་ཞུགས་ཆེ། རབ་རིབ་ནད་དེ་མིག་ཆུང་ནད་དུ་རིམ་
བཞིན་འཇུག་པ་སྟེ། དང་པོར་རེས་འགའ་གསལ་ལ་རེས་འགའ་མི་གསལ་བར་ཡོང་། ②
གཉིས་པར་ཞུགས་ཆེ། ཐག་རིང་གི་གཟུགས་ཆུང་བ་དག་མཐོང་དཀའ་ཞིང་། ཐག་ཉེ་ཞིང་མིག་
གཟེར་ནས་བལྟས་ན་ལེགས་པར་མཐོང་བ། གོ་ལོག་པར་སྒྲུང་བ་སྟེ་དངོས་པོ་ནམས་ཀྱི་
དབྱེ་བས་དང་ཁ་དོག་སོགས་གཞན་དང་གཞན་དུ་སྒྲུང་བ། རབ་རིབ་དེ་ཉིད་མིག་སྟེང་ནས་
ཞུགས་ན་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཐག་ཉེ་བར་མཐོང་བ་དང་། འོག་ནས་ཞུགས་ན་ཐག་རིང་དུ་
མཐོང་བ། གཡས་གཡོན་ནས་ཞུགས་ན་ལོགས་གཉིས་མི་གསལ་བར་ཡོང་། འདིའི་དུས་སུ་
རབ་རིབ་ཅེས་བྱ་བ་གསོ་བའི་ཐབས་ལ་འབད་དེ་སྤྲིམས་དགོས། ༡ རྒྱང་ལས་གྲུར་བ་དུ་བ་དང་།
རབ་རིབ་སྤྱ་ཤད། རྒྱང་བྱ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་། གང་མཐོང་བའི་གཟུགས་ཐམས་
ཅད་གཡོ་བ་ལྟ་བུར་མཐོང་ངོ་། ༢ མཁྲིས་པ་ལས་གྲུར་བ་སྟོག་དང་། མེ་སྟོན། མ་བྱའི་སྟོ་
མདངས་ལྟ་བུའི་གཟུགས་མཐོང་། ༣ ཁྲག་ལས་གྲུར་བ་དམར་པོར་སྒྲུང་བ། ༤ བད་ཀན་ལས་
གྲུར་བ་ཀུན་འཐིབས་པ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་ངོ་། ③ གསུམ་པར་ཞུགས་ཆེ། སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱིས་མས་ཡར་
སྤྱི་བ་པས་སྟེང་ཕྱོགས་མཐོང་ལ་འོག་ཕྱོགས་མི་མཐོང་བ་དང་། རས་ཀྱིས་མིག་བཀལ་ལྟར་སྒྲུང་
ཞིང་། རྒྱང་ནད་ལ་སྟོན་པོ་སྒྲུང་བ། དེ་བཞིན་དུ་མཁྲིས་པས་སེར་པོར་། ཁྲག་གིས་དམར་པོར་།
བད་ཀན་གྱིས་དཀར་པོར་སྒྲུང་ངོ་། དེ་དག་གྱུང་སྟོན་པོ་ཞེས་བྱའི་རིམ་པ་བཞིར་བྱིན་ནས།
མཐར་མིག་གི་རྒྱལ་མོ་ཁེབས་ཏེ་ཡོང་བར་འགྱུར་རོ།

མིག་ནད་རྒྱང་གྲུར། མཆོམ་འཛུགས་དུལ་གྱིས་གང་སྟུང་བྱེད། མིག་འབྱེད་འཇུག་དཀའ་ཞིང་། སྐབས་
སུངས་མེད་དུ་འབྱེད་འཇུག་བྱེད། རྒྱ་དང་། བད་ཀན། རྟག་བཅས་གྲུ་མཆོམས་ནས་འཛུགས་གོ་
མིག་ནད་རྒྱང་འཐིབས། ཉེ་མའི་མདངས་འདྲ་བ།

མིག་ནད་ཡིང་ཐོག་གི་དབྱེ་བ། ༡ རྒྱང་གྲུར། མིག་འབྲས་དཀར་ནག་གི་སྟེང་དུ་ཡིང་ཐོག་སྟོ་ལ་སྤྲུབ་
པ་ཅན་འབྱུང་། ༢ མཁྲིས་གྲུར། མིག་འབྲས་དཀར་ནག་གི་ཐོག་དུ་ཐིག་ལེ་སེར་པོར་ཡོང་བ།
༣ ཁྲག་གྲུར། མིག་འབྲས་དཀར་ནག་གི་ཐོག་དུ་མཆོན་གྱིས་གཅེས་པའི་རྩེས་ལྟ་བུ་དམར་པོར་
ཡོང་། ༤ བད་གྲུར། མིག་འབྲས་ཐོག་དུ་མཐུག་ཅིང་སྒྱུ་བས་གཡོག་པར་འབྱུང་། ཡིང་ཐོག་གི་

ནད་ཀྱན་ལ་ཟུག་ཆེ་ཞིང་རྩལ་བ་དང་། མཆི་མ་འབྱུང་ལ། ལིང་ཐོག་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱུང་
ན་ཟངས་ཀྱི་གཟེར་བཏབ་བ་དང་འབྲ་བས་གསོ་དཀའ་བའོ། མིག་ནད་ལིང་རོ། ལིང་རོ་སྤབ་
མཐུག་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། མཐུག་བ་ཡོས་གས་བ་ལྟ་ཡོད་བ་རེད། མིག་གཉིས་ཀའི་ནད་དུ་
ཚུ་རྟོག་འཛོག་བ་ལྟ་བུ་ནི་བཙས་དཀའ།
མིག་ནད་ཤ་འཛེར། མིག་ལ་རྟོ་དབྱུག་པོག་པའམ་ལིང་ཐོག་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས་མིག་གི་སྟེང་དུ་
འཛེར་བུ་བཏབ་བ་ལྟ་བུའི་ཐོར་བ་ཞིག
མིག་ནད་ཤ་ལྟག་ མིག་གི་ནད་དུ་སྒྱ་བོ་ཟུག་རྒྱུང་ལ་དལ་བུས་སྒྲེ་བ།
མིག་ནད་སྤྱི་བྱུང་། སྤྱི་བྱུང་མིག་ནད་སྤྱི་བྱུང་ཡོད་བ་དེ་སྤབ་འདོད་བ་སྟེ་ལག་བས་འཕུར་
འདོད་བ། ཀལ་ལ་བ།
མིག་ནག་ མིག་སྒྲག་
མིག་རྒྱ། རྟོག་ཞིབ་བྱེད་མཁས་པ།
མིག་རྩོན་པོ། མིག་གསལ་པོ། ཁོ་རང་ཐག་རིང་གི་ཡུལ་ཡང་གསལ་པོ་མཐོང་བའི་མིག་རྩོན་པོ་ཞིག་རེད།
མིག་སྤང་། མིག་ཡུལ་ལམ་མིག་ལམ། སྤྱོད་ལམ་ངན་བ་མིའི་མིག་སྤང་དུ་མི་འགྲོ་བ། དཔའ་བོའི་
མིང་གི་དག་སྟོག་གཙོད། སྟོན་པའི་ཟས་ཀྱིས་མིག་སྤང་རྒྱགས།
མིག་གཞོན་འདེབས་བྱུང་། མིག་སྟོར་ཅ་མི་འབྱུར་བའི་ཆེད་མིག་ཅ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་
མིག་པོ་ཆེ། འདོད་ཡོན་ལ་ཉམ་སེམས་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་མ་རངས་པའི་བརྟོད་རྩལ་ཞིག་
མིག་སྤྲགས། མིག་གི་བགས་པ།
མིག་སྟུ། མིག་གི་སྟེང་དུ་དཀྱུས་རིང་པོར་སྟེས་པའི་སྟུ།
མིག་སྟུ་ནམ་བུ་བཅུ། གནའ་བོའི་རྒྱ་སྟོལ་རི་མོའི་གཞུང་ལུགས་ནད་གསལ་བའི་མིང་ཆིག་ཅིག་
ཡིན། ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མིང་གོང་མས་རི་མོ་མཁན་ཆོར་མིག་སྟུ་ནམ་བུ་འབྲི་དགོས་
པའི་བཀའ་པལ་བ་སྟེ། ༡ རང་མེར་གྱི་མིག་སྟུ། ༢ རི་རྒྱུང་གི་མིག་སྟུ། ༣ རི་ཆེན་ལྗེའི་མིག་སྟུ།
༤ རི་ཆེ་གསུམ་གྱི་མིག་སྟུ། ༥ ལུ་ཉིག་འཛར་ཅན་གྱི་མིག་སྟུ། ༦ རྒྱ་བྱེད་དབྱིབས་ཀྱི་མིག་
སྟུ། ༧ ཡལ་ག་གྲེས་པའི་མིག་སྟུ། ༨ འབྲིགས་མིག་སྟུ། ༩ སྤྱི་བྱུག་མིག་སྟུ། ༡༠ རྟོག་

འཁོར་མིག་སྤྱ་བཅས་སོ།།

མིག་སྤྲིན། མིག་སྤྲིན་གྱི་ཉིན།

མིག་དབངས་མཐོ། མིག་གི་ལྟ་སྒྲངས་མཐོན་པོ། མིག་དབངས་མཐོ་ལ་འཛོན་ཐང་དཔན།

མིག་དཔེ། མིག་བལྟ་སའི་ཆད་གཞི། མིག་དཔེ་ངན་པ། མིག་དཔེ་བཟང་པོ།

མིག་པོར། [ཡུལ།] གཞོང་རིལ་གྱི་འོག་གི་བྲ་ག་ཅན་གྱི་ལྷགས་ཀོར།

མིག་ཕྱིར་སྒྲན་པ། [རྟོན།] མིག་སའ་པ།

མིག་ཤ་པོ། སེར་སྒྲ། འགྲོ་སོང་གཏོང་དགོས་ངེས་རིགས་ལ་མིག་ཤ་པོ་བྱེད་རྒྱ་མེད།

མིག་འཕེན་པ། ① མིག་གིས་སོ་སྤྱང་པ། ② ཟུར་མིག་ལྟ་པ།

མིག་འཕྲུལ། མིག་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཅེད་མོ། རང་འདོད་གཡོ་ཁམས་གྱི་སྤྱོད་ངན་མིག་འཕྲུལ་ལྟར་
བསྟན་ཀྱང་མང་ཆོགས་ཀྱི་དབྱ་ལ་སྤྲིབ་ཞུ་གཡོག་མི་བྱུག།

མིག་འཕྲུལ་མཁན། མིག་འཕྲུལ་སྟོན་མཁན།

མིག་བྲ། འོང་སྒྲ་འབྱེད་མཁན། དཔྱད་པའི་མིག་བྲ་མེད་གྱུར་ན། ལམ་ཐག་རིང་བསྐྱོད་ག་ལ་བྱུག།

མིག་ལྗོ། མིག་གི་རྣམ་ཤེས།

མིག་དབང་ག་ལྷགས་ཅན་པ། ག་ལྷགས་ལ་ཕྱིའི་ག་ལྷགས་དང་ནང་གི་ག་ལྷགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་
ནང་གི་ག་ལྷགས་ལྟའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་
ཁྱེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ནང་གི་ག་ལྷགས་ཅན་དྲངས་པ་དེ་མིག་དབང་གི་མཆན་
ཉིད། དེ་ནི་དབྱེ་བས་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་ལྟར་ཆགས་པའི་ག་ལྷགས་དྲངས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་
དབྱེ་ན། རྟན་བཅས་ཀྱི་མིག་དབང་དང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་མིག་དབང་གཉིས་སོ།།

མིག་སྤྲིད་པ། མིག་མི་གསལ་བའམ། རབ་རིབ་ཏུ་གྱུར་པ། ལྟ་མོ་ཆེ་དགས་པས་མིག་སྤྲིད་པ།

མིག་འབྲུར། མིག་ཀོང་ཀོང་མིན་པ།

མིག་འབྲུར་ཚུགས་པ། མིག་ཐང་ཀར་འབྲུར་དོད་པ། མདུན་ཕྱོགས་ལ་མིག་འབྲུར་ཚུགས་སུ་ལྟ་པ།

མིག་འཕེན། མིག་གིས་ལྟ་ཡུལ་གྱི་ག་ལྷགས།

མིག་འབྱེད་ཐུར་མ། མིག་ནང་གཏོང་བྱེད་མིག་འབྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག

མིག་འབྲས། མིག་རིལ།

མིག་འབྲས། ① མིག་ནང་དུ་སྐྱེས་པའི་ལྗོ་ཐོད། ② མིག་ནང་གི་བྲེ་བྲག་ཅིག

མིག་མང། མིག་མངས་དང་འབྲ།

མིག་མང་རིས། མིག་མང་གི་རི་མོ་ལྟ་བུའི་རེའུ་མིག་

མིག་མངས། མིག་མངས་ནི། བོད་ཀྱི་གནའ་དུས་ཀྱི་ཅེད་རིགས་རྙིང་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་རྫོ་ལེབ་
བམ་ཤིང་ལེབ་གང་རུང་ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་རེ་ མིག་གྲུ་བཞི་མིག་མང་གི་རིས་སུ་བཅད། དེ་ལ་
རེའུ་མིག་དང་གངས་བསྐྱེན་ནས་རྟེན་དུ་དཀར་ནག་རྒྱམས་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་བཀོད་ཅད་རིག་
ཅལ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་མམ་ཅོད་པའི་ཅེད་རིགས་ཤིག་ཡིན། ཏུང་ཏོང་ཡིག་ཆའི་ནང་དུ་རྒྱལ་
པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་ཆོན་པོ་ལྷུང་པོ་སྐྱངས་སང་ཟུ་ཙེའི་སྲོ་མཛེངས་པའི་ཆད་བཤད་པའི་
སྐབས་སུ་དམག་གི་རུས་གཞི་བཀོད་བཞིན་མིག་མང་ཅེད་ཞིང་ཡོད་པར་གསལ་བ་ལ་
བརྟགས་ན་སྐབས་དེར་མིག་མང་དེ་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནང་དུ་དར་སྲོལ་ཆེ་བའི་ཅེད་རིགས་
ཤིག་ཆགས་ཡོད་པར་མཛོང་བྱུག།

མིག་མངས་ཆལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་། རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་བཙུན་མོ་རུ་ཡོང་བཟས་
བཞེངས་པའི་ལྗོ་ཁང་ཡིན་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་ལག་ལེན་ཏུ་གསལ་ཞིང་ས་གནས་གང་དུ་ཡོད་མིན་
དབྱེད་གཞི་མ་རྟོགས།

མིག་མས་འགོ་བས། མིག་གཉིས་བཙུམ་སྐབས་བུའི་མིག་ལྟར་མིག་ལྡགས་མས་ནས་ཡར་འགོ་བས་
བ་ལ་ཟེད།

མིག་མི་འཇུ་མ། ① མིག་གདངས་ནས་མི་ཟུམ་པ། རིག་པ་བསྐྱེམས་ནས་མིག་མི་འཇུ་མ་པ། ②
[མངོན] ཉ། ③ སྐྱེན་རས་གཟིགས། ④ ལྷ།

མིག་མི་བཟང་། [མངོན] ① ལུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཆེན། ② ལྷ་དབང་ལྷུག་

མིག་སྐྱེན། ① མིག་གི་སྐྱེན། ② རྫོང་སྐྱེན་མདུང་ཅེ་སྐྱེན་པོའི་མིང་གཞན་ཞིག་ ③ ཁ་དོག་ནག་པོ།

མིག་སྐྱེན་གྱི་དངོས་བྱུག་ ལུན་མོང་གི་དངོས་བྱུག་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས། བསྐྱབས་པའི་མིག་སྐྱེན་
མིག་ལ་བྱུག་པས་འདིག་རྟེན་གྱི་གཟུགས་སྤྲ་རགས་ཉེ་རིང་མེད་པར་མཛོང་བ།

མིག་སྒྲན་སྒྲན་པོ། [མངོན] མཐེང་།

མིག་སྒྲན་མཐུག་མ། [མངོན] ཁྱུང་ཁྱུང་།

མིག་སྒྲན་མདོག་ཅན། [མངོན] དུས་མེ།

མིག་སྒྲན་འདེབས་བྱེད། མིག་ནང་དུ་མིག་སྒྲན་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐུང་མ།

མིག་སྒྲན་མིག་མན། དམིགས་ལུལ་དེ་རང་ལ་མན་པ་བྱེད་དགོས་པའི་དཔེ།

མིག་སྒྲན་རྩ། [མངོན] ཅངས་པ།

མིག་སྒྲན་ལུས་ཅན། [མངོན] འོ་མ།

མིག་སྒྲན་སངས་རྒྱལ། སྡོ་སྒྲན་ཞིག་ཐིག་ལའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག།

མིག་དམན། [མངོན] མིག་ལྟ་སྒྲངས་ཞན་པ།

མིག་དམལ། [རྟོག] ལུས་པའི་མིག་

མིག་དམར། ① གཟའ་མིག་དམར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བཟུ་གིས་དང་། ཚུ་སྟོང་སྟེས། ལྷ་ས་
མཁའ་ལྷོ་འཕྱོ་བ། ཅིབས་ལྷན། གཞོན་བྱ། འོད་ཟེར་དགུ་བ། རོལ་འཕྱོ་ལུས་དམར་ཅན། ས་
སྟེས། ས་ལས་བྱུང་། སའི་བྱ་བཅས་སོ། ② [མངོན] ཤིང་བྱི ③ མ་ཏེ ④ སྒྲན་པོ།

མིག་ཅ། མིག་ནང་གི་ཁྲག་ཅ།

མིག་བཅའ་བ། མིག་གིས་བཟུ་བ།

མིག་ཆ་བ། ① གཞན་གྱི་འཕྱོར་བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་ཐུག་དོག་སྟོག་པ་རང་གིས་ཐོས་ན་ཁ་ཆ།
གཞན་གྱིས་ཐོས་ན་མིག་ཆ། ② བད་སོགས་གྱིས་མིག་དངོས་སུ་ཆ་བ།

མིག་ཆག་མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་སྒྲུབས་འོད་འཆར་བ་ལྟར་ལྟ་མི་བྱས་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། དེ་
ལ་ནང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་བད་རྒྱུད་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་ཆག་དང་། ཁྲག་མཐིས་ལས་བྱུང་པའི་
གཤེར་ཆག་གཉིས་མཆིས་སོ།

མིག་ཆག་ནད་ཀྱི་དབྱེ་བ། ① སྒྲུབ་ཆག་གཙོ་བོ་བད་རྒྱུད་ལས་བྱུང་བས། མིག་སྒྲུབ་ཞིང་རྩལ་བ།
ཆ་བ། བསེར་བྱས་གཞོད་བ། ② གཤེད་ཆག་ཁྲག་དང་མཐིས་པ་ལས་བྱུང་བས། མདོག་
དམར་ཞིང་ཆ་ལ། ཉི་མའི་ནང་བལྟ་མི་བཟོད་བ། མིག་མཆི་མས་ཁེངས་པ། ③ གདུང་གྱུར།

① རྒྱང་གྲུར། ལྷང་དུ་བ་ཤེད། མིག་ནང་རྒྱལ་གང་བ་ལྟ་བུ་ཆོར་བ་ཡོང་། མགོ་པོ་འཁོར།
རྒྱལ་ལྷང་། མིག་མདོག་དམར་ཞིང་སྤངས། ② མཁྱིམ་གྲུར། མིག་ཚ། སྤངས། རྒྱག་འབྲུལ།
སེར་པོ་མཛོང་བ། མིག་ནང་དུ་མེ་འདག་གཏོར་བ་ལྟ་བུ་འེ་ཆོར་བ་དང་། འཛེར་པས་བྲབ་བ་ལྟ་
བུ་འེ་ཆོར་བ་ཡོང་། ③ ཁྲག་གྲུར། ཤིན་ཏུ་ན་ཞིང་རེག་མི་བཟོད་པར་འབྱུང་། མེ་དང་ཉི་མའི་
འོག་ལ་བལྟ་མི་བཟོད་པ། མིག་དམར་ཞིང་དངོས་པོ་སོགས་དམར་པོར་མཛོང་བ། ④ བད་གྲུར།
མིག་ཟ་ཞིང་སྤངས་པ། མིག་གི་འབྲས་བུ་ལྷུ་བ་སྟེ་རྒྱང་དུ་འགྲོ་བ། སྤྱི་གདུང་བ་གྲུར་པའི་ནང་
པལ་ཆེར་སོ་དང་། སྤར་འབྲམ་དང་། མཁྱར་ཆོས་དང་། མགོ་པོ་བཅས་ན་བ། དེམ་ཆ་བས་
ཆེད། ཞེས་པ་མིག་ནང་རྒྱབ་རེག་གི་ཆོར་བ་ཆ་བས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་དོན་ནོ།

མིག་མཆམས། མིག་གི་ཐད་མཆམས། སྤྱི་མིལ་མ་མིག་མཆམས་སུ་སྟེ་བས་པ།

མིག་མཛེར། མིག་གི་ནང་གི་ལ་མཛེར།

མིག་མཛེས། [མདོན] ལུ་བྱུག

མིག་འཛིན། [མདོན] དཔལ་བ།

མིག་ཞར་བ། མིག་ཡ་གཅིག་གིས་མི་མཛོང་བ།

མིག་ལྷ། རྒྱལ་མོ་རིམ་བཞེན་ཆེར་བྱེན་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་མི་འཛིན་གྱི་མིག་བཅོས་ལས་གསུངས།

མིག་ཟེམ་མེ་བ། མིག་འཇུ་མ་ལ་ཁད་པ། ཡང་པོ་ཞིག་མིག་ཟེམ་མེར་བར་སྤང་ལ་ལྟ་གིན་བསྐྱད་འདུག

མིག་ཟེམ་ཟེམ། མིག་མ་རྩམ་ཅམ་གྱི་ལྟ་ཚུལ། ཉི་འོད་ལ་མིག་ཟེམ་ཟེམ་བྱས་ཏེ་ལྟ་བ།

མིག་བྱར། མིག་གི་བྱར་རམ་མཐལ།

མིག་གཞོང་། མིག་སྒྲགས་ལ་ཡི་ཁུང་འཕྲིགས་བྱེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

མིག་ཡ་བ། [མདོན] རྒྱལ་ཐོས་སྤྲུལ།

མིག་ཡངས་པ། དུལ་གང་ལ་འང་ལྟོག་སྐྱབ་པ།

མིག་ཡངས་མ། བྱད་མེད་ན་གཞོན།

མིག་ཡུལ། མིག་གིས་མཛོང་བའི་ཡུལ།

མིག་ཡོད་པ། [མདོན] གཟའ་བྱར་བྱ།

མིག་ཡོད། ① དངོས་པོ་གཅིག་ལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་མིང། ② རོ་ཡོད།
མིག་གཡུང་། གཡུང་ནི་དལ་བའམ་ཞན་པའི་དོན་ཡིན་པས་འདིར་མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་
ཆེ་སྒྲུབ་བར་མི་མཐོང་བར་གྱུར་པའམ་ལྟ་སྒྲུབ་ཞན་པོར་གྱུར་པའི་དོན་ནོ།
མིག་གཡོར། མིག་ཡོར་དང་འདྲ།
མིག་ར། མིག་ཏུ་སྟེ་ཆེད་ཀྱིས་བཞོས་པའི་མིག་སྒྲིབ་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག
མིག་རས། མིག་ཡུལ་གྱ་སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་ལ་མིག་རས་བཅའ་བ།
མིག་རིག་རིག་མིག་རིག་རིག་དང་འདྲ།
མིག་རིམས། གཞན་ལ་འགོ་བར་བྱེད་པའི་མིག་ནད།
མིག་རིལ། མིག་རྟོག་རིལ་རིལ་ཏེ་མིག་འབྲས།
མིག་རུས་མནན་བ། [མངོན] ཁོང་ཁོ་བ།
མིག་རེངས། མིག་གི་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་དབང་ཅའི་བྱ་བ་ཉམས་ནས་མིག་འཇུ་མ་མི་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་
དོན་ཏེ། དེ་ཅུ་དམར་དགེ་བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་
མིང་ཆེན་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མིག་རེངས་མཐོང་བྱེད་ཅ་ཉམས་ནས། མིག་འཇུ་མ་
མི་ཤེས་པ་ཡི་དོན།
མིག་ལ་འབྱུག་བ། ཡིད་ལ་འགྲོ་བའམ། རྫོ་ལ་འབབ་བ། ལས་སྒྲུབ་ལ་ལེགས་བཅས་བཏང་རྗེས་
མི་ཆང་མའི་མིག་ལ་འབྱུག་སོ་བྱུང་སོང་།
མིག་ལ་རྒྱག་བ། ལྟ་སྒྲུབ་ལ་འབབ་བ། མི་ཆང་མའི་མིག་ལ་རྒྱག་བ།
མིག་ལ་པན། [མངོན] རྒྱ་ཤེལ།
མིག་ལ་ཟུག་བ། ① ལྟ་སྒྲུབ་ལ་མཛེས་པོར་མཐོང་བ། ② མིག་རིལ་ཕྱག་བ། རྒྱུ་རྒྱུ་བ་ལངས་
ནས་བྲ་མ་ཞིག་མིག་ལ་ཟུག་བ།
མིག་ལམ། མིག་གི་མཐོང་ཡུལ། ལྷ་ཏ་ནག་པོའི་མིག་ལམ་ན། སྒྱག་པ་གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་རེད།
མིག་ལམ་ཆད་བ། [རྟོག] ས་སྤེལས་བ།
མིག་ལམ་དུ་མི་འཛོག་བ། མཐོང་ཆེན་མི་བྱེད་བ།

མིག་ལོག་སྤང་མིག་དག་པོར་མིག་ལོག་ལྟ་བུ།

མིག་ལོག་བལྟ་བུ། མ་རངས་པའི་ལྟ་སྤངས།

མིག་ལོབ་ངན་བུ། མིག་ལྟོས་ངན་བུ།

མིག་ཤེལ། མིག་དབང་སྤང་སྤྱོད་དང་། མཛོད་ལྷགས་ཆེར་བཏོང་བའི་ཤེལ་གྱི་མིག་ར་ཞིག་

མིག་ཤེལ་པོ། མིག་གི་ལྟ་སྤངས་ཞན་པའམ་ཡོན་པོར་ལྟ་བའི་དོན་ཡིན་ཞེས་སྡེ་སྤྱད་སངས་རྒྱས་

རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྟོན་ལས་གསུངས།

མིག་ཤེས། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་མིག་དབང་ལ་

བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་

མཛོད་བའི་ཤེས་པ། དཔེར་ན། དཀར་པོ་མཛོད་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུའོ།

མིག་སེར་①པོ་མོ་པན་ཚུན་བར་དུ་ཆགས་པས་བསྐྱངས་པའི་ཁོང་ཁྱོ། ② ཐག་དོག ③ [ཀམ་ལུ]

མིག་ནད་ཅིག་

མིག་སེར་ཅན། [མངོན] མིན་བྱ་ལྷག་པ།

མིག་སྤྱ་བ། མིག་འབྱུང་དུ་འབྱུག་པ། ཡིན་ཅམ་མིན་ཅམ་གྱི་ཐབས་ཤེས་སྤྱ་མང་བྱས་ཏེ་དགྲ་བོའི་

མིག་སྤྱ་བ།

མིག་སྟེ། མིག་ཡོན་པོར་གྱུར་པའི་དོན་ལ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་མིག་གདངས་ཟུམ་མེད་པར་གྱུར་པའི་

དོན་ལ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་གཉིས་མཆིས་ཏེ། སྡེ་སྤྱད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་

ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྟོན་ལས། མིག་སྟེ་བ་སྟེ་གདངས་ཟུམ་མེད་པ་གཟའ་ཐོག་པ་དང་

མཚུངས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་

ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མིག་སྟེ་བ་དང་ཁ་

སྟེ་བ། ཁ་མིག་ཡོན་པོར་གྱུར་པའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པས་དབྱེད་པར་གྱིས་ཤིག་

མིག་སྟེ་བོ། མིག་ཡོན་པོའམ་ཀྲོག་ཀྲོག་

མིག་སྟོབ་ངན་བུ། མིག་རྒྱན་ངན་པ་སྟེ། གཞན་དག་གིས་བྱ་བ་ངན་བྱས་པའི་མིག་དཔེ་ངན་པའི་

རྒྱན་རང་ལ་ལོབས་ནས་རང་གིས་དེ་ལྟར་བྱེད་འདོད་བྱུང་བ་ལ་ཟེར་ཞིང་། མིག་ལྟོས་ངན་བུ་

ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ།

མིག་གསུམ་གྲོགས་པོ། [མདོན] རྣམ་ཐོས་སྤྲས།

མིག་གསུམ་པ། [མདོན] ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

མིག་གསུམ་གཙུག་ལོན། [མདོན] རྩ་བ།

མིག་གསུམ་མཛེས། [མདོན] རྩ་བ།

མིག་བསྐངས་པ། ① མིག་གིས་ཐག་རིང་པོར་བལྟས་པ། མ་འོངས་པའི་གནས་ཚུལ་ཡིད་དུ་འོང་

བར་མིག་བསྐང་ནས་ལྟ་བ། ② དུགས་དོན་ལ་བསམ་སྒྲོ་བཏང་བ།

མིག་བསྐྱེ་པོ། མིག་སྐྱེ་བོ་དང་འདྲ།

མིག་ཏར་པོ། དཀར་ནག་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བའི་མིག་འབྲས་བུ་པོ། ལྷ་གྲུའི་མིག་ཏར་པོ།

མིག་ཏར་རེ། མིག་གིས་ལྟ་སྟངས་ཤིག་ལས་གྲུ་འཛུགས་ལུལ་གྱི་ལ་མིག་ཏར་རེར་ལྟ་བ། ཁོང་
ཁོ་བཟམ་ནས་མིག་ཏར་རེར་ལྟ་བ།

མིག་ཟིག་གེ། མིག་གིས་ལྟ་སྟངས་ཤིག་ཁོམ་ཐོག་གསལ་བར་མིག་ཟིག་གེར་ལྟ་བ།

མིག་ཟིག་ཟིག་མིག་འབྲུར་ཚུགས་སུ་ལྟ་སྟངས་ཤིག་ཉེ་སྒྲོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་མིག་ཟིག་ཟིག་
གིས་ལྟ་བ།

མིང་། ① འཕོད་བྱེད་གྱི་བདུ། རང་མིང་སྟོན་པ། གཞན་མིང་འཕོད་པ། ཚུ་བོའི་མིང་ཆགས་པ། དཔལ་
པོའི་མིང་སྟོན་པ། སྤྱིན་བདག་གི་ཇེས་སུ་ཁྱི་ལྟར་རྒྱག་པས་ན་རྒྱག་ཁྱིའི་མིང་ཐོབ་པ། ② ཡི་
གེ་གཉིས་སམ། མང་པོ་གཅིག་ཏུ་འདུས་ནས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པའི་སྒྲ། ཉལ། ལྷག་པ།
དམར་པོ་སོགས་ལྟ་བུ་འདོད་རྒྱལ་གྱི་མིང་དང་། བརྒྱའི་གཉེན། བསེལ་ཟེར་ཅན་སོགས་ལྟ་བུ་
ཇེས་བྱའི་གྱི་མིང་ངོ་།

མིང་སྤྱང་སྟོན་འཛུགས། བོད་རིམ་མམ་ཁྲིམས་ཁང་སོགས་ལ་མིང་མ་བྲིས་པར་མི་གཞན་ལ་སྟོན་
འཛུགས་བྱས་པའི་ཡི་གེ་བྲིས་པ།

མིང་སྤྱང་བ། མིང་མི་མདོན་པ་བྱས་པ།

མིང་རྒྱང་། དོན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོན་བྱེད།

མིང་བསྐྱར་འདོགས། སྒྲིག་སྒྲུབ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོང་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་rename ཟེད།

མིང་ཁུར་བ། མིང་དང་དུ་སྒྲུབ་པ།

མིང་ཁུར་བ། ① མིང་ཁུར་དུ་ལེན་པ། ② གཞན་མིང་གཡར་བ། གཞུང་དོན་གྱི་མིང་ཁུར་ནས་རང་
དོན་སྒྲིག་པ།

མིང་གི་དགེ་སྟོང་། སྟོམ་པའི་ཆོ་གའམ་ཀུན་སྟོང་མ་དག་པའི་དགེ་སྟོང་།

མིང་གི་རྣམ་གྲངས། དོན་གཅིག་ལ་མིང་འདྲ་བ་མང་ཉུང་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ཆ་ཟེར་ཅན་
དང་། འོད་སྟོང་ཅན། ཉིན་བྱེད་དབང་པོ། བད་མའི་གཉེན། ལུན་པའི་དགྲ། བཅ་མཁའའི་ཁོར་བྱ་
རྣམས་ཉེ་མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མིང་གི་ཆོགས། དོན་གྱི་རོ་བོ་ཙམ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བདེ་རྣམས་ཉེ། ཀ་བ་དང་། ཁང་བ་དང་། རི་
དང་། མི་ལ་སོགས་པའོ།

མིང་གི་སྒྲག་མ། མིང་ལུལ།

མིང་གི་སྒྲག་མར་བཏང་བ། ཅ་བ་མིང་མེད་དུ་བཏང་བའི་དོན།

མིང་གྲགས། སྐད་གྲགས།

མིང་གྲགས་ཁེ་དབང་། སྤྱི་དམངས་དང་ཁྲིམས་མིས་སྤྱི་ཆོགས་ནས་རང་ཉིད་ལ་དབྱུང་འཛོག་གང་
ཡོད་ལས་བྱུང་བའི་ཁེ་མན་ལོངས་སུ་སྟོང་པའི་དབང་ཆར་ཟེད།

མིང་གྲོགས། ① མིང་གཅིག་པའི་མི། ② མིང་གི་ཆ་ཤས་ཞིག་གི་དོན།

མིང་སྒྱུར། མིང་རྟིང་བ་གསར་དུ་བརྟེན་བ།

མིང་འགྲེལ། མིང་རྒྱུད་གང་དེའི་སྟོན་དོན་གང་ཡིན་གསལ་པོར་འགྲེལ་བ་འདྲ་བུས་པ།

མིང་ངན། ① གྲགས་པ་ངན་པ། ② མིང་འདོགས་ངན་པ།

མིང་ཅན། ① སྐད་གྲགས་ཡོད་པ། མི་མིང་ཅན། ② སྟོ་སྒྲན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་མགོན་བ་དང་སོན་
བར་པན།

མིང་ཅན་ནག་པོ། ཐང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་སྟོག་པ་དང་གཉན་

སྐད་སྒྲིག་ལྟར་ཁྱེད་ཀྱིས་ལུས་སྟོང་གཞིར་བཟུངས་ནས་དུག་ཚད་སེལ།
མིང་ཅན་གཞུང་གི་འཇོག་ཞེས་པ།
མིང་ཅན་མེད་པོ། མིང་ཅན་མེད་པོ་འཆར་བཞིན་སྟེ། ལུས་པ་མིང་ཅན་གྱི་པོ་དང་མཆུངས།
མིང་བཟླ་བ། སྐད་ཀྱི་མིང་དེ་མ་ཡིན་པའི་མིང་གསར་བཞིན་འདོགས་པ།
མིང་གཉིས། འདོད་ཀྱིས་ཀྱི་མིང་དང་། རྩིས་ཀྱི་མིང་དོ། དེ་ལ་དངོས་མིང་དང་། བཏགས་མིང་ཡང་ཟེར།
མིང་ཏྲགས། མིང་དང་ཐེལ་རྒྱ། ཆེད་སྒྲིག་ཡིག་ཐོག་མིང་ཏྲགས་བཞག་པ། མིང་འཁོད་ཐམ་འཁེབས་
དང་སྒྲིག་ཀྱིས་བཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་signature ཟེར།
མིང་ཏྲགས་བར་འཇུག་སྟེ། རྩིས་ཀྱི་འཇུག་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་insert signature ཟེར།
མིང་ལྟར་འཆོལ་བ། རྩིས་ཀྱི་འཇུག་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་
ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་find by name ཟེར།
མིང་སྟོང་གི་དོན་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་མིང་རྒྱུད།
མིང་སྟོན། ① མིང་འདོགས་ཀྱི་སྟོན་མོའམ་མཇུག་སྟོ། ② མི་ལྷགས་དངོས་པོ་སོགས་ཀྱི་མིང་བཅུ་སྟོན་པ།
མིང་བཏགས་ཐུག་པ། སྐད་མེད་འབྲས་སོགས་དཔོན་ཕྱེ་ཆེ་གསུམ་ནང་གི་བྱ་བ་ཆོར་དགེ་བཞེས་
ཞེས་མཐོང་ཅི་ཀྱི་གོ་མིང་གསར་དུ་བཏགས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་དགེ་བཞེས་དེས་ཁུལ་ལྟར་
དགེ་འདུན་པ་ལ་བྲང་བར་བྱ་རྒྱའི་འབྲས་ཐུག།
མིང་ཐོ། མིང་བཞག་པའི་ཐོ་ཡིག་ཆོགས་འདུར་བཅར་ནས་མིང་ཐོ་འཁོད་པ། རྩིས་ཀྱི་མིང་ཐོ་ནས་
ཐུང་བ། སྟོན་ཁང་དུ་མིང་ཐོ་འཁོད་པར་འགྲོ།
མིང་ཐོགས། མི་སོ་སོའི་མིང་དངོས་མིན་པ་འབྱུང་ཞིང་འཁོད་པའི་མིང་།
མིང་ཐོག་གོ་མིང་གི་ཐོབ་ཐང་། དམག་ཐོག་བྱས་རྩིས་བཞག་པས་དཔལ་འཁོའི་མིང་ཐོབ་བྱུང་བ།
མིང་མཐའ། ① རྩིས་འཇུག་གང་དུ་ན་བཟུངས་པ་ལས། ② མིང་གི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྩིས་མ། ཀ་
བ་དང་། དམར་པོ་ཞེས་པའི་བ་དང་པོ་ལྟ་བུའོ།
མིང་མཐའ་འདྲེན་པ། མིང་མཐའི་རྩིས་འཇུག་གིས་ཏྲགས་མཆུངས་ཀྱི་མིང་གཞི་འདྲེན་ཚུལ་དང་།

སྒྲ་མཚུངས་ཀྱི་བཅོམ་བཤེན་ཚུལ།

མིང་མཐའི་བ་བ། བདག་སྒྲ་སྟོན་བྱེད་མིན་པའི་མིང་གི་ཆ་ཤས་ཀྱི་བ་དང་བ། ལག་བ། བུ་བ། ཁ་
བ། རིང་བ།

མིང་དུ་མ་འདུས་པའི་གཤམ་ཆིག་གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་དགུ་བ། གང་དུ་བཅོམ་བྱའི་དོན་དེ་དང་འབྲེལ་
པའི་མིང་གཅིག་བཅོམ་བ་ལ་མིང་གཞན་གྱིས་བར་དུ་གཅོད་ཅིང་། མིང་སྒྲ་ཆོག་ཤས་བསྐྱེས་ནས་
བཅོམ་པས་ཐང་ཀར་བལྟས་ན་མིང་དུ་མ་ཞིག་བཅོམ་བ་ཅམ་ལས་དངོས་དོན་མི་གསལ་བ་མིང་
དུ་མ་འདུས་པའི་གཤམ་ཆིག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མིང་དོན། ཐ་སྙད་དུས་ཀྱི་མིང་དང་། བར་དུས་ཀྱི་དོན་ཉེ། གདགས་གཞི་གང་ལ་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་
མིང་ཆགས་པ་འཕམ་གྲགས་ཤིང་བྱུང་པའི་མི་མིང་དང་། འདོགས་བྱེད་ཀྱི་མིང་གདགས་པར་བྱ་
པའི་གཞིའོ། མིང་དོན་གཉིས་མཐུན་གྱི་དཔལ་ལོ། གོ་གནས་དང་མིང་དོན་མི་མཚུངས་པ།

མིང་དོན་བར་སྟོན། ① ཆིག་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་རྒྱབ་པ། ② ལོ་ལྔ་བ་བེ་རོ་ཅ་ནས་བརྒྱམས་པའི་རྒྱ་
བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གྱི་ཆིག་མཛོད་ཅིག

མིང་གདགས་ལས་ཁུངས། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་
ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་naming authority ཟེད།

མིང་བདུན་སྟེང་གཅིག་སྟེ། སྒྲ་གྱི་ཁུངས་བཅད་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་བྲག་སྒྲ་ཏ་པོའི་མིང་གི་
ནས་གངས་ཤིག་སྟེ། རྩོམ་སྒྲི་འདྲིམས་ལས། མིང་པོ་བདུན་གྱི་སྟེང་གཅིག་ལ། དལ་བརྒྱད་
འཕོར་པའི་ཐོང་ཁྱེར་དུ། མིང་པོ་བདུན་གྱིས་དམག་ཆོགས་གཡོས། སྟོག་གི་ཚོར་བྱ་བཅེས་ཉེ་
ཆོ། སྟེང་གཅིག་ཏ་པོས་ར་མདང་བ་རྒྱུག་། ཅས་དང་། སྟེང་གི་དྲུང་འཆོ་བ་གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་
མཛད་པའི་སྒྲ་གྱི་བར་བསྐྱེས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཟོལ་བ་རྒྱོ་གསལ་མགིན་པའི་རྒྱན་
ལས། མིང་བདུན་སྟེང་གཅིག་ཅས་བྲག་སྒྲ་ཏ་པོའི་མིང་སྟེ། དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་མིང་དེ་ལྟར་
བཏགས་ཤིང་། སྟོན་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་གྱི་བདུན་ཅི་འདོད་ནས་རྒྱ་མཚོ་བསྐྱབས་པའི་ཆེད་དུ་གཤིག་
སྟེས་བྱ་ཏ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་བྱུང་བས་དེ་ལ་ཆངས་པས་རྩྭ་རིང་གིས་གཟིར་བས་སྤང་
གཟུགས་ཞིན་རྒྱ་བ་དང་། མི་རྒྱ་བའི་དུག་རིགས་པོ་མོར་ཐིམ་པས། མི་རྒྱ་བའི་དུག་གི་ནང་།

ཚན་དུག་ལཱ་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བཅོན་དུག་རིགས་ལྔ་དང་། ར་དུག་སྤྱང་དུག་བཅས་
རིགས་བདུན་སྟེ་སྟེ་འགྲོའི་སྟོག་འཕྲོག་པར་ཚོས་པའི་ཆེ། སྤྲོན་གྱི་ལྷ་མོའི་མཛོན་མཁུན་
གྱིས་གང་གི་དུག་དེས་འགྲོ་བའི་སྟོག་འཕྲོག་པར་གཟེགས། ཉན་དེ་དག་གི་སྟོབས་རུས་
འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོའི་སྤྲོན་ཞིག་སྟེ་བར་སྟོན་ལམ་བཟུང་བས་བདུད་ཅི་བྲག་སྐྱ་ཏ་པོ་
ཞེས་དུག་རིགས་ཐམས་ཅད་འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་སྤྲོན་མཆོག་འདི་འབྱུངས་པས་མིང་ཡང་དེ་ལྟར་
དུ་བྲགས་སོ།། ཞེས་སོ།།

མིང་འདོགས། བྱུང་ངོས་གང་ཞིག་ལ་སྤྱར་མིང་མེད་པར་གསར་དུ་མིང་འདོགས་པ།
མིང་འདོགས་སྒྲ་ཆོགས། ཁག་འདོགས་མི་འབྲ་བ་མང་སོ། སྤྱི་ཆོགས་རྙིང་པའི་སྐབས་མངའ་བདག་
ཆོས་མིང་འདོགས་སྒྲ་ཆོགས་གྱིས་མི་དམངས་ལ་ཁལ་གཅེར་བཟང་ཡོད་པ་རེད།
མིང་འདོགས་པ། མིང་གི་ཐ་སྙད་སྤྱར་མེད་གསར་དུ་འདོགས་པ། ལུགས་ཐམས་ལ་མིང་འདོགས་པ།
བྲུ་ལ་རྣམ་རྒྱལ་དང་བྲུ་པོ་ལ་གཡུ་སྟོན་ཟེར་བའི་མིང་བཟགས་པ།
མིང་འདོན་བརྒྱུ་པ། སྤྱོད་གསར་མེད་པར་མིང་ནས་དངོས་སུ་སྟོས་པ།
མིང་བརྒྱ། དངོས་པོ་སོ་སོའི་མིང་གི་ཐ་སྙད།
མིང་བརྒྱ་གཞོང་ཐུག་ཆོག་ཐོང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་name conflict ཟེད།
མིང་བརྒྱས་བཞག་པ། ༡ སེམས་ཅམ་པས་ཡུལ་སྤྱོད་བྱུང་བ་དེ་ཡང་མིང་བརྒྱས་བཞག་པ་ལ་ལྟོས་
དཔོན་པ། ༢ ཐལ་འགྱུར་བས་མིང་བརྒྱས་བཞག་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ། དེར་བརྟེན་སྤྱོད་པ་
རགས་པ་དང་བྱི་མ་ཐ་བ་ཡོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཅམ་སྤྱོད་ཀྱིས་བཟགས་པ་ལ་ལ་ལྟོས་པར་བྱུང་བ་
གཙོད་ཀྱང་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བ་མི་གཙོད་པར་བཞེད་པས། གཞི་དེ་སེམས་ཅམ་པ་ལྟར་གྱི་
རང་མཚན་གྱིས་བྱུང་བ་རྒྱུད་ལྷན་ཡིན་ན། གཞི་དེ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་བྱུང་
བ་རྒྱུད་ལྷན་ཡིན་པས་བྲུའ།
མིང་པ། འཕྲིན་བསྐྱར་གྱི་རྗེས་སུ་ཁེངས་བསྐྱུངས་གྱིས་རང་མིང་འགོད་ཚུལ་ཞིག་ དགེ་མིང་པས་
ལུལ། སྤྱོད་མིང་པས་ལུལ།

མིང་པོ། པ་མ་གཅིག་པའི་བྱ་ཆུན་གྲས།
མིང་འཕྲོག་པ། གོ་གནས་འཕྲོག་པ། བྱས་ཉེས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོའི་མིང་འཕྲོག་པ།
མིང་བྱང་། ① དཔེ་ཆའི་ཁ་བྱང་། ② རང་གི་མིང་དང་། གོ་གནས། རྫོང་གནས་ཁ་བྱང་སོགས་
གནས་ཚུལ་མདོར་བསྟུས་བཀོད་པའི་ཤོག་བྱང་།
མིང་གིས་རྟགས་བཞག་ ཡིག་དན་གྱི་གཤམ་དུ་མིང་རྟགས་བཀོད་པ།
མིང་སྒྲིང་རྟོག་པ། རྟོག་པའི་ནང་གསེས། དོན་དང་མིང་སྒྲུར་ནས་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་ དཔེར་ན་
གདུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ལ་ཀ་བའོ་སྟུམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ།
མིང་སྒྲེལ་བ། མིང་མང་པོ་སྤང་རྣམ་དབྱེས་སྒྲེལ་ཏེ་ཆིག་བཞོས་པ།
མིང་འབྲུར་བ། རྒྱད་གྲགས་ཆེ་དུ་འགོ་བ། རང་འདྲའི་ན་མཉམ་ཁོད་དུ་མིང་འབྲུར་བ།
མིང་མེད། འཕོད་བྱེད་ཀྱི་མིང་བད་མེད་པ།
མིང་ཅམ། དོན་དང་མ་འབྲེལ་པའི་མིང་སྟོང་། ཁྱིམ་ཆང་གུད་ནས་སྤར་གྱི་མིང་ཅམ་ལས་གང་ཡང་མི་འདུག་
མིང་ཆིག་ མིང་དང་ཆིག་གཉིས། དོན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོན་པ་མིང་སྟེ། བུམ་པ། ཀ་བ་ལྟ་བུ་དང་། དོན་གྱི་
ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ཆིག་སྟེ། རི་མཐོན་པོ། ངས་བཤད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཉན་ལྟ་བུའོ།
མིང་ཆོགས། དོན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོན་པའི་ཐ་སྟངས་མཐའ་དག་
མིང་རྩུན་མ། དངོས་མིང་མ་ཡིན་པ།
མིང་མཛོད། མིང་ཆིག་མང་པོ་བཀོད་པའི་དེབ།
མིང་གཞན། ① རྒྱན་གྱི་མིང་མ་ཡིན་པའི་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་དང་། ཆོས་མིང་། དན་མིང་སོགས་
མིང་གཞན། ② སྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་རྒྱུད་ཀྱི་alias ཟེད།
མིང་གཞི། མིང་ཆོག་བཛོད་པ་ཀུན་གྱི་གཞི་རྩར་གྲུབ་པའི་ཡིག་སྟེ། སྤྱིར་དབྱངས་གསལ་འདྲིལ་པའི་ཡིག་
སྟུམ་རྩུ་སོ་བཞི། དྲེ་བྲག་གསལ་བྱེད་སྟུམ་གྱི་ ཡང་སྒྲོས་མིང་གཞི་རྩར་པ་ཉི་ཤུ་ཐམས་པ་བཅས་སོ།
མིང་གཞི་རྩར་པ། སྟོན་འདུག་དང་རྗེས་འདུག་སོགས་མེད་པའི་མིང་གཞིའི་འབྲུ་རྩར་པ། ཀ་ཁ་ལྟ་བུའོ།
མིང་གཞི་ཉི་ཤུ། སྟོན་རྗེས་མིང་གསུམ་གྱི་རྒྱས་དབྱེ་པའི་མིང་གཞི་ཁོན་ཉི་ཤུ། ཀ་ཁ་ཅ་ཆ་ཇ་ཉ་ཏ་

ཐ་པ་པ་ཅ་ཆ་ཇ་མ་ཞ་ཟ་ཡ་པ་ཏ་ཨ་ཉ་བུའོ།
མིང་གཞི་གཉིས་སྟེལ། གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཉིས་སྟེལ།
ཀ་གུ་ཉ་བུ།
མིང་གཞི་གཅོ་པལ། བསྐྱེད་ཉ་བུ་སྟོན་འཇུག་བ་དང་། རེས་འཇུག་ད། དབྱངས་འབྲེང་བུ་བཅས་
འཇུག་སའི་མིང་གཞི་གཅོ་པོ་ཀ་དང་། པལ་པ་ས་མགོ་དང་ཡ་བཏགས་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།
མིང་གཞི་ཤིན་རྟམོ་ཡིག་བཞི། མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་སྐུམ་ཅུ་ཐམ་པའི་ནང་ནས་ང་ཉ་ན་མ་བཞི་ནི་མིང་
གཞི་ཤིན་རྟམོ་ཡིག་བཞིའོ།
མིང་གཞི་སྐུམ་ཅུ། རེས་འཇུག་བཅུ་པོ་འཇུག་རྩུང་དུ་གྱུར་པའི་གསལ་བྱེད་སྐུམ་ཅུ།
མིང་གཞི་སྐུམ་ཅུ་སོ་བཞི། མིང་ཆོག་ཙོམ་པ་ཀུན་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་དབྱངས་གསལ་སྐུམ་ཅུ་སོ་བཞི།
མིང་གཞི་གསུམ་སྟེལ། གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་གསུམ་བཅེགས་པ།
མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག། མིང་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྟེ་གནས་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་
འུགས་ཆེ་བའམ་གྱིམས་པ་རྣམས་ལ་ཟེད། ཀ་ཅ་ཏ་པ་ཅ་རྣམས་སོ།
མིང་གཞིའི་མ་ནིང་། མིང་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྟེ་གནས་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་
འུགས་ཆེ་རྒྱུད་བམ་གྱིམས་ལྟོད་རན་པ་རྣམས་ལ་ཟེད། ཁ་ཆ་ཐ་པ་ཆ་རྣམས་སོ།
མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག། མིང་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྟེ་གནས་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་
འུགས་ཅུང་ཟད་རྒྱུད་བམ་ལྟོད་པ་རྣམས་ལ་ཟེད། ག་ཇ་ད་བ་ཇ་མ་ཞ་ཟ་ཡ་པ་ཏ་ཨ་ཉ་བུའོ།
མིང་གཞིའི་མོ་གཤམ། མིང་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྟེ་གནས་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་
འུགས་ཤིན་རྟམོ་ཅིང་ཞན་པ་རྣམས་ལ་ཟེད། ར་ལ་ཏ་ཨ་ཉ་བུའོ།
མིང་གཞིའི་མཆན་མེད། མིང་གཞི་མོ་གཤམ་གྱི་ཡི་གེ་ར་ལ་ཏའི་ཚུལ་འུགས་ལས་ཀྱང་ཞན་པའི་
ཨ་ལ་མཆན་མེད་ཀྱང་ཟེད།
མིང་གཞིའི་ཤིན་རྟམོ། མིང་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྟེ་གནས་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་
འུགས་ཤིན་རྟམོ་རྒྱུད་བམ་ལྟོད་པ་རྣམས་ལ་ཟེད། ང་ཉ་ན་མ་བཅས་སོ།
མིང་གཞིའི་མིང་གཞིར་པའི་མོ་ཡིག།

མིང་གཞུང་དུ་འགོད་པ། མིང་ཐོ་འགོད་ནས་རང་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པ། ཡང་ན་ཐོ་གཞུང་དུ་འགོད་པ་
ཞེས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

མིང་བཞིའི་ཕྱང་སྟོ་ཆོར་ག། འདུ་ཤེས། འདུ་བྱེད། རྣམ་ཤེས་བཞི་འདུས་པའི་ཕྱང་སྟོ་ཡིད་ཀྱི་ལུས་སྟོ།

མིང་རྒྱ། ① མིང་གི་བད་ཆད་འབྲ་ག། ② མིང་ཡིག་གི་ཆིག་གྲོགས།

མིང་གཟུགས། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། མིང་གཞིའི་ཕྱང་སྟོ་དང་གཟུགས་
ཀྱི་ཕྱང་སྟོ་གཉིས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་པའོ།

མིང་གཟུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དབང་
གིས་སྦྱེ་བ་བྱི་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་ན་མིང་གཞིའི་ཕྱང་སྟོ་དང་། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་
ལྗེའི་གཟུགས་ཕྱང་དེ་དག་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལུས་ཀྱན་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ།

མིང་གཟུགས་རྒྱ་ག། ཉེ་མས་ལུག་བྲིས་དུ་སྦྱོད་པའི་རྒྱ་བའས་བོད་རྒྱ་གསུམ་ག།

མིང་ཡིག་ མིང་གི་ཡི་གེ

མིང་ཡོད་དོན་མེད། མིང་ཡོད་ཀྱང་དོན་གྱིས་སྟོངས་པ། ཁ་ཞེ་གཉིས་མཚུངས་ཀྱི་ལས་ཀ་མ་བྱས་
ན་མིང་ཡོད་དོན་མེད་ཅིག་ལས་ལག་འབྲས་གནད་སྤྲོད་མི་ཡོད།

མིང་གཡམ་ག། ཁ་གཡམ་བའམ། མིང་གཞན་བྱེད་པ། སྤྱི་མིང་གཡམ་ནས་སྤེར་དོན་སྦྱབ་པ།

མིང་བཤེར། མི་གངས་ཆང་ཡོད་མེད་མིང་བོས་ནས་གངས་བཤེར་གཏོང་ག།

མིང་སྲིང་། མིང་སྟོང་སྲིང་མོ་སྟེ་པ་མ་གཅིག་པའི་སྤྲོད་ཕྱ་སྟོང་བྱ་མོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྦྱེ་
གནས་མཚུངས་པ་དང་། ཆངས་པར་མཚུངས་པའོ།

མིད། ཟས་ཟོས་ཉེ་མིད་པ་བརྒྱད་ནས་པོ་བར་འགྲོར་བརྒྱག་པ་སྟེ། ཟ་མ་བཟུང་ནས་མིད་ལྟ་བུ། ལུལ་
སྐད་དུ་མིད་ཟེར།

མིད་དུས། ① [ཐ་དད་པ] མགྲིན་སྦྱབས་ནས་པོ་བར་མིད་པ། ཟས་སྒྲོམ་མིད་པ། སྤྲོད་རིལ་ཁྱུང་
པོར་མིད་པ། ཁས་དུ་བྱས་ཉེ་མིད་པ། ② ཟས་འགྲོ་སའི་མིད་ཐག་ མིད་པ་འགག་པ། མིད་པ་
ཆ་ག། མིད་པ་ལྟ་བུའི་འགྲོ་ལམ།

མིད་པ། ① [ཐ་དད་པ]མགྲིན་སྦྱབས་ནས་པོ་བར་མིད་པ། ཟས་སྒྲོམ་མིད་པ། སྤྲོད་རིལ་ཁྱུང་པོར་

མིད་པ། ཁམ་བྱ་བྱས་ཏེ་མིད་པ། ② ཟས་འགྲོ་སའི་མིད་ཐག་མིད་པ་འགག་པ། མིད་པ་ཆ་པ།
མིད་པ་ལྟ་བུའི་འགྲོ་ལམ།
མིད་པ་འཆུས་པ། སེམས་སྒྲོ་བ་སོགས་ཀྱིས་དབྱགས་གཏོང་མི་བདེ་བར་གྱུར་པ། སྤར་བྱོང་གི་
སྤྱག་བསྐལ་བྱས་ནས་མིད་པ་འཆུས་པ།
མིད་པ་གཉིས་པ། [མངོན] བ་ལང་དང་ར་ལུག་སོགས།
མིད་སྤྱབས། མཐོན་པའི་སྤྱབས་ལམ།
མིན། མ་ཡིན་གྱི་བསྐྱུས་ཡིག་སྟེ། མིང་གི་ཐ་མར་འཇུག་པའི་དགག་སྤྱེའི་གཞི་ཡང་དག་པ་མིན་པའི་
བསམ་སྒྲོ། ཐག་གཅོད་བདེ་མིན་གྱིས་བྱ་དགའ་བྱེད་གཏད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་པ། བདག་གི་མིན།
མིན་གང་། མ་ཡིན་ནམ་ཟེར་པ། སྐད་ཆ་ཟ་རི་ཟེ་རི་འདི་དག་ཁོས་རང་གར་བཤད་པ་མིན་གང་།
མིན་འགྲོ། ཡིན་པ་འདྲ་ཟེར་པ། མི་འདི་སྒྲོ་སྟོབས་ཆེན་པོ་ཞིག་མིན་འགྲོ།
མིན་ད། [ཡུལ] མ་ཡིན་ནམ་མ་རེད། རྟོག་བློང་མཁན་ངོ་མ་ཁོ་མིན་ད། མི་གཞན་པ་ཞིག་ཡོད།
མིན་འདྲ། མིན་པ་འདྲའི་བསྐྱུས་ཆོག་
མིན་ནམ། ཞེ་ཡིན། སྐད་ཆ་ཁུངས་མེད་འདི་ཤོད་མཁན་ཁྱོད་རང་མིན་ནམ།
མིན་པ། མ་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་ བྲག་རི་འདི་ནས་ཡར་འགྲོ་སའི་ལམ་སྒྲོ་བོ་ཁོ་མིན་པ་
སྤྱས་གྱུང་མི་ཤེས། ང་ཡུད་ཅམ་མིན་པ་མི་སྟོད།
མིན་པ་ཉིད། མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན། གཡོ་ཁམ་ཅན་གྱིས་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་དེ་ཡིན་ཆེས་བྱང་བའི་བདེན་
གཏམ་མིན་པ་ཉིད།
མིན་པ་འདྲ། མིན་པར་དོགས་པ། ལས་ཀ་འདི་བྱེད་མཁན་ཁོ་རང་མིན་པ་འདྲ།
མིན་མེད་མཇུག་མ། དགག་སྤྱེ་མིན་དང་མེད་ནི་མིང་གི་ཐ་མ་ལས་ཐོག་མར་མི་འཇུག་ མིན་མེད།
ང་ལྟ་ས་བ་མིན། ང་ལ་ལྟ་སའི་ཆ་རྒྱས་མེད།
མིན་ཅི། [ཡུལ] མ་གཏོགས།
མིན་ལས་ཆེ། ཞེ་ཡིན། ཁོའི་བསམ་འཆར་དེ་ནོར་བ་ཞིག་མིན་ལས་ཆེ།
མིན་ལོག་ མིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཞེས་པ་མིན་པའི་ཕྱོག་སྟེ། ཡིན་པའོ། དཔེར་ན་བྱུང་པ་མ་ཡིན་

བ་ལས་ལོག་བ་བྱམ་བ་ཡིན་བ་ལྟ་བུའོ།།

མིན་ཤག་མ་ཡིན་ཆོད། མི་འདིའི་སྤྱོད་ལས་ལ་བལྟས་ན་གཤེས་རྒྱུ་དཔེ་ལོ་ཞིག་མིན་ཤག་རེད།
མིའམ་ཅི། ལྟ་མིན་སྤྱེ་བརྒྱུད་མིའི་ལུས་པོར་སྦྱལ་ནས་སངས་རྒྱུ་གི་སར་ཆོས་ཉན་བར་ཡོང་བས་
མིང་དེ་ལྟར་ཐོབ།

མིའི་སྦྱལ་ཚུལ་གྱི་གྲུབ་ཆ། མི་སྤྱིའི་སྤོད་སྤངས་སྤྲ་ཆོག་གི་གྲུབ་ཚུལ་ལྟ་བུའོ།།

མིའི་ཚུ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་ལྟན། འདུལ་བ་ལུང་ལས། གཙང་དང་འཇམ་དང་ཡང་བ་དང་། དྲངས་དང་
བསིལ་དང་རྟོག་བ་མེད། འབྱུང་ན་ལྟོ་ལ་མི་གཞོད་དང་། མགྱིན་བ་ལ་ཡང་བྱམས་བ་སྟེ། འདི་
དག་ཡན་ལག་བརྒྱུད་ལྟན་གྱི་ཚུ་ཡིན་ཞེས་སོ།།

མིའི་ཆོལ་ཁ། ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སོག་ལ་སྦྱ་བོ་ནས་མ་ཚུའི་ཁྲག་བའི་ཡན་ཆད་
ནི་མདོ་སྤྱོད་མིའི་ཆོལ་ཁ་ཞེས་ཟེད།

མིའི་ཆོས་ལྟན། [མདོན།] རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ།

མིའི་ཉི་མ་མཐོང་བ་དོན་ལྟན། མཚན་གཞན་བྱམས་བ་དཀོན་མཆོག་རིན་ཆེན་མཆོག་ནི་སྤར་བོད་
གྱི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་བརྒྱུད་གྲགས་བ་བསོད་ནམས་དོན་རྗེ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྲུལ་སྦྱ་བལྟམས།
སྦྱ་རྒྱུང་དུས་ནས་ཡོན་ཏན་ལ་དད་བརྩོན་ཆེ་ཞིང་། དབྱུལ་པོངས་དང་དམན་བ་རྣམས་ལ་
ཐུགས་བརྩེ་དང་སྦྱིང་རྗེ་ཆེ་བའི་བྱམས་སེམས་ལྟན་བས་ཀྱན་གྱི་བཀྲར་ཡུལ་དུ་སྦྱར། ཡི་གེ་
འབྲི་ལྟོག་སྤྱོད་སྤྲུལ་སྦྱིང་དུས་ཆེ་ལ་ཐུགས་རིག་ཤིན་ཏུ་སྦྱེན། དབྱང་ལོ་བཅུ་ཡས་མས་སུ་
འཕགས་ཡུལ་གྱི་བརྗེད་ཆེན་པོ་ནགས་གྱི་རིན་ཆེན་དང་། ལོ་ཆེན་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ། བྱང་
བདག་པོ་རིག་ལྟན་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་སོགས་བསྟེན་ནས་སྤྱེ་སྤོད་གསུམ་དང་། རྒྱུད་སྤྱེ་
བཞི་སོགས་རིག་གནས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་གསོ་བ་རིག་བ་ལ་སྦྱངས་བ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་
བས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་དར་རོ་ཅོག་གི་གསོ་དབྱང་མཐའ་དག་ལ་མཁུན་བ་རབ་
ཏུ་བརྟས་བའི་སྦྱན་གྲགས་ས་སྤྱིང་ཁྲུག། སྤོབ་མ་རྣམས་ལ་བྱམས་ཤིང་ཐུགས་བརྩེ་ཆེ་བས་
ཡོན་ཏན་བྱམ་བ་གང་བྱེད་ཚུལ་དུ་བསྐྱབས། ཉན་བ་ལ་སྦྱིང་རྗེ་དང་རང་རྒྱུད་འཇམ་ཤིང་
མཆོག་དམན་དབྱེར་མེད་དུ་འབད་བས་གསོ་བར་མཛད། གསོ་དབྱང་གྱི་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱུད་

བཞིའི་འབྲེལ་བ། རོ་མཆར་སྤྱི་སྤྱན་ཅ་མདོའི་འབྲེལ་བ་སྤྱན་བརྒྱད་དོ་རྗེའི་ཆོག་ཀྱང་སོགས་སྤྱན་
དཔེ་མང་པོ་ཕྱག་རྩོམ་མཛད་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཐད་བྱང་བདག་པོ་
རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་གི་བཞེད་སྟོལ་སྤྱན་མོང་མེན་པ་རྒྱུན་འཛིན་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བར་ཕྱག་
རྩེས་ཤིན་ཏུ་ཆེདོ། འབྲངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆིགས་མ་རྙེད་བྱང་དམ་པ་འདི་ཉིད་བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་
གྲགས་བཟང་གི་སྤྱགས་སྤྲས་ཡིན་པས་བོད་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ནང་བྱོན་པར་སྤང་།
མིའི་ཐངས་གངས། མི་ཐངས་ཅས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
མིའི་འདྲ་རིས། མིའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་རི་མོའི་ལམ་དུ་བཀོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་བཞིན་རི་མོ་བ་རང་
ཉིད་ཀྱི་འདྲ་རིས་བཅས་རྩྭ་ཡོད། འོན་ཀྱང་གཙོ་བོ་ནི་རོ་གདོང་འདྲ་རིས་ཡིན། མིའི་འདྲ་རིས་
འབྲི་སྐབས་མིའི་བྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདྲ་པོ་འབྲི་དགོས་པ་མ་ཟད། རང་སེམས་ཀྱི་གཤེས་
ཀའི་བྱང་ཉགས་ཀྱང་མཆོན་སྤེལ་བ་འབྲི་དགོས།
མིའི་ནད་པལ་བ་བཞི། མིའི་ལུས་ལ་ཕོག་སླ་བའི་ནད་པལ་བ་སྟེ་རྩྭ་དང་། མཁྲིས་པ། བད་ཀུན།
འདྲེས་པ་བཞིདོ།
མིའི་གནས་སྐབས་ལྷ། བྱིས་པ་དང་། གཞོན་ནུ། དར་ལ་བབ་པ། བར་མའམ་དར་ཡོལ། ཆན་པོ་
བཅས་སོ། ཡང་ན། བྱིས། གཞོན། ཡང་ཆོ། ཆན། སྤོན་ལ།
མིའི་དབང་པོ། [མདོན] རྒྱལ་པོ།
མིའི་དབང་ཕྱུག [མདོན] ① རྒྱལ་པོ། ② སངས་རྒྱལ།
མིའི་བཅན་པོ། མིའི་རྒྱལ་པོ།
མིའི་ཡུལ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གསུམ། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་རྒྱལ། ཁམས་རྒྱལ་ཆེན་པོ། རྒྱལ་ཐུན།
མིའི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྟེ་བ། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་ནང་གཤེས། རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་བྱང་
པར་ཅན་གང་ཞིག་འཛམ་བྱའི་སྤིང་པ་ལྟ་བུའི་རྟེན་ལ་རྒྱན་ཞུགས་སྒོམ་པ་དེ་མིར་ལན་གཉིས་
སྟེས་ནས་སྤིང་དེ་ཉིད་དམ་ཤར་བྱུང་གང་བྱང་དུ་སྟེས་ནས་སྤྱང་ན་ལས་འདའ་བཤོ།
མིའི་རིགས་པ་བཅུ་བཞི། ཀྱང་ཐང་། ཉ་བ། ཐང་ཆེན་པ། ཤིང་རྩ་པ་སྟེ་རྒྱལ་རིགས་བཞི། ནགས་ན་
གནས་པ། ཁྲིམ་ལ་གནས་པ། དཀའ་སྤེལ་པ་སྟེ་ཐུམ་ཐེའི་རིགས་གསུམ། ཡིག་མཁན། ཆོང་པ།

སྒྲུག་པ་སྟེ་རྩེ་རིགས་གསུམ། ས་གཞི་མོ་བ། བ་ལང་སྐྱོད་བ། འཇིམ་ལས་བ། བྱིས་གནས་བྱེད་
པ་སྟེ་དམངས་རིགས་བཞི་རྣམས་སོ།།

མིའི་ལང་ཆོ་བྱུག་རྒྱུ་ལག་བྱུང་བ། བྱིས་བ། གཞོན་བྱ། དར་ལ་བབ་བ། བར་མ། གན་པོའོ།།

མིའི་ལུས་ཀྱི་གཟུགས་ཡུལ་བྱུག་ནང་གི་ས་ཆུ་མེ་རྒྱུང་ཁྱུག་བཅས།

མིའི་གཤིས་ཆོས་ཁེ་དབང་། མིའི་གཤིས་ཆོས་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

མིའི་གསོན་དཔེ། དབྱེན་ཡིག་གི་སྒྲ་སྒྲུང་ལ་མེ་ཉེལ་ཞེས་པ་དང་། དེའི་དོན་ངོ་མ་ནི་གཟུགས་
དབྱེབས་ཀྱི་མ་དཔེ་ཞེས་པ་ཡིན། དེང་སྐབས་སྒྲ་རྒྱལ་མཁས་པ་ཆོས་རི་མོ་དང་འབྲུང་བརྟན་
གསར་ཚུལ་བྱེད་སྐབས་མིའི་གསོན་དཔེ་དབྱེད་གཞིར་འཛིན་ནས་གཟུགས་བརྟན་སྒྲུན་གྱི་
ཡོད། མིའི་གསོན་དཔེ་ལ་ཁྱོན་གོས་ཡོད་པའི་མི་དང་། ལ་གཟུགས་རྒྱུང་པའི་མི་གཉིས་ཀ་
རྒྱུད་ཡོད། དེ་ནི་རི་མོ་འཕམ་འབྲུང་བརྟན་གྱི་ལག་རྩལ་སྒྲོལ་སྒྲོལ་བྱེད་པར་མེད་དུ་མི་བྱུང་བའི་
དགོས་པ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།

མིའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷ་ལྷ། འཆོ་བའི་ལྷ། སྤང་བའི་ལྷ། སྐྱོབ་པའི་ལྷ། འགྲོགས་པའི་ལྷ། འགོ་བའི་ལྷ།

མི་ལྟ། མི་ལྟ་སྤང་གི་བསྐྱེས་མིང་།

མི་ལྟ་སྤང་། ① མི་གཟུགས་སྤང་གི་མིང་། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བོད་སྤང་སྤང་དང་། མི་སྤང་། ལུས་
རྒྱུང་བ་བཅས་སོ།། ཞལ་ཆད་བྱུག་པ་སྟེ། ཞལ་ཆད་རེར་སོར་སོ་བརྩུག་ཉིས་བརྩེས་བས་
བསྐྱེམས་སོར་སོ་བརྩུན་རྩེད་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། སྐྱོམ་ཞིང་སྤང་བ་མི་ལྟ་སྤང་གི་ཆད་ཅེས་སོ།།

② [མངོན] ཁྱབ་འབྱུག་

མི་ལྟ་གཏུང་བྱུག་སེ། ལྷ། ལྷོང་། ལྷོང་། དབྱ། འབྲུ་སྟེ་སྒྲུ་ནས་མཆེད་པའི་པོད་ཀྱི་རིགས་བྱུག་

མི་ལྟ་ལྷོང་བྱུག་མི་ལྟ་གཏུང་བྱུག་དང་དོན་གཅིག་

མི་ལྟ་རིན་ཆེན། མི།

མིར་ཁི། [སོག] བརྒྱལ་གཞེར་ཉེ། ལྷ་དེའི་ལྷ་གྱི་མིན་བུ་བཞུགས་ནས་སྒྲོ་བྱུང་དུ་མགོ་གཞེར་ནས་
བརྒྱལ་བར་འགྱུར་བའི་ནད་ཅིག་

མིས། མི་ཡིས།

མིས་སྟོངས་ཁང་རོ། སྟོང་མཁན་གྱི་མི་མེད་པའི་ཁང་སྟོང་གི་མིང་ཡིན།
མིས་འཁོད་པ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཅ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་manual calling ཟེད།
མིས་བཅོས། མིའི་ལག་རྩལ་གྱིས་བཅོས་པ། མིས་བཅོས་འཁོར་སྐད། མིས་བཅོས་གཙང་པོ།
མིས་བཅོས་འགལ་རྒྱུ། བྱ་བ་ཅི་རིགས་ལེགས་བྱུང་བྱུང་བར་རང་བྱུང་འགལ་རྒྱུ་མིན་པའི་མི་
གཞན་གྱིས་བསམ་བཞེན་དུ་འགོག་རྒྱུ་བཅོས་པ།
མིས་ལན་སྟོག་ གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཅ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་manual answering ཟེད།
སྟེ། ① མཚམས་དང་། མཐལ། འདི་ནས་རྒྱལ་མཚམས་གྱི་ས་སྐད་ཐུག་པ། མངའ་ཁོངས་རྒྱ་མཚོའི་
སྐད་ཐུག་གིས་པ། དུས་རབས་སྔ་ཕྱིའི་སྟེ། བང་ལེབ་གྱི་བཅད་ཁའི་སྟེ། ཁང་མཉམ་པ། ② འཕྲོ་
མ་དང་། ཞོར་མཐལ། དང་། ཞོར་འབྲུལ་བྱུང་རིགས་དེ་སྐད་བཞག་ན་མི་འགྲིག་ རྒྱལ་ཁ་འཛོལ་
སྟེ་ནས་འབད་བཅོན་སྐད་ལེན་བྱེད་དགོས། ལས་དོན་བྱེད་སྟེ་ལ་སྟོབ་སྟོང་ཡང་བྱེད་པ།
སྟེ། ① བ་བྱེད་པ། ② ལྷན་བྱའམ་རས་གྱི་མཐལ།
སྟེ། ལྷགས་རིམ་མཐའ་སྟོར་ སྟོར་དབྱིབས་གྱི་སྟེ། འཁོར་ལོའི་སྟེ། སྟོང་ཁྲུང་གྱི་སྟེ།
སྟེ། འཛིན། གསེར་གྱི་རི་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། རོས་སྟེ་དཔག་ཚད་དུག་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་
ཡོད་ཅིང་རི་ཐམས་ཅད་གྱི་མཐའ་སྟོར་དུ་ཡོད་པའི་སྟེ་དགུམ་ཞིག།
སྟེ་ཁྲི་བཅན་པོ། ① གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་དང་གནམ་སྟེ། སྟེ། གཉའ་གཉིས་གྱི་སྟེ། བོད་རྒྱལ་གདུང་
རབས་གཉིས་པ་ཡིན་ལ། གནམ་གྱི་ཁྲི་བདུན་དུ་གྲགས་པའི་གཉིས་པའང་ཡིན། བོན་གྱི་ཁྲ་
བརྒྱད་དུ་མཚན་སྟེ་ཆེ་བའི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ② ཁྲི་སྟོང་ལྟེ་བཅན་གྱི་སྟེ། སྟེ་སྟེ་
པའི་སྟེ་ཁྲི་བཅན་པོ། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་དེའི་སྟེ་ཆེ་བ་དང་། དེབ་དམར་དུ་དེའི་སྟེ་
གཉིས་པ་ཡིན་ཡང་ཆུང་དུས་ནས་འདས་ཞེས་དང་། དབྱིད་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྟེ་དབྱངས་སྟེ་སྟེ་
བཅན་པོ་དང་འདི་གཉིས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྒྱུ་ཀྱངས་ཡིན་པར་བཤད་དོ།
སྟེ་གུ་དགོན། བྲག་དཀར་ཁྲ་མའི་སྟོབ་བརྒྱད་གྱི་རོ་མོ་འགས་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་སྟོན་ཅམ་དུ་

བཏུབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོ་དེ་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ནུ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལུ་གུ་ལུང་། བཀ་ཆེན་རྟ་ཡ་རྟ་རས་བྱག་བཏུབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱོད་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་པོ་དང་རྫོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་རྟ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལུ་གེ་ཟས་ཀྱི་འཆོ་བ་དབུལ་བའི་དུས་སྐབས། ཐན་པ་འགོག་སྒྲུབ་པར་བརྟེན་ཡུན་རིང་ཆར་པ་ས་
བབ་ཀྱང་ཡུལ་ལུང་ལ་ལུ་གེ་བྱུང་མེད། ལུ་གེའི་སྤྱིང་ལ་རྒྱ་ལྷག་གཟའ་རོའི་སྤྱང་ལ་རྒྱང་ཀྱི་ག
ལུ་གེ་བསྐྱེད། [མདོན] ཐན་པ།
ལུ་གེ་ལངས་པ། ཟས་གོས་ཀྱི་འཆོ་བ་དབུལ་བ།
ལུ་གེའི་ཉམས་ཉེས། བཟའ་བཏུང་མེད་པའི་སྤྱག་བསྐལ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་བ།
ལུ་འགམ། མཐའ་དང་ཉེ་འགམ། སྤྱིང་ཐན་ཀྱི་ལུ་འགམ་དུ་རྩ་བུ་མང་པོ་ཡོད།
ལུ་འགམ་དབུང་འཇལ། སྤྱིང་སྤྱང་འཕྱལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྤྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྤྱད་དུ་marginal check ཟེད།
ལུ་འགམ་ཆེད་སྟེ། སྤྱིང་སྤྱང་འཕྱལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྤྱད་དུ་marginal test ཟེད།
ལུ་འགམ་ཞིབ་སྤྱད། སྤྱིང་སྤྱང་འཕྱལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྤྱད་དུ་marginal check ཟེད།
ལུ་ཙོར། [རྟིང] ① རུབ། ② ཁ་གཏོང་བ། ③ སྤྱད་ཙོར་སྤྱོད་པ།
ལུ་ཙོར་ཆ། [རྟིང] སྤྱད་ཙོར་ཆ།
ལུ་ཙོར་ཚུགས་མེད། [རྟིང] རོ་ཆ་མེད་པ།
ལུ་ཚ། འབྲི་ཚུའི་ཡན་ལག་ཅིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཡུལ་རྩུ་པོ་དེ་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
ཀྱི་རྩ་སྟོད་རྫོང་དུ་ཡོད།
ལུ་ལྡང་རིགས་ལ། ལུ་ཟེ་ལྡང་གྲུ་དང་། བ་ལྷ། ལྡོང་རོས། ལུ་ལྡང་དཀར་པོ། ལུ་ལྡང་ནག་པོ་བཅས་
ལྡེང་བསྐྱས་མིང་སྟེ། གྲང་བ་མིའི་ཉེ་མ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱིས་མཛད་པའི་རི་བོ་མ་ལ་ཡའི་

དཀའ་འབྲེལ་ལས། ལུ་ཟླ་ལྷང་གྲུང་དེ་བཞིན་དུ། བ་སྒྲ་ལྷོང་རོས་ལུ་ལྷང་དཀར། འག་པོ་ལྷང་
གྲུ་རིགས་ལྷོ། ཞེས་སོ།
ལུ་ཉིག [ལེགས] རིན་པོ་ཆེའི་བྲེ་བྲག་ཕྱོལ་བ་ཅན་ཉེ། འང་གསེས་ལུ་དབྲེ་ན་རིགས་ལྷག་མཆིས།
རོ་བསྐྱ། ལུ་རྩེས་བསེལ། ལུས་བས་སྒྲང་སྒྲོན་གསོ། ཅ་དཀར་གྱི་ནད་སེལ། དུག་ནད་ལ་ཕན
ལུ་ཉིག་སྐྱེ་གནས། ཉ་བྲིས་གྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག
ལུ་ཉིག་ལྷག་ཁོག [ཡུལ] ལྷང་པོད་གྱི་ལྷམ་གྱི་མགོ་རྒྱ་ཞིག
ལུ་ཉིག་ཐེང་བ། ལུ་ཉིག་སྐར་ལ་བརྒྱས་པ།
ལུ་ཉིག་འབྲུ། རིན་ཆེན་ལུ་ཉིག་གི་དོག་པོ།
ལུ་ཉིག་མ། [མདོན] ཉ་ལྷེ་བས།
ལུ་ཉིག་ཆེས་བྲ། ལྷག་ཚུགས་ཉེ་ཆེས་བྲ་རྒྱ་བ་སྐར་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག
ལུ་ཉོ་བ། ལུ་ལྷོ་བ་དང་འབྲ།
ལུ་ཉིག་བཅན་པོ། རྒྱལ་པོ་ལུ་ཉིག་བཅན་པོ་དང་མི་གཅིག་ཡིན།
ལུ་ལྷར། ལྷར་རྒྱན་ལྷར། དེ་རིང་གི་ལས་ཀའི་ལུ་ལྷར་སང་ཉིན་ཡང་བྲེད་དགོས།
ལུ་ལྷོ་བ། ལྷོ་སྒྲིང་བའི་སྐར་པོ།
ལུ་སྟེགས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྐུ་བས་གནས་ལུ་མི་འཛིན་ཞིང་ལྷ་བ་བཀར་བཀྲགས་གྱི་བྲག་རྒྱ་
བཞེ་ཁས་མི་ལེན་བའི་ཆོས་ལུགས་མཁན།
ལུ་སྟེགས་གྱི་སྟོན་བ་དུག་སྟོན་བ་རྩོགས་བྲེད་དང་། གནག་ལྷས་གྱི་བྲ། ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ཅན། མི་
ཕམ་སྐྱའི་ལུ་བ་ཅན། ཀ་ཉའི་བྲ་ལོག་ཅན། གཅེར་བྲ་བ་གཉེན་གྱི་བྲ་བཅས་དུག་ཡིན།
ལུ་སྟེགས་གྱི་སྟོན་བ་དུག་གསུམ་བཅོ་བརྒྱད། རྟོག་གི་བ་དུག་རྩེས་ལུ་སྟོགས་བ་དུག་སྟོམ་བར་
འབྲུག་བ་དུག་དེ་ལས་དང་པོ་ནི། ༡ ཀུན་ཏུ་རྒྱ། ༢ གནག་ལྷས་གྱི་བྲ། ༣ སྐྱ་འདོད་གྱི་བྲ། ༤
ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ཅན། ༥ མི་ཕམ་སྐྱ་ཡི་རལ་བ་ཅན། ༦ གཅེར་བྲ་བ་གཉེན་གྱི་བྲ་སྟེ་དུག་གོ
གཉིས་པ་ནི། ༧ བས་ཐེ་རྒྱ་རྒྱལ། ༨ བས་ཐེ་བཟང་ལྷན། ༩ བས་ཐེ་གཞལ་འདེགས། ༡༠ བས་
ཐེ་ཆངས་བའི་ཆོ། ༡༡ བས་ཐེ་བསྐྱའི་སྟོན་པོ། ༡༢ བས་ཐེ་དཔར་པོ་སྟེ་དུག་གོ་གསུམ་པ་ནི།

༡༣ བདེ་བྱེད་ཀྱི་བྱ་ལྷག་སྟོང་། ༡༤ སྤྱ་ཅལ་ཤེལ་གྱི་བྱ་རིང་འཕུལ། ༡༥ ཀུན་ཏུ་རྒྱ་རབ་
བཟང་། ༡༦ བཅ་ཟེ་བྱེད་ཀུན་རྒྱལ། ༡༧ སྤེང་རྒྱལ་འོད་སྤང་རལ་བ་ཅན། ༡༨ བར་སྤོང་ཉོན་
མོངས་མེད་དང་བྱག་གོ

སྤྱ་སྤྱེགས་ཅན། ཕྱི་རོལ་བ།

སྤྱ་སྤྱེགས་ཅན་ཞུགས་པ། སྤྱ་སྤྱེགས་པའི་ལྷ་བ་མ་དོར་བཞིན་དུ་བསྤེན་ཆོགས་སྤངས་ནས་ཕྱི་ནང་
གཉིས་ཀའི་གལ་དུ་འཆང་བའོ།

སྤྱ་སྤྱེགས་གཅེར་བྱ་པའི་དོན་དགྲ། སྟོག་གང་ཟག་སྟོམ་པ། དེས་པར་ཤ་བ། འཆིང་བ། ལས། སྤྱིག་
པ། བསོད་ནམས། ཐར་བའོ། དེ་ནི་ཆིག་གི་དོན་དགྲ་དང་དོན་གཅིག་གོ

སྤྱ་སྤྱེགས་རྟག་ལྷ་བ་བཅུ་གཅིག་གངས་ཅན་པ། ཆངས་པ་བ། བརྟ་སྟོང་པ། དེག་བྱེད་མཐའ་བ། གསང་
བ་པ། རྩབ་འབྲུག་པ། རྒྱལ་དཔོག་པ། ཞི་བ་པ། བྱེ་བྲག་པ། དེག་པ་ཅན་པ། ཟད་བྱེད་པ།

སྤྱ་སྤྱེགས་རྟོག་གོ་བ་བྱག་ ཀུན་ཏུ་རྒྱ། གནག་ལྷས་ཀྱི་བྲ། སྤྱ་འདོད་ཀྱི་བྲ། ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ཅན།
མི་པམ་སྤྲེའི་ལྷ་བ་ཅན། གཅེར་བྱ་བ་གཉེན་ཀྱི་བྱ་དང་བྱག་གོ

སྤྱ་སྤྱེགས་སྟོན་བ་བྱག་ ལྷ་ཀྱ་བྱབ་པ་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཆོགས་བྱེད་
དང་། གནག་ལྷས་ཀྱི་བྲ། ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ཅན། མི་པམ་སྤྲེའི་ལྷ་བ་ཅན། ཀ་ཉའི་བྱ་ལོག་ཅན།
གཅེར་བྱ་བ་གཉེན་ཀྱི་བྱ་སྤྱེ་བྱག་

སྤྱ་སྤྱེགས་པ། ཕྱི་རོལ་བ།

སྤྱ་སྤྱེགས་པ་གཉིས། ཆད་ལྷ་བ་དང་རྟག་ལྷ་བ།

སྤྱ་སྤྱེགས་པའི་ལྷ་བ་ངན་བ་བཅུ་བྱག་ བདག་འདས་པའི་དུས་ན་བྱུང་མ་བྱུང་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་མིན་
དང་། འདིག་རྟོན་རྟག་མི་རྟག་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་མིན་བརྒྱད་སྟོན་མཐའ་ལ་བརྟེན་བ་དང་། དེ་
བརྒྱད་མ་འོངས་པ་ལ་སྤྱར་བའི་ཕྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་བ་བརྒྱད་དེ་བཅུ་བྱག་

སྤྱ་སྤྱེགས་པམ་བྱེད་ཀྱི་མཆོད་རྟོན། ཆོ་འབྲུལ་མཆོད་རྟོན།

སྤྱ་སྤྱེགས་བྱེད་པ། མཛོན་ཤེས་ཐོབ་པ་དང་རྟོག་གོ་ལ་བྱང་བ་དུ་མས་རང་རང་གི་སྟོས་དབྱེད་ནས་
ཐར་བ་དང་མཐོ་རིས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དེ་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་གཉན་ཆོགས་ཀྱི་

[illegible]

ལྷ་འབྲེལ། ཞིང་ག་སོགས་འདིའི་མཐའ་དང་དེའི་མཐའ་པན་ཚུན་འབྲེལ་ཞིང་ཡོད་པ།
ལྷ་འབྲེལ་དེ་མོ། ལོ་རྒྱུས་སམ། ཡང་ན་དོན་རྒྱུན་ཞིག་གོང་འཕེལ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་མཆོན་པའི་སྒོ་
ནས་ལྷ་འབྲེལ་ཉེ་བྲེས་པའི་དེ་མོའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན། དེར་རྒྱུན་མཐུན་རང་བཞིན་དང་། ལོ་
རྒྱུས་རང་བཞིན་གྱི་བྱེད་ཆོས་ལྡན་ཡོད། ལྷ་འབྲེལ་དེ་མོ་ཞེས་པ་དེ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་དུས་
འགོར་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། གཙོ་བོ་རྩིས་རིག་བཙུམ་བྱ་དང་། དམངས་ཁྲོད་སྤྱང་གཏམ། ལོ་རྒྱུས་
སྤྱང་གཏམ་སོགས་བརྗོད་བྱས་བྱས་ནས་དང་ཐོག་གཞི་འཛིན་པའི་དཔེ་ཆ་དེ་སྤྱིར་སྤྱད་བྱས་
རྗེས། གཞི་ནས་དེ་མོའི་ལམ་དུ་འགོད་པ་དང་། གནས་ཚུལ་དུམ་བུ་རེ་མཆོན་པའི་དེ་མོ་དེ་འབྲི་
དགོས་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་མདུན་དང་གནས་ཚུལ་གྱི་ལོ་རིམ་ལྟར་འགོ་མཐུག་མཐུད་ནས་འབྲི་
དགོས། སྤྱིར་བཏང་སྒྲགས་བཅད་ཀྱིས་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་དང་སྒྲུབས་འགར་ཆོན་ཁ་དང་པར་རིས་
བྱས་ཀྱང་འགྲིག།

ལྷ་མེད། རྒྱ་ཆེ་བའི་དོན། མཐའ་དང་མཆམས་མེད་པའི་དོན་ཡིན།
ལྷ་མེན། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྗེས་བསེལ། ལུས་པས་དུག་ནད་དང་། མཛེ་
ནད། ལྷ་མེད། བགས་ནད་སོགས་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བེ་ར་ཀ། ལྷ་མེན། རྩ་ལྷ་སྟེ།
རྒྱལ་པོ་འབྲེལ་བ། རྩ་ལྷ་སྟེ། རྒྱལ་པོའི་ཚད་པན། བེ་རྩ་ཀ་ཀ། རྣམ་གསལ་སྤྱིས་བཅས་སོ།།

ལྷ་མེན་མདོག་ཁ་དོག་སྟོན་གྱི།
ལྷ་ཆེ་དགོན། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་པ་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྩོད་ཁོངས་སྤྱི་ཡོད།

ལྷ་ཆོགས། ཞིང་ཁའི་མཐའ་མཆམས།
ལྷ་ཆོགས་ཅན། [མདོན] ཞིང་ཁ།
ལྷ་ཁྱེད། ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཐང་སྤུ་ཙུང་ལི་ཉིན། འདི་ཐང་ཤིལ་ཙུང་གི་བྱ་ཡིན། ཁང་
ཆིང་ལོ་དང་བོ་ལྷགས་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་༡༩༡ ནས་ལོ་བཞི་པ་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༤

བར་སྤྱིད་དབང་བཟུང་།
ལྷ་བཞི། དཛོས་པོའི་མཆོན་ཉིད་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་མི་འདྲ་བ་བཞི་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ལུགས་ཤིག་སྟེ།

འགག་ཏྟག་ཆད། ཡོད་མེད། ལྷང་སྟོང་སྟེ་སྟེ་སྟེ་བཞི། མི་ཡིན་ལ་པོ་མེན་པ། པོ་ཡིན་ལ་མི་མེན་པ།
དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་མེན་པ་ལྟ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་བཞི་ལ་ཟེར།
སྟེ་བཞི་སྟེ་འཕོག་གི་གཏན་ཚིགས། གཏན་ཚིགས་ཆེན་པོ་ལྗེ་ནང་གསེས། ལྟ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ལ་
དཔྱོད་པ་སྟེ་བཞི་སྟེ་བ་འཕོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཏེ། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ།
དོན་དམ་པར་ལྟ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་གཅིག་དང་དུ་མ་ཡང་མི་བསྐྱེད། ལྟ་དུ་མས་འབྲས་བུ་
གཅིག་དང་དུ་མ་ཡང་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བ་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་ཏྟགས་སོ།
སྟེ་ཟེ། ① ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་གཏེར་རྩས་ཤིག་དབྱེ་བས་དང་ཆེ་ཆུང་ངེས་མེད། དེ་ཡང་རང་བྱུང་
ནི་ཁ་དོག་མེར་དགའ། རོ་མངར་ལྷ་རྩེས་བོད། ལུས་པས་གདོན་ནད་འཛོམས་ཤིང་རྟག་ཁྲག་
སྐྱེས། བཟེ་སོགས་པགས་ནད་ལྷ་མེར་ནད་རིགས་འཛོམས། ② མི་སྤོང་བྱེད།
སྟེ་ཟེན་གཤོག་སྟེ་ཟེ་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་པ་ཆ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་གདོན་འཛོམས། ལྟོག་པ་འདུལ།
སྟེ་ཟེ་མིལ། ཞི་མི་ལན་གྱི་ཆོས་ལུགས་འཛིན་ལ་ཁག།
སྟེ་ཟེ་མེར་པོ། ས་སྐྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱེད་པ་ཆ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་གདོན་ནད་
འཛོམས། རྟག་དང་ལྷ་མེར་སྐྱེས། བསེ་བྱི་ཞི་བ་དང་། དཔུལ་ཆུང་དུག་འདོན་པར་བྱེད་པའི་
རྩས་རིགས་ཤིག།
སྟེ་པ། ལྟོ་སྐྱོན་ཞིག་པོ་བོད་སྟེད་བྱེད་དང་། སོན་པར་མན།
སྟེ་རེ། སྟོང་བཅན་བར་མེད་ལྟོ་ངོས་ཀྱི་རི་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་དེ་ཡིན།
སྟེ་རན། བཟུལ་བུ་པའི་སྟེ་རན། ཅོག་ཅེད་སྟེ་རན།
སྟེ་དུག་བཅན་པོ། ལུ་པ་པོ་སྟེ་དུག་བཅན་པོ་དང་མི་གཅིག་ཡིན་པས་དེའི་རྩས་ཐར་ལ་གཟིགས།
སྟེ་ལ་གསུམ། ལུ་པ་ཞེས་ལེགས་སྟེ་རེ་གྱི་རྟེན་ཡིན་ཏེ་བོད་རྟེན་དུ་ཅ་བ་ཞེས་འཕྲུར་བ་དང་། འདིའི་
རྟེན་པས་ཀྱི་སྟེ་ལ་གསུམ་ནི་ཅི་ཉ་ག་དང་། སི་ཕི་ལིང་། ལྟེ་ར་སྟེ་ལ་གསུམ་གྱི་ཅ་བ་ལ་ཟེར་བར་
སྟེ་སྟེ་སངས་རྒྱུ་ལྟེ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་པའི་སྟོན་ལས་གསུངས།
སྟེ་སྟེ་པ། [རྟེན] སྟེ་རེ།
སྟེ་གསུམ་སྟེ་མེད་པ་རྒྱུ་ཆོག

ཐུག་སྐྱོ། [ཆིང] གཡོ་ཐོག་གཞན་གྱི་ཐུག་སྐྱོས་རང་ཉིད་བསྐྱ།
ཐུག་སྐྱོ་བྱ་ནས། [ཆིང] གཡོ་སྐྱ། ཐུག་སྐྱོ་བྱ་ནས་ཚུང་བར་བྲ།
ཐུག་གྲ། [ཡུལ] ཐུག་རོན་ནས་འང་གྲ།
ཐུག་གཏམ། བྱིས་ནང་དུ་རྒྱ་ལོར་ཡོད་བཞིན་དུ་ཁ་ནས་སྤང་གཏམ་མང་པོ་བཤད་བའོ།
ཐུག་པ། ① [ཐ་མི་དད་པ] འུ་ཐུག་པའམ་ཐབས་ཟད་པ། ཡིད་ཐུག་པ། གཉི་ཐུག་ ② ཐུ་རིགས་
ཐ་བའི་མིན་བྱ་སྤེལ་ཟེར་བ། བོས་ཐུག་བལ་ཐུག་
ཐུག་འབྲ། སྒྲིག་རྒྱུ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་worm ཟེར།
ཐུག་མ། འབྲ་ཐུག་པ།
ཐུག་ཟ། རིམ་གྱིས་ཉམ་ཐ་བྱེད་པ། མངའ་བདག་ནང་ཁུལ་དུ་པན་ཚུན་ཐུག་ཐ་བྱེད་པ། རྒྱལ་ཁབ་
གཞན་གྱི་མངའ་ཁོངས་ས་ཆར་བཅན་འཇུག་ཐུག་ཐའི་སྤྱོད་པན་བྱེད་པ།
ཐུག་ཐོས་རང་བཞིན་གྱི་བསྐྱ་བཞོལ། དར་བུལ་ཤིང་གི་ཡལ་ག་ཐ་བ་བཞིན་དུ་དལ་པོའི་སྒོ་ནས་
བསྐྱ་བ་དང་བཞོལ་སྤྱོད་བྱེད་པ།
ཐུག་རི། རྩ་ཤིང་སོགས་པན་ཐོགས་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་མེད་པའི་རི།
ཐུག་ཤ ཐོག་ཐུ་གེས་ཤི་བའི་ཤ་ལ་ཟེར། ཡུལ་སྐྱད་ལར་ ཐུག་རྗེད་ཡང་ཟེར།
ཐུག་ཤི ཐུ་གེས་ཤི་བ། གངས་ཆེན་བབ་སྟེ་ལོར་བྱུགས་རྣམས་ཐུག་ཤི་ཐེབས་པ།
ཐུང་ག་ནག་མོ། འབྲ་ཞིག་གི་མིང་།
ཐུན་བསྐྱལ། སངས་རྒྱས་མི་འབྱོན་པའི་བསྐྱལ་བ།
ཐུན་ཁ། ཚོན་སྒྲ་ཚོགས་འབྲེས་སྤྱོད་བྲས་པའི་ནང་དུ་སྐྱག་ཆ་བསྐྱེས་པ་ཡིན་ན་ཐུན་ཁ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།
ཐུན་ཁང་། ① ཐུན་པའི་ཁང་བྲ། ② ཐུན་ནག་ འོག་ཁང་ཐུན་ཁང་གི་ནང་དུ་སྒྲོན་མེ་ཞིག་སྤར་བ།
ཐུན་ཁོད། ཐུན་པའི་ནང་།
ཐུན་གླིང་། ① ཉི་འོད་གྱིས་མི་བྲབ་པའི་ས་ཆ། ② ཚོས་ལུགས་པས་བཤད་པའི་ཚོས་མི་དར་པའི་གླིང་།
ཐུན་ཅན། ① སྒོ་མིག་བད་ཀན་གྱིས་འགགས་ནས་ལུང་བ་མང་ཞིང་དབུགས་མི་བདེ་བ་ཞིག་ ② སྤྲ་

གཅན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

ཐུན་འཛོམས། [མདོན] ① རྒྱ་བ། ② ཉི་མ།

ཐུན་འཛོམས། ཐུན་པས་མགོ་འཛོམས་པའམ། མི་གསལ་བར་གྱུར་བ། རྒྱང་དོར་གྱི་བྲ་གཞག་ལ་
རྒྱོ་ལྗོངས་ཐུན་འཛོམས་སུ་གྱུར་བ།

ཐུན་དོ། ཐུན་པའི་ནང་ཆོད་ལྟའི་ཆེད་འཕངས་པའི་དོ། འག་ཕྱག་ལ་ཐུན་དོ་གཅིག་འཕངས་ནས་
སྤྲུབས་ལམ་རིང་བྱུང་གི་ཆོད་ལྟ་བ།

ཐུན་ནག་ནག་ཁུང་། ཐུན་ནག་འདོམ་འཇལ།

ཐུན་ནག་དགོན་བ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་མེ་ཉོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཐུན་ནག་མདའ་འཕེན། དཔེགས་ཡུལ་མི་མཐོང་བར་བྱ་བ་སྦྲུབ་པའི་དཔེ།

ཐུན་ནག་སྒར་ཉུལ། ནག་ཁུང་དུ་ལག་པ་ཡུལ་ཡུལ་བྱས་ཏེ་དངོས་པོ་འཆོལ་བ་ལྟར་ཆ་མེད་རྒྱས་
མེད་ཀྱི་ལས་ཀ་རྣམས་ཆོད་དཔག་གིས་བྱེད་པའི་དཔེ། ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ལས་འགན་གསར་བ་

རྣམས་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ལས་ཐུན་ནག་སྒར་ཉུལ་ལྟར་བྱེད་མི་རུང་།
ཐུན་བ། གཞུགས་མི་སྤྱང་བར་བྱེད་པའི་ཁ་དོག་ནག་པོ། དཔེར་ན་མཆན་མོ་ལྟ་བུ་ནང་ན་ཡོད་པའི་

གཞུགས་མིག་ལ་སྤང་མི་བྱུབ་པའོ། ཐུན་པ་སེལ་བར་སྒྲོན་མེ་དགོས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་
ཀྱན་ཁེབས་དང་། ཁེབས་པ། མཁའི་པགས་པ། སྤྲིབ་པ། ཉིན་མཐར་བྱེད། ཉིན་མོའི་སྒོ་དང་།

འཕེབས་པ། རྫོང་བྱེད། སྤང་མེད། མི་མདོན་པ། མི་སྤྱང་བ། མི་གསལ་བ། ཐུན་འཕྲིགས། ཐུན་
ནག་སྤྲག་བུམ། མཆན་མོའི་གོས། རབ་རིག་ཤེ་ཐུན་བཅས་སོ།

ཐུན་པ་ཅན། [མདོན] ① སྤྲ་གཅན། ② མཆན་མོ།

ཐུན་པ་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ། འདི་ནི་ང་རྒྱལ་ལ་གསུམ་བུ་པའི་གཞན་གཉིས་ཀའི་འཇུག་བྱེད་དོ། དེ་
ཡང་དཔེར་ན། བྲམ་ཟེ་ཁྱོ་ཀ་གཅིག་ལ་རྒྱང་མ་བྲམ་ཟེ་མོ་ཞིག་དང་དམངས་མོ་ཞིག་སྟེ་གཉིས་

ཡོད་ལ། བྲམ་ཟེ་མོ་ལས་བྱ་བ་ཅུ་གཅིག་བཅས་ཤིང་། དམངས་མོ་ལས་བྱ་ལྔ་བཅས་པ་ལྟ་བུ་
སྟེ། དེ་ལས་བྲམ་ཟེ་མོ་ནི་སྤྱིང་སྟོབས་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་དང་། བྱ་བ་ཅུ་གཅིག་ནི་དབང་པོ་བཅུ་

གཅིག་ལྟ་བུ་དང་། དམངས་མོ་ནི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་དང་། བྱ་ལྔ་ནི་དེ་ཅམ་ནི་

ནམ་པར་འགྲུར་བ་ཅན་གྱི་ར་རྒྱལ་དང་། ལུ་ལུ་ནི་དེ་ཙམ་ལྟ་ལྟ་བུ་ལོ། བཅ་ཟེན་ཅི་ཅི་ཅི་ཅི་
ར་རྒྱལ་དང་། རྒྱུ་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བརྟེན་སའམ་འབྲུག་ས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཟེར།
ལུན་པ་བྲག་པོ། དུར་ཁྲོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས།
ལུན་པ་ལུན་ནག། ལུན་པ་ཤིན་ཏུ་ནག་པ། ལུན་པ་ལུན་ནག་གི་དུས་སྐབས་དང་བསྐྱེད་ཏེ་དག་པོར་
མཆན་འཐབ་བྱེད་པ།
ལུན་པའི་དགྲ། [མདོན] ཉི་མ།
ལུན་པའི་མདའ་འཕེན། དགག་པ་རྒྱབ་ལུལ་གྱི་དོན་གསལ་ཁ་མ་བྱས་པར་རང་བློར་རྒྱལ་དུ་
དགག་པ་བརྒྱབ་པའི་དོན་ཏེ། འོལ་ཆོད་ལུན་པའི་མདའ་འཕེན་བྱེད་དེ་ལྷན་ལྟ་བུ།
ལུན་པའི་ཟ། ལུས་ཀྱི་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག།
ལུན་པོ། ལུང་པའི་ཁྲོག་ཕྱོགས། ལྷང་ལམ་ལུན་པོ། བཀས་བཀོད་བརྒྱད་འཛིན་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་ལུན་པོ།
ལུན་སྤྲུལ། [རྟེན] ལྷན་གཏམ་སྤྱི་པའི་དག ལྷ་བདོལ་དང་ལུན་སྤྲུལ་བསྐྱེད་ནས་གང་བྱུང་དུ་བཤད་པ།
ལུན་པ། ལྷ་གསེས་མ།
ལུན་རུབ། ས་རུབ་པ།
ལུན་རུབ་མ་རུབ། ས་སྤེལ་མ་སྤེལ།
ལུན་ལམ་སྤོང་བ། ལྷིག་ལས་སྤངས་ནས་དཀར་ཕྱོགས་ལས་ལ་འབྲུག་པ། ཡང་ན་ལུན་དོར་གསལ་
ལེན་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
ལུན་སེལ། [མདོན] ① སྤོན་སེ། ② ཉི་ཟླ།
ལུན་སྤེལ། མཆན་མོའམ་ས་རུབ་པ།
ལུན་སྤེལ། ལུན་སྤེལ་དང་འབྲ།
ལུན་སྤོས། [མདོན] ཉིན་མོ།
ལུ་ལུ། [རྒྱ] ས་ཞིང་ཆེ་ཆུང་གི་ཆད།
ལུར། ལུ་ཡིག་ལ་ལ་དོན་གྱི་ར་རྒྱུར་བ་དཔེར་ན། ཞིང་གའི་ལུར། དེ་ལུ་ལུར་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དང་། ལུར་
སྐམ་མམ་གྱི་རིལ་སོགས་ཁ་ནང་དུ་ལུར་ལུར་བྱེད་པ་དཔེར་ན། རང་སྐལ་དོ་ཡིན་ཡང་ལུར་

དགོས་ཐེང་བ་ལྟ་བུ།

ལུང་གོང་། ① ཁའི་འགམ་བ། ② ཡ་ཁུང་ཡང་ཐེང་ཏེ་ལུང་འགམ་གྱི་གོང་དུ་ཡོད་པའི་གཤོང་བུ།
ལུང་གོང་འཕར་ཅ། མགོ་བའི་ལུང་འགམ་གྱི་སྤྱིན་ཚང་གཡས་གཡོན་གྱི་འཕར་ཡོད་པ་དེའི་མིང་།
ལུང་གོང་གཤོང་ས། སྤྱིན་མའི་ཕྱི་ལུང་དང་ན་པའི་བུ་གའི་ཐད་བར་གྱི་རུས་པ་གོང་གོང་དེའི་མིང་།
ལུང་ཐུག་མཐར་ཐུག་གི་བར་རྒྱུང་།

ལུང་འདུག་ [རྒྱུང་] ལུ་སྟེགས།

ལུང་བ། [ཐད་དང་] མོ་མ་བརྒྱབ་པར་བཅའ་བ། ལུང་སྐྱམ་ལུང་བ། ལུས་པ་ལུང་བ། བྱེ་རིལ་ལུང་བ།
ལུང་ལུང་ [ཡུལ།] ① ཏ་ཤེལ་གྱི་ཡ་མཚུའི་ཤ་རིལ་མོ། ② ཁས་ལྷན་རྒྱབ་ཚུལ།
ལུང་མཛོག་ [ཡུལ།] ཁ་ཚུར་རམ་མཛོག་མགོ་ཁྲ་གས་ནང་གི་ལུང་མཛོག་ ལུ་ལུང་ནང་གི་ལག་ཤེད།
ལུང་མཛོག་གཞུས་པའི་རྣམས་སྟོན། ཁ་ཚུར་རམ་མཛོག་མགོ་གཞུས་ནས་རྣམས་སྟོན་ཐེབས་པ།
ལུལ། ལུལ་པོ་སྟེ། ལྷང་པོ།

ལུལ་ལྟོ་བ། ལུ་ལྟོ་བ་དང་འདྲ།

ལུལ་ལུལ། དགའ་བ་དང་། སྟེགས་ཉམས་ཀྱི་གད་མོ་རྒྱང་རྒྱང་དགོད་པའི་རྣམ་པ། བཞིན་རས་འཇུ་མ་
ལུལ་ལུལ།

ལུས། ལྷུན། ལས་ཀ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པའི་ལུས་མ་ཐུད་ནས་བྱེད་དགོས།
ལུས་ཁང་གསར། ས་ཆའི་མིང་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རམ་རིང་ཚོང་གི་བྱང་ཤར་རྒྱང་དུ་ཡོད།
ལུས་ཆེན་སངས་རྒྱས་རེན་ཆེན། གཙང་ཁོར་དགོན་ཨེ་ཤི་ཆོས་ལུན་གྱི་གདན་རབས་བརྒྱད་པ་
ཡིན། བོད་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་བྱ་ལོ་༡༧༥༥ ན་ལོར་སྟག་མོ་སྤྱིང་སྤྱིང་སེམས་དཔའ་ཆེན་
པོ་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆན་གྱི་སྐུ་དཔོན་གྱི་སྤྱས་སུ་སྐུ་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པར་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ལས་རབ་རྟུ་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་ཉིད་བརྒྱད་པར་བྱུང་ཆེན་དགོན་མཆོག་སྟོ་
གྲོས་པ་ལས་བསྟེན་པར་ཚོགས། མདོ་རྒྱུད་རྒྱ་མཆོའི་པ་རོལ་དུ་སོན་ཏེ་མཁས་བཙུན་བཟང་
པོའི་ཡོན་ཏན་དཔག་རྒྱུ་མེད་པ་བརྟེན། དགྲུང་ལོ་རེ་གཅིག་པ་སྟེ་བོད་རབ་བྱུང་དགྲུང་པའི་ཆུ་བྱ་
ལོ་༡༧༩༡ ན་ལོར་ཨེ་ཤི་པའི་མི་འཇིགས་གདོང་ལུས་བཏེགས་པའི་ཁྱི་སྟེང་དུ་འཁོད་དེ་སྤ་

རྒྱུ་ཉིད་དང་བཅས་པའི་བཀའ་འབྲུམ་དང་། ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གཙང་ཁང་གི་ནང་དུ་གདུང་ཆ་
བཞུགས་པའི་མཆོད་རྟེན་ཆེ་བ་གསེར་གྱི་སྤྲུམ་པ་དང་། དགོན་པའི་གཤམ་དུ་བྱི་རྟེན་བདེ་
གཤམ་གསུམ་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད། དེ་དེ་ལ་ཡང་གསེར་གདུགས་གསེར་རྟོག་དང་བཅས་པ་རྣམས་
ལོ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་གྱི་ནང་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བྱུང་སྟེ་རབ་གནས་རྒྱུད་སྟེ་དང་མཐུན་པར་
མཛད། སྐྱ་གདུང་རིང་བ་སྟེ་བྱུང་བ་རྣམས། གསེར་སྐྱ་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་ཀར་བཞུགས་ཤིང་།
ལྷག་མ་གདུང་ཐམ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ་སྒྲིལ་བའི་བདུན་བཏབ་ནས། བྱེད་བདེ་གཤམ་གསུམ་
མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་དང་གཙང་ཁང་གི་འབྲུམ་པའི་ནང་དུ་བཞུགས། བྱེད་གསེར་ལ་སོགས་པའི་
ན་བཟའ་ཚན་དུ་བྱས་ཏེ། ཐུགས་སུ་དད་པའི་རྟེན་དུ་བྱིན་པར་མཛད་དོ། ། མེ་བྱི་ལོར་ཁོར་ཆེན་
སྐྱ་གཤམ་གསུམ་པ་ནས་ལྷགས་སྤྲུལ་ལོའི་བར་གདན་ས་ལོ་ལྷ་མཛད། ལྷགས་སྤྲུལ་ལོའི་ཆོས་
ལའོར་དུས་ཆེན་ཉིན་ནས་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོས་གདན་ས་མཛད་རྗེས་སྤར་སྤྲུམ་
ཆེན་གདན་དངས་ཏེ་སྤྲུལ་ལོའི་སྟོན་ནས་རྟ་ལོའི་དབྱིད་བར་བཞུགས་ནས། ཐུགས་ཀྱི་དགེ་
འདུན་སྟོང་པ་ལྷག་ཙམ་འདུས་པ་ལ་གསུང་ངག་ལམ་འབྲས་གསུངས་པས་མཆོན་སྤྱིར་ལམ་
འབྲས་ཆར་ཉེར་དགུ་ཙམ་གསུངས། དེ་ལྟར་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་བྱིན་ལས་ཀྱིས་སྟོབ་ཆོགས་
མཐའ་ལས་བ་ཡོད་པ་རྣམས་ཐར་ལས་ཤེས་པར་བྱ། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ རྟེན་དབྱང་ལོ་གྲ་
གསུམ་པ་ལ་སྤྲུམ་བསམ་གཏན་སྤྲུག་དུ་བདེ་བར་གཤམ་གསུམ་སོ།

མེ། ① འབར་བྱེད་དམ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་མེ། གསེར་ས་ལེ་སྤྲུམ་མེ་ལ་མི་སྐྱག་ མེ་འབར་བའི་སྤང་
ལ་ཤིང་བཤགས་པ། མེས་འཆིག་མེར་གདུགས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་འཁྱོག་འབར་དང་། ལྷ་
ཡི་སྤྱེ་གནས། དག་བྱེད། དུ་བའི་རྟོག་ལྷན། རོར་ལས་རྒྱལ། མི་ལྷན་རའི་བྱ། འབར་བའི་ལྷ་
ལྷན། འབར་བྱེད། སྤྱིན་སྟེག་ལག་པ། གཙུག་སྤྱད་ཙན། གཙང་བྱེད། རྟེ་མོ་ཙན། འོད་ཀྱི་ཤིང་
རྒྱ། ལྷང་གི་ཐོགས་པོ། ལམ་ནག་ཞུགས། ལུས་མ་བསྐྱུང་། ཤིང་ལས་འཕེལ་བཅས་སོ།

② [མདོན] ༡འཇམ་གླིང་ལྟོ་ཐུགས་ཀྱི་རྟ་གདོང་མེ་དང་། ཁྱིམ་གྱི་ཉི་མ་དང་། བསྟེག་བྱ་ཐ་བའི་
མེ་སྟེ་མེ་གསུམ་ཡོད་པས་གངས་གསུམ་མཆོན། ༢ [མདོན] མེ་འབྲུག་ལོ།

མེ་ཀོང་། མེ་དབྱང་ཆེན་པོའི་དོན། དཔེར་ན། འབྲུགས་ནས་བྱས་ཉན་མི་འདུག་ མེ་ཀོང་ཞིག་བཏང་

ནས་འདེད་གོས།

མེ་རྒྱུ་གྱི་སྒྲིང་དན། མེ་ཤོར་བ་དང་རྒྱན་མ་ཤོར་བའི་གཏམ་སྒྲིང་དན་པ།

མེ་སྐམ། མེ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་སྐམ་པ།

མེ་སྐར། ① མེ་སྐྱལ། ② མེ་ཁམས་ཀྱི་སྐར་མ།

མེ་སྐར་བདུན། བ་ཉེ་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་བྱུག་མཆུ། བྲ། ལྷམས་སྟོད། ས་ག་རྣམས་སོ།།

མེ་སྐོར། [སོག] བག་མ་ལེན་ཐབས།

མེ་སྦྱིད་ཡ་མོན། དེང་སྐབས་ཤོད་སྒྲིང་སྐྱ་ས་ཤོང་ཁྱེར་དོ་སེང་གེ་ལམ་དུ་ཡོད་པའི་ཤོད་སྒྲིང་ས་
མང་ཆོགས་སྒྲུ་ཅལ་ཁང་གི་མདུན་རོམ་སུ་ལྷ་དུས་མེ་རྟོག་སྦྱེད་ཆའ་ཞེས་པའི་ལྷང་གསེབ་དང་
མེ་རྟོག་ལྷམ་ར་ཡོད་པའི་ས་ཆ་དེ་དག་སྡེ་དཔོན་དགའ་བཞི་བའམ་དོ་རིང་ཞེས་པས་དོ་དམ་
བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བར་སྐོར་གྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་དོ་རིང་གི་ཁང་པའི་ལྷོ་རོམ་སུ་ཨམ་
བན་གྱི་སྦྱ་སྒྲིང་དམག་མི་སྟོད་ས་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ས་བརྩེས་བརྒྱལ་སྡེ་སྦྱ་སྒྲིང་དུ་ཨམ་
བན་གྱི་ཡ་མོན་གསར་རྒྱལ་བྱས་ཤིང་། དེ་གར་མེ་སྦྱིད་ཡ་མོན་ཞེས་འབོད།

མེ་སྦྱེས། ལྷ་དབང་ལྷུག་གི་བྱ་རྒྱུང་བ་གཞོན་རྒྱ་གདོང་བྱུག་གི་མིང་སྟེ། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་སྤར་ལྷ་
དབང་ལྷུག་དང་ལྷ་མོ་ལྷ་མ་སྟོམས་འཇུག་བྱེད་དུས། མེ་ལྷ་ན་རེ། ས་བོན་ལྷ་མའི་མངལ་དུ་
སོང་ན་བྱ་ཤིན་རྒྱ་རུངས་པ་ཞིག་འབྱུང་བས་མ་བཏང་ཞིག་ཟེར། དེ་ནས་ས་བོན་ས་ལ་སོ་བ་
དང་། ལྷ་མ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་སེམས་མ་རོམས་པར་བརྟེན་མེ་ལྷ་ལ་ཁྲིས་ནས་ས་བོན་ཁྲིད་ཀྱི་
མངལ་དུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྟོན་ལམ་བཏབ་པས་མེ་ལྷ་ལ་མངལ་ཆགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
བས་ན་མེ་སྦྱེས་ཟེར།

མེ་སྦྱོགས། མེ་སྒྲུག་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོགས།

མེ་སྦྱོན། མའི་གཞོད་འཆོ། སྟོད་ཁང་ལ་མེ་སྦྱོན་ཤོར་བ།

མེ་དཀྲུག་གོ་ཡོག་ཤིང་བྱའམ་ལྷུགས་རིགས་ལས་བཅོས་པའི་ཁྲིམ་བྲ།

མེ་ཁང་། ཐབ་ཆང་།

མེ་ཁམས། ① ཆ་ཞིང་སྟེག་པའི་རང་བཞིན་ཅན། ② ཁམས་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་ཁྲག་མེ་ལྷགས་མེ་དོ་སྤྲ་བ་བཅས་ལྷག་སྒོད།

མེ་ཁེབས། ཐབ་དང་མེ་པོར་ཁོག་ལྷིང་སོགས་ཀྱི་སྤྲེང་དུ་གཡོག་བྱེད་ཅིག

མེ་ཁྲིམ། མེ་ཐལ་འདོན་སྤྲ།

མེ་ཁྲིར། འབྲུའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྐྱར་སྒྱུད་དང་། མཁའ་སྤང་དོ།

མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོ། འདིར་མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་ནི་བོད་ཀྱི་དུས་འཁོར་ལུགས་ཀྱི་གངས་རྩེས་

ཀྱི་ཐ་སྤྲད་ཅིག་རེད། དེ་ཡང་མེ་ཞེས་པ་གངས་གསུམ་དང་། མཁའ་ཞེས་པ་ཐིག་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་

པ་བཞི་ལ་ཟེར། དེ་བསྐྱེམས་པས་༧༠༣ཡིན། འོན་ཀྱང་༧༠༣ཀྱི་དོན་གང་ཞེན། འདི་ནི་དུས་

འཁོར་གྱི་གཞུང་བོད་དུ་དར་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ལོ་གངས་ཞིག་ཡིན།

དབའ་པོ་གཙུག་ལག་གྲེང་བས་མཛད་པའི་རྩེས་འབྲེལ། རིན་ཆེན་གཉེར་མཛོད་སོགས་མཚུར་

ལུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲེལ་སྒྲིལ་ལྟར་ན། སྤྱི་ལོ་༧༩༧པའི་ཤིང་སྤེལ་ལོར་རིགས་ལྷན་བཅུ་

པ་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་རྒྱལ་ཁྲིའ་འཁོད་པའི་ལོ་དེར་རྒྱ་གར་ལུབ་སྤྲུགས་ཁ་མ་དང་། མོ་གོ་ལ། ལ་

སོགས་པའི་ལུའ་དུ་ལྷ་མོ་མ་ཉ་མ་ཉིད་ཐམག་པོར་ཉེ་ཁ་ཆེད་ཆོས་ལུགས་དར་སྤེལ་བཏང་། དེ་

ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་གྲགཉིས་འདས་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༠༠༧ལོར་རིགས་ལྷན་རྒྱལ་དཀའ་བསྐྱེད་རྒྱུ་

དུ་བསྐྱར་པའི་བྱེད་རྩེས་ལྷག་བཞེས་མཛད་པས་རྩེས་གཞི་ལྷག་ དེ་ནས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་

གཅིག་འདས་པའི་སྤྱི་ལོ་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༠༡༧ལོར་དུས་འཁོར་བོད་སྤྲད་དུ་བསྐྱར་ཞིང་བྱེད་

ལུབ་ཀྱི་རྩེས་ཉམས་པ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བ་རེད། དེས་ན་འདི་རྒྱ་གར་དུ་ལྷ་མོ་ཉིད་ཐམག་པོར་

ནས་ནང་པའི་བསྐྱར་པ་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན་པ་ནས། སྤྲེང་ཡང་དུས་འཁོར་གྱི་བསྐྱར་པ་བོད་ནས་

བསྐྱར་དར་བྱུང་བའི་བར་ལ་ལོ་གངས་༧༠༣འདས་པ་ལ་མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོའི་འདས་ལོ་ཞེས་

ཟེར། སྤྱི་ལོ་༡༠༡༧ལོར་རབ་བྱུང་དང་པོའི་འགོ་ཚུགས་པ་ནས་བོད་དུ་རབ་བྱུང་བཅུ་སྐེལ་བྱུང་

བ་རེད། ལུག་ལུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། རིགས་ལྷན་རྒྱལ་

རབས་བཅུ་པ་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་རྒྱལ་ལོ་བརྒྱ་དང་གྲགཉིས་ཁྲིའ་བཞུགས་པ་དང་། རྒྱལ་རབས་

བཅུ་གཅིག་པ་རིགས་ལྷན་རྒྱལ་དཀའ་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་གཅིག་ཁྲིའ་བཞུགས། དེ་གཉིས་ཀྱི་

ཁྲི་བཞུགས་ལོ་གངས་བསྐྱེམས་པས་༧༠༣ཡིན་པར་འབྲེལ་སྒྲིལ་འདུག

མེ་འཁོར། ① ལྷགས་ལམ་ཐོག་གཏོང་བའི་འཁོར་ལོ། ② མཆོད་མེའི་སྒྲེང་དུ་བརྩྭགས་པའི་མ་ཆེའི་

འཁོར་ལོ་རང་འགྲུལ་ཅན།

མེ་འཁོར་འཛིན་ཡིག་གིས་བསྐོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་མེ་འཁོར་སྒྲེང་བའི་སྒྲོང་ཐོག་དབང་རྟགས་ཀྱི་ཡི་གེ།

མེ་འཁྲེལ། ཐིན་བུ་མེ་འཁྲེལ་གྱི་མིང་སྟེ། ཉི་མའི་བྱང་ན་མེ་འཁྲེལ་བཞེན་ལྟ་བུ།

མེ་གྲུང་ལོ། དུད་པ་དང་ཐལ་བ་ཉུང་བའི་མེ།

མེ་ཁྲོགས་ལྷགས། ཉག་ཅིས་ལྷགས་ལྷགས་ཀྱིས་མེ་གསོ་བས་མེའི་ཁྲོགས་ལྷགས་ཀྱིས་ཡིན་པའི་

བཤད་ཚུལ།

མེ་རྒྱབ་མཁན། ཁང་གཞིས་ནགས་ཚལ་སོགས་ལ་གང་བྱུང་མེ་རྒྱབ་མཁན་གྱི་ཉེས་ཅན་པ། ཡང་

ན། མེ་རྒྱབ་ཉེས་ཅན་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

མེ་རྒྱབ་འཕྲོག་བཅོམ། སྲོད་དོན་ལ་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་དེ་ཞེས་བྱེད་པ།

མེ་སྒྲོགས། མེ་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཕེན་པའི་སྒྲོགས། དག་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁར་རྫོང་ལ་གཏད་ནས་

མེ་སྒྲོགས་བརྒྱབ་པ།

མེ་སྒྲོན། ① སྒྲོན་མེའམ་མར་མེ། ②[ཡུལ]མེ་སྒྲར་པ།

མེ་མགལ། མེ་ཡོད་པའི་ཤིང་དུམ།

མེ་འགོག་གྲང། སྒོག་གྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་

སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་firewall ཟེར།

མེ་དག་ཆུ། ཉག་ཅིས་ལྟར་རྒྱས་མེ་གསོད་པས་མེའི་དག་ཆུ་ཡིན་པར་བཤད།

མེ་ངར། མེའི་རྒྱས་ཤུགས་སམ་མེ་དབལ།

མེ་ལྷགས། མེ་རྩོད་དང་སྒྲུབ་སྒྲུར་ཉེ་མེ་སྒྲོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་

མེ་ལྷེ། ལྷབ་ལྷབ་ཏུ་འབར་བའི་མེ། ཁོང་ཁྲིའི་མེ་ལྷེ། གསར་བརྗེའི་མེ་ལྷེ། མེ་མང་འདུས་ན་བཞོད་

ཐབས་མང། ཤིང་བཤགས་མང་ན་མེ་ལྷེ་མཛོ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་འབྲུག་བྱེད་པ་དང་།

འབར་བའི་རོ་འཛིན། འོད་བགའི་ཡན་ལག་བཅས་སོ།

མེ་ལྷེ་འཁོར་ལོ། [ཡུལ] ལུས་ཀྱི་ཤ་བགས་ལ་རྩ་དང་རྩོང་འབྲུམ་ཐོན་པའི་གཉན་ནད་ཅིག་

མེ་ལྷེ་བ། [མཛོན] བཅག

མེ་ཆ། མེ་ལྷགས་དང་མེ་དོ། ལྷ་ཟེ་བཅས་སོ།

མེ་ཆར། [མཛོན] རོག

མེ་ཆུ་གོ་ལྷོག རོ་མཆར་ཅ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་ཆུ་རྒྱུད་གི་ཁ་གཏོན་གཉིས་གཉིས། རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཅན་སྐུ་པོའི་དུས། ༡ བོད་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་

མེའི་ཁ་གཏོན་དུ་གཉམས་སྤང་སྒྲིའི་ལྷ་ཁང་། ༢ རྒྱལ་ཕྱོགས་སུ་ཆུའི་ཁ་གཏོན་དུ་གྲུ་ལང་མི་ཁང་དང་

ཤིང་ཀུན་གཉིས། ༣ བྱང་ཕྱོགས་སུ་རྒྱུད་གི་ཁ་གཏོན་དུ་དགེ་རི་ལྷ་ཁང་དང་དབལ་རི་གཉིས།

མེ་ཆེན་བརྒྱད། ༡ འར་ན་ཏཱ་མེ། ༢ ལྷོ་ན་ལང་ཏང་གི་མེ། ༣ རུབ་ན་ཕྱོས་བྱེད་ཀྱི་མེ། ༤ བྱང་ན་

སེང་ལྷང་གི་མེ། ༥ འར་ལྷོ་ན་དུར་ཁྲོད་ཀྱི་མེ། ༦ ལྷོ་རུབ་ན་དོ་རྩེའི་མེ། ༧ རུབ་བྱང་ན་བ་ཏའི་

མེ། ༨ བྱང་འར་ན་སྤྲ་ཆོགས་ཀྱི་མེ།

མེ་མཆོད། འདི་ལ་རང་ལུས་དང་། ཡན་ལག་ལྷ་བྱར་རས་ཀྱིས་དཀྱིས་ཏེ་མར་བྱགས་ནས་མེ་ནང་དུ་

བསྐྱེགས་ཏེ་མེ་མཆོད་འབུལ་བའི་ལུགས་དང་། མེའི་ནང་དུ་འབྱུང་དང་། སྒྲིག་ རིན་པོ་ཆེ་སོགས་

བསྐྱེགས་ནས་མཆོད་པ་ལུལ་བའི་ལུགས་བཅས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་མ་དེ་ལ་སྤྱིན་སྐྱེག་ཟེར།

མེ་ཉམས། བད་ཀར་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག

མེ་ཉམས་གསང་། འབྱུང་འབྱུར་རོ་བོ་ལོག་པའི་སྐྱབས་ལ་བསྐྱོས་ནས་བཏགས་པའི་ལྷེན་སྒྲ་ནས་

འོག་ཏུ་ཆོན་དོ་གཞལ་བའི་སར་ཡོད་པའི་མེ་བཅའི་གསང་དམིགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྱངས་

དཔོན་ཀྲུ་མ་བསྐྱན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྱེལ་ལས།

མེ་ཉམས་གསང་ནི། ལྷེན་སྒྲ་ནས་འོག་ཏུ་ཆོན་དོ་གཞལ་བའི་གནས་སུ་པོ་བའི་མཁྲིས་པ་འཇུ་

བྱེད་དང་འབྲེལ་བའི་གསང་ཡིན་པས། གནས་དེར་པོ་བའི་མེ་རྫོད་ཉམས་པའི་ནད་འབྱུང་བའི་

ཕྱིར་འབྱུང་འབྱུར་ལ་དགོངས་ནས་བཏགས་པའོ།

མེ་ཉེན། མེ་སྒྲོན་འཆོར་བའི་ཉེན་ཁ།

མེ་ཉེན་སྒྲོན་འཁོག་ མེའི་གཏོན་པ་སྒྲོན་ཚུད་ནས་འཁོག་ཐབས། མེ་མ་ཤོར་གོང་ནས་མེ་ཉེན་སྒྲོན་

འཁོག་གི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་པ།

མེ་མཉམ་རྒྱུད། རྒྱུད་མེ་མཉམ་དང་དོན་གཅིག་པས་དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལ་གཟིགས། མཉམ་གནས་
ཀྱི་རྒྱུད་དང་ཡང་དོན་གཅིག་

མེ་མཉམ་གསང་། རྟེན་སྒྲུབ་འོག་ཏུ་ཚོན་གསུམ་གཞལ་བའི་གནས་སྤྱོད་པའི་པོ་བའི་མེ་གསང་
ཞིག་སྟེ། དེར་མེ་བཙའ་བཞག་ན་པོ་བའི་མེ་རྫོད་ཉམས་པ་ལ་པན།

མེ་བསྐལ། མེ་པོར་དང་ཐབ་ཀྱི་ནང་དུ་མེ་མ་བསང་བར་བསྐལ་ནས་འཛོག་པ།

མེ་ཏེལ། ① ལྷགས་བསྐྱེགས་ཏེ་རྟ་སོགས་ལ་རྟགས་རྒྱབ་བྱེད་ཅིག་ ② གྲིབ་རྒྱུད་དང་། མིག་གི་
འགྲིབ་གསང་འགོག་བྱེད་དང་། གཉན་རིམས་ཀྱི་ཅ་རྒྱས་ནང་ལ་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱེད་ཅིག་

མེ་ཏོག་ ① མེ་ཏོག་སྤྱིའི་མིང་། མེ་ཏོག་འདབ་མ་གཏོར་ནས་སྤྱུ་མཐོན་ལ་ཐེབས་བསུ་ཞུ་བ། སྟོབ་
རྒྱུད་དུས་སྤྱུ་གཡེང་བ་དེ། མེ་ཏོག་སང་གིས་ཁྱེར་དང་འབྲ། མེ་ཏོག་བྱི་བསུང་འཐུལ་ན། བྱང་
བ་ལས་ཀྱིས་འཁོར། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བཞུ་དང་། ཡིད་དགའོ། ② གཅིན་པའི་ལྷ་བ། ③
[མཛོན] བྱང་མེད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན། ④ རྫོང་ཞིག་སྤར་བསྐྱར་བཞོད་ཅེས་ཟེར། བོད་རང་རྒྱུད་ལྗོངས་
ཀྱི་ཤར་ལྗོའི་ངོས་དང་ཡར་རྒྱང་གཙང་པོའི་སྤྲད་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

མེ་ཏོག་ཀར་བི་ར། འོག་བྱ་བཟོ་རྒྱུའི་སྡོ་རེ་ལྷག་པའི་མེ་ཏོག་

མེ་ཏོག་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པས་ཞུས་པ། མྱོ་ཀ་བཞི་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་དལ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཇི་ན་མི་ཅ་དང་།
འཛུ་མཛ། ལོ་ལྷ་བ་བན་དེ་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱར་ཅིང་ཞུས་པའོ།

མེ་ཏོག་བཞོན་བྲ། [རྟིང] མེ་ཏོག་གི་ཐེང་བ།

མེ་ཏོག་བགམ་པ། ① མེ་ཏོག་གཙལ་དུ་བགམ་པ། ཐེབས་ལམ་དུ་ཐེབས་བསུའི་མེ་ཏོག་བགམ་པ།
② བརྒྱད་རྫོང་པའི་ལེ་བུ་ཞིག་

མེ་ཏོག་འཁོལ་འཛིན། སྤར་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་གྱི་དུས་སྤྱུ་མི་དམངས་ཀྱི་ཁྱིམ་དུ་མེ་ཏོག་ཉར་འཐུས་
ཆོགས་ཆེན་ཞལ་ངོར་དགོངས་པ་ཞུས་པའི་འཁོལ་འཛིན།

མེ་ཏོག་གངས་ལ། སྟོ་སྟན་མེ་ཏོག་གི་རིགས་ལྷན་རང་འཛུགས་པའི་མེ་ཏོག་དམར་པོ་ས་བོན་ལོ་
རེ་བཞིན་འདེབས་དགོས་པ་དེ་ལ་ཟེར་ཏེ། རུས་པས་མེ་དབལ་དང་། གཉན་ནད་ལ་པན།

མེ་ཏོག་གངས་ལྷ། རི་མཚོན་པོར་སྟེས་པའི་སྟོ་སྟན་ཞིག་རོ་སྐྱར་ལ་མང་། ཞུ་རྟེས་ཅོད། རུས་པས་

ལུང་པ་གོག་པ་དང་། རོ་ཅ་རྒྱས་པ། ཁག་གསོ་བ། བུ་སྟོང་ལ་བྱོད་འཁོར་བ་བཅས་ལ་ཕན།
མེ་ཉྑལ་གི་ལྷ། སྤྱི་ལོ་དེ་དུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་ནང་རྒྱ་རན་སིའི་འབྲུར་བརྟན་མཁས་པ་བྲིར་པོ་
ཡིས་ལུ་ལུ་རྒྱར་པོ་བྲང་ནང་གི་མེ་ཉྑལ་གི་ལྷ་གཉིས་ཀྱི་ཆོམས་ཆེན་ནང་བྱེད་འབྲུར་བཞོས་
དགོལ་གྱི་བཅའ་བྱ་གཤམ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༢༤ ལོར་གསར་ཅོམ་བྱས།
མེ་ཉྑལ་སྤྱང་། དེ་པོ་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་མཆོ་སྟོན་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཆབ་ཆ་རྫོང་དུ་
ཡོད་ཅིང་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ལས་སྤྱིད་ལྷ་སྟོང་ལྷག་ཅམ་ཡོད།
མེ་ཉྑལ་སྤྱང་སྤྱ། སྤྱི་སྤྱན་གྱི་རིགས་མེ་ཉྑལ་སྤྱང་ཆེན་གྱི་སྤྱ་ལྷ་བུ་ཞིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་བསྐྱལ་བྱ་རྩེས་
རྫོང་། ལུས་པས་དམུ་རྒྱས་བྱི་རྒྱ་འགགས་པ་དང་། དཔུགས་ཉལ་བ་དང་། རྒྱ་མེར་གྱི་ནད་
སོགས་ལ་ཕན།

མེ་ཉྑལ་རྒྱལ། [མངོན] ཅམ་པ་ཀ

མེ་ཉྑལ་དགོན། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་གསར་འདེབས་མཛད། འུབ་མཐའ་རྫིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟར་པ་
བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེ་ཉྑལ་ཅན། [མངོན] ① བུང་བ། ② བུང་མེད་རྒྱ་མཆོན་ཅན། ③ ས་ག་རྒྱ་བ། ④ སྤྱ།

མེ་ཉྑལ་བརྟན་ལེན། དཀའ་བྱུང་གྱི་ཟས་ཏེ་ཆོས་པས་མེ་ཉྑལ་རྣམས་ཀྱི་བརྟན་སྤངས་ཏེ་རིལ་བུ་
བཅོས་པ་དཀའ་བྱུང་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་ཟས་ཤིག།

མེ་ཉྑལ་ལྷ་ཆ། སྤྱི་ཞིག

མེ་ཉྑལ་ཆར་བ། ཆར་ཐིགས་པད་མའི་འདབ་མ་ལྟར་ལྟར་བ་མེ་ཉྑལ་གི་གཟུགས་སུ་བཞོད་བ། ལྷའི་
མེ་ཉྑལ་དངོས་སུ་བབ་པའི་སྟོན་བྱུང་གི་དཔེ།

མེ་ཉྑལ་འཇུག [མངོན] སྤྱང་མ།

མེ་ཉྑལ་ཉི་མ། [མངོན] གུར་གུམ།

མེ་ཉྑལ་ཉིང་བཞི། འྱི་རུག་པ་དང་། འྱི་ཡང་ཀྱ འྱི་རྒྱང་བ། ལོ་བཅན་པ་བཞིའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་
དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྟན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱི་མེད་ཤེལ་བྲེང་གི་བསྐྱུས་དོན་
གསལ་བཀོལ་ལས། ཉིང་ལེ་བྱིང་དང་ཉིང་སག་ཀྱ། ཉི་སྐ་ས་དང་ཉི་སྐ་ལ། མེ་ཉྑལ་ཉིང་བཞི་

བྱ་བར་གྲགས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་དག་ལ་རིམ་བཞིན་དུ། གྱི་རུག་པ་དང་། མཆེན་སྒྲོན་
ཅིའུ། བྱ་རྒྱུད་པ། ལོ་བཙན་པ་ཞེས་མཆན་བཏགས་མཛད་པ་ལྟར་རོ།
མེ་ཏོག་ཐོད། མེ་ཏོག་གི་དཔལ་རྒྱུ།
མེ་ཏོག་འཕྱུང་། [མཛོན] སྤང་མ།
མེ་ཏོག་འཛོར་བ། [མཛོན] སྤང་མ།
མེ་ཏོག་དང་འདབ་ཆགས་ཀྱི་རི་མོ། མོལ་རྒྱན་རི་མོའི་ཆེན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་སྟེ། གཙུ་བོ་མེ་ཏོག་སྤྲ་
ཆོགས་དང་། སྤྲ་ག་མ། དྲག་རྩོ། འདབ་ཆགས་སྤྲ་ཆོགས། གཙན་གཟན་སྤྲ་ཆོགས། འབྲུ་སྤིན་
སྤྲ་ཆོགས་སོགས་བཙོང་བྱུང་བྱས་ནས་བྲིས་པའི་བརྩམས་བྱུང་ཟེར།
མེ་ཏོག་དུས། མེ་ཏོག་དུས་སམ་མེ་ཏོག་ལྷན་དུས་ཞེས་པ་དབྱིད་ཀའི་མིང་སྟེ། མེ་ཏོག་པལ་ཆེ་བ་
དབྱིད་དུས་ནས་ཤར་བའི་མགོ་བརྩམས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཡིན།
མེ་ཏོག་དོན་ཅན། [མཛོན] གྲུང་གྲུམ།
མེ་ཏོག་དོར་བ། བར་འཇུག་གི་བར་གསེས་ཏེ། སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་ལས་འབྲེལ་
གང་ལ་ཐོག་པ་དེ་དག་ལ་བབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བྲག་རྟེན་གྱི་མེ་ཏོག་མཆོད་པ་ལ་མེ་ཏོག་དོར་
བ་ཞེས་ཟེར།
མེ་ཏོག་མདའ་ཅན། འདོད་ལྷའི་མིང་གི་རྣམ་གཤས་དང་བདུད་ཀྱི་རིགས་ཤིག
མེ་ཏོག་གི་མདའ་ལྷ། དེགས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྫོངས་པར་བྱེད་པ། གྲུན་ཏུ་རྫོངས་པར་བྱེད་པ།
བརྒྱལ་བར་བྱེད་པ། སེམས་མེད་པར་བྱེད་པའི་མེ་ཏོག་གི་མདའ་རྣམས།
མེ་ཏོག་མདའ་ཅན། [མཛོན] འདོད་ལྷ།
མེ་ཏོག་རྒྱལ། ① མེ་ཏོག་གི་ཟེའུ་འཕྱུང་ཆགས་པའི་ཐལ་བ། ② བྱད་མེད་ཀྱི་རྩ་མཆན།
མེ་ཏོག་ལྷན། [མཛོན] ① བྱད་མེད་རྩ་མཆན་ལྷན་མ། ② རྩ་བ་གཟས་བཟུང་བ།
མེ་ཏོག་ལྷན་དུས། [མཛོན] ① དབྱིད་ཀ ② ཉི་རྩེ་གཟའ་ཡིས་བཟུང་བ།
མེ་ཏོག་ལྷན་པའི་རྩ་བ། [མཛོན] བོད་རྩ་བཞི་པའི་མིང་།
མེ་ཏོག་ཐོན་པོ། མེ་ཏོག་གི་རྩན་པོ་འཕམ་ཆོམ་བྲ།

མེ་རྟོག་ཐེང་བ། མེ་རྟོག་ཅི་རིགས་བསྐྱར་ལ་བརྒྱས་པའི་ཐེང་བ།
མེ་རྟོག་འཕྲེང་རྒྱུ། ① མེ་རྟོག་འཕྲེང་བ་སྐྱར་བརྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ། ② འདུལ་བའི་གཞུང་ཞིག
མེ་རྟོག་བན་རི་བ་ཀ་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་པའི་མེ་རྟོག་དམར་པོ་ཞིག་སྟེ་ཐོག་མར་ཤར་སྐབས་དཀར་ལ་
དམར་མདངས་ཆགས་པ་ཞིག་ཡོད། གཞོན་ཀྱའི་ལང་ཚོ་རྣམས་མེ་རྟོག་དེ་ཐོག་མར་ཤར་བའི་
སྐབས་ཀྱི་མདངས་དང་འབྲེལ་བ་ལ་བསམས་ནས་དབེར་འཛོག་སྟོལ་ཡོད། མེ་རྟོག་བྱམ་བ། མེ་
རྟོག་འཇུགས་སའི་བྱམ་བ།
མེ་རྟོག་བྱ་ཀར་། སྟོ་སྟུན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ཞུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་རིམས་ཆད་ཀྱི་འབྲུ་
བ་གཙོད། བྱགས་ན་མ་དང་། ཤིག་ནད་བཅས་ལ་པན།
མེ་རྟོག་བྱ་ཟེ། སྟོ་སྟུན་གྱི་མེ་རྟོག་ཅིག་སྟེ། མེ་རྟོག་གི་ལུས་པས་ཆད་པ་སེལ། བྲག་རྒྱུན་གཙོད།
གཙོ་བོར་དམར་བཤལ་ལ་པན། མོན་གྱི་ལུས་པས་མཆིན་ཆད་མིག་ཆད་སེལ། གཙོ་བོར་
མིག་དམར་ཞིང་སྤང་བ་དང་མིག་གི་བ་ལ་པན།
མེ་རྟོག་མ། མཆོད་པའི་ལྟ་མོ་ཞིག
མེ་རྟོག་མིག་སྟུན། [མངོན] མཐིང་།
མེ་རྟོག་སྤང་། [མངོན] བྱང་བ།
མེ་རྟོག་ཅི། མེ་རྟོག་གི་ཟེའུ་འབྲུར་ཆགས་པའི་ཅི།
མེ་རྟོག་ཆོམ་བྱ། བྱང་བོར་སྤངས་པའི་མེ་རྟོག་
མེ་རྟོག་འཆོ། [མངོན] བྱར་ཤིང་།
མེ་རྟོག་གཞུ་ཅན། [མངོན] འདོད་ལྷ།
མེ་རྟོག་ཐས་ཅན། [མངོན] སྤང་མ།
མེ་རྟོག་ཟེ། [མངོན] མཐིང་།
མེ་རྟོག་ཟེ་བ། མེ་རྟོག་གི་ཟེའུ་འབྲུ།
མེ་རྟོག་གཟུང་བ། བྱི་འཇུག་གི་ནང་གསེས། རིགས་ལྡེའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེས་པའི་མཆོན་བྱེད་དུ་མེ་
རྟོག་ཁ་དོག་ལྷ་པ་རིགས་ལྡེའི་ཡིག་འབྲས་མཆོན་པ་རེ་སྟོབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་བཤོ།

མེ་རྟོག་ལས། [མཛོད] མོ་མཚན།

མེ་རྟོག་ལུག་མིག་སྤྱིར་རིགས་མང་ཡང་འདིར་གསུམ་ལས། དང་པོ་འདི་ནི་ལ་ལྷན་ལས་རྒྱལ་
བའི་སྤྱན་ཅན་ཏེ། ལོ་མང་སྤྱི་བའི་སྤྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན། སྤྱི་རྒྱལ་ཅ་བའི་རྟོག་པོ་རྒྱུང་ལ་རུས་
ཐུན་ཅན་ལས་ལོ་མ་མཐའ་སྟོམས་འཛོལ་ནས་བྱི་ནང་ཀྱན་ཏུ་སྤྱི་རྒྱུང་ཡོད་པ་འགའ་ཞིག་པན་
ཚུན་བཟང་ནས་གྲེས་པ་དང་། ངར་པ་དམར་སྤྱག་ཤ་ལ་བྱང་བ། སྤྱི་འཇམ་དང་སྤྱི་ཉམས་ཅན།
མཐོ་ཆད་མེ་ཁྱི་0.08~0.12ཅམ་ཟེན་བའི་རོས་སུ་ལོ་ཐུན་གཉིས་རེས་མོས་སྤྱི་བ་འདི་ངར་
བ་ཆིག་སྤྱི་ཁོ་ན་ཡིན་པ། གླ་7~8པར་མེ་རྟོག་སྤྱི་དམར་སྤྱག་མདངས་ཅན་ལྟེ་དབྱིབས་ཀྱི་
འདབ་མ་མང་པོས་བསྐྱོར་བའི་དབྱས་སུ་ཟེའུ་འབྱུང་མར་མེར་ཅན་སྤྱི་བ། གཉིས་པ་ལུག་མིག་
ཆེ་བ་ ལོ་མ་འཛོལ་དབྱིབས་སྤྱི་རྒྱུང་ཅན། མང་ཆེ་བ་ཅ་བ་ནས་གྲེས་པ་དང་ངར་བའི་རོས་
སུ་འང་ལོ་ཐུན་རེས་མོས་སྤྱི་བ། ངར་པ་ལྡང་དམར་ཤར་རེས་ཞིབ་མོ་དང་སྤྱི་རྒྱུ་ལ་མཐོ་ཆད་
སྤྱི་0.15~0.3ཅམ་ཟེན་བ་བཞི་ལྷ་ཅམ་ཆོས་བྱར་སྤྱི་བ་ལ་མེ་རྟོག་པལ་ཆེར་གོང་དང་འབྱ་བ་
འཆར་བ། གསུམ་པ་ལུག་མིག་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་འཁོར་ ཞེས་པ་ལོ་མ་ཤ་ལ་རྒྱུང་བ་ངར་བའི་རོས་
ནས་རེས་མོས་སྤྱི་བ་དང་མེ་རྟོག་དབྱིབས་གོང་མ་གཉིས་དང་འབྱ་རུང་འདབ་མ་ཤ་ཞིབ་ཤིན་
ཏུ་མང་བ། ཟེའུ་འབྱུང་དབྱིབས་དུ་ལི་ཁྱིའི་ཐིག་མདངས་ཡོད་པ། ཐུན་དུ་སྤྱར་བུ་མེ་རྟོག་སྤྱི་
གླ་བ་7~8པར་བརྟུས་ནས་སྤྱོ་ཆོལ་དམའ་པབ་སྤྲུམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། དེར་དུས་པལ་
ཆེར་གྱིས་ལོ་སྤྱོད་མེ་འབྱས་ཡོངས་རྫོགས་མཛད། རོ་རུས། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བམིལ། ལུས་པས་
དུག་དང་དུག་གི་བྱ་བ་འཛོལས། རིམས་ཆད་སེལ། ཡན་ལག་ཅ་རྒྱས་རེངས་བ་དང་འཁྱུམ་བ་
བསེངས། མའི་རྟག་ཁྲག་སྤྱི་ལ།

མེ་རྟོག་ལེ་བཀྲན་ཅི། ལུས་རར་འཇུགས་པའི་གྱུར་གྱུམ་སྤྱི་ ལུས་པས་ལྷ་གསོ། ཅ་ཆད་པ་མཐུད།
ཁྲག་ཤོར་གཅོད།

མེ་རྟོག་སེལ་ལ། མེ་རྟོག་སྤྱི་ལ།

མེ་རྟོག་སེར་ཆེན། སྤྱི་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྤྱི་ རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བམིལ། ལུས་པས་རུས་ཆག་སྤྱོད།
ལྷ་གསོ། ཅ་ཆད་པ་མཐུད་བཅས་སོ།

མེ་རྟོག་གསར་པ། [མངོན] བྱང་མེད་དར་མ།

མེ་རྟོག་གསུམ་པ། གྱི་ལྷེ་དཀར་པོ་དང་། སྤང་ཅི་དོ་བོ། སྤང་རྒྱན་དཀར་པོ་བཅས་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་
མིང་སྟེ། བོད་སྐད་པའི་བོད་དམར་ལས། གྱི་ལྷེ་དཀར་པོ་སྤང་ཅི་དོ་བོ་དང་། སྤང་རྒྱན་དཀར་
པོའི་བྱེ་མས་སྟོག་པ་འདྲེས་པ། མེ་རྟོག་གསུམ་པ་ཞེས་བྱ་འདི་ལ་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
དང་། གཞན་དུ་ལྷེ་ཆ་མེ་རྟོག་གི་གཤམ་མིང་ལ་མེ་རྟོག་གསུམ་པ་ཞེས་གྲང་མཆིས་པས་སྐབས་
ཐོབ་ཏུ་གོ་བར་བྱའོ།

མེ་རྟོག་ཏ་ལོ། མེ་རྟོག་གི་རིགས་ཤིག

མེ་རྟ། ① འབར་ཇས་སོགས་འབར་བྱེད་གྱི་སྟེ་ཏ་ལ་བརྗོད་དེ་དོན་གཞན་ལ་དམག་འབྱག་དང་།
དོན་རྒྱུན་ཅི་རིགས་འབྱུང་བའི་ཐད་ཀའི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བརྗོད། ཡང་ན་སྟེ་སྟེ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་
གངས་ཡིན། ② ལོ་རུས་མེ་རྟའི་མིང་།

མེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་གྱི་ནང་གསེས། བྱང་སེམས་སྟོར་ལམ་པའི་
རྒྱུད་གྱི་སྟོར་བ་དང་ལྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟེ་བ་པའི་བྱང་ཤིང་སྟེག་པས་ན་མེ་ལྟ་བུའོ།

མེ་ལྟར་ཆ་བའི་འབྲི་ཐབས། ལྷུ་མ་ཆོན་རི་མོ་མ་ཐོན་སྟོན་གྱི་རི་མོའི་ཐབས་རྩལ་གྱི་གསུམ་ཤིག་ཡིན།
དེ་ནི་ཆོན་གྱི་ནང་དུ་ཐང་ཆུ་བསེས་པའི་ཆོན་སྐྱད་ནས་རི་མོ་འབྲི་གི་ཡོད། རི་མོ་དེ་རིགས་འབྲི་
སྐབས་ཆ་བོད་ཀྱི་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲི་དགོས་སྐབས། རི་མོའི་ཞིབ་ཆགས་གྱི་ཐོག་ལ་
དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེར་བརྟེན་སྐྱུ་མ་ཆོན་དར་བའི་རྗེས་སུ་ཐབས་རྩལ་དེ་བེད་སྟོང་མི་
བྱེད་པར་གྱུར།

མེ་སྟག་① མའི་ཆ་ཆ། མེ་སྟག་གིས་སྤང་ལྗོངས་སྟེག་ཐུབ། མེ་སྟག་རྒྱུད་དུས་མ་བསད་ན། བགས་
རི་མེ་ལ་ཤོར་ཉེན་ཡོད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མཁའ་སྐྱེས་དང་། མའི་ཟེགས་མ། ཞུགས་གྱི་
དུས་འབྲུག་རབ་འཕྲོ་བཅས་སོ། ② [མངོན]མེ་མོ་སྟག་ལོ།

མོ་ལ་སྟེགས། དབྱིན་སྐད་དུ། Media ཞེས་པ་དེ་ཡིན། དེའི་དོན་ནི། གསར་འགྱུར་གྱི་རིགས་
ཡོངས་རྫོགས་ཅི་མགྲོགས་གིས་སྤྱི་ཆོགས་ཐོག་ཁྲབ་བསྐྱགས་བྱེད་པའི་སྟེགས་བྱ་དང་། ཁྲབ་
བསྐྱགས་གྱི་སྒོ་ཆེན་འབྱེད་པའི་སྟེ་ཕུ་མིག་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། མོ་ལ་སྟེགས་ལ་དབྱེ་ན། ༡ ཆགས་

པར་དང་། ༡ ལྷུང་འཕྲིན། ༢ བརྟན་འཕྲིན། ༣ དབྱིངས་ཐེར་བྲུ་རྒྱ། ༤ དུས་དེ་བ། ༥ རྫོང་བཟང་
ཁ་པར་བཅས་རིགས་དུག་ཡོད་པ་རེད། མོལ་སྟེགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ནི། གནས་ཚུལ་གསར་པ་
གང་བྱུང་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་གིས་སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་ལ་བྱུང་བ་དང་ལ་བསྒྲགས་པའི་སྟེགས་བྲུ་ལྟ་
བུ་ཞིག་ཡིན།

མོལ་སྟེགས་སྒྲགས་མ། སྐད་སྤྲད་དང་། ཡི་གེ་བརྟན་རིས་ལ་སོགས་པ་བཅོ་གཏོང་སྟོན་གསུམ་གཞི་
གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་མོལ་སྟེགས་ལག་ཅུང་དང་མོལ་སྟེགས་བྱེད་སྐྱེད་ས་ཤིག་རེད། དེ་ནི་སྒྲོག་
རྩལ་ལག་ཅུང་མང་པོ་མཉམ་དུ་སྦྱོད་པ་ཞིག་ཡིན།

མེ་ཐག་གཅོད་པ། མེ་གཏོང་མཚམས་འཛོག་པ།

མེ་ཐག། མེ་གཏོང་པའི་ཐག།

མེ་ཐབ་བཅའ་བ། ཐབ་གསར་པ་བཅོས་ནས་མེ་གཏོང་བའི་ཡུལ།

མེ་ཐབ་གཏན་འཇགས་ཁག་མེ་མཚམས་འཛོག་བྱས་ན་མེ་འགྲིག་པའི་གྲས་ཀྱི་ཐབ་ཆང་ཁག་གཅིག་

མེ་ཐེ་དགོད་དགོན། ཀམ་པ་མཁའ་བྱུང་རྩྭ་རྩེ་ལྷུང་བརྟན་ལྟར་ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད་བཟ་ཤིས་ཀྱིས་སྤྱི་

ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་འགོ་ཅན་ན་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོའི་སྟོན་ལ་དགོན་འདིར་རྩོམ་

སྤུམ་ཅུ་ཅན་ཡོད་སྐད། བྱུང་མཐའ་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་འབྲུག་བོད་རིགས་

སྦྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེ་ཐུབ་པ། མེར་བསྟེགས་ན་ཞིག་མི་འགོ་བ། མེ་ཐུབ་སོ་པག་ནི་སོ་པག་ཡག་ཤོས་རེད་ལྟ་བུ།

མེ་ཐུར། སྤྱི་བ་ལས་བྱས་པའི་མེ་བཅའ་དང་། ཐངས་ལྷགས་སོགས་ལས་བཅོས་པའི་ཐུར་མ་དང་

གཉིས་སོ།།

མེ་ཐེལ། ལྷགས་མེར་བསྟེགས་ཉེ་རྩ་བེལ་ལ་རྟགས་རྒྱུ་བྱེད་རིམ་གང་རུང་ཡོད་པ་ཞིག་

མེ་དང་འབྲེལ་བར་གསལ། མེ་ནི་ཐག་ཉེ་བྲགས་ན་ཚུར་ཆིག་པ་དང་ཐག་རིང་བྲགས་ན་ལུས་ལ་རྫོང་

བསྐྱེད་མི་ཐུབ་པས་དཔེ་དེ་དང་འབྲེལ་བར་མི་རྒན་རྣམས་དང་ཐག་ཉེ་བྲགས་ན་དེའི་སྟོན་རང་ལ་

འགོས་ཉེན་ཆེ་བ་དང་ཐག་རིང་བྲགས་ན་རང་གཞན་གཉིས་ལྟར་དུ་འགོ་བས་ཉེ་རིང་རྒན་པོ་

བྱེད་དགོས་པའི་དོན།

མེ་དམ། མེ་ཉླ་འཛོག་སྒྲོང་།

མེ་དུགས། མེར་བསྐོ་བའི་སྒྲན་དབྱེད་ཅིག་སྟེ་སྒྲན་རྩས་ཀྱིས་ཐུམ་ཕྱིལ་བཟོས་པ་མེར་བསྐོས་ནས་
སྒྲན་བཙོས་བྱེད་ཐབས་ཤིག།

མེ་དོང་། མེ་མང་པོ་ཡོད་པའི་དོང་།

མེ་དོ། ངར་ལྷགས་དང་འཐབས་ན་མེ་མཆེད་པའི་དོ།

མེ་ཐོད། ① མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད་ཀྱི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་མེ་ཁམས་ཐོད་གཙོ་བོ་དང་། དེའི་ཆ་ཤས་
ལུས་བྱངས་ཀྱན་ལ་ཡོད་པའི་མེ་ཐོད་བཙས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་། ② ཆ་ཐོད་དམ་མེ་དབལ།

མེ་ཐོད་མཁྲིས་པ། བྱེད་ལས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་པོ་བའི་མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད་ཀྱི་མིང་སྟེ།
བཤད་པ་སྤྱི་ལྟར་ལས། མེ་ཐོད་ཅེས་བྱ་འཇུ་བའི་གཞི་ཡིན་ཏེ། འཇུ་བར་བྱེད་པའི་མཁྲིས་
པ་དེ་ལ་བཤད། ཅེས་དང་། བཟ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། མེ་ཐོད་
མཁྲིས་པ་ནི། མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད་ཀྱི་མིང་སྟེ། དེས་པོ་བའི་ཐས་སྟོམ་ནམས་འབྲུལ་ཞིང་མེ་དང་
མཐུན་པའི་ལས་བྱེད་པའི་བྱེད་པོ།

མེ་ཐོད་གསུམ། པོ་བའི་ནང་དུ་ཐས་སྟོམ་སྟག་བཞུ་སྟོང་བ་སོགས་མེ་དང་མཐུན་པའི་ཐོད་ཀྱི་ལས་
བྱེད་པ་སོགས་སྟེ། བད་ཀན་སྟག་བྱེད་དང་། མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད། རྒྱང་མེ་མཉམ་བཙས་སོ།

མེ་མདག་ མེ་ཞིབ་མོའི་ཕུང་པོ།

མེ་མདལ། གནའ་དུས་མེ་རྩས་ཀྱིས་འཕེན་མདའ་དང་དང་དེང་དུས་འབྲུལ་མདའ་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་
མིང་། ལག་ཡོད་མེ་མདའ་དམ་པོར་འཛིན། གཟབ་གཟབ་མ་བྱས་པས་མེ་མདའ་ཁ་ཤོར་བ།

མེ་མདའ་སྟོག་ཉླ། ཁྲིམས་འགལ་ཀྱིས་མེ་མདའ་ཉོ་བའི་བྱ་ལས།

མེ་མདའ་ཁྲེར་ནས་འཛིགས་སྤྱལ་བྱེད་པ། མེ་མདའ་ཁྲེར་ནས་འཛིགས་སྤྱལ་བྱས་ཏེ་དཔལ་འབྱོར་
སོགས་ཀྱི་རེ་ངན་ཅི་རིགས་བཏོན་པའི་དོན།

མེ་མདའ་འཕེན་པའི་རྩེས་ལུལ། མེ་མདའ་འཕངས་པའི་མདེུ་རྩེས་ལུལ།

མེ་མདའ་འཕེན་པའི་ཕྱོགས། མེ་མདའ་འཕེན་པའི་ཁ་ཕྱོགས་སམ་མེ་མདའ་ཁ་གཏད་ཕྱོགས།

མེ་མདའ་སྟག་སྟག་ འབྲུལ་མདའི་བྱེ་བྲག་ཅིག།

མེ་མདའི་ཕྱེ་འུ་མིག་མེ་མདའི་སྒྲོར་རྟོག་
མེ་མདའི་བྱ་གཞུག་མེ་མདའི་ཡུ་བ།
མེ་མདའི་རུ། [ཡུལ་] མེ་མདའི་ཁ་མཆམས་སུ་སྒྲགས་པའི་གཡས་གཡོན་གྱི་རུ།
མེ་མདའི་ལག་ཁྲེད། འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་སྒྲོན་པའི་མེ་མདའ་དབང་ཆོག་པའི་ལག་འབྲེལ་ལ་བརྗོད།
མེ་མདས་རྩས་བ། མེ་མདའ་ཕོག་པའི་རྩས་སྒྲིག།
མེ་མདས་བསད་བ། མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་མི་གཞན་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་བ།
མེ་འདེ། མེ་ལ་བསྐྱོན་སྤོང་ལེན་བ།
མེ་ན་ཀླ། [ལེགས་] ལྷའི་བྱ་མོའས་ལྷའི་གར་མཁན་མ།
མེ་ནའི་བདག་པོ། [མངོན་] གངས་རི།
མེ་བ་རལ་བ་ཅན། ལུ་སྒྲིགས་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་མེ་ལ་ལྟར་འཛིན་བ་དང་། སྤྱིན་སྒྲིག་ལ་བཙོན་བ་དང་།
ཆ་ལྷགས་རལ་བ་རིང་པོ་ཅན་ཞིག་དང་། ལྟ་བུ་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཁས་ལེན་བ་ཞིག་བཅས་སོ།
མེ་པོ་ཆེ། མེ་ཆེན་པོ།
མེ་བྲ། སྤར་མེ་འབར་པའི་མདོག་དབྱིབས་ཀྱི་རྟགས་སམ་མཆན་ལྟས་ལ་བལྟས་ནས་ཤིས་མིན་རི་
ཡོང་བརྗོད་པའི་མོ་འདེབས་སྤངས་ཤིག་
མེ་དབྱང་། མའི་བྱང་པོ།
མེ་སྤར་རྒྱུང་སྒྲུལ། མེ་ཆེན་པོ་འབར་བྱབ་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱུང་རྒྱུན་སྒྲུལ་བ་ལྟ་བུ་སྤེ་བསམ་ནག་གིས་
ཟིང་ཆ་ལང་དུ་འཇུག་པའི་དཔེ། མི་རན་གྱིས་གཞན་ལ་མེ་སྤར་རྒྱུང་སྒྲུལ་གྱིས་ཟིང་ཆ་སྒྲོང་བ།
མེ་སྤྱིན། དུ་བ།
མེ་པོ། འབྱུང་ཁམས་ལྷ་པོ་རེ་རེ་པོ་མོ་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
མེ་པོ་བྲི། ཡོ་བསྐྱོར་བརྒྱ་གཉིས་ནང་གི་པོ་པོ་བྲི་དང་། འབྱུང་བ་ལྷའི་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྤར་ནས་
བརྩིས་པའི་ཡོ་རྒན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
མེ་པོ་རྟ། ཡོ་བསྐྱོར་བརྒྱ་གཉིས་ནང་གི་པོ་པོ་རྟ་དང་། འབྱུང་བ་ལྷའི་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྤར་ནས་
བརྩིས་པའི་ཡོ་རྒན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

མེ་པོ་སྟག་ལོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་པོ་ལོ་སྟག་དང་། འབྲུང་བ་ལྗེ་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐྱར་ནས་
བཅིས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་པོ་སྟེལ། ལོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་པོ་ལོ་སྟེལ་དང་། འབྲུང་བ་ལྗེ་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐྱར་
ནས་བཅིས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་པོ་བྱི་བ། ལོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་པོ་ལོ་བྱི་བ་དང་། འབྲུང་བ་ལྗེ་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐྱར་
ནས་བཅིས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་པོ་འབྲུག་ ལོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་པོ་ལོ་འབྲུག་དང་། འབྲུང་བ་ལྗེ་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐྱར་
ནས་བཅིས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་པོ་ད། མེ་སྟག་སའི་སྟོད་སྟུང་།

མེ་པོ་ར་ཁོག་ཉིད། མེ་དང་ར་སྟག་སའི་ར་སྟོད།

མེ་བྲ་ས། འབྲུང་བ་མ་བྲ་དག་མོགས་བཅི་བྱའི་བྲེ་བྲག་ཅིག

མེ་བྲ་ས། ① མེ་ཏོག་འཇུགས་སའི་བྲ་ས་ལ། ② རྒྱང་ཁྲག་འཇུགས་ནས་ལུས་སྟོད་གཟེར་བ་དང་།
ཕྱི་སྐྱོན་སོགས་ལ་སྐྱར་བའི་ཟངས་ཀྱི་བྲ་ས་ལ་འབྲུད་འཁོར་སོར་བཅོ་བརྒྱད་དང་། སྤང་དུ་སོར་
བཅུ་གཉིས། ཁ་རྒྱས་པོ་སོར་བཞེ་ཡོད་པའི་དབྱུང་གི་ཆ་བྱད་ཅིག

མེ་དབལ། ① མེ་འེ་རྟོད། ② མེ་ཡི་ཆ་ངར་གྱིས་འཆོག་པ་ལྟར་གྱི་ཟོར་པ་འབྲུང་བའི་ནད་ཅིག་སྟེ།
ལྷན་སྟེས་ཆའི་ནད་ཆན་གྱི་མེ་དབལ་དང་། གཉན་རིགས་བཅོ་བརྒྱད་གྱི་ནད་ཆན་མེ་དབལ།

མེ་དབལ་གྱི་ནད། མེ་དབལ་གྱི་ནད་སྟོང་བའི་རྩ་རྒྱུ་ཆེན་ཞི། ཟས་དང་སྟོད་ལམ་ལོག་པ་དང་། གདོན་
སྟོ་བྱར་བ་སོགས་གྱིས་མཁྲིས་པ་འཕེལ་ནས་ལུས་ལ་རྩ་ལེར་བསྐྱེད་པ་དེར་ཆ་བརྒྱས་ཤིང་
རྒྱང་གིས་བྲས་པས་སོ།

མེ་དབལ་གྱི་ནད་རིགས་དུག ༡ རྒྱང་ལས་བྱུར་ལ། ལུས་འདར་ཞིང་ཅེ་བ་དང་། རྒྱངས་ལ། གཟེར་
ཆེ་བ། སྟག་པའོ། ༢ མཁྲིས་པ་ལས་བྱུར་ལ། མདོག་དམར་ཞིང་ཆ་བ། ལྷར་བར་མཆེད་ལ།
ཁ་ཁ། སྟོས་དད་ཆེད། ༣ བད་ཀན་ལས་བྱུར་ལ། ར་འཕྲུག་བྱེད། རྒྱངས་པ་འཇམ་ལ། མཐོ་རྒྱང་
སོགས་ཆོགས་བཞེ་རྣམས་ན། ༤ མཆོན་ལས་བྱུར་ལ། རིམས་འདྲ་བ་འབྲུམ་པ་དམར་ལ་ཆ་

བས་ཁྲབ་པའོ། ༥ བྱིར་བྱང་བ། མེས་ཆིག་པའི་མ་དང་འབྲ་ཞིང་མཆེད་པ་སྒྲིན་པའོ། ༦ བར་
བྱང་བ། སྒོ་སྒྲིང་ནམས་ཆ་བས་གདུང་ཞིང་། མེས་སྒྲིས་པ། ལུས་སྒྲོ་བས་ཉམས་ཤིང་ནང་
གང་དུ་གནས་པ་དེ་ལ་ཆ་གཟེར་དང་སྒྲོམ་དང་ཆེའོ།

མེ་འབར་ཚྭ། བྱེད་ལས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་ཟེ་ཚུའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལུ་དམར་
དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོག་ས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་
དོན་གསལ་ལས། ས་ཡི་ཤེལ་དང་ཆ་དྲག་ཅན། མེ་འབར་ཚུ་ཞེས་ཟེ་ཚུའི་མིང་། ཞེས་སོ།

མེ་འབར་རྒྱང་བསྐྱོད། མི་ཞིག་ཁོང་ཁོ་ལངས་པའི་ཚོག་ལ་སྦྲར་ཡང་ཁོང་ཁོ་སྦྲོང་བྱེད་གྱི་སྐད་ཆ་
བཤད་པ་ལྟ་བུའི་དཔེ།

མེ་འབྲུད་པ། ① མེ་གཏོར་བ། ② མེ་རྒྱང་གིས་སྦྱལ་བ། ཁ་ཡིས་མེ་འབྲུད། རྟན་ནང་རྒྱ་གསོག་
མེ་སྒྲིན་སྒྲེས། [མངོན] ལྷ།
མེ་མ་ཐལ། མེ་མིན་ཐལ་མིན་ཉེ་མེ་ཕྱེ་འདྲེས་པའི་ཆན།

མེ་མ་སྦྲར། མེ་མ་དག
མེ་མ་སྦྲར་གྱི་འོབས། ① མེ་མ་དག་ཡོད་པའི་དོང་། ② དཔལ་གནས་ཤིག་
མེ་མ་ཤིང་། རྒྱ་རྩིས་ལས་བྱང་བ་ཤིང་གི་མེ་ཤིང་ལས་བྱང་བས་ཤིང་མེའི་མ་རུ་བཤད་པ།

མེ་སྦྲར། མེ་མ་སྦྲར་རམ་མེ་མ་དག
མེ་མེད་དུ་བ་ནམ་གསུམ། འབྲ་བ་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་ས་རྩི་ཀ་དང་། རྒྱ་བལ། ས་
བ་དགོ་དགོ་གསུམ་གྱི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། གོང་སྦྲན་དགོན་ཅོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཕོད་
དམར་ལས། ས་རྩི་ཀ་དང་རྒྱ་བལ་དང་། འདྲེ་ཤ་ས་བ་དགོ་དགོ་ལ། མེ་མེད་དུ་བ་གསུམ་ཞེས་
བཤད། ཅེས་སོ།

མེ་མོ། ① འབྲུང་ཁམས་ལྷ་པོ་རེ་རེར་པོ་མོ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ ② སྒོག་པའི་ཕྱེ་
བྲག་ཅིག་ ③ [རྫིང] རྒྱ་སྒོད་རྒྱང་དུ།

མེ་མོ་སྦྲང་། ལོ་བསྐྱོར་བཏུ་གཉིས་ནང་གི་མོ་ལོ་སྦྲང་དང་། འབྲུང་བ་ལྷའི་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྦྲར་
ནས་བརྩིས་པའི་ལོ་ཤར་དྲག་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

མེ་མོ་ཕག་ ལོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་མོ་ལོ་ཕག་དང་། འབྲུང་བ་ལྗེ་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐྱར་ནས་
བཅིས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་མོ་བྲ། ལོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་མོ་ལོ་བྲ་དང་། འབྲུང་བ་ལྗེ་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐྱར་ནས་
བཅིས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་མོ་སྐྱལ། ལོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་མོ་ལོ་སྐྱལ་དང་། འབྲུང་བ་ལྗེ་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐྱར་
ནས་བཅིས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་མོ་ཡོས། ལོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་མོ་ལོ་ཡོས་དང་། འབྲུང་བ་ལྗེ་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐྱར་
ནས་བཅིས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་མོ་ལུག། ལོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་མོ་ལོ་ལུག་དང་། འབྲུང་བ་ལྗེ་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐྱར་
ནས་བཅིས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་སྤ་དགོན། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཡིན། རྗེས་སུ་གྲུབ་མཐའ་འབྱུར་
ཡང་ལུགས་སྟོལ་མ་འབྱུར་བ་ཞིག་ནི་དྲགས་ལྷ་ཞེས་པའི་ལྷ་ནག་པོ་ཞིག་ད་ལྟའང་ཁྱོན་རྒྱ་
ཡོད། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྐབས་སུ་སོག་དམག་གིས་དགོན་པ་གཏོར། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བཅུ་དབུན་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཙམ་དུ་ཉེ་ཉོར་དཔོན་གྱིས་མེ་སྤ་དགོན་པའི་དགོན་པ་དེ་དཔལ་
ཡུལ་རིག་འཛིན་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་ལ་ཕུལ་ནས་རྟེན་དགོན་ཞིག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་བྲག་འགོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེ་དམིགས། ① མའི་ལུས་ལ་མེ་བཙའ་བཞག་ནས་བཙས་ཆོག་པའི་གསང་དམིགས། ② སྐགས་
ཀྱི་གཏུམ་མོའི་དམིགས་རིམ།

མེ་ཅེད། མའི་རིགས་ལ་བཞེན་པའི་ཅེད་མོ་སྤྱི།

མེ་བཙའ། སྐྱ་བ་རིལ་མོར་བྲིལ་ནས་ནད་དམིགས་སྟེང་དུ་བཞག་སྟེ་མེ་སྐར་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཉེལ་བ་
མེར་བསེགས་ནས་ནད་དམིགས་སྟེང་བརྟེན་བ་ལྟ་བུ་ལོ། རྟད་ལ་མེ་བཙའ་བཞག་སྟེ་བཙས་པ།
མེ་བཙའ་གདབ་རྩུང་པའི་ནད་གཞི་ནི། མ་ཁྱ་བ་དང་། མེ་འོད་ཉམས་པ་དང་། དཔྱ་ཅུ་དང་། སྐྱ་
ཐབ་དང་། ལྟ་ན་གྱི་རིགས་དང་། རྟེན་ནད། (མོ་ཁ་དང་རྒྱ་མའི་བར་གྱི་མ་ནད་ཡིན་པ་འདྲ།

༡) སྔ་བའི་ནང་དུ་ལྷགས་རྟེན་ཆགས་པ། བྲང་མཁྲིས་རྒྱུན་གྱིས་མགོ་ནད་དང་། ལྷ་མེར་ནད་
གྱིས་ཡན་ལག་རྣམས་ཞེ་རེས་དང་། འབྲས་ནད་དང་། ལྷོག་པ་དང་། ལྷོངས་ཆད་དང་། ལྷོ་
བྱེད་དང་། བཞེད་བྱེད་དང་། ལྷ་མེར་ནད་གྱིས་ཡན་ལག་རྣམས་ཞེ་རེས་དང་། འབྲས་ནད་
དང་། ལྷོག་པ་དང་། ལྷོངས་ཆད་དང་། ལྷོ་བྱེད་དང་། བཞེད་བྱེད་དང་། གཞན་ཡང་རྩ་ནད་གྱི་
རིགས་སུ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རུང་ངོ་། ། མེ་བཙའ་གདབ་མི་རུང་བའི་ནད་རིགས་ནི། ལྷག་
དང་མཁྲིས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆ་བའི་ནད་རིགས་ཐམས་ཅད་དང་། དབང་པོའི་སྒོ་རྣམས་དང་།
སོ་མོའི་སྲིད་རྩ་བཙས་ལ་མི་རུང་ངོ་།

མེ་བཙའ་གདབ་པའི་གཞན་ནི། ནད་གྱིས་བསྐྱན་པ་དང་། སྐན་པས་བཙའ་བ་སྟེ་རིགས་གཉིས་
ཡོད་ཅིང་། དང་པོ་ནད་གྱིས་བསྐྱན་པ་ནི། གང་ལ་གཟེར་དམིགས་ཡོད་ཅིང་མནན་ན་པན་སྐྱ་
བྱེད་པའི་གཞན་དང་། རྩ་འབྲུགས་པ་ལ་རྩ་ནད་གར་ཡོད་ས་དང་། རྩ་སྤྱིད་ནས་ཆོར་བ་དང་།
བྱེད་ལས་ཉམས་པ་སོགས་རྩ་ནད་ཀྱི་སྒྱུ་ནད་ལ་ཡོད་པའི་གཞན་དེ་དག་ལ་མེ་བསྟེན་དགོས།
སྐན་པས་བཙའ་བའི་གསང་མིག་ནི། གསང་མིག་རྒྱས་པ་ཕྱི་རྒྱུད་མེ་བཙའི་ལུ་དང་། དེ་ལུ་
དམར་བའི་མེ་བཙའི་གདམས་པ་རྒྱས་སྒྲོས་ཤེས་དཀར་མེ་ལོང་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ལ། གལ་
ཆེ་བའི་རྒྱུན་སྒྱུད་ཀྱི་གསང་མིག་ལག་ལེན་བསྐྱན་པར། རྒྱུད་དང་རྩ་དཀར་ཀྱི་སྒྱུ་ལས་བྱུང་
བའི་མགོ་པོ་འཁོར་བ་དང་། ལུས་འདར་བ། དབང་པོ་ཉམས་པ། དན་མེད་དུ་བརྒལ་བ། ལྷོ་ནད།
སེམས་སྒྱུ་བ། བརྩོན་སེམས་ཉམས་པ། དབུགས་རིང་གཏོང་བ་སོགས་ལ་སྤྱི་གཙུག་དང་།
མགོ་པོའི་རྒྱ་བཞི། བྲང་གཞུང་དཀར་ནག་མཆམས། རྒྱ་བ་ཀྱི་ཆོགས་པ་དུག་པ་དང་བདུན་པ་
རྣམས་ལ་མེ་བཙའ་བསྟེན། ལྷོ་ལབ་མང་པོ་བྱེད་པ་དང་། བརྒལ་ཞིང་འཕྲོག་ན་ལྷག་པའི་སྤྱ་
འབྲེལ་བསྟེན། རྒྱུད་ནད་དང་རིམས་ནད་གྱིས་ཁ་ལྷུགས་ཤིང་སྤྱ་བའི་རུས་པ་ཉམས་པ་ལ་མར་
མཆུང་འོག་གི་གསང་མིག་བསྟེན། ལྷོག་མའི་ནད་གྱིས་སྤྱ་མི་ཤེས་པ་རྒྱང་བའི་ཕྱི་ལོང་སྟེང་
ནས་གྲེན་དུ་སོར་བཞེག་ཞལ་བའི་རྩ་བའི་བར་དུ་གདབ། རིམས་ནད་རྒྱུན་གྱིས་དུ་ལབ་བྱེད་
པ་དང་། འདྲེ་མཛོང་བ་སོགས་ལ་ལག་པའི་མཁྲིག་མའི་ནད་ངོས་ནས་སོར་བཞེག་ཞལ་བའི་རྩ་
བའི་བར་དུ་མེ་བསྟེན། སོ་མཆོན་མི་ལྡང་ཞིང་ས་སོན་ལུག་པ་ལ་རྒྱང་བའི་ངོས་ཀྱི་ལོང་བུའི་ཐད་

འང་རང་གཤོང་གི་ཚུ་བར་དེ་བསྐྱེག་འདི་དག་གི་གསང་མིག་དཔེ་རིས་ལས་ཤེས་པར་བྱ།
བསྐྱེག་ཐབས་ལ་མེ་བཅའ་དང་། ཚུག་གམ་ཉལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་མེ་བཅའ་ནི་སྤྱོད་པ་རིས་
རིས་ཅེ་ཆོ་ཞིང་རྟིང་པ་ལེབ་མོ་ཅན། སྒོག་པའི་དབྱིབས་འདྲ་བ། ཆེ་ཆུང་མཐེའུ་ཆུང་གི་མགོ་
བྱེད་ཅམ་པར་དེ་བཞག་དགོས། དེ་ཡང་གསང་མི་ཐོག་ཏུ་དམ་ཅི་ཆུང་ཟད་དེ་བྱུག་ཅིང་དེའི་
སྟེང་དུ་སྤྱོད་པ་རིས་བཞག་དགོས། ཚུག་ལ་གྱིབ་ལྷགས་ཀྱི་བཟོས་པའི་ལྷགས་ཚུག་དང་། ཟངས་
ཚུག་གསེར་ཚུག་དུ་ཚུག་ཤིང་སྐྱེར་པའི་སྐྱེར་ཚུག་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་འདི་དག་དེང་
དུས་ནད་བྱེ་བྲག་པ་རེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཚུལ་བཤད་སྟོལ་ཡོད་ཀྱང་། གཙོ་མོ་གནའ་མོའི་ལོ་
རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ་ཐོག་མར་ཤིང་ཚུག་དང་དུ་ཚུག་དེ་ནས་ཟངས་ཚུག་དང་
ལྷགས་ཚུག་སོགས་བྱུང་བའི་གོ་རིམ་ཤེས་པར་བྱ།

མེ་བཅའི་གདམས་པ་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་། དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནད་དེའུ་དམར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་མེ་བཅའི་སྐོར་གསལ་ལ་བར་སྟོན་པའི་སྟན་གྱི་
བསྟན་བཅོས་ལེ་ཆོན་ཞིག

མེ་བཅའི་གསང་དམིགས། ལུས་སྟེང་དུ་མེ་བཅའ་གཞག་སའི་གནས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བཟ་འབྲུམ་པས་
མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འབྲེལ་ལས། མེ་བཅའི་གསང་དམིགས་ནི། མེ་བཅའ་བཞག་སའི་
གནས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ཞིང་། རང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ། རྒྱལ་གྱི་སྤྱལ་ཆོགས་བདུན་པ་སྟེང་
གི་གསང་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ནི་དོན་སྟོང་རང་རང་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་བའི་གསང་དམིགས་ཡིན་པ་
དང་། སྤལ་ཆོགས་དང་མོ་ནས་གསུམ་པའི་བར་རིམ་བཞིན་རྒྱང་མཐིས་བད་ཀན་གྱི་གསང་བྱེད་
པ་ལྟ་བུ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གསང་དམིགས་ཡིན་པ། རྟད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གནས་གང་དུ་ན་བའི་སར་
མེ་བཅའ་བཞག་པ་ལྟ་བུ་ནི་ནད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་གསང་དམིགས་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ལྟོ།

མེ་ཆག ① མེ་སྟག་བཅའ་བརྒྱལ་བའི་ལྷགས་མེར་བསྐྱེགས་ཏེ་ཐོ་བས་རྒྱང་དུས་མེ་ཆག་འཛོར་བ།

② མེ་སྟག་གི་ཆག་སྤྱ།

མེ་ཆང་། ཐབ་ཆང་།

མེ་ཚུགས། ལྷགས་སྟག་སོགས་ལུས་ལ་གཏུག་པའི་ནད་བཅོས། ཀླང་ལག་གི་ཆོགས་ན་ནས་མེ་

ཚུགས་ཀྱི་བ་པ།

མེ་མཚམས། ཤར་སྒྲིའི་མཚམས།

མེ་ཟ། ① ཟ་ལས་བཅོས་པའི་མེ་སྒྲིག་སྒྲོང་། ② མེ་ཉོག་བཅུགས་པའི་ཟ་མའི་སྒྲོང་།

མེ་ཟས། མེ་མདའི་ཟས།

མེ་ཞལ། [མངོན] ལྷ།

མེ་ཞལ་ལམ། [མངོན] ཉམ་མཁལ།

མེ་གཞོང་། མེ་པོར་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

མེ་བཞི། རྒྱ་སྐར་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རིག་བྱེད་དང་། བྱ་མ་འདོན་ནོ།

མེ་བཞི་སྒྲིམ། [མངོན] གཟའ་ཤུར་བྲ།

མེ་ཐོན་སྐྱོར་གྱི་སྲོལ་ཡིག་མེ་ཐོན་ཐད་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་པའི་སྒྲིག་སྲོལ་ཡིག་ཆ།

མེ་ཐོན་སྒྲིག་ཆས། མེ་སྐྱོན་ལ་འགོག་ཐོན་བྱེད་ཡས་ཀྱི་ཡོ་བྲང་།

མེ་ཐོན་ཉེན་བར། མེ་ཐོན་མ་བྱུང་གོང་ལ་སྒྲུད་པའི་ཉེན་ཁའི་བདུན་མོ།

མེ་རྒྱལ། [མངོན] ཉི་མ།

མེ་འོད། མའི་འོད་མདངས། སྒྲུང་བྲ་མེ་འོད་དུ་མ་ཆགས།

མེ་འོབས། མེ་མང་པོ་ཡོད་པའི་དོང་། མེ་འོབས་སུ་མཆོངས་ནས་གཞན་སོག་སྐྱོབ་པ།

མེ་ཡི་ཁམས། ཆ་བའམ་ཁྲོ་བ།

མེ་ཡི་མགྲིན་པ་ཅན། [མངོན] བྲ།

མེ་ཡི་དབང་བྱུག་ [མངོན] ཉི་མ།

མེ་ཡི་ས་བོན། [མངོན] གསེར།

མེ་ཡིས་བསྐྱེགས། [མངོན] རྒྱ་བ་གཟས་བཟུང་བ།

མེ་ཡོག་ཐབ་གྱི་མེ་དྲུག་བྱེད་གྱི་ཤིང་།

མེ་རི་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ ལོར་ཀམ་པ་ཆོས་བྲགས་ཀྱི་མཆོ་དགྲུང་

ལོ་བཅུ་གསུམ་སྐབས། སྤིང་དཔོན་ཐར་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གདན་ཞུས་སྟར་ཡུལ་འདིར་

མེས་ཀྱི་བཀའ་ལློན་མེ་རི་སྐར་ཁེས་པའི་དགོན་པ་འདི་བཏགས། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོ་དེ་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མེར་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེ་རི་ས། མེ་ཡི་རི་མོ།

མེ་རུ་ས། ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་མེ་ཁམས་ཤས་ཆེར་ལས་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་མདོག་དམར་ཞིང་རྩལ་པ་ཞིག
མེ་རེ། རྒྱན་ཆེན་མེར་དང་དོན་འབྲ། ① རྩ་སོགས་གཤེར་བའི་རིགས་འབྲེལ་ཞིང་གཡོ་བའི་རྩས་
པ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་མཚོ་སྤྱོད་མེ་རེ་འདུག་ལྟ་བུ། ② གཤེར་ཁུས་སྟོད་སོགས་གཏམས་པའི་དོན་ཏེ།
ཟངས་རང་འོ་མས་མེ་རེ་གང་ལྟ་བུ།

མེ་རོ། ① མེ་པལ་ཆེར་ཤི་བའི་མེ་མ་ཐལ། ཐལ་གྱི་མེ་རོ་ཤིང་བྱས་ཏེ་གསོ་བ། ② ལྷར་ལུགས་རྙིང་པའི་
ལུལ། རྩོད་སྤྱོད་གི་མེ་རོ་རྩ་བ་ནས་བསལ་བ། ལམ་ལུགས་རྙིང་པའི་མེ་རོ་བསྐྱར་དུ་འབར་མེ་འདུག
མེ་ལ། ལ་ཞིག་པོ་དང་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་མཚོ་སྤྱོད་མེ་རེ་བྱུང་བྱུང་ཡོད།

མེ་ལ་ལྷེ་བ། [རྙིང་] མེ་ལ་བསྐྱན་པ་འཕམ། སྟོ་བ།

མེ་ལ་རེག་པའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། དུས་བྱིན་གྱིས་མ་
བརྒྱབས་པ་དང་། ན་བའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་ཆོད་བག་གིས་མེ་ལ་རེག་བ།

མེ་ལུགས། གྲུ་རྩོད་ཆེའི་རྩ་རྒྱུད་འབྲེལ་བ་ཤད་བྱེད་སྐྱངས་འགའ་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་གི་མར་པ་ལོ་རྩ་
བའི་སྟོབ་མ་མེས་སྟོན་ཆོན་པོའི་ལུགས།

མེ་ལེན། རྩ་འབྲས་དང་། ལྟོག་པ། ལྟོ་བྱར་སྐྱངས་པོ་འགའ་ཞིག་བྱུང་བ་སོགས་རྩ་འབྲས་ཆེ་བ་ལ་
ཨི་ཁུང་བཞེ་གར་བྱུང་བྱུང་། རྩ་འབྲས་རྩུང་བར་གཅིག་གས་གཉིས་སོགས་རྩ་ཆེ་རྩུང་ལ་
དཔགས་ཏེ་སྟེག་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱུད་ཅིག

མེ་ལོང་། ① གཟུགས་བརྟན་གསལ་བྱེད། མེ་ལོང་ལ་ལྟ་བ། མེ་ལོང་གི་རོས་ལྟར་འཇམ་བ། མེ་ལོང་
ནང་གི་གཟུགས་བརྟན། ཤེལ་སྟོའི་ནང་གི་མོག་མོག་མིང་གི་རྩམ་གངས་ལ་ཀུན་མཐོང་དང་།
ཀུན་གསལ། བྱེད་རོལ་མེ་ཆེ། མ་ཀུ་ར། གཟུགས་འཆར་བྱེད། གཟུགས་བརྟན་སྟེ་གནས།
བཞེན་སྟོད་བཅས་སོ། ② གྲང་གི་ཤས་བྱ་དང་སྟེད་རིས་བར་གྱི་སྟོང་ཆ། ③ མཐོངས་སམ་
དཀྱིལ་གཞུང་། ཐང་གའི་མེ་ལོང་། སྟོད་འགག་གི་མེ་ལོང་། ཆ་སྐམ་གྱི་མེ་ལོང་། སྟོའི་མེ་ལོང་།

མེ་ལོང་དགོན། མིང་གཞན་བླ་དཀར་མཁའ་སྐྱོད་དཔལ་གྱི་བྱུང་ཁང་ཞེས་ཟེལ། དགོན་པ་འདི་ཐོག་
མ་རབ་བྱུང་བ་རྩ་གཉིས་པའི་སྟོད་ཙམ་དུ་བླ་དཀར་སྒྲགས་རམས་པ་སློབ་བཟང་བསྟན་པ་རབ་
རྒྱས་ཀྱིས་སྟན་ལུང་རི་ཁྲོད་དུ་བཏབ། དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་གཙན་གཟན་དང་ཆོས་
རྒྱན་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་འཆོལ་སྟབས་ད་ལྟའི་དགོན་གནས་རི་ཁྲོད་བདེ་ལྗན་དུ་སྟོན། གྲུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཁྲི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མེ་ལོང་ལྷ་བྱའི་རིགས་བརྒྱད། མེ་ལོང་ལྷ་བྱ། མཉམ་པ་ཉིད། སོ་སོར་རྟོག་པ། བྱ་བ་སྦྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས།
བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས། སྦྱོར་པའི་པར་ཕྱིན། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་ཕྱིན། བཙུན་འབྲས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ནོ།
མེ་ལོང་ཐལ་བ། ལུག་གི་སོག་པའི་རུས་པ་མེ་ལོང་རུས་བསྐྱེགས་བྱས་པའི་ཐལ་བའི་མིང་སྟེ། བོང་
སྟན་པས། ལུག་གིས་སོག་རུས་མེ་ལོང་བསྐྱེགས་པའི་ཐལ། མེ་ལོང་ཐལ་བ་ཟེར་བས་འགའ་
ཞིག་གིས། མེ་ལོང་སྟེང་དུ་ལུག་གི་སྦྱ་བསྐྱེགས་ནས། ཐལ་བ་སྟན་དུ་བཏང་ཞེས་འགའ་ལོར་
ཐོས། ཞེས་སོ།

མེ་ལོང་སྦྱ་གྱི། མགོ་བོའི་མའི་མཐའ་སྐྱོར་འབྲ། གྱེད་ཀྱི་སྦྱ་ཕྱི་ཞིག

མེ་ཤིང་། ① བྱད་ཤིང་། ② མེ་དང་ཤིང་། མེ་ཤིང་དཔོར་འབྲེན།

མེ་ཤུགས། མའི་ཆ་ངར།

མེ་ཤུལ། མེ་བཏང་བའི་ཤུལ་རྗེས།

མེ་ཤེས། འདི་རྒྱ་གར་ནག་ནས་འབྱུང་བའི་ཤེས་རིགས་ཏེ། རང་བྱུང་གི་ཤེས་ཐབས་ཀྱིས་བཟོ་
དཀྱིབས་འཆོས་པའམ། བཟོས་ཤེས་པ་འཆོས་པ་སྟེ། ཆེ་རྒྱུང་གང་ཡང་རྒྱང་ཞིང་དཀྱིབས་པེས་
པར་དུ་སྐྱོར་མོད་ཀྱིས་མ་ཐུག་ཅིང་མཐའ་སྒྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པ་སྟེ། ཤིན་རུ་དྲངས་ལ། ཁ་དོག་
གཞན་གང་ཡང་མེད་པ། གྱི་ལ་འབྱར་གོང་དང་། ཉན་དུ་ལྷ་ཞིབ་སོགས་མེད་པ། འདི་ལ་མེ་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཤེས་ཀྱི་སྟེང་ངོས་ཀྱི་ཕྱོགས་མང་པོ་ནས་ཉི་མའི་འོད་མཛོང་བས།
འོད་དེ་ཤེས་ཀྱི་འོག་ངོས་ཀྱི་ཕྱོགས་མང་པོར་ཐད་ཀར་ཐང་ཐལ་དུ་འགྲོ། འདི་རིགས་དེད་རུས་
བཟོ་ལས་ཐོག་ཆེ་ཤེས་དང་། རྒྱང་ཤེས། པར་ལེན་འབྲུལ་ཆས་སོགས་འོད་རིག་པའི་ཡོ་བྱད་
མང་པོར་མཁོ་གཤམ་ཤིན་རུ་ཆེ་བའི་རྒྱ་ཆ་ཡིན་པ་དང་། སྦྱས་ལེགས་པ་འགའ་ཞིག་རིན་ཐང་ཏ་

ཅང་ཆེ་བ་ཡིན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ། སྤྱུ་ཇ། ཀའྱི། སྤྱུ་ཇ་ཀའྱི། ཨ་ཀ། ཉི་འོད། ད་ཏུ་ལོ། བ་
ལ། སྤྱེག་བྱེད་བཅས་སོ།། རོ་རྒྱས། རོ་མང་རྒྱ་རྒྱུ་རོ། རྒྱས་པས་གང་བའི་ནད་དང་གཟུང་
ནད་འཛོམས།

མེ་ཤོར་བའི་གྲོད་གཞི། ཡིད་གཟབ་མ་བྱས་པར་མེ་ཤོར་ནས་མི་ཐོག་ལ་གྲོད་གྲུན་ཐོག་པའི་གྲོད་གཞི།
མེ་སངས་རྒྱབ་བ། མེ་རྒྱན་བསྐྱར་དུ་གསོ་བ་དང་དར་ཆེ་དུ་གཏོང་བ། རྒྱུང་ཐབ་ཀྱི་མེ་འཆི་གྲུབས་
བྱེད་དུས་འབྲུལ་ལ་མེ་སངས་རྒྱབ་བ།

མེ་སྤྱབ་ཤིང་། ① མེ་གཙུབ་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་། ② ཅན་དན་དཀར་པོ།

མེ་སྤྱེག་དམར་གསོད། མེ་རྒྱབ་ནས་མི་གཞན་མེར་བསྤེགས་བཏང་བ། ཡང་ན་སྤེགས་གསོད་
ཅས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

མེ་སྤྱང་། མེ་ཤོར་རམ་མེ་སྤྱོད་སྤྱང་།

མེ་གསུམ། བསྐྱལ་བའི་མེ་དང་། ཁྱིམ་གྱི་མེ་དང་། ལྷོ་ཡི་མེ་བཅས་སོ།།

མེ་གསོད་བ། ① མེ་མེད་པར་བཟོ་བ། ② མེ་སྤྱོན་ཤོར་བར་སེལ་ཐབས་བྱེད་བ།

མེ་གསོད་ཡོ་བྱད། མེ་གསོད་པར་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་ཅིག

མེ་གསོད་དུ་ཁག། མེ་གསོད་ལས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོགས་པའི་སྤྲེ་ཆན་ཞིག་གི་མིང་།

མེ་བསངས། མེའི་དུད་བ་གཏུལ་བའི་བསངས་མཆོད།

མེ་ལྷ། ① ཤར་ལྷའི་ཕྱོགས་སྤྱོད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མཆོད་སྤྱིན་སྤྱེས་དང་། ཏྲ་མར་ཅན། རོར་
ལས་སྤྱེས། ལྷ་ཆོགས་འོད་ཟེར་བྱེད་ཟ། འབར་བའི་སྤྱ་ཅན། སྤྱིན་སྤེག་ཟ། ཆངས་དབང་སྤྱས་
པོ། འོད་ཀྱི་རོར་ཅན། འོད་བདུན་ལ། ར་ལ་ཞོན། རིག་བྱེད་སྤྱེས། འོད་བདུན་ལ། ར་ལ་ཞོན། རིག་
བྱེད་སྤྱེས། སྤེག་ཟ། གསེར་ཁུ་བ། གསེར་གྱི་ཐིག་ལེ་བཅས་སོ།། ② ཐབ་ལ་གནས་པའི་ལྷ།

མེ་ལྷའི་ཕྱོགས། [མངོན] ཤར་ལྷའི་ཕྱོགས།

མེ་ལྷོག། འབྲུང་བཞིའི་ཁམས་ཀྱིས་ལྷོག་པ་རིགས་དབྱེ་བའི་ནང་ཆན་མེ་ཁམས་ཤས་ཆེ་བའི་ལྷོག་
པ་སྤྱེ། ནད་ཏགས་སུ་ཤོད་ཆེ་ཞིང་མེ་ལྷེ་འབྲུང་བའི་རི་མོ་འབྲུང་བ་ཞིག

མེ་འྱི། [ལེགས] བྱམས་བ།

མེད། ར་སྒྲུང་གང་གི་མཐར་སྒྲུར་ན་དོན་དང་དངོས་པོ་དེ་མི་གནས་པ་དང་འཇིག་པར་གྱུར་པ་
སོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། ཉན་མེད་དུག་མེད། འགྱུར་མེད། འཇིགས་མེད། ས་འདིར་ནད་ཡམས་མེད།
མེད་པར་གྱུར། གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་སོང། མེད་པར་བཏང། རྫོག་ཏུ་མེད། འཁོག་ཏུ་མེད་
སོགས་ལྟ་བུ།

མེད་དགག་དགག་བྱ་གང་ཡང་རུང་བ་བཀག་པའི་ཤུགས་སམ་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་ཞིག་གོ་རྒྱུའམ་
བསྟན་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་

མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ། སེལ་བའི་ནང་གསེས། རང་གི་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་སྟོན་ས་རང་གི་
བསམ་བྱ་རིགས་མི་མ་ཐུན་བསམ་པའི་བསམ་པ། དཔེར་ན་རི་མེད་ཅེས་བས་ཡོད་པ་བསམ་པ་
བ་ལྟ་བུའོ།

མེད་དགག་གི་བསྐྱ་བ་བཅུ་གཅིག་རྒྱུན་འབྲེལ་དང་རང་བཞིན་དང། སྐབས་དང་རྟེན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡི།
ལྷ་དང་ཞི་གནས་མེད་པ་ལ། དབྱེ་བ་རྣམས་བ་བརྒྱད་ཡིན་ཏེ། བན་ཚུན་དག་ལ་རང་བཞིན་དང། རྒྱ་
དང་རང་བཞིན་གཉིས་དབྱེ་བ། བེན་ཏུ་མེད་དང་བཅུ་གཅིག་ནི། མེད་པར་དགག་པར་འདོད་པའོ།
མེད་དགག་གཉིས། རང་གི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པའི་མེད་དགག་དང། རང་གི་དགག་བྱ་ཤེས་
བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་མེད་དགག་གོ།

མེད་རྟོགས། མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་སྟེ། མེད་པ་ལ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པའོ།
མེད་ཐབས་མེད་པའི་སྟོན་པོ་བཞི། གཉམ་པ་ཐོན་མི་སམ་རྩོུ་ཁ་དང། རྟོན་ལུང་རམ་པ་བ་མགར་
རྟོན་བཅན། འབྲི་གུང་བ་འབྲི་སེ་རུ་གུང་རྟོན། ཉང་སེར་བ་ཉང་ཁྲི་བཟང་བཅས་བཞི་ཡིན།

མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ། ཆོས་གཉིས་ལས་གཅིག་ཤོས་དེ་མེད་ན་ཡ་གྲུལ་དེ་མི་འབྱུང་བ་
ཙམ་ལ་འབྲེལ་བ་ཞེས་བཏགས་པའི་དོན།

མེད་པ། ① ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་མིང་གི་ཐ་མར་འབྲུག་པའི་དགག་སྒྲ་ཞིག་སྐབས་མེད་པ། མཐུན་
རྒྱུན་མེད་དུ་མི་རུང་བ། རྟོན་ཆ་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ། རྒྱ་མེད་རྒྱུན་མེད། ② ཡོད་
པའི་ལྷོག་ལྷ་སྟེ། ཆད་མས་མ་དམིགས་པའམ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་རི་བོང་གི་རུ་དང། ཉམ་
མཁའི་བསྐྱ་ལྟ་བུའོ། དབྱིན་སྐད་དུ་none ཟེད།

མེད་པ་བརྒྱད། ༡ འགོག་པ་མེད་པ། ༢ སྒྲིབ་པ་མེད་པ། ༣ ཆད་པ་མེད་པ། ༤ ཉག་པ་མེད་པ། ༥ རོང་
བ་མེད་པ། ༦ འགྲོ་བ་མེད་པ། ༧ རོན་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ། ༨ རོན་གཅིག་མ་ཡིན་པ།

མེད་པ་གཞན་སེལ། ཉག་པའི་སྒྲིབ་པ་རོང་དོན་བྱེད་ལུས་པ་རྣམས་པར་བཅད་ནས་དགག་པ་འཕམ་དོན་
བྱེད་མི་ལུས་པར་སྒྲིབ་པའི་སྒྲོ་བ་ཉག་པས་ཉ། མེད་དགག་གཞན་སེལ། དངོས་མེད་གཞན་སེལ་
གཉིས་དང་དོན་གཅིག

མེད་པ་བཟོའི་བཀའ། མྲོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟང་
ཅིག་སྟེ། དེ་བྱིན་སྐད་དུ་undo command ཟེད།

མེད་པར་ལྟ་བའི་ཕྱོགས། ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་བཅི་སྒྲིབ་དང་དགོ་བའི་ཕྱོགས་ལ་འབད་བརྩོན་བྱེད་མི་
དགོས་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་དེ་ནི་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པ།

མེད་པ་པ། ཆད་ལྟ་འཛིན་མཁུ།

མེད་པ་གསལ་སྒྲིབ། རྟ་ཐོག་པའི་མིག་གི་ཡུལ་དུ་སྒྲིབ་བྱ་དེ་མེད་ཀྱང་ནད་དབང་གིས་གསལ་
པོར་སྒྲིབ་པའི་ཡུལ། དཔེར་ན་རྒྱ་གཅིག་རྒྱ་གཉིས་སུ་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུའོ།

མེད་པའི་སྦྱང་ཉིད། ལས་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དངོས་མེད་ཐམས་ཅད་དང་། རྣམ་རྟོག་ལ་ཤར་བའི་
གཟུགས་སོགས་ཡུལ་གྱི་སྒྲིབ་ཆ་རྣམས་དང་། མིང་ལ་དོན་དུ་ཞེན་པ་དང་། དོན་ལ་མིང་དུ་
འབྲུལ་བའི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། བྱི་ནང་མཐའ་དབུས། ཆེ་ཆུང་བཟང་དན་ཕྱོགས་དུས་
སོགས་སྒྲོས་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཀྱན་བཏགས་ཡིན་པས་ཀྱན་རྩིས་ཏུ་འདར་
མེད་པ་མེད་པའི་སྦྱང་ཉིད་དོ།

མེད་པར་བྱེད་པ། ① མེད་པར་བཟོ་བ། ལུགས་ངན་མེད་པར་བྱེད་པ། མོངས་དད་མེད་པར་བྱེད་
པ། ② མེད་པར་ཁས་ལེན་པ།

མེད་པོ། དབུལ་པོ་འཕམ་སྒྲིབ་པོ།

མེན་ཏི། རྒྱ་ནག་སྐད་ཀྱི་རས་བལ་ལས་བཟོ་བའི་ཡིང་འཇམ་པོ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྲངས་
དཔོན་ཀུམ་བུ་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་བཀའ་འབྲེལ་ལས།
མེན་ཏི་ནི། རྒྱ་ནག་སྐད་དེ། རས་བལ་བཏགས་པའི་ཡིང་འཇམ་པོ་ཞིག་གི་མིང་། ཞེས་སོ།

མེན་ཅི། [ཁྱིང་]① རས། ② གུའི་ཅེ།

མེའི་འབྲུལ་འཁོར། མེ་མདའ་ལ་ཟེར། སྐབས་འགར་གནས་སྒྲུགས་ཀྱང་ཟེར་ཏེ། གནའ་དུས་སུ་མེ་
ཅེར་སོན་བ་ནང་དུ་བརྒྱུག་ནས་མེ་སྤར་བྱེད་ཀྱི་སྤེའི་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱབ་དགོས་པའི་གནའ་
རབས་ཀྱི་མེ་མདའ་བོད་མདའ་ཟེར་བ་དེ་མ་གཏོགས་གཞན་མདའ་དང་མདུང་གི་སོགས་ལ་
བརྟེན་ནས་དམག་རྒྱབ་དགོས་པ་ཡིན།

མེའི་འཇིགས་པ། མེས་འཆིག་པའི་འཇིགས་སྒྲག། མེ་སྐྱོན་ཤོར་མ་ཐག་ཏུ་གསོད་ཐུབ་ན་མེའི་
འཇིགས་པ་ཆེར་མི་ཡོང་བར་བྱེད་ཀྱས།

མེའི་རྟེན། མཆིན་པ།

མེའི་ཐལ་བ། མེ་བཏང་བའི་ཤུལ་དུ་ལུས་པའི་ཐལ་བ།

མེའི་ཅེ་མོ། [མཛོན་] གྲུར་གྲུམ།

མེའི་ཆ་ཆ། མེ་སྒྲག།

མེའི་སྐབ་ཤིང་། [མཛོན་] ཅན་དན་དཀར་པོ།

མེར། ① གཤེར་ཁུ་རྩ་སོགས་ཀྱིས་སྒྲོད་བཀའ་ཆེ་བའི་དོན་ཏེ། སྒྲོད་དུ་རྩ་མེར། ཞིང་ལ་རྩ་མེར་ལྟ་
བུ། ② སྤྱི་ཞིང་ལྗེས་པའི་དོན་ཏེ། བྱེ་འདམ་མེར་མེར་བྱེད་ལྟ་བུ། འདམ་མེ་རེ་རེ་ཞེས་བ་དང་
དོན་འབྲ། ལུལ་སྐྱད་དུ་མ་རེ་མེར་རེ་ཡང་ཟེར།

མེར་བག་ཤིས་ཆལ། དུར་ཁྱོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

མེར་གཤེ་མཁར་ཤུལ། འཕན་པོ་དབུ་དུ་ལུང་ཤང་གི་ཁོངས་སུ་མེར་གཤེ་མཁར་ཤུལ་ཞེས་བ་ཞིག་
ཡོད་པ་དེ་གར་ཤོད་རྒྱན་ལྟར་ན་བོད་སིལ་བུའི་དུས་སུ་མེར་གཤེ་ཉི་མ་འབྲུག་བྲགས་ཞེས་པའི་
དཔོན་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་བཅན་ཤུགས་ཏ་ཅང་ཆེ་སྐབས་མཁར་ཆོང་གི་སྒྲོང་ས་སུ་ཡོད་པའི་
ནགས་རི་དེས་དཔོན་པོའི་མཁར་དུ་དགུན་ཉི་སྤྱིབ་སྐབས་དཔོན་པོས་མི་མེར་ལ་རི་དེའི་མགོ་
བོ་སྒྲོ་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་བར་མི་མེར་ཆོས་གྲོས་བྱེད་སྐབས་མི་ཞིག་གིས་རི་མགོ་སྒྲོ་བ་
ལས་དཔོན་མགོ་སྒྲོ་བ་བྲག་ཟེར་བར་མང་པོས་ལོ་ལྟར་རྟ་རྒྱག་ཆེན་པོ་གཏོང་སྒྲོལ་ཡོད་པའི་
གོང་ཅམ་ལ་དཔོན་པོའི་ཆེབས་རྟ་དེ་སྐྱོན་ནག་ནང་ཉིན་ཁ་ཤས་བརྒྱུག་སྤེར་རྒྱག་གི་ཉིན་དེར་

ཉ་དེར་སྒྲ་སྒྲ་བ་གཟུགས་སྒྲོ་བ་དང་བཅས་སྒྲོ་བ་དུ་བྱིར་བཏོན་ནས་དཔོན་པོས་བཞོན་མ་ཐག་ཉ་
དེས་ཉི་འོད་མ་འཁྲུག་པར་ཐད་ཀར་རྒྱལ་ནས་མདུན་མཆོང་ཞེས་པར་གད་པའི་སྟེང་ནས་
གཙང་རྒྱུ་མཆོངས་སྒྲ་བས་མི་ཉ་གཉིས་ཀ་ཤི་ནས་རོ་རྒྱུ་འཁྲུང་བར་དཔོན་ཆང་གི་སྒྲོན་
འཁོར་ཆོས་མི་མེར་རྒྱུས་དཔོན་པོའི་རོ་འཆོལ་དུ་བཏང་བས་རོ་འཆོལ་མཁན་ཆོས་རྒྱ་
གཞུང་བརྒྱད་དེ་བཙལ་བའི་སྒྲུང་གཏམ་ཞིག་ཡོད།

མེར་ཁན་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་རྒྱ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ ལོར་ལ་མོ་ཇེ་བཙུན་སྒྲོ་བཟང་
བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གཟིགས་སྒྲོང་འོག་བཏབ། དགོན་འདི་ཐོག་མར་ད་ལྟའི་ཆེ་ལན་
རྫོང་དུ་ཡོད་པའི་གྲུང་སྒྲུང་ཞིག་ཡིན། ལོ་འདིར་ཉན་གྲུང་ཡེའི་དཔག་པོར་ནས་མཆོ་སྒྲོན་
སྤྱགས་ཀྱི་བྱང་གི་དགོན་ཆེན་པལ་ཆེར་མེར་བསྐྱེགས་སྒྲ་བས། དགོན་འདི་ཡང་ཡུལ་བྱང་ནས་
ད་ལྟའི་ཁྲི་ཀའི་ཡུལ་འདིར་གནས་སྒྲོས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྒྲོ་བོད་
རིགས་རང་སྒྲོང་ཁུལ་ཁྲི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེར་ཁན་སྤགས་ཁང། དགོན་པ་འདི་དུས་ནས་དང་རྒྱ་མ་སུ་ཡིས་བཏབ་མ་གསལ། མེར་ཁན་
དགོན་པ་དང་གོང་ཆོ་གཅིག་ན་ཡོད། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། པལ་ཆེར་མེར་སྤྱུ་ཆང་མ་བྱུང་
བའི་གོང་དུ་སྤགས་ཁང་འདི་ཡོད་པར་འདྲ། ད་ལྟ་མཆོ་སྒྲོ་བོད་རིགས་རང་སྒྲོང་ཁུལ་ཁྲི་ཀ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེར་གྱིས་ཁོངས། ཤིན་རུ་གང་བར་གྱུར་པ།

མེར་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། མེར་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་རྒྱུད་དུ་བསམ་གཏན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རང་ཉིད་ལྷར་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀར་མེ་འབར་བའི་དབུས་སུ་རྒྱ་བ་ལ་
སྤགས་སྤང་བཀོད་དེ་སྟོག་བསྒྲོམ་པའི་སྒྲོང་བས་བསྒྲོམ་པ་མེར་གནས་ཏེ་ལས་བཞི་འབྲུབ་
པའི་གཞིའོ།

མེར་གྱི་ ① [ཐ་མི་དད་པ།] ལྷེ་མ་གྱིས་གང་གྱི་དབུས་དུས་མཆོ་མེར་གྱི་སྒྲོང་མེར་གྱི་ ② ལྷེ་གྱི་
སྤགས་པ་མེར་གྱི་སྤགས་པ་མེར་གྱི་ཞེ་མེར་གྱི་ ③ སྤྱ་བ་དང་མཉེན་པའམ་འཕོལ་གྱི་ ཞོ་
མེར་གྱི་ འབྲས་ཐུག་མེར་གྱི་ མོག་མོག་མེར་གྱི་ ས་ཆོལ་མེར་གྱི་

མེར་མེར། ① མིག་ཏུ་སྤང་ཚུལ་ཞིག་ཐག་རིང་ནས་ཚུ་མེར་མེར་རྒྱག་འགྲོ་བ་ཞིག་མཐོང་། ② བེམ་
བེམ་བྱེད་པའི་རིགས། སྤྲས་འཕོལ་མེར་མེར་ཞིག་ལ་མགོ་བོ་ཉེན་པ། ③ འགྲུལ་སྤངས་ཤིག་
མེར་མེར་པོ། [མཚུངས་]སྤུ་གུ་མངལ་དུ་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་དང་པོའི་མིང་།

མེར་མེར་ཤིག་ཤིག་ ① འགྲུལ་འཁྲུམས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུར་ཞིག་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་རྒྱབས་གཡོས་ནས་མེར་
མེར་ཤིག་ཤིག་བྱེད་པ། འབར་མདེལ་གཡུགས་དུས་ས་ཆ་མེར་མེར་ཤིག་ཤིག་ཏུ་འགྲུལ་བ།
② རྒྱ་ཆགས་མང་པོ་འདུས་པའི་འགྲུལ་སྤངས། འ་རུལ་ནང་དུ་འ་འབྲུ་མང་པོ་མེར་མེར་
ཤིག་ཤིག་བྱེད་པ།

མེལ་གཤེ་སིབ་བྱའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་

མེལ་ཆེ། ① མཚན་དུས་སོ་ལྷ། སྤུ་གུར་མེལ་ཆེ་བྱེད་པ། ས་མཚན་སྤྱད་མཁན་འཐབ་འཛིང་བས་
མཚན་མོར་ཡང་མེལ་ཆེ་བྱེད་པ། ཉིན་གསུམ་བྱ་ར་མཚན་གསུམ་མེལ་ཆེ་བྱེད། ② མཚན་
པོའི་བྱན་ཆོད།

མེལ་ཆེ་ཅན། [མཛོན་] མཚན་མོ།

མེལ་ཆེ་གཅིག་ མེལ་ཆེ་གཅིག་ནི། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་སྤྱོད་དང་། ཕྱི་ལོ། བཅ་སྟོད། བཅ་སྤང་
བཅས་བཞིར་བྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་བྱེད་པར་གསུངས།

མེལ་ཆེ་བ། མཚན་དུས་ཀྱི་བྱ་ར་མཁན་ནམ། རྟོག་ཞིབ་པ། ས་དེར་ལྷགས་པ་ན་ཕྱོགས་དེའི་དབྱང་
གི་མེལ་ཆེ་བ་དག་གིས་རྟོགས་པ། ཁོས་མེལ་ཆེ་བ་སོ་སོར་མི་རྟོག་པར་མ་ཉལ་ཞེས་ཟེར་
བཞིན་དུ་ཆོས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཅོམ་མོ།

མེས། པ་མའི་སྟོན་གྱི་པ་མ་མི་རབས་གོང་མ།

མེས་ཀྱི་དགོངས་དུས་མཚོད་པ། མེས་པོ་སྐྱབས་ཤིགས་པའི་དུས་ཀྱི་འདས་མཚོད།

མེས་ཀྱི་གནས་རུ། མེས་པོའི་དུས་ཀྱི་གཞུ།

མེས་རྒྱལ། རང་གི་པ་མེས་རྒྱུད་པའི་རིགས་ཀྱིས་འཛིན་སྟོང་བྱས་ཤིང་མི་རབས་ནས་མི་རབས་
བརྒྱུད་དེ་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འཛིན་སྟོང་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མིང་། རང་གི་རྒྱལ་ཁབ།
དོགས་ཐོན་ཆེ་བསྐྱེད་ཀྱིས་མེས་རྒྱལ་སྤྱད་སྟོབ་བྱེད།

མེས་འཆིང་། [མཛོད] དངུལ་རྩ།

མེས་འཛིག་པ། མེས་ཆེན་སྟེ་མེད་པར་འགྱུར་བ།

མེས་འཛིག་པའི་ཆེ་མོ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་མན་ཆད་སྟོང་གི་འཛིག་
རྟེན་དེ་མེས་འཛིག་པའི་སྐབས་སུ་རྩ་མེད་དུ་འགྲོ་ཞིང་། དེ་ཡན་ཆད་ལ་མེད་འཛིག་པ་མི་ཡོང་
བས་མེས་འཛིག་པའི་ཆེ་མོ་ཟེར།

མེས་སྟོན་ཆོན་པོ། མར་པའི་སྟོབ་མ་ཀ་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཐུབ་ཀྱི་ཀ་ཆེན། འདི་ཉིད་ཉར་སྟོང་སྟག་
ཆལ་བ་ཡིན། འདི་ལ་གཙང་རོང་གི་མེས་སྟོན་ཆོན་པོ་ཡང་ཟེར། མཆན་ལ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
མཆན་ཞུ། གནས་གཞི་བ་ཉིད་བདག་པོ་ཡིན། ཁོང་གིས་འབྲུལ་བ་ལན་གསུམ་གྱིས་མར་བ་
མཉེས་པར་བྱས། མ་རྩ་སྤྲུ་ཡ་དང་གདམས་ངག་མཐའ་ཡས་བ་གནང་། སྟོབ་མ་ཞང་བསོད་
ནམས་མཁའ་ལོགས་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་མང་དུ་བྱོན།

མེས་པོ། པའི་པ། ཨ་མུ་དང་དོན་གཅིག་

མེས་པོ་ཆངས་པ། ལྷ་ཆེན་ཆངས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དངུལ་རྩ་རྩ་རྩ་རྩ་མཛོད་
པའི་མཛོད་བཞེད་རྒྱ་མཆོའི་རྩ་ཐེགས་ལས། རང་བྱུང་གསེར་མངལ་སྟེ་དགྲའི་བདག་མེས་པོ་
གདོང་བཞི་མེ་མཛེད་བདག་དགའ་བ་བརྒྱ་བ་ཆངས་པའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་།
མེས་པོ་ཆངས་པ་ཞེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། དཔལ་སྤྲངས་དཔོན་ཀ་མ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་
ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འགྲུལ་ལས། མེས་པོ་ཆངས་པ་ནི། མི་
མཛེད་འཛིག་རྟེན་གྱི་བདག་པོར་གྲགས་པའི་ལྷ་ཆེན་ཆངས་པའི་མིང་སྟེ། དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་མེས་
པོ་ཆངས་པ་ཞེས་བཞེད་དམ་སྟུང་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་དང་པོའི་པ་
རྣམས་འདིས་བསྐྱེད་པར་རྫོང་བས་མེས་པོ་ཞེས་དང་། དེའི་ལུས་ཁྲད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་
ཆད་མི་ཤེས་པ་ཞིག་བྱུང་བས། ཁྲུབ་འཇུག་གིས་ཡར་བལྟས། དབང་སྤྲུག་གིས་མར་བལྟས་
བས་ལུས་ཀྱིལ་པོར་མ་མཐོང་བས་འདིས་གཟུགས་ཀྱི་ཆད་ཆངས་པའོ་ཞེས་བཞེད་པས་
ཆངས་པ་ཞེས་གྲགས་ཤིང་འདིར་ཆངས་ལ་སའི་ཡང་འཇུག་སྐྱར་བཞི་གཞན་དང་མི་རྣམས་པའི་
ཕྱིར་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་། དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་ཟུར་མཁར་སྒོ་གྲོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་ཅ་
རྒྱད་དང་། བཤད་རྒྱུད། བྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྩ་མདོ་ཡན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྐོན་གྱི་
བསྐྱེད་བཅོས་ཆད་མ་ཞིག།

མེས་དཔོན། མེས་པོ་དང་དཔོན་པོ།

མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ། རྡོང་བཅའ་སྐམ་པོ་དང་། ཁྲི་རྡོང་ལྡེ་ལུ་བཅའ་། ཁྲི་གཙུག་ལྡེ་བཅའ་ཉེ་གསུམ།
མེས་མོ། རང་གི་པའི་མ་ལ་ཟེར།

མེས་བཅའ་། [རྟིང་] མལ་ས་བཅའ་པོ།

མེས་ཆིག་ཟ། མེས་བསྐྱེད་ཀྱི་བྱུང་བའི་ཟ།

མེས་མཚུན། སྤར་མེས་པོའི་དུས་ནས་བརྟེན་པའི་ལྷ།

མེས་རབས། བ་མེས་ཀྱི་མི་རབས།

མེས་རྡོང་བཅའ་གྱི་བཀའ་ཆེམས་ཀྱི་ཡི་གེ་ རྡོང་བཅའ་སྐམ་པོ་སྐུ་འདུལ་ཁར་ཞལ་ཆེམས་ཀྱི་ཡི་གེ་
ཟངས་ཀྱི་ཤོག་བྱའི་ཐོག་བསྐོས་པ།

མེས་ཨག་ཆོམ། སྤར་བོད་རྒྱལ་པོ་བདུན་པ་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་གྱི་མིང་། སྤར་དང་བཞེས་ཉམས་
ཆེ་བས་དེ་ལྟར་གྲགས་སོ།།

མོ། ① ལྷ། མ་འོངས་སྒོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྒྱུན་རྣམས་རྗེས་དཔག་གིས་ཆོད་མི་ཐེག་པའི་སྐབས་སུ་
རང་ཉིད་དང་པའི་ལྷ་ལ་བདེན་བདར་གྱི་སྒོ་ནས་སྐུ་ཆོད་ཀྱིས་བརྟག་པའི་ཐབས་ཤིག། ② མོ་
མཆོན་པར་བྱེད་པའི་བདག་སྤྲ་ཞིག་གནས་སོ། ལྷ་མོ། མ་མཐར་སྐྱར་རྒྱ་སྤར་བསྐྱེད་ལྷ། ལ།
བདེན་པ་གཉིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་སོ། ③ མིང་མཐར་འཇུག་པའི་མིང་གི་ཆ་ཤས་ཤིག་
དུས་ལུན་རིང་མོ། སྒོ་བ་བྲལ་ཆེན་མོ། ལྷ་མོ། ལུ་བ་མོ།

མོ་སྐད། སྐད་འཕང་དཔའ་བ།

མོ་རྒྱང་། ① ཁྲིམ་ཐབ་མེད་པའི་མོ་རྟེང་། ② དེ་དྲགས་རྒྱང་མོ།

མོ་སྐྱེས། ལུང་མེད།

མོ་དཀར། ལུང་མེད་ཀྱི་བརྟུང་སྒོད།

མོ་བཀྲལ། མོ་དཀར་འཛུགས་ཡུལ་གྱི་སྟེགས།
མོ་མཁའ། མོ་འདེབས་མཁའ།
མོ་གུམ་མ། མོ་རྩེང་མ།
མོ་གོས། བྱད་མེད་ཀྱི་གྲོན་པ།
མོ་སྟོག་སྟོག་པོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲལ།
མོ་བརྒྱད། ལྷ་མོའི་རིགས་བརྒྱད།
མོ་གཞུ། [ཡུལ] ལུང་མང་ཡོད་པའི་གཞེར་གདན།
མོ་ཆས། བྱད་མེད་ཀྱི་ཆས།
མོ་ཉམས། བྱད་མེད་ཀྱི་ཉམས་འགྱུར།
མོ་ཉ། མནལ་མའི་ཕྱོགས་དང་ཨ་མའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་ཆེན་སྤྱིའི་མིང།
མོ་ཀ། [གཙང] རྒྱངས་འཁོར་གྱི་དོན།
མོ་ར་གཏོང་འཇུས་ལག་ཁྲེ། རྒྱངས་འཁོར་གཏོང་བའི་རྒྱགས་དང་འགྲུལ་སྤྱིག་སྟོལ་གྱི་
ཡིག་རྒྱགས་བཏང་ནས་རྒྱགས་འཕྲོད་རྗེས་སྟོན་པའི་རྒྱངས་འཁོར་གཏོང་ཆོག་པའི་ལག་ཁྲེ།
མོ་ར་བོགས་མར་གཏོང་བ། རྒྱངས་འཁོར་གཞན་ལ་བོགས་མར་བཏང་ནས་ཁེ་བཟང་ལེན་པ།
མོ་ཏྲ་ག་དགོན། དགོན་པ་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་སོགས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་འབའ་ཐང་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མོ་རྟ། [ཡུལ] རྟ་མོ་རིགས།
མོ་རྟགས། གང་ཟག་མོ་ཡིན་པའི་རྟགས་མཆན།
མོ་རྟེལ། མོའི་རྟེལ་སྤྲལ་ལ་ཟེར།
མོ་ཐང་སྟོན་པ། རྟོག་ཐང་འཇུག་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་negative entry ཟེར།
མོ་ཐིག་མོ་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐིག་གྲུ།
མོ་ཐིག་པོ། མོ་སྤྱིའི་མངོན་ཤེས་རྣོན་པོ།

མོ་ཐོ། མོ་ཐོ་འཁོར་ལོ་ཡང་ཟེར། འགྲིམ་འགྲུལ་ཡོ་བྱང་ཅིག འཁོར་ལོ་གཉིས་ཅན་སྐྱུམ་ཤུགས་ལ་
བརྟེན་ནས་རྒྱགས་ཆོག་པའི་འཕུལ་འཁོར་གྱི་རྟ་ཞིག
མོ་དོར། ① བྱང་མེད་གྱི་དོར་མ། ② [ཡུལ་] བྱང་མེད་གྱི་སྤང་གཡོགས།
མོ་དེ་ལྟ། བྱང་མེད་ལ་དེ་ལྟ་ནང་བྱང་ནས་བརྟེན་པ་མོ་དེ་ལྟ་སྟེ་མོ་ལ་གཏོང་བའི་དབང་གཙོ་བོར་
མཛད་ནས། མོ་དེ་ལྟ་ཞེས་བཏགས་པ།
མོ་རྟོ། རྟོ་ལ་མོ་མའི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅིང་། མོ་རྟོ་ཡིས་ཅིག་བ་བཅིགས་ན་བརྟེན་ཆེ་ཟེར།
མོ་ལྷུམ་ལ་ལ་ཡུ་རིང་། ཐང་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ།
རོ་ཁ་ཞིང་ཆ་ལ་མངར་བ། ཟུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་མ་གསོ།
ལུས་ཆག་སྟོར།
མོ་རྩལ། རྩལ་མོ།
མོ་རྩལ། རྩོ་ཞིག
མོ་གདོན་བདུལ། གྱིས་པའི་གདོན་ཆེན་བརྩྭ་གཉིས་གྱི་ཡ་གྲུལ་བྱ་གདོན་དང་། སྤུལ་མོ། བྲང་བའི་སྤུལ་
མོ། སྤུལ་མོ་ལོང་བ། བཞིན་རྒྱས། ཉམ་གྲུ། ཉམ་གྲུ་སྤྲེམ་པོ་བཅས་གདོན་བདུན་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།
མོ་འདེབས་པ། མོ་རྒྱབ་དང་མོ་འདེབས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མོ་ནད། མངལ་དང་། ལུ་མ་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་བྱང་མེད་ཁོ་ནར་འབྱུང་བའི་ནད་དེ་ནང་གསེས་
སྤྱད་བྱེ་ན། མངལ་ནད་ལྔ་དང་། ཅན་ནད་བརྩྭ་གྲུག་སྤྲན་ནད་དགྲ། སིན་བུའི་ནད་རིགས་གཉིས།
པལ་པའི་ནད་བརྒྱད་བཅས་བཞི་བརྩྭ་ཐམ་པ་མཆིས་སོ།
མོ་ནད་སྤྲན་དགྲ། མངལ་སྤྲན། ཁྲག་སྤྲན། ལ་སྤྲན། མེན་སྤྲན། བོ་སྤྲན། སྤྲན་རོན་གཤོ། ཅན་སྤྲན་ལིང་
བ། ས་བོན་སྤྲན། ཁྲག་སྤྲན་ཟ་ཁུ་བཅས་སོ།
མོ་ནད་ཁྲག་སྤྲན། ཁྲག་རོ་འདྲིལ་བས་བྱ་ཆགས་པ་ལྟར་ཕྱེམ་པོར་གྱུར་ཅིང་། ལྷ་ཞབས་ལྗང་དུབ་
བྱེད་པའོ།
མོ་ནད་ཁྲག་སྤྲན་ཟ་ཁུ། ཁོང་པ་སྟོ་ཞིང་འཁྲོག་མངལ་ནས་ཟ་ཁུ་འཛག་པའོ།
མོ་ནད་ཁྲག་ཆབས་པོར་བ། ལུས་སྟེ། འགྲོ་མི་ཐུབ། ལྷ་སྤྲད་ཁེངས་པ། ཉན་ལྗང་དུབ་བྱེད།

མོ་ནད་ཁྲག་ཚབས་རིགས་བརྒྱ ༡ སྟོང་གི་ཁྲག་ཚབས། ༢ སྟོ་བའི་ཁྲག་ཚབས། ༣ མཆེན་པའི་
ཁྲག་ཚབས། ༤ མཆེར་པའི་ཁྲག་ཚབས། ༥ མཁྲིས་པའི་ཁྲག་ཚབས། ༦ མཁྲིས་པའི་ཁྲག་
ཚབས། ༧ མཁྲུ་མའི་ཁྲག་ཚབས། ༨ ལྷ་ཚབས། ༩ ཁྲག་ཚབས་
གོར་བ་བཅས་སོ།

མོ་ནད་མཁྲུ་མའི་ཁྲག་ཚབས། འདོམས་གཡལ། མོ་མཆེན་ཆ། རྟེན་པ་དང་རྩ་སོ་མན་ཆད་གྱི་
རྩས་པ་རྣམས་ཁོལ་ཞིང་ཆ།

མོ་ནད་མཁྲིས་ཚབས། མོ་ནད་རིགས་ཤིག་སྟེ། བད་ཉགས་སུ་སྟོམ་དང་ཆེ་ཞིང་། སྟོ་ལུ་བ་དང་། ཤ་
བགས་མེར་པོར་འབྱུར་བ་ཞིག་

མོ་ནད་སྟོ་བའི་ཁྲག་ཚབས། སྟོ་མང། རོ་སྟོང་གཟེར། ཅེ་ཏུ་རྩུང་རེངས་ནས་སྟེ་འགྲུལ་དཀའ་བ།
ཡན་ལག་སྟོང་བ། རོ་གདོང་སྦྲངས་པའོ།

མོ་ནད་རྩ་མའི་ཁྲག་ཚབས། རྩ་ཞབས་ཆ་འབྲེལ་བྱེད་དེ་གཏུབ་སྟུམ་བྱེད།

མོ་ནད་མངལ་སྟིན་ཁྲོས་པ། མངལ་སྟིན་ཁྲོས་པའི་རྩས་སུ་སྟེས་པ་དང་མ་འབྲེད་པས། མཛུབ་མོ་
དང་ཤིང་བུ་སོགས་ཀྱིས་སྤྲགས་པས་སྟིན་ཁྲོས་ཏེ། མངལ་ཁ་སྦྲངས་ཤིང་རྩ་སེར་འཛག་པ་
དང་། སྦྲངས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་ཞིང་ན་བ་དང་། མཆེན་མ་སྟོས་སོ།

མོ་ནད་མངལ་སྟིན་ལངས་པ། ཆ་བའི་ནད་རྟེན་གྱིས་མཆང་ར་དང་མཆེན་མ་གཡལ་ཞིང་འཁོལ།
བྱ་མ་རྒྱས། སེམས་འཕྱོ། གཉིད་མེད། འགྲོ་འདོད་སྟེ། སྟེས་པ་འདོད། ཤ་སྟེས། མོ་མཆེན་ལ་
ཇི་མ་ཤིན་ཏུ་མནམས།

མོ་ནད་མཆེན་པའི་ཁྲག་ཚབས། མིག་སྟེན་དམར་རམ་ཡང་ན་སེར། མཆེན་པའི་སྟེང་དང་མགོ་པོ་ན།

མོ་ནད་མཆེར་པའི་ཁྲག་ཚབས། རྩ་ཞབས་ན་ཞིང་གཟེར། པོ་བ་འཁོག་མཆེར་པའི་སྟེང་དུ་ནའོ།

མོ་ནད་སྟོང་གི་ཁྲག་ཚབས། རོ་སྟོང་གཟེར། རྩ་ཞབས་ཆ་ཞིང་བཏུབས་པ་སྟུམ་པའི་ཆོར་བ་སྟེ།

མོ་ནད་ཐོར་བུ། ཁམས་དཀར་འབྲམས་པ་དང་། མངལ་གྱི་སྟིན་བུ་ཁྲོས་པ་ལྟ་བུ་མོ་ནད་ཁ་ཐོར།

མོ་ནད་དུག་ཐབས། སྤུ་བུ་བཅས་ཇེས་མཁྲིས་ཆད་སྟེས་པའི་མོ་ནད་དེ། བད་ཉགས་སུ་རོ་སྟོང་དུ་
གཟེར་ཕྱན་འཕོ་ཞིང་ལུད་པ་དམར་པོ་འབྱུར་བ་ཞིག་

མོ་ནད་རྒྱ་ཚབས། རྒྱ་མ་སྦྲངས་ཤིང་ཟུག་གཟེར་ཆེད།

མོ་ནད་སྤྱི་ལ་བཅུ་བདུན། ཁྲག་ཚབས། རྒྱུང་ཚབས། དེ་གཉིས་བྲེ་བྲག་ཏུ། ཚབས་སྦྲན། རྩ་བར་
ཅན། ཁྲག་སྦྲན། ཟེམ་པོ། བེམ་པོ། མེན་སྦྲན། མོ་སྦྲན། བྲག་པོ། ཅ་སྦྲན། ས་ཐོན་སྦྲན། ཟ་ལ།
མ་ར་ཅེ། ཨ་སོ།། མངལ་སྤྱིན་ལངས་བཤོ།

མོ་ནད་པལ་བ། བྱད་མེད་ཀྱི་མཚན་མའི་ནད་དང་། འ་མ་མ་ཐོན་བ། སྤྱ་གྱ་བཅའ་མ་བྱལ་བ། སྤྱ་གྱ་
མགོ་མཐུག་ལོག་བ། བྱ་སྣོད་ལུག་བ། མངལ་ཁྲག་མ་ཆོད་བ། སྤྱ་གྱ་བཅས་རྗེས་ཀྱི་ནད་གཞུག་
ལུས་བ། སྤྱ་གྱ་བཅས་རྗེས་དུག་ཐབས་བྱེད་བ་བཅས་སོ།

མོ་ནད་པལ་བའི་ནད་བརྒྱད། མངལ་སྦྱུམ་བ་ནས་སྤྱ་གྱ་བཅའ་བའི་བར་དུ་འབྱུང་བའི་བྱད་མེད་ཀྱི་
ནད་བརྒྱད་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། མོ་ནད་པལ་བ་མཚན་མའི་ནད་
དང་ནི། བྱ་མ་བྱིན་དང་མགོ་མཐུག་ལོག་བ་དང་། རོག་མ་བྱིན་དང་སྣོད་ལུགས་ཁྲག་མ་ཆོད།
ནད་གཞུག་ལས་དང་དུག་ཐབས་གྱུར་བ་བརྒྱད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། དེ་དག་ལ་མོ་ནད་
པལ་བ་ཞེས་བརྗོད་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བཟ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དགའ་འབྲེལ་
ལས། མོ་ནད་པལ་བ་ཞེས་མངལ་དུ་སྤྱ་གྱ་ཆགས་ནས་མཚན་མ་དོད་པའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བའི་
འཁྲི་ནད་དང་། བྱ་སྣོད་ལུགས་བ་སོགས་མན་རྒྱུད་ནས་གསུངས་པའི་ནད་བརྒྱད་ཀྱི་མིང་ཡིན་
ཞིང་། དེ་དག་ལ་ཅིའི་བྱིར་དུ་མོ་ནད་པལ་བ་ཞེས་བརྗོད་དམ་སྟུང་ན། ནད་འདི་དག་ནི་བྱད་མེད་
ལ་མངལ་འཁྲི་ནས་སྤྱ་གྱ་བཅའ་བའི་བར་ལས་དུས་རྒྱུན་དུ་མི་འབྱུང་ཞིང་མོ་ནད་གཙོ་བོ་མ་
ཡིན་པའི་བྱིར་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་དོ།

མོ་ནད་པལ་བ་མཚན་མའི་ནད། མངལ་གནས་ལུས་ཅན་ལ་པོ་མོའི་མཚན་མ་དོད་པའི་སྐབས་སུ་
འབྱུང་བའི་འཁྲི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། ཟུར་མཁར་སྒོ་གྲོས་རྒྱལ་པོས་འཆོ་བྱེད་བདུན་
ཀྱི་བྲིས་ལན་ལས། མོ་ནད་པལ་བ་མཚན་མའི་ནད་ཅེས་བ་ནི། བྱད་མེད་ཀྱི་མངལ་དུ་ཆགས་
པའི་ལུས་ཅན་དེ་ལ་པོ་མོ་གང་ཡིན་ཀྱི་མཚན་མ་དོད་པའི་དུས་སུ་མ་ལ་འབྱུང་བའི་འཁྲི་ནད་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་པ་ལས། མོ་མཚན་ཀྱི་ནད་དུ་འབྲེན་བཞི་རྣམས་པར་འབྲུམ་སྟེ་རྒྱུད་
གོང་ལོག་གི་དོན་ལ་མ་བརྟག་པས་ལན་ནོ།། ཞེས་སོ།

མོ་ནད་ཅ་སྒྲན། བྱ་བཅས་ཇེས་ཅ་འབྲམས་ནས་སྒྲན་བྱ་བྱུང་ཏེ་ཤ་རུས་ཁོལ་ནས་ན་བའི་མོ་ནད་ཅིག
མོ་ནད་འོ་ཆབས། རྒྱ་ཞབས་གཟེར་ཞིང་ཆེ་མཆན་འོ་ཁའས་ཚུ་དང་འབྲ་བ་འབྱུང་བའི་མོ་ནད་ཀྱི་
རིགས་ཤིག།

མོ་ནད་རྒྱང་ཆབས། མོ་ནད་རྟིང་བ་སྟེ། རྒྱང་གསེས་སུ་དབྱེན་མགོ་བོའི་རྒྱང་ཆབས། རུས་པའི་རྒྱང་
ཆབས། སྟིང་གི་རྒྱང་ཆབས། བོ་བའི་རྒྱང་ཆབས། མཁལ་མའི་རྒྱང་ཆབས། རྒྱ་མའི་རྒྱང་
ཆབས་བཅས་རིགས་བྱུག་མཆིས་སོ།།

མོ་ནད་སྟིན་བྱ་ཁྲོས་པ། མངལ་གྱི་སྟིན་བྱ་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ནད་ནས་ཨ་སོ་ཀ་ཞེས་པའི་སྟིན་བྱ་
ཁྲོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མོ་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག།

མོ་ནད་གསར་པ། [མངོན] རྒྱ་མཆན་འབབ་པ།

མོ་ནད་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱམ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མོ་པ། མོ་འདེབས་མཁན།

མོ་བྲ། མོ་བྲ་དང་བྲ།

མོ་པག་པག་པ་མོ།

མོ་བྲ། བྲ་མེད་ཀྱི་བྲ་པ།

མོ་བྲགས། གནག་བྲགས་མོ་རིགས།

མོ་བྲ། བྲ་འདེབས་པའི་མིང།

མོ་བོང་། བོང་བྲ་མོ་རིགས།

མོ་བོན། མོ་བྲ་དང་། བོན་ལུགས་ཀྱི་གཏོ་བཅས་སྟོག་འདོན།

མོ་བྲ། [ལུལ] བྲ་མོ།

མོ་བྲིས། བྲ་མོ་རྒྱང་བྲ།

མོ་བྲན། གཡོག་མོ།

མོ་བྲ། སྒྲིའི་གཡོན་ཤོགས་ངོས་སུ་སྒྲ་མོ་དང་། སྒྲ་བྲག་སྒྲིའི་གྲང་བཅས་སྒྲ་ར་ཡོད་པས་པོ་སྒྲ་ལས་

སྒྲིབ་ཆེ་བར་ཡོད།

མོ་དབང། ① མོ་འཛིན་མཆན་མ། ② སྒྲིབ་ཆོག་མོག་བྱུང་མེད་ལ་དབང་དགོས་པའི་དབང་ཆ།

མོ་མ། མོ་བ་དང་འདྲ།

མོ་མེན་མིལ་གངས། སྒྲིག་མྱུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིབ་མ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་nonnegative integer ཟེ།

མོ་ཅམ་གྱི་འབྲུག་ཚུལ། རྗེས་འབྲུག་གི་མོ་ཡིག་ང་མ་གཉིས་ལ་ཡང་འབྲུག་ཞུགས་པ་ནི་སྒྲིབ་ཞན་

པའི་དྲག་པར་འབྲུར་བས་མོ་ཅམ་མོ། ས་ང་མ་གངས་ཁམས།

མོ་ཅ། མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ནད་མེད་ཀྱི་རྒྱན་ཅའི་འཕར་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། འཕར་

ཅའི་རྒྱད་པ་ལ་སྦྱར་བར་འཕར་བ་ཞིག།

མོ་ཅིད། [ཡུལ།] ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་ར་མོ་ལ་ཟེར།

མོ་ཅིས། མོ་དང་ཅིས་ཀྱི་བསྐྱེད་མིང་།

མོ་བཅུན་བཀའ་ལ་མི་གངས། རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་སོགས་བྱུང་མེད་ཀྱི་རིགས་ནམས་སྤྱིད་དོན་

གྱི་བཀའ་བློས་ལ་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་དུ་མི་འབྲུག་པ་སྟེ། རྒྱ་དཀར་ནག་དང་བོད་སོགས་མི་

རིགས་ཁག་སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་སྤྱིད་དོན་གྱི་ལས་ཀ་མང་པོ་རང་གི་བཅུན་མོ་དང་། རྒྱུ་མའི་

ངོ་མ་སྟོགས་པར་བཞེན་ནས་ནོར་འབྲུལ་ཤོར་བའི་ལོ་རྒྱུས་བསྐྱབ་བྱ་ཡོད།

མོ་བཅོག་བཅོ་ལྷ་དང་བྱུང་བཞིན་མི་མཛེས་པའི་བྱ་མོ།

མོ་མཆན། མོ་རིགས་ཀྱི་རྟགས་སམ་མཆན་མ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྒྲིབ་གནས་དང་། སྒྲིབ་འཛིན་

མཁའ་ནང་། དགའ་བའི་བྱ་ག་ཚུ་མ། ཆོས་འབྲུང་། བཛོད་བྱའི་ཕྱོགས། ཉེར་གནས། གཉིས་

དགའི་བྱིས། དན་པའི་ཁྲིན་པ། རྒྱལ་གྱི་ལམ། བད་མ། བྱ་གནས་ཁོང་ཁྱེད། བྱེད་པའི་ཡན་ལག་

མེ་ཏོག་ལམ། མོ་རྟགས། མོའི་རང་བཞིན། སྒྲིབ་བྱེད། མོངས་པར་བྱེད། མཆན་མེན་རྟེན།

ལམ་མི་ཟ། སྤྱིད་པ་བྱེད། སྤྱིད་པའི་ལམ། གསང་བའི་འཁོར་ལོ། ཞི་གསང་བཅས་སོ།།

མོ་མཆན་ཁྲག་ལས་གྱུར་པའི་ནད། རྒྱ་མཆན་མི་ཆད་པ་རྟག་ཏུ་མང་བར་འཛིན་པའོ།།

མོ་མཆན་མཁྲིས་ལས་གྱུར་པའི་ནད། རྒྱ་མཆན་མཛོག་སྒྲོའམ་ཡང་ན་སེར་པོ་དང་ནག་པོ་སོགས་

འི་མ་ཆེ་བ་ཅན་འཛག་པ། མཚན་མ་དང་རོ་སྤང་ཆ་འབྲེལ་བྱེད་ཅིང་ལུས་ལ་ཆ་བ་སྟེ་བ། རྒྱ་
མཚན་རྟག་ལྟར་དུ་འཛག་པའོ།
མོ་མཚན་གྱི་ནད། སྤྱིར་ཆགས་པ་མང་དུ་སྤྱད་པ་དང་། མངལ་ཁྲག་འཛག་པ་དང་། ལུ་བཅས་པ་
རྣམས་ཀྱི་རྩེས་སུ་ཟས་དང་སྤྱོད་ལམ་ལོག་པས་མངལ་ནད་ཀྱི་རིགས་སྣ་ཆོགས་པ་བསྐྱེད་དོ།
མོ་མཚན་གྱི་ནད་ལྷ། རྒྱུང་ལས་གྲུར་པ། མཁྲིས་ལས་གྲུར་པ། ཁྲག་ལས་གྲུར་པ། བད་ཀན་ལས་
གྲུར་པ། འདུས་པ་ལས་གྲུར་པའོ།
མོ་མཚན་འདུས་པ་ལས་གྲུར་པའི་ནད། བད་ཀྲགས་གཅིག་ཏུ་མ་རེས་པ་འདྲེས་མ་འབྱུང་། མངལ་
ནད་པལ་ཆེར་རྒྱུང་བཅོས་བྱའོ།
མོ་མཚན་བད་ཀན་ལས་གྲུར་པའི་ནད། མངལ་ནད་ཟ་འབྲུག་ལང་བ། རོ་སྤང་བྲང་བ། ལྷག་ཆུང་བ།
སྤྱིན་པག་ནག་པོར་འཛག་པའོ།
མོ་མཚན་རྒྱུང་ལས་གྲུར་པའི་ནད། མངལ་ནད་དུ་ན་ཆ་དངོས་སུ་འདི་ན་ཞེས་ཆོར་རྒྱ་མེད་པར་
ལེས་པོར་ན་བ། རྒྱ་མཚན་སྤྲ་ཞིང་ལྷ་བ་དང་བཅས་པ་ཉུང་དུ་ར་འཛག་པ། རྒྱ་ཁ་སྟེ་བ། རྒྱ་སོ་
དང་ལུས་སྤང་ན་ཤོག་མ་ལྟ་དུ་འདི་སྟོག་ཆགས་ཡོད་སྟེ་མེས་པའི་ཆོར་བ་སྟེ་བ། རྒྱ་མཚན་
མི་ཆད་པ་རྒྱགས་སམ་ཡང་ན་མི་འབྱུང་བ་འབྲིལ་ཏེ་སྤྲན་དུ་འདིལ་བ། མངལ་ཁ་གཙུག་པ། ཁྱ་
བ་བྱིར་ལུད་པ། མངལ་རྒྱམ་བའམ་ཡང་ན་ཁ་བྱེ་སྟེ་ཉར་པོར་སོང་བ་སོགས་མངལ་ནད་མི་ཟད་
པ་དུ་མར་འབྱུང་བར་བྱེད་དོ།
མོ་མཚན་སྤྲན་གཉིས། ལྷ་མཚན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་རམ་རིང་རྩོད་གི་བྱང་
རྒྱུད་དུ་ཡོད།
མོ་ཐོམ། [ཡུལ] བྱུང་མེད་ཀྱི་ལྷམ།
མོ་ཐོམ་མཐེལ་གཉིས་མ། བོད་ཀྱི་བྱུང་མེད་ཀྱི་ལྷམ་མཐེལ་ཉིས་བཅེགས་ཡོད་པའི་ཐོམ་པ།
མོ་ཡན། ① བདག་མེད་ཀྱི་བྱུང་མེད་ཅང་ཅང་། ② [ཡུལ] ཁང་བ་སྒྲུལ་ཏེ་སྤྱོད་པའི་དུང་ཆང་།
མོ་ཡིག ① དག་ཐོག་ནས་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྟེ་གནས་ཀྱི་རྩོལ་འཁྱགས་མ་ནིང་ཡི་གེའི་རྩོལ་
འཁྱགས་ལས་རྩང་ཟད་རྩང་བའམ། རྫོང་པ་ཡིན་པའི་ཡི་གེ་རྣམས། ༡ དབྱངས་ཡིག་བཞི། ༢༡

ལྷ་མོ་མོ། ༡ མེད་གཞིའི་མོ་ཡིག་ག་ཇ་ད་བ་ཇ་མ་ཞ་ཟ་འ་ཡ་ཤ་ས། ༢ རྩོན་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་
ལ། ② མོ་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་ཆ།

མོ་ར། ར་མོ་འཇ། ར་མ།

མོ་རང་། ① འུད་མེད་ཆིག་རྒྱང་། ② [ཡུལ་] འུད་མེད་དེ་ཉིད་ཁོ་ན།

མོ་རབས་ཆད་མ། རིགས་རྒྱད་ཆད་པའི་འུད་མེད།

མོ་རིགས། མོ་མོ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་མོ་རིགས།

མོ་རེ། [ཡུལ་] སྐྱེ་དམན་ལ་འཕོད་ཆིག་

མོ་རེངས། [ཡུལ་] འུད་མེད་ཆིག་རྒྱང་།

མོ་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷན་ཅེ་རྫོང་གི་ཤར་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

མོ་ལག [ཡུལ་] འོ་གཉིས་ལོན་པའི་ལག་ག་མོ་ལ་ཟེད།

མོ་ལྷག་ལྷག་མོ།

མོ་ལུང་། [ཡུལ་] ① རྫོག་ལུང་། ② མོ་ལུང་ལུང་བསྟན།

མོ་ལུས། འུད་མེད་ཀྱི་ལུས།

མོ་ལོ། འོ་ཁམས་མོ་ལ་འཁེལ་བའི་ལོ། ཤིང་མོ་ལྷག་ལྷགས་མོ་སྒྲང་། ལྷ་མོ་སྐྱལ།

མོ་ལོ་དྲུག་སྒྲང་དང་། ཡོས་དང་། སྐྱལ་དང་། ལྷག་དང་། བྱ་དང་། བག་ནམས་སོ།

མོ་ཤ། [རྫིང་] རབས་ཆད་མ།

མོ་ཤར། འུ་མོ་དམན་ཤར།

མོ་ཤིང་། ཤིང་རིགས་ལ་མོ་མོ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་མོ་ཤིང་།

མོ་ཤེལ། ཤེལ་རིགས་མོ་མོ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་མོ་ཤེལ།

མོ་ཤོ་མོ་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་ཤོ།

མོ་གཤམ། ལྷ་གྲུ་མི་སྐྱེ་བའི་འུད་མེད་རབས་ཆད་མ།

མོ་གཤམ་ཡི་གེ་དག་ཐོག་ནས་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་རྩོམ་འབྲུགས་ཤིན་ཏུ་ཞན་ལ་

སྔོན་པ་ཡིན་པའི་ཡི་གེ་ནམས། ར་ལ་ཏ་ཨ་བཞི།

མོ་སེ། སྤྱོ་ཞིག

མོ་གསར། བུད་མེད་ན་གཞོན།

མོ་ཏ་ཏི། [ལེགས།] བོད་རྒྱ་གསུམ་པ།

མོ་མུང་། བུད་མེད་ཆེན་ཆུང་།

མོ་མེད་སྒ། [ཡུལ།] བུད་མེད་གཅིག་བྱ་ཁེར་ཆུང་།

མོ་ལྷ། ① འགོ་བཤེ་ལྷ་ལྷེ་ཡ་གྲུལ་ཞིག ② མོ་བྱ་སྟོན་བཤེ་ལྷ། ③ ལྷ་མོ་རིགས།

མོག ① འོད་མི་གསལ་བ་སྟེ། རྒྱ་འོད་མོག་མོག་སྟེ། མོག་སྟོན་བུད་ན་སྟེ་མོག་འོད་མོག་མོག་ནས་
མོག་མོག་ཅམ་ལགས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ཡུལ་སྐད་དུ་མ་གཤིག་གེ་ཟེར། ② ཏེ་སྟེ་མཛད་གཤིག་
སྟེ། ཏེ་མོག་ཏེ་མོག་མོག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

མོག་ཏོག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཁོངས་མཆོ་སྟེ་རྒྱ་རྒྱུ་ལི་མ་ཆ་ཞིག་སྟེ། སྤར་མཁའ་འགོ་མ་འགོ་བ་
བཟང་མེད་གཏམ་རྒྱུད་དུ་གནས་ཡུལ་དེར་བདུད་མོས་རྒྱལ་པོའི་བྱ་དང་བྱ་མོ་གཉིས་བཟུང་
ནས་གཡང་རོང་དུ་བསྐྱར་སའི་བྲག་རི་མོགས་ཡོད་སྐད།

མོག་པ། [རྟིང་] ཉམས་པ།

མོག་པོ། མོག་མོག་པོའི་བསྐྱེས་ཆེན།

མོག་བྲ། མོག་མོག་རྒྱུངས་བཅོས་རྒྱལ་སྟོང་།

མོག་མོག་ནང་ལ་ལ་ལྷགས་ལ་བྱི་ལ་བྱི་ཞིབ་བྱི་ལྷགས་བ་སྐབ་མོ་གཡོགས་པའི་ཟས་རིགས་ཞིག་
རྒྱུངས་བཅོས་བྲས་པའི་ཁ་ཟས།

མོག་མོག་པོ། མཐུངས་བཟག་དང་འོད་ཉམས་པ། ཉི་འོད་འཁྲིས་སུ་ཁྱེ་མར་མོག་མོག་པོར་སྤང་བ།
གོས་གསར་དེ་མ་མོག་ན་མོག་མོག་འགྲུར།

མོག་དམར། ཏེ་སྟེ་མཛད་གཤི་བྱེ་བྲག་ཅིག

མོག་ཆག་ ལ་མོག་བཞག་སའི་ཆགས་ལ། རྒྱུངས་པ་འོངས་སའི་ཁུང་བྱ་མང་པོ་ཅན་ལ་གོ།

མོག་རོ། ① ཏེ་སྟེ་མཛད་གཤི་བྱེ་བྲག་ ② [རྒྱ] བཟང་བྱའི་མོག་རོ།

མོག་རོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དགེ་

ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མེར་ཤུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མོག་ཤ རྩ་འདས་དང་ན་བའི་ནང་ནས་སྤྱེས་པའི་མོག་རོ་དང་རྩུང་འབྲ་བའི་བཟའ་བྱ་ཞིག
མོག་ཤ། [ཡུལ] ཁོག་ཤིར་གྱི་མཆུ་བཟོ་བྱེད་ལག་ཆ་ཤིང་དུ་མ་ཞིག
མོང་གོལ། [མོག] མོག་པོ།

མོང་གོལ་གན། མོང་གོལ་ཉན་ནས་སྤང་ཁེ་ཡང་ཟེར རང་ལོ་ཞེ་དྲུག་པའི་མོག་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་
རྩ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩ ལོ་ནས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩ ལོའི་བར་ལོ་བརྒྱད་རིང་
སྤིང་དབང་བཟུང་། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ལོར་ཀམ་པ་གྱི་གདན་བྲངས།
རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩ ལོར་མོང་གོལ་ཉན་འདས།

མོང་རྩལ། [རྩིང] ལྷན་པོ།

མོང་བརྩལ། ལྷན་པོའི་བརྩ་སྤྱིང་།

མོང་དུ་རྩུང་པ། [རྩིང] ཁོང་དུ་རྩུང་པ།

མོང་བཟའ། འདི་ནི་མོང་བཅན་སྐམ་པོའི་བཅུན་མོ། སྟོད་ལུང་མོང་ནས་ཞང་སློན་གྱི་བུ་མོ་མོང་
བཟའ་ཁྱི་ལྷུ་མ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན།

མོང་བཟའ་ཁྱི་ལྷུ། མོང་བཟའ་དང་དོན་གཅིག

མོད། ① འཕྲལ་དང་། དེ་མ་ཐག་པའི་དུས། ཁོ་རང་མོད་དུ་ཤོག་ཟེར་རོགས། ② མི་མཐུན་པའི་
དོན་ལ་འཇུག་པའི་སྤང་ཅིག ཡོད་མོད། གོ་སྐབས་བྱུང་མོད་ཀྱི། ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་པའི་གནས་
རྩལ་པལ་ཆེར་བདེན་མོད་ཀྱི་ད་དུང་བརྟག་དབྱེད་ཅིག་བྱེད་དགོས། ③ མང་མོའམ་འབེལ་པོ།
མོད་ཀྱི། ཡིན་ནའང་ཞེས་པ་དང་འབྲ་སྟེ། རྩལ་ཁ་སྤྲངས་མོད་ཀྱི། ད་དུང་དཀའ་ངལ་མང་པོ་འདུག་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

མོད་ཁོད་དགོ་དགོན། མིང་གཞན་རབ་ཤིས་དགོ་དགོན་ཟེར། འདི་རྩི་མོའི་དགོན་པ་ཡིན། རབ་བྱུང་
བཅུ་གསུམ་པའི་རྩ་ལྟ་སྤྱི་ལོ་༡༣༦༣ ལོར་ཁམས་མགྲིགས་སློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་
བཏབ། ཐུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཡུལ་ཤུལ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མོད་ཆེལ་ལེ་བ། འབེལ་འབེལ་སྒྲག་སྒྲག་ འཆོ་མཁོའི་ཡོ་བྱད་མོད་ཆེལ་ལེ་བ།
མོད་ཉོད་ཀོན་འཆོང་། དངོས་ཟོག་འབེལ་སྐབས་ཚུར་ཉོ་ཞིང་དཀོན་སྐབས་བར་འཆོང་བ། མགོ་
བདེ་སྒྲགས་ཆོང་རྒྱབ་མཐན་གྱིས་མོད་ཉོད་ཀོན་འཆོང་བྱས་ནས་བར་ཁེ་ཟ་མཐས་པོ་འདུག
མོད་སྟོམས། ཆ་སྟོམས་བའམ་ཁོད་སྟོམས་བ། ས་གནས་ཁག་གི་འཆོ་མཁོའི་རྒྱ་དངོས་མོད་
སྟོམས་བྱེད་བ།
མོད་བ། མོད་པོ་དང་འབྲ།
མོད་པོ། འབེལ་པོ། ཟས་གོས་མཐུན་རྒྱན་མོད་པོ། ཉོ་ཆ་མོད་པོ།
མོད་མི་དམའ་བ། [རྟིང་] ① དཔངས་མཐོ་བ། ② ས་མོ་མ་ཡིན་བ།
མོད་དམའ། མོངས་བ།
མོད་ལ། [བསྐྱེད་ཆེན་]དུས་ལུན་མགྲོགས་བའམ་དེ་མ་ཐག་གི་དོན་སྟོན་བ་སྟེ། བཀའ་བབས་པའི་
མོད་ལ་བཀའ་བཞིན་བསྐྱབས། ཆར་བ་བབས་པའི་མོད་ལ་ས་གཞི་བརྒྱན།
མོད་ལ་བཀྱམ་བ། གསར་དུའམ་འབྲལ་དུ་བསད་བའམ་ཤི་བའོ་ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་ལྗོའི་བད་
དགོལ་ལས་གསུངས་སོ།།
མོན། གནའ་བའི་ས་མིང་ཞིག་སྟེ། དེང་དུས་འབྲུག་ཡུལ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བོད་ཡུལ་ལྷོ་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཡུལ་མིང་ཞིག་ཡིན། ཇེས་སུ་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྐྱ་མ་འབྲུག་རྒྱལ་དབང་ཆོས་ཇེ་
ཡུལ་གྱ་དེར་ལེབས་ཤིང་ཡུལ་དཔོན་དང་། སྐྱ་མ་གཅིག་སྟོན་གནང་སྐབས་མོན་ཡུལ་ལ་འབྲུག་
ཡུལ་ཞེས་པའི་ས་མིང་ཆགས་པ་རེད།
མོན་དཀར་འབྲ། སྟོ་ཞིག
མོན་ཁུལ་འགོ་འཛིན་རྟ་དབང་སྐ་གཉེད། བོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་མོན་ཁུལ་གྱི་འགོ་འཛིན་གྱི་དཔོན་
གནས་ཤིག་གོ།
མོན་ཁ། འབྲུའི་བྱེ་བྲག་ཅིག
མོན་གྱི་རས་གཟན། མོན་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་རས་ཡུག་གིས་བཟོས་གཟན་ལ་ཟེད།
མོན་གྱ། རྒྱ་སྐར་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་བྲལ་ཞིག་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྟོན་སྦྲད་དང་། རྒྱའི་སྟོ་མོ།

ཐོས་མཆོག་ནམ་མཐོང་འོག་ཤ་ཉ་རྟེ་ཁ་བཅས་སོ།
མོན་གྱི་རྒྱ་སྐར་ཉི་ཤུ་ཙ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྒྲོག་སྟོང་དང་། ཐོབ་ལྷན་
ལ། རྟེ་ཞི་ལྷ། ནམ་མཐོང་བཅས་སོ།
མོན་ལྷལ། མ་ཞིང་ལྷལ་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
མོན་ཆ་ད། ① ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་བམིལ། ལུས་པས་འཁྱུ་བ་ཆ་གྲང་
མེད་པར་གཙོད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འཁྱུ་གཙོད་དང་། འགྲམ་གཙོད། རྟ་རེ་རལ། མོ་ར་ཙ་
ལ། ཤ་སྒྲ་ལི་བཅས་སོ། ② མོན་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་པའི་ཤིང་ཆ་ད།
མོན་དར། ① ཙ་ཤུན་གྱི་རས། ② མིན་བལ་གྱི་གོས།
མོན་དར་གྱི་གོས། ཙ་ཤུན་དང་མིན་བལ་གྱི་གོས།
མོན་དོ། བལ་སོགས་དོ་སོ་གཅིག་གི་མྱིང་ཆ་ད། ཉ་ལམ་རྒྱ་མ་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད།
མོན་ནག་འབྲ། སྟོ་སྒྲན་ཞིག་མཆིན་ནད་དང་མིག་ནད་ལ་པན།
མོན་སྟེ་དམར་པོ། སྟོ་ཞིག་
མོན་པ། དེང་དུས་འབྲུག་ཡུལ་གྱི་མི་རྣམས་ལ་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་ཁག་ཏུ་མོན་པ་དང་། དེང་དུས་
བོད་ཡུལ་སྟོ་སྒྲགས་ཀྱི་མོན་པ་རིགས་ཅེས་པའི་མི་རྣམས་ལ་ཡང་མོན་པ་ཟེར།
མོན་བྲུག་ཡུལ་བོར། པ་ཡུལ་བརྒྱགས་པའི་མོན་གྱི་བྲུ་གྱ་སྟེ་དོན་གང་དང་གང་གི་ཁྲུངས་ཁྲུང་མི་
ཤེས་པའི་དཔེ།
མོན་བྲ། སྤང་རམ་དང་མཚུངས་ཏེ་སྟོ་སྒྲན་ཞིག་
མོན་བྲ་ལྷས། འོང་ཆིགས་དང་རྒྱ་ཆིགས་ལ་ཆིངས་བྲ་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟེང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
མཆོས་མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྟོན་ལས། འོང་ཆིགས་མོན་བྲ་ལྷས་ནི་ཡས་
ལེན་མས་གཉིས་དང་འདྲིའི་ཞོར་ལ་རྒྱ་ཆིགས་ཀྱི་མོན་བྲ་ལྷས་ཀྱང་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ཡས་
ལེན་མས་ལེན་གྱི་དགོངས་པ་ནི། བྱིང་གཞུག་ནས་ཆིགས་ཁའི་བར་ཁྲབ་པར་དགྱི། དེ་ནས་
རྟིང་པ་བསྐྱོར་རྒྱུ་མཐིལ་དུ་འཐེན། དེ་ནས་གོང་དུ་ཁྲེར། དེ་ནས་བྱིན་གཞུག་དང་སྤྱང་བར་
བསྐྱོར་བ་བསྟོན་ཞིང་རེས་དགྱིས་རེས་བསྐྱོར་བའོ། རྒྱ་ཆིགས་མོན་ལྷས་ནི། རྟིང་ཁབ་ལུང་

མཐེལ་འདྲ་བ་གཅིག་བྱས་ལ་དེ་ཉིད་པར་བསྐྱོན་ལ་སོར་མོའི་ཅ་བར་བཅིངས། དེ་ནས་བོལ་
གོང་ལ་བསྐྱས་མ་འོང་བ་བཅིངས། ཞེས་སོ།

མོན་དབུལ་ཁ་བཞི། ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།

མོན་འབྲོག་བོད་ལྷོ་ཕྱོགས་མོན་གྱི་ཡུལ་སྤེའི་ཁ་མཐོའི་ས་གནས་ཡོད་པའི་འབྲོག་པ།

མོན་ཅེ་རྒྱལ། དེ་ནི་དང་སང་ཡོང་གྲགས་སུ་མོན་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། ཅེ་རྒྱལ་ནི་གཞུགས་པོ་བདེ་ཞིང་
ཅལ་ལ་མཁས་པའི་གོ་དོན་ཡིན་པ་སྟུམ།

མོན་ཡུལ། འབྲུག་ཡུལ་དང་དོན་གཅིག་

མོན་ཡུལ་གྱི་ཆོ་ལྷིང་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། སུར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས། མཆོ་སྤྱོད་ཁོངས་མོན་
ཡུལ་གྱི་ཆོ་འམ་ལྷིང་སྤེ། ལེགས་པོ་ཆོ་བཞི། སྤང་ཆེན་ལྷིང་དུག་དྲགས་པ་ཆོ་བརྒྱད། ལ་འོག་
ཡུལ་གསུམ། སྤང་ནང་ཆོ་དུག་རོང་ནང་ཆོ་བཞི། ག་འུག་མོ་བྱང་དྲགས་བཅས་སོ་གཉིས།
མོན་ལ་དཀར་ཆུང་ལ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་བྲག་རྫོང་གི་ལྷོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་
མཆོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྲི་༥༣༡༠ཡོད།

མོན་ལུག་ཁྲ་སྒང་། སྤོ་སྐན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྤེ། རོ་བསྐྱ་ལ་མང་། ལུས་པ་བསིལ། སྒྲང་འགགས་
པ་དང་། ཁྲོ་བ་ལ་ཆ་བ་ཞུགས་པ། རྒྱ་ཆད་ཀྱིས་བཤལ་བ་གཅོད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་རྒྱལ་
འཕྲོ་དང་། རྒྱལ་བྱེད། འཕྲིག་གར། བཅུ་གང་། རྩ་སྤྱེས། རྩ་སྤྱེ་ཅན། རྩ་གནས། རྩ་བྱང་། ཉ་
བའི་ཁྲ་སྒང་། ཉེར་སྤྱོད། འཆོ་མིང་ཅན། ཡོངས་འཕོར། སའི་ཁྲ་སྒང་བཅས་སོ།

མོན་ཤོག་མོན་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་ཤོག་བྲ།

མོན་སྐན། མོན་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་འབྲུ་རིགས་ཤིག་

མོན་སྐན་དཀར་པོ། མོན་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་འབྲུའི་བྱེ་བྲག་དཀར་པོ་ཞིག་

མོན་སྐན་བྱེ་བྲ། མོན་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་སྐན་མའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་

མོན་སྐན་ལེབ་མོ་དཀར་པོ། འདི་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་པལ་མོ་ཆེར་འདེབས་འཛུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་།
གང་བྱ་ཅན་གྱི་འབྲུ་ཡི་སྤེ་སྤེ། བཏབ་ནས་ལོ་དྲར་སྤིན་པའི་སྐན་རིགས་ཤིག་ཡིན། སྐན་དུ་སྤྱར་
བྱ་ནི་དེའི་འབྲས་བྲ་སྤེ། རོ་བསྐྱ་མང་། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པ་རྩུབ་ཕྱི་རྒྱུད་སྤྱེད་བཤང་འཕེལ་

བྱེད། འདི་དང་སྐར་རིལ་བསྐྱེད་མངར་བསིལ་ཡང་སྒྲུ། ཅ་འགག་བད་ཀན་ཆད་སེལ་འབྱུང་བ་གཙོད།
སྐུམ་སེལ་ཁྲག་མཁྲིས་ཆེར་བྱུག་ན་པན། འབྱུམ་ནག་མེད་བལ་ལུད་པ་དག་ལ་པན།
མོན་སྒྲེའུ། མོན་ལུལ་ནས་མོན་པའི་སྒྲེའུ་འཇ་བྱར་བ།
མོའུ་འགལ་གྱི་བྲ། [མོ་སྐུ་ལྷ་ནག་ཤུ་ལྷ་སྐུ་བ་འདི་ཉན་མོས་ཉེ་འཁོར་བ་ཅུའི་གས་ཤིག་དང་མཆོག་ཟུང་
གི་ཡ་གུལ། རྩ་འབྲུལ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་གོ
མོར། མོ་ཞེས་པར་ལ་དོན་གྱི་ར་ཡིག་སྐྱར་བ་དཔེར་ན། ཁོ་མོར། སྒོགས་མོར། ལྷ་མོར་སྒོགས་ལྷ་བྲ།
མོལ། ① སྒོ་བ་གསོ་བ་ཉང་ནས་བཤད་པའི་དོན་ཉེ། པ་ཡིས་བྲུ་ལ་མོལ་བ་བཞིན་ལྷ་བྲ། ② སྒོས་
བསྐྱར་བྲས་པའི་དོན་ཉེ། བཞུགས་མོལ། སྒོས་མོལ། བཞུགས་མོལ་བྲས་ལྷ་བྲ།
མོལ་བྲབ་ཞིབ་ནན། ལས་ཀ་བྱེད་ལུགས་ཀྱི་བཀོད་བྲབ་ཞིབ་ཏུ་བྱེད་པ། ཉང་གི་སྲིད་རྩུས་མི་
དམངས་ལ་མོལ་བྲབ་ཞིབ་ནན་གྱིས་དེལ་བསྐྱུགས་བྱེད་དགོས།
མོལ་མཆིད། འཛོམས་མོལ། བན་ཚུན་མཛེལ་བ་ཅེའི་མོལ་མཆིད་ཞིབ་ལྷུག་གནང་བ།
མོལ་བསྐྱར། སྒོས་སྒྲེང། ཀང་དགའ་ཅི་ཡེགས་ལ་མོལ་བསྐྱར་བྲས་ནས་ཁ་འཆམས་སོང་།
མོལ་བ། [ཐད་དཔ] སྒྲེང་བ་དང་སྒོས་བསྐྱར་བྱེད་པ། ཇི་ལྟར་བྱེད་དགོས་མོལ་བས་གཏན་ཁེལ་སོང་།
མོས། ① དགའ་བ་སྟེ། ཁོ་ནི་ལག་ཅུལ་ལ་ཏ་ཅང་མོས། ཆན་རིག་སྒྲོབ་སྒྲོང་ལ་མོས་འདུན་ཆེ་ལྷ་
བྲ། ② ཡིད་ལ་སེམས་པའམ་བྲན་པ་སྟེ། མིན་བཞིན་དུ་ཡིན་པར་མོས་བ། དམན་པ་མཆོག་ཏུ་
མོས་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྲ། ③ ཡིད་ཆེས་པའི་དོན་ཉེ། དད་མོས། མོས་གུས་སྒོགས་ལྷ་བྲ།
མོས་གུས། མོས་བ་དང་གུས་པ། མི་དམངས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་ལ་མོས་གུས་བྲག་པོས་སྒོ་གཏད་
ཡིངས་བཙེལ་བྱེད། མཆི་མ་འབྲུག་པའི་མོས་གུས་ཆད་མེད་ཅིག་བྱུང་།
མོས་གུས་ལྷེམ་ཀྱང་བྱེད། དད་པ་ལ་འགྱུར་ལྷོག་བྱེད་པ་ལ་ལྷེམ་ཀྱང་བེད། སྦྱིར་ལྷེམ་ཀྱང་ཞེས་པ་
རོ་སྒོག་གཉིས་བྱེད་པའི་དོན།
མོས་སྒོམ། ① མོས་པས་སྒོམ་པ། ② མོས་པ་སྒོམ་ལམ་གྱི་བསྐྱར་མིང་།
མོས་མཐུན། བསམ་མོས་ཅེ་མཐུན་པ། མིང་མང་རྟོག་ཅ་གཅིག་ཏུ་སྦྱིལ་རྒྱུར་མོས་མཐུན་གཏན་
འབེབས་བྲས་པ།

མོས་པ། ① [ཐ་མི་དང་པ།] ཡིད་ཆེས་པའམ་ཡིད་འདུན་པ། བདེན་དོན་ལ་མོས་པ ② ཡུལ་ངེས་
ལཱའི་ནང་གསེས། དེས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡུལ་གཞན་
ཀྱིས་མི་འཕྲོག་པར་བྱེད་ལས་ཅན་ལོ།

མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ། ཤེར་བྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། ཟག་བཅས་སྒྲོམ་ལམ་གང་ཞིག ཤེར་
བྱིན་ལ་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་ངེས་པར་འཛིན་པའོ།

མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་པན་ཡོན། ཤེར་བྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མོས་པ་སྒྲོམ་པའི་བྱང་
སེམས་ལ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་གོང་མ་རྣམས་དགྱེས་ནས་བསྐྱེད་པ་བརྗོད་པའོ།

མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་པན་ཡོན་གསུམ། བསྟོད་པ། བཀའ་པ། བསྐྱེད་པའོ།

མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གསུམ། རང་དོན། གཞན་དོན། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་ལོ།

མོས་པ་རྣམ་བཞི། པ་མ་ལྟ་བུར་མོས་པ། རྗེ་ལ་མོས་པ། རྒྱལ་པོའམ་གཙུག་པོར་མོས་པ། སློབ་དཔོན་
ལྟ་བུར་མོས་པ་བཞིའོ།

མོས་པ་སྤྲ་ཆོགས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། སེམས་ཅན་ལ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས། ལ་ལ་ཐེག་པ་ཆུང་
དུ་ལ་མོས། ལ་ལ་ཐེག་པ་འབྲིང་པོ་ལ་མོས། ལ་ལ་སྦྱིན་པ་ལ། ལ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ། ལ་ལ་
བསམ་གཏན་ལ་མོས་པ་བཅས་མོས་པའི་བྱེ་བྲག་ཀུན་མཁྱེན་པ།

མོས་པ་བཞི། སྤང་བ་ཐོབ་པ་དང་། སྤང་བ། མཆེད་པ། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་གྱི་སྟོགས་གཅིག་རྗེས་སུ་
ཞུགས་པ། བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཉེ་བཞི།

མོས་པ་ལ་དབང་བ། ས་དང་རྩ་ལ་སོགས་པ་གང་མོས་པ་དེ་དང་དེར་འགྱུར་བའོ།

མོས་པས་སྦྱོང་བ། ཆོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་སྦྱོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་མ་ཆོགས་པས་མོས་པ་ཙམ་
མམ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱིའི་སྒྲོན་མཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་པའོ།

མོས་པས་སྦྱོང་བའི་སེམས་བསྐྱེད། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་སྦྱོར་སྐབས་ཀྱི་གཞན་དོན་ལ་དམིགས་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་དོ།

མོས་པས་སྦྱོང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་བཞི། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ལས་མོས་པས་སྦྱོང་བའི་
སེམས་བསྐྱེད་བཞི་སྟེ། ས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། གསེར་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ལྷ་

བཆེས་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། མེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་སོ།
མོས་སྦྱོད། མོས་བས་སྦྱོད་པ་དང་། མོས་བས་སྦྱོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད།
མོས་སྦྱོད་པ། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ།
མོས་པོར། བཟའ་ཚང་ཁ་བྲལ་བྱེད་དུས་བདེན་པ་པོ་ལ་ཆེན་མོས་པོར་རམ། མོས་སྦྱར་ཟེར།
མོས་མེད་འཕེན་ཤོག་མི་སྣ་འདེམས་བསྐྱོའམ་ཡང་ན་གྲོས་དོན་ཞིག་ལ་མོས་པ་ཡོད་མིན་འདེམས་
ཤོག་འཕེན་སྐབས་གྲོས་མཐུན་མེད་པའི་འདེབས་ཤོག་འཕེན་པ་ལ་བརྟེན། ཡང་ན་མོས་མེད་
སྣ་མེ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མ། ① ལུས་ཀྱི་པགས་པ་སོགས་རལ་ནས་ཁྲག་དང་ཚུ་སེར་འཛྲགས་ཤིང་ལུས་ཉམས་དམའ་བར་
ལྷུང་པས་ན་ཆ་ཞེས་ཟེར་རྟེ། དེ་ལ་ནང་གསེས་སྤྱད་བྱེ་ན་མདའ་མཆོན་སོགས་སོག་པ་ལས་
བྱང་བའི་སྦོ་བྱར་གྱི་ཆ་དང་། ནད་རང་ཉིད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ལྷན་སྦྱེས་ཀྱི་ཆ་དང་
གཉིས་མཆིས་སོ། ཆ་ལ་པན་ན་ཁྱི་ཆེ་ལ་ཡིན་ཡང་དགོས། ② སྦྱོན། ལྷག་བསམ་ཆ་མེད་པའི་
སྦོ་ནས་བསྐབ་བྱ་བརྒྱལ། ལས་དོན་ལ་ཆ་སྦྱོན་མེད་པར་འཕུས་ཆང་བྱུང་བ།
ཆ་སྦྱོགས། ཆ་འི་ཤུན་ལྷགས།
ཆ་སྦྱེས། [མངོན] ཁྲག
ཆ་སྦྱོབ། ① ཆ་དཀྱི་བྱེད་ཀྱི་རས། ② ཆ་གསོ་བྱེད།
ཆ་དཀྱིས། ཆ་འི་སྦྱང་དུ་དཀྱི་བྱེད་ཀྱི་རས།
ཆ་ཁ། ལུས་ཀྱི་ཆ་འི་སྤུབ་བམ་ཆ་ཁུང་། ཆ་ཁ་རུབ་པ། ཆ་ཁ་གསོ་བ།
ཆ་ཁ་ཁོག་ཁོག་པོར་ཡོད། ཆ་ཤུ་ཆགས་པ།
ཆ་ཁ་མཐེབ་གཞོན། ཆ་སྦྱང་ཆེད་མཐེབ་མོས་གཞོད་པ་སྟེ་སྦྱོན་མཆང་འགོབས་པའི་དཔེ།
ཆ་ཁ་ཞིབ་དབྱུང་བྱེད་པ། ཆ་ཁར་བརྟག་དབྱུང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ། ཡང་ན། ཆ་ཞིབ་བྱེད་པ་ཞེས་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
ཆ་ཁྲག་སྦྱིན་པ། ཆ་འི་རྣག
ཆ་ཁོས། ཆ་ལ་གཉན་ཆང་ཞུགས་ནས་སྦོ་བྱར་དུ་སྦྱངས་ཤིང་ཟུག་རྩ་དྲག་པོར་ལྡང་བར་གྱུར་པའི་

དོན་ཏེ། ཞིབ་པར་རྒྱ་བཞིས་པའི་ཐད་དུ་བཀོད་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་ཤིག
 རྒྱ་ཁྲིམ་པ། རྒྱ་སྐད་ཏུ་སོང་བ།
 རྒྱ་ག་ཆད། རྟིང་། རྒྱ་ཆད་དམ་རྒྱ་ཆད་ཀྱང་ཟེར། ① མདོ་སྐྱེན་གྱི་གོང་རྒྱན་ནས་པལ་པོ་ཆེ། ②
 ཡང་དག་པ།
 རྒྱ་གོས། རྒྱ་དུས་འཐབ་འཇིང་གི་རྒྱུན་གྱིས་པ་རོལ་གྱི་ལུས་ལ་རྒྱ་ཁ་ཁྲག་གོར་བྱུང་ཆེ་འཇལ་དུ་
 རྟོན་རྒྱུའི་གོས། དུས་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་དུས་སྐོང་དུ་གཙང་པ་ཀླ་བ་སྐྱེན་སྐྱོང་དབང་པོའི་
 རིང་ལ་རྒྱས་སྐྱོན་གཏོང་མཁན་གྱིས་རྒྱས་པོར་སྐྱེན་ཡོན་སྐྱོང་དགོས་པར་མ་ཟད། གོས་གསར་
 ཆ་ཆང་བ་ཞིག་ཀྱང་སྐོང་དགོས་པའི་ཁྲིམས་སྲོལ་བཏོད་ཡོད།
 རྒྱ་གྲ། རྒྱ་རྟིང་པ།
 རྒྱ་ཁོད། རྒྱ་དག་པོ།
 རྒྱ་རྒྱལ་སྤྱིམ་ད། མགོ་ལོག་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་གངས་རི་ཆེན་པོ་ཞིག་ འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྐོང་ད།
 རྒྱང་མ་གཤ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་བཅུས་ནས་གསོལ་མཆོད་བྱ་ཡུལ་ཞིག་ཡིན། གཞི་བདག་མི་དཀར་
 རྟ་ཞོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རོས་འཇིན་སྲོལ་ཡོད། ཨ་མེ་རྒྱ་ཆེན་དང་གཅིག་ཡིན།
 རྒྱ་སྒྲོ་ ལུས་ཀྱི་བྱ་ག
 རྒྱ་སྒྲོ་དགྲ། མི་ལུས་ཀྱི་སྒྲ་ཁུང་གཉིས་དང་། རྒྱ་ཁུང་། མིག་གཉིས། ཁ། གཅིན་ལམ། བཤང་ལམ་
 བཅས་དགུ་ནས་རྒྱན་དུ་མི་གཙང་བ་ཐོན་རྒྱ་ཡོད་པས་མིང་ལ་རྒྱ་སྒྲོ་ཟེར།
 རྒྱ་སྒྲོ་གསུམ། ཁ་དང་། བཤང་ལམ། མོ་མཆོན་ཏེ་གསུམ།
 རྒྱ་སྒྲོམ་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་རབ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༥ལོར་རྒྱ་སྒྲོན་ལམ་གྱི་སྤུས་སུ་
 ཡར་སྐྱོད་སྐྱེར་སྐྱར་སྐྱེ་འཁུངས། སྐྱ་གཞོན་བྱུང་དུས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྤེམ་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་
 ཏུ་བཏགས། ཡབ་ལས་པར་དབང་ཆེན་གསན། དེ་ནས་སྤྱོད་ཕྱོགས་དང་། དབུ་མ་དང་། དོ་རྩ་
 རྟོན་ལུགས་དང་། རྒྱ་བ་སྤྱིང་ནམས་གསན། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུར་པེབས་སྐབས་སྤྱི་ལོ་
 ༡༠༥༥ལོའི་རྒྱ་སྐྱེད་ལོར་དམ་པ་དང་མཇལ་ཏེ་གདམས་པ་ཞིག་གནང་འཆལ་ལུས་པས། དོན་
 ཀྱི་ཕུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ཀྱི་གསུངས་ནས། མིག་ནི་མི་འཇུག་སེམས་ནི་འགགས་པ་དང་།

རྒྱུད་ལགགས་པ་ནི་དཔལ་ལྷན་སྒྲུ་མས་རྟོགས། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་
ཅ་བའི་རྡོ་རྒྱུད་མཛོད་པས་ཉམས་རྟོགས་བྱུང་བར་ཅན་འབྱུངས། དེ་རྗེས་བཞོད་པ་བྲག་ཅུ་ཙ་
བཞི་པའི་རྟུ་ཁྱིད་གནང་ནས་དམ་པའི་སར་སྒྲུ་བ་གསུམ་བཞུགས། དེ་ནས་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཏེ་
འཁོར་འདབ་དང་ཞོར་རྗེས་སྤངས་ཏེ་སྐྱབ་པ་པོར་མཛོད་ནས་སྐའི་ཕྱག་པར་ལོག་གཅིག་
བཞུགས་པ་དང་། ཞོར་པོ་བྲག་གསུམ་གྱི་མཆོ་རྫོང་ལ་བྱོན་ནས་ལོ་དགུ་བཞུགས། ད་ནི་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འོང་ངམ་དགོངས་ནས་དྲགས་པོ་རྫོང་ཁར་འཁོར་མང་དུ་བསྐྱེན། དེ་ནས་
ཡར་ལུང་དུ་བྱོན་ནས་གྱི་ཆོང་དུ་ལོ་གསུམ་བཞུགས། བུ་སྟོབ་མང་དུ་འཆོགས་ཤིང་ཆོས་ལྷ་
གར་བྱུང་དུ་བཞུགས་སོ། ཁོང་ལ་བུ་ཆེན་ལྷ་བྱོན་ཏེ། གང་བར་གཤེན། ཡུང་བ་ལོ་རྒྱ་བ། སྒྲ་
མ་ཤེལ། སོག་པོ་མདོ་སྒྲེ། ཞང་དགའ་ལྷན་པ་བཅས་སོ།

མ་རྒྱལ། མཆོ་སྟོན་ཡོད་པའི་རི་བོ་ཨ་ཁྱེས་སྐྱ་ཆེན་གྱི་མིང་གཞན་ཞིག

མ་རྒྱལ་སྟོམ་ར། མཆོ་སྟོན་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུངས་དུ་ཡོད་པའི་རི་བོ་ཨ་ཁྱེས་སྐྱ་
ཆེན་གྱི་མིང་གཞན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

མ་སྟོས། ལུས་ཀྱི་མ་སྟོས།

མ་མགུར་ནས་རྒྱལ་སྤྱིར་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་གྲུ་མེ་འོ་༡༩༧༩ ལོར་མེ་བྲི་ལོ་ལ་སོ་སྟོ་
ཁྱེས་རྒྱ་མཆོས་ཐོག་མར་བཏབ། ལུས་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་
རང་སྟོང་ཁུངས་མང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མ་མགྲིན་དགོན། དགོན་འདི་ནས་བཏབ་དང་འདེབས་མཁན་སུ་ཡིན་མ་གསལ། ལུས་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུངས་མེར་བུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མ་ཆས། མ་གསོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད།

མ་རྒྱ། ① བོད་ཀྱི་རྒྱ་བོ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་ལགོ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་བ་ཡན་ཏ་རིའི་བྱང་རྒྱུད་
ཀྱི་རི་ཞོལ་ནས་བྱུང་སྟེ་རི་མ་བཞིན་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་བརྒྱུད་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་མཆོའི་ནང་དུ་
འབབ་འགོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ② མ་རྒྱའི་ལུག་མགོ་དང་པོར་ཆགས་པའི་རྫོང་ཞིག་ཀན་སུའུ་
ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུངས་ཀྱི་རྟོ་རུབ་རྒྱུད་ན་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་

སྲིད་གཞུང་དེ་མཛོད་དགོ་ཉིན་མར་ཡོད།

མ་ཆུ་ཁྲག་དགྲ། མདོ་ཁམས་མ་ཆུའི་བར་གྱི་ཁྲག་པ།

མ་ཆུ་ཁྲག་པ། བོད་ཀྱི་ཆུ་ལྷང་ཆེན་པོ་ཨང་གཉིས་པ་མ་ཆུ་དེའི་སྤྱིའི་རིང་ཆད་ལ་སྤྱི་ལེ་སྟོང་བཞི་
བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་བཞི་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནི་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་དཀྱིལ་རྒྱུད་ཀྱི་རི་བོ་སྤྱ་ཡན་ཏ་རི་
ནས་མགོ་ཐོན་ཏེ། ཐོག་མར་བྱབ་ནས་ཤར་དུ་འབབ་ཅིང་།

མ་ཆེན། རྫོང་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་བྱང་རྒྱུད་
དང་མ་ཆུའི་བྱབ་འགམ་དུ་ཡོད། རང་སྐྱོང་ཁུལ་དང་རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནི་རྫོང་དེའི་རྟ་
བོར་ཡོད།

མ་ཆེན་གངས་རི། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ས་ཆར་ཡོད་
པའི་ཨ་ཁྲུས་མ་ཆེན་གངས་རི།

མ་ཆེན་སྟོམ་ར། བོད་ཀྱི་ལྷ་ཆེན་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་མཆོན་མ་ཆེན་སྟོམ་ར་གནས་པའི་གངས་རི་སྟེ།
མ་ཆུ་ཡང་གངས་རི་འདི་བརྒྱུད་པས་ན་མ་ཆུ་ཞེས་སོགས་པ་ཡིན།

མ་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་རབ། མ་སྟོམ་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་གཅིག་ཡིན་པས་དེའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།
མ་རྩེས། མས་སྟོན་པོག་པའི་ཤུལ་ལམ་མ་ཁ།

མ་རྩེས་ཀྱིས་ཁེངས་པ། རྩེས་ཤུལ་གང་སར་ཁེངས་པའི་དོན།

མ་འཇལ། སྤྱ་དུས་གཞན་ལ་མ་བཟོས་པའི་རྣམས་འཇལ། དུས་སྐབས་བརྒྱ་བདུན་པའི་དུས་སྟེན་དུ་
གཙང་བ་ཀ་མ་བསྟན་སྟོང་དབང་པོས་མ་ཁ་ཆེ་རྒྱུད་ལ་གཞིགས་ཏེ་སྟོན་ཡོན་སྟོན་དགོས་པའི་
ཁྲིམས་སྲུལ་བཏོད་ཡོད།

མ་སྟོན། ① རྫོང་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་བྱབ་བྱང་རོས་
དང་མ་ཆུའི་སྟོན་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་མ་ཆུ་ཁར་ཡོད། ② མ་ཆུའི་སྟོན་རྒྱུད།

མ་སྟོན་ཅེ་ལྷ་བརྒྱ་གསུམ། མདོ་ཁམས་མ་ཆུའི་སྟོན་རྒྱུད་ཀྱི་རི་ཆེན་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་མིང་སྟེ། ༡ མཛོ་
མོ་རི་ཅེ། ༢ གཡག་ར་སྟག་ཅེ། ༣ མ་ལ་མཆོལ་ཅེ། ༤ ལྷ་ནག་མདུང་ཅེ། ༥ བོང་ཆ་གཡུ་ཅེ།
༦ མཆོ་བར་དཀར་ཅེ། ༧ དཀར་ལི་ལྷ་ཅེ། ༨ ལྷ་ལ་སྟག་ཅེ། ༩ རོ་ནག་མདུང་ཅེ། ༡༠ གཡག་

དཀར་ལྗང་ཅེ ༡༡ གྲེ་མ་སྟག་ཅེ ༡༢ སྤ་ལ་སྟག་ཅེ ༡༣ བྱ་རི་སྟག་ཅེ འདི་དདག་པལ་ཆེར་
དེར་དུས་མགོ་ལོག་ཁུལ་དུ་ཡོད་པ་འདྲ་ཞེས་ཟེར།

མ་བཏོད་པ། མ་བཟོས་པ།

མ་བཏོན་པ། མ་བཟོས་པ།

མ་ཐོན་པ། རང་བཞིན་གྱིས་ལུས་ལ་ཐོར་བ་སོགས་ཐོན་པ། གཙང་སྒྲ་མེད་པས་ལུས་ལ་མ་ཐོན་པ།

མ་རྩོལ་པ། མ་རང་བཞིན་དུ་རྩོལ་པ། སྒྲངས་པ་སྒྲིན་ཏེ་མ་རྩོལ་ནས་ཞག་ཁྲག་ཐོན་པ།

མ་བྱུང་པ། ① མ་ཁ་བཙེམས་པ། ② མ་ཁ་བྲག་པ།

མ་མདུད། མ་ལུལ་ཆེན་པོ།

མ་འབྲུག། མ་ལ་གཉན་དང་ཆོད་པ་ཞུགས་ནས་དུལ་བས་ཞག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཅུ་དམར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་གྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་
དོན་གསལ་ལས། མ་འབྲུལ་ཞག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན། ཞེས་སོ།

མ་ནད། མ་ལས་བྱུང་པའི་ན་ཆའི་རིགས།

མ་ནད་ཅ་ཀྱེར། མའི་ཉེ་འགམ་གྱི་ཅ་ལ་རྩ་མེར་གམ་ནས་འབྲུག་ཅིང་སྒྲངས་ལ་ཟུག་རྩ་འབྲུང་བཞིག

མ་སྒྲིན། བལ་གྱིས་འཐག་པའི་རྩ་སྒྲའི་འོག་ཏུ་བསྟན་རྒྱུའི་གདན་ཞིག་གནའ་དུས་སུ་མི་སྒྲག་པོ་དང་།
དཔོན་རིགས་ཆོས་གཟབ་སྟོས་སྒྲ་ཆས་ཞིག

མ་པབས། སྒྲ་འབེབས་སམ་ངན་སྒྲས་བྱས་པའི་དོན།

མ་བ། [རྟིང] ཅི་བ།

མ་བྱ། བྱའི་བྱེ་བྱག་ཅིག་མ་བྱས་སྟོ་གྲར་བྱབ། མ་བྱར་ངོམ་རྒྱ་སྟོ་གྲར་བྱབ། མ་བྱར་ངོམ་རྒྱ་སྟོ་
མདོངས། བེ་ཆོར་ངོམ་རྒྱ་ཡིག་བྱབ། སྟེ་བྱར་ངོམ་རྒྱ་རྒྱབ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བཟུང་བའི་འོག་
པགས་ཅན་དང་། གར་མཁན། མཐིན་སྟོན། མཐིན་པ་སྟོ། སྟེག་ལྗང། རྒྱ་མཚོ་སྟེས། མཐུག་
སྟོ་ཅན། བརྟན་པ་ཤེགས། མདོངས་མཐའ་ཅན། མདོངས་ལྗང། འདབ་བརྒྱ་པ། རྩ་རྒྱན་ཅན། སྒྲིན་
གྱིས་སྟེག་སྒྲིན་ལ་དགལ། འབྲུག་སྟེའི་གར། འབྲུག་སྟེའི་མངལ་འཛིན། འབྲུག་སྟེའི་རྗེས་སུ་སྟེག་
གཙུག་ལྗང། གཙུག་ལྷན་ཅན། རབ་གཡོ། ལག་འཕྲོ་ཟ། ལེགས་བྲིས། ཤིང་ལ་ཅེ། སར་འཕྲོ།

སེན་མོའི་གར་བཅས་སོ།།

མ་བྱ་ཁ་འབབ། ཁ་འབབ་བཞིའི་ནང་གསེས། བོད་ལྗོངས་ཁོངས་སྤྱི་ཤར་རྫོང་གི་རྩ་བོ་ཞིག་སྟེ། རྩ་
བོ་གང་གྲེ་རྩ་བོ་འཕེལ་སྟོང་རྒྱུ།

མ་བྱ་ཅན། [མངོན] ཆོན་སྤང་བ།

མ་བྱ་ཆེན་པོ། གཞུང་ས་ཆེན་གྲ་ལུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མ་བྱ་གཙང་པོ། རྩ་བོ་ཞིག་རྩ་བོ་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་ཐོས་ནས་བྱུང་ཞིང་བོད་རང་སྤྱོད་
ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱི་ཤར་རྫོང་གི་བྱུང་རྒྱུད་ནས་བལ་ཡུལ་དུ་འབབ་ཅིང་། མཐར་ཐུག་གི་རྩ་བོ་
གཞུང་འབབ།

མ་བྱ་ཨོ་ལོད། ཐང་ག་དང་ལྷེབས་རིས་སོགས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱད་དང་། མི་སྣའི་ན་བཟར་གསེར་རིས་མ་བྱ་
ཨོ་ལོད་ཅེས་བ་འབྲི་སྟོལ་མཆིས།

མ་བྱའི་མགྲིན་འབྲ། འདི་ཀྱི་ལི་དང་། ཨ་མེ་རི་ཀ་མོ་ཤིས་ཀོ་ཀྱང་བྱིར། དབྱི་སེ་རི་ཡ། དེ་བཞིན་
ཤིན་ཅང་གི་ཏ་མེས་སོགས་ནས་ཐོན་པའི་ཀྱའི་སོན་ཡན་རིགས་ཀྱི་གཏེར་རྩོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་གསུམ་
པ་རྒྱུ་མ་ཁོར་བྱའི་རིགས་སུ་གཏོགས། ཆེ་རྒྱུ་ལ་རེས་པ་མེད་ཅིང་དབྱིབས་པལ་ཆེར་བ་བྱ་
འདྲ་བའམ་མཁལ་མ་འདྲ་བའམ། རྒྱན་འབྲུམ་འདྲ་བ། གཞན་ཡང་རེས་མེད་ཅི་ཡང་འབྱུང་བ།
ཁ་དོག་མཐིང་སྤྱག་དང་། མཐིང་སྟོན། སྟོ་སྤྱ། འགའ་ཞིག་ལ་ལྗང་སྟོན་ཀྱང་འབྱུང་བས་བཞོས་
བཀོལ་དང་རྒྱན་ཆ་སོགས་འཆོས་པའི་རྒྱ་ཆ་ལོགས་གས་ཡིན། རྩས་འབྱུང་གི་བྱུ་ཆ་གཙོ་
བོ་ཡིན་པ། སྤྱ་ཆད་³⁻⁴ དང་བསྐྱར་ལྗིད་ཁེ་²⁰⁻²⁴ཡོད་པ། ཡན་སོན་དང་འབྲུད་ན་སྤྱ་སོབ་
འབྱུང་ཞིང་། རོ་བུས། རོ་མངས། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་བས་ཆད་པའི་རིགས་མ་ལུས་པ་སེལ།

མ་བྱའི་མདོངས། མ་བྱའི་སྟོ་མདོངས་ཉེ་སྟོའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་རི་མོ་སྟོར་མོ།

མ་བྱའི་ཁྲོས་གར། འབྲུག་གསལ་སྐབས་མ་བྱས་སྟོ་གྲར་སྤབ་སྟེ་དགའ་བའི་གར་བྱེད་ཚུལ།

མ་བྱའི་ཤ་སྟོག་ཆགས་སྤྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངས། ལྷ་རྩེས་སྟོ་མས། ལུས་བས་མཁྲིས་ནང་
དང་། སྤྱར་དུག་སོགས་ལ་པན།

མ་བྱས་དབྱར་རྩ་ཐོས་པ། ཏ་ཅང་དགའ་བའི་དཔེ།

མ་འབར་བ། མ་ནད་ཆེ་རུ་སོང་བ།

མ་འབྲིན་པ། ① མ་བཅོས་པ། ② ཞེ་སྟན་གཏོང་བ། གཞན་ལ་ཁ་ངན་ཆིག་རྩལ་གྱིས་མ་འབྲིན་མི་རུང་།

མ་འབྲས། མདའ་རྩོལ་སོགས་ཕོག་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཆོན་མ་དང་། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་མ་རིགས་འབྲས་
ནད་གཉིས་འདོམས་ཏེ་གསོ་དཀའ་བར་གྱུར་བའི་མ་རིགས་ཤིག།

མ་སྒྲད། མ་ཚུའི་སྒྲད་རྒྱུད།

མ་སྒྲད་མཐོན་པོ་དགུ་སྒྲིག་ མདོ་ཁམས་མ་ཚུའི་སྒྲད་རྒྱུད་ཀྱི་རི་ཆེན་དགུའི་མིང་སྟེ། ༡ བག་རིའི་
མར་སྐམ་མཐོན་པོ། ༢ ཁོ་ཉིའི་ཤེལ་སྟོང་མཐོན་པོ། ༣ ལུན་པོའི་གསེར་དེའུ་མཐོན་པོ། འདི་
གསུམ་དང་དུས་མཁོ་ལོག་ཁོངས་སུ་ཡིན་པར་འདྲ། ༤ ཆ་ཡི་དུང་རི་མཐོན་པོ། ༥ དཀར་པོའི་
ཆོས་ལུང་མཐོན་པོ། ༦ སྒྲོག་འཛོལ་རི་ཕྱོད་མཐོན་པོ། ༧ དུངས་ཀྱི་དུངས་རི་མཐོན་པོ། ༨ ཀྱང་
གི་ལྷ་རི་མཐོན་མཐོན་པོ། ༩ རྒྱུད་ཀར་གསལ་རི་མཐོན་པོ། འདི་དུག་དང་སྲ་ཀན་སྟོ་མ་ཚུ་རྩོད་
ཁོངས་སུ་ཡོད་འདུག།

མ་སྒྲན། མ་གསོ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲན།

མ་སྒྲན་ཨུ་ཅི། སྒོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རུས་པས་མ་གསོ་ཚུ་སེར་སྒྲེལ།

མ་སྒྲོ། མ་ལ་སྒྲོན་ཞུགས་ནས་སྒྲོ་བ་ལྟར་ལོག་པར་གྱུར་པའི་དཔེ་དོན་སྒྱུར་བ་ཞིག་སྟེ། དཔལ་
སྒྱུར་ས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་
འབྲེལ་ལས། མ་སྒྲོ་ནི། མ་ལ་སྒྲོན་ཞུགས་ནས་སྒྲོ་བ་ལྟར་ལོག་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཡང་
ཤས་སྒྲོ་བ་ནི་ཤུ་མཐུག་ཅིང་སྒྲོས་པ་མ་ཁར་ལུད་པ་དང་། ཁྲག་གིས་སྒྲོ་ན་ཁ་དོག་དམར་
ནག་རིག་ནག་ཁྲག་འཛག་པ། རུས་པས་སྒྲོ་ན་རུས་སྟེང་ཤུ་མཛེར་བ་ལྟར་སྒྲོ་བ། རྒྱག་གིས་
སྒྲོ་ན་རྒྱག་རྒྱ་མང་ལ་མ་ཁ་མཐོན་པོར་གྱུར་པ་བཅས་བཞིའོ།

མ་ཅི། མ་སྒྲན།

མ་ཆ་ལ། ལ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་སྡེ་ཁོངས་ཆབ་མདོ་ཁུལ་རི་བོ་ཆེ་རྩོད་གི་ཤར་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

མ་ཆད། མ་ལ་ཆད་པ་ཞུགས་པའི་དོན།

མ་མཆོན། མ་འབྲལ་ལམ་མཛེས། དཔའ་བོའི་མ་མཆོན་རྒྱུད་དུ་འགྲོ། སྒར་མའི་མ་མཆོན་སྤྱག་གྲོང་རེད།

མ་ཐོག་མེད། རྒྱ་ཆུའི་ཤར་རྒྱུད་ནས་མ་ཆུའི་རུབ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཆ་འདི་རྣམས་ལ་ཟེར།
མ་ཡི་རུས་ཟེན། མ་ཡི་ཁར་སྒྲན་བཏབ་པ་དོད་དང་བལ་ནས་མི་འབྲུ་བའམ་མ་ཡི་ཁ་བྱིད་ནས་ཤིན་
ཏུ་ཆོན་པར་གྱུར་ཏེ་མ་རྒྱུན་རུས་ལ་བྱུང་ནས་རྣལ་ཆུས་རུས་པ་ཟ་བར་གྱུར་པའི་དོན།
མ་གཡང་ཕྱག་མོ། མ་ཆུའི་ཆུ་འགོའི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་ཡུང་པ་ཞིག
མ་གཡོ་གཙང་གསུམ། འདི་དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་གྱི་འཕྲི་ཆུལ་གཞན་ཞིག་ཡིན།
མ་རེན་ཆེན་མཆོག་གི་སྤོང་ཕྱེ་བཙན་གྱི་སྐབས་སངས་མི་མི་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཡིན་ལ། འོ་རྩ་བ་རབ་
དགྲའི་ནང་གསེས་བར་བགསུམ་གྱི་གས་མོ། གླུང་དར་མས་ཆོས་བསྐྱབས་པའི་དུས་སུ་བཀོངས།
མ་རེད། སྤྱིར་རེད་ཅེས་པའི་སྤྱི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པའི་དོན་ལ་འབྲུག་གྱུར་སྐབས་འདིར་སྤོང་ཕྱེ་
མཆོན་མ་ལ་ལྷ་གཞན་གྱི་ནང་གཞན་སྟོན་མ་བྱུང་པའི་དོན་ལ་འབྲུག་སྟེ། སྤོབ་དཔོན་དཔལ་
པོས་མཛད་པའི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱས་པ་ལས། བྱང་དང་འབྲེས་ན་རེད་པ་ཡིན། དེ་དག་མེད་པ་མ་རེད་
ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དཔལ་སྤྱངས་དཔོན་ཀྲ་མ་བསྐྱན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། མ་རེད་ནི། མ་ལ་ལྷ་གཞན་གྱི་ནང་གཞན་སྟོན་
མ་བྱུང་པའི་དོན་ནོ། མ་རེད་ནི་ཤུགས་བསྐྱན་ཏུ་ཆ་གཞན་གྱི་ནང་མེད་པ་ལ་གོ།
མ་རོ། ཁ་བྲག་གྱུར་ནང་དུ་མ་བྲག་པའི་རྒྱ།
མ་རོང་དགོན། མིང་གཞན་མ་རོང་དགོན་གཡུང་དུང་ལྷ་བྲག་སྤྱིར་ཟེར། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་
ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༣༩༠ལོར་དབྱུང་བྱས་མཁའ་རེན་ཆེན་གྱིས་མཆོམས་ཁང་ཞིག་བཞེདས། གྲུབ་
མཐའ་པོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་པོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་སྤྱི་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མ་ལོ་རྩ་བ། མ་ལོ་རྩ་བ་དག་པའི་སྤོང་ཕྱེ་གས་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༩ ལས་རབ་བྱུང་
དང་པོའི་ས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༩ དགྲུང་ལོ་ཞེ་དུག་ལ་གཞན་གྱིས་དུག་བཏར་སྟེ་བཀོངས།
མ་ཕུ། ཟ་ཕྱག་ལངས་ཏེ་ཆུ་མེར་ཐོན་པའི་ཕུ་ཐོར།
མ་ཕུལ། མ་རྩེས།
མ་ཤོ་སྤོ་ཞིག
མ་ཤོག་བལ་གྱིས་འཐག་པའི་རྟ་སྤེའི་འོག་ཏུ་བསྐྱད་རྒྱུའི་གདན་ཞིག་དབྱིབས་སྟོད་ལྷང་ལ་སྤྱད་རིང་

བ། མིང་གཞན་བྱ་མཐུག་ཀྱང་ཟེལ། གནའ་དྲ་ས་སྤྱི་མི་སྤྱལ་པོ་དང་། དཔོན་རིགས་ཆོས་གནམ་
སྤྱོས་སྤྱ་ཆས་ཞིག།
མ་སོས་པ། མ་རང་བཞིན་གྱིས་བྲག་པ།
མ་གསོས་པ། མ་བྲག་ཐབས་བྲས་པ།
མ་ལྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ། མཆོ་སྤོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཀྱི་ཤར་ལྟོའི་རྒྱུད་དང་མ་ཆུའི་འགམ་
རིགས་ལྟོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས། ༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་བ་༡༢ཆེས་༢༩ལ་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་དུ་བསྐྱུར། དེའི་ཁོངས་སྤྱི་ཐུན་རིན་དང་། གཅན་ཆེན་ཆེ་ཁོག་མ་ལྟོ་སོག་རིགས་རང་སྤྱོད་
ཆོང་བཅས་ཆོང་བཞི་ཡོད། རང་སྤྱོད་ཁུལ་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་ཐུན་རིན་ཆོང་དུ་ཡོད།
མ་ཕྱིད། མའི་སྤྱངས་པ་སྟེ་ཞིང་གཉེར་མཁ་འབྱུང་བའི་དོན་ཏེ། བཟ་འབྱམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་
བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། མ་ཕྱིད་ཅེས་མ་རྟིད་ལ་གཉེར་མ་འབྱུང་བའི་དོན་ནོ།།
མག་ཆད། མ་ག་ཆད་དང་འབ།
མང་། ཅ་བའམ་འགམ་གཞི། ཅིག་མང་འདྲིང་བ། རོ་མང་བཅུགས་པ། སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་
མང་ཚུགས་ཟེན་པ།
མང་སྤྱད་བ་རྒ། མྱོག་མྱད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་baseband lan ཟེལ།
མང་གི་བྲ། [རྟིང] བྲ་གཅིག་བྲ།
མང་རྟོ། ཅིག་གདན་གྱི་རྟོ། ཚུ་རགས་ཀྱི་མང་རྟོ། ཁང་པའི་མང་རྟོ།
མང་གནས་བཅོལ་ཆས། མྱོག་མྱད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྤྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་base address register ཟེལ།
མང་བ། [རྟིང] གཅིག་བྲ་འམ་རྒྱུད་པ།
མང་ཆེལ། [རྟིང] ལྷ་སྤྱ་འཕྲོག་སྤྱད།
མང་གཞི། ཅ་བའམ་འོག་གཞི། སོ་པག་བཏིང་བའི་མང་གཞི། གནམ་བྱ་འབབ་ལམ་གྱི་མང་གཞི་
འདྲིང་བ། ཡར་རྒྱས་སྤྱི་འགྲོ་བའི་མང་གཞི།

མང་ལམ། [རྟེན] མི་ལམ།

མངས་འཇུག་ ཨ་ར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་འཇུག་ཅེ།

མངས་པ། [རྟེན] ཤེས་པ།

མངས་ཆེད། སྒྲུང་ཆེད་དང་འདྲ།

མད། [རྟེན་ཆེན་] ཏ་ཅང་བཟང་བ་དང་པོ་མཆར་བའི་དོན་ཏེ། ལོ་ལྷན་བསྐྱེད་མར་བྱུང་བ་ཨེ་མ་
མད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

མད་ཆད། མ་ག་ཆད་དང་འདྲ།

མད་དུ་བྱུང་བའི་སྤེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཉན་ཐོས་དང་བྱང་
སེམས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ཞིང་གི་བཀོད་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་དོ་མཆར་
མད་དུ་བྱུང་བ་བསྟན་པའི་མདོ་རྣམས་སོ།།

མད་པ། ལེགས་པ་དང་། དོ་མཆར་བ། མཆོག་ཏུ་མད་པའི་བྱུང་འབྱས། གཏམ་བཟང་མད་པོ་ཆེ་ཞིག་ཐོས་པ།

མད་པོ། མད་པ་དང་འདྲ།

མད་བྱང་། དོ་མཆར་རམ། ལུལ་དུ་བྱུང་བ། ལུལ་འབྱས་མད་བྱང་། ལག་ཅེས་མད་བྱང་། མད་དུ་བྱུང་
བའི་ལྟ་མོ།

མད་བྱང་གི་ཉམས། ཉམས་ལྡན་གྱི་རྟེན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སྟོན་མེད་པའི་དོ་མཆར་ཅན་གྱི་
ཡུལ་མཐོང་བའི་རྟེན་གྱིས་ནང་དུ་ཡ་མཆན་གྱི་ཉམས་མད་བྱང་སྟེས་ཚུལ་སྟོན་པའི་རྟེན་ཞིག

མད་བྱང་གི་དཔེ། མད་བྱང་དཔེའི་བྲང་ཆོས་ནི། བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་སྟོན་པ་གལ་སྲིད་དཔེ་
གང་དེ་ལ་དཔེ་ཅན་དང་མཚུངས་པའི་དཔེ་གསལ་གསལ་གཅིག་ཡོད་ན་དཔེ་ཅན་དེའི་མཆོན་
བྱེད་དུ་བྱེད་འོས་པ་ལ། དཔེ་གང་དེ་ལ་ཆོས་གཅིག་མཆོང་བའི་རྟེན་གྱིས་དཔེ་ལས་དཔེ་ཅན་
ལྷག་པ་སྟོན་པའི་དག་སྟོང་ཞིག་གོ། མད་བྱང་དཔེ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། དཔེ་གང་དེས་དཔེ་ཅན་
དེའི་བྲང་ཆོས་དང་ལུས་པ་ལ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པ་བརྟོག་པས་དཔེ་ཅན་དེ་མད་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པ་
བསྟན་པའོ།།

མད་བྱང་གི་སྟོན་པ་དཔོན་གཉིས། ༡ ཞེ་བ་ལྟ་དང་། ༢ རྒྱ་བ་བྲགས་པ་གཉིས་སོ།།

མད་བྱང་ཙོད་པན། མད་དུ་བྱང་བའམ་ཕུལ་དུ་བྱང་བའི་ཙོད་པན་ཏེ་ཕུལ་བྱང་གི་མགོ་རྒྱན་ཞེས་
བའི་དོན།

མན། མ་ཚུང་བ།

མན་པ། [རྟིང] མ་སྒྲེ་བ།

མན་ཟས། བོད་ཀྱི་བོན་གཞུང་ལག་ལ་ཞིག་ཏུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་བོའི་རིགས་རྣམས་ཐོག་མར་ནམ་མཁའ་
མཐོངས་ནས་འོད་དཀར་པོའི་རྒྱ་སྐྱས་ལས་པ་བས་ཏེ་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་བ་དང་འདས་བའི་ཆེ་ཡང་
འོད་དཀར་པོའི་ལམ་དེ་ཉིད་བརྒྱད་དེ་ནམ་མཁའ་ཡལ་འགྲོ་ཟེར་སྒོལ་འདུག།

མམ་ག་ཤོར་ལ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མལ་གྲོ་གྲུང་དཀར་དང་ཀོང་པོ་རྒྱ་མདའ་བར་གྱི་ལ་ཞིག་
ཡིན་ཞིང་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྲི་༥༠༠༠ཡོད།

མའི་ཕུ་མཁར། མཁར་ཅེ་ཟེར་བ་དེར་སང་འཕན་ཡུལ་སྐྱུན་གྲུབ་རྫོང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།

མར་ལུང། རུལ་ཞིང་སྤོན་བའི་ལུང་ཆོན་པོ།

མས་སྒྲོན། ལུས་ལ་མཆོན་ཆ་སོགས་ཀྱིས་མས་སྒྲོན་པོག་པའི་དོན་ཡིན།

མས་སྒྲོན་བཏང་བའི་ནག་ཉེས། ལུས་སེམས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་མི་གཞན་ལ་གཞོད་འཆེ་བཏང་བའི་
ནག་ཉེས།

མས་སྒྲོན་པོག་པའི་འཕྲོང་རིས། ཉེ་སི་བན་ཡའི་བྱང་རྒྱུད་ཀྱི་ཨར་ཐ་མི་རའི་བྲག་ཕུག་ནང་གི་
ལྷེབས་རིས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གས་ཤིག་ཡིན། དེ་མོ་དེ་ནི་ཆོན་དམར་པོ་དང་སེར་པོ། ནག་པོ་གསུམ་
རྒྱད་ནས་འཕྲོང་མས་མ་ཞིག་ས་ལ་འབྱེལ་རུང་། མིག་གཤངས་ནས་ངར་ཤ་སྒྲེ་བ་དང་། ཡར་
ལངས་ཏེ་སྐར་ཡང་ཁྲོས་གཤམས་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་མཆོན་བ་ཞིག་གིས་ཡོད་བ་རེད།

མས་སྒྲོན་ངེས་ཆད། མས་སྒྲོན་པོག་ཆད་ཇི་ཅམ་ཡིན་བ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་གཏན་འཁེལ་བཟོ་བ།

མས་འགམས། མ་འབྲས་རྒྱ་མཆེད་བ།

མས་པ། [ཐ་མི་དད་པ] སྒྲུང་བ་དང་ཉམས་པ། གྲི་གཟབ་གཟབ་བྱས་ཏེ་མ་བཟང་ན་ལག་པའི་སོར་
པོ་མས་ཡོང་། མཆོན་གྱིས་མས་ནས་མ་བྱུང་བ།

མས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ལྷེ། ཞལ་ལྷེ་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྩ་དུས་བསམ་བཞིན་ལག་རིག་

གི་རྒྱུན་གྱིས་པ་རོལ་གྱི་ལུས་ལ་སྤྲུག་ཆེ་ཆུང་གང་བྱུང་ལ་དཔགས་པའི་ཉེས་ཆད་གཙོད་
ལུགས་ཀྱི་ཁྲིམས།

སྤྲུག་མ། མཆོན་པོག་པའི་སེམས་ཅན། དེ་དྲགས་སྤྲུག་མ་ཤོར་བ། འདབ་ཆགས་སྤྲུག་མ།
སྤྲུག་སྤྲུག་ལུལ་ལུལ། མ་སྟེ་དཔེར་ན། སྤྲུག་སྤྲུག་ལུལ་ལུལ་གང་ཡང་མེད་ཅེས་སྤྲུག་གང་ཡང་
མེད་པའི་དོན།

སྤྲུག་དཔག་དཔག་སར་མཆོན་གྱིས་སྤྲུག་བཏང་ཟེན་པའི་དཔག་མི།

སྤྲུག་རོགས། སྤྲུག་པའི་སྟེང་དུ་སྤྲུག་སྤྲུག་བཟོ་བ།

མི་ལྟས། མི་ལམ་བཟང་ངན་གྱི་མཆོན་མ།

མི་བ། [ཐ་མི་དང་བ།] མིས་བ། མི་བ། མི་ལམ་འཆར་བ། གཉིད་ལམ་མིས་བ། རྩེས་འབྲས་དེ་འདྲ་
ཞིག་དང་ཐུག་ཡོང་བསམ་པ་མི་ལམ་དུ་འང་མིས་མ་སྟོང་།

མི་ལམ། གཉིད་ཐུག་སྐབས་མནལ་ལམ་དུ་ཤར་པའི་འཁྲལ་སྤྲང་། མི་ལམ་མི་བདེན་འཁྲལ་བ་ཡིན།

མི་ལམ་འཁྲལས་བ། མི་ལམ་ངན་བ་མིས་བ། ཉིན་མོར་མི་འདྲ་དགྲ་འདྲ་བྱས་ན་མཆོན་ལ་མི་ལམ་
འཁྲལས་ཡོང་། ཉལ་མི་ལམ་འཁྲལས་ན་བཤད་ས། ཀླུ་ཆེར་མ་ཐུག་ན་སྟོན་ས།

མི་ལམ་གྱི་ཆ་བ། [མདོན] མིན་དུག་ཆ་བ་སྟེ་བོད་ཆ་བ་ཅུ་བ།

མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས། གནས་སྐབས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་དེ་ཡང་གནས་སྐབས་གཉིས་པ་མི་ལམ་
གྱི་ཤེས་པ་ནི། གཉིད་འཁྲལ་པའི་དུས་སུ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་ན། ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་དེ་
བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་སྟོག་རྒྱུད་གི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་འདུ་བྱེད་
ལངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ལུས་ཀྱི་ཅ་གནས་རྣམས་བརྒྱུད་དེ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་མཆོན་
ཉིད་ཅན་གྱི་གཉིས་སྤྲང་གིས་འཁྲལ་པར་བྱེད་པའི་སྤྲང་བ་འབྱུང་བ་ནི་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་
ཡིན་ལ། མི་ལམ་གྱི་འཁྲལ་པ་དེ་དག་ན་ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་ཡིན་སྟེ། ལུལ་སྤྲང་སེམས་
གསུམ་གསལ་ལ་མ་འདྲེས་པར་སྤྲང་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་གནས་པ་ཡིན་པའི་བྱིད།

མ་དག་འཁྲལ་པའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ལམ་དེ་རི་ལྷོང་སྤྲང་ཞེས། དེ་ཡང་མ་དག་འཁྲལ་པའི་སྐབས་ཀྱི་མི་
ལམ་སྤྲང་བ་དེ་ནི། ཅ་དང་གནས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱིས་མི་ལམ་དུ་མ་འཆར་ཏེ། ཡིད་སྟོག་རྒྱུད་དང་

བཅས་པ་དེ་ཅ་གནས་སྟེང་དུ་སོང་ནས་སྤྱི་པོར་མི་ལམ་ཤར་ན་ལྟ་ཡུལ་དང་། བམ་མཁའ་དང་།
རི་མཐོན་པོ་དང་། གྲེན་དུ་འགྲོ་བ་མིས་པ་དང་། མིག་དང་རྩ་བ་ལ་སོགས་པར་སོང་ནས་མི་
ལམ་ཤར་ན་གཟུགས་སྒྲུ་ལ་སོགས་པ་མ་འདྲེས་པ་གསལ་བར་འཆར་བ། ཡིད་རྣུང་དེ་ཅ་
གནས་ལོག་དུ་སོང་ན་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་ངན་སོང་གི་གནས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་། སྤར་དུ་འགྲོ་བ།
བྲག་རོང་འཐིབ་པོ་དང་། སྤུན་ཁུང་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་བ། ལུས་ཀྱི་བར་དུ་སོང་ན་
སྤྲིང་བཞིའི་ས་སྟེང་གི་སྣང་བ་དང་། མདུན་དུ་སོང་ན་ཤར་སྟོགས་དང་། གཡས་ལྟོ། རྒྱབ་རྒྱབ།
གཡོན་བྱང་གི་སྣང་བ་འཆར་བ། ཅ་གནས་ཡངས་བར་སོང་ན་ཡུལ་ཡངས་བར་སྐྱབས་པའི་
སྣང་བ་དང་། ཅ་གནས་དོག་པར་སོང་ན་ཡུལ་དོག་པའི་གནས་སུ་སྐྱེབས་པའི་སྣང་བ་བཅས་
ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

གཟུགས་ཁམས་ཟུས་ཀྱིས་རྒྱེན་པའི་མི་ལམ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཁམས་ཀྱི་
རྒྱེན་ཀྱིས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱང་གི་གནས་སུ་ཡིད་སྟོག་རྣུང་དང་བཅས་པ་དེ་སོང་ན། ཟུར་དང་གོས་
སོགས་སྟོན་པོ་དང་། བྲག་སྟོ་སྣང་བ་དང་། བྲ་བྲག་འབྱུར་བ། ཏ་ལ་ཞོན་བ། འོར་བུ་སྟོན་པོ་མིས་
པ་དང་། རིག་པ་དྲངས་བ། ཡང་ན་ཡུལ་སྣང་མི་བརྟན་པ་དུ་མར་འཆར་བའོ། །མཁྲིས་པའི་
གནས་སུ་སོང་ན། མེ་དང་གོས་དམར་པོ་དང་། ས་དང་གསེར་དང་། བཙུན་པ་ལ་སོགས་དམར་
པོའི་སྣང་བའི་མི་ལམ་སྤྱ་ཆོགས་འཆར་བའོ། །

བད་ཀན་ཀྱི་གནས་སུ་སོང་ན། རྩ་དང་། ཁ་བ་དང་། སྤ་ཉིག་དང་། གོས་དཀར་པོ་དང་། བྱང་མེད་
དང་། ཁྲང་པོ་དང་། དདུལ་ལ་སོགས་པའི་མི་ལམ་ཀྱི་སྣང་བ་སྤྱ་ཆོགས་འཆར་རོ།

དེ་ཡང་ཅ་རྣུང་ཁམས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་། དེས་བསྐྱེད་པའི་ཁམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ལམ་
སྣང་བ་སྤྱ་ཆོགས་འབྱུང་ཚུལ་རྒྱས་པའི་སྟོན། རྒྱལ་བས་འཇམ་དཔལ་ཅ་རྣུང་དུ་གསུངས་སོ།
མི་ལམ་སྤྱ་མ། སྤྱ་ལུས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་མི་ལམ་ཀྱི་ལུས་
སེམས་ལྷ་བ་ལས་བྱུབ་པ་གང་ལའང་ཐོགས་པ་མེད་པའོ།

མི་ལམ་ངན་པ། གཉིད་དུས་བྱུང་བའི་མཚན་མ་རྩལ་སོ།

མི་ལམ་ངན་པ་བརྒྱུག་ཐབས་བདུན། གཏོར་མ་བསྐྱུང་འཁོར། བརྒྱས་པ། གོ་ཆའི་ལྟ་དགོད་པ། གསོལ་

བགད་པ་ལ། རྒྱན་བྱག་བཞོས་ནས་ལྷའི་ར་རྒྱལ་བྱ་བ། སྤྱིན་ཐེག་བྱེད་པ་དང་བཅས་བདུན་ལོ།
 མི་ལམ་འཇམ་པོ། གཉིད་ལམ་གྱི་སྤང་བ་སྤྱིད་པོ།
 མི་ལམ་གཏོང་བ། མི་ལམ་མི་བ། རོ་ལངས་རྒྱབ་རྒྱུའི་མི་ལམ་གཏོང་བ། མཛེས་དགུའི་མི་ལམ་གཏོང་བ།
 མི་ལམ་བརྟག་བ། མི་ལམ་ལ་དབྱེད་བ།
 མི་ལམ་བན་བྱན། གཉིད་གྱི་འབྲུལ་སྤང་བན་ནེ་བྱན་ནེ་འམ་གསལ་ལ་མི་གསལ།
 མི་ལམ་མེད། [མངོན] ལྷ།
 མི་ལམ་འཇུབ་པོ། གཉིད་གྱི་སེམས་སྤང་རྒྱབ་པོ།
 མི་ལམ་ཐ་མེ། གསལ་པོ་མེད་པའི་མི་ལམ་གྱི་ཉིང་འབྲུལ།
 མི་ལམ་བཟང་པོ། སྤང་བ་སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་གཉིད་ལམ་གྱི་རྟགས་མཆོན་ལེགས་པོ་མཆོན་པའི་མི་ལམ།
 མི་ལམ་ཤར་བ། གཉིད་ཁྲག་སྐབས་གྱི་འབྲུལ་སྤང་།
 མི་ལམ་བཤད་བ། མི་ལམ་བྱུང་ཚུལ་བཤད་བ། དངོས་དོན་དང་མི་མཐུན་པའི་སྟོང་བཤད་སྟེན་པས་
 མི་ལམ་ཤོད་པ་ལྟར་མ་བྱེད།
 མི་ག་རྟ་སོགས་གྱི་རྟ་རྟའི་མི་ག་བ།
 མི་ག་སྐྱ མི་ག་བ་འདྲ་བའི་རྟ་སྐྱ་ཞིག
 མི་ག་གཅིག་མ། རྟ་འེལ་སོགས་མི་ག་བ་ཁ་དབྲག་མིན་པའི་དུད་འགྲོའི་རིགས།
 མི་ག་ལྷགས། རྟའི་མི་ག་བར་འདེབས་པའི་ལྷགས།
 མི་ག་ཆགས། མི་ག་བ་ཅན་གྱི་དུད་འགྲོའི་རིགས།
 མི་ག་གཉིས་མ། ར་ལུག་སོགས་མི་ག་བ་ཁ་དབྲག་ཅན་གྱི་དུད་འགྲོའི་རིགས།
 མི་ག་མཐེལ། མི་ག་བའི་འོག་གི་དཀྱིལ།
 མི་ག་འདྲ། མི་ག་བར་མི་ག་ལྷགས་རྒྱབ་སྐྱབས་མི་ག་བ་འདྲ་བའི་གྱི་
 མི་ག་བ། ① དུད་འགྲོའི་རྟ་རྟའི་ལག་གི་མི་ག་བ། ② [མངོན] ར་གྱི་
 མི་ག་བ་ཁ་དབྲག་གཡལ་ལྷག་སོགས་མི་ག་བ་ཁ་གཉིས་སུ་བྱེས་པའི་དུད་འགྲོ་
 མི་ག་བ་ཅན། [མངོན] རྟ།

ཆིག་པ་གཅིག་པ། ཏྲེལ་ལྟ་བུའི་ཆིག་རྒྱུ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བཟ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་
རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འགྲེལ་ལས། ཆིག་པ་གཅིག་པ་ནི། སྤྱིར་ཆིག་པ་ཅན་ཞེས་ཏྲ་རྒྱུད་བོད་བྱ་དང་
མཛོད་གཡག་པ་ལང་སོགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ཞིང་། མིང་དེ་གདགས་བྱའི་ཡུལ་ནི་སེམས་ཅན་དེ་
དག་གི་ཀླང་པ་དང་ལག་པ་འབྲུམ་བྱེད་ཀྱི་རྩའི་མིང་ཡིན་པ་དང་། འདིར་ཆིག་པ་གཅིག་པ་ཞེས་
མཛོད་གཡག་པ་ལང་སོགས་ལྟར་ཀླང་ལག་གི་དུ་དེ་དུམ་བྱ་གཉིས་སུ་ཁ་གྲུས་པར་མ་ཡིན་པ་
གོང་བྱ་གཅིག་ཏུ་རྒྱུར་པའི་ཏྲ་རྒྱུད་བོད་བྱ་ལྟ་བུའི་ཆིག་རྒྱུ་ཅན་གྱི་སྤྱི་མིང་རོ། ། ཞེས་སོ།

ཆིག་པ་བཅེ་བ། ཏྲེལ་སོགས་ཀྱི་ཆིག་པ་ས་ལ་འཇུགས་མི་བཟོད་པ།

ཆིག་ཆ། ཕྱགས་ཀྱི་ཆིག་པ་ན་བའི་འགོ་ནད་ཅིག

ཆིག་རྒྱུ། ཏྲེལ་དང་བོད་བྱ་སོགས་ཀྱི་ཆིག་པ།

ཆིག་རྒྱུ་ཅན། ཀླང་ལག་གི་ཆིག་བཞི་ཁ་དབྲག་ཏུ་གྲུས་པར་མ་ཡིན་པ་གཅིག་ཏུ་རྒྱུ་པའི་ཏྲ་དང་
ཏྲེལ་ལྟ་བུའི་ཕྱགས་རིགས་སྤྱིའི་མིང་སྟེ། དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་
གྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཆིག་རྒྱུ་ཏྲེལ་
ལྟ་བུ་ཡི། དུ་བཞི་རྒྱུ་པའི་ཕྱགས་ཀྱི་མིང་། ཞེས་སོ།

ཆིག་གཟེར། ཆིག་ལྷགས་སྟོམ་བྱེད་ཀྱི་གཟེར་བྱ།

ཆིག་རལ། ཆིག་པར་ནད་པོག་ནས་རྟོལ་བ།

ཆིག་ཤ། ཆིག་པའི་ནད་གི་ཤ་རྒྱས།

ཆིགས་པ། ཅངས་པ་ཁར་ལ་ཉེ། རོ་ལན་ཆ། ལྷ་རྩེས་རྟོད། ལུས་པས་སྤོན་ནད་དང་དུག་ནད་སེལ།
རོ་ཅ་བར་བྱེད།

ཆིགས་བྱ། བྲེ་མ་སྤུ་བྱ་ཞེས་པའི་སྤལ་རྒྱུད་སེར་ཁ་ཁུག་པ་ཅན་ཉེ། རོ་ལན་ཆ། ལྷ་རྩེས་རྟོད།
ལུས་པས་མཁལ་ཞེད་ཀྱི་རྟོད་ཉམས་པ་གསོ། རོ་ཅ་བར་བྱེད།

ཆིས་པ། ཆི་བའི་འདས་པ།

ཆུ། བོད་ཀྱི་མི་བྱ་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། དུས་ཡང་འབྲི་སྟོལ་ཡོད་འདུག

ཆུ་སྐྱས། (དུས) བོད་ཀྱི་བོན་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རིགས་རྣམས་སོག་མར་ནས་

མཁའ་མཛོངས་ནས་འོད་དཀར་པོའི་རྒྱ་སྐྱས་ལས་བསམ་ཏེ་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་པ་དང་འདས་པའི་
ཆེ་ཡང་འོད་དཀར་པོའི་ལམ་དེ་ཉིད་བརྒྱད་དེ་ནས་མཁར་ཡལ་འགྲོ་ཟེར་སྟོལ་འདུག
རྒྱ་འཁུམ། གཏོང་པོད་མེད་ཅིང་སེར་སྒྲ་ཆེ་བའི་དོན།
རྒྱ་ཁོད། རྫོ་སྟོ་བས་དང་འབད་བཅོན་ཆེ་ཞིང་། དགོས་འདོད་ཆེ་བ་དང་དེ་མ་ཐོབ་བར་དུ་འབད་
བཅོན་ཞིང་ཡིད་ཆེས་དུ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན། དཔུ་ཁོད་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།
རྒྱ་གླིང་། ཁམས་བྱོགས་ཀྱི་ཤར་མཐའའི་ས་ཁུལ་ཞིག དེར་དུས་རྒྱུ་ཞིག སེ་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཀྱི་ལྷོ་
རྒྱ་བྱོགས་དང་ཉག་རྒྱའི་ཡན་ལག་ལི་རྒྱའི་སྤྲད་རྒྱུ་ཀྱི་བྱང་འགམ་ན་ཡོད།
རྒྱ་ཐག བོན་རྒྱས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་དུ། འོད་ཀྱི་རྒྱ་ཐག་ཅེས་པ་ནི་གནམ་ནས་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་པའི་
རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཕྱིན་སྟེ་གཙུག་ཏུ་ལྷན་སྐྱེས་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་འོད་དཀར་པོ་ཐག་པ་བརྒྱུད་བ་
ལྷ་བུ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་པོ་དེ་འདས་སྐབས་རྒྱ་ཐག་དེ་ལ་འཇུས་ནས་ནམ་མཁར་ཡལ་འགྲོ་
བའི་དང་འགྲུང་མགོ་ནག་མི་ཡི་བདག་པོ་ཡིན་ཟེར།
རྒྱ་སྤྱུག འབད་བཅོན་བྱ་བའི་དོན་སྟེ། རས་ཡི་གེ་རྒྱ་སྤྱུག་གི་དན་སྤྱོད་ཞིང་ཡོད། ཁོས་ལས་ཀ་རྒྱ་
སྤྱུག་ཆེན་པོ་གི་ཅིང་འདུག་ལྟ་བུ།
རྒྱ་པོན་སྟོ་ངོ་མཆར། རྒྱལ་པོའི་ཁྲ་མཆོད་དུ་བསྐྱེན་པའི་སྤྱོ་པོན་ཞིག་གི་མིང་།
རྒྱ་ར་དགོན། མིང་གཞན་ཐུབ་བསྐྱེན་ཡོངས་འདུས་གླིང་ཟེར། ཞེ་ཆེན་སྤྱུབས་མགོན་རིག་འཛིན་
འཇམ་དཔལ་ལེ་ཤེས་རྟོ་རྩེས་བོད་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་རྒྱ་སྟེལ་ལོ་༡༦༤༩ས་འདུལ་
མཛད། བཏབ་ལོ་གསལ་པོར་མ་དེས། གྲུབ་མཐའ་རྣམས་པ་ཡིན། ཁམས་ཀྱི་རྫོགས་ཆེན་
དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཏུ་གཏོགས། ད་ལྟའི་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མ་རྒྱུ་ཞིང་རྒྱར་
གྲེ་ཤར་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྒྱག་པ། [ཐ་དད་པ] རྒྱགས་པ། རྒྱག་པ། རྒྱགས། ཁྱི་སོགས་ཀྱིས་སོ་འདེབས་པ། ཀྱང་པར་ཁྱིས་
རྒྱགས་པ། གྲེ་བས་འབྱེ་བར་རྒྱགས་པ།
རྒྱགས། རྒྱག་པའི་སྤུལ་ཆོག
རྒྱགས་པ། ① རྒྱག་པའི་འདས་པ། ② ཉེ་ཉོན་ཉེ་ཤུའི་ནང་གསེས་རིག་པ་མི་གསལ་བ་སྟེ། ལུས་

སེམས་ལས་སྤྱི་མི་བྱང་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་སྤྲུལ་གྲག་འཕྲིའམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་
ཡིད་སྤྲུགས་པ། བྱེད་སྤྲུགས།
སྤྲུགས་ཆིག་རིག་པ་གསལ་པོ་མེད་པའི་སྤྲུགས་སྤྱི་བཤད་པའི་ཆིག་
སྤྲུགས་འཛིན། [མངོན། རྩོམ་ལ།
སྤྲུགས་འཛིན་དབང་པོ་བསྟེན་པར་བྱས། རོམ་རྩ་ལ་བསྐྱབས་པ། སངས་རྒྱུ་མོས་ལུགས་ཀྱི་
གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཁོར་ལྷ་རིགས་མང་པོའི་ནང་ནས་རོམ་རྩ་ལ་ཡང་སྤྱི་ཙམ་འགྱུར་མི་
འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་། སྤྲུགས་འཛིན་དབང་པོ་ནི་རོམ་རྩ་ལའི་མཆོན་གྱི་རྩིས་གངས་ཡིན།
རོམ་རྩ་ལ་བསྐྱབས་པ་ཞེས་པ་ནི་དེའི་སྤྲུགས་བསྐྱབས་ནས་དངོས་བྱུང་ཐོབ་པའི་རྟགས་མ་བྱུང་བར་
སྤྱི་བ་པ་ལ་ཟེར།
སྤྲུགས་འཛིན་འབྱོར་པ། སྤྲུགས་འཛིན་ནི་རྩོམ་ལའི་མིང་དང་དེའི་འབྱོར་པ་ཞེས་ཏེ་རྩོམ་ལའི་དཔལ་
འབྱོར་ལྟ་བུའི་རྒྱ་ཁོར་ཆེན་པོར་ཟེར།
སྤྲུགས་སེ་པ། རིག་པ་འཛོམས་པ་ལྟ་བུར་ཉོབ་ཐེབས་སེ་པ། ཆམ་ཆད་ཐོག་ནས་རིག་པ་སྤྲུགས་སེ་
བ་བྱས་བྱུང་།
སྤྲུགས་བསང་དཔོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱུང་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་དང་འཛོང་ཁོངས་སྤྱི་ཡོད།
སྤྲུལ་པ། སྤྲུལ་པོ་དང་འདྲ།
སྤྲུལ་པོ། [རྟིང་། རྩོ་རིག་མི་གསལ་བ་སྤྲུལ་པོ། ད་སྤྲུལ་པོ་འདྲེ་འཕྲི།
སྤྲུར་པ། [མཛད་པ།] སོ་རྒྱུབ་པ། འགྲིས་རི་དྲགས་སྤྲུར་པ། ཁྱི་འཛིང་ཤོར་ནས་སྤྲུར་རེས་བྱེད་པ།
མེ་ངན། [རྟིང་། ལྷས་ངན།
མེ་ཅན། གདོང་ལ་འཁམས་ནས་པོ་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་མིའི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྱདས་དཔོན་ཀྱིས་བསྟན་
འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བཀའ་འགྲེལ་ལས། མེ་ཅན་ནི།
གདོང་ལ་མེ་བ་ནས་པོའི་འཁམས་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་མིའོ། ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་དམར་དགོ་བཤེས་
བསྟན་འཛིན་ཕྱན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐྱོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་

གསལ་ལས། མེ་ཤ་ཅན་དང་མེ་ཅན་ནི། གདོང་པར་ཤ་མཆན་ཅན་གྱི་མིང་། ཞེས་སོ།།
མེ་ལྷ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་རྫོང་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་མཛོད་དགོ་རྫོང་དུ་ཡོད་པའི་འབབ་
ཆུ་ཞིག་སྟེ། མཐར་སི་ཁྲོན་དང་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་གྱི་མཐའ་མཆོམས་ནས་མ་རྩུར་འབབ།
མེ་པ་གསེར་གཞོང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་ཅམ་དུ་བཏབ་པར་བཤད། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་
མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གསར་རྫོང་དུ་ཡོད།

མེ་བ། [རྙིང] ① འཕྲི་བ་དང་། སྤྲ་བ། ② བསྐྱི་བ།

མེ་པ་དགོན། དར་རྒྱས་བྱམས་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་
མེ་ཁྲི་སྤུ་ལོ་༡༤༩༤ ལོར་བེར་ཆང་གསར་སྤྲུགས་ཉི་མ་ཉེས་པས་བེ་རོའི་ལ་ཁ་ཞེས་པར་
དགོན་པ་བཏབ། རྗེས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ལོར་ཁམས་སྤྱལ་བསྟན་པའི་ཉི་
མས་སོག་ཐང་དུ་གནས་སྤོས་ཏེ། སོག་བཟ་གིས་ཆོས་དར་གླིང་ཞེས་གསོལ། རབ་བྱུང་བཅུ་
དྲུག་པའི་ས་སྟག་སྤུ་ལོ་༡༤༣༤ ལོར་མདོ་རིན་པོ་ཆེས་ཏུ་ཁོག་གནས་སྤོས་ནས་ཁྲི་
དར་རྒྱས་བྱམས་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཞེས་གསོལ། རྗེས་སུ་པཌ་ཆེན་སྤྱུ་འཕྲེང་བཅུ་པས་
དགོན་གནས་སྤོ་བར་སྤྲུགས་བཟླག་གནང་བ་ལྟར་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་པག་སྤུ་ལོ་
༡༤༩༣ ལོར་མཆོག་སྤྱལ་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོས་ད་ལྟའི་བཞུགས་སྐར་བསྐྱར་
བཞེངས་མཛད་པའོ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྫོང་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མེ་པ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེ་པའི་རྩ་བ། བོ་བཞིན་རྩ་བ་སྟེ་བོད་རྩ་བ་དུན་བ།

མེ་ཕུ། [རྙིང] མ་བཅོས་པའི་རྗེས།

མེ་པོ། དམེ་བོ་དང་འདྲ།

མེ་ཕུ། ① སྤར་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་རལ་སྐབས་རྒྱ་བོད་ས་མཆོམས་གྱི་ཕུང་པ་ཞིག་གི་མིང་། ② ལྷ་སའི་
མེ་ཕུ་དགོན། ཁྲི་སྤོང་ལྗེ་བཙན་གྱིས་བཏབ་པར་བྲགས་པ་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཕུང་
ཤར་ན་ཡོད། ཕྱིས་རྒྱ་དཔྱད་ཀྱང་ཆོད་ཚུགས་ལུལ་དུ་གྱུར།

མེ་ཕུ་དགོན་པ། ལྷ་ས་ཤོང་ནང་གི་མེ་ཕུ་དགོན་ནི་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་བཙན་པོ་ཁྲི་རལ་པ་

ཅན་གྱི་དུས་ལྷ་སའི་ཕྱོགས་མཆོད་ཁང་དང་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་གཉིས་རེ་བཅུ་གས་པ་ལས་ཤར་
དུ་མེ་རུ་དང་ཀ་རུ་ཞེས་བྱུང་བ་སྒྲུང་དར་མས་བསྐྱབས། རོ་བོ་རྗེ་ལེབས་ནས་སྒྲར་ཡང་དགེ་
འདུན་གྱི་སྡེ་ཆེན་པོ་ཆུགས་པའི་སྒྲ་མ་ཆེན་པོ་ཤར་བ་ཞེས་སོགས་བྱུང་ཞེས་ཆོས་འབྱུང་
བེད་ཀྱི་སེར་པོ་ནང་གསལ་ཞིང་། ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་སྒྲ་མེད་གསུམ་པའི་དུས་ནས་དགེ་ལུགས་ཀྱི་
གོང་ཆོག་པར་གྱུར། དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་ནང་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་ཁང་གི་མེ་རུ་གྲ་ཁང་
གསར་རྒྱབ་བྱས་ནས་གྲ་ཆོང་ཆུགས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་པག་ལོ་གྲ་གངས་༡༩༠༥ལོ་ད་
འདུག་དེ་སྡེ་དགོན་བདག་ཡིག་ཆོང་ལས་ཁུངས་ནས་བྱེད་པར་བརྟེན་གཞུང་དགོན་ཞེས་ཟེར།
མེ་རུ་གསེར་གཞོང་དགོན། རྒྱལ་བ་ལྷ་བ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་གསར་བཞེངས་མཛད་པ་ལ་མེ་རུ་
དགོན་གསར་ཟེར། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྲིར་གྱི་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེ་རུ་རྩིང་པ། ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཤར་སྐོ་སྡེ་སེ་ར་ལྷག་སྐོའི་འགམ་དུ་ཡོད་པའི་མེ་རུ་རྩིང་
པ་ནི་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་བཙན་པོ་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཤར་སྐོ་བྱང་
གསུམ་ལ་ལྷ་ཁང་དྲུག་བཞེངས་པའི་གས་ཤར་དུ་མེ་རུ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་སྐད་དོ།

མེ་ཤ་ཅན། རིགས་ངན་པ།

མེ་ཤོད། སྡེ་དགའི་ཤར་བརྒྱད་ཀྱི་སྡེ་ཤོག་ཅིག་གི་མིང་། གནའ་དུས་སུ་བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་བཞིའི་ཡ་
གྲལ་པག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སོལ་འབྲེད་པ་པག་མོ་གྲུ་པའི་འཁྲུངས་ལུལ་ཡིན།

མེག་གཏན་ནམ་ཙ་བ། མེག་མེད་དུ་གཏོང་བ།

མེག་གཏལ། མེག་བཏའ་དང་འབྲ།

མེག་བཏལ། [རྩིང] བརྒྱག་པ།

མེག་མེད། གཏན་མེད་དམ་ཙ་མེད། དག་པོ་མེག་མེད་དུ་བཏང་བ། དཀའ་ཆེགས་མེག་མེད་དུ་
བསལ་བ། བཟུ་གཞོག་ལམ་ལུགས་མེག་མེད་བཙོ་རྒྱ།

མེག་མེད་དུ་སོང་བ། གཏན་ནམ་མེད་པར་སོང་བ།

མེད། ① སྐའི་ཕྱིར་རུར་འདོགས་པའི་ཐག་པ། བོང་མེད། ཟུར་དུ་འགོ་དུས་མེད་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་

དགོས། ② [ཐ་དང་པ] བལ་སྐྱད་མེད་པ། ངས་འབྲེས་འཁེལ། ཁོས་སྐྱད་པ་མེད་ཟེན་རེད།
མེད་སྒྲོགས། སྒྲིའི་མེད།
མེད་ངན། ལྷས་ངན་གྱི་བདེ་རྒྱུད།
མེད་ཐག་སྒྲིའི་མེད།
མེད་དུ། གསོལ་བ་དང་ལུ་བ་བྱས་པའི་བདེ་རྒྱུད།
མེད་གདན། མེད་ཀྱི་འོག་གཞིའི་གདན།
མེད་པ། [རྒྱུད] འདི་བ་དང་། ལུ་བ་དང་། སྐྱ་བ།
མེད་ཕྱིར། མེད་གདན་གྱི་ཕྱིར་པ།
མེད་མེད་པར་བཅོམ། ལུལ་མེད་དམ་ཅུ་མེད་དུ་བཏང་བ།
མེད་ཀྱིས། ཏཱ་ལའ་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་ཕྱི་དུ་ལ་བཏགས་ཤིང་མའི་འོག་ཏུ་འཇུག་བྱ་ཞིག་མཇུག་ཏུ་
བཏགས་ནས་འགྲོའི་གཞུག་ཅའི་འོག་ཏུ་འཇུག་ཀྱི་ཕྱིར་བའམ་སྐྱམ་ངས་སོགས་ཀྱིས་བཟོས་
པའི་ཐུམ་ཀྱིས་ཞིག
མེན། སོག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་ལུང་གི་བྱ་བ་ཆ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ཆེ་ཆུང་དང་རིགས་མང་སོ་ཞིག་
ཡོད། དེ་ལས་རྩས་སྒྲིར་གྱི་རོ་ཐོ་དང་ལྷན་པའི་རྩས་ཤིག་ཟག་གིན་ཡོད་པ་དེས་ལུས་ལུང་ལ་
བྱེད་རྒྱས་སྐྱ་ཆོགས་ཤིག་འབྱེན་གྱིན་ཡོད། དཔེར་ན། འགྲམ་མེན་ལས་མཆིལ་མ་ཟག་པ་དང་།
མིག་མེན་ལས་མཆིལ་ཟག་པ། རུལ་མེན་ལས་རུལ་ཅུ་ཟག་པ། ཐོ་བ་རྒྱ་མའི་མེན་ལས་ཟས་
འཇུ་བྱེད་ཀྱི་བད་ཀན་ལྷགས་བྱེད་ཟག་པ་སོགས།
མེན་སྒྲོག། བུད་མེད་ལོ་ན་གཞོན་པ་ལ་སྒྲེས་པ་དང་མས་འཁྲིག་པ་སྦྱད་ནས་མངལ་འགྲམས་ཏེ་མེན་
བྱ་ལྟར་སྒྲན་ཆགས་པའི་མོ་ནད་ཚབས་སྒྲན་ཞིག
མེན་ཁོས། ལུས་ཀྱི་མ་ཁ་སོགས་ནས་ཕྱི་རྒྱུ་ལུས་ནང་ལ་ཞུགས་ཆེ་ཟོག་མང་མཆན་མེན་དང་
བརྒྱ་མེན་སྒྲེ་མེན་སོགས་ཀྱིས་དེ་བཀག་ནས་སྦྱངས་པ་ལ་མེན་ཁོས་པ་ཟེད།
མེན་ངན། [རྒྱུད] ལྷས་ངན།
མེན་པ། ལུག་པག་སོགས་ཀྱི་ཤ་ཆེལ་ནང་དུ་སྒྲེས་པའི་མ་འབྲས་ནག་སོ་ཞིག

མེན་བྱ། ① མ་ཁ་སོས་པའི་པགས་པ་སྤ་མོ། ② ཞེ་མཛིང་དང་། མཆན་ལོག་སོགས་སུ་ཡོད་པའི་
ཤ་རིགས་མདོག་ནག་ཅིང་རིལ་པོར་བྱུབ་པ་ཞིག་སྟེ། དེའི་ཆ་ཤས་ནི་ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་ཀླན་ཏུ་
གནས་ཤིང་རུས་པས་ལུས་ཀྱི་ཚུ་ཁམས་སྤང་བར་བྱེད་དོ།

མེན་བྱའི་ནད། ལྷན་སྒྲེས་མའི་ནད་ཆན་ཞེ་མཛིང་དང་། མཆན་ལོག་སྟེ་ས་བཅས་སུ་ཡོད་པའི་མེན་བྱ་
ནམས་དྲག་ལུལ་གྱིས་འབྲམས་པ་དང་། རྒྱུ་ཁྲག་འཁྲུགས་པ་སོགས་ཀྱིས་སྤངས་ཤིང་ནག་པ་ཞིག་
མེན་བྱའི་ནད་བརྒྱད། ༡ རྒྱུང་ལས་གླུར་བ། སྤངས་ཆུ་ཆེ་ཞིང་སྤང་བ་བྱས་པ་དང་འབྲ་བར་གཡོ་བ།
༢ མཁྲིས་པ་ལས་གླུར་བ། མདོག་དམར་སེར་དུ་སྤངས་ཤིང་ཆུ་ཆོད་ཆེ། རྒྱག་གསོག་
༣ ཁྲག་ལས་གླུར་བ། ཅ་ཐོག་ཏུ་སྤངས་ཤིང་མདོག་དམར་ལ་ཆ་བ་དང་། ཆ་ཐོད་རྒྱས། ༤ བད་
ཀན་ལས་གླུར་བ། སྤངས་སྤ་བསིལ་བ་དང་། རྒྱག་ཚུང་བཤོ། ༥ ཤ་མེན། སྤངས་པ་སྤ་ལ་རྒྱ་
ཆེ་ཞིང་འཇམ་ལ་སྦྱུམ་བ། ༦ ཆེལ་མེན། སྤངས་མདོག་དཀར་ལ་བསིལ་ཞིང་འཕེལ་འགྲིབ་ཆེ་
བ། ༧ ཅ་མེན། ཅ་སྟེང་དུ་འོང་ལ་སྤངས་པ་སྟེ་བ། ཅ་འབྲུམ་ལྟར་སྤངས་ཤིང་མནན་ན་ན་ཞིང་
འབྲལ་བ། ༨ འབྲས་མེན། སྤངས་པ་མཁྲུང་ལ་འདྲིལ་ཅན། གཉིང་དུ་རྒྱག་བྱེད་བ། འཕེལ་འགྲིབ་
ཚུང་བཤོ། མེན་འབྲས། ཤ་རིགས་མདོག་ནག་ཅིང་རིལ་པོར་བྱུབ་པ་ཞིག་གི་དོན་དུ་གོ་བའི་
མེན་བྱ་དང་དོན་གཅིག་

མེན་མེན། [ཡུལ] འབྲུ་དང་ཤིང་འབྲས་སོགས་གསར་སྦྱིན་ནེམ་ནེམ་པ། འབྲུ་དོག་སོ་མ་མེན་མེན།
རྒྱན་འབྲུམ་གསར་པ་མེན་མེན། ལོ་ཐོག་གི་གང་སྤུས་མེན་མེན།

མེའུ། མེའུ་དང་འབྲ།

མེའུ་ཟུ། མེའུ་ཟུ་དང་འབྲ།

མེའུ་རུ་མའི་གནམ་མཆོ་དཔོན། གནམ་མཆོ་མའི་སྤྲ་སྟེ་དཔོན་དང་བཟ་ཤིས་གཙུག་ལག་བཤད་
སྤྱབ་འཕེལ་རྒྱས་སྤིང་ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ཚུ་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༤༢༡ ལོར་
ཆོས་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་གྲགས་པ་དེས་བྲག་བཏབ། བྲལ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་
པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་རབ་པོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མོ། ཞིང་ག་མོ་རྒྱ་དང་མོ་བཞིན་པ།

མོ་ཤོ། ཐོང་གཤོལ་གྱིས་མོ་ཤིང། སྤྱག་མ་དང་འཛོར་སོགས་ཀྱིས་ཤོ་བ། ས་ཆ་མོ་ཤོ་བྱས་ནས་ཤིང་
ག་བཟོ་བ།

མོ་ཁལ། [ཡུལ] ཤིང་མོ་སའི་ཁལ་ལ་མོ་ཁལ་ཟེར།

མོ་མདའ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མོ་འདེབས། ① ཤིང་ཁ་མོ་སློག་རྒྱབ་པ་དང་ས་བོན་འདེབས་བ། མོ་འདེབས་ལག་ཅལ། ② ཐོད་
ལྷ་ལྷ་སའི་དབུགས་ཐོབ་ལ་མོ་འདེབས་སམ་གྲེལ་འདེབས་ཀྱི་དུས་ཆིགས་ཀྱང་ཟེར།

མོ་ལྷགས། ཤིང་ས་མོ་བྱེད་ཀྱི་གནག་ལྷགས།

མོ་བ། མོད་སའི་མ་འོངས་བ།

མོ་མོ། ① ཀན་མོ་སྤྱི། ② ཨ་བྱེའམ་མ་བྱི། ③ བུད་མེད་ཀན་མོ་སྤྱི།

མོ་མོད་བ། ཤིང་ས་མོ་བ།

མོ་ཅ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མོ་སློག་གཤོལ་དང་སྤྱག་མས་ས་སློལ་ཤིང་ཁ་གཏིང་སློག་བ། ཤིང་ག་མོ་སློག་བྱས་ནས་འབྲུ་སོན་
འདེབས་བ།

མོ་སློག་སྤྱག་སུམ། ཤིང་ག་མོ་བ་དང་། སློག་བ། འདུལ་བ་གསུམ། ཤིང་ག་མོ་སློག་སྤྱག་སུམ་ཀྱི་སོ་
ནས་ཤིབ་ཆགས་བྱས་ནས་ལོ་རྟོག་གི་ཐོན་འཛོར་སྤེལ་བ།

མོ་ག་གོ་ཆའི་བྱེ་བྲག་མགོ་སྤྱོད། ལྷགས་མོ་ག་ཁབ་མོ་ག་མོ་ག་རྟགས་ཀྱི་ཅོད་བན་འབྲེལ་ཤིང་ལག་
གི་མཚོན་ཆ་ལྟངས་ནས་རྟབ་རྟོབ་བོར་བྲོས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མགོ་སྤྱོད་དང་། ལྷགས་ལྷ།
མོ་ག་ལྷ། ལ་ལ་ད་བཅས་སོ།།

མོ་ག་རྒྱན། མོ་ག་གི་གཙུག་རྟོར་རམ་རྒྱན་ཆའི་མིང་།

མོ་ག་མགོ་སྤྱི་རྒྱུ། འབྲུམ་བྱ་རིགས་ཀྱི་ནང་ཚན་འབྲུམ་དཀར་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ལྟེ། བད་རྟགས་སུ་
འབྲུམ་ཐོར་ཀྱི་དབྱིབས་མོ་ག་གི་མགོ་བོ་ལྟར་རྒྱུམ་བོར་འབྲུང་བ་ཤིག་

ཆོག་ཕྱོག་པ་རིན་ཆེན་བཙོན་འགྲུས། ཤངས་པའི་ཁྲ་རབས་གཉིས་པ། མཁས་གྲུབ་ཁྲུང་པོ་ནལ་
འབྱོར་གྱི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་སྤྱ་བུ་ལྷ་དང་། བྱི་བུ་གཅིག་ཅེས་པའི་བྱི་བུ་ནི་ཆོག་ཕྱོག་འདི་ཉིད་
ཡིན་ལ། མཁས་གྲུབ་ཁྲུང་པོའི་གདམས་ངག་གི་ཆོག་བརྒྱད་ཀྱི་བཀའ་སློབ་འཛིན་པའི་ཤངས་
པའི་སློབ་མ་དང་པོ། ཆོག་ཕྱོག་པ་ནི། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༤ལོར་ཤངས་
ལྷ་བུ་སྤངས་ཅོ། རུས་གཤེ། བ་ཤེས་ཀླན་སྤྱང་། མ་འབྲི་མོ་དབལ་སློན་གྱི་སྤས་སུ་འབྱུངས།
རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་མག་སྤྱི་ལོ་༡༡༠༧ལོ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་པ་ནས་ཤངས་ཁང་ཁང་དུ་ཆོས་
སློ་ཞུགས། ཁྲ་མ་ཤངས་པས་དབྱེས་རྫོང་གི་དབང་གནང་། བཙུན་ཚུང་ཁྱོད་གཞོན་བྱ་ནས་
ཐོས་བ་གྱིས། སློམ་སྤྱན་འབྲེས་ཁྱེད་གསུངས། ངས་ཆ་ཁྱེད་དང་དཔེ་ཆ་སྤྱིན་གྱིས་གསུངས་
པ་ལ། ཆོས་རྗེ་ཆོས་བཞི་པར། འབྲོམ་སྟོན་བྱ་བ་གཅིག་ཐོས་པས་ཡིད་ཆད་པའི་གསུངས་མང་
དུ་བྱོན། བཙུན་ཚུང་ཁྱོད་རང་ཡང་སློམ་པ་ཡོངས་ཐང་ཐེར་ནས་ཁྲ་མ་ལ་གདམས་ངག་ཞུས་
པས་ཀྱང་སྤར་བཞིན་གསུངས་ནས། མ་ཆེད་པ་ལ་གདམས་པ་འགའ་ཉན་ནས་བསྟོན་པས་པས།
ཉམས་སྲུང་ཆེར་མ་བྱུང་། ཁྲ་མའི་བྱུང་དུ་བྱིན་པས། མགོན་པོའི་སློར་དང་། ཉེ་དོས་ཀྱི་གདམས་
པ་གནང་བ་ཐོག་གཡོ་པོར་རྒྱ་མོ་ཆེས་འབུལ་སྤྱེལ་ལ་བྱོན་པས། ཁྲ་མས་བདག་ལ་གསེར་ཞོ་
བྲག་དར་ཡུག་བྲག་མདོ་ཕྱེ་བྱེད་ཀྱི་བྱ་ཉི་གཅིག་གནང་ནས། རྒྱ་མོ་ཆེའི་རྗེས་ལ་སོང་གསུངས་
པ་ལྟར་སྤྱི་ལོ་༡༡༡༩ལོར་རྒྱ་མོ་ཆེའི་རྗེས་སུ་སོང་ཁོང་སྟོད་ལུང་ལ་བྱོན། ཁྱོད་རང་སྤྱིད་ཤོད་
ལ་གཤེགས་གསུངས་བྱིན་པའི་ལམ་དུ་དགེ་བ་ཤེས་བྱ་ཉི་མང་པོ་ཁྱེད་པ་གཅིག་ཐོས་པ་ལ་ཡི་
ཆད་ནས་བྱང་བརྟུང་བ་གཅིག་དང་འབྲུང་པས། ལྷགས་སྟོས་ཉི་ཁམས་པ་ཨ་མེད་བྱ་བ་དང་
དབལ་རྒྱ་ལོའི་སློབ་མ་ཐོས་པ་ཅན་མང་དུ་མཁྱེན་པ་སྤྱབ་པ་ལ་བཞུགས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་དེ།
གནས་རྫིང་ཁན་བཞུགས་པའི་བྱུང་དུ་བྱིན། ཁོང་གིས་དབང་མཛད་པ་དང་ལྷག་རྒྱལ་ཆོན་དང་
ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས། བསྐྱེད་རིམ་ལོ་ཉི་ཤ་དང་ལྷན་སྤྱོད་གཉིས།
རྫོགས་རིམ་སྤྱོད་བྲག་དང་རྩ་འབྲེལ། སྤྱོད་འབྲེང་རྩ་འབྲེལ་གཉིས། སྤྱོད་པོ་གསུམ་གསལ་རྩ་
འབྲེལ་གཉིས་རྣམས་ཞུས། དེར་ཁྲ་མའི་བྱུང་དུ་བྱམ་ཅན་འགའ་པེ་སྟོས། དེ་ནས་ཁྲ་མ་དབེན་པ་
ཁོན་ལ་དབྱེས་པས། སྟོན་བྱར་སྟོམ་ཅན་དུ་འོངས། བྱ་རམ་གྱིས་བྲག་རྟེན་དང་བཅས་བྱར་

སྒོམ་མཛུགས་རས་ཆུང་ལུགས་ཀྱི་དབང་གདམ་དག་ནམས་ཡང་དག་པར་གནང་བ་ཞུས། བྱར་
 སྒོམ་པའི་ལུགས་ནམས་ཤུན་པས་དེད་པས་དེར་སེར་བ་འབེབས་སུ་བྱིན་པས། སེར་བ་གྲང་
 རིམ་གསུམ་ཅམ་པའ། མི་ཡང་འགའ་རེ་ལེ་འདུག ཤུན་པས་བཞགས་པ་ལྟུང་། རས་སྒྲིག་པ་
 བསགས་ཞུས་པས། བསྟན་པ་དང་སྒྲ་མའི་ཞབས་ཏོག་ཡིན་པས་ས་མང་པོ་ཆོད། སྒོ་མ་བདེན་
 གདམ་དག་ཡོད་གསུངས་ནས་རྗེ་བཙུན་མའི་ཞལ་མཐོང་། མི་ལམ་ཡང་བྱིན། ཁྱོད་ཀྱི་མགོན་
 པོ་དང་ཉི་རྩོས་གཉིས་དང་ལ་ལྟུང་གསུངས་ནས། སྒྲ་མ་བྱར་སྒོམ་པ་ལ་ལྟུང་། དེ་ནས་དགེ་
 བཤེས་དཀོན་མཆོག་མཁར་ལ་སྦྱོར་སྒྲུའི་སྒོམ་རིམ་དང་། རབ་གནས་ཞུས། དགེ་བཤེས་རྩ་ར་
 བ་ལ་བཀའ་གདམས་གདམ་དག་མང་པོ་ཞུས། སྒོ་བ་དཔོན་གཡོར་པོའི་རྩར་བཅད་དུ་ལོ་ལྔ་
 བཞུགས། པར་བྱིན། སྒྱོད་བསྟུས་ནམས་བསྐྱབས། སྒྲང་སྒོམ་ལ་ཁ་རག་སྒྲོར་གསུམ་ཞུས། དེ་
 ནས་རང་ལུང་དུ་བྱོན། པ་འགྲུམ་འདུག་པས་ཞིང་བཅོང་ནས་དགེ་བ་བྱས། དེ་ནས་རྒྱ་གྲགས་
 སོགས་ལ་སྒྱུར་དུག་དེ་རྗེའི་ཆེག་རྒྱུད་ལ་སོགས་པ་གདམས་པ་མང་པོ་དང་། དགེ་བཤེས་བཞི་
 ལ་ཡང་གདམས་པ་མང་པོ་ཞུས། སྒོ་བ་དཔོན་ཞང་ལ་འདུལ་བ་འོད་ལྡན་མ་སོགས་ཞུས། བལ་
 སྒོམ་ལུགས་ལ་ཞི་བྱེད་སོགས་མང་པོ་ཞུས། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༡༡༢་པའི་མེ་བྱ་ལོར་སྒྲ་མ་མཁམས་
 གྲུབ་ཁྲུང་པོའི་བྱང་དུ་བྱིན། རྣལ་འབྱོར་མའི་ཞལ་མཐོང་བ་དང་། མི་ལམ་བྱིན་པ་ཞུས་པས།
 ཤེས་ཆོག་པའི་པར་བྱིན་དེ་མ་ཤེས་པར་རྩོན་ཤེས་འདུག་གསུངས་བཀའ་བཀྲོན་མཛད། དེ་
 རུབ་རང་ལ་སྦྱ་གཞོགས་ལ་ཤོག་གསུངས། ཆོས་གདམས་དག་ཐམས་ཅད་གནང་། གཟིམ་
 གཡོག་མཛད། སྒར་ལོ་ལྔ་དང་ད་ལན་ལོ་གཅིག་དང་སྐབ་བདུན་ལ་ཆོས་ཟབ་མོ་ནམས་གནང་།
 ངའི་བརྒྱད་པ་བྱངས་ཅེ་གཅིག་དུ་སྦྱབ་པ་གྱིས་གསུངས་ནས། སྤྱི་ལོ་༡༡༡༤་པའི་པའི་ས་མག་
 ལོ། དེ་ནས་སྒྲ་མ་ཤངས་པ་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།། སྤྱི་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་ནམས་ཆར་ནས། ཉིང་མར་
 ལོ་གཉིས་ལ་མཆོམས་བཅད་ནས་བསྒྲོམས་པས། ཉམས་སྤོང་བཟང་པོ་བྱང་། ཤངས་པ་མི་
 བཞུགས་པས་འི་ས་མེད་ནས། སྒོམ་པོར་བྱོན། སྒོན་གྱི་འབྲེལ་པས་དུགས་པོ་དང་མཛུགས་
 མནལ་ལམ་དུ་ཆོས་དུག་ཆར་གཅིག་དངོས་སུ་ཆར་གཅིག་སོགས། རྗེ་བཙུན་མི་ལ་ནས་
 བརྒྱད་པའི་ཆོས་སྒྲོར་ཡོངས་རྫོགས་དང་། ལུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གདམས་པའི་བཀའ་བབས་

བཀའ་གདམས་པའི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་བྱམ་པ་གང་བྱོལ་གནང་ཞིང་། ཐུགས་ཡིད་གཅིག་ཏུ་
འདྲེས། དེ་ནས་རིམ་གྱི་ཕེབས་ཏེ། འངས་ཆོག་ཅོག་དུ་ཕེབས། ལོ་བརྒྱ་གཉིས་སུ་ཉུང་ལོ་ལ་
བརྟེན། ཟད་པར་བཞིའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་བྱས་པ་དང་། རྒྱུད་ཐེ་ལྷའི་ལྷ་ལ་
སོགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ཞལ་གཟིགས། མགོན་པོའི་ཞལ་གཟིགས། ཉམས་འཕར་དེ་ནས་
མཁའ་ལ་གར་བསྐྱར་བ་སོགས་སྟན་གྲགས་ཀྱིས་བྲབ་པ་དང་། བྲ་པ་ཡང་མང་པོ་འདུས། སྐྱག་
ལུང་དུ་དགོན་པ་བཟབ། དངོས་སུ་གདམས་པ་བཟབ་པ་རྣམས་ལྟ་ཞིག་ མོས་གྲུས་ཀྱིས་ལམ་
དུ་ཞུགས་པས་ས་ལམ་བཟོད་པ་ཡང་དཔག་ཏུ་མེད། བྲད་པར་བཀའ་རྒྱ་མ་རྣམས་དཔོན་སྟོན་
སྐུར་སྐུར་པ་ལ་གཏད། བདེ་བ་ཅན་ནས་སྐྱབ་འདྲེས་པའི་ལོ་ཉི་ལྔ་དྲུང་། ད་ལན་མི་འགྲོ་གསུངས་
ནས་ལོ་གསུམ་བཞུགས་བྱ་སྐོབ་རྣམས་ལ་མངོན་དགར་འགྲོ་བས་དེར་གསལ་བ་ཐོབ་
གསུངས་ནས་ཞི་བར་གཤེགས་སོ། ། འདས་ལོ་མ་གསལ།

ཆོག་སྟན། ཆོག་གི་འོག་ཏུ་ཕྱོན་རྒྱུའི་ལྷ་མོ།

ཆོག་ཐུབ། ཆོག་གི་དར་འབྲུའི་སྟོག་ཐུབ།

ཆོག་ཐོད། དམག་ཆས་ལྷགས་ལྷའི་མདུན་ཕྱོགས།

ཆོག་དར། ཆོག་ཅའི་དར་ཆ་རྒྱུང་དུ།

ཆོག་བཅེགས་མའི་ལུགས། བྱིམ་ཅན་གཟའ་རྣམས་ཀྱང་བྱིམ་སྐྱར་བཞེན་དུ་སྟོ་བྱང་བཟོད་གཉིས་
མི་བྱེད་པར་སྟེང་ནས་སྟེང་དུ་བཅེགས་ཏེ་འབྲུག་མེད་དུ་འདོད་ཚུལ།

ཆོག་ལྷ། མགོ་སྐོབ་ཀྱི་ལྷགས་ལྷ།

ཆོག་ལྷ། སྐར་རྒྱ་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་མོ་སྐབ་ཟན་གསུམ་བཅེགས།

ཆོག་རིལ། ཆོག་གམ་ལྷ་མོ།

ཆོག་རིལ་ཨམ་ཅོག་ཅན། བོད་ལྷའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཆོང་། འདོམས་ཀྱི་མིང་།

ཆོང་འཇབ། རྒྱངས་འཇབ་དང་འདྲ།

ཆོང་སྤ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ཕོ་ཉགས་དང་མོ་ཉགས་ཉེ་འཁོར་གྱི་སྤའི་མིང་།

མོང་གུ། [ཁྱིང་] འང་བ་ཅེ།

མོང་གཞོག། མོང་སྤུ་བསྐྱེགས་པའི་ཐལ་ག།

མོངས། མོ་རིག་མི་གསལ་བར་གྱུར་ག།

མོངས་ཁ། ལུས་ཀྱི་འི་ཆུའི་སྒོ།

མོངས་ཀྱན། གོ་མཐོང་རིག་གསུམ་གྱི་ཉམས་མྱོང་མེད་པའི་སྒོ་མོངས་ཆེན་པོ།

མོངས་འཆར། མོ་མོངས་ཀྱི་བསམ་འཆར། འའི་མོངས་འཆར་ལྟར་བྱས་ན། གོང་དུ་ཁྱེས་པ་དེ་དག་
འའི་མོངས་འཆར་ཡིན།

མོངས་གཉིད། གཉིད་ཁྱུག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་རིག་སྒྲུབ་པོ། མི་གསར་ལ་སྒོ་བ་གསོ་བཏང་ནས་མོངས་
གཉིད་བསངས་ག། ལུགས་རྩྭ་ལ་ཞེན་པའི་མོངས་གཉིད་སང་ནས་འགྲོ་ལམ་བཟང་པོ་རྟེན་ག།

མོངས་རྩལ། སྒྲུབ་མོ། ཤེས་རིག་མོངས་རྩལ།

མོངས་གཏམ། སྒྲུབ་པའི་སྐད་ཆ།

མོངས་དད། གནས་ལུགས་སམ་རྒྱ་མཆོན་མ་རྟོགས་པའི་དད་ག། གནའ་རབས་ཀྱི་མི་ལ་མོངས་
དད་བྱེད་ག། མོངས་དད་མེལ་ག།

མོངས་དད་མེལ་ག། མོངས་དད་བྱ་རྒྱ་མེལ་བ་ཏེ་གསལ་སྟོན་བྱས་ག།

མོངས་ཐེག་འདོམས་ཀྱི་ཐེག་ག།

མོངས་འདོད། སྒྲུབ་པའི་རེ་འདོད།

མོངས་ག། ① [ཐ་མི་དད་ག།] མི་ཤེས་ག། མིང་དོན་འཛོལ་འདོད་ཀྱིས་རང་སྒོ་མོངས་ག། རང་ཉིད་
རང་གི་གནས་རྒྱལ་ལ་མོངས་མི་ཡོང་། སྒྲུབ་དོར་མོངས་ག། ② མི་སྒྲུབ་པོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་སྒྲེན་པ་དང་། རྩོངས་ག། སྒྲུབ་པོ། མ་བསྐྱབས་ག། མི་མཆོན་ག། མི་རིག་ག། མི་ཤེས་ག།
ལུག་ལྟར་སྤྱུགས་བཅས་པོ། ③ མ་རིག་ག། ལུ་གུ་མོངས་ག། རིག་ཅལ་མོངས་ག།

མོངས་པ་བདུན། དུས་ལ་མོངས་ག། དའོས་པོ་ལ་མོངས་ག། འཕོ་བ་ལ་མོངས་ག། མཆོག་ལ་མོངས་
ག། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མོངས་ག། ཀུན་ལ་མོངས་ག། བྱང་ལ་མོངས་ག། བའོན་པའི་ང་རྒྱལ་ལ་
མོངས་པ་དང་བདུན་མོ།

མོངས་པའི་གྲོགས་པོ། [མངོན] གཉིད་ལོག་འདོད་པ།

མོངས་པའི་གཤམ་ཆིག་གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་བརྟུག་ཉིས་པ། བརྗོད་བྲུག་ཤིག་གཤམ་བྱའི་དོན་དེ་མངོན་
སྤུལ་དུ་གསལ་བར་བསྟན་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་། དེ་ཉིད་སྤང་ཡང་དོན་མི་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་
འགྱུར་བར་བྱས་ནས་སྤྱར་བས་དོན་སྤྲིབ་སྟེ་མོངས་པར་བྱེད་པ་མོངས་པའི་གཤམ་ཆིག་གི་
མཆན་ཉིད་ཡིན།

མོངས་པའི་དཔེ། མོངས་པའི་དཔེ་ཡི་བྱུང་ཆོས་ནི། དཔེ་མཐོང་བ་དང་དཔེ་ཅན་དུ་འབྱུང་ཞིང་། དཔེ་
ཅན་མཐོང་བ་དང་དཔེ་རྩ་འབྱུང་ཏེ། དེ་གཉིས་ཏ་ཅང་མཚུངས་ཆེས་པས་སོ་སོར་དབྱེ་བ་མ་
བྱེས་པར་མོངས་པ་སྟོན་པའི་དག་སྟོང་ཞིག་གོ། མོངས་པའི་དཔེ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། དཔེ་དང་
དཔེ་ཅན་མཚུངས་ཆེས་པས་པན་ཚུན་མོངས་ནས་འབྱུང་བར་འཛིན་པར་སྟོན་པའི་དག་སྟོང་
དེ་མོངས་པའི་དཔེ་ཞེས་ཟེར།

མོངས་པར་བྱེད། [མངོན] མོ་མཆན།

མོངས་སྤྱ། འདོམས་ཀྱི་སྤྱ།

མོངས་བྲ། རྟགས་ལ་བསྟོས་ནས་བཟགས་པའི་བད་ཀན་གས་ཆེ་བའི་རིམས་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། དེ་ལ་
ཅིའི་བྱིར་མོངས་བྲ་ཞེས་བརྗོད་དམ་སྟུམ་ན། ནད་རྟགས་སུ་བྲན་པ་མི་གསལ་ཞིང་ཤེས་པ་
འཐིབ་པའི་བྱིར་དོ།

མོངས་བྱེད་མདལ། མདལ་ལྗེའི་ནད་གསེས་ཤིག་

མོངས་བྱེད་འབྱུང་འཁོར། གཞན་མགོ་འཛོམ་བྱེད་ཀྱི་གཡོ་སྤྱ།

མོངས་སྒོ། ལྷན་པོའི་བསམ་སྒོ།

མོངས་སྒོ་འབྱེད་པ། ཁྱིས་པ་དང་ལྷན་པོའི་ཤེས་རིག་རྒྱས་ཐབས་བྱེད་པ།

མོངས་སྒོ་མི་འབྱེད་པ། གནད་དོན་གང་རུང་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་ཡོངས་སུ་མོངས་ནས་སྒོ་ཁ་འབྱེད་མི་ཐུབ་པ།

མོངས་སྟེ། ཁྱི་ཆུའི་སྟོང་ཀྱི་ཁ་སྟོང་མི་གཙང་བའི་རིག་རྒྱས་ཐབས་བྱེད་པ།

མོངས་སྟེ། ཁྱི་ཆུའི་སྟོང་ཀྱི་ཁ་སྟོང་མི་གཙང་བའི་དྲི།

མོངས་མོངས་ཆོད་ཆོད། མི་ཤེས་བཞིན་དུ་བྱེད་པའི་འོལ་ཆོད། དམངས་དང་གྲོས་སྤྱར་མ་བྱས་

བར་རང་ཉིད་གཅིག་ལུས་སྒྲིངས་སྒྲིངས་ཆོད་ཆོད་ཀྱིས་བྱས་པའི་ལས་ཀ་ཁྲུངས་དག་མི་ཡོང་།
སྒྲིངས་ཆོད། ① རྫོང་མན་གྱི་བསམ་ཆོད། ② མ་བརྟགས་མ་དབྱེད་པའི་འོལ་ཆོད། ③ ཁེངས་སྒྲིང་
གི་ཆེན་ཅིག

སྒྲིངས་མཆམས། ① གསང་གནས་ཀྱི་ཐད་མཆམས། ② ལུས་ཀྱི་གསང་ཞིག
སྒྲིངས་ཞེན། ལྷན་པོའི་ཞེན་པ།
སྒྲིངས་ཞེན་ཕྱགས་ལངས། གཉི་ལྷག་ཨ་འཐས་ཀྱི་ཞེན་པས་ཉེ་ཕྱགས་གང་ཡིན་ཀྱི་རྒྱབ་སྒྲིང་།
སྒྲིངས་བསམ། ལྷན་པོའི་བསམ་སྒྲོ།
སྒྲིང་པ། [ཐ་དད་པ།] རྫོང་པ། རྫོང་པ། རྫོང་པ། རྫོང་པ། རྫོང་པ། རྫོང་པ། རྫོང་པ། རྫོང་པ། རྫོང་པ།
ཞིང་ག་མ་རྫོང་མ་བརྟབ་བར་ལོ་ཐོག་གང་ནས་ཡོང་།
སྒྲིང་ལས། ས་ཞིང་སྒྲིང་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་
སྒྲིང་སྒྲིང་། རྫོང་པ་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིང་གོག་
སྒྲིང་ལྷགས། གཤོལ་ལྷགས།
སྒྲིང་ཆས། ཞིང་སྒྲིང་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད།
སྒྲིང་དོར། རྫོང་པ་རྒྱབ་བྱེད་མཛོ་སོགས་ཆ་སྒྲེལ།
སྒྲིང་དོར་གཅིག་གི་ས། རྫོང་ལྷགས་གཉིས་ཀྱིས་ཉིན་གཅིག་ལ་སྒྲིང་ལྷག་རྒྱབ་པའི་ས་ཞིང་།
སྒྲིང་དོར་བསྐྱེདས། མཛོ་གཡག་སྒྲིང་སོགས་སྒྲིང་ལྷགས་གཉིས་གཉིས་ཆ་རྒྱ་སྒྲེལ་བ།
སྒྲིང་འདེབས། བོད་རྒྱ་ལཱ་པའི་དབྱགས་ཐོབ་ལ་སྒྲིང་འདེབས་སམ་བྲེལ་འདེབས་ཀྱི་དུས་ཆེན་ས་
ཁྲུང་ཟེར།

སྒྲིང་པ། ས་ཞིང་སྒྲིང་བའི་མིང་། བཅས་མ་བཟས་འབྲལ་དུ་སྒྲིང་པ་རྒྱབ་དགོས།
སྒྲིང་པ་དོར་བསྐྱེདས། ས་ཞིང་ལ་སྒྲིང་པ་རྒྱབ་སྐྱབས་སྒྲིང་དང་མཛོ་སོགས་གཉིས་རེ་ཆ་བསྐྱེདས་
ཉེ་ཞིང་སྒྲིང་པ་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་མཛོ་དང་སྒྲིང་ཡ་རེ་ས་ཞིང་སྒྲིང་པ་ལས་ཆ་རེ་ས་ཞིང་སྒྲིང་པ་དེ་ཡི་
ཁྲུང་ཆོས་ནི། ཐོང་གཤོལ་འཐེན་ལྷགས་ཆེ་བས་སྒྲིང་པ་གཉིང་རིང་བ་དང་གཅིག་སྒྲིང་སྒྲིང་ཆ་
གཅིག་ཡོད་པས་ས་ཞིང་སྒྲིང་མཁྱོགས་པ་དང་གཉིས། ས་ཞིང་སྒྲིང་བའི་རྒྱར་ཆད་འཛོང་པོ་ཡོང་།

སྒྲ་ཅི། [གཙང་] མིང་གཞན་ལ་མི་པན་ཡང་བཟོད། རྒྱ་སྐད་དུ་སྒྲ་འཛིན་པའི་ཁ་ཆ་བའི་བཟའ་
ཆས་ཞིག

སྒྲ་པ། ཁ་རྒྱན་ནས་ཁ་སྒྲ། གདོང་གི་སྒྲ་ར་བྱལ་བྱལ་བྱས་ནས་གཏམ་སྒྲ་བ།

སྒྲ་ག ① ཐུན་པ་ཐུན་ནག ② ཐུན་ཞིག

སྒྲ་གྲ། བོ་རིལ་ནག་པོ།

སྒྲ་གཙང་། [རྟིང་] ① མ་རིག་པ་མེད་པ། ② སྒྲ་ག་རུམ་མེད་པ།

སྒྲ་ག་རུམ། ཐུན་པ་འབྲུག་པོ། མཆན་མོ་སྒྲ་ག་རུམ་འཛིན་པས་དུས་ཐུར་ལམ་གཡང་ས་ཅན་དུ་འགྲོ་
དགའ། རྒྱ་མདའ་ཤར་ནས་སྒྲ་ག་རུམ་ཡལ།

སྒྲ་ག་ཤར། རྒྱ་ག་ཤར་དེ་ཕྱོད་ཞིག

སྒྲ་ཆེད། [རྟིང་] ཨ་ར་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་འཇམ་ཅེ།

སྒྲ་། རྟོད་ཀྱི་ལྷོག་ཆ། ལུས་སྒྲ་། ལུང་པའི་སྒྲ་ཆ། རྟོད་སྒྲ་བར་གསུམ། དགུན་སྒྲ་། ལོ་སྒྲ་།
ཆ་སྒྲ་། ཆེ་སྒྲ་།

སྒྲ་ཀྱི་དབང་ཕྱེ། ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོའི་སྐབས་ཤར་ཕྱོགས་བོད་རྒྱ་ས་མཆམས་ཀྱི་
ཐུན་གྲགས་ཆེ་བའི་དབང་པོའི་སྤེལ་སྤེ། མ་སྤོམ་ར་མན་ཆད། ཀ་ཐར་སྒྲ་ཆེས་ཡན་ཆད་ན་
འཛོང་བྱལ་སྤེད་སྤེད་དགུ་དང་འཁྱེད་སྤེད་དུག་གནས་པ་ལ། རྒྱའི་སོ་མཁར་ཀྱི་ལྷགས་རིའི་སྤྲོང་
དུ་རྟ་བ་དགུ་སྤྲིག་རྒྱགས་པའི་ནང་ནས་མི་མཁར་ཐུང་ཙམ་གྱིས་སྤྲ་རེའི་ཁ་སྒྲ་རེ་ཙམ་པ་
ཐོགས་ཏེ་ཆོལ་བའི་ཆེ། རྟོང་ལྷོང་གི་བྱ་བྱུགས་མཆམས་ཀྱིས་དཔོན་བྲམ། དབང་ཆན་དུ་རལ་
ཀྱིའི་ལུབས་བཙག་(རལ་གྱི་བཀོལ་མཆམས་མི་འཛོག་པའི་རྟགས་) ཁ་ཆམས་གཉེན་ཏེ་ལ་
བཞག་ བྱ་སྒྲ་ཏེ་བྱང་ལ་བཙོལ་ཏེ་སྒྲ་དམག་ས་ནས་མི་ལྷོག་པའི་ཅིས་ཀྱིས་གྲོལ་བས་རྒྱ་
བྱལ་པའི་དབང་རྟགས་སྒྲ་སྒྲ།

སྒྲ་དགོད་རི་ཁོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ལྷོ་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྒྲ་དགེས། ལུས་སྒྲ་དུ་ཕྱོན་བྲའས། དགེ་བྱའི་གོས།

སྒྲ་ཁམས། སྒྲ་མདོ་ཁམས་ཞེས་པའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཞིག་ཡིན།
སྒྲ་ཁེབས། རྒྱ་མཚན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རས།
སྒྲ་ཁོག་ལུས་ཀྱི་སྒྲ་ཁོག་ལུག་ཤ་སྒྲ་ཁོག་ཚགས་ཤ་སྒྲ་ཁོག་
སྒྲ་ཁོག་སྒྲོན་ཅན་དུ་གྱུར་བ། ཡང་ན། ལུས་སྒྲ་སྒྲོན་ཅན་ཆགས་པ་ཞེས་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
སྒྲ་གོས། སྒྲ་གཡོགས། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་མཐང་གོས་དང་། འདོམས་དགིས། སྒྲ་དགིས།
སྒྲ་གཡོགས། སྒྲ་ཤས། ཤམ་ཐབས་བཅས་སོ།།
སྒྲ་རྒྱས་མ། སྒྲ་ཆེན་མ་དང་དོན་གཅིག་
སྒྲ་རྒྱད། གཤམ་སྒྲ་ཀྱི་ཕྱོགས། གཅོང་པོའི་སྒྲ་རྒྱད། ལུང་གཞུང་གི་སྒྲ་རྒྱད། ཁོང་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྒྱད།
སྒྲ་རྒྱད་པ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙུ་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་སྤྱགས་ཀྱི་གྲ་ཆང་ཞིག་
སྒྲ་འགོ་ལུགས་ཀྱི་ལུས་སྒྲ་ན་བའི་འགོ་ནད་ཅིག་
སྒྲ་ཆ། འོག་གས་གཤམ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་། རྗེས་མའི་ཆ་ཤས། གཅོང་པོའི་སྒྲ་ཆ། དཔེ་ཆའི་སྒྲ་
ཆ་དང་སྒྲ་ཆ།
སྒྲ་ཆད། [རྟིང་]མ་སྒྲ་པ།
སྒྲ་ཆུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་རྒྱུ་ཡན་
ལག་ཅིག་ཡིན།
སྒྲ་ཆེན་མ། [མདོན་]ལུད་མེད་མཛེས་མ།
སྒྲ་འཆལ། འཆལ་པོ་འཆལ་མོའི་སྒྲ་པ།
སྒྲ་འངལ། སྒྲ་དུས་གཞན་ཀྱི་རྒྱུང་མར་ལོག་པར་སྒྲ་པའི་ཁྲིམས་འཇལ་ཞིག་
སྒྲ་མདོ་ཁམས་སྒྲ་ལ། གནའ་བོའི་དུས་སུ་མདོ་ཁམས་སྒྲ་ལ་བགྱངས་པའི་སྐབས་སུ། འབྲི་རྒྱ་
དང་རྒྱ་རྒྱུ་པར་ན་སྒྲ་གཅིག་བཅིས་ནས་རྒྱ་བཞི་སྒྲ་ལ་ཞེས་བགྱང་སྟོལ་བྱུང་འདུག་ རྗེས་
སུ་འབྲི་རྒྱ་དང་རྒྱ་རྒྱུ་པར་ན་ཡོད་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་པར་ན་བྱས་པས་དོན་དུ་རྒྱ་ལ་སྒྲ་ལྷག་
བྱུང་འདུག་ལྱང་། རྒྱ་ལ་ཞེས་བགྱང་སྟོལ་བྱུང་མི་འདུག་
སྒྲ་མདོ་ཁམས་སྒྲ་ལྷག་ ས་གཤེས་རིག་པའི་སྒོ་ནས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཁམས་དབྱེ་སྟོལ་ཞིག་ བོད་

ཡུལ་སྟོང་སྤང་བར་གསུམ་དུ་སྤེལ་བའི་སྤང་མདོ་ཁམས་སྤང་དུག་ཅེས་པའི་སྤང་དུག་གི། ༡ སྟོ་
འཁོར་སྤང་། ཞེས་པ་ཡར་སྤང་གཙང་པོའི་ཤར་རྒྱུད་ནས་ཆ་བ་རྒྱལ་མོ་རྩལ་རྒྱའི་བར་གྱི་སྤང་
ལ་ཟེར། ༢ སྟོ་ཆ་བ་སྤང་། ཞེས་པ་ཆ་བ་རྒྱལ་མོ་རྩལ་རྒྱའི་ཤར་རྒྱུད་ནས་ཆ་བ་མདོ་རྩ་རྒྱའི་
བར་གྱི་སྤང་རྒྱུད་འདི་དག་ལ་ཟེར། ༣ སྤང་ཁམས་སྤང་། འདི་ལ་སྤང་ཁམས་ཀེ་རེ་སྤང་ཡང་
ཟེར། ཆ་བ་མདོ་རྩ་རྒྱའི་ཤར་རྒྱུད་ནས་འདི་རྒྱའི་བར་གྱི་སྤང་འདི་དག་ལ་ཟེར། ༤ འཕྱི་རྒྱ་ཟལ་
མོ་སྤང་། འཕྱི་རྒྱ་ཤར་རྒྱུད་ནས་ཤར་རྒྱ་རྒྱའི་བར་གྱི་སྤང་འདི་དག་ལ་ཟེར། ༥ མི་ཉག་རབ་
སྤང་། ཞེས་པ་རྒྱ་རྒྱའི་སྤང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཤར་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱའི་སྤང་ཕྱོགས་ཀྱི་འུམ་རྒྱུད་བར་གྱི་
སྤང་འདི་དག་ལ་ཟེར། ༦ མ་རྩ་སྤང་། རྒྱ་རྒྱའི་སྟོང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཤར་རྒྱུད་དང་། མ་རྒྱའི་སྟོང་
ཕྱོགས་དང་། ཁྱག་པའི་བར་སྤང་གི་ཡུལ་གྱུ་འདི་དག་ལ་ཟེར། རོན་དངོས་རྒྱ་རྒྱུད་སྤྱིར་ཆར་
དང་། མགོ་ལོག་གསེར་རྟ་ཕོགས་ཀྱི་ཡུལ་འདི་དག་ལ་གཙོ་བོར་ཟེར། རོན་གྱང་དེད་དུས་
གོམས་སྟོལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤར་བྱེད་སྟོལ་ལྟར་ན། ཆ་བ་སྤང་ཞེས་པ་རྒྱལ་མོ་རྩལ་རྒྱའི་ཉེ་
འགྲམས་ཀྱི་ཡུལ་སྤྲེ་འདི་དག་དང་། སྟོ་འཁོར་སྤང་ཞེས་འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་གྱུ་འདི་
དག་དང་། སྤང་ཁམས་སྤང་ཞེས་པ་ཆ་བ་མདོ་སྤང་ཁམས་སྤྲེ་བ་འདི་དག་དང་། ཟལ་མོ་སྤང་
ཞེས་པ་འཕྱི་རྒྱའི་ཤར་རྒྱུད་འུམ་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་སྤྲེ་བ་འདི་དག་དང་། མི་ཉག་རབ་སྤང་ཞེས་
པ་དར་མདོ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཤར་རྒྱལ་ཁག་བཙོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་འདི་དག་དང་། མ་
རྩ་སྤང་ཞེས་པ་མ་རྒྱའི་པར་རྒྱུར་གཉིས་སུ་གནས་པའི་སྤྲེ་བ་འདི་དག་ལ་ངོས་འཛིན་སྟོལ་བྱུང་
འདུག་འདི་ནི་ཕོག་མའི་མདོ་ཁམས་སྤང་དུག་ཅེས་པ་དེ་རྩེས་སུ་ཡུལ་གྱི་དཔོན་རིགས་ནམས་
ཀྱིས་དབང་བའི་ས་ཁོངས་འགྲུར་བར་བྱིན་སྟབས་སྤང་དུག་གི་འཁོད་སྟོལ་དེ་ཡང་ཕྱིད་སྟོང་གི་
དབང་ཡུལ་དང་མཉམ་དུ་འགྲུར་བ་བྱིན་པ་ཞིག་རེད།

སྤང་མདོ་ཁམས་སྤང་གསུམ། འདི་ནི་ཆེས་གནའ་པོའི་བཙེ་སྤངས་ཞིག་ཡིན། སྟོ་ཆ་བ་སྤང་། ཤར་
མི་ཉག་སྤང་། བྱང་ཀེ་རེ་སྤང་དང་གསུམ་མོ།

སྤང་འདུལ། མདོ་ཁམས་སྤང་གྱི་ཡུལ་ནས་དར་ཞིང་བརྒྱུད་པའི་འདུལ་བའི་སྟོམ་རྒྱུན་ཉེ་དམར་
གཞོ་གཙང་གསུམ་མདོ་སྤང་དན་ཉིག་གི་ཡུལ་གྱུར་བྱོན་ནས། རྒྱ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་

བསྟེན་པར་རྫོགས། ཁོང་གིས་སྤྱི་མཉམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་དང་། ལོ་སྟོན་དོན་རྒྱུག་
སོགས་དབུས་གཙང་མི་བརྒྱ་བསྟེན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དབུས་གཙང་གི་ཕྱོགས་
སུ་འདུལ་བའི་སྟོན་རྒྱུ་སྤེལ་ཞིང་མཆེད་བཤོ།

སྤྱད་འདུལ་གྱི་སྟོན་རྒྱུ། འབངས་གྲེན་ལོག་གིས་བོད་ཀྱི་བསྟན་གཞིས་ཐམས་ཅད་གཏོར་བརྒྱག་
གཏོར་བའི་སྐབས་སུ་ཆ་གཡོ་གཙང་གསུམ་འདུལ་བའི་དཔེ་ཆ་རྣམས་ཁྱེད་ཉེ་སྟོན་མངའ་རིས་
སུ་བོས། དེ་ལ་ཡང་བཞུགས་མ་ཐུབ་པ་བྱང་ལམ་བརྒྱུད་དེ་ཉོར་ཡུལ་དུ་མེབས། དེ་ནས་
ཁམས་སུ་བྱོན་ཏེ་ཆ་ཡུང་དོན་མེད་ཐག་ར་ཨན་ཆུང་གནམ་རྫོང་ངམ། དན་ཏིག་ཤེལ་གྱི་ཡང་
དགོན་དུ་བསྟོན་ཞིང་བཞུགས་པའི་ཆེ། ལྷ་ཆེན་དགོང་པ་རབ་གསལ་དགྲུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་
སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༠༠ལོར་ལོར་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ། བསྟན་པའི་མེ་རོ་མདོ་སྤྱད་ནས་གསོས་བས་
བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་དབུ་བརྟེས། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོར་བསྟེན་པར་རྫོགས།
དགྲུང་ལོ་ཉིར་ལྔ་པའི་མེ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༡༠ལོར་མངའ་བདག་ཡེས་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་
ཡུལ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་དབུས་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་པ་ཉམས་པ་སྤར་གསོའི་ཆེད་དུ། དབུས་ནས་སྤྱི་
མཉམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་སོགས་མི་ལྷ། གཙང་ནས་ལོ་སྟོན་དོན་རྒྱུག་སོགས་མི་ལྷ་
བཅས་དབུས་གཙང་གི་མི་བརྒྱ་པོ་མདོ་སྤྱད་དུ་བཏང་ནས་རབ་བྱུང་ལྷ་སྐབས་དམར་གཡོ་
གཙང་གསུམ་སྟེན་བཟེས་ཆེ་བའི་སྐབས་ཀྱིས་མཁན་བྱ་སྟོང་མི་ཐུབ་གསུངས། ལྷ་ཆེན་བསྟེན་
པར་རྫོགས་ནས་ལོ་ལྔ་ལས་མ་འདས་ཀྱང་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་དམིགས་གསལ་གྱི་མཁན་པོར་
མཛད་ནས་མི་བརྒྱ་པོ་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་སྟོན་གསུམ་རིམ་ཅོད་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་
དབུས་སུ་བྱོན་པའི་བྱི་ལོའི་ས་སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༡ལོར་དབུས་སུ་བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་འདུལ་སྟེ་
གསར་དུ་བྱུང་། བཅན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མཆོད་དུ་གྱུར། སྤྱི་མཉམས་ལ་སྟོན་བྱ་ཀ་བ་བཞི། གཞུང་མ་
བརྒྱུད། བུམ་སོ་གཉིས། དལ་མ་སྟོང་ཅ་སོགས་བྱུང་བས་བསྟན་པ་ཉམས་པ་མང་ནས་གསོས་པ་
རྣམས་ལ་སྤྱད་འདུལ་གྱི་རྒྱུ་ཞེས་གསལ། བསྟན་པ་བྱི་དར་སྐབས་ཀྱི་སྟོན་བཅོན་སྟེ་མ་ཆོག་
པལ་ཆེད་ཀྱི་སྟོན་རྒྱུ་འདི་བཞེས་ཡོད་པར་རྒྱ་འདུལ་བ་འཛིན་པ། མ་ཆོ་བྱང་དོར། ལྷ་འདུལ་
འཛིན། ཤམ་སྟོན་ལམ་རྩི། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ། སྟོན་པ། ལྷ་ཆུང་པ། ཤར་པ། རོག་

ཡོ་རྫོ་བ་རྫོ་ལུན་ཤེས་རབ། འབྲེ་ཤེས་རབ་འབར། དྲགས་པོ་ལྷ་རྩེ། འགྲོ་མགོན་པག་གྲུ། བཅོམ་
ལྷན་རིག་རལ་ལ་སོགས་ནམས་སྟོན་རྒྱུན་འདིར་བཞེས་པ་ཡིན་ནོ།།
སྤང་འདོགས། སྤང་དུ་འདོགས་རྒྱུ་ཡི་གེ ཡ་ར་ལ་ལ།
སྤང་ནག ཟླ་སྤང་ནག་པོའི་བསྐྱུས་ཆིག
སྤང་བ། ① སྟོང་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་བ། ② སྤང་ཕྱོགས་བ།
སྤང་པ་ས་གཞན་ན་གནས་བ། སྟོང་པ་གཞན་ན་གནས་པའི་གཞིའི་ནང་གསེས། བན་ཏུར་བཞེ་བྱེད་པའོ།།
སྤང་པའི་ཆ་ལས་བསྟོད་བ། ཆའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། གཡོ་ཟོལ་གྱི་ཆིག་གིས་བསྟོད་ར་
བཏང་བའི་ཁུལ་བྱས་ནས་དོན་ལ་སྤང་ར་པ་བ་པའི་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཆའི་རྒྱན་ཞིག
སྤང་པའི་དཔེ། དཔེའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་ཅན་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་རྩེད་ཟངས་ལྷག་
བར་སྟོན་པའི་བྱིར། དཔེ་ལ་སྤང་ར་བཏང་བའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་དུ་དཔེ་དོན་མཚུངས་བར་སྟོན་
པའི་རྒྱན་ཞིག
སྤང་པའི་མཚུངས་སྟོར། མཚུངས་སྟོར་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཛོད་འདོད་སྤང་ལུལ་
ལ་ཉེས་སྟོན་གྱི་སྤང་ར་མཚུངས་བར་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག
སྤང་པའི་སྐགས་ཁང་། སྤང་པའི་སྐགས་ཁང་གསང་སྐགས་བཤད་སྐབ་དར་རྒྱས་སྤིང་། དགོན་པ་འདི་
བཏབ་དུས་མེ་གསལ། འདེབས་མཁན་དགུ་རྩེད་རྒྱལ་སྐྱེས་སྤྱེད་ཞིག་གིས་བཏབ་ཞེས་ཟེར།
བྱབ་མཐའ་རྩིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཁྲི་གཙོ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སྤང་བྱང་སེམས་ཤེས་རབ་བཟང་པོ། ༣ འདི་ནི་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་སྟེ་ལོ་༣༡༧༧༧༧༧༧ ༣༠ ནང་
རི་བོ་ཆེ་ཡོར་སྟེ་དགེ་སྟོང་དཔོན་གྱི་རིགས་སྐས་སུ་འཁྲུངས་ཤིང་། སྟེ་རྒྱུང་དུས་ཀླུ་པའི་ཆོས་
སྟོར་ཁྱེད་ཀྱི་དེ་ནས་དབྱུས་གཙང་གི་ཕྱོགས་སུ་ཕྱོན་ཏེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཤར་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོ་ཙུ་བའི་ལྷ་མར་བཀུར། མཁས་མཆོག་དར་མ་རིན་ཆེན་དང་། མཁས་བྱུང་དགེ་ལེགས་
དཔལ་བཟང་། ༣ དགེ་འདུན་བྱུང་པ་སོགས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་མདོ་སྐྱེད་རབ་
འབྱུངས་ལ་གསན་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། དེ་ནས་ཀུན་མཁྱེན་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་པའི་བཀའ་ལྷུང་
དང་། རྒྱལ་ཁབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་བཀའ་བཞེན་མདོ་ཁམས་དུ་ཕེབས་ཏེ་རབ་བྱུང་བདུན་

པའི་ཤིང་གི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ ལོར་གདན་ས་ཆེན་པོ་ཆབ་མདོ་བྱམས་པ་སྤྱིང་བྱག་བཏབ། དེ་
ཐེས་བཀའ་ཆེན་གྱི་བཤད་པ་མཛད་པས་ཆོས་རྗེ་རྣམས་རྒྱལ་གྲགས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་རྣམས་
པ་ལྡན་གཙུག་པོའི་བཤེས་གཉེན་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བསྐྱས། རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་
སེམས་ཆེན་པོ་ཞེས་སྟོན་གྲགས་བཟང་པོས་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཐ་གྲུ་ཀུན་ཏུ་བྱུང། བྱང་སེམས་
ཤེས་རབ་བཟང་པོ་སྐྱེ་འདས་རྗེས། ཞང་ཞུང་ཆོས་དབང་གྲགས་པ་དང་། སྟོན་ལུང་པ་མཚུར་
སྟོན་རྣམས་མཁའ་དཔལ། ཤེས་རབ་དཔལ་བཅེགས། གཞོན་ཏུ་དཔལ་ཅན་པ་ཆོས་རྗེ་ཀུན་
དགའ་དཔལ་ལྡན་སོགས་མཁས་གྲུབ་རིམ་པས་གདན་ས་བསྐྱངས།
སྤྱད་འབྲུག་སྐབས་པ་ལྡན། བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འཆི་སྐབས། སྐབས་མོ་རས་སྐབས། གསང་སྟོན་རི་སྐབས། བད་
གདོན་འབྲུགས་སྐབས། གཉེན་པོ་རྒྱུན་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུན་ལྡོ།
སྤྱད་མ། དངོས་པོ་དང་ལུང་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྱད་ཕྱོགས།
སྤྱད་ཆིག་སྤྱད་ར་གཏོང་བའི་དག ཡང་ན། གཞང་ཁང་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམས་གངས་ཡིན།
སྤྱད་འཆོང་འཆལ་རྒྱག་སྤྱད་འཆོང་མས་གཞང་འཆོང་བ་དང་དེ་དག་ལ་སྐྱེས་པ་བྱས་འཆལ་པོ་
རྒྱགས་པ།
སྤྱད་འཆོང་གནས། སྤྱད་འཆོང་མའི་སྟོན་ཁང་། མིང་གི་རྣམས་གངས་ལ་སྐྱེ་བོ་ཀུན་འབྱུག་དང་།
འཕྲིག་པའི་བྱིས། ཅེ་དགའི་ཁང་པ་བཅས་སོ།
སྤྱད་འཆོང་མ། འཆོ་བའི་དོན་དུ་འཕྲིག་སྟོར་འཆོང་བའི་བྱད་མེད། མིང་གི་རྣམས་གངས་ལ་དན་རོལ་
མ་དང་། ཉགས་ཅན་མ། སུན་མོང་བྱད་མེད། འདོད་པའི་ཅེན་མ། སྤེད་བྱེད། སྟོར་བྱེད། ཆོགས་
པའི་བྱད་མེད། ཆོགས་ཅན་མ། གཟུགས་འཆོང་མ། རེས་མ་བཅས་སོ།
སྤྱད་གཟུགས་ཤིང་སྤྱད་ཁོག་གི་བྱེད་ཀ
སྤྱད་གཡོགས། སྤྱད་གོས་ཤིག
སྤྱད་གཡོགས་གོང་བ། སྤྱད་གཡོགས་ཀྱི་ཁ་ལ་བཏང་བའི་གོང་བ།
སྤྱད་ར། འབྲུ་སྟོན་དམ་སྤྱོད་འབེབས། རང་སྤྱང་གང་ཤར་གྱིས་གཞན་ལ་སྤྱད་ར་གཏོང་བ།
སྤྱད་རུས། གཟུགས་པོའི་ཁོག་སྤྱད་ཀྱི་རུས་པ།

སྤང་ཤམ། ① སྤང་གཡོགས་སམ་སྤང་གོས། ② གོས་ཆེན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
སྤང་སིལ་ཆད། མངའ་བདག་དཔལ་གྱི་སྤམ་ནས་གདུང་རབས་སིལ་བྱུང་འཛོར་ནས་ཕྱོགས་
ཐམས་ཅད་དུ་བྱེས་བས་སྤང་སིལ་ཆད་ཟེད།
སྤྲ། ལུས་ལ་པན་ཞིང་ནད་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོའི་རྩལ་ཏེ། བྱང་གསེས་སུ་དབྱེན་རིན་
པོ་ཆེའི་སྤྲ་དང་། སའི་སྤྲ། རྟོའི་སྤྲ། བྱིང་གི་སྤྲ། ཅིའི་སྤྲ། ཐང་གི་སྤྲ། སྟོའི་སྤྲ། སྟོག་
ཆགས་གྱི་སྤྲ་བཅས་བརྒྱད་མཆེས་སོ།། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྒྱེན་སྤྲ་དང་། བྱང་སེལ། ཅི་
ཅི་སྤྲ། འཆོ་བྱེད། གསོས་སྤྲ་བཅས་སོ།།
སྤྲ་སྒྱ། སྤྲ་འདམ་གྱི་སྒྱ་འབྲ།
སྤྲ་དགར། བོད་སྤྲེས་ལ་བྱག་བཅོས་པའི་ཁུ་བ་སྤྲེ། ལུས་པས་སོ་སྤྲེས་སྤངས་པ་དང་། སྤྲིང་ཆུ་
འཁུམས་པ་སོགས་རྒྱུ་འབམ་གྱི་ནད་འཛོམས།
སྤྲ་བཀུས་ཏེ་བོར་བ། སྤྲ་ལོངས་སྤྲ་པའི་ལྷག་མ་བོར་བའི་དོན།
སྤྲ་ཁང་། ① བྱང་ལ་བརྟག་བཅོས་བྱེད་པའི་ལས་ཁང་། ② སྤྲ་འཛོག་སའི་ཁང་ལ།
སྤྲ་ཁང་པ་རག་དབང་ཆོས་འཕེལ། རྩེ་འདི་ནི་གཙང་ཁུལ་དུ་ཡལ་དར་རྒྱས་དང་ཡུམ་ཆེ་རིང་
བསམ་བླབ་གཉིས་ཀྱི་སྤམ་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་མག་སྤྱི་ལོ་༡༦༣༥ལོར་འབྱུངས།
དགུང་ལོ་ལྔ་ལ་ཤེས་དཀར་ཆོས་སྤྲེའི་མཁན་པོ་ལོགས་པ་དོན་གྲུབ་བྱུང་དུ་གཙུག་ལྷན་ལུ་
དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་ལ་ཤེས་དཀར་ཆོས་སྤྲེའི་ཆོས་ལྷགས་མཛད། གཞུང་ཆེན་བཀའ་བོད་
གསན་བསམ་གནང་། དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་སྤྲེའི་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་བྱུང་དུ་
རབ་བྱུང་གི་རྩོམ་པ་བཞེས། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་ལ་རྟོག་ཏེ་དམ་ཆོས་རྒྱལ་མཆོན་ས་ནས་
བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་སོགས་ཀྱི་བཤད་ལུང་གསན། དགུང་ལོ་དོན་གསུམ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་
བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་མག་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༧ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས།
སྤྲ་ཁག བྱང་པར་སྤྲ་ཆུ་འཕྲུགས་པའི་ཁབ་སྤྲེས་སྤྲེའི་ཞིག
སྤྲ་ལུག སྤྲ་ལུག་སའི་ལུག་མ།
སྤྲ་ཁེམ། སྤྲ་བྱེ་འངལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག

སྐྱོན་ཁོག་ཨ་བར་སྐྱུར་གསུམ་ལྟ་བུ་སྐྱོར་ཕྱེ་མ་བྱས་པའི་ཁོག་སྐྱོན།

སྐྱོན་ཁོག་སྐྱོན་བྱེ་འཇམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག།

སྐྱོན་སྐྱ་སྐྱུག་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག།

སྐྱོན་སྐྱ་སྐྱམ་པོ། སྐྱོན་བཅའ་སྐྱ་སྐྱམ་པོ།

སྐྱོན་ཀྱི་ཁྱོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ་གསུག་གསོ་བ་རིག་པའི་དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་བཞི་འཆད་ཉན་མཛད་པའི་ཡུལ་
དབུས་ཀྱི་ཁྱོང་ཁྱེར་ཆེན་པོའི་མིང་སྟེ། དེའི་ངོས་འཛིན་ཐད་ལྟ་སྦྱང་ནང་གི་བཤད་སློབ་མང་པོ་
ཡོད་འདུག་དཔལ་པོ་གཙུག་ལས་ཐེང་བས། གནས་འདི་ནི་གཡུ་ཚོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་གང་
ཉིད་འཁུངས་པའི་གནས་གཙང་གི་ཆོང་འདུས་མགུར་མོ་ལ་སྟོ་བཏགས་ནས་སྐྱོན་དག་གི་ལས་
ནས་བྲིས་པའི་གནས་ཡིན་པ་ལས་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་གནས་དངོས་ཡིན་པར་བཞེད།

སྐྱོན་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། ཨ་རུ་རའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག།

སྐྱོན་ཀྱི་རྒྱུད་བཞི། གསོ་རིགས་རྒྱུད་བཞི་དང་དོན་གཅིག།

སྐྱོན་ཀྱི་ཆུ། ① ག་བྱར་དང་། ཅན་དན་དཀར་པོ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་བསིལ་བའི་སྐྱོན་གྱིས་རུས་པ་ཆུ་དང་
མཐུན་པའི་ལས་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་ཞིག། ② རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་ལྡན་འདུས་སེལ་
བར་བྱེད་པའི་སྐྱོན་ཆུ་རིགས་ལ། ③ སྐྱོན་ཁོང་དུ་འཕུལ་བར་བྱེད་པའི་ཆུ་སྟེ་རྒྱང་ལ་གར་ཆང་
དང་། མཁྲིས་པར་གངས་ཆུ། བད་ཀན་ལ་ཆུ་བསྐོལ་བཅས་སོ།།

སྐྱོན་ཀྱི་སྐྱོངས། [མངོན] སྤང་རི།

སྐྱོན་ཀྱི་བསྐྱན་བཅོས་བཞི། ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ཆེན་པོ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལ་འཇུག་པ། ཡན་
ལག་བརྒྱད་པའི་སྟེང་པོ་བསྐྱས་པ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་བསྐྱས་པའོ།།

སྐྱོན་ཀྱི་མཐུ། སྐྱོན་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རུས་ཤིག་ཏེ། ཆ་བས་གང་ནད་འཛོམས་པ་དང་། བསིལ་བས་
ཆ་ནད་འཛོམས་པ་ལྟ་བུའོ།།

སྐྱོན་ཀྱི་ལྟ་བུ། སྐྱོན་བསྐོལ་བའི་སྟོང་མ།

སྐྱོན་ཀྱི་རུས་པ་བརྒྱད། སྐྱོན་རིགས་ལ་རུས་པ་བརྒྱད་དེ། བྱེ་སྐྱུམ་བརྒྱལ་དང་རྩོ་བ་དང་། ཡང་རྩལ་
ཆ་བསིལ་ནམ་པ་བརྒྱད།

སྐྱོན་གྱི་པལ་སྟོན། སྐྱོན་སྦྱོར་བྱེད་དུ་སྤྲོད་པའི་སྐྱོན་གྱི་རྣམས་པ་འདོན་བྱེད་ཅི་ལྟ་བུ།
སྐྱོན་གྱི་ལེ་བུ་ལ། གསོ་བ་རིག་པའི་སྐྱོར་གྱི་མན་ངག་སྐྱོན་བྱ་མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པའི་
དཔེ་ཆའི་མིང་སྟེ། འབྲོང་ཅེ་ལྷ་སྐུ་སྐྱེ་མཆོས་མཛད་པའི་ལེ་བུ་མ་དང་། ཞང་ཞུང་འཁོར་ལོ་
རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་ལེ་བུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་ཞིང་། གཞན་དུ་ལེ་བུ་བྱུང་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བས་
དོན་གཅིག་པར་མཛོད།

སྐྱོན་གྱི་ཆུ་བྱེད་ལོང་གྱི་རྒྱལ་པོ། རྟ་གྱི་འཛིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པར་མཛད་པའི་སངས་རྒྱལ་སྐྱེ་
མདོག་སྐྱོན་པོ་དབུ་ལ་གཙུག་ཏོར་དང་། ཞབས་ལ་འཁོར་ལོས་མཆོད་པ། ཕྱག་གཡས་ན་ནད་
གྱི་གཉེན་པོ་ཨ་རུ་ར་དང་། གཡོན་པས་སྦྱང་བཟེད་བསྐྱམས་པ་ཞིག་གི་མཆོད་
སྐྱོན་གྱི་སྦྱོར་སྟེ། རྟ་སོ་སོའི་གཉེན་པོའི་སྐྱོན་རོ་རུས་ཞུ་རྩེས་སོགས་མཐུན་པར་སྦྱོར་བའི་སྟེ་ཆོན་
ཏེ། རིན་ཆེན་རིལ་ནག་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱ་བསམ་འཕེལ་ལྟ་བུ་ལོ།

སྐྱོན་གྱི་འབྲས་བུ། ཟག་བཅས་གྱི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་གང་རུང་གི་རྣམས་པར་སྐྱེན་པའི་རྒྱལ་པོས་
སྐྱེས་པ་སྟེ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ།

སྐྱོན་གྱི་གཞི། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་ལས། བདེར་གནས་རྒྱུན་གྱི་གཞི་ལྗོངས་ནད་གསེས་ཟས་
མཐའ་གཉིས་སུ་མ་སྦྱང་བའི་སྐྱོན་ས་བདེ་བར་གནས་པ་སྐྱོན་གྱི་གཞི་སྟེ། འདོད་ཁམས་པའི་
ལུས་འཆོལ་བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བྱི་རོ་རིག་བྱ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཁམས་ཟས་ནི་ལུས་གསོ་
བར་པན་ཞིང་ནད་སེལ་བས་སྐྱོན་ཞེས་བཏགས་པའོ།

སྐྱོན་གྱི་གཞི་བཞི། དུས་རུང་གི་སྐྱོན། ལྷན་ཆོད་དུ་རུང་བའི་སྐྱོན། ཞག་བདུན་པའི་སྐྱོན། རི་སྤྱིད་
འཆོལ་བཅངས་གྱི་སྐྱོན་ནོ།

སྐྱོན་གྱི་ཟེན་ཉིག་གསོ་བ་རིག་པའི་སྐྱོར་གྱི་གཞུང་ལུགས་དང་། ལག་ལེན་གྱི་དོན་རྣམས་གནད་དུ་
བྱིལ་ཞིང་སྤྱིང་པོ་བསྐྱུས་ནས་བཀོད་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་སྟེ། གཅང་སྤྱིང་དར་མ་མགོན་པོས་
མཛད་པའི་ཟེན་ཉིག་དང་། ཀོང་སྤྱུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་ཟེན་ཉིག་ལྟ་བུའོ།

སྐྱོན་གྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན། འཇམ་པ་དང་། ལྷུ་བ། རོ་བ། ལྷུ་མ། བཏན་པ་བཅས་རྒྱང་སེལ་བའི་
ཡོན་ཏན་ལྟ། ཁང་བ་དང་། ལྷུ་བ། བསེལ་བ། མཉེན་པ། སྐྱེ་བ། སྐམ་པ་བཅས་མཁྱིས་པ་སེལ་

བའི་ཡོན་ཏན་དྲུག་སྐྱབ་དང་། ཚ་བ། ཡང་བ། རྗོ་བ། ལུབ་བ། གཡོ་བ་བཅས་བད་ཀན་སེལ་
བའི་ཡོན་ཏན་དྲུག་བཅས་བསྐྱེས་པས་བཅུ་བདུན་ནོ།།

སྤྲེལ་གྱི་རིག་ཟེག་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་། ལག་ལེན་སྐོར་གྱི་མཐོང་ཐོས་བྱུང་བའི་
དོན་རྣམས་གཏན་ལ་ཐབ་ནས་ཟིན་གྱིས་སྤྱབ་གོང་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་སྟེ། ཀོང་རོང་སྤྲེལ་སྒྲ་དོན་
བྱུབ་གྱིས་མཛད་པའི་རིག་ཟེག་ནེ་ཏུ་ལའི་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུའོ།།

སྤྲེལ་གྱི་རོ་དྲུག་མངར་བ། སྐྱར་བ། ཁ་བ། བསྐྱེ་བ། ཚ་བ། ལན་ཚུ་བའོ།།

སྤྲེལ་གྱི་ཤམ། རྩས་གྱི་ཤན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སྤྲེལ་ཆོད་དུ་བྱུང་བའི་སྤྲེལ་དང་། ཞག་བདུན་
པའི་སྤྲེལ་རྣམས་རང་རང་གི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་སྤྲེལ་ཆོད་ཀྱི་མཐའ་ལས་འདས་པ་ན།
གསོག་འཛོག་གི་སྤང་བ་བསྐྱེད་པའོ།།

སྤྲེལ་གྱིར་། རྩོད་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་ས་གོང་ཁྲེང་གྱི་ཤར་རོས་ཡར་སྐྱེད་ས་གཙང་པོའི་
འབྲས་དུ་ཡོད་ཅིང་། རྩོད་མི་དམངས་སྤྱིད་གཞུང་དེ་དུང་དོར་དུ་ཡོད།

སྤྲེལ་ལྷ། སྟེ་རྟེས། རྒྱ་མཚོ་སྤྱོད་པ། ཀླ་ཀ་རི། དབང་པོ་ལག་བ། ལུ་དག་དཀར་པོ།

སྤྲེལ་གཅེ་ཏུ། བད་པའི་བཤའ་ལས་དུ་གཏོང་རྒྱའི་སྤྱུ་གྱའི་སྤྲེལ་སྐྱོར་ཞིག་གི་མིང་།

སྤྲེལ་བཙོས། བད་གཞི་རང་རང་གི་གཉེན་པོའི་སྤྲེལ་བཏང་ནས་བད་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས།

སྤྲེལ་ཆང་། དོན་སྟོང་གྱི་བད་གང་དང་འཛོལ་བའི་སྤྲེལ་དང་ནས་གཉིས་མཉམ་དུ་བཙོས་ཏེ་ཐབས་ཅི་
རྒྱར་ཏེ་བསྐྱལ་ནས་ལངས་པའི་ཆེ་བཏུང་དགོས་པའི་རྒྱུད་ནད་སེལ་བའི་སྐོམ་གྱི་བད་ཆན་ཞིག་

སྤྲེལ་ཆུ། ① སྤྲེལ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་ཁོལ། ② སྤྲེལ་ཡོད་པའི་རིའི་ཆུ། ③ ལུས་ལ་ཐན་ཆེ་བའི་ཆུ། ④
འབབ་ཆུ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཉའ་ནང་རྩོད་ཁུལ་དུ་ཡོད། ཆུ་ལགོ་ཤི་ཤི་སྤང་མ་ནས་
བྱུང་ཞིང་བུམ་རྒྱའི་ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན།

སྤྲེལ་རྒྱ་དར་རྒྱས་རི་ཁོང་། ཤག་གྱའི་དུས་རབས་སྤྱི་མ་ཉི་ཤས་ཤུག་བཏབ་པར་གྲགས། ད་ལྟ་མཚོ་
སྤྲེལ་གསེར་ཁོག་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྤྲེལ་རིགས་ལྷ། རྒྱུད་ནད་སེལ་བའི་སྤྲེལ་རྒྱ་མདོག་སྤྱོ་ལ་རོ་མངར་བ་དང་། མཁྲིས་ནད་སེལ་བའི་
སྤྲེལ་རྒྱ་མདོག་སེར་ལ་རོ་ཁ་བ། བད་ཀན་གྱི་ནད་སེལ་བའི་སྤྲེལ་རྒྱ་མདོག་སྐྱུ་ལ་རོ་སྐྱར་བ།

ཁག་ནད་སེལ་བའི་སྐྱོན་ཆུ་མདོག་དམར་ལ་རོ་བསྐྱ་བ། ཆུ་སེར་གྱི་ནད་སེལ་བའི་སྐྱོན་ཆུ་
མདོག་སྐྱུག་ལ་རོ་ཆ་བ་བཅས་ཉེ་ལྟོ།

སྐྱོན་ཆུ་ལྟ་ཁང་། ལྟ་ཁང་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་ནམ་ཡིན་གསལ་པོར་མ་དེས། དག་
རྒྱན་ལྟར་ན་ལོ་གཅིག་སྟོང་ལྟག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་བཤད་སྒྲོལ་འདུག རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་
པའི་ལྷགས་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༠ལོ་ཡས་མས་ཅམ་ན་དགོན་འདིར་ཆེན་མོ་སྐུ་འཕྲུལ་བཟང་དང་། གྲུ་
དགའ་ཁྱུ་བ་གཉིས་རྒྱུན་བཞུགས་མཛད་ཡོད་པ་དང་། དར་མདོ་རྩོམ་གྲག་དགོན་པས་བདག་ཉར་
བྱས་ཡོད་ཅེས་ཟེར། ལྷ་མ་མཐའ་མ་དེས། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་ལྷགས་
ཐམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྐྱོན་ཆེན། བོང་ང་ནག་པོའི་མིང་སྟེ། ནད་ལ་སྐྱོན་ཡང་ཐབས་དང་མ་ལྟན་ན་སྟག་ལ་གཞོད་ཆེན་
འབྱུང་བའི་དོན།

སྐྱོན་ཆེན་དཀར་ནག་སྐྱོན་ཆེན་དཀར་པོ་ལ་འཛིན་པ་དང་། སེར་པོ་ལ་འབྲི་ཆེལ་མ་དང་བཅན་དུག
ནག་པོ་ལ་ཕྱི་དང་བོང་ང་ནག་པོ་བཅས་ཟེར་བས་དེ་དག་གི་མིང་སྟེ། རྩེ་རྒྱར་མཁར་བ་
མཉམ་ཉིད་རྩོམ་མཛད་པའི་མན་ངག་གྲེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། དཀར་པོ་འཛིན་པ་སེར་པོ་ནི།
བཅན་དུག་ཅས་བྱ་ནག་པོ་ལ། བོང་ང་ནག་པོ་ཞེས་བྱར་གསུངས། ཞེས་སོ།

སྐྱོན་མཆོག་ བྱས་པ་ཆེ་བའི་སྐྱོན་ཉེ་ཨ་རུ་ནམ་རྒྱལ་ལྟ་བུ།

སྐྱོན་ལྗོངས། ① སྐྱོན་རིགས་མང་པོ་སྦྱེ་བའི་ཡུལ། ② མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཁམས། ③ [མདོན]
སྒང་རི།

སྐྱོན་རྟིང་། བོད་ཀྱི་ལྟ་བུ་བཟོ་རི་མོའི་ལུགས་ཞིག་སྟེ་ཞིབ་པ་སྐྱོན་ལུགས་རི་མོར་ལ་རྟིས།

སྐྱོན་རྟིང་གོང་འདྲ། སྐྱོན་ཅེ་ཞེས་པའི་དར་གོས་སྒབ་མོ་མདོག་སེར་དམར་ལྗང་གི་ཐིག་རིས་ཅན།

སྐྱོན་སྟིགས། སྐྱོན་གྱི་རོ་མ།

སྐྱོན་གཉེར། སྐྱོན་གྱི་དོད་མ་བྱེད་མཁན།

སྐྱོན་ལྟ་བུ་འདི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉར་གཉིས་ཀྱི་ནད་གསེས། ས་དྲུག་བ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་བྱིན་དང་ལྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་གཟུང་

བར་རྟོག་པ་སོགས་ཉོན་མོངས་དང་གཟུང་བར་རྟོག་པ་སོགས་ཤེས་བྱའི་སྤྲིབ་པའི་ནད་རབ་ཏུ་
ཞི་བར་བྱེད་པ་ས་ན་སྤོང་ལྟ་བུའོ།།

སྤོང་སྟོབས། ཆ་གང་གི་ནད་འཛོམས་པའི་སྤོང་གི་རུས་ཤུགས་ལ་ཟེར།

སྤོང་ཀླ། སྤོང་འཁྱུང་བྱེད་ཀྱི་སྤོང་ཡ་ཆུ་ཁོལ་དང་ཆང་ལྟ་བུའི་མིང་། ① ནད་རང་རང་གི་གཉེན་པོའི་
སྤོང་ནམས་ཏྲ་ཞོན་པ་ལྟར་འཕལ་དུ་ནད་ཀྱི་སྤོང་དུ་འཁྱེད་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཆུང་ལ་བྱ་རམ།
མཁྲིས་པར་ཀ་ར། བད་ཀན་ལ་སྤྱང་ཅི་བཅས་སོ།། ② སྤོང་ཁོང་དུ་འཕལ་ཞིང་ནད་ཀྱི་མཆོན་
ཉིད་འཛོམས་པའི་རྟ་སྟེ། ཆུང་ལ་གར་ཆང་། མཁྲིས་པར་ཆུ་བསྐོལ་གང་མོའམ་ཆུ་བསེལ། བད་
ཀན་ལ་ཆུ་བསྐོལ་བཅས་སོ།།

སྤོང་བསྟེན་པ། སྤོང་ཁང་དུ་འགོ་གིང་སྤོང་པ་བསྟེན་ནས་དེས་སྤོང་པའི་སྤོང་འཁྱུང་བ།

སྤོང་ཐང་། སྤོང་བསྐོལ་པའི་ཁུ་བ་དང་། སྤོང་དང་སྤྱར་པའི་བཏུང་བ།

སྤོང་ཐང་པ་མཁོན་པོ་ཆེ་དབང་། དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཙམ་ལ་ལྟོ་བྲག་སྤོང་ཐང་
དུ་སྤྱུ་འཁྱུངས། ཁོང་གི་པ་ཤུལ་བྱ་འཛིན་གྱི་ཐོག་ནས་རི་མོ་སྤྱོད་པར་འབད་པ་ལྟོང་མེད་མཛད་
པས་རིང་པོར་མ་ཐོགས་པར་ལྟ་བུས་ལ་མངའ་བཞུགས། ཁོང་གི་ཕྱག་བཟོའི་བཅའ་བུ་ནི་པོ་བྱང་
པོ་ཏྲ་ལའི་ནད་དུ་བཞུགས་ཡོད་ཅིང་། ཐང་རྒྱལ་ཏུ་ཁོང་གི་མཆོན་ཡང་འཁོད་ཡོད།

སྤོང་ཐང་ཤུགས་རྩིང་། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་ནད་ལྟོ་བྲག་སྤོང་ཐང་པ་སྤོང་ཐང་དོན་གྲུབ་རྒྱ་མཆོས་
སྟོལ་བཏོད་པའི་རི་མོའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག། དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནད་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཆོས་
དབྱིངས་རྒྱ་མཆོས་སྤོང་གསར་སྟོལ་བཏོད་པར་བཞེན། སྤོང་ཐང་ཤུགས་རྩིང་ཞེས་པའི་མིང་དེ་
བྱུང་། འདི་སྟོལ་འདི་ནི་ལྟོ་བྲག་དང་། ཞ། ལྟ་ས་སོགས་སུ་དར་སྟོལ་ཆེན་པོ་ཡོད།

སྤོང་ཐང་ལྟ་བུས་པ་སྤོང་ཐང་དོན་གྲུབ། སྤོང་ཐང་དོན་འགྲུབ་རྒྱ་མཆོད་དང་མི་གཅིག་ཡིན།

སྤོང་ཐབ་པ། པན་སྟོབས་ཆེ་པའི་སྤོང་།

སྤོང་ཐུག། སྤོང་གཏོང་ཐངས་རེའི་སྟོམ་ཆད།

སྤོང་ཐུར། ① སྤོང་ཆད་འཇལ་བྱེད་དང་སྤོང་སྤྱུག་བྱེད་ཀྱི་ཁེམ་བྲ། ② མིག་འགྲིབ་བསལ་བྱེད་དང་།
མོ་ནག་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ལྟ་བུ་དབྱེད་ཀྱི་ཆ་བྲད།

སྤྲོད་པོ་ན་ཆ་གང་ཞིག་འཆོས་ཀྱི་མིང་དང་། ཆད་མང་ཉུང་། བཀོལ་སྤངས་སོགས་བཀོད་
པའི་ཡི་གེ།

སྤྲོད་པ་ལྟ། སྤྲོད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟགས།

སྤྲོད་སྤྲོད་མཆོ། སྤྲོད་འཁོར་མཆོའང་ཟེད། བོད་རང་སྤྲོད་སྤྲོད་ཀྱི་རུ་ཆོག་རྒྱུ་ལོད།

སྤྲོད་ཟེད། སྤྲོད་ལ་ཡི་གེ་ལོག་སྤྲོད་འདོད་མེད་པར་གྱུར་པའི་དོན།

སྤྲོད་བསྐྱུས་ཨེ་མི། རྒྱུ་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་དཔལ་སྤྲོད་ས་སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་
དཔོན་པོ་ཀུན་རེས་ལེགས་བསྐྱུས་འདིན་གྱིས་མཛད་པའི་མཁའ་དག་གི་སྒྲིབ་གཅིག་རུ་བསྐྱུས་པའི་
བདག་ཉིད་པོད་གཉིས་ཏེ། ཨེ་ནི་ནད་བརྟག་ཐབས་དང་། ཨེ་ནི་སྤྲོད་བསྐྱུས་སྤྲོད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཡིན་ནོ།

སྤྲོད་ནག་མདོག་ལ་བསྐྱུས་ནས་བཏགས་པའི་མི་མིང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཡིན་ཞེས་དེ་ལྟ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱུས་འདིན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དེ་མེད་ཤེས་ཐེང་ལས་གསུངས།

སྤྲོད་ནད། བཅོན་རྒྱུ་དང་། ཐང་སྤོམ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་ཤས་ཡོད་པའི་སྤྲོད།

སྤྲོད་རྒྱུ། སྤྲོད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟགས།

སྤྲོད་སྤྱ། ① སྤྲོད་རིགས་སྤྲོད་ཆོགས། ② ཟས་ཀྱི་བོ་བ་འདོན་ཀྱི་དེ་ལྟ་སྤྲོད།

སྤྲོད་སྤྲོད་བརྒྱུ། དེན་པོ་ཆེད་སྤྲོད། དོ་སྤྲོད། ས་སྤྲོད། ཤིང་སྤྲོད། ལྷ་སྤྲོད། ཐང་སྤྲོད། རྩ་སྤྲོད། རྩོག་
ཆགས་ཀྱི་སྤྲོད་ནོ།

སྤྲོད་པ། ① ནད་པ་གསོ་མཁན་ཀྱི་ཆེད་ལས་པའི་མིང་། འདི་ལ་ལྷ་རྩེ་ཡང་ཟེད། ② [ཐ་མི་དད་པ་]
པན་པ། རྒྱལ་རྒྱུ་རབས་འཆོར་སྤྲོད་པ་ལྟ་བུའོ།

སྤྲོད་པ་དག་འབྲུ་བ། རྒྱུད་བཞི་རྩ་འབྲེལ་དང་། ཆ་ལག་ཁ་སྒྲིབ་། མདོ་བྱང་བཅས་སྤྲོད་ཐོན་ཅིང་།
དེ་དག་ལག་ལེན་རུ་སྤྲོད་ཤེས་པའི་སྤྲོད་པའི་མཆན་སྤྲོད། དེང་རྒྱུ་学土ཀྱི་དོན་ཡོད།

སྤྲོད་པ་རན་པ། འདོད་པས་འབྲེལ་རུ་ཆ་བརྒྱུད་སྤྲོད་གི་གཤེད། ཅས་པར་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས།
འདོད་པས་འབྲེལ་བསྐྱུས་ཀྱི་སྤྲོད་པ་ཞེས་པ་སྤྲོད་ས་གོམས་མེད་ནའང་འདོད་པས་གསུངས་
ནས་སྤྲོད་པའི་ཆ་ལྟགས་འདིན་ཏེ། དེ་ལ་བཞི་སྤྲོད། ནད་པ་ཀན་གོམས་ཀྱི་སྤྲོད་པ། ཤིག་བྱ་
མཆན་པས་འབྲེད་ཀྱི་སྤྲོད་པ། ཡིག་སྤྲོད་བྱུང་སྤྲོད་གི་སྤྲོད་པ། རྒྱ་པ་འབྲེལ་གཏོགས་ཀྱི་སྤྲོད་པའོ།

དང་པོ་ནི། ཉན་པ་རང་ཉིད་ལ་ཕན་གོམས་གང་བྱུང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་ནས་གཞན་གྱི་ནང་
འཆོས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། མན་ངག་གི་ཤོག་བྲིལ་ཐབ་ཐབ་མོ་འགའ་ཞིག་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྒྲན་པ་བྱེད་པ་དང་། གསུམ་པ། གཞན་ཟེར་དང་ཡིག་མཁན་བྱས་པར་བརྟེན་ནས་ཐག་པ་
བྱས་པའི་ཡིག་སྒྲུལ་དང་སྒྲན་སྒྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲན་པ་བྱེད་པ་དང་། བཞི་པ། ལྷོད་སྒྲད་ཆོང་
བྱས་པས་སྒྲན་འདི་ནི་འདི་ལ་ཕན་ནོ། ཞེས་འགའ་ཞིག་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲན་པ་བྱེད་པ་
ནམས་ནི་སློག་གི་གཤེད་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ།

སྒྲན་པ་དྲུང་གི་ཐོར་ཅོག་དབྱུ་ལ་རས་དཀར་གྱི་ལ་ཐོད་གསོལ་བས་མཆན་དེ་ལྟར་སོགས། ཡལ་རྒྱ་
གར་གྱི་སྒྲན་པ་མི་བྱེ་དགའ་བྱེད་དང་ཡུམ་ཡིད་གྱི་རོལ་ཆ་གཉིས་གྱི་སྤས་སུ་སྤྱི་ལོའི་དུས་
རབས་གསུམ་པ་ཙམ་ལ་སྤྱི་འབྲུངས་པར་བྲགས། རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་རང་གི་ཡལ་ལས་རེག་
པ་རྩའི་མདོ། འཆོ་བ་ཐས་གྱི་མདོ། ལྷོར་བ་སྒྲན་གྱི་མདོ། གཏར་བསྐྱེག་དབྱུང་གྱི་མདོ། མ་
ཆས་བཟོ་ཡི་མདོ་བཅས་དང་། དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་ཤད་ཁོག་འབྲུག་ས་བཅད། ལག་ལེན་
སོགས་གསན་ཏེ་མཁས་པར་གྱུར།

སྒྲན་པ་བསྐྱས་ར་བ། སྒྲན་གྱི་ཡོན་ཆད་དམའ་ཤོས་ཞིག་རྩ་རྒྱུད་དང་། བཤད་རྒྱུད། བྱི་མ་རྒྱུད་
བཅས་གྱི་རྩ་འབྲེལ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པའི་དོན་རྫོང་རྒྱུད་ཅིང་ལག་ལེན་བྱ་ཤེས་པའི་སྒྲན་
པའི་མཆན་སྟོན། དེང་དུས་ཆེད་སྤོང་སྤོང་མ་ཡོན་ཆད་ལྟ་བུ།

སྒྲན་པ་འབྲུམ་རམས་པ། ཡོན་ཆད་ཅིག་སྟེ་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་ལག་ལེན་གང་ལ་
ཐོགས་པ་མེད་པའི་སྒྲན་པ་མཁས་པའི་མཆན་སྟོན་ཞིག་སྟེ། རྒྱུད་བཞི་རྩ་འབྲེལ་དང་། ཆ་ལག་
ཁ་སྐོང་། མདོ་བྱང་། རྩོགས་རིགས་གྱི་སྒྲན་པ་དགུས་བསྐྱར་པའི་གསོ་དབྱུང་གྱི་གཞུང་། བོད་
གྱི་མཁས་པ་མི་དགུས་མཛད་པའི་གཞུང་སྒྲན་དབྱུང་ཆེ་བའི་རྒྱལ་པོ། བདུད་ཅི་བུམ་པ་ཆེ་
རྒྱུང་། ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱས་པ། བར་སྤོང་སྟན་རྒྱུད། ཆིག་དོན་རྒྱ་ཐེར་སོགས་
གྱི་རྩ་འབྲེལ། ཁ་སྐོང་། ཆ་ལག་ནམས་རྫོལ་ཐོན་ཅིང་། དེ་དག་གི་དོན་ལག་ལེན་དུ་སྤྱིལ་ཤེས་
པ་ལ་བྱའོ། དེང་དུས་རྒྱ་སྐད་དུ་博土生 དོན་ཡིན།

སྒྲན་པ་བཟང་པོ། སྒྲན་པ་བཟང་པོ་ལ་ཆད་དགོས་པའི་བྱང་ཆོས་ནི། ཆོ་རིག་དང་ལྡན་པ། དམ་ཆིག་

ལ་གནས་པ། གསོ་རིག་གི་གཞུང་དོན་ལ་མཁས་པ། མཐོང་བ་བརྒྱད་པའི་མན་ངག་གནད་ཐོག་
ཏུ་རྟེན་མཁས་པ། ལག་ལེན་ཐམས་ཅད་ལ་རབ་ཏུ་གོ་མས་ཤིང་གདེང་ཐོབ་པ། དགེ་བའི་ཆོས་
དོན་ཏུ་གཉེར་ཤིང་། འཛིག་ཉེན་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བའི་འདོད་པ་སྤངས་པ། ཤེས་
རྒྱུད་དུལ་བ། གོང་དུ་སྒྲོས་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བཟོ་བ་མཁས་པ། རྟོགས་དང་རིས་
སྤུངས་ཆད་པའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་དང་སྤྱིང་རྩེ་ཆེ་བ། ཉན་པའི་དོན་དེ་རང་དོན་ཏུ་
སེམས་ཏེ་གཡེལ་བ་མེད་པར་བསྐྱབ་པ། གསོ་དབྱུང་གི་གཞུང་དང་ལག་ལེན་ཀུན་ལ་སྒྲོངས་
པ་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྷན་པའི་སྤྲུང་བ་དེ་ནི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟ་
བུའི་སྤྲུང་བ་དེ་ནི་འགྲོ་བ་ཉན་པ་རྣམས་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་དང་། རིག་འཛིན་བླ་མ་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱི་
གདམས་ངག་གི་རྒྱུད་པ་འཛིན་པའི་སྤྲུང་དང་། འཆོ་མཛད་སྤྲུང་པའི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱལ་པ་ཡིན་
པར་བཤད་དོ།

སྤྲུང་བ་རབ་འབྱམས་པ། ཡོན་ཆད་ཞིག་སྟེ་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་ལག་ལེན་གང་ལ་
བྱང་ཆུབ་པའི་སྤྲུང་བ་མཁས་པའི་མཆོན་སྤྲུང་ཞིག་སྟེ། རྒྱུད་བཞི་ཙུ་འབྲེལ་དང་། ཆ་ལག་ཁ་
སྒྲོང་། མདོ་བྱང་། བོད་ཀྱི་གདམས་པ། སྤྲུང་དབྱུང་ཆུ་བའི་རྒྱལ་པོ། བདུད་ཅི་བུམ་པ་ཙུ་འབྲེལ་
ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་སྒྲོ་ལ་ཐོན་ཅིང་ལག་ཤེས་ཁོང་དུ་ཆུབ་པ་ལ་བྱའོ། དེར་དུས་རྒྱ་སྐད་ཏུ་

碩士 དོན་ཡིན།

སྤྲུང་བ་སྤྲུན་ཆོགས། སྤྲུན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཁྱིམ་ས་ལུགས་ལྟར་ཆོགས་པ་བཅུགས་
ཤིང་དེས་སྤྲུན་པའི་ཀུན་སྒྲོད་དང་། སྤྲུན་གྱི་སྤྲུས་ཆད་ལ་རྟོག་ཞིབ་དང་དོ་དམ་བྱེད་པའི་སྤྱིད་
གཞུང་མིན་པའི་ཆོགས་པ་ཞིག།

སྤྲུན་པའི་རྒྱལ་པོ། ① སངས་རྒྱུས་སྤྲུན་ཆུའི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གངས་ཤིག། ② རྒྱ་གར་དུ་འཆོ་བྱེད་
གཞོན་ཏུ་དང་། བོད་དུ་རྩེ་བཅུན་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་གསལ་རྩིང་གཉིས་ལྟ་བུ།

སྤྲུན་པའི་རྒྱལ་པོ་འཆོ་བྱེད་གཞོན་ཏུ། སངས་རྒྱུས་སྤྲུན་ཆུའི་གདུལ་བུའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སྤྲུན་པ་ཞིག།
སྤྲུན་པའི་རྒྱ་བྲག་སྒོ་གོས་ཆེ་བ་སྒོ་བཏན་པོ་སྒོ་གཟེག་པ་སྟེ་སྒོ་དང་ལྷན་པ། བུམས་པ་དང་སྤྱིང་རྩེ་
ལྷན་པ། བསམ་པ་དཀར་པ། སྒོ་བཞག་བྲག་གཟུང་བྲ་གཉིས་ཤེས་པ་གསུམ་སྟེ་དམ་ཆོག་དང་།

ལྷན་པ། ལག་པ་བཟོ་ངག་ཆིག་སྟེན་རིག་པ་བཟླ་བ་སྟེ་ནམ་པ་བཟོ་བ། བདག་དོན་བསྐྱེད་སྤྱོད་
དང་གཞན་དོན་གསོ་དབྱུང་ལ་ལེ་ལོ་མེད་པས་བྱ་བ་ལ་བརྩོན་པ། དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ལྷན་
ཞིང་བྱན་མོང་གི་ཀྱན་སྦྱོང་ལེགས་པའོ།

སྟོན་སྟོས། སྟོན་སྟེ་ཆོགས་སྦྱར་བའི་སྟོས་སྦྱོར་ཞིག

སྟོན་དབྱུང། སྟོན་དང་བཅས་ཐབས།

སྟོན་དབྱུང་ཆེན་མོ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་ལེ་ཆེན་ [ཅ] པའི་རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་གི་
ལོ་རྒྱུས་ནང་གསུངས་པར། རྒྱ་བཟའ་མཉམ་ཞུགས་ཀོང་ཨོ་སྤོང་བཅོན་སྤྱམ་པའི་བཙུན་མོང་མེའམས་
སྐབས་སྟོན་གཞུང་ཁག་གཅིག་བོད་དུ་བསྐྱམས་པའི་ནང་གསེས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་རྒྱ་ནག་གི་
ཤང་མ་རྩ་དེ་བ་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྩམ་ཀོཾ་གཉིས་ཀྱིས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་ཤིང་། དེ་དང་མཐུན་པར་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་གཞན་ལས་ཀྱང་གསལ།

སྟོན་དབྱུང་ཟས་སྦྱོང། ནད་པ་གསོ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་བཞི་སྟེ། སྦྱོར་བ་སྟོན་དང་། ཆ་བྱང་
དབྱུང། འཆོ་བ་ཟས། བྱ་བ་སྦྱོང་ལམ་བཅས་མོ།

སྟོན་དབྱུང་ཆོ་བའི་རྒྱལ་པོ། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱིམ་སྤོང་ཕྱེ་ཕྱེ་བཅོན་གྱི་དུས་སུ་
མཁས་པ་མང་པོ་མཉམ་དུ་བཟོས་ནས་བརྒྱུ་མས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཡིན་པ་ཤེས་བྱ་ཀྱང་
བྱུང་ལས་གསུངས།

སྟོན་པ། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱིམ་སྤོང་ཕྱེ་ཕྱེ་བཅོན་གྱིས་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་གནང་བའི་མཚན་སྟེན་ཞིག་སྟེ། སྟོང་
བྱུན་མཁན་གོ་རྣམས་ན་རེ། ལྷ་ཁྱིམ་སྤོང་ཕྱེ་ཕྱེ་བཅོན་གྱིས་དེའི་བསྐྱེད་པ་ཞི། ནད་ཀྱིས་མནར་
བའི་འགྲོ་བ་མགོན་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་པ་ནི་སྟོན་པ་འདི་དག་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་ལ་མཚན་དུ་
སྟོན་པ་ཞེས་སྟོགས་ཤིག་ ཅས་དང་། དཔལ་སྤུངས་དཔོན་ཀྲཱ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་
རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བཀའ་འབྲེལ་ལས། འགྲོ་བ་བྱ་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་ནད་ཀྱི་གདུང་
བ་སེལ་བའི་བྱ་བ་མཐའ་དག་སྦྱབ་ཀྱས་པའི་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན་སྟོན་པ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་དང་། འདིར་མིང་མཐའ་པ་སྦྱར་བ་ནི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བྱ་ལ་འཇུག་སྟེ། ནད་པའི་གཞུང་
ལས། སྟོག་གཏེར་འཕྲིག་སྦྱོབས་རིགས་སྦྱིན་དང་། སྦྱིད་བྱེད་བག་གཏེར་ལྷ་པོ་ལ། ཞེས་མོ།

སྐྱོན་པོ་དཔ། སྐྱོན་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ཕྱེ་བྲག་ཅིག

སྐྱོན་ཕྱེ། སྐྱོན་བཏགས་པའི་ཕྱེ་མ།

སྐྱོན་འབྲུག་པག་ཟེ། སྐྱོན་གྱི་རོ་སྒྲིགས་འབྲུག་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག

སྐྱོན་འཕྲོད་པ། སྐྱོན་གྱི་པན་པ།

སྐྱོན་བྱ་མོ། [བྱད་ཆོས་བརྗོད་པའི་མིང་] བྱད་མེད་སྤྱི་ལ་བསྐྱུགས་བརྗོད་ཀྱི་དོན་ཡོད་པའི་སྐྱོན་
ཆོག་ཅིག་ཡིན། སྤྱག་ཤར་ལྷ། ཞེས་པའི་ཆོག་ཕྱོགས་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཡིན།

སྐྱོན་འྱིན་ཆའས། བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པས་སྐྱོན་བཞི་གང་རྒྱུད་ཡོངས་སྤྱོད་པ་ན། སྐྱོན་དེ་ཉིད་འྱིན་
ལེན་བྱས་ཏེ། སྤྱོད་པ་ལེན་ཡུལ་དེ་ཉིད་ཆོན་ན་བྱུག་གསུམ་བྲ། མདུན་དུ་ཅོག་བྱར་འདུག
གཉེས་ཀའི་ལག་པ་གཡོན་པར་བཞག་གཡས་པས་སྤྱིང་དུ་དགབ་ནས་སྐྱོན་འྱིན་ཆའས་ཀྱི་ཆོ་
ག་ལ་ཐུགས་གཏད་པར་ཞུས་ཏེ། དངོས་གཞི་སྐྱོན་བཞིའི་འྱིན་ཆའས་ཀྱི་ཆོ་ག་ལན་གསུམ་
བརྗོད་དེ་ཐབས་ལེགས་བྲ། རྗེས་སུ་བྱུག་བྱས་ཏེ། བཀའ་བྲིན་ཆེ་ཞུ་བ་དང་། ཡུལ་གྱིས་ཆོས་
བཞིན་འདུལ་བ་བཞིན་མཛད་པ་ངོ་མཆར་ཆེ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཅས་སོ།།

སྐྱོན་ཁྲ། སངས་རྒྱུས་ཤིག་གི་མཆོན།

སྐྱོན་ཁྲ་ཁང་། སྐྱོན་ཁྲ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་གཙོ་འཁོར་ཡོངས་རྫོགས་ཆར་བའི་ཁྲོས་བསྐྱངས་
དཀྱིལ་འཁོར་བཞུགས་པའི་ལྷ་ཁང་།

སྐྱོན་ཁྲ་མཆེད་བརྒྱད། སྐྱོན་ཁྲ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་དེ་མཆོན་ལེགས། རིན་ཆེན་ཁྲ་བ། གསེར་
བཟང་འྱི་མེད། མཛོན་མཁུན་རྒྱལ་པོ། ལྷ་ངན་མེད་མཆོག་དཔལ། ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོ། སྐྱོན་
ཀྱི་ཁྲ་མ། ཤུག་ཐུབ་པ་བཅས་དེ་དག་སོ་སོའི་བཞུགས་སྐྱོངས་དང་སྐྱུ་མདོག་སོགས་ཞིབ་
པར་རིན་འབྱུང་བརྒྱ་ཙུང་སྐྱོན་མདོ་བརྒྱད་བརྒྱ་པ་ཡི་ནང་དུ་གསལ།

སྐྱོན་ཁྲ་དོན་འབྲུབ་རྒྱ་མཆོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༠༠ལོར་ཕྱོ་བྲག་སྐྱོན་ཐང་དུ་སྐྱུ་འཁྱུངས། སྐྱུ་གཞོན་ཅུའི་དུས་
རིག་གནས་སྤྱི་ལ་སློབ་གཉེར་མཛད་དེ་མཁས་པར་གྱུར། ལྷག་པར་དུ་གཙང་སྤྱོད་དོན་པ་འག་
ཤིས་རྒྱལ་པོ་སློབ་དཔོན་དུ་བསྐྱེད་ནས་བྲིས་འབྲུང་ལ་མངའ་བརྟེས། མཐར་ཐུག་སློབ་དཔོན་
ཀྱི་བྲག་རྩལ་ལས་བཞུགས་ཏེ་སྐྱོན་ཐང་ཆེན་པོའི་ཡུགས་ཞེས་རི་མོའི་གྲུབ་མཐའ་གསར་པ་ཞིག་

སྒོལ་བཏོད། ཁོང་གི་ཕྱག་སོར་ལས་ཐོན་པའི་བཙམ་བྱ་ནི་བཟ་ཤེས་སྒྱུན་པོའི་ཆོག་ས་ཆེན་གྱི་
ལྷེབས་རིས་གས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དུས་ད་ལྟའང་མཇལ་རྒྱ་ཡོད།

སྒན་སྐྱོད། སྒན་གྱི་སྐྱོར་ལྷེབ་གྱི་བསྐྱས་ཆོག

སྒན་མད། སྒན་གྱི་དྲངས་མ་མར་ལ་བསྐྱེམས་ཏེ་ཕྱས་སྒྲོབས་གསོ་བ་སོགས་ལ་ཕན་པའི་སྒན་སྐྱོར་ཞིག
སྒན་མིང་སྒྲ་སྐྱོར་ངེས་པ། ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་ཟླ་བ་མཛོན་པ་དགའ་བས་མཛད་པའི་ཟླ་ཟེར་གྱི་སྒན་མིང་
རྣམས་ལོགས་སུ་བཀོད་པའི་སྒན་གྱི་བསྐྱབ་བཙུག་ཤིག

སྒན་ཅི། སྒན།

སྒན་ཅི། སྒན་དབྱེད་དང་ཅིས་རིག

སྒན་ཅིས་ཁང་། ཡུལ་གང་ཞིག སྒན་དང་ཅིས་སྒྱུན་ཅིག་ཏུ་ལག་ལེན་བྱའི་ཡུལ། ལྷ་ས་སྒན་ཅིས་
ཁང་ནི་རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༡༤ ལོའི་ཟླ་༤པའི་ནང་གསར་དུ་བཙུགས་
ཤིང་། ཁང་བ་དབུས་མ་གཉིས་ཐོག་དང་། ཤག་ཁོར་ཐོག་གཅིག་ལ། མདུན་ངོས་སུ་སྤྱོ་སྒན་
འདེབས་འཇུགས་བྱེད་སའི་ལྷ་ས་རྩ་སོགས་ཡོད། དེ་གར་བོད་སྒན་དང་། སྐར་ཅིས། སྒན་སུམ།
སྒྲ་རིག་པ་སོགས་སློབ་གཉེར་བྱེད་ས་ཡིན་པ་དང་། ཐོག་མར་འཇུགས་སྐབས་རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་སྤྱི་
ཟེར་བཙུགས་པའི་ཟླ་སྒན་དངོས་གཞི་བྱམས་པ་བྱུང་དབང་གིས་སྤྱི་བྱུང་དང་། མཁས་
དབང་མཐུན་རབ་ཞོར་བྱས་དོ་དམ་པའི་འགན་བཞེས་ཤིང་། ལོ་འཁོར་གཏོང་གོན་དངུལ་
འབབ་ཅེ་རྣམ་གན་དངུལ་བསྐྱེད་དོ་དམ་ནས་ཁྱུ་དགོས་པ་དང་། དབུས་གཙང་། ལྷོ་ཁ། དུགས་
གོང་བཙས་གྱི་གཞིས་དགོན་ཁག་ནས་སྒན་ཅིས་སློབ་གསར་ཤེས་རིག་ལྷན་པའི་བླ་གཞོན་
སྐོར་བསྐྱ་བྱེད་ཆོག་པའི་དབང་ཆ་ཡོད་པ་དང་། སློབ་མ་རྣམས་སྒན་ཅིས་དང་སྒྲ་རིག་པ་སོགས་
ལ་སློབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་བྱུང་རྗེས་སློབ་ཐོན་ལག་འཁྱེར་སྒྲངས་ཏེ་རང་གནས་སུ་ལོག་སྒོལ་
ཡོད། སྒན་ཅིས་ཁང་དུ་སྒན་དང་། ཅིས། སྒྲ་རིག་པ་སོགས་གྱི་དཔེ་ཆའི་བར་ཤིང་དང་། སྒན་
ཐང་སོགས་རིག་གནས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་ལ་མཁོ་བའི་དཔེ་རིས་མང་པོ་ཡོད།

སྒན་ཅི། སྒན་ཆའི་ཡུལ་ཡང་འབྲི་སྒོལ་ཡོད། སུང་ལྷོ་མའི་རྒྱལ་རབས་གནས་ཡུལ་ནན་ཅིན་དང་
ཏང་ཀྲོའུ་གཉིས་ལ་སྒན་ཅི་ཡུལ་ཟེར།

སྒྲོན་ཅེ་ལྷ་བཙུན། སུང་ལྷོ་མའི་རྒྱལ་རབས་གནས་ལུལ་ནས་ཅིན་དང་རྟང་པོ་དུ་གཉིས་ལ་སྒྲོན་ཅེ་
ཟེར་ཞིང་རྒྱལ་རབས་དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྒྲོན་ཅེ་རྒྱལ་རབས་ཟེར་ཞིང་ས་གནས་དེ་
ནས་ཐོན་པའི་གོས་དར་སྒྲོན་ཅེ་ཟེར་བ་བོད་དུ་རྒྱུན་བྲགས་ཆེ། རྒྱལ་རབས་དེ་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་
རྩེས་དགུ་བྱུང་བའི་དགུ་བ་པའོ་ལུང་ཁང་པིང་གིས་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༧་ནས་༡༣༥༧་ལའང་ལོ་ངོ་གཉིས་
འིང་སྤིང་དབང་བཟུང་དེ་རྒྱབས་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་དུ་པི་ལི་མེ་ཆེན་ཉན་གྱིས་ལྷོན་
པོ་བ་ཡན་ཆིང་སང་གིས་སྟེ་ཁྲིད་པའི་དམག་དབང་བཏང་ནས་དབང་ལོག་ཏུ་བསྐྱུས། རྒྱལ་པོ་
གསོན་བཟུང་བྲས་ཉེ་ས་སྤྱད་གོན་པར་ཅིས་སྤྱད་དེ་རབ་བྱུང་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དེ་ལ་སྒྲོན་ཅེ་ལྷ་
བཙུན་ཟེར་ཞིང་། རྩེས་སུ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་གེ་ཀོང་ཉན་གྱིས་ངོ་ལོག་པར་བསྐྱུར་
དོགས་ནས་དམར་གསོད་བཏང་བ་ཡིན།

སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཕྱི་དཔེར་བཤུ་ཏང་ཀྱི་དང་ཐར་མེ་དང་འགྲོ་མོག་དང་སྒྲོ་མོ་སྒྲིབ་བཏུན་
ཡོགས་རྒྱལ་པ་ལོ།

སྒྲུབ་ཆ་བ་གསུམ། ཐོ་བ་རིམ། བི་བི་ལིང་། སྒྲུབ་སྐྱ་དང་གསུམ།

སྒྲུབ་ཆགས། སྒྲུབ་ཅིང་ཞིབ་རིམ་པ་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག

སྒྲུབ་ཆོད། སྒྲུབ་གྱི་སྒྲོལ་ཆོད་དམ་སྒྲུབ་ཆོད།

སྒྲུབ་མཆེད་ལ། ལྷོ་བྲག་སྒྲུབ་ཐང་གི་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་མཆེད་ཞིག་གི་མིང་།

སྒྲུབ་འཛོེ་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ། དགེ་སློང་གི་འཛོེ་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ་དང་དོན་གཅིག་

སྐྱེད་རྒྱས་ཞིབ་དབྱད། སྐྱེད་རྒྱས་ལ་བརྟག་དབྱད་ཞིབ་འཇུག་བྱ་བ།

སྒྲུབ་ཀྱི་མ་འཁོར་གྱི། སྒྲུབ་ཀྱི་མ་གཞན་ལ་འགྲེམས་འཁོར་བྱེད་པ།

སྒྲུབ་གཞུང་། སྒྲུབ་དབྱེད་ཀྱི་ཐབས་སྟོན་པའི་རིག་གཞུང་སྟེ། དཔེར་ན་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་པའི་ལྷ་བུའོ།།

སྒྲུབ་གཞིང་། སྒྲུབ་འདུལ་སའི་དོའི་གཞིང་པ་ལྟ་བུ།

སྒྲུབ་པའི། བཅས་ལྟ་བུ་སྒྲོང་གིས་བསྟེན་དུ་རྒྱང་པའི་བི་རྡོ་ལེག་གསུམ་གྱི་པད་གཉིད་དུ་ལྷུང་
པའི་ཁམས་གྱི་ཟས་ཏེ། དུས་རྒྱུད་གི་སྒྲུབ་དང་། ལུག་ཚེད་དུ་རྒྱང་པའི་སྒྲུབ་དང་། ལག་པུན་
པའི་སྒྲུབ་དང་འཆོ་བཅངས་གྱི་སྒྲུབ་བཅས་པའི་ལོ།

སྐྱོན་ཟུག་པ། སྐྱོན་ནད་ལ་འཕྲོད་པ། ཐེངས་དང་པོ་བཏང་བའི་སྐྱོན་ཟུག་ནད་དུང་བསྐྱེད་ནས་གཏོང་དགོས།
སྐྱོན་ཐོང་། སྐྱོན་གྱི་རྒྱ་ཆའི་རིགས།

སྐྱོན་བཟང་རོ་ཁ། འབྲེལ་ལ་གཞོན་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་། དུགས་སུ་ཕན་ཆེ་བའི་དཔེ། སྐྱོན་བཟང་རོ་ཁ་
ནད་ལ་ཕན།

སྐྱོན་བཟེ། བཅོན་དུག་དང་། ཐང་ཕྱོམ་ལྟ་བུ་དུག་ཡོད་པའི་སྐྱོན་གྱི་རྒྱས་པས་ཁ་ལྟེ་དང་རྒྱང་ལག་
སོགས་སྤྱིད་དེ་ཆང་གིས་སྒྲོམ་པ་ལྟར་གྲུང་པའི་དོན།

སྐྱོན་ཡིག སྐྱོན་དཔེ་སྟེ་གསོ་བ་རིག་པའི་སྐྱོར་གྱི་གཞུང་ལུགས་དང་། ལག་ལེན་རྣམས་སྟོན་པར་
བྱེད་པའི་ཡི་གེ།

སྐྱོན་ཡོན། ① སྐྱོན་གྱི་ཡོན་ཏན། ② སྐྱོན་གྱི་རིན།

སྐྱོན་རལ། སྟོ་ཞིག།

སྐྱོན་རམས་པ། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་དོན་འཆད་ཚུད་ཚུལ་གསུམ་གང་ལ་འང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་
སྐྱོན་པ་མཁས་པའི་ཆེ་མིང་།

སྐྱོན་རིད་གོན། བོད་ལྗོངས་རྣམ་སྤྱིང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། དེ་ནི་རྩེ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྤྱི་
ལོ་༡༩༠༦ ལོར་བྲག་བཏབ་པར་གྲགས། དགོན་པ་འདི་ནི་གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་གྱི་དགོན་སྡེ་
གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། གདན་འདྲིན་རྒྱལ་ཆབ་སྤྱི་བའི་དབང་ལྷན་འཛིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ནས་
བཟུང་མཁན་རབས་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་བྱོན་པ་གྲྭ་ཆང་སྟོད་དང་། སྤྱིང་སྤྱིང་། སྤྱིང་སྤྱིང་། སྤྱིང་
ལུང་བཞིར་གྲེས་པ། དགོན་འདིར་གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་གྱི་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་བྲག་ལེན་བརྒྱུད་པ་དང་།
རྟོན་གསུམ་བྱེན་ཅན་བཅས་བཞུགས་ཡོད་པའོ།

སྐྱོན་རི་བ་སྟོ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ། རྩེ་འདི་ནི་གཅོད་ཐོབ་རྒྱལ་སྐྱོན་རིར་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགའི་
དཀྱིལ་ཅམ་དུ་འབྱུངས། སྤྱི་གཞོན་དུས་བཟ་ཤེས་ལྷན་པོར་ཆོས་ཞུགས་མཛད། རིག་གནས་
སོགས་ལ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཐོབ། བཀ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་མཆོག་གི་མཆོད་དཔོན་
མཁན་པོ་མཛད། དེ་རྩེས་བཀ་ཆེན་བསྟན་པའི་དབང་ལྷན་འཛིན་ལོ་བཞི་སྟེ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་
པའི་ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་སྤྱབས་དབྱིངས་ཇ་སྐག་གི་བྲག་ལས་ཐུགས་འགན་བཞེས། དེ་

ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐད་ཀྱི་མཁན་པོ་ཆེན་པོ་འཇཉག་པོ་ཡིས་བཞུགས་པའི་
ཕྱག་ལུང་གི་མཛུགས་པའི་

སྐྱེའི་གསལ་རྒྱུན་མ་བཞེས་པའི་ནག་ཉེས། སྐྱེའི་གསལ་རྒྱུན་མ་གང་ལྟར་ཏུ་གསར་པའོ་བྱས་པའི་
ནག་ཉེས།

སྒྲོན་རོ། ① ལ་བ་བཏོན་པའི་སྒྲོན་སྟེགས། ② སྒྲོན་གྱི་ཕོ་པའི་རོ། སྒྲོན་རོ་བརྒྱ་རུང་ནད་པ་པན། སྟིང་
གཏམ་རྩལ་རུང་མི་ལ་པན།

३५३

རྒྱལ་པོ་དང་འཕྲད་པས་དེའི་མདུན་ནས་རི་མོ་འབྲི་ཚུལ་དང་། འབག་བཟོའི་ལག་ཅུལ་སྤྲངས་
 པས་ཡུན་རིང་མ་འགོར་བར་མཁས་པར་གྱུར། མདོ་རྒྱུད་གཉིས་དང་བསྟན་ནས་སྤྱོད་གསུང་
 ཐུགས་ཀྱི་ཉིན་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ཚད་དང་ཐིག་ཅེ་ལ་ཚུགས་ཆེན་བརྒྱུད་གཏན་ལ་པལ། དེ་རེ་
 ལའང་ཤ་ཚུགས་རེ་དང་། ལ་བཟའ་རྒྱུན་སྤྱོད་རེ་བཅས་ཐིག་ཚད་བཅུ་དྲུག་བཤད་པའི་[ཐིག་
 ཡིག་ཆ་ཚད་ཡིད་བཞིན་ཞོར་བུ་]ཞེས་པ་དེ་བཅས་ས། སྤར་གྱི་གྲིས་རྒྱུན་རྩིང་པ་གཞིར་བཞག་
 བེ་ཐོག་ཏུ་རང་གི་རིག་ཅུལ་ལས་ཐོན་པའི་སྤྱོད་ཅུལ་གྱི་ཉམས་སྤྱོད་ཆོག་གསར་སྟོན་བྱས་པའི་
 ལུགས་ལ་སྟོན་ལུགས་རི་མོ་ཞེས་ཟེར། ལུགས་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི། དག་
 པོའི་རིགས་རྒྱལ་སྤྱོད་ཆོས་ལྡན་པ། ཞི་བའི་རིགས་རྒྱལ་སྤྱོད་ཆོས་འཆོས་ཞིང་མཛེས་པ། ཤ་
 རིས་སྤུལ་དྲངས་པ། གོས་རིས་བཀྲ་ག་མནན་ལྡན་པ། ཆོན་མདངས་དྲངས་ལ་ཆ་ཚད་འཆོས་
 པ་སོགས་ཡིན། ལུགས་དེ་སྤུལ་བརྒྱུད་དང་སྟོབ་བརྒྱུད་གཉིས་སུ་བརྒྱུད་དེ་ད་བར་མ་ཉམས་
 བོང་འབེལ་འཕྲོ་བཞིན་པའོ། ཁོང་གི་བྱ་གཉིས་ད་ལྟ་དངོས་སུ་བཞུགས་པ་ནི། [བཟ་ཤིས་
 ལྷན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་]ལས། རྗེ་དགེ་འདུན་བྱུང་པ་ལ་མནལ་ལམ་དུ་རྗེ་བཙུན་སྟོལ་མས་སང་ཉིན་
 འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤུལ་པ་ཡོང་བ་ཡོད་ཅེས་ལུང་བསྟན་པར་བྱི་ཉིན་སྟོན་ཆོད་ཐོབ་པ་དང་
 འཕྲད་པས་དེ་ཉིད་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤུལ་པར་ངོས་འཛིན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ལོས་སྤི་
 ལོ་1447ལོར་ཁོང་གིས་གཙང་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་གདན་ས་གསར་བཞེངས་སྐབས་སུ།
 གཙུག་ལག་ཁང་གི་བྱང་གི་ལྗེ་བས་ཆེན་གཉིས་ལ་རྒྱལ་བ་དྲེ་རྗེ་འཆང་ཐུགས་ཀར་ཆོས་འཆང་
 དུ་མཛད་པ་ལ་བྱུབ་ཆེན་བརྒྱུད་ཚུས་སྟོར་བ། ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་བཞུག་བཅུ་དྲུག་གིས་
 སྟོར་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཡལ་སྤུལ། ཏུབ་ངོས་སུ་ཐུབ་པའི་མཛད་བཅུ། བྱང་ངོས་སུ་གཡུ་ལོ་
 བཀོད་པའི་ཞིང་ཁམས་དང་འདོད་ལྷ་སྤྱོད་ཆོག་ས། གཞུང་སྟོའི་ཐད་ཀྱི་ཀ་བ་གཉིས་ལ་ཁོ་བོ་མི་
 གཡོ་བ་དང་། རྩ་མཁུན་གྱི་རི་མོ་རྒྱལ་སྤྱོད་ཐང་པས་བྲིས། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བཟ་
 ཤིས་ལྷན་པོའི་ལྗེ་བས་བྲིས་ཐང་སྤུལ་སྤྱོད་ཐང་པ་གདན་དྲངས་ཀྱང་ཐང་སྟོང་
 རྒྱལ་པོས་མདོ་ཁམས་སུ་གདན་དྲངས་སྐབས་བཀོད་པ་རྗེ་བཞིན་མ་འབྲུག། ཅེས་གསལ།
 དུས་དེར་པལ་ཆེར་སྤེད་གེར་པེབས་ནས་ལོགས་རིས་གནང་གི་ཡོད་པར་ངེས་ཏེ། ད་ལྟ་སྤེ་

དགེ་རྒྱུད་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ཐང་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་ཞེས་པའི་ལྷ་ཁང་རྒྱུད་དེའི་ནང་གི་ལོགས་གྲིས་
 རྣམས་སྤྲོན་སྒྲོན་འབྲུག་མཆོག་གི་ཕྱག་གྲིས་དངོས་ཡིན་ཞེས་མཁམས་དབང་ཐང་སྒྲུ་ཆེ་དབང་
 གི་ཞལ་དངོས་ལས་ཐོས། ཡང་མཁའ་མཁེ་ཆེན་མོ་ཞེས་གོང་དཀར་སྤང་སྤྲོད་དུ་འབྲུངས་པ་
 དེས་ཀྱང་སྤྲུ་མ་དང་ལུགས་རྩུང་ཟད་མི་མ་ཐུན་པར་བཟོ་རྒྱུ་མཛད་དེ་སྤྲོན་མཁའ་གཉིས་ཞེས་
 གངས་ཅན་དུ་ཉི་མུར་གྲགས་པའི་རི་མོ་འབྲི་ཚུལ་གྱི་སྒོལ་སོ་སོར་བྲེས། དུས་དེ་སྐོར་ཞིག་
 ལ་ཡང་སྤྲོད་དུ་སྤྲུལ་སྤྱི་བྱེ་ཞེས་པ་འབྲུངས། རྒྱུད་དུས་ནས་རི་མོ་ལ་དགའ་ཞེན་གྱིས་བཙོན་
 པ་ཆེན་པོས་སྦྱང་བ་གནང་། རི་མོ་འབྲི་ཡུལ་གྱི་སྦྱང་གིང་དང་འོག་དཔེ་རྣམས་ལུས་དང་
 འབྲལ་མེད་དུ་བཅངས་ནས་གྲིས་རྒྱུན་གང་ལེགས་ཀྱི་སྤྲོད་བཅུད་སྤྱད་ལེན་བྱེད་གང་སྤྲུབ་དང་།
 རྩོགས་གང་དུ་རི་མོའི་གྲིས་དཔེ་ལེགས་སོ་ཞིག་ཡོད་པར་ཐོས་ཆེ་དེར་ཕེབས་ནས་བཅུད་ཞིབ་
 བྱེད་ཅིང་དེ་དག་གི་ལེགས་ཆ་གང་ཡོད་ཞིབ་འཇུག་དང་སྤྱད་ལེན་བྱེད་པའི་ལྷ་བཟོ་བ་ཞིག་ཏུ་
 གྱུར། གནས་ངེས་མེད་དུ་འབྲིས་ནས་འཆོ་བ་སྤྲོད་ཀྱིན་ཡོད་སྐབས་སྤྲུལ་སྤྱི་འདི་ནི་གནས་ལ་
 ངེས་པ་མེད་པ་བྱེ་ཞིག་དང་མཚུངས་པ་འདུག་ཅེས་གྲགས་པས་མཆོན་ལ་ཡང་སྤྲུལ་སྤྱི་བྱེ་
 ཞེས་ཐོགས། དེའི་ཕྱག་རྩལ་ལས་ཐོན་པའི་བཟོ་རྒྱུ་སྤྲོན་མཁའ་གཉིས་དང་རྩུང་མི་མ་ཐུན་ལ།
 ཆོན་མདངས་ནི་གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་བཅས་དུས་དེར་རི་མོ་འབྲི་སྒོལ་
 ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཙམ་བྱུང་།

སྤྲོན་གསར་ལུགས་ནི། དེ་རྗེས་སྤྱི་བྱུང་བའི་གཙང་བ་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པས་སྒོལ་བཏོད།
 འབྲི་སྒོལ་འདི་ནི་ཅ་བ་སྤྲོན་ལུགས་རང་རྒྱུད་ཡིན་ཀྱང་སྤྲོན་མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ནི། ཞེ་སྤྲོན་རྣམས་
 ལ་སྤྱི་འཕང་མཐོ་ལ་སྤྲུལ། ཁོ་སྤྲོན་རྣམས་ལ་གཏུམ་ཞིང་རམ་པ། ལ་ཆོ་ལ་བྱེ་ནང་གི་ཁྱད་པར་
 བྱེད་པ། ལོ་མ་དང་རྒྱན་ངེས་རྣམས་ཞིབ་ཅིང་སྤྲུལ་ཞིག་ཡིན། ལུགས་འདིའི་རི་མོའི་མཆོན་
 གཞི་ནི་སྤྲོན་མཛོད་ཁམས་སྤྱེ་དགེ་ཀའི་ཀྱུ་ཏུ་མཆོན་བརྒྱུད་ཀྱི་གིང་པར་ཡོད་པ་དེ་དག་
 སྤྲོན་གསར་རི་མོ་ཡིན་པ་དང་། དུས་རབས་འདིའི་འགོ་ཙམ་དུ་བྱུང་བའི་ལྷ་བཟོ་མཁམས་པའི་
 མཆོན་སྤྲོན་ཐོབ་པའི་ཀའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ཕྱར་བྱུང་། འདིར་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་སོགས་ཀྱིས་
 གྲིས་པའི་རི་མོ་རྣམས་དང་། དེར་དུས་གཙང་རྩོགས་ཀྱི་གྲིས་པའི་ཐང་ག་མང་ཆེ་བ་སྤྲོན་གསར་

གྱི་རི་མོ་ཡིན་འདུག།

སྐྱོན་ལུང་རི་ཁོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྐད་ཅེས་དུ་ཁྱི་ཆེན་དག་དབང་མཆོག་ལྷན་གྱིས་བཏབ།
བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མི་ཐང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྐྱོན་ལེན་པ། ① སྐྱོན་ལུས་ལ་འཕྲོད་པ། ② སྐྱོན་པ་ལས་སྐྱོན་ལེན་པ།

སྐྱོན་ལོག་པ། སྐྱོན་ལོར་པ།

སྐྱོན་ཤར། དམན་ཤར་དང་འདྲ།

སྐྱོན་ཤིང། སྐྱོན་གྱི་ཤིང།

སྐྱོན་ཤེལ། རྩོ་ཞིག།

སྐྱོན་གཤོངས། སྐྱོན་སྒྲ་ཆོགས་སྐྱུར་བའི་ཡུལ་ལྟོངས།

སྐྱོན་སག རུས་པར་རྩལ་དར་རྒྱབ་བྱེད་གྱི་ཡོ་བྱེད་ཅིག།

སྐྱོན་སུན། སྐྱོན་ལ་ཡི་ག་ལོག་སྟེ་འཐུང་འདོད་མེད་པ་སུན་སྐྱར་སྐྱེ་བའི་དོན།

སྐྱོན་སེམས། བན་སེམས། མི་དམངས་ལ་སྐྱོན་སེམས་ཁོ་ནས་ལས་དོན་ཉུང་བཅོན་བྱེད་པ། ཉན་
གཞི་འཆོ་ཐབས་ལ་སྐྱོན་སེམས་གྱིས་སྐྱོན་བཅོས་ཐབས་ཞིབ་ཆགས་བྱེད་པ།

སྐྱོན་གསར། བོད་གྱི་ལྷ་བཟོ་རི་མོའི་ལུགས་ཞིག་སྟེ་རྒྱས་པ་སྐྱོན་ལུགས་རི་མོ་ལ་སྟོས།

སྐྱོན་བསང། སྐྱོན་སྒྲ་ཆོགས་སྐྱུར་བའི་བདུག་པ།

སྐྱོན་ལྟ་ཁང། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་སྐུལ་སྐྱེ་ལོ་༡༧༥༥ལོར་བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་
སྐྱོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྐྱོན་ལྟ། སྐྱོན་ལ་བསྐྱེས་པའི་སྐྱོན།

སྐྱར། ཤ་སོགས་ལ་འདེབས་གཏོགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་བྱེད་ངམ་རྩེན་པར་སྐྱོན་པ་དཔེར་ན། སྐར་
ཅུང་པ། སྐར་ཅུང་ཅུང་སོགས་དང་དཔུལ་སྐར་ཞེས་ལག་སྟོད་གྱི་དཔུལ་རྒྱུང་སྟེ། དཔུལ་གྱི་
ལག་འཛིན་ནམ་དངོས་པོ་རིན་དུ་འབེབས་དགོས་རིགས་སོགས་མ་ཡིན་པ།

སྐར་རྒྱུང། གསེར་དཔུལ་རྒྱུང་པ་ལྟ་བུའི་ཚོར་གཅེས་པ། དཔུལ་སྐར་རྒྱུང། འབྲུག་ས་སྐར་རྒྱུང།

སྒྲིབ་ཁམས། རྫོང་ཞིག་པོ་དང་སྒྲིབ་ལྗོངས་ཀྱི་གར་རྒྱུད་ན་ཡོད། དེའི་གར་རོས་འཕྲི་ཚུའི་པ་རོས་
 བེ་སེ་ཁོ་ན་ཞིང་ཆེན་ཡིན། རྫོང་དེའི་ཁུབ་རྒྱུད་ཏུ་རྒྱ་ཆུ་འབབ་ཅིང་ལྷོ་རོས་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་
 དང་འཕྲེལ་ནས་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་ཁག་འཁྱེད་ཀྱི་སྐད་ཐོག་ཏུ་ཡོད།

སྒྲིབ་ཁམས་སྒྲིབ། ཆབ་མདོའི་རྩ་ཆུང་དང་། རྩི་རྩལ་ཉེས་དབང་དུ་ཆགས་པའི་ས་རྩུད། དེད་སྒྲུབ་ས་
ཆབ་མདོ་དང་། དཔག་གཤམ། སྒྲིབ་ཁམས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཕུང་གི་སྤྱི་མིང་།

[illegible][illegible]

སྒྲ་མཉམ་པོ་དང་སྒྲོལ་མཉམ་པོ་འཛོལ་བའི་ཁྱད་ལྡན་ནམ་ཤམ་ཅིང་། རིམ་གྱིས་རིམ་
ཅི་མཉམ་པོ་གསལ་དང་ཤེས་རྟོགས་པོ་འཛོལ་བའི་ཁྱད་ལྡན་མཚན་སྒྲ་མཉམ་པོ་ནང་དུ་ཤམ་

སྐྱེད་ཐང་མ་ལག་སློག་སྐྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་ལྟོན་པའི་ཆེད་སློད་མ་སྟོན་ཅིག་
ལྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་truth maintenance system ཟེད།

ལྷན་པད་གས་ཚད། ལྷན་རས་ཀོ་ཤོག་སོགས་ཀྱི་པར་ལྷན་དང་། ལྷན་དང་། ལྷི་པད་སོགས་ལྷན་མེད་
ཀྱི་རྒྱས་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་བ་དྲན་པའི་ནང་དཔོན་ལྷན་མོག་ཆུང་པ་གང་ཡིན་ཀྱི་ཁྱེད་ཚད།

སྒྲུབ་པོ། ① གཙོ་བོ་ལྟོན་མེད་སྒྲུབ་དག གསེར་སྒྲུབ་པོ། དུམ་སྒྲུབ་པོ། རྒྱ་སྒྲུབ་པོ། ཁེ་
བཟང་སྒྲུབ་པོ། ② བཀ་ཐོག་ས་ཆེན་པོ། ད་ལྟོ་ཁྱེད་ཀྱིས་ལས་འདུག་པ་ཉར་པ་དེ་སྒྲུབ་པོ་ལྟར་།

སྐྱར་སྐྱར་ཕྱི་གཤེག་ [ཡུལ་] མོ་ག་རེ་མེན་པའི་གཅེས་ལོར་སྐྱར་ཆུང་། གཞུང་གི་འབྲུ་མཛོད་ནང་དུ་
འབྲུ་རྟེན་སྐྱར་མཛོད་སྐྱར་སྐྱར་ཕྱི་གཤེག་གིས་ཡོངས་སུ་ཁེངས་ཡོད་པ།

སྒྲུང་ཆོད་། བཀ་བྱ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག

སྐར་ཆང་བཀའ་བརྒྱད། བཀའ་བརྒྱད་ཆང་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ནི་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་སྐོབ་མ་ཆོས་
 རྗེ་སྐར་པ་གྲུབ་ཐོབ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ལས་བརྒྱད་པ་ཞིག་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་འདི་ལ་སྐར་པ་
 བཀའ་བརྒྱད་ཅེས་པར། ཕག་མོ་གྲུ་པའི་སྐོབ་མ་ནམས་ལས་ཁྲ་མ་འདི་ཉིད་འབྱུངས་ཡུལ་སྐར་
 ཁམས་སྐར་ནས་ཡིན་པས་ཁྲ་མའི་མིང་ལ་ཆོས་རྗེ་སྐར་པ་ཞེས་གྲགས། ཆོས་རྗེ་སྐར་པ་ས་
 དགྲུང་ལོ་སོ་གཉིས་པར་རང་ཡུལ་སྐར་ཁམས་སྐར་དུ་གདན་ས་ཆེན་མོ་དཔལ་གྱི་ཤོ་དགོན་
 གྲུག་བཏབ་ནས་གདན་ས་བསྐྱངས་ནས་བཞུགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་སྐར་ཆང་བཀའ་བརྒྱད་
 ཅེས་གྲགས། དགོན་གནས་དེ་དང་དུས་ཤོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་ཡོད།

སྐར་ཆང་ཆོས་རྗེ། མཚན་གཞན་ཆོས་རྗེ་སྐར་པ་གྲུབ་ཐོབ་ནི། «ཅོང་མདོའི་གདན་རབས་ཀྱན་
 བཏུས་»ལས། ཆོས་རྗེ་སྐར་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྐར་པ་བཀའ་བརྒྱད་སྐོལ་འབྱེད་པའི་
 སྐོར། དེ་ལྟར་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་ཉེ་སྐས་བཞི་ཡི་ཡལ་གྲུ་ཆོས་རྗེ་སྐར་པ་ནི། སྐར་ཁམས་སྐར་གི་
 ཆ་ལག་ཏུ་གཏོགས་པ་འདི་ཆུང་རྩ་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་སུ། ཡལ་ལྷན་འདུ་སྐྱུ་ཡི་གཙུག་ཅེས་
 བྱ་བ་དང། ཡུམ་ཨ་མོ་བདེ་དགའ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་མོ་ཡོས་སྐྱི་ལོ་
 ༡༡༣༥ཀྱི་ལོར་སྐྱུ་འབྱུངས། ཁྲ་མ་ཀྱན་དགའ་དཔལ་ཞེས་མཚན་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བཙུ་
 ལོན་པའི་དུས་སུ་སྐས་ཁྲ་མ་སྐོས་ཀྱི་བ་དང་ཁྲ་མ་བྱུར་སྐོས། ཁྲ་མ་ཨ་མིང་། ཁྲ་མ་དཔལ་ལྷན་
 སོགས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས། བདེ་མཚོག་དང་རིལ་བུ་པའི་དབང་ནམས་ཞུས། བྱུང་པོ་ལུང་
 མདོ་སོགས་ཆོས་རྩལ་དུ་མ་གསལ། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ལ། སྐོམ་ཀྱི་བ་སྟོད་བཙུན་ཤེས་
 རབ་ཀྱིས་མཚན་སྐོབ་དཔོན་དང། དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་གྲགས་ཀྱིས་མཁན་པོ་མཛད་དེ་རབ་
 ཏུ་བྱུང་བའི་རྩོམ་པ་མཐོས། མཚན་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་སུ་གསོལ། དགྲུང་ལོ་དེ་ཉིད་ལ་དགེ་
 བཤེས་དར་མ་འབྱུང་དང་བསྐྱེད་སྐྱོད་ནས་དབུས་སུ་བཞུད། གཙང་ནག་པའི་བྱུང་དུ་བཅད། བྱ་
 མ་རིག་ཆོགས་དང་ཆང་མ་རྩལ་དེས་སོགས་གསལ། དགེ་བཤེས་བླ་པ་ལས་ཀྱི་སྐོབ་དཔོན།
 གཙང་ནག་པ་གསང་སྟོན། བྱ་འལ་བ་འདྲིན་པས། མཁན་པོ་བགྱིས་ཏེ་བསྐྱེད་རྩོགས་ཀྱི་རྩོམ་
 པ་མཐོས། མཁན་པོ་ལས་འལ་བའི་ལག་ལེན་དང་འལ་བ་སྐྱོན་ཆེག་སོགས་ཞུས། གསང་བུ་
 སྟེ་ཕུ་ཐང་དུ་བྱོན། བླ་པ་དང། གཙང་ནག་པ་ལས་གྲུབ་མཐའ་དང་བུམས་ཆེས་སྟེ་སྟེ། སྐོང་

འབྲུག་དབུ་ཆད་སོགས་མདོ་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་ནམས་ལྷག་མེད་དུ་གསལ། རྒྱལ་བའོ་སྟོན་
 དང་ལྷ་མ་ལོ་རོ་བ། རྟོག་གཞུང་བ་ལས། གཏུམ་པོ་ཁྲུང་ཤམ། བརྟག་གཉིས། རྟོ་རྟེ་གྲུར་སྤ་
 ལྷ་ཀྱུ་ལྷ་མ་ཆེན་མོ་སོགས་བརྒྱད་ཀྱི་གདམས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་མཛད།
 ལྷ་མ་གཞུང་པའི་ཞལ་ལས། དབྱེས་རྟོག་པདྨ་མཆོག་མ་རྩ་ལྷ་ལྷ། གསང་བ་འདུས་པ། ལྷ་རོ་
 ཆོས་དུག་རས་ཆུང་སྟོན་བརྒྱད་སོགས་གདམས་དག་ལྷག་མེད་དུ་གསལ། མེད་གོ་བ་དང་
 འགྲོགས་ནས་པག་གྲུར་བཞུག། ཆོས་རྩེ་པག་གྲུ་ལས་ཉམས་སྟོན་གྱི་ལྷ་ཁྱིད་ལྷགས། སྟོན་
 རྟོགས་ནམ་མཁའི་སྐོར་དང་མཉམ་པར་འབྱུངས། རྩེ་པག་གྲུའི་ཉེ་སྤྱོད་བཞི་ཡི་གས་སུ་
 བཞུགས། ཆོས་རྩེ་སྤྱར་བ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་ཤིང་མོ་བྱའི་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༥མདོ་ཁམས་
 སུ་བྱོན། ལྷ་ཆབ་སྟོན་མོ་དང་ཆེས་མི་རིང་བའི་ས་ཡི་ཆ། སྤྱར་ཁམས་དུ་ཤོད་རི་དགོན་ལ་
 བཞུགས། ཆོས་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་དགྲུང་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ཆ་ཆ་གསུམ་ལོན་པའི་མེ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༥གི་
 ལོར་གདན་ས་ཆེན་མོ་དཔལ་གྱི་ཤོ་དགོན་ཕུག་བཟུབ། རོ་བོ་མཐོང་གྲོལ་རིན་ཆེན་དང་།
 བྱམས་པ་མི་ཡུལ་འཕྱོན་གཏང་། སྤྱ་བསྐྱར་མར་བ། དགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ། བདེ་གཤེགས་པག་
 གྲུ་བཅས་སྤྱང་བརྟེན་གསེར་དུལ་ལས་གྲུབ་པ་དུ་མ་བཞེདས། དགོ་འདུན་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྷག་
 ཅམ་འདུས། དབུ་མ་རིག་ཆོགས་ལ། བར་ཕྱིན་བྱམས་ཆོས་སྟེ་ལ། འདུལ་བ་མདོ་ཆ། མེ་རྟོག་
 འཕྲེང་བརྒྱད། ཆད་མ་རྣམ་དེས། སྟེ་སྤྱོད་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་རྣམ་འགྲེལ། མཛོན་བ་བཅས་བཤད་
 ཁྱིད་མཛད། བ་རྒྱད་གསང་འདུས། བ་རྒྱད་མ་རྩ་ལྷ་ལྷ། སྟོང་པོ་དབྱེས་རྟོག་ལྷ་ལྷ་འཁོར་
 ལོ་བདེ་མཆོག་དང་བཅས་པ། དབང་སྐྱར་བྱིན་རྒྱལ་ས་དག་སྟོང་པོ་ཉམས་ཁྱིད་མཛད། ཡི་དམ་
 ཞལ་གཟིགས། མཁའ་འགྲོས་ལུང་བསྟན། ཆོས་སྐོར་བཅད་དུ་བསྐྱོས་པ་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་
 ཁྲབ་པའི་འཕྱིན་ལས་དང་། མཛད་པའི་རྣམ་པ་ཐར་པ་ལ་བལ་བས་བཛྟེད་དུ་གལ་ལང་། ཐུན་
 མོང་སྤྱང་རོ་ལ་དམ་པ་འདི། དེས་དོན་ཕུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པའི་གདེང་ཐོབ། ཆོས་རྩེ་སྤྱར་
 པ་ཞེས་མཆོན་སྟོན་ཁམས་དབུས་ན་ཡོངས་གྲགས། སྟོབ་མ་ཡང་འགྲོ་མགོན་རིན་ཆེན། ཡང་
 དགོན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན། དགོ་བཤེས་ཆོས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། དགོ་བཤེས་མེད་གོ་འོད་ཟེར། ག་
 ཡག་ཆོས་འཕེལ་སོགས་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། རྟོགས་པའི་གདེང་ཐོབ་པ་དུ་མ་བྱོན། སྤྱར་

བ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་བསྟན་པའི་སྐོལ་འབྲེད་ཆེན་པོ་ཆོས་རྗེ་སྤར་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་རབ་ཡེ་
 ཞེས་གྱི་གདུལ་བྱའི་མཛད་པ་དེ་ཙམ་རྗེས་ཏེ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཚུ་མོ་པག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༥༠༣ལོ་ལོར་ཐུས་ཚོར་ལུས་པ་མེད་པ་མཛོད་སྤྱིན་མཛད། ཆོས་རྗེས། གདོད་ནས་དག་པའི་
 སེམས་ཉིད་འདི། །ནམ་མཁས་ནམ་མཁའ་མཐོང་བ་ལྟར། །སྤྱོད་གཤམ་མེད་པའི་དོན་རྟོགས་
 རྣམ། །སྤྱོད་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ། །ཤི་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཡང་མེད། ཅེས་སོགས་སྡེ་
 དགོན་བྱ་སྟོབ་རྣམས་ལ་སྤྱིའི་སྤྱིའི་བ་གང་དུ་འབྱོན། འཕྲིན་ལས་གྱིས་གདུལ་བྱ་རྗེ་ལྟར་བསྐྱུང་
 བའི་ཚུལ་གྱི་ལུང་བསྟན་མང་དུ་མཛད་དེ། སྟོན་རྒྱ་འབྲིང་པོའི་ཆོས་བརྒྱུད་གྱི་ཉིན་མོར་མཛོན་
 དགའི་ཞིང་དུ་བདེ་བར་གཤེགས། དེ་ཆེ་མཁའ་འགྲོ་མ་སོགས་མཛོད་པའི་ལྷ་མོ་དཔག་ཏུ་མེད་
 པས། རོལ་སེལ་སྤྱོད་བྱུངས་གྱིས་བསྐྱུ་བ་ཆེན་པོ་མཛད་དོ། ཞེས་གསལ་བར་ལྟར་དོ།
 དེའི་ཆོས་བརྒྱུད་འཛིན་པའི་སྟོབ་མ་གོང་གསལ་ལྟར་འགྲོ་མགོན་རིན་ཆེན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
 ལས་མཆེད་པའི་ཚོས་མདོའི་ཁྲི་རབས་བཙོ་ལྷ་དང་། འོ་འདམ་སྟེང་བཟ་ཤིས་དགོན་གྱི་གདན་
 རབས་རིམ་བྱོན་རྣམས་གྱིས་བྱུབ་མཐའ་འདིའི་གདམས་དག་གི་རྒྱན་མ་ཆད་པ་སྟེལ་ནས་
 བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོར་མཛད། ཆོས་བརྒྱུད་འདི་ཉིད་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན་པའི་སྐོར་ལ།
 །དཔལ་ལྷན་སྤར་བ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་རྣམ་ཐར་སྤྱུ་ཁར་རྒྱེད་བཞུགས། དག་ལེགས་འཕེལ་
 ཤིང་འགྲོ་བའི་དུས། འོ་དགོན་གདན་ས་ནམ་མཁའ་མེད་གེ་ཞེས་པས་བསྐྱུངས། ཕྱིས་སྤྱི་རིམ་
 གྱིས་བྱི་ནས་ཉག་རས་སེ་བོས་འོ་དགོན་གོང་སྟོང་ཏུ་འགྲོ་གསུང་ལྟར་བྱུང་ནས། སྟོན་དགོན་
 བ་ཆགས་ནས་ཡུལ་ཁམས་དག་ཞིང་བཟ་ཤིས་པ་བྱུང་བས། འདམ་སྟེང་བཟ་ཤིས་འོ་དགོན་
 ཞེས་དང་དགེ་ཆང་ཞེས་གྲགས། འདམ་སྟེང་ནས་ཡུལ་དེར་ནད་སྤྱག་དཔེ་འཁྲུགས་མང་པོ་
 བྱུང་བས་དཔེ་ཡུལ་ཞེས་གྲགས་པ་བྱུང་། གོང་ས་ལྷ་པ་དག་དབང་སྟོབ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་གངས་
 ཅན་གྱི་མངའ་བདག་མཛད་སྐབས། བྲག་ཡལ་སྤྱི་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དག་
 དབང་བསོད་ནམས་སྟུན་བྱུབ་ལ་སྤྱིར་ཆོང་ཉག་རེའི་སྡེ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཆོས་གཞི་དུ་སྡུལ།
 ཡུལ་འཁྲུགས་དགེ་འདུན་སྡེ་འཁྲུགས་རྣམས་རྒྱུམ་ནས། དཔེན་རྒྱུམ་དང་བྲམས་བདུན་ཆོས་སྡེ་
 བཏབ་སྐབས། འདམ་སྟེང་གི་རྟོན་གསུམ་ཆོས་རྗེ་པག་བྱའི་སྤྱོད་དང་། ཆོགས་ཐངས་རིལ་བུ་མ་

སོགས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་རྣམས་མ་བྱ་དགོན་གཉིས་སུ་གདན་དྲངས་ནས་དགོན་ཤུལ་མིང་
མེད་གྲུང་ཏོ། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།
སྤར་ཆང་ཤེས་རབ་སངས་ལྟེ་སྤར་ཆང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྲོལ་གཏོང་པོ་ཡིན། ཕྱིས་སུ་ཐུགས་དེ་
ཁམས་དབལ་ཡུལ་གྱི་རྟིང་མ་བ་དང་གཅིག་ཏུ་དྲིལ་ནས་དེའི་ཁྲ་མ་རྣམས་ལ་དབལ་ཡུལ་ཀམ་
ཡང་སྤྱད་ཟེར།
སྤར་ཆོང་ཁ་གསུམ། གསེར་དབུལ་སོགས་དངོས་རིགས་སྤུས་གཙང་རྣམས་ལ་སྤར་དང་། ཁྲོམ་ཐང་
དུ་བབས་ནས་རིན་པོང་བཅི་རྒྱ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཆོང་། ཅ་བ་ཆེ་ཞིང་རིན་ཐང་བལ་བའི་
གཅེས་ལོར་རྣམས་ལ་ཁ་ཟེར།
སྤར་ཡིག་ ཐོན་མེད་གོང་ལ་བོད་ཡིག་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་གཡུང་བྱང་བོན་ཆོས་བཏོད་པའི་
དུས་ལ་ཁང་ཁྱུང་ཁུལ་དུ་སྤར་ཡིག་གམ་སྤར་ཆེན་སྤར་རྒྱུང་ཞེས་བ་དར་བར་གྲགས།
སྤར་གཡོ་གཙང་གསུམ། འབངས་ཁྲེན་ལོག་གི་སྐབས་སུ་མདོ་སྤྱད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ཁྲོན་ནས། ཁྲ་ཆེན་
དགོངས་བ་རབ་གསལ་བསྟེན་པར་རྫོགས་མཁན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་གསུམ་སྟེ། སྤར་ཤུལ་སྟེ།
གཡོ་དགེ་བའི་འབྱུང་གནས། གཙང་བ་རབ་གསལ་རྣམས་སོ། རྩ་གཡོ་གཙང་ཡང་ཟེར།
སྤར་རི། ཅ་ཆེའི་དངོས་རིགས་ཀྱི་རིན་ཐང་།
སྤར་ཤུད། དུལ་སྤངས་ཀྱི་ཤུད་སྤུམ་གཤེར་ཅན།
སྤལ་པོ། སྤར་མ་མགོ་
སྤལ་པོ་རྒྱ་བྱེད། ཉི་ཤར་ལྷ་དང་ཚུ་ཆོད་ལྷ་བཟུ། སྤྱི་རྒྱ་བདུན་པའི་ཆེས་བཅུ་གཉིས་སྟོར་ལ་སྤལ་པོ་
རྒྱ་བྱེད་ཅེས་ཞག་བཙུ་བཅི་བཤོ།
སྤལ་པོའི་གདོང་ཆར། དབྱར་ཉི་ཤོག་ནས་ལོག་ཞག་ཉི་ཤུའི་མཚམས་སུ་སྤལ་པོའི་གདོང་ཆར་ཞེས་
བ་ཆར་ངེས་པར་དུ་འབབ་ཟེར།
སྤལ་རྒྱ། སྤལ་པོའི་རྒྱ་བ་སྟེ་བོད་རྒྱ་བཅུ་གཅིག་པ།
སྤས་པ། [རྟིང] ཞེ་སྤང་།
སྤས་པ་ལེན་པ། [རྟིང] བརྟས་ཆོས་བྱེད་པ།

སྒྲིག་ཀྱི། ཉི་མ་ཆ་བའི་དུས་རྒྱུ་རིང་གི་ཁྱེད་ལ་ཉི་མ་ལྟ་བུའི་འཁྲུག་སྒྲིག་ཀྱི་
འབབ་རྒྱུ་འཁྲུག་པ། མིང་གི་རྣམས་གངས་ལ་ཁྲག་ཁྲིག་སྒྲིག་པ། གྲུ་ལྟའི་རི་མོ། རྒྱུ་རིང་ལྟ།
བར་སྒྲིང་ལྟ་རྒྱུ་ལས། གཡོ་བའི་འོད། རི་དྲགས་འཆིར་འཇུག་བཅས་སོ།།

སྒྲིག་སྒྲུའི་ལྟ། དེ་ལྟར་ཀའམ་སོས་ཀ་ཉི་མ་ཡིན་ཏུ་ཆ་བའི་སྒྲིག་པ། རྒྱུ་རིང་ལོར་གྲེ་མ་ལ་ཉི་འོད་
སོགས་པ་ན་ལྟ་སྒྲོ་ལམ་མེར་རྒྱགས་པ་ལྟར་སྒྲིང་བའི་རྒྱུ་ལྟེ་རི་དྲགས་རྣམས་རྒྱུ་རིང་ལོ་
ནས་ལྟ་འཇུག་བར་རྒྱགས་པ་ན་ལྟ་མེད་པར་གྲུ་མང་འབབ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་རི་དྲགས་རྣམས་སྒྲོམ་གྱིར་འཆི་བས་ན། ཁྲག་ཁྲིག་སྒྲིང་བ་དང་། རྒྱུ་རིང་ལྟ། རི་དྲགས་
སྒྲིང་སྒྲིང་། རི་དྲགས་འཆིར་འཇུག་བར་སྒྲིང་ལྟ་རྒྱུ་ལས། གཡོ་བའི་འོད་བཅས་ཟེད།

སྒྲིག་མ། [ཉིང་] སྒྲིག་མའི་ལུང་ཆག་སྒྲེ་ཤིང་སྒྲིག་མ།

སྒྲིན་ཕོལ། སྒྲིན་ཕྱེད་ཀྱི་དབང་དང་། ཕོལ་ཕྱེད་ཀྱི་ཁྲིད།

སྒྲིན་ཕོལ་སྒྲིང་དགོན་པ། གཏེར་བདག་སྒྲིང་པ་འཇུག་མེད་དོན་རྒྱུ་རབ་ལྟ་བུ་གཅིག་པའི་མེ་
འཇུག་སྒྲི་ལོ་༡༩༥༦ ལོར་གཙུག་ལག་ཁང་ལྟེ་བ་གསར་དུ་བཏབ་དེར་སང་ལོད་རང་སྒྲིང་
སྒྲིངས་གནང་རྒྱུ་ལྟེ་རྣམས་ནང་ཡོད། རབ་ལྟ་བུ་གཅིག་པའི་མེ་བྲ་སྒྲི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་
སོག་པོ་རྒྱན་གར་ཆེ་དབང་རབ་བརྟན་གྱིས་བཏང་བའི་དཔག་དཔུང་ལོད་དུ་འཕྱོར་ནས་དགོན་
པ་འདི་སོགས་ལོད་ས་གནས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱུང་མའི་དགོན་པ་མང་ཆེ་བ་གཏོར་ཞིང་། དོན་རྒྱག་
རིག་འཛིན་ཆེན་མོ་པསྒྲུ་འཕྲིན་ལས་དང་། ལོ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་སོགས་རྒྱུང་མའི་སྒྲུ་ཆེན་མང་པོ་སྒྲུ་
བཏོངས་པ་སོགས་གཏོར་བ་ཤིག་ཆེན་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་པོ་ལྷ་ཐའེ་རི་བའོད་ནམས་སྒྲིབས་
རྒྱས་གྱིས་ལོད་ས་གནས་ཀྱི་སྒྲིང་དབང་བཟུང་རྒྱུ་རིམ་པའི་བཞིན་དགོན་པ་འདི་རྒྱུང་མའི་དགོན་
སྒྲེ་ཆེ་བ་རྣམས་རིམ་བཞིན་སྒྲིང་རྒྱུན་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་ཡིན། སྒྲིང་དགོན་པ་
འདིར་ཁམས་དང་ཨ་མདོའི་ས་ཁུལ་ཁག་གི་རྒྱུང་མ་པའི་བྲ་པ་ཆོས་དང་སྒྲིན་རྩིས་སོགས་སྒྲིང་
བར་ཡོང་མཁན་ཡིན་ཏུ་མང།

སྒྲིན་ཕོལ་དགོན། རབ་ལྟ་བུ་དཔུན་པའི་ལྟ་སྒྲུལ་སྒྲི་སྒྲི་ལོ་༡༩༩༩ ལོར་སྒྲུ་མ་དགོ་འདུན་འོད་ཟེར་
གྱིས་བཏབ། ཐུབ་མཐའ་རྒྱུང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མངའ་ས་ལོད་རིགས་རང་སྒྲིང་ཁུལ་ཉག་ལྟ་

རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སློན་སྒྲིང་། ཡུལ་ཞིག་གི་མིང་།

སློན་གཏོང་། ཅུང་དུ་བཏང་བ་དང་བར་དུ་ཁེ་བཟང་ཅ་བ་སོགས་མ་ཡིན་པ།

སློན་དུག རྒྱ་སྐར་ཉི་ཤུ་ཅུ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གུལ་ཞིག་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་གཉི་ཀ་དང་། མ་དུག་གྲུ་
མང་པོ་སྦྱེས་བཅས་སོ།།

སློན་དུག་ཆུ་བ། འདུལ་བའི་ལུགས་ལྟར་ན་བོད་ཆུ་དགུ་པའི་ཆེས་བཅུ་དུག་ནས་བཅུ་པའི་བཙེ་ལྡེ་
བར་ལ་སློན་དུག་ཆུ་བ་ཟེར།

སློན་བདུན། རྒྱ་སྐར་ཞིག

སློན་ལྟན། [མངོན] རྩ་རྟ།

སློན་པ། [ཐ་མི་དད་པ] ཆད་དུ་སོན་པའམ་ལེགས་པར་བྱལ་བ། ན་ཆོད་སློན་པ། ལོ་འབྲས་ལེགས་
པར་སློན་པ། མ་སློན་པའི་གཞོན་རུ་མ། ལག་ལེན་བྲས་ནས་ཉམས་སྤྱོད་ཡོངས་སུ་སློན་པ།

སློན་པ་གསུམ། རྒྱུད་སློན་པ། ཤེས་རབ་སློན་པ། དབང་པོ་སློན་པ།

སློན་པ་གསོད། [མངོན] བརྒྱ་ཁྲིལ།

སློན་པར་བཀྲིས། སློབ་པ་དེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་རྒྱ་ཆད་དེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་སླེབས་ཐུབ་པར་བྱས་པ།

སློན་ཐལ། མིག་གི་སློན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར།

སློན་བྱེད་ཀྱི་དབང་། གསང་སྤྲུལ་ཀྱི་ལམ་བསྐོམས་པ་དང་། སྤྲུལ་བ་སྦྱོར་བ་སོགས་བྱེད་པ་ལ་
སློན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རྒྱུད་ལམ་བསྐོམ་པའི་སློན་དུ་རྩེད་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བསྐོམ་བྱའི་
ལྟ་དེའི་དབང་ཐོབ་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་སྦྱ་མ་གོང་མ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་མན་
རྒྱུ་དང་ལྟན་པའི་སྦྱ་མའི་རྩེད་ནས་དབང་ཞུ་དགོས་པ་དེ་ལ་ཟེར།

སློན་དབྱལ། མིག་གི་སློན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར།

སློན་མ། མིག་སྤྲོད་གི་སྤྲུལ་གནས་སྤྲུལ་ཀྱི་སློན་མ་འཇམ་པོ། ཁོང་ཁོ་བཟས་ནས་སློན་མ་གཟེངས་པ།

སློན་མ་འཇམ་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསལ་ཤིག་སྟེ།

ཆོས་འདུལ་བ་འཇམ་པོ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སློན་མའི་སྤྲུལ་འཇམ་པ།

སློན་མ་སྤྱད་པ། ① ཁོང་ཁོའི་ནམ་འཁྱུར་སློན་པ། མི་ངན་བྱ་ངན་མཐོང་འབྲལ་སློན་མ་སྤྱད་པ། ②
ཡིད་མི་བདེ་བའི་ཉམས་སློན་པ། རང་དོན་རི་བཞིན་ལམ་དུ་མ་སློངས་པས་སློན་མ་སྤྱད་པ།
སློན་མ་སྤྱུས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
ཐུགས་ཀྱི་རྒྱད་དགེ་བས་བརྒྱན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སློན་མ་མདོག་སྤྱུས་པ།
སློན་མ་གཡོ་བ། དགའ་སྤངས་སློན་པ།
སློན་མའི་དཔེ་བྱད་བཞི། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གསེས་ཤིག་སྟེ། སློན་ཚུགས་རིང་བ་དང་།
སློན་མའི་སྤྱ་མཉམ་པ་བཅས་བཞིའོ།
སློན་མའི་སྤྱ་མཉམ་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། ཉག་ཏུ་བྱེ་རྩེས་སྤྱ་གཟེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སློན་མ་གཉིས་ཀྱི་སློན་ཚུགས་རིང་བ།
སློན་མཚམས། སློན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར།
སློན་མཚམས་ཐོག་ལྷ་སྤྱི་ཞལ་རས་ཀྱི་སློན་མའི་མཚམས་ཐོག་ལ་ཐེར།
སློན་ལ་མ་སློན། སློན་ཉི་ལའི་མཚམས། ཤིང་རྟོག་སློན་ལ་མ་སློན་པ། མ་འབྲས་སློན་ལ་མ་སློན།
སློན་ལེགས། བཞིན་རས་མཛེས་པའམ་ཡག་པོ། གཞོན་ཀུ་སློན་ལེགས།
སློན་ལེགས་མ། མཛེས་མའམ་བྱད་མེད་སྟེ།
སྤྱ་རི་སྤྱག་པོ། རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་སྤྱམ་པོའི་བང་པོའི་མིང་ལ་ཡོངས་གྲགས་སྤྱ་རི་སྤྱག་པོ་ཐེར།
སྤྱག་ ① སྤྱག་པ་ཡི་ཆིག་བསྐྱས་པ། ② སྤྱག་པོ་ཡི་ཆིག་བསྐྱས་པ།
སྤྱག་སྒྲ། ① ཁ་དོག་ཅིག་གི་མིང་། ཁ་དོག་སྒྲ་ལ་སྤྱམ་ཞད་ཡོད་པ། ② ཁོག་ཁྲད་འབྲལ་འཁོར་ནང་གི་
དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སློན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་light fuchsia ཐེར།
སྤྱག་ཁ། གཏོར་མར་འབྲུག་བྱ་སྤྱག་ཅིའི་ཁྱ་བ།
སྤྱག་གུ་འབྲལ་དཀྱིས་དགོན། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་སློབ་མ་ཆོགས་དགའ། དེའི་སློབ་མ་ཆུ་
གསོལ་རྟོགས་ཐུན་ཞེས་བས་བྱག་བཅུ་བར་གསལ། དེས་ན་སྤྱི་མོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་
དུས་སྟོན་ཅམ་ཡིན་པར་ངེས། བྱལ་མཐའ་ཀུམ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་འབྲུལ་པོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ནང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད།

སྐྱུག་དགའ་གངས་ཤི། རི་པོ་ཞིག་པོ་དང་རྒྱུང་རྒྱུང་སྤྱི་ལོ་ཅ་རྒྱུང་གི་དབུས་རྒྱུང་དུ་ཡོད།
སྐྱུག་བཅད། དམར་མེར་མོགས་ཤོད་མདོག་རིགས་ལ་རྒྱ་ཆོས་ཀྱིས་བཅད་རྒྱུ་བདག་པ་པས་དེར་
སྐྱུག་བཅད་དམ་རྒྱ་བཅད་ཅེས་ཟེད།

སྐྱུག་རྒྱུང་དུད་འགྲོའི་སྐྱ་མདོག་གྲེ་བྲག་ཅིག་སྐྱུག
རྒྱུང་ཤེལ་གྱི་ཁལ་དེ། ཁ་དགར་རྒྱུང་ལ་འགན་དཀྱིས།

སྐྱུག་རྒྱུང་ཤེལ། ཤེལ་གྱི་ཆོག་རྒྱུ་ཉ། ལྷན་དག་སྐྱུག་སྐྱུག་རྒྱུང་ཤེལ་དང་ཤེལ་སྐྱུག་རྒྱུང་གང་
བདེ་སྐྱར་ཆོག།

སྐྱུག་རྒྱུང་མདན་ཡོན། སྤོ་སྤོ་གྱི་རིགས་ཤིག་སྤེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བཅིལ། ལུས་པས་རུས་ཆག་
རྒྱུང་། ལྷ་བ་གསོ།

སྐྱུག་བྱང་། སྐྱུ་མ་བཙོས་ཁ་ཟས་ཀྱི་གྲེ་བྲག་ཅིག
སྐྱུག་གྲེ། འ་རྩིང་བའི་ཤི་མ་ཞིག།

སྐྱུག་ནག་ཆོས་གཞི་སྐྱུག་ནག་གོས་ཆེན་སྐྱུག་ནག་རས་ལྷུག་སྐྱུག་ནག།
སྐྱུག་ལ། ལྷ་བྱང་། རི་འགོར་སྐྱུག་པ་འཁྲིགས་ལ། ཞོགས་པར་སྐྱུག་པ་ཐོན་ལ། རི་རྒྱུང་ཆང་མར་སྐྱུག་
པ་འཁྲིབས་ལ། སྐྱུག་པའི་ནང་དུ་མགོ་འཁྲིབས་ལ། འགྲོ་ཕྱོགས་བརྒྱགས་ནས་སྐྱུག་པར་
འཁྲིབས་པ་ལྷ་བྱང་བྱུང་ལ། ཉི་མ་འར་ནས་སྐྱུག་པ་བྱངས་ལ།

སྐྱུག་པོ། ཁ་དོག་གི་གྲེ་བྲག་རྒྱ་སྐྱུག་དམར་སྐྱུག་དཀྱིན་སྐྱུང་དུ་purple ཟེད།
སྐྱུག་པོ་ཁྲག་ལམ་ཆོད་ལ། ལུངས་ཁྲག་མ་ཤོར་ཞིང་ནད་ཁྲག་ཐོན་པས། ལྷ་བྱང་ཟེད། ལུང་ཡང་།
དང་ག་བདེ་བས་འཆོ་བ་ཡིན།

སྐྱུག་པོ་ཁྲག་ལམ་མ་ཆོད་ལ། འཁྲུ་སྐྱུགས་མང་དུ་བྱུང་བའི་རྩེས་སྐྱུ་ཁྲག་ནག་པོ་དུད་ལྷ་སྐྱུ་ཆང་
མེད་འོང་བ་དང་། ལུས་ལ་བདེ་བ་དང་། ལྷོ་བས་མེད་པར་ཆགས། དང་ག་འགག་ན་པལ་ཆེར་
འཆོ་བ་དགལ།

སྐྱུག་པོ་གལ། བད་ཀན་སྐྱུག་པོ་ཁྲག་མཁྲིས་ཆ་བའི་སྤོ་བས་དེ་བད་རྒྱུང་གང་བས་མགོ་མནན་ནས་
འོག་ཏུ་ཆ་བ་གནས་ཀྱང་ཕྱིར་གང་ཉགས་སྤོན་པའི་དོན།

སྐྱག་པོ་གཤམ་པ། རྫོང་གི་ཆང་པ་ལ་གང་བས་མགོ་འགེབ་པའི་རྟགས་ནི། ཅ་རྒྱུད་པ་ལ་གཉིད་དུ་བྱིང་
བ། ཅ་མདོག་ལྷང་། ལུས་སྒྲི། སྤྱིད་པ་སྦྱར། ཟས་ཡི་ག་འབྲིབ། མཆིན་དེ་དང་རོ་རྒྱབ་ན། སྐྱག་
པ་འབྱུང་། ཁ་བྱི་དན། རྩོ་བ་མི་ཆོར། སྐྱག་ན་མན་སྐྱམ་བྱེད། ལུས་རྩལ་ཞིང་གང་བ། ཞོ་དང་
དར་བ་སོགས་བཏུང་ནས་ལུས་གང་བའི་རྗེས་སུ་ལོང་ན་རྒྱག་གཟེར་འབྱུང་བ། ཟས་སྦྱོད་དོན་
བདེ་བར་མཛོན་པ། ཟས་གང་ཐོས་འཇུ་བ་དགལ། སོ་བ་འཆིང་། དེ་ཆེན་སྐྱམ།

སྐྱག་པོ་བྱེན་ཐོག་བད་ཀན་སྐྱག་པོ་པོ་བའི་གནས་སུ་རྒྱས་ཤིང་རྡོལ་ནས་ཁྲག་ངན་བྱེན་དུ་སྐྱགས་
པའི་སྐྱབས་གི་མིང་སྟེ། བོང་སྐྱན་དཀོན་ཙོག་བདེ་ལེགས་གིས་མཛད་པའི་པོད་དམར་ལས།
སྐྱག་པོ་མ་ཞུའི་གནས་དག་ཏུ། རྒྱས་ནས་རྡོལ་ཏེ་དུད་མདོག་གི་ཁྲག་ངན་བྱེན་དུ་སྐྱགས་པའི་
ཆོ། སྐྱག་པོ་བྱེན་རྡོལ་ཞེས་སུ་བཤད། ཅས་གསུངས།

སྐྱག་པོ་གང་རྒྱུ། འཇུ་དགལ་བ་དང་མི་འཕྲོད་པའི་ཟས་བསྟན་པས་མ་ཞུ་གང་བའི་རྒྱུ་གིས་སྦྲོང་
བའི་སྐྱག་པོ་གང་ཤས་ཆེ་བའི་མིང་སྟེ་སྐྱག་པོ་མས་ཆགས་གུང་ཟེད།

སྐྱག་པོ་གང་བའི་དུས། ཁྲག་དང་མཁྲིས་པའི་སྟོབས་ཟད་ནས། བད་རྒྱུད་གཉིས་རྒྱས་པས་གང་བའི་
ནད་དུ་འགྱུར་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

སྐྱག་པོ་སྦྱང་འཐབ། བད་ཀན་སྐྱག་པོ་ཆོ་གང་འཐབ་སྟེ་ནད་རྟགས་སྦྱང་བའི་དུས་བསྐྱེན་པ་ལྟར་པོ་
ལོང་རྒྱ་མའི་གནས་སུ་ནད་རྒྱག་པོ་འབྱུང་བ་ཞིག་

སྐྱག་པོ་རྒྱས་པ། བད་ཀན་སྐྱག་པོ་ཁྲག་མཁྲིས་སྟོབས་རྒྱས་པའི་སྐྱབས་ཏེ། ནད་གསེས་སུ་དབྱེན་
བྱེན་དུ་རྡོལ་བ་དང་། བྱར་དུ་རལ་བ་གཉིས་མཆིས་སོ།

སྐྱག་པོ་རྒྱ་མ་ལ་གནས་པའི་ནད་རྟིང་། རྒྱ་མའི་གནས་སུ་ནད་རྒྱག་སྟེ་ཞིང་འགྱུར་བའི་རྟམས་ཅན་
དང་ཡང་ན་འདྲིལ་བས་ན། མིག་དང་རྒྱ་མདོག་སེར་པོར་ཆགས།

སྐྱག་པོ་རྒྱ་མའི་གནས་རྒྱས་པ། མཁྲིས་པ་འདྲེས་པའི་སེར་ཤས་ཅན་བྱེན་བྱར་གཉིས་ཀར་རྡོལ་བ།

སྐྱག་པོ་འགྲིངས་པ། བད་ཀན་སྐྱག་པོ་པོ་བར་འགྲིངས་ཏེ་ཡར་སྐྱག་པ་དང་། མར་བཤལ་བ་བྱེད་
མི་བྱབ་པ་པོ་བ་ཁེངས་ཤིང་ཉེས་མེར་ན་བ་ཞིག་

སྐྱག་པོ་རོ་བོ་ཟད་པ། རུངས་ཁྲག་པལ་ཆེ་བ་ཤོད། ཅ་མདོག་དམར་ལ་ལྷ་བ་ཆོ། ཅ་སྦྲོང་ལ་རྒྱག་པ།

སྒྲིལ་མེ་བདེ། དབྱུགས་ཉལ། སྤྲ་འདབ་ནམས་འདུ། ལྷོ་དང་། མཚུ་དང་། སེན་མོ་ནམས་ཀྱི་
བཟླ་མདངས་ཤོད། གདོང་བ་སེར། སྤེའི་འཕར་ནམས་ཅུ་འཛོག་ཅིང་། བོལ་གོང་ཅུང་ཟད་
སྤངས་པ། སྒྲོམ་དད་ཆེ། སྤྲེང་ལ་གང་མོར་འདོད་བཞི། བལ་ཆེར་འཆི་ལ་འཆོ་བ་འགའ་ཡང་སྤྲ།
སྤྲ་པོ་ཆེན་ལུ། རྟོ་སྤྲ་མདུང་ཅེ་སྤྲ་པོའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག།
སྤྲ་པོ་མཆིན་བ་ལ་གནས་པའི་ནད་ཆིང་། མཆིན་བ་རྒྱས་ཏེ་ན། སྤྲ་ལ་ཁེངས་ཤིང་སྤྲ་ལྟར་ན།
སྤྲ་པོ་ཆིང་བ་ཟགས་པ། འོན་ཀྱང་ཆིང་བ་སྤྲ་ཏུ་འདྲིལ་བ་དེ་ཉིད་ཟགས་ན། དེའི་ཉགས་སུ་གདོང་
དང་རྒྱང་བོལ་སྤངས་པ་དང་། ལྟོ་བ་ལྷོ་ཞིང་ལྷེར་བ་དང་། ལྟོ་བའི་ཅ་ནམས་བཟླ་བ། སྤྲ་པོ་
ཟགས་པའི་ཆ་ཅུ་བསགས་པ་ཅན་ནི་འཆོ་བའི་ཐབས་མེད། ཅེ་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྤྲ་སོགས་ཀྱིས་
བཤེག་པའི་སྤྲ་ཀྱི་རིམས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མའི་ནད་ཏུ་རྒྱར་བསགས་ཤིང་། རྒྱ་དེའང་སྤྲ་
སོགས་ཀྱིས་སྤྲམ་མི་ཐུབ་པར་རྒྱ་མར་གནས་པ་ལས་རིམ་པར་འཛག་གོ།
སྤྲ་པོ་འཇུ་སྤེལ། ཉགས་ལ་བལྟེས་ནས་བཏགས་པའི་དུག་ནད་པོ་མཆིན་ཀྱི་གནས་སུ་བབས་པའི་
མིང་སྟེ། འཕྲེ་གུང་ཆེ་དབང་བཏན་པས་མཛད་པའི་དུག་ནད་ཀྱི་བཙོས་ཐབས་གཞན་པན་རྩ་
བའི་འཇུ་མ་ཟེར་ལས། སྤྲ་པོ་འཇུ་སྤེལ་ནི། བད་ཀན་སྤྲ་པོའི་ནད་ཉགས་ལྟར་པོ་མཆིན་
གཉིས་མི་བདེ་ཞིང་ཁྲག་ཏུ་འཁྱུ་ཞིང་སྤྲ་ཁྲག་ཀྱང་འཛྲོག་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་ཤ་ནམས་སྤེལ་ལ་
ཤེད་མེད་པར་བད་ཀན་འཇུ་སྤེལ་ལྟར་ཀྱི་ནད་ཉགས་སྟོན་པའི་དུག་ནད། ཅེས་སོ།།
སྤྲ་པོ་ཐུར་རལ། བད་ཀན་སྤྲ་པོ་ལོང་གའི་གནས་སུ་རྒྱས་ཤིང་རལ་ནས་ཁྲག་རན་ཐུར་ཏུ་འཁྱུ་
བའི་སྤྲ་བས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བོང་སྤྲ་དགོན་ཅོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་པོད་དམར་ལས།
སྤྲ་པོ་ཞུ་བའི་གནས་དག་ཏུ། རྒྱས་ནས་རལ་བས་ཁྲག་ནག་པོ། བཤད་སྟོའི་ལམ་ནས་འཁྱུ་བ་
ལ། སྤྲ་པོ་ཐུར་རལ་ཞེས་སུ་བརྗོད། ཅེས་སོ།།
སྤྲ་པོ་འཐབ་པ། བད་ཀན་སྤྲ་པོ་དུས་གསུམ་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཆོ་གང་འཐབ་པའི་སྤྲ་བས་ཏེ། ནད་
ཉགས་སུ་ཟས་མི་འཇུ་ཞིང་། ཤ་སྤེལ་པ། སྤང་ཐབས་ཡང་ཡང་སྤང་བ་བཙས་འབྱུང་བ་ཞིག།
སྤྲ་པོ་འདྲིལ། སྤྲ་པོ་མ་ཞུ་བ་ལས་ལྷུང་བ་དྲངས་མ་དང་སྤྲིགས་མ་རྒྱ་བའི་གནས་སུ་སྤྲ་ཏུ་
འདྲིལ་བའི་དོན།

སྤྱག་པོ་དོལ་བ། བད་ཀན་སྤྱག་པོ་རྒྱས་པའི་སྐབས་སུ་ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱག་པོ་པའི་དོན།
སྤྱག་པོ་པོ་པ་ལ་གནས་པའི་ནད་ཉིད། སྤྱི་པར་བྱེད། སྤྱག་མང། ཟས་ཐོས་པའི་རྗེས་ལ་ན། གང་
ཐོས་འདྲ་དཀའ། ཆང་རག་གསར་ཉིད་གི་རིགས་དང། སྤེལ་ཁྱམས་ཀྱིས་སྤེལ་ཏུ་གཞོད།
གནས་དང་གོས་སོགས་ཀྱིས་ལུས་ཐོད་དྲགས་པའི་དུས་དང། ལུས་བརྒྱན་པ་དང་བྲང་དྲགས་
པའི་དུས་ཁྱམས་སུ་གཞོད་དོ།

སྤྱག་པོ་པོ་པའི་གནས་སུ་རྒྱས་པ། ཁྱེད་དང་བད་ཀན་རུལ་བས་དུད་ཁ་སྤྱག་
སྤྱག་པོ་བྱེད། སྤྱག་པོ་གསར་པ་འདིལ་བ། སྤྱག་པོ་སྐྱེན་ཏུ་འདིལ་ན་མཆིན་པ་དང། མཆེར་བ། པོ་
བ། རོང་། རྒྱ་མ་བཅས་ཀྱིས་གནས་སུ་འབྱུང། དེ་ཉིད་སྤྱི་ཞིང་འདིལ་ལ་གཟེར་ཞིང་ན་བ།
མནན་ན་འཕར་བ། བད་གང་དུ་བྱུང་པའི་གནས་དེ་ཆོ་བ། ལུས་སྟོབས་ཐད་བ། དང་ག་འགག་
བ། ཅ་རྒྱད་ལ་མཁྱོགས་བ། ཅ་མདོག་དམར་པ་འོང། དེ་ཡང་ནད་གསར་པའི་དུས་སམ་ནད་
ཆགས་པའི་མོད་དེ་ཉིད་ལ་སྤེལ་ཏུ་གཞོན་པས་བཅོས་དཀའ། བད་དེ་ཉིངས་སྤེལ་རུལ་ན་
བསྤེལ་སྤྱངས་སོགས་བཅོས་སྤྱ། སྤྱག་པོ་པའི་ནད་དེ་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ནས་སྤོག་ཅ་ནག་པོ་
བརྒྱད་ལུས་ཀྱི་གནས་ཀྱན་ཏུ་བྱེད་བར་གྱུར་པའི་དོན།

སྤྱག་པོ་བྱེད་པའི་རྟགས་སྤྱིར། མགོ་དང་མིག་རུས་ན། ལུས་ཀྱན་བཅེ། ལུས་ལྷོ། སྤྱིད་པ་སྤྱིར།
ཤེད་ཉམས། ལུས་སྟོབས་འདྲི། མཆིན་དང་རོ་རྒྱ་བ་ཅི་པ་ལོག་ཁྱམས་གཟེར་ཞིང་འགྲུལ། སྤུལ་
ཆིགས་སྟེང་འགྲུལ་ཀྱིས་འཕྱར་མཉེ་བྱས་ན་མན་སྤྱམ་བྱེད། སྤུལ་འདབ་བ་འཕལ་ཤ་འདར་
འཕྲིག་བྱེད་པ་སྟེ་ཤ་འགྲུལ་བྱེད། ལུ་བ་བྱེད་ཅིང་ལུད་པའི་ནད་དུ་ཁྱེད་དང་ཁ་དོག་ནག་སྤྱག་
འབྱུང། མཁལ་ཞེད་དང། བརྒྱ་སུལ། ཆིགས་གཞི། བྱིན་ཏུ་ཁྱམས་ན། ལུས་ཀྱི་གནས་ངས་
མེད་དུ་གཟེར་འཕོ་ལ་ན་ཞིང། སྤྱག་མེར་ལངས།

སྤྱག་པོ་སྤུལ་རྒྱལ། འདི་རང་སྟོངས་ཀྱི་ས་ཆ་གང་ནས་ཀྱང་ཐར་ཐོར་ཐོན་ཅིང། བྱེད་པར་རྒྱ་རྒྱའི་
སྟོང་རྒྱད་དང། བྱག་རྒྱའི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་འགའ་ནས་ཐོན་པ་མང་ཞིང་ལོགས། རྒྱན་དུ་མེ་
རི་དང། ལྷགས་གཉེར། ཁབ་ལེན་གྱི་གཉེར་ཁ་སོགས་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་དུ་མཐོང་བ་མང་ཞིང།
འགའ་ཞིག་ལ་བྱི་ནད་རིམ་པའི་ཉམས་ཡོད་པ། རྟོ་ལ་རི་མོ་དམར་སྤྱག་གསལ་ཁམ་སེར་དོད་པ།

མེ་ལ་བསྐྱེད་པ་ལས་ལྷན་པ་འཕེལ་བའི་ཁྱེད་ཀྱི་མེད་ཀྱི་ལུང་ལ་བཅས་སོ།། རོ་བསྐྱེད་ལྷ་རྩེས་
སྒྲོམས། ལུས་ལས་བྱང་ཁོག་གི་རྩ་མེད་འདྲེན་ཞིང་སྐྱེས། མགོ་སོགས་ལུས་ཀྱི་སྒྲོམ་ཞིང་སྐྱེ་
བ་འདྲིན། ལྷན་པ་རལ་བ་བསྐྱེད་པ། མ་གསོ། རྒྱལ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་ལུས་པ་ཡོད།
སྐྱེག་པོ་མ་གཤམ་བ། མཚན་ཉིད་རྟགས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་རྟག་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྐྱེག་པོ་ཕྱི་འདྲེན་རྟགས་
རྣམས་ཡིན།
སྐྱེག་པོ་མ་རྟོག་བ། མ་རྟོག་བའི་སྐྱེག་པོ་ཁྲུ་ཚང་རྒྱས་པའི་རྟགས་རྣམས་སྐྱེག་པོ་ཆ་བའི་ལུས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་བསྐྱེད་ཟེན།
སྐྱེག་པོ་ཆ་རྒྱུ། ལུས་འགྲམས་པ་དང་། ཆ་སྐྱེད་ཟེས་སོགས་ཁྲུ་མཁྱིས་རྒྱས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་སྒྲོང་
བའི་སྐྱེག་པོ་ཆ་ཤས་ཆེ་བའི་མིང་སྟེ། སྐྱེག་པོ་ཡས་བབས་ཀྱང་ཟེད།
སྐྱེག་པོ་ཆ་ཁྱང་འཕམ་བའི་ལུས། ཁྲུ་མཁྱིས་ལུགས་ཆེ་བའི་ལུས་སུ་ཆ་བ་དང་། བད་རྒྱུང་ཤས་ཆེ་བའི་
སྐབས་སུ་ཁྱང་བ་ཡིན་པས། དེ་དག་ལུགས་སྒྲོམས་ཆེ་ཆ་ཁྱང་འཕམ་བར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་ཟེད།
སྐྱེག་པོ་ཆ་བའི་ལུས། ལུས་ལ་ཆ་སྒྲོམས་སྐྱེས་པས། ཁྲུ་མཁྱིས་འཕེལ་ཏེ་ཆ་བ་སྐྱེ་བཞིན་བའི་
སྐབས་སུ་ཁྱང་བའི་ནད་སྐྱེས་ན་རང་གནས་སུ་གཤམ་པ་ལས་ནད་ས་སྐྱེ་མི་ལུས།
སྐྱེག་པོ་མཚོ་རྟོག་། བད་ཀྱང་སྐྱེག་པོ་པོ་བ་དང་། རྒྱ་ལ། ཡོང་ག་ག་སུམ་གང་རུང་གི་གནས་སུ་རྒྱས་
ཤིང་རྟོག་ནས་ཁྲུ་མཁྱིས་སྐྱེགས་པ་འཕམ་འཁྱུ་བའི་སྐབས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བོད་སྐྱེན་དགོན་ཅོག་བདེ་
ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་པོད་དམར་ལས། སྐྱེག་པོ་རྒྱས་པའི་དན་ཁྲུ་རྣམས། མཚོ་རྟོག་ཀྱང་ཀྱིས་
ཤིང་གནས་པ་དེ། ཁྱེན་རུང་གང་རུང་རྟོག་པའི་ཆེ། སྐྱེག་པོ་མཚོ་རྟོག་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་སོ།།
སྐྱེག་པོ་གཞན་གནས། ① ཕྱིར་བྱེད་བའི། བགས་པ་ལ་འགྲམས་པ་དང་ཤ་ལ་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་
རྟགས་བཅས་རྣམས་ས་བདག་གི་ནད་དང་འདྲ། ཅ་ལ་བྱེད་བ་ལུག་དང་རྟགས་བཅས་འདྲ།
ཆོགས་ལ་བྱམ་བྱ་དང་འདྲ། ② བད་ལུག་ནས་བའི། སྐྱེག་ཅ་ལ་པོ་སྟེ། ཁྲུ་ཆ་དེ་ཉིད་ཁོག་པའི་
དབུས་ནས་མཚན་པར་བརྒྱད་དེ་ལུས་ཀྱི་སྒྲོང་སྒྲོང་ལུ་ལུག་པ་དེ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཁྲུ་འཕོང་སྒྲོང་
བྱེད་ལུལ་ཡིན་ཞིང་། ལྷས་མ་མཚན་པའི་གནས་སུ་རུངས་སུ་མ་སོང་བ་སྐྱོན་ཅན་དེ་དག་
མཚན་པ་དང་སྐྱེག་ཅ་འཕེལ་བའི་ཅ་ལས་བརྒྱད་ནས་སྐྱེག་ཅའི་ཁྲུ་ཞོན་ནས་རྒྱ་པས་སྐྱེག་ཅ་

དེ་ཉིད་ནས་གནས་པའི་རྫོང་ལྟ་བུ་དང་། དེ་ལས་ཀྱིས་པའི་རྩ་ལག་ནས་སྒྲུབ་ཆིགས་དང་
འབྲེལ་བས་སྒྲུབ་ཆིགས་ནི་བྲན་མཁར་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་སྟོག་རྩ་ལས་ཀྱིས་པའི་རྩེ་
ནག་གཉིད་ལོག་བརྒྱད་ནས་ཡར་མགོ་ལ་འཕྱར་བས་མགོ་ནད་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་དོན་ལྡེང་རྩ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་བརྒྱད་ནས་སྒྲོ་བར་སོང་ན་སྒྲོ་ནད་དང་སྒྲིང་ལ་སོང་ན་
སྒྲིང་རྒྱུད། མཆིར་པར་སོང་ན་མ་ཁྱུ་བའི་རྒྱེན་དང་། མཁལ་མ་ལ་སོང་ན་མཁལ་ནད་བྱེད་དོ།
སྒྲུག་པོ་འོར་ལྷུང་། བད་ཀན་སྒྲུག་པོ་རྒྱ་གཞི་དང་བསྟོངས་ནས་སྒྲུང་བ་འོག་ཏུ་ལྷུང་བའི་མིང་།
སྒྲུག་པོ་རང་གནས། པོ་བ་དང་། མཆིན་པ། རྒྱ་མ། འོང་དང་བཞི་ཡིན། སྒྲུག་པོ་པོ་བ་ལ་གནས་པའི་
ཆེ་བད་ཀན་དང་འབྲ། མཆིན་པར་གནས་པ་ཁྲག་གི་ནད་དང་འབྲ། རྒྱ་མར་གནས་པ་མཁྲིས་
པའི་ནད་དང་འབྲ། འོང་དུ་གནས་པ་རྒྱུང་གི་ནད་དང་འབྲའོ།
སྒྲུག་པོ་རལ་བ། བད་ཀན་སྒྲུག་པོ་རྒྱས་པའི་སྐབས་སུ་ཁྲག་ཐུར་དུ་བཤལ་བའི་དོན།
སྒྲུག་པོ་འོང་གི་གནས་སུ་རྒྱས་པ། རྒྱང་ཁྲག་ནག་པོར་འབྲ།
སྒྲུག་པོ་འོང་དུ་གནས་པའི་ནད་རྟིང་། ལྟོ་བ་སྟོས་ཤིང་འཁྲོག་པ་དང་། རྩར་སྒྲུབ་ལས་པ། དགོང་དུས་དང་
རྒྱུར་འབྱུང་བའི་རྩེས་སུ་ཁྲད་པར་སྟོས། འབྲེན་བྱི་རན་ཞིང་ཐོ་བ་འབྲོད། གང་བས་གཞོད་པའོ།
སྒྲུག་པོའི་གཉེན་པོ་བདུན་སྟེར། བྱེད་ལས་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་སྒྲུག་པོ་ཆ་བ་རྒྱས་པ་
འཛོམས་པའི་སྒྲན་གྱི་སྟོར་སྟེང་མིང་སྟེ། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། སེ་འབྲུ་བསེ་ཡབ་སྙར་
བྱ་བྱ་སྒྲུ་དང་། མ་བྱ་ལྷན་ལ་མི་མིང་དང་བདུན། སྒྲུག་པོ་ཆ་བ་རྒྱས་པ་འཛོམས་པར་བྱེད།
ཅས་གསུངས་པའི་སྟོར་སྟེའོ།
སྒྲུག་པོའི་ནད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན། སྒྲུག་པོའི་ནད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ནི། དང་པོ་རྒྱ་ནི་བད་ཀན་དང་། ཁྲག་མཁྲིས་
པ། རྒྱང་དང་བཞི་པོ་གཙོ་བོ་དང་། རྒྱ་སེར་ལ་སོགས་ནད་རིགས་གཞན་ཡང་འདུས་སྟིང་པའི་
ཁྱིར་ན་འདུས་པ་སྒྲུག་པོའི་ནད་ཅས་ཟེར། ལྷན་པས་འདིར་ལུས་རྒྱངས་ནས་ཀྱི་ནད་ནས་ཁྲག་
དེ་ཉིད་འདུ་བ་འབྲུགས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ནད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ནད་ཅིག་ཡིན།
སྒྲུག་པོའི་ནས་འཕྱར་བཅུ་གསུམ། བད་ཀན་སྒྲུག་པོའི་ནད་ཉགས་མི་འབྲ་བ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་
མིང་སྟེ། བོང་སྒྲན་དགོན་ཙོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་པོད་དམར་ལས། བད་ཀན་སྒྲུག་

པོའི་ཆམ་འགྲུར་བཅུ་གསུམ་ནི། ཤོ་བར་བད་ཀན་མཆེན་པར་ཁྲག་གི་ནད། རྩ་མར་མཁྲིས་པ་
ལོང་དུ་རྒྱུད་གི་ནད། ཅར་ཤར་དུག་དང་ཆོགས་ཁྲགས་གྲུམ་བུའི་ནད། མགོ་ལ་མགོ་ནད་སློ་ལ་
སློ་ནད་དང་། སྙིང་ལ་སྙིང་རྒྱུང་མཆེར་པར་མཆེར་པའི་ནད། མཁལ་མར་མཁལ་ནད་པགས་ལ་
གམས་པ་དང་། ཤར་རྒྱས་གཉིས་ཀ་ས་བདག་གི་ནད་དེ། ཆམ་འགྲུར་བཅུ་གསུམ་སྐབས་འདིའི་
ཆོག་དོན་ཡིན། ཞེས་དང་། འཕྱར་བ་མགོ་ནད་ཁ་ཡན་སྙིང་རྒྱུད་འདྲ། འདི་ལ་བ་དོ་སྙན་འགྲིངས་
པ་དཔྱ་ཆུ་འདྲ། འགྲིམས་པ་མཁལ་ནད་རལ་བ་སྐྱ་རབ་འདྲ། ཆམ་འགྲུར་བཅུ་གསུམ་སྐབས་
འདིའི་ཤུགས་བསྟན་ཡིན། ཞེས་སོ།།

སྟུག་ཕུང་དེ། མདོག་དབྱིབས་མདོན་ཚུལ་ཞིག་གོས་དམར་ནག་གྲོན་པའི་ཆོགས་པ་ཞིག་ཐག་རིང་
ནས་མཐོང་དུས་སྟུག་ཕུང་དེར་མདོན་པ།

སྟུག་ཅི། འཕྲི་མོག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་ཁ། རྒྱ་རྩེས་སྟོམས། རུས་པས་སྟོན་འདོམས། ཁྲག་དན་སྟེ།
སྟུག་ཆོས། མདོག་སྟུག་པོའི་ཆོས། སྐམ་རས་ལ་སྟུག་ཆོས་རྒྱལ་བ།

སྟུག་ཞག་སྟུག་པ། དེ་རྒྱུང་ཐམས་ཅད་ལ་སྟུག་པ་འབྲིགས་པའི་ཆམ་པ་ཞིག

སྟུག་ཤིག་གེ་བ། ཆོས་མདངས་སྟུག་ཅམ་གྱི་ཆམ་འགྲུར། མེ་ཏོག་སྟུག་ཤིག་གེ་བར་ཤར་བཞག
སྟུག་མེར། ཁ་དོག་སྟུག་པོ་མེར་ཤས་ཆེ་ཅམ་ཞིག་གོས་ཆེན་སྟུག་མེར་གྱི་ལུ་བ་གྲོན།

སྟུགས་པ། སྟུག་པ་དང་འདྲ།

སྟུན་པོ། དཔྱན་པོ་སྟེ། ལྷན་པོ།

སྟུར། མོད་པའི་སྟུར་ཞེས་མོད་པའི་ཆོགས་ཤ

སྟེ། [རྫིང]① སྟུག་བསྐལ། ② བཙོག་པའི་དོན།

སྟེ་འཁོར་གཅིག་ཤིང་བྱེ་གཅིག་དཀར་ནས་སྤར་ཡང་ཤིང་བྱེ་གཅིག་དཀར་བར་འཁོར་བ་ལ་ལོ་ངོ་
བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་ཡིན།

སྟེ་གཤ། [རྫིང] གསང་གནས་འགོབས་པའི་གོས།

སྟེ་སྟགས་འདོན། འདི་བོད་ཡིག་རྫིང་པའི་བྲི་སྟོལ་ལ་སྟུག་སྒྲད་གྱི་མིང་ལ་སྟེ་སྟགས་ཞེས་ས་མགོ་
ཅན་གྱི་ང་ལ་ག་སའི་མཐའ་ཅན་ཡོད་པ་བྲིས་ཀྱང་། བོད་ཡིག་གསར་པའི་བྲི་སྟོལ་སྟེ་དག་ས་

མགོ་དང་ཡང་འཇུག་དོར་ནས་འཕྲི་སློལ་ཡོད་འདུག་གོ།

སྟེ་ཐིག་ལུས་ཀྱི་སྟེ་བ།

སྟེ་བདུག་རྒྱ་སྐར་ཞིག་སྟེ་སྐར་མ་ཨ་བརྟན་དང་ཉེ་བའི་སྐར་ཚོགས་ཤིག།

སྟེ་ཕྱང་། ལོ་བསྐོར་དུག་ཅུ་དང་སྟེ་བ་དགྲ་པན་ཚུན་སྦྱར་ནས་བསྒྲིགས་པའི་ཕྱང་།

སྟེ་ཕྱང་གཉིས་པ། ཤིང་གི་བཞི་ལྗང་ནས་ཚུ་པག་བརྒྱད་དཀར་བར་གྱི་ལོ་བསྐོར་དུག་ཅུ་ལ་ཟེར།

སྟེ་ཕྱང་དང་པོ། ཤིང་གི་གཅིག་དཀར་ནས་ཚུ་པག་ལྔ་མེར་བར་གྱི་ལོ་བསྐོར་དུག་ཅུ་ལ་ཟེར།

སྟེ་ཕྱང་གསུམ་པ། ཤིང་གི་བདུན་དམར་ནས་ཚུ་པག་གཉིས་ནག་བར་གྱི་ལོ་བསྐོར་དུག་ཅུ་ལ་ཟེར།

སྟེ་བ། ① ལུས་ཀྱི་ཤ་མཚན་ནག་ཐིག་གས། ཤའི་འཛེར་པ། ② བྱ་ཅིས་ཀྱི་སྟེ་བ་སྐོར་དགྲ། ③

དམེ་དང་འབ།

སྟེ་བ་དགྲ། གཅིག་དཀར་སྟན་གྱི་མེ་ལོང་དང་། གཉིས་ནག་བདུད་གྱི་མེ་ལོང་། གསུམ་མཐིང་མཚོ་

སྟན་མེ་ལོང་། བཞི་ལྗང་ལྷ་ཡི་མེ་ལོང་། ལྔ་མེར་དགྲ་ལྷའི་མེ་ལོང་། དུག་དཀར་རྒྱལ་པོའི་མེ་

ལོང་། བདུན་དམར་བཅན་གྱི་མེ་ལོང་། བརྒྱད་དཀར་ཡུལ་ལྷའི་མེ་ལོང་། དགྲ་དམར་གཡང་

གི་མེ་ལོང་། ཞམས་ལ་སྦྱར་ན་དཀར་གསུམ་ལྷགས། བྱ་མཐིང་རྒྱ་བཞི་ལྗང་ཤིང་། ལྔ་མེར་

ས། དམར་སྟག་མེའོ།

སྟེ་བ་ནག་པོ། ལུས་ཀྱི་ཤ་མཚན་ནག་པོ།

སྟེ་བ་སྐར་ཁ། སྟེ་བ་དགྲ་དང་སྐར་ཁ་བརྒྱད།

སྟེ་བའི་གཤམ་ཅེ། སྟེ་བའི་གོ་རིམ་བཅི་བའི་རེ་ལྷ་མིག་གི་མིང་སྟེ། སྟེ་ཕྱང་དང་པོ་ལ་གཤམ་ཅེ་དང་པོ་

དང་། སྟེ་ཕྱང་གཉིས་པ་ལ་གཤམ་ཅེ་གཉིས་པ། སྟེ་ཕྱང་གསུམ་པ་ལ་གཤམ་ཅེ་གསུམ་པ་ཟེར།

སྟེ་བའི་སྐར་ཁ། སྟེ་བ་དགྲ་དང་སྐར་ཁ་བརྒྱད།

སྟེ་བའི་དབུད། ① ཅིས་ཀྱི་སྟེ་བ་བཅི་ཐབས་དང་བཅོས་ཐབས། ② ལུས་ཀྱི་ཤ་མཚན་གྱི་བརྟག་

ཐབས་ཤིག།

སྟེ་བའི་བྱ་འཕུར། སྟེ་བ་དགྲའི་འཁོར་ལམ་རྒྱན་ལྷན་མ་ཡིན་པ་ལམ་པན་ཚུན་བར་མཚོང་རྒྱབ་ནས་

བསྐོར་བ་ལ་བྱ་འཕུར་ཟེར། དཔེར་ན། དབུས་ནས་གནམ་ལྷགས་རི་པོ་དང་། མེ་རྒྱ་ས་ཤིང་

ཐུང་ནས་དབུས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

སྒྲེ་གཅེང་། བཅོམ་པ་དང་གཅེང་བ།

སྒྲེ་བཙེ་བ། མི་གཙང་བའི་རྣམ་རིག་ས་ཀྱི་དོན།

སྒྲིབ་ཆེགས། ལྷ་ཁྲིའི་ཞིག་གསང་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཁྲིའི་སྒྲུ་ཡི་རྣམ་འགྲུར་མི་འདྲ་
བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཅིང། མི་གཙང་པའི་མཚན་ལ་གྱིབ་སྒྲུང་བ་ལ་མཆོག་ཏུ་གྲུར་པ་ཡིན་ཞེས་
བཤད་སྒྲོབ་ཡོད།

སྒྲེལ་རི། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་གི་རི་བོ་ཞིག།

མཛེ་ཤ་གྲ་བ་དང་ཡུན་མེད་ཀྱིས་བསང་བའི་ཤ་དང་པ་མ་ལུ་གསུམ་གཅིག་ཤ་གཅིག་གིས་ཟ་བའི་
དོན་པ་བརྟག་གོ

སྒྲིལ་པ་ཅན། ① ལུས་ལ་སྒྲེ་བའི་པ་མཆོན་ཡོད་མཁན། ② རྟིག་བ་རྩ་ན། ③ རྒྱ་ལར་དུ་རིགས་ངན་
མེད་བའི་རིགས་རྩས་ཤིག།

སྒྲེག་པ། སྒྲེག་པ་དང་འདྲ།

སྐྱེད་པ། [ཉིང] ལྷ་པོ་ནམ། ལྷ་པོ་བསྐྱེད་པ།

མེད། མེད་དང་འདྲ།

མེད་པ། མེད་པ་དང་འད།

མེད། [ཉིང] ལྷག་བསྐྱེད།

སྒྲེབ་ལྷ་ [ཁྱིའ] མེ་ལྷ་ཡང་བེད། ཉམས།

མེའུ་ཐག། ཅམ་པ་པ་ལྷུར་བ་ལྷུར་མ་མར་བཅས་བཞེས་ནས་མཉམ་དུ་བཞེས་པའི་མར་ཐག།

མཛོད་མྱེད་དཔོན། དག་རྒྱལ་ལྟར་ན་རབ་ལྷུང་རྒྱལ་པའི་ནང་ཙམ་དུ་ཤོག་ཐུང་མཛོད་མྱེད་ཆེད་ཀྱི་གཏུང་
 བརྒྱད་པ་མ་མཆེད་པའི་ཐུམ་ཁྱིམ་གྱི་ས་དཔོན་པ་བཏབ་པ་ལ་མཛོད་མྱེད་དཔོན་པ་ཟེཤ། དེ་རྗེས་
 དུས་ལྷུང་གྱི་དབང་གིས་དཔོན་པ་མཛོད་མྱེད་ས་ཆར་མཛོད་པས་མཛོད་མྱེད་དཔོན་ཁེས་མིང་
 བརྒྱུ་ཤ། དེར་རྒྱལ་པོར་གསལ་ལྟར་བཀའ་དང་། རོང་པོར། མཛོད་མྱེད་གསུམ་གྱི་ཆ་བརྟ་ལུ་
 དཔོན་པ་ཁྱིམ་གསར་དུ་བཞེདས་པ་ལ་པས་མ་ལུ་པ་དཔོན་ཁེས་མིང་ཤོད་གསལ་བར་དེར་དུས་

དགོན་གསར་བསམ་གྲུབ་དགོན་པའི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལྟར་དོ།
སྟོང་། གཞན་ལ་སྟོང་པའི་སྟོང་པའི་སྐྱལ་ཆོག
སྟོང་འདིན། [ཉིང་།] འདིས་ཆེ་བའི་ཤོགས།
སྟོང་པ། [ཐ་དད་པ་] སྟོང་པ། སྟོང་པ། སྟོང་།
སྟོང་པའི་ལྷ་བ་བཞི། གཏི་ལྷག་དབང་གིས་འཕགས་པའི་སྐྱལ་སྟོང་པ་ལྷ། ང་རྒྱལ་དབང་གིས་
བདེན་པའི་ཆོག་ལ་སྟོང་པ་ལྷ། གཤམ་དོག་དབང་གིས་ཤོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྟོང་པ་ལྷ། ལྷགས་
རིས་དབང་གིས་ལྷ་ལ་སྒྲུང་དོར་བྱས་པ་ལྷ།
སྟོང་བྱེད། ① སྟོང་པར་བྱེད་པ་པོ། ② [མངོན་] ལྷ་འཇུག
སྟོང་ཆོག་སྟོན་འཇུགས་པའི་ཆོག
སྟོན་དཀར་ལས་ཤོག་སྟེ་མོ་ནས་ཐོན་པའི་ཤོག་བྲུ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
སྟོན་ཁང་ཅེ་གཏོང་ཆོང་། ས་སྐྱའི་གཏུང་བརྒྱད་འཛིན་མཁན་ལ་བར་སྐབས་ཤིག་ནས་གདན་ས་གོང་
འོག་གཉིས་སུ་བྱེས། གདན་ས་འོག་ཅེ་གཏོང་ནི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་གི་དུས་སུ་གཏོར་བ་དང་ལྷ་བཟང་
བསད་ཆེས་བར་སྐབས་ཤིག་སྟེ་པ་གཞུང་ནས་བདག་འཛིན་དང་དེ་ཆེས་ཡང་ས་སྐྱའི་གཏུང་བརྒྱད་
འཛིན་མཁན་ཆོར་པར་སྟོང་པ་ཤོགས་སུ་བྱི་དུས་ཀྱི་འབྲུང་བ་མང་དག་ཅིག་བྱུང་ངོ་།
སྟོན་ཁག་སྒྲ་ཁག་གི་དོན་ལ་འཇུག་གོ།
སྟོན་མོང་། ལྷ་ས་མོང་ཁེར་བྱང་རྒྱུད་མེ་རུའི་འཁྲིས་སུ་ཡོད་པའི་ཁང་བ་དེ་ཡིན།
སྟོན་མོང་སྟོལ་མ་ལྷ་ཁང་། སྟོན་མོང་སྟོལ་མ་ལྷ་ཁང་མོན་འཕྲོ་སྟོལ་མ་ལྷ་ཁང་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་དེར་
སྐབས་ཁེར་གོན་རྒྱས་ཀྱི་ཆོགས་ཁང་གི་བྱ་བ་དོས་སུ་ཡོད་ཅིང་། མོན་འཕྲོ་སྐྱ་བཅན་ནི་རྒྱ་ལའི་
ཟ་མ་སྐྱ་མེད་དུག་པ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་དང་མཉམ་དུ་མོན་ཏན་དབང་ནས་ཡོང་བ་རེད་ཟེར།
ཆེས་སུ་མོན་འཕྲོ་སྐྱ་བཅན་དེའི་བྱང་དོས་སུ་མོན་འཕྲོ་སྟོལ་མ་ལྷ་ཁང་བཞེངས་ཏེ་དེའི་ནང་
གཙུ་བོ་རྩེ་བཙུན་སྟོལ་མའི་སྐྱ་དང་། གོན་ཡུན་ཆང་། དེགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྐྱ་བཅས་ཡོད་
པ་རེད། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་མག་ལོའི་བར་མང་ཆོགས་ཀྱིས་ཁོ་ཆེན་ལྷ་བ་དང་མཚོང་
འབྲུལ་ཤོགས་བྱེད་སྐྱས་ཡིན། མེ་རུ་དགོན་ནས་དགོར་གཉེར་མི་གཅིག་བཙུགས་ཏེ་ལྷ་ཁང་

གི་བདག་གཉེར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

སྟོན་ཀླུ་མ་བླ་བྱང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྟོན་འཕྱིན། སྟོན་འཕྲིན་དང་འབྲ།

སྟོན་རྟོག་། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་གི་དུས། ལོ་ལྟར་ལྟ་ས་སྟོན་ལམ་སྐབས་གྲུ་བར་འབྲལ་བྱུང་ཅུམ་
བ་མི་མེར་བྱི་རྟོག་འཐག་བྱེད་དགོས་པའི་ཞིག་ཁྲལ་ཞིག

སྟོན་འབྲུག་གི་ཐུགས་བསྐྱེད། ག་ལམ་དུ་སྟོན་འབྲུག་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་པར་གཟིགས།

སྟོན་འབྲུག་གཉིས། རྒྱ་སྟོན་བ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ལམ་འབྲུག་བ་སེམས་བསྐྱེད་དོ།

སྟོན་འབྲུག་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རིམ་བ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སྟོན་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་པན་ཡོན་ཐོས་པ་དང་དེ་ལྟ་བུའི་ལས་ལ་འབྲུག་འདོད་
པ་དང་། འབྲུག་པ་ལ་ཡིད་སྟོན་བྱེད་པའི་སེམས་པ་ལ་ཟེར། བྱང་ཆུབ་འབྲུག་པའི་སེམས་
བསྐྱེད་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་པན་ཡོན་ཐོས་པ་དང་། རྒྱ་ཐག་ཐད་གཙོད་ཀྱིས་དེད་ནས་བཟུང་
སྟེ། ལུས་རག་ཡིད་གསུམ་གྱིས་རིགས་དུག་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཁམས་གསུམ་འཁོར་
བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་ཐར་བའི་གྲོགས་བྱ་བའི་ལས་ཞུགས་པ་ལ་ཟེར། དེའི་དཔེ། འགྲོ་བ་འདོད་
དང་འགྲོ་ཡི། གྲེ་བྲག་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྟོན་བ་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཡུལ་
གང་ལ་འགྲོ་འདོད་སྐྱེས་ཀྱང་འགྲོ་བའི་ལས་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་པ་ལྟ་བུ་ལ་
ཟེར། འབྲུག་བ་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཡུལ་གང་ལ་འགྲོ་འདོད་ཡོད་པའི་ས་དེར་འགྲོ་བའི་ལམ་ལ་
ཞུགས་ཟེན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཟེར།

སྟོན་རྒྱ། སྤར་ལྟ་སར་སྟོན་ལམ་གཉོར་བྱུང་གི་རྗེས་འགྲོ་ལྟ་བའི་བསྐྱེད་མེད།

སྟོན་མདའ་ལ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤང་ཆེན་ཆེ་རྫོང་གི་རྟོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆོད་རྒྱ་
མཚོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྱི་༥༩༢༢ཡོད།

སྟོན་འདུན། བསྟོ་བའི་རེ་བ།

སྟོན་འཕྲིན། རྫིང་། འཕྲིས་ཆེ་བའི་གྲོགས་པོ། ཡིད་གཙུགས་མཛའ་བཤེས་སྟོན་འཕྲིན་ལྟ་བུ་ཡིན།

སྟོན་གནས་མཁུན་པ། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་གཞལ་བྱའི་དོན་སྟོན་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། གཞན་གྱིས་ངེས་
པའི་ལན་གང་དང་གང་ཡིན་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་སྟེ། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྡེ་ཆ་ན་
ཉེར་གཅིག་གི་ནང་གསེས་ཤིག།

སྟོན་གནས་ཤེས་པ། ཉན་མོངས་མེད་པའི་སྟོན་ཏུ་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་མོངས་སྟེ་མི་སྟེ་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ།

སྟོན་པ། ① [ཐ་དད་པ] འཛོལ་པར་འདོད་པ། དམིགས་ཡུལ་འབྱུང་པར་སྟོན་པ། ② འཛོལ་འདོད་
ཀྱི་སེམས། ཡིད་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལྟར་བྱུང་པ། སྟོན་པ་དོར་པ།

སྟོན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་པན་ཡོན་པར་པ། ཉན་རེར་ལན་དུག་རེ་
བསྐྱེད་པ། སེམས་ཅན་སྟོན་མི་སྟོང་པ། ཆོག་ས་གཉིས་གསོག་པ། ཉག་ཆོས་བཞི་སྟོང་ཞིང་
དཀར་ཆོས་བཞི་ལ་སྟོན་པ་བཅས་ལུང་། སྟོན་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལྟ་ཡང་ཟེར།

སྟོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ རྣམ་ཐར་སྟོ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། གཞན་དབང་འདུས་
བྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་ངེ་སྟེད་འགྲོགས་པ་དེ་སྟེད་དུ་སྟུག་བསྐྱལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོང་བར་བྱེད་པའོ།

སྟོན་པ་སེམས་བསྐྱེད། རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ཁྱད་པར་བཤགས་ཞིག འབྲས་བུ་རྟོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་འདུན་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ།

སྟོན་ཆོག སྟོན་ལམ་འདེབས་པའི་ཆོག གཞན་དབང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་ངེ་སྟེད་འགྲོགས་པ་
དེ་སྟེད་དུ་སྟུག་བསྐྱལ་ཡིན་ནོ་ཅེག་སྟོང་བར་བྱེད་པའོ།

སྟོན་ཆོག་ས། ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་དང་ཆོག་ས་མཆོད་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།

སྟོན་ལམ། ཡིད་ལ་སྟོན་པ་ཆོག་གི་ལམ་དུ་བརྗོད་པ། ཡང་དག་པའི་སྟོན་ལམ་འདེབས་པ། ཕྱིན་ཅི་
ལོག་པའི་སྟོན་ལམ་རྒྱུ་པ།

སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱུ་པ། རོ་དང་ཁུ་རྩེས་སོགས་ལ་བཞུགས་མི་དགོས་པ་སྟོན་ཁྱོན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་
སྟོན་ལམ་གྱི་མཐུས་ནད་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་སྟོན་གྱི་རྒྱུ་པའི་མིང་སྟེ། དེ་དུ་དམར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྟན་ཆོག་ས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ངེ་སྟེད་ཤེས་བྲེང་ལས། བརྒྱུད་པ་སྟོན་ལམ་
གྱི་རྒྱུ་པས་ཐན་པ་ནི། སྟོན་གྱི་སངས་རྒྱུས་བྱང་སེམས་ལྟ་དང་དང་སྟོང་སོགས་ཀྱིས་འགྲོ་པའི་

དོན་དུ་སློན་ལམ་བཏབ་པའི་མཐུ་ལས་འབྲངས་པ་དབང་པོ་རེའ་བུ་དང་གོ་ཐས་དུག་ལ་ཕན་པ་
དང་། དེ་ལས་དང་དབང་ལག་བཅུད་ལེན་དུ་སློན་པ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པའོ། ཞེས་སོ།
སློན་ལམ་གྱི་ཕར་ཕྱིན། ཆེ་རབས་གར་སྐྱེས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་པ་རེའ་བུ་ཕྱིན་པའི་སྤྱོད་པ་རྒྱན་མི་གཙོད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སློན་
ལམ་དུ་བཏབ་པའོ།

སློན་ལམ་ངན་པ། འོག་སློན།

སློན་ལམ་ལྷ། སེམས་བསྐྱེད་པའི་སློན་ལམ། སྐྱེ་བའི་སློན་ལམ། སྤྱོད་ལུལ་གྱི་སློན་ལམ། ཡང་དག་
པའི་སློན་ལམ་ཆེན་མོའོ།

སློན་ལམ་ཆེན་པོ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་གླང་ལོའི་རྒྱ་བ་དང་པོར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་དགོངས་བཞེད་
ལྟར་ལྟ་ལྟན་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཅུགས་པའི་ཤུག་ཐུབ་པའི་ཆོ་འབྲལ་དུས་ཆེན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
འདས་རྗེས་ལོ་བཅུ་དགའི་རིང་མཆོམས་ཆད། རྒྱ་ལའི་སྐྱ་མ་སྐྱེ་བྱེད་གཉིས་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་
མཆོའི་རིང་ལ་སྐར་གསོ་མཛད་པ་ནས་བཟུང་ལོ་རེ་བཞེན་འཆོག་རྒྱའི་རྒྱན་སོལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་
ཅིང་རྒྱ་ལའི་སྐྱ་མ་སྐྱེ་བྱེད་ལུ་པའི་རིང་ལ་ཙོང་གྲ་པའི་ནང་ནས་སྐར་མས་པ་ཞེས་པའི་དགེ་
བཤེས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བཞག། སློན་ལམ་འཆོག་རིང་ལ་ལྷ་ས་གོང་ཁྲིར་གྱི་སྤྲིག་ལམ་འབྲས་
སྤངས་དགོན་གྱི་དགེ་བསྐྱོས་ཀྱིས་འགན་ཁུར་བྱེད།

སློན་ལམ་ཇའི་སང་། འདི་སོག་པོ་རྒྱན་གར་ཆེ་དབང་རབ་བཟན་གྱི་དམག་དཔོན་ལྗེའི་གས་ཀྱི་
གཅིག་ཡིན་འདྲ།

སློན་ལམ་གཏོར་རྒྱག་སྤར་པོད་རྒྱ་དང་པོའི་ཆེས་ཉེར་བཞི་ཉིན་སློན་མཆུག་གཏོར་ཟོར་འཕེན་པའི་
བྱེད་སྒོ། བྱེད་སྒོར་གཞུག་མཁན་གས་སུ་དགའ་ལྡན་ཁི་པ་དང་། ཅའི་ནམ་རྒྱལ་བྲུ་ཆང་། འབྲས་
སྤངས་སྤགས་པ་བྲུ་ཆང་། སོག་ཆས་སྤྲས་པའི་རྟ་པ་བརྒྱ་ལྷག་ཁ་ཤས་བཅས་ཡོད།

སློན་ལམ་ཆོགས་ཤིང་། སློན་ལམ་སྤབས་བསྐྱེད་པའི་མེ་ཤིང་གི་ཁྲལ།

སློན་ལམ་རྫོགས་པའི་ཆད། སློན་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཟོབ་པར་སློན་པ་དེ་རྫོགས་པའོ།

སྟོན་ལམ་ལ་དབང་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་བ་ཅུའི་ནང་ཚན་ཞིག་སྟེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་
དང་དུས་གང་དུ་ཅི་དགའ་བར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པའོ།

སྟོན་སེམས། ① ཡིད་གྱིས་མོས་པའམ། འདུན་པའི་སེམས། ② སྟོན་པ་དང་འཇུག་པའི་སེམས་
གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

སྟོས་ཅི། སྟོས་ཅི་དགོས་པ་དང་དོན་གཅིག་

སྟོས་ཅི་དགོས། ཤོད་མི་དགོས། ཚོན་སྤྲུགས་ཡོད་པ་སྟོས་ཅི་དགོས། ཞིང་ལས་འབྲུལ་འཁོར་ཡང་
མང་པོ་འདུག་ བོད་ཡུལ་གྱི་རི་ཅིར་དབྱར་གྱི་དུས་སྤྱིང་ཁ་བ་སྐྱེ་ཐིང་རེར་ཡོད་ན་དགུག་གྱི་
དུས་སྤྱི་སྟོས་ཅི་དགོས།

སྟོས་འདིན། [རྟིང] འདིས་ཆེ་བའི་བོགས།

སྟོས་པ། [ཐ་དད་པ] རྫོད་པ་དང་། སྟུ་བ། གཏམ་སྟོས་པ། གཞུང་དོན་སྟོས་པ། ཁོས་སྟོས་པ།

སྟོས་མེད། ཤོད་མི་དགོས་པ། ཆང་ཡོད་པ་སྟོས་མེད་རེད། ཨ་བག་ཀྱང་མང་པོ་འདུག་

ལྟ་བུ། སེམས་མི་བདེ་བ་དང་། སེམས་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད། ལྟ་བུ་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད། ལྟ་བུ་གྱི་ཆོགས་
འདུ། སེམས་ལ་ལྟ་བུ་ཞག་གསུམ་འཁུར་དགོས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གཤུང་བ་དང་། ཡིད་
གཤུང་སེམས་ངལ། སེམས་སྤྲུག་བཅས་སོ།

ལྟ་བུ་གྱིས་འཁོག་པ། འཁོག་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དགག་བྱ་སྤྱོད་འོས་ཀྱི་དོན་གནད་གང་
དག་ འཁོག་བྱེད་དེ་དག་སྤྱོད་པ་ཐུབ་པར་རྒྱུད་ཐོས་ཏེ་ལྟ་བུ་འོས་པའི་སྐབས་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་
ལྟ་བུ་ལ། སེམས་ལ་ལྟ་བུ་སྟེ་བ། དག་གིས་སྟེ་སྤྲུགས་འདོན་པ། ལུས་ལ་གནོད་པ་སྟེ་ས་པ།
འདོད་པས་ཡིད་གཤུང་བ། འོངས་སྤྱོད་མ་ཆང་བའོ།

ལྟ་བུ་རྗེས་ཐོབ། ① འདས་པོར་རྗེས་སུ་ཐོབ་ནས་ལྟ་བུ་ཞུ་བ། གསལ་བ་རྗེས་སྟོན་ག་ཤིགས་དཔལ་
པོ་ལ་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་ལྟ་བུ་རྗེས་ཐོབ་ཞུ་བ། ② སྤར་བྱང་སྤྲུག་བསྐྱེད་རྗེས་སུ་ཐོབ་པ།
རང་ཐོག་སྤྱིང་བའི་ལྟ་བུ་རྗེས་ཐོབ་ཞུ་བ་བཅས་སོ།

ལྟ་བུ་གཤུང་བ། ལྟ་བུ་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མིང་དང་གཤུང་བ་ནི་རྒྱན་མི་ཆད་པར་སྤྱིང་བའི་དོན་
ཡིན་པས་མཛར་བ་དང་གོ་དོན་གཅིག་

མྱ་ངན་འདས། སྤྱ་འདས་པ་དང་གཤེགས་པའི་ཞེས་འདི་ཆེན་སྟེ། ཡོངས་གྲགས་སྤྱད་གོངས་པ་མྱ་
ངན་འདས་ཞེས་བརྗོད་སྟོབ་ཡང་ཡོད།

མྱ་ངན་འདས་ཚུང་། ① མདོ་སྤེ་མྱ་ངན་འདས་ཚུང་བ། ② རྩོང་བཅན་སྤྲུལ་སྤོའི་ཞལ་གདམས་གཤམ་པ་
མདོན་སྤྱད་དང་བཀའ་ཆེམས་ཀ་བཀོལ་མའི་མིང་གྲགས་དང་མཚུངས་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
རྟེན་པ་ཞིག

མྱ་ངན་སྦྱོན་ཡིག་ཆེ་ལས་འདས་སོ་ཞེས་པའི་བརྗོད་གཏོང་བའི་ཡི་གེ་འཕམ་བཞུག་ལན།

མྱ་ངན་མེད། ① [ཨ་ལོ་གཤམ་སྤྱད་བསྐྱེད་མེད་པ། ② སངས་རྒྱུས་ཤིག་ ③ རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་སོ་ཞིག
④ བྱིས་བྱ།

མྱ་ངན་མེད་པའི་ཤིང་། ① རྒྱ་གར་དུ་སྤྲུལ་པའི་ཤིང་གྲེ་བྲག་པ་ཞིག་སྤེ་བྱུང་མེད་ཀྱི་རྒྱང་པས་རེག་
ན་ཤིང་དེའི་མེ་རྟོག་ཁ་བྲེ་ཟེར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱང་མཛེས་དང་། དགའ་བ་སྦྱིན་གྲེད།
རྒྱལ་གར་ཅེ་བཅས་སོ། ② རྒྱག་པ་ཤིང་།

མྱ་ངན་ཞུ་བ། ① སེམས་ནས་སྤྱད་བསྐྱེད་གྲེད་པ། ② མྱ་ངན་རྫོང་བའས་སྤྱད་བསྐྱེད་པ་ཤིང་པ།

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ། ① སྤྱད་བསྐྱེད་ལས་ཐར་པ། ② ཤི་བ།

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེ་བ། དེ་ལྟར་གཉིན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་འཛིན་
ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པ་ན་འགོག་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་འཛོལ་བར་འབྱུང་
ཏེ། དེ་ནི་གཏན་དུ་བདེ་བའི་ཐར་པ་ཡིན་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་གཡོ་བར་མི་རྒྱས་པའི་ནི་བ་ཡིན་
ཏེ། འཁོར་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་གཏན་དུ་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་གོ་
འཕང་དམ་པ་ཡིན་པའི་བྱུང་རྟོ།

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི། སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་ལན་གསུང་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ལྟ་ལོག་
གི་བྱི་བ་རྣམས་སྤེ་ཆེན་བཞེར་བྱེད་པའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བདག་དང་འཛིན་ཆེན་ཤི་ནས་
འབྱུང་མི་འབྱུང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་གཉིས་ཀ་མིན་པར་ལྟ་བ་བཅས་བཞིའོ།

མྱ་ངན་སེམས་གསོ། སྤྱད་བསྐྱེད་སེལ་བའི་སེམས་གསོ། སྦྱོན་གཤེགས་དཔའ་བོ་དང་ནང་མི་
ལ་མྱ་ངན་སེམས་གསོ་གྲེད་པ།

མྱ་ངན་བསང་བ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཞི་བར་བྱེད་པ།
མྱ་ངམ་གྱི་འགྲོག་ཆེན། ལྷ་མེད་དཔེན་ས་འཛིག་ས་སྤྱང་བ།
མྱ་ངམ་ཐང་། ལྷ་མེད་པའི་ཐང་སྟོང་ལྟ་བུ་ཡིད་སྦྱོར་བའི་བྱེ་ཐང་ལྟ་བུ།
མྱ་ངམ་བཤུལ་རིང་། ལྷ་མེད་པའི་ས་ཆ་ཐག་རིང་ངམ། ལྷ་མེད་པའི་ཐང་།
མྱག་པ། [ཐ་མི་དད་པ།] མྱག་ས་པ། མྱག་པ། རུལ་བ་དང་བམ་པ། ག་མྱག་ས་ནས་ཐི་ངན་བློ་བ། རོ་
མྱག་ས་འདམ་པར་གྱུར། ཁོང་མྱག་ས་ཕྱི་མཛེས།
མྱག་ཐག། ཉག་ཐག་དང་འབྲ།
མྱག་ཐོག་ ① མི་གཙང་བ་དང་ལྷན་ལྷན། འདམ་པ་མྱག་ཐོག་ ② མི་གསལ་བ། རིག་པ་མྱག་ཐོག་
ཁམས་མྱག་ཐོག་
མྱག་ས། ① མི་སྤྱག་ས་ཀྱི་ཕོ་བའི་འབྲུ་སྟོབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་པ་རྣམས་བཞུས་ནས་ཐྱེ་གྲུ་དང་
འབྲུ་བར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ་ཕོ་བར་བད་ཀན་མྱག་ས་བྱེད་ཀྱིས་ཐས་རྣམས་མྱག་ས་བར་བྱེད་ལྟ་
བུ། ② རུལ་ནས་འདམ་འབག་དང་འབྲུ་བར་གྱུར་པ་སྟེ། རུལ་ཞིང་མྱག་ས། ལ་སྤྱག་རུལ་ཞིང་
མྱག་ས་ལྟ་བུ།
མྱག་ས་ཐི། རུལ་ཐི།
མྱག་ས་པ། མྱག་པའི་འདམ་པ།
མྱག་ས་རུལ། རུལ་བའི་མིང་།
མྱང་། ① དུལ་མིང་ཞིག་མྱང་ལྷའི་ལྷ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན་ཞིང་དེར་སང་པོད་རང་སྦྱོང་ལྟོངས་ཀྱི་
ཁང་དམར་ཆོང་དང་། རྒྱལ་ཅེ་ཆོང་། པ་སྤྲམ་ཆོང་གི་བྲུབ་ཁོངས་མང་ཆེ་བ། གཞིས་ཀ་ཅེ་ཆོང་
གི་བྱེད་ཅམ་བཅས་འདིའི་ཁོངས་སྤྱུ་གཏོགས། དུལ་འདིའི་འབྲོང་ཅེ་ཡན་ལ་མྱང་སྟོང་དང་མན་
ལ་མྱང་སྟོང་ཅེས་དབྱེ་སྟོལ་ཡོད། ② སྤར་པོད་ཀྱི་རིགས་རུས་ཕེག་
མྱང་ལྷ། འབབ་ལྷ་ཞིག་ལྷ་འགོ་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་བྲུང་ངོས་པག་རི་ཆོ་མོ་ཞེས་པའི་གངས་རི་
ནས་བྱང་ཞིང་པོད་རང་སྦྱོང་ལྟོངས་ཀྱི་ཁང་དམར་དང་། རྒྱལ་ཅེ། པ་སྤྲམ། གཞིས་ཀ་ཅེ་བཅས་
ཆོང་ཁག་བཞི་བརྒྱད་ནས་ཡར་ལྷུང་གཙང་པོའི་ནང་དུ་འབབ།

མྱང་ཆོས་འབྱུང་། མྱང་ཡུལ་སྟོང་སྟངས་བར་གསུམ་གྱི་རོ་མཚར་གཏམ་གྱི་ལེགས་བཤད་མཁས་
པའི་འཕྲུག་རོགས། ཞེས་པ་ཐོན་པ་མེད་པ་ལྟར་སྤྱད་པ་མཛད། བཛོད་དོན་གཙོ་བོར་མྱང་
ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ། དེད་དུས་རྒྱལ་ཅེ་དང་། པ་ནམ་སོགས་གྱི་ས་ཆ་འདི་དག་གི་དཔོན་རིགས་
དང་། དགོན་པ་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན།

མྱང་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོ། བོད་རྒྱལ་ཁྲི་སྤོང་ལྷེ་འཕྲུ་བཙན་གྱིས་པའི་དུས་ཀྱི་སྐུ་རྩེ་ཡིན་ཞིང་། བྱིས་
རབ་ཏུ་བྱུང་། ལོ་བདུན་དུ་ཉིང་རེ་འཛིན་གཅིག་ལ་མཉམ་པར་བཞག མངོན་ཤེས་མངའ་བས་
མྱང་བན་ཤའི་སྤྱན་ཅན་ཞེས་གྲགས། པཌ་ཆེན་པུ་མ་ལ་མི་དུས་སྤྱིང་ཐེག་གི་མན་དག་རྫོགས་
པར་གནང་། སད་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་དང་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གཉིས་ཀའི་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོས་སློན་
མཛད། དབུ་བུ་ཞའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། ཡུལ་གྱུ་དེའང་མྱང་བན་ལ་དབང་བཞེས་པ་བཞུགས་
གཅིགས་བཞོན། བྱིས་སུ་སྤང་དར་མས་བཞོངས་སོ།

མྱང་སྟོང་། གཙང་མྱང་ཚུ་སྟོང་རྒྱད་རྒྱལ་ཅེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ས་ཆ།

མྱང་འདས། སྤྱག་བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཆོས། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྐྱབས་ཉོན་མོངས་བྲལ་བའི་བྲལ་ཆ་
རྟག་ཅིང་དགེ་བའི་རྒྱས། མདོ་སྤེ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉོན་མོངས་བྲལ་བའི་ཆ་ལ་བརྟགས་པའི་
བཏགས་ཡོད་ཉིད་ཏུ་འདོད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་མྱང་འདས་དང་། ཐེག་དམན་མྱང་འདས་
གཉིས་སམ། ཡང་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མྱང་འདས་གསུམ་སོ།

མྱང་འདས་མཆོད་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། སྟོན་པ་བྱུང་བའི་དབང་བོ་མྱང་ན་
ལས་འདས་པའི་ཆེ་རྩ་མཆོག་གྲོང་དུ་བཞེངས་པའི་མཆོད་རྟེན་བང་རིམ་མེད་པ་གདན་ཁྲིའི་
སྟེང་དུ་བུམ་གདན་ཡན་ཆད་བཞུགས་པའོ།

མྱང་འདས་གཉིས། ཉོན་སྤྱི་བ་དང་ཤེས་སྤྱི་བ་སྤངས་པའི་སྤངས་པའོ།

མྱང་འདས་གཞན་ནས་སྐྱབ་ཏུ་མེད། མྱང་ན་ལས་འདས་པ་སྟེ་ཐར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་
གོ་འཕང་ནི་རང་གི་སེམས་ལས་ལོགས་སུ་སྐྱབ་མི་དགོས་པ།

མྱང་བ། རྟོང་བའི་མ་འོངས་པ།

མྱང་མང་པོ་རྩེ་ཞང་སྟངས། རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཙན་སྐམ་པའི་སྟོན་པོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་

དང་སྒོན་པོ་འདི་གཉིས་ཀྱི་བར་སྒོན་པོ་ཁྱུང་པོ་སྤྱངས་སང་བྱ་ཅེས་པ་མ་བཅུག་སྟེ་བྱ་ཅེས་རང་
དང་སྒོ་ཉེ་བའི་མི་མང་པོ་ཞང་སྤང་གི་བྱན་གཡོག་ལ་མངགས་ཏེ་ཞང་སྤང་བསད་པ་དང་མཁར་
གྲོང་ཡང་བརྒྱགས་པ་བཅས་ཏུན་ཏྲོང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆར་གསལ་ཞིང་།
ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་ལྷོན་ནང་སྒོན་པོ་འདི་རྒྱལ་པོ་མང་སྲོང་མང་བཅན་གྱི་སྒོན་པོ་ཡིན་
པར་གསུངས་པ་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་གཞན་ཞིག་གཟིགས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཟེས་སྟེ།
མུང་མུང་། ① ལྷ་རྟོག་བྱེད་ཚུལ་ཞིག་དགུ་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་སྟེ་མུང་མུང་བྱས་ནས་ལྷ་བ།
② ཟས་ཀྱི་ཕྱོ་བའི་ཆོད་ལྷ། ལྷ་ཆས་ཀྱི་རོ་བཅུད་ཡག་ཉེས་མུང་མུང་བྱས་ནས་བརྟག་པ།
མུང་མུང་སྤྲུག་སྤྲུག་མགོ་སྤྲུག་ཙམ་སྤྲུག་ཙམ་འདོན་ཚུལ། ཕྱོགས་པོ་ཡོང་མིན་སྟེ་ཕྱ་ཁུང་ནས་མགོ་མུང་
མུང་སྤྲུག་སྤྲུག་བྱས་ཏེ་ལྷ་བ། ཐག་རིང་ས་ནས་གནས་ཚུལ་ལ་མུང་མུང་སྤྲུག་སྤྲུག་གིས་ལྷ་བ།
མུང་སྤྲ། གཙང་གི་མུང་ཡུལ་སྟོད་སྤང་བར་གསུམ་དབྱེ་བའི་གཙང་རྒྱལ་ཅེ་མན་ཆད་ཀྱི་མུང་ཚུ་
འབབ་རྒྱད།
མུང་ཅི་སྤྲུག། སྟོ་སྟོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་བསྐྱ། ལུ་རྟེས་བམིལ། ལུས་བས་པོ་ཡོང་རྒྱ་མའི་
ནང་གི་ཚུ་ཆ་འབྱུང་། རྒྱ་ཆད་འཛོམས། རིམས་ཆད་དང་འབྲུགས་ཆད་པེལ།
མུང་མཆོ་དགོན། མིང་གཞན་མུང་མཆོ་བཟླ་ཤིས་ཆོས་སྤིང་ཟེར། མུང་ཏིང་འཛིན་བཟང་པོས་
བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། བོད་རང་སྲོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་
ས་ཁུལ་རྒྱལ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མུང་ཞིག། ལྷ་རྟོག་ཞིབ་འཇུག་ཞིང་ལས་ལ་མུང་ཞིབ་བྱེད་པ། འཕྲོག་ཁུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་མུང་
ཞིབ་བྱེད་པ།
མུང་ཡུལ། གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་བྱ་ཞིག་
མུང་རོ་ཕྱོད་དཀར། འདི་གཙང་ཁུལ་ལྷ་ཅེ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ་བརྟག་
མུངས་པ། མུང་བའི་འདས་པ།
མུང་པ། [རྟིང] མད་པ་སྟེ་བདེན་པ།
མྱ། [རྟིང] མི།

མྱ་ཁ། མྱ་ཁོ་ཞེས་པ་སྐྱ་ཉམས་ནས་མྱ་ཁུ་ཞེས་འབོད། མྱ་ཁོ་ཞེས་པ་ནི་ཁོ་རང་དང་དོན་གཅིག
དཔེར་ན། ངས་ཁོ་ལ་སློབ་གསོ་མང་པོ་གཏོང་ཡང་མྱ་ཁོས་ཉོན་ཞིང་མི་འདུག་ལྟ་བུའོ།

མྱ་སྟོད་པ། མྱ་སྟོས་པ། རང་སྐྱ་འཕེར་པ།

མྱ་འབྱ། མི་གན་ཁོག

མྱ་མོ། བྱད་མེད།

མྱ་འཛེར། མི་མཐུན་པ།

མྱ་རུ་འཛིངས། ལོ་ན་ཆུང་དུས་སྤྱེས་པ་མང་དུ་བསྟེན་པའི་སྤྱད་འཛོང་མ།

མྱ་ལུད། མི་ཡི་ནང་གི་ཐ་མ་ཁ་ལུད་དང་སྤྱ་ལུད་ལྟར་བུའོ།

མྱ་གསལ་པ། མི་གསལ་པ།

མྱ་བྱད་བྱད། [ཡུལ། ཡུལ་གཞན་ནས་འོངས་པའི་མི་གསར་མྱི་མདུན་དུ་རང་གི་ཡོན་ཏན་ངོས་
མཁན་བྱ་བ།

མྱ་ག [ཆིང་] མིག་མྱིག་དོག་ཁ་རིལ་རིལ་ཅན་གྱི་བུ་མོ་མཛེས་མ་ཅིག་འགྱི་ལྟ་བུ།

མྱ་ག་སྐྱམ་ཆག་དུན་པ། མིག་སྐྱམ་ལ་རྩལ་ཅིང་ཆ་པ།

མྱ་ག་དོག་ཁམས་མྱི་ཡུལ་སྐད་པལ་ཆེར་མིག་ལ་མྱིག་དོག་བྱེད།

མྱ་ག་འཕེན་པ། མིག་དཔེ།

མྱ་ག་ཇེ་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ ལོར་རྒྱལ་མཆན་སེང་གེས་བཏབ། བྱལ་
མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བྲག་འགོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མྱ་ག་དོག་བྱིད། ཁ་བའི་ནང་དུ་ཉི་འོད་འུགས་ཆེན་པོར་ཤར་བའི་སྐབས་སུ་མིག་ལ་གངས་འོད་
པོགས་རྒྱུན་གྱིས་མིག་འབྲས་ན་ཟུག་བཏང་ཞིང་མིག་ནས་མཆི་མ་འབབ་སྟེ་བལྟ་མི་པོད་པའི་

ནས་པ་ཅན་གྱི་མིང་ཡིན།

མྱ་ག་མ་མཁན། [ཆིང་] རིགས་ངན།

མྱ་ག་ཅ། མིག་གི་ཅ།

མྱ་ང། [ཆིང་] མིང།

མིང་མ་དྲགས། མིང་སྟོན་མ་ལས་ལོགས་སུ་གདགས་པ།

མིད་པ། [ཆིང] མིད་པ།

མིན་པ། [ཆིང] མིན་པ།

མིའུ། [ཆིང] མིའུ་དང་མཆུངས་ཏེ་གཞུགས་ཐུང་གི་མིང་།

མུ་གུ། གསར་སྐྱེས་ལུང་བུ། མུ་གུ་གསར་པ། འབྲུའི་མུ་གུ། རིགས་ཀྱི་མུ་གུ། ཞིང་ཁར་སོན་བཏབ་
ནས་མུ་གུ་སྐྱེས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁྱེའུ་ཁ་དང་། ཉེད་དུ་འཐེན། ཞ་ལུ་བཅས་སོ།།

མུ་གུ་འབྲུས་པའི་སྐབས། མུ་གུ་འཕམ་ལུང་པ་གསར་དུ་ཁ་འབྲུས་པའི་དུས། ཡང་ན་ལས་ཀྱི་འགོ་མ་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

མུ་གུའི་དུས། [མངོན] དཔྱིད་དུས།

མུག ① མུ་གུའི་བསྐྱེས་ཆིག ② དངོས་རྒྱས་དང་མི་སོགས་རྟེན་ཐབས་བྱེད་པ་བཅའ་བ་དང་
འཆོལ་བ།

མུག་པ། [མ་དད་པ] མུགས་པ། མུག་པ། མུགས། ① འཆོལ་བ། ཐབས་ཤེས་མུག་པ། འགྲོ་ལམ་
མུག་པ། ② མགོ་དོན་ཅམ་བྱེད་པ། མགོ་ཡར་མུག་པ། ③ འགྲུལ་བ་དང་། གཡོ་བ། མེ་ཏོག་
ཐུང་གིས་མུགས་ནས་འགྲུལ་བ།

མུག་མུག་མགོ་ཐོན་ཅམ་ཐོན་ཅམ་དང་། བྲག་བྲག་གམ་འགྲུལ་པའི་ཚུལ། ས་སྐབས་ནང་ནས་འབྱེ་
བའི་མགོ་མུག་མུག་བྱེད་པ། ཆར་སྒྲིན་གསེབ་ནས་སྒྲོག་ཞགས་མུག་མུག་འབྲུག་པ།

མུག་ཅམ། མགོ་འབྱར་ཅམ་མམ། མགོ་དོན་ཅམ། མགོ་མུག་ཅམ་བྱེད་འབྲུལ་དུ་རྒྱང་རྟེན་གཏོང་བ།

མུགས། མུག་པའི་སྐྱེས་ཆིག

མུགས་པ། མུག་པའི་འདས་པ།

མུར། [བྱུན་ཆིག] མཁྱེགས་ཤོ་སྟེ། མུར་བར་འགོ། རིག་པ་མུར་མོ། མྱོག་ལྟར་མུར་བ་ལྟ་བུ།

མུར་རྒྱང་། གཟའ་རྣམས་ཉི་བར་ལས་བཅུམས་ཏེ་རིམ་དང་རིམ་མིན་རྒྱང་སྤྱིས་ནོར་དང་བུ་ལོན་
རྒྱད་པའི་རྒྱང་ལོངས། མུར་དག་བྱེད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་གསུམ།

མུར་སྐྱོབ། རོག་ཉེན་འཕྲད་པའི་ནད་པ་འཕྲུལ་མུར་སྐྱོབ་སྐྱོབ་བྱས་པར་ཟེར་ཏེ། ད་ཆ་ཆོན་རིག་ལག་

ཅུལ་ལམ་ཡང་ན་རིག་གནས་ཤུལ་གཞག་སོགས་ལ་འབྲལ་སྐྱར་སྒྲིག་འདོན་དང་། འེགས་སྒྲིག་
རྒྱུ་འདྲིན་བཅས་བྱས་པར་ཟེར། ཡང་ན་འབྲལ་སྐྱོབ་ཅེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
སྐྱར་འབྲལ་བསྐྱེད་པ། མཆན་མོ་དབྱུག་པའི་ཅེར་མོ་བསྐྱོན་ནས་བསྐྱོར་བ་མཁྱོགས་པོར་བསྐྱོར་
བའི་ཆེ་སྐྱར་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མེ་དེ་འཁོར་ལོའི་དབྱིབས་ལྟར་སྒྲུང་བས་དེ་འདྲིན་གྱི་ཤེས་པས་
འབྲལ་རྒྱ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་འཁོར་ལོ་ལྟར་འདྲིན་པའི་འབྲལ་ཞེན་སྐྱེས་པའི་དོན།
སྐྱར་མཁྱོགས། ཏ་ཅང་སྐྱར་ཞིང་མཁྱོགས་པ། པར་ཚུར་སྐྱར་མཁྱོགས་སུ་བྱིན་པ།
སྐྱར་མཁྱོགས་པོ་ཉ། དཔེ་རྒྱུན་གྱི་སྐྱོན་ས་བཏགས་པའི་དྲར་བྱིད་ཀྱི་གའ་མིང་སྟེ། སྟེ་དགེ་དྲུང་འཆོ་
བ་གུ་དུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྐྱོན་གྱི་བད་བསྐྱས་དང་གའ་མིང་འགའ་ཞིག་བཟོལ་བ་སྟོ་
གསལ་མཐུན་པའི་རྒྱན་ལས། སྐྱར་མཁྱོགས་པོ་ཉ་ནི་དྲར་བྱིད་ཀྱི་གའ་མིང་སྟེ། དེས་ཆེག་ནི་
དྲར་བྱིད་ཀྱིས་ནད་སྐྱར་དུ་བཤལ་ནས་པས་ན་དཔེ་སྐྱར་མཁྱོགས་པོ་ཉའི་གཟུགས་སུ་བཞོང་
བའོ། ཞེས་སོ།

སྐྱར་འགྲོ། འདི་རྒྱང་དང་རྒྱང་ལྟ། བྱ་ཤོད། སྐྱལ། རྟ། མཁྱོགས་པར་འགྲོ་བ་བཅས་ལ་འཇུག
སྐྱར་འགྲོས། ① མཁྱོགས་པའི་འགྲོ་སྐྱངས། ② གཟའ་ལྗོངས་འགྲོ་ལུགས། ③ [མདོན] རྟ།
སྐྱར་འགྲོས་ཤར། གཟའ་རྣམས་རིམ་པའི་སྤྱ་རྒྱུ་ཐོག་མའི་ས་ནས་ཤར་དུ་རྒྱ་བ་ལ་སྐྱར་འགྲོས་
ཞེས་བྱའོ།

སྐྱར་ལྟ། རྫོག་མྱེད་འབྲལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་ལྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་quick view ཟེར།
སྐྱར་མཐེག་ལྟེ། རྫོག་མྱེད་འབྲལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་ལྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་shortcut key ཟེར།

སྐྱར་དག། གཟའ་རང་རང་གི་དལ་དག་ལ་རང་རང་གི་སྐྱར་རྒྱུ་གིས་སྟོན་ཏེ་བྱས་པ་སྟེ། དལ་བའི་
སྟེང་ནས་མགོ་བརྒྱུ་མཉམ་ཏེ་རང་འགྲོས་ཀྱིས་རྒྱུ་པའི་ལོངས་སྟོད་འཕེལ་འབྱིབ་རྣམས་ཀྱི་ནོར་
དང་བྱ་ལོན་སྐྱེད་ཐེན་པ་དང་མཉམ་དུ་རང་རང་སྐྱེས་སྐྱར་དང་ཉི་མའི་སྟེང་དུ་འཛོམས་ཏེ་ལོངས་
སྟོད་དག་པར་འགྱུར་བའོ།

ལྷུང་གནས་གོང་འཕྱིལ། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་high-launch ཟེད།

ལྷུང་པོ། ལྷུང་བ་དང་འབ།

ལྷུང་བ། མ་གྲོགས་པ། ལྷུང་བར་འབད་ཚོལ་མ་བྱས་ན་ལྷུང་བར་རྒྱལ་ཁ་འཛོལ་ཐབས་མེད། ཐོག་
དགའ་ལ་རྒྱུང་ལྷུང་བ། ལུས་པ་ལྷུང་བ་ཉིད་དུ་ཐོན་པ།

ལྷུང་བའི་ཤེས་རབ། མ་གྲོགས་ལྷུང་བའི་སྒོ་ཐོས།

ལྷུང་བྱེད། [མངོན] ① རྒྱད། ② རྒྱུང་སྒྲ། ③ བྱ་ཁོད། ④ སྒྲུལ།

ལྷུང་མ། [མངོན] གར་མཁན་མ།

ལྷུང་ལྷུང་བ། ཏ་ཅང་མ་གྲོགས་པོ། འབྲུལ་མཁོའི་སྒྲན་རིགས་གནས་བྱའི་ཐོག་ནས་ལྷུང་ལྷུང་བར་
འབྱོར་བྱུང་བ།

ལྷུང་ཅམ། མ་གྲོགས་ཅམ། ལས་དོན་པར་འགྲུངས་མེད་པར་ལྷུང་ཅམ་བྱེད་ཐུབ་ན་ལེགས།

ལྷུང་ལམ། མ་གྲོགས་ལམ། བསྐྱོར་ནས་མི་འགོ་བར་ལྷུང་ལམ་དུ་ཕྱིན་པ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་short-
cut ཟེད།

ལྷུལ་འཕྲིན། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་navinfo ཟེད།

ལྷུལ་བ། ① [ཐ་དད་པ] འཛོལ་བ་དང་། ཅད་གཅོད་བྱེད་པ། གནས་རྩལ་གསལ་པོར་ལྷུལ་ཞིབ་
བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་པ། དངོས་སུ་ལག་བསྟར་གྱི་སྒོ་ནས་ཉམས་སྲོད་ལྷུལ་བ། ② [ཐ་མི་དད་
པ] རྒྱ་བའམ་འབྲམས་པ། དོན་མེད་ལྷུལ་དུ་མ་འགྲོ། རྒྱལ་ཁམས་སུ་ལྷུལ་བ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་
panning ཟེད།

ལྷུལ་མ། གསང་བའི་གནས་རྩལ་འཛོལ་ཞིབ་བྱེད་མཁན།

ལྷུལ་མི། འབྲམས་འགོ་བའི་མི།

ལྷུལ་ཞིབ། གནས་རྩལ་འཛོལ་ཞིབ། ས་བབས་ཀྱི་གནས་རྩལ་ལྷུལ་ཞིབ་བྱས་པ།

ལྷུལ་ཞིབ་ཅད་གཅོད། ལྷུལ་ཞིབ་བརྟག་དབྱེད་བྱས་ནས་ཤོད་གཞི་བྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱིས་ཅད་

གཙོད་ཐུབ་པ།

ལྷུལ་ཞིབ་བྱེད་ཐབས། གྲོད་གཞི་ལྷུལ་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་གྲོད་པའི་ཐབས་ཤེས།

མེ། [རྟིང] མེ།

མེ་ཁ་མེ། མེ་མེད་པའི་སྐབས་སུ་མེ་གསར་དུ་གཏོང་བའི་དོན། དཔེར་ན། འགྲོག་པ་རྣམས་ཞོགས་
པ་ཡང་འངས་རྩེས་ཐོག་མར་མེ་ཁ་མེ། དེ་ནས་རྒྱ་ལེན་སར་འགྲོ་དགོས་རེད།

མེས་བཟོད་སྐབས་སྐར་བབས་ཆར་པ་དང་མེ་ཁ་མེ་ནས་རྩ་བསྐྱོལ་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཞིག་རེད།

མེ་འགྲེག་། དགོན་པའི་གྲ་བཙུན་རྣམས་ཀྱིས་ཉིན་གོང་པོར་རྩ་ཆ་པོར་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་མེ་རའི་ནང་
དུ་སོལ་མེ་སྐྱགས་ཅིང་དེའི་ཐོག་དུ་རྩ་བཙུགས། རྩ་རྩའི་མེ་ནས་ཕྱིར་པའི་བསྐྱར་ལ་རེ་ཕྱར་

ཀྱིས་གཡོག་པའི་ཁེབ་མ་ཞིག་འགྲེག་ཡས་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ལ་མེ་ཁ་མེ་འགྲེག་ཟེར།

མེ་ཆ། ཀོ་ཁྲག་གི་རྩར་གཅིག་ལ་མེ་ལྷགས་ཡོད་པ་དང་། ཀོ་ཁྲག་ནང་དུ་སྐྱ་བ་དང་མེ་དོ་བཙུག་
ཅིང་། དུས་རྒྱུན་སྐྱེས་པའི་གཞོག་གཡས་ཕྱོགས་བཏགས་ཏེ་མེ་སྐར་བ་ལ་མེད་དུ་མི་རྩེད་པའི་

འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་ཡིན། ཡུལ་གཞན་དུ་མེ་ལྷགས་ཟེར་སོལ་འདུག

མེ་ཏྲགས། མེའི་ཆ་ཤས་རྒྱུད་དུ་འཁྱེད་པའི་ཤིང་ཟ་མ་བྱས་ན་མེ་ཏྲགས་མང་པོ་འཕགས་ལེ་རེད། ལྷ་བྲ།

མེ་འབྲུད། ① ཐོ་མོ་གཞོན་ནུ་གཉིས་སོ་སའི་པ་མའི་ཁྲིམ་ནས་ཕྱིར་ཐོན་ཏེ་རང་གིས་ཁྲིམ་གཞིས་
ཞིག་གསར་དུ་བཙུགས་པ་ལ་མེ་ཁ་མེ་འབྲུད་ཅེས་ཟེར། ③ བཟང་བཏུང་གཡོས་པའི་ཆེད་དུ་མེ་
འབྲུད་པའི་དོན་ཡིན།

མེ་བཙའ། མེ་བཙའ། མེ་བཙའི་བཙོས་ཐབས་ཏེ་ན་རྒྱག་ཡོད་སར་མེ་རྒྱབ་པའི་ཐབས་ཤེས་ལ་
བརྟེན་ནས་ནད་གཞི་གསོ་བཙོས་བྱ་ཐབས་ཤིག་ཡིན།

མེ་བཙའ་ཐོ་མོ། མེ་བཙའ་རྒྱུད་རྒྱུད།

མེ་བཙོ། ཏུན་ཏོང་གི་བརྟེན་ཏེ། གོང་གི་མེ་བཙའ་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག

མེ་བཙོ་བཟང། ཏུན་ཏོང་གི་བརྟེན་ཏེ། མེ་བཙའ་བཏང།

མེ་འི་ཞག་ དུ་བ་དང་འབྲེས་པའི་མེ་རྒྱབས།

མེ་པ། གནའ་དུས་རྩ་མས་བཙོས་པའི་རྩ་སྟོད་སྟོ་བ་ཕྱིར་བ། ཁ་ཁྲེང་ལེབ་མོའི་ཕྱོགས་བཞི་ན་རྒྱར་

བཞི་དང་། རྒྱུ་ཤོས་རྣམས་ལ་རྒྱུ་གསུམ་རེ་ཡོད་ཅིང་། བྱང་དུ་སྐྱེད་ཅུམ་ཐལ་བས་བཀའ་
ཞིང་། དེའི་ཁར་མེ་སྒྲིག་དེའི་སྤྱིང་རྩ་རྩ་བཅུགས་ནས་རྩ་ཆ་སོ་བྱེད་ས་ཞིག་རེད།
སྤྱི་རྩོལ་སྤྱི་རྩ་བཅུགས་པའི་ཤིང་གིས་བཞོས་པའི་ཅོག་ཅེ་བྱ་བཞི་ཆ་གཅིག་ཅན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
སྤྱིང་། [རྩིང] མེད།
སྤྱིན་ལིང་། སྤྱིན་ཅེ་ཟེང་བའི་དར་གོས།
སྤྱིར་བྱ། མེར་བྱ།
སྤྱིས། [རྩིང] མེས་སོ་སྤྱེ་བའི་པ།
སྤྱོ། ཆང་རག་གས་དུག་སོགས་ཀྱིས་ཡིད་སྤྱོ་རྒྱ་སྤྱོ། ཤེས་པ་བརྟན་སོར་མི་གནས་པར་བཟེ་བ།
སྤྱོག་[རྩིང] ཁྱིས་པ།
སྤྱོག་རྒྱུང་། [ཡུལ] མིའི་སྤྱ་གྲུའམ་ཁྱིས་པ།
སྤྱོགས། སྤྱ་གྲུ་ཨ་སྤྱོགས་བཟབ་སྤྱོགས་སོགས།
སྤྱོགས་རྒྱུང་། སྤྱ་གྲུ་རྒྱུང་རྒྱུང་།
སྤྱོང་། སྤྱང་གི་ད་ལྟ་བུ། [གྲོགས་ཆིག] ལས་ཆིག་འདས་པའི་མཐར་སྤྱར་ན་སྤྱོན་ཆད་བྱ་ལས་དེ་
བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་སྤྱོན་པའི་ཆིག་ལ་འཇུག་སྤྱོ། སྤྱོན་ཆད་བྱན་གཡོག་བྱས་སྤྱོང་བ་མ་
གཏོགས་སྤྱོབ་བྱར་སོང་མ་སྤྱོང་ལྟ་བུ།
སྤྱོང་ཁྱིད། རང་གི་ཉམས་སྤྱོང་རྣམས་གཞན་ལ་སྤྱོབ་ཁྱིད་བྱེད་པ། ལས་ཐབས་གསར་པའི་སྤྱོང་ཁྱིད་བྱེད་པ།
སྤྱོང་བྱ་བ། དངོས་སྤྱོ་ཉམས་སྤྱོང་ནས་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ། མཐོང་ཆོས་སྤྱོང་བྱ་བ། དཔྱིད་དུས་སྤྱོ་
འདེབས་དུར་བཅོན་བྱས་ན་སྤྱོན་དུས་ལོ་ལོགས་ཡོད་རྒྱ་མཐོང་ཆོས་སྤྱོང་བྱ་བ་རེད།
སྤྱོང་གོ་ཨ་རྒྱ་ཅན། འདི་རྩིང་མའི་རིལ་བྱ་སྤྱོད་གསུམ་ཆེ་བ་ཞིག་ ཁར་ཐོས་ན་དན་སོང་སྤྱོང་མི་
དགོས་ཟེང་ལ། རིལ་བྱའི་ལྷེབས་སྤྱོ་གསེར་ཡིག་གི་ཨ་བྱིས་ཞིག་
སྤྱོང་ངེས་གསུམ། མཐོང་ཆོས་སྤྱོང་ངེས་དང་། སྤྱིས་ནས་སྤྱོང་ངེས། ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤྱོང་
འགྱུར་ཏེ་གསུམ། ཡང་ན་ལས་དང་རྣམ་སྤྱོན་གཉིས་ཀ་ནག་པ་དང་། དཀར་བ། དཀར་ནག་
འདྲེས་པའི་ལས་གསུམ།

མྱོང་སྟོབས། མྱོང་བ་མཛོན་སུམ་གྱི་ལྷགས་སམ་རྩས་པ།
མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་བྲངས་པ། ཁ་བཤད་ཅམ་མ་ཡིན་པར་དོན་གྱི་གནད་ལ་ཉམས་མྱོང་བྱང་
ནས་འདི་ཡི་དོན་འདིའོ་སྟམ་པའི་གོ་བ་འབྲུལ་མེད་ཆགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེ་ཡང་གོ་དོན་རགས་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན།
མྱོང་ཐོག་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སྟེང་། དེ་དག་ཚང་མ་རང་གི་མྱོང་ཐོག་ལ་ཆ་བཞག་ནས་བཤད་པ་ཡིན།
མྱོང་ཐོག་ཤེས་རྟོགས། མཛོན་སུམ་ཉམས་མྱོང་གི་སྟོན་ཤེས་ཤིང་རྟོགས་པ། རང་གིས་དངོས་
སུ་མཐོང་ཐོས་མྱོང་ཐོག་ཤེས་རྟོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གསལ་བཤད་བྱེད་པ།
མྱོང་འདིས། གོམས་འདིས། མྱོང་རྒྱུ་ཡང་ཡང་བཏང་ན་མྱོང་འདིས་ཕྱུལ་ཕྱིན་འཛོན་ཡོང་།
མྱོང་བ། ① ཆོད་ལྟ་བ། ཟས་ཀྱི་བློ་བ་བྲངས་པ། ② མྱོད་པ། བདེ་སྤྱད་མང་པོ་བྲངས་པ། ③ [ཐ་མི་
དད་པ] ཆོར་བ། བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ། སྤྱད་བསྐྱལ་མྱོང་བ། ④ བྱེད་ལས་ཀྱི་མཐར་འཇུག་
པའི་འདས་པ་སྟོན་བྱེད་ཆེག་ཐོགས་ཤིག་འགྲོ་མྱོང་། མཐོང་མ་མྱོང་། ④ ཉམས་མྱོང་། མྱོང་
བ་ཐན་ཐུན་ཅམ་ལས་མེད། རྩས་ཅི་ཆོར་བའི་རི་དྲགས་མྱོང་ཅན། མྱོང་ཆ་མེད་ན་ལོང་བ་ཐང་
ལ་འབྲུམས་པ་དང་མཚུངས།
མྱོང་བ་སྣ་ཟེན། ལས་ཀའི་གོམས་མྱོང་གི་འགོ་ཟེན་པ་ཅམ། མྱོང་བཙོན་བྱས་པས་གོ་རྟོགས་ཀྱི་
མྱོང་བ་སྣ་ཟེན་ཅམ་སྟེས་པ།
མྱོང་བར་འབྲུར་བའི་ལས་ལྔ། ༡ རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མྱོང་འབྲུར། ༢ མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་མྱོང་འབྲུར། ༣ དམིགས་
པས་མྱོང་འབྲུར། ༤ རྣམ་སྤྲིན་ཀྱི་མྱོང་འབྲུར། ༥ མཛོན་སུམ་དུ་བྱུར་པའི་མྱོང་འབྲུར་པོ།
མྱོང་བར་བྱེད་པའི་རིག་པ་གསུམ། སེམ་པ། གདུང་བ། བར་མའི་རྣམ་པའོ།
མྱོང་བར་མ་ངེས་པའི་ལས། ལས་བསགས་ཀྱང་སོ་སོའི་གཉེན་པོ་སོགས་ཀྱིས་བཅོམ་ནས་རྣམ་
སྤྲིན་འབྱེན་བར་མ་ངེས་པ།
མྱོང་བྱང་། ཉམས་མྱོང་གི་ཟེན་མོ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤོང་གསེབ་ཏུ་ལས་ཀ་ལོ་མང་བྱས་པའི་ཉམས་
མྱོང་རྣམས་ཉིན་བྱུང་འབྲས་དང་ཤོང་གུད་གང་བྱུང་སོགས་ཟེན་བྲིས་སུ་བཀོད་པ།
མྱོང་ཅིས། མཁས་པ་གོང་མས་ཅི་མྱོང་བའི་ཟེན་མོ།

ཁྱོད་ཆོད། ཉམས་སྲུ་ཁྱོད་བའི་ཆོར་བ། ལས་དོན་ལ་དོ་སྣང་མ་བྱས་ན་ཁྱོད་ཆོར་ག་ནས་སྒྲེ།
ཁྱོད་ཆོར་བསམ་འཆར། ཁྱོད་བའི་ཐོག་ནས་བྱུང་བའི་སེམས་ཀྱི་འཆར་སྒྲོ། བརྟག་དབྱད་སྟོན་དུ་
བཏང་ནས་རང་གི་ཁྱོད་ཆོར་བསམ་འཆར་ཤོད་པ།

ཁྱོད་རོལ། དེ་མོའི་ངོས་ནས་བཤད་ན་དེ་མོར་དབྱད་པར་ཟེར། གནའ་རབས་དང་དེང་རབས་ཀྱི་
ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་དེ་མོའི་བཅའ་བྱར་ཁྱོད་རོལ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ནི་དེ་མོ་སྟོབ་སྟོབ་བྱེད་པའི་ནང་གི་
བརྒྱད་རིམ་གྱི་གྲས་ཤིག་ཡིན། དེ་མོ་ཞིག་ལ་བཟླ་སྐབས་ཐོག་མར་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་བཟླ་དགོས་
པ་དང་། དེ་རྗེས་ཆ་ཤས་རེ་རེ་བཞིན་བཟླ་དགོས་པ། མཐུག་ཏུ་ཆ་ཤས་ནས་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་
བཟླས་ཏེ་ཡང་སྟོར་བསྐྱར་སྟོར་གྱིས་བསམ་སྒྲོ་ཞིབ་པ་གཏོང་དགོས། ལྷག་པར་དུ་དེ་མོ་བས་
དེ་མོའི་གྲུབ་ཆ་བཀོད་སྒྲིག་དཔེ་གསར་དང་། རོ་མཆར་ཅན། བཅད་དང་ཆོན་སོགས་སྟོད་
སྟངས་ལ་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པ། དེ་བཞིན་མི་སེམས་འགྲུལ་བའི་ཉམས་འགྱུར་རྣམས་མཐོང་ཐུབ་
པ་དང་ཉམས་སྲུ་ལེན་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས། བཅའ་བྱར་ཁྱོད་རོལ་བྱེད་པའི་བརྒྱད་རིམ་གྱི་ནང་
རང་ཉིད་ལ་པན་ཏུས་ཆེན་པོ་ཐོན་ཐུབ་པ་སྟེ། དེ་མོ་བའི་སྒྲུ་ཅལ་གྱི་བྱང་ཆད་གོང་མཐོར་གཏོང་
བ། མིག་རྒྱང་རིང་དུ་འགྲོ་བ། གསར་ཚོམ་བྱེད་པར་སྒྲོ་སྒྲོ་འབྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་སྙིང་ཉ་ཅང་
ཆེན་པོ་ལྡན་ཡོད།

ཁྱོད་སྤྱད། ཆོད་ལྟ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་ཁྱོད་བའི་སྒྲུལ་ཆིག་
ཁྱོས་སྤྱ། བྱེད་ལས་ལ་བཟླས་ནས་བཏགས་པའི་ཆང་གི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་
འཇིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཁྱོས་སྤྱ་ནི། འབྲུ་
བཅོས་པའི་ནང་པཔས་བྲན་ཏེ་བསྟེན་ནས་ལངས་པའི་སྤྱབ་དེ་ལ་ཆང་ཞེས་ཟེར་བས་དེ་བཏུངས་
ན་རྣམས་པར་ཤེས་པ་མི་གསལ་བ་ཁྱོས་པར་བྱེད་པས་ན་ཁྱོས་སྤྱ་ཞེས་ཟེར་དོ། ཞེས་སོ།

ཁྱོས་འགྱུར། ཆང་རིགས།
ཁྱོས་འཛོམས་པ། བཟེ་འཛོམས། ཤིང་ནགས་མཐུག་པོའི་ནང་དུ་སྤྱ་གྲུ་ཁྱོས་འཛོམས་ནས་འགྲོ་མི་
ཤེས་པ། ཆང་བཏུང་དགས་པས་ཁྱོས་འཛོམས་པ།
ཁྱོས་རྒྱལ་ཅན། [མཛོན།] བླང་པོ་སྤྱ།

ཁྱོས་ལྟན། [མངོན] ས་ཡོས་ཡོ།

ཁྱོས་པ། [ཐ་མི་དད་པ] བཟེ་བ་སྟེ་ཤེས་པ་རྣལ་དུ་མི་གནས་པ། ཆང་གིས་ཁྱོས་ཏེ་གར་བྱིན་གར་
བསྐྱད་ཀྱང་བཤད་རྒྱ་མི་འདུག སེམས་ཁྱོས་པ། དགའ་བས་ཁྱོས་པ། དགའ་བ་དང་བདེ་བས་
ཁྱོས་ཏེ་བརྒྱལ་འགོ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་།

ཁྱོས་པའི་ཅ་ཅོ། ར་བཟེ་བའི་གཏམ་ཅོལ།

ཁྱོས་པའི་མཆན་ལ། [མངོན] སྒྲ་ཅི།

ཁྱོས་བུལ། བུད་མེད་ཀྱི་བུལ།

ཁྱོས་བུམ་ཅན། [མངོན] སྒྲ་པོ་སྤྱི།

ཁྱོས་བྱེད། [མངོན] ① ཨ་རག་གས་ཆང་། ② ཤིང་ལུག་ཡོ། ③ བོད་རྒྱ་གསུམ་པ། ④ སྤྱི།

⑤ འདོད་ལྷ། ⑥ མོ་མཆན། ⑦ སྒོ་ག་གི་འོད་ཅན་མ་དང་། ཐེག་ལེ་མཆོག་ལ། བད་དཀར་ལ།
ལག་བཟང་ལ། དགའ་བའི་ཤིང་རྩ་ལ། རབ་ཏུ་ཁྱོས་བྱེད་ལ། མེ་རྒྱ་ཀ་སྤྱ་འབྲེས་ལ། ལེགས་རྒྱན་
ལ། སུལ་སྤྱེས་ལ། ཨ་མ་སྤྱེ་ལ། རྩ་ཤིང་བརྒྱ་ཅན་ལ། སྤྱོད་ལེགས་པ་སྟེ་སྤྱི་སྤྱོད་འཆོང་མ་བརྩ་
གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་དག་འདོད་པས་ཁྱོས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་འདོད་པ་དང་ཁྱོས་བྱེད་ཀྱིས་གངས་
བརྩ་གསུམ་མཆོན།

ཁྱོས་བྱེད་ཀྱི་མདལ། མདའ་ལྷའི་ནང་ཆན་ཞིག

ཁྱོས་བྱེད་ཁང་། ཆང་ཁང་།

ཁྱོས་བྱེད་འཁྲི་ཤིང་། པོ་མཆན་གྱི་གའ་མིང་ཞིག་ཡིན་པར་གཡུ་ཐོག་རྩིང་མའི་རྣམ་ཐར་ལས་གསུངས།

ཁྱོས་བྱེད་རྒྱ་པ། [མངོན] བོད་རྒྱ་གསུམ་པ།

ཁྱོས་ལ། ལང་ཆོ་ཅན་གྱི་བུད་མེད།

ཁྱོས་ཁྱོས་པོ། དེག་པ་མི་གསལ་པ། ཆ་ནད་དག་པོས་གསུངས་པས་དེག་ཁམས་ཁྱོས་ཁྱོས་པོར་གྱུར་པ།

ཁྱོས་རྒྱ། [མངོན] བོད་རྒྱ་བདུན་པ།

ཁྱོས་གསལ་ལ། [མངོན] བུད་མེད་མཛེས་ལ།

ལྷ་སྤ། [ལེགས] བོད་རྒྱ་དང་པོ།

སྐྱ་བྱ་དགོན། མིང་གཞན་ལ་སྐྱ་བྱ་དགའ་ལྡན་ཕུན་ཚོགས་སྒྲིང་ཟེར། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་དུས་
འགོར་བྱ་བཏང། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ང་ལྟ་མཆོ་བྱང་མདའ་བཞི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སྐྱ་ཡང་དགོན། བཟ་ཤིས་ཆོས་སྒྲིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལུགས་སྒྲེལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༠ལོར་
ཨ་ལག་ལ་བ་ཆོས་རྗེ་ཕུན་གྲུབ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་བྱ་བཏང། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ང་
ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྐྱ་ཡི་བྱར་གྲིས་རྣམ་པ། སུང་ལྟོ་མའི་སྐལ་ཤར་གྱི་རི་མོ་མཁས་པ་སྐྱ་ཡོན་གྱིས་གྲིས་པའི་རི་རྒྱུད་རི་
མོར་ཟེར། ཁོ་པའི་གྲིས་ཆ་ནི་ཉག་རྩ་རས་གཞིའམ་ཤོག་བྱའི་རོས་གྱི་བྱར་གཅིག་རྩ་ཕྱོགས་
ཀྱིས་གྲིས་ནས་དེ་མིན་སྟོང་དུ་བཞག་སྟེ་ནམ་མཁའ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཉམས་འགྱུར་འདོན་གྱི་ཡོད།
མ་གཞི་ཁོ་རང་གི་གོང་དུ་བྱོན་པའི་རི་མོ་མཁས་པས་གྲིས་པའི་རི་མོའི་རོས་ཡོངས་རྫོགས་
ཁོངས་པའི་རི་རྒྱུད་མའི་བཀོད་སྒྲིག་དང་གཅིག་གྱུར་མེད་ནའང་སྐྱ་ཡོན་གྱི་བརྒྱུ་བྱར་ཆ་
ཆང་བའི་ཉམས་འགྱུར་ལྡན་ཡོད།

སྐྱ་ཡུ་མའི་སྐྱ་རྩལ། ཡོ་རོབ་ཀྱི་མི་མེར་སྒྲེལ་བྱེད་རིང་ལུགས་པས་ཨ་མའི་ཀའི་སྒྲིང་ཐོན་ལ་བཅན་
འཇུ་ལ་མ་བྱས་གོང་གི་དབྱེན་ནི་ཨན་བ་ཆོས་གསར་གཏོང་བྱས་པའི་ཨར་སྐྱན་དང་། བཞོས་
དགོལ། རི་མོ་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་རྩལ་ལ་ཟེར།

སྐྱ་ལ་ཟ། བུ་སྟོན་ཆེན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་གི་ཆོས་འབྱུང་ལས། རྒྱ་གར་རུབ་ཕྱོགས་རྒྱ་
མཆོའི་སྒྲིང་ཐོན་ཞིག་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཏཱ་ར་བླ་མའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས་ཀྱང་
རུབ་ཕྱོགས་སྐྱ་ལ་ཐ་ཞེས་གསུངས། སྐྱ་ལ་ཐ་བ་ཤོད་སྐྱད་དུ་བསྐྱར་ན་འཕྲིང་བ་ཅན་ཞེས་པའི་
དོན་ཡིན་པར་སྐྱད་གཉིས་ཤན་སྐྱར་གྱི་གཞུང་འགར་བཤད།

སྐྱ་ཡི། [ལེགས་] རྩ་བ།

མ་རྒྱ། [ལེགས་] ཆེན་པོ།

མ་རྩ་ཀླ་ལ། [ལེགས་] མགོན་པོ་ནག་པོ་ཆེན་པོ།

མ་རྩ་མཆོ་ཉ། [ལེགས་] མཁས་པ་ཆེན་པོ།

མ་རྩ་སྐྱ་ལེ། [ལེགས་] སྐྱ་མ་ཆེན་པོ།

མ་རྩེ་ན། [ལེགས] རྒྱ་ནག་གི་མིང།

མལ་ཏེ། [ལེགས] ① རྒྱ་ཉིད་མེ་ཏོག་ ② རྒྱ་ངན། སེམས་མི་བདེ་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་སྒྲུག་བསྐྱལ།
ཁྱོང་བའི་བ་ཤི་ཡང་རྒྱ་ངན་ཞག་གསུམ་འཁུར་དགོས།

རྒྱ་བ། [རྒྱ་ཉིད་བའམ་གྲང་གཉམས་བ། ལུས་རྒྱ་ཞིང་སྦྱིད་ལུག་བར་གྲུབ།

རྒྱང་། བྱ་རྒྱང་བྱེད་བའམ་རྒྱང་གད་བྱེད་བ་སྟེ། ལུས་སྦྱིད་པོར་གྲུར་བའི་ཆེའམ་གཉིད་ལས་སད་
བའི་སྐབས་གཡལ་ཞིང་ལུས་རྒྱུང་གད་བྱེད་བ།

རྒྱང་བ། ཟུང་བའི་མ་འོངས་བ།

རྒྱང་གད། ཀྲང་ལག་སོགས་ནར་བརྒྱུད་གི་རྒྱུང་གད། གནག་སྒྲུག་ལྷས་དཔེ་ནང་དུ་ཡུན་རིང་ཉལ་
ནས་ལངས་འབྲལ་རྒྱང་གད་བྱེད་བ།

རྒྱངས་བ། ཟུང་བའི་འདས་བ།

རྒྱད་ཐག [ཡུལ་རྟོག་རྣམས་བྱར་ལ་འབབ་བའི་དུས་སྐྱེ་མི་ལྟར་བའི་ཐབས་ལ་རྩ་མའི་ཞབས་ནས་
བྲན་བ་ལ་གོ།

རྒྱ། མི་ཡི་བདེ་ཆིང་སྟེ། ཏུན་ཏོང་གཏོར་ཡིག་ལས། འདེན་བ་རྒྱི་གསུམ་འགྲོགས་ཏེ་འགྲོན་ཞེས་བ་ལྟར་རོ།
རྒྱ་ལམ། [རྒྱང་]མི་ལམ།

རྒྱག་ཀ [རྒྱང་]རྒྱན་ཀ་དང་མཚུངས་ཏེ་གཉེན་ཀ།

རྒྱག་གད། རྒྱག་གད་དང་འབྲ།

རྒྱང་བ། [རྒྱང་]བརྒྱང་བ།

རྒྱན་ཀ [རྒྱང་]གཉེན་སྒྲིག་དང་གཉེན་སྒྲིག་གི་མཆའས་སྦྱོར་བྱེད་བའི་བྱ་སྦྱོད་ཀྱི་མིང་སྟེ། རྒྱན་བྱེད་
བ། རྒྱན་བྱེད་མཁན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

རྒྱན་ཀ་བྱེད་བ། [རྒྱང་] ① བག་མ་གཏོང་ལེན་སོགས་གཉེན་སྒྲིག་གི་ཁྲོས་བྱེད་བ། ② བག་མ་
གཏོང་ལེན་བྱེད་བ།

རྒྱན་ཁ། རྒྱན་ཀ་དང་འབྲ།

རྒྱན་ཁ་སྦྱོར་བ། [རྒྱང་]པོ་མོ་གཉེན་སྒྲིག་བའམ་མཐུན་སྦྱོར་བྱེད་བ།

སྒྲུབ་པ། [ཆིང] རོ་མོ་གཉེན་སྦྱར་བྱེད་མཁན།

སྒྲུབ་བྱེད་པ། [ཆིང] ① བག་མ་གཏོང་ལེན་གྱི་གོས་བྱེད་པ། ② བག་མ་གཏོང་ལེན་བྱེད་པ།

སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ལྷག་མ། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བརྩ་གསུམ་ལས། སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་ལས་གྱུར་
པའི་ལྷག་མའི་ནང་གསེས། འཕྲིན་ལན་གསུམ་བསྐྱལ་བའི་སྒོ་ནས་སྤར་མི་མ་ཐུན་པའི་སྒྲེས་པ་
དང་བྱད་མེད་འཁྲིག་པ་བསྟེན་པ་ལ་མ་ཐུན་པར་སྦྱར་བའོ།

སྦྱར་པོ། [ཆིང] སྦྱར་པོ།

སྒྲུབ་པ། [ཆིང] སྒྲུབ་མ་དང་འབྲ།

སྦྱ་གྲ། ① ཡི་གེ་འབྲི་བྱེད། ② སྦྱག་སྒྲུབ།

སྦྱ་གྲ་ཅན། [མངོན] ཡི་གེ་འབྲི་མཁན།

སྦྱག་སྦྱ་གྲའི་བསྐྱེས་ཡིག

སྦྱག་ཁ། ① འབྲི་མཁན་གྱི་འབྲི་སྦྱག་གི་ཁ། ② གཏར་ཅའི་སྟེང་གཅག་བྱ་གསེག་ཁ་སྒྲན་བྱ་བྱས་
ནས་བརྩུང་སྟེ་གཏར་དགོས་པའི་གཅག་བྱ་བརྟེན་ཐབས་ཤིག

སྦྱག་ཁའི་གསེག་ བོད་ཡིག་གཟབ་གཤམ་འབྲི་བྱེད་གྱི་སྦྱ་གྲའི་ཁ་དབྱིབས།

སྦྱག་ཁྲིག་པ། སྦྱག་མས་བཅོས་པའི་འཁྲིག་ས་བྱམས།

སྦྱག་ཁྲིག་སྦྱ་གྲ་རྒྱགས་ནས་ཁྲིག་ཁྲིག་ཟེར་བའི་སྦྱ་སྒྲོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་བཏགས་པའི་སྦྱག་སྒྲོད།

སྦྱག་མཁན། སྦྱག་མའི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན།

སྦྱག་གྲ། ཡི་གེ་འབྲི་བྱེད་གྱི་ཡོ་བྱད་གྱི་མིང་། མིང་བསྐྱེས་ན་སྦྱག་ཅེས་འབྲི་ཆོག་སྟེ། ལྷགས་སྦྱག་
ཤིང་སྦྱག་སྦྱ་སྦྱག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

སྦྱག་སྒྲུབ། སྦྱག་མས་བཅོས་པའི་སྒྲུབ།

སྦྱག་གྲི། སྦྱག་ཁ་བཅོ་བྱེད་གྱི་གྲི།

སྦྱག་མིང་། ① སྦྱག་མ་སྦྱེས་པའི་མིང་ག། ② སྦྱག་མའི་མིང་བྲ།

སྦྱག་སྒོར་ཆི་བ། སྦྱག་མ་གཞོན་ནུའི་ཕྱི་ཅི་ཁར་བྱས་པའི་ཞུན་ཁ་སྟེ། རོ་མངར། ཞུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་
པས་བྱང་ཁོག་གི་མ་ཆད་དང་། མོ་ནད་ཁྲག་ཆབས། ཆ་བརྟེན་པ་སོགས་ལ་པན་པའི་སྒྲན་ཞིག

སྐྱུག་ཅུ་གང་། ཅུ་གང་རེགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་ལུམ་རང་འདྲུགས་པའི་སྐྱུག་མའི་རེགས་ཤིག་གི་
ཀླང་ལས་བྱང་བའི་སྐྱུག་

སྐྱུག་ལྷག་སྐྱུག་པོད་ཀྱི་སྒོ་བ་སྐྱུག་ཆོའི་ལག་བཤམ་འགམ་བར་གཏུ་བྱེད་སྐྱུག་ལེ་བ་ཅིག་
སྐྱུག་བཅད། བོད་ཡིག་ཡིག་གཟུགས་འཕྲི་སྐབས་སུ་རེས་བར་དུ་སྐྱུག་མ་ལ་ཁ་བཏོན་ནས་འཕྲི་དགོས།
སྐྱུག་ལྗང་། ཁ་དོག་མེར་ལ་ལྗང་ཤས་ཆེ་བ།

སྐྱུག་ཐོགས། [མཛོན] ཡི་གེ་འཕྲི་མཁམ།

སྐྱུག་གདུགས། སྐྱུག་མས་བཟོས་པའི་ཉི་གདུགས།

སྐྱུག་སྒྲེད། སྐྱུག་མས་བཟོས་པའི་སྒྲེད་མ།

སྐྱུག་ཕྱོད་། སྐྱུག་མའི་ཕྱོད་པོ།

སྐྱུག་ཕྱར། སྐྱུག་བཤགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཕྱར་བ།

སྐྱུག་ཐོན། སྐྱུག་མ་རྒྱུད་ཀྱི་

སྐྱུག་བྲ། ① ཡི་གེ་འཕྲི་བྲེད། ② སྐྱུག་མ་རྒྱུད་བ།

སྐྱུག་བྲ། སྐྱུག་ཆོས་དང་ཤིང་ནགས་སོགས་ལ་སྒྲོད་པའི་བྲ་ཞིག་གི་མིང་།

སྐྱུག་སྐབས། སྐྱུག་མའི་ཁོག་ནང་གི་སྒྲོང་ཆ།

སྐྱུག་མ། ཤིང་ཞིག་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྒྲིང་བུ་ཤིང་དང་། རྩ་ཤིང་། བགས་པའི་སྒྲིང་པོ། འབྲས་
བུས་འཛིག་སྐབས་ལྟུ། སྐྱུག་ཆོད། རྩ་ཡི་རྒྱལ་མཆོན། རྩ་ཡི་རྟོག་ཆོགས་བརྒྱ་བ། འོད་མའི་
སྐྱུ་ལྷ། རྒྱུད་ཤིས་སྐྱུ་སྒྲོག་རྒྱུད་འབྱུང་ཅན། ལས་ཤིང་། འབྲུག་པ་མཐུགས། སྐྱུ་ཅན་བཅས་སོ།

སྐྱུག་མ་མཁམ། ① སྐྱུག་མའི་ཅ་ལག་བཟོ་མཁམ། ② མདའ་བཟོ་མཁམ།

སྐྱུག་མ་མདའ་རྒྱ། མདའ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱུག་མ།

སྐྱུག་མའི་བར་བྲ། སྐྱུག་བཤགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སྒྲོད་

སྐྱུག་མའི་མ་བྲ། སྐྱུག་སྒྲོད་ལས་བཟོས་པའི་ཁང་པའི་ཚོག་གི་རྩ་བྱིར་འགྲོ་པའི་ཨོར་བཤམ་མ་ཁ།

སྐྱུག་ཅ། སྐྱུག་མའི་སྐྱུ་ལྷ།

སྐྱུག་ཅི་ཅུ་གང་། སྐྱུག་ཅུ་གང་གི་མིང་གཞན་ཞིག་

སྒྲིག་ཆོལ། སྒྲིག་མ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནགས་ཆོལ།

སྒྲིག་པའི་ན། ཡི་གེ་འབྲི་མཁན།

སྒྲིག་བྲ། སྒྲིག་མས་བཟོས་པའི་བྲ་མོ།

སྒྲིག་གཞི་ན། ཡལ་ག་མ་རྒྱས་པའི་སྒྲིག་གསར།

སྒྲིག་གཟེབ། སྒྲིག་མས་བཟོས་པའི་སྟོད་བྲ་བཞི་ལྟ་བུ།

སྒྲིག་གཟེར། སྒྲིག་མས་བཟོས་པའི་གཟེར་བྲ།

སྒྲིག་ར། སྒྲིག་མ་ལས་བཟོས་པའི་ར་བ།

སྒྲིག་རིལ། ① རས་གཞིའི་མཐའ་བརྒྱུད་ཤེད་ཀྱི་སྒྲིག་རིལ་ལྟོ་ ② སྒྲིག་རིལ་ཁོག་སྟོང་ལྟོ་ ③

སྒྲིག་རྒྱ་རིལ་ལྟོ།

སྒྲིག་རིས། ① སྒྲིག་དབྱིབས་གཞུགས་ཀྱི་རིལོ། ② སྒྲིག་རིས་ཅན་ཀྱི་རུམ་སོགས།

སྒྲིག་ཤད། སྒྲིག་མའི་སྤྲ་ཤད།

སྒྲིག་ཤད་རྒྱ་བ་བ། སྒྲིག་བཟོས་ཤད་སྤྱད་ཀྱིས་སྤྲ་སོགས་ཀྱི་འཛིངས་བསང་བ།

སྒྲིག་ཤད་རྒྱ་བ་བ། སྒྲིག་བཟོས་ཤད་སྤྱད་ཀྱིས་སྤྲ་སོགས་ཀྱི་འཛིངས་བསང་བ།

སྒྲིག་བཤགས། སྒྲིག་མོར་བཤགས་པའི་སྒྲིག་ལེབ།

སྒྲིག་སྟོམ། སྒྲིག་མས་བཟོས་པའི་སྟོམ།

སྒྲིག་གསར། གསར་སྤྱེས་སྒྲིག་ལྗང།

སྒྲིག་ས། ① མདུང་དང་ཐག་བ་སོགས་ཐེ་རིང་དུ་གཏོང་བ་སྟེ། མདུང་སྒྲིག་ས། ཐག་བ་སྤྱད་དུ་སྒྲིག་ས་

ལྟ་བུ། ② ཅང་ལ་བཅུག་པའི་བརྟེན་ཅིང།

སྒྲིག་ས་བསྐྱལ་བ། རྟོ་ལ་མི་ཁྱད་འཕེགས་ས་སྤྱད་དུ་བྱ་བ་མཐར་སྐྱེལ་ཤེད་པ།

སྒྲིག་ས་བ། [ཅིང] བཅུག་པ།

སྒྲིག་ས་རིང་པོ། དལྱས་རིང་པོ།

སྒྲིག་ས་ལ། བཅུག་ལ་ཞེས་པའི་རོལ།

སྤྱད་གནས། ཅིན་ཞག་སྤྱ་གཉིས་ལ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོམ་བ་སྤྱད་པའི་ཆོ་ག་ཞིག་སྟེ། ཅིན་དང་

པོར་ཞོགས་པ་སྤྱད་ཆོག་ལ་ཞུགས་ཏེ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་སྤངས་ཐེས་ཆོག་ལེ་གཞུང་
ལ་འཇུག་ཏེ་སྤྱད་ནས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱད་ཆོག་བཏོན་པ་དང་། སྤྱད་བཏོན་མི་ཤེས་མཁན་ཡིན་
ཡིག་དྲུག་སོགས་སོ་སོས་གང་ཤེས་སྒྲོག་ཅིང་། དེ་ནས་ཉིན་མོའི་ཤུང་ལ་ཐུང་ཆོག་ས་ཞེས་སྤྱད་
ས་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་ཅིང་ཤ་ཁྲག་གི་རིགས་མ་འདྲེས་པའི་བཟའ་བུར་རྒྱག་ཆད་ཅིག་བཟའ་ཆོག་དེ་
ལས་ལང་ཐེས་བུར་བ་ལས་བཟའ་བའི་རིགས་ཐ་མི་ཆོག་ལ། ལྷ་མ་ཐུད་ནས་ཆོག་འདོན་དགོས་
པ་དང་། དགོང་པོ་ཆུ་གཙང་གིས་ཁ་བྲམ་ཐེས་བཟའ་བུར་གི་རིགས་དང་། དག་སྤྱ་བ་སོགས་
སྤང་ནས་ཉལ་དགོས། དེ་ནས་ཉིན་གཉིས་པའི་ཞོགས་པ་ཡར་ལང་བ་དང་། སྤྱད་གནས་ཀྱི་སྒྲོམ་
པ་ལེན་ཞིང་ལྷ་མ་ཐུད་ནས་ཉིན་གོང་པོར་བཟའ་བུར་དང་། དག་བཙས་ནས་དག་ལ་སྤྱད་ཀྱིས་
སྤྱད་ནས་གཟིགས་ཀྱི་ཆོག་བཏོན་དགོས། དེའི་ཕྱིར་ཉིན་ཞོགས་པ་ཉི་མ་རི་ཅེ་ཤར་བ་དང་ཡན་
ལག་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་པས་བཏང་ཐེན་པས་བཟའ་བུར་ལ་འཇུག་ཆོག་པ་རེད།

སྤྱད་པ། [ཐ་དད་པ] ① སྤྱད་ས་པ། སྤྱད་པ། སྤྱད་ས། ལྷོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། བཟའ་བུར་གཙོད་
པ། ལྷོ་ཆས་སྤྱད་པ། ② ཉུང་དུ་གཏོང་པ། མི་འཕོར་སྤྱད་པ། ③ དབྱིབས་འཛོང་མོ་དང་རིང་
པོ། ལྷ་སྤྱད་པ། མགོ་སྤྱད་པ།

སྤྱད་བྲ། འཕེགས་བྱེད་ཡོ་བྱེད་སྤྱད་བྲ།

སྤྱད་སྤྱད་། བཟོ་དབྱིབས་འཛོང་འཛོང་ལྷ་བྲ། དོ་སྤྱད་སྤྱད་། མར་སྒྲམ་སྤྱད་སྤྱད་། ལྷོམ་བྲ་སྤྱད་སྤྱད་།

སྤྱད་ས། སྤྱད་བའི་སྤྱལ་ཆོག

སྤྱད་ས་པ། སྤྱད་བའི་འདས་པ།

སྤྱན་པ། སྤྱོན་པ་སྟེ། ཤེས་པ་འཆོལ་བ།

སྤྱར་ཏེ། སྤྱར་དུ་ཞེས་པའི་དོན།

སྤྱར་པ། [རྟིང་། དུས་ལུན་སྤྱར་དུ་གཏོང་བ་དང་། ཉེ་དུ་གཏོང་བ།

སྟེ། [རྒྱན་ཆོག] ཉམ་ཐག་པའམ་ཞན་པའི་དོན་དུ་བཤད།

སྟེ་བ། [རྟིང་། ཉམས་པའམ་ཞན་པ།

སྟེ་ཆོག་ཉེ་ཆོག་གམ་འཕྲིག་ཆོག

སྒྲེལ། [ཉིད] ཁྱེད་དང་བུ་མོ་ཁ་ལོ་བྱེད་པ།
སྒྲོ་མཁའ། རིག་པ་རྣམ་དུ་མི་གནས་པའི་མི།
སྒྲོ་གོད་རྒྱག་པ། སྒྲོན་པ་ལྟར་གང་བྱུང་བས་པ་དང་། གང་བྱུང་སྒྲེལ་བ།
སྒྲོ་མཆོངས་རྒྱབ་པ། ཁེ་བྱོང་བཟང་ངན་སོགས་ལ་མ་བསམ་པར་གང་བྱུང་དུ་རང་ཤེད་ཀྱིས་བྱ་བ་ཚོམ་པ།
སྒྲོ་འཆོལ་དགུ་འཆོལ། སྒྲོ་འཆུབ་འཆུབ་བྱེད་པ།
སྒྲོ་འཆོལ་འཕོལ་འཆོལ། ཤེས་པ་འཆོལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན།
སྒྲོ་བཟླ། སྒྲོ་བྱེད་དང་བཟླ་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། སྒྲེམས་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་
བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཆིག་དོན་ཉི་མ་ལས། སྒྲོ་བཟླ་ཅེས་སེམས་ཀྱི་དབྱེད་ཤེས་དང་མི་
ལྡན་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྲོ་བྱེད་དང་། ཟན་པ་དང་མི་ལྡན་པས་བཟླ་བྱེད་ཀྱི་ནད་དང་
གཉིས་སོ།། ཞེས་སོ།།
སྒྲོ་ནད། ཟན་རིག་འཆོལ་བའི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།
སྒྲོ་ནད་མཁྲིས་པ་ལས་གླུར་པ། གཞན་ལ་ཁོང་ཁོ་ཞིང་བཟླ་བ་དང་། ཁ་ཟས་བམིལ་བ་འདོད།
མིག་རྒྱ་སེར། ལུལ་མེད་པ་ལ་མེ་དང་སྐར་མ་མིག་སྒྲར་དུ་མཐོང་བར་བྱེད།
སྒྲོ་ནད་དུག་གིས་རྒྱེན་པ། འཁྲལ་ཇས་ཅན་གྱི་ཕ་རྟ་དང་། སྒྲོ་ཇས་ཅན་གྱི་ཤ་མོང་སོགས་ཐོས་པས་
རིག་པ་སྒྲོས་པ་དང་། ཟས་སྒྲོམ་དུག་ཏུ་འགྱུར་ནས་རིག་པ་སྒྲོས་པས། ལུས་ཀྱི་མདངས་ཉམས་
པ། སྒྲོབས་རྒྱུད་པ། སེམས་འཁྲལ་བ་བཅས་བྱེད་དོ།།
སྒྲོ་ནད་གདོན་ལས་གླུར་པ། གདོན་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་སྐབས་ཀྱི་ནད་རྟགས་རྣམས་སོ་སོའི་སྐབས་ལྟར་རོ།
སྒྲོ་ནད་བདུན། རྒྱང་ལས་གླུར་པ། མཁྲིས་པ་ལས་གླུར་པ། བད་ཀན་ལས་གླུར་པ། འདུས་པ་ལས་
གླུར་པ། ཡིད་གཏུང་ལས་གླུར་པ། དུག་གིས་རྒྱེན་པ། གདོན་ལས་གླུར་པ།
སྒྲོ་ནད་འདུས་པ་ལས་གླུར་པ། གོང་གསལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནད་རྟགས་རྣམས་འདྲིས་ནས་སྟོན་པར་བྱེད།
སྒྲོ་ནད་དབྱེད་སྒྲོམ་ཡི་གེ། སྒྲོ་ནད་ལ་བརྟག་དབྱེད་བྱས་པའི་ཆོད་སྒྲོམ་ཡི་གེ།
སྒྲོ་ནད་བད་ཀན་ལས་གླུར་པ། ལུས་རྒྱོན་པར་ཆགས་ཤིང་སྒྲོ་བ་ཅུང་པ། ཡི་ག་འཆུས། གཉིད་ཆེ།
སྐབས་དང་ཁ་རྒྱ་མང་དུ་འཛིག།

སྟོན་ཡིད་གདུང་ལས་གྱུར་པ། གང་གི་དུས་སུ་གཉེན་ཉེ་དང་འབྲལ་བ། པ་མ་སོགས་འཆི་བ། རོར་རྩས་
སོགས་བརྒྱལ་བ་སོགས་པའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་ནས་སྤྲོད་པ་མེད་པ་བསྐྱེད་པ།
སྟོན་རྒྱུང་ལས་གྱུར་པ། ཤ་སྒྲིག་སྤྱུག་མང་དུ་སྒྲིག་པ། རོན་མེད་དུ་འབྲོས་ཤིང་། མིག་སྒྲིན་
དམར་པ། ཁ་ཟས་ལྷ་བའི་དུས་སུ་ནད་ལྡང་བར་ཤིང་།

སྟོ་བ། [ཐ་མི་དད་པ།] སྟོས་པ། སྟོ་བ། སེམས་འཁྲལ་བ་དང་། རིག་པ་རྣམ་དུ་མི་གནས་པ་ལམ། རང་
བཞིན་དུ་མི་གནས་པ། ཆད་ནད་ཀྱིས་སྟོས་པ། ཁྱི་སྟོན་པའི་དུག་འགོས་ནས་སྟོ་བ།

སྟོ་ཤིང་། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་དུག་རྒྱུ་བའི་ལས་དུ་ནད་སོགས་ཞུགས་ནས་ཡིད་ཀྱི་ལམ་བཀག་པས་
ལོག་པར་ཞུགས་ནས་ཤེས་པ་གཤེད་ཞིང་དུན་པ་ཉམས་ནས་སྟོ་བར་ཤིང་པའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ།
སྟོ་བ་དཔོན་དཔའ་ཤོས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལས། དེ་ནི་སྟོང་སྟོ་བས་ཞན་པ་ཡིས།
སྟོང་གི་ནད་ལ་གཞོད་བྱ་སྟེ། སྟོ་ནི་འི་མ་ཅན་བྱས་ཏེ། ཡིད་རྒྱུ་བ་ཡི་ལམ་བཀག་ནས། སྟོ་ཤིང་
དགའི་སྟེང་བར་ཤིང་། དེ་ཡི་སྟོ་དང་རྣམ་ཤེས་དང་། དུན་པ་འཁྲལ་ཞིང་ལུས་ཀྱི་ནི། བདེ་དང་
སྤྱུག་བསྐྱེད་ལས་ཉམས་ཏེ། ཤིང་རྒྱ་ཁ་ལོ་སྤྱུར་བ་ནི། མེད་པ་ལྟ་བུར་བཅོམ་པ་ནི། ཀུན་ལ་
བསམ་པ་མེད་པར་སྟོང་། ཅེས་སོ།

སྟོ་ཤིང་ནད། སྟོང་ཡིད་འཇུག་གི་བྱ་ག་འཁྲལ་ནས་དུན་པ་ཉམས་ཤིང་རྣམ་ཤེས་གཞན་དབང་དུ་
གྱུར་པ་ཞིག་སྟེ། བད་གསེས་སུ་དབྱེན་རྒྱུང་ལས་གྱུར་པ་དང་། མཁྲིས་པ་ལས་གྱུར་པ། བད་
ཀན་ལས་གྱུར་པ། འདུས་པ་ལས་གྱུར་པ། ཡིད་གདུང་ལས་གྱུར་པ། དུག་ལས་གྱུར་པ། གདོན་
ལས་གྱུར་པ་བཅས་བདུན་མཆིས་སོ།

སྟོ་འཕོག་ སེམས་སྟོས་ཏེ་བརྒྱལ་བ་ལམ། འབྲེལ་བའི་མིང་།

སྟོ་ཚུ་བ་ཚུ་བ། སྟོ་བའི་མཛོན་ཚུ་ལ་ཞིག

སྟོ་བརྩ། མ་སྟོ་ཡང་སྟོ་ཁལ་ཤིང་པ། ཤིང་ཚུ་ལ་སྟོ་བརྩ་བཏབ་ནས་དོན་ལ་རང་དོན་གཉེར།

སྟོ་རོག་ཐའ་རོ། སྟོ་མེན་གཟའ་མེན་དང་དོན་གཅིག

སྟོ་ལ་བ། དུན་ཤེས་མི་བརྟན་པའི་གཏམ་བཟྩོད།

སྟོ་འལ་དགོན། ཐོག་མར་སྤྱད་གོན་ཞིག་ཡོད་པ་རིམ་བཞིན་ཁང་དགོན་ཆགས། བཏབ་དུས་མ་

གསལ་ཡང་པལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་ཙོམ་ཡིན་པར་འདྲ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སྐྱོ་བྲལ་ཡུལ་ལེ་དགོན། གླ་མ་སྐལ་བཟང་རབ་བརྟན་གྲིས་བཏབ། ཏུ་ཆོད་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་
རྟིང་མ་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སྐྱོ་ཏམ། བར་ཤེས་མི་བརྟན་པ་ལྟ་བུའི་ཏམ་པ་སྟེ་ཏམ་པ་ཆོད་མེད།
སྐྱོར་བ། [རྟིང] རྐྱོར་བ།
སྐྱོན། སྐྱོ་བའི་མིང་རྒྱུད།
སྐྱོན་པ། སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པའི་མི་དང་དུང་འགོ་སོགས། ཁྱི་སྐྱོན་པ། རྒྱང་ཆེན་སྐྱོན་པ། མི་སྐྱོན་པ།
སྐྱོན་སྐྱོད། སྐྱོན་པའི་སྐྱོད་པ་སྟེ་སྐྱོད་པ་གང་བྱུང་མང་བྱུང་པའི་དཔེ།
སྐྱོན་མ། བྱད་མེད་སྐྱོན་མ།
སྐྱོན་ཏམ་མནའ་དག་གི་ཞལ་སྟེ། ལུ་དོན་འགལ་འཛོལ་ཆེ་རིགས་ཁ་དོན་མ་ཐུན་མེན་རྣམས་མགོན་
ཁང་སོགས་སུ་ཆོས་སྐྱོང་དཔའ་པོར་བཞག་སྟེ་མནའ་སྐྱེལ་བཅུག་པའི་ཁྲིམས་སྲོལ་ཞིག
སྐྱོས་སྟོན་ཆོས་འབར། གཉལ་ཆོས་འབར་ཡང་ལུ་རྩེ་འདི་ནི་རྒྱལ་གར་བཏ་ཆེན་ལ་བ་པའི་སྐྱ་སྐྱེར་
གྲགས་ཤིང་། སྐྱོས་ཀྱི་རིགས་སུ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་སྟག་སྐྱི་ལོ་༡༠༥༠ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས།
བཀའ་གདམས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་པོ་རྟོ་བའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་བསྟེན་
པར་རྫོགས་ནས་མཆོན་སྐྱོས་སྟོན་ཆོས་འབར་དུ་གསོལ། པོ་རྟོ་བའི་སྤྲས་ཀྱི་སྐྱ་བོ་བརྒྱད་ཀྱི་
ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་ཞིང་། རིག་པའི་གནས་དག་ལ་མཁས་པའི་གོ་འཕང་བརྟེས། དགྲུང་ལོ་རེ་
གཉིས་ལ་མེབས་པ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་ལོས་སྐྱི་ལོ་༡༡༡༡ལོར་གཉལ་བྱ་དགོན་པ་
བྲག་བཏབ། མཐའ་འཁོར་ལྷགས་རིས་བསྐྱོར་བས་བྱ་སྐྱོར་ཞེས་གྲགས། པོ་རྟོ་བའི་སྐྱགས་དང་
རང་གི་སྐྱེ་བ་སྐྱ་མའི་ཁ་ལྷོ་སོགས་མཁའ་འགྲོས་རྒྱ་གར་ནས་རྒྱངས་ཏེ་བཞུགས་པའི་མཆོད་
རྟེན་བཞེངས། དགྲུང་ལོ་རེ་གསུམ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཚུ་འབྲུག་སྐྱི་ལོ་༡༡༡༣ ལོར་
ཞི་བར་གཤེགས།

སྟོས་པ། སྟོ་བའི་འདས་པ་སྟེ། ཁྱི་སྟོས་ན་རང་མི་ལ་འང་སྟག་ཏུ་བྱ།

སྟ། ལྟ་ཆ་ཤོད་པ།

སྟ་མཁའ་ནེ་ཙ། མིའི་སྟད་དོད་སྟ་ཤེས་པའི་འདབ་ཆགས་ནེ་ཙ།

སྟ་མཁའ་ས། ① གཏམ་བཤད་མཁས་པོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ངག་གི་དབང་པོ་དང་། ཆིག་གི་
བདག་གསུང་ལྟན་བཅས་སོ། ② [མདོན] གཟའ་ཕྱར་བྱ།

སྟ་སྟོ [མདོན] དག་གམ་གཏམ་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཁ།

སྟ་སྟོ་མཆོན་ཆ། བོད་ཀྱི་བརྗོད་པའི་གཞུང་རྒྱུང་བ་ཞིག་སྟེ། མིང་དང་། ཆིག་དང་། ཡི་གེ་གསུམ་
གྱི་ཆོག་མ་རྣམས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་གཞུང་། དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པར་བཞེས་སྟེ་ཉ་སྟེ་ཉི་རྩ་
ན་སྟེ་དབ་པའི་ཡེ་ཤེས་གྲགས་བསམ་མཛད།

སྟ་རྒྱ། བཤད་རྒྱའི་སྟད་ཆ། སྟུང་གཏམ་སྟ་རྒྱ་མང་པོ་ཡོད་པ། དང་བདེན་གྱི་རྒྱ་མཆན་སྟ་རྒྱ་ཆད་པ།
སྟ་ལྟེ། ལྟེ། སྟེས་ནས་སྟ་ལྟེ་དེ་ག་སྟགས། དངོས་སུ་ལག་ཏུ་མི་ལེན་བར་སྟ་ལྟེ་བདེ་པོ་ཙམ་གྱིས་ཅི་
པན། ལྟ་ཆ་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་དུས་སྟ་ལྟེ་བདེ་པོ་ཙམ་གྱིས་ཅི་པན། ལྟ་ཆ་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་དུས་
སྟ་ལྟེ་སྟ་གསལ་གང་ཕྱབ་བྱེད་དགོས།

སྟ་བཅད། ① དག་བཅད་པ་སྟེ་གཏམ་མི་སྟ་བ། སྟུང་གཏམ་གྱི་ཟས་བཅད་ཉིན་སྟ་བཅད་བྱེད་པ། ②
[མདོན] ལྟགས་པ་སྟ་མི་ཤེས་པ།

སྟ་མཆུ། ཁ། བྱས་ཤེས་ཐོན་བྱ་བྱུང་ཙམ་ནས་སྟ་མཆུ་བདེ་པོས་བདེན་ཡུས་ཤོད་པ་ནི་ཁྱེལ་གང་
འཆོར་བའི་གནས་རེད།

སྟ་མཆུ་ཙན། [མདོན] གཡོ་ཙན།

སྟ་འཆལ། དོན་མེད་ཀྱི་གཏམ།

སྟ་བརྗོད། ལམ་བརྗོད། གཏམ་འཆལ་སྟ་བརྗོད།

སྟ་ལྟེ་བ། གཏམ་གསལ་པོ་མེད་པ།

སྟ་བདེ། ཁ་ལྟེ་བདེ་བ། དང་བདེན་གྱི་ལས་བྱེད་བདེ། དང་བདེན་གྱི་གཏམ་སྟ་བདེ།

སྟ་བ། ① [མ་དད་པ] སྟས་པ། སྟ་བ། སྟོས། རྗོད་པ་དང་། ཤོད་པ། གཏམ་སྟས་ན་དོན་རྟོགས། ལན་

སྤྲ་བ། སྤྲར་སྤྲ་བ། སྤྲན་པར་སྤྲ་བ། རྒྱ་མེད་པར་སྤྲ་བ། རྒྱ་ཏྲག་པར་སྤྲ་བ། ཅང་མི་སྤྲ་བར་འཁོད་
བ། མཚུངས་པར་སྤྲ་བ། ② གཏམ་དང་། སྐད་ཆ། ཙོད་པ་པམ་ནས་སྤྲ་བ་ཆད་པ། སྤྲ་མང་བྱུར་
གྱི་སྤྲ་འདྲེན། བསམ་མང་འདུན་མའི་དཀྱགས་ཤིང་།

སྤྲ་བ་ངན་པ། གཏམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའམ་མི་ལེགས་པ།

སྤྲ་བ་བཅད། ① གཏམ་ཤོད་པའི་བར་མཆོམས་བཅད་པ། དགོས་མེད་ཀྱི་སྤྲ་བ་བཅད་པ།

② [མངོན] བར་སྤོང་།

སྤྲ་བའི་རྒྱལ། [མངོན] ལ།

སྤྲ་བའི་དབང་ལྷན། དག་སྤྲ་བ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་དག་གི་རྒྱལ་པོ་སྤྲེ། འཆད་ཙོད་ཙོམ་གསུམ་ལ་རང་
དབང་ཐོབ་པ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་མཆན་གྱི་ནམ་གངས་ཤིག་གོ།

སྤྲ་བའི་འབབ་སྤྲེགས། [མངོན] སྤྲེ།

སྤྲ་བའི་གཞི། གཏམ་ཤོད་པའི་སྤོང་གཞི།

སྤྲ་བའི་རྒྱ། གཏམ་ཤོད་པའི་ཁ་གཏད།

སྤྲ་བའི་ལྷ། [མངོན] འཇམ་དཔལ།

སྤྲ་བའི་ལྷ་མོ། [མངོན] དབྱངས་ཅན་མ།

སྤྲ་བོ་ཙོག་དགོན་པ། ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱིས་བཏབ། བཏབ་དུས་མ་གསལ། བྱབ་མཐའ་རྟིང་
མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་མཆོ་སྤྲད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྤྲ་བྱེད། [མངོན] ལ།

སྤྲ་ཞིང་དོན་གོ་བ། མའི་མཆན་ཉིད་དུ་བཤད།

སྤྲ་བསམ་བཞེད་མེད། རྟོང་ཉིད།

སྤྲ་ག་ཤིང། [ལེགས] འོད་རྒྱ་བཙུག་ཅིག་པ།

སྤྲང་། [རྟིང] ① རིག་བྱེད་དམ་དག་སྤྲང། ② བམ་ཟེའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་གམ་
ཆོས་དཔེ་ཞིག་གི་མིང་།

སྤྲང་འདོན། [རྟིང] ① གསང་ཆོག་འདོན་པ། ② ལུང་འདོན་པ།

སྤང་བ། [ཆིང] སྤྲ་བ།

སྤང་ཆེན་[ཆིང] ①སྤྲ་བའི་གཏམ། ②གསང་བའི་ཆེན།

སྤང་གསོལ་བ། [ཆིང] གསང་གཏམ་ཤོད་པ།

སྤྲ་བ། ① སྤྲ་བའི་འདས་པ། ② ག་གམ་དུ་ལས་འདེབས་སྒྱུ་ལ། ཆེན་གས་བཅད་འགོད་པ།

སྤྲིག་[ཆིང] གོས་ཆོས་མ། དུར་སྤྲིག་གི་ཆོས་གོས།

སྤྲིགས་བྲ། ཉའི་རིགས་ཤིག

སྤྲེ། སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་བརྟེན་ཆེད་།

སྤྲེ་སྤྲུགས། ཡིད་གཏུང་བའི་སྤྲུག་སྤྲང་དམ། སྤྲུག་བསྐྱེད་བའི་ཆེན་ མེས་ས་སྤྲུག་ཆེན་པོ་བྱུང་ནས་

སྤྲེ་སྤྲུགས་དེར་དེར་སྤྲོག་པ། བ་ཆ་འག་པོ་རྩེ་ལྷ་རྒྱུང་ཡང་སྤྲེ་སྤྲུགས་མི་འདོན་པ།

སྤྲེ་བ། [ཆིང] ① གཙོང་སྤྲ། ② སྤྲུག་བསྐྱེད། ③ རན་པར་སྤྲ་བ།

སྤྲེག་པ། [ཆིང] ① ཉམས་དང་འཁོས་ཀ ② ཅ་བ། ③ ལྷག་མ།

སྤྲེང་ལྷ། རྒྱུ་ལྷའི་མིང་།

སྤྲེང་བ། [ཆིང] སྤྲ་བ།

སྤྲེང་ཆེན་[ཆིང] གསང་བའི་ཆེན།

སྤྲོས། སྤྲ་བའི་སྤྲུལ་ཆེན།

དམག་ ① གཡུལ་སར་འཐབ་འཛིང་བྱེད་མཁན། ཁྱད་དམག་ ཉ་དམག་ རང་དམག་ དབྱ་དམག་

དམག་མཁོའི་དངོས་ལྗས། དམག་བསྐྱེད་པ། ② འག་པོའི་འཐབ་འཛིང་གི་བྲ་བ། དམག་ཁས་

ལེན། མདུང་སྤྲེད་པར་གཟེར།

དམག་ཁྱད་། སྤར་བོད་སྤྲེ་བ་གཞུང་སྐབས་མི་མེར་ཟེམ་དུད་འགའ་ཞིག་གིས་དམིགས་བཀར་ས་

ཞེང་ལ་བརྟེན་དམག་མི་རེ་གཉིས་གང་འབྲུག་གཏོང་དགོས་པའི་ཁྲལ་ཁྱད་། དམག་མི་བྱེད་རིང་

ལ་མེ་མདའ་དང་མདེུ་བྱ། དེ་མིན་བཟའ་གྱོན་སོགས་སོ་སོས་སྤྲུབ་དགོས་ཤིང་། མེ་མདའ་

དང་མདེུ་བོར་བརྒྱན་བྱུང་ཆེ་སོ་སོས་སྤྲིན་ཆབ་སྤྲིག་དགོས།

དམག་ཁྱད་འཛུགས་པ། སྤར་བོད་སྤྲེ་བ་གཞུང་སྐབས། མི་མེར་ཟེམ་དུད་ཀྱི་མི་ལོར་ས་རྟེན་ལ་

གཞིགས་པའི་དམག་ཁུལ་འགོལ་བ།

དམག་སྐུལ་བཅའ་ཁྲིམས། དམག་ནང་བཞུགས་དགོས་པའི་འོས་འགན་སྒྲོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས།

དམག་སྐུལ་དང་ལེན། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་དམག་ཁུལ་དང་ལེན་བྱས་པ། ཡང་

ན་དམག་ཁུལ་དང་ལེན་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

དམག་སྐུལ་ལམ་ལུགས། དམག་ནང་བཞུགས་དགོས་པའི་འོས་འགན་སྒྲོར་གྱི་འབྲེལ་ཡོད་ལམ་ལུགས།

དམག་བཀྲར་ཁྲིམ་སྒྲོང་། མི་དམངས་དམག་དབུང་ལ་བཅི་བཀྲར་བྱེད་པ་དང་། གསར་བརྗེའི་

དམག་མིས་ཁྲིམ་ཆང་ལ་གཟེགས་སྒྲོང་བྱེད་པ།

དམག་བཀྲར་དམངས་གཙུག་། མི་དམངས་ཀྱིས་དམག་དབུང་ལ་བཅི་བཀྲར་དང་དམག་དབུང་

གིས་མི་དམངས་ལ་གཙུག་འཛིན་བྱེད་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱེད་སྒོ།

དམག་བསྐུལ། དམག་དབུང་ནང་བཞུགས་རྒྱའི་བསྐུལ་སྒྲོང་བྱེད་པ།

དམག་དཀྱུས། འགོ་དཔོན་མིན་པའི་དམག་མི་པལ་བ།

དམག་ཁུལ། དམག་མི་སྤྱད་གཏོང་གི་ཁུལ།

དམག་ཁུལ་སྐུལ་བ། གནད་དུས་དམག་འཁྲུག་ཡོ་ལངས་བྱུང་སྐབས་གང་སར་དམག་ཁུལ་བསྐུལ་

པའི་ལམ་ལུགས་ཤིག།

དམག་ཁྲིམས། དམག་མིའི་ཁྲིམས་ལུགས།

དམག་ཁྲིམས་གཙོད་པ། དམག་ཁྲིམས་ལ་ཇི་འཁོད་པ་བཞིན་ཐག་གཙོད་པ།

དམག་འཁྲི། ① སྤར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་དམག་ཁུལ་འཇལ་དགོས་མཁན་ཁུལ་བ། ② དམག་

མིར་འགོ་དགོས་པའི་འཁྲི་ཆ་སྟེ་འོས་འགན།

དམག་འཁྲུག་མི་རིགས་དང་མི་རིགས་ཀྱི་བར་རམ། རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བར། གྲལ་རིམ་

དང་གྲལ་རིམ་གྱི་བར། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཆོགས་པ་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཆོགས་པའི་བར་བཅས་སུ་

དྲག་པོའི་འཐབ་འཛིན་བྱེད་པ། དྲག་འགོག་དམག་འཁྲུག་དམག་འཁྲུག་རྒྱབ་པ། དམག་འཁྲུག་

ཏུ་བཞུགས་པ། བཅིངས་འགོལ་དམག་འཁྲུག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འཁྲུག་འཛིང་དང་། འཐབ་

ཚོད། གཡུལ་འགྲེད་བཅས་སོ།།

དམག་འཁྲུག་གི་ནག་ཉེས། རྒྱ་མཚན་ཅི་རིགས་ལ་ཁ་གཡར་ནས་དམག་འཁྲུག་བསྐྱངས་ནས་དོན་
མེད་དུ་མི་སྒྲིལ་མང་པོ་བྱུང་བའི་ནག་ཉེས་ལ་བརྟེན།

དམག་འཁྲུག་པ། དམག་པན་ཚུན་འཐབ་པ།

དམག་འཁྲུག་སྒྲོང་མཁའ། དམག་ཟེང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་སྒྲོང་མཁའ།

དམག་གི་འདྲེན་པ། [མདོན] དམག་དཔོན།

དམག་གི་ནང་དུ་གནས་པའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། དགོས་པ་
ཁྱད་པར་ཅན་མེད་པར་དམག་གི་ནང་དུ་ཞག་གཅིག་ལས་འདས་པར་གནས་པའོ།

དམག་གི་དབྱང་ཆོགས་ཡན་ལག་བཞི། ཀྱང་ཐང་དང་། ཉ་པ། ཤིང་རྒྱ། སྒྲང་ཆེན་བཅས་སོ།

དམག་གི་བཞེད། དམག་དབྱང་སྟོང་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྐར་གྲལ་བསྐྱིགས་ཚུལ་དང་། དམག་དབྱང་
འགྲིམ་འབྲུལ་བྱེད་སྐབས་གཅིག་ཟླེས་གཅིག་ལོན་གྱི་བར་མཚམས་མ་ཆད་པར་འགྲོ་བའི་བཟོ་
དབྱིབས་ལ་ཟེར།

དམག་གི་རུ་བཀོད་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། དགོས་པ་
ཁྱད་པར་ཅན་མེད་པར་རང་དགར་མཚོན་ལ་རེག་པ་དང་། དམག་དབྱང་གི་རུ་བཀོད་བྱེད་པའོ།

དམག་གི་རུ་ཆེན་བརྒྱད། སྟོང་བཅན་སྐམ་པའི་སྐུ་དུས་རུ་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་དམག་དབྱང་གི་སྒྲིག་
གཞིའི་སྟོར། བཅན་པོ་སྐུ་ངོ་མའི་བཀོད་འདོམས་འོག་རང་རང་རུ་ཆེན་ལ་བཀོད་འདོམས་བྱེད་
མཁན་དམག་དཔོན་དང་། རུ་དཔོན། དེའི་ལས་རོགས་བཅས་སུ་དང་སུ་ཡིན་པ། རུ་རྟའི་སྐུ་
མདོག་དང་། རུ་དང་གྱི་ཆོན་མདོག་ནམས་གང་ཡིན་པ། ཡིག་ཆང་སྟེ་ཐོབ་ཐང་གང་ཡིན་པ།
དམག་དབྱང་སོ་སོར་བྱུན་མོང་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་གང་དང་གང་ཡོད་པའི་སྟོར་ལ།

༡༡། དབྱ་རུ་སྟོང་གྱི་དམག་སྐར། དབྱ་རུ་སྟོང་གྱི་དམག་དཔོན་ནི་སྐ་ནམ་རྒྱལ་ཀླ། དཔའ་
རྒྱལ་དབྱང་རོགས་ནི་གོོན་འཕན་གསུམ། རུ་རྟ་ཟེ་དཀར་རྟ་སྐ། རུ་དང་དམར་པོ་ལྷེ་ཁ་པོ།
དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཚོ་ལ་ཁ་བ་བབས་བཞིན་དུ་འོང་སྐད།

༡༢། དབྱ་རུ་སྐར་གྱི་དམག་སྐར། དབྱ་རུ་སྐར་གྱི་དམག་དཔོན་དཔས་སྐྱེས་བཟང་སྟག་སྐ།
དཔའ་རྒྱལ་དབྱང་རོགས་ཤུད་བུ་ཁོད་བཅན། རུ་རྟ་མཚལ་བུ་གཟིག་རིས། རུ་དང་དཔལ་

དར་དམར་པོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཆོ་ལ་གངས་བབས་འབྲ་བཞིན་ནོ།
ག། གཡོ་རུ་སྟོང་གི་དམག་སྐར། གཡོ་རུ་སྟོང་གི་དམག་དཔོན་ནི་མུང་སྟག་གཟིག་གཡུ་
བཅན། དབྱང་རོགས་ལ་གཡས་མང་བཞེད། རུ་རྩ་མོག་རོ་བུན་བུ། རུ་དར་སེང་གོ་དམར་
པོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཆོ་ལ་སྤང་ཆར་བབས་པ་བཞིན་དུ་འགྲིམ་ནས་འོང་ངོ།
ང། གཡོ་རུ་སྟོང་གི་དམག་སྐར། གཡོ་རུ་སྟོང་གི་དམག་དཔོན་ནི་མཆིམས་རྒྱལ་གཟིགས་
ལུང་རིང་། དབྱང་རོགས་ནི་སོ་གད་གཉིན་བཞེད། རུ་རྩ་མཆོལ་བུ་རྩིང་དགའ། རུ་དར་དར་
དགར་སྟིང་ནག་དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཆོ་ལ་སྤང་ཆར་བབས་པ་བཞིན་ནོ།
ཅ། ཡས་རུ་སྟོང་གི་དམག་སྐར། གཡས་རུ་སྟོང་གི་དམག་དཔོན་ནི་ཁྲུང་པོ་སྟག་བཟང་ཉ་
སྟོང་། དབྱང་རོགས་ནི་སྤྲ་ཆབ་མཆོ་བཞེད་ཅང་ལོང་། རུ་རྩ་མཆོལ་བུ་མེ་སྟག་རུ་དར་དར་ནག་
སྟིང་དགར་ལ་བུ་ཁྲུང་བྲིས་པ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་སྤང་ལ་མེ་ལྷེ་མཆེད་པ་བཞིན་འོང་ངོ།
ཆ། གཡས་རུ་སྟོང་གི་དམག་སྐར། གཡས་རུ་སྟོང་གི་དམག་དཔོན་ནི་མགོས་ཁྲི་གཉིན་ཡང་
འཕྱོས། དབྱང་རོགས་ནི་ལང་པ་མགོན་ནོ། རུ་རྩ་སྟོན་པོ་གཡུ་རྟ། རུ་དར་སྐྱར་ཁ་གོང་ཁ།
དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་སྤང་ལ་མེ་ལྷེ་མཆེད་པ་བཞིན་འོང་ངོ།
ཇ། རུ་ལག་སྟོང་གི་དམག་སྐར། རུ་ལག་སྟོང་གི་དམག་དཔོན་ནི་འཕྱོ་རྒྱལ་མཆོན་སེང་གོ།
དབྱང་རོགས་ནི་གནམ་སྟེ་གུར་ཆབ། རུ་རྩ་ངང་བ་བུད་དམར། རུ་དར་སེང་དགར་གནམ་འཕྱོ།
དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་གངས་ལ་སེང་གོ་འགྲིམ་པ་བཞིན་འོང་སྟོང་དོ།
ཉ། རུ་ལག་སྟོང་གི་དམག་སྐར། རུ་ལག་སྟོང་གི་དམག་དཔོན་ནི་ཁྲུང་པོ་གཡུ་འེ་བུར་བུད།
དབྱང་རོགས་ནི་མཆིམས་བཅན་བཞེད་ལྟ་གཟིགས། རུ་རྩ་རག་པ་རོག་ནག་ རུ་དར་དཔལ་
དར་ནག་པོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་གངས་ལ་སེང་གོ་འགྲིམ་པ་བཞིན་འོང་སྟོང་དོ།
དམག་གི་ས་རྟེན། སྤར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་དམག་ཁབ་རྒྱལ་དགོས་པ་འེ་ས་ཞིང་གི་རྟེན།
དམག་གུར། དམག་མི་སྟོང་སའི་གུར།
དམག་སྐར། དམག་མི་སྟོང་གནམ་གུར་རམ་ཁང་པ།
དམག་གཡལ། དམག་མི་འེ་གཡལ་སྟར།

དམག་གྲ། དམག་དོན་ལ་སྟོང་པའི་གྲ་གཞིངས། དམག་གྲའི་མཆོ་ལྷག
དམག་གོན། དམག་དོན་གྱི་ལག་འདོན་འགྲོ་སོང་།
དམག་གྲ། སྒར་པོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་དམག་བདག་སོ་སོ་ནས་དམག་འགྲོ་རོ་མར་སྟོང་པའི་སྒྲ་ཆ།
དམག་སྒྲ། དམག་དུས་སུ་དཔལ་གཞིངས་བསྟོང་པའི་སྒྲ་དབྱངས།
དམག་རྒྱབ་པ། འཐབ་འཛིང་བྱེད་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་འཁྲུག་བ་དང་། འཁྲུག་ལོང་། རྒྱལ་བ།
རྟེན་གསོད། འཐབ་པ། འཐབ་ཅོད། འཛིང་པ། གཡུལ་འབྱེད་པ། གཡུལ་གསོལ་བ་བཅས་སོ།
དམག་རྒྱལ་རིང་ལུགས། དམག་ལུགས་ཁོན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྟོབས་འབྱོར་སྟེལ་བར་འདོད་པའི་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཞིག
དམག་སྒྲིག་པ། དམག་གི་གསྒྲིག་བྱེད་པ།
དམག་བརྒྱབ་པ། མཆོན་གྱི་འཐབ་མོ་འབྱེད་པ།
དམག་འབྱེད་པ། དམག་འཐབ་པ།
དམག་ཆག་སྒར་པོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་དམག་མི་བཏང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁལ་རིགས་བྱིངས་ཆག་
ཡང་གཏོང་སྟོན།
དམག་ཆས། ① དམག་གི་ཡོ་བྱད། ② དམག་མིའི་ཆ་ལུགས།
དམག་རྟ། དམག་མིས་གཞོན་རྒྱའི་རྟ།
དམག་རྟེན། དམག་རྟ་ལ་རྟེན།
དམག་རྟེན་པ་གཞིས། དམག་རྟ་གཅིག་འབྲི་བའི་དམག་རྟེན་པ་གཞིས་ལ་རབ་ས་ཞིང་སོན་ཁལ་
བརྒྱ་སྟོར་དང་། འབྲིང་སོན་ཁལ་བརྒྱད་ཅུ་སྟོར། ཐ་མ་སོན་ཁལ་དུག་ཅུ་སྟོར་ཡོད།
དམག་སྟོབས། དམག་གི་དབྱང་སྟོབས།
དམག་གཏོས། དམག་མིའི་ཁྱོན་འཕོར།
དམག་ཐོབ་པ། དམག་ལས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པ། བཅོན་རྒྱལ་གྱི་འཐབ་འཛིང་བྱས་ནས་དམག་ཐོབ་པ།
དམག་འཐབ། དག་འཛིང་གི་བྱ་བ།
དམག་དར། དམག་དབྱང་གི་དར་ཆ།

དམག་དུང་། དམག་དུང་གི་དུང་།

དམག་དོན་ལག་འཛིན། སྤར་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་གི་དམག་སྤྱི་ཁང་ངམ། དམག་སྤར་ཁག་གི་འགོ་བྱེད་
ལ་དམག་མི་གཏོང་མི་དགོས་པ་ཁྱུས་ཏེ་དམག་མིའི་ཆབ་ཏུ་དདུལ་སྤྱད་པར་དདུལ་དེ་བྱུང་
ཞེས་བཏང་བའི་ལག་འཛིན་ལ་ཟེར།

དམག་དོན། དམག་དུང་ངམ་དམག་འཁྲུག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་བྱ་གཞག་དམག་དོན་མནའ་མ་ཐུན།
དམག་དོན་ཁྲིམས་ཁང་། དམག་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་ཁྲིམས་ཁང་། དམག་དོན་དངོས་ཇུས་
འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་པའི་ནག་ཉེས། དམག་དོན་གྱི་ཐོག་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་དངོས་ཇུས་འཕྲོག་
བཅོམ་བྱེད་པའི་ནག་ཉེས།

དམག་དོན་གསང་གནད། དམག་དོན་སྒྲོར་གྱི་གསང་བའི་གནད་དོན།

དམག་ཕྲོག་པ། དམག་པར་ཚུར་ལོག་པ། དགྲ་འདྲེ་ཆར་བཅད་ནས་དམག་ཕྲོག་པ།

དམག་བར། ① དམག་འཐབ་སྐབས་བར་གཏོང་བྱེད་སྤྱིའི་མིང་། ② དམག་མི་འབོད་པའི་བར།

དམག་འདྲེན་པ། དུང་སྡེ་འདྲེན་གཏོང་བྱེད་པ།

དམག་ནང་མ། རྒྱོག་ཏུ་ཐུབ་པའི་དམག་དུང་མཁུ།

དམག་སྒྲོ་བ། དམག་ས་བརྩེ་བ།

དམག་སྤྱི། དམག་མིའི་སྤྱི་བྱུང་བཀོད་འདོམས་པ།

དམག་སྤྱི་ཁང་། སྤར་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་སྐབས་བོད་ས་གནས་ཀྱི་དམག་མིའི་འགོ་བྱེད་པ་ཆོའི་ལས་ཁུངས།

དམག་སྤྱི་ལས་ཁུངས། བོད་སྡེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་དམག་སྤྱི་ལས་ཁུངས་ཞེས་པ་འདི་ནི་རབ་བྱུང་

བཅོ་ལྔ་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ ལོ་ལུ་ལུ་ཅུན་རྒྱ་དམག་མཐར་འབྱུང་བཏང་རྗེས་ཆུ་བྱེད་སྤྱི་

ལོ་༡༧༡༩ ལོ་རྒྱུ་ལའི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་འཁོར་རྒྱ་གར་ནས་ལྷ་སར་

ཞབས་མོར་འཁོད་འཕུལ་ལྷ་སའི་དམག་དོན་སྤྱི་བྱུང་མཁུ་དུང་བྱམས་པ་བསྟན་དར་ལ་

དམག་དོན་བྱས་རྗེས་སུ་བཀའ་བློན་ལྷ་མ་བསྟོ་གཞག་ཐོག་མདྲ་སྤྱད་ཁུལ་གྱི་ཞི་བྱ་སྤྱི་

འདོམས་སུ་ལས་བྱ་དཔོན་རིགས་དང་བཅས་བསྟོ་རྫོངས་གནང་ཆབ་སྤྱན་བསལ་གནས་གང་

རྒྱ་བཟང་དག་འདུལ་ལ་རྩ་སྤྱི་ཐོག་དམག་སྤྱི་ཆེ་བའི་གོ་གནས་དང་། ཅིས་དཔོན་ཁྲི་སྟོན་ནོར་

བྱ་དབང་རྒྱལ་ལ་ཐའི་ཐའི་ཐོག་དཔག་སྤྱི་རྒྱུ་བའི་གོ་གནས་བཅས་བསྟོ་གཞག་གིས་ཤོད་
ལྗོངས་དཔག་སྤྱི་ལས་ཁྲུངས་སམ་དཔག་སྤྱི་ཁང་ཞེས་ཅེ་བོ་ཏ་ལའི་མདུན་ངོས་ཞེས་གོ་མཛོད་
རོ་རྩེ་མེད་དུ་བྱ་ཤོད་སྤྱི་འདོམས་ལས་ཁྲུངས་གསར་དུ་འཛུགས་གནང་མཛད་དོ། ལྷ་སྤོད་
དཔག་སྤྲང་དང་། འུགས་ཐོན་དཔག་སྤྲང་ཁག་གི་ཤོགས་འབྲུ་སྤྱེལ་འདེན་དང་། དབྱར་དཔུན་
གྲོན་བསྟུ། གོ་ལག་རྩས་མདེལ་སྤྱེལ་འདེན་གྱི་དོས་རྟ་ལས་ཡིག་སོགས་ལས་ཁྲུངས་དེ་ཉིད་
བརྒྱད་བཀའ་ཤག་ནས་ཁྱུ་དགོས་པ། དཔག་སྤྲང་ཁག་གི་མདའ་དཔོན་བསྟོ་འཐེན་བཀའ་ཤག་
ནས་འཆར་ཕུལ་གྱིས་རྒྱ་ལའི་རྒྱ་ཁྲག་སྤྱེལ་ཁྱུ་དགོས་པ་དང་། རུ་དཔོན་བསྟོ་འཐེན་
སྐབས་ཕྱག་རྟགས་ཁྱུ་དགོས་པ་དང་། རུ་དཔོན་བསྟོ་འཐེན་སྐབས་དཔག་སྤྱི་ཁང་ནས་འཆར་
ཕུལ་གྱིས་བཀའ་ཤག་གི་ཕྱག་རྟགས་ཁྱུ་དགོས་པ། བརྒྱ་མིང་གཉིས་དཔག་སྤྱི་ཁང་ནས་བསྟོ་
འཐེན་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས་ཡོད་དོ།

དཔག་དཔལ། ལ་ཞིག་སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མེ་ཁྲི་ལི་ཤོད་རིགས་རང་སྤྱོད་རྫོང་དུ་ཡོད།
དཔག་དབྱང་། དཔག་མི་མང་ཤོད་ཆོགས། དཔག་དབྱང་མཉམ་དུ་འཛོམས་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་དབྱང་དང་། དབྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར། དབྱང་གི་ཆོགས། དཔག་སྤྲང་། དཀྱིལ་འཁོར། དབྱང་
གི་ཆོགས། དཔག་དཔག་སྤྲང་། དཔག་ཆོགས། ཡན་ལག་བཞི་བ་བཅས་སོ།
དཔག་དབྱང་ཆོགས་བཞི། དབྱང་ཆོགས་ཡན་ལག་བཞིའང་ཟེར་བ། ཉིད་དཔག་སྤྲང་ཤོ་ཆེད་དཔག་
ཤིང་རྩའི་དཔག་རྒྱང་ཐང་གི་དཔག་གོ་ཕྱི་མ་འདི་ལ་དབྱང་བྱ་རྒྱུད་གི་དཔག་ཀྱང་ཟེར་
དཔག་དབྱང་རིགས་གསུམ། མཁའ་དཔག་དང་། མཆོ་དཔག་རྒྱང་དཔག་བཅས་དཔག་མིའི་རྩ་
བའི་དབྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་རེད།
དཔག་དཔོན། ①དཔག་གི་འགོ་བྱེད། དཔག་དཔོན་མང་ན་དཔག་རྩམ་ཉེས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་དབྱང་ཕྱེད་གཙོ་བོ་དང་། དབྱང་གི་ཁྱུ་མཆོག་དབྱང་གི་མགོན་པོ། དཔག་གི་འགོ་བ། དཔག་
གི་འདེན་པ། རལ་གྱིའི་རྒྱུན་འཛིན། རལ་གྱིའི་གཉེན་བཅས་སོ། ② འབྲུང་རྩིས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་
རེ་བཞིན་ཕྱོགས་མཆོམས་རྣམས་སུ་བསྟོར་ཞིང་གནས་པའི་ས་བདག་ཅིག
དཔག་དཔོན་སྟོམ་གྱ་ ཕྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩེ་རྫོང་།

ཁོངས་སྤྱོད་པ་ཞིག་རེད་འདུག
དམག་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ། རྒྱལ་སྲིད་སྤྱི་བདེན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
དམག་པོག་ས། དམག་མིར་སྤྱོད་པའི་འབྲུ་པོག་ས་དཔུལ་པོག་ས་པོག་ས།
དམག་བྱུག་ས། སྤར་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་སྐབས་བཅན་ཤེད་གྱིས་འདེད་པའི་དམག་ཁྲལ།
དམག་འཕྲིན། དམག་གཏམ་གྱི་ལན་ནམ་ཡིག་འཕྲིན།
དམག་སྤྱོན་པ། དམག་མི་ཚུར་སྐོང་བའམ། འགྲུག་ས་པ།
དམག་མི། འཐབ་འཛིང་པའམ་འཐབ་མོ་པ།
དམག་རྩལ། དམག་རྒྱལ་པའི་མཐུ་རྩལ།
དམག་ཅེད། ཀྱང་གངས་སྒྲིག་ལུགས་པོག་ས་དམག་དབྱང་ཅུ་སྟར་གཏོར་བྱོགས་དང་མདུང་ཅེད་
དང་ཤེད་སྤྱོད་པོག་ས།
དམག་ཆོག་ས། དམག་དབྱང་ཁག་མང་ཆོག་ས་པ།
དམག་ལྷ། དམག་མིའི་ལྷ་མོ།
དམག་ཐོར། སྤ་དུས་དམག་བསྐྱོག་གི་མཐུ་གཏོར།
དམག་སྐྱོག་པ། པ་རོལ་གྱི་དམག་ཕྱིར་སྤྱོད་པ།
དམག་རིག་ས། དམག་དབྱང་ཡན་ལག་ནང་གསེས་ཕྱེ་བའི་དམག་མིའི་རིགས་ཏེ་དཔེར་ན་རྒྱ་
དམག་ནང་གི་མེ་སྐྱོགས་དམག་དང་། ལས་གྲའི་དམག་པོག་ས་ལྟ་བུ།
དམག་རུབ་རྒྱབ་པ། དབྱང་སྤེ་མང་པོས་དུས་གཅིག་ཏུ་བྱོགས་གཅིག་ལ་ཁ་གཏད་དེ་དམག་རྒྱབ་
པ། ཡོ་རོབ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་དམག་རུབ་བརྒྱབ་ཏེ་དབྱིན་རག་དང་། ཨ་སྤྱུ་ཀ་ནི་སི་ཐན་གྱི་
འཛིགས་སྤྱལ་ཆོ་པ་གཏོར་བ་རེད།
དམག་རོག་ས། དམག་མིའི་རོགས་བྱེད་མཁན་དམག་
དམག་ལ་ལྟ་བའི་ལྟངས་བྱེད། ལྟངས་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། མཚམས་གྱི་ཉེ་འཁོར་
ལས་འདས་ཏེ་དམག་ལ་ལྟ་ཞིང་མཐོང་བའོ།
དམག་ལན་འཇལ་བ། ཆོལ་ལན་སྤོག་པ། བཅན་འཇུལ་པར་དམག་ལན་འཇལ་བ།

དམག་ལན་སྒྲོག་པ། དག་པོའི་བཅོན་འཇུག་དམག་འཁྲུག་སྤྱིར་སྒྲོག་པ།
དམག་ལས། དམག་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིར་དབང་འཛིན་མཁུགས།
དམག་ཤིང་ཅན། དག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་སྤེ་རེ་རེར་དབང་སྦྱར་མཁུགས་དག་དཔོན།
དམག་ས། དམག་རྒྱབ་སའི་ས་གནས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འཁྲུག་པའི་ས་གཞི་དང་། འཛིགས་
རུང་གནས། འཐབ་མོའི་འདུན་ས། གཡུལ་གྱི་ས་གཞི། གཡུལ་རོ། གཡུལ་ས་བཅས་སོ།
དམག་ཁྲག་དམག་འཛོན་པོ་འཕྲུལ་ཤོད་པོ། དམག་ཁྲག་རྩ་རི་ཉིལ་ཉིལ་འདྲ།
དམངས། ① མི་པལ་པ། ② མི་སྤྱི་བྱིངས།
དམངས་དཔྱུས། འགོ་དཔོན་རིགས་ལྷན་པའི་སྤྱི་བྱིངས་ཀྱི་མི་དཔྱུས་མ་རྣམས།
དམངས་ཁྲིད། མི་བྱིངས་ཀྱི་ནང་དམ། གསེབ། དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་ཞབས་གཞན། དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་
རིག་ཅུལ།
དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་སྤྱི་ཅུལ། མི་དམངས་མང་ཆོགས་ཀྱིས་ཐད་ཀར་གསར་གཏོད་བྱས་པ་མ་ཟད། མི་
དམངས་ཀྱི་ཁྲིད་ཏུ་དར་ཁྲབ་བྱུང་བའི་སྤྱི་ཅུལ་ལ་ཟེལ། དེ་ཡང་རྩ་ཆོག་དང་། དབྱུང་གཏམ། ལྷ་
གཞན། རོལ་མོ། ཞབས་ཤོ། དག་ཅུལ་སྒྲོས་གར་སོགས་དང་། ད་དུང་བཟོ་དབྱིབས་སྒྲན་པའི་
སྤྱི་ཅུལ་གྱི་ཐད་ལ་རི་མོ་དང་འབྲུར་བརྟན་ཤོག་ཏུ། ལྷང་བལྟ། གསེར་དཔུལ་གྱི་རྒྱན་ཆ། དེ་
བཞིན་བཟོ་ཅུལ་མཛེས་རིས་སོགས་ཀྱང་ཚུད་ཡོད།
དམངས་ཁྲིད་བཟོ་ཅུལ། བཟོ་བཀོད་མཛེས་ཅུལ་གྱི་གྲུབ་ཆའི་ཁོངས་གཏོགས་ཤིག་ཡིན། རྒྱ་ཆའི་
མང་ཆོགས་ཆོས་རང་ཉིད་ཀྱི་འཆོ་བའི་དགོས་མཁོའི་ཆེད་དུ་གསར་དུ་བསྒྲན་པའི་བཟོ་བཀོད་
མཛེས་ཅུལ་གྱི་ཐོན་རྩིས་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་སྟེ། འཐབ་ཁྲུག་གི་འོག་སྤྱི་ལོ་ལྟ་སྟེ། འོག་ཏུ།
འདྲ་བརྟན། བྱིས་པའི་ཆེད་ཆས་སོགས་ཡིན།
དམངས་ཆང་། ཆང་ཞེར་བའམ་དཔྱུས་ཆང་།
དམངས་དོ་ཏ། དོ་ཏ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
དམངས་དོན་སྐྱོར་གྱི་བཀག་སྒྲིལ། དམངས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་བྱས་པའི་
བཀག་ཉར། ཡང་ན་དམངས་དོན་སྐྱོར་གྱི་བཀག་ཉར་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

དམངས་དོན་བཅའ་ཁྲིམས། སྤྱི་དམངས་ཀྱི་རྒྱ་ཁོར་འབྲེལ་བ་དང་རྒྱ་ཁོར་མིན་པའི་གཞན་གཉིན་
སྒྲིག་དང་ངལ་ཚུལ། ཁྲིམ་ཆང་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་ལུགས་ཅི་རིགས་ལ་བརྟུན།

དམངས་དོན་གཏུག་བཤེར། དམངས་དོན་སྐོར་གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏུག་བཤེར།

དམངས་དོན་དབང་ཆ། དམངས་དོན་ཁྲིམས་ལུགས་ཐོག་གཏན་འཁེལ་བྱས་པའི་དབང་ཆ། ཡང་ན་
དམངས་དོན་ཁེ་དབང་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

དམངས་མ། [ཡུལ] དམངས།

དམངས་སྒྲོ། བྱ་མོའམ་གཡོག་མོ།

དམངས་རྒྱལ། རྒྱལ་པ་ཟེར་བའམ། དུལ་རྒྱལ་སྤེལ་མངའ་བདག་གིས་བྱ་གཡོག་ལ་སྤེར་བ་ཞིག།

དམངས་གཙོ། མི་དམངས་ལ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་རང་དབང་གི་སྒྲོ་ནས་སྐད་ཆ་ཤོད་དབང་ཡོད་པ་
དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་དབང་བདག་གཉིད་ཤེད་རྒྱ་སོགས་ལ་ཞུགས་དབང་ཡོད་པར་ཟེར།

དམངས་གཙོ་གཅིག་སྟུང་གྱི་ལམ་ལུགས། དམངས་གཙོའི་སྐད་གཞིའི་ཐོག་གི་གཅིག་སྟུང་དང་།
གཅིག་སྟུང་སྒྲོ་བ་སྟོན་འོག་གི་དམངས་གཙོ་གཉིས་ཟུང་དུ་སྤྲེལ་བའི་ལམ་ལུགས་ཤིག་ཡིན།
དམངས་གཙོ་གཅིག་སྟུང་གྱི་ལམ་ལུགས་ནི་མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྲིད་ཏང་དང་།
སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ལས་ཁུངས་དང་མི་དམངས་ཚོགས་ཁག་གི་ཅ་འཇུགས་
ཀྱི་ཅ་དོན་ཞིག་རེད།

དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར། རྒྱ་ནག་གིས་སྲིད་རྒྱུས་བསྐྱར་བའི་ལས་འགུལ་ཞིག་གི་མིང། ཡུང་ཏུ་
མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས་ནས་དམངས་གཙོ་བཅོས་བསྐྱར་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ།
དམངས་གཙོའི་དབྱུང་མོས། མིའམ་དོན་ཞིག་གི་དགེ་སྟོན་ལེགས་ཉེས་དང་བདེན་རྒྱུན་བླང་འཁྱོག་
ཐད་མང་ཚོགས་ལ་རང་གི་བསམ་འཆར་དང་འདོད་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་བཙུག་ནས་དབྱུང་མོས་
བྱས་པར་ཟེར།

དམངས་བཙུགས་སྒྲོ་བ་བྲལ། གཞུང་བཙུགས་ལ་བསྟོན་ནས་མི་དམངས་རང་གིས་གྲོན་དཔུལ་བཏང་
སྟེ་བཙུགས་པའི་སྒྲོ་བ་བྲལ་ཆུང་རིགས་ལ་ཟེར།

དམངས་གཞས། ཡུལ་གཞས།

དམངས་ཡོངས་ཀྱིས་འདེམས་ཤོག་འཕེན་པ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་འདེམས་བསྐོས་ཡང་ན་
སྤྱི་ལུས་གསར་བ་ཞིག་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་མེད་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་
འབངས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་འདེམས་ཤོག་འཕེན་པ།

དམངས་རིགས། [ལུང་གྲུ་རྒྱ་གར་གྱི་མི་རིགས་བཞིའི་ནང་གསལ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་
ཀྱན་གཏུང་དང་། ཀླུ་སྤྱེས། ཆོས་སྤྱེས། རྩེ་སྤྱེས། འབྲེས་མ། བྱིས་སྤྱེས། བྱིན་པ་སྤྱེས།
རིགས་ཀྱི་ཐ་མ་བཅས་སོ།།

དམངས་རིགས་མ། ལུང་མེད་དཀྱུས་མ།

དམན། སྤྱད་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

དམན། ① མཆོག་གི་ལྷོག་རྒྱ་སྟེ། མཆོག་དམན། ལུང་ཀྱམ་མཆོག་དམན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ② སྤོང་
གཞུང་གི་བརྒྱུ་ལ་བ་མ་ལོངས་དོན་ཏེ། མཁུས་བ་དམན་ལྷག་ལོག་ན་ནང་གཞི་བསྐྱེད་ལྟ་
བུ། ③ སྤོང་ཀ་ངན་བ་སྟེ། རྒྱ་སྤོང་དམན་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

དམན་འགོངས། [མངོན་] ཀླུ་གཏུང་།

དམན་ཆ་བཟུང་། དམའ་ས་བཟུང་བ་སྟེ་ཁེངས་སྤྱད་གི་རྣམ་འགྲུབ་།

དམན་པ། ① [ཐ་མི་དང་པ།] མོངས་བ་དང་། མེད་པར་འགྲུབ་པ། མཐུན་ཁྱེན་གྱིས་དམན་པ། འཕྲོ་
བའི་རྒྱ་དངོས་ཀྱིས་མི་དམན་པ། རྫོང་གྱིས་ཀྱིས་དམན་པ། ② འཕྲི་ཅིས། མཆོག་གི་ལྷོག་རྒྱ་སྟེ་
ཐ་ཤལ་ལམ་ཞན་པ། ཤེས་ཡོན་དམན་པ། ཉམས་སྤོང་དམན་པ། སྤོང་ཆོད་མཆོག་དམན་བར་
གསུམ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཆོག་མེད་དང་། ཐ་མ། ཐ་ཤལ། ཐལ་པ། འོག་མ་བཅས་སོ།།
③ མཐོ་བའི་ལྷོག་རྒྱ། ས་བབས་དམན་པ། རི་དམན་པ། ལྷ་བ་དམན་པ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ།
བྱས་རྩེས་དམན་པ་དང་། བྱད་དུ་འཕགས་པ། ལུས་སྤོང་བས་དམན་པ།

དམན་པ་ལྷའི་ཤ གཟུགས་སྤོངས། ང་འོ། གནས། འོངས་སྤྱོད། དམན་པའི་ཤ །

དམན་པ་ལ་སྤྱོད་བའི་ལེ་ལོ། སྤོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་བརྟེན་པ།

དམན་པ་ས་བརྒྱད། རིགས་ཀྱི་ས། བརྒྱད་པའི་ས། མཐོང་བའི་ས། སྤོང་པའི་ས། འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བའི་ས། བྱས་པ་རྫོགས་པའི་ས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས། ངང་རྒྱལ་གྱི་ས་བཅས་བརྒྱད་ལ་ཟེད།

དམན་པའི་དག་བཅོམ་པ། ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་དག་བཅོམ་པ་གཉིས།
དམན་པའི་གདུལ་བྱ། ཆོས་ལ་དད་པ་ཡོད་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དང་པར་
བྱིན་བྱག་སོགས་སྒོ་ལ་མ་རྒྱུད་པའི་མི་རྣམས།

དམན་པའི་སྦྱོང་བ་ལྷ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཆད་ལས་གྱི་བསྐྱབ་པ་ལེན་པའི་གང་ཟག་གིས་
དམན་པའི་སྦྱོང་བ་ལྷ་དང་དུ་ལེན་དགོས་པ་སྟེ། ཉངས་པར་དགེ་སྦྱོང་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་
རྣམས་ལས་སྤྱོད་པར་ལངས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྦོད་བྱེ་བ་སོགས་བྱ་བ་དང་། ཆོས་སྦྱོན་པའི་
དུས་སུ་བསིལ་ཡལ་བྱེད་པ་སོགས་འོས་པའི་ལས་བྱ་བ་དང་། དགེ་འདུན་འདུ་བའི་དུས་སུ་
གཞི་བརྟན་བ་དང་གདན་བཤམས་པ། བདུག་སྒྲོམ་བཞག་པ་སོགས་བྱ་བ་དང་། དགོང་ཀའི་
དུས་སུ་མ་བུན་པའི་རྒྱུ་དགེ་སྦྱོང་རྣམས་ཀྱི་ཀླང་བ་བཟུ་བ་སོགས་བྱ་བ་དང་། དུས་དང་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་དགེ་བའི་བྱོགས་ལས་མི་གཡེལ་ཞིང་དགེ་འདུན་གྱི་གྲལ་མཐར་འདུག་པ་
སོགས་འབད་པར་བྱ་བ་སྟེ་ལྟའོ།

དམན་པའི་སྦྱོར་བ། ཆད་ལྟར་མ་ཐེན་པ་ཞན་པར་གྱུར་པའི་དོན་དཔེར་ན། རྒྱས་ཆད་ལྟ་བུ་སྟོབས་
ཆེན་གྱི་ཆབ་བར་སྟོབས་རྒྱུད་གི་བཅོས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཐེར་ཏེ། བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་
བཟང་གིས་མཛད་པའི་འཆོ་བྱེད་རྣམས་ལ་སྦྱིང་ནས་བཅེ་བའི་མན་ངག་འབྲུལ་གྱི་ཡིག་རྒྱུང་
ལས། སྟོབས་ཆེན་ནད་ལ་གཉེན་པོ་ཞན་ན་དམན། ཞེས་སོ།

དམན་པའི་མྱང་འདས། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་དམན་པའི་སོ་སོར་
བརྟགས་འགོག་ཡིན།

དམན་པའི་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས། དག་བཅོམ་དང་པོར་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་དང་བཅས་པའི་དམན་
པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག།

དམན་པའི་ལྷག་མེད་མྱང་འདས། དག་བཅོམ་དང་པོར་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་དོར་བའི་དམན་པའི་སོ་
སོར་བརྟགས་འགོག།

དམན་པོ། ཐ་ཤལ་གྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་དམན་པ་དང་འདྲ།

དམན་མ། རྟིང་བའམ་ལྷག་པོ། མེ་ཏོག་དམན་མ། ཁ་ཐས་དམན་མ།

དམན་མོ། ཐ་ཤལ་གྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་དམན་པ་དང་འདྲ།

དམན་ལམ་གྱི་སྒྲིམ་པ། ཐེག་པ་དམན་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དང་ཐུན་མོང་གི་སྒྲིམ་པ་སྟེ་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ།
དམན་ལམ་སྒྲིན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་འགྲོ་མི་སྟིང་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་གསུམ་
ཡོད་པ་ལས། སྒར་ཉན་རང་གི་ལམ་ལ་ཞུགས་མི་དགོས་པར་ཐད་ཀར། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་
ཞུགས་ནས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མཛོད་དུ་བྱེད་པའི་འགྲོ་མི་སྟིང་སྟོབས་ཆེན་པོ་ནམས་ལ་དམན་
ལམ་སྒྲིན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་ཞེས་བརྗོད་དོ།

དམན་ལམ་སྒྲིན་དུ་སོང་བའི་རྒྱལ་སྤྱུལ། ཐོག་མར་ཆོས་བྱེད་པའི་འགོ་བཙུགས་སྐྱབས་ཐེག་དམན་
གྱི་ལམ་ལ་མོས་པའི་དབང་གིས་ལམ་དེར་ཞུགས་ཏེ། རྗེས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་མོས་
པ་ཐོབ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ།

དམན་ལྷག་ལོག་དམན་ཞེས་སྟོབས་ཆེན་གྱི་ནད་ལ་སྟོབས་ཆུང་གི་བཙོས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལྷག་
ཅེས་ཆ་བ་བཙོས་ནས་ཆ་བ་ཞི་ཡང་ད་དུང་བསིལ་བཙོས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། ལོག་ཅེས་ནད་ཆ་བ་
ལ་བྱང་བའི་བཙོས་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།

དམལ། མཐོ་པོ་མིན་པའི་དམལ་པོ།

དམལ་སྐྱོབ། [མཛོན] རྒྱལ་པོ།

དམལ་པོ། དམལ་བ་དང་འདྲ།

དམལ་འཛོག་བཏང་བ། དེན་གོང་སོགས་གདེང་འཛོག་དམལ་པོར་བྱེད་པ།

དམལ་བ། ① མཐོ་བའི་ལྷོག་ཟླ། དེན་གོང་དམལ་བ། རྒྱད་གདངས་དམལ་བ། རྫོང་ཆད་དམལ་བ།
ཁང་པ་དམལ་བ། དབྱུས་དམལ་མཐའ་སྐྱོར་མཐོ་བའི་གཞོང་དབྱིབས་ཅན་གྱི་ས་ཆ། ② མཆོག་
གི་ལྷོག་ཟླ། ཁུས་སྟོབས་དམལ་བ། སྤྱི་ཆད་དམལ་བ། ② དམལ་བའི་མིང་། དམལ་བར་སྤང་
སེམས་མ་བྱེད། མཐོ་བར་འགྲག་ཟླ་མ་བྱེད།

དམལ་འབེབས། མི་མང་པོའི་དཀྱིལ་དུ་གཞན་ལ་ཁྱད་གསོད་བྱེད་པ་དང་། ཉམ་དམལ་བར་གཏོང་
བ། གཞན་སྐྱོན་ཐུར་ཅམ་མཐོང་བའི་མོད་ལ་དམལ་འབེབས་པར་མ་བྱེད། ཁ་ཏས་ཁྱག་པ་
དམལ་པལ་བ། ཆད་པ་མ་བཅད་ཀྱང་དམལ་འབེབས་ཟིན་པ།

དམའ་འབེབས་བརྒྱུས་བཅོས། སྟོན་འཛུགས་བྱུང་གསོད། མི་ལ་དམའ་འབེབས་བརྒྱུས་བཅོས་མ་བྱེད།

དམའ་འབེབས་གཏོང་བ། ངན་སྤྲུལ་སམ་དམན་པར་ལྟ་བ།

དམའ་འབེབས་བྱས་པའི་ནག་ཉེས། མི་གཞན་ལ་ཁུངས་ལུང་མེད་པར་གང་བྱུང་དུ་དམའ་འབེབས་
བྱས་པ་ལ་གོ།

དམའ་འབྲིན། ཁུང་གསོད་ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་དམའ་སར་འབེབས་པ། འོར་འཁྱལ་བྱུང་མཁན་གྱི་སྟོན་མཐུན་
ལའང་དམའ་འབྲིན་ཁུང་གསོད་བྱེད་མི་རུང་།

དམའ་མོ། དམའ་བ་དང་འབྲ།

དམའ་རིམ་རྒྱད་བརྒྱ། སྟོན་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་རྒྱུད་ཀྱི་low-level language ཟེར།

དམའ་རིམ་བརྒྱུད་ཆིག་ སྟོན་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་རྒྱུད་ཀྱི་elementary statement ཟེར།

དམའ་རིམ་འཛིན་གྲ། སྟོན་གྲའི་རིམ་པ་དམའ་པའི་འཛིན་གྲ།

དམའ་ཤོས། ① ཆོད་གཞིའི་མིང་། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་གི་ཆོད་གཞི་དམའ་ཤོས། ② སྟོན་ཁྲུང་འབྲུལ་
འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་རྒྱུད་ཀྱི་lowest ཟེར།

དམའ་ས། ① ལུལ་སྒྲོངས་སོགས་ཀྱི་དམའ་ས། དམའ་ས་ནས་མཐོ་ཆོད་ཐིག་ལྟ་ས་ནས་སྟོན་ཆོད་
ཐིག་ ② གོ་གནས་སོགས་ཀྱི་དམའ་ས།

དམའ་ས་བཟུང་བ། མཐོ་འབྲུན་མི་བྱེད་པར་རང་གནས་དམའ་པོར་བཟུང་བ།

དམའ་སེམས། ལྷུ་པའི་སེམས་སམ། ཁེངས་རྒྱུགས་མེད་པའི་སྟོ། ཤེས་ཡོན་ཡོད་ན་དེ་བས་ཀྱང་
དམའ་སེམས་འཛིན་དགོས།

དམར། ཁ་དོག་གི་མིང་། རྩ་བའི་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་དམར་པོ།

དམར་ཀོ་མ་མཉེས་པའི་ཀོ་བ།

དམར་སྒྱ། ① དམར་པོ་དང་དཀར་པོ་འདྲེས་པའི་ཁ་དོག་ ཤོག་བྱ་དམར་སྒྱ། གོས་ཆེན་དམར་སྒྱ།
② [མཛོན] བོང་དཀར།

དམར་སྐྱ་ཆོ་བ། དམར་སྐྱ་ལས་ཅུང་ཟད་ཆོ་བ་ཡོད་ཅིང་། མཆའ་དང་ཡི་ཤི། དཀར་པོ་བཅས་
བསྐྱེས་དགོས་པ་ཡོ།།

དམར་ཁེ་རྒྱུ་བ། གཡག་ལྷག་སོགས་བཤས་ནས་ཤུའོང་རྒྱུ་བ།

དམར་ཁེ་བ། སྤར་ཤ་འཛོང་བའི་ཆེད་དུ་ལྷགས་སོགས་བཤས་ནས་ཤུའོང་མཁན།

དམར་ཁོག་ཁོག་ མཁུར་ཆོས་སམ་ཀྱ་ལུ་སོགས་དམར་མདངས་བཟྱ་བ།

དམར་ཁ། གཞི་དམར་པོར་ཆོས་རིས་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་པ། རས་དམར་ཁ། ཤོག་བྱ་དམར་ཁ།

དམར་ཁིད། གནད་དོན་རྗེན་པར་ཁིད་པ། སྤན་བཅོས་ལག་ལེན་དམར་ཁིད་བྱེད་པ།

དམར་གད་ཚྭ་ཁ། བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཤན་ཅ་རྩོད་གི་བྱང་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

དམར་འབྱེད། ཤ་ཁྲག་གི་འབྱེད།

དམར་རྒྱངས། [རྟིང] དམར་ཆེལ་ཆེལ་ལམ་དམར་ཐིང་ཐིང་།

དམར་ངོ། ① མཆའ་མདོག་དམར་པོ། ② ལྷས་ངན། ཆི་ལས་དུ་དམར་ངོ་ཆིས་པར་ཆ་འདོག་རྒྱ་

ཅི་ཡོད། མོ་ལ་དམར་ངོ་བབ་འདུག ③ [ཡུལ] ཉོར་བྱུགས་ལ་ཤི་མས་འབྱུང་ལྷས།

དམར་ཆ། ① མདོག་དམར་པོའི་ཆ་ཤས། ② [མདོན] རྩ་བ་མར་ངོ།།

དམར་ཆེལ་ཆེལ། ཁྲག་འབྱེད་པ་ལྷ་བྱའི་དམར་པོ།

དམར་ཆེལ་ལེ་བ། དམར་པོའི་རྣམ་པ་མཆོན་སྤངས་ཤིག ཉེ་འོད་ཀྱིས་ཁྲབ་པའི་ས་གཞི་དམར་
ཆེལ་ལེ་བ། ཁྲོས་པའི་གདོང་མདོག་དམར་ཆེལ་ལེ་བ།

དམར་ཆུང་སྒོར་གསུམ། ཀྱ་རུ་ཀྱ་སྒྲེ་གསེར་གྱི་སྒྲིང་ཐིག་ཅན། ཉོར་རྒྱན་མ་དམར་པོ། ལྷ་མོ་ཉི་རུ་མའོ།

དམར་ཆེན་སྒོར་གསུམ། ཀྱ་རུ་ཀྱ་སྒྲེ། ཆོགས་བདག་འདོད་རྒྱལ་ལོ།

དམར་ཆེམ་མེ་བ། དམར་དམངས་གསལ་ལྷང་ངེ་བ། མེ་འོད་དམར་ཆེམ་མེ་བ། སྤྲིན་གསེབ་ནས་

སྒྲོག་འོད་དམར་ཆེམ་མེ་བར་འབྱུག་པ། ཉེ་མའི་དགྲིལ་འཁོར་དམར་ཆེམ་མེ་བ་བྱེད་པ་ལྷ་བྱ།

དམར་ཆེམས་མེ་བ། དམར་མདངས་གསལ་ལྷང་ངེ་བ། དར་ཆ་དམར་ཆེམས་མེར་བསྐྱེདས་པ།

སྒྲོག་ཁྱུ་དམར་ཆེམས་མེ་བ།

དམར་མཆན། ཆོན་དམར་གྱིས་བྲིས་པའི་ཡི་གེ་ ཆོག་འཆལ་ཡིག་ཉོར་ལ་དམར་མཆན་དང་

བཅས་ཏེ་ལུལ།

དམར་མཛོད། སྤྲུམ་སེམས་ཅན་བསད་པའི་ཤ་ཁྲག་གི་མཛོད་པ།

དམར་ཐེན། སྤྲིབ་མེད་ཁ་གསལ་ལམ། གཅེར་བུར་ལུས་པ། སྐད་ཆ་དམར་ཐེན། གཟུགས་པོ་དམར་
ཐེན། འོན་གནད་དམར་ཐེན།

དམར་ཐེན་དུ་ཐོན་པ། མཛོན་གསལ་དུ་ཐོན་པ།

དམར་ལྗང། ཆོན་དམར་པོ་དང་ལྗང་གུ་བསྐྱེས་པའི་མདོག་ཅིག་གི་མིང།

དམར་འཇལ། སྤར་བོད་དུ་བྱུགས་རྩ་ཅན་གྱིས་གཞན་གྱི་འོར་བུགས་བརྟུངས་བསད་གི་ཁྲིམས་འཇལ།

དམར་འཇུས་བརྒྱབ་པ། གྱིའི་དངོ་སོགས་དངོས་སུ་ལག་བས་འཛིན་པ།

དམར་ཏྲོག་ཏྲོག་མདོག་དམར་ཞིང་གཟུགས་ཏྲོག་ཏྲོག་ཏྲུ་ཐོན་པ་དཔེར་ན། དགོན་པ་སྐྱུ་སེར་སེར་
དཔེན་རྒྱུང་དམར་ཏྲོག་ཏྲོག་ཅས་ཁ་ནང་སོ་དང་སོ་རྩིལ་གྱི་གཤམ་ཆིག་

དམར་སྟོན། ཤ་ཐས་གྱི་དགའ་སྟོན།

དམར་གཏོར། འཕྲི་སོག་བྱུགས་པའི་གཏོར་མ།

དམར་ཐག་ཆོད་དུས། ཉི་མ་རྒྱབ་མཆམས་གྱི་དུས། བྱི་འོ་ཉི་མ་དམར་ཐག་ཆོད་དུས་ལས་
མཆམས་འཛོག་པ།

དམར་ཐབ། ཐབ་གཞིབ་སྟེ་སྤར་མོངས་དད་གྱི་ཤོད་སྟོལ་སྟར་མེ་ཐབ་གྱི་ནད་དུ་ཤ་ཁྲག་བགས་སྟེ་
སོགས་ཤོར་བའི་མིང།

དམར་ཐམ། ① མདོག་དམར་པོའི་ཐམ་ག ② ཤ་ཐམ་སོགས་ལའང་གོ

དམར་ཐལ། ཐངས་གྱི་གཤམ་མིང་ཡིན་པར་དེ་ཉུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་གྱིས་
མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེས་ཐེང་ལས་གསུངས།

དམར་ཐེག ① ཁ་དོག་དམར་པོའི་ཐེག་ཆོམ། ② སྒྲམ་བུ་དམར་ཐེག ③ བོད་གྱི་བུད་མེ་གཞོན་ལུ་
རྒྱམས་གྱིས་མཁུར་ཆོས་ཐོག་ཆོས་དམར་པོ་ལ་དམར་ཐེག་བྱུག་ཅེས་ཟེར།

དམར་ཐིང་ཐིང། གཞི་སྟོམས་པའི་དོས་སུ་དམར་པོ་མཛོན་པ་དཔེར་ན། རྒྱ་ལྷོག་གི་སྟེང་དུ་ཅི་
དམར་ཐིང་ཐིང་བཏང་ལྟ་བུ།

དམར་ཐོག་ཐོག་མདོག་དམར་ལ་དབྱེབས་དོག་དོག་རྒྱུ་དུ་རེ་རེར་ཐོན་པ་དཔེར་ན། ཐོར་པ་དམར་ཐོག་ཐོག་ཐོན་ལྟ་བུ།

དམར་ཐོར། ཐོར་པ་དམར་པོ།

དམར་འཛོམས་ལངས། མགོ་ཡུར་འཁོར་ནས་མིག་མདུན་སྐར་མ་ཆར་བ།

དམར་དད། འགྲུག་ལ་དགའ་བ།

དམར་དད་ལངས། འགྲུག་འདོད་ལངས་པ།

དམར་སྟོར། ཐུག་པར་གདབ་རྒྱུ་འཛོམས་འཆིལ་གྱི་རིགས།

དམར་བྲི། འགྲུག་གི་བྲི་མ།

དམར་མདངས། ཁ་དོག་དམར་པོ་འཛོམས་མདངས། རོ་གདོང་དཀར་ལ་དམར་མདངས་ཆགས་པ།
སྟོག་ལྟ་བུར་ལ་དམར་མདངས་འཛོམས།

དམར་མདངས་རྒྱས་པ། གདོང་གི་མདངས་དམར་པོར་སྦྱང་བ།

དམར་འདུར། སུར་པན་གྱི་དོན།

དམར་འདོན། ① ངན་སྟོང་རྣམས་འཛོམས་ཐོན་མེད་པར་བྱེད་པ། ② འཕྲི་མར་ཅག་བཅད་སྟེང་སྐམ་ཅམ་དང་ལུག་འདི་ཁྱ་བ་སྦྱར་ཏེ་དམར་ཟས་ཀྱི་སྟོན་སྦྱང་ནད་ལུས་ལ་ཞེན་པ་བྱིར་འདོན་པའི་ཟབས་ཤིག།

དམར་ནག་ དམར་པོ་དང་ནག་པོ་བསྐྱེས་པའི་མདོག་མེ་དབྱང་དམར་ནག་ མི་ཁྲིམ་ཆེན་པོ་དམར་ནག་ཏུ་འགྱུར་བ། ཟལ་རྒྱང་དམར་ནག་ མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཆེན་དམར་དང་སྦྱག་པོ་ལོ།

དམར་པོ། མཆའ་མདོག་ ཞོགས་པར་ལུས་རྩལ་སྦྱངས་ནས་གདོང་དཀར་ལ་དམར་པའི་མདངས་ཆགས་པ། ཁོང་ཁྲོ་བཟས་པས་གདོང་དམར་པོ་སྟོན་པ། རོ་ཆ་ནས་གདོང་དམར་པོ་ཆགས་པ།
དར་ཆ་དམར་པོ་མཐོན་པོར་སྦྱང་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁྲུག་མདོག་དང་། མཆའ་ཀ་ལེ་བཞུན་མདོག་བཅས་སོ།

དམར་པོ་རི། ལྷ་སའི་རྩེ་པོ་བྱང་ཆགས་སའི་པོ་ཏུ་ལའི་མིང་རྟིང་། ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅའ་གྱི་སྐབས་སུ་འདིར་པོ་བྱང་བཏབ་ཅིང་། མོང་བཅའ་སྐམ་པོས་རྒྱལ་ས་འདི་དུ་སྟོན།

དམར་པོ་གསུམ། མདོག་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་བཙོང་དང་། འཕྲི་མོག་རྒྱ་སྒྲེགས་གསུམ་གྱི་
བལྟས་མིང་སྟེ། དེ་འུ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྲི་མེད་
ཤེས་སྤེང་གི་བལྟས་དོན་གསལ་བཀོལ་ལས། བཙོང་དང་འཕྲི་མོག་རྒྱ་སྒྲེགས་ལ། དམར་པོ་
གསུམ་ཟེར་འཕྲི་མོག་དང་། ལྷ་མཁན་བཞེ་བ་སྐབས་བསྟན་པར། དེ་ལ་ཆོས་གསུམ་ཞེས་གྲང་
ཟེར། གཉིས་ཀ་ལྟན་པ་དམར་པོ་བཞི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལས་ཕྱག་རྒྱ་དུ་སྟོང་ནད་ཀྱི་
སྐབས་བཙོང་དང་། འཕྲི་མོག་རྒྱ་སྒྲེགས་གསུམ་བཏང་བ་དང་། སྟང་ནད་ཀྱི་སྐབས་ཆོས་དང་།
བཙོང་། ལྷ་མཁན་གསུམ་གཏོང་དགོས་པ་ནི་མཁས་པའི་ཞལ་གདམས་སོ།།

དམར་པོའི་སྟོར་བ། སྟན་གྱི་མདོག་དམར་པོ་ཤས་ཆེར་ལས་སྟོར་བ་བྱས་པའི་མའི་སྐངས་པ་ཞི་
བྱེད་ཀྱི་འབྲུང་སྟན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པས་དེར་དམར་པོའི་སྟོར་བ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ཞེས་
དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀྲཱ་བ་སྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་
དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས་ཤིང་དེའི་སྟོར་སྟེ་དངོས་ནི། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། དེ་
ཡིས་མི་བྱབ་སྐངས་སྟེད་དམར་སྟོར་བ། བཙོང་ལྷན་རམས་ཆོས་དོན་དེད་དམར་པོས་མནན།
ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

དམར་དཔེ། གསོབ་གཟུགས།

དམར་ཕིག་ཕིག་དམར་པོའི་དམངས་དང་ལྟན་པ་དཔེར་ན། གདོད་དམར་ཕིག་ཕིག་ཤ་དམར་ཕིག་
ཕིག་སོགས།

དམར་འཆུར་བྱུར། མེ་དང་ཁྲག་རྒྱན་སོགས་ཕྱིར་ཐོན་ཚུལ། ཐབ་ཀྱི་ནང་ནས་མེ་ལྷེ་དམར་འཆུར་
བྱུར་དུ་ཐོན་པ། ཁྲག་དམར་འཆུར་བྱུར་དུ་འཛོལ་བ།

དམར་ཕྱོགས། ཆོས་བཅུ་དྲུག་ནས་གནས་སྟོང་བར། མར་ངོ་དང་ཕྱོགས་ཕྱི་མའང་ཟེར།

དམར་ལྷུག་སྟམ་བྱའི་རིགས་དམར་པོ་ཞིག་

དམར་བ། དམར་པོ་དང་འབྲ།

དམར་འབྲར། ལྷ་གྲ་རྒྱུ་རྒྱུང་གོས་མེད་པ་གཅེར་བྱ་ཅན་དང་། འུ་ལྷུག་རྒྱུང་དུ་སྟམ་སྒྲེས་པ་
སོགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ལྷ་གྲ་དམར་འབྲར་དང་། འུ་ལྷུག་དམར་འབྲར།

དམར་མོ། དམར་པོ་དང་འདྲ།

དམར་མོ་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

དམར་མོག་ དམར་ནག་བསྐྱེས་པའི་ཁ་དོག

དམར་སྐྱུག་ ཆོས་དམར་པོ་དང་ནག་པོ་བསྐྱེས་པའི་ཁ་དོག དབྱིན་སྐད་དུ་fuchsia ཟེད།

དམར་དམག་ གྲང་གོའི་གསར་བརྗེའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་དམག་དབྱང་གི་མིང།

དམར་དམར་སྤངས་སྤངས། དདུལ་རྒྱང་དམར་དམར་སྤངས་སྤངས་ཞེས་ཟེར་བ་སོགས་བསྐྱེས་
མེད་པའི་ཁེ་གཙང་གི་དོན།

དམར་ཅེ་རེ་བ། ཁྲག་འོན་དང་། ཆོས་དམར་སོགས་ཀྱི་འབབ་རྒྱན་འཛུགས་པའི་ན་བ། འབྲོང་མགོ་ལ་
མེ་མདའི་མདེུ་ལོག་ནས་ཁྲག་རྒྱན་དམར་ཅེ་རེ་བར་ཐོན་བ། སྐམ་བུར་རྒྱ་ཆོས་བརྒྱབ་ནས་
གཙུས་བཅིང་བྱེད་དུ་ས་ཆོས་ཁྱེད་དམར་ཅེ་རེ་བར་འབབ་འདུག

དམར་ཅག་ལ། ལ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་མཆོ་སྐད་རྫོང་གི་ཤར་ལྗོངས་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

དམར་ཅོག་ལ། ལ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རྩ་མཐའ་རྫོང་གི་ལྷོ་རྒྱུད་ན་ཡོད།

དམར་གཙང་བྲག་ མཆོ་སྐད་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་པོད་ཀྱི་མཁས་པ་མི་གསུམ་གྱི་བཞུགས་གནས་སྤྱི་
ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་གདུང་བཞུགས་སའི་གནས།

དམར་བཙོད། ཤིང་སྐྱན་བཙོད་ཀྱི་མིང་གཞན། བོད་སྐམ་ལ་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་ཀྱང་རེད།

དམར་ཆ། སི་བན།

དམར་ཆག་ ཁྲག་ལས་གླུར་པའི་མིག་ནད་མདོག་དམར་ཞིང་། ཆག་ཅས་སྐྱབས་འདིར་མིག་གི་
གཟུགས་ལ་ལྟ་བུའི་སྐྱབས་ཟུམ་ཟུམ་ལས་ཆེར་གདངས་མི་རུས་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། དེའུ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱེད་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉིར་
མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མིག་ཆག་གཟུགས་ལྟ་མི་བཟོད་པ། དམར་ཆག་སྐྱམ་ཆག་ལྟ་བུའོ།

དམར་ཆལ་རྒྱ་ཆལ། ཁྲག་ཐོན་པ་སོགས་གང་སར་དམར་པོས་བྱུང་བའམ་འགྲམས་པ།

དམར་མཚུད། མཚུར་གྱི་ཁྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཆོས་མདོག་དམར་པོ་རྒྱབ་པར་མཁོ་བ་ཞིག

དམར་ཇ་སྒྲང་། མ་ཇ་སྒྲང་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཡིན། མ་ཚུ་དང་ཟླ་ཚུ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྒྲང་གི་སྟོང་
སྟོགས་ལ་ཟེར། རོན་དངོས་མགོ་ལོག་དང་། གསེར་རྟ། ཟླ་ཁོག་སྟེ་དེང་དུས་ཇ་ཁོག་ཏུ་འབོད་
པའི་ཡུལ་གྱ་འདི་དག་གི་མིང་ཡིན།

དམར་འཛིང་། བན་ཚུན་ཁྲག་འདོན་རེས་བྱས་ནས་འཛིང་བ། དམར་འཛིང་མཐའ་འཁྲུལ་བ་བྱེད་པ།
དག་པོ་དང་གདོང་གཏུགས་ཀྱིས་དམར་འཛིང་བྱེད་པ།

དམར་འཛིན་བརྒྱབ་པ། དངོས་སུ་གདོང་གཏུགས་ནས་འཛིང་རེས་བྱེད་པ།

དམར་ཟལ། གཞི་དམར་པོར་མདོག་རིས་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་པ། བ་ལང་དམར་ཟལ། འབྲི་གཡག་
དམར་ཟལ།

དམར་ཟས། འཕྲི་གས་ཀྱི་ཟས་སྦྱིའི་མིང་།

དམར་གཞོང་། མེར་བསྟེགས་པའི་ལྷགས་དམར་པོ་གཏུབ་བྱེད་ཀྱི་གཞོང་།

དམར་ཡག་སྟག་ ཁྲོ་གཏུམ་དཔའ་ངར་ཅན་གྱི་སྟག་ དཔའ་སྟོང་དམར་ཡག་སྟག་དང་འབྲ།

དམར་ཡེལ་ཡེལ། ཁ་མདོག་དམར་པོའི་ཆ་འགས་ཅུང་ཟད་སྒྲ་བ་པོར་མདོན་པ།

དམར་ཡོལ། ཤིང་སོགས་ལས་བཟོས་པའི་བུང་སྟོང་དམར་པོའི་ཅི་དང་ལྗན་པའི་ཡོལ་གོ་ལ་ཟེར་
བས་འདིར་སྒྲ་བསྟུས་བ་སྟེ། དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་བྱན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཤིང་སོགས་བཟོས་པའི་ཡོལ་
གོ་ལ། དམར་པོའི་ཅི་སྒྲར་དམར་ཡོལ་བཤད། ཅེས་སོ།

དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ། འདི་ལ་ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ཏུ་མ་གཡོ་གཙང་གསུམ་ཡང་གྲིས་འདུག
འབངས་གྲེན་ལོག་གི་སྐབས་སུ་འདུལ་བེལ་རྒྱབ་གཅིག་བཀལ་ནས་མངའ་རིས་བརྒྱད་ནས་
བྱང་ལམ་ཞུགས་ཉེ་ཏོར་ཡུལ་དུ་ཕེབས། དེའི་རྗེས་མདོ་ཁམས་སྤྲད་ཀྱི་ཆ་མ་ལུང་རྩོད་རྩེའི་བྲག་
དང་། ཨན་ཚུང་གཞམ་རྩོང་། དན་ཉིག་ཤེལ་གྱི་ཡང་དགོན་སོགས་སུ་ཕེབས་ནས། རྫོམ་ཞིང་
བཞུགས་པའི་ཆེ། ཟླ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་རྗེས་སུ་བརྒྱུད་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་གནང་། དེ་ལས་
དབུས་གཙང་མི་བརྒྱས་བསྐྱབ་སྟོམ་ཞུས་པས་སྤྲད་འདུལ་བྱུང་བར་གྲགས་པ་ཟླ་མ་དེ་གསུམ་
མཆན་བསྟུས་པ་ཡིན། འདི་དག་གི་མཆན་དངོས་ནི། ཏཱ་ར་བླ་མའི་གསུང་ལས། བོད་དང་བ་གཡོ་

དགེ་འབྲུང་། མཛེད་འབྲེལ་བ་གཙང་རབ་གསལ། ལྷོད་ལུང་བ་དམར་སྟོན་ཤྲུ་མུ་ནི་དང་
གསུམ་ཞེས་སྒྲུ་མ་དེ་གསུམ་གྱི་རུས་དང་། ལུལ་གང་གསལ་མིར་གྱིས་འདུག
དམར་ར་ཁ་ཚ། སུ་པན་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།
དམར་རིལ་རིལ། མདོག་དམར་ཞིང་དབྱིབས་རིལ་རིལ་ཅན་དཔེར་ན། དགོན་པ་སྐྱ་མིར་མིར་
དཔེན་རྒྱུད་དམར་རིལ་རིལ་ཞེས་ཁའི་སོ་དང་སོ་རྩིང་གི་གཤམ་ཆེག
དམར་རུ། [ལུལ་] ཁ་དོག་དམར་པོ།
དམར་རུ་མགོ་ནག་རྩེ་འབྲུ་ཞིག
དམར་རུ་ལ་གྱིས། དམར་པོར་གྱིས་པའི་མིང་དང་སྐབས་འགར་དམར་རུ་ལ་གྱིས་ཞེས་པ་སྒྲོ་ལ་
བརྒྱུང་བ་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡང་ཡོད།
དམར་རུག་ཟངས་གྱི་བཟླུང་ཡིན་པར་དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་གྱིས་
མཛེད་པའི་བྱི་མེད་ཤེས་སྤྱིང་ལས་གསུངས།
དམར་རེངས། སྐྱ་རེངས་ཐ་མ་སྟེ། རྒྱུ་ལངས་ཁའི་སྐྱ་མདའ་ཐ་མ་ལ་ཟེར།
དམར་ལམ་བ། འོད་དམར་པོ་བཟུ་ལམ་མེ་བ། རྒྱུ་མཁར་འོད་དམར་ལམ་བ་ཞིག་མཐོང་བུར།
དམར་ལམ་མེ་བ། འོད་དམར་པོ་ཁྲ་ལམ་མེ་བ། ཉི་འོད་དམར་ལམ་མེ་བ། མེ་ལྷེ་དམར་ལམ་མེ་བ།
དམར་ལམ་ལམ། འོད་དམར་པོ་ཁྲ་ལམ་མེ་བ། སྟོན་མེ་དམར་ལམ་ལམ་འབར་བ། མེ་མདོག་དམར་
ལམ་ལམ་བ།
དམར་ལོང་རྒྱ་ལོང་། དམར་ཞིང་སྐྱག་གྲོ་བ། བཤས་རར་ཁྲག་དམར་ལོང་རྒྱ་ལོང་འདུག་ལྟ་བུ།
དམར་ལོང་ལོང་། མདོག་དམར་པོ་ལང་ལོང་དུ་འབྱུང་བའི་རང་རྒྱལ་དཔེར་ན། ཁྲག་དམར་ལོང་
ལོང་ཞེས་ལྟ་བུ།
དམར་ཤར་ཤར། ཁ་དོག་གཤམ་ཆོས་མདོག་དམར་སང་སང་། ཆེ་མེ་ཁ་རྣམས་དམར་ཤར་ཤར། ཡི་
ཡི་ཁ་དོག་མེར་ཤར་ཤར།
དམར་ཤིག་ཤིག་ དམར་མདངས་རྩུང་ཟད་ལྡན་བ། སྐྱ་ཁ་དམར་ཤིག་ཤིག་ལྟ་བུ།
དམར་ཤེད། ཉམ་འདོད། སྐད་ཆ་དམར་ཤེད་ཆ་པོ། བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དམར་ཤེད་བཅན་

འཇུ་ལ་ལ་སྒྲ་རྒྱལ་གནད་འཕྲོད་ཅིག་བཞུས།
དམར་བཤལ། གཉན་རིམས་རྒྱ་མར་བབས་ཏེ་ཁྲག་འདྲེས་པའི་ཤེ་སྒྲབས་དམར་པོ་འབྲུ་བའི་བཤལ་
ནད་ཅིག
དམར་སིར་སིར། མདོག་དམར་ཞིང་དབྱིབས་རྒྱང་རྩང་མདོན་གསལ་དུ་ཐོན་པ། མེ་ཏོག་དམར་
སིལ་སིལ་ལྷ་བྲ།
དམར་སེང་། དམར་སྐྱུ་ལས་དཀར་ཤས་རྒྱང་བའི་མདོག་གོས་དར་དམར་སེང་།
དམར་སེར། ལི་རྩང་སྟེ་དམར་པོ་དང་སེར་པོ་བསྐྲེས་པའི་མདོག་བད་ཁའི་མེ་ཏོག་དམར་སེར།
ཆོས་གོས་དམར་སེར། མཆོམས་སྤྲིན་དམར་སེར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གི་འུ་མང་མདོག་
དང་། འུར་ཁ། སེར་སྐྱལ་གསེར་མདོག་བཅས་སོ།
དམར་སེར་ཅན། [མདོན] ① མེ་སྐྱལ་ལོ། ② ཉི་མ།
དམར་སེར་ཅན་གྱི་གཞི། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། མི་སྣོ་བ་ནན་ཏུར་གྱི་ཕྱིར་
བཅོས་བྱེད་པའི་གཞི་སྟེ། དམར་སེར་ཅན་སོགས་འཐབ་ཀྲོལ་བྱེད་པའི་དགེ་སྣོང་ལ་སྒྲིག་བ་
ནན་ཏུར་སོགས་བྲས་ཏེ། ཕྱིས་བཅོས་ལ་བཀོད་བས་ཕྱིར་བཅོས་གྱི་གཞི་ལ་དམར་སེར་ཅན་
གྱི་མིང་གིས་སྣོས་བཤོ།
དམར་སེར་ཇ། སྤུ་རྣམས་སྤྱ་མདོག་དམར་སེར་དུ་ཡོད་པས་དམར་སེར་ཅན་ཞེས་བཛྲོད་ཆོག་
ཅིང་། དམར་སེར་ཇ་ནི་སྤུའི་དབང་པོ་འཇུ། སྤུའི་རྒྱལ་མོ་ཞེས་པའི་དོན།
དམར་སེར་ཆོན། [མདོན] ལི་ཁྲི།
དམར་བསྐྱར། བོད་གྱི་སངས་རྒྱས་ཆོས་པ་ཆོས་ལྷ་འདྲེ་གདུགས་པ་ཅན་རྣམས་དམིགས་བསལ་
དུ་སྤྲིན་བ་གཏོང་རྒྱའི་ཤ་ཆེལ་མེ་ལ་བསྐྲེག་པའི་བསྐྱར་མཆོད།
དམར་གསོད། དམར་ཇེན་དུ་སློག་གཅོད་པ། བཅན་འཇུ་ལ་མཁན་གྱིས་ཉེས་མེད་མི་དམངས་
རྣམས་ལ་དམར་གསོད་འཛེམ་བག་མེད་པར་གཏོང་བ།
དམར་གསོད་གཏོང་བ། མཆོན་གྱིས་སློག་བཅད་པ།
དམར་རྩར་རྩར། དམར་ཞིང་མདངས་ཆེ་བ་དཔེར་ན། མེ་དམར་རྩར་རྩར་འབར་ལྷ་བྲ།

དམར་ཅང་། [ཡུལ་] གོས་མེད་ལུས་རྩེན།

དམར་ཅང་། གོས་མེད་ལུས་རྩེན།

དམར་ཚོག་ཚོག་མདོག་དམར་ཞིང་དབྱིབས་རྩོག་རྩུང་ཏུ་མང་པོ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་དཔེར་ན། མོར་
པ་དམར་ཚོག་ཚོག་ཁམ་བྱ་དམར་ཚོག་ཚོག་ཅེས་ལྟ་བུ།

དམར་ལྗང་དེ་ག། དམར་མདངས་གསལ་ལྗང་དེ་ག། མཚན་མོ་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་མཐའ་དཀྱིལ་བར་
གསུམ་དུ་མྱོག་བཞུ་མང་པོ་དམར་ལྗང་དེ་བར་འབར་ག།

དམར་ལྗབ་ལྗབ། མེ་ལྷེ་སོགས་ཁདོག་དམར་པོའི་རིགས་ཅན་འགྲུལ་རྩུལ། ཐབ་མེ་དམར་ལྗབ་ལྗབ་
རྩུག་ཡོ་ག།

དམས་ཉམས། ① ཉམས་གྲུད། ② འཕངས་སྦྱང་པའི་རྣམ་འགྲུད།

དམས་ག། [ཐམ་དད་པ།] རྒྱད་པ་དང་། འབྲིབ་པ་དང་། ཉམས་ག། ཉམས་དམས་ག། ལང་ཆོ་དམས་
ག། ལྷོ་བས་འཁྲུགས་དམས་ག།

དམས་བྱེད། [མདོན།] སྒྲིག་ག།

དམིག་ ① བྱ་ག་རྩུང་རྩུང་གི་མིང་སྟེ་ཁབ་དམིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ② ལུས་སྟེང་གི་མེ་བཙའ་དང་
གཙག་ཁབ་གདབ་སའི་གསང་མིག་གི་མིང་སྟེ། མེ་དམིག་གཟེར་དམིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

དམིག་ཁུང་། ཨི་ཁུང་།

དམིག་གུ་བྱ་གའི་དོན་དུ་གོ་བའི་དམིག་བྱ་དང་འབྲ།

དམིག་ག། འབྲ་སྦྱ་ལེབ་གྱི་མིང་གཞན།

དམིག་བྲ། ① བྲ་ག་དང་ཁུང་བྲ། ཐག་ལ་དམིག་བྲ་བཏོན་ག། ② འབྲ་སྦྱ་ལེབ།

དམིག་གསང་། ① ལུས་ཀྱི་ཁོང་གསང་། ② བྲ་ག་པའམ་བྲ་ག།

དམིགས། ཡུལ་གང་ཞིག་ལ་ཆེད་དུ་བལྟ་བའམ་བསམས་པ་དཔེར་ན། དགོས་པ་འདི་ལ་དམིགས་
ནས་བྱ་བ་འདིར་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་སོགས་ལྟ་བུ།

དམིགས་ཀྱིས་དབྱེ་ག། ན་ཡིག་གི་ཆོག་སྤང་འཇུག་རྩུལ་ཞིག་མདོར་བསྡུས་ན། རྒྱས་པར་བཤད་ན།

དམིགས་སྐྱོར་དེ། དམིགས་ཐེངས་རེའམ། ཀུན་སྦྱོང་སྦྱོན་དུ་བཏང་ནས་དོན་འདི་འབྲ་ཞིག་ལ་

དམིགས་དགོས་བསམ་པ་བཞིན་དམིགས་པའི་བྱ་བ་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་ལ་དམིགས་སྒྲོར་རེ་
རེར་འཛོག་པ་ཡིན།

དམིགས་རྒྱུན། རྒྱུན་བཞིའི་ནང་གསེས། ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ཐྱོན་དུ་སྦྱེད་པ་སྟེ། གཟུགས་སྒྲུ་ལ་
སོགས་པ་བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱེ་བའོ།

དམིགས་རྒྱུན་བཅུ་གཉིས། ཡུལ་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་དམིགས་པ། ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པ། བཟ་འཛིན་
མེད་པ། བཟ་བར་དམིགས་པ། དངོས་པོ་དང་བཅས་པ། དངོས་པོ་མེད་པ། དངོས་པོ། ཀྱུན་
བརྟགས་པ། བྱིན་ཅི་ལོག། བྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན་པ། རོགས་པ་དང་བཅས་པ། རོགས་པ་མེད་
པའི་དམིགས་པའོ།

དམིགས་བཀར། དེས་བཟུང་གིས་ལོགས་སུ་བཏོན་པ། བདེ་དོན་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐད་ལ་
དམིགས་བཀར་གྱིས་གསལ་བ་ཤད་བྱས་པ། ཆད་པོ་དང་བདེ་བ་རྣམས་ལ་དམིགས་བཀར་
གྱིས་གཞིགས་སྦྱོང་གནང་བ།

དམིགས་ཁུལ། རྒྱུག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་aiming field ཟེད།

དམིགས་སྒྲོ། གང་ལ་ཆེད་དུ་དམིགས་པའི་མཐུན་རྒྱུན་རྟེན་སོ།། རྟོན་ཁང་གསར་རྒྱབ་གི་དམིགས་
སྒྲོ་ལ་རྩོམ་པོ་ཤིང་གསོག་པ། དགེ་ཆུན་བྱེད་མཁན་གྱི་དམིགས་སྒྲོར་དགེ་འོས་སྒོ་བ་ལྟ་བུ་གསལ་བ།
ཤོག་བྱ་དེ་དག་དཔེ་དེ་བ་འདིའི་གས་པར་འདེབས་རྒྱུའི་དམིགས་སྒྲོ་རེད།

དམིགས་དངོས། ཐོབ་འདོད་དངོས་པོ། ཡང་ན་དམིགས་བྱའི་དངོས་པོ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

དམིགས་རྟེན། ① རེ་བ་བྱེད་སའམ་རྒྱབ་རྟེན། ② དམིགས་ཡུལ། འབྲུལ་གྱི་དམིགས་རྟེན། སྤྲུགས་
གྱི་དམིགས་རྟེན། འཆོ་བའི་དམིགས་རྟེན།

དམིགས་རྣམ། ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ཡུལ་ཅན་སེམས་ལ་སྦྱོང་བ་ཤར་པའི་རྣམ་པ།
དམིགས་པ། ① [ཐ་དད་པ]སེམས་གཏོད་པ་དང་། སེམས་པའམ། སྒྲོམ་པ། འབྱུར་ལྷོག་སྒྱུར་དུ་
འགྲོ་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་རིག་པ་བསྐྱེམས་ནས་དམིགས་པ། མི་དམངས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་དམིགས་
ནས་དཀའ་ངལ་ལ་མི་འཛེམ་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། འཆར་གཞི་ཞིག་འདིང་སྐབས་ཁྱོད་ཡོངས་

ལ་དམིགས་ནས་འདིང་དགོས། ② [ཐ་མི་དད་པ]མཐོང་བ་དང་། འཛོལ་པ། ལས་དོན་དངོས་
སུ་ལག་ལེན་བསྟར་བའི་དགེ་མཚན་དམིགས་པ། འོད་ཟེར་སྟོང་ལྷན་གྱི་མདུན་ལས་དམིགས་
པ། རང་གི་བསམ་སྒྲུབ་འོད་ཟེར་ཆོག་དམིགས་སུ་མེད་ཀྱང་ཕྱི་འོད་ཀྱི་སྟོང་ལ་བསྟམས་ན་ཤེས་བྱ་བ།
③ བསམ་ཡུལ་དང་། གནད་དམ། སྟོང་བའི་རྣམ་པ། མིག་གཉིས་དམིགས་པར་གཏོང་བ།
སེམས་དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བ། ④ ལོགས་དང་རྒྱུ། དོན་གནད་འདིའི་སྟོར་
གྲོས་བསྟར་བྱེད་རྒྱུ་དམིགས་སུ་བསམ་པ། ངལ་བསའི་གྲུང་སེང་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ།
ནང་ལོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྤྲོ་གསང་མེད་པར་དམིགས་ཀྱིས་བསྟན་པ།

དམིགས་པ་གཉིས། ཞི་དགས་རྣམ་ཅན་དང་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན།
དམིགས་པ་བརྟག་པ། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲུང་གིས་མཛད་པའི་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ཞིག
དམིགས་པ་བརྟག་པའི་འབྲེལ་པ། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲུང་གིས་མཛད་པའི་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་
ཞིག་གི་འབྲེལ་པ།

དམིགས་པ་དག་པ། དག་པ་བཞིའི་ནང་གསེས། དམིགས་པའི་ཡུལ་གང་འདོད་དུ་བསྟར་བ་ལ་
མངའ་དབང་བརྟེན་པའོ།

དམིགས་པ་བཞི། ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་བཞི་སྟེ། ཁུབ་པའི་དམིགས་པ་
དང་། སྤྱད་པ་རྣམ་སྟོང་གི་དམིགས་པ། མཁས་པའི་དམིགས་པ། ཉོན་མོངས་རྣམ་སྟོང་གི་
དམིགས་པ་བཅས་བཞི།

དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་དྲུག ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆན་ཞིག་སྟེ། གཟུགས། སྤྱི། རྩ། རྩེ།
རེག་བྲ། ཆོས་ཏེ་དྲུག

དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་པ། སེམས་སེམས་བྱུང་གིས་ཆོས་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་ན་དེ་ལ་ཐོགས་
ནས་ཆོས་གཞན་དམིགས་པ་ལ་གཤམས་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།

དམིགས་པའི་ཁམས། ཕྱིའི་ཁམས་སོ།

དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་དྲུག མཚན་མ་དང་བཅས་པ། མཚན་མ་མེད་པ། རྒྱུ་དུ། རྒྱ་ཆེན་པོར་
རྒྱུར་པ། ཆད་མེད་པ། ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྟམས་པའི་འདུ་ཤེས་སོ།

དམིགས་པའི་འབྲས་བུ་སྒྲེ་བའི་ས། སྒྲགས་རྙིང་མའི་གཞུང་དུ། རྣལ་འབྱོར་བཞི་པའི་སྐྱབས་སུ་ཐོབ་
པའི་ས་བདུན་པ་སྟེ། སྒྲོམ་ལས་དུ་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་དོན་དེ་ལ་དམིགས་ཤིང་གོམས་
པས་འབྲས་བུ་མི་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་སྒྲུ་འབྲུབ་པས། ས་བདུན་པ་དམིགས་པའི་འབྲས་བུ་
སྒྲེ་བའི་ས་ཞེས་བྲོཤ།

དམིགས་བྲུག་པ། དམིགས་གྲིས་བཀར་བ་དང་། ཆེད་དུ་དམིགས་པ།
དམིགས་བྲུ། ལོང་འཁྲིད་པ། དམིགས་བྲུ་མེད་པའི་དམུས་ལོང་ཐག་རིང་འཕྲོ་མི་བྲུག།
དམིགས་བྲུ། དམིགས་ལུལ་དང་འབྲ་ལ། ལས་དོན་གྱི་དམིགས་བྲུ་ལྟ་བུ།
དམིགས་འབེན། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོན་ཅིག་
སྟེ། དཕྱིན་སྐད་དུ་target ཟེད།

དམིགས་འབྲེད་པ། གཞུང་དོན་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་འབྲེད་པའམ། གཞུང་གི་མཆོམས་སོ་སོར་བཅད་པ།
དམིགས་མེད། སྟོང་ཉིད།

དམིགས་བཅུགས་ངོ་ཆབ། དམིགས་བསལ་གྲིས་ངོ་ཆབ་ཏུ་བཞག་པ།
དམིགས་བརྩེ་མ། འདི་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ལ་བསྟོད་བསྐྱགས་བྱེད་པའི་ཆོགས་བཅད་ཅིག་སྟེ། རོག་མར་རང་
ཉིད་གྱི་སྒྲ་མ་རྗེ་བཅུན་རེད་མདའ་བ་ལ་བསྟོད་བསྐྱགས་ཆོགས་བཅད་འདི་འབྲུལ་བར་མཛད་པར་
རྗེ་བཅུན་རེད་མདའ་བས་བསྟོད་བསྐྱགས་འདི་ང་ལ་འོས་པ་མི་འདུག་གསུངས་ནས་ཆོག་ཀླང་རྗེས་
མ་གཉིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བར་ཆོག་བསྐྱར་གནང་སྟེ་རྩེ་ལྷུང་འབྲུལ་བར་མཛད། བསྟོད་བསྐྱགས་འདིར་ཤོ་
ལོ་ག་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་གསོལ་འདེབས་དམིགས་བརྩེ་མ་ཟེད།

དམིགས་ཆད་ཡང་ཆབ། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དཕྱིན་སྐད་དུ་object code ཟེད།

དམིགས་ཆད་མཆོན་ཏུགས། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་
ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ། དཕྱིན་སྐད་དུ་aiming symbol ཟེད།

དམིགས་འཇུགས། ① དམིགས་བཀར་གྲིས་མཇུ་བ་སོ་འཇུགས་པ། མི་ངེས་ཅན་ཞིག་ལ་ལས་དོན་
ངེས་ཅན་ཞིག་བྱེད་པར་དམིགས་འཇུགས་བྲས་པ། ② ལུ་ལོན་ལེན་དུས་བཞག་པའི་གཏའ་མ།

དབྱིན་སྐད་དུ་designated ཟེད།

དམིགས་ཡུལ། ① བསམ་སྒྲོག་གཏོང་སའི་གནས། རྒྱུ་རིང་གི་དམིགས་ཡུལ། ལས་དོན་གི་
དམིགས་ཡུལ། ② སྒྲོག་ཆེད་དུ་དམིགས་བཀའ་དང་བཤམ་སྒྲོག་ཕྱོགས་པའི་ཡུལ་ཏེ། སྒྲོག་ཆེད་
དུ་དམིགས་བཀའ་དང་བཤམ་སྒྲོག་ཕྱོགས་པའི་ཡུལ་ཏེ། སྒྲོག་ཆེད་པའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་སྒྲོག་
དང་། སྒྲིང་རྒྱུ་དམིགས་ཡུལ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་། དབྱིན་སྐད་དུ་pur-
pose ཟེད།

དམིགས་ས། ① འདུན་བཀའ་དང་སའི་ཡུལ། གང་དུ་འགྲོ་བའི་ས་ནི་དམིགས་ས་ཡིན། གང་ཞིག་ཐོབ་
པར་དོད་པའི་དོན་དངོས་ཀྱང་དམིགས་ས་ཡིན། ② སྒྲོག་ཁྱད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་
དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་destination ཟེད།

དམིགས་སུ་ཕུག་དམིགས་གསལ་དུ་བྱ་བ་གང་ཞིག་ཆེད་དུ་བཀའ་ནས་བསྐྱབ་པའི་དོན།
དམིགས་བསལ། བྱངས་དང་མི་འབྲ་བ། སྟོན་ཐོན་ཅན་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་གཞེངས་བསྟོད་ཐོབ་
པ། ཆུན་བྱིས་ནད་པ་སོགས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་གཞེངས་སྟོང་གནད་བ། དམིགས་བསལ་
གྱི་གནས་ཚུལ།

དམིགས་བསལ་གོང་ཕུད། མང་པོའི་ནང་ནས་བཀའ་ཏེ་གོང་དུ་བཀའ་བ། དམིགས་བསལ་གྱི་བྱས་
རྒྱུ་འཛོག་མཁན་རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་གོང་ཕུད་ཀྱིས་བྱ་དགའ་གཞེངས་བསྟོད་གནད་བ།
དམིགས་བསལ་གྱི་བྱས་རྒྱུས། ཐུན་མིན་གྱི་བྱས་རྒྱུས། ཡང་ན་བྱས་རྒྱུས་རིམ་བཤམ་དང་པོའི་དང་པོ་
ཞེས་བ་མེད་གི་རྣམ་བྱངས་ཡིན།

དམིགས་བསལ་བྱབ་འབྲས། ① བྱ་ལས་གང་ཞིག་འཁོར་ཡུག་སོགས་ཆ་རྒྱུན་ཞན་པའི་འོག་ཏུ་
བྱབ་འབྲས་ལེགས་པར་ཐོབ་པ། ② སྒྲོག་ཁྱད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་
པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་special effect ཟེད།

དམིགས་བསལ་བཙོན་འགྲོལ་གཏོང་བ། བྱས་རྒྱུས་སོགས་དོན་དམིགས་བསལ་བའི་དབང་གིས་
བཙོན་ཡུན་ཐུང་དུ་གཏོང་བ་དང་བཙོན་འགྲོལ་བྱེད་པ།

དམིགས་བསལ་སྲིད་འཛིན་ས་ཁུལ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དམིགས་བསལ་བ་སྟོད་ཆོག་པའི་

ས་ཁུལ་ལ་ཟེར། དེར་དུས་ཉང་ཀང་ས་ཁུལ་ལྟ་བུ།

དཔྱ། ① སྤར་བོད་ཀྱི་རྩས་བྱག་ཏུ་གྲགས་པའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ་རྩ་ཡང་སྤང་། ② གདོན་རིགས་
འིག་ རྟིང་རྩལ་པོ་དང་། མ་རུངས་པ།

དཔྱ་ཁོད། ① ཁྱོད་པོ་དང་། གཏུམ་པོ། ② སྟོ་སྤང་བ་སྟེ་རྩའི་རྩེན་གྱིས་ཁོ་ཆོག་ཆོག་

དཔྱ་དགེ་དགོན་ཆེན། སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་བྱང་ཆུ་རྫོང་གི་ཁོངས་གཏོགས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྟོན་མ་སྤ་
ཆལ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཆ་ཁོང་ག་དབང་གྲགས་པས་དགོན་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་བཟབ་པའི་ནང་གསེས་
ཀྱི་དགོན་ཆེན་ཞིག་དམར་དམག་རྒྱང་སྟོང་སྤྲེལ་སྤྲེལ་དགོན་དེར་གྲུང་གྲུང་གྲུང་དབྱེད་གིས་ཆབ་
སྤིད་རྩལ་ཀྱི་ཁྲིས་ཆོགས་འིག་འཆོག་ཁྱོད་།

དཔྱ་དགེ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོ། མཁས་དབང་འདི་ཉིད་ནི་རྩ་བ་རང་སྟོང་ཁུལ་བྱང་ཆུ་རྫོང་གི་
ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་དགེ་བརྒྱ་ཆང་བའི་ཡུལ་དཔྱ་དགེ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོན་འོག་སོག་པོ་དུ་
ཟེར་བའི་རོང་སྟེ་དང་པོ་དེར་གྲོང་སྤང་ཆང་། ཞེས་བྲིས་ཆང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཡ་གྲུལ་གྲོང་
སྤང་འཁོར་ལོ་ཆང་དུ་ཡལ་བསོད་དར་དང་ཡུམ་ཨ་ཆེ་གཉིས་ཀྱི་སྤས་སུ་རབ་བྱུང་བཙུ་ལྔ་པའི་
འིང་པོ་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༩༡༤ ལོའི་བོད་ལྷ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཡར་འོ་ཞིག་ཏུ་སྟེ་བལྟམས། ཐལ་དགེ་
བའེས་རྗེ་སྟོ་བཟང་ཆོས་ལུན་དཔལ་བཟང་པའི་མདུན་ནས་ཀ་ཁ་སྟོན་པའི་མགོ་བརྒྱུད་སྟེ་སྟེ་
ཞང་བདེ་ཆེན་དང་ཡལ་ཀྱི་བྱུང་ནས་སྟོག་དང་སྟེ་བས་འགྲོ་ལྷུང་བའགས་སོགས་སྟུངས་པ་
མཛད། དགྲུང་གངས་བརྒྱ་གཅིག་སོག་བདེ་ཆང་ཁྲི་རྒྱ་སྟོ་བཟང་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ལས་རབ་ཏུ་
བྱུང་སྟེ་དགེ་ཆུལ་ཀྱི་སྟོན་པ་མཚན་ཏེ་མཚན་ལ་སྟོ་བཟང་བསམ་གཏན་ཞེས་གསོལ། དེ་
མཚུངས་དཔྱ་དགེ་བཟ་འིས་འཁོར་ལོ་དགོན་དུ་ཆོས་གྲུང་ཆོགས་ལ་ཞུགས། དགེ་བའེས་
ཆེན་པོ་རྗེ་དགོན་མཆོག་དགེ་འདུན་ཆང་བསྟན་ནས་སྟོན་གཉིས་མཛད། ཨ་ཁུ་སྟོ་བཟང་བཟ་
འིས་ཞུ་བའི་མཁས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མདུན་ནས་ཡི་གེ་དཀར་ནག་དང་དག་ཡིག་སོགས་
ལ་སྦྱངས་པ་མཛད། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དགྲུང་གཞུང་རྒྱལ་ལུ་ལ་གནང་མཛད་པ་དང་ཅིག་
འཛིན་གྱའི་སྟོར་དཔོན་དུ་བསྟོན་པ་སོགས་དང་། མཐར་རབ་གནས་ཆུ་བྱ་ལོའི་བོད་ལྷ། གསུམ་
པ་བྱེ་མ་པོལ་རྒྱའི་ཆོས་བཙུ་སྟེ་ལོ་༡༩༤༣ ལོའི་རྗེ་ཆོས་ལྔ་ཉིན་ཏེ་རེས་གཟའ་ཕུར་བུ། རྒྱ་

སྐར་ས་འི། བས་ལངས་ཀྱི་དུས་སུ་ཆུ་ཚོད་བདུན་དང་སྐར་མ་ཉེར་ལྔ་འི་ཐོག་སྐྱབ་གཤེགས་སོ།
དུས་དགེ་ལྷ་ཁང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
དུས་ཆུ། བད་བདག་གི་མིང་ནད་ལ་བཏགས་པ་ཞིག་སྟེ། དུས་ཞེས་ལྷ་སྟོན་སྟེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་གདུག་
པ་ཅན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པས་དེས་བཏང་བར་གྲགས་པའི་ལུས་ལ་ཆུ་བསགས་པའི་ནད་ཅིག་
དུས་ཆུ་འབྱེམས་ཆུ། ཆུ་རིགས་ཤིག་ སྤར་སེལ་རྒྱུ་གིས་ལོག་བའི་ལས་བྱས་དེ་འི་ཆུའི་རྒྱ་ལས་
བཀག་ནས་འི་ཆུ་དྲངས་མའི་རྒྱ་ལས་ལ་ཤོར་ནས་ཅ་ཁ་ལོག་པའི་དོན།
དུས་ཆུ་དུག་གེར་ཆུ། ཟག་ཆུ། འབྱེམས་ཆུ། རྒྱ་མའི་དོལ་ཆུ། གདོན་ལས་གླུར་པ། དུག་ལས་གླུར་པའོ།
དུས་ཆུ་གེར་ཆུ། ཆུ་རིགས་ཤིག་ ཁ་ཟས་མ་ཞུ་བ་དྲངས་མའི་རྒྱ་ལས་དུ་ཤོར་ནས་ཅ་ལ་གེར་བའི་
ཆུ་ནད་ཅིག་
དུས་ཆུ་ཟགས་ཆུ། ཆུ་རིགས་བཙོ་ལྔ་འི་ནད་ཚན་ཟས་མ་ཞུ་བ་དྲངས་མའི་རྒྱ་ལས་བཀག་ནས་དོན་
སྟོད་རང་རང་གི་གནས་སུ་ཆུ་ཟགས་པར་གླུར་པའི་དོན།
དུས་ཆུའི་ནད། དུས་ཆུ་རིགས་བཙོ་ལྔ། ༡ འབྱེམས་ཆུ། ༢ ཁྲག་གེར། ༣ མཁྱིས་གེར། ༤ དྲངས་
མ་ཆུ་གེར། ༥ བོ་བའི་ཟགས་ཆུ། ༦ ལོང་། ༧ མཆོན་པ། ༨ མཆེར། ༩ སྟོ་བའི་ཟགས་ཆུ། ༡༠
ཅ་སྐྱོན། ༡༡ ཁྲག་སྐྱོན། ༡༢ ཆུ་སྐྱོན། ༡༣ རྒྱ་དོལ། ༡༤ གདོན། ༡༥ དུག་བཅས་སོ།
དུས་ཆུའི་རྒྱ། རྒྱུད་དང་། མཁྱིས་པ། བད་ཀན། ཆུ་སེར། ཁྲག་བཅས་དུས་ཆུའི་དངོས་རྒྱ་ལོ་དེ་ལ།
རྒྱུ་ཁ་ཟས་མ་ཞུ་བ་དང་། བཤལ་བའི་རྩེས་ལ་ཟས་སྟོད་ལོག་པ་དང་། ནད་ཆོ་བ་བཙོས་པའི་
རྩེས་སུ་གཏར་གདང་། བསྐལ་སྟོར་ཐལ་བྲགས་པ་དང་། ངལ་དུ་བ་གྱིས་མཁར་བའི་རྩེས་ལ་ཆུ་
མང་དུ་བཏུང་བ་དང་། རྒྱ་གྱི་སྟེང་དུ་ཉལ་བ་ལ་སོགས་པས་པོ་བའི་མེ་འོད་ཉམས་པ་ནི་རྒྱུ་
དངོས་ཏེ་མཆུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ཡང་སྟོན་གྱི་ལས་དང་སྐྱབ་བདུད་སོགས་
གདོན་གདུག་པ་ཅན་གྱིས་རྟེན་བྱས་ནས་དུས་ཆུ་འབྱུར་བར་གསུངས། འདི་ལ་དབྱེ་བ་རྒྱ་
རིགས་བཙོ་ལྔ་ཡོད་པ་དེ་དག་མདོར་བསྡུས་ན་ནད་ལས་གླུར་པ་དང་། གདོན་ལས་གླུར་པ། དུག་
ལས་གླུར་པ་གསུམ་གྱི་ནད་དུ་འདུས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད། ནད་ལས་གླུར་པ་ལའང་ཅ་ཁ་ལོག་པའི་

འབྲིམས་ཆུ་གཅིག་དང་། ལུས་ཕྱིར་ལ་བྱེར་བའི་བྱེར་ཆུ་གསུམ། བར་དུ་ཟགས་པའི་ཟགས་ཆུ་
བརྒྱད། ལྷ་མའི་ཕྱིར་རྡོལ་བའི་རྡོལ་ཆུ་གཅིག་བཙས་དབྱེ་བ་བཅུ་གསུམ་ཕྱེས་པ་རེད།
དུས་ཐག་ནས་མཁའ་འགྲོ་སའི་དབྱེར་ཐག་གི་མིང་སྟེ། མི་རྗེ་ལྷ་ཡིས་མཛད་པས་མགོན་སྐྱབས་ཆེ།
དུས་ཐག་གནས་ནས་དྲངས་པས་འདྲེགས་སྐྱས་བཟང་། ཞེས་གསུངས་ལ་འདི་ལ་རྩ་ཐག་གིས་
བའང་སྤང་ངོ་།།

དུས་ཐག་དང་དུས་སྐྱས། བོན་པོའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྲོལ་དུ་སྟེང་ལྷ་ཡུལ་དང་མི་ཡུལ་བར་
ཡར་མར་བསྐྱོད་ཐུབ་པའི་བརྒྱད་ལམ་འཇའ་སྐྱས་སམ་ཐག་སྐྱས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། བོད་
ཀྱི་རྒྱལ་པོའམ་བཙན་པོ་དང་པོ་གཉེད་ཁྲི་བཙན་པོ་ནི་དུས་ཐག་ཅས་པ་དེ་བརྒྱད་ནས་མི་ཡུལ་
དུ་བབ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། བོད་རྒྱལ་དང་པོ་དེ་དང་། གཉིས་པ་སུ་ཁྲི་བཙན་པོ། གསུམ་པ་དེང་ཁྲི་
བཙན་པོ། བཞི་པ་སོ་ཁྲི་བཙན་པོ། ལྷ་པ་སྲིབ་ཁྲི་བཙན་པོ་བཙས་གནས་ཀྱི་ཁྲི་བདུན་ཞེས་པ་
དེ་དག་ཆང་མ་འདས་ཁར་དུས་ཐག་གས་དུས་སྐྱས་དེ་བརྒྱད་ནས་གནས་དུ་གཤེགས་ནས་ས་
སྟེང་དུ་བང་སོ་མེད་ཟེར།

དུས་མྱོ་ བསམ་པ་ནག་པོའམ་མ་རུངས་པའི་སེམས།
དུས་རྗེར་། ལུས་སྤངས་ཤིང་ཆུ་བསགས་ནས་རྗེར་བྱའི་ནང་ཆུས་ཁངས་པ་ལྟར་གྲུར་པའི་ཆུ་ནད་ཅིག་
དུས་ལོ། དུས་ཆུ་དང་། ལོར་ནད་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་ཞིག་ཡིན་འདུག།
དུས་གསལ་སྐར། དུས་གསལ་སྐར་མཚན་པས་ཕྱག་བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་མ་
སྟོ་རིབ་གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

དུས་བ། [རྒྱན་ཆོག] རིག་པ་གསལ་པོ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། མི་དུམ་ན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དུས་ན་པ། [རྟིང་།] ལྷན་པོ།

དུས་ད། འཕྱར་འཕྱར་གྱིས་ཞིབ་ཐོར་བཞོས་པ་དཔེར་ན། ལག་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་སྟེ་མ་དུས་བ་དང་
བཙོར་བའི་དོན་ལའང་།

དུས་ར་པ། ལུར་བའི་འབྲི་ཆུལ་གཞན་ཞིག་

དུས་ལ་པ། [ཐ་དད་པ།] ལུང་ཟད་དགོད་པ་དང་འཇུ་མ་མདངས་འབྲིན་པ། ཡིད་དགའ་ནས་འཇུ་མ་

དུས་ལ། ཁ་དུས་ལ་འཛིན་པ་བཟང་བཟང་བ།
དུས་ལ། ཡིད་སུན་པའི་དོན། ལས་ཀ་དཀའ་ལས་ཆེ་བཟང་པའི་དུས་ལ་སོང་། འཛིན་པ་སྤྱོད་གིས་
དུས་ལ་སོང་། ལྷ་བུའོ།
དུས་ལ། [ཆིང་] ① སྤྱོད་པ་དང་། ཡི་ཆད་པ། སུན་པ། མཆེར་བ། ② སུན་པར་འགྱུར་བ།
དུས་ལ་བྱུང་། [ཆིང་] སྤྱོད་པ་ལི་བ་དང་། ཆེ་ཆད་པའི་ཡིད་ཆད་པའི་སུན་པ།
དུས་ལ་ཡོང་། ཁོག་ཞར་ཏེ་སྤྱོད་པ་ནས་མིག་ཡོང་བ། དུས་ལ་ཡོང་གིས་དུས་ལ་ཡོང་བའི་ཞེད་ན་གར་སྤྱོད་པས་
འདིར་སྤྱོད་པས་མི་ཤེས། མིག་སྤྱོད་ལྷན་པས་མ་བཟུས་ན། དུས་ལ་ཡོང་ཉིད་དང་བྱུང་བར་ཅི།
དུས་ལ་ཡོང་ཐང་འབྲམས། ཡོང་བ་ཐང་དུ་བདག་མེད་དུ་ལུས་པ་ལྷ་བུ་བཞེན་ལུལ་ལས་སྤྱོད་པས་ལུལ་
མེད་པར་ཐང་ན་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་བ།
དམེ། བཙུག་པ། གཙང་དམེ།
དམེ་ཡུའི་སྤྱགས་ཁང་། དམེ་ཡུའི་སྤྱགས་ཁང་ཨོ་རྒྱན་སྤྱོད་ཐོབ་སྤྱོད་། དམེ་ལོ་བ་འདི་སྤྱོད་པས་སུས་
བཟང་དང་དུས་ཆོད་ནས་ཅམ་ཡིན་པར་སོགས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ཆོད་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྤྱོད་ཐོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁྱི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
དམེ་གི། ① བཙུག་གི། ② སྤྱོད་པ་གྱི་ཤོད་སྤྱོད་དུ་རིགས་རྩས་གཅིག་པའི། གཉེན་སྤྱོད་པས་
ནང་ཁུལ་པན་ཚུན་གསོད་རེས་བྱས་པ་དང་ཕོ་མོ་བསྐྱེད་པའི་གི།
དམེ་གི་བཟང་པས་ལུལ་ཁམས་སུ། ཡང་ན་དམེ་མཆེད་ཀྱན་བྱུང་ཞེས་པ་མིང་གི་ནས་གངས་ཡིན།
དམེ་ཆུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་དབལ་འབར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ཆུ་འགོ་དུང་ལའི་
བྱང་ཁོས་ནས་བྱུང་ཞིང་རྒྱལ་མོ་རྩལ་ཆུའི་ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན།
དམེ་པོ། ཆེ་པོ་འདྲེན། རྩས་གཅིག་པ་གསོད་རེས་བྱེད་མཁན་ནས་གཉེན་སྤྱོད་མཁན་སྤྱོད་པས་
དམེ་མ། བ་མ་ཤིང་གི་མིང་གི་ནས་གངས་ཤིག་
དམེ་མོ། རྩས་གཅིག་པ་གསོད་རེས་བྱེད་མཁན་ནས་གཉེན་སྤྱོད་མཁན་བྱུང་མེད།
དམེ་ཡི་རོ་ལ། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། ཆུང་མས་ཁྱོ་ག་བསད་པ་དམེ་ནག་དང་། ཁྱོ་གས་ཆུང་མ་
བསད་པ་དམེ་ཁ། པ་མ་བསད་པ་དང་། སུན་མཆེད་བསད་པ་ནང་དམེ། སྤྱོད་པས་སེམས་

ཅན་གྱིས་བསང་པའི་དམེ་རོ་བཅས་སོ།།

དམེ་ཤི་པ་སྤྲོན་ནང་འབྲུགས་བྱུང་བ་ལ་དམེ་འབྲུགས་དང་། འཐབ་ཅོད་ཀྱིས་མི་གསོད་བཏང་བ་ལ་
དམེ་ཤི་ཟེར།

དམེལ [ཆིང] དམེ་དང་འབྲ།

དམེའ་བྱུང་། བན་ཚུན་གསོད་རེས་བྱས་པའི་དོན།

དམོད་ངན། མཐུ་བྱད་གཏད་ངན་པ།

དམོད་སྒྲགས། གཞན་ལ་གཞོད་པའི་བྲག་སྒྲགས།

དམོད་ཐོར་བ། རྒྱབ་ཏུ་ཁ་ངན་བཟོད་པ།

དམོད་པ། ① [མ་དད་པ]ཁ་ངན་སྒྲོག་པ་དང་། སྒོད་པ། དོན་མེད་གཞན་ལ་དམོད་པ། ② སྒོན་ལམ་
ངན་པ་འདེབས་པ་དང་། བདེན་པ་བདར་བ། བདེན་པར་དམོད་པ་གཞོད་པ་ཅི། ③ སྒོན་ལོག་
དང་། ངན་སྒྲགས།

དམོད་པ་འདོར་བ། ① གཞན་ལ་གཞོད་པའི་སྒོན་ལམ་ངན་པ་འདེབས་པ། ② བདེན་པ་བདར་བ་སྟེ།
བདེན་ཆིག་བཟོད་ནས་ལྷ་རྒྱུད་སྦྱལ་བ།

དམོད་པ་ཐོར་བ། བན་འཆེན་པོ་བསྐྱལ་བ་སྟེ། བན་འཆེན་ལས་འགལ་ན་རང་ཉིད་ལ་ཉེས་ཆད་འདི་
དང་འདི་འབྲུང་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་ངག་ཏུ་སྒྲས་ནས་མནའ་བསྐྱལ་བ་ལ་ཟེར།

དམོད་པ་བཟུགས་པ། མཐུ་དང་བྱད་ཀྱིས་གཞན་ལ་དམོད་པ་འདོར་བ་དང་དོན་གཅིག

དམོད་ཐོར་བ། དམོད་པ་འདོར་བ་དང་དོན་གཅིག

དམོད་མོ། མཐུ་དང་། བྱད་ཀ།

དམོད་ཆིག་གཞན་གཞོད་ཀྱི་སྒོན་ཆིག་

དམོད་ཐོར། གཞན་གཞོད་ཀྱི་སྒོན་ཆིག་ངན་པའི་མཐུ།

དམོན། མི་ཡི་ད་ལྷ་བ་ལ་དམོན་འབྲི་བའང་ཡོད།

དམུལ། ལེབ་མོར་སྐྱེབས་པའི་བད་རྩིང་།

དམུལ་ཁམས་བཙོ་བརྒྱད། ཆད་དམུལ་བརྒྱད་དང་། བྱང་དམུལ་བརྒྱད། ཉེ་ཆེ་བ། ཉེ་འཁོར་བ་བཅས་

དཔུལ་བའི་གནས་བཅོ་བརྒྱད།

དཔུལ་གནས། དཔུལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་གནས།

དཔུལ་བ། [ནང་།]དན་སོང་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ཞིག དཔུལ་བ་མ་མཐོང་ན། སངས་རྒྱུ་ལ་ཡིད་
མི་ཆེས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་དན་འགྲོའི་མཐེལ་དང་། བདེ་མེད། འདོད་པའི་འབྲས་བུལ།
སྤྱག་བསུལ་གཏེར་བཅས་སོ།།

དཔུལ་བ་བརྒྱད། གསེག་མ་དང་། བྱེ་མ། འདམ་ཆུ། དུ་བ། མེ། སུན་བ་ཆེ། དུ་འབོད་ཆེ། རྩེ་རྩེ་
མེ་ལྷེ་ཞེས་བྱ་བའི་དཔུལ་བ་སྟེ་བརྒྱད། དཔུལ་བ་བརྒྱད་པོ་ས་དཀྱིལ་གྱི་བྱེད་འོག་མ་ནས་རྒྱང་
དཀྱིལ་གྱི་བྱེད་འོག་མའི་བར་གནས་པར་གསུངས།

དཔུལ་བ་རྒྱང་བ་གཉིས། ཉེ་འཁོར་དང་། ཉེ་ཆེའི་དཔུལ་བ།

དཔུལ་བ་ཆེན་པོ་རྩུང་། ཚད་དཔུལ། གང་དཔུལ། ཉེ་འཁོར། ཉེ་ཆེའོ།

དཔུལ་བའི་སྒྲོ། དཔུལ་བར་འགྲོ་སའི་སྒྲོ།

དཔུལ་བའི་བུམ་བ། ཁ་རྒྱང་ལ་ལྟོ་བ་དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱ་སོགས་ཡོད་པའི་ལྷགས་ཀྱི་བུམ་བ་བ་ལྔའི་
རྒྱ་ཁོལ་བས་གང་བ་ཞིག

དཔྱིག [རྟིང] མིག

དཔྱིག་སྤྱག་མིག་སྤྱག

དཔྱིག་མི་གོང་ལྗོང་པོ། མི་རིལ་ལ་སྒྲོན་ཡོད་པ།

དཔྱིག་རྩལ། མིག་རྟོན་པོ་མེད་པ། མིག་མི་གསལ་བའམ་རབ་རིབ་ཏུ་གྱུར་པ།

དཔྱིག་སྤྱིན། མིག་སྤྱིན།

དཔྱིག་ཐི་ཐི་པོ། དཔྱི་དང་དཔྱིག་དང་པྱིག་བཅས་མིག་གི་བད་རྩིང་པ་ཡིན་ཞིང་། དཔྱིག་ཐི་ཐི་པོ་ནི་
མིག་རབ་རིབ་ཐེར་བའི་དོན་ཡིན།

དཔྱུག་པ། ① [ཐ་དད་པ]དཔྱུགས་པ། དཔྱུག་པ། དཔྱུགས། འབྲུག་པ། བཟུ་རྒྱུའི་གོས་རྒྱ་ནང་དུ་
དཔྱུག་པ། ② འཆོལ་པ། གཏེར་ཁ་དཔྱུག་པ། ③ བྱིར་འདོན་པ། ཟངས་གཏེར་དཔྱུག་པ།
ལྷགས་གཏེར་དཔྱུག་པ། ④ [ཐ་མི་དད་པ]དཔྱུགས་པ། དཔྱུག་པ། འགྲོ་བ་དང་། འབྲུག་པ།

ཕྱིར་རོལ་ཏུ་དཔྱུག་པ། གྲོང་མཐར་དཔྱུག་པ།

དཔྱུག་དཔྱུག་ ① འཚོལ་ཉུལ། ལྷགས་ཀྱི་གཏེར་ཁ་གར་ཡོད་དཔྱུག་དཔྱུག་བྱེད་པ། ② ཕྱིར་འདོན།
ཉ་བ་ནམས་ཀྱིས་ཆུ་ནང་ནས་ཉ་རིགས་དཔྱུག་དཔྱུག་བྱེད་པ།

དཔྱུགས། ① ཐ་དད་པར་འབྲུག་པའི་དཔྱུག་པའི་སྤྱལ་ཆིག་ ② [ཉིང] ཕྱིར་བཏོན་པ།
དཔྱུགས་པ། དཔྱུག་པའི་འདས་པ།

༩༩

ཅ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་བཅུ་འདུན་པ་འདི་འོ་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་དང་། བྱེད་པ་ལྟེ་
དབུས། ལྷ་ལོ་ཚོལ་བ་ཀུན་ལྟེ་གཉིས་སྤང་དང་། བྱེད་ཚོལ་བ་སྐྱོག་ཚུང་སྤྱ་མེད། མིང་གཞིའི་
པོ་ཡིག་ཅིག

ཅ་ཀ་ལི། [ལེགས]ལྷ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར། གཞན་ཡང་བཟ་གིས་བའི་རྟགས་རྩ་ས་སོགས་མཆོན་
བྱེད་རི་མོ་བྲིས་བའི་ཤོག་སྟེ་ཚུང་དུ་ནམས་ལ་ཟེད།

ཅ་ཀོ་ར། [རྟོན]བྱ་གོང་མ་སྟེག་པ།

ཅ་གེ་ཅིག་གེ ཅག་ཅིག་ལ་ལྟོས།

ཅ་ཏ་ཀ། འདི་རྒྱ་གར་སྐད་དེ། བོད་སྐད་ལ་བྱི་འུ་ཁྱུག་རྟ་ཞེས་བ་དེ་ཡིན། དེ་ཚུ་འཐུང་འདོད་ན་ནམ་
མཁའ་ལས་ཆར་འབབ་བའི་ཚུ་འཐུང་བར་བྱེད་པས། ཆར་སྤོང་བྱི་འུ་དང་། ཆར་སྤོང་ཚུ་འཐུང་།
སྤྲིན་ལ་སྤོང་། ཆར་དགའ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་མཛོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་དུ་བཤད།

ཅ་རྟགས། ཅ་ཡི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་ཆོག་དང་འབྲ་བའི་རྟགས་འདི་ཡིན།

ཅ་ཀ། ལྟོ་ཞིག

ཅ་སྟེ། ① བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྟེ་པ་ལྷ་བ་སྟེ་ཅ་ཆ་རྩ་ལྷ། ② ལེགས་སྐད་ཀྱི་གསལ་བྱེད་
ཀྱི་སྟེ་པ་གཉིས་པ་སྟེ། ཅ་ཆ་རྩ་རྟོ་ཉ།

ཅ་ན། ① རྒྱ་མཆོན་སྟོན་པའི་སྤང་ཅིག ཁོ་པ་ན་ཆོད་དར་མ་ཡིན་ཅ་ན་ལུས་ལྷགས་ཆེ་ཅམ་ཡོད།
སྟེར་སེམས་མེད་ཅ་ན་སྟོང་སྟོང་སེམས་ཆེན་པོ་ཡོད། ② དུས་སྤྱའམ་སྐབས་སྤྱ། བྱིན་ཅ་ན། ལྷ་
དུ་བཞུགས་ཅ་ན།

ཅ་ན་ཀ་སྒན་མ་ཚུང་ཏུ་ཞིག།

ཅ་པ། ཅ་ནས་པ་བར་སོ་སོར་བསྐྱུ་བའི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ་ ཏ་ས་ལ་ལྟོས། ཅ་པ། ཅ་
ཏ་ཏ་ཀ་པ།

ཅ་འབྲ། ཅ་ཡིག་གི་ཉོག་གས་ལག་པ། ཅ་""

ཅ་བྲ། ལེགས་སྐྱར་སྐད་ཀྱི་དབྱི་མོང་གི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་རྣམ་གངས་
ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་དབྱི་མོང་ལོ་མ་ཞེས་འབྱུར་བར་སྒྲན་མིང་སྐྱ་སྐྱོར་ངེས་པའི་མཆན་
འབྲེལ་ཆོས་རྩི་བུ་སྟོན་གྱིས་མཛད་པ་ལས་གསུངས།

ཅ་བྲ། དབྱི་མོང་གི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག།

ཅ་ར། ① ཅ་བའམ་ཅད། ཞོར་འབྲེལ་གྱི་ཅ་ར་གཅོད་པ། ② ལྷག་གིས་གཞུ་བ། ཅ་ར་བཅད་པ།

ཅ་ར་ཀ། [ལེགས་]སྒན་དབྱང།

ཅ་ར་ཀ་སྟེ་བརྒྱད། བར་སྟོང་ཆེན་པོ་རྒྱན་ཤེས་ཀྱི་བྱ་དང་། མེ་བཞིན་འཇུག་ཐང་ལ་འབར། དཀའ་
གཉིས་སྟོང་། ལྷ་ཁུང་འཛིན། འཕྲོ་སྟོང་གི་བྲ། རབས་སོ་སྟེས། བཞོལ་འཕྲོ་སྟེས་བཅས་བརྒྱད་
ཀྱིས་བརྒྱ་བྱིན་ལས་ཐོས་པའི་ཆེ་ཡི་རིག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱད་ལ་འཇུག་པའི་འབྲེལ་པ་རེ་རེ་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱད་ལ་འཇུག་པའི་འབྲེལ་པ་རེ་རེ་བ་ལས། དཀོས་སྟོན་པའི་སྟེ་དང་། གཞི་སྐྱབ་པའི་སྟེ། བདུད་
ཅེ་ཆེན་པོའི་སྟེ། མི་འཛིག་པའི་མཆོན་ཆའི་སྟེ། བདུད་ཅེ་སྐྱབ་པའི་སྟེ། སོག་གི་སྟོལ་བའི་སྟེ།
གསོ་དབྱང་སྒན་སྟོར་གྱི་སྟེ། སྟོང་བྱེད་ལས་ལྷའི་སྟེ་བཅས་ལེ་བུ་བཞི་བརྒྱ་དང་ཉི་ལུ་ཙ་ལྷ་
པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་ལ་ཅ་ར་ཀ་སྟེ་བརྒྱད་གྲགས་པའོ།

ཅ་ར་ཁུང་། མིའི་བར་རུས་ཀྱི་ཅེ་དང་སྟོག་རུས་ཀྱི་སྟེ་གཉིས་འབྲེལ་བའི་མཆོམས་ཀྱིས་ཁོག་གས་
གནས་ཤིག།

ཅ་ར་བ། ཅར་ལ་ལྟོས།

ཅ་རི། བོད་རང་སྟོང་སྟོང་སྟོ་ཡུལ་གྱི་གནས་རེ་ཞིག་ཡིན་པ་འདི་ལ་བཀའ་བརྒྱད་པ་གཅོང་བ་རྒྱ་རས་
ཡེ་ཤེས་རྟོག་རྟེས་སྟེལ་ལོ་ནས་འཆར་ན་གནས་བསྐྱོར་དུ་འབྱོ་བའི་སྟོལ་རྒྱན་བཏོད་ཡོད་པ་རེད།

ཅ་རེ་བ། རྒྱན་ན་རེ་བ། རྒྱ་ཅ་རེ་བར་བབས་པ། ཁྲག་ཅ་རེ་བར་ཐོན་པ།

ཅ་ལག་ ཅ་དང་མི་ནོར་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཅ་ལྷན། ཅ་""ཅ།

ཅ་ག། [ལེགས]འཁོར་ལོ། གླ་གཅན་གྱི་ཅ་ག། ཆ་ཤས་ཅ་ག།

ཅ་ཏུ། [ལེགས]ཟིག

ཅན་ཤིང་གས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། ཁང་བ་ཅན་སྒྲ་བྲག་ས།

ཅུག་གི་ཅིག་གི་ ཆང་རེ་རྒྱང་རེ་སྟེ་ལག་ངས་མི་ཆེ་བ། ལས་ཀ་ཅུག་གི་ཅིག་གི་ དངོས་པོ་ཅུག་གི་ཅིག་གི་

ཅག་གུ། རྟོར་དང་མི་ལ་ཁྲག་གཏར་བྱེད་གྱི་ཡོ་བྱེད་ཞིག་

ཅག་གེ་ཅོག་གེ་ དབྱེབས་མཐོ་དམན་སྣ་ཆོགས་པ། རི་ཆུང་ཅག་གེ་ཅོག་གེ་

ཅག་ཡུལ། ① མེ་རྒྱས་ལུ་ཁྱེ། ② ཅག་ཅག་ཁེར་པའི་ཡུལ་ཅམ། ལྷོ་མ་རྒྱ་ཆེ་གང་འཕགས་པའི་ཅག་ཡུལ།

འིང་པོ་སྐམ་པོ་པན་ཚུན་སྤྲུལ་པའི་ཅལ་གྱི། འོག་ལྷ་ཚུར་གིས་པ་སྒྲིང་ནས་ཅལ་གྱི་ཐོན་པ།

ཅ་ག་སྒྱ་དེ་རི་བ། ཁ་མང་པོར་སྒྱ་བ།

ཅག་ཡུའི་འབྱུར་རིམ། ཅག་ཡུའི་མོར་རྟགས་པ་ཟེར། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ནུས་པ་ནི་རིགས་མང་པོ་ཡོད་

པ་ལྟེ། ལྷན་ཚོན་རི་མོ། ལྷན་ཚུ་རི་མོ། ཤིང་བརྗེས་རི་མོ། འོག་ཁྱས་རི་མོ་སོགས་ཡོད། དེར་

མི་སྣ་དང་ཡུལ་ལྗོངས། ཚན་རིག་གསར་གཏོང་། ཡུལ་ཚལ་འགྲུལ་ཕྱོད། ཡུལ་ཕྱོལ་སྣ་ཚོ་གས་

སོགས་འཕྲི་སྐྱེ་ཡོད་པ་དང་། ཅག་སྒྲུའི་འབྲུང་རིམ་དེ་དངོས་པོ་མཛེས་ཅུལ་གྱི་རིགས་

གསར་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

ཅ་ག་བཅད་པ། མར་ཁུ་ཅ་ག་ཐག་བཅད་པ། མར་ཁུ་བཞུར་ནས་ཅ་ག་བཅད་པ།

ཅག་བཅད་མང། བསྐྱོལ་ཏེ་ཅག་ཐག་བཅད་པའི་མང་ལྷ། ཅག་བཅད་མང་དེ་རྒྱུན་རིང་ཞང་ཡང་མི་རུལ།

ཅག་ཅག་སྒྲུང་སྒྲུང་། བད་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱལ་མངོན་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། དཔལ་སྒྲུང་ས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་

འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འགྲེལ་ལས། ཅག་ཅག་ལྟང་ལྟང་ནི།

ཅག་ཅག་ཅེས་ཆ་འཇུག་བྱས་ནས་ན་ཟུག་འབྱུང་བ་དང་། ལྷང་ལྷང་ཞེས་ན་ཟུག་མི་བརྟེན་ཅམ་

ན་བའི་དོན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཅ་ག་ཅི་ག་ ཅ་ག་གི་ཅི་ག་གའི་བསྐྱུས་ཆིག་

ཅ་ག་ཅི་ག་ཏུ་ས་ཆོད། ཆོ་ག་སྒྲ་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་རངོས་ལོ་དང་ལུ་ལ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིལ་པ་སྟེང་།

ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་miscellaneous time ཟེད།
ཅག་ཅོག་ ཅག་གོ་ཅོག་གེའི་བསྐྱུས་ཆོག་
ཅག་རང་། [ཡུལ་] ཅེས་རག་དང་ རོན་འབྲས་སྟེ། ཁ་ཚོད་སྤང་སྟེན་པོ་འཕམ་ཅིང་ཆ་པོ། རྒྱུང་ལང་པོ་
སྟེ་དཔེར་ན། ཨ་ཅེ་པ་གི་ཅག་རང་ཆ་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད། རོན་དག་ཚུང་ཅག་ལའང་ཅེས་རྒྱུ་
གི་རེད་ལྟ་བུ།
ཅག་བཤགས། [ལེགས་]ཤ་ཁོག་སོགས་དཀྱིལ་ནས་བཤགས་པ། ལུག་ཤ་ཅག་བཤགས་བཏང་
བ། ཆགས་ཤ་ཅག་བཤགས།
ཅང་ཀུན། འབྲུང་ཅེས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་དབུས་དང་བཅས་པའི་ས་བདག་
གཙོ་བོ་རྣམས་ལས་སྟོང་ས་བདག་གཙོ་བོ། གསེར་གྱི་གོ་ཆ་གྱོན་ཤིང་རལ་གྱི་ཐོགས་པ།
དགུན་རྩི་བ་ར་བ་ལ་ས་བདག་གི་བྱེད་ལས་གཙོ་བོར་བྱེད་མཁན་ཞིག་
ཅད། ཡུལ་སྐལ་ལ་ལར་ཉི་མའི་ཆ་བ་ལ་ཅད་ཟེར་རྟེ། ཆ་བ་ཆེ་ལ་ཅད་ཆེན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
ཅ་རྩུན། [ཅ་རྩུན་གྱི་བཟང་པོའི་ཤིང་རིགས་ཤིག་ ཅན་དན་ལ་གོ་ཡོག་དང་། གོས་ཆེན་ལ་ཐབ་བྱིས།
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གོས་སྟོན་དང་། ཇིའི་སྟོང་པོ། དཔལ་གྱི་དུམ་བྲ། མ་ལ་ཡར་སྐྱེས། ཆོས་
བྱེད། བཟང་པོའི་དཔལ་བཅས་སོ།།
ཅ་རྩུན་དཀར་པོ། འདི་ཨ་ཤེ་ཡ་སྤྱིང་ཆ་བ་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་དང་། ཁྱད་པར་རྒྱ་གར་དང་། ཉིན་དུ་ཉི་
ཞེ་ཡ། ཤིས་ཚོང་པ་ན། ཉའེ་ནན་སྤྱིང་པ་ན། ཐའེ་ཐན་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་ཁུལ་དུ་སྐྱེ་བའམ་
འཛུགས་ཀྱི་ཡོད། ཤིང་ལུང་གི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྱི་6~9ཙམ་ཟེན་བ་དང་ལོ་མ་ལུང་གྲུ་རྒྱུ་བ་
ལུང་ལོ་ལྟ་བུ། མེ་རྟོག་དེལ་དཀྱིབས་འདབ་མ་བཞི་ཅན། ཐོག་མར་སེར་སྐྱ་ནས་རིམ་བཞིན་
ཁམ་སྐྱ་གཏུ་འཁྱར་བ། ཞིབ་ཅིང་མང་བ། འབྲས་བྲུ་རིལ་མོ་སྟོན་ནས་ནག་པོར་འཁྱར་བ་བཅས་
སྤྱང་པོ་ཆེ་བའི་ཤིང་རིགས་ཡིན། སྟན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱང་པོ་ཡིན། རོ་བསྐྱ་ལ་ཆ། ལུ་
རྩེས་བམིལ། ལུས་བས་སྟོ་སྟེང་འཁྱགས་ཆད་སེལ། ལུས་ལ་བྱུགས་ན་ཤ་བགས་ཀྱི་ཆ་བ་
འཛོམས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གོ་ཤིང་དང་། ཉིལ་འདབ་ཅན། ཉིལ་བ་ནི། ཇི་ཞིམ་དཀར་པོ།
དེ་ཞིམ་བཏགས། བ་ལང་མགོ་དཔལ་གྱི་དུམ་བྲ། མེའི་སྐབ་ཤིང་། ས་མཚོག་ཅན་དན། ས་

འདན་ཏ་སར། ཏ་རི་ཚན་དན་བཅས་སོ།
ཅན་གྱི་ཤིང་། རི་མོ་མ་ལ་ཡར་སྐྱེས་པའི་ཅན་དན་དཀར་པོའི་རིགས་ཤིག
ཅན་སྐྱོལ་མ་རང་བྱུང་། སྐྱེ་འཆར་ཅན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྤར་གྱི་བཤའ་སྐྱོལ་ལྟར་
ཅན་དན་གྱི་སྤོང་པོའི་ནང་ནས་རང་བྱུང་གི་སྐྱ་རྩེན་ཞིག་སྟེ། བོད་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐྱམས་པོའི་
དུས་བལ་བཟའ་ཁྱི་བཅུན་གྱི་རྩེན་སྐྱལ་དུ་ཁྱེར་ཡོང་བ་ཕྱིས་ར་མོ་ཆེར་བཞུགས་པའི་རྩེན་ཞིག
ཅན་དན་མཆོག [མངོན]སྐྱལ་གྱི་སྤྱིང་པོ།
ཅན་དན་རོ་པོ། འཕགས་ཡུལ་ནས་བཟོ་སྐྱུན་བྱས་པ་ཕྱིས་རྒྱ་ནག་ཏུ་གདན་པོངས་ཏེ་རྩེན་གཙོ་
པོར་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་ཅན་དན་གྱི་ཐུབ་པའི་སྐྱ་བཅུན་ཞིག
ཅན་དན་སྐྱལ་གྱི་སྤྱིང་པོ། དཀོན་ལེང་རིན་ཆེ་བའི་ཅན་དན་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྐྱེ་ཅན་དང་།
ཁུབ་འབྲུག་སྐྱེས། སྤོང་སངས། ཉིལ་འདབ་ཅན། སྤོང་གསུམ་རིན་གྱིས་གཞལ་མེད་ཤིང་། རྩ་བ་
ནག་པོ། བ་སྒང་མགོ། བཱེ་ཅའི་མདོག་ཅན། མ་གསོ། ལག་འགྲེའི་སྤྱིང་པོ་བཅས་སོ།
ཅན་དན་མར་ཁ། ཅན་དན་དང་། འུག་པ། སེང་ལྗེང་རྣམས་ཀྱི་གཞོག་ཕྱེ་བ་དམར་ཟལ་གྱི་མར་ཁའི་
ནང་བཅོས་ནས་བཏོན་པའི་མར་ཁའི་མིང་སྟེ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱར་འཛིན་ཕུན་
ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་གཅེས་བསྐྱུས་ཀུན་གསལ་སྤང་མཛད་ལས། ལྷ་བ་ཅན་དན་
མར་ཁའི་སྤྱོར་བ་ནི། ཅན་དན་དཀར་དམར་འུག་པ་དམར་པོ་དང་། སེང་ལྗེང་རྣམས་ཀྱི་སྤོང་
པོ་གཞོག་ཕྱེ་དེ། དམར་ཟལ་བ་ཡི་མར་ཁའི་བཅོས་ནས་གང་། སྐྱམ་ཕྱིར་སྤར་ལྟར་བཏོན་པའི་
མར་ཁའི་དེ། རྒྱགས་པས་གཟའ་ནད་རྒྱང་འབམ་འབྲས་སྤྲུ། མ་ཁན་ཤིག་གྲུམ་ཅད་དཀར་ཆོལས་
དང་། རྒྱང་འཕས་ཅན་གྱི་སྤོང་བ་སྐྱེ་ཐབ་སེལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཅན་དན་དམར་པོ། ཤིང་སྐྱུན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་ཁྲག་ལ་ཆོ་
བ་ཞུགས་པ་དང་། ཁྲག་རྒྱ་འཕེལ་བ། ཁྲག་རྒྱང་འཕེབ་པ་སོགས་ལ་པན། ཕྱིར་རྒྱགས་ན་པན་
ལག་གི་སྤངས་པ་འཛོམས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཀུ་ཅན་གྱི་རིལ་མར་ཅན། འདབ་མའི་ལུས་
སྐྱམས་ལྟར། བ་ཏྲུ། ཅན་དན་པན་པ། ཆོས་ཕྱེད། རྟ་ཅན་གྱི། སའི་ཅན་དན་བཅས་སོ།
ཅན་སྐྱུག་པོ། ཅན་དན་དམར་པོ་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མདོག་དམར་སྐྱུག་འཕས་ཆེ་བ་ཞིག་

སྟེ། ལུས་པ་ཙན་ཙན་དམར་པོ་དང་མཚུངས།
ཙན་ལ་མཆོག་ ཙན་དཀར་པོ།
ཙན་དན་སེང་ལྷེང་། སེང་ལྷེང་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་མདོག་ཙན་ལྟར་དམར་བ། ཆ་མ་འགྲིག་
པའི་ལོ་ལྷན་རེས་མོས་སྟེ་བས་སྟོང་བྱིབས་སུ་བྱུབ་པ་དང་། མེ་ཏོག་དཀར་པོ་འདབ་མ་ལྟ་ཙན་
མང་དུ་འཆར་ཞིང་། སྟན་དུ་སྟར་བྱ་ནི་སྟོང་པོ།
ཙན་སྟོང་། ཙན་གྱི་སྟོང་པོ།
ཙན་པའི་སྟོང་པོ། རྒྱ་གར་པ་ཙན་གོ་མིས་བཅམས་པའི་སྟའི་བསྟན་བཅོས་སྤར་ནས་བོད་སྐད་དུ་
བསྟར་བ་འདིའི་རྒྱན་ད་ལྟར་དར་ཡོད་པ།
ཙན་ལྷོ། [ལེགས་]གཏུམ་མོའོ།
ཙན་ལྷོ་གསུམ། གཏུམ་མོའི་རྣམ་གངས་གསུམ་སྟེ། རང་བཞིན་ཙན་ལྷོ་ཞེས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་
རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་ལྟེ་གཏུམ་མོ་དང་། གཏུམ་མོ་ཙན་ལྷོ་ཞེས་པ་ལྷེ་བའི་ཨ་ཐུང་ཉིད་ནང་
གྱི་གཏུམ་མོ་དང་། ལ་སྟོར་ཙན་ལྷོ་ཞེས་པ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྟར་གྱི་སྟོང་ཉིད་དང་མཆོག་ཏུ་མི་
འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་ལ་སྟོར་བྱུང་དུ་འཇུག་པ་ཉིད་གསང་བའི་གཏུམ་མོ་རྣམས་སོ།
ཙན། [ལེགས་]ཆ་བ།
ཙན་པའི་ཡི་གེའི་མདོ། སྟོབ་དཔོན་ཙན་གོ་མིས་མཛད་པའི་སྟའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་
ཙན་གོ་མི། [ལེགས་]སྟེ་ཡོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྐབས་བྱུང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དག་
བསྟན་ཆ་བ་ཞེས་བའི་མིང་ཡིན།
ཙན་བདུན། རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སུ། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་རྟང་རྟ་ལ་ཟེར་བར་ཙན་འཛིན་རིགས་ལས་
རྒྱལ་པོ་ཙན་འཛིན་མིང་ཙན་བཅུ་དགུ་བྱུང་བའི་¹ ༡ རི་ཙན། ² ༢ ཨ་ལྷ་ཙན། ³ ༣ ར་ལ་ཙན། ⁴ ༤ བེ་
མི་ཙན། ⁵ ༥ པ་ལི་ཙན། ⁶ ༦ རྟང་ས་ཙན། ⁷ ༧ ས་ལ་ཙན། ⁸ ༨ ཙན་གསོ། ⁹ ༩ སྟེ་ཙན། ¹⁰ ༡༠ རྣམ་ཙན།
¹¹ ༡༡ ཀམ་ཙན། ¹² ༡༢ སྟེ་ལྷ་ཙན། ¹³ ༡༣ སྟེ་ལ་ཙན། ¹⁴ ༡༤ ལ་ཙན། ¹⁵ ༡༥ སྟེ་ཙན། ¹⁶ ༡༦ ལ་
ཙན། ¹⁷ ༡༧ སྟེ་ལ་ཙན། ¹⁸ ༡༨ ལ་ཙན། ¹⁹ ༡༩ ལ་ཙན། ²⁰ ༢༠ ལ་ཙན། ²¹ ༢༡ ལ་ཙན། ²² ༢༢ ལ་ཙན།
གཉིས་པ་ཨ་ལྷ་ཙན་དང་། གསུམ་པ་རྟ་ལ་ཙན། བཅུ་པ་རྣམ་ཙན། བཅུ་གཅིག་པ་ཀམ་ཙན།

བཅུ་གསུམ་པ་མི་ག་མ་ཙྰ། བཅུ་བཞི་པ་ག་མ་ཙྰ། བཅུ་བདུན་པ་མི་མ་མ་ཙྰ་བཅས་བདུན་
པོ་དེ་རྣམས་མིང་དབང་བཟུང་ཡུན་རིང་ཞིང་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལ་དད་གྲས་དང་བྱས་ཤེས་
ཆེན་པོ་ཅན་ཡིན་པས་རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གོང་གསལ་རྒྱལ་པོ་བདུན་པོ་དེར་ཙྰ་བདུན་
ཞེས་ཟེལ། རྒྱལ་པོ་འདི་རྣམས་དུས་སྐབས་གང་དུ་བྱུང་བ་དང་མིང་དབང་བཟུང་བའི་ལོ་གངས་
བཅས་གསལ་བར་བཤད་པ་མ་མཐོང་ངོ།།

ཙྰ་འི་རྒྱལ་པོ་བཅུ་དག། གོང་གི་རྒྱལ་པོ་ཙྰ་འི་མིང་ཅན་བཅུ་དག་ཞེས་པར་གཟིགས།
ཙབ་ཀོལ། འཁྲུག་རྒྱུན་ནམ་ཕུང་དགྲུག་གི་བདེ་རྟིང་།
ཙབ་ཏ་ཙབ་ཏ། [ཡུལ]ཙབ་མེ་ཙབ་མེ་དང་འབྲ།
ཙབ་མེ་ཙབ་མེ། རྫོང་གཞི་མི་མེད་པས་པའི་རྣམ་འགྲུར། ལས་ཀ་ཙབ་མེ་ཙབ་མེ་མ་བྱེད། སྐད་ཆ་ཙབ་
མེ་ཙབ་མེ་མ་བྱེད། སྐད་ཆ་ཙབ་མེ་ཙབ་མེ་བཤད་ན་ཉན་མཁན་གྱིས་གསལ་པོར་གོ་མི་ཐུབ།
ཙབ་ཙབ། བཟོད་ཁྲགས་མེད་བའམ། བྲེལ་ཚུབ་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྲུར། བྲེལ་བ་ལངས་ནས་
ཙབ་ཙབ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་ལྟ་བུ།
ཙབ་ཙབ། ཙབ་མེ་ཙབ་མེའི་བཟུས་ཆོག།
ཙབ་ཙབ། བྲེལ་མེད་གི་རྣམ་པ། ལས་ཀ་ཙབ་ཙབ་བྱས་ན་ཁོར་འཁྲུལ་འབྱུང་།
ཙབ་ཙབ་རྫོང་མང། སེམས་ལ་བྲན་མ་ཐག་ལག་ལེན་བསྟར་འདོད་བྱས་པ་ལ་ཙབ་ཙབ་བམ། ཙབ་ཙབ།
འཆབ་འཆུབ་དང་། ཁ་སྐད་ལ་ཆ་གི་ཆོ་གོ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། རྫོང་མང་ནི་བསམ་རྫོང་གཅིག་འཁོར་བ་
དེ་པར་བཞག་ནས་ཡང་དེ་མིན་པ་ཅིག་བསམ་རྫོང་བཏང་བ་སོགས་རྫོང་ཅི་གཉིས་བྱས་པའི་དོན།
ཙབ་ལངས་པ། སེམས་ཆབ་བའམ་བྲེལ་ཚུབ་ལངས་པ། ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱ་མང་འགས་ནས་ཙབ་ལངས་པ།
ཙབ་ལིང་། བྲེལ་ཚུབ་ཚུབ། ཙབ་ལིང་དེ་བར་ལས་དོན་སྦྱབ་བཞིན་ཡོད་པ།
ཙབ་ཏུལ། ཙབ་ཏུལ་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
ཙབས་རུ་མྱ། ལན་ཚུའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ལན་ཆ་ལ་སྦྱར། རུས་པས་པོ་བའི་བྱོད་ཉམས་པ་དང་།
ཐས་མི་འཇུ་བ། ཁོག་པ་སྟོས་བརྒྱངས་བྱེད་པ་སོགས་ལ་མན།
ཙམ། ① རྫོང་དང་། ལྟ་བུ་སྟེ་ཆོད་འཛིན་པའི་ཆོག་འོགས་ཤིག་དོན་གཞན་ཟུར་དུ་བསྟན་པ་ཙམ་

གྲིས་རྟོགས་པ། བ་ཆ་ཅུང་སྤྱག་ཙམ་དུ་སོང་འདུག ཁ་དོག་དམར་ཙམ་འདུག སྦྱོང་བརྟེན་རི་
ཙམ་མང་བ་དེ་ཙམ་གྲིས་གོམས་ཤིང་ཆོགས་འདུར་གཞུག་མཁན་མི་བརྒྱ་ཙམ་བྱུང་། ཟ་
ཆེ་བ་རི་བོ་ཙམ། འཁྱུང་མང་བ་རྒྱ་མཚོ་ཙམ། ② ཁོ་ན་སྟེ་དོན་གཞན་འགོག་པའི་ཆོག་ཁྲོགས་
ཤིག་མིང་ཙམ། སེམས་ཙམ། ཁང་བ་ཙམ་ལས་སྦྱོད་མཁན་མེད།
ཙམ་པ་ག ཤིང་སྤྲེལ་གྱི་རིགས་གང་བྱ་ནས་ཐོན་པའི་སོན་གཤོག་པ་ཙན་མེ་རྟོག་དཀར་པོ་ལྟ་བུ་
ཞིག་སྟེ། ལུས་པས་ཆད་པ་སེལ།
ཙམ་པོ་བ། དངོས་མིན་དང་། ཆད་ལྡན་མ་ཡིན་པ། གཏན་ཆོགས་ཙམ་པོ་བ། རིགས་པ་ཙམ་པོ་བ།
ཙམ་འབེལ། [རྟོང་]བེར་སྤྲེལ་ལྟའི་མིང་།
ཙར་མ། ཡི་ཡུལ་གྱི་ས་མིང་ཞིག
ཙར་ཙར། དངོས་པོ་སོགས་ས་ཐོག་ཏུ་སྟེན་གཅིག་མིན་པར་ནར་ནར་ཟགས་ཚུལ། ཙ་ལག་ཙར་
ཙར་ཐེབས་ནས་ཟགས་འདུག མི་ཆོ་ཙར་ཙར་ལ་ཡོང་གིན་འདུག
ཙར་རེ། འཕྲོ་ཙན་ནམ་ལྷག་ལུས། ལས་ཀ་བྱེད་འཕྲོ་ཙར་རེ་བཞག་པ།
ཙ་གི་བྱི་བ།
ཙ་གུ། ① ཁམ་བྱའི་ཆོ་གུ། ② བྱི་བ།
ཙ་གེ་དར་མཚོ། མཚོ་ཞིག་ བོད་རང་སྦྱོང་སྦྱོངས་ཀྱི་ཨ་མ་དོ་རྩོད་གི་ལུས་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
ཙ་ག། [ལེགས་]བོད་སྤྲེལ་སུམ་པ།
ཙ་ག་ག [ལེགས་]མེ་ཡི་འཁོར་ལོ་འཕྲ་སྟོ་སྦྱོང་སྟེ་ཤིང་སྤྲེལ་གྱི་རིགས་ཤིག་ རོ་ཆ། ལུ་ཐེས་ཤོད།
ལུས་པས་སྤྲེལ་འཛོམས་ཤིང་། མེ་ཤོད་སྦྱེད། འོར་ནད། གཞང་འབྲུམ། སྟོན་ནད། མཛེ་ནད་
བཅས་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སིར་རྒྱ་དང་། ལུག་ལུག་ཐང་ཤིང་རར་བ། མེ་སྟོབས། ཆ་
བ། སྟེག་བྱེད། མེ་འབྲ། ཆ་དབལ་བཅས་སོ།།
ཙ་ཐུང་། [ལེགས་]ཁོང་ཁོ་ལངས་སྤྲེལ་པའི་མི།
ཙ་ན། རྒྱ་ནག
ཙ་པ་ཏ། ཀ་མགོ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་བརྟོགས་པའི་བྱི་ལའི་མགོ་ལྟ་བུའི་སྟོག་ཆགས་སྤྲེལ་ལེབ་ཙན་གྱི་

གཟུགས་རིས་ཤིག

ཅི་ཅི། ① འབྲུའི་རིགས་ཁྲོ་མོ་། ② ཅི་ཅི་རམ་པ་ཐ་བར་ཐ་ལུགས་དང་། ཨ་བྲ་ཐང་ལ་རྒྱག་ལུགས།

ཅི་ཅི་སྒྲམ་པོ། བྱེ་བའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། འབྲུར་ཤེས་ལ་སོ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱ་མེན་བྱི་མེན་ཞིག

ཅི་ཅི་ས་འཛིན། སྡོ་ཞིག

ཅིག་གྲ། ཅི་གྲ་ཡི་འབྲི་ཚུ་ལ་གཞན།

ཅིག་གེ་བ། [ཆིང]ཅུང་ཟད་ཅེས།

ཅིག་མ། ཆེན་མ། ཆེན་མ་མཐམ་སྟེགས་མ།

ཅིང་དབང་གི་ལས་ཀ་བྱས། ཐང་ཐའི་ཚུང་གིས་ཐོག་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་པ་གོང་མ་ཐང་ཀའོ་ཚུའི་ལི་

ཡོན་གྱིས་གོང་མ་བྱེད་སྐབས་ཆེན་ཐང་གི་གོ་གནས་བཟུང་བ་ལ་ཟེར།

ཅི་རྟམ་ཁྱེ། ཅི་རྟ་མ་ཁྱེའི་འབྲི་སྡོ་ལ་གཞན་ཞིག

ཅི་རྟ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་སྟོང་དང་། སེམས་གཉིས་ཀར་གོ་བའི་སྐབས་ཡོད་ཅིང་།

སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལས་མི་རྣམས་ཀྱི་སེམས་དེ་དང་པོར་ཆགས་པ་ཡང་སྟོང་ག་ནས་

འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཆགས་པ་དང་མཐར་འཁྲི་བའི་ཆེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་སྟུང་བའི་གནས་སྟོང་ག་ཡིན་

པ་བཅས་ལ་རྒྱ་མཚན་མང་པོ་མདོ་སྟགས།

ཅི་ད་བྲ། [ཆིང]ལོ་གཉིས་པར་སྟེབས་པའི་ར་བྲག

ཅི་རྟ་མ་ཁྱེ། [ལེགས]ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་དུ་ཤིན་ཏུ་འབྱུང་བ་དཀོན་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག

ནུས་པས་ལུས་ལ་འཆང་བ་ཅེས་གྱིས་ནད་གདོན་འཛོམས་ཤིང་། བསམ་དོན་འབྲུག་པར་གྲགས།

ཅི་རྟ་སྟུང་གོན་པ། ས་སྐྱ་བའི་དུས་རབས་སུ་བཞེངས། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅི་མ། ཁྲག་དང་གཤེར་ཁྲའི་རིགས་གཉིད་ནས་ཡར་ཐོན་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། མ་ཁན་མ་ཁྲག་ཅི་མ་ཅི་མ་

བྲག་ངོས་ནས་ཚུ་ཅི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅི་ལྟ། ཅི་གྲ་དང་དོན་གཅིག

ཚུ་རྟ། ① མི་རྒྱུད་པ་གཅིག་པའི་ཡུལ། ཚུ་རྟའི་ཡུལ་དུ་སྟེབས་པ་ན། རྒྱུད་གཉིས་པ་མིར་མི་ཅི། ②

རིན་པོ་ཆའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཙོ་ཏ་པ་ལ། ལེགས་སྒྱུར་སྐད་ཀྱི་སྤྱིང་ཞོ་ཤའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན།
འཛེག་བྱེད་འབྲས་བྱ་ཞེས་འགྱུར་བར་དཔལ་སྤངས་སི་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱིས་མཛོད་པའི་
མཛོན་བཛོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས།

ཙོ་ཏའི་ཡུལ། ཀླང་པ་གཅིག་བཙུགས་ཏེ། འགྲོ་བ་མི་མ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་ཞིག་སྟེ། ཙོ་ཏའི་ཡུལ་དུ་སླེབས་
པ་ན། ཀླང་གཉིས་པ་ལ་མིར་མི་ཅི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཙོ་མ་ཏེ། ཤེར་དང། རྒྱུས་པ། རུས་འཛེར་སོགས་འདོན་བྱེད་ཀྱིས་སྐྱམས་པ་འཇམ་ཅའི་དབྱིབས་ཅན་ཞིག
ཙོ་མོ་ཏེ། སྒྲན་དབྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག

ཙོ་ཏ། ཨ་མའི་ཤིང་།

ཙོག་རི་ལྷར་དང། གང་། ཅི་ཙོག་བྱེད། ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ཅི་ཙོག་ལགས།

ཙོག་བྱེད། གང་བྱེད་པ།

ཙོག་ཙོག་ ཟ་འཐུང་སྐབས་ཁའི་རྒྱ་ནམ་ཐོན་པའི་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་ཞིག

ཙོག་ཡིན། གང་ཡིན་པ།

ཙོག་ལགས། གང་ཡིན་ནམ་ཞེས་པའི་བདེ་རྒྱིང་།

ཙོད་ཙོད། སྤར་གསོག་རྒྱུང་རྒྱུང་ངམ་ཉུང་ཉུང་གི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ཅམ་པ་ཙོད་ཙོད་ཅིག་བརྒྱབ་
ན་འགྲིག་པ། མང་པོ་བཟའ་དགོས་མེད་ལྟ་བུ་དང། ཞིང་ཁའི་ནང་ལུད་ཙོད་ཙོད་ཅིག་སྤངས་
འདུག་ལྟ་བུ་ལོ།

ཙོན་ད། ལྷ་མོ་ཞིག་གི་མིང་།

ཙོབ་འབྲེལ། [ཡུལ་]སྐྱ་སྤྱ་ལུ་འམ་སྐྱ་འབྲེལ།

ཙོམ་པ། [རྒྱིང་]འོ་བྱེད་པ།

ཙོ་གྲུ། ①[རྒྱ་རྒྱུ་]ཉུང་འུའི་དོན་ཏེ། སྒྲན་ཁ་ཙོ་གྲུར་བཞེན་གྱིས་པ་ཙོ་གྲུར་དེ་འགྲོ་ཐུབ། འབྲུ་
རིགས་ཙོ་གྲུར་ཞིག་ཀྱང་རྒྱུ་སྤྱ་མ་གཏོང་ལྟ་བུ། ② སྒྲན་ཁ་ལུད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱ་གྲུ་རྒྱུང་པ་
ཞིག་གི་མིང་།

ཙོ་ལེ། ① སེམས་མི་གཡོ་བར་བརྟན་པོར་འདུག་ཙུལ། ② [རྒྱིང་]ཐམས་ཅད།

ཅེ་པོ། ① སྒྲེ་བོ་ཡི་མིང་གཞན། ② མཆོ་སྒྲོན་ཡུལ་སྐད་དུ་ལོ་རྟོག་ཅིག་གི་མིང་སྟེ། སྤུ་གུའི་
དབྱིབས་འབྲས་དང་འབྲ་ཞིང་འབྲུ་རྟོག་ཁྲི་དང་མཚུངས་ལ་མདོག་སེར་བོ་ཡིན།
ཅེ་མ། [ཨ་མདེའི་སྐད]ཉུང་ཅམ་གྱི་རོན་ཡིན། སྐབས་འགར་ཅེ་གུ་ཡང་ཟེར། ད་དུང་ཅེ་མ་ཞིག་
འཐུང་རོགས་གནང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
ཅེ་ཅེ། ཡུལ་སྐད་ལ་ལར་ཅེ་བོ་ཟེར་བའི་འབྲུ་རིགས་ཀྱི་མིང་ཞིག་ཡིན་འདུག།
ཅེ་ལ། ཅར་ཅར་ཞེས་བའི་སྒྲ་སྒྲོག་ཚུལ་ཞིག་ཤིང་མེད་གསེབ་དུ་བྱ་བྱིབྱ་མང་མེད་སྐད་ཅེ་རེ་སྒྲོག་པ།
ཅེ་ལྷ། སྒྲོབ་མང་།
ཅོག་ཅོག་སྟེ།
ཅོན། བན་ཚུན་བརྒྱབས་བ་ལས་སྤྱུ་འབྲེན་བའི་ཟངས་དང་མིའི་རྩོལ་ཆས་སྤྲུག་ཆལ་གྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།
ཅོན་ལ། [རྫིང་]ཐམས་ཅད།
ཅོན་མིན། ཅོན་མིན་དང་འདྲ།
ཅོའི་རྟོག་ག། མཐེང་བ་འཕམ་མགོ་རྟོག་རྟོག་ཡིན་པར་དམའ་བའི་ཆོག་མི་ཅོའི་རྟོག་ག་ཞིག་འདུག
ཅོར་ཅོར། སྤྱི་ཁྲུང་པར་ཞིག་ན་ཟུག་ཆེ་སྐབས་སྐད་དན་ཅོར་ཅོར་དུ་ཤོར།
ཅོ་ཅ། [རྫིང་]ཤིང་ཐོག་ཀྱུ་བ།
ཅོ་ཆ། ཤིང་རྟོག་བེམ་པ། རྩ་སྐད་དུ་མིན་གོ་ཟེར་བའི་ཤིང་རྟོག་གི་མིང་།
ཅོ་ར། ལོ་མང་སྟེ་བའི་རྩ་ལྷུ་མ་རྩ་བ་སྒྲོག་སོ་ཅན་མདོག་དཀར་ལ་དབྱིབས་འཛོང་བོ་ཞིག་ཡིན།
ཆོད་མ་བྱེད་ཆོག་ལ་སྤྲན་དུ་འང་བཀོལ་ཆོག་མེ་རྟོག་གི་འདབ་མའི་སྟེང་ན་སྤྲག་གཟིག་གི་
བགས་བའི་ཐོག་གི་ཁ་ཟིག་ལྟ་བུ་ཡོད་པས། ཡུལ་གྱུ་ལ་ལར་མེ་རྟོག་སྤྲག་གཟིག་གྱུང་ཟེར།
ཅོག་ཅོག་ཅོག་ཅེས་དབྱིབས་ཀྱི་བྲེ་བྲག་སྟེ། མཐོ་མོར་སྤངས་བ་ལྟ་བུ།
ཅོག་གེ་བ། སྤོང་སྤངས་སམ་བཟོ་དབྱིབས་གྱོང་རེ་བའི་རྣམ་པ། མི་ཞིག་ཅོག་གེ་བར་རྣམ་པ། མི་ཞིག་
ཅོག་གེ་བར་བསྐྱད་འདུག་རི་བོ་ཅོག་གེ་བ་ཞིག་མཐོང་། ཁང་བ་ཅོག་གེ་བ་ཞིག་བརྒྱབ་འདུག
ཅོག་གེ་བ། སྤོང་ཚུལ་སོགས་ཅོག་ཅོག་ཏུ་གནས་བ་སྟེ། སྤུ་གུ་འདི་ཅོག་གེ་བ་བསྐྱད་འདུག་ཅེས་ཟེར་
བ་ལྟ་བུ། ཁ་སྐད་དུ་མི་འགྲུལ་བའི་རོན་ལའང་།

ཙོག་པ། ཙོག་ཕུ་དང་འབྲ།

ཙོག་ཕུ། བྱེན་འབྲེང་གི་བཟོ་དབྱིབས་ཤིག་མི་ཉལ་བར་ཙོག་ཕུར་སྡོད་པ། འབྲུ་རིགས་ཙོག་ཕུར་
སྤངས་པ། རི་བོང་ཙོག་ཕུར་སྡོད་པ། རི་བོ་ཙོག་ཕུ། མཆོད་རྟེན་ཙོག་ཕུ། འཕྲོ་ཁྱུ་ཕུ་ལས་
མཁས་པ་དང་། སྡོད་རི་བོང་ལས་ཙོག་པ།

ཙོག་པོ། ① རྡོ་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་རྡོ་གཏུན་ཕུ། ② ཙོག་ཕུ་དང་འབྲ།

ཙོག་མི་ཚུགས་པ། ཙོག་ཕུར་སྡོད་མི་སྤུབ་པ། སྤྱེས་མ་ཐག་པའི་བྱིས་པ་ཙོག་མི་ཚུགས་པ། བྱེ་ཕུར་
བྱེན་དུ་སྤྱངས་ཀྱང་ཙོག་མི་ཚུགས་པ།

ཙོག་ཙོག་ ཁྲོང་ཁྲོང་གི་ཚུལ། རྒྱུ་བ་སྤྲེགས་སྤྲེང་དུ་ཙོག་ཙོག་བྱས་ནས་སྡོད་པ། རི་རྒྱུང་ཙོག་ཙོག་
ཅིག་ལ་དར་སྤྲོག་བཅུགས། ཁང་པ་ཙོག་ཙོག་ཅིག་ལ་དཀར་ཅི་བཏང་བ། གདན་གྱི་སྤྲེང་དུ་
ཙོག་ཙོག་ཕུར་སྡོད་པ། ཁང་བཅེགས་ཙོག་ཙོག་ཕུ་ཞིག་བཅིགས་འདུག

ཙོག་ཙོག་ཕུ། ཙོག་ཙོག་དང་རྡོ་ན་གཅིག

ཙོང་། སྤྱོག་རིགས་བཙོང་།

ཙོང་ཁ། སྤྱིར་མཆོ་སྡོན་པོའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མ་རྒྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ས་མིང་རྟིང་བ་གྱི་ཐང་ཟེར་བ་དེ་དང་།
བྱེ་བྲག་ཏུ་མཆོ་སྡོན་ཞིང་ཆེན་སྤྱེ་འབྲུམ་དགོན་པ་ཡོད་སའི་མིང་།

ཙོང་ཁ་བ་རྫོ་བཟང་གྲགས་པ། བོད་ཀྱི་དགེ་ལུགས་པའི་བྱུ་བ་མཐའ་སྡོལ་གཏོད་པ་པོ་ཡིན་ཞིང་།
རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥་ལོར་མདོ་སྤྱད་ཙོང་ཁའི་ཡུལ་དུ་འབྱུངས། རང་ལོ་
བདུན་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། བཅུ་བྱུག་ལ་དབུས་སུ་ཐེབས། རིག་གནས་དང་བཀའ་ཤིང་ལྔ་
སོགས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་དང་། མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ལ་དག་ཐེར་ནན་ཏན་མཛད།
ཞལ་སྒོའ་ཤུ་ཀྱ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མིང་རྒྱལ་པོའི་བྱུང་དུ་སྤྱེ་ཆ་བ་ཏུ་བཏང་། དེ་ནས་ཤུ་ཀྱ་ཡེ་ཤེས་ལ་
བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་ཞེས་པའི་འཇམ་ས་བྱུང་སྟེ་རྒྱ་བོད་དབར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་དམ་པོ་ཚུགས།
ས་སྤང་ལོར་ལྷ་ལྷན་སྡོན་ལམ་ཆེན་མོ་བཅུགས། དགའ་ལྷན་དང་བདེ་ཆེན་གསང་སྤྱགས་
མཁར་བྱག་བཏབ། སེར་འབྲས་དང་རྒྱུད་ལྔ་སྟོད་སྤྱད་འཇུགས་པའི་བཀོད་པ་མཛད། ལམ་རིམ་
དང་སྤྱགས་རིམ་སོགས་ལེགས་བཤད་ཀྱི་གསུང་ཙོམ་རྒྱ་ཆེར་སྤྲེལ། རྒྱལ་ཆ་བ་རྗེ་དང་།

མཁས་གྲུབ་ཤི། དགེ་འདུན་གྲུབ་སོགས་སྒོ་བ་མ་མང་དུ་བསྐྱུན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་པག་
སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

ཙོང་ཁ་བའི་སྒོ་བ་མ་སྐལ་ལྷན་བདུན། རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་སྟེ། རྒྱལ་ཁབ་དར་མ་རིན་ཆེན། འདུ་འཛིན་
ལྷགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་། ཅེ་ཤར་གཉིས་ཏེ། བྱང་ཅེ་
ཆོས་སྡེ་ནས་མཁའ་དཔལ། ཤར་ཅེ་ཆོས་ཤིན་ཅེན་རྒྱལ་མཆོན། རྟོགས་ལྷན་གཉིས་ཏེ།
རྟོགས་ལྷན་ནས་མཁའ་ཤོག་རལ་དང་། རྟོགས་ལྷན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ།

ཙོང་ཆུ། མ་ཆུའི་སྟོང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་གཅིག་ ཆུ་ལགོ་མཆོ་སྟོན་པོའི་བྱང་འགྲམ་ནས་བྱུང་སྟེ་ཤར་
སྟོགས་སུ་ཐེ་མིང་ཁོང་ཁྱེད་བརྒྱུད་དེ་མཐར་ཀན་སུ་ཁྱེད་ཆེན་ནས་མ་རྩར་འབག།

ཙོང་ཐང་རི་ཁོང་། དགའ་ལྷན་སོ་བྱང་གི་དུས་སུ་བྱུག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཙོང་མདའ་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་གླང་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོར་ཀུན་དགའ་ཡོད་འབར་གྱིས་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཙོང་ཙོང་། ཁོང་གོང་། རི་དྲགས་ཀྱིས་སྟེ་ཙོང་ཙོང་བྱས་ནས་ལྷ།

ཙོབ་སྐལ་ཆགས། གོས་ཆང་མ་ཆར་རྩས་རྫོན་པ་བཟོས་པ། ཆར་པ་ཆེ་བས་ང་མགོ་ལུས་ཆང་མ་
ཙོབ་སྐལ་ཆགས་སོང་།

ཙོབ་ཙོབ། དོན་མེད་ཀྱི་སྐྱ།

ཙོར་མོ། སྐྱུད་པའམ་སྤྱ་ཉག་སོགས་དངོས་རྩས་སྤུ་ལ་རིང་བའི་པོན་པོའི་མིང་སྟེ། སྤྱ་ཙོར་མོ་ཞིག་
ཅིད་པ་ཙོར་མོ་དེ་ཙོར་མོ་དེ་བྱས་ནས་བྲེག་ ཉམ་ཙོར་མོ་ཞིག་བྲེག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱས་
ན་ཙོར་ཞེས་འབྲི་ཆོག་སྟེ། སྤྱ་རགས་ཙོར་ཅན། ལྷ་ཙོར་ཅན་ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཙོར་ལོ། ཙོར་མོ་དང་འདྲ།

ཅ། ① རྟོག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་ལུང་གི་ཁྲག་རྒྱ་སའི་ལམ་ཡིན་ཞིང་། དབྱེ་བས་སྤྱ་གུ་མཉེན་མོ་ཞིག་
དང་འདྲ། དེ་ལ་སྤྱ་སྒོ་མ་མང་པོ་བྱངས་མི་ཟེན་པ་ཡོད་པ་རྣམས་རྟོག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་ལུང་གི་སྤྱི་
པོ་ནས་རྒྱུ་མཐིལ་བར་བྱུང་སྟེ། ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བྱུངས་ཁྲག་འབྲེན་བར་བྱེད། དེ་ལ་
བསྐྱས་ན་འཕར་ཅ་དང་རྫོད་ཅ་གཉིས་ཡོད། ②བྱུང་དང་གམ་གྱི་མིང་ལ་འཇུག་པ་ནི། བག་ཅ།

རི་ཅ། གྲང་ཅ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ གྲངས་ཀ་མཆོན་པའི་ཆིག་ཟང་ལ་འབྲུག་པ་ནི། ཉི་ཤུ་ཅ་
གཅིག་སྟོང་ཅ་གཅིག་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ④ གཉེན་དང་ཉེ་དུའི་མིང་སྟེ། མི་ཅ་འཇིང་
མང་པོ་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅ་རྒྱུང་ལ། [ར་ས་ན།] ལུས་ཀྱི་ཅ་གསུམ་གྱི་གཡོན་ལ། གསོ་རིག་ལུགས་ཀྱི་ཅ་དཀར་ཡིན།
ཅ་སྐྱ་གཙང་པོ། གདང་ལའི་ལྗོ་རྒྱུད་ནས་བྱུང་བའི་འབབ་ཚུ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་
ཁོངས་ཨ་མདོ་རྫོང་དང་དཔལ་མགོན་རྫོང་བརྒྱུད་ནས་སེར་གླིང་མཆོར་འབབ།
ཅ་སྐྱ་ན། དྲངས་མ་མ་ཞུ་བ་ཁྲག་ཅའི་གནས་སུ་འདིལ་བའི་སྐྱན་གྱི་མིང་སྟེ། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་
ལས། དྲངས་མ་མ་ཞུ་བ་ཁྲག་རྒྱས་པ་དེ། མཆོན་དེ་སྟོ་མཁལ་རྒྱ་ཤོག་པོ་བའི་ཅར། འགྲིམས་
པ་ས་གཅིག་འདིལ་བ་ཅ་ཡི་སྐྱ་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

ཅ་སྐྱན་ལིང་པ། ལུ་གུ་སྐྱེས་རྗེས་ཀྱི་ནད་ཅིག
ཅ་དཀར། གྲང་བ་ལས་ཀྱེས་པའི་ནད་དུ་ཁྲག་མི་རྒྱ་བའི་ཅ་དཀར་པོ་སྟེ། ལུས་པས་མིག་ལ་སོགས་
པའི་དབང་པོ་ལྗེའི་ཡུལ་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཅ་ཞིག་
གི་མིང་ཡིན།

ཅ་དཀར་ནད། གྲང་བ་ལས་ཀྱེས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཅ་དཀར་རམ་དབང་ཅའི་ཆ་ཤས་ལ་ཕོག་པའི་ནད་ཅིག
ཅ་དཀར་ནད་རིགས་གསུམ། ༡ མགོའི་ཅ་དཀར། མགོ་དང་རོ་སྟོད་ཕྱོགས་གང་ལ་ནད་ཕོག་པ་དེའི་
ཕྱོགས་ཡོན་པོར་གྱུར་པ། མགོ་པོ་འཁོར་པ། ཤེས་པ་ཕྱོས་པ། དན་པ་ཉམས་པ། ཅོག་ཤར་
སྟོད་མི་ཚུགས་པ། གཉིད་རྒྱུད་པ། སྐྱུག་པ། ཁ་སྐྱུགས་པ། དབང་པོ་འཁྲལ་པ། ཟ་འབྲུག་བྱེད་
པ། སྒྲ་ཆེན་པོ་ཐོས་ཆེ་མི་བཟོད་པ། ཡན་ལག་སྦྱིད་པ། ༢ བྱང་ཁོག་ཅ་དཀར། སྒྲ་བ་མང་པ།
ལུས་འདར་བའི་རྗེས་ལ་སྐྱོམ་འབྱུངས་ཡང་ངོམས་པ་མེད་པ། གཞོགས་གཅིག་བེམས་པ་སྟེ་
ཆོར་བ་དང་བྲལ་པ། སྒྲངས་སམ་སྦྱུམ་པ། དེ་རྒྱ་དབང་མེད་དུ་ཤོར་བའམ་ཡང་ན་དེ་ཆེན་དང་
དེ་རྒྱ་གཉིས་ཀ་བསྟོམ་པ། ལུས་མེ་ལྟར་ཆ་ཐོད་འབར་བའམ་ཡང་ན་རྒྱ་ལྟར་གྲང་པ། ཡང་ན་
མདུན་དུ་གྲུག་པའམ་རྒྱབ་དུ་བྱེད་པ། ཡང་ན་གིང་ལྟར་བྱེད་པ། བྱོར་ལྟར་བསྐྱས་པ་སྟེ་ཡན་
ལག་འཁྲལ་པ། ༣ ཡན་ལག་ཅ་དཀར། ཡན་ལག་རྣམས་སྦྱིད་པ། ཆོར་བ་དང་བྲལ་པ། གཡོ་བ་

སྟེ་རྟག་ཏུ་འདར་བ། ཡང་ན་སྐྱམས་པ་སྟེ་འགྲུལ་མི་བྱུང་བ། ཞ་བ། རེངས་པ། འཁུམས་པ། ཡང་
ན་རོ་ལྷར་ཡན་ལག་འགྲུལ་སྟོན་མེད་པར་འགྲུལ། ཡན་ལག་ལ་མཆོན་པོག་ན་རྩ་དཀར་བཅད་
མཆོམས་ཀྱི་སྟེ་གཉིས་སྐྱངས།

ཅ་བཀོག་ཤིང་སོགས་ཅ་བ་དང་བཅས་ཏེ་བཀོག་བ།

ཅ་ཁ། ལུས་ཀྱི་ཅ་ཁ།

ཅ་ཁབ། [ཆིང]གཏར་ཁ་འབྱེད་པའི་ཁབ།

ཅ་ཁུངས། ཅ་བའི་ཁུངས། གཏམ་བཤད་ན་ཅ་ཁུངས་འཁྱོལ་བ་བྱ་དགོས།

ཅ་ཁོག་ལུས་ཁྲག་རྒྱག་ལམ།

ཅ་ཁྲག་སྒྲོམ་བ། ཅ་ནང་ནས་རྒྱ་བའི་ཁྲག་ལམ་འགོག་བ། ཅ་ཁའི་སྟོང་ཆ་དམ་པོར་བསྐྱམས་ནས་ཅ་
ཁྲག་སྒྲོམ་བ།

ཅ་ཁིད། ① ཅ་གཞུང་རྒྱུང་པའི་བཤད་ཁིད། ② ནད་པའི་ཅ་ལྟ་ལྟུང་གི་ཁིད།

ཅ་ཁིམས། ①རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་བར་བྱུར་པའི་ཁིམས་ལུགས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལ་ཁིམས་ལུགས་ཀྱི་རྩ་
བ་སྐྲན་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པས། བཅའ་ཁིམས་གཞན་དག་གཏན་འབེབས་བྱེད་རྒྱའི་གཞི་འཛིན་
ས་དེ་ཡིན། ② ཅ་ཁིམས་ཀྱི་འགན་སྲུང་། ཅ་ཁིམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ། ཅ་ཁིམས་ཀྱི་རོ་བོ་ལྷན་པའི་
ཁིམས། ཅ་ཁིམས་ཀྱི་འཆར་ཟིན། ཅ་ཁིམས་ཀྱི་ལྟ་སྒྲུབ། ཅ་ཁིམས་ཀྱི་ཅ་གནད། ཅ་ཁིམས་ཀྱི་
རིགས་དབྱེ། ཅ་ཁིམས་ཆེན་མོ། ཅ་ཁིམས་དང་འགལ་བར་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས།
ཅ་ཁིམས་གཞིར་འཛིན་བ།

ཅ་ཁུས། བྱེད་ལས་ལ་བསྟོན་ནས་བཀྲགས་པའི་ཅ་བཤལ་གི་མིང་སྟེ། ལྟོ་བྲག་ལྟ་ལུང་མཁན་པོ་
ཀམ་བསམ་འགྲུབ་གིས་མཛད་པའི་ཅ་བཤལ་ནད་ཀྱན་བྱང་འབྲིན་ལས། ཅ་ཁུས་དང་ཅ་བཤལ་
ཅ་སྟོང་ནམས་དོན་གཅིག་སྟེ། ཅ་ལ་ཁུགས་པའི་ནད་ནམས་སྟོན་གིས་ཁུས་པ་ལྟར་ནད་རོ་བྱེད་
འབྲིན་པའི་དོན་ནོ།

ཅ་འཁུམས་པ། ལུས་ཅ་རེངས་པ། བྱམ་བུའི་ནད་གིས་ཅ་འཁུམས་པ།

ཅ་འཁོར། ཅ་གནས་འཁོར་ལོའི་བསྐྱུས་ཆེན།

ཙོམ་འཁོར་ལྷ། ཙོམ་གནས་འཁོར་ལོ་ལྷ་དང་དོན་གཅིག
ཙོམ་འཁོར་དུག ཙོམ་གནས་འཁོར་ལོ་བཞིའི་སྒྲིབ་དུ་གསང་གནས་བདེ་སྒྲིབ་གི་འཁོར་ལོ་དང་། གཙུག་
གཏོར་ནམ་མཁའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་བས་དུག
ཙོམ་འཁོར་བཞི། སྒྲིབ་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ། མགྲིན་བ་ལོངས་སྒྲིབ་འཁོར་ལོ། སྒྲིབ་ཁ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ། ལྷ་བ་སྒྲུབ་པའི་འཁོར་ལོ་སྒྲིབ་བཞི།
ཙོམ་འཁོར་གསུམ། སྒྲིབ་བདེ་ཆེན་ཀྱི་འཁོར་ལོ། མགྲིན་བ་ལོངས་སྒྲིབ་ཀྱི་འཁོར་ལོ། སྒྲིབ་ག་ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྒྲིབ་གསུམ་མོ།
ཙོམ་མཁའི་སྒྲིབ་དཀར་ནག་གཉིས་ལས་དེ་སྒྲིབ་ལ་དཀར་པོ་དང་། ཞིང་སྒྲིབ་ལ་ནག་པོ་བྲེད། དེ་སྒྲིབ་
རྩ་མཁའི་བ་མོ་ཁོ་ནི། བོད་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཆ་མེ་ཁྲི་ $2400 \sim 4340$ བར་གྱི་ཁ་མཐོའི་སྒྲིབ་དང་།
ཕིང་གསེབ། བྲག་ཁེབ་བཅས་སྒྲིབ་ཡོད། ཙོམ་ཐུང་ལ་ཁ་སྒྲིབ་ཅན། ལོ་མ་ལྷང་ཁྱུ་བུ་ལྷང་
སྒྲིབ་སྒྲིབ་དཀར་པོས་ཁུབ་བ་སྒྲིབ་ལ་དེང་བ་དབྱིབས་སྒྲིབ་ལྡེ་ཡོད། དར་བ་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་
 $0.05 \sim 0.1$ ཙོམ་ཐོན་བ་ལ་བ་སྒྲིབ་དཀར་པོས་གཡོག་པ། ཁྲ་བ་ $6 \sim 14$ བར་ཅེར་མེ་རྟོག་སྒྲིབ་
དམར་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དོམ་དོམ་ཡོད། རོ་ཕིན་ཏུ་ཁ་བ། འཕྱར་ན་སྒྲིབ་འཕྱར་བ། འཕྱར་སྒྲིབ་དཔེར།
མཁའི་ནད་འཛོམས་པའི་བ་མོ་ཁ། མཐོ་བའི་སྒྲིབ་དང་བྲག་ལ་སྒྲིབ། ལོ་མ་སྒྲིབ་འཛམ་བལ་གྱིས་
གཡོག། འཕྱར་ན་སྒྲིབ་པའི་ཐུང་པོར་འཕྱར། སྒྲིབ་པོ་མཁའི་དེ་མཇུག་དེ་ཙོམ། མེ་རྟོག་སྒྲིབ་པོ་
དོམ་དོམ་ཡོད། ཁང་གི་རྒྱས་བས་མཁའི་ཆད་མེ་ལ། ཞེས་གསུངས།
རྩ་མཁའི་ནག་པོ་ནི་ཞིང་སྒྲིབ་ཏེ། བོད་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཆ་མེ་ཁྲི་ $2400 \sim 3400$ བར་གྱི་ཞིང་སྒྲིབ་
དང་། ཞིང་སྒྲིབ་ལས་ཐུང་པོ་གསུམ་སྒྲིབ་ཕིང་། ཙོམ་ཐུང་ལ་དེང་བ་སྒྲིབ་ལ། ལོ་མ་ལྷང་སྒྲིབ་ལ་
དེང་བ་འཛམ་མཉེན་བཅད་ཁང་ལོ་མ་འཛམ་ལ་ཐུང་པོར་སྒྲིབ་པ། དར་བ་སྒྲིབ་ལྡེ་ལ། ཡལ་
ག་མང་བ། མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་ $0.05 \sim 0.1$ ཙོམ་ཐོན། མེ་རྟོག་མེར་པོ་འདབ་མ་ཆུང་ལ་བཙུབ་ནི་
ཙོམ་ཡོད་བ་དབྱིབས་ཁུང་མང་གི་མེ་རྟོག་ཡོད། སྒྲིབ་ནས་ས་བོན་སྒྲིབ་དཀར་ཅན་དུ་འཕྱར་
བའོ། འཕྱར་སྒྲིབ་དཔེར། ཙོམ་མཁའི་ཞིང་སྒྲིབ་པར་སྒྲིབ། ལོ་མ་སྒྲིབ་འཛམ་བལ་ལ། མེ་རྟོག་མེར་
པོ་འདབ་མ་བཞི། ཡང་མ་མང་བར་རུང་། བཅད་ན་ལོ་འཛམ་རོ་ནི་ཁ། རྒྱས་བས་མཁའི་ནད་

མ་ལུས་སེལ། ཞེས་གསུངས། འདི་ལ་མིང་གཞན་རྩིས་སེར་པོ་དང་། གསེར་མཁྲིས།
བཅུན་མོ་ཞིང་སྤྱེས། འོ་འཛིན་བ་སོགས་ཟེར། འདི་གཉིས་ཀ་སྤྲོད་ཀྱི་ཕྱི་མེ་ཏོག་སྤྲེ་ཆན་
ཡིན་ཀྱང་ཕྱག་རྒྱ་དུ་ལོ་སྤྲོད་མེ་འབྲས་ཡོངས་རྫོགས་བཏུ་སྟོལ་ཡོད་བས་རྒྱ་བ་ེ་། ~ འབར་
བཏུས་ནས་སྤྲོ་ཆེལ་དམའ་པའ་སྒྲམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་ཁ་བ། བྱུ་རྩེས་བསེལ། ལུས་
བས་མཁྲིས་བའི་ཆད་བ་སེལ། མཆོན་མཁྲིས་ཀྱི་ནད་ཀྱན་ལ་པན།

ཅ་གྲུད་བ། འཕར་ཅ་སྟོབས་རྒྱུད་བ། ལུས་སྟོབས་ཤོར་ནས་ཅ་གྲུད་བ།

ཅ་གེ་ཅིག་གེ་ཅིག་པོ་དང་དོན་འདྲ།

ཅ་ཆོད་པོ། [ཡུལ་]འདོད་ཆགས་ཆོན་པོ།

ཅ་སྟོ། བཤང་ལམ།

ཅ་ལུམ། བད་ཅིག་

ཅ་རྒྱད། ① དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་དུམ་བྱ་དང་པོ་གསོ་བ་རིག་པའི་ཅ་བ་ལྟ་བུ་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་

དེ་ལེ་ལུ་བྲུག་ཡོད་པའི་སྤྲོན་གཞུང་ཆད་ལྷན་ཞིག་ ② གསང་སྤྲུགས་རྒྱ་མེད་རྒྱུད་སྤྲེའི་ཅ་རྒྱད།

ཅ་རྒྱད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་རྒྱུད་དོན་རབ་གསལ། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ནང་བྲང་ཉི་དཔལ་ལྷན་འཆོ་བྱེད་

ཀྱིས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་བ་ཞིག་

ཅ་རྒྱད་ཀྱི་དུམ་བྱ་བཞི། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་ཅ་རྒྱད་ཀྱི་དུམ་བྱ་བཞི་སྟེ། རྣོར་དབྱིངས་དང་། ཁམས་

གསུམ་ནམ་རྒྱལ་དང་། དན་སོང་སྦྱོང་བ་དང་། དོན་གྲུབ་ནམས་སོ།།

ཅ་རྒྱུད་སྟོང་འགྲེམས། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ལ་ཅ་བ་གསུམ། སྟོང་པོ་དགུ་

ཡལ་ག་ཞེ་བདུན། ལོ་འདབ་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཅ་བཞི། མེ་ཏོག་གཉིས། འབྲས་བྱ་གསུམ་བཅས་

སྤྲང་མེད་པའི་ཤིང་གི་རྩལ་དུ་བཀོད་ནས་འགྲེལ་བཤུད་རྒྱབ་ཐབས་ཤིག་ རྒྱུད་བཞིའི་ནང་

དོན་མདོར་བསྡུས་སམ་དཀར་ཆག་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན།

ཅ་རྒྱུད་ནམ་གསུམ། བོ་ཅ། མོ་ཅ། བྱང་རྒྱབ་སེམས་ཅ་དང་གསུམ་ཡིན།

ཅ་རྒྱུད་ཞར་བ། ལག་བ་གཡས་གཡོན་གང་བྱང་ངམ་ཆོན་ཀན་ཆག་གསུམ་འོག་གི་ཅ་སྟོང་སྤྲང་

གང་བྱང་མི་གསལ་བར་གྱུར་པའི་དོན་ཉེ། སྤྲོན་བརྒྱུད་པེ་བུམ་ནག་པོ་ལས། ཅ་ཞར་བ་ནི་

མཁན་ན་ར་རེ་བ་ཅམ་མི་གསལ་བ་ལོ།
 ཅ་རྒྱད་ལེའུ་འབུམ་པ། བདེ་མཆོག་ཅ་རྒྱད་རྒྱལ་པ།
 ཅ་རྒྱལ། ལུས་ཀྱི་ཅ་དང་རྒྱལ་པ།
 ཅ་སྤྱེ་ལོ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་སྤྱོད་ལུང་ལུའི་འཕྲོམ་སྟོན་འབྲུངས་ལུལ།
 ཅ་སྒྲུབ། ཅ་བའི་ཆོག་ནས་སྒྲུབ་པ། ཐོག་མར་ཅ་སྒྲུབ་གོང་བཞིན་བྲ། རེའུ་མིག་འདི་ལྟར་བཟུང་
 བས་ཅ་སྒྲུབ་བཞིན་འབྲུལ་མེད་ཤེས།
 ཅ་དགྲ། དབུ་མ་ལ་མོགས་པའི་ཅ་གསུམ་དབུ་མ། རོ་མ། རྒྱང་མ་དང་འཁོར་ལོ་དུག་སྟེ་གཙུག་རྟོར་
 རས་མཁའི་འཁོར་ལོ། དབུ་ལ་བ་རྒྱུ་ལི་འཁོར་ལོ། མཁྱིན་པ་མེ་ལི་འཁོར་ལོ། སྟིང་ཁ་རྒྱུང་གི་
 འཁོར་ལོ། ལྟེ་བ་སའི་འཁོར་ལོ། གསང་གནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་བདེ་སྟོང་གི་འཁོར་ལོ་
 བཅས་བསྟན་པས་ཅ་དགྲ་ཡོད་འདུག།
 ཅ་དགོངས། [ལུལ་]ཅ་བ་ནས་དགོངས་འཁྲོལ། ལས་བྱེད་པ་དེ་གཟུགས་ཁམས་ཏ་ཅང་ཞན་པས་
 ཅ་དགོངས་ཁུ་དགོས་རྒྱུ་བ་རེད་ལྟ་བུ།
 ཅ་དགོས་ལམ་ལུགས། དམངས་ཡོངས་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་དང་ཐུན་མོང་དབང་བའི་ལམ་
 ལུགས་ཀྱི་ཁེ་ལས་དང་། ལས་ཁུངས། རྩས་ལས་སྡེ་ཆོན་བཅས་ཀྱི་ལས་བཟོ་བ་ལས་གནས་
 རས་ཅ་དགོངས་ཁུས་པའི་ལམ་ལུགས་ལ་ཟེར།
 ཅ་དགོན། ཅ་བའི་མ་དགོན། ཅ་དགོན་འབྲས་སྤྱངས་སུ་བྲལ་བ་བདུན་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་ཡོད།
 ཅ་འགགས་པ། སྒྲུག་པ་འགགས་ནས་གཏོང་མི་ཐུབ་པ། ཉད་གཞིའི་རྒྱུན་གྱིས་ཅ་འགགས་འདུག
 ཅ་འགང་། ཅ་བའི་གལ་གནད། ལས་དོན་ཅ་འགང་ཆེ་བ། རྒྱལ་ཁ་སུ་ལ་འཛོལ་མིན་གྱི་འགག་གནད་
 ཅ་འགང་ཆེ་ཤོས་ཤིག་དང་ཐུག་པ། ཡིག་རིགས་ཅ་འགང་རྒྱུང་བ།
 ཅ་འགངས། ཅ་འགང་དང་འབྲ།
 ཅ་འགོག ① ཅ་བ་ནས་འབྱེན་པ། ཤིང་སྟོང་ཅ་འགོག་བཏང་བ། ② ཅ་བ་ནས་བཀག་པ། ཁྲིམས་
 ལུགས་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་མགོ་བདེ་སྒྲགས་ཆོང་རྒྱབ་རྒྱུའི་སྟོང་རན་ཅ་འགོག་བྱེད་པ།
 ཅ་འབྲེལ། དཔེ་ཆའི་ཅ་བ་དང་འབྲེལ་པ།

ཅ་བརྒྱད། དབུ་མ། རོ་མ། རྒྱུ་མ་དང་། སུམ་སྒོར་མ། འདོད་མ། བྲིམ་མ། གཏུམ་མོ། བདུད་ཐལ་མ།
དེ་དག་ལས་གྲུས་པ་ཉེར་བཞི་དང་། རོན་གཉིས་དང་། བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡོད་པར་གསུངས་སོ།།
ཡང་དཔྱིད་ཀྱི་ཐེག་ལེར་སྤྱི་ལོར་བྱུག་དང་ལོར་བྱུད་ཅེར་བརྒྱད་གསུངས་པ་དང་བཅུ་ཡོད།
ཅ་བརྒྱད་ཁྲ་མ། ཅ་བའི་ཁྲ་མ། རང་ལ་དངོས་སུ་ཡོན་ཏན་སྒོ་བ་མཁན་ལ་ཟེར། བརྒྱད་པའི་ཁྲ་མ།
རང་གི་ཁྲ་མ་དེའི་ཁྲ་མ་སོགས་ཁྲ་མ་གོང་མ་ཆོར་ཟེར།

ཅ་ཏེ་ཅེར་ཏེ། ཅེར་པོ་ལ་ལྟོས།

ཅ་སྒྲགས། ཡི་དམ་རང་རང་གི་ཅ་བའི་སྒྲགས།

ཅ་གཅིག་གྲངས་ཀའི་ཅ་བའི་གཅིག་གི་དོན། གྲངས་ཀ་བརྒྱ་དང་། ལྟོར་སོགས་ཁ་ལོངས་ནས་དེའི་
ཐོག་ཏུ་ལྷག་པོའི་གཅིག་དང་། གཉིས་སོགས་ལ་ཅ་གཅིག་ ཅ་གཉིས་སོགས་ཟེར། དཔེར་ན།
བརྒྱ་ཅ་གཅིག་ཅེས་པ་བརྒྱ་དང་གཅིག་ཅེས་པ་དང་། བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཅེས་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་
ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།། དེ་བཞིན་ཏུ་ཅ་གཉིས། ཅ་གསུམ། ཅ་བཞི། ཅ་ལྔ། ཅ་དྲུག་ ཅ་བདུན།
ཅ་བརྒྱད། ཅ་དགུ་བཅས་ནི་ཅེས་གཞི་བརྒྱ་ཁ་དང་། ལྟོར་ཁ་ལོངས་པའི་ཁར་ཅ་བའི་གཅིག་
དང་། གཉིས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས།

ཅ་ཆག་ རྒྱ་དེ་ཆག་པའམ་ཅ་བ་ནས་ཆག་པ། ཁྲལ་རིགས་ཅ་ཆག་གཏོང་བ། ཐོགས་མ་ཅ་ཆག་
གཏོང་བ། སྤྱིད་ཀ་ཅ་ཆག་བྱས་པ། ཉེས་ཆད་ཅ་ཆག་བཏང་བ།

ཅ་ཚུ། ① བཤད་གཅི། རྟད་ཀྱིས་རྒྱུན་པས་ཅ་ཚུ་འགགས་པ། ② སྒྲན་པས་ནད་བརྟག་ཐབས་ཀྱི་
ནང་ཆེན་ལག་པའི་མཁྱིག་མའི་འཕར་ཅ་དང་། ཚུ་ཁམས་ཀྱི་སྤྲིགས་མ་བྱི་ཚུ།

ཅ་ཚུ་འགགས། ཅ་ཞེས་འདིའི་སྐབས་སུ་བྱི་ཆེན་ཀྱི་མིང་ལ་འཇུག་པས་བྱི་ཆེན་དང་བྱི་ཚུ་གཉིས་ཀ་
མི་འབྱུང་བ་འགགས་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། ཁམས་སྤྲིགས་དང་ཨ་མ་དོ་སྤྲིགས་ཀྱི་ཡུལ་འགར་
བྱི་ཆེན་འགགས་པ་ལ་ཅ་འགགས་ཞེས་དེང་སང་དག་རྒྱན་དུ་འང་བཤད་སྟོལ་མཆིས།

ཅ་ཆེན། ① ཅ་བ་ཆེན་པོ་འམ་ཅ་འགར་ཆེན་པོ། དངོས་པོ་འདི་ཅ་ཆེན་ཡིན་པས་བདག་སྟོན་ཡག་
པོ་བྱེད་དགོས། ② ལུས་ཀྱི་ཅ་ཆེ་ཆུང་ནང་གི་ཆེ་བ།

ཅ་ཆེན་ཉེར་བཞི། དོན་སྟོན་ནང་འབྲེལ་ཀྱི་སྤྲས་པ་ལྟ་བུའི་ཅ་ཆེན་བརྒྱད་དང་། ཡན་ལག་གྱི་འབྲེལ་

གྱི་མཛོན་པའི་རྩ་ཆེན་བཅུ་དྲུག་བཅས་དྲིལ་བས་ཉེར་བཞིའོ།
རྩ་ཆའི་དངོས་མཁས། རིན་དང་གོང་ཐང་ཆེ་བའམ་ཉ་ཅང་དགོན་པ། ལོ་རྒྱུ་དུ་མ་སོང་སྟེ་རིག་དངོས་
གྱི་རིན་ཐང་ལྡན་པའི་དངོས་མཁས་ལ་ཟེར།
རྩ་ཆའི་འདབ་ཆགས་དང་རི་དྲགས། ཉ་ཅང་དགོན་པའམ་ཉུང་དུ་ལས་མེད་ལ་འཛམ་སྐྱིད་དུ་རྒྱན་
འཆད་ལ་ཉེ་བའི་རི་དྲགས་དང་བྲ།
རྩ་ཆའི་སྤྲན་མཁས། རྟེན་དཀའ་བའམ་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་སྤྲན་མཁས།
རྩ་ཆའི་རིག་དངོས། རྩ་ཆེ་བའི་གནའ་མཁས་སམ་རིག་དངོས་ལུལ་བཞག་ལ་ཟེར།
རྩ་འཆུས་པ། ལུས་ཀྱི་རྩ་ལོ་བའམ་འཁྲོགས་པ། གཟུགས་སོ་འགྲུལ་བཅས་ཤོར་ནས་རྒྱ་རྩ་འཆུས་པ།
རྩ་འཛིང་། [ཡུལ]གཉེན་ཉེ་འབྲེལ། མི་དེ་ལ་རྩ་འཛིང་མང་སོ་ཡོད་པ་རེད་ལྟ་བུ།
རྩ་འཛིང་ཆེན་པོ། [ཡུལ] སེམས་བརྩེ་བའི་གཉེན་ཆེན་དང་གྲོགས་པོ།
རྩ་འབྲུག་བཞི་གསུམ། དབྱ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། དབྱ་མ་འབྲུག་པ། དབྱ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་བཅས་སོ།
རྩ་ཉོན། རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟེན་གཞིའམ་རྩ་བར་གྱུར་པ།
རྩ་ཉོན་བརྒྱ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་མིན་ལྟ་དང་། ལྟ་བུ་ལྟ་བཅས་བཅུའོ།
རྩ་ཉོན་དྲུག་ སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་གི་ནང་གསེས། མ་རིག་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྱོ་
དང་། ང་རྒྱལ་དང་། ཐེ་ཆོམ་དང་། ལྟ་བུ་སྟེ་དྲུག་གོ་
རྩ་ལྟ་བུ། ལག་པའི་རྩ་ལྟ་བུ། སྤྲན་པས་ནད་པའི་ལག་རྩ་བལྟས་ནས་ནད་གཞི་ཆ་བྱང་གང་ཡིན་དེ་
འབྲེད་བྲེད་པ།
རྩ་ལྟང་། སྤྲགས་སྟོན་གྱི་རྩ་བའི་ལྟང་བ་སྟེ། སྟོན་ཤིང་གི་རྩ་བ་ལྟར་བསྐྱངས་ན་ལམ་དང་འཕམས་བྱའི་ཡོན་
ཉན་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་རྩ་བ་ཡིན་ཞིང་། མ་བསྐྱངས་ན་ངན་འགྲོའི་རྒྱ་དང་སྤྲུག་བསྐལ་གྱི་རྩ་
བར་གྱུར་པའི་དབང་གིས་ཀྱི་མ་གནས་འོག་ནས་འོག་ཏུ་ལྟང་བར་འབྱུར་བས་ན་རྩ་ལྟང་ཞེས།
རྩ་ལྟང་བཅུ་བཞི། རྒྱ་མ་དོན་རྒྱུ་བ་དཔོན་ལ་སྟོན་པ་དང་གཅིག་ སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལས་འདས་
པ་དང་གཉིས། དོན་རྒྱུ་མཆོད་གྲོགས་ལ་འཆོ་བ་དང་གསུམ། བུམས་སེམས་བཏང་བ་དང་བཞི།
བསྐྱེད་པའི་དུ་ཁྱེད་པ་དང་ལྔ། གཞན་གྱི་བྱུང་མཐའ་ལ་སྟོན་པ་དང་དྲུག་ ལྟ་ལ་མིན་ལ་

ཡང་གསུ་བསྐྱོགས་པ་དང་བདུན། སྤང་པོ་ལྷ་སྤྱག་བསུལ་དུ་ལྟར་བ་དང་བརྒྱད། རང་བཞིན་གྱིས་དག་པའི་ཆོས་ལ་ཐེ་ཆོས་ཟ་བ་དང་དག། ཞིང་བཅུ་ཆང་པའི་དག་པོ་སྤོལ་རྒྱས་བཞིན་མི་སྤོལ་བ་དང་བཅུ་གཅིག་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྤོལ་མ་ཡལ་བར་དོར་བ་དང་བཅུ་གཉིས། དུས་ལ་བབ་ཀྱང་དམ་ཆས་མི་བསྟེན་བ་དང་བཅུ་གསུམ། ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་བྱུང་མེད་ལ་སྤོང་བ་བྱེད་བ་དང་བཅུ་བཞིའོ།

ཅ་ལྟར་བཅོ་བརྒྱད། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཅ་ལྟར་བཅོ་བརྒྱད་དེ། བདག་བསྟོད་གཞན་སྟོད་དང་། ཆོས་ཅོར་མི་སྟེར་བ། ཤད་སྤངས་མི་ལེན་ཞིང་གཞན་ལ་འཆོག་པ། ཐེག་ཆེན་སྟོང་ཞིང་དམ་ཆོས་འབྱར་སྤང་སྟོན་པ། དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། དམ་པའི་ཆོས་སྟོང་པ། རབ་བྱུང་ལ་འཆེ་བ། མཚམས་མེད་བྱེད་པ། ལོག་ལྷ་འཛིན་པ། གནས་འཛིག་པ། སྟོད་མིན་ལ་ཟབ་མོ་བཤད་པ། ཐེག་ཆེན་ལས་བརྒྱག་པ། སོ་ཐར་སྟོང་པ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པ། མི་ཆོས་སྤྲེལ་པའི་རྩན་སྤྲེལ་པ། དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་བྱིན་པ་ལེན་པ། ཁྲིམས་ངན་འཆའ་བ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདོར་བ་བཅས་བཅོ་བརྒྱད།

ཅ་ལྟར་སྟོར་བ་བདུན། བསམ་པ་ཉོན་མོངས་པས་ཀྱན་ནས་བསྤངས་པ། དེ་ལ་དེ་ཡིན་པར་ཤེས་པ། ལུས་ངག་གི་སྟོར་བ་གང་གིས་ཉེས་སྦྱེད་པ་དེ་བརྟན་པ། བར་བཅད་ཤེས་པ་ལྟར་བ་སོ་སའི་དངོས་གཞི་ལ་ཞུགས་པ་དང་། འགྲོད་པ་མེད་པ་ཡི་རང་བ་དང་། སེམས་མ་འཁྱལ་བ་དང་། ལྷ་མ་བཞུགས་ན་ལོ་གཅིག་གམ་གསུམ་ཚུན་དུ་མ་བཤགས་ནས་ཆད་ལས་འདས་པ་སྟེ་བདུན་ཆང་ན་པམ་པ་དང་། ཆད་ལས་འདས་པའི་ཡན་ལག་བྱུག་ཆང་ན་ལྟར་བ་ཞེས་སོ་ཐར་ཀྱི་ལྷག་མ་དང་། དེ་བས་ཀྱང་སྤང་ན་ལྟར་བྱེད་དང་། ཡན་ལག་གཞན་མེད་པའི་གཞི་འདེབས་བྱས་སོ།

ཅ་ལྟར་བཞི། མི་ཆངས་སྟོད་དང་། མ་བྱིན་ལེན། རྩན་སྤྲེལ་པ། སྟོག་གཅོད་པ་སྟེ་ཅ་པའི་ལྟར་བ་བཞིའོ།

ཅ་སྟོང་པ། སྟོད་ལམ་དག་པོ་མ་བསྟེན་གོང་གི་ཅ་འཕར་སྤངས།

ཅ་སྟོངས། མི་སྤྱགས་དང་རྩ་དངོས་ཆང་མ་ཟད་པ། འདི་གར་རྩ་ལོག་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་ནས་ཡུལ་ལྟར་ཅ་སྟོངས་སུ་གྱུར་པ།

ཅ་ཏེམ། གུམ་བུ་རིགས་ཤིག་སྟེ། ཅར་བབས་པའི་གུམ་ནད་ཅིག་སྟེ། བད་རྟགས་སུ་སྟོ་སྟོང་མི་བདེ་

བ་དང་དབྱི་ཡི་སྟ་ཟུར་གྱི་ཤ་ཆད་སྟམ་བྱེད་པ། ཅ་ནམས་སྟོས་ལ་སྟ་ཞིང་ན་བ་ཞིག
ཅ་གཏོར། ཟད་དེ་མེད་པ་བཟོ་བ། དབྱ་དབྱུང་ཅ་གཏོར་དུ་བཏང་བ། བལུ་གཞིག་ལམ་ལུགས་ཅ་
གཏོར་བྱེད་པ།

ཅ་བཏག་པ། སྟུན་པས་ནད་པའི་ལག་པའི་མཁྱིག་མའི་འཕར་ཅ་ལ་བཏག་སྟེ་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་ནད་
གང་བཏག་ཐབས།

ཅ་ཐག་ ཅ་ལས་བྱུང་པའི་སྦྱང་བ་ལ།

ཅ་ཐིག ① ཐོག་མར་བཀོད་པའི་ཐིག་བཅད། ② ཅ་རྒྱུད་དང་ཐིག་ལའི་བསྐྱས་མིང་།

ཅ་ཐིག་དང་འགྱུར་ཐིག་ སྤང་ཆ་རིག་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན། དེས་པོ་གང་ཞིག་ཡིན་ཏུ་དེར་
མཐོ་ཆད་དང་། རིང་ཆད། ཞིང་ཆད་བཅས་མཐའ་ཐིག་ཁག་གསུམ་ཡོད། མཐའ་ཐིག་དེ་ཆོ་དང་
རི་མོའི་ངོས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ནི་ཅ་ཐིག་དང་འགྱུར་ཐིག་གཉིས་པོ་དེ་ཡིན། སྐབས་བདེ་ཙམ་
བཤད་ན། རི་མོའི་ངོས་དང་མཉམ་གཤིབ་ཏུ་གནས་པའི་ཐིག་ལ་ཅ་ཐིག་ཅས་ཟེར། ཅ་ཐིག་དང་
སྟོམ་ངོས་བར་བྱུང་པའི་ཟུར་ཆད་དེ་རི་མོའི་ངོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འགྱུར་བ་མེད། དཔེར་ན། མེ་
འཁོར་ལུགས་ལམ་གྱི་སྟེན་ཤིང་དང་། རྒྱལ་སྟོམ་ཀ་བ་རེ་རེ་བཞིན་ཁང་པའི་ཐོག་གི་བསེགས་
མཐའ་སོགས་དང་ས་ངོས་བར་མ་གཞི་རྒྱུ་འབྱེད་པའི་སྟོམ་དང་། སྤང་རྒྱུང་བསེགས་བཅད་ཀྱི་
འབྲེལ་བར་གནས་ཡོད། རི་མོའི་ཐོག་ཏུ་འབྲི་སྐྱབས་མིག་སྤང་དུ་སྤང་བཞིན་རྒྱུ་འབྱེད་པའི་སྟོམ་ཐིག་
དང་། སྤང་རྒྱུང་བསེགས་བཅད་ཡིན། རི་མོའི་ངོས་དང་ངོས་སྟོམ་མིན་པའི་ཐིག་ལ་འགྱུར་ཐིག་
ཟེར་འགྱུར་ཐིག་དང་རྒྱུ་འབྱེད་པའི་སྟོམ་ངོས་བར་བྱུང་ཆད་དེ་རི་མོའི་ཐོག་ལ་འགྱུར་ཐོག་ཡོད།
དཔེར་ན། རི་མོའི་ངོས་དང་སྟོམ་ངོས་མིན་པའི་མེ་འཁོར་གྱི་ལུགས་ལམ་དང་། ཁང་པའི་མདའ་
གཡལ་བ་སོགས་མ་གཞི་བྱས་ན་པན་རྒྱུ་སྟོམ་ངོས་ཀྱི་ཐིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་རི་མོའི་སྟེང་དུ་བྲིས་
ནས་བལྟ་སྐབས་སྟོམ་ངོས་མིན་པར་གྱུར་ཏེ། ཆང་མ་ཡལ་ཆགས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མཉམ་དུ་
ཡལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།

ཅ་འཐོར། ལྷག་མ་མེད་པར་འཐོར་ཟེན་པ། དབྱ་པོའི་བཅན་རྫོང་ལ་མེ་སྒྲིགས་པོ་གནས་ཅ་འཐོར་དུ་
བྱིན་འདུག

ཅ་དོན། ཅ་བའི་དོན་གནད།

ཅ་དོལ་བ། ལུས་ཀྱི་ཅ་རལ་བ།

ཅ་སྒྲིམ་ཤུགས་ཆེན། བྱེད་ལས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་དོམ་མཁྲིས་ཀྱི་གབ་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟེ་
དགེ་བྱུང་འཆོ་བ་གྲུ་བྱེད་ལས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྒྲན་ཀྱི་བད་བསྟུས་དང་གབ་མིང་འགའ་ཞིག་
བཀོལ་བ་སྟོ་གསལ་མཁྲིན་པའི་རྒྱན་ལས། ཅ་སྒྲིམ་ཤུགས་ཆེན་ནི་དོམ་མཁྲིས་ཀྱི་གབ་མིང་
སྟེ། དེས་ཆོག་ནི། དེས་ཅ་ཁ་སྒྲིམ་པར་བྱེད་ཀྱས་བས་ན་ཅ་སྒྲིམ་ཞེས་ཟེད། ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཅ་བ། མིག་འཁྲིལ།

ཅ་དེས་མ། ལོ་མང་སྟེ་བའི་ཅ་རིགས་ཤིག་ཡིན། ཨ་ར་འབྲ་བའི་ཅ་བ་མང་ལ་མཁྲིགས་པ་ལོ་མ་སྟུངས་
ནས་སྟེ་བ། མེ་རྟོག་གི་མདོག་སྟུག་སྟུ། འདབ་མ་བྱག་པ། བོད་རྒྱ་དང་པོ་ནས་གཉིས་པའི་བར་མེ་
རྟོག་ཤར། རང་ལྗོངས་ཀྱི་སྒྲུང་ཐང་དང་། རི་ལྗེབས། ལམ་རྩུར་བཅས་ལ་སྟེ་ཞིག་སྟེ། དེའི་ཀྱས་
པ་ནི་ཆ་བ་དང་བྱག་ནད་གཅིན་པའི་ནད། ཁྲག་མང་པོ་བབས་པ་བཅས་ལ་པན་པ་ཞིག་ཡིན།

ཅ་གདོང་མཐུག་གསུམ། སྟེ་གཅན་ཀྱི་ཅ་བ་ནི་གོ་ལའི་གཞིར་རང་འཕྲོས་གཡས་སྒྲོར་ཚུལ་གྱིས་
སྟོང་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གདོང་ནི་གོ་ལའི་གཞིར་གཡོན་སྒྲོར་གྱི་ཚུལ་དུ་སྟོང་པ་སྟེ་
ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་གེས་པའི་ཆེད་ཉི་ཟླའི་སྟོང་ཚུལ་དང་བསྟན་པ་ཡིན་པས་ཅ་གདོང་གཉིས་
དོན་ལ་ཁྱད་མེད་དོ།། མཐུག་ནི་གཟའ་དུས་མེ་ལ་དེ་ལྟར་བཞིན།

ཅ་མདལ། རྩོང་ཞིག་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྗོ་རུབ་ངོས་དང་སྒྲུང་ཆེན་ཁ་འབབ་ཀྱི་ཚུ་རྒྱུད་ན་ཡོད།
རྩོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་མཐོ་ལྗོང་དུ་ཡོད།

ཅ་མདུད། ལུས་ཀྱི་ཅ་ལག་རྒྱུས་པན་ཚུན་མདུད་པ་ལྟར་བསྟོལ་མར་གྱུར་པའི་མིང་།

ཅ་མདུད་མི་གྲོལ་ཐབས་ལམ། ལུས་ཀྱི་སྟེ་བོ་དང་། མཁྲིན་པ། སྟིང་ཁ། ལྟེ་བ། གསང་གནས་བཅས་
གནས་ལྔ་ཡི་ཅ་ལ་མདུད་པ་ཡོད་པས་དེ་མ་གྲོལ་གོང་དུ་བྱུང་མེད་བསྟེན་ཐབས་ཀྱི་ལམ་ལག་ལེན་
བསྟར་ནད་ལྟལ་བར་འཕྲོ་བ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་དང་། ཐབས་ལམ་ནི་ཅ་མདུད་ཡོངས་རྫོགས་གྲོལ་བའི་
རྩེས་སྟེ་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྒྱུད་པ་སྟུང་པའི་ཐབས་སྟེ་བྱུང་མེད་བསྟེན་ཐབས་ཀྱི་ལག་ལེན་ལ་ཟེད།
ཅ་མདུད་མེད་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱུད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ་

ཉོན་མོངས་པའི་མདུད་པ་འགྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྩ་མདུད་པ་མེད་པ།
རྩ་མདོ། ① རྩ་རྒྱ་མའི་མདོ་འགག། ② གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དུ་རྩ་ལྟ་སྤངས་བཤད་པའི་མེད་ཞིག་
རྩ་འདར་ཉག [ཡུལ]ལྟ་མོ་བས་རྣམ་ཐར་ཐོང་ཞིག་ཅེས་པའི་གཞུང་ཆིག་
རྩ་བཅར་གཙོད་པ། ཅད་གཙོད་པ། བདེན་རྒྱུན་གྱི་རྩ་བཅར་གཙོད་པ། འཇུག་ཤོར་གྱི་ཁག་འགན་
སུར་འཁྲི་རྩ་བཅར་གཙོད་པ།
རྩ་ནག་ ① བད་དུ་ཁྲག་རྒྱ་བའི་ལུས་ཀྱི་རྩ་སྤྱི་ལ་ཟེར་ཏེ། དེ་ལ་ནང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་སྤྱིང་ནས་སུར་
དུ་རྒྱ་བའི་འཕར་རྩ་དང་། སྤྱིང་ལ་ཕྱོགས་ནས་གྲེན་དུ་རྒྱ་བའི་མི་འཕར་བའི་སྤྱོད་རྩ་དང་གཉིས་
མཆིས་སོ། ② རྩ་ལམ་ལ་སྤྱོད་ཞུགས་ནས་བྱུང་བའི་ནད་ཀྱུན།
རྩ་ནག་ནད། ཁྲག་རྩ་མཁྲིགས་པོར་གྱུར་བའམ་རྩ་འབྲུམ་སོགས་སུ་གྱུར་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། བྱག་
པའི་གཅེས་བཤུས་རིན་ཆེན་ཐོང་བ་ལས། གཉིས་བ་རྩ་ནག་བཙོས་བ་རྣམ་གསུམ་སྟེ། གྲེས་
རྩ་ལ་ངོས་བཟུང་བཙོས་པའི་ཐབས་གསུམ་ཡོད། གྲེས་རྩ་ལ་བཤད་རྒྱུད་འབྲེལ་བ་འབྲུམ་ནག་
གསལ། ངོས་བཟུང་རྩ་རྒྱུད་གར་ཡོད་གཟེར་བ་དང་། འབྲུགས་སྤྱིང་ཆ་ཐོང་མེས་ཞིང་སྤུམས་
བ་དང་། ཡིག་གིས་རྒྱངས་བ་ལྟར་དང་རྩ་འབྲུམ་ཡོད། དྲེག་པ་ཆགས་ཤིང་ཤིང་ལྟར་རྒྱངས་
བཤོ། ཁྲད་བར་འཕར་རྩ་ལངས་ནས་བྱུ་ཏུ་འཕར། ཁྲག་རྩ་རྒྱངས་ནས་སྤོས་ལ་སྤྱོད་ངོ་ཡོང་།
མགོ་དང་བྱང་ཁོག་ཡན་ལག་རྩ་གང་དག་གང་ལ་བབས་ནི་གནས་ཀྱི་ཤེས་བཤོ། བད་ནི་རྒྱུང་
མཁྲིས་བད་ཀན་རྩ་མེར་དང་། རིམས་དང་དུག་སོགས་རྩ་དུ་རྒྱགས་བ་དང་། རྩ་འབྲུགས་
འབྲུམས་སོགས་གང་ལ་བྱུང་བཤོ། ཞེས་དང་། བཟ་འབྲུམ་པས་མཛོད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་
འབྲེལ་ལས། གསོ་རིག་གི་གཞུང་གཞན་དུ་རྩ་ནག་གི་ནད་ཅེས་ཀྱང་འབྱུང་བས། རོ་བོ་ནི་ཁྲག་
རྩ་མཁྲིགས་པོར་གྱུར་བའམ་རྩ་འཕྲུག་ཤིང་ཕེད་གཟེར་ལ་རྩ་འཕྲུག་དེ་བས་
ཀྱང་སྤྱུལ་འབྲུགས་བ་ལྟར་ཤ་བགས་བར་དུ་འཁྲོག་པོར་འབྱུར་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་འོ།
རྩ་ནད་བཅུ་དྲུག་བྱུང་མེད་ཀྱི་ཆེ་མཆོན་རྒྱུན་ལྟར་སུར་དུ་མ་བབས་བ་རྒྱུད་དང་རྩ་མེར་རྒྱན་དུ་
བསྐྱོངས་ནས་ལུས་ཀྱི་རྩ་འཕྲུག་ཐོང་བ་ལ་རྩ་ནད་ཅེས་ཟེར་ཏེ། དེ་ཡང་སྤོ་བ་དང་། སྤྱིང་།
མཆིན་པ། མཆོར་པ། མཁལ་མ། མཁྲིས་པ། རྒྱ་མ། རོ་ཆབས། ཁྲག་ཆབས་པོར་བ་བཙས་

ཁྲག་ཆ་བས་བཅུ་དང་། མགོ་དང་། རུས་པ། སྒྲིང་། མཁལ་མ། རོ་བ། རྩ་མ་བཅས་ཀྱི་རྒྱང་
ཆ་བས་བྲག་བཅས་བསྐྱེམས་པས་བཅུ་བྲག་གོ།

ཅ་གནད། གནད་ཆེན་པོར་ཐུག་པའི་དོན་ཅ། ལུས་ཀྱི་ཅ་གནད། ལས་དོན་ཀྱི་ཅ་གནད།

ཅ་གནད་བརྒྱ་དང་དགུ་བརྒྱ ལུས་འདི་ལ་རྒྱང་སེམས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་། ཁམས་ཀྱི་དྲངས་མ་འབྲེན་
པར་བྱེད་པའི་ནང་དུ་རྒྱང་གཙོ་བོ་རྒྱ་བའི་ཅ་དཀར་དང་། ཁྲག་གཙོ་བོ་རྒྱ་བའི་ཅ་ནག་རྒྱང་ཁྲག་
གཉིས་ཀ་རྒྱ་བའི་འཕར་ཅ་བཅས་ཅ་རིགས་གསུམ་པོ་འདིས་ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་ཀླུ་ཏུ་བྱ་བ་ལྟར་
འབྲེལ་ནས་གནས་པས་དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་གངས་དང་མིང་གི་རྣམ་གངས་མ་ངེས་ཀྱང་། དེ་
དག་གི་ནང་ནས་གཙོ་ཆེ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་གཉན་པའི་གནད་བརྒྱ་དང་དགུ་བརྒྱ་འབྲེན་པ་ཡིན་ནོ།

ཅ་གནས་འཁོར་ལོ། དབུ་མ་ལ་བཞེན་པའི་ཅ་འདབ་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་ལྟར་ཡོད་པའོ།

ཅ་གནས་འཁོར་ལོ་ལྷ། ཅ་གནས་འཁོར་ལོ་བཞིའི་སྟེང་དུ་གསང་གནས་བདེ་སྦྱང་གི་འཁོར་ལོ་ཅ་
འདབ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཅན་བསྟན་པའོ།

ཅ་གནས་འཁོར་ལོ་བཞེ། གསང་སྔགས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ཅའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ལས་ཀྱེས་པའི་ཅ་
འདབ་རྣམས་ཏེ། སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅ་འདབ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་། མགྱིན་པ་
ལོངས་སྦྱོང་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅ་འདབ་བཅུ་བྲག་སྟོང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅ་འདབ་བྲག་ཅུ་ཅ་བཞི་
བཅས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ།

ཅ་སྟོས། ཅི་ཤིང་དང་སྟོ་ཆལ་ཀྱི་སོན་ཅ་སྟོས་པ། ཤིང་སོན་ཅ་སྟོས་རྒྱབ་པ། མེ་ཏོག་བཀོག་ནས་
གཞན་དུ་ཅ་སྟོས་རྒྱབ་པ།

ཅ་དབྱེད་ཉི་ལོད་རབ་གསལ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ནང་རྒྱར་མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་རྟོ་རྟེས་མཛད་པའི་
ཅ་བརྟག་ཐབས་ཀྱི་སྟོར་བཤད་པའི་སྟན་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག།

ཅ་ཐུག། ལུས་ཀྱི་ཅ་ཐུག་ལོ།

ཅ་འཕར། ཁྲག་ཅའི་ནང་དུ་རྒྱང་རྒྱ་བས་འཕར་འགྲལ་བྱེད་པ།

ཅ་འཕར་ཆད་པ། མི་ཤི་བའི་ཆེ་རིམ་བཞིན་འཕར་ཅ་རྣམས་གཡོ་འགྲལ་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཆད་པ།

ཅ་བ། ① རྩ་དང་ཤིང་སོགས་ཀྱི་རྒྱང་པའམ་ས་ལོག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྟོང་བྲ། ཤིང་གི་ཅ་བ་སྟོམ་ཐུ་ཆང་

མ་ས་ལོག་ཏུ་བརྒྱགས་ནས་ཡོད། དུག་རྩེ་རྩ་བ་བཞོག་པ། སྤོང་པོ་ཁོག་ནང་ནས་རུལ་ན། རྩ་
བ་རང་བཞིན་གྱིས་གོག་ཡོང། ② ཉེན་གཞིའམ་སྤང་གཞི། དམངས་གཙོ་རིང་ལུགས་ཀྱི་རྩ་བ་
བརྟན་པོ་ཚུགས་ཟེན་པ། དཔོན་རིགས་ནམས་ཀྱིས་མི་དམངས་ལ་གཉའ་གཞོན་བྱ་བ་དེའི་སྤྱི་
ཆོགས་བདེ་འཇགས་མི་ཡོང་བའི་རྩ་བ་རེད། ③ གཙོ་བོ་དང་། ལྷེ་བའམ། གནད། བཟོ་ལས་ཀྱི་
རྩ་བའི་འཇུགས་སྒྲིག། རྒྱལ་པམ་གྱི་རྩ་བ། འཆར་གཞིའི་རྩ་བ།

རྩ་བ་བརྒྱ་པ། [མཛོན]གྲུང་གུམ།

རྩ་བ་བརྒྱད། ཡབ་ཀྱི་སྒྲ་གཡས་པའི་ཁྲག་ཡུམ་གྱི་བརྒྱའི་ཁྲག་སྤིང་བ་ཆགས་པའི་ལྷེ་ཁྲག་གཡུལ་
དུ་བསད་པའི་དབང་པོའི་སྤྱིང་ཁྲག་སྤེན་གི་རྩ་བ་བཞི་དང་། ལྷག་གཟིག་ལ་སོགས་གཙན་
གཟན་གྱི་ཁྲག་བྱ་ཚོད་ལ་སོགས་འདབ་ཆགས་ཀྱི་ཁྲག་རྟ་པོང་ལ་སོགས་མིག་རྒྱུམ་གྱི་ཁྲག་
གཡལ་སོགས་མིག་བྲག་གི་ཁྲག་སྤེ་བྱིའི་རྩ་བ་བཞི་དང་བརྒྱད་ལ་ཟེར་སྟེ་འདུག།

རྩ་བ་བརྒྱད་སྤང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཆང་སྤང་བ་བག་ཡོད་ཀྱི་ཡན་ལག་གར་སོགས་སྤང་
སོགས་དང་མལ་སྟན་མཛོན་པོ་དང་། བྱི་ཐོའི་ཁ་ཟས་གསུམ་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་
བརྒྱད་དོ། དགོ་འདུན་གྱི་གཏན་ཁྲིམས་ལྟ་བུ། གསོད། ལྷ་རྩལ་སྤྲུལ་ལོག་གཡེམ། ཆང་ལྟོ།།

རྩ་བ་ལྷ། ར་མཉེ་དང་། ཉེ་ཕིང་། ལུ་བ། བ་སྤྲུ། གཟེ་མ་ལུ་ལ་ཟེད། བརྒྱད་ལེན་སྐབས་སུ་གཟེ་མའི་
ཆབ་ཏུ་དབང་ལག་བསྟན་དགོས། འདིར་རྩ་བ་ལྷ་ཞེས་པ་སྤྱོད་སྤྲུམ་གྱི་རྩ་བ་ཞེས་པའི་དོན་མ་
ཡིན་པ། རྟོད་སྟན་ནམས་ལས་ཁུས་པ་མཆོག་ཏུ་གྲུང་བ་ལྷ་ཡིན་པས་ན་རྟོད་སྟན་གྱི་རྩ་བ་ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས།

རྩ་བ་ཆེན་པོ། གལ་ཆེན་ནམ་འགངས་ཆེན། ལས་དོན་རྩ་བ་ཆེན་པོ། དངོས་ནོར་རྩ་བ་ཆེན་པོ།
རྩ་བ་རྒྱག་ར་མཉེ་དང་། ཉེ་ཕིང་། བ་སྤྲུ། ལ་ཕུག་སྒོག་སྤྲུ། གཙོང་ནག་བཙས་ཀྱི་རྩ་བ་རྒྱག་གི་བསྟུས་
མིང་སྟེ། ཀོང་རོང་སྟན་ལྷ་དོན་བྱུང་གིས་མཛད་པའི་རེག་ཟིག་ནི་ཏུ་ལའི་རྒྱལ་པ་གྱི་རྒྱུད་རྩི་
པ་ལམ་གྱི་སྟན་ཐབས་རིན་པོ་ཆའི་འཁོར་ལོ་ལས། གཞན་ཡང་རྩ་བ་ར་མཉེ་ཉེ་ཕིང་དང་། བ་
སྤྲུ་ལ་ཕུག་སྒོག་སྤྲུ་ཙོང་རྩ་རྒྱག་ཅེས་སོ།།

རྩ་བ་སྒོ་བཟང་རྒྱལ་མཆོན། མདོ་སྟད་བྱ་ལྷུང་དགོན་མཁན་རབས་སོ་བརྒྱད་པ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་

བཙུག་ཉིས་པའི་ལྷགས་འབྲུག་ ༡༧༠༠ལོར་རྩ་བའི་ཨ་ཕྱེ་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྫོང་བཟང་ཆོས་
དབྱིངས་པའི་བྱང་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། བྱ་བྱུང་དུ་སློབ་གཉེར་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཙུག་སུམ་ཐོག་
དབྱུས་སུ་ཕེབས་ཏེ་སེར་གྲེས་སུ་ཟབ་ཆོས་གསན། ལྷ་རམས་མཆོད་རྟགས་བཞེས། དེ་ནས་སྤང་
རྒྱུད་དུ་ཞུགས། རྒྱལ་བ་ཡབ་སྐུ་པ་དང་། ཁྱིེ་དག་དབང་མཆོག་ལྷན། རྩ་མ་བྱམས་པ་སོགས་
བསྟེན། སྡེ་དགའི་བཀའ་འབྲུང་མཆོད་པར་མ་གཏན་ཞུ་དག་མཛད། པཌ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་
ཤེས་མཆོག་ལ་ཆོས་ཕྱེ་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་བཀའ་ཤོག་ཞུས། སྐགས་ཀྱི་བཞེད་དོན་ཡོད་རྒྱ་བྱུབ་ནས་
མཐར་དགྲུང་ལོ་གྲུག་པ་རབ་བྱུང་བཙུག་སུམ་པ་ཤིང་སྐུལ་༡༧༡༥ལོར་བྱ་ངན་ལས་འདས།
རྩ་བ་རྩད་གཅོད། གནད་དོན་གྱི་འབྲུང་ས་གཙོ་པོ་གང་ནས་བྱུང་བ་རྩད་གཅོད་པ་ལ་ཟེར།
རྩ་བ་བཞི། སེར་ལྗོངས་ཀྱི་རྩ་བའི་བསྐབ་བྱ་སྟེ། སོག་གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་ལེན་པ། མི་ཆངས་སྦྱོད་
པ། མི་ཆོས་རྒྱ་མའི་རྩོན་སྤྲོ་བ་བཅས་བཞི་ནི་རབ་བྱུང་གི་སྟོན་པའི་རྩ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཉམས་ན་
སྟོན་པ་རྩ་བ་ནས་འཛིག་པས་རྩ་བ་བཞི་ཞེས་བྱའོ།
རྩ་བ་བཞི་ཡི་ལུམས། ལུ་བ་དང་། འབམ་སོ། སྤྱད་ཀྱང་། ཉང་ཀུན་བཞི་འཛིན་རྩ་བའི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། སྡེ་
སྡིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་ཆུ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བཞི་སྟོན་ལས། རྩ་བ་བཞི་ཡི་
ཞེས་ལུ་བ་དང་། འབམ་སོ། སྤྱད་ཀྱང་གྱི་རྩ་བ། ཉང་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་བཅས་དང་པགས་ཟི་རྩར་
སྤྱར་ལ་བསྟོས་པའི་ལུམས་ཀྱིས་བདུག་ཅེས་གསུངས།
རྩ་བ་བཟུང་ས་ཡོད་པ། དོན་གྱི་འབྲུང་ས་འཛིན་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར།
རྩ་བ་ལུས་ལྷ་བྱའི་བསྐྱན་བཅོས་གསུམ། རྒྱས་པ་རྣམ་འབྲེལ། འབྲིང་པོ་རྣམ་འཛིན། བསྐྱས་པ་རིགས་
ཐེགས་སོ།
རྩ་བ་ཤེས་རབ། དབྱུ་མ་རྩ་བའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ། ཤེར་བྱིན་དོས་བསྐྱན་
ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དེ། ཟབ་མོ་དབྱུ་མའི་ལྷ་བ་རྣམ་དཔྱོད་རིགས་ལམ་གྱིས་སྟོན་པའི་གཞུང་། རྒྱ་གར་
ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་སྤྱ་སྤྱབ་ཀྱིས་མཛད་པའོ།
རྩ་བ་སུམ་ཅུ་པ། སུམ་ཅུ་པ་དང་དོན་གཅིག་
རྩ་བ་གསུམ། རྩ་བ་གསུམ་སྟེ། རྩ་མ་དང་། ཡི་དམ། མཁའ་འཕྱོ་སྟེ་གསུམ།

[illegible]

ཅ་པའི་བཀོལ་སྒྲོན། མོག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོན་མ་སྟོན་

ཅིག་སྟེ། དབྱེན་རྒྱ་དུ་basic action ཟེད།

ཙ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར། གཞི་རྩུབ་ཀྱི་ཙ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ། ཡེ་ཤེས་འོད་གསལ་གྱི་འཁོར་ལོ།

ཅུ་བའི་ཁ་དོག་ དཀར་པོ་དང་དམར་པོ་སོགས་ཅུ་བར་གྱུར་བའི་མདོག་གོ

ཅུ་བའི་ཁ་དོག་བཞི། སྒོ། སེར། དཀར། དམར་བཅས་བཞིའོ།

ཅུ་བའི་མཁུས་པ་ལྷ། མཁུས་པ་ལྷ་དང་དོན་གཅིག

ཙ་པའི་བྱུང་མཐའ་པའི། རྟེན་པ་ལྷན་པ་དང་། མདོ་རྟེན་པ་སྟེ་ཐེག་དམན་གྱི་བྱུང་མཐའ་པའི་ས་དང་།

སེམས་ཅམ་པ་དང་དབྱུ་མ་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་བཅས་བཞི།

ཙ་པའི་པཅད་ཁྱིམ་ལ། ལྷུ་པ་ཁབ་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་དཔར་པ་རྩོན་པས་ཁྱུངས་ཀྱིས་ཙ་ཁྱིམ་ནང་དོན་

དང་མཐུན་པར་གཏོན་ལ་ཕབ་པའི་ཉེས་ཁྲིམས་ལ་ཟེང་།

ཙ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དགེ་སློབ་མའི་བསྐྱེད་བྱ་བ་སྟེ། གཅིག་ཕྱར་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་དང་། རྩེ་རྩེ་ལ་
དང་། སྐྱེས་པ་ལ་རེག་པ་དང་། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འདུག་པ་དང་། ཤོ་མོ་པན་ཚུན་སྦྲུན་བྱས་པ་
དང་། ལྷ་མོའི་ཉེས་པ་འཆབ་པ་སྤོང་བ་སྟེ་བྱུག་གོ།

ཙ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བྱུག་ཙ་ཉོན་བྱུག་དང་དོན་གཅིག་

ཙ་བའི་དམ་ཆོག་བཞི། རྒྱུད་སྤྱོད་ཤོད་འོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱུན་མོང་བའམ་ཙ་བར་གྱུར་པའི་སྤྲུགས་ཀྱི་སྤྲོམ་
པ་བཞི་སྟེ། འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་
དང་། བྱང་རྩེ་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བ་རྣམས་སོ།།

ཙ་བའི་དུད་ཚང་། དེ་ནི། མི་བཟང་མི་གཉིས། བྱ་བྱ་མོ་གཉིས། བྲག་གཡོག་པོ་མོ་གཉིས། སྤྲུགས་
རྟ་མོང་། ར་ལུག་བ། མཛོ་བཅས་རེ་རེ། ཁང་པ་ཀ་བ་བྱུག་གི་ས། ས་ཞིང་རྟོར་སོན་ཁལ་བརྩ་
གཉིས་བཅས་ཡོད་པར་དུད་རྩེ་གཅིག་ཡིན།

ཙ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་གསུམ། སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་། འགྱུར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད། ཁྲབ་པ་འདུ་
བྱེད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་བཅས་གསུམ་སོ།།

ཙ་བའི་སྤྱེ་བྱུག་བྱེ་བྲག་པ་དང་། རིག་པ་ཅན་པ་དང་། བྲངས་ཅན་པ་དང་། དཔྱེད་པ་བ་དང་། གཅེར་
བྱ་བ་དང་། རྒྱང་འཕེན་པ་རྣམས་སོ།། འདི་ནི་བྱེ་རྩེ་རྩེ་ལ་བྱུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་
པ་ལས་དབྱེ་ཚུལ་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་གོ།

ཙ་བའི་སྤྱེ་བ་བཞི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཙ་བའི་སྤྱེ་བ་སྟེ། འོད་སྤངས་ནས་བརྒྱུད་པ་པལ་ཆེན་སྤྱེ་བ་དང་། སྤྱི་
གཅན་འཛིན་ནས་བརྒྱུད་པ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་པའི་སྤྱེ་བ། ཀ་རྩ་ཡ་ན་ནས་བརྒྱུད་པ་
གནས་བརྟན་པའི་སྤྱེ་བ། ཉེ་བར་འཁོར་ནས་བརྒྱུད་པ་མང་བཀྱར་བའི་སྤྱེ་བ་བཅས་བཞི།

ཙ་བའི་ནད་བྱུག་རྒྱང་དང་། མཁྱིས་པ། བད་ཀམ། ཁྲག་རྩ་སེ། སྤྱིན་བྱ་བཅས་བྱུག་

ཙ་བའི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱུད། ལུལ་དུ་འཛིན་པ་མཆོན་མའི་རྣམ་རྟོག་རྣམ་ཤེས་བྱུག་མཆོན་སྤྱང་བའི་རྣམ་
རྟོག་ བདེ་སྤྲུག་ཆོར་བ་སོགས་མཆོན་མ་འགྱུར་བའི་རྣམ་རྟོག་ རྣམ་ཤེས་བྱུག་གི་འགྱུར་བ་ལས་
བྱུང་བ་མཆོན་མ་སྤྱང་བར་འགྱུར་བའི་རྣམ་རྟོག་ ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཐོས་པའི་རྩེས་སུ་སྤོ་
གཞོལ་བ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་རྣམ་རྟོག་ མི་རྟག་པ་སོགས་ཚུལ་བཞིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ ལྟ་བུ་ལ་

མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་རྟོག་ བདག་ལྷ་སོགས་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་རྟོག་རྣམས་སོ།
ཅ་བའི་པ་མ། རང་ཉིད་ཀྱི་པ་མ་དངོས།
ཅ་བའི་བད་ཀན་ལ། བད་ཀན་ལ་དང་དོན་གཅིག་
ཅ་བའི་སྒྲ་མ། རང་ལ་དབང་ཁིད་མན་ངག་གནང་བའི་ཐུན་མེན་གྱི་སྒྲ་མ།
ཅ་བའི་དབྱངས་དགྲ། ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་ཅ་བའི་དབྱངས་ཀྱི་ཨ་ཨི་ཨུ་འི་ཨི་ཨི་ཨོ་ཨོ་བཅས་དགྲ།
ཅ་བའི་མ། ཨ་མ་དངོས།
ཅ་བའི་ཆད་བཀག་ གྲོག་ཁྱད་ལུལ་ལམོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་basic constraints ཟེད།
ཅ་བའི་ཆོན་མདོག་ གྲོག་ཁྱད་ལུལ་ལམོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་basic color ཟེད།
ཅ་བའི་རོ་རྒྱག་ མངར་བ་དང་། སྦྱར་བ་དང་། ཁ་བ་དང་། བསྐྱ་བ་དང་། ཆ་བ་དང་། ལན་ཅུ་སྟེ་རྒྱག་
ཅ་བའི་རྒྱང་། ལྷུང་ལྷའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རྒྱང་།
ཅ་བའི་རྒྱང་ལ། མིའི་ལུས་ལ་རྒྱ་བའི་ལྷུང་བ་ལྷའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རྒྱང་སྟེ། སོག་ལཱིན་གྱི་རྒྱང་
དང་། ཐུར་མེལ་གྱི་རྒྱང་། བྱེན་རྒྱའི་རྒྱང་། མཉམ་གནས་གྱི་རྒྱང་། ལྷ་བྱེད་གྱི་རྒྱང་བཅས་སོ།
ཅ་བའི་ས། [མངོན་སྟེང་མོས་ཆལ།
ཅ་པོ་ཆེ། དུས་མའི་ཆིགས་མཆམས་ནང་དོས་ནས་ཀྱེན་དུ་ཆག་གང་གཞལ་བའི་སར་གནས་པའི་
བསྐྱའི་སྟེང་ཅའི་མིང་།
ཅ་སྦྱུག་ ཅ་སྦྱུབས་དང་དོན་གཅིག་
ཅ་སྦྱུབས། ལུས་ཁྲིག་རྒྱག་ལས།
ཅ་སྦྱོས་པ། ཅ་སྦྱངས་པ།
ཅ་ཀྱེ་ལྷ། མཁལ་མ་གཡས་གཡོན་ནས་སྒྲང་པར་རྒྱག་པའི་ལུས་ཀྱི་རྒྱ་ཁམས་ཀྱི་སྦྱིགས་མ་འི་རྒྱ་རྒྱ་
བའི་ལམ་རྒྱ་གྲོག་ཅའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
ཅ་སྦྱོང་། ① བཤལ་སྟོན་བཅའ་སྟེ་ཁོག་ནད་ཅ་མེད་བཟོ་བའི་སྟོན་བཅའ་སྟེ་ཤིག་ ② ཁྲག་དང་།

མཁེས་པ། དུག་ནད་སོགས་ཙམ་ཞུགས་པའི་ནད་ནམས་ནི་ཆུའི་ལམ་ནས་ཕྱིར་སྐྱོད་བར་བྱེད་
པའི་ཐབས་ཤིག།

ཙམ་སྐྱོད་པ། ཙམ་ཆེན་པོ་ལ་ཉམས་པ། རྒྱུ་ལ་ཕྱུག་པའི་བསྐྱེད་པས་ཕྱིར་པའི་ཙམ་སྐྱོད་པ།
གཤམས་ལས་མ་བྱས་པོར་དུ་སྐྱོད་སྒྲན་བཏང་བས་ཙམ་སྐྱོད་པ།

ཙམ་དབང་། [མདོན]ཙམ་ཀྱུ་ཤ

ཙམ་དབང་རྒྱུ་ལ་སྐྱེས་པ། མའི་ལུས་ཀྱི་བྱུ་ཆའི་ཙམ་ཆོ་མོ་གསུམ་སྟེ། ཙམ་དབང་མ་ནི་དེར་རབས་གསོ་
རིག་ལུགས་ཀྱི་འཕར་ཙམ་ཟེར། ཙམ་རྒྱུ་མ་ནི་དེར་རབས་གསོ་རིག་ལུགས་ཀྱི་ཙམ་དཀར་ལ་
ཟེར། ཙམ་ཆོ་མ་ནི་དེར་རབས་གསོ་རིག་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་ཙམ་ཟེར། རག་པ་བྱུང་ཁམས་སོ་དུག་
དང་། སྤ་བ་ཙམ་སོགས་པ་ལུས་བསྐྱེད་པའི་བཞེར་གྱུར་པའི་ཙམ་དབང་མ་གང་དེ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས།
སྟོམ་པའི་དབང་མ་དང་གནས་པའི་དབང་མ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྤར་མ་ནི་རྣམ་འབྱོར་པས་ཉིང་འེ་
འཛིན་གྱི་སྟོན་ལུས་གསུགས་ཅན་དུ་མཐོང་བ་ཡིན་ཞིང་། སྤ་མ་ནི་མ་ཤིའི་བར་དུ་ལུས་ཀྱི་དབང་
ན་གནས་ཤིང་། ཤིན་པ་འཇུག་པའི་ལུས་འབྱོར་བར་བཞུགས་པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། ལྷུ་
ཆེན་པོ་གི་གཞུང་པ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས། གཞུང་པའི་དབང་ན་ཡར་རྟེན་ཅམ་
ཞིག་ཡོད་པར་བཞུགས་པ་སོགས་སྒྲན་གཏམ་མང་པོ་བཞུགས་སྟེ་བྱུང་ཡང་། དེ་དག་ནི་རྒྱལ་བ་
ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོན་སྟོབ་ཆོགས་རྗེས་འབྱུག་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་དང་
རིག་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བཀག་ཟེར། འོན་ཏེ་རང་འདོད་པའི་དབང་མ་གང་ཞེ་ན། དབང་མ་ནི་སྤར་
བཞུགས་པའི་སྟོག་རྒྱུད་དེའི་རྟེན་བྱེད་པས་ན་སྟོག་རྒྱུད་དེ་དང་བཅས་པ། འཁོར་ལོ་དུག་གི་དབང་
ན་དང་པོར་གནས་པ་ལས། འཁོར་ལོ་རྣམས་ཀྱི་བར་ཐག་ནི་རང་སོར་བཅུག་གཉིས་བྱེད་དང་བཅུ་
གསུམ་རེ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ཡར་སྤར་ཉི་ཤི་རང་བཞེན་གིས་དཀར་ཆའི་དྲངས་མས་བཀག་པའི་
ཆུ་ལ་གྱི་གནས་ཤིང་། མར་སྤར་ལྟེ་བའི་འོག་ཏུ་མ་ལས་སོབ་པའི་དམར་ཆ་ཞུགས་ཀྱི་དྲངས་མ་ལ་
ཨ་བྱུང་གི་རྣམ་པར་གནས་ཡོད་པར་བརྟེན། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཀྱུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་
སྟོག་རྒྱུད་གི་གང་ནས་གནས་ཏེ་སྟོང་སང་འེ་བ་ནས་མཁའ་དང་འབྲུ་བ་ཡིན། ལྟེ་འོག་ཙམ་སྐྱེས་པ་
འདུས་མདོ་མན་ཆད་ཀྱི་དབང་མ་ལ་དུང་ཅན་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལས་དཀར་ཆ་འབབ་པར་བྱེད་པ་

ཡིན་ནོ། ། གྲེ་རྩི་ལས། ཤེས་རབ་རྒྱ་བ་འབབ་བཤད་པ། ། དེ་ནི་ཀུན་འདར་མར་རབ་ཐགས།
 ཞེས་དབུ་མ་ལས་ཁྱ་བ་འབབ་བར་བཤད་དོ། ། དེས་ན་རྒྱལ་བ་རང་བྱུང་རྩིས་བཞེད་པའི་རྩ་
 དབུ་མ་ནི། མིའི་ལུས་ལ་དངོས་སུ་གནས་པའི་རྩ་སྟེ། རྩར་མཁར་བའི་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་དུ་
 དབུ་རྒྱང་རྩོག་སུ་བཤད་པར། རོ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོག་རྩ་ནག་པོ་བཤད་པ་དང་། རྒྱང་མ་
 དང་འབྲེལ་བའི་སྟོག་རྩ་དཀར་པོ་བཤད་པ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེའི་འབྲེལ་བཤད་ལས།
 རོ་རྒྱང་དང་འབྲེལ་བའི་རྩ་ནི་གཙོ་བོ་ནང་དུ་རྒྱ་བའི་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་དབང་གིས་དཀར་
 པོ་དང་ནག་པོ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ལས། སྤྱི་མ་སྟོག་རྩ་ནག་པོ་ནི་ཁྲག་རྩའི་ཡལ་ག་ཐམས་ཅད་
 བསྐྱེད་པའི་གཞི་སྤྱང་བོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་ལས་ཡལ་གའི་རྩལ་དུ་གྲེན་ལ་གྲེས་པའི་ཤ་ཁྲག་
 འཕེལ་བར་གྲེད་པའི་རྩ་ཆེན་པོ་ནི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་
 མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས། རྒྱང་མའི་ཡར་སྐྱས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱང་པ་ནི་རྩ་དཀར་ཐམས་ཅད་
 བསྐྱེད་པའི་གཞི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་དང་མཚུངས་པ་དེ་ལས་རྩ་བ་ལྟར་བྱར་ཁ་བྱར་བལྟས་སུ་
 རྒྱག་པའི་རྩ་རྒྱངས་པ་ནི་སྟོག་རྩ་དཀར་པོ་སྟེ་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཞེས་རྒྱང་མ་ནི་རྩ་དཀར་ཡིན་
 པར་གསུངས་པ་དང་། དབུ་མ་ནི་སྟོག་རྒྱང་རྒྱ་བའི་གནས་སུ་བཤད་པས་རྒྱང་གི་ཁམས་དྲངས་
 མ་དེ་ཉིད་འཇུག་པའི་ཡལ་གྱི་རྩ་དེ་ལ་ཟེར། དེས་ན་དབུ་མ་ཞེས་པ་ནི་ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྟོག་
 རྩ་ཡིན་པ་རྒྱད་གཞུང་དང་སྦྲན་གཞུང་གཉིས་ཀར་བཤད་པས་འདྲིར་དབུ་མ་ཞེས་པ་འཕར་
 རྩམས་རྒྱང་རྩ་དམར་པོ་ (Aorta) དེ་ཡིན། རོ་མ་ཞེས་པ་ཁྲག་རྩམས་སྤྱོད་རྩ་ནག་པོ་
 (Vena cava) ཡིན། རྒྱང་མ་ཞེས་པ་རྩ་རྩམས་རྩ་དཀར་ (Nerve) ལ་ཟེར། མདོར་
 བ་དབུ་རྒྱང་རྩོག་སུ་ཞེས་པ་དེ་ནི་ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་སྟོག་རྩ་དཀར་ནག་
 གཉིས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་དེ་ཉིད་སྟོག་རྩ་ནག་པོ་སྟེ་ཁྲག་རྩ་ལ་འཕར་རྩ་དང་། སྤྱོད་རྩ་
 གཉིས་དེ་བར་དེ་ལས་འཕར་རྩ་ནི་དབུ་མ་དང་། སྤྱོད་རྩ་ནི་རོ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས།
 དེས་ན་ལུས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་རྩ་ཐེག་རྒྱང་གསུམ་གྱི་དེ་བ་ཐ་
 རག་གང་བཤད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཐལ་མ་པའི་ལུས་ལ་དངོས་སུ་བསྐྱར་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་
 དགོས་ཀྱང་། སྟོན་གྱི་འཆད་གཉེར་བ་ཁག་གཅིག་གིས་རྒྱད་སྟེའི་གཞུང་འཆད་སྐབས་ཁིད་

ལུང་ལྟ་བུས་དཔེ་ཐོག་ནས་ཁྱིད་མཛད་པ་ཙམ་ལས། ལག་ལེན་དཔའ་ཁྱིད་མཛད་མཁན་དང་
 ཤེས་མཁན་གཉིས་ཀ་ཅུང་སྟབས་རྒྱུད་ལ་སློབ་གཉེར་བ་མང་པོ་ཞིག་མགོ་སྤོངས་ནས། ལུས་
 དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པའི་ཅ་གནད་རྣམས་ནི་དག་ཐོག་གི་མིང་ཙམ་ལས་ལུས་ཐོག་ཏུ་
 ངོས་བརྒུང་བའི་སློབ་ཉམས། དེས་ན་དེང་དུས་ཁ་ཅིག་གིས་རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་སུ་བཤད་པའི་ལུས་
 གི་རྣམ་བཞག་འདི་དག་གསོ་རིག་གི་གཞུང་དང་སྤྱར་མི་རུང་བར་བཤད་པ་ནི་ཉ་ཅང་ལྷན་པོའི་
 གཏམ་སྟེ། དེང་དུས་བཤགས་བཙུང་རིག་གཞུང་ལ་མཁས་པར་བསྟམས་པ་ཞིག་གིས་རྒྱུད་སྡེ་
 རྣམས་སུ་བཤད་པའི་ལུས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བཤད་པའི་སྟབས་ཀྱི་ཅའི་དབྱེ་བ་དང་བྱེད་
 ལས་ལ་བལྟས་ན། རྒྱུད་སྡེའི་གཞུང་དུ་བསྟན་པའི་ཅ་རྣམས་འེ་འེ་བཞིན་རང་འེའི་ལུས་ཐོག་ཏུ་
 བཙལ་བ་ལ་དཀའ་ངལ་ཆེར་མེད་པར་སེམས། རང་གི་མི་ཤེས་པ་རྒྱ་མཚོན་ཏུ་བྱས་ནས་སྤྱར་
 མི་རུང་བར་བཤད་ན། འོན་པ་ཤད་རྒྱུད་དུ། ཤ་གནད་བཞི་ཙུ་ཅ་ལྔ་ཆོལ་གནད་བརྒྱད། །རུས་
 པའི་གནད་ནི་སྤྱི་ཅ་གཉིས་ཉེ། །རྒྱས་གནད་བཅུ་བཞི་དོན་གནད་བཅུ་གསུམ་དང་། །ཅ་གནད་
 བརྒྱ་དང་དགུ་བཅུ་ཐམ་པ་ཡོད། ཅེས་པ་འདི་ནི་ཐམ་པའི་ལུས་ལ་གནས་དགོས་ངེས་ཡིན་ཀྱང་།
 བོད་ཀྱི་ལྷ་མེ་རྒན་གཞོན་སུ་ལ་ངེས་ཀྱང་འདི་དག་ཆ་ཆར་བ་འེ་འེ་བཞིན་ལུས་ཐོག་ནས་གསལ་
 ལྟར་ངེར་སྟོན་བྱས་མཁན་ཞིག་དཔན་མ་མཐོང་བས། འོན་པ་ཤད་རྒྱུད་དུ་བསྟན་པའི་ཅ་གནད་
 འདི་དག་ཀྱང་ལུས་དང་སྤྱར་མི་རུང་བ་ཡིན་ནམ་ཞེན་ཅི་སྟེ། དུས་ཕྱིས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་
 རྣམས་སློབ་གཉེར་བྱེད་སྟབས་གོ་ལོ་ཐོས་ལོ་ཙམ་ལས་ལག་ལེན་དཔའ་ཁྱིད་ཀྱི་འཆད་ཐབས་
 ཉམས་པས། རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་སུ་བསྟན་པའི་ལུས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བཤད་པ་རྣམས་སོ་
 མོའི་ལུས་དང་སྤྱར་ནས་ངོ་སྟོན་བྱེད་མ་བྱས་པ་འདི་བྱུང་བ་འདེ།

ཅད་དུ་མ། ལེགས་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷ་མ་རྒྱུ་ཏེ། ལུས་ཀྱི་ཅ་ལམ་གཙོ་བོ་ཡང་སྟེ་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་ཤིང་ཆང་ས་
 ལུག་ནས་མང་སྟེ་གསང་གནས་བར་ཡོད་པའི་དཀྱིལ་གྱི་ཅ་ཞིག་གསོ་རིག་ལུགས་ཀྱི་འཕམ་ཅ་
 དམར་ཤིང་མིང་ཡིན། རྒྱ་ས་པ་གོང་གི་ཅད་དུ་རྒྱུ་རོ་གསུམ་གྱི་ནམ་བཤད་པས་གསལ།
 ཅད་དུ་མའི་བྱད་པར་གྱི་ཆོས་པའི། མདའ་རྒྱལ་གྱི་མདའ་པ། ལུས་མ་ལུས་བཏབ་པ་ལྟར་སྟོང་པ། བད་
 མའི་སྐལ་མ་ལྟར་གསལ་པ། རྒྱ་སྟེ་གསུམ་གྱི་མེ་ཏོག་ལྟར་དམར་པ་བཅས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པ།

ཙུ་འཕོ་ད། ཙུ་བའམ་མ་གཞིའི་ཁྱོན་འཕོ་ད།

ཙུ་འབྲས། ① ཙུ་འི་ཐོག་གམ་ཉི་མར་སྐྱངས་ཤིང་བྱུག་འབྲུང་བའི་འབྲས་ཀྱིས་ནད་རིགས་ཤིག ②
སྐྱེན་ཞིག

ཙུ་མི་མངོན་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསལ་པོ་ཤིག་སྟེ།
ལུས་ལ་སོགས་པའི་ལས་དང་འཆོ་བ་རབ་ཏུ་བསྐྱངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཙུ་མི་མངོན་པ།

ཙུ་མི་ཤིང་མེ། ཡིག་རྙིང་མང་པོ་ཞིག་ན་མི་ཉག་ཙུ་མི་ཤིང་མི་ཟེར་བ་མང་པོ་ཞིག་སྤང་བ་འདིའི་དོན་
དངོས་གང་མངེས་ཀྱང་པལ་མི་མང་པོ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པར་འདྲ།

ཙུ་མི་སངས་རྒྱས་གྲགས་པ། ཙུ་མི་ལོ་རྒྱ་བ་སངས་རྒྱས་གྲགས་པ། ལོ་རྒྱ་བ་འདི་གྲང་ཐང་སྐྱེ་མ་
ཞང་གི་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ་བས་ཁོང་དང་དུས་ཐོག་པལ་ཆེར་མཚུངས་པར་མངོན། འབྲུངས་
ཡུལ་མདོ་ཁམས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཙུ་མིར་འབྲུངས། ལོ་རྒྱ་མཁས་པར་མཁྱེན་ཅིང་། མདོ་
སྐྱུགས་གཉིས་ཀར་མཁས་པས་རྒྱ་གར་རྩོམ་ཞིང་གདན་དགོན་པའི་མཁས་པོ་ཡང་མང་དུ། ཁེ་བྱ་
གད་པ་འཕོར་ལོ་གྲགས་དང་། སྤང་ཞོགས་ལ་བ་གྲགས་གཉིས་དང་མཉམ་དུ་བརྗེ་ཏེ་ཨ་ཧྲ་ལ་
ཀ་གུ་རྩ་བསྟེན་ནས་དུས་འཕོར། ཐེང་བ་སྒྲོར་གསུམ། ལུབ་པ་དགོངས་རྒྱན། མན་དག་སྟེ་མ་
བཅས་བསྐྱར་བ་དང་། རྒྱ་གར་རྩོམ་ཞིང་གདན་དུ་སྟོན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་མང་དུ།

ཙུ་མིག་ ལུས་ཀྱི་ཙུ་ལམ་མམ་ཙུ་སྟོ། གཟུགས་པོའི་ཁྲག་རྒྱན་ཁོག་སྟོང་ཁོག་སྟོང་གི་ཙུ་མིག་
འགྲིམས་པ།

ཙུ་མེད། མིང་མེད་དམ་གཏན་མེད། ཙུ་མེད་གཙང་དག་བཟོ་བ། ཙུ་མེད་ལུལ་མེད་གཏོང་བ། གཉལ་
གཞོན་བཟུ་གཞོག་ཙུ་མེད་དུ་བཏང་བ། བང་འཇུ་ལ་བྱེད་པའི་དག་པོ་ཙུ་མེད་བཟོས་པ།

ཙུ་མེད་བཏང་། མེག་མེད་བཟོས་པ།

ཙུ་མེན། [ཡུལ་]ཙུ་ལ་ཆགས་པའི་མེན་ནད།

ཙུ་སྟོ། [ཡུལ་]ཆགས་པ་སྟོང་ཡུལ་མ་རྙེད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་རིག་པ་སྟོན་པ་ཆགས་པའི་ནད་པ།

ཙུ་ཙུ་ལོང་ལོང་འདྲི་བ། འདྲི་བ་ཅི་རིགས་བཏོན་ནས་མཐིལ་བྱིན་བརྟོགས་པ་བྱེད་པ།

ཙུ་ཅེ། ཙུ་བ་དང་ཅེ་མོ། ཤིང་གི་ཙུ་ཅེ་རྒྱས་པ། ལོ་རྒྱུག་གི་ཙུ་ཅེ་སྟོན་པ། གནས་ལུགས་ཡོང་རྒྱུན་

གྱི་ཙ་ཙེ་ཁུངས་ཆོད་པ།

ཙ་ཆིག་① ཀུན་གྱི་མཐོང་ཡུལ་དུ་འགྲེམས་ཡིག་སྤྲིག་ཁྲིམས་སྒྲུབ་དོར་གྱི་ཙ་ཆིག་དམངས་སེམས་
བདེ་བར་བྱེད་པའི་ཙ་ཆིག་② ཙ་འགྲེལ་ཞེས་པའི་ཙ་བའི་ཆིག་

ཙ་ཆིག་འགྲེམས་པ། གནའ་སྤྱ་མོ་སྤིང་གཞུང་གི་ཉེས་ཅན་པ་འཛིན་བཟུང་དང་ཁྲིམས་གཙོད་
སོགས་བྱེད་སྐབས་བཀའ་རྒྱ་ཙ་ཆིག་སོགས་སྦྱར་བར་བཞེད།

ཙ་ཆིག་རིམ་སོང་། ཙ་བའི་དོན་གནད་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་བཀའ་ཡིག་རིམ་པ་མང་པོར་བཏང་ཟེན་པ།
ཙ་ཆིག་སྤྱ། སྤྱིག་སྒྲུབ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་root node ཟེད།

ཙ་ཆེམ་སྟོན་ཆེམ། [ཡུལ]ཉིས་སྐབ་བམ་ཉིས་ཆེམ་སྟེ། སྦྱོར་ཆེམ་དང་གཞོན་ཆེམ་གཉིས།
ཙ་འཛིན། ཆོད་དམ་གཞི་འཛིན་ས་སྟེ་མཚུབ་སྟོན་གྱི་བྱས་པ་ཐོན་པའི་ཡིག་ཆ་ལ་ཟེད།

ཙ་འཛིན་རྒྱུན་འཁྱོངས། ཙ་བར་བཟུང་ནས་དུས་གཏན་དུ་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་པ། ཙ་ཆིག་གི་ནང་
དོན་ནམས་ཙ་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་པ།

ཙ་འཛིན་དུག་ གནའ་བོའི་རྒྱ་སྟོལ་རི་མོར་དབྱེད་བཞེད་བྱེད་པའི་མིང་ཆིག་ཅིག་ཡིན། ཆེ་སྟོ་མའི་
སྐབས་གྱི་རི་མོ་མཁའ་ཅན་ཞའེ་རྟོ་ཡིས་བྲིས་པའི་གནའ་རབས་གྱི་རི་མོ་ལོགས་ཉེས་དབྱེད་
ཐོ་ཞེས་པའི་ནང་རྒྱ་སྟོལ་རི་མོ་གསར་ཚུལ་བྱ་ཐབས་གྱི་ཙ་འཛིན་དུག་བཏོན་ཡོད་པ་སྟེ།
ཉམས་འགྱུར་གསོན་ཉམས་དོད་པ། བཅད་ཤུགས་ལྡན་པ། དངོས་གཟུགས་རི་བཞིན་འབྲི་བ།
དངོས་པོའི་ཁ་དོག་རི་བཞིན་ཆོན་གཏོང་བ། རི་མོའི་བཀོད་པ་ཞིབ་ཅིང་སྤྲ་བ། འཕོ་འགྱུར་སྟོ་
ཐོག་ནས་འབྲི་བ་བཅས་ཡིན། ལོ་ངོ་ཆིག་སྟོང་ལྷག་ཙམ་གྱི་སྟོན་ནས་བཟུང་ད་བར་རི་མོ་
གསར་ཚུལ་དང་དབྱེད་བཞེད་ལ་མ་གཞི་འགྲེལ་བ་འདྲ་རྒྱ་བ་ཐབས་མི་འདྲ་རུང་། ཙ་འཛིན་དུག་
པོ་དེའི་འཁོར་རྒྱ་ལས་བརྒལ་སྐབ་ཟེད།

ཙ་འཛིན་གཡོ་མེད། ཙ་བར་བཟུང་ནས་འགྱུར་བ་མི་གཏོང་བ།

ཙ་འཛིན་རྒྱུང་ནད། རྒྱུང་ནད་རིགས་ཤིག་སྤྱི་པོ་འཛིན་པ་ཞེས་པའི་ཙ་ལ་ཞུགས་པ་ཞིག་སྟེ། ནད་
ཉགས་སུ་སྤྱི་གཙུག་གི་ཤ་མདོག་ནག་པོར་འགྱུར་བ་ཞིག་

ཅ་འཇུགས། ཅ་བ་ནས་ཞིབ་འཇུག་ནན་ཏན་བྱེད་པ། གནད་དོན་ནམས་ལ་ཅ་ཞིབ་ནན་ཏན་བྱེད་པ།
ཅ་ཞལ། ལྷ་སྐྱོད་བྱ་མང་ཅན་ནམས་ལ་མཆོན་ན་མགིན་པའི་དབྱས་སྟེང་དུ་གནས་པའི་ཅ་བའི་གཏོང་
བར་ཟེར། དེའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཞལ་ལ་བྱར་ཞལ་དང་། སྤྱི་བོའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་གཏོང་ལ་
སྟེང་ཞལ་ཞེས་ཟེར།

ཅ་ལྷ། རྒྱ་ཅ་ལས་བཟོས་པའི་ལྷ་མོ་ལ་ཟེར། དུལ་བསྐྱོར་སྤྱོད་ཆས་པེབས་དུས་ཅ་ལྷ་གྲོན་ན་ལེགས།
ཅ་གཞུང་། ཆོག་དོན་འབྲེལ་གཞིའི་ཅ་གཞུང་།

ཅ་རྒྱལ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་དཀར་མཛེས་རྫོང་གི་ལ་ཞིག
ཅ་ཡང་། གནན་ནས་མི་དགོས་པར་ཆགས་པ། བྱ་ལོན་རྫིང་པ་ཅ་ཡང་བཏང་བ། ཉེས་ཆད་ཅ་ཡང་བཏང་བ།
ཅ་ཡི་རྒྱ་མཚོ། རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པ་མང་དུ་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱ་མང་དུ་འདུས་
པ་ལས་གཞི་ནས་རྒྱ་ཡི་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཡོན་ཏན་མང་དུ་ཤེས་པ་ལ་གཞི་ནས་ཡོན་
ཏན་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟར་འདིའི་སྐབས་གཞུང་ལས། དབང་པོ་དུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་
ཅ། རྒྱང་པ་ལ་སྤྱིད་ཅ་ཐམ་ལྔ་བརྒྱ་བསྐྱོད། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཅ་མང་དུ་འདུས་པའི་དོན་ལོ།
ཅ་གཡོག་ ① སྤར་མངའ་བདག་གི་བྱ་དང་བྱ་མོ་མནའ་མ་དང་མག་པར་གཏོང་དུས་སྟེར་བའི་
གཡོག་པོ་གཡོག་མོ། ② སྤ་དུས་བྲན་གཡོག་བདག་པོས་རང་ཁོངས་མི་སེར་གསུམ་ནས་བཀུག་
སྟེ་ཉར་བའི་གཡོག་པོ།

ཅ་ར། ཅད་གཅོད། ཉེས་ཅན་སྤྱིན་ཅ་ར་གཅོད་པ། བོར་སྟོར་སོང་བའི་དངོས་པོ་ཅ་ར་གཅོད་པ།
ཅ་ར་གཏོང་། ཁྲིམས་འགལ་བྱུང་བ་ནམས་ལ་ལུས་ཐོག་ཏུ་ཆ་འཕྲི་བྱེད་པ།
ཅ་ར་ཡན་པོར་མ་སོང་བ། ཁྲིམས་གཅོད་གྲུ་ཡངས་པོར་མ་སོང་བ།
ཅ་རོ་མ། ལེགས་སྤར་སྐད་དུ་ར་སྤྲོ་ན། ལུས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་ཅ་ལམ་གསུམ་གྱི་གཡས་པ། གམོ་རིག་
ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཅ་ཡིན།

ཅ་རྒྱུང་སྐབས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དུག་གཙུག་ཏྲར་ནམ་མཁའི་འཁོར་ལོ། དབུལ་བ་རྒྱའི་འཁོར་ལོ། མགིན་
པ་མའི་འཁོར་ལོ། སྟེང་ཁར་རྒྱུང་གི་འཁོར་ལོ། ལྷ་བ་སའི་འཁོར་ལོ། གསང་གནས་སྤྱི་ལེ་ཤེས་
ཁམས་བདེ་སྟོང་གི་འཁོར་ལོ།

ཅ་ལྷུང་གི་འཁྲུལ་འཁོར་ནམ་ལྷ། སྟེང་འོག་ལྷུང་བཟུང་ནས་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ནམས་འགྲུལ་བསྐྱོད་
བྱེད་ཐབས་ཞིག་སྟེ། ༡ རྟེན་པ་ཡན་ལ་ཉེར་གཅིག་བསྟོར། ༢ མགོ་ལན་བདུན་སྟུག་ ༣ རོ་སྟོང་
ལན་བདུན་ཟ། ༤ ལག་པ་ལག་ལེན་བདུན་ཟ། ༥ རྟེན་པ་བྱ་མཉེད་བདུན་ཟ།

ཅ་ལྷུང་གི་གནད་ལྷ། ༡ རྟེན་པ་ལུས་ཀྱི་གནད། ༢ གནས་པ་ཅ་ཡི་གནད། ༣ གཡོ་བ་ལྷུང་གི་གནད།
༤ འཛིན་པ་སེམས་ཀྱི་གནད། ༥ གྲོལ་བ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནད།

ཅ་ལྷུང་བསྟོམས་པའི་གནད་བཞི། བཅའ་བ་ལུས་ཀྱི་གནད། སྲོལ་ཅོལ་ལྷུང་གི་གནད། དམིགས་པ་
སེམས་ཀྱི་གནད། ལུས་སྦྱང་འཁྲུལ་འཁོར་གྱི་གནད་དོ།

ཅ་ལྷུང་ཐེག་ལེ། ཆོ་མི་འགྲུར་ཞིང་སྟོག་མི་འགག་པའི་ནམས་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ཉེ། དེ་ཡང་ཅ་ཁྱིམ་
ལྷ་བྱ་དང་། ཐེག་ལེ་ནོར་ལྷ་བྱ། ལྷུང་སེམས་བདག་པོ་ལྷ་བྱ་དང་གསུམ་མོ།

ཅ་བཟླག ① གཞི་འཛོར་བ་དང་། མེད་པར་འགྲུར་བ། བཟུ་གཞོག་ལམ་ལུགས་ཅ་བཟླག་གཏོར་
བ། ② སྟིང་དོན་ཤོར་བ། དོན་མེད་ཆེག་ལོ་ལ་ཡེངས་ནས་གཙོ་དོན་ཅ་བཟླག་ཏུ་སོང་བ།

ཅ་ལག ① གཉེན་ཉེ་དུ། དག་པོ་ཅ་ལག་དང་བཅས་པ་ཐེལ་གྱིས་མཉན་བ། ② ཅ་བ་དང་ཡན་ལག
③ རྩ་ཤིང་གི་ཅ་ལག

ཅ་ལག་མཉམ་བཅོས། ཉན་ལ་སོགས་པ་ལུག་གི་ནད་ཅ་དང་ཕྱི་ཡི་ནད་རྟགས་མཉམ་དུ་སྦྲན་བཅོས་བྱས་
པར་ཟེལ། དཔེར་ན་པོ་བ་སྟུག་པོའི་ནད་དེ་བོད་སྦྲན་གྱིས་ཅ་ལག་མཉམ་བཅོས་བྱུབ་ཀྱི་འདུག
ཅ་ལག་འཛོའི་མེ་ཏོག་ མེ་ཏོག་ཁུས་ལྡན་ནམ། བརྒྱ་རྩི་བ་ག་ཞེས་པ་མེ་ཏོག་དམར་པོ་ཁྲག་མདོག་
ལྷར་འཆར་བ་ཞིག་གི་མིང།

ཅ་ལངས་བ། མཛེ་ལངས་བ།

ཅ་ལམ། ① ལུས་ཀྱི་ཅ་ལམ། ② བཤང་ལམ།

ཅ་ལུལ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མཚུག་ཅམ་ན་ཀའོག་དགེ་ཅེ་མ་རྩ་བརྩེ་ཉས་བཏབ། ལུལ་
མཐའ་རྩིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅ་ཤེ ལྷ་སྦྱབ་གྱིས་བཅམས་པའི་དབུ་མ་ཅ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྟུས་མིང་ཞིག་ཡིན།

ཅ་ཤོར་བ། ལྷག་པ་ཤོར་བ།

ཙོམ་པེ། ① ཙོམ་པེ་འབྲེལ་པ། ② ཙོམ་དང་འབྲེལ་པེ་བསྐྱུས་མིང་།

ཙོམ་པེ། ཙོམ་ནས་བཞིག་པ། དབྲུ་མཁར་ཙོམ་པེག་བཏང་པ། ལོག་སྒྲིང་པེ་སྒྲིག་འཇུགས་ཙོམ་པེག་བཏང་པ།

ཙོམ་པེ། ཙོམ་པེ་གི་མིང་གི་རྣམ་ཐངས་ཤིག་སྟེ། དཔལ་སྤྱདས་དཔོན་ཀམ་བསྐྱེད་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པེ་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཙོམ་པེར་ནི། གཤེར་ཞེས་རྒྱུ་གཤེར་གྱི་རྒྱས་བྱེ་བའི་རྒྱ་སྟེ་སའི་མིང་ཡིན་པས། འདིར་ལས་ལྷའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་བཞུགས་སྐྱོན་པལ་ཆེར་རྒྱུ་སྤྱད་པེ་ལས་བྱུང་བའི་བྱེར་རམ་རྒྱ་དང་མཐུན་པེ་ལས་བྱ་བའི་བྱེར་བྱེད་ལས་ལ་བསྟེན་ནས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་ཞིང་དོན་རྒྱ་ཁམས་རྒྱ་བའི་ཙོམ་ནང་ནང་ཞུགས་པ་རྣམས་སྤྱོད་བར་བྱེད་པའི་ཙོམ་པེ་གི་མིང་རོ།

ཙོམ་སྐུམ། ① ལུས་ཀྱི་ཙོམ་པེ་དང་། རྒྱུ་ལ། དབྲུ་མ་གསུམ། ② ཆོས་བྱེད་པ་ལ་ཙོམ་གསུམ་ཡོད་དེ། བྱིན་རྒྱལས་ཀྱི་ཙོམ་པེ་མ་དང་། དངོས་སྐབས་ཀྱི་ཙོམ་པེ་དམ་ལྷ། བར་གཙོད་སྤྱད་པའི་ཙོམ་པེ་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྤྱོད་བཅས་སོ།

ཙོམ་སྐུམ་ཀུན་འདུས། རྒྱུ་མ་དང་། ཡི་དམ། མཁའ་འགྲོ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་རང་གི་ཙོམ་པེ་རྒྱ་ལ། ཙོམ་སྐུམ་མཐོང་རིས། རྒྱུ་ལ་སྤྱད་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་རྒྱུ་3 d views ཟེ།

ཙོམ་སྐུམ་པ། [མཛོད་]རྣམ་ཐོས་སྐུམ།

ཙོམ་པེ། སྤྱོད་པ་འཆོལ་ཉིག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ། བག་མེད་ཀྱི་བྱ་བས་བཅས་ཁྲིམས་ལས་འདས་པའམ་རལ་བའོ།

ཙོམ་པེ། ས་ཆ་ཞིག་ བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོདས་ཀྱི་ཙོམ་དཔེ་རྒྱུ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཙོམ་པེ་པ། ལུས་ཀྱི་ཙོམ་པེ་ཐོ་ཆགས་པ།

ཙོམ་རྟོག་ རྟོག་པ་རིམ་པ་མང་པོར་བཅེགས་པའི་རྣམ་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། གཙོ་བོ་ཁམས་སྤྱོདས་སུ་བྱོན་སྟོལ་ཆེ། ཆབ་མདོ་ནས་བཟོས་པའི་རྟོག་རྟོག་སྐྱུས་ཀ་ལེགས་ཤོས་བཅི་སྟོལ་ཡོད་པ་ཟེ། ཙོམ་པེ་དང་དངོས་པོ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལས་དོན་ཙོམ་པེ་ཆོང་ཐོག་ཙོམ་པེ་

ཅག་པེ། ཅག་པ་རྟིང་པ་གྲུང་པ་ལ་གོ།

ཅག་ས། ཆོས་ལུགས་རྟིང་མ་བའི་དགོན་གནས་ཤིག།

ཅང་། ① ཆེར་ས། ② ཤིང་སྐྱེར་པ་སྤ་མོར་བཤགས་ནས་གཏོར་མའི་མཐའ་སྐོར་དུ་བྱ་མ་ལྟ་བུར་
བཙུགས་པའི་བྱར་མ་རྣམས་ཀྱི་མིང་། ③ [རྟིང] ༡ རྟི། ༢ ཆང་།

ཅང་ནན། [རྟིང]བཏུང་བ།

ཅང་བ། [རྟིང]གསང་བ།

ཅངས། ཅང་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཅངས་པ། ① འབྲུ་མིགས་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བཟུང་བ་དང་། ཁྲིམ་ལྡན། རྒྱལ་བ་སྤྱུ་བོ། ཉིན་
སོ་བ། ད་ཀྱིད། མདུང་ཅན། མིག་སྒྲན་རྩ། རལ་གྱི་ཅན། བཤོལ་ལྡན། སོག་ལེ་ཅན་བཅས་སོ།།

② ལུས་ནང་གི་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་ལྡིེ་ཆ་ཤས་ཤིག།

ཅངས་པ་ཁ་རལ། [ཡུལ་]གྲག་ལ་གནས་པའི་སློབ་ཆགས་མིགས་པ།

ཅངས་པ་རྒྱ་གན། [ཡུལ་]སློབ་ཆགས་མིགས་པ།

ཅངས་པ་སྒྲལ་རལ། [ཡུལ་]སློབ་ཆགས་མིགས་པ།

ཅད། ① ཅ་བ། དུག་གི་སྤོང་བོ་ཅད་ནས་གཅོད། ② ཐང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལུ་རྩེས་
བལྟལ། ལུས་པས་ཤ་དུག་དང་། སྒྲལ་དུག་སོགས་དུག་ཚད་ལ་པན།

ཅད་སྐྱལ། མི་ཚང་གང་ཞིག་རིགས་རྒྱུད་རྩ་བ་ནས་མེད་པར་ཆགས་པའི་དོན་ཡིན།

ཅད་ཁུངས། ཅ་བའི་ལུགས། གནད་དོན་དེ་སྟོར་ཅད་ཁུངས་མ་ཆོད་པར་ད་བར་ལུས་སོང་།

ཅད་གཅོད། ཅ་བ་ཞིབ་གཅོད། གཏེར་ཁ་ཅད་གཅོད། རྒྱ་རྒྱུན་ཅད་གཅོད། ཅད་གཅོད་ཐིག་ལེན།

ཅད་གཅོད་གཏོར་བ། དེོས་སོ་གང་དང་གང་ལ་རྩ་བ་བྱས་པའམ་ཡང་ན་བདའ་འདེད་གཏོར་བ་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཅད་གཅོད་མི་བྱེད་པ། གནད་དོན་གྱིད་གཞི་གང་རུང་ལ་ཅད་གཅོད་བྱེད་རྒྱ་མཆམས་འཛོག་པ།
ཡང་ན། བདའ་འདེད་མི་གཏོར་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཅད་བཅད་པ། རྒྱས་མངའ་མེད་པའི་བྱ་བ་གང་ཞིག་གཞན་ལ་འབྲི་ཞིང་ཤེས་ཐབས་བྱེད་པ།

ཅད་ཆོད། མི་སྣ་དང་དངོས་རྒྱུ་གང་ཞིག་སྤར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་བདག་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་བརྒྱགས་
བ་བཅད་ཞིབ་བྱས་ཏེ་སྤར་ཡང་རྙེད་པ། ཡང་ན། སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་སོགས་ནས་ཅད་ཞིབ་
བྱས་མཐར་ཐོན་གཞི་ཞིག་གིས་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྣ་ཅད་གཅོད་བྱུབ་པ།

ཅད་ཆོད་བྱུབ་པ། ལས་སྤྲོ་མོའི་སྒོ་ནས་རྩ་ར་བྱེད་བྱུབ་པ་ལ་ཟེར།

ཅད་ནས་བྱུང་བ། རྩ་བ་ནས་སམ་གཏིང་ནས་བྱིར་བཏོན་པ།

ཅད་པ། ① ཅི་ཤིང་གི་ཆ་ཤས་ས་ཡོག་ན་ཡོད་པའི་ཁག་ལ་ཅད་པ་ཟེར་ཞིང། ཅི་ཤིང་གི་ཅད་པ་ས་
ས་ནང་གི་ཚུད་པ་ལུང་ཅེར་སོན་པ་སོགས་བཞིབས་ནས་ཅི་ཤིང་ཆེར་སྐྱེ་བ་ལ་མན་འདོགས་
ཤིང། ཅི་ཤིང་བཟླ་བ་འཕར་བྱེད་པ་ཡིན། ② བྱ་དངོས་རྣམས་འབྱུང་བ་དང་གནས་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་
ནས་མང་གཞིའི་མིང་སྟེ། བད་གཞི་ཅད་པ་ནས་བཏོན་ལྟ་བུ། ③ ཆོག་བསྐྱུས་ན། ཅད་ཅེས་འབྲི་
ཆོག་སྟེ། ཤིང་ཅད། ཅད་ནས་འབྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅད་འཆོལ་དང་གོ་བ་ཟེ། རྒྱུ་མཐུད་འཆོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དེ་བྱིན་སྐྱོད་ཏུ་find and replace ཟེར།

ཅད་འཆོལ་བྱེད་པ། རྩ་གཏོང་བ།

ཅད་ཞིབ། ཅད་གཅོད་ཞེས་འདུག་ས་དེ་བྱིབས་ཅད་ཞིབ་བྱེད་པ། ཅད་ཞིབ་བཟླ་བ་དཔྱད།

ཅད་གཤམ་པ། སྒོ་སྤོང་ཞིག་དེའི་རྩ་བའི་རྒྱུ་པས་ཟུག་གཟེར་ཞི་བ་དང་། རུལ་ཆུ་འབྱིན་པ། ཇི་ཆུ་
འབེབས་པ་སོགས་ལ་མན།

ཅབ། ① བར་སྐབ་འགོག་བྱེད། འགུལ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་ཅོག་ཅེའི་ཡོག་ཏུ་ཤིང་ཅབ་ཆུག་ཅིག་ ②
[ཡུལ]རྩ་བའི་བསྐྱུས་མིང་། ཅབ། འབྲུ་དངུལ་ཆང་མ་འཕྲོ་སོང་གིས་ཅབ་བཅད་འདུག་
ཅབ་ཏོ། རྙིང་རུལ་རྩོལ་བ་མང་བ། བོས་དེ་ཅབ་ཏོ་སྦྱོང་གོ་གང་ཡང་མི་འདུག་
ཅབ་མདངས། མེ་ཏོག་དང་ལོར་བུ་སོགས་ལ་མདངས་རྒྱབ་སྐྱབས་དང་པོ་ཆུ་མདངས་ཐེངས་གཉིས་
ཙམ་བརྒྱབ་རྗེས་བྱིས་ཅབ་པ་ལྟ་བུའི་རམ་པ་ཅན་གྱི་མདངས་རྒྱབ་ཐབས་ཤིག་ཡིན་པར་
བརྟེན་ཅབ་མདངས་ཞེས་ཟེར།

ཅབ་མོ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་བཅས་ལྡན་དགེ་སྦྱོང་གིས་ལོངས་སྤྱད་ཏུ་རུང་བ་འབྲས་ཞེ་

སོགས་བཅོས་ནས་པཎ་མ་བཏབ་པར་མནན་པའི་ཁྱ་བའོ།
ཅབ་ཅོབ། ལྷིང་པོ་མེད་པ་འཆབ་འཆུབ་ཆ་བོ།
ཅབ་རལ། གོས་སོགས་རལ་བོ།
ཅབ་རལ། [ཡུལ] ① རང་དོལ་ཆབས་ཆེན། གྲོན་པ་ཅབ་རལ། འདོམས་རས་ཅབ་རལ། སྒོ་ཡོལ་
ཅབ་རལ། དཔེ་ཆ་ཅབ་རལ། ② བཅུན་ཚུགས་ཉམས་ཏེ་སྦྱོད་པ་གང་བྱུང་བྱེད་མཁན་ལ་སྦྱོད་
ཆོག་གྲུ་པ་ཅབ་རལ། བཅུན་མ་ཅབ་རལ། དགེ་སྦྱོང་ཅབ་རལ།
ཅབས། ཞའི་རུ་ཅིའམ་ཆང་གི་པཎས་ཅི།
ཅབས་བཅད་ལ། ཆར་བཅད་ལ།
ཅབས་གདན། བཅབ་ཡུལ་གྱི་གདན་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་པང་ལེབ་བམ་ཤིང་དུ་མ་སོགས།
ཅབས་མོ། ཅབ་མོ་དང་འབྲ།
ཅམ་རྒྱལ། ཅམ་པ་རྒྱག་སྒོད་རྒྱལ་པ།
ཅམ་ཁུག་ཅམ་པ་རྒྱག་སྒོད་ཁུག་མ།
ཅམ་སྐམ། ཅམ་པ་རྒྱག་སྒོད་ཀྱི་སྐམ་རྩེད་གི་མིང་།
ཅམ་རྒྱ། རས་དང་སྤན་མ་སོགས།
ཅམ་འགམས། ཅམ་པ་སྐམ་པོར་ལྷེ་ཡིས་འགམས་ནས་བཟའ་བ། དེས་རྒྱུད་ནད་ལ་པན་པར་བཤད།
ཅམ་གཉེར། སྤར་པོད་ལྷེ་པ་གཞུང་གི་ཅམ་ཁལ་སྤྱད་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་ཁུངས་དང་། དེའི་
ལས་ཆན་པའི་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་།
ཅམ་ཐུག་ཅམ་པ་བཏབ་ནས་བསྐྱོལ་བའི་ཐུག་པ།
ཅམ་པ། རས་སོགས་འབྲུ་རིགས་ལ་རྩ་བརྒྱབ་ནས་བཅོས་ཏེ་བཏགས་པའི་བྱེ་མ། སྤན་ཅམ།
དམངས་ཅམ་ཅིང་པོ། མཆོད་ཅམ།
ཅམ་པ་སྐམ་གསོབ། འབྲུ་རིགས་ལ་རྩ་མ་བརྒྱབ་པར་བཏགས་པའི་ཅམ་པ་སྐམ་ཞན།
ཅམ་པ་ལོད། ཅམ་པ་རྩིང་པར་ཆགས་ནས་བྲོ་བ་ཉམས་ཞིང་འཇུ་དཀའ་བར་ཆགས་པའི་མིང་ཡིན།
ཅམ་པ་གཤོབ། ① ཅམ་པ་བྱེ་ལ་གཤོབ། ② རོ་བསྦྱོད་བྱེད་པའི་དཔེ། མི་ལ་རོ་བསྦྱོད་ཀྱི་ཅམ་པ་

གཤོ་བའི་སྒྲེལ་ལང་བྱེད་པ།
ཅམ་པོགས། སྤྲུམ་གྱི་ཅམ་པའི་པོགས།
ཅམ་པོར། ཤིང་ལས་བྱུང་བའི་ཅམ་སྒོད་པར་བྱ།
ཅམ་བང་། ཅམ་པ་སྒྲུག་སའི་བང་བ།
ཅམ་འཕོལ། འབྲུ་རིགས་སྒྲིམ་འབྲུ་བ་མང་པོ་བརྩོས་ཏེ་བསྐྱེས་ནས་བཏགས་པའི་བྱེའི་མིང་སྟེ།
རྒྱུན་དུ་ནས་དང་ཟར་མ། ཅེ་བོ་བཅས་བརྩོས་རྩིས་སིལ་ཏོག་སྐྱམ་པོ་སོགས་བསྐྱེས་ནས་
བཏགས་པ་ཞིག
ཅམ་འབྲུ། ཅམ་པ་འཐག་རྒྱུའི་འབྲུ་རིགས།
ཅམ་ཅི། ① ཐུག་པའི་ཁ་ཐལ། ② གོས་ལ་ཅམ་པ་འབྲུར་བ་ལ་གོས་ལ་ཅམ་ཅི་གོས་པ་ཞེས་ཟེར།
ཅམ་བཞེས་པ། ཅམ་གཉེར།
ཅམ་བཞེས་ལས་ཁུངས། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཤིག དེར་དོ་དམ་པ་ལས་ཆེན་རིམ་
པ་ལྟ་བུ་མེད་སྟེ་གཉིས་དང་། གཉེར་བ་གཉིས་བཅས་ཡོད། ལས་འགན་ནི། མཆོད་རྒྱུན་ཁག་
ལ་ཅམ་པའི་དོད་དམ།
ཅམ་པ་རོ་གཏོང་བྱེད་རྒྱ། གཞུང་གི་མཛད་སྟོ་ཆེ་ཁག་ལ་དཀར་སྟོ་གཏོང་རྒྱ། ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་
མོ་དང་ཆོགས་མཆོད་ལ་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཅམ་པ་ལེན་མཁན་ལ་ཅམ་པ་དང་ཅམ་
པ་མི་ལེན་མཁན་ལ་ཅམ་དོད་སྟོད་རྒྱ་བཅས་ཡིན། ལས་རྒྱུན་ནི་ལོ་གསུམ་རེ་ཡིན།
ཅམ་ཟན། ① ཅམ་པ་ཟ་མཁན། ② ཅམ་པས་བཟོས་པའི་ཟན་གྱི་རིགས།
ཅམ་ཟོ། ཅམ་པའི་སྟོད་ཟོ་ལག ཅམ་ནི་དཔའི་སྟོན་སེང་གཞན་གྱི་ཆིག་བོགས་སུ་སྦྱར་བ་སྟོང་
ཅམ་འོ་ཅམ་སོགས་ལྟ་བུ།
ཅམ་ཟོམ། ཅམ་པ་སྒྲུག་སའི་སྟོད་ཟོམ།
ཅམ་གཟར། ཅམ་པ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་སྟོགས།
ཅམ་ལོང་། ལོང་ག་གཡས་གཡོན་དབུས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་དབུས་སམ་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་ཆ་ཤས།
ཅམ་གསོག་སྐྱམ་བརྩོས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་ཅམ་པ་སྐྱས་ཞན།

ཅའི་འཁོར་ལོ་ལྷ། སྤུང་གཞུང་ལས་བཞད་པ་ལྟར་མི་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་བོ་དང་། མཁྱིན་པ། སྤྱིང་ག་ལྟེ་ག།
གསང་གནས་བཅས་མོ་མོར་ཡོད་པའི་ཅ་མདུད་ལྟོ།

ཅའི་འཁོར་ལོ་དུག་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཞད་སྟོལ་ལ། ༡
སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་ཀྱི་འཁོར་ལོ། ཡང་ན་གཙུག་ཏྲར་ནས་མཁའི་འཁོར་ལོ། ༢ མཁྱིན་པ་ལོངས་
སྤྱོད་ཀྱི་འཁོར་ལོ། ༣ སྤྱིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། ༤ ལྟེ་བ་སྤྱུལ་པའི་འཁོར་ལོ། ༥ རོར་བུའི་
དབུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡང་ན་དབུལ་བ་བདེ་བའི་འཁོར་ལོ་དང་དུག་གོ།

ཅའི་དཔེ་བྱད་གཉིས། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གས་ཤིག་སྟེ། ཅ་མི་མངོན་པ་དང་། ཅ་མདུད་
མེད་པའོ།

ཅའི་འགྲོས་མཁའ་། ཉན་ཤིན་གྱིས་མཁའ་པོར་གྱུར་པའི་ཅ།

ཅའི་གཙོ་མོ་གསུམ། རྒྱུད་ལས་ལུས་ཀྱི་དབུས་ན་ཅའི་གཙོ་མོ་གསུམ་གནས་པར་གསུངས་པ་དེ་
སྤྱལ་ཆེན་ཀྱི་འདབས་འབྱོར་ན་ཡོད་དེ། རོ་མ། རྒྱུང་མ། གུན་འདར་མཁའ་དབུ་མ་ཞེས་བྱའོ།

ཅར། ཅ་ལ་ཞེས་ཏེ། འགམ་དུའམ་འཁྲིས་སྟ།

ཅར་གཙོད། ཅར་གཙོད་པ་སྟེ་བྱི་ཅད་བྱེད་པ།

ཅལ། ལུས་པའམ་སྟོབས། ལུས་ཅལ་འགྲན་པ། དག་ཅལ་སྟོང་པ། དེག་ཅལ་ལུལ་དུ་བྱུང་བ།
གཤོག་ཅལ་ལྟན་པ། རང་གི་ལུས་ཅལ་བཏོན་ནས་རང་འཁྲིའི་ལས་འགན་སྒྲུབ་པ།

ཅལ་ཁ། བསྐོམ་པའི་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་ཅལ་ལ་ཅལ་ཁ་ཞེས་གསུང་སྟོལ་ཡོད།

ཅལ་ཆེན་པོ། མཆོང་བ། རྒྱག་པ། འཛེག་པ་ལ་སོགས་པ་ལུས་ཀྱི་མཐུ་ལུས་ཆེར་ལྟན་པ།

ཅལ་ཆེན་ཆོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར། རྣམ་འབྱོར་ལྟེ་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རྟིང་གཞུང་རྣམས་སྟ། མཐར་
ལམ་དུ་སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་ཅལ་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཅལ་ཆེན་
རྟོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་ཞེས་བྱའོ།

ཅལ་སྟོབས། ལུས་སེམས་ཀྱི་ལུས་ཅལ་དང་། སྟོབས་ཤུགས། གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་ཡང་ཅལ་
སྟོབས་ཆུང་།

ཅལ་བཏོན། ① ཉན་ཏན་དམིགས་སྟ་བཞུར་བ། བ་སྤྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྣམས་ཅལ་བཏོན་གྱིས་བཞད་

པ། ཡ་རབས་ཀྱི་བྱ་བ་རྩལ་འདོན་བྱེད། ② རྒྱས་ཤུགས་འདོན་པ། མི་དམངས་ཀྱི་བདེ་དོན་དུ་
རང་རྒྱས་གང་ཡོད་རྩལ་འདོན་ཞུ་བ།
རྩལ་ཐོན་པ། སྤངས་བའི་ལག་རྩལ་སོགས་མཁས་པར་གྱུར་པ།
རྩལ་འདོན། རྩལ་བཏོན་དང་འབྲ།
རྩལ་པོ་ཆེ། ① རྒྱས་རྩལ་གྱི་བྱེ་བྲག་དཔེར་ན། མཐོན་པོར་མཆོངས་པ། ཤིང་ཅེར་འཛེགས་པ།
མགྲོགས་པོར་རྒྱག་པ་ལྟ་བུ། ② རྒྱས་རྩལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ།
རྩལ་པོ་ཆེ་ཡི་སྒྲོན་འབངས་མི་བདུན། བཅན་པོ་ཁྱི་འདུས་སྒོང་གི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་སྒྲོན་འབངས་
རྩལ་ཆེན་བདུན་ཡོད།
རྩལ་སྦྱོང་། རྩལ་ལ་བྱང་རྒྱལ་བ་ཡོང་བར་བྱ་རྒྱུ་འི་སྦྱོང་བརྟེན་བྱེད་མཁན་དང་དེའི་བྱ་ལས།
རྩལ་བཞིར་སྦྱགས། སྦྱོར་བ་སྦྲན་དང་། ཆ་བྱེད་དབྱེད། འཆོ་བ་ཟས། བྱ་བ་སྦྱོང་ལས་བཅས་བཞི་
པོའི་སྦྱོབས་སྦྱིད་ནས་བཅས་དགོས་པའི་དོན།
རྩལ་བཟང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩལ་ལག ལུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱས་པ་དཔེར་ན། མཐོ་པོར་མཆོངས་པ། ཤིང་ཅེར་འཛེགས་པ།
མགྲོགས་པོར་རྒྱགས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།
རྩལ་ཤུགས། ལུས་སེམས་ཀྱི་རྒྱས་ཤུགས། དེ་ཆེན་འཛེག་ཅིང་། རྒྱ་ཆེན་ཀྲལ་བའི་རྩལ་ཤུགས་ཆེ་བ།
ཅི། ① ཁ་དོག་དང་། རོ་བརྟེན་སོགས་ལ་པན་བྱེད་ཀྱི་རྩལ་ཤིག་ཆོན་ཅི། བཟག་ཅི། རྒྱ་ཅི། ཞག་
ཅི། ཆང་ཅི། བདུད་ཅི། སྤང་ཅི། དམར་ཅི། ②[མཛོན་]སྦྲན།
ཅི་གོར་ཐང་། ས་ཆ་ཞིག་ད་ལྟ་མཆོ་སྦྱོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མཆོ་སྦྱོར་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་
ཞིན་ཉེའི་རྫོང་མི་དམངས་སྤྱིད་གཞུང་གནས་ཡུལ་ཡིན།
ཅི་གྲོམ་རི་ཁོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཅི་དགའ། [ཡུལ་]གསར་དུ་སྤར་བའི་དཔེ་ཤོག་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱམས་ནས་ཁོད་སྦྱོམས་བྱེད་

བདར་བྱས་ཏེ་མཐའ་ཅི་གཏོང་རྒྱུ་འབྲེལ་བཅས།

ཅི་སྐྱམ་པར་ལེག། [ཡུལ་]སྐྱེགས་བཅས་ཀྱི་མཐར་ཆོན་ཅི་གཏོང་དུས་སྐྱེགས་བཅས་སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་པར་ལེག།
ཅི་རྒྱུ་སྒོམ་གྱ། ཡུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩེ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཅི་བཅུད། [མངོན] ① མཁ ② སྒྲུང་ཅི།

ཅི་བཅུད་སྐྱོན་མཁ། ཡུག་པ་ལ་སོགས་པའི་བདུད་ཅི་བཞི་དང་། དཔག་ཞུན་ལ་སོགས་པའི་དྲངས་མ་
ལྟ་བུས་ཀྱི་བཅུད་སྒྲུངས་པའི་སྐྱོན་མཁ་ཀྱི་སྒྲུང་སྒྲེའི་མིང་སྟེ། མན་དག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས།
ཅི་བཞི་དྲངས་མ་ལྟ་ལི་བཅུད་སྒྲུངས་པ། ས་ལི་དྲངས་མ་བྲག་ཞུན་ཤ་ལི་གསོས། རྩེ་ལི་དྲངས་
མ་ཅོང་ནི་རྩས་པའི་གསོས། ཤིང་གི་དྲངས་མ་བྱ་རམ་སྒྲོབས་ཀྱི་གསོས། མེ་ཏོག་དྲངས་མ་
སྒྲུང་ཅི་མདངས་ཀྱི་གསོས། ཅི་ལི་དྲངས་མ་མར་དཀར་བཅུད་ཀྱི་གསོས། ཡུག་པ་བ་ལུ་མཆོ་
དང་མཁན་པ་བཞི། དགུན་མི་སྐྱམས་པ་ཆེ་ལི་གསོས་སུ་འགྱུར། འདི་དགུའི་བཅུད་ལོགས་
སྟོག་གཅོད་ནད་དགུ་སྟོལ། ཆས་པའི་རྒྱགས་བྱལ་བཅུ་བྱལ་ལྟ་བུའི་ལུས། སེང་གའི་རྩལ་ལ་
སྒྲུང་པོ་ལྟ་བུའི་སྟོབས། མ་བྱའི་མདངས་ལྟན་མཁྱོགས་པ་ཅང་ཤེས་རྟ། ཆོ་སྟོག་ཉི་ལྷ་གཉིས་
དང་མཉམ་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས།

ཅི་ཆུ། ① ཆོན་ཅི་དང་། བཟག་ཅི་སོགས་དངོས་རིགས་ཀྱི་ཁ་དོག་སྒྱུར་བ་དང་། སྤ་བར་བྱེད་པའི་
ཅི་རིགས་ཀྱི་ཁུ་བ། ② རྩ་རྒྱུའི་ཡན་ལག་ཅིག་སྟེ། མཆོ་སྒྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ལུས་ཤུལ་བོད་
རིགས་རང་སྒྲོང་ཁུལ་ཀྱི་སྐྱེ་རྒྱུ་ཁོང་དཔལ་ཀྱི་ལྟོ་བྱལ་སྟོགས་སུ་ཡོད།

ཅི་ཆེན། སྐྱོན་ཤིང་ཀུན་ཀྱི་མིང་གཞན་ཞིག་སྟེ་ནད་སེལ། ཁ་ཟས་འདུ།

ཅི་འཛོག་ཅིས་འཛོག་སྟེ་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པ། མི་གཞན་ཀྱི་བསམ་འཆར་ལ་ཅི་འཛོག་བྱེད་པ།

ཅི་ཏི་རྩ་ལ། [ལེགས་]མཛེ་འབར་བ་སྟེ། མཛེ་ནད་ཀྱི་མིང་གཞན་ཞིག

ཅི་ཏོ། ལྷ་ལྟམ་རིགས་ཀྱི་འབྲས་བུའམ་ས་བོན་ཀྱི་མིང་།

ཅི་ཏོག་ཅི་ཐོག་དང་འད།

ཅི་ལྟག་མོ། སྐྱོན་ཞིག་སྟེ་རྩ་མ་ཅིའི་མིང་གཞན་ཞིག

ཅི་ཐོག་རྩ་དང་ལོ་ཏོག་སྟོ་ལྟམ་སོགས་སྤྱིའི་རིགས་ཀྱི་མིང་ཞིག་ཡིན།

ཅི་ཐོག་ཆེ་བ། [མཛོན་]པོ་ད་ཆེ་དགུ་བ།

ཅི་མཐོང་། མཐོང་ཆེན་པོ་བྱེད་པ། དལ་ཙོམ་གྲུབ་འབྲས་ལ་ཅི་མཐོང་བྱེད་པ། སྒྲིལ་གྱི་ཁེ་པན་ལའང་
ཅི་མཐོང་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ།

ཅི་དྲུང་སྒྲགས་ཁང་། གསར་བཞེངས་དགོན་པ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་གི་སྤྱི་ལོ་
༡༩༤༥ལོར་ཆོས་སློ་བྱེ་རྒྱའི་ཆོག་མཆན་ཐོག་ཆབ་ཆ་ཆོང་ཐེ་གོ་དགོན་པའི་དགོན་ལག་སྟེ།
གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆབ་ཆ་ཆོང་གྲུང་རྟོ་ཆོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅི་བྱད། [ཡུལ་]སྤང་བ་པོའི་མཇུག་མ་བཟུང་བ། སྤང་བ་པོ་འཁོར་ལངས་དུས་རྟག་དུས་ཆ་ངེས་ཅན་
ཞིག་གི་དོ་ལ་རྒྱབ་བཟུང་བར་བརྟེན་ཆོན་པས་ཚུལ་དེའི་གཞིར་བཟུང་ནས་དོང་རྩྭ་བཅུགས་ཏེ་
འཛིན་བའམ་གསོད་པ།

ཅི་གདན། ཆོན་དང་སྤྱི་ཅི་སོགས་དངོས་གཞི་མ་བཟུང་གོང་དུ་གཏོང་བའི་ཅི་ཞིག

ཅི་ནང་དགོན་པ། ཅི་ནང་དགོན་དཔལ་མི་འགྱུར་ངེས་དོན་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་ཞེས་བཞིན། རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་ས་མོ་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་འབྲུག་མཁས་བཅུན་དར་རྒྱས་སང་གིས་རི་ཁྲོད་
ཅིག་མཛད། རྗེས་སུ་འབྲེག་དགོ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་དགོན་སྡེར་བསྐྱུད། གྲུབ་མཐའ་ཆོན་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་ར་བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ར་བ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅི་བ། བཅིས་པ། བཅི་བ། ཅིས། ① གངས་ཀ་རྒྱབ་པ། བྱུང་སོང་བཅི་བ། ཞིང་གའི་རྒྱ་ཁྲོན་ཞིབ་
ཆགས་སུ་བཅིས་པ། ② ཆ་འཛོག་པ་དང་། ལྟ་བ། རང་གི་སྐྱོན་ཆ་ཡོན་ཏན་དུ་བཅིས་ན་མི་
འགྲིག་པ་དང་། མིའི་ཡོན་ཏན་སྐྱོན་དུ་བཅིས་ན་འང་མི་འགྲིག། ③ འབྲུང་འགྱུར་བྱ་བྱེད་གྱི་
བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བ། སྟོང་གསེབ་ལ་འགྲོ་ཅིས་ཡོད། ལྟ་ལོ་ལྟ་ཅིས་མེད།

ཅི་བ་བྱུང་། ཅི་བ་བྱུང་། ཅི་བ་མ་བྱུང་བྱུང་།

ཅི་པོ། [རྩིང་]རྟོན་ཐོག

ཅི་པོ་ཆེ། ཤིང་ཀུན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་སྐད་པས། ཅི་པོ་ཆེན་ཤིང་ཀུན་ལོ། ཞེས་
གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྐད་ཀྱི་སྒྲོར་སྒྲེའི་སྐབས་སུ་ཅི་ཞེས་པའི་མིང་རྒྱང་བྱུང་ན་སྤྱི་ཅི་

དང་ཤིང་ཀུན་གཉིས་ཀྱི་མིང་ལ་འབྲུག་པས། གཉན་ནད་དང་། སྤང་ཐབས། མཁལ་ནད། མཆེན་
ནད། གྲུག་ནད་བཙས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤྲུལ་ཅི་དང་། ལོང་གཤི་ནད་དང་། རླུང་ནད། སྤོན་ནད་བཙས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤིང་ཀུན་ལ་འབྲུག་པས་སྐབས་ཐོབ་ལྟར་གོ་བར་བྱུང་།

ཅི་སྤྲང་། ཆོན་ཅི་བཏང་བའི་ལྷགས་དང་ཤིང་སོགས་ཀྱི་དངོས་སྤྱད་རིགས། ཤོར་བ་ཅི་ལ། ཉ་སྤྲུལ་ཅི་
ལ། ཅོག་ཅི་ཅི་ལ།

ཅི་མ་གཤི་ཉ། སྤྲུལ་ཅི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། སྤེ་སྤིང་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་བུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་ལས། ཅི་མ་གཤི་ཉ་འཕམ་ཀུམ་པའི་འབྲུང་གནས་སྤྲུལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།
ཅི་མར། རྩ་དང་ཕྱོ་ལྷུ་མ་སོགས་ཅིས་ཐོག་གི་བཅུད་སྤངས་པའི་སྤྱགས་རིགས་ལས་བྱུང་བའི་མར།
ཅི་སྤྲུལ། བད་འཛོམས་ཤིང་ལུས་གསོ་བའི་ཅི་བཅུད་དང་ལྷན་པའི་སྤྲུལ་ཉ། དེ་ལ་ནད་གསེས་སུ་དབྱེ་
ན་ག་བྱུར་ལྟ་བུ་ཤིང་ལས་བྱུང་བ་དང་། སྤྲུལ་ཅི་དང་། དོམ་མཁྲིས། དབང་རིལ་ལྟ་བུ་སྟོག་ཆགས་
ལས་བྱུང་བ། བྱུར་གྲུམ་ལྟ་བུ་སྟོ་ལས་བྱུང་བ། བྲག་ལུན་ལྟ་བུ་དོ་ལས་བྱུང་བ་བཙས་མ་དེས་སོ།

ཅི་དམར། ① ཆོན་ཅི་དམར་གོ། ② ལྷ་རུའི་མིང་།

ཅི་དམར་རྒྱུ་གཅིག་རེ་སྟོན་ཀྱི་མིང་གཞན་ཞིག་

ཅི་དམར་ཐེལ་བ། རེ་སྟོན་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་ཀྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཅི་
དམར་རྒྱུ་གཅིག་སྤྲུལ་ཅི་དམར་ཐེལ་བ་ལྟ་བུ་རོན་རྒྱུ་། ཅི་མིན་ཅི་འི་མིང་ཅན་ནམས།
རེ་སྟོན་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན། ཞེས་གསུངས།

ཅི་ཤེ། ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་ར་ལ་ཅི་རེ་ཐེར།

ཅི་ཤེ། ཀོ་རུ་དང་དབྱིབས་འབྲུ་བ་དེ་ལས་རྒྱུང་བ་ཞིག་སྟེ། བལ་སྤྱད་འཁེལ་ཡས་ཀྱི་ཡོ་བྱུད་ཡིན།

ཅི་ཤིང་། ① རྩ་དང་། ཤིང་སོགས་སྤྱི་དངོས། ② འབྲས་བྱ་ཅན་ཀྱི་ཤིང་།

ཅིག་རྩོ་སོགས་གཅིག་ཐོག་ཏུ་གཅིག་བཞག་ནས་རེ་མཐོང་གཏོང་བའི་དོན་ཉ། རྩོ་ཅིག་གིན་འདུག་
རྩོ་ཅིག་མཁན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཅིག་ལྷག་ཁང་པའི་ཕྱི་ནང་གང་རུང་གི་ཅིག་པའི་ལུང་ལྷག་ཁྱི་ཅིག་ལྷག་ཏུ་བཀར་ན་ཁ་ལོག་བརྒྱབ་ཡོང་།

ཆིག་གྲ། [ཆིང]ཆིག་པ།

ཆིག་འགམ། ཆིག་པའི་ཉེ་འགམ།

ཆིག་ངོས། ཆིག་པའི་ལོགས།

ཆིག་དོ། ཆིག་པ་ཆིག་བྱེད་ཀྱི་དོ།

ཆིག་ལྗེབས། ཆིག་ངོས་སམ། ཆིག་ལོགས།

ཆིག་གཤོང་། ཆིག་པའི་ཟུང་གཤོང་།

ཆིག་པ། ① བཆིགས་པ། བཆིག་པ། ཆིགས། ཆིག་པ་རྒྱབ་པ། རྡོ་བཞི་བཆིགས་ནས་ཚུར་གསུམ་

རྒྱབ་པ། བྱེད་ཆང་ཆིག་ ② མཁར་ཁང་གི་ཆིག་པ། རྡོ་ཆིག་ བག་ཆིག་ བྱང་ཆིག་

ཆིག་པའི་སྒྲ། ཁང་པའི་ནང་དུ་བཅད་རྒྱབ་པའི་ཆིག་པ།

ཆིག་པའི་སྒོ་འབྲུ། ཆིག་པའི་བྱི་ལོགས་ནས་འབྲུར་དུ་བཏོད་པའི་ཆིག་པ།

ཆིག་པའི་ངོས་སྒྲ། གཞལ་ཡས་ཁང་གི་འདོད་སྒྲ།

ཆིག་པའི་ར་སྒོར། རྡོ་བཆིགས་ནས་ཆིག་པས་བསྐྱར་པའི་ར་སྒོར།

ཆིག་པོ། [ཡུལ]བསྐྱ་བ། ཐུག་པ་ཆིག་པོ།

ཆིག་བྲག་ ཆིག་པའི་ངོ་ལ་བྲ་ག་ཡོད་པ་ལ་གོ།

ཆིག་མ། གཤེར་ཁུའི་ནང་གི་སྒྲིགས་མའམ་དངོས་རྩས་གཞན་ཏེ། ཐུག་པའི་དངས་དང་ཆིག་མ་མ་

འདྲེས་པ། ཏུབ་ཀྱི་ཆིག་མ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། མིང་བསྐྱས་ན། ཆིག་ཅེས་འདྲི་ཚོག་སྟེ། བྱེ་བྲག་གི་

ཆིག་མ་ལ་བྱེ་ཆིག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཆིག་མང་། ཆིག་གདན་ནམ་འགམ་གཞི།

ཆིག་ཞལ། ཆིག་པའི་ངོས་ཀྱི་ཞལ་བ། ཆིག་ཞལ་བརྒྱབ་ནས་འཇམ་པོ་བཟོ་བ།

ཆིག་གཞི། ཆིག་པའི་མང་གཞི།

ཆིག་ཟུར། ཁང་པའི་བྱི་ནང་གང་རུང་དུ་འབྲུར་ལ་ཐོན་པའི་སྒྲེའམ་གྲ།

ཆིག་ཡོལ། ཆིག་པའི་ངོས་ཀྱི་ཡོལ་བ།

ཆིག་ར། ཆིག་པའི་ར་བ།

ཅིགས། ཅིག་པའི་སྐུལ་ཆིག
ཅིགས་མ། ཅིག་མ་ཡི་འདི་ཚུལ་གཞན།
ཅིགས་བཞི། ① རྟེན་འཛིན་གྱི་ཅིས། ② སྐྱ་སྐྱད་གི་ཅིས། ③ ལྷ་རིས་གྱི་ཅིས། ④ སྐྱ་རྒྱལ་གྱི་ཅིས།
ཅིགས་ཤིག་ཅིག་པ་དང་། རོ་པོ་སོགས་བཅིག་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྐུལ་ཆིག
ཅིགས་སུ་བཟུང་བ། གཅིགས་སུ་བཟུང་བ་སྟེ། རོ་གལ་ཆེན་པོར་བཟུང་བ།
ཅིང་ཆོས། ཡང་དག་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་མི་མ་སྐྱེན་པའི་ལྷ་བ་དང་སྦྱོད་བ།
ཅིང་བ། གུ་རོག་པོའི་རོན་ལ་འཇུག་གོ།
ཅིང་པོ། ཞིབ་མིན་རགས་པ་དང་། ལུབ་པོ། རྩོང་པོ། གོ་ཞིབ་ཅིང་པོ། རིག་པ་ཅིང་པོ། གཤིས་རྒྱུད་ཅིང་པོ།
ཅིང་སྦྱོད། སྦྱོད་པ་རྩོད་པོ་འཕམ་མ་རབས་གྱི་སྦྱོད་བ། ལྷན་ཏུ་ཅིང་སྦྱོད་ཁོན་བྱེད་མ་ཁན་སྐྱ་གུ་
ནམས་ལེགས་པར་གཞུན་ནས་བསྐྱབ་བྱ་སྦྱོད་དགོས།
ཅིང་བྱ། ཞིབ་ཞིབ་མིན་པའི་ཅམ་པ་དང་གོ་བྱ།
ཅིང་བྱེ་རྒྱག་རྒྱག་ཞལ་བ་རྩལ་ཞལ་སྦྱོད་པའི་བྱེ་མ་རྟོ་བྱེ་འདྲེས་པ་ཞིག་གོ།
ཅིང་བ། ཅིང་པོ་དང་འབྲ།
ཅིང་ཞད། མ་སྐུལ་མ་ཞི་པའི་བྱ་སྦྱོད་རྩལ་པོའི་གཡའ་འཕམ་བག་མི་འདི་ཅིང་ཞད་ཆེ་ཙམ་འདུག།
ཅིང་ཞིབ། ཅིང་པོ་དང་ཞིབ་མོ། ཅམ་པ་ཅིང་ཞིབ། རྒྱ་བློས་ཅིང་ཞིབ།
ཅིང་བཟོ། རགས་ཙམ་བཟོས་པའི་དངོས་ཟོག།
ཅིད་སྐྱད། ཅིད་པས་བཟོས་པའི་སྐྱད་བ། ཅིད་སྐྱད་གྱིས་རེ་བྲེ་འཆེས་བ། ཅིད་སྐྱད་གྱི་གཡག་རོ་བྱད།
ཅིད་པོག [ཡུལ]ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་ད།
ཅིད་གྱི། གཡག་སོགས་གྱི་ཅིད་པ་འབྲེག་བྱེད་གྱི་གྱི།
ཅིད་རྒྱ་བྱེད། ལྷམ་མཐེལ་ཁྱད་བྱག་པ་དང་ཅིད་སྐྱད་གྱིས་བཅེས་ནས་ཁྱད་རྒྱ་སྟེ་མེད་པར་བཟོ་བ།
ཅིད་འཇམ། རྩོད་པོ་མིན་པའི་ཅིད་བ། ཅིད་འཇམ་ལས་བཟོས་པའི་ཐག་བ།
ཅིད་སྐྱན། ཅིད་པའི་ནང་ཆངས་ཙན་གྱི་གདན།
ཅིད་ཐག་སྐྱགས་ཅིད་གྱིས་བཟོས་པའི་ཐག་བ།

ཅིང་པ། འབྲི་གཡག་སོགས་ཀྱི་ལུས་ཞོལ་གྱི་སྤྱ་རིང་ཞིང་རྩལ་པའི་རིགས། འཁྱོང་ཅིང་། གཡག་ཅིང་།
ཅིང་ཐུར། ལྷགས་ཀྱི་ཅིང་པའི་ཐུར་པ། ཐུར་བ་རྫོལ་བ་ཐུར་གྱི་སྤེང་དུ་ཉི་མར་བསྐྱམས་པ།
ཅིང་ཕྱིར། ལྷགས་ཀྱི་ཅིང་པའི་ཕྱིར་པ།

ཅིང་བྲ། ར་བྲག་ལོ་གཉིས་ལོན་པ།

ཅིང་མོ། ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་མོ་ར།

ཅིབ། ① ཅིབ་མ་སྟེ། མི་ལྷགས་ཀྱི་ལུས་ཞོག་གི་གཡས་གཡོན་ལོགས་གཉིས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཅིབ་
གཡས་ས་ལ་པབ་ནས་ཉལ་ལྟ་བུ། ② ཉེ་ལོགས་སམ་འགམ་གྱི་མིང་སྟེ། ཁང་པའི་ཅིབ་གུང་།
པ་མའི་ཅིབ་ན་ཡོད་དུས་ལྟ་བུ།

ཅིབ་རྩང་། ལུས་ཀྱི་ཅིབ་མ་ཐ་མོ།

ཅིབ་ཐུང་། ① ཐུང་འདབས་ཀྱི་ཅིབ་མ་ཐུང་པའི་གས། ② ལུས་ཀྱི་གསར་གཞན་ཅིག

ཅིབ་མ། རྫོ་གཡས་གཡོན་གྱི་རུས་ཐུར།

ཅིབ་མ་བཅག་པ། ① ཅིབ་མ་དུམ་བུར་བཅག་པ། ② [ཡུལ]དཔོན་པོ་སོགས་ལ་རྫོག་རན་སྤྱད་དེ་
འདོད་དོན་འབྲུབ་ཐབས་བྱེད་པ།

ཅིབ་མ་རྩང་རྩང་། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཤོར་ཤ་ཁྲག་སྐམ་སྟེ་ཅིབ་མ་འབྱར་དུ་ཐོན་པ། བད་ཀྱིས་མནར་
ཉེ་ལུས་སྟོབས་ཤོར་ཞིང་ཅིབ་མ་རྩང་རྩང་དུ་བྱིར་མཛོན་པ།

ཅིབ་མའི་གོ་བར། ཅིབ་རུས་པན་རྩལ་གྱི་བར་མཆམས།

ཅིབ་གཟེར། ཅིབ་མ་ལ་བྲག་གཟེར་བྱུང་པ།

ཅིབ་རུས། མི་ལྷགས་ཀྱི་ཐུང་དང་སྐལ་ཆིགས་སྟེལ་བྱེད་ཀྱི་རུས་པ་ལེབ་ཤར་ཁ་ཤས་ཡོད་པའི་
མིང་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ཅིབ་གྲུ་ཡང་ཟེར།

ཅིབ་ལོགས། ལུས་ཀྱི་ཅིབ་མའི་གཡས་གཡོན་གྱི་འགམ་ལོགས་གཉིས་ཀྱི་ངོས།

ཅིབ་གསེང་། ཅིབ་མའི་བར་གསེང་།

ཅིབས། འཁོར་ལོའི་ཅིབས་ཉེ། ཅིབས་སྟོང་ལྟ་བུ།

ཅིབས་ཀྱི་སྤྱ་བྲུང་། འཁོར་ལོའི་ཅིབས་ཀྱི་ལྷགས་རིའམ། མཐའ་སྐོར།

ཅིབས་ཀྱི་ལྷ་ཀམ་ཡོལ་སྤེ། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རྙིང་དག་ན་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ཡར་ལུང་དུ་གདན་
བངས་མཁན་ཡིན་ཟེད།

ཅིབས་སྒོ། [ཡུལ] ① ཟུར་ཁྱུག་དོག་པོའི་སྒོ། ② འཁོར་ལོའི་ཅིབས།

ཅིབས་བརྒྱད་འཁོར་ལོ། ལྷ་ས་ཆགས་ཡུལ་འདི་ལ་ཁྱད་འཕགས་ཀྱི་ས་བག་གཞན་དང་མི་འབྲེལ་
གནས་ལ་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བརྒྱད། ས་ལ་བསྐྱོད་འདུག་པར་ཁྱད་ཡོད་ཟེད། ཅིབས་བརྒྱད་འཁོར་ལོ་
ནི་ལུང་ཆུ་བརྒྱད་གནས་ཁ་ཤོ་བ་དེ་ནི་གདུགས་ཀྱི་ལྷགས་ཅིབས་ནང་བཞིན་ཕྱོགས་
མཆམས་སུ་འཁེལ་བ་ལྷ་བུའི་དབྱིབས་འབྲེལ་བ་དང་། ཡང་དེ་ལ་གནས་སྡོད་མོ་གཡུ་བུའི་
གདུགས་སུ་ལུག། དེ་ཟུར་གསུམ་བྲག་གཞུང་གནས་དུ་མཐོ། ས་ཅི་བརྒྱད་ལུང་ལ་ཕྱོགས་སུ་
ཁྲེས་ཞེས་སོགས་སོ།

ཅིབས་སྟོང་འཁོར་ལོ། ཅིབས་མ་སྟོང་ཡོད་པའི་འཁོར་ལོ།

ཅིབས་ལྷན། [མངོན]གཟའ་མིག་དམར།

ཅིབས་མ། འཁོར་ལོ་སོགས་ཀྱི་ལྷོ་བ་གང་བར་བྱེད་པའི་ནང་སྟོན། འཁོར་ལོའི་ཅིབས། ཉི་གདུགས་
ཀྱི་ཅིབས་མ། ཀོ་བུའི་ཅིབས།

ཅིབས་བཅེགས། [མངོན]ར་གན།

ཅིའི་དབང་བྱུག [མངོན]ཆ་བ།

ཅི་ལ། སྤྲན་དུ་འགོ་བའི་རྩ་ཞིག་གི་མིང།

ཅིས། ① ཅི་བའི་སྒྲུབ་ཆེན། ② གངས་ཅི་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སམ་རིག་ལ། སྟོན་ཐོན་མི་སྤྲ་ཅིས་ལས་འདས་
པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ལ། ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱོར་ཀྱི་ཅིས་རྒྱབ་ལ། ཆོད་ཅིས་འདེབས་མི་དགོས། ཅིས་ཅི་
ལ། ལོ་ཅིས། འབྱུང་ཅིས། སྟོན་ཅིས། དེས་ཅིས། གངས་སུ་ཅི་བའམ་གཏོང་བའི་མིང། དེ་ཡོད་
གནས་ཚུལ་ལ་ཅིས་ཆེན་ཡང་བྱེད་དགོས་ལ་སྤར་བྱུང་ཉམས་སྟོང་ལའང་ཅིས་ཆུང་བྱེད་མི་ཉན།
ཅིས་ཀྱུན་ལས་བདུས་ལ། ཀམ་རང་བྱུང་དོ་རྗེས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་རྟ་ལོར་བཅམས་པའི་ཅིས་
གཞུང་ཞིག

ཅིས་ཀྱི་ཡི་གེའི་ལས་ལྷ། ཨ་རྒྱེ། མྱེ། བསྐྱུག། བགོད། བསྐྱུར་བཅས།

ཅེས་ཀྱི་རིག་བྱེད། ཅེས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་སམ་ཅེས་རིག་སྟེ། བསྐྱར་བཤོ་སྟོན་ཟླ་བཞིའི་སྟོན་ས་
ཁངས་སྒྲ་ཆོག་ས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སམ་ཤེས་ཡོན།

ཅེས་ཁང་། ① རོར་རྩས་འབྱོར་ཡོང་ཅེས་རྒྱུ་མཁན་ལས་ཁུངས། ② སྤར་པོད་སྟེ་པ་གཞུང་གི་ས་
མི་རོར་རྩུགས་འབྲུ་དདུལ་ཁལ་པོགས་སོགས་གང་ཅིའི་གཏོང་ཡོང་ཅེས་རྒྱུ་མཁན་ལས་
ཁུངས་ཆེ་བ་ཞིག་དེར་ཅེས་དཔོན་རིམ་བཞི་བཞི། ཅེས་བ་བཞི། ཡིག་ཆགས་གཅིག་ཅེས་
བྱུག་པ་བརྒྱད་བསྐྱོས་ཡོད།

ཅེས་ཁང་ལས་ཁུངས། འདི་ནི་དེ་སྤར་པོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཕྱོགས་བཞིར་
ཡོད་པའི་ཞི་རྒྱས་དབང་བྲག་བཞིའི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཡ་བྲལ་ཤར་དུ་རྒྱས་པའི་ལས་
ཁུངས་“ཅེས་ཁང་མིང་ཞི་བུན་ཆོག་ས་”བྱ་བ་དེ་ཡིན་ཞེས། ལས་ཁུངས་འདི་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྟུ་
ཐེང་བདུན་པའི་སྐབས་གསར་དུ་བཙུགས་པའི་སྟེ་པ་གཞུང་གི་ནང་གི་ཀ་བ་ལྟ་བུའི་ལས་
ཁུངས་ཤིག་ཡིན་ལ། ཤོད་སྟོར་སྟེ་བྱུག་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན། ལས་ཁུངས་འདིར་
གོང་འོག་ལས་བྱེད་མི་སྟེ་ཅེས་དཔོན་གསུམ། སྐབས་འགར་ཅེས་དཔོན་ལས་འཕར་གཅིག་
དང་བཞི། རིམ་བ་བཞི་བ་དང་། ཅེས་བརིམ་བ་བྲུག་པའི་ལས་ཆན་རྩེད་ཁག་གསུམ། ཡིག་
ཆགས་རིམ་བ་བདུན་བ་གཅིག་ཅེས་བྲུག་པ་བཙུ་སྟོར་བཅས་ཡོད།

ཅེས་ཁ། ཅེས་བརྒྱུ་པ་པའི་ཐོ་ཡིག་ཅེས་ཁ་བཤེར་བ།

ཅེས་ཁ་དོད་ས། དཔལ་འབྱོར་ཡོང་སྟོང་དང་། འབྱོར་པོ་གི་སྟོར་ཞིབ་ཏུ་བྲིས་པའི་མ་ཡིག་དོད་ས་བྱེད་བྱ་རྒྱ།
ཅེས་ཁ་མིང་། རྟོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྟོང་དུ་account name ཟེད།

ཅེས་ཁ་གཙང་བཤེད། ཅེས་བརྒྱུ་པ་པའི་ཐོ་ཡིག་ལ་ཞིབ་བཤེར་ཡང་དག་བྲས་པ།

ཅེས་ཁ་ཞིབ་བཤེད། ལས་ཁུངས་དང་ཀྱང་མི་སོགས་ཀྱི་ཅེས་ཁ་ཞིབ་དཔྱད་བྱེད་པ།

ཅེས་མཁན་རྒྱ་དོ་ལ། འབྲུང་ཅེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། རང་འཐག་དང་། ཀ་བ། པོང་བ། སྟོ་ཡི་ཐེམ་བ་
གཉིས། སྟེད་པོ་དང་ལྟ་ལ་ཟེར་རོ།

ཅེས་འཁོར། རྟོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་ཏུ་computer ཟེད།

ཅེས་འཁོར་ཨང་ཆ་བ། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་computer instruction code ཟེད།

ཅེས་འཁོར་ཅན། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་computerization ཟེད།

ཅེས་འཁོར་བྱ་བ། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་computer network ཟེད།

ཅེས་འཁོར་བདེ་འཇགས། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་computer security ཟེད།

ཅེས་འཁོར་མ་ལག་ གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་computer system ཟེད།

ཅེས་བྱུང་བ། གངས་ཀ་རེ་རེ་བྱས་ནས་བཅི་བ།

ཅེས་སྒྲིམ། རོན་པན།

ཅེས་འགོ་བསྐྱེད་བ། ཅེས་འཕྲོ་དང་འདས་ལོ་མང་བའི་རྟོག་ཁོངས་མི་འབྱུང་བ་དང་། རི་མོ་ཐུང་ན་
སྟབས་བདེ་བའི་ཆེད་ཏུ་ཡིན། ཅེས་འཕྲོ་དང་འདས་ལོ་འཕྲུལ་ལྟེན།

ཅེས་འགོ་ཡན་ལག་ལུ། གཞུང་འཆད་ཐབས་ཤིག་སྟེ། བསྟན་བཅོས་རྣམས་འཆད་སྐབས། ཚུལ་པ་
གང་གིས་མཛད་པ། ཁུངས་གང་ལས་བརྒྱས་པ། རྟོགས་གང་ཏུ་གཏོགས་པ། དགོས་ཆེད་གང་
ཡིན་པ། དབུ་ནས་ཞབས་སུ་བསྟུ་བའི་དོན་གང་ཡིན་བཅས་ལཱ་འཕྲུལ་འཆད་པའོ།

ཅེས་ཆས། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་arithmetic unit ཟེད།

ཅེས་འཛིག་ཆ་འཛིག་གཅིགས་སུ་བྱེད་པ། ཐུན་མོང་གི་ཆེད་དོན་ལ་ཅེས་འཛིག་བྱེད་པ། དགོ་ཆུ་
ལ་པ་མ་ལྟར་གྱི་ཅེས་འཛིག་བྱེད་པ།

ཅེས་སྟོན། ཟང་ཟེང་སྟོན་ཏུ་ཡིན་ལ་ཁ་གསལ་མིན་པའི་ཅེས་ཁྱ།

ཅིས་ན། སྒར་པོད་སྡེ་པ་གཞུང་གིས་གཞིས་འབངས་སོགས་ལ་འཆོ་རྒྱུ་ཅིས་སྤྲད་པའི་ན།
ཅིས་ཆགས། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་operator ཟེད།

ཅིས་དཔེ། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་compute mode ཟེད།

ཅིས་ཐོ། ཞིབ་མཉམ་སྒྲི་ནས་ཅིས་ཁ་ཅི་རིགས་ཤིག་ཐོ་བཞོད་བྱས་ཡོད་པའི་ཐོ་དེ་པ།

ཅིས་དག་ཕྱད་པ། ཅིས་རྒྱ་བ་ལེགས་པར་ཟེན་པ། ཅིས་དག་ཕྱད་པས་ད་ནི་སྒྲོ་ཏ་ཅང་བདེ་པོ་འདུག

ཅིས་དག་ཞུས་པ། ཅིས་ལེགས་པར་བརྒྱབ་ཟེན་པ། ལོ་གཅིག་གི་བྱུང་སོང་ཅིས་དག་ཞུས་པ།

གཞུང་དོན་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་དཔུལ་ཅིས་དག་ཞུས་པ།

ཅིས་དེ་པ། ཅིས་སྤྱོད་ལེན་གྱི་ཡིག་དེ་པ།

ཅིས་དེ་པ། གངས་ཀ་འཛིན་བྱེད་གྱི་དེ་པ།

ཅིས་གདབ་གཏོང་པ། འདོར་ལེན་བྱེད་པ། ཁེ་བྱོང་ཅིས་གདབ་མི་གཏོང་པ།

ཅིས་བཅར་རྒྱུ། བསྟོམ་ཅིས་སམ་མཐའ་ཅིས་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ད་ལེན་ང་ཆོ་བྱས་བསྟོད་སྐབས་

གྱི་འགྲོ་སོང་ཐོག་མར་གཞུང་གིས་དཔུལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་། བྱིར་རང་ཁྱིམ་དུ་འབྱོར་སྐབས་

ཅིས་བཅར་རྒྱུ་ཆོག་པ་རེད། ཡང་། མགྲོན་ཁང་ལ་ཁང་སྒྲུ་ཅི་བབས་ཅིས་བཅར་རྒྱུ་བ་དང་དེ་

ནས་ང་ཆོ་ཐོན་འགྲོ་ཆོག་ཆོག་ཡིན་ལྟ་བུ། ཆོང་ཆོང་རེད། སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་རེད། གོགས་པོའི་

བར་ལའང་ཅིས་བཅར་གསལ་པོར་བྱས་ན་སེམས་པ་བདེ་པོར་ཡོང་གི་རེད།

ཅིས་འདེབས་པ། ཆོད་ཅིས་བྱེད་པ། ཁེ་བྱོང་ཆོད་ཅིས་འདེབས་པ།

ཅིས་པ། ① གངས་འཁོར་ཅིས་རྒྱབ་མཁན། ② སྐར་ཅིས་འབྱུང་ཅིས་ཅི་མཁན། མིང་གི་རྣམ་

གངས་ལ་སྐར་དཔུད་པ་དང་། བསྐལ་པ་ཤེས། གངས་རིག་གངས་ཤེས། ལྷས་མཁན། ལྷས་

ཤེས། དུས་ཤེས། མཆོན་མ་མཁན། གཟའ་སྐར་མཁན། ལོ་ཤེས་བཅས་སོ།།

ཅིས་པོ་ཆེ། གཅིགས་པོ་ཆེའམ་མཐོང་ཆེན་པོ། བ་ལམ་དང་གསེར་སོགས་དངོས་པོ་ཅིས་པོ་ཆེ་

རྣམས་མཛོད་དུ་བདག་གཅེས་བྱས་ཡོད།

ཅེས་སྟོང་། ཅེས་འཁོའི་དངོས་པོ་པར་སྟོང་། གཞུང་གི་ཅ་ལག་ཅེས་སྟོང་བྱེད་། ལས་ལག་ཅེས་སྟོང་།
ཅེས་སྟོང་ཅེས་ལེན། པར་ཅེས་སྟོང་པ་དང་ཚུར་ཅེས་ལེན་། སྤྱི་འཁོར་རེས་ཅེས་སྟོང་ཅེས་ལེན་
ཁྱི་བྱ་སྤྱིག་འབྲུས་ཆང་བྱེད་དགོས། ཅེས་སྟོང་ཅེས་ལེན་ཁྱི་འཕྲོ་ལུགས་གཙང་དག་བྱེད་།

ཅེས་དཔེ། ཅེས་རིགས་ཀྱི་དཔེ་ཆ།

ཅེས་དཔོན། སྤར་པོད་སྤེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཅེས་ཁང་གི་ལས་ཀའི་འགོ་དཔོན།

ཅེས་བྱུག སྤར་ཅེས་ཁང་གི་སློབ་བྲལ་། དཔོན་རིགས་སྤྱི་པོ་ནམས་སློབ་བྲལ་འདི་ནང་སློབ་གཉེར་
བྲས་ནས་སློབ་ཐོན་པ་བྱེད་དགོས།

ཅེས་འཕྲོ། སྤར་གཟའ་ཆེས་ཀྱི་ལོངས་སྟོང་སྟོང་པར་ཞུགས་མེས་རེས་པ་སྤར་བཅམས་པ་ནས་ད་
ལྟའི་བར་ཀྱི་རྒྱན་མི་འཆད་ཅིང་། དུས་དང་ཡུལ་ལོངས་ལ་འདས་ལོ་མང་པའི་ཉོར་ཁོངས་མི་
འབྱུང་པའི་ཆད་དུ་བཅུ་བའི་རྒྱ་ཆེས་གང་ཡིན་དེའི་ཐོག་མ་ཡན་ཀྱི་འཕྲོ་བྲལ་རྒྱ་ལའི་ལོངས་
སྟོང་ཇི་ཅས་འདས་པ་བཟུམས་ཉེ་སྤྱིན་དགོས་ཤིང་། རྒྱད་ལས་མ་འོངས་རའི་བྱུང་རེ་འདི་
འགོར་ཅེས་འཕྲོ་སྟོང་དགོས་པར་གསུངས་སོ།། ཅེས་མགོ་བསྐྱར་པའི་ཐད་ལ་ལྟོས།

ཅེས་མེད། མཐོང་མེད་དམ་ཆ་འཛོག་མེད་། ཅེས་མེད་དོག་རོལ། ཅེས་མེད་སྤང་རྒྱུང་། འབྲ་མཉམ་
མིན་པའི་ཆིངས་ཡིག་ཅེས་མེད་དུ་གཏོང་།

ཅེས་མེད་བཏང་། སློག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟར་
ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྤྱད་དུ་revoked ཟེད།

ཅེས་ཆང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༦༦༩ལོར་ཉོར་ཆོས་མེས་དག་དབང་
ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་བཏག་ བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་
སྟོང་ཞུལ་དཀར་མཛེས་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅེས་གཞི། ① འཕོར་གངས་བཅུ་ཆུའི་ཅེས་ཀྱི་དོན་གནད། ② ཇི་བྱེད་ཀྱི་བསམ་སྟོན། འབྱུང་འབྱུར་
ཀྱི་ཅེས་གཞི་ཅང་མེད།

ཅེས་གཞུང་། ① ཅེས་ཐབས་ཀྱི་དཔེ་ཆ། ② ཅེས་པའི་ཡིག་ཆ་དང་ཁྲམ།

ཅེས་གཞུང་མཁས་པ་དག་འབྱེད། ལུ་སྟོན་རིན་ཆེན་བྲལ་ཀྱིས་རབ་བྱུང་ལུ་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་

༡༣༥༩ལོར་བརྩམས་པ་ཞིག།

ཅེས་གཞུང་ཉིན་བྱེད་སྤང་བ། རབ་བྱུང་བརྩ་གཉིས་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ལོར་སྤྱིན་སྤིང་ལོ་
ཆེན་རྩམ་གྱིས་བརྩམས་པ་ཞིག།

ཅེས་གཞུང་ཉིང་མཁོ་བུམ་བཟང་། རབ་བྱུང་བརྩ་གཉིས་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༥ལོར་དཔོན་པོ་
ཀམ་ངེས་ལེགས་ཀྱིས་བརྩམས།

ཅེས་གཞུང་བེད་ཀཀ། རབ་བྱུང་བརྩ་གཉིས་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༧ལོར་སྤྱི་བུ་སངས་རྒྱས་
མཆོས་བརྩམས་སྤྲིགས་བྱས་པའི་ཅེས་གཞུང་ཞིག།

ཅེས་གཞུང་ལེགས་བཤད་ཀྱང་བཏུས། རབ་བྱུང་བརྩ་བཞི་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་ཀོང་སྤུལ་
ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་བརྩམས།

ཅེས་གཞོང་། ཅེས་ཀྱི་ས་རིས་ལྗོངས་ཀྱི་གཞོང་པ་ལྟ་བུ་ཞིག།

ཅེས་རིག་རིག་གནས་རྒྱུང་བ་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་ཞིག་དེ་ལ་སྐར་ཅེས། བསྐྱན་ཅེས། དབྱངས་འཆར་གྱི་
ཅེས། འབྱུང་ཅེས་སོགས་མང་།

ཅེས་རིག་པ། རིག་པའི་གནས་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་ཞིག་པ་མཁས་པ་ལ་ཅེས་ན་པ་ཅེས་མཁན་ཞེས་ཟེད།
ཅེས་ལེན། ཅ་ལག་སོགས་དངོས་པོ་པན་ཚུན་ཅེས་ལེན་ཟེར་བ་ལ། རྒྱ་དངོས་ཅེས་ལེན། ལས་
འགན་ཅེས་ལེན། ཅེས་ལེན་བདག་སྟོང་།

ཅེས་ལེན་མཁན། ཅེས་སྤྱད་པ་དེ་དང་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་ཟག་གི་མིང་།

ཅེས་ཤིག་གངས་ཀ་བཅི་རྒྱ་དེ་ཅི་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྤྱུལ་ཆིག།

ཅེས་བཤེར། ཅེས་ཀྱི་སྟོར་ལ་བདར་ག་བཅད་བཤམ་ཅེས་ཞུས་བཏང་བ། མཛོད་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་
དངོས་རིགས་ལ་ཅེས་བཤེར་གཏོང་བ། ཕྱིར་གཏོང་ནང་འབྲེག་གྱི་དངོས་ཟོག་ལ་ཅེས་བཤེར་
བྱེད་པ། རྒྱ་རིའི་འཕྲོ་སོང་ལ་ཅེས་བཤེར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ།

ཅེས་བཤེར་བ། དངོས་རྩམ་རྩམས་སྤར་ཡོད་ཉམས་གུད་ཡོད་མེད་ཅེས་སྐད་སྒྲུབ་ཞིབ་དཔྱད་
བྱེད་མཁན།

ཅེས་བཤེར་བརྟག་དབྱེད། ཅེས་སྐད་སྒྲུབ་ཞིབ་བཤེར་བྱས་པ་ལ་ཟེད།

རྒྱལ་འགྲུར་ཆ་ལ། མོང་ཁྲིར་ལྷ་ན་སྤྱག་པའི་སྟོང་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་རྗེ་དབུ་ལོ་མ་སོགས་ཀྱིས་
བརྒྱན་པའི་གནས་སུ་སྦྱོར་བ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་པ་རྒྱལ་པར་འགྲུར་པའི་ཆ་ལ་ཞིག།

རྒྱལ་བཅད། བོད་ཀྱི་སྐོལ་རྒྱན་རི་མོའི་བཅད་རྒྱལ་ཐབས་ནས་བ་ལཱའི་གསལ་ཤིག་སྟེ། བྲག་རྩོད་དང་
ཤིང་སྟོང་སོགས་ལ་སྟོད་པའི་བཅད་ཡིན། མོ་བྱར་སྟོམ་ཞིང་མོ་བྱར་ཐ་བ། རང་བཞིན་རྒྱལ་
པའི་ཆོར་སྤང་ལྷན་པའོ།།

རྒྱལ་བཙོས། རྒྱས་པ་རྒྱལ་པའི་ཐས་བྲ་པོ་དང་། སྤན་མ། དར་བ་སོགས་སྦྱུམ་མེད་རིགས་ཀྱིས་
བཙོས་དགོས་པ་རྒྱུད་ནད་ཆེལ་ལ་ཞུགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་བཙོས་ཐབས་ཤིག་སྟེ། ཕྱི་མ་འཕྲིན་
ལས་རྒྱུད་ལས། གང་ཡང་བཞེས་སྟོམ་དུགས་བྲ་སྦྱག་ཏུ་གཞུག། སྤན་མ་སོ་བ་དར་སྟེགས་
དངས་ཆང་བསྟེན། ཞེས་གསུངས།

རྒྱལ་ཆགས། བོགས་འཕྱུག་

རྒྱལ་དར། [ཡུལ་]ཀྱི་སོགས་བདར་པའི་དར་རྩོད་རྒྱལ་པའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན།

རྒྱལ་ལྷན། [མངོན་]གཟའ་ལྱུར་བ།

རྒྱལ་བདུན། རང་ཀེག་རྒྱལ་པ། དག་གཤེད་རྒྱལ་པ། ཁྱིམ་མཆེས་རྒྱལ་པ། མཐུན་གསུམ་རྒྱལ་པ།
སྤི་རན་རྒྱལ་པ། བཟའ་ལྷགས་རྒྱལ་པ། གསང་ཀེག་རྒྱལ་པ།

རྒྱལ་པ། རྒྱལ་པོ་དང་འབྲ།

རྒྱལ་པོ། ① འཇམ་པའི་ཕྱོག་ཕྱོགས། རས་རྒྱལ་པོ། སྦྱམ་བྲ་རྒྱལ་པོ། ཅམ་པ་རྒྱལ་པོ། པར་ལེབ་རྒྱལ་
པོ། ② རན་པའམ་མི་བདེ་བ། འབྲོ་ལམ་རྒྱལ་པོ། སྤ་ལྷས་རྒྱལ་པོ། ③ གཏུམ་པོ་དང་ཡིད་དུ་མི་
འོང་བ། སྐད་ཆ་རྒྱལ་པོ། བྲ་སྟོད་རྒྱལ་པོ། གཤེས་རྒྱུད་རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་པའི་ཆོག་གིས་བསྟེགས་
པ། ④ རྒྱ་བ་དང་། འབྲུར་བག་མེད་པ། སྤན་གྱི་རྒྱས་པ་རྒྱལ་པ། སྤན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱལ་པོ།

རྒྱལ་སྟོད། བྲག་པོ་བྲ་སྟོད། བྲ་སྟོད་རྒྱལ་པོ།

རྒྱལ་དབྱད། ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ནས་རེག་བྲ་རྒྱལ་པའི་དབྱད་གཏར་ཁ་བྲ་བ་དང་། མེ་བཙའ་འཛོག་པ། ཐུར་
མས་དབྱག་པ་བཙས་ལ་ཟེར་རྟེ། བཤད་པ་སྦྱའི་རྒྱུད་ལས། རྒྱལ་པའི་དབྱད་ལ་གཏར་བསྟེག་
དབྱག་པ་གསུམ། ཞེས་གསུངས།

རྒྱལ་དབྱེད་གསུམ། གཏར་བ། བསྐྱེགས་བ། ཐུར་མ་དང་གསུམ་ལ་ཟེར།
རྒྱལ་མོ། རྒྱལ་པོ་དང་འདྲ།
རྒྱལ་མོའི་གཤམ་ཆིག་གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་བྱུག་པ། བརྒྱུད་པའི་གཞུང་དུ་བསྐྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་
ཅམ་གྱི་སྒྲིའི་ངེས་ཆིག་འབྲེལ་བུང་ལ། འོན་མེ་གསལ་ཞིང་ཉམས་དང་བྲལ་བ་རྒྱལ་མོའི་ཆིག་
བརྒྱུད་པ་ཅན་ནི་རྒྱལ་མོའི་གཤམ་ཆིག་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན།
རྒྱལ་མོས་འཕོག་པ། འཕོག་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་ཆན་ཞིག་སྟེ། དགག་བྱ་མི་འདོད་པའི་བྱ་བའི་དངོས་
པོ་ཞིག་འཕོག་བྱེད་ལུལ་ལ་སྟོན་མེད་ཀྱི་ཆིག་རྒྱལ་བརྒྱུད་པའི་སྟོན་པ་འཕོག་པའི་རྒྱན་ཞིག་
རྒྱལ་ཆིག་ན་བར་གཟན་པའི་ཆིག་
རྒྱལ་ཞལ། ཞལ་བ་རྒྱལ་སྐབས་ཐོག་མར་རྩེད་བྱེད་བྱུག་ལ་ས་བསྐྱེས་ནས་རྒྱལ་ཞལ་རྒྱལ་དགོས།
རྒྱལ་ཡུལ། དེག་བྱ་མི་འཇམ་པ་འཇམ་རྩེད་པོ་ལ་འདྲ།
ཅེ། ཅེ་མོ་སྟེ། དངོས་པོ་གྲུན་དུ་འབྲེང་དང་དངོས་ཇུས་སྒྲུ་མོ་དེང་པོའི་དེགས་ཀྱི་ཡར་སྟེའི་ཁག་གི་
མིང་སྟེ། དེའི་ཅེ་མོ། དེ་ཅེ། བྱའི་ཅེ་མོ། བྱ་ཅེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཅེ་སྟོར། ཐུར་པོད་ཐེ་པ་གཞུང་གི་ཅེ་བུར།
ཅེ་ཁོག་རྩོད་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མ་སྟོ་བོད་དེགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་སྟོ་རྒྱུད་ན་ཡོད།
རྩོད་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་བྱ་དེར་དུ་ཡོད།
ཅེ་གྲུག་དུས་ཆོད་ངེས་ཅན་མེད་པ་བར་བར་དུ་སྒྲན་ཅུང་དུར་བཏང་བའི་དོན་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀྲ་
བསྐྱེད་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཅེ་གྲུང་ཞེས་པའི་
བརྒྱུད་དུས་ཆོད་ངེས་མེད་ཀྱི་མཆན་སྟེ་སྒྲན་ཅུང་དུར་བཏང་བའི་དོན་ནོ།། ཞེས་གསུངས།
ཅེ་རྟོན། ① གད་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་ཅེད་མོ་ཅེ་བའི་བག་ཡངས། ན་གཞོན་པོ་མོ་ནམས་ཅེ་རྟོན་ལ་
རོལ་བ། ② རྟིང་ལྷ་འབངས་དང་གཡོག་པོ།
ཅེ་གྲ། མཆོག་གམ་རབ། བྱས་རྗེས་ཅེ་གྲ། མི་ཅེ་གྲ།
ཅེ་གས། རབ་ཀྱི་ཕྱོགས། ཆོང་ཐོག་ཅེ་གས། ས་ཞིང་ཅེ་གས། རས་ཆ་ཅེ་གས།
ཅེ་གྲ། མེ་མདའི་ཅེ་ལ་བསྐྱར་བྱའི་གྲ།

ཅེ་སྟོ། ལོ་གསར་སྐབས་བཟ་ཤིས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མཆོད་བྱེད་དུ་མཆོད་ཟུངས་ཀྱི་སོ་བྱེ་མར་སྟེང་
འཇུགས་རྒྱའི་ཤིང་བྱང་གི་ངོས་སུ་མར་ཆོན་གྱི་བཟ་ཤིས་རི་མོས་བརྒྱན་པའི་ཅེ་སྟོ།
ཅེ་དགའ། ཅེ་མོ་ཅེ་བའི་དགའ་སྟོན།
ཅེ་དགའ་མ། [མངོན་]བྱུང་མེད་དར་མ།
ཅེ་དགའི་ལྷ་མ། [མངོན་]འདོད་ལྷ།
ཅེ་དགའི་རི་མོ། [མངོན་]ཤར་ཕྱོགས་རི།
ཅེ་དགའ་གཏོར། སྤར་བོད་ལྷ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆེས་ཉེར་དགའ་ཉིན་ཅེ་ནས་ཟླ་པས་གར་འཆས་དང་
འབྲེལ་ལོ་མཇུག་གཏོར་ཚོར་འཕེན་པའི་དུས་སྟོན།
ཅེ་མཐོན། སྤར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་གི་ཅེ་འགག་གི་མཐོན་གཉེར་གྱི་གོ་གནས་གྱི་མིང་།
ཅེ་འགག་ སྤར་ཅེ་བོ་ཏུ་ལའི་གཞིམས་རྒྱུང་འགག་ནས་ཏུ་ལའི་ལྷ་མའི་བཀའ་ནམས་བརྒྱུད་བསྐྱབས་
དང་། གཤམ་འོག་གི་སྟུང་སངས་ཀྱི་འབྲུལ་བྱེད་མཁན་ལས་ཁྱེད་སེམས་ཤིག དེར་མཁན་རྒྱུང་མི་
གཅིག་དང་ཅེ་མཐོན་ལས་ཆོན་པ་མི་བཅུ་དྲུག་གཞིམས་འགག་མི་བཞི་བཅས་ཡོད།
ཅེ་འགོ་ཅེ་མོ་འཕ་ཐོག་མ།
ཅེ་ལྷ། གཤམ་དུ་རི་བོ་ཅེ་ལྷ་ཞེས་བར་གཞིགས།
ཅེ་ཅན་མཐོན། [མངོན་]ཆོན་སྤར་མ།
ཅེ་གཅིག་ རྩོམ་གཅིག་ཏུ་འདོགས། སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཞགས། བསམ་པ་ཅེ་གཅིག་གིས་བྱ་བ་སྐྱབ་པ།
ཅེ་གཅིག་གི་རྣམ་འབྱོར། བཀའ་བརྒྱུད་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལས་བཟོད་ཚུལ་ལ་
གནས་ཆད་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་འབྱོར་བཞི་གསུངས་པའི་ ༡ ཅེ་གཅིག་ ༢ རྩོམ་བྲལ། ༣ རྩོམ་གཅིག་
༤ རྩོམ་འདས་སམ་རྩོམ་མེད་བཅས་ནང་གསེས་དང་པོ་ཅེ་གཅིག་གི་རྣམ་འབྱོར་ནི་རང་གི་
སེམས་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མ་ཡིངས་བར་དམིགས་འདི་ནི་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་ཞེ་གནས་རྩོམ་
པ་དང་ཁྱེད་པར་ཡོད་མེད་བཟླ་བ་སྟེ། རྩོམ་ཆད་མས་འདི་མདོ་ལུགས་ཀྱི་ཆོགས་ལས་དང་
རྩོར་ལས་ཀྱི་དོད་ཡིན་བར་གསུངས།
ཅེ་གཅིག་གུས་གཅིག་ རྩོམ་གཉིས་མིན་པའི་དད་གུས་ཡོད་པ།

ཅེ་གཅིག་ཏུ། རྫོང་གཅིག་སེམས་གཅིག་ཏུ།

ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ། སེམས་གནས་དགའའི་བརྒྱད་པ། འབད་མེད་ཏུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་འབད་པ་ཅེ་
གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ།

ཅེ་ཆུ། མ་ཚུའི་སྟོང་རྒྱུད་ཀྱི་ཆུ་ལག་ཅིག་ཆུ་ལག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་
ཁུལ་གྱི་ཅེ་ཁོག་རྫོང་ནས་བྱུང་སྟེ་རྟོ་ནན་སོག་རིགས་རང་སྟོང་རྫོང་བརྒྱུད་ནས་མ་ཚུར་འབབ།

ཅེ་རྒྱུད། ① འཛིང་པའི་མིང། ② རྫོང་ག་རུས་ནས་ཁྲེན་ཏུ་སོར་བཞི་གཞལ་པའི་གནས་སུ་ཅེ་གསུམ་
མཐོང་ན་དབུས་མ་དང་། གཉིས་མཐོང་ན་ཕྱི་མ་ན་ལལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་གཏར་ཅ་ཞིག་
སྟེ། དེ་གཏར་ན་མཛད་སྡོད་དང་། རྫོང་ཆད། སྟོང་ཆད། སོན་པ། བྱང་ཁོག་སྟོང་ཏུ་ཐག་རྒྱས་པ་
སོགས་ལ་པན།

ཅེ་རྒྱུད་བསྟོལ། བསྟོལ་ཞེས་པན་ཚུན་གོ་ལྟོག་པའི་བད་སྟེ། རྟེ་སྡིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་
པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བེ་སྟོན་ལས། གཞོགས་གཡས་གཞེར་ན་ཅེ་རྒྱུད་གཡོན་བསྟོལ་
ནས་གཏར་བ་དང་། གཞོགས་གཡོན་གཞེར་ན་ཅེ་རྒྱུད་གཡས་བསྟོལ་ནས་གཏར་བར་གསུངས་
པའིང་། འཕྲི་གྲང་དཀའ་མཆན་ཏུ། དེ་རིང་ཅེ་རྒྱུད་གཡས་གཏར་བ་དང་། སང་ཅེ་རྒྱུད་གཡོན་
གཏར་ནས་པན་ཚུན་བསྟོལ་དགོས་ཞེས་གསུངས་པའང་མཆིས་པས་སྤང་དབྱེད་བར་བྱའོ།

ཅེ་ཆེན། རྒྱལ་ཅེ་རྫོང་། ལྷུང་ར་རྒྱས་ཅེ་ཆེན་གྲོང་།

ཅེ་ཆོས་ཐོག་དེ་སྟོན་བོད་ཀྱི་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་པོད་ཆེན་དགུ་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་ནས་ཆོས་ཉི་ཤུ་དགུ་
བར་རྒྱུད་སྟོང་གྲ་ཆང་གི་སྤྲ་མ་གྲ་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་པོ་བྲང་དཀར་པོའི་ཆོས་ས་
ཆེན་ནང་སྡིད་གཞུང་གི་སྤྲ་རིམ་ལ་གདན་དྲངས་སྐབས། རྒྱན་དང་འཕར་མའི་གསང་སྤྲུགས་
ཀྱི་ཆོ་ག་རྣམས་འདོན་སྟོལ་ཡོད་ཅིང་། བོད་ཆེན་དགུ་པའི་ཆོས་སུམ་ཅུ་ནས་བཅུ་པའི་ཆོས་
བཅུན་བར་རྒྱུད་སྤང་གྲ་ཆང་གི་སྤྲ་མ་གྲ་པ་ཡོངས་རྫོགས་གོང་ལྷུང་སྡིད་གཞུང་གི་སྤྲ་རིམ་
ཆོགས་སྟོལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལོ་རྒྱས་ཐོག་ཅེ་ཆོས་ཐོག་ཞེར་བའི་མིང་བཏགས་ཡོད།

ཅེ་རྗེ། རྫོན་པོའམ་རྫོང་དཔོན་ལྷ་བྱ་དཔོན་རིགས་ཀྱི་མིང་།

ཅེ་འཛིལ་བ། མགོ་གཞོན་པ་དང་། རྫོག་ཚོག་པའམ་རུས་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པ། ལྷ་རེའི་ཅེ་འཛིལ་

བ་བརྟེན་པ་ལ། ཁོང་ཁོའི་ཅེ་འཛིལ་ལ། ང་རྒྱལ་གྱི་ཅེ་འཛིལ་ལ།
ཅེ་གཉེར་། ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་མཆོད་གཏོང་འདོན་གཤམ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་དང་། དེའི་
ལས་ཆེན་པའི་གོ་མིང་།
ཅེ་གཉེར་ཆང་ལས་ཁུངས། ལས་ཁུངས་འདི་ཚུགས་ཡུལ་ཅེ་པོ་བྱང་དཀར་པོའི་ནང་ཡིན་ཅིང་། དེ་
སྤྱི་ཕྱི་མེད་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོའི་སྐབས་ནས་བཟུང་འབྲུ་ཅམ། ཤ་མར། ར་འབྲས། ལྷ་བུལ།
སྤྱི་མ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་དེའི་གཏོང་སྤྱིའི་ལས་ཁུངས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། པོ་བྱང་དམར་པོ་
གསར་བཞེངས་སྐབས་ཡར་སྟོན་གཏོང་འགྲོས་ཆེ་སྐབས་སྤྱི་ཕྱི་མ་སྤྱི་མ་ལས་ཁུངས་དེར་
དབུ་འཛིན་དུ་ཐེབས་པའི་བཞུགས་ཁྲི་ཡང་ཡོད། ཕྱིས་སྤྱི་མ་ལས་ཁུངས་དེར་དོ་དམ་ཅེ་བྱང་
གནས་ལང་པའི་ལས་ཆེན་པ་གཉིས་དང་། བྱང་ཏོག་ཡོད་པའི་བྱང་ཡིག་གཅིག་གཉེར་ནང་
ཞེས་ནང་ཟན་མི་ཉི་ཤུ་བཅས་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ལས་འགན་ནི་རྫོང་གཞིས་ཁག་ནས་ཡོང་
འབབ་བསྐྱུ་ལེན་གྱིས་མཛད་སྟེ་དམིགས་སྟོང་ཅེ་འགག་ཏུ་ཅམ་པ་གཏོང་བ་དང་། ཅེ་བྱང་
ཁག་ལ་རྒྱུན་སོགས་དབུལ་དངོས་སྟོན་རྒྱ། པོ་ཏ་ལའི་ལྷ་ཁང་ཁག་ལ་དགོས་མཁོ་སྟོན་པ་
སོགས་ཀྱི་ལས་འགན་སྐབས་ཀྱི་ཡོད།
ཅེ་ཏོག་ ཅེ་མའི་ཏོག་གཏུགས་ཀྱི་ཅེ་ཏོག་ལྷ་མའི་ཅེ་ཏོག་ལྷ་ཁང་གི་ཅེ་ཏོག་ལྷ་བུ།
ཅེ་ཐོག་ ཁང་པའི་ཡང་ཐོག་ ཐོག་བཅེགས་ཅན་གྱི་ཁང་པའི་ཅེ་ཐོག་ལ་སྟོན་པ།
ཅེ་མཐུན། ཐོགས་མཐུན་པ། ང་གཉིས་ཐོས་བསྐྱར་མ་བྱས་ཀྱང་ཁ་རྩང་བཤད་པའི་བསམ་འཆར་
ཅེ་མཐུན་རེད།
ཅེ་བྱུག་དགོན། རབ་བྱང་བྱུག་པའི་ཆུ་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༩ལོར་སྤུལ་སྤྱོད་ཐུན་སྟེང་པོས་བཀྲ་བ། བྱུག་
མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཅེ་བྱང་། སྤར་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཏུ་ལའི་བླ་མའི་འཁོར་སེར་མོ་བ་སྤྱིའི་མིང་།
ཅེ་བྱང་མི་བྲག་ སྤར་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་གི་ཅེ་བྱང་པ་གཞིས་ཡོད་པའི་རིགས།
ཅེ་བྱང་ལས་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ། སྤྱི་ལོ་༡༤༡༡ལོར་ལྷོ་ཁ་ཞེ་ཁུལ་དུ་སྤྱི་འབྲུངས། ཁོང་ནི་བྱིས་པ་
རྒྱང་བྱའི་དུས་ནས་རི་མོ་འབྲི་བར་ཐུགས་རིག་ཤིན་ཏུ་བཟང་བས་ཐོགས་གཅིག་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་

སྒྲིག་དང་། རྒྱལ་མཐོག་ཞིག་ནས་དེ་མོ་སྤོང་རྒྱ་རྒྱ་དུ་འབྲེལ་བས་དེར་པོར་མ་ཐོགས་པར་
དེ་མོའི་སྐུ་ཙམ་ལ་མངའ་བརྟེན། སྐུ་གཞོན་ཅུའི་དུས་འབྲས་སྤངས་དགོན་དུ་ཆོགས་བཞུགས་
མཛད། ཁོང་གི་སོར་མོའི་འདུ་བྱེད་ལས་ཐོན་པའི་སྒོ་གསལ་སྤྱིང་བྲ་ཆང་གི་ཆོས་རྩའི་དམ་ཁྲིའི་
ལྗེ་བས་རིས་ཀྱིས་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཐེང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཐུགས་ཡིད་ཐོགས་ཏེ། འོར་སྤྱིང་དུ་གས་
བཅར་དེ་མོའི་ཞབས་ཁྱེད་བ་དང་། བཙོ་ལྗོངས་ལྷ་བྲིས་པའི་སྤྱི་ཁྲབ་དབུ་ཆའི་ཐུགས་འགན་
བཞེས། ཁོང་གི་ཕྱག་བཙོའི་བཙམ་བྱ་ནི་འོར་སྤྱིང་དང་། མོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་སོགས་ལ་མང་པོ་
མཆིས་ཤིང་། ད་ལྟའང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གནས།

ཅེ་གདོང་ཁྱི་ཆེན་ཀྲན་དགའ་བསོད་ནམས། གཙང་པོར་དགོན་ཨེ་མི་ཆོས་ལུན་གྱི་གདན་རབས་
བཙོ་ལྷ་པ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལྷགས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༡ལོར་ཅེ་གདོང་དུ་འབྱུངས། ཐར་
ཅེ་བཤ་ཆེན་ལས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས། ན་ལེ་རྒྱའི་མཐན་པོ་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཞེ་ལྷ་པ་ཤིང་ལོས་
༡༩༡༥ནས་ལོ་གསུམ་དེར་གདན་སའི་ཁྱི་བ་མཛད། དགྲུང་ལོ་དོན་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་ཆུ་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༩ལོར་སྐུ་གཤེགས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཅེ་གདོང་དགོན། མིང་གཞན་ཅེ་གདོང་ཆོས་སྡེ་གསང་ཆེན་སྐུ་བའི་སྤྱིང་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུད་པའི་
ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་འཁོན་རིགས་མི་དབང་ནམ་རྒྱལ་བ་བྲག་ཤིས་ཀྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་
ས་སྐུ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ནམ་སྤྱིང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཅེ་གདོང་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་ཆེན་པོ། ས་སྤྱིའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དགོན་པ་གསུམ་ཅན་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་
ནས་གཅིག་ཡིན། འདི་ས་སྤྱིའི་སྐུ་མ་སུས་བཏབ་པ་ཡིན་མིན་གྱི་དབྱེད་གཞི་ད་ལྟ་མ་རྟེན།

ཅེ་མདའ་དགོན། གོ་ལ་བསྐྱན་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། བཏབ་དུས་མ་གསལ། ཐོག་མར་བཀའ་
བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཡིན། དེ་ནས་སྐུ་མ་གྲུབ་དབང་དོན་རྗེ་ཐར་ཞེས་པ་བྱུང་དཔལ་ཡུལ་རིག་
འཛིན་ཀྲན་བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒོར་མར་གྱུར། དགོན་པ་འདི་ཉམས་གསོ་དང་དར་རྒྱས་བཏང་།
ཆོས་བརྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་པ་ལ་བསྐྱར། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མངེས་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་བྲག་འགོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅེ་ནག ཨོལ་གོང་ནས་གཡས་གཡོན་དུ་ཆོན་རེ་དང་ཕུན་རེ་གཞལ་བའི་སར་ཡོད་པའི་སྤྱིང་དང་

འབྲེལ་བའི་འཕར་ཅ་གཉིས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དག་ལེགས་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་
མཛད་པའི་ལུས་ཐིག་རྒྱ་བརྩོང་བྱེད་མེ་ལོང་ལས། ཨོལ་གོང་པ་ཡི་གཡས་གཡོན་ཆོན་རེ་ན།
སྤྱང་ཅ་གཉིད་ལོག་ཅེ་འདྲ་གཉིས་གཉིས་བཞི། དེ་ནས་བྱིར་ལ་ཕུན་རེ་བཅས་བའི་སར། སྤྱང་
ཅ་ཅེ་ནག་ཅེས་བྱ་ནམ་པ་གཉིས། ཞེས་གསུངས།

ཅེ་ན། [རྟིང]ཅེ་ནེ་སྟེ། ཐམས་ཅད།

ཅེ་ནམ་གན་དདུལ་སྤྱིད་ལས་ཁྱདས། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ས་ལུག་༡༩༡༩ལོར་སྤྱི་ཅེས་ཁང་
སོགས་ཀྱི་གྲོན་དདུལ་གཏོང་དམིགས་སུ་ཅེ་ནམ་གན་བཀར་ཁོངས་ནས་ཁམ་དཀར་འཕོར་
ཆོན་ཞིག་སྐར་ཆོས་ཆོང་རིགས་ཁག་ལ་མ་འཇུགས་གནང་བའི་ཅེ་ནམ་གན་དདུལ་སྤྱིད་དོ་
དམ་ཞེས་ཅེ་སྐོར་མཁན་ཆོན་གཅིག་དང་། དུང་ཅེས་གཉིས། ཅེ་ཤོད་གཟེས་འགག་གཉིས། ཅེ་
དུང་ལས་ཆོན་པ་གཉིས། ཤོད་དུང་ཅེས་པ་གཅིག་ལས་བྱ་ཅེ་དུང་བཅུ་སྐོར་བཅས་བསྐོ་གཞག་
གིས་སྤྱིད་དུས་དུས་བཀག་སོ་སོར་སྤྱིད་འབབ་ཆད་མེད་བསྟུ་ལེན་བྱས་ནས་ལོ་ལྷར་བཀའ་
འགའ་ལ་ཅེས་ཁྱ་ལུ་ཉེ་དག་མཆན་ཞུས་ཐོག་ལོ་འཁོར་རེར་དོད་པམ་ངོས་ལེན་དགོས།

ཅེ་ནམ་གན་ལས་ཁྱདས། སྤར་བོད་སྤྱེ་པ་གཞུང་ནས་གཞུང་ཞབས་སེར་སྤྱ་དང་། ལྷ་བྱང་ཁག་ཆོང་
རིགས་ཆེ་ཁག་བཅས་ལ་དདུལ་བུན་གཏོང་ལེན་བྱེད་མཁན་ལས་ཁྱདས་འེག

ཅེ་པོ་ཏ་ལ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷ་སའི་རི་པོ་པོ་ཏ་ལའི་ཐོག་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བདུན་པར་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐབས་གནས་དེར་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་ཞིག་གསར་དུ་བཞེངས་
ཏེ་པོ་བྱང་དམར་པོའི་རི་ཞེས་སུ་གྲགས། དེ་ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་བྱ་ལོ་ནས་རབ་
བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་བྱི་ལོ་བར་ཏ་ལམ་ལོ་ལྔ་བཅུ་རིང་སྤྱི་ཏེང་དུ་བཞེངས་པའི་ད་ལྟའི་ཐོག་
ཅིག་རིམ་པ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། པོ་བྱང་དཀར་པོ་དང་དམར་པོ་ཁག་གཉིས་སུ་བྱེས། པོ་བྱང་
དེའི་ནང་དུ་མཆུ་གོང་མའི་སྤྱི་ཏེན་བཞུགས་སའི་མཆོད་ཁང་དང་། ཏུ་ལའི་ལྷ་མའི་གཟེམས་འག
བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། བཀའ་འག ཡིག་ཆང་སོགས་སྤར་བོད་སྤྱེ་པ་གཞུང་གི་ལས་ཁྱདས་ཁག་
གི་གཞུང་དོན་དང་། ཏུ་ལའི་ལྷ་ས་སྤྱི་བྱང་ལྷ་ས་སྤྱི་བྱང་བཅུ་གསུམ་པའི་བར་ཀྱི་སྤྱི་གཞུང་
མཆོད་རྟེན། ལྷ་ཁང་། འདུ་ཁང་སོགས་མང་པོ་ཡོད། སྤྱི་གཞུང་ཁང་སོ་སོའི་ཡང་ཐོག་ཏུ་གསེར་

ཐངས་ཀྱི་བ་གམ་མཛོད་པར་མཐོ་བ། ལྷ་ཁང་ནམས་སུ་ཅ་ཆེ་བའི་ཐང་ག་དང་། མཆོད་རྟེན།
དཀྱིལ་འཁོར་མཛེས་པར་བཤམས་པ། བར་བྲམས་དང་ལྷ་ཁང་ནམས་ཀྱི་ཅིག་ངོས་སུ་རྒྱ་བོད་
འབྲེལ་བའི་སྐོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། བོད་ཀྱི་རིགས་རྩལ་འབྱུང་ཁུངས། སྤྱི་ས་རབས་རྟོགས་བརྫོང་
ལ་སོགས་པའི་ལྗེ་བས་རིས་ཀྱིས་བརྒྱན་པས་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཉམས་ནམས་པར་བཀྲ། ཐོ་བྲང་
དམར་པོའི་ཁུབ་སྤེར་སྤྲ་ཆེན་ནམས་བཞུགས་སའི་གཟིམས་ཤག་མང་ཙམ་ཡོད།

ཅེ་སྟོང་། ① ཅེ་མོ་དང་ཅེ་མོ་གཏུག་པ། རྩ་པན་ཚུན་ཅེ་སྟོང་དུ་བཀྲས་པ། ལྷགས་མཐུང་ཅེ་སྟོང་གིས་
འཐབ་འཛིང་བྱེད་པ། ② [ཡུལ]ཁ་བཏགས་སྤེ་བརྒྱུད་ས་ཏེ་སྟོང་རེས་བྱེད་པ། པན་ཚུན་ཐུག་
སྤང་སྐབས་ཁ་བཏགས་ཅེ་སྟོང་བྱེད་པ།

ཅེ་དབུས་བསམ་འབྲུབ་སྤྲིང་། རྩོན་བོད་རྒྱལ་ཁྲི་སྤོང་གི་དུས་སུ་བོན་ཆོས་བསྐྱབས་ཏེ། བོན་པོ་
ནམས་མདོ་སྤྲད་དུ་སྤྱུགས་དུས། ཅེ་ཞིག་ལུ་གྲུ་དཀར་མགོ་སོགས་ཀྱིས་མདོ་སྤྲད་དུ་བོན་ཆོས་
སྤེལ་སྐབས་བཏབ་པའི་དགོན་རྫིང་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཉམས་ནས་ཡོད་སྐབས།
ཅེ་དབུས་གཙོད་ཀན་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་དགོན་པ་སྤར་
གསོ་བྱས། འདི་པའི་སྐུ་གོང་མ་གཙོད་ཀན་ཆོ་བམང་དར་རྒྱས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་
ཤིང་ཡོས་༡༥ ༣༥ལོར་ས་འདུལ་བྱས་སྟེ། བྱལ་མཐའ་ནང་པར་བསྐྱུད། འཆད་ཉན་གསར་རྫིང་
འཕེས་མ་བྱེད། ད་ལྟའི་ཀན་རྩྭ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་མ་རྩ་རྫོང་ཉི་ཤ་ཤར་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཅེ་པོ་བྲང་། ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་པོ་བྲང་།

ཅེ་བྲག་ འཕྲལ་བདེ་བྲག་མཛོད་དེ། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་སྤྲ་བྲག་དང་ཅེ་བྲག་ཟེར་བའི་
མཛོད་ཁང་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་གི་ཅེ་བྲག་འདི་ནི་ཅེ་པོ་བྲང་དུ་བཅུགས་ནས་རྒྱ་ལའི་
སྤྲ་མའི་ཉེར་མཁོ་འཕྲལ་དུ་གཏོང་མཁན་དང་། བྲ་ལོན་གཏོང་མཁན་ལས་ཁུངས་ཤིག་དང་།
དེའི་འགོ་བྱེད་མཛོད་པ་བཅས་ཀྱི་མིང་།

ཅེ་བྲག་ལས་ཁུངས། འདི་ནི་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། ཚུགས་ཡུལ་ནི་ཅེ་
པོ་བྲང་དཀར་པོའི་མདུན་ངོས་ཀྱི་གཟིམ་རྒྱང་ཀ་བརྒྱད་ཅེས་ཆོགས་འདུ་བསྐྱེས་ཚུགས་ཡུལ་
ཀྱི་རབ་གསལ་ལོག་མ་དེའི་ནང་ཡིན། ཅེ་བྲག་ལས་ཁུངས་སམ་ཅེ་འཕྲལ་བདེ་ལས་ཁུངས་

བེ་ཅེ་བྱག་ནི་ཅེ་ལེ་བྱག་མཛོད་དང་འབྲུལ་ཞེས་པ་ཅེ་མོ་བྱང་ནང་གི་སྐལ་བས་འབྲུལ་གྱི་མེ་སྟོན་
 སོགས་བདེ་འཇགས་སྤང་རྒྱའི་འགན་འཁུའི་གོ་དོན་དང་། ཡང་སྐལ་བས་འབྲུལ་གྱི་མཁོ་འདོན་
 སྐལ་བས་བདེ་བྱེད་མཁན་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ཡོད་ཟེར། སྤེ་སྤྱང་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོའི་སྐལ་བས་
 ཅམ་ནས་གསར་དུ་བཅུགས། འདིར་དོད་པ་བྱེད་མཁན་དང་ལས་བྱེད་མི་སྟོན། ཅེ་བྱག་མཁན་
 རྒྱུང་གཉིས་དང་། དེས་བཞི་ལོད་དུང་གཅིག་བྱག་དུང་གཅིག་དུང་ཏོག་བྱག་མཛོད་ནང་གཟན་
 ཏེ་བྱག་ནང་ཏེ་ཤུ་སྟོར། བྱག་ནང་འོས་སྐྱག་སྟེ་ཤེ་ལེ་བཞི་བཅས་ཡོད། ལས་ཁུངས་འདིའི་
 གཙོ་མོའི་འགན་དབང་ནི། རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་སྤྱི་སྤྱོད་ལ་འབྲུལ་བ་བྱུང་རིགས་བདག་གཉེར་
 དང་། གནང་ཆ་སྤྱོད་པ། དམིགས་འཇུགས་ཀྱི་རྫོང་གཞིས་ཁག་ནས་དཔུལ་དང་། ཤ་མར། རྒྱ་
 ལའི་ཁྲ་མའི་ནམ་རྒྱ་དབུས་སྐམ་སོགས་བསྐྱེ་ལེན་གྱིས་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་། སྤྱི་སྤྱོད་རྒྱ་ན་དུ་
 ཅེ་མོ་ཏ་ལར་བཞུགས་སྐལ་བས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ནར་གཏོང་། ཅེ་དང་ནོར་གླིང་གི་ལས་ཁུངས་
 ཁག་ལ་འཆར་འབར་གྱི་གཏོང་སྟོ་གཏོང་བ། མོ་ཏ་ལ་དང་ནོར་གླིང་གི་ཁྲིམས་འདོམས། ཞོ་སྟོན་
 སྐལ་བས་སྟོ་མོ་འཁྲབ་མཁན་ཁག་ལ་དོད་པ་རྒྱགས་ལེན། རྒྱ་གར་ནས་རས་ཆ་སོགས་མཁོ་སྐྱབ།
 ཆོང་བ་དང་། སྟོད་གསེར་དཔོན། འཕྲི་རྒྱ་གསེར་སྤྱད་པ་བཅས་ཀྱི་ལས་འཁུར་ལ་བྱག་ནང་
 དེས་འཁོར་གྱིས་བཏར་སྟེ་གསེར་ཁུལ་བསྐྱེ་བ་དང་། ར་སོགས་སྐྱས་སྐྱར་གྱིས་ཆོང་རྒྱབ་པ།
 འཕྲི་རྒྱ་གསེར་སྤྱད་པས་རེ་དཀར་སོག་གསུམ་ནས་སྐྱས་མར་ཞེས་པ་བསྐྱེ་ལེན་དང་། ཆབ་
 མདོ་ཡན་ཆོང་བ་ཆེད་རྫོང་གིས་ལམ་འཁེལ་རྫོང་འགོ་སོ་སོས་རོགས་གང་ལེགས་བྱེད་དགོས་
 པའི་ནང་དོན་འཁོད་པའི་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མའི་སྐྱག་དམ་འབྱར་མའི་བཀའ་ཡིག་དང་གནང་ཆ་ར་སྐག་
 རས་འཇུམ་རེ་ལམ་འཁེལ་རྫོང་འགོ་ཁག་ལ་སྤྱོད་པ། དེ་བཞིན་ལྷ་ས་དང་དཔལ་དེ་སོགས་ལ་
 གཞིས་སྤྱོད་བྱག་ནང་རེ་བསྟོ་མངགས་ཀྱིས་བྱུང་སོང་གཏོང་ལེན་དོད་པ་བྱེད་རྒྱ་བཅས་ཡིན།
 གོང་གསལ་ལས་བྱེད་དོད་པ་མི་སྟོ་སོ་མའི་གོ་མིང་ལྟར་འགན་དབང་སྤྱོད་ཚུགས་ནི་ཁྲ་བྱག་
 དང་འབྲུལ་བས་འདིར་ཞིབ་སྒྲུ་བ་བཀོད་ལ། གོང་འཁོད་མཐོ་རིམ་དབང་འཛིན་ལས་ཁུངས་རྣམས་
 ལུད་དེ་བྱིངས་འདི་མན་གྱི་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་མི་དང་གཞི་རྒྱའི་འགན་དབང་ཅམ་ལས་རེ་རེ་
 བཞིན་འགོད་པའི་ངལ་བ་མ་ཞུས་སོ།།

ཅེ་ཕྱག་ལས་འཛིན་རིམ་འབྱོར། ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་ཕྱག་མཛོད་ཀྱི་འགན་འཁུར་མཁན་རིམ་འབྱོར་བྱུང་
རིགས་ཚང་མར་ཟེར།

ཅེ་སྒྲན། དབུ་རྒྱན།

ཅེ་འཕྱོ། ཅེད་མོ། ཅེད་འཛོ།

ཅེ་འཕྲལ་བདེ་ལས་ཁུངས། བོད་གི་ཅེ་ཕྱག་ལས་ཁུངས་ཞེས་བ་དེར་གཟིགས།

ཅེ་བ། བཅེས་བ། བཅེ་བ། ཅེས། རོལ་བ་དང་། ཅེད་འཛོ་བྱེད་བ། མིག་མངས་ཅེ་བ། འོ་སྒྲག་བཅེས་
བ། ལུ་ལ་བཅེས་བས་ལུ་གྱིར་ཤི་བ། མེ་ལ་མ་ཅེ།

ཅེ་བའི་མཚོ། [མངོན]མཐོ་རིས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ།

ཅེ་ཕྱོ། ཅེ་དགའི་ཆེད་དུ་འཁྲབ་བའི་ཕྱོ། ཅེ་ཕྱོ་མཐའ་གྲས་བ་བཅེས་བ། ལོ་ལེགས་བྱུང་བའི་བག་
ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་བར་ཅེ་ཕྱོ་འཁྲབ་བ།

ཅེ་ཕྱོ་ཆག་ཅེད་མོ་དང་ཕྱོ་བརྒྱུད་བའི་དུས་ཚོད་མ་བྱུང་བ།

ཅེ་ཕྱོར། མཁྱེན་གསུམ་བསྐྱུས་སྒོམ་རབ་ཏུ་གྱུར་བའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།

ཅེ་མ། ① རབ་བམ་ཡག་ཤོས། ལྷན་བྱ་ཅེ་མ། ཁྱོན་ཆས་ཅེ་མ། ② མཐོ་ཤོས་སུ་ཡོད་པ། ཁང་བ་
ཅེ་མ། གངས་རི་ཅེ་མ།

ཅེ་མོ། ① ལྷོ་མོ་དང་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་འགོ་འཕེལ་བྱུང་། གྲིའི་ཅེ་མོ། ཁབ་ཀྱི་ཅེ་མོ། ལྷའི་ཅེ་མོར་ཟེལ་བ་
ཆགས། ཤིང་གི་ཅེ་མོར་བྱ་སྡོད་བ། རིའི་ཅེ་མོར་བྱ་སྡོད་བ། རིའི་ཅེ་མོར་འཛེག་བ། རི་སོ་སོའི་
ཅེ་མོ་མེ་གཅིག་བྱུང་། དེའི་རི་རྒྱུད་བཤད་ན་རི་གཅིག་ཡིན། ཅེ་མོ་དགུང་སྡོན་གནས་ལ་བྱག་
ར་བ་རྒྱ་མཚོའི་གཉིང་ལ་ཆགས། ② མཚོག་གས་རབ། ཡང་ཅེར་སོན་བ། ལག་རལ་གྱི་ཅེ་
མོར་སོན་བ། ③ [མངོན]སྤར་གྱི་མཚོན་ཆ་ཉི་ཤུ་ཟེར་བ་པལ་ཆེར་ཅེ་མོ་གསུམ་ཡོད་བས་
གངས་གསུམ་མཚོན། ④ སྤྱོར་ལམ་ངེས་འབྱེད་ཆ་བཞིའི་ནང་གསེས། གཟུང་བ་རང་བཞིན་
མེད་བར་རྟོགས་བའི་སྤར་བ་དེ་ཉིད་གོང་དུ་མཆེད་བའམ་འཕེལ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་
རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་བ་སྟེ། མི་མཐུན་བའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་དགོ་རྩ་གཡོ་བ་རྣམས་ཀྱི་རབ་
དང་མཚོག་ཏུ་གྱུར་བས་ཅེ་མོའོ།

ཅེ་མོ་ཅན། [མངོན]① ལྷོན་ཤིང། ② མེ།

ཅེ་མོ་ཐོབ་ཀྱིས། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་འདོན་པའི་ཆོས་སྐད་ཅིག

ཅེ་མོ་སྤང་བ་ཆེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན། འོད་སྤང་བ་ཐོབ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་སྤང་ཡང་བསྐྱོམས་པས་སྤང་

ཀྱི་སེམས་གསལ་སྤང་ཆེས་ཆེར་མཆེད། སྤང་ལས་ཡིད་ཆེས་པའི་སྤྱོད་བཀས་ལ་པོ་བྱུང་བ།

ཅེ་མོ་གསུམ་ལ་ཟེན་བ། ལུས་ཀྱི་ཅེ་མོ་ལྟ་བུ་མཐོ་བའི་གནས་གསུམ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཅེ་མོ་སྤང་བ་དང་།

དབང་པོའི་ཅེ་མོ་སྤྲུལ་ཡན་ལག་གི་ཅེ་མོ་སོར་སོ་བཅས་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་མཛེན་དེ་ཀྱིས་ཟེན་

པའི་ཉགས་སུ་སྤྲུའི་བ་དང་། སྤྲ་ཞོམ་བ། སོར་མོའི་ཆོགས་ཀྱིར་འགྱུར་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཉེ།

བཟ་འབྱམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། སྤང་བ་དང་། སྤྲ་ སོར་སོ་རྣམས་

ནི་རིམ་བཞིན་ལུས་དང་། དབང་པོ། ཡན་ལག་བཅས་ཀྱི་ཅེ་མོ་ཡིན་པས་གནས་དེ་དག་རྣམས་

སུ་མཛེན་དེ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་ཉགས་སུ་སྤྲུའི་ཞིང་། སྤྲ་ཞོམ་ལ། སོར་ཆོགས་རྣམས་འགྱུར་བ་

བཅས་ཀྱི་དོན་ནོ།

ཅེ་མོའི་སྤྱོད་བ། ཅེ་མོར་ཕྱིན་པའི་སྤྱོད་བ་སྤྲེ། རྣམ་རྫོགས་སྤྱོད་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁྱེན་གསུམ་ཀྱི་

རྣམ་བཤམས་པ་ལ་རང་དབང་ཐོབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། ཤེར་ཕྱིན་དངོས་

པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཅེ་མོའི་སྤྱོད་བའི་ཆོས་བརྒྱུད། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུ་ལས་སྤྱོད་བ་བཞིའི་ཆོས་སོ་བྲལ་གི་ནང་

ཆན་ཅེ་མོའི་སྤྱོད་བ་མཆོན་ཤེད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ནི། འོད་ཅེ་སྤྱོད་དང་། ཅེ་མོ་སྤྱོད་དང་། བཟོད་

པའི་ཅེ་སྤྱོད་དང་། ཆོས་མཆོག་ཅེ་སྤྱོད་དང་། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྤྱོད་དང་། ལྟོམ་ལམ་ཅེ་སྤྱོད་

དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྤྱོད་དང་། བསལ་བྱ་ལོག་སྤྱུབ་བཅས་བརྒྱུད་དོ།

ཅེ་མོའི་ཅེ་སྤྱོད། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། བསྐྱེས་སྐྱོམ་རབ་ཏུ་གྱུར་བ་གོང་དུ་རྣམ་

པར་འཕེལ་བའི་ཆ་གང་ཞིག་སྤྱོད་ལམ་ཅེ་མོས་བསྐྱེས་པའོ།

ཅེ་ཆོགས་པའི་དགོན་བ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ནང་ཅན་དུ་བཞེངས་པར་བཤད། བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོངས་

ཁོངས་སྤྲེལ་དོད་ཆོང་གི་དགོན་པ་ཞིག

ཅེ་ཞབས། གོང་ལོག་རི་པོའི་ཅེ་ཞབས།

ཅེ་ཞོལ། ① ལྷེད་གཤམ། ཁང་པའི་ཅེ་ཞོལ། ② ལྷ་སའི་ཅེ་མོ་བྱང་དང་། ཞོལ་ལྷ་ས་བཅས་ཀྱི་མིང་།
ཅེ་ཞོལ་དགོན། དགོན་དེ་ནི་ཐོག་མར་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱིམ་གྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་ནི་བཅན་པོས་བྱུག་བཏབ། འཕྲི་
ལྷུང་སྤྲུལ་སྤྱུ་ས་ཤོང་ཁེར་མལ་སྤོ་ལྷུང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྷུང་སྤྲུལ་ས་ཤོང་ཁེར་མལ་སྤོ་ལྷུང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅེ་ལྷ། ཅེ་མོ་རིང་པོ་ཅན་གྱི་ལྷ་ཞིག ལྷ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་མཛད་སྒོ་དང་། སེར་བྲེང་སྤྱིག་པའི་
རྒྱབས་སུ་བྱོན་དགོས།

ཅེ་གཞིལ་བ། རྫོང་ཁགོ་གཞོན་པའམ་ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པ།

ཅེ་གཟེས་རྒྱུད་འགག། འཆོགས་ཡུལ་ཅེ་དང་ནོར་བྱིང་ཉི་འོད་གཟེས་རྒྱུད་ཁག་གི་སྒོ་འགག་ཏུ་ཡིན།
འདི་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མའི་སྐུ་མདུན་ཏུ་ཅེ་བྱང་རྣམས་བྱང་ཐ་དང་མཛད་སྒོ་ཁག་ལ་འདུ་འཛོམས་བྱེད་
སའི་ཅེ་འགག་ཅེས་པ་དེ་ཡིན། འདིའི་འགོ་འཛིན་ཅེ་མཁན་མགོན་ཆེ་བ་མགོན་གཉེར་ཆེན་མོ་
ཡང་ཟེར་དང་། དེ་འོག་ཅེ་མགོན་བཅུ་བྱུག་གཟེས་འགག་བཞི་བཅས་ཡོད། བྱང་ཐ་འཆོགས་
སྤོལ་འདི་ཡང་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྐུ་སྤེང་ལུ་པའི་རྒྱབས་གས་ཞབས་སེར་མོ་བ་ཉུང་ཤས་ལས་མེད་
པ་དེ་རྣམས་ཅེ་མོ་ཏ་ལར་གཏན་སྡོད་ཀྱིས་ཐ་ཆས་སོགས་གཞུང་ནས་ནར་གཏོང་བྱེད་སྤོལ་
ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྐུ་སྤེང་བདུན་པའི་རྒྱབས་ནས་སེར་མོ་བ་རྣམས་བྱང་འཁོར་དང་འབྲེ་
བའི་སྤྱང་ལས་བྱེད་པོའི་བྲས་སུ་ཞུགས་ཏེ་ཅེ་བྱང་ཞེས་པའི་མིང་ཆགས་རྗེས་ཀྱང་སྐུ་མཐུད་
རྒྱན་འཛིན་བྲས་པ་ཞིག་ཡིན། བྱང་ཐ་འཆོགས་ཡུལ་རྒྱ་ཆོད་གཉིས་ཙམ་གྱི་དུས་ཆོད་འདི་ནི་
རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མས་ཉིན་རེའི་ཆོས་སྤྱིད་ཀྱི་མཛད་སྒོ་ཅེ་རིགས་གནང་བའི་དུས་ཆོད་ཡིན་ཞིང་། ཉིན་
ལྷུང་ཞོགས་པ་རྒྱ་ཆོད་མཐོག་ཅེ་བྱང་ཡོངས་རྫོགས་དང་། འོད་སྒྲོར་བཞུགས་བྱ་བཀའ་བློན།
ནོར་བྱིང་དུ་བཀའ་བློན་སྡོད་རེས་ཅེ་བྱུག་མེབས་བྲམས་འགོ་པ་བཅས་བྱང་ཐ་འཐུང་བར་འདུ་
འཛོམས་ཀྱིས་མདོ་སྐྱུག་གཤམ་གནས་སོ་སོར་འཛོལ་མེད་བསྐྱད་ཐོག་གཟེས་འགག་གིས་སྤེང་
བ་འཛིན་ཞིང་སྤྱིག་ཁྱིམས་གཞོན་པ་དང་། དེ་བྱིངས་ཆང་མས་སྤེང་བའང་འཛིན་མི་ཆོག་ཅིང་།
སྤེང་མོལ་དང་སྐད་ཅོར་གྱི་རིགས་མེད་པར་མཛེས་ལས་གང་ཆགས་ཀྱིས་སྡོད་དགོས་པ་ཡིན།
ཅེ་འགག་གི་འགོ་འཛིན་དཔོན་རིགས་མགོན་གཉེར་ཆེན་མོ་དང་། ཅེ་མགོན། གཟེས་འགག་

བཅས་སོ་སོའི་འགན་དབང་སྐྱོད་ཕྱོགས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོར་ཀ་མད་གོ་རིམ་ལྟར་སྒྲེ་བ་སོ་སོའི་
ནང་ཡོད་པ་དེར་གཞིགས།

ཅེ་ཡོག་ ① ཅེ་གྲ་མང་དང་གི་ཡོག་མ། གོས་ཆེན་འདི་ཅེ་ཡོག་ཙམ་རེད། ② ལུས་ཀྱི་གསང་གནད་ཅིག

ཅེ་ཡིག་ཆང་ལས་ཁུངས། ག་ཤམ་དུ་ཡིག་ཆང་ལས་ཁུངས་ཞེས་པར་གཞིགས།

ཅེ་རེ་ཁྲོད། ལི་ཐང་དགོན་ཆེན་གྱི་རེ་ཁྲོད་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལི་
ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅེ་རིམ་ཁོངས་མིང་། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་top-level domain name ཟེད།

ཅེ་རེག་ཆེ་བ། རྣམ་རྟོག་ཆེ་བ་སྟེ་ཤོག་ཐུག་སྒྲ་པའི་དོན་ཡིན། མི་ལའི་མགྱར་འབྲུམ་ལས་གསལ།

ཅེ་ལ་སྐྱང་། མིང་གཞན་ཅེ་སྐྱང་དང་། ཀོང་པོ་ཅེ་སྐྱང་། ཅེ་ལ་ཡང་ཟེར་སྟེ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྤེལ་
མིང་རྫོང་གི་མིང་རྟིང་།

ཅེ་ཤོད། ① ཤོང་ཡོག་དང་། སྟེང་གཤམ། ② སྤར་བོད་ཀྱི་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་རྒྱ་ལ་ཚབ་གཉིས།

ཅེ་ཙོད་ཀྱི་ལས་ཆན་ཕྱི་ནང་། ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ལ་ཅེ་འི་ལས་ཁུངས་
དང་། དེ་མིན་གྱི་ལས་ཁུངས་ཆང་མར་ཤོད་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཟེར་བས་བསྟོམས་ན་ཅེ་ཤོད་ལས་
ཁུངས་ཟེད།

ཅེ་ཤོད་གཉིས། སྤར་བོད་ཀྱི་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་རྒྱ་ལ་ཚབ་གཉིས་ལ་ཟེད།

ཅེ་ཤོད་བྱང་འཁོར། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་བྱང་འཁོར་གྲ་བ་དང་སྐྱ་བོ།

ཅེ་ཤོད་ཕྱི་ནང་ལས་ཆན་ཆེ་ཆུང་། སྐབས་མགོན་ཅེ་ཞེས་པ་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་། སྐབས་མགོན་ཤོད་
ཟེར་བ་སྤྱད་སྐྱོང་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། ཅེ་ཤོད་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་བྱང་འཁོར་ལ་
ཕྱི་ཁོངས་དང་། བྱང་ཁོངས་གཉིས་ཡོད། རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མའི་གཞིམ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ནང་ཁོང་ཆོག་པའི་
མཁན་ཆེན་དང་། མཁན་རྒྱུང་། བྱང་ཡིག་ཆེན་མོ་སོགས་ནི་བྱང་འཁོར་ནང་མ་དང་། དེ་རྣམས་
ཕྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས།

ཅེ་ཤོད་ལས་ཁུངས། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཡོད་ཆད་ལ་ཟེད།

ཅེ་སོར་ལྷ། ཡག་སོར་བཞི་བསྐྱམས་པའི་སྟེང་མཐེབ་ཅེ་གྲེན་འབྲེང་གི་ཆིགས་སྒྱུར་པའི་རིང་ཆད།
ཅེ་སློབ་ལྷ། ཅེ་པོ་ཏ་ཡར་ཡིག་ཆང་ལས་ཁྲུངས་བཅུགས་ནས་ལོ་ངོ་གསུམ་ལ་སླེབས་པ་ཤིང་
ཁྱིཾ་ལ་ལོ་ལྔ་པའི་ལྷ་མ་སྒྱུ་བྲེང་བདུན་པ་བསྐྱམས་བཟང་རྒྱ་མཆོས་ཅེ་པོ་ཏ་ཡར་རིག་གནས་
སློབ་གྲྭ་ཁང་གསར་པ་ཞིག་བཅུགས་གནང་ཐོག་སློབ་གྲྭ་དེར་ཡིག་གཞུགས་དགོ་ཞན་ཅེ་བྱང་
གཅིག་དང་། རིག་གནས། ཡ་ལྷ། ལྷ་རྒྱ། ཆག་ལོ་ཡིག་གསར། འགོས་ལོ་ཡིག་གསར་སོགས་
ཡིག་སྐྱེའི་རིགས་དང་། སྒྲ་སྒྲུབ་དངགས། སྒྲེབ་སྒྲུབ། སུམ་རྒྱགས། ཅིས་དཀར་ནག་སོགས་ལ་
བྱང་རྒྱབ་པའི་དགོ་ཞན་ཞིག་སྒྲིན་སྒོལ་སྒྲིང་གི་གྲྭ་ཁངས་ནས་འདེམས་བསྐྱོ་གནང་སྒོལ་ཡོད་
ཅིང་། སློབ་སྒྲུབ་ནི་མེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་གཞིས་དཔོན་ཁག་བཅས་ནས་གྲྭ་ཆག་
བརྒྱབ་སྟེ་བསྐྱུས་པར་གཞུང་པ་ཞེས་དང་ཅེ་བྱང་ལག་ཆང་གི་ཁྲུངས་འཛིན་ལ་སྟེར་པ་ཞེས་
ཤེས་རིག་འཛོམས་ལ་ཀུན་སྒྲིུད་གཙང་བ་ཞེ་གཅིག་མི་གངས་ལྷ་བཅུ་སྟོར་འདེམས་བསྐྱུགས་
ཀྲིས་དགོ་ཞན་གཉིས་ནས་ལོས་འཆར་སྤལ་ཐོག་ཅེ་ཡིག་ཆང་ནས་ཞིབ་འཇུག་ཆོག་མཆན་
ཕེབས་བསྐྱུན་འཇུགས་ང་དང་བཅས་སློབ་ཞུགས་ཆོག་ཅིང་། སློབ་གྲྭ་ཐོན་རིམ་བཞིན་སྟོང་
གཞུང་གི་ཞབས་སྟོད་ཅེ་བྱང་བྱེད་རྒྱ་ལོད།

ཅེ་གསུམ་ཅན། [མངོན]ལྷ་དབང་སྤྲུག་ཆེན་པོ།

ཅེ་གསུམ་པ། [མངོན]ལྷགས་རི།

ཅེག་པ། བཅེགས་པ། བཅེག་པ། ཅེགས། ① གཅིག་གི་སྟེང་ལ་གཅིག་འཛོག་པ། མོ་པག་བཅེགས་
ནས་ཅིག་པ་བསྐྱངས་པ། བྱས་རྗེས་གཅིག་ཐོག་ཉིས་བཅེགས་ཀྲིས་བཞག་པ། ཡག་ཐོག་ཡག་
བཅེགས། ② དམ་པོར་མ་ཐུད་པ་དང་། དབུགས་འཆང་བ་ལྟ་བུ། རི་མཐོན་པོར་འཛོག་དུས་
དབུགས་ཅིག་པ། ③ སྟོན་པ་དང་། སྒར་པ། རིན་དདུལ་ཁ་ཅིག་བྱེད་པ། འཕོར་གངས་
བཅེགས་པ། ④ ཁང་པའི་ཐོག་རིམ། ཁང་པའི་ཐོག་ཅིག་ཐོག་ཅིག་གསུམ་པ།

ཅིག་ཅིག་བྱེད་པ། ① དངོས་པོ་ཉོ་ཆོང་གི་རིན་ཐང་རྒྱུ་ལ་ཡང་ཅིས་ཆེ་ཆེ་བྱེད་པ། ② ཁ་སྟོན་
ཡང་ནས་ཡང་དུ་དགོས་པ། སྟོམ་ཆོད་ཀྲིས་ཉོ་ཆ་རྒྱུ་དུས་ཅིག་ཅིག་ནན་ཉན་བྱས་ཡོང་།

ཅིག་ལོག [རྟིང]① སྟེང་ཞེན་ཆེ་བ། ② སྒན་ཆོགས།

ཅེགས། ཅེག་པའི་སྐྱལ་ཆིག
ཅེགས་ཤིག་མཐོ་པོར་ཅེགས་ཤིག་ཅེས་སྐྱལ་ཆིག
ཅེང་། ཅེང་ཅེང་ཞེས་གོང་དུ་འདེགས་པ་དང་འབྲེང་བ།
ཅེང་པོ། ཐུང་ཐུང་། གོས་ཅེང་པོར་བརྗེས་ཏེ་གྲོན་བ།
ཅེང་བ། བཅེངས་བ། བཅེང་བ། ཅེངས། རྗེ་བ། གོས་མཐོན་པོར་བཅེངས་ཏེ་རྩ་བོ་བཀལ། ལྷ་ཐུང་ཅེང་བ།
ཅེངས། ཅེང་པའི་སྐྱལ་ཆིག
ཅེད། ཅེད་མོའི་རིགས་ཀྱི་མིང་མཐར་སྦྱར་བྱ་ཞིག་སྟེ། ཀར་ཅེད། ལག་ཅེད། ཁེ་ཅེད། རྒྱག་ཅེད་ལྟ་
བྱ་ནམས་སོ།།

ཅེད་ཀྲོགས། ① ཅེད་མོ་ཅེ་རྒྱགས། ② ཅེད་མོ་ཅེ་པའི་འཕྲོ་སྦྱངས།
ཅེད་རྒྱལ། ཅེད་མོ་ཅེ་དུས་ཀྱི་རྒྱལ།
ཅེད་འཕྲོས། ཅེད་མོ་ཅེ་པའི་འཕྲོ་སྦྱངས།
ཅེད་ཙན། [མངོན]པོ།
ཅེད་ཆས། ཅེད་མོ་ཅེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད།
ཅེད་འཕྲོ། ཅེད་མོ། ཅེད་འཛོའི་སྐྱུ་ཅལ་སྦྱོང་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་གར་དང་། འཆམ་བ། བྲོ་
རྒྱས་གར། རོལ་ཅེད་བཅས་སོ།།
ཅེད་འཛོའི་རྩ་བོ། [མངོན]རྩ་བོ་སིན་རྩ།
ཅེད་སྟོན། ཅེ་མོ་ཅེ་པའི་སྟོན་མོ།
ཅེད་ཐང་། ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྟེ་གདོང་རྫོང་གི་དབུས་ཁུལ་ཡར་སྤྱངས་གཙང་
པའི་སྟོན་ཡོད། འདི་ནི་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་གྱི་ལྷོ་གནས་གོང་ཁྲིའི་ཡིན།
ཅེད་ཐང་དགོན་བ། རབ་བྱུང་དུག་པའི་ལྷགས་ཡོས་ལོ་ལ་རྒྱའི་མི་དུ་བྱེད་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་
བཏབ་པ་ཞིག་གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན།
ཅེད་ཐེད། བོད་སྟོ་ཁ་ཅེད་ཐང་ནས་ཐོན་པའི་ཐེར་མ།
ཅེད་མདལ། ཅེད་མོ་ཅེ་བྱེད་ཀྱི་མདའ་དང་མེ་མདལ།

ཅིང་འདུན་པ། ཅིང་མོར་དགའ་མཁན།

ཅིང་སྒ། ཅིང་མོའི་སྒ།ཁ།

ཅིང་སྒྱ། ཅིང་མོ་ཅི་བར་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་།

ཅིང་མོ། ① རོལ་ཅིང་དང་ཀྱ་རེ། གྱིས་པའི་ཅིང་མོ། སྒྱ་གར་ཅིང་མོ་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ། བག་
མེད་ཅིང་མོར་རོལ་ནས་རང་འཁྱིའི་ལས་འགན་འཁུས་ཤོར་བྱུང་བ། ཅི་ཅི་ཀྱ་ཅིང་རྒྱལ་བའི་
མཐེལ་ལ་གཟན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཀྱལ་ཀ་དང་། ཅི་བ། ཅི་ཚུལ། ཅིང་འཛོ། བཞད་གད།
འཛག་པ་བཅས་སོ།། ② རྒྱན་བཞག་ནས་རྒྱལ་པམ་འགྲན་པའི་ལུགས།

ཅིང་ཟ། ཅིང་མོ་ཅི་གོགས།

ཅིང་མོ་ཅི་ལེ་ཡིན། ཀྱ་རེ་དང་དོན་གཅིག་སྒྲོ་མ་ལངས་ཨ། ངས་ཅིང་མོ་ཅི་ལེ་ཡིན་ལྟ་བུ། གྱིས་བས་
ཅིང་མོ་ཅིས་ཟེན་པའི་དོན་ལ་གོ།

ཅིན། ཅིང་མོར་རོལ་བ།

ཅིན་དུས། [མངོན་ཉིན་མོ།

ཅིན་གནས། ① རོལ་པའི་གནས་སམ་ཅི་བའི་གནས། ②འབྲབ་པའི་སྒྲིགས་བྲ། ③[མངོན་]ནས་མཁལ།
ཅིན་པ། [རྫིང་]① རོལ་བའམ་ཅི་བ། སུམ་ཅིན་ལྟའི་གནས་ནི་ལྷ་རྣམས་ཅིན་བས་ན་དེ་ལྟར་མིང་
ཐོགས་སོ།།② གནས་པ་དང་བསྐྱེ་བ། བསྐྱེ་གནས་སུ་ཅིན་པ། ③ ཡར་འཕག་པའམ་སྡིང་བ།
རྒྱ་མཚོའི་རྩ་རྒྱབས་མཁའ་ལ་ཅིན།

ཅིན་མིན། སུར་ཁྱི་སྲོང་ལྟེ་འུ་བཅན་དུས་སྲོལ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་སྤྱི་ལ་དང་རྩ་འང་མ་རྩ་ཡ་ན་ཅོད་
སྐབས་ཀ་ཤིས་སྤེལ་བའི་སངས་རྒྱས་པའི་བྱུབ་མཐའ་ཞིག

ཅིན་སྒྱན། ཅིན་མིན་དང་འབྲ།

ཅིའུ། ཅི་མོ་རྫོ་ཞིང་རྒྱུང་བ།

ཅིའུ་འབྱེང་། ཁྲག་རྒྱུང་སྟོད་དུ་འཆངས་ནས་ཅི་འབྱུར་དུ་དོན་པའི་དོན་ལ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་། ཅི་
རྒྱུང་ལེངས་ནས་སྟེ་འབྱུར་དགའ་བར་བྱུར་པའི་དོན་ལ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་གཉིས་མཆིས་བས་
སྒ་མ་འབྲི་བྱུང་དགའ་མཆན་དང་། གྱི་མ་སྤེ་སྤེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་མན་ངག་

རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བའི་སྟོན་ནང་དུ་གསལ་བས་སྦྲད་དེ་འཁྱེད་ཅིག
ཅེར། [ཡུལ་]མཛེར་བ། ཅེར་འཆུས་བ། ཅེར་རྒྱལ་བ། ཅེར་བསྐྱེདས་བ། ཅེར་ཤོར་བ།
ཅེར་རྒྱལ། ཁ་ཚོད་རྒྱལ་བ། ཅེར་རྒྱལ་ཆེ་ཡང་དོན་དག་ཆོད་ཡག་མེད།
ཅེར་ཕྱིབས། [རྟིང་]མཐར་ཕྱིན།
ཅེར་སོན་བ། ① མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ། བརྟེན་སྟོན་རིག་པའི་ཤེས་ཡོན་ཅེར་སོན་པའི་སྟོན་མ། ② ཅེ་
མོར་ཕྱིན་བ། ཆོན་རིག་ལག་ཅེས་ཡང་ཅེར་སོན་བ།
ཅེལ། [རྟིང་] སྟེལ་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
ཅེས། ཅོད་མོ་ཅེ་པའི་སྐལ་ཆོག
ཅེས་དང་། ཅོད་ཐང་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་སྤར་བོད་མིའི་མེས་པོ་སྤྲེའུ་བླུག་
རྣམས་ཅོད་མོ་ཅེ་པའི་གནས་ཡིན་ཅིང་། པ་མས་སྟེལ་བླུག་རྣམས་གནས་འདིར་ཁྱིད་ནས་ཅོད་
མོ་ཅེས་དང་ཞེས་སྐུས་པའི་གནས་ཡིན་པས་ཅོད་དང་ཞེས་མིང་ཐོགས་པ་ཡིན་ཟེར།
ཅོགས་བ། [རྟིང་]འཕེལ་བ།
ཅོད། ཅོད་པའི་སྐལ་ཆོག
ཅོད་གྲར། ཅོད་པའི་གནས་སུ་གྲར་བ། ཁྱིམས་ཁང་ལ་ཅོད་གྲར་བ།
ཅོད་གྲ། རིགས་ལམ་ཅོད་པའི་འཛིན་གྲ།
ཅོད་གྲེང་། ① གྲོད་ཁ་མཆུ། ད་ལྟའི་དུས་ཁྱིམ་མཆེས་པན་ཚུན་གྱི་ཅོད་གྲེང་འབྱུང་གཞི་ནི་རྩ་པའི་
དོན་ཡིན། ② དོན་གནད་སྟོར་པན་ཚུན་བདར་ཤ་གཅོད་བ། ཡིན་མིན་གྱི་དོན་གནད་སྟོར་པ་
པན་ཚུན་ཅོད་གྲེང་བྱེད་བ།
ཅོད་སྐབ་ཀྱི་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས། མར་ཁེ་སི་དང་ཨེན་གེ་སི་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གསར་གཏོད་
གནང་ཞིང་། ཅོད་སྐབ་ཀྱི་རིག་པ་སྤྱད་དེ་རང་བྱུང་ཁམས་དང་། མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས།
བསམ་སྒྲུའི་འཕེལ་ཚུལ་བཅས་སྤྱིར་བཏང་གི་ཆོས་ཉིད་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པའི་ཆོན་རིག་ཅིག
ཅོད་སྐབ་ཀྱི་རིག་པ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འགལ་བའི་འགྲུལ་སྟོན་དང་། འཕེལ་རྒྱས། འགྱུར་ལྡོག་
བཅས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྟོར་གྱི་མཆོན་ཉིད་རིག་པ་ཞིག

ཚོད་ངག་དྲུག་ཚོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ངག་གི་དབྱེ་བ་ལ། གང་ཟག་གསུམ་ལ་བཛོད་ཚུལ་དྲུག་ཡོད་དེ།
ཕྱ་ཚོལ་ལ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་འཛོག་པ་དང་། སྒྲིན་སྒྲོང་གི་ངག་གཉིས། དུ་ཚོལ་ལ་འདོད་པ་འདྲི་
བ་དང་། སྒྲིན་བཛོད་པའི་ངག་གཉིས། དབང་པོ་ལ་རྗེས་སུ་བཛོད་པ་དང་། རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་
ངག་གཉིས་བཅས་དྲུག་གོ།

ཚོད་ཅན། [མངོན]རྒྱ་པོ་ཡ་ལྟ་ན།

ཚོད་དུས། ཚོད་ལྡན་དུས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།

ཚོད་དུས་ཀྱི་སྟོགས་མ་ལྟ། ཉན་མོངས་པའི་སྟོགས་མ། ལྟ་བའི་སྟོགས་མ། ཆོའི་སྟོགས་མ། དུས་
ཀྱི་སྟོགས་མ། སེམས་ཅན་སྟོགས་མ་བཅས་སོ།།

ཚོད་ལྡན་དུས། སངས་རྒྱུས་པའི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་འཛུལ་གྱིང་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་དང་། རྗོད་འདོད་
པ། བདེ་བ་བཞི་ལས་ཆ་གསུམ་ཉམས་ནས་ཆ་གཅིག་ལ་ལོངས་སུ་སྦྱོང་ཅིང་། འཁྲུག་ཚོད་དར་
བའི་དུས་ཉེ་དེའི་ཡུན་ཆད་ལ་ལོ་གངས་བཞི་འབྲུམ་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡོད་པར་བཤད་དོ།།

ཚོད་གནས། ① ཚོད་པའི་ས་གནས། ② ཚོད་པའི་ཅ་བའམ་ཚོད་པའི་འབྲུང་གཞི།

ཚོད་པ། ① བརྟན་པ། བརྟན་པ། ཚོད། འགས་འགྱུར་པ་དང་། ཚོལ་བ། བདེན་རྒྱན་ཚོད་པ། བས་
རྒྱལ་བརྟན་གྲང་ཐག་མ་ཆོད་པ། ② བན་རྒྱན་ཚོལ་བའམ། ཁ་འགས་བྱེད་པའི་མིང་། གསར་
རྟེན་གྱི་ཚོད་པ། ཆད་མའི་ཚོད་པ། མི་སྒྲིན་པའི་ཚོད་པ་རྒྱབ་པ།

ཚོད་པ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི། འདུལ་བའི་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། ཚོད་པ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་
གཞི་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། དགེ་འདུན་གྱི་ཚོད་པ་པལ་ཆེར་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་
རིམ་བ་སྟེ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བདུན་རྣམས་སོ།།

ཚོད་པ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་གསུམ། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་ལས། ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་བདུན་གྱི་
ནང་གསེས་ཚོད་པ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་གསུམ་སྟེ། ལས་ཀྱི་ཚོད་པ་ཞི་བྱེད་དང་། འཁོར་ལོའི་
ཚོད་པ་ཞི་བྱེད་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚོད་པ་ཞི་བྱེད་དེ་གསུམ་སོ།།

ཚོད་པ་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གསུམ། གང་ལ་ཚོད་པའི་གནས། རི་ལྟར་ཚོད་པའི་ཚུལ། ཚོད་པ་བྱས་
པའི་འབྲས་བུའོ།།

ཚྭ་པ་སྤྲུ་བ་པོ་གསུམ། སྤྲུ་ཆོལ་དང་། སྤྲུ་ཆོལ་དང་། དཔང་པོ་བཅས་གསུམ།
ཚྭ་པ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བདུན། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཚྭ་པ་ཕྱིར་བཅས་ཀྱི་བྲལ་ཅིག་སྟེ།
མངོན་སུམ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཞི་བ་དང་། དྲན་པས་འདུལ་བ་སྤྲུ་བ་དང་། མ་སྟོས་པས་འདུལ་བ་
སྤྲུ་བ་དང་། གང་མང་གིས་ཞི་བ་དང་། ལྷུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་འཆོལ་བ་སྤྲུ་བ་དང་། ལྷ་བཟམ་
པས་ཞི་བ་དང་། ཁས་སྦངས་པས་ཞི་བ་སྟེ་བདུན་ནོ།།
ཚྭ་པ་བཞི། འདུལ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཚྭ་པ་བཞི་སྟེ། འབྱེད་ཕྱིར་ཚྭ་པ་དང་། མི་གདམས་པའི་ཕྱིར་
ཚྭ་པ། ལྷུང་བའི་ཕྱིར་ཚྭ་པ། འབྱེད་ཕྱིར་ཚྭ་པ་བཅས་སོ།།
ཚྭ་པ་རིགས་པ། ཚྭ་པ་རིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་ཚྭ་པ་དང་། རྒྱལ་
པམ་ཆར་བཅད་ཀྱི་གནས་སྟོན་པ། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གསུམ་པས་བརྩམས་པའི་ཆད་མ་སྟེ་
བདུན་ལས་འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་ལྷ་བྱའི་བསྟན་བཅོས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཚྭ་པ་ལྟར་ལེན། ཚྭ་པ་དང་དུ་ལེན་པ། རོན་ལ་བདར་ག་མི་གཅོད་པར་ཆེག་འཁྲིའི་ཚྭ་པ་ཁོ་ན་
ལྟར་ལེན་པ་ལ་སྟོང་པོ་རང་མེད།
ཚྭ་པའི་སྟོན་གསུམ། རོན་སྟོན་སྟོན་ལྟམ། རན་གཡོ་དང་། རྒྱད་གསོད། ཡིད་འཁྲུགས་བཅས་གསུམ་སོ།
ཚྭ་པའི་རྒྱ་བཞི། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཚྭ་པའི་གཞིའི་བྲལ་ཅིག་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
ལོག་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། གདམས་ངག་སྟོང་བ་དང་། ལྷུང་བ་དང་བཅས་པ་དང་། ལས་ལ་མི་
མཐུན་པ་སྟེ་བཞི་ལོ། རྒྱ་དེ་དག་གིས་འདུས་བྱས་རྟག་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ་ཚྭ་པ་ལྷ་བྱ་འབྱེད་
ཕྱིར་ཚྭ་པ་དང་། གདམས་ངག་གསོ་དགག་བཞག་པ་ལ་འཛོག་པ་པོ་དང་གཞག་བྱ་ཚྭ་པ་ལྷ་
བྱ་མི་གདམས་ཕྱིར་ཚྭ་པ་དང་། ལྷུང་བ་སྦྱངས་པས་ཁས་མི་ལེན་པ་སྦྱང་བྱ་སྦྱང་བྱེད་ཚྭ་པ་
ལྷ་བྱ་ལྷུང་ཕྱིར་ཚྭ་པ་དང་། ཚྭ་པ་དེ་གསུམ་གྱི་དཔང་གིས་གསོ་སྟོང་སོགས་ཀྱི་ལས་ལ་
མཐུན་པ་མི་སྤྲུ་བ་པས་ཚྭ་པར་གྱུར་པ་བྱ་ཕྱིར་ཚྭ་པ་བཅས་འབྱུང་བ་ལོ།།
ཚྭ་པའི་བྱུ་བ་མཐའ་གསུམ། ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲུར་འདེབས། མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་
འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས། ཡོད་མེད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་དབྱུ་མཐའ་གསུམ་སོ།
ཚྭ་པའི་རྒྱ་གསུམ། ཤེས་རབ་ལྡན་པ་དང་། རྟོགས་པ་དང་། གཞུང་ལུགས་ཤེས་པ་བཅས་གསུམ་སོ།

ཙོད་པའི་དུས། ཙོད་ལྡན་གྱི་དུས་ཏེ་བསྐྱལ་བ་གསུམ་ལྡན་གྱི་དུས།

ཙོད་པའི་མདུན་ས། གཅིག་གིས་དོན་གནད་གལ་ཆེ་ཞིག་ནི་བ་བཏོན་ནས་གཅིག་གིས་ལན་
འདེབས། དེ་ལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དགག་བ་གཏོང་བ་སོགས་བསྐྱེད་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། བོད་དུ་
མཆོན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཙོད་པ་བྱེད་པའི་ལུགས་སྟོལ་འདི་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་
ཟུང་༡༠༥་༥་ལོར་རྩོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤའི་སྟོབ་མ་རྩོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གསང་སྤྱོད་ཅུ་ཐོག་
གི་དགོན་བ་བཏབ་ནས། དེའི་དཔོན་སོ་སྟོ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཙོད་པ་
བྱེད་ལུགས་འདི་ཐོག་མར་བཅུགས་པ་ཡིན།

ཙོད་པའི་དཔེ་དུག རྟེན་པའི་ཆིག་དབྱེ་པོས་ཉེ་བར་གཏུགས་པ་ལྟ་བུ། བཞིན་འལྱར་པའི་མདོག་
མཆོན་ཆ་ཁ་བྱེ་བ་ལྟ་བུ། ང་རོ་མི་སྟན་པ་ཤ་ཟས་ཐེབས་པ་ལྟ་བུ་དན་པའི་དཔེ་གསུམ་དང་།
རང་དང་གཞན་གྱི་གཏི་ལུག་གཙོད་པ་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུ། སུན་འབྲེན་པའི་རྒྱུད་གིས་མི་གཡོ་བ་
སྟན་པོ་ལྟ་བུ། ཆིག་དང་དོན་ལ་མ་སྟོངས་པ་སྟབ་པའི་དབང་པོའི་སྤྲས་ལྟ་བུའོ།

ཙོད་པའི་དཔེ་གསུམ། རང་གཞན་གྱི་གཏི་ལུག་གཙོད་པ་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུ། སུན་འབྲེན་པའི་རྒྱུད་
གིས་མི་གཡོ་བ་སྟན་པོ་ལྟ་བུ། ཆིག་དོན་ལ་མ་སྟོངས་པ་སྟབ་པའི་དབང་པོའི་སྤྲས་ལྟ་བུའོ།

ཙོད་པའི་འབྲས་བུ་དུག རང་ཉིད་ཉོན་མོངས་བས་ཡིད་དུགས་པ། སྤྱེ་བོ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོས་སྟོད་
པར་བྱེད་པ། ཆོ་རབས་གཞན་དུ་རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་སྟེང་བར་འལྱར་བ་སྟེ་མ་དག་པ་
གསུམ་དང་། རྟོགས་པ་འཕེལ་བས་རང་རྒྱུད་ཆིམ་པ། སྟན་པའི་གྲགས་བས་བྱོགས་ཀྱན་ཏུ་
བྱབ་པ། བསྟན་པ་སྤང་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐོབ་པར་འལྱར་བ་སྟེ་དག་པ་གསུམ་རྣམས་སོ།

ཙོད་པའི་འབྲས་བུ་གསུམ། རྟོགས་པ་འཕེལ་བས་རང་རྒྱུད་ཆིམ་པ། སྟན་པའི་གྲགས་བས་བྱོགས་
ཀྱན་བྱབ་པ། བསྟན་པ་སྤང་བ་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་འལྱར་བའོ།

ཙོད་པའི་ཙོ་བཏོར་ལེན་བཞི། འདོད་པ་དང་། ལྟ་བ། ཚུལ་ཁྱིམས་བརྟུལ་ཞུགས། བདག་སྤྱོད་བཅས་བཞིའོ།

ཙོད་པའི་གཞི། འདུལ་པའི་གཞི་བཅུ་བདུན་ལས་ཀྱི་ཤེས་པའི་གཞི་སྟེ། བན་ཚུན་མི་མསྟན་པར་སྤྲས་
པའི་ཆིག་གི་རྗེས་སུ་སེམས་གཞོལ་བའི་འཁོན་འཛིན་གྱི་སྟོད་དང་། སྟོད་ཀྱི་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་
པའི་ལུས་དག་གི་རིག་བྱེད་དོ།

ཚོད་པའི་ཤིང་། [མངོན]བ་རུ་པའི་ཤིང་།

ཚོད་པར་མངོན་པའི་རྒྱན་བདུན། བཞིན་མདངས་གསལ་བ། རག་སྒྲན་ཞིང་འཇམ་བ། བ་རོལ་
དམའ་འཕེབས་པའི་ཆེན་མདང་མི་འཕེན་བ། ལུང་རིགས་གསལ་ལ་རྩོ་བ། སྤྱིད་ལྷག་དང་ར་
རྒྱལ་མེད་བ། རིགས་ལམ་འདོར་བའི་གཡོ་སྤྱད་ཆགས་སྤང་མེད་བ། རང་གཞན་གྱི་དོན་དང་
ལྷན་པ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་བཅས་སོ།།

ཚོད་བྲལ། ཚོད་པ་མེད་བ། དང་བདེན་གྱི་ལས་དོན་ལ་རྒྱལ་ཁ་འཕྲོབ་རྒྱ་ཚོད་བྲལ་རེད།

ཚོད་མེད། བསྟོན་དུ་མེད་བ། བན་ཚུན་ཚོད་མེད་ཡིན།

ཚོད་ཆེས། ① གུ་རེ་དང་དོན་གཅིག་ ② ལུངས་བྱ་བའི་དོན་སྟེ། ཁྱིམ་རོ་མ་ལ་ཚོད་ཆེས་ལེ་ཨེ་ཡིན་ལྟ་བུ།

ཚོད་འཛིང་། འཕམ་འཛིང་། དག་པོའི་ཚོད་འཛིང་། ཁྱིམས་ཐག་གཙོད་དཀའ་བའི་ཚོད་འཛིང་།

ཚོད་ལྷ། ཚོད་སྤེང་བྱུང་ནས་ཕྱོགས་གཉིས་མ་མཐུན་པ་ཁྱིམས་སར་ལྷ་གཏུགས་བྱས་བ།

ཚོད་གཞི། ① ཚོད་པ་ཡོང་རྒྱུ། ② ཏྲགས་གསལ་འགོད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་བསྐྱབ་པའི་
གཞི་ཆོས་ཅན་ནམ་ཞོལ་ཕྱི་ཞོལ་གཉིས་ཀྱིས་ཚོད་པའི་གཞི། དཔེར་ན། སྤྱ་ཆོས་ཅན། ཞེས་
བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའི་གཞི། དཔག་གཞི། བསྐྱབ་
གཞི། ཤེས་འདོད་སྟོ་ཅན་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཕྱོགས་རྣམས་སོ།།

ཚོད་གཞི་བྱང་བ། ཚོད་གཞི་འཕྲོད་ཆོག་ཤིང་ཞིག་བྱང་བ། ཡང་ན་ཚོད་ཆོག་སྟོང་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་
གྲངས་ཡིན།

ཚོད་ཐེང་། ཚོད་པ་མང་བའི་ཐང་ཐེང་། མགོ་རྟེན་ཆེ་བའི་ཚོད་ཐེང་ཐག་གཙོད་དཀའ།

ཚོད་རྒྱ། ཚོད་ཡ་སྟེ། ཚོད་པ་རྒྱབ་མཐུན་ཁག་ཏད།

ཚོད་བསྐྱོག་ མགོན་པོ་སྤྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛོད་པའི་དབུ་མ་རིགས་ཆོགས་དུག་གི་ཡ་གྲལ་ཞིག

ཚོད་ཡིག་ ① བན་ཚུན་ཚོད་པ་བྱས་པའི་ཡི་གེ་ ② ཆད་མ་སོགས་ཚོད་སྐྱབ་ཀྱི་ཡིག་ཆ།

ཚོད་རིགས། ཚོད་གཤགས་འབྱེད་པའི་རིགས་བ།

ཚོད་ལན། བ་རོལ་སོ་སྤྱན་འབྲེན་བརྗོད་པ་ལ། ཏྲགས་མ་བྱལ། མ་བྱལ། འདོད་སོགས་ཀྱི་ལན་
འདེབས་བའོ།།

ཚོད་ལན་འདེབས་དབང་། ཚོད་ལན་འདེབས་ཆིག་པའི་དབང་ཆ།

ཚོད་ལན་འདེབས་ཆིག་ མི་གཞན་གྱི་དོགས་གཅོད་སེལ་བྱེད་རང་གི་ལྷ་བ་བྲངས་པོར་བྱེད་པའི་

ཚོད་ལན་ལ་བརྟེན།

ཚོད་འགས། ཁ་ཚོད་ཀྱི་འགས། བྱོད་ཡ་པན་ཚུན་ཚོད་འགས་རྒྱབ་རེས་བྱེད་པ།

ཚོན་མ། སྒྲུགས་མེད།

ཚུམ་མཁའ། ① ཚུམ་ཡིག་གས་དཔེ་ཆ་ཚུམ་རྒྱབ་མཁའ། ② བློས་དང་། ལས་ཀ་སོགས་ཀྱི་འགོ་

ཚུམ་པ་པོ།

ཚུམ་རྒྱགས། ཚུམ་ཆིག་ལེགས་ཉེས་རྟོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱགས། ཚུམ་རྒྱགས་ལེན་པ།

ཚུམ་སྒྲུབ། ཡི་གེ་ཚུམ་པ་དང་སྒྲུབ་པ། ཚུམ་སྒྲུབ་གཉིས་ཀར་མཁས་པ།

ཚུམ་སྒྲིག་ ཡི་གེ་ཚུམ་པ་དང་སྒྲིག་པ། ཆིག་མཛོད་ཚུམ་སྒྲིག་བྱེད་པ།

ཚུམ་རྟེན། གནའ་པོའི་ཚུམ།

ཚུམ་ཐང་། ཚུམ་པ་བཀོལ་པ་ལ་ཟེར། ཁ་འགས་ཀྱིས་འོ་མ་ཅུང་ཟད་སྒྲགས་ཏེ་བཀོལ་སྒོལ་ཡོད།

ཚུམ་པ། ① བརྩམས་པ། བརྩམ་པ། ཚུམས། དཔེ་ཆ་སོགས་ཀྱི་ཆིག་སྒྲིབ་སྒྲིག་པ། གཞུང་ཆེན་

ཚུམ་པ། ལྷན་དག་བརྩམས་པ། འཆད་ཚོད་ཚུམ་གསུམ་ལ་མཁས་པ། ② བྱ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་པ།

ལས་འགོ་ཚུམ་པ། དག་པོ་འཕྲོས་པར་བརྩམས་པ། ③ ཆིག་རྒྱན་གྱི་ཚུམ་པ། གསུང་ཚུམ་

གཅེས་བསྐྱུས། གོ་བདེའི་ཆེད་དུ་ཚུམ་གསལ་པོ་ཞིག་བརྒྱབ་པ།

ཚུམ་པ་དེས་མི་ཤོམས། བྱེད་ཅིས་བྱེད་མཁན་དེས་ལས་ཀ་དེ་སྒྲུབ་མི་བྱུག།

ཚུམ་པ་པོ། ① དཔེ་ཆ་ཚུམ་རྒྱབ་མཁའ། ② ལས་ཀ་སོགས་ཀྱི་འགོ་ཚུམ་པ་པོ།

ཚུམ་འཕྲོ། དཔེ་ཆ་བརྩམས་པའི་འཕྲོའམ་ལྷག་མ།

ཚུམ་བྱང་གཏན་འབེབས། དེང་དུས་སློབ་བྱ་ཆེན་མོ་བ་རྣམས་སློབ་ཐོན་གྱི་ཆེད་དུ་སོ་སོའི་སྐྱོན་མིན་

གྱི་ལྷ་བ་སྟོན་པའི་དབྱེད་ཚུམ་རེ་འབྲི་དགོས་ཤིང་ཡོད་ཅིང་། ཐོག་མར་རང་གི་དགེ་ཆུན་དང་

གྲོས་མོལ་བྱ་ཞིང་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཡུལ་ཡང་ཡིན་གཏན་འཁེལ་བྱ་བ་ནས་དབྱེད་ཚུམ་

གྱི་ཁ་བྱང་གང་དངོས་སུ་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱ་བ།

ཚུམ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་གསུམ། ཤེས་རབ་དམན་པ་དང་། མང་དུ་ཐོས་པ་བྲལ་བ་དང་། ལེ་ལོ་སྤྱིད་ལུག་
བཅས་གསུམ་མོ།

ཚུམ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་གསུམ། ལྷ་མ་བརྒྱད་པའི་མན་ངག་དང་། མཁས་པར་སྦྱང་བའི་ཤེས་རབ། ཡི་
དམ་སྤྱི་བྱེད་ཀྱིས་བརྒྱབས་པ་བཅས་མོ།

ཚུམ་གཞི། ① དཔེ་ཆ་དང་ལས་ཀ་སོགས་གསར་དུ་འགོ་ཚུམ་པའི་གཞི་བཙུག་ས། བསྟན་བཙུག་
ཚུམ་གཞིའི་བརྗོད་བྱའི་སྤྱིང་མོ། ② ལས་དོན་བྱ་ལུག་ བྱ་བ་ཚུམ་གཞིའི་ལས་བྲལ། ③ ཆགས་
པའི་གཞི་ཅན་རགས་པའི་ཚུམ་གཞི་རྩལ་ཆ་མེད་པ་དང་། རྒྱན་གྱི་ཚུམ་གཞི་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་
ཁས་བླངས་པ།

ཚུམ་ཡིག་ ཚུམ་པའི་ཡི་གེ

ཚུམས་ཡིག་གཅེས་བསྟུས། ཚུམ་ཡིག་གི་སྤྱིང་པོ་བསྟུས་པ།

ཚུམ་རིག་ ཡིག་ཚུམ་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རིག་སྟེ། རྫོས་གར་དང་། སྟན་ངག་སྦྱང་དཔེ། ཆོག་ལྷག་ལ་
སོགས་པ་བཅས་བྱ་གང་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པའི་རིག་པའི་གནས།

ཚུམ་རིག་པ། ཡི་གེའི་ཆོག་སྦྱོར་སྤྱིག་མཁན།

ཚུམས། ཚུམ་པའི་སྤྱལ་ཆོག

ཚུལ། ཚུལ་པའི་སྤྱལ་ཆོག

ཚུལ་སྤྱུག་ འབད་ཚུལ། ཐབས་ལམ་འགྲིག་ན་ཚུལ་སྤྱུག་ཇི་ཙམ་བྱས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་དོན་འབྲེལ་པ་ཡོང་།

ཚུལ་ཅག་ [ཡུལ་]མཁྱོགས་ཅལ། ལས་ཀའི་འཆར་གཞི་ཚུལ་ཅག་གིས་མཁྱོགས་པོ་ཆར་ཐབས་བྱེད་པ།

ཚུལ་བཅགས། ལུས་དལ་བར་སྡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་དོན་ཚུལ་པའི་དོན་དུ་འགྲོ་བ་རྩལ་ནག་ཐོན་
ཙམ་གོམ་པ་བཅགས་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། ལྷན་འདྲིའི་བཅགས་ནི་འགྲོ་བའི་བད་ཡིན་ནོ།

ཚུལ་ཆོད། རྫོག་ཆུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་power ཟེར།

ཚུལ་འདོན། ལས་ལུགས་སྦྱང་པ། ཆན་རིག་གི་ཤེས་ཡོན་ཁོར་དུ་ཅུད་རྒྱ་ཚུལ་འདོན་བྱེད་པ།
དམག་དོན་ཚུལ་འདོན་གྱིས་བསྟུན་པ།

ཚིམ་རྒྱས། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་function ཟེལ།

ཚིམ་རྒྱས་སྡེ་ཚན། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་functional units ཟེལ།

ཚིམ་རྒྱས་དབྱེ་ཞིབ། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་functional cohesion ཟེལ།

ཚིམ་པོ། མགྲོགས་པོའི་ཞེས། བྱག་ལས་ཚིམ་པོ་གནང་རོགས་གནང་། བཀའ་ལན་ཚིམ་པོ་ཡོད་

པ་ཞུ། ད་རེས་ཚིམ་པོ་མེས་བྱུང་།

ཚིམ་བ། ① བཅའ་བ། བཅའ་བ། ཚིམ། བཅོན་བ་དང་འབད་བ། ལས་དོན་ལ་ཚིམ་བ། བྱེད་སྤངས་

ནོར་ན་ལས་ལ་བཅའ་ཀྱང་མི་འགྲུབ། ② བཅོན་འགྲུས། ལྷ་མ་ཐུད་ཚིམ་བ་ཆེན་པོས་དཀའ་

ཆོགས་སེལ་བ། ③ ཡི་གེ་སོ་སོར་ཆོག་སྐབས་ང་རོ་འདོན་པའི་འདུ་བྱེད།

ཚིམ་བ་མེད་པར་འབྲུག་པའི་ཡིད་བྱེད། ལྷན་གྱིས་བྱུ་བ་པར་འབྲུག་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་དོན་གཅིག་

ཚིམ་བྱུང་། རང་བྱུང་མ་ཡིན་བ། ཚིམ་བྱུང་དངོས་ཤེས།

ཚིམ་བྱུང་སྐད་སྒྲ། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་artificial voice ཟེལ།

ཚིམ་བྱུང་དབང་ཅའི་བ་རྒྱ། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་

སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་artificial neural network ཟེལ།

ཚིམ་བྱུང་རིག་ཐུན། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་artificial intelligence ཟེལ།

ཚིམ་མེད་འགྲོ་དོན་བྱེད་བ། འབད་ཚིམ་བྱེད་མི་དགོས་པར་ཐན་དབྱགས་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་ཚུན་ཀྱང་

འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་པན་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བ།

ཚིམ་མེད་རང་ལུགས་སྟོང་བ། རྣམ་རྟོག་ངན་ས་སྟེ་བ་འགོག་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་བཟང་པོ་སྟེ་བ་རྒྱར་

མ་ཐུད་དུ་འབྲུག་པ་སོགས་ཀྱི་འབད་ཚིམ་སྟོང་བ།

ཚོལ་ཤྲགས། འབད་ཚོལ་གྱི་ཤྲགས་ནུས།
སྤང་གནད་གྲུམ། སང་གནད་གྲུམ། སང་ཉིན་དང་གནད་སྤིན་ལ་ཤི་བ།
སྤང་མངན། འབྲུ་གཉེར་གྱི་མིང་།
སྤང་ཤ ཉིན་ཤ་སྤེ་དེ་རིང་བཤས་ནས་དེ་རིང་ཟ་བའི་ཤའི་མིང་ལ་གོ
སྤལ་ཏེ། བརྒྱུག་སྒྲ།
སྤལ་བ། སྤལ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
སྤལ་བ། [རྟིང་]སེལ་བ།
སྤྱགས་བ། [རྟིང་]སྤྱགས་བ། ལ་སྤྱགས་བ་ལ་སྤྱགས་བ།
སྤྱན་བ། སྤྱར་བ། སྤྱོད་བ།
སྤྱལ། སྤྱལ་བའི་སྤྱལ་ཆེན།
སྤྱལ་བ། བསྤལ་བ། བསྤལ་བ། སྤྱལ། ① སྤྱོད་པའི་ཞེས་སྤེ་གནད་བ། བཀའ་སྤོབ་སྤལ་དུ་གསོལ།
བཀའ་ལན་བསྤལ་བ། ② ལས་ལ་སྤྱོད་བ་དང་ཁྱེད་དུ་འཇུག་བ། སྤོབ་སྤྱོད་ཁྱེད་དུ་སྤལ་བ།
ཚུར་ལོག་ཡོད་དུ་བསྤལ་བ། ③ [རྟིང་]སེལ་བ།
ཏྲ་ཏྲ། [ལེགས་]ཨ་ཐ།
ཏྲ་འདྲ་རིན་ཆེན་བྲག་ མདོ་ཁམས་སྤེ་དགེ་དཔལ་སྤྱངས་དགོན་དུ་ཡོད་པའི་གནས་རི་ཞིག་སྤེ།
འངས་མགོན་ཀོང་སྤལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་གནས་སྤོ་ཕྱེས་བ་སྤེ། སྤོ་གནས་མཆོག་ཏྲ་རི་དང་
མཆོན་ཉིད་མཚུངས་པས་ན་ཏྲ་འདྲ་གནས་རི་ཞེས་ཟེད།
ཏྲ་བྲ། ལེགས་སྤྱར་སྤྱད་ཀྱི་དབྱེ་མོང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྤེ། བོད་ཀྱི་སྤྱད་དུ་བསྤྱར་ན། འཁྲི་
ཤིང་ཞེས་འཇུག་བར་དཔལ་སྤྱངས་དགོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།
ཏྲ་རི་ཏྲ་ཤོང་། བོད་དུ་སྤྱད་གསལ་ཡོད་པའི་གནས་རི་ཞིག་སྤེ་དེང་སང་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་
ཁ་ས་ཁལ་སྤང་རྫོང་རྩ་རི་རྩུས་སུ་ཡོད་ཅིང་། བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱད་ནས་བཤད་པའི་ཡུལ་ཉི་ཤུ་
རྩ་བཞིའི་ནང་ཆོན་ཞིག་ཡིན་པར་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོས་ངོས་འཛིན་གནད་གི་ཡོད།

རྩ་ཤི། རྩ་གཏུབ་བྱེད་ཤི་ཤི།

རྩ་མྱོད། རྩ་དང་གིང་ལོས་དགེས་པའི་བྱ་རམ་མྱོར་མྱོར།

རྩ་ལྷོ། ① རྩ་འེ་མྱོན་མེ། ② འེ་མེ།

རྩ་རྒ། ལོ་ཐོག་སོགས་ལ་གཞོད་པའི་རྩ། ཡུར་མ་རྒྱལ་དུས་ཞིང་ནང་གི་རྩ་རན་འགོག་པ།

རྩ་ཕྱོ་ལྷུ་ལྷ། རྩ་ཕྱོན་པོ་དང་ཕྱོ་རིགས་གཞན་ནམས།

རྩ་ཕྱོན། རྩ་གསར་བ།

རྩ་བརྩའི་བྱལ་མི། སྤར་མངའ་བདག་གི་བཀག་རྩ་བརྩ་དགོས་པའི་ཁྲལ་ཞིག

རྩ་ལྷོག་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྩ་རན་སིའི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཉི་ཨང་རྩ་བ་
རས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་གྲེས་པའི་སྤྱུ་ཚོན་རི་མོའི་བཅས་བྱ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། རི་མོ་
དེའི་ནང་ཞིང་པ་དབུལ་པོ་བཟའ་ཆང་གཉིས་རྩ་ལྷོག་གི་འབྲམ་དུ་རལ་གསོ་བརྒྱལ་པའི་རྩ་བ་
གསོན་ཉམས་ལྷན་པ་ཞིག་གིས་ཡོད།

རྩ་བཅོས་མ། རྩ་འབྲིག་ལས་བཅོས་པའི་རྩ་རྩུན་མ་ཞིག

རྩ་ཆག་རྩ་སོགས་ཀྱི་གཟན་པ་དང་འབྲུ་རིགས་ཀྱི་ཆག་

རྩ་ཆ། རྩ་དང་ཆ། དབྱར་དུས་རྩ་ཆ་འཛོམས་ལ་དགུན་དུས་གངས་ཆེར་མེད་པ།

རྩ་མཆོག་[མངོན་]རྩ་ཀྱ་ཤ།

རྩ་མཆོག་གོང་། སངས་རྒྱས་ལྷ་རན་ལས་འདའ་སའི་རྩ་གར་ཀྱི་གོང་ཁྲེད།

རྩ་མཇིང་། གཉེན་ཉེ་འབྲེལ་ཀྱི་མིང་།

རྩ་སྤྲིགས། ལྷགས་ཀྱིས་བཟས་ཟེན་པའི་ལྷག་པོའི་རྩ།

རྩ་གཉེར་ལས་ཁུངས། སྤར་བོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། ལས་འགན་ནི་གཞུང་གི་རྩ་
དེལ་ཁག་ལ་རྩ་གཟན་གཏོང་རྩ་སོགས་ཡིན།

རྩ་ཐག་རྩ་ལས་བཅོས་པའི་ཐག་པ། རྩ་ཆོད་གྱོང་པོ་རྩ་ཐག་གིས་འདུལ་མི་ཐུག།

རྩ་ཐང་། རྩ་སྤྲེས་ཡོད་པའི་ཐང་། རོར་སྤྲགས་རྩ་ཐང་སྟེང་དུ་འཛོ།

རྩ་ཐང་གི་བདག་དབང་དང་སྟོད་དབང་། ཅ་ཐང་གི་བདག་དབང་དང་དེ་ཉིད་མེད་སྟོད་བྱེད་པའི་དབང་ཆ།

རྩ་ཐང་བཅའ་ཁྲིམས། རྩ་ཐང་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས།
རྩ་ཐང་བདག་དབང་སྒོར་གྱི་ཚོད་སྟེང་། རྩ་ཐང་བདག་དབང་སྟེ་ལ་དབང་མིན་སྒོར་གྱི་ཚོད་སྟེང་།
རྩ་ཐོན། རྩོན་ཀ་རྩ་ཐོ་བཅུ་ཐེན་རྩིས་སྒྲིག་པ་ལྟར་སྒྲིམས་ནས་སྒྲུབ་པོ་བྱ་བ་བསམ་ཞིག་གི་མིང་། རྩ་
ཐོན་བཟུ། རྩ་ཐོན་བཟུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩ་དེའི། དབྱར་རྩ་དགུན་འབྲུའདི་རང་སྟོངས་ཀྱི་མེ་ཁྲི་4300~5000བར་གྱི་འཕྲོག་ཁུལ་
གང་དུ་འང་ཐར་ཐོར་ཡོད་ཅིང་། མང་ཆེ་བ་ཁ་མཐོའི་སྲིབ་རིའི་སྤང་དུ་འཁྱུངས་ཤིང་ཡོ་གཅིག་
སྟེ་བའི་རྩ་རིགས་ཏེ་ཐོག་མར་དགུན་དུས་འབྲུ་མེ་ལྷེ་བ་ལྷེ་ལེབ་རིགས་ཀྱི་འབྲུ་ལྷག་ས་གཏིང་
དུ་ཡོད་པ་དེའི་དུས་སུ་འབྲུ་དེ་གི་བ་དང་མགོར་གཞི་འཕྲོང་རིགས་ཀྱི་འབྲུ་ལྷོ་ཚུགས་ཚུགས་
ཏེ། ཡོ་ལྷར་སྟེ་རྩ་ལ་འཕྲེ་ཆེས་པ་ཅམ་ནས་གཞི་འཕྲོང་རིགས་ཀྱི་འབྲུ་དེ་ཕྱིར་ས་རོས་སུ་སྟེ་འགོ་
ཚུགས་ཤིང་། སྟེ་རྩ་ལ་འཕྲེ་ཆེས་པ་ལྷ་ལས་མས་ན་དབྱར་ཏེ་ཐོག་གི་རྩེས་སུ་ས་རོག་གི་འབྲུ་
གཟུགས་དེ་ཉིད་དུལ་འགོ་ཚུགས་པ་དང་། འབྲུ་དུ་ཡང་རིམ་རིམ་བཞིན་ཆས་ཏེ་ཆེན་པོ་
ཆགས་འཕྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། གཞུའི་རྩ་བ་ཕྱི་མེར་ལ་ནང་དཀར་བ་འཕྲེད་གཏེར་དང་ལྷན་པ།
མགོ་དང་ཁ་ཡོད་པ་མ་ཟད་སྟོ་བར་རྒྱ་ཆ་བཟུད་ཡོད་པ་སོགས་འབྲུ་ཡི་ལུས་རི་ལྷ་བ་ལ།
ལྷག་པའི་རྒྱད་དུ་སྟེ་སྤང་ནག་ཞིབ་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ། ལུས་ཆད་པལ་ཆེར་མེ་ཁྲི་0.05
~0.06ཅམ་ཐེན་པ་སའི་ནང་དུ་ཐད་ཀར་ཟུག་པ་དང་། རྩ་5~6བར་ས་རོས་སུ་སྟོང་པོ་རྩ་
སྟུག་གས་ཁམ་ནག་སྟོད་སྟོམ་ཞིང་སྤང་སྤ་བ་ནང་ག་དཀར་པོ་ཅན། ཆད་མེ་ཁྲི་0.03
~0.06ཅམ་ཐེན་པ་མཛོན་པ་དེ་འབྲུ་ལ་རྩ་སྟེས་པ་དང་འབྲུ་བས་པལ་གྱིས་འབྲུ་དུ་ཞེས་ཐེར་
ཡང་དོན་དུ་གཞི་འཕྲོང་རིགས་ཡིན། རོ་མངར་ལ་ལན་ཆ། ལུ་རྩེས་ཐོ། ལུས་པས་བཟུད་ལེན་
ལུངས་འཕེལ། ལྷད་པར་མཁལ་ཐོད་གསོ་ཞིང་མཁལ་སྟོབས་སྟེད། རོ་ཆ་སྟེད་ཅིང་ཐིག་ལེ་
འཛག་གཅོད་སྤང་། རྩོ་གཅོད་དང་བད་རྒྱུད་རྩོ་བར་ལུགས་པ། དལུགས་མི་བདེ་བ་བཅས་སེལ་
ཞིང་། གན་ཀྱིས་དང་། ལུངས་ཟད། རྒྱུད་ལྷན་ནམས་ལ་བདུད་ཅིར་མཚུངས།

རྩ་ཐུན། རྩ་འབྲུ་མཁལ་གྱི་མིང་།

རྩ་དུག་རོར་ལུག་གིས་སོས་ཀ་རྩ་གསར་མི་འཕྲོད་པ་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དུག

རྩ་ལྟུ་མ། ཟ་མི་ཉན་པའི་སྲོ་རིགས་ཆང་མར་ལྟུ་མ་ཟེད།
རྩ་ལྟུ་མ་མཁན་པ། བསང་ལ་འགྲོ་བའི་རྩ་ཞིག
རྩ་གདན། རྩ་ལས་བཟོས་པའི་གདན།
རྩ་པ་མ། སྲོ་སྟན་ཞིག དེའི་རྩ་བས་ཁྲག་ཆད་སེལ་བ་སོགས་ལ་མན།
རྩ་སྤྱི་ལ། རྩ་འི་ཁང་པ།
རྩ་དབྱེ། རྩ་ལ་གནས་པའི་གཅན་གཟན་གཡི།
རྩ་འབྲུ། རྩ་འི་ཁྲོད་དུ་གནས་པའི་འབྲུ་སྤྱི་ན།
རྩ་འཕོལ། རྩ་འི་ནང་ཆངས་ཅན་གྱི་འཕོལ་གདན།
རྩ་འབྲུ། སྲོ་སྟན་ཞིག ཁྲོ་གསུང་འཇགས་པ་དང་། ལུང་པ་གོག་པ། རི་ཆུ་འབེབས་པ་སོགས་ལ་མན།
རྩ་སྤྱི་ལ། སྲོ་ཞིག
རྩ་མི་ཤིང་མི། རྩ་ཤིང་འབྲུ་མཁན་ཏེ་མི་དགུས་མ་ལ་དམའ་འབེབས་བྱེད་པའི་ཆོག་ཅིག རྩ་མི་ཤིང་
མི་ཁ་ཤས་བསང་བ་ལྟ་བུ།
རྩ་ལུན་ཇ། [རྩིང]① རེས་མ། ② སྦྱར་མ།
རྩ་མེ། རྩ་ལ་འབར་བའི་མཆེད་པ།
རྩ་མ་མཛོད་མ། སྲོ་ཞིག
རྩ་ཅེ། རྩ་འི་ཅེ་མོ། ཁོར་མི་རྟག་རྩ་ཅེ་འི་ཟེལ་བ་འདྲ།
རྩ་བཅུགས། རྩ་སྟོལ་རི་མའི་ཐབས་རྩལ་གྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན། རྩ་བཅུགས་དང་སྟེ་རྟེག་བཅུགས་
པ་གཉིས་གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་ཏ་ཅང་འདྲ། གནའ་རབས་ཀྱི་རི་མོ་མཁས་པ་ཆོས་རྩ་བཅུགས་པའི་
ཐབས་ཤེས་མི་འདྲ་བ་ཁག་ཉི་ལྔ་རྩ་བཅུད་ཅན་བསྟན་ཡོད། རྩ་བཅུགས་སྐབས་རྩི་བཞེས་ཡོད་
ལ། རྩ་བཞེས་ཡོད་པ། ཆོ་བཞེས་ཡོད་པ། སྦྱ་བཞེས་ཡོད་པ། སྦྱིར་བཏང་ཐོག་སྟོན་ལ་སྦྱ་དང་། རེས་མ་
ཆོ་བཏུ་གཏོང་བ། བཅེགས་ཐེངས་གཉིས་ནས་གསུམ་བར་འཆོམས་ཤོས་ཡིན།
རྩ་ཞིག། རྩ་ཕྱབ་མ།
རྩ་ལྟ། རྩ་ལས་བཟོས་པའི་ལྟ་མོ།

རྩ་གཞིན། རྩ་ལྟངས་པ་

རྩ་ཐན། རྩ་ཐ་མཐན་གྱི་རིགས།

རྩ་ཚོད། རྩ་རྩེད་གྱི་ཚོད་པ།

རྩ་གཟན། ① རྩ་དང་གཟན་པའི་བསྐྱེད་མེད། ② རྩ་གསལ་གྱི་བཟའ་ཆས།

རྩ་གཡམ། རྩ་ལས་བཟོས་པའི་ཐོག་གཡམ།

རྩ་རྩ། ① རྩ་འཛོགས་པའི་ར་པ། ② ཐོ་རྩ་སྒྲེ་ཡུལ། རྩ་རའི་ནང་དུ་སེམས་ཅན་འཛོམས།

རྩ་ར་དགོན། འབྲུ་ཆ་སྒྲུབ་རིན་ཆེན་གྱིས་བཏབ་པར་གསལ། དུས་ཚོད་གསལ་པོར་མཛེས་ཡང་

འཁོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་རྟོག་ཡུལ་དུ་མ་ཐེབས་གོང་དུ་ཡོད་པར་གསལ། རབ་བྱུང་

བརྒྱ་ལྷག་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་རྩོ་འབྲུ་སྤྱུལ་སྤྱུའི་བཀའ་བཞིན་རྩ་ར་དགོན་

དང་། འཁོག་ཁང་དགོན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ནས་དགོན་པ་གཅིག་ཆགས། གྲུབ་མཐའ་

རྩིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉལ་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ར་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཐན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་

བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་རམ་པ། ཐོ་ཞིག

རྩ་རམ་བྲ། རྩ་རམ་པ་དང་འབྲ།

རྩ་རའི་ཚོད་གཞི། རྩ་ས་ཚོད་སྒྲེང་སྐོར་གྱི་ཚོད་གཞི་ལ་ བརྗོད།

རྩ་རས། རྩ་ལས་བཟོས་པའི་རས།

རྩ་རས་སྒྲུབ་པ། སོ་མ་རྩ་རྩེད་སྒྲུབ་པ།

རྩ་རས་པད་སྐོགས། རྩ་སྒྲུབ་གྱིས་བཟོས་པའི་པད་སྐོགས། འབྲུ་མར་དེ་དག་རྩ་རས་པད་སྐོགས་

ནང་ལ་བརྒྱུངས་ཏེ་འཁུར་སོང་།

རྩ་རེས། རྩ་སྐྱེམ་པོ་བྲ་ཡུལ་གྱི་རྩ་རའི་རོས་སུ་བྲེས་པའི་བྲམ་ཤིང་གི་མིང་ཡིན།

རྩ་ཤིང་། རྩ་དང་ཤིང་།

རྩ་སྐྱོན་གཙོ་པོ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད། མང་ག་བྱུར། ལྷག་ཟེལ་ག་བྱུར། ཅ་རྒྱན་དཀར་དམར་གཉིས། ཨ་ག་

ཅུ་རྩེ་མང་། ཅུ་གང་། གུར་གུམ་ སྤྱུ་སྤྱེལ་ ར་ཏི། མི་ཤི། ཀ་ཀོ་ལ། མཐུ་ཅི་ རོ་མ་མཁེས།
ལྷན་ལྷ། ལྷ་ག་ལྷ་སྤྱུ། ལྷ་ག་ཤི་སར། བད་མ་ཤི་སར། ཟེ་ར་དཀར་ནག་ ལ་ལ་ལུང། མོ་མ་རྩ་ཐོ།
མལ་ག་རྩོ། གཤེར་གྱི་མེ་ཏོག་ གཤེར་གྱི་ལུང་ལ། ལུག་མོ་ཏུང་། རྒྱུ་ལུམ་ ལུ་ལུ་ལྷར་ལ།
བཤེ་ཡབ། ཤེ་ལུ། ལ་ལེ་ལམ། ཤི་ཤི་ལིང་། རྒྱུ་སྤྱུ། རྒྱ་སྤྱུ། ཅི་ཏ་ཀ་ ཤིང་ཆ། ཀར་ལྷ། ཤིང་
གུ། གྱི་ཏང་ག་ མ་ཏུ་ཅེ། ཤོ་ཤི་ལ། རྒྱོ་ས་དཀར། གྱ། ཤེ་ཤི་ཏ། རྒྱ་ཆོ། རྒྱ་ཆོ། ལྷེ་ལྷང་ཆོ།
ཁ་ཏུ་ཆོ། ཅབས་ཏུ་ཆོ། ར་ཆོ། མལ་ཆོ། མཛེ་ཆོ། ཆ་ལ། ཨ་ཏུ་རྒྱ་ཆུ། ཨ་ཏུ་བདུད་ཅི། ཨ་
ཏུ་ལེལ་ལྷེ། ཨ་ཏུ་རྒྱ་ཆུ། ཨ་ཏུ་མཆུ་སྤྱང་། ཨ་ཏུ་ནག་ཆུང་། བ་ཏུ་ར། རྒྱ་ཏུ་ར། རྒྱེ་
ལོ་ཤ། ། མཁལ་མ་ལོ་ཤ། རྒྱ་ཤོར་ལོ་ཤ། ཨ་ལྷས། ལྷས་ལྷས། ལྷ་ཤོས་ལུ་ལྷ།
ལྷ་རྒྱ་རྒྱ་ལ། མ་ཏུ་ཤེ་ཤིང་། མ་ཏུ་ལུ་ལྷར། ཏུ་ཆ། ལུང་ག། ལུ་དག་དཀར་ནག་ ལུ་ཤེལ་ཅི།
ལྷང་ལྷེར་དཀར་སྤྱུག་ དཔལ་ལོ་ཤེར་དཀར། དཔལ་ལོ་ཐོང། ཤོང་ར་དཀར་དམར། ཤིང་མངར་སྤེ་
ཏེས། ཀུར་ཀ་ཤི། ག་ལ། རྒྱ་ཏིག་ བལ་ཏིག་ བ་ཤི་ཀ། ། བ་ལེ་ཀ། ། ག་ཏུར། ལྷ་ཤེང་། རྒྱོ་
ཤིང་། རྒྱེར་ག། ཤེ་ཐོང། ཤེང་ལྷེང་། ཤོ་ཤོ་ཆ། དན་རོག་ དན་ལུ། ཤི་ཁམ། རོང་ག། ། ཀ་ཤེང།
དེ་ཏིག་ རྒྱག་ལོན་ཆ་རོ།

རྒྱ་ལྷས། རྒྱ་ལས་བཟོས་པའི་ལྷས།

རྒྱ་ཨ་ཤོང། ཨ་ཤོང་རིགས་ཀྱི་ནང་ཆོན་སྤང་ལ་སྤྱེ་བ་ཞིག་སྟེ། ལུས་པ་ཨ་ཤོང་དང་མཆུངས།

རྒྱ་ཨ་ལ། རྒྱ་སྤྱུ་ཞིག་སྟེ། ཨ་ལ་དང་དོན་གཅིག་

རྒྱ་ཨ་ལའི་ཆོ་ག་ ལཔགས་ལུལ་གྱི་སྤོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་མགོན་པོ་སྤྱུ་སྤྱུ་བ་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱ་ཨ་ལའི་

ལས་ཆོག་སྤྱ་ཆོགས་བཀོད་པའི་སྤྱུ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་

རྒྱའི་དེ་ཤིང། ཅངས་པ།

གཙག་ ① ཁབ་ཅེ་སོགས་ཀྱིས་དབུག་པ་སྟེ་དཔེར་ན། ཁབ་གཙག་བརྒྱབ་པ། རྒྱག་ཐོག་གཙག་

ལེལ་སོགས་སྟེ་ལྷ།

གཙག་ཁབ། ཁབ་གཙག་ཤིང་གྱི་གཙག་ལ།

གཙག་གདན། ལྷེ་ཅར་གཙག་ལྷུ་བ་སྤྱུ་བས་ཅ་མི་ལྷུང་པའི་ཆེད་དུ་སྤྱེ་གནོན་ཤིང་གྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་

གཅིག་ལ། གཅིག་ས་ལ། གཅིག་ལ། གཅིག་ས། གཞུག་ལ་དང་། གཏང་བཟམ། བཀའ་ནས་འདོན་
ལ། གྲག་གཅིག་ལ། གཅིག་བྱུང་བྱས་ལ་གཅིག་ས་ཏེ་དན་གྲག་བཏོན།

གཅག་པར། དེ་མོའི་ཐེན་མེས་ཀྱི་མིང་གཞན་ཞིག་ཡིན། ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཞུ་ཐུབ་ཡན་གྱིས་
 མེས་པའི་དེ་མོར་དབྱུང་བྱེད་ཀྱི་ནོར་བུ་ཞེས་པའི་ནང་ལོང་དུ་གནས་པོའི་མིས་དེ་མོའི་ཐེན་
 མེས་ལ་གཅག་པར་ཞེས་ཟེར་གྱི་ཡོད་ཅེས་དང་། གཅག་པར་མེད་སྟོང་སྤངས་ཐད་བཤད་སྟོལ་
 ཁག་གཉིས་ཅམ་ཡོད་པ་སྟེ། དང་པོ། དང་ཐོག་དེ་མོ་མ་མེས་ཤོང་སྟག་ཆས་བཅད་བརྒྱལ་པའི་
 རྩེད་ས་སྟུག་གིས་སྟོན་འཕྲི་བྱས་པའི་དེ་མོའི་ཐེན་མེས་དེ་ཤོག་དར་སེང་སྟེང་དུ་བཀའ་ནས་མ་
 དཔེ་སྟར་འཕྲི་བཞེན་ཡོད། གཉིས་པ། དེ་མོའི་ཐེན་མེས་ཀྱི་སྟག་བཅད་སྟེང་ཁབ་གཅག་བརྒྱལ་
 རེས། ཤོག་བྱའམ་དར་སེང་གི་སྟེང་དུ་བཀའ་ནས་ས་ཆོན་རྒྱགས་པའི་དེལ་རྒྱལ་བརྒྱལ་བུལ་
 ཀྱི་དེ་མོ་སྟར་འཕྲི་བཞེན་ཡོད།

གཙོ་བོ་ནི། ཉན་ཐོག་སྤྱིར་འཕྲིན་པར་བྱེད་པའི་ལག་ཆ་སྟེ། ཉན་གསལ་སྒྲ་དབྱེ་ན་སྟངས་ཀྱི་ཁ་མཛད་
སྟོན་པའི་ལག་ཆ་ཡི་ལྷན་པ་དུག་མཆིས། རྩ་ལྷན་སྟེན་པར་གཙོ་བོ་ནི་རྒྱུ་ལག་

གཙོག་བྱ་སྟེ་ཁ། མིག་དམར་པོ་ཆགས་པ། མགོ་གཟེར་པ། སྒྲིང་མི་བདེ་པ། བོ་སྒྲིན་གླུར་འཕག།
མོ་ནད་ཁྲག་ཆབས་ན་བ་བཅས་ལ་དུས་སྒྲིང་དུ་སྒྲུབ་ཟེང་གི་ཡོ་བྱད་ཅིག།

གཙོག་བྱ་འདི་སྟེ། མཆིན་ཁག་སྟུག་པོ་རྒྱ་ས་པ་དང་། ་ཤང་བ་པཅས་ན་པར་ཚུ་རྒྱ་ས་གསེབ་བྱ་རྒྱ་ས་
ལྷེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང་།

གཅེན་པ་ལ། གཅེན་པ་འི་འདས་པ།

གཙང་། ① བོད་དབུས་གཙང་གི་རྒྱས་ཕྱེ་བའི་ཁུབ་ཕྱོགས་ནང་སྡོངས་ཀྱི་ཡུལ། ② རྩིང་ཤིང་
བརྩིགས་ཀྱི་ར་བ་སྟེ། ཤིང་ཕ་སྡོམ་རན་པ་འདོམ་དོ་བ་སོགས་མང་བོ་བསྟར་བརྩིགས་སུ་
བསྐྱོར་བ་ཞིག།

གཙང་སྒྲད། [ཡུལ]གཙང་ཕྱོགས་སུ་དར་བའི་ཡུལ་སྒྲད།

གཙོང་དཀར། དག་སེལ་བྱེད་མཁན་ནམ། དཀར་འདོན་བྱེད་མཁན།

གཙང་ཁང་། འདྲུ་ཁང་སྐྱུ་ག་གི་རྟེན་ཁང་།

གཙོང་ཁང་སྒོ་ལྷ། གཙོང་ཁང་སྒོ་ལྷ་སྒྲེ་སྒྲེ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལོག་ཁང་དུ་སྒྲ་ཁང་ཁག་སྒྲ་ཡོད་པ་
སྒྲེ། ཤར་ངོ་ས་སྒྲ་སྒྲ་ཁང་གསུམ་དང་། ལྷོ་དང་། ལྷང་དུ་རེ་རེ་ཡོད་པ་ལ་ཟེད།

གཙང་ཁང་བྱང་། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་འོག་ཁང་གི་བྱང་ཕྱོགས་ལྷ་ཁང་དེའི་ཕ་མ། ལྷ་ཁང་
ལྟེན་པའི་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱི་ལོ་བཅའ་སྤྱོད་ལྷ་ས་དཔལ་ལྷན་པའི་བྱང་ཕྱོགས་མེ་ཆེན་པོ་བཅུ་
གཉིད་ཞལ་ནང་ལྷན་ཏུ་བཞུགས་པའི་ལྷ་ས་མེ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བརྙན་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་
དང་མཉམ་པ་ཞབས་འོག་ན་གདན་ཁྲི་མེད་པ་ཞིག་དང་། གཡས་ཕྱོགས་སུ་ལྷན་རམ་གཟིགས་
ལེགས་ལྷན་དང་ལྷ་ས་མེ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བརྙན་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་
ལྷན་ཏུ་ཆེ་བཞུགས་པ་བཅས་པ་ཞི་དང་། གཡོན་ཕྱོགས་སུ་ལྷན་རམ་གཟིགས་ཁ་སར་ལྷ་ས་མེ་
ཆེན་ལྷ་ས་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་
ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་ལོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་

གཙོང་ཁང་དུས་ལ། གཙོང་ཁང་ཟེར་བའི་གོ་དོན་ནི་དགེ་འདུན་ཆོས་མཆོས་ཀྱི་ཁྱེད་སྡོང་འཆོག་པ་
 བའི་ཆོག་པ་ཁང་གི་སྐྱབས་ཏུ་ཡོད་པའི་ལྷ་ཁང་གི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
 རྩེད་མོག་བར་གསུམ་དུ་ལྷ་ཁང་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་གསེས་རྩོམ་ལྷ་སྐྱུ་ལྷ་ཁོ་བཞུགས་པའི་ལྷ་
 ཁང་ལྷ་བུ་ཡིན་ཞིང་། ལྷ་ཁང་འདིའི་ནང་དུ་རྩེན་གྱི་གཙོ་མོ་རྩོམ་ལྷ་ཁོ་བཞུགས་པའི་ལྷ་
 འཕྲོ་གསུང་ཁྱོན། དེའི་སྐྱུ་ལྷ་ཡཱི་རྩེན་གཙོར་སྐབ་དང་བར་གངས་ཅན་མཆོ། གཤམ་གཤམ་དུ་
 ཉེ་བའི་སྤམ་བཟུང་། ལྷོ་སྐྱུང་ཁོ་རྩེན་ལྷ་ཁོ་དང་སྐྱུ་ལྷ་ཁོ་དང་བཅས་ལྷ་ལ་པོ་སྡོང་བཅན་རང་ཉིད་
 གྱི་སྐྱུ་དུས་སུ་བཞེངས་པ་པོ་གསུམ་ཡོད་པར་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་ལས་བཤད།

གཙོང་ཁང་གཡས་མ་ལ། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་འོག་ཁང་རྫོལོ་ལྷ་ཁྱེ་ལུགས་མའི་ལྷ་ཁང་
དབུས་མའི་གཡས་རོལ། ལྷ་ཁང་འདྲིའི་ནང་རྟེན་གྱི་གཙོ་པོ་སངས་རྒྱུ་ལོང་དབག་ལེད།
གཡས་གཡོན་དུ་བྱང་རྩལ་ལེམས་དབང་ཉེ་བའི་སྤས་བརྒྱད་བཙས་བུགས་ཡོད་པར་ཞིབ་
ཆ་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་ནང་གསལ།

གཙོང་ཁང་ལྟེ་ ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལོག་ཁང་ལྟེ་ངེས་ཀྱི་ཡོད་པའི་ལྷ་ཁང་དེ་ལྷིམ་མ། ལྷ་ཁང་
པའི་ལོ་ནང་ཉེན་གཙོ་ལོ་ལྷ་པ་པ་མི་པ་ལྟེ་དེ་རྒྱེ་དང་གཡས་གཡོན་དུ་ལྟེ་ཆེན་དཔ་པོའི་མཁུ་ལྷ་

མོ་མོ་སོར་འབྲང་མ། ཁོ་ལོ་གཤིན་རྗེ་མཐར་བྱེད་དང་ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད། བསྐྱེ་མཐར་བྱེད།
བགེགས་མཐར་བྱེད་བཅས་དང། སློ་འགྲམ་གཉིས་ན་རྣམ་ཐོས་སྤྲས་དང་ཇོམ་རྩ་ལ་བཅས་
བཞུགས་ཡོད་པར་ལྟ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་ལས་བཤད།
གཙང་ཁུས། སྤེམ་གཙང་སེལ་བྱེད་པའི་ཁུས། ཞོགས་པ་རེ་རེ་བཞེན་གདོང་དང་ལག་བ་གཙང་
ཁུས་བྱེད་པ།
གཙང་གི་བར་སྤང་སྤང། གཙང་གི་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། སྤྲུག་ཚང་དཔལ་
འབྱོར་བཟང་པོས་བྲིས་པའི་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ལས་ཤངས་ཀྱི་པོ་བྲང་སྤང་ཡིན་ཞེས་པའི་
མཆན་བྱ་བཏབ་འདུག་པ་ལྟར་ན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་རྣམས་སྤྱིར་རྩོང་
ཁོངས་མདོག་ཆོས་རྒྱས་པོ་བྲང་སྤང་ཐེར་པའི་ས་ཆ་དེ་ཡིན་པར་འདྲ་ཞེས་ཐེར།
གཙང་སྤང་གི་འཇམ་དབྱངས་གསུམ། བཟ་ཤིས་འབྲིལ་གི་སྤྱེ་མོའི་བྲུ་རྒྱུན་འཇམ་དབྱངས་ཨ་རྩིས།
འཇམ་དབྱངས་རག་པ། འཇམ་དབྱངས་ཁ་ཆེ་བཅས།
གཙང་དགོན། རོན་བྱུབ་རབ་བརྟན་སྤྱིང་ཡང་ཐེར། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་བྲ་སྤྱི་ལོ་
༡༧༦༥ལོར་སྤྱབས་མཆོག་བརྟན་པ་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། བྱུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྤྱོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གད་པ་སུམ་མདོ་རྩོང་ཐུན་ཏེ་དཔེ་ཁྲིམས་སྤྱི་ཡོད།
གཙང་འགྲམ། གཙང་སྤྱོད་རྒྱལ་ཅེ་འམ་གཞིས་ཅེ་འེ་ས་གནས་ཤིག་དུ་བཞེངས་པའི་རྩ་ཁང་སྤྱོ་མིན་
མོའི་གཟུགས་དབྱིབས་ཀྱི་དབྱི་གཡས་བ་ནོན་པའི་ཆེད་དུ་བཞེངས་པ།
གཙང་འགྲམ་རྩ་ཁང་། སྤོང་བཙན་སྤྲམ་པའི་སྤྲམས་བཏབ་པ་གཙང་གཞིས་ཀ་ཅེ་འེ་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་
པའི་མཐའ་འདུལ་གི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེད་ཡ་གྲུལ་ཞིག།
གཙང་ཆ། ཁུལ་རིགས་ཁག་རྣམས་སྤྱབ་མི་དགོས་པའི་ཆོག་མཆན་ཐོབ་ཐེན་པ།
གཙང་ཆག ཁུལ་རིགས་ཅ་ཆག་བྱུང་པ། ཁུལ་རྒྱལ་མི་དགོས་པར་གཙང་ཆག་བྱུང་སོང་།
གཙང་རྒྱ། ① གཙང་པོའི་རྒྱ། ② གཙང་གི་ས་ཆ་བརྒྱད་ནས་འབབ་པའི་རྒྱ་པོ། ③ རྒྱ་གཙང་མ།
གཙང་རྒྱ་མིག་རིང་མོ། གཞིས་ཀ་ཅེ་འེ་ལུབ་ཏོས་ཀྱི་རྒྱ་མིག་རྒྱས་འདྲི་རང་ཡིན། རྒྱལ་ཅེ་འེ་རྒྱ་མིག་
དེ་གཙང་རྒྱ་མིག་རིང་མོ་ཡིན་ཆུལ་རྒྱ་བོད་ཆོག་མཛོད་ཀྱི་མ་ཐེན་ནང་གསལ་དུང་མཁྱེན་

བཅའ་ཡིག་ནང་དེ་མིན་ཚུལ་གསལ་བཤད་བྱས་པ་དུག
གཙང་ཆུང་ཆོས་གཤམ་རྒྱ་མཚོ། རྒྱ་མཚོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་སྐར་ཅིས་ལ་མཁས་པར་གྲགས་
ཤིང་། དེའི་སློབ་མཐོང་བཟང་རྒྱ་མཚོ། སྤག་བ་ལྟན་བྱབ་རྒྱ་མཚོ་བཅས་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་གསུམ་མོ།
གཙང་ཆེན། སྤར་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་གོ་གནས་ཆེ་གས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། ཏུན་ཏོང་
གཏེར་ཡིག་ལས། གཙང་ཆེན་མན་ཆད་དང་དམངས་ཐ་མ་ཡན་ཆད་ཅིག་གི་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ།
གཙང་མཚོད། སྤད་མ་ཉམས་ཤིང་བཙོག་པས་མ་སྒྲགས་པའི་མཚོད་པ། ལྷ་ལ་གཙང་མཚོད་འབྲུལ་བ།
གཙང་ལྗོངས་ཀྱི་གཡུལ་གྱི་ཁ་ལོ་པ། མི་དབང་རྟོགས་བརྟེན་ནང་དེ་ལྟར་ཆེ་བརྟེན་བྱ་ཡུལ་ནི་གཙང་
མདའ་དཔོན་རུ་མ་བ་ཡིན་ཅིང་། འདི་བ་ཁང་ཆེན་ནས་ཀྱི་གཉེན་ཚན་དུ་གྲུར་བ་ཡིན་ཀྱང་།
བཀའ་སློན་དང་པོ་དཔེ། ལུས་བ་བ། སྤར་ར་བ་བཅས་གསུམ་ནས་དའི་ཆེང་བས་དཔེ་རྣམས་སྟེ།
བཀའ་སློན་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་ཁྲི་ནང་རུལ་བ། རྣམས་སྟེ་པོ་ལྟ་ཐའི་རྣམས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་
རྒྱལ་ཅའི་པོ་བླ་ནས་གཡང་དུ་བསྐྱར་ཏེ་བས་དཔེ་དེ་དེ།
གཙང་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་བརྟེན་པའི་མིང་། སྤན་ཆོག་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆུང་ཁྱད་ཆོས་བརྟེན་པའི་མིང་།
གཙང་ཉ། གཙང་རྒྱ་རྒྱལ་པའི་ནང་གནས་པའི་ཉ་སྟེ། རོ་མང་པ། ལྷ་རྣམས་ཅུང་བསེལ། རུས་པས་ཟས་
འབྲུ། ཡི་ག་འབྲེད། བད་ཀན་སྤྲུག་པོ་ལ་མན།
གཙང་སྟེ་བ་སྤན་ཆོགས་རྣམས་རྒྱལ། བོང་དུ་ཀམ་སྤན་ཆོགས་རྣམས་རྒྱལ་ཞེས་པར་གཟེགས།
གཙང་དག ཡོངས་སུ་དག་པའམ་ལྷག་མ་མེད་པ། བད་སྟེགས་རྣམས་རྩ་མེད་གཙང་དག་བཟོ་བ།
གཙང་དུས། དུས་ཚོད་རྩོགས་པའི་སྐབས། གྲུང་སེང་གཙང་དུས་ཕྱིར་ལོག་ཡོང་བ།
གཙང་ན་འགར་འགོས་ཡོལ་གསུམ། རོ་པོ་རྩོག་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤིའི་གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་སློབ་མ་གཙོ་
པོ་གསུམ་སྟེ། འགར་དགེ་བ་དང་། འགོས་ལོ་རྩོད་པ། ཡོལ་ཆོས་དབང་དང་གསུམ་ལ་ཟེད།
གཙང་སྤྲུལ། གཙང་ཕྱོགས་ནས་བཏགས་པའི་སྤྲུལ་བྱ།
གཙང་གནས། [མཛོན]པར་སྟོང་།
གཙང་གནས་རིགས་ལྡ། མི་ཆ་བ། མི་གཏུང་བ། བྱ་རོམ་སྤང་བ། ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ། འོག་མིན་ལོ།
གཙང་པ། གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་མི།

གཅང་པ་མཁན་ཆེན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར། རྗེ་འདི་ནི་གཅང་རོང་རིན་སྤངས་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གཤུང་
རྒྱུད་དུ་ཡཔ་པ་སྤྲུགས་འཆང་སྒོ་བཟང་དོ་རྗེ་དང་། ཡུམ་དཔོན་མོ་ལྷ་དགའ་དགའ་ལྷན་འཛིན་
གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྲུང་བཟུང་བཟུང་གཉིས་པའི་ཤིང་རྩ་༡༩༡༩ལོར་སྤྲུལ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་
ལ་བརྒ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཆོས་ཀླགས་མཛད། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་ཐུགས་
གཉིས་མཛད། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལ་དབུས་སུ་ཕེབས་ནས་འབྲས་སྤངས་སུ་ཆོས་ཀླགས་གནང་།
དགུང་ལོ་སོ་བདུན་ལོར་ལྷ་ལྷན་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མོར་བླ་སྒྲོར་དམ་བཅའ་བཞེས་ནས་ཨང་དང་
པོ་ཐོབ། དགུང་ལོ་ཞེས་བརྒྱད་ལོར་འབྲས་སྤངས་སུ་ཕྱིར་ཕེབས་ནས་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་
འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར། བླག་རྩིས། རྗེ་བཙུན་སྒྲུ་མ་དམ་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཞལ་སྤྲ་
ནས་གང་གི་རྩྭ་གས་པ་བཛོད་པ་དོ་མཆར་ལྷན་གཅིག་སྒྲིལ་པའི་རོལ་མོ་དང་། ཉམས་མཁུར་
ཞལ་གདམས་བསྐབ་བྲག་སོལ་འདེབས་སྒྲོན་ལམ་སོགས་པོད་རྒྱུད་གཅིག་ཅུམ་མཛད། དགུང་
ལོ་བདུན་ཅུ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་རྒྱ་ཡོས་༡༩༤༣ལོར་སྤྲུག་ཤེས།

གཅང་པ་རྒྱ་རས་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྤྲུལ་སྤྱི་ལོ་༡༡༦༡ལོའི་སྤོན་རྒྱའི་ཉ་
ལ་སྤྲུལ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཞིར་སོན་པ་དང་ཡི་གེ་སྒྲིག་འདོན་བསྐབ། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པར་
མ་ཡུམ་དགོངས་པ་རྗེ་གས། དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་སྐབས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྩ་ཐང་པ་ལ་
བསྟེན་ནས་གཙུག་ཡུད་བྲེགས། དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་དང་། དབང་ལུང་མང་པོ་ལྷུས། དགུང་
ལོ་བཙོ་ལྷའི་སྐབས་སུ་མཁར་ལུང་བའི་མདུན་ནས་དབུ་མ་དང་། ཆད་མ་སྤེ་བདུན་མདོ་དང་
བཅས་པ། ཤེར་ཕྱིན། སྤྱོད་འཇུག་ལ་སོགས་གཞུང་ལུགས་ལ་བསྐབ་གཉེར་གནང་སྟེ་ལོ་ངོ་
བཅུ་གཅིག་ཅུམ་བསྟེན། དགུང་ལོ་ཉིར་གཉིས་བཞེས་པའི་ཆེ་ཡཔ་གྱིས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་
པའི་སྤྱིན་བདག་བྲས། སྒོམ་དཔོན་མཁར་ལུང་བ་སྤྱན་བྲངས། དགེ་སྒོར་དུར་སྤྲིག་འཛིན་པ་
མང་པོ་ཆོགས་པའི་དབུས་སུ་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ། དབུ་པར་འདུལ་མཛོད་ཆད་མ་དང་
བཅས་པའི་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེར་གནང་། སྒྲིག་པ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པར་
གྱུར་པ་དང་། དེ་སྒོར་བ་བསམ་གཏན་ལ་ནན་ཏན་བྲ་དགོངས་ནས། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་འབྱུངས་ཡུལ་
ར་བརྩེད་རི་ཁོང་དུ་བཞུགས་པའི་ཆེ། སྤྱིང་རས་བརྒྱ་དོ་རྗེ་ཡུལ་དེར་ཕེབས་པ་གསན་ནས་

མངལ་བར་ཁྱོན། དམ་པའི་ཆོས་སྐོར་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་འབེལ་མཆིད་མཛད་པས། ལས་སད་
 ཅིང་ཤིན་ཏུ་དགེས་པར་གྱུར། དགྲའ་ལོ་ཉིར་གསུམ་ལོན་སྐབས། རྗེ་སྤིང་རས་པ་སྣ་ཕུར་
 བཞུགས་པ་དང་མངལ་ནས་ཆོས་བྱུག་དང་། མར་ལུགས་རྒྱ་དྲེ་ཐམས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཁྱིད་
 གསུམ་མ་ཆང་བ་མེད་པར་ཞུས། བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་བྱུག་ལེན་འབྲུལ་མེད་རྟོགས། ས་སྤེལ་ལོ་
 དགྲའ་ལོ་ཉིར་བརྒྱད་སོན་པ་དང་རི་ཁྲོད་འགྲིམ་པར་བཅུམས་ཆོ། རྗེ་སྣ་ཕུ་བས་རི་ཁྲོད་དུ་མ་
 འགྲོ། ཁྲོད་རང་བའི་གདན་ས་སྣ་ཕུ་འདི་བཟུང་གསུངས་པ་དང་། མ་འོངས་པར་འབྲུག་དང་ར་
 ལུང་འཛིན་དགོས་པའི་ལུང་བསྟན། དགྲའ་ལོ་ཉིར་དགྲའི་ས་བྱ་ལོར་རྗེ་བཙུན་རས་རྒྱུང་པས་
 གཏེར་དུ་སྤེལ་བའི་རྩོམས་སྐོར་བྱུག་བཏོན། དེ་ནས་གཉིས་འགར་ཆོས་གསུམ་དང་ལྷན་ཏུ་
 རྩོ་རི་ལ་ཕེབས་ཏེ་དུས་བབས་ཀྱི་ལུང་ལྟར་རྩོ་རིའི་གནས་སྐོ་བྲིས། དེ་ནས་སྤྱི་མོད་དུ་ཕེབས་
 བས་སྐོར་རྩོལ་དགོན་བཏབས། འགྲི་གུང་སྐྱོབ་པ་དང་ཁང་འགྲོ་བའི་མགོན་སོ་རྣམས་ཀྱང་ཁྱ་
 མར་བསྟེན་ནས་ཆོས་ཞུས། དགྲའ་ལོ་སོ་གསུམ་པའི་རྒྱ་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༣ལོར་ཁང་གིས་
 མཁན་པོ་མཛད་དེ་བསྟེན་རྫོགས་ཞུས། སྐོར་རྩོལ་ལ་སོགས་དབེན་གནས་དང་དགོན་པ་དག་
 ལ་འདག་སྦྱར་མཛད་ཏེ་སྤྱི་མཆོམས་ཐངས་མང་བཞུགས། དེ་ནས་ར་ལུང་དུ་ཁྱོན་ཏེ་གཅེན་ལྷ་
 གཉན་གྱི་སྤེལ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་མཆོན་དར་མ་སེང་གེ་བཏབས། མཁས་བྱུབ་གཉིས་ལྷན་གྱི་
 སྐོབ་མ་མང་པོ་བསྐྱུངས། དགྲའ་ལོ་ཞེ་ལྷ་པའི་ཤིང་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་༡༢༠༥ལོར་འབྲུག་དགོན་པ་
 བཏབས་ཏེ་ཆོགས་པ་བསྐྱུངས། དགྲའ་ལོ་ཞེ་བདུན་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༢༠༧ལོར་སྐོབ་
 ཆོགས་རྣམས་ལ་ཡུལ་ཉིར་བཞི་དང་། གནས་སོ་གཉིས་རྣམས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་བཙོན་དགོས་
 པའི་ཞལ་གདམས་མང་པོ་གནད། རྗེ་ཉིད་ཀྱང་ལོ་གཅིག་གི་བར་དུ་སྟན་གཅིག་ལ་གཡོ་བ་མེད་
 པར་སྤྱི་མཆོམས་བཞུགས། དེ་རྗེས་སྐོབ་མ་གསར་པ་རྩུར་འོང་མཁན་དང་། རྟིང་པ་མར་འགྲོ་
 མཁན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་ངག་མང་པོ་གསུངས་ཤིང་། མི་ལ་རས་པའི་བྱ་
 བརྒྱད་འདི་སྤྱིད་ཕྱག་ལ་ཅིས་གདབ་མི་གཏོང་བར་བསྐྱོམས་པས་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་
 གསུངས་ནས་སྐོབ་བྱ་རྣམས་སྐོམ་ལ་སྐྱུལ་ཞིང་སྤྱར་ཡང་སྤྱི་མཆོམས་དམ་རྒྱ་གནད། སྤལ་བ་
 དང་ལྷན་པའི་བྱུགས་རྗེ་དགྲའ་ལོ་བཙུན་པོ་ལོ་ཞེ་གསུ་ལྷན་བཟུང་ནས་གཙུག་ལུང་

གྲེགས། མཚན་མགོན་པོ་དོ་རྗེ་ཞེས་གསོལ་དེ་ནི་གྲིས་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྒྱལ་བ་ཤོད་ཚང་བ་
 ཞེས་ཟེར། དགྲའ་ལོ་ལྷ་བཙུ་བའི་ལྷགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༡༠ ལོར་ར་ལུང་ནས་བྱ་སློབ་རྣམས་
 གྲིས་གདན་འཕེན་འབྱོར་བ་ལྟར་གཙང་ར་ལུང་དུ་ཕེབས། དེར་ལུང་སྟོད་ཀྱི་མི་རྣམས་འདུས་
 ལས་འབྲལ་བ་དང་བཀྱར་བསྟེ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས། ཆོགས་པ་གསར་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་དང་
 ཟང་ཟེང་གིས་ཆོས་པར་མཛད། དེའི་དུས་སུ་བྱ་སློབ་རྣམས་ལ་འབྲུག་གི་གདན་ས་འཛིན་པའི་
 སེང་གའི་མཚན་ཅན་དགྲ་དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྤྱལ་བ་གསུམ་བྱོན་པའི་རྗེས་སུ་
 སྤར་ཡང་རྒྱ་རས་རང་ཉིད་ཐེངས་གཅིག་བྱོན་པའི་ལུང་བསྟན་གནང་བར། རྣམ་ཐར་འོ་མཚར་
 དད་པའི་རྒྱབས་ཐེང་ལས། (འིང་བར་ལ། འོག་ངོས་༤༠སྤེབ་ཐེང་༢བར།) དེའི་དུས་སུ་བྱ་
 སློབ་རྣམས་ལ་གྱི་རབས་བསོད་ནམས་བསག་པའི་དོན་དུ་མཚོད་རྟེན་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་བཞེངས་
 འིག་ཅེས་བསྟོ་བ་ཉན་ཏེ། ཆོགས་པ་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོས་བཞེགས་པས། ཉིན་དེར་མཚོད་རྟེན་
 དགྲ་གྲུབ་སྟེ་ཞུས་པར། རྗེའི་ཞལ་ནས་ད་སང་ཉིན་ཡང་ཁྱོད་རྣམས་ཀྱིས་འབད་ཚོལ་དྲག་ཏུ་
 ཐོན་ལ་ཅི་མང་བཞེངས་སྟབས་པ་གྲིས་ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་ལོ། །དེ་ནས་མཚན་མོའི་ཐུན་རྫོགས་མ་
 ཐག་པའི་ཆ་ལ་ཐམས་ཅད་འདུས་ཏེ། ཉིན་ཐོག་ཐག་ཏུ་འབད་ཀྱང་མཚོད་རྟེན་གསུམ་ལས་
 བཞེངས་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྗེ་ལ་གསོལ་བ། ཅི་ཁ་སང་ནི་མཚོད་རྟེན་དགྲ་བཞེངས་པར་ལུས་ལ།
 དེ་རིང་མི་རྣམས་དེ་ལས་ཆེས་མི་ཉུང་བར་སྤར་ཞིང་། ཚོལ་བ་དྲག་པོས་བསྐྱབས་ཀྱང་གསུམ་
 མ་གཏོགས་བཞེངས་མ་གྲུབ་པ་ནི་ལྟར་ལས་གྲུར་ཅེས་ཞུས་པ་དང་། རྗེའི་ཞལ་ནས་འབགས་
 པའི་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་བཞེད་ནང་ནས། འདིར་དགྲ་སེང་གའི་མཚན་ཅན་གྱི་ཚུལ་
 བརྒྱུད་སྟེ། བསྐྱབ་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་ཅིང་རྒྱས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལས་རྟེན་མར་རྗེ་ཙམ་
 ཞེས་འབད་ཀྱང་གསུམ་ལས་མ་གྲུབ་པ་ནི། དེའི་རྗེས་སུ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་རྣམ་འབྲུལ་
 བྱོན་ནས་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དོ། །དེ་དག་གི་རྒྱ་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་དེ་ལས་
 གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྗེས་ཐོག་ཏུ་ཁོ་པོར་རང་སྤེབ་དགོས་པའི་དུས་གཅིག་འོང་བར་འདུག་གི་
 ཞེས། དཔལ་མཚུངས་མེད་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་འབྱོན་པ་ལུང་བསྟན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། །ལོ་དེར་ར་ལུང་དུ་གཙུག་ལག་ཁག་བཞེགས། བྱ་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་རྗེའི་ཞལ་འབག་སྤྱུ་

ཚད་གཅིག་བཞེངས་པ་ལ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་གནས་མཛད། དེ་ནས་དགུང་ལོ་དགཅིག་པའི་
 ལུགས་ལུགས་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༡༡ ལོར་དབུས་སུ་གདན་འདྲན་པ་འབྱོར་བ་ལྟར་འབྲུག་ཏུ་ཕེབས། སློབ་
 མའི་ཆོགས་དགེ་སློང་གི་ཐུག་མཇུག་ལོ་འདུས་པས་དེ་དག་ལ་ཟབ་ཆོས་ཉིན་གསུམ་གནང་། དབུར་
 དུས་དེར་བསྟན་གཞི་ཚུང་བཞེས་པར་བུ་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་དབུད་ལ་འབད་པས་ཚུང་ཟད་
 དངས་པའི་ཚུལ་བྱུང་བ་དང་། བཀའ་ཆོས་དང་། ཞལ་གདམས། དབང་ལུང་གི་སོགས་གང་
 མང་གནང་སྟེ། མཐར་ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་ཉིན་ལཱའི་དགོང་མོའི་ཐུན་དང་པོ་ལ་དགོངས་
 པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྟུས། མདོར་ན་དམ་པ་འདིའི་སྤྱི་ཆོག་གང་པོར་ཐོག་མར་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་རྟ་ཐང་བ་དང་། མང་མཁར་བ། སོ་དར་མ་སེང་ག། ཁ་ལུང་གི་ལྷ་རྩེ་ཀྱང་དགའ་བྱུང་ལ་
 མཆོག་། འོ་ཐང་གི་སློབ་དཔོན་འདུལ་འཛིན་པ། སྤྱིང་རྩེ་རས་པ། འབྲི་གྲང་སློབ་པ། ཞང་འཕྱོ་
 བའི་མགོན་པོ་ལ་སོགས་པ་མཁས་བླ་བ་གཉིས་ལྟན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོར་
 བསྟེན་ནས་མདོ་ལུགས་ཀྱི་དབུ་པར་འདུལ་མཛོད་ཆད་མ་དང་བཅས་པའི་གཞུང་མཐའ་དག་
 ལ་བསྐབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་པར་གནང་བས་མཁས་པའི་མཆོག་སྟན་བྱས། སྤྱགས་ལུགས་ཟབ་
 ལམ་རྒྱ་རོ་ཆོས་དབུག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་སྤེལ་ཞིའི་དབང་ལུང་མན་དག་ཉམས་ཁྲིད་དང་བཅས་
 པ་ཞུས་ཏེ་གདམས་དག་གིས་རྒྱུད་བྱུག་པར་བྱས། ཁྲུང་པར་གདམས་དག་བརྒྱུད་པའི་ཁྲ་མ་
 བྱི་སྤྱིང་རྩེ་རས་པ་ཡིན། བར་དུ་སྟོན་པ་མཁར་ཆུ་དང་། སྤམ་པོ་དང་། རྩ་རིའི་གནས། ལྷ་ལྷ།
 སློང་རྩོལ། འབྲུག་ར་ལུང་ལ་སོགས་སྐབ་གནས་ཁྲུང་པ་ཅན་རྣམས་སུ་མཆོམས་སྟོན་འདག་སྦྱར་
 བྱས་ཏེ། ལོ་མཆོམས་དང་། རྒྱ་མཆོམས་ལོ་ལྟར་རྒྱུན་མེ་འཆད་པ་བཞུགས་པས་བྱུང་བའི་གོ་
 འཕང་བརྟེས། ཐ་མ་བཤད་སྐབ་ལས་ཀྱི་སྟོན་པ་གདུལ་བའི་སློབ་མ་གྲི་སྟོང་མང་པོ་བསྐྱེད་པ་
 རྣམས་ལས་གཙོ་པོ་དང་པོ་ཆེ་བ་སྤྱི་རྒྱུད་གཉིས་ཞེས་པ་སྤྱི་རི་བ་དང་། རྒྱུད་མོ་ཁ་བ་གཉིས།
 བར་དུ་ཆེ་བ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཞེས་པ་རྒྱ་ཡགས་པ་དང་། འབྲས་མོ་བ་གཉིས། ཐ་མ་ཆེ་བ་ལོ་
 རྟོད་གཉིས་ཞེས་པ་ཆོས་རྩེ་ལོ་རས་དབང་ལུག་བཙོན་འབྲས་དང་། རྒྱལ་བ་རྟོད་ཆད་པ་
 གཉིས། གཞན་ཡང་དགའ་ཡེས་དང་། རྩོ་ཡེས་དང་། བདེ་ཡེས་ཏེ་རྣམ་འབྱོར་རྣམ་པ་གསུམ།
 གཡལ་རས་དང་། འབྲན་རས། མི་རས་ཏེ་རས་པ་རྣམ་པ་གསུམ། འདས་ཞིག་ཞིག་པོ་དགོན་

མཆོག་མེད་གེ་ཞིག་པོ་སྤྲེས་མཆོག་སྤྲེ་ཞིག་པོ་བཞི། དམ་པ་གཏེར་ཁུང་། དམ་པ་སྤྲ་སྒོ་བ།
 དམ་པ་གོ་བྲག་པ་སྤྲེ་དམ་པ་རྣམ་གསུམ་བཅས་ཞལ་སྒོ་བ་ཡིན་ཏུ་མང་པོ་བྱོན།
 གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཀམ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོ། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་པོ་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ལོ་གཟུང་
 སྐར་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་པའི་ཉིན། ཀམ་ཕུན་ཆོག་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་ཡུལ་མེད་གེ་ལུང་།
 མཆོད་རྟེན་རྒྱལ་པོ་སྤྲེས་སུ་སྤྲེ་བལྟམས། གཙང་པའི་གཤུང་རབས་ལས། སྤྱ་རྩུང་དུ་ནས་གཟི་
 བརྩེད་ཆེ་ཞིང་སྤུན་དབངས་མཐོ་བ། མངའ་ཐང་ཆེ་བ། སྤྱ་བྱིས་པའི་ཚུལ་མི་སྟོན་ཞིང་སྤྲུལ་བ།
 དགོངས་པ་ཐབ་བ། དཀྱེལ་ཆེ་བ། བསྟན་པ་ལ་ལྷག་པར་གྲུས་བ། འཕྱི་སྟོག་ལ་སོག་པའང་བར་
 ཅམ་གྱིས་མཁྱེན་ཅིང་། རིག་གནས་ལ་མཁས་བ། འཕོང་དང་སྤྱ་རྩུང་གྱི་རིགས་ལ་གེ་སར་གྱི་
 རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ། ཆོས་དང་འཛིན་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁྱེན་པ་རྒྱས་ཡིང་། མངའ་
 འབངས་ལ་བརྟེ་བ། མ་རུངས་པ་འདུལ་པོད་པ་ལྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་མཚུངས་པ་འདི་
 ཉིད། དགུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་པ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་བསམ་འབྲུབ་ཅིང་། གཤུང་མེད་གེའི་ཁྲིར་ཐེབས།
 རྩེ་བཙོན་དམ་པ་ཀུན་དགའ་སྟོང་པོས་བགྲ་ཤིས་མངའ་གསོལ་རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དག་བསྒྲིག་
 པར་མཛད། ཀམ་པ་ཡབ་སྤྲུལ་གྱིས་བོད་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ལུང་གནང་། ཁྲི་འདོན་མངའ་གསོལ་
 བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་མཛད། དབུས་གཙང་གི་ཆེ་དགུ་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཞབས་ལ་བརྟུང་།
 དགའ་སྟོན་ལོངས་སྟོང་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་མཛད་ཅིང་། སྤྱི་པོ་གནམ་བསྟན་བོད་ཅམ་ཐོན་
 ཐམས་ཅད་གྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པའོ། སྤར་རྟོར་སོག་གི་དམག་སྟོར་གཅིག་བོད་དུ་ལྷགས་ཏེ་
 སྤྱིད་པོད་ལུང་པར་གནས་བཅས། ལྷ་ས་ཐེན། རོ་ཤུག་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོད་སྤྱིན་ལོ་གཉིས་
 བཅག དུས་མ་བདེ་བ་ལ། ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་གྱིས་དམག་དཔོན་རུ་བཞུགས་ལས་ཀ་
 བསྟོས། དབུང་ཆོག་པ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་བཞགས་ཏེ་དབུས་སུ་བཟངས། ཆོས་གྱི་རྒྱལ་
 པོའི་འདི་ཉིད་རང་སྤྱོ་ཆོར་གཙོང་པའི་དགོངས་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ། ཞལ་དག་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱར་
 པ་ཅམ་གྱིས་སྤྱུ་བསོད་མངའ་ཐང་གི་ཟེལ་མ་བཟོད་པར་རྒྱ་མཆོའི་མཐར་བྲོས། འཛམ་བུ་གླིང་
 ལ་དབང་བསྐྱར། ཡབ་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་པ་རྩོགས་ཐབས་སུ་རྟེན་བཞེངས། བྱལ་མཐའ་རིས་
 མེད་དུ་དུས་མཆོད་དུས་ཇ་སོགས་གྱི་ཐེབས་སུ་ས་ཆ་ཡོང་འབབ་ཁྲི་ཆོ་འབུམ་ཆོ་སྤྱར་བ་

གནང་། ཡབ་རྒྱལ་པོའི་མཛོད་པོའི་འཕྲོས་ཞུ། ལྷ་ར་ཐར། ཐར་བ་སྤྱིང་། བསམ་སྤྱིངས་
 སོགས་བསྟན་པའི་ཞལ་གསོལ་གསལ་བར་གྲུབ་པ་མཛོད། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་གྲུན་དགའ་སྤྱིང་པོ་
 ལ་ཐབ་གནད་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་རྣམས་ལེགས་པར་གསན་ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཐུགས་སུ་ཆུད།
 ལྷ་ར་ཆེན་འཛམ་སྤྱིང་རྒྱན་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོར་སྦྱུན་དངས་ཏེ་ཆེབས་བསུ་སེར་སྤྱིངས་སོགས།
 ཁྱིའབྱལ་སྤྱོད་འབྱལ་གྱི་འབྱལ་ཞབས་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་བས་མཉེས་པར་མཛོད་
 ཅིང་། མཛོད་ཡོན་ཐུགས་ཡིད་གཅིག་འབྲེས་གནས་ལ་ཉི་མུ་ལྷུང་གཅིག་ས་ལ་མཛོད་ཡོན་རྣམ་
 གཉིས་གྲགས་པར་གྱུར་ཅིང་། གཞན་ཡང་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱོད་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་རྒྱལ་རྣམས་དང་།
 དཔལ་ལྷག་ལུང་པ་སོགས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ལ་འང་བཀའ་འཆོས་ཀྱི་
 གསན་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛོད་ཅིང་། མཛོད་གཞིས་དགེ་རྒྱལ་ཡང་བརྒྱ་བྱངས་མང་པོ་འབྱལ་སྤྱོར་
 མཛོད་པ་དང་། བྱུང་བར་དུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མཛོད་ཆེན་ལྷ་ར་གྲགས་པ། ཞེས་
 སོགས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། མདོར་ན། ལོ་༡༤༣༡ལོར་ཉོར་སོག་གི་དཔག་སྐྱོར་གཅིག་བོད་དུ་
 ལྷགས་ནས་རྩོམ་པ་ལྟ་རྒྱུ་རྒྱུ་པོ་ཆེའི་མཛོད་སྤྱིན་བཅག་པ་སོགས་དུས་མི་བདེ་བ་བྱུང་བར་སྤར་
 ཡང་མཐན་བསྟོད། ཁྱིམ་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བཙུ་བྱག་གཏན་འབེབས་གནང་། ཁྱིམ་ཡིག་ནང་དུ་
 ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞུ་རིགས་དང་གྲུབ་མཐའ་བསྐྱར་མི་ཆོག་པ་དང་། དུས་ཆེན་ལ་རི་རྒྱ་སྤྱང་རྒྱ་
 བསྐྱོམས་དགོས་པ། གཏོར་བརྒྱུག་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་བོད་སྤྱི་ལ་པན་པའི་ལས་དོན་མང་
 པོ་གཏན་འབེབས་གནང་འདུག དེ་ནས་དབུས་སོག་གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གཙང་པ་རྒྱལ་
 པོ་ལ་དཔག་འཇུག་ཐེངས་གསུམ་བྱས་མཐར་སོག་པོ་གྲུ་བྱི་ཉན་གྱིས་དཔག་སྤེ་ཁྱིང་བའི་
 དབུས་སོག་གཉིས་ཀྱི་དཔག་གིས་གཙང་དཔག་དང་འཐབ་པས། ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔག་མི་
 ཁྱི་སྤག་ཙམ་ལེ་རྩ་ས་བྱུང་བའི་མཐར་དབུས་སོག་གཉིས་ཀྱི་དཔག་དབུང་གིས་གཞིས་ཀ་
 བསམ་འབྲུབ་ཅེ་མཐའ་ནས་བསྐྱོར། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཀམ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོ་དཔོན་གཡོག་
 ཅུང་བཟུས་བཅས་ལྷུང་ཕྱོལ་དུ་བྱིན། འཕྲོས་ཀྱི་གཙང་དཔག་རྣམས་དབང་མེད་དུ་མགོ་སྤྱར་
 བྱས། དེ་རྗེས་ཀམ་པ་དང་། ས་སྤྱོད་པས་དཔང་པོ་མཛོད་དེ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་མགོ་འབྱལ་ཞུས་
 བ་སོག་ཆད་མི་གཙང་ཅིང་འཆོ་རྟེན་སྤྱད་ཞིག་སྤྱད་ནས་རང་ལུལ་དུ་སྤོང་ཆོག་རྒྱུའི་གན་རྒྱ་

བཞག་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་མགོ་འདོགས་ཞུས་རྗེས་བཀོངས་འདུག
གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཀམ་ཕུན་ཆོགས་རྣམ་རྒྱལ། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་ཁྲིའི་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༦ལོ་ལ་ཀམ་
བསྟན་སྤང་དབང་པོའི་སྤྱི་ལོ་ལ་ཁབ་བསམ་འབྲུབ་ཅེར་སྤྱོད་བསྟན་མཁུ་མ་མའི་ཆོགས་ཀྱིས་
སྤྱིའི་བསྐྱེད་བསྐངས། སྤྱི་ཚུང་བུ་ནས་ཐུགས་སྒྲུབ་ཞིང་མཁུན་པ་རྒྱས་པ་མའི་དབང་པོར་གྲུང་
བ་ཞིག་ལགས་ཤིང་། སྤྱི་གཞོན་བུ་ནས་ཡབ་ཡུམ་གནས་ཀྱི་གུང་སྤྱིས་ལ་གཤེགས། དགུང་ལོ་
ཉི་ཤུ་ཅུ་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༠ལོ་ལ་དམག་དཔུང་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་དང་བཅས་ཉི་དབུས་སུ་
ཐེབས། ཡར་རྒྱབ་དཔོན་ཆེན་སོགས་གཞན་ཕྱོགས་ཆར་བཅད། དབུས་སྟོན་བརྒྱད་རང་ཞབས་
སུ་བཅུག་དེ་ནས་དབུས་གཙང་གི་རྒྱལ་ཕྱན་གདུག་རྩལ་ཅན་རྣམས་ཆར་བཅད། བཀའ་ཁྲིམས་
བཟང་པོས་ཀྲན་མོ་གསེར་ཁུར་གྱི་དུས་འཇམ་དར་ཡུག་གཅིག་ཏུ་བརྒྱངས་དེ་ནས་ས་པོ་རྟའི་
ལོར་ སྤྱི་ལོ་༡༦༡༤ལོར་རྟོར་སོག་ཁྱེད་དམག་ཆེན་པོ་ཆེ་བོད་དུ་ལུང། བྱང་ཁམས་ཐམས་
ཅད་དམག་གིས་བཅོམ། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་ཡང་རྟོར་སོག་གིས་བཟུང་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་རྩོ་
ཀིམ་དོ་ཁམས་བྱར་དུགས་ཀོང་གསུམ་དབུས་གཙང་སོགས་དད་ཆེན་གནས་སྟོར་བ་རྣམས་
ཀྱང་རྩོ་བོ་ཤུག་ལ་གསོལ་བ་རྒྱང་ནས་འདེབས་པ་མ་གཏོགས་སྟོར་བ་སྟོན་ལམ་སོགས་དགེ་
བའི་ལས་རྣམས་བགྱིད་མ་ཐུབ། ཤར་གྱི་རྩ་ལའི་འབྲུལ་གྱི་གསེར་ཐམ་ཡང་ཆད་པ་སོགས་
དུས་ཤིན་ཏུ་མ་བདེ་བའི་མི་ཐམས་ཅད་ཨོ་རྒྱན་གྱི་སྤྱིས་ལུང་འབྲས་མོ་གཤོངས་ཀྱི་གནས་སྟོ་
སྤྱག་པ་ལས་ཐབས་མ་རྟེན་པའི་སྤྱི་ལོ་ ས་སྟོང་མའི་དབང་པོ་ཕུན་ཆོགས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བས་
པས་ཀྱི་ཆོལ་བ་ཆར་གཅོད་པའི་གཡུལ་ཆེན་པོ་བཤམས་ཉི་དབུང་ཆོགས་ཡན་ལག་བརྒྱད་
ལྟན་སྟོན་ལུང་མདར་པལ། ལྷའི་དམག་ཆོགས་ས་ལ་འཕོས་པ་ལྷ་བུའི་གཟི་བརྗེད་ཀྱིས་མཐའ་
དམག་རྣམས་ཆར་བཅད། དབུས་གཙང་དུ་བཞི། མདོ་ཁམས་སྤང་དུག་སྟོ་མོན་ཁ་བཞི་སོགས་
མདོར་ན་སྟོད་རྩི་དེ་དབྱག་པས་བརྒྱངས་ས་ནས། སྤང་རྒྱ་མོ་དར་ཐབ་འཐག་ས་ཡན་རང་
ཞབས་སུ་བཅུག་གིས་ཀ་བསམ་འབྲུབ་ཅེས་གཙོས་པའི་རྩོད་ཆེན་བཅུ་བཞི། སའི་མེ་བཅའ་
གཞོན་པའི་རྩོད་ལྟན་སོགས་ཞལ་འཛིན་གྱིས་སྟོང་བ་རྣམས་མ་གཏོགས། རྩོད་ས་བཅན་གྱི་
རིགས་རྣམས་མ་འོངས་པར་དུས་ཟིང་གི་རྒྱར་འགོ་བར་དགོངས་ནས་ཐམས་ཅད་རྩང་མེད་

[illegible]

གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་དུས་རབས། ལྷི་མོ་ ༡༩༡༥-༡༩༩༩ པོའི་བར་བོད་ཀྱི་མི་དཀར་གཙང་པ་
རྒྱལ་པོས་བསྐྱར་ས། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལུགས་བསྐྱར་གསོ་རྒྱུར། རྒྱལ་ས་གཞིས་ཀ་
བསམ་འདུག་ཅེས་ཡོད།

གཅད་པ་རྒྱལ་པོའི་པོ་བླ་པ་། གཅད་པའི་གཏུང་རབས་ལས། གཏུང་རབས་འདི་ཉིད་འཇམ་པར་ཁོན་
པོའི་པོ་བླ་པ་གི་ལྟེ་བ་ནི། རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་བསམ་འབྲུག་ཅེ་ཞེས་ནས་པར་རྒྱལ་པོའི་ཁང་བཟང་
དམ་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་རྒྱལ་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་འདྲ་བ་ཚྭ་གས་བཞིན་ས་གྲག་སེང་གེ་འདྲ་
བ་འཁྲུག་གིས་བཏེགས་པ། ཕྱི་འོ་སྒོ་ཚྭ་སེང་གེ་སྒོ་ལོ། ལྷགས་རི་འོ་བས་མུ་ཆུད་ནས་འདི་ཕྱིན་
པོའི་མཁར་ལྟར་བཅཅ་ཞིང་རྩམས་པ་དང་། དཔྱ་པོའི་མགོ་པོ་དང་རྒྱ་མ། མ་རྩུངས་པ་ཁྲིམས་
ལས་བསྐྲུལ་པའི་མེག་དང་ལག་པའི་བྲེང་བ་ལོགས་འཛིགས་ཤིང་སྐྱི་གཡའ་བ། བར་གྱི་སྒོ་
ཚྭ་གས་ནས་ཁྱི་ཁང་བཟང་ལྟར་འབྲུ་རིན་པོ་ཆའི་དགོར་མཛོད་དང་། རྩོ་ལེ་བ་རྩེ་བ་ལྟར་
དཀར་བ་གཅེས་དུ་བཀྲས་པའི་ར་བ་ཡངས་པ། ཚྭ་གས་བཞིན་སྒོ་ཁང་བསེལ་ཁང་དང་སྐས་
གྱིས་མཛེས་པ། པོ་བླ་པ་གི་ལྟེ་བ་ནི་སྐྱའི་ཁང་བཟང་ལྟར་མཛེས་ཤིང་ལྷ་བས་མི་རོམས་པ་
གསེང་གྱི་རྒྱ་ཕྱབས་དང་བྲེ་འཁྲོགས་བརྩམ་བཏེགས་གྱིས་མཛེས་པ། གསེང་གྱི་རྒྱལ་མཆོར་

དང་གདུགས་དང་འཕན་གྱིས་བརྒྱན་པ། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕེལ་
གདུང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་རོལ་མའི་སྐྱས་དཔག་ཆད་ཀྱི་བར་ཁྲབ་པ་
སོགས་བདེ་བ་ཅན་ནམ་མའོན་དགའི་ཞིང་ལྟ་བུ། གསེར་ཁྱི་དཔུལ་ཁྱིའི་སྟེང་དུ་མི་དབང་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཙུན་མའི་ཆོགས་དང་། མདུན་ན་འདོན་དང་། རྒྱལ་ཕྱན་རྟ་བ་དུང་འཁོར་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་འཁོར་དང་བཅས་ཉེ་བཞུགས་པ་ནི། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་པོ་བྱང་ལྟ་
བུ། རྩོགས་བཞའི་བྱ་ར་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་མ་རྟའི་ཆོགས་དང་། རྒྱ་གར་རྒྱལ་པོ་ཨར་ག་པར་བུ།
རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ། ས་ཐང་གོང་ལ། སོག་པོ་གཞུང་དུག་སོགས་ཀྱི་གསེར་ཡིག་མི་སྐྱའི་ཆོགས་
ནི་མེ་རྟོག་ཟེལ་དང་ར་ལ་བྱང་བ་འདུ་བ་བཞིན་འཐིབས་སེ། ཁོར་ཡུལ་ཏུ་འདུ་བ་པོ་བྱང་གི་
རྩོགས་བཞའི་ཆལ་བཞི། ཤར་ཅེ་དཀར་ཆལ་ལག་མཐེལ་ལྟར་སྟོམས་ཤིང་ཉམས་དགའ་བ།
ལྟོར་བཟ་ཤིས་དགེ་བའི་ཆལ་ཁང་བཟང་དང་ཁྲུས་ཀྱི་རྩིང་བུ་མེ་རྟོག་སྐྱ་ཆོགས་སྐྱེ་བའི་ལྷུ་
རར་བྱ་སྐྱ་ཆོགས་སྐད་སྐྱ་སྐྱར་ཞིང་སྐྱིད་པ། ལུབ་དགའ་བ་ཆལ་བཟང་ཤིང་ར་བས་ཡོངས་
སྐྱ་སྟོར་ཞིང་དགེ་འདུན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་སོགས་བག་ཤེབས་པ། བྱང་ཆུ་བྱོང་དང་ར་ཆོ་
ཆལ་སྐྱ་ན་ལྟོངས་འབབ་རྩུས་བརྒྱན་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བས་སྟོར་བའི་པོ་བྱང་འདི་ཉིད་ཀྱི་མ་ལག་
ཏུ་གཏོགས་པ་ཤར་རྒྱལ་མཁར་ཅེ་སེང་གེ་གནས་ལ་འཕྱོ་བ་ལྟ་བུ། ད་རྣམ་ལྷན་གྱུབ་ཅེ་གནས་
ལ་ཐོབ་བཀྲགས་པ་ལྟ་བུ། གཞིས་ཀ་རིན་སྐྱུངས་ལྷན་ཆགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སྐྱ་སྟོར་
ཞིང་། ཁྱི་ལྷགས་རེའི་རྩལ་དུ་ཤར་མི་འགྱུར་ཞིང་དུགས་ཀོང་ནི་ཁ་གཏོན་འོལ་དགའ་སྟག་ཅེ།
ལྟོ་མི་འགྱུར་ཞིང་སྟོ་མོན་གྱི་ཁ་གཏོན་དོ་བོ་རྩིང་། ལུབ་མི་འགྱུར་ཞིང་བལ་པོ་རྒྱ་གར་གྱི་ཁ་
གཏོན་རྣམ་རྒྱལ་ལྟ་བུ་ཅེ། བྱང་མི་འགྱུར་ཞིང་རྟོར་སོག་རྒྱ་ནག་གི་ཁ་གཏོན་གསང་སྟགས་བདེ་
ཆེན་དང་། གཞན་ཡང་ས་གནས་མེ་བཙའ་གཏོན་པའི་རྩིང་མཁར་བཙན་མང་པོས་སྟོར་བའི་
དབུས་སུ་པོད་ཀྱི་དོ་རྩི་གདན་སྐྱ་ས་འབྲུལ་སྐྱང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། དགེ་འདུན་ཁྱི་ཐུག་
འདུ་བའི་ལྟ་སྟེ། མངའ་ཁུལ་མི་སྡེ་བྱོང་ཁྱེར་གནས་ཀྱི་སྐར་མ་སར་ཆགས་པ་ལྟ་བུ། དགོས་
འདོད་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་པོད་འབྲུལ་ཟམ་གྱི་ཆོང་འདུས་གང་ལ་གང་འདོད་དུ་འདུ་བ། ལོ་སྟགས་རྟག་
ཏུ་ལེགས་ཤིང་སྐྱ་རྒྱས་པ། བཟ་ཤིས་ལུན་སྐྱ་ཆོགས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་

བསོད་མངོན་པར་མཐོ་བའི་བཀའ་བློན་ལས་བྱུང་བ་འདི་ལགས་སོ།། ཞེས་པ་ནི་གཙང་པའི་
གདུང་རབས་ཀྱི་མ་ཡིག་ཇི་བཞིན་བཀོད་པ་ལོ།

གཙང་བ་རྒྱལ་པོའི་མཛོད་ཆེན་ནས་ལྟ། གཙང་བ་རྒྱལ་པོ་ཀམ་ཕུན་ཆོགས་ནས་རྒྱལ་གྱིས་སྤོང་
སྤོང་རིང་བོད་འབངས་སྤྱི་ལ་པན་པའི་མཛོད་ཆེན་ནས་པ་ལྟ་གནང་ཡོད་པ་ནི། ༡ སངས་རྒྱལ་
ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆའི་ཞབས་ནས་འདེགས་པ་དང་། ཆོས་བཞིན་སྤོང་བའི་རྒྱལ་པོའི་ལུགས་
བཟུང་བའི་ཕྱིར་བན་སེར་མོའི་ཕྱག་མི་བཞེས་ཤིང་། ལུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་བན་ཁྲི་ཆོ་མང་
པོ་རྒྱལ་ཁབ་བསམ་འབྱུང་ཅིང་གདན་པུངས་ནས་སེར་ཆོགས་ཆར་གསུམ་ལ་མང་པོ་གདན་
འོན་ཀྱི་ཞབས་ཏོག་གསེར་དབུ་ལ་རིན་པོ་ཆེ། རྒྱན་ཆས། གོས་དང་། ཉུག་ལ། ལྷགས། ལྷ་རམ།
བལ། ཆོས། བཙོང་། རྟ། ལས་སོགས་འདོད་དགའི་ཡོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་སྤྲངས་ཏེ་འགྲེད་
ཆེན་གནང་བས་དགེ་འདུན་རེ་ལ་ལོ་རེའི་རྒྱགས་གོས་ཀྱིས་འཛོ་བར་མཛོད་པ་དང་གཅིག་ ༩
མངའ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་སྤྱིད་དང་གཉིས་ཅུང་ཉམ་ཐག་པ་ལ་མ་མ་ལྟར་བཅེ་བར་
དགོངས་ཏེ་བོད་ཁྲིམས་བར་དུ་ལང་བ་རྣམས་གསོར་འཇུག་ཕྱིར་བཀའ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཞུང་ལེ་
ཆེན་མོ་བསྐྱེད་པ་གནང་ནས་མངའ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཞོ་ལ་སྤྱིས་མ་ཆགས་པ་ལྟར་ཞོད་
འཇགས་ཤིང་ཉིན་མཆོན་ཀྱི་གཉིད་གོ་མ་ལོག་པར་ཉལ་ཆོག་པ་དང་གཉིས། ༩ མངའ་འབངས་
ཁལ་མི་རྣམས་ངལ་གསོ་ཞིང་སྤྱིད་པ་ལ་སྤྱིད་པ་འོ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་བརྒྱ་ཆོ་རེར་ལོ་ལོ་བཞིན་ལོ་
རེས་སྒོར་ཀྱི་རྒྱང་འགོ་ལག་འདོན་ཀྱི་ཁལ་རིགས་རྣམས་བཅག་པའི་དར་གན་ཀྱི་ལུང་གནང་
སྟེ་ལོ་འཁོར་རེར་རྒྱལ་ཁབས་ཐམས་ཅད་སྤྱིད་སྤྱག་ཆར་རེ་སྟོམས་པར་གནང་བ་དང་གསུམ།
༩ མི་འཇིགས་པ་སྤྱབས་ཀྱི་སྤྱིན་པས་སེམས་ཅན་བདག་མེད་ཤ་རུས་པགས་པའི་ཕྱིར་སྟོག་
གི་ཉེན་པ་རྣམས་སྤྱོད་པ་དང་བདེ་བར་འདུག་པའི་ཕྱིར་ཆོ་འབྲུལ་རུས་ཆེན་ནས་ཁྲ་བ་བཅུའི་
བར་རི་རྒྱ་ལྷང་རྒྱ་བསྟོམས་པར་གནང་བ་དང་བཞི། ༡ ར་སའི་འབྲུལ་སྤྱང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་
ཆེན་པོར་རྩོམ་ཡིད་བཞིན་ཞོར་བུ་ལ་ཐག་རིང་མཐའ་འཁོབ་ནས་མཁྲུལ་ན་བཟའ་འབྲུལ་བ་
དང་། པ་མ་བྱིན་ཆེན་ཀྱི་རུས་པ་སྤྱེལ་བ། མོད་པ་གཏུགས་ནས་སྟོན་ལམ་རྒྱག་པ། ལུབ་མཐའ་
རིས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་རྣམས་སུ་འབྲུལ་སྤྱེལ་སོགས་དགེ་རྒྱན་གསེར་ཐམ་ཀྱི་བདེ་ཐབས་ཀྱི་

ཕྱིར་བྱང་རྩེ་རིགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཁ་བསྐྱམས་པར་མཛད་ནས་བཟང་འབྲུལ་མཐའ་འཁོབ་པ་སྒྲིན་
པ་དཀར་པོ་ལ་ཆད་བཅུགས། གངས་དཀར་པོ་ལ་སྟེ་གཏད། ས་ནག་འདོམ་དུ་བཅའ་ནས་ཉམ་
ཐག་ཅིང་ག་ཆད་པ་རྣམས་ཏྲ་ཆད་བྱང་ཁམས་སུ་གསོ་ཆོག་པ་དང་། མི་ཆད་སྟོགས་འབྲུགས་
ཀྱིས་བཅེས་པ་རྣམས་ལ་གྲོ་ཁ་བྱང་རྩེ་རིགས་ནས་གཡག་ལུག་དབུས་ཀྱི་རྫོང་གཞིས་ནས་
ཅམ་སྟན། གོས་རྒྱའི་སྒྲུལ་སྟག་གནད་སྟེ་བྱམས་བཅེའི་བཀའ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱངས་ཏེ་རང་རང་
འདོད་པའི་བགྱིད་པ་རྣམས་བསྐྱབས་ཏེ་རང་རང་གི་ཡུལ་དུ་བདེ་བར་ལོག་ཆོག་པ། རྒྱ་ནག་
པོའི་བྱང་སྟོ་སོག་ཡུལ་ནས་དབུས་གཙང་གི་བར་ཆུ་མོ་གསེར་འཁུར་ལྟ་བུའི་དུས་བདེ་བར་
མཛད་པ་དང་ལྷ་བཅས་ཡིན།

གཙང་པ་དུང་ཁུར། གཙང་པ་དུང་ཁུར་བ་དབང་བླག་བཟ་ཤིས། གུང་ཐང་ཁྲ་མ་ཞང་གི་སྟོབ་མ།
ཐོག་མར་ཤིས་ཞ་རྒྱལ་པོའི་ཁྲ་མར་གདན་བངས་ཏེ་མི་ཉག་གི་ཡུལ་དུ་ཆེལ་བ་བཀའ་བརྒྱུད་
ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཐོག་མར་སྟེལ། རེས་སུ་རིང་གེར་ཉན་གྱིས་ཤིས་ཞ་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་གཏོར་
རེས་སོག་ཡུལ་དུ་གདན་བངས་ནས་རིང་གེར་ཉན་ལ་ཆོས་བཤད་དུ་སོག་ཡུལ་དུ་ཆེལ་བ་
བཀའ་བརྒྱུད་གི་ཆོས་ལུགས་ཐོག་མར་སྟེལ། འདིའི་འཁུངས་ལོ་དང་འདས་ལོ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་
ཞིབ་པ་མ་མཛོང་།

གཙང་པ་བདུན་བརྒྱད། ཙོང་ཁ་པ་གཤེགས་རེས་དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་བྱེད་མཁན་གཙང་པ་ཁོན་ཡིན་
པའི་རྒྱལ་ཆབ་རྩེ་དང་། མཁས་བྱུང་རྩེ། ཞ་ལུ་པ་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། རྫོ་གྲོས་ཆོས་སྟོང་།
བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། རྫོ་གྲོས་བཏྲན་པ། རྫོན་ལམ་དཔལ་པ་སྟེ་བདུན།

གཙང་པ་རྫོ་གྲོས་བཟང་པོ། རྩེ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་བྱི། ༣༤༠ལོར་སྐྱུ་འཁུངས། བྱིས་
པའི་དུས་ལ་བ་རིན་སྐྱངས་ན་བཞུགས་པས་དེར་བཏྲན་ནས་ཁང་གཉེར་མཛད། དེ་ནས་ཆོས་
ལ་ཞུགས་མོས་པ་ཆེན་པོ་སྟེས་ཏེ་རྫོ་མ་ཆོས་དབྱིངས་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས། དེ་དང་མི་རིང་
བར་ཆོས་རྩེ་འབའར་བ་བཏྲན་ནས་གདམས་པ་མང་དུ་ཞུས། མཁས་བྱུང་གི་རྫོ་མ་མཐའ་ཡས་
པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་ཐབ་ཆོས་མང་དུ་གསན། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོབ་མ་ལ་རིམ་
འཕོགས་པ་ཡང་གདམས་ངག་སྒྲ་མི་གཅིག་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་བྱ་གཉིས་ཡོད་པར་བྱགས།

གངས་ཉི་མེ་ལ་ཕྱོད་ཉེ་སྐྱབ་པ་མཛད། དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྒྱ་གར་ནུབ་ཕྱོགས་སྐྱམ་ལེ་དང་
རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཤིང་གི་རིང་ལེབས། རྒྱ་ཕྱོད་ནས་ལ་སྟོད་སྟོར་ལོ་ཤས་བཞུགས་ཉེ་སི་
ཏུ་ཆོས་རིན་བསྟེན། བྱིས་སྤྱིད་ཤོད་དུ་སྤང་པོ་ཁ་དང་ལྷན་རྒྱུ་དུ་བཞུགས། དེ་རྗེས་གཡོན་
ཕྱོགས་སུ་ལེབས་ནས་ཡར་རྒྱབ་པ་དཔོན་ཆེན་དགེ་བསྟེན་པས་སྒྲ་མར་བཟུང། དེ་ལྟར་ས་
ཡར་མར་དུ་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་ནས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་རྒྱ་ཡོས་༡༧༩༣ལོར་བྱ་བྱི་
འབྲུག་གི་དཔོན་པར་སྐུ་གཤེགས།

གཙང་པ་རིན་ཆེན་ནམ་མཁའ་དོ་རྗེ། འདི་ཉིད་ཡབ་སྐུབས་ཨ་ལ་ལ་བྱ་བའི་སྐྱམས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་
དང་ཡུམ་རལ་རྒྱགས་བཟའ་ལུ་མི་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་སྐྱལ་
༡༠༠༧ལོར་གཙང་གི་སྐུབས་ཡུལ་རོང་དུ་སྐུ་འབྱུངས། རྒྱ་ལོ་དང་། གཉན་ལོ། བ་རི་ལོ་རྩ།
དུ་ལོ། བཅན་ཁ་པོ་ཆེ་སྟེ་སྒྲ་མ་ལྷ་ཅམ་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས། བཅན་ཁ་པོ་ཆེ་ལས་མདོ་སྟེ་
རྒྱན་གསན་པས་ཆར་གཅིག་ལ་མཁྱེན། དེ་རྗེས་སྐྱམས་དཔོངས་ལ་རྒྱ་གར་དུ་ཕྱོད་ནས་བརྗེ་
ཏྲ་གཅིག་གཉིས་ལ་གཏུགས་དགོས་སྐྱམ་ནས་ཕྱོད་པས་དིང་རིང་དམ་པ་དང་མཛུལ། དམ་པ་
བཞེངས་པ་དང་སྐབས་འཁེལ་བས་ཀུན་གྱིས་མི་འདི་བསོད་ནམས་ཆེ་ཟེར། དེ་སྐབས་བལ་
ཡུལ་ལ་སྐྱ་གེ་ཆེ་ཟེར་བས་ཕྱིར་ལོག་ནས་སྤྱིད་ཤོད་དུ་ཕྱོད། དེ་ནས་བྱ་ཡུལ་མཛུལ་དུ་ཕྱོད་
ནས་ཆེབས་བྱེ་ནག་བཟང་པོ་གཅིག་དང་གསེར་སྤང་གང་སྐྱག་རྟེན་དུ་བྱལ། ཞལ་མཛུལ་བ་
ཅམ་གྱིས་མཆི་མ་འབྲུག་པའི་དད་པ་སྦྱེས། ཆོགས་ཆོས་ཤིག་ཀྱང་གསན། ལོ་བ་རྣམས་གྱིས་
སྐྱན་བྱངས་ནས་ལོའི་གདན་ས་མཛད། བྱིས་བྱ་ཡུལ་བས་འཕྲིན་བཏང་བར་མིས་གོ་མ་ཆོད་
བས་འདའ་ཁར་མ་མཛུལ་ཡང་བྱ་ཡུལ་བ་སྐུ་འདས་རྗེས་ལོ་བྱ་གཉིས་ཀའི་བདག་མཛད། སློབ་
མ་ནི་གཙང་པའི་བྱ་བཞི་ལ་སོགས་པ་བཅུ་བཞི་ཐོན་སྐྱེ། མཐར་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཅུ་ལ་
རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྐྱལ་༡༡༦༡ལོར་སྐུ་འདས།

གཙང་པ་སུམ་ལ། རས་རྒྱུད་པའི་སློབ་མ་སྐྱམས་ཀྱི་སྲས་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། འདི་ཉིད་ལ་སྟོད་
རྒྱུད་པའི་སྤྱད་ཀྱི་སུམ་པ་ཉེ་ལུ་མཁར་བྱ་བར་ཡབ་སུམ་པ་དབང་སྐྱམ་དང་ཡུམ་མ་པོ་ཁྱེ་མཁར་
གཉིས་ཀྱི་སྲས་ལཱའི་ཆེད་གཏུ་འབྱུངས། སྤང་སྟོད་སྐྱག་ཆལ་དུ་རྒྱ་དམར་བ་དང་རོག་མཛོན་པ་

གཉིས་ཀྱི་གྲ་སར་བྱོན་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་ལོ་གཅིག་བཞུགས། དེ་ནས་རྗེ་རས་ཚུང་པའི་སྤྱན་
ལྷར་བྱོན་པས་ཡིན་ཏུ་མོས་པར་གྱུར་ནས་བྱག་གཡས་པའི་མིན་ལག་བཅད་དེ་མར་མེ་བྱས་
ནས་ལུལ་སྐད། ཞལ་མཇལ་ཆད་ལ་མཐོང་བྱུག་གསུམ་གསུམ་མཛད་པ་དང་། ཞག་རེ་ལ་བྱག་
བརྒྱ་བརྒྱ་མཛད་པར་དམ་བཅས་ཏེ་བཞུགས། རས་ཚུང་པ་སྤྱི་གཤེགས་རྗེས་གདན་ས་བཟུང་།
དེའི་དུས་ན་ཚུ་བོ་གརྒྱ་ཚུན་ལ་བཟང་བར་གྲགས།
གཙང་པོ། ཚུ་ལྷང་ཆེན་པོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་གླིང་ལྷན་མ་དང་། རྒྱན་ལྷན། རོགས་ལྷན། ཚུ་
རྒྱན། ཉ་ལྷེབས་ཅན། འབབ་ཚུ། མཆོར་འབབ། གཡོ་ལྷན། རྒྱབས་ལྷན་བཅས་སོ།
གཙང་པོ་འབྲེད་བཅད། གཙང་པོའི་ཚུ་རོལ་ནས་པ་རོལ་ཏུ་ཐད་ཀར་བཅད་པ། མི་རྒྱལ་ཅལ་ཅན་
ཀྲིས་གཙང་པོ་འབྲེད་བཅད་ཀྲིས་འཕྲོ་བ།
གཙང་སྟོང། ① ཆངས་པར་སྟོང་པའམ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྟོང་པ། ② [ཡུལ]གསང་སྟོང།
གཙང་སྟོང། བྱ་ལོན་སོགས་ཆ་ཆང་འཇལ་བ། གཡལ་དདུལ་རྣམས་གཙང་སྟོང་བྱས་ཐེན།
གཙང་འབྲུལ། འབྲུ་རྒྱང་ལ་བྱར་ཏེ་གད་གཙང་བཟོ་བ།
གཙང་འཕྲོ་བ། ཅད་དེ་འཕྲོག་པ། ཡུལ་ལྷང་གཙང་འཕྲོག་ བྱིམ་ནང་གི་རྒྱ་ཁྱོར་གཙང་འཕྲོག་བྱས་པ།
གཙང་བ། ① དག་པ། བྱ་ལོན་གཙང་བ། དུས་སྟོ་གཙང་སོང་། ② གཙང་མ་དང་འབྲ།
གཙང་བྲེད། [མངོན] ① མེ། ② རྩ་ཀྱུ་ཤ ③ བརྒྱ་བྲེན།
གཙང་གིས། ① ཡི་གེའམ་རི་མོ་གཏན་འབེབས་ཀྱི་གཙང་བཤུས། ཟེན་གིས་ཞུ་དག་བཏང་ནས་
གཙང་གིས་བྲེད་པ། ② གཙང་པས་འཕྲི་རྒྱན་གྱི་རི་མོའམ་ཡི་གེའི་རུས།
གཙང་སྟོང། [རྫིང]གྲ་པའི་ཟས་ཀྱི་ཞལ་ཏ་བ།
གཙང་སྒྲ། ① རི་མ་དང་ཉེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་མེད་པ། ས་ཆ་གཙང་མ། སྟོང་པ་གཙང་མ། རྟོ་ཆས་
གཙང་མ། སྒྲིས་ཆལ་གཙང་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བ། སྒྲིག་ལམ་གཙང་མ་བཟོ་བ། བསམ་པ་གཙང་
མ། ② [མངོན]བོད་རྒྱ་ལ།
གཙང་སྤྲ་དགོན། མིང་གཞན་གསེར་གོང་གྲ་ཆང་ཟེར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་དངོས་སྟོབ་དག་དབང་དོན་
གྲུབ་ཀྱིས་བཏག་ འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་

ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ཁང་དམར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཙང་འབུལ་གླེང་མེད་ལྷ་བ། སུ་ལོན་ཡོངས་རྫོགས་གཙང་མར་འབུལ་རྒྱ་ཁག་འདོགས་ཀྱི་གླེང་
ཕྱོགས་སྐར་སུ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་བྱེད།
གཙང་དབྱེ། ① གཙང་མ་དང་བཙོག་པ། ② ཡི་གར་འོང་བ་དང་། ཡི་གར་མི་འོང་བ།
གཙང་མ། བཙོག་པ་དང་བུལ་བ་སྟེང་མེད་པ།
གཙང་མའི་གནས། བསམ་གཏན་བཞེ་པའི་ལྷ་གནས་རིས་ཤིག་གི་མིང་།
གཙང་མའི་གནས་ལྷ། འཕགས་པ་ཁོན་གནས་པའི་ལྷ་ཡུལ་ལྷ་སྟེ། མི་ཆེ་བ་དང་། མི་གདུང་བ།
ཤིན་རྒྱུ་མཐོང་བ། གུ་ཀོ་ས་སྤང་བ། འོག་མིན་བཅས་སོ།།
གཙང་མའི་རྒྱ་བ། རོད་རྒྱ་ལྷ་པའི་མར་རོན་ས་རྒྱ་བ་དུག་པའི་ཡར་རོ་རྫོགས་པའི་བར་གྱི་མིང་།
གཙང་མ། དྲི་མ་མེད་པའམ་གཙང་མ་དང་། དྲི་མ་ཅན་ནམ་བཙོག་པ།
གཙང་སྤུན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ། ལྷ་ས་ལུགས་པོ་རིའི་གསོ་རིག་འགྲོ་པན་གླིང་གི་སྤུན་པ་མཁས་ཆེན་
ཞིག་སྟེ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྤྱད་ཅམ་དུ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་མེད་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་
མཚོ་དང་། པོ་ལྷ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་སྤྱད་དུ་བཏང་བས། ལོ་ཤས་རིང་
ཟླ་སྤུན་པ་མཛད་དེ་རྗེས་སུ་མདོ་སྤྱད་ཟླ་བྱང་བཟ་ཤིས་འབྲིལ་དུ་ཕེབས་ནས་སྤུན་པ་གྲྭ་ཆང་
བཅུ་གསུམ་རྩི་རྗེ་རབ་འབྱམས་དང་། སོག་པོ་མེར་གན་ཨེམ་ཆེ་རྩོ་བཟང་དར་རྒྱས་སོགས་སྟོབ་
མ་མང་པོ་བསྐྱེད་སྤྱད། བཀའ་ཚོ་མ་ཡང་སྤུན་སྟོར་གཅེས་བསྐྱེད་དང་། བྱང་ཁོག་གཡུལ་ཐིག་རྩ་
འབྲེལ་སོགས་མཛད། གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ཁྱིད་རྒྱུན་དང་སྤུན་རོས་འཛིན་གྱི་སྟོར་སོགས་
ལག་ལེན་དམར་ཁྱིད་སྟོལ་གཏོད་པ་སོགས་མདོ་སྤྱད་བྱང་རྒྱུད་དུ་གསོ་རིག་ལ་མཛད་རྗེས་
ཤིན་རྒྱུ་ཆེ་ཞིང་དུ་ཕྱི་ལོ་བར་དུ་བྲག་ལེན་དེ་དག་གི་སྟོལ་རྒྱུན་མ་ཉམས་པར་གནས་སོ།།
གཙང་སྟོན་རྟེ་རྒྱུ་ཀ་རུས་པའི་རྒྱན་ཅན། འབྲུངས་ཡུལ་གཙང་བྱང་སྟོད་རྟག་ཆལ་དུ་སྤང་རལ་བ་
ཅན་དང་ཉི་མ་འོད་ཟེར་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་ཡལ་སྤྲགས་འཆང་སངས་རྒྱས་དཔལ་ལྷན་དང་།
ཡུམ་སངས་རྒྱས་འདྲན་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཚུ་སྤེལ་༡༤༥༥ལོར་སྐུ་
འཁྲུངས། དགུང་ལོ་བདུན་པ་ས་སྟག་༡༤༥༥ལོར་མཁན་ཆེན་ཀུན་དགའ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་

དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་མཆོན་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་བརྒྱུད་དགྲུང་ལོ་བཅུ་
བདུན་གྱི་བར་རང་ཡུལ་དུ་སློབ་གཉེར་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པར་ཅ་རིར་བྱོན་ཏེ་རྩེ་
བཙུན་ཤ་ཏ་རབ་འབྲམས་པ་སངས་རྒྱལ་མེད་གོ་དང་མཛལ། དེ་ཆོས་སྐོར་གསུམ། ཐར་གྱ་
སྐོར་གསུམ། ལྷ་རོ་ཆོས་དུག་ལྷག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷ་ལྷན་ལཱ་ལཱ་གཅིག་སྒྲིམ་སྦྱོར། དོ་ཏ་སྐོར་གསུམ་
དང་མཛོད་དུག་རོ་སྟོམས་སོགས་བཀའ་བརྒྱད་གྱི་ཆོས་སྐོར་ལལ་ལོ་ཆེའི་ལུང་གསལ། རྩེ་
བཙུན་མ་ལྷན་ཅིག་སྒྲིམ་མའི་དགྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་ཏེ་གསང་མཆོན་མི་བསྐྱོད་རྩེ་རྩེ་
ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྟེར་བྱོན་ནས་གཡུ་ལུང་བ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་དབང་
ནས་ཆོས་མང་པོ་གསན་ཅིང། དེ་བཞིན་སློབ་དཔོན་ཀུན་དགའ་ཉི་མ་དང། པཎ་ཆེན་དོན་གྲུབ་
གྲགས་པ་སོགས་བསྟེན་ནས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་དབང་དང་རྒྱད་ཀྱི་བཤད་པ་བསྐྱེད་རྩོགས་ཀྱི་
གདམས་པ་སོགས་མང་པོ་གསན་ནས་ཡུལ་ངེས་མེད་དུ་བྱོན། ཆ་ལུགས་ཀྱང་སྐབས་འགའ་
ཞིག་ཏུ་སྒྲུབ་ཅིང་བྱ་དུ་མེས་པོ་གསལ་ཡ་མ་བྱུང་སྤྱོད་ཆོགས་གནང། པལ་ཆེར་ཉེ་ཆུ་ཀའི་ཆ་བྱང་
རུས་རྒྱུད་དང་ཐོད་པ། ཀྱང་སྒྲིང་། ལ་ཕྱོ་ནམས་འཆང་ཞིང་དུར་ཁྱོད་དང་གྲོང་གསེབ་ངེས་མེད་དུ་
བྱོན་ནས་ཐམས་ཀྱི་མི་རྒྱུད་པའི་ཐོ་ཅོའི་སྦྱོད་པ་སྤྱོད་ཆོགས་མཛོད་པས་གཙང་སྦྱོན་ཞེས་གྲགས།
མཛོད་པ་ནི་པལ་ཡུལ་གྱི་འཕགས་པ་ཤིང་ཀུན་ཞིག་གསོ་དང། གྲུབ་གནས་མང་པོར་བཀའ་
བརྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་སྟེ་བཙགས། ལྷན་བརྒྱུད་སྟེགས་བམ་དུ་བཀོད་པ་པོ་ཉི་བཅུ་གསུམ་ལ་ཁྱུ་དག་
གཙང་མ་དང་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་སྟེལ་༡༧༤༤ལོར་རྩེ་བཙུན་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་ལུགས་རྩོམ་
མཛོད། ཉམས་མགྲུར་བྱོགས་གཅིག་དུ་བསྒྲིགས་ཤིང་བར་དུ་བཞོས། གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་
པོར་གཤེགས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ལ་ཅི་འདྲི་ཆེ་བས་དགེ་སྤྲེག་རྒྱུད་དུ་ཅ་མ་ཡང་བྱུང་དུ་མི་
གསོད། སློབ་མ་གངས་ཀྱིས་མི་ཆོད་པ་འདུས། ཡོངས་གྲགས་སུ་གྲུགས་སྤུས་ཞེ་དགྲ། ལྷན་པོར་
མ་ཡིན་པའི་གྲུགས་སྤུས་བརྒྱད། ཁྲ་ཆེན་ཁྲ་རྒྱུད་དུག་ཟླ་ ཉོགས་ལྷན་ཉིར་བརྒྱད། ལྷོན་སྟོན་ཉི་
ལྷ། གྲུབ་ཆེན་བཙོ་བརྒྱུད་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྲིབ་པ་བྱོན། མཐར་དགྲུང་ལོ་ལྷ་བཙུན་ཅུག་
པ་རབ་བྱུང་དགྲུ་པའི་མེ་ཡོས་༡༥༠༧ལོར་རས་རྒྱུད་ལུག་ཏུ་སྒྲུབ་ཤིགས་སོ།

གཙང་དམ། གཙང་མེ་དང་འད།

གཙང་བཙོག་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང། སྒྲུག་སྒོ་བ།

གཙང་བཙོག་མེད་པ། གཙང་མ་ཡིན་དང་བཙོག་པ་ཡིན་གྱི་གནས་ལ་ངེ་མི་སྦྲུམ་པར་བལྟ་བ།

གཙང་ཆད། དེ་མོའི་ཐོག་ཚོན་གྱི་ནང་ཐལ་མདོག་མ་འདྲེས་པར་བྱངས་ཤིང། ལྷོ་ཁ་ཁེངས་པའི་

ཆད་ལ་ཟེར། གྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ཁ་དོག་གི་ནང་ལ་ཐལ་མདོག་མ་འདྲེས་པའི་གཙང་ཆད་རོལ་

ཞིག་མེད་པས། དེར་བརྟེན་སྦྲུམ་ཚོན་དེ་མོ་འབྲི་སྐབས་ཚོན་མདོག་རྒྱང་བ་སྦྱོད་རྒྱ་འགོག་

དགོས་ཤིང། དེ་མོ་བས་གྱི་རོལ་ཡུལ་མཚོན་པར་བྱེད་སྐབས་དེའི་དགོས་མཁེར་གཞིགས་ཏེ་

ཚོན་སྦྲུམ་ཚོགས་པན་ཚུན་འདྲེས་སྦྱོར་བྱེད་དགོས་པ་ནི་གནད་གྱི་དམ་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་ཚོན་

གྱི་གཙང་ཆད་ལེགས་པོ་བྱུང་ན་དེ་མོའི་སྤྲེང་གི་ཚོན་མདོག་ནུས་སྤྲེལ་འཛོམས་ལ་ལྷོ་ཁ་

ཁེངས་པའི་ནུས་པ་ཐོན་བྱུང།

གཙང་མཚལ། གཙང་ཁུལ་དུ་ཐོན་པའི་ཁ་དོག་ཅུང་ཟད་སྒྲུག་པའི་མཚལ་ཞིག

གཙང་ཐོན། གཙང་ནས་བཟོས་པའི་ཐོན་པ།

གཙང་ཐོས། གཙང་ཁུལ་ནས་ཐོན་པའི་སྒྲུམ་ཐོས་པ།

གཙང་གཡེར། གཙང་རྒྱའི་འགྲམ་དུ་སྦྱེས་པའི་གཡེར་མའི་མིང་།

གཙང་རལ་རྒྱ་རིགས་བར་སོ།། ར་ཆེན་ཤང་གཙང་རལ་གྲོང་ཆོའི་བྱང་རོས་དེ་འདབས་སུ་དེ་སྤྱི་

ཆིང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཨམ་བན་གྱི་དམག་མི་དང། ལས་བྱེད་པ་སོགས་འདས་གྲོངས་སོང་

པའི་སྦྱ་ཕུང་སྤྲས་ས་ཡིན་པ་དེའི་འགྲམ་དུ་རྒྱ་མི་ཆང་ཞེས་པའི་བྲིམ་ཆང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་

བང་སོ་སྦྱང་མཁན་རྒྱ་རིགས་ཤིག་གི་བྲིམ་ཡིན་སྟེ། ལྷ་སར་གཞིས་ཆགས་རྒྱ་རིགས་ཁག་

གཅིག་གིས་ཀྱང་དེ་གར་སྦྱ་ཕུང་སྤྲ་ཡོད་འདུག།

གཙང་རིས། ① གཙང་པའི་འགྲུ་རྒྱུན་གྱི་ཡི་གེ་དང། དེ་མོ་འབྲི་གཟུགས། ② གནས་གཙང་མའི་སྦྱ་གནས།

གཙང་རིས་པ། གནས་གཙང་མའི་སྦྱ།

གཙང་རུམ། གཙང་ནས་ཐོན་པའི་རུམ། གཙང་བྱམ་དང་འབྲ།

གཙང་རོང་གི་མས་སྟོན་ཚོན་པོ། མས་སྟོན་ཚོན་པོ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། འདི་སྤྲེལ་མར་པ་

ལོ་རྒྱུ་པའི་སྦྱོར་མ་འོད་གསལ་གྱི་བཀའ་བབས་ཡིན། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ད་པན་མ་མཐོང་ལགས།

གཙང་ལེགས་བྱལ། སྤར་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱིམ་མོང་ཕྱེ་ཕུ་བཙན་སྐབས་བོད་ཀྱི་སད་མི་མི་བདུན་གྱི་ཡ་བྱལ་ཞིག

གཙང་ཤོག ① གཙང་ནས་ཐོན་པའི་ཤོག་བྲ། ② ཤོག་བྲ་གཙང་མ།

གཙང་གཤང་། གད་སྒྲིགས་སོགས་གཙང་མར་བཤང་བ། ཚུ་སྐབས་འགགས་པ་གཙང་བཤང་བྱེད་པ།

གཙང་བཤལ། ཚུ་གཙང་མས་ངེ་མའི་ལྷག་མ་དག་པར་བགྲ་བ། སྐྱ་དང་གོས་བགྲས་ཏེ་གཙང་

བཤལ་བཏང་བ། དཀར་ཡོལ་གཙང་བཤལ་བྱེད་པ།

གཙང་བཤུས། ཡི་གེ་དང་རི་མོ་དཔེ་རི་མ་རི་བཞིན་གཙང་མར་བྲིས་པ། མ་ཟེན་གཞིར་བརྒྱུད་གིས་

གཙང་བཤུས་བྲས་པ། གཟུགས་རིས་མ་དཔེའི་སྟེང་ནས་གསར་པ་ཞིག་གཙང་བཤུས་བྲས་པ།

གཙང་བཤེར། མཐར་ཐུག་པར་བཤེར་བ། མཛོད་ཁང་དུ་ཉར་བའི་དངོས་རིགས་གཙང་བཤེར་བྱེད་པ།

གཙང་བཤེར་ཆེ་མོ། གནད་དོན་ཞིག་གསལ་ཐོན་ཡོང་ཆེད་ཞིབ་བཤེར་གཙང་དག་ཅིག་བྲས་པ།

གཙང་བཤེར་དག་ཐེར། གཙང་མར་དག་བཤེར་བྲས་ནས་ནོར་འབྲལ་ཡང་དག་པར་བཙོས་པ།

གཙང་སར་དགོན། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྐུལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༢ལོར་བཏབ། བཏབ་མཁའ་མ་གསལ་བྱལ་

མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཙང་སིང་ཅེ་བ། རྟོག་རྒྱལ་མི་གཙང་བའི་རིགས་མེད་པ། ས་ཆ་གཙང་སིང་ཅེ་བ་ཞིག་ལ་ངལ་གསོ་བ།

གཙང་སེལ། ལྷག་མ་མེད་པར་བཟོ་བ། རྒྱུ་ཆ་ཆང་མ་གཙང་སེལ་བཟོས་པ། དཀར་ཆེགས་གཙང་

སེལ། ལུགས་ངན་གཙང་སེལ། ལུ་ལོན་གཙང་སེལ།

གཙང་ས། ཆང་བར་བྲས་པ་དཔེར་ན། ལུ་ལོན་གཙང་ས་བ་ཞེས་མ་ལུས་པར་འཕྲོད་ཟིན་པ།

གཙ་བ། གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བཅུག་ནས་བརྒྱུད་བ་སྟེ། རྫོགས་པ་དང་ཤིང་གཙང་ལྟ་བུ། རྫོགས་པ་བར་

ལ་ཤིང་གཙང་མི་འགོ་ལྟ་བུ།

གཙབ་སྟན། མཚོན་གྱིས་བཙབ་སའི་མས་གདན།

གཙབ་གདན། ཤ་རུས་རྩ་ཤིང་སོགས་དུམ་བུར་གདུབ་སའི་ཤིང་སྟན་ལྟ་བུ།

གཙབ་པ། བཙབས་པ། བཙབ་པ། གཙོབས། ཞིབ་མོར་གདུབ་པ། ཤ་གཙབ་པ། ཤིང་བཙབས་པ།

གཙལ། ལུགས་ཀྱི་ལོགས་སུ་བརྒྱན་ཐོག་ནས་སེར་བོའི་གཙང་ཆགས་པ། གཙང་ལས་བཙང་འབྲི་

བ་ཤིན་ཏུ་མང་།

གཅི། གཅི་ནི་གནད་ཆེན་པོར་འདྲིན་པ། གཅེས་སྤྲུལ་དང་གྲུས་བཀྲར་བྱས་པ་ལའང་འདྲུག
གཅིགས། ཅེས་མཐོང་ངམ་རྩ་འགངས། གཅིགས་ཆེན་པོ། གཅིགས་རྒྱུད་དུ་མཐོང་བ། ལག་རྩལ་
བསྐྱར་བཀོད་ལ་གཅིགས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱེད་པ། རྒྱུན་དང་ཞོར་འཁྱལ་ཐུན་བྱ་ཅན་གྱི་རིགས་
ལའང་གཅིགས་རྒྱུད་མ་བྱེད།

གཅིགས་སྤྲུང་། ཅེས་མཐོང་། བཟོ་ལས་དང་ཞིང་ལས་གཉིས་ཀར་གཅིགས་སྤྲུང་ཆེན་པོ་བྱེད་པ།
གཅིགས་པ། མཆེ་བ་བྱིར་གཅིགས་པ། སྤྲུག་མོ་ཁྲོས་ནས་ཁ་གདངས་མཆེ་བ་གཅིགས་པ། མཆེ་
གཅིགས་ལྗེར་བབ།

གཅིགས་སྒྲོ། གཅེས་ཤིང་པངས་པའམ། རྩ་བ་ཆེན་པོར་འདྲིན་པའི་བསམ་པ། མི་དམངས་མང་
ཆོགས་ཀྱི་རྒྱུར་སེམས་ལ་གཅིགས་སྒྲོ་དམ་པོར་འདྲིན་པ།

གཅིགས་གཅིགས། གཅེས་གཅེས་པངས་པངས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འདྲུགས་སྤྲུན་མ་དདུལ་གཅིགས་
གཅིགས་བྱེད་པ།

གཅིགས་བཟུང་བ། [རྟིང] ① གཅེས་པ། ② ཁས་སྦངས་པ།

གཅིགས་ལ་འབེབས་པ། [རྟིང]གཏན་ལ་འབེབས་པ།

གཅིགས་སྤྲུ་ཆེ་བ། ཅེས་མཐོང་ཆེ་བ། བན་རྒྱུན་དགའ་ཞེན་གྱིས་གཅིགས་སྤྲུ་ཆེ་བ།

གཅིགས་སྤྲུ་བཟུང་བ། ཅེ་ཆེན་དུ་བཅི་བའམ་གནད་ཆེན་པོར་བཟུང་བ།

གཅིང་། ལུས་ཟུངས་ཟད་པའམ་ངལ་ཟང་ཆད་པའི་སྟོག་ཆགས་གང་ཞིག་རང་རུས་གང་ཡོད་བཏོན་
ནས་རང་གི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་སྒྲེབས་ཆེད་འབད་ནས་འགྲོ་བའི་དོན་སྟེ། ཉན་པ་དེ་སྤྲུན་ཁང་
ནས་རྒྱུར་གཅིང་ཡོང་བ་རེད། གན་པོ་གཅིང་འགྲོ་བཞིན་འདུག གལ་ཇག་ཆད་གཅིང་ནས་ག་
ལེར་ཡོང་བ་ཡིན་ལྟ་བུའོ།

གཅིར། ལྷམ་སོགས་གཅིར་རྒྱ་ལའང་།

གཙུག་མགོའི་སྤྱི་པོའམ་ཅེ་མོ། སྤྱི་གཙུག་

གཙུག་འབྲེལ། སྤྱི་གཙུག་གི་སྤྱི་འབྲེལ།

གཙུག་གི་ཞོར་བ། ①གཙུག་རྒྱུན་གྱི་ཞོར་བ། ② མཆོག་རྒྱུར་པ་དང་སྒྲུབ་མེད་པ།

གཙུག་ཀྱི་ལྷ་ཉིག་མོད་སྒྲོལ་ལྷ་མོད་ཀྱི་བྱ་མེད་ཆོས་རྒྱལ་གོས་རྒྱ་སྒྲོལ་བྱེད་སྐབས་མགོ་
བའི་སྒྲེང་དུ་ལྷ་ཉིག་གི་མེད་པ་འཁོར་མོར་བཀོད་པའི་ལྷ་མོད་སྒྲོལ་མོ་མོར་པ་ཁ་བྱུབ་པ་ལྷ་བུའི་
བཟོ་དབྱིབས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན།

གཙུག་སྒྲོ། ① བྱ་བྱེའུ་སྒྲི་གཙུག་གི་སྒྲོ་སྒྲ། ② ལྷ་མོའི་གཙུག་སྒྲོ།

གཙུག་ཏུ་ཁྱུ་སྐབས་བཅོལ་བའི་དོན།

གཙུག་ཏོར། མགོའི་སྒྲི་བོར་རང་ཆས་སུ་སྒྲེས་པའི་ཤའི་གཙུག་ཏོར་རམ། སྐ་བཅེངས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་བཅོས་མའི་གཙུག་ཏོར།

གཙུག་ཏོར་ཅན། སངས་རྒྱས་དཔལ་ལོ་རབས་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

གཙུག་ཏོར་བལྟར་མི་མངོན་པ། དབྱར་གཙུག་ཏོར་ལྷན་པའི་མཆན་བཟང་དང་དོན་གཅིག།

གཙུག་ཏོར་གདུགས་དཀར་མོ། གདུགས་དཀར་མཆོག་གྲུབ་མ་དང་དེ་ལས་གསུངས་པའི་ལྷ་མོ།

གཙུག་ཏོར་སྒྲེ་སྒྲ། གཙུག་ཏོར་གདུགས་དཀར་དང་། གཙུག་ཏོར་བྱི་མེད། གཙུག་ཏོར་ནམ་རྒྱལ།

གཙུག་ཏོར་འབར་བ། གཙུག་ཏོར་ཕྱར་བྱ་ནམས་མོ།

གཙུག་ཏོར་ནམ་རྒྱལ་མ། ནམ་རྒྱལ་མའི་གཟུངས་ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་མོ།

གཙུག་ལྷན། [མངོན་མ་བྱ།

གཙུག་ན་རྒྱ་བ། [མངོན་ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

གཙུག་ན་རིན་ཆེན། [མངོན་སྒྲའི་རྒྱལ་པོ།

གཙུག་ཁོར། ① གཙུག་རྒྱལ་གྱི་ཁོར་བྱ། ② མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། ལྷ་ན་མེད་པ། དགོས་འདོད་
འབྱུང་བའི་གཙུག་ཁོར་དུ་བཅིས་པ།

གཙུག་ཁོར་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྷ་མོད་རང་སྒྲོང་སྒྲོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཙུག་སྒྲ། སྒྲི་གཙུག་གི་སྒྲ།

གཙུག་ཕུད། ① སྒྲའི་ཐོར་ཅོག་གི་ཅེ་དང་རལ་པ་མདུད་པའི་ཕུར་ཕུད། ② སྒྲའི་ལན་ཕུའི་སྒྲ།

③ རབ་བྱུང་གིས་ཐོག་མར་འབྲེག་རྒྱའི་སྒྲ་ཕུད། ④ [མངོན་ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

གཙུག་ཕྱད་འབྲེལ་བ། སྐྱ་ལན་བྱའམ་ལྟ་ལོ་འབྲེལ་མོ་ཅན།

གཙུག་ཕྱད་ལྔ་བ། [མདོན] ① འཇམ་དབྱངས། ② སེང་གེ

གཙུག་ཕྱད་ཅན། [མདོན] ① སྐར་མ་དུ་བ་མཐུག་རིང་། ② ཁྱིམ་བ། ③ དང་སྲོང་གྲེ་བྲག་བ་ཞིག
④ མེ། ⑤ མ་བྲ།

གཙུག་ཕྱད་ཕྱལ། ཆོས་བྱེད་འདོད་པ་ནམས་རང་རང་གིས་དད་པ་བྱེད་ཡུལ་གྱི་ཁྲ་མའི་བྱང་དུ་སོང་
ནས་མགོའི་སྤྱི་གཙུག་ནས་སྤྲའི་ཕྱད་ཕྱལ། ཁྲ་མས་ཀྱང་སྤྱུ་ཕྱད་དེ་བཞེས་ནས་སངས་རྒྱུ་གྱི་
སྤྱི་བརྟན་གྱི་མདུན་དུ་གཏོར་ཏེ་ཆངས་སྤྱོད་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། སྤྲོམ་པ་ཆ་ཆང་བར་ཐོབ་པ།
ཕྱིས་ཆོས་ལ་བར་ཆད་མི་འབྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྲོན་ལམ་བཏབ་ཆེས་སྤར་གྱི་མིང་དེ་བསྐྱར་
ནས་ཁྲ་མའི་མཆན་གྱི་བྱར་ཆང་བའི་མིང་གསར་བ་ཞིག་འདོགས་པ་དེ་ལ་བཞེ་བ་ནམས་པ་
གསུམ་ཟེད། བཞེ་བ་གསུམ་ནི། ཏགས་བཞེ་བ། མིང་བཞེ་བ། བསམ་པ་བཞེ་བ་བཅས་རིམ་
བཞིན་ཡིན།

གཙུག་འབྲུ། ① བྱ་དེའི་མགོ་འདི་ཟེ་ཤོག ② ལྷ་ཡི་ཏོག་གི་མིང་།

གཙུག་ལྷ། སྤྱི་གཙུག་ཅམ་ཁེབས་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག

གཙུག་འོད་དཔོན། བོན་སྤུས་འབྲིང་བ་གཙུག་འོད་གྱི་ཉི་མའི་རྒྱལ་པོས་བཏབ། བཏབ་དུས་མ་
གསལ། འུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་དཔལ་ཡུལ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཙུག་གཡུ། སྤྱི་གཙུག་དུ་འདོགས་པའི་གཡུ་རྒྱ།

གཙུག་གཡུ་ཐག་བ། སྤར་བོད་ཀྱི་ལྷ་ལྷུ་མ་གྱི་མགོ་རྒྱན་བྲེ་བྲག་ཅིག

གཙུག་ལག་སྤེ་སྤོད་དམ་གསུང་རབ། སྤན་གྱི་གཙུག་ལག་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གཙུག་ལག
བརྟན་སྤོད་པའི་གཙུག་ལག

གཙུག་ལག་ཁང་། གནའ་བོའི་དུས་སུ་རིག་གནས་འཆད་གཉེར་བྱ་བའི་ཡུལ་སྟེ་དེད་དུས་ཀྱི་སློབ་
བྲལ་ཆེན་པོ་ལྷ་བྲུ་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན། གནའ་དུས་སུ་རྒྱ་གར་ན་སྤྲད་གསལ་ཆེ་བའི་སློབ་བྲལ་ཆེ་
ཁག་གཉིས་ལ་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱ་ཡི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། བི་ཀ་མ་ལྷོ་ལའི་གཙུག་ལག་ཁང་ནམ་

གཉིས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་རེད།

གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་ལྷན་པའི་སྒྲེ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་ཉོན་ཐོས་སྒྲེ་པ་བཙུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
གཙུག་ལག་གི་གདོན་བཟུ་ ༡ འར་ཕྱོགས་ཟི་ཟའི་གདོན། ༢ འར་ལྷོ་མེ་ལྷའི་གདོན། ༣ ལྷོ་ཕྱོགས་
གཤེན་རྗེའི་གདོན། ༤ ལྷོ་རུབ་སྤོང་པའི་གདོན། ༥ རུབ་ཕྱོགས་སྤྱའི་གདོན། ༦ རུབ་བྱང་རྒྱང་
ལྷའི་གདོན། ༧ བྱང་ཕྱོགས་གཞོན་སྤྱིན་གདོན། ༨ བྱང་འར་དབང་ལྷན་གྱི་གདོན། ༩ ལྷོ་
ཕྱོགས་ལྷའི་གདོན། ༡༠ འོག་ཕྱོགས་ས་བདག་གི་གདོན་ནོ། ཡང་ན། ༡ ལྷའི་གདོན་དང་། ༢
ལྷོ་མ་ཡིན་གྱི་གདོན། ༣ གཞོན་སྤྱིན་གྱི་གདོན། ༤ འབྱུང་པའི་གདོན། ༥ ལྷོ་འབྲེ་ཆེན་པོའི་
གདོན། ༦ ལྷན་མཁའ་ལྷིང་གི་གདོན། ༧ ལྷའི་གདོན། ༨ ལྷུལ་པའི་གདོན། ༩ ཟི་ཟའི་གདོན།
༡༠ སྤོང་པའི་གདོན་སོགས་སོ།

གཙུག་ལག་གི་གནས། གཙུག་ལག་རིག་གནས་ཞེས་པའི་གཙུག་ལག་སྒྲེ། རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་
དང་། རྒྱང་བ་ལྟ་བུ་ཟེར་ཞིང་། སྤྱིར་གཙུག་ལག་ཅེས་པའི་གོ་དོན་མང་པོ་ལ་འདྲུག་བ་ཡོད།
གཙུག་ལག་དང་པོ། [མངོན་འཁོར་བ།

གཙུག་ལག་རྣམ་གཉིས། ཆོས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་སྤིང་གྱི་གཙུག་ལག་
གཙུག་ལག་བཞི། སྤིང་སྤྱང་དང་། དེས་བཟོད། མཆོད་སྤྱིན། ལྷན་ཆོག་སྒྲེ་བྱེ་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་བཞི།
གཙུག་ལག་ཡི་གེ་སྤྲུལ་བ་རྒྱ་བྱ་བྱ། ལྷན་ཅིས་ཀྱི་སྤྱོད་སྒྲེ་ཆོན་མེ་འདྲ་བ་ཞིབ་ཏུ་བྱེ་བའི་གྲངས་
ཡིན་ནམ་སྤྱུལ་སྒྲེ་དབྱེད་པར་བྱ།

གཙུག་ལག་རིག་པ། བད་སྤྱོད་གཙོས་ཐ་སྤྱད་ཀྱི་རིག་གནས་ཆང་མ།
གཙུག་ལག་སློབ་སྒྲེ། གནའ་དུས་སློབ་གཉེར་བྱ་ཡུལ་གྱི་མིང་དེ། དབྱིན་སྐད་དུ། University
ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་རྒྱ་སྐད་ལྟར་བསྒྱུར་ན། སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ཟེར།

གཙུག་ལག་གསུམ། སྤྱི་སྤྱོད་གསུམ།

གཙུག་སྤྱི་ལེད་བཙུགས་ཟེན་པ།

གཙུབ་གཏན། གནའ་དུས་སྤྱི་མེ་གཏོར་པའི་ཆེད་དུ་ཤིང་སྐྱམ་འབྲད་དང་བྱེད་སའི་མས་གདན་གྱི་ཤིང་།

གཙུབ་སྤྱན། གཙུབ་གཏན་དང་འདྲ།

གཙུབ་པ། གཙུབས་པ། གཙུབ་པ། གཙུབས། འབྲང་པ་ལམ་རྒྱུ་པ། གཙུབ་གཏན་སྟེང་དུ་གཙུབ་ཤིང་
གཙུབས་ནས་མེ་བྱུང་པ། ཅན་དན་བསིལ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། གཙུབ་པར་གྱུར་ན་འབར་བར་འགྱུར།
གཙུབ་ཤིང་། བརྒྱུ་ནས་མེ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་ཞིག
གཙུབ་ཤིང་གཙུབ་སྟན། མེ་འབྱེན་པའི་ཤིང་གཉིས།
གཙུབས། གཙུབ་པའི་སྐྱལ་ཆོག
གཙུབས་པ། གཙུབ་པའི་འདས་པ།
གཅེ་པ། གཅེས་པ། གཅེ་པ། གཅེས། གཞོད་པ་ལམ་སྟན་པར་བྱེད་པ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདེ་འཇགས་
ལ་གཅེས་པའི་ཉེས་པ། མི་དམངས་ཀྱི་ཁེ་སྒན་ལ་གཅེ་བའི་ལོག་སྟོང་པ། ར་ལུག་ལ་སྐྱུང་གིས་
གཅེ་པ། ཆོག་རྩུབ་ཀྱིས་མིའི་སེམས་གཅོལ།
གཅེ་བྱ། སྟན་དབྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག
གཅེར་སྒྲ། རྒྱུ་མཛུགས་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་noise ཟེད།
གཅེར་པ། རྩ་བ་སྟན་པར་བྱེད་པ། རོན་མེད་ཀྱ་ཚོ་མང་པོས་རྩ་བ་གཅེར་བར་བྱེད་པ། མི་ཆོགས་
མང་དུ་འདུས་ནས་ཅ་ཅའི་སྐྱས་གཅེར་པ།
གཅེར་སྟན། རྩ་བ་གཅེར་ཞིང་སེམས་སྟན་པར་བྱེད་པའི་བདུན་པ་གསེས་པ། རང་འདོད་ཁོག་
བཅངས་ཀྱིས་གཞན་ལ་གཅེར་སྟན་བྱས་པ། ས་བདག་གིས་མི་སེར་རྣམས་ལ་གཅེར་སྟན་
ཆད་མེད་བཏང་པ།
གཅེས། གཅེ་བའི་སྐྱལ་ཆོག
གཅེས་པ། གཅེ་བའི་འདས་པ།
གཅོ། གཅོ་བོ་སྟེ། གཉིས་སམ་མང་པོའི་ནང་ནས་ངོ་མཁམ་གནད་ཆེ་བར་འཛིན་པ་དེ།
གཅོ་རྒྱ་རིམ། རྒྱུ་མཛུགས་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་body stub ཟེད།
གཅོ་སྟོང་། ཆོགས་འདུ་སོགས་འཛོག་རྒྱར་སྟོང་བ་སོགས་གཅོ་སྟོང་འཛིན་པ།

གཙོ་ཁྲིད་པ། སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་སློབ་ཆན་གང་ཞིང་གཙོ་བོར་ཁྲིད་མཁན།
གཙོ་འཕོར། ལྷ་དང་མིའི་གཙོ་བོ་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་ཀྱི་མིང་ཡིན།
གཙོ་གཤམ་ཆེ་བ། གཙོ་གནད་ཆེ་བ། ལས་དོན་གཙོ་གཤམ་ཆེ་རིགས།
གཙོ་ཤུག་ སྤར་རྫོང་གཞིས་འོག་གི་ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་འགོ་བའམ་འགོ་བྱེད།
གཙོ་འགན། ལས་ཀ་སོགས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་འགན།
གཙོ་འགན་ལེན་མི། ལས་ཀའི་འགན་ཁུར་རྒྱུ་འདྲིན་བྱེད་མཁན།
གཙོ་ཆེ་བ། གཤམ་ཆེ་བའམ་གནད་ཆེ་བ། ལས་འགན་གཙོ་ཆེ་བ། ཁྲིམ་པ་ཞིག་གི་ལས་འགན་གཙོ་
ཆེ་བ་དེ་སོ་སོའི་སྤྱ་གྲུ་རྣམས་ལ་ཡོན་ཏན་བསྐྱབ་རྒྱ་དེ་རེད།
གཙོ་གཉེར་བྱེད་པ། གཤམ་ཆེན་དུ་བཅི་ནས་བདག་གཉེར་བྱེད་པ།
གཙོ་བྲག་ སྤར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་གཞུང་སྡེར་ཆོས་གསུམ་ཀྱི་གཞིས་ཀ་ཁག་གི་གཞིས་སྡོད་དང་
བརྒྱ་ཆོ་ཤུན་པོ་སྟེ་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་།
གཙོ་འདོན། དོན་མང་པོའི་ནང་ནས་གཅིག་དཔེགས་སུ་བཀར་ནས་འདོན་པ། སྡོན་དུ་བསམ་སྒྲུའི་
སྒྲིང་ཀྱི་གནད་དོན་གཙོ་འདོན་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་པ། དེ་རིང་ཉམས་སྦྱང་ཕྱོགས་སྒྲིམ་བྱ་
རྒྱུའི་ཐད་གཙོ་འདོན་གྱིས་བཤད་པ།
གཙོ་པལ། དག་པ་དང་། དམུས་མ། གཤམ་ཆེ་བ་དང་། སྦྱིར་བཏང་བ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལྟ་བུ།
གཙོ་པལ་གོ་ལྟོག་ གཙོ་བོ་དང་པལ་བ་གཉིས་ངོས་འདྲིན་ནོར་ནས་གོ་ལྟོག་པ།
གཙོ་བོ། ① སྦྱི་བྱུང་དང་། རེ་བོ། ཁོང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་འཕུས་མེ་ཆོགས་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་བྱུང་ཐོན་དང་། མགོ་མ། སྡོན་མ། མཆོག་གྲུར། མཆོག་ཏུ་བྱུང་བ། དང་པོར་གྲུར་བ། དམ་
པ། དག་ཤོས། སྤུལ་བྱུང་། ཕྱི་བྱེད་མིན་པ། ལྷན་མེད་པ། ཅིར་ཐོན། ཅིར་བྱུང་། གཞན་བྱུང་
ཅན། དག་ དབ་ཚེ་མ་བཅས་སོ།། ② གནད་དམ། སྦྱིང་པོ། རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཁྲོད་ལ་ཐུག་འདུག
དོན་ཀྱི་གཙོ་བོ་བསྟན་ནས་བཤད་སོང་། ③ ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདྲིན་པའི་སྤྱ་སྟེགས་
གངས་ཅན་པའི་ཐ་སྟངས་ཞིག་སྟེ་བདེ་སྤྱག་བཏང་སྟོམས་ཆ་མཉམ་པའི་རང་བཞིན་སྟོན་བཅུད་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པོ་ཞིག་ལ་འདོད།

གཙོ་བོ་དགོན། རབ་བྱུང་སྟོན་སྤྱི་ལོ་བདུན་༥༧༩ ཅམ་ལ་བེ་རོ་ཅ་ནས་བྱུག་བཏབ། བྱུག་མཐའ་རྟེན་
མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཙོ་བོ་མི་བདུན། བློ་བྱེད་པའི་ནང་གི་གཙོ་བོའི་གས་སྟོན་ཆེན་བཞི་དང་བཀའ་ལློན། བུ་སྟོན།
བྱི་སྟོན་བཅས་བསྟོན་པའི་མི་གསུམ་བཅས་ལ་ཟེར།

གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། རང་གི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་རང་ཉིད་གཙོ་
སེམས་སུ་བཞག་པ་ཡིན། དབྱེ་ན་བྱུག་ཡོད་དེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་བར་བྱུག་གོ།

གཙོ་ཆགས། ལྷིང་ཆགས་ཀྱང་ཟེར། དེ་ནི་སྤང་ཆ་རིག་པའི་མིང་ཆེན་ཅིག་ཡིན། མཐོང་ཆའི་སྟོག་
ཤིང་དེ་རི་མོའི་ངོས་དང་དང་རྒྱུད་དུ་གནས་ཏེ། རི་མོའི་ངོས་ཀྱི་ས་ངོས་སྟོན་མས་ཐེག་གི་དཀྱིལ་
ཆགས་དང་མཉམ་དུ་འབྲུང་ས་དེར་གཙོ་ཆགས་ཟེར། ས་ངོས་དང་མཉམ་གཤིབས། རི་མོའི་
ངོས་དང་དང་རྒྱུད་ཆགས་པའི་འགྱུར་ཐེག་ཡིན་བྱིན། ཆང་མ་གཙོ་ཆགས་སྟེང་མཉམ་རུབ་དང་
ཡལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།

གཙོ་བོའི་གདོན་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད། ༡ ལྷའི་གདོན། ཆེས་༡ ་༡༡ལ་འཛིན། སི་སྤྱི་ཏའི་སྐད་སྤྱི། ཆེན་
སྟན་སྤྱི། གཉིད་རྒྱུད། གཙང་སྤྱི་ཆེ། བཞིན་མདངས་ལེགས། ༢ ལྷ་མིན་གདོན། ཆེས་༡༠ ༢༩ལ་
འཛིན། ག་ཆང་ལ་དགའ་བ། ཟུར་མིག་བཏུ་བ། ཁྲོག་ཏུ་མ་དང་དང་རྒྱ་ཆེ། སྤྱོད་པ་བབ་ཆོལ་བྱེད།
༣ རི་མོའི་གདོན། ཆེས་༡༢ ༡༩ལ་འཛིན། ལུས་སྟེག་ཅིང་གོས་བྱི་ཞིམ་པ་ལ་དགའ་བ། རང་ལ་
མགུ་བ། ལྷ་གར་དང་ཅེད་འོ་ལ་དགའ་བ། རྒྱན་དམར་པོ་འདོགས་པ་དགའ་བ། ༤ ལྷ་གདོན།
ཆེས་༥ལ་འཛིན། བཞིན་མདངས་དང་ལྷན་ཞིང་མིག་འབྱར་རྒྱུགས་སུ་བཏུ་བ། ཟས་དཀར་པོ་
འོ་མའི་རིགས་དང་། དམར་པོ་ག་རིགས་ལ་དགའ་བ། ལྷེ་སྤྱལ་ནས་ཁ་བྱུང་ཏུ་ཉལ་བ། ༥
གནོད་སྦྱིན་གདོན། ཆེས་༥ ༡༡ལ་འཛིན། རོར་རྩམ་ལ་དགའ་ཞེན་ཆེ་བ། སྐད་རྒྱུད་དུས་སྤྱི་བ།
སྤྱན་པ་དང་བམ་ཟེར་ལ་སྤང་ཞིང་། ཉ་ག་ལ་སྤེད་བ། མགྲོགས་པོར་འགྲོ་བ། ༦ ཆངས་པའི་
གདོན། ཆེས་༡༥ ༡༩ལ་འཛིན། འཕོད་སྐད་བྱེད། བསྟན་བཅོས་སོགས་རག་འདོན་བྱེད། རང་
ལ་མཆོན་སོགས་བཞེག་ཅིང་གཞན་ལ་གཤེག་གཤེག་བཏང་། དགོད་ལ་དགའ། ༧ སྤྱིན་པའི་

གདོན། ཆེས་༡༦ ནེལ་འཛིན། ལུས་སྟོབས་དང་ལྷན། ཆིག་རྩལ་སྒྲ། དམར་སྟེ་ཤ་རིགས་ལ་
དགལ། ༩ ཤ་ཟའི་གདོན། རོ་ཆ་བྱེད་པ། སྐད་གདངས་དམའ་བ། སྐབས་སུ་འཕོག་ཚུལ་སྟོན་པ།
དོན་མེད་དུ་བྱ་ཞིང་ས་ལ་འབྲད་དེ་འབྲེལ་གྱི་གཏམ་སྒྲ་བ། ༩ ཡི་དྲགས་གྱི་གདོན། ཡི་དྲགས་གྱི་
སྟོང་པ་དང་མཚུངས་པར་བྱེད། ༡ྱ་ཅང་སྒར་བས་མེའམ་སེམས་ཅན་གང་བྱུང་ཡང་སྒྲག་ནས་
འདར་བ། ཟས་མི་འདོད་པ། ༡༠ བྱལ་བུའི་གདོན། རོ་གནག་ཅིང་དལ་བུར་འགྲོ་བ་དང་། ཆིག་ས་
སྒྲངས་པ། ༡༡ བྱང་སྟེམས་གྱི་གདོན། ལག་ཏུ་ཤིང་སོགས་འཛིན་ཅིང་གཅེར་བུར་རྒྱག་པ་དང་།
གནས་སྟོང་དུ་འདུག་པ། ༡༢ གཡེང་བྱེད་གྱི་གདོན། ཚུ་འདོད་པ། སྒྲག་ཆིག་སྒྲ། ཟས་མི་འདོད།
༡༣ རོ་ལངས་གྱི་གདོན། བདེན་པར་སྒྲ་བ། གཉིད་ཆེ། རྒྱན་གྱི་རིགས་ལ་དགལ། ༡༤ དུར་སྟེའི་
གདོན། ཆེས་༩༩ ནེལ་འཛིན། ཁ་སྐྱམ། མིག་འཛུམ། ལག་གཡོན་གྱིས་གོས་གྲོན། ༡༥ དམ་
སྟེའི་གདོན། ཆེས་ ༩༩ མཚམས་ལ་འཛིན། སྟོ་འཕོག་བྱེད། ལྷ་མའི་སྟོང་པ་བྱེད། ༡༦ རྒྱལ་
པོའི་གདོན། ཆེས་༡༦ ནེལ་འཛིན། སྟོ་འཕོག་བྱེད། ལྷ་མའི་སྟོང་པ་བྱེད། ༡༧ གཤིན་ཇེའི་
གདོན། མེ་གདོན་ཡིན། གཤིན་ཇེའི་སྟོང་པ་དང་མཚུངས་པར་བྱེད། ༡༨ ཐེུ་རང་གདོན། སྟོང་
པ་མ་དེས་པ་སྒྲ་ཆོགས་བྱེད། ལྷག་པ་ཤོད་ཅིང་འཛོལ་དགལ། ཡོས་ལ་དགའོ།

གཙུག་འཛིན། འཕོ་སྟོང་མཁན་གཙུག་པོ།

གཙུག་ལས། རྒྱུག་མཛད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་master task ཟེད།

གཙུག་སེམས། རང་གི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་ཡོད་པའི་ནམ་རིག་ནམ་ཤེས་ཆོགས་བྱུག་ལ་
སོགས་པའོ།

གཙུག་རྒྱལ་སྟེམས་སོགས་གྱི་སྟེང་བསྟན་པ་དང་། མར་ས་ཐོག་ཏུ་ཚོགས་བྱུང་བསྟན་པའི་དོན།

གཙུག་སྒྲ། གཙུག་པའི་སྒྲུལ་ཆོག

གཙུག་དུ། རི་དྲགས་ཤིག་ལུས་རྒྱུང་ཞིང་རྩ་ཚོར་རིང་བ། དེའི་རྩ་ཚོ་མེ་མདའ་འདེགས་སྟུང་དང་གྲུར་
ཕུབ་སྟུང་བྱེད་ཆོག་ཅིང་། སྒྲན་རིགས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན།

གཙུག་ཁྱེད། སྟོག་ཆགས་གཙུག་ལས་བྱུང་བའི་ཁྱེད་སྒྲན་ཞིག་རོ་མངར་ལ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས།

ཁུས་པས་འབྲུ་བ་གཅོད། སྤྱེ་རྒྱན་འགོག
གཅོད་དགོན་དགེ་ལྷན་ཆོས་གླིང། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་ཆུ་གླང་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧་ན་ལོར་པེ་ཤད་རབ་
ཆོས་བརྟན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་གཙོ་སྒྲིལ་བྱེད་བཅུ་ལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཅོད་མ། རི་དྲགས་གཅོད་ལྷག་གི་ཨ་མ།
གཅོད་གཞུ། གཅོད་ཀྱི་དྲ་ཙོ་ལས་བཞོས་བའི་གཞུ།
གཅོད་བྱ། རྟོག་ཆགས་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ལན་ཚ། ལྷ་རྩེས་སྟོ་མས། ཁུས་པས་རྒྱ་མཚན་མི་
སྟོ་མས་པ་དང་། མངའ་དུ་ཁྲག་སྤྲན་འདིལ་བ། བྱ་རོ་ལུས་པ། ཁོག་པ་བཤལ་བ་སོགས་ལ་མན།
གཅོབས། གཅོབ་བའི་སྤྱལ་ཆོག
གཅོར། གཙོ་ཡིག་ལ་ལ་དོན་གྱི་ར་སྦྱར་བ།
གཙོར་འདོན། གཙོ་འདོན་དང་འབྲ།
གཙོས་པ། གཅིག་གཙོ་བོར་བཏོན་ཏེ་གཞན་རྣམས་ཞར་ལ་གོ་བའི་བསྐྱུས་ཆོག་གས། བྱབ་བྱེད་ཀྱི་
ཆིག་ཁུས་གྱིས་གཙོས་བའི་འབྲུ་རིགས། བལ་གྱིས་གཙོས་བའི་ལུལ་ཐོག
བཅག་ ① ས་དམར། ② རྟོ་སྤྲན་ཞིག་ཆོས་ལའང་འབྲུག་མཚལ་རང་ལ་བཞག་བཅག་མི་ལ་རེ།
བཅག་དང་བསྐྱེབས་ན་དམར། རམས་དང་བསྐྱེན་ན་སྟོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མེ་ལྷེ་བ་དང་།
ཆོན་ཆེན། ལེ་བརྟན་མེ་ཏོག་བཅས་རྣམས་གངས་སོ།
བཅག་དགོན། འདེབས་ལོ་སོགས་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་རྫོན་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བོད་རིགས་
སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
བཅག་བཅད་པ། མར་རམ་སྦྱུ་སོགས་བསྟོལ་བ།
བཅག་བཅད་མར། ལུག་གས་འབྲིའི་མར་རྫོང་པ་མེར་བཞུས་པ་དེའི་སྟོགས་མ་རྣམས་རས་ལ་
བཅག་ཅིང་རྒྱ་བཅད་པར་བསྟོལ་བའི་ལྷན་མར་གྱི་མིང་རྟོ།
བཅག་རྟོ། ཆོན་དམར་པོ་ཡོད་སའི་རྟོ།
བཅག་གདན། ཤིང་ལ་ཆོན་གདན་དང་བོ་བཅག་དང་སྦྱིན་བསྐྱེས་ཏེ་གཏོང་རྒྱུའི་མིང་།

བཅག་པ། དྲངས་སྒྲིགས་འབྲེད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆག་པའི་མ་འོངས་པ།
བཅག་སྒྲིག་སྒྲུལ་སོགས་འཆག་བྱེད་སྒྲུ་བྱ་ཅན་ནས། མི་མི་ཡོད་པའི་མིང་།
བཅག་ཡུགས། རྫོང་བཅག་དམར་པོ་ཤིང་ཆོན་ཉན་པ་དེ་དང་། གསེར་ཡོད་སའི་ས་འོག་ནས་ཐོན་
པའི་ཡུགས་རྫོང་དང་གཉིས་ཀྱི་མིང་རོ།།
བཅགས། ཐེགས་པ་སོགས་བཅགས་ཟིན་པ།
བཅགས་པ། དྲངས་སྒྲིགས་འབྲེད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆག་པའི་འདས་པ།
བཅགས་བྲ། བྲེད་ལས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་ཁྲག་གཏར་བྲེད་ཀྱི་ཡོ་བྲེད་ཀྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་
སྒྲུང་ས་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བཀའ་
འབྲེལ་ལས། བཅགས་བྲ་ནི། ཁྲག་ཅའི་གཏར་དམིགས་སྟེང་ནས་ལུས་ལ་གཞོད་པའི་ངན་ཁྲག་
རྣམས་ཕྱིར་བཅགས་བྲེད་ལྷགས་ལས་བཅོས་པའི་ཡོ་བྲེད་རྒྱུད་དུ་བྲག་གི་སྒྲི་མིང་རོ།།
བཅགས་མ། གཙང་མར་བཅགས་ཟིན་པའི་འབྲུ་རིགས།
བཅང་བ། བར་གསེབ་ཏུ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆང་བའི་མ་འོངས་པ།
བཅངས་པ། བར་གསེབ་ཏུ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆང་བའི་འདས་པ།
བཅད། ① གོས་སོགས་ཉི་འཆོགས་ཐེབས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་རལ་འགྲོ་བར་བཅད་ཅེས་སོ།།
བཅད་པོ། [ཆིང་]ཇེ་པོ།
བཅན། ལྷ་འབྲེའི་ནང་གསེས་ཤིག་བཅན་གྲོན་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལ་གཟིགས།
བཅན་སྒྲུལ། ལུས་སློག་ཅི་རིགས་ལ་བཅན་པོ་དབང་ཤིང་ཀྱིས་ཉན་ཁ་སྒྲུད་ནས་རང་གི་འདོད་པ་
བསྒྲུབ་དུ་བཅུག་པའི་དོན།
བཅན་བསྒྲུལ། དབང་ཤིང་ཀྱིས་བཀོལ་སྒྲོད། ལུ་ལག་བཅན་བསྒྲུལ། ལྷ་འབྲུགས་བཅན་བསྒྲུལ།
བཅན་བསྒྲུལ་བཀས་བཅད།
བཅན་ཁང་། བཅན་གསོལ་མཆོད་བྲེད་སའི་མཆོད་ཁང་།
བཅན་ཁྲིད། མི་འདོད་བཞིན་ཁྲིད་པ། གཞན་གྱིས་བཅན་ཁྲིད་བྱས་ནས་གཞན་ལུ་འབྲིན་པ། རག་
པས་བཅན་ཁྲིད་བྱས།

བཅན་ཁྱིད་གྲོང་གཞི། མི་རྒྱལ་རྒྱལ་མཁན་གྱིས་མི་སྣ་བཅན་བཟུང་བྱས་པའི་གྲོང་གཞིར་བཞོད།
བཅན་ཁྱིད་ནག་ཉེས། མི་རྒྱལ་རྒྱལ་མཁན་གྱི་བཅན་ཁྱིད་བྱས་པའི་ནག་ཉེས།
བཅན་ཁྱིད་བྱེད་པ། དམིགས་ལུལ་ཅི་རིགས་བསྐྱབ་ཆེད་མི་སྣ་དོན་མེད་པར་བཅན་བཟུང་བྱས་
ནས་ཁྱིད་བྱེད་པ།

བཅན་གྲོས། སྤར་གྱི་མོངས་དད་ལྟར་བཅོས་པའི་ལྷ་བཅན་གྱི་གྲོས།

བཅན་ཁྱོད། དེགས་པ་སྤེ་བརྒྱད་གྱི་རིགས་ནང་པའི་བཀའ་སྲུང་ཞིག་བཅན་ཁྱོད་བཀའ་སྲུང་གྱུར་
ཚུལ་ནི། བཀའ་སྲུང་བཅན་ཁྱོད་ཆེན་པོའི་ལས་བྱང་ལས། སྤོན་དུས་ལི་ལུལ་དགེ་སྤྱོད་གིས་
མོད་པ་མ་རུང་པོར་བའི་ཆེ་མངས་ཐང་གཏུག་པའི་ཆལ་ཞིག་ནུ་སྤོན་ལས་འབྲུགས་ལས་བྱང་
བ་ཡི་ཆེ། ཐུག་གི་སྤྱང་ང་དམར་པོ་བདུན་དུག་གིས་མཛའ་ཆོན་འཕྲོ་བ་སྤིད་དུས་བབས་སྤྱིན་
ཅིང་རྟོལ་བ་ལས་ཆེ། བཅན་ཁྱོད་འབར་བ་སྤོན་བདུན་དེ་གོ་མཆོན་ཞོན་པ་དང་བཅས་ཉེ་ལོན་
ཏུ་མི་སྤོན་པར་གྱུར་ནས་དེགས་པ་ཐམས་ཅད་འཁོར་དུ་བསྐྱོར་ཉིན་མོ་ནད་མཆོན་ཆར་པ་
འབེབས་མཆོན་མོ་འཛམ་གླིང་ཀུན་དུ་ཉུལ་མི་རྣམས་གསོན་པོར་སྤྱང་ནས་ཐོས་ཁྱེད་པར་
བོད་ཁམས་དབང་དུ་བསྐྱུར་དེ་ཆེ་སྤྱང་བ་མཐའ་ཡས་གྱིས་ཡེ་ཤེས་སྤོན་གྱིས་དེ་གཞིགས་
ནས་འོད་ཟེར་སྤྱང་མདའ་ཆད་ལྟར་འཕྲོས་སྤོན་གས་མེ་ཆེན་པོའི་སྤོན་གས་ཀར་པོག་རྒྱུད་
བསྐྱུལ་དེའི་སྤོན་གས་ཀར་ནས་འོད་ཟེར་སྤྱིན་ཟེར་འཛའ་ལྟར་འཕྲོས་སྤོན་བསྐྱུང་གནས་སྤོན་
ཀར་པོག་རྒྱུད་བསྐྱུལ་དེའི་འོད་ཟེར་ནི་ནམ་མཁའི་སྤོན་ཞགས་ལྟ་བུར་འཕྲོས་སྤོན་དབང་ཆེན་ཅུ་
ཕྱི་ཐར་སྤོན་བཅན་ཁྱོད་འཁོར་བཅས་ལུག་གིས་བསྐྱུས་སྤོན་ལུག་ཟེར་ཞིང་དམ་ལ་བཞགས་
སྤོན་གྱི་སྤྱིང་པོ་དངོས་སུ་ལུལ་ལོན་པ་སྤོན་གྱི་ལེན་དམར་པོར་གསོལ་སྤོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུན་པ་
བསྐྱུངས་པར་བསྐྱོས་དེ་ནས་ཁ་བ་ཅན་ལྗོངས་འདིར་དེག་འཛིན་ཆེན་པོ་མོད་སྤོང་ཅལ་ལྷ་
འདྲེ་འདུལ་ཞིང་ཕེབས་པའི་ཆེ་བཅན་ཁྱོད་འཁོར་བཅས་དམ་ལ་བཞགས་སྤོན་དབང་ལྟ་བུར་
བར་ཁས་སྤྱངས་ནས་ཤོ་བ་སྤོན་ལེན་མཆོན་ཡང་བཏགས་ཆེས་གསུངས་བཅན་རྒྱལ་རིང་
ལུགས། དེད་དུས་གྱི་མ་ཅའི་རིང་ལུགས་ཡིན་ཞིང་སྤྱིར་སྤོན་མ་ཅའི་རིང་ལུགས་ཀྱང་ཟེར། དེ་
ནི་མ་ཅའི་རིང་ལུགས་འཕེལ་རྒྱས་བྱེད་ནས་ཆད་མཐོ་ཤོས་དང་དུས་རིམ་མཐུག་ཤོས་ལ་

སྒྲེབས་པ་ཞིག་དང་། སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གསར་བཛེ་འབྱུང་ཉེའི་དུས་ཡིན།
བཅན་དགག་བདུན་གསུམ། སྒྲོག་མཛད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ jam signal ཟེད།
བཅན་འགག་ས་བཅན་པོའི་འགག་མགོ་བཅན་འགག་འདི་ནས་ཅིས་ཀྱང་བཀལ་སྒྲུབ་པ་བྱེད་དགོས།
བཅན་དག་སྒྲོག་ཏུ་མེད་པའི་སྐད་ཆ། གཤམ་འོག་ཏུ་བཅན་དག་པལ་བ།
བཅན་ལྷ། སྤར་བོད་རྒྱལ་ཉར་བཞི་བའི་ཉེ་ལོར་བཅན་དང་། ཉར་ལྷ་བ་ཁྲི་ནས་བཅན། ཉར་བྱག་བ་
ཁྲི་སྤྱད་བཅན། ཉར་བདུན་བ་ཐོག་རྩེ་ཐོག་བཅན། ཉར་བརྒྱད་བ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་ཉེ་
རྒྱལ་རབས་ལྷ་པོའི་སྤྱིའི་མིང་།
བཅན་གཙོད། བཅན་ཐབས་ཀྱིས་ཐག་གཙོད་བྱེད་པ། ཙོད་གནད་བྱུང་རིགས་ལ་བདེན་མིན་གསེད་
བཀོལ་ཞིབ་ཆོགས་བྱེད་དགོས་པ་ལས་བཅན་གཙོད་བྱར་མི་བྱུང་།
བཅན་འཇིང་། [རྟིང་]གཏན་ཐོགས།
བཅན་ཉར་བྱས་པའི་མི། སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་ཆོགས་པས་བཅན་ཉར་བྱས་པའི་
ཁྱོད་གཞི་ཅི་རིགས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་མི་སྟེ།
བཅན་སྟེ། [རྟིང་]བོད་རྒྱལ་གཤུང་རབས་སོ་ལྷ་བ་མང་སྤོང་མང་བཅན་སྐབས་ཀྱི་སྟོན་ཆེན་ཞིག་
ཡིན་ཞིང་མགར་སྟོང་བཅན་གྱི་བྱ་ཆེ་བའོ།
བཅན་གཏམ། བཅན་ཤེད་ཀྱི་སྐད་ཆ།
བཅན་ཐང་། མིང་གཞན་བཅན་ཐང་གཡུ་ཡི་ལྷ་ཁང་ཟེད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་དུས་མ་
གསལ། དུས་བྱིས་ཙམ་ན་དགེ་ལུགས་པས་བདག་ཉར་བྱས་ཡོད། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྔ་རེས་
སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྟེ་གཤོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
བཅན་ཐང་། བཅན་ཐང་ཁ་འབྲུག་ནས་ཅིས་པའི་བྱ་བ་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་བྱར་དུ་ཡོད་པའི་བཅན་ཐང་གཡུ་
ཡི་ལྷ་ཁང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།
བཅན་ཐང་སྟོ་བཞི། ཡར་ལུང་ཅེད་ཐང་གི་བྱ་བ་དོས་ནས་འབྱོར་ས་རྒྱས་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བའི་ལམ་ཞོར་
བཅན་ཐང་དུ་སྒྲེབས་ཤིང་། བྱ་བ་དོས་སུ་བཅན་ཐང་ལྷ་རི་དང་། ཐང་གཞུང་དེར་གཡུ་ཡི་ལྷ་ཁང་

ཡོད། བཅན་ཐང་གི་སྤྱོད་པ་ཞིང་ལུང་ཤར་ཡོད་པའི་དབང་གིས་སྒོ་བཞི་ཞེས་འབོད་པ་འདྲ།
བཅན་ཐང་པ། ① དབང་ཤེད། བཅན་ཐང་པ་གྲིས་འཕྲོག་པ། བཅན་ཐང་པ་རྩ་བཞུག་གིས་ཤེད་པ། དེ་
མོ་ལ་བཅན་ཐང་པ་གྲིས་པར་ཆོལ་བྱས་ནས་མཁར་རྩེ་དང་བཟུང་བ། ② མོ་བྱུང་། མི་མང་པོ་ད་
ནངས་བཅན་ཐང་པ་སྤྱོད་པ་པ།
བཅན་ཐང་པ་སྤྱོད་པ་པ། དབང་ཤེད་གྲིས་མཁར་ལ་ཁྱུས་པ་འི་ཡོད་གྲིས་བྱས་པའི་དོན།
བཅན་ཐོད། [རྩེད]བཅན་ཐང་པ།
བཅན་དུག ① བོང་དུག་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ② རྒྱུ་ཕྱིན་གྱི་
བཅན་གཞི་དུ་ རི་བོ་ཞིག་མཆོ་སྤྱོད་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་བྱང་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུང་གི་རྒྱ་
ཆ་རྩེད་དུ་ཡོད།
བཅན་མདོས། སྤྱོད་པ་འདྲི་བཞིན་གྱི་བཅན་ལ་བསྐྱོད་པའི་ཡས་མདོས།
བཅན་བདག བཅན་པོ་དབང་ཡོད་གྲིས་གཞན་སྤྱོད་རྣམས་རང་གིས་བདག་གིར་བཟུང་བ།
བཅན་འདེད། བྱ་ཐང་པ་ཅི་རིགས་གྲིས་བྱ་བཞིག་བསྐྱུ་བ་པའམ་དང་ལེན་བྱ་བྱུར་བཅན་པོས་བསྐྱུ་བ་
བཅན་གཞི་དུ་ དབང་ཤེད་ཐུབ་ཆོད་ཀྱི་གཞི་དུ་འཆོ། ཉེས་མེད་བཅན་གཞི་དུ་བྱུང་བའི་མི་ལ་རིགས་
རམ་གྱེད་པ།
བཅན་པ། བཅན་དང་དོན་གཅིག
བཅན་པའི་མཁར་བཞི། བྱང་རྩ་སྒོ་གངས་དང་མཆོའི་མཁར། སྒོ་མོན་ཕྱག་བྲག་དང་ནགས་གྱི་
མཁར། ཤར་ཆ་བ་རྩ་དང་རྩ་ཡི་མཁར། ལུང་འཕུལ་ཞག་སྤྱོད་དང་དོམ་གྱི་མཁར་པོ།
བཅན་པོ། ① རྒྱལ་པོ། ② གཞན་པོ་སྤྱོད་པའི་དཀའ་བ་དང་། འདའ་བའམ། སྤྱོད་པོ་ལུས་པ། མཁར་
རྩེད་བཅན་པོ། ས་རྩ་བཅན་པོ། ཁང་པ་བཅན་པོ། བཀའ་བཅན་པོ། ཆོད་ཡིག་བཅན་པོ།
བཅན་པོ་རྒྱལ་འབངས། བཅན་པོ་རྒྱལ་སྤྱོད་འབངས་དང་བཅས་པ་ཞེས་པའི་བསྐྱུ་མིང་།
བཅན་པོ་དགོན་པ། མིང་གཞན་དུ་དགའ་ལྡན་དམ་ཆོས་སྤྱིང་ཡང་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་
ལུགས་སྤྱོད་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་བཅན་པོ་དོན་བྱུང་རྒྱ་མཆོས་ཕྱག་བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་
ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྤྱོད་གསེར་ཁོག་རྩེད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཅན་པོ་བདུན། ༡ ཡན་དབང་། ༢ རྩུ་དབང་། ༣ ཆིན་དབང་། ༤ ཆི་དབང་། ༥ རྫོང་དབང་། ༦
མེའི་དབང་། ༧ ཉན་དབང་བཅས་བདུན།

བཅན་པོ་དབང་ཡོད། ཁ་བྲག་ཤུགས་གོོན། བྱེད་མི་འདོད་པའི་ལས་བཅན་པོ་དབང་ཡོད་ཀྱིས་བསྐྱེལ་བ།
བཅན་པོས་ཉམ་ལེན། བཅན་པོ་དབང་ཤེད་ཀྱིས་རྒྱ་ཁོར་སོགས་ཉམ་པས་རྒྱ་ལ་ལེན་པ།
བཅན་པོ་ཉམ་ཤེད། གནས་ལུགས་རྒྱ་མཆན་མེད་པའི་བཅན་པོ་ཉམ་ཤེད་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད།
བཅན་པའ། རྫོག་ཁྲད་འབྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་hanetration ཟེ།

བཅན་ལྷག་སྟེ། སྟོད་ཀྱི་མགོན་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་པ། འདི་ཉིད་ཅེ་ལྟའི་སྤྲས་རྒྱུད་བརྒྱ་གཤེ་མའི་སྤྲས་
ཡིན་ཞིང་། འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཡ་ཅེའི་མངའ་བདག་མཛད་པས་དེ་ནས་བསྐྱེད་ཡ་ཅེའི་རྒྱལ་རབས་
ཞེས་བ་དེ་བྱུང་།

བཅན་ལྷག་འཛོམས་པ། དབང་དང་རྒྱ་ཁོར་གཉིས་ཀ་ཆང་བ།
བཅན་འཕྲོག་དབང་ཤེད་ཀྱིས་འཕྲོག་པ། བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་མི་མེར་སྤེལ་ཡུལ་ནས་རྒྱ་
དངོས་ཐོན་ཁུངས་བཅན་འཕྲོག་བྱེད་པ།

བཅན་དབང་། བཅན་ཤུགས་ཀྱི་དབང་ཆ།
བཅན་དབང་ཁལ་འགལ། མི་འདོད་བཞིན་དུ་དབྱ་ཁལ་འགལ་བ།
བཅན་དབང་ཆབ་སྲིད། ཆབ་སྲིད། དམག་དོན། དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་རྩ་ས་པར་བསྟེན་ནས།
རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ལ་བརྟེན་བཅོས་དང་འཛུལ་སོགས་བྱས་པའི་དོན།

བཅན་འབངས་དུས་དྲུག་ ༡ ལོ། ༢ བན་ཀ་ ༣ སྤྱ། ༤ ངན་ལམ། ༥ གཤུ་རིངས། ༦ སྤར་པ།
བཅན་མོ། རྩེ་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མེད།

བཅན་དམག་སྣ་དང་འདྲེ་ཞེས་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དམག་དབྱུང་། བཅན་དམག་སྟོང་གིས་བསྐྱོར།
བཅན་དམར། མི་མིན་ཀྱི་འདྲེ་མི་དམར་ཉ་དམར་གྱི་བཅན་རིགས།
བཅན་དམིགས་ཆེ་ངེས་གཞན་འགྲན་མེད་པ། བཀའ་ཡིག་བཅན་པོ་དཔོན་རིགས་དབང་ཅན་གཞན་
དག་སྤྲས་ཀྱང་བསྐྱེད་བཀོད་གཏོང་མི་བྱུང་བ།

བཅན་རྫོང་། ནང་དུ་ཐར་དགའ་བའི་མཁར་བཅན་པོ།
བཅན་འཇུ་ལ། གཞན་གྱི་ས་ཆར་དབང་ཤེད་ཀྱིས་འཇུ་ལ་བ། གཞན་གྱི་མངའ་ཁོངས་ལ་བཅན་
འཇུ་ལ་བྱས་པ།
བཅན་འཇུ་ལ་ཆོད་ལྷ། གློག་ཁྲད་འཇུ་ལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་penetration testing ཟེད།
བཅན་ལྷ། རྒྱལ་བཅན་སོགས་ཁོག་ཞུགས་སྐབས་ཁྱོད་རྒྱའི་ཞུ་མོ།
བཅན་བཟུང་། གཞན་གྱི་ས་ཁང་མི་བྱུགས་སོགས་ཤེད་ཀྱིས་བཟུང་བ།
བཅན་བཟུང་བྱེད་པ། དབང་ཤེད་ཀྱིས་བཅོན་དུས་བཟུང་བ། ཡང་ན་ཉམས་བཟུང་བྱེད་ཞེས་པ་མིང་
གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
བཅན་གཤམ། རྒྱལ་མིན་གྱི་སྦྱོང་བ་སྟེ། བྱད་མེད་ལ་མ་འདོད་བཞིན་དུ་འཇིག་སྦྱོང་བྱེད་བྱེད་པ།
བཅན་གཤམ་གྱོད་གཞི། བཅན་ཤེད་ཀྱིས་མ་འདོད་བཞིན་དུ་འཇིག་སྦྱོང་བྱས་པའི་གྱོད་གཞི།
བཅན་གཤམ་ཉེས་ཅན། བཅན་གཤམ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཉེས་ཅན་པ།
བཅན་ལས་གཏོང་བྱོལ། བཅན་ཞེས་ལྷ་མིན་སྟེ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཆོན་དམར་པོ་བཅན་གྱི་སྟེ་ཞེས་པ་
དེར་འཇུག་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་མིག་གི་རྩ་དམར་པོ་ལ་བཅན་ཞེས་པའི་དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་ཡིན་
པས་དེའི་གཏོང་ལས་བྱོལ་བ་ལྟར་གཞན་དུ་ཐུར་ཅེ་སྟོགས་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། སྟེ་མས་པ་ཆེ་
དབང་གིས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་རྣམས་བཤད་བདེ་བའི་འདོད་འཇོ་ལས།
བཅན་ནི་མིག་རྩ་དམར་པོ་ལ་གཏོང་བྱོལ་བའི་གསང་སྟེང་ཐུར་ཅེ་གང་གི་དབྱས་སུ་བརྟེན་གོ
བཅན་ལུགས། ཁ་ཁྲག་དབང་ཤེད། བཅན་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཅན་འཇུ་ལ་བྱས་པ།
བཅན་ཤེད། བཅན་ལུགས། བཅན་ཤེད་ལོག་གཤམ། གཞན་ལ་བཅན་ཤེད་ཀྱིས་ལས་ཀ་བསྐྱུལ་བ།
བཅན་ཤེད་འཇིགས་སྐྱུལ། དག་པོའི་བཅན་ཤེད་ཀྱིས་པ་རོལ་ལ་འཇིགས་སྐྱར་སྐྱུལ་བ།
བཅན་ཤེད་གཉེན་སྦྱིག་རྒྱལ་མིན་གྱི་བྱ་སྦྱོང་དེ། མ་འདོད་བཞིན་དུ་བཅན་སོས་གཉེན་སྦྱིག་བྱེད་པ།
བཅན་ཤེད་ཐེ་རུས། བཅན་སོ་དབང་ཤེད་ཀྱིས་ཐེ་རུས་བྱེད་པ།
བཅན་ཤེད་ཐེ་གཏོགས། བཅན་སོ་དག་ཐབས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་གནད་དོན་ལ་ཐེ་རུས་བྱ་བ།

བཅན་ས། ཉེར་འཆོས་མི་ཚུགས་པའི་སའམ། གཞོད་པ་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་ས་ཆ།
བཅན་ཉམ། དབང་ཤེད་བསྟོན་ཉམ།
བཅན་ལྷ། རྩོད་ཞིག ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོད་ཁུལ་གྱི་ལྷོ་ངོས་དང་རྒྱལ་པོར་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་ཚུའི་
སྟོང་རྒྱད་དུ་ཡོད། རྩོད་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་གྲོང་རྒྱལ་མེ་ཞིང་དུ་ཡོད།
བཅན་ལྷའི་ཚུ། ཚུ་ཆེན་ཚུའི་ཚུ་ལག་ཅིག ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོད་ཁུལ་གྱི་བཅན་ལྷ་རྩོད་དུ་ཡོད།
བཅན་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བཅུག་ནས་བརྒྱུད་བའམ་གཏུབས་པ་སྟེ། ག་སོགས་ལན་མང་པོར་བསྐྱུན་
ནས་ཞིབ་མོར་བཟོ་བ་སོགས།
བཅན་པ། གཅན་པའི་མ་འོངས་པ།
བཅན་ལ། ① ལུགས་རིགས་ལ་བཞུང་ཆོན་སོགས་སོག་ནས་ཆགས་པའི་གཡལ་སེར་ཞིག་གི་མ་བརྟར་
བས་བཅའ་བརྒྱབ་འདུག ②བཅན་ཟེར་བ་ཐལ་བ་དམར་པོ་ཞིག་འབབ་ནས་ལོ་ཉོག་སྟེང་དུ་
ཆགས་ཏེ། དེས་སྟེ་མའི་ནང་གི་འབྲུའི་སྟེང་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱམ་ནས་བཅུད་མེད་པར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པ་རེད། དེ་ནི་རྩ་ཤིང་རིགས་ལ་བྱུང་བའི་ནད་སྐྱོན་ཞིག་ལོ་ཉོག་ལ་བཅའ་བརྒྱབ་ནས་ཐོན་འཕོར་
ཅུང་དུ་བྱིན་པ། འབྲས་ལྷན་ཤིང་ལ་བཅའ་བརྒྱབ་ནས་ཡལ་འདབ་ཆང་མ་སེར་པོར་བྱུར་འདུག
བཅན་ཐན། ལོ་ཉོག་ལ་འབྲུང་བའི་བཅའ་དང་ཐན་པའི་གཞོད་སྐྱོན།
བཅན་ཐབས། བྱད་མེད་བཅན་ཐབས་ཞེས་བྱ་བྱ་མེད་མཁན་ལ་སྟེ། ཐུབ་པའི་ཐབས་སྐྱོར་འཛིན་པ།
བཅན་པ། ① གཅེས་སྤང། ཡོན་ཏན་པ་ནམས་ཀྱིས་དཔེ་ཆ་མིག་ལྟར་བཅན་པ། བཅན་པ། བཅན་
པ། མིག་གིས་ཉ་རེ་ལྟ་བ་དང་བྱ་ར་བྱེད་པ། སྤུན་རས་བཅན་པ། སྤུན་ཀར་མིག་བཅན་པ། ཉིན་
མཆོན་སྟོན་མེད་ས་མཆོམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མིག་བཅན་པ། ② བཅན་པ། བཅན་པ། སྟེ། བ།
ཟླ་གངས་ཆང་ནས་བྱ་བྱ་ག་བཅན་པ།
བཅན་མ། ལུགས་རིགས་སོགས་བཅན་སྐྱོན་ནམ། ལུགས་བཅན་མ།
བཅན་ཟུག་བྱ་བྱ་སྟེ། ཟུག་བྱ་བྱ་སྐབས་བཅན་ཟུག་ཉ་ཅང་ཆེ།
བཅན་ལ། [ཨ་མདོ་སྐད་]ཆེས་ལེགས་པའམ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་དོན། མི་བཅན་ལ་ཞིག་རེད་ལྟ་བུ།
བཅན་ལ། འཆོལ་ལྷག་བྱ་བའི་ལས་ཀའི་དུས་འདས་པ། རྟེན་དགོས་པའི་དངོས་པོ་གང་ཞིག་བཅན་པ་ཟེན་པ།

བཅའ་ཀྱང་མ་རྟེན་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད། འདོད་པའི་དངོས་པོ་བཅའ་ཀྱང་མ་རྟེན་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

བཅའ་བ། ① ཐ་དད་པར་འབྱུག་པའི་འཆོལ་བའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ། ② འཆོལ་བའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།

བཅའ་འཆོལ། ཅད་གཅོད་དམ་འཆོལ་ཞིག། ① སྤྱགས་ཅིས་ར་ལུག་གར་སོང་བཅའ་འཆོལ་བྱེད་པ། ② རང་གི་སྦྱོན་དང་ནོར་འབྱུང་འབྱུང་ཅ་གར་ཡོད་བཅའ་འཆོལ་བྱེད་པ།

བཅས། སྤྱ་ཆ། སྤྱ་བཅས། ལ་བཅས།

བཅས་སྐར། ལོ་རྟག་ལ་བཅའ་ཡིས་གཞོན་སྦྱོན་བཏང་བ། ཞིང་ལ་ས་བོན་འདེབས་སྦྱོར་བྱས་ནས་བཏང་ན་ལོ་རྟག་བཅའ་ཡིས་མི་འབྱེད་པའི་བྱེད་ཡོད།

བཅས་ཆེན། བཅས་མ་དངོས་གཞིར་བའི་སྐབས། བཅས་ཆེན་ལངས་མི་རྣམས་བྱེད་བྱེད་གིས་མི་ཁོས་པ། བཅས་སྦྱོན། ① སྤྱ་གྲུ་སྦྱེ་རྒྱུ་གཞོན་པའི་སྦྱོན་མོ། ② བཅས་མ་བཅས་ཆར་བའི་རྒྱུ་གྲུ་སྦྱེ་གི་སྦྱོན་མོ།

བཅས་པ། ① བཅའ་བའི་འདས་པ། ② [རྟེན]སྤྱག་པ།

བཅས་པའི་དུས། དུས་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྦྱེ་བཅས་ནས་འཕྲོགས་པའི་བར་སྤྱི་ལོ།

བཅས་འཕྲོག་པ། [རྟེན]གཡའ་ཆགས་པ།

བཅས་འཕྲོག་པ་དང་འབྲ། གཡའ་འཕྲོག་པ་དང་འབྲ་ཞེས་པ་སྦྱེ། བཅའ་ནི་སྤྱགས་སོགས་ཀྱི་གཡའ་ཞེས་པའི་བར་རྟེན་རྟོག་པ།

བཅས་མ། སྦྱོན་ཟེན་བསྐྱེད་ཆོག་གི་ལོ་རྟག་སྦྱོན་དུས་ལོ་རྟག་བཅས་མ་བཅས་རྒྱ་དགོས་ན་དགུན་དབྱེད་དབྱེད་གསུམ་ཞིང་ལས་མ་གཡེངས་ཏུ་པོ་གིས། སྦྱོན་ཟེན་བཅས་མ་མ་ལང་བ།

བཅས་མ་བཅས་པའི་སྤྱ་ཆ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་དང་ཉི་ཤུ་འབྲུག་མཆོལ་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་རན་སིའི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ལའི་མེར་མི་སྤྱི་ཡིས་བྱེད་པའི་བཅས་བྱ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། རི་མོ་དེའི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ནི་ཞིང་པ་མི་ལྔ་ས་ས་བདག་གི་ལག་ནས་བཅས་མ་བཅས་པའི་སྤྱ་ཆ་ལེན་བཞིན་པའི་སྤྱང་ཚུལ་གསོན་ཉམས་ལྡན་པ་ཞིག་བྱེད་ཡོད།

བཅས་ཟླ། སྤ་གུ་སྤྲེས་པའི་རྒྱ་བ། བཅས་ཟླ་ཡོལ་ཟེན་ཀྱང་ད་དུང་སྤ་གུ་མ་སྤྲེས་པ།
བཅིགས་དང་མནའ་ཆད་བྱས། ཁས་ལེན་དམ་བཅད་བྱས་ཏེ་མནའ་བསྐྱལ་བ་སྤེ། སྤར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
ཚོན་ནམས་མཉམ་དུ་ཆོགས་ནས་མནའ་བསྐྱེལ་བའི་ཆེ། མནའ་རྩ་ཞེས་བ་ལྟ་མཛོད་བ་ཕུལ་
བའི་རྩ་དང་ཆང་ནས་སྤན་བྱ་རེ་བཏུང་། སེམས་ཅན་བསད་བའི་ཁྲག་བཏུང་བའམ་ཁ་ལ་བྱུགས་
བ་བཅས་བྱེད་སྟོལ་ཡོད་བ་ཐང་དེབ་གསར་མ་ནང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ།
བཅིང་། བྱ་བྱེད་ཐ་དད་བའི་བྱ་ཆོག་དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་ནང་སྤྱིང་བྱིར་བཏོན་བའི་དོན། སྤན་བས་
སྤྱང་བ་བཅིར་ནས་རྣག་བྱིར་བཏོན་པ། དབྱུགས་དགང་ནས་སྤྱག་བ་བཅིར་བ། ཞན་གོག་
བཅིར་ནས་སོ་ཅི་བཏོན་བ་ལྟ་བུའོ།།
བཅིར་གཞོན། ① བད་ཁ་སོགས་ལས་སྤྱམ་འདོན་ཐབས་ཤིག ② སྤར་ཁྲིམས་ཆད་གཏོང་ལུགས་
ངན་བ་ཞིག
བཅིར་བ། འཆིར་བའི་འདས་བ་དང་མ་འོངས་པ།
བཅིར་མས། དངོས་པོ་སོགས་ཀྱི་བར་ལ་བཅིར་ནས་མས་སྟོན་བྱུང་བ།
བཅིར་བུལ་བྱ་རིལ། མི་མང་པོ་ཕན་རྩེན་འཆང་ཁ་རྒྱབ་པ། བཀའ་ཆོས་གསུང་སར་ཕེབས་མཁན་
མང་བས་བཅིར་རིལ་བྱ་རིལ་རེད་འདུག
བཅུགས་བ། འཇུགས་བའི་འདས་པ།
བཅུགས་བའི་གི་བ་མ། ཆ་བདུན་ཐུར་མའམ་སྤྲེས་བྱ་རྒྱུ་གཅིག་བཅུགས་བའི་གི་བ་མ།
བཅུགས་བྱག་དགུན་དུས་ཀྱི་མལ་གཟན་སྤྱ་རིང་ཅན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
བཅུགས་བྱག་མཚུབ་བཅད། བཅུགས་བྱག་གི་སྤྱ་རིང་ཤོས།
བཅུགས་ཤིང་། མིས་བཅུགས་བའི་ཤིང་།
བཅུད་པ། འཇུད་བའི་འདས་པ།
བཅུན་ཞུ། བྱ་བ་ཞན་འཁོགས།
བཅུན་དགོན་མཆོམས་ཁུང་། གནའ་དུས་སྤྱིད་རྩའི་རྩ་རགས་ཀྱི་ཇོང་དུ་བཅན་སོ་སྟོང་བཅན་སྤམ་པོའི་
སྤྱབ་ཁང་ས་ཕྱག་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་ཡོད་སར་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་བའི་ནང་ཇི་ཅོང་ཁ་པའི་དངོས་

སྒོ་བ་ཀྱི་ཚར་རྟོགས་ལྡན་གྱི་སྒོ་བ་མ་བཅུན་མ་ཁ་ཤས་སུ་འདེབས་ཤིང་བསྐྱད་པ་ཅི་མ་བཞིན་
འཕེལ་ནས་དགོན་པ་ཆགས་པ་དེ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་ལག་ལོར་བཅུན་མ་༡༡༧༥་སྟོར་
ཡོད་པ་དང་། དགོན་བདག་ལྷ་ས་གཉིས་ཆང་ལས་ཁྱེད་ས་ནས་བྱེད་པས་གཞུང་དགོན་ཡིན།

བཅུན་ཆུང་། བྲ་པ་ཆུང་དུ།

བཅུན་པ། ① སྒོ་གསུམ་གྱི་ཀྱན་སྦྱོང་ཞི་ཞིང་དུལ་བའི་བྲ་པ་སྦྱི་དང་། བྲ་པའི་ཞེ་ས། ② སྒོ་གསུམ་
གྱི་ཉེས་སྦྱོང་སྤངས་པ།

བཅུན་པ་ཁྲིམས་མེད། བྲ་པ་སྒོ་མ་པ་མི་སྤང་མཁན།

བཅུན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། སངས་རྒྱ་མ་གྱི་མཆན་ཞིག

བཅུན་པ་བྱད་མེད། བཅུན་མའམ་ཨ་ནེ།

བཅུན་པ་ར་ཏ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་སངས་རྒྱ་མཆོས་ལུགས་མདོ་སྡེ་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཞིག

བཅུན་པ་བསྐྱབ་པ་གན་པ། སྒོ་མ་པ་སྦྱོན་ལ་སྤངས་པའི་བསྐྱབ་པ་གཞོན་པ་བྲ་པ་རྣམས་ལ་གོ་

བཅུན་པ་བསྐྱབ་པ་གཞོན་པ། སྒོ་མ་པ་རྗེ་ས་ལ་སྤངས་པའི་བྲ་པ།

བཅུན་པོ། ① རྒྱལ་ཁྲིམས་ལྡན་པའི་མི། ② རྗེ་པོ།

བཅུན་མ། ཨ་ནེའམ་རབ་བྱུང་མ།

བཅུན་མ་ཕབ་པ། མོ་བཅུན་བཀའ་ཕབ་པ།

བཅུན་མ་གཡུ་ལྷ། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ལུགས་སྤང་༡༩༠༡ལོར་ཆབ་མདོ་གྲག་གཡལ་ཆོང་འོ་
མདུང་ཁུལ་མཁས་མཐོང་གོང་དུ་སྦྱོར་བསྐྱུངས། ཨ་འཛོམས་རྒྱལ་སྤྱི་འབྲུང་མེད་རྗེ་རྗེ་དང་།
རྫོགས་ཆེན་མཁན་དག་ཆུང་སོགས་བསྟེན། རྒྱན་དུ་ལྷ་སྒོ་མ་སྦྱོང་གསུམ་ལ་འབད་ཅིང་ནད་
པར་རྩ་རྒྱ་བཞིགས་པ་སོགས་གཞན་པན་ཆེར་བཅོན། ཀྱན་གྱིས་ཨ་ཞེས་གཡུ་ལྷ་ཞེས་གོང་དུ་
བཀྱར། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་བཅུགས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལུགས་སྤྱེལ་༡༩༤༠ལོར་སྦྱོ་
གཤེགས་སྐབས་བྱུང་འོད་དུ་ཞུ་སྟེ་ཁྱེད་གང་ལས་མ་ལྷག་ཞུགས་སུ་འབུལ་སྐབས་འཛའ་འོད་གྱི་
ཀྱུང་ཕུབ་པ་ཀྱན་གྱི་མཐོང་ཆོས་སུ་བྱུང།

བཅུན་མོ། རྒྱལ་པོའི་ཆེན་མ་དང་ཆུང་མ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྦྱེ་རྒྱའི་བདག་མོ་དང་། རྒྱལ་མོ།

རྒྱལ་ཆོག་ས་ཚུང་ལ། རྒྱལ་རིགས་ལ། རྩོམ་ཞིག་ལ། རྩོམ་ཞིག་ལ། རྩོམ་ཞིག་ལ། རྩོམ་ཞིག་ལ།
མི་བདག་ལོ། ས་སྤྱོད་མ་བཅས་ལོ།
བཙུན་མོ་དམར་ཆ། ལུ་ཟེ་མེར་པོའི་གཤམ་མིང་ཡིན་ཞེས་དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་
ཆོག་ས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེལ་ཐེང་ལས་གསུངས།
བཙུན་མོ་ཆེལ། ལྷ་ས་ཁྲོང་ཁྱེད་སྟག་ཅེ་རྩོད་ཁོངས་། བཙུན་མོ་ཆེལ་དགོན་པའི་རྒྱལ་དོས་སུ་ཡོད་
པ་ནི་བེ་མེར་ནང་གྱིན་ཆེན་ལུ་མི་སམ་རྩོད་ལྷ་ས་ཡིག་ལུང་ལུ་བས་འཁོར་སྤང་ལྷ་ཁང་དུ་
གྲགས་པ་སོགས་རྒྱལ་པོ་ཡཔ་ཡུམ་གྱི་སྤྱེད་མོས་ཆེལ་ཏེ་བཙུན་མོ་རྣམས་རྒྱན་དུ་བཞུགས་
པས་བཙུན་མོ་ཆེལ་དུ་གྲགས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོན་དུས་སྟོང་བཅན་གྱི་བཙུན་མོ་རྣམས་
དེར་བཞུགས་ནས་མིང་དེ་ལྟར་ཆགས་པ་དང་། བྲག་བཞོས་ཡིག་ཤེ་དེ་རིག་གནས་གསར་བཅེད་
གོང་མཛོད་རྒྱ་ཡོད་སྟངས། བཙུན་མོ་ཆེལ་གྱི་དགོན་པ་ནི་དུས་རབས་བཙོ་ལུ་པའི་ནང་རྩོམ་
ཁ་པའི་དངོས་སྟོབ་འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཁོན་གྱིས་ཐུག་བཟུང་བའདུག
བཙུན་མོ་གཡུ་ཡི་ལྷང་ལོ། ཐ་རམ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
བཙུན་མོ་རིན་པོ་ཆེ། རྒྱལ་མིང་སྟོན་བདུན་གྱི་གས་ཤིག
བཙུན་མོ་རེ་རལ། བྱང་ལུགས་ཀྱི་བྲག་སྟོན་དང་བྱང་ལུགས་ཀྱིས་བྲག་སྟོན་པོ་ལ་དོས་འཛིན་མཛད།
བཙུན་མོ་རོལ་སྟབས། ཞབས་གཡས་བསྟུམས་གཡོན་བརྒྱངས་ཀྱི་བཞུགས་ཚུལ།
བཙུན་མོ་གསེར་ལྗན། ལུ་ཟེ་མེར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། སྟོན་སྟོན་གཞོན་ཏུ་རྒྱ་མཚོས་
མཛད་པའི་གྲུབ་པའི་དདུལ་རྩི་བསྟན་བཙོས་ལས། བཙུན་མོ་གསེར་ལྗན་ས་ཡི་བཙུང་། ཀུན་
དཀར་དང་སྟོབས་ལྗན་ཞག ལུ་ཟེད་མིང་དུ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་སོ།
བཙུན་མོའི་འཁོར་ལ་གཡོལ་བ། བཙུན་མོ་དང་མཉམ་དུ་བསྟན་རྒྱ་རྩ་བ་ནས་བཅེད་པ།
བཙུན་མོའི་རྟོན་དོག་ལ་མི་འཆར། བཙུན་མོ་རྣམས་ལྷ་མོ་དང་ལྷ་མོ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་དབང་གིས་
འདས་པའི་གཤུད་དོག་ལ་མི་ཆགས་པ་སྟེ་དོག་མོ་ནི་ས་གཞིའི་མིང་ཡིན་པ་དང་། གནའ་རབས་
ཀྱི་ཡུལ་སྟངས་ཀྱང་ཡིན།
བཙུན་མོའི་སྟུག་། བཙུན་མོའི་འཁོར་།

བཙུན་ཚུགས་མ་དོར་བ། བཙུན་པའི་བྱ་སྡོད་མ་ཐོར་བ་རང་ཚུགས་སྐབ་པའི་མེ།
བཙུན་གཟུགས། གྲུ་པའམ་ཨ་ནེའི་ཆ་ལུགས།
བཙུབ། བཙུབ་ཤིང་གིས་མེ་བཙུབ་ཟེན་པའི་དོན།
བཙུམ་བ། ལ་མེག་ཟུམ་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཇུམ་པའི་འདས་བ།
བཙུམ་པའི་ཚོལ་བ། ཨ་ཡིག་མགྲིན་པ་མ་བྱེ་བས་བཞེད་པས་བཙུམ་པའི་ཚོལ་བ་ཅན་ཟེར།
བཙུམས་བ། ལ་མེག་ཟུམ་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཇུམ་པའི་འདས་བ།
བཅེངས། པན་ཚུན་བརྗེས་བ།
བཅེས་བ། ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆེམ་པའི་མ་འོངས་པའི་བྱ་ཆོག་ཅིག།
བཅེམས་བ། ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆེམ་པའི་འདས་བྱ་ཆོག་ཅིག།
བཅེས། གཞོད་ཅིང་འཆེ་བར་བྱས་ཟེན་བ།
བཅོ་ཁང་། ཆོས་རྒྱལ་པའི་ཁང་བ།
བཅོ་བ། ① འཆོད་པའི་མ་འོངས་བ། ② ཉད་གཞི་བཅོས་ཐབས་ཤིག།
བཅོ་ལྷག་ཆོས།
བཅོ་ལྷག་མཁན། ཆོས་རྒྱལ་མཁན་ནམ་ཆོས་བ།
བཅོ་སྦྱང་། གསེར་དདུལ་སོགས་འདུལ་ཐབས། གསེར་བཅོ་སྦྱང་བྱས་ནས་སྦྱང་བཏོན་བ།
བཅོ་མ། ① ལི་ཁྲི་སྦྱར་ཁ་བསྐྱེས་པའི་མདོག་ ② ཡང་ཡང་བཞུག་བཏུལ་བྱས་ནས་བྱང་བའི་དངོས་
རིགས་སྦྱང་མེད་ཀྱི་ཞུན་མ། གསེར་བཅོ་མ། ཐངས་བཅོ་མ།
བཅོ་རྩ། ག་སོགས་བཅོ་སྡོད་ཀྱི་རྩ་མ།
བཅོ་ལག་ [རྟོང་]ཆོས།
བཅོ་ལུམས། སྤྲན་བཅོག་ལས་བྱང་བའི་གྲིབ་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག།
བཅོག་ མེན་མོས་རུས་འཛོག་རྒྱལ་པའམ་ཡང་ན་བྱ་བྱའི་རིགས་ཀྱི་མཚུ་ཉོས་ག་སོགས་འཛོག་
པའམ་བཟས་པར་བཅོག་བཞེད།
བཅོག་ལྷ། བཅོག་སྤང་ངམ་མི་གཅང་བར་འཛིན་བ། ཞིང་ལུང་གསོག་འདོན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་དུས་

བཙུག་ལྷ་གི་བཤོམ་གང་ཡང་མི་བྱེད་པ།
བཙུག་གཏམ། འདོད་ཆགས་སྒྲོར་གྱི་སྐད་ཆ།
བཙུག་བལྟས་ཆེན་པོ། འཁོར་ཡུག་དང་། ཟས་གོས་སོགས་ལ་གཙང་སྦྱང་ཅེས་ཞིག་མེད་ན་
འབྲེལ་བ་བཟོ་འདོད་མེད་པའི་བསམ་སྒྲུབ་དོན།
བཙུག་པ། ① རྟེན་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆོག་པའི་མ་འོངས་པ། ② མི་གཙང་བར་གོ་བའི་མིང་རྒྱང་
སྟེ་སྒྲིག་པ། རང་དབང་མེད་པར་བཙུག་པ་ཤོར་བ། བྱིས་བཙུག་པ་བཏང་བ། བཙུག་པ་རང་གི་
ཨམ་ཕྲག་ཏུ་ཉར་མི་ལ་བྲི་མ་ཁ་མདོག་བྱེད་། ③ དབྱེ་བ་དང་། དཔེ་བ་སྟེ་མི་གཙང་བ། གྲོན་
བ་བཙུག་པ། ལྷ་ཆས་བཙུག་པ། ལས་ཀ་བཙུག་པ། སྦྱོང་བ་བཙུག་པ། སྐད་ཆ་བཙུག་པ།
བཙུག་པ་བཟོས་པ། ཁོར་ཡུག་དང་ཅ་སྦྱོང་སོགས་གང་རུང་མི་གཙང་བར་བྱས་པ།
བཙུག་པོ། ① [ཡུལ་]ཚོད་པོ་དང་། གྲོང་པོ། པོ་བཙུག་པོ། ② མི་གཙང་བ། ③ [མདོན་]དོ།
བཙུག་འབྲུར། འབྲུ་རིགས་རྒྱུང་ལ་རགས་ཅམ་འབྲུར་བ། རས་བཙུག་འབྲུར་བྱས་ནས་སྟེགས་
རྒྱས་འདོན་པ།
བཙུག་དཔེ། བཙུག་པ། གྲོན་གོས་བཙུག་དཔེའི་རིགས་རྩ་ལ་གཙང་མར་འབྲུ་བ།
བཙུག་སེལ། འདོད་གཤམ་བཙུག་དངོས་གཙང་སེལ་བཟོ་བ།
བཙུགས་པ། རྟེན་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆོག་པའི་འདས་པ།
བཙོང་། ཙོང་དང་འདྲ།
བཙོང་ཇ། བར་འཆོང་རྒྱུའི་ཇ། དར་མདོ་ནས་བཙོང་ཇ་རྟེན་ལ་ལ་བཀལ་ཏེ་ལྷ་སར་འཆོང་དུ་འཕྱོ་བ།
བཙོང་ནག་སྟོ་བཙོང་གི་རིགས་ཤིག་
བཙོང་བ། འཆོང་བའི་མ་འོངས་པ།
བཙོང་ཅ་དཀར་པོ། སྒྲན་ལ་འཇུག་རྒྱུའི་བཙོང་གི་ཅ་བ་དཀར་པོ་དེའི་མིང་།
བཙོང་སོན། བཙོང་གི་ས་པོན།
བཙོང་གསར། ལོ་དེ་རང་དུ་བཏབ་པའི་བཙོང་གི་སྒྲུ་གུ་གསར་པར་སྦྱེས་པའི་མིང་།
བཙོངས་པ། འཆོང་བའི་འདས་པ།

བཙེངས་འཛོམ་། བཙེངས་ཟེན་པའི་ཆོང་ཚོག་གི་འཛོར་གངས།
བཙེངས་འཛིན། ཟ་ཁང་དང་ཆོང་ཁང་སོགས་གྱིས་དབུལ་སྒྲངས་ཟེན་པའི་ར་སྟོན་འཛིན་ཤོག་ཅིག
ཡང་ན་བྱུང་འཛིན་དང་། འཛིན་ཤོག་སོགས་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
བཙོད། ① ཤིང་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་དམར་པོ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བཟ་བའི་འདབ་ཅན་
དང་། དཔག་ཆད་འདབ། སྤལ་པའི་ལོ་མ། ལེ་རྒན་བཅས་སོ། ② ཤིང་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་
སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་མེས་སྟོམས། ལུས་པས་སྟོ་ཆད་དང་། མཁལ་ཆད། འགམས་ཆད་བཅས་ལ་བན།
བཙོད་མདོག་ཆོས་གཞི་དམར་སྟུག་
བཙོན། ཉེས་ཅན་བཀག་འཇུག་བྱེད་སྟེ། བཟང་བཙོན། ཉེས་བཙོན། ཆེ་བཙོན།
བཙོན་ཁང་། བཙོན་པ་འཇུག་ཁང་། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁྲི་སྟན་དང་། འབྲུལ་འཁོར་ཁྲིམ། འཆིང་
ཁྲིམ། ཉིལ་མར་ར་བ། བཙོན་ར་བཅས་སོ།
བཙོན་ཁང་ངལ་རྩོལ། བཙོན་ཁང་ནང་བཙོན་པ་ལས་ལ་བསྐྱལ་བའི་ངལ་རྩོལ་ལ་ཟེར།
བཙོན་འཁོར། གནའ་སྤྱ་མའི་དུས་བཙོན་པ་སྟེལ་འཕེན་བྱེད་པའི་འཁོར་སྟོལ་ཞིག་ཡང་ན་བཙོན་
འཇུག་འཁོར་སྟོལ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
བཙོན་གོས། བཙོན་པ་རྣམས་གཅིག་ལ་གྱུར་དུ་གཡོག་པའི་བྱོན་གོས་ཤིག་ཡང་ན་བཙོན་འཇུག་
རྒྱང་ཅེ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
བཙོན་འགྲོལ། བཙོན་ནས་སྟོད་པ།
བཙོན་འགྲོལ་བཀའ་རྒྱ། དབང་འཛིན་མི་སྤྲས་བཙོན་འགྲོལ་བཏང་བའི་བཀའ་རྒྱ་ལ་བརྟེན།
བཙོན་འགྲོལ་ཆེན་པོ། རྒྱལ་ཁབ་ནས་བཙོན་པ་ཡོངས་རྫོགས་སམ་མང་ཆེ་བ་གྲུ་ཡངས་སམ། བབ་
ཡང་གིས་སྟོད་པ།
བཙོན་འགྲོལ་གཏོང་བ། དབང་འཛིན་མི་སྤྲས་ཉེས་ཅན་པ་གང་རུང་ཞིག་གི་དམིགས་བསལ་གྱི་སྟེ་
དབང་ལ་གཞིགས་ནས་ཉེས་པ་གྲུ་ཡངས་བཏང་བའི་དོན།
བཙོན་འགྲོལ་སྟོབ་གསོ། བཙོན་གྲོལ་བཏང་ལ་ཉེ་བའི་གོང་གི་སྟོབ་གསོ།
བཙོན་ཆས། ཉེས་ཅན་བཙོན་ཁང་དུ་སྟོད་རྒྱན་རིང་བྱོན་རྒྱུའི་གོས། སྤར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་

བཙོན་པས་གྲོན་པའི་གོས་དེ་ཚུར་བཤུས་ནས་བཙོན་ནས་རྩལ་གྱི་ཞིག་གཡོག་སྒོལ་ཡོད།
བཙོན་འཇུག་བཙོན་ཁང་དུ་འཇུག་པ། ཉག་ཅན་འཛིན་བརྒྱུད་གིས་བཙོན་འཇུག་བྱེད་པ།
བཙོན་ལྟོ། བཙོན་པའི་བཟའ་བུར།
བཙོན་དུ་བརྒྱུད། བཙོན་དུ་བཅུག་པ།
བཙོན་དུས། བཙོན་ལ་འཇུག་པའི་དུས་ཚོད། བཙོན་དུས་ཚང་ནས་སྒོད་འགྲོལ་བཏང་པ།
བཙོན་དོང་། ས་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་བཙོན་ཁང་།
བཙོན་འདོན་ཁྱེལ་། བཙོན་པར་རྟེན་རྒྱུ་བཏང་ནས་སྤྱག་ལ་སྦྱར་བའི་སྒོར་གྱི་ནག་ཉེས།
བཙོན་ནས་བྲོས་པ། བཙོན་བྲོས་ཅེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། དཔེར་ན་བཙོན་ནས་བྲོས་ཏེ་
གྲོད་དོན་བཟོ་བ།
བཙོན་ཁང་ནས་བྲོས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུལ་ཡང་བསྐྱར་དོན་རྒྱུ་ཅི་རིགས་བཟོ་བ།
བཙོན་པ། དོད་མ་བྱེད་ལྷལ་གྱི་མི། ཉེས་ཅན་བཙོན་པར་ཁྲིམས་གཙོད་བྱེད་པ།
བཙོན་པ་སྐྱེལ་བ། བཙོན་པ་གནས་གཅིག་ནས་གནས་གཞན་དུ་སྐྱེལ་བ། ཡང་ན་བཙོན་པ་རྒྱ་བ་རྩི་
སྒྲགས་ཏེ་སྐྱེལ་བ། བཙོན་པ་བཀག་ཉར་བྱེད་པ།
བཙོན་པ་ཐྱག་འཕྲད། བཙོན་པ་དང་དེར་བལྟ་བར་ཡོང་མཁན་གཉིས་ཐྱག་འཕྲད་བྱས་པའི་དོན།
བཙོན་པའི་ཁེ་དབང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་སྒོལ་ལྟར་ན། བཙོན་པར་ཡོད་པའི་རང་ཐོབ་གྱི་དབང་ཆ།
བཙོན་པའི་སྤྲོད་ཁང་། བཙོན་པ་ཁོ་ནར་སྤྲོད་བཙོན་བྱེད་པའི་བཙོན་ཁང་གི་སྤྲོད་ཁང་།
བཙོན་པའི་ཡིག་འབྲུལ། བཙོན་པ་དང་བཙོན་ཁང་གི་ཡིག་སྒྲིག་གི་མི་དབང་གི་འཕྲིན་ཡིག་འབྲེལ་བ།
བཙོན་པའི་ཁྱེད་འབྲུལ། བཙོན་པས་ཁྲིམས་ཆད་དམ་གཞན་ཅི་རིགས་ལ་མ་ཐོས་པར་ཁྲིམས་སར་
གཏུག་བཤེར་བྱས་པ།
བཙོན་པའི་སྤྱང་བྲ། བཙོན་པས་བཙོན་ཁང་ནང་ནས་འཁྱར་དགོས་པའི་བསྐྱར་བྲ།
བཙོན་བྲོས་ངན་སྒྲིལ། བཙོན་ཁང་ནང་ནས་བྲོས་ཐར་འོང་རྒྱར་ངན་པས་སྒྲིལ་སྒྲོང་བྱེད་པ།
བཙོན་རྩི། བཙོན་པར་དོད་མ་བྱེད་མི།
བཙོན་པ། བཙོན་པ་སྒྲོད་ས།

བཙོན་སྤང་བ། བཙོན་རྩི་དང་དོན་གཅིག
བཙོན་སྤང་བ། བཙོན་པ་སྤང་མཁན་གྱི་དམག་མི་དང་སྤྱི་བདེ་མི་སྤྱ།
བཙོན་གསེང་གཏོང་བ། བཙོན་ཁང་ནང་བཙོན་པ་རྣམས་ཕྱང་གྲུ་ཡངས་དང་། བར་མཆོམས་རྣམས་
སྤྱ་སྤྱི་བྱེད་སྤྱ་མཁའ་རྒྱང་གསར་པའི་ནང་བཏང་བའི་དོན།
བཙོས། བཙོ་རྒྱའི་ཤ་སོགས་བཙོས་ཟེན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱིས་སྤྲུམ་བྱ་སོགས་བཙོས་ཟེན་པ་ལའང་།
བཙོས་པ། འཆོད་པའི་འདས་པ།
བཙོས་མ། བཙོས་ཟེན་པའི་དངོས་པོ། ཤ་བཙོས་མ། བཟའ་ཆས་བཙོས་མ།
བཙོས་ཤ་རྩེན་ལོག གཏན་ལ་པ་བཟེན་པ་འཁྱུར་ལྷོག་མི་བྱེད་པའི་དཔེ། ཁ་མཚུའི་གྲོད་གཞི་ཐག་
ཆོད་ཟེན་པས་སྤྲད་བཙོས་ཤ་རྩེན་ལོག་གི་སྤྱིང་རྩོག་བཤད་མི་ཆོག
བརྟགས་པ། [རྟོང]① སྤྱིག་པ། ② བསྤྱིགས་པ།
བརྟང་། ཇི་ཞིས་བསངས་ཀྱིས་བརྟང་རྒྱ་སྟེ། བསངས་བདུག་རྒྱ།
བརྟངས། བདུག་བྱའི་བསངས་བརྟངས་ཟེན་པ།
བརྟང་། རྒྱས་མངའ་མེད་པའི་བྱ་བ་གང་ཞིག་གཞན་ལ་འདི་ཞིང་ཤེས་པར་བྱ་བ། བརྟང་ཟེན་པ་དང་
རྩོད་པ་ལའང་།
བརྟང་པ། རྩོད་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
བརྟང་ཅ། [མངོན]མདའ་ལྟབས་ཀྱི་མིང་།
བརྟམ་པ། རྩོམ་པའི་མ་འོངས་པ།
བརྟམས་ཆོས་ཀྱི་བདག་པོ། བརྟམས་ཆོས་ཀྱི་བདག་དབང་དབང་པའི་མི་སྤྱ།
བརྟམས་པ། ① རྩོམ་པའི་འདས་པ། ② [རྟོང]འདུ་བ་ལའང་འཇུག་པ་ཞིག་རེད།
བརྟམས་ཡོན། ཡིག་རྩོམ་བརྒྱབ་པའི་སྤྲ་ཆ།
བརྟལ་པ། ① རྩོམ་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ། ②[རྟོང] ③སྤྱུགས་པ། ④སྤྱད་པ། ⑤ གཞོལ་བ།
བརྟལ་ཆགས། གསལ་ཆགས།
བརྟས། [རྟོང]རྩན་པ།

བཅི་བཀྲར། མཛོད་ཆེན་བྱས་ནས་གོང་དུ་བཀྲར་བ། སྤྱིང་ཐག་པ་ནས་བཅི་བཀྲར་ཞུ་བ།
བཅི་འཁྲར། བཅི་ཞིང་གོང་དུ་བཀྲར་བ། མི་དམངས་སྤྱིད་གཞུང་གི་བཀའ་ལ་བཅི་འཁྲར་ཞུ་བ།
བཅི་འཛོག་ཅིས་འཛོག་སྟེ། བཅི་ཞིང་ཆ་འཛོག་པ། བན་ཚུན་ཆོད་ཡིག་གན་དོན་ལ་བཅི་འཛོག་བྱེད་པ།
བཅི་བ། ཅི་བའི་མ་འོངས་པ།
བཅི་ཐབས། གྲངས་ཀ་ཅིས་རྒྱབ་པའི་ཐབས་སམ་ཚུལ། སྦྱར་སྒྲིལ་གྱི་ཅིས་ཐབས། སྦྱར་འཐེན་གྱི་
ཅིས་ཐབས།
བཅི་མེད། བཅི་འཛོག་མི་བྱེད་པ། མང་ཆོགས་གྱི་བསམ་འཆར་ལ་བཅི་མེད་བྱས་ན་མི་འགྲིག
བཅི་མེད་གཏོང་བ། བཅི་མེད་དང་དོན་མཚུངས།
བཅི་མེད་བཟོ་བ། ཐེམ་ཐོ་དང་། པ་སེ་སོགས་ཅི་རིགས་གཞུང་བཞེས་བཏང་ནས་མེད་པར་བཟོ་བ།
བཅི་བཞག ① ཞིབ་བཤེར། ར་ལུག་འོ་གྲངས་ཆང་དང་མ་ཆང་བཅི་བཞག་གཏོང་བ། ② གཞུང་
དང་ཡིག་ཆ་ནམས་སློ་ཐོག་ནས་འཛིན་གྲུ་སོ་སོར་བཤམ་སློ་འཛིན་བྱས་ནས་རྒྱགས་སྤོང་བ།
བཅི་ཡས། གྲངས་གནས་ཤིག
བཅི་སྤང་། གལ་སྔོ་ཆེར་འཛིན་ཅིང་དེ་ལས་མི་འདའ་བར་བྱེད་པ། བཅི་སྤང་ནན་ཏན། མི་དམངས་
སྤྱིད་གཞུང་གི་སྤྱིད་རྒྱས་དང་བཀའ་ཁྲིམས་ལ་བཅི་སྤང་བྱེད་པ།
བཅི་སྤང་ནན་ཏན་ཞུ་བ། ཆེས་ནན་ཏན་གྱིས་གལ་སྔོ་ཆེར་འཛིན་ནས་བཅི་སྤང་བྱ་བ།
བཅིག་པ། ཅིག་པའི་མ་འོངས་པ།
བཅིགས་པ། ཅིག་པའི་འདས་པ།
བཅིངས། ཅིང་གི་འདས་པ་ལ་བཅིངས་འབྲི་བའང་ཡོད།
བཅིས་པ། ཅི་བའི་འདས་པ།
བརྩ་བ། [རྟིང]བསྟུ་བ།
བརྩས། བསྟུས་ཟེན་པ།
བཅེ། བྱམས་བཅེ་བྱེད་པ་སྟེ། མ་གཅིག་བྱ་གཅིག་ལ་བཅེ་བ་ལྟར་དམངས་ལ་བཅེ་དགོས། མས་བྱ་
ལ་བཅེ་བ་ལྟར་དགོན་གྱིས་དམངས་ལ་བཅེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཅེ་སྐྱོང་། སྤྱིང་ནས་བཅེ་ཞིང་བྱིན་སྐྱོང་བ། བ་མས་སྤྱ་གྱུར་བཅེ་སྐྱོང་བྱེད་པ།
བཅེ་ཆེན་ཆོས་སྤྱིང་། འུས་ནས་དང་སྤྱ་མ་སྤྱས་བཏབ་མ་གསལ། སྤྱ་མ་ཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
དགར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤྱེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད།

བཅེ་དུང་། བཅེ་གདུང་དང་འབྲ།
བཅེ་དུང་འབྲལ་བ། བཅེ་དུང་ཡལ་ནས་མེད་པར་བྱིན་པ།
བཅེ་དུང་མེད་པ། བཅེ་དུང་མེད་པར་བྱིན་པ། ཡང་ན་མཛའ་བ་ཉམས་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
བཅེ་དུང་མཆོན་པའི་བྱར་ཟའི་རི་མོ། བསམ་ཚུལ་མཆོན་པའི་བྱར་ཟའི་རི་མོ་ཡང་ཟེར། རང་རྒྱལ་
ཀྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཁའི་ཡིས་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཟེན་ཐོ་བཀོད་པ་དང་། བདེན་དོན་
ཞིག་ལྷགས་ཀྱིས་མཆོན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་ནི་འབྲུ་སྐྱོད་བྱས་མེད་ལ། བསྐྱགས་བརྗོད་
ཀྱང་བྱས་མེད་པས། དེ་ནི་འབྲུ་སྐྱོད་དང་བསྐྱགས་བརྗོད་གཉིས་ལས་འདས་པའི་བྱར་ཟའི་རི་
མོའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན།

བཅེ་ལྗན། བཅེ་བ་དང་ལྗན་པ།
བཅེ་གདུང་། ཤ་ཆ་བའམ་ཆེས་ཆེར་བཅེ་བ། བན་ཚུན་བསམ་པ་སྤྱན་ལྟར་བཅེ་གདུང་ཆེ་བ། སྤྱོད་
མཆེད་ལ་བཅེ་གདུང་ཏ་ཅང་ཆེ་བ། མ་བུའི་བཅེ་གདུང་ཟེར།

བཅེ་བ། ① མི་བཟོད་པ། ཤིང་འབྲས་མ་སྤྱིན་པ་ཟོས་ན་སོ་བཅེ་ཡོད། ལྷགས་དྲད་དྲད་བྱེད་པའི་སྤྱ་
ཟོས་དུས་རྣམས་བཅེ་བ། ཅུམ་ཅིང་གིས་སོ་བཅེ་བ། ② རྩེས་སྤྱ་ཆགས་པའམ་སྤྱིང་རྩེ་བ། ལྟ་
པར་རྩེས་སྤྱ་བཅེ་བ། སྤྱ་གྲུ་ལ་བཅེ་བ། ཆན་མོན་རྣམས་ལ་བཅེ་བ། དཔུལ་ཕོངས་ལ་བཅེ་བ།
③ སྤྱིང་རྩེའི་མིང་། བཅེ་བ་ཆེན་པོས་རྩེས་སྤྱ་བཟུང་བ། བཅེ་ལྗན་གྱི་སེམས། བྱམས་བཅེ།

བཅེ་མོ། སྤྱིང་རྩེའི་མིང་དོན་དུ་གོ་བའི་བཅེ་བ་དང་འབྲ།
བཅེ་སེམས། རྩེས་སྤྱ་ཆགས་པའམ་སྤྱིང་རྩེ་བའི་སེམས།

བཅེག་པ། ཅུག་པའི་མ་འོངས་པ།
བཅེགས་མདངས། བསྐྱར་མདངས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། དེ་ནི་རྒྱ་སྤོལ་རི་མོའི་ཆོན་སྐྱོད་ཐབས་ཤིག་
ཡིན། སྤྱིང་བཏང་ཐོག་ཞིབ་བྱིས་རི་མོར་སྐྱོད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན་རྒྱ་ཆོས་ཀྱིས་མདངས་རྒྱ་བ་

སྐབས་མིར་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཁྱེད་ཀྱི་ཆོན་མཛོད་བྱུགས་ཤེས་སུ་ཉལ་
མིར་གྱིས་ཚུ་འདྲེས་ནས་ཉལ་མཛད་ས་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ན། ཆོ་ས་ནས་སྐྱེས་པར་རིམ་པ་མང་
པོར་དབྱེ་ཐུབ། གལ་སྲིད་མཛད་ས་ཐེངས་གཅིག་གིས་སྐྱེད་གས་པ་དང་། ཡང་ན་མཛད་ས་རིམ་
ཡག་པོ་མ་བྱུང་ན། སྐྱེས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་སུ་བྱི་མ་ཐེངས་ཁ་ཤས་བསྐྱར་དུ་སྒྲོན་ན་འགྲིག་པས།
དེར་བཅེགས་མཛད་ས་སམ་བསྐྱར་མཛད་ས་ཞེས་སུ་གྲགས།

བཅེགས་པ། རྩིས་པའི་འདས་པ།

བཅེགས་འབྲུལ། བཅེགས་མ་ཡང་ཡིན་ལ་འབྲུལ་ཡང་ཡོད་པའི་མིང་གཞི་བསྐྱེད་ཀྱི་བྱ།

བཅེགས་བྱུགས་འཕྲི་ཐབས། རྩིས་ཆོན་དེ་མོ་ཉར་ཆོན་དང་། རྩིས་ཆོན་གར་བྱུགས་དེ་མོར་བཟང་ཆོན་
སྟོད་པའི་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་གས་ཤིག་ཡིན། དེར་སྐྱེས་བཅེགས་འཕྲི་ཐབས་དང་ཆོན་བཅེགས་
འཕྲི་ཐབས་རིགས་གཉིས་ལ་དབྱེ་ཡོད། སྐྱེས་བཅེགས་འཕྲི་ཐབས་ནི་གཞི་ཆོན་སྐྱེས་ཤེས་སུ་
ཐེངས་གཉིས་པ་བྱུགས་དགོས། ཆོན་བཅེགས་ནི་གཞི་ཆོན་དང་པོ་མ་སྐྱེས་གོང་ཐེངས་གཉིས་
པ་བྱུགས་དགོས།

བཅེགས་མ། ① མིང་གཞི་མགོ་ཅན་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཅིག་བཅེགས་པ་དཔར་ན་ཀ་སྐྱེད་ཀྱི་ཀ་
སྐྱ། ② དངོས་པོ་གང་རུང་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཅིག་བཅེགས་པའི་མིང་། དབྱིན་སྐད་དུ་cas-
cade ཟེད།

བཅེད་པ། རྩིས་པའི་མ་འོངས་པ།

བཅེངས་པ། རྩིས་པའི་འདས་པ།

བཅེད་པ། ཏཱ་ལྷ་མོགས་ཀྱི་མིག་པ་ཐད་དེ་ག་ལ་ཐུག་ཉེར་གྱུར་པ་མོགས་ཀྱིས་རིག་པར་མི་བཟོད་
པ། ཏཱ་ལྷ་ལ་མིག་ལུགས་མ་བརྒྱབ་པར་ཐག་རིང་དུ་བྱིན་པས་བཅེད་དེ་འགྲོ་མི་ཐུབ་པ།

བཅེས་པ། རྩིས་པའི་འདས་པ།

བཅོག་པ། [རྩིད]བཅོག་པའམ་གཙང་མ་མིན་པ། བཅོན་སྐྱེས་བཞུར་ནས་ངལ་བསྐྱར་བྱེད་རྒྱུའི་
ཁྲིམས་ཆད། བཅོན་པའི་སྐྱེས་བཞུར་ནས་ངལ་ཚེལ་བསྐྱེད་ཏེ་བཟང་བསྐྱར་བྱེད་རྒྱུའི་ཁྲིམས་ཀྱི་
ཆད་པ་ལ་བཟོད།

བཙོན་འགྲུས། དགེ་བའི་སེམས་རྒྱང་བརྩ་གཅིག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། དགེ་བའི་གནས་ལ་སེམས་
མདོན་བར་སློབ་ས་འཇུག་པ་དང་། དགེ་བའི་སྤྱགས་ཡོངས་སུ་སྦྱུབ་པར་བྱེད་པ། ལས་དོན་
མཐར་ཕྱིན་འགྲུབ་པར་བཙོན་འགྲུས་བཅས་དགོས། མི་དམངས་ཀྱི་སྤྱགས་པན་བསྦྱུབ་པར་
བཙོན་འགྲུས་ཡུན་རིང་ཡ་དོས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ། མིང་གི་ནུས་གངས་ལ་དགའ་བ་ཆེ་
དང་། ཉག་འགྲུས། འདོད་དོན་འདུན་སློབ་པ་ཆེ། ཚུལ་ལ་ཆེ་བཅས་སོ།

བཙོན་ལྟུང་གི་ཚེས་བཞི། བཙོན་ལྟུང་གི་པར་ཕྱིན་གི་བྱང་ཚེས་བཞི་ལྷེ། ལེ་ལོ་སོགས་མི་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པ་དང་། ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། འདོད་པ་
རྟོགས་པ་བྱེད་པ། རིགས་ཅན་གསུམ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་བཅས་སོ།།

བརྟེན་འགྲུལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན། བརྟེན་འགྲུལ་རྒྱུན་ལྡན་གྱི་རྟག་སྤོང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་པའི་ཉིང་འཛིན།
བརྟེན་འགྲུལ་གྱི་ཚྭ་བས། བེ་ཡོ་སོགས་ཀྱིས་མི་ཆེ་པའི་ཚྭ་བས་ཉེ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་པདུན་གྱི་ཚྭ་བས་
མཛེས་ལ་གྲུལ་ཁྱིལ་ཡིན།

བཙུག་ཡུལ་གྱི་མཐར་ཁྲིམ་པ། ཤར་ཕྱིན་པོ་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཐར་ཁྲིམ་སྟོར་བ་གང་
ཞིག་བཙུག་ཡུལ་གྱི་པར་ཕྱིན་རིམ་ལྟར་དུ་སྟོན་པའོ།

བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་མར་ཕྱིན། ཁྱད་ཚོས་བཞི་ལྷན་གྱི་སྡོ་བའི་སེམས་པ་དགེ་བ་ས་འོན་དང་བཅས་ཏེ།
ཕྱིན་ཏུ་གསི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་དབང་པོ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལ་ས་རྒྱུ་བྱང་གི་དབང་པོ་ལྗེ་ཉན་པ་སེས་ཤིག་
སྟེ། ཉན་པ་དང་སེམས་པ་དང་བསྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་རྒྱུན་མི་གཙོད་པའོ།

བཙུག་འབྲས་ཀྱི་ལྷ་འབྲས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་༥༥ ལྷ་འབྲས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལ་བཞིའི་ཡ་གྲུབ་ཞིག་སྟེ། མཛོད་པའི་འདུ་
ལྷན་དང་ལྷན་པའི་བཙུག་འབྲས་སོ།།

བཙུག་འགྲུས་གོ་ལོག་ ལྷ་ལ་མིན་གྱི་ལས་ཀར་འབད་བཙུག་སྟོན་མེད་བྱེད་པ།

བཙུག་ཡུལ་དཔོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་པོ་མི་གསལ། བྱ་མཐའ་དག་ཡུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་པོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ས་མཛོ་ས་ཁྲལ་བྲག་གཡའ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

པ་ཚོན་བསྟན་ལ། ཡོན་ཏན་བསྟར་པའི་མ་གཞི་བསྟན་ལ། རྩེ། སོ་མའི་པ་ཚོན་བསྟན་དང་། ལྷོ་

བའི་བརྩོན་འགྲུས། ལུས་མེད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས། མི་སྡོག་པའི་བརྩོན་འགྲུས། ཆོག་པར་མི་འཛིན་
པའི་བརྩོན་འགྲུས་བཅས་སོ།།
བརྩོན་འགྲུས་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། སེམས་ཅན་གཅིག་འབའ་ཞིག་གི་དོན་དུ་ཡང་བསྐྱལ་བར་
བཤོས་མི་གསོལ་བར་ཆོས་སྟོན་པ་སྟེ། མ་འདྲེས་པ་བཙེན་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག།
བརྩོན་འགྲུས་གཉིས། གུས་སྦྱོར་དང་རྒྱན་སྦྱོར།
བརྩོན་འགྲུས་པར་ཕྱིན་གྱི་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ། བརྩོན་འགྲུས་པར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱིས་
ཟེན་པའི་སྟོན་པ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།
བརྩོན་འགྲུས་ཡང་དག་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་བྱང་རྒྱལ་ཡན་ལག་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ངེས་པར་
འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་སྟེ། སོ་སོའི་སྦྱེ་ཤོའི་གནས་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་ཞིང་དེ་ལས་རིང་དུ་
འདའ་བར་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རིགས།
བརྩོན་པ། ① འབད་པ། ཐོན་སྐྱེད་ལ་བརྩོན་པ། སློབ་སྦྱོང་ལ་བརྩོན་པ། ② འབད་པའི་མིང་། ལས་
ཀར་བརྩོན་པ་མེད་ན་འགྲུབ་མི་འགྱུར།
བརྩོན་པ་ལ་མ་གཡེལ་བ། འབད་བརྩོན་སྟོན་པ་མེད་པ།
བརྩོན་པ་སྟོན་པ། ༡བརྩོན་པ་རྒྱུད་དུ་བཏང་བ། འོས་པའི་བྱ་བ་ལ་བརྩོན་པ་སྟོན་ནས་མ་སྟོན། ༢
བརྩོན་པ་དོར་བ། རྒྱལ་མིན་གྱི་ལས་ལ་བརྩོན་པ་སྟོན་པ་ལེགས།
བརྩོན་འབྱུང་བྱེད། འབད་བརྩོན་ཉུར་ཐག་བྱེད་པ།
བརྩོན་སེམས། བྱ་བར་འབད་བརྩོན་བྱེད་སེམས། སློབ་སྦྱོང་ལ་བརྩོན་སེམས་ཏ་ཅང་ཆེ།
བསྐྱབས་པ། [རྟིང]བསགས་པ།
བསྐྱངས་པ། [རྟིང]བསངས་པ།
བསྟེ་བ། བཅེ་བ། སྟེང་བཅེ་བ།
བསྐལ་བ། སྟོལ་བའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
བསྟོགས། བསགས་པའི་དོན།

ཀློང་པོ་

ཆོ་བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ་འདིའི་རྩོམ་ཆུང་ལ་སྦྱེ་གནས་ཀློང་བྱེད་པ་ལྟེ་དབུས་
ནང་གི་ཆོལ་བ་མཁུན་བ་བྱེ་བ། བྱེའི་ཆོལ་བ་སློག་ཆེན་སྦྱ་མེད། མིང་གཞིའི་མ་ཉིང་ཡི་གེ
ཆ་སྐྱམ། ཐུག་པ་དེར་མེ་ཆ་དགས་ནས་ཆ་སྐྱམ་ཐེབས་འདུག་ལྟ་བུ།
ཆ་སྦྱོན་པར་འཁོར། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྦྱོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་སྦྱད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་thermal printer ཟེར།
ཆ་སྦྱོར། [མངོན]ཉི་གདུགས།
ཆ་ཁ། མེ་མདའ་སོགས་ཀྱིས་མདེའུས་འཁེན་ལ་སོག་མི་སོག་ལག་ཅུལ་ཆེ་ཆུང་ཆོད་ལྟའི་ཆ་ཁ།
མདའ་ཅུལ་ཡུན་རིང་སྤངས་པས་ཆ་ཁ་ལོན་བ། མེ་མདའི་ཆ་ཁ་ལྟ་བུ།
ཆ་ཁང་། ནང་པའི་ཆོས་པ་ཆོས་འདེམ་བཞེས་ལྟ་བུ་བཞེས་པའི་ལ་ཟེ་ཆ་ཆ་འདོག་པའི་ཁང་བ།
ཆ་ཁམ་ཁམ། ཆ་སོབ་སོབ་སྟེ། རྫོང་ཁང་ལ་སྦྱེབས་ཏུས་ལུས་ཀྱན་ཆ་ཁམ་ཁམ་བྱས་ཡོང་།
ཆ་ཁལ། ① ས་ཆ་ཆ་རྫོང་ཆེ་པའི་ལལ། ② སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྦྱོན་
པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་སྦྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་hostpotཟེར།
ཆ་ཁོ། རྒྱལ་མོ་ཆ་བ་རོང་གི་ཆ་ཁོ་འཕན་དཔོན་ཞེས་པའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ་ལལ་དང་དཔོན་མིང་
བསྐྱུས་ནས་བཏགས་པའི་ལལ་སྦྱིའི་མིང་ཞིག། ཁོ་འཕན་ཟེར་བའི་ཞང་ཞུང་སྦྱ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱད་
ཅིག་ཡིན་པ་དང་། སྦྱ་ཟེར་བའི་བོད་ཀྱི་རུས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་བསེ་དང་གཅིག་པ་ཡིན་པ་དེས་
སྤར་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་ས་འགག་དོག་མོ་གསུམ་པོ་བཟུང་བས་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་ལལ་མི་ནམས་ཀྱི་
རུས་སྦྱ་ཡིན་པར་བཤད།

ཆ་ཁོ་དགོན། ཆ་ཁོ་དགོན་དགེ་ལྷན་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། སྟོན་ཀ་ཚོག་པ་ཡིན། རྗེས་སུ་
རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་སྤངས་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོར་ཆ་ཁོ་མཁན་ཆེན་དག་དབང་གྲགས་པ་དང་རོང་
ཆེན་ལྷགས་ནག་པ་རྣམ་གཉིས་ནས་སྟོན་གྱི་དགོན་ལུང་དུ་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་ཁོ་དགོན་པོ་དག་དབང་གྲགས་པ། ཁམས་རྒྱལ་མོ་རོང་དུ་ཆ་ཁོ་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་འཁྲུངས།
སྟེ་སྟོན་དང་རྒྱུད་སྟེར་སྤྱངས་པའི་མཁས་པའི་གོ་འཕང་བརྟེས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་བྱང་ཆུབ་ལམ་
གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་དང་། ལམ་གཙུག་རྣམ་གསུམ་ཡང་རྒྱལ་སྤྱི་འདིའི་དོན་དུ་ཡི་གེར་འགྲོད་པར་
མཛད། རྒྱལ་སྤྱི་འདིས་མདོ་སྟོན་དུ་བྱོན་ནས་རྗེ་སྤྱི་འདི་རིང་ལུགས་འཛིན་པའི་དགོན་སྟེ་
མང་དུ་བརྩམས་ཏེ་ར་ཕུ་སྟོན་དུ་ད་ཆར་སྟོན་འབྲུབ་སྤྱིང་ཟེར་བའི་དགོན་པ་དང་། ར་ཕུའི་ཤིང་
ན་བ་མགོ་དགོན་པ། ར་ཕུའི་སྟོན་ན་སུམ་མདོ་དགོན་པ། ད་ལྟ་དགེའི་ས་ཆར་བཟ་ཤིས་འཁོར་
ཡའི་དགོན་ཟེར་བ་སོགས་པའི་དགོན་པ་མང་པོ་ཕྱག་བཏབ། མཆན་གཞན་རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་
ཐུགས་སྤྱི་མཁན་ཆེན་དག་དབང་གྲགས་པ་ཡང་ཟེར།

ཆ་ལྷག་རྒྱུད་ཁྲག་གིས་རྒྱུན་པས་ལུས་ཀྱི་སྟོན་སོགས་ལ་སྐྱབས་སྐྱབས་ཆ་ཤར་རྒྱབ་སྦྲངས་
ཤིག་རྒྱུད་ལག་ལ་ཆ་ལྷག་རྒྱབ་པ།

ཆ་མཁྲིས། ཆ་བ་ཁྲག་མཁྲིས་སྟོན་གྱི་མཁྲིས་པའི་གནས་སུ་ཞུགས་ནས་སྟོན་མཁྲིས་རྒྱས་པར་གྱུར་
པའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཁོང་སྟོན་དགོན་ཅོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་པོད་དམར་ལས། དང་
པོ་ཆ་མཁྲིས་ནད་ཀྱི་རྟགས་བཙུངས་བསྟན། ཁྲག་མཁྲིས་ཆ་བ་སྟོན་མཁྲིས་གནས་སུ་ཞུགས།
སྟོན་མཁྲིས་ཆེར་རྒྱས་ཁ་ཁ་སྟོན་དང་ཆེ། ལུས་ཆ་གཉིད་རྒྱུད་ཁྲད་པར་བའག་བ་སེར་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཆ་འབྲེལ་ཅན། མི་གང་ཞིག་སྐུ་ལུ་ཀྱའི་ཆ་རུའི་དབྱིབས་ཅན་ཡོད་པ་ལ་སྐྱ་ཆ་འབྲེལ་ཅན་ཟེར། འདི་
ལ་སྐྱ་སུ་ལུ་ཅན་ཡང་ཟེར།

ཆ་འབྲེལ་ཆད་ནས་རྒྱ་མར་བབ་པའི་འབྲེལ་ནད་ཅིག་

ཆ་གན་པེ་ཤིང་དགོན། མིང་གཞན་ལ་དགའ་ལྷན་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་ཟེར། ཀྱན་མཁྲིན་འཛིགས་མེད་

དབང་པོས་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ཟླ་ག་བཅུ་ག་ ལྷ་མ་ཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། དགོན་པ་གནས་སའི་ རིའི་ངོས་ན། མ་ཞི་ཡིག་བྱག་དང་། ཨ་ར་མ་ཅ།
འབྲུག་སུམ་སོགས་རང་བྱོན་མཛུལ་རྒྱ་ཡོད། ད་ལྟའི་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ཁུལ་མ་རྒྱ་རྫོང་ཉིན་མ་ཤང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆ་གི་ཆེ་གི་ ལྷིང་པོ་མེད་པའི་རྒྱལ། སྐད་ཆ་ལ་བ་དུས་ཆ་གི་ཆེ་གི་མ་བྱེད། ལས་ཀ་ཆ་གི་ཆེ་གི་
བྱས་ན་ནོར་འཁྲུལ་འཆོར་ཡོང་།
ཆ་གོང་། སྤྱིའི་ཆ་བའམ་ཁ་ལག་མ་ཆོས་གོང་གི་དུས། ཉིན་རེའི་འཆར་གཞི་ཆ་གོང་ནས་བཏིང་བ།
ཆ་སྤོ་ཅན། ས་བ་རྩ་ཅན་དང་ཞིང་ངན།
ཆ་ག། སྤར་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་གི་རྩམ་བཞེས་ལས་ཁུངས་ནས་སྟོན་ལམ་སྐབས་བྱ་བར་གཤོར་སྤོང་
བྱེད་པའི་རྩམ་པ།
ཆ་གང་། ① རྩོམ་དང་བསེལ་བ། ལུང་བ་དེ་གནས་གཤེས་ཆ་གང་སྟོན་པོ་འདུག ཆ་གང་སྟོན་པ་བྱེད། ཆ་
གང་ལྟ་ཆས། ② ཆ་ནད་དང་གང་བའི་ནད། ནད་རིགས་ཀྱི་ཆ་གང་བྱེ་ནས་སྤོན་བཅོས་བྱེད་དགོས།
ཆ་གང་གལ་མདོ། ནད་ཆ་བ་དང་གང་བ་གཉིས་ཀྱི་ནོར་འཁྲུང་གལ་ཆེ་བའི་མདོ་དོན་རྣམས་གསལ་
བར་སྟོན་པ་བ་ཟེར། དེ་ཡང་ཆ་གང་འཁྲུལ་བའི་གལ་འགག་ལ་རྣམ་པ་བཞེ་ཡོད་དེ། ༡ བྱིའི་ནད་
རྟགས་དང་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་ཆ་བ་ཡིན་པ་དང་། ༢ བྱིའི་རྟགས་དང་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་
གང་བ་ཡིན་པ་དང་། ༣ བྱིའི་རྟགས་ལ་ཆ་བའི་རྣམ་པ་སྟོན་ཡང་ནད་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་བ་ཡིན་པ་
དང་། ༤ བྱིའི་རྟགས་ལ་གང་བའི་རྣམ་པར་ཡོད་ཀྱང་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆ་ཡིན་པ་བཅས་བཞེསོ།
ཆ་གང་བྱུང་བ། ཆ་ཐེག་གང་ཐེག་སྟེ་སྤྱིད་སྤྱག་གཉིས་ཀ་སྤྱོད་བྱུང་བའི་དཔེ། ཆ་གང་བྱུང་བའི་མི་ཞིག་
ཆ་བྱུལ། བྱམ་ནད་ཆ་གང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་བྱེ་བའི་ཆ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་བྱམ་བྱའི་ནད་ཅིག་
ཆ་སྟོན། གང་བའི་དུས་སུ་མཁའ་དབྱགས་སྟོན་སྟེག་འབྲུལ་ཆས་ཀྱིས་བཏང་བའི་མཁའ་དབྱགས་
ཆ་པོ་ལ་ཟེར།
ཆ་ངད། ཆ་བོད་ཀྱི་རྒྱས་བྱུགས། ཆ་ངད་ཆེ་བའི་ལུང་པ།
ཆ་ངམ་ངམ། ཆ་ངད་པོག་སྤངས་ཤིག་ མེ་ཐབ་ཀྱི་འཁྲིས་སུ་བསྐྱད་པས་གཟུགས་གཞི་ཆང་མ་ཆ་

ངམ་ངམ་བྱས་བྱང་།

ཆོང་། ཆོང་གི་རྒྱས་ཤྱགས། ཉི་ལོད་གི་ཆོང་།

ཆོང་དགོན། རབ་བྱང་བཙུ་པའི་ཆུ་སྐག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ལོར་ཨ་ལགས་སྤྱང་གནས་པ་དང་། ལ་མོ་

ཞབས་བྱང་དཀར་པོ་སྤྱི་མཐེན་བདུན་པ་དགེ་འདུན་བསྟན་འཛིན་ལོར་བུ་སོགས་ཀྱིས་བཏབ། གྲུབ་

མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མང་ར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོང་ལགས་མཆོ་ལྷོ་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་མངར་རྫོང་གི་རིང་ཞིག

ཆོང་ལ། སྤྱི་དགེའི་ཁ་སྤྲོད་ལུ་གུའི་ཆོང་རྒྱས་བཅོས་པའི་སྤྱོད་ཐུང་གི་མིང་།

ཆོག་ཅིག་ཅ། ① ཐེངས་གཅིག་ན་ནས་བསྐྱར་དུ་མིན་པའི་ནད་ཅིག ② སྤྱི་མཐུག་པོ་ཡོད་པའི་གདན་ཞིག

ཆོག་ཅུན་གང་འདོམས། ཆོང་ཅུན་དང་འདོམས་དང་དོན་གཅིག

ཆོ་ལྷུ་བས། མེ་ཡིས་ལག་པ་མི་འཆོག་པར་བྱེད་པའི་ལག་ལྷུ་བས།

ཆོ་ཆས། ལམ་རྒྱགས་སམ་ལམ་ཆས། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་གོང་ནས་ཆོ་ཆས་བསྐྱོགས་པ།

ཆོ་ཆ། ① ཆོ་བའི་ནད་ན་མཁན་གྱི་གཅིན་པ། ② ཆོ་ཆོ། ③ དམ་ཆོ་ཆོ་གང་གཉིས་ཀྱི་ཁླས་བྱེ་

བའི་ཆོ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་ལུས་ཀྱི་དྲི་ཆོ་ལགས་པའི་ཆོ་ནད་ཅིག

ཆོ་ཆོ་ཁ། རང་བཞིན་གྱི་ཆོ་ཆོན་ནམ་ཆོ་ཆོ་ཡོད་ས།

ཆོ་ཆོ་ཁ་དགོན་གསང་ལྷགས་ཨེ་མི་སྤྱིང་། རབ་བྱང་བཙུ་པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༠ལོར་

མཛོ་དགེ་གྲུབ་ཆེན་ཆོང་སྤོ་བཟང་འཛིགས་མེད་དར་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་

མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཅི་གོར་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོ་ཆོ་རྒྱས་ཐེབས། ཆོ་བ་ཁྲག་མཁྲིས་དང་བསྐྱོངས་པའི་ནད་ཀྱིས་དྲི་ཆོ་ལགས་པ་དེ་ཉིད་ལུན་ལོན་

པས་སྤོབས་རྒྱས་ནས་ལུས་བྱངས་ཐེན་པ་ལམ་ཐེབས་ནས་བྱངས་ཁྲག་དང་འཛེས་ཤིང་ལུས་ཀྱི་

གནས་ཀྱན་ལ་བྱབ་ནས་གསོ་དཀའ་བར་གྱུར་པའི་ཆོ་ནད་ཅིག་གི་མིང་སྟེ། ཇི་ན་མི་འདི་གཞུང་

ལས། དམ་ཆོ་ཆོ་ཡིས་ཐེབས་པ་ནི། བཤམ་གྱིས་མི་འཛོངས་ཆོ་རྒྱས་ཐེབས། གཙག་ཏུ་མི་བཏུབ་

ལུས་བྱངས་ཡིན། ཆོ་རྒྱས་ཐེབས་པས་སྤྱི་ཐག་ཆོད། ལུན་རིང་གསོ་དཀའ་དེ་ཡིན་ནོ།

ཆོ་ཟ། ① ཆོ་རྟིང་མའི་ཟ། ② ཆོ་པོག་གི་ཟ།

ཆ་འཕྲུག་བྱང་འདོམས། སྤྲིག་ཁྱིམ་སྤྲུག་པོས་གཙུག་ནས་བསྐྱབ་བྱུག་པོ་རྒྱབ་པ། ཉེས་པ་ཆབས་ཆེན་བྱེད་
མཁན་རྣམས་ལ་ཆ་འཕྲུག་བྱང་འདོམས་ཀྱིས་ཁ་འགྲུལ་ལག་འགྲུལ་གང་བྱུང་བྱེད་དུ་མི་འཕྲུག་པ།
ཆ་རྟགས། ཆ་དང་མི་རྟོག་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཆ་ལག
ཆ་རྟོག། ① ཉི་འོས་རྒྱབ་ཅམ་གྱི་སྤྱི་འོས་ལྟ་བུ་ལའི་དུས། ཆ་རྟོག་རྒྱབ་པ། ② སྤྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་དུ་ཉིན་
གྲང་གི་ཟ་མ་བཟའ་རྒྱ་ལ་གོ
ཆ་རྟོག་མ། ཆ་རྟོག་དང་འདྲ།
ཆ་སྟོན། སྤྱི་རྒྱུ་ལ་གཅིག་གཞན་གྱི་མིང་།
ཆ་སྟོན། སྤྱི་རྒྱུ་ཆ་དུས་བཅོས་པའི་སྟོན་ལ་གྱུར་རྒྱ།
ཆ་ཐབ། ལྷགས་ཀྱི་ཐབ་ཀ་བཅོས་ཏེ་མེ་གཏོང་བ་དགུན་དུས་ཏ་ཅང་ཐོ་བ་ཞིག
ཆ་ཐལ་ཤོར་བ། ① མེ་ལྷགས་སམ་ཐོང་དང་ཆེ་བྲགས་པ། ཟམ་ཆ་ཐལ་ཤོར་ནས་འཆིག་པ། ② ཆ་
གཙུག་ཐལ་བྲགས་པ་དང་། ཆ་ད་ལས་བཀྲལ་བ། སྐད་ཆ་ཆ་ཐལ་ཤོར་བས་གཞན་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་པ།
ཆ་ཐུར། ཐུར་མའི་ཆ་བྱད་མེར་བསྐྱེགས་ནས་ནད་ཀྱི་སྟེང་དུ་འབྲུག་པ་ལ་ཟེར།
ཆ་ཐོག་ཆ་དང་མ་ཡལ་བའི་དུས་སྐབས། ལྷགས་ཆ་ཐོག་ཏུ་རྒྱུང་བ།
ཆ་ཐོར། བགས་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་རོ་ལ་ཆ་ཐོར་ཐོན་འདུག་པས་སྤྲོ་བཅོས་བྱ་དགོས་ལྟ་བུ།
ཆ་མཐེབ། སྤྲིག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱི་བ་ཐོན་ཏེ་གཉེ།
ད་ཐོན་སྐད་དུ་hot key ཟེར།
ཆ་འཐོར་བ། [ཡུལ]ཆ་འཐོར་དུ་གྱུར་པའམ་ཁུ་མ་འདུས་པ། ལོག་སྤྱོད་པའི་ཆ་འཕྲུགས་ཆ་འཐོར་བ།
ཆ་དམ། རྒྱ་ཡི་བྱོད་ཡུན་རིང་སྤང་བུ་བའི་ཤེལ་སྟོན་རྒྱ་ཁོལ་འཛོགས་ཞིག
ཆ་དར། མེ་མདའི་ཆ་ཁ་ལྟ་བུ་དང་། ཞར་འཕེན་སྟོང་དེ་འགྲན་བསྐྱར་བྱེད་པར་རྒྱལ་ཁ་ལོན་མཁན་
ལ་ཐོབ་པའི་ཁ་བཅགས།
ཆ་དར་མ། [རྟོག]རྒྱལ་ཐོད་ཅན།
ཆ་རྒྱུང་ཁས་ལེན། ཉེས་པ་གང་རྒྱུང་བསམས་དོགས་ཡོད་པའི་མི་སྤྱར་ཉེས་རྒྱུང་བྲག་པོ་བཅད་ནས་
ཉེས་པ་བཅན་གྱིས་ཁས་ལེན་དུ་བཅུག་པར་ཟེར།

ཆ་རྟོག་དགོན་པ། མེད་གཞན་དུ་བཟ་ཤིས་བྱམས་པ་ནམ་རྒྱལ་སྤྱི་ཟེེན། ཉུ་མི་ལེ་དུས་སུ་བཞེངས་
པ་དང་། ཙོ་ནེ་ལེ་དགོན་ཆེན་ལྷ་ཡི་གས་ཤིག་ཡིན། ཙོ་ནེ་དབྱང་ཡུལ་དཔོན་དང་ཙོ་ནེ་ལེ་དགོན་
པའི་རྒྱལ་སྤྱི་རྩོམ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཀན་སྤོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
ལིང་ཐན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་བླག་རྩ་བླག་ཆེན་པོ། ལས་ཐེལ་ཉ་ཅང་ཆ་བླག་ཆེན་པོ་ཆ་རྟོག་ ① ཉན་དུས་ཀྱི་ཆ་དང་དང་། མེ་ལུགས་
ཀྱི་རྟོག་དང་། ② ཆ་དན་ལའང་བའི་རྟོག་དང་། ཉན་པ་ཆ་རྟོག་རྒྱས་ནས་རིག་པ་མི་གསལ་བ།
ཆ་གདུག་གནས་གཤིས་ཆ་རྟོག་མི་བཟད་པའམ་མ་རུངས་པ། ཉི་མ་ཆ་གདུག་ཆེན་པོ་རིང་གནས་
གཤིས་ཆ་གདུག་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་།

ཆ་གདུང་། ཆ་དང་ཀྱི་གདུང་བའམ་སྤྲུག་བསྤུལ། དབྱར་དུས་བླག་ཆར་འབབ་ཉིའི་སྐབས་ཆ་གདུང་
ཆེན་པོ་སྤྱེ་བ།

ཆ་གདུང་ཅན། [མཛོན] ① དབྱིད་དམ་སོས་དུས། ② མེ།

ཆ་མདོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་འདེད། ལུ་ལོན་དང་ཁུལ་ལུ་སོགས་འབྲལ་མར་དགོས་ཞེས་བཅན་འདེད་བྱེད་པ། ལུ་ལོན་དང་
ཁུལ་ལུ་ཆ་འདེད་བྱེད་པ།

ཆ་འདེད་ཕྱིར་ལེན། སྤར་གཡལ་པོ་བཏང་བའི་དངོས་རིགས་ཡང་ཡང་དེད་དེ་ལེན་པ། གཡལ་བའི་
དངོས་པོ་ཆ་འདེད་ཕྱིར་ལེན་མི་བྱེད་ཀ་མེད་བྱུང་བ།

ཆ་འཛི། ཁྲིམས་ཁང་གིས་ཉེས་ཅན་ལ་བླག་ལྷན་ཀྱིས་ལུ་བའེན་པ། ཉུ་ལྷག་བཞུས་ནས་ཆ་འཛི་བྱེད་པ།

ཆ་འཛི་གཏོང་བ། ཆ་འཛི་དང་དོན་གཅིག

ཆ་འཛི་བྱས་ནས་ངོས་ལེན་བྱེད་འཇུག་པ། ཁྲིམས་ཆས་ཅེ་རིགས་བེད་སྤྱོད་ནས་རྩ་བླག་གི་ཆ་
འདེད་བཏང་ཉེ་རང་ཉེས་ངོས་ལེན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ།

ཆ་འཛི་ཆ་ལེན། ཁྲིམས་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མི་སྣས་དོགས་གཞི་ཅན་གྱི་ཉེས་ཅན་པར་རྟོག་རྟུང་
ཅེ་རིགས་ཀྱིས་ནག་ཉེས་ཁས་ལེན་བྱེད་བཞུག་པའི་ཁྲིམས་བཟུལ་གྱི་བྱ་ཐབས་ཤིག

ཆ་འདི་ལོན་པ། རྒྱུ་རྒྱུ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ཚུལ་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་པ།
ཆ་ན། ལུས་ཀྱི་མ་འཕེལ་བའི་ཁྱུ་ལྟ་བུ།
ཆ་ནག་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་ཏུ་མྱི་ལོ་༡༤༣༠ལོར་དཔོན་ཆང་དགེ་བཤེས་དོན་
བྱུང་གཙོས་སྤྱང་གནས་པ་བཙུ་ཅམ་གྱིས་ལྷན་དུ་བཏབ། ལྷགས་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུས་མང་ར་རྩོད་གོས་ནན་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆ་ནད། ཆད་ནད་དང་འདྲ།
ཆ་ནད་གནས་སྐབས་དེ་བུ་ལ། མ་སྤྲོད་ཆ་བ། རྒྱས་པའི་ཆ་བ། ལྷོངས་ཆ་བ། གཤམ་ཆ་བ། ལྷོང་
ཆ་བ། ལྷོགས་ཆ་བ་དོ།
ཆ་ནད་དེ་བུ་བུ་ལ། རྟེན་དུ་ཉེས་པ། གནས་ལྟ་བུ། གནས་སྐབས་ལ། རིགས་སོ།
ཆ་ནད་རིགས་ཀྱི་དེ་བུ་བུ་ལ། འགྲམས་ཆ་བ། འཁྲུགས་ཆ་བ། རིམས་ཆ་བ། དུག་ཆ་བ་དོ།
ཆ་ནག་ཆ་བྱུང་ནན་ཏན། ལྷགས་ལྷགས་ཆ་བྱུང་། ལྷོ་བ་གསོ་ཆ་བྱུང་། ལ་རྒྱུ་ཆ་བྱུང་། རོ་རྒྱུ་ཆ་བྱུང་།
ཆ་སྒྲ། མཛོ་གཡག་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་ལྟར་ལྷག་སྟེ་དེ་ལ་ཐག་པ་རྒྱུ་བའི་མིང་།
ཆ་གཞོན། ལྷ་སའི་ལུས་སྤྱང་དུ་དབྱར་ཉིས་ཟེར། གོས་སོགས་ངོ་འཇམ་པོ་བྱེད་ཆེད་ཡིན། མནའ་
སྟོན་མོ་མེ་ལ་བསྐྱེད་དགོས། ད་ལྟ་སྟོན་གྱི་ཆ་གཞོན་ཡོད་དོ།
ཆ་པོ། མེ་དང་ཉི་འོད་སོགས་ཀྱི་དོད། ལྷ་ཆ་པོ། ཉི་མ་ཆ་པོ། མེ་འོད་ལ་སྤྱུ་ཆ་པོ་འདེབས་པ།
ཆ་སྟུན། ཆ་པོ་དང་སྟུན། རང་ལ་ཆ་སྟུན་མང་པོ་ཡོད།
ཆ་སྟུན་བྱི་མ། སྟུན་མཆེད་བྱིས་སྟུན།
ཆ་སྟུན་དག་དབང་སྟོབས་ཐང་། བོད་རབ་བྱུང་བཙུ་ཅམ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་མྱི་ལོ་༡༤༡༠ལོར་གཞིས་རྩེ་
བདེ་ལེགས་རབ་བརྟན་པའི་ཁྱིམ་དུ་འཁྲུངས་ཤིང་། ཁོང་གིས་པའི་དུས་དགའ་ལྷན་ཁྱིམ་སེར་
སྤྲང་ཆ་བ་སྟུན་སྟུ་སྟོབས་ཐང་དགེ་ལེགས་ཀྱི་ཡང་སྤྱི་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་ལྟར་དགའ་ལོ་ལྷ་ལ་
སེ་རར་ཆོས་ལུགས་གནད། ཁོང་གཞོན་ལུས་དུས་ནས་སྟུགས་རིག་རྩོམ་སྤྱང་བྱུང་འཛིན་མས་
པས་དགའ་ལོ་དྲུག་ནས་བོད་ཡིག་འབྲི་སྟོན་གསན་བཞེས་དབྱ་བཅུགས་ཉེ་སེར་སྤྱང་ཡེར་པ་
ཁང་ཆོན་གྱི་དགེ་བཤེས་མིང་འདོགས་ལ་གོ་ལོག་ལྷ་བ་ལས་མཆོན་ཉིད་གསན་པ་དང་། དེ་རྗེས་

པོད་ཀྱི་ས་ཁ་ཤས་ལ་མེབས་ཏེ་སྐར་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོར་བསྟེན་ནས་རིག་གནས་དང་། ལོ་རྒྱུས། ལྷན་དག་གསོ་རིག་སྐར་ཅིས་སོགས་རིག་གནས་ལྷ་ཆོགས་ལ་སྤྱད་བཅོན་གནང་བས་མཆོད་དོན་མཚུངས་པའི་མཁས་དབང་དུ་གྱུར། མདོར་ན་ཁོང་ནི་ཉི་དུས་པོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་མཁས་ཅན་དང་། ཆོས་ལུགས་མཁས་ཅན། ལྷན་ཅོམ་མཁས་ཅན་བཅས་ཡིན། པོད་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་བུ་སྤྱི་ལོ་༡༤༥༧པའི་སྤྱི་ཟླ་༡༥པའི་ཆོས་ཉིན་སྐུ་གཤེགས།

ཆ་ཤོག ལམ་བར་དུ་དལ་གསོའི་ཆེད་དུ་བཟའ་འཁྱུང་བྱེད་པའི་མིང་། འོགས་འབྲུལ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་ཐག་རིང་བྱུང་འཆོམས་བར་ཆ་ཤོག་རྒྱབ་པ།

ཆ་ལྷ་མ། [ཡུལ]སྤྱ་དུས་ཀྱི་སོག་ཆས་ལ་དཔེ་སྤངས་ནས་བཅོས་པའི་གྲོན་པ་ཞིག

ཆ་ལྷར་ལྷར། [ཡུལ]① ལུས་ལ་ཆ་རེད་ཤོག་ཉམས་ཤིག ཉི་མས་གཟུགས་རྫོས་ཆས་ནས་མགོ་ལུས་ཆ་ལྷར་ལྷར་བྱུང་བ། ② རོ་ཆ་སྤྱེས་པའི་ཉམས་འཁྱུར། མི་མང་པོའི་དཀྱིལ་དུ་རྩྭ་རྒྱབ་རྫོལ་ནས་རོ་གདོང་ཆ་ལྷར་ལྷར་དུ་གྱུར་སོང་། ③ འཕྲིགས་སྤྱག་སྤྱེས་པའི་ཉམས་འཁྱུར། མི་རན་རང་ཉགས་ཐོན་ཉིའི་སྤྱབས་ལུས་པོའང་ཆ་ལྷར་ལྷར་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ལྟ་བུ།

ཆ་འབྲུ། ཆ་ཉགས་དང་དོན་གཅིག

ཆ་བ། ལུག་རྩ་འབར་བ། སྤྲན་ཁབ་རྒྱབ་རལ་མཁས་པ་ཡིན་བས་ཆ་མི་ཡོང་། ཀྱང་མཐེལ་ལ་ཆེར་མ་ལུག་ནས་ཆ་བྱུང་། ① ལུས་ཀྱི་དོད་ཁམས་འཕེལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ནད་ཆ་བ། ② ཁར་སྤྱོད་བའི་ཆེ་ཁ་ལྷེ་བསྟེན་སྤྱམ་བྱེད་པའི་རོ་ཆ་བའི་རྩས། ③ ལུས་རེག་པའི་ཆེ་དབལ་གྱིས་འཆིག་བར་བྱེད་པའི་རྫོད། ལུས་ལ་ཆ་བ་འབར་ནས་རྩལ་ནག་ཐོན། ཆ་བས་འཕྲོམས་ནས་རིག་པ་གསལ་པོ་མི་འདུག ལུང་བ་དེར་ཆ་བ་ཆེན་པོ་འདུག ④ [མདོན]སྤྱ་སྤྱད་དུ་། བི་ཕི་མིང་། པོ་བ་རིས་གསུམ་ལ་ཆ་བ་གསུམ་ཟེར་བས་གངས་གསུམ་མཆོན། ⑤ [རྫིང]ལྷོ་ཆས། རོའི་བྱེ་བྲག་ཅིག ལྷ་སྤྱ་རོ་ཆ་བ། སྤྲན་གྱི་ལུས་པ་ཆ་བ།

ཆ་བ་སྤང་། མདོ་ཁམས་སྤང་དུག་གི་ཡ་གྲ་ཞིག་སྟེ། ཆ་བ་རྒྱལ་མོ་དངུལ་རྩའི་ཤར་རྒྱུད་ནས་ཆབ་མདོ་རྩ་རྩའི་ལུས་རྒྱུད་བར་གྱི་སྤང་འདི་ལ་ཟེར།

ཆ་བ་རྒྱས་པ། ① ལུས་དུས་ཀྱི་ཆ་བ་རྒྱས་པ། ② རྒྱལ་མོ་རྩལ་རྩུང་དུ་ ཆབ་མདོའི་རྩ་རྩུག་ཉིས་

དབར་དུ་ཆགས་པའི་ས་རྒྱུ། དེང་སྐབས་དཔལ་ཤོད་དང་། མཛོ་སྐང་རྫོང་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་
ལུང་གི་སྤྱི་མིང་།

ཆ་བ་སྤྱི་བ། [མཛོན]ཉི་ག་དུགས།

ཆ་བ་སྤྱི་ལ་མ་ལྟ་ཁང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་སྐང་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥པ་ལོར་རྒྱལ་དབང་བདེ་ཆེན་རྟོ་
རྒྱུ་མ་བཅུ་བ། ལྷ་མ་ཐལ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་
དཔལ་ཤོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་བ་ལྷ། རོ་ཆ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་སྤྲན་པའི་མི་ཡིང་དང་། མོ་བ་རིས། སྤྲན་སྤྲན་དབྱེ་མོད། ཅི་ཉ་ཀ་བཅས་
ལཱའི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དཔར་དགེ་བཤེས་བསྐྱན་འཛིན་སྤྲན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་
ཤེས་ཐེང་གི་བསྐྱས་དོན་གསལ་བཤོལ་ལས། མི་ཡིང་པོ་རིས་སྤྲན་སྤྲན་གསུམ། ཆ་བ་གསུམ་ཡིན་
དེ་ཡི་སྟེང་། དབྱེ་མོད་ཅི་ཉ་ཀ་བསྐྱན་བ། ཆ་བ་ལྷ་ཞེས་བྲལ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཆ་བ་རྩུང་། དུས་གཟེར་ཉར་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་ བོད་རྒྱ་དུག་པའི་དབྱུགས་ལ་ཆ་བ་རྩུང་རིམ་
ནས་འཕེལ་བའི་དུས་སྐབས།

ཆ་བ་ཆེ། དུས་གཟེར་ཉར་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་ རྒྱ་བ་དུག་པའི་སྐང་ལ་ཆ་བ་ཆེ་བའི་དུས་ཆོགས་
ཡིན་པས་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་སྟེན།

ཆ་བ་རྩེད་བ། རྒྱ་བ་གཅིག་པར་འདས་པའི་ལུས་ལ་ཆ་བའི་ནད་རོ་ལུས་པ་ལ་ཟེར་རྟེ། ནད་རྟགས་སུ་ལུས་
སྟོད་ཆ་ཞིང་སྟོ་སྟོང་འཕར་བ་དང་། སྟོད་དུས་ན་ཞིང་རྩལ་ཁ་སྟོ་བ་སོགས་འབྱུང་བ་ཞིག་

ཆ་བ་མ་ཐུབ། མ་ཐུབ་ནི་འཐིབ་ཀྱི་བརྒྱུད་ཉར་གཏེར་ཡིག་བོད་ཀྱི་གསེང་འགྲེལ་ཆ་ལས།
བུད་མེད་བུ་བྱུང་བའི་རྗེས་ལས་རྒྱུང་ཤོར་རྟེ་ཆ་བ་ཐུབ་ནས་ཁོང་སྐྱང་ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཆ་བ་སྟེ་དུག་ མ་སྟེན་པའི་ཆ་བ་དང་། རྒྱས་པའི་ཆ་བ། སྟོང་པའི་ཆ་བ། གཤམ་པའི་ཆ་བ། རྩིང་པའི་
ཆ་བ། རྩོག་པའི་ཆ་བ་བཅས་དུག་གོ།

ཆ་བ་བྲངས་བ། [རྩིང]རྩོ་ཆས་བྲངས་བ།

ཆ་བ་སྤྱིའི་ནད། ནད་ཐེབས་པའི་ཡུལ་གང་ཐག་མང་བ། ལུས་བྱུངས་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བས་
ནད་སྣ་མང་བ། ནད་ཀྱི་རོ་པོ་མི་བརྟན་ཞིང་འདྲེས་ནད་སྣ་མང་བས་དེ་དག་པན་ཚུལ་འབྱུལ་

སོ་ཆེ་བ། དེའི་ཕྱིར་ན་ངོས་འཛིན་དང་བཅོས་པ་དཀའ་བ། རང་བཞིན་རྒྱས་སྒྲིག་པ། སྤྱིར་དུ་སྟོག་
འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པར་ཆ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པ་བྱ་དགོས།

ཆ་བ་མ། ལུས་ཀྱི་རྩའི་བྱེ་བྲག་ཅིག།

ཆ་བ་མ་སྒྲིག་པ། བད་ཀན་དང་རྒྱུད་གིས་ཆ་བ་སྒྲིན་དུ་མ་སྟེར་བ་སྟེ། ནང་གསེས་སུ་དབྱེན་རང་
བཞིན་རྒྱ་ཡིས་མ་སྒྲིན་པ་དང་། ནད་ཁམས་ཀྱིས་མ་སྒྲིན་པ། རྒྱུན་གྱིས་མ་སྒྲིན་པ་བཅས་
གསུམ་མཆིས།

ཆ་བ་རྒྱགས། ལོ་རེ་བཞིན་དབྱར་ཉི་ཤོག་ནས་བཟངས་པའི་ལྷགས་པོ་གསུམ་པ་ནས་ཆ་བ་རྒྱགས།
དེ་ཉིད་ནས་བཟངས་པའི་བདུན་པའི་དབྱགས་སོབ་པར་ཆ་བ་ཆེ་རྒྱུད་འཛོག་པ་ཡིན་ཞིང་མཁའ་
མེ་ཞག་ལ་གསུམ་བཞི་མ་ལྔར་ཆེ་ལོ་དེ་ཆ་ཆེན་ཡིན་པས་བཟང་ཟེར། བདུན་བརྒྱད་ཆད་ཆེ་ཆ་
འཕྲིང་། དགུ་བཅུ་ཆད་ཆེ་ལོ་དེ་ལ་ཆ་རྒྱུད་ཟེར།

ཆ་བ་འཛོག་པ། ནད་ཅིག།

ཆ་བ་རི་ཐང་མཆོམས། ཆ་བ་རི་ཐང་མཆོམས་ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྤྱིར་ཆ་བའི་ནད་ནམས་གཉེན་
པོས་སྒྲོག་སྒྲིལ་དང་། ཆ་བ་བཅོས་པའི་རྩེས་སུ་ཆ་བྱང་གི་མཆོམས་མ་བྱེད་ན་སྤྱིར་བྱང་བའི་ནད་
དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་སྤྱི་མཐུན་ནས་བསེལ་བཅོས་བྱས་ན་གཞན་གྱི་སྟོག་འདོར་བའི་ཉིན་ཁ་ཡོད་
པས་དེས་ན་ཆ་བྱང་གཉིས་ཀྱི་ས་མཆོམས་འབྱེད་དགོས་པ་ནི་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།
རི་ཐང་ཞེས་པ་དཔེས་དོན་འཆོལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན། རི་ཐང་ནས་ཐང་དུ་སྐྱེཔས་མཆོམས་ཡིན་
ལ། དེའི་མཆོམས་སུ་རི་རྒྱུད་གི་བྱེ་བྲག་བྱེད་དགོས་པ་ལྟར་ཆད་པ་ཐང་མཆོམས་སུ་བྱང་རྒྱུད་
སྐྱེ་བས། དེའི་སོ་མཆོམས་འབྱེད་དགོས་པའི་དོན་ནི། གནད་ཀྱི་སོ་མཆོམས་འདི་ལ་ཉེས་པའི་
འཕེལ་འགྲིབ་མགྲོགས་བུལ་ལ་བརྟོས་ནས་རྒྱུད་མཁྲིས་བད་ཀན་གྱི་འཕྲང་གསུམ་ཡོད་པ་རེད།
འདི་ནི་དཔེ་དོན་སྤྱིར་ནས་བཤད་པའི་ཆ་བ་ཞག་མཁྲིས་ཀྱི་སྟོབས་ཟད་ཅིང་། བད་རྒྱུད་བྱང་
བའི་ནད་མ་ལངས་པའི་མཆོམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བཟ་འབུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་
འབྲེལ་ལས། ཆ་བ་རི་ཐང་མཆོམས་ནི། ཆ་བ་ཞག་མཁྲིས་ནད་ཀྱི་སྟོབས་ཟད་ཅིང་བད་རྒྱུད་བྱང་
བའི་ནད་ཀྱི་མགོ་མ་ལངས་པའི་མཆོམས་ཏེ། མཆོན་བྱེད་དཔེར་ན། རི་ཐང་ནས་ཐང་དུ་མ་

སྒྲེབས་པའི་བར་རམ་སྒྲོའི་ཐེམ་པའི་སྒྲེང་དུ་བབས་པའི་བྲེའུ་བྲི་ནང་གང་དུ་འཕྱར་མིན་མི་
འབྲེད་པའི་མཆམས་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ།

ཆ་བ་ལ་འདས། ཉན་ཆ་བ་བཙུག་པའི་དུས་ལས་འདས་ཏེ་ལུས་རྩངས་ཡོངས་ནད་ཀྱི་ཐོགས་སུ་
སྒྱུར་ནས། སྒྲན་པའི་དབུགས་ཀྱི་ནང་གི་རྒྱ་བ་གཅིག་ལ་འཕར་ཅ་ལན་དགྲ་དང་བརྩུ་འཕར་བ་
གསོ་དཀའ་བར་གྱུར་པའི་སྒོག་གཅོད་ནད་རིགས་ཀྱི་ནང་ཆན་ཞིག

ཆ་བ་རིམས། རིམས་ཆད་ཀྱི་དོན།

ཆ་བ་ཤིང། སྒྲན་ཀྱི་ཤིང་ཞིག

ཆ་བ་གསུམ། སྒྲན་ཀྱི་ཆ་བ་གསུམ་སྟེ་སྒྲ་སྒྲ་སྒྲ་སྒྲ་ག་དང་། བེ་བེ་ཡིང་། བོ་བེ་སྤུ་བཙས་གསུམ།
ཆ་བའི་འགོ་སྒྲིགས། ཆ་བའི་འགོ་གང་བས་མནན་བ་ལ་ཟེར་ཏེ། རྒྱ་ཟེར་ལས། ཆ་བའི་འགོ་གང་བས་
མནན་བ་གཤམ་ཆད་ལྟ་བུ་ལ་ཆ་བའི་འགོ་སྒྲིགས་ཞེས་བྱུང་ཟེད། ཞེས་གསུངས།

ཆ་བའི་ནད། མཁྲིས་བ་རང་གི་ལྗང་ཆད་ལས་འཕེལ་ཏེ་ལུས་རྩངས་ངེ་མ་བཙས་ཀྱི་གནས་སུ་རྫོང་
ཆད་རྒྱས་པར་གྱུར་པའི་ནད།

ཆ་བའི་ནད་རིགས་ཉེར་གསུམ། ① ཉེན་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ། བྲིས་པ་དང་། དར་མ། ཆན་པོ་རྣམས་
ཏེ་ན་སོའི་རིམ་བས་དབྱེ་བའི་ཆ་བ། ② དུས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ། ཆ་བ་གསར་བ་དང་རྫིང་བ་
གཉིས་སོ། ③ ཉེས་པའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ། རྒྱུང་དང་བསྐྱོང་བ། གཡལ་མང་། འདར། གཉིད་ཡེར།
ལུས་བཅེ་མཁྲིས་པ་བསྐྱོང་བ། ཁ་ཁ་མིག་དང་རྩ་མེར་བ། བད་ཀན་བསྐྱོང་བ། ལུས་སྒྲི། ཤེས་
པ་རྫོངས། ཟས་འཕྱུ་དཀའ། ཁྲག་དང་བསྐྱོང་བ། མིག་དང་རྩའི་མདོག་དམར་བ། གཟེར་ཅིང་
འཕྲིལ་བ། རྩ་མེར་བསྐྱོང་བ། བགས་པ་གཡོས་ཤིང་སྤངས་པ། ཟ་འཕྲུག་བྲེད། ལྷར་རྩོར་འོང་།
④ གནས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ། བྲི་ཤ་ལྷགས་ལ་གནས་པ། ཉན་དོན་སྒྲོད་ལ་གནས་པ། བར་ཅ་
དུས་ལ་གནས་པ་བཙས། ⑤ རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ། རང་རྒྱུད། ཉན་གཞན་གྲོས་མེད་པ་ཆ་
བ་རྒྱུང་པའི་ནད། ⑥ གཞན་རྒྱུད་ལྡན་ཆད་གཉིས། ༡ རྒྱུང་དང་ལྡན་པའི་ཆད་པ་ནི། གཅིག་
ཐོགས་གཅིག་གིས་བྲེད་པ། དཔེར་ན་གཉིན་བཤེས་མཐུན་ལས་བྲེད་པ་འདྲ། ༢ བད་ཀན་དང་
ལྡན་པ། བན་ཚུན་འཕྲུག་པས་མི་མཐུན་པའི་མི་གཉིས་གནས་གཅིག་ཏུ་འཆོགས་པ་དང་

འདྲེལ། ⑦ གཞན་རྒྱུད་འདུས་པ། འདུས་པའི་ཚད་པ་ནི། དུས་ངན་ཤར་པོ་སྟེ་ང་རྒྱལ་གྱི་འགན་
སེམས་བྱེད་པ་དང་འདྲ་བ། ཁོ་བས་ང་དག་བསམ་ནས་གཅིག་ལོག་ཏུ་གཅིག་མི་འདུས་པ་དང་
འདྲེལ། དེ་དག་ལ་བསེལ་རྒྱུ་དེ་གཉེན་པོ་གང་ཞིག་བསྟེན་ཀྱང་རྒྱུད་ཀྱི་གཉེན་པོ་གང་ཞིག་
བསྟེན་ཀྱང་ཐོག་མར་པན་སྟུང་བྱེད་ཅིང་། བསྟེན་ན་གཞོད་པས་འདུས་ཚད་ཡིན་པར་ཤེས། ⑧
གནས་སྐབས་དེའི་ཆ་བ་སྤྱོད་པ། གང་ལྟར་བྱེད་ཅིང་། ཆོག་པ་གཞི་སྟོད་དུས་ན། རྒྱས་
ཚད། ཚད་པའི་རྒྱགས་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་ཡོང་། སྟོངས་ཚད། གཉེན་པོ་བསེལ་བ་བསྟེན་
ན་ན་ཆ་མེ་འཕེལ་འགྱུར། གཤམ་ཚད། རྒྱུད་པ་རྒྱུད་ཅིང་འདུས་པས་འདུས་ཚད་ཡིན་པ་ཤེས་པོ།
ཆོག་པ་འོང་། རྟོངས་ཚད། ལོ་རྒྱུ་ལོག་པ་ལྟར་དུ་ལོན་པ་ན་རྟོངས་ཚད་ཡིན་པ་ཤེས་པོ། རྟོགས་
ཚད། རྒྱལ་མང་། ལུས་བཅེ་སྤྱོད་པ་ལྟར་དུ་གཞོད་སྟངས་ཞིང་གཡོ། ⑨ རིགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་
དེའི་ཆ་བ་སྤྱོད་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་
ཆེ། ལྟར་པ་མང་། དཔུགས་མི་བདེ། འགྲམས་ཚད། སྟོད་ལམ་དག་པོ་གང་བྱས་པའི་རྩེ་སྤྱོད་
ན་ན། དུག་ཚད། བད་རྒྱགས་མ་ངེས་པ་སྤྱོད་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་

ཆ་བའི་སྤྱོད་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་

ཆ་བའི་སྤྱོད་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་
ཆུལ་གཉེས་དེའི་དགོས་པ་དེ་ཡང་ཆ་བའི་སྤྱོད་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་
གིས་ཆུལ་གཉེས་པ་གཞུང་རྒྱུད་ལྟར་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་
སོབ་མི་བྱེད་པ་བཅས་སོ། ཆ་བའི་སྤྱོད་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་
ཞེས་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་
ཆ་བའི་དཔུགས་ཚད། ལྟ་ཞི་སེར་པོའི་གཤམ་མིང་ཞིག་ཡིན་པར་དེ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་
འཛིན་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་

ཆ་བའི་དཔུགས་པ་བརྒྱུད། ༡ ཡང་སོས། ༢ རིག་ནས། ༣ བསྟེན་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་
ཆེན་པོ། ༤ ཆ་བ། ༥ རབ་ཏུ་ཆ་བ། ༦ མཐར་མེད་རྒྱམས་སོ།

ཆ་བའི་སྤྱོད་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་འཕེལ་པ་ལྟར་དུ་

ཆ་བས་སྐད་འགགས་པ། ཆ་བའི་འཁྱགས་ཀྱིས་སྐད་གདངས་ཞན་པོར་གྱུར་པའི་ནད།
ཆ་བེར་བེར། ལུས་ལ་ཆ་བྱོད་སྦྱེ་སྤངས་ཤིག་དགུན་དུས་མེ་འཁྲིས་སུ་བསྐད་ན་གཟུགས་པོ་ཆ་
བེར་བེར་བྱས་ཡོང།

ཆ་བྱ། ནད་ཟུག་གི་ཆ་འཁྱགས། མ་ནད་འཕར་བའི་ཆ་བྱ་ཆེ་ཡང་སྤྲན་གྱིས་འཛོམས་བྱས་པ།
ཆ་པོ། ① མིང་མིང་སྤྲན་གྱི་བྲ། ② བྱའི་བྲ། བྱ་ནས་ཆ་པོ་འབྱུང། ཆ་པོ་ནས་ཡང་ཆ་འབྱུང།
ཆ་པོ་ཙོ། [རྟོང་]ཆ་པོ་ཆོའམ་ཆ་པོ་རྣམས།
ཆ་བྲ། སྤྲན་མོ་དང་གཤེན་པོའི་རྗེས་བྲན་གྱི་དུས་སུ་བྱེན་པའི་ཟས་སྐལ་གྱི་མིང།
ཆ་འབྲས། ① ཆ་ཆ་འབྲས་ཐེར། ② ཆ་ཆ་སྤྲུག་པའི་ཆ་ཁང་ངས་མཆོད་རྟེན།
ཆ་འཛོག་བྲེས་བཟོད་སྐབས་སུ་ལམ་བར་རྩ་བཀོལ་ནས་བཟའ་བརྒྱུད་བྲ་ལ་ཆ་འཛོག་བྲེད་ཅེས་
དང། རྩ་བཀོལ་བ་ལ་ཆ་འཛོག་བཀོལ་ཞེས་ཟེར།

ཆ་འབྲ། སྤྲན་བཙོས་བྲེད་སྤངས་ཤིག་

ཆ་འབྲབ། [རྟོང་]ཆ་བས་གཏུང་བ།

ཆ་མིག་[རྟོང་]ཐུག་པ།

ཆ་མོ། ① སྤྲན་མཆོད་ཆ་མོ། བྲའམ་བྲ་མོའི་བྲ་མོ། ② ཆ་པོ་དང་འབྲ།

ཆ་མུགས། འབྲུགས་ཆོད་སྟོ་བར་བབས་པའི་མིང་སྟེ། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། ཆ་མུགས་དང་པོ་
སྟོ་བ་ཐག་གིས་རྒྱས། ལུང་བ་བྲེན་དུ་མ་དོལ་དོན་ལ་མུགས། མཐུག་ཏུ་པལ་ཆེར་རྒྱག་ཏུ་འབྱུར་བ་
མང། ཞེས་དང། བོད་སྤྲན་དཀོན་ཙོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་པོད་དམར་ལས། ཆ་མུགས་
ཞེས་པ་འབྲུགས་ཆོད་བབས་ནས། སྟོ་བ་ཆ་བས་མུགས་ནས་འབྱུང་བའི་དོན། ཞེས་གསུངས།
ཆ་མུགས། ཆ་བྱོད་ཀྱིས་དུལ་ཞིང་མུགས་པ། ཤིང་ཏྲོག་འདི་རྣམས་ལུན་རིང་ཉར་ནས་ཆ་མུགས་
ཐེབས་འདུག

ཆ་དམུལ་བརྒྱད། བོད་གི་ཆ་བའི་དམུལ་བ་བརྒྱད་ཞེས་པ་དོན་གཅིག་

ཆ་ཆ། ① ལྷ་དང་མཆོད་རྟེན་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་རྒྱུད་པའི་བཞོས་པོར་ནང་ས་སོགས་སྤྲུགས་
ཏེ་བཟོས་པ་ཞིག་ ② [ཡུལ་]རྩ་འཁོར་ལྷགས་སྟེགས་འོག་གི་དོ་ཞིག་ ③ [རྟོང་]རྟོ་ཆས་ཤོན་མོ།

ཆ་ཆ་ལྷར་ལྷར། མེའི་ཆ་དང་དང་། འབར་ཚུལ། ① མེ་རྒྱང་འཚུབ་མ་ཆ་ཆ་ལྷར་ལྷར་དུ་འབར་གྱི་
འདུག་ལྷ་བྱའི་དོན། ② མང་ཆོག་ས་ལས་འགྲུལ་ཆ་ཆ་ལྷར་ལྷར་དུ་བྱེད་པ།
ཆ་ཆོག་ས། རྒྱོག་ལྷང་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་hot statr ཟེལ།
ཆ་ཞག་ལས་བར་ཉིན་མོའི་ཆ་པོག་དང་། མཚན་མོའི་ཞག་སྟོང་།
ཆ་ཞག་གར་བབས། ལས་བར་ཉིན་མོ་ཆ་པོག་དང་མཚན་མོ་ཞག་སྟོང་ས་གནས་གར་དུ་སྐབས་
ཁེལ་སར་སྟོང་པ།
ཆ་ཞང་། ཆ་པོ་དང་ཞང་པོ། གནས་གཅིག་ཏུ་ཆ་ཞང་རྣམས་མཉམ་དུ་འདྲོམས་པ།
ཆ་གཞལ། གཞལ་ཞེས་བག་ལ་ཉལ་བའམ་མི་མངོན་པའི་དོན་ཡིན་པས་འདིར་མ་ལ་ཆ་བ་ཞུགས་
ནས་མ་ཁ་ཆོར་བ་མེད་པ་ཤི་ནས་གཞོམས་ལ་རྒྱངས་བ་ཆེར་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་ཞེས་བཟ།
འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།
ཆ་ལྷག་ན་ཆའི་ལྷག་རྩ། ཆམ་པ་པོག་པས་མགོ་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆ་ལྷག་བརྒྱབ་ནས་ན་ག།
ཆ་ཟེལ། ཉི་མའི་འོད་ཟེལ། བ་མོ་ལ་ཆ་ཟེལ་པོག་པ་ཅམ་གྱིས་ཡལ་འགོ་བ། ཆ་ཟེལ་འཕྲོས་པ།
ཆ་ཟེལ་ཅན། [མངོན་ཉི་མ།
ཆ་ཟེལ་འདྲོམས། [མངོན་སྒྲིན་པ།
ཆ་རྒྱ། སོས་དུས།
ཆ་གཟེགས། དགོན་ཁག་གི་མཐོ་རིམ་གྲུབ་དམིགས་བསལ་ཅན་ལ་རྩ་བུ་གི་སྐལ་བ་གཏོང་བའི་མིང་།
ཆ་གཟེལ། ① ཆ་བའི་ནད་ཀྱི་གཟེལ་ལྷག་ ② ནད་ཀྱི་ལྷག་གཟེལ།
ཆ་ལྷར་ལྷར། ① དབྱར་དུས་གནས་གཤིས་ཀྱི་ཤོད་ཆེན་ཆ་བའམ། མེ་དང་ཉི་འོད་པོག་པའི་ཉམས་
འབྱུར། ལུས་ལ་ཤོད་སྦྱེས་ནས་ལྷར་ལྷར་བྱས་བྱང་། ② སྐྱག་ནས་སྟོང་ཆ་ལྷར་ལྷར་བྱས་བྱང་།
ཆ་འོར། ཆ་བ་ཁྲག་མཁྲིས་དང་འདྲོམས་པའི་འོར་ནད་རིགས་ཤིག།
ཆ་གཡའ་བ། [རྫིང་ཆད་པ་ཆེ་བའམ་ཆ་པོར་གྱུར་པ།
ཆ་གཡོལ། ཆ་བ་ཆེན་པོའི་ལྷང་པ་ནས་བསིལ་སར་གཡོལ་བ། དབྱར་དུས་བསིལ་སར་ཆ་གཡོལ་དུ་འགོ་བ།

ཆ་རྩ། ① ལུ་གུའི་བགས་པའི་མིང་། ② ལུ་གུའི་བགས་པས་བཅོས་པའི་གོས་ལ་ཆ་རྩ་ཟེད། ལུ་དང་
ལུ་མོ་ནས་མ་གྱི་དུས་ཆེན་སྐབས་སུ་གྲོན་སྒོལ་ཡོད་པ་ཡིན། ③ མཐེགས་ཤིང་རྒྱ་ཅུ་ཅན་ཞིག
ཆ་རྩ་མགོ་སྐྱ་ལུ་གུའི་སྤྱ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་བ་གྱི་ཅན་གྱི་མགོ་ལ་ཟེད།
ཆ་རྩ་ལ། ལུ་ལ་ཆ་བ་ཆེ་པའི་དབྱས་སམ་ཁོད། ས་ཆ་ཆ་རྩ་ཅན་དུ་ཁ་བ་མི་ཆགས།
ཆ་རེག་ཆ་བའི་རེག་བྱ་སྤྱེ་ཆ་དང་། མེར་བསྐྱེགས་པའི་ལྷགས་གྱི་ཆ་རེག་ལག་པས་མི་ཐེག
ཆ་རོ། ཆ་བའི་ནད་རོ། ཆ་ད་ནད་གྱི་ཆ་རོ་ལུས་ན་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཆ་བ་ན་ཡོད།
ཆ་རོང་། བོད་ལྗོངས་གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་ས་སྤྱོད་གི་ཁོངས་སུ་གནས་པའི་ལུང་བ་ཞིག་གི་མིང་།
ཆ་རོང་རྒྱ་བཟང་དགྲ་འདུལ། ཆ་རོང་རྒྱ་བཟང་དགྲ་འདུལ་ནི་འཕན་པོ་དཔལ་གྱིང་འདུ་ཁ་སྐོར་གྱིང་
ཆོའི་མདའ་བཅོ་ཆང་ཞེས་སེ་ར་ལུང་ལྷོག་ཆུ་བྱང་གི་མི་སེར་ཞིག་གི་བྱིས་ནས་ཡིན་ཞིང་།
བྱིས་ཆང་ཁུལ་བུན་ཆེ་བས་ཁོང་དང་གཙུང་པོ་བསོད་ནམས་དབང་འདུས་གཉིས་ལྟ་སའི་བྱང་
སྤྱོད་སྐབས་སྤྱང་གིས་ར་ལུག་བསད་ཀྱིན་པོས་བྱོལ་གྱིས་སྤྱོད་ལྟ་བུ་ཡོད་པའི་མཁར་
ནག་གྱིང་ཁར་བོད་སྤྱེ་བ་གཞུང་གི་རྩ་མོང་བདག་སྤྱོད་འགོ་བ་ཞིག་གི་སར་བསྐྱད་བ་བརྒྱད་
དེའི་རོ་ཤེས་ཅེ་རྩུང་ཅེ་གཉེར་ཆང་བ་ཞིག་གི་གཡོག་པོར་སྤྱོད་སྐབས་པོད་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་
པའི་ཤིང་འབྲུག་གྱི་ལོ་༡༥༠༥ལོར་དབྱིན་རིས་བོད་དུ་བཅན་འཇུག་བྱེད་དུས་རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་སྤྱོད་
མེང་བཅུ་གསུམ་པ་རྒྱ་སོག་ལུལ་བྱུང་པེབས་སྐབས་ཅེ་རྩུང་དེ་ཆིབས་ཞབས་སུ་བསྤྱོད་ནས་
རྒྱ་བཟང་དགྲ་འདུལ་གཡོག་དུ་ཡོད་པ་དེའི་བྱང་འདོད་པ་སོགས་ཀྱི་ནམ་འགྲུལ་ལ་རྒྱ་ལའི་རྒྱ་
མ་མཉེས་པོ་བྱུང་ནས་ཆིབས་ཞབས་སུ་ཚུད། ལྷགས་བྱི་གྱི་ལོ་༡༥༡༠ལོར་རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་རྒྱ་
གར་དུ་པེབས་པའི་ཆིབས་ཞབས་སུ་བསྤྱོད་དེ་ལྷགས་ཐམ་བྱུང་ཁར་ལུང་ཅན་དཔག་གི་རིས་ལ་
འགོག་ཚལ་བྱས་ནས་རྒྱ་བ་སྤྱང་ལུས་རིས་རྒྱ་གར་དུ་བསྤྱོད། རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མས་གཟིགས་སྤྱོད་
ཆེན་པོ་གནང་སྐབས་སྤྱན་བསལ་གནས་གང་ལགས་ཞེས་མིང་གྲགས། རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་རྒྱ་གར་
དུ་པེབས་པེང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ལས་འགན་གཙོ་བོ་བཀའ་སློན་ཆ་རོང་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོར་
བཀའ་མངགས་གནང་བ་བཞིན་བཀའ་སློན་ཆ་རོང་པས་པོད་སྤྱེ་བ་གཞུང་དང་ལུང་ཅན་བར་

ཞིམ་ཐུན་ཡོང་ཐབས་གནང་བ་དེ་མི་ཉུང་ཤས་ཀྱི་སྒྲོར་མ་བབས་སྐྱེན་སྲིང་ཕྱོགས་སྣ་ཚོགས་
 བཅོས་མཐར་བཀའ་སྒྲོན་ཆ་རོང་བ་དང་དེའི་བྱ་བཀའ་མགོན་གཉིས་དམར་གསེད་གཏང་སྟབས་
 ཚུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༥ལོར་དུ་ལའི་སྤྱི་མ་ཕྱིར་མེབས་རྗེས་གཟིམ་དཔོན་མཁན་པོ་ཆོ་སྤྱལ་རིན་པོ་
 ཆའི་ཞུས་ངོ་བཞིན་སྐྱེན་བསལ་གནས་གང་སྐྱེད་ཆ་རོང་པའི་མག་པར་བཏང་ནས་ཤོད་བྱང་ཞུས་
 བ་དང་། དེ་རྗེས་བཀའ་སྒྲོན་དང་མོད་དམག་གི་སྤྱི་ཁུབ་མདའ་དཔོན་དམག་སྤྱི་བྱས་ཏེ་དམག་
 ཁྲིམས་དམ་འདོམས་ཆ་ནན་ཐལ་བྲགས་བ་དང་། དམག་ཁྲིམས་ཐད་བཀའ་ཤག་གི་བཀའ་སྤྱུག་
 མི་དགོས་པའི་སྒྲོར་སོགས་ལ་དམག་དཔོན་ཁག་ནས་གན་རྒྱ་བཞག་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བས་
 དམག་སྤྱི་བྱིར་འཐེན་དང་། དེ་རྗེས་བཀའ་སྒྲོན་ཡང་གནས་དབྱུང་གིས་ངོ་སལ་ཏུ་བཞག་མཐར་
 མོད་ཀྱི་གསེར་ཁམ་དང་། མོད་དངུལ་སྣ་ཚོགས། བལ་འཁེལ་འཐག་བཅོ་སྟུ་སོགས་ཀྱི་འགན་
 འཁུར་བྱས་ཐོག་ཀམ་ཤར་སྤྱིང་ཁན་ནས་ནོར་བྱ་སྤྱིང་ཁ་བར་ཀྱི་ཚུ་ཡུར་དང་། ལྷགས་པོ་རིའི་སྒོ་
 རོས་སུ་སྒྲོན་ལམ་ཆོགས་ཤིང་གི་དམིགས་སྒོ་ལུང་ཤིང་གསར་འཛུགས། རྟོད་ལུང་ཁྲི་ཟམ་ལ་
 ཡར་འདས་ཟམ་བ་གསར་བཅོ་ ཚུ་ལུལ་རྩོད་ཁོངས་གནས་ཀྱི་འཕྲིང་ལམ་གཏོར་ནས་ལམ་ཆེན་
 བཅོ་བ་སོགས་བྱས་པ་མ་ཟད། ར་མ་སྒྲིང་གི་རི་རྩུར་ནས་སྣ་མའི་སྤྱིད་རྒྱར་ཟམ་བ་འཛུགས་ཅིས་
 བྱས་ཀྱང་དོན་དེ་མ་འགྲུག་ ཆོད་གཉེར་ལྷགས་ཆེ་བྱས་ནས་རང་ཁྲིམ་འཕྲོར་བ་ཆེ་བྱས་སུ་གྱུར་
 བ་མ་ཟད། ཁོང་ནི་སྒོ་རིག་གསལ་ལ་སྒོ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པས་ཁྲིམ་ཆང་གི་ཕྱེད་སྒོ་དང་། ཁང་
 བའི་བཅོ་བཀོད་སོགས་ཀྱང་ཁོང་བྲན་བདག་སོ་གཞན་ལས་བྱི་ལུགས་སམ་སྟོན་ཐོན་གྱི་རྣམ་པ་
 ཆེ་ཙམ་ཡོད། རབ་བྱུང་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༩ལོར་འདས།

[illegible]

ཆ་སྤྱང་། ཆ་བའི་ངད་པ་ཅན་གྱི་སྤྱང་། དཔྱིད་དུས་ཆ་སྤྱང་ལྟར་བ།

ཆོ་ལ། ① ལན་ལྷེ་རིགས་ཏེ། དེའི་ལས་ཀྱི་ཁོད་ཁོད་ལ་ཕྱི་ཕྱི་རིགས་ལས་ཆེད་དཀར་ལྟ།
མཆོག་གི་ལས་ཀྱི་ཁོད་ཁོད་ལ་ཕྱི་ཕྱི་རིགས་ལས་ཆེད་དཀར་ལྟ།

ངན་སྒྲེལ། དཔྱ་ཚུ་སྤྱོད། ②གསེར་དདུལ་ཟངས་སོགས་ཀྱི་ཆ་ལ།

ཆ་ལ་དཀར་པོ། བྱེད་ལས་དང་མདོག་ལ་བཟོས་ནས་བཏགས་པའི་ཆ་ལའི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤངས་
དཔོན་ཀྲམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འབྲེལ་ལས།
ཆ་ལ་དཀར་པོ་ནི། ཟངས་རག་སོགས་པན་ཚུན་མཐུད་པའི་ཆ་དེས་འབྱར་བ་བྱེད་ཅུས་པས་
ན་ཆ་ལ་ཞེས་དང་། དཀར་པོ་ནི་མདོག་དཀར་པོ་ཤེལ་ལྟར་དྲངས་པ་ནི་ཆ་ལའི་མཆོག་ཡིན་
པས་དེ་དོན་ནོ།།

ཆ་ལ་རྒྱབ་པ། གསེར་དདུལ་ཟངས་ལྷགས་སོགས་ལ་ཆ་ལས་སྤྱོད་མཐུད་པར་བྱེད་པ། ཟངས་ཀྱི་
སྒྲོགས་ལ་ཆ་ལ་རྒྱབ་ནས་ལེགས་སྦྱར་དགོས་ལྟ་བུ།

ཆ་ལ་ན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན། དུམ་བཞན་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་པ། ཡབ་མགོན་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱི་
འབྲུངས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ལམ་མང་བོར་དུམ་བཞན་རྒྱུད་ཀྱི་གདུང་རབས་རིམ་བར་བྱོན་
པའི་ནང་ནས་བོད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བསྐྱར་དུ་དར་བ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་ལ་སྤེ་
ཞུ་སོགས་མངའ་བདག་འདི་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་རྗེས་གཟེངས་སུ་ཐོན་པ་བཞག་ཡོད་པ་མ་ཟད།
ཁོང་ནི་ལེགས་སྦྱར་ཀྱི་སྐད་ལ་ཤིན་ཏུ་བྱང་བས་ཁ་རག་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཡང་ཁོང་གི་སྒོ་བ་མ་
ཡིན། རྩོམ་རྩི་བོད་དུ་མ་སེབས་གོང་གི་ལོ་ཉི་ཤུའི་སྐབས་ཙམ་ལ་པ་རྒྱུ་ཏུ་བད་མ་གསང་བ་བོད་
དུ་བྱོན་སྐབས་ཞབས་ལུགས་གྲོལ་ཐེག་སོགས་བསྐྱར་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཡང་མཛད་ཞེས་གསལ།
ཆ་ལ་ན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱི་པ་ཡིན་ཞིང་། ཡབ་སྤྱི་སྤྱི་འདི་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་བསམ་
ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཞབས་ཏོག་མཛད་པ་དང་། དེབ་ཐེར་ལ་ལར་ཁོང་ཡབ་སྤྱི་སྤྱི་གཉིས་
ཀྱིས་དབུས་གཙང་མི་བཅུ་མདོ་ཁམས་སུ་བཟང་བའི་བདག་ཀྱིན་མཛད་པར་གྲགས། བོད་མེ་
སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༡ལོའི་སྤྱི་ཕྱི་འདིར་འདས་ཞེས་གསལ།

ཆ་ལག་ཆ་ཏགས་དང་དོན་གཅིག

ཆ་ལམ། འབྲེལ་པས་ཆ་སོག་རྒྱབ་པའི་བར་ཀྱི་ལམ་ཆོད། ལྷ་ས་ནས་སྟེ་ཐང་བར་ཆ་ལམ་གཅིག་
གི་ས་ཡོད།

ཆ་ལུ་མ། ཤིང་ཐོག་གི་བྱེ་བྲག་མཐོ་ཞིང་གང་བའི་ས་ལུ་དུ་ཆ་ལུ་མ་མི་སྟེ་ཁ་དོག་ལོ་རྒྱུད་ཅན་ཀྱི་

ཤིང་འབྲས་ཤིག

ཆ་ལུང་དགོན། སྐྱལ་ལུང་གཡུང་རྩུང་རྣམ་ཀླུལ་གླིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་པོ་
ཏ་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༤ལོར་ཞིག་པོ་བཙུང་གི་ནང་ཆོན་སྣང་ཞིག་བྱུང་དབང་ཉི་མ་འཛིན་གྱིས་
བྲག་བཏག་བྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མེ་བ་རྩུང་ཡོན་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་ལུམ། ཆ་ལུ་མ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཡིན།

ཆ་ལུམ་ལུམ། ཆ་པོ་ལོང་ལོང་དུ་འཁོལ་ཚུལ། མེ་སྤྲོད་དུ་བཞག་པའི་བཟའ་བཏུང་ཆང་མ་ཆ་ལུམ་
ལུམ་དུ་འཁོལ།

ཆ་ལུམས། སྤྲན་རིགས་སྒྲག་པའི་ཆུ་ཆ་པོའི་ལུམས།

ཆ་ལོག་ར་བསྐབས་མ་གང་མོ་ཡང་བསྐྱར་མེ་ལ་བསྐོས་པའི་ཆ་པོ་ལ་གོ།

ཆ་ལོང་ལོང་། ① ཆ་བ་ཆེ་ཙམ་ཞིག་ཆུ་ཆ་ལོང་ལོང་ཞིག་གིས་འཁྱུང་བ། ② དངངས་སྒྲག་ཆེ་ཙམ་
བྱུང་ཚུལ། སེམས་ཆ་ལོང་ལོང་བྱེད་པ།

ཆ་ཤར། ① མ་འབྲས་སོགས་ན་ཆ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ལ་ཆ་ཟུག་ཀྱང་ཆུལ། གཟུགས་པོར་ཤུ་ཐོར་
སྤྱེས་ནས་ཆ་ཤར་ཡང་ཡང་ཀྱང་བ། ཁོག་པའི་ནང་ལ་ཆ་ཤར་ཀྱང་བ། ② འཛིགས་སྒྲག་གིས་སྤྲོད་
ལ་ཆ་ལོང་སྤྱེ་ཚུལ། སྤྱོད་དངངས་སྒྲག་དག་པོ་ཞིག་སྤྱེས་ནས་སྤྲོད་ལ་ཆ་ཤར་བཀྱབ་བྱུང་།

ཆ་ཤུགས། ① ཆ་བའི་རུས་པ། ཆ་ཤུགས་སྒྲོག་འདོན་ཁང་། ②མེ་མདའི་ཆ་ཁ་དང་ཀྱང་ཤུགས།
མེ་མདའ་འདི་ཆ་ཤུགས་གཉིས་ལྡན་ཡིན།

ཆ་བཤལ། ① ཆུ་ཆ་པོས་སྤོད་བཤལ་བ། ② ཆ་བའི་ནད་ཀྱིས་གྲོད་བཤལ་བ།

ཆ་ས། ① ཆ་པོག་ཀྱང་པའི་ས་ཆ། ② ཆ་ལམ། ③ ལུས་ཀྱི་མ་སོགས་ཆ་ས།

ཆ་སྐབས། ཁོལ་དགས་པའི་སྤྱོད། ར་བསྐབས་མ་ཆ་སྐབས་ཐེབས་ནས་སྤོ་བ་ལོག་འདུག་སྤྲན་ཐང་
བསྐོལ་དགས་པས་ཆ་སྐབས་ཐེབས་ནས་རུས་བ་ཉམས་འདུག།

ཆ་སེལ། ཆ་བའི་ནད་སེལ་བ། ཆད་ནད་སེལ་ཆེད་ལ་སྤྲན་གཏོང་བ།

ཆ་སྤེག་མེ་ལ་བསྤེགས་པ། ཤིང་རྫོན་ཆ་སྤེག་བཏང་སྤྱེ་སོལ་བ་བཟོས་པ།

ཆ་སྤྲུག་འདི་ལ་ [tsatsaG] ཞེས་པའི་སྤྲུག་གདངས་ཀྱིས་བསྒྲགས་དགོས། ལུ་གུའི་ལྷགས་པས་
བཅོས་པའི་གོས་ཀྱི་གཡོག་ཅན་གྱི་མིང་།

ཆ་གསུང། ཅུས་པ་དང་དཀར་གསུམ་མངར་གསུམ་རྣམས་སྤར་ནས་མེར་བསྐྱབས་པའི་ལན་
ཆགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་ཞིག་ཡིན།

ཆ་གསེར། གསེར་བྱེད་དུལ་ཚུའི་ནང་དུ་སྤངས་ཏེ་ལྷགས་རིགས་ལ་བྱུགས་ནས་མེ་ལ་བསྐྱབས་
ན་དུལ་ཚུ་ཡལ་ཏེ་གསེར་མདངས་འཛོལ་པར་འགྱུར་བའི་གསེར་ཅི། ཟངས་ལ་ཆ་གསེར་
ཡག་པོ་བཏང་ན་གསེར་དངོས་དང་འབྲ།

ཆ་ཁྲིལ། ཏུའེལ་བོང་བུ་སོགས་ཀྱི་སྤྲ་གཞུག་གི་མེད་ཐག་ཐོག་ཁྲིལ་བྱེད་ཀྱི་རས་སམ་བྱིང་པའི་མིང་།
ཆག་གཞོང་བཞོས་ཀྱི་རི་མོ། སྤོད་སྤྱད་ལ་གསེར་ཆག་དུལ་ཆག་བརྒྱབ་ཡོད་པ། ཀ་བར་བཞོས་
པའི་རི་མོའི་ཆག་དོད་པ།

ཆག་གོས། ལྷགས་ཆག་

ཆག་སྤྲ། ཆག་ཆག་ཅས་པའི་སྤྲ། མཁེགས་ཤིང་རྫོན་པས་མེ་བཏང་ན་ཆག་སྤྲ་བརྒྱབ་ཡོང་།

ཆག་ཐིག་དུམ་བུ་སྤར་སྤྲིག་གི་ཐིག་མིང་ཆེན་ལྷ་བྱེད་བར་གྱི་སྤོང་ཆ་ཆག་ཐིག་གིས་སྤྲེལ་བ།

ཆག་ཐུང་། ཡི་གེའི་སྤྲའི་མཆོམས་གཅོད་པའི་ཆག་ཐུང་དུའི་མིང་།

ཆག་ཐོ། ཟངས་གསེར་སོགས་ལ་ཆག་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐོ་བ།

ཆག་འདེབས། དུལ་སྤྱད་སོགས་ལ་གཞོང་ཚུང་གིས་བཞོས་རིས་འདེབས་པ།

ཆག་པ། ① གསེར་དུལ་གྱི་སྤོང་ཆས་ལ་ཆག་རིས་རྒྱབ་མཁན། ② [ཡུལ]འབྲུ་ཆག་པ།

ཆག་པར། ཆགས་པར་དང་འབྲ།

ཆག་ཆག་སྤྲའི་བྱེད་པར་ཞིག་

ཆག་ཆོག་ཆ་གི་ཆོ་གའི་བསྐྱུས་མིང་།

ཆག་ཆོགས། ལུས་པོའི་རུས་ཆོགས།

ཆག་ཆོ། འབྲུ་རིགས་རགས་ཅམ་བཏགས་ནས་ཐེགས་མ་ལྟ་བུ་བྱས་པའམ་དེ་བསྐྱོལ་བའི་ཐུག་པའི་
མིང་། ཆོག་བསྐྱུས་ན་ཆག་ཅས་འབྲེ་ཆོག་སྟེ། གོ་ཆག་སྤན་ཆག་ཅས་པ་ལྟ་བུ།

ཆོག་གཞོང་། གསེར་ཟངས་སོགས་ལ་ཆོག་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག
ཆོག་རིས། རྟོག་བརྒྱབ་པའི་རི་མོ། དུལ་པོར་ཀྱི་སྟེང་དུ་འབྲུག་ཁ་སྟོང་ཀྱི་ཆོག་རིས་བཏབ་པ།
ཆོག་ཤ འབྲི་གཡག་གི་ཤ
ཆོག་ས། ① བར་མཆོམས། མི་ཆོག་ས་དམ་པོ། སོན་ཆོག་ས་ཡངས་པོ། ཆོག་ས་སྟོམས་པོ། སྐམ་གྱི་
ནང་དུ་ཅ་ལག་ཆོག་ས་སྟོང་པོར་བསྒྲིགས་ཏེ་སྒྲུག་པ། ② འཆོག་སྤྱད། རྒྱ་ཆོག་ས། ར་ཆོག་ས།
ཁྲོལ་ཆོག་ས། དར་ཆོག་ས། ཟངས་ཆོག་ས།
ཆོག་ས་རྒྱ། ར་ཆོག་ས་ནང་ནས་ར་ཁུ་འབབ་པའི་སྟོང་ཆས་བྱ་ག་མང་པོ་ཅན།
ཆོག་ས་སྐམ། སྐན་རྩས་ཞིབ་མོར་འཐགས་རྩས་སུ་ཆོག་ས་བརྒྱབ་སྟོང་ཀྱི་ཤིང་སྐམ་གྱི་མིང་།
ཆོག་ས་སྤིང་། ཆོག་ས་ཤ་བཞི་སྤིང་།
ཆོག་ས་སྒྲིག་པ། དཔེ་དེབ་སོགས་རིང་ཐུང་ཆོག་ས་སྒྲིག་པ། དཔེ་ཆའི་མཐའ་སྟེ་རིང་ཐུང་ཆ་སྟོམས་
ཀྱི་ཆོག་ས་སྒྲིག་པ།
ཆོག་ས་མགོ ① གཡག་གི་མགོ ② མི་རྒྱན་པོར་སྟོང་ཆོག ③ དུ་བ་འཐེན་སྤྱད་ཀྱི་མགོ
ཆོག་ས་བཅོས་པ། རིང་ཐུང་སྟོམས་པོ་བཅོས་པ། རིང་ཐུང་མི་སྟོམ་པའི་དཔེ་ཆའི་ལྗེ་བ་གངས་
རྩས་ཆོག་ས་བཅོས་བྱེད་ནས་སྟོམ་པོར་བྱ་དགོས།
ཆོག་ས་ཉར། སྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྟེད་དུ་filing ཟེ།
ཆོག་ས་མཐུག་པོ། ཞིང་སོན་སོགས་ཁ་ཐུལ་ཐུལ་མེན་པའི་མང་པོ།
ཆོག་ས་དམ་པོ། ཆོག་ས་ཞིབ་མོ། ཡི་གེ་ཆོག་ས་དམ་པོ་བྲིས་ན་ཤོག་བྱ་འགྲོ་སྟོ་རྒྱུང་།
ཆོག་ས་སྟོང། ར་སོགས་ཆོག་ས་བརྒྱབ་པའི་སྟོང་ཆས།
ཆོག་ས་པ། འཆོག་སྤྱད།
ཆོག་ས་པར། ① ད་ལྟའི་ལྷགས་རིགས་སོགས་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་རང་རྒྱུགས་ཅན་དེ་དེ་བ་བསྒྲིགས་
པའི་པར་གཞི་དེས་དཔར་བའི་ཡི་གེ་དཔར་མའི་མིང་། ② གསེར་འབྲུང་ཀྱི་མིང་། འདིར་ཆོག་
པར་འབྲི་བའང་ཡོད།

ཆགས་པོ། [ཡུལ]① ག་རྒྱུ་གསོ་བའི་གཡག ② ཅ་ག་དག་པོ། མི་དེ་ལས་ཀ་ཞིབ་ཆགས་པོ་
བྱེད་མཁན་ཞིག་རེད་འདུག་ལྟ་བུ།

ཆགས་སྤག་སྤ་དུང་དང་སྤན་སོགས་ཆགས་བརྒྱབ་སྤོད་ཀྱི་སྤ་དུའི་མིང་།

ཆགས་སྤྱད། ཆགས་སྤྱག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

ཆགས་བྱབས། ཆགས་ག་ག་ཞོག་ཆ་ཆང་། ཆགས་བྱབས་གཅིག་ཆགས་སྤིང་བཞི་ཡོད།

ཆགས་བྱེད་པ། དངོས་ནོར་ཉར་ཆགས་བྱེད་པ། དཔེ་དེབ་ཆགས་བྱེད་པ། སྤྱི་ཇུས་ལ་ཆགས་བྱེད་པ།

ཆགས་མ། འབྲུ་འཆག་བྱེད་ཆགས་མ་སྟེ། ར་ཆགས་དང་། རྩ་ཆགས་སོགས་ལྟ་བུ།

ཆགས་ཆོགས། ལུས་ཀྱི་རུས་ཆོགས་ཆེ་ཆུང་སྤྱི་མིང་། ཆམ་བ་སོག་ནས་ལུས་ཀྱི་ཆགས་ཆོགས་

ཆང་མ་ན་བ།

ཆགས་ཆུད། ལས་དོན་གྱི་འགྲིག་འཐུས་སྟོ་ཆང་བ། བྱེད་སྟོ་ཆང་མ་ཐལ་ལུས་འཐུས་ཤོར་མེད་བར་

ཆགས་ཆུད་བྱུང་འདུག ལས་ཀ་ཆགས་ཆུད་བ་བྱུང་འདུག

ཆགས་ཆུད་པོ། བྱིས་ཀྱི་འབྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་གཞི་བརྟན་ཅིང་འཐུས་སྟོ་ཆང་པོ་ཡོད་པ།

ཆགས་འཛུད་པ། ལས་དོན་འགྲིགས་པོ་བྱེད་པ། དཔུང་འཛུགས་བྱེད་གོང་ནས་གྲ་སྒྲིག་ཆགས་ཆུ་འཛུད་པ།

ཆགས་ལྷ། སྤྱུག་མའི་ལྷ་མོ།

ཆགས་ལྷ། ཆགས་ལྷ་དང་དོན་གཅིག

ཆགས་བཟང་། ལུས་ཐོར་ཡང་བ་དང་ཆགས་སུ་ཆུད་པ། རྒྱན་དུ་ལུས་ཅལ་སྤྱངས་ན་གཟུགས་པོ་

ཆགས་བཟང་བར་འགྱུར་ཀྱི་རེད།

ཆགས་ཡིག་སྟོག་ཁྲུང་འཐུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།

ད་བྱིན་སྐད་དུ་archived file ཟེད།

ཆགས་ར་དགོན། མིང་གཞན་གནས་ཆངས་གསལ་ར་དགོན་ཟེད། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆུ་བྱི་

སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་ཆངས་གསལ་རྒྱ་མ་བསོད་ནམས་ལེ་ཤེས་དང་། རྒྱལ་དབང་བདེ་ཆེན་རྟོ་

ཇེ་གཉིས་ཀྱིས་བཏབ། རྒྱབ་མཐའ་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་ལུས་ལུལ་བོད་རིགས་

རང་སྤྱོད་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆགས་མིང་། ཆགས་སྒྲིང་དང་འབྲ།

ཆགས་ལུག ① གཡག་ལུག་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་། ②[ཡུལ]ཤེ་ཆེད་དུ་གསོ་བའི་བཤའ་ལུག་

ཆགས་ཤ ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད་དུ་གཡག་ཤའ་མེད།

ཆགས་སུ་ཚུད། ག་སྒྲིག་བྱས་ཆར་བའི་དོན་ཏེ། དབྱིད་མོད་ཀྱི་བྱ་བ་ཆགས་སུ་ཚུད་ལྟ་བུ།

ཆགས་སུ་ཚུད་པ། ག་སྒྲིག་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་དུས་ཐོག་ཏུ་སྒྲིབ་སྒྲོལ་བྱས་པ།

ཆང་། འཛོག་སའམ་སྒོད་སའི་ནང་ཁྲིམ། མི་ཆང་། གནས་ཆང་། སྒྲང་ཆང་། རྒྱག་ཆང་། གཡུལ་

སར་མཆོང་དུས་རྒྱ་སྟག་ཆང་ནས་ཐོན་པ་འབྲ། བྱེདུས་ཆང་འཆང་བ།

ཆང་ཀྱའི་སྐྱ་འབྲམ་བཟ་ཤིས་ཀུན་འཕེལ་སྒྲིང་། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་དུས་སུ་དགོན་ལུང་པ་ཆང་

ཀུས་བྲག་བཏབ། བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆང་སྒྲེས། [མདོན]བྱ་སྒྲིའི་མིང་།

ཆང་འཁོར། རི་མོ་མཁན་གྱིས་ཐོག་མར་གསོན་བྲིས་བྱས་ཏེ་གཟུགས་བརྟན་བསྐྱེད་རྗེས་སུ་སྒྲར་

ཡང་གཟུགས་བརྟན་དེ་ཆང་འཁོར་སྒོར་མོའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་དེར་ཟེར།

དཔེར་ན། འབྲུག་ཆང་འཁོར་དང་། རྒྱ་བྲུ་ཆང་འཁོར། ཁྲུང་ཁྲུང་ཆང་འཁོར། བྲུ་འབྲུག་ཆང་

འཁོར། ཡུལ་ལྗོངས་ཆང་འཁོར། མེ་ཏོག་ཆང་འཁོར་སོགས་རིགས་མང་པོ་ཡོད་པའོ།

ཆང་སྐྱམ། ཆང་རའི་དུས་པ་དང་དབྱེ་དུས་འབྲེལ་བའི་ཁོག་པའི་མིང་།

ཆང་འགོ་སྐྱེ་ཐེངས་གཅིག་གི་ཁྲི་སྐྱག་སྒོན་སྐྱེས།

ཆང་ཅིང་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་སྟག་སྐྱེ་ལོ་༡༧༡༣ལོར་ཡུལ་དཔོན་ལེ་ནན་གོ་

ཡིས་བྲག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་སྒོན་ཟེ་ཡིང་གོང་ཁྲིར་ན་ཡོད།

ཆང་གཅིག་མ། སྐྱེ་ཐེངས་གཅིག་གི་ཁྲི་སྐྱག་དོག་གཅིག་ཁོ་ནར་སྐྱེས་པའི་མིང་།

ཆང་མཐུག་སྐྱེ་ཐེངས་གཅིག་གི་ཁྲི་སྐྱག་རྗེས་སྐྱེས།

ཆང་ཉལ། ① ཆང་དུ་ཉལ་བ། ②[མདོན]སྐྱལ།

ཆང་ཐུར། [རྟིང]གོས་ལུབས།

ཆང་པོ། བྲངས་ཡོངས་པོ་དང་། སྒྲེ་འཛོམས་པོ། མི་བྲངས་ཆང་པོ། ཆོང་ཐོག་སྒྲ་ཁ་ཆང་པོ་འདུག

ཚང་ཆོང་ཅན། [མངོན]ནགས་ཚལ།

ཚང་འཛོམས། ཐམས་ཅད་ཆོགས་པའམ་འཛོམས་པ། འཕུས་མི་ཚང་འཛོམས། མཐུན་ཆུན་ཚང་འཛོམས།

ཚང་ཟླ། སྤུན་ཟླ། ཚང་ཟླ་གཅིག་པ།

ཚང་ར། མཚང་ར་དང་འབྲ།

ཚང་རག་གཏོང་པ། [ཡུལ]རྟ་རལ་སྟོན་པ།

ཚང་རའི་རུས་སྟོམ། གཟུགས་པོའི་སྐྱེད་སྐྱད་ཀྱི་རུས་སྟོམ་ཀྱི་མིང་།

ཚང་རུས། ཚང་རའི་རུས་པ།

ཚང་ལ་མ་ཚང་། ཅ་ལག་ཚང་པོ་མེད་པ། ཅ་ལག་ཚང་ལ་མ་ཚང་བར་གྱུར་པ་འདི་ནི་བདག་པོ་ཡག་

པོ་མ་བརྒྱབ་པའི་ཉགས་རེད།

ཚང་ལེན་པ། མོ་ཁྱིའི་བུ་སྟོད་འདོན་པ།

ཚང་ལོག ① སྐར་ཡང་རང་གི་ཚང་དུ་ལོག་པ། རེ་པོང་ཚང་ལོག ②[ཡུལ]མི་རྒྱ་ཚང་མ་མེད་བར་གྱུར་པ།

ཚངས། གོས་ཀྱི་བར་ཚངས། སྤེན་བལ་ཀྱི་བར་ཚངས་པའི་སྟོད་ཐུང་། རྒྱ་གར་ནས་བམ་ཟེའི་

རིགས་ཀྱིས་གཙང་སྤྱི་ལོ་དོད་དུ་སྐྱེ་ལ་འདོགས་པའི་སྐྱེད་པ་ཞིག་ཡིན།

ཚངས་སྐྱད། རང་སྲོང་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་སྐྱེའི་ཐོང་ཚུགས་གི་རྒྱན་དུ་འདོགས་པའི་སྐྱེད་པའི་མིང་།

ཚངས་སྐྱད་མགུལ། [མངོན]བམ་ཟེ།

ཚངས་སྐྱེས། [མངོན]① གཟའ་སྟེན་པ། ② བྲ། ③ བམ་ཟེ། ④ བདུད་ཀྱི་བྲ།

ཚངས་བཙོམ། [མངོན]འདོད་ལྷ།

ཚངས་ཆེན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་རིས་གསུམ་པའམ་གོང་མ་སྟེ། ལུས་བཟང་ཞིང་དགེ་རྩ་

དང་མཐུ་སྟོབས་སོགས་ཚངས་པའི་གནས་ལོག་མ་གཉིས་ལས་ཆེ་བས་ཚངས་པ་ཆེན་པོའོ།

ཚངས་ཐིག དཀྱིལ་ཐིག

ཚངས་ཐིག་ཟུར་ཐིག འོགས་མཚམས་བརྒྱད་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཐིག་དུས་འཁོར་ལུགས་ལ་སྟོ་སྒྲིང་

དབུས་མའི་ཚངས་ཐིག་རྒྱ་གར་རྟོ་རྩེ་གདན་ཀྱི་སྟེང་ཡིན་ཞིང་། རང་ཅག་གནས་པའི་ས་ཆོགས་

འདི་ནི་སྟོ་སྒྲིང་འར་མའི་ཚངས་ཐིག་ནས་བྱིས་ཞག་བདུན་འདས་པའི་ས་ཆོགས་ཡིན།

ཆངས་ཐུག ལྷ་ཁང་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་འཛུགས་རྒྱུ་ལྟར་ཐུག་དཀར་པོ།

ཆངས་གནས་མཆམས་ནག་དགོན། ཐུབ་བསྟན་བཤད་སྒྲུབ་ནོར་བུ་ལྷིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་
བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༧ལོར་ཤེས་རབ་རྗེ་ཤེས་པུག་བཏབ། ཐུབ་མཐའ་རྟིང་མ་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆངས་པ། ① ལྷ་ཆངས་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྤྱི་དགའི་བདག་པོ་དང་། དགའ་བ་བརྒྱ་པ། རང་
པའི་ཤིང་རྒྱ། ཐོན་སྤྱེས། གདོང་བཞི། བདག་སྤྱེས། རྩ་བ་བརྒྱད་པ། རྣམ་བཤེད། ལྷ་ཆོགས་བཤེད།
བད་མའི་སྤྱོ་གནས། དབྱིག་གི་སྤྱིང་། སྤྱིན་བཤེད། མི་མཛེད་བདག་པོ། མིག་བརྒྱད་པ། མེས་
པོ། རང་བྱུང་། རིག་བཤེད། རིག་བཤེད་སྤྱིང་པོ། རིག་བཤེད་གདོང་། རིག་བཤེད་བརྒྱ་པོ། རིག་བཤེད་
དབང་པོ། གསེར་མངལ་ཅན། ལྷ་ལས་ཆུན་བཅས་སོ། ② བམ་ཟེ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་མི་རིགས་
བཞིའི་ནང་གི་མཐོ་རིམ་ཞིག ③ [མདོན]སྤང་འདས། ④ ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་གནས་རིས་
ཏེ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་པས་གཙང་བའམ་དག་པས་ན་ཆངས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཁམས་གོང་མ་
གཉིས་ཀྱི་སས་བསྐྱས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆངས་པའི་སྤྱེས་བརྗོད་པའོ། ⑤ གཙང་མ།

ཆངས་པ་ཀུན་འཁོར་གྱི་སྤྱེ། ཆངས་པ་མཐུན་ན་འདོན་དང་དོན་གཅིག

ཆངས་པ་ཆེན་པོ། ① ཆངས་པའི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བུའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་རིས་ཤིག ② ལྷ་
རིས་ཆངས་པ་ཆེན་པོའི་གཙོ་བོ་སྤྱེ་མི་མཛེད་ཀྱི་བདག་པོ་གདོང་བཞི་ཅན།

ཆངས་པ་དྲུང་གི་འཁོར་པོ། མོག་རྩ་ལས་བརྒྱད་པའི་རྩ་ནག་གཉིས་དང་སྤྱིང་ནས་བརྒྱད་པའི་
གཉིས་ལོག་གཉིས་བཅས་རྩ་བཞི་སྤྱི་བོ་ཆངས་པའི་བྱ་གཤི་གནས་སུ་ཆོགས་པ་ལ་ཟེར།

ཆངས་པ་དྲུང་གི་ཐོར་རྒྱགས་ཅན། གཤམ་གྱི་ཆངས་པ་དྲུང་ཐོར་ཅན་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ།
ཆངས་པ་དྲུང་ཐོར་ཅན། འདི་སྤྱེ་པ་གཞུང་གིས་བསྟེན་གསོལ་བཤེད་པའི་སྤང་མ་གཙོ་ཆེ་བ་ཞིག་སྤྱེ།
གནས་པའི་དགོན་པ་ནི་ལ་མོ་དགོན་སྤྱེ་དེང་དུས་ལྷ་ས་ཁྲིན་གོན་རྒྱས་སྤྱེ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་
ཡོད་པའི་ལ་མོ་དགོན་པ་འདི་ཡིན། ལ་མོ་དགོན་ན་ཡོད་པས་ཡོངས་གྲགས་སུ་ལ་མོ་ཆངས་
པ་ཡང་ཟེར་ཞིང་། སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ལ་ཐོད་ཀྱི་ཞུ་མོ་བྱོན་པའི་ཅིང་དྲུང་དཀར་གྱི་ཏོག་ཡོད་པས་
དྲུང་གི་ཐོར་རྒྱགས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་བྲག་པོར་ཁོས་པའི་རྣམ་འགྲུར་ནི་རྒྱལ་

ཆེན་བསེ་ཁབ་པ་ཞེས་གསང་བུ་དགོན་པའི་གནས་སྤང་གཙོ་བོ་ཡིན།
ཆངས་པ་མདུན་ན་འདོན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་རིས་གཉིས་པའམ་བར་མ་སྟེ། ཆངས་པ་
ཆེན་པོའི་མདུན་ན་འདུག་ཅིང་རིམ་གྱི་བྱེད་པའི་ཆིག་འདོན་པའི་ལྷའམ་གནས་སོ།
ཆངས་པ་བ། སྤར་བྱ་གར་དུ་དར་བའི་བྱུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་འདིས་སྤོང་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་
རྟེན་ཐམས་ཅད་ཆངས་པས་བྱས་པར་འདོད།
ཆངས་པ་རྒྱུད་གཞོན་ལྷ་ཁང་། སྤོང་བཅན་སྤམ་པོའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བཏབ་པ་སྟེ་ཐང་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པ་རུ་
གཞོན་གཙུག་ལག་ཁང་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཆངས་པ་ལྷའི་མེ་ཏོག་ ① སྤོ་ཞིག་ ② ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྤོང་ལྷུ་བཅན་གྱི་མཆན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
ཆངས་པའི་སྤྱད་པ། སྤྱི་བོ་ཆངས་པའི་བུ་གའི་གནས་སུ་སྤྱད་པས་གོས་བཙེམ་པ་ལྟར་བྱ་སྤྲུབས་
ནས་ཤུས་ཁྲད་པ་བཙས་ཀྱི་གནས་སུ་པན་རྒྱུན་འབྲེལ་བའི་རྩའི་མིང་ཡིན།
ཆངས་པའི་འཁོར། ཆངས་པ་མདུན་ན་འདོན་དང་ཆངས་རིས་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིའི་མིང་།
ཆངས་པའི་འཁོར་ལོ། ① ལྷ་ཆངས་པའི་བྱུག་མཆན། ② སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར།
ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན། བསམ་གཏན་དང་པོ་མན་ཆད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཐམས་ཅད།
ཆངས་པའི་སྤྱང་པོ། [མདོན]ལ་ལ་བྱད།
ཆངས་པའི་རྟ། [མདོན]ཉི་མ།
ཆངས་པའི་ཐེག་པ། མདོན་མཐོའི་ཐེག་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཁམས་གོང་མའི་ལམ་ལ་བཞོད་པར་
བྱེད་པའི་ལམ།
ཆངས་པའི་གནས་པ་བཞི། འཛིག་རྟེན་ལམ་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱམས་པ་དང་། སྤྱིང་རྩེ་དང་།
དགའ་བ་དང་། བཏང་སྟོམས་བཙས་བཞི་སྟེ། འདི་བཞི་བསྟོམས་པས་ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་
གྱི་བདེ་འབྲས་ཐོབ་པར་བྱེད་ཅིང་། ཆངས་པ་ཆེན་པོ་འང་འདི་བཞི་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་པས་
ཆངས་པའི་གནས་པ་བཞི་ཞེས་བྱའོ།
ཆངས་པའི་བྲ། [མདོན]① དུག་རིགས་སྤྱི། ② བམ་ཐེ།
ཆངས་པའི་བུ་ག། སྤྱི་བོ་ཆངས་པའི་བུ་ག་སྟེ། སྤྱི་བོའི་གཙུག་གི་སྤྲོ་འབྲེལ་ཡོད་ས་དེའི་མིང་གི་ནམ་

གངས་ཤིག

ཆངས་པའི་སྒོ་དང་ལྷན་པ། འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པོ་ལྷ་ཆེན་ཆངས་པའི་སྒོ་གྲོས་དང་མཆུངས་པའི་
སྒྲོང་བ་ཅན་གྱི་ཆུན་གས་སྒོན་པོ་མགར་གྱི་རྣམ་དབྱེད་ལ་འགན་བཟོད་བ་མང་པོ་བྱུང་སྒྲོང་བ་
དེ་ཆོར་ཟེད།

ཆངས་པའི་དབྱངས་གྱི་མཆན་བཟང་། སངས་རྒྱས་གྱི་མཆན་བཟང་སོ་གཉིས་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམ་པའི་ཆོས་གོ་བར་བྱས་པས་
ཆངས་པའི་དབྱངས།

ཆངས་པའི་མེ། ལུས་གྱི་ལྷེ་བའི་མེ།

ཆངས་པའི་ཚུལ། ཆངས་པ་སྤང་འདས་དང་། དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཚུལ་ལམ་དགེ་སྤྱོད་གི་ཚུལ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་མོ།

ཆངས་པའི་ཤིང་། ① ཤིང་ཞིག ② རྒྱ་གར་གྱི་སྤོང་ཤིང་གི་མིང་།

ཆངས་པའི་སྤྲས་མོ། [མདོན]དབྱངས་ཅན་མ།

ཆངས་པར་མཆུངས། [མདོན]མིང་སྤྱིང་།

ཆངས་སྤོང་། བདུད་གྱི་བྲ།

ཆངས་སྤྱོད། ① ཆངས་པར་སྤྱོད་པ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་སྤྱོད་པ་འཇགས་ཀྱན་སྤྱོད་གཙང་མ། ②
[མདོན]དགེ་སྤོང་།

ཆངས་སྤྱོད་དགེ་བསྟེན། རི་སྤྱོད་འཛོལ་བར་དུ་ཆངས་པར་སྤྱོད་པའི་གཞི་དག་ཡོངས་སུ་གྲངས་
ནས་མི་ཆངས་སྤྱོད་སྤོང་བའི་དགེ་བསྟེན།

ཆངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་གྱི་སྒྲོམ་པ། དགེ་སྤོང་མའི་སྒྲོམ་པ་དངོས་མ་གྲངས་སྤོན་ལ་འཕོག་པའི་སྒྲོམ་
པ་ཞིག་སྟེ། དགེ་སྤོང་མའི་སྒྲོམ་པ་དང་ཇུས་རིགས་གཅིག་པ་བར་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ།།

ཆངས་སྤྱོད་ལྷན། [མདོན]① སྒྲོམ་བཙོན་པ། ② གཞོན་ལྷ་ཀྱི་ཀྱི་སྟེ་གཞོན་ལྷ་གཤོང་དུག

ཆངས་སྤྱོད་བསྤང་། དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་ལེན་པ། དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་ལ། སྒོག་གཙོད། མ་
བྱིན་ལེན། ལོག་གཡེམ། རུན་སྤྲ། ཆང་འཕྱང་བ་བཅས་སྤང་བྱ་ལྟ་སྤོང་བར་ཁས་གྲངས་པ་

མོངས་པ། གཞུགས་པོའི་རིང་ཚད་དུ་མ་སྐྱེབས་པ། ཚད་མེད་པའི་བཀའ་འཁྲིལ་དང་ལྷན་པ།
ཚད་སྐྱེ། འཛིན་པ་མོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཅིག
ཚད་སྐྱེས། [མངོན]ལུས་རྩལ།
ཚད་སྐྱོབ། [མངོན]ཚད་པ་སྐྱོབ་བྱེད་ཉི་གཏུགས་བསལ་ཡབ་སོགས།
ཚད་བཀག་སྐྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཚད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་restrictions ཟེ།
ཚད་བཀག་གཏོང་བྱས། སྐྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཚད་སྐྱོད་ཐ་
སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་constraint violation ཟེ།
ཚད་ཁྲ། ཡང་གངས་ཀྱི་རི་མོ། གཟའ་ཉི་ཚད་ཁྲ་ཁ་བྱང་བཅས་ཆེས་ཁོངས་དེ་ཀཉིད་དུ་འགོད་པ་ལྟ་བུ།
ཚད་མཐིས། ཚད་པ་དང་མཐིས་པ་བསྟོངས་པའི་ནད་རིགས་ཞིག་གི་མིང་།
ཚད་འཁྲུལ། ཚད་མོངས་པ་འཕམ་ཚད་དུ་སྐྱེབས་པ།
ཚད་འཁྲུ། ལུལ་ཐོད་རྒྱངས་ཆེ་བའི་སར་རྩ་མང་པོ་བརྟངས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱེན་བྱས་ནས་མཆིན་
ཚད་སྐྱེས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་རྩ་ཁམས་ཐུང་དུ་བསྐྱོད་པའི་འཁྲུན་ཅིག
ཚད་གི་མ་རེད། དེ་ལས་མང་བ་ཡོད་ངེས་པ། ད་ལོ་ལྷ་སར་ལུལ་སྐྱོར་དུ་འོང་མཁན་མི་གངས་དེས་
ཚད་གི་མ་རེད།
ཚད་བྱ་བ་ཏུ་འདོད་པ། ཚད་མས་བྱ་བ་པའི་སྐོན་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྲད་པར་
ཡིན་ཡང་བདེན་པར་བྱ་བ་པ། ཡང་དག་པར་བྱ་བ་པ། རོན་དམ་པར་བྱ་བ་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་
བྱ་བ་པ། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བ་པ། རང་བཞིན་གྱིས་བྱ་བ་པ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བ་པ།
རང་ངོས་ནས་བྱ་བ་པ་བཅས་བརྒྱད་པོ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྲད་པར་གྱེ་བྲག་སྐྱེ་བ་ནས་ཐལ་
འགྱུར་བའི་བར་མི་མཐུན་པ་མང་།
ཚད་རྒྱུ་པ། ཆ་ཚད་ཐིག་ཚད་ལེན་པ། ས་ཆ་འདིའི་རིང་ཐུང་ཐིག་ཚད་ཅིག་རྒྱུ་བ་དགོས།
ཚད་དགྲུང་། དབྱར་ཚད་ཀྱི་དཀྱིལ།
ཚད་བཀལ། འོས་པའི་མཆོམས་ལས་བྲལ་བ། སྐྱོན་གྱི་སྤྱོད་ཚད་བཀལ་ནས་མ་གཏོང་། ཨ་རག་འཐུང་

ཆད་བཀལ་བས་འོ་ལྟར་བཟེ་བ། སྟོན་བཟོས་འཁོར་ཆད་ལས་བཀལ་ཏེ་ལས་འགན་འབྲུབ་པ།
ཆད་མཐུག་ཆད་ནད་པལ་ཆེར་བྲག་པའི་མཐུག་ཆད་མཐུག་རྒྱས་ན་འཆི་ཉེན་ཡོད།
ཆད་སྟོང་། ཆ་བའི་ནད་སྟོང་བ།
ཆད་སྟོག་ཆད་བའམ། ཆ་བྟོད་ཀྱིས་གདུངས་པའི་ལུས་སེམས་བྱིང་སྟོག་ཆ་བའི་ལུང་པར་དབྱར་
དུས་ཆད་སྟོག་བྱུང་སྐབས་རིག་བ་དངས་པོ་མི་ཡོད།
ཆད་ཐུབ། ཆད་མར་འཛོག་འོས་པ། མི་ཆད་ཐུབ་པ། ལས་ཀ་ཆད་ཐུབ། དངོས་པོ་ཆད་ཐུབ། ཡིག་
ཆ་ཆད་ཐུབ། ཆད་མཐུག།
ཆད་ཐུབ་ཀྱི་གཞུང་། ཁུངས་ཐུབ་ཀྱི་གཞུང་། དེ་ཡང་ཆད་མར་གཞུང་འོས་པའི་གཞུང་།
ཆད་མཐུག། དཔེ་ཆད་དང་མཚུངས་པ། གཞུགས་པོའི་ཆད་མཐུན་ཀྱི་ཁྱོན་གོས་ཤིག་བདམས་པ།
ཆད་འཐེབས། ཆ་བྟོད་རྒྱས་ཏེ་ཁམས་མི་གསལ་བར་གྱུར་པ། ནམ་ཁྲའི་ཆ་བྟོད་ཀྱིས་རྒྱན་པས་རིག་
བ་ཆད་འཐེབས་ཉོག་པོར་གྱུར་པ།
ཆད་འབྲམས། ཆ་བྟོད་ཏ་ཅང་ཆེས་པས་ཤེས་བ་བཟེ་འཛོམས་ལྟར་གྱུར་པ། ནད་པའི་དབང་ཤེས་
ཆར་མ་ཆད་འབྲམས་ཀྱིས་བྲན་བ་ཉམས་པ།
ཆད་དུག་ཆ་བའི་ནད་ཀྱིས་ལུས་སྟོས་ཤིང་ཤེས་བ་ཐ་ཐེར་འགྱུར་བའི་ནད་དུག་ཅིག་ནད་བ་འདི་
ཆད་དུག་གིས་བཟེ་བཤད་འདུག།
ཆད་ལྗང་། ཆད་ལོངས་པ། རས་ཁི་ཅི་བརྒྱད་ཀྱིས་སྤྱ་གཅིག་གི་སྟོད་བྱང་གོས་བྱང་གི་ཆད་ལྗང་བ།
ཆད་ལྗན། ཆད་དང་ལྗན་བའམ་ཚུལ་དང་ལྗན་པ། དབྱང་སྟེ་ཆད་ལྗན། འབྲུལ་འཁོར་ཆད་ལྗན། ལག་
བཟོ་ཆད་ལྗན། ལྟ་ཆ་ཆད་ལྗན། མི་སྣ་ཆད་ལྗན།
ཆད་ལྗན་སྒྲིག་བཀོད། སྒྲིག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྣང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྟེད་ཏུ་standard configuration ཟེད།
ཆད་ལྗན་ཡིག་གཞུགས། སྒྲིག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྣང་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྟེད་ཏུ་standard fonts ཟེད།
ཆད་སྤྱར། འགན་སྤྱར་རམ་གོ་སྤྱར། སྤྱས་ཀ་ཡག་ཉེས་ཀྱི་རིམ་བ་ཆད་སྤྱར་གཏན་འབེབས་བཟོ་བ།

དཔེ་བཟང་ཆད་སྤྱད་འདེམས་སྤྱད་བྱེད་པ།
ཆད་ཅོང་། ① ཆ་བའི་ནད་ཀྱི་ཅོང་ངད། ② རྫོང་གཤེད་ངམ་ཉམས་རྟོགས། རྫོང་འཕྲི་གྲོས་བསྐྱར་གྱི་རྫོང་
ནས་ཁོ་བའི་རྫོང་ཕྱགས་ཀྱི་ཆད་ཅོང་ཇི་འདུག་ཆོད་ལྟ་བུ་བ།
ཆད་གཏུགས། ཆད་པ་སྦྱོབ་པའི་ཉི་གཏུགས།
ཆད་གཏུང་། ཆད་པས་མནར་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད། ལུས་ཆད་གཏུང་དྲག་པོས་གཟེར་བ།
ཆད་འདས། གངས་དང་ཁྱོན་འཁོར་སོགས་ཀྱི་ཆད་གཞི་ལས་བརྒལ་བ། མི་གངས་ཆད་འདས།
ཁང་ཁྱིམ་ཆད་འདས། དངོས་ཟོག་ཆད་འདས། གཟུགས་པོངས་ཆད་འདས།
ཆད་འདེབས་པ། ཐེག་ཆད་ལེན་པ། ལམ་ཐག་རིང་ཐུང་ལ་ལེ་དབར་གྱི་ཆད་འདེབས་པ།
ཆད་བསྐྱར། གངས་ཀ་དག་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱར་བ།
ཆད་ནད། ཆད་པ་པོག་པའམ་ཆད་པ་རྒྱས་ནས་བྱུང་བའི་ན་ཆ།
ཆད་པ། ① ཆད་པ། ཆོད། སྤྱད་བ་དང་། རིང་ཐུང་སོགས་འཇལ་བ། རིང་ཐུང་འདོམ་ལ་ཆད་པ།
ལྷེ་ཡང་རྒྱ་མར་ཆད། མི་ངན་འདྲིའི་ཉེས་སྦྱོད་དེས་མི་ཆད། ② ཆ་བའམ་ཆ་ཅོང་གི་ངད་
ཕྱགས། དབྱར་དུས་ཆད་པ་པོག་པ། རོང་གི་ས་ཆར་ཆད་པ་ཆེ། ཆད་པ་གསར་པ་བཅོས་སྒྲ།
ཆད་པ་རྣམ་གསུམ། བསིལ་གྱིས་འདྲེད་དགོས་པ་རྒྱས་ཆད་དམ་མཁྱིམ་ཆད། སྤྱུམ་བཅུད་གྱིས་
འདྲེད་དགོས་པ་སྦྱངས་ཆད། ཅིས་ཀྱང་འཆི་བ་བྱུངས་ཟད་ཆ་བ་དང་གསུམ་མོ།
ཆད་པ་ཞག་གཉིས་མ། ཞག་གཉིས་ན་ནས་དྲག་འགྲོ་བའི་ཆད་པ་ཞིག
ཆད་དཔོག་ཆད་ཇི་ཡོད་ཤེས་ཐབས་བྱེད་པ། རྒྱ་མཚོའི་གཉིང་ཆད་དཔོག་པར་དགལ།
ཆད་བྲལ། ① ཆད་འདས་དང་མཚུངས། ② ཐབས་མེད་དང་ཀ་མེད། ཁྱེད་རང་གིས་བཀའ་མངགས་
གནང་བ་ལྟར་དམ་དོན་མ་ཞུས་ཆད་བྲལ་རེད།
ཆད་འཕེབས། རྫོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་སྤྱད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་to quantize ཟེད།
ཆད་འབྲས། ཆད་མ་གང་ཞིག་རང་ལུལ་ལ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཆད་མ་དང་རང་ལུལ་རྟོགས་པའི་
ཆ་ནས་འབྲས་བྱ་ཞིག་འཛོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ཐ་སྐད་ཞིག

ཆད་འབྲས་གཉིས་པ། གཟུང་ནམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་ནམ་ཆད་མ། རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཞེས་སེམས་
ཅམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་ནམ་གཞལ་ཞིག

ཆད་འབྲས་དང་པོ། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་ནམ་ཆད་མ། དོན་རྟོགས་འབྲས་བྱ་ཞེས་ནང་སྡེ་མདོ་
སྡེ་ལུགས་ཀྱི་ཆད་འབྲས་འཛིག་ཚུལ་ཞིག

ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ། ཆད་འབྲས་ཀྱི་ནམ་གཞལ་སྟེ། ཆད་མ་ནི་ནམ་པར་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱུའམ་མཆན་ཉིད་དང་། འབྲས་བྱ་ནི་ནམ་པར་གཞལ་བྱའི་འབྲས་བྱའམ་མཆན་བྱ་དང་།
གཞལ་བྱ་ནི་ཆད་མ་དེ་ཡི་ཡུལ་ལ་བྱེད་པའོ།

ཆད་འབྲས་གསུམ་པ། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་ནམ་ཆད་མ། དབྱུང་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱ། མ་
དབྱུང་ན་དོན་རིག་འབྲས་བྱ་ཞེས་མདོ་སེམས་སྤུན་མོང་གི་ལུགས་ཀྱི་ཆད་འབྲས་གཞལ་
གསུམ་གྱི་ནམ་གཞལ་གོ།

ཆད་མ། ① བདེན་པའམ་མི་བསྟུ་བ། སྟུ་པ་བ་ཆད་མར་བཟུང་བ། རང་ཡུལ་ལ་མ་བསྟུ་བའི་ཤེས་
པ་སྟེ་རང་ཡུལ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོ་མཛོན་སུམ་ཡང་དག་དང་། རྗེས་དཔག་ཡང་དག་
ནམས་སོ།། ② རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ། ཆད་མ་རིག་པའོ།

ཆད་མ་ཀུན་བརྟུས། ཆད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་ཞེས་བྱ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་
པོས་བརྩམས་པའི་རྟོག་གའི་ཆོག་དོན་བརྒྱད་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དོན་ཆན་
བྱུག་ཏུ་བསྟུས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། མཛོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་དང་། རང་དོན་གྱི་
ལེའུ་དང་། སེལ་བ་བརྟག་པ་དང་། གཞན་དོན་ལེའུ་དང་། དཔེ་བརྟག་པ་དང་། སུན་འབྲེན་
བརྟག་པ་བཅས་ལེའུ་བྱུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆད་མའི་གཞུང་ཞིག་གོ།

ཆད་མ་གཉིས། མཛོན་སུམ་ཆད་མ་དང་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་གཉིས།

ཆད་མ་བརྟག་པ་རྟུང་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་བརྩམས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཞིག
ཆད་མ་བརྟག་པ་ཆེ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་བརྩམས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཞིག
ཆད་མ་སྡེ་བརྟན། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བརྩམས་པའི་རྒྱས་པའི་བསྟན་
བཅོས་ཆད་མ་ནམ་འབྲེལ། འབྲིང་ཆད་མ་ནམ་ངེས། བསྟུས་པ་ཆད་མ་རིགས་ཐེགས་ཏེ་རྩ་བ་

ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ། གཏན་ཆེགས་ཐེགས་པ། འབྲེལ་བ་བརྟག་པ། རྒྱུད་གཞན་
སྒྲུབ་པ། རྩོད་པའི་རིགས་པ་སྟེ་འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་བཞི་བཅས་སོ།།
ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ། ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་ཆེག་ལེ་ལུང་བྱས་པ་ཞེས་བྲ་བ། རང་དོན་གྱི་ལེ་ལུང་དང་། ཆད་
མ་གྲུབ་པའི་ལེ་ལུང་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་ལེ་ལུང་དང་། གཞན་དོན་ལེ་ལུང་བཅས་ལེ་ལུང་བཞིའི་བདག་ཉིད་
ཅན། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དཔལ་ཚོས་གྱི་གྲགས་པ་ས་བརྩམས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་རྒྱས་པ་
ཞིག་སྟེ། ཆད་མ་སྟེ་བདུན་ལས་རྩ་བ་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་གྱི་གས་ཤིག
ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་རྒྱུན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤད། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་བ་ཅན་གྱིས་བརྩམས་པ།
ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ། ཆད་མ་རྣམ་པར་དེས་པ་ཞེས་པ། མངོན་སུམ་དང་། རང་དོན་དང་། གཞན་དོན་བཅས་
ལེ་ལུང་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན། སྟོབ་དཔོན་ཚོས་གྱི་གྲགས་པ་ས་མཛད་པའི་ཆད་མ་སྟེ་བདུན་གྱི་
ཡ་གྲུལ། རྩ་བ་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་འབྲིང་པོ།
ཆད་མ་རྣམ་པར་དེས་པའི་འབྲེལ་བ་ཤད། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོས་
བརྩམས་པ་དང་ཆོས་མཆོག་གིས་བརྩམས་པ་གཉིས་ཡོད།
ཆད་མ་པ། ཆད་མའི་གཞུང་ལྟ་མཁན།
ཆད་མ་ཆེག་དོན་རབ་གསལ། ལུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་གྱིས་མཛད་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཞིག
ཆད་མ་བཞི། མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་། རྗེས་དཔག་ཆད་མ། ལུང་ཆད་མ། དཔེ་ཉིད་འཇལ་གྱི་ཆད་
མ་སྟེ་བཞི།
ཆད་མ་རིག་པ། གཏན་ཆེགས་རིག་པ་སྟེ་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ། དོན་གྱི་གནས་ལ་འཁྲལ་
བ་ཆར་གཙོད་པར་བྱེད་པ། གཞལ་བྲ་ལུལ་དང་། འཇལ་བྲེད་ལུལ་ཅན་དང་། དེ་རྟོགས་བྱེད་
གྱི་ཐབས་བཅས་ཞིབ་མོར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པའི་རིག་པ་པོ།།
ཆད་མ་རིག་གཞུང་རྒྱ་མཚོ། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ཚོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་
གྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡིན།
ཆད་མ་རིགས་རྒྱན། རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་གྱིས་མཛད་པའི་ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་དོན་ཞིག
ཆད་མ་རིགས་གཏེར། ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ཞེས་བྲ་བ། ཆད་མ་སྟེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་

ནམས་སྒྲིགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་ཏེ་ས་སྐྱ་པ་རྗེ་ཏུ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པ།
ཆད་མ་རིགས་ཐིགས། ཆད་མ་རིག་པའི་ཐིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། མངོན་སུམ་དང་།
རང་གི་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་། གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བཅས་ལེའུ་གསུམ་གྱི་བདག་
ཉིད་ཅན། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བརྩམས་པའི་ཆད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ། ཙ་བ་
ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་བསྟུས་པའོ།
ཆད་མ་གསུམ། མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་རྗེས་དཔག་ཆད་མ། ལུང་གི་ཆད་མ་བཅས་སོ།
ཆད་མའི་སྒྲིམ་བྱ། ཀུན་གྱིས་ཆད་མར་བཟུང་བའི་གང་ཟག་ཆད་མའི་སྒྲིམ་བྱ་མཐར་ཐུག་དང་དོན་
དམ་པའི་སྒྲིབས་གཅིག་བྱ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཡིན་ཀོ།
ཆད་མའི་འགལ་རྒྱ་གསུམ། མཛོགས་པ་དང་། ཡོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་སྟེ་གསུམ།
ཆད་མའི་རྟོག་གའི་ཆོག་དོན་བརྒྱད། མངོན་སུམ་ཡང་དག་མངོན་སུམ་ཉར་སྤྱང་། རྗེས་དཔག་ཡང་
དག་རྗེས་དཔག་ཉར་སྤྱང་། སྒྲིབ་དག་ཡང་དག་སྒྲིབ་དག་ཉར་སྤྱང་། སུན་འབྲིན་ཡང་དག་སུན་
འབྲིན་ཉར་སྤྱང་ངོ།
ཆད་མའི་རིགས་པ། འཐད་པ་སྒྲིབ་པ་སྟེ་དོན་ལ་མི་བསྟུ་བར་སྒྲིབ་པའི་རིགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་མངོན་
སུམ་གྱི་ཆད་མ་དང་། རྗེས་དཔག་གི་ཆད་མ་དང་། ལུང་གི་ཆད་མ་བཅས་གསུམ་ཡོད།
ཆད་མའི་ལྷ་དེ་ལ་རྒྱ་གར་རྒྱུད་དེ་ཀུན་གསལ་ལ་ལམ་གསལ་བྱེད་ཅེས་པ་དང་། ཡང་ན་འབྲུལ་པ་མེད་
པའི་མེ་ལོང་ཞེས་པའི་དོན།
ཆད་མས་གཞོད་འགལ། རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་དེས་དེ་དང་འགལ་རྒྱར་བྱུང་བའི་ཁྲོ་ལ་
གཞོད་པ་ཅན་གྱི་འགལ་བ། དཔེར་ན། དུས་རྟག་གཉིས་ལྟ་བུ་གཞི་སྒྲུབ་དེ་དུས་པ་ཡིན་པར་
རྟོགས་པའི་ཁྲོ་སྒྲིམ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཁྲོ་སྒྲིམ་ཅིང་། སྒྲིམ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཁྲོ་སྒྲིམ་
རྟག་འཛིན་ལ་གཞོད་པ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་ཆད་མས་གཞོད་འགལ་དང་། དུ་བ་དང་གང་
རེག་གཉིས་ལྟ་བུ། མེ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཆད་མས་གཞི་དེར་གང་རེག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ལ་
གཞོད་པ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་ཆད་མས་གཞོད་འགལ་ཡིན་ཀོ།
ཆད་མེན་གྱི་ཁྲོ། ཆད་མེན་གྱི་ཤེས་པ། རང་ཡུལ་གསལ་དུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཁྲོ་སྒྲིམ་ བཅད་ཤེས་

དང་། ཡིད་དཔྱད་སོགས་མངོན་རྗེས་ཆད་མ་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་སྒོ་རིག་གཞན་ལ་པོ་ཡོ།
ཆད་མིན་གྱི་སྒོ་ལྟ། ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་སྒོ་རིགས་ལྟའི་མིང་སྟེ། ཡིད་དཔྱད་དང་། བཅད་ཤེས། སྤང་
ལ་མ་ངེས་པ། ལོག་ཤེས། རྗེ་ཆོས་བཅས་ལྟ་ལ་ཟེར།
ཆད་མིན་གྱི་ཤེས་པ་ལྟ། ཆད་མ་སྤང་རབས་པའི་ལུགས་ལ། བཅད་ཤེས་དང་། ལོག་ཤེས། རྗེ་ཆོས།
ཡིད་དཔྱད། སྤང་ལ་མ་ངེས་པའི་སྒོ་ནམས་སོ།
ཆད་མིན་གྱི་སྒོ་གསུམ། ས་བཤ་གྱི་ལུགས། མཛོགས། ལོག་ཛོག རྗེ་ཆོས་བཅས་སོ།
ཆད་མེད་ གངས་དང་རྒྱ་ཁྱོན་སོགས་གཞལ་དུ་མེད་པ། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པར་དམིགས་
ཤིང་། འབྲས་བུ་པན་ཡོན་ཆད་མེད་པ་བྱུང་པ། དཔལ་ཡོན་ཏན་ཆད་མེད་བརྗོད་གྱིས་མི་ལང་ག།
ཆད་མེད་གངས་མེད། མཐའ་ཡས་པ། རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་སྟོག་ཆགས་ཆེ་ཆུང་ཆད་མེད་གངས་མེད་ཡོད།
ཆད་མེད་དགོ བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་ངེས་བར་མ་སྟེ། གནས་འདིར་སྤྲེས་པའི་ལྟའི་བདེ་
བ་འདི་ཅམ་མོ་ཞེས་ཆད་དུ་གཟུང་དུ་མེད་པས་ཆད་མེད་དགོ།
ཆད་མེད་བཞི། རྗེ་ཆོས་པས་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པར་དམིགས་ནས་བསྟོམས་ཏེ་བསོད་ནམས་
ཆད་མེད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བཞི་སྟེ། བུམས་པ་ཆད་མེད་དང་། སྤྲིང་རྗེ་ཆད་མེད།
དགའ་བ་ཆད་མེད། བཏང་སྟོམས་ཆད་མེད་བཅས་སོ།
ཆད་མེད་ཡོད། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་ངེས་བར་མ་སྟེ། གནས་འདིར་སྤྲེས་པའི་ལྟའི་ལུས་
ཀྱི་ཡོད་འདི་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཞེས་བྱ་ཡོ།
ཆད་མེད་ངེས་འཁོར། སྟོག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་infinite loop ཟེར།
ཆད་སྟོས། ཆད་པའི་ནད་ཀྱིས་སྟོས་པའམ་བཟེ་བ། ནད་པ་ཆད་སྟོས་ཀྱི་ཁ་ནས་གང་བྱུང་མང་བྱུང་
བཤད་ཡོང།
ཆད་སྟོ། ཆ་བའི་ནད་ཀྱིས་སེམས་འཁྲལ་བ། ཆད་སྟོ་ཐེབས་ནས་འཆོལ་བ།
ཆད་ཆད་བཏང་བ། བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་འཇུག་པའི་གཞལ་བྱེད་པ།
ཆད་ཆད་བསྐྱར་བསྐྱར། པན་ཆུན་གཉིས་གང་དང་གང་གི་ཆ་ནས་ཀྱང་ཆད་ཅིང་བསྐྱར་བ།

ཚད་གཞི། ཆ་ཚད་ཀྱི་གཞི་སྒྲིག་གྲུབ་པ་གང་བྱས་ཀྱང་ཚད་གཞི་ངེས་ཅན་ཞིག་དགོས། སྤྱི་ལོ་ཚད་གཞི།
ཚད་གཞི་ངོ་སྒྲིག་སྒྲིག་མཁུ་ལའོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་

སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་actual size ཟེད།

ཚད་ཡངས་པ། རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཚད་ཀྱི་ཡངས་པ་འཕམ་ཁ་ཡངས་པ།

ཚད་ཡས། གྲངས་གནས་ཤིག་

ཚད་ཡོད་རྒྱ་དཔེ། རྒྱ་ཁྱོན་ལྟུང་ལའོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་finite-element modeling ཟེད།

ཚད་ཤིངས། ཆ་བ་དང་འཕྲེས་པའི་ཤིངས་ནད།

ཚད་ལེན། ཚད་ལེན་པ་སྟེ། རིང་ཐུང་ཁྱི་ཅེས་འཇུག་པ་སོགས་ལྟ་བུ། ཚད་ཅེས་པ་ཆོག་གོགས་སུ་
སྦྱར་ནས་བཤད་ཆད་མི་བདེན། བསམ་ཆད་མི་སྦྱབ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན།

ཚད་ལེན་པ། ཆ་ཚད་ཐིག་ཚད་ལེན་པ། ཡར་པོ་རྒྱབ་ཡུལ་གྱི་ས་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ཚད་ལེན་པ། ཁྱོན་གོས་
ཀྱི་ཚད་ལེན་པ།

ཚད་ལོན་པ། ① ཚད་ཟེན་པ། རས་ཆ་འདིས་ཁྱོན་ཆས་ཆ་ཚད་གཅིག་གི་ཚད་ལོན་པ། ② གདེང་
ཆོད་དཔོགས་པ། ཁ་ནས་ཐོན་པའི་ཆོག་ཤུགས་དེས་ཁོའི་བསམ་ཚུལ་གྱི་ཚད་ལོན་པ་རེད།

ཚད་ཤིང་། ཚད་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་སྟེ་ཐིག་ཤིང་།

ཚན། ① རྒྱབས་སམ་ཚད། ཁ་ཚན་ཆེན་པོ། བཞུང་ཚན། ལྟོ་ཆས་ཟ་ཚན། ཨ་རག་འཐུང་ཚན། ཤིང་
ཚན། ② རྟོར་རམ་ཆོ། སྟེ་ཚན། གཉིན་ཚན། ལྟ་ཚན།

ཚན་དཀར། སྟོ་ཞིག་

ཚན་དཀར་དམན་པ། སྟོ་ཞིག་

ཚན་ཁ། ཏུས་པ། འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་ཚན་ཁ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ། རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་ཚན་ཁ་ཆུང་བ། ཐབས་
ཤེས་ཀྱི་ཚན་ཁ་ཆེ་བ།

ཚན་ཁག། སྟེ་ཚན། ལས་སྒྲུའི་ཚན་ཁག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཚན་ཁག་ཆོད་ཐོག་གི་ཚན་ཁག་

ཚན་གྲངས། དངོས་སྤྱི་མང་པོའི་རྣམ་གྲངས། དངོས་ཤིགས་ཚན་གྲངས་མང་པོ། ཚན་ཤིག་དབྱེད་

གཞི་ཚན་གངས་མང་བ།

ཚན་གཅིག ① རྩེ་ཚན་གཅིག་གྲོང་པ་ཚན་གཅིག ② འགའ་ཤམ། སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུ་པའི་ནང་འབྲོག་

དུད་ཚན་གཅིག་ལ་རྒྱུ་པ་གཏན་ནས་མི་འདུག

ཚན་ཆེ་བ། གཏོས་ཆེ་བའམ་མང་པོ་ཡོད་པའི་དོན།

མི་ཚན་ཆེ་བ།

ཚན་དེ། ① རྩོན་མོ། མར་ཁ་ཚན་དེ། ② [མཛོན]མི་མི་མིང་།

ཚན་དོད། སྤར་མང་འབདག་ཆེ་ཁག་ལ་རྒྱུ་པ་འབྲུལ་དུ་འཇུག་ཀྱི་དངོས་ཆས་ཀྱི་དོད་དང་། སྐབས་

གཞན་དུ་ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་ནས་ཉེས་ཆད་འབྲུལ་དངོས་ཚན་གངས་ཀྱི་དོད་དུལ།

ཚན་བ། ① དུམ་བྲ། ལེ་ཚན། མི་རྣམས་ཚན་པ་བཞོས་ནས་ལས་གྲར་གཏོང་བ། ② [རྒྱུ]བུ་བ།

ཚན་པོ་ཆེ། ① པོན་འཁོར་ཆེན་པོ། སྤྱི་པོ་ཚན་པོ་ཆེ། ② ཤེད་སྟོབས་ཆེན་པོ། གྲང་ཚན་པོ་ཆེའི་

སྟོབས་དང་ལྡན་བ། ཉུར་སེམས་ཚན་པོ་ཆེ་བས་ལས་ཆོད་ཀྱང་ཆེན་པོ་ཡོད་བ།

ཚན་པོ་ཆེའི་སྟོབས། མི་དགུས་མ་བཅུའལ། སྤར་བཅུའི་སྟོབས་དང་ལྡན་བ། སྤར་གྲང་སྟོབས་པོ་ཆེར་

ཐགས་པ་དེ་འདྲའི་རིགས་ལ་ཟེར།

ཚན་མོ། རྩེ་སོགས་ཆ་པོའི་མིང་།

ཚན་དམར། སྤོ་ལོ་དམར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག

ཚན་ཚན། ཚན་པ་ཚན་པ་འཕམ། ཚན་ཁག་ཚན་ཁག་ ཐོན་ཐོག་ཚན་ཚན་དུ་བཅད་བ། ཚོགས་རྒྱུང་

ཚན་ཚན་དུ་འཚོགས་ནས་གྲོས་སྤར་བྱེད་བ། དཔེ་ཆའི་ལེའུ་ཚན་ཚན་དུ་འཐོར་བ། མེ་རྟོག་

རྩེ་པོ་ཚན་ཚན་དུ་བསྐྱམས་བ།

ཚན་ཞོ། དུགས་རྒྱུ་ཀྱི་དུལ་ཀྱི་མིང་སྟེ། བུ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་

འབྲེལ་ལས། ཚན་རྩི་ཞེས་གཤམ་ཆེན་དང་། སྤར་ཚན། གངས་ཚན་གསུམ་གྱིས་གང་ན་པའི་

གནས་སུ་སྤར་དགོས་པའི་བཅིལ་དུགས་བྱ་ཀྱི་དུལ་ཀྱི་མིང་རྩོ། ཞེས་དང་། འབྲི་གུང་

དཀའ་མཚན་ལས། ཚན་ཞོ་ནི་སྤོ་ལོ་སྤྱི་པོའི་ལོ་མ་གང་ནའི་གནས་སུ་བཅུག་ཀྱི་དུགས་

རྩིས་ཀྱི་མིང་རྩོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གོང་སྤྱན་དགོན་ཅོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་

པའི་པོད་དམར་ལས། མ་བཅོས་སྐབས་ཀྱི་ཚན་དོ་ཚན་ནོ་ཞེས། རོད་དྲགས་བཅིལ་དྲགས་
ཇས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པས། དོན་ལ་མ་བཟླ་སྒྲ་ལ་ཞེན་པ་འགས། དོད་དེ་ནོ་ཡི་མིང་དུ་འབྱུང་བ་
ཐོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཚན་ཟླ། སྤྱན་ཟླ།

ཚན་རིག་རང་བྱུང་ཁམས་དང་། སྤྱི་ཚོགས། བསམ་སྒྲོ་སོགས་ཀྱི་བྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ཚས་ཉིད་རྣམས་
སྤྱི་ཚན་སོ་སོར་དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་པའི་ཤེས་བྱའི་མ་ལག

ཚན་ཨུའུ་ཅི། སྤྱི་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་ཁ། ཞུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་མ་འབྲུག།
སྐྱངས་པ་འཛོམས།

ཚབ། དོད། རོ་ཚབ། སོ་ཚབ། རིན་སྤྱན་ཚབ་གསུམ། ལས་ཚབ། མངའ་ཚབ། ཟུན་གྱི་ཚབ་བྲང་པོ་བཟང་།
ཚབ་སྦྱོང་སྟོབ་ལ། འོགས་གཉིས་བར་གན་རྒྱ་བཞག་པར་གཞིགས་ནས་སྟོབ་བྲུ་ཆེ་འབྲིང་དང་ཚན་
ཞིབ་སྟེ་ཁག་གིས་ཁེ་ལས་དང་བྲུ་ལས་སྟེ་ཚན་གྱི་མངག་བཅོལ་བཞིན་དེའི་ཚབ་ཏུ་དམིགས་
འཇུགས་ཀྱིས་གསོ་སྦྱོང་བྱས་པའི་མི།

ཚབ་གངས་སྟེ་ཚན། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་code set ཟེད།

ཚབ་སྤྱིག་པ། ① སྤྱིན་པའམ་དོད་སྦྱོང་པ་གཞན་གྱི་ཡོ་བྲུད་བརྒྱགས་པའི་ཚབ་སྤྱིག་པ། ② རོ་ཚབ་
འཚོལ་བ། ཁོ་རང་དོ་མ་འགྲོ་མ་རྩལ་པས་མི་ཚབ་སྤྱིག་པ།

ཚབ་འགན་མཇུག་འགྲིལ། རོ་ཚབ་ཀྱི་ལས་འགན་ནམ་དབང་ཆ་ཡོངས་སུ་མཇུག་འགྲིལ་བ།

ཚབ་བཅོལ། ཡང་ན། ཚབ་སྤྱིག་མངགས་སྒྲུལ་དང་། མངགས་བཅོལ། བཀོད་མངགས་སོགས་དོན་
གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཚབ་བཅོལ་ཁྲིམས་ཚོད་པ། ཁྲིམས་ས་ཁུ་གཏུགས་བཤེར་སྐབས་ཁྲིམས་ཚོད་བྱེད་མཁན་ཞིག་གྲོད་
ཡ་དང་། གྲོད་པ་སོ་སོས་གདན་ཞུས་བྱས་པའི་མི་སྣ་ཞིག།

ཚབ་འཇུག་སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་substitution ཟེད།

ཆབ་པོ། ① དངོས་པོ་གང་རུང་གི་རིན་དུལ་མིན་པའི་ཆབ། ② རོ་ཆབ། རང་མི་ཁོས་པས་ཆབ་
པོ་ཞིག་བཏང་བ།

ཆབ་སྟོང་བ། གཡལ་བཟེའི་དོད་དམ་རིན་འཇུག། ཁོའི་ཅ་ལག་གི་ཆབ་སྟོང་བ།

ཆབ་བེ་ཚུབ་བེ། བྲེལ་བ་ཆ་པོ། མི་བརྟན་བ། སྟོང་སྟོང་མིན་པར་བྲེལ་བ་ཆབ་ཚུབ་དེ་འདྲ་མ་བྱེད།

ཁྱོད་ཆབ་བེ་ཚུབ་བེ་དེ་འདྲ་བྱེད་དོན་ཅི་ཡིན་ནམ།

ཆབ་བྱེད་མཁན། རོ་མའི་དོད་བྱེད་ཐུབ་པའི་མི། རའི་ཆབ་བྱེད་མཁན་ཁོ་ཡིན།

ཆབ་བྱེད་དངོས་རིགས། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་གི་ཆབ་བྱེད་པའི་དངོས་རིགས།

ཆབ་བྱེད་པ། མི་སྣ་གང་རུང་གི་ཆབ་བྱེད་མཁན།

ཆབ་མ། ཆབ་པོ་དང་འདྲ།

ཆབ་ཅིས་སྐད་བད། སྟོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་algebraic language ཟེར།

ཆབ་ཚུབ། ཆབ་བེ་ཚུབ་བེའི་བསྐྱས་ཆོག

ཆབ་ཚུབ་དངངས་སྐྱག་ དངངས་སྐྱག་ཡངས་ཏེ་སེམས་ཆབ་ཚུབ་བྱེད་ཚུལ། དངངས་སྐྱག་སྐྱེས་

ནས་ཆབ་ཚུབ་དང་སྟོང་བ།

ཆབ་འཛོང་། མི་གཞན་གྱི་ཆོང་ཐོག་རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་གང་དེའི་ཆབ་བྱས་ནས་འཛོང་བ།

ཆབ་ཨང་། སྟོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་code ཟེར།

ཆབ་ཨང་སྟེར་ཚུགས། སྟོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་

སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་code-independent ཟེར།

ཆབས། ཉེས་སྟོན་གྱི་སྟོབས་སམ་ཤུགས། ཉན་ཆབས་ཚུང་བ། ཉེས་ཆབས་ཡང་བ། མི་ཆབས་

ཅན། ཁོར་འཁྲུལ་ཆབས་ཆེ་བ། གཞོད་ཆབས་ཆེ་བ། སྐད་ཆ་ཆབས་ཆེན།

ཆབས་སྐྱན། བྱད་མེད་ཀྱི་མངལ་དུ་རྒྱ་མཚན་ཚུ་སེར་དང་ལྷན་དུ་རྒྱུད་གིས་སྒྲིལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་

མངལ་སྐྱན་རིགས་དགའའི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། མན་དག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། ཆབས་སྐྱན་ཚུ་བྱར་

ཅན་དང་ཉེས་པོ་དང་། ཅ་སྒྲན་ས་པོན་སྒྲན་དང་ཟ་ཁ་དགྲ། ཟླ་མཆན་ཚུ་སེར་རྒྱུད་གི་སྒྲིལ་བ་
ལ། ཚབས་སྒྲན་ཞེས་བྱ་དགེ་བ་དགྲ་བྱ་འབྱུང་། ཞེས་དང་། བཟ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་
བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཚབས་སྒྲན་ནི། མངལ་གྱི་ནད་དུ་ཟླ་མཆན་རྒྱུད་གིས་སྒྲིལ་བ་ལས་
བྱུང་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་རོ། ། ཞེས་གསུངས།

ཚབས་ཆེ་བ། མྱོག་ཟླད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒྲན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཟ་སྒྲན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་severity ཟེད།

ཚབས་ཆེན། ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བའི་དོན། ཡང་ན། ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་དང་དོན་གཅིག་དབྱིན་སྐད་དུ་se-
vere ཟེད།

ཚབས་ཆེའི་ཉེས་ཅན། ཚབས་ཆེའི་ནག་ཉེས་གསོག་པའི་བྱ་སྲོད། ཚབས་ཆེའི་ཉེས་དོན་གྱི་ནག་
ཉེས་གསོག་མཁན་གྱི་མི་སྟེ།

ཚབས་ནད། འབྲས་བུའི་མིང་རྒྱ་ལ་བཏགས་པའི་བྱད་མེད་ཀྱི་ཟླ་མཆན་ལུས་ལ་བྱེར་བ་ལས་བྱུང་
བའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། ཟླ་མཆན་ཚུ་སེར་རྒྱུད་གིས་བྱེར་བ་ལས།
ཅ་ནད་ཅེས་བྱ་ཚབས་ནད་བཅུ་བྲག་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ནད་དེ་ལ་ཚབས་ནད་
ཅེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀྲུ་བསྒྲན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་
གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཚབས་ནད་ནི་བྱད་མེད་ཀྱི་ཟླ་མཆན་ཚུ་སེར་
དང་ལྷན་དུ་རྒྱུད་གིས་གཏོར་ནས་ལུས་ཀྱི་གནས་ཀྱན་ཏུ་བྱེར་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཅ་ནད་ཁག་
ཚབས་བཅུ་དང་རྒྱུད་ཚབས་བྲག་གི་སྒྲིལ་མིང་རོ། ། དེ་ནམས་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ཚབས་ནད་ཅེས་
བཞེད་དམ་སྟེ་ན། ནད་དེ་བྱད་མེད་ཀྱི་ལུས་ལ་ལོ་རྒྱ་དུ་མར་གནས་ཤིང་ལུས་བྱུངས་ཉམས་
པར་བྱེད་པ་དང་། ལུས་སེམས་ལ་མི་བདེ་བར་བྱེད་པའི་ནད་ཚབས་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།
ཞེས་གསུངས།

ཚམ་ངས། ཚམ་རམ་དང་འབྲ།

ཚམ་རམ། [རྟིང]འཛིགས་རམ་སྒྲན་སྤངས།

ཚམ་མེ་ཚོམ་མེ། ཐག་མ་ཆོད་པའི་སྒོ་དོགས། ལས་ཀ་བྱེད་སྤངས་ཐག་མ་ཆོད་པར་ཚམ་མེ་ཚོམ་

མེ་བྱེད་པ། འཐབ་འཛིང་གི་ནང་དུ་ཚམ་ཚཱ་མེད་པར་ལྷགས་པ།
 ཚམ་ཚཱ་མེད་པར་མེད་པར་ལྷགས་པ།
 ཚམས་ངམ། ཚམ་ངམ་དང་འདྲ།
 ཚལ། ① འབྲུའི་ས་རྩོད་དང་ལྷན་ཞིབ་ཚགས་སྤྱད་མིག་མང་ཅན་ཞིག་ ② རྫིང་ཆ་ལོ།
 ཚད། ① རྩས་འདས་ས་ཐག་པའི་ད་ལྷ་བ་སྟོན་པའི་ཚིག་ལྟ་ཅིག་ངས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཆེད་ ངས་
 བ་མ་བ་ཆེད་ དེ་རིང་གི་སློབ་ཚན་གྲོལ་ཆར་སོང་། ལ་སོགས་པ་རྩས་འདས་ས་ཐག་པའི་ད་ལྷ་
 བ་སྟོན་པའི་ལྟ་ཅིག་ཡིན། ② གལ་དང་ཐེང་བ། ③ ཐེངས་སམ་ལན། ཡང་བསྐྱར་ཆར་གཅིག་
 ལྷ་བཞུགས། ཆར་རྩག་སྤྱང་འོག་གཉིས་སུ་བཞུགས།
 ཆར་རྩག་ ཆར་པའི་ལལ་གས་བཟོས་པའི་གཞུ་བྱེད་རྩག་པ་དང་། རོ་བ་སོགས་ཀྱི་ཕུ་བ་བྱེད་པའི་རྩག་པ།
 ཆར་ལྷོག་ ཆར་མ་བཅིགས་པའི་བམ་གཟུགས། བཅས་མ་བཟས་རྩས་ཞིང་ཁའི་ནང་དུ་ཆར་ལྷོག་
 ཁང་པ་ལྷར་བཅིགས་པ།
 ཆར་གཅད་པའི་གནས། འོག་རྩོག་རྩྱུད་ལྷན་གྱི་གང་ཟག་གས། དེའི་རྩྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་འབྲུལ་
 ཤེས་དང་བརྩོད་པ་སྟོན་ཅན།
 ཆར་གཅད་པའི་གནས་གཉིས། ལྷ་ཚོལ་ཆར་གཅད་པའི་གནས་དང་། ལྷ་ཚོལ་ཆར་གཅད་པའི་
 གནས་ཉེ་གཉིས་སོ།།
 ཆར་གཅོད། བམ་པར་བྱེད་པའམ་འཛོམས་པར་བྱེད་པ། སྤྱི་བ་ངན་པ་ཆར་གཅོད་བྱས་པ། དལ་ལོ་
 ཆར་གཅོད་བྱེད་པ།
 ཆར་གཅོད་པ། ཅ་མེད་བཟོ་བ།
 ཆར་བཅད་ཀྱི་གནས་བཅུ་རྩ་ག བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཆད་མ་སྤྱི་བ་སྤྱི་བས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་
 པའི་ཆར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་རྣམ་གངས་ཉེ། ལྷ་ཚོལ་ལ་ལན་མི་བརྩོད་པ་དང་སྟོན་ཅན་
 བརྩོད་པ། མ་ཤིས་པ་བརྩོད་པ། སྟོན་མི་སྦྱོང་བ། ལན་ལྷར་སྤྱང་བ། ལྷ་བས་སུ་མ་བབས་པའི་
 ལན་བརྩོད་པ་སྟེ་རྩག་དང་། ལྷ་ཚོལ་ལ་མི་འདི་བ། མི་འོས་པ་འདི་བ། མ་འཕྲེལ་བ་འདི་བ། སྟོན་
 མི་བརྩོད་པ། སྟོན་ལྷར་སྤྱང་བརྩོད་པ། ལྷ་བས་སུ་མ་བབས་པའི་སྟོན་བརྩོད་པ་སྟེ་རྩག་ དཔལ་

པོ་ལ་ཤུག་མི་འབྱེད་པ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འབྱེད་པ། སྐབས་མ་ཡིན་པར་འབྱེད་པ་སྟེ་གསུམ་དང་།
ཐུན་མོང་དུ་ན་བ་མི་གཏོད་པ་བཅས་སོ།།

ཆར་ཆེན་སྒོ་གསལ་ཆུ་མཚོ། ས་ངོར་ཆར་གསུམ་ ལས་འདི་ཆར་ལུགས་གདམས་དག་གི་སྟོལ་
གཏོད་པ་པོ་ཡིན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་པོ་ཁྲི་ཡི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༩ལོར་བྱང་ལ་སྟོད་དུ་མ་
སངས་གཤུང་ལས་མཆེད་པའི་ཡབ་ཆོས་རྒྱལ་རིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་དང་། ལུམ་རྩེ་པོར་
མཁའ་འགྲོའི་རིགས་ཅན་ཐོན་པོ་དཔེན་ཅ་ཁ་པའི་སྤྲས་མོ་ཨ་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་སྤྱ་
འབྲུངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞི་པར་ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་སྒོ་གྲོས་རྒྱལ་མཆོན་པའི་བྱུང་དུ་ཆར་ས་
བར་སྟོད་པའི་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་དང་། དེ་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས་ཏེ་མཆོན་སྟོ་
གསལ་ཆུ་མཚོར་གསེལ། དགྲུང་ལོ་སོ་གཅིག་པར་ས་ཆེན་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་དང་
པའི་དགེ་འདུན་བྲངས་ཆར་གི་དབྱས་སུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་དགེ་སྟོང་གི་སྟོན་པར་བཞེས།
དགྲུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་ཕལ་ཆེར་ཐུབ་བསྟན་དགེ་འཕེལ་དུ་སྟན་ཆགས་ཤིང་། སྤྱ་སེར་
མང་པོ་ལ་དབང་ལུང་ཁྲིད་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུངས། གཞན་ཡང་འབྲས་ལུལ་སྟེད་ཆལ། ཁོ་ཕྱ།
དཔལ་ཨེ་མི་ཆོས་ལྷན། ལྷ་ལྷ། བོ་དོང་། ཐར་དགོན། ཁུ་བྲག་རྫོང་སོགས་སུ་གནས་མཇུག་
དང་ཆོས་འབྲེལ་ཁྱབ་པེབས། དགྲུང་ལོ་ང་བཞི་པ་ཤིང་མོ་ཡོས་ཀྱི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་
དཔལ་ལྷ་ལུ་གསེར་བཀའ་གི་ཆོས་གྲུང་ལོ་གསུམ་ཅམ་བཞུགས། དེ་ནས་མཁའ་བརྒྱའི་དབང་
སྤྲུག་དང་། མེ་ཏི་བྲམས་པ་དོན་འབྲུག། མཁན་ཆེན་གཞོན་ནུ་སྒོ་གྲོས་སོགས་མཁས་ཤིང་བྱུ་
པའི་སྟོབ་ཆོགས་དུ་མ་བསྐྱུངས། ཅོམ་པའི་ལེགས་བཤད་ལ། སོ་ཐར་སྟོན་རྒྱུ། གསུང་དག་
སྟོབ་བཤད། བྱི་ཀྱེ་ཆོས་དྲུག་སོགས་ཀྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་ཁྲིད་ཀྱི་སྟོར་དང་། དཔལ་མགོན་
ཞལ་བཞི་པ། རྩེ་བཅུན་མ་ཀྱ་རུ་ཀྱ་སྟེ་སོགས་ཡི་དམ་ཆོས་སྟོང་སོ་སོ་ལ་བསྟོད་པ། སྟོབ་
དཔོན་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། བདག་ཆེན་རྩོམ་འཆང་། རྩེ་བཅུན་རྩོམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་ཐར།
རྩོམ་ཏིང་དབྱས་སུ་ཕེབས་པའི་ལམ་ཡིག་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྟོར་དང་། གཞན་ཡང་གསུང་
མགྲུང་། ཆབ་ཤོག་སོགས་གསུང་འབྲུམ་མཆོག་གསུམ་དམ་པའི་བྲངས་སུ་རྩིས་འབྲུག་གཤུལ་
བྱའི་གསོས་སུ་བཞག་ཅིང་། མཐར་དགྲུང་བྲངས་དྲུག་ཅུ་ཅུ་པ་པོ་ད་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་སོ་

སྐྱུ་གུ་ལོ་སྐྱུ་སྐྱུ་ལོ་༡༥༠༠ལོར་སྐྱུ་གུ་ཤེགས།
ཆར་དུ་དངར་བ། གལ་གྱི་སྐྱར་ལྷིག་པོ་བསྐྱེགས་པ། རུ་སྐྱིག་སྐྱབས་རུ་སྐྱར་ལུགས་ཆར་དུ་དངར་
བ་ཞིག་དགོས། མཁོ་རྒྱའི་ཡོ་བྱད་ཆར་དུ་དངར་བ་བསྐྱབས།
ཆར་དུ་གསན། ཆར་རམ་གངས་ཀ་དུ་ཅམ་གསན། ཡང་ན་ཐེངས་དུ་ཅམ་གསན།
ཆར་པ། ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་བ་ཞིག
ཆར་སྤེ། ཆར་མའི་བམ་ཅིག་བྱ་བ་ཞིའི་དབྱིབས་ཅན།
ཆར་ཕུང་། སྟོན་ཐོག་གི་ཆར་མའི་ཕུང་པོ།
ཆར་ཕུང། སྤེ་ཆར་རྒྱན་འཕུང་།
ཆར་པོན། ཆར་མའི་རྒྱན་པོ་འཕམ་ཆར་མའི་པོན་པོ།
ཆར་ཕྱན་པ། མཐར་ཕྱིན་པ། ང་ཆོའི་སྟོན་མའི་ལས་ཀ་ཆར་མ་ཆར་ཕྱིན་པ་གྲུབ་སོང་།
ཆར་བ། ཟེན་བ། དེ་རིང་ཞོགས་པ་ནས་ལམ་ཆར་བ་ཡིན། སྟོབ་སྟོང་བྱས་ཆར་བ། ལས་དོན་ཆར་ལ་ཁད།
ཆར་བྲ། ① མཁེགས་ཤིང་ཞིག ② འཛར་བྲ།
ཆར་པོང་། ལོ་མང་སྤྱི་བའི་ལྷུ་མ་རིགས་ཏེ་ཐོན་ཆད་འབེལ། སྤྱི་ཚུ་ལ་ཅབ་ཀྱང་གཅིག་རྒྱས་ཕན་ཐར་
ཐོར་ཅན་ལས། ངར་བ་སྤྱ་འཇམ་རིང་ལྷེ་མ་ཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་0.2~0.5 ཅམ་ཟེན་པ་མང་པོ་སྤྱི་
ཞིང་། ཤིན་རུ་སྤྱ་བའི་ལོ་མ་ལྷང་འཇམ་བྱི་འུའི་སྤར་པོ་འབྲ་བ་རན་བ་ནས་ལོ་རྒྱུང་དང་བཅས་
བྱས་པ་དང་། ངར་བའི་ངོས་སུ་ལོ་རྒྱུང་མེད་པར་རེས་པོས་སྤྱི་བ། ལྷ་བ་7~8པར་ངར་བའི་
སྟོད་ཆར་མེ་ཏོག་མཁན་འབྲུམ་མ་སྤྱ་ཞིབ་སྟེ་མ་ལྷར་འཆར་བ། ཆར་པོང་སྤྱུག་པོ། ཞེས་ར་
ནག་པོ་རྒྱུང་ལ་ཁ་སྤྱ་མང་བ། སྟོང་པོ་སྤྱ་ལ་གྱིང་པ་དམར་སྤྱུག་སྤྱ་རྒྱུང་སྤྱ་པོ་ཅན་ལ་ལ་ག་དང་
ལྷན་པ། མཐོ་ཆད་སྤྱི་0.6~0.7ཅམ་ཟེན་པ་ལོ་མ་སྤྱ་མཉེན་སྤྱད་དབྱིབས་སྤྱ་འཇམ་ཅན་རེས་
པོས་སྤྱི་བ། ངར་བའི་སྟོད་ཆར་མེ་ཏོག་ལྷང་སེར་མཁན་འབྲུམ་མའི་སྟེ་མ་འཆར་བ། སྤྱན་དུ་
སྤྱར་བྱའི་ལོ་སྟོང་མེ་འབྲས་ཡོངས་རྫོགས་སྤྱི་ ལྷ་7~8 པར་བརྟུས་ནས་སྟོ་ཆོལ་དམའ་པ་བ་
བསིལ་སྤྱམ་ལེགས་ཆགས་བྲ། རོ་རུས། རོ་ཁ་ཆོ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། རུས་པས་བྲེ་བའི་ཆད་པ་
དང་སྟོ་བའི་ནད་རིགས་སེལ། ཆ་སྤྱངས་གཞོམས།

ཆར་འབྲུམ། ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཆར་ལེབ་གྱི་འབྲས་བྱ་སྟེ། རོ་མངར་ལ་བསྐྱུ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས།

རྒྱས་པས་བྲེག་གྲུམ་སོགས་ཡན་ལག་གི་རྩ་སེར་བྱེར་བ་སྟུང།

ཆར་མ། ལོ་ཏོག་བཟུངས་པའི་ཆར་མ།

ཆར་ཆར། མཐའ་སྟེ་འཛར་འཛར་གྱི་ནུས་པ། རྒྱན་ཆའི་བྱང་སྤྱལ་ཆར་ཆར་མཛེས།

ཆར་ལྷ། ལུ་གྲའི་ཆ་རུས་བཅོས་པའི་ལྷ་ལོ།

ཆར་ལེབ། ཅེས་▲མེ་ཁྱི་3100~3950བར་གྱི་ཡུལ་བར་སྟོད་གར་ཡང་ས་ཁྲིབ་དང་བྲག་གི་

རོས་བཅས་སུ་སྟེ་བ། སྟོང་པོའི་རིང་ཆད་མེ་༡་ ཡས་མས་ཟིན་ནང་ས་རོས་སུ་པན་ཚུན་ནས་

སྟེ་བ་ལས་གྲེན་དུ་མི་འཕགས་པ། སྒྲན་དུ་སྦྱར་བྱ་ནི་འདི་གསུམ་གྱི་འབྲས་བྱ་སྟེ། ཟླ་8

~10བར་བརྒྱས་ནས་སྐམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་རུས། རོ་མངར་སྦྱར་བསྐྱུ། ལྷ་རྩེས་

སྟོམས། རྒྱས་པས་ཡན་ལག་གི་ལྷུག་ཆིགས་ལ་རྩ་སེར་བྱེར་བ་བསྟུ། ཁྱད་པར་ཆར་ལེབ་གྱི་

འབྲས་བྱས་ཟླ་མཆན་འབྲུམས་པར་པན་པའི་སྒྲན་ཞིག་ཡིན།

ཆར་ཤས། སྦར་ཞིང་བདག་ཁག་གིས་ཞིང་སྟེང་ནས་ཞིང་པའི་སྟོན་འབྲས་བྱེད་བྱད་སོགས་བགོ་

སྟུང་བྱེད་པའི་ཤས་རྒྱབ་ལུགས་ཤིག།

ཆར་སྒྲག་ ལུ་གྲའི་ཆ་རུའི་སྒྲག་པ།

ཆར་གསེབ་རི་ཁོང། ཨོ་རྒྱན་བྱར་རྩེ་སྤིང་པས་བཏབ། དུས་ཆོད་མ་དེས། བྲུབ་མཐའ་རྟིང་མའི་རོ་

དགོན་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་བྱན་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་ལ། ① ལྗོན་ཤིང་མང་པོ་འབྲིགས་པའི་ས། འགས་ཆ་ལ། སྟེད་མོས་ཆ་ལ། ② སྟོ་ཆ་ལ་གྱི་བས།

ཆ་ལ་དགར། གསེར་ཟངས་གྱི་སྒྲ་སོགས་བཞེངས་སྐབས་ཆ་ལ་རྒྱབ་དགོས་པས་དེར་སྟོད་བྱེད་

ཅིག་སྟེ། ཆ་ལ་དགར་པོ་དང་དོན་གཅིག།

ཆ་ལ་གྲང་ཐང། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་ལུགས་སྟེ་ལོ་༡༡༨༥ལོར་ཞང་འཕྱོ་པའི་མགོན་པོ་གཡུ་

བྲག་པས་བཏབ། བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞིའི་ཡ་གྲལ་ཆ་ལ་བ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་མ་དགོན་ཡིན།

དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྐབས་སུ་དགོན་པ་དང་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་གཞོད་སྟོན་ཆབ་ཆེན་ཐེབ། བྲུབ་

མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ལྟ་ས་གྲོང་ཁྲེང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆལ་གྲང་ཐང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལྷག་ལོར་ཞང་གཡུ་བྲག་པ་དར་མ་

གཞོན་ཏུས་བྲག་བཏབ་པའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག

ཆལ་ཞོད། ཆེད་དུ་མ་བཏབ་པར་སྐྱེས་པའི་བཟའ་རུང་པའི་སྡོ་ཆལ།

ཆལ་སྡོག [ཆིང་]བརྟུང་བ།

ཆལ་ལྷུ་མ། ① སྡོ་ཆལ། ② ཆལ་ཞིང་གི་ལྷུ་མ་ར།

ཆལ་ནན། [ཆིང་]བརྟུང་བ།

ཆལ་པ། ① དུམ་བྲ། ཤེལ་སྡོ་ཆལ་པར་གས་པ། རས་ཆལ་པར་དབལ་པ། ② བྱེད་པ། ཆལ་

བཤགས། ③ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྲེང་གི་ས་ཆ་སྤར་བོད་ཁྱི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་

ཡ་གྲུལ་ཞིག ④ ཆལ་གྲང་ཐང་དུ་སྡོད་པའི་མི།

ཆལ་བ་ཀུན་དགའ་དོ་རྗེ། ཆལ་བ་སི་ཏུ་ཀུན་དགའ་དོ་རྗེ་མི་ཏུ་དགེ་བའི་སློ་བྲོ་མཉེ་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་

ས་བྲ། ༣༠༧ལོར་འབྲངས། ཡབ་བྱུང་ཆེན་སློན་དོ་རྗེ་དགྲང་ལོ་ཉི་ཤུ་བ་རྩ་ལོས་ནས་སུམ་རྩ་

སོ་གསུམ་བར་ཁྲི་དཔོན་བྲས། དགྲང་ལོ་ཞེ་ལྷ་བ། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ས་འབྲུག། ༣༩༨ལོར་རོ་

གདན་མཁན་ཆེན་བསོད་ནམས་དཔལ་བ་དང་། ཡང་དཔོན་མཁན་པོ་བྱང་རྩལ་དཔལ་བ་

གཉིས་ཀྱི་བྱང་ནས་བསྐྱེན་རྫོགས་མཛད་ཅིང་། དེབ་ཐེར་དཔར་པོ་སོགས་ཚུལ་ཡིག་གྲང་མང་

པོ་ཡོད། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་བདག་གཉེར་ཏེ་ཅང་ལེགས་པོ་གནང་ཡོད། ཆལ་བ་ཀུན་

དགའ་དོ་རྗེ་ནི་བྱང་ཆེན་སློན་ལམ་དོ་རྗེའི་སྲས་ཆེ་བ་ཡིན་ཞིང་། དགྲང་ལོ་ལྷ་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་

སློག་ལེགས་པར་མཁྱེན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་རྩ་བུག། ༣༩༩ལོར་སྤྱིད་དབང་ཤོར་ཏེ་

རང་ཉིད་ཀྱི་ལས་རྒྱུན་འཛིན་མཁན་གཙུང་པོ་གྲགས་པ་ཤེས་རབ་ལ་གཏད་ནས་མཁན་ཆེན་

དོན་ཞགས་པ་སངས་རྒྱས་ཅིན་ཆེན་ཀྱི་བྱང་དུ་རབ་བྱུང་དང་བསྐྱེན་རྫོགས་མཛད། མཆོན་

དགེ་པའི་སློ་བྲོ་སུ་གསོལ། གམ་པ་སྐྱ་ལྷེད་བཞི་པ་རོལ་པའི་དོ་རྗེ་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་ཕྱིར་

ཐེབས་གནང་རྗེས་ཆལ་གྲང་ཐང་དུ་གདན་འདྲེས་ཏེ་མདོ་སྐགས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་བྱས། བོད་ས་

གནས་སུ་སི་ཏུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བསྟོད་བསྐྱགས་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ཞིག་བྱུང་། རབ་

བྱུང་བྲག་པའི་ཤིང་སྐྱལ། ༣༩༩ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

ཆལ་པ་བཀའ་བརྒྱད། བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ། མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེའི་སྒོའ་མ་
ཞང་བརྩོན་འབྲས་གྲགས་པའི་གདམས་ངག་གི་རྒྱན་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།
ཆལ་པ་ཁྲི་དཔོན། གྲུང་ཐང་ལྷ་མ་ཐང་བརྩོན་འབྲས་གྲགས་པས་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་
ལོ་༡༡༥༥ལོར་ཆལ་དང་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༥ལོར་གྲུང་ཐང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་བཙལ་ནས་
གནས་གཤིབ་བྱུང་སྟེ་ཆོས་བརྒྱད་སྟེའལ་བས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་བདག་པོར་གྱུར་རྗེས། དཔོན་
རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཁྲི་དཔོན་གྱི་འཇམ་ས་ལོན་པ་ནས་དབུ་རྩ་སྤྱིད་ཤོད་སྟོད་སྟོད་གྱི་
བདག་པོ་བྱས་ནས་དཔོན་བརྒྱད་རིམ་པར་བྱུང་ཞིང་། རྗེས་སུ་བྱུང་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྟོ་རྟེའི་
དུས་འཁྲི་གྲང་བ་དང་གཡའ་བཟང་བ་གཉིས་དང་ངན་མཐུན་བྱས་ཏེ་ཉའི་མི་ཏུ་བྱུང་ཚུབ་རྒྱལ་
མཚན་དང་འཐབ་པས་མངའ་ཁོངས་ཆང་མ་ཤོར་ཏེ་རང་ཉིད་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་དེ་ནས་རིང་པོ་
མ་སོང་བར་གདུང་རྒྱུད་ཀྱང་ཁྱད་ཀྱང་།

ཆལ་པ་དགའ་བདེ་དཔལ། བཅན་པོ་སྲོང་བཅན་སྤྲུལ་པའི་སྒོན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་གྱི་རིགས་
རྒྱུད་ལས་བྱུང་བ་མགར་རྒྱལ་བ་འབྱུང་གནས་དང་གྲུང་ཐང་ལྷ་མ་ཞང་གཉིས་མཆོད་ཡོན་དུ་
གྱུར། མགར་རྒྱལ་བ་འབྱུང་གནས་ལ་སྤྲུལ་སངས་རྒྱས་དངོས་གྲུབ་འབྱུངས་པ་དཔོན་ཏུ་
བསྐྱོས། དགེ་འདུན་ཆལ་པའི་བསྟན་པའི་རྩ་བ་བཙུགས། དེའི་སྤྲས་དཔོན་ཆེན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་
གྱིས་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་བཟུང་སྟེ་གོང་དུ་བྱོན། སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་སྤྱིད་ཤོད་སྟོད་སྟོད་དང་སྟོད་
ལུང་། དབྱ་དོལ། འཕྲོང་པོ། རྒྱལ་སྤྲུལ། ཨེ་དྲགས་གཉན་གསུམ་སོགས་ལྷ་ཁང་ཞིག་གསོ་བྱེད་
པའི་མི་སྟེ་ཤེས་སུ་ཚུགས་ཀྱི་འཇམ་ས་གནང་། གྲུང་ཐང་དུ་བྱོན་ཏེ་གཟེམ་ཁང་ཤར་དང་། ཁྲམས་
ར་ཆེན་མོ་བཅུགས། དེའི་སྤྲས་གཉིས་པ་དགའ་དཔོན་གྱི་གོ་ས་བཟུང་། ཆལ་པའི་དགོན་སྟེའི་
དོན་དུ་གོང་མའི་བྱུང་དུ་ལན་བདུན་བྱོན། མི་ཆེན་ཐམ་ཁ་དང་མ་མཐུན་ནས་ཐོག་མར་ཐམ་ཁ་
དབང་ཆེ་བ་བྱུང་ཡང་རྗེས་སུ་དགའ་རྒྱལ་ཁ་སྤྲངས་ནས། རེད་རང་གཉིས་པོ་ཁྱད་པར་ཆེ། ང་
ནི་དགེ་འདུན་ཆལ་པ་ཡིན། དགའ་བདེ་དཔལ། སྒོ་བདེ་དཔལ། སྤྱིད་བདེ་དཔལ། ད་ལྟ་ཆལ་
པའི་དགའ་བདེ་དཔལ་ཞེས་སྒྲུ་སྤྲངས། དེ་ནས་རྒྱའི་བཟོ་བོ་མཁས་པ་མོས་ཏེ་རྒྱ་ལིབས་དང་
གསེར་འབྲུ་སོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཞེངས། ཆོས་འཁོར་གླིང་དུ་མཚན་ཉིད་གྱི་བཤད་ལྷ་

[illegible]

སྲིད་དབང་བཟུང་། ༡༩༽ སི་ཏུ་དགོ་ལེགས་བཟང་པོ། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་རྒྱུ་༣༩པོ་ནས་
རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་གྲི་༣༥པར་ལོ་བཅུ་བདུན་རིང་སྲིད་དབང་བཟུང་། ༡༩༽ རྟེན་ཉི་
དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོ། བོང་འཕྲོས་ནས་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་རྒྱུ་༣༩པོ་ལོ་ཉིར་གཅིག་
རིང་སྲིད་དབང་བཟུང་། ༡༩༽ རྟུང་སྒྲོལ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་པ། བོང་འཕྲོས་ནས་རབ་བྱུང་
དྲུག་པའི་ཤིང་གྲི་༣༥པར་ལོ་བཅུ་རིང་སྲིད་དབང་བཟུང་། ༡༩༽ རྟེན་ཉི་དགའ་བདེ་
བཟང་པོ། བོང་འཕྲོས་ནས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་སྤང་༡༣༩པོ་ལོ་བཅུ་བཞི་རིང་སྲིད་
དབང་བཟུང་། ༡༩༽ རྟུན་ལྷ་དངོས་བྱུང་རྒྱལ་མཆོན། བོང་འཕྲོས་ནས་ལོ་གཉིས་ཙམ་སྲིད་
བསྐྱེད་ས་ནས་ཆལ་པའི་མི་སྡེ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་བཅས་པ་སྡེ་གཞིར་དབང་གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཆོན་ལ་ལུལ་ཏེ་འཛིན་སྐྱོང་དུ་དགོ་རྒྱལ་མཁན་པོ་ཆུ་ལུག་༡༩༠༣ལོར་འབྱོར། དེ་ནས་ལོ་ངོ་
དགུ་མོང་པའི་ལྷགས་ལོས་༡༩༡༡ལོར་གྲུང་ཐང་ལ་དམག་གི་གཞོན་པ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་རབ་
བྱུང་དགུ་པའི་མེ་ལུག་༡༩༡༩པོར་གྲུང་ཐང་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་མི་སྐྱོན་བྱུང་།
ཆལ་པར་འགས། ཆལ་པ་ཞེས་པ་དུམ་བུའི་མིང་ཡིན་པས། དུམ་བུར་འགས་པ་ལ་ཟེར།
ཆལ་དབུས་སྤིང་བྲུ་ཆང་། ཆལ་དབུས་སྤིང་། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་རྗེ་ཀུན་མཁུན་དང་
པས་བཏག་ བྱུང་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན། དགོན་བདག་སེ་ར་ཉར་གཞིར་ཁང་ཆོན།
ཆལ་བྲ། དུམ་བུ། རས་ཆལ་བྲ། ཤོག་བྲ་ཆལ་བྲ།
ཆལ་ཞིང་། སྡོ་ལུ་མ་མས་སྡོ་ཆལ་གྱི་ཞིང་ག།
ཆལ་གཞི་མའོ་ལྷ་ཁང་། ཆལ་གཞི་མའོ་ནི་དེང་སྐབས་ལྷ་ས་བར་སྐོར་ཕུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ཁོངས་སྡེ་ག།
སྤང་ལམ་ལ་ཡོད། རྒྱ་སྐད་ལ་ཆའི་རྩན་མའོ་སྡེ་དེའི་གོ་དོན་ནི་ནོར་ལྷའི་ལྷ་ཁང་ཟེར་ཞིང་། ལྷ་ཁང་
དེར་ཐོག་བཅེགས་གཉིས་ཡོད་པ་དང་ཡང་སྡེ་དུ་ཤིང་གི་རྒྱ་ཕིབས་ཤིག་ཡོད། རྒྱ་བྱི་དམག་
འཁྲུག་སྐབས་ལྷ་ཁང་དེ་འཛོར་ཞིག་ཏུ་ཕྱིན་རྗེས་སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་ནས་ས་ཆ་དེ་དོ་དམ་བྱས་སྐད།
ཆལ་ཡང་དགོན། ལྷ་སའི་པར་ཕྱོགས་ཆལ་དུ་གྲུང་ཐང་གི་ཡུལ་དུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་ལུག་
ལོ་ལ་སྤྲ་མ་ཞང་གིས་བཏག་པའི་དགོན་པ་ཞིག།
ཆལ་རིགས་ཤེས་རབ་སྒྲོལ་མ་སྤྲ་ཁང་། སྡོང་བཙན་སྤམ་པོའི་སྐབས་བཏག་པའི་དུ་གཞོན་གྱི་

གཙུག་ལག་ཁང་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཆལ་ལུགས། གྲུང་ཐང་སྒྲ་མ་ཞང་གི་ལུགས།
ཆལ་མེར་དབྱལ་བ། སྒོ་བྱ་བྱ་སོགས་དུམ་བྱར་དབྱལ་བའི་ངང་ཚུལ།
ཆལ་སྒྲང་། སྒོ་ཆལ་སོགས་རྫོང་མའི་སྒྲང་།
ཆོས། རྫིང་དཀྱི་བྱེད་དམ་འཐུམ་བྱེད།
ཆི། ① དཀྱི་བྱེད་དམ་བག་ཆི། འབྱར་ཆི། སྤྱིན་ཆི་དམ་སྟོད། བལ་ཆི། ② མའི་སེམས་རྒྱུད་དམ་
ངང་རྒྱུད། ཆི་རིང་པོ། ཆི་བྱར་བ།
ཆི་གྲུ་ཤིང་འབྲས་ནང་གི་རུས་ལ། ཁམ་བྱའི་ཆི་གྲུ་ལོ་གསུམ་ཁམ་བྱའི་ཆི་གྲུའི་ནང་སྟིང་།
ཆི་གྲུའི་ནང་སྟིང་། ཤིང་འབྲས་ནང་རུས་ཀྱི་སྟིང་པོ། ཁམ་བྱའི་ཆི་གྲུའི་ནང་སྟིང་།
ཆི་ཆད་ལ། ① དམ་ཆི་ཐད་ལ། ② སེམས་རེ་ཐག་ཆད་པའམ་ཡི་ཐང་ཆད་ལ།
ཆི་བྱར་བ། ① རིང་པོ་ནང་རྒྱ་མེད་པའི་དམ་ཆི། ② སེམས་ཀྱི་ངང་རྒྱུད་བྱར་བྱར་།
ཆི་དམ་པོ། ཆི་ལུགས་ཆེན་པོའམ་ཆི་སྒྲ་རིང་པོ། སྤྱིན་ཆུ་སྒྲ་དགས་པམ་ཆི་དམ་པོ་མི་འདུག
ཆི་བ། ཤིང་གི་ཐང་རྒྱུད། གསོམ་ཤིང་གི་ཆི་བ།
ཆི་རིང་པོ། ① རིང་པོ་ནང་ཉེ་འོང་བའི་དམ་ཆི། ② སེམས་ཀྱི་ངང་རྒྱུད་རིང་པོ།
ཆི་རེ་གཞོན་ལ། དམ་པོར་གཞོན་པའམ། རྒྱན་མི་འཆད་པར་གཞོན་ཚུལ་ཞིག མོན་མཛོའི་གཉའ་
བར་གཉའ་ཤིང་གིས་ཆི་རེ་གཞོན་ལ།
ཆི་ལྷ། ལུས་ཀྱི་ཆིལ།
ཆིག་ ① རོན་ཀྱི་ངོ་པོ་དང་བྱེད་པར་སྦྱར་ནས་སྟོན་པའི་སྒྲ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཞེས་བཞོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ།
ཆིག་རྒྱལ་སྒྲ་བའི་ཐོགས་པོ་དེ། ཤ་ཆ་སྟིང་ནས་གཅེས་པའི་རྟགས། ཆིག་གསུམ་ཤོད་ལོང་
མེད་པར་ལྷེ་བྲེགས། བོམ་གསུམ་སྟོ་ལོང་མེད་པར་ཞུ་བཞོན། ② བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་བྱ་ཆིག་
ཅིག མེས་ཆིག་ བསྐྱེགས་ནས་ཆིག་ ③ མིང་རྒྱུད། ལོ་རྟོག་གི་དབྱ ཐན་པ་ཤིང་བས་ལོ་རྟོག་
ཆིག་ལྟ་བུ། ཆིག་ཅེས་པ་ལོ་རྟོག་འདེབས་ཆར་བའི་རྩེས་སུ་ཆར་པ་མེད་པར་ཉིན་རྟག་པར་ཉི་
མ་ལུགས་ཆེན་ཤིང་བ་ལ་ཟེར། དེས་ནི་ལྡང་བྱའི་སྐབས་སུ་ལྡང་བྱ་ནམས་ཆིག་སྟེ་ལོ་རྟོག་སྟེ་

བའི་གཞི་མེད་པར་ཆགས་པ་དང་། སྟེ་མ་བུད་ཟིན་དུས་ཡིན་ན་སྟེ་མའི་ནང་སྟོང་འབྲུ་རིགས་དེ་
སྐྱམ་ནས་མེད་པ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པར་དུས་དེར་ཞིང་ལ་ཆ་རྒྱུན་ཡོད་ན་ཆུག་ཏོང་སྟེ་ལོ་ཏོག་སྤྱང་
སྟོབ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ལོ་ཏོག་སྤྱང་མཐན་ལ་ཨ་བྱེ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཡི་དམ་གང་
རུང་ཞིག་གི་བསྟེན་པ་བསགས་ནས་ལོ་མང་པོའི་རིང་མཆམས་ལ་བསྤྱད་ཅིང་། བསྟེན་པ་
ཉགས་ཐོན་ནས་མཆམས་ལས་གྲོལ་ཏེ་སེར་བ་བཀག་པ་དང་། ཆར་སྟོང་བྱེད་རྒྱ་སོགས་ལོ་
ཏོག་སྤྱང་སྟོབ་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཆིག་ཀ་ དོན་ཆ་ཆང་བ་སྟོན་པའི་ཚོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་སྟེ། འཕྲོག་པས་ལྷགས་འཆོ་ལྟ་བུ་ཆིག་ཀ་གཅིག་
ཡིན་ཞིང་། འཕྲོག་པས་ལྷགས་འཆོས་ནས་མེས་རྒྱལ་ལ་ལེགས་སྦྱིས་འབྲུལ་ལྟ་བུ་ཆིག་ཀ་
གཉིས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

ཆིག་རྒྱང་། བོད་ཡིག་ཚོམ་ལྷགས་ལ་ཆིག་སྟུག་དང་། ཆིགས་བཅད་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཆིག་
སྟུག་ལ་ཆིག་རྒྱང་གི་ཐ་སྟངས་མེད་ཅིང་། ཆིགས་བཅད་ལ་རྒྱང་པ་བཞི་བཞིར་ཤོ་ལོ་ཀ་རེ་རེ་ཅི་
དགོས་པའི་རྒྱང་པའི་ཡ་བྱལ་རེ་ལ་ཆིག་རྒྱང་ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་ཤས་ཆེར་ཡ་ཆིག་གང་ཡིན་
ཀྱི་རྒྱང་པ་རེ་རེ་ལ་ཡིག་འབྲུ་བདུན་དགུ་སོགས་ལ་བྱངས་མང་ཅུང་ཅི་རིགས་ཆིག་རྒྱང་དུ་
བསྒྲིགས་པ་ཡོད་དོ།

ཆིག་རྒྱང་བཞི། ཆིགས་བཅད་གཅིག་གས། ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ལ་ཆིག་རྒྱང་བཞི་ཡོད།
ཆིག་སྐྱམ་པོ། དོན་མེད་པའི་སྐད་ཆ། འབོད་ཆིག་སྐྱམ་པོ། སྟོང་པོ་མེད་པའི་ཆིག་སྐྱམ་པོ།
ཆིག་བྱལ་པ། དོན་མེད་ཀྱི་ཆིག་གང་བྱུང་བྱུང་། གལ་ཆེའི་གྲོས་མོལ་ནན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་ཆིག་
བྱལ་པ་མ་སྟོ།

ཆིག་རྒྱང་ཤན་འབྲེད། སྟོག་སྒྲུང་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་isolated-words recognition ཟེར།

ཆིག་སྟོན། རྒྱང་ཡིག་གང་རུང་ལ་ཚོད་ཆིག་སྟུག་ཆད་ནོར་འཁྲུལ་སོགས་ཞུགས་པའི་སྟོན། ཚིམ་
ཡིག་འབྲི་སྐབས་ཆིག་སྟོན་དོན་སྟོན་གཉིས་ཀ་མེད་པ་ཞིག་དགོས།

ཆིག་བསྐྱམས་པ། དོན་ཆ་ཆང་མ་བཤད་པ། ཁོའི་སེམས་ལ་དོགས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་སྐད་ཆ་

ཤོད་འཕྲོ་བཞག་ནས་ཆིག་བསྐྱམས་སོང་།
ཆིག་བསྐྱོར་བ། བསྐྱོར་བའི་རྒྱ་གྲི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བསྐྱོར་བྱ་དོན་མི་འདྲ་བའི་གནས་ལུགས་
འགའ་ཞིག་སྐྱོར་བྱེད་ཆིག་གི་རྣམ་འགྲུར་འདྲ་བས་ལྷན་སྐྱོར་གྱི་ཚུལ་དུ་སྟོན་བའི་རྒྱ་ཞིག་
ཆིག་ཁ་སྐྱོར་བ། ཆིག་ཆ་མ་ཆང་བ་ཁ་སྐྱོར་བ། ཆིག་རྒྱ་རེ་རེའི་ནང་དུ་ཡིག་འབྲུག་ཉིས་རེ་བསྒྲན་
ཏེ་ཆིག་ཁ་སྐྱོར་བ།
ཆིག་མཁྱེགས་སོ། ཆིག་འཇམ་སོ་མ་ཡིན་པའམ་གོ་དཀའ་བ། ནང་དོན་ཟབ་ཀྱང་ཆིག་མཁྱེགས་སོ་
ཡིན་པས་དོན་མ་རྟོགས་པ།
ཆིག་འཁྱི། དོན་ལ་མི་བསམ་པར་ཆིག་རྒྱང་པ་ལ་ཞེན་པ།
གྲོས་མོལ་བྱེད་དུས་དོན་ལ་མི་དབྱེད་པར་ཆིག་འཁྱི་ལ་སྟག་བྱས་ན་མི་འགྲིག་
ཆིག་འཁྱུན་ཆོད་པ། ① སྐད་ཆ་ཐག་ཆོད་པ། མཁྱེགས་སོ་འཕྲོ་རྒྱུའི་ཆིག་འཁྱུན་ཆོད་པ། ②ཆིག་
གི་དོགས་པ་ཆོད་པ། ཡིན་མེན་གྱི་བདར་ལ་བཅད་ནས་དོན་གནད་ཀྱི་ཆིག་འཁྱུན་ཆོད་པ།
ཆིག་གི་ཆི་གུ་ཡི་འཕྲི་ཚུལ་གཞན།
ཆིག་གི་ཁྱད་པར། ཆིག་གི་བྲོ་བའམ་རྒྱས་པ། མ་བཏབ་གནད་དུ་ཟུག་པའི་མཚོན། མ་འབྱུང་ཁོང་དུ་
སོང་བའི་སྟུན། མ་ཐོས་ཡིད་འཕྲོག་སྤང་ཅིའི་དོ། ཆིག་གི་ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་ཡོད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།
ཆིག་གི་གཏང་རག་རྒྱུར་པན་འདོགས་བྱས་པའི་ལན་དུ་པར་ལེགས་སོ་ཞུ་བའམ། ཐུགས་ཆེ་ཆེ་ཞུ་
བའམ། ཡག་བྱུང་ཟེར་བའམ། བཀའ་བྲིན་ཆེ་ཞེས་བཞེད་པ་ལྟ་བུའི་ཆིག་ང་ཆོར་རོགས་རམ་
སྐྱབས་འབྲུག་གནང་བ་ལ་ཐུགས་ཆེ་ཆེ་ཞེས་ཆིག་གི་གཏང་རག་འབྲུལ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་དགེ་བའི་གཏམ་དང་། མཛོན་བསྟོད། འཇམ་སྒྲ། སྟོན་དག་སྟོང་ལ་འབབ། ཆིག་སྟེས། ཆིག་
བཟང་། ཞེ་སྒྲ། རོ་ལྷན། ལེགས་བཞེད། ལེགས་བཤད་བཅས་སོ།
ཆིག་གི་རྟེན། ཡི་གེ
ཆིག་གི་དོན་དགུ། སྟོག་ཟག་ལ། སྟོམ་ལ། སྟོ་ལ། འཆིང་ལ། ལས། སྟོག་ལ། བསོད་ནམས། ཐར་
བཤོ། ཡང་ན། སྟོག་ལྷན། སྟོག་ལྷན་མིན་ལ། ཟག་ལ། སྟོམ་ལ། སྟོང་ལ། བདུད་ལ། ཐར་ལ། འཕྲོ་
ལ། འོང་བཤོ།

ཆོག་གི་བདུད་ཅི། ཆོག་བདུད་ཅིའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་སྟེ་སྟོན་ཞིང་ན་བར་འདེབས་པ།
ཆོག་གི་སྤྱང་། རང་གི་སྤྱབ་མ་རྒྱུ་པའི་ལས་དོན་རིམ་པ་གོང་མ་ནས་བཟའ་ཐེབས་ན། དེ་ལྟར་
སྤྱབ་མི་རྒྱུ་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་དགོངས་པ་ཞུས་པ་ལ་ཟེད།
ཆོག་གི་ཆོག་ས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་ཆོག་ལྷ་དྲགས་ཏེ། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའོ།
ཆོག་གི་གཟུངས། གཟུངས་ཀྱི་སྟོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ། ཆོག་རི་ཙམ་ཐོས་པ་དེ་ཙམ་དུ་འཛིན་རྒྱས་པའོ།
ཆོག་གིས་ཟུར་བྱིན་པ། རྫོང་བྱེད་ཆོག་གི་ཟུར་གཅིག་གྱང་མ་ལུས་པ་མཐར་བྱིན་པའི་གོ་རྟོགས་བྱུང་བ།
ཆོག་གུ་ཆོ་གུ་དང་འདྲ།
ཆོག་གོ་ཕྱོགས་གཉིས་ལྟན། གོ་དོན་གཉིས་ཡོད་པའི་གཏམ། ཁ་གདངས་སྟོ་མཐོང་གི་སྐད་ཆ་
གསལ་པོ་མི་བཤད་པར་ཆོག་གོ་ཕྱོགས་གཉིས་ལྟན་གྱི་ཐོག་ནས་ཤོད་པ་ཅི་ཡིན།
ཆོག་ཆོལ་བ། ① ཆོག་ལ་དགག་པ་གཏོང་བ། གཙུ་བོ་དོན་ལ་ཆོལ་དགོས་པ་ལས་ཆོག་ལ་ཆོལ་བ་
དེ་དགོས་མེད་ཡིན། ② ཆོག་ལ་དགག་པ་གཏོང་མཁན།
ཆོག་གྱིང་པོ། ཉན་མཁན་གྱི་སེམས་དང་ན་བར་མི་འགྲོ་བའི་ཆོག་ གཞན་ལ་ཆོག་གྱིང་པོ་འཇུག་
བཤད་ན་ཉོན་མཁན་སུའི་ན་བར་མི་འགྲོ་
ཆོག་གྲངས་ཅིས་པ། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟོང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་word count ཟེད།
ཆོག་གྲུབ། ① སྐད་ཆ་ཆོག་ཆ་ཚང་གཅིག་ལ་ཆོག་གྲུབ་གཅིག་ཟེད། ② རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་
གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟོང་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་sentence ཟེད།
ཆོག་གྲོགས། ཆོག་ལ་རམ་འདེགས་པའི་གྲོགས་སུ་བྱེད་པའམ་དོན་དུ་མིང་གི་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་
ལག་སྟེ། ལག་པ་ཞེས་པའི་བ་དང་། མཐོན་པོ་ཞེས་པའི་པོ་དང་། ཀ་པ་ཞེས་པའི་བ་དང་། སྤྱ་བོ་
ཞེས་པའི་བོ་དང་། ཐ་མ་ཞེས་པའི་མ་དང་། ཉ་མོ་ཞེས་པའི་མོ་ལྟ་བུ་བདག་སྤྱིའི་དོན་ལ་མི་སྟོན་
པའོ། ག་པ། མཐོན་པོ། ཀ་པ། སྤྱ་བོ། ཐ་མ། ཉ་མོ། པ་པོ། བ་པོ། མ་མོ།
ཆོག་རྒྱག་ གཞན་སེམས་ལ་པོག་པའི་སྐོར་ཆོག་གམ་ཟུར་ཐའི་གཏམ། དང་གཏམ་ཐད་ཀར་ཤོད་པ་
ལས་ཆོག་རྒྱབ་ཀྱི་གཏམ་མ་ཤོད། གཞས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་པན་ཚུན་ཆོག་རྒྱན་རྒྱབ་པ།

ཆིག་ཀྱན། ① ལུས་ཉགས་ཀྱི་ཆིག་ཀྱན་ཀྱང་ཡང་འང་སོགས། ཀྱང་ཡང་འང་། ② ལྷན་དག་གི་དོན་ཀྱན་
དང་སྒྲ་ཀྱན་སོགས། ③ ཆིག་ཉམས་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་ཀྱན། རྣམ་པར། རབ་ཏུ། མདོན་པར།
ཆིག་སྒྲག་པ། ཆིག་འབྲུ་མང་པོའི་ནང་ནས་མཁོ་ཆེ་བའི་ཆིག་ལེན་པ། མཁོ་ཡོད་ཀྱི་ཆིག་སྒྲག་
ཕྱོགས་སྒྲེབ་བྱས་པ། གཞན་གྱིས་སྐད་ཆ་བཤད་པའི་ནང་ནས་ཆིག་སྒྲག་པ།

ཆིག་སྒྲག། བ་སྒྲད་ཚོམ་སྒྲིག

ཆིག་བརྒྱ་མདོ་གཅིག་ཆིག་མང་པོའི་དོན་གཅིག་པ། ཁོས་སྐད་ཆ་མང་པོ་བཤད་ཀྱང་ཆིག་བརྒྱ་
མདོ་གཅིག་ལ་བསྐྱས་ན་རང་འདོད་ཁོན་ལས་མི་འདུག

ཆིག་བརྒྱའི་དབང་པོ། [མདོན]གཟའ་བ་སངས།

ཆིག་བསྐྱེགས་པ། ① སྐད་ཆའི་ཆིག་སྒྲ་བསྐྱེགས་པ། ② གཞུང་ཆིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེགས་པ།
ཆིག་འགལ་པ། ཆིག་སྒྲ་བྱེ་འགལ་པ། འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་སྒྲ་ཆིག་དང་བྱེ་ཆིག་འགལ་བ་ལྷག་སྟོན་དུ་
གྱུར་འདུག

ཆིག་འགྲེལ། ཅ་བའི་ཆིག་ཤང་གི་འབྲུ་མེ་མེ་བཞིན་ཅལ་དུ་བཏོན་ནས་འགྲེལ་བའི་གཞུང་། ཆིག་ལ་
ཆིག་འགྲེལ་ཡོད་ན་གོ་བདེ།

ཆིག་ངན། སྐད་ཆ་རྩལ་པོའམ་གཞན་སེམས་དགྲག་པའི་སྐད་ཆ་གནག་པོ། ཆིག་ངན་ཅུང་ཡང་མི་
སེམས་དགྲག་བྱ་ཁབ་ཆུང་ཡང་ཅེ་མོ་ནོ།

ཆིག་ཆང་། པོ་མོ་གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས། ལུ་པོ་དེས་ལུ་པོའི་ཕྱོགས་པོ་དང་ན་ཁྱེན་རྣམས་ལ་ཆང་
སྒྲད་བ་ལ་ཟེར།

ཆིག་འཆལ། དག་འབྲལ་ཉེ་དོན་མེད་ཀྱི་འཆལ་ལ་ག། དོན་མེད་ཆིག་འཆལ་ཁོན་བཤད་ནས་ཆིག་
དོན་སྟོང་པོ་བརྒྱག་པ།

ཆིག་འཇམ། [མདོན]ནེ་ཙོ།

ཆིག་འཇམ་པོ། ཆིག་སྟོང་རྗེ་པོའམ། ཆིག་ན་བར་སྟོན་པོ། ཕྱོགས་པོའི་སྟོན་ཆ་བརྗོད་པར་ཆིག་
འཇམ་པོ་སྒྲ་བ། ཆིག་འཇམ་པོ་བཤད་ན་མི་ཀུན་མགྱུ་ཆིག་རྩལ་པོ་བཤད་ན་མི་ཀུན་སྟུན།

ཆིག་འཇུག་པོ། [ཡུལ] དོན་གྱི་རྗེས་སུ་ཆིག་འགོ་འཇུག་བདེ་པོ། ཅོམ་ཡིག་འདིའི་ཆིག་འཇུག་པོ་འདུག

ཆོག་རྗེས་གཅོད་པ། ཆོག་གི་རྗེས་ཁོམ་གཅོད་པ་སྟེ་ཆོག་པམ། རོམ་ལ་བརྟག་དཔྱད་མེད་པར་ཆོག་
རྗེས་གཅོད་པ་ཅམ་ལ་སྟེར་པོ་མེད།

ཆིག་རྗེས་དོན་གསལ། ཆིག་ཐོག་དོན་གནས་དང་དོན་གཅིག་

ཆིག་ཉམས། གྲུ་རིགས་སོ་སོའི་ཆིག་གི་ནམ་འགྲུབ། ལྷ་ཆིག་འདི་ཆིག་ཉམས་ཏེ་ཅང་དོད་སོ་འདུག།

ཆིག་ཉམས་པ། ① རྫོང་ཆིག་ལ་སྐྱོན་ཞུགས་པ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་ཉམས་ན་བརྫོང་བྱེད་དོན་མི་

རྟོགས། ② རྟོགས་པ།

ཆིག་ཉུང་དོན་ཆང་། ཆིག་ཉིག་མེད་ལ་དོན་གནད་འདུས་པ། ཡི་གེ་ཆིག་ཉུང་དོན་ཆང་དེ་སྤྲས་

མཐོང་ཡང་གོ་བདེ་པོ་ཡོང་།

ཆེ་ག་སྒྲུབ་དོན་བཟང་། རྒྱུད་ལྷི་ཆེ་ག་སྒྲུབ་པ་བརྒྱུད་ལྷི་དོན་བཟང་བ། ཁོང་གི་ས་བཞུག་པའི་

གཏམ་དེ་ཆེ་ག་སྒྲོན་དོན་བཟང་ཞིག་རེད།

ཆིག་གཉན་པོ། འདའ་བར་མི་རྒྱས་པའི་ཆིག་བཅན་པོ།

ཆིག་གཏེར། ཆིག་གི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བ་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་རྣམས་ཆིག་ལེའུར་བྱས་

པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་ཞིག་སྟེ། རྣམ་རབས་བཅུ་གསུམ་པར་ས་སྐྱ་པའི་ཏ་ཀུན་དགའ་

ཀྱུལ་མཆན་གྱིས་མཛད་པའོ།

ཆེ་ག་ཐ་དང་མེན་པའི་ལྟ་ར་བ། ལྟ་ར་པའི་ཕྱུག་ལྟོན་པ་མེས་ཤིག་ཞེ། ལྟ་ར་པ་ཁོ་དངོས་པོ་པཱིས་

ཁྱེད་ཀྱི་མཆོག་མང་པོ་རྣམས་སྤྱི་ཅིག་གཅིག་པ་ཡིན་ཞིང་། གཅོད་མཆོག་མང་པོ་མི་དང་པས་སྤྱིར་

བའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་

ཆིག་ཐལ། གླུ་ཆ་ཤོད་ཉེས། གླུ་ཆ་ཆིག་ཐལ་ཤོར་བ།

ཆིག་ཐོག་དོན་ལེེལ། གང་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་དངོས་སུ་ལག་ལེན་བསྟར་བ། ཁོང་ཉི་ཆིག་ཐོག་

དོན་ལེལ་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་བརྒྱ་པོ་ཞིག་ཡིན།

ཆིག་ཐོག་དོན་གནས། གང་བཤད་དོན་གནས། མི་འདིས་གང་བཤད་ཆིག་ཐོག་དོན་གནས་ཡིན་

པས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་རིགས།

ཆོག་མཐུན། ཆོག་གི་མཇུག་མ།

ཆིག་མཛོན་པོ། [ཡུལ]གོ་དཀའ་བའི་ཆིག་གཞན་གྱིས་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཆིག་མཛོན་པོ།
ཆིག་འཐེང་པོ། ① ཡིག་འབྲུ་མང་ཉུང་ཆ་མི་སྟོམས་པའི་ཆིག་ རག་རྩོམ་ཆིག་འཐེང་པོའི་རིགས་
བརྗོད་མི་བདེ། ② སྐད་ཆ་མི་གསལ་བ། སྒྲ་བརྗོད་ཆིག་འཐེང་པོ་དེ་ཤར་མར་གོ་མི་བདེ།

ཆིག་དན། ཁ་དན་ནམ་ཁ་ཆད། བན་ཚུན་གྲོས་སྤྱར་བྱེད་རྒྱའི་ཆིག་དན་བཅོས་བ།

ཆིག་དམ་པོ། རྩོམ་མཁུགས་པོ། རྩོམ་ཡིག་འདི་ཆིག་དམ་པོ་ཡིན་པས་གོ་དཀའ།

ཆིག་དོན། རྗོད་བྱེད་ཆིག་དང་། བརྗོད་བྱའི་དོན།

ཆིག་དོན་ཆོས་ལྷན། ཉོན་མོངས་པ་ལ་གཏུམ་ཞིང་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་།
འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མའི་ལུས་ཅམ་དུ་སྤང་བ་དང་། འལྲུལ་དོར་སྤང་བའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྤང་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་མི་ལམ་གྱི་དཔེས་མཆོན་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་གནས་ལུགས་འོད་གསལ་སྟོན་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དང་། གཉིས་སུ་སྤང་བའི་
འལྲུལ་རྟོག་གིས་འཁོར་འདས་ཀྱི་བར་མ་དོར་འལྲུམས་བ་དང་། བདོ་རྒྱུད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་
དམ་ཆོས་ཉམས་སུ་བླངས་པས་ས་ལམ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕོ་བ་སྟེ་ལྷན་གྱི་

ཆིག་དོན་གཉིས། རྗོད་བྱེད་ཆིག་དང་དེའི་བརྗོད་བྱ་གཉིས།

ཆིག་དོན་གཉིས་ཀ་བསྐྱོར་བ། བསྐྱོར་བའི་རྒྱན་གྱི་ཆིག་དོན་འ་རྒྱ། བར་གསེས་ཤིག་སྟེ། སྐོར་བྱེད་

ཆིག་དོན་གཉིས་ཀས་བསྐྱོར་ཡུང་། བསྐྱོར་བྱའི་གནས་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་

ཆིག་དོན་འ་རྒྱ། མོག་ཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་

སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་semantic network ཟེད།

ཆིག་དོན་ལྷན། བྱེད་བྲག་བ་དང་རིག་བ་ཅན་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཆིག་དོན་ལྷན་ཏུ་བསྐྱུ་

བར་འདོད་ཅིང་། ཆིག་དོན་ལྷན་གི་བྱུང་ཚུལ་ནི། བྱེད་བྲག་པའི་སྟོན་པ་འུགས་ཞེས་བྱ་བས་རང་

གི་བསྟེན་གནས་སུ་བསམ་གཏན་བསྐྱབས་པས་བྱ་འུགས་ཞིག་མཐོང་སྟེ། དེ་ལ་ཆིག་གི་དོན་ལྷན་

ཟེས་པས་ལྷན་བ་ཚུན་ཆད་བདད་བྱས་ལ། དེ་ཕྱིན་ཆད་མ་བྱུང་བས་ཆིག་དོན་ལྷན་ཏུ་རྒྱ་ཆེད་པར་

འདོད་བ་དང་། འུགས་པ་སྤར་འལྲུལ་ནས་ཆིག་དོན་ལྷན་རྟེན་པར་རྫོམ་པ་ཡིན་ནོ། དེས་ན་སྟོན་པ་

དེའི་མིང་ལའང་འུགས་པ་ཟེར་ཞིང་། དེའི་རྗེས་འབྲངས་རྣམས་ལ་འུགས་ལྷན་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། ཆིག་

དོན་བྱུག་ནི། རིས་དང་ཡོན་ཏན་ལས་དང་སྤྱི། གྲེ་བྲག་འདུ་བ་ནས་བ་བྱུག ། ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར། རིས་དང་། ཡོན་ཏན་དང་། ལས་དང་། སྤྱི་དང་། གྲེ་བྲག་དང་། འདུ་བ་དང་བྱུག་གོ
ཆིག་དོན་དམར་རྩེ། ཆིག་དོན་གསལ་པོ། གཞན་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་སྐབས་ཆིག་དོན་དམར་རྩེ་གི་
དུ་བ་ཤད་དགོས།

ཆིག་དོན་མཛོད། གྲོང་ཆེན་མཛོད་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། གཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་ཞུགས་པ་
ལས་དུ་གོམས་པས་འབྲས་བུ་མཛོད་གྲུར་གྱི་བར་ལམ་འཁྲེར་མན་ངག་གི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་དོ་
རྩེའི་གནས་བརྒྱ་གཅིག་ལ། དུས་རབས་བརྒྱ་བཞི་པར་རྒྱུང་མའི་སློབ་དཔོན་གྲོང་ཆེན་རབ་
འབྲམས་གྱིས་མཛོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཞིག

ཆིག་དོན། [རྒྱུང་]ཡང་དག་མེན་པ།

ཆིག་ལྗན། [མཛོད་]གཟའ་ལུར་བྱ།

ཆིག་ལྗན། ① ཆིག་རྫོས་སྒྲིན་ཅན། ② ཡང་ཡང་ནན་ཏན་ལབ་པ།

ཆིག་ལྗབ་ལྗེ་བ། རྒྱད་ཆ་མི་གསལ་བ། བཤད་པའི་ཆིག་ལྗབ་ལྗེ་བ་ཡིན་ན་གཞན་གྱིས་གོ་དགལ།

ཆིག་སྤྱད། མིང་གཉིས་སམ་མང་པོའི་བར་གྱི་རྣམ་དབྱེ་རྣམས་བསྐྱུས་ནས་ཐམས་ཅད་གྱི་མཐའ་
མར་རྣམ་དབྱེ་གཅིག་སྐྱར་བའི་མིང་སྟེ་ནང་གསེས་ལ་ལས་འཛིན་དང་། བ་གཉིས། དེའི་སྤྱེས་
བྱ། འབྲུ་མང་། རྣམ་དབྱེ། མི་ཟད་བ་བཅས་བྱུག་ཡོད།

ཆིག་སྤྱད་བྱུག ལས་འཛིན་པའི་བསྐྱུ་བ་ཅན་དཀར་པོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། བ་གཉིས་པའི་བསྐྱུ་བ་སྟོན་
འབྲུག་ལྗ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། དེའི་སྤྱེས་བྱའི་བསྐྱུ་བ་སྟོན་འཕྲོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། འབྲུ་མང་པོའི་བསྐྱུ་བ་ཡི་
གོ་བསྐྱུས་པས་ཡིག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། རྣམ་དབྱེ་པའི་བསྐྱུ་བ་རྒྱ་ཡིག་དང་བོད་ཡིག་ལ་མཐས་པའི་
མི་རིགས་སོ་སོའི་སློབ་གྲོགས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། མི་ཟད་པའི་བསྐྱུ་བ་འདི་བོད་རྒྱུད་ལ་སྐྱར་རྒྱ་མེད།

ཆིག་བདག [རྒྱུང་]ཡང་དག་མེན་པ།

ཆིག་བདག [མཛོད་]① གཟའ་ལུར་བྱ། ② སངས་རྒྱས། ③ འཇམ་དབྱངས།

ཆིག་བདེན་པ། བཤད་པའི་ཆིག་ལྟར་དོན་ལ་གནས་པ།

ཆིག་མདའ། གནད་ལ་པོག་པའི་ངན་ཆིག་གཞན་གྱི་སྟོང་ལ་གཟན་པའི་ཆིག་མདའ་འཕངས་པ། བ་

རོལ་པོར་དམའ་འབེབས་ཀྱི་ཆོག་མདའ་མི་འཕེན་པ་དེ་ནི་ཚོད་པ་མཛེས་པའི་རྒྱན་ཞིག་ཡིན།
ཆོག་མདའ་རྒྱན། [མདོན]སྒྲ།
ཆོག་མདའི་མགོན་པོ། [མདོན]བརྒྱ་བྲེན།
ཆོག་འདུམ་པོ། ཆོག་ཉུང་དོན་ཚང། ཆོག་འདུམ་པོ་བྱུང་ན་གོ་བདེ།
ཆོག་ནན་དོན་བྱུང། ཆོག་འདོམས་ཆེ་ལ། དོན་ཡ་ཡོ་འབྲུག་འཁྲིག་མེད་པ། ཆོག་ནན་དོན་བྱུང་བྱུང་
ན་གཞན་སེམས་རྣམ་པར་གཞོན་བྱུག།
ཆོག་གནད། ཆོག་གི་གནད་འགག་གསུང་བཤད་ཀྱི་ཆོག་གནད་རིག་པ་བསྐྱེམས་ཏེ་ཉན་པ།
ཆོག་གནད་སྒྲུག་པ། ① སྐད་ཆའི་ཤོད་སྐད་ས་ལ་བལྟས་ཏེ་སྐད་འཆོལ་བ། སྐད་ཆ་ནོར་བའི་ཆོག་
གནད་སྒྲུག་པ། ② སྐད་ཆའི་སྐྱེད་པོ་སྒྲུག་པ། གསུང་བཤད་ཀྱི་ནད་དོན་གལ་ཆེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་
གནད་སྒྲུག་པ།
ཆོག་སྒྲག [ཡུལ]སྐྱུང་ཤིང་སྤྱི་ལོ་འབྲི་བྲེད་མོ་ཆོག་མ་དང་སྐྱུང་ཁུས་བཅོས་པའི་སྒྲག་ཆ་ཞིག་
ཆོག་པ། ① འཆོག་པའི་འདས་པ། ② མི་དགའ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆོག་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་
ཆོག་པ་ཟ་བ། ཁོང་ཁོ་སྤྱེ་བ། མི་དེ་སྤྱོད་བྱུང་བྱུང་ཡིན་སྟབས་ཆོག་པ་ཟ་ཆོག་ཆོག་རེད། རྣ་བར་མི་
འགོ་བའི་སྐད་ཆ་ཐོས་དུས་ཆོག་པ་མ་ཟ། རྒྱ་མེད་རྒྱེན་མེད་དུ་ཆོག་པ་ཟ་ལོང་ལོང་ཞིག་བྱུང།
ཆོག་སྤྱིའི་བཤད་སྒྲུག། ཆོག་གི་སྤྱ་སྤྱི་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཙམ་ལས། དོན་གྱི་ཐོག་ནས་ཉམས་
སུ་མྱངས་མཁན་མ་བྱུང་བའི་དོན་ཏེ། མདོར་ན་ཆོས་བྱེད་མཁན་གྱི་མིང་འབྲེར་བ་ཙམ་ལས།
གསུང་རབ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་བཙས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་མཁན་དང་། འདུལ་བ་ནས་བཤད་
པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྤྲོམ་པ་ཉམས་བཞེས་མཛད་མཁན་མ་བྱུང་བའི་དོན།
ཆོག་དཔང་། སྐད་ཆ་གཏམ་བཞིན་གྱི་དཔང་རྟགས།
ཆོག་ཟླད། མིང་གཉིས་སམ་དུ་མ་སྤྲེལ་བའི་ཆེ་བར་དུ་མཚམས་སྦྱར་བའམ། དོན་གསལ་བ་ལ་པན་
འདོགས་པའི་སྤྱིའི་རྣམ་པ་སྟེ་རང་དབང་ཅན་དང་གཞན་དབང་ཅན་གཉིས་སུ་སྤྱེ་ཡོད།
ཆོག་ཟླད་གཞན་དབང་ཅན། རྣམ་དབྱེ་མ་ཡིན་པའི་ཟླད་རྒྱུད་གཞན་དབང་ཅན་ཅིང་ཅེས་ཅེའོ་ཅེན་
ཅིག་ཞིང་ཞེས་ཞེའོ་ཞེ་ན་ཞིག་ཤིང་ཤེས་ཤེའོ་ཤེ་ན་ཤིག་བཙས་བསྐྱོམས་བཙུའོ།

ཆིག་འཕྲད། ཆིག་ཕྱད་དང་འདྲ།

ཆིག་འཕྲོ། ① མེས་ཆིག་པའི་བྱད་ཤིང་སོགས་ཀྱི་ལྷག་མ། བྱད་ཤིང་གི་ཆིག་འཕྲོ། སོལ་བའི་ཆིག་འཕྲོ། མེ་སྒྲོན་ཤོར་བའི་ཁང་བའི་ཆིག་འཕྲོ། ② སྐད་ཆའི་ལྷག་མ། ཁྱེད་རང་ཉོག་ཙམ་སྒྲིག་རོགས་དཔེ་སྐད་ཆའི་ཆིག་འཕྲོ་ཆོད་མ་སོང་། ར་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་སྒོ་བྱར་དུ་བྱུང་ནས་འཕྲོས་སོལ་གྱི་ཆིག་འཕྲོ་བཅད་པ། གཞན་གྱི་ཆིག་འཕྲོ་སྒོགས་ནས་བཤད་པ།

ཆིག་སྒོམ་པོ། ཁ་རྒྱགས་པའམ་ཁེངས་སྒྲིགས་ཀྱི་སྐད་ཆ། ཅུ་རྒྱུ་སྐད་ཆ་ཆིག་སྒོམ་པོ་བཤད་ན་གཞན་གྱིས་ཡིད་ཆེས་དག་ལ།

ཆིག་བྱས་པ། སྐད་ཆ་བསྒྲིགས་པ། ཁོའི་ཁ་ནས་སྐད་ཆ་བཟང་ངན་གང་ཤོད་ཆིག་བྱས་པ།

ཆིག་ཁྲ་དྲགས། མིང་དངོས་མ་ཡིན་པར་ཆེད་དུ་བཏགས་པའི་མིང་། དཀྱུག་ཤིང་ཞེས་པ་འདི་ཤིང་གི་ཆིག་ཁྲ་དྲགས་རེད།

ཆིག་ཁྲ་དྲགས་ཀྱི་རེག་པ། རེག་པའི་ཆོགས་དྲག་ལས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཉེ་རེག་པ་ནི་ཆིག་ཁྲ་དྲགས་ཀྱི་རེག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆིག་ཁྲ་དྲགས་ནི་མིང་ཡིན་ལ། ཡིད་ནི་གཙོ་བོར་མིང་ལ་དམིགས་པས་ལུལ་མིང་ལུལ་ཅན་ལ་བཏགས་པའོ།

ཆིག་སྦྱངས་གསེད་བཤོལ། ཁེ་ཉེན་གྱི་རྒྱ་མཚན་གསལ་པོར་བཤད་པ། ཁོ་ཆོའི་ལ་བ་རྟོག་དབར་ལ་ཆིག་སྦྱངས་གསེད་བཤོལ་གནང་བས་ལེ་འགྲིགས་བྱུང་བ།

ཆིག་སྒྲོར། མིང་ཆིག་ཡི་གེའི་སྒྲོར་གྱི་ཚུལ་ཡིག་འདི་ཆིག་སྒྲོར་མི་ལགས་པས་གོ་བཤད་འཕྲོད་པོ་མི་འདུག་ཆིག་སྒྲོར་འདྲ་ཆགས། སྒྲིང་ཙོམ་སྒྲོས་ཡག་པོ། ཙོམ་ཡིག་འདི་ཆིག་སྒྲོར་འདྲ་ཆགས་ལ་ནང་དོན་ཡང་གཉིང་ཟབ་པོ་འདུག་

ཆིག་དབང་། མཆོག་དབང་གོང་མ་གསུམ་གྱི་ཡ་གུལ་ཞིག་སྟེ། དོན་དམ་བྱང་རྒྱབ་མེམས་ཀྱི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོམ་མའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་ལ་བསྐྱར་ཉེ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་མི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་དག་ལས་རང་བཞིན་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་བསྒོམ་པ་ལ་དབང་། འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་རྟོག་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲིབ་པའི་སྐལ་བ་རྒྱུད་ལ་འཛོག་གེད་ཀྱི་དབང་།

ཆིག་འབྲུམས། ① རྫོང་གེད་ཡི་གེ་མང་དྲགས་པ། དགོས་མེད་ཆིག་འབྲུམས་ཀྱི་ཡི་གེ་འབྲི་ཙོམ་

བྱས་ན་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དུས་ཆོད་འཕྲོ་བརྒྱུག་གཏོང་རོགས་རེད། ② སྐད་ཆ་བཤད་
ཡམ་ཆེ་བ། དོན་གཞན་གྱི་ཐོག་ཏུ་མི་འཁེལ་བའི་ཆིག་འབྲུམས་ཉམ་ཉོག
ཆིག་འབྲུ། མིང་ཆིག་འདུས་པའི་ཡི་གེའི་འབྲུ།
ཆིག་འབྲུ་ལྟེན་པས་པ། [རྟོག] ① ཆིག་བཟོ་བའམ་སྒྲིག་པ། ② ལན་རྒྱབ་མི་ཐུབ་པ། ③ བོད་ཡིག་གི་
ཆོད་ཤད། ④ ཆིག་དོན་རྟོགས་པ།
ཆིག་འབྲེལ། ① རྫོང་བྱེད་ཡི་གེའི་གོང་འོག་གི་འབྲེལ་བ། ② སྐད་ཆ་གོད་སྟངས། སྒྲ་ཕྱིའི་ཆིག་འབྲེལ།
ཆིག་ལ། ཆིག་རོ།
ཆིག་མར། ཁྱོ་ཟངས་ཀྱི་མཐེལ་དུ་འབྲས་སོགས་མི་འཆིག་པའི་ཆོད་འདེབས་པའི་མར་ཁ།
ཆིག་དམའ་ཤོ། གོ་བདེ་བའི་སྐད་ཆ། ཡིག་རིགས་རྣམས་ཆིག་དམའ་ཤོའི་ཐོག་ནས་བརྒྱུར་བ་ཡིན་
པས་གོ་བདེ་པོ་འདུག
ཆིག་ཅམ་གསོག་པ། དོན་དག་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏན་ནས་མ་བཏང་བར་ཁ་ནས་འདོན་བ་གཅོ་བོར་
བྱས་པའི་དོན།
ཆིག་རྩལ། གཞན་གྱི་སེམས་ལ་སོག་ཐུག་ཆེ་བའི་ཆིག་
ཆིག་རྩལ་ཁོན་བཤད་པས་དོན་མི་འབྲུག། ཆིག་རྩལ་ཆེར་མ་དང་མཚུངས་པ།
ཆིག་ཚོད། ཆིག་གི་ཚོད་པ། དོན་མེད་ཆིག་ཚོད་མ་རྒྱབ་ཅིག
ཆིག་བཅན་པོ། བརྒྱུར་བཞོད་གཏོང་མི་ཐུབ་པའི་ཆིག་བཀའ་རྒྱ་ཆིག་བཅན་པོ།
ཆིག་བཅུན་པོ། ཆིག་བཅུན་པོ་འཕམ། བདེན་པ། ཆིག་བཅུན་པོ་བཤད་པས་གཞན་སེམས་སྒྲུལ།
ཆིག་ཆོགས། མིང་དང་ཆིག་མང་པོའི་སྒྲོས་པ།
ཆིག་མཚམས། རྫོང་ཆིག་སྒྲིའི་ཆིག་གི་བར་མཚམས། དོན་ཆན་རེ་རེའི་བར་ལ་ཆིག་མཚམས་
ཀྱིས་གཙོད་པ།
ཆིག་མཚོན། ཆིག་གི་མཚོན་ཆ་སྟེ། ཆིག་རྩལ། གཞན་ལ་ཆིག་མཚོན་འདེབས་པ།
ཆིག་མཛོད། ཆིག་ཆོགས་མཛོད་ཁང་གི་གཟུགས་སུ་བཞོད་པ། ཆིག་མཛོད་དང་མི་མཛོད་ནི་ཉེར་
བཞོལ་གྱི་དཔེ་དེབ་རེད།

ཆིག་གཞི། ① རྫོང་བྱེད་ཆིག་གི་ནམ་འགྱུར།

② སྟོན་རྗེས་མིང་གསུམ་འདུས་པའི་ཆིག་རྟེན་གཞི།

ཆིག་ཟེན། རང་དངོས་སུ་བརྫོད་པའི་སྐྱ་ཆིག་གིས་ཟེན་པའམ་དམིགས་ཀྱིས་བརྩེད་ནས་བསྟན་ཏེ་
དོན་གཞན་ནམ་པར་གཙོད་པའི་ཆིག་དཔེར་ན། མངོན་སུམ་ནི་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་
པ་ཡིན། ཞེས་པའི་ཆིག་ཟེན་གྱིས་རྟོག་བཅས་དང་འཁྲུལ་ཤེས་ནམས་བཅད་པ་ལྟ་བུ་བྱུངོ།

ཆིག་བྱར་རྒྱབ་པ། དངོས་སུ་མ་བཤད་པར་བྱར་ནས་མཛང་ལ་སོག་པའི་གཏམ་ཤོད་པ། བན་ཚུན་
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཆིག་བྱར་རྒྱབ་པ།

ཆིག་བྱར་ཕྱད་པ་མེད། སྐད་ཆ་བཤད་པ་པར་བཞག་ཆིག་གི་བྱར་ཙམ་ཡང་སྐྱོང་བ་མེད་ཅེས་པའི་དོན།

ཆིག་བྱར་ཕྱིན་པ། སྐྱ་དག་པའམ་སྐད་ཆ་ཞིབ་གསལ་ཐོན་པ། བཀའ་སློབ་གང་གནང་སྤྲས་བསྐྱངས་
མེད་པར་ཆིག་བྱར་ཕྱིན་པ་ཞིག་འདུག།

ཆིག་ཡུལ། བརྫོད་བྱའི་ཡུལ།

ཆིག་རིས། ཆིག་གི་སྐྱ་རིས། བཤད་ཁྲིད་ཆིག་རིས་ཕྱོགས་འདྲ་བར། གོ་བ་རང་རང་སོ་སོར་ལེན།

ཆིག་རོ། ① དོན་དག་མེད་པའི་ཆིག་སྐད་ཆའི་ཆིག་རོ་ནམས་བསྟར་ནས་དོན་དག་རྟོག་རྟོག་ཤོད་
དགོས། ② མེས་ཆིག་པའི་རོ་མ། ཤོག་བྱ་ཆིག་རོ་དེ་ནམས་ཕྱེར་སྦྲར་ཅིག།

ཆིག་བརྒྱུད་པོ། གཞན་གྱི་སྟོན་དང་མཛང་འབྲུ་པའི་གཏམ་ཆིག་

ཆིག་ལ་མི་རྟོན་པ། མི་རྟོན་པ་བཞིའི་ལ་བྲལ་ཞིག་སྟེ་འཇིག་རྟེན་པའི་བརྟུང་པ་སྟེ་ཕྱན་མོང་པའི་
རིག་གནས་ལ་སོགས་པ་དང་། ཡང་ན་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་མོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་བར་དུ་འདྲ་སྐྱ་ཆིག་
དང་ཡི་གེ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནི་དོན་ཚུངས་ཏེ་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྟོན་པར་མི་བྱ་བའོ།

ཆིགས་ལ་བཅན་ལ། སྟོན་སྟོང་གི་དུས་ཚོད་སྟེ་ལོ་341ནས་སྟེ་ལོ་493བར། རྒྱལ་ཏོ་རི་ལུང་
བཅན། ཁྲི་ནམ་བཅན། ཁྲི་སྐྱ་དཔུང་བཅན། ཁྲི་ཐོག་རྗེ་བཅན། ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་བཅས་
སོ། ཞིབ་པ་སྟེ་རྒྱལ་ལོ་རྒྱུ་ལ་གཟེགས།

ཆིག་ལན་ཆིག་རྒྱག་ ① གཏམ་ཚོད་ཀྱི་གཤགས་འདེབས། ཕྱོགས་གཉིས་པན་ཚུན་ཆིག་ལན་ཆིག་
རྒྱབ་གིས་ཐག་གཙོད་རྒྱ་དཀལ་ ② སྟེར་གྱི་བྱི་བྱིས་ལན། ཆིག་ལན་ཆིག་རྒྱབ་གི་སྟོན་ནས་

བཏག་དབྱང་བྱེད་པ།

ཆིག་ལས་འདས་པའི་དོན། སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཏྲོགས་པ་ལྟར་གཞན་ལ་
བརྗོད་མི་ཀུས་པ་བྱ་རམ་གྱི་རོ་དང་འབྲ་བ།

ཆིག་ལེན་པ། ① དཔེ་ཆ་སོགས་ཀྱི་ཆིག་སྒྲོར་ངེས་པར་བྱེད་པ། ② དཔེ་དེབ་ཁག་ནས་ཆིག་སྒྲུག་པ།
ཆིག་ལེའུ། ཆིག་བཅད་ལྷུག་གང་རུང་གི་ས་བཅད་སྡེ་ཆན་སོ་སོའི་མིང་། ཚུམ་ཆིག་གི་ཆིག་
ལེའུར་བྱས་པ། རྫོས་གར་འཐབ་གཞུང་གི་ལེའུར་བསྒྲིགས་པ།

ཆིག་ལེའུར་བྱས་པ། ཆིགས་སུ་བཅད་བ་སྟེ། ཆིགས་བཅད་རེ་རེ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་བརྒྱད་བཞི་
སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་བོད་ཀྱི་ནི་ཆིག་བར་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་ཡོད་དོ།

ཆིག་ལོ། ཆིག་གི་ལོ་མ་སྟེ་སྟོང་པོ་མེད་པའི་ཆིག་ཉོབ་མན་པོར་བཤད་པ།

ཆིག་ལོག་གཏམ་བྱིན་ཅི་ལོག་པ། པ་མ་ལ་ཁ་ལོག་ཆིག་ལོག་བྱེད་མི་ཉན།

ཆིག་ཤུགས། རྒྱད་ཆའི་ཤོད་སྟངས། ཁོང་གི་ཆིག་ཤུགས་ལ་བལྟས་ན་ངའི་བསམ་འཆར་ལ་
འཐད་པ་འབྲའོ།

ཆིག་བཤེར་བ། རྒྱད་ཆ་བདེན་རྒྱུན་དག་བཤེར་བྱེད་པ། ཚོད་གཞིའི་སྒྲོར་ལ་ཕན་ཚུན་ཆིག་བཤེར་བ།
ཆིག་གསལ། དབྱ་མ་ཅ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པས་མཛད་པ་ཞིག་

ཆིག་གསོལ། ཆིག་གི་སྟོན་ས་ཁུ་བ།

ཆིག་སྟག ① བསྟན་བྱའི་ཆིག་འཕྲོ་ལ། ② དགོས་མེད་ཀྱི་ཆིག་ཐལ།

ཆིག་སྟད། དག་ཐོག་གི་རྒྱད་ཆ་འཕྲིལ་ཡིག་ཐོག་གི་རྫོད་ཆིག་ལ་རང་འདོད་ཀྱིས་གསར་སྟོན་བཅུག་པའི་
ཆིག་སྟོན། གནས་ཚུལ་ངོ་མ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཆིག་སྟད། རང་བཟོས་སྤྱར་བའི་ཆིག་སྟད།

ཆིག་སྟུག་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་རྒྱང་བར་མ་བཅད་པའི་ལྷུག་ལ།

ཆིགས། བཅད་མཆམས་སམ་བར་མཆམས། སྒྲུག་མའི་ཆིགས། རུས་ཆིགས། གཏན་ཆིགས།
རུས་ཆིགས།

ཆིགས་ཁེབས། སོར་གདུབ།

ཆིགས་བརྒྱ་པ། [མངོན]① རྩ་རྒྱར་པ། ② སྒྲུག་མ་སྤྱར་སྟེར་པ།

ཆོག་ས་སྤྲ་མ་སྤྲོན་དུ་སོང་བ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་མཐུན་སྦྲེན་ལྷའི་ནང་ནས་བསམ་པའི་
མཐུན་སྦྲེན་ཞིག་སྟེ། དགེ་བསྟེན་དང་བར་མ་རབ་བྱུང་སྤྲོན་དུ་སོང་ཞིང་ཆགས་པའོ།

ཆོག་ས་ཅན། [མཛོན་རི།]

ཆོག་ས་བཅད། ཆོག་རྒྱུ་བཞི་རེར་བཅད་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་ཆོག་ལྷུག་འཕྲི་དེབ་ཡང་ཆོག་ས་བཅད་འཕྲི་དཀའ།

ཆོག་ས་བཅད་གཅིག་ཆོག་རྒྱུ་བཞི། རྒྱ་གར་རྒྱུ་དུ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ཟེད།

ཆོག་ས་བཅད་འཕྲོར་ཚུལ། མྱོལ་བ། དེགས། མཛོན། འདུས་པའོ།

ཆོག་ས་ཆེན་བརྒྱད། ལག་པའི་དབྱུང་མགོ་གཡས་གཡོན་གཉིས་དང་། བྱ་མོ་གཡས་གཡོན་གཉིས།

དབྱེ་གཡས་གཡོན་གཉིས་དང་། བྱ་མོ་གཡས་གཡོན་གཉིས་བཅས་བརྒྱད།

ཆོག་ས་ཆེན་བརྒྱ་གཉིས། བཞེག་ཆོག་ས་གཉིས་བྱ་ཆོག་ས་གཉིས། བྲག་ཆོག་ས་གཉིས་བཅད་ལག་

པ་ལ་བྱུག་ལོང་ཆོག་ས་གཉིས། བྱ་ཆོག་ས་གཉིས། དབྱེ་ཆོག་ས་གཉིས་བཅས་རྒྱུ་པ་ལ་བྱུག་

སྟེ་བརྒྱ་གཉིས་སོ།

ཆོག་ས་པ། བྱ་ས་ཀྱི་རུས་པ་པན་ཚུན་འབྲེལ་པའི་བར་མཆོམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དེའུ་དམར་དགེ་

བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོག་ས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་ཀྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་

དོན་གསལ་ལས། བྱ་ས་ཀྱི་ཆོག་ས་དང་ནས་ལྷའི་ཆོག་ས། ལྷུག་ཆོག་ས་རྣམས་ནི་མཆོམས་ཀྱི་

མིང་། ཞེས་གསུངས།

ཆོག་ས་པའི་མཁར། བྱེད་ལས་ལ་བཞོུས་ནས་བཏགས་པའི་སྐལ་པའི་ཆོག་ས་རུས་འབྲུར་པོ་རྣམས་

ཀྱི་སྤྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀྱམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པའི་

རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཆོག་ས་པའི་མཁར་ནི། སྐལ་ཆོག་ས་ཀྱི་རུས་པ་དབྱིབས་འཕར་

ལོ་ལྟ་བུ་བཅེགས་མར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་སྟེ། དེ་ལ་ཅིའི་བྱིར་ཆོག་ས་པའི་མཁར་ཞེས་

བཛོད་དམ་སྟེ་ན། ཆོག་ས་པ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་སྟོན་ཅ་དཀར་པོ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་དེ་གནས་སའི་

མཁར་ལྟ་བུ་བྱེད་པས་ན་མིང་ཡང་དེ་ལྟར་བྱ་གས་སོ།

ཆོག་ས་པའི་མཁར་མཆོམས། སྐལ་ཆོག་ས་ཀྱི་བར་ན་གནས་པའི་རུས་པ་ལེབ་མོ་དབྱིབས་དོང་ཅེ་

ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དེའི་བྱེད་ལས་ནི་ལུས་དགེ་སྤྱོ་སོགས་བྱེད་སྐབས་མཉེན་པའི་ཆ་

ནམས་བྱེད་པར་བཤད་དོ།

ཆོགས་པའི་བྱ་འདུལ། དབྱེབས་འདྲ་བ་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་སྒྲུལ་ཆོགས་གཡས་གཡོན་
ནས་བྱིར་བྱེས་པའི་རུས་བ་སྤ་མོ་ནམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྲུངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་
འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཆོགས་པའི་བྱ་འདུལ་
ནི། སྒྲུལ་ཆོགས་ཀྱི་རུས་བ་གཡས་གཡོན་ལས་བྱིར་བྱེས་པའི་རུས་བ་སྤ་མོ་དབྱེབས་བྱའི་
འདབ་གཤོག་དང་འདྲ་བ་ནམས་མོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

ཆོགས་སྟོན། ལུས་ཀྱི་ཆོགས་རྒྱུད་བཞིས་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ།

ཆོགས་སྟོན་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཅ་བཅུ། ལུས་འདི་ལ་རུས་བ་བན་ཚུན་བར་མཆོམས་འབྲེལ་པའི་ཆོགས་
སྟོན་བྱའི་ནམས་གངས་འཕྲེན་ན་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཅུ་ནི། ཡག་པར་སོར་མོ་ལྷ་ལ་གསུམ་རེ་དང་།
གྲེ་མོ་མཁྲིག་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆོགས་ཆེན་ལོགས་ཆོགས་རྒྱུད་རེ་བཅས་སོ་བཞི། དེ་བཞིན་རྒྱུད་
པའི་སོར་མོ་ནམས་ལ་གསུམ་རེ། ལུས་ལོང་གཉིས་ཆོགས་སྟོན་རེ་བཅས་སོ་བཞི་སྟེ་ཡན་ཡག་
བལྟོམས་པས་རེ་བརྒྱད། ལུས་ལ་ཅིབ་མ་ཉེར་བྱུག་སྒྲུལ་ཆོགས་ལ་ཉེར་བརྒྱད། སྟག་པ་དང་
མཛེང་བ་ལ་གཉིས་གཉིས་ཉེ་བཞི། ལྷག་རུས་ལ་གཅིག་སྟེང་དགུ་མགོ་ལ་འགྲམ་པ་ལ་ཡས་
མས་གཉིས་རེ་བཞི། སོ་ཅ་བར་སོ་གཉིས། མིག་རུས་ལ་བཞི། བཅུར་ཆོས་ལ་རེ་དང་མིག་
སྟུབས་ལ་གཅིག་ན་བ་ནས་མིག་གི་བར་རུས་བ་ཉི་ཤུ་ཡོད་པར་ཆོགས་ལོགས་སོ་འགྲོ་དགོས་
པས་བཞི་བཅུ་སྟེ། མགོ་ཆོགས་བྱ་གསུམ་འབྲིག་བསྐྱེལ་བས་ཉིས་བརྒྱ་དང་ནི་ཅ་བཅུ་ཡོད་
པའོ། ལྷ་བཅུ་ནི་ཡི་གེ་ཉམས་བ་སྟེ། ཡན་ཡག་བརྒྱད་པར། ཆོགས་ནི་ཉིས་བརྒྱ་ཅ་བཅུར་
འདོད། ཅས་པ་དང་འབྲེལ་བ་སོགས་མཐུན་ནོ།

ཆོགས་བྱུང་པ། རྒྱུད་ལག་སོགས་ཀྱི་རུས་ཆོགས་ཁ་གྲེས་པ། ཆོགས་བྱུང་བ་སྟོན་བ་སྟོན་ཡང་བརྒྱ་བ།

ཆོགས་སྟོན། ཆོགས་འཆུས་པའི་དོན།

ཆོགས་སྟོན། ཆོགས་བྱུང་པའི་དོན།

ཆོགས་མ། ཆོག་མ་དང་འདྲ།

ཆོགས་ཆོག་སྟོན་ལྟར་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་node ཟེལ།

ཆོག་ས་ཆོག་གནས་ལུ་མྱོག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་

མ་སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་node address ཟེལ།

ཆོག་ས་མཆམས། ལྷ་ཆོག་ས་ཀྱི་བར་མཆམས།

ཆོག་ས་གཞི། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་སོགས་ཆོག་ས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

ཆོག་ས་ཟུག་ ལུས་ཀྱི་ཆོག་ས་ན་བའི་ཟུག་རུ།

ཆོག་ས་བཟང་། [མངོན]ལྷ།

ཆོག་ས་སུ་བཅད་པའི་སྟེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བཞི་བ་ཆོག་ས་སུ་བཅད་བ་གཉིས་
ལ་སོགས་པས་དོན་སྟོན་བ་དཔེར་ན། ཆོས་ས་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ས་བཅད་ལྟ་བུ་སྟེ་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་སྟོན་དུ་གཏོགས་པ་ཞིག་གོ།

ཆོག་ས་སུ་ལ། ཡན་ལག་སོགས་ཆོག་ས་གཉིས་བར་གྱི་མིང་སྟེ། དེ་ལུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་བཅུ་ཆོག་ས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྟོས་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལ་ལས།
ཆོག་ས་མཆམས་ཆོག་ས་སུ་ལ་ཆོག་ས་ཁ་རྣམས། ཆོག་ས་གཉིས་བར་གྱི་མིང་ཡིན་ནོ།། ཆོག་ས་
གཉིས་བར་གྱི་མིང་ཡིན་ནོ།།

ཆོས་པ། ཆོས་ས་པ། ཆོས་པ། ངོས་ས་པའམ་མགུ་བ། རེ་འདོད་རི་བཞིན་འབྲུབ་པས་སྒོ་ཁ་ཆོས་པ།

ཆོས་བྱེད། [མངོན]① བ་རུ་རའི་ཤིང་། ② ཅན་དན། ③ བོད་ཆེ་བཅུ་གཅིག་པ།

ཆོས་བྱེད་སྟེ་ས། [མངོན]གཟའ་ལྷག་པ།

ཆོས་བྱེད་གོས་ཅན། [མངོན]ཅན་དན་སྟེ།

ཆོས་བྱེད་བད་ཀན། བད་ཀན་ལཱའི་ཡ་གུལ་ཞིག་སྟེ། བྱེད་ལས་སྤྱི་བོར་གནས་ནས་དབང་པོ་རྣམས་
ཆོས་པར་བྱེད་པའི་བད་ཀན་གྱི་རིགས་ཤིག་

ཆོས་བྱེད་དམར། [མངོན]གུར་གུམ།

ཆོས་བྱེད་ཤིང་། ① བུད་ཤིང་། ② སྤྱིན་སྟེག་གི་ཡམ་ཤིང་།

ཆོས་ས་པ། ཆོས་པའི་འདས་པ།

ཆི་ར། ① འཆི་ར་བའི་སྐྱལ་ཆིག་ ② མེ་ལ་ཚུ་བཏབ་བའི་སྐྱལ་

ཆིར་གྱིས་བཟུང་བ། ལག་བས་དམ་པོར་བཟུང་བ། ལུས་བྱ་འདིས་བྱེའུ་གཅིག་ལག་བས་ཆིར་
གྱིས་བཟུང་སོང་། གལ་ཆེའི་ལས་དོན་བླ་བས་ཆིར་གྱིས་བཟུང་བ།

ཆིར་ཆིར། མེ་ནང་ཚུ་བོ་བའི་སྐྱའི་བྱང་བར།

ཆི་ལ། ཆི་ལའི་བསྐྱས་མིང་།

ཆི་ལ་ཁ། ཆི་ལ་བཞུས་ནས་བྱང་བའི་ཁ་བ།

ཆི་ལ་ཆེན། མིའི་ཆི་ལ་བྱ།

ཆི་ལ་སྟོན། ཁ་སྟོན་ཆི་ལ་བྱ་སྟེ་ཤ་ཁོག་སྟེང་ལ་ཆི་ལ་སྟོན་བ། ད་དུང་དཔག་དཔུང་བསྐྱ་རྒྱ་དེ། ཤ་
ཁོག་སྟེང་ལ་ཆི་ལ་སྟོན་རེད།

ཆི་ལ་གནད་བརྒྱད། སྐབས་འདིའི་ཆི་ལ་གནད་ཅེས་ཆེན་བའི་གནད་ལ་འཇུག་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་
ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཆི་ལ་
གནད་ཅེས་ཆེན་གནད་ལ་འཇུག་སྟེ། དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི་ཆེན་བྱ་ནམས་ཆི་ལ་བྱ་ནས་བྱང་བས་སོ།།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་ཆི་ལ་གནད་དེ་དག་ངོས་འཛིན་ཐད་སྟོན་བྱོན་མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་
མི་འདྲ་བ་མཆིས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་བོད་མཁས་པ་མི་མཁ་དགེ་ལེགས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་བཞེད་པ་
ལྟར་བཀོད་པར་བྱ་སྟེ། ཆེན་བའི་གནད་ནི་སྟོགས་རའི་ཆིགས་མཆན་ནས། སྐག་གོང་སོར་
བཞེ་ཆེན་བྱ་མགོ་སྟོན་གཉིས། ཁྱི་སྟོས་སྟོན་གཉིས་བྱེད་དུ་སོར་ལྡན། དཔུང་བའི་ཆེན་བྱ་སྟོགས་པོ་
ཞེས་བྱ་གཉིས། ལུས་མའི་བྱེ་བྱང་ཆིགས་གྱི་མཆན་ནས་ན་ཡར། མཐོ་གང་བཅའ་བར་ཆེན་བྱ་
དཀར་པོ་གཉིས། དེ་ནས་སོར་གསུམ་སྟོན་མགོ་གདངས་པ་གཉིས། སྟོན་གཉིས་ནི་བྱང་ཁོག་
བྱི་མ་དུག ཡན་ལག་ལ་གནས་ཆི་ལ་གནད་བརྒྱད་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཆི་ལ་བྱ། ཆི་ལའི་མིང་།

ཆི་ལ་ཆེན། ཆི་ལའི་ནང་གི་ཤ་ཆེན།

ཆི་ལ་རོ། ཆི་ལ་ཁ་བཏོན་པའི་སྟོགས་མ།

ཆི་ལ་ལུབས་དཀར་ནག་གཞན་དཀར་ནག་གཉིས་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། གོང་སྟོན་དཀོན་

ཅིག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་པོད་དམར་ལས། ཆོལ་ཤུབས་དཀར་ནག་གཞང་གི་མིང་
ཡིན་ཡང་། མཁལ་ཆོལ་སྤྱིང་ཤུན་ཡིན་ཞེས་ནོར་བ་མཐོང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུའོ།
ཆོས། ① བན་ཐོགས། མཐུན་ཆུན་དེ་རིགས་ཚང་མ་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་སུ་འགྲོངས་ཡིན་པ། ② ཐབས།
འཆོ་ཆོས།

ཚུ་ཁ། ཚུར་ངོས་ཀྱི་ཉེ་འགམ་མམ། ཚུར་ངོས་ཀྱི་སྒྲ། ཚུ་ཚུ་ཁ་ནས་པར་ཁ་ལ་ལྟ་བ།
ཚུ་འང་། ཚུད་ཆད་ཅས་པའི་དོན།
ཚུ་རེ། འདི་ཕྱོགས་སམ་ཚུར་ངོས་ཀྱི་རེ། ཚུ་རེ་ནས་པ་རིའི་བར་དུ་སྒྲིག་སྒྱུད་བཏང་།
ཚུ་རོལ། འདི་ཕྱོགས་སམ་རང་ཉིད་ཡོད་སའི་ངོས། རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་རོལ། ལུགས་ལམ་གྱི་ཚུ་རོལ།
ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ། ཀ་བ། ལུམ་བ། ཉམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཤིག་ལ་འཛོག་
བ་ཡིན། ཚུ་རོལ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་སེམས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ནི་འཕགས་པའི་མཉམ་
བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་ལུལ་ལས་ཚུ་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་གནད་ཀྱི་ཡིན།
ཚུ་རོལ་མཛེས་བ་བ། སུ་སྒྲིགས་རྒྱང་འཕེན་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྒྲ། དེ་ཡང་ཚུ་རོལ་ཏེ་ཆེ་
འདིའི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་བ་ལས་ཆེ་སྒྲིའི་རྣམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་པའི་དོན།
ཚུ་བ། མི་ལུགས་སོགས་ཀྱི་མ་ནད་སྤངས་གཙོང་ལ་གསེར་ཁབ་མེར་བསྐྱེགས་ཏེ་བཙུགས་པའི་
འཆོས་ཐབས་ཤིག།

ཚུ་གས། ① འཇུགས་པའི་སྒྲུལ་ཆོག ② ལམ་བར་གྱི་འབབ་ཚུ་གས། ས་ཚུ་གས། རྒྱངས་འཁོར་
འབབ་ཚུ་གས།

ཚུ་གས་ཀ ① བཅོ་ལྷ། ལུས་ཀྱི་ཤ་ཚུ་གས་རྒྱས་པ། ཆེ་ཚུ་གས། གྲིས་སྒྲིའི་རིམ་ཚུ་གས་ཀ་མེད་པ།
② ཁང་བ་གཙོང་ཅན་ལ་ཀ་བའི་རོགས་སྒྲོར་དུ་བཙུགས་པའི་ཀ་བ་པལ་བའམ་ཉེན་ཀ།

ཚུ་གས་ཁང་། ཚུ་གས་སའི་སྤོད་ཁང་།

ཚུ་གས་རྒྱང་། ཡི་གེ་དབུ་མེད་མེད་ནང་གསེས་ཤིག་ཏེ། ཚུ་གས་རྒྱང་གི་ཕྱིད་ཆད་ཅམ་ཡོད་ལ་
འཇུག་གི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཡིག་གཟུགས།

ཚུ་གས་རྒྱང་། ཡི་གེ་དབུ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཏེ། ཚུ་གས་རིང་གི་ཕྱིད་ཆད་ཅམ་ཡོད་ལ་འཇུག་གི་འབྲེལ་

བ་མེད་པའི་ཡིག་གཟུགས།

ཚུགས་ཐུབ་པོ། འབྲུར་ཐོག་མེད་པ། མི་ཚུགས་ཐུབ་པོ།

ཚུགས་དཔལ། རང་གཤེས་ལྟོད་པོ། ཆབ་ཚུབ་སྤངས་ནས་ཚུགས་དཔལ་གྱིས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ།

ཚུགས་པ། ① འཆོ་ཟེན་པ། ཀྲང་པ་ལྷགས་སྤྱད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཅུགས་ནས་ཚུགས་ཐུབ་པ། ལྷ་གུ་སྟོང་མི་

ཚུགས་པ། གསང་གཏམ་བྱིང་མི་ཤོད་པའི་ཁ་ཚུགས་པ། ② གནོད་པ་དང་འཆོ་པ། རྩོམ་པ་མེས་

མི་ཚུགས་པ། འགྲིག་པ་ཚུས་མི་ཚུགས་པ། གཟུགས་པོ་ཐང་པོར་ནད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པ།

ཚུགས་པོ། གཡོ་བ་མེད་པའམ་བརྟན་པོ། མི་ཚུགས་པོ། ལྷ་གུ་སྟོང་ཚུགས་པོ། ཏྲ་འགྲོས་ཚུགས་པོ།

ཚུགས་བྱད། བཟོ་ལྷའམ་ཤ་ཚུགས་དང་བྱད་གཟུགས། མི་ཁན་གཞོན་ཀྱི་ཚུགས་བྱད་མི་འབྲུག་

ཚུགས་འབབ་ས། ཞག་ཚུགས་སྟོད་ས། ཚུགས་འབབ་སར་ཞག་སྟོད་བྱས་པ།

ཚུགས་གཙང། ① ཤ་ཚུགས་བྱོན་གཙང་བའམ་བཟོ་ལྷ་ལགས་པ། ② སྟོད་བཟང།

ཚུགས་ཆད། ① འབྲུལ་པའི་ཉིན་ལམ་གྱི་རིང་ཆད། ② ཐུབ་པའམ་ཁུས་པའི་ཆད།

ཚུགས་བཞི། དུས་ཆོགས་ཉེར་བཞིའི་ནང་ཆོན་ཞིག་སྟེ། བོད་རྒྱ་དང་པོའི་དབྱུགས་ཐོབ་ཉིན་དཔྱིད་ཀྱི་

འགོ་ཚུགས་པ་དང། བོད་རྒྱ་བཞི་པའི་དབྱུགས་ཐོབ་ཉིན་དབྱར་ཚུགས་པ། བོད་རྒྱ་བདུན་པའི་

དབྱུགས་ཐོབ་ཉིན་སྟོན་ཚུགས་པ། བོད་རྒྱ་བཅུ་པའི་དབྱུགས་ཐོབ་ཉིན་དགུན་ཚུགས་པ་བཅས་སོ།

ཚུགས་ཟེན་པོ། མི་རང་ཆོད་ཟེན་པོ་དང་རང་ཚུགས་ཐུབ་མཁན་དོན་གཅིག་ མི་དེ་ཚུགས་ཟེན་པོ་

ཞིག་འདུག་པས་ཁྲོས་འཁེལ་ཆོག་པ་འདུག

ཚུགས་ཡིག་ ཚུགས་རིང་ཚུགས་ཐུང་སོགས་འབྲུག་ལས་ཆེ་བའི་ཡི་གེ

ཚུགས་རིང། ཡི་གེ་དབུ་མེད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཀ་ཁ་ཡིག་གཟུགས་ལས་སུམ་གཅིག་གིས་

ཁུང་བའི་འབྲུ་ཆེན་གྱི་ཡི་གེའི་གཟུགས་ཤིག

ཚུགས་ལོག་ བཟོ་དུབ་པའི་སྐབས་སུ་དབབ་ཀྱི་ལོག་ཏུ་དུབ་ཚུལ་ཞིག་ཡིན།

ཚུགས་ཤིང། གུར་གྱི་ཕྱི་ནང་དུ་བཅུགས་པའི་ཀར་རྒྱུག་སྤྱི་ཚུགས་ཤིང་ཁྱེར་ནས་མང་པོ་རྟེན་ཏུ་བྱུང།

ཚུད། འཇོད་པའི་སྐུལ་ཆོག

ཚུད་དབང། ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཐང་ཀའོ་ཚུང་གིས་རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོར་གོ་སའི་

མིང་ཐེངས་གཉིས་ཕུལ་བའི་རྗེས་མ་ལ་ཚུང་མང་ཞེས་པའི་ཆོ་ལོ་འདི་ཕུལ་བ་དང་པོ་ཉ་སྟ་སར་
འགྲོར་སྐབས་སྲོང་བཙན་སྐུམ་པོ་འདས།

ཚུད་པ། ① གལ་ལམ་ནང་དུ་སྐྱེབས་པ། མཁས་པའི་གས་སུ་ཚུད་པ། ལས་དོན་ཆགས་སུ་ཚུད་པ།

② ཤོང་བ། ཁང་བ་གཅིག་གི་ནང་དུ་མི་གངས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཚུད་ཐུབ་པ།

ཚུད་མོ་མཁལ། རྫིང་ཤོས་མཁལ།

ཚུན། ཚུན་ཆད་དམ་ཚུ་རོལ། དགུན་དུས་ཤར་ཚུན། བཅིངས་འགྲོལ་ཐོབ་ཚུན། ཉན་བ་དེས་སྐན་
ཐང་འཐུངས་ཚུན་ནད་གཞི་རིམ་དྲག་བྱུང་འདུག

ཚུན་ཆད། དབྱེ་མཆམས་ནས་རང་ངོས་སུ་ཕྱོགས་པ། ས་ཐིག་འདི་ཚུན་ཆད་རང་རེའི་མངའ་ཁོངས་
ཀྱི་ས་ཆ་བསྟོན་མེད་ཡིན། རང་བཙན་བྱུང་བ་ཚུན་ཆད།

ཚུན་བྲ། ཉུང་ཤས་ཤིག་གི་དོན། ཉས་ཚུན་བྲ་གཅིག་གི་ཚུན་བྲ་གཅིག་ ང་ད་ལྟ་ཁྱོམ་ལ་འགྲོ་ནས་
འབས་ཚུན་བྲ་གཅིག་ཉོ་ནས་སྐྱེབས་ཡོང་ལྟ་བུ།

ཚུབ་མ། འཚུབ་མ་དང་འདྲ།

ཚུབ་མོ། ཚུབ་མོ། གནམ་གཤིས་ཚུབ་མོ། མི་གཤིས་ཚུབ་མོ། བྱ་སྤྱོད་ཚུབ་མོ།

ཚུབ་ཚུབ། གསལ་ལ་མ་གསལ་གྱི་དོན་ཉེ། དཔེར་ན། རྒྱུག་དེ་བརྟན་པོ་ཞིག་མི་འདུག་ཚུབ་ཚུབ་
བྱེད་འདུག་ཆོས་གཞི་དེ་སེ་ཚུབ་ཚུབ་ཅིག་འདུག་ལྟ་བུའོ།

ཚུམས། ① ཁ་མིག་ཟུམ་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཇུ་མ་པའི་སྐུལ་ཆིག་ ② [རྫིང་]ཅུང་ཟད་
ཙམ། ཚུམས་པོ་གཅིག་ ང་ལ་ཅམ་པ་ཚུམས་པོ་གཅིག་གནང་རོགས། རི་འགོ་ཡར་ན་ཤིང་
ཚུམས་པོ་གཅིག་སྤྱེ་འགྲོ།

ཚུ་བྲ། ལྟོ་ཆས་ཀྱི་ཕོ་བ་འདོན་བྱེད་སྡོད་རིགས་ཀྱི་ཚུ་ཞིག་

ཚུ་ད། ཚུ་རོལ་ཐེང་བའི་བསྐྱས་ཡིག་སྟེ། འདི་ཕྱོགས། ཚུ་རོལ། པར་སྡོད་ཚུར་ལེན། པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་
ནས་ཚུར་ཡོང་བ། དོན་མེད་པར་འགྲོ་ཚུར་འགྲོ་མ་བྱེད། ཁོ་ཆོའི་དན་ཁག་རྩེར་ཚུར་འབོར་བ།

ཚུར་སྐྱེལ། ① དངོས་པོ་གང་ཞིག་ པ་རོལ་གྱི་ཡུལ་ནས་རང་གི་འཁྲིས་སུ་ཚུར་སྐྱེལ་ཡོང་བ། ②
ལྟོག་མྱུང་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྐྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་

སྐད་དུ་to return ཟེད།

ཚུར་དག་པ། ལན་ཚུ་འེ་སྐྱེན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ་སྦྱར་ལན་ཆ་བ། ཟུ་རྩེ་ས་སྟོ་མས། ཟུ་ས་བས་
ཁ་ཡི་རྩེ་མ་ངན་བ་སེལ། ཟུ་ས་བའི་ནད་དང་སོ་རྩི་ལ་ལ་བན།

ཚུར་ཆོལ་བ། ① ཚུར་གཞོན་བ་སྟེལ་བ། དག་པོར་ཚུར་ཆོལ་བྱས་བ་མམ་ཉེས་སུ་བཏང་བ།

② ཆོག་གིས་ཚུར་ཆོལ་བར་བྱེད་བའམ་སྟེ་ཆོལ།

ཚུར་མཐོང་གི་སྟོ། སོ་སོ་སྟེ་པོ་རང་ག་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་བཤོ།

ཚུར་སྟོན། ཚུར་ཕེབས་བར་ཞུ། ཚུར་སྟོན་ཚུར་སྟོན་འབྱུང་པོ་ཆེ།

ཚུར་དཔོན། སྟོག་ཁྲད་འབྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་dial in ཟེད།

ཚུར་ཕྱོགས། རང་ཉིད་གནས་སའི་ངོས།

ཚུར་བྱུང་མར་སོང་། སྟོར་མོ་སོགས། ཚུར་བྱུང་མར་སོང་གི་འགྲོ་བྱོན་ནམས་ཞིབ་ཅིས་ཀྱབ་བ།

ཚུར་འཕོད་བ། ① མི་གང་ཞིག་རང་གི་མདུན་དུ་ཚུར་གདན་བྲངས་བ། ② སྟོག་ཁྲད་འབྱུལ་འཁོར་

ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་དང་སྟོན་བའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་call-
back ཟེད།

ཚུར་མོ། རས་སོགས་ཁ་སྦྱར་བྱེད་ཀྱི་རྩིས་ཤིག་གི་མིང།

ཚུར་ལེན། དངོས་པོ་དང་དབང་ཆ་སོགས་རང་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱུ་ལེན། དག་པོའི་ལག་ཏུ་འོར་བའི་
མངའ་ཁོངས་ས་ཆ་ཚུར་ལེན་བ།

ཚུར་ལོག་རང་གནས་སུ་བྱིར་ཡོང་བ། ལྟ་སྟོར་ཆོགས་བ་ནམས་ལྟ་སྟོར་ཟེན་ཏེ་ཚུར་ལོག་བྱུང་།

ཚུར་ལོགས། འདི་ཕྱོགས། གཅང་རྒྱུ་ཚུར་ལོགས། རིའི་ཚུར་ལོགས།

ཚུལ། ① ཐབས། འཛོལ་སྟེལ་ཚུལ། ལས་ཀ་བྱེད་ཚུལ། ② ཚུགས་སམ་སྦངས། འགྲོ་ཚུལ། སྐད་

ཆ་བཤད་ཚུལ། གནས་ཚུལ། ③ རིགས་ལ། ཚུལ་དང་ཚུལ་མིན་འབྱེད་མཁས་ལ། ཚུལ་བཞིན་
བྱེད་བ། ④ རུལ། མི་ཤེས་ཤེས་ཚུལ་མ་བྱེད།

ཚུལ་ཁྲིམས། སྟོང་བའི་སེམས་བ་སྟེ། ཚུལ་འཆལ་གྱི་གདུང་བ་སེལ་བའམ། བཅས་རང་གི་ཁན་མ་

ཐོ་བ་སྤོང་བའི་སེམས་པའོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྤོམ་ཁྲིམས་དང་། སྤོམ་པ། ཆངས་པར་
སྤྱོད་པ་བཅས་སོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆོས་བཞི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་གྱི་བྲུང་ཆོས་བཞི་སྟེ། ཚུལ་འཆལ་སོགས་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། ཡོངས་སུ་
སྤང་བར་བྱེད་པ། རིགས་ཅན་གསུམ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་བཅས་སོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཐར་གྱིས་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཐར་གྱིས་པའི་སྤྱོར་བ་
གང་ཞིག་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་རིམ་ལྡན་དུ་སྟོམ་པའོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནོར། འཕགས་ནོར་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། སྟོགས་སུ་གྱི་ཉེས་སྤྱོད་སྟོམ་པ་སྟེ། ཡོན་
ཏན་གྱི་རྒྱན་གྱིས་ཀྱུན་ཡིད་འཕྲོག་པས་བཙུན་མོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པན་ཡོན་བཞི། མདོ་ལས། ཁྲུལ་ཁྲིམས་འདི་ནི་བདེ་བའི་མཆོག་ཐར་པའི་ལས།
ཡོན་ཏན་གྱི་གཞི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ཞེས་པ་ལྟར་དོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན། བྲུང་ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་སྤོང་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཉེས་པ་སྤོང་འདོད་ཀྱི་དགེ་
བ་ས་ཐོན་དང་བཅས་པ། པར་ཕྱིན་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤང་པོ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ། བསྐྱབ་སྟོམ་ཉམས་པ།
ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་ཉེས་དམིགས་བཟུ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤྲད་པ། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲད་
པ། ཕྱོགས་ཆངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲད་པ། ཚུལ་བཞེན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་
ཆེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲད་པ། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲད་པར་འོས་པ། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཆམས་སུ་
མི་སྟན་པ་འཕེལ་བ། ཆོས་མ་ཐོས་པ་ཐོས་པར་མི་འགྱུར་བ། སྤར་ཐོས་པ་བརྗེད་པར་འགྱུར་བ།
ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྟེ་བར་མི་འགྱུར་བ། འགྲོད་བཞེན་དུ་ཤི་ནས་དན་འགྲོར་འགྲོ་བ་རྣམས་སོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་བྲན་པ། རྗེས་སུ་བྲན་པ་དུག་གི་ནང་གསེས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་
བྲན་པའོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་མཐར་གྱིས་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རིམ་ལྗན་དུ་བྲན་པའོ།།

ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་བཅུ་གཉིས། ཉོན་མོངས་པས་གདུངས་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ གྲུག་
ཏུ་འཆོལ་བའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ གཞོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ འདོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ མོངས་པའི་སྤྱག་
བསྐྱུལ་ དགོས་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ གློང་བའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ གྲུག་ཏུ་སྤོང་བའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ བཀྲར་
སྒྲིམ་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ རྣམ་པར་སྦྲད་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ ཡིད་ལ་བཅགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་
ཆེ་ཕྱི་མར་ངན་སོང་དུ་རྣམ་པར་སྦྲིན་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ བདེ་འགྲོར་ཡང་ཆངས་སྤྱོད་དགའ་བའི་
རྒྱ་མཐུན་སྤྱག་བསྐྱུལ་བཅས་སོ།།

ཚུལ་ཁྲིམས་གཏེར། [མངོན་]ལྟ་སྤྱབ་པ།

ཚུལ་ཁྲིམས་བརྒྱུལ་ཞུགས་མཆོག་འདྲིན། ཚུལ་འཆལ་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཆ་བྱད། ཚུལ་
ལུས་དག་བཅས་ཀྱི་འབྲུག་པ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་བརྒྱུལ་ཞུགས་དང་། གང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་
འབྲུང་བའི་སྤང་པོར་དམིགས་ནས་སྤྲིག་པ་འདག་པ་དང་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བ་དང་འཁོར་བ་
ལས་ངེས་པར་འབྱེད་པར་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཏེ་ལྟ་བུའི་ནང་གསེས་ཤིག
ཚུལ་ཁྲིམས་པར་ཕྱིན་ཀྱི་མཐར་ཀྱིས་པའི་སྤྱོར་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་དོན་དམ་པར་བྲན་པ་མེད་
པར་གྲུག་རྩེ་བ་ཏུ་མཆོན་ཉིད་བྲན་པའི་མཁུན་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་དུ་བསྒྲོམ་པའི་སེམས་
དཔའི་རྣལ་འབྱོར།

ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་བཞི། བ་རོལ་ལས་ལེགས་པར་ཡང་དག་པར་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་།
བསམ་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན། ཉམས་ན་ཕྱིར་གསོ་བའི་ཡོན་ཏན། མི་ཉམས་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གྲུས་པ་བསྐྱེད་ནས་བྲན་པ་ཉི་པར་གནས་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ་བཞིའོ།།

ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ། ① བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་སྟེ། ཉེས་སྤྱོད་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
དང་། དགེ་བ་ཆོས་སྤྱད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་སོ།། ②
འདྲིགས་སྤྱོད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ལེགས་སྤོང་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། རེས་འབྲུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་
བཅས་གསུམ་སོ།།

ཚུལ་འགྲུལ། ཕྱི་ཚུལ་ལ་འགྲུར་བ་འགྲོ་བ་ལས་ནང་དོན་རང་འདྲགས་ཡིན་པར་བརྟེན། ཡང་ན།

ནས་པ་སྐྱར་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་ནས་གངས་ཡིན།
ཚུལ་ཅན་གྱི་རྒྱན། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱན།
ཚུལ་བཅོས། ཚུལ་འཆོས་དང་འདྲ།
ཚུལ་འཆོས། ① བྱི་ཚུལ་གྱི་སྤྱོད་ལམ་འདྲ་ཆགས་པོ་བཟོ་བ། གཞན་ནས་ས་རང་ལ་དང་པའི་བྱིར་
ཚུལ་འཆོས་བྱེད་པ། ② དགོ་སྤོང་གི་ལོག་འཆོ་ལྗེ་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྟེན་པ་དོན་དུ་གཉེར་
ནས་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། ཆོས་དང་མཐུན་པའི་བྱི་ཚུལ་བཅོས་མ་སྟོན་པའོ།
ཚུལ་མཐུན། ལུགས་དང་མཐུན་པ། ཆད་ལྡན་ཚུལ་མཐུན་གྱི་སྤྱོད་པ།
ཚུལ་ལྡན། ① ཆད་ལྡན་ནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པ། མི་ཚུལ་ལྡན་ལ་ཀྱན་གྱིས་བསྟོད། ② ཚུལ་ཁྲིམས་
ཡག་པོར་སྤྱང་མཁན་གྱི་བྲ་པའི་མིང་།
ཚུལ་སྤྱོད་བདེ་འཇགས། ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་བྱ་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ཆོགས་བདེ་འཇགས་སུ་གནས་པ།
ཚུལ་བྱེད་པ། ཉན་གང་ཡིན་གྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྟགས་གསལ་པོར་རྟོགས་པའི་དོན།
ཚུལ་བྱད། སྤྱོད་ཚུལ་དང་ཆ་བྱད། མིའི་ཚུལ་བྱད་ཁོ་ན་ལ་བལྟས་ཏེ་ངོ་ཐོང་དོག་མི་ཐུབ།
ཚུལ་མིན། ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ། ཚུལ་མིན་གྱི་བྱ་སྤྱོད། སྐད་ཆ་ཚུལ་མིན། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད།
ཚུལ་མིན་ཁེ་ཆེན། ཁྲིམས་མིན་གྱི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་ཆོད་སྤང་དུ་འཇུག་པའི་མན་ཆེན་
པོ་སྤངས་པ།
ཚུལ་མིན་གྱི་ཁེ་སྟོགས། ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ལམ་བརྟུན་པའི་ཁེ་མན་དང་ནོར་ཇུས་ལ་གོ་
ཚུལ་མིན་གྱི་འགའ་ཅོད། ཁྲིམས་བཀལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ཅི་རིགས་སྟེ་ནས་དཔལ་འབྱོར་སོགས་གྱི་
འགའ་ཅོད་ཁོད་བཞུགས་པ།
ཚུལ་མིན་བཞེ་འཆོང་། ཚུལ་མིན་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་དཔལ་དང་དབང་ཆ་ལ་སོགས་བཞེ་འཆོང་བྱེད་པ།
ཚུལ་མིན་སྤྱོད་པ། ཡ་རབས་བག་ཡོད་ལ་མི་བཅི་བར་ཚུལ་མིན་བྱ་སྤྱོད་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྟེལ་བ།
ཚུལ་མིན་སྤྱོད་ཚུལ། ད་བར་སྟོན་པའི་དཔང་རྟགས་ཅི་རིགས་གྱིས་རང་གི་ལྟ་བ་བསྐྱབ་པའི་ཁྱད་ས་
སྟེལ་མི་ཐུབ་པ་ལ་གོ།
ཚུལ་མིན་བྱ་སྤྱོད། ཁྲིམས་དང་མི་མཐུན་པའི་བྱ་སྤྱོད།

ཚུལ་གཙང་ག། ① སྤྱོད་ལམ་ལེགས་པ། ② ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་ག།
ཚུལ་ཞིག་ག། ① རང་ཚུགས་ཤོར་ག། ② ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པར་གྱུར་ག།
ཚུལ་བཞི། ཡི་གེའི་ཚུལ། སྤྱིའི་ཚུལ། སྤྲུལ་པའི་ཚུལ།
མཐར་ཐུག་གི་ཚུལ་ལོ། ཡང་ན་རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ། གཤམ་པའི་ཚུལ། སྤྲུལ་པའི་ཚུལ། མི་བསྟན་པའི་
ཚུལ་རྣམས་སོ། ༡ ཡི་གེའི་ཚུལ་ནི། ཨེ། དཀ། བླ། དབང་། ལྷ། རྒྱ།
མ་རྒྱུང་། ཞེ། བཞིས་འཁོར་ལོ་བཞི་སྟོན་པ་ལྟ་བུའོ། ༢ སྤྱི་ཚུལ་ནི། བར་ཕྱིན་གྱི་ལམ་སྟགས་ཀྱིས་
ཁྲུང་བརྗོད་བྱུང་བསྟན་པས་སྟན་མོང་བ་ཡིན་པས་སོ། ༣ སྤྲུལ་པའི་ཚུལ་ནི། ལོང་མའི་ཡུལ་
དུ་གྱུར་པ་ལ་འོག་མའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ལ་འོག་མའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་བའོ། ༤ མཐར་ཐུག་གི་
ཚུལ་ནི། དེ་ལས་གོང་དུ་བོག་དབྱེད་དུ་མེད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ།
ཚུལ་བཞིན། རང་རང་གི་ལུགས་སྟོལ་ལྟར། ལས་དོན་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་པ། ཚུལ་བཞིན་བཤད་པ།
དེ་ལྟ་བུའི་གཏམ་སྤྲུལ་བའི་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ལོ།
ཚུལ་བཞིན་བགྱིས་པ། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ལུགས་སྟོལ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་དགོས་པ།
ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ཆོས་དེ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་འཛིན་
པའི་སྐོན་ས་སྟོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ་མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བར་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ།
ཚུལ་གཞོན། ཚུལ་འཆོས་ཏེ། དོན་དུ་མེད་ཁྲུང་བྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་མདོག་ཁམས་བྱེད་པ། མི་ཚུལ་གཞོན་ཅན།
ཚུལ་བཟུང་ག། ཆ་བྱད་བཟུང་ག། དཀ་པོའི་ཚུལ་བཟུང་ག། ཞི་དུལ་གྱི་སྤྱོད་ཚུལ་བཟུང་ག།
ཚུལ་ལུགས། ལུགས་སྟོལ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཚུལ་ལུགས་ཇི་བཞིན་དུ་བྱ་བ་བྱས་ན་ལེགས།
ཚུལ་ཤིང་། དགེ་འདུན་གྱི་ལས་ཆོག་བྱེད་དུས་ལྷ་གངས་འབྲེན་བྱེད་འོས་བྱ་ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་
ཐུང་མ་ཞིག།
ཚུལ་གསུམ། གཞལ་བྱ་རྟོག་གྱུར་ཇི་བཞིན་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་པོའོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་
སྟེ། རྟོགས་ཆོས་དང་། རྟེན་ཁུབ་དང་། རྟོག་ཁུབ་ལོ།
ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་སྟོན་པ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་གཞན་གྱི་
དོན་གྱི་རྟེན་སུ་དབག་པའི་སྐབས་སུ་བབ་ནས་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་དཔོན་

ཆོས་མཆོག་གིས་བརྒྱུགས་པ་ཞིག

ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ། འཇམ་མགོན་ལྷ་མས་སྐུ་བཅ་གྱི་དགོངས་པ་གཞིར་བཞག་གི་གཏན་ཆོག་ས་
ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད་ཅིག་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྲོ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་བྱིར། ཞེས་
བཀོད་པའི་ཆེ། སྤྲོ་བྱས་པ་ཡིན་པ་ཚུལ་དང་པོ་ཕྱོགས་ཆོས། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་བྱབ་པ།
མ་ཐུན་དཔེ་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་བྱབ་པ་ཚུལ་གཉིས་པ་རྩེས་འགྲོའི་ཚུལ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ན་བྱས་
པ་མ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་མི་མ་ཐུན་དཔེ་ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་བྱབ་ཐོག་པའི་ཚུལ་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་
ལྷན་པའམ་ཆང་པའི་རྟགས་དེ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན། ཕྱོགས་ཆོས་བྱབ་ཅིང་
འབྲེལ་པ་འཇམ་པའི་གཏན་ཆོག་ས་དང་དོན་གཅིག

ཚུས། [རྟིང་]ཁ་ཟས།

ཆོ། ① སྟོག་ཆེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ ② དུས་སམ་སྐབས། ཆེ་རིང་ནད་མེད།

ཆེ་སྐབས། དུས་ཆོད་དང་གོ་སྐབས།

ཆེ་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི། དུས་ཆོད་དང་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཉི་ཤར་སྟོན་པའི་ཆོག་ཐང་ཅིག་སྟེ། དཔེར་
ན། རྩ་ཆོད་དང་པོར་ལས་ལྷ་ཚུགས། རྩ་ཆོད་དུག་པར་ཆོག་ས་འདྲུ་འཆོགས། ཉིན་དུས་སུ་
དལ་ཚེལ་བྱས། མཆོན་དགུང་དུ་སྟོག་བརྟན་བལྟས། སྐབས་སྐབས་སུ་ལུས་ཅལ་སྤངས། བར་
བར་དུ་སྟོབ་སྟོང་བྱས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆེ་རྒྱུད་གི་སྟོང་ལས། འཇིག་རྟེན་མི་ཆོས་དང་། དམ་པ་ལྷ་ཆོས་གཉིས་མ་ཡིན་པར་ཆེ་རྒྱུད་པ་རིང་
དུ་བསྐང་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྟོང་ལམ་ཞིག་གོ།

ཆེ་སྤྱི། སྤར་རྟེར་མོ་ཆོས་མི་ཆེ་རྩལ་པོའི་རིང་མ་བྲེགས་པར་འཇོག་པའི་སྤྱི།

ཆེ་གང་། མི་ཆེ་རྩལ་པོ། ཆེ་གང་བསགས་པའི་ནོར་རྩས།

ཆེ་ཕྱོགས། མི་ཆེ་གཅིག་གི་གཏན་ཆོག་ས་ཏེ་བཟའ་ལྷ།

ཆེ་སྤྱིང་དོད་མ། བོད་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ས་ཡོས་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་རེན་ཅུང་ཆ་ཆིང་
ཁྱིལ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་པའི་༡༡༡༩ལོར། སྐབས་དེའི་བོད་ས་གནས་ཀྱི་སྤྱིང་སྟོང་དེ་མོ་འཇིགས་
མེད་རྒྱ་མཆོ་འབྲུམ་ནད་ཀྱིས་འདས་ཆང་ཏུ་ཆེ་སྟོན་སྤྱིང་རྟོ་ཐོག་ཐུ་སྤྱིང་གཉིས་པ་འཇམ་

དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས་མིད་རྒྱུང་དུ་བསྐྱོས་ཏེ་ལོ་ནི་ཤུ་ཙམ་འཛིན་པའི་མི་དཀའ་བ་བྱུང་ཞིང་། དེའི་
འཛིན་པའི་ཁྲིམས་དང་མིད་ཁྲིམས་གཉིས་ཀྱི་ཅད་དཔལ་ཐགས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བཀའ་
འགག་སོགས་མཐོ་རིམ་དཔོན་རིགས་དང་། ཆེ་སློན་མིང་མཁུ་ཐང་དང་དགོན་པའི་རྒྱ་ཁྱོར་རྣམས་
དབྱུས་གཙང་ཁུལ་གྱི་དགོན་པ་ཁག་ལ་བཀོད་བཤམ་དང་། མཆོད་གཞིས་ཁག་རྣམས་གཞུང་
བཞེས་བཀྲངསྟེ། དེའི་དོ་དམ་ལྷེད་མཁན་དཔོན་རིགས་རྒྱུང་དུ་བསྐྱོས་པ་ལ། ཆེ་སློན་མིང་དོ་
དམ་པ་ཟེར་ཞིང་། དོ་དམ་ཆེ་བྱུང་མཁན་རྒྱུང་གཅིག་དང་། རྒྱུང་ཡིག་གཅིག་གད་པ་ཁང་གཉིས་
མི་གཉིས་བཅས་ཡོད།

ཆོ་གྲུབ། འཛི་མེད་ཆོ་དཔག་མེད་ཡི་དཔ་ཏུ་བསྟེན་ནས་ཆོ་གོང་ནས་གོང་ཏུ་རིང་བ་སྟེ་ལ་བའི་ཆོ་ག་ཟེད།
ཆོ་དབྱུགས། ལྷ་དང་ཨང་སྟོང་བརྟན་གཤམི་ཆོ་བརྟན་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ནས་མི་ལ་བསྟེམས་ཏེ་
མའི་ཆོ་བསྐྱེད་བར་ཟེད་བའི་ཆོ་ག་ཞིག།

ཆེ་འགྲོ། [མངོན]འཆི་བ།

ཆེ་ལ་མ། རྩེ་བ་ལ་མ།

ཆེ་སྒྲ་མ་དེག་པ། རང་གི་སྐྱེ་བ་སྔོན་མའི་གནས་ཤེས་པ།

ཆེ་ལྷན། རྒྱུ་བ་གོང་མ།

མེ་གཅིག་སྒྲུབ་གཉིས། མེ་སྟོང་སྟོང་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་ལྷག་མི་སྟོན་པའི་འཆོལ་པའོ། དཔེར་ན། མེ་
སྟོང་དཔོན་པོའི་མོ་པ་དང་ཁྱེ་པ་འདྲུག་ཅིང་། མེ་སྟོང་སྒྲུབ་པོ་ལམ་མཐའ་པའོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། མེ་
སྟོང་ལྷ་མེར་མོ་པ་དང་། མེ་སྟོང་པ་མག་ཏུ་ལྷུང་པ་ལྟ་བུའོ།

ཚེ་གཅིག་པར་ཆད་གཅིག་པ། འདོད་ཉོན་པར་ཀྱང་གང་རུང་སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ཀྱི་
 དབང་པོ་ཐོབ་ཅིང་། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་དང་བཅས་པའི་སྤྱང་འོང་གི་འབྲས་བླ་གང་
 ཞིག་འདོད་པར་རིགས་མ་སྤུན་ཀྱི་སྤྱེ་སྤྱང་གཅིག་སྤངས་ནས་སྤང་འདས་མཛོན་དུ་ལྷེད་པའོ།།
 ཚེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་པ། ཚེ་མ་བརྗེས་ལུས་མ་བརྗེས་པར་སྤྱེ་བ་འདིའི་ལུས་རྟེན་
 ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕམང་ཐོབ་པ་ཞེས་པའི་དོན།

མེ་པའི་ག་ལུས་པའི་སྒྲིག་། ① ལུས་སྒྲིག་ལྷན་པ་དང་ལུས་སྒྲིག་ཉེ་ཆུང་པ་ལྟར་གྱུར་པའི་ཕྱོད་མོ་སྒྲིག་།

རོ་མངར་ལ་ལན་ཆ། ལུས་པས་གཉན་ནད་འདོམས། ② མྱོང་དང་འདབ་ཆགས་ཀྱི་ལུས་
གཉིས་དང་། གཤམ་དང་གཤམ་གྱི་ལུས་གཉིས་ལྟ་བུ།
ཆེ་བརྟུན། ཆེའི་བྱངས། ལུས་བྱངས་ཐད་ན་ཆེ་བརྟུན་ཉམས་པ། ལུས་བྱངས་འཕེལ་ན་ཆེ་སྟོབས་རྒྱས་པ།
ཆེ་ཆང་། གཞན་ལ་ཆེ་དབང་བསྐྱར་སྐྱབས་ཀྱི་སྐྱབ་རྒྱས་བདུད་ཅི།
ཆེ་ཆུ། སྟོབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་སོགས་ཀྱིས་འཆི་མེད་ཆེའི་བདུད་ཅིར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
པའི་ཆུ་མིག།
ཆེ་ཆུ་འབྱུང་པ། ཡ་སྐྱངས་རྟེན་གསུམ་ནད་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། མཆོད་རྟེན་ལྟ་ཁང་འདི་ཉིད་
འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་མཆོད་ལུལ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྡེ་གཞོན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེ་མཆོག་གླིང་། ཆེ་མཆོག་གླིང་བཟ་ཤིས་བསམ་གཏན་གླིང་ནི་ལྷ་ས་སྐྱིད་ཆུའི་ལྷོ་རོང་གི་བོང་ཆོར་
གནས། རབ་བྱུང་བརྒྱུ་ལྷ་སྐུ་པའི་ལུགས་ཁྲི་༡༧༥༠ལོར་གཞུང་ནས་གཙོ་འགན་འཁུར་ཏེ་བཀྲ་
ཆེ་མཆོག་ལྷ་ཉེར་གཅིག་རྒྱུ་ལུགས་གཙོ་བོ་ཡབ་ལུས་བསྟོམས་གཅིག་ལུས་བརྒྱད། མཆོད་པའི་
ལྷ་མོ་བརྒྱད་སྟོ་སྐྱང་བཞི་བཅས་སོ།།
ཆེ་རྒྱུ་མ། སྐུ་བ་ཕྱི་མ།
ཆེ་བརྒྱུ་མ། ཆེ་འཕོས་པ།
ཆེ་སྒྲིགས་མ། མི་ཆེ་རྒྱུ་འཕྱོ་བ་སྒྲི། སྒྲིགས་མ་ལུའི་ནད་ཆན་ཞིག།
ཆེ་ཏན་དགོན་པ། དགའ་ལྡན་བཞད་སྐྱབ་གླིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ཆུ་པག་སྐུ་ལོ་༡༦༩༣ལོར་ཕྱག་
བཀྲ་། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་། རབ་བྱུང་བཙོ་ལུ་པའི་ལུགས་ཁྲི་སྐུ་ལོ་༡༩༡༠ལོའི་རྒྱུ་ཆེས་༡༩༩༩ལོར་ཡབ་
གཡང་ཆེའམ་སྟོ་བཟང་བཟ་ཤིས་དང་ལུམ་ལྷ་མོ་ཐར་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་
ལུན་རྒྱ་རྫོང་གི་རྒྱ་ནག་མཁར་མོ་ཆེ་ཡ་རྒྱུ་ཞེས་པའི་ས་ཆར་སྐྱབ་ལྷ་མས། དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་
རིགས་དུས་ཆོ་འབྱུང་ཐད་རང་རྣམས་ལས་བདག་གི་མེས་པོ་གོང་མ་རྣམས་ནི་རིགས་གཞན་གྱི་
ཅི་དང་མ་འདྲེས་པའི་རྒྱ་ནག་གི་རིགས་ཡིན་ཞིང་། བདག་གི་པ་ནས་བཟུང་རྒྱ་བོད་ཀྱི་རིགས་

འདྲེས་མ་ཅན་དུ་གྱུར་བ་མ་ཟད། ང་རང་ནི་སྐད་ཡིག་གོམས་སྟོལ་གནས་ལུལ་བཞིའི་སྟོན་ས་
 རིགས་འབྲེད་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་པོད་ཀྱི་རིགས་སུ་གཏོགས་ཞེས་དང། མའི་མཆེད་ཁུངས་
 བེ་རྒྱ་ནག་རི་པོ་ཅེ་ལྷ་དང་ཁད་ཉེ་བའི་རྩན་གྱི་ཐའི་ཡོན་མོང་ཁྲུང་ཆེན་པོའི་བཟང་སྟན་སྟ་
 ཆོགས་འཆོང་མཁན་ཞིག་རིམ་གྱིས་ས་འདིར་སྟེབས་ནས་གཞིས་ཆགས་པ་ཞིག་གི་རྒྱུད་པ་
 ཡིན་ཞེས་གསུངས། དགུང་ལོ་གསུམ་ལ་ལེབས་སྐབས་ཞུ་དམར་པ་རྒྱ་ཏས་མར་མའི་བརྟག་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་སྟུ་གོང་མའི་ཡང་སྤིད་དུ་ངོས་འཛིན་ཞུས་ཏེ་མཆན་སྟོ་བཟང་
 ཆོས་འཕེལ་དུ་གསོལ། དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་ལ་ལེབས་པ་མེ་པག་སྟུ་ལོ་༡༩༩༧ལོ་ནས་ལྷ་མ་
 རོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོའི་བཀའ་འབྲུམ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་ལུང་གི་ཆོས་རྒྱུན་སྟེལ་གནང་མཛད།
 དགུང་ལོ་ང་བྱུག་བཞེས་པ་ཤིང་སྟུལ་སྟུ་ལོ་༡༩༩༥ལོའི་ལོ་མཇུག་ནས་རིག་གནས་གསར་
 བརྗེ་ཞེས་པའི་ལས་འགུལ་ཚུགས་ཏེ་ཉེས་མེད་ཉེས་འགེལ་གྱིས་ཟི་ཡིར་ནན་ཐའན་བཙོན་ཁང་
 དུ་ལོ་ངོ་བརྒྱ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་བཞུགས་དགོས་བྱུང། དགུང་ལོ་རེ་དགུ་བཞེས་པ་ས་རྩ་སྟུ་ལ་
 ༡༩༩༩ལོར་གྲུང་གྲུང་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་བཙོན་ཁྲོལ་བཏང་བའི་ཆོག་
 མཆན་ཐོབ་རྗེས་རྒྱལ་བྱང་མི་རིགས་སྟོབ་བྱ་ཆེན་མོ་ནས་རེ་བསྟུལ་ཞུས་པ་བཞིན་ལེབས་ཏེ་
 སྟོབ་མ་ཀུན་ལ་མི་ཤེས་པའི་ཐུན་བ་སེལ་བའི་སྟོ་གོས་ཀྱི་སྤང་བ་གང་ལ་ཅི་འདོད་དུ་བསྟུལ།
 སྟུ་ཆེ་གཅིག་རིང་མི་རིགས་ཀྱི་སྟོབ་གསོའི་བྱ་གཞག་ལ་ཐུགས་རྒྱས་ཡོད་ཀྱི་འདོན་གནང་
 མཛད་དེ་སྟོབ་མ་བགྲངས་ལས་འདས་པ་གསོ་སྟོང་མཛད་མཐར་དགུང་གྲངས་དོན་བྱུག་
 བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱུག་པའི་ཤིང་སྟུང་༡༩༩༩ལོ་ལོ་ལྔ་ཆེས་༣༠ཉིན་གྱི་ཞོགས་པའི་
 རྒྱ་ཆོད་དང་སྐར་མ་༡༠ཐོག་ཆོས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་སྟུང་བཟ་གིས་འབྲིལ་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས།
 ཆེ་སྟོད། ཆའི་སྟོད་ཆ། ཁོ་ཆེ་སྟོད་དབུལ་ཡང་ཆེ་སྟུང་སྟུག་པོར་ཆགས་པ་རེད།
 ཆེ་གཏོར། ཆེ་རྒྱན་བསྐང་བྱེད་ཀྱི་སྟུབ་རྩས་རྟེན་གཏོར།
 ཆེ་བརྟན། ① ཆེ་སྟོག་བརྟན་པོ། ② མི་ཡི་མིང་ཞིག་
 ཆེ་ཐར། གཞན་གྱིས་གསོད་རྒྱུའི་སེམས་ཅན་ར་ལུག་སོགས་སྟོག་སྟུ་གཏོང་སྟོལ་ཞིག་ བཤས་
 ལུག་ཆེ་ཐར་བཏང་ག།

ཆེ་ཐར་གཏོང་བ། གནག་ལུག་སོགས་མིས་བསད་ནས་ཤུ་ཁོ་ཐག་ཡིན་པའི་སེམས་ཅན་
སྤྱང་ཇེ་འེ་ཡུལ་དུ་བསམ་ནས་ཆེ་བསྐྱེད་རང་དབང་དུ་བཏང་བ།

ཆེ་དང་ལྡན་པ། ① མི་གསོན་པོ། ② སློབ་དཔོན་གྱིས་སློབ་མར་འབོད་པའི་ཆོག

ཆེ་མདོ་ཆེ་གཟུངས། ཆེ་འཕེལ་ཐབས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་དང་གཟུངས་སྒྲགས་ཤིག

ཆེ་འདས་པ། ཤི་བའམ་ཆེ་འཕོས་པ།

ཆེ་ལྡན། ཆེ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་མ་ཤི་བའི་བར་འཆོ་བཞིན་པའི་མི།

ཆེ་སྤོང་གནག་མེད། ཉང་དབས་གཞོན་གསུམ་དང་མནའ་མཐུན་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་སྟག་རི་གཉན་
གཟིགས་དང་པན་ཚུན་བར་འཕྲིན་སྐྱེལ་མཁན་བྱས་ཤིང་། ཟེང་པོ་ཇེ་གཏོར་ཇེས་གནམ་རི་
སྤོང་བཅན་གྱི་སྒྲོན་པོ་བྱས་པ་དེ་ཡིན།

ཆེ་སྤོངས་བཟའ་དམར་རྒྱན་མེ་ཏོག་སྤྱོལ་མ། ཁྱི་སྤོང་ལྡེ་བཅན་གྱི་བཙུན་མོ་ཆེ་བ། དེས་བསམ་
ལས་ཁམས་གསུམ་ཟངས་ཁང་སྤྱིང་བཞེངས་པར་བཤད།

ཆེ་དཔག་མེད། སངས་རྒྱས་ཤིག

ཆེ་དཔག་ལྟ་ཁང་། ལྟ་སའི་ར་མོ་ཆེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཞུང་སྤྱིའི་ལྟོ་འགྲམ་དུ་ཡོད་པའི་ཆེ་དཔག་
ལྟ་ཁང་ནི་དུས་སྐབས་གང་དང་ཡོན་བདག་སྤྱས་བསྐྱུན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བ་མ་མཐོང་ཡང་
བཞེ་སྡེའི་དགེ་འདུན་བགྲས་པ་འགའི་གསུང་རྒྱན་དུ་ཆལ་པ་ཁྱི་དཔོན་དགའ་བདེ་བཟང་སོས་
བཞེངས་པ་ཡིན་ལུགས་གསུང་རྒྱན་འདུག ཉེན་གཙོ་ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོ་ཐོག་ཆད་
སོགས་དང་བདག་འཛིན་བཞེ་སྡེ་གྲ་ཆད་ནས་བྱེད།

ཆེ་དཔལ་དགོན། ① ད་ལྟ་ར་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ཆེ་
དཔལ་ཐེག་མཆོག་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། སྟོན་པོན་པོ་ཡིན་ལ་དེང་དུས་བྲལ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན།

ཆེ་དཔལ་དགོན། ② ད་ལྟ་ར་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༩ལོར་གསར་འདེབས་མཛད། བྲལ་མཐའ་རྫིང་མ་པ་ཡིན་པའི་ཆེ་དཔལ་དགོན་ནི།

ཆེ་བྱིད་པ། ཆེ་འཁྱོལ་བ། མི་དམངས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ལས་དོན་བྱས་ནས་མི་ཆེ་བྱིད་ན་དོན་དང་ལྡན་པ་

ཞིག་རེད།

ཆེ་འཕེལ་ཇུས། ལྷ་དྲུང་བ།

ཆེ་འཕོ་བ། ཆེ་ལས་འདས་བ། ཆེ་འཕོ་བ་ལྟོག་མེད་ཆོས་ཉིད་རེད།

ཆེ་བ། རྒྱུ་ཆའི་རིགས་སྤུལ་མང་ལ་གོའོ།

ཆེ་བུམ། ① ཆེ་སྐྱབ་རྟེན་གྱི་བུམ་བ། ② ཆེ་དཔག་གི་བུམ་མཚན་བུམ་བ།

ཆེ་སྒྲ་སྟོག་གསུམ། མར་མེའི་མར་ཁྱ་དང་འབྲ་བའི་ཆོ། སྒྲ་དང་འབྲ་བའི་སྟོག་མེ་སྟེ་དང་འབྲ་

བའི་སྒྲ་སྟེ་དེ་གསུམ་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་དབང་པོ་འཆོ་བར་བྱེད་པའི་རྟེན་གསུམ།

ཆེ་དབང་། ཆེ་རིང་པོ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་དབང་ཆོག

ཆེ་དབང་རབ་བརྟན། ཨོ་རྩོད་ཆོ་བ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཀྱི་རྩལ་གར་གྱི་འགོ་དཔོན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་

ཞིང་། རབ་བྱུང་བརྟན་གཉིས་པའི་མེ་བྱ་ལོར་ཁོས་རང་སྤྱེའི་དཔག་དབྱུང་ཁྱིད་དེ་སྐྱ་སར་སོག་

གྲུ་ལྷི་ཉན་གྱི་ཡང་ཆ་ལྷ་བཟང་ལྷན་བསད་ཅིང་།

ཆེ་དབང་རིག་འཛིན། ① རྒྱལ་ས་རྒྱུང་མའི་ས་ལམ་བཟོད་ཚུལ་རིག་འཛིན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ།

མཐོང་བའི་ལམ་བསྐྱས་ཏེ་ཆོས་མཆོག་ཐོབ་པའི་རྟེན་དེ་ཉིད་དྲངས་མའི་ལུས་རྩྭ་རྩྭ་ཆེ་མཆོག་ཐོབ་

པའི་རྟེན་དེ་ཉིད་དྲངས་མའི་ལུས་རྩྭ་རྩྭ་ཆེ་ལྷ་བྱུང་འགྱུར་ཞིང་། སེམས་ཀྱང་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་ཡེ་

ཤེས་སུ་སྒྲིན་པས་སྒྲེ་འཆི་མེད་པ་ཆའི་རིག་འཛིན་བརྟེན་པའོ། ② སྤྱིང་གོ་སར་སྐྱུང་ནང་དུ་

བསྐྱུན་པའི་པོན་པོ་སྒྲུ་མ་ཞིག་གི་མཚན་ཡིན།

ཆེ་འབར། ཉན་མཚན་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབར་བའི་མར་མེའི་མིང་།

ཆེ་འབར་ཀོང་། ཉན་མཚན་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབར་བའི་མར་མེའི་ཀོང་བུའི་མིང་།

ཆེ་འབུམ་ཁ་པོ། ཐོན་གྱི་སྤྱོད་པའི་སྐོར་གྱི་གཞུང་ཞིག

ཆེ་མ་བྱིད། མི་ཆེ་མ་བྱུང་བ།

ཆེ་མི་ཐོན། སྤར་ཐོད་དུ་བྱུང་བའི་ཐོན་ཆོས་ཀྱི་བྱུབ་མཐའ་ཞིག

ཆེ་མི་གཤེན་གྱི་སྤྱ་རྒྱལ། དཔོན་པ་འདི་ནི་ར་མོ་ཆེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཁུབ་ངོས་སུ་ཆགས་ཡོད་

པ་དང་། བཞི་སྟེ་བྱ་ཆང་གི་འདབས་འབྲེལ་ཡིན། ཆེ་སྟོན་སྤྱིང་ཟེར་བའི་མིང་དེ་ནི་དཔོན་པ་འདི་

དང་། ཆེ་སྟོག་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཆེ་ཡི་ཙུ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན།
གཅིག་དབྱུགས་དང་འཕྲོགས་ནས་རྒྱ་བ་ཡིན། ཞེས་པ་དབྱུགས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱ་བའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་རྒྱུད་གི་དྲངས་མ་སྟེ། དེང་རབ་གསོ་རིག་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུད་གསོས་(oxygen)་ལ་ཟེར།
རྒྱུད་གི་དྲངས་མ་དེ་ཉིད་ཙུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོག་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཆེ་ཡི་ཙུ་ཞེས་མིང་
བཏགས་པ་ཡིན།

གཅིག་ནི་སྒྲ་དང་འབྲ་སྟེ་འབྲམས་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ནི་ཁུ་བའི་དྲངས་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དང་མདངས་
བྱེད་པ་སྟེ། རོ་བོ་འབྲུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲངས་མ་ཁམས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་རྒྱས་འགྱུར་ཀྱི་
རིགས་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་པོ་མོའི་ཁམས་དཀར་ཀྱི་དྲངས་མའི་ཆ་དེ་ཉིད་རོ་རྒྱུད་གི་ཙུ་
ལམ་བརྒྱད་དེ་ལུས་ཀྱི་སྟོད་སྟེང་དུ་ཉིན་རེ་བཞིན་འཕྲོ་ནས་འཕྲོ་བའི་ལུས་ཀྱི་སྒྲ་གནས་ཞེས་
ཟེར། འདི་འདྲའམས་ཀྱི་དྲངས་མ་དེ་ཉིད་ཁྲག་དང་ཙུ་ནས་སྟོག་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཆེ་
ཡི་ཙུ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན།

ཆེ་ཡི་རིག་བྱེད། གསོ་བའི་རིག་པ་དང་དོན་གཅིག་

ཆེ་ཡི་རིག་བྱེད་པ། [མངོན]སྟན་པ།

ཆེ་ཡོངས་གྱུར་ཀྱི་འཕགས་པ། བྱིར་མི་ཡོང་བའི་འབྲས་གནས་གང་ཞིག་མཐོང་ལམ་སྟོབ་པ།

ཆེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་གཉིས། འདོད་པ་ཆེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་དང་། གཟུགས་ཁམས་སུ་ཆེ་ཡོངས་
སུ་གྱུར་པའོ།

ཆེ་གཡོག་ཆེ་གང་གཡོག་རྒྱག་མཁན།

ཆེ་ད། ཆེ་ཐར་གཏོང་སྟེ་ཐོག་ལག་སོགས་ཀྱི་ན་ཙུའི་སྟེང་དུ་སྒྲ་མའི་ན་བཟའ་དང་རས་དཀར་སེར་
དམར་ལྗང་བཏགས་ཏེ། རང་ལྷགས་ཀྱི་མ་གཤིས་དུ་མི་བསད་པ་རང་དགའ་དུ་གཏོང་བའི་
སེམས་ཅན།

ཆེ་རབས། ཆེ་སྔ་བྱེད་བརྒྱུད་པ་བར་མ་ཆད་པ། ཆེ་རབས་བཞེ་བ།

ཆེ་རབས་ལས་ཅིས། ཆེ་སྔ་བྱེད་དང་ད་ལྟའི་སྤྱིད་སྤྱག་ལྟ་ཚུལ་གྱི་ཅིས་འབྲས།

ཆེ་རིང་། ① ཆེ་རིང་པོ། ཆེ་རིང་ནད་མེད། ཆེ་རིང་ལོ་བརྒྱ། ② [མངོན]ལྟ།

ཆེ་རིང་སྐྱ་ཕྱད། བྱ་དང་བྱ་མོ་ཆེ་རིང་བའི་ཆེད་དུ་བྲམ་མ་ཁག་ལ་འབྱལ་བྱའི་སྐྱ་ཕྱད།
ཆེ་རིང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱ་བ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་དང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ། བཀའ་སྤངས་ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ་ནི།
རི་བོ་རྩོམ་སྒྲུང་མའི་སྤྱགས་བཞི་དབྱུས་བཅས་ཀྱི་རི་རྩ་ལྷ་པོ་འདི་དག་ཡིན་ལ། རྩེ་བཙུན་མི་ལ་
རས་བས་བཀའ་བསྐྱོད་མ་བཞག་བྱས་བའི་ཐོན་ལས་ཀྱི་སྤངས་མ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། ད་ལྟ་དོང་
རི་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། དེ་ཡང་ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ་འི་རྣམ་པ་བྱེད་ལས་ནི། [དམ་ཅན་སྤྱི་གཏོར་
ཁ་འགོངས་]ལས། འོད་གསལ་སྤོང་ཉིད་དང་ལས་སྤྲད་ཅིག་གིས་མཐུན་དུ་མཐོན་མཐིང་རྒྱལ་
མའི་གངས་ཀྱི་རིམ་སྤྱོད་སྤྱག་མཛེས་ཤིང་བརྩེད་ཆགས་ནང་ཁོངས་སུ་སྤོང་ལྗོངས་མེ་ཏོག་
བཟ་བའི་སྤྱོད་ཆལ་དབྱུས་དང་དཀར་ལྗོངས་ལྷོ་གྲུང་ཡངས་པ་བད་ཆུ་དང་སེང་གོ་དཀར་མོ་
རྩེགས་བས་འགྲིང་བའི་སྤྱོད་རྩྭ་མས་ཆེ་ཡི་དབང་སྤྱག་སྤྱོད་མདོག་དཀར་དང་དང་རིན་ཆེན་
རྒྱན་ལྷན་ཞི་ཞིང་འཛུམ་བུ་གཤམ་པ་དོན་དང་བཅས་མདའ་དར་གཡོ་གཡོན་བས་འཆི་མེད་
ཆེ་ཡི་བྱམ་བཟང་བསྐྱམས་མཐིང་གི་ཞལ་བཟང་འབྱལ་བྱེད་མེ་ལོང་ཐོགས་མཐིང་གསལ་
རྒྱན་ལྷན་རྒྱུ་ཁ་དཀར་ཆེབས་མི་གཡོ་སྤངས་བཟང་རོ་བརྒྱའི་ཞལ་ཟས་བསྐྱམས་གསེར་
མདོག་བརྩེད་ཆགས་སྤྱག་མོ་བྱས་མ་ཆེབས་ཅོད་བན་མཐིན་བཟང་འདོད་འབྱུང་ནི་ལུ་ལེ་
ཐོགས་རྒྱ་གཤི་མདངས་འཆོར་ག་བ་ལུ་མོ་ཆེབས་ཉལ་དཀར་འགོས་བཟང་བཙུད་མཆོག་
དུ་བྱ་བསྐྱམས་ལྷང་གསལ་ཁོ་འཛུམ་གཡུ་འབྱུག་སྤོང་བོ་ཆེབས་ཀུན་ཀྱང་བྱུག་གནས་རང་
རང་དངོས་བྱུབ་ཆོགས་ཐོགས་མེད་སྤྱར་དུ་འབྱུགས་བའི་མདའ་དར་གཡོ་ཞེས་གསུངས་
པ་དང་། [ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ་འི་མཆོད་གཏོར་]ལས། ༡ རྩོམ་མི་འཁྱུར་དཔལ་གྱི་ཡུམ། [སྤྱོད་
མདོག་དཀར་མོ་གཞོན་ཚུལ་ཅན། བྱུག་གཤམ་གསེར་གྱི་རྩོམ་བསྐྱམས། གཡོན་བས་ཆེ་ཡི་
བྱམ་པ་འཛིན། བྱམ་བའི་སྤྱོད་ན་དཔལ་ལེ དང་། གཡུང་དུང་རིན་ཆེན་འབྲེལ་བས་
བརྒྱན། ལྷག་སྤྱོད་བཟའི་རྒྱན་དང་བཅས། སིལ་སྤོང་རིལ་མོའི་སྤྱོད་དང་བཅས། རིན་ཆེན་
དུ་མས་མཛེས་པར་བརྒྱན། བཟ་ཤིས་ཆེ་ཡི་གཙོ་མོ་སྤྱོད། ཆེབས་སུ་སེང་གོ་དཀར་མོ་

ཆེབས། །གངས་དཀར་སྟོང་ན་བཞུགས་པ་མོ། མཆོད་གཏོར་འདི་བཞེས་དངོས་གྲུབ་
སྟོལ། །སྤྲིང་སྤྲང་རིགས་རྒྱུད་འཕེལ་བའི་དངོས་གྲུབ་སྟོལ། །ཞེས་སྤྲིང་སྤྲང་རིགས་རྒྱུད་སྟེལ་
བའི་ཕྱིན་ལས་པ་བཟ་གིས་ཆེ་ཡི་དབང་སྤྲུག་མའི་རྣམ་པ་བརྟེན་བ་ཕྱིན་ལས་བརྟེན་བ། ༡ ལྷ་
མོ་མཐེང་གི་ཞལ་བཟང་མ། རྟོ་རྟེ་ཁྲོས་མ་ཞེས་སྤྲུགས། །སྦྱ་མདོག་སྟོ་བསངས་འཆོར་བག་
ཅན། །ཆེབས་སྤྲུ་རྒྱུ་ཁ་དཀར་ཆེབས། །བྲུག་གཡས་དངུལ་དཀར་མེ་ལོང་
བསྐྱམས། །གཡོན་པས་ལྷ་ཡི་བ་དན་བྲུར། །སྦྱ་ལ་དར་དཀར་ན་གཟུང་གསོལ། །སིལ་སྤྲོད་རོལ་
མའི་སྤྲ་དང་བཅས། །མཆོད་གཏོར་འདི་བཞེས་དངོས་གྲུབ་སྟོལ། །སྤྲུ་གསལ་བདེན་མཐོང་བ་
ཡི་དངོས་གྲུབ་སྟོལ། །ཞེས་སྤྲང་གསལ་བདེན་མཐོང་བ་ཡི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་མཐེང་གི་
ཞལ་བཟང་མའི་རྣམ་པ་དང་བྱེད་ལས་བརྟེན་བ། ༢ ལྷ་མོ་མི་གཡོ་སྟོ་བཟང་མ། །གསང་མཆོན་
རྟོ་རྟེ་བཞད་པ་མོ། །སྦྱ་མདོག་གསེར་མོ་གསེར་གྱི་མདོག་ །ཆེབས་སྤྲུ་རྒྱ་སྤྲུག་ཁ་ལོ་
ཆེབས། །བྲུག་གཡས་རིན་ཆེན་སྤེར་བཟང་ནང་། །ལྷ་ཡི་ཞལ་ཟས་སྤྲོ་ཆོགས་བསྐྱམས། །གཡོན་
ན་ལེ་ལེ་རྒྱལ་པ་འཛིན། མཆོད་གཏོར་འདི་བཞེས་དངོས་གྲུབ་སྟོལ། །མ་གཡང་རོ་མཆོག་
ཟས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་སྟོལ། །ཞེས་ཟས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་པ་མི་གཡོ་སྟོ་བཟང་མའི་རྣམ་
པ་དང་བྱེད་ལས་བརྟེན་བལོ། ༣ ལྷ་མོ་ཅོད་བན་མགྱིན་བཟང་མ། །རྟེ་རྟེ་དབལ་མོ་ལོངས་སྟོད་
ཡུམ། །སྦྱ་མདོག་དམར་གསལ་མདངས་དང་ལྷན། །ཆེབས་སྤྲུ་ག་བ་ཡུ་མོ་ཆེབས། །བྲུག་
གཡས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བྲུ་དང་། །བྲུག་གཡོན་རིན་ཆེན་སྟོམ་བྲུ་བསྐྱམས། མཆོད་གཏོར་འདི་
བཞེས་དངོས་གྲུབ་སྟོལ། །བང་མཐོང་འབྲུ་ནོར་འཕེལ་བའི་དངོས་གྲུབ་སྟོལ། །ཞེས་བང་མཐོང་
འབྲུ་ནོར་སྟེལ་བའི་ཕྱིན་ལས་པ་ཅོད་བན་མགྱིན་བཟང་མའི་རྣམ་པ་དང་བྱེད་ལས་བརྟེན་བལོ།
༤ ལྷ་མོ་གཏད་དཀར་འགྲོ་བཟང་མ། །གསང་མཆོན་རྟོ་རྟེ་གར་མཁན་མ། །སྦྱ་མདོག་སྟོ་ལྷང་
མདངས་དང་ལྷན། །ཆེབས་སྤྲུ་གཡུ་འབྲུག་སྟོན་མོ་ཆེབས། །བྲུག་གཡས་རྩ་མཆོག་དུས་
དང་། །གཡོན་པས་སྦྱལ་གྱི་ཞགས་པ་བསྐྱམས། ། མཆོད་གཏོར་འདི་བཞེས་དངོས་གྲུབ་
སྟོལ། །རྒྱ་བཞི་རྩ་སྤྲུགས་འཕེལ་བའི་དངོས་གྲུབ་སྟོལ། །ཞེས་རྩའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་པ་
གཏད་དཀར་འགྲོ་བཟང་མའི་རྣམ་པ་དང་བྱེད་ལས་བརྟེན་བལོ།

ཆེ་རིང་ལྟོང་ས། མིང་གཞན་བསྐྱོད་ཟེར་ཐེག་མཆོག་གླིང་ཟེར། ཀུན་མཁུན་འཛིག་ས་མེད་གླིང་
བས་བཏབ། བཏབ་དུས་མ་གསལ། དཔོན་པ་འདི་རྡོ་མོ་དཔོན་པ་དང་། བྱུང་མཐའ་རྟེན་མ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྟོང་ས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་འཕྲོང་ས་རྒྱ་ས་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆེ་རིང་དུག་སྟོང་། ཆེ་རིང་ནམ་དུག་དང་འབྲ།

ཆེ་རིང་ནམ་དུག ① སྤར་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལྟར་བྲག་ཆེ་རིང་དང་། ཚུ་ཆེ་རིང་། ཤིང་ཆེ་རིང་། མི་ཆེ་
རིང་། བྱ་ཆེ་རིང་། རི་དྲགས་ཆེ་རིང་སྟེ་དུག ② བྲག་སྤར་རིང་དང་། ཚུ་སྤར་རིང་། ཤིང་སྤར་རིང་།
མི་ཆེ་རིང་། བྱ་སྤར་རིང་། ལུ་བ་རུ་རིང་སྟེ་དུག

ཆེ་རིང་གནམ་གྱི་ཤེ་མོང་། ཆེ་རིང་དུ་གནས་པའི་གནམ་གྱི་ལྟའི་སྟོབས་ལྷགས་ཟེར་བའི་དོན། ཤེ་
མོང་ནི་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་བརྟེན་སྟེ། དེང་དུས་ཀྱང་འཕྲོག་སྐྱད་དུ། གཡག་འདི་ཤ་དང་ཤེ་
མོང་རྒྱས་ཡོད། ཅས་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་པ་ལྟར་དོ།

ཆེ་རིང་པོ། ཆེ་རིང་བ་དང་འབྲ།

ཆེ་རིང་བ། ཆེ་རིང་པོ་ཡོད་པ།

ཆེ་རིང་མ་སྤྱན་ལྷ། རྡོ་མོ་ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ། ༡ རྡོ་མོ་བཟ་ཤིས་ཆེ་རིང་མ། ༢ མཐོང་གི་ཞལ་བཟང་
མ། ༣ མི་གཤོ་སྟོ་བཟང་མ། ༤ ཅོད་པན་མཐིན་བཟང་མ། ༥ གཏན་དཀར་འབྲོ་བཟང་མ་བཅས་
ལྷ་ནི་བཀའ་བརྒྱད་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱང་མའི་གཙོ་བོའི་གས་ཤིག་ཡིན།

ཆེ་རིང་ལྷ་མོ། བོད་ཀྱི་པོ་མོ་རིས་མེད་ཀྱིས་གྲོན་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག

ཆེ་རིང་ལྷ་བྱ། བྱ་ཆེ་རིང་ཟེར་བའི་ནི་གནའ་བོའི་དག་རྒྱུན་ལ་བཟ་ཤིས་པ་མཆོན་པའི་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཡིན་ཟེར།

ཆེ་རིལ། ཆེ་རྩས་བསྐྱས་བསྐྱབས་ཀྱི་རིལ་བུ།

ཆེ་རོགས། མི་ཆེ་གཅིག་གི་གཏན་ཤིགས།

ཆེ་ལ་རེས་པ་མེད་པ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ལ། འཛམ་བྱ་གླིང་གི་མི་རྣམས་ཀྱི་
ཆེ་རིང་ཐུང་ལ་རེས་པ་མེད་པ་ནི། སྤར་བསྐྱལ་བ་ཡ་ཐོག་རིང་མོའི་སྐབས་མའི་ཆ་སྟོ་མས་ཀྱི་
ཆེ་ཆད་ལོ་གངས་ཁྱི་མང་པོ་སྐབས་པ་ཡང་ཐུང་སྟོང་ཞིང་། དེ་ནས་རིས་བཞིན་འགྲིབ་སྟེ་ད་ལྟའི་
སྐབས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ལོ་གངས་ལྷ་བརྒྱལ་མས་ཀྱི་དུས་ཡིན་ལ། མ་འོངས་པ་ན་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆ་

སྟོམས་ཆེ་ཆད་ལོ་གངས་བརྩལ་སྟེབས་པ་ཡང་ཡོད་པས་ཆེ་རིང་ཐུང་ལ་ངེས་པ་གཏན་ནས་
མེད་ཅེས་བཤད་སྟེལ་ཡོད།

ཆེ་ལ་དབང་བ། བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའི་དབང་བརྩལ་ནང་ཚན་ཞིག་སྟེ། བསྐལ་པ་བརྗོད་ཏེ་མེད་
པའི་ཡང་བརྗོད་ཏེ་མེད་པར་ཆེའི་ཆད་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ།

ཆེ་ལ་གཟན། ཆེ་རིང་ཐོབ་པར་གཞོད་པ། སྤྲིག་ལས་མང་པོ་བྱས་ན་དགེ་རྩ་བཅོམ་ཞིང་ཆེ་ལ་གཟན།
ཆེ་ལས་འདས་པ། ཆེ་ནི་ཡུན་དང་དུས་ཀྱི་དོན་ཡིན། དེ་ལས་འདས་པ་ནི་ཆེ་ཟད་ཟེན་པའི་དོན་ཏེ་
ཆེ་ཟད་ནས་ཤི་ཟེན་པའི་དོན།

ཆེ་ལོ། མི་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ཐུབ་པའི་ཆད། མིའི་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པ། ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་པ། ཆེ་ལོ་བརྩུ་པ།
ཆེ་སྤིང་བ། ཆེ་རིང་དུ་སྤེལ་བ།

ཆེ་སྤིང་པའི་ཐབས། གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་བསྟན་པའི་ཆེ་སྤིང་པའི་
ཐབས་ནི། ལུས་བདེ་ཞིང་ཆེ་བསྤིང་བར་འདོད་པའི་སྤྲེས་བྲུ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་དུས་དང་བསྟན་
པའི་འཕྲོ་འདུག་གི་སྟོན་ལམ་གཟབ་དགོས་པར་དོན་ཚན་བདུན་བསྟན་ཡོད་པར། ༡ འཕྲོ་
འདུག་གཟབ་ཚུལ། དུས་རྒྱུན་དུ་འཕྲོ་ན་ལམ་བརྟག་པ་དང་། འདུག་ན་སྟོན་པའི་གནས་ལ་
བརྟག་ནས་ཆེ་སྟོག་ལ་གཞོད་པའི་རྒྱུང་མིན་དབྱེད་པ། ༢ ན་ཆོད་དང་བསྟན་པའི་གཉིད་
ཀྱི་སྤང་སྤང་ཚུལ་ལྟར་བྲུ་བ། ༣ ལུས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་དང་། དུས་བཞིའི་ཁམས་སོགས་དང་
བསྟན་ནས་ཉལ་པའི་སྤང་སྤང་བྲུ་ཚུལ་བཞིན་བྲུ། ༤ ན་ཆོད་དང་ལུས་ཁམས་སོགས་དང་
བསྟན་པའི་བསྐྱུ་བྲུག་གི་སྤང་སྤང་ལག་ལེན་བྲུ་པའི་ཚུལ། ༥ སོ་སོའི་ལུས་ཁམས་དང་བསྟན་
ནས་རང་བྱུང་ཚུ་ཆོན་རིགས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ལ་ཞུགས་དགོས་པའི་ཁྲུས་ཀྱི་སྤང་དོར་བསྟན་
པ། ༦ ན་ཆོད་རྣམས་པའི་མིག་ལ་སྤང་སྟོབ་བྲུ་ཆེད་དུ་མིག་སྟན་བརྟེན་དུས་དང་བརྟེན་ཚུལ་
བཤད་པ། ༧ རྒྱུན་དུ་སྟོ་བའི་འདྲེ་གདོན་གྱིས་གཞོད་པ་དང་སྟོ་བའི་ནད་རིགས་རྣམས་སྤང་
པའི་ཆེད་དུ། སྟན་མཆོག་གི་སྤང་བ། ༨་བྱ་ར་དང་། རིན་ཆེན་ཆ་སྟོར་དང་གང་སྟོར་གྱི་རིལ་
བྲུ་རྣམས་དང་། བག་སོ་དགུ་སྟོར་དང་། རྩ་དག་དང་། ཡུངས་དཀར་དང་། བྲུ་བྲུ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་དབྱང་པ་དང་སྟེ་ལ་འདོགས་པ། དེས་ནི་ཡམས་ནད་དང་རིམས་ནད་རྣམས་འཕྱོག་པར་

བྱེད། རིན་ཆེན་གྱི་སྤང་བ། རིན་པོ་ཆེན་པ་ལས་དང་། གཞི་དང་། བྱ་ཅུ་དང་། གཡུ་དང་།
བེ་རྒྱུ་དང་། བསྐྱ་ཆ་ག་དང་། བི་ལ་དང་། མར་གང་དང་། སྤ་མན་དང་། མཆོང་ལ་སོགས་པའི་
རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་གསེར་གྱི་གཏུ་ནང་དུ་བཟུག་སྟེ་སྤྱི་པོ་དང་མགུལ་དུ་འདོགས་པ་དང་།
ཡང་ན་དེ་དག་གི་ཐོང་བ་སྟེ་ལ་འདོགས་པ། དེས་ནི་གཟའ་གི་པ་ལ་སོགས་ཆ་དཀར་ནག་གི་
རིགས་ལས་བྱུང་བའི་སྟོ་བྱར་བརྒྱལ་གཞེར་གྱི་ནད་ནམས་འགོག་ཐུབ།

གྲུབ་པའི་གསང་སྤྲགས་གྱི་སྤང་བ། རིགས་སྤྲགས་བསྐྱབས་ཏེ་གྲུབ་པའི་རྒྱས་པ་མཛོན་དུ་གྱུར་
པའི་ནལ་འབྱོར་བས་བྱིན་གྱི་བརྒྱབས་པའི་ཇུས་ཏེ་སྤང་སྤྱད་ལ་སོགས་པ་དང་། གཟུངས་
སྤྲགས་བྲིས་པའི་འཁོར་ལོ་ལུས་ལ་བཅངས་པས། གདོན་བགོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མཇམས་ཅད་
འགོག་ཐུབ་པར་བཤད།

ཆེ་སྟོག་མི་སོགས་མི་འཆི་བར་གནས་ཐུབ་པའི་རྟེན། ཆེ་སྟོག་གྲུང་སྤྱང་། གྲུང་སྟོབ་མ་ཅ་ཆེགས་
པའི་ནད་དུ་མ་དདུལ་བ་ཅུག་ནས། རྟེན་གང་ཞིག་གིས་མིའི་ཆེ་སྟོག་ལ་ཉེན་ཁ་དང་། གནོད་
སྟོན་སོགས་འཕྲད་སྐབས་དེ་ལས་སྟོབ་པའི་ཆེད་དུ་འགོར་སོང་གི་མ་ཅ་འཛོགས་པ།

ཆེ་སྟོག་རྒྱ་ཁོར་གྱི་བདེ་འཇགས། མི་སྤྱེར་དང་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཆེ་སྟོག་དང་རྒྱ་ཁོར་གྱི་བདེ་འཇགས་ལ་གོ་
ཆེ་སྟོག་ ① མི་ཆེ་གཅིག་རིང་ལྡང་བའི་སྟོག་པ་སྟེ་པགས་ཆགས། ② ཆེ་སྟོག་ཞེས་པ་ར་པགས་
ལས་བཅོས་པའི་སྟོག་པ།

ཆེ་བསོད། ཆེ་དང་བསོད་ནམས་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་། ཆེ་བསོད་དབང་གསུམ་དང་ལྡན་པ།
ཆེ་ལྷ་སྐྱ་འབྲུམ། བོད་ལྗོངས་མལ་གྲོ་གྲང་དཀར་རྫོང་ཅ་ཞོལ་ཁོངས་ཆེ་ལྷ་སྐྱ་འབྲུམ་ཞེས་པའི་
མཆོད་རྟེན་གསུམ་ཅན་ཞིག་ཡོད་དོ།

ཆེ་ལྷ་རྣམ་གསུམ། ལྷ་ཆེ་དཔག་མེད་དང་། སྟོལ་དཀར། རྣམ་རྒྱལ་མ་སྟེ་གསུམ།
ཆེ་ལྷ་མ། ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐྱ་བརྒྱན་ཡོད་པའི་

ཆོག་ ① དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་འབྲུའི་བར་བར་དུ་བྲི་རྒྱུའི་ཆོག་རིས་་་་དང་། དབུ་ཅན་གྱི་ཡིག་འབྲུའི་
བར་བར་བྲི་རྒྱུའི་ཆོག་རིས་་་་འདི་ལྷ་བྲུའི་མིང་། ② མི་འབར་བའི་ཆོག་སྒྲ།

ཆོག་ཁྲིམ། སྒྲ་བྲིའི་ཆོག་གི་བར་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་ནས་བཞི་བར་གང་ཡོད་ཀྱི་ས་ཁོངས། མིང་ག་ཞི་སྒྲུབ།

ཆོག་གི་རྒྱ། རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཆོག་འབྲུམ་མི་འཁྲུག་པར་བྱེད་པའི་ཉལ་སྟེ་ཆོག་གསུམ་པར་འཁོར། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་dot matrix character generator ཟེད།

ཆོག་སྒྲ། ཆོག་སྒྲ་ཆོག་སྒྲ་ཞེས་ན་བས་ཟེན་ཅམ་གྱི་ཤང་སྒྲ་སོགས་ལྟ་བུ་ཏུ་ཅང་ཆུང་པའི་སྒྲ། ཆོག་ཆོས། སྒྲ་གསལ་ཆུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཞིག་གི་བས་ཟས་དངོས་བརྒྱུས་ཏེ་ཆོག་ཆོས་གྱི་སྒྲ་གསལ་པ། ཆོག་ཉལ་སྟེ། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་punctuation ཟེད།

ཆོག་ཉལ་སྟེ། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་punctuation capability ཟེད།

ཆོག་ཐིག་བར་བར་དུ་མཆམས་བཞག་ནས་འཐེན་པའི་ཐིག་རིས།

ཆོག་བྱང་། ཡིག་འབྲུའི་བར་ཆོག་སྒྲ་མོ།

ཆོག་བྱག་ཡི་གེའི་རྩེ་སུ་གོར་ཐིག་གཉིས་གོང་ལོག་ཏུ་བཅེགས་པ་ལ་ཟེད། དཔེར་ན། ཨེ་ལྟ་བུའོ།། ཆོག་ནས་ཆོག་ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་point to point ཟེད།

ཆོག་བར། ཡི་གེའི་ཆོག་གཉིས་བར་གྱི་ས་ཁོངས།

ཆོག་འཕྲིང་། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་comma ཟེད།

ཆོག་རིང་། བོད་ཡིག་གི་ཤད།

ཆོག་ཤད། ཡིག་འབྲུའི་བར་མཆམས་འབྲེད་བྱེད་ཆོག་དང་ཤད།

ཆོག་རིས་དཔེ་རྣམ། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་stipple pattern ཟེད།

ཆོག་ཤིང་། ཀོང་པོ་སོགས་ནས་ཐོན་པའི་ལྗོན་ཤིང་རྒྱ་ཞེས་པ་མེ་ལ་འབྱུང་སྐབས་ཆོག་སྒྲ་སྒྲོག་པ་ཞིག་ཆོག་སྟེ། ① དཀའ་ངལ་ལམ་དཀའ་ལམ། དཀའ་ཆོག་སྟེ། ཆོག་སྟེ། ཆོན་ཆུང་། ② ཆུང་བ་དང་ཆུང་བ་

བ། ཐུན་ཆེགས་ལྟ་བུ།
ཆེགས་མེད་ལྟན་བྱུག་པ། དཀའ་ལས་མེད་པར་རང་ཕྱགས་གྲིས་བྱུབ་པ། ལས་དོན་གང་འབྲེལ་གྱིས་
ཡིན་ཀྱང་འབད་ཚོལ་མ་བྱས་པར་རང་བཞིན་གྲིས་ཆེགས་མེད་ལྟན་བྱུག་ཏུ་འབྱུང་བ་མེད་དོ།
ཆེགས་ཆེགས་སུ་བསྐྱབས་པ། དཀའ་ལས་ཡང་ཡང་བརྒྱབ་སྟེ་བསྐྱབས་པ། ལས་དོན་རྣམས་ཀྱངས་
མང་པོ་ཆེགས་ཆེགས་སུ་བསྐྱབས་ནས་ཆར་སོང་།
ཆེགས་ཡུལ། དཀའ་ལས་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་སྟེང་མི་འདོད་པ་དེ་ལ་ཟེར།
ཆེགས་ལེན། དཀའ་ཆེགས་རང་སྟེང་དུ་ལེན་པ།
ཆེབ། [ཡུལ་]སྟོན་འབྲས་གཡུལ་འདོན་གྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་
ཆེམ། བཅེམ་གྱི་ད་ལྟ་བུ།
ཆེམ་སྐྱད། གོས་སོགས་ཆེམ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱད་པ།
ཆེམ་བྱུག་ ཆེམ་ལས་གྱི་མིང་།
ཆེམ་བྱུབ་མ། དར་སྐྱད་སྟེ་ཆེགས་སྟེལ་ནས་བཅེམས་པའི་གོས་ཆེན། གོས་ཆེན་ཆེམ་བྱུབ་མ།
ཆེམ་བྱ། བཅོ་ཆེམ་གྱི་ལས་ཀ་ ཆེམ་བྱ་བརྒྱབ་ནས་འཆོ་བ་སྟེལ་བ། ཆེམ་བྱའི་འཁོར་ལོ།
ཆེམ་བྱ་ལྷགས་སྟོག་ སྐྱད་པ་འགྲུག་ནས་འགྲུག་ཏུ་བཀྲུག་པ་ཆེམ་བྱ་ཞིག་
ཆེམ་བྱ་བ། གོས་འདྲུབ་མཁན།
ཆེམ་བྱ་ཐུལ་པོ། ཞིབ་ཆགས་མིན་པར་བར་ཐག་རིང་པོར་འཆེམ་པའི་ཆེམ་བྱ།
ཆེམ་ཆོག་ཆེམ། གནའ་རབས་སུ་དམག་རྒྱབ་དུས་མཆོན་ཆ་སྐྱད་བྱེད་ཀྱི་ཞུ་མོ་ལྷགས་ལས་བཅོས་
པ་ཞིག་གོ།
ཆེམ་ཆེམ། [རྟིང་]ཁབ།
ཆེམ་ཞུ། [རྟིང་]ཚོག་
ཆེམ་ཞུ། [རྟིང་]ཚོག་
ཆེམ་སྐྱབ། ཆེམ་སྐྱབས་དང་འབྲ།
ཆེམ་སྐྱབས། ཆེམ་བྱའི་བར་མཆེམས།

ཆེས་མ། ① བ་དད་པར་འབྱུག་ཅིང་འབྱུབ་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆེས་པའི་སྐྱལ་ཆེན་ ② སོའི་ཞེ་ས།
ཆེས་ས་དཀར་དུང་འཕྲེང་བསྐར་བ་འབྲ།
ཆེས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་ལ། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གས་ཤིག་སྟེ། མཆེ་བ་རྒྱུ་པ་དང་། མཆེ་བ་
རྫོ་བ་དང་། མཆེ་བ་དཀར་བ་དང་། མཆེ་བ་མཉམ་པ་དང་། མཆེ་བ་བྲིན་གྱིས་སྤྲ་བ་བཅས་ལྔའོ།
ཆེས་ས་དཀར་པའི་མཆོན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་པོ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ་སྟེ་པོ་ཐམས་མདོག་ཅན་ལྷགས་རིགས་བཀུར་བ་ལ་སོགས་པས་ཆེས་ས་དཀར་བ།
ཆེས་ས་མཉམ་པའི་མཆོན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ་
འཆོ་བ་རྒྱུ་པར་དག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆེས་ས་མཉམ་པ།
ཆེས་ས་ཐགས་བཟང་པའི་མཆོན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། བདེན་པའི་ཆེན་ཀུན་དུ་སྤྱད་པས་ཆེས་ས་ཐགས་བཟང་བ།
ཆེས་ས་བཞི་བརྩ་ཆང་པའི་མཆོན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། སྤྲ་མའི་ཆེན་སྤངས་པས་ཆེས་ས་བཞི་བརྩ་མངའ་བ།
ཆེས་ས་ཤིང་། སོའི་དྲེག་པ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་བྲ།
ཆེས་ས་ཤིན་ཏུ་དཀར་བ། ཆེས་ས་དཀར་པའི་མཆོན་བཟང་དང་དོན་གཅིག་
ཆེའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ། ཉེན་འབྲེལ་བརྩ་གཉིས་ལས། རྒྱུ་ཤིས་དང་། མིང་དང་གཞུགས་
དང་། སྤྱེ་མཆེད་བྱུག་དང་། རིག་པ་དང་། ཆོར་བ་དང་། སྤྱེ་བ་དང་། རྒྱ་ཤི་བཅས་བདུན་མོ།
ཆེའི་འདུ་བྱེད། གང་ཐག་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆེ་སྟོག་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གས་ཤིག་ ཆེའི་
འདུ་བྱེད་ཡལ་བར་མི་མཛད་བ། སྤྱེ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་གཏོང་བ།
ཆེའི་མེ་རྟོག་ཁམ་བྱའི་མེ་རྟོག་ བོད་ཀྱི་བཟོ་རྩལ་ཐོན་ཐུས་ནང་བེད་སྤྱོད་གཏོང་མང་པའི་རྒྱན་རིས་
ཆེ་རིང་པོ་མཆོན་བྱེད་ཅིག་
ཆེར་སྟོན། ཨ་བྲག་ཆེར་སྟོན་ཀྱི་བསྐྱས་ཆེན་ སྤྱིར་རྩ་སྤྱེས་ཤོད་ལ་སྤངས་སྤྱེས་གཡུང་། ར་བ་སྟོན་
ལ་རིང་བ་ནང་དཀར་སོ་བ་རོ་མངའ་བ་ཡལ་སྤྱང་དྲེད་མོ་ལུ་བ་ཞེས་པ། ལོ་མ་ལྷང་གྲ། རྒྱབ་ལྷང་
སྤྱད་བྲིབས་བྲ། སྤྱལ་འདྲ་བ་དང་ལུག་ན་འདྲ་བ་ཅི་རིགས་ལ་བྲི་ནང་ཡོངས་རྩོགས་ཆེར་མས་

ཁྲབ་པ་ཅ་བ་ནས་གྲེས་པ། མཐོ་ཚད་མེ་ཁི0.2~0.4ཟེན་པའི་ངར་པ་ཁོང་སྟོང་བ་ཤད་ན་ནོ་
མང་འཛག་པ་ཆེར་མའི་སྤྱ་ཅན། མེ་ཏྲོག་སྟོན་པོ་སྤབ་འཛམ་མཛེས་པ་འདབ་མ་ལྷ་དྲུག་དང་
བདུན་བརྒྱད་ཅུ། ཟེའུ་འབྲུ་སེར་པོ་ཅན་མང་དུ་བཞད་པ། ཆེར་མས་ཁྲབ་པའི་ཟིའུ་རིམ་
བཞིན་ཁ་གྲེ་རྗེས་གོས་སྤ་མོར་ལྷུང་། སྤན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི་མེ་ཏྲོག་སྟེ། རྩ་བ་དྲུག་པ་ནས་བརྒྱད་
བར་བརྟུས་ནས་དམའ་པའ་བྲུས་ལ་སྐྱམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྲ། རོ་ཁ། ཟུ་རྗེས་བསིལ།
རུས་པས་དུས་པ་གས་ཆག་སྟོར་ཞིང་དུས་ཆད་སེལ། ཁྲད་བར་མགོ་དུས་ཆག་དང་མའི་ནད་
ལ་མཆོག་སྤ་བ་གསོ་ཞིང་ཆུ་སེར་འདེན། རོ་སྟོད་དང་ཅིབ་ལོགས་གཟེར་བ་སོགས་ལ་པན།
ཆེར་ཚུང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། སྤབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྟོང་སྟོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེར་སྟར། ཆེར་མ་ཆེར་དུ་བསྒྲིགས་པའི་ར་བ། ཆེར་སྟར་གྱི་ར་བའི་ནད་དུ་མེ་ཏྲོག་བཏབ་པ།
ཆེར་ཐགས། ཆེར་མས་བསྐྱོར་བའི་ར་བ།
ཆེར་ཤུང་། ཤིང་ཆེར་མའི་ཤུང་པོ། སྟོན་ཆེར་ཤུང་གིས་བསྐྱོར་ཡོད། ཆེར་ཤུང་བསྐྱོར་ནས་རི་བོང་
ལ་འཇབ་རྟོ་རྒྱག
ཆེར་མ། ① སྤྱ་ཆེར། དམར་ཆེར། སྟོ་ཆེར་སོགས་རེག་ན་འབེགས་པའི་ཤིང་རེགས་ཅེ་ཅོ་ཅན།
ཆེར་མ་རྟོ་ཡང་བྲག་རི་འབེགས་མི་བྱབ། ཀླང་བར་ཆེར་མ་རྒྱག་དུས་རྟོག་པ་བྲ། ཁ་སྤྱང་ཅི་
ལས་མངར་བ། སེམས་ཆེར་མ་ལས་རྩབ་པ། ② གཟན་པོ། རྩ་བའི་ཆེར་མ་མ་གྲེད།
ཆེར་མ་དར་བརྟུམས། ཁ་འཇམ་གཉིང་རྩབ་གྱི་དཔེ།
ཆེར་མ་འདོམ་གཞལ། དོན་དག་ཚུང་ཚུང་གཞི་ཆེན་པོར་སྟོག་པའི་དཔེ།
ཆེར་མ་འབྲིན་པ། རྟོལ་བ་གཉིས་པོ་ཅོད་པའི་སྐབས་པན་ཚུན་ཆེར་མ་བཅད་གྱི་རྩམ་གཞག་གསལ་
པོར་འབྲེད་དེ་སྟོན་སོང་མ་སོང་བརྟག་པའི་དོན།
ཆེར་མ་ཆང་ཆིང་། འཕྲུག་ཅིང་འཛིངས་པའི་ཆེར་མའི་ཆལ།
ཆེར་མ་སྤང་། [མདོན]ལྷམ།
ཆེར་མང་སྤྲུག་དགོན། དགེ་བ་དཔལ་སྦྱིན་ཞེས་པའི་སྤྲ་མ་ཞིག་གིས་བཏབ། པལ་ཆེར་སྦྱི་ལོའི་དུས་

རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་ཅམ་བཏབ་པར་གསལ། གྲུབ་མཐའ་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་
ལྟ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་པོ་དེ་གསུམ་རང་སྤྱོད་ལྷ་ལྷ་ནང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེར་མའི་ཁ། ཆེར་མའི་རྣམས་ཅེ་མོ།
ཆེར་མའི་ཆང་ཅན། [མངོན]བྱ་པོ་རོག།
ཆེར་མོ། ལོ་གསུམ་ལོན་པའི་ལྷ་གསུམ་མོ་ལ་ལྷ་གཞེས་ཆེར་མོ་ཞེས་ཟེར།
ཆེར་ཅང་། ཆོས་ལྷ་གསུམ་པས་གཏོར་ཐོར་ལ་འཇུགས་སྤྱི་ཆེར་མ་ཅན་གྱི་ཤིང་པ་ཞིང་ཅེ་རྩོ་བ་ཞིག
ཆེར་ཆེར། གད་མོ་ཆེར་ཆེར་ཞེས་འཇུག་ཤིག་ཤིག
ཆེར་འཛིན། ཆེར་ལྷ་ལྷ་ རི་ཤོ་བ་ཟེར་བའི་རྩ་ལྷ་མ་ཞིག་གི་མིང་།
ཆེར་ཤིང་། ཆེར་མ་ཅན་གྱི་ཤིང་།
ཆེར་ལྷ་གསུམ་ལྷ་གསུམ་ཆེར་མ་ཅན།
ཆེར་གསེབ་དགོན། དགོན་དེ་ཐོག་མར་རྩོག་སྤོན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཏབ། དུས་ཆོད་ནས་ཡིན་མ་
གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལྷ་གསུམ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་པོ་དང་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷ་མ་ཐོང་ཁྱེད་སྟག་ཅེ་
ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེར་སྟོག་ ལྷ་མ་གྱི་གནས་གང་དེད་དུ་ཆེར་མ་ལྷ་གསུམ་ཤེ་དེའི་སྟེང་གཉན་ནང་དང་མཉན་དུ་འདོམས་
ནས་སྟོ་བྱར་དུ་སྤྲངས་ཤིང་ལྷ་གསུམ་པ་ཞིག
ཆོས། ① ཆོས་གངས། ② ལྷ་བ་འཕེལ་འཕྱིབ་ཀྱི་སྟོན་ནས་འཛོག་པའི་ལོ་དང་ལྷ་བ་དང་ཞག་བཅས་
ཀྱི་ལྷ་ན་འཇུག་གེད་ཀྱི་ཆང་དེ། ཆོས་ཞག ཆོས་ལྷ། ཆོས་ལོ། ཆོས་ལོངས་ལྷ་བྱ། ③ [མངོན]
རགས་པར་ལྷ་པའི་ཕྱོགས་རེར་ཆོས་ཞག་དང་ཉིན་ཞག་གཉིས་ཀ་བཅོ་ལྔ་རེ་ཡོད་པས་གངས་
བཅོ་ལྔ་མཆོན།
ཆོས་ཁ། ཆོས་ཀྱི་དང་པོ། ལྷ་བ་ཆོས་ཁ་སྟག་གམ་སྟེལ་ནས་འཛིན་པ།
ཆོས་འཇུག། ཉི་སྐར་དག་པ་ལ་ལྷ་སྐར་ཏྲག་ལོངས་ཀྱིན་ཟེན་པའི་མིང་།
ཆོས་འཇུག་ལྷ་སྐར། དེ་ཉིན་ཀྱི་ཆོས་ལོངས་ཆོགས་པར་སྤྱོད་པའི་ལྷ་སྐར་ནས་དག་ཡིན། འདིར་
འཇུག་ཅེས་པ་ནི་ད་ལྟ་འཛོགས་བཞིན་པའི་དོན་ཡིན།

ཆེས་གངས། ཆེས་གཅིག་ནས་སོ་གཅིག་བར། ཆེས་གངས་ཅི་བ། ཆེས་གངས་མཐུན་བ། ཆེས་
གངས་མི་མཐུན་བ། ཆེས་གངས་གཏན་འཁེལ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་date ཟེད།
ཆེས་གངས་འཇལ་བྱེད། ཟློག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་date unit ཟེད།
ཆེས་དགེ་བ། ཆེས་གངས་ཀྱི་གཟུང་སྐར་བཟང་སོ། རྒྱ་ཆེས་དགེ་བར་བྱིས།
ཆེས་མགོ་ཆེས་འགོ་དང་འབྲ།
ཆེས་འགོ་ཆེས་ཤར་གྱི་ཐོག་མ།
ཆེས་འགྲིབ་དུས། རྒྱ་བའི་ཕྱི་རྒྱ་ལུགས་ཐོག་དུས་སུ་རྒྱ་བའི་འཕེལ་འགྲིབ་མགྲོགས་པས་ན་ཅུ་
ཆོད་དང་བཞིའི་བར་འབྱུང་བ་ཡིན།
ཆེས་གཙལ། ཆེས་གཏུགས། འོ་མཐའ་ལ་གཏུགས་བ། འོ་ཆེན་པོ།
ཆེས་བརྟ། ཡར་ངོའི་ཆེས་བ་བརྟ་དང་། མར་ངོའི་ཆེས་བརྟ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ཟླ། ཡར་ངོ་མར་ངོའི་ཆེས་བརྟ་
ལ་ཆོགས་འཁོར་གཏོང་བ།
ཆེས་བརྟ་དགོན། དཔལ་འཇམ་ཐང་ཆེས་བརྟ་སོ་བྲང་བསམ་འབྲུབ་ནོར་བུའི་གླིང་ཞེས་གྲང་གསལ།
རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་ལུག་སྟེ། ལོ་༡༧༩༦ ལོར་ཆེས་བརྟ་སྟེ་འཕྲུང་དང་སོ་རྩ་ཀི་རྟེ་དགྲུང་
ལོ་བརྟ་གསུམ་ཐོག་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་ཆོ་ནང་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་སོད་རིགས་
རང་སྟོང་ཁུལ་འཇམ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེས་བརྟའི་འཆས་ཡིག་ ཡར་ངོའི་ཆེས་བརྟའི་སྐབས་འཆས་རྒྱབ་སྐྱངས་ཀྱི་ཐེན་བྱིས།
ཆེས་ཆ། ཆེས་གངས། ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཆེས་ཆ་ད་དུང་གཏན་ཁེལ་མ་སོང་།
ཆེས་ཆད་ལྷག་ བོད་ཀྱི་ལོ་ཐའི་ནང་དུ་ཆེས་གངས་ཆད་ལྷག་ཡོང་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། བོད་
ལུགས་རྒྱ་བ་གཅིག་གི་ཆད་ནི་རྒྱ་བས་སའི་གོ་ལ་ལ་བསྐྱོར་བ་གཅིག་འཁོར་པའི་ལུན་ཆད་ལ་
བཞེད། དེས་ན་བོད་ཆེ་བཙོ་ལྷ་དང་རྒྱ་བ་ཉ་གང་བ་གཉིས་ཉག་ཉག་འགྲིགས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་
ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ཉི་རྒྱ་གོ་ལ་གསུམ་ཀྱི་འགྲོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཉིན་ཞག་དང་། ཆེས་ཞག་
ཁྲིམ་ཞག་གསུམ་ཀྱི་དེ་བྱེ་བ་བྱུང་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེས་ཞག་ཆད་ལྷག་དང་། ཆེས་

ལོ་ལ་རྒྱ་བཞེད་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ཉིན་ཞག་ཅེས་པ་སའི་གོ་ལའི་རང་འགྲོས་ཞག་གཅིག་སྟེ་རྒྱ་ཆོད་༥༥ཡོད་པ་དང་། བོད་ལུགས་ཅིས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོད་༦༠ཡོད་པ་རེད། ཆེས་ཞག་ཅེས་པ་རྒྱ་བའི་འགྲོས་དང་བསྟུན་དགོས་པ་སྟེ། ཆེས་ཞག་གཅིག་ལ་ཅི་ཀྱི་རྒྱ་ཆོད་༥༧དང་སྟངས་ཡོད་པ་རེད། བྱིས་ཞག་གོ་ལས་ཉི་བྱིས་ལ་བསྟོར་བ་གཅིག་འཁོར་བའི་ཡུན་ཆད་ལ་ཉིན་ཞག་རེ་ལྟ་ཡོད་པ་དེ་ཞག་གི་རྒྱ་ཆོད་ལ་བགོས་ན། བྱིས་ཞག་གཅིག་ལ་རྒྱ་ཆོད་༦༠དང་རྒྱ་སྟངས་༥༩ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ཉིན་ཞག་སྟུང་ཅུ་ལ་རྒྱ་བ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྟག་པར་བཅིས་ན། ལོ་གཉིས་དང་རྒྱ་བ་དྲུག་གི་མཆོམས་ན་ཆེས་བཙོ་ལྷ་ལ་རྒྱ་བ་མེད་པ་དང་། གནས་གང་ལ་རྒྱ་བ་ཉ་གང་བ་ཅན་འཆར་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ཉིན་ཆེས་བར་ན་ཆེས་ཆད་ལྷག་ཡོད་གི་ཡོད་པ་སྟེ། ཉེར་བྱས་ལས། ཉིན་ཞག་ལྷ་བཅུ་དགུ་ལ། རྟགས་པ་ཆེས་རྒྱ་གཉིས་སུ་འགྱུར། འོན་ཏེ་ཉི་ཆེས་བར་བྱུང་ཆ། རྟགས་པ་སྟེན་ཞག་ཆད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཆེས་ཆུ། ལོ་གསར་ཆེས་པ་གཅིག་གི་ཐོ་རེངས་ཀྱི་ཆུ།

ཆེས་གཏོར། ལྷ་དུས་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་དང་། དགོན་སྟེ་ཁག་གིས་བོད་རྒྱ་དང་བོད་ཆེས་གཅིག་ཞོགས་པ་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོར་འབྲལ་རྒྱུའི་མཆོད་གཏོར།

ཆེས་བདག [མངོན་]རྒྱ་བ།

ཆེས་གནས་གང་། ཆེས་སྟུང་ཅུ་ཐམ་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཉི་མ་རྒྱ་བ་ཡང་དག་འགྲོགས་དང་། གནས་སྟོང་། ལྷན་ཅིག་མཐོང་བཅས་སོ།

ཆེས་པ། ① འཆར་བ། རྒྱ་བ་ཆེས་པ། གནས་ལོ་གསར་ཆེས་ ② ཉིན་ཞག་རེ་རེ་བ། ཆེས་པ་གསུམ། ཆེས་འཕེལ་དུས། རྒྱ་བའི་སྟུང་ལུགས་འབྱུང་དུས་སུ་རྒྱ་བའི་འཕེལ་འགྲིལ་བྱལ་བས་རྒྱ་ཆོད་རེ་བཞིའི་བར་འབྱུང་རོ།

ཆེས་ཅིས། ཆེས་གྲངས་གང་ཡིན་ཉིན་མ་རེ་བཞིན་སྦྱར་ནས་བཅི་ཐབས་ཀྱི་རིག་པ་ཞིག

ཆེས་ཞག ① རྒྱ་བའི་ཆ་ཤས་འཕེལ་འགྲིལ་གི་སྟོན་པ་འཛོགས་སྟེ་ཡར་རོང་འཕེལ་ཆ་བཙོ་ལྷ་དང་། མར་རོང་འགྲིལ་ཆ་བཙོ་ལྷའི་ཆ་རེ་འགྲིལ་བའམ་འཕེལ་བའི་ཡུན་ཆད་ལ་བརྟེན། ཆེས་ཞག་

གཅིག་གི་དུས་ཀྱི་ཉག་ཡོངས་ནི། ཚུ་ཆོད་ང་དགྲ་དང་། ཚུ་སྤང་གསུམ། དབྱགས་བཞི། རི་
མཁའ་རིའི་ཆ་བརྩུ་བྱག་དང་བཅས་ཡིན། དེ་ཡང་ཆེས་ཞག་གཅིག་ལ་ཉི་མ་ཡུལ་གྱི་ཚུ་ཆོད་
བཞི་དང་ཚུ་སྤང་ཉེར་གཅིག་དབྱགས་ལྔ་རིའི་ཆ་ཞེ་གསུམ་སྟོད་དོ། ② [མངོན]ཟླ་བའི་
ཁྱོགས་རེར་ཆེས་ཞག་བཙུ་ལྔ་ཙམ་རེ་ཡོད་པས་གངས་བཙུ་ལྔ་མཆོན།
ཆེས་ཞག་དཀྱིལ་འཁོར། ཁྱིམ་ལོ་སྟེ་ཆེས་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དོན་གཅིག་དང་། ཚུ་ཆོད་གཅིག་ཙམ་གྱི་དུས་ཡུན།
ཆེས་ཞག་ཉག་ཡོངས། ཆེས་ཞག་རེའི་ཡུན་ཆད་དེ་ཚུ་ཆོད་ལྔ་བརྩུ་ང་དགྲ་དང་། ཚུ་སྤང་གསུམ།
དབྱགས་བཞི། ཆ་ཤས་བརྩུ་བྱག་ཙམ་ཡོད།
ཆེས་བཞི་རྩིང་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། རབ་བྱུང་ལྔ་བའི་ཚུ་སྟུལ་༡༩༩༩ལོར་ཡབ་དཔོན་རིན་ཆེན་
སྐུ་བས་དང་། ཡུམ་ཞང་ལུམ་མའི་སྲས་སུ་སྐྱུ་བལྟམས་སྐྱུ་གཞོན་ནུའི་དུས་སུ་མཁའ་པོ་ཚུལ་དར་
དང་། སློབ་དཔོན་ཞང་བརྩན་བུ་རྒྱུངས་པ་ལས་རབ་བྱུང་བའི་མཆོན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་བུ་
གསོལ། ལུགས་ཁྱི་༡༩༡༠ལོར་པག་གུའི་གདན་སར་ཐེབས་ནས་ལོ་ལྔ་བརྩུང་གཅིག་བར་
ཆོགས་པ་བསྐྱུངས། བཅོམ་དང་ཉི་མེ་བའི་རིམ་རྣམས་ལ་མངོན་མཁྱེན་གསུངས། བྱང་པར་ཅན་
གྱི་སློབ་མ་བརྩུག་ཉིས་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཟླ་མ་མཁར་ཐོག་ག། ཟླ་མ་སྟེ་འུ་ག། རྡོར་འཛིན་སངས་
རྒྱས་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་པ་སོགས་མང་དུ་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་བྱག་ཅུ་རེ་བརྒྱུད་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་
བྱུག་བའི་ལུགས་ཁྱི་༡༩༤༠ལོའི་བོད་རྒྱ་བརྩུ་བའི་ཆེས་གསུམ་ལ་སྐྱུ་གཤེགས།
ཆེས་ཟླ། ཟླ་བའི་དཀར་ཆ་དང་པོ་ནས་བཙུ་ལྔའི་བར་འཕེལ་བ་དང་དམར་ཆའམ་འགྲིབ་ཆ་དང་པོ་
ནས་བཙུ་ལྔའི་བར་འགྲིབ་པ་སྟེ་འཕེལ་འགྲིབ་པ་ལོ། དེའི་དུས་ཡོངས་ནི། གཟའི་རང་འཁོར་
བཞི་སོང་བའི་འཕྲོན་གཟའ་གནས་སུ་གཅིག་དང་ཚུ་ཆོད་སོ་གཅིག་ཚུ་སྤང་ལྔ་བརྩུ་རིའི་ཆ་
ཞེ་ལྔ་རིམ་ཁའ་རིའི་ཆ་སུམ་བརྒྱ་ཞེ་ལྔ་རེ་ཡིན།
ཆེས་རྒྱའི་འགོ་འཛིག་རྟེན་བའི་ལུགས་ལ་ཡར་ངོའི་ཆེས་གཅིག་ལ་འཛིན་པ་ཤས་ཆེ་ཡང་མར་ངོའི་
ཆེས་གཅིག་ལ་འཛིན་པ་འང་ཡོད་དོ། ལོ་འགོའི་ཐད་ལ་འང་ལྟོས།
ཆེས་གཟུལ། གྲུབ་རྩིས་ཀྱི་གཟུལ་དག་པའི་རེས་གཟུལ།
ཆེས་བཟང་པོ། ཆེས་དགོ་དུས་བཟང་། ཟླ་༥ཆེས་༡༥བཟང་པོ་ལ་ལུགས། ཆེས་བཟང་དུས་བཟང་ལྟ་བུལོ།

ཆེས་ལོ། ལྷ་བའི་འཕེལ་འགྲིལ་གྱི་ཆ་སྤྲུལ་ཅུ་ལ་ཆེས་ལྷ། དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་པའོ།

ཆེས་ལོངས། གཞུང་ལོག་ཏུ་བཀོད་པའི་ཆེས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་གང་ཡོད་དེ་ལ་ཟེད།

ཆེས་ཤར། ལྷ་འགོ་ཤར་བ། ལྷ་བ་རྗེས་པའི་ཆེས་ཤར་ལ་འགོ་རྒྱ་གཏན་ཁེལ་སོང་།

ཆོ། ① སོག་ཁ་དང་སྡེ་ཆོན། ② རང་སྤྱོད་འཕེར་བའམ་རང་ཚུགས་ཐུབ་པའི་རྟེན་གཞི་དང་རྩམ་པ།
ཁྲིམ་ཆོ། ལུས་ཆོ། སེམས་ཆོ་མི་ཟེན་པས་སྤྱོན་པར་གྱུར་བ། ③ མོན་ལུལ་གྱི་གོང་དུ་ཆོ་
ཁག་གི་མིང་སྟེ་ལུལ་འགའ་རེར་སྤྱིང་ཡང་ཟེད། ④ གཉིས་ཡན་ཆད་ཀྱི་མང་ཆོག་ཅིག་མི་ཆོ།
མཆོན་ཆད་ཆོ། དབྱིན་སྐད་དུ་group ཟེད།

ཆོ་ཁག་རྩམ་བྱ་དང་ཆོན་པ། འགྲོག་པ་རྣམས་ཆོ་ཁག་ཆོ་ཁག་བྱས་ནས་ཡོད།

ཆོ་ཁ་མེ་མ་འབྲུད་པ། རྫོང་ཁོག་མེ་ལ་བསྟེན་པས་བ་བྱིར་ལོག་པའི་ནང་དུ་ཆོ་ཤ་གྲི་འཐག་བྱས་པ་དང་།
རྩ་ཐོན་བྱ་གཉིས་མཉམ་དུ་སྒྲག་པའི་ཁུ་བ་ལ་ཟེར་ཞེས་གོང་སྤྱོན་པས་མཛད་པའི་ལོད་དམར་
ལས་གསུངས།

ཆོ་གངས། རྫོག་མཐུད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་complex number ཟེད།

ཆོ་བྱབ་བཟོ་ཅུལ། རྫོག་མཐུད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་group technology ཟེད།

ཆོ་གཅིག་ལྷ་གཅིག་གས་སོག་ཁ་གཅིག་

ཆོ་ཆེས་པ། [ལུལ] ① ལྟོ་ཆས་ཆོལ་ཞག་མང་དགས་པ། ཁ་ཟས་ཆོ་ཆེས་པ། ② འཆག་བཟང་
བའམ། ཤ་རྒྱགས་པ། བག་པ་ཆོ་ཆེས་པ། གཞུགས་པོ་ཆོ་ཆེས་པ།

ཆོ་དུག་ཆེས་གྲ། ཕྱོགས་པ། ཟེན། ལྷ་འབྲུལ། མི་ཉག་ཞིང་སྤྱོད།

ཆོ་བདུན་དགོན། ཆོ་བདུན་བཟ་ཤེས་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་
རྒྱ་སྐད་ལྷོ་ལོ་༡༥༥༣ལོར་ཅོག་ཅེ་ལྷོན་ཆེན་མཁར་དགུ་ཏུ་རོ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་སྤྱིན་བདག་
མཛད་དེ་པ་མཐའ་སྤྱོད་འབྲེང་བཞི་བ་དགོན་མཆོག་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ནས་བྱག་བཏབ།
ལྷ་བ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་ལོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་

ཁོངས་སྤྱོད།

ཆོ་བ། འོག་ཁ། སྤྱེ་ཆོ་བ་རེ་ལ་དཔོན་པོ་རེ།

ཆོ་བ་སྤེ་བཞི་འབྲུག་སྒྲོང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་པའི་ནང་དབུས་གཙང་གི་མཁས་པ་མི་བཅུ་
དབུས་ནས་སྤྱི་མེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་དང་། གཉལ་བ་འབྲིང་ཡེ་ཤེས་ཡོན་ཏན། ར་ཚུལ་
ཁྲིམས་སྒྲོ་བྲོས། རག་བྱལ་ཚུལ་ཁྲིམས་འབྲུང་གནས། སྤྱི་ལོ་ཤེས་སྒྲོ་བྲོས་བཅས་ལྟ་དང་།
གཙང་ནས་མགུར་མོ་རབ་ཁ་བ་དང་། ལོ་སྟོན་རྫོང་ཆེ་དབང་བླུག་སྟོང་གི་ཤེས་སྒྲོ་ལྟའི་ཆོང་བཅུན་
ཤེས་རབ་སེང་གེ་མངའ་རིས་པ་འོ་བརྒྱད་སྟུན་གཉིས། བོ་དོང་བ་ལྷ་བ་དེ་དཀར་བ་བཅས་ལྟ།
མདོ་སྐད་དུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་དབུས་གཙང་དུ་ཕེབས། བསམ་ཡས་དང་ལྷ་སའི་ཉེ་འཁོར་
སོགས་སྤྱི་གནས་གཞི་བཟུང་། དབུས་པ་མི་ལྟའི་སྒྲོ་བ་མ་དང་། ཡང་སྒྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་གཞི་
བཟུང་ཡུལ་རྒྱ་བསྐྱེད་པས་སྤྱི་མེས་དང་། ར། རག་ འབྲིང་བཅས་ཀྱི་ཆོ་བ་བཞི་ཆགས། དུས་
རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་དུས་དཀྱིལ་དང་། དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་འགོ་ཆོ་བ་བཞི་པའི་
བར་དམག་འབྲུག་ཐེངས་མང་ལངས། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེ་ཆུང་གཉིས་མེ་ལ་བསྟེན་ནས་
གཏོར་སྟོན་བྱུང་བ་སོགས་བྱས། དེ་རྗེས་སྒྲོ་བ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱིང་བོས་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་
ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལ་ཉམས་གསོ་དང་འབྲེལ་གྱུང་ཐང་སྐྱ་མ་ཞང་ལ་ཅིས་སྤྱོད་གནང་།

ཆོ་བའི་འགོ་དཔོན། སྤྱེ་ཆོ་སོ་སོའི་དཔོན་པོ།

ཆོ་བའི་བརྒྱ་དཔོན། སྤྱེ་ཆོ་ལམ་མི་ཁྲིམ་བརྒྱ་རེའི་དཔོན་པོ།

ཆོ་བའི་སྟོང་དཔོན། སྤྱེ་ཆོ་ལམ་མི་ཁྲིམ་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་གི་དཔོན་པོ།

ཆོ་བའི་མནའ་འབྲེལ། སྤྱེ་ཆོ་སོ་སོའི་བར་མཛའ་མཐུན་གྱི་ཆེད་མཉམ་དུ་སྤྱེལ་བའི་ཆོགས་པ།

ཆོ་པོ། ཤ་ཆོལ་ཅན་དང་། མི་ཤ་རྒྱག་པ་ལའང་འཇུག

ཆོ་དཔོན། སྤྱེ་འོག་གསལ་ཆོ་བའི་དཔོན་པོ།

ཆོ་མིང་། སྒྲོག་སྐད་འབྲུག་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་group name ཟེད།

ཆོ་ཆོག་ འཆོ་ཆོས། སྟོ་གོས་ཀྱི་འཆོ་ཐབས།

ཆོ་ཆོ། ཆང་མ།

ཆོ་རུབ་ལྟ་ཁང་། ལྟ་ཁང་འདི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་སྐོར་ནས་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་
ཡིན་ཞིང་། རྗེས་སུ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་བར་བཤད། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོར་ལྗོངས་མངའ་རིས་
ས་ཁུལ་ཅུ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོ་ཤོག་གཉེན་སྲིད། སྡེ་ཆོ་བར་གཉེན་སྲིད་བྱེད་པ།

ཆོག་སྟོང་སོགས་ལ་སྟོན་མེད་ཅིང་ཆུ་སྐྱོར་བ་སོགས་དངོས་རྗེས་རྣམས་ནང་དུ་འཛིན་པའི་དོན་སྟེ།
ཤིང་ཚོས་སྤྱས་ལེགས་པས་ཆུ་ཡག་པོར་ཆོག་པ། སྤྱེ་གསར་པའི་ནང་དུ་རིགས་ཆུང་ཆུང་ཡང་
ཆོག་སྤུབ་པ་ལྟ་བུའོ།

ཆོག་སྟེ། ① དུངས་སྟེགས་འབྲེད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆག་པའི་སྤྱུལ་ཆོག་ ② བྱང་པོ་འཕམ་ལུས་པོ།
རུ་ཆོག་སྟེ། སྡེ་ཆོག་སྟེ། འདས་པའི་ལོ་ཆོག་སྟེ། དེ་གཉིས་བཞོད། རོབ་ནོར་རིམ་པར་བཅུགས་
པའི་ཆོག་སྟེ། ③ རྣལ་འབྱོར་པ་དག་གིས་བཟའ་བཏུང་གི་རྗེས་རྣམས་བདེ་སྟོང་གི་དོ་བོར་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་ནས་ཆུལ་པའི་དགྲིལ་འཁོར་ལ་མཆོད་ཅིང་ཆོམ་པ་དུག་ལྡན་གྱི་རང་དུ་རོལ་
བའི་རྗེས། ④ དགོ་བའི་ལས།

ཆོག་སྟེ། གྱི་འཁོར་ལོ། འདོད་ཡོན་ལྡན་དང་། བྱེ་བྲག་བཟའ་བཅའ་བཏུང་བའི་རྗེས་རྣམས་ཟག་མེད་ཡེ་
ཤེས་གྱི་བདུད་ཅིར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་རྩ་བ་གསུམ་གྱི་སྤྱལ་མཆོད་པ་དང་། རང་ལུས་གདན་
གསུམ་ཆང་བའི་དགྲིལ་འཁོར་ལ་མཆོད་པའི་སྐོར་ནས་ཆོག་སྟེ། བྱང་པོར་ཅན་གསོག་པའི་ཆོག་
ཆོག་སྟེ། དགག་དབྱེ། དགག་དབྱེའི་ནང་གསེས། སྟོ་བྱར་དུ་དགག་དབྱེ་བྱེད་པ་སྟེ། དམག་འཁྲུག་
ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་སྟོ་བྱར་དུ་འབྲེས་དགོས་པ་སོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་སྟོ་བྱར་དུ་འབྲེས་
དགོས་པ་བྱུང་ན་པན་རྒྱན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཆོག་སྟེ། དགག་དབྱེ་བྱེད་པའོ། དགོ་སྟོང་
གང་རུང་རྒྱན་དབང་གིས་འགྲོ་དགོས་པ་བྱུང་ནའང་དེ་ལྟར་རུང་བའོ།

ཆོག་སྟེ། མཆོག་ཆོག་སྟེ། བསལ་བྱེད་ཞིང་གི་གཙོ་བོ་སྟེ་སྤྱེ་མ་དང་དགོ་འདུན་ལྟ་བུའོ།

ཆོག་སྟེ། བདག་པོ། [མངོན་སེང་གི་དམར་པོ་སྐོར་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཆོག་སྟེ། བདག་སྤྱང་སྤྱ་ཅན་ལ་གོ་
ཆོག་སྟེ། ལམ། ཆོག་སྟེ། ལམ་དང་དོན་གཅིག་

ཆོག་ས་ཀྱི་ས། ཆོག་ས་ལམ།

ཆོག་ས་ཀྱི་སྐད་བྲ། [མངོན]ཉ་རྒ།

ཆོག་ས་ཁང་། ① མི་མང་པོ་འདུ་སའི་ཁང་པ། ② བྲ་མང་འདུ་ཁང་།

ཆོག་ས་ཁྲག་བྲ་པས་ཆོག་ས་སུ་འཁྱེད་རྒྱའི་རྩམ་ཁྲག་རྒྱུད་དུ་ཞིག་

ཆོག་ས་ཁྲོ། བྲ་པའི་མང་ཇ་སོགས་སྒྲོལ་སྒྲོད།

ཆོག་ས་འཁོར། ཆོག་ས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བསྐྱས་མིང་།

ཆོག་ས་བྲལ། ① ཆོག་ས་འདུ་འཆོག་ས་པའི་བྲལ། ② བྲ་པ་འཆོག་ས་པའི་ཆོག་ས་བྲལ།

ཆོག་ས་སྐྱབ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཐར་སྐྱག་གི་བྱང་ཆེན་སྐྱབ་པ་ལ་ཁུས་པ་

མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་མཆོག་སྐྱད་ཅིག་ཐ་མ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཞིག་

གོ་དེའི་ན་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཆོག་ས་སྐྱབ་ནས་གཉེན་པོའི་ཆོག་ས་སྐྱབ་ཀྱི་བར་བཅུ་བདུན་ཡོད།

ཆོག་ས་བརྒྱ་འི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་གསལ། བྲལ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་

ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྤོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁྲལ་བྲག་གཡལ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོག་ས་བརྒྱད། སྤྱིན་པའི་ཆོག་ས། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆོག་ས། ཐོས་པའི་ཆོག་ས། ཞི་གནས་ཀྱི་ཆོག་ས།

ལྷག་མཐོང་གི་ཆོག་ས། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་ས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་ས། སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་

ཆོག་ས་བཅས་སོ།

ཆོག་ས་བསྐྱབས་བཅུ་གཅིག་ བཅེ་པའི་ཆོག་ས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། སྤྱིན་སོགས་དུག་ ཞི་གནས། ལྷག་

མཐོང་། ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ། ཐབས་ལ་མཁས་པ། ཡེ་ཤེས། བསོད་ནམས། ལམ། གཟུངས།

གཉེན་པོའི་ཆོག་ས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའོ།

ཆོག་ས་དདུལ། དགེ་འདུན་འཆོག་ས་པ་ལ་ཕུལ་པའི་དདུལ།

ཆོག་ས་ཅན། [མངོན]སྐན་མ།

ཆོག་ས་ཆགས་བར་འབྱེད། གློག་གླུད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་པ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་

ཐ་སྐྱད་ཅིག་སྟེ། དེའི་སྐྱད་དུ་grouping isolation ཟེད།

ཆོག་ས་རྒྱུད། ཆོག་ས་ཁག་རྒྱུད་པ། ཆོག་ས་རྒྱུད་ཁག་བཞོས་ཀྱིས་གྲོས་བསྐྱར་བྲས་པ།

ཆོགས་ཆེན། ཆོགས་འདུ་ཆེན་པོ། ཆོགས་ཆེན་ཐོག་གོས་འཆམ་བྱས་པ།
ཆོགས་ཆེན་པ། ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་ཤུ་ཉི་ཤོད་དུ་ལེབས་རྩེས་དགེ་སྤོང་གི་སྒོམ་རྒྱན་མང་དུ་སྤེལ་བ་
གནང་བ་ལས་ཆོགས་བ་སྤེ་བཞི་སྟེ། ༡ ཆོགས་ཆེན་པ། ༢ ཆོགས་བ་ཤེ་རྩེང་པ། ༣ ཆོགས་
དགེ་འདུན་སྤང་པ། ༤ ཆོགས་ཆོས་ལུང་བ་བཅས་བྱུང་བའི་ནང་ནས་ཆོགས་ཆེན་བ་ནི་བཤ་
ཆེན་གྱི་སྒོ་བ་མ་གཅིང་བ་རྩོུ་རྩེ་དབལ་ནས་བརྒྱད་པའི་ཆོགས་བ་ཡིན།
ཆོགས་ཆེན་ཞལ་རོ།། སྤུས་ཤོད་ཀྱི་དགོན་ཆེན་ཁག་གི་སྤྱིགས་ཁྲིམས་དབང་འཛིན་ལས་སྟེ།
ཆོགས་ཆོས། ཁྲིམ་ཆོགས་ཡོངས་ལ་བྱམ་མོང་དུ་འཆད་རྒྱུའི་ཆོས།
ཆོགས་མཆོད། ཡི་དམ་རྒྱུད་སྤེ་གང་རུང་གི་ཆོ་གའི་སྒོ་ནས་ཆོགས་ཀྱི་མཆོད་པ་འབུལ་བ།
ཆོགས་མཆོད་ཆེན་མོ། དེ་སྤེ་ཤོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་ལོ་ལྟར་ཤོད་རྒྱ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཙུག་བརྒྱད་
ཉིན་ནས་ཉིན་བཅུ་གཉིས་ཅིང་ལྷ་ལྷན་འབྲུལ་སྤང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ལྷ་ས་སྒོན་ལམ་ཆེན་མོ་
དང་འབྲེལ་བའི་དགེ་འདུན་གྱི་ཆོགས་འདུ་བ་དང་མཆོད་འབུལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་བྱེད་སྒོལ་ཡོད་པ་
དེ་ལ་ཆོགས་མཆོད་ཆེན་མོ་ཞེས་སུ་བྲགས།
ཆོགས་མཆོད་མེར་སྤེང་། སྤར་ཤོད་རྒྱ་གཉིས་པའི་ཆོས་གནམ་གང་ཉིན་ལྷ་ས་ནས་ཆེ་པོ་བྱང་བར་
དུ་མཆོད་རྩས་སྤྲ་ཆོགས་ཐོགས་པའི་མེར་མོ་བའི་སྤེང་བ་སྤེང་ཆར་དུ་སྤྱིག་པའི་དུས་མཆོད།
ཆོགས་བརྩོད་ཀྱི་སྤྱ། རྩོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱ་གང་ཞིག་རང་གི་དངོས་ཀྱི་བརྩོད་བྱུར་བྱུར་པའི་ཆོགས་སྤྱི་
ཡོད་པ་སྟེ། རང་གི་ཡན་ལག་དུ་མ་ཆོགས་པའི་སྤྱི་ཡིན་པ་དཔེར་ན། བུམ་བུ་ཞེས་པ་རང་གི་ལྟོ་
བ་དང་མཆུ་དང་མགོན་པ་ལ་སོགས་པ་ཆ་གས་དུ་མ་ཆོགས་པའི་སྤྱི་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།
ཆོགས་གཉིས། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས།
ཆོགས་གཏམ། ① དགེ་འདུན་བའམ་མི་མང་ཆོགས་པའི་དབུས་སུ་སྤང་སྤང་གི་བསྐབ་བྱ་འདོམས་
པའི་གཏམ། ② [ཡུལ་]གཏོར་མའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་
ཆོགས་གཏམ་བཏང་བ། དགེ་འདུན་ཆོགས་འཆོགས་པའི་དབུས་སུ་ཆོས་ཁྲིམས་གསལ་བ་གད་བྱས་པ།
ཆོགས་བྱག་མིག་རྩ་ལྷེ་ལུས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བྱག་ལ་ཟེར།
ཆོགས་བྱག་བྱིར་མ་སྟོ། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བྱག་སྟེ། ༡ མིག་གི་རྣམ་ཤེས། ༢ རྣམ་པའི་རྣམ་ཤེས། ༣

སྒྲ་ཡི་རྣམ་ཤེས། ༣ ལྷེའི་རྣམ་ཤེས། ༥ ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བཅས་དབང་པོའི་རྣམ་ཤེས་ལྔ་དང་།
དེའི་སྟེང་དུ། ༦ ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པས་བྱུག་པོ་དེ་ཡིན།
ཆོག་ས་གང་ན། ཆོག་ས་ཁང་དུ་གདིང་རྒྱུའི་ཐྱ་གདན་དང་། བྱམ་ཆེ་སོགས་ཀྱི་གདན།
ཆོག་ས་བདག ① [མངོན]སེང་གེ ② ཆོག་ས་བདག་ཅེས་པའི་ལྷ་དམར་པོ་སྒྲོར་གསུམ་ཡ་གྲུམ་
སྒྲུང་པོ་ཆེའི་གདོང་ཅན་ཞིག།
ཆོག་ས་འདུ། མི་མང་པོ་འཛོམས་པའི་འདུས་པ། ཆོག་ས་འདུའི་སྒྲོ་དབྱེའི་མཛད་སྒྲོ། ཆོག་ས་འདུ་
ཐྱོལ་བའི་མཛད་སྒྲོ། ཆོག་ས་འདུར་ཞུགས་པ།
ཆོག་ས་འདུ་བ། བྲ་ཆང་སོ་སེའི་བྲ་པས་བྲ་པའི་སྤྱི་དོན་བྱེད་མཁན་དུ་བདམས་ནས་སྤྱི་དོན་གྱི་
ཆོག་ས་འདུར་བྱིན་ཆོག་པའི་འཇུག་མི།
ཆོག་ས་གནས། ཆོག་ས་ཁང་ངམ་འདུ་ཁང་།
ཆོག་ས་བ། ① ཐེན་བ། ༢ ཁོག་དོལ་ནས་ཚུ་མི་ཆོག་ས་བ། ཁ་མ་ཆོག་ས་བར་གསང་གཏམ་བྱེད་
པོར་བ། ② འཛོམས་བ། བུན་སུམ་ཆོག་ས་བ། མཐུན་རྒྱུན་ཆོག་ས་བ། མི་མང་པོ་ཆོག་ས་བ།
③ འཇུག་མི་ཆོག་ས་བ། སྤྱུ་ཆབ་ཆོག་ས་བ། ④ བུང་པོ། ⑤ རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་རྒྱུན་འདུས་
པའི་གནས་སྐབས། ཐུན་མེན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག ⑥ [མངོན]ལུས།
ཆོག་ས་བ་སྒྲོང་། དགོན་པ་ལས་སྦྱབ་སྟེའི་སྦྱོབ་དཔོན་གནང་བའི་ཞེ་ས།
ཆོག་ས་པའི་སྤྲིག་ཡིག ཆོག་ས་པའི་ཡིག་ཐོག་ཏུ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་སྤྲིག་འཇུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་
སམ་ལས་དོན་སྦྱབ་སྟངས།
ཆོག་ས་པའི་བུད་མེད། [མངོན]སྒྲུང་འཆོང་མ།
ཆོག་ས་སྤྱི། རུམ་ཕན་མང་པོ་ཆོག་ས་པའི་ཆོས་ལ་འདི་ནི་རགས་པའོ་སྦྱམ་དུ་མངོན་བར་ཞེན་པའི་
སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ།
ཆོག་ས་སྟོན་གྱི་རང་རྒྱལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྟོར་ལམ་ཅམ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་རང་རྒྱལ་དུ་སྦྱར་པའོ།
ཆོག་ས་སྟོན་བ། དབང་རྒྱལ་སྟོན་པ་མཐའ་མའི་སྟོན་སྟོབ་དཔོན་གཞན་ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་རང་རྒྱལ།
ཆོག་ས་པོར། ① བྲ་པས་ཆོག་ས་འཆོག་སར་འབྱེད་རྒྱུའི་པོར་པའི་བྲེ་བྲག་ཅེག ② [སྟོན]ཆོག་ས་

པའི་བདེ་ཉིད་སྟེ་གང་བཤམ། མཐར་ཕྱིན་པའི་དོན།
ཆོགས་སྟོང་། ཆོགས་ལམ་དང་སྟོང་ལམ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱས་མིང་།
ཆོགས་མ་བསགས་པ། ① དགེ་བའི་ལས་མ་བསྐྱབས་པ། ② སྟོང་པ་ཅིང་པོའི་མི་ལ་སྟོང་ཆོག
ཆོགས་མི། ① ཆོགས་འདྲ་འགྲོ་མཁན། ② ཆོགས་ཁག་སོ་སོའི་སྒྲིགས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་མི།
ཆོགས་ཆོགས། མི་མང་པོ་བསྐྱུ་རྒྱུ་ཀྱིས་གྲོས་བྱེད་པ།
ཆོགས་ཆོའི་བྱི་འབྲེལ། ཆོགས་ཆོ་ཡིས་བྱི་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱུན་ལྡན་བྱེད་སྟོ
ཆོགས་ཇུས། ཆོགས་འཁོར་དུ་འབྱུང་རྒྱུའི་བཟའ་བཏུང་གི་རིགས།
ཆོགས་འཇུགས་རང་མོས། ཆོགས་པ་ཅི་རིགས་འཇུགས་རྒྱུ་ཆོད་བཀག་མེད་པར་རང་དབང་ཡིན།
ཆོགས་འཛོམས། ཆོགས་འདྲ་འཛོགས་པ། མི་མང་ཆོགས་འཛོམས་ཐོག་ཏུ་གཏམ་བཤད་བྱས་པ།
ཆོགས་ཁིང་། སངས་རྒྱས་པ་ཆོས་བྱལ་མཆོད་གསོལ་འདེབས་སོགས་དགེ་ཆོགས་གསོག་སའི་
ཁིང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གོ།
ཆོགས་ཁིང་གསུམ། ཆོགས་བསགས་པའི་ཁིང་གསུམ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁིང་མཁན་སྟོབ་ལྟ་བུ་དང་།
པན་འདོགས་པའི་ཁིང་པ་མ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྱལ་བཟུལ་གྱི་ཁིང་ནད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་འདི་དག་བྱང་
སེམས་རབ་ཏུ་བྱུང་མ་བྱུང་གཉིས་ཀའི་བསོད་ནམས་སྟེ་བའི་གཞི་ཡིན་ནོ།།
ཆོགས་ཟངས། དགེ་འདུན་པའི་རྩ་བུ་སྟོལ་སྟོང་།
ཆོགས་བརྒྱམས། ① རྒྱལ་མཆོད་དགེ་བའི་ལས་བསགས་པ། ② མི་བྱངས་མང་པོ་གནས་གཞི་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ།
ཆོགས་རམས་པ། ཆོགས་མཆོད་རབ་འབྱམས་པ་སྟེ། སྤྲ་དུས་ལྟ་བུ་ཆོགས་མཆོད་ཀྱི་ཆོགས་
དབྱས་སུ་མཆོད་ཉིད་དམ་བཅའ་འཛོག་མཁན་གྱི་དགེ་བཤེས།
ཆོགས་ལངས། དཀོན་པ་ཆེ་ཁག་ལ་བྱ་བ་སྟོང་ཆོ་འཛོགས་པའི་དབྱས་སུ་མི་གཉིས་ཡར་ལངས་ཏེ་
གཅིག་གིས་སྤྱོད་དང་གཅིག་གིས་བྱི་སྟོལ་བྱས་ནས་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་ཆོད་པ་བྱེད་སྟོལ་དེ་ལོ།།
ཆོགས་ལམ། ལམ་ལྗོངས་ལ་བྱུང་། བྱུང་ན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པའི་གཞི་གང་ཞིག་ཐར་པ་ཆ་
མཐུན་གྱི་དགེ་བས་བསྐྱས་པའི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་པར་བྱེད་ཅིང་། བདག་མེད་ཐོས་

བསམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྤྲི་བྱི་དང་དོན་སྤྲི་འཛིན་ཏུ་རྟོགས་པ་དང་། དན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་དང་།
ཡང་དག་སྟོང་བ་བཞི། རྩ་འབྲུལ་རྒྱུ་པ་བཞི་བཅས་བསྒྲོམས་པས། སྤང་བྱ་ལོན་ཏུ་རྟགས་པ་
འཁོར་བར་སྤྲུག་བསམ་སྤྲེད་བྱེད་རྣམས་རྣམ་པར་སྤྲུག་འབྲིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་ཞིང་། སྤྲུག་
དང་། མཛོན་ཤེས། ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་མོ།
ཆོགས་ལམ་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། རྟོན་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་སྤྲེ་བའི་
སྟོན་རུང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དགེ་བའི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་
ཆོགས་ལམ་ཞེས་བྱ། ཞེས་སོ། ཆོགས་ལམ་གྱི་མཆན་གཞི་གང་ཞེ་ན། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་
ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་བཟུང་བྱོད་གྱི་ཡེ་ཤེས་མ་སྤྲེས་བར་གྱི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ལ་འབད་
པའི་རྩོལ་བ་རྣམས་སོ། ཆོགས་ལམ་ལ་ནང་གསེས་གྱི་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། དབྱེ་ཚུལ་ཁ་ཤས་
ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་ཆོགས་ལམ་རྒྱུད་དུ་དང་། ཆོགས་ལམ་འབྲིང་པོ། ཆོགས་ལམ་ཆེན་
པོ་གསུམ་མོ། དེ་དག་སོ་སོའི་བྱང་ཆོས་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། དན་པ་ཉེར་བཞག་
བཞི་སྒྲོམ་པ་སྟོར་ལམ་ལ་འབྲུག་པར་མ་དེས་པ་ཆོགས་ལམ་རྒྱུད་དུ། ཡང་དག་པར་སྟོང་བ་བཞི་
སྒྲོམ་པ་སྟོར་ལམ་ལ་འབྲུག་པའི་དུས་དེས་པ་ཆོགས་ལམ་འབྲིང་པོ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་བཞི་
སྒྲོམ་པའི་ཆེ་སྟོར་ལམ་རྟོན་སྤྲེ་བར་དེས་པ་ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ། ཞེས་གསུངས།

འོན་ཆོགས་ལམ་པའི་གང་ཟག་ལ་སྤང་རྟོགས་གྱི་བྱང་པར་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས།
རིགས་སེམས་སྟོན་པའི་གཞི་དུ་ཆོས་ལྡན། རྒྱུན་དང་མཛོན་ཤེས་ཉིང་འཛིན་ཆོས་རྒྱུན་
ཐོག་ ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སང་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་གཉིས་
བསྐྱེད་པ། སྟོན་པ་བར་བྲིན་དུག་ལ་བསྐྱབ་པ་གཞིར་བྱས་པའི་སྟེང་དུ། ཆོས་ལྡན་ལྡན་པ་སྟེ། སོ་
སོ་སྤྲེ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་པ་དང་གཅིག་དབང་པོའི་སྒྲོ་སྒྲོམ་པ་དང་གཉིས། ཟས་གྱི་ཆོད་
རིག་པ་དང་གསུམ། ལམ་གྱི་ཆ་སྟོད་སྤྲད་ལ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་པ་དང་བཞི།
ཤེས་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལ་མཛོན་པར་དགའ་བ་སྟེ་ཆོས་ལྡན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས། གཞན་
ཡང་ཆོགས་ལམ་པའི་གང་ཟག་དེའི་གནས་སྐབས་གྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱུན་ལྡན་དང་། མཛོན་ཤེས་ལྡན་
ཐོབ་ཅིང་། མཐར་ཐུག་པའི་བྱང་པར་གྱི་འབྲས་བྱ་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །

ཆོས་ལྷ་ཞེས་པ་གང་ཞེ་ན། ཆོགས་ལམ་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཆང་དགོས་པའི་ཆོས་ལྷ་སྟེ། དང་པོ་
ཆོགས་ལམ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་རྟེན་སོ་ཐར་རིགས་བདུན་གང་རུང་ཞིག་ཡིན་དགོས།
གཉིས་པ་དབང་པོ་རྣམས་མི་དགེ་བའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་སྒྲིམ་ཞིང་། ཟབ་པ་ཤེས་རབ་དང་
རྒྱ་ཆེ་བ་གཞན་དོན་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་ལ་འཇུག་དགོས། གསུམ་པ་ཁ་ཟས་ལ་སོགས་དང་
པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་བ་རྣམས་གནང་བཀག་རིག་པར་བྱས་ཏེ་མང་ཉུང་ཆོད་ཤེས་བ་དང་། རང་
ལུས་ལ་གནས་པའི་སྤྱི་བྱའི་རིགས་གངས་མེད་གསོ་བའི་བྱིར་དང་། ཆོས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཡུན་
དུ་གནས་པའི་བྱིར་དུ་བསམ་སྟེ་བཟའ་བ་སོགས་སོ། བཞི་པ་ཐུན་སྟོང་སྟོང་ལ་བྲན་པ་དང་ཤེས་
བཞིན་གྱི་སྒོ་ནས་འདྲ་འཛི་ཆགས་པ་སྤངས་ཏེ་མི་སྤྱུག་པ་དང་། ཆད་མེད་བཞི་སོགས་
བསྟོམས་ནས་སྤྱི་བ་པ་སྦྱོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བཙོན་དགོས། ལྷ་པ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་
བྱ་བ་གང་ཡིན་རུང་ཤེས་བཞིན་གྱི་བྱ་ར་དང་མ་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས། རུང་བ་ལ་འཇུག་པ་དང་མི་
རུང་བ་སྦྱོར་བ་ཤེས་བཞིན་གནས་པ་ལ་དགའ་བ་བཅས་སོ། །

ཆོགས་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་བཞི། ཚུལ་ཁྱིམས་ལ་གནས་པ་དང་། ལམ་གྱི་ཆོས་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་
བ། ལམ་གྱི་ཆོས་ལ་སྒོམ་བྱ་བ། འཕགས་པའི་རིགས་བཞི་ལ་གནས་པ་བཅས་བཞིའོ།

ཆོགས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ལྔ། སོ་སྤྱའི་ཚུལ་ཁྱིམས་ལ་བརྟེན་བ་དང་། དབང་པོའི་སྒོ་སྒྲིམ་བ། ཟས་
གྱི་ཆོད་རིག་བ། ཉམ་གྱི་ཆ་སྟོང་སྟོང་ལ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བཙོན་བ། དཔེ་ཤེས་ལྡན་
བས་དགེ་བ་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་གནས་པར་དགའ་བ་བཅས་ལྔའོ།

ཆོགས་ལམ་རྩེ་དུ། ཆོགས་ལམ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། དཔེ་བ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་སྒོམ་པ་
སྦྱོར་ལམ་ལ་འཇུག་པ་སྟེ་སྟེ་བའི་དུས་མ་ངེས་པའོ།

ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ། ཆོགས་ལམ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། རྩ་འཁྲུལ་གྱི་རྒྱུད་པ་བཞི་སྒོམ་པ་སྦྱོར་
ལམ་འོད་ཆེ་འདྲིར་སྟེ་བར་ངེས་པའོ།

ཆོགས་ལམ་འབྲིང་པོ། ཆོགས་ལམ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་བཞི་སྒོམ་པ་ཆེ་
བྱི་མར་སྦྱོར་ལམ་ལ་སྟེ་བའི་དུས་ངེས་པའོ།

ཆོགས་ལམ་གསུམ། ཆོགས་ལམ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ་ཆོགས་ལམ་རྩེ་དུ། ཆོགས་ལམ་འབྲིང་།

ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་སྟེ་གསུམ་མོ།

ཆོགས་ལ། ཆོགས་འཁོར་གྱི་རྩ་སྟེ་བཤམས་སྐྱེའི་ལ།

ཆོགས་བཤད། ① ཆོགས་མང་དབུས་སྟེ་བཤད་པའི་ཆོས་གཏམ། ② ཆོགས་འཁོར་གྱི་འབྲེལ་བཤད།

ཆོགས་གསུམ། མིང་གི་ཆོགས་དང་། ཆོག་གི་ཆོགས་དང་། ཡི་གེའི་ཆོགས་བཅས་གསུམ་མོ།

ཆོགས་གསུམ་གསལ་བ། དག་ཡིག་ཆོགས་གསུམ་གསལ་བ་ཞེས་པ། མིང་ཆོག་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་

ཆོགས་གསལ་བར་བཤད་པའི་གཞུང་། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པར་དབང་ལོ་རྒྱ་བསྐྱོ་གྲོས་

བརྟན་པས་མཛད་པའི་བད་སྟོད་པའི་གཞུང་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ།

ཆོགས་གསོག་དགེ་བ་སྦྱབ་པ།

ཆོགས་བསགས། བསག་བྱའི་ཆོགས་ཀྱི་རོ་བོ་ནི་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་སྦྱབ་པའི་ཐབས་སྟེ་

སྐྱུར་པའི་དགེ་བ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའོ། དེ་ལ་དབྱེན་དམིགས་

བཅས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། དམིགས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་གཉིས་ཡོད།

ཆོགས་བསགས་པ། དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་བསགས་པའམ་བསོད་ནམས་བསགས་པ་

སོགས་ལྟ་བུ།

ཆོགས་བསགས་ཡན་ལག་བདུན་པ། ལྷག་འཆལ་བའི་ཡན་ལག་དང་། མཆོད་པའི་ཡན་ལག་

བཤགས་པའི་ཡན་ལག་རྩེ་སྟེ་ཡི་རང་བའི་ཡན་ལག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་བསྐྱལ་

བའི་ཡན་ལག་སྤྱང་ན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་གདབ་པའི་ཡན་ལག་དགེ་བ་རྫོགས་བྱུང་

དུ་བསྐྱོ་བའི་ཡན་ལག་བཅས་བདུན་ནོ།

ཆོང་། ཁེ་སྟོགས་སྦྱབ་པའི་ལས། ཆོང་བྱལ་བ། གཞུང་ཆོང་། སྟེར་ཆོང་། ཆོང་ལས། རེད་ཆོ་ཆོང་

ལ་འོང་བ་ཡིན།

ཆོང་སྒྲད། ཆོང་པའི་སྒྲད་ཆ་སྟེ་ཆོང་བྱལ་བས་ཀྱི་སྒྲད་ཆ་ཤོད་སྒྲངས། ཆོང་སྒྲད་བྱལ་བ།

ཆོང་སྦྱར། ཆོང་ཐོག་གང་རུང་རང་ཉིད་མ་བྱེན་བར་གཞན་ལ་ཆོང་རོགས་ཞེས་སྦྱར་བ། ཆོང་བལ་

ཆོང་སྦྱར་བྱས་པ།

ཆོང་བཟམ། ཆོང་ཐོག་བཏོན་པ།

ཆོང་ཁ་རྒྱལ་པོ། ཆོང་ཐོག་ཁོམ་རར་འགྲོ་རྒྱལ་ཆེ་བ། ད་ཆོང་ཁ་རྒྱལ་པོ་དེ་དུས་སྐབས་དེ།
ཆོང་ཁ་འགག་པ། ཆོང་འབྲེལ་བྱེད་དུ་མ་བརྒྱགས་པ། ཡང་ན་འགྲོ་ཁུངས་མེད་པ་བཟོ་བ་ཞེས་པ་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
ཆོང་ཁ་མི་རྒྱལ་པ། ཆོང་ཐོག་ཁོམ་རར་འགྲོ་རྒྱལ་མེད་པ། བགས་རིགས་དབྱར་དུས་ཆོང་ཁ་མི་
རྒྱལ་ལྟ་བུའོ།
ཆོང་ཁང་། ཆོང་ཐོག་འཆོང་སའི་ཁང་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དེས་འཇུག་དང་། བཞེ་གནས། ཆོང་
ལམ་བཅས་སོ།
ཆོང་ཁེ། ཆོང་གི་ཁེ་སླེབས།
ཆོང་ཁལ། ཆོང་ཁེ་དེ་སྟེང་ནས་འཇུག་དགོས་པའི་ཁལ། ཆོང་ཁལ་འཇུག་པ།
ཆོང་ཁོམ། ཆོང་ཐོག་ཉོ་ཆོང་གི་དོན་དུ་འབྲེམས་སྟོན་བྱེད་སྟེ། ཆོང་ཁོམ་དར་རྒྱས་ཆེ་བ།
ཆོང་འཁོས། ཆོང་ལས་ཀྱི་ཐབས་ལེས།
ཆོང་འཁོས་འཐབ་ལེན། ཆོང་ལས་བྱེད་པ། མི་དེ་ཆོང་འཁོས་འཐབ་ལེན་ལ་མཁས་པོ་འདུག
ཆོང་གུག། ཆོང་བརྒྱབ་ནས་ཐོག་པའི་གྲོང་། ཆོང་བརྒྱབ་ནས་ཆོང་གུན་བྱུང་བ།
ཆོང་ཡྲ། ཆོང་པའི་སྟོད་ཡྲ། མི་འདུ་ཆོགས་ཆེ་སར་ཆོང་ཡྲ་བཏབ།
ཆོང་གྲ། ཆོང་ཐོག་སྟེལ་འདེན་བྱེད་པའི་གྲ།
ཆོང་གོགས། ཆོང་རྒྱབ་མཁན་གྱི་རོགས་པ།
ཆོང་རྒྱལ། ཆོང་ཐོག་བྱིན་རྒྱལ། ཆོང་རྒྱལ་བདེ་བ། ཆོང་རྒྱལ་མཁྱོགས་པ། ཆོང་རྒྱལ་དཀའ་བ།
ཆོང་རྒྱལ་མི་བདེ་བ།
ཆོང་རྒྱལ་པོ། ཆོང་ཐོག་བྱིན་སྟོན་པོ།
ཆོང་རྒྱར། འཆོང་བ། དངོས་ཐོག་དཔོན་འདེན་བྱས་ཏེ་ཁྲོད་གསེབ་ཏུ་ཆོང་རྒྱར་བྱས།
ཆོང་བརྒྱབ་པ། ཉོ་འཆོང་གི་ལས་ལ་འཇུག་པ།
ཆོང་འབྲེལ་པ། སྤ་དུས་ཆོང་ཐོག་ཁུང་ཉོ་ཆོང་རྒྱབ་ཏུ་འགྲོ་བ། ཕྱོགས་ནས་ཕྱོགས་སུ་ཆོང་འབྲེལ་པ།
ཆོང་འབྲུལ། ① ཆོང་གི་དོན་དུ་པར་ཚུར་འགྲོ་བ། ཆོང་འབྲུལ་གྲུ་ཁ། ② ཆོང་རྒྱབ་པར་འགྲོ་འོང་།

བྱེད་མཁན།

ཆོང་ལ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོའི་སྐབས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཐོན་ཚོག་མི་འབྲ་བའི་ས་གནས་
ཁག་གི་བཞེ་ཆོང་གི་ལས་སྒྲུབ་མཁན་ཁག་ལྔ་ཡོད་པ་ནི། རྒྱ་རྒྱུ་ཆོང་། བྱ་གུ་གཡུ་ཆོང་། ལ་ཁ་
གྱི་ཆོང་། ལྷན་མ་དར་ཆོང་། སྒྲན་ཚྭ་ཆོང་བཙས་སོ། །

ཆོང་བཙལ་ཁང་། དངོས་རིགས་གང་ཡིན་པ་དེ་གཞན་གྱི་ལག་ཏུ་བཙལ་ནས་འཛོང་བ་ལ་ཆོང་བཙལ་
ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དགོས་པ་ལ་ཆེད་དུ་བཙུགས་པའི་ཆོང་ཁང་ལ་ཆོང་བཙལ་ཁང་ཞེས་ཟེར།
ཆོང་ཆང་། ཆོང་པ་རྣམས་ཆོང་འགྲིགས་ཟེན་ཟེས་འཐུང་བའི་ནས་ཆང་།

ཆོང་ཆིངས། ཆོང་དོན་དུ་འཛོག་པའི་ཆིངས་ཡིག་ བན་ཚུན་བར་ཆོང་ཆིངས་བཞག་པ་རི་བཞིན་
ལག་ལེན་བསྟར་བ།

ཆོང་ཉེས། ཆོང་ལ་གྱོང་ཐོག་པ། ཆོང་ཉེས་བྱུང་བ། ཆོང་ཉེས་ལྟ་མའི་ཁྲོམ་ལ་བརྒྱལ། འགྱོད་པ་བྱང་
ཐག་གཅོད་པ། རིན་གོང་གཏན་འབེབས་ཀྱི་ཆོང་ཐག་གཅོད་པ།

ཆོང་གཉེར་འགན་གཙང་ལེན་པ། བཟོ་བྲུ་དང་ཆོང་ཁང་སོགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་ལས་དོན་འཁོར་སྐྱོད་
གཉིས་སྐྱོད་བྱ་རྒྱ་ཡོངས་སུ་འགན་གཙང་ལེན་པའི་དོན།

ཆོང་གཉེར་ལག་ཁྲེད། ཆོང་གཉེར་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཆོག་པའི་ལག་ཁྲེད། ལས་གཉེར་ལག་ཁྲེད་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་བྱངས་ཡིན།

ཆོང་རྟགས། ཆོང་ཐོག་ཅི་རིགས་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཆབ་རྟགས། དཔེར་ན། རའི་ཆོང་རྟགས་འཁོར་
ལོ་ཅིབས་བརྒྱད་སོགས་ལྟ་བུ་ཁ་སྐད་དུ་ཐོག་གི་ལས་པར་ཞེས་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་བྱང་ཆག་པ།

ཆོང་རྟགས་བདག་དབང་། ཆོང་རྟགས་ཆེད་སྐྱོད་དབང་ཆར་ཟེར། སྲིད་འཛིན་གཙོ་སྐྱོང་ལས་
ཁུངས་ཆོང་རྟགས་ཅུས་ཀྱིས་ཞིབ་དབྱད་དང་ཆོག་མཆན་གནང་ཟེས་གང་ལ་བདག་པའི་ཆོང་
རྟགས་སྐྱོད་པའི་དབང་ཆར་ཟེར། ཆོང་རྟགས་ཐོ་འགོད་ཅུས་ཟེས་ཐོ་འགོད་མཁན་ལ་ཆོང་
རྟགས་དེ་ཆོང་ཐོག་ཐོག་སྐྱོད་དབང་ཡོད།

ཆོང་རྟགས་ནི་ཆོང་ཐོག་སྐུས་ཀ་དང་ཁེ་ལས་ཀྱི་ཡིད་ཚིན་སྙན་བྲགས་ཀྱི་མཆོན་རྟགས་རེད་ལ་རྒྱལ་
ཁབ་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤྱང་སྐྱོང་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད།

ཆོང་མོ། ཆོང་རྒྱལ་པའི་ཐོག་ཀྱང་། ཆོང་ཐོ་ཡག་པོ་བརྒྱལ་ནས་ཁེ་བཟང་གཉེར་དགོས།
ཆོང་དུས། སྐབས་སྐབས་འཆོག་པའི་ངེས་པ་ཅན་གྱི་ཆོང་དུས། ཆོང་དུས་གཅིག་ལ་སྡེ་ཐང་གཉིས་
མི་ཡོང་།

ཆོང་དོན། ཆོང་ལས་གྱི་བྱ་བའི་སྤྱི་མིང་།
ཆོང་དོན་གྲུ་ཁ། བྱི་རྒྱལ་གྱི་ཆོང་གྲུ་ཡོང་ཆོག་པའི་རྒྱ་མཆོའི་གྲུ་ཁ་དང་། གཙང་པོའི་གྲུ་ཁ།

ཆོང་ཅན། ① ཆོང་ར་རྩུང་གས། ② བྱོང་།

ཆོང་བདག་ ཆོང་ཐོག་གི་བདག་པོ།

ཆོང་འདུ་ས། ཆོང་བ་དང་ཆོང་ཐོག་རྣམས་འདུ་ས།

ཆོང་འདུས། ① དུས་ཆོད་ངེས་ཅན་ལ་ཆོང་བ་མང་པོ་གནས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་དོན། ② ཆོང་བ། མིང་
གི་རྣམས་བྱངས་ལ་ཆོང་ཁྲིམ་དང་། ཆོང་ཅན། ཆོང་ཐོང་ར་ག། ཐོང་འབྲེམས་གནས་བཅས་སོ།

ཆོང་འདུས་གྲུ་ཆང་། མིང་གཞན་ཐེ་ཐེང་ཆོགས་པ་ཟེར། བཅ་ཆེན་ལྷ་གྲུ་བྱིས་ཐུག་བཅུག། དུས་
ཆོད་མ་གསལ། གྲུ་བ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་གྱི་ནང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོང་འདུས་མགྱུར་མོ། དེ་ཕྱོད་དུས་རབས་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་དུ་དབུས་གཙང་གི་མཁས་པ་མི་བཅུས་
མདོ་སྨད་དུ་ཕེབས་ནས་སྤྱི་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་སྟོན་མ་གྲུལ་ལེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་
གྱི་བྱང་དུ་དགེ་སྟོང་གི་ཕྱོད་པ་ཁུས་རྒྱུས་ལོ་ཤས་ནས་བོད་དུ་ཕེབས། དེའི་ནང་ནས་ལོ་སྟོན་དོ་
རྒྱུ་དབང་ཐུག་གི་འཁྲུངས་ཡུལ་གཙང་མགྱུར་མོ་རབ་ཁ་ནས་ཡིན་པས་ཁོང་གིས་མཆེད་
ཐོགས་གཞན་རྣམས་ལ། ཁྱེད་རྣམས་གནས་སྐབས་བོད་དབུས་གཙང་དུ་ལོག་མ་ཐེབས་པར་
མདོ་ཁམས་འདྲིའ་བཞུགས། དས་ཕྱོད་ལ་དབུས་གཙང་དུ་འགྲོ་བའི་ཆོང་བ་དང་མཉམ་དུ་སོང་
ནས་ཆོས་དར་རྒྱས་པ་འདུག་ན་དངས་ལོག་མ་ཡོང་བར་དབུས་གཙང་དུ་བསྐྱད་གིས། དེ་ཙམ་
ཁྱེད་རྣམས་ཡང་ཕེབས་ན་འཇུག། གལ་ཏེ་དབུས་གཙང་དུ་ཆོས་དར་བར་བྱེད་མ་ཅུས་ན་ང་
ཡང་ཆོང་བ་དང་མཉམ་པོར་མདོ་སྨད་དུ་ལོག་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་གསུངས་ནས་ཆོང་བ་དང་མཉམ་
དུ་བོད་ལ་ཕེབས། ཁོང་རྣམས་སུམ་འབྲང་དུ་སྡེབས་མཆོམས་ཆོང་བ་རྣམས་དེ་གར་ཆོང་བྱས་

ཏེ་མདོ་སྐད་དུ་ཡོག་ཅིས་ཡོད་སྐབས་ལོ་སྟོན་གྱིས་ཁྱེད་རྣམས་འདི་ནས་མ་ཕྱོག་པར་གཙང་ལ་
སོང་ནས་མགྱུར་མོ་རབ་ཁར་སླེབས་ཆེ་ངའི་པ་ལོ་ནད་གཙུག་ན་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ང་
དབུས་ན་འདུག་ཅེས་ལན་སྟོལ་ཞེས་མངགས་ཏེ་གཙང་དུ་བཏང་། ཆོང་བ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་
ཁོང་གིས་གསུངས་པ་སྟར་བྱས་པས་ཆོང་ལེགས་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་གཙང་གི་མགྱུར་མོ་
རབ་ཁར་ཆོང་འདུས་ཆགས་པའི་མིང་དུ་ཆོང་འདུས་མགྱུར་མོ་ཟེར། དེར་སང་བོད་རང་སློང་
ལྗོངས་གཙང་གཞིས་ཅེ་ཤོང་ཁྱེད་རྒྱ་མཚོ་གཞུང་གདུང་ཆོང་འདུས་ཤོང་ཆོ་ཡིན། དེ་སྟོན་བོད་
ཀྱི་གསེར་དདུལ་གྱི་ལྗེད་ཆད་ཐང་གཞི་ཡང་ཆོང་འདུས་མགྱུར་མོའི་ཁྲིམ་རའི་རིན་ཐང་གི་
ཆད་གཞིར་བཟུང་ནས་ཆོས་ཁྲིམས་དང་སྲིད་གཞུང་གི་ཁྲིམས་ཡིག་ནང་བརྒྱུས་པ་འཇམ་གྱི་
ཁྲིམས་ཡིག་སྐོར་བཤད་སྐབས་ཆོང་འདུས་མགྱུར་མོའི་གསེར་དདུལ་དང་འབྲུ་རིགས་ཀྱི་རིན་
ཐང་གཞིར་བཟུང་བར་བཤད་དོ།

ཆོང་འདུས་མཐོན་པོ། ① མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་འདུས་པའི་མཐར་མོ་སོར་གྱེས་འགོ་བའི་དཔེ།

② ཆོང་གི་དོན་དུ་འགོ་མཁན་འགྲུལ་པ།

ཆོང་འདུས་འགྲིམ། [མདོན]གསེར་སྤྱི།

ཆོང་འདུས་ཉི་འཛོང་གི་དབྱ་ཁྲུ། ཆོང་འདུས་སྐབས་སུ་གཅིག་གྱུར་གྱིས་གཏན་འཁེལ་བྱས་པའི་
ཉི་འཛོང་སྐབས་འཇམ་དགོས་པའི་དབྱ་ཁྲུལ་ལ་ཟེར།

ཆོང་པ། ཆོང་རྒྱལ་མཁན། སྐོར་སྟོད་ཆོང་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་འགོན་པོ་དང་། འགོན་ལམ་པ། དེས་
འགོ་ཅན། ཉི་ཆོང་པ། དེད་དཔོན། ཆོང་དཔོན། ཆོང་བྱེད་པ། འཛོང་མཁན། རོང་གིས་འཛོེ་བ། རོང་
ཐོགས་པ། རོང་དཔོན། རོང་པ། རོང་ཆོང་པ། རོང་འཛོ། ལམ་འགྲུལ་པ། ལམ་པ་བཅས་སོ།

ཆོང་པ་ལྔ། ༡ རྒྱ་བྱེ་ཆོང་། ༢ བྱ་བྱ་གཡུ་ཆོང་། ༣ འཇ་བྱི་ཆོང་། ༤ ལྷན་མ་དར་ཆོང་། ༥ ལྷན་ལྷ་
ཆོང་བཅས་ལྔ་ཡོད།

ཆོང་སྟོགས། ཆོང་གི་ཁེ་བཟང་མོད་ཉི་དགོན་ཆོང་གི་ཆོང་སྟོགས་སྐྱབ་པ།

ཆོང་སྤྱི། དེར་རབས་ཆོང་པ་དང་། ཁེ་ལས་རྣམས་ཀྱི་མ་ཅ་ཕྱོགས་བསྐྱས་བྱས་ནས་ཆོང་དོན་སྤྱི་
གཉེར་བྱ་བའི་སྐབས་སུ། ཆོང་ལས་ཀྱི་སྤྱིག་གཞིའི་ཅ་དོན་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཏེ་ཆོང་གཉེར་

ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་སྡེ་ཁག་བཙུགས་ཤིང་། མ་ཅ་གཏོང་མཁན་ཁག་སོ་སོའི་འགན་འཛིན་པ་
ནམས་ལྷན་ཆོག་མ་གྲུབ་པའི་མིང་ཡིན།
ཆོང་སྤྱི་ཁྲིམ་། ཆོང་སྤྱི་ལྷན་ཆོག་མ་དཔེ་ནང་ནས་མ་ཅ་མཐོ་ཤོས་སམ་ཡང་ན་ཆོང་སྤྱིའི་ལྷན་
ཆོག་མ་ནང་ནས་འགན་འཛིན་པ་གཙོ་བོ་ཞིག་འདེམས་བསྐོས་བྱས་པ་དཔེ་མིང་ཡིན།
ཆོང་སྤྱི་ལྷན་ཁང་། ལྷན་བོད་ཀྱི་ཕྱོ་མོ་དང་རྒྱལ་ཆེ་ས་གནས་སུ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་ཆོང་པ་ཁག་གི་
ས་ནས་ཆོང་ཁལ་སྤྱད་མཁན་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཤིག་
ཆོང་སྤྱོད། སྒྲིག་སྐྱོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དཔྱིན་སྐད་དུ་business phone ཟེད།
ཆོང་དཔོན། ཆོང་ཐོག་གི་བདག་པོ།
ཆོང་ལྷག་ ཆོང་པའི་གཡོག་པོ་དང་། ཆོང་རྒྱལ་སྤྱངས་སྒོལ་མཁན།
ཆོང་ཁྲི། ཆོང་ཐོག་འཕྱོ་རྒྱག་དང་སྐབས་ཁྲིམ་དུ་ཆོང་ཁྲི་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དངོས་རིགས་གང་དང་གང་
ཡང་འདུག་
ཆོང་སྤྱེལ། ཆོང་པ་གཉིས་སམ་ཁ་ཁ་ཤིས་ཀྱིས་མ་ཅ་བསྐྱས་ཏེ་མཉམ་དུ་ཆོང་རྒྱལ་པ། སན་ཚུན་ཆོང་
སྤྱེལ་གྱིས་ཁེ་བྱོང་མཉམ་འཁུར་བྱེད་པ།
ཆོང་ཅ། ཆོང་གི་མ་ཅ། ཆོང་ཅ་མཉམ་སྤྱད་ཀྱིས་ཆོང་རྒྱལ་པ་ལྟ་བུའོ།
ཆོང་ཅིས། ཆོང་གི་ཁེ་བྱུན་ཅི་པའི་ཅིས། ཁེ་སྒྲིགས་ཇི་ཐོན་ཆོང་ཅིས་རྒྱལ་པ།
ཆོང་ཆབ། སྤེད་ཆོང་རྒྱལ་མཁན་གྱི་སྤྱིད་སྤྱག་
ཆོང་ཆོག་ས། ཆོང་པས་གྲུབ་པའི་ཆོག་མ་པ། དེར་སྤྱིར་ལས་རིགས་གཅིག་པའི་ཆོང་པའམ་ཡང་ན་
ཆོང་རྟགས་གཅིག་པའི་ཆོང་པ་ལས་གྲུབ་པ་དང་། དམིགས་ལུལ་ནི་རང་ལས་རིགས་དང་རང་
ཆོང་རྟགས་ཀྱི་ཆོང་པའི་སྤྱན་མོང་གི་ཁེ་སན་སྤྱང་བྱིར་རེད།
ཆོང་མཆོམས་འཛོག་པ། ཆོང་ལས་མི་བྱེད་པ།
ཆོང་ཇས། བཅོང་བུའི་དངོས་པོ། ཆོང་ཇས་བྱིན་ཐབས་བྱེད་པ།
ཆོང་ཐོག་ བཅོང་བུའི་ཐོག་རིགས། ཆོང་ཐོག་སྒྲོག་འདྲེན། ཆོང་ཐོག་འཁོར་འགྲིམ། ཆོང་ཐོག་

མངགས་གཏམ། ཆོང་ཐོག་མངགས་ཐོ།
ཆོང་ཐོང་། བཙོང་བྱའི་ཐོག་རིགས།
ཆོང་ཟླ། ཆོང་ཕྱོགས་ཉེ་རོགས་ཟླ།
ཆོང་ཡ། ཆོང་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཁ་གཏད། གཉེན་ཡ་མ་དམལ། ཆོང་ཡ་མ་མཐོ།
ཆོང་གཡོག་སྐ་དུས་སྐྱེང་ཆོང་པའི་གཡོག་པོ།
ཆོང་ད། ཆོང་འདུས་ཀྱི་ར་བ།
ཆོང་རུ་བར་མའི་དགོན། རིག་འཛིན་བདེ་ཆེན་སྤིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱང་བཙོ་མུ་པའི་མེ་ལོ་ཁྱི་
སྤྱི་ལོ་༡༤༤༤་ལོར་གྱི་ཉེ་སྤོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་མཆོག་གིས་གསུང་འདེབས་མཛད། བྱུང་མཐའ་དག་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མཛོད་དགེ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆོང་ལམ། ① ཆོང་རྒྱབ་པའི་འབྲེལ་ལམ། མཐུན་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་བར་ཆོང་ལམ་ཕྱེ་བ། ②
ཆོང་གི་བྱ་བ་ལམ་འགྲའི་བསྐྱས་ཆིག་ཆོང་ལམ་བདེ་པོ། ཆོང་ལམ་གྲུད་པ།
ཆོང་ལས། ཆོང་ཐོག་འབྲེམས་སྤེལ་སྒྲོ་ནས་ཁེ་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ། ཆོང་ལས་སུ་གཞོལ་བ།
ཆོང་ལས་ལམ་འགྲོ། ཆོང་ལས་རྩས་འགྲོ། ཆོང་ལས་ལམ་འགྲོ་ལེགས་པོ།
ཆོང་འག། སྐ་དུས་ཉེ་ཆོང་མང་པོ་བྱས་པའི་ཕྱོགས་པོ། སྐར་ནས་འཕྲིས་འགྲོགས་བྱས་པའི་ཆོང་འག།
ཆོང་སྐར། ① ཆོང་གི་འཇམ་བྱེད་ཉ་གའམ་རྒྱ་མ། ② [ཉིད]ཁྱོད་ཁྱིམ།
ཆོང་སྒོག་ཆོང་ཐག་བཅད་ནས་ཁ་དན་ཅིས་མེད་དུ་གཏོང་བ། ཐོག་རིན་སྒོན་ལ་སྒོད་ཟིན་ནའང་སྐར་
ཡང་དངོས་པོ་བར་སྒོག་རྒྱའི་རེ་བ་བྱེད་པ།
ཆོང་ལྷ། སྐ་དུས་ཆོང་བས་མཆོད་པའི་ནོར་ལྷ།
ཆོངས། ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆང་བ་དང་འཆོང་པའི་སྐུལ་ཆིག་
ཆོད། ① ཆོད་པའི་སྐུལ་ཆིག་ ② རན་པའི་སྐུལ་མཆོས་སམ་རགས་ཅམ་གྱི་ཆོད། བཟའ་ཆོད།
འཐུང་ཆོད། གདེང་ཆོད། གནམ་གཤིས་བཟང་རན་གྱི་ཆོད་ཐིག་པ། བ་རོལ་པོས་ཚུར་ཆོལ་
ཟིང་ཆ་ནས་སྒོང་ཆོད་མེ་ཐིག་པ། རྩོ་ཆས་མང་ཉུང་ཐ་ཆོད་རན་པ། ཆོད་མེད་པོ་ལ་གྲོས་མ་འཕྲི།
ཁ་མང་པོ་ལ་སྤྲོད་གཏམ་མ་ཤོད། ③ ཆོད་མའི་བསྐྱས་ཆིག་

ཆོད་བགམ་སྟོད་འགྲོལ། ཆ་རྒྱུན་ངེས་ཅན་འོག་ཉེས་ཆད་དུས་ཡུན་མི་ཐེམ་པའི་ཉེས་ཅན་བ་སྐབས་
ཕྱིག་རིང་སྟོད་བཟོལ་བཏང་བར་ཟེད། ཆོད་བགམ་སྟོད་འགྲོལ་བཏང་རིང་ཉེས་པ་གསར་པ་ས་
བསགས་ན། སྒར་གྱི་ཉེས་ཆད་ལག་བསྟར་ཐེན་པར་བཅི་རྒྱ་དང་། དེ་ལས་ལྷོག་ན་ཁྲིམས་ཆད་
སྒྲ་བྱི་གཉིས་ཀ་ཆབས་ཅིག་ཏུ་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱ་རེད།

ཆོད་བགམ་པ། ཁོག་ཆོད་དམ་ཉམས་ཆོད་ལེན་པ། རྒྱལ་ཅུལ་ཇི་འདུག་ཆོད་བགམ་པ།
ཆོད་བཀལ། ① དུས་ཆོད་ཡོལ་པ། ② མ་འོས་པ། གཞན་སེམས་སློག་པའི་སྐད་ཆ་དེ་འདྲ་བཤད་
པ་ནི་ཆོད་བཀལ་ཞིག་མ་རེད་དམ།

ཆོད་ཅུལ། ཆོད་བཟླ། ཁན་ས་ཅི་འབྲུང་ཆོད་ཅུལ་བྱོས།
ཆོད་ལྟ་འཆར་གཞི། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་test plan ཟེད།

ཆོད་ལྟ་ནམ་པ། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་test status ཟེད།

ཆོད་ལྟ་པ། ① བཟང་ངན་སྟོན་ཡོན་ཆེ་རྒྱུ་སོགས་ལ་རྟོག་པ། སྤྲུལ་ཀ་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་ཆོད་ལྟ་པ།
② མ་འོས་པའི་རྒྱུ་ཆོད་ལེན་པ། དཔལ་གདང་ཇི་འདུག་ཆོད་ལྟ་པ།
ཆོད་ལྟའི་ལས་གཞི། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་pilot project ཟེད།

ཆོད་སྟོན་ཁང། ཆོད་མའི་ཁ་ལག་བཟོ་སའི་ཁང་པ།
ཆོད་བཟླ། ཆོད་རིག་ཆོད་བཟླ་ཞེས་སོགས་ཏེ། དངོས་སུ་དེ་ཡིན་དང་འདི་ཡིན་གྱི་གཏན་འཁེལ་མི་
སྟོབས་པའི་སྟོན་དུ་དེར་ཉམས་སད་པ།

ཆོད་དའོད་ཏོ་དཔག་ས། ཆོད་དཔག་གི་བན་རྩིང་།
ཆོད་རྟོད་དབྱུག་ རྒྱ་མའི་གཏིང་རིང་ཐུང་ཆོད་ལོན་ཕྱིར་རྟོད་དབྱུག་པར་ཟེར་ཞིང་། རོན་ལ་ཁོག་ཆོད་
ལེན་པ་དང་ཉམས་ཆོད་ལེན་པར་གོ། བྱ་དོན་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཆོད་རྟོད་དབྱུག་གིན་ཉམས་
ཞིབ་བྱས་ན་ལམ་སྟོང་ཡོང་སྟེད།

ཆོད་ཕྱེད། སྔོ་ཆོད་སྒྲགས་སྔོད་ཕྱེད་མ།

ཆོད་སྔོར། ① སྔོ་ཆོད་ཀྱིས་བཅོས་པའི་ཁ་ལག་ལ་འདེབས་རྒྱའི་གཞི་ལ་སོགས་ཀྱི་སྔོར། ② ཐུག་
པ་སོགས་ལ་འདེབས་རྒྱའི་སྔོ་ཆོད་ཀྱི་སྔོར།

ཆོད་དབག་འོལ་ཆོད། རང་གར་ཆོད་དབག་གི་རིགས་པས་གཏིང་མི་རྟོགས། རང་ཤེས་ཆོད་དབག་
གིས་ཐག་བཅད་པ་མིན།

ཆོད་བྱེད་པ། ① འོལ་ཆོད་བྱེད་པ། ② རན་བཤམ་འཆམས་པོ་བྱེད་པ། མང་ཉུང་ཆོད་བྱེད་པ།

ཆོད་མ། ① ཟས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་སྔོ་ཆོད། ② རོ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྩས། ③ ཐུགས་མ། ④ སྔོ་ཆལ་ཡོད་
པའི་ཐུག་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྒྲི་ཆ་དང་། བྱ་ནའོ།

ཆོད་མ་མཁན། ཆོད་པ་སྟེ་སྔོ་ཆོད་སོགས་ཀྱི་སྟོ་ཆས་བཅོ་མཁན། གཡོས་སྒྲོར་ཁང་དུ་ཆོད་མ་
མཁན་ཅི་ཙམ་འདུག

ཆོད་ཅིས། འོལ་ཆོད་བྱས་པའི་ཅིས་གཞི། ངས་ཆོད་ཅིས་བྱས་ན་སང་ཉིན་ཆར་འབབ་མི་ཡོང་ངམ་
སྟམ་པ་འདུག

ཆོད་ཆོད། ཐུགས་ཙམ་ཀྱི་འོལ་ཆོད། དེ་དག་ཆང་མ་ཆོད་ཆོད་བྱས་ནས་བཤད་པ་ག་སྟེག་ཡིན།

ཆོད་འཛིན། གང་ལ་གང་འཆམས་ཀྱི་ཆོད་བྱེད་བཤམ། ཆད་རན་པོར་སྟངས་འཛིན་བྱེད་པ། གཏོང་
ཡོང་གི་ཆོད་འཛིན་པ། མང་ཉུང་གི་ཆོད་གཟུང་པ།

ཆོད་འཛིན་རྒྱ་རིས། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟེད་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་control flow diagram ཟེད།

ཆོད་ཞོལ། [རྟོང་]ཆོད་མའི་ལྷག་མ།

ཆོད་ཟེན་པ། གང་ཡང་འཆམས་པའི་ཐོག་ཏུ་གནས་པ། ཆང་འབྲུང་ཆོད་མ་ཟེན་པ། རང་ཆོད་རང་
གིས་ཟེན་པ།

ཆོད་རན་པོ་བྱེད་པ། བྱེད་སྟངས་དེ་ཡིས་འགྲིག་པ་བྱེད་པ། ཡང་ན་སྟངས་འཛིན་རན་པོ་བྱེད་ཞེས་
པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

ཆོད་ལེན་པ། ཉམས་ཆོད་ལྟ་བཤམ་རྟོག་དཔྱད་བྱེད་པ། སེམས་ལྷགས་ཡོད་མེད་ཆོད་ལེན་པ།

ཆོད་ཡོངས། རྒྱུ་གྲུ་གྱི་དོན་ལ་ཆོད་དཔག་བྱས་ནས་རྟོགས་པ། ངས་ཁོའི་ཆོད་ཡོངས་སོང་།
ཆོད་ཤེས་པ། དུས་དང་ལས་དོན་སོགས་གང་དང་གང་གི་རན་འཚམས་ཇི་བཞིན་ཆོད་ཐིག་པ།
པར་གཏོང་ཚུར་ལེན་གྱི་ཆོད་ཤེས་པ། མི་བྱངས་མང་ཁྱད་གི་ཆོད་ཤེས་པ། ཆོགས་འདུ་
ཆོགས་གྲོལ་གྱི་དུས་ཆོད་ཤེས་པ།

ཆོད་བཤད། མཐོང་ཐོས་ཉམས་སྤྱོད་མེད་པར་རང་གར་ཆོད་བྱས་ཏེ་སྤྲོས་པའི་གཏམ།
ཆོན། ① ཁ་དོག་སྒྱུར་བྱེད་གྱི་ཅི་ཞིག་ཆོན་འདུལ་བ། ཆོན་བཟར་བ། ཆོན་སྦྱར་བ། ② ༡ སོ་སའི་
མཐེ་བོང་གི་ཆོགས་བར་ནས་སེན་མོའི་ཅེ་བར་གྱི་རིང་ཆད། ཁེ་ཅེ་གང་དང་ཆོན་དོ། ༡ སྤྲོ་
པའི་མཛུབ་མོའི་མིང་། ཆོན་གྱི་འོག་ནས་སྤྱིང་གི་ན་ཆ་ལྟ་བུ།

ཆོན་ཀན་ཆག་སྤོང་བས་ནད་པའི་ཅ་ལྟ་སྐབས་མཛུབ་མོ་ལ་ཆོན་དང་། གྲུང་མོ་ལ་ཀན། སྤོང་ལག་
ལ་ཆག་ཅེས་གནའ་བོའི་ཞང་ཁྱད་ལུལ་གྱི་བཟང་ཆེད་ཞིག

ཆོན་གོང་། ན་དབྱར་བ།

ཆོན་གོང་བཟུལ་བ། རི་མོའི་ཡོ་ཆས་ཉར་ཆགས་བྱེད་ཐབས་ཤིག་ཡིན། དེ་ཡང་ཆོན་གོང་ནམས་
འདུལ་སྤྱང་བྱས་ཐེས་སྒྲ་སྒྲུག་གི་ཁུ་བ་དང་སྒྲོ་མ་བསྐྱེད་ནས་ཆོན་གོང་གི་མཐིམ་དུ་བྱགས་ཏེ་
སྤྲང་ཡང་མེ་ལ་བསྐྱོད་གོས། དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཆོན་གོང་མི་གས་པ་དང་མཁྱེན་པ་སོ་ཡོང་གི་ཡོད།
ཆོན་ཁ་སྤྲིག་ ཐང་ལྡེབ་ས་རིས་སོགས་སྤྱི་རིས་ཆར་ཐེས་ཆོན་མདོག་སྤྲ་ཆོགས་གོ་རིམ་བཞིན་
བྱགས་དགོས་པས་དེར་ཆོན་ཁ་སྤྲིག་པ་ཞེས་ཟེད།

ཆོན་ཁ། ཁ་དོག་སྤྲ་ཆོགས་ཡོད་པའི་ཆོན་མདོག་སྤྲིག་བརྒྱན་ཆོན་ཁ། རི་མོ་ཆོན་ཁ་ཅན། དར་ཆ་ཆོན་ཁ།
ཆོན་ཁ་ཅན་གྱི་སྤྱང་བཞུ། བཟོ་བཀོད་མཐེས་ཆུལ་གྱི་ཐོན་དངོས་བྱས་ཤིག་ཡིན། དེར་ལོ་རྒྱས་ལུ་
རིང་ལྡན་པ་དང་། མི་ནམས་ཀྱིས་དུས་ཆེན་དང་རྟེན་འབྲེལ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། སྤོའི་གཡས་
གཡོན་དུ་སྤྱང་བཞུ་སྤྲ་ཆོགས་བཀལ་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་མཆོན་པ་བྱེད་གྱི་ཡོད། སྤྱང་བཞུ་བཟོ་
སྤྲང་ས་ནི་ལྷགས་སྤྱད་དམ་ཟངས་སྤྱད་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་སྤྲོས་བཟོས་ཐོག་ བྱ་ཅི་སྤྲུབ་པོས་
བཟུམས་ནས་མེ་རྟོག་དང་བྱ་རིགས་སྤྲ་ཆོགས། སྤོག་ཆགས་སྤྲ་ཆོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྒྱན་རི་
མོའི་ལམ་དུ་བཀོད་དེ་རྒྱན་སྤྲོས་བྱས་ཡོད།

ཆོན་ཁའི་སྤྱིན་ཤོག་ ཆོན་མདོག་དཀར་དམར་གང་ཡོད་པར་ངོས་སུ་འཆར་བའི་པར་ལེན་སྤྱིན་ཤོག་
ཆོན་གང་། མཐེ་བོང་གི་ཅེ་མོའི་ཆོགས་དང་པོ་ནས་སེན་མོའི་དྲེག་པ་ཡོད་མེད་བར་གྱི་ཆ་དེའི་གང་

གི་མིང་སྟེ། མི་པམ་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བྱང་ཁོག་ཡུལ་ཐེག་ལས། མཐེ་བོང་ཅེ་མོའི་

ཆོགས་མཆམས་དང་པོ་ནས། སེན་དྲེག་དཀར་ནག་བར་ལ་ཆོན་གང་ཟེར། ཞེས་གསུངས།
ཆོན་གྱི་འཁོར་ལོ། རོ་གསལ་བྱེད་ཅིག་དང་སྤྲོ་ཡང་ཡིན་པའི་སྡོ་ཞིག་
ཆོན་གྱི་ཟབ་ཆད། རྒྱག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་color depth ཟེར།

ཆོན་གྱིས་མ་བཅལ་བ། [རྟིང་]ཆོན་གྱིས་ཁ་མ་བསྐྱར་བ།

ཆོན་གྱིས་འཆོ་བ། [མདོན་]རི་མོ་མཁན།

ཆོན་འབྲེད་པ། ཆོན་མདོག་སྤྲོ་ཆོགས་གཏོང་བ། ཁང་པ་གསར་པར་ཆོན་འབྲེད་པ།

ཆོན་སྟོན། ཆོན་སྟོན་པོ་སྟེ། མཐེང་དང་རམས་ལྟ་བུའོ།

ཆོན་ཅན། [རྟིང་]དདལ།

ཆོན་གཅིག་མ། ཁ་དོག་གཅིག་ཁོན་ལྔ་ན་པ།

ཆོན་ཆེན། ① ཅ་པའི་ཆོན་ཆེན་བཞི་ནི།དཀར་དང་། སེར། དམར། སྟོ། ལྗང་གུ་དང་ལྗང་དང་། ②

[མདོན་]དོ་ཆོན་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཆོན་ཆེན་བརྒྱད། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་གོས་ཀྱི་ཁ་དོག་མི་དུང་བའི་ཆོན་ཆེན་བརྒྱད་དེ། ལི་ཁི་དམར་
སེར་དང་། མཐེང་འུན་སྟོན་ནག་འོད་ཅན། རྒྱ་སྤྲེགས་ཆོས་དམར་སྤྲེག་མཆལ་དམར་ཆེན། གུར་
གུམ་སེར་སྤྲེག་བཙོང་གཏོང་ཆོས། སྤྲོ་ཕིང་དམར་ནག་ལེ་བརྒན་ཅི་དམར་སེར་འོད་ཅན་
བཅས་སོ།

ཆོན་ལྗང་། ① ཆོན་མདོག་ལྗང་ཁ། ② དོ་སྤྲོན་ཞིག

ཆོན་གཉེན། སྤར་སྟོལ་དུ་ལྟེ་བས་རིས་དང་ཐང་ག་ཕིང་ཆོན་སོགས་ལས་བྱ་ཆེན་པོ་ཆུགས་སྐབས་
སུ་ཆེད་དུ་ཆོན་སྤངས་དང་། ཆོན་འདུལ། ཆོན་མཁོ་སྤྱོད་བཅས་བྱེད་མཁན་དེར་ཆོན་གཉེན་
ཞེས་ཟེར། དེ་ལས་ཆོན་གཉེན་དུ་ཆེན་དང་། དུ་ཆུང་། བྱིང་གཞི་ལས་རིགས་ཐོབ་གནས་

ཁག་གསུམ་ཡོད།

ཆོན་བཏང་བ། ཆོན་བྱགས་པ།

ཆོན་ལྗན། ① ཁ་དོག་དང་ལྗན་པའི་དངོས་པོ། ② རྒྱུ་མེད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་
བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་color ཟེའ།

ཆོན་གདན། ཆོན་ཅི་གཏོང་ཡུལ་གང་ཡིན་ལ་ཐོག་མར་གཏོང་བའི་ཅི་གདན།

ཆོན་མདངས། ཆོན་གྱི་ཁ་དོག་ ཆོན་མདངས་ནམས་པར་བཟ་བ། ཆོན་མདངས་ལེགས་པ། ཆོན་
མདངས་སྣ་ཆོགས།

ཆོན་མདངས་བྱེད་སྐདས། ཐང་ག་ལ་མཆོན་ན་ཆོན་ཁ་སྒྲིག་ཆར་རྩེས་མེ་ཉྱེག་དང་སྒྲིན་པ་སོགས་
གྱི་མདངས་ནམས་སྐྱས་མདངས་རྒྱབ་དགོས། རྟེན་པ་རིས་ལ་མཆོན་ན་མདངས་ནམས་རྒྱོན་
མདངས་རྒྱབ་དགོས་པ་བཅས་སོ།། མདངས་ལའང་བཅག་མདངས་ཡུངས་ཞི་བརྟེན་
འབྲ།འབར་མདངས་ཀྱི་ཤེའི་ཅི་འབྲ། བཤམ་མདངས་འཇའ་ཆོན་ཡལ་འབྲ་བཅས་དགོས།

ཆོན་མདོག་ ཆོན་གྱི་ཁ་དོག་ ཆོན་མདོག་སྣ་ལྔ། ཆོན་མདོག་ཡལ་བ།

ཆོན་མདོག་གི་མཐུན་འགྲིག་དང་གཅིག་གྱུར། རི་མོའི་ངོས་སུ་ཆོན་དང་ཆོན་པན་རྒྱན་དབར་
མཐུན་འགྲིག་དང་གཅིག་གྱུར་བྱེད་པར་ཟེའ། དཔེར་ན། རིགས་མཐུན་ཆོན་མདོག་དབར་ཁ་
དོག་གི་དྲངས་ཆད་ཉེ་བའི་ཆོན་མདོག་ནམས་མཐུན་སྟེར་དང་གཅིག་གྱུར་ཡོང་བདེ་པོ་ཡོད་
པ་སྟེ། ལྷང་གྱུ་དང་སྟོན་པོ། སེར་པོ་དང་མི་ཁྲི། མི་ཁྲི་དང་དམར་པོ་ལྷ་བྱ་ཡིན་རིགས་མཐུན་
ཆོན་མདོག་ལས་ཐོག་པའི་བསྐར་ཆད་གྱི་ཆོན་མདོག་གང་མཐུན་སྟེར་བྱེད་མཁས་པོ་བྱུང་ཆེ་
མཐུན་འགྲིག་དང་གཅིག་གྱུར་ཡོང་གི་ཡོད།

ཆོན་མདོག་གི་དྲག་ཞན་འཕྱར་བ། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ནང་དུ་ཆོན་མདོག་ནི་གཅིག་གྱུར་
དང་ཆ་འགྲིག་པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་རྒྱུ་སྣ་ཆོགས་གྱི་དབང་གིས་ཆོད་འཛིན་ཡོད་པར་བརྟེན།
དྲག་ཞན་གྱི་འཕྱར་བ་མཛོན་པ་ཡིན། གཅིག་ལ་གཅིག་རྟེན་གྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་
འོག་ སྤྱིར་བཏང་ཐོག་གཤམ་གསལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་སྟེ། ༡ རྫོང་མདོག་ནི་
གང་མདོག་ལས་དྲག་པ་ཡིན། གང་མདོག་ནི་བར་གནས་མདོག་ལས་དྲག་པ་ཡིན། ༢ བསྐར་

ཚད་ཤུགས་ཆེ་བའི་ཚོན་མདོག་དྲག་པ་དང་བསྐྱར་ཚད་ཤུགས་ཆུང་བའི་ཚོན་མདོག་ཞན་པ་
ཡིན། ༣ ཁམས་དྲངས་པའི་ཚོན་མདོག་དྲག་པ་དང་། ཉེག་པའི་ཚོན་མདོག་ཞན་པ་ཡིན། ༤
མཐོང་ཆགས་དང་ཉེ་བའི་ཚོན་མདོག་དྲག་པ་དང་། མཐོང་ཆགས་དང་རིང་བའི་ཚོན་མདོག་
ཞན་པ་ཡིན། ༥ ཚོན་གྱི་དབར་བར་གསེང་ཡོད་པའམ་མཉམ་འགྲིག་གྲས་ན་ཚོན་མདོག་དྲག་
པ་དང་། འབྲེས་སྒྲིང་གྲས་པའི་ཚོན་མདོག་ཞན་པ་ཡིན།

ཚོན་མདོག་གི་སྤང་ཆ། ཚོན་མདོག་དེ་རྒྱུད་རིམ་གྱི་ཁམས་སུ་བརྒྱུད་སྐབས། བར་ཐག་རིང་བྱུང་དང་།
མཁའ་རྒྱུད་སྐབ་མཐུག་བཞུགས་ཆེ་ཆུང་སོགས་ཀྱི་ཁྱེན་ལས་བྱུང་བའི་ཚོན་མདོག་གི་འགྱུར་
བ་ལ་ཚོན་མདོག་གི་སྤང་ཆ་ཞེས་ཟེད། མིང་ག་ཞན་ལ་མཁའ་རྒྱུད་གི་སྤང་ཆ་འདྲ་འབྱོར། དཔེར་ན།
ག་ཞུང་ལམ་གྱི་དོས་འགམ་གཉིས་སུ་རིང་བྱུང་མཉམ་པའི་སྐྱེ་ཤིང་རྣམས་མི་རྣམས་ཀྱི་སྤང་དོར་
ཐག་ཉེ་སའི་སྐྱེ་ཤིང་རྣམས་ཀྱི་ལོ་མ་ལྗང་སེར་དང་། རིམ་བཞིན་ཐག་རིང་དུ་སོང་བ་ན་སྤང་སྤྱ་
མདོག་ཏུ་མངོན། སྤང་ཡང་། དེ་ལས་རིང་དུ་སོང་བ་ན་སྤྱ་སྤྱའམ། སྤྱ་མདོག་ཏུ་མངོན་དེར་བརྟེན་
ཉེ་སར་ཚོན་མདོག་གི་བསྐྱར་ཚད་ཤུགས་ཆེ་བ་དང་། རིང་སར་ཚོན་མདོག་གི་བསྐྱར་ཚད་
ཤུགས་ཆུང་དུ་སོང་སྟེ་སྤྱ་མདོག་ཏུ་གྱུར་གྱི་ཡོད། སྤྱ་མདོག་དེ་རིགས་རྒྱུན་དུ་སྤྱོ་སངས་དང་།
སྤྱོན་པོ། མཆིན་ཁ་སོགས་ཀྱི་ཚོན་མདངས་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཚོན་མདོག་འཆར་འབྱོར། རི་མོའི་རྩ་འཛིན་དྲུག་གི་ནང་དུ་འཁོད་པའི་དངོས་པོའི་ཁ་དོག་ཇི་བཞིན་
ཚོན་གཏོང་བ་ཞེས་པར་ཟེད། དེ་ཡང་རི་མོ་མཁའས་བ་ཚོས་ཚོན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བསམས་
པའི་བརྩེ་དུང་མཚོན་པ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པས། ཚོན་ནི་རི་མོ་འབྲི་བར་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཆ་རྒྱུན་
གལ་ཆེན་ཡིན་པ་མཚོན་ཡོད། རྒྱ་སྐལ་རི་མོའི་རྒྱུན་སྤྱོད་ཀྱི་ཚོན་ཉེ་སྤྱག་ཆ་དང་། སྤྱ་མདོག་
སེར་པོ། བ་ལྷ། ས་མདོག་གི་ཚོས། བྱི་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་ཚོས། མཆའ། མཆའ་སྤྱ། ར་དམར་རམ་
ར་ཁ། རྩོ་ཚོན་མཐེང་། མཐེང་ཆེན། མཐེང་། སྤྱོ་སངས་དང་རྩོ་ཚོན་སྤང་མ། སྤང་ཆེན། སྤང་སྤྱ་
དཀར་རག་སོགས་ཡོད། རྩ་བའི་ཁ་དོག་ནི་དམར་པོ་དང་སེར་པོ། སྤྱོན་པོ་གསུམ་ཡིན་ནོ།

ཚོན་མདོག་བསྐྱར་ཚད། ཚོན་མདོག་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་མཉམ་གཤིབ་སྐབས། མངོན་གསལ་
དོད་པོའི་སྤྱོན་ས་མིག་ལས་དུ་སྐྱེ་བའི་འགྱུར་ལྡོག་དེར་ཚོན་མདོག་གི་བསྐྱར་ཚད་ཟེད། ཚོན་

མདོག་གི་བསྐྱར་ཆད་ལ་མཆོན་ན། ཁ་དོག་དྲངས་ཆད་ཀྱི་བསྐྱར་ཆད་རིགས་གཉིས་ལ་དབྱེ་
ཡོད་པ་སྟེ། ཁ་དོག་དྲངས་ཆད་ཀྱི་བསྐྱར་ཆད་ནི་གསལ་ཆའི་ཁ་དོག་དང་སྙན་ཆའི་ཁ་དོག་སྐྱ་
ཆོའི་ཁ་དོག་བཅས་ཀྱི་བསྐྱར་ཆད་ལྟ་བུ་ཡིན། བསྐྱར་ཆད་བྱས་པ་བརྒྱད་དེ་མའི་ངོས་ཀྱི་ཁ་
དོག་དྲངས་ཆད་དེ་དེ་བས་ལྷགས་ཆེ་བ་དང་། གཞུགས་བརྟན་དེ་བས་གསལ་བར་མཆོན་པ།
གཙོ་མའི་བརྗོད་བྱ་དེ་བས་མངོན་གསལ་དོད་པ་བཅས་ཡོང་གི་ཡོད།
ཆོན་མདོག་ཐུང་ལྷག་འབྲི་ཐབས། ཏང་ཆོན་དེ་མའི་ཆོན་བྲིས་འབྲི་ཐབས་ཤིག་ཡིན། དའི་འབྲི་ཐབས་
ནི་དེ་མའི་ངོས་ཀྱི་ཆོན་གདན་མ་སྐྱམ་གོང་ཆོན་སྐྱ་ཆོགས་ཀྱིས་ཐུང་ལྷག་པའི་ཐབས་ཤིས་སྐྱད་
པ་ཡིན་ན། བན་ཚུན་འབྲེས་ལ་ཆོན་སྐྱ་བྱན་སྐྱམ་ཆོགས་པའི་རྣམ་པ་དེ་ཐོན་བྱུང་གི་ཡོད།
ཆོན་སྐྱ། ཆོན་མདོག་སྐྱ་ཆོགས་སམ་ཆོན་གྱི་སྟེ་རིགས།
ཆོན་པེར། དེ་མོ་མཁའ་ཀྱི་ལག་ཆ་སྐྱ་སྐྱུག
ཆོན་པོ། ཤ་ཁྲག་རྒྱས་པ་དང་ཞག་ཆེ་ཆེ་བ། ཁ་ཐས་ཆོན་པོ། བ་ལང་ཆོན་པོ།
ཆོན་བྱགས་དབྱེ་བས་སྐྱུག། ཆོན་ལ་བརྟེན་ནས་བཟོ་དབྱེ་བས་མངོན་པའི་མཆོན་བྱང་གྱི་བྱང་ཐབས་
ཤིག་ཡིན། དེ་མོ་དེ་ནི་བཤད་མེད་དེ་མའི་འབྲི་ཐབས་དང་མཚུངས་པའོ།
ཆོན་བྲིས། ཆོན་མདོག་སྐྱ་ཆོགས་ཀྱིས་བྲིས་པའི་དེ་མོ།
ཆོན་སྐྱོར། ཅ་བའི་ཁ་དོག་དང་། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་གི་ཁ་དོག་རྣམས་པན་ཚུན་སྐྱོར་བསྐྱེ་བས་
བྱས་ནས་བྱུང་པའི་ཆོན་སྐྱོར་སྐྱོར་གྱི་བྱ་བ་སྤྱི་ལོ་མིང་། ཉང་གསེས་ཀྱི་ཆོན་སྐྱོར་མཐའ་ཡས་
པ་འབྱུང་མིང་ཀྱང་། མདོར་བསྐྱས་ན། སྐྱམ་བཟོ་བྱ་གཤམ་གསུམ་འཛོམས་ན་ཆོན་སྐྱོར་ལེགས་
པའི་ཆད་དུ་བཤད།
ཆོན་སྐྱོར་རྒྱས་པ་སོ་གཉིས། ཡན་ལག་ཆོན་སྐྱོར་རྒྱས་པ་སྐྱམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ནི། དཀར་པོ་དཀར་
སེར་དཀར་དམར་ཚུ་ཤེས་མདོག། སེར་པོ་སེར་སྐྱ་དམར་སེར་ལི་ཁྲི་མདོག། དམར་པོ་དམར་
སྐྱ་དམར་སྐྱུག་རྒྱ་སྐྱག་མདོག།
སྟོན་པོ་སྟོ་སྐྱ་མཐའ་ནག་གཡུ་ཁ་མདོག། ལྗང་ཁྱ་ལྗང་སེར་ལྗང་སྐྱ་ལྗང་ནག་གོ། ཤ་ཁ་ཇ་ཁ་མོན་ཁ་
ཐལ་ཁ་དང་། །

སྤྱག་པོ་སྤྱག་ནག་ན་རོས་སྒོ་བ་ཁ། །དུད་ཁ་རེ་ཁ་རུས་ཁ་སྤྱན་མདོག་གོ་ཞེས་བ་ནམས་སོ།
ཆོན་འཐིང་དགྲ། ཡན་ལག་གི་ཆོན་འཐིང་པོ་དགྲ་ནི། ལི་ཁྲི་ཁ་གན་རོས་གསུམ། །མོན་མ་དུད་ཁ་
ས་ཁ་གསུམ། །

སྤྱག་པོ་རུས་ཁ་གཡུ་ཁོ།

ཆོན་མེད་སྤྱ་བྲིས། ཆོན་མ་བཏང་གོང་དུ་སོལ་བེར་གྱིས་བྲིས་པའི་རི་མོ།

ཆོན་མོ་སྤྱ། གཤམ་ནག་གི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་
ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཆོན་མོ་སྤྱ་
དང་གཤམ་ཆེ་ནི། གཤམ་ནག་མིང་གི་རྣམ་གངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་
ཞུ་ཉེ་དཀར་པོའི་མིང་ལ་འབྲུག་པའང་མཆིས་པས་སྐབས་ཐོབ་བྱ་དགོས་སོ། །

ཆོན་མོ་སྟེང་། [རྟིང་]ཞུ་ཉེ་ནག་པོ།

ཆོན་དམར། ① མདོག་སྤྱར་བྱེད་དམར་པོའི་རིགས། ② མཆའ།

ཆོན་ཅི། ① ཆོན་མདོག་སྤྱར་བྱེད་གྱི་བཟུག་ཅི། ② ཆོན། ③ ཆོན་དང་བཟུག་ཅི་གཉིས་གྱི་བསྐྱུས་ཆོག

ཆོན་ཆོགས། ཆོན་མདོག་སྤྱ་ཆོགས།

ཆོན་བཟོ། བོད་ཀྱི་ཆོན་བཟོ་ནི་ས་གནས་ཀྱི་ཡུལ་ཐོན་ལག་རྩལ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཡང་སྤྱི་ལོའི་གོང་གི་
ལོ་ཉིས་བརྒྱའི་ཕྱིན་ནས་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་བོད་ཀྱི་སྤྱ་བྲིས་ལོ་རྒྱུས་ནས་མཛོང་ཐུབ་ཅིང་། བོད་ས་
གནས་རང་དུ་ཆོན་སྤྱ་ལྡེའི་ཐོན་ཁུངས་ཏུ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་པས་མིང་ལ་བོད་ཆོན་ཟེར་བའི་རྒྱ་
མཆན་ཡང་དེ་ཡིན། གཞན་ཡང་སྤྱི་ལོའི་གོང་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཐོན་ཆོན་སྤྱ་ལྡེ་བེད་སྤྱད་
ནས་བལ་ཆོན་སྤྱད་པ་སྤྱ་ལྡེ་བཟོ་ཤེས་པ་དང་། བོན་པོའི་ཆོག་བྱེད་མཁན་ཆོས་བལ་ཆོན་སྤྱ་
ལྡེའི་སྤྱད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མདོས་གཉོང་གི་ཡོད་པ་བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་འདུག བོད་ཆོན་གྱི་
ཁུང་ཆོས་ནི་གཞི་བརྟན་ཡོད་པ་དང་། དེས་བལ་སྤྱད་ལ་ཆོས་བརྒྱབ་ནས་གདན་འཐག་རྩེས་ཆུ་
ནང་དུ་བཟུས་ཀྱང་ཆོན་མདོག་པན་ཆུ་མ་འདེས་པར་གནས་ཐུབ་པས་ཕྱི་རྒྱལ་ནས་ཐོན་པའི་
ཆོན་ལས་སྤྱས་ཆད་ཏུ་ཅང་ལེགས། ཆོན་གྱི་རྒྱ་ཆ་ནི་སེར་པོའི་རྒྱ་བ་ཟླ། དམར་པོའི་རྒྱ་བཙག་
དང་མཆའ། ཕྱིན་པོའི་རྒྱ་རམས་དང་མཐིང་། ལྡེའི་ཁུ་སྤྱང་། དཀར་པོའི་རྒྱ་དཀར་རག

ནག་པོའི་རྒྱ་སྟོན་མ་ཤིང་བསྐྱེད་པའི་དུད་རྒྱུ་བཅས་ཆང་མ་བོད་རང་ནས་ཐོན་པ་དང་། ཆོན་
དེ་དག་སྦྱར་སྤྲེལ་བྱས་ནས་ཆོན་མདངས་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོག་ས་བཅོས་ཆོག་པ་རེད། ཆོན་
དེ་ནམས་ཐོག་མར་སྒྲིག་ས་རོ་འདྲོན་ཆེན་ཆོག་ས་རྒྱ་བ་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་ཀོ་བ་དང་རྩ་ཅས་
བཅོས་པའི་སྦྱིན་ཆུ་བསྐྱེད་ཏེ་འདུལ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་ཆོན་གྱི་ལག་ལེན་ཉམས་སྦྱངས་
ཕུན་སྦྱུལ་ཆོག་ས་པོ་ཡོད་པ་རེད། བོད་ཆོན་བཅོ་བའི་ལག་ལེན་གྱི་ཉམས་སྦྱངས་སྦྱོར་སྤྲེལ་དགོས་
དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འདྲིན་ཕུན་ཆོག་ས་གྱིས་བརྩམས་པའི་བཅོ་རིག་པ་ཏུ་ལས་གཤམ།
ཆོན་རིས། ① ཆོན་མདངས་ཅན་གྱི་རི་མོ་བྲིས་པ་ལ་ཟེར། ② སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་
པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་color pattern ཟེར།
ཆོན་ལས། ཆོན་འདུལ་བ་དང་། ཆོན་བྱག་པ་སོགས་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པ།
ཆོན་ལས་པ། ཤིང་ཆོན་དང་ཁང་ཆོན་སོགས་གཏོང་མཁན་གྱི་བཅོ་བར་ཟེར་བ་ལས། ཐང་ཀ་
ལྗེས་བྲིས་འབྲི་མཁན་གྱི་རི་མོ་མཁན་ལས་ཆབ་ལས་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་ཟེར་སྟོན་པ་རེད།
ཆོན་ལེན་པ། ཆོན་ཀོང་ནང་ནས་ཤིང་གྱིས་ཆོན་ལེན་བའམ་ལག་གིས་ཆོན་ལེན་པ་ལྟ་བུ།
ཆོན་ལེན་པོ། ཆོན་ལུག་པོ་འམ་འཕྲོད་པོ། རས་གཞི་དཀར་པོའི་སྟེང་དུ་ཆོན་ལེན་པོ་ཡོང་།
ཆོན་སེར། ཆོན་སེར་པོའི་མདོག་སྟེ། བ་ལྷ་ལྟ་བུ།
ཆོབས། ཆབ་ལ་ལྟོས།
ཆོམ་པ། སོམ་ཉིའམ་སྒོ་ཅེ་གཉིས། བྱེད་སྤངས་དེ་ཉིད་ཡང་དག་པ་ཡིན་པས་ཆོམ་མི་འཆལ།
ཆོམ་པ་མེད། ① ཐེ་ཆོམ་མེད། ② [མདོན]དཔའ་པོ།
ཆོམ་བྲ། ① སྤངས་པའི་ཕུང་པོ། ས་ཆོམ་བྲ། རྟོ་ཆོམ་བྲ། ལྷ་ཆོམ་བྲ། ② ལུན་བྲ། མེ་ཏོག་ཆོམ་
བྲ། ལྷ་མ་ཆོམ་བྲ།
ཆོམ་མེ་བ། ① ཐེ་ཆོམ་པ། བྱེད་ཆོད་མ་ཐོག་པར་ཆོམ་མེ་བར་ལུས་སོང་། ② ཏུ་གོ་མ་གོའི་བར་
མཆམས། འབྲུལ་པ་ཡོང་དང་མི་ཡོང་ཆོམ་མེ་བ་ཞིག་འདུག།
ཆོམས། ① ཐ་དད་པར་འབྲུག་པའི་འཆམ་པའི་སྒྲུལ་ཆོག ② ཁང་བ་དཀྱིལ་མ། ཆོམས་ཀ་བཞི་
གཏུང་བརྒྱུད། ③ སྤེ་ཆོན་དང་ལེའུ།

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་sensitive information ཟེད།

ཆོར་དང། ཆོར་བའི་རྒྱལ་པ། རྒྱ་བའི་ཆོར་དང་ཆེ་བ། ལྷའི་ཆོར་དང་ཞན་བ།

ཆོར་ཆས། ལྷོག་ལྷན་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་perceptron ཟེད།

ཆོར་སྒྲུང་རིང་ལུགས། ཉེ་རབས་ཡོ་རོབ་ཏུ་ཐོན་པའི་རིག་ཆལ་བསམ་སློབ་ཆུབ་སྒྲིག་ཡིན།

དེ་ནི་མ་འོངས་པའི་བྱ་བ་མཐའ་མ་ཐོན་གོང་གྲུང་བའི་བྱ་བ་མཐའ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་དབྱེ་སྒྲིག་ལའི་

སྟེན་དག་པ་སྒྲིག་ནས་སྟེལ་བའི་ཤེས་ཆོར་དབང་པོའི་སྒྲིག་ཆལ་ལས་འཛོལ་གྲུང་བ་ཞིག་

ཡིན། དེའི་སྒྲིག་ཆལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ནི་ཤེས་ཆོར་སྒྲིག་སྒྲུབ་མཉམ་དུ་བཀོད་ནས་སྒྲིག་པ་པོའི་སྒྲིག་

སྒྲུང་འཕེལ་དུ་འཇུག་གི་ཡོད་པའོ།

ཆོར་བ། ① རྟོགས་པ་དང་རེག་སྟེ་ཤེས་པ། ལུས་ཀྱི་སྒྲུག་བསྐལ་ལུས་ཀྱི་ཆོར་བ། ཁོའི་སྐད་ཆར་ས་

ཆོར་གྲུང། ② རེག་པས་ལུས་འོངས་སུ་སྒྱུད་པའི་རྣམ་པར་སྟོན་པ་སིམ་གཏུང་བར་མ་གང་རུང་

ཉམས་སུ་སྲོང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་པའོ། བདེ་སྒྲུག་གི་ཆོར་བ། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས། ཉེ་

མ་ཆ་དུས་ཀྱི་བཞག་གི་སར་བསྐྱེད་ན་ཆོར་བ་བསིལ་བོ་ཡོང། ③ གྲུན་འགྲོ་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ།

ཆོར་བ་ལྷ། ལུས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་སྒྲུག་གཉིས། ཡིད་ཀྱི་ཆོར་བ་ཡིད་བདེ་དང་ཡིད་མི་བདེ་གཉིས།

ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་ལྗེའོ།

ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས། བར་མའི་ཆོར་བ་སྟེ་སྒྲུག་བསྐལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆོར་བ།

ཆོར་བ་བློ་པ་ཉེར་བཞག་པ། བློ་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བར་དང་ཕྱི་དང་ཕྱི་ནང་

གི་ལུས་ལ་དམིགས་ནས་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་དང་། ཆོར་བ་བདེ་སྒྲུག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཡང་

རང་གི་མཆན་ཉིད་ནི་སྒྲུག་བསྐལ་བའི་མཆན་ཉིད་དེ། ཆོར་བ་སྒྲུག་བསྐལ་ལ་སྒྲུག་བསྐལ་གྱི་

སྒྲུག་བསྐལ་གྱིས་ཁྱབ། ཆོར་བ་བདེ་བ་ལ་ནི་འགྲུང་བའི་སྒྲུག་བསྐལ་གྱིས་ཁྱབ། ཆོར་བ་བཏང་

སྟོམས་ལ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུག་བསྐལ་གྱིས་ཁྱབ་བོ་ཞེས་བཞག་ས་ཤིང་ཅི་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ།

ཆོར་བ་དུག་མིག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་དང་། རྒྱ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ། ལྷ་ཤེས་སུ་གྱུར་

པའི་ཆོར་བ། ལྷེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ། ལུས་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ། ཡིད་ཤེས་སུ་

གྲུར་པའི་ཚོར་བ་བཅས་དྲུག་གོ།
ཚོར་བ་གསུམ། ཚོར་བ་བདེ་སྤྱད་བཏང་སྟོམས་གསུམ།
ཚོར་བའི་ཕུང་པོ། ཕུང་པོ་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སེམ་གཤུང་བར་མའི་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་ཉམས་སུ་སྦྱང་
བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སེམས་པ་རིགས་མཐུན་དུ་མ་སྦྱངས་པའོ།།
ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྟ། ཚོར་བ་ལྟ་དང་དོན་གཅིག་
ཚོར་བའི་ཐུག་རྒྱ། ནད་ཀྱི་ཐུག་རྒྱའི་སྤྱད་བསྐྱུལ་
ཚོར་བའི་རྒྱ་བ། ཉེ་མའི་ཀཏེའི་ཁྲིམ་སྦྱོད་པའི་རྒྱ་བའམ་པོད་རྒྱ་དྲུག་པའི་མིང་།
ཚོར་བའི་ཡན་ལག་ རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོར་
བ་བདེ་སྤྱད་བར་མ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བ་སྟེ། དེ་དག་ལ་ཉེ་བར་ཡོངས་སུ་སྦྱོད་པའོ།།
ཚོར་ཤེས་དབང་པོ་ཉམས་པ། ཤེས་པ་ཉམས་པ་འམ་བློན་པ་ཐོར་བ། ཤེས་པ་འཐེབས་པ་ཞེས་པ་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
ཚོལ། འཚོལ་བའི་སྒྲུལ་ཆིག་
ཚོས། ① འཚོད་པའི་སྒྲུལ་ཆིག་ ② མདོག་སྦྱར་བྱེད་ཀྱི་ཚོན་ཅི། ཤིང་ཚོས། རྩས་འགྱུར་གྱི་ཚོས།
② འབྱར་དུ་དོད་ཆ། མཁུར་ཚོས། རྒྱུ་ཚོས།
ཚོས་ཁ། ཚོས་ཆེན་གྱི་རིགས་ལས་བྱུང་བའི་ཁ་བ་དང་། ཁ་དོག་སྤྱ་ཚོགས་པའི་ཚོས་གསར་གྱི་ཁ་
བ། ལྷམ་རས་དཀར་གཅང་ལ་ཚོས་ཁ་ལེན་སྟེ།
ཚོས་ག་མ་སྟོམས་པ། ཚོས་མདོག་སྟོམས་པོ་མ་བྱུང་བའི་སྟོན། ལྷམ་བུ་ཚོས་ག་མ་སྟོམས་པ། རས་
ཆ་ཚོས་ག་མ་སྟོམས་པ།
ཚོས་གྱི། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་སྟེན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་palette knife ཟེར།
ཚོས་རྒྱག་ ཚོས་དཀྲུག་བྱེད་ཀྱི་དབྲུག་པ།
ཚོས་བརྒྱབ་པ། རས་སམ་སྤྲུལ་བུ་སོགས་ལ་ཚོས་གྱིས་ཁ་དོག་བཅོས་པ།
ཚོས་འབྲིབ། ཚོས་བརྒྱབ་པ་ལས་དུ་མ་པོར་བའི་སྟོན། ཚོས་རྒྱས་མེད་མཁན་གྱིས་བརྒྱབ་ནས་

ཆོས་འབྲིབ་ཡོང་མྱེད།

ཆོས་བཅད། ཆོན་ཅིའི་ཐོག་ལ་རྒྱབ་པའི་ཆོས་རིས།

ཆོས་ཆེན། ཤིང་ཆོས་ཀྱི་རིགས།

ཆོས་ཉེས་མ། ① ཆོས་མདོག་གཉིས་ལས་མེད་པའི་རི་མོ། ② གོས་ཆེན་ཞིག

ཆོས་ཉེས། ཆོས་རྒྱབ་སྒྲངས་ལས་འགོ་མ་བྱུང་བ། ལག་ཅུལ་ཞན་པས་ཆོས་ཉེས་བྱུང་བ།

ཆོས་རྒྱ། ① ཆོས་ལེན་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་ཆོས་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་སྦྱར་ཅི། ② ས་མཚུར།

ཆོས་རྟགས། དངོས་རིགས་མི་ནོར་བའི་ཆེད་དུ་བརྒྱབ་པའི་རྟགས། ལྷག་གི་སྤྱལ་བར་ཆོས་རྟགས་
དམར་པོ་བརྒྱབ་པ།

ཆོས་རྟན། ཆོས་དངོས་གཞི་མ་བརྒྱབ་གོང་དུ་སྦྲར་ཆོས་སོགས་གཞི་སྟན་དུ་རྒྱབ་པ་དེའི་མིང་།

ཆོས་ཐེབས། ཆོས་ཟུག་པ། ཤོག་བྱ་དཀར་པོར་ཆོས་ཐེབས་སྤྲ།

ཆོས་ཐེབ་ཁུས་གཞི། མྱོག་མྱུང་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྦད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་color schemes ཟེད།

ཆོས་གདན། ཆོས་གཞི་མི་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་ཐོག་མར་གཏོང་བའི་ས་མཚུར།

ཆོས་མདོག་ ཆོས་དམར་མེར་སོགས་ཀྱི་ཁ་དོག

ཆོས་སྒྲག་ ཆོས་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲག་ཆ། ཆོས་སྒྲག་དམར་པོ།

ཆོས་བ། བཙུན་ཉེ་ཐུལ་བ། འབྲས་བཙུན་གྱི་མ་ཆོས།

ཆོས་བང་། མྱོག་མྱུང་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྦད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་color palette ཟེད།

ཆོས་པོ། འ་སོགས་ལེགས་པར་བཙུན་པ། འ་བཙུན་ནས་ཆོས་པོ་བྱུང་འདུག

ཆོས་བྱི་བ། ཆོས་ཀྱི་མདོག་ཡལ་བ། བྱོན་པ་ཆོས་བྱི་བ།

ཆོས་བྱེད། ① ཆོས་རྒྱབ་པ། ② [མདོན]ཅན་དན་དམར་པོ།

ཆོས་མ། ① ཆོས་མཁན། ② ཆོས་བརྒྱབ་པའི་སྤྱུལ་རས་སོགས།

ཆོས་འཛིན་པ། ཆོས་མདོག་ལེན་པ། སྤྱུལ་རས་དྲེག་པ་ཅན་གྱིས་ཆོས་མི་འཛིན་པ། རས་དང་སྤྱུལ་

བྱ་སོགས་རྒྱ་ཆ་དཀར་པོས་ཆོས་འཛིན་སྒྲ།
ཆོས་གཞི། ཆོས་མདོག་ཆོས་གཞི་འཕྱུར་བ། ཆོས་གཞི་གཅིག་པ། ཆོས་གཞི་ཡལ་བ། རས་འདིའི་
ཆོས་གཞི་ལེགས་པོ་མེ་འདུག
ཆོས་ཟ་བ། ཆོས་ལེན་པ། སྒྱུར་ཅི་ཅུང་ཟད་བསྐྱེད་ན་ཆོས་ཟ་བ་ལ་ཁུད་ཆེ། ཆོས་གདན་མ་བཏིང་
བས་ཆོས་མ་བཟས་པ།
ཆོས་ལངས་པ། ཆོས་ཁྲ་བ་བསྐྱལ་ནས་ལམ་དུ་སོང་བ།
ཆོས་ལོག་པ། ཆོས་ཡལ་བ། ཉི་སྟག་ཆར་རྒྱུང་བྱས་ཀྱང་ཆོས་ལོག་མེད་པ། ཡང་ཡང་བགུས་ནས་
ཆོས་ལོག་པ།
ཆོས་སར། ཆོས་གསར་དང་འདྲ།
ཆོས་གསར། དེར་སང་གི་རྒྱ་ཆོས་དམར་སེར་སྡོ་ལྗང་སོགས།
ཆོས་བསང་རྒྱབ་པ། ཆོས་བརྒྱབ་ཐེན་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱ་བཤལ་གཏོང་བ།
ཆཱ། འཕྱུར་བྱེད་དམ་འཕྱུར་ཆོན་པོ་སྟེ་རོ་བྱག་གི་ནང་གསེས་ལན་ཆ་བའི་རྗེས། བ་ཟུར། རྒྱ་ཆཱ།
བོད་ཆཱ། ཁ་རུ་ཆཱ། ཆཱ་ཁ་རུ། ར་ལ་ཆཱ་འདེབས་པ།
ཆཱ་ཁ། ① ལྷའི་འབྱུང་ཁུངས་སམ་ལྷའི་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་ས་ཡུལ་སྤྱི་མིང། ② མཆོ་སྟོན་པའི་བྱ་བ་
རྒྱུད་དུ་ཡོད་པའི་ལྷའི་འབྱུང་ཁུངས་ཆེན་པོ་ཞིག
ཆཱ་ཁ་རི་ཁོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྔད་ཅམ་དུ་སྐྱལ་སྐྱབས་སོད་ནམས་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛོས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆཱ་ཁ་སྟོ། ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོངས་ཀྱི་སྤར་ཁམས་རྫོང་གི་སྟོ་རྒྱུད་དང་ཆཱ་ལཱའི་ཤར་འགམ་
དུ་ཡོད། དེ་ཆཱ་ཁ་ཞིག་ཡིན།
ཆཱ་ཁང་། ཟ་ཆཱ་འཇུག་སའི་ཁང་པ།
ཆཱ་ཁའི་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལུགས་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༠ལོར་བྱག་བཏབ་པར་གྲགས།
གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྱ་བ་དབུས་ལན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་ཁ། ཆ་བརྒྱབ་ཆེ་ཐལ་ཤོར་བ། ར་ཆ་ཁ་ཆགས་འདུག
ཆ་ཁྱལ། ཆ་ཁྱལ་སའི་སྟོང་སྤྱད།
ཆ་སྟོ། བ་ཆ།
ཆ་སྟོ་ཅན། བ་ཆ་ཅན་གྱི་གཞི།
ཆ་རྒྱལ། རྒྱ་རྒྱའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་རློབ་ཆོག་གས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་གསེང་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉིང་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། རྒྱ་ཡི་སྟོང་པོ་ཆུང་དུ་ད།
ཆ་རྒྱལ་རེག་འཕགས་ལྟེ་འཕགས་རྣམས། རྒྱལ་རྒྱའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ཞེས་གསུངས།
ཆ་རྒྱལ་ཐར་བ་སྤྱིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༡ལོར་ཉི་ཉེ་སྤུལ་སྤུས་
བྲག་བཏབ། སྤུལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ཆ་སྟོ་རེ་བཤོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆ་རྒྱས་གཤུ་འཕྲུལ། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ལུལ་ལུལ་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྱལ་གྱི་རྩ་སྟོང་
རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ལ་ཞིག
ཆ་སྟེ། སྟེ་ཆེན་པོ་དོན་ཡིན།
ཆ་ཅང་། ཆ་བརྒྱབ་རྒྱུང་དག་བ། རྟོ་ཆས་དེ་ཆ་ཅང་དག་པས་བྱོ་བ་མི་འདུག
ཆ་ལྟས་ལངས། ཆ་ཟ་འདོད་ཆེ་བ། དུས་ལུན་རིང་པོ་ཆ་མེད་རྟོ་ཆས་བཟས་ན་ཆ་ལྟས་ལངས་ཀྱི་རེད།
ཆ་དུག་སྟོ། གཅིན་གྱི་འི་མ་འཁར་བ། འོག་ཏུ་ཆ་ལུལ་སྟོ་དང་དོན་གཅིག
ཆ་དུགས། ཆ་སྤྱི་འདི་ནང་དུ་བསྟོས་ཉེ་རས་བྱས་བྱས་ནས་ལ་སྟོར་བའི་བཅོས་ཐབས་ཤིག
ཆ་སྟེ་ལྷ། རྒྱ་རྒྱ་དང་། རྒྱལ་ཆ། ཁ་རུ་ཆ། ལྟེ་སྤྱང་ཆ། ཅབས་རུ་ཆ་བཅས་ལཱའི་བསྟུས་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་རློབ་ཆོག་གས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འི་མེད་ཤེས་ཐེང་གི་བསྟུས་དོན་
གསལ་བཤོལ་ལས། རྒྱ་རྒྱ་རྒྱལ་ཆ་ཁ་རུ་ཆ། ཆ་སྟེ་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། དེ་སྟེང་ལྟེ་སྤྱང་
ཅབས་རུ་ཆ། བསྟུས་བ་ཆ་སྟེ་ལྷ་ཐེང་པོ། ཞེས་གསུངས།
ཆ་བུལ་སྟོང་། ཆ་དང་བུལ་ཉོག་སྤྱལ་སྟོང་།
ཆ་འཁོར་དགོན། མིང་གཞན་ཆ་འཁོར་བདེ་ཆེན་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་ཟེས། སྤྱང་དཔལ་ལྷན་བཟང་པོས་
བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། སྤུལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་པོད་རང་སྤྱོད་རྫོང་ས་

ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཚུ་ཆོང་། ① ཚུ་ཆོང་བྱེད་པ། ② ཚུ་ཆོང་བྱེད་ལས་བྱེད་མཁུ།

ཚུ་ཆོང་། ① ཚུ་ཡོད་པའི་ཆོང་མ་ཞིག ② ཚུ་མང་ཅུང་གི་ཆོང་། ཚུ་ཆོང་རན་པོ།

ཚུ་ཚྭ། ① མེ་སྟག ② ས་ལས་བཟོས་པའི་ལྷའི་གཟུགས་བརྟན་དང་མཆོད་རྟེན་ཆུང་ཆུང་།

ཚུ་མཚོ། ① ཚུ་ཡོད་པའི་མཚོ་སྒྲི། ② བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲུངས་ཀྱི་སྤེར་ཅེ་ཆོང་གི་ཁོངས་ཀྱི་ལྷོ་ཆུད་
ན་ཡོད་པའི་མཚོ་ཞིག་གི་མིང་།

ཚུ་རན་བཟུ་བ། ལྟོ་དངོས་སུ་མ་བཟས་གོང་ཐུན་ཅམ་བཟས་ནས་ཚུ་མང་ཅུང་འགྲིག་མིན་བཟུ་བ།
ཚུ་རེ་དགོན། གྲུབ་ཆེན་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་བཏབ་པའི་བཤད་སྲོལ་ཞིག་འདུག གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་
ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འི་ཐང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཚུ་རུ་དགོན། འདེབས་མཁུན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ཁྲུངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཚུ་རེ་སྤྲན་གསུམ། རེ་བོ་ཞིག་མཆོ་སྤྲན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཡུལ་ཡུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་
ཁྲི་འདུ་ཆོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཚུ་རྩ། [ཡུལ་]རུ་ཙོས་བཟོས་པའི་སྤྲུགས་ལ་ཚུ་ལུད་བྱེད་ཀྱི་མིང་།

ཚུ་ཤུལ་བྲོ། གྲིས་བ་ཆུང་དུའི་ཨ་མ་ནུམས་ཀྱིས་གྲིས་བས་གཅིན་གཏོང་བ་དེ་དག་དག་པོར་མ་
བཟུས་པས། མའི་ཤུས་དང་། བོས། ཁྲིམ་ནང་སོགས་ལ་གཅིན་ཀྱི་བྲི་མ་མནམ་བ་ལ་གཅིན་
ཚུ་བོའམ། ཚུ་ཤུལ་བྲོ་བེད།

ཚུ་ཤོ ① ཚུ་ཆོང་བས་འཇལ་དགོས་པའི་ཚུ་འི་ཁུལ། ② ཚུ་ཁུལ་སྤུད་མཁུ།

ཚུ་གསུམ། ཟེ་ཚུ་དང་། བུལ་ཏྲིག་བྱང་ཚུ་བཅས་གསུམ་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། གོང་སྤྲན་དགོན་ཅིག་
བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བོད་དམར་ལས། གཞན་ཡང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྐབས་ཀྱི་ཚུ་གསུམ་ཞེས།
ལན་ཚུ་འི་ཐུར་གཏོགས་ཟེ་ཚུ་བུལ་ཏྲིག་དང་། བྱང་ཚུ་གསུམ་ལ་ཟེར་བས་རྒྱ་ཚུ་སོགས། ཚུ་སྤྲ་
གསུམ་ཀྱི་མིང་དང་མ་འཁུལ་ཞིག ། ཅས་གསུངས།

མཆང་། ཉེས་སྐྱོན་ནམ་ནོངས་པ། སྐྱོན་མཆང་རྟོལ་བ། མི་ངན་གྱི་ཉེས་མཆང་བརྟོལ་བ།

མཆང་གི་ཐོག་ཏུ་འབེབས། མཆང་ནི་སྐྱོན་གྱི་མིང་ཡིན་ཅིང་། དཔེར་ན་གདམས་དག་མཆང་གི་ཐོག་
འབེབས་ཞེས་པ་ནི་གདམས་དག་དང་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱོན་ཐོག་ཏུ་རང་དབང་མེད་པར་ཕོག་པའི་དོན།
མཆང་བརྟོལ། ཉེས་སྐྱོན་གང་བྱས་གཞན་གྱིས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བྱིར་བཏོན་པ།
མཆང་ཐོག་ཕོག་མི་ལ་སྐྱོན་གང་ཡོད་པ་དེའི་སྐོར་སྒྲུང་མེད་དུ་སྐྱེད་པ་དང་། ཁོ་རང་གི་མཆང་ཐོག་
ཏུ་ཕོག་ནས་ཁྲོ་བ་ལྟ་བུ།
མཆང་བྱས། རོ་ཆ་དགོས་པ་དང་། སེམས་སྤྲུག་དགོས་པའི་དོན་སྐྱོན་ནམས་གང་ཟག་དེའི་མདུན་
དུ་སྐྱེད་པའི་དུས་འདས་པ།
མཆང་འབྱེན་གྱིད་གཞི། མི་ལ་སྐྱོན་འདོན་པར་བྱས་པའི་སྐྱོན་གྱི་བྱུང་བའི་གྱིད་གཞི།
མཆང་འབྱེན་པ། གཞན་གྱི་སྐྱོན་ཆ་རང་གིས་སྐྱེད་འདོད་མེད་པ་ནམས་སྤྲུག་ག།
མཆང་འབྱུ་བ་ རོ་ཆ་དགོས་པ་དང་། སེམས་སྤྲུག་དགོས་པའི་དོན་སྐྱོན་ནམས་གང་ཟག་དེའི་མདུན་དུ་
སྐྱེད་བཞིན་པའི་བྱ་བ། ན་མཆང་འབྱུ་བ། ཤི་མཆང་འབྱུ་སོགས་ནམས་གངས་འགའ་ཞིག་ཡོད།
མཆང་ར། དེ་བྱི་མགོ་གཡས་གཡོན་པན་ཆད་ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་གཞུང་སྤྲད་ཆའི་ཕྱོགས།
མཆང་རུས། རྒྱབ་འཕོངས་ཀྱི་རུས་པ།
མཆན། ① མིང་གི་ཞེས། མཆན་འདོགས་པ། ② མཆན་མའི་བསྐྱུས་ཆེན། ③ མཆན་མའི་བསྐྱུས་ཆེན།
མཆན་རྒྱུ། ནམ་དགུང་རྒྱ་བྱེད་མཁུ།
མཆན་རྒྱབ་བར། ལུས་ཀྱི་གསང་གནད་ཅིག་
མཆན་སྐོར། དགོང་མོ་རྒྱབ་པའི་སྐོར་བ། དགེ་སྐོས་ཀྱིས་དགོན་ནང་དུ་མཆན་སྐོར་བརྒྱབ་ཉེ་
སྤྲིགས་ཁྲིམས་སྤྲད་མིན་ལྟ་བུ།
མཆན་དཀྱིལ། ① ནམ་བྱེད། ② མཆན་དཔེའི་དཀྱིལ་འཁོར་རམ་སྤྲུག་ཁམས།
མཆན་བྲི། ཉེན་མའི་མི་དང་མཆན་མའི་བྲི་ཞེས་ཏེ། ཉེན་མཆན་ལྟོས་མེད་པ་ལྟག་བསམ་ནམ་དག་
གིས་ཞབས་ཞུ་བཀྱིས་པའི་དོན།
མཆན་མཁུ། མཆན་ལྟོས་མཁུ་པའི་བསྐྱུས་མིང་།
མཆན་འཁྲོངས། མཆན་མོ་ཕྱིལ་པོ་འཁྲོལ་བ། སོ་ལྟ་མཆན་འཁྲོངས་བྱེད་པ།

མཚན་གང་། མཚན་མིལ་པོ།
མཚན་གྲང་། མཚན་དགྲང་དང་འབྲ།
མཚན་གྱི་མེ་ཉོག་མིང་མེ་ཉོག་གི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ། དཔལ་པོའི་མཚན་གྱི་མེ་ཉོག་
མཚན་གྲགས་ཐོབ་དབང་། ལྷགས་མཐུན་གྱིས་མཚན་སྟན་གྲགས་ཐོབ་པའི་དབང་ཆ།
མཚན་རྒྱ་སྒྲོམ་པ། མཚན་དུས་འགྲོ་བཞུད་བཀག་འདོམས་བྱེད་པ།
མཚན་རྒྱ་བ། [མཛོན] ལྷག་པ།
མཚན་སྒྲོགས་དགོན། མཚན་སྒྲོགས་མཁན་སྤྱུལ་སྤྱུ་མེང་གསུམ་པ་དགོན་མཚོག་འཕྲིན་ལས་གྱིས་
བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་བྲག་བཏག་ གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལྷགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟའི་ཀན་སྤོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མ་ཆུ་རྫོང་སྤང་མ་གང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཚན་དགྲང་། མཚན་མོའི་གྲང་ངམ་དཀྱིལ།
མཚན་འགྱུར་བ། ① མིང་འགྱུར་བ། ② མོ་མོའི་མཚན་མ་འགྱུར་བ།
མཚན་བྱ། ལྷ་གྲ་སོགས་མཚན་མོ་བྱ་བ།
མཚན་གཅིག་པ། ① མིང་འབྲ་བ། ② རི་ཆེན་དང་རི་ཆུ་གཏོང་སའི་འོག་སྒོ་གཅིག་ལས་མེད་པ།
མཚན་བཅས། ལྷའི་རྣམ་པ་བཞིན་བསྒྲོམ་པའོ།
མཚན་བཅས་གྱི་རྣལ་འབྱོར། བྱ་རྒྱུད་དུ་བརྒྱས་པ་ཡན་ལག་བཞིའི་སྒོ་ནས་དམ་ཡེ་སྟན་གྲོགས་གྱི་
རྒྱལ་དུ་བསྒྲོམ་པའི་སྒོ་མ་རྒྱལ་ཞིག་
མཚན་རྩས། སྤར་རྒྱལ་རབས་དང་། སྤིང་གཞུང་། དཔོན་རིགས་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ལམ་འགྲོའི་ཞེ་ཆོག་
མཚན་མཐུག་ ① མཚན་མོའི་ནམ་སྤྱང་། ② མིང་གི་མཐུག་
མཚན་ཉིད། རྩས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཆང་བ་སྟེ། གཤུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་རྩས་པ་ཀ་པའི་མཚན་
ཉིད་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། མཚན་བྱའི་དངོས་སོ་གང་ཞིག་ དེ་ཉིད་དངོས་སོ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་
པར་སོ་སོར་ཐད་དུ་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་གང་དེ་ལ་ཟེར། དོན་དུ་དངོས་སོ་སོའི་ཐུན་
མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ལྷོ་ལྷིང་ཞབས་ཁུམ་རྒྱ་སྐྱོར་གྱི་དོན་བྱེད་རྩས་པ་དེ་བྱམ་
པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།

མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་ཁྲབ་ཆེས་པ། མཚན་ཉིད་སྐྱོན་ཅན་ཞིག་སྟེ། མཚན་འདོད་ལ་ཁྲབ་པ་མ་ཟད་
མཚན་འདོད་མེད་པའི་གཞི་ལ་ཡང་ཁྱུགས་པ།
མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་མ་ཁྲབ་པ། མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་གང་ཞིག་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་སྟེ་
མཚན་འདོད་ཀྱི་གཞི་མཐའ་དག་ལ་མ་ཁྲབ་པའི་དོན།
མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་མི་སྲིད་པ། མཚན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཞིག་སྟེ། ཆོས་དཔེ་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་
ཀྱང་ཆོད་དཔེ་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་དེ་ཅ་བ་ནས་མི་སྲིད་པ་སྟེ་དོན་བྱེད་མི་རུས་པ་དངོས་པོའི་
མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལྟ་བུའོ།།
མཚན་ཉིད་ཀྱི་གྲ་ས། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་ཆེན་པོ་ལྟ་སྟེ། ༡ ཆོད་
མ། ༢ པར་ཕྱིན། ༣ དབུ་མ། ༤ མཛོད། ༥ འདུལ་བ་བཅས་ལ་སྟོབ་སྟོང་གཙོ་བོར་བྱེད་མཁན་
ཀྱི་དགོན་པ་ཆེ་བ་ནམས་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གྲ་ས་ཟེར།
མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟེ་སྟོང། མདོ་སྟེ་དང་། འདུལ་བ། མདོན་བ་བཅས་མཚན་ཉིད་ཐེག་པའི་ལམ་སྟོན་པའི་
གསུང་རབ་ཀྱི་མིང་།
མཚན་ཉིད་སྟེ་སོགས་བཞི། སྟེ་བ། གནས་པ། ཁྲ་བ། འཛིག་པ།
མཚན་ཉིད་མཁན་པོ། བཀའ་པོད་རིགས་ལམ་སྟོབ་པའི་དགེ་གན།
མཚན་ཉིད་གྲ་ཆོད་། བོད་ཀྱི་དགོན་སྟེ་འཛིན་གཞུང་ཆེན་ཆོད་རིགས་ཡོད་པའི་གས།
མཚན་ཉིད་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། མེད་ལ་ཡོད་པར་
འཛིན་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཐག་ཁྲ་སྟུལ་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་དོན་ལ་མ་གྲབ་པའོ།།
མཚན་ཉིད་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཚན་ཉིད་ལྷ། གཞན་དབང་གནས་འགྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། དཀར་པོའི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་
མཚན་ཉིད། རྒྱུ་གྱིས་ཉྐལ་པའི་མཚན་ཉིད། བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།།
མཚན་ཉིད་ལྷ་བཟུ། ལྷ་པོ། ལྷ་རྒྱུ། ཆར་བབས། ལེགས་བཀྲལ། མིག་བཟང་། འོད་ཅན། འཆེ་
མཐོང་། ཐར་དགལ། ལུས་མཚོག་མགུ་བ་དགལ། གྲོལ་བ། ལེགས་གྲོལ། མཐར་ཕྱིན། དགལ་བ།

རབ་དགལ། སྒྲ་མ་མགུ་བར་འགྱུར་བ། ཉམས་དགལ། བྱེད་མེན་གཟིགས། ཆོགས་བྱག་སེམས་
དང་དགེ་པའི་ས་མང་བརྒྱ། ཉོན་མོངས་ས་བྱག་མི་དགའི་ས་པ་གཉིས། རྩུང་བྱའི་ས་བཅུ་མ་
དེས་པས་བརྒྱད་དོ།

མཆན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་བརྟུང་བ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཐུན་ཆོད་དུ་བྱང་བའི་སྤྲན་ཏེ། རྩས་
བཏབ་པ་དང་། ཆོགས་ཀྱིས་བཅགས་པ། ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ། བཞིན་སྤང་བ། འདམ་བྱ་ཞག་མའི་
མདོག་ལྷར་བྱངས་པ་བཅས་ལྷ་དང་ལྷན་པའོ།

མཆན་ཉིད་ཅན། ལུས་ཀྱི་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

མཆན་ཉིད་ཆད་པའི་ཀྱན་བཏགས། ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་ནང་གསེས། དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྟོག་པས་
བཏགས་པ་བདག་ལྷ་དང་རྩས་གྲུབ་ལྷ་བྱའོ།

མཆན་ཉིད་ལྷེས་དགོངས། རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
གསུངས་པ་ལྷ་བྱའོ།

མཆན་ཉིད་སྤྲེ་གསུམ། རྟིང་མའི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཉན་ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ། བྱང་སེམས་ཏེ་མཆན་
ཉིད་སྤྲེ་གསུམ་ནི། རྒྱ་ཀྱན་འབྱུང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་
ཐར་པར་འབྲེན་པས་ཀྱན་འབྱུང་འབྲེན་པའི་ཐེག་པ་ཞེས་བྱའོ།

མཆན་ཉིད་པ། ① ཆད་ལྷན། ② གཏན་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་རིགས་ལམ་པ།
མཆན་ཉིད་མེད་པའི་སྐྱད་ཅིག་མའི་སྒྲོར་བ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། སྤྱིན་སོགས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་
རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་གོ།

མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟོར་བའི་ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་བར་
པ་སྟེ། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་བཀའ།

མཆན་ཉིད་ཡིག་ཆ། མདོ་སྟོགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་སྟོར་གྱི་དཔེ་ཆ།

མཆན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཀྱན་བཏགས། བདག་གཉིས་ལྷ་བྱ་ཡུལ་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྟོག་པའི་
དབང་གིས་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་རྣམས་སོ།

མཆན་ཉིད་རིག་པ། ① འཛིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་སྐོར་གྱི་གཞུང་ལུགས། ② གཏན་ཆེགས་རིག་པ་དང་
དོན་གཅིག

མཆན་ཉིད་གསུམ། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཆན་ཉིད་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་
པ་སྟེ། ཀུན་ཏུ་བཏགས་པའི་མཆན་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་དབང་གི་མཆན་ཉིད། ཡོངས་སུ་གྲུབ་
པའི་མཆན་ཉིད་བཅས་སོ། དེའང་ཀུན་བཏགས་ནི་རྟོག་རྒྱུ་འཆར་པའི་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་
ལྟ་པོ་སྟེ་སྐོར་བཏགས་པའི་གཟུང་བྱ་གཞན་སེལ་གྱི་སྤང་བ་དོན་གཅིག་གཞན་དབང་ནི། མ་
རིགས་བག་ཆགས་ཀྱིས་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སྤང་བ་སྟེ་གཟུང་ཡུལ་རང་མཆན་པ་དང་
དོན་གཅིག་ཡོངས་གྲུབ་ནི། རང་རིག་རང་གསལ་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དེ་ཡིན། དེས་
ན་ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་གཉིས་བདེན་པ་མེད་མཉམ། འཁྲལ་བ་ཡིན་མཉམ་ཡིན་གྱང་།
མཆན་ཉིད་སོ་སོར་དབྱེ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། ཀུན་བཏགས་ཡོད་བཏགས། གཞན་དབང་
ཇུས་ཡོད། ཡོངས་གྲུབ་སྟོས་བྲལ་ཡིན་ཞེས་ཤེས་བྱ་ཀུན་བྲལ་ལས་གསུངས། ཞིབ་པ་སོ་སོའི་
འགྲེལ་བཤད་སྐབས་སུ་གཞིགས།

མཆན་གཉིས་པ། པོ་མཆན་དང་མོ་མཆན་གཉིས་ལྟན།

མཆན་གཉིས་མ་ནིང་། པོ་མོ་གཉིས་ཀའི་མཆན་མ་ཡོད་པའི་མ་ནིང་།

མཆན་གཉིས་མ་ནིང་གི་འཇུག་ཚུལ། ཇེས་འཇུག་གི་མ་ནིང་ན་ར་ལ་གསུམ་མིང་གཞི་མོ་ལ་ཡང་
འཇུག་ཞུགས་པ་སྟེ་འཛིན་ད། འབྱོར་ད། རོལ་ད་སོགས་མིང་གཞི་ཞན་ཞིང་། ཡང་འཇུག་བྲག་
བས་མཆན་གཉིས་མ་ནིང་རོ། ད་བྲག་ན་ར་ལ།

མཆན་སྟན། མཆན་དང་སྟན་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་ཆེག

མཆན་སྟན་གསུམ། མཆན་སྟན་དང་དོན་གཅིག

མཆན་སྟན་ཐོབ་དབང་། ལུགས་མཐུན་མཆན་སྟན་ཡོངས་སུ་སྐྱོད་པའི་དབང་ཆ།

མཆན་སྟན་བརྒྱུད་པ། མཆན་སྟན་ལ་གཞོད་པ་སྟེ་མཆན་ཤས་བཟོ་བ།

མཆན་རྟགས། ① རྟགས་མཆན་མ། ② བྲ་སའི་དགེ་བ་ཤེས་གྱི་མིང་བཏགས།

མཆན་ལྟས། ① རྟགས་མཆན་མའི་ལྟས། ཆར་པ་འབབ་པའི་མཆན་ལྟས། ན་བའི་མཆན་ལྟས། ②

མི་ལྷས་ཀྱི་ཞེ་ས།

མཚན་ལྷས་མཁན་པོ། སྤ་དུས་སྤུ་ལུས་ཀྱི་མཚན་མར་བརྟག་དབྱང་དང། སྐར་མ་བརྟག་དབྱང། མི་
ལྷས་བརྟག་དབྱང་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་འབྱུང་འབྱུང་ཅི་ཡོང་ལུང་སྒྲོན་མཁན།

མཚན་སྟོང། རྣམ་སྟོང།

མཚན་གཉིས། མཚན་མོ་འཇམ་ཆོལ་གྱི་དབྱང་འཇུག་སྟེ་མཚན་འགོ་བས་ཀྱང་ཟེར། དགོང་མོ་
མཚན་གཉིས་གཏོང་བས་དག་པོ་འདུལ་བྱུང་བར་བྱུང་བ་རེད།

མཚན་བྱུ། རྣམ་གྱི་ཆགས་ལྷས་གང་རུང། མཚན་བྱུག་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་བྱུག་ཐ་མ་ལ་སྐྱེ་རེས་གཏོང།
མཚན་བྱུ། མཚན་གང་བྱུ་བ་པའི་མར་མེ། དཀར་མེ་མཚན་བྱུ།

མཚན་བྱུ་གོང་བྱ། མཚན་གང་བྱུ་བ་པའི་མར་མེའི་གོང་བྱ། གསེར་གྱིས་བཟོས་པའི་མཚན་བྱུ་གོང་བྱ།
མཚན་ཐོག་ཐག་མཚན་མོ་ཉིལ་པོ་འཕམ་མཚན་གང། མཚན་ཐོག་ཐག་རིང་ལ་ལས་བྲུ་ཚུགས་པ།

མཚན་ཐོག་ཐག་དག་འཇོན་གྱིས་དུས་འདས་པའི་མཐར་ཆུ་སྐར་གྱི་མདངས་ཉམས་པ།

མཚན་མ་བྱུ་འདོད་སྟོང། ཉགས་མཚན་རྣམ་པོ་མོ་གང་རུང་གི་མཚན་ཉགས་གཅིག་པས་འདོད་
སྟོང་སྟོང་བ་ལ་ཟེར།

མཚན་དོད་པའི་དུས། མངལ་གནས་གྱིས་པར་པོ་མའི་ཉགས་ཀྱི་མཚན་མ་ཐོག་མར་ཐོན་པའི་དུས་ཤིག།
མཚན་དོན། ① མཚན་གྱི་དོན། དཔེ་ཆའི་མཚན་དོན། ② མིང་དང་དོན། མཚན་དོན་གཉིས་མ་བྱུ།
མཚན་མདོངས། [མདོན་སྟོན་མེ།

མཚན་ལྷ། མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པ། དག་ཀྱན་མཚན་ལྷ། མཁས་པ་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པ།

མཚན་ལྷན་མ། [མདོན་]བྱུང་མེད་མཛེས་པ།

མཚན་སྤང། སྟོན་མེ།

མཚན་གནས་སྤྱུག་པ། རྟོག་ཁྲད་འབྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟོང་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་phase jitter ཟེར།

མཚན་པ། མཚན་པ། མཚན་པ། མཚོན། བརྒྱན་པའམ་སྤྱས་པ། བྱམ་པ་བད་མས་མཚན་པ། རི་
བོང་བད་མས་མཚན་པ། རི་བོང་ག་ཟུགས་ཀྱིས་མཚན་པའི་ཁྲ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར།

མཚན་པར་དོད། ན་ཚ་ཞིག

མཚན་སྟོན། [མདོན]① ལུག་པ། ② སྤྱོད་པོ།

མཚན་དཔེ། ལུས་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་མ་བཟང་པོ་ལྷག་དང་ཞབས་མཐེལ་ལ་འཁོར་ལོའི་རི་མོ་
གསལ་བ་སོགས་སྤྱི་ཅུ་སོ་གཉིས་དང་། ལྷག་དང་ཞབས་ཀྱི་སྤྱོད་མོ་བཟང་སྟེ་མདོག་ལྷར་
དམར་བ་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ཟེར།

མཚན་བྱེད། ན་མ་བྱེད།

མཚན་པར་དོད། ལྷན་སྤྱོད་མ་རིགས་ཀྱི་ནང་ཚན་མཚན་མ་དང་བཤད་ལམ་པར་དོད་ཏེ་མ་བྱུང་
པའི་ནད་ཅིག

མཚན་བྱ། མཚན་མོའི་བྱ་ལུག་པ།

མཚན་བྱང་། ① མིང་བྱང་སྟེ་ཡི་གེ་སོགས་ཀྱི་ཁ་བྱང་། ② མི་ཤི་བའི་མཚན་བྱང་ངམ་མིང་བྱང་།

མཚན་བྱེད། [མདོན]ཟླ་བ་ཉ་གང་།

མཚན་མ། ཉགས་དང་ལྷས། གཞན་དང་མི་འོར་བའི་ཆེད་དུ་མཚན་མ་རྒྱབ་པ། དགའ་བའི་མཚན་
མ་སྟོན་པ། བཟང་པོའི་མཚན་མ་ཤར་བ། ཡང་ཡིག་གཞན་དང་མི་འདྲེ་བའི་ཆེད་དུ་དོར་དང་མ་
དོར་མཚན་མ་བཏོད།

མཚན་མ་བྱེད་པར་ཅན། ཡི་དམ་དང་པཎ་བྱབ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་སྒྲུང་བ་མི་ལམ་དུ་འབྱུང་བ་དང་།
མདོན་སྤྱི་ལུ་མཐོང་བ། བཀས་གནང་བ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ལ་གོ་དགོས།

མཚན་མ་སྟོན་པའི་བདུན་པ། མཚན་བྱེད་གང་ཞིག་གིས་མཚན་ནས་མཚན་གཞི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་
པར་དུ་བྱེད་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་རྣམ་དབྱེ་བདུན་པའི་ནང་གསལ་པོ་གཞན་དང་དམར་སྟེང་
ན་སྐར་ལྗེའི་རི་མོ་འདུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

མཚན་མ་མེད་པ། སྤྱོད་མེད་དམ་རང་བཞིན་མེད་པ།

མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ་གསུམ་ཀྱི་ནང་གསལ་པོ། ཡོངས་བྱུབ་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་གི་མཚན་མར་མ་བྱུབ་པ་བསྟོམ་པའོ།

མཚན་མ་རགས་པ་བཞི་པེ། སྤྱི་གཟུ། དུ་གཟུ། མེ་ཞེས་པ།

མར་མེད་ཉམས་དང་རྒྱུ་ཉིད་སྤྱོད་འབྲུག་ནམ་མཁའ་དྲངས་འདྲ་འཆར་བ།
མཆན་མའི་ཟུག་ཟུ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་བཟང་ངན་བར་གསུམ་གྱི་སྤང་བ་འཆར་སྐབས་དེ་དང་དེ་ལ་
བདེན་བར་བཟུང་ནས་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་ཐུག་སོགས་སྦྱེ་བའི་སེམས་ཀྱི་ནད།
མཆན་མའི་གཡེང་བ། རྣམ་གཡེང་དུག་གི་ནང་ཆན་ཞིག་སྟེ། ཐར་བ་འདོད་པའི་སེམས་མེད་བར་
ཁེ་དང་གྲགས་པ་འདོད་པའོ།།
མཆན་མའི་སྲིན་ནད། རོ་མཆན་དང་མོ་མཆན་གྱི་ནད་དུ་གནས་པའི་སྲིན་བུའི་ནད།
མཆན་མའི་ལྷ། རང་ལུས་ལ་སྤྲུགས་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་སྦྱོད་ལམ་ཀྱུན་དུ་ལྷའི་མཆན་
པའམ་གཟུགས་སྤང་དང་མི་འབྲལ་བར་བསྐྱོམ་བ། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་དུག་གི་ནད་གསེས་ཤིག་
མཆན་མར་འཛིན་པའི་རིག་པ་བཞི། མཆན་མ་ཅམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་བཟ་
བར་འཛིན་པའི་རྟོག་པཅས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་བྱེད་
བ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དོན་ལ་ཐ་སྦྱད་འདོགས་པའོ།།
མཆན་མེད། ཞོད་གི་མཆན་མ་མེད་པ་དང་དོན་གཅིག་
མཆན་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། བྱ་རྒྱུད་དུ་འཇུག་གནས་ལྡང་གསུམ་གྱི་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་
བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པའོ།།
མཆན་མེད་མ་ཞིང་། ① བཤད་གཅིད་ལམ་གཅིག་དུ་གྱུར་པའི་མི། ② རོ་མེད་མཆན་མ་གང་ཡང་
མེད་པའི་མ་ཞིང་།
མཆན་མེད་མ་ཞིང་གི་འཇུག་ཚུལ། རྗེས་འཇུག་གི་མ་ཞིང་ན་ར་ལ་གསུམ་མིང་གཞི་མ་ཞིང་ལ་ཡང་
འཇུག་ཡོད་མེད་གང་རུང་སྟེ། བྱིན། ཐར། རོལ་ད་སོགས་མིང་གཞི་དྲག་ཞན་གཉིས་ཀ་དང་
མ་སྤྲད་པས་མཆན་མེད་མ་ཞིང་རོ།། ན་ར་ལ་ད་དྲག་
མཆན་མེད་ཞི་བའི་རྣམ་པ། མཆན་མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་ཞི་བ་སྟེ་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་
བཞི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞིག་ལ་འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི་འགོག་པ།
ཞི་བ། བྱ་ཞོམ། དེས་འབྱུང་བཞིར་འཛིན་པ་ཡིན། ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་
དེ་འཛིན། མཆན་མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན། སྟོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་ཡིན།

མཆན་མོ། ཉི་ལུ་ནས་བཟུང་ཐོ་རེངས་བར། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཀྱ་སྟང་བཞད་དང་། རྒྱུ་རྒྱུ་
ལའོར་ལོ་བྱེད། དེས་ཉལ། སྡོ་སངས་མ། ཆགས་དུས། ཉལ་དུས། ཐུན་གསུམ་ལ། དལ་སྟེར།
རྒྱལ་ལྷན། གནས་འཛིན་བྱ་མོ། སྤང་མེད། བྱ་བལ། སྡོར་ལྷན། མིག་བརྒྱ་མ། ཐུན་བཅས། ཐུན་
བ་ཅན། མེལ་ཆེ་ཅན། ཞི་བར་འདུག རྒྱའོད་སྤང་ལྷན་མ། རི་དགས་མིག་སྤང་བྱེད་མ། བསམ་
གཏན་གནས་དུས་བཅས་མོ།

མཆན་མོ་སྐད། [མངོན]ཁྱིམ་བྱ།

མཆན་མོ་རྒྱ་བ། འདི་ནི་འདྲེ་དང་སྤིན་པོའི་མིང་སྟེ། མཆན་མོ་ཕྱོགས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱ་ཞིང་ག་ཁྱེད་འཆོལ་
བས་ན་དེ་ལྟར་བཏགས་ཟེར།

མཆན་མོ་འཛོམས། [མངོན]ཉི་མའི་འོད་ཟེར།

མཆན་མོ་འབྲལ། [མངོན]དུར་བ།

མཆན་མོ་མ། ལུས་རྩའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

མཆན་མོ་བཞད། [མངོན]ཀྱ་སྟང་།

མཆན་མོ་རིག་ [མངོན]ཁྱིམ་བྱ།

མཆན་མོ་གསུམ། ནམ་སྟོད། ནམ་གྲུང་། ནམ་སྦྱང་།

མཆན་མོའི་སྟོར་གཡེང་། མཆན་མོར་ཉེན་ཐོན་གྱི་བྱ་ར་སོགས་བྱས་པའི་དོན།

མཆན་མོའི་གོས། [མངོན]ཐུན་བ།

མཆན་མོའི་མགོན་པོ། [མངོན]ལྷ་བ།

མཆན་མོའི་ཆ་གས་བརྒྱད། ༡ རྒྱ་སྐར་མ་གར་བ། ༢ མཆན་ཐུན་དང་པོ། ༣ ཐུན་དང་པོའི་བྱེད།
༤ གྲུང་ཐུན། ༥ གྲུང་ཐུན་གྱི་བྱེད། ༦ ཐུན་ཐ་མ། ༧ ཐུན་ཐ་མའི་བྱེད། ༨ རྒྱུ་རེངས་མ་གར་
བའོ་ཞེས་གསུངས་མོ།

མཆན་མོའི་ཐུན་ཆོད། ནམ་གྱི་སྟོད་སྦང་བར་གསུམ་ལ་ཆ་བཞི་རེར་བགོས་པའི་ཆ་གས།

མཆན་མོའི་དུས་ཆོད་དུག ༡ ཉི་ལུ་བྱ། ༢ ས་སྟོས་ཁྱི། ༣ སྟོད་ལའོར་ལག ༤ ནམ་བྱེད་བྱེ་བ། ༥
ནམ་བྱེད་ཡོལ་སྤང་། ༦ ཐོ་རེངས་སྟག་བཅས་མོ།

མཚན་མོའི་སྡོད་བྱ། མཚན་མོའི་ལས་བྱ་བ།

མཚན་མོའི་བདག་པོ། [མངོན]ཟླ་བ།

མཚན་མོའི་མདོངས། [ཉིད]སྒྲོན་མེ།

མཚན་མོའི་ན་ཚོད་སྒྲེས། [མངོན]སྒྲོ་འུར་མ།

མཚན་མོའི་ནོར་བྱ། [མངོན]ཟླ་བ།

མཚན་མོའི་སྤང་བྱེད། [མངོན]སྒྲོན་མེ།

མཚན་མོའི་བགས་པ། [མངོན]ཐུན་པ།

མཚན་མོའི་འོད་ཅན། དཔེ་རྒྱུ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཏགས་པའི་ཅོང་ཞིའི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ།

འཚོ་བ་གྲུ་བུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲན་གྱི་བད་བསྐྱས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་

སྒྲོ་གསལ་མགྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། མཚན་མོའི་འོད་ཅན་ནི་ཅོང་ཞིའི་གཤམ་མིང་སྟེ། དེས་ཆིག་ནི་

མཚན་མོའི་འོད་ཅན་ཞེས་ཟླ་བའི་མིང་ཡིན་པས་དེ་དང་ཅོང་ཞི་མདོག་གཉིས་ཆོས་མཚུངས་

གྱི་སྒྲོ་ནས་དཔེ་ཟླ་བའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

མཚན་མོར་རྒྱུ་མ་ཤོར་བ། མཚན་མོ་ཐུན་ནག་ལ་བཞེན་ནས་རྒྱན་མ་བྱུང་སྟེ་དངོས་མས་རྒྱལ་ཤོར་བ།

མཚན་མོར་བྱེད། [མངོན]ཟླ་བ།

མཚན་མོར་ཟ། [མངོན]འུག་པ།

མཚན་སྤང། ནམ་སྤང།

མཚན་ཚད། མཚན་མོའི་ཡུན་ཚད། དགུན་ཁ་མཚན་ཚད་རིང་།

མཚན་ཚོགས། མཚན་མོར་འཚོགས་པའི་དགའ་ཅིང་ཚོགས་འདུ།

མཚན་མཚན་གྱི་ཁྲབ་བ་སྒྲོ་བརྒྱད། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་བྱ་གཉིས་པན་ཚུན་ཡིན་ཁྲབ་མཉམ་

གཉིས་དང་། མིན་ཁྲབ་མཉམ་གཉིས་དང་། ཡོད་ཁྲབ་མཉམ་གཉིས་དང་། མེད་ཁྲབ་མཉམ་

གཉིས་བཅས་བརྒྱད་དོ།

མཚན་མཚན་གཞི་གསུམ་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་བྱ། མཚན་གཞི་གསུམ་ལ་ཟེར། དེགས་གཉེར་

ལས། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཆོས་གསུམ་གྱིས། །ཁྲབ་བྱིར་དེ་ཡི་རྣམ་གཞག་བཤད། །མཚན་ཉིད་

གོ་བྱེད་དོན་གྱིས་ཆོས། །མཆོན་བྱ་གོ་བྱ་སྒོ་ཡི་ཆོས། །མཆོན་གཞི་གོ་བྱ་རྟེན་གྱི་ཆོས། །དེ་
དག་རྣམས་པར་གཞག་འཛོག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

མཆོན་འཆོ། [ཡུལ] རྩོགས་སུ་འགྲོ་དུས་མཆོན་མོ་རྟེན་ལ་རི་ཐང་དུ་འཆོ་བའི་དོན། དོ་དགོང་
མཆོན་འཆོ་འགྲོ་རེས་ཁྱོད་རང་རེད།

མཆོན་རྫོགས་པའི་དཔེ་བྱ། སངས་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་བྱ་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
ཆོས་འདུལ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་གྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་དག་ཅིང་གསལ་ལ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལོ།།

མཆོན་འཛིན་གྱི་དཔེ་གསལ་བཏང། བདེན་འཛིན་ནམ་བདག་འཛིན། བདག་འཛིན་གཉིས་ནི་མཆོན་
འཛིན་དང་དེའི་དཔེ་གསལ་གཏང་ནི་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ལམ་འཛིན་སྤངས་གྱི་ཡུལ་ལོ།

མཆོན་ཞབས། ① སྤྲ་དུས་པོད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲུལ་ཆེ་ཁག་གི་མཆོན་ཉིད་ཞབས་སྟེ། ② སྤྲ་དུས་པོད་ཀྱི་སྒྲ་
ཆེན་ཁག་གི་མིང་ག་ཤས་འཇུག་ཆོག་ཅིག་སྟེ། དཔེར་ན་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མཆོན་གཞི། ① མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་བྱ་མཆོན་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། ཡུལ་རང་ངོས་ན་གནས་
པའི་དངོས་པོ་རང་མཆོན་པ་དེ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། མདུན་གྱི་ཅོག་ཅེ་དང་དཔེ་ཆ་རང་མཆོན་པ་
ལྟ་བུ། ② མཆོན་བྱའི་བྱེད་པར་རམ་དཔེ།

མཆོན་གཞི་ལ་མི་གནས་པ། ཆད་མ་སྤྲ་བ་སྤྲ་རབས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོན་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་བཟང་
སྟངས་དེ། མཆོན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་གང་ཞིག་རང་གི་མཆོན་བྱ་ལ་བྱུང་བྱུང་། དེར་བཞག་པའི་
མཆོན་གཞི་སྟེང་དུ་མ་བྱུང་པ་སྟེ་དཔེར་ན། རྟ་བ་སྤང་དུ་མཆོན་པ་ལ་སྒྲོག་ལྟ་བུ་བཞག་ན།
སྒྲོག་ཤལ་དང་ལྟ་བུ་ཞེས་པའི་མཆོན་ཉིད་དེ་མཆོན་བྱ་བ་སྤང་གི་སྟེང་དུ་བྱུང་བྱུང་མཆོན་
གཞི་སྟེང་དུ་མ་བྱུང་པ་ལྟ་བུའི་དོན།

མཆོན་བཟང་གི་གནས་བདུན་མཐོ་བ། ལྷག་གི་པོལ་གཉིས། ཞབས་ཀྱི་པོལ་གཉིས། དཔུང་མགོ་
གཉིས། ལྷག་པའི་རྩོགས་མཐོ་བལོ།།

མཆོན་བཟང་པོ། ① རྟགས་མཆོན་བཟང་པོ། ② སྟེས་བྱ་ཆེན་པོའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐུ་ལས་བྱུང་
ཅིང་བསོད་ནམས་དེ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་བྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཆོན་སོགས་སུ་མ་ཅུ་ཅ

གཉིས་པོ་ནམས་སོ།། མཚན་བཟང་པོ་སྤྲུལ་ཅུ་ཙ་གཉིས། བྱག་ཞབས་འཁོར་ལོས་མཚན་པ་
དང་། རུས་སྤེལ་ཞབས། བྱག་ཞབས་སོར་མོ་བྲ་བས་འབྲེལ་བ། བྱག་ཞབས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་
ལ་ཆགས་པ། ལྷའི་གནས་བདུན་མཐོ་བ། ཐོར་མོ་རིང་བ། རྟིང་པ་ཡངས་པ། ལྷ་ཆེ་ཞིང་བྲང་བ།
ཞབས་ལོང་བྱ་མི་མངོན་པ། བ་སྤྱ་གྲེན་དུ་ཕྱོགས་པ། བྱིན་པ་ཨེ་ན་ཡའི་འདྲ་བ། བྱག་རིང་ཞིང་
མཛེས་པ། འདོམས་ཀྱི་སྤྱ་བ་སྤུབས་སུ་བྱུབ་པ། བགས་པ་གསེར་མདོག་འདྲ་བ། བགས་པ་
སྤང་ཅིང་འཇམ་པ། བ་སྤྱ་རེ་རེ་ནས་གཡས་སུ་འབྲེལ་བ། ཞལ་མཛོད་སྤྲུལ་བརྒྱན་པ། རོ་སྟོད་
སེང་གེ་འདྲ་བ། དཔུང་པའི་མགོ་རྒྱུ་པ། ཐལ་གོང་རྒྱས་པ། རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་མཆོག་སྤང་བ།
ལྷ་ཅུ་གྲོ་རྩ་ལྷར་ཆུ་ཞིང་གལ་བ། གཙུག་རྟོར་བལྟར་མི་མངོན་པ། ལྷགས་རིང་ཞིང་སྤང་བ།
གསུང་ཆངས་དབྱངས་ལྷ་བྱ། འགམ་པ་སེང་གའི་འདྲ་བ། ཆེམས་ཤིན་ཏུ་དཀར་བ། ཆེམས་
མཉམ་པ། ཆེམས་ཐགས་བཟང་བ། ཆེམས་གྲངས་བཞི་བརྒྱ་ཆང་བ། སྤྱན་མཐོན་མཐིང་འདྲ་བ།
སྤྱན་གྱི་རྩི་མ་བ་མཆོག་གི་རྩི་མ་འདྲ་བ་སྟེ་སྤྲུལ་ཅུ་ཙ་གཉིས།

མཚན་རངས་སོ། མཚན་མོ་སྤང་ཆང་། མདང་མཚན་རངས་སོ་གཉིད་ལྷག་མ་སོང་།

མཚན་ལ་དགྲུང་འདེགས། མིང་དང་ལ་རྒྱ་མཐོན་པོར་བཀྲག་པ། དཔའ་བོ་བྲས་རྩེས་ཅན་གྱི་མཚན་
ལ་དགྲུང་འདེགས་ལུ་བ།

མཚན་ལམ། མི་ལམ་གྱི་ཞེ་ས།

མཚན་ལུང་དགྲུང་འདེགས། མཚན་སྤྱན་དང་བཀའ་ལུང་ལ་བཅི་བཀྲར་ལུས་ཏེ་མཐོན་པོར་
བཏེགས་པ།

མཚན་ཤས། མིང་ངན་པ།

མཚན་ཤས་ཀྱི་རྒྱ། མཚན་སྤྱན་གྲགས་ཉམས་པའི་རྒྱ།

མཚན་ཤས་དམའ་འབྲིན། མིང་དོན་ལ་གཞོད་པའི་སྤྲང་པ།

མཚན་བཤད་པ། མིང་གི་དོན་ལ་གཞོད་པའི་སྤྲང་པ།

མཚན་སོ།། མཚན་སྟོར་གཡེང་རྒྱབ་པ། རྒྱ་རགས་ལ་མཚན་སོ་བྲེད་པ།

མཚན་གསོལ་བ། ① མིང་འདོགས་པ། ཁོང་ལ་ལུལ་བྱུང་གི་དཔའ་བོའི་མཚན་གསོལ་བ་རེད།

② [ཉིང་]དགོངས་དག་ཐུགས་བདེན་ཁྱ་བ།

མཆོམས། ① ཆིགས་དང་། བར་གསེང་། ས་མཆོམས་འབྱེད་པ། རྩས་མཆོམས། རྩ་མཆོམས། སྒོ་བ་
སྒྲིང་བྱེད་མཆོམས་བཞག་པ། བར་མཆོམས་མེད་པ། དཀར་ནག་མཆོམས་འབྱེད། ② ལུང་དང་
གྲ། ཤར་སྒྲིང་མཆོམས། སྒྲིགས་བཞི་མཆོམས་བརྒྱད། ③ [མདོན་]ལོ་རེར་དབྱིད་དང་། སོ་ག
དབྱར། སྟོན། དགུན་སྟོན། དགུན་སྒྲིང་དེ་མཆོམས་ལ་བྱུག་ཡོད་པས་གངས་བྱུག་མཆོན།

མཆོམས་ཀྱི་བྱེད་པོ། ① ཁ་མཆུ་སྒྲུམ་མཁན། ② [མདོན་]རྒྱན་མཁམས་ཐག་པ།

མཆོམས་བསྐྱམས་པ། [ཉིང་]མཆོམས་མ་བཅད་པ་རང་གར་འཛོག་པ།

མཆོམས་ཁང་། མིའི་རྒྱ་འབྲུལ་གྱི་མཆོམས་བཅད་དེ་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་སྟོང་མའི་ཁང་པ།
མཆོམས་ཁུང་དགོན་པ། མཆོམས་ཁུང་དགོན་པ་ནི་ཁྲོང་ཁྲུང་ལྷ་སའི་སྟོ་བློ་བྲླགས་རབ་གསལ་ཁྲོང་
མི་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ཁོངས་སུ་ཡོད། སྤྱི་ལོའི་རྩས་རབས་བདུན་པར་གནས་དེར་རང་བྱུང་གི་
ས་ཁུང་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོས་དེར་སྤྱད་མཆོམས་མཛད་ནས་ལྷ་ས་
སྤྱིད་ཆུའི་འཛིགས་ལས་ལྟོག་པར་མཛད་པས་མཆོམས་ཁུང་ཞེས་མིང་དུ་འབོད།

མཆོམས་བཞག་པ། ལུལ་རྩས་ཁྲིམས་སོགས་ཀྱི་མཆོམས་ལས་འདས་པ།

མཆོམས་གཙོད་པ། ① རེ་ཞིག་བར་མཆོམས་འཛོག་པ་དང་། འཕྲོ་ཐད་ཀྱིས་གཙོད་པ། འཕྲོ་རྒྱན་
གྱི་མཆོམས་གཙོད་པ། ② བསྟེན་མཆོམས་གཙོད་པ། ③ [ཉིང་]ཁྲིམས་གཙོད་པ།

མཆོམས་གཙོད་མཆོན་རྟགས། སྒྲིག་ཁྲིད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་
སྟོད་ཐ་སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་separator ཟེར།

མཆོམས་བཅད་དུ་ཡོད་རིགས། དགོན་པའི་ནང་དང་། རི་ཁྲོད། ཐག་སྒྲུག་སོགས་ལ་བསྐྱད་ནས་མི་
གཞན་དག་དང་ཐུག་སྐད་མ་བྱས་པར་ཆོས་བྱེད་མཁན་གི་བྱ་བ།

མཆོམས་བཅད་པ་གྲགས་པ་བསོད་ནམས། འབྲི་གུང་གདན་རབས་བྱུག་པ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་བཞི་
པའི་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༠ལོར་ཡབ་དོན་རྩེ་མོང་གཏེ་སྤྲས་སུ་ལུལ་འདན་སྟོང་གི་ཁྲོང་ཁྲུང་ཙོང་
དུན་སྤྱད་བཞུགས། སྤྱི་སྤྱོད་བསྐྱེད་པ་ན་ཡི་གེ་སྒྲིབ་པའི་གྲར་བཞུགས། རིང་པོར་མ་སོགས་པར་
ཡིག་རིགས་མི་གཅིག་པ་ཅི་སྟེད་ལ་འབྲི་སྒྲིག་མཁས་པར་གྱུར། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པ་ལ་

གཅེན་ཆོས་ཇི་ཐོག་ཁ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱན་རྒྱུང་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཆོན་གྲགས་པ་བསོད་ནམས་
ཞེས་གསོལ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱ་༡༣༤༥ལོར་འབྲི་གུང་གི་གདན་ཁྱིམ་ཐེབས། དགུང་ལོ་ཞི་
དགུ་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་བྱི་༡༣༤༥ལོར་མུ་རྒྱ་རྒྱ་ལས་འདས་སོ།

མཆོམས་ཆད་པ། བར་མཆོམས་ཆད་པ། འགྲིམ་འགྲུལ་གྱི་མཆོམས་ཆད་པ།
མཆོམས་ཆེན་གཅོད་པ། ① བན་ཚུན་འབྲེལ་མཆོམས་ཅན་དེ་གཅོད་པ། ② ཆོས་པ་ཆོ་མཆོམས་
དམ་པོར་སྤྱོད་པ།

མཆོམས་ཆེན་པོ་གཅད་དོ། གཞོད་པ་ཆེན་པོ་བྱའོ་ཞེས་པ་ལ་གོ
མཆོམས་རྟགས། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་delimiter ཟེད།

མཆོམས་ཐོ། ① ས་མཆོམས་གྱི་རྟགས་ཐོ། ② བསྟེན་མཆོམས་གྱི་ཐོ།
མཆོམས་དོ། མཆོམས་གྱི་དོ་སྟེ། བར་མི་མཆོམས་དོ་ཞེས་གྲོད་ཅོད་གྱི་དབང་པོ་ལའང་།
མཆོམས་ལྡན་མ། [མངོན་]བྱུང་མེད།
མཆོམས་དུག་ ལོ་རེར་དཔྱིད་དང་། སོ་ག་ དབྱར། སྟོན། དགུན་སྟོན། དགུན་སྦྲད་དེ་མཆོམས་ལ་
དུག་ཡོད།

མཆོམས་པ་དབའ་རྒྱུང་། དགེ་སྦྱོང་དབའ་རྒྱུང་ངམ་གྲུབ་དབང་དགོན་མཆོག་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོ་
ནི་འབྲི་གུང་སྤྱ་ག་ཞེས་པའི་འབྲོག་སྤྱིར་ཡབ་བཙུ་དང་ཡུམ་སྦྱོལ་མ་ལྷ་གཉིས་ཀྱིས་སྲས་སུ་
རབ་བྱུང་བཙུ་ལྔ་པའི་ལྷགས་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༤༠༠ལོར་སྤྱ་བལྟམས། དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་བར་ཁྱིམ་
དུ་སྤྱགས་ཇི་མཛད་སྐབས་རྒྱན་དུ་ཞལ་འདོན་དགེ་སྦྱོར་ལ་བཙོན་པར་མཛད། དེ་ནས་འབྲི་
གུང་མཐེལ་དུ་ཆོས་བརྟགས་མཛད་དེ་སྤྱབ་བྲའི་ཁི་དཔོན་གྲུབ་དབང་ཆེ་བརྟན་རིན་པོ་ཆེའི་
བྱང་ནས་སྤྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྔ་ལྡན་གྱི་གདམས་པ་སོགས་གསལ་ཏེ་ཉམས་བཞེས་ལ་འབད།
ལྷགས་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༤༡༡ལོར་འབྲི་གུང་མཐེལ་དགོན་པ་ཉམས་གསོ་བྱས་ཇིས་དགོན་པར་
བརྟགས་ཏེ་བྲག་གསར་པ་རྣམས་ལ་དགེ་རྒྱལ་སྦོང་གི་སྟོམ་པ་སོགས་གནང་། འཆོ་བའི་ཐད་
འདོད་རྒྱུང་ཆོག་ཤེས་ཁོ་ནར་མཛད་དེ་དད་འབུལ་ཞུས་པའི་དདུལ་དངོས་རྣམས་དགོན་པའི་

ཆོགས་ཡོངས་སུ་སྤྱིན་གཏོང་དང་འབྲི་གུང་གི་བཤད་སྒྲུབ་འཆད་ཉན་སྒྲར་གསོ་མཛད།
མཆམས་པ་སློབ་ཐང་དགོན་མཆོག་ རྗེ་འདི་ཉིད་མཛོད་དག་སློབ་ཆང་བྱས་པའི་མགོན་པོ་ཟེར་བའི་
སྐུ་སྲུང་བ་བྱུང་བ་ཅུ་གཉིས་པའི་ཚུ་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༩ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། རྒྱལ་སྤྱི་རྒྱུད་ཡིན་པས་
ཆུང་དུས་ནས་པ་ཆོས་དང་སྒྲན་ལ་སྦྱངས། ཡལ་ཡུམ་གྱིས་ཁྲིམ་ཐབ་ལེན་ཅིས་བྱས་པར་མ་
གསན་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་། དཔོན་སློབ་སྒྲན་གྲགས་པ་ལས་བཅི་བཞག་གསན། དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་རབ་བརྟན་ཆུ་མཆོད་གེ་ཆོན་དུ་བསྟེན་ཏེ་བཀའ་པོད་ཡོངས་རྫོགས་ལ་སྦྱངས། མདོ་
རྒྱལ་སྤྱི་གཞུང་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས། ཆ་གན་པེ་ཤིང་དང་ཁྲིད་པར་དུ་བཀའ་ཤིས་འབྲིལ་
གྱི་བཞུགས་སའི་མཐེལ་མཛད་དེ་སྐུ་མཆམས་ཁོ་ནས་དག་སློབ་སྐྱེ་ཆེད་སྟོནས། ཆོས་རྒྱུན་
མང་དུ་སྟེལ་བས་དབལ་མང་བཞེ་ཏེ་སྐུ་ནས་སོགས་སློབ་པའི་ཆོགས་མང་དུ་འདུས། དགུང་ལོ་
བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་བཞུགས་ཏེ་རབ་བྱུང་བ་ཅུ་བཞི་པའི་སྟོད་ཅམ་དུ་སྐུ་གཤེགས།
མཆམས་སྤྱིན། རྗེ་འོད་དཔག་པོ་འདི་ཉི་ཟེར་ལོག་པའི་སྤྱིན་དམར་སེར། མཆམས་སྤྱིན་དམར་པོའི་
འོད་མདངས་རྣམ་པ་བཀྲ།
མཆམས་ཕྱོགས་གཉིས། མཆམས་དང་ཕྱོགས།
མཆམས་སློབ། རྗེ་སྟོད་དང་རོན་གཅིག་ཁོང་གཉིས་ངས་མཆམས་སློབ་བྱས་ཏེ་རྗེ་ཤེས་པ་རེད་ལྟ་
བུ། རྒྱ་སྐད་དུ། 介绍 ཟེར་བ་དེ་རེད།
མཆམས་སློབ་ལྟ། སྤྱི་ཤེས་པའི་མིང་གི་མཆམས་སློབ། དབྱངས་ཀྱི་མཆམས་སློབ། རང་བཞིན་གྱི་
མཆམས་སློབ། གསལ་བྱེད་ཀྱི་མཆམས་སློབ། རྣམ་བཅད་ཀྱི་མཆམས་སློབ་བཅས་ལཱོ།
མཆམས་སློབ་བ། ① མིའམ་ཡུལ་དང། དངོས་པོ་གསར་དུ་རྗེ་སྟོད་བྱེད་བ། ②བར་མཆམས་
མཐུད་བ། རྗེ་ཕྱིའི་མཆམས་སློབ་བ། ③ ཆོག་སྤྱི་གཉིས་སྟེལ་བའི་ཐབས་ཚུལ།
མཆམས་སློབ་ཡི་གེ་རྒྱ་གར་གྱི་དབྱངས་ཡིག་བཅུ་དྲུག་ལས་རིང་བའི་ཡི་གེ་བཞི་སྟེ། ཨེ་ཨི་ཨོ་ཨྲོ་
རྣམས་སོ། དེ་ཡང་ཨ་དང་ཨི་སྐར་བཞི་ཨི་ཡིན་ནོ། ཨ་དང་ཨི་སྐར་བཞི་ཨོ་ཡིན་ནོ། ཨ་དང་
ཨྲོ་སྐར་བཞི་ཨྲོ་ཡིན་ནོ། ཨ་དང་ཨྲོ་སྐར་བཞི་ཨྲོ་ཡིན་པས་དེ་དག་མན་ཚུན་སྐར་བ་ལས་
བྱུང་བས་ན་མཆམས་སྐར་བའི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱའོ།

མཆོམས་སྐྱོར་ལྷག་བཅས། སུམ་ཅུ་པའི་སྤང་འཇུག་ཚུལ་གྱི་དཔེར་བཅོམ་ཅིག་མཆོམས་སྐྱོར་
ལྷག་བཅས་ལ་ནང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ། ཆོག་སྤྱི་མ་བྱེད་པ་དང་བྱི་མ་བྱ་བར་སྐྱོར་
བས་འཛིན་བྱེད་དང་འཛིན་བྱ་དུས་རིམ་པར་འཇུག་པ་ཞིག་དང་། སྤྱི་གཉིས་ཀ་བྱ་བར་སྐྱོར་
ཞིང་དུས་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་ཞིག་དང་། དེ་ཉིད་ལ་དུས་སྤྱི་མེད་པ་ཞིག་སྟེ་གསུམ་འབྱུང་
བའི། ① འཛིན་བྱེད་དང་འཛིན་བྱ་དུས་རིམ་པར་འཇུག་པའི་དཔེར། འདིར་བྱ་ཆོག་སྤྱི་
གཉིས་རྒྱ་འབྲས་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་དང་མི་དད་པ་གཉིས་སོ། དཔེར་ན། མདའ་
འཕངས་ཏེ་མོག་ལྷ་བསྐྱབས་ཏེ་བྱུག། ལྷ་བྱ་དང་། ② བྱ་བ་གཉིས་དུས་རིམ་པར་འཇུག་པའི་
དཔེར། འདི་ནི་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་མི་དད་གང་གི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་རིམ་པར་འཇུག་པ་ཞིག་ཡིན།
དཔེར་ན། ལྷ་མཆོད་དེ་ལས་བྲ། དུག་འཆོལ་ཏེ་བཤད། ལྷ་བྱ་དང་། གཞན་ཡང་། སློབ་བྲ་གྲོལ་
ཏེ་བྲིམ་དུ་འགྲོ། འཛོམས་ཏེ་ཡིན་བཅད། འབྲ་བཅོང་སྟེ་མོ་ཐོ་ཉོས། ལྷ་བྱ་རྣམས་སོ། ③ བྱ་ཆོག་
གཉིས་དུས་སྤྱི་མེད་པའི་དཔེར། འདིར་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཅར་
དུ་འཇུག་པ། འཇུམ་དཔྱལ་ཏེ་མདངས་བྱུང་། འཕར་ཏེ་འགྲོ། ཆོག་སྐྱ་དང་བཅས་ཏེ་འབར།
གཤོག་པ་བརྒྱངས་ཏེ་འབྲར། ལྷ་བྱ་སྟེ་དེ་རྣམས་ནི་ནས་དང་ཅིང་སོགས་ཀྱི་སྤང་དང་ཡང་
འཇུག་པ་མཐུན་ནོ།

མཆོམས་མེན་རྟེན། [མངོན་]མོ་མཆོན།

མཆོམས་མེད། ① བར་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་པ། དུས་སྐབས་མཆོམས་མེད། ས་ཡུལ་མཆོམས་མེད། ②

ཤི་མ་ཐག་དཔྱལ་བར་སྐྱེ་བས་བར་དོ་སོགས་ཀྱི་མཆོམས་མ་ཆོད་པ།

མཆོམས་མེད་ལྷ། བ་གསོད་པ་དང་། མ་གསོད་པ། དབྲ་བཅོམ་གསོད་པ། དག་འདུན་གྱི་དབྱེན་

བྱེད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་འབྲིན་པ་དང་ལྷ་ཟེར།

མཆོམས་མེད་ཆ་འབྲ་ལྷ། ༡ མཆོད་རྟེན་བཤེགས་པ་དང་། ༢ དག་འདུན་གྱི་དགོར་འཕྲོགས་པ་དང་། ༣ བྱང་

སེམས་ངེས་གནས་བསད་པ། ༤ དབྲ་བཅོམ་མ་སུན་པར་བྱས་པ། ༥ སློབ་པ་བསད་པ།

མཆོམས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་ཆེན་སོ། དཔྱལ་བ་མནར་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། དཔྱལ་

བ་གཞན་རྣམས་ལ་སྐབས་སྐབས་སུ་སྐྱག་བསྐྱེད་མེད་པར་ཡུན་རྒྱང་དུ་འདི་རིང་ལས་གསོ་བ་

ཡོད་ཀྱང་། དཔྱལ་བ་མཁར་མེད་དུ་དེ་ཡང་མེད་བས་ན་དེ་ལྟར་བཏགས་ཟེར།
མཆམས་བཙོས། འདུལ་བའི་བདེ་ཆད་ཅིག་སྟེ། མཆམས་གཅིག་ཏུ་རུང་ཁང་གིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་
བར་བཙོས་བའི་ཟས།
མཆམས་ཆིགས། མཆམས་ཀྱི་བར་ཆིགས། བྱ་བ་མཆམས་ཆིགས་ཡོད་པའི་སྟོན་སྐབ་བཞིན་
འདུག ཉམ་རྩ་མཆམས་ཆིགས་མེད་པར་བ།
མཆམས་མཆམས། བར་བར། མཆམས་མཆམས་ལ་ངལ་ཚུལ་དང་། མཆམས་མཆམས་སྟོབ་
སྟོང་བྱས། སེམས་ཤུགས་མཆམས་མཆམས་ཆེ་བ། མཆམས་མཆམས་ཚུང་བར་འགྱུར་བ།
མཆམས་བཞག་སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དེ་ཕྱིན་རྟེན་དུ་disabled ཟེར།
མཆམས་བཞི། ཤར་སྟོའི་མཆམས། སྟོ་རྩལ་གྱི་མཆམས། རྩལ་བྱང་གི་མཆམས། བྱང་ཤར་གྱི་
མཆམས་བཅས་བཞིའོ།
མཆམས་ཡས། བར་མཆམས་མེད་པ། ཡུལ་དུས་གོ་སྐབས་མཆམས་ཡས་ལ་ཡ་རབས་ཀྱི་སྟོད་
བ་སྟེལ་བ།
མཆམས་རེ། སྐབས་རེ།
མཆམས་སྤང་། ① ས་མཆམས་སྤང་མཁན། ② ཁབ་སྟེན་མཆམས་བ་ལ་ཞབས་ཏོག་བྱེད་མཁན།
མཆལ། མཆའ་མེས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།
མཆའ་མེས། [རྟིང]གཅན་གཟན་འཕར་བ།
མཆའ་ལྟ། ① ཁྱིམ་བྱ་དེ་པོ་དཔར་པོ། ② [རྟིང]རྟིང་བ་དཀར་པོ། ཉེའལ་མཆའ་ལྟ།
མཆར། [རྒྱན་ཆིག] རྩོད་མཆར་བ་དང་ཡ་མཆན་པའི་དོན་ཏེ། བྱ་ནམ་མཁར་འཕྱར་བ་ཞེས་མཆར་
སྟོག་ཆགས་མཆར་པོ་ཞིག་མཛོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མཆར་གྱི་ལྷག་ ཤིང་ཆར་བྱས་བཞེས་པའི་ལྷག་ཆན།
མཆར་དགལ། ① རོ་མཆར་ཏེ་དགའ་བ། འཁྲབ་སྟོན་ལ་མཆར་དགའ་བྱེད་པ། ② [མཛོན] སྒྲུལ་
ཡོན། ༡ བྱ་དགལ།

མཚར་གཏམ། ① རོ་མཚར་པའི་གཏམ། ② གྲུལ་ཀའི་མཚར་གཏམ།

མཚར་སྤྱག་ཏུ་ཅང་མཛེས་པ། འཇའ་ཚོན་མཚར་སྤྱག་བྱ་མོ་མཚར་སྤྱག་དང་ལྷན་པ།

མཚར་འདོད། དགོས་དོན་ཆེན་པོ་མེད་པར་བྱུང་མཚར་མཚར་གྱི་བསམ་པ་ལ་ཟེར།

མཚར་པོ། ① ལ་མཚན་པའི་དོན་སྟེ། ངའི་གནས་ཚུལ་དེའི་སྐོར་སུ་ལ་འང་མ་བཤད། མཚར་པོ།

ཁོས་ག་འདྲ་བྱས་ནས་དེ་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ② ཉམས་མཚར་པའི་དོན། ང་ཚོ་ཆོས་ཀྱི་ཁད་དུ་

ལྟ་མོ་བལྟ་སར་སོང་པ་ཡིན། ལྟ་མོ་མཚར་པོ་བལྟ་རྒྱ་འགྲོ་ལྟ་བུའོ།

མཚར་བ། མཛེས་པ་དང་། མཛད་དུ་བྱུང་བ། ལ་མཚན། བྱུང་མཚར། རོ་མཚར། ཟབ་ཅིང་མཚར་བ།

མཚལ། ① རྒྱ་མཚལ་ཉེ་དོ་སྤྲོད་གྱི་རིགས་ཤིག་ རོ་བསྐྱ། རྒྱ་མེས་བསེལ། ལུས་པས་མ་འབྲུབ།

རུས་ཆག་སྐྱོར། ཅ་ནད་སེལ། སྐོ་བ་དང་། མཆན་པའི་ཆ་བ། མིག་ནད་བར་འཁྲིབ་བཅས་ལ་

པན། ② ཁྲག་གི་ཞེ་ས། འངས་མཚལ། སྤྱ་མཚལ།

མཚལ་སྒྲིམ། [མཛོན]དདལ་ཚུ།

མཚལ་དཀར། ① རྟེན་སྒྲུ་མདོག་དམར་ལ་དཀར་ཤས་འདྲེས་པ། ② འདི་རྒྱ་གར་ནག་ནས་ཚོང་

དུ་འོང་ལ་རང་ལྗོངས་སུ་འང་བཟོ་བར་གཏུབ་པའི་དབྱང་རྩ་ཆན་ཞེས་པའི་དོ་རིགས་ཉེ། དདལ་

དོ་དང་། ཞེ་ཉེ་དོ་ཆན་ཆེར་བཞུས་ནས་དདལ་དང་། ཞེ་ཉེ་ཁྲ་བ་འདོན་པའི་སྐབས་སུ་ཐབ་

གྱི་ཞབས་སུ་སྒྲིགས་པའི་དབྱང་འཇུར་དངོས་པོ་ཡིན་པས། འདི་རང་བྱུང་གིས་འབྱུང་བ་

དགོན། སྤྱིར་བཏང་དདལ་དང་། ཞེ་ཉེ་ལྷན་གྱི་ནད་དུ་ལྷགས་དབྱུག་རིང་པོས་དབྱུགས་པས་

ཐོགས་པ་དེ་ཆུ་ཁྱང་གི་ནད་དུ་སྐབ་པས་ཁྱང་ནས་སྤྱ་མཆོགས་གྱི་དངོས་པོ་འདི་བྱུབ་པ་ཡིན།

དབྱེབས་དང་ཆེ་ཆུང་ལ་ངེས་པ་མེད་ཅིང་། ཁ་དོག་སེར་སྤྱ་ལྡང་ཞད་ཡོད་པ་བྱི་ངོས་འཇམ་

ཞིང་། རོ་བོ་ཏུ་ཅང་ལྷེ་ལ་ཅུང་ཟད་མཆོགས་པ་སེན་མོས་བྱུབ་པ་ཅན་དང་། སྤྱི་ནད་རིམ་པར་

ཆགས་པའི་ཉམས་ཅན་བརྒྱུད་ན་སྤྱེ་ཆོག་པ། སོ་སོག་ཅིང་བློ་བཟེད་པ། མེར་བསྐྱེགས་ན་དུ་

བ་དང་འི་མ་སོགས་མེད་ཀྱང་ལྷན་ལྷན་ཁྲ་རང་མདོག་འབྱུང་བ་དེ་ཁྱང་ནས་སྤྱ་མཆོགས་འོད་

དང་ལྷན་པའི་དངོས་པོར་འཇུར་བ་བཅས་སོ། རོ་ཚ། རྒྱ་མེས་སྒྲོམས། ལུས་པས་མ་འབྲུབ་ལ་

སོགས་རུལ་བ་གཙོད། ཆུ་སེར་སྒྲེལ། དུག་འཛོམས། མིན་གསོད། རེག་དུག་དང་བསེ་འི་

ལའང་པན།

མཚལ་ཁ། མཚལ་གྱི་མདོག་ཅན་ནམ་དམར་པོ། སྟོང་གོས་མཚལ་ཁ་ཞིག་གྱོན་འདུག
མཚལ་ཚོད། རོ་སྤོ་ཞིག་སྟེ་འདུལ་སྦྱང་མ་བྱས་པའི་མཚལ་གྱི་རིགས།
མཚལ་ཐང་། གཞི་ཚོན་མཚལ་གྱི་སྟེང་དུ་གསེར་རམ་བབ་སྒྲ་སོགས་གྱིས་བའི་ཐང་གལ་ཟེར།
མཚལ་ཐལ། མཚལ་ལས་དདུལ་ཚུ་བཏོན་པའི་ཤུལ་གྱི་ཐལ་བ་སྟེ། ལུས་པས་སྒྲ་འབྲས་དང་། ལ་
རོ་འཛོམས།

མཚལ་མདོག་ མཚལ་དམར་གྱི་ཁདོག
མཚལ་པར། མཚལ་གྱིས་བཏབ་པའི་ཡིག་རིས།
མཚལ་པར་མ། མཚལ་བྱུགས་ཏེ་པར་བཏབ་པའི་དཔེ་ཆ། དཔེར་ན། སྟེ་དགའི་བཀའ་འགྲུར་
སྤར་མ་ལྟ་བུ།

མཚལ་བྲིས། ཁྲག་གམ་མཚལ་དམར་པོས་བྲིས་པའི་ཡི་གེ་དང་རི་མོ།
མཚལ་སྒྲུལ། མཚལ་གྱི་སྒྲུག་མ།
མཚལ་མོ། མོ་དེལ་སྒྲུ་མདོག་དམར་པོ།
མཚལ་སྒྲུག་ ཁ་དོག་དམར་སྒྲུག་གི་དོན་ཏེ་མཚལ་དང་སྒྲུག་ཆ་བསྐྱེས་པའི་ཁ་དོག་ལ་གོ་དགོས།
མཚལ་དམར། ① རྒྱ་མཚལ་ལྟོག་ལ། ② དེའུ་སྒྲུ་མདོག་དམར་ཤམ་ཆེ་བ།
མཚལ་སྒྲུག་ ① དེའུ་སྒྲུ་མདོག་དམར་ནག་འབྲས་བ། ② མཚལ་དང་སྒྲུག་ཆ་བསྐྱེས་པའི་མདོག་
མཚལ་ཚུ། ལན་ཚུའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ཁ་དོག་དམར་པོ་མཚལ་འབྲས་བ། ཆ་ལའི་ཐོ་བ་ལྡན་བ། ཚུར་
འབྲུ་བ་ཞིག་ཡོང་དགོས། རོ་ལན་ཚུ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་པས་སྒྲན་བཤིག་པ་དང་། མ་གསོ།
འབྲུ་བར་བྱེད།

མཚལ་ཡིག་ཐམ་ག ཐམ་གའི་ཁ་རིས་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་འབྲུར་ཐོན་དང་། སྟོང་ཆ་རྣམས་ཀོང་ཀོང་
ཡིན་སྟབས། ཐམ་ག་རྒྱབ་སྐབས་སུ་ཁ་རིས་རྣམས་མཚལ་ཡིག་ཐོན་ཡོང་བས་མིང་དེ་ལྟར་
ཐོགས་བ་ཡིན།

མཚལ་རིགས་སྟོལ་མ། འདི་ས་གནས་གང་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབྱེད་གཞི་མ་རྟེན་ཅིང་། ཐོད་ཀྱི་ས་

དབྱེ་བས་སྒྲིག་མོག་ཀྱི་ལ་འདྲ་བའི་ལག་མཐོང་གཡོན་པ་ནོན་པའི་ཆེད་དུ་བཞེངས་པ།
མཆལ་རིས། མཆལ་གྱི་རི་མོའམ་ཐིག་དམར་པོ།
མཆལ་ལྷ། རྟེན་པ་དཀར་པོའི་དོན་དུ་གོ་བའི་མཆལ་ལྷ་དང་འདྲ།
མཚུངས་ཆོས་འབྲེད་བྲེད་གཉིས་ཀ་སྐྱས་ཟེན་པའི་ཕྱོག་པ་ཅན། ཕྱོག་པ་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་
གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་གཉིས་ཀྱི་པན་ཚུན་མཚུངས་ཆོས་དང་། འབྲེད་བྲེད་གཉིས་
ཀ་ཆོག་ཟེན་ལ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྟོན་ས་སོ་སོར་ཕྱོག་པའི་རྒྱན་ཞིག
མཚུངས་ཆོས་ཤུགས་དང་འབྲེད་བྲེད་སྐྱས་ཟེན་གྱི་ཕྱོག་པ་ཅན། ཕྱོག་པ་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་
གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་དོན་གཉིས་པན་ཚུན་འདྲ་བའི་ཁྲད་ཆོས་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཅིང་། སོ་སོར་
དབྱེ་བ་འབྲེད་བྲེད་ཀྱི་ཆོག་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག
མཚུངས་འབྲུག [མངོན]ག་ཤིན་ཇེ།
མཚུངས་ཉགས། པན་ཚུན་གྲངས་དང་སྟོབས་སོགས་མཚུངས་པ་སྟོན་པའི་ཉགས་ཞིག
མཚུངས་ཉགས་ཚལ་བྱས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་
མ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་equals function ཟེད།
མཚུངས་ལྗན། ① མཚུངས་པར་ལྗན་པ་སྟེ་རིགས་འདྲ་པོ་ཡོད་པ། ② སེམས་བྱུང་རྣམས་ནི་སེམས་
གང་དང་གང་ལ་མཚུངས་པར་ལྗན་པ།
མཚུངས་ལྗན་གྱི་རྒྱ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་པན་ཚུན་མཚུངས་ལྗན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་
ཏེ། རྟེན་མཚུངས་པ། དམིགས་པ་མཚུངས་པ། རྣམ་པ་མཚུངས་པ། དུས་མཚུངས་པ། རྩས་
མཚུངས་པ་སྟེ་མཚུངས་པ་རྣམ་པ་ལྔས་མཚུངས་ལྗན་གྱི་རྒྱ་ཡིན། མཚུངས་ལྗན་གྱི་རྒྱ་ནི་སྟོ་
གང་ཞིག་སྟེ་བའི་རྒྱ་ལ་ཟེད། དཔེར་ན། སྟོན་པོ་འཛིན་པའི་སྟོ་སྟེ་བའི་རྒྱ་སེམས་དང་སེམས་
བྱུང་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་རྟེན་དབང་པོ་གཅིག་པ། དམིགས་པའི་ཡུལ་གཅིག་པ། འཛིན་
སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཅིག་པ། སྟེ་བ་དུས་མཉམ་གནས་པ་དུས་མཉམ་འཛིག་པ་དུས་མཉམ་པས་
དུས་གཅིག་ རྩས་གཅིག་པ་སྟེ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་ རྩས་གཅིག་པ་ཡིན་པས་ན་
མཚུངས་ལྗན་གྱི་རྒྱ་ཟེད། འདིར་དུས་གཅིག་པས་ལྗན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་ཁྲད་པར་ཅི་ཞེ་

ན།།སེམས་སེམས་བྱང་རྣམས་པན་ཚུན་འབྲས་བྱ་བ་སྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ་ཡིན་
ཡང་།ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ལ་མཚུངས་ལྷན་གཞན་རྣམས་མེད་པས་མི་འདྲ་བ་དཔེར་ན།
འཕྱོན་པོ་གཉིས་ལམ་དུ་འཕྱོ་བའི་ཆེ་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཕྱོགས་ཤེད་ཅིང་འཕྱོ་བ་
ནི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་། འཕྱོན་པོ་གཉིས་ལམ་དུ་འཕྱོ་བའི་ཆེ་པན་ཚུན་ཕྱོགས་གི་
འབྲལ་པ་མ་ཟད། ཟས་དང་། སྒྲོམ་དང་། གནས་མལ་སོགས་ཐུན་མོང་དུ་སྦྱོད་ཅིང་འཕྱོ་བ་ལྷ་
བུན་མཚུངས་ལྷན་གི་རྒྱའི་དཔེར་ཡིན། ཞེས་མཛོད་འབྲེལ་རྣམས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
སྤྱིར་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་ན་མཚུངས་ལྷན་གི་རྒྱ་ཡིན་མི་བྱང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མི་
བསྐྱེད་དོ་རྗེའི་མཛོད་འབྲེལ་[བྱུང་བདེའི་དབྱིད་འཛོ་] ལས། ཤེད་རྒྱ་དང་། རྣམ་སྤྱོད་གི་རྒྱ་
གཉིས་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་པན་ཚུན་ཡིན་མིན་གི་སྤྱ་བཞིར་འཛོག་ཆོག་པ་དཔེར་བཅོང་
དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་། དཔེར་བཅོང་དེ་དག་མཐོང་སྤང་དང་། སྒྲོམ་སྤང་སོགས་ལ་
སྤྱར་ནས་གསུང་ཡོད་སྐབས་འདིར་དེང་རབས་མཁས་དབང་རྣམས་གིས་གོ་དཀའ་བས་རེ་
ཞིག་མ་བཀོད་ཅེས་གསུངས།

མཚུངས་ལྷན་གི་འདུ་ཤེད། འདུ་ཤེད་གི་ཤེ་བྲག་སེམས་དང་སེམས་བྱང་གཉིས་པན་ཚུན་མི་འབྲལ་
བར་དོན་རྣམ་པ་ལྡས་ལྷན་ཅིག་མཚུངས་པར་ལྷན་པ་སྟེ། ཆོར་འདུར་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་
སེམས་བྱང་ཐམས་ཅད་དོ།།

མཚུངས་ལྷན་དགྲ། དེས་པའི་མཚུངས་ལྷན། མ་དེས་པའི་མཚུངས་ལྷན། གནས་སྐབས་གི་མཚུངས་ལྷན།
རྒྱན་གི་མཚུངས་ལྷན། རྒྱན་ཆད་པའི་མཚུངས་ལྷན། ཤྱི་རོལ་ཏུ་བལྟས་པའི་མཚུངས་ལྷན། བད་དུ་
བལྟས་པའི་མཚུངས་ལྷན། འདྲིས་པའི་མཚུངས་ལྷན། མ་འདྲིས་པའི་མཚུངས་ལྷན་རྣམས་སོ།།

མཚུངས་ལྷན་འདུ་ཤེད་བཞི་བརྒྱ་སེམས་པ། དེག་པ། ཡིད་ལ་ཤེད་པ། འདུན་པ། མོས་པ། དན་པ།
ཉིང་འཛིན། ཤེས་རབ། དད་པ། བཙོན་འབྲས། རྣམ་པར་རྟོག་པ། དཔྱོད་པ། བག་ཡོད། བག་
མེད། སྦྱོ་བ་དང་། རབ་དགལ། ཤིན་སྦྱངས། ཤིན་ཏུ་མ་སྦྱངས་པ། རྣམ་པར་འཆོ་བ། མི་འཆོ་
བ། རོ་ཆ་ཤེས་པ། ཁེལ་ཡོད་པ། ཁེལ་མེད་པ། བཏང་སྟོམས། རྣམ་པར་བློལ་བ། དག་བའི་ཅ་
པ། མི་དག་བའི་ཅ་བ། ལུང་མ་བསྟན་གི་ཅ་བ། ཀྱན་ཏུ་སྦྱོར་བ། དེས་པར་འཆིང་བ། བྲ་རྒྱས།

ཉེ་ཉོན། ཀུན་ནས་དགིས་པ། ཟག་པ། ལྷོ་ལ། ལྷོ་ར་པ། ཉེ་བར་ལེན་པ། མདུད་པ། སྒྲིབ་པ་ཤེས་
པ། བཟོད་པ་བཅས་སོ།།

མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་པན་ཚུན་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་
མཚུངས་ཏེ། ཉེན་མཚུངས་པ། དམིགས་པ་མཚུངས་པ། རྣམ་པ་མཚུངས་པ། དུས་མཚུངས་
པ། རྩས་མཚུངས་པ་སྟེ་མཚུངས་པ་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ་ཡིན། མཚུངས་ལྡན་མ་
ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད།

མཚུངས་ལྡན་མིན་པའི་མ་རིག་པ། ཉོན་མོངས་གཞན་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པའི་མ་རིག་པའོ།།
མཚུངས་པ། འདྲ་བའམ་མཉམ་པ། ས་བབས་མཐོ་དམན་མཚུངས་པ། མི་གངས་མང་ཉུང་མི་
མཚུངས་པ། ཆེ་ཆུང་མཚུངས་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཆ་མཐུན་དང་། མཉམ། དེ་ལྟ་བུ། དེ་
འདྲ། དེ་མཚུངས། འདྲ་བཅས་སོ།། དབྱིན་སྐད་དུ་equal ཟེར།

མཚུངས་པ་མགོ་སྟོམས་གྱི་ལན། ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་གང་ཞིག་རྣམ་ལན་མིན་པར་གཞན་གྱི་རྣགས་
བཀོད་པ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་པ་རོལ་པོ་སྲུན་འབྲིན་པའམ་ཚོད་པ་བརྒྱག་པ་སྟེ། དཔེར་ན།
ཁྱོད་རྒྱན་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲེས་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར་བའི་ལན་དུ། འོན་ཁྱོད་ཀྱང་རོལ་ཞེས་པ།
མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ། དངོས་པོ་གང་དེའི་རང་གི་རིགས་རྒྱུ་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་དེ་ཡིན།
རྒྱུན་བཞིའི་ནང་གསེས། རིགས་མཚུངས་པ་གང་ཞིག་སྔ་མ་འགག་པ་དང་བྱི་མ་དེའི་རིགས་
འདྲ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྣམས་ཡིན། དཔེར་ན། མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་མིག་ཤེས་
སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་སྒྲིབ་པའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། གཟུགས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་
གཟུགས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་སྒྲིབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།

མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བཅུ་དགུ། མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་སྟེ་ཚན་བཞི་ཡོད་པའི་
གཉིས་པ་ལ་སྒྲ་བཅུ་དགུ་ནི། ༡ གཟུགས་བརྟན། ༢ མོ་མོར་སྟེབས་པ། ༣ གཟུགས་མཚུངས་
པ། ༤ གཟུགས་མཉམ་པ། ༥ ཡང་དག་པར་གཞལ་པ། ༦ མཚན་ཉིད་མཐུན་པ། ༧ མཚན་
ཉིད་འདྲ་པ། ༨ མཚན་ཉིད་མཚུངས་པ། ༩ མཐུན་ཕྱོགས། ༡༠ དཔེར་བྲས། ༡༡ དཔེ། ༡༢ རྟོག་
༡༣ དམན་པ། ༡༤ རྩང་ཐད་དམན། ༡༥ རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པ། ༡༦ མོ་མོར་བརྒྱག་པ། ༡༧ རིགས་

ལྷ་མཁུན་གྱི། ༡༩མཉམ་པར་བྱས་པ། ༡༩ ཆོས་མཁུན་པ་བཅས་སོ།།

མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུ། དཔེ་དཔེ་ཅན་པན་ཚུན་པར་མཚུངས་སུ་དངོས་སུ་གསལ་བའི་ཆེད་
 རྒྱོང་བའི་ཆོག་པའི་ཁྱད་ ལྷན་ ལྷན་ རྩེ་ལྷན་ མཐུག་ མཚུངས་ ཡང་དག་མཚུངས་ མཉམ་ ཡང་
 དག་གསལ་ དེས་པར་གསལ་ རབ་གསལ་ གཟུགས་ཀྱི་ཆེ། གཉིན་པོ་ དག་ཆེ། སོ་སོར་རྟོག་
 འགལ་ བར། བཟླ་ བཅས་ བསྒྲུ་ རིགས་མཐུག་ རེས་སུ་སྒྲུ་ གཟུགས་བརྒྱན་ སོ་སོར་རྟོག་
 ས་མཚུངས་ གཟུགས་མཉམ་ ཡང་དག་འཛུགས་ མཚན་ཉིད་མཐུག་ མཚན་ཉིད་པར། མཚན་
 ཉིད་མཚུངས་ མཐུན་ཕྱོགས་ དཔེར་བྱས་ དཔེ་ རྟོག་ དམན་ རྩེ་ལྷན་དམན་ རབ་ཏུ་སྒྲུ་ སོ་
 སོར་བརྟོག་ རིགས་སུ་མཐུག་ མཉམ་པར་བྱས་ འགན་ རྒྱལ་ ལྷན་ འཇུ་ མི་མཐུན་སྟོགས་
 འཛུགས་ འཇུ་ དམངས་འབེབས་ རྟོན་ ཆོ་འདི། འགོག་ དགོད་ སྒྲུ་དོག་ མི་བཟོད་ ལྷན་བཟང་
 འཇོག་བྱེད། མཛེས་པ་ལུས་བྱེད། ཆར་གཙོད། རེས་སུ་རྒྱང་པ་འཛོག་ རེས་འགོ། རེས་སུ་འཆིང་།
 ངང་ཚུལ། ངང་ཚུལ་འགོག་པ། རེས་སུ་བྱེད། རིགས་ ཆོས་མཐུན་པ། གི་བམ་མཚུངས་པ། རེས་
 སུ་སྟེག་དཔེར་མི་བྱེད། གཉིས་སུ་མེད། རོ་གཅིག་ལྷུང་སོགས་ལྷ་བྱ་མང་དོ།

མཚུངས་པའི་དབངས་བཅུ་བཞི། མེགས་མུར་གྱི་དབངས་ཡིག་ཨ་ཨི་ཨུ་འི་བཞི་པོ་དེ་དེ་ལ་མུར་
 ཅུ། རིང་པོ། བེན་ཏུ་རིང་པོ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པས་བཅུ་གཉིས་དང་། ཡི་ཡིག་ལ་མུར་ཅུ་དང་
 བེན་ཏུ་རིང་པོ་གཉིས་ཡོད་པས་བརྗེ་མས་ན་བཅུ་བཞི་ཡོད་དོ།

མཚུངས་པའི་ཡི་གེ ལེགས་སྒྲུབ་སྐྱད་ཀྱི་དབྱངས་ཡིག་ཨ་ཨི་ཨུ་རི་ལི།

མཚུངས་པར་མངོན་པའི་སྒྲིང་བ། གནཏྱ་ཆོག་པ་འདོད་པའི་ཆོ་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཐ་དད་དུ་
དགོས་པས་དཔེར་ན། ཤེས་བྱའི་ཐོག་པ་ཆོས་ཅན་ཤེས་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཆོའི་ཡུལ་དུ་བྱར་བྱང་
ཡིན་པའི་བྱིར་བཀོད་པའི་ཆོ་ཆོས་ཅན་དང་སྐྱུ་བ་ཆོས་གཉིས་མཚུངས་པ་ལྟར་མངོན་གྲང་དེ་
གཉིས་ཐོག་པ་ཐ་དད་པས་དངོས་སུ་མཚུངས་ལྟར་སྒྲང་བས་དེ་འབྲའི་སྒྲིང་བ་ལ་མ་མཚུངས་
གྲང་མཚུངས་པ་ལྟར་སྒྲང་བའི་སྒྲིང་བ་ཞེས་སོ།།

མཚུངས་པར་སྒྲན་པའི་སྒྲ། སེམས་དང་སེམས་གཅིག་གྲུས་འབྲུག་ཅིང་གཅོད་མི་བྱས་ཀྱི། སེམས་
དང་སེམས་ལས་ལྷུང་བ་དྲུ་མ་ཞིག་པན་ཚུན་དྲུ་གྲོགས་གྲུས་ནས་མགོ་མཉམ་དུ་འབྱུང་བའོ།

མཚུངས་སྒྲོལ། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་translating ཟེད།

མཚུངས་སྟོན། སྟོན་པ་མཚུངས་པའམ་སྐལ་བ་མཉམ་པ། བདག་གིས་སྟེ་སྟོན་གསུམ་པོ་བསྐྱུས་པ་
ན། ཆངས་པ་མཚུངས་སྟོན་སྐྱུས་ཀྱང་ཕྱོག་མི་བྱས།

མཚུངས་བྲལ། འབྲན་ཁྲ་བྲལ་པ། བཀའ་འིན་མཚུངས་བྲལ། བྱས་ཐེས་མཚུངས་བྲལ།

མཚུངས་སྟོར་གྱི་རྒྱལ། འོན་རྒྱལ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཛོད་འདོད་དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་གཉིས་
དོ་པོའི་སྟོན་པ་མི་མཚུངས་ཀྱང་། མིང་ངམ། རྣམ་གངས་ཀྱི་སྟོན་པ་ལན་ཚུན་མཚུངས་པར་
སྟོར་བའི་རྒྱལ་ཞིག་སྟེ། ནང་གསེས་གཉིས་ནི། བསྟོད་པའི་མཚུངས་སྟོར་དང་། སྟོན་པའི་
མཚུངས་སྟོར་དོ།

མཚུངས་སྟོར་གྱི་རྒྱལ་གཉིས། འོན་རྒྱལ་སྐུམ་ཅུ་མོ་ལྟེ་ནང་གསེས་ཉེར་དྲུག་པ་མཚུངས་སྟོར་གྱི་
རྒྱལ་ནི། བཛོད་འདོད་དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་གཉིས་དོ་པོའི་སྟོན་པ་མི་མཚུངས་ཀྱང་མིང་ངམ། རྣམ་
གངས་ཀྱི་སྟོན་པ་ལན་ཚུན་མཚུངས་པར་སྟོར་བའི་རྒྱལ་ཞིག་སྟེ། དེའི་ནང་གསེས་རྣམ་གངས་
གཉིས་ནི། བསྟོད་པའི་མཚུངས་སྟོར་དང་། སྟོན་པའི་མཚུངས་སྟོར་དོ།

མཚུངས་སྟོར་གྱི་དཔེ། དཔེའི་རྒྱལ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་ཞིག་དང་། དཔེ་
ཅན་ཡོན་ཏན་དམན་པ་གཉིས་ལན་ཚུན་བྱ་བ་བྱེད་ལུགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདྲ་བའི་སྟོན་པ་
ངེས་གཅིག་མཚུངས་པར་སྟོར་བའི་རྒྱལ་ཞིག་

མཚུངས་མེད། མཉམ་མེད། ཉིང་སྟོབས་མཚུངས་མེད། རྫོ་གྲོས་མཚུངས་མེད། ཉོབས་ལྷན་
མཚུངས་མེད།

མཚུངས་མེད་དགོན་མཆོག་དཔལ་ལྷན། གཙང་དོར་དགོན་ཨེ་ཨོ་ཆོས་ལྷན་གྱི་གདན་ས་བརྒྱ་
གཉིས་པ་ཡིན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་ཁྲི་སྟེ་ལོ་༡༥༩༩ལོར་ས་སྐྱར་འབྲུངས། འབྲས་ལུལ་
སྟེད་ཆལ་དུ་ཀུན་མཁུན་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་གྱི་བྱུང་ལོ་བརྒྱད་རིང་མཆོན་ཉིད་གསན་སྟོང་
མཐར་ཕྱིན་པ་མཛད། དགུང་ལོ་ཉིར་དགུ་པར་ཐེ་དགོན་མཆོག་ལྷན་བྲལ་ལས་བསྟེན་པར་
རྫོགས། མཁན་པོ་དེ་ཉིད་ལས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་སྟོར་རྒྱ་ཆེར་གསན། ཨེ་ཨོ་གཟེམས་

ཐུག་སྐྱོད་དུ་བཞུགས་ནས་འཆད་ཉན་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་སྟུལ་
སྤྱི་ལོ་༡༥༤༤ལོའི་ལྷ་བ་ལྷ་པོའི་ཆོས་གསུམ་ནས་གདན་ས་ཐེངས་དང་པོ་ལ་ཕྱིལ་པོ་བཅུ་
མཛད། དེ་ནས་ལོ་གསུམ་ཐར་ཅེ་བཅ་ཆེན་གྱིས་གདན་ས་མཛད། ལྷ་ཆ་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༥ལོའི་ཉེན་
ནས་ཡང་བསྐྱར་གདན་ས་ཐེངས་གཉིས་པ་ལོ་བརྒྱད་མཛད་དེ་སྤྱི་ལོ་གདན་ས་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་
མཛད། ལས་འབྲས་སོགས་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོད། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལྷགས་སྟག་ལོ་སྤྱི་
ལོ་༡༥༤༥ དགྲུང་ལོ་ལྷ་པོ་ལ་སྐྱབས་གཤེགས་པ་ཡིན་ཀོ།

མཆུངས་མེད་དོ་ཟླ་ལ་མཆོན། ཟླ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལོ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་
ཆག་སྐྱར་སྤྱིའི་ཕུའི་འབྲོག་གསེབ་ཏུ་སྐྱབས་པུམ་ས། སྤྱི་ལོ་དེ་ནས་མངའ་རིས་གྲུང་ཐང་སྐྱོན་
བངས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པ་ལ་སྐྱང་འཁོར་བ་མཆོད་སྤྱི་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང། དགྲུང་ལོ་དགུ་པ་ལ་
ལ་ར་བའི་དངོས་སྟོབ་ཀྱན་སྟོན་མཛེས་པའི་དབལ་གྱིས་བཏབ་པའི་ཐུས་སྤྲད་གདན་སར་
ཞབས་སོར་འཁོད། ལོ་གསུམ་རིང་ཆོས་ཟླ་ལོན་ཏན་མགོན་པོ་ལས་རྟ་མགིན་ཡང་གསང་
སོགས་གསན། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པར་གྲུང་ཐང་ཆོས་གྲགས་དང་ལྷ་ཆེན་ཆོས་དབལ་
བཟང་པོར་བསྟེན་ནས་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་གསན་སྟོང་སོགས་དབལ་ལྷན་ས་སྤྱིའི་གསུང་རབ་
གསན་སྟོང་མཛད། ཆོས་པའི་མཛད་པ་ལ། གསལ་བྱེད་ནས་བཞི་དང་། ལྷ་མ་འཕགས་ལ། ལྷ་
མ་དམ་ལ། བྱག་ལེན། བཀའ་སྒྲུབ། འཁྲུལ་སེལ་ནས་བཞི། ལྷ་རྒྱུན་ནས་བཞི་སོགས་མང་དུ་
མཛད། བསྟན་འཛིན་ཐུགས་སྤྲས་བྱོན་ཚུལ་ལ། ཆོས་ཟླ་སྟོན་སྤྱི་ལས་མཆོན། དཀའ་བཅུ་པ་
དཀོན་མཆོག་བཟང་པོ། ཆེན་པོ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། བྱང་པ་བདག་ཆེན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
མཆོན། མི་ཉག་ཆོས་གྲགས། བོ་དོང་བཀའ་བཅུ་པ་ཆོས་རིན། འངས་པ་ཀུན་དགའ་དབལ་
ལྷན། བདག་ཆེན་རྒྱ་གར་བ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན། འཛིན་པ་ཀུན་དགའ་སྤྱི་པོ། ཐུས་ཆེན་
ནས་རྒྱལ་བཟང་པོ་མང་དུ་བྱོན། དེ་ལྟར་རང་གཞན་གྱི་དོན་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་དགྲུང་གངས་དོན་ལྷ་
ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་རྟ་༡༥༤༥ལོར་ཞེ་བཅོ་བརྒྱད་པ་གཤེགས་སོ།

མཆུངས་མེད་ཕུན་ཆོགས་དོན་གྲུབ། གཙང་དོར་དགོན་ཞེ་མི་ཆོས་ལྷན་གྱི་གདན་རབས་ཞེ་གཉིས་
པ་ཡིན། མི་ཉག་རྒྱལ་བཟང་དུ་འཁྲུངས། འཇམ་དབྱངས་དཀོན་མཆོག་གྲགས་པ་སོགས་དམ་

པ་དུ་མའི་མདུན་ནས་ལམ་འབྲས་སོགས་ཆོས་སྐོར་རྒྱ་ཆེར་གསན། ཨེ་ཨྱི་པའི་ཁྲིར་ཐེབས།
མཛོད་ཐིན་མཐའ་ཡས་པ་བྱུང་ཞིང་མཐར་སྐྱ་ཞི་བར་གསུམ་སོ།།
མཚུངས་མེད་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན། གཙང་ངོར་དཔོན་ཨེ་ཨྱི་ཆོས་ལྷན་གྱི་གདན་རབས་ཉེ་
དགུ་པ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་བླ་མ་པོ་གཞུང་སྤེལ་སྐྱར་
འབྲུངས། འཇམ་མགོན་ལྷན་གྲུབ་དཔལ་ལྷན་སོགས་བསེས་གཉེན་དུ་མར་བསྟེན། དགུང་ལོ་
ཉེར་གཅིག་པ་ནས་ཞེ་གཅིག་ལ་ཐེབས་པའི་བར་གཙོ་ཆེར་སྡེ་དགའ་བཞུགས། ཉེ་གཉིས་པ་
ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོ་ངོ་བཞིར་གདན་ས་བསྐྱུངས། ཞེ་ལྷ་པ་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩
ལོའི་རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་བཞིར་སྐྱ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ།།

མཚུངས་རྒྱ། འབྲན་རྒྱ། མཚུངས་རྒྱ་མ་མཆིས་པ།

མཚུན། ① པ་མེས། ② བོན་ལུགས་ལྟར་པ་མེས་ཀྱི་རྒྱའམ་སོག་གི་བཅུད། ③ པ་མེས་དུས་ཀྱི་ལྷ།
④ ག་ཤིན་པོ།

མཚུན་ཁང་། ① པ་མེས་ཀྱིས་བསྟེན་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལྷ་གནས་ཡུལ། ② ག་ཤིན་པོའི་བང་སོ།།

མཚུན་གྱི་ལྷ། [མངོན་]ག་ཤིན་རྩེ།

མཚུན་མཚོད། བོན་ལུགས་ལྟར་པ་མེས་ཀྱི་དུར་སར་གནས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལྷར་ཤུགས་གཏོར་
བའི་མཚོད་པ།

མཚུན་གཏོར། བོན་ལུགས་ལྟར་པ་མེས་དུས་ཀྱི་ལྷར་བསྐྱར་བའི་གཏོར་མ།

མཚུན་འཛོར། པ་མེས་དུས་ཀྱི་ལྷར་ཤུགས་གཏོར་མཚོད་པ་བྱས་པ།

མཚུན་ཞལ། ① མེ། ② མེ་ལྷ།

མཚུན་ལ་རོལ། [མངོན་]ག་ཤིན་རྩེ།

མཚུན་གསོལ། པ་མེས་དུས་ཀྱི་དུར་ཁྲོད་དུ་གནས་པའི་ལྷར་ཤུགས་གཏོར་བའི་གསོལ་མཚོད།

མཚུན་ལྷ། ① པ་མེས་ཀྱིས་བསྟེན་པའི་ལྷ། ② ག་ཤིན་རྩེའི་རྒྱལ་པོ།

མཚུན་ལྷའི་གདོན། མཚུན་ལྷ་ཞེས་བོན་ཆོས་ཀྱི་བདེ་ལས་བྱུང་བའི་སྤར་གྱི་པ་མེས་ཤི་བའི་རྣས་
ཤེས་དུར་གྱི་ལྷར་གྱུར་པ་བྲགས་པའི་མིང་ཡིན་ཀྱང་། ལྷ་བས་འདྲིར་ཡི་དུགས་ལ་ལས་སྤར་གྱི་

པ་མེས་ཤི་བ་དེར་བརྟུལ་ནས་དྲུ་དྲུ་གནས་པ་འཕམ་ག་ཤིན་པོ་དེའི་རྟགས་དང་ཆ་ལུགས་
བཟུང་ནས་ཉེ་འབྲེལ་ལ་འབབ་སྟེ་སྟོ་ལབ་སོགས་བྱེད་པའི་འབྲུང་གཞོན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པས་
དེས་གཏོང་བའི་གཞོན་ནད་ལ་མཚུན་ལྷའི་གཞོན་ཞེས་ཟེར་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་དཔལ་པོས་མཛད་
པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟོང་པོ་བསྟུས་པ་ལས། ཡི་དྲགས་མཚུན་ལྷའི་གཞོན་གྱི་རྟགས།
མིག་ནི་གསལ་ཞིང་བཞིན་རས་སྒྱུ་མ། ཀན་ནི་སྐྱམ་པར་བྱེད་པ་དང་། མིག་དང་རྩི་མ་བསྐྱོད་པ་
དང་། གཉིད་ཆེ་མེ་རྫོང་ཆུང་བ་དང་། གཡོན་བྱོགས་ནས་ནི་གོས་བྱོན་ཞིང་། འདྲང་བྱ་རམ་
ཉིལ་ལ་དགལ། ཆོལ་འཁུལ་བ་ནི་ཡིན་ཞེས་བྱེད། ཅེས་གསུངས།

མཚུར། མཚུར་རིགས་ལ་དཀར་ནག་སྟོ་དམར་སེར་སོགས་ཡོད་པ་དེའི་སྟི་མིང་།

མཚུར་དཀར། ཆོས་གདན་དུ་བྱེད་པའི་ས་དཀར་ཞིག

མཚུར་སྟོ། ཆོས་གདན་དུ་བྱེད་པའི་ས་སྟོན་ཞིག

མཚུར་སྟོན་དབང་གི་དོ་རྩེ། མཚན་གཞན་དོལ་གྱི་མཚུར་སྟོན་དབང་དེ་ཡང་ཟེར། མར་པའི་སྟོབ་མ་
ཀ་ཆེན་བཞེའི་ཡ་གྲུལ་ཤར་གྱི་ཀ་ཆེན། འདི་ལ་འཕོ་བའི་བཀའ་བབ་ཅེས་ཟེར་ཡང་ཁྲད་པར་
དུ་དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་རྩོགས་རིམ་དང་། རྒྱུད་སྟེ་ཁག་གཅིག་གི་སྟོལ་འདི་ནས་བརྒྱད་
པ་ཡིན། འདི་ཉིད་དོལ་གྱི་མདའ་ན་མཚུར་ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་སུ་སྟུགས་འཆང་གི་རྒྱུད་པར་
འཁུགས། རྒྱུ་དུས་སུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྟེ་བའི་སར་སྟོབ་གཉེར་ལ་བྱོན། ཁོང་གི་བྲིམ་
ཡོ་བྱད་གིས་དབུལ་བས་མས་བྲིས་དུ་སྟོང་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་བར། ཁོང་གིས། མཁས་
པ་ཐམས་ཅད་དཀའ་བ་སྤྱད་ཅིང་། བཙུན་འགྲུས་སྟེད་པ་ལས་འབྲུང་བ་ཡིན་པས་ཨ་མས་ངའི་
ཆོས་གྱི་བར་ཆད་མ་བྱེད། འདི་ཉིད་གྱི་འགྲུར་ལ། བསྟན་འགྲུར་ལས། རྩི་རྩེ་རྩེ་ལ་འབྱོར་མ་ལ་
མཚོད་པ་མདོར་བསྟུས་པ། རྩི་བཙུན་དོ་རྩེ་རྩེ་ལ་འབྱོར་མ་མཚོད་པའི་ཆོག་བཅས་སོ། འདི་ལ་
ཁྲད་པར་དུ་འཕགས་པའི་བྱ་ཆེན་གསུམ་བྱོན་པ་ནི། ཁོན་གད་པ་སྟེ་ཉི། ཁམས་པ་རོ་མཉམ་རྩོ་
རྩེ། བྱེད་སྟོན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་གསུམ་མོ།

མཚུར་སྟོན་དབང་དེ། མཚུར་སྟོན་དབང་གི་དོ་རྩེ་དང་མི་གཅིག་ཡིན།

མཚུར་མདོག་སྒྲ་ལ། མཚུར་ལ་དཀར་དམར་སྟོ་ནག་སེར་ཏེ་ཁདོག་སྒྲ་ལོད།

མཚུར་ནག་ ཆོས་གདན་དུ་བྱེད་པའི་ས་ནག་ཅིག

མཚུར་ཕྱ། མཚུར་ཕྱ་དགོན་པའི་བསྐྱུས་མིང།

མཚུར་ཕྱ་རྒྱལ་ཆབ་འིན་པོ་ཆེ། གཞུང་པའི་སྐར་ཆེན་འཛེམ་སྤྱིང་རྒྱན་གྱིས་སྐབས་སུ་རྒྱལ་བ་ཀཱ་མ་
པའི་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་དབང་བསྐྱར་པའི་སྐུ་མ་ཞིག་གི་མཆན་ཡིན། རྒྱལ་ཆབ་གོ་བྱི་དཔལ་འབྱོར་
དོན་གྲུབ་ནས་ད་ལྟའི་རྒྱལ་ཆབ་གྲགས་པ་བསྐྱེད་པ་ཡར་འཕེལ་བར་སྐྱབས་ལྷན་བཅུ་གཉིས་ཁྲོན་
ཟེས། འདི་དག་གི་སྐུ་ལ་གཞི་བྱས་ན་རྩོམ་པ་འཛེམ་པའི་འཛིན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

མཚུར་ཕྱ་རྒྱལ་ཆབ་སྐྱབས་ལྷན་པོ། གོ་བྱི་དཔལ་འབྱོར་དོན་གྲུབ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་ལུག་
སྤྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོར་སྟེ་པོ་དུ་སྐྱུ་འབྱུངས། རྩེ་ཀཱ་མ་པ་དུག་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་སློབ་མར་
ལྷུ་དགུང་ལོ་ལྔ་པའི་ཐོག་མཁར་ཆེན་དཔལ་གྱི་དབང་བྱུག་དང་། རས་པ་ཞི་བའོད་གྱི་སྐུ་ལ་
སྐར་རོས་འཛིན། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣ལོར་ཀཱ་མ་པ་དུག་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་སྐྱབས་ལེགས་པ་དང་
ཀཱ་མ་པའི་སྐར་ཆེན་འཛེམ་སྤྱིང་རྒྱན་གྱི་དབུས་སུ་རྒྱལ་བ་ཀཱ་མ་པའི་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་བཞུགས་ནས་
སྐར་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་གནང་བས་མཚུར་ཕྱའི་རྒྱལ་ཆབ་ཞེས་པའི་མཆན་ཐོག་ རབ་བྱུང་བརྒྱད་
པའི་ས་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༢ལོར་དགུང་ལོ་རེ་བཞི་པར་སྐྱབས་ལེགས།

མཚུར་ཕྱ་རྒྱལ་ཆབ་སྐྱབས་ལྷན་པོ་གཉིས་པ། བཟ་ཤིས་ནམ་རྒྱལ། མཆན་གཞན་གྲུབ་ཆེན་བཟ་ཤིས་
དཔལ་འབྱོར་ཟེས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ཉ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་སྟེ་མོར་སྐྱུ་འབྱུངས། ཀཱ་མ་
ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོས་རྒྱལ་ཆབ་སྐུ་རོས་འཛིན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་
༡༨༡༧ལོར་དགུང་ལོ་ཉིད་དགུ་པར་སྐྱབས་ལེགས།

མཚུར་ཕྱ་རྒྱལ་ཆབ་སྐྱབས་ལྷན་པོ་གསུམ་པ། གོ་བྱི་གྲགས་པ་དཔལ་འབྱོར། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་ཉ་སྤྱི་ལོ་
༡༨༡༦ལོར་ལྷོ་རྒྱུད་སངས་པོ་སྐར་ཞེས་པའི་ཡུལ་དུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་པར་ཀཱ་མ་པ་མི་
བསྐྱོད་རྩོམ་མཁན་པོ་དང་། དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་ལྷན་པོ་བསྐྱོབ་དཔོན་མཛད་དེ་དགེ་ལྡན་
བསྐྱབས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་ཉ་སྤྱི་ལོ་༡༨༤༦ལོར་དགུང་ལོ་མོ་གཅིག་པར་སྐྱབས་ལེགས།

མཚུར་ཕྱ་རྒྱལ་ཆབ་སྐྱབས་ལྷན་པོ་བཞི་པ། གོ་བྱི་གྲགས་པ་དོན་གྲུབ། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་
༡༨༧༢ལོར་དུ་མཆོམས་སྟེ་མོ་སྟོད་པ་སྐྱོང་གོང་དུ་འབྱུངས། ཀཱ་མ་པ་མི་བསྐྱོད་རྩོམ་པ་འཛེམ་པའི་

གནང་། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཆུ་བྱུང་གྱི་ལོ་༡༦༡༣ལོར་དགུང་ལོ་རེ་བདུན་པར་སྐྱ་གཤེགས།
མཚུར་སྤ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱ་མེད་ལ། གོ་ཤྱི་གྲགས་དཔལ་མཆོག་དབྱངས། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་
སྐྱལ་གྱི་ལོ་༡༦༡༣ལོར་གཙང་གི་གཉིང་སྐྱེས་མཁར་ཆེན་ཏུ་འཁྲུངས། རྩོན་རྩེ་བཙུན་ཏུ་ར་
ན་ཐས་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ཞིག་ཡོད་པར་ལུང་བསྟན། ལྷ་དམར་བྱུག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ལུག་
གི་མདུན་ནས་དགོ་ཚུལ་ཞུས། དཔལ་པོ་བཙུན་ལག་རྒྱ་མཚོའི་མདུན་ནས་མདོ་སྐྱེས་ཆོས་
རྒྱུ་ལལ་ཆེར་ཞུས། གཞུ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོམ་ཡོངས་རྩོགས་དགོ་བསྐྱེད་གྱི་སྒྲུབ་པ་སྐྱལ།
རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ཁྱི་གྱི་ལོ་༡༦༤༤ལོར་དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པར་སྐྱ་གཤེགས།
མཚུར་སྤ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱ་མེད་བདུན་ལ། གོ་ཤྱི་དཀོན་མཆོག་ཡོད་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་
སྐྱལ་གྱི་ལོ་༡༦༤༤ལོར་དབུས་ལྷ་སའི་སྤེལ་ལོ་ཞེས་པའི་ས་ཆར་འཁྲུངས། གཞུ་བ་བཅུ་
གཅིག་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་སྐྱ་གཤེགས་རྩེས་སུ་དགུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་པར་མཚུར་ལུང་བྱུང་བའི་གནང་
སར་སྐྱབ་བྱངས། མཚུར་སྤའི་རྒྱལ་ཚབ་མངའ་གསོལ། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་ལག་
གྱི་ལོ་༡༦༥༥ལོར་དགུང་ལོ་རེ་བདུན་པར་སྐྱ་གཤེགས།
མཚུར་སྤ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱ་མེད་བཟུང་ལ། ཆོས་དཔལ་བཟང་པོ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ལུག་
གྱི་ལོ་༡༦༥༦ལོར་འཇར་ཡུལ་ཏུ་སྐྱ་འཁྲུངས། སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ངོས་འཛིན་
གནང་། གཞུ་བ་བདུད་འདུལ་རྩོམ་ཞེས་ཞུས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༦ལོར་དགུང་ལོ་དྲུག་པ་སྐྱ་གཤེགས།
མཚུར་སྤ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱ་མེད་དགུ་ལ། གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཆུ་སྐྱེལ་གྱི་ལོ་
༡༦༧༣ལོར་ཀོང་པོ་རྒྱལ་སྐོར་ཏུ་འཁྲུངས། གཞུ་བ་ཐེག་མཆོག་རྩོམ་དང་། ལྷག་ལུང་མ་ཆེན་
བསྟན་པའི་ཉི་མ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོབ་མ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་མེ་ཡོས་གྱི་ལོ་༡༦༨༣ལོར་
དགུང་ལོ་དྲུག་པར་སྐྱ་གཤེགས།
མཚུར་སྤ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱ་མེད་བཅུ་ལ། འཇམ་དཔལ་བཟང་པོ། མཆོན་གཞན་བསྟན་པའི་ཉི་མའང་ཟེར།
རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ས་སྐྱལ་གྱི་ལོ་༡༦༨༤ལོར་ལྷ་ས་སྤོན་བྱུག་ཏུ་འཁྲུངས། སྐབས་
འདིར་གཞུ་བ་ཐེག་མཆོག་རྩོམ་སྐྱ་གཤེགས་པའི་ལྱེ་ལོ་དང་། ལྷ་དམར་ཡང་སྤྱི་དངོས་འཛིན་

མི་ཆོག་པར་དམ་བསྐྱབས་བྱས་ཐེན་པ་དང་། མི་ཏུ་བསྐྱེད་ཀྱིན་བཟང་ཡང་མི་སྒྲོན་མ་ཞེས་འགྲོ་
དོན་ལེགས་པོར་མེད་པ་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ཐིན་ལས་ཉག་སྤ་བའི་སྐབས་
དང་འཁེལ་སྐབས། རྗེ་འདི་ལ་བདག་སྐྱོང་བྱ་མཁན་གང་ཡིན་མ་གསལ། རབ་བྱུང་བཙེ་ལྔ་བའི་
ཆུ་སྤྱི་ལྷ་ལོ་༡༩༤༣ལོར་དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པར་སྤྱ་གཤེགས།

མཚུར་སྤ་རྒྱལ་ཚབ་སྤྱི་ཐོང་བཅུ་གཅིག་པ། གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ། རབ་བྱུང་བཙེ་ལྔ་བའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་
༡༩༤༤ལོར་དབུས་ལྷ་སའི་ཞོལ་ཡོན་ཁང་དུ་སྤྱི་འཐུངས། ཀམ་པ་མཁའ་ཁྲབ་རྩོམ་ཞེས་ཞེས་སྤོབ་
ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་དགུང་ལོར་དགུ་པར་སྤྱ་གཤེགས།
མཚུར་སྤ་རྒྱལ་ཚབ་སྤྱི་ཐོང་བཅུ་གཉིས་པ། གྲགས་པ་བསྐྱར་པ་ཡར་འཕེལ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་
ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོར་དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱིས་ས་མཚམས་སུ་སྤྱི་འཐུངས། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་
བཅུ་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་རིག་པའི་རྩོམ་ཞེས་ཞེས་སྤོབ་ཡིན། ད་ལྟ་འབྲས་
ལྗོངས་རུ་མ་གཅིག་ཀམ་པའི་ཆོས་སྐར་དུ་རྒྱལ་བ་ཀམ་པའི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བཞུགས་པ་འདི་ལོ།

མཚུར་སྤ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་དབུས་གསུམ་མཁྱེན་པ་
གནས་འདིར་བཞུགས་ཡོད་པའི་རྒྱལ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་(ལེ་ཅིང་བར་མ། སྤང་ཆ། སོག་
ངོས་༡༩༣༥)ལས། དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་ནས་མཁའ་འགྲོའི་གནས་གཞུ་བྱ་བ་ཞེ་བཟུང་སྟེ་
ཆོགས་པ་བཞེ་བཅུ་ཅམ་རེ་བསྐྱུངས། འཆོ་བ་འཛོམ་པོ་མེད་ཀྱང་ཅི་ཡོད་བཞེ་སྟེ་དང་། ཆོགས་
མཛད་དེ་སྤྱིང་གནས་བཅུད་ལེན་མཁའ་འགྲོས་སྤལ་བ་སོགས་བསྟེན་ཏེ་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་འཆོ་
བ་མཛད་དེ་ལྟོ་རྒྱབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྤྱབ་པ་གཏོང་མ་སྤོང་གསུང་སྤ། ཅས་སོ། རབ་བྱུང་གསུམ་
པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་གནས་འདིར་ཀམ་པའི་གཟིམ་སྤྱི་ལ་རྒྱུང་དུ་ཞིག་བཏབ་པའི་
རྒྱལ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། སྤྱིར་དགུང་ལོ་ལྔ་བཅུ་པ་ཁམས་སུ་ཐེགས་ཀའི་དུས་
མཚུར་སྤའི་གྲག་རྒྱལ་ཡོལ་དུ་བྱོན་ཏེ་གཏོར་མ་དང་ས་གཞི་བྱིན་རྒྱབས་མཛད། ཀམ་པའི་སྤལ་
རྒྱུང་དུ་ཞིག་མཛད་དེ་དགོན་གནས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བསྒྲིགས། བྱིས་བརྒྱུད་བཅུ་བཞེས་པའི་ཆེ་
མཚུར་སྤའི་མཚོད་ཁང་གོང་མཛད། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་
༡༩༤༤ལོར་མཚུར་སྤའི་སྤྱི་ཁང་བཞེངས་སོ། ཀམ་པ་ཀའ་རྒྱུད་པའི་དགོན་ཆེན་ཞིག་སྟེ་སྤ་ས་

ཁྱོད་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་བྱང་གི་ཕྱོགས་སྟོན་ལྟར་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཚུར་ཕུའི་རྫོང་དང་། སྟོན་ལྟར་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་བཅན་པོ་
ཁྱི་རལ་བ་ཅན་གྱིས་སྲིད་དབང་བཟུང་བའི་དུས་རྒྱལ་པོས་ཁྱ་ཤར་རྫོང་ལྷ་ཁང་བཞེངས་པའི་
རྗེས་ཅམ་ན་བཙུགས་པར་སྤང་།
མཚུར་མོ། ཚུར་མོ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
མཚུར་དམའ། མཚུར་ཕུ་རོན་གྲུབ་ཡོད་ཟེར་གྱིས་ཀམ་རང་བྱུང་རྫོང་འཛིན་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཅིས་ཀྱི་ལུགས།
མཚུར་ལུགས། མཚུར་ཕུ་འཇམ་དབྱངས་ཆེན་མོའི་ལུགས་ཀྱི་སྐར་ཅིས།
མཚུར་ལུགས་སྐར་ཅིས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1447ལོར། མཚུར་ཕུ་འཇམ་
དབྱངས་རོན་གྲུབ་ཡོད་ཟེར་གྱིས་རྗེ་རང་བྱུང་རྫོང་འཛིན་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་[ཅིས་ཀྱི་གཞུང་
ལུགས་ཆེན་མོ་]མཛད། མཚུར་ཕུའི་ལོ་ཐོ་ཞེས་བ་ཐོག་མར་བཏོན། སྤྱ་རབས་ཀྱི་བྲ་ཞག་ཅིས་
ལ་སོགས་པའི་དུས་བརྟག་གནས་དབྱུང་ནམས་ཆེས་ཁོངས་སུ་བཞུགས་པ་རྒྱ་ལོའི་གནས་
གཤེས་འབྱུར་ཐོག་དང་། ཉི་ཁྱེ་གཟའ་འཛིན། ཆེས་གངས་ཆད་ལྷག་བཅའ་ཐན་སད་མེར་
སོགས་རང་བྱུང་གི་གནོད་འཆེ་གང་ཡོད་བཅས་སྟོན་བརྟུན་ཡོད་པས་དུས་ཤིས་བར་
དབྱས་གཅིང་ཁུལ་དུ་འདི་དར་ཁུལ་ཆེ། ཅིས་ཀུན་བསྐྱེད་པ་ལ་འཕྲིན་ལས་བ་ཕྱོགས་ལས་ནས་
རྒྱལ་ཀྱི་[ཅིས་འབྲེལ་]དང་། དཔའ་ལོ་གཙུག་ལག་བློང་བས་[ཅིས་འབྲེལ་རིན་ཆེན་གཏེར་
མཛོད་]མཛད་པ་སོགས་ཀྱིས་དར་སྤེལ་བཏང་བ་ལ་མཚུར་ལུགས་ཞེས་སུ་གྲགས། དེའི་རྒྱན་
ལས་མདོ་ཁམས་སྟོན་དུ་ཀུན་མཁུན་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཞབས་ཀྱིས་སྤར་སྟོལ་བོད་
ཀྱི་སྤྲན་ཅིས་རིག་པའི་གཞུང་ལག་ལེན་དང་བཅས་པ་འཆད་ཉན་དར་སྤེལ་ལུགས་ཆེན་གནང་
བའི་ཁར། རྒྱ་ནག་ནས་གསོ་རིག་སྐོར་དང་མདོ་སྤེ་སྤྲག་ན། འབྱུང་ཅིས། རྒྱ་ནག་སྤང་ཅིས་
སོགས་ཅིས་སྐོར་དང་། ཅ་མདོ་སོགས་སྤྲན་དབྱུང་སྐོར་འགའ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་གནང་བ་
དང་། རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་ནས་འབྲས་ཅིས་སྤྱར་བར་རྟོགས་བྱེད་སོགས་རིག་པའི་གནས་
ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ཅིག་སྤངས་ཐོག་ཉི་ཁྱེ་གཟའ་འཛིན་དང་། ཉི་ཐོག་སོགས་དུས་བརྟག་
གནས་དབྱུང་སྐོར་ལ་ཞེབ་འཇུག་མང་དུ་གནང་སྟེ་ཡུལ་བྱ་སོ་སོའི་བྱང་ཆོས་ཀྱི་དུས་གཟེར་

ནམས་གཏན་ལ་པག། སྡེ་དགེ་དཔལ་ལྷངས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་ཁྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་
1754ལོར་གནས་ལྷ་རིག་པའི་སློབ་སླིང་ཞེས་པ་ཞིག་བཅུ་གསུམ་ནས་སྤོང་ཅིས་རྒྱན་འཛིན་པ་
མང་པོ་གསེས་སློང་གཞན་། མཚུར་ལུགས་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་གཞུང་ལུགས་ལག་ལེན་བཅས་
དར་སྤེལ་ལུགས་ཆེན་གནང་སྟབས་མདོ་ཁམས་ཡོངས་སུ་དེའི་སློབ་རྒྱན་དར་བྱུང་བར་
མ་ཟད། བོད་ཡོངས་ལ་ལུགས་རྒྱན་ཆེ། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་སྤྱང་ཅིས་ཀྱི་ལག་ལེན་གསར་
འབྱུར་མཛད་ནས་རྒྱ་ནག་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་སྤྱང་བཞག་པའི་ཅི་སློབ་ཐོག་མར་གསར་གཏོད་
གནང་བ་ལོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དར་བྱུང་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་བོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆའི་མང་ཆོག་ས་
ཡོངས་ཀྱིས་ལོ་རེ་བཞིན་ཐབ་ཞོད་ཆེ་རྒྱུད། ལོ་ལྷུགས་ལེགས་ཉེས། བཅོམ་སད་མེར་བ་
སོགས་རིམ་ལྷང་འབྱུང་བའི་སློར་ལ་ཅིས་འབྲས་གཞན་དག་ལས་ཀྱང་ས་སྤྱང་གི་འབྲས་བུ་གཙོ་
བོར་དབྱེད་དེ་སློང་མོལ་དང་དོ་སྤང་བྱེད་པའི་གོམས་སློབ་ཆགས་ཡོད་སྟབས་སྤྲན་གྲགས་ཆེ་
ལ་ཡིད་ཆེས་ཐབ་ལོ་ཡོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་བྱེ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1732ལོར་རྩེ་དཔོན་
ཀམ་འེས་ལེགས་བསྟན་འཛིན་གྱིས་[ཅིས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་]བཅམས་པ་
དང་། [མཚུར་ལུགས་བྱམ་ཅིས་དཔལ་ལྷངས་ལོ་ཐོ་]ཞེས་པ་སྤར་ལས་རྒྱས་པ་ཞིག་བཏོན།
དུས་ཀྱི་གཟེར་ནམས་མཚུར་ལུ་འཇམ་དབྱངས་ཆེན་པོ་དང་རྩེ་མི་བསྐྱོད་རྩེ་རྩེའི་ལུགས་བཞིན་
བཀོད། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ལོ་འགོ་འཛིན་ས་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་བར་ལས་ས་བདག་གི་རྒྱ་ཁྱི་འདྲ་
བ་དང་། ཁྱོ་ཁང་རེ་འུ་མིག་ཆེས་ཁོངས་སུ་བཀོད་པ་སོགས་ལུགས་བྱམ་ཅིས་དང་བཞེད་
སློབ་རྒྱུང་ཐད་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་འདི་ལ་དུས་ཕྱིས་[མཚུར་ལུགས་ལོ་ཐོ་]ཞེས་གྲགས་སྟབས་
བཀའ་སློབ་འདི་བཞིན་ལག་ལེན་བྱེད་མཁན་ཡང་མང་དུ་ཡོད། སྤབས་དེར་དཔལ་ལྷངས་ཀྱི་
སྤོང་བྱེ་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་ནས་ཐོན་པའི་སློབ་མ་སྤོང་ཅིས་ལ་མཁས་
པ་མང་དུ་ཐོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཆུ་བྱེ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1852ལོར་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
མཆོས་ཅིས་གཞུང་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་གི་ཅིས་འགོ་སློབ་ནས། [སྤྱང་ཅིས་ལེགས་བཀའ་
ཀུན་བདུས་]བཅམས་པ་དེ་ཉིད་དུས་ཕྱིས་མཚུར་ལུགས་ལག་ལེན་བྱེད་མཁན་ནམས་ཀྱི་ལག་
ལེན་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

མཚུར་སེར། ཆོས་གདན་དུ་བྱེད་པའི་ས་སེར་ཞིག

མཚུལ། [ཉིང]མངེས།

མཚུལ་དུ་དགུ་བ། མཚུལ་པ་སྟེ་སྒྲུང་བྲི་ངན་སོགས་སྟོ་བའི་དོན་ལ་གོ

མཚུལ་བ། ① མཚུ་དང་སྒྲ། མཚུལ་ཉག་ཉག་མཚུལ་འགགས་བ། ཁ་མཚུལ། སྒྲ་མཚུལ། ② སྟོག་
ཆགས་ཀྱི་སྒྲ་མདོ་དང་ཆ་མཚུ། ③ སྒྲའི་བྱ་གཤོག་གཡས་གཡོན་གྱི་འགྲམ་ན་འཕར་བའི་
གཉན་པའི་ཅ་ཞིག

མཚུལ་ཤུ། སྒྲ་བྲག་གི་མཚུལ་ཁུང་ནས་ཤུ་འདེབས་པའི་སྒྲ།

མཆོ། མཆོ་ལུས་དང་འདྲ།

མཆོ་རྩ་ཆུ་ཁ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ནག་ཆུའི་དཔལ་མགོན་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་ལུས། ལུས་བུའི་སྒྲུན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་མཆེར་
པའི་ཆད་པ་དང་། ཆ་བ་གསར་རྩིང་སེལ། ཁྲག་གཅོད། ལུས་སྟོབས་སྟེད།

མཆོ་མ། ① མཉམ་སྟེས་བྲུ་གྲ། ② ཁྲིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག ③ [མདོན]དུས་གཅིག་ཏུ་
བྲུ་གཉིས་མཉམ་དུ་སྟེས་པས་གངས་གཉིས་མཆོན།

མཆོ་གཟུགས། བྲུ་གྲ་མཆོ་མའི་མིང་།

མཆོ་ཐོར། མཆོའི་རྒྱལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐོར།

མཆོ་གཟུགས། བྲུ་གྲ་མཆོ་མའི་མིང་།

མཆོད་པ། ① དུར་གནས། དུར་མཆོད། ② [ཉིང]དུར་དུ་འཇུག་པའམ་དུར་དུ་མཆོད་པ།

མཆོ་འུ། མཆོ་ཆུང་བའམ་རྩིང་བུ། ཆུ་སྟོ་ཅན་གྱི་མཆོ་འུ། ས་མཐོའི་སྟེང་དུ་མཆོ་དང་མཆོ་འུ་སྐར་
ཆོགས་ལྟར་ཆགས་པ།

མཆོར། འཕྲོག་པ་སྟོད་པའི་གནས། དབྱར་འཆོར། དགུན་འཆོར། འཆོར་ས་ལྟ་བུ།

མཆོར་སྟོང་། ལྷགས་ལྟས་ཀྱི་རྩིང་ཆུ་འབྲིལ་པའི་འོག་ཁྲག་གང་སྟེ་མེ་ཁྲི0.35ཙམ་བསྐོས་པའི་ས་
ཆས་བསྐྱངས་པའི་དྲངས་ཀྱིས་སྐྱར་དུག་དང་། གྲེ་བ་འགག་པར་མན་བ་དང་ཁྲད་པར་སྐྱགས་
རིགས་ཆུ་དུག་ན་བར་པན།

མཆེར་རྒྱལ་པ། འོར་ལྷགས་ལ་ས་ནད་པོག་ཆེ་ཤིང་ཐུར་གྱིས་མཆེར་བ་འབྲིགས་པའི་འཆོས་
ཐབས་ཤིག།

མཆེར་རྟིང་། འབྲོག་པ་སྟོང་ས་རྟིང་བ་དང་། ལྷགས་ཀྱི་ལྷས་ར་རྟིང་པ།

མཆེར་ཐོ། འབྲོག་པའི་རུ་བ་མ་སྟོས་གོང་སྟོ་ཡུལ་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ས་རྩོ་སོགས་བཅེགས་ནས་
བརྒྱབ་པའི་རྟགས།

མཆེར་སྒྲང་། རོ་ཆ་བའི་སྒྲང་བ་དང་། ལུས་པའི་མཆེར་སྒྲང་། མཛེའབྲོགས་ནད་ལུལ་ལ་མཆེར་སྒྲང་
མི་དགོས། མི་མང་གི་དཀྱིལ་དུ་འབྲོ་བ་ལ་མཆེར་སྒྲང་མི་བྱེད།

མཆེར་བ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ནད་ཁྲོལ་དོན་ལཱ་ལྟལ་ཞིག་ནད་ཁྲོལ་མཆེར་བ།

མཆེར་པོ། རོ་ཆ་པོ། དེ་རིང་གི་ལས་ཀ་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བས་ཏ་ཅང་མཆེར་པོ་བྱུང་།

མཆེར་བ། ① སུན་བ་དང་། བྱེད་སྒྲིང་མི་འདོད་པ། དཀའ་བའི་ལས་དོན་ལ་མ་མཆེར་ཅིག་སེམས་
མཆེར་བ། ② རོ་གཞོང་བ་དང་། རོ་ཆ་བ། ཞེད་པ། འབྲོ་མཆེད། ཤོད་མཆེད།

མཆེར་བ་རི། མཆོ་སྟོན་པའི་ནད་དུ་ཡོད་པའི་རི་ཞིག་དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ལས་མེ་ཁྲི་
སུམ་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།

མཆེར་བག་ཞེད་པའི་ཉམས། རང་སྟོན་དང་གཞན་སྟོན་བཟོད་ག་པའི་རུ་བ་སྟོས་པའི་བྱུལ།

མཆེར་མལ། རུ་བ་སྟོར་ཆར་བའི་མན་ལ་ཐབ་ཀ་སོགས་ལུས་པ་ལ་ཟེར།

མཆེར་མོ་ཆའི་རི་ཁོད། སྟེ་བ་ཀྱི་ཞོལ་བ་ཐུབ་བསྟན་སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་འབྲོག་པའི་བཞུགས་ཁང་
ཡིན་ལ་ཐུས་སུ་རི་ཁོད་ཆགས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་བ་ཡན་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆེར་ད། འོར་ལྷགས་གསོ་སའི་ར་བ་ལ་ཟེར།

མཆེར་ར་ལྷས་ཁང། ཞིང་འབྲོག་དུད་ཁྲིམ་ནམས་སྟོད་གནས་ཀྱི་ས་དང་། ཁང་པ། ལྷས་ར་བཅས་ལ་ཟེར།

མཆེར་ཤག་རྩོ་ཁང་སྟོན་མོ། སྟེ་སྤང་པག་མོ་གྲུ་པའི་ཁྲི་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་དག་དབང་བཟ་ཤིས་
བས་འབྲས་སྒྲིང་དགོན་པའི་རུབ་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་མཆེར་ཤག་རྩོ་ཁང་སྟོན་མོ་ཟེར་བ་དེ་རྒྱ་
ལའི་སླ་མ་སྐྱ་ཐེང་གཉིས་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོ་ལ་ལུལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་རྩོ་ཁང་སྟོན་མོ་

ལ་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ཞེས་བཏགས། ཏུ་ལའི་ཁྲ་མ་སྒྲ་མེད་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་གཉིས་
བཞུགས་ས་བྱས་རུང་སྐབས་དེར་ཁང་པ་རྒྱ་ཁྱིན་ཅུང་ཞིང་གྲུ་ལུལ་དོག་པོ་ཞིག་ལས་མེད།
མཆེར་ལུལ། དབྱར་དགུན་ཉོན་དབྱིད་ཀྱི་རུ་བ་བསྐྱལ་ཆར་བའི་ལུལ་ལ་ཟེད།
མཆེར་ས། འབྲོག་པ་སྟོད་པའི་ས།
མཆེས། གྲོགས་སམ་རྒྱ་བོ། ཁྱིམ་མཆེས། འག་མཆེས། སྤུམ་མཆེས། གྲལ་མཆེས། ཁང་མཆེས།
མཆོ། ① རྒྱ་གཉེར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཀུན་ནས་བརྟེན་དང་། སྤྱིས་བྱས་མ་བྱས་པ། ལྷ་མིན་
བརྟེན། ལྷ་མིང་། ལྷས་བཀང་། ལྷས་བརྟེན་བཅས་སོ། ② ལག་སོར་བཅུད་ཅེད་འདིས་སྟོར་
སྟོར་གྱི་མིང་། ③ [མངོན]དེ་རབ་ཀྱི་མདངས་ལོག་ལུགས་ཀྱིས་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ལ་ཁ་དོག་
གིས་དབྱེ་ན་དཀར་སྟོན་དམར་མེར་བཞི་ཡོད་པས་གྲངས་བཞི་མཆོན།
མཆོ་སྟོར། ① རྒྱ་མཆོད་སྟེང་དུ་སྟོར་གཡེང་རྒྱབ་པ། ② ཆོས་བཙུགས་སྤྱི་མཆོ་སོགས་ལ་གནས་
སྟོར་དུ་འབྲོ་བ།
མཆོ་སྒྲུ་རིང་། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་མཆོ་ཞིག
མཆོ་སྤྱིས། [མངོན]① མེ་ཉོག་བད་ས། ② རྒྱ་བ།
མཆོ་སྤྱིས་རྟོ་རྟོ། གྲུ་རུ་མཆོན་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག
མཆོ་བསྐྱམས། རྒྱ་བསྐྱམས་ཟེན་པའི་མཆོ་ལུལ།
མཆོ་ཁ། མཆོ་ལམ་རྒྱ་མཆོ་འཁོར་ཁ།
མཆོ་ཁ་དགོན། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩ལོར་བྱུང་ཐར་བ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ།
བྱུང་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཉལ་རྫོང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཆོ་ཁ་རལ། ལྷ་ས་གོང་ཁྱིམ་སྤྲུག་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་ཆོས་ལུང་ལུང་མཆོ་ཁ་རལ་ཞེས་མགོན་པོ་བྲག་
བཞེ་པའི་རྒྱ་མཆོ་ཡིན་ཟེར་བ་དེ་སྤྱི་ཅེ་རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆོང་ནས་ས་བཅུད་བྲུམ་པ་དང་མཆོ་རྩས་
བཅས་འདེབས་སྟོལ་ཡོད་པར་གྲགས།
མཆོ་ཁ་རི་ཁྲོད། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༧ལོར་གོང་སྤུལ་རྫོང་གྲོས་རབ་འཕེལ་

གྲིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་
རི་བོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཆོ་ཁའི་བསོད་ནམས་རྣམས་གསུམ། ལྷ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ། བཟ་ཤིས་འབྲེལ་ཁྲི་ཆེན་
བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ། བསོད་ནམས་གྲགས་པ།
མཆོ་ཁྲག་རྒྱ་མཚོའི་མཆོ་ཁ་ཁྲག་གྲོག་ཅན་རྣམས་ལ་ཟེར་ཞིང་། གནས་དེ་རིགས་པལ་ཆེ་བར་རྒྱ་
མཚོའི་གྲུ་ཁ་རྣམས་ཆགས་ཡོད།
མཆོ་འཁོར། གཏིང་ཟབ་རྒྱའི་རྒྱབས་འཁོར་བ། ཀོ་གྲུ་མཆོ་འཁོར་དུ་ཐེམ་ཉེར་ཡོད་པ།
མཆོ་འཁོར་རི་མོ། ལི་མའི་ཡོ་ཆས་སྟེང་གི་རྒྱན་རིས་ཤིག་ཡིན། རི་མོ་དེའི་ཁྲད་ཏྲགས་ནི་སྤོར་དབྱིབས་
སུ་འབྱུང་ཅན་གྱི་རི་མོ་ཞིག་ཡིན། དྲང་དང་གོ་ཕུ་རྒྱལ་རབས་སྐབས་དར་སྒོལ་ཆེན་པོ་བྱུང་།
མཆོ་འབྲུག་རྒྱ་མཆོ་འབྲུག་ཅིང་གཡོ་བ།
མཆོ་རྒྱན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་མཆོ་སྣ་རྫོང་ནས་ཐོན་པའི་རྒྱན་འབྲུམ།
མཆོ་སྒྲོ། གཞིས་ཀ་ཅེ་དེང་རི་རྫོང་མཆོ་སྒྲོ་ཤང་།
མཆོ་གྲུ། རྒྱ་མཆོ་ཁོ་ནར་འགྲོ་འོང་བྱེད་པའི་གྲུ་གཟིངས་ཆེ་རིགས།
མཆོ་སྒང་། རྒྱ་མཆོའི་ནང་དུ་སྟོན་པའི་སྒོག་ཆགས་ཤིག་སྟེ། ལུས་ཆེ་ཞིང་སྒྲིམ་སྒྲིམ་མེད་པ། མདོག་
སྒྲུ་པོ། མིག་ཐལ་ན་གཤོག་མེད་པ། སོ་ཏ་ཅང་རིང་པོ་གཉིས་ཡོད། སོ་དེ་བ་སོའི་ཆབ་བྱེད་
དངོས་རྩས་བྱ་ཆོག།
མཆོ་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་། གནས་འདི་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤིས་མཆོ་རྒྱ་འབྱུངས་ལུལ་ཡིན་ཟེར། གྲུབ་མཐའ་
རྟེང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་གྲན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཆོ་དགུ་རྒྱལ་ལ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་རྫོང་གི་འུམ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
མཆོ་མགོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ས་བླང་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༧ལོར་རྟོགས་ལྷན་ཤུལ་ཕྱིས་ཕྱག་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་ལྷ་རི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཆོ་བརྒྱད་ལ་གནས་པའི་སྒྲིམ་ཆེན་བརྒྱད། འར་དུ་མཐའ་ཡས་དཀར་པོ། ལྷོར་འཛོག་པོ་སེར་པོ།
འུམ་ཏུ་དུང་སྤྱོད་དམར་པོ། བྱང་དུ་སྟོབས་རྒྱ་ལྗང་གྲུ། འར་ལྷོར་པད་མ་ཆེན་པོ་སྟོན་པོ། ལྷོ་

ལུ་བ་ཏུ་ལུ་ལྷན་སྒྲིག་པོ། ལུ་བ་བྱང་དུ་རིགས་ལྷན་ལྷང་ལ། ལུང་ཤར་དུ་ལོར་རྒྱལ་དཀར་པོ།
ཞེས་སྒྲི་སྟོང་ལྷའི་གཟུགས་ཅན་ཐལ་མོ་སྒྲུར་བ་དང་སྒྲུལ་མགོ་བདུན་གྱི་གདེངས་ཀ་ཅན་པད་
མ་སྒྲུལ་མཐུག་ཏུ་མཆོར་ལུ་བ་པའོ།

ཤེར་རྩེ་ལས། ཤར་དུ་ལོར་རྒྱལ་མེར་པོ། ལྷོར་བརྒྱ་དཀར་པོ། ལུ་བ་ཏུ་གཞོ་ཏེ་ནག་པོ། ལུང་དུ་
འཛོག་པོ་དམར་པོ། ལུང་ཤར་བརྒྱ་ཆེན་པོ་དཀར་པོ། ཤར་ལྷོ་དུ་ལུ་ལྷན་སྒྲིག་པོ། ལྷོ་ལུ་བ་ཏུ་རིག་
ལྷན་ལྷང་གྲུ་ལུ་བ་བྱང་དུ་དུང་སྟོང་མེར་པོ།

མཆོ་འགམ། མཆོ་འཕྲུལ།

མཆོ་འགྲུལ། ཏུ་མཆོ་འཕྲུལ་གྲུ་གཟེངས་བཏང་ནས་ཡར་མར་བཟོད་འགྲོས་བྱེད་མཁན།

མཆོ་འགྲུལ་སྟོར་གྱི་ཆེངས་ཡིག་ མཆོ་ཐོག་འགྲུལ་འགྲུལ་སྟོར་གྱི་ཆེངས་ཡིག་

མཆོ་སྟོར་འཕྲུལ། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་མཆོ་ཞིག་

མཆོ་སྟོན། ① མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་མིང། ② བོད་རང་སྟོང་ལྷོངས་ཀྱི་ནག་ཏུ་རྩོད་

གི་ལུ་བ་རྒྱུད་དུ་ཡོད་པའི་མཆོ་ཞིག་

མཆོ་སྟོན་གྱི་ཉོ་ཐོག་ལྷ་ཆེན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད། ལུང་སྒྲུ། ཨ་ཡ། གཤེར་ཁྲི། ལྷོང་སྟོར། ར་ཁོ། སྤེན་
ཁོ། ཏུ་བཟང་། ལུ་བ་བཟུག་ཏེ་བརྒྱད།

མཆོ་སྟོན་དགོན། ལྷ་མ་འཇམ་དབྱངས་ལུ་ལྷ་ཆོགས་ཀྱིས་བཏང་། དུས་ནམ་ཡིན་མ་དེས། ལུ་བ་

མཐའ་ས་སྒྲུ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཉག་ཏུ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་སྟོན་པོ། སྤྱི་དཔེར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་མཆོ་ཆེན་ཞིག་སྟེ་གནའ་དུས་རྒྱའི་ཡིག་ཆ་གས་

ནང་གི་ཉའི་ཟེར་བ་དང་། སོག་སྐད་དུ་ཁ་ཁུ་ལོང་ཞེས་ཟེར། མཆོ་འདི་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་མ་

སའི་ཐོག་ཡོད་པའི་རྩ་རྒྱའི་མཆོ་ཏུ་ཆེ་ཤོས་ཞིག་ཡིན་ནོ།

མཆོ་རྒྱུད། མཆོ་རྒྱུད་རྒྱུད།

མཆོ་ཆེན། ① ཏུ་མཆོ་ཆེན་པོ། ② རྩོད་ཞིག་ བོད་རང་སྟོང་ལྷོངས་ཀྱི་ལུ་བ་རྒྱུད་དུ་ཡོད་ཅིང་དེ་

ཁུལ་དུ་བཟུང་འགན་མཆོ་ཡོད་པའི་རྩོན་གྱིས་མིང་དེ་ལྷར་ཐོགས་པ་རེད། རྩོད་མི་དམངས་

སྤྱི་དགའ་དེ་སྟོན་སྟོང་དུ་ཡོད།

མཆོ་ཆེན་བརྒྱད། ༡ ཤར་ཀར་ལའི་མཆོ་དཀར་མོ། ༢ ལྷོར་སི་རྟེའི་མཆོ་སེར་མོ། ༣ ལུབ་ཏུ་རྩེའི་
མཆོ་དམར་སྒྲ། ༤ བྱང་དུ་བ་ཤུའི་མཆོ་ལྗང་ཁ། ༥ ལྷོ་ལུབ་ཏུ་གོ་ལའི་མཆོ་སྒྲིག་ནག་ ༦ ལུབ་
བྱང་དུ་ཐངས་མདོག་གི་མཆོ་ལྗང་ཁ་བརྒྱད།

མཆོ་ཆེན་ཇོ་མོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༡༥ ལོར་སྐྱབ་དཔོན་ཤེས་རབ་
ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མངའ་
རིས་ས་ཁུལ་མཆོ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་ཆེན་པོ་ལྔ། ༡ ཐའི་རྩ། ༢ པོ་ཡང་རྩ། ༣ བྱིང་ཆོ་རྩ། ༤ ཏན་ཡང་རྩ། ༥ ཏུང་ཐིང་རྩ་བཙས་ལ།
མཆོ་མཇལ། ལྔ་བོད་ཀྱི་བཤད་སྒྲོལ་དུ་ལྷ་མོའི་སྒྲ་མཆོ་མཇལ་ཁར་བྱིན་ན་མཆོའི་ནང་དུ་
གཟུགས་བརྟན་སྒྲ་ཆོགས་མཇལ་རྒྱ་ཡོད་པའི་བཤད་སྒྲོལ་ཞིག

མཆོ་ཉ། རྒྱ་མཆོར་གནས་པའི་ཉ་སྟེ། རོ་མངར། ལྷ་ཆེས་ཤོད། ལུས་བས་པོ་བའི་ཤོད་སྟེད། བད་
ཀན་གྱི་ནད་སེལ། ལུས་ཐུངས་གསོ།

མཆོ་སྟེང་། ① མཆོ་མཐེལ་གཏིང་རིང་གི་བྲག་གསང་། ② མཆོ་སྟོན་པོའི་དཀྱིལ་དུ་ཡོད་པའི་རི་
ཞིག དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྲི་ ༣༥༠ ཡོད།

མཆོ་རྒ། རྒྱ་མཆོ་ལ་གནས་པའི་ཉ་རིགས་ཤིག དེའི་གདོང་རྟ་དང་འབྲ་བས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས།
ཆེ་བས་ནམས་སྟོན་ཙེན་ཞིག་གོ

མཆོ་ལྟས། མཆོ་ནད་ནས་སྟོན་པའི་ལྟས།

མཆོ་སྟེང་དགོན། ① ལྷག་ལུང་ཁྲི་ཐོག་བདུན་བ་རིན་ཆེན་འོད་ཟེར་གྱིས་བཏབ། བཏབ་དུས་གསལ་
པོར་མ་ངེས། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
འདབ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་སྟེང་དགོན། ② དཔལ་གཤེན་བསྟན་ལོར་བུའི་སྤིང་ཞེས་གྲང་བྲགས། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོ་
༡༠༩༥ ལོར་བསྟན་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནས་གསར་འདབས་མཛད་པར་སྟངས། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་
ཡིན། ༣ བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྩ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་ཐོག་ལུང་སྒྲགས་ཁང་། རབ་བྱུང་བཙུ་གཅིག་པའི་སྟངས་ཙམ་ལ་ལུལ་འདིའི་སྟེ་བ་བྱན་མོང་ནས་

བཅད་གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བཤིག། ད་ལྷ་མཆོ་སྙོ་བོད་རིགས་ངང་སྦྱང་ཁུལ་ཆབ་ཆབ་ཇོང་
[གུང་རྟོ]ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་མཐའ། མཆོ་ལམ་རྒྱ་མཆོ་འེ་མཐའ།

མཆོད་ཀྱིས་རྒྱ་མཆོད་རྟེན་གྱི་བྱང་ན་གནས་མཆོད་ལྷག་པོའི་དོན་ཤིང་དོན་ཡིད་ཀྱིས་ཕྱོད་ཐར་པ་
 བཀའ་པོ་ཞིག་པ་བྱང་ལ། །ཁ་དོག་མ་འཇུག་ཀྱང་དེའི་པས་རྒྱུ་པོ་དང་། དུ་པ་པ་པ་པོ་གསལ་ཅི་
 རིགས་ཡོང་བ་དེས་ཆ་པོའི་མིན་ལ་མདྲ་བར་བཤད།

མཆོ་ལྟན་མ། ① ལྟན་ཤིང་རྩ་བ་ཀ ② [མངོན]ལྟ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ།

མཚོ་རྒྱལ་རྒྱ་ཅི་དང་། མར་དང་། ཞོ་དང་། འོ་མ་དང་། ཟུ་དང་། ཆང་བཅས་ཀྱི་མཚོ་རྒྱལ་གོ།

མཆོ་བྱང་། རྒྱ་མཆོའི་འགམ།

མཚོ་ཞལ། ① ཚུ་མཚོ་ཞལ་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་དགེ་རྒྱལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ② མཚོ་ཞལ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཨ་མདོ་རྫོང་གི་ཕྱོད་རྒྱུད་སུ་ཡོད།

མཚོ་བྱུང་སྟོན་རིགས་ཤོད་རིགས་ཏ་སྟག་རིགས་ཀྱང་སྐྱོད་ཁུལ། མཚོ་ཕྱོད་ཞིང་ཆེན་མཚོ་ཕྱོད་
 ཤོད་བྱུང་བྱོལ་ས་སུ་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས། ༡༩༥༤ལོའི་ཟླ་བ་ཆེས་མཉམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྐྱོད་
 ས་ཁོངས་བཅུགས་ཤིང་། ༡༩༥༥ལོར་མཚོ་བྱུང་སྟོན་རིགས་ཤོད་རིགས་ཏ་སྟག་རིགས་ཀྱང་
 སྐྱོད་ཁུལ་དུ་བསྐྱུར། དེའི་ཁོངས་སུ་ཁྱུ་ལྟ་ལོང་དང་། ཐེན་ཅུ་ལྟ་ལོང་། ཀེར་མོ་བཅས་རྗོང་
 བཞི་ཡོད། ཀྱང་སྐྱོད་ཁུལ་མི་དཔངས་ཀྱི་དཔུགས་དེ་ཉི་ལྷན་ཁ་རུ་ཡོད།

མཆོ་བདུན། སྒྲར་ཅི། བར། ཞོ། རོ་མ། ཟ། ཆང་གི་མཆོ་དྲུག་དང་། ལན་ཚུའི་མཆོ།

མཆོ་མདོག་ རྒྱུ་མཐུ་འཕེར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་ལྷ་པ་ཉིན་པའི་ཆེད་ལྟོད་པ་སྤྲད་ཅིག་ཉེ།
དེ་ཉིན་རྒྱུ་aqua ཟེད།

མཆོ་སྒྲ། རྩོད་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ས་ཀྱི་མངའ་རིས་སྟོན་ལྷན་པུ་ཡོད་པ་དང་། རྩོད་མི་དམངས་
སྟོན་གཞུང་དེ་ཞོལ་ཤར་པུ་ཡོད།

མཚོ་ལྷ་མུ། བོད་རང་ཕྱིར་ལྟོང་ས་ལྱི་མཚོ་ལྷ་མུ་དཀོང་ས་ན་ས་འབབ་ཅིང་། དེའི་ལྷན་རྒྱུ་དེ་ལ་ཉ་
དཔར་ཆུ་ཟེར།

མཆོ་སྣ་བ་ཤེས་རབ་བཟང་པོ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་མཆོ་སྣ་རྫོང་ཁོངས་སུ་འཁྱུངས་པ་
དང་། འདུལ་བ་མཆོ་རྒྱུ་སྟེ་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཞེས་བྱ་
བ་ཙོམ་མཁན་དེ་ཡིན།

མཆོ་པད་མའི་གཟེ་མ་ར་མགོ་མཆེའུར་སྟེས་ཤིང་བྱར་གསུམ་ཅན་གྱི་སྡོ་ཞིག་སྟེན་ལའང་འགྲོ་བ།
མཆོ་བྲ། སྤར་བོད་དུ་མཆོའི་ངོས་སུ་འཆར་བའི་མཐོང་ཚུལ་སྣ་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མ་འོངས་རི་
ཡོང་ཆོད་བཤད་བྱེད་ཐབས་ཤིག།

མཆོ་དབྱང། མཆོ་ངོས་ཀྱི་སྤང་ཚུལ་ལྟ་རྟོག་བྱེད་ཐབས།

མཆོ་བྱ་དགོན། ① རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་ཅམ་ན་གཞོག་པ་བྱུང་ནས་མཁའ་རྒྱ་མཆོས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་བ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་བྱ་དགོན། ② འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབའ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཆོ་ཐུན། མཆོ་རྩུང་དུ། མཆོ་ཆེན་གཅིག་ལ་མཆོ་ཐུན་མང་པོས་བསྐྱོར་བ།

མཆོ་བར་དཀར་ཅེའི་རྟོ། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་བསངས་ཁོག་བྲག་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མ་སྟོད་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་བྲ། མཆོ་ལ་གནས་པའི་བྲ་རིགས།

མཆོ་བྱང་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཀྱི་མཆོ་སྟོན་པོའི་བྱང་ཕྱགས་སུ་
ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས། ༡༩༥༣ལོའི་ཟླ་བ་༡༢ཆོས་༣༡ཉིན་རང་སྐྱོང་ས་ཁོངས་
བཅུ་གསུམ་ཤིང་། ༡༩༥༥ལོར་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དུ་བསྐྱུར། དེའི་ཁོངས་སུ་ཉའེ་ཨན་དང་། ཀང་ཆོ།
ཆེ་ལེན། མོང་ཡོན་རྩེ་རིགས་རང་སྐྱོང་རྫོང་བཅས་རྫོང་བཞི་ཡོད། རང་སྐྱོང་ཁུལ་མི་དམངས་
སྲིད་གཞུང་དེ་མོང་ཡོན་རྩེ་རིགས་རང་སྐྱོང་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་ཉའེ་ཨན་རྩེ་དུ་ཡོད།

མཆོ་མ་ངོས་པ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཁོངས་སུ་བྱེད་རྫོང་གི་མཆོ་མ་པམ་གཡུ་མཆོ་ཞེས་པ།

མངོན་པའི་གཞུང་དུ་མཆོ་འདི་དབྱིབས་གྲུ་བཞི་ཚུ་ཞེད་གཉིས་ལ་དབག་ཆད་ལྔ་བཅུ་རེ་ཡོད་
པ་མཐའ་སྐོར་དུ་དབག་ཆད་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད་པ། ཡན་ལག་བརྒྱད་ཐུན་གྱི་ཚུས་གང་བ་སྟེ་སྔོས་
ངད་ལྔ་དེ་འདི་རི་ནས་དབག་ཆད་བཅུ་ལྔ་རྩ་ལོད་ཅེས་གསུངས།

མཆོ་མ་པམ། མཆོ་མ་འོས་པ་དང་དོན་གཅིག

མཆོ་མོ། མཆོ་དང་། མིའི་མིང་ལའང་།

མཆོ་མོ་གམ་གླིང་། མཆོ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཏིང་སྐྱེས་ཆོང་གི་ཤར་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

མཆོ་མོ་རང་ལྷ་རིང་པོ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རུ་ཐོག་ཆོང་གི་རུབ་རྒྱུད་ན་ཡོད་པའི་མཆོ་རིང་ཞིག

མཆོ་སྐད། ཆོང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད། ཆོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་
གཏམ་ཞེས་དུ་ཡོད།

མཆོ་སྐད་མཁན་ཆེན། མཆོན་གཞན་སྐྱ་བ་ཤུ་དབང་ལྷག་སྟེ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ནང་སྟོད་ལུང་
ཁྲང་ཁོང་དུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་རྒྱུད་དུ་འདི་དུས་ནས་རྩེ་མཁར་མཉམ་ཉིད་དོ་རྩེའི་སྒོ་བ་མ་ཐག་
དཔོན་བསོད་ནམས་བཟ་ཤེས་སོགས་དམ་པ་དུ་མ་བསྟེན་ནས་རིག་གནས་སྤྱི་དང་ཁྲུང་པར་
གསོ་རིག་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་གྱུར་ཏེ་མཆོ་སྐད་ལྷ་ཁང་གི་མཁན་པོ་མཛད་པས་མཆོ་སྐད་
མཁན་ཆེན་ཞེས་གྲགས། གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་རྩེ་མཁར་པའི་བསྟན་པ་སྟེལ།
གསུང་ཚུལ་ཡང་གསོ་རིག་ཁོག་འབྲུབས་ལེགས་བཤད་དུལ་དཀར་མེ་ལོང་དང་། སྤྱི་མ་
རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་གནད་གསལ་སྟོན། ལག་ལེན་དམར་ཁྲིད་སོགས་མཛད།

མཆོ་སྐད་དགོན། སྟོད་ལུང་བདེ་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་མཆོ་སྐད་དགོན་པ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་
པའི་ནང་བཅན་པོ་སྲོང་བཅན་སྐུམ་པོས་ལྷ་སའི་རྩོ་བོ་རྣམ་གཉིས་བཞུགས་ལུལ་གཙུག་ལག་
ཁང་གཉིས་བཞེངས་པར་མཛད་རྗེས་མཆོ་སྐད་དུ་རྣམ་སྐད་གཙོ་གྲུར་གྱི་རིགས་ལྗོངས་ལྷ་ཁང་
ཞིག་ཞེས་ཤར་དུ་གཟིགས་ནས་གསར་བཞེངས་མཛད། བསྟན་པ་སྤྱི་དང་གྱི་འགོར་དབུས་
གཙང་མཁན་པ་མི་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་སྐྱ་མེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེར་དགོ་འདུན་གྱི་སྟེ་
གསར་འཛུགས་གནང་། འདུ་ཁང་ནང་དུ་སྐྱ་རྒྱ་ལི་ལས་གྲུབ་པའི་རྩོ་བོ་ཐོག་ཆད་ཅམ་གྱིན་ཅན་
སོགས་ཡོད་ལ་གསོ་རིག་མཁས་དབང་ཤུ་དབང་ལྷག་གིས་མཁན་པོ་མཛད་སྐབས་དར་

ཀྱས་ཆེ་ཞིང་མཆོ་སྤང་མཁན་ཆེན་ཞེས་མཆན་སྟན་ཆེ་བ་བྱང་། རིག་གནས་གསར་བརྟེན་
སྐབས་ཉམས་ཆག་ཆེ་ཙམ་བྱང་ཡང་དེང་སྐབས་དགོན་པར་ཉམས་གསོ་དང་འབྲེལ་ཆོས་ཀྱི་
ཤེད་སྒོ་ནམས་ཀྱང་སྤྱར་གསོ་བྱང་འདུག།

མཆོ་ལྟ། འདི་རྒྱ་མཆོའི་ཚུ་ལས་བྱང་བ་དང་། དེ་མིན་ཀྱི་ཚུའི་མཆོའུ་ལས་བྱང་བའི་ཚུ་དགུས་མ་
སྟེ། སྤྱིར་ཁ་དོག་དཀར་པོ་འཕ་དྲངས་ཤིང་བྱ་བ་ཞིར་ཆགས་པ་སོགས་བྱང་ཆ་ལྟན་མེད་གང་
ཡང་བྱང་སྟེ། འདི་དག་གི་བྱུབ་ཆ་གཙོ་བོ་NaCl ཡིན་ཞིང་ལན་ཚུའི་བོ་བ་དང་ལྷན་པ་འདི་རྩོ་
བས་བད་རྒྱུད་གི་ནད་ལ་པན།

མཆོ་བཞི། མ་པས་གཡུ་མཆོ། གནས་མཆོ། ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཆོ། མཆོ་ཁྲི་ཤོར་རྒྱལ་པོ་འཕམ་མཆོ་
སྟོན་པོ་བཞི།

མཆོ་གཟིག་རྒྱ་མཆོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཞིག་སྤྱ་མདོག་སེར་ནག་ལྟོ་བ་དཀར་བ། དེའི་ཆེ་
ལུ་སྤྱམ་བཙོ་སྤྱང་ཤེད་ཐུབ་པ།

མཆོ་ར་ཅན། སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ར་པ་པོ་དེ་གསར་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་མཛོད་དགེ་རྫོང་གི་མཆོ་ཞིག་
མཆོ་རག་མཆོ། ཐང་སྤྱ་ཁུལ་པོ་དེ་ལྟོངས་མལ་གྲོ་བྱང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་གྲོག་ཤུར། མཆོ་རག་
མཆོ་ཞེས་བ་གྲགས་ཆེ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་རྒྱ་མཆན་བཤད་རྒྱུན་ལྟར་ན། མཆོ་དེ་སྤྱན་རས་
གཟིགས་ཀྱི་སྒྲ་མཆོ་ཡིན་པ་དང་མཆོ་དེའི་སྤྱག་ཏུ་སྤྱན་རས་གཟིགས་བཅུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་རང་
བྱོན་གྱི་རི་བོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་སྟེ།

མཆོ་རིག་ཆོས་སྤྱར། བྲག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་མི་གསལ། བྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྟོན་མགོ་ལོག་མ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་རྒྱབས། རྒྱ་མཆོའི་རྩ་རྒྱབས། བྲག་ཐེངས་ཀྱིས་མཆོ་རྒྱབས་གཤགས་ཏེ་གཏོང་བ།

མཆོ་ལག་ མཆོ་ཆེན་དང་ཚུ་ལམ་འབྲེལ་བའི་མཆོ་ཚུང་བྱ།

མཆོ་ལམ། མཆོ་ཐོག་ཏུ་རྒྱ་བའི་ལམ།

མཆོ་ལས་སྟེས། [མདོན་]པད་མ།

མཆོ་ལས་པ། མཆོ་ཐོག་འགྲུལ་བ་སྟེལ་འབྲེན་གྱི་ཆེད་ལས་པ།

མཆོ་ལུང་པ། མཆོ་འཁྲུག་པའང་ཟེད། མཆོ་རྒྱལ་པ་འག་པོ་ལས་བྱུང་བའི་ཆུ་ཡི་འཛིགས་པ་ཞིག་
སྟེ་རྒྱ་མཆོ་འཁྲུག་ནས་མཆོ་ཆད་མེ་ཁི་བཅུ་ཟླ་ཟེན་པའི་ན་རྒྱལ་པ་འག་ཏུ་འཕྱུར་བ་དང་།
འུགས་ཀྱས་ཆེ་བའི་མཆོ་རྒྱལ་པ་དེ་ཐད་ཀར་སྐུམ་སའི་ཐོག་ཏུ་འག་ཏུ་འཕྱུར་དུས་སེམས་ཅན་
དང་རྒྱ་ཁོར་ལ་གཞོན་པ་ཆེན་པོ་བཟོ་གི་ཡོད།

མཆོ་མོང་ཁ། མཆོ་ཕྱོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་རྒྱལ་སོག་རིགས་བོད་རིགས་ཏ་སག་རིགས་རང་
སྦྱོང་ཁུལ་གྱི་ཏུའུ་ལན་རྫོང་གི་མཆོ་ཞིག་

མཆོ་སོག་ཁ་མི་ཆེ་བ། མཆོ་འདྲེའི་བས་མགོ་ཆེ་མཁུག་རིང་ལུག་གི་སོག་པའི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་རྒྱ་
ཁོན་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་མེད་པ་ཞིག་

མཆོ་བསུབས། ས་རྩོ་སོགས་ཀྱིས་མཆོ་ཁ་བསུབས་ཏེ་མི་མངོན་པར་བྱས་པ།

མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ། མཆོ་ཕྱོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཀྱི་མཆོ་ཕྱོད་པོའི་སྟོ་ཕྱོགས་སུ་
ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས། ༡༩༥༣ལོའི་ཟླ་བ་༡༢ཆོས་༡༥ཉིན་རང་སྦྱོང་ས་ཁོངས་
བཅུགས་ཤིང་། ༡༩༥༥ལོར་རང་སྦྱོང་ཁུལ་དུ་བསྐྱུད། རང་སྦྱོང་ཁུལ་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་
དེ་ཆབ་ཆ་རུ་ཡོད།

མཆོག་མདུད་ཀྱི་སྟོ། སྤྱི་གཙུག་ཀ་ལའི་སྤུབས་སྟོ།

མཆོག་གསང་། སྤྱི་མཆོ་མས་ནས་ཀྱེན་དུ་སོར་བཞི་གཞལ་བའི་གནས་སུ་ཡོད་པའི་གཏར་རྩ་ཞིག་
སྟེ། དེ་གཏར་ན་མཆོག་མ་དང་དབལ་བ་གཟེར་བ། མེ་ཉིས་དྲོས་པ་དང་ཆང་བཏུངས་པའི་རྗེས་
མགོ་བོ་ན་བ་སོགས་ལ་བཞ།

མཆོགས་མ། སྤྱི་མཆོ་མས་ནས་ཀྱེན་དུ་སོར་བཞི་གཞལ་བའི་གནས་དེར་ཐོད་རུས་གསུམ་འདུས་
པའི་མཆོ་མས་ཡིན་པས་དེའི་མིང་ཡིན་ཞིང་དོན་ཚོགས་པ་དང་གཅིག་སྟེ། དེའུ་དམར་དག་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་
དོན་གསལ་ལས། མཆོགས་མ་ཆོགས་པ་དོན་གཅིག་སྟེ། མགོ་བོའི་མཆོགས་དང་མང་དུ་
ཆོགས། ཕྱོན་འཁུག་ཡོད་དང་མེད་པའི་ཁྱད། མི་ཞོར་བྱིར་དུ་ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་དང་།
གཞན་དུ་མཆོག་མ་ཞེས་ཡང་འཁུགས་མེད་པ་ཞིག་ཀྱང་འབྱུང་བས་ཡིག་སྐྱོན་མིན་ནས་སྟུམ་

པ་ལས་རྒྱ་མཚན་བཤད་པར་མ་མཐོང་བས་དབྱེད་པར་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས།
མཚན། མཚན་པའི་སྐུལ་ཆིག་
མཚན་སྐྱོབ། [མངོན]ལྷགས་གོས་སམ་ཁབ།
མཚན་བསྐལ། མཚན་གྱི་བསྐལ་པའི་བསྐལ་མིང་།
མཚན་ཁྱེར་ལག་འཛིངས། མཚན་ཆ་ཁྱེར་ཏེ་གདོང་ཐུག་ཏུ་འཐབ་པ།
མཚན་ཁྲག་གི་དང་མེ་མདའ་སོགས་ལུས་ལ་སོགས་ཏེ་ཐོན་པའི་ཁྲག་
མཚན་གང་། ཚོན་གང་གི་འབྲེ་སྒོལ་གཞན་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་ཀྱང་ཡི་གེ་མ་དག་པར་སེམས་ཏེ།
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཚོན་ནི་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ཡིན་པར་བཤད་པས་མ་སྟོན་འཇུག་སྦྱར་བ་ནི་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར་འོ།
མཚན་གྱི་བསྐལ་པ། ཆེ་ལོ་བཅུ་པའི་དུས་སུ། མཚན་བསྐལ་ཞག་བདུན་ལ་གཅིག་གིས་གཅིག་
མཐོང་རི་དྲགས་ལ་ཚོན་བ་ལྟར་གསོད་འདོད་སྦྱེས་པས་ལག་ཏུ་བོང་བ་སོགས་སྟེན་བ་པས་
མཚན་ཆ་ཚོན་པོར་གྱུར་ནས་པན་ཚུན་གསོད་པར་བྱེད་པའོ།
མཚན་ངར་མ། གཅོད་པའི་རྒྱས་པ་ཆེ་བའི་མཚན་ཆ། མཚན་ངར་མ་དག་པོའི་སྟེང་དུ་བྱར།
མཚན་ཆ། གྱི་མདུང་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཆ། མཚན་ཆ་བཟུང་ནས་གཡུལ་འབྱེད་བྱེད་པ། ལག་
ན་མདུང་རིང་དང་རལ་གྱི་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཆ་སྟོ་ཆོགས་བཟུང་པ།
མཚན་ཆ་མཁན། [མངོན]མགར་བ།
མཚན་ཆ་བྱེད་པ། [མངོན]ལྷགས།
མཚན་ཆའི་ཐང་། ཉེ་འཁོར་གྱི་དཔྱལ་བ་ཞིག་
མཚན་ཆའི་གཞི། [མངོན]གྱི་སྤྱི།
མཚན་ཆའི་ལས་ཙོམ་པ། དམག་རྒྱུ་བ་པའམ་མཚན་ཆ་སྟོད་པ།
མཚན་ཆས་འཚོ་བ། [མངོན]ཀླང་དམག་
མཚན་རྟགས། མཚན་པར་བྱེད་པའི་རྟགས། དབྱིན་སྐད་དུ་symbol ཟེར།
མཚན་རྟགས་སིབ་བཀོན། རྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་

ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་mark scanning ཟེད།
མཆོན་རྟེན་གྱི། [མངོན་]མྱེད་པོ་སྟེ།
མཆོན་དོན། དཔེས་མཆོན་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་དངོས་པོ། ས་བཀའ་ཉལ་གི་ཐིག་དམར་པོའི་མཆོན་
དོན་དེ་ལྷགས་ལམ་ཡིན། ལ་སྟེར་དང་ལ་ཐུར་གྱི་རི་མོའི་མཆོན་དོན་ནི་ཟས་ཁང་།
མཆོན་ནད། མཆོན་ཆར་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཆས་སྟོན་སོགས་ཀྱི་ནད་རིགས།
མཆོན་བསྟན་སྟེས། [མངོན་]ཁག།
མཆོན་པ། རྟོགས་གྱེད་དང་སྟོན་གྱེད་དང་གསལ་གྱེད། མཆོན་གྱེད་དཔེ། མཆོན་བྱ་དོན། ལྟོ་གོས་
ཀྱིས་མཆོན་པའི་འཆོ་བའི་ཆ་རྟེན་ཆང་མ་ཡག་པོ་འདུག།
མཆོན་བྱ། བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཆང་བའམ་ཐ་སྙད་ཆོས་གསུམ་སྟེ་ཤེས་བཞི་དང་འཇུག་
གསུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ། དཔེར་ན། ཤེས་བྱ་དང་། དངོས་པོ། བུམ་བ་ལྟ་བུའོ།
མཆོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན། བྱང་སེམས་སྟོབ་བ་རྣམས་སོ།
མཆོན་གྱེད། དཔེ། བན་ཚུན་གོ་བསྐར་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཟེད། དཔེར་ན། སྟན་པ་གནད་དུ་བྱ་སོ་
མངོས་མ་མཆོན་གྱེད་མེ་རྟོག་གསར་བ་དང་། རྩ་བ་དཀར་པོ་སོགས་བཞོད་ཡོད་བ་བཞིན་ནོ།
མཆོན་གྱེད་དཔེའི་དགེ་འདུན། ཞུགས་བ་ནས་བྱིར་མི་འོང་བའི་ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་། རང་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཡིན་ནོ།
མཆོན་གྱེད་གསུམ། ཀྱང་ལྷ་མི་དམངས་སྟེ་མ་ཐུན་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ཀྲུའུ་ཞིའི་ཅང་ཅེ་མིང་གིས་བཏོན་
པའི་སྲིད་ཁྲུས་ཞིག་མཆོན་གྱེད་གསུམ་གྱི་དགོས་དོན་གལ་ཆེན་གྱི་བསྟན་མིང་། སྟོན་ཐོན་
ཐོན་སྟེད་ནུས་ལྷགས་གོང་དུ་སྟེལ་བའི་རྒྱང་བྱ་མཆོན་བ་དང་། སྟོན་ཐོན་རིག་གནས་ཀྱི་མདུན་
སྟོང་ལ་ཕྱོགས་མཆོན་པ། ཀྱང་གོའི་ཆེས་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ཀྱི་རྩ་བའི་ཁེ་ཕན་མཆོན་བ་
བཅས་ལ་ཟེད།
མཆོན་ལ། (རྟེན)① ས་མཁལ། ② དེད་དཔོན།
མཆོན་ཅམ། ལུང་ཟད་ཅམ་མམ་མངོན་ཅམ། སྟེ་སེལ་ཅམ། དངོས་རྩེར་སོན་བ་མཆོན་ཅམ་ལུལ་
བ། གནས་ལུགས་མཆོན་ཅམ་ཞུས་བ།

མཚོན་ཅི་ནང་དུ་སྒྲིགས་པའི་སྟོན་ཀོ། ནང་འཁྲུག་རྒྱལ་པར་ཉེ་བ་ཞེས་པའི་དོན།
མཚོན་ཚུལ། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་expression ཟེལ།

མཚོན་ལམ། གྲི་སོགས་ཀྱིས་སྤྲོས་པའི་སྟེ། མཚོན་ཆ་སོགས་སོགས་ཀྱི་པ།
མཚོན་སྟེ། དག་ལྟ་སྟེ། དམག་འཁྲུག་སྐབས་མཚོན་ཆ་འགོག་སྤང་བྱེད་ཀྱིས་པའི་སྟེ། མཐུ་ལྟ་ལྟ་ཞིག་
མཚོའི་བྱ། [མཛོན་]ངང་པ།

མཚོར། མཚོ་ཡིག་ལ་ལ་དོན་གྱི་ར་སྤྱད་པ་སྟེ་དཔེར་ན། རྩ་སྟེ་ཐམས་ཅད་རྩ་མཚོར་འབབ་ཅེས་
སོགས་ལྟ་བུ།

མཚོར་འབབ། [མཛོན་]འབབ་ཚུ།

འཆག་རྒྱལ། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་filter ཟེལ།

འཆག་རྒྱལ། ལུས་ཀྱི་འ་རྒྱགས་པའམ་ཉམས་རྒྱལ་པ། ལུ་བྱ་ནམས་འཆག་རྒྱལ་ལུས་མདངས་བཟང་།
འཆག་ཆས། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་filter ཟེལ།

འཆག་པ། ① ༡ འཆགས་པ། འཆག་པ། འཆོགས། གསོག་པ་དང་གཉེར་པ། མ་དདུལ་འཆག་པ།
ཡིག་རིགས་ནམས་སྒྲིག་གི་ནང་དུ་འཆགས་པ། ༢ བཅགས་པ། བཅག་པ། ཆོགས། དྲངས་
སྟེགས་འབྱེད་པ། ༣ བཅགས་པ། ༤ མའི་ཐེམ་བྱ་བཞོལ་ནས་ཆང་བཅགས་པ། སྒྲན་ཁུ་བཅག་
པ། རྩ་དར་ལ་འཆག་པ། ② རྒྱགས་པ། ལུག་འ་འཆག་པ། གཟུགས་སྟོབས་འཆག་པ། ③
[རྩྭ]འཛོམ་པ།

འཆག་བཟང་། ལུས་ཀྱི་ཉམས་བཞིན་པའམ་འ་རྒྱགས་པ། ལུས་འཆག་བཟང་པོ།
འཆགས་པ། གསོག་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆག་པའི་འདས་པ།
འཆང་། གོས་སོགས་ཀྱི་བར་སྤྱབ་ཏུ་གཞུག་བྱ། དཔྱད་ཆས་ནང་དུ་སྒྲིག་བལ་བར་འཆང་བཟུག་པ།
འཆང་ཁ་བརྒྱལ་པ། མང་པོ་མཉམ་དུ་འདུས་ཏེ། བན་ཚུན་བཀག་པས་ཐར་ཐབས་དཀའ་པ།

འཆང་ག་ མི་མང་གཞི་གཅིག་ཏུ་སྒྲེབ་འཆང་གི་ཚུལ། འཆང་ག་བརྒྱབ་ནས་མ་འགྲོ། མི་ཆང་མས་
འཆང་ག་ཤིག་ཤིག་གིས་གཞུང་འབྲུ་སྒྲེལ་བ།

འཆང་རྒྱ་བ། སངས་རྒྱས་པའི་མ་འོངས་པའི་སྟོན་བྱེད་ཆོག་སྟེ། མངོན་པར་རྩོགས་པའི་འཆང་རྒྱ་
བར་འབྱར་རོ། འདི་རུ་འདུག་ནས་འཆང་རྒྱ་བར་བྱའོ་དགོངས་སོ།།

འཆང་ལག་ག་ མྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་congestion ཟེད།

འཆང་བ། ①བཅངས་པ། བཅང་བ། ཆོངས། བར་གསེབ་ཏུ་དབང་ཤེད་ཀྱིས་འཇུག་པའམ། ལྷག་ས་
ཀྱིས་འཇུང་བ། ཅིག་པའི་གསེབ་ཏུ་ས་རྩོད་བཅངས་ནས་ལྷགས་པ་བཀག་པ། མི་མང་པོའི་
དཀྱིལ་དུ་འཆང་བ། ②འཆངས་པ། འཆང་བ། འཆོངས། ཅུལ་བ་དང་། འཇུལ་བ། གོ་སྐྱབས་
བྱུང་འཕྲུལ་དུ་དགྲ་པོ་འཆངས་ཡོང་། གོ་སར་འཆངས་པ། ③འཆངས་པ། འཆང་བ། དབུགས་
སོགས་བྱེད་དུ་འཆང་བ། ཆས་པ་སོག་པས་སྒྲ་ཁུང་འཆང་བ། རི་བོ་མཐོན་པོར་འཛེག་སྐྱབས་
དབུགས་འཆང་ཡོང་ངམ་མི་ཡོང་།

འཆང་ད། མཆང་ར་དང་འབྲ།

འཆངས་པ། ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆང་བའི་འདས་པ།

འཆབ་པ། འཆབས་པ། འཆབ་པ། འཆོབས། ①འཇལ་བ་དང་། གསོབ་པ། དུལ་སྒྲིན་སྟག་མེད་
འཆབས་པ། ②བྲེལ་བའམ་རྟབ་པ། སེམས་འཆབས་ནས་ཡིག་རིགས་བྲིས་ནོར་བྱུང་བ། ③
སྟོན་པ། བན་ཚུན་བརྩེ་ཆོང་གི་སྟོན་པ་འཆབ་པ།

འཆབ་འཆབ། སེམས་བྲེལ་རྟབ་བྱུང་བའི་ནམ་པ། སྟོན་ཚུད་ནས་བྲེལ་བྲིས་པ་ཡོད་ན་སྐབས་འཕྲུལ་
དུ་འཆབ་འཆབ་བྱེད་མི་དགོས།

འཆབ་འཇུབ། བྲེལ་ཟེང་། འཆབ་འཇུབ་ངང་དམག་ལན་སྟོག་པ།

འཆབ་ཤ་ལངས་པ། སེམས་སྒྲེབ་པ་དང་སྒྲེབ་བྱུང་བ།

འཆབས་པ། འཆབ་པའི་འདས་པ།

འཆབས་པོ། ལྷིང་ལྷིང་མིན་པ། ཁོ་བྲེལ་ཞིང་འཆབས་པོར་རང་བྲིས་དུ་ལོག་སོང་།

འཆ་མ། འགྲིག་པའམ་འོས་པ་དང་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། རྫོང་དང་འཆ་མ་པའི་སློབ་ཁྱིད་བྱས།

ལུས་དང་འཆ་མ་པའི་ལུ་བ་བཅོས། གང་ལ་གང་འཆ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཆ་མ་སྒྲིག་ཡོ་བྱང། རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་adapter ཟེད།

འཆ་མ་འདྲི། ལུས་ཀྱི་འབྲུང་ཁམས་སམ་ཡུལ་གྱི་བདེ་དོག་སོགས་འཆ་མ་པོ་ཡིན་མིན་འདྲི་བ། ཐག་
ལེན་ནས་ཐེབས་པའི་མགྲོན་པོར་འཆ་མ་འདྲི་ཞུ་བ།

འཆ་མ་པ། ① བཅའ་མས་པ། བཅའ་པ། ཆོམས། ཅ་འདྲི་བའམ་བརྟམ་བཅོས་བྱེད་པ། གཞོད་བྱེད་
དག་ལ་མཐོ་འཆ་མ་པ། ② འཆ་མས་པ། འཆ་མ་པ། རན་པའམ་མཐུན་པ། རྫོང་དང་འཆ་མ་པ།
གང་ལ་དེ་འཆ་མས། ཆེ་ཆུང་འཆ་མ་པ།

འཆ་མ་པོ། ① འོས་པོ། རྫོང་དང་འཆ་མ་པོ། ② བདེ་པོ། གཟུགས་ཁམས་འཆ་མ་པོ། ཡུལ་ལུང་འཆ་མ་པོ།
འཆ་མ་ཆོད། འཆ་མ་འདྲི་དང་འདྲ།

འཆ་མས་འདྲི། ལུས་ཁམས་བདེ་དང་མི་བདེ་འདྲི་བ།

འཆ་མས་འདྲི་ཞུ་ཆོག་ ① རྫོགས་པོ་དང་། བན་པར་བྱེད་མཁན་སོགས་ཀྱི་མི་ལ་བདེ་འཆ་མས་ཡོང་
སྟོན་གྱི་དོན་དུ་བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ཆོག་ ② རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་
དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་greeting ཟེད།

འཆ་མས་པ། ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆ་མ་པའི་འདས་པ།

འཆ་མས་པོ། འཆ་མ་པོ་དང་འདྲ།

འཆ་མས་སྦྱོར། མི་གང་ཞིག་དོན་གང་ལ་འཆ་མས་པོ་ཡོད་པའི་དོས་སྦྱོར་ཏེ། དཔེར་ན། ལས་
གནས་གང་ལ་མི་གང་འཆ་མས་པོ་ཡོད་པ་ཆེད་རམས་པས་འཆ་མས་སྦྱོར་བྱས་པ། སློབ་མ་
གང་ཞིག་འབྲུལ་རམས་པ་སློབ་སྦྱོང་ཆེད་དུ་དགེ་ཆེན་གྱིས་འཆ་མས་སྦྱོར་བྱས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱ་
སྐད་དུ་ 推荐 ཟེད་བདེ་ཡིན།

འཆ་མས་ཞུ། གྲུས་འདུད་ཞུ་བ། འཆ་མས་ཞུའི་མཇུག་དར། འཆ་མས་ཞུའི་སྟན་མེད།

འཆ་མས་ཞུའི་འབྲུལ་མཆོན། འཆ་མས་འདྲི་ཞུ་སྐབས་འབྲུལ་བའི་དངོས་པོ། ཁོང་ལ་དར་དཀར་

སྤྲིད་དུ་རིང་བ་ཞིག་འཆམས་ཞུའི་འབྲུལ་མཆོན་དུ་བྱུང།

འཆམས་ལན། འཆམས་འདྲི་ཞུས་པའི་ལན། འབྲུས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཚུར་འཆམས་ལན་གནང་བ།
འཆར་བ། ཆེར་སྤྱེ་བ་དང་། འཕེལ་བ། སྤྱེད་ཐོན་བ། སྤུ་གུ་འདྲིའི་གཟུགས་པོ་སྤུར་དུ་འཆར་བ།
འཆར་ལོངས། ཆེར་ལོངས་པའམ་ཆེར་འགྲོ་བ། ལོ་བླགས་ཀྱི་ཐོན་སྤྱེས་འཆར་ལོངས་ལེགས་པོ་
བྱུང་འདུག།

འཆར་ལོངས་སྟོབས་འཕེལ། སྤུ་གུ་རྣམས་སྤྱི་སྟོབས་ཀྱི་དཔལ་འབར་བའི་ངང་ནས་འཆར་ལོངས་
སྟོབས་འཕེལ་བྱུང་འདུག།

འཆལ་ནས། འདོད་ནས་ཞེས་པའི་ཞེ་སའི་ཆེན་མོ།

འཆལ་བ། ① བཅའ་བ། བཅའ་བ། འཆོལ། བྱེད་བ། བྱག་འཆལ་བ། ② རུང་བའམ་ཆོག་བ། ཚུའི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་ན་འཆལ་ལམ། འདོད་བ། ཉན་གཞི་མགྲོགས་པོ་བྲག་ཡོང་བར་འཆལ་ལགས།
③ དགོས་བ། ཁ་སྒྲོམ་དུས་བརྟུང་བྱ་ཆུ་འཆལ། ཆམ་ཆོམ་མི་འཆལ་བ། ④ མཁྱེན་པའམ་ཤེས་
བ། ཅི་ཡིན་ཆ་མི་འཆལ་བ། དེ་དོན་དགོངས་དབྱིངས་སུ་འཇགས་པར་འཆལ་བ། ལས་ཀ་
ཆགས་སུ་འཇགས་སྐྱངས་ལེགས་པར་འཆལ་བ། ⑤ [རྟིང]༡ ཞེན་བ། ༢ འཆད་བ། ༣ ཟ་བ།
ལྟོ་སྤུར་དུ་འཆལ་ཅིག།

འཆལ་མ། ཟས་སྤྱིའི་མིང་།

འཆལ་མ་ནར་མ། དུས་རྒྱུན་གྱི་ཟས།

འཆལ་མ་མི་འཆལ། [རྟིང]ཟས་མི་ཟས།

འཆལ་མ་མི་འཆལ། ཟས་མི་ཟ་ཞེས་པའི་དོན།

འཆལ་སྤུལ། ཟས་སྤྱིན་བ།

འཆལ་འཆོལ། བཅའ་བར་བྱ་བའི་མིང་རྒྱུང་།

འཆིག་མེ་ཤིང་སོགས་མེས་འཆིག་རྒྱུ་དང་འཆིག་བཞིན་བ།

འཆིག་བ། ① ཆིག་བ། འཆིག་བ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟེག་པར་འགྱུར་བ། ཉེ་མས་ལོ་ཉོག་འཆིག་བ།
མེས་བྱུད་ཤིང་འཆིག་བ། ཆགས་པས་རྟ་བོང་འཆིག་བ། ཁོང་ཁྲོས་མེམས་རྒྱུད་འཆིག་བ། ②

ཁོ་བ་དང་འཁོན་འཛིན་གྱི་རྒྱ་ལས་མི་བཟོད་པར་ཆིག་རྩལ་སྤྲོ་བར་འདོད་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་
པ་ཉེ་ལུའི་ནང་གསེས་ཤིག་ནད་ཆིག་ལྟོགས་ཆིག་
འཆིག་པ་ཟ་བ། ཁོང་ཁོ་ལངས་པ་དང་སྤྱོད་ལངས་པ།
འཆིགས་པ། འཆིག་པའི་འདས་པ་འདྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་
འཆིགས་པ། [རྟེན]ཆིག་རོ།
འཆིང་བ། ཁ་ཟས་མ་ཟོས་ཀྱང་ཕོ་བ་གང་སྤྲུམ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་ཕུན་ཚོགས་གྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས།
འཆིང་བ་ཟས་སྟོམ་མ་བསྟེན་ཡང་། ཕོ་བ་གང་སྤྲུམ་བྱེད་པའི་དོན། ཞེས་གསུངས།
འཆིང་བ། བཅོར་བ། བཅོར་བ། ཆིག་ ① བར་གསེབ་ཏུ་གཞོན་པ། ཉིལ་བཅོར་ནས་སྤྲུམ་འདོན་
པ། ② བན་ཏན་གྱིས་ཅད་ཞིབ་གཏོད་པ། མི་དོགས་ཅན་ནན་པོར་བཅོར་བ།
འཚུག་ ཅ་བ་འཚུག་རྒྱ་དང་འཚུག་བཞིན་པ།
འཚུད། གས་སུ་འཚུད་པའི་དོན་ཏེ། མི་གལ་དུ་འཚུད་དགོས། མཁས་པའི་གས་སུ་མི་འཚུད་ལྟ་བུ།
འཚུབ་སྟོར། རྒྱུད་འཚུབ་འཁོར་བའམ་འབྲེ་རྒྱུད།
འཚུབ་ཆ། རྒྱུན་གོད་བར་ཆད་ཡོང་བའི་སྤྲ་ལྟས། བཀྲ་མི་ཤིས་པའི་འཚུབ་ཆ། དམག་འཁྲུག་ལང་
བའི་འཚུབ་ཆ།
འཚུབ་པ། ① འཚུབས་པ། འཚུབ་པ། ཟིང་ལོང་རེར་གཡོ་ཞིང་འཁྲུག་པ། ཐལ་རྒྱུད་འཚུབས་པ།
གངས་ཆར་བུ་ཡུག་འཚུབས་པ། ② མ་དུལ་བའི་སྤྱོད་པ་ཅིང་བ། ལྷ་གུ་དེ་དེ་འབྲའི་འཚུབ་པ་
ལ། ③ བར་གཏོད་ཆེ་བ། འགལ་རྒྱུན་གྱི་འཚུབ་པ་མེད་པར་ལས་དོན་གྱི་འགྲིག་བྱུང་མོང་།
འཚུབ་པོ། དན་པོ་དང་འཁྲུག་པོ། མི་ལས་འཚུབ་པོ། གནམ་གཤིས་འཚུབ་པོ། ཕྱི་རྒྱལ་འཚུབ་པོ་
ལྟར་སྤང་བ།
འཚུབ་མ། ① ཐལ་རྒྱུད་ངམ་ཁ་རྒྱུད་འཚུབ་པོང་རེ། ② གཤགས་བར་ཆད་གྱི་རྩལ་ཆ།
འཚུབ་འཚུབ། གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཞིག་མཆོན་རྟོ་བུ་ཡུག་འཚུབ་འཚུབ་རེད།
འཚུབ་སྟོང་། འཚུབ་ཆའམ་གཤགས་གྱི་སྤྲ་ལྟས།

འཛུབས་པ། འཛུབ་བའི་འདས་པ།
འཛུམ། བཙུམ་གྱི་ད་ལྟ་པ།
འཛུར་ངས། [རྟིང]པོག་ཐུག་ཆེ་བ།
འཛུལ་བ། མཛུལ་བ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
འཛུས། [རྟིང]ཟས་སམ་ཞལ་ཟས།
འཛེ་བ། གཞོད་པ། བར་གཙོད་ཀྱི་འཛེ་བ། གཞོད་འཛེ།
འཛེ་བའི་དབང་ཐུག [མངོན]གཤེན་རྩེ།
འཛེག་དཀའ་སྤྱུག་བྱུང་བའམ་དཀའ་སྤྱུག་སྤྱང་བ།
འཛེག་པ། [མངོན]གཤག་པ།
འཛེང་བ། འཛེངས་པ། འཛེང་བ། ① ཆེ་མ་བའམ་དགའ་བ། འདོད་པ་འཛེངས་པ། གློ་འཛེང་བ། ②
ཁེ་བཟང་ཐོབ་པ་དང་། རྒྱལ་བ། དག་པོ་པམ་པས་རང་སྤྱོད་པ་འཛེངས་པར་གྱུར། ཆེ་འབགས་
ཆེ་འཛེངས་དང་། རྒྱང་འབགས་རྒྱང་འཛེངས།
འཛེངས་པ། འཛེང་བའི་འདས་པ།
འཛེད། བཙོ་ཡི་ད་ལྟ་བར་འཛེད་འབྲི་བའང་ཡོད།
འཛེད་མཁན། ལྟོ་ཆས་བཟོ་མཁན། རུང་ཁང་དུ་འཛེད་མཁན་མཁས་པ་མང་པོ་ཡོད།
འཛེད་གནས། ཐབ་ཆང་།
འཛེད་སྤྱུམ། འཛོད་སྤྱུམ་དང་འབྲ།
འཛེད་པ། ཤ་དང་ཆའ་སོགས་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ།
འཛེད་པ་མ། ལུས་ཀྱི་རྩའི་བྱེ་བྲག་ཅིག
འཛེད་ཤིང་། མེ་ཤིང་།
འཛེམ་སྤྱད། གོས་སོགས་འཛེམ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱད་པ།
འཛེམ་ཁབ། གོས་སོགས་འཛེམ་བྱེད་ཀྱི་ཁབ།
འཛེས་བྱུག་པར་ཆེན། འབྲ་སྤྱ་འཛེམ་བྱུག་མ། ཐང་ག་འཛེམ་བྱུག་མ།

འཆེམ་པ། ① བཅེམ་པ། བཅེམ་པ། ཆེམ་པ། འདུབ་པ། གྲོན་ཆས་འཆེམ་པ། དམག་ཆས་
བཅེམ་པ། ② འཆེམ་པ། འཆེམ་པ། གྲངས་འབོར་མ་ཆང་བ། མི་གྲངས་བརྒྱ་ཐམ་པའི་
ནང་ནས་མི་གཅིག་འཆེམ་པ།

འཆེམ་ཞུ། [ཆིང་]མོག་

འཆེམ་པ། ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆེམ་པའི་འདས་པ།

འཆེམ་པ་ལུས། གྲངས་འབོར་མ་ཆང་བའམ་ཆད་པ། ཡོ་བྱད་ཆང་མ་འཆེམ་པ་ལུས་མེད་པ་ག་
བསྒྲིགས་ཟེན།

འཆེ་① རྒྱན་ཆིག་འོད་འཆེར་བ། ② རྟོད་གནས། འཆེར་ས། འཆེར་ར་ལྷས་ཁང་། ③ གློ་ཞུམས་
པ། འཆེར་སྤང་སྒྲེ་བ། འདུག་འཆེར་བ། ④ ཉ་སྒྲད་འཆེར་བ།

འཆེར་སྒྲད། ཉ་འཆེར་པའི་སྒྲད།

འཆེར་འགྲུལ། གློག་ཁྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་རྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦྲད་ཅིག་
སྟེ། དེའི་རྟོན་སྒྲད་ཏུ་flicker ཟེད།

འཆེར་འགྲིག། [ཆིང་]མེམས་འཆེར་བ།

འཆེར་སྤང་། མཆེར་སྤང་དང་འབྲ།

འཆེར་སྤང་མེད་པ། འཛེམ་བག་མེད་པ།

འཆེར་བ། ① སྒྲད་སྒྲོག་པ། འོལ་བ་འཆེར། འོལ་འཆེར། མཆོན་ལ་ཉ་སྒྲད་འཆེར་ནས་གཉིད་
དཀྲོགས་བྱུང་། ② ཉི་འོད་འཆེར་བ། ③ བག་འཁུམས་པ།

འཆེར་མོ། འོ་གསུམ་ནས་ཁ་གང་རེག་གི་མ་མོའི་མིང་།

འཆེར་ས། འབྲོག་ས།

འཆེལ་བ། འཆོལ་བའི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་

འཆེས། འཆེ་ཡིག་ལ་བྱེད་སྒྲུའི་ས་སྤྱར་བ་སྟེ། གནོད་འཆེས་རྒྱན་པས་ཞེས་ལྟ་བུ།

འཆོ། ① གློ་ལྷགས་འཆོ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། འཆོག་བྱའི་ལྷག་སྤྲུགས་འཆོ་བའི་ལས་ཀ་ འབྲོག་
པས་སྤྲུགས་འཆོ་བཞིན་འདུག་ལྟ་བུ། ② ཆེ་སྒྲོག་གནས་པའི་དོན་ཏེ། འཆོ་ཐབས། ཚུན་དུ་

འཆོ་བའི་སྟོན་ཆགས། ཟས་སྟོན་འཆོ་ཙམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
འཆོ་སྟོང་། ཟས་གོས་སོགས་སྟེར་ནས་མགོ་ཐོན་ཐབས་བྱེད་པ། ས་མས་སྤྱ་གྲུར་འཆོ་སྟོང་བྱེད་པ།
འཆོ་ཁམས། ལུས་སྟོན་འཆོ་བྱེད་འབྱུང་བཞིའི་ཁམས། མི་ཆུན་འཁོགས་དེ་འཆོ་ཁམས་བདེ་པོ་
འདུག ལྷགས་རིགས་ཀྱི་འཆོ་ཁམས་རྒྱས་པ།
འཆོ་མཁོ་ལྷག་པའི་ཡོ་བྱད། འདུལ་བའི་བརྟེན་ཆད་ཅིག་སྟེ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཅང་བར་བྱ་བའི་
དངོས་པོ་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་། མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་། ལྷག་པའི་ཡོ་བྱད་བཅས་ཀྱི་བསྟུས་མིང་།
འཆོ་བཅངས་ཀྱི་སྟན། འདུལ་བ་ལས་བཤའ་བའི་སྟན་བཞིའི་ནང་གསེས། འདུས་པའི་ནད་སེལ་བ་
ལ་གཙོ་བོར་གནང་བའི་སྟན། བཅས་ལྷན་དགེ་སྟོང་གིས་རི་སྒྲིབ་འཆོའི་བར་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་ནས་ལོངས་སྟོང་དུ་རུང་བ་འདིག་ཏེན་ན་སྟན་དུ་བྲགས་པའི་ཙ་བ་སྟོང་བུ་ལོ་མ་མེ་
ཏོག་འབྲས་བུ་སྟེ་ཤུ་དག་སོགས་ཙ་བའི་སྟན་དང་། ཅན་སོགས་སྟོང་བུའི་སྟན། བ་ཤ་ཀ་
སོགས་ལོ་འདས་ཀྱི་སྟན། བརྒྱའི་ཐེ་བ་སོགས་མེ་ཏོག་གི་སྟན། ཨ་བར་སོགས་འབྲས་བུའི་སྟན་
ལ་སོགས་བཤོ།
འཆོ་ཆས། འཆོ་བར་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད།
འཆོ་ཏེན། འཆོ་བའི་མཐུན་རྒྱུན། ཟས་གོས་ལ་སོགས་བ་རྣམས་སོ།
འཆོ་ཏེན་དོད་དུལ། ལྷ་གསེས་སྟོང་བྱེད་པར་འཁོ་བའི་འཆོ་ཏེན་དོད་དུལ།
འཆོ་ཐབས། ལྷ་གོས་འཆོ་བའི་ཐབས་ཤེས། འཆོ་ཐབས་སྐྱེལ་སྤངས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཀྱན་
དུ་འཆོ་དང་། འདུག་བྱེད། འཆོ་ཆས། འཆོ་བ། སོ་ནམ། གསོ་བྱེད། སྟོན་འཛིན་བ་བཅས་སོ།
འཆོ་ཐེབས། འཆོ་བའི་མཐུན་རྒྱུན། འཆོ་ཐེབས་འབྱུང་དུལ་སྟོང་བ།
འཆོ་བ། ① འཆོས་པ། འཆོ་བ། འཆོས། གསོ་བའམ་སྟོང་བ། རོར་ལྷགས་རི་སྟེང་དུ་འཆོ་བ། ངལ་
འཆོ་བ། ② གསོན་པ། རད་མེད་ལུས་སྟོན་འཆོས་ཏེ་གནས་བཞིན་ཡོད། ལུན་རིང་དུ་འཆོ་བ།
③ ལྷ་གོས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན། འཆོ་བའི་གོམས་གཤིས། འཆོ་བའི་འགྲོ་སྟོ། ཤིང་བཅོའི་ལས་ཀ་བྱས་
ནས་འཆོ་བ་སྐྱེལ་བ།
འཆོ་བ་སྟོལ། [མཛོན]གསེར།

འཆོ་བ་པ། ཕྱི་རོལ་པ་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་ཞིག་གི་མིང་།

འཆོ་བ་བྱ་འཆོལ་གྱི་འཆོལ། ① ཟས་རྒྱ་དོན་ཙོམ་གྱིས་འཆོ་བ། ② ལྷོ་གོས་གང་བྱུང་གིས་ཆོག་ཤེས་པ།

འཆོ་བ་སྒྲ་ནས་སྒྲོང་། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤོང་ལྷེ་འུ་བཙན་གྱི་སྐབས་སུ་བོད་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་
དམིགས་བསལ་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་སྟེ། སུ་ཞིག་གིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྟོན་པ་སྒྲངས་ན་དེ་ལ་
རྒྱལ་པོའི་མཛོད་ནས་འཆོ་ཆས་ཡོངས་ཇོགས་འབུལ་རྒྱུའི་སྲིད་རྒྱས་ཤིག་ཡིན། དམིགས་
བསལ་གྱི་ཐོབ་ཐང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ལོ་༥༡༠ལས་མས་ཙོམ་ནས་སྤྱི་ལོ་༥༩༠བའི་སྐབས་
ཙོམ་ན་ལོ་ངོ་བཞི་བརྒྱ་ཙོམ་གྱི་དུས་ཚོད་ནང་དུ་བོད་དུ་རབ་བྱུང་སྟོང་ལྷག་གསུམ་ཙོམ་འཕེལ་
རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་འཁོས་ཀ་དེ་ཙོམ་སྟོབས་ཆེན་ཞིག་
མིན་སྟབས། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་རལ་པ་ཙོམ་གྱིས་རབ་བྱུང་རེ་ལ་མཆོད་གནས་མི་ཆང་བདུན་རེ་
གཏན་འབེབས་གནང་སྟབས། བོད་ཀྱི་དམག་ཤུགས་དང་སྟོབས་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱ་
ལ་གང་འཆར་གྱི་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཡོད་པ་སྟོས་མ་དགོས་པ་རེད། དེས་ན་རྒྱལ་པོ་སྤང་
དར་མའི་སྐབས་སུ་རབ་བྱུང་རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཐོབ་ཐང་དེ་མེད་པར་བྱས་ཤིང་།
རང་སྟོབས་རང་སྟེལ་བྱ་རྒྱུའི་སྲིད་རྒྱས་སྟེལ་མཐར་ལྷ་ལུང་དཔལ་རྣོས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དམིགས་
ལུལ་གང་ཡང་མེད་པ། རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་གྱི་སྲིད་རྒྱས་མེད་པའི་འཁོན་
མེས་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྟོག་མདའ་བརྒྱབ་ཏེ་བཀོངས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཆེན་
པོའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་འཛོར་ཞིག་ཕྱིན་པ་རེད།

འཆོ་བ་ཟས། ལུས་འཆོ་ཞིང་ཁམས་བརྟན་ལ་བཀའ་སྟོན་གྱི་གདུང་བ་སེལ་བུས་པའི་རྩས་སྤྱིའི་
མིང་སྟེ། དེ་ལུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་
མིང་ཆོག་ཉིང་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། འཆོ་བར་བྱེད་པའི་ཟས་ལ་ཡང་། ཁམས་ཀྱི་ཟས་དང་
རིག་པའི་ཟས། སེམས་པ་རྣམ་ཤེས་ཟས་བཞི་རུ། བཤད་ཀྱང་སྐབས་འདིར་ལུས་བརྟན་ཤིང་།
བཀའ་སྟོན་སེལ་བུས་རྩས་སྤྱིའི་མིང་། ཟས་བཞིའི་ནང་ནས་ཁམས་ཀྱི་ཁོངས། ཞེས་གསུངས།

འཆོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་། སྟན་གཞུང་།

འཆོ་བ་གསུམ། འཆོ་ཞིང་གནས་པའི་རྒྱ་སྟེ་ཆེ་དང་། བསོད་ནམས། ལས་གསུམ།

འཆོ་བ་གསུམ་ཟད། སྟོག་འཆོ་བའི་རྟེན་ཆོ་དང་། ལས་དང་། བསོད་ནམས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཟད་
ན་འབྲས་བྱ་འཆི་བར་གྱུར་བའི་དོན་ཏེ། མདོན་པ་ལས། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཆོ་ཟད་ཅིང་བསོད་
ནམས་ཟད་ལ་ལས་ཀྱང་ཟད་ན་གནས་དེ་ནས་འཆི་འཕོ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆོ་ཟད་པ་ནི་ལྟ་བུ་ཞིན་
འཆི་བའི་དུས་ལ་བབ་པའོ།། བསོད་ནམས་ཟད་པ་ནི་ལྟ་བུ་ཞིན། དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བ་སྟེ།
སེམས་ཅན་དེ་དག་སྟོམས་པར་འབྱུག་པའི་རོ་སྤྱོད་བས་བསོད་ནམས་ཟད་པར་འགྱུར། དེས་
ན་དུས་ལ་མ་བབ་ཀྱང་འཆི་ལོ།། ལས་ཟད་པ་ནི་ལྟ་བུ་ཞིན་སྟེས་ནས་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བ་དང་།
ལན་གྲངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའོ།། ཞེས་གསུངས།

འཆོ་བའི་སྤྱིང་པོ། དུས་རབས་བརྟག་ཅིག་པའི་ནང་རོ་སོ་རྩེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤས་མཛད་པའི་སྟེན་
གྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག།

འཆོ་བའི་མདོ།། སྟོབ་དཔོན་གྲུ་སྐྱབ་གྱིས་མཛད་པའི་ནམ་ཁྲ་དུས་བཞིའི་སྤྱོད་ལས་དང་། བརྟན་
ལེན་གྱི་སྐྱོར་སོགས་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་སྟེན་གཞུང་ཞིག།

འཆོ་བའི་དབང་པོ། སྟོག་

འཆོ་བའི་མ་མ། བྱ་རྩི་མ།

འཆོ་བའི་ཆད། ① ཆོ་ཆད་དམ། ཆེ་ཡི་ཡུན་ཆད། ② འཆོ་བ་བཟང་ངན་གྱི་ཆད།

འཆོ་བའི་རྒྱ་བ། མ་སྐར་རྒྱ་བ་སྟེ་བོད་རྒྱ་དགྲུ་བ། རྟོ་རྩེ་གདན་བཞིའི་རྒྱུད་སོགས་ནས་འཆོ་བའི་རྒྱ་
བ་ཞེས་འབྱུང་།

འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད། ① བཟའ་བརྟན་སོགས་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད། ② རབ་བྱུང་གི་གོས་གྱི་གཞིའི་ནང་
གསེས། ཡོ་བྱད་གསུམ་གྱི་འདུལ་བ་དང་མཐུན་པར་ཏ་ཅང་བཟང་བ་དང་ཏ་ཅང་ངན་པའི་
མཐའ་གཉིས་སུ་མ་སྐར་བ་ཆོས་གོས་གྱི་རྒྱ་བརྟན་ལས་བྱས་ཤིང་། ར་མོང་དང་རའི་སྟེ་ལ་
སོགས་པ་མི་རུང་བ་ལས་མ་བྱས་པར་སྟེ་ཏ་ཆེ་བ་དང་ཁ་ཆར་སྟེན་ཆར་བཅད་པ། མི་
རུང་བའི་ཆོན་ཆེན་བརྒྱུད་སྤངས་ཏེ་རུང་བའི་ཆོན་གསུམ་གྱིས་ཁ་བསྐྱར་བ། ཆད་དང་མཐུན་
པར་བྱས་བྱུང་བའི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་སོ།།

འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་བརྟག་སྟེ། རབ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཡུས་འཆོ་བའི་ཆེད་དུ་འཆང་བར་གནང་བའི་

ཅུང་བ་ཆད་ཐོག་གི་ཤོས་ལ། ༡ ལྷན་སྒྲུབ་ ༢ ལྷ་ཤོས་ ༣ མཐའ་ཤོས་ ༤ ཤམ་ཐབས་ ༥ ཤམ་
 ཐབས་གི་གཟན། ༦ རྩལ་གཟན། ༧ རྩལ་གཟན་གི་གཟན། ༨ བཤོད་ཤིས་ ༩ རྒྱག་གཟན། ༡༠
 གཡལ་དགའ། ༡༡ ལྷ་བཟེད། ༡༢ བཤོད་བ། ༡༣ དབྱུང་གི་ཤོས་རས་ཆེན་ཏེ་བཅུ་གསུམ་མོ།
 འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཐོག་ཆོགས། འདུལ་བ་ལྟར་དཔེ་སྒྲིང་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་གསུམ་ལས། ལྷ། ལྷེ་
 དགས། ལྷན་དང་ལྷན་སྒྲུབ་སྐྱོད་སྐྱོང་བ་བསམ་གཏན་པའི་བྱས་འབྱུང། གཏུར་བྱ་སྐྱེ་ཆོས་ཤོས་གི་
 འཕམ་སམ། ཡོ་བྱད་རྣམས་འབྲུག་སྐྱོད་སོགས་སོ།

འཆོ་བའི་རིག་པ། གསོལ་རིག་པ།

འཆོ་བྱའི་ཐ་ཆད། [མངོན]བྱ་གཤེས་བ།

འཕྲིན་ལྗོངས། [མདོར]① རྒྱ ② བོ ③ བོ་གླུ་ ④ སྐབས་ཀྱི་པུར་ ⑤ རྒྱ ⑥ སྐབས་པ་ ⑦

ཐས་ལོས། ⑧ ཟླ་བ། ⑨ གཟའ་ཕུར་བྱ། ⑩ གཟའ་ལྷག་བ།

འཆོ་བའི་གཞིན་ལུ། རྒྱ་གར་རིག་གནས་ཀྱི་བཤད་སྟེལ་ལ་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་སྤྱུ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྲན་པ་ཞིག་

འཆོ་མིང་ཅན། [མངོན]མོན་ལྷག་སྒྲ་སྐད་སྒྲོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག།

འཆོ་ཆེས། ལྷོ་གོས་ཀྱི་འཆོ་ཐབས།

འཛོཾ་མི་ས་བྱམས་གཟིགས། འཛོཾ་པའི་སྐོར་ལ་བྱམས་གཟིགས་གནང་བ། དུད་ཚར་ངན་སྤུལ་ལ་

འཆོ་ཆིས་བྱམས་གཟིགས་ཏྟག་ཏུ་གནང་བ།

འཆོ་མཛད། [མདོན]སྒྲན་པའི་མིང་།

འཆོ་འཇིན། དགོན་པ་སོགས་ཀྱི་འགོ་འདོན་འཆག་སྐྱོང་བྱེད་མཁན།

འཕྲོ་གཞི་ས། མེ་སྒོ་གཞི་ས་པའི་ཞེ་ས། འཕྲོ་གཞི་ས་པའི་དོན་གྲུབ་འབྱུང་གྲུང་ཅིག ཡང་ན།

འཆོ་ཆིས་འགན་སྤང་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

འཛོལ་སྒྲུབ། ཁྲོས་ཁྱེད་པའི་སྐྱབས་ཁྲོས་མི་རང་རང་གིས་སྲིར་ཡོང་བའི་བཟང་བཟུང་གི་རིགས།

འཆོག་ཆས། [རྟེན]འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད།

འཛོལ་པ། འཛོལ་ས་པ། འཛོལ་པ། འཛོལ་ས། ཡུད་པ། ཚོགས་པ་ལྟ་འཛོལ་ས་པ། ལྷ་འཛོལ་པའི།

སྟོང། གཏམ་འཆོག་མི་བྱུང་བ།

འཆོག་ཆས། ཡོ་བྱད་དམ་སྤྱད་ཆས།

འཆོག་ས། ① གསོག་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆོག་པའི་སྤྱལ་ཆེན། ② འཆོག་པའི་སྤྱལ་ཆེན།

འཆོག་ས་པ། མི་རྒྱུས་འཆོག་པའི་འདས་པ།

འཆོང་སྒྱུར་བྱེད་པ། གཅིག་ནས་ཉེས་ཏེ་གཞན་ལ་འཆོང་ནས་ཁེ་གཅིང་ཟ་བའི་ཆོང་ལུགས་ཤིག་ལ་བརྟེན།

འཆོང་འགན་གཅིང་ལེན་གན་རྒྱ། ཐོན་སྐྱེད་བྱས་པའི་ཆོང་ཐོག་དག་བྱིར་འཆོང་བྱ་རྒྱའི་ལས་འགན་ལེན་པའི་གན་རྒྱ་ལ་ཟེར།

འཆོང་བ། བཅོངས་པ། བཅོང་བ། ཆོངས། དངོས་ཇུས་སྤྱུ་སྤྱར་གཏོང་བ། ཤིང་བཅོངས་པ། སྤྱལ་རལ་འཆོང་བ། སྤྱད་འཆོང་མ། རྒྱལ་བཅོངས་མགོ་བཏགས། རོ་བསྟོད་གཉེན་ལ་མ་ཆེ། སྤྱག་ཡུས་འབངས་ལ་མ་འཆོང་།

འཆོངས། ཉལ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆོང་བའི་སྤྱལ་ཆེན།

འཆོད་སྒྱུ་མ། སྒོ་ཆལ་སོགས་རྩི་བྱེད་སྒྱུ་མ།

འཆོད་པ། བཅོས་པ། བཅོ་བ། ཆོས། ① ག་དང་ཆལ་སོགས་བཅོ་བ། ག་བཅོས་ཏེ་བཟས་པ། ② གསེར་སོགས་སྒེག་སྤྱད་བྱེད་པ། གསེར་འཆོད་པ། ལུགས་བཅོ་བར་བྱེད་པ། ③ ཆོས་རྒྱུ་བ་བཟུང་ཁ་དོག་སྤྱར་བ། སྤྱལ་བྱ་བཅོས་པ།

འཆོད་པའི་གནས། [མདོན]མེ་ཁང་ངམ་ཐབ་ཆང་།

འཆོད་མར། འཁུར་བ་སོགས་འཆོད་བྱེད་མར་ལ།

འཆོག། སོར་རྒྱུད་པའི་དོན་ཏེ། ག་ཡིས་ལུས་རྒྱངས་གསོ་ཞིང་མཆོན་མ་འཆོབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། བསལ་གྱི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

འཆོབ་པ། འཆོབས་པ། འཆོབ་པ། རུབ་པ། སྤྱ་གྲུ་དེའི་མཆོག་མ་འཆོབས་སོང་། མ་ཁ་རིམ་གྱིས་འཆོབ་ཡོང་། གཅིང་པའི་དར་ཁ་འཆོབ་པ།

འཆོབས། འཆོབ་པའི་སྤྱལ་ཆེན།

འཆོབས་པ། འཆོབ་པའི་འདས་པ།

འཆོས། དགོངས་པ་འཆོས་ཞེས་ཁྲོང་ཁྲོ་བ་།

འཆོར། ཤེས་པས་འཆོར་རྒྱ་དང་འཆོར་བཞིན་པ།

འཆོལ། ① བཅའ་བའི་ད་ལྟ་། ངས་ད་ལྟ་ཐབས་ཤེས་ཞིག་འཆོལ་བཞིན་པ་ཡིན། ཅ་ལག་དེ་གང་
ན་བཞག་པ་ཡིན་ན་རྟེན་ཅིང་མི་འདུག ངས་ད་ལྟ་འཆོལ་བཞིན་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། ② ཐ་དད་པར་
འབྲུག་པའི་འཆོལ་བའི་སྐལ་ཆོག།

འཆོལ་ཉལ། འཆོལ་བར་བྱིན་པ། དག་དམག་གར་སོང་འཆོལ་ཉལ་བྱ་བྱིན་པ།

འཆོལ་བྱས། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

འཆོལ་འབྲི། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་query ཟེར།

འཆོལ་བ། བཅའ་བ། བཅའ་བ། ཆོལ། ཅུད་གཅོད་པ། བོར་བའི་དངོས་པོ་བཅའ་ཉེ་རྟེན་བྱང་། བོར་
བའི་ནོར་ལྷག་རྩི་བོས་འཆོལ་བ། སྟོན་ཆ་འཆོལ་བ།

འཆོལ་ཞིབ། རྩེས་སུ་འཆོལ་ཞིང་། ཞིབ་འབྲུག་བྱེད་པ། ས་བབས་གང་ལེགས་འཆོལ་ཞིབ་བྱེད་པ།

འཆོལ་ལེན། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་retrieval ཟེར།

འཆོས། ཐ་དད་པར་འབྲུག་པའི་འཆོ་བའི་སྐལ་ཆོག།

འཆོས་པ། ① འཆོ་བའི་འདས་པ། ② [ཡུལ]ཉེས་པའམ་རྟོགས་པ། འོན་དག་གང་ཡིན་མགོ་མཆོས་
པར་བྱེད་པ། ཁོའི་བྱེད་སྟངས་ཆང་མ་ངས་མགོ་འཆོལ་བྱང་། བརྟག་དབྱེད་བྱས་མགོ་འཆོས་
པར་འབྱུར་རོ།

༼ རྒྱ ༽

ཇི། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་བཙུན་གྲུ་པ་འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་དང་། བྱེད་པ་ལྟེ་
དབུས། རྒྱ་གོ་ཚོལ་བ་ཀྱི་ལྟེ་གཉིས་ལྟ་དང་། བྱེད་ཚོལ་བ་སྐྱེ་གཙང་སྐྱེ་ལྟ། མིང་གཞིའི་
མོ་ཡིག་ཅིག

རྒྱ་དགོན། ཀོ་མོ་ཆོས་ཉིད་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། དེ་རྒྱུ་གཏེར་ཆེན་སྐྱོང་གསལ་སྤྱིང་པོ་དགོན་པ་
དེར་མེབས་པའི་སྐྱོར་གསལ་བ་ལྟར་ན་པལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བཙུན་པའི་སྐྱོད་ཅམ་ན་བཏབ་པར་
སེམས། སྤྱི་དགོ་ཆོས་རྒྱལ་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པས་འཁོར་དུད་ཉེར་ལྟ་དང་བཀའ་ཤོག་ལས་
ཐམ་བཅས་གནང་། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
དཔལ་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྒྱ་གད། འ་ལུད་དམ་ཆང་ལུད་སོགས་མཆོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱས།

རྒྱ་འགོ་དགོན། བྱེད་ཚུབ་ཆོས་རྫོང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ཤིང་གུ་སྤྱི་ལོ་
༡༥༥༥ལོར་དགེ་བཤེས་སྐོ་བཟང་མཆོག་འབྱུང་དང་། ཆོས་རྒྱུན་དགའ་མི་པམ་འཛིགས་
མེད་དབང་པོ་རྣམ་གཉིས་ནས་གསར་བཏབ་མཛད། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་རྒྱ་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྒྱ་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་བའི་སྐྱོབ་དཔོན་ཞིག

རྒྱ་ཉི། སྤྱི་བཟང་པོ་དབུ་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག རྒྱ་ཉིའི་སྐྱོང་པོ་ནི་ལོ་མ་མི་ལྟུང་བའི་ཤིང་སྐྱོང་གི་རིགས་
ཤིག་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་གད་གི་ཀོང་ཞི་ཞིང་ཆེན་དང་རྒྱ་གད། སིང་ག་ལ་སོགས་སུ་ཡོད། སྤྱི་བའི་
ས་བོན་ནི་ཆེ་ཆུང་གི་ཕྱུ་སྐྱོང་ཅམ་ཡོད་ལ། བཅག་མཆོམས་ན་པ་ཉ་ལྟ་བུའི་རི་མོ་ཡོད་ལ། སྤྱི་བའི་

སྤྲུལ་ཏེ་ཞེས། ས་པོན་ལའང་རྩ་ཅི་ཟེར་ཞིང་སྤྲན་མཆོག་ཅིག་ཡིན། འདི་ལ་སྤར་རྩ་ཏེ་ཞེས་འདྲི།
རྩ་རྟགས། རྩ་དང་མི་ལོར་བའི་རྟགས་ཀྱི་རྩ་རྟགས།
རྩ་ཐའི། [སོག་]རྩ་སྤག་དང་ཐའི་རིའི་གོ་གནས་ཀྱི་བསྐྱེས་མིང་།
རྩ་བརྟུང་། ① རོལ་མོ་བརྟུང་རྩལ་གྱི་བྱུག་ལེན་གྱི་ནང་གསེས་ཞིག་ ② དབལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་
པོ་བེར་ནག་ཅན་གྱི་སྐྱབ་ཆེན་ལས་ནང་སྐྱབ་ཆོ་གའི་ལག་ལེན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
རྩ་བྱ། ① བྲེལ་འཚབ། དམག་འཁྱག་རྩ་བྱ། ཅན། རྩ་བྱ་གི་ཆོགས་འདྲ། ② རོ་གལ། ལས་ཀ་
རྩ་བྱ་ཆེ་བ། རྩ་བྱ་པོའི་དུས་སྐབས། དབྱིན་སྐད་དུ་urgentཟེར།
རྩ་བྱ་ཆེ་བ། འཕྲལ་མ་འཕྲལ་སྤར་དང་། བྲེལ་རྟུང་སོགས་མིང་གི་རྩམ་གངས་ཡིན།
རྩ་བྱ་ཆེ་བའི་བཀའ་རྒྱ། གློ་བུར་དུ་བཏང་བའི་འགག་གནད་ཆེ་བའི་བཀའ་རྒྱ།
རྩ་བྱ་ཆེ་བའི་གནས་རྒྱལ། གློ་བུར་དུ་བྱུང་བའི་དགག་གནད་ཆེ་བའི་གནས་རྒྱལ།
རྩ་བྱ་ཆེ་བའི་བྱ་སྤྱོད། གློ་བུར་དུ་བྱུང་བའམ་སྤེལ་བའི་འགག་གནད་ཆེ་བའི་བྱ་སྤྱོད།
རྩ་བྱ་པོ། འགག་གནད་ཆེན་པོ་པ་གང་ཞིག་རྟུབ་རྟུབ་པོར་བྱུང་བ།
རྩ་འཕྲ། ཡི་གེ་རིའི་ཏོག་སྟེ་རྩ་ལག་
རྩ་བ། [ཡུལ་]མཛོ་མོ་ཤིང་སྟེ། ཤིང་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་རྒྱུར་གདུས་པའི་ཁུ་བ་ཆོས་བྱས་ཆོག་བ།
རྩ་སྟེ་ར། སྟོ་ཞིག་
རྩ་ཡ། [ལེགས་]རྒྱལ་བ།
རྩ་ཡ་དཀར་པོ། སྟེན་ཤིང་སྤྲ་མའི་མིང་གི་རྩམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱན་འཛིན་
བྱུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། སྟག་ལུ་
རྒྱུར་དང་སྟན་གསོད་དང་། རྩ་ཡ་དཀར་པོ་བྱ་བ་རྩམས། སྟེན་ཤིང་སྤྲ་མའི་མིང་ཡིན་ནོ།།
རྩ་ཡ་རྒྱ། [ལེགས་]རྒྱལ་བར་གྱུར་ཅིག་
རྩ་རྟ། ① མཆོད་རྩས་བྱ་མ་བྱལ། ② དདུལ་གྱི་དམ་པེ་བྲེ་བྲག་པ་ཞིག་ ③ རྩ་བུ་རྒྱུར་རྒྱུར་།
རྩ་པེ་རྩོ་པེ། བྱ་སྤྱོད་དང་ཆས་དངོས་སོགས་ཟང་བེད་གི་རྒྱལ། རྩ་པེ་རྩོ་པེའི་ལས་ཀ་སྐབས་མི་གཙང་།

ཇ་ལག་ཇ་དང་མི་ནོར་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཇ་རྟགས།

[illegible]

རང་སྐད། [སོག་]མཐུའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཤོ་གནས་ཆེ་གས་ཤིག་ལྟེ་ཤོད་ལྟེ་པ་གཞུང་གི་རིམ་པ་
གསུམ་པ་ཡིན།

རྩ་སྐད་མཛེས་ཤི། རྩ་སྐད་ཅེས་པ་སོག་སྒྲིང་གི་རྩ་སྐད་ཞེས་པ་ཟུར་ཆགས་སྟེ། རོན་དུ་དོད་པ་ལྟེང་
 མཁན་སྲུང་སོག་པོ་དབང་གྲུང་མཛེས་སོགས་རྩ་སྐད་གི་གོ་ས་ཡོད་མཁན་རྣམས་ཀྱི་ཕའིག་
 གི་མངའ་ཁོངས་དབང་བསྐྱར་ལྟེང་པའི་འགོ་ཁྲིད་མཛོ་ཤོས་ཡིན། མཛེས་ཞེས་པ་སོག་པོའི་
 གོ་ས་ཞིག་སྟེ་དང་པོ་ནས་བཞི་པ་བར་ཡོད། དེ་བཞིན་ཐོག་མར་སོག་པོ་དབང་གྲུང་སྲས་དང་
 བཅས་པའི་སྤྱི་མིང་ཡིན་ཏེ་ཕྱིས་སུ་གོ་སའི་མིང་དུ་ཆགས་པ་རེད།

[illegible]

ལྷ་མ་ཡིན་དེ་གཉིས་གསོད་རོགས་ཞུས། ཉིན་ཞིག་ལྷ་མ་ཡིན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་སྤོང་ཨ་ལྷ་
མགོན་འབོད་བྱས་ནས་སྤར་ལྷར་རྒྱུང་ཐོབ་ཐོབ་དུ་སྐྱུལ་ནས་བྱང་ས་པ་དེ་བྱང་སྤོང་གིས་བཟས་
ཟེན་པ་དང་། སར་ལྷན་གྱིས་བྱ་རྒྱུང་ཐོབ་གར་ཡོད་ཅེས་བོས་པས། བྱང་སྤོང་གིས་སྒྲིགས་པ་
ཞིག་བཏོན་ཏེ། དེ་ནི་ངས་ཟས་པས་ཞུ་ཆར་སོང་ཞེས་སྐྱས། དེ་ནས་སར་ལྷན་ཁྲིམས་ཏེ་བྱང་སྤོང་
དང་འབྲུགས་པར་སར་ལྷན་ཡང་ཐོས། ཇི་ཅམ་ཞིག་ན་བྱང་སྤོང་དེ་ཏ་ཅང་ཁ་སྐྱོམ་པས་གཤུངས་
པ་དང་། མཆོད་དང་། རྒྱུ་སྤོགས་རྒྱ་མཐོང་ཆོད་ཐམས་ཅད་འཁུངས་ཀྱང་རོམས་མ་ཐུབ། དེ་
ནས་སོང་སྟེ་རྒྱ་མཆོད་འཁུངས། སྐབས་དེར་རྒྱལ་པོ་དུག་ཅན་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་རྒྱུང་མ་
གཉིས་ཡོད། གཅིག་ལ་འཆོལ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱ་ཞིག་ཡོད་ལ། གཅིག་ཤོས་ལ་ལྷ་ཆེན་པོ་ལས་
མཆོག་ཐོབ་པས་བྱ་དུག་ཁྲི་ཡོད་པར་གྱུར། ཉིན་ཞིག་རྒྱལ་པོས་རྟེན་ཆེལ་ཞེས་བྱ་བའི་མཆོད་
སྤྱིན་གྲེད་པར་ཅོམ་པའི་སྒྲོམས་པ་གྲངས། མཆོད་སྤྱིན་གྱི་ཡོ་བྱད་མེ་ཤིང་དང་། མེ་ཐབ་ཀྱི་ཁ་
ཁྲེང་ལ་སོགས་གསྒྲིག་བྱས་ཤིང་། མཆོད་རྩས་ཀྱི་རྟ་རྣམས་མཆོད་སྤོང་ལ་བཏགས་ནས། བྱ་
ཁྲི་དུག་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་ཆ་བཤོས་ཤིང་། མཆོན་ཆ་ཐོགས་ནས་མཆོད་རྩས་དེ་དག་སྤུང་
བཅུག་པ་རེད། དུས་དེར་ཁྲུབ་འཇུག་གིས་བསམ་པར། བྱང་སྤོང་གིས་རྒྱ་མཆོད་འདི་ཐམས་ཅད་
འཁུངས་ཟིན་ན། སྤར་རི་ལྷར་དགར་བར་བྱ། ངས་རྒྱལ་པོ་དུག་ཅན་གྱི་མཆོད་སྤྱིན་བྱ་བའི་
གནས་ནས་རྟ་ཞིག་རྒྱས་ན་རྒྱ་མཆོད་མི་ཐད་པའི་དོན་འདི་འབྲུབ་ཐུབ་པར་སྐུམ་ནས། ཁྲུབ་
འཇུག་གི་རྟ་ཞིག་བརྒྱས་ཏེ་ས་ཤོག་ཏུ་ཞུགས་སོ། རྒྱལ་པོ་དུག་ཅན་པའི་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་གཏམ་
དེ་ཐོས་པ་དང་། རྒྱ་མཆོད་བརྟོས་ཏེ་ས་ཤོག་ཏུ་ཞུགས་བཅུག་པ་དང་། དེར་ཁྲུབ་འཇུག་བྱང་སྤོང་
སེར་སྤྱིའི་གཟུགས་སུ་སྐྱུལ་ཏེ། སེང་གའི་ཁྲིའི་སྟེང་ན་འདུག་པའི་མདུན་ན་རྟ་ཐམས་ཅད་ཡོད་
པར་མཐོང་བ་དང་། རྒྱལ་པོའི་བྱ་རྣམས་རྟ་འཕྲོག་པར་མཐོང་བའི་ཞེ་སྤར་གིས་ཁྲི་བ་བྲུགས་
ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ། ཁྲུབ་འཇུག་ལ་བརྟམས་སྐབས་ཀྱིས་རྟ་རྣམས་འདྲེད་པར་བརྟམས་པ་དང་།
ཁྲུབ་འཇུག་གིས་རྒྱལ་པོ་དུག་ཅན་པའི་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟམས་པར་ཤེས་ནས་ཁྲི་བའི་སྤར་མིག་
གིས་དེ་དག་ལ་བལྟས་པས། བྱ་དུག་ཁྲི་བོ་ཐམས་ཅད་ཆོག་སྟེ་ཐལ་བར་བྱས་ཤིང་། ཤིན་ས་
དཔུལ་བར་སྐྱེས་སོ། རྒྱལ་པོ་དུག་ཅན་པས་གནས་རྒྱལ་པོ་དེ་དག་ཐོས་པ་དང་། རྒྱུང་མ་དང་

བོའི་བྱ་འཚོལ་བ་ཏྲ་མས་ཚུར་སྒྲངས་པའི་ཆེད་དུ་བཏང་བ་རེད། འཚོལ་བ་དེར་བྱིན་ཞིང་ཁྱབ་
 འབྲུག་ལ་བསྟོད་པ་དང་། མཆོད་པས་མགྱ་བར་བྱས་ཏེ་ཏྲ་མས་ཚུར་ལེན་སྐབས་བར་བྱུང་བ་
 དང་། རང་གི་ཡུལ་དུ་ལོག་ནས་རྒྱལ་བོའི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བར་ཆད་མེད་པ་
 བྱེད་སྐབས་བར་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནས་རྒྱལ་བོ་དེ་གི་ནས་ལྷ་ཡུལ་དུ་སྦྱེས་ཤིང་། བྱ་འཚོལ་བ་
 ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་བོར་གྱུར། དེའི་བྱ་སྒྲུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱལ་སྤིང་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་དང་། རྒྱལ་
 བོ་སྒྲུར་བས་བདག་གི་ཁྱ་བོ་ཏྲ་མས་དཔུལ་བར་སྦྱེས་པ་ལ། དེ་ཏྲ་མས་ཀྱི་བ་རྒྱལ་བོ་དུག་ཅན་
 བ་དང་། ཁོ་བོའི་ཡལ་འཚོལ་བ་གཉིས་ཀས་དེ་དག་དཔུལ་བ་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་གང་ཡང་
 བྱས་མི་འདུག་དེ་ནི་བདག་གིས་དེ་དག་དཔུལ་བ་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་ཞིག་དགོས་སྟུང་ནས།
 གཤམ་མི་ཡུལ་དུ་པལ་བའི་བྱིར་དུ་ལྷ་ཡི་ལོ་སྦྱུང་ཁྲིའི་བར་དུ་དཀའ་སྐབས་སྦྱང་ཡུང་པལ་མ་རྒྱས་
 མོ། དེ་ནས་རྒྱལ་བོ་སྒྲུར་བ་འདས་ཐེས་སུ། དེའི་སྤྲས་ལི་བས་གཤམ་དབབ་བའི་བྱིར་ལྷའི་ལོ་
 སྦྱུང་ཁྲིའི་བར་དུ་དཀའ་སྐབས་སྦྱང་ཡུང་དེས་ཡུང་པལ་མ་སྐབས། དེ་རྒྱལ་བོ་ལི་བ་འདས་པའི་ཐེས་
 སུ། དེའི་སྤྲས་ལྷ་གོ་ར་ཐས་དཀའ་སྐབས་ཆེན་པོས་ཆངས་པ་མགྱ་བར་བྱས་ཏེ། མཆོད་སྦྱིན་རྒྱ་
 ཆེན་པོ་ཡུལ་ནས་འཛིག་ཏེན་མི་ཡུལ་དུ་གཤམ་དབབ་པར་ནན་ཏན་དུ་ཞུས་པས། ཆངས་པས་དེ་
 བཞིན་ཁས་སྒྲངས་ཏེ། གཤམ་ལ་ཁྱོད་མི་ཡུལ་དུ་འབབ་པར་གྱིས་ཞེས་བཀའ་མེབས་པ་དང་།
 གཤམ་སྦྱག་བསྐལ་གྱི་སྦྱེ་སྦྱགས་འདོན་ཏེ། གཤམ་བསམ་པ་ལ། དང་དེར་སོང་ན་སྐྱོན་མོང་དུ་
 འཁྱུར་ཞིང་། རིགས་ངན་ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱེན་པར་འཁྱུར་ན། འདི་ལྷ་བྱའི་མཐོ་
 རིས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྦྱང་བའི་སྐལ་བ་དང་བྲལ་བར་ངེས། འོན་ཀྱང་མེས་པོའི་བཀའ་ལས་འདའ་
 བར་ཡང་མི་རིགས་པས། དེ་ནི་འདི་ནས་འུགས་ཆེན་པོས་བྱིན་ཏེ་ཐད་ཀར་ས་འོག་ཏུ་ཞུགས་
 བར་བྱ་སྟུང་མོ། ཆངས་པས་དོན་དེ་ཤེས་པ་དང་། ཅི་ཁྱོད་ཀྱིས་མའི་འཛིག་ཏེན་དུ་དག་བྱེད་
 མ་བྱས་པར་ས་འོག་ཏུ་འབབ་པར་བྱེད་དམ། ཞེས་བཀའ་བཏུན་དང་བཅས་ཏེ། ལྷ་ཆེན་པོ་རང་
 གི་རལ་པའི་ནང་དུ་བཞག་གོ། དེ་ནས་གཤམ་ལྷ་ཆེན་པོའི་རལ་བ་ལས་བྱིར་ཐོན་པའི་ཆེད་དུ་ལྷ་
 ཡི་ལོ་སྦྱང་གཅིག་གི་བར་དུ་འཁོར་ཞིང་འབབ་ཡུང་རལ་པའི་མཐའ་མ་རྟེད། དེ་ནས་སྐལ་ལྷན་
 ཤིང་རྟས་དཀའ་སྐབས་ཆེན་པོས་ལྷ་ཆེན་པོ་དགའ་བར་བྱས་ཏེ། རལ་བ་བཙོར་བ་དང་། རི་བོ་ཏི་

མེད་ཐོག་ཏུ་ཆུ་ཐེགས་པ་གཅིག་བབ་པར་གྱུར་པ་ལ་སྐད་ཅིག་གིས་དེར་མཚོ་ཆེན་པོ་གཅིག་
ཏུ་གྱུར་པ་གྲགས་སོ།། དེ་ནི་དེད་དུས་ཀྱི་ཁ་འབབ་ཀྱི་ཆུ་པོ་བཞིན་གྲགས་པ་འདི་དག་ཡིན་ནོ།།
རི་ཙམ་ཞིག་ན་གཏུ་ཕྱོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དེ་འདད་བར་བྱའོ་སྐྱམ་ནས་རྟེགས་པ་དང་
བཅས་པར་རི་ཁ་བ་ཙན་གྱི་སྐལ་ནས་བདེ་བར་འབབ་པའི་ཆེ། རི་དེའི་སྐལ་ན་བྱང་སྟོང་རྩ་
ཞེས་པ་དཀའ་ཐུབ་དྲག་པོ་ཙན་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་སྒོམ་ལ་བཙོན་ཞིང་བཞུགས་ཡོད་པ་དང་། ཆུ་
པོ་དེས་ཙན་ཙེའི་སྐྱ་སྒྲོགས་ཤིང་སྒྲིག་པའི་ཉམས་དང་བཅས་པ་དཔལ་གྱིས་འབབ་པར་མཐོང་བ་
དང་། ཤིན་ཏུ་ཁྲིས་ཏེ་སྐྱས་པར། ང་ཡི་གནས་དང་ཉེ་བ་འདིར། །བྱད་མེད་འདི་ནི་སྒྲིག་པ་
ཡིས། །འཛེམ་པ་མེད་པ་ཅི་ཕྱིར་འགྲོ། །སྟོང་རན་སྒྲིག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཞེས་སྐྱས་ཏེ་གཏུ་
ལྷངས་ཏེ་འཐུངས་སོ།། དེ་ནས་རྩ་གོ་ར་ཐས་བྱང་སྟོང་དེ་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་མགྲ་བར་བྱས་པས།
བྱང་སྟོང་དེས་གཏུ་སྐྱགས་སོ།།

རྩ་ཀ [ལེགས]སྟུང་གི།

རིམ་བྱག་ཅིག་གི་ཐུག་པ། ཙམ་པ་ལ་ཕུ་དུས་ཀྱི་དྲོར་བཏབ་པའི་ཐུག་པ།

རྩ་མིང་། [ལེགས]འཛེམ་བྱ་མིང་།

རྩ་ཆུ་པོ། ལེགས། ① རྒྱ་གར་གྱི་ཆུ་པོ་ཞིག ② གསེར།

རྩ་ཆུ་གསེར། གསེར་ལེགས་ཤོས་ཤིག

རྩ་ཕྱི་ཁྱ། མཚོ་མ་དྲོས་པའི་འབྲས་དུ་སྐྱེས་པའི་འབྲས་ལྗན་ཤིང་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས།

རིམ་རྩ་ལ། ཐུགས་འཛིན་ཏེ་ཁོར་ལྷ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྟོན་གྱི་གཞོད་སྦྱིན་དང་། ཆུ་ཡི་
དབང་པོ། ཆུ་ལ་གནས། ཆུའི་ཐུབ་པ། ཁོར་གྱི་དབང་ཐུག་བཅས་སོ།།

རིར་རྫོང་། རི་རེ་རྫོ་རེའི་བསྐྱས་མིང་།

རིར་རེ་བ། འགྲོ་དང་བཅས་པའམ་འགྲོ་ཙན། ལས་འགྲོ་རིར་རེ་བ།

རིལ་ཀ། ལྷང་པོ་ཆེ།

རི་ན་མི་བྲ། [ལེགས]པོད་སྐད་དུ་རྒྱལ་པའི་བཤེས་གཉེན་ཞེས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བརྒྱད་པར་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་ནང་པའི་བརྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། པོད་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ཕྱེ་

བཅོད་གྱིས་ཁོང་པོ་དེ་ལ་གདན་དྲངས་ཏེ་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བསྐྱར་བ་དང་། འདུལ་
བའི་བསྟན་བ་སྤེལ་བ་སོགས་པོ་དེ་ལ་བྱིན་ཅན་ལོ་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་བཤོ།
རི་བྱང་། ཞིང་པའི་ལོ་ཏྲིག་ནང་རྩ་ལྗོངས་ལ་སྐབས་ས་བརྟེན་ཆས་ཀྱི་ཤིང་གྲུག་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
རི་ཏྲ་རྩེ། ལེགས་སྐྱར་སྐྱད་ཀྱི་རྒྱ་ཚུལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། ལྷ་
འཕེལ་ཞེས་འགྱུར་བ་དཔལ་སྐྱེད་ས་སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་མཛོན་བཛོད་
འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས་གསུངས།
རིང་གོང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་ས། བྱང་ཁུངས་གཙོ་བོ་འབར་མ་དང་། ལུ་རུ་སྟ། ཨ་མེ་རི་ཀ་པ་ཤེས་སོགས་ནས་ཐོན་ཞིང་ཡོད་
པ་རེད། བོད་ནང་དུ་ཨ་མདོ་མདོ་ས་ཆ་དང་། ཁམས་འཛོལ་པའི་ས་ཆ་རྣམས་སུ་ཡང་གཏོར་རྟེན་
རིགས་ཡོད་འདུག དེའི་བས་དང་ཆེ་རྒྱུད་ལས་པ་མེད་པ། ཁ་དོག་ལྡང་གྲུ་རྩེད་ཅན་དྲངས་པ། སྤ་
ཞིང་མཁའ་གསལ་ལ་འོད་དང་ལྗན་པ། སྤུས་ཞན་པ་འགའ་ཞིག་ལ་དཀར་ཐེག་འདེས་པ་ཅན་ཡོད།
རྩས་འགྱུར་གྲུབ་ཆ་གཙོ་བོ་ $\text{NaAl [Si}_2\text{ O}_6\text{]}$ ཡིན་པ་དང་། སྤ་ཆད་ $6.5\sim 7^\circ$
དང་། ལྡིང་ཆད་ཁེ $3.3\sim 3.4$ ཡོད་པ། སེལ་རིགས་པལ་ཆེར་གཙོད་པར་རུས་པ། སྤ་གོས་
བཀོལ་དང་རྒྱན་ཆས་སོགས་འཆོས་པ་རྣམས་འཇམ་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་དང་། ལེགས་པ་འགའ་
ཞིག་ལ་ཆོས་ཁུ་ལྡང་ཁུས་ཐེགས་པ་ལྟར་དྲངས་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ལ་དེའི་ནང་རྩ་ལྗོངས་པའི་
རྩེན་རིས་རྩེད་ཅན་ཡོད་པ། གཤམ་ཁེ་ལས་སྤ་ཞིང་དྲངས་ལ་བྱེ་མ་ཞིབ་པ་ཁྲིམ་རར་རིན་གོང་
ཤིན་ཏུ་མཐོ་བ་འདི་ཡིན།
རི་ཏུ་རེ། དེ་ནི་དབྱེ་ལས་རྒྱལ་བའི་དོན་དང་། རོ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏེ་ཤའི་སྤ་མ་ཡིན། འདི་ནི་
འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལས་དབང་བསྐྱར་བ་དངོས་སུ་ཞོད་དེ། རིག་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་
སོགས་པ་མེད་པའི་སྤོ་གོས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཁེ་སྟེ། མདོ་སྤགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་།
ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་རྒྱུན་ལ་ལྟར་འདོད་པའི་དབྱེ་མ་པ་ཞིག་ཡིན།
རོ་ཀི། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤུ་བ་ཞིག

རྫོང་རྟགས། རྩུབ་བཤད་བཤམ་སྒྲོག་ལས་བྱས་པའི་རྟགས་མཚན་གྱིར་མངོན་པ། སྤྲས་སྤྱང་གྱེད་
བསམས་ཀྱང་རྫོང་རྟགས་ནད་དེ་བཤམས་སོང་།

རྫོང་པོ། གཙང་སྤྲ་མི་གྱེད་པར་གྱུན་གོས་ངན་རོན་གྱིན་བཤམ་ཁོར་ཡུག་གཙང་སྤྲ་དོད་པོ་མེད་པ།
ཁོར་ཡུག་རྫོང་པོ་འདི་འདྲར་འཆོ་བ་གང་འདྲ་སྤྱེལ་དགོས་སམ།

ཇ། ① རི་པོ་མཐོན་པོའི་མིང་སྟེ། རྫ་རི་བྲག་རི། རྫ་ཁའི་ཞིང་། རྫ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② རྫ་མ་ཞེས་
པའི་མིང་བསྟུས་པ། རྫ་ཀ་ཆོག་དགོན། མིང་གཞན་ལ་སྟག་དགོན་ཟེར། འདི་རབ་རྩུང་དགུ་པའི་
ནང་ཅས་ལ་ཀ་ཆོག་པ་བྱུང་དབང་ཆེ་རིང་དོ་རྫེས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་རྣམས་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། རྫ་གོང་། རྫ་ལས་བཅོས་པའི་
མར་མའི་གོང་བ།

རྫ་སྟུ། རྫ་ལས་བཅོས་པའི་འབྲ་བརྟན།

རྫ་ཁང་། རྫ་ཆས་བཅོས་པའི་ཁང་པ།

རྫ་ཁུང་། རྫ་ས་འདོ་ཡུལ་ས་ཁུང་།

རྫ་ཁེབས་རི་མོ། མི་མའི་ཡོ་ཆས་ཀྱི་རྒྱན་རིས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་མཉམ་གཤིབ་ཀྱི་གོང་གྱོང་ལས་
བྱུང་ཅིང་། དེ་ཁེབས་ནི་རྫ་ཁེབས་གཤམ་སྟར་སྒྲིག་པ་དང་མཚུངས། རི་མོ་དེ་ཐོག་མར་བྱང་རྒྱལ་
རབས་སྐབས་དར་འགོ་རྒྱགས་ཏེ་ཀྱུ་བ་མ་ནས་ཁྱེན་ཆེ་བྱ་བ་རབས་བར་ལ་དར་སྟོལ་
ཆེན་པོ་བྱང་ཡོད་པ་རེད།

རྫ་ཁོག་རྫ་ལས་བཅོས་པའི་སྟོད་ཆས་སོ་བཏང་ཟེན་པ། རྫ་ཁོག་ཆག་ན་སྤྱི་གྱོང་། ཐོར་བ་ཆག་
ན་སྟེར་གྱོང་།

རྫ་ཁ། གནའ་པོའི་ཆོན་ལྷན་རི་མོ་ཡོད་པའི་རྫ་ཆས་ལ་ཟེར། རྫ་ཆས་དེ་ཆོའི་བརྗོད་བྲག་ཚོ་བོ་ནི་
གདོད་མའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་མའི་ངལ་རྩལ་དང་འཆོ་བའི་གནས་ཚུལ་བཞོད་ཡོད་པ་དང་རྫ་ཆས་
ཀྱི་རྒྱན་རིས་ལ་སྤྱེད་དོས་ཀྱི་རི་མོ་དང་། སྤྲས་འཐག་རི་མོ། སྟག་ཆགས་རི་མོ་སོགས་ཡོད།
ད་དུང་སྟག་ཆགས་མངོན་གྱིས་རང་རྩལ་སྤུང་བའི་བཞོད་སྟེག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་
རི་མོ་དང་། རྒྱུད་རིམ་ལྷན་ཞིང་མངོན་གྱིས་ཀྱི་སྤངས་སྟབས་འགྲུར་ཐོག་ལས་བྱུང་བའི་རི་མོའི་

གྲུབ་ཆའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་རིགས་ཀྱང་ཡོད། དེའི་ཐོག་ནས་སྐབས་དེའི་མིའི་སྒོ་གྲོས་
དང་སྤང་བྱུང། སྤྱི་ཅལ་གྱི་སྤྱིང་བསྐྱུས་ཀྱིས་པ་བཅས་མཆོན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པའོ།
རྩ་ཁྲལ། སྤར་བོད་སྤེལ་གཞུང་ལ་རྩ་མཐུན་གྱིས་འབྲུལ་དགོས་པའི་རྩ་སྤོད་གྱི་ཁྲལ།
རྩ་མཐུན། རྩ་སྤོད་བཟོ་མཐུན། རྩ་མཐུན་གྱི་འཁོར་ལོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འཁོར་ལོས་འཆོ་དང།
བྱམ་མཐུན། དབྱ་གྲུ་སྤྱུར། ས་ཡི་ལས་བྱེད་བཅས་སོ།
རྩ་ཁྲལ་དགོན། བབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་མ་རྩ་དག་དབང་བཟང་པོས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ཆེད་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲལ་ལྟར་ལྟར་
རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་གྲི། རྩ་མཐུན་གྱི་ལག་ཆ་གྱི་ཞིག
རྩ་དགོན་ལྟག་གྲུ་ཆེད། མ་རྩ་རྩ་ཁྲལ་ཞེས་པའི་སྤྱི་མ་ཞིག་གིས་བཏབ་ཟེད། བཏབ་དུས་མི་གསལ།
གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲལ་འདྲབ་པ་རྩོད་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་དགོན་ཞབས་གྲུ་ཆེད། འཛམ་དབྱངས་བཟང་གིས་ཕུན་ཆོག་གས་གྱིས་བཏབ། བཏབ་དུས་གསལ་
པོར་མ་རེས། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱུ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲལ་འདྲབ་
པ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་ར། མདུན་དུ་བཏགས་ཏེ་གཡས་གཡོན་ནས་དབྱུག་གྲུས་བརྒྱུད་ཆུའི་རྩ་ཞིག
རྩ་ར་ཁ་གཅིག་ལ། རྩ་རའི་བྱེ་བྲག་ཅིག
རྩ་ལྷུ་མ། རྩ་ཁོད་ལ་སྤྱེས་པའི་ལྷུ་མ།
རྩ་ཆལ། རྩ་རི་འགྲམ་ནས་འབབ་པའི་ཆུ་ཕྲན་ལ་ཟེད། རྩ་ཆུ་སིལ་མ་ཆང་དེ་གོ། ཁ་སྒྲོམ་ཞིང་མེད་
ཀྱང་འཕྱང་ཞིང་འགོ། ཞེས་པའི་སྤྱི་ལྟ་བུ།
རྩ་ཆས། སས་བཟོས་པའི་ཡོ་བྱད།
རྩ་ཆུ། ① རི་མགོའི་རྩ་གསེབ་ནས་འབབ་པའི་ཆུ། ② ཆུ་འགོ་མཆོ་སྤོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ལུལ་ལུལ་
བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲལ་གྱི་རྩ་སྤོད་རྩོད་གི་ཀྱུབ་ཕྱོགས་ནས་བྱུང་སྟེ། བོད་རང་སྤྱོད་ཁྲོངས་

དང་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་བརྒྱད་དེ་མཐར་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་འབབ།
རྩ་ཉུང་ས། རྩ་ཡུང་དང་དོན་གཅིག།
རྩ་སྟེང་ཆེན་དགོན། དགོན་འདི་བཏབ་དུས་སྟེད། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་སྟོད། རྫོང་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་སྟོ་རྒྱུད་དང་གདང་
ལའི་བྱང་སྟོགས་སུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་བྱ་ལུག་ཐང་དུ་ཡོད། རྩ་གཏུགས། རྩ་
སྟོད་ཀྱི་གས་ཆག་གསོ་བ།
རྩ་གཏུགས་པོ་དགོན། མིང་གཞན་ཐོས་བསམ་བྱམས་བ་སྤྱིང་ཟེད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་
མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་སྡོང་མ་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་ལྷ་རི་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་དམ། རྩ་མའི་དམ་བེ
རྩ་དང་གཡལ། ལྷ་ཤིང་སོགས་ཉུང་དུ་ལས་མེད་ཅིང་ཕལ་ཆེ་བ་རྩ་རྩོས་གང་ནས་ཡོད་པ་དེ་ལ་རྩ་
ཟེར་ཞིང་། བྲག་རི་དང་སྤང་འབྲེས་མར་ཡོད་པའི་ས་གནས་དེ་ལ་གཡལ་ཟེར། རྩ་དུག་ ལ་དུག་
དང་དོན་གཅིག།
རྩ་སྟེད། རྩ་ལས་བཟོས་པའི་སྟེར་མ།
རྩ་མདོག་ ཆོས་ལི་སྒྲིག་སྟེ་ལི་ཁྲི་དང་། སྒྲག་ཆ། མཐིང་། བ་སྒྲ་བཅས་བསྡེས་པའི་མདོག་ དབྱིན་
ཤད་དུ་light brown ཟེར་དེ་ཡིན་འདུག།
རྩ་ནག་རི། རྩ་རྩོན་གསེབས་བེར་ཡོད་པའི་རི།
རྩ་སྟོད། སས་བཟོས་པའི་སྟོད་སྒྲིད།
རྩ་བར། སས་བཟོས་པའི་རྩ་ཁོག་གི་བར།
རྩ་སྤང་། རྩ་རི་དང་སྤང་རིའི་བསྐྱས་མིང་།
རྩ་སྤང་ཐང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༧ལོར་རྩ་དཔོན་མའི་བྱ་བསོད་
ནམས་ཆེ་དབང་གི་རྩོད་པོན་ཞིག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་

བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་དགེ་རྒྱུ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྒྱ་དབུས་སྐུལ་འདེགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབང་པོ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩་ལོར་
ཁམས་ཀྱི་འབྲོག་དགེ་ཅེ་མེ་ཆུ་ཁའི་སྤེར་གཏོགས་ཀྱི་ལ་ཐོག་ཅེས་པའི་གདུང་ལས་སྤྱི་
འབྲུངས། རྒྱ་དབུས་ཆེན་འདེགས་མེད་ཐུན་ལས་འོད་ཟེར་གྱིས་དབུས་དགེ་བསམ་གཏན་ལུན་
ཆོགས་གྱིས་སྤུལ་སྤྱོད་པའི་ལོ། ཨོ་ཆུན་འདེགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབང་པོ་ཞེས་མཆོད་གསོལ།
སྤྱི་ལོ་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་མོག་རྣམས་ཆོགས་མེད་དུ་མཐེན། མཁན་ཤེས་རབ་བཟང་
པོ་ལས་རབ་དུ་བྱུང། རྒྱ་ཆེན་འདེགས་མེད་སྐུལ་བཟང་དང་། འདེགས་མེད་འོ་མཆོད་ཀྱིས་སྤུལ་
གཞན་པན་མཐའ་ཡས་སོགས་ཀྱི་དུང་ནས་དལ་གསོ་སྐྱོར་གསུམ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ཅ་ཆུང་
གསང་བ་སྤྱིང་པོ་སོགས་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་དང་། རིག་གནས་བཅས་གསན། ཞེ་
ཆེན་དཔོན་སྤུལ་མཐུ་སྟོབས་རྣམ་ཀྱིས་ལས་བཀའ་འགྲུར་ལུང་དང་སྤྱི་རིག་པ་གསན། བཀའ་
བསྟན་འགྲུར་རོ་ཅོག་དང་། རྟེན་མའི་ཀུན་མཐེན་ཡབ་སྤུལ། ས་བཀ། རྗེ་ཅོང་ཁ་བ་སོགས་
གསར་རྟེན་སྤྱེས་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་གསན་བསམ་
སྤྱོགས་མེད་དང་དཔེ་གཞིགས་ཏུག་འབྲུག་སུ་མཛད་པས་མཁས་པའི་བ་རོལ་དུ་ཕྱིན། འདེགས་
མེད་ཀྱིས་ལའི་ལུ་གུ་ལས་སྐོང་ཆེན་སྤྱིང་ཐིག་གི་སྟོན་འགྲོའི་ལམ་ཁྲིད་སྤྱིར་ལན་གངས་ཉེར་
ལྷ་གསན་ན་མ་ཟད། ཁྲིད་སྤྱང་དེ་སྟེད་ཅིག་གྲུབ་པར་མཛད། གཞན་ཡང་ཅ་ཆུང་དང་རྒྱུ་གས་
ཆེན་གྱི་ཁྲིད་སོགས་དང་། ལྷ་འགྲུར་བཀའ་མའི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་མང་དུ་གསན། མདོ་མཐེན་
བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྗེ་རྒྱས་བརྒྱུ་ཞུགས་ཐབས་ཀྱི་སྤྱོད་པས་རིག་པ་བཅར་སོག་གི་ཆུལ་དུ་རོ་
འཕྲོད། སྐོང་ཆེན་སྤྱིང་ཐིག་གི་ཅ་ཆུང་གི་ཁྲིད་སྤྱང་ཆུན་རིང་དུ་བསྐྱུངས། རྒྱུ་གས་ཆེན་རིང་པོ་
ཆེ་མི་འགྲུར་ནས་མཁའ་རྗེ་རྗེ་སོགས་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅི་མཐའ་ཡས་བ་བཞེས། དུ་དམ་
ཡང་དཔེན་གཤེན་རྗེའི་སྤྱབ་ལུག་དང་། ཆེ་རིང་ལུག་སོགས་སྤྱབ་པར་ལུན་རིང་གནང་། དགྲུང་
པོ་སུམ་ཅུའི་ནང་སྐོར་ནས་གསེར་ཐར་ཡར་ལུང་པར་བཀོད་སོགས་སུ་ཕེབས་ཏེ་སྐུལ་ལྷན་
རིག་པ་འདིན་པའི་ཆོགས་ལ་ཆུད་གསང་བ་སྤྱིང་པོའི་ལྷགས་ཁྲིད་ཀྱིས་པར་གནང་། གསེར་
ཐར་དང་རྩོམ་སྤྱང་གྱི་འདུས་སྡེ་ཡོངས་ལ་སྤྱོད་འཇུག་དང་། མ་ཁི་བཀའ་འབུམ། བདེ་སྟོན་

སོགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲིག་གངས་མེད་བསྐྱེད། རྒྱུ་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་བཅད། དམར་སྟོན་གྱི་སྟོང་
 བསྐྱེད་པ། དེ་ནས་རིམ་ཐང་དུ་ཕེབས་ཏེ་གཙང་པ་རག་དབང་ཆོས་འབྱོར་ལས་སྦྱོར་བྱས་
 གསན། མི་ཉག་གི་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཏེ་འབྲ་དགེ་བཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ནས་རྒྱལ་ལ་བར་ཕྱིན་སྟོར་གྱི་
 རི་བ་དང་བཟོ་སྒྲིང་མང་དུ་མཛད་པ་སོགས་གནས་ངེས་མེད་དུ། ཀྱུན་སྦྲང་བྱ་བཏང་གི་མཛད་
 བས་འགོ་དོན་ཕྱོགས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པ། རྫོགས་ཆེན་ལྷོ་སེང་གི་ཆོས་གྲ་དང་། བསྐྱེད་ཐང་
 སོགས་སུ་བྱམས་ཆོས་དང་། དབུ་མ། མཛོན་པ། རྒྱུད་གསང་སྦྱིང་། ཡོན་ཏན་མཛོད། སྟོན་
 གསུམ་ནས་ངེས་སོགས་འཆད་ཁྲིད་ཡུན་རིང་གནང་། ལྷག་པར་དུ་ལོ་བསྐྱེད་མར་སྦྱོད་འཇུག་
 ལྷགས་ཁྲིད་གནང་བས་རྫོགས་ཆེན་ལྷོ་སེང་གི་ཉེ་འགྲམ་དུ་མེ་ཏོག་སེར་ཆེན་འདབ་མ་སུམ་ཅུ་
 དང་། ལྷ་བཅུ་ཅན་མང་དུ་སྦྱིས་པ་ལ་སྦྱོད་འཇུག་མེ་ཏོག་ཏུ་གྲགས་པར་བྱུང་། གཏེར་སྟོན་
 མཆོག་གྲུར་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པས་རྫོགས་ཆེན་གངས་ཁྲིད་ནས་བདེ་མཆོག་སངས་རྒྱུས་མཉམ་
 སྦྱོར་གྱི་གཏེར་ཁ་བཞེས་སྐབས་མེ་ཉིད་ཆོས་སྟོར་དེ་དང་རིགས་གསུམ་སྦྱིང་ཐིག་སོགས་ཀྱི་
 ཆོས་བདག་ཏུ་མངའ་གསོལ་ཞིང་དེ་དག་གི་དབང་ཕུང་ཁྲིད་ཡོངས་རྫོགས་བཞོག་ཆོས་སུ་
 བསྐྱེད། ཀུ་ཐོག་དོན་མེད་གནད་དུ་ཕེབས་ཏེ་དམ་གཙང་བྱམས་གསུམ་གྱི་གཞུང་འབྲུམ་ལ་བྱས་
 སྟོར་མཛད། སི་ཏུ་མཆོག་སྐུ་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་གྲོས་སོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་འདུས་
 སྟེ་ཡོངས་ལ་སྦྱོད་འཇུག་གི་བཤད་ཁྲིད་རྒྱས་པར་གནང་། སེར་ལུལ་དགོན་དང་། ལམ་ཁི་འདུ་
 དགོན། རྒྱ་ཏོར་དགོན་སོགས་རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་དགོན་ཆེན་དག་ཏུ་བྱོན་ནས་སྦྱོད་འཇུག་གི་
 བཤད་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་། དེ་དག་གྲུང་ཞལ་གསལ་བ་སྦྱང་དག་པ། ཆོག་ཉུང་ལ་དོན་འདུས་
 པ། གནད་ཉམས་ལེན་གྱི་སྦྱིང་དུ་བསྟོར་ནས་གསུང་བས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་མང་པོས་
 གྲང་བསྐྱགས་བཞེད་ཀྱི་མེ་ཏོག་འཛོར་ཞིང་གྲུས་པས་བཏུང་། རྫོགས་དགོན་གྱི་ཉེ་སྟོར་དུ་ཆོས་
 འཁོར་གྱི་གདན་ས་མཛད། ལྷ་ཐོག་གོང་མ་དཔལ་དགེ་བསམ་གཏན་སུན་ཆོགས་ཀྱིས་
 བཞེངས་པའི་རྫོང་འབྲུམ་ཆེན་མོ་དེར་ཁ་གསོལ་ཚུལ་དུ་སྟོན་གྱི་རྫོང་འབྲུམ་ལས་གྲང་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་
 དཔངས་མཐོ་པ། འབྱོན་སྟོན་གིང་སྐྱུས་ལེགས་པར་ཞིག་བཞེངས་ཏེ་དཔལ་སྐུལ་རྫོང་འབྲུམ་
 ཞེས་གྲགས་པར་བྱུང་། རྫོང་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཆེ་ཕྱིལ་པོར་རང་དོན་དུ་ཐོས་བསམ་སྟོན་གསུམ་

དང་། གཞན་དོན་དུ་འཆད་ཅོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་མཛད་པ་ཁོ་ནས་ནམ་ཐར་བསྐྱངས་ཏེ་མདོ་
ཁས་མ་སྟོང་སྒྲིབ་བར་གསུམ་དུ་སྟོན་འདུག་དང་། བྱམས་ཆོས་། སྤོམ་གསུམ་། ཡོན་ཏན་མཛོད་
སོགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་ས་དར་རྒྱུ་དང་དུ་སྒྱུར་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱུད་གསར་བ་སྦྱང་པོའི་
བཤའ་རྒྱན་དང་། རྒྱུད་ཆེན་སྦྱང་ཐིག་གི་ཅ་རྒྱུད་དང་ཁིད་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱན་སྦྱུམ་ཐང་གི་
མར་མེ་ལྷར་བྱུར་གྱུར་སྐབས་། རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་འདྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་ཡང་ཆེས་ཆེར་
དར་བར་གྱུར་ཏེ་འོད་གསལ་རྗེ་རྗེ་སྦྱང་པོའི་བསྟན་པའི་རིང་ལུགས་འཛིན་སྦྱོང་སྤེལ་བར་
མཛད་པའི་རྗེ་ཡི་ཞལ་སྟོན་དུ་གྱུར་པ་ཀུན་ཐོག་སི་དུ་མཆོག་སྦྱུལ་ཆོས་ཀྱི་ཁྲོ་གྲོས་རྒྱུ་ཆེན་
སྦྱ་མེད་ལུ་ལུ་བྱུ་བ་བསྟན་ཆོས་དོར་། རྒྱལ་རོང་ནས་སྦྱུལ་ཀུན་བཟང་ཐེག་མཆོག་དོར་། དོར་བྱུ་བ་
ཆེན་སྦྱ་མེད་གཉིས་པ་འཛིགས་མེད་བུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་། སྦྱ་མེད་གསུམ་པ་འཛིགས་
མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མ། མདོ་མཁའ་བཅའི་སྤྲས་བདེ་ཆེན་རིག་པའི་རལ་གྱི། མཆོག་སྦྱུལ་གཞན་
པན་ཆོས་ཀྱི་སྦྱང་བ། ཨ་འཛོམ་འབྲུག་སྦྱུལ་འགྲོ་འདུལ་དོར་། གཏེར་སྟོན་ལས་རབ་སྦྱིང་བ།
འདུ་མི་པམ་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ། མཁན་ཆེན་བརྒྱ་དཔ་ཆོས་འོད་ཟེར་། སྦྱོ་ཤུལ་ཤུང་རྟོག་ ཨ་
ལག་མདོ་སྤྲགས་རྒྱ་མཆོ་སོགས་རྟིང་མའི་མཁས་བྱུབ་ཀྱི་སྦྱེས་ཆེན་ནམས་དང་། གཞན་ཡང་
སེ་རའི་བྲ་སར་མཁས་བྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་ཐོབ་པའི་སེར་ཤུལ་ལྷ་རམས་པ་བྱུབ་བསྟན།
དཔལ་སྦྱངས་སྒྲ་མ་བཟ་ཤིས་འོད་ཟེར་། འདུ་སྒྲ་མ་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་སོགས་ས་དགེ་
བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་བྱུབ་དེ་དག་གིས་གཙོས་སྟོན་མ་བསྟན་འཛིན་ཀྱི་སྦྱེས་བྱ་དཔལ་པ་མང་
དུ་བསྐྱངས་པའི་མཐར་། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་མེ་པག་མའི་ས་ག་རྒྱ་བའི་ཆོས་བཙུང་ཉིན་
སྦྱི་ལོ་༡༤༥༡་ལོར་སྦྱ་གཤེགས་སོ།

དཔལ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་རང་རང་གི་མོས་རོར་འགྲོ་བའི་སྟོན་དང་འཆོམས་པའི་ལྷགས་
ཚོམ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་གནང་མོད། དེ་དག་ནི་སོ་སོས་རྗེས་ཆེན་བྱས་ཏེ་ཉར་ཆགས་བྱས་པ་
ལས། རྗེ་རང་ཉིད་དང་། ཉེ་གནས་ནམས་ཀྱིས་གཅིག་དུ་བསྟན་ཉར་མ་བྱས་པས་མང་ཤོས་ཞིག་
འཛོར་ནས་པར་དུ་འཁོད་མ་བྱུབ་པར་སྦྱང་། སྟོན་མར་པར་དུ་འཁོད་ཅིང་། དེར་སྐབས་མིག་གི་
བདུད་རྩིར་གྱུར་པ་ནི་སྤྲིགས་བཅ་དུག་བཞུགས་ཡོད་པ་འདི་དག་གོ། གསུང་ཚོམ་དེ་དག་གི་

ཁོད་དུ་བྱམས་ཆོས་དང་། སྦྱོང་འདུག་ཡོན་ཏན་མཛོད་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འབྲེལ་དང་ས་བཅད་
ཡོད་ལ། སྦྱོན་འབྲེལ་ཁྲིད་ཡིག་ཀྱན་བཟང་ལྷ་མའི་ཞལ་ལུང་སོགས་གདམས་ཟབ་གནད་ཀྱི་
མན་དག་གི་ཉམས་ཁྲིད་སྐོར་དང་། གཏམ་བསྐྱེད་ཆེན་གྱི་ཆོས་གར་སོགས་གཏམ་ཆོགས་དང་
ཞལ་གདམས། བསྟོད་ཆོགས་སོགས་རིགས་སྟེ་ཆོགས་ཤིག་མཛོད་པ་ཐམས་ཅད་མཁས་
ངོམས་ཀྱི་སྦྱོས་པ་མ་མཛོད་པར་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་དང་བསྟན་ནས་གསུངས་པས་ཐུན་མིན་བྱུང་
ཆོས་ལྷན་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། རྩོམ་ཆེན་འདི་གས་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མས་མཛོད་པའི་
དཔལ་སྒྲུབ་རྣམ་ཐར་ལས་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་ཏེ། “མཁས་པས་བརྟགས་ན་དོན་བཟང་བ།
ལྷན་པོས་ཉན་ཡང་གོ་སླ་བ། གནད་འདུས་ལ་འདྲིན་བདེ་བ། རན་ལ་འབྲེལ་ཆགས་བ། ལྷན་ལ་
རོ་ཉམས་དང་ལྷན་བ། འཇམ་རྩབ་རི་ལྷར་བཤད་ཀྱང་གདམ་དག་གི་རོ་གཅིག་ཏུ་མཐུན་པར་
འབྱུང་བས་མཁས་སྤོངས་བར་མའི་སྦྱེ་པོ་མཐའ་དག་གི་ཡིད་འཕྲོག་པ་ཡོད།

རྩ་ཕྱད་གོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དག་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་པག་སོ་བཏང་བའི་ས་པག་

རྩ་ཕྱད། [ཡུལ་]རྩོལ་བཟོ་དབྱེབས་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ཕུར་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

རྩ་པོད། རྩའི་པོར་བའམ་ཁམ་པོད།

རྩ་བུམ། རྩའི་བུམ་པ།

རྩ་བུམ་རི་མོ་ཅན། ལོ་ངོ་བཞི་སྟོང་ལྷ་བརྒྱའི་སྦྱོན་གྱི་གནའ་པོའི་རྩ་འབུམ་སྟེ་ཆབ་མདོའི་ཁ་རུབ་ས་
ཁུལ་གྱི་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་རྩ་བུམ་རི་མོ་ཅན་ད་ལྟ་བོད་ལྗོངས་ཉེན་རྩས་བཤམས་མཛོད་
ཁང་དུ་ཡོད།

རྩ་འབུམ་མཛད་དགོན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་ཁྱི་སྟེ་ལོ་༡༠༩༩ལོར་མེ་ཤུ་ལྷ་རབས་བཅག་བཞི་
པ་བསོད་ནམས་དབང་གྲགས་ཀྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྟེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་པེ་རྩབ་པེ། རྩབ་ལ་ལྟོས།

རྩ་ལེ། རྩ་ལེ་ཆུ་སྟོང་།

རྩ་གྲ། རྩ་གྲ་མེ་བ་ཏུ་སྟོང་པའི་བྲ་བའམ་ཨ་གྲ།

རྩ་གྲག། རྩ་པའི་བྲ་གྲོ།

རྩ་མ། ① རྩ་མའི་སྟོང་ཆས་སྟེ་མིང་། ② བྲ་གྲ་ཆུ་རྩ་དང་། ཆང་རྩ་སོགས་ཀྱི་མིང་།

རྩ་མི། རྩ་ཁོང་ཏུ་སྟོང་པའི་མི་ཆུང་གི་དབྱིབས་ཅན་སོག་ཆགས་ཤིག།

རྩ་མེར་ཆེན་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་མའི་ཤིང་གི་སྟེ་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོར་གྲུབ་དབང་བའི་ཆེན་ཆོ་
རྩ་མེར་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་འབྲི་གྲུང་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་འབྲུག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་
ཁུལ་ནང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་མོ་དགོན། དགོན་པ་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ་ཡང་། སྟོ་བྲག་དགོན་གྱི་རི་
ཁོང་པའི་སྐབས་གནས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པར་འདྲ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་
འབྲུག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་སྟོན་རྒྱལ་དགོན། དགོན་འདི་ཐོག་མར་འདེབས་མཁན་བོན་པོ་རྩ་སྟོན་རྒྱལ་ཆང་གིས་བཏབ་
ཞེས་ཟེར། དུས་ནམ་ཡིན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྟེ་དགོན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་དམར་སྐབས་ཆུ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་མའི་ཤིང་གི་སྟེ་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་མཁས་དབང་འཇམ་
དཔལ་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བཤེས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་
སྟན་རོང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་དམར་ཤར་རི་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་མའི་ནང་ཅམ་དུ་སྐྱམས་སྐྱེས་བསོད་ནམས་གཡུང་བྱུང་
གིས་སྟོན་མཁན་ཆེན་བསོད་ཆོའི་སྐབས་བཙུགས་པའི་སྐབས་གནས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་
བསྐྱེད་ཅིང་དགོན་འདི་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་
ཁུལ་སྟན་རོང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ཆོག་གཡུང་བྱུང་གླིང་། མིང་གཞན་མི་མཁ་ནམ་རྒྱལ་གླིང་ཟེར། རྩ་བོའི་རིག་པ་རང་ཤར་བྲ་བས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རོག་བྲག་ཆོང་

ཁོངས་སྤྱོད།

རྩ་རྩིས། [ཡུལ།] ཅུང་ཟད་དམ་ཅུང་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དེ་རིང་ཁ་བ་རྩ་རྩིས་འབབ་འདུག་ལྟ་བུའོ།

རྩ་གཞིང་། རྩ་མའི་གཞིང་པ།

རྩ་གཟོང་། རྩ་ཁོག་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག

རྩ་ཡུང་། རྩ་རི་མཐོན་པོ་མཆོ་ངོས་ནས་མཐོ་ཆད་མི་ཁྲི་5000ཡན་གྱི་རྩ་རྩོམ་ཁོད་དུ་སྒྲེ་བའི་སྒྲུབ་

རྩས་ཞིག་སྒྲུབ་ཨ་ཞི་ཤེའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག

རྩ་ཡུལ། རྩོང་ཞིག་པོད་རང་སྐྱོང་རྩོངས་ཀྱི་ཤར་སྒྲེའི་མཆོམས་ཡར་སྐྱེད་གཙང་པོའི་ཚུ་ལག་གསང་

ཚུའི་སྟོད་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྩོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་སྐྱིད་སྐང་དུ་ཡོད།

རྩ་ཡུལ་ཚུ། འབབ་ཚུ་ཞིག་པོད་རང་སྐྱོང་རྩོངས་ཀྱི་རྩ་ཡུལ་རྩོང་ཁུལ་གྱི་འབབ་ཚུ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་

ཡིན། དེའི་སྟོད་རྒྱུད་ལ་གསང་ཚུ་ཟེར། སྟོ་ངོས་རྒྱ་གར་ཕྱོགས་ལ་འབབ།

རྩ་གཡམ། སམ་བཟོས་པའི་གཡམ་པ།

རྩ་གཡམ་ཐུར་འཕོའི་སྐྱུ་ཅལ། གན་འཕོའི་ཁང་པའི་རྩ་གཡམ་རྒྱ་ལྷབས་ཀྱི་ཚུ་འཛར་གྱི་ཐོད་དུ་ཁ་

ཐུར་དུ་བསྐྱན་པའི་སྟོར་དབྱིབས་ཙན་གྱི་རྩ་གཡམ་ཐོག་འཁོད་པའི་རྒྱན་རིས་རི་མོར་ཟེར། དེ་

ནི་ཆེན་དང་ཉན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་སྐྱུ་ཅལ་གྱི་རྒྱན་སྟོས་དངོས་པོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། སྐབས་

དེར་དར་སྟོལ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བྱུང་།

རྩ་གཡམ་གཡུ་ཅི་ཙན། ཆོན་མདོག་གང་དུང་གི་ཅི་བཏང་པའི་རྩ་ལས་བཟོས་པའི་གཡམ་པ།

རྩ་པ། ① རྩ་མ་འཛོག་སའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་ཤིང་ལྷག་ཐན་གྱིས་སྒྲས་མ་འཕྲ། ཡང་ན་རེ་དུམ་གྱིས་གོར་

བྱ་ཨ་ལོང་གིས་དབྱིབས་ཙན་ཞིག་བཟོས་ཏེ་རྩ་མ་སོགས་སྟོད་སྐྱེད་ལོག་ཏུ་འཛོག་པ་ནི། རྩ་མ་

བརྟན་པོར་བསྐྱད་པ་དང་། རྩ་མ་ཆ་པོའི་ཐོད་ཀྱིས་གོར་གཙན་གྱིས་ཤིང་ལེབ་ལ་སྒྲིན་འཕོག་

པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། ② རྩ་བྱ་དང་དོན་གཅིག

རྩ་རི། ལྷ་ཤིང་མེད་པར་རྩོ་སེལ་མ་དང་། པ་པོར་ཆེ་རྒྱུད་གིས་ཁེངས་པའི་རི།

རྩ་རི་ཁ་སྐྱོད། [ཡུལ།] དཀྱག་ཤིང་བརྒྱབ་ནས་མ་སྐྱན་པ་མི་མ་སྐྱན་པ་བཟོ་བའི་དཔེ།

རྩ་ལ། རྩའི་མེ་ཐབ་བམ་གྱིས་སྤྱ་སྤྱགས་ལས་བཟོས་པའི་སྐབས་བདེའི་མེ་ཐབ།

རྩ་ལུང་དགོ་མ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་གྲི་མྱི་ལོ་ ༡༤༥༤ ལོར་ལྷོ་རྩ་ས་ལྷན་རྒྱུ་རྩེ་ས་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་འཁྲི་གྲང་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ལྷུ་ལོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྩ་རྩྭ་
རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ལེགས་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་འབྲུག་མྱི་ལོ་ ༡༥༥༤ ལོར་འབྲེན་མཆོག་ནས་མཁའ་
འོད་གསལ་གྱིས་བཏབ། མྱིང་ས་སྐྱོང་མགོན་པོ་ལྷན་གྲུབ་གྱིས་སྤྱན་བཏབ་མཛད། གྲུབ་མཐའ་
རྩིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤེ་དགེ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ལེབ་ལ། པོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་རྩེ་ས་ཁུལ་གྲོ་མོ་རྩོད་གྲོ་རྩྭ་རྒྱུད་ཏུ་ཡོད།

རྩ་ཤོ་ཡུང་དང་གྲོ་མོ་སོགས་བཙེ་སྤྱོད་གྱི་རྩ་མའི་སྤྱོད་ཆེན་པོའི་མིང་།

རྩ་ས། རྩ་ཡི་སྤྱོད་སྤྱད་བཙོ་བྱེད་གྱི་ས།

རྩ་སོ་བཏང་བ། མེར་བསྐྱེགས་པའི་གྲོ་མོ་དང་རྩ་ཆས།

རྩ་སོ་མ་བཏང་བ། མེར་བསྐྱེགས་པའི་གྲོ་མོ་དང་རྩ་ཆས་སོགས་གྱི་མིང་ཡིན།

རྩ་སོ་བཏང་བ། མེ་ལ་མ་བསྐྱེགས་པའི་གྲོ་མོ་དང་རྩ་ཆས་སོགས་གྱི་མིང་།

རྩ་སའི་ར་སྒོར། རྩ་སྤྱོད་སོ་གཏོང་སའི་ར་སྒོར།

རྩ་སྤང་། རྩ་ལས་བཙོས་པའི་སྤང་།

རྩ་གསར། རྩ་ཆས་གསར་བ།

རྩ་གསེང་། རྩ་རིའི་བར་གསེང་།

རྩ་གསེབ། རྩ་རིའི་ཁྲོད།

རྩ་བསམ་འགྲུབ་དགོན། བསམ་འགྲུབ་དགོན་ཡང་འཁྲི་ཟེར། མྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་
ནང་རྟོར་ཆོས་རྩེ་དག་དབང་ཕུན་ཆོགས་གྱི་སྐབས་ཡུལ་འདིར་ས་སྐྱུ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་
དགོན་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་དེ་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་དགོན་པ་འདིར་བཅུགས། གྲུབ་
མཐའ་དགོ་ལུགས་པར་བསྐྱུར། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཀར་མཛེས་
རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་གཏོ། མང་པོ་ཡོད་པའི་དོན། པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལའི་ཐང་ཆེན་དུ་རྟེན་འབྲེལ་མཛད་སྒོ་གཉེར་པའི་

སྐབས་སུ་མི་ཟླ་གྲོ་ཁིངས་འདུག ཟུམ་དང་དོན་གཅིག
ཟུང་། གནོད་ཚུན་བཅོས་པ་དཔེར་ན། ཁོས་ང་ཆོའི་མིང་དེ་ཟུང་སོང་ལྟ་བུ།
ཟུང་། ① འདས་ཆུ་ལྷན་ལྷན། འདས་ཟུང་ཆུང་བ། ② ཤིང་རིགས་ཀྱི་སྤོང་པོ་དང་ཅ་བ་གང་རུང་
ལ་སྦྱེ་བའི་སྤྱོད་པ་པོར་པ་བསྟུ་བྱེད་ལེགས་ཤོས་ཤིག
ཟུང་ཆེ་བ། ① འདས་ཟུང་ཆེ་བ། ② [ཡུལ] ལ་མེད་ཆ་སོའམ་ཉེས་པའི་ལས་ཀར་མི་འདིགས་པ།
ཟུང་ཆེ། [ཡུལ]ལ་མེད་ཆ་སོའམ་ཉེས་པའི་ལས་ལ་མི་འདིགས་པ། མཁས་ཚྭ་ཟུང་ཆེ། ལྷན་
མ་ཟུང་ཆེ།
ཟུང་རྟོལ་མཆིན་མ། ཟུང་ཡ་ཞེས་པ་མག་པའི་སྦྱ་རིས་ལྟ་བུ་ཡོད་པའི་ཤིང་གི་སྤྱོད་པ་ཞིག
ཟུང་བ། བན་ཚུན་བསྐྱེས་ཤིང་ཆུ་འགྲིལ་བ།
ཟུང་པོར། ཟུང་ཡའི་པོར་བ། ཟུང་པོར་དདུལ་ཤན་མ།
ཟུང་བེ་ཚོབ་བེ། ① ལུག་གི་རང་བཞིན། གཏམ་ཟུང་བེ་ཚོབ་བེ་མ་ཤོད། ② མི་གཅང་ལྷན་ལྷན་གྱི་
ཆུལ། ལུང་སྦྱིགས་ཟུང་བེ་ཚོབ་བེ་ཞིང་ཁར་སྦྱེལ།
ཟུང་ཆལ། བཟའ་ཆལ་སྦྱག་འཕྲོ་བན་ཚུན་བསྐྱེས་ཤིང་ཆུ་འགྲིལ་བ།
ཟུང་འདྲིན། ལྷན་སྦྱོན་ལས་ཆུགས་དུས་ལྟ་ལྷན་མི་དམངས་ཀྱི་གོང་ཁྲིམ་གྱི་ནང་དུ་ཟུང་ཆུ་ཟུང་ལུང་
གསོག་ཉར་ཆོག་པ་ཆོགས་ཆེན་ཞལ་པོར་དགོངས་པ་ཞུས་པའི་འཁྲོལ་འདྲིན།
ཟུང་ལུག། ཟུང་བི་ལུག་བའི་བསྐྱེས་མིང་།
ཟུང་ཚོར། ཟུང་བེ་ཚོབ་བེའི་བསྐྱེས་མིང་།
ཟུང་འུག་སྦྱོ་མ། ཟུང་ཡ་རི་མོ་འུག་པའི་སྦྱ་རིས་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ཞིག
ཟུང་ཡ། པོར་པ་དུག་གྱེད་ཤིང་གི་སྤྱོད་པ་ཞིག
ཟུང་ཡ་མེ་འབར་མ། པོར་པ་དུག་གྱེད་ཤིང་གི་སྤྱོད་པ་ལག་ཤོས་ཟུང་ཡ་ལ་མཆོན་མོ་མེ་འོད་འཕྲོ་སྟེ།
ཟུང་ཡའི་པོར་བ། ཤིང་ཟུང་ཡ་ལས་བཅོས་པའི་བརྟེན་སྦྱོང་། ཟུང་ཤིང་། རྟོལ་ལ་སྦྱ་བསྐྱེས་
བཟུང་ཤིང་འཕྲེད་དུ་གཏོང་བྱེད་ཤིང་ཤིང་ཤིང་།
ཟུང་། ① ཀ་ཅ། འོར་ཟུང་། དངོས་ཟུང་། ② སྤྱོད་ཚུགས་པས་བཏགས་པ་ཅམ་མིན་པར་དོན་དམ་

པར་དོན་བྱེད་ཀྱས་པའམ་སྤྲེས་བྱའི་དགོས་དོན་སྦྱབ་ཀྱས་པ། གཞུགས་སྤྲུལ་བཤོ། ③ འབར་
བྱེད་ཀྱི་ཇས། མེ་མདའི་ཇས།

ཇས་ཀྱི་དགག་དབྱེ། དགག་དབྱེ་དངོས་ཀྱི་ཆོ་གའི་གས་ཤིག་སྟེ། དབྱར་ནང་གི་རྟེན་པ་བགོ་བའི་ཆེད་
དུ། བསྐྱོས་པའི་དགེ་སྤྲོད་གིས་ཁབ་ལ་སོགས་པའི་ཇས་ཐོན་ཆེགས་ཀྱིས་ཇས་ཀྱི་དགག་དབྱེའི་
སྒོ་བྱེ་ནས་སྤྱིན་བདག་གཞན་གྱིས་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་རྒྱ་ཆེན་པོས་མཆོད་པ་བྱེད་པའོ།

ཇས་ཀྱི་ཐིག་ལེ། རྒྱུད་ལས་གསུངས་པའི་ཁམས་དཀར་དམར་དེ་འཆོང་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དང་བཅས་པ།
ཇས་ཀྱི་སྒྲ། རྟིང་ཁང་སྤྱོད་ངམ་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་སྤྱང་མཁན།

ཇས་ཀྱི་རིག་འཛིན། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྤྱོད་འབྲས་སྤྱན་མོང་བ་ཞིག་སྟེ། རལ་གྱི་དང་རིལ་བྱ་
སོགས་ཇས་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་བྱུབ་བསྐྱབས་པས་ལྷ་དང་མིའི་གནས་རྣམས་སུ་ཐོགས་མེད་
དུ་རྒྱ་ཞིང་། རིག་སྤྲུགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་མན་འདོགས་ཤིང་ཆར་གཙོད་པར་བྱས་པའོ།

ཇས་ཀྱི་ཤུག། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཤན་གསུམ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཡོ་བྱད་སྤྲ་མ་ལ་
བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཞུགས་པའི་བྱས་པས་ཡོ་བྱད་བྱེ་མ་ལ་ཡང་གོས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ལྷང་བ་གཞན་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། དེ་ལ་ནང་གསེས་སུ་གོས་ཀྱི་
ཤན་དང་། སྤན་ཀྱི་ཤན་དང་། ལྷང་བཟེད་ཀྱི་ཤན་བཅས་གསུམ་ཡོད།

ཇས་ཁང་། མེ་ཇས་དང་མདའི་ཀྱི་མཛོད་ཁང་།

ཇས་ཁྱག ① དངོས་ཇས་ཁྱག་སྤོད་ཁྱག་མ། ② བོད་མདའི་འབར་ཇས་ཁྱག་སྤོད།

ཇས་ཁྱང་། ① བྲག་རྩོ་གཤག་སྐབས་ཇས་ཁྱག་སའི་མིག་ཁྱང་། ② བོད་མདའི་སྤྲ་ཇས་ཁྱག་སའི་
ལྷགས་སྟེབ་མི་ཁྱང་ཅན།

ཇས་གྱི། མེ་མདའི་ཇས་དབར་དུས་དགོས་པའི་ཤིང་གི་གྱི་རྒྱུད་ཞིག

ཇས་བྲུག། བྱེ་བྲག་སྤྲ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཇས་སུ་བྲུབ་པར་འདོད་དེ། ཆོས་རྣམས་རང་རང་གི་རོ་
བོ་ཇས་སུ་མ་བྲུབ་ན་འདོག་མི་ཤེས་པས་ཐམས་ཅད་ཇས་སུ་བྲུབ་པར་འདོད་དོ།

ཇས་རྒྱུད་འགལ། ཆོད་མ་སྤྲ་བ་སྤྲ་རབས་པའི་བརྒྱུད་འགལ་གྱི་ཐ་སྤྱད་ཞིག་སྟེ། མི་རྒྱལ་པ་དེ་རྒྱལ་
པ་དང་ཇས་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་མི་རྒྱལ་པ་དེ་བྱེ་བྲག་བུམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་རྒྱལ་པ་དང་ཇས་

བརྒྱད་ནས་འགལ་ཞེས་པའི་དོན།
ཇས་རྒྱན། ཇས་ཀྱི་རྒྱན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དུ་མའི་ཡུལ། དཔེར་ན། ཇས་ཀྱི་ས་བོན་
ལས་ནས་ཀྱི་སྤྱ་གུ་སྤྱེ་བའི་བར་ཀྱི་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱན་ལ་ནས་ཀྱི་ཇས་རྒྱན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།
ཇས་དགུ། ས། རྒྱ། མེ། རྒྱང་། ཇས་མཁལ། དུས། རྒྱལ་ས། བདག་ཡིད་དོ།
ཇས་འབྱུང་། དེད་དུས་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་ཇས་རིགས་སྤྱ་ཆོགས་བསྐྱེས་ནས་ཇས་རིགས་གཞན་
མང་པོ་བཟོ་བྱུང་བའི་རིག་པ་ཞིག
ཇས་འབྱུར་ཀྱི་བརྟག་ཞིབ། དངོས་ཇས་པན་ཚུན་འབྱུར་བ་འགོ་སྤངས་ཀྱི་བརྟག་དབྱེད་དང་ཞིབ་
འཇུག་ཡང་ན། ཇས་འབྱུར་ཀྱི་དབྱེད་ཞིབ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
ཇས་འབྱུར་ཀྱི་དབྱེད་སྒྲོམ། ཇས་འབྱུར་ཀྱི་ཐོག་ནས་གྲོད་གཞི་གང་རུང་ལ་བརྟག་དབྱེད་བྱས་ནས་
རྒྱལ་ས་བསྐྱེས་དབྱེད་མཚམས་བཞག་པ།
ཇས་འབྱུར་ཁྲག་དབྱེད། ཇས་འབྱུར་ཀྱི་ཐོག་ནས་གྲོད་གཞི་སོགས་ལས་ཐོན་པའི་ཁྲག་རིགས་ལ་
བརྟག་དབྱེད་བྱ་བ།
ཇས་འབྱུར་དུག་ཇས། ཇས་སྒྲོར་རིགས་མི་འདྲ་བསྐྱེབས་ནས་བཟོས་པའི་གཞན་གྱིས་སྒོག་གཙོད་
པར་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱེད་ཅིག །
ཇས་འབྱུར་གྱིས་གཙོད་བཟོས་ནག་ཉེས། ཇས་འབྱུར་སྤྲན་ཇས་དུག་འབྱུར་གྱིས་མི་དང་སེམས་
ཅན། ཅེ་ཤིང་སོགས་ལ་གཙོད་འཆེ་བཟོས་པའི་ནག་ཉེས།
ཇས་འབྱུར་མཆོན་ཆ། ཇས་འབྱུར་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བཟོས་པའི་ཆེད་
མཐོང་ཆོན་ཆ་ལ་གྱི་ཤེ་རྣམས་ཤེན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་བའི་དེད་དུས་ཀྱི་མཆོན་ཆ།
ཇས་འབྱུར་རིག་པ། དངོས་པོ་ཆགས་བྱེད་ཀྱི་ཇས་དང་དངོས་པོ་འབྱུར་སྒྲོག་བྱེད་པའི་ཆོས་ཉིད་
ལ་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པའི་རིག་པའི་མིང་།
ཇས་རན། ཇས་ཟི་རན་བའམ་དུག་ཡོད་པའི་ཇས་ཆ། ཇས་རན་སྒྲོར་བ། ཇས་རན་གཏོང་བ།
ཇས་དངོས་འགལ། ཆོད་མ་སྤྱོད་བ་སྤྱོད་པའི་དངོས་འགལ་གྱི་འཛོག་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། མི་རྟག་པ་
དེ་རྟག་པ་དང་ཇས་དངོས་སྤྱོད་འགལ་ཞེས་པའི་དོན།

རྒྱུ་གཅིག་ལ། རྒྱུ་གཅིག་གི་སྒྲིལ་སོ་སོ་བར་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ལ། ལུས་པ་དང་ལུས་པའི་མཆོ་
ལྷ་བྱུང་། མེ་དང་མེའི་མཆོན་ཉིད་ཆ་བ་གཉིས་རྒྱུ་གཅིག་པ་རེད།
རྒྱུ་ཆོས་། ① ལྷོ་ལ་མ་ལྷོས་པར་རྒྱ་རྒྱུ་གཅིག་གི་དབང་གིས་རྒྱུ་གཅིག་རང་བཞིན་དུ་ལྷ་གས་ལུས་
དུ་ལུས་པ་སྟེ། དངོས་སོ་དང་དོན་གཅིག་། ② རྒྱུ་གཅིག་དང་ལྷ་གཅིག་པའི་གཞུགས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན། དཔེར་ན། གཞུགས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་ལྷ་བྱུང་།
རྒྱུ་བཟོད་པ་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གཅིག་ནང་གསལ་ཐོག་མར་བཞུགས་པའི་
རྒྱུ་གཅིག་གསལ་བྱེད་དེས་སྤྱི་མ་ཀྱན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཞིག་
རྒྱུ་ཐ་དང་ལ། རྒྱུ་གཅིག་གི་སྒྲིལ་སོ་སོ་བར་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞུགས་ཤེས་གཉིས་ལྷ་བྱུང་།
རྒྱུ་ལྷ་། མེ་མདའ་འཕེན་ཐེངས་གཅིག་རེའི་རྒྱུ་འཕོར་གྱི་ཆོད་གཞི།
རྒྱུ་དཔལ་། ① ལྷ་དང་མངར་ཆ་སོགས་ལྷ་གཞི་ལྷོད་ཅིག་། ② མེ་མདའི་རྒྱུ་གཞི་ལྷོད་དཔལ་བེ།
རྒྱུ་བྱེ། འབར་རྒྱུ་གཅིག་།
རྒྱུ་མདའ་། མེ་མདའ་མེ་སྐྱོགས་སོགས་ཀྱི་མདའ་།
རྒྱུ་ཐ་བ། འགྲེལ་གསལ་མཛོད་མི་ལུས་པའི་རྒྱུ་གཞུགས་ཐ་བ།
རྒྱུ་འབྲུལ། རྒྱུ་རིགས་ལྷ་ཆོགས་སྐྱོར་བསྐྱེད་པས་ཉེ་བཞོས་པའི་ངོ་མཆར་ཅན་གྱི་དངོས་
རྒྱུ། དཔེར་ན། དེང་རབས་འབྲུལ་ཆས་ལྷ་བྱེ།
རྒྱུ་སྐྱོར། ① ལྷ་རྒྱུ་ལྷ་ཆོགས་སྐྱོར་བ་ལྷ་བྱེ། ② འབར་རྒྱུ་གཅིག་གི་སྤྱི་ཉི་དང་རྒྱུ་སོགས་སྐྱོར་
བ་བྱས་ནས་འབར་གས་བྱ་རྒྱུ་གཞི་གྲུག་བྱ་བ།
རྒྱུ་མ་ཆང་པའི་བྱེད་པར་བཟོད་ལ། བྱེད་པར་བཟོད་པའི་རྒྱུ་གཅིག་ནང་གསལ་ཤེས་ཤིག་སྟེ། བཟོད་
འདོད་དངོས་སོ་གང་ཞིག་གི་རྒྱུ་སམ། ཡོ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ལག་མ་ཆང་ཡང་། ཆང་བ་དང་འབྲུལ་པའི་
རྒྱུ་གཅིག་བྱེད་པས་བྱེད་འཕགས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་ཞིག་
རྒྱུ་མ་ཡིན་ལ། གཞུགས་ཅན་གྱི་རྒྱུ་འཕ་དངོས་སོ་མིན་ལ།
རྒྱུ་མེ། བྱེད་ཆོ་གཏོར་བྱེད་སོགས་ཀྱི་འབར་རྒྱུ།
རྒྱུ་མེ་བརྒྱུ་བཞུགས་གཏོར་བ། འབར་རྒྱུ་བརྒྱུ་བཞུགས་བྱེད་ཆོ་གཏོར་སོགས་ཅི་རིགས་གཏོར་བར་གོ།

ཇས་མཚུངས་པ། རྒྱ་ཆ་འདྲ་བ། ཆང་དང་ཨ་རག་གཉིས་ཀྱི་ཇས་མཚུངས་པ།
ཇས་ཇོངས། ཇས་མདའི་ནང་བཟང་བར་བྱ་བའི་མེ་ཇས་ཀྱི་རིགས།
ཇས་འཛིན་རྟོག་པ། རང་ལུལ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྟོང་བདེན་པར་མཛོན་པར་ཞེན་པའི་མྱོ་
ཇས་གཞོང་། མེ་མདའི་ཇས་ལ་སྤྱེ་སོགས་མང་ཉུང་སྟེ་ལུགས་ཀྱི་སྟོར་ཐང་།
ཇས་ཡོད། ① ཇས་སྤྱ་གྲུབ་པ་སྟེ་དངོས་པོར་ཡོད་པ། ལུམ་པ་ལྟ་བུའོ། ② རང་ཉིད་ངོས་བཟུང་རྒྱ་
དེ་ཆོས་གཞན་ངོས་བཟུང་བ་ལ་བལྟས་མི་དགོས་པའི་དངོས་པོ་ཞིག
ཇས་ཡོད་ཀྱི་ཆོས། དངོས་སྤྱ་བས་དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཇས་ཡོད་ཏུ་འདོད་དོ།
ཇས་ཡོད་ཆོས་གསུམ། སྤྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ། རང་གི་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ། རང་གི་མཚོན་
བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཞན་པ་ཞིག་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་གསུམ་པོ་དེ་ཡིན། མཚན་
གཞི་ནི། ལྟ་ལྟེན་ཞབས་ཞུ་ཆུ་སྟོར་ཀྱི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་། སྤྱི་ཤེས་དོན་གོ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡིན།
ཇས་ཡོད་བཞི། ཇས་ཡོད་ལ་སྤྱས་བཟོད་རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། རིག་པས་གྲུབ་པའི་ཇས་ཡོད་དང་།
བརྟན་པ་མི་འགྱུར་བའི་ཇས་ཡོད་དང་། དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཇས་ཡོད་དང་། རང་རྒྱ་ ལུབ་པའི་
ཇས་ཡོད་དེ་བཞི་འོ།
ཇས་རགས་པ། ཤ་མིག་གིས་མཐོང་སྟབ་པའི་ཇས་གཟུགས་ཆེ་བ།
ཇས་རང་བཞིན་བཟོད་པ། དངོས་པོ་དང་གང་ཟག་གང་ཞིག་ལ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་
ཇས་གང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་བཟོད་པས་བྱེ་བྲག་ཇས་དེ་ལྟར་ཀྱི་གང་ཟག་དེ་མཚོན་པའི་རག་
སྟོར་ཞིག་ཡིན། འདིར་ཁྱུ་མཚོག་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཡོད་པའི་ཇས་རྣམས་བཟོད་པ་སྟེ། ཁྱུ་མཚོག་
རྒྱལ་མཚན་ལ་ཇས་གང་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། མཁྱིན་པར་སྟོན་པོ་ཡོད་པ། ལག་ན་ཐོང་པ་ཐོགས་
པ། མགོ་ལ་ཁྲ་བའི་ཅོད་པན་གྱིས་བརྒྱན་པ། སྤུམ་ཞིང་དམར་པའི་རལ་པ་ཡོད་ཅན་དེ་ནི་ཁྱུ་
མཚོག་རྒྱལ་མཚན་ཡིན་ནོ། འོན་ཁྱུ་མཚོག་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པ་གང་ཞེ་ན། སི་ཏུའི་འགྱུར་
ལྟར་ན་འདི་ནི་ལྷ་དབང་ལུག་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་གསུངས། འགྱུར་རྟེན་ལྷ་རན་ཁྱུ་
མཚོག་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པ་བ་ལང་གི་མགོ་བོས་མཚན་པའི་རྒྱལ་མཚན་ལུག་ན་བསྐྱམས་སོ།
ཞེས་ཁྱུ་མཚོག་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པ་ཡང་ཇས་ཡིན་པར་བཞེད།

ཇས་རིགས་གཅིག་ལ། རིགས་གཅིག་པའི་ནང་གསེས། རང་གི་ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཐ་
དད་པའི་དངོས་པོ། དཔེར་ན། འཛིན་པ་གཅིག་ལས་བྱུང་པའི་རྩ་བུས་དཀར་ནག་གཉིས་དང་།
རང་རྒྱ་སྒྲ་མའི་སྒོ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུའོ།

ཇས་རིལ། ① མེ་མདའི་ཇས་འདུལ་བྱེད་དོར་རིལ། ② ཇས་ཀྱི་རིལ་བྲ།

ཇས་བྲ། ཇས་རྩ་སྟེ་རྩ་ཙུང་ལས་བཟོས་པའི་ཇས་སྟོད།

ཇས་བྲ། བོད་སོག་གི་མེ་མདའི་ན་ཇས་ལྷག་བྱེད་རྩ་ཙུང་ལས་བཟོས་པ་ཞིག

ཇས་ལས་མ་བྱུང་པའི་བསོད་ནམས་བསགས་པ་བདུན། བཞུགས་དང་གཤེགས་བཙུན་ལས་
ཞུགས་དང་། བྱིན་པ་ཐོས་དང་མཐོང་བ་དང་། ཆོས་ཐོས་བསྐྱབ་པའི་གཞི་བཞི་ལ། དགའ་དང་
དད་པ་སྐྱེས་པ་ནི། ཇས་ལ་མ་སྟོས་བསོད་ནམས་བདུན། ཞེས་སོ།

ཇས་ལས་མིན་ལ། ཇས་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་མེད་དངོས་པོ་སེམས་ལྟ་བུ། ཇས་ལས་
མིན་པའི་དངོས་པོར་རྗེས་དཔག་གི་རིག་པས་དབྱེད་དགོས།

ཇས་ལས་ཡོངས་སྟོད་ཀྱི་དངོས་བྲུག། དངོས་བྲུག་བསྐྱབ་པའི་སྟོད་པ་ཞིག་སྟེ། ཇས་རལ་གྱི་དང་
མིག་སྒྲན་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མཁའ་སྟོད་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ལས་བྱུང་པོ་རགས་པ་སྐྱངས་
ནས་སྒྲ་བ་དང་ཡང་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་བྲུག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱན་མཛོད་དུ་བྱས་ཏེ་མཁའ་སྟོད་
དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཡོངས་སྟོད་མའི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་ལྟ་བུ་ནས་མཁའ་སྟོད་དུ་འགྲོ་བའོ།

ཇས་སུ་བྲུག་ལ། དངོས་པོ་སྐྱབ་པས་དོན་བྱེད་ལུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཇས་སུ་བྲུག་པར་འདོད་དོ།

ཇས་སུ་མེད་ལ། དངོས་སུ་མེད་པའས་གཞུགས་སུ་མེད་ལ། ཇས་སུ་ཡོད་ལ། དངོས་སུ་ཡོད་པ་སྟེ་
རང་གི་འབྲས་བུ་སྟེད་པའི་ལུས་པ་ཡོད་པའི་དངོས་པོའོ།

ཇས་གསུམ། ཇས་ཅས། ཇས་རྒྱན། ཇས་རིགས་གསུམ།

ནི། ① རིག་ཤེས། ཁྱི་དེ་རྗེ་ཡག་པོ་འདུག ལུས་སྟོབས་ཉམས་ནས་རྗེ་འད་རྗེ་པོར། ②[རྟོད་]

རྒྱུད་། གངས་གནས་ཤིག་རྒྱུད་གི་མིང་གཞན་ཏེ། རྒྱུད་དང་འབྲེས་པའི་བྲག་ཆར་ལ་རྗེ་ཆར་དང་
རྒྱུད་ཕྱོགས་ལ་རྗེ་ཕྱོགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ③ གཞན་གྱི་ཟས་སོགས་ཡོངས་སྟོད་པར་འཛེས་
དོགས་དང་རོ་ཆ་བྱེད་པའི་བྲ་སྟོད་ཀྱི་མིང་སྟེ། རང་ཟས་རང་གིས་ཟ་བར་རྗེ་མི་བྱེད། མི་རྗེ་

ཅེས་ཀྱང་གྲ།

རྩི་པོ་མེ་རྟོག་དབྱིད་བསུ་མེ་རྟོག་རྩི་མ། མིག་ལྷགས་ཀྱི་མཐའ་ན་ཡོད་པའི་སྒྲ། མིག་གི་རྩི་མ།
མ་འཁྲབ་པ། རྩི་མ་སྒྲག་པོ། རྩི་མ་ནང་དུ་བྱག་པ།

རྩི་མ་སྒྲག་པའི་དཔེ་གྲ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་གྲ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསལ་ཤིག་སྟེ། སེམས་ཅན་
ཀྱི་ཆོག་ས་བྱངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྩི་མ་སྒྲག་པ།

རྩི་མེད། ① བེ་ཆོར་རྒྱ་མེད་པ། ② སྤྱང་གྲུང་མེད་པ། ③ སྤྱང་མཁའ་མེད་པ། ④ མིག་གི་རྩི་མ་མེད་པ།
རྩི་མེད་སྤྱང་རྒྱུད། རོགས་ཐོན་མེད་པ་དང་རོ་སྤྱང་མེད་པ།

རྩི་ཡག་པོ། རྩི་གསང་པོ། ཁྱི་རྩི་ཡག་པོས་གཅན་གཅན་ཡོང་བ་ཤེས་ཡོང།

རྩི་རིག་པ། སྤྱིའི་རྩི་ཡིས་ཤེས་པ་སྟེ། རོན་གནད་ཀྱི་ཟུང་ཅམ་ཏ་གོ་པ།

རྩི་རྒྱུད། རྒྱུད་ངམ་སྒྲགས་པ། རྩི་རྒྱུད་འཇམ་པོ། རྩི་རྒྱུད་བྲག་པ།

རྩི་ཡི། ཞོ་དང། འོ་མ་སོགས་འཛོག་སྟོན་ཀྱི་རྩི་སྟོན་རྒྱུད་དུའི་མིང།

རྩི་ཤ་ལྷག་པ། བཤད་ལམ་ནས་རྒྱ་མ་ཁྱིར་ལྷག་པ།

རྩི་གསང། ① སྤྱིའི་རྩི། རོར་སྤྱང་རྩི་གསང་ཅན། ② སྤྱང་གྲུང།

རྩི་གསང་དོད་པོ། སྤྱང་ཤ་དོད་པོ།

རྩི་གསང་པ། ① སྤྱང་གྲུང་འཛོམ་པོ། ② [མདོན་]ཁྱི།

རྩི་ག འཛིགས་སུ་དུང་བའི་གཟུགས་བརྟན་དང་ལྷག་པོ། ཁྱི་རྩི་གནང་སྟོང། རྒྱ་རྩི་ག་པོ་སོགས།

རྩི་ག་རམ། བཞིན་ཀྱི་ནམ་འགྲུང་སོགས་འཛིགས་སུ་དུང་བའི་རང་བཞིན་ཅན།

རྩི་ག་ཉམས། འབྲེལ་ཆགས་མདོག་ཁ་པོ། ཁོག་ལ་དཔའ་མེད་ཀྱི་ལ་རྩི་ག་ཉམས་སྟོན།

རྩི་ག་གཏམ། གཞན་ལ་སྤྲིགས་མོ་བྱེད་པའི་སྐད་ཆ།

རྩི་ག་འཐེན། ཉམས་ཀྱིས་འཐེན་པ། ཁྱིས་རྩི་ག་འཐེན་ཐག་པ་ཆད་ནི་མེད།

རྩི་ག་པོ། ① འབྲེལ་ཆགས་པོ། གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་བའི་མི་རྩི་ག་པོ། ཁྱི་རྩི་ག་ནང་སྟོང། ② ལྷག་པོ།
མི་ཆང་རྩི་ག་པོ།

རྩི་ག་རྩི་ག ① བཤད་བཤད་གཏོང་བའམ་ཆོག་རྩུབ་བརྟོན་པ། སྤྱ་གྲུང་རྩི་ག་རྩི་ག་གཏོང་པ། ②

འདིགས་སྒྲུབ་ལ། ར་ཁོད་ཀྱི་ཇིག་ཇིག་འཁུར་མི་མེད།
 ཇིག་རལ། འདིགས་སུ་བུང་བའི་རྣམ་འབྱུང།
 ཇིག་རལ་དོད་པོ། ཇིག་ཉམས་དོད་ལ་འདིགས་སྒྲག་ཆེ་བ། དོམ་མེད་དེ་ཆོ་ཇིག་རལ་དོད་པོ་འདུག
 ཇིང། ① གཅིན་གྱི་མིང་གཞན་ཉེ། ར་ཇིང། ཉ་ཇིང། ཇིང་འདམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཇིང་བྱ་ཞེས་
 བའི་བསྐྱུས་ཆོག
 ཇིང་སྐྱོར། ཇིང་གི་ཁའི་མཐའ་སྐྱོར། རོ་དང་ཨར་འདམ་མཉམ་བསྐྱེས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་ཇིང་སྐྱོར་
 བརྟན་པོ་འདུག་ཅིག་བཟོས་འདུག་ལྟ་བུ།
 ཇིང་བྱང་སྐྱེས། [མངོན]གྱུར་གྱུས།
 ཇིང་མནན་བ། [ཉིང]ཇིང་དུ་ཚུ་བསྐྱེལ་བ།
 ཇིང་བྱི་དགོན། མིང་གཞན་ཇིང་བྱི་དགལ་ལྟན་བྱམས་པ་སྤྱིར་ཟེས། རྒྱ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་
 བཀའ་ལླང་ཁམས་ནས་མེད་པས་པའི་རྒྱ་མ་སྤར་མི་ཡོན་ཏན་གཡུང་བྱང་ཞེས་པས་བརྟག། བརྟབ་དུས་
 མི་གསལ། སྐབས་དེའི་བྱ་བ་མཐའ་གང་ཡིན་ཆ་མ་གསལ། ཇེས་སུ་བྱ་བ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པར་
 ལྷུང། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཀར་མཛེས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 ཇིང་བྱ། ཚུ་བསྐྱེལ་བའི་ལྗེང་ཀ ཇིང་ཆེན། ཇིང་རིང་། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ན་སྤམ་ཅན་དང་། ལྗེང་
 ཀ འདར་འོང་ཚུ་བཅས་སོ།།
 ཇིང་བྱ་དལ་འབབ། འེང་སྤེལ་རབ་བརྟན་དེའི་འར་བྱོགས་དཔག་ཆད་ཉི་ཤུ་འདས་པ་ན་ཇིང་བྱ་དལ་
 འབབ་ཅེས་བྱ་བ་རྒྱ་ཁྱོན་མ་དོས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལ་འཁོར་དུ་ཇིང་བྱ་བརྒྱ་སྟོང་ཡོད་
 པ་དེ་ལ་མུགས་ལ་སོགས་པའི་མེ་ཏོག་སྟོང་བྱ་གཤོལ་མདའ་ཅམ་དང་། མེ་ཏོག་འིང་རྟའི་འམང་
 ལོ་ཅམ། ལོ་མ་བ་ལང་གི་ཀོ་བ་ཅམ། ཅབ་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་བརྒྱ་ཅམ་སོགས་པ་ཡོད་པ་ཞིག
 ཇིང་བྱ་རོ་ཅིག་ཅན། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་བྱ་རྫོང་ལུང་པོའི་རི་དང་ཐག་ཉེ་བའི་ཇིང་བྱ་ཞིག་ཡིན་པར་
 གཞི་མེད་གྱི་ལྷག་མའི་སྤང་གཞིའི་སྐབས་སུ་གསལ།
 ཇིང་བྱའི་མཆན་མ། [མངོན]ཚུ་བྱའི་རིགས་ཤིག
 ཇིང་བྱར་འཇུག་ ཀར་སྤང་ཅིས་ལས་ཇིང་བྱར་འཇུག་གི་རི་མོ་སྟེ་གཅིག་འདར་ན་ཐན་པ་འབྱུང་།

རྩིང་དཔོལ། [རྩིང་བྱ་དབལ་བའམ་རྩིང་ཆུ་བྱིར་འདོན་བ།
རྩིང་མཛོད་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༧ལོར་དཔལ་ལྷན་བཟ་ཤེས་ཀྱིས་
བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབའ་
ཐང་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩིངས། ཤིང་གཏུང་མ་བསྐྱེགས་པའི་གཟིངས།
རྩིལ། རྩིང་བྱུགས་འཆོ་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་གྱི་མི། ལུག་རྩི། ར་རྩི། རོག་རྩི། རྩ་རྩི་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ།
རྩིལ་འགྲོ། བྱ་ཆིག་རི་འགོར་ནས་བྱུགས་འཆོ་སར་འགྲོ་བའི་དོན།
རྩིས། རྩི་བའི་སྐལ་ཆིག་
རྩ། མ་ཡིན་པར་ཡིན་པའི་ཆུལ་བྱེད་པ་དཔེར་ན། རྩ་རྩ་བཏབ་པ་ཤི་རྩ་བཏབ་པ་སོགས།
རྩ་འབྲུལ། ཁྲད་གཞི་སེམས་ཀྱི་འཕེན་པའི་ལུས་ཆོས་ནི་རྩ་བ་དང་། ཁྲད་ཆོས་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
སེམས་ཆོས་ནི་འབྲུལ་བ། རྩ་འབྲུལ་སྟོན་བ། རྩ་འབྲུལ་དུ་སྤྲང་བ།
རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཁར་བ། རྩ་འབྲུལ་ནི་མཛོན་ཤེས་ལྟ་དང་། ཁར་བ་ནི་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྩུ་ལ་བྱ་སྟེ་
དཔུས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནོ།
རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཁར་བ་བཞི། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་ཐོབ་པའི་
ཆོས་ཤིག་སྟེ། འདུན་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྤྱོད་པའི་འདུ་བྱེད་དང་ལྷན་པའི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཁར་བ་དང་།
སེམས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྤྱོད་པའི་འདུ་བྱེད་དང་ལྷན་པའི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཁར་བ་དང་། བཙོན་འབྲུས་
ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྤྱོད་པའི་འདུ་བྱེད་དང་ལྷན་པའི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཁར་བ་དང་། དཔྱོད་པའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་སྤྱོད་པའི་འདུ་བྱེད་དང་ལྷན་པའི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཁར་བ་དང་བཅས་བཞིའོ།
རྩ་འབྲུལ་གྱི་བཀོད་བ། མེད་ལུང་མཆོ་དུ་བསྐྱུར་བ་དང་། བསད་པ་གསོ་རྩས་པ་ལ་སོགས་པའི་
སྐལ་བསྐྱུར་གྱི་བཀོད་བ།
རྩ་འབྲུལ་གྱི་མཛོན་ཤེས། འབར་བ་དང་། འཕྱར་བ་དང་། མང་ཅུང་དང་། བཟང་ངན་དང་། ཆུ་ལ་འགྲོ་
ཞིང་ས་ལ་བྱིང་བ་དག་ཤེས་པ་སྟེ་མཛོན་ཤེས་དུག་གི་ལ་བྱལ་ཞིག་
རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཆོ་འབྲུལ། རྩ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཆོ་འབྲུལ་དང་དོན་གཅིག་

རྩ་འཁྲུལ་གྱི་བྱ་བ་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས། རྩ་འཁྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་དང་དོན་གཅིག།
རྩ་འཁྲུལ་ལྷ། སྒོ་མ་བྱུང་དང་རྩེ་ས་ཐོབ་ཀྱི་རྩ་འཁྲུལ་དང་། གན་རྒྱིར་ཞེས་པ་སྒྲགས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་འགོ་
བ་སོགས་དང་། གཞན་སེམས་ཤེས་པ་དང་། སྒྲན་ལས་བྱུང་བ་དང་། ལས་ལས་བྱུང་བ་བཅས་ལྷ།
རྩ་འཁྲུལ་དང་དོ་མཆར། རྒྱ་སྒོ་ལ་རི་མོ་དང་ཡིག་གཟུགས་ལ་དབྱེད་བཞིན་ཕྱེད་པའི་མིང་ཆིག་ཅིག་
ཡིན། རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་ལ་མངའ་བ་རྟེན་པའི་མཁས་པ་དེ་ཆོའི་བཅུས་བྱར་མཆོན་ན། གཞན་གྱི་
ཚོ་ཡུལ་ལས་འདས་ཤིང་དོ་མཆར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཉམས་འགྱུར་དེ་ཆོར་མིང་ཆིག་དེ་སྤྱད་ནས་
བསྒྲགས་བཞིན་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོང།

རྩ་འཁྲུལ་ཕྱག་དཔོན། དཔོན་པ་འདི་རྩེ་བཅུན་མི་ལ་རས་པས་ན་རོ་བོན་ཅུང་དང་རྩ་འཁྲུལ་འགྲན་
ནས་བཞེངས་པས་ན་མིང་དེ་ལྟར་བྱུང་བར་བཤད། བྱ་བ་མཐའ་བགའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་སྤྱ་རང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་འཁྲུལ་ལ་མ་བྱུང་། སྤྱ་སྟོད་ལ་མེ་འབར་བ་དང་སྤྱ་སྟོད་ལ་ཚུ་འབྲེན་པ་ལྟ་བུའི་ཆོ་འཁྲུལ་ལོ།
རྩ་འཁྲུལ་ལ་དབང་བ། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་རྩ་འཁྲུལ་དབག་ཏུ་མེད་པར་སྟོན་པའོ།
རྩ་བ། བརྩས་པ། བརྩ་བ། རྩས། སྦྱར་བ་དང་། མ་ཡིན་པ་ཡིན་པ་ལྟར་ཕྱེད་པ། རི་བོང་རྩོར་བརྩས།
རྩ་བག རྩའི་ཉམས། མཁས་པའི་རྩ་བག་ཕྱེད་པ།
རྩ་ཕྱེད་པ། མ་ཡིན་ཡིན་ཁུལ་ཕྱེད་པ། ཉན་རྩ་ཕྱེད་པ། སྤྲམ་རྩ་ཕྱེད་པ། ཐོག་རྩ་ཕྱེད་པ། བཟང་རྩ་ཕྱེད་པ།
རྩ་བཟང་། གཡོ་ཐབས་བཟང་པོ། ངན་གཡོ་རྩ་བཟང་གི་གདོང་འབག་ཡོངས་སུ་བཤུས་པ།
རྩད་པ། རིད་པ་སྟེ་ཤ་སྤྲེལ་ཅིང་སྤྲམ་པའི་དོན།

རྩན་ལྷས། [ར་བ]རྩན་ལ་བ་དང་དོན་གཅིག་དཔེར་ན། ད་ཐངས་གསུམ་པ་ཁོས་ཉན་ཉན་རྩན་ལྷས་
པ་ལེད། བདེན་པ་ཡིན་ས་མི་འདུག་ལྟ་བུའོ།

རྩན་རྒྱ། རྩན་གྱི་ཕྱག་རྩན་རྒྱང་བརྟོལ་བ། རྩན་རྒྱབ་རྟོལ་བ།
རྩབ་རྒྱབ་བརྟོལ་བ། བདེན་པ་མིན་པའི་གཏམ་གྱི་མཐེལ་བརྟོལ་བ། ཡང་ན། རང་མཆང་རྟོལ་བ་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རྩན་རྒྱལ། ཉག་ཏུ་རྩན་ཤ་སྟག་ཤོད་མཁན་གྱི་ངན་མིང་། མི་དེ་རྩན་རྒྱལ་ཞིག་ཡིན་པ་གོ་བྱུང་བས་

ཁོས་བཤད་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་མ་བྱུང་།

རྩན་གྱི་ཆར་གཏོགས་བཅུ་གཉིས། དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་བྱངས་འདས་པོ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས།
རྩན་གྱི་ཆར་གཏོགས་གཞི་མེད་དང་། བག་ཅམ་གྱིས་སྐྱར་འདེབས། དགེ་འདུན་དབྱེན། དེ་
རྗེས་ཕྱོགས་ལ། བྱིས་སུན་འབྱེན་ལ། ཤེས་བཞིན་རྩན་སྤྲ། བཤེས་ངོར་འབྱུང་། ཞལ་ཏ་བར་
འབྱུང་། ཟས་རྩུང་ཟད་གྱི་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་ཞེས་སྐྱར་བ་འདེབས་ལ། ལྷག་མའི་སྐྱར་འདེབས།
བསྐྱབ་པ་བྱུང་གསོད། ལྷག་པོ་ལེན་ཕྱིར་འབྲས་ཆན་འགོབས་པ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སོ།།

རྩན་རྒྱལ་རྩན་གཞོན། རྩན་པའི་རྒྱལ་ལངས་རྩན་པས་བྱས་ལ།
རྩན་སྤྱིག་རང་སྤྱང་། གཞན་མགོ་བསྐྱོར་པའི་གཏམ་དོན་རྩན་བཤད་ནས་རང་སྤྱང་བར་བྱེད་ལ།
རྩན་བསྤྱིགས། མི་བདེན་པའི་སྐྱད་ཆ་མང་པོ་ལྷག་བསྤྱིགས་གྱི་པོ་རྒྱལ།
རྩན་བསྤྱིགས། སྤྱག་རྩན་གྱི་བསྤྱིགས་བཞོད། རོ་བསྟོད་གྱི་རྩན་བསྤྱིགས།
རྩན་ཆས། བྱོན་ཆས་བརྩས་ལ། རྩན་ཆས་སྤྱས་ལ།
རྩན་ཆས་སྤྱས་ལ། པོས་མོ་གོས་བྱོན་པ་ལྷ་བྱར་ལུས་ལ་རང་ཚུལ་མ་ཡིན་པའི་ཆས་གོས་གྱིས་སྤྱས་ལ།
རྩན་སྤྱད་ནོར་གསུམ་གྱི་བྱོད་གཞི། མ་ཉེས་ཁ་གཡོགས་དང་རྩན་མགོ་སྐྱོར་པའི་ནོར་འཁྲུལ་ཅན་
གྱི་བྱོད་གཞི།

རྩན་ཏགས། སྒོག་སྐྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐྱད་ཏུ་pseudocode ཟེད།

རྩན་གཏམ། སྤྱག་རྩན་གྱི་སྐྱད་ཆ། མིག་གིས་མཐོང་བཞིན་ཏུ་རྩན་གཏམ་བཤད་ལ།
རྩན་གཏམ་ཐེར་འདོན། རྩན་གཏམ་མཐེལ་རྟོལ། རྩན་གཏམ་གྱི་མཐེལ་རྟོལ་བར་བྱས་ལ། ཡང་ན།
རྩན་རྒྱལ་རྟོལ་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རྩན་གཏམ་བཞོ་བ། གཏམ་རྩན་མ་གསར་བཞོ་བྱ་བ། ཡང་ན་དགྲོག་གཏམ་བཞོ་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རྩན་གཏམ་བཞོས་ལ། མི་བདེན་པའི་སྐྱད་ཆ་རང་གར་བཞོས་ལ།
རྩན་ལ། མི་བདེན་ལ། སྤྱག་རྩན། རྩན་ཏུ་སྤྱ་བ།

རྒྱན་འབག་མ་ཡིན་ཡིན་བཟོ་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྱུར། གཏོང་ལ་རྒྱན་འབག་གྱོན་པ།
རྒྱན་མ། རོ་མ་མིན་པར་རོ་མའི་ཚུལ་འཛིན་པ།
རྒྱན་མི་སྤྲ་བ། མི་བདེན་པའི་གཏམ་མི་བཤད་པ།
རྒྱན་སྤྲ། གང་མིན་གཡོ་སྤྲའི་ཆིག་སྤྲ། མི་དགེ་བ་བཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག།
རྒྱན་སྤྲ་བའི་ལྷང་བྱེད། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། བམ་པ་བཞིའི་ནང་ཚན་གྱི་
རྒྱན་མ་ཡིན་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་རྒྱན་སྤྲ་བའོ།
རྒྱན་ཆིག་མི་བདེན་པའི་སྐད་ཆ།
རྒྱན་ཞུ་བྱེད་པ། རིམ་པ་གོང་མར་ཞུ་སྟོར་རྒྱན་མ་བྱེད་པ།
རྒྱན་ཞུ་གཡོ་ལེན། རིམ་པ་གོང་མར་ཞུ་སྟོར་རྒྱན་མ་བྱས་ནས་རང་གི་ཁེ་ཕན་གཡོ་སྤྲས་བསྐྱབ་
པར་བྱ་བ།
རྒྱན་བཞི། མཐོང་ཐོས། བྱེ་བྲག་བྱེད་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པ། ལོག་པར་སྤྲ་བ་བཞི།
རྒྱན་བཟོ། མི་བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་བདེན་ཚུལ་དུ་བཟོ་བ་ལྟ་བུ།
རྒྱན་བཟོ་རྒྱན་འཛོང་། དངོས་ཟོག་སོགས་རྒྱན་མ་བཟོ་སྤྲན་བྱས་ནས་ཕྱིར་འཛོང་བྱ་བ། ཡང་ན།
རྒྱན་མ་བཟོ་འཛོང་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རྒྱན་བཟོ་འབྲུལ་མེད། རྒྱན་བཟོ་ཡོངས་སུ་བྱས་པའམ་རྒྱན་བཟོ་ཡིན་པར་དོགས་གཞི་མི་དགོས་པ།
རྒྱན་བཟོ་བྱེད་པ། གཏམ་དང་དངོས་ཟོག་སོགས་མ་ཡིན་ཡིན་པར་བཟོ་བ།
རྒྱན་བཟོས། རྒྱན་མ་བཟོས་པ། རྒྱན་བཟོས་དངོས་པོ། རྒྱན་བཟོས་སྐད་ཆ།
རྒྱན་བཟོས་དངོས་པོ། བཅོས་མའི་དངོས་པོ།
རྒྱན་བཟོས་བདེན་འགྱུར། བཅོས་མར་བཟོས་པའི་གཏམ་དང་དངོས་པོ་བཅོས་མིན་བདེན་པར་
འགྱུར་བ། གནས་སྐབས་རྒྱན་བཟོས་བདེན་འགྱུར་དུ་འགྲོ་སྤིང་གྲུང་མཐར་གསལ་བར་ངེས།
རྒྱན་བཤད། མགོ་སྐོར་གཏོང་བ། རྒྱན་གཏམ་བཤད་ནས་མི་མགོ་སྐོར་བ།
རྒྱན་གསོབ། མ་ཡིན་ཡིན་ཁྲུལ། གང་མིན་རྒྱན་གསོབ།
རྒྱབ་པ། ཁྱིང་གཡོ་ཐོལ་ལམ་ཐོག་རྒྱ་བྱེད་པ། སྤོང་པོ་མིར་རྒྱབ།

རྩལ་མ། ཅི་ཤིང་སོགས་མང་བའམ་སྤྱག་པོ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། ཉགས་རྩལ་མ། རྩ་རྩལ་མ། རྩལ་མ་གསང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩམ། [རྩ་པ] ① ཁ་རྩམ་པར་བྱེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རས་མད་སོགས་ཁ་རྩལ་ཅམ་བུ་སྤྱུས་ནས་བཀྲིགས་པར་ཁ་རྩུང་དང་། ② གོས་སོགས་རལ་པར་ཆེས་བྱ་རྩལ་ཅམ་བུ་སྤྱུས་པའོ།

རྩམ། རྩ་བའི་སྤྱལ་ཆོག

རྩས་སྟེམ། སྟེམ་གནས་བཞིའི་ཡ་བྱལ་ཞིག་སྟེ། མཐོ་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་དང་འདྲེ་སྲིན་ཡི་དྲགས་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའོ།

རྩས་མ། རྩན་མ་སྟེ། རོ་མ་མིན་པ།

རྩས་མ་སྤྱུས་ཞག། རོ་མར་བརྩས་པ་དང་། རྩན་བཟོ་བྱས་པ། སྤྱུས་ཀ་ཞན་པ་བཅས་ཀྱི་ཆོང་ཐོག་ལ་ཐེབ་རྩེ་བ། བརྩེས་པ། བརྩེ་བ། རྩེས། བྱེད་ཀྱི་གཤམ་གྱི་གོས་བརྩེས་ཏེ་རྩ་བཀྲལ། ལུ་བྱང་བརྩེ་བ། སྤྱུས་བརྩེས་པ། རྩེ་ཐ་གནས་མཆོད་གོན། རྩལ་རོང་མདོ་སྤྱུས་པ་འདད་སྤྱུས་ཆོས་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱང་བདུན་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༤༧ ལོར་ཀུན་བཟང་བྱང་རྩལ་ནས་གསར་འདེབས་མཛད་པར་སྣང་། རྩལ་མ་ཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟར་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྱལ་རྩ་ཆེན་རྩེང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩེ་མ། [ཡུལ་]རྩེ་འཁོར་གྱི་སོག་ཤིང་གི་ཤིང་ཤུབས་མིང་།

རྩེ་མས། པོ་བའི་ནང་ལྟེབས་སུ་ཡོད་པའི་ཟས་སྟོན་ལྷག་བྱེད་ཀྱི་སྤལ་ལམ་གཉེར་མ་ལྟ་བུ་ཞིག

རྩེ་ལོ། [ཡུལ་]གོས་ཀྱི་གཤམ་བྱང་བྱང་དུ་རྩེ་བ། རྩ་ཆེན་ཀྲལ་དུས་གོས་གཤམ་རྩེ་ལོ་བྱེད་པ།

རྩེམས། ① བྱོད་ལུའི་ཉག་གི་ཅ་སྒྲ་རགས་ལྟ་བུའི་མིང་། ② རྩོམ་སོགས་ཀྱི་སྤའི་མེད་ཐག་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

རྩེམས་འཛིན། པོ་བ་དང་མིད་པ་གཉིས་འབྲེལ་མཆོམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྱངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྩས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། རྩེམས་འཛིན་ནི། པོ་སྟོད་མིད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་མཆོམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དེ་ལ་ཅིའི་བྱིར་རྩེམས་འཛིན་ཞེས་ཟེར་སྟེ། རྩེམས་ནི་པོ་བའི་མིང་ཡིན་པས་དེ་འཛིན་པར་བྱེད་པས་ན་རྩེམས་འཛིན་ཞེས་ཟེར་རོ།

རྗེ་ལྷ་སྤྱའི་དབྱིབས་ལྷ་བུའི་ཚུ་སྣོད་ཚུང་ཚུང་སྣ་ཆོག་ས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་སྟེ། འོ་མ་རྗེ་ལྷ་གང་། འོ་རྗེ་ལྷ་
ཞེས་པ་ལྷ་བུ། རྗེ་མ་ཚུང་བ།

རྗེ་ལྷ་ཆོས། རྗེའི་ཆོས་ཁ་ཟས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

རྗེ་ལྷ་ཆོས་ཁ་ཟས། རྗེ་སྣོད་ཚུང་བུའི་ནང་དུ་བཙོས་པའི་ཁ་ཟས་སྟོ་བ་ཞེས་པོ།

རྗེས། རྗེ་བའི་སྐྱལ་ཆོག་སྣོད་ཐུང་གི་འཕུ་རུང་གཉིས་ཡང་བརྗེས་ནས་ལས་ཀ་བྱས་པ་ཡིན།

རྗོག་ཁྱང་། [ཡུལ]ཅིག་པའི་ཐོད་ནས་བྱིར་རྗོག་ས་རྗོག་ཐོད་པའི་ཨི་ཁྱང་།

རྗོག་མགོ་[ཡུལ]ཁུ་ཚུང་།

རྗོག་རྒྱང་།[ཡུལ]ཞིབ་མོར་རྒྱང་བ། ས་རྗོག་རྗོག་རྒྱང་གཏོར་བ།

རྗོག་སྣོད། [ཡུལ]གཏུན་ཀོང་ངམ་རྒྱང་སྣོད། རྗོག་རྗོག་སྣོད། ལྷག་ས་ཀྱི་རྗོག་སྣོད།

རྗོག་བ། [ཡུལ]① རྒྱང་བ། རུས་པ་རྗོག་བ། ② སྤྱེལ་བ། ཤིང་སྤྱོད་ས་ལ་རྗོག་མོང་།

རྗོག་ས། བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མཐར་བྱིན་པ་དང་བྱུབ་པའི་དོན་ཏེ། དཔེ་ཆ་མཐུག་རྗོག་ས། བྱ་བ་
ཡོངས་སུ་རྗོག་ས་ཞེས་པ་ལྷ་བུ།

རྗོག་ས་ཙམ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༥༧ ལོར་ལྷ་ལྷ་བསོད་ནམས་
བཟང་པོས་བཏབ། བྱུབ་མཐའ་རྣམས་མ་ཡིན། ད་ལྷ་ཡུལ་གྲུལ་བོད་རིག་ས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ནང་
ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྗོག་ས་ཆེན། བོན་དང་གསང་སྤྱལ་ས་རྣམས་ཆིང་མའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་མན་དག་རྗོག་ས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་ཟེར།

① ཆིང་མའི་ལུགས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། སེམས་སྟེ། མྱོང་སྟེ། མན་དག་གི་སྟེ་བཙས་
གསུམ་ཡོད། ༡ སེམས་སྟེ། འདི་ལ་མ་བུ་བསྟོམས་པས་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་ལས་སྟེ་ལྷ་ནི་ལོ་ཆེན་
བེ་རོ་རྩ་ན་དང་། བཅུ་གསུམ་ནི་པཌ་ཆེན་བི་མ་ལས་བརྒྱད་པ་ཡིན། རྗོག་ས་པ་ཆེན་པོ་སེམས་
ཁྱོག་ས་སུ་བྱག་ས་བཞི། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་རྩ་ན་དང་གཡུ་སྤྱོད་པོ་གཉིས་གཉིས་རྩ་ཀུ་མ་ར་ལྷ་
ཁྱུ། ཁོང་ལ་བཀའ་ཡི་ཚུ་བོ་ཆེན་པོ་བཞི་འདུས་ཤིང་སྤོབ་མའི་མཆོག་བཅུ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་
བ་ནས་སོག་པོ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་སོགས་ལ་བརྒྱད་ནས་བྱུང་བ་ཡིན།

ཡང་ལོ་ཆེན་བེ་རོ་རྩ་ནའི་སྤོབ་མ་སྤངས་སངས་རྒྱས་མགོན་པོས་ཤ་རྩྭ་ཏ་ལ་གསུངས། དེས་ཡ་

ཐེ་དང་མ་ཤེས་རབ་སོགས་ནས་བརྒྱད་གསུངས། ཡང་། བེ་རོ་ཅ་ནས་རྩོམ་སྒྲུ་མོ་ལ་གསུངས་
སོགས་བརྒྱད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད། འདིའི་ལྷ་གྲུབ་ནི། རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཉིད་ཀྱན་ཏུ་
བཟང་པོའི་སྒྲོང་དུ་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་རང་སྤང་བཀོད་པའི་རྒྱན་ཅམ་ལས་འཆིང་
གྲོལ་དང་། ཤར་བྱ་ཤར་བྱེད་དུ་མ་གྲུབ་པས་ཡོད་མེད་དང་། ཡིན་མིན་གང་དུ་འང་མི་དཔྱོད་
པར་ཡེ་གྲོལ་སྤྱོགས་འབྱམས་ཆེན་པོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དེ་ཡིན།

༡ སྒྲོང་སྤྲེ། རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་སྒྲོང་སྤྲེ་ནི་པཎ་ཆེན་པེ་མ་ལ་ལས་བྱུང་། དེས་དཔལ་ནམ་མཁའ་
དང་མཉམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་དོན་སྒྲོང་དགུས་བསྟན་པ་དང་ཡེ་ཤེས་གསང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱད་
ལ་བརྟེན་ནས་རྩོམ་པའི་མན་ངག་རྣམས་པེ་རོ་ཅ་ནས་དཔལ་མི་ཐམ་མགོན་པོ་ལ་གསུངས་
པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཛིང་རྟམ་པོ་རྟེ་སོགས་ནས་རིམ་གྱིས་བརྒྱད་པ་ལས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་།
འདིའི་ལྷ་གྲུབ་ནི། སེམས་ཉིད་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འཁོར་འདས་ཀྱན་ལ་བྱུང་བྱུང་། སྤང་
བ་དངོས་པོར་རྒྱ་མ་ཆད། སྤོང་བ་དངོས་མེད་དུ་རྒྱ་མ་ཆད། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་བྱུང་འཇུག་
གི་སྤྱོགས་སུ་འང་མར་བྱུང་ལ། རོ་པོ་སྤོང་པས་རྟག་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བས་བྱ་བྲལ་བའི་སྤྱུག་
ལས་འདས་པའི་ལྷ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན།

༢ མན་ངག་སྤྲེ། སྤྲིང་ཏིག་གི་སྒྲོར་རྣམས་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་པ་རྒྱ་འབྱུང་གནས་ནས་བརྒྱད་པའི་
མན་ངག་མཁའ་འགྲོ་སྤྲིང་ཏིག་དང་པཎ་ཆེན་པེ་མ་མེ་ཏུ་ནས་བརྒྱད་པའི་བེ་མ་སྤྲིང་ཏིག་
སོགས་ཡིན་ཞིང་། འདིའི་ལྷ་གྲུབ་ནི། འཁོར་འདས་སྤང་སྤང་དང་བྲལ་ཞིང་རེ་དོགས་སྤྱོགས་
སྤང་ལས་བཞུལ་ནས་སྒྲོང་དང་ཡིད་དཔྱོད་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ། གཞི་དབྱིངས་ཀ་དག་
མཁའགས་ཆོད་དང་། ལམ་སྤང་སྤྱོད་གྲུབ་ཐོད་ཀྱིས་བསྐྱོམས་པས་སྒྲོ་འདས་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་
རྟེན་ཅིག་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན། ཡང་དེ་ལས་ཐབ་པའི་རྩོགས་པ་ཆེན་པོ། སྤྲིང་ཏིག་ནི་
པཎ་ཆེན་པེ་མ་ལ་མེ་ཏུ་སྤྲེ་མ་པོར་དུ་བྱོན་སྐབས་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤོང་སྤྲེ་བཅན་དང་མྱུང་ཏིང་འཛིན་
བཟང་པོ་གཉིས་ལ་གསུངས་ཤིང་། མྱུང་གིས་དབུ་རུ་འཕྱི་གུང་ཞུ་ཡི་སྤྲེ་ལས་དུ་གཏེར་དུ་སྤྲེས་
ནས། ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་འབྲོམ་རིན་ཆེན་འབར་ལ་གསུངས་པ་ལས་རིམ་པར་
བརྒྱད། སྤྲེ་བཙུན་སེང་གེ་དབང་བླུག་བར་བྱུང་། དེས་གདམས་ངག་རྣམས་གཏེར་ཁ་གསུམ་

དུ་སྐྱས་པ་ལས། རོང་སྐྱར་མདའི་ལྷེ་སྐོམ་ནག་པོ་དང་། མལ་རྩོལ་ཆད་པ་སྐྱག་གི་ཤངས་པ་རས་
པ། ཡར་འགོག་གཡུ་མཆོདི་འགྲམ་དུ་འཁྱུངས་པའི་ཞང་བཟ་ཤིས་དོ་རྩེ་རྒྱམས་ཀྱིས་གཏེར་
ནས་བཏོན་ཏེ། མན་དག་རྒྱམས་རིམ་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་སྐོར་ཆེན་པའི་བར་དུ་བྱུང་། ཀུན་
མཁྱེན་སྐོར་ཆེན་པས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་སྤྱིང་ཏིག་གི་ཆོས་སྐོར་རྒྱམས་གཞུང་དང་མན་དག་
གང་ཅིའི་ཐད་ནས་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་པས་བོད་ཡོངས་སུ་སྐོར་ཆེན་སྤྱིང་ཏིག་ཅེས་གྲགས་པ་
འདི་བྱུང་། ཡང་མཁའ་འགྲོ་སྤྱིང་ཏིག་ནི། སྐོབ་དཔོན་དགའ་རབ་རྩེ་རྩེ་ནས་རིག་འཛིན་གྱི་སིང་
ཏ་ལ་གནང་། དེ་ལ་སྐོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་གསན་ནས་བོད་དུ་མཁའ་འགྲོ་
ཡེ་ཤེས་མཆོད་རྒྱལ་ལ་གནང་། དེས་གཏེར་དུ་སྐྱས་པེད་སྤྱིང་ཏིག་སྐྱེད་ཀྱས་མཐུན་རྒྱམས་གཏེར་སྤོན་
བསྐྱེད་ལས་འབྲེལ་རྩལ་ཀྱིས་གཏེར་ནས་བཏོན་ཏེ་རྒྱལ་སྐྱས་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ནས་
རིམ་བར་བརྒྱུད་དེ་དར་རྒྱས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ② བོན་ལུགས་ལ། ཞང་ཞུང་སྐྱོན་བརྒྱུད་
ཅེས་པ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་དང་མན་དག་གི་བརྒྱུད་པ་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་ཡོད། འོག་གི་
རྫོགས་ཆེན་སྐྱོན་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལ་གཟེགས།

རྫོགས་ཆེན་དགེ་དཔོན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་སྐུལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༢༩ ལོར་ཆུ་མ་ཀུན་བཟང་
མགོན་པོ་ཞེས་པས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་
སྐྱོང་ཁུལ་ལུལ་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། རྫོགས་ཆེན་དཔོན། ① རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་
ཤིང་གི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོར་རྫོགས་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་ལོ་ལྷན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་པ་
ཡིན། ད་ལྟར་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤེ་དགེ་རྫོང་ཁུངས་སུ་ཡོད།

རྫོགས་ཆེན་དཔོན། ② འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྫོང་སྤོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། མིང་གཞན་དཔལ་དགེ་རྒྱས་རྫོགས་ཆེན་མདོ་
སྐགས་བཤད་བསྐྱབ་འོར་བུའི་སྤྱིང་ཞེས་ཟེར།

རྫོགས་ཆེན་སྐྱོན་རྒྱུད། བོན་ལུགས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ལྷ་བ་རྒྱམས་འཕོ་ཆེན་འཇའ་ལུས་ཉེར་
བཞེད་སྐྱོན་རྒྱུད་ཀྱི་གདམས་དག་རྒྱམས་ཟམ་མ་ཆད་པར་བརྒྱུད་པའི་རྫོགས་ཆེན་བཀའ་
བརྒྱུད་སྐོར་བཞེལ་ཟེར། བཀའ་བརྒྱུད་སྐོར་བཞེན་ནི། ལྷ་བ་སྤྱི་གཅོད། ཉང་མན་དག་དམར་

ཁྱིམ་གསལ་བ་རིག་པ་གཅེར་མཐོང་། ཡང་གསལ་གནས་སྤྲུགས་སྤྲུགས་གཅོད་དང་བཞིན།
 རྩོམ་ཆེན་སྤྲུག་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེན་རྒྱུད། དང་པོ། བདེ་གཤེགས་དགོངས་རྒྱུད་དགུ་འི། ༡ རྩོན་པ་ཀྱུན་ཏུ་
 བཟང་པོ། ༢ གཤེན་སྤྲུག་འོད་དཀར། ༣ གཤེན་རབ་མི་བོ། ༤ ཆོད་མེད་འོད་ལྗན། ༥ འཕྲུལ་
 གཤེན་སྤྲུག་ལྗན། ༦ བར་སྐྱོང་ཁྱེད་ལྷན། ༧ བཟང་ཐ་རིང་བཅུན། ༨ འཆི་མེད་གཙུག་ལྷན། ༩
 གསལ་བ་འདུས་པ། གཉིས་པ། འཇའ་ལྷན་པོ་ཆེན་ཉེར་བཞི་འི། ༡༠ ཡོངས་སྤྲུག་པ། ༡༡
 ལྷ་བོན་བཀྲ་མ། ༡༢ ཁྱི་ལྷེ་ཟས་སྤྲུག། ༡༣ བཀྲ་སྐྱོ་པོ། ༡༤ ཁྱི་ལོ་རྒྱལ་པ། ༡༥ ར་སངས་
 བསམ་འབྲུག། ༡༦ དར་མ་ཤེས་རལ། ༡༧ དར་མ་རྩོད་ཀྱི། ༡༨ ཞང་ཞུང་ཁྱི་འཕེན། ༡༩ ལྷ་ཡེ་
 ལྷ་རྒྱུད། ༢༠ མ་གཤེན་ལེགས་བཟང་། ༢༡ རྩེར་གཤེན་སྤྲུག་པ། ༢༢ ར་སངས་གཤུང་བྱང་།
 ༢༣ གསལ་ཆེན་གཤུང་འཕེན། ༢༤ དག་འབར་དོན་འབྲུག། ༢༥ རྩེར་སྤངས་དག་འཕེན།
 ༢༦ སྤྲུག་དག་རྒྱུ་པ། ༢༧ ཞང་ཞུང་རྒྱུ་རྒྱུ་པ། ༢༨ ལྷ་རྒྱུད་དཀར་པོ། ༢༩ རྩོན་ཏེ་ཆེན་པོ།
 ༣༠ དོན་ཀྱུན་གྲུབ་པ། ༣༡ ར་སངས་འཕེན་རྒྱུ་པ། ༣༢ ལྷ་རྒྱུད་གསལ་དགུལ། ༣༣ རྒྱ་བ་
 རྒྱལ་མཆོག་ གསལ་པ། སྤྲུག་སྤྲུག་ཆེན་གཉིས་འི། ༣༤ ཏ་པི་ཕྱི་ཅོ། ༣༥ རྩེར་སྤངས་སྤང་
 བཞེར་འོད་པོ། བཞི་པ། ཞང་ཞུང་གི་གྲུབ་ཐོབ་དྲུག་འི། ༣༦ རྒྱལ་གཟིགས་སྤྲུག་པ། ༣༧
 དཔྱུག་གཤེན་ཅོ་པོ། ༣༨ རྩེར་གཤེན་རྩོད་བཟང་། ༣༩ འོད་ཁྱིམ་ཆེན་པོ། ༤༠ དཔྱུ་རྒྱལ་བ་སྤོ་
 རྩོས། ༤༡ དཔོན་རྒྱལ་བཅན་པོ། དཔོན་བཅན་པོ་ནས་སྤོད་རྒྱུད་དང་སྤོད་རྒྱུད་གཉིས་སུ་
 རྩེས་ནས་བརྒྱུད་པའི་དང་པོ། རྩོད་རྒྱུད་རིག་འཛིན་དྲུག་འི། ༡ ལྷ་ལོ་སྤོ་ལྷན། ༢ ལྷ་ལོ་ལྷན་
 དགུལ། ༣ རྒྱལ་འབྱོར་སྤྲུག་མཆོག་ ༤ རྒྱུང་ལྷེད་སྤྲུག་པ། ༥ བདེ་བ་རིང་མོ། ༦ རྩོན་མེད་
 ཞིག་པོ། འདི་དྲུག་ལ་བཀའ་རྒྱུད་ཡང་ཟེར། གཉིས་པ། རྩོད་རྒྱུད་མེད་ཀྱི་གྲུབ་ཐོབ་ལྷན། ༧
 ལྷན་གྲུབ་སྤྲུག་པ། ༨ གཤེན་རྒྱལ་ལྷ་ཅེ། ༩ ལྷ་སྐྱོན་དཀར་པོ། ༡༠ དཔོན་གྲུབ་རྒྱལ་མཆོག་། ༡
 འོལ་སྐྱོན་ཀྱུན་འདུས། དེ་ལྷ་ལ་ཉམས་རྒྱུད་ཡང་ཟེར། དེ་ནས་ཡང་སྤོན་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོག་
 གྱིས། འོལ་སྐྱོན་གྱི་མདུན་ནས་ཉམས་རྒྱུད་དང་། རྩོན་མེད་ཞིག་པོའི་མདུན་ནས་བཀའ་རྒྱུད་
 ཉམས་ཁུལ་ཞིང་བཀའ་ཉམས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་གཅིག་ཏུ་འདུས། ཡང་སྤོན་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོག་
 ལས་རྩོགས་ཆེན་བྱང་རྒྱུད་དང་། རྩོད་རྒྱུད་གཉིས་སུ་བྱང་པའི་རྩོད་རྒྱུད་འི། ༡ ཡང་སྤོན་ཤེས་

རབ་རྒྱལ་མཆོན། ༡ དམ་བུ་འབྲུམ་རྩེ། ༢ བཀ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན། ༣ དཔོན་པོ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
མཆོན། ༤ རྒྱལ་མཆོན་རིན་ཆེན། ༥ གཅིག་ཆོད་དད་ཤེས། ༦ རྒྱུ་རྒྱལ་བ་གཡུང་བྱུང་། འདི་
ནས་བརྒྱུད་བུ་ཁ་ཤས་བྱུང་བ་ལས། ༧ ཨ་ཐོག་ཡེ་རིན་ལས་བརྒྱུད་པ། ༨ རྣམ་རྒྱལ་ཀ་ར།
༡༠ རིན་ཆེན་སྒྲོ་གྲོས། ༡༡ མཉམ་མེད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན། ༡༢ རྒྱལ་ཆབ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་
མཆོན། ༡༣ རྣམ་མཁའ་ཡེ་ཤེས། ༡༤ རྒྱན་བཟང་རྒྱལ་མཆོན། ༡༥ རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན།
༡༦ རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་མཆོན། ༡༧ བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས། ༡༨ བསོད་ནམས་གཡུང་བྱུང་། ༡༩
ཤེ་ཚུ་བྱུང་ཟླ། ༢༠ ཤེས་རབ་འོད་ཟེར། ༢༡ གཙུག་ཡུང་འོད་ཟེར། ༢༢ གཡུང་བྱུང་ཚུལ་ཁྲིམས།
༢༣ རིན་ཆེན་འོད་ཟེར། ༢༤ རིན་ཆེན་སྒྲུབ་གྲུབ། ༢༥ ཤེས་རབ་བསྟན་འཛིན། ༢༦ ཤེས་
རབ་དབང་རྒྱལ། ༢༧ གཡུང་བྱུང་དབང་རྒྱལ། ༢༨ བསོད་ནམས་སྒྲོ་གྲོས། ༢༩ ལྷམ་ཞིག་
མཁས་གྲུབ་ཉི་མ་བསྟན་འཛིན། ༣༠ བསོད་ནམས་བུན་ཆོགས། ༣༡ ཤེས་རབ་གཡུང་བྱུང་།
༣༢ ཆབ་ཤི་ཉི་མ་གྲགས་པ། ༣༣ བསྟན་པ་སྒྲོ་གྲོས། ༣༤ སངས་རྒྱས་བསྟན་འཛིན། ༣༥
ཡོངས་འཛིན་བསྟན་འཛིན་རྣམ་དག་ལ་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ཞེས་བོན་གྱི་ཡིག་ཆ་དག་ལས་གསལ།
རྫོགས་ཆེན་སྡེ་གསུམ། སེམས་སྡེ་དང་། སྡོང་སྡེ། མན་དག་གི་སྡེ་སྡེ་གསང་སྡེ་གསུམ་རྫོགས་པ་ཆེན་
པོའི་ཐེག་པའི་ནང་གསེས་སྡེ་གསུམ་མོ།

རྫོགས་མཐའ། ཟད་པའི་མཆོམས་སམ་མཐའ། རྟོག་ཀྱི་རྫོགས་མཐའ་མེད་པ། དུས་སྐབས་རྫོགས་
མཐའ་ཐུག་པ།

རྫོགས་ལྡན། བསྐྱལ་པའི་དུས་བཞི་དང་བསྟན་པའི་དུས་བཞི་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བསྐྱལ་པའི་
དུས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བསྐྱལ་པའི་དུས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་རྫོགས་ལྡན་གི་
དུས་ལ་ཟེར།

རྫོགས་ལྡན་དུས། འཛམ་གླིང་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་དང་། རྟོན་འོད་པ། བདེ་བ་བཞི་ཡོངས་སུ་ཆང་
བར་ཡོངས་སྡོད་པའི་དུས་ཉེ། དེའི་ཡུན་ཆད་ལ་ལོ་གངས་ས་ཡ་གཅིག་དང་། བདུན་འབྲུམ་ཉི་
ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་ཡོད་པར་གྲགས།

རྫོགས་པ། ① གང་བ་དང་ཆང་བ། མཐུན་སྦྱོར་གང་དགོས་ཆང་མ་རྫོགས་པ། ལྷ་བའི་ཆ་ཐམས་

ཅད་རྫོགས་པར་ཤར་བ། ② ཆར་བ་དང་ཟད་བ། ལས་དོན་ཐག་གཅོད་བྱ་བ་ཆར་མ་རྫོགས་
སོང་། ཡོ་བྱད་ཡོད་དུ་མེད་བཅད་པས་རྫོགས་སོང་། སྐད་ཆ་རྫོགས་ཐུ་མེད་བ། ③ ཡར་
ངོའི་རྫོགས་པ་དང་པོ་ཆོས་ལྷ། གཉིས་པ་ཆོས་བཟུ། གསུམ་པ་ཆོས་བཙེ་ལྷ། མར་ངོའི་རྫོགས་
པ་དང་པོ་ཆོས་ཉི་ཤུ། གཉིས་པ་ཆོས་ཉེར་ལྷ། གསུམ་པ་གནས་སྟོང་།

རྫོགས་པ་ཆོན་པོ། རྫོགས་ཆོན་དང་དོན་གཅིག་

རྫོགས་པ་པོའི་སྒོམ་ཚུལ་གསུམ། སེམས་སྡེ་རིག་སྟོང་ཆོས་སྒྲིའི་ངང་དུ་འཛོག་ མྱོང་སྡེ་ཆོས་ཉིང་
བྱ་ཅལ་མེད་པའི་ངང་དུ་འཛོག་ མན་ངག་སྡེ་ཡེ་ཕྱོལ་སྤང་བླང་དང་བུལ་པའི་ངང་དུ་འཛོག་གོ།
རྫོགས་པ་ཆོན་པོ་དར་ཚུལ། མྱོང་ཆོན་པ་ནམ་མཁའ་འོར་བུའི་གསུངས་ལས། ཡོངས་གྲགས་སུ།
ལྷན་བྱལ་རྫོགས་པ་ཆོན་པོ་ནི། རྒྱལ་བ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱད་པལ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོས། ཉིང་ལས་མི་
གཞན་པ་ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་འཁོར་རྣམས་ལ་དུས་བཞི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་དགོངས་པས་
བརྒྱད་ཅིང་། དེ་དག་གིས་དུས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་སྤྱེ་ཆོགས་ཀྱི་ནང་དུ་སྤྱལ་པའི་འཁོར་རྣམས་
ལ་བརྒྱད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་མི་མཐེད་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་འདིར་རྫོགས་ཆོན་གྱི་སྟོན་པ་བཅུ་
གཉིས་སུ་གྲགས་པ་རྣམས་བྱོན་ཏེ་རིམ་བར་བསྟན་པའི་རྫོགས་ཆོན་གྱི་རྒྱད་འབུམ་ཐག་བྲག་
ཅུ་ཅུ་བཞིར་བཞུགས་པ་དེ་དག་དེ་དེ་བཞིན་གནས་དུས་སྟོན་འཁོར་རྒྱད་བཅས་བུན་སུམ་
ཆོགས་པ་ལྷ་ལྷན་གྱི་བཤའ་བ་རྒྱད་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་མཁྱེན་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཆོས་
ཤེས་ཆོད་དུང་དངོས་ཡོད་ཀྱི་རྫོགས་པ་ཆོན་པོའི་བསྟན་པ་དང་། བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་རྒྱད་
ལུང་མན་ངག་དང་བཅས་པ་འདི་དག་གི་འབྲུང་ཁུངས་ལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། དནས་
མི་ལོ་༣༠༠༠ཅུམ་འདས་པའི་སྟོན། ཞང་ཁྱུང་གི་ཡུལ། གངས་ཆོན་ཉི་མི་དང་། མཆོ་མ་པམ་
གྱི་མདུན། འོལ་མོ་ལུང་རིང་ཞེས་བྱ་བ་ན། སྟོན་པ་གཤེད་རབ་མི་པོ་ཆེ་བྱོན་ཏེ། ལྷ་རབ་འོང་
ཀྱི་སྤམ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སོགས་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ། ཞང་ཁྱུང་གི་
སྐད་དུ། “ཨྱི་མི་ཀུ་ཡིག་ཁྱི་ཆེ་ལུ་པ་ཉན་ཏ་ཐད་དོ་ཅི།” བོད་སྐད་དུ། རྫོགས་པ་ཆོན་པོ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་ཀྱི་གནད་བྱང་ཐིག་ལེ་ཉག་གཅིག་ཨེ་མ་རྟོ། ཞེས་བྱ་བའི་སྐོར་གྱི་རྫོགས་པ་ཆོན་པོ་
ཆོག་ཏུང་ལ་དོན་འདུས་པ་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་རིམ་བར་བརྒྱད་པའི་སྤྱིང་རབས་ཉེར་ལྷ་བཟུ་

ཤེར་ཆེན་སྒྲིབ་བཞེར་མོད་པོ་སྐྱུ་དངོས་པོད་ཡུལ་དབུས་སུ་ཁྱོན་ནས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་
མཛད་པ། དེར་དུས་ཞང་ཞུང་སྐྱོན་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བ་རྫོགས་ཆེན་
བསྐྱགས་པ་སྐོར་གསུམ་གྱི་སྐོར་སོགས་ད་ལྟའི་བར་དུ་བཤད་སྒྲོམ་གྱི་བཀའ་སློབ་མ་ཉམས་
པར་བཞུགས་པ་དེ་ག་རེད།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་འདས་ལོ་ཕྱེད་ལྷན། ཡང་ན་དེ་ལས་ལྷག་ཅིས་པ་ན་ཨོ་རྒྱན་རྟ་གོ་ཤེའི་སྤྱིང་དུ་
སྐྱུལ་པའི་སྐྱུ་དགའ་རབ་རྫོང་རྫོན་ལྷན། སློབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་བཤེས་གཉེན་སོགས་ལས་
ཅན་གྱི་འཁོར་ཆོགས་རྣམས་ལ་ལྷུན་གྲུབ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་དེ་
དག་ཨོ་རྒྱན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པད་མ་སམ་རྩ་ལ་དང་། རིག་འཛིན་གླི་མ་ལ་མི་བྲ། ལོ་ཆེན་
ལེ་རོ་རྩ་ན་སོགས་ཀྱིས་བོད་ཡུལ་དུ་སྐྱུན་བྲངས་པ། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་གྱིད་རྒྱལ་པོའི་
རྒྱུད་གཙོར་གྲུར་པ་སེམས་ལྟེའི་རྒྱུད་ལུང་ཉེར་གཅིག་དང་། སྐོར་ཆེན་རབ་འབྲམས་རྒྱལ་ལུང་
རྒྱུད་གཙོར་གྲུར་པ་སྐོར་ལྟེའི་རྒྱུད་ཆེན་བཅུ་དང་། སྐུ་ཐལ་འགྲུར་ཅ་བའི་རྒྱུད་ཆེན་པོ་གཙོར་
གྲུར་པ་མན་དག་གི་རྒྱུད་བཅུ་བདུན་ཏེ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་སྟེ་གསུམ་དང་། གཞན་ཡང་བཀའ་
གཏེར་གྱི་རྒྱུད་ལུང་མན་དག་རྒྱ་ཆེ་ལ་གངས་མང་བ་ད་ལྟའི་བར་དུ་བཤད་སྒྲོམ་གྱི་རྒྱན་མ་
ཉམས་པར་བཞུགས་པ་དེ་ག་རེད།

རྫོགས་པ་སྐུ་ཆེབས་ཀྱི་ས། སྐགས་རྙིང་མའི་གཞུང་དུ། རྣལ་འབྱོར་ལྷ་པོའི་སྐྱབས་སུ་ཐོབ་པའི་ས་
བཅུ་བ་སྟེ། མཐར་ལམ་དུ་རྩལ་སྤྲང་ག་ཟུགས་སྐྱུའི་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
དབྱིངས་སུ་བྱང་རྒྱུབ་བར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་མཐར་ཕྱིན་བས། ས་བཅུ་བ་ལ་རྫོགས་པ་སྐུ་
ཆེབས་ཀྱི་ས་ཞེས་བྱའོ།

རྫོགས་པ་རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་ཕྱེང་བ། བོན་གྱི་ལྷ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག

རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུབ། སྔོན་རྟོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་།

རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུབ་འདོད་བདུན། རྒྱལ་ཁྲིམས་རྣམས་པར་དག་པ་ལ་གནས་པ། དབང་པོའི་སྐོ་
བསྐྱམས་པ་དང་། ཐས་ཀྱི་ཆོད་ཤེས་པ་དང་། རྣམ་གྱི་ཆ་སྟོད་སྤང་ལ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་
ལ་བརྩོན་པ་དང་། ལྷང་རྟོར་གྱི་བྱ་བར་ཤེས་བཞིན་དུ་གནས་པས་དགའ་བ་དང་། དག་པ་ལ་མི་

འཕྲོད་ཅིང་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བ་དང་། གནས་ལ་དད་ཅིང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་། མང་དུ་སྤོང་ཤིང་གཏོང་
ལ་གོམས། གཞན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ངོ་ཚ་ཤིས། རང་ལ་ལྟོས་ནས་ཁྲིལ་འཛེམ་ཆེ་ཞེས་གསུངས་སོ།
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ། སངས་རྒྱལ་སྤྱི།
རྫོགས་ཤིང་། སྤར་རྒྱ་གར་སྤྲུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞིག
རྫོགས་ཤིང་གི་ལས། སྤྱི་བ་དེ་ལ་བདེ་བ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཅི་ཙམ་ཡོད་པ་སྤྱིད་ཅིང་
རྫོགས་པར་ཤིང་པར་ཤིང་ལས།
རྫོགས་ཆིག་སྤར་བསྐྱེད་ཆུ་སྤྱད། རྫོགས་ཆིག་གི་ཤད་བཅུག་ཅིག་སྤར་བསྐྱེད་ཤད་བཅུག་ཅིག་
གས་རྒྱ་སྤྱད་ཀྱི་ཤད་བཅུག་ཅིག་གོ་དོན་ལོ་མ་འོ་རོ་མ་མོ་རོ།
རྫོགས་མཆོམས། ལུལ་དུས་དངོས་པོ་མིང་ཆིག་བྱ་བྱེད་སོགས་གང་དང་གང་གི་མཐའ་ཟད་མཆོམས།
རྫོགས་འཆོང་རྒྱ་བ། སངས་རྒྱལ་བ། སྤར་ནས་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་འཆོང་རྒྱ་བར་འཕྱར་བཤོ།
རྫོགས་རིས། རྫོ་རྫོ་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེད་ཏེ་ཙ་ཐིག་རྒྱུད་གསུམ་ལས་སྤྱི་དུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
སྤྱོད་བཞིས་དངས་པའི་འོད་གསལ་དང་། དགའ་བཞིས་དངས་པའི་འོད་གསལ་དང་། དགའ་
བཞིས་དངས་པའི་སྤྲུག་སྤྱིས་ཡེ་ཤེས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན།
རྫོགས་རིས་ཁོ་ནའི་རིས་ལྷ། འཕགས་ལུགས་ལ། དག་དབེན། སེམས་དབེན། ལྷ་ལུས། འོད་གསལ་
ལུང་འཕྲུག་བཙས་དང་། ཡང་བྲིས་བྱ་བས་བཞེད་པའི་རང་བྱིན་རྒྱལ་སྤྲུག་རྫོགས་རྫོ་རྫོ་རྫོ་
འགོངས་པ་རོ་ལན་རྒྱ་ར་བསམ་མི་ཁྱབ་ཀྱི་རིས་ལྷ། ལུས་དབེན་སོགས་དུག་ཀྱང་གསུངས།
རྫོགས་རིས་ཀྱི་བརྟན་བཞོན་པའི་སྤྱོད་པའི་དམ་ཆིག་བཅུ། ཐས་ཐམས་ཅད་ནད་གི་སྤྱིན་སྤྱིག་དང་
རྟག་ཏུ་ཉིང་འཛིན་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་པ། གང་ཅི་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་རྫོ་རྫོ་གསུམ་དུ་
ཤེས་པས་རབ་གནས་ཤིང་བ། དག་སྤྱུགས་སྤྱི་ཤེས་པས་བརྒྱས་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ། རྟག་ཏུ་
ཡེ་ཤེས་མི་འགྲམ་བ། མི་དང་མི་མ་ཡིན་པའི་སྤོང་མ་རྣམས་ལ་གདམས་དག་སྟོན་པ། ཆར་
གཙོད་རྫོ་འཛིན་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཤིང་བ། བདག་ཉིད་མཆོད་པས་སངས་རྒྱལ་
ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་ཤིང་བ། བདག་ཉིད་མཆོད་པས་སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་མཉེས་པར་ཤིང་
པ། འོད་གསལ་གྱི་གཉིད་ནམ་ཡང་མི་སྤོང་བ། མྱོང་པའི་ཆོས་མི་སྤོང་བ། དབང་པོ་རྣམས་

འདོད་ཡོན་ལ་མི་དགག་པ་རྣམས་སོ།།

རྫོགས་རིམ་གྱི་དབྱེད་པའི་གནས་བརྟུག་ཅིག་ རྫོགས་རིམ་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ། རྟེན་གང་
ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ། ཚུལ་རི་ལྟར་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ། དེའི་ཉམས་ཉགས་གང་འབྱུང་བ། དེ་
ལས་ཡོན་ཉན་ཅི་ཞིག་བསྐྱེད་པ། དེའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་པ། དངོས་རྒྱད་ནས་སྤང་བྱ་ཅི་ཙམ་
སྤོང་བ། མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚད་གང་ཡིན་པ། ས་དང་ལམ་གྱི་མཚམས་གང་ཡིན་པ། གོགས་
སེལ་དང་ཐོགས་འདོན་རི་ལྟ་བུ་བྱ་བ། གཙོ་འཁོར་གྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་པའོ།།

རྫོགས་རིམ་དངོས་བརྒྱད། ལྷ་པའི་བདེ་བ་ལྟན་སྤྱེས་ཆེན་པོ། སྤྱི་མའི་སྤྱུ། རང་བཞིན་ལྟན་སྤྱེས། ཟུང་
འཇུག་གི་སྤྱི་རྒྱུད་དབྱ་མར་ཐེམ་པའི་མཐར་ཐོབ་པ་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ། རྣམ་པར་བྱང་པའི་
སྤྱང་བ་གསུམ། དགའ་བ་གསུམ། དེ་རྣམས་དངོས་སུ་ཐོབ་པའི་ལམ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་སོ།།

རྫོགས་རིམ་བཏགས་པ་བ་དུག་ ཅའི་རྣལ་འབྱོར། རྒྱུད་པ་མོ། ཐེག་ལེ། བྱག་རྒྱའི་རིམ་བ་རྒྱུད་དབྱ་
མར་འཇུག་པ། གནས་པ། ཐེམ་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་རྣམས་སོ།།

རྫོགས་རིམ་དུག་ ལུས་དཔེན། དག་དཔེན། སེམས་དཔེན། སྤྱི་ལུས། འོད་གསལ། ཟུང་འཇུག་དུག་གོ།
རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི། ཡི་དམ་རྟོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི་སྟེ།
སྤགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་། དམ་ཆིག་གི་རྣལ་འབྱོར། དབྱེ་བས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
རྣལ་འབྱོར་བཅས་བཞིའོ།།

རྫོགས་རིམ་བྱིན་རྒྱབས་བཞི། ལུས་བྱིན་རྒྱབས། དག་བྱིན་རྒྱབས། ཡིད་བྱིན་རྒྱབས། དེ་ཁོན་ཉིད་
ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་སོ།།

རྫོགས་སྟོ། རྟིང་རྫོགས་སོ།།

རྫོང་། ① མཁར། བྱག་རྫོང་། བཅན་རྫོང་། ② བར་གསེང་གི་ཆགས། ཀོ་རྫོང་། བྱ་རྫོང་། རོ་རྫོང་།
དཔེ་རྫོང་། ③ སྤྱིད་འཛིན་ས་ཁུལ་ཞིག་ རྫོང་ཁག་སོ་སོ།།

རྫོང་རྒྱུ། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་གི་ཁོངས་སུ་འདུ་དགོས་པའི་ཁུལ་རྒྱུད་ཀྱི་

རྫོང་སྤྱེལ། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྤྱབས་རྫོང་ནས་རྫོང་དུ་བྱུ་ལག་ཐོག་དོས་དང་ཡི་གེ་སོགས་སྤྱེལ་བ།
རྫོང་དཀར་པོ་བྱང་བཟ་ཤེས་སྤྱིད། རབ་བྱུང་བརྟུག་ཅིག་པའི་རྒྱ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༦༤༣ལོར་སྤྱི་ཚང་མ་

ཁི་པ་ཤེས་རབ་བཟ་ཤེས་ཀྱིས་བྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་མ་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་རེབ་གོང་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་དཀར་ཆོས་སྒྲེ། མིང་གཞན་ཆོས་སྒྲེ་ཆེན་པོ་མངའ་རིས་ཆོས་རྫོང་དགའ་ལྷན་འཕེལ་བྱས་གླིང་
ཟེར། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོའི་ལུགས་རྟ་ལོར་བོད་བཅན་པོའི་གདུང་བརྒྱད་དཔལ་སྡེ་མགོན་གྱིས་རྙིང་
མའི་དགོན་པ་ཞིག་བཏབ། རེས་སུ་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་གྲུག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་
གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་སྤྱིད་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་ཁང་། རྫོང་སྟོད་ཀྱི་ཁང་པ།

རྫོང་ཁྲིམས་ཁང་། ས་གསལ་སོ་སོའི་རྫོང་གི་ནང་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ཁང་།

རྫོང་མཁར། ས་རྫོང་ཅེགས་པའི་མཁར་རྫོང་། ཉིན་མང་པོའི་རིང་རྫོང་མཁར་བཅན་པོའི་ནང་དག་
དཔག་དང་འཐབས་པ།

རྫོང་རྒྱ་ལྷ་ཁང་། རྒྱལ་བ་སྐྱེ་བྱེད་དུག་པ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོས་ཆར་ཆུ་དུས་སུ་འབབ་པའི་
ཆེད་དུ་རྒྱ་མཆོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཁང་དེ་བཞེངས། ཅེ་པོ་བྱང་རྒྱ་ལྷ་ཆེན་གཙོ་འཁོར་གནས་པའི་
རྒྱ་ཁང་ཞིག་ཡིན། བོད་རྒྱ་བཞི་པའི་ཆོས་བཙུ་ཉིན་རྒྱ་ཁང་མངའ་མཆོད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་བྱེད་
སྲིལ་ཡོད། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྟ་ས་བྱང་ཁྲེང་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་རྒྱ་ཁར་འཕེན། བོད་རྒྱ་དང་པོའི་ཆོས་ཉེར་དུག་ཉིན་སྟོན་ལམ་གཏོར་མཁུག་དགའ་སྟོན་རྫོང་
རྒྱ་པ་རྟ་རྒྱ་གཞི་དུས་སྟོན།

རྫོང་མགོ་དགོན། ① བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཡུལ་ཤུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་མགོ་དགོན། ② རབ་བྱུང་བཙུ་ལའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་གླིང་ཆང་རྒྱལ་པོའི་རིགས་
སྐས་པ་རྒྱ་གར་དབང་འགོ་འདུལ་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་
བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་སྒྲེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་མགོ་རི་ཁོང། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་མགོའི་སྐྱགས་ཁང་། ལྷ་ཁང་དང་སྐྱགས་ཁང་གི་ཁོངས་གཏོགས་ཡིན།
རྫོང་དགལ། ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞི་ཅེ་ས་ཁུལ་སྤྱི་དོན་རྫོང་གི་མི་དམངས་སྤྱི་
གཞུང་གནས་ཡུལ་ཡིན།
རྫོང་དགའ་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིང་། མངའ་རིས་ས་ཁོངས་ཀྱི་རྫོང་དགའ་རྫོང་ཁུལ་གྱི་དགོན་པ་ཞིག་སྟེ།
བ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ལོར་གསར་དུ་བཙུབ་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་
སྐྱགས་པ་བླ་ཆེན་ཞིག་
རྫོང་དགའ་རྫོང་། གཞི་ཅེ་ས་ཁུལ་སྤྱི་དོན་རྫོང་རྫོང་དགའ་ཞེས་པའི་རྫོང་གཞི་ཅེ་ས་ཀྱི་མིང་།
རྫོང་ཐོན་བཟ་གིས་ཆོས་རྫོང་། གུན་དགའ་ཆོས་འཕེལ་དང་རྟོ་བ་སྐྱ་མ་དང་རྒྱས་ཀྱིས་བྱག་བཙུབ་
ད་ལྟ་མ་ལྟོ་རིམ་གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྫོང་ཐུར། [ཡུལ་]ལྷགས་སམ་གིང་ལས་བཟོས་པའི་བོད་མདའི་མདེུ་རྫོང་བྱེད་དང་། འབྲུལ་
མདའི་མདའི་མདེུ་རྫོང་དང་། འབྲུལ་མདའི་མདའ་ཁོག་འདོན་བྱེད་ཀྱི་གསོར་འབྲིགས།
རྫོང་ལྗོང་། རྫོང་དགོན་ནམ་དེའི་རྩ་ཆ་བ།
རྫོང་ལྷག་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པས་སྐྱབ་པ་མཛད་པའི་གནས་ཀྱི་ནང་གསང་པའི་རྫོང་ལྷག་
རྫོང་བདལ། འགྲོ་དགོས་པའི་བཀའ་པལ་སྟེ་གཏོང་བ། ཁོ་ཆོ་རྫོང་བདལ་བྱས་པ་ཡིན། རྒྱལ་སྐོན་
འབངས་འཁོར་ནམས་ཀྱིས་རྫོང་བདལ་བྱས་པ་ཡིན།
རྫོང་བདལ་རྒྱལ་པ། ① བང་ཆེན་གཏོང་བ། ② མཐའ་འབྱུང་གཏོང་བ།
རྫོང་འབྲུ། རྫོང་དང་། རྫོང་དེའི་འབྲུ་ཁོངས་ཏེ་ཁུལ་པའམ་མི་མེར་བཅས་ཀྱི་འབྲུས་མིང་།
རྫོང་བཟ། རྫོང་བདལ་དང་འབྲུ།
རྫོང་སྤྱི་བདེ་ཅུས། རྫོང་རིམ་པའི་སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས།
རྫོང་ནང་དགོན། བ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་སྐྱང་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ལོར་རྟ་སྐྱག་དགོན་མཆོག་གི་
ཡང་སྤྱི་དུས་གསུམ་སྟོ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་གནས་སྟོན། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་ཐོན་མ་ལྟོ་གཙན་ཆོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྫོང་དཔོན། རྫོང་གང་དེའི་སྤྱི་དཔྱོད་རིག་གསུམ་དོད་མ་བྱེད་མཁན་དཔོན་རིགས་ཀྱི་གོ་གནས།

ཇོང་དམར་བཀ་ཤེས་ཆོས་སྒྲིང་། ཆོགས་ཞོལ་སྐྱགས་རམས་པ་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་བྱག་བཏབ།
བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྒྲོན་མ་སྒྲོ་ཅེ་ཞོག་ཇོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཇོང་དམར་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༧༩ ལོར་བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་ཐོད་རང་སྒྲོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་འཛོམས་དཔལ་ཇོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཇོང་བ། བཟངས་བ། བཟང་བ། ཇོངས། ① འབྲུང་བ། ཉག་ཅན་ས་མཐར་ཇོང་བ། ② མངགས་པ་དང་
གཏོང་བ། ཐག་རིང་ཕྱོགས་སུ་མི་གཅིག་བཟང་དགོས། ③ འཇུག་བ། ལྷམ་གྱི་ནང་དུ་བཟངས་བ།
ཇོང་སྤེལ། ① སྤ་དུས་ཇོང་ཁག་གཉིས་བྱང་དུ་སྤེལ་བ། ② སྤ་དུས་ཇོང་དཔོན་སེར་སྤྱ་གཉིས་བྱང་
དུ་སྤེལ་བ།

ཇོང་མི་དམངས་འཕུས་ཆོགས། ཇོང་རིམ་པའི་མི་དམངས་འཕུས་མི་ཆོགས་ཆེན།
ཇོང་ཅ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚུ་སྐང་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༧༩ ལོར་བཏབ། བྱབ་མཐའ་ས་སྤྱ་བ་
ཡིན། ཐོད་རང་སྒྲོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་དཔལ་ཇོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཇོང་ཅེ་དགོན། མིང་གཞན་འབྲི་གྲང་ཇོང་གསར་བཀ་ཤེས་སྐྱག་ཅེ་ཟེར། འབྲི་གྲང་ཆོས་རྒྱལ་ཕུན་
ཆོགས་གྱིས་བཏབ། དུས་ཆོད་མ་གསལ། ད་ལྟ་ཐོད་རང་སྒྲོང་ལྗོངས་སྐྱ་ས་ཐོང་ཁྲེང་མལ་གོ་
གྲང་དཀར་ཇོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཇོང་གཙོ། ཇོང་དཔོན་དང་འབྲུ་ཁོངས་གྱི་གཙོ་བླ་གཉིས་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།

ཇོང་བཅན། གཞོམ་གཞིག་དཀའ་བའི་མཁར་ཇོང་བཅན་པོ།

ཇོང་ཆགས། དངོས་པོ་སྒོད་དུ་འཇུག་སྐྱངས་དམ་སྒོད་གྱི་ཆགས། ལྷམ་དུ་གྲོན་ཆས་ཇོང་ཆགས་
འཕྲིག་པོ་བྱུང་བ། དཔེ་སྒོད་དུ་དཔེ་ཆ་ཇོང་ཆགས་དམ་པོར་བཅུག་བ།

ཇོང་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་། ཇོང་རིམ་པའི་ཞིབ་དཔྱད་ལས་ཁུངས།

ཇོང་གཞིས། སྤར་ཐོད་གྱི་ཡུལ་དབུས་སུ་ཇོང་དཔོན་རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་གཞིས་ཀ

ཇོང་གཞིས་སྤེ་སྒོད། ཇོང་དང་གཞིས་ཀའི་ལས་གྱི་སྤེ་མོར་སྒོད་མཁལ།

ཇོང་རོ། གནའ་པོའི་ཇོང་མཁར་གྱི་གྲང་རོ།

ཇོང་ལོ་དགོན། ལྷག་མོ་བཀའ་བཅུ་པས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཅམ་ལ་བཏབ། བྱབ་

མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དེ་བོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྫོང་སར་དགོན། སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོས་སྤྱིན་བདག་མཛད་ནས་བཞེངས་བའི་དགོན་པ། ལུ་བཟའི་ཆོས་
འབྲུང་ལས། སྡེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་དགུ་བ་རྩེ་བཙན་དབང་ས་ཅན་སྒྲོལ་མས་སྤྱིན་བདག་གཞན་
ནས་བཞེངས་པར་བཤད། རྒྱལ་མོ་དབང་ས་ཅན་སྒྲོལ་མས་སྤྱི་དུས་སྐྱོང་བའི་དུས་ནི་སྤྱི་
ལོ་༡༧༧༩ལོར་ནས་༡༧༩༩ལོའི་བར་ཡིན། དེས་ན་དགོན་པ་འདི་བཞེངས་དུས་དངོས་ནི་སྤྱི་
ལོ་༡༧༩༠ལོའི་ནང་ཅན་ཡིན་ངེས། ཡིན་ནའང་དེའི་གོང་ན་གནས་འདིར་དགོན་པ་ཆགས་སྐྱོང་
ཡོད་པ་འདྲ་སྟེ། གནས་འདིར་ངོ་མོ་བཀའ་གདམས་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་འགྲོ་མགོན་
འཕགས་པས་ས་སྐྱའི་རིང་ལུགས་སུ་བསྐྱར་གནད་བའི་བཤད་སྟེལ་ཞིག་ཀྱང་སྟངས། རབ་བྱུང་
བཙོ་ལྔ་པའི་ལུགས་སྐྱག་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༠ལོར་འཇམ་དབང་ས་མཁའ་བཙུན་པའི་དབང་པོས་ཞིག་
གསོས་གནད། ལུ་བ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྡེ་
དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་སྤྱི་གཞུང་། རྫོང་རིམ་པའི་སྤྱི་དཔྱད་རིག་གསུམ་དོ་དམ་བྱེད་པའི་སྤྱི་གཞུང་།

རྫོང་སྤྱང་། རྫོང་མཁར་སྤང་མཁན།

རྫོངས། རྫོང་པའི་སྐུལ་ཆིག་

རྫོངས་བསྐྱར་བ། སྤྱིས་བསྐྱར་བ། ཐག་རིང་གོགས་པོ་ལ་ལུལ་མཁོའི་རྫོངས་བསྐྱར་བ།

རྫོངས་ཆས། ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱགས་བྱེའམ་འབྲུལ་པ་འགྲོ་ཁར་སྐྱོད་པའི་དངོས་རིགས།

རྫོངས་ཏ། རྫོངས་སྟངས་འདྲ།

རྫོངས་སྟ། སྤྱིས་རྫོངས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཆེད་བསྐྱར། བྱོགས་སུ་ཕེབས་སྐྱབས་རྫོངས་སྟ་གྲོལ་པ་
ཞིག་ལུལ་བ།

རྫོངས་པ། སྤྱིས། སྐལ་རྫོངས། ཐོན་རྫོངས་སམ་འགྲོ་རྫོངས།

རྫོད། རྫོད་པའི་སྐུལ་ཆིག་

རྫོད་པ། བཟད་པ། བཟད་པ། རྫོད། སྐྱོན་ལྟ་གཏོང་བ། མི་ངན་གྱིས་བཟད་པ། མར་ཁུས་གྲོན་
ཆས་མ་རྫོད་ཅིག་

ཇོ་བ། ① སྤྱི་མཉམ་གཙང་མེན་པའི་དོན་ཏེ། ཁང་བར་ཇོ་བ་མ་གཡོ། མི་ཇོ་བ་རོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

② མཁེགས་པོ་མེན་པའི་དོན་ཏེ། ཤིང་ཇོ་བ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཇོ་བ་ཏྲགས། ལྷན་ཏྲགས། སྤང་ལྷང་ལོར་ན་ཇོ་བ་ཏྲགས།

ཇོ་བ་ལ། བརྒྱུ་བས་ལ། བརྒྱུ་བ་ལ། ཇོ་བས། ① སྟོན་ལ། ཅམ་པ་ཇོ་བ་ལ། ར་མར་ཇོ་བ་ལ། དུལ་གྱིས་

མ་འདངས་ན་དེའི་ཁང་ཇོ་བ་ཆོག། ② སྤྱི་བ་ལ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤར་མོས་ཇོ་བ་མི་ཐུབ་ལ།

བདེན་པའི་གནས་ལུགས་ཇོ་བ་ལ། ཀུན་ཏུ་ཇོ་བ་ལ།

ཇོ་བ་པོ། ལྷན་ཅན་ན་མ་གཡོ་ཅན།

ཇོ་བ་མ། ལྷན་འོད་བྱད་མེད།

ཇོ་བས། ཇོ་བ་པའི་སྤྱུལ་ཆེན།

རྩ་ཏི། [ལེགས་] ① སྤྱི་ལྷན་ཏེ་ཅི་སྤྱན་གྱི་རིགས་ལིག་སྟེ། རོ་ཆ། ལྷ་ཇེས་བོད། ལྱས་པས་བོད་སྤྱིད།

མས་འབྱུ། སྤྱིང་ལྷང་སོགས་ལྷང་ནད་སེལ་བར་བྱེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འདབ་བདུན་པ་

དང་། ལྷ་མའི་མེ་ཏོག་མ་ལ་ཏི། གཞོན་ལུང་ཐེང་ཅན། ཡིད་བཟང་སྤྱིས་བཅས་སོ། ② རིན་པོ་

ཆེའི་རིགས་ལིག་སྟེ། ལྱས་པས་སྤིད་སྟེལ། གྱིས་པའི་ལྷང་གདོན་སྤར་བར་བྱེད།

རྩ་ཏི་ཀོ་ཤ། ལེགས་སྤར་གྱི་སྤྱད་དེ། བོད་གྱི་སྤྱད་ཏུ་བསྐྱར་ན། རྩ་ཏིའི་སྤྱབས་ཞེས་འགྲུར་བར་

དབལ་སྤངས་སི་ཏུ་བསྐྱན་པའི་ཉིན་བྱེད་གྱིས་མཛད་པའི་མངོན་བཛོད་འཆི་མེད་མཛོད་གྱི་

འགྲེལ་བ་ལས་གསུངས།

རྩ་ཏི་པ་ལ། [ལེགས་]སྤྱི་ལྷན་བཟང་པོ་སྟེ་སྤྱན་རྩ་ཏིའི་འབྲས་བུ་མཆོག་

རྩ་ཏི་ཀ་ལྟ་ཞིག་

རྩ་ལྷས་ལ། [མངོན་]ལྷ་དུམ་བླ་ར།

རྩ་ལྷའི་འབྲས། [མངོན་]ལྷ་དུམ་བླ་ར།

རྩ་ལྷ [ལེགས་]བཟླས་སྤྱགས་གྱི་མིང་།

རྩ་ལ་ཆོ་བཟང་འཕྲིན་ལས། སོག་པོ་རིང་གའི་རྒྱད་ས་མཐར་མིང་ཅན་དང་ལུམ་ཨོ་ཁི་ཏ་གཉིས་གྱི་

སྤྱས་སྤྱ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་ན་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་བཞིའི་མོག་

འདུལ་འཛིན་སྒོ་སྒྲོལ་བྱ་མཆོད་བྱང་ནས་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོལ་པ་བཞེས། དགྲའ་གྲངས་ལྷན་ས་
བཅུ་ཡི་བར་སྒོལ་དཔོན་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན་གྱི་བྱང་ནས་འཛིགས་ཤིང་དང་། གཤམས་དཀར་
གསང་འདུས་སོགས་སྤྱགས་འཛིན་མཛད། ལྷགས་ཙོམ་ལ་མཆོན་ན་ཤིང་ཕྱིན་དངོས་བརྒྱད་
དོན་བདུན་ཅུའི་ནས་བཤད་ལེགས་བཤད་སྟོན་མེ། སྤེ་བ་སྤེ་ཕྱིའི་བརྟག་པ་བསྟན་བཙུལ་
དཀར་མེ་ལོང་། རང་གིས་འཁོར་བར་སྟོད་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་སྟོན་མེ། བཙུལ་ལྷན་
འཕགས་མ་གཤམས་དཀར་གྱི་མཛོན་དཀྱིལ་དངོས་བྱུང་གཏེར་མཛོད་སོགས་བསྟན་བཙུལ་
ཤོད་ལྷ་ཙོམ་མཛད། དགྲའ་ལོ་རེ་བདུན་ལ་མེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་བའི་ས་གྲུ་ལོ་
༡༧༠༩ལོར་སྤྱག་ཤེགས།

རྩི་བཞེ་ཀ་ ལེགས་སྤྱར་སྤྱད་གྱི་ཉོང་ལེན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། ཤོད་གྱི་སྤྱད་ཏུ་བསྐྱར་ན།
འཆོ་བྱེད་ཅེས་འགྲུར་བར་དབལ་སྤྱངས་སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་གྱིས་མཛད་པའི་མཛོན་
བཛོད་འཆི་མེད་མཛོད་གྱི་འབྲེལ་པ་ལེགས་བཤད་སྟོ་བརྒྱ་འབྲེད་པའི་ལྷེ་མིག་ལས་གསུངས།

རྩི་ན། [ལེགས་]ཡེ་ཤེས།

རྩི་ན་སྤྱ་བྲ། ཡེ་ཤེས་མདོ་སྟེ་ཤོད་ཏུ་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱིང་ཐིག་གི་ཆོས་སྟེལ་བར་མཛད་པའི་རྒྱ་
གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག

རྩི་བྲ། [ལེགས་]རྩི་ནས་བྲ་བར་སོ་སོར་བསྐྱ་བའི་ལེགས་སྤྱར་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ་རྩི་བྲ་བྲ་བྲ་བྲ།
རྩི་ས། [ལེགས་]རྩི་ནས་ས་བར་སོ་སོར་བསྐྱ་བའི་ལེགས་སྤྱར་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ་རྩི་བྲ་བྲ་བྲ་བྲ་
རྩི་བྲ་དག་པ་ཁ་པ་ཆོ་ཐ་ཙ་ཙ་ཏ་ཀ་བ་ཤ་ཤ་ས་བཙས་སོ།

རྩི་ཁྱིམ། [ལེགས་]གསེར་སྤྱག་སྟེ། གསེར་རིགས་གཉིས་གྱི་ནང་ནས་གསེར་དམར་གྱི་ཁོངས་སྤྱ་
གཏོགས་པ་ཞིག

བཟང་། ཤོ་ཉ་སོགས་བཟང་རྒྱ།

བཟང་བ། རྩིང་བའི་མ་འོངས་པ།

བཟངས་ཐོ། དངོས་ཐོག་གཏང་བའི་ཐོ། དངོས་རིགས་རྣམས་བཟངས་ཐོ་ནང་གསལ་ལྟར་ཅིས་
ལེན་དགོས་རྒྱ།

བཟངས་པ། རྫོང་པའི་འདས་པ།
བཟང། བཅོག་པ་བྱ་བ། བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེར་ལ། ལྷ་མ་བཟང་པོ་གྲུ་པས་བཟང། དཔོན་པོའི་ཆབ་
སྲིད་གཡོག་གིས་བཅོང་། བྱད་མེད་བྱ་བྱེད་མངན་རང་ལུས་བཟང་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།
བཟང་པ། རྫོང་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
བཟབ། བན་ཚུན་མཉམ་པོར་བཟབ་རྒྱ། བསྐྱེ་རྒྱ།
བཟབ་པ། རྫོང་པའི་མ་འོངས་པ།
བཟབས་པ། རྫོང་པའི་འདས་པ།
བཟྱེ། ལྷགས་དང་འདས་པ་སོགས་བཅི་རྒྱ་དང་དོག་པས་བཅི་རྒྱ།
བཟྱེ་བ། རྫོང་པའི་མ་འོངས་པ།
བཟྱེས་པ། རྫོང་པའི་འདས་པ།
བརྟ། འདི་རྩལ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་བཤངས་ལ་འགྲོ་བ་གཅིག་དང་། ལྷལ་པ་ལ་གོ་རྒྱ་གཅིག་བཅས་གཉིས་ཡོད།
བརྟ་བ། རྩ་པའི་མ་འོངས་པ།
བརྟན་ཁག་བཀལ་བ། རྟག་ཉེས་ཡོད་པའི་དཔང་རྟགས་བརྟན་མ་བཟོས་ཉེ་མ་ཉེས་ཁ་གཡོགས་བཀལ་བ།
བརྟན་པ། རྩན་པ་དང་འབྲ།
བརྟན་པ་བཅོས་མའི་སྟོ་བཀྲགས་ཀྱི་གཏམ། རྫོས་གར་འཁྲབ་པའི་སྐབས་བར་བཅུག་གི་གཏམ་སྟེང་
ཡ་མཚན་ཞིང་རྟོད་བྱོ་བ་འགའ་ཞིག་བྱས་པས་ལྟ་མོ་བ་ཆོའི་སེམས་ལ་རྟོད་བྱོ་བའི་ཉམས་
འགྱུར་ཐོན་པར་བྱེད་ཐུབ་པའི་རིག་ཅལ་ཞིག
བརྟས། སྲིན་བུ་མིར་བརྟས། རི་ཐོང་རྟོར་བརྟས་སོགས་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཡིན་ཚུལ་དུ་བརྟས་ཟེན་བ།
བརྟས་སྟེས། རྩས་སྟེས་དང་འབྲ།
བརྟས་པ། རྩ་པའི་འདས་པ།
བརྟས་མ། རོ་མ་མ་ཡིན་བ། མི་བརྟས་མ། ཡི་གེ་བརྟས་མ། དངོས་རྩས་བརྟས་མ། སྐད་ཆ་བརྟས་
མ། སྐད་ཆ་བརྟས་མ།
བརྟས་ལེན། རོ་མ་མ་ཡིན་པ་ལོག་ཏུ་ཡིན་པ་བྱེད་བ།

བརྗེ། གོས་འདབས་སོགས་ཡར་བཀྲག་པའི་དོན། ལུ་རུང་བརྗེས་ནས་ལས་ཀ་ལས་ལྟ་བུ།
བརྗེ་བ། རྗེ་བའི་མ་འོངས་པ།
བརྗེས་པ། རྗེ་བའི་འདས་པ།
མཛངས། རིག་པ་གསལ་བ་འཕམ་ཤེས་ཡོན་མང་བའི་དོན་ཏེ་དཔལ་མཛངས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད། ལུང་མེད་
མཛངས་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མཛངས་པ། ① དཔལ་པོ། སྤྱིང་སྤྱོདས་རྒྱ་མེད་དཔལ་པོ་མཛངས་པ་ཅན། ② མཁས་པ། ཤེས་རབ་
ལུལ་བྱང་གི་སྤྱེ་བོ་མཛངས་པ། ③ ཡ་རབས། བྱང་བདེན་མཛངས་པའི་སྤྱོད་པ་ཅན།
མཛངས་པའི་ལས། སློ་གྲོས་ལྡན་ཞིང་འཛོན་ཐང་ཆེ་བའི་བྱས་རྗེས།
མཛངས་སྤྱོད། དཔལ་པོ་དང་། མཁས་པ། ཡ་རབས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་བཟང་།
མཛངས་སྒྲིན། མཁས་པ་དང་སྒྲིན་བོ་གཉིས།
མཛངས་སྒྲན་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། བཅ་བོ་བཅུ་གཉིས་དང་ལེ་ཏུ་ལུ་བཅུ་ཅ་གཅིག་པ་ལོ་རྒྱ་བ་འགོས་
ཆོས་འབྱུང་གིས་རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་གི་དཔེ་ལས་བསྐྱར་བའོ།
མཛངས་མ། ལུང་མེད་སློ་གྲོས་ཅན་ནམ་སྤྱོད་བཟང་ཅན།
མཛངས་ཤིང་སློ་འབྱུ་བ། རང་དང་གཞན་གྱི་བྱ་བ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་ཤིང་འབྲལ་ལུགས་ཀྱི་
འབྱུང་རྒྱུ་གསལ་ཆོག་སུ་ཐོག་ཏུ་མཐོང་བུ་བ་པ།
མཛད། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་བའདས་པ་ ལས་ཀ་དང་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཞེ་ས་
སྟེ། དགེ་ཆན་གྱིས་སློབ་སྟོན་མཛད། མཛོད། ཉི་སྐུལ་ཆིག་སྟེ། ཉག་ཏུ་སློབ་སྤྱོད་མཛོད་ལྟ་བུ།
མཛད་པ། བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་ཞེ་སའི་མིང་སྟེ། མཛད་པ་བཟང་པོ།
མཛད་བྱང་། དཔེ་ཆ་བཅུ་མས་པའི་རྒྱ་མཚན་སོགས་ཀྱི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཡི་གེའི་མིང་།
མཛད་སྟོ། བྱེད་སྟོ། དགལ་བསུ་ཞུ་བའི་མཛད་སྟོ་ཚུགས་པ། མཛད་སྟོའི་རིམ་པ། མཛད་སྟོ་གཟབ་
རྒྱས། མཛད་སྟོའི་གྲོན་ཆས། ཉན་འབྲེལ་མཛད་སྟོ།
མཛད་བརྒྱ། སྟོན་པ་ཤུག་བའི་སྤྱིས་རབས་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐང་།
མཛད་རྗེས། བྱས་རྗེས། མཛད་སྐབས་མི་བདེ་བ། བྱེད་སྐབས་མི་བདེ་བ།

མཛོད་པ། ① མཛོད་པ། མཛོད་པ། མཛོད་པ། བྱེད་པའི་ཞེས། མཛོད་སྟབས་མི་བདེ་བ། གཞན་ལ་
ཕན་པའི་རོགས་སྐྱོར་མཛོད་པ། ② སྐྱོད་པའམ་འཕྲིན་ལས། མཛོད་རྗེས། མཛོད་ཕྱོགས།
མཛོད་པ་འཕྲིན་ལས།

མཛོད་པ་བཅུ་གཉིས། སངས་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྤྱལ་འཛིན་ཆེན་དུ་མཛོད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
ཚུལ་བསྟན་པ་སྟེ། ༡ དགའ་ལྗན་གནས་ནས་འཕོ་བ་དང་། ༢ ལྷམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་། ༣ སྤྱི་
བལྟམས་པ་དང་། ༤ གཞོན་ནུའི་རོལ་ཅེད་དང་། ༥ བཅུན་མོའི་འཁོར་གྱིས་རོལ་བ་དང་། ༦
རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། ༧ བཀའ་བ་སྤྱད་པ་དང་། ༨ བྱང་རྒྱལ་སྤྱིར་ཐོར་གཤེགས་པ་དང་། ༩
བདུད་བཀུལ་བ་དང་། ༡༠ མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱལ་བ་དང་། ༡༡ ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
བསྐོར་བ་དང་། ༡༢ སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་སྟེ་མཛོད་པའི་ཚུལ་བཅུ་གཉིས་སོ། ཞིབ་པ་འོག་གི་
ཤུག་ཐུབ་པའི་མཛོད་པ་བཅུ་གཉིས་ལ་གཟིགས།

མཛོད་པ་མཐའ་དག་རྫོགས། མི་ཆེ་གཅིག་གི་བྱ་བ་མཐའ་དག་ཟིན་པའི་ཞེ་སའི་ཆོག་
མཛོད་པས་བསྟུས་པ་གསུམ། སངས་རྒྱལ་ཀྱི་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན། ལུས་
ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་། དག་གི་ལས་
ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལས་ཐམས་
ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སྟེ་གསུམ་སོ།

མཛོད་སྐྱོད། བྱ་སྐྱོད། མཛོད་སྐྱོད་བཟང་པོ།
མཛོད་འཕྲིན། བྱ་གཞག་གམ་བྱ་སྐྱོད་ཀྱི་ཞེས།
མཛོད་བྱང་། བསྟན་བཅོས་གང་ཞིག་ཡིན་ཅུང་དེའི་མཁུག་ཏུ་རྩོམ་པ་པོ་སུ་ཡིན་དང་། དུས་རིམ་
ལ་བརྩམས་པ་ཡིན་སོགས་བཞུགས།

མཛོད་གཟིགས། མཛོད་སྐོར་གཟིགས་པ། རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་སྤྱི་མགོན་ལྷན་རྒྱས་ཀྱིས་རང་རྒྱལ་
ཀྱི་དུས་ཆེན་ཆེན་འབྲེལ་ལ་མཛོད་གཟིགས་གནང་བ།

མཛོད། སྤྱིར་ཉེ་བའི་དོན་ཉེ་བཅེ་བ་དང་དོན་འབྲ།

མཛོད་མཁུག། [མཛོན]སྤྱད་འཁོར་མའི་གཙོ་མོ།

མཛོད་གྲོགས། ཤིན་ཏུ་མཐུན་པའི་གྲོགས་པོ། མཛོད་གྲོགས་ཀྱི་འབྲེལ་ལམ།
མཛོད་གཙུགས། བན་ཚུན་ཆོ་འདྲིས་ཤིང་མཐུན་པ། གྲོགས་བཤེས་མཛོད་གཙུགས་ལྡན་པ།
མཛོད་མཐུན། ཆོ་སེམས་མཐུན་པོ། མཛོད་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ། མཛོད་མཐུན་སེལ་མེད། མཛོད་
མཐུན་འཐུས་ཆོགས། མཛོད་མཐུན་རོགས་རེས།
མཛོད་ན་མོ། སྙིང་བཅེ་བའམ་སྙིང་ལ་སྤྱག་པའི་རྩ་གི་མཛོད་གྲོགས་ཀྱི་བྱུང་མེད།
མཛོད་སྤྱན། མཛོད་ཞིང་མཐུན་པའི་སྤྱན་ཆ།
མཛོད་ཕྱོགས། སེམས་དགའ་བའི་གཉེན་ཕྱོགས།
མཛོད་བ། མཐུན་པ་དང་ཉེ་བའམ་གཙུགས་པ། གྲོགས་པོ་མཛོད་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དགའ་
འདུན་དང་། སྙིང་ཉེ། སྙིང་འདོད། བག་ཤེབས། ཆོ་ཉེ་བ། ཆོ་མཐུན། མཛོད་གཙུགས། མཛོད་
པོ། ཡིད་གཙུགས། ཡིད་ཉེ། ཡིད་མཐུན། སེམས་མཐུན། སེམས་སྦྱུམ་བཅས་སོ།
མཛོད་པོ། ① གྲོགས་པོ། གྲོགས་པོ་སྤྱི་ཡི་མིང། དཔེར་ན། མཐུན་པའི་མཛོད་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེལ།
གཞོད་པའི་དག་པོའི་དཔའ་རྩལ་བཀུམ། ལྟ་བུའོ། ② སྦྱོར་བཉེར་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་
མཛོད་པའི་ཆོག་གི་རྒྱན་བཅད། བཅེ་གདུང་ཡོད་པའི་སྐད་ཆ་ཤོད་མཆེམས་འཛོག་པ།
མཛོད་པོའི་ལྷ། [མདོན]དག་པོ།
མཛོད་བྲལ། [མདོན]དག་པོ།
མཛོད་མོ། ① མཐུན་པའི་གྲོགས་མོ། ② [མདོན]ཚུ་སྦྱར་གྱི་མིང།
མཛོད་བཅེ། མཐུན་ཞིང་བཅེ་བ། མཛོད་བཅེ་ལྡན་པའི་ཆོ་མཐུན་རྣམ་པ་ཆོ།
མཛོད་བཅེ་དམ་ཟབ། བཅེ་དྲུང་གི་འབྲེལ་བ་དམ་ཞིང་ཟབ་པ། འཕམ་གྲོགས་མཛོད་བཅེ་དམ་ཟབ་ ཅན།
མཛོད་བཤེས། གཉེན་གྲོགས། རང་གི་མཛོད་བཤེས་ནང་མ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ། མཛོད་བཤེས་གཉེན་
འདུན། མཛོད་བཤེས་བཟང་པོ།
མཛོད་སེམས། བན་ཚུན་དགའ་བའི་སེམས།
མཛོད་ལྟའི་གྲོགས་པོ། [མདོན]གཟའ་ལྟག་པ།
མཛོད་ཉེ་དགོན། འགྲོ་ཕན་ཐུགས་རྩེ་ཀྱན་ཁྱབ་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ཤིང་དྲུག་བརྒྱ་ལྟག་གི་སྤོན་

ཆ་ཆེན་དག་དབང་གྲགས་པ་ནས་ཕྱག་བཏབ་མཛད། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟར་
པ་བོད་རིགས་རང་སྤོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཛར་བ། ལམ་རྒྱགས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཛར་བ་དང་འདྲ། དེ་རིང་ལམ་དུ་འཛར་བ་རྒྱག་ཅིག་
ཐོས་ནས་ཡོང་བ་ཡིན། སོང་ཉིན་ལམ་དུ་མཛར་གཅིག་བྱེད་ནས་འགྲོ་དགོས།
མཛོ། མཛོ་བོ་དང་འདྲ།
མཛོ་བོ། སེམས་ཅན་གྱི་ཐོད་པའི་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་དཀར་ཐིག་གོར་གོར་གྱི་མིང་ཡིན་སྟེ། དཔེར་
ན། གཡལ་མཛོ་བོ་ཞིག་འདུག་ལྟ་བུའོ།
མཛུ་གྲ། ལག་པའི་མཛུ་བ་མོ།
མཛུ་ག་གྲ། ① ཀླང་ལག་གི་སོར་མོ་སྟེ། ② ལག་པའི་སོར་མོ་གཉིས་པ།
མཛུ་ག་གྲ། འཛུགས་ས། སོར་མཛུ་བ་འཛུགས་སའི་དམིགས་ལུལ། མཛུ་ག་གྲ། འཛུགས་ས་ཡོད་པའི་
བྱས་རྒྱུ་བྱེད་པར་བ།
མཛུ་ག་མདུང་སྟེལ། [ར་བ]རྒྱུ་རྒྱུ་གས་ཞེད་སྒྲུང་སྟེལ་བའི་ཚུལ་དུ་དབུལ་བའི་སྒྲུང་ལ་མཛུ་བ་
མོ་འཛུགས་པ།
མཛུ་བ། ① བེ་ཐོན་གྱི་བཤའ་ཚུལ་ལྟར་སྒྲན་དབྱེད་ལས་འབྱུང་བའི་ལུས་ཆད་འཇལ་བྱེད་ཅིག་ ②
མེའི་ལག་པ་དང་རྒྱང་བའི་མཛུ་གུ་འཛུ་བ་མེའི་མིང་སྟེ། ལག་མཛུ་བ་རྒྱང་མཛུ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མཛུ་བ་དཀྱིས། གསེར་དབུལ་སོགས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་མཛུ་བ་རྒྱན་ཞིག་
མཛུ་བ་ཞིད། ① དཔེ་ཐོག་ལ་མཛུ་བ་མོ་བཅུགས་ཏེ་སྟོབ་མ་ལ་གོ་དོན་ཞིད་པའི་དོན། ② དོན་གཙང་
གང་རུང་འདི་དང་འདི་ཞེས་མདོན་སྟུམ་མཛུ་བ་བཅུགས་ཀྱིས་ཞིད་པ།
མཛུ་བ་ཞིད་བཤའ་བ། མཛུ་བ་ཞིད་དང་འདྲ།
མཛུ་བ་གང་། ལག་པའི་སོར་མོ་གཉིས་པ་ལ་མཛུ་བ་མོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེའི་སེན་མོའི་རྩྭ་པ་ཡོད་
མེད་མཆམས་ནས་ཆིགས་གསུམ་པའི་བར་གྱི་ཆ་གས་དེ་ལ་མཛུ་བ་གང་ཟེར་བས་དེ་དང་སོར་
རྩྭ་གཞལ་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་
མཛུ་བ་རྒྱས། [ལུལ]གསེར་དབུལ་སོགས་ཀྱི་སོར་རྒྱན།

མཛུབ་རྩིས། ལག་པའི་མཛུ་གྲ་རྣམས་གང་རུང་ཞིག་གིས་རེག་རྩིས་ཡུལ་གང་དེའི་ཐོག་ཏུ་དོད་པ།
མཛུབ་ལྷིབས། ཆོམ་བྱ་རྒྱུ་རྣམས་མཛུབ་མོར་གྱུར་རྒྱ་ཞིག་གོ་བའི་མཛུབ་ལྷིབས། རག་ལས་
བཟོས་པའི་མཛུབ་ལྷིབས་སོགས་ཡོད། མིང་གཞན་འབྲུ་མོ་ཟེར།

མཛུབ་རྩུང་། མཐེུ་རྩུང་། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཐ་རྩུང་དང་མཐེུ་རྩུང་ངོ་།

མཛུབ་སྟོན། མཛུབ་སྟོན་གནང་བ། བཀའ་སློབ་མཛུབ་སྟོན་གནང་བ།

མཛུབ་སྟོན་སློབ་དཔོན། གཙོ་མོ་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མ་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཐབས།
དབྱུང་གཞི་འཆོལ་ཐབས། བསམ་སློབ་ཀྱང་རྩུལ་ལམ་སྟོན་བྱེད་མཁན་དང་། ཆོན་རིག་གི་
དབྱུང་བ་ལག་ལེན་དམར་ཁྲིད་བྱེད་མཁན་གྱི་དགེ་རྒན་གྱི་མིང་ཡིན།

མཛུབ་ཐེལ། མཛུབ་གྲ་གང་རུང་གྱིས་བཏབ་པའི་མཐེ་རྩིས་གི་ཐེལ་ཅེ། མཛུབ་ཐེལ་རྒྱབ་པ།

མཛུབ་མཐོ། མཐོབ་མཛུབ་གཉིས་བརྒྱུད་པའི་བར་གྱི་རིང་ཆད།

མཛུབ་བྲུག་ལག་པའི་མཐེ་བོང་གི་འགྲམ་དུ་སོར་མོ་རྩུང་དུ་ཡོད་པའི་མི།

མཛུབ་བྲིས་རི་མོ། རྒྱ་སྟེལ་རི་མོའི་རྒྱ་སྟེལ་གྱི་དམིགས་བསལ་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་རི་མོའི་
རིགས་ཡིག་ཡིན། དེ་ནི་མཛུབ་མོས་སྒྲུག་ཆ་དང་ཆོན་སོགས་འཛེན་ནས་བེར་གྱི་ཆབ་བྲས་ཏེ་
རི་མོ་བྲིས་པ་དེར་མཛུབ་བྲིས་རི་མོ་ཞེས་ཟེར།

མཛུབ་མོ། ① ཀྱང་ལག་གཉིས་གྱི་སོར་མོ་གཉིས་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྟོན་བྱེད་དང་། ལག་
པའི་ཡལ་ག་ སོར་མོ་བཅས་སོ། ② སོར་མོ། མཛུབ་མོས་གང་བསྟན་ཤིང་། མཛུབ་མོའི་
ཆོགས་རྟོག་ནང་ལ་བཀུག་མཛུབ་གྲ་ལྔ་བཅངས་སྒྲུགས་གྱི་ཁྱུ་རྩུང་།

མཛུབ་མོ་བཅོར་བ། ལག་པའི་སོར་མོ་དངོས་པོ་སོགས་གྱི་བར་དུ་ཤོར་ནས་བསྐྱེད་པ་ལོ།

མཛུབ་མོ་འཇུགས་པ། འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་མཛུབ་སོར་ཐད་ཀར་སྒྲུབ་པ།

མཛུབ་མོས་རི་སྟོན། འོལ་ཆོད་གྱིས་ཕྱོགས་ཅམ་སྟོན་པ། ཆོན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་མཛུམ་མོརི་སྟོན་བྱེད་པ།

མཛུབ་ཆེའི་ཤ་འབྱར་རི་མོ། ལག་པའི་སོར་ཆེའི་ནང་དོས་གྱི་རི་མོ་ལ་ཟེར།

མཛུབ་བཅུགས། ① དམིགས་ཡུལ་གང་ཡིན་ཐད་བཅུགས་སུ་ངོས་བཟུང་བའི་བད། གནད་དོན་ངོ་
མ་མཛུབ་བཅུགས་གྱིས་ངོ་སྤྱད་པ། ② མཛུབ་མོས་རེག་པ་སྟེ་ཐེ་གཏོགས་བྲས་པའི་དཔེ། ཤ་

མ་ཐོས་ཀྱང་ཤུལ་མཛུབ་བཅུགས་ཀྱིས་ཆོག
མཛུབ་བཅེ། མཛུབ་མོའི་ཅེ་མོ། བ་ཚུགས། མཛུབ་བཅུགས་དང་དོན་གཅིག
མཛུབ་གཞུགས། [ཡུལ]གཞོང་གི་བྲེ་བྲག་ཅིག
མཛུབ་བཅོ་མགོ་སྒོ། [ཡུལ]མིང་གཞན་མཛུབ་མོའི་མགོ་སྒོན་ཡང་ཟེར་དེ་ཟངས་བཅོ་བའི་ལག་ཆ་ཞིག
མཛུབ་རིས། ① མཛུབ་རིང་ལ་བརྟག་དབྱེད་ཞིབ་འཇུག་གིས་ཆོད་ཕྱོམ་བྱ་བ། ② མཛུབ་རིས་ཀྱི་
ཁྱད་ཆོས། མཛུབ་རིས་ཀྱི་དབྱེད་ཕྱོམ། མཛུབ་རིས་ལ་བརྟག་དབྱེད་ཆོད་ཕྱོམས་བྱེད་བ།
མཛུབ་བྱབས། མཛུབ་མོའི་བྱབས།
མཛུབ་བྱབས་ལྷེབས་མོ། ཀོ་བ་སོགས་ལས་བཅོས་བའི་མཛུབ་སྐྱོབ།
མཛེ། མ་ཤུའི་ནད་ཅིག མཛེ་ཐོག་པོ་ལ་བཅེགས།
མཛེ་སྒྲ། མཛེ་ནད་ཀྱིས་ཤི་བའི་ཁྲག
མཛེ་ཆོད་འབྲུག། མཛེ་ནད་ཐོར་བ་མང་པོ་ཐོན་བ་ཞིག་པའི་རིགས་ཤིག
མཛེ་ལུས་བཟ་ཤིས། ལུས་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལུ་ཤེས་བསེལ། ལུས་པས་ཡན་ལག་
སོགས་སུ་མཛེར་བ་སྐྱེས་བར་བན།
མཛེ་ནད། ལུ་སེར་ནག་པོ་དང་གཉན་སྲིན་བརྒྱ་ཏ་གཉིས་འདོམས་བ་ལ་རྒྱབ་རྟེན་སྐྱེས་བྱས་བར་
ཐགས་པའི་ལུས་ཀྱི་གནས་ཀྱན་མ་རུང་བ་རུལ་སྐྱག་ལྟར་འབྱུར་བའི་ནད་དེ། རྒྱུ་ལས་སུ་
དབྱེན་མཛེ་ནད་རིགས་བཅོ་བརྒྱད་དམ་སུམ་ཅུ་ཅ་བྱག་མཆིས་སོ།།
མཛེ་ནད་ལྷགས་པའི་དབྱེ་བ་བཅོ་བརྒྱད། སྒྱི། ལྷགས། ཅི། མདོག་སྟོབས། དབྱིབས། ཤ། ཆེལ།
ལུ་བ། ཅ་བ། ཁྲག་ལུ་སེར་ལུས་ཆོགས། ལུ་བ། ལྷང་བ། ལྷང་ལ། ལྷང་ལ། ལྷང་ལ། ལྷང་ལ། ལྷང་ལ། ལྷང་ལ།
བདག་གི་ཆོ་འབྲུལ་སྒྲི། སྒྲིང་མི་དགལ། ཁམས་མི་བདེ། སྒྲི་གཡལ་ཞིང་བ་སྐྱེ་ལྷང་། འཇིགས་
ལུས་བྱེད། ཅ་ཐམས་ཅད་འདར་ཐིག་ཐིག་ཤིག་ཤིག་ཆ་ཅག་ཅག་གཡལ་ཅག་ཅག་ན་ཀར་
ཀར། ཆ་ཀར་ཀར། ཆ་ཐེང་ཐེང། ལྷང་ལྷང་། ཆ་མིར་མིར། གཡལ་ཐིང་ཐིང་། སྒྲིང་ཆེལ་
ཆེལ། ཐ་ཁོལ་ཁོལ། ཅེ་བྱབ་བྱབ་པོ།
མཛེ་པོ། སྐྱེས་པ་མཛེ་ནད་ཅན།

མཛེ་མོ། བྱད་མེད་མཛེ་ནད་ཅན།

མངོ་ཚུ། ལན་ཚུ་འདི་གས་ཤིག་སྟེ། རོ་ལན་ཚུ། ལུ་ཟེས་པོ་ད། ལུ་ས་པས་ཤེས་ཅོད་པ་དང་། ཁྲག་
ལག་གས་པ་རྒྱ། མ་ཡི་ཚུ་མེད་ཕྱིར་མེན་པར་བྱེད།

[illegible]

མཛེར་དུམ། ཞིང་གི་མཛེར་པའི་དུམ་སྤྱ།

མཛེར་པ། ① ཤིང་གི་སོགས་ནས་སྐྱེས་པའི་འབྲུང་ཞིག ② ལུས་ཀྱི་པགས་པའི་སྡེང་དུ་གཞེར་བུ་
གདབ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་པགས་ནང་ཅིག་སྟེ། དེ་པ་ནང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན། ར་མཛེར་ལུག་མཛེར་
གཉིས་དང་། རྒྱང་མཛེས་སོགས་སུ་འབྲུང་པའི་མཛེར་ནག་པཅས་རིགས་གསུམ་མཆིས་སོ།

མཛེར་སྤྲུལ། ཤིང་མཛེར་རམ་ལ་མཛེར་ཆུང་དུ།

མཛེར་བྱ། མཛེར་ཕྱན་དང་དོན་གཅིག་

མཛེས། མདོག་དབྱིབས་རྣམ་པ་སྤྱིས་ཀ་སོགས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་དོན་ཏེ། དར་ཆ་རབ་ཏུ་མཛེས།
རབ་མཛེས་མེདྲོག་དམར་པོ། མཛེས་པའི་རྒྱ་བྲིས་སྤྱིས། བྲིས་པ་ཤིན་ཏུ་མཛེས། གོས་རྒྱན་
མཛེས་པར་སྤྱིས་སོགས་ལྟ་བུ།

མཛེས་ལོང་། མཁུར་འཇུམ་གྱི་ལོང་བ།

མངེས་སྒྲ། ལུས་མངེས་པ།

མཛེས་བཟླ་བ། གཟུགས་མཛེས་པའི་བཟླ་བ་མདངས།

མངོས་ཁང་དགོང་ཤོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ས་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ལོར་འབྲུག་པ་སྟོབས་བཅུ་
སྟེང་གཉིས་པས་བཏབ། རྫོང་ཤོན་པ་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་
ཡུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཡུལ་ལྷོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཛེས་ཚོས། མིག་ལས་དུ་མཛེས་བར་ཤེད་པའི་བབས་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱི་ལས་ཀའི་རིགས་ཤིག

མངེས་ཆོས་མཆོར་སྒྲེག་ཅན། སྒྲེག་ཉམས་ཁེངས་དྲེགས་དང་ལྡན་པ།
མངེས་འཆོས། རྣམ་པའམ་སྤྱོད་ལམ་མངེས་པར་བཅོ་བ། སྒྲོ་དང་སྒྲེ་ཁུང་ལ་མངེས་འཆོས་བྱེད་པ།
མངེས་ལྗོངས་སྤང་ཁུལ། སྤང་སྒྲུབ་དགོས་པའི་མངེས་པའི་ཡུལ་ལྗོངས།
མངེས་ཐོག་མངེས་བཅེགས། སྤར་གཟུགས་མངེས་པའམ་དོན་ལེགས་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ། རྒྱུ་
སྤྱདའི་ཐོག་ཏུ་རྒྱན་ཆ་མངེས་པོའམ་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱས་པ་ལ་ཟེར།
མངེས་ལྡན། [མངོན]གཟུང་བ་སངས།
མངེས་སྤྱག་ཡིད་དུ་འོང་བའམ་མིག་ལ་མངེས་པ། མངེས་སྤྱག་ལྡན་པའི་ཡུལ་ལྗོངས།
མངེས་པ། བཟུང་དང་མཚར་བ། ཆོན་ཅིས་བྲིས་པའི་རི་མོ་མཚར་ཞིང་མངེས་པ། གཞོན་ཅུའི་ལང་ཆོ་
མཆོག་ཏུ་མངེས་པ། ཡུལ་ཁམས་མཆོག་ཏུ་མངེས་པ། ཁྲི་གདུགས་ཉི་མ་ཀྱན་ལ་མངེས་ཀྱང་།
བྱ་བུག་པའི་མིག་མི་མངེས། རིན་པོ་ཆེས་མངེས་པ་ལས་ཡོན་ཏན་གྱིས་མངེས་པ་དགལ།
མངེས་པའི་རྩ་ཅན། [ཡུལ་]ཡོས།
མངེས་པར་གཤེགས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། མངེས་པར་མཁས་པ་ཉིད་གྱིས་མངེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བར་གཤེགས་པ།
མངེས་པའི་ཡོན་ཏན། ༡ བེ་ད་རྣམས་འདོད་པའི་མངེས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ནི། རི་ལྗར་བརྗོད་
པའི་དོན་དེ་ཉིད་འཛིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དོན་ལས་མ་འདས་པ་སྟེ། འགྲོའི་མཁས་མོངས་ཀྱན་
གྱི་སྒྲོ་ལ་འཐད་ཅིང་མངེས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། ༢ གོ་ཏ་བས་འདོད་པའི་མངེས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་
མཆོན་ཉིད་ནི། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དོན་གང་ཞིག་འཛིག་རྟེན་གྲགས་ཆོད་ཀྱི་མཆོམས་ལས་རིང་དུ་
བཞུགས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་ལུང་ཆེ་བའི་དགུ་གིས་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ་བཞོད་པའི་ཆོག་སྒྲོར་དེས་ནི་ཏ་ཅང་ཁྱད་
འཕགས་བརྗོད་པའི་ཆོག་ཉམས་ལ་དགའ་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོ་ཆོམ་པར་འགྱུར་ལ།
གཅིག་ཤོས་འཛིག་རྟེན་གྲགས་ཆོད་འབའ་ཞིག་ལ་ཞེན་པ་རྣམས་ནི་ཆོམ་པར་མི་འགྱུར་པོ།
མངེས་པོ། མངེས་པ་དོན་འདྲ།
མངེས་བྱད། ① མངེས་པའི་གདོང་། ② མངེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་དམ་ཅུས།
མངེས་བྱེད། ① སྒྲེག་འཆོས་བྱེད་པ། ② རྒྱན་ཆ། ③ [མངོན]རྒྱལ་ཡོ་ལོ།

མཛེས་སྦྱར་རི་མོ། གནའ་པོའི་གོང་མའི་པོ་བྱང་ནང་གི་ཁྱེད་ཀྱི་སོགས་ལ་སྦྱར་འགྲེལ་གྱི་དཔེ་
རྒྱུ་སྟོན་རི་མོའི་རིགས་ཤིག་ཡིན། མཛེས་སྦྱར་རི་མོ་དེ་རིགས་ནི་མང་ཆེ་བ་པོ་བྱང་ནང་གི་
ཆེད་ལས་རི་མོ་བས་གྲེས་ཤིང་། རང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་རི་ཆུ་དང་། མེ་ཉྐ་གྲུ་ཆོག་གས། ཡོ་ཆས་
སྦྲ་ཆོག་གས། མི་སྦྲ་སོགས་ཡིན། རི་མོ་དེ་ཆོའི་ཁྱད་ཆོས་ནི་གྲལ་སྒྲིག་པོའི་ཉམས་འགྱུར་སྟོན་
ནས་མཛེས་ཤིང་བརྗེད་ཆགས་པའི་པོ་བྱང་གི་རྣམ་པ་དང་གཞི་མཚུངས་པ་ཞིག་གྱེད་ཀྱི་ཡོད།

མཛེས་སྦྱིན་གྱིད། [ཡུལ་]ཨ་ག་རུ།

མཛེས་ལ། བྱད་མེད་བཞིན་བཟང་ལ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྐྱེད་མེད་མ་དང་། སྤང་ཆེན་འགྲོས།
སྒྲིག་མོ། ཡན་ལག་མཆོག་ལ། ལུས་སྤྲ། རི་དྲགས་མིག་ཅན་བཅས་སོ།།

མཛེས་མའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད། ༡ སྦྱེས་པ་མེད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བ། ༢ ཁྲིམ་ཐབ་
ལ་སྦྱིང་ཉེ་བ། ༣ བྱ་མང་དུ་བཅའ་བ། ༤ ལུས་ཚུགས་ཐུབ་བ། ༥ སྦྲ་བ་མང་པོ་མེད་བ། ༦
སེམས་བྱང་བ། ༧ འྲི་ཐག་རིང་བ། ༨ ལས་ལ་ཡང་ཞིང་ལག་འབྲས་གཙང་བ་སྟེ་བརྒྱད།
མཛོངས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཀྱང་ཟེར།

མཛེས་རྩལ། བཟོ་དབྱིབས་སྦྱན་པའི་སྦྱ་རྩལ་ལམ་བར་སྟོང་སྦྱ་རྩལ་བཅས་ཀྱང་ཟེར། དུས་རབས་
བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཡོ་རོབ་ཏུ་མཛེས་རྩལ་རིག་པའི་དོན་སྦྱིང་ལྷན་པའི་རི་མོ་དང་། འབྲུར་
བརྟན། རོལ་མོ་སོགས་མཐའ་དག་ལ་མཆོན་ཀྱི་ཡོད། དེ་དང་དོན་དངོས་ཀྱི་མེད་སྟོང་གྱི་དཔེ་
བཟོ་རྩལ་མཛེས་རིས་དང་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་ཡིན། དེང་སྐབས་རྒྱུན་དུ་རི་མོ་དང་། འབྲུར་བརྟན།
བཟོ་རྩལ། མཛེས་རིས། ཨར་སྦྱན་སྦྱ་རྩལ་སོགས་ལ་གོ་བ་ཡིན། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་དུས་
འགོ་ནས་བཟུང་རང་རྒྱལ་དུ་མིང་ཆོག་དེ་རྒྱ་བྱུང་དང་སྟོང་འགོ་རྩལ་གས།

མཛེས་རྩལ་སྒྲོག་བརྟན་པར་གཞི། མཛེས་རྩལ་གྱི་གསར་ཅོམ་གྱི་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བཟོས་པའི་
སྒྲོག་བརྟན་པར་གཞིར་ཟེར། སྒྲོག་བརྟན་པར་གཞི་དེ་རིགས་ཀྱིས་རབ་བཏགས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་
ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་དབྱིབས་བསྐྱར་ཉེ་ནང་དོན་གྱི་རྒྱུད་རིམ་བསྐྱར་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་མི་སེམས་
འགྲལ་ལ་འཁྲུག་ཆ་དོད་པོ་ཡོད་པས་གྲེས་པ་ཆོས་ཏུ་ཅང་དགའ་པོ་གྱེད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། རི་
མོ་འགྲལ་བའི་སྦྲ་འབྲེལ་པར་གཞི་དང་། གསང་ཐག་འཐེན་པའི་པར་གཞི་སོགས་ཡིན།

མཛེས་ཆལ་ཡིག་གཟུགས། ཡིག་གཟུགས་ལ་མཛེས་རྒྱན་སྤྲས་ཏེ་འཛོེ་བའི་ནང་གི་འདྲ་རིས་དང་རི་
མོའི་དབྱིབས་ཙམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཡི་གེར་མཛེས་ཆལ་ཡིག་གཟུགས་ཟེད། མཛེས་ཆལ་ཡིག་
གཟུགས་ནི་མཛེས་བསམ་མི་སེམས་འགྲུལ་བའི་གཟུགས་བརྒྱན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡི་གེའི་ནང་དོན་
མཛོན་པར་བྱས་ནས་རིལ་བསྒྲགས་དང་། བརྟུག་སྤྲུལ་མ་བཙས་ཀྱི་རྩས་པ་ཐོན་ཐུབ། མཛེས་
ཆལ་ཡིག་གཟུགས་དར་ནས་དུས་ཚོད་ཀྱང་རིང་པོ་སོང་ཡོད། རི་མོའི་དབྱིབས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་།
གཟུགས་འགྱུར་ཡི་གེ། རྒྱ་སྐྱོར་ཡི་གེའི་པ་དྲག་ཟུགས་ཀྱི་ཡི་གེ་སོགས་ཀྱང་མཛེས་ཆལ་ཡིག་
གཟུགས་ཡིན། འོན་ཀྱང་དངོས་འབྲེལ་གྱི་མཛེས་ཆལ་ཡིག་གཟུགས་ནི་མ་ཆ་རིང་ལུགས་ཀྱི་
རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཚོར་ལས་བརྟུག་ཐོན་པ་དང་དུས་མཚུངས་འཕེལ་རྒྱས་ལྡུང་བ་ཡིན། རང་རྒྱལ་
དུ་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ནས་འགོ་ཚུགས་ཏེ་ཆོགས་པར་དང་བརྒྱན་པར་ཐོག་ཐོག་པ་ཡིན།

མངོས་མཚོན། གཞན་གྱི་མིག་སྒར་མངོས་མཚོན་གྱིད་པ། ཁའི་མངོས་མཚོན་ཅེས་དུ་འདི་སྐད་ཀྱིས་པ།
མངོས་མངོས་གྱིད། ① འདེམ་གྱིད་པ་སྟེ་དབུས་ཀྱི་པལ་སྐད་ལ་མཛདས་གྱིད་པ། ② མངོས་པའི་
ནམ་འགྲུར་མེད་དུ་སྟོན་པ།

མངེས་པམང་། རྣམ་པ་མངེས་ཤིང་གཤིས་ཀ་པམང་། ཁྱིམ་ཐང་མངེས་པམང་།
མངེས་པམོ་། གཙོ་པོ་རྫོམ་གང་དང་རྫོག་པརྟུག་གི་མངེས་ཙམ་ལས་ཀ་ཁྱེད་མཁལ་ལ་ཐེད། དེར་
རྒྱལ་ལྗོངས་གི་འཆར་འཁོད་དང་། འཁལ་སྟོན་པར་མངེས་རྒྱལ་སྟོམ་ལ། དེ་པཞིན་ཞལས་ཁྱིེ་
ཡོ་ཆས་དང་རྫོམ་གང་གི་འཁལ་ཆས་འཆར་འཁོད་སོགས་རྩོད་ཡོད། ད་དྲུང་མིག་ཙམ་གི་པར་
ཁྱལ་སོགས་གི་འཆར་འཁོད་དང་འཁྱི་རྒྱ་དེའང་མངེས་པམོ་པེེ་ལས་ཀའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས།
མངེས་ལམ། མིག་སྤར་མངེས་ཆོས། ལྷར་སྤང་མངེས་ལམ་གིས་མི་པན་ལ། ཁྱི་རྒྱལ་ཙམ་དྲ་
མངེས་ལམ་ཁྱེད་ལ།

མཛེས་ལམ་གྱིས་བཏང་སྟོམས་སུ་མི་འཛོག་པ། རོ་བསྐྱང་གིས་བཏང་སྟོམས་སུ་མི་འཛོག་པ་ཞེས་
 བའི་དོན་ཡིན། དེ་ཡང་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མི་མཐུན་བའི་རིགས་བྱུང་ཆེ་དགག་པ་
 མཛད་པ་མ་གཏོགས། བརྩོམ་པོས་ཁོང་ཁྱོད་མཐའ་ཡོང་བསམས་ནས་རོ་བསྐྱངས་ཀྱིས་བཏང་
 སྟོམས་སུ་མི་འཛོག་པའོ།

མཛེས་ལམ་མི་ཆགས་པ། མི་མང་པོས་མཛོད་སར་མཛེས་པོ་མེད་པའི་སྦྱོང་ལམ།
མཛེས་ལེགས། གཞུགས་མཛེས་ལ་སྦྲུ་ག་ལེགས་པའི་རྒྱ་ཆ་དང་། བྱ་སྦྱོང་སོགས་སོ།།
མཛེས་གཤེགས་ཀྱི་དཔེ་བྱད། མཛེས་པར་གཤེགས་པའི་དཔེ་བྱད་དང་དོན་གཅིག
མཛོ། སྒྲང་འབྲི་འདུས་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ཤིག་ པོ་ལ་མཛོད་དང་། མོ་ལ་མཛོ་མོ་ཟེར།
མཛོ་ཁལ་ར་འགོལ། ལས་འགན་སོགས་མི་ཐེག་བཞིན་དུ་དྲི་བའི་དཔེ། འཁོས་བབས་དང་མི་
མཐུན་པའི་མཛོ་ཁལ་ར་འགོལ།
མཛོ་ཁལ་ལུག་ཁལ། མཛོ་ལ་མཛོ་ཁལ་དང་ལུག་ལ་ལུག་ཁལ་ཏེ། ལས་འགན་སོགས་གང་ལ་དེ་
འཆམ་འགོལ་བའི་དཔེ། རང་འཁོས་དང་འཆམས་པའི་མཛོ་ཁལ་ལུག་ཁལ་སོ་སོར་དྲི་བ།
མཛོ་ཁ་པོ། མཛོ་འེ་སྦྲུ་མདོག་ཁ་པོ་གཟེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར།
མཛོ་གྲ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་
རང་སྦྱོང་ལྟེངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྲག་གཡབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཛོ་གྲ་བ། མཛོ་གདོང་དཀར་པོ།
མཛོ་ཁོད། ལྷ་ལོ་མ་བརྒལ་པའི་མཛོ་རར་མ།
མཛོ་སྒྲང་། ཆ་བ་མཛོ་སྒྲང་སྟེ་རྫོང་ཞིག་ བོད་རང་སྦྱོང་ལྟེངས་ཀྱི་ཤར་རྒྱུད་དུ་ཡོད་ཅིང་རྒྱལ་མོ་
རྒྱལ་ཆུ་རྫོང་དེ་བརྒྱུད་ནས་འབབ། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་ཆ་འདའ་དུ་ཡོད།
མཛོ་སྒྲང་དགོན། མིང་གཞན་ཆ་བ་མཛོ་སྒྲང་དགོན་ཟེར། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་བོན་དགོན་ཡིན།
རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༢ལོར་སློབ་ཐང་རྒྱ་མཆོས་དགོན་པ་དགེ་ལུགས་
བར་བསྐྱར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྟེངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྒྲང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཛོ་ལམ་སྤལ་བས་བཅད་པ། བར་བཅད་པ་འམ་ལམ་བཀག་པའི་དཔེ།
མཛོ་གཉའ་སྤེལ། མོན་མཛོ་གཉིས་གཉའ་སྤེལ་བ།
མཛོ་དྲང་། མཛོ་མང་པོ་སྒྲར་བསྒྲིགས་ཏེ་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ།
མཛོ་མོ་རྩས་མ། [ཡུལ་]མཛོ་མོ་འོ་མ་བཞོ་རྒྱ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར།
མཛོ་བདག་ལ་མཛོ་རྒྱུ་མ། ཆ་རྒྱུས་ཆ་ཆང་ཡོད་མཁན་ལ་གཞན་གྱིས་རྒྱུས་མངའ་ཡོད་ཁུལ་བྱས་

པའི་དཔེ། ཁོས་ང་ལ་ངའི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ་ནི་མཛོ་བདག་ལ་མཛོ་རྒྱས་བཤད་པ་
ཞིག་རང་རེད།

མཛོ་ནག་ཡུ། [ཡུལ]མཛོ་ནག་པོ་རྩ་ཙེ་མེད་པ་ལ་ཟེར།

མཛོ་སྒྲ། ① ལྷགས་གཟར་བྱག་ཅན་ནམ་ཁྲག་པ་ཅན། ② སྒྲན་དབྱང་ལས་བཤད་པའི་ལུས་ཀྱི་
རུས་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་མཛོ་སྒྲའི་སྒྲགས་ཁང་། རབ་བྱང་བཙོ་ལུ་པའི་རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༣ལོར་
ལྷ་ཁང་རྒྱང་བྱ་ཞིག་བཞེངས། རབ་བྱང་བཙུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ཏྲ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༠ལོར་ཁམས་
སྤྱ་ཆེན་ཆང་གིས་འདུ་ཁང་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱས། བྱབ་མཐའ་རྩིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་རྩོ་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁྱི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཛོ་དཔོན། མཛོ་འདྲོ་དམ་བྱེད་མཁན།

མཛོ་སྤྱེལ། ཐག་པས་སྤྱེལ་པའི་མཛོ་གཉིས།

མཛོ་མོ། སྤང་དང་འབྲེམས། གཤམ་གྲང་བ་མོ་འདུས་པ་ལས་བྱང་པའི་མོ་ལྷགས་རིགས་ཤིག་

མཛོ་མོ་མཁའ། བག་གྲའི་རུས་རབས་སུ་ཙོང་ཁ་པའི་སྒོ་བ་མ་ལུ་རྒྱ་ཆུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བྱག་བཏབ།
བྱབ་མཐའ་དགེ་ལྷགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྤོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། བུམས་ཆེན་
ཆོས་རྒྱལ་གནས་འདིར་འདས་ཤིང་སྤྱ་གདུང་ཡང་འདི་ན་བཞུགས།

མཛོ་མོ་རྩ་ཅ། མཆོ་སྤོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་རྩོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཐུན་ཏེ་རྫོང་གི་རི་བོ་ཞིག་

མཛོ་མོ་ཤིང་། འདི་རང་ལྗོངས་ཀྱི་ས་ཆ་གར་ཡང་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ་དང་▲སྤྱི3000~3800བར་
གྱི་ཞིང་ཁུལ་དུ་སྤྱེ་བ་མང་ཞིང་། ཉིན་གྱི་བྲག་ནག་དང་གད་ཁེབ་མོགས་སུ་སྤྱེ། སྤྱང་པོའི་རིང་
ཆད་ཏེ་ལམ་མེ་ཁྲི0.7~1.2ཙམ་ཟེན་གྱི་ཡོད། མདོག་སེར་སྤྱེ་ཡིན་པ། སྤྱང་པོའི་བྱི་རོས་
སེར་སྤྱེ་ལ་ནང་སྤྱིང་དམར་པོ་སྤྱིང་མཁྲིགས་པ། ལལ་ག་ཆང་ཆིང་མང་ཞིང་ལོ་མ་ལྔ་དུ་སྤྱེ་
རྒྱང་ཅན་སྤྱོད་བྱེད་པས་ལྟར་སྤྱེ་བའི་ལོ་རྒྱུང་རྣམས་ཅེ་རྫོ་བ་ཆེར་མའི་རང་བཞིན། ལྷ་བ་7
~9བར་འབྲས་བུ་སྤོན་མའི་གང་བུ་སྤྱེ་རྒྱང་ཅན་འདོགས་པ། སྤོན་དུ་སྤྱུར་བུ་ནི་ཤིང་གི་སྤྱང་པོ་
ཡིན་པ་མ་ཟད་དེའི་ནང་ནས་ནང་སྤྱིང་དམར་པོ་དེ་ལྷག་པར་བཟང་བ་སྤྱེས། གང་ལྟར་ལྷ་11བ་
ནས་བྱི་ལོའི་ལྷ་4པའི་བར་སྤྱང་པོ་བཅད་ནས་ཉར་ཆགས་ལེགས་པར་བྱ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྒྱེས་

བསེལ། ལུས་པས་ཁྲག་འབྲུགས་འདྲ་ཞིང་ཁྲག་ཚད་སེལ། ཁྲག་གཟེར་གཙོག་ ཁྲག་ཚབས་
སེལ་ཞིང་སྒྲ་མཆན་སྟོམས།
མཛོ་མོའི་ཉིལ། མཛོ་མོའི་སྤྲ་གྲ།
མཛོ་དམར་རྩ་རིང་། མཛོ་ཡི་མདོག་དམར་པོ་ཡིན་པའི་རྩ་ཙོ་རིང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།
མཛོ་རྩི་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཛོ་ཞོ། མཛོ་མོའི་འོ་མ་ལས་བྱས་པའི་ཞོ།
མཛོ་གཡུང་པོ། [ཡུལ]བཞོན་པར་འོས་པའི་དུལ་མ།
མཛོ་ར། མཛོ་དང་མཛོ་མོ་འདྲུག་ས།
མཛོ་ར་ལེ་མ། ལཱ་ལའི་སྒྲ་མའི་སྒྲ་སྒྲེར་གསེལ་ཐབ་ཏུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱའི་མར་དང་འོ་མ་འབྲལ་
འབྲལ་དུ་སྦྲེལ་མཁན་མཛོ་མོ་ར་བ་བདག་གཉེར་བྱེད་མཁན་གྱི་ལེ་མ།
མཛོ་ཤུང་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མཇུག་ཙམ་ལ་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྒྲུ་པ་ཡིན། བོད་རང་
སྦྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཛོ་ཤང། འོ་གསུམ་འོན་པའི་མཛོ་ཡི་མིང་།
མཛོ་ཤིང། མཛོ་མོ་ཤིང་དང་དོན་གཅིག་
མཛོག་རྩོག་མགོ་དང་འདྲ།
མཛོག་མགོ་ ཁུ་ཚུར་རམ་ལག་མགོ་
མཛོག་རུམ། ལུང་མཛོག་གྱང་ཟེར། ཁུ་ཚུར་ལ་གོ་ཁ་ལ་མ་ཉན་ན་མཛོམ་རུམ་གྱིས་སྒྲིང་ཆ་བཤད་ཆོག་
མཛོད། ① མཛོད་པའི་སྒྲུལ་ཆིག་ ② དངོས་རིགས་གསེག་འཛོག་གམ་འཛོག་པའི་ཡུལ། བང་
མཛོད། འོད་མཛོད། ཆིག་མཛོད། དཔེ་མཛོད་ཁང་། བྲག་མཛོད། ③ ཆིགས་བཅད་རྩམ་ཚུལ་
ཞིག་སྟེ། བཛོད་བྱ་རུ་མ་དང་ལྷན་ཞིང་གཙོད་མཆམས་སྒྲ་ཆོགས་པའི་ངོས་ནས་འོ་མོ་ཀ་དང་།
བྱ་ཆིག་མང་ཉུང་ངེས་གཟུང་མེད་པའོ། ④ ཀོཾའམཀོཾ [ལེགས] ཆོས་མདོན་པ་མཛོད།
མཛོད་ཀྱི་འགོ་པ། བང་མཛོད་ཀྱི་གཉེར་པའམ་བྲག་མཛོད་ཀྱི་གོ་གནས།

མཛོད་ཀྱི་ཆོས་བདུན་ཅུ་དོན་ལྟ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དོན་གཉིས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་
གསུམ་སྟེ་དོན་ལྟོ། དང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་བཅུ། གཅིག་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་
གཉིས། མང་པོ་བའི་ཆོས་བཅུ། གཅིག་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་གཉིས། མང་པོ་བའི་ཆོས་
བཅུ། དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བའི་ཆོས་བཅུ། ཉོན་མོངས་བའི་ས་མང་པོ་བའི་ཆོས་བྱུག་མི་དགེ་
བའི་ས་མང་པོ་བའི་ཆོས་གཉིས། ཉོན་མོངས་བའི་ས་རྩུང་དུ་ཡི་ཆོས་བཅུ། མ་ངེས་བའི་ས་ཡི་
ཆོས་བཅུད། མཚུངས་ལྡན་མིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་བཞི་བཅས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
ཆོས་གསུམ་བསྟོམས་པས་དོན་ལྟོ།

མཛོད་ཀྱི་གནས་དགུ། ཁམས་བསྟན་བ། དབང་པོ་བསྟན་བ། འདིག་རྟེན་བསྟན་བ། ལས་བསྟན་བ།
ཐ་བྱས་བསྟན་བ། ལམ་དང་གང་ཟག་བསྟན་བ། ཡེ་ཤེས་བསྟན་བ། ལྷོ་མས་བར་འབྲུག་བ་
བསྟན་བ། གང་ཟག་བ་བསྟན་བཏོ།

མཛོད་ཁང་། རྒྱ་ཁོར་འཛིག་སའི་ཁང་བ།

མཛོད་གོས། འབྲུག་ཚང་འཁོར་ཀྱི་རི་མོ་ཡོད་པའི་གོས་ཆེན་མེར་པོ་ཞིག

མཛོད་དགེ་རྩོད་ཞིག་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་རྩ་བ་པོ་དེ་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཀྱི་བྱང་ཕྱོད་སུ་
ཡོད། རྩོད་མི་དཔངས་སྲིད་གཞུང་དེ་སྟག་ཆ་དགོན་གྲོང་བཟའ་དུ་ཡོད།

མཛོད་འབྲེལ། ཆོས་མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ།

མཛོད་ཅིག་ཀྱིས་ཤིག་ཅེས་བའི་ཞེ་ཆིག

མཛོད་རྩུང་མཛོད་སྟུག་དེ་ནི་དེ་སྔ་པོ་དེ་ཕྱི་བ་གཞུང་སྐབས་ཏུ་པའི་མ་མ་སྟུ་མེར་ཀྱི་སྟུ་ཆས་
བདག་གཉེར་བྱེད་མཁན་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། མཛོད་སྟུག་དང་མཛོད་རྩུང་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་
པོའི་དོན་ལོན་ནོ།

མཛོད་ཆེན། བང་མཛོད་ཆེན་པོ།

མཛོད་ཆེན་རྣམས་ལྟ། ཀོང་སྟུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་ཕྱོགས་སྤྲིག་དང་ལྷགས་ཚོམ་གནང་བའི་པོད་
གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་པོ་ཐམས་
ཕྱོགས་གཅིག་བསྟོམས་ཤིང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་ལུང་ཁྱིད་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཆོས་

བརྒྱད་སོ་སོའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་རྣམས་ལས་ཞུས་ཤིང་། དེའི་དབང་ལུང་ཁིང་
རྒྱན་དང་བཅས་པ་གཞན་ལ་པར་སྤེལ་བའི་གཞུང་དང་ལག་ལེན་བྱང་འབྲེལ་ཅན་གྱི་རིག་པའི་
མཛོད་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། དེ་དག་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ལྷགས་རྩིས་གཞུང་དང་རིག་གནས། ཆོ་ག་དང་
ཆོས་སློང་སོགས་གང་ལ་གང་དགོས་པ་ཆ་ཆང་བ་གསུང་འབུམ་པོ་ཉི་བརྒྱ་དང་། ཁ་སྐོང་
སོགས་པོ་ད་བཅོ་ལྔའི་སྐོར་བཞུགས་པ་ལ་རྒྱ་ཆེན་བཀའ་མཛོད། གསང་སྤྲེགས་གསར་ཉིད་གི་
གཏེར་སྟོན་རྣམས་ཀྱི་གཏེར་ཆོས་ཡོངས་རྫོགས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱིགས་པ་རིན་ཆེན་
གཏེར་མཛོད་པོ་ཉི་རེ་བཞི། སྤྱབ་བརྒྱད་ཤིང་རྟ་བརྒྱད་ཀྱི་གདམས་ངག་གཙོ་བོ་རྣམས་ཕྱོགས་
གཅིག་བསྐྱིགས་པ་གདམས་ངག་མཛོད་པོ་ཉི་བཅོ་བརྒྱད། དཔལ་ལྷན་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་
ཀྱི་གདམས་ངག་རྒྱ་གཞུང་མན་ངག་དང་བཅས་གཙོ་བོ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱིགས་པ་
བཀའ་བརྒྱད་སྤྲེགས་མཛོད་པོ་ཉི་གསུམ། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱང་
ཁུངས་ལོ་རྒྱུས། བྱམ་མོངས་དང་བྱམ་མིན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛོད་བྱ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གཙོ་བོར་
སྟོན་པའི་མདོ་སྤྲེགས་སོ་སོའི་ས་ལམ་རྣམ་གཞག་དང་དབྱེ་བ་སོགས་གནད་བསྐྱུས་སུ་བཀོད་
པ་ཤེས་བྱ་མཛོད་པོ་ཉི་གསུམ་བཅས་བཞུགས་པ་ལ་མཛོད་ཆེན་རྣམ་ལྔ་ཟེད།

མཛོད་རྩམ། རྩམ་ཞེས་པའི་ཆོས་ཆེན་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་

མཛོད་ལྗན། [མདོན] ① སེུ་འབྲུའི་ཤིང་། ② གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཞི་རྒྱ་། ③ རྒྱ་གར་གྱོ་ཤ་ལྔའི་
ཡུལ། མཛོད་བཏགས་ལེགས་པ། བོད་མའི་མཛོད་ནས་བྱང་བའི་ཁ་བཏགས་ལེགས་པ།

མཛོད་ལྗན་ལམ། རི་བྱེའི་རྒྱང་མ།

མཛོད་སྤྱ། བཟའ་ཆའི་མིང་སྟེ། སྟོ་གཟན་རིལ་རིལ་ཞིག་ལ་མཛུབ་མོ་གསུམ་གྱིས་བརྒྱུར་ནས་
དབྱེ་བས་བྱར་གསུམ་བཟོས་ཏེ་བཙོ་ནས་མར་དང་ཀ་ར་བྱ་རམ་སོགས་སྤྱར་ནས་ཟོས་ན་ལེགས།

མཛོད་པ། བྱག་མཛོད།

མཛོད་སྤྱ། སྤྱིན་མཆོམས་ཀྱི་སྤྱ།

མཛོད་དཔོན། བང་མཛོད་ཀྱི་འགོ་བྱེད་པོ།

མཛོད་བྱ་རྒྱུང་། བཟེུ་རྒྱུང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དེུ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་

ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས།
མཛོད་བྱ་ཆུང་དང་མཇུ་བ་མོ་ཆུང་། མཐེབ་ཆུང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ཞེས་གསུངས།
མཛོད་བྱེད། [མངོན]བྱར་ཤིང་།
མཛོད་འཛིན། ① བྱག་མཛོད། ② རྒྱ་གར་གྲོ་ས་ལ་ཞེས་པའི་ཡུལ།
མཛོད་ཞུགས་ཀྱ་རྒྱག་མཛོད་ཁང་ནང་དུ་འཇུག་ནས་ཀྱ་རྒྱབ་པའི་བྱ་སྟོན།
མཛོད་ལས་བཤད་པའི་རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད། ༡ རོལ་མོ། ༢ འབྲིག་འཐབ། ༣ སོ་ཆོས། ༤
གངས་ཅན། ༥ སྤྲ། ༦ གསོ་བ། ༧ ཆོས་ལུགས། ༨ བཅོ་བོ། ༩ འཕོང་དབྱེད། ༡༠ གཏན་
ཆོགས། ༡༡ སྟོར་བ། ༡༢ རང་གི་བཅས་བ། ༡༣ ཐོས་པ་བྲན་བ། ༡༤ སྐར་མའི་དབྱེད། ༡༥
ཅེས། ༡༦ མིག་འབྲལ། ༡༧ སྟོན་རབས། ༡༨ སྟོན་བྱང་བཛོད་པ་བཅས་སོ།
མཛོད་ལུགས་ཀྱི་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་བདུན། ༡ ཐོབ་བ། ༢ མ་ཐོབ་བ། ༣ སྐྱལ་མཉམ། ༤ འདུ་ཤེས་
མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག། ༥ སྟོག་ ༦ མཚན་ཉིད། ༧ མིང་ཆོག་ཡི་གའི་ཆོགས།
མཛོད་ལུས། [མངོན]ཆུ་ཤིང་།
མཛོད་སྟེ་རྒྱ། གཞི་སྒྲུལ་རས་ཀྱིས་བཞོས་པའི་དཀྱིལ་དུ་ཉིང་ཉིང་གཅིག་དང་། མཐའ་སྐོར་དུ་
མཐོན་ཤིང་ཆོས་བྱ་བ་སྒྲིགས་པ་ཆོན་མཛོད་སྟེ་རྒྱ་ཞིག་
མཛོལ་བ། ① རི་དྲགས་སོགས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ། ② སྤྱུས་བྱེ་བྲག་གས་སྦྱང་འཆོང་མའི་བྲ།
འཛིན་བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་གཤེར་ཁུའི་རིགས་མང་འབབ་པའི་དོན་ཉེ་ ལུས་
ནས་རྩལ་ཆུ་ཆུ་འཛིན་ལྟ་བུ། ཐགས། བེ་འདས་པ་སྟེ། རྩལ་ཆུ་ཐགས་ནས་ལྟ་བ་བརྒྱན་པར་བྱས་ལྟ་
འཛིན་གཤེན་གཤེན་གཤེན་པ་འཆོལ་བའམ་འབྲུགས་པའི་རྩལ། དངོས་རིགས་ལེགས་ཉེས་མང་པོ་
མཉམ་འབྲེས་ཀྱིས་འཛིན་གཤེན་གཤེན་སོང་བ། འཛིན་འཛིན་སྦྱངས་བ།
འཛིན་སྟོན། ① ཐེགས་པ་བཟེད་སའི་སྟོན་སྦྱང། ② ཐེག་ལའི་འཛིན་སྟོན།
འཛིན་པ། ཐག་པ། འཛིན་པ། འབབ་པ་འཇུ། སྦྱང་པ། འཛིན་པ། ཆུ་འཛིན་པ། ཐེག་ལེ་འཛིན་པ།
མཆི་མ་འཛིན་པ།
འཛིན་བྱེད་ཤིང་། [མངོན]ཨ་སྤའི་ཤིང་ངམ་རྩུ་ཉའི་ཤིང་གི་མིང་ཡིན།

འཛག་འཛོག་འཛག་གེ་འཛོག་གེའི་བསྐྱུས་མིང་།
འཛགས། འཕྲིག་པ་སྦྱོད་པའི་དོན། ལྷ་མས་ནག་མོ་ལ་འཛགས་ན་སྦྱོམ་པ་ཤོར་འགོ་ལྷ་བྱའོ།
འཛགས་རེས་བགོ་པོ་མོ་གཉིས་མ་བྱུན་གྱིས་འཕྲིག་པ་སྦྱོད་པའི་དོན་སྟེ། འཛགས་རེས་བགོ་ཞིང་
སྦྱིང་གཏམ་བཤད།
འཛང་འཛང་། [ཡུལ་]དདུལ་སོགས་དགོན་པོ་བྱང་སྟེ་ལག་ཐོགས་པ། དེང་སང་འཛོལ་ཆས་གང་ཅིའི་
ཐད་ནས་ལག་འཛང་འཛང་མེད།
འཛང་སེ་བ། [ཡུལ་]དགོན་ཅམ། དེང་སང་དེད་ལ་དདུལ་ལག་འཛང་སེ་བ་ཞིག་ཡོད།
འཛངས། དཔལ་བལས་རྩལ་པོད་ཀྱི་དོན་ཉེ། དཔལ་འཛངས་ལྷན་ལྷ་བྱ།
འཛངས་པ། [རྟིང་]ཐད་པ་དང་གཏུགས་པ།
འཛད། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་མ་ཆར་བལས་ཚོགས་པའི་དོན་ཉེ། རྒྱ་མཚོའི་རྩ་
ལ་འཛད་མཐའ་མེད། ཞིང་བྱན་གྱི་སྐྱུག་ལ་འཛད་དུས་ཡོད་ལྷ་བྱ། ཐད། ཉི་འདས་པ་སྟེ། སྦྱོབས་
ཐད་ཤུགས་ཚོགས། སྦྱུམ་ཐད་ཀྱི་སྦྱོན་མེ། བྱ་ཐབས་ཐད་ལྷ་བྱ།
འཛད་མཐའ་མེད་པ། ཐད་རྒྱ་མེད་པ། རྒྱ་དངོས་གང་དགོས་འཛད་མཐའ་མེད་པ་འདོན་རྒྱ་ཡོད།
རྟོག་བྱ་འཛད་མཐའ་མེད་པ།
འཛད་པ། ཐད་པ། འཛད་པ། ཚོགས་པ་དང་གཏུགས་པ། དངོས་པོ་ནམས་ཐད་པ། སྦྱུམ་ཐད་མར་
མེ། ཐབས་ཐད་པ། ཐད་མི་ཤེས་པ། དེ་ཅམ་གྱིས་ཐད། དེར་མ་ཐད།
འཛད་པ་མེད་པ། ཚོགས་རྒྱ་མེད་པ།
འཛད་སྦྱོད། བསྐྱེད་ཆགས་མི་དམ་པའི་བདེ་སྦྱོད།
འཛད་སྦྱོད་ཁང་། མང་ཆོགས་ཆོས་མ་རྩ་མཉམ་བསྐྱུས་གྱིས་བཙུགས་པའི་ཆོང་ཁང་།
འཛད་མེད་རིམ་འབྱུང་། རྒྱན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་བ། བཅན་འཇུལ་ལ་ངོ་མོལ་བྱེད་པའི་འཐབ་
འཛིང་འཛད་མེད་རིམ་འབྱུང་དུ་ཡོད་པ།
འཛན་དཀལ། [རྟིང་]སྦྱོར་བཀའ་བ།
འཛན་པ། [རྟིང་]མཛའ་བ།

འཛན་པོ། རྫིང་བཟོད་བྱེད་དམ་སྤྲེས་པ།

འཛན་མོ། རྫིང་བཟོད་བྱེད་མཉམ་བུད་མེད།

འཛབ། ① ལེགས་སྦྲར་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་ཆག ② རྒྱན་ཆའི་བྱེད་པའི་བར་མཆམས་ཀྱིས་ལོང་གི་
མིང་། ③ ཆིག་བཞུས་པའི་བདེ་རྫིང་།

འཛབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བཞི། རྒྱལ་པོའི་པོ་ཉ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱ་པོའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟ་བུ། མགལ་མེ་སྒྲུབ་སྒྲོར་
ལྟ་བུ། བྱེད་བཟང་ཐོལ་ལྟ་བུའོ།

འཛབ་བཞུས། སྤྲེགས་བཞུས་པ།

འཛབ་རིང་པོ། རྫོང་ཐུང་ལོགས་ཀྱི་སྤུལ་གཤམ་རིང་པོ་ཅན་གྱི་མིང་།

འཛབས། གོས་རིང་ཐུང་གི་དཀྱུས། ལྷ་པ་འཛབས་རིང་བ།

འཛམ་གྲགས། བོད་མདའ་ཐུང་ལ་སྒྲོམ་པ་ཞིག

འཛམ་གླིང་། ① འཕྱི་ཉེན། འཛམ་གླིང་གི་ཅེ་ཐོག་འཛམ་གླིང་གི་ཞི་བདེ། འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན།
② འཛམ་བྱ་གླིང་གི་བསྐྱུས་མིང་།

འཛམ་གླིང་མཁས་པའི་རྒྱན་བརྒྱན། ཟབ་མོ་ལྟ་བུའི་རྒྱན་ལྟར། ༡ རྒྱ་སྤྱོད་དང་། ༢ ལྷ་ཐུང་དེ་བལ་པ་
སྤྲེས། རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་རྒྱན་ལྟར། ༣ ཐོགས་མེད། ༤ དབྱིག་གཉེན་སྤྱོད་མཆེད། རྣམ་དག་རིག་
པའི་རྒྱན་ལྟར། ༥ རྩོགས་ཀྱི་གླིང་པོ། ༦ ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། འདུལ་བ་བདུད་ཅིའི་རྒྱན་ལྟར།
༧ ཡོན་ཏན་འོད་དང་། ༨ ལྷ་ལྟ་འོད་དོ།

འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གཉིས། ས་ཆིགས་ཀྱིས་བྱེ་བའི་ཡུལ་དབུས་དང་མཐའ་འཕྱོག

འཛམ་གླིང་ཆུང་བྱ། རྫོ་གླིང་དབུས་མ་དེའི་བྱང་མ། གངས་ལྟན། ཤམ་རྩ་ལ། རྒྱ་ནག་ལི་ཡུལ། བོད།
རྒྱ་གར་བཅས་ཡུལ་དུག་གཞན་ཡང་རྒྱ་གར། བོད། ལི་ཡུལ། རྒྱ་ནག་རྒྱ་ནག་ཆེན་པོ། ཤམ་
རྩ་ལ་ཞེས་བཅི་ལུགས་ཀྱང་ཡོད།

འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ། བསེལ་རིའི་བྱེ་རོལ་གྱི་གླིང་བདུན་པ། ཤར་རྫོ་ལུ་བྱང་གི་འཕྱིགས་རེར་ཤར་
དབུས་གསུམ་བྱེ་བས་བཅུ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ།

འཛམ་གླིང་གནས་མཆོག་ལ། ༡ འཛམ་བྱའི་གླིང་འདིའི་དབུས་ན་ལུ་བའི་བཞུགས་གནས་རྡོ་རྗེ་

གདན། ༡ འར་ན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་བཞུགས་གནས་རེ་པོ་ཅེ་ལ། ༢ རྫོན་སྒྲོན་རས་གཟིགས་
ཀྱི་བཞུགས་གནས་རེ་པོ་བྱ་འཛིན། ༣ ལུ་བ་ན་མཁའ་འགྲོའི་བཞུགས་གནས་ལྷ་རྒྱལ། ༤ བྱང་
ན་རིགས་ལྡན་ཀྱི་བཞུགས་གནས་ཤམ་རྩ་ལོ།། གནས་ཆེན་ལྷ་ཡང་ཟེད།

འཇམ་སྒྲིང་སྤྱི་བསང། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༤ལོར་ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྗེས་
བོད་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་སོག་རྩ་ཁར་ལྷགས་ཟམ་བཙུགས་སྐབས། འཇམ་བྱ་སྒྲིང་གི་གཞི་བདག་
རྣམས་ལ་འཕྲིན་བཅོལ་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཙུགས་པའི་བསངས་དཔེ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། དེ་རྗེས་སུ་
བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱ་སོ་སོར་རྒྱ་བ་ལྷ་པའི་ནང་ཡུལ་རྣམས་ཞིང་ལྷ་བསངས་བཏང་བའི་དུས་ཆེན་
ཞིག་དར་བ་དང་། ལྷ་བསངས་བཏོང་སྐབས་འཇམ་སྒྲིང་སྤྱི་བསངས་ཀྱི་དཔེ་ཆ་འདི་འདོན་སྤོམ་
ཆགས་པར་འཇམ་སྒྲིང་སྤྱི་བསང་ཞེས་རེ་ལྷ་བསོ་བའི་དུས་ཆེན་དེའི་མིང་ཆགས་པ་རེད། དེ་
ལྷ་བསོ་ཞིང་ལྷ་བསང་བཏང་བའི་དུས་ནི་ཡུལ་སོ་སོའི་ས་བབ་དང་བརྩམས་པའི་དུས་ཆོད་མི་འབྲ་
བ་རྩུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་རྒྱ་བ་ལྷ་པའི་ཆེས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྷའི་བར་གང་རུང་ཞིག་ལས་ས་
འདས་པ་ཞིག་ཡིན། དེང་དུས་ཆོག་མཛོད་འགའ་ཞིག་དང་། བོད་ཡིག་དབྱིངས་ཐེར་བྱ་རྒྱ་
སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སོང་ལྷེ་འུ་བཙུགས་སུ་བྱ་རུ་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་མཛད་
པ་རེད་ཅེས་གྲིས་འདུག་པ་དེ་ནི་ལྷ་བསང་རྒྱག་བཟོན་དང་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ནས་རོ་སྤོད་བྱས་
པར་སེམས། ལྷ་བསང་རྒྱགས་བཟོན་ནི་སྤོབ་དཔོན་བརྒྱས་མཛད་ཅིང་གཏེར་སྟོན་རིག་འཛིན་
ཆོད་ལྷེས་ཀྱིས་གཏེར་ནས་བཏོན་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་དང་འཇམ་སྒྲིང་སྤྱི་བསང་གཉིས་དོན་
གཅིག་མིན་པར་ཤེས་པ་བྱཏོ། འོན་ཀྱང་སྤོབ་དཔོན་བརྒྱས་མཛད་པའི་འཇམ་སྒྲིང་སྤྱི་བསངས་
ཟེར་ནི་ཁྱུངས་ལྡན་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་གང་ལའང་མཐོང་རྒྱ་མི་སྤྲང་།

འཇམ་སྒྲིང་ཆོང་དོན་ཆོགས་པ། འཇམ་སྒྲིང་རང་བཞིན་ཀྱི་ཆོང་དོན་ཆོགས་པ་སྟེ་དབྱེན་ཡིག་
བསྐྱས་མིང་ཏུ་wtoཟེད། སྟོན་ཆད་ནི་སློ་ཁལ་དང་ཉོ་ཆང་སྤྱིའི་ཆོད་མཐུན་ཡིན། ༡༩༩༥ལོའི་
རྒྱ་༡པོའི་ཆེས་༡ཉིན་འཇམ་སྒྲིང་ཆོང་དོན་ཆོགས་པ་དངོས་སུ་བཙུགས་པ་དང་སྤྱི་ཁྱབ་བུ་འུ་
ནི་རེ་ནི་ཁལ་ཡོད། དེའི་དམིགས་བྱའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཉོ་ཆོང་ཁྱེད་སློ་མཐུན་སྤོར་དང་སྐལ་འདེད་
བྱ་རྒྱ་རེད། འགན་ཁུས་ནི་ཉོ་ཆོང་ཆད་ལྡན་དུ་གཏོང་བ་དང་། སློ་ཁལ་ཀྱི་བསྐྱར་ཆད་གཏན་

འཕེལ། ཉེ་ཆོང་གི་ཆོད་གཞི་ཐག་གཅོད་བྱ་བྱ་ལ་སོགས་པ་ཡིན།
འཛམ་གླིང་མཛེས་པའི་རྒྱ་རྒྱུག་མཆོག་གཉིས། གནའ་དུས་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་
རྣམས་ལས། རྒྱ་རྒྱུག་ནི། རྒྱ་རྒྱུག་ནི། ༡ ལྷ་ལྷ་ ༢ རོགས་མེད། ༣ ལྷ་རྒྱ་དེ་བ་དང་། ༤
དབྱིག་གཉེན། ༥ རོགས་སྒྲང་། ༦ ཆོས་གྲགས་བཅས་སོ། མཆོག་གཉིས་ནི། ༡ ཡོན་ཏན་
འོད་དང་། ༢ ལྷ་ལྷ་འོད་གཉིས་སོ།
འཛམ་གླིང་ལས་གྱི་ས་པ། རྒྱ་བསགས་ལེགས་ཉེས་གྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྤྱད་འཛོལ་བ་མེད་པར་
རང་གི་ར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་སྤྱོད་ས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་སྤྱར་བས་ན་ལས་གྱི་ས་ཞེས་བཤད།
འཛམ་གླིང་སེང་ཆེན་རྒྱལ་པོ། གླིང་རྩེ་གི་སར་རྒྱལ་པོའི་མིང་གི་ཆེ་བ་བརྗོད་པ།
འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཡོད་ལྷོ་ལྷོ་གས། འདི་ལ་གོ་དོན་གཉིས་ཡོད། ༡ གླིང་བཞི་ཡོད་པའི་སྤྱོད་ལྷོ་ལྷོ་གས་འཛམ་བུ་
གླིང་། ༢ འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ་ལ་ས་དུས་བུ་བུ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་སྤྱོད་ལྷོ་ལྷོ་གས།
འཛམ་ཐང་། རྫོང་ཞིག་སེ་ཁོར་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་རྩེ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཁུལ་རོང་དང་
རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་ཆུང་སྤྱོད་རྒྱུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྤྱི་དགའ་དེ་རྩེ་མཐའ་དུ་ཡོད།
འཛམ་ཐང་ཆོས་རྩེ་དགོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༩ལོར་བྱང་བཀའ་བཞེ་བ་
རིན་ཆེན་དཔལ་གྱིས་མདོ་ཁམས་རྩེ་ཐང་དུ་བཏབ། ད་ལྟར་རྩེ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
འཛམ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཛམ་ཐང་གཙང་པ་བུམས་མདུན་དགོན། རབ་བྱུང་བུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༠ལོར་
གཙང་པ་དག་དབང་བསྟན་འཛིན་རྣམས་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། ད་ལྟར་རྩེ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་འཛམ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཛམ་བྲ། ལྷ་སྤྱང་དུ་བཤད་པའི་ཤིང་ཏྲི་ཅིག་གམ་ཤིང་ཏྲི་གི་སྤྱོད་པོ་ཞིག་ཆོག་བསྟུས་ན།
འཛམ་ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཅེས་ཟེད།
འཛམ་བྲ་གླིང་། རྩ་སྤྱད་པ་གླིང་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རི་རབ་སྤྱོད་སུ་ཡོད་པའི་གླིང་ཆེན།
འཛམ་བྲ་གླིང་གི་རི་ཆེན་གསུམ། འཛམ་གླིང་འདིའི་རི་ཆེན་གསུམ་ཞེས་བར་གསལ།
འཛམ་བྲ་གླིང་གི་ཤིང་བྱང་པར་ཅན་གསུམ། འཛམ་བྲ། འཕལ་མ་ཡི། ས་ལ་རབ་བརྟན་གོ།

འཛེམ་བྱ་ཏི་བ། ཟས་ཞིམ་པོའི་མིང་།

འཛམ་བུ་ན་ད། རིམ་རིམ་སྤྱི་ལུ་གསུང་ཏེ་གསུང་མདོག་ལེགས་ཤོག་ཤིག་

འདྲེན་གྱི་ཡི་གེ་ལ་འབྲུག་པ་པོ་སྐྱ་གཞུགས། གྲང་ཚུབ་མེས་དཔལ་ལང་མོ་གསར་པོ་
 གྲུག་པོ་འདྲེན་གྱི་ཡི་གེ་ལ་འབྲུག་པ་པོ་སྐྱ་གཞུགས་ཁ་སྐྱ་མ་སྐྱེས་པོ་དང་ཏུ་མ་སྐྱེས་
 པོ་ཆ་ཞུགས་ཅན་ལོ།

འཛེམ་བྱའི་ཆུ་གསེར། གསེར་ལེགས་ཤོས།

འཇམ་བྱའི་ཤིང་། ཤིང་འཇམ་བྱ་དང་དོན་གཅིག་

འཛེལ། [ཡུལ]དངུལ་དང་དངུལ་བར་གྱི་ཐང་གཞིའི་ཁྱད་པར་གྱི་འཛེལ།

འདྲེང་སྒྲུ། བོ་མོ་པན་ཚུན་འདྲེང་བཅེ་བཅངས་ཡོད་པར་མཆོན་བྱེད་གྱི་སྒྲུ་ལ་ཟེད།

འཛེའ་བ། ཟེའ་བ། འཛེའ་བ། འཛོེ་བསྐྱལ་ཏུ་འཛོེ་བ། རྒྱུད་མི་འཛེའ་བ། རོན་མེད་རྒྱུད་འཛེའ་བུ་མ་
འཇུག་ འོ་རྟོག་ལ་ཁྱེེ་བ་དང་འཇུ་རིག་ལ་ཁྱེེ་མ་འཛེའ་བ་འཛོེ་བ། ལྷུང་ཁྱེད་ལ།

འཛེལ་པོ། ལུག་མོང་མ་ཡིན་པ་པོ་མོའི་བར་གྱི་བཙེ་བྱར་འཛིན་པའི་སྒྲིག་ས་པོའི་མིང་། དཔེར་ན།
པའི་འཛེལ་པོ་དང་། ཁྱིད་གྱི་འཛེལ་པོ་སྟེ་བྱུ་ལོ།

འཛེང་གཞས། རོ་མོ་པན་ཚུན་འཛེང་བཅེ་བཅངས་ཡོད་པར་མཆོན་ཁྱེད་གྱི་གཞས་ལ་ཟེང་།

འཛེལ་སྤྱང་རིན་པོང་། རྒྱ་ཆེན་ས་བཤད་ན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཐོན་སྐྱེད་སྤྱང་སྤྱོད་དང་མི་དམངས་ཀྱི་
འཚོ་བའི་ཚུ་ཆད་ལག་ལེན་བྱེད་མྱོང་རིན་པོང་ཆད་བཀག་ཡོད་པ་བཟོས་པར་ཟེ། དེར་བཟོ་
ལས་ཐོན་ཐུས་ཐོན་འཚོང་གི་རིན་པོང་མཐོ་ཤོས་དང་ཞིང་ལས་ཐོན་ཐུས་ལྟ་ཉིད་རིན་པོང་
དམངས་ཤོས་ཚུད་ཡོད། དོག་ས་ནས་བཤད་ན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་མཁན་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་
ཀྱི་རྒྱུར་སེམས་སྤྱང་སྤྱོད་བྱེད་མྱོང་རིན་ཐུས་ཁག་ཅིག་ལ་གཏན་འཁེལ་བྱས་པའི་ཆོང་བའི་
རིན་པོང་ལས་སྤྱིར་མཐོ་བའི་གཅིག་གྱུར་སྤེལ་ས་ཉིད་རིན་པོང་ལ་ཟེ།

འཛོམ་ ① ལྷུང་པ་ཤོགས་ཀྱི་སྒྲེ་ནར་ནར་དུ་འཕྱུང་བ། ཁོར་འཛོམ་ བར་འཛོམ་ རས་འཛོམ་ ལྷམ་
འཛོམ་ ག་གམ་འཛོམ་ འཛོམ་དམར་པོ། ② བཀ་ཚུན་ལྷུང་ནས་འཛོམ་བའི་དོན།

འཛེར་ཀ་ནང་ཀ་ ལས་ཀའི་འཕྲོ་སྟོན་གས། འཛེར་ཁ་བཞག་ སྐད་ཆ་དང་ལས་ཀར་ཁ་སྐྱོར་ས་ཡོད་པ་

བཞག་པ། བྱི་བཞོལ་བྱེད་སའི་འཛར་ཁ་བཞག་དགོས།
འཛར་བར། [ཡུལ་]བྱུང་མེད་གྱི་པར་ཁེབས་འཛར་ལྡན་དང་། ལྷ་མོ་འཁྲབ་དུས་གྱི་པར་གདན་ཞིག
འཛར་བ། ① ལུང་དུ་འབྱུང་བ། བྱོན་བ་འཛར་བ། འགྲམ་ཆུ་འདོམ་བ་གང་འཛར་བ། ② ལམ་
རྒྱགས། ③ རིང་བའམ་འཛོལ་བ། སྐྱ་མ་བཅེངས་བར་འཛར་བ།
འཛར་འཛར། ཉར་སྒྲུབས་སུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ། གོས་གྱི་སྒྲེ་མོ་འཛར་འཛར། སྐྱེད་རགས་འཛར་
འཛར། དབྱང་ཐག་འཛར་འཛར། ཁ་ཆུ་འཛར་འཛར།
འཛར་འཛར་བཏང་བ། རིམ་བཞིན་དུ་ཤོང་བ། འཛར་རལ། ཨ་ཙཱ་རམ་ཁ་དགྱིས་སོགས་གྱི་སྒྲེ་
མོའི་སྐྱད་འཛར།
འཛལ་ལེ་འཛི་ལེ། ད་མེ་དུམ་མེར་དང་། དུམ་བུ་དུམ་པ་ནམས་དང་དོན་གཅིག་དངོས་ཇུས་ཆད་པ་
དང་། ཆག་པ། རལ་བ་སོགས་གྱི་དུམ་བུའི་མིང་སྟེ། སྟོད་བྱང་འཛལ་ལེ་འཛི་ལེར་རལ་འདུག
དཀར་ཡོལ་ཞིག་འཛལ་ལེ་འཛི་ལེར་ཆག་འདུག ཐག་པ་ཞིག་འཛལ་ལེ་འཛི་ལེར་ཆད་འདུག
འཛི། ① ལྷགས་གྱི་མདོངས་ཆུང་ཆུང་། ② འགོག་སྟོམ་བྱེད་པ་སྟེ། ཉན་བས་ཆང་དང་དུ་བ་འཛི།
ཁ་འཛི་ལྟ་བུ།
འཛི་སྐར། གནའ་དུས་ཁམས་སྟེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་གྱི་ལྷོ་སྟེ་ཕྱི་འབྲོག་ཁག་ལྷ་ཞེས་བ་
འཕྲི་ཆུའི་ལུབ་རྒྱུད་དུ་ཡོད་པའི་འབྲོག་སྟེ་ཆེ་ཁག་ལྷ་ཡོད་པའི་ནང་ཆོན་ཞིག དེར་དུས་པོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོ་མདའ་ཆོང་འཛི་སྐར་སྟེ་ཤོག་ཟེར།
འཛི་སྐར་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྟེ་ལོ་༡༩༠༨ལོར་དགེ་ལེགས་ཆོས་འབྲུབ་
བསྟན་འཛིན་སང་གིས་བྱག་བཏབ། ལུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་པོད་རང་སྐྱོང་
ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོ་མདའ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཛི་སྐར་རྩོ་རྩེ་དག་དཔལ། ལྷ་མ་འདིའི་འཁྲུངས་འདས་གྱི་ལོ་ཆོགས་མི་གསལ། ཁམས་ཕྱོགས་སྐ་
མ་ལུས་ལྡན་སྐད་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།
འཛི་ཆུ། གསེར་ཆུའི་རྟོད་རྒྱུད་ཀྱི་མིང་སྟེ། པོད་རང་སྐྱོངས་ལྗོངས་ཀྱི་རི་བོ་ཆེ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཛི་ཆེན་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ལུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་

ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཛི་ཕུ་ཁང་། གླེ་དགེ་ལེ་མོ་བྱང་གི་འཁྲིམ་སུ་ཡོད་པའི་རིག་གནས་བསྐྱབ་གཉེར་ཁང་དང་ལྷ་ཁང་
གཅིག་སྟེ་ཅན་ཞིག་ཡིན།
འཛི་མོ། དབྲལ་བར་དཀར་ཐིག་ཡོད་པའི་འབྲི་གཡག་སོགས་ཀྱི་མིང་།
འཛི་རི་དགོན། མིང་གཞན་དེས་དོན་ཆོས་འཕེལ་བ་ཤད་སྐྱབ་དར་རྒྱས་གྲིང་ཐེད། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་
པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༥་ལོར་ལྷ་མ་ཀམ་ཆེ་བཙན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་
བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ཁུ་ས་ཁུལ་དཔལ་མགོན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཛི་སྲིབ་དགོན། འཛི་སྲིབ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྡེ་ཞེས་གྲང་གསལ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ས་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་
༡༩༩༩་ལོར་ཡོག་མེ་ལྷ་མ་ཉེ་མ་དཔལ་གྱིས་རི་ཁྲིད་བྲག་བཏབ་གནང་ནས་ཡུན་རིང་བཞུགས།
དེ་རྗེས་རི་ཁྲིད་དགོན་སྡེ་ལ་བསྐྱར་ནས་འདུ་ཁང་སོགས་གསར་བཞེངས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་ཐོ་
ནང་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་བ་ཐོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འཛུལ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཛིང་། རྫོང་རིགས་ཤིག་སྟེ། རང་གཤེས་སུ་མདོག་དཀར་སྟོ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་ལྟ་སའི་ཞོལ་གྱི་རྫོ་
རིང་བྱི་མ་ཡང་རྫོ་འདི་ཡིན་པར་གསལ་སོ།།
འཛིང་ག་ སྟོབས་ཤུགས་འབྱུང་བ། མི་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་འཛིན་ག་འབྱེད་པ།
འཛིང་བ། ① འཛིངས་པ། འཛིང་བ། འཛིངས། འཐབ་པ། དབྲུང་འཛིངས་ནས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པ།
ལག་འཛིང་། དམར་འཛིང་། འཐབ་འཛིང་། དབྲུང་ཐབས་གྱིས་འཛིང་བ། ② འཛིངས་པ། འཛིང་
བ། འཐུགས་པ་དང་འབྲེས་པ། སྐྱ་འཛིངས་པ། སྤེ་མོ་འཛིངས་པ། སྤེ་མང་འཆར་འཛིངས།
འཛིང་པ། དམག་འཐབ་སའི་ར་བའམ། མཁར་རྫོང་གི་མཐའ་སྐྱོར་དུ་བསྐྱོངས་པའི་ར་བ།
འཛིང་རགས། དམག་འཐབ་སྐབས་དབྲུ་ལོ་འགོག་སྤྱང་བྱེད་པའི་རགས།
འཛིང་རེས། འཁོན་འཛིང་བྱེད་པ།
འཛིང་རེས་གཏོང་བ། འཁོན་འཛིན་བྱས་པའི་དོན། ཡང་ན་རྒྱབ་རེས་རྒྱབ་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་
གངས་ཡིན།
འཛིངས། ① འཛིང་པའི་སྐྱལ་ཆོག ② བན་ཚུན་འབྲེས་པ་དང་བསྟོལ་པའི་དོན་ཉེ། སྤེ་འཛིངས་པ།

③ སྐྱ་བྱེན་དུ་འདྲིངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདྲིངས་རྟོགས། འཁྲུགས་ནས་དབྱེ་མེལ་བྱེད་དཀའ་བ། ཡིག་ཆ་མང་པོ་འདྲིངས་རྟོགས་ཐེབས་པ།
ལས་དོན་ཁག་མང་འདྲིངས་རྟོགས་ཐེབས་པ། བན་ཚུན་འདྲིངས་རྟོགས་སུ་བྱུང་བ།
འདྲིངས་ནས་རྒྱལ་མགོན་ཁང་། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོར་འགྲོ་མགོན་ས་
སྤྱ་བ་རྒྱེ་ཏ། འོར་ཡུལ་དུ་ཐེབས་པའི་ལས་བར་བཏབ། བྱུ་མཐའ་ས་སྤྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འདྲིངས་པ། འདྲིང་བའི་འདས་པ།

འདྲིངས་མོ་བལོ་རྒྱལ་ལེས་བལོ་དང་དོན་གཅིག

འདྲིངས་མགོ་འབྲུར། འཁྲུགས་པ་སྐྱོང་བ།

འདྲིང། [རྟིང]དོ་པོའི་སྟོན་ལ།

འདྲིན། བདེན་དཔང་གི་ཡི་གེ་བྱུང་འདྲིན། དུལ་འདྲིན། གཡར་འདྲིན། འབྱོར་འདྲིན།

འདྲིན་སྐྱོང་། བདག་ཏུ་འདྲིན་པ་དང་། སྐྱང་ཞིང་སྐྱོང་བ། བདག་སྐྱོད་འདྲིན་སྐྱོང་བ།

འདྲིན་ཁྲི། [མདོན]ཚུ་སྤིན།

འདྲིན་གྲ། སྐོབ་གྲ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་འདྲིན་གྲ། དབུ་མའི་འདྲིན་གྲ། ཆད་མའི་འདྲིན་གྲ། ཀ་

ཁའི་འདྲིན་གྲ། འདྲིན་གྲ་གཅིག་པ། འདྲིན་གྲ་གྲོལ་བ། འདྲིན་གྲའི་གོ་རེས་སྤྲིག་པ།

འདྲིན་དངོས་ནང་ཟས། ཁྲིམ་དུ་མཁོ་བའི་དངོས་ཐོག་འདྲིན་དངོས་ནང་ཟས་ཆ་འགྲིག་ཅམ་ཡོད་པ།

འདྲིན་ཆ། སྤྱ་གཅན་གྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་འདྲིན་ཆ་སྟེ་རིལ་འདྲིན་ནམ་ཆ་འདྲིན་ཆེ་རྒྱུད་གི་ཆད།

འདྲིན་ཆགས། ཞེན་ཆགས་སམ་མེར་སྤྱ། སྤེར་དོན་ལ་འདྲིན་ཆགས་ཆེ་བ། རྒྱ་དངོས་ལ་འདྲིན་

ཆགས་ཆེ་བྲགས་པ།

འདྲིན་ཆས། ཁང་པའི་ནང་གི་ཡོ་བྱད་དངོས་པོ།

འདྲིན་ཆས་གཙོ་པོ། སྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟང་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་main control unit ཟེད།

འདྲིན་ཆུ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་གི་

འབབ་ཚུ་ཞིག།

འཛིན་ཆོས། གློ་ལ་འཛིན་པའི་ཆོས། དག་འདུན་པའི་ཆོག་ས་དབུས་སུ་འཛིན་ཆོས་རྣམས་ཐོག་ས་
མེད་དུ་གློ་ལ་འཛིན་སྐྱོར་བྱུང་བ་བྱ་དགོས།

འཛིན་རྟོག་རང་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་རང་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གློ།
འཛིན་སྐྱག་མོ་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཚུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༣ལོར་རིག་འཛིན་ཉི་མ་གྲགས་
པས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཔལ་
ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འཛིན་སྐྱངས། ① ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཡུལ་རི་ལྟར་འཛིན་པའི་ཚུ་ལ། དམིགས་པ་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་བྱང་
པར། ② ལག་རྩ་འཛིན་པའི་ཐབས་ཤེས།

འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ། གློས་རི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཕུལ་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ནི་བུམ་འཛིན་
མིག་ཤེས་དང་། བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

འཛིན་གཏོར། དགོས་གཤམ་ཆེ་དུས་འབྲལ་དུ་འབྲལ་པའི་གཏོར་མ།

འཛིན་ཐབས། ① གློ་ལ་འཛིན་ཚུ་ལ། ② ལག་རྩ་འཛིན་པའི་ཁྲིབས་ཤེས།

འཛིན་ཐམ། དུལ་དང་དངོས་པོ་པར་ཚུར་སྤྲད་པ་དེ་བྱུང་ཞེས་པར་སྤྱོད་ཡི་གེ

འཛིན་མཐུ། གཟུང་བྱ་དེ་དང་དེ་འཛིན་པའི་བུས་པའམ་སྟོབས།

འཛིན་དམ། བུན་འཛིན་སོགས་ལ་བརྒྱབ་པའི་ཐེལ་ཅེ། འཛིན་ཁོར་གསོད་ཁོར་ཤོར་བ། ཁོར་འཁྲལ་
གྱིས་འཛིན་བཟུང་བུས་པ་གང་ཞིག་ཁོར་འཁྲལ་གྱི་སོག་སོག་བཏང་བ།

འཛིན་རྣམ། ཁ་ནང་དུ་ཁོ་ནར་སྤྲོགས་ནས་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་རང་གི་
བདག་ཉིད་དུ་སྤྱར་བ། མིག་ཤེས་ཉམས་སྤོང་གི་རང་རིག་ལྟ་བུའོ།

འཛིན་པ། ① ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་པོའམ་ཆོས་དེ་འཛིན་མཁན་གྱི་ཡུལ་ཅན། ② བཟུང་བ།
གཟུང་བ། ཟུང་། ③ འཆང་བ། ཁས་སྦྱངས་ནས་དམ་པོར་འཛིན་པ། ཁྱིད་ཀྱི་ལག་པས་བཟུང་
བ་དེ་དམ་པོར་བྱང་ཞིག་ཉི་འཛིན་དང་རྒྱ་འཛིན། བདག་གིར་འཛིན་པ། ④ གློ་ལ་ལེན་པའམ་
འཛོག་པ། ཆིག་དོན་ཆང་མ་གློ་ལ་འཛིན་པ། ཉིན་རེར་དཔེ་ཆ་སོག་སྟེ་ལྟ་རེ་བཟུང་ཡོད། ⑤

ལེན་པ། མིག་གིས་གཟུགས་འཛིན་པ་དང་ན་བས་སྤྱ་འཛིན་པ། དེ་ལྟ་མིག་འཛིན་པ། རོབ་ལོར་
གྱིས་ཉི་ཀར་འཛིན་དགོས། ⑥ ཆགས་པ་དང་ཞེན་པ། ཁོ་ལ་པ་ཡུལ་གྱི་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་འདུག
⑦ ཁ་སྟོང་སྤང་ལ་སྦྱེ་བའི་བོང་ང་ནག་པོ་མེ་ཏོག་དཀར་ཤས་ཅན་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། རང་
གསེས་སུ་དབྱེན་ལོ་ཀར་མེ་ཏོག་གསུམ་ལ་སྦྱི་འཛིན་དང་། ཅ་བ་ནང་འཛིན། འབྲས་བུ་དང་སྦྱ་
གྲར་གསང་འཛིན་བཅས་བཞེད། ལུས་པས་རིམས་ནད་དང་། གཞན་ཆད། གཤམ་སྟོག་བཅས་
འཛོམས། ⑧ དབང་ལག ⑨ སེམས་པ།
འཛིན་པ་གཉིས། སྤང་ནས་འཛིན་པ། མ་སྤང་བར་འཛིན་པ། ཡང་ན། རང་མཆན་འཛིན་པ། སྦྱི་
མཆན་འཛིན་པའོ།
འཛིན་པའི་ལྔ་ཆེན། འདུལ་བ་འཛིན་པ། མདོ་སྟེ་འཛིན་པ། མདོན་པ་འཛིན་པ། མང་དུ་སྟོས་པ། ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་ལྟན་པའོ།
འཛིན་པའི་ཅུ། ལུས་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག
འཛིན་སྤྱས། བདག་གཅེས། མི་དེས་དཔེ་ཆ་ལ་འཛིན་སྤྱས་སྟོང་མེད་བྱེད་པ།
འཛིན་ཕྱོགས། ཉི་མཛུགས་འཛིན་ཕྱོགས་ཏེ། རྒྱ་བ་གཙོ་བོ་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་དང་། ཉི་མ་གཙོ་བོ་ལུབ་
གྱི་ཕྱོགས་ནས་འཛིན་པ་ཤས་ཆེ།
འཛིན་བྱ། ① སྟོ་འཛིས། ② ལྷ་འདྲ་བའི་རི་སྟེས་ཤ་སྤྲན་ཞིག་སྟེ་འགའ་རེས་རི་སྟོག་ཀྱང་བཞིན།
འཛིན་བྱེད། [མདོན] ① ལག་པ། ② སྒྲུལ་པ། ③ མེ་བྱི་ལོ། ④ ལྷགས་ཀྱ། ⑤ ཆངས་པ། ⑥ ལྲབ་
འདུག ⑦ ཉི་མ། ⑧ དེ།
འཛིན་དབང་། སྦྱི་དང་སྟེར་ལ་དབང་བའི་ས་ཁང་ནོར་ཇས་སོགས། ཉེས་ཅན་གྱི་འཛིན་དབང་
ཡོངས་རྒྱུགས་གཞུང་བཞེས་བཏང་བ། འཛིན་དབང་ཅ་འབུལ།
འཛིན་དབང་ཅ་འབུལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་བདག་བསྐྱུང་བྱས་པའི་རྒྱ་དངོས་དང་ས་ཁོང་སོགས་སེམས་
ཐག་གཅོང་བཅད་ཀྱིས་འབུལ་བ།
འཛིན་མ། [མདོན] ① མ་མ། ② ས་གཞི། ③ རྩང་མ།
འཛིན་མ་མཁན། [མདོན] རྒྱལ་རིགས།

འཛིན་མེད་ཆོག་པ་པའི་ས། འཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་གསལ་སྒྲུང་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་བཟོད་
མཆོག་གང་རུང་གི་སྒྲོ། འཛིན་མེད་རང་གསལ།

འཛིན་གཟུང་། ནང་འཛིན་བྱེད་སེམས་དང་བྱི་གཟུང་བྱ་ཡུལ།

འཛིན་གཟེབ། བྱ་བྱེད་སོགས་འཇུགས་ཅ་དང་སྒྲུག་མའི་གཟེབ།

འཛིན་བཟུང་། ལག་པར་ཐེབས་ཐབས་བྱེད་པ། ཉེས་ཅན་འཛིན་བཟུང་བྱེད་པ། འཛིན་བཟུང་དམག་མི།

འཛིན་བཟུང་འཁྲོལ་མཆན། འཛིན་བཟུང་ཆོག་མཆན་གནང་བ། འཛིན་བཟུང་ཆོག་མཆན་སྒྲོད་དབང་།

འཛིན་བཟུང་བཀའ་ཆུ། ཉེས་ཅན་པགང་རུང་འཛིན་བཟུང་བྱེད་ཆོག་པའི་ལག་འབྱར་བཀའ་ཆུ་ལ་བཛོད།

འཛིན་བཟུང་བྱེད་པ། ཁྲིམས་བཀའ་ཉེས་ཅན་པ་སྤྱི་བདེའི་མི་སྣ་སོགས་ཀྱིས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ།

འཛིན་ཡིག ① གན་འཛིན་གྱི་ཡི་བོ འཛིན་ཡིག་ཁག་ལ་ཞིབ་བཤེར་དང་སྒྲགས་ཞིབ་ཅིས་རྒྱབ་པ།

② རྒྱགས་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལས་རྒྱ་དངོས་དང་། སྒྲོར་མོ་སོགས་སྒྲུངས་
པའི་དཔང་རྟགས་ཀྱི་ཡི་བོ་ཞིག འདི་རྒྱ་སྒྲུང་བྱ། 发票摺།

འཛིན་ཡིག་ན་གཅིག་མེད་པ། ར་སྒྲོད་བྱེད་ཐུབ་པའི་འཛིན་ཡིག་ཡིག་འབྲུག་ཅིག་ཡོངས་པ་ཡང་།

སྟོན་རྒྱ་མེད། འཛིན་རེས། རྒྱག་རེས་བྱེད་པ།

འཛིན་ཤོག གན་འཛིན་ཤོག་སྒྲེ།

འཛིན་ཤོག་རྒྱན་བཟོ། འཛིན་ཤོག་གང་རུང་རྒྱན་མ་བཟོ་བ།

འཛིན་བཤམ། ཆིག་དོན་ཆོར་འཛིན་པ་དང་བཤམ་སྒྲོང་བྱེད་པ། སྒྲོབ་དེབ་འཛིན་བཤམ་བྱེད་པ།

འཛིན་གསུམ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ དམིགས་གསལ་གྱི་དངོས་

པོ་འཛིན་དུ་ཡོད་པ་སྟེ། གང་གསུ་སྒྲུ་འཛིན། ལྷང་པོ་ལྷགས་འཛིན། བྱོད་བྱ་འཛིན་བཙས་སོ།

འཛིན་གསོད། རི་དྲགས་སོགས་འཛིན་གསོད་བྱེད་པ། འཛིན་བྲུ། ① རི་བཙོང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག ②

རྩིང་བྲུ། ③ བད་མ།

འཛིར་བ། འཛིག་པ། ར་སྒྲོད་ནས་རྒྱ་སྐམ་སྐམ་དུ་འཛིར་བ། སྐམ་རྒྱལ་བཙོར་བས་ཁ་ནས་འབྱར་

འབྱར་འཛིར་བ།

འཇུགས་སྒྲུག། བཟོ་བྲུ་འཇུགས་པ། ལམ་བཟོ་བ། ཨར་པོ་རྒྱབ་པ་སོགས་གསར་དུ་སྐྱེལ་པའི་བྲུ་བ་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཞིག་ཡིན།
འཇུགས་སྤྱིག་ཉེར་མཁོའི་ཡོ་བྱད་སོགས་གཤེས་སྤྱིག་སྒོག་ཆས་འཇུགས་སྤྱིག་བྱེད་པ། ལུ་འཕེན་
ལྷགས་མདོད་འཇུགས་སྤྱིག་ཟེན་པ།
འཇུགས་གཏོར་། རྒྱུན་དུ་འདོག་རྒྱུའི་ཕྱགས་གཏོར་། འཇུགས་སྟོན། ལས་དོན་གང་རུང་འགོ་
འཇུགས་སྐབས་གཏོར་བའི་སྟོན་མོ།
འཇུགས་པ། བཅུགས་པ། གཟུགས་པ། རྩྭགས། ①ཤིང་སོགས་འདེབས་བ་དང་། ཡར་སྐྱོང་བ།
འབྲས་ཤིང་བཅུགས་པ། དར་ཤིང་བཅུགས་པ། ལུས་མོ་ས་ལ་བཅུགས་པ། ② འདོག་པ། མི་
རེར་དཀར་ཡོལ་རེ་འཇུགས་དགོས། སྐས་འཇུགས་པ། ཀར་བ་འཇུགས་པ། རྒྱུན་བཅུགས་པ།
འབེན་འཇུགས་པ། ③ སྤྱུན་པ། བྱི་འཇུགས་པ། བྱ་བཅུགས་བ་དང་བསྟོན་བཅུགས་པ། ④
གཏོར་པ། མཐུ་བ་མོ་འཇུགས་པ། སྟོན་བཅུགས་པ། ⑤ འབྲེད་པ། ལས་ཁུངས་བཅུགས་པ།
སྟོལ་བཟང་འཇུགས་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།།
འཇུགས་ཞིང་། [ཡུལ]མུར་འབྲུ་བུན་ལེན་དུས་གཏའ་མར་འཇུགས་པའི་ཞིང་ཁ།
འཇུགས་གཞི། གསར་དུ་འཇུགས་རྒྱུའི་ལས་ཀའི་གཞི་ཅའམ་མང་གཞི། ལས་བྱའི་འཇུགས་གཞི།
ནག་ཉེས་འཇུགས་གཞི།
འཇུགས་ཤིང་། [ཡུལ] ① ལྷ་མོ་འཁྲབ་སྟེགས་ཀྱི་དཀྱིལ་དུ་འཇུགས་པའི་ཤིང་སྟོང་། ② ཆེད་དུ་
འཇུགས་པའི་ཤིང་།
འཇུད་པ། བཅུད་པ། གཟུད་པ། རྩད་པ། བར་དུ་ཚུད་པར་བྱེད་པ། གཞུང་དོན་གྱི་ཁོངས་སུ་སྐྱེད་དོན་
འཇུད་པ་མི་རུང་། བཅོན་རར་བཅུད་པ། དཔེ་ཆ་རྣམས་ལྷགས་སྐས་ཀྱི་ནང་དུ་གཟུང་དགོས།
བཅན་དབང་གིས་བཅུད་པ། རྟེན་ལ་རྣམས་ར་བར་བཅུད་ཡོད། གཏེ་བར་འཇུད་པ།
འཇུམ་དཀར། ① བཞིན་གྱི་དོ་འཇུམ། དགའ་ཞིང་མགུ་ནས་འཇུམ་དཀར་སྟོན་པ། བན་ཚུན་འཇུམ་དཀར་
གྱི་ཐེང་བ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་གཏམ་འདྲེས་བ་དང་བག་ཐེབས་བར་སྤྲུལ། ② [མདོན]རྒྱུའི་ལྷ་ག།
འཇུམ་ཆིངས། དབྱང་བའི་རུས་ཆག་ལ་ཆིངས་བྱ་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། རྟེ་སྤྱིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་
མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བེ་སྟོན་ལས། སྤྱག་མོ་འཇུམ་ཆིངས་ནི་ལག་པའི་བུད་བུ་ནས་

སྒྲིག་པར་བསྐྱོལ་ཏེ་གཅིག་ངོས་ཀྱི་མཆན་ལོག་ནས་སྒྲུང་སྒྲིང་ནས་སྒྲུང་སྒྲིང་ནས་
བསྐྱས་མ་འཛུམ་ལིག་གི་བྱས་པ་དེ་ལ་འདྲ་བ་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་པའི་བཏགས་མིང་།
འཛུམ་རྒྱུད། རྒྱུད་ཟད་དགའ་བའི་རྣམ་འགྲུལ། བན་ཚུན་འཛུམ་རྒྱུད་སྟོན་རེས་བྱེད་པ།
འཛུམ་དུག་གཅན་གཟན་སྟག་གི་རི་མོ། སྟག་ལ་འཛུམ་དུག་རྒྱས་པ། བ་ཇ་མ་ཤ་ལེར་བྲོས་པ་ལས།
སྟག་འཛུམ་དུག་ཉིལ་ལེར་ལི་ན་དགའ།
འཛུམ་མདངས། གང་མོ་དགོད་པའི་ཉམས། བཞིན་ལས་འཛུམ་གདངས་རྒྱས་པ། ཞལ་གྱི་འཛུམ་
མདངས་སྒྲུང་པ། དགྲེས་པའི་འཛུམ་མདངས་མཛོད་པར་བཞད་པ། མེ་རྟོག་སྟོམས་འཛུམ་
མདངས་བཞད་པ།
འཛུམ་པ། ① བཛུམས་པ། བཛུམས་པ། ཚུམས། ཁ་མིག་ཟུམ་པར་བྱེད་པ། མིག་བཛུམས་པ། མིག་
མི་འཛུམ་པར་གཉིད་ཉལ། ② འཛུམས་པ། འཛུམ་པ། འཛུམས། དཔྱལ་བའམ་རྒྱུད་ཟད་དགོད་
པ། ཞལ་འཛུམ་བཞིན་པར་བསྐྱབ་བྱ་གནད་པ།
འཛུམ་བག་འཛུམ་པའི་ཉམས། དགྲེས་ཞལ་འཛུམ་བག་དང་ལྗན་པ། འཛུམ་བག་སྟོན་པ།
འཛུམ་བྱ་ལྟག་དགྲེ། བད་ཀྱི་ཉགས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་གཉན་ནད་བརྒྱུད་པར་བབས་པའི་
ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་ལྗན་ཐབས་དུས་
མིན་འཆི་ཞགས་གཅོད་པའི་རལ་གྱི་ལས། གཉན་རིམས་བརྒྱུད་བབས་འཛུམ་བྱ་ལྟག་དགྲེའི་
ནད། བརྒྱུད་བས་མི་བྱབ་ལྟག་པ་དགྲེ་དགྲེ་འགྲོ། དུག་བདུན་ཞག་ལ་འཛུམ་བཅས་འཆི་བ་མང་།
འཛུམ་སྒྲལ་སྒྲལ། དགའ་བའམ་སྟེག་ཉམས་ཀྱི་གང་མོ་རྒྱུད་ཟད་དགོད་པའི་རྣམ་པ། བཞིན་རས་
འཛུམ་སྒྲལ་སྒྲལ། འཛུམ་མེར་མེར། དགོད་པའི་རྣམ་འགྲུལ། དགའ་ནས་ངོ་གདོད་འཛུམ་མེར་
མེར་བྱེད་ཀྱི་འདུག
འཛུམ་མོ། མི་གཞན་གྱི་མིག་ལམ་དུ་འོང་བའི་དོན་སྟེ། མི་དེ་མི་དང་འབྲེལ་བ་མཁས་པ། མི་སྒྲུ་
ལའང་འཛུམ་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།
འཛུམ་མོལ། རྒྱུད་ཟད་དགོད་ཅམ་གྱི་ངང་ནས་སྐད་ཆ་ཡོད་པ། འཛུམ་མོལ་གྱིས་གྲོས་ཐག་བཅད་པ།
འཛུམ་དཔྱལ། གང་མོ་དགོད་ཉམས། འཛུམ་དཔྱལ་ཏེ་ལག་པ་གཏོང་རེ་བྱེད་པ། ཡིད་རབ་ཏུ་དགའ་

ནས་འཇུག་དཔྱུལ་བ།

འཇུག་དཔྱུལ་དཔྱུལ། ཉ་ཅང་དགའ་བའི་འཇུག་སྟོན་ཚུ་ལ། བན་ཚུལ་འཇུག་དཔྱུལ་དཔྱུལ་གྱི་རང་
ནས་འཆོས་པ་འདྲི་བྱེད་བ།

འཇུག་དཔྱུལ་ལ། གང་མོ་ཆུང་དུ་དགོད་པའི་རྣམ་འགྱུར། ཐུགས་མཉེས་ནས་འཇུག་དཔྱུལ་
ལེར་བཞུགས་བ།

འཇུག་འཇུག། དགའ་བའི་གང་མོ་ཆུང་ཟད་ཆོད་པའི་རྣམ་འགྱུར།

འཇུག་ཁང་ཁང། དགོད་པའི་རྣམ་འགྱུར། ཞལ་འཇུག་ཁང་ཁང་གནང་ནས་མེབས་བ།

འཇུག་བཞད། གང་མོ་དགོད་པའི་རྣམ་འགྱུར། དགའ་ཆེགས་གཙང་སེལ་བྱས་ནས་འཇུག་བཞད་ཤོར་བ།

འཇུག་ཡལ་ཡལ། དགའ་འཇུག་སྟོན་སྟངས། ཞལ་རས་འཇུག་ཡལ་ཡལ།

འཇུག་ཕིག་ཕིག། གང་མོ་ཆེར་ཆེར།

འཇུག་ཤོར་བ། གང་མོ་ཆུང་ཟད་ཤོར་བ། ཁོ་དགའ་ནས་འཇུག་ཤོར་བ།

འཇུགས། དཔྱུལ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཇུག་བའི་སྐྱལ་ཆིག་ཅིག

འཇུགས་བ། དཔྱུལ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཇུག་བའི་འདས་བ།

འཇུར། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ དུས་ཆོད་ཡོལ་བའམ་འདས་པའི་དོན་ཏེ། ལོ་རྟག་འདེབས་པའི་
དུས་འཇུར་མི་བྱུང་། ཉམ་གྱུང་འཇུར་ནས་ཉལ། ཉེན་གྱུང་འཇུར་ནས་ཡལ་དུ་བསྐྱེབས། དུས་
ཆུང་བརྒྱད་པ་མ་འཇུར་བར་སྒོལ་གྱར་བསྐྱེབས་ལྟ་བུ། ② གཟུར་གྱི་ད་ལྟ་བ།

འཇུར་བ། བརྒྱར་བ། གཟུར་བ། ཟུར། འབྲེལ་བ་དང་གཡོལ་བ། མཆོན་ཆ་ལས་བྱར་ཅིག ལས་
འགན་ལས་བརྒྱར་བ། གཞུང་ལམ་ནས་བརྒྱར་ཏེ་བྲོས་སོང་། མགོ་གཟུར་བ། རི་མཐོན་པོས་
མགོ་སྐྱུར། རྩ་ཆེན་པོས་ལམ་བརྒྱར།

འཇུལ་ཁུང། ཡིབ་སའི་སྐབས་ཁུང།

འཇུལ་སྒྲིའི་མིང། སྒྲིག་རྒྱུ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དམིན་སྐད་དུ་entry name ཟེད།

འཇུལ་བ། སྒོལ་བྱ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིགས་ལ་སོག་མར་ཞུགས་དུས་གཏོང་བའི་སྟོན་པ།

འཇུལ་བ། ཞུགས་པ། ས་ཕུག་ཏུ་འཇུལ་སོང་། ཤོ་རོག་གི་ཆང་ལ་ལྷུང་ཀ་ས་འཇུལ། རུམ་དུ་འཇུལ་བ།
འཇུལ་ས། ① སྒོ་སོགས་མི་དང་སེམས་ཅན་རྣམས་ནང་དུ་འཇུལ་ས། ② སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་
གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་entry point ཟེས།
འདྲེག་ རིམ་སྐྱས་སོགས་ལ་འདྲེག་རྒྱ་དང་འདྲེག་བཞིན་བ།
འདྲེག་སྐྱས། ཁང་པའི་ཐོག་ཁར་འགྲོ་པའི་སྐྱས་ཀ།
འདྲེག་བ། འདྲེགས་བ། འདྲེག་བ། འདྲེགས། བྱེན་དུ་འགྲོ་བ། རི་ཐོར་འདྲེགས་ཏེ་རི་ཅེར་སྟེ་བས།
སྟེ་ཕྱིར་ཅེར་འདྲེགས་པ་ལྟ་བུ།
འདྲེགས། འདྲེག་པའི་སྐྱལ་ཆོག་
འདྲེགས་བ། འདྲེག་པའི་འདས་བ།
འདྲེད་ ① རྫོང་ཆོགས་སམ། བ་ལམ་ལྟར་ཕྱིན་ཏུ་མཁེགས་པའི་དོ་ཞིག་སྟེ་དེས་གཡུ་དང་བྱ་རུ་
རྣམས་དར་སྐབས་དང་། སྐྱུ་ལ་འཇུག་ཏུ་སྟེ་ཞིག་སྟེ་དེས་གཡུ་དང་བྱ་རུ་
འདྲེད་ས། རེ་མཐོར་བསྟོད་བ། འདྲེད་ས་རིང་ཞེས་དཀྱུས་རིང་བ།
འདྲེད་ས་རིང་། [རྟོད་]དཀྱུས་སམ་སྟོད་རིང་བ།
འདྲེད་བ། བཟེད་བ། བཟེད་བ། ཟེད། སྟོད་ཁ་ལུག་སའི་བྱོགས་སུ་སྟོན་བ། སྟད་བྱའི་ཁ་ལེགས་པར་
བཟེད་ནས་ལུ་གུ་བཟུག་ ཞལ་དཀར་བཟེད་དེ་འབྲས་ལྷག་ ལག་བ་གཉིས་འདྲེད་བ། དབྲ་བྱང་
ན་མདུང་ཅེ་མཉམ་གཏད་དང་། བྱོགས་བྱང་ན་ཐོར་བ་མཉམ་འདྲེད་རེད།
འདྲེད་ཞལ། རའི་ཞལ་ལྷག་སྟོད་བཟེད་ཞལ།
འདྲེམ་མདོག་ འདྲེམ་པའམ་བག་ཐོན་བྱེད་པའི་ཁྱལ། ཆང་འཐུང་བར་འདྲེམ་མདོག་བྱེད་བ།
འདྲེམ་བ། འདྲེམས་བ། འདྲེམ་བ། འདྲེམས། ① བག་ཐོན་ནས་དོགས་ཐོན་བྱེད་བ། འགོ་ནད་ལ་
འདྲེམ་བ། མི་ཁ་ལ་འདྲེམ་བ། ལྷགས་པར་འདྲེམ་བ། སྟོད་ངན་ལ་འདྲེམ་བ། ཞལ་ཆོལ་ལ་
འདྲེམ་བ། གཏས་དོན་ལ་རྒྱ་ལ་གཞོད་པར་འདྲེམ་བ། ② རོ་ཆའམ་བག་ཆོ། མི་མང་གི་དཀྱིལ་
དུ་གཏས་སྐྱ་བ་ལ་འདྲེམ་བ། ཁ་ཆེས་པག་ལ་འདྲེམ་ལེ་རེད་ལྟ་བུ།
འདྲེམ་བག་ རོ་ཆ་མཆེར་སྐྱང་།

འདྲེས་བཀ་ཅན། རོ་ཆ་ཤེས་མཁན་དང་། སྤྱོད་ངན་བྱེད་པ་ལ་མཆོར་སྤང་ཅན།
འདྲེས་བཀ་མེད་པ། རོ་ཆ་མེད་པའི་དོན།
འདྲེས་མ་གནང་། མཆོར་སྤང་མ་བྱེད། གསོལ་ཆིགས་ལ་འདྲེས་མ་གནང་།
འདྲེས་མེད་པ། རོ་ཆ་དང་ཁྲེལ་ལ་འདྲེས་པར་མེད་པར་ལུས་གཅེར་བྱུར་བཟོད་པའི་སྤྲུལ་སྤྲུགས་
གཅེར་བྱུ་བའི་བྱུ་མཐའ་འདྲིན་པའི་ནང་ཚན་ཞིག།
འདྲེས་འདྲེས། མཛོར་སྤང་ཆེ་བ། སྐད་ཆ་བཤད་པར་འདྲེས་འདྲེས་བྱེད་པ། འབྲུག་ལྟོགས་ཅི་
རིགས་འདྲེས་འདྲེས་མང་བ།
འདྲེས་འདྲེས་ཐོགས་ཐོགས། མཆོར་སྤང་ཆེ་བ།
ཁྲིམ་གཅིག་གི་མི་ལྟར་ཡིན་པས་འདྲེས་འདྲེས་ཐོགས་ཐོགས་མི་གནང་རོགས།
འདྲེས་ཐོན། རང་ཐོན། སྐད་ཆ་གང་བྱུང་འདྲེས་ཐོན་སྤྱ་ཅིམ་མེད་པར་བཤད་པ། འདྲེས་ཐོན་མེད་པ།
འདྲེས་པ། འདྲེས་པའི་སྤྲུལ་ཆིག་
འདྲེས་པ་བ། འདྲེས་པའི་འདས་པ།
འདྲེས་པ་མེད། འཆོར་སྤང་མེད་པ། མདོན་སྤྲུལ་འདྲེས་པ་མེད། སྐད་ཆ་འདྲེས་པ་མེད་ཏུ་བཤད་པ།
འདྲེས་ ① སྐད་གང་དཔེ་བྲག་པའམ་སྐད་འགགས་པའི་དོན་ཏེ། སྐད་འདྲེར་འདྲེར་དུ་བོས་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ ལུལ་སྐད་དུ་འདྲེར་མ་གདབ་པའམ་གྱི་མདུང་སོགས་བསྐྱུན་
པའི་དོན་ཏེ། ཐུར་མས་འདྲེས་ མདུང་མགོར་འདྲེར་ལྟ་བུ། ③ མཛོར་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། ④
ཟེར་བའི་བརྟེན་དང་།
འདྲེར་སྤྲུ་འཕལ་བཟ། སྤྲིག་ཁྲོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྲང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་noise burst signals ཟེས།
འདྲེར་དུ་མ། མཛོར་དུ་མ་དང་འབྲ།
འདྲེར་དོ། [ལུལ་]ན་འདྲིན་བྲ་བའི་མས་ཀྱི་དོ།
འདྲེར་བ། མཛོར་བ་དང་འབྲ།
འདྲེར་བ། ① སྐད་འགག་པའམ་མི་ཐོན་པ། སྐད་འདྲེར་བ། གྱི་བ་ཏུ་ཅང་འདྲེར་བས་སྐད་རི་བཞིན་

མི་ཐོན། ② [ཆིང་]༡ ཟེར་ག། ཁོ་ཡོང་གི་ཡིན་འདྲེན་ག། འདི་སྐད་འདྲེན་བ་ཐོས། ༢ འགེལ་ག།
ཕུར་གདང་ལ་འདྲེན་ག། ༣ [ཡུལ་]འཕེགས་ག། བྱ་ག་འདྲེན་ག།
འདྲེན་བྱ། ཤིང་གི་གཟེར་བྱའཕམ་ལྷགས་གཟེར་ཆུང་ཆུང་། འདྲེན་མ། གཟེར་བྱའཕམ་གཟེར་ག།
འདྲེན་འདྲེན་པོ། གྲེ་སྐད་འགགས་པའི་སྐྱ་ངར་ངར་པོ། སྐད་འདྲེན་འདྲེན་པོ།
འདྲོག་ཞིབ་མོར་རྟུང་བཞིན་ག།
འདྲོག་ག། [ཆིང་]ཁུ་ཆུར།
འདྲོག་སྒྲོར། [ཡུལ་]ཆོག་སྒྲོར། ར་གན་གསེར་བརྩམ་གྱིས་འདྲོག་སྒྲོར་བྱས་ག།
འདྲོགས། ཞིབ་མོར་བརྟུངས་ཟེན་ག།
འདྲོང་འདྲོང། ཅུ་བ་ཆེ་ལ་ཅེ་མོ་ལྷ་བའི་དབྱིབས་ཏེ། མཐོ་བའམ་ཅོག་ཅོག་གི་དབྱིབས། ལྷ་འདྲོང་འདྲོང།
རི་འདྲོང་འདྲོང། མཁར་འདྲོང་འདྲོང།
འདྲོམ་ཉག་དགོན་ག། མིང་གཞན་བསམ་འབྱུང་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་ཟེར། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ལྷག་
སྤྱི ༡༩༣༩ ལོར་སྐྱ་རབ་འབྱུངས་པ་ཀུན་དགའ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་
ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་འུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཡུལ་འུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འདྲོམ་ཐོག་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱོད་རྫོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འདྲོམ་དཔེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འདྲོམ་ག། འདྲོམས་ག། འདྲོམ་ག། འདྲོམས། ① འདྲུ་ག། མི་མང་འདྲོམས་ནས་གྲོས་སྤྱར་བྱས། ད་
ལན་སོ་སོར་གྲེས་ན་ཡང་། ཕྱིན་ཆད་འདྲོམས་པའི་སྒྲོན་ལམ་ལྷ། ② ཆང་ག། རས་སྤྱ་ཆང་མ་
འདྲོམས་འདུག།
འདྲོམ་པོ། ཕུན་སུམ་ཆོགས་ག། མཐུན་ཆེན་འདྲོམ་པོ། འཆོ་བ་འདྲོམ་པོ།
འདྲོམས། འདྲོམ་པའི་སྐུལ་ཆིག།
འདྲོམས་བཀག་སྟེང་བའམ་དོ་ཤལ་གྱི་མདུད་འདྲིན།
འདྲོམས་འབྲབ། རྫོས་གར་ཆོགས་ཁག་མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་འབྲབ་ག། འདྲོམས་འབྲབ་གཟིགས་སུལ།
འདྲོམས་གྲོས། མཉམ་དུ་འདྲོམས་ནས་གྲོས་མོལ་བྱེད་པའི་འཆོགས་འདུས་རིགས།

འཛོམས་སྐྱོན། སྐྱོན་ཆའི་ཆ་ལག་ཅིག

འཛོམས་ཐང་། གཞིས་ཀ་ཅེ་མང་ར་རྒྱས་འཛོམས་ཐང་།

འཛོམས་བ། འཛོམ་བའི་འདས་བ།

འཛོམས་པོ། ཆ་ཆང་བའི་དོན་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་འཛོམས་པོ་བྱང་ལྟ་བུ།

འཛོལ་བ། ཉོར་བའམ་འཁྲལ་བ་དང་འགལ་བ། གོ་འཛོལ། ཁར་སང་བཤད་བ་དེ་འཛོལ་འདུག ང་མར་

སློབ་བྲལ་འཁྲོ་བ་དང་། དགེ་རྒན་ཚུར་ཡོང་བ་གཉིས་ལམ་བར་དུ་ལམ་འཛོལ་ཏེ་སྤྱག་མ་བྱང་།

༼ཕ༽

ཕ༼ བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉི་ཤུ་པ་འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུ་ལ་ལ་སྐྱེ་གནས་མཚུངས་༼ བྱེད་པ་མཚུ་
ནང་གི་ཚུ་ལ་བ་མཚུ་གཉིས་ཅུང་ཟད་འབྲད་པ་དང་༼ བྱིའི་ཚུ་ལ་བ་སྟོག་ཚུང་སྐྱ་ལྟན༼ ① མིང་
གཞིའི་མོ་ཡིག་ཅིག་ ② གཅན་གཟན་ཞིག་ ཕ་འཇུ་མ་གསོན་ལ་ངོས་པ་ལས༼ སྟག་ཤི་ར་མ་ངོས་
པ་དགལ༼ ③ ཁང་ཐོག་གི་ཚུ་འགྲོའི་ཤུར༼ ④[ཡུལ་]ཏྲ་ཤེད་རྒྱས་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱག་མདོའི་
སྐང་གི་ཤུར༼

ཕ་ཀོ་གཡག་དང་འཕྱིའི་ཀོ་བ་གང་རུང་ཚུ་ལ་ཡུན་རིང་བྱ་སྤང་ནས་སྟུང་བྱི་སོང་བ་དེའི་བྱིའི་སྐྱི་
བགས་དཀར་པོ་དེ་མ་བསྒྲད་པར་བྱ་ཞིང་སྐྱུ་མ་བཀུས་ཏེ་མཉེས་བཞེད་པ་ན༼ བྱིའི་སྐྱི་བགས་ངོས་
སྟུ་ཆོས་དམར་པོ་དང་༼ ཉག་པོ་སོགས་བྱུག་ཅིང་ཀོ་སྐྱུ་མ་དང་གལ་ཏེ་བྱུ་བ་ཆས་བྱ་ཆོག་

ཕ་སྐྱད༼ སེམས་ཅན་ཕ་ཡི་སྐྱད༼

ཕ་སྟོར༼ ཕ་སྐྱགས་སྐྱབས་བལྟས་ལས་བརྗོས་པའི་ཞུ་མོ༼

ཕ་སྐྱེས༼ གཅན་གཟན་ཕ༼ ཕ་སྐྱེས་གསོད་པ་བགས་པའི་སྐྱད༼ དོན་མཐུན་བཅོས་བཞོར་བྱི་དོན༼
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཕ་མོ་དང་ས་ཁྱིས་སོ༼

ཕ་སྐྱེས་སྤར་མ༼ རྩོ་ཁོག་མེད་པའི་མིའི་དབེ༼ ཕ་སྐྱེས་དར་མས་མེད་གེ་ལ་འབྲན་བ༼

ཕ་ཁ༼ ཁང་ཐོག་གི་ཚུ་འགྲོ་སའི་ཤུར་བྱ༼

ཕ་ཁུང་༼ ① ཚུ་འགྲོའི་དཔོར་ཁུང་སྟེ༼ ར་བའི་བཅིག་པའི་རྟིང་མཐའ་ཆད་གང་འཆོམས་པའི་ས་ན་
ཚུ་འགྲོ་སའི་ཁུང་བཞག་ཡོད་པའི་མིང་ཡིན༼ ② ཕ་མོ་འཇུ་ལ་སའི་ཁུང་བྱ༼

ཕ་ཁུར༼ ཁུར་མོང་ལ་རྒྱ་ཁུར་དང་༼ ཕ་ཁུར་གཉིས་དབྱེ་བའི་རིགས་གཅིག་ རོ་ཁ༼ ཞུ་རྟེས་བསེལ༼

ཀུས་པས་ཆ་བ་སེལ། དང་ག་འགགས་པ་འབྱེད། བད་ཀན་སྒྲུག་པོ་འཛོམས། རྒྱང་ཐབས་ལ་པན།
ཕ་ལྷ། ཕ་མོ་ཆོགས་པ།
ཕ་འབྲེལ། སྒར་བོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་གི་སྐྱེད་གསུ་བོ་རིམ་བཞི་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཀྱོན་རྒྱུ་ལྷ་སྐྱགས་
ནག་པོས་བཟོས་པའི་དགུན་ཞུ་ཏོག་ཅན་ཞིག
ཕ་འཕྲུག་ཕ་མོ་འཕྲུག་སྟེ་འགོ་བ། ལུས་ཐོར་ཡང་བ་ཕ་ཕ་འཕྲུག་འདྲ་བར་འགོ
ཕ་གྲོ་གྲོ་ཕ་མོ་སྐྱེ་མཛད་པ་རྒྱ།
ཕ་དགེ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཕ་དགོན་ལུང་ཆོགས་སྒྲིང་། འགོ་མགོན་འཕགས་པའི་དངོས་སྟོབ་ཁང་སྟོན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ།
དུས་ནམ་བཏབ་མ་གསལ། དུས་ཕྱིས་བར་ས་སྐྱེ་རོར་ལུགས་ཡིན་ཞིང་ཕྱིས་སུ་མི་ཐང་རོ་
བཟང་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་དགེ་ལུགས་བར་བསྐྱུད། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་
ཁུལ་མི་ཐང་རོར་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཕ་གྲོ། སྟོན་ཆགས་སྐོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར། ཞུ་རྩེས་སྟོམས། ཀུས་པས་སྟོན་གསེས།
སྟོན་ལྟོས།
ཕ་རྒྱ། ཕ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱའམ་རྟེ།
ཕ་བརྒྱལ་བ། ཕ་མོས་རྒྱ་བརྒྱངས་ནས་སྐད་རྒྱལ་བ། སྐད་དན་ཕ་བརྒྱལ་བ་བཞིན་དུ་ཤོར།
ཕ་རྒྱ། ཕ་འཛིན་མ། གནའ་དུས་མི་སྒར་མའི་མགོ་ལ་འདོགས་ནས་དམའ་འབེབས་བྱེད་ཡས་གྱི་ཡོ་བྱད་ཡིན།
ཕ་རྒྱ། ① ཁང་ཐོག་གི་ཕ་ཁའི་རྒྱ། ② རྒྱའི་རྒྱའམ་ལུང་བ་ནས་འབབ་པའི་རྒྱ།
ཕ་མརྒྱ། ① རྒྱ་འགོ་སའི་ཕ་ཁའི་སྟེ། ② སེམས་ཅན་ཕ་མའི་མརྒྱ་ཏོ།
ཕ་སྟེང་། གཅན་གཟན་ཕ་ཡི་སྟེང་སྟེ། རོ་མངར། ཀུས་པས་དཔལ་རྒྱུ་ཆུང་ནད་ཐུར་དུ་སྐྱོང་བར་བྱེད།
ཕ་རྒྱ། ① རས་དཀར་པོ་ཞིག ② ཐང་སྟོམ་དཀར་པོ་སྟེ། ཀུས་པས་སྟོན་གསེང་། གག་སྟོན་དང་སྐང་
ཐབས་འཛོམས། ལུས་སྟོབས་བསྐྱེད།
ཕ་ཏི། [འཇགས་] མང་ལུས་སྐྱེད་ཐོང་གི་རྟེན་གཙོ་འཕགས་པ་མཆེད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མ་ལྟར་འབྲུག་པ། བདེ་ཅག་འབྲུག་པའི་དཔེ།
མ་བཏགས། ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་དུ་མ་ཡིག་འདོགས་པ།
མ་བཏགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་བཅུ་གཉིས། གསལ་བྱེད་སྤྱི་ཚུལ་ནང་ནས་ཀྱུ་ཁྱ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་བཅས་མ་བཏགས་ཅན་བཅུ་གཉིས་སོ།།
མ་ཐང་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༠ལོར་འབྲོང་དུ་ཆོས་རྒྱུ་ཤོད་མས་ཕྱག་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་འབྲི་དུ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མ་རྒྱ། མོའི་རྒྱ་རྒྱ་མཚན་པ་གཅིག་ལ་རྒྱུང་དུ་གསུམ་ཡོད་པ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
མ་ལྗེ་མ། [ཡུལ་]མ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྟེ།
མ་གདོང་། ལུས་ཀྱི་ཆང་རའི་མུལ།
མ་གདོང་རུས་པ། ① གཅན་གཟན་མ་མོའི་གདོང་རུས། ② མ་མོའི་གདོང་རུས་ཀྱི་དབྱིབས་དང་
འདྲ་བའི་མུལ་རུས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག།
མ་ནག་མ་མོ་ནག་པོ། མ་ནག་གི་པགས་པ་རིན་ཐང་ཆེ།
མ་ནག་དགོན། མིང་གཞན་གདོང་རྫོང་མ་ནག་དགོན་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུན་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་
ལོ་༡༤༣༠ལོར་མཁན་ཆེན་བཟ་ཤེས་རྒྱ་མཚོས་ཕྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་སོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མ་ལྷགས། མ་མོའི་པགས་པ། མ་མོ་རྒྱ་ག་འདྲར་མང་ན་མ་ལྷགས་གདང་ལ་འགེལ།
མ་བྱེད། མ་འདོགས།
མ་སྤྱག་སེམས་ཅན་མའི་སྤྱ་གྲ།
མ་འབྱུང་། [རྫིང་]སེམས་ཅན་ར།
མ་བ། སྤྱི་ར་མ་བཞེས་པ་འགོ་སྤྱུལ་དང་ཀམ་པ་ལི་ལྟ་བུའམ། སྤྱི་བས་རེ་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་གོས་བཟང་
པོ་ལ་གོ་དགོས་པའང་ཡོད།
མ་འབྲོས། ཞེད་ནས་འབྲོས་འབྲོ་བའི་དཔེ། དག་དམག་པམ་ནས་མ་འབྲོས་བྱེད།

ཕ་མོ། ① སེམས་ཅན་ཕ་མོའི་རིགས། ② ལྷོང་སྟོབས་མེད་པ་ཕ་མོ་འདྲ། ཕ་མོ་སྟག་བརྩས། དག་
ལན་པོ་མེད་ན་ཕ་མོ་ཡིན། སྟགས་ལན་པོ་མེད་ན་ཁྲིམ་པ་ཡིན། ཕ་མོ་གཡོ་སྤྱོད་མཁས་ཀྱང་རྫོང་
པའི་མིག་ལམ་ནས་མ་ཐར། འགྲོ་ཕ་མོ་ལས་མཁས་ཀྱང་མཐུག་མ་རིང་པའི་སྟོན། རྫོང་རི་པོར་
ལས་ཅོག་ཀྱང་ཨམ་ཅོག་རིང་པའི་སྟོན།

ཕ་ཆང་། ཕ་མོ་སྟོད་པའི་ཆང་།

ཕ་རྫོང་། ཕ་ཡིས་བཅོས་པའི་ལྷ་མོའི་རིགས་གཅིག་

ཕ་རྫོང་ཆོས་སྒྲིང་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༥༠ལོར་ཡས་མས་ཅམ་ན་
སི་ཏུ་བརྒྱ་ཉིན་གྱེད་དང་ཀམ་པ་ཐེག་མཆོག་དོ་རྩེ་ནས་གཉིས་ཀྱི་སྟོབ་མ་ནང་ཆེན་བ་དབལ་
སྤངས་སྤྱབ་ཁྲ་དར་བྱས་བྱ་མཆོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་
ཡུལ་ཡུལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ཕ་ཞག་ཉི་སྐར་བདུན་དང་
ཅུ་ཆོད་ཞེ་གསུམ་སྟེ། སྤྱི་ལྷ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བརྒྱའི་སྐར་ནས་ཕ་ཞག་བཅོ་ལྔ་འདྲེན། ལྷོན་སང་
ཡོད་མེད་བརྟག་པའོ།

ཕ་ལྷ། ཕ་སྤྲགས་ལས་བཅོས་པའི་ལྷ་མོ། གོས་ཆེན་གྱི་རྒྱབ་ཤ་བཏང་པའི་ཕ་ལྷ།

ཕ་བྱར། ཕ་འདོགས།

ཕ་ཡིས་རྒྱལ་ས་བཟུང་པའི་གཏམ་རྒྱུད། རིགས་རྒྱུད་བཟང་པོ་མེད་པའི་གདོལ་བ་དང་། ཡ་བཤན་
ལ་སོགས་བ་རིགས་དན་གྱིས་བྱས་པའི་སྤྲན་བ་དང་ཁས་སེང་གའི་རྒྱལ་ས་བཟུང་པའི་གཏམ་
རྒྱུད་གཉིས་དཔེ་སྒྲུབ་བ་ཞིག་སྟེ། སྤྲེམས་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་
བ་ཆོག་དོན་ཉི་མ་ལས། ཕ་ཡིས་དུད་འགྲོའི་རྒྱལ་ས་བཟུང་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ནི། ཕ་ཞིག་གིས་
འགྲོག་བ་སྤྱུས་ཡུལ་གྱི་རམས་ཡོ་གཅིག་ཏུ་ལུས་བརྒྱག་པས་སྟོན་པོར་སོང་བ་དང་། རྒྱ་པོ་
རྣམས་ངོ་མཆར་སྤྲེས་ནས་ཁོད་སུ་ཡིན་ཟེས་བས། དེ་ན་རེ། ད་གཅན་གཟན་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཡུ་
ལོ་ཁ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་སྤྱུས་པ་ལས། དུད་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྒྱལ་པོར་བསྐྱོས་པས། དེ་ནི་
ལྷག་པར་ཕ་རང་ལ་སྤང་བ་ཞིག་བྱུང་བས། ཕ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ནི་སྤྱོད་གཏམ་གཏོགས་གཞན་
ནི་རེད་རང་རྣམས་དང་ཁྱད་མི་འདུག་པས་བརྟགས་པར་བྱའོ། ཞེས་བཅོས་ནས་

ཐམས་ཅད་དེའི་མདུན་དུ་བརྒྱལ་བས་དེ་རང་དབང་མེད་པར་ཁྲི་ལས་བབས་ཏེ་རྒྱལ་བ་དང་། དེར་
བསད་པར་གྲགས་སོ།། དེ་ལྟར་ཀུན་གྱིས་སྤྱི་བོར་བཀུར་བར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་
དང་། ས་བཅ་གིས། རྩ་སྤྱོད་རྒྱལ་བོར་བསྐྱོས་བ་ཡིས། འཁོར་སྤྱུག་རང་ཡང་བསད་ཅེས་
གྲགས། ཞེས་སོ།། འདི་ནི་མི་རུས་མེད་དཔོན་ཏུ་གྱུར་ན་སྤྱུག་པར་རང་རིགས་དང་། རང་འཁོར་
ལ་སྤང་བར་བྱེད་པའི་སྤྱང་ཅིག་ཡིན།

ཕ་ཡེ། དམའ་བ་དག་འཁོར་པའི་སྤྱོད་ཞིག་

ཕ་ར་སྐད་ཆེན། སྐད་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་བོང་བུའི་གཤམ་མིང་སྟེ། སྤེ་དགེ་བུང་འཆོ་བ་གྲུ་བུ་
འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱོད་གྱི་བརྟུ་བུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཟོལ་བ་སྟོ་གསལ་
མཁྱེན་པའི་རྒྱན་ལས། ཕ་ར་སྐད་ཆེན་ནི་བོང་བུའི་གཤམ་མིང་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ངེས་ཆིག་ནི། བོང་
བུས་རྒྱན་དུ་ཕ་ར་ཕ་ར་ཞེས་སྐད་ཆེ་བར་འདོན་པས་ན་དེ་ལྟར་ཟེར་རོ།

ཕ་ར་ལྷ་སི། བོད་ཡིག་ཏུ་མ་དག་རྒྱུན་འབྲམས་ཀྱི་བྲ་ན་ར་སིའི་མིང་གི་སྟོལ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་གར་གྱི་
སྐད་ཡིག་གཉིས་ཀའི་ནང་དུ་བྲ་ར་ན་སི་ཡིན་ལ། བོད་ཡིག་གིས་དག་པོ་སྤེ་དགེའི་བཀའ་འགྱུར་
སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་བྲ་ར་ན་སི་ཞེས་གིས་ཡོད་པ་རེད།

ཕ་བུ་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་བྱང་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༣་ལོར་བཏགས། བྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱོད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་དམག་ལྗོངས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད།

ཕ་རི་རྩེས་དོད། ཁ་བ་རྩུང་དུ་ཕ་དང་རི་བོང་གི་རྩེས་དོད་བྲུབ་ཅན་ཆགས་པའི་མིང་།

ཕ་བུ་ཤ། [ཡིགས]① ལྷ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག ② ལྷ་ལྷའི་ཕེང་།

ཕ་རོག་པོ། ཕ་མོ་ནག་པོ།

ཕ་ལ། [ཡུལ]བྱེའོལ་བའི་མདོག་རྟ་ཕ་ལ།

ཕ་ལེ་གཤུང་འབྲམས་ལྷ་ཁང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད།

ཕ་ལམ་ཅན། [རྫིང]དུར་ཁྲོད།

ཕ་ལུང་། ས་མིང་ཞིག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་རྩ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད།

ཕ་ལེ། གསལ་ལེའམ་ལྟར་དེ། ཡིད་ལ་ཕ་ལེར་ཤར། སེམས་ལ་ཕ་ལེར་བྲན་པ།
ཕ་ལེ་ཕ་ལེ། སེམས་ལ་ལམ་ལམ་དུ་ཤར་ཚུལ། ཆེན་དོན་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་ཕ་ལེ་ཕ་ལེ་ཤར།
བསྐྱོམ་པ་སྒྲ་མའི་ཞལ་རས། ཡིད་ལ་འཆར་རྒྱ་མི་འདུག མ་བསྐྱོམས་བྱམས་པའི་ཞལ་རས།
ཡིད་ལ་ཕ་ལེ་ཕ་ལེ།

ཕ་ལོང་། རྣ་རྒྱ།

ཕ་ཤུག། རྒྱའི་འགོ་ལམ་གཤོང་བ།

ཕ་ཤུག། བོད་རིགས་ཀྱི་རུས་མིང་ཞིག་སྟེ། མདོ་སྤང་འབྲོག་ཁུལ་གྱི་ཤུག་ཆེན་བཙུང་བྱི་གཅིག
ཕ་ཤུག་སྒྲ་མའི་ཆོས་སྤྲ། ལྷང་ཕྱོན་དགོན་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཁོར་སྤིང་། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་སྤྱི་
ལོ་ ༡༩༥༥ལོར་ཕ་ཤུག་སྒྲ་མས་བྱུག་བཏབ། བྱུག་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཕྱོན་མགོ་
ལོག་ཆ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕ་ས། ཁང་པའི་རྒྱ་འབབ་ཀྱི་ཕ་ཞབས་འདོམ་གང་བརྟོས་པའི་འོག་གི་ས་རྒྱར་བསྐྱངས་པའི་དྲངས་
མས་སྟན་ཏེ་བྱས་ན་མ་འབྲས་དང་ཤར་གཙོང་པར་བྱེད།

ཕ་སེ་ལིན། དབྱེན་སྐད་ཟུར་ཆགས། རོ་ལ་བྱགས་བྱེད་ཀྱི་ཤག་སོས་ཞིག

ཕ་སྟོག། ཕ་མའི་བགས་པའི་བྱོན་པ།

ཕ་རྩ་ཏེ་སྤྱི། ཕ་ར་ན་སྤྱི་དང་དོན་གཅིག

ཕང་ཀྱ་དགོན་པ་བདེ་ཆེན་ཕུན་ཆོགས་སྤིང་། དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་གི་རུས་འགོར་བཞེངས་པ་དང་
རབ་བྱུང་བཙུང་བའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ལོར་ཉམས་གསོ་བྱས། ད་ལྟ་མཆོ་ཕྱོན་གསེར་ཁོག་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕང་གིང་། འབྲུང་རྩེས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རེ་བཞིན་ཕྱོགས་བཞི་མཆམས་བརྒྱད་དུ་བསྐྱོར་ཞིང་གནས་
པའི་ས་བདག་ཅིག

ཕང་འཇུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ། གོང་དུ་འཇུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ཞེས་བར་གཟིགས།

ཕང་མོ། [རྟིང]ཤིང་མངར་གྱི་རིགས་ཤིག

ཕང་མང་། གད་མོདེ་སྤྱ།

མང་ལེ་མོ། སྤར་བོད་ཀྱི་སྐྱེད་པ་བྱེད་པ་སྤྱི་ལོ་མཁན་སོགས་ཀྱི་ལྷ་མོའི་བྱེད་པ་ཅིག
མང་ལོང་། [ཆིང་]ན་པའི་རྒྱན་ཆ་ཞིག
མང་ཤུ། [ཆིང་] སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་གིས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ལ་འབྲལ་རྒྱའི་སྤྱི་ལོ་མཁན་ཀྱི་ལྷ་མོའི་མིང་།
མང་ཏོ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་གི་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༡༩ ལོར་བྱུག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་
མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཁྱུ་སྤར་རྒྱ་གར་དུ་ཡིག་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་གསེས་ཡི་གེའི་གཞུགས་རིས་
ཅུང་ཟད་འཛིང་ཆེ་བ་ནག་ཤས་ཅུང་བ་ཞིག་སྟེ། ལ་རྩུ་དང་ལ་རྩུ་དེ་གཉིས་སྐྱབས་དེའི་སྐྱད་རིགས་
བཞིའི་ནང་གསེས་ལེགས་སྤར་གྱི་ཡི་གེ་དེ་ཡིན་པར་ངེས་ལ། རང་ཅག་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་རྩོམ་
ཡིག་གི་ལོ་ལོ་མཛོད་ཀྱི་རྒྱན་ལྟ་བུར་གསུམ་བསྒྲིགས་སུ་ལོ་ལོ་མོ་ལ་ཞིག་ད་ལྟར་ཡོད།

མཁ། ཨ་མདོ་ས་ཆ་ཁ་ཤས་སུ་བྱེད་ཀླམ་མཆན་མོ་བྱེད་པའི་བཅའ་བཙུགས་འདོད་སྟོན་དུ་ལྟོ་བ་དེར་
ཟེར། དཔེར་ན། མར་ལ་ལྟོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

མར་ཏི་ཀ [ལེགས་]ན་མ་འབྲེལ

མར་བཏང་། [ཨ་མདོ་] སྤྱི་ས་བ་གང་ཞིག་བྱུང་མེད་པའི་ཞིང་འཁྲིག་པའི་ལས་ལ་ཞུགས་པའི་དོན།

མལ་གྱིས། ལམ་གྱིས། ཆིག་དོན་སྒྲོ་ལ་མལ་གྱིས་ཤར་བ།

མལ་མལ། མ་ལེ་མལ་ལེའི་བསྐྱུས་མིང་།

མལ་ལེ། མ་ལེ་དང་འདྲ།

མལ་ལེ་བ། རང་ཤུགས་སུ་འཆར་བ།

མལ་ལེ་མལ་ལེ། མིག་ལམ་དུ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་འཆར་པའི་དང་རྩུ་ལ།

མི་ལུང་མདོ་སྤགས་ཆོས་སྤིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཆུ་གི་སྤྱི་ལོ་ ༡༤༡༣ ལོར་རྒྱལ་དབང་བདེ་ཆེན་
རྗེ་ཆེས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་འབྲུག་བ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མི་ཤེ [ལེགས་]སྤིང་བ།

མམ་བ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་

རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛུགས་སྐོར་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མེན་ཀྱ་དགོན་པ་བཟླ་ཤིས་ཆོས་གླིང་། དགའ་ལྷན་པོ་བླ་མ་གྱི་དུས་འགོར་ཆོས་བཟང་རིན་པོ་ཆེས་
བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་སྡོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྷ་རིས། ལྷོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་bubble chart ཟེད།
ལྷག་ལོན་གསུམ་ཉེ་ཤིས་པ་རྒྱལ་པོར་གྱུར་ཉེ་མི་ངོ་མི་ཤིས་པར་གྱུར་པ།
ལྷན་ཤིང་གོང་ཚོ། རྒྱ་རྒྱུ་ཐང་ཐེ་བྱེད་གི་སྤྲུལ་མོ། བོད་རྒྱུ་བཅན་སྤྲུལ་པའི་བཀའ་ལྷན་སྟོན་པོ་མགར་
སྟོང་བཅན་སོགས་ཀྱིས་ཐང་གི་རྒྱལ་ས་ནས་གདན་དྲངས་པའི་བཅུན་མོ་ཞིག།
ལྷན་ཐེན་གོང་ཚོ། གོང་གི་ལྷན་ཤིང་གོང་ཚོ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡིན།
ལྷ་ལྷ་ཀྱ་དགོན་པ། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྡོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད། ལྷ་ལྷ་ལང་དགོན་པ། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་
སྡོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མེ་དགོན། བཟླ་ཤིས་ལུན་ཆོགས་རྣམས་རྒྱལ་གླིང་ཞེས་ཀྱང་བྱུང་བའི་མེ་
པོ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ ལོར་བསྐྱོར་བྱ་རྒྱལ་མཆོན་ནས་བྱག་འདེབས་མཛད། ལྷ་པོ་མཐའ་
རྒྱུ་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་པོ་དེགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འཛུགས་སྐོར་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མེ་ཆེ་རི་མོ། ལྷོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་vetch diagram ཟེད།
མེ་མདའ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༣༠ ལོར་བྱག་བཏབ། ལྷ་པོ་མཐའ་
རྒྱུ་མ་། ད་ལྟ་མཆོ་སྡོན་མགོ་ལོག་པད་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མེན་ཆེག་སྤར་ཐང་ཐེན་ལྷོ་མེན་ལྷོ་མེན་ལྷོ་མེན་དཔོན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་འཕགས་པ་
དགོངས་པ་ཐབ་མོ་ངེས་པར་འབྲེལ་བའི་མདོ་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བཅུམས། སྤར་
འགོས་ལོ་ཆོས་འབྲུབ་ཀྱིས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར།
མེན་རིས། ལྷོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་venn diagram ཟེད།

མེད་མ། ① དག་སྒྲུབ་མཆོད་སྒྲ། ② འགོ་བའི་སྒྲ།

མོ་བརྒྱལ། འོ་བརྒྱལ་དང་དོན་གཅིག་

༼ ཞ ༽

ཞ། ① བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་གཅིག་པ་འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྟེ་གནས་ཀྱི་དང་། བྱེད་
པ་སྟེ་དབུས། ཉང་གི་ཚོལ་བ་མགྲིན་པ་བྱེ་བ་དང་། བྱེའི་ཚོལ་བ་སྟོག་ཆེན་རྫོ་ཞིང་སྟེ་མེད་པ།
མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག ② ཡན་ལག་སྟོན་ཅན་དུ་གྱུར་བ་སྟེ། ཀྱང་པ་ཞ། ཀྱང་པ་ཞ་བའི་སྟོག་
ཆགས་ལྟ་བུ།

ཞ་ཁྲོག་ ཡན་ལག་ཞ་ནས་ཁྲོག་པོར་གྱུར་པ། ཀྱང་པ་ཞ་ཁྲོག་ ལག་པ་ཡ་གཅིག་ཞ་ཁྲོག་དུ་གྱུར་པ།
ཞ་སྟུང་། ཞ་ཉེ་ལས་བཅོས་བའི་སྟུང་པ།

ཞ་གད་སྟེ་གསུམ། འདི་ས་གནས་གད་དུ་ཡོད་མེད་མ་གཤིས་བསམ་བརྟག་བར་འཆོལ།

ཞ་སྟེ། [ཉིང]① ར་བ་མེད་པ། ② འོན་པ།

ཞ་ཆག ① ཉམས་ཆག ② ཆད་ལུས། ཞ་ཆག་འཐེང་འཁུམ་མེད་པ།

ཞ་ཉེ། ལུགས་རིགས་ཤིག་སྟེ། སྤྲོན་སྟོར་གྱི་རྒྱས་བས་དབུལ་ཚུའི་དུག་འཛོམས། ཤ་རོ་གཅོད། ཞ་
ཉེ་དཀར་པོ། ཞ་ཉེ་ནག་པོ། ཞ་ཉེའི་གཏིང་རྟོ།

ཞ་ཉེ་སྟེ་ས། [མདོན]ཆོན་ལེ་ཁྲི།

ཞ་སྟུལ། ལྷ་གས་མམ་བྱམ་ཅེ།

ཞ་འཐེང་། ཀྱང་ཁྲོག་གི་འགྲོ་སྟངས། ཞ་འཐེང་འཐེང་བྱས་ནས་ཐག་རིང་འགྲོ་དཀའ།

ཞ་རྟོ། རྩ་ཆས་སོགས་ལ་རྩི་གཏོང་བྱེད་གྱི་རྟོ་རིགས་ཤིག དེ་ཞུན་ཞ་ཉེ་འབྱུང་།

ཞ་སྟེ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་གྱི་སྟེ་བ་དབུག་པ་སྟེ། ཞ་ཟ་འཡ།

ཞ་འོ། [ཉིང]ཞ་ཉེ།

ཞ་བ། ཀང་ལག་སོགས་ལ་སློན་ཤོར་བ། ཀང་ལམ་ལ་ཞ།
ཞ་བོ། ཀང་ལག་གང་རུང་ལ་སློན་ཞུགས་ཏེ་ཉམས་ཤིང་འཁུམས་པའི་མིང་།
ཞ་སྒྲུག་ཞེའི་སྒྲུ་གུ་རྩོམ་ཟེར།
ཞ་སྒྲུག་རིམ། རྒྱན་དུ་མཛོང་རྒྱ་ཡོད་པའི་རིམ་འཛིན་གས་ཤིག་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་ཐོག་ཞ་སྒྲུག་ནག་
པོ་སློད་པ་དང་། སྐབས་འགར་ཞ་སྒྲུག་ཚོན་མ་ཅན་ཡང་སློད་སོལ་ཡོད། དེ་བཞིན་ཞ་སྒྲུག་གི་
རིམ་འཛིན་ལྟར་དུ་ཆུ་ཚོན་གྱིས་ཏང་ཚོན་གཏོང་སོལ་ཡོད་པས་དེར་ཏང་ཚོན་རིམ་ཟེར། ཞ་སྒྲུག་
རིམ་འཛིན་གཙོ་བོ་བཅད་གྱིས་མང་གཞི་བྱེད་པ་དང་ནག་རིས་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་འགའ་ཞིག་སློད་པ།
དེ་བྱེད་པས་གཟུགས་དང་བབ་ཆགས་ཀྱི་མདངས་རིས་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོའི་བོཾ་དེ་བྱེད་པས་
མཚོན་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རིམ་འཛིན་གས་ནི་བོཾ་བཙུག་བརྒྱབ་བདེ་ཞིང་ཡོ་ཆས་སྟབས་བདེ་བ།
ཞིབ་ཆགས་ཤིང་གསོན་ཉམས་དོད་པའི་བྱེད་ཆོས་ལྟན་ཆོས་ལྟན་ཡོད་པ་རེད།

ཞ་ཞ། སྤྱར་སྤྱར་རམ་གུག་གུག་ཁ་འཕྲེད་སྤྱིད་ཞ་ཞ།
ཞ་ཞི། [ཡུལ་]སྤྱག་གུ་རྩུང་རྩུང་། ཞ་ཞི་དུ་བ།
ཞ་བཟང་བོ་ཀ་ཤི་ཀའི་ལ་ཐོད། ཞ་བཟང་བོ་ཀ་ཤི་ཀའི་ལ་ཚོད་ཅེས་བར་གཟིགས།
ཞ་ར། མིག་ཞར་བ།
ཞ་རིལ། ཡན་ལག་འཁུམ་སློན་ཤོར་བ། ཞ་རིལ་འཁུམས་པ། གུམ་བུའི་ནད་གྱིས་ཀང་ལག་བཞི་ག་
ཞ་རིལ་དུ་གྱུར་བ། ཞ་རེངས། ཞ་བ་སྟེ་རྩུ་བ་འཁུམས་ནས་ཡན་ལག་པར་བརྒྱུད་མི་བྱུང་བར་
གྱུར་པའི་དོན་དང་། རེངས་བ་སྟེ་རྩུ་བ་གྱོད་པོར་གྱུར་ནས་ཡན་ལག་རྩུང་བསྐྱུམ་མི་བྱུང་བར་
གྱུར་པའི་དོན་ཡིན་པས་འདྲིར་སྤྱ་བསྐྱུས་པའོ།

ཞ་ལ། [ཡུལ་]གྲང་ལྷེབས་སོགས་ལ་གཏོང་རྒྱའི་ཞལ་བ། ཅིག་པ་ལ་ཞ་ལ་བརྒྱབ་པ།
ཞ་ལག་ཀ་ལག་དང་དོན་འདྲ།
ཞ་ལུ། ① གཞིས་ཀ་ཅེ་རྩོད་གི་ས་ཆ་ཞིག་སྟེ། སྤྱར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་དུས་བོད་
ཁྲི་སྟོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་ ② [རྩིང་] བད་ཁ་སོགས་ཅི་ཤིང་གི་རྩུ་གུ་གསར་བ།
ཞ་ལུ་དགོན་པ། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧འཕེལ་སྤྱོད་འགྲུག་ལོར་སྟེ་བཙུན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཞ་ལུའི་

གསེར་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་བཞེངས། དེ་ཡང་རྒྱ་རྒྱ་མཐོང་ལུང་སྟོང་སྟོང་བར་
གསུམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལས། མཁས་བླ་པ་དུ་མའི་འབྲུང་གནས་དཔལ་ཞུ་ལུང་གསེར་ཁང་འདི་ནི།
ལོ་སྟོན་གྱི་ཉེ་གནས་ལྟེ་བཅུན་ཤེས་རབ་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་ལོ་སྟོན་ལ། བདག་གིས་མདའ་
སྟོབས་པར་གནས་གཞི་ལྷ་ལུ་ཅམ་གཅིག་བཅིགས་པར་ཞུ་ཞུས་པས། དེ་བཞིན་གྱིས་
གསུངས། དེ་ནས་བླ་མ་མདའ་གསེར་གྱིས་བཀའ་ནས་ཕུལ་བས། ལོ་སྟོན་གྱིས་བླ་མ་བསིར་
བསིར་ལན་གསུམ་མཛད་ནས། ལྟེ་བཅུན་ཤེས་རབ་ཆེ་གསུངས་ནས་མདའ་འཕངས་པས་ད་
ལྟའི་བཅུན་ཁང་རྟེན་མའི་མདའ་འབྲུམ་ཞེས་གྲགས་པ་འདི་ཡིན། དེ་ནས་ལྟེ་བཅུན་རང་གིས་ལྷ་
ལུང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དབུ་ཅེ་རུབ་མ་གཉིས་ཀྱི་ལྷོ་བྲང་གཉིས། ཤར་མའི་ཡུལ་ཆེན་མོའི་
སྟོང་མན་དང་འོག་ད་ལྷ་མགོན་ཁང་བྲས་པ་འདི་དེ་དུས་བཞེངས་སོ། ལྷ་རིམ་པོ་སྣ་ཆོགས་
ལས་བྲུབ་པའི་གྲུ་དུའི་སྒྲུ་བཞེངས། ད་ལྷ་རང་བྱོན་བཞུགས་པའི་ལྷོ་བྲུགས་ན་ཞལ་བྲང་
གཟེགས་ནས་བཞུགས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས། ལྷ་གར་དོ་རྩེའི་གདན་ན་རོ་པོ་
ཁ་ས་སྤྱ་ཆེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་པའི་སྒྲུ་ཆད་ཁྲུང་པར་འཕགས་པ་ཞིག་
འབྱོན་པར་འདུག་པས། གདན་ཤོངས་གསུངས། ལྟེ་བཅུན་གྱིས་གདན་འཕེན་པའི་འདུན་པ་
མཛད། དགྲུང་ལོ་དོན་གཉིས་པར་བོད་ཀྱི་སྒྲུ་པ་འདི་མ་དག་པར་ཤེས་ནས། ལྷ་ལྷ་དགེ་འདུན་
ཆོས་སྡེ་དང་བཅས་པ་འགོ་བ་ལེ་ཤེས་གཡུང་བྲུང་ལ་གཏད། དེ་དུས་ལྷ་པ་ཀ་བ་བཞི། གདུང་
མ་བརྒྱད་བྲུང་ཟེར། དེ་ནས་ལྟེ་བཅུན་ལྷ་གར་དོ་རྩེའི་གདན་ལ་བྱོན་ནས། རོ་རྩེ་གདན་པ་ཆེན་
པོ་སྒྲོབ་དཔོན་ཨ་རྩ་ཡ་ཀ་ར་ལས་སྒྲོམ་པ་བྲུངས། ཆོས་མང་པོ་ཞུས། ལྷ་ར་རས་གཟིགས་ཁ་ས་
སྤྱ་ཆེའི་སྒྲུ་བྲུངས། ལྟེ་བཅུན་གྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་རྩེ་སུ་ལྟེ་བཅུན་གྱི་པ་
ལུང་འབྲུམ་གྱི་རོ་རྩེ་སྒྲུག་གི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བྲུག་ལྷོག་སྤྱ་གསེར་བཟང་བྲུ་བ། བཅུན་པར་
བཅུག་ཉེ་གནས་བཙོམ་པ་དེ་རྩེ་སུ་ཞུ་ཞུའི་མཁན་རབས་གསུམ་པ་བྲས། གཡུ་ཐོག་སྤྱ་
གསེར་བཟང་། དེ་ཉིད་བསྐབ་པ་འཆལ་བ་དཔོན་བརྒྱད་དུ་སོང་། བསྟན་པ་ཁྲུང་པོ་གྲགས་སེང་
ལ་གཏད། གཡུ་ཐོག་སྤྱ་གསེར་བཟང་གི་དུས་སུ་ཞུ་ཞུའི་རོ་པོ་རང་བྱོན་འདི་རྟེན། ཞུ་ཞུའི་རི་
ལུག་ཏུ་སྤྱན་དངས་ནས་བཞུགས་སུ་གསོལ། དུས་དེར་རྩེ་མིག་པ་དང་། ཞུ་ཞུའི་བར་དམག་

འཕྲུག་ལངས། ཚུ་མིག་པས་རྫོ་བོ་རང་བྱོན་བརྒྱས་ཏེ་བྱིན་པས། རྫོ་མོ་རི་ཕྱག་པས་རྒྱག་འཆིང་
 བརྒྱབ་ནས་གར་ཡང་བཟོད་མ་ཐུག། མི་འཛིགས་པ་དེ་རྫི་འི་སྐྱར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་ཁྱར་
 གྲང་མ་ཐེག་བཅག་གྲང་མ་ཆག་པ་འདུག་དེ་དུས་རྒྱ་གར་དང་། བལ་པོ། དབྱུས་གཙང་བཅས་
 གྱི་ཡོན་བདག་མང་པོ་བྱུང་བའི་ནང་ནས་བལ་པོའི་ཡོན་བདག་རྣམས་གྱིས་རྒྱན་བཟང་དང་། ཞ་
 ལུའི་རི་ཞོལ་རྣམས་སུ་མཆོད་རྟེན་བཞེངས་པ་དང་ལྷ་ཡང་བལ་པོའི་མཆོད་རྟེན་དུ་གྲགས་པ་
 རྒྱན་གོང་གི་རུབ་སྟོད་ན་ཡོད་དོ། དེ་ནས་ཞ་ལུ་པ་དང་རི་ཕྱག་པ་བཟུལ་བཟོས་ཏེ། རྫོ་བོ་རང་
 བྱོན་ཞ་ལུར་འགྲོ་དོན་ཆེ་བ་ཡོད་སྟེ་མ་ནས་རྫོ་བོ་ཞ་ལུར་སྐྱོན་བྱངས་ཏེ་བཞུགས། སྐབས་དེར་
 རྫོ་བོ་གཙང་ཁང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་སྟེ་མ་པ་དང་། ང་མའི་བང་ན་བྱ་སྟོད་པ་བཞིན་ཡིན་
 ཞེས་གསུང་འབྱོན་པས། ལྷ་མོར་རྒྱ་གར་ནས་གདན་བྱངས་པའི་སྐྱོན་རས་གཟིགས་ཁ་སར་སྤ་
 རི་དེའི་སྐྱ་པར་དུ་བཞུགས་པ་འདི་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། ཞ་ལུའི་མཁན་རྒྱུད་ནི། དང་པོ་ལྷེ་
 བཙུན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས། དེ་ནས་གཙུང་ལྷེ་བཙུན་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས། ཁྱ་བོ་གཡུ་ཐོག་
 སྐྱ་གསེར་བཟང་། ཁྱུང་པོ་གྲགས་སེང་། མཁན་པོ་མཛོན་པ་བ། ཞ་ལུ་གཞོན་བཙོན་པ། སྤ་ཆོས་
 བྱང་པ། ཨ་མེས་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་གྱི་དུས་སུ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དབྱུས་སྟོན་སེང་
 གཤེའོད། མཁན་པོ་འདུལ་འཛིན་པ། མཁན་པོ་གྲགས་གཞོན་པ། ཁྱོ་ཕུའི་བྱ་སྟོན་ཐམས་ཅད་
 བཞེན་པ་དགྲང་ལོ་སོ་གཅིག་པ་ཞ་ལུའི་གདན་སར་སྐྱོན་བྱངས་ནས་མཁན་པོ་ལོ་སོ་བདུན་
 མཛད། དེ་རྗེས་ཐུགས་སྤུས་ལོ་ལྔ་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱུས་གྱིས་མཁན་པོ་ལོ་གསུམ་མཛད། དེ་
 རྗེས་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཁན་པོ་ལོ་དགཉིས་མཛད། དེ་རྗེས་མཁས་
 ཐུབ་སངས་རྒྱས་དཔལ་རིན་པས་ལོ་བརྒྱད། དེ་རྗེས་འཁྲལ་ཞིག་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བས་ལོ་
 ཉིས་བདུན། དེ་ནས་ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་ཀུན་དཔལ་བཟང་གིས་ལོ་བཅུ་བདུན། དེ་ནས་ཆོས་རྗེ་
 བཤེས་གཉེན་བཟང་པོ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ལོ་བཅུ་གཅིག་གནང་བ་སོགས་རིམ་བཞིན་ད་ལྟའི་
 བར་མཁན་རབས་རྒྱན་མ་ཆད་པར་འབེལ་ལོ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་
 ༡༣༥༠ལོར་ཞ་ལུ་དགོན་པ་ཉམས་གསོ་བྱས། ཁྱོ་ཕུ་དགོན་ནས་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་གདན་བྱངས།
 སྐབས་དེར་ཞ་ལུ་རི་ཕྱག་བདེ་ཆེན་ཆོས་གྱི་པོ་བྱང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་དགེ་འདུན་རྗེ་

དང་བཅས་པ་གསར་སྐྱོན་མཛད། གྲུབ་མཐའ་ཞུ་ལུ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་
གཞིས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། སྤོང་ཞུ་ལུ་ལུ་ཆོས་རྒྱུད་ལ་ཀ་བཞི། གཤུང་མ་བརྒྱད། བྱང་དུ་སེང་
གེ་རལ་བ་ཅན་དང་དགུ་ལྷན་བཅུན་ཅུ་ཐམ་བ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཆོས་སྤེལ་གཞལ་ཞིག་
བྱུང་ཡང་། དེར་དུས་ནི་ཞུ་ལུ་རང་ཉིད་མ་གཏོགས་དགོན་ལག་གཞན་ཉམས་པར་འབྲ། དེ་ཡང་
ཀ་བ་བཞི་ནི། དགའ་སྤོང་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཀ་བ། ཀྱ་རི་བྱ་སྐྱུས་ཁ་བྲག་དབྱུང་པའི་ཀ་བ། གཡུས་
སྐྱུ་མ་ཁོར་གྱི་ཀ་བ། རེ་སེར་མཐུའི་ཀ་བ་བཅས་སོ།

ཞུ་ལུ་བ། ལྷེ་བཙུན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་བཙུ་གཅིག་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཅམ་དུ་དར་
སྤེལ་གནང་བའི་གདམས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཉེ། ཆེ་བ་བཞི་ལྷན་གྱི་ཞུ་ལུ་བ་ཞེས་ཟེར། ཞུ་ལུ་པའི་ཆེ་
བ་བཞི། ལས་ཀ་བཞི་ཡིན་པས་ཆེ་བ། ཡོན་བདག་བཙུང་པོ་ཡིན་པས་ཆེ་བ། སྤོང་མ་བྱ་གར་
བ་ཡིན་པས་ཆེ་བ། རུས་པ་ལྷེ་ཡིན་པས་ཆེ་བ་བཅས་སོ།

ཞུ་ལུ་ལོ་ཆེན། མཚན་གཞན་ལ་ཞུ་ལུ་ལོ་ལྔ་བ་རིན་ཆེན་ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོ་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུན་
པའི་ལུགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༡ལོར་ཡབ་བསམ་འབྱུང་དཔལ་བཟང་དང་། ཡུམ་རེན་ཆེན་ཆོས་
འཛོམས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས། མཚན་ཆོས་སྐྱོང་འབྲུམ་ཞེས་གསོལ། སྐྱུ་རྒྱུང་དུས་
ནས་སློང་ཤིག་བཟ་བ། སྐྱུ་ཅེད་ཀྱི་ཆེ་ཡང་ཆོས་འཆད་པ་དང་། སྐྱུ་བསྐྱར་བ། ཡི་གེ་འབྲི་བ་
སོགས་ཆོས་དང་རིག་གནས་ལ་མོས་སྟོབས་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བཟ་
ཤིས་དཔལ་ལྷན་གྱི་མཐུན་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སློབ་སོགས་སྦྱངས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པར་རྒྱལ་ཅེ་
སྤེལ་དང་། རིན་སྤྱངས་སྤེལ་གཉིས་དམག་འཁྲུག་ལངས་བས་ཡབ་རྒྱལ་ཅེའི་དམག་དཔོན་དུ་
ཐེབས་པ་དམག་ཐོག་དུ་བཀོངས། དེ་ནས་རྒྱལ་ཆོས་རྒྱལ་བཟ་ཤིས་འཕགས་པའི་ཞབས་
འབྲིང་དུ་མངགས། དེའི་རིང་ལ་སློབ་སྦྱོང་འབད་བཙོན་ཆེན་པོར་གནང་། དགྲུང་ལོ་བཙོན་བརྒྱད་
པར་ཆོས་རྒྱལ་བཟ་ཤིས་འཕགས་པས་གནང་བ་ཐོབ་པ་ལྟར། རྒྱལ་ཅེ་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྤེར་
མཁན་ཆེན་དགོན་མཚན་གཟུང་པོའི་མཐུན་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། མཚན་རིན་ཆེན་ཆོས་སྐྱོང་
བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་ཉིད་དུག་པར་ཇེ་དོན་སྤུབ་གྲགས་པས་མཁན་པོ་དང་། བཀའ་
བཙུ་བ་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་ལས་སློབ། མཁར་གྲགས་པ་བསོད་ནམས་སློབ་ཤིས་ཀྱིས་

གསར་སྟོན་གནང་སྟེ་བསྟེན་པ་རྫོགས། དེ་ནས་སྤྱོད་ཁང་མཁན་ཆེན་ཆོས་གྲུབ་དང་། བླ་གདམས་
རབ་འབྱམས་པ་སྒྲ་དོན་རིན་པ་སོགས་ཡོངས་འཛིན་བརྩ་སྒྲག་ལྟ་ཅན་བསྟེན་ནས་མདོ་སྒྲགས་
ཐམས་ཅད་ལ་ཐོས་བསམ་མཐར་ཕྱིན་པར་བསྐྱབས། ཁྲད་པར་དུ་སྤྱོད་རམས་པ་གནས་བརྟན་
ལེགས་པ་རྒྱལ་པོ་དང་། དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་རམ་པ། ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ། སྤྱོད་ལྷགས་
རི་བ་ཐར་པ་བཟང་པོ། སྤྱག་ཚང་ལོ་རྒྱ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན་ལ་བསྟེན་ནས་སྤྱོད་དང་། སྤྱན་དག་
ལ་སོགས་པ་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་དང་། ཡིག་བསྐྱར་སོགས་ལ་མཁས་པའི་མཚན་སྟན་
རྒྱས། སྤར་བསྐྱར་ཟིན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་ཁྱེད་དག་དང་། གསར་འགྱུར། འགྱུར་བཅོས་
སོགས་མང་དུ་གནང་། དགྲུང་ལོ་བཞི་བརྩ་པར་དབྱས་སུ་ཤེས་བསམ་ནས་སྤྱག་ལུང་ཆོས་རྒྱ་
ཀམ་པ་ཞུ་དམར་ནག་གཉིས་བཅས་ལ་སྤྱོད་དང་། སྤྱན་དག་གི་བཤའ་ཁྲིད་ལེགས་པར་གནང་།
དགྲུང་ལོ་དག་སྤྱོད་པར་རྒྱ་སྟོན་ལྷགས་རི་བའི་གདན་སར་དབང་བསྐྱར། དགྲུང་ལོ་དང་ལྟ་པར་
ཟླ་ཐང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དབང་བསྐྱར་བས་ཕྱིས་སུ་བཞུགས་ལུལ་གཙོ་བོར་དེར་མཛད།
དགྲུང་ལོ་རི་གཅིག་པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་ཞུ་ལོ་གདན་སར་ཤེས་པ་དགྲུང་ལོ་དོན་བྱུག་པ་སྟེ་པ་
ཡར་རྒྱལ་པས་གདན་ཞུས་ཏེ་ཟླ་ཐང་ལྷ་ཐང་དུ་ཤེས་བསམ་ནས་བཞུགས། དགྲུང་གངས་གྲ་གདུན་པ་
རབ་བྱུང་དགྲུང་ལོ་མེ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༥ལོར་སྤྱོད་གཤེགས།

ཞུ་ལུ་བསོད་ནམས་མཚོག་གྲུབ། ཁོང་ནི་པོད་རབ་བྱུང་བརྩ་པའི་ཆུ་མོ་སྤྱག་གི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་
ལོ་༡༦༠༩ལོར་ལཔ་སངས་རྒྱས་གྲགས་པ་དང་། ལུམ་ཡེ་ཤེས་འཚོ་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱས་སུ་
སྤྱོད་འཁྲུངས། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་མཛད་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཛད།
མཐར་དགྲུང་གངས་བདུན་ཅུ་པ་པོད་རབ་བྱུང་བརྩ་གཉིས་པའི་ཆུ་མོ་རྟ་ཡི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་
༡༦༠༩ལོར་སྤྱོད་གཤེགས།

ཞག ① མར་དང་ཆོལ་སོགས་བཞུས་པའི་དྲངས་མར་ཆགས་པ། ② ཆུ་ཁོལ་མའི་ཁར་སྤུམ་ཅི་
ཆགས་མིང་། ཤུ་ལོ་ནང་དུ་ཞག་ཆགས་པ། ③ ཉི་མ་སྤྱང་བའི་ཆ་ནས་ཉིན་དང་། ལུབ་པའི་ཆ་
ནས་མཚན་ཞེས་ཉིན་མཚན་བསྟོམས་པའི་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་མིང་། ④ དངོས་པོའི་རུས་སམ་
སྤུས་ཀ་ཏ་ཅང་ཞན་པའི་དོན། གྲུང་གོའི་འབྲུལ་ཆས་རྣམས་སྤུས་ཀ་ཞག་ཚར་ལེ་རེད། འཛིན་

གྲ་འདི་ལྟོ་བ་མ་ཁ་ཤས་སྤོང་ཞག་ཆར་འདུག
ཞག་ཀག་ཉིན་ཞག་གི་འཕྱུང་ཆའམ་བར་ཆད།
ཞག་ཀེག་ཞག་ཀག་དང་འབྲ།
ཞག་སྒྲག་ཞག་ཀག་དང་འབྲ།
ཞག་གི་བྱང་པོ། [མདོན་]དུས་ཀྱི་ཆུ་བ།
ཞག་གི་ཤར། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཤར་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཞག་སྤ་མ་ལ་རྟེན་
པའི་ཡོ་བྱད་ལ་བདག་འཛིན་ཞུགས་པའི་རྒྱས་པས་ཞག་གྱི་མ་ལ་རྟེན་པའི་ཡོ་བྱད་གསར་བ་ལ་
གོས་པར་བྱེད་པའོ། ནང་གསེས་སུ་གོས་ལ་བརྟེན་པའི་ཞག་ཤར་དང་། ལྷང་བཟེད་ལ་བརྟེན་
པའི་ཞག་ཤར་དང་། སྒྲན་ལ་བརྟེན་པའི་ཞག་ཤར་དང་གསུམ་ཡོད་དོ།
ཞག་གྲངས། ཞག་པོའི་གྲངས་ཀ
ཞག་རྒྱགས། ལམ་བར་ཞག་པོར་སྤྱོད་རིང་གི་ཟ་ཆས། ལམ་བར་དུ་ཞག་གྲངས་མང་པོ་འགོར་བས་
ཞག་རྒྱགས་རྩྭ་གས་པ།
ཞག་འགའ། ཞག་པོ་ཁ་ཤས།
ཞག་གཅིག་ཉིན་མཆན་རིལ་པོ་གཅིག་དང་ཡུད་ཅམ་སུམ་ཅུའམ་ཆུ་ཆོད་དུག་ཅུ་ཐམ་བ་དང་དེར་
སང་གི་ཆུ་ཆོད་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི།
ཞག་ཆེན། མིའི་དུས་པའམ་ཆེལ་བུ་བསྐྱོལ་བའི་ཞག་
ཞག་ཉལ་བདོ་ཅ་ན། [རྟིང་]ཞག་མང་འདས་པ།
ཞག་རྟིང་མ། ཞག་གྲངས་རྩེས་མ།
ཞག་ཐིག་སེམས་ཅན་སོགས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པའི་མིང་སྟེ། ཞགས་འཕེན་ནས་གཡག་བཟུང་
དགོས་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། ཞག་ཐུབ་པ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་གསོ་སྤྱོད་བཅོལ་བ་རྣམས་
ནི་ཆེས་ཞག་གིས་ཉིན་ཞག་གི་དོད་ཐུབ་པའི་དུས་སུ་བྱས་པའི་གསོ་སྤྱོད་ཡིན་པས་ཞག་ཐུབ་
པ། ཞག་ལྡན། [མདོན་]ས་གཞི།
ཞག་སྤོད། འགྲུལ་བ་མཆན་མོར་སྤོད་པ།

ཞག་ནི། ཞག་གི་ནི་མ། མི་འདི་ལྟ་ནས་ཞག་ནི་འཚུ་བ་འཚུ་བ་ཏུ་སློ་ཡི་འདུག
ཞག་བདུན་པའི་སྒྲན། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་སྒྲན་བཞི་འདི་ནང་གསེས་རྒྱུད་ནད་སེལ་བ་ལ་གཙོ་
མོར་གནང་བའི་སྒྲན་ཏེ། བཅས་ལྷན་དགེ་སྒྲོང་གིས་ཞག་བདུན་པའི་མཐའ་བར་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་ནས་ཡོངས་སྤྱད་ཏུ་རུང་བ་མར་དང་། ལྷན་མར་དང་། འབྲུ་མར། བྱེ་རྒྱག་ཡི་ཁར།
བདུན་ཅི་ཞག་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་ཞག་བདུན་གྱི་བར་ཏུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་རུང་བས་ན་
ཞག་བདུན་པ་ཞེས་བྱ་བཤོ།

ཞག་པ། [རྫིང་]རལ་པ། གོས་རྫིང་པ་ཏུ་མ་བྱུང་ཞག་པ། རྫོ་ཞག་པ། བར་ལེབ་ཞག་པ།

ཞག་པར། ར་ཞག་ལྷག་སྟོང་།

ཞག་པོ། ① ཉིན་མཚན་སྤྲུགས་གཅིག་ཉིན་ཞག་ཆེས་ཞག་བྱིས་ཞག་ཞག་གཅིག་པོ་དེ་ཡོ་གསུམ་
ཙམ་གྱི་སྤང་བ་བྱུང་། ② མཚན་མོ་གཅིག་ཞག་པོ་གཉིས། བཞུགས་ཞག་

ཞག་སྤགས། ར་ཡི་ཁ་ཞག་ལྷགས་ནས་གཡོས་པའི་སྤགས།

ཞག་པོར། ར་ཞག་སོགས་གསོ་སའི་པོར་པ།

ཞག་འཕུལ། ཉི་མ་སྐྱེལ་པ། རོན་མེད་ཉིན་འཕུལ་ཞག་འཕུལ་གྱིས་ཏུས་ཆོད་སྟོང་ཟད་ཏུ་གཏོང་བ།

ཞག་འཕུལ་ཉིན་འགྱངས། ཉིན་ཞག་ཟད་ཏུ་འཇུག་པ།

ཞག་མ། ཉིན་མཚན་སྤྲུགས་གཅིག་

ཞག་མལ། ཞག་སྟོང་བྱེད་ས། རྟ་ཤེལ་འགོ་མ་སྤུབ་པས་ལམ་བར་ཏུ་ཞག་མལ་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ།

ཞག་མི་སྤུབ་པ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་གསོ་སྟོང་བཅུ་བཞི་བ་ནམས་ནི། ཆེས་ཞག་གིས་ཉིན་

ཞག་གི་དོད་མ་སྤུབ་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་གསོ་སྟོང་ཡིན་པས་ཞག་མི་སྤུབ་ཅེས་བྱ་སྟེ།

ཆེས་ཞག་དེ་ཉིན་ཞག་ལས་རྒྱ་ཆོད་གཅིག་གིས་དམན་པ་དང་། ཉིན་ཞག་ནི་ཆེས་ཞག་ལས་རྒྱ་

ཆོད་གཅིག་གིས་ལྷག་པ་ཡིན་ལ། དེ་འབྱུང་བའི་ཏུས་ནི། དགུན་སྟོང་སྟོང་། དཔྱིད་སྟོང་སྟོང་།

དབྱར་སྟོང་སྟོང་དེ་ཏུས་ཆོགས་ཏུག་ལ་རྒྱ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱེད་དང་གཉིས་འདས་བྱེད་ལུས་

པའི་ཆེ་ན་ཞག་མི་སྤུབ་ཅེ་རེ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།

ཞག་ཅི། མར་ཆོལ་སྤུམ་སོགས་ཀྱི་ཅི། ཤ་ཁུའི་ཁ་ལ་ཞག་ཅི་འཁྲུགས་པ། ཁ་ལག་ཞག་ཅི་ཅན།

ཞག་ཅི་འབྲུག་པོ།

ཞག་ཆར། དངོས་མས་ཀྱི་སྤྲུམ་ཀ་དང་། སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་གནས་སྤངས་སོགས་ཏུ་ཅད་སྤྱོ་བོ་ཡིན་པའི་
དོན། གནའ་བོའི་མཆོན་ཆ་རྣམས་སྤྲུམ་ཀ་ཞག་ཆར་ལེ་རེ། དེད་དུས་ཨ་མེ་རི་ཁའི་ལུང་པ་
མང་བོ་ཞིག་ན་འཆོ་བ་ཞག་ཆར་འདུག་ལྟ་བུ།

ཞག་ཆིལ། ཞག་དང་ཆི་ལུ་གཉིས་བསྐྱས་ཆིག།

ཞག་ཞིག ཞ་གི་ཞེ་གིའི་བསྐྱས་ཆིག།

ཞག་ལེན། ར་བསྐྱབས་མ་དང་ཤ་ཁུ་སོགས་བཅོས་པའི་ཁ་ནས་ཞག་ཟུར་དུ་འདོན་པ།

ཞག་ལོན། ① ཞག་པོ་གཅིག་འདས་པ། ② བཅོས་ནས་ཞག་པོ་འདས་པའི་ཟས།

ཞག་ས། ཞག་པོར་སྤྲོད་ས།

ཞག་གསུམ། ཁྱིམ་ཞག་དང་། ཉིན་ཞག་ཆོས་ཞག་སྟེ་ལོ་ལ་ཁྱིམ་ལོ་གཙོ་བོར་བྱས་པ་དང་། རྒྱ་བ་
ལ་ཆོས་རྒྱ་དང་། ཞག་ལ་ཉིན་ཞག་དབང་བཅོན་བ་སྟེ་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་ཞེས་གྲགས། ཞག་གསུམ་
ནང་གསེས་མཉམ་ཆད་ནི། ཁྱིམ་ཞག་རེ་ལྟ་དང་ཆོས་ཞག་རེ་བདུན་གཉིས་མཉམ་པ་ཡིན།
ཁྱིམ་ཞག་དུས་མདའ་མཁའ་རི་ཡིད་༡༩༧༠༥༦་དང་ཉིན་ཞག་གྲག་མཁའ་མིག་གྲག་ཡིད་
༡༩༩༣༠༩་གཉིས་མཉམ་པ་ཡིན། ཆོས་ཞག་ཉི་འདོད་རྒྱ་༡༡་༣༡དང་ཉིན་ཞག་མདའ་འདོད་
དག་༡༡༡་༣༥་གཉིས། ཡུལ་ལོངས་དང་དུས་ལོངས་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་མཉམ་པ་ཡིན།
དེ་དག་གི་དུས་ལོངས་དང་ཡུལ་ལོངས་ནི་སོ་སོའི་ཐད་ལ་ལྟོས།

ཞག་གསུམ་རྣམ་དབྱེ། ཁྱིམ་ཞག་ཉིན་ཞག་ཆོས་ཞག་སྟེ་ཞག་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ།

ཞགས་གྲོལ། [མདོན]ཆུ་པོ་སི་བྱ།

ཞགས་ཐག ཐག་པའི་ཞགས་པ། ཏྲ་ཁྲོད་ཀྱི་སྟེ་ལ་ཞགས་ཐག་བསྐྱོན་ཏེ་འཐེན་པ།

ཞགས་པ། འབྲུགས་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པའམ། འཆིང་བྱེད་ཞགས་པའི་ཨ་ལོང་། གཤམ་ལ་ཞགས་པ་
བརྒྱབ་ནས་འཛིན་པ། ཞགས་པ་འཕངས་པ། ཏྲ་ལ་ཞགས་པ་བརྒྱབ་པ། སྟེད་གི་ནམ་མཁའ་
ནས་འབྲུག་སྐྱེད་པོ་ལུ་བྱ་བྱ་བསྐྱགས་ཤིང་། གློག་དམར་གྱི་ཞགས་པ་བར་སྤྲང་ལ་ཚུ་བ་ཚུ་བ་
འབྲུགས་ཤིང་བྱུང་བ། སྟེ་ཁྱེད་ནས་ཞགས་པ་འཛིན་པ། རྒྱང་བསེར་བྱ་ཞགས་པས་མི་ཟེ།

ཚུག་ཅང་པོ་རྫོ་ཡིས་མི་ནོན། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྒྲིམ་བ་དང་། སྒྲིམ་མ། བཅིངས་ཐག་ཐག་
པ། འཕེན་ཐག་བཟུང་བཅས་སོ།།

ཞགས་ཐིག་ཞགས་བ་དང་འབྲ།

ཞགས་བ་ཅན། [མངོན]① སྒྲང་པོ་ཆེ། ② ཚུ་སྒྲ།

ཞགས་བ་མ། སྒྲོ་མ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

ཞགས་བ་འཛིན་པ། [མངོན]ཚུ་སྒྲ།

ཞགས་ལུང་། [ཡུལ]ཐག་པའི་སྒྲེ་ལ་ལྷགས་ཀྱི་ཨ་ལུང་བཟོས་ཡོད་པ་ལ་ཟེར།

ཞང་། ① སྒྲ་པོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་གི་མིང་། ② ཞང་པོ་སྒྲེ། རང་གི་མའི་ཕུ་བུ་ནི་རང་གི་ཞང་པོ་ཡིན།
དཔེར་ན། ཨ་ཞང་། མ་ཞང་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཞང་དགོན་མཆོག་དཔལ། དཔལ་ས་སྐྱའི་ལམ་འབྲས་སྒྲ་མ་བརྒྱད་པའི་སྒྲ་མ་ཡིན། ཁོང་ནི་བོད་རབ་
བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་པོ་སྤྱི་ཡི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༠ལོར་ར་ས་འཆལ་ཁུང་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་
དགེ་བཅུ་ཆང་པའི་གནས་སུ་རིགས་རུས་བུན་སུམ་ཆོགས་པས་མངོན་པར་མཐོ་བ་ཆེན་པོ་
ཞང་གི་རུས་སུ་ངོ་མཆར་བའི་དགེ་མཆན་དུ་མ་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱེ་འབྱུངས། སྐྱེན་ཆུང་དུ་འི་རུས་
ནས་གཞུང་ལྷགས་དུ་མ་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་ཅིང་། དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་རྒྱུད་
འི་མ་མེད་པ་ལ་སྟོན་གྱི་བག་ཆགས་སད་པས་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་ཆེན་པོས་གསུང་ངག་རིན་
པོ་ཆེ་ཞུ་བར་དགོངས་པ་ལ། དེ་ཙམ་ན་འགྲོ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་ལ་ནི། པ། གདུང་རུས་ཞང་པ་ཡིན་
ལ། ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་རྒྱུད་འི་མ་མེད་པ་ལ་སྟོན་གྱི་ལས་སད་པས་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་ཆེན་པོས་
གསུང་ངག་རིན་པོ་ཆེ་ཞུ་བར་དགོངས་པ་ལ། དེ་ཙམ་ན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འཕགས་པ་ཉིད་
བསྟན་པ་སྤྱི་དང་། འེ་བྲག་ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་པོར་བཞུགས་ན་ཡང་བོད་དུ་མི་
བཞུགས་ཏེ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཕྱོན་ནས། བོད་དུ་འཕྱོན་གྱིན་ཡོད་ཟེར་བ་གསན་པས་ས་དང་པོ་ལྟ་
བུའི་སྒྲོ་བ་སྒྲེས་ཏེ། ཐོགས་མཆེད་དགེ་སྒོར་ཀུན་སྒོ་ཟེར་བ་ཅིག་དང་། གཉིས་པོས་གསུང་ངག་
རིན་པོ་ཆེ་ཞུ་བ་ལ་མདོ་ཁམས་རྩམ་མདོའི་བར་དུ་ཞབས་ཐང་དུ་ཕྱོན་སྟེ། གསུང་ངག་རིན་པོ་
ཆེ་ཞུ་བ་ལ་འོངས་པ་ལགས་པས། སྒྲ་མ་འཕགས་པས་དུས་ད་ལྟ་འདི་གས་དུ་རྒྱ་བོད་རྟོར་

གསུམ་གྱི་མི་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་མང་པོ་འོང་གིན་འདུག་སྟེ། ཆོས་ཁོ་ན་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་
ས་ཐག་རིང་ནས་འོངས་པ་ཁྱེད་གཉིས་ཙམ་ལས་མ་བྱུང་། དེ་བཞིན་བྱ་དགོས་གསུངས་ནས་
ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས། ཐུགས་ཀྱི་སྤྲུལ་གྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་ལྷུང་བ་སྒྲ་མ་ཁྱེད་དགོན་མཆོག་
དཔལ་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ལུགས་འཛིན་པ་ཀུན་གྱི་ནང་ནས་ཁྱེད་པ་ཁོ་ན་མཆོག་གཅིག་
ལུ་ཡིན་གསུང་། མདོ་ཁམས་ནས་ས་སྐྱའི་བར་ལ་ལོ་གསུམ་འགོད། མཐར་དགྲུང་གངས་རྒྱལ་
ཅུ་རེ་བརྒྱད་པ་བོད་རབ་བྱུང་ལྔ་བ་མེ་མོ་སྤྱལ་གྱི་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་༡༣༡༧་ལོར་གདུལ་བྱ་ཏན་
འཛིན་ཅན་རྣམས་ལ་དགོངས་ཏེ་བདེ་བར་གཤེགས་སོ།།

ཁྱེད་གོ་[ཡུལ]སྒྲ་ཆན་པལ་བར་འབོད་པའི་ཞེ་མིང་།

ཁྱེད་གོ་ཤིང་གཉེར། རྒྱར་ལྷ་སའི་སྤོན་ལམ་ལས་བྱེད་ཤིང་གཉེར་བའི་འགོ་བ་ཞིག

ཁྱེད་གོ་ལུང་པ་སྒྲོ་གོས་འབྱུང་གནས། རྩོག་ལོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒྲོ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲོ་བ་ཡིན།

ཁྱེད་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་གཡུ་བྲག་པ། མཚན་གཞན་ཁྱེད་ཆལ་པ་བརྩོན་འགྲུས་གྲགས་པ་ཡང་ཟེར།

ཆལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ལུགས་སྤོལ་ཐོག་མར་གཏོད་མཁན་དེ་ཡིན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་

ལྷག་ སྤྱི་ལོ་༡༡༣༣་ལོར་སྤྱིད་ཤོད་དུ་འབྱུངས། མཚན་དར་མ་གྲགས་ཞེས་བཏགས། རབ་བྱུང་

གསུམ་པའི་ས་འབྲུག་ལོར་བསྟེན་པར་རྩོགས་ཏེ་བརྩོན་འགྲུས་གྲགས་པར་བཏགས། ཆུ་སྤེལ་

ལོར་ཕག་མོ་བྱ་བ་རྩོམ་ཆུལ་པོ་དང་ལྷན་དུ་དུགས་པོ་ལྷ་རྩོམ་དང་མངལ། དེའི་དཔོན་པོ་སྤོམ་པ་

ཆུལ་ཁྲིམས་སྤྱིང་པོ་ལས་ཆོས་མང་དུ་གསན་ཏེ་གདན་ས་མཐེལ་དུ་ཡུན་རིང་བཞུགས། རབ་

བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་ཆལ་གཞིས་བདག་པོ་མགར་ཆུལ་པའི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་

ཡོན་བདག་བྱས་ཏེ་ཆལ་ཡང་དགོན་ཟེར་བའི་དགོན་པ་དང་། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལུག་

ལོར་ཆལ་གྲུང་ཐང་གི་ལྷ་ཁང་དགོན་པ་བཅས་བཏགས། དེ་ནས་བཟུང་ཆལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཟེར་

བའི་ལུགས་སྤོལ་ཐོག་མར་བྱུང་། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༣་ལོར་འདས།

ཁྱེད་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་རིན་པོ་ཆེ། ཤོད་དུ་ཁྱེད་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་གཡུ་བྲགས་པ་དང་མི་གཅིག་ཡིན།

ཁྱེད་ལུམ། ཁྱེད་པོ་དང་དེའི་བཟའ་ཟླ།

ཁྱེད་ཉེ། ཨ་མའི་རྟེན་གས་དང་འབྲེལ་བའི་མི།

ཞང་སྟོན་མཆོད་ཁང་། སྟོང་ཕྱང་བདེ་ཆེན་རྫོང་གནས་རྒྱུ་ཤོད་རྒྱུ་ཁོངས་ཞང་སྟོན་ཤོད་ཆོའི་སྟོ་
ངོས་རི་ལྗེ་བས་སུ་མཆོད་ཁང་ཞེས་པའི་གྲང་རོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་གནའ་དུས་གཉམ་ཁྲི་
བཅན་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་བྱུང་བའི་བོན་གྱི་ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས་གས་མཁས་པ་སྟེ་ཕུ་སྐྱ་ག་
བཏབ་པའི་སྟོང་ཕྱང་ཞང་སྟོན་འཕགས་པའི་གདན་ས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། དེ་གར་བོན་མདོ་དང་
ལྷགས་གྱི་བསྟན་པའི་གནས་གཞི་བཟུང་ནས་དར་བ་མཛད། གྱི་གྲུ་མ་བཅན་པོས་བོན་བསྐྱབས་
སྐབས་སྟེ་ཕུ་སྟོན་གྱིས་བྱ་ཐེའ་རྒྱལ་གྱིས་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་གི་ཅ་བ་བཀའ་བོན་སྟོ་བཞི་སྟུང་
སྟོ་བ་གནང་སྟེ་རྒྱལ་སྐས་སྐྱ་དེ་གྲུང་རྒྱལ་གྱི་རིང་ལ་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་གོང་འཕེལ་བཏང་།
སྟོང་བཅན་སྐམ་པའི་སྐབས་ཞང་ཁྱུང་སྟེ་ཕུ་སྟོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ནས་རི་སྟོང་བར་ལྷ་ས་གཙུག་
ལག་ཁང་གི་སྟོང་དུ་སྟོང་པའི་རྒྱལ་མོའི་བསྐྱེད་གསོ་གཏོང་དགོས་པའི་བཀའ་གཏན་གསེར་
ཡིག་བསྐུལ་བ་སོགས་གཞིགས་མཐོང་ཆད་མེད་གནང་། བཅན་པོ་ཞི་སྟོང་ལྗེ་བཅན་གྱིས་བོན་
བསྐྱབས་སྐབས་སྟེ་ཕུ་སྟོན་གྱི་རྒྱུད་པ་མཁས་པ་གཡུ་གཤེན་གྱིས་བྲག་ལ་ཞབས་རྩེས་བཞག་
པ་སོགས་རྒྱ་འབྲུལ་བསྟན་པས་ཁྲི་སྟོང་ལྗེ་བཅན་རོ་མཆར་སྟེ་ས་ཏེ་སྐར་གྱི་བཀའ་གཏན་སོར་
གནས་བྱུང་། བསྟན་པ་གྱི་དར་གྱི་སྐབས་བོན་ཆོས་གཉིས་ཀ་དར་བས་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་
དུ་སྟོང་རྒྱལ་གསོལ་མཆོད་བསྐྱེད་གསོ་བྱུང་། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་པའི་དབང་བསྐྱེད་སྐབས་ལྷ་
སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱ་བྱང་སྟེ་དུ་སྟེ་མའི་ཕུང་གསོག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་ལོ་ལྟར་
བོད་རྒྱ་བཅུ་པའི་ནང་སྐུ་མ་ཁག་སོས་རྒྱལ་བ་དང་འབྲེལ་སྟོང་པའི་རྒྱལ་མོ་གསོལ་མཆོད་དང་།
གཡའ་སྐྱབས་ཉིན་གསུམ་གྱི་དམི་ཞང་སྟོན་ཁུལ་ནས་ཞང་སྟོན་སྟེ་ཕུ་སྟོན་གདུང་རྒྱུད་གཅིག་ཡོད་
དགོས་པར་རྒྱ་བྱང་བྲག་མཛོད་ནས་གཏོང་སྟོ་ལེན་རྒྱ་ཡོད། ཞང་སྟོན་འཕགས་པའི་གདན་ས་
ཞེས་པ་དེ་སོག་པོས་གཏོར་སྐད་གྱིས་དགོན་ཤུལ་གྲང་རོ་ཡིན་ཡང་། སྟོང་རྒྱལ་གྱི་མགོན་
ཁང་ཞིག་དང་མཁས་པ་གཡུ་གཤེན་གྱིས་བྲག་ལ་ཞབས་རྩེས་བཞག་པ་དེ་ད་ལྟ་ཡོད།

ཞང་སྟོན་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོ། མདོ་ཁམས་སྤྱང་གྱི་སའི་ཆར་གཏོགས་པ་ཅེ་གཞུང་དུ་བྲགས་པ་ཁེབ་
ཐེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་ཡབ་སྟོང་དཀར་འབྲུམ་དང་ཡུམ་ཨ་རིག་བཟའ་ཆེ་རིང་སྟོལ་མ་གཉིས་
གྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་བྱ་སྟེ་ལོ་ ༡༩༢༥ ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། མཆོན་བསྐྱེད་འབྲུམ་

དུ་བཏགས། དགྲའ་ལོ་ལྷ་ཙམ་གྱི་སྟེང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་བསྐྱབས་པས་ཆེགས་མེད་པར་
མཁྱེན། དགྲའ་གངས་བདུན་པ་ལྷགས་ཡོས་ཡོར་རྗེ་དཀོན་མཆོག་རྒྱ་མཚོའི་དྲུང་དུ་ཁྲིམ་ནས་
ཁྲིམ་མེད་པར་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་མཚན་དཀོན་མཆོག་ཐབས་མཁས་ཞེས་གསོལ། དགྲའ་ལོ་བཅུ་
གཅིག་པ་ཤིང་ལུག་ལོར་གདན་ས་ཆེན་པོ་བཟ་ཤིས་འབྲིལ་དུ་ཕེབས་ཤིང་། དགྲའ་ལོ་བཅུ་
གསུམ་ལ་བཟ་ཤིས་འབྲིལ་དུ་ཆོས་ཁྱགས་མཛོད་ནས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྷར་གསན་
བཞེས་མཛད། དགྲའ་ལོ་རེ་བརྒྱད་པར་གདན་སར་ཕེབས་ནས་གཞན་བྱིང་མི་འཛོག་པའི་
མཁྱེན་རབ་གྱི་ཅལ་ལས། བཀའ་བྲིན་མཚུངས་མེད་ཞང་སྟོན་རྟོ་རྗེ་འཆང་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོ་
དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་ལྷ་ནས་གྱི་ནས་པར་ཐར་པ་གཟུང་གནས་མཁས་པའི་གཙུག་ཁོར། བྱང་
ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གདམས་པ་རང་རྒྱུད་ལྷང་སྟོན་འདུལ་པའི་ལྷགས་ལྷ། ལྷ་མའི་ནལ་
འབྱོར་བརྒྱད་འདེབས། རྟོ་རྗེ་འཆང་ཞང་སྟོན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་འབུམ་ལས་ཆབ་ཤོག་
གི་སྟོན། རྗེ་བཙུན་རྣམ་ཐོང་མཁའ་སྟོན་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་བསྟུས་པ། རྗེ་བཙུན་སྟོལ་མའི་ལྷ་ཆོས་གྱི་
ལོ་རྒྱུས་གཡུ་ལོ་བཀོད་པའི་དགའ་ཆའ་སོགས་བྱག་ཚོམ་པོད་འབྲིང་བཞི་ཙམ་མཛད་པ་
ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱ་ཐབ་ཅིང་གོ་བདེ་བ། རྗོད་བྱེད་སྟན་ཞིང་འདེབས་པ། ཁ་གསལ་ཞིང་དོན་
གྱི་གནད་འདུ་བ་ཞིག་ཡིན་པས། མདོ་ལྷགས་གྱི་བསྟན་པ་མི་རུབ་པའི་རྒྱལ་མཚན་སྤིང་ཅེ་
བར་དུ་བསྐྱེདས་པའི་བཀའ་བྲིན་གྱིས་ཁྲུབ་པར་གྱུར། དགྲའ་ལོ་དོན་གསུམ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་
བྱུང་བཅོ་ལྷ་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༤༩༧ ལོར་སྐྱབ་གཤེགས།

ཞང་མདའ། ལྷོ་ཁའི་ས་གནས་ཞིག་དུ་ཡོད་པ་འདྲ་ཡང་གང་དུ་ཡོད་མིན་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ནམས་
ལས་མི་གསལ།

ཞང་སྟན་མཛོད་རྗེ་དབང་ལྷག་ལྷ་མེས་གྱི་སྟོབ་མ་ཀ་བ་བཞིའི་ཡ་བྲལ། རྗེ་འདི་ཉིད་ཡབ་སྟན་མཛོད་སྐུ་
དང་ཡུམ་ཞང་ལྷ་མཛོད་མའི་སྐུས་སུ་བོད་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༦ ལོར་ཉམས་དགའ་བར་སྐྱ་
འབུངས། དགྲའ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལོར་ར་བ་རྒྱུམ་པོར་ལྷ་མེས་ལས་རབ་དུ་བྱུང་། དེ་རྗེས་ཡབ་གྱིས་
ར་ཆོག་བཅེགས། དགྲའ་ལོ་སོ་བདུན་ལོར་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་བཞེངས། ད་ལྟ་འཕན་པོར་ཡོད། དེ་ནས་
རྒྱ་གར་དུ་འདུལ་པའི་བཤད་པ་འཛོལ་དུ་བྱོན་པས་རྟོ་རྗེ་གདན་པ་དང་། མཛལ་ནས་འདུལ་བ་

གསལ་ན་ཅིང་གཞན་ལ་ཡང་འདུལ་བ་གསུངས། དེ་ནས་ཞང་གིས་འཕྲོམ་སྟོན་པ་ལ་དགེ་བསྟེན་གྱི་
སྟོམ་པ་གནང་ནས་མཆན་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་སུ་གསོལ། ཞང་གིས་རྫོང་པོ་རྩེ་དབུས་གཙང་
དུ་གདན་འདྲེན་བར་མངའ་རིས་མང་ཡུལ་བར་དུ་བྱོན། རྫོང་པོ་རྩེ་དེ་དངོས་སྟོབ་གྲགས་ཆེ་བའི་
གས་སུ་རྒྱུ། མཐར་དབྱེད་ལོ་གྲུ་ལྔ་པ་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༦༠ལོར་སྤྲུག་ཤེགས།
ཞང་པོ། ཨ་མའི་སྟུན་པོ། མིང་གི་ནས་གངས་ལ་མ་ཡི་སྤྲུལ་ཏེ་དང་། མ་ཡི་སྟུན་ཟླ། མ་ཡི་ཆང་མཚུངས།
ཨ་ཞང་བཅས་སོ།

ཞང་ཟློན། ① མའི་རིགས་ལས་བྱུང་བའི་ཟློན་པོ། ② སྤང་མ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ཞང་ཟློན་གྱིས་ཤེས།
ཞང་ཟློན་དམ་ཅན་སྟེ་དགྲ། གསོ་བ་རིག་པའི་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་དང་། གཡུ་ཐོག་སྤྱིང་ཐིག་གི་
བཀའ་སྤྱད་དུ་གྲགས་པའི་ཞང་ཟློན་ཆེན་པོ་རྟོ་རྩེ་བདུད་འདུལ་དང་། སྤགས་སྤང་ཨེ་ཀ་རྩེ།
གཟའ་བདུད་ཁྲལ་འཇུག་ར་རུ་ལ། མཁའ་འགོ་ལྷེ་སྤྱང་མཚུད་པར། གནོད་སྦྱིན་བཤུན་པ་
དམར་པོ། བདུད་མོ་མཆོ་རྟོ་ཐན། དམ་ཅན་སྟོག་གི་སྤྱི་བྱ། སྟོན་པོ་དག་དུར་འཛིགས་བྱེད།
སྟོག་བདག་ཉལ་སེ་ནག་པོ་བཅས་ཀྱི་མཆན་བསྟུས་པ།

ཞང་དཔོན། ཆ་པོ་དང་ཞང་པོའི་དོན་དུ་འཇུག

ཞང་བཅུན་རྟོ་རྩེ་ཨོད་ཟེར། འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༢༢ ལོར་ཤབ་སྟོད་དར་
ཡུང་གི་ར་ཞགས་སུ་སྤྱུ་འབྱུངས། གདུང་རུས་ཞང་ཡིན། དགེ་བཤེས་སྤང་རི་ཐང་པའི་སྤྱིའི་སྤྱེ་
བར་གྲགས། གཏུམ་སྟོན་དང་རྟོ་སྟོན་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བསྐྱངས། བཀའ་
གདམས་པའི་ནམ་ཐར་ནི་མ་མེད་པ་འཛིན་ཅིང་སྤེལ་བའི་སྤྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། ལོ་བརྒྱད་
རིང་སྤར་ཐང་གི་གདན་ས་བསྐྱངས། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༤༢ལོའི་སྟོན་
ཟླའི་ཆོས་བཅུ་བཞི་ཉིན་སྤྱུང་ན་ལས་འདས། གདུང་རྟེན་མཁན་རབས་གདུང་རྟེན་བཞུགས་
ཡུལ་དགའ་ལྷན་བདེ་ཆེན་ཐར་པ་སྤིང་རྒྱབ་ནས་བཙུངས་པའི་དང་པོ་ན་བཞུགས་སོ།

ཞང་ཆང་། ཨ་མའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་ཆེན།

ཞང་ཆལ་པ་བརྟོན་འབྲས་གྲགས་པ། ཞང་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་གཡུ་གྲགས་པ་དང་མི་གཅིག་ཡིན།
ཞང་ཆེ་སྟོང་ཆོས་ཀྱི་ཟླ་མ། རྟོག་ལོ་རྒྱ་བ་སྟོན་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབ་མ། འདིས་ཆང་མ་རིག་པའི་

འགྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་མཛོད་ཡོད།

ཞང་ཁྱུང་། གནའ་པོའི་དུས་སུ་སྟོང་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་གྱི་ཡུལ་སྤྱིའི་མིང་། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་
བཅོན་སྐམ་པོའི་དུས་སུ་བཅོན་པོས་མངའ་འབངས་སུ་བརྩམས་གསུང་དུང་བོན་ལུགས་ཐོག་
མར་དར་བའི་ཡུལ་དུ་གྲགས། དེ་བ་སྟོན་དུ་གྲུ་གཤེ་ཡུལ་འདི་ཉིད་ཡིན་གསུངས། ད་ལྟ་སྟོང་
མངའ་རིས་རྩ་མཛུགས་ཆོང་དང་བུ་རངས་ཆོང་གི་ཁྲོངས་སུ་ཡོད།

ཞང་ཁྱུང་ཆོས་དབང་གྲགས་པ། སྟོང་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ་ཞེས་པའི་ཆར་གཏོགས་པ། བོད་ཆོས་
རྒྱལ་གྱི་གདུང་གིས་བཟུང་བའི་ཡུལ་གྱི་ཞང་ཁྱུང་ཞེས་པར་གྲགས་པ་ལ་ཡབ་ཡུམ་རིགས་
དུས་ཆོ་འབྲང་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པའི་རྒྱུད་དུ་རྩེ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་
༡༧༠༧ ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། རྒྱུད་དུས་ཡི་གཤེ་གྱི་མོ་སྟོན་པ་ནས་བཟུང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་
གང་དང་གང་ལ་འབྲས་བུ་འདོན་གྱི་ཞལ་ནས་ལན་རེ་གཉིས་ཐོས་ཅིམ་གྱིས་ཆེགས་རྒྱུད་དུས་
ཐུགས་སུ་རྒྱུད། དེ་རྩིས་དཔུས་སུ་བྱོན་ཏེ་རྩེ་རྒྱལ་བ་ཡབ་སྐུ་སུ་གསུམ་དང་མཚུངས་མེད་ཆོས་
རྩེ་དམ་པ་རྣམས་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་མདོ་རྒྱུད་གྱི་བཤའ་ཡུང་དང་ཟབ་མོའི་དབང་ཁྲིད་
རྩིས་གནང་བུམ་པ་གང་བྱེད་རྒྱལ་གྱིས་གསན་ནོ།

ཞང་ཁྱུང་རྩེ། ཞང་ཁྱུང་ནི་གནའ་རབས་བཅོན་པོའི་དུས་སྐབས་མ་བྱུང་གོང་དུ་རྒྱལ་མཉམ་བརྩམས་
དང་། སེལ་མ་བཞི་བརྩེའི་ནང་གི་རྒྱལ་མཉམ་ཞིག་ཡིན་པར་ཏུན་ཏོང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུས་ཡིག་རྩིང་དང་། ཆོས་འབྱུང་མཐུས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་བཤའ་དོ།

ཞང་ཁྱུང་སྟོང་གི་སྟོང་སྟེ་ལ། བོད་དང་གྲུ་གཉིས་གྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་འོ་ཅོ་དང་མང་མ་གཉིས།
གཉེ་མ་དང་ཅ་མོ་གཉིས། བ་ག་སྟོང་བུ་རྒྱུད་བཅས་ལྟ་ཡིན་པར་གསུངས་འདུག་པ་འདི་ཞང་
ཁྱུང་སྟོང་གི་ས་ཆ་དང་མན་རྩེ་ལོར་བ་མིན་ནས་སྐྱུམ།

ཞང་ཁྱུང་བོན་ཡུལ། ཞང་ཁྱུང་གི་ཁྲོངས་གཏོགས་གསུང་དུང་བོན་པོ་ཐོག་མར་དར་བའི་ཡུལ།
ཞང་ཡུང་སྟོང་གི་སྟོང་སྟེ་ལ། བོད་དང་སུམ་པའི་མཆོམས་སུ་ཡོད་པའི་གྲུ་གཤེ་དང་ཅོག་ལ་གཉིས།
སྤྱི་གཙང་དང་ཡར་གཙང་གཉིས། ཅི་དེ་སྟོང་བུ་རྒྱུད་དང་ལྟ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།

ཞང་ཁྱུང་བཟའ། འདི་ཞང་ཁྱུང་བཟའ་ཡི་ཐེག་སྐྱོན་དང་དོན་གཅིག

ཁང་ཁྱུང་བཟའ་མི་ཐེག་སྒྲིག། ཁང་ཁྱུང་བཟའ་ཁྱི་བཅུན་ཡང་ཁྱ། སྲོང་བཅུན་གྱི་རིགས་མ་ཐུན་བཅུན་མོ་
གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། མོང་བཟའ་ཁྱི་བཅུན་དང་། ཁང་ཁྱུང་བཟའ་ཁྱི་བཅུན། མི་ཉག་རྩ་ཡོང་བཟའ་
བཅས་ལ་རྩོམ་བོད་མོ་ཞེས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་དམིགས་སྤྱད་གསལ་བྱས་པ་
ལྟར་དེ་དག་བོད་མིའི་རིགས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་གིས་ཡིན། འདི་ཉིད་ཁང་ཁྱུང་གི་རྒྱལ་པོ་ལི་
མིག་རྒྱའི་སྤྲུལ་མོ་ཡིན་ཞིང་། དུག་རྩེ་ས་སྤྱི་མེས་སྤྱོད་གཤིག་ལྟ་ལྟ་ཁང་བཞེངས་ཞེས་གྲགས། འོན་ཀྱང་
ལྟ་ཁང་འདིའི་ཆགས་ཡུལ་ས་ཆ་འདི་ཡིན་ཞེས་ད་ལྟ་དེས་བཟུང་དགའ་བའི་གནས་སྤྱད་ཀྱང་།

བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་འགར་དེ་ནི་གཡུང་རྒྱུད་བོན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞེས་འཁོད་འདུག།

ཁང་ཁྱུང་ཡུལ། ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་སྤྱི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་རྒྱལ་མཉམ་སིལ་མ་བཅུ་གཉིས་དང་།
སིལ་མ་བཞི་བཅུ་རྣམས་སྤྱི་དུས་དེང་དུས་མངའ་རིས་སྤྱི་རངས་རྩོང་གི་ཉེ་སྐོར་འདི་དག་ཏུ་
གནས་པའི་རྒྱལ་མཉམ་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་ལོའི་ཕྱིན་གྱི་༣༦༠ལོར་ཅམ་ན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་པོ་
གཉའ་ཁྱི་བཅུན་པོས་དབུས་གཙང་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གཅིག་གྱུར་བྱེད་པའི་སྐབས་སྤྱི།
ཁང་ཁྱུང་རྒྱལ་པོས་ཀྱང་སྟོད་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་ཐམས་ཅད་གཅིག་གྱུར་བྱས་ནས་ཁང་
ཁྱུང་གི་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱས་པ་ལ་དེང་དུས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་དང་། ལ་དྲགས། སྤ་ཉི།
ཐངས་དགཀ། སྤ་ཉི་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱི་འདི་དག་ཡིན།

ཁང་ཡེ་ཤེས་སྤྱེ། མཆན་གཞན་སྟོབ་དཔོན་བེ་རོ་ཐུན་ཟེར། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྟོང་ལྟེ་བཅུན་སྐབས་བྱུང་
བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་སྐྱེ་ཅོག་ཁང་གསུམ་དུ་གྲགས་པའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གིས་ལྟ་བའི་ཁྱུང་
པར། བཟང་སྟོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བཞིའི་དོན་བསྐྱུས། འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་སྐྱབ་པ། དགོངས་ལྟེས་
དགོངས་བཞིའི་བཟེད་བྱང་སོགས་བསྐྱུར།

ཁང་ལགས། མའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱན་མཆེད།

ཁང་གསུམ། ༡ ལྟ་ནམ། ༢ མཆིམས། ༣ འཕྱོ། ཁང་གསུམ་སྟོན་བཞི། སྲོང་བཅུན་སྤྲུལ་པོའི་སྐབས་
སྤྱི་མདུན་འདུག་གི་སྟོན་པོ་གཙོ་བའི་སྟོར་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། [མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་] ལས། “སྟོད་ན་འཕྱོ་རྒྱལ་མཆན་སེང་གི་སྤྱན་མཆིམས་སྤྱིས་བཟང་སྤྱག་སྤྱི།
བར་ན་སྤྱན་སྤྱན་རྒྱལ་མཆན་དང་གསུན་ལ་ཁང་གསུམ་དང་། སྟོན་པོ་སྤྱིས་སྤྱིས་བཟང་སྤྱག་

སྤྲོ་ནམས་ལ་ཞང་གསུམ་སྒོན་བཞི་ཟེར་"ཞེས་གསལ།
ཡང་[ཤེད་ཆོས་འབྱུང་]ནང་། ཞང་གསུམ་སྒོན་བཞིས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན། ཞེས་འབྱུང་བའི་
ཞང་གསུམ་ནི། སྤྲོ་མ། མཆིམས། འཕྱོ། [སྒོན་བཞི་ནི། ལུ་དང་། མག་ད། སྤྲོ། འགོས་བཅས་
ཡིན་ཞེས་གསལ།
ཞད། བག་དང་བྱི་མའམ་གཡལ། དན་གོམས་ཀྱི་ཞད། དུས་ཆོད་ཅུང་སྤར་ཞད། སྒོན་ཞད། ར་ལ་ལྷ་
ཆེ་ཞད་རེད་འདུག སྤྲོ་ལ་སྤྲོ་ཆེ་ཞད་ཅམ་བསྐྱབས་ལྟ་བུ།
ཞན་ཆ། སྒོན་ཆའམ་དན་པའི་ཆ། ཅ་ལག་འདི་ལ་ལེགས་ཆ་དང་ཞན་ཆ་གཉིས་ཀ་འདུག
ཞན་གནས། སྒོག་ཁྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒོན་པའི་ཆེད་སྒྱུད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་weak bit ཟེར།
ཞན་པ། དམན་པའམ་དན་པ། སྤྲོས་ཆོད་ཞན་པ། ལུས་སྒྲོབས་ཞན་པ། སྒྲོབས་པ་ཞན་པ། ཤོན་རྒྱ་ཞན།
ཞན་པའི་འཇུག་ཚུལ། སྒོན་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་འདྲང་། རྩས་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་དམ་འཔཅས་རང་
རང་འཇུག་ལུལ་གྱི་མིང་གཞི་དག་ལ་སྤྲད་ཆོལ་བ་ཞན་པར་འཇུག་པ། ཞབས། ① ཀང་པའི་
ཞེས། ཞབས་མཐེལ། ཆོགས་འདུར་ཞབས་བཅགས་པ། ② མིང་འགའ་ཞིག་གི་སྒོན་དུ་འཇུག་
པའི་ཞེས། ཞབས་བྱི། ཞབས་བྲོ། ཞབས་ལྷ། ③ སྒོད་དང་གནས་སོགས་ཀྱི་ཆེས་དམའ་སའི་
མིང་སྟེ། རྟོང་ཞབས། རྩོམ་ཞབས། སྤྲོ་ཞབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཞབས་བཀོད། སྒྲོབས་པའི་ཞེས། རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་པོ་བྱང་དུ་ཞབས་བཀོད་ལྟ་བུ།
ཞབས་ཀྱག་སྒོད་སའི་རྒྱབ་ཀྱག་གི་ཞེ་ཆོག
ཞབས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་གསུམ། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གས་ཤིག་སྟེ། ཞབས་ལོང་བུ་མི་མངོན་
པ་དང་། ཞབས་མཉམ་པ་དང་། ཞབས་གོམ་པ་ཆེ་སྒོམས་པ་སྟེ་གསུམ།
ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པ། བེབས་པ། ལྷ་གཅིག་ཆུའི་པད་མས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་། བརྒྱལ་
ཞུགས་པད་མ་རྒྱལ་པོའི་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པ།
ཞབས་ཀྱུ། ལུ་ཡིག་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་བརྟ།
ཞབས་སྟེས། [མངོན་]བྱན་གཡོག།

ཞབས་ཀྱིན། ཞེ་ཆོག་འཕོངས་སྐབ་ལ་གོ།

ཞབས་དཀར་པ་ཆོག་སྐབ་རང་གོ། སྐབ་པའི་དབང་ལྷག་མཆོག་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་
ལྷག་ས་སྐང་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༡ལོར་མདོ་སྐད་རེབ་གོང་གསེར་མོ་ལྗེ་ངས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་ཞོ་འོང་
གཉན་རྒྱ་ཞེས་པའི་ཁྱོད་སྤུམ་བཟ་ཤེས་བཅེགས་པ་ཞེས་པའི་སྐུ་ལུངས། མཆོན་
ངག་དབང་བཟ་ཤེས་ཞེས་བཏགས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱིང་ཨ་མེས་ངག་དབང་གི་མདུན་དུ་
ཡི་གེ་སྦྱོར་སྟོན་སྤྱངས་ཤིང་ཆོག་ས་མེད་པར་ཐུགས་སྐྱེད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་པར་ཞོ་འོང་
སྐུ་ས་མང་ཆོས་ཐོག་གི་གལ་དུ་ཞུགས། བཅུ་བདུན་སྟེང་སྤིང་རྒྱའི་ལྷ་བཟོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་
ལས་ལྷ་བྲིས་བསྐྱབས་པས་རི་མོ་ལེགས་པོ་འདི་ཤེས་པ་བྱུང་། ལྷག་ས་ཙོང་མེ་ཞེ་ཞབས་དཀར་
པའི་རང་ལྷས་སོགས་པོད་ཉེར་ལྷ་ཡོད་པར་གསལ། དགྲུང་ལོ་དོན་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་
བཞི་པའི་ལྷག་ས་པག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ལོར་རང་ལུང་དུ་སྤྱོད་གཤེགས།

ཞབས་བཟླག་འཕོངས་སྤྲེགས་སམ་འདུག་སྤྲེགས།

ཞབས་བསྐྱལ། བཛེད་བསྐྱལ་ལམ་བཟ་བསྐྱལ། མི་བསྐྱལ་པའི་ཆེད་དུ་ཞབས་བསྐྱལ་ཞུ་བ། སྤྱར་དུ་
མེབས་དགོས་པའི་ཞབས་བསྐྱལ་ཞུ་བ།

ཞབས་གོམ་པ་སྟོམས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་སྟོམས་པའི་བྱིར་གོམ་པ་ཆེ་ཆུང་མེད་པར་སྟོམས་པའོ།

ཞབས་གས། གཡོག་པོའི་གས།

ཞབས་གས་ཀྱི་ཁྲལ། རྩོད་དཔོན་ལ་གཡོག་པོ་གཏོང་དགོས་པའི་ཁྲལ།

ཞབས་སྒྲ། སྒྲ་པོགས།

ཞབས་རྒྱན། མོར་པའི་ཞབས་ར་སོགས་གཏུབ་བྱེད་སྤྱོགས་གཉིས་ཀར་སོ་ཅན་ཀྱི་ལག་ཆ།

ཞབས་འབྲེད། ཀླང་པ་འབྲེད་པ། དཀའ་གཟར་མོར་ཞབས་འབྲེད་མོར་པ།

ཞབས་སྟོམ། སྟོག་ཁྲུང་འཕྲལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་grip ཟེར།

ཞབས་བཅག་པ། མེབས་པའམ་སྟེབས་པ།

ཞབས་ཆགས། ལྷ་མ་གྱི་ཞེ་ཆོག་ཞབས་བྲགས་ཀྱང་རུང་།

ཞབས་མཆན། མྱོག་མྱུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཅ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་རྒྱུ་དུ་footnote ཟེད།

ཞབས་ཐེན་པ། ཀྱང་ཐེན་མ། ལྷ་མ་མ་གྱོན་པའི་དོན།

ཞབས་ཐེས། ཀྱང་པའི་ཐེས།

ཞབས་རྟོངས་པ། [རྟོང]ཀྱང་པ་འཁྲུམས་པའམ་རེད་པ། ཞབས་རྟོངས་པ་མེད་པ།

ཞབས་མཉམ་པའི་དཔེ་བྱ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱ་བ་ཐང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསལ་གྱི་གྲེ།
བཟོད་བཀའ་བའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལས་སྟེ་བོ་སྟོལ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞབས་རིང་བྱང་
མེད་པར་མཉམ་པ།

ཞབས་ཏོག ① བསྟེན་བཀྲུང་། ཞབས་ཏོག་ཁྱུས་པ། ② འབྲུལ་མཆོན་གྱི་སྟེས།

ཞབས་ཏོག་རྩལ་གསུམ། ཅ་བའི་སྒྲ་མ་མཉམ་པར་བྱེད་པའི་ཞབས་ཏོག་ཁྱུ་ཚུལ་གསུམ་སྟེ། རབ་སྐྱབ་
པའི་མཆོད་པ། འབྲིང་ལུས་ངག་གི་ཞབས་ཏོག་ཐ་མ་ཟང་ཟེང་གི་འབྲུལ་བ་བཅས་གསུམ་མོ།

ཞབས་ཏོག་པ། གཡོག་པོ།

ཞབས་རྟེན། ① ཀྱང་པ་འཛོག་པའི་རྟེན། ② ལྷ་མ།

ཞབས་སྟེགས། ཀྱང་སྟེགས་སོགས་ཀྱང་པ་འཛོག་པའི་སྟེགས་བུ་ལྟ་བུའི་རྟེན།

ཞབས་གཉིང་། ཉལ་བའི་དུས་སུ་འོག་གཉིང་རྒྱུའི་གདན། བལ་སྟན་གྱི་ཞབས་གཉིང་། འཕོལ་གྱི་
ཞབས་གཉིང་ལྟ་བུ།

ཞབས་བརྟན། སྐྱ་རིམ་མམ་རིམ་གྱི་འཛིན་པའི་མིང་། ཞབས་བརྟན་སྐྱབ་པ། ཞབས་བརྟན་ཁྱུ་བ།

ཞབས་བརྟན་དགོན། མིང་གཞན་ཞབས་དགོན་འགྲོ་འཁྲུག་སྦྱིད་སྦྱིང་ཟེད། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་རབ་
བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་རྩ་སྟེ་ལོ་༡༩༥༧ལོར་འགོ་བཅུ་གསུམ་ཉེ་ལོ་ལྟར་འཆར་ཅན་གྱི་ཞབས་
བརྟན་རིམ་གྱོ་སྐྱབ་ལུལ་ཆོས་སྐྱར་ཞིག་བཏབ། སྐབས་དེའི་ཆ་རྒྱུལ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཆོགས་
ཁུར་དང་། ཐབ་ཆང་སྒྲ། བྲ་བཅུན་རྩལ་གྱི་སྟོད་གུར་སོགས་བྲ་སྟེགས་བྲས་ནས་སྐྱ་དགོན་ཞིག་
ཆགས། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཤིང་པག་སྟེ་ལོ་༡༩༧༥ལོར་སྐྱབ་ཁང་སྐྱ་མེད་བཞི་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་

བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་དགོན་པའི་འདུ་ཁང་གསར་དུ་བཞེངས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་ནག་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞབས་བརྟན་ལས་ཁུངས། སྤར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་སྐབས་ཏུ་ལའི་ཆུ་མའི་ཞབས་བརྟན་སྐབས་མཁན་
རྣམས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བའི་ལས་ཁུངས་ཤིག
ཞབས་ཐག་ཆང་སོགས་བཏུང་བྱ་གཙང་མར་བཏུང་བའི་དོན།
ཞབས་ཐང་། ཀང་ཐང་། ཁོང་དགུང་ལོ་བཅུས་པས་ཞབས་ཐང་ལ་མེབས་མི་ཐུབ།
ཞབས་ཐོ། རྟོག་ཐོའི་ཞེས། ཁྱོད་རང་ལ་ནོར་ཡོད་ན་ཁྱེད་ཤོག་དེ་མིན་རའི་དབང་གཤམ་དུ་མ་སྤྱོད་
གསུང་གིན་བཞེངས་ནས་བཀའ་བཀྱོན་མང་པོ་གསུངས་ཤིང་། ཞབས་ཐོས་བརྟུངས་ནས་བཀྱོན།
ཞབས་ཐོག་ཞབས་ཏོག་དང་འབྲ།
ཞབས་དག་པོར་ནང་གི་རྩ་ཆར་གཙང་མར་འབྱུང་བ། ཁྱེད་ལ་བཀྱག་པའི་མཆོད་ཆར་ཞབས་དག་
གཙང་བཞེས་གནང་རོགས།
ཞབས་རྟོལ་བ། ཀང་པའམ་སྤོང་གི་མཐེལ་ལ་ཨི་ཁུང་རྟོལ་བ། ཐག་རིང་དུ་ཕྱིན་པས་ཞབས་རྟོལ་བ།
སྐག་བྱས་ཞབས་རྟོལ་བ།
ཞབས་སྤོང་པ། སྤར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་རིམ་པ་དམའ་ཤོས་ཀྱི་གས་སུ་སྤོང་མཁན།
ཞབས་བྱང་། ① ལུས་ཀྱི་མདུན་ནམ་ཀང་པའི་འཁྲིས། ② ཆུ་ཆེན་ཀྱི་བྱང་དུ་འཁོད་སྤོང་བའི་སེར་
མོ་བ། ③ ཆུ་ཆེན་ཀྱི་ཞབས་འབྲང་སེར་མོ་བའི་སྤྱེ་སྤྱ།
ཞབས་བྱང་དག་དབང་གསལ་བ། པག་བྱ་སྡེ་སྤྱི་ཁྱི་རབས་ཐ་མ། འདིའི་སྐབས་པག་བྱའི་སྤྱི་
དབང་ཉམས་པའི་འགོ་རྩུགས།
ཞབས་བྱང་དུ། གམ་དུ་འམ་འཁྲིས་སུ་ཞེས་ཏེ། གཏོང་ཡིག་སོགས་ཀྱི་འབྲི་སྟོལ། དགོས་པའི་བད་ཡིན།
ཞབས་བྱང་གནས། ཉེ་འཁོར་གྱི་གཡོག་མོའམ། ཞབས་འབྲིང་བ། གམ་རིང་བ་ཞེས་བ་རྣམས་དོན་
གཅིག་ཡིན། ཞབས་གདུབ། ཀང་པའི་གདུ་བའི་ཞེས།
ཞབས་འདེགས། གཞན་ཀྱི་དོན་དུ་བྱེད་པའི་པའི་ལས་ཀ་སྟེ། ཞབས་འདེགས་ལས་རིགས། མི་
དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བ་ལྟ་བུ།

ཞབས་འདེགས་ལྷ་བ། མི་དམངས་སམ་པ་མ་སོགས་ཀྱི་ཞབས་ལྷའི་ལས་ཀ་བསྐྱབ་པ།
ཞབས་འདྲེ། རང་གཞན་གྱི་རྒྱུ་ལ་ནས་མར་འཐེན་པ་ལྟ་བུའི་མིང་གསལ་གཞིན་སྟོན། ཞབས་
འདྲེན་ལྷ་བ།

ཞབས་འདྲེན་པ། རང་གི་སྙན་གསལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་བཟོ་མཁན་ནས་གསལ་པ་ངན་པ་བཟོ་
མཁན། མི་རིགས་ཀྱི་ཞབས་འདྲེན་པ། སྟོད་པ་ངན་པའི་བྱ་རྒྱུད་ནི་པ་མའི་ཞབས་འདྲེན་པ་རེད།
ཞབས་གཞོན། ཡི་དམ་ལྟའི་ཞབས་འོག་ཏུ་གཞོན་པ། ཞབས་མནན་དང་དོན་གཅིག
ཞབས་མནན། ལྷ་ཁོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་འོག་ཏུ་མནན་པའི་གདོན་བགོགས་ལྟ་བུ། འདི་ནི་རང་
སེམས་རིག་པའི་གསལ་རིག་གིས་རང་འཛིན་འགོང་པོ་བཅོམ།

ཞབས་པད། ① ཞབས་ཀྱི་བརྒྱ་ཕྱེ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་པད་མའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ། ② སྤར་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་
གི་བཀའ་སློན་གྱི་ཆེ་མིང་།

ཞབས་པད་བརྟན་པ། ཆེ་རིང་པོར་སྟོད་པ།

ཞབས་པད་བྱང་། ལྷ་མདུན།

ཞབས་པད་གསེར་ཁྱི་མངོན་མཐོའི་བྱང་བྱ། གོང་རིམ་གྱི་ཞབས་གཉིས་མེ་ཉོག་བརྒྱའི་གཟུགས་སུ་
བཀོད་པ་དང་། གཤམ་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་སྙན་ལུ་རྣམས་ལྷོག་ཅའི་སྤེང་དང་ཞབས་ཀྱི་བྱས་
མའི་སྤེང་བྱ་བཞག་པ་ལྟ་བུ། ཞབས་འོག་གི་ཏ་ཅང་དམའ་ས་གསེར་ཁྱིའི་མདུན་བྱ་བའི་དོན།
ཞབས་སྤྱི་བོར་སྤངས། ལྷ་མའི་ཞབས་རང་གི་མགོ་ཐོག་ཏུ་སྤངས་པ། ཆོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་
ལྷ་མའི་ཞབས་སྤྱི་བོར་སྤངས་ཏེ་ལྷ་མས་བཀའ་ཅི་བསྐྱུལ་ལྟར་ཁས་ལེན།

ཞབས་བྱག་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་པད་མའི་ཞེས།

ཞབས་བྱགས། ལྷས་ཀྱི་ཞེ་སའི་ཆིག་ཞབས་བྱགས་བྱད་ནས་གཟེམས་པ།

ཞབས་བྱེ། ① བན་རོགས་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་ཞབས་བྱེ་ལྷ་བ། ② གཡོག་པོ། འགོ་གཙོའི་ཞབས་
བྱེར་འབྲང་བ།

ཞབས་བྱེད་ལྷས་མ། བྱེད་པའི་དོན་བྱེད་མཁན་གཡོག་པོ།

ཞབས་བྱེ་ནང་མ། ལྷོས་འཁེལ་བའམ་ནང་གི་ལས་དོན་བྱེད་མཁན་གཡོག་པོ་གཙོ་པོ།

ཞབས་འཕེན། [ཆིང་]རྒྱག་པ།

ཞབས་འཕེལ་བཏང་། བང་རྒྱགས་པའི་དོན། རྒྱགས་ཤར་ལེན་པའི་ཞེས།

ཞབས་འཕོངས། རྒྱབ་ཀྱི་ཞེ་ཆོག་སྟེ། གཞང་འཕོངས་ཞེས་བྲིས་ན་དག་པ་མིན་ནས་སྟུམ།

ཞབས་བློ། ཀླང་བློ་སྟེ་ཀླང་པའི་སྤངས་སྟབས། ཞབས་བློ་རྒྱབ་པ།

ཞབས་བློ་ཁང་། ཀླང་བློ་འཁྲབ་པའི་ཁང་པ།

ཞབས་འབམ། ཀླང་པར་དོན་པའི་འབམ།

ཞབས་འབྱར་མི་མངོན་པའི་མཆན་བཟང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་མཆན་བཟང་པོ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་

གསེས་ཤིག་སྟེ། དགེ་བའི་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྤངས་པས་ཞབས་ལོང་བུ་མི་མངོན་པ།

ཞབས་འབྲང་། གང་གི་བྱི་རྩེས་སྲུ་འགྲོ་བ།

ཞབས་འབྲིང་། འཁོར་གཡོག་

ཞབས་འབྲིང་མེར་སྐྱ་དྲག་ཞན། རྒྱབས་མགོན་རྒྱལ་པའི་ཞབས་རྩེས་སྲུ་འབྲང་བའི་དཔོན་རིགས་

མེར་མོ་བ་དང་། སྐྱ་པོའི་བྱང་འཁོར་དྲག་གས་དང་ཞན་གས་ཆང་མ།

ཞབས་མ། ག་ཤམ་མཁམ་འོག་མ། རིམ་པ་ཞབས་མ། ཁང་པ་སྟེང་མ་དང་ཞབས་མ།

ཞབས་འཇུགས་དག་འཇོན། སྤྱ་གུའི་ཀླང་པ་ས་ལ་ཐོག་མར་འཇུགས་པའི་སྟོན་མོ།

ཞབས་ཞུ། ① གཞན་ལ་རོགས་པ་དང་གཡོག་པོར་བྱེད་པ། ② གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་

དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་service ཟེ།

ཞབས་ཞུའི་ལས་ཆོག་གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་ service routine program ཟེ།

ཞབས་གཞས། རྫོང་གཞས།

ཞབས་ཟུར། སྤར་གྱི་གཞུང་ཞབས་ཟུར་པ།

ཞབས་ར། སྟོད་ཆས་ཀྱི་མཐེལ་སྟོར། དཀར་ཡོལ་གྱི་ཞབས་ར། རྩ་བུ་གྱི་ཞབས་ར།

ཞབས་ལ་གཏུགས་པ། ① ཀླང་པར་མགོ་བོས་གཏུགས་པ། ② བསྟེན་པ། དགེ་ཆན་གྱི་ཞབས་

ལ་གཏུགས་པ།

ཞབས་ལ་འདུད་པ། ཀླུ་པར་བྱ་གཏེར་ལ་འཇམ་གྲུ་པས་བཀྲར་བ།
ཞབས་ལོང་བྱ་མི་མངོན་པའི་དཔེ་བྱ། སངས་རྒྱུ་གི་དཔེ་བྱ་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསལ་
ཤིག་ལྟེ་ཤིན་ཏུ་སྤྲས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་བློས་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ལོང་བྱ་མི་མངོན་པ།
ཞབས་ཤོག་དཔེ་ཆའི་གཤམ་ཤོག་དཔེ་ཆ་འདིའི་ཞབས་ཤོག་ཆང་མི་འདུག
ཞབས་སོར་བཀོད། བེབས་པ་དང་འབྱོར་པ། ཞབས་སོར་ནི་རྒྱ་པའི་ཞེ་ས་ཡིན།
ཞབས་བསིལ། ① རྒྱ་པ་བཀྲས་པ་འཇམ་འཁྲུང་པ། ② རྒྱ་པ་འཁྲུང་ཆུ།
ཞབས་ལྷ་ཁང་གཉེན། ཅེ་པོ་བྱང་ནང་གི་ཁང་གཉེན།
ཞབས་ལྷ་མ། ལྷ་མ་གི་ཞེ་ཆོག།
ཞམ་ཆུ། ① གཟུང་ས་ནས་དལ་བྱར་མར་འབབ་པའི་ཆུ། ② ལུས་ཆ་བས་རྩལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཆུ།
ཞམ་འབྲིང་། ཞབས་བྱི་ཡི་བརྟེན་ཆེད།
ཞམ་མེ་ཞོམ་མེ། ① ས་ཁོད་མེ་སྟོམས་པའི་འབར་འབྱུང་། ② སྟོད་སོགས་དེབ་ཞོམ་གི་ཆུལ།
ཞམ་ཞམ། རྩལ་ནག་གི་ཆུ་སོགས་ཁྲུ་ཁྲུ་དུ་འབབ་ཆུལ་ཞིག་ལུས་པོ་ཡོངས་རྫོགས་ནས་རྩལ་
ནག་ཞམ་ཞམ་དུ་སྟོན་པ།
ཞམ་ཞོམ། ཞམ་མེ་ཞོམ་མེའི་བསྐྱས་ཆོག།
ཞམ་ཞུ། ཞོར་དང་འབྲ།
ཞམ་རིང་། [རྟིང་]འཁོར་གཡོག་ཞམ་རིང་པ་དག་གི་གྲས་སུ་བྱ་བའི་ཁྲར་འཛིན་པ། ཞབས་འདེགས་
པའི་གྲས་སུ་ཞུགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བྱ་དགོས་པའི་ལས་འགན་སྒྲུབ་པ།
ཞུ། མིག་ཞར་བ་ཞེས་མིག་ལོང་བ་དང་། གཙོ་པོ་མིན་པའམ་ཆེད་མངགས་མིན་པ།
ཞར་གོག་ལོང་པ།
ཞར་མཆན། རྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་note ཟེད།
ཞར་ལྷ། ① མིག་ལོང་བའི་ལྷ་ཆུལ། ② མིག་གི་རྒྱལ་པོ་འཁྲོག་པོར་ལྷ་བ། མིག་ཞར་ལྷ་བྱས་ནས་
སྐད་ཆ་ཅང་མི་ཤོད།

ཞར་དང་ཞོར། ཟུར་དང་། གཙཾ་ཆེ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ལས་ཀའི་ཞར་དང་ཞོར་ལ་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱེད་པ།
ཕར་བྱིན་པའི་ཞར་དང་ཞོར་དུ་བརྟེན་ལན་གཏོང་བ།

ཞར་འཕེན། [ཡུལ་]རྒྱལ་གཤེད་ཏེ་མཐོག་ས་སྒྲུར་གྱི་འཕྲོ་སྒྲུབ་ས། ཞར་འཕེན་སྒྲོང་བ།

ཞར་བ། ① མིག་ལོང་བ་དང་། མིག་ཡ་གཅིག་ཤོར་བའམ་སྒྲོན་ཞུགས་པ། མིག་གཡོན་བ་ཞར་བ།

② ༡ མིག་གཉིས་ཀའམ་ཡ་གཅིག་ལ་སྒྲོན་ཤོར་བའི་མི། མིག་ཞར་བ། ཁྱི་ཞར་བ། ༢ ཞན་བ།
ཅ་འཕར་སྒྲུངས་ཏེ་གཡས་གཡོན་ནམ་ཡང་ན་སྒྲོད་སྒྲིད་གང་དུང་ནས་མནན་ན་མི་གསལ་བ་
དང་། རབ་རིབ་ཅམ་ལས་མི་གསལ་བ།

ཞར་བྱང་། ① ཞོར་དང་ཟུར་དུ་བྱང་བ། དབྱང་གི་ཆོག་ས་ཆེན་པོ་ཏེ་བར་བཏེག་ནས་ཤུལ་ལམ་དུ་
ཞུགས་པའི་ཞར་བྱང་ཅམ་དུ་ཅ་བྱང་བཟ་ཤིས་སྒྲིང་རར་ཤུགས་གྱིས་དབང་དུ་བསྒྱུར། ཆད་
མའི་གཞུང་དོན་འཆད་པའི་ཞར་བྱང་དུ་དབྱ་མའི་སྤྱི་དོན་ཅམ་ཡང་བཤད་སོང་། ② དཔེ་དེབ་
སོགས་ཀྱི་ཟུར་རམ་འཕྲོས་ལ་བཀོད་པ།

ཞར་མ། མིག་མེད་ལོང་བ་མའི་མིང་། དམིགས་ཡུལ་གཙཾ་པོའི་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་བར་དུ་བྱ་བ་གཞན་
སྒྲུབ་པའི་དུས་ཚོད་དམ་ཁོམ་ལོང་གི་མིང་སྟེ། འཕགས་ཡུལ་ནས་བོད་ལ་འཕྲོ་བའི་ཞར་ལ་བལ་
ཡུལ་སོང་ལྟ་བུ།

ཞར་ཞོར། ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པའི་དམིགས་བཀའ་མིན་པར་ཞར་དུ་བྱང་བ། སྒྲེར་དོན་ཞར་ཞོར་དུ་བྱེད་པ།
ཞར་ཞོར་དུ་ལྟ་ཅམ་བྱས་པ། ཁྱེད་གྱིས་བརྩམས་པའི་དཔེ་ཆ་དེར་ངས་ཞར་ཞོར་ལ་ཆ་ཆང་ཞིག་ལྟ་
ཅིས་ཡིན། ཞར་ལ་བྱང་བ། ཞོར་དུ་བྱང་བ། སྐད་ཆ་དེ་ཆོ་ནི་ཆེད་དུ་བཤད་པ་ཞིག་མིན་པར་
ཞར་ལ་བྱང་བ་ཞིག་རེད།

ཞལ། ① ཁའི་ཞེ་ས། ཞལ་ནས་གསུངས་པ། ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ། ② གདོང་གི་ཞེ་ས། ཞལ་ནག་པོ་
བསྟན་པ། ③ མིང་འགའ་ཞིག་གི་སྒྲོན་དུ་འཇུག་པའི་ཞེ་ཆོག་ ཞལ་དཀར། ཞལ་སྒྲོབ། ④ བྱེད་
འབྲེལ་ལས་ཆོག་ འདམ་སོགས་མཐུག་པོ་བྲུགས་པའི་དོན་ཏེ། ཅིག་ངོས་ལ་ཨར་འདམ་ཞལ།

ཞལ་ཞལ་བྱས། ཞལ་བ་བྱས་སོགས་ལྟ་བུ།

ཞལ་ཀྱལ། ཁ་ཅིད། ཞལ་ཀྱང་གནང་བ་མིན།

ཞལ་སྒྲོམ་པ། ལ་སྒྲོམ་པ། ཞལ་སྒྲོམ་པ་ལ་ཚད་མེད་པ་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་ངོ་།

ཞལ་སྒྲིམ། ① ཚབ་གྱི་ཞེ་ས། ② ལྷའི་འབྲས།

ཞལ་སྒྲུག་སྒྲུག་པའི་ཞེ་ས།

ཞལ་སྒྲེམས། ར་ཆད་སོགས་བཏུང་བའི་རིགས། ཞལ་སྒྲེམས་མཉེས་དག་ཞལ་སྒྲེམས་བཞེས་པ།

ཞལ་དཀར། དཀར་ཡོལ། ཞལ་དཀར་རྩྱུང་ས།

ཞལ་དཀར་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོ་སེམས་མ་བྱུང་པའི་མི་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གནས་པ།

ཞལ་བཀོད། ལ་ནས་བཀོད་པ་བཏང་བ། ཞལ་བཀོད་ཞིབ་གསལ།

ཞལ་བཀོད་མཛད། བར་འདུམ་མམ་དག་ཐོག་ནས་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་པའི་ཞེ་ས།

ཞལ་དགྱིལ། ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་བསྐྱུས་ཆེན།

ཞལ་བཟུག་དཀར་ཡོལ་འཕྲུག་པའི་སྒྲེགས།

ཞལ་ཁེབས། ① ལ་ཁེབས་སམ་ལ་ཁེབ། དུག་སྒྲུམ་གྱི་ཞལ་ཁེབས། ② ཐང་ག་སོགས་ལ་གཡོག་

བྱའི་དར་རས།

ཞལ་ཁྲིམ། བཞིན་རས་སམ་གདོང་། ཞལ་ཁྲིམ་མཛེས་པ་ལྟ་ཡི་བྱ་མོ་འདྲ།

ཞལ་ཁྲིད། དཔེ་ཆའི་དོན་དག་ནས་བཤད་པའི་ཞེ་ས།

ཞལ་མཁལ། ཞལ་བ་མཁལ་དང་དོན་གཅིག་

ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར། གདོང་པ། ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་མཛེས་བྱུང་། དངོས་སུ་ཞལ་དགྱིལ་མ་མཛེས་སྒྲི།

ཞལ་གྱི་ག་བྱར། ལྷ་སྒྲའི་ཞལ་གྱི་བྱར་གཉིས་ལ་གོ།

ཞལ་གྱི་དཔེ་བྱད་གཉིས། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱུད་ཅུང་ཟུག་པའི་གསེ། ཞལ་ཏ་ཅང་མི་རིང་བ་དང་།

མཆུ་ཤིང་ཐོག་བེམ་པ་ལྟར་དམར་བ།

ཞལ་གྱི་ལུང་། ཞལ་ལུང་སྟེ་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་ལུང་ངམ་ཞལ་ནས་བྱུང་བའི་ལུང་ཟེར།

ཞལ་གྱིས་བཞེས། ལས་རྒྱུངས་པ། དེ་ཞིག་འཕྱོན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས།

ཞལ་གྱེས། ལ་སོ་སོར་བྲལ་བ། ཞལ་གྱེས་གསོལ་སྟོན།

ཞལ་གྲངས། ལ་གྲངས་གྱི་ཞེ་ས། མིའི་ཞལ་གྲངས་མ་ཆད་བ། དགེ་འདུན་པའི་ཞལ་གྲངས་ཅི་ཙམ་འདུག་

ཞལ་རྒྱན། ཁ་སྤྱི་ཡི་ཞེ་སའི་ཆོག་

ཞལ་རྒྱས། ལྷན་རྒྱས།

ཞལ་རྒྱག་ འཁར་རྒྱག་གམ་འཁར་བ།

ཞལ་རྒྱན། དག་རྒྱན། འདི་ནི་སྤར་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་རྒྱན་དེ་མ་མེད་པ་ཡིན།

ཞལ་བགྲད་པ། ཁ་འཕྲེད་འཕྲེད་བྲེད་པ། ཞལ་བགྲད་ནས་བཞད་མོ་བཞད་པ།

ཞལ་འབྱར་བ། གདོང་གི་རྣམ་པ་འབྱར་བ། དགོངས་པ་འབྲུགས་ནས་ཞལ་འབྱར་བ།

ཞལ་བརྒྱ། ཅེད་མའི་གཏམ། ཞལ་བརྒྱ་བྱིན་ཆགས་པོ་ཞིག་གནད་བ།

ཞལ་ངོ་། ① ཁ་ངོ་། ② དག་འདུན་སྤྱི་འདེགས་ཆོག་མཛོད་ཞལ་ངོ་། ③ དམག་མའི་ཞལ་

ངོ་སྟེ་དམག་མའི་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྔའི་འགོ་བ།

ཞལ་ངོ་གཉན། ངོ་སྟོག་མ་རྣམས་འཁར་ངོ་གཅོག་མ་རྣམས་འདི་ངོན།

ཞལ་སྤ། སྤན་སྤ་སྟེ། སྤ་དངོས་ཀྱི་བྱང་། ཞལ་སྤ་ནས་མེབས་པ། ཞལ་སྤ་ནས་གསུངས་པ།

ཞལ་དངོས། དགོང་དངོས་སམ་སྤྱོད་མ། ཞལ་དངོས་མཇལ་བ།

ཞལ་ཅེ། [ཅིང] ཞལ་ལྷེ་སྟེ་ཁྲིམས།

ཞལ་ཙེ། གདོང་འཕྲིད་ཨ་ཙེ།

ཞལ་ལྷེ། ཁྲིམས། ཞལ་ལྷེ་གཙོད་པ། ཞལ་ལྷེ་གཙོད་མཁན།

ཞལ་ལྷེ་བཙུག་ཉིས། སྤར་ཏུ་ལའི་སྤ་མ་ལྔ་པ་ནས་བོད་ལ་དབང་སྤར་བྲེད་སྐབས་ཞལ་ལྷེ་བཙུ་

གསུམ་ནད་གི་སྟེ་མོ་ལས་འཛིན་གྱི་ཞལ་ལྷེ་དོར་ནས་ཞལ་ལྷེ་བཙུག་ཉིས་སུ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་

ཁྲིམས་ལུགས་དོན་ཚན་བཙུག་ཉིས།

ཞལ་ལྷེ་བཙུབྱལ། སྤར་གཙོད་པ་སྟེ་སྤྱིད་ཀྱི་མ་བསྐྱར་སྤྱོད་དབང་པོས་བོད་ལ་དབང་སྤར་བྲེད་སྐབས་

སྟེལ་མེལ་བ་སྟེ་ག་ཏུ་བཙུག་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་ནད་གསལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་བཙུབྱལ་སྟེ།

དང་པོ་དབང་པོ་སྟེ་གི་ཞལ་ལྷེ། གཉིས་པ་སྤར་མ་མཆའི་ཞལ་ལྷེ། གསུམ་པ་སྟེ་མོ་ལས་འཛིན་

གྱི་ཞལ་ལྷེ། བཞི་པ་ཁྲིམས་བདེན་རྒྱུ་གྱི་ཞལ་ལྷེ། ལྔ་པ་བཟུང་བཀྲིགས་ཁྲིམས་པའི་ཞལ་

ལྷེ། བྱལ་པ་ནག་ཆེན་ཁྲིམས་སྤོར་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བདུན་པ་བཟུང་ཆད་ལས་ཀྱི་ཞལ་ལྷེ། བརྒྱད་

པ་ཏྲ་འབྲ་ཟ་ཤང་གི་ཞལ་ལྷེ། དགྲ་པ་བསད་པ་སྟོང་གི་ཞལ་ལྷེ། བཅུ་པ་མས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་
ལྷེ། བཅུ་གཅིག་པ་བསྟོན་ཉམ་མནའ་དག་གི་ཞལ་ལྷེ། བཅུ་གཉིས་པ་བརྒྱས་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་
ལྷེ། བཅུ་གསུམ་པ་ཉེ་འབྲེལ་འབྲལ་འདུམ་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བཅུ་བཞི་པ་བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ལྷེ།
བཅོ་ལྔ་པ་ནམ་མར་ཚུར་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བཅུ་དྲུག་པ་ལྷ་ལྷོ་མཐའ་འཁོབ་གྱི་ཞལ་ལྷེ་རྣམས་སོ།།
ཞལ་ལྷེ་བཅུ་གསུམ། གཙང་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀྲམ་བསྟན་སྟོང་དབང་པོས་པོད་ལ་དབང་སྦྱར་བྱེད་སྐབས།
ཞལ་ལྷེ་བཅོ་ལྔ་ནས་དབང་པོ་སྟག་གི་ཞལ་ལྷེ་དང་། སྤར་མ་མའི་ཞལ་ལྷེ་གཉིས་དོར་ནས་ཞལ་
ལྷེ་བཅུ་གསུམ་དུ་གཏན་ལ་པབ་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་དོན་ཚན་བཅུ་གསུམ།
ཞལ་ལྷེ་བཅོ་ལྔ། སྤེ་སྤྱིད་པག་ལྷ་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་པོད་ལ་དབང་སྦྱར་བྱེད་སྐབས། ཞལ་
ལྷེ་བཅུ་དྲུག་ནས་ལྷ་ལྷོ་མཐའ་འཁོབ་གྱི་ཞལ་ལྷེ་དོར་ནས་ཞལ་ལྷེ་བཅོ་ལྔ་གཏན་ལ་པབ་པའི་
ཁྲིམས་ལུགས་དོན་ཚན་བཅོ་ལྔ།
ཞལ་ལྷེ་བ། གཟུང་དབང་བྱེད་མཁན་ཁྲིམས་གཙོད་མཁན།
ཞལ་གཙོད། ཁ་གཙོད་དམ་ཁ་ལེབ། དདུལ་གྱི་ཞལ་གཙོད།
ཞལ་བཅུ་གཅིག་པ། འཕགས་པ་སྦྱན་རས་གཟིགས་ལ་སྦྱེའི་རྣམ་འགྱུར་མི་འབྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པའི་
ནང་གསེས་ཞལ་བཅུ་གཅིག་པ་དེ་ལ་ཟེར།
ཞལ་བཙས། བཞོད་རྒྱས། འོན་མཁར་གྱི་ཞལ་བཙས་མཛད་པར་ལྷ།
ཞལ་ཆད། ཁ་དན་ནམ་ཁ་ཆད། སེབས་རྒྱའི་ཞལ་ཆད་མཛད་པ། ཞལ་ཆད་གསལ་པོར་མཛད་པ།
ཞལ་ཆེན་ལྔ། ༡ མེ་སྟོང་དགའི་ཞལ་ཆེ། ༢ གཉིན་བྱེད་ཆོས་གྱི་ཞལ་ཆེ། ༣ སྦྱོན་ཐོལ་དཀར་གྱི་
ཞལ་ཆེ། ༤ མདོ་ཡོན་ལྷ་བཙད་གྱི་ཞལ་ཆེ། ༥ ཉེ་དུ་སྦྱུ་ཆོས་གྱི་ཞལ་ཆེ་བཙས།
ཞལ་ཆེམས། མི་ལི་ཁར་མངགས་པའི་སྐད་ཆ། འདའ་ཁར་ཞལ་ཆེམས་བཞག་པ།
ཞལ་ཆེའི་བྱང་བྱ་གསུམ། ༡ ཟངས་ཡག ༢ སྐྱེད་ཁ། ༣ ཁ་དམར་རྒྱ་བྱང་།
ཞལ་ཆོར། [སོག་]གདོང་བྱི་རས།
ཞལ་མཆུ། ཁའི་མཆུ་ཏོ།
ཞལ་འཆེས། ཁས་ལེན་པ།

ཞལ་མཇུག་གཞོང་ཐུག་པ། ཞལ་མཇུག་གནང་བ། ཞལ་མཇུག་ཞུ་བ།
ཞལ་འཇུག་སྐད་ཆ་འཇུག་པོ། ཐུགས་བྱང་ཞལ་འཇུག་གི་སྒྲོན་པ་བཀའ་སློབ་གནང་བ།
ཞལ་ཏ། སློབ་སྦྱོང་། དགེ་ཆེན་གྱིས་སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཞལ་ཏ་གནང་བ།
ཞལ་ཏ་བ། ① གཡོག་པོ། ② དབྱར་གནས་སྐབས་དགེ་འདུན་པ་སྦྱི་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་མཁན།
ཞལ་ཏ་མ། གཡོག་པོ། བཅུན་མེད་ཞལ་ཏ་མ།
ཞལ་ཏོག་ཞེས་ཟས་སྒྲ་འཛོམས་ཀྱི་ཁ་ཟས།
ཞལ་ཐང་། ཐང་ག་སྟེ་སྟེ་སྟེ་མོར་བྲིས་པ་ཞིག་
ཞལ་མ་ཐུན། ཁ་གཅིག་མ་ཐུན། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་ཞལ་མ་ཐུན་དུ་བསྒྱུར་བའི་གཞུང་ནི་ཁྲུང་དག་ཡིན་
བས་ཅིས་ཀྱང་གང་བྱུང་དུ་བཅོས་མི་ཆོག་
ཞལ་མ་ཐོང་མཆོད་པ། ལྷ་ཁང་གི་སྒྲོ་རྒྱ་བསྐྱམས་པ་བཞུགས་པ་སྟེ་སྒྲོ་རྒྱ་ལྷ་སྐྱེ་རྣམས་ཐོག་མར་ཞལ་མཇུག་
བའི་དུས་མཆོད།
ཞལ་དན། གཏན་འཁེལ་བའི་ཁ་དན།
ཞལ་ཐོ་བ། བཟ་ཤིས་བའམ་ཁ་ཐོ་བ།
ཞལ་གདངས་པ། ① ཁ་གདངས་པ། ② གཞན་གྱི་ཁོར་ཇུས་ལ་ཏམ་སེམས་བྱེད་པ།
ཞལ་གདམས། གདམས་ངག་གམ་སློབ་སྦྱོང་། ཞལ་གདམས་བསྐྱབ་བྱ། བྱེད་ཀྱིས་གསུངས་བའི་
ཞལ་གདམས་རྣམས་སེམས་ལ་བཅངས་ཡོད།
ཞལ་བདག་དཔོན་སྟེ་ཁག་གི་མཛོད་སོགས་ལ་བདག་སྟོད་དམ་འཛིན་བྱེད་མཁན།
ཞལ་མདངས། གཞོང་གི་གཟི་མདངས།
ཞལ་འདེབས། གཞན་གྱིས་གཏོང་བའི་འགྲོ་སོང་སྟེ་བའི་ཐོག་ལ་བརྒྱབ་བའི་ཁ་སྒྲོན། ལས་བཟོ་བའི་
འགྲོ་སོང་ལ་ཞལ་འདེབས་རྒྱབ་པ།
ཞལ་འདེབས་རྒྱབ་པ། གནོད་འཆེ་ཐོག་ཡུལ་སོགས་ཉམ་ཐག་ཅན་ལ་རོགས་པར་དམིགས་ནས་
དདུལ་དང་རྒྱ་ཁོར་སྦྱིན་པ།
ཞལ་འདོན། ཁ་འདོན།

ཞལ་བད། ཁ་བད། དགེ་ཤུལ་ནས་དཔེ་ཆ་ཁྲིད་ཆར་རྗེས་རང་གར་ཞལ་བད་མཛད་དེ་བཞུགས་པ།
ཞལ་ནས་སྦྱེས། [མདོན]བྲམ་ཟེ།
ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ། སངས་རྒྱུ་གི་བཀའ་གསུམ་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། མདོ་སྤྱད་པ་ལྟ་
བུ་སྟོན་པ་དངོས་གི་ཞལ་ནས་གསུངས་པའོ།
ཞལ་དཔོན། ཁང་པའི་ནང་ཞལ་བ་གཏོང་མཁན་གི་ལས་དཔོན།
ཞལ་པོ་གསུང་། ཁ་པོ་བཤད་ཅེས་པའི་ཞེས།
ཞལ་བྲགས། རུ་ཐོག་ཁུལ་གི་ཁ་སྒྲད། གད་སྟེགས།
ཞལ་འཕངས། ① གཞན་དུ་ཡོད་ཅེས་པ་སྟེ་དེ་ནི་སྤྱི་འབྲེལ་ཆེན་ལ་ལྟོས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ② ཁག་
དགེ་བའམ་གཞན་ལ་ཁག་བཏང་བ། ཞལ་འཕངས་མཛད་སྟོན་འདོད་པ། རང་བྲས་ལས་ཀའི་
འགན་འཁུའི་དེ། གཞན་ལ་ཁ་འཕངས་ག་ལ་འོས།
ཞལ་བ། རྒྱུད་ལྟེ་ཁང་པའི་སྦྱུང་མཐེའ་གི་དོས་འཇམ་མོ། ཞལ་བ་གོག་པ། མཐེའ་ཞལ། ལུ་བ་
ཞལ། ཨར་ཞལ།
ཞལ་བ་མཁན། ཅིག་པ་དང་གྲང་སོགས་ལ་ཞལ་བ་གཏོང་མཁན། གྲང་ཐེབས་སུ་ཞལ་བ་མཁན་
མཁས་པས་ཞལ་བ་གཏོང་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྩོ་ཐལ་ཉལ་དང་། བྲ་ཇས་འཆོ། ཞལ་བ་
མཁན་མོ། ཞལ་ཞལ་མཁན་བཅས་སོ།
ཞལ་བྲ། ཐོར་པ་རྒྱུད་རྒྱུད་ལས་ཐོ་ལ་གོ་དགོས།
ཞལ་བྲང་། དཔེ་ཆའི་ཁ་བྲང་།
ཞལ་བྲང་བ། དཔེ་ཆ་སྟོན་འཆད་སོགས་ཁར་གོ་མས་པའམ་བདེ་བ། དཔེ་ཆ་སྟོན་པ་ལ་ཞལ་བྲང་བ།
ཞལ་འབག་གཏོང་གི་འདྲ་འབག་
ཞལ་འབྲག་པ། རྒྱུད་ཆ་བཤད་པའམ་ཁ་གྲག་པ། ཁོང་ལ་ཞལ་འབྲག་རྒྱ་མེད་པ།
ཞལ་འབྲེད་པ། ཁ་འབྲེད་པ།
ཞལ་རྒྱ། ① གུ་རེའམ་རྩེད་མོ་རྩེ་བའི་རྒྱད་ཆ། ② ཁ་པོ་བཤད་པོ།
ཞལ་མི་གསལ་བ། ཁ་མི་གསལ་བ། རྩོམ་འདི་ཞལ་མི་གསལ་བ་ཞིག་རེད།

ཞལ་ཚུས། [རྟིང]① ཞལ་ཟས། ② ལྷ་བཞོས།

ཞལ་ཚོམ། ཞལ་ཚོམ་མམ་ཁ་སྒྲ།

ཞལ་ཚོར་བ། རོ་ཤེས་པའི་ཞེས། ངས་ཁྱེད་རང་གཞི་ནས་ཞལ་ཚོར་བྱང་།

ཞལ་འཚུས། ཞལ་ཚུས་དང་འབྲ།

ཞལ་འཆོར་འཆོར། ཁ་དང་ངོ་གདོང་འཇུ་མ་མེར་མེར། གྲོགས་པོ་སྲ་དང་སྲག་ཀྱང་ཞལ་འཆོར་
འཆོར་གནང་གི་འདུག།

ཞལ་རྩུག། ① རྩུན་དང་ཉམ་བཤད། ② ཀྱ་རེ་བྱེད་པའམ་རྩེད་མོ་རྩེ་བའི་དོན།

ཞལ་མཛོད་སྒྲུས་བརྒྱན་པའི་མཚན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་བཟང་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། མཁན་སྟོབ་པ་མ་སོགས་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལ་བསྟེན་བཀྱར་ཞིང་རིམ་གྱོ་བསྒྲུབས་
པས་ཞལ་མཛོད་སྒྲུས་བརྒྱན་པའོ།།

ཞལ་འཇུ་མ་བ། གད་མོ་ཅུང་ཟད་དགོད་བ། མཉེས་ནས་ཞལ་འཇུ་མ་བ།

ཞལ་འཛོམས། ① བན་ཚུན་གདོང་འབྲད་བ། ② ཚང་འཛོམས།

ཞལ་ཞལ་མཁན། ཞལ་བ་མཁན་དང་དོན་གཅིག།

ཞལ་ཞལ་བྱས། འདས་བག་བྱགས་བ།

ཞལ་ཞོལ། ཞལ་ལེ་ཞོལ་ལེའི་བསྐྱས་ཆིག།

ཞལ་བཞུགས། མི་མ་ཤི་བར་གསོན་པོར་བསྐྱད་པའི་ཞེས། ཁོང་ཞལ་བཞུགས་སྐབས།

ཞལ་བཞེས། ཁས་ལེན་པའི་ཞེས། ཞལ་བཞེས་གཙང་མ་གནང་བ།

ཞལ་བཞེས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོ་མདའ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཞལ་ཟས། ① ཞལ་ཚུལ། ② ལྷ་བཞོས།

ཞལ་གཟིགས། ཡི་དམ་ལྷ་སོགས་ཀྱི་ཞལ་གཟིགས་བྱང་བ་སྟེ། ཞལ་དངོས་སུ་བསྟན་བ།

ཞལ་བཟེད། བྱད་པོར།

ཞལ་གཟེར་པོ། སྐད་ཆ་གཟེར་པོ་བཤད་པ་སྟེ་གཞན་ལ་པོག་ཆེ་བའི་སྐད་ཆ་གནག་པོ་བཤད་པར་གོ།

ཞལ་ཡམ། ཅེད་མོའམ་ཀྱ་རེ། ཁོང་གིས་གསུངས་པ་དེ་ཞལ་ཡམ་ཙམ་ལས་ངོ་མ་མ་རེད།
ཞལ་གཡོགས། ① གཞན་ལ་ཁག་འགོལ། ② [མངོན]མཆུ།
ཞལ་རས། རོ་གདོང་། ཞལ་རས་མཇལ་བ། ཞལ་རས་མཆར་བ། ཞལ་རས་ནག་ཐིང་ངེ་བ། ཞལ་
རས་དམར་མདངས་བཟ་བ། ཤར་ཕྱོགས་རི་བོའི་ཅེ་ནས། དཀར་གསལ་ཆེ་བ་ཤར་བྱང་། མ་
སྐྱེས་ཨ་མའི་ཞལ་རས། ཡིད་ལ་འཁོར་འཁོར་བྱས་བྱང་།
ཞལ་རུབ། རུབ་བརྒྱབ་ནས་ཁ་རྩྭ་བཏང་བ།
ཞལ་རོག ① ཁ་བརྩམས་ནས་སྐད་ཆ་གང་ཡང་མི་ཤོད་བ། ② གདོང་ནག་རོག་གི་བ།
ཞལ་ལ། ཞལ་བ་དང་འདྲ།
ཞལ་ལ་བྱུག་ བྱང་དང་ཅེག་པའི་ངོས་སུ་འདག་ཞལ་བྱུག་ནས་ངོས་འཇམ་པོར་བྱེད་པའི་དོན།
ཞལ་ལག་ ཁ་ལག་གམ་གསོལ་ཆེགས།
ཞལ་ལག་གཏོང་བ། ཞལ་ལག་བྲལ་བ།
ཞལ་ལྷ། སྐྱོལ་སྐྱོད་དམ་པོར་བ། ལྷག་པ་ཞལ་ལྷ་གང་བསྐྱོལ་ནས་ལྷ་གཅིག་གོང་རྩོལ་འདེན་བ།
ཞལ་ལྷང་། ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་མན་ངག་གམ་གསུང་རྒྱན། ཀུན་བཟང་རྒྱ་མའི་ཞལ་ལྷང་།
ཞལ་ལེ་ཞོལ་ལེ། འཕྲི་གཡལ་གི་སྤྱ་ཅིང་སོགས་སྤར་དུ་འབྱང་བའམ་ཉལ་ཉལ་དུ་ཡོད་པའི་རྣམ་བ།
དུག་ལོག་ཞལ་ལེ་ཞོལ་ལེ་གྲོན་བ།
ཞལ་ལྷལ་དགོན། མིང་གཞན་དགའ་ལྡན་བཤད་སྐྱབ་བཟ་གིས་འབྱུང་གནས་གླིང་། ཞལ་ལྷལ་སྐྱ་
ཐིང་དང་པོ་ཁེ་ཐལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ཆུ་པོ་བྱེ་བའི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༩ ལོར་
བྱུག་བཏབ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟའི་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མ་ཆུ་
རྫོང་སྤང་མ་ཞང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞལ་ཤེས། ལྷ་མ་སོགས་ཀྱི་ཞལ་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་དགོས་པའི་མན་ངག་སྟོང་པོར་རྩེལ་
བའི་གཞུང་། སྤྲན་གྱི་གཅེས་བསྐྱས་པན་བདེའི་སྟོང་པོའི་ཞལ་ཤེས།
ཞལ་ཤོབ། ཀུ་རེའི་རྩུན་ནས་ཅེད་མོའི་གཏམ། ཁོང་གིས་ཞལ་ཤོབ་གནང་བ་རེད།
ཞལ་བཤུས། ཡི་གེའི་ངོ་བཤུས། རྫོ་རྩེ་གཙོད་པའི་དཔེ་ཆ་ཞིག་ཞལ་བཤུས་བྱས་པ་ཡིན།

ཆགས་པ། རྗེ་ཡེམས་པ་བཞི། རྫོུགས་སུ་རྗེ་རིན་ཆེན། རྗེ་ཤེ་འཛིང། རྗེ་རྒྱལ་
མཚན། རྗེ་འབད་པ་བཞི། རུབ་ཕྱོགས་སུ་རྗེ་ཆོས། རྗེ་ཚོན་པོ། རྗེ་རྒྱ། རྗེ་སྤུ་བ་
བཞི། རུབ་ཕྱོགས་སུ་རྗེ་ཡས། རྗེ་སྤང་བ། རྗེ་ཁ་ཚུང་བཞི། རུབ་བཞིར་ཤེག་མོ་མ་དང་།
མེར་བ་མ། མུ་མ། གར་མ་བཞི། ཁུམས་དང་པོ་ཡ་བསྐལ་བཟང་གི་སེམས་དཔའ་བཅུ་གྲག
ཁུམས་བར་པ་ཡ་དཔེ་གྲལ་གྱི་སེམས་དཔའ་བཅུ་གྲག ཁུམས་བར་པའི་རུང་བཞིར་བདུག་
མོས་མ། མེཾྱག་མ། མར་མེ་མ། རི་ཆབ་མ་བཅས་བཞི། ཁུམས་ཕྱི་མ་ལ་ཉན་མོས་བཅུ་གྲག་
དང་། རང་རྒྱལ་བཅུ་གཉིས། རྫོ་བཞིར། རྗེ་ལྷགས་ཀྱུ་མ། རྗེ་ཞགས་པ་མ། རྗེ་ལྷགས་
རྫོག་མ། རྗེ་འིབ་བྱ་མ་བཅས་བཞི་སྟེ་རྫོ་གོ་བདུན་ཡོད། ② གསང་སྟགས་སྟེ་འགྲུར་རྟིང་མའི་
གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ཞི་ཁྲོའི་ལྷ་ཆོགས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ། ཞི་བ་བཞི་བཅུ་ཞི་
གཉིས། ཁྲག་འཕྱང་ལྷ་བཅུང་བརྒྱད་དེ་བརྒྱ། དེའི་སྟེང་དུ་ཆོས་སྐུ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཡལ་ཡུམ་
དང་། རྫོ་འབྲལ་རྗེ་སེམས་དཔའ་གཉིས་བསྟན་པས་ལྷ་ཆོགས་བརྒྱ་དང་གཉིས།
ཞི་ཁྲོ་སྟེ་ཁང་། ལྷ་ཁང་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཟབ་དུས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་
ཡིན། ད་ལྟ་པོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོདས་མངའ་འཛིན་ས་ཁུལ་ཙམ་དཔེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞི་ཁྲོའི་ལྷ་ཆོགས། ཞི་བ་རྫོང་དཀྱིངས་དང་ཁྲག་འཕྱང་ཁྲོ་པོའི་ལྷ་རྣམས་སོ།
ཞི་རྒྱས་དབང་འགྲུག ཞི་བ་དང་རྒྱས་པ་དང་དབང་དང་འགྲུག་པའི་ལས་རྣམས་བཞིའོ།
ཞི་རྫོག་པར་འཁོར། རྫོག་ལྷད་འབྲལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དཀྱིན་སྐད་དུ་electrostatic printer ཟེད།
ཞི་རྫོག་གསལ་ཆས། རྫོག་ལྷད་འབྲལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དཀྱིན་སྐད་དུ་electrostatic storage ཟེད།
ཞི་ཆེངས། ཞི་བའི་ཆེངས་འགྲིགས་ཏེ། འཇུག་ཅོད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ཐད་ནས་འགྲུག་ལས་སྤངས་ཏེ་
འཇམ་ཐབས་ཀྱིས་མོལ་གྱི་སྟོ་ནས་པན་ཚུན་མཐུན་འགྲིགས་ཡོད་ཐབས་བྱེད་པ།
ཞི་ཆེད། ཙམ་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེད་དུ།
ཞི་ཆོས། འཇམ་པོའི་བྱེད་ཐབས། པོལ་མིག་བསྟེགས་དང་བཅད་པས་གདོན། ཞི་ཆོས་དེ་ཡི་དུག་ཏུ་འགྲུག

ཞི་འཇགས། ཞི་བདེ་སྤྱིང་འཇགས། འཇགས་སུ་བཏང་བ། བན་ཚུན་ཞི་འཇགས་སུ་གནས་པ།
ཞི་འཇམ། རྣམ་འགྱུར་རམ་གཤིས་པ་འཇམ་པོ།
ཞི་ཉིད་རིག་ཅིང་གཟིགས། འཁོར་བ་དང་རན་སོང་གི་སྤྲུག་བསྐྱེད་གཏན་དུ་ཞི་བའི་ཐར་པ་དང་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ལམ་གསལ་པོར་མཐུན་པ་དང་། ཆ་ཆང་ཞིང་མ་ནོར་བར་མཐུན་པ།
ཞི་གཉིས། ① རྣམ་འགྱུར་རམ་གཤིས་ཀ་འཇམ་པོ། ② ཞི་གཟའ་གཉིས་ཏེ། གཟའ་ལྷག་པ་དང་པ་
སངས་གཉིས།
ཞི་གཉིས་ཀྱང་འཛིན། དེ་ལ་དལ་དག་གིས་སྤྱངས་ན་སྤྱར་ཀྱང་རེ་ཅུ་མིག་འཛིན་བྱེད་ཡིན་པས་ན་
དེ་ལྟར་གྲགས།
ཞི་གཉིས་དལ་བར། ཞི་གཟའ་གཉིས་ཀྱི་དལ་བར་ཏེ་ཉི་ལུང་དང་དོན་གཅིག
ཞི་མཐར་བྱེད། [མཛོན]འདོད་སྤྲོ།
ཞི་དང་རྒྱས་པའི་ལས། གསང་སྤྲུགས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆུ་ཆད་མཐོན་པོར་སྤྱོད་པས་ན་ནད་ཡམས་
དམག་འཁྲུག་སྤྱི་གོ་སོགས་ཞི་བ་དང་། ཆེ་རིང་བ། བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་སོགས་སྤྲུགས་ཁ་
ནས་བབྱངས་པ་ཅོམ་གྱིས་རྒྱས་པ་ཐོན་ཞེས་ཟེར།
ཞི་དར་དགོན། དགོན་པ་འདི་བཏབ་དུས་དང་འདེབས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞི་དུལ། རྒྱད་བཟང་ཞིང་སྤྱོད་ལམ་འཇམ་པོ།
ཞི་དུལ་གཞུང་བྱང་། གཤིས་རྒྱད་འཇམ་ཞིང་རང་བཞིན་བྱང་མོ་ཅན།
ཞི་སྡེ་ལྷ་སྡེ་དགོན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙུ་པའི་ནང་ཅོམ་ན་བཞེངས་པར་བཤད། འདེབས་
མཁན་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་མངའ་རིས་ས་ཁྲུལ་སྤྱི་
རངས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞི་བྲག་ཞི་བ་དང་བྲག་པོ། ཞི་བྲག་གཉིས་ལྡན། ཞི་བྲག་གི་བྲ་གཞག་ཞི་བྲག་གཉིས། ལྷ་སྤྱི་ཞི་བ་དང་
བྲག་པོ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་དུས་ལོ།
ཞི་བྲག་གཉིས་སྤྱོད། ① ཞི་བ་དང་བྲག་པོ་གཉིས་ཀ་བེད་སྤྱད་པ། ② འཇམ་རྒྱུ་བ་གཉིས་སྤྱོད་ཞེས་

པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

ཞིང་ག་གཉིས་འདྲོན། ཞི་བ་དང་དྲག་པོའི་ལས་དོན་གཉིས་འཕེར།

ཞིང་ག་དཔོན་རིགས། དཔོན་རིགས་ཞི་བ་ཐུགས་རྒྱུད་འཇམ་པ་ཅན་དང་དྲག་པོ་གདུགས་རྩལ་ཅན་
རྣམས་ལ་ཟེར། ཞི་བ་སྐྱོབ་གསོའི་དཔོན་རིགས་དང་། དྲག་པོ་དམག་གི་དཔོན་རིགས་ལྟ་བུ།

ཞིང་ག་བྱ་བའི་སྤེ་སྤེབས། ཞི་བ་སྤྲིད་འདྲིན་གྱི་ལས་དོན་དང་། དྲག་པོ་དམག་གི་ལས་དོན་གྱི་ད་
མཁན་འགོ་བ་དཔོན་རིགས་ཡོད་ཆད།

ཞི་བདེ། ཟེང་འཁྲུག་མེད་པའི་བདེ་སྤྱིད།

ཞི་བདེ་མཉམ་གནས། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་མི་འདྲ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་བར་ཞི་བའི་ཐབས་ཤེས་
ལ་བརྟེན་ནས་པན་ཚུན་བར་གྱི་ཚད་གཞི་ཐག་གཅོད་དང་། འདྲ་མཉམ་གཉིས་པན་གྱི་གཞི་ཅའི་
ཐོག་པན་ཚུན་བར་གྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་གནས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འབེལ་རྒྱས་གཏོང་བ་ལ་
ཟེར། ཞི་བདེའི་ཕྱག་རོལ། ཉེ་བསམ་གྱི་སི་པན་ཡའི་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བའི་རི་མོ་མཁམ་ཅན་སྤེ་སོ་
ཡིས་འཇམ་སྤྲིད་དམག་ཆེན་གཉིས་པ་མཐུག་འགྲེལ་རྒྱུ། འཇམ་སྤྲིད་ཞི་བདེའི་ཚོགས་ཆེན་
གྱི་ཆེད་དུ་བྲིས་པའི་རི་མོ་ཞིག་ཡིན།

ཞི་བདེའི་བསམ་པ། རང་ཉིད་གཅིག་ཕྱ་འཁོར་བ་ནས་ཐར་འདོད་ཀྱི་བསམ་ཆོ།

ཞི་གནས། ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེངས་སམ་རྒྱ་ཞིག་སྟེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་སེམས་
གཡེང་བ་ཞི་བར་བྱས་ནས་བསམ་གཏན་གང་སྒོམ་པ་དེ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་སྟོབས་དུག་ཐོས་པའི་སྟོབས་དང་། བསམ་པའི་སྟོབས། དན་པའི་སྟོབས། ཤེས་བཞེན་
ཀྱི་སྟོབས། བཙོན་འབྱུང་གྱི་སྟོབས། འདིས་པའི་སྟོབས་རྣམས་སོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་སྤྱད་པ་རྣམ་སྤྱོད་གི་དམིགས་པ་ལྟ། མི་སྤྱག་པ། བྱམས་པ། ཉེན་འབྲེལ། ཁམས་ཀྱི་
རབ་དབྱེ། དབུགས་འབྱུང་རྩ་བ་སྒོམ་པ།

ཞི་གནས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བྱུང་བར་ཅན། ཕྱི་རོལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞི་གནས་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་གསུང་རབ་
དང་ཤིང་ཏེ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལ་དབྱེད་པར་རྣམ་སྤྱོད་གི་དམིགས་པ། མཁས་པའི་དམིགས་པ།
ཉོན་མོངས་རྣམ་སྤྱོད་གི་དམིགས་པ་རྣམས་སོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་བཞི། བྱེད་པའི་དམིགས་པ་དང་། དབྱེད་པ་རྣམས་སྤོང་གི་དམིགས་པ།
མཁས་པའི་དམིགས་པ། ཉོན་མོངས་རྣམས་སྤོང་གི་དམིགས་པ་རྣམས་ཡིན་ལོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་ཆོག་པ། མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། འདོད་པ་ཚུང་བ། ཆོག་ཤེས་པ། བྱ་བ་
མང་པོ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་པར་དག་པ། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམས་པར་
རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་དུག་གོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་བཞི། བསྐྱེམས་ཏེ་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་། ཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད།
ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད། ཚུལ་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་བཅས་བཞི་ལོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་བཤད་པ། ཞི་གནས་དང་པོར་བསྐྱབ་ཚུལ། བར་དུ་བསྐྱོམ་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་
བཤད་པ་གནང་བའི་དོན།

ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྤྱོད། གསོ་སྤྱོད་གི་ནང་གསེས། སྟོན་བསམགས་ཀྱི་ལས་སྤྱི་བ་སྤོང་བྱིར་གཞི་
ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་པར་དག་པ་ལ་བརྟེན། ལམ་ནང་རིག་པའི་སྟེ་སྟོང་ལ་ཐོས་བསམ་ཚུལ་བཞིན་
དུ་བྱས་ནས་དེའི་དོན་བསྐྱོམ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྟེ། སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུས་ཞི་
གནས་བསྐྱབ་ཅིང་། རྟན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་སོགས་ཀྱིས་ལྷག་མཐོང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་ལ་
ལམ་ལྔ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱིས་བཞུགས་ནས་འབྲས་བྱ་བཞི་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལོ།

ཞི་གནས་སྐྱབས་ཀྱི་ཉེས་པ་ལྔ། ལེ་ལོ་དང་། བརྟེན་དང་། བྱིང་ཞོད། འདུ་མི་བྱེད་པ། འདུ་བྱེད་པ་
བཅས་ལྔ་ལོ།

ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པ། ཤིན་སྤྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཐེན་པའི་སེམས་གནས་དགུ་པ་ཞི་གནས་ཆ་འདྲ་བ་ལོ།

ཞི་གནས་མཆོན་ཉིད་པ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོན་གས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཞི་གནས་དངོས་སོ།

ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་བརྟེན་པའི་ལམ་བཞི། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མཐོང་འཆོལ་བ། ལྷག་
མཐོང་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་འཆོལ་བ། གཉིས་ཀ་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར་འཆོལ་
བ། གཉིས་ཀ་ཐོབ་པ་བྱུང་འབྲེལ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བརྟེན་པ་ལོ།

ཞི་དཔོན། ཞི་བའི་ལས་དོན་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཀྱི་ལས་སྟེ་ཁྲིད་མཁན་གྱི་མིང་།

ཞི་བ། ① ཐ་མི་དད་པ་ ཡལ་བ། རྐྱང་འཚུབ་ཞི་བ། ཆ་བ་ཞི་བ། བྱང་བ་ཞི་བ། ཁོང་ཁོ་ཞི་བ།

②[མངོན]༡ ས་མོ་བྱ་ལོ། ༢ འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པའི་གས་ཤིག་སྟེ། མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་འདྲ་
བྱེད་སྟེ། བསྐྱུ་བ་སྟེ། ཉེར་ལོན་གྱི་བྱང་པོ་རྣམས་དང་བྲལ་བའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཏེ། བདེན་བཞི་རྣམ་
པ་བཅུ་དྲུག་གི་ཡ་བྱལ་ཞིག་གོ། ༣ ལས་བཞིའི་ཡ་བྱལ། ཉན་གཤོན་སོགས་འཛིགས་པ་ཉེ་བར་
ཞི་བ། ༤ ཐར་བ་དང་མུང་འདས། ③ དག་པོའི་རྫོག་ཟླ། སེམས་རྒྱུད་ཞི་བ། རང་བཞིན་ཞི་བ།
ཞི་བ་དང་དག་པོའི་ལས་ཀྱན་ལ་འབྲུན་པའི་རྫོག་ཐམས་ཅད་བྲལ་བ།

ཞི་བ་སྟེས་པ། [མངོན]ཆངས་བདག

ཞི་བ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་སྟོད་ཅམ་ཀའོག་ཤི་མེད་ཞིང་སྐྱོང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་དོ་རྗེས་
བཏབ། བྱལ་མཐའ་རྣམ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉལ་རོང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཞི་བ་སྟོང་པོ། ཤི་རྟོག་ཟླ། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྟེ་བཅན་དུས་སུ་བོད་དུ་གདན་འདྲུངས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་
པཌླེ་ཏེ་ཞིག་འདིས་བསམ་ཡས་ཀྱི་རབ་གནས་མཁན་པོ་བྱས་པར་བྱ་སྟོན་བཞེད།

ཞི་བ་པ། སེམས་ཉིང་འཛིན་ལ་གནས་པའམ་སེམས་ཞི་ཞིང་དུལ་བར་གནས་པ་ཞེས་པའི་དོན།

ཞི་བ་མུང་འདས། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན།

ཞི་བ་འཆོ། ཤར་རྒྱུ་ཏེ། སྤར་རྒྱུ་ལའི་ཡུལ་དུ་བ་ཏེར་རྒྱལ་པོའི་སྤར་སུ་འབྱུངས། དཔལ་ན་ལེ་རྒྱར་
སྟོབ་དཔོན་ལེ་ཤེས་སྟོང་པོ་ལས་རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་བསྟེན་པར་རྫོགས། རྒྱ་གར་གྱི་དབུ་མ་རང་
རྒྱུད་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་དང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་ཤར་གསུམ་གྱི་ཡ་བྱལ་ཞིག་ཡིན། དབུ་མ་
རྒྱལ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་བཅུམས། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྟེ་བཅན་གྱི་དུས་སུ་བོད་དུ་
མེབས། བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་བཀོད་པ་མཛད། སད་མི་མི་བདུན་རབ་དུ་
བྱུང་ནས་དགེ་འདུན་གྱི་སྟེ་བོད་དུ་ཐོག་མར་བཅུགས། འདུལ་བ་དང་དབུ་མ་སྟེལ། མཆན་
གཞན་པོ་རྗེ་སངས་ལྷ་ཞེས་གྲགས། མཁན་ཆེན་འདི་དང་། སྟོབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས། ཆོས་
རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྟེ་བཅན་གསུམ་ལ་མཁན་སྟོབ་ཆོས་གསུམ་དུ་གྲགས། སྤར་བོད་དུ་ལོ་བཅུ་
ལྷག་ཅམ་བཞུགས་ཏེ་གཤེགས།

ཞི་བ་སྟེ། སྟེ་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའམ་བརྒྱུད་པ་ཅམ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་དགེ་བའི་གོ་ཆའི་

སྤྲུལ་སྤྲུལ་འབྱུངས་ཤིང་། བ་ལེ་རྒྱུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་སྤྱོད་འབྲུག་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
བསྐྱབ་བཅུས་སོགས་བརྩམས།

ཞི་བའི་བྱོང་། ①[མངོན]དེ་ཁོད་དགོན་གནས་དཔེན་ས། ② ཐར་བའི་གོ་འཕང་།

ཞི་བའི་འགྲོས། ① དལ་བའི་འགྲོ་སྤྲངས། ②[མངོན]ཆུ་བྱ་ངང་བ།

ཞི་བའི་ཆིངས་ཡིག འག་པོའི་ལས་མཆོམས་འཛོག་ནས་ཞི་བར་འབྲུག་ལ། ཞི་བ་སྤྲང་བར་བྱེད་
པའི་སྐོར་གྱི་ཆིངས་ཡིག གཙོ་བོ་རྒྱལ་ཁབ་པན་ཚུན་ལ་བཞིན།

ཞི་བའི་དོ་རྩེ། ལྷའི་བྱག་མཆོན་གྱི་བྱེ་བྱག་ཅིག

ཞི་བའི་སྤང་བརྟན། ལྷ་སྤྲུ་ཞི་བྱག་གཉིས་གྱི་ནང་ནས་ཞི་བའི་སྤྲུ་བརྟན་ལ་ཟེར།

ཞི་བའི་དབང་ལ་ཆས་བཅུའི་དབང་། ༡ སྤྱི་བོ་འཁོར་ལོ། ༢ དེན་ཆེན་ཅེ་ཐུན་ལ། ༣ ཆ་གཤམས་
གཤོན། ༤ མགུལ་གྱི་ཐེང་བ་དང་། ༥ ཆངས་སྤྲུ། ༦ བྱག་གཤུབ། ༧ དཔུང་རྒྱལ། ༨ སྤྲེ་
རགས་དང་། ༩ རུས་པའི་རྒྱན་བྱག་ ༡༠ སྤྱོད་གཤོགས་ཆས་བཅུའི་དབང་ཞེས་སོ།།

ཞི་བའི་ཚུལ་དགྲ། ༡ སྤྲེ་བ་གནས་སུ་དག་པས་མཉེན་བ། ༢ བ་གནས་སུ་དག་པས་སྤྲུག་བ། ༣ འཆི་
བ་གནས་སུ་དག་པས་འཁྲིལ་བག་ཆགས་བ། ༤ ཁྲུ་ཁྲེ་ཐེན་བ། ༥ བ་གནས་སུ་དག་པས་
གཞོན་ཚུལ་ཅན། ༦ མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་བ། ༧ གསལ་བ། ༨ ཟད་པར་རྩོགས་པས་འཆར་བ།
ཡིད་དུ་འོང་བས་སྤྲུན་སྤྲུག་བ། ༩ འགྲོ་བ་ཐེལ་གྱིས་གཞོན་པས་གཟེ་བཞིན་དང་ཐུན་བ།

ཞི་བའི་གནས། [མངོན]དུར་ཁོད་དམ་དུར་ས།

ཞི་བའི་ཕྱོགས། [མངོན]ཆུ་བའི་ཡར་འོམ་དཀར་ཕྱོགས།

ཞི་བའི་སྤྱན་སྟེག ནད་གདོན་སོགས་འཛིགས་པ་བརྒྱད་ཞི་བའི་སྟེག་ཆོག

ཞི་བའི་ཆིག་ཆིག་འཇམ་པོ།

ཞི་བའི་ཕོ། ཞི་བ་ནི་ཐར་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་ཆོར་སྤང་གི་མིང་ཡིན།

ཞི་བའི་ལས། ནད་གདོན་བར་ཆད་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ལས། འཇམ་པོའི་ལས།

ཞི་བའི་སྤང་མོ། [མངོན]མཆོན་མོ།

ཞི་བར་གནས་བ། [མངོན]དབང་སྤྲུག་ཆེན་པོ།

ཞི་བར་བྱེད་པ། སེམས་གནས་དགའི་དུག་པ། རྣམ་གཡེང་ལ་སྒྲིན་དུ་བལྟས་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་
མི་དགའ་བ་ཞི་བར་བྱེད་པའོ།

ཞི་བར་གཤེགས་པ། ① ཐར་བ་ཐོབ་པ། ② སྒྲ་སྒྲ་ངན་ལས་འདས་པ།

ཞི་བྱེད། ① སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་གཉིས་པའི་འགོར་བ་དམ་པ་སངས་རྒྱལ་གྱིས་སྒོལ་གཏོད་པའི་
ཤེར་ཕྱིན་ཉམས་ལེན་གྱིས་སྤྱི་ཞིའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཆོན་མེད་
བཀྲགས་པའི་བྱུང་མཐའ་ཞིག ② [མངོན] སྒྲ་རུ་རའི་ཤིང་། ༡ གཤེན་ཇེ། ༢ ཨ་རུ་རའི་ཤིང་།
ཞི་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ། བད་ཞི་བར་བྱེད་པའི་སྒྲ་ཏེ། བད་གསེས་ཐང་དང་། བྱེ་མ། རིལ་བྲ། བཟ། སྒྲ་
མར་རྣམས་ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

ཞི་བྱེད་བརྒྱད་སྒོལ་སྒྲ་མ། དམ་པས་ཁ་ཆེ་རྒྱ་ན་གྲ་ཅ་ལ་གསུངས་པའི་ཞི་བྱེད་སྒོལ་མའི་སྐོར་
གསུམ་དང་། གཤེན་ཇེ་གཤེད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱུབ་ཐབས་རྣམས་ཏེ། དེ་རྣམས་དམ་པ་དང་། ཁ་
ཆེ་རྒྱ་ན་གྲ་ཅ་གཉིས་ཀས་ཨང་པོ་ལོ་ལྔ་བ་ལ་བཤད། དེས་ལོ་བཅུན་ཆུང་དང་། ལྷ་ཆུང་འོད་
ཟེར་ལ་བཤད། ལྷ་ཆུང་འོད་ཟེར་གྱིས་བཅུན་པ་དར་ཆུང་ལ་བཤད། དེས་འཆུས་པ་བཙོན་སེང་
ལ་བཤད། དེས་རོག་ཤེས་རབ་འོད་ལ་བཤད་དོ།

ཞི་བྱེད་བརྒྱད་སྒོལ་བར་པ། གཙོ་པོ་མ་སོ་ཀློག་གསུམ་བརྒྱད་ཐོན་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཏེ། མ་ཆོས་
གྱི་ཤེས་རབ་སྟེ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༥༥ ལོར་འབྲུངས། དེ་ལ་ཆོག་བརྒྱད་
སེམས་བསྐྱེད་གཏང་ཐུན་ཁ་འཐོར་ཁ་པོག་སྤར་པོག་ རོན་བརྒྱད་ལག་ཁྱིད་བཅུ་དུག་རྣམས་
གནང་། སོ་ཆུང་དགེ་འདུན་འབར་ཏེ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་སྤྱུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༦༠ ལོར་འབྲུངས།
དེ་ལ་བྱུང་ཐོབ་པོ་མོ་ལྷ་བཅུ་ཅ་བཞིའི་གདམས་པ་སོགས་ཆོག་བརྒྱད་དང་རོན་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོས་
གྱི་རྣམ་གངས་མང་པོ་ཞིག་བརྒྱད། ཀློག་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་རྩ་སྤྱི་ལོ་
༡༠༧༥ ལོར་འབྲུངས། དེ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གདམས་ངག་གནང་བ་བཅས་མ་སོ་ཀློག་གསུམ་ལས་
བརྒྱད་པ་དང་། གཞན་ཡང་བརྒྱད་ཐོན་ལུགས་གསུམ་ནི། དགེ་བཤེས་བྲལ་ལ་ཞི་བྱེད་སྒྲོན་
མ་དགུ་སྐོར། ལྷ་བཅུན་གྱི་ཉི་མ་མདོ་སྤྱད་པ་དང་མཚན་བཟོད་སྤྱར་པའི་མདོ་རྒྱུད་ཞལ་སྤྱོར་
གྱི་གདམས་པ་དང་། ལྷ་བཀའ་གདམས་པ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཡི་གེ་མེད་པའི་གདམས་པ་གནང་།

བ་དེ་གསུམ་ཀ་ཡང་རོག་ཤེས་རབ་འོད་ལ་བརྒྱད་དོ། ཐོར་བྱ་སྒྲ་ཆོག་པ་ནི། འགྲོ་སྒྲོམ་ལ་
མཆོན་བཛོད་གསེར་གྱི་ཐུར་མ། འགྲུ་སྒྲོམ་ལ་ལས་རྒྱའི་གདམས་ངག་ལབ་སྒྲོན་ལ་གཅོད་གྱི་
གདམས་བ་སོགས་སོ།

ཞི་བྱེད་བརྒྱད་བ་ཕྱི་མ། བ་དམ་བ་རྒྱ་ནག་ནས་ཐོད་དུ་ཕེབས་ཏེ་དིང་རི་བུ་གཏན་བཞུགས་མཛད་
པའི་རྗེས་སུ་གསུང་པའི་གདམས་བ་དང་སྒྲོབ་མ་རྣམས་ཡིན། དེ་ཡང་དེབ་ཐེར་སྒྲོན་པོ་ལས།
དམ་བ་དིང་རིར་མེ་སྐང་གི་ལོ་ནས་མེ་སོ་བྱའི་བར་དུ་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་བཞུགས་ནས་མི་
རིགས་མི་གཅིག་པ་མང་པོའི་དོན་མཛད་དེ་གཤེགས། ཞེས་གསུངས་བ་སྟེ་ལོ་༡༠༩༥པའོའི་མེ་
སྐང་ནས་ ༡༡༡༥པའོའི་མེ་བྱའི་ཡིན་འདུག དུས་དེར་དམ་བའི་སྒྲོབ་མ་སྒྲོ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བ་
བཞི། བྱང་འཕགས་གྱི་བྱ་ཆེན་བརྒྱད། འཁྲལ་ཞིག་ཉེར་དུག་གདན་འོག་བཅུ་གཉིས་རྣམས་
དང་། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ཀྱན་དགས་སྒྲོ་གཏད་གྱི་མ་རྩོམ་བཞི་རྣམས་བྱུང་བ་རྣམས་
ལས་གཙོ་བོར་གྱུར་བ་སྒྲོ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བ་བཞིར་གྲགས་བ་སྟེ། ཤར་ན་དམ་བ་བྱར་ཆེན་
གྱིས་བཀའ་མདོ་སྒྲོར་གྱི་སྒྲོར། ལྷོར་བརྗེ་གོ་རྣམ་རིན་ཆེན་དོན་སྟེབ་གྱི་སྒྲོར། ལུབ་ན་བྱར་རྒྱུང་
གིས་དུམ་དུམ་ཁྲིད་གྱི་སྒྲོར། བྱང་དུ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ཀྱན་དགའ་ཡིས་བཀའ་ཆོ་ལུང་
སྒྲོར་རྣམས་བཀའ་བསྟུ་མཛད་ཅིང་ཡི་གེར་བཀོད་བ་དང་། གཞན་དག་ལ་གནང་བའི་ཞལ་
གདམས་སྒྲ་རེ་ཙམ་ཡང་ཡི་གེར་བཀོད་བ་སོགས་སྒྲིན་གྲོལ་གདམས་ངག་གི་རྒྱན་ནམ་མཁའི་
སྐར་མ་ཙམ་བྱུང་བར་གྲགས་སོ།

ཞི་བྱེད་སྒྲན་ལྷ། ཐང་དང་། བྱི་མ། རིལ་བྲ། ལྷེ་གྲ། སྒྲན་མར་ལྷའི་བསྟུས་མིང་སྟེ། བཀའ་འབྲུམ་པས་མཛད་
པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཞི་བྱེད་ལྷ་ནི། སྒྲན་ཁོང་དུ་བསྟན་པའི་ཆེ་ལུས་བྱི་ནང་གི་ནང་
ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཐང་དང་། བྱི་མ་དང་། རིལ་བྲ་དང་། ལྷེ་གྲ་དང་། སྒྲན་མར་དང་བཅས་ལྷའོ།

ཞི་བྱེད་མདོན་སུམ་བརྒྱད། རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་གྱི་མདོན་སུམ། གཟུ་བོའི་མདོན་སུམ། དགེ་འདུན་གཞི་
བོའི་མདོན་སུམ། གསལ་བའི་མདོན་སུམ། གསལ་བས་གསལ་བའི་མདོན་སུམ། གནས་བརྟན་
དང་བཅས་པའི་དགེ་འདུན་གཞན་མདོན་སུམ། སྡེ་སྡོད་འཛིན་པའི་མདོན་སུམ། གནས་བརྟན་
མཐུ་དང་ལྡན་པའི་མདོན་སུམ་སོ།

ཞི་བྱེད་པ། སྐྱབ་བརྒྱད་ཤིང་རྟ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ཞི་བྱེད་པའི་གདམས་ངག་ནི་
ཐོག་མར་པ་དམ་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་བོད་དུ་སྤེལ་བའི་དམ་ཆོས་ལུག་བསྐལ་ཞི་བྱེད་ཅེས་པ་
དེའི་བརྒྱད་པ་ལ་ཟེར། དེ་དག་གི་བརྒྱད་ཚུལ་ལ། སྤྱི་བར་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་བྱུང་བ་དེ་
དག་སོ་སོའི་འབྲེལ་བ་ཤད་ཐད་ལ་གཟིགས།

དེ་དག་ལས་བརྒྱད་པ་བར་པ་ནི་གཙོ་བོར་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྤེལ་ཆོས་དང་མཐུན་ལ། ཐམ་ནི་གཙོ་
བོར་སྤགས་ཀྱི་ལམ་དང་མཐུན་ཤས་ཆེ་བ་ཡིན་ལོ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལས་སྤྲིན་གྲོལ་ཆ་ལག་
དང་བཅས་པའི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གདམས་ངག་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པ་ནི། པ་དམ་
པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞལ་ནས། ང་དང་མཉམ་པ་ཀུན་དགའ་ཙམ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱི་བ་
ལྷར་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང་དམ་པ་ཉིད་དང་དགོངས་པ་མཉམ་པ་བྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་
དགའི་ལུགས་སོལ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལུགས་འདི་ལ་ཐུན་མོང་དང་། ཐུན་མིན་གཉིས་ལས། ཐུན་
མོང་ལ་མདོ་རྒྱད་ལུག་ལེན་དང་། བཀའ་བབས་སྟན་བརྒྱད་གཉིས། ཐུན་མིན་ལ་རྒྱད་སྟོང་ཐུན་
དང་བཅས་པ། དབང་ལམ་ཁྲིད་དང་བཅས་པ། གསང་མཛོད་གསུམ། ལམ་སྐོར་ལ། བེའུ་བུམ་
བརྒྱད་རྣམས་སོ། དེ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བརྒྱད་དེ་མཐར་གདམས་ངག་འདི་ཉག་སྤྱི་བར་
བྱུང་བའི་ཆེ། རོག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བག་ཆགས་སད་པ་སྤྲིན་གྲོལ་ལོ་ཆེན་རྣམ་གྲིས་
ཐུགས་བརྩོན་ཆེན་པོས་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་རྒྱན་གསན། དབང་ཁྲིད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་བཟུགས། ཆོག་
མཛད་ཅིང་འཆད་སྤེལ་གནང་བའི་བཀའ་ངོན་གྱིས་ད་ལྟའང་བྲེང་མ་ཆད་ཙམ་དུ་གནས་སོ།

ཞི་བྱེད་པའི་དཔེས་མཆོན་གདམས་ངག་ལ། ཞི་བྱེད་བཀའ་བབས་དང་པོ་ཁ་ཆེའི་ལུགས་ནི། པ་
དམ་པས་གྲུབ་ཐོབ་སོ་སོ་ལྟ་བུ་རྩ་རྩ་བཞིའི་གདམས་པ་ཐམས་ཅད་དཔེ་ལྟས་མཆོན་པའི་
གདམས་པའི་གནད་ལྷན་བསྐྱུས་ནས་གསུང་བ་ནི། བསྐྱེད་པ་རྣམས་ལ། རྟོ་རྟོ་བྱུང་ཅི། འཁོར་
ལོ་ལྟ་བུ་བཅས་ལྟ་ཡིན། དཔེ་ལྟ་བོ་དེའི་དོན་གང་ཞེ་ན།

༡ བསྐྱེད་པ་རྣམས་ལྟ་བུའི་གདམས་ངག་ ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲུབ་ལས། མཆོན་ཉིད་སྤྱི་དང་རིག་པའི་
བརྒྱད་པ་བཅུ་གཉིས་སྤྱི་བར་ནས་བརྒྱད་པ་རྣམས་ནི། བསྐྱེད་པ་རྣམས་ལྟ་བུའི་གདམས་ངག་ལ་
འདུས་ཏེ། སྤྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་ཉིང་འཛིན་གྱིས་ཕྱིའི་སྤང་བ་ལ་ཞེན་པ་ལྟོག་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ལ་སྤངས།

སྐྱེ་མེད་སྒྲོལ་བྲལ་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་ནང་གི་སེམས་སུ་ཞེན་པ་ཐོག་གནས་དོན་དམ་པ་ལ་བསྐྱབ་པས་མ་བཟོད་དང་བྲལ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་རིག་པ་ལ་བ་མཛུ་ཞིང་ཟུང་འཇུག་ལ་བསྐྱབ་པས་མ་བཟོད་དང་བྲལ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་ཁས་ལེན་ཀྱང་དང་བྲལ་ནས་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་ལ་བསྐྱབ་པའོ།

༡ རྗེ་ཆེ་ལྷ་བྱའི་གདམས་ངག་པ་རྒྱད་ཀྱི་ཆ་བས་རྒྱུད་གི་བརྒྱད་པ་བཅུ་གཅིག་པུ་རྒྱ་རྩ་ན་ནས་བརྒྱད་པའི་རྗེ་ཆེ་ལྷ་བྱའི་གདམས་ངག་ཏུ་འདུས་ཏེ། ལུས་འབྲུལ་འཁོར་ལ། དག་རྗེ་ཆེའི་བཟླས་པ། སེམས་སྐྱེ་མེད་དུ་གཏད་པས་རྒྱུད་བཟུང་ཞིང་། དེ་འདྲ་འོད་གསལ་འདི་མ་མེད་པ་ལ་སྐྱེལ་བའོ།

༢ བསྐྱེ་ལྷ་བྱའི་གདམས་ངག་པ་རྒྱད་བདེ་བ་ཉམས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་བཅུ་གཅིག་མཆོ་སྐྱེས་ནས་བརྒྱད་པ་ལྷ་བྱའི་གདམས་ངག་ཏུ་འདུས་ཏེ། འོག་གི་བདེ་བ་སྤར་བ། སྤང་གི་བདེ་བ་འཛགས་པ། བསྐྱེལ་སྒྲོག་དབྱམ་དང་བསྐྱེལ་པ་ལ་མཁས་པ། དེ་འདྲ་སྒྲོན་གྱིས་མ་གོས་བར་བྱེད་པའོ།

༣ བདུད་ཅི་ལྷ་བྱའི་གདམས་ངག་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བརྟེན་པ་བཅུ་གཅིག་མ་ར་ཉ་ནས་བརྒྱད་པ་བདུད་ཅི་ལྷ་བྱའི་གདམས་ངག་ཏུ་འདུས་ཏེ། ཅ་བའི་སྤྱོད་ལམ་བཞེ་ལ་ཡན་ལག་ལྟར་བྱེ་བའི་བརྟེན་ཏེ་ཕྱ་བསྐྱར་བས་དབང་བསྐྱར་ལ། བརྟེན་དག་དང་སྤྱོད་པོ་སྒྲོལ་མ་རེག་པ། དོན་སྐྱེ་མེད་མ་ཡིངས་པ་དེ་མ་མེད་པའི་བརྟེན་ཆུམས་ཀྱིས་མཉམ་རྗེས་རོ་སྒྲོལ་མ་འོ་སྤྱད། ལུལ་མཐུན་མི་མཐུན་ལུང་མ་བསྐྱེན་གསུམ་ལ་དཔང་པོ་བཅོལ་ནས་བརྟེན་ལམ་དུ་ཁྱེད། མ་སྐྱེས་པའི་འགྲོང་གཏམ་ཆོག་གཅིག་གིས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དང་དུ་འཛོག་གོ། ༤ འཁོར་ལོ་ལྷ་བྱའི་གདམས་ངག་མཁའ་འགྲོའི་བརྟེན་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་བཅུ་གཅིག་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ནས་བརྒྱད་པ་འཁོར་ལོ་ལྷ་བྱའི་གདམས་ངག་ཏུ་འདུས་ཏེ། མདའ་ལྟར་བསྤིང་བ། རོག་ལྟར་དབབ་པ། འཁོར་ལོ་ལྷ་ར་བསྐྱོར་བ། མར་མེ་ལྟར་བཞག་པས་རྩ་བ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་མཐར་ཕྱིན། མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་ནས་སྐྱེ་བཞེ་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལྷན་གྱིས་འབྲུག་པར་འགྱུར་རོ།

ཞི་བྱེད་སྐྱོན་གྱི་མདོ། བྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་མདོ་བཞེའི་ནང་ཆོན་སྐྱོན་ཁོང་དུ་བཏང་ནས་ནང་གི་ནད་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་སྐྱོན་པའི་མདོ་སྟེ། ཐང་དང་། བྱི་མ། རིལ་བྲ། བྱི་ལྷ། སྐྱོན་མཐུ། ཐལ་སྐྱོན། འབྲ། སྐྱོན་ཆང་། རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱོར་བ། སྤྱོ་སྤྱོར་བཅས་སོ།

ཞི་སྦྱོང་། སྤུང་ཁོང་དུ་བཏང་བའི་ཆེ་ཉེས་པ་རང་གནས་སུ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ལ་ཞི་བྱེད་ཅེས་དང་།
གཞན་གནས་སུ་འཁྲུགས་པ་ཕྱིར་འབྱིན་ཅིང་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་ལ་སྦྱོང་བྱེད་ཅེས་ཟེར་བས་
འདིར་སྤྱོད་བསྐྱེད་པ་སྟེ། སྤྱི་མཐུན་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་བྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལག་ལེན་
གསལ་བྱེད་ལས། དེ་ཡང་སྤུང་ལ་ཉེས་པ་རང་གནས་སུ་ཆ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་ཞི་བྱེད་དང་།
གཞན་གནས་སུ་འཁྲུགས་པ་ཕྱིར་འབྱིན་ཅིང་ཁམས་སྤྱོད་པར་སྦྱོང་བྱེད་དང་གཉིས། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཞི་སྦྱོང་གཉིས། སྤུང་ཁོང་དུ་བཏང་ནས་ནད་རང་བཞིན་དུ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ལ་ཞི་བྱེད་ཅེས་དང་།
ལུས་ཀྱི་བྱེད་ཐུང་ཀྱི་གནས་ནས་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་ལ་སྦྱོང་བྱེད་ཅེས་ཉེ་གཉིས་སོ།

ཞི་མ། [མངོན]① ལྷ་མོ་ལྷ་མ། ② རྩེ་བཙན་སྦྱོལ་མ།

ཞི་མི། [མངོན]ཁྱི་ལ་འཇམ་ཞུས་བྱ།

ཞི་མོ། [མངོན]བྱ་མོ།

ཞི་འཆོལ། [མངོན]ཉན་ཐོས།

ཞི་འཛིན་བ། [མངོན]འཁོར་བ།

ཞི་ཞི་ལྷིང་ལྷིང་། འཁྲུག་ཅོད་ཁོང་ཁོ་སྐྱེས་མེད་པར་ལྷིང་འཇགས་པོར་གནས་པ།

ཞི་ཞི་ལྷོད་ལྷོད། ཞི་ལྷོད་དེ་ཉ་ཅང་ཞི་འཇམ་ལྷོད་ཡངས་ཆེ་བ། ཡང་ན་ཞི་ཞིང་འཇམ་པ་ཞེས་པ་མིང་
གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཞི་ཞིང་དུལ་བ། ར་རྒྱལ་མེད་ཅིང་ཁོང་ཁོ་མེད་པའི་རང་བཞིན་འཇམ་པོ།

ཞི་གཟའ་གཉིས། གཟའ་ལྗེའི་ནང་གི་སྒྲག་པ་དང་པ་སངས་གཉིས།

ཞི་གཟའ་བཞི། རྩ་བ་དང་། ལྷག་པ། པ་སངས། མཐུག་རིང་སྟེ་བཞི་ནི་མའི་གཡོན་ནས་འཆར་
བྱུང་བྱེད་ཅིང་། གཡོན་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བས་ན་ཞི་གཟའ་ཞེས་བྱའོ།

ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ལམ། སྒྲོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ནས་
ཁམས་གོང་མར་ཡོན་ཏན་ནས་ཞི་བར་ལྟ་བ་དང་། འོག་མར་སྦྱོན་ནས་རགས་པར་ལྟ་བའི་སྒྲོ་ཞིག་
ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་དེ་ནི་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཐག་པ་རྒྱས་པ་ཡིན་པས་ཐག་བཅས་ཡིན།

ཞི་ལ། གྱི་ལ་ཡི་མིང་གཞན།

ཞི་ལ། [འཛོགས་]གྱི་ཡི་མིང་།

ཞི་ལོ་དགོན། ༡་ལམ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༥༣-༡༧༥༩ ལྷ་བྱ་ལ་གསར་དུ་བཏབ་པར་འདྲ། གྲུབ་མཐའ་དག་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་བཅན་སྣ་ཚོར་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཞི་ལྷག་ ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཆོག་

ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ། སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་དང་། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ལྷག་མཐོང་ཟུང་དུ་
འབྲེལ་བཤོ།

ཞི་ལྷག་གསར་སྤྱེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བ་ལྟ། དན་འགྲོ་བ། སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱི་རྟེན་མོངས་ཤིང་ཆེ་བ།
མཆོམས་མེད་ལས་བྱས་པ། འདྲུ་ཤིས་མེད་པའི་སེམས་ཅན།

ཞིག ① དན་མ་འར་ལ་དང་མཐའ་མེད་བཅས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྤྱོད་རྒྱའི་མཛད་གཞན་དབང་ཅན་ཞིག་མི་
ཞིག་གང་ཞིག་སྤྲོད་སྤྲོད་ཞིག་བྱ་བ་ཞིག་ལུལ་ཞིག་ ② སྤྲུལ་ཆོག་རྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་གྲོགས་
ཤིག་འདིར་མ་ཡོང་ཞིག

ཞིག་ཀ རྩ་སྟོད་ལས་ཆོག་པའི་ས་ཞིག་གི་མིང་།

ཞིག་ནས་མེད་པའི་བྱེད་རྒྱ། རྒྱའི་རྒྱན་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིང་སྟེ། སྤར་ཡོད་ཞིག་ནས་མེད་པའི་དངོས་
མེད་ཀྱི་རྒྱ་དེས་འབྲས་སུ་འདི་དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་བསྐྱེད་པ་སྟོན་པའི་རྒྱའི་རྒྱན།

ཞིག་པ། ① ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པའི་འཇིག་པའི་འདས་པ། ② [མཛོན་]འཆི་བ།

ཞིག་པ་དངོས་པོ། དག་ལུགས་པའི་ལྷ་བ་ཞིག་སྟེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་ཡོད་
པར་འདོད་པའི་ལུགས།

ཞིག་པོ། ① ཆག་དུས། རྒྱབ་སྟེགས་ཞིག་པོ། དཔེ་སྟོན་ཞིག་པོ། ཀོ་སྤྲུལ་ཞིག་པོ། ② བདེན་འཛིན་
དང་གཅིས་འཛིན་སྤུལ་པའི་གང་ཟག་ ③ སྟོན་པ་སྟོན་པའི་རན་སྟོད་ཅན།

ཞིག་པོ་བདུད་ཅི། གསར་སྤྱེས་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༩༩ ལོར་ཡབ་སངས་རྒྱས་དྲགས་རྒྱུང་སྤྱེས་སུ་སྤྱོད་འཁུངས།
དགྲུང་ལོ་གཉིས་ཅན་ནས་ཡབ་གཤེགས་ཏེ་ཡུམ་གྱིས་བསྐྱུངས། ཆེར་སྤྱེས་པ་དང་གོས་

བཅོས་པ་ཐམས་ཅད་ལམ་ཐུན་པ་སྤྱིར་རྗེ་བཞིག་ཡོད་པ་ལ་གྱིན། དུམ་གྱིས་འབར་བས་ཀྱང་
མ་པན། དམ་བ་མེར་སྤྲུག་པའི་སར་ལོ་གསུམ་ཅམ་སློབ་གཉེར་གནང་ནས་རྩོགས་ཆེན་རོང་
ལུགས་ཀྱི་ཆོས་སློར་རྣམས་གསན། རྗེ་རྗེ་གདན་ལ་མཆོད་པ་ལན་གསུམ་བསྐྱལ་བ་དང་། ལྷ་
སའི་རྩོ་བོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ཞབས་ཏྲོག་ལན་བཞི་མཛད། ལྷ་སའི་རྩོ་རགས་ལན་བཞི་མཛད་ནས་
བྱི་མར་སྤྱོད་གཤེགས།

ཞིག་རལ། ཆག་བྱམ་མོག་རལ། ཁང་རྩིང་ཞིག་རལ། སྤྱོད་ལམ་མི་བཅུན་པའི་ཞིག་རལ།
ཞིག་པོ་རེན་ཆེན་ཤེས་རལ། རོག་ཤེས་རབ་འོད་ཀྱི་གཙུང་པོ་འདི་ཉིད་ཡབ་བཟ་ཤེས་གྲགས་པ་
དང་ཡུམ་ཆོས་ཀྱི་དཔེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལུགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་
༡༡༥༡ལོར་སྤྱོད་འབྲུངས། ཡོ་གསུམ་ལོན་ཅམ་ནས་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་བཅ། ལོ་ལྷ་རྩལ་ལ་
ཡུམ་གྱིས་སློག་ཡོན་གསོལ་བས་སློག་ལེགས་པར་མཆེན། དགྲུང་ལོ་བདུན་པ་ནས་གསང་
སྤྱོད་མཛད་དེ་སྤྲུགས་རྩ་བཞེས། བཅུ་རྩལ་པ་ལ་ཡབ་གཤེགས་པས་གསང་སྤྱོད་ལོ་ཉེ་སྤྱོད་
ཆོག་མང་དུ་གནང་ཞིང་ཡུམ་གྱི་ཞབས་ཏྲོག་མཛད། བཅོ་བརྒྱད་ལོན་པའི་ཆེ་ཕྱག་པ་གཅིག་ཏུ་
སྤྲུབ་པ་ལ་གཅིག་ལུང་བཞུགས་པ་ན། མཐར་དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུ་དོན་ལྷ་ལ་མེབས་པ་རབ་བྱུང་
བཞི་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༤༧ལོའི་དགུན་རྗེ་ར་བའི་ཆེས་ཉེར་གཉིས་ཉིན་བསྐྱུན་གྱི་གནོད་
པ་མེད་པ་ལྟར་སྤྱོད་བསྐྱུང་སྤྱོད་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།

ཞིག་གསོ་འཛིན་ཐང། སྤྱོན་ཆ་བྱུང་བའི་ཁང་པ་སོགས་ལ་ཉམས་གསོ་དང་བདག་པོའི་འདུ་ཤེས་
ཡོད་པའི་སྤོ་ནས་དོ་དམ་ཡག་པོ་བྱས་པ།

ཞིག་གསོའི་ཕན་ཡོན། རྩ་རགས་དང་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་ལ་ཞིག་གསོ་བྱས་པའི་ཕན་ཡོན།
ཞིག་གསོ། ཉམས་གསོ། གཞུང་ལམ་ཞིག་གསོ། འཇག་སྤྱི་ལ་ཞིག་གསོ། འདུལ་འཁོར་ཞིག་གསོ།
ཞིག་གསོ་འཛིན་སྤྲུལ། ཉམས་གསོ་དང་བདག་གཅིས་ཡག་པོ་བྱེད་པ།

ཞིང་། ① ཡུལ་ཡུང་དང་རྒྱལ་ཁམས། ཞིང་རྩུང་། ཞིང་ཆེན། དག་པའི་ཞིང་། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་
ཁམས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་། འདུལ་ཞིང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་། སྤྱིར་རྗེའི་ཞིང་། ཆོགས་
ཞིང་། ཞིང་ལ་མེབས་པ། ཞིང་ལ་གཤེགས་པ། ② ང་ན་མ་འར་ལ་མཐའ་མེད་རྣམས་ཀྱི་མཐར་

སྒྲོར་རྒྱ་མཆོམས་སྒྲོར་ཆིག་ལྟན་དབང་ཅན་ཞིག་ འོན་ཞིང་རྒྱན། བདེ་ཞིང་སྦྱིད། རོར་
ཞིང་འབྲུལ། ར་དཀར་ར་དྲངས་ཀྱིས་བཀང་ཞིང་སར་བཞག་པ།

ཞིང་སྐལ། ས་ཞིང་གི་སྐལ་བ།

ཞིང་སྦྱེས་ཀྱི་པོ་ཉ་མོ། མཁའ་འཕྲོ་མའི་རིགས་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཀྱང་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་མ་
རྟེན་པའི་བྱད་མེད་ཞིག་གོ།

ཞིང་སྦྱེས་མ། ཡུལ་ཉེར་བཞེར་སྦྱེས་པའི་པོ་ཉ་མོའམ་སོ་སྦྱེའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མ།

ཞིང་སྦྱོང་། ① ཡུལ་ཁམས་སམ་གནས་རི་སྦྱོང་མཁན་གྱི་སྤྱང་མ། ② ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱང་མ་ཞིག

ཞིང་སྦྱོང་མཁའ་འཕྲོ་བརྒྱད། གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་དྲུང་ཁྲོད་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་དབུས་ན་
སྦྱེས་པའི་ཤིང་བརྒྱད་ལ་སྦྱ་རྒྱབ་བཏང་ནས་བཞུགས་པའི་ཞིང་སྦྱོང་གི་མཁའ་འཕྲོ་བརྒྱད་ནི།

- ༡ ཤར་དུ་གནས་འཕྲོ་དཀར་པོ་སྒྲང་གདོང་ཅན། ༢ ལྷོར་ནག་པོ་མ་ཉིད་གདོང་ཅན། ༣ ལུབ་དུ་
རིག་བྱེད་དམར་པོ་ཚུ་སྲིན་གྱི་གདོང་ཅན། ༤ བྱང་དུ་རྒྱག་པོ་ལྗང་ཁུ་ཉིད་གདོང་ཅན། ༥ ཤར་
ལྷོར་ནག་པོ་ཆིབ་མདོག་ར་སྦྱེས་ཀྱི་གདོང་ཅན། ༦ ལྷོ་ལུབ་དུ་མི་སྦྱག་པ་སྦྱོན་པོ་མའི་གདོང་
ཅན། ༧ ལུབ་བྱང་དུ་ལྷོ་འབྱངས་ལྗང་ཁུ་ཤར་པའི་གདོང་ཅན། ༨ བྱང་ཤར་དུ་ལོག་འབྲེན་དུད་ཁ་
ཅེ་སྦྱང་གི་གདོང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཐོད་འཛིན་ཞིང་དུས་པས་བརྒྱན་པ། སྦྱེད་པ་མན་ཆད་ཤིང་
པའི་ནད་དུ་ལུབ་པའོ།

ཞིང་སྦྱོང་གྲགས་པ་བཟ་ཤིས། མདོ་སྤྱད་བྱ་ཁྲུང་དགོན་གྱི་མཁན་རབས་ཉེར་གསུམ་པ་འདི་ཉིད་རབ་
བྱང་བརྟ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྦྱི་ལོ་ ༡༤༣༡ལོར་སྦྱ་འབུམ་མཆོད་གཞིས་ཞིང་སྦྱོང་གྲ་བྱ་
སྤྱེ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱ་འབྲུངས། རྗེ་ལྷན་བྱུང་རྒྱ་མཆོ་ལས་རབ་དུ་བྱུང་། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་
ལས་དབང་རྟོ་རྗེ་མེད་སོགས་མང་དུ་ཞུས། དེ་ནས་སྤར་སྦྱ་འབུམ་དུ་ཕེབས་ནས་རྒྱུད་གྲར་ཞུགས་
ཤིང་རྒྱུད་པའི་མཁན་པོ་མཛད། མཐར་དགྲུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱང་བརྟ་གཉིས་པའི་
ལྷགས་རྟ་སྦྱི་ལོ་ ༡༤༤༠ལོར་ཡ་མཆོན་གྱི་ལྷས་དང་བཅས་སྤང་ན་ལས་འདས་སོ།

ཞིང་ཁ། ལོ་རྟག་འདེབས་སའི་ས་ཞིང་། རི་ཞིང་། ཐང་ཞིང་། རས་ཞིང་། ཆོལ་ཞིང་། འོང་ཞིང་། རྩ་
ཞིང་། ས་ཞིང་། ཞིང་ཁང་ལོར་གསུམ། ཞིང་ཚོ་བ། ཞིང་ལ་ལུད་བཟམ་པ། ཞིང་ག་འདེབས་པ།

ཞིང་ག་པོགས་མར་གཏོང་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་འབྲུ་སྒྲེ་ས་དང་། འབྲུ་ཡི་སྒྲེ་གནས། འབྲུ་
ཡི་ཞིང་། འབྲུ་ས། ལྷ་ཆོགས་ཅན། ཆོ་ས། ཞིང་ས། ས་ཞིང་བཅས་སོ།།

ཞིང་ཁ་ཚུ་ས། ཚུ་གཏོང་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཞིང་ཁ།

ཞིང་ཁ་ཐ་གོག་ འབྲུ་རིགས་མ་བཏབ་པར་བཞག་པའི་ཞིང་ཁ། མི་ཆང་དེ་ཉམས་གུད་དུ་གྱུར་ཏེ་ཞིང་
ཁ་ནམས་ཐ་གོག་ཏུ་ལུས་པ།

ཞིང་ཁ་སེར་ལངས། ས་ཞིང་མོ་སྒོག་བརྒྱབ་སྟེ་ཞིང་ཚུ་བཏང་ཇེས་ས་བོན་འདེབས་རན་པ།

ཞིང་ཁམས། ① ཡུལ་སྤྱིའི་མིང་། ② སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་གནས་ཡུལ་དག་ཞིང་བདེ་བ་ཅན་ལྟ་བུའོ།།

ཞིང་ཁམས་རབ་འབྲམས་རྒྱ་མཚོ། ཤེས་བྱ་གུན་ཁུབ་ཏུ་གཞི་དང་སྤྱིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་

ཞིང་ཁམས་ཀྱི་ཆད་གཞི་ལྟར་ན། ཞིང་ཁམས་རབ་འབྲམས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་སྤྱིང་བཞི་པའི་

འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་དྲུང་ལྷུང་སྟོང་ལ་ཁོར་ཡུག་གཅིག་གིས་བཅད་པའི་ཞིང་ཁམས་དེ་ལ་ཞིང་

ཁམས་རབ་འབྲམས་རྒྱ་མཚོ་བེར་ཞེས་གསུངས།

ཞིང་ཁམས་གསུམ་བཅེགས། ཆོས་སྤྱིའི་དུས་ན་འོད་གསལ་དོན་རྣམས་པོའི་ཞིང་ཁམས།

ཞིང་ཁལ། ས་ཞིང་གི་ཁལ་རིགས།

ཞིང་ག་ ཞིང་ཁ་དང་འདྲ།

ཞིང་གི་བཞོད་པ། བདེ་བ་ཅན་སོགས་ཞིང་གི་ཆགས་རྒྱལ་དང་དབྱིབས་བཞོད།

ཞིང་གི་ཐ་གྲ། ① ཞིང་གི་རྒྱ་ཁྲོན། ② ཞིང་ཁམས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲོན།

ཞིང་གི་ཐོག་ཤས། ① སྟོན་ཐོག་གི་ཕུད་ནས་སྟོད་པ་ཞིང་ཁལ། ② [རྟིང]ས་ཞིང་གི་འབྲུ་སྐལ།

ཞིང་གི་སྤྱ། ཞིང་ཁའི་སོན་འགྲོར་དབགས་ནས་ས་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུང་ཅི་སྟོལ་ཏེ་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་

ཀྱི་སྐབས་ནས་གསར་གཏོད་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག

ཞིང་གོང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༥ལོར་འབྲུག་ཆེ་སྤང་རིགས་དོན་རྣམས་

བྱུག་བཏབ། ལྷུ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁལ་

དཔལ་ཤོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཞིང་ཁྲོད། ཞིང་ས་གྲོང་པོ་འཕལ་དུལ་བ། ཕན་མེད་ཀྱི་ཞིང་ཁྲོད་ནམས་ཞིང་ས་ག་ཤིན་པོར་སྤྱུར་བ།

ཞིང་གྲུ། ཞིང་བདག་ལ་སྤོད་པའི་ཞིང་ཐོག་ས།

ཞིང་གྲོང་། སོ་ནམ་པའི་གྲོང་།

ཞིང་གྲོང་ལྷ་ཁང་། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་དགོ་ལྷགས་ཡིན། ད་
ལྷ་མཆོ་ཤར་སྐྱ་འབྲུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཞིང་བགོགས། སད་སེར་བཙའ་ཐན་སོགས་ལོ་རྟོག་ལ་གཞོད་བྱེད།

ཞིང་ངན། ས་རྒྱ་ངན་པའམ་སྟོན་ཐོག་སྐྱེ་དཀའ་བའི་ཞིང་།

ཞིང་བཅུ། ཞིང་བཅུ་ཆང་བའི་བསྟན་དགའ་ལ་ཆང་བའི་དོན་ཆེན་བཅུ་དང་དོན་གཅིག་

ཞིང་བཅུ་ཆང་བའི་བསྟན་དགའ། རྒྱུད་ལས་གསུངས་པའི་བསྐྱལ་བྱར་གྱུར་པའི་བསྟན་པའི་དགའ་ཐོ་ལ་
ཁྱེན་བཅུ་ཆང་དགོས་པ། བསྟན་པ་བཞིག་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་ལ་སྦྱང་བ། དགོ་འདུན་གྱི་
དཀོར་འཕྲོག་པ། ཐེག་ཆེན་ལ་སྤོད་པ། རྒྱ་མའི་སྐྱ་ལ་བསྟོད་པ། རྩི་རྩེ་སྟན་གྲོགས་སུན་འབྲིན་པ།
སྐྱབ་ལ་བར་གཅོད་བྱེད་པ། དམ་ཆིག་སྟོན་པ་དང་བྲལ་བ། ལས་འབྲས་ལ་ལོག་ལྷ་སྟེ་བཅུ་ཡོ།

ཞིང་ཆས། སོ་ནམ་ཡོ་བྱད།

ཞིང་ཆུ། ཞིང་ཁར་གཏོང་རྒྱའི་ཆུ། ཞིང་རྩ་འཛེན་པ། ཡུར་བྱ་བཅོས་ནས་ཞིང་རྩ་འབྲེམས་གཏོང་བྱེད་པ།

ཞིང་རྩ་མ། ཞིང་ལ་རྩ་འཛེན་ས་ཡོད་པ། ཞིང་རྩ་མའི་ནང་ནས་ས་ལུ་སྐྱེ།

ཞིང་ཆེ། རྒྱལ་ཁབ་གང་གི་ཡན་ལག་འཛིན་སྤོང་རིམ་པ་གཉིས་པའི་ས་ཁུལ་གྱི་མིང་། དབྱིན་སྐད་
is province ཟེད།

ཞིང་ཆེན་བགས་པ། ཞིང་བཅུ་ཆང་བའི་དགའའི་མི་ལྷགས་ཡན་ལག་ལྔ་ཆང་བ།

ཞིང་མཆོག་དག་ཞིང་གི་མཆོག་

ཞིང་བརྩེ་བ། མི་ཞི་བའི་ཞེ་མིང་།

ཞིང་བརྩེས། ཆེ་ལས་འདས་པའི་ཞེ་ས།

ཞིང་གཉིད། ཞིང་ཁ་ལྷ་མཁན་འགོ་བྱེད་པ།

ཞིང་ཐ་ཆད། ལོ་རྟོག་ཡག་པོ་མི་སྐྱེ་བའི་ཞིང་ས།

ཞིང་དག་པའི་སྤྱོད་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། རང་སྤྱང་ལ་སྤོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་

དག་པ་རབ་འབྱམས་འབའ་ཞིག་འཆར་བའི་ཆེད་དུ་མ་དག་པའི་སྒོད་བཅུད་ཀྱི་ཞིང་སྒྲོང་བར་
བྱེད་པའི་དག་པའི་ནལ་འབྱོར།

ཞིང་དུད། སོ་ནམ་པའི་གྲོང་ཁྲིམ། ས་ཆ་འདིར་ཞིང་དུད་ཅི་ཙམ་འདུག།

ཞིང་བདག་ས་ཞིང་བདག་ཏུ་བཟུང་ཞིང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ངལ་རྩོལ་མི་བྱེད་པར་ས་ཞིང་བོགས་མར་
བཏང་ནས་ཞིང་པར་བལྟ་གཞོག་བྱེད་པ་དེ་འཆོ་བའི་ཡོང་ཁུངས་གཙོ་བོར་བྱེད་མཁན་ལ་ཟེར།

ཞིང་བདག་གལ་རིམ། ས་ཞིང་བཟུང་ཞིང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ངལ་རྩོལ་མི་བྱེད་པར་ཞིང་པར་བལྟ་
གཞོག་བྱེད་པར་བརྟེན་ཏེ་འཆོ་བ་སྐྱེལ་མཁན་གལ་རིམ་དེ་ལ་ཟེར། ཞིང་བདག་གལ་རིམ་གྱིས་
ཞིང་པར་བལྟ་གཞོག་བྱེད་སྐྱངས་གཙོ་བོ་ནི་ས་བོགས་བསྐྱེད་པ་དེ་རེད།

ཞིང་འདེབས། ཞིང་ཁར་ས་བོན་འདེབས། ཞིང་འདེབས་སྒྲ་མ། ཞིང་འདེབས་བྱི་མ། ཞིང་འདེབས་བར་མ།
ཞིང་སྒྲ། སོ་ནམ་པའི་སྤེ་ཆོའམ་གྲོང་ཆོ།

ཞིང་འདོར་ནགས་གསོ། ས་རྩ་འདྲ་ཤོར་ཆེ་བའམ་ཡང་ན་འབྲུ་རིགས་ཐོན་འབབ་དམའ་ལ་བརྟན་
པོ་མེད་པའི་ལྗེབས་ཞིང་དང་བྱེ་འགྲུར་ས་ཞིང་དེ་བཞིན་སྐྱེ་ཁམས་ཀྱི་གནས་བབ་གལ་འགངས་
ཆེ་བའི་ས་ཞིང་དག་ལ་འབྲུ་རིགས་མོ་འདེབས་མ་བྱས་པར་རྩེ་ཤིང་འདེབས་འཇུགས་བྱས་
པར་ཟེར། དེ་ནི་ཁོར་ཡུག་སྤྱང་སྒྲོང་བྱེད་ཐབས་ཤིག་རེད།

ཞིང་པ། སོ་ནམ་བྱེད་མཁན། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཞིང་ལས་པ་དང་། སོ་ནམ་བཅས་སོ།
ཞིང་པ་ལས་མི། གྲོང་ཁྲེད་དུ་སྐྱེ་བ་བྱེད་པར་འོང་བའི་ཞིང་པ། ཡང་ན་ཞིང་ལས་མཁན།

ཞིང་དབྱ། [རྟིང་]ཞིང་ཁའི་ཁལ།

ཞིང་ལྷགས། ཞིང་ཆེན་བགས་པ།

ཞིང་བྲན། བགས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་སྤྱི་ཆོགས་ནང་བྲན་བདག་གམ་བགས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་
བདག་པོའི་མངའ་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་མཁན་དབལ་འབྱོར་ཐོག་བལྟ་
གཞོག་སྒྲོང་ཞིང་། རང་དབང་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་གང་ཡང་མེད་པ་ཞིག།

ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས། བྲན་བདག་དང་བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཁྲིམས།
ཞིང་འབྲུ་སྟོན་ཐོག་ལ་གཞོད་སྟོན་བྱེད་པའི་འབྲུ་རིགས་

ཞིང་འབྲོག་ཁུལ་བསྟུ། ཞིང་པ་དང་འབྲོག་པ་ནས་བསྟུ་བའི་དབྱ་ཁུལ།
ཞིང་མིག་ ཞིང་ཁའི་རི་གངས། མི་ཆང་འདི་ལ་ཞིང་མིག་ཆེ་ཆུང་སྟོམ་བདུན་འདུག།
ཞིང་སྟ། ཞིང་གི་མཐའ་མཆམས།
ཞིང་སྟན། ཞིང་གའི་གཞོད་འབྲུ་གསོད་བྱེད་སྟན་རིགས།
ཞིང་སྟན་གྱི་དྲག་པོག་པ། ཞིང་སྟན་མང་ནས་ཞིང་ལ་གཞོད་པ་དང་། ཡང་ན་ཞིང་སྟན་གྱིས་ཅི་ཤིང་
གཞན་ལ་གཞོད་པ།
ཞིང་ཆན། ཞིང་ཁའི་ལེ་ཆན།
ཞིང་ཆིགས། ཞིང་ཁའི་མཆམས།
ཞིང་མཆམས། ཞིང་ཁའི་མཆམས་སམ་སྟུ་ཆིགས།
ཞིང་ཐོག་ཆོང་འདུས། ས་ཞིང་དང་ཞོར་སྟུག་ཆོང་ར་ནམས་འདུས་པ་ལ་གོ།
ཞིང་བཟང་། ལོ་ཉྟག་ཡག་པོ་སྟེ་བའི་ཞིང་ས། ཞིང་བཟང་ལ་སོན་བཟང་འདེབས་པ།
ཞིང་ཡན། བེད་མེད་དུ་སྟོང་བར་ལུས་བའི་ས་ཞིང་། བདག་མེད་ཞིང་ཡན་གྱི་ནང་དུ་རྩ་རན་
གྱིས་ཁེངས་པ།
ཞིང་ཡུར། ཞིང་ཁའི་ནང་གི་ཆུ་འབྲིད་ལམ་གྱི་ཀ།
ཞིང་ར། འབྲུལ་འཁོར་བྱེད་སྟོད་གྱིས་ཞིང་ལས་ཐོན་སྟེད་ཀྱ་ཆེན་བྱེད་བའི་ཁེ་ལས་སྟེ་ཆན་ལ་ཟེར།
ཡང་ན་ཞིང་གི་ར་བའི་དོན།
ཞིང་རིན། ཞིང་གའི་རིན་ཐང་།
ཞིང་རེངས། ཞིང་ཁ་ཐོན་དམ་ཐོག་
ཞིང་རོལ། ཞིང་ཚོས་བའི་ཤུལ།
ཞིང་ལ་མྱ་ཆུ་གཏོང་བ། ཞིང་ལ་ཆུ་མ་གཏོང་བའི་དུས་སུ་སྟེབས་པ།
ཞིང་ལ་དོར་ཁ་བཅིས། ས་ཞིང་ཐོག་ཚོ་སྟུགས་བེད་སྟུད་ནས་ས་ཞིང་འདེབས་སྟེབས་ས་ཀྱ་ཆེ་ཆུང་
འཇལ་བྱེད་གྱི་ཆད་གཞི་ལ་དོར་གཅིག་ཟེར། དེ་ཡང་ཚོན་སྟུགས་གཉིས་གྱིས་ཉིན་གཅིག་ལ་
ས་ཞིང་རྩེ་ཙམ་ཚོས་ཐུབ་བའི་ཀྱ་ཁྱོན་ལ་དོར་གཅིག་ཟེར་བས་བཙན་བོའི་དུས་སྟེབས་སུ་ཞིང་

ལ་དོར་བཅེས་ཀྱིས་འབངས་ལ་དབྱལ་ཁྲལ་བཀོད་པའི་སྲོལ་ཐོག་མར་ས་ཡི་ལེགས་དྲུག་གི་
སྐབས་སུ་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ་ལ། དེར་དུས་ཀྱི་ས་ཁོང་འཇལ་བྱེད་སྤྱད་དང་བསྟར་ན། ཁོང་དོར་
ཁ་གཅིག་ལ་རྒྱ་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱད་བཅུ་ཙམ་ཡིན།

ཁོང་ལས། སོ་ནམ་གྱི་ལས་ཀ་ཁོང་ལས་ཐོན་སྟེ། ཁོང་ལས་ཐོན་དངོས། ཁོང་ལས་ཀྱིས་འཆོ་བ་
སོ་ནམ་པ།

ཁོང་ལས་བཅའ་ཁྲིམས། སྤྱི་དགའ་ལྷན་གཏན་འཛུགས་བྱས་པའི་ཁོང་ལས་སྐོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས།
ཁོང་འགག་པ། རིན་སྤངས་པའི་སྡེ་བ་ཁོང་འགག་པ་ཆེ་བརྟན་དོན་རྩེས་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་གྲང་ལོར་
འབངས་གྲུ་ལོག་གི་སྐབས་དང་བསྟན་ནས་མངའ་ཐང་བསྐྱུང་། དེའི་ཆ་བོ་ལུན་ཆོགས་དོན་རྩེས་
རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་རྟ་ལོར་ལྷ་སར་འཇུག་པའི་སོག་དམག་གཏོར་ཏེ། གཙུག་ལག་ཁང་དང་
རམོ་ཆེ་སོགས་ཉེན་གནས་ཞིག་གསོ་བྱས། དེ་དུས་གཙང་མཐའ་དག་རིམ་གྱིས་ཆབ་ལོག་ཏུ་
བཅུག་གཙང་སྟོང་རྒྱལ་པོར་གྲགས། དེའི་བྱ་ཀླུ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོ་སྟེ་རྒྱལ་པོ་ཤེས་པ་དུ་
གཙང་བ་ཉན་ཞེས་གྲགས་པ་དང་རྫོང་བ་རྩ་ར་ན་ཐ་མཆོད་ཡོན་དུ་འབྲེལ། རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་ལྷགས་རྟ་ལོར་གཙང་ལ་འཇུག་པའི་ལ་དྲགས་ས་ཀྱི་དམག་གཏོར། རྒྱ་རྟ་ལོར་གྱུ་
ལྷོ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བཀོངས།

ཁོང་འགག་པ་ཆེ་བརྟན་དོན་རྩེ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྟན་པའི་གཙང་ཁུལ་གྱི་དཔོན་
རིགས་ཞིག་ཡིན། འདི་ཉིད་རིན་སྤངས་པའི་གཉེན་ཆར་དུ་གཏོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེས་རིན་
སྤངས་པ་དང་སྟེ་གདོང་བ་གཉིས་ཀའི་ཞབས་འབྲིང་རྒྱུ་དང་བ་གཉིས་འཇུགས་བྱས། སྤུས་དགུ་
ཙམ་ཞིག་བྱུང་བའི་ནང་ནས་གྲགས་ཆེ་བ་ནི་ཀུམ་མཐུ་སྟོབས་རྣམས་རྒྱལ་དང་། ཀུན་སྤངས་ལྷ་
དབང་ཞེ། ཀུམ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོ་བཅས་ཡིན། ཁོང་འགག་པ་ཆེ་བརྟན་དོན་རྩེས་རིན་སྤངས་རྒྱལ་
དབང་རྣམས་རྒྱལ་གྱི་སྐབས་སུ་རིན་སྤངས་པའི་ཆེབས་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་དང་། དེ་ནས་རིམ་
བས་འཕངས་དང་སྤངས་སྤྱད་ཁུལ་གྱི་ཁལ་སྤྱད་པ་ལོ་མང་བྱས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་སྟེལ་སྟེལ་
༡༥༧༩ལོར་རིན་སྤངས་པས་གཞིས་ཀ་བསམ་འབྱུང་ཅེད་རྫོང་དཔོན་དུ་བསྐྱོས། ཁོང་འགག་པ་
ཆེ་བརྟན་དོན་རྩེ་ནི་སྟོང་སྟོབས་དང་འཛོན་ཐང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་རིམ་བཞིན་སྟོབས་འབྱོར་

དང་དབང་ལྷགས་ཇེ་ཆེར་སོང་སྟེ་རིན་སྤངས་དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་དུས་སུ་སྟེབས་སྐབས་རིན་སྤངས་པའི་ཁ་གཏད་དུ་ལངས། ལྷག་པར་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥པའི་མེ་སྐྱལ་ལོར་ཤངས་དོན་རབ་པའི་ས་སྟེའི་སྐོར་རིན་སྤངས་པ་དང་། ཞིང་ཤག་པ་གཉིས་བར་དག་དབྱུང་གི་སྐྱོར་བ་བཅུམས་སྐབས་འབྲུག་པ་ཀྱན་མཁུན་བརྒྱ་དཀར་པོས་བར་འདུམ་གནང་བར་མེབས་ནའང་དོན་རབ་པའི་སྟོག་ལ་ཉེན་ཁ་སྤྱད་བ་ཙམ་ལས་ས་མི་དབང་རིས་ཞིང་ཤག་པར་ཅིས་སྟོད་གནང་དགོས་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༦༣པའི་ཆུ་ཤག་ལོར་ས་སྐྱ་པའི་རྒྱ་བ་ཏུ་རིན་སྤངས་དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་དམག་དབྱུང་གཡས་རུ་བྱང་པའི་ཕྱོགས་སུ་བཞགས་པའི་ཆེ། དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་རང་ཡང་དམག་རྒྱ་བ་ཏུ་མེབས། སྐབས་དེར་བསམ་འགྲུབ་ཅེའི་ཆོད་དཔོན་ཞིང་ཤག་པ་ཆེ་བཏན་རྟོ་རྟེས་དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་སྤྲས་པ་དཀར་པོ་བཀོངས་པ་དང་འབངས་ཀྱི་ལོག་བྱས་ཏེ་སྐྲགས་མ་རྟེད་པའི་ཁར། གཙང་རོང་ཕྱོགས་སུ་དམག་འཁྲུག་ལངས་པ་དང་། དེ་རྗེས་རིན་སྤངས་པས་རྒྱལ་ཅེ་པ་དང་། འཕྲོད་ཅེ་བ། སྤར་ཐང་པ་སོགས་ལའང་དབྱུང་འཇུག་བྱས་ཀྱང་། པ་རོལ་པོའི་ཕྱོགས་སུ་ཞིང་ཤག་པས་རྒྱ་བ་སྐྱོར་བྱས་པ་སོགས་གཞུལ་འབྱེད་དེ་དག་ན་རིན་སྤངས་པར་པམ་ཁ་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་དུ་ལོག་སྟེ་དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་མངའ་ཐང་པལ་ཆེར་ཤོར། དུས་དེར་ཕྱི་ལྷར་ཤག་མོ་བྱ་པའི་སྟེ་སྟོད་ཀྱི་ནམ་པ་ལ། གང་དོན་དངོས་སྟེ་པ་རིན་སྤངས་པས་པོད་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་སྟོད་དབང་དེ་ཉམས་པའི་འགོ་ཆུགས། སྤྱི་ལོ་༡༥༦༥པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་ཞིང་ཤག་པ་རང་གི་དམག་སྟེ་ཁྱིད་དེ་པ་རྣམ་ལྷན་བྱལ་ཅེ་བསྐྱོར་པ་དང་། རྩོད་གསར་པམ་པེ་བཙས་སྤངས་པར་མ་ཟད། ལྷན་བྱལ་ཅེ་པ་སང་ཤོར་གནང་ཤོར་དང་། སྤང་སྟོད་པ་རྣམས་སུ་ཡི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་རེས་གཏན་མེད་པའི་ཁར། རིན་སྤངས་པ་ལའང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཆགས་པའི་མཆོམས་སུ་སྟེབས་ཆེ། རིན་སྤངས་པས་འབྲུག་པ་པད་མ་དཀར་པོ་སྤྲར་ཡང་རིན་གཙང་གཉིས་ལ་བར་འདུམ་གནང་བར་གདན་ཞུས་བྱས་མཐར། པ་རྣམ་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཞིང་ཤག་པར་སྤྲད་ནས་འཕྲས་ཙམ་བྱང་བ་བཙས་སྐབས་དེར་ཡང་ཞིང་ཤག་པར་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། དེའི་དུས་བྱང་བདག་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་གྱི་སྤྲས་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། བྱང་བདག་བཟ་ཤེས་སྟོབས་རྒྱས་སྐྱ་མཆེད་

བཟེས་གཞོན་གཉིས་ནང་མ་འཆམས་པའི་བར་དུ་ཞིང་ཤག་པའི་སྤས་ཀྱན་སྤངས་ལྟ་བུ་དབང་རྫོ་
ཇེ་བཅངས་ཐོག་ནས་མཁའ་རྒྱལ་མཆོད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ལངས་ཏེ་བྱང་བདག་བཟ་ཤིས་སྟོབས་
རྒྱས་རང་གི་སྤེར་གཞིས་སུ་བཞུགས་མི་ཆོག་པར་དབྱས་ཕྱོགས་སུ་རྒྱང་བྱང་ལྟ་བུར་ཐེབས་
དགོས་པའི་ཆད་པ་ཐོག་པར་མ་ཟད། ཞིང་ཤག་པས་བྱང་བདག་བཟ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱས་ལ་འབྲུ་
སྟོད་སྟོག་པ་ཐུགས་ལ་ཐོག་ཆེ་བས། བཟ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་སྟོད་ཀྱི་ལས་སྟོར་
མཛད་པས་ཞིང་ཤག་ཆེ་བརྟན་རྫོ་ཇེ་གཟའ་ནད་ཀྱིས་གྲོངས་པ་རེད་བཤད་སྟོལ་བྱང་འདུག
ཞིང་གཤེན་པོ། ས་རྒྱ་བཟང་པོ་ཡོད་པའི་ཞིང་ཁ།
ཞིང་གཤེགས། དག་པའི་ཞིང་དུ་གཤེགས་པ་སྟེ་འདས་པོ།
ཞིང་ས། སོ་ནམ་གྱི་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་ས་གཞི།
ཞིང་གསུམ་གནད་དོན། ཞིང་ལས་དང་། ཞིང་སྟེ། ཞིང་པ་བཅས་གསུམ་གྱི་གནད་དོན་ལ་ཟེད།
ཞིང་ལྷ། ཞིང་ཁར་གནས་པའི་ལྷ།
ཞིབ་ཁང་ལས་ཁུངས། སྤར་ཐོད་སྟེ་པ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཞིག་སྟེ། ལས་ལག་ན་ནི་ལས་ཁུངས་ཁག་
གིས་ལོ་རེའི་བྱང་མོང་རྩིས་ཁྲུལ་བ་རྣམས་འགྲིགས་དང་མ་འགྲིགས་ཞིབ་གཏོད་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན།
ཞིབ་ཁུག་ ཅམ་ཁུག
ཞིབ་འགྲེལ། ཆོག་དོན་ཞིབ་ཆགས་སུ་བཀོལ་པའི་འགྲེལ་བཤད།
ཞིབ་རྒྱས། ཞིབ་ལ་ཆ་ལག་ཆང་བ། དུག་བྲིས་ཞིབ་རྒྱས། འགྲེལ་བ་ཞིབ་རྒྱས། གནས་ལུགས་རྒྱ་
རྒྱུན་ཞིབ་རྒྱབ་སུ་ཞུ་བ།
ཞིབ་གཏོད། ① ཡིན་མིན་གྱི་མཐའ་ཞིག་ཏུ་གཏོད་བ། ཡང་དག་ཡིན་མིན་ཞིབ་གཏོད་བྱས་བ། ②
བརྟན་དབྱང་ཞིབ་མོར་བྱས་ནས་ཐག་གཏོད་བ། གནས་ལུགས་ཞིབ་གཏོད། ཞིབ་ཆ། ཞིབ་ཏུ་
བྱེ་བའི་ཆའམ་སྤ་ཞིང་ཞིབ་བ། དོན་ཆོད་ཞིབ་ཆ་རྣམས་གཞན་དུ་གསལ་བ། ཞིབ་ཆའི་གནས་
རྒྱལ། བསམ་སྟོན་ཞིབ་ཆ་གཏོང་བ། ཞིབ་ཆའི་ལས་སྟོལ།
ཞིབ་འདུག་རྟོག་དཔྱད་དམ་བརྟག་དབྱང། ཞིབ་འདུག་ནན་ཏན་བྱེད་བ། ལོ་རྒྱས་ཞིབ་འདུག
ཞིབ་འདུག་བྱེད་བ། རྟོག་དཔྱད་ཟབ་ཞུགས་ནན་དུ་བྱེད་བ།

ཞིབ་འཇུག་ཅད་གཅོད། ཞིབ་ཅད་གཅོད་པ། གནད་དོན་བྱུང་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་ཞིབ་འཇུག་ཅད་
གཅོད་བྱེད་པ། གཏེར་ཁའི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཅད་གཅོད་ལེགས་པར་བྱེད་པ།
ཞིབ་འཇུག་ཅིས་ལེན། ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཅིས་ལེན་པ། རོན་ཇུས་ཞིབ་འཇུག་ཅིས་ལེན་བྱེད་པ།
ཞིབ་འཇུག་ཆད་ལེན། ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་ཐེག་ཆད་ལེན་པ། ལམ་གཞི་འཁེལ་སྤྱོད་ལས་ལ་ཞིབ་
འཇུག་ཆད་ལེན་བྱེད་པ།

ཞིབ་འཇུག་བཟོ་བཅོས། འབྲུལ་འཁོར་རམ་ཁང་པ་སོགས་ལྟ་ཞིབ་བྱས་སྟོན་ཆ་བཅོས་པ།
ཞིབ་འཇུག་སྒོར་ལ། སྒོར་གྲུ་ཆེན་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྒོར་ཐོན་བྱུང་རྗེས་སུ་མཐུད་ནས་ཤེས་རིག་
བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་གྱི་སྒོར་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རབ་འབྲམས་པ་དང་།
འབྲམ་རམས་པ་སྟེ་རིམ་པ་གཉིས་སོ།

ཞིབ་ཏིག་སྤྲིའི་ཞིབ་པ། ལས་སྤངས་ཞིབ་ཏིག་
ཞིབ་ཏིག་ཞིག་རྩམ་པ་སོགས་ཅིང་པོ་མིན་པ།

ཞིབ་ལྟ། གཟབ་ནན་གྱིས་ལྟ་བ། འགོ་མཇུག་བར་གསུམ་དུ་ཞིབ་ལྟ་བྱས་པ།
ཞིབ་ཐལ། ཐུག་པར་རྒྱུ་རྒྱའི་བྱེད་ལས་རྩམ་པ། ཞིབ་པར་འཐག་པའི་རྩམ་བྱེ་བྱོ་བྱེ་སོགས་དང་བྱེ་
ཐལ་གཞན།

ཞིབ་ཐོ ① ཅིས་སྤྲིའི་ཞིབ་ཏུ་བྲིས་ཐོ་དེ། ② སྒོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་
པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་inventory ཟེ།

ཞིབ་འཐག་བྱེ་མར་ཞིབ་ཏུ་འཐག་པ། སྒྲན་བྱེ་ཞིབ་འཐག་

ཞིབ་འཐེམས། ཞིབ་ཅིང་ཆ་ཆང་གི་དྲི་བ་ཞིབ་འཐེམས། ཐོན་བྲིས་ཞིབ་འཐེམས་སུ་འགོད་པ།

ཞིབ་དོན་ཡོངས་བསྒྲགས། ཞིབ་ཅད་བྱས་པའི་དོན་འབྲས་གསལ་བསྒྲགས་བྱེད་པ།

ཞིབ་རྒྱུད། བྱེ་མར་རྩོགས་པ། རོ་གཏུན་གྱི་ནང་དུ་སྒྲན་ནམས་ཞིབ་རྒྱུད་བྱས་པ།

ཞིབ་སྤྱད། སྒོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་checking ཟེ།

ཞིབ་འཛོང་། ཞིབ་པ་དང་བྱང་པོ། གནས་ཚུལ་ནམས་རྒྱ་མཆན་ཞིབ་འཛོང་བྱུང་མཆན་ཐག་

གཙོད་བྱས་ཆོག

ཞིབ་བསྟར། གྲོས་བསྟར་ཞིབ་མོར་བྱེད་པ།

ཞིབ་ནན། ཞིབ་ཅིང་ནན་པ།

ཞིབ་པ། རགས་པའི་ལྷོག་ལྷ། བྱེ་མ་ཞིབ་པ། ཅམ་པ་ཞིབ་པ། ཅིང་ཞིབ་རན་པ། ཞིབ་ཞིབ་ཏུ་དབྱར་
པ། ཞིབ་མོར་གཏུབ་པ། བསམ་སྒྲོ་ཞིབ་པ། ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་པ།

ཞིབ་པོ། ཅིང་པོ་མེན་པ་སོགས་ཀྱི་མིང་རྒྱུད་།

ཞིབ་དབྱེད། ཡང་ན། ཞིབ་བཤེར་དང་། དབྱེད་བསྟར་སོགས་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན། ཞིབ་དབྱེད་
སྟན་ཞུ་འདོན་པ། ཞིབ་དབྱེད་བརྟན་པ། ཞིབ་དབྱེད་པར་ལེན། ཞིབ་དབྱེད་ཡི་གེ་ ཞིབ་དབྱེད་
རགས་ཅམ་བྱེད་པ། ཡང་ན། ཐོག་མའི་ཞིབ་དབྱེད་ཅམ་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཞིབ་དབྱེད། ① རོན་ཅ་ཅད་གཙོད་དང་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པ། ② རྟོག་དབྱེད།

ཞིབ་དབྱེད་ཁང་། ཞིབ་དབྱེད་ཁང་གི་འཇུགས་ཁྲིམས། ཞིབ་དབྱེད་ལྷ་སྐྱལ་བྱེད་པ། ཞིབ་དབྱེད་
གཏན་འཁེལ། ཞིབ་དབྱེད་མཐའ་བཅད། ཞིབ་དབྱེད་ནན་སྒྲོང་།

ཞིབ་དབྱེད་ཁང་། འཛིན་བཟུང་བྱ་རྒྱུའི་བཀའ་བཏང་བའི་ སྤྱི་པའི་ཆབ་བྱས་ནས་ཁྲིམས་ཁང་དུ་
ཁྲིམས་ཅོད་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག

ཞིབ་དབྱེད་མཐའ་བཅད། ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་ཞིབ་བྱས་ནས་ཐག་བཅད་པ།

ཞིབ་དབྱེད་པ། ལས་དོན་བཟང་རན་དབྱེ་འབྱེད་མཁན། ཞིབ་དབྱེད་པ་ཆེ་མོ།

ཞིབ་དབྱེད་པའི་ངོ་ཆ་པ། ཞིབ་དབྱེད་པ་སྐྱ་ངོའི་ཆབ་པ།

ཞིབ་དབྱེད་དཔོན། ཞིབ་དབྱེད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཞིབ་དབྱེད་དཔོན་པོ། ཞིབ་དབྱེད་དཔོན་ཞེས་པ་
ཞིབ་དབྱེད་སྒྲོང་གི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་མི་གཙོ་བོ་དང་མགོ་དཔོན་ལ་ཟེར།

ཞིབ་དབྱེད་ཡིག་རིགས། ཞིབ་དབྱེད་སྐབས་གནས་ཚུལ་བཀོད་པའི་ཡིག་ཆ།

ཞིབ་དབྱེད་རགས་ཅམ་བྱེད་པ། བྱེད་དོན་ཞིག་ལ་སྟོག་མའི་ཞིབ་དབྱེད་རགས་ཅམ་བྱས་པའི་དོན།

ཞིབ་དབྱེད་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་། ཞིབ་དབྱེད་ལས་དོན་ཅ་འཇུགས་དང་དོ་དམ་བྱེད་པའི་ཆོགས་པ།

ཞིབ་པོར། ཅམ་པ་ལྷུག་སྒྲོད་པར་བྱ།

ཞིབ་ཤ། ཞིབ་ཅིང་ལ་གྲ་སྒྲིག་ཞིབ་ཤ།

ཞིབ་ཤའི་བཀོལ་སྤྱོད། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་verbose operation ཟེད།

ཞིབ་ཤའི་ཆ་འཕྲིན། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་detail info ཟེད།

ཞིབ་བྱིས། རྒྱ་སྐད་འི་མོའི་སྐད་ལྷན་གྱི་འབྲི་ཐབས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་དོན་བྱིས་ལ་སྟོན་ནས་བཤད་
པ་ཞིག་ཡིན། ཞིབ་བྱིས་ཆགས་པ། ཚོན་གཏོང་སྟངས་ནི་ཐངས་ཁ་ཤས་བཅུགས་ནས་སྐྱ་སྐྱ་
སྐྱམ་ཇེས་བྱི་མ་བསྐྱར་དགོས་པ། རྒྱ་དུའི་རིགས་ཀྱང་གསལ་ཞིང་མ་ལུས་པ། བེར་ཇེས་ཞིབ་
ཆགས་པོ་བཅས་ཀྱིས་བྱིས་ཡོད་པར་བརྟེན་ཞིབ་བྱིས་ཞེས་པའི་མིང་ཆོགས་པ་ཡིན།

ཞིབ་བྱིས་མདུན་ཤོག་རི་མོ། བར་འཇུག་རི་མོའི་མིང་གཞན་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་ནག་གི་མིང་ཆིང་རྒྱལ་
རབས་ནས་བརྒྱུད་སྤྱིར་བཏང་ཐོག་གོ་བདེའི་སྤྱད་གཏམ་གྱི་ཁ་ཤོག་ནང་མའི་མདུན་ངོས་སུ་
རྒྱ་དུ་དེབ་ནང་འཁོད་པའི་མི་སྡེའི་རི་མོ་བྱིས་ཡོད་པས་དེར་ཞིབ་བྱིས་མདུན་ཤོག་རི་མོ་ཞེས་
ཟེད། དེ་ནི་བྱིས་ཆ་གྲུག་སྒྲིག་པ་ཞིབ་ཆགས་པའི་བྱད་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་དེ་ཆོགས་པ་
ཡིན། དེ་མིན་སྤྱད་གཏམ་སོ་སོའི་ནང་དོན་ལ་གཞི་བྱས་ནས་རི་མོ་ཁ་ཤས་བཀོད་པ་དེར་ཆང་
འཛུམས་རི་མོ་ཞེས་ཟེད། ཞིབ་བྱིས་མདུན་ཤོག་རི་མོ་དང་ཆང་འཛུམས་རི་མོ་གང་ཡིན་ཅུང་
ཆང་མ་དེབ་ནང་གི་བར་འཇུག་རི་མོ་ཡིན།

ཞིབ་འབྲེད་ཞིབ་བརྗོད། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་diseriminant description ཟེད།

ཞིབ་མ། སྒྲིག་མ་སོགས་ལས་བསྐྱེས་པའི་འབྲུ་རིགས་བཞག་བྱེད་དམ་འབྲུར་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་ཆས་ཤིག་
ཞིབ་མོ། ཞིབ་པ་དང་འདྲ།

ཞིབ་མོ་ནས་འཐགས་འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དབྱ་མ་རིགས་ཆོགས་དུག་གི་ཡ་གུལ་ཞིག་
སྟེ། བདེན་དངོས་སྐྱུབ་པའི་རིགས་པ་འཕོག་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་

ཞིབ་མོལ། ཞིབ་ཆའི་སྤྱིང་མོལ།

ཞིབ་སྒྲུལ། ཞིབ་ཅད་འཆོལ་སྒྲུལ། དགྲ་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཞིབ་སྒྲུལ་བྱས་པ།
ཞིབ་ཅིང་། ཞིབ་མོ་དང་ཅིང་པོ། ཅུམ་པ་ཞིབ་ཅིང་གཉིས་ལས་ཞིབ་པ་ཞེས།
ཞིབ་ཅིས། ཞིབ་པའི་ཅིས། ཞིབ་ཅིས་རྒྱབ་པ།
ཞིབ་ཅིས་རྒྱབ་པ། ཞིབ་པས་ཅིས་རྒྱབ་པ།
ཞིབ་ཅོད། དོགས་གནད་ཡོད་རིགས་ལ་པན་ཚུན་འདི་ཞིབ་ཐབ་གསལ་བྱེད་པ།
ཞིབ་ཆགས། རགས་ཅམ་མིན་པ་གཏན་གཏན་དུ་བྱེད་པ། བན་དོན་ཞིབ་ཆགས་སུ་བསྐོས་པ། ལས་
དོན་ཞིབ་ཆགས། བཏག་དབྱེད་ཞིབ་ཆགས།
ཞིབ་ཆད། ① ཞིབ་ཆའི་ཆད་གཞི། ② གྲོག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་
ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་precision ཟེད།
ཞིབ་ཞིག། ① རྩལ་རྩལ་མིན་པའམ་ཅིང་པོ་མིན་པའི་བྱེ་མ། ② ཉ་ཅང་གལ་དག་པ་དང་ལྟ་མཛེས་པོ།
ཞིབ་གཟིགས། རེ་རེ་བཞིན་ལྟ་བུ། འཆར་གཞི་ཞིབ་གཟིགས་མཛད་། བྱིད་སྤང་ཚུལ་ལ་ཞིབ་
གཟིགས་གནང་བ།
ཞིབ་ལས། ① མགར་དང་ཤིང་ལས་སོགས་རགས་ལས་བྱུང་ནས་མཛེས་ཆ་དང་ཞིབ་ཆ་བཏོད་པ་
ལ་ཞིབ་ལས་ཟེད། ② གྲོག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་
ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་elaboration ཟེད།
ཞིབ་བཤེད། རེ་རེ་བཞིན་ཞིབ་ཏུ་བཅི་བ། ལྷན་ཆད་ལོངས་མིན་ཞིབ་བཤེར་གཏོང་བ། འབྲུལ་པ་
ཞིབ་བཤེད། དབྱིན་སྐད་དུ་checking ཟེད།
ཞིབ་བཤེར་འཇུག་གཅོད། ཞིབ་ཏུ་ཅིས་བཤེར་གྱིས་ཐག་གཅོད། གྱུད་གཞིར་ཞིབ་བཤེར་འཇུག་
གཅོད་བྱེད་པ།
ཞིབ་བཤེར་གཏན་འཁེལ། ཞིབ་ཏུ་ཅིས་བཤེར་དང་དབྱེད་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་གནས་ཚུལ་ཕྱོགས་སྟོན་བྱེད་
པ། ཡང་ན།ཞིབ་གཏན་འཁེལ་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ཞིབ་བཤེར་ཅིས་ལེན། དངོས་
པོ་ཞིབ་ཏུ་བཤེར་ནས་ཅིས་ལེན་པ། འཇུགས་སྐྱུན་ཟེན་མཚམས་ཞིབ་བཤེར་ཅིས་ལེན་བྱེད་པ།
ཞིབ་བཤེར་ཟེན་གྱི། ཞིབ་བཤེར་གྱི་གནས་ཚུལ་བཏོད་པའི་ཟེན་གྱི།

ཞིབ་སྒོལ། ཞིབ་ཅིང་སྤྲ་བའི་སྒོལ།

ཞིབ་གསལ། གནས་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་ཅིང་གསལ་བ།

ཞིབ་ལྟོང་། ཞིབ་ཆ་ཆེ་ཞིང་བརྟན་པ། འཁྱེད་ཞིབ་ལྟོང་། མང་དོར་ཞིབ་ལྟོང་། ལས་དོན་ནམས་ཞིབ་
ལྟོང་གི་སྒོ་ནས་སྤྱབ་བ།

ཞིབ་ལྷག་སྤྲ་ཞིབ་སྤྲས་གསང་མེད་པ། འཕྲོས་མོལ་ཞིབ་ལྷག་བྱེད་པ། འབྲེལ་བ་ཤད་ཞིབ་ལྷག་གྲོས་
བསྐྱར་ཞིབ་ལྷག་

ཞིམ། ཁྲོ་བ་ཡག་པོ་དང་། ཁྲོ་མ་ཡག་པོ་དང་ཞིམ་དགུ། ཟས་ཞིམ་པོ་ཡོད་ཆད།

ཞིམ་ལྟོ། ཟས་ཞིམ་པོ།

ཞིམ་ཐིག་པ། འདི་ལ་རིགས་འདྲ་མེན་དང་དོས་འཛིན་ལུགས་མང་ཡང་། འདིར་དྲུག་ལས། དང་པོ་
འདི་དཀར་པོ། ལོ་མང་སྤྱེ་བའི་སྤྲ་རིགས་ཡིན། ཅ་བ་རྒྱུད་གཅིག་སྤྲ་ལ་རིང་བ། རྒྱས་ཐུན་དང་
ཡན་ལག་མང་བ་ལས། སྤྲོང་པོ་གྲུ་བཞི་སྤྲ་རིང་ལྟེན་པ། སྤྲ་རྒྱུད་རྒྱབ་མོས་བྲབ་པ། མཐོ་ཆད་མེ་
ཁྲི0.2~0.6ཙམ་ཟེན་པ། ཆོགས་མཆོམས་རེ་ནས་ལོ་མ་ལྡར་རྒྱབ་ཉ་ག་ཅན་སྤྲ་དབྱིབས་
སྤྲོང་མོ་གཉིས་གཉིས་ཁ་སྤྲོད་དུ་སྤྱེ་བ་དང་། མེ་ཏོག་དཀར་པོ་མཆུ་དབྱིབས་མ་གོས་སྤྲུག་རྒྱབ་
ལ་བྲིལ་རྒྱུད་འདྲ་བ་ཅན་དྲུག་གསུམ་བཅུ་རེ་ཙམ་གྱིས་བསྐྱོར་ནས་འཆར་བ། མེ་ཏོག་ཡལ་རྩེས་
གོས་ཀྱི་སྤྱབ་ནས་འབྲས་བྲུ་ཁམ་ནག་སྤྲ་མཁའིགས་ཏིལ་འབྲུ་འདྲ་བ་བཞི་རེ་འདོགས་པ།

ཞིམ་ཐིག་སེར་པོ། སྤྲོང་པོ་ཁོང་སྤྲོང་གྲུ་བཞི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི0.3~0.7ཙམ་ཟེན་པ། ཆོགས་མཆོམས་
རེ་ནས་ཡལ་ག་གཉིས་རེ་གྲུས་བ་དང་། དུས་མཆུངས་ལོ་མ་ལྡར་རྒྱབ་བྲུར་གསུམ་དབྱིབས་
རྒྱུད་ཀྱི་ལོ་མ་འདྲ་བ་ཁ་སྤྲོད་རེ་གྲུས་བ་མེ་ཏོག་སེར་སྤྲུ་མཆུ་དབྱིབས་ལ། གོས་འབྲས་སོགས་
མལ་ཆེར་གོང་དང་འད།

ཞིམ་ཐིག་དཀར་པོ། སྤྲོ་སྤྲུན་ཞིམ་ཐིག་ལའི་རིགས་མེ་ཏོག་དཀར་པོ་འཆར་བ་ཞིག་

ཞིམ་ཐིག་ནག་པོ། སྤྲོ་སྤྲུན་ཞིམ་ཐིག་ལེ་མེ་ཏོག་ནག་པོ་འཆར་བ་ཞིག་

ཞིམ་ཐིག་དམར་པོ། བར་བ་ཁོང་སྤྲོང་གྲུ་བཞི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི0.2~0.4ཙམ་ཟེན་པའི་ཆོགས་
མཆོམས་རེ་ནས་ལོ་མ་ལྡར་རྒྱབ་སྤྲོང་དབྱིབས་ཅེ་མོ་ལོ་ཁ་སྤྲོད་དུ་སྤྱེ་བ་དང་། སྤྲོང་ཆའི་

ཆོགས་མཚམས་རེ་ནས་མེ་ཉྱལ་དམར་སྐྱ་མཆུ་དབྱིབས་མ་ནང་དུ་སྐྱག་ཐིག་ཅན་འཆར་བ།
ཞེས་ཐིག་དམར་པོ་དམན་པ། སྔ་ཞིག
ཐེམ་ཐིག་སྔན་པོ། སྔར་པོ་ཁོང་སྔར་བྱ་བ་བཞི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྱི་0.3~0.7ཙམ་ཐེན་པ། འགའ་ཞིག་
སྔར་ཆ་ནས་ཡལ་ཐུན་ཁ་སྔོད་རེ་གྲེས་པ། ཆོགས་མཚམས་རེ་རེ་ནས་ལོ་མ་ལྷང་འབོལ་གཉེར་
ཞིབ་རིས་འཛོར་དབྱིབས་ཅེ་མོ་ཚོ་བ་ཁ་སྔོད་དུ་སྐྱེ་བ། ཅེར་མཆུ་དབྱིབས་ཀྱི་མེ་ཉྱལ་སྔོ་སྐྱ་
དམར་མདངས་ཅན་ལ་གོས་སྐྱག་པོ་སྐྱ་འཇམ་ཡོད་པའི་སྐྱེ་མ་འཆར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།
ཞེས་ཐིག་ལ། སྔ་སྐྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། བད་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་རིགས་དྲུག་ཙམ་མཆིས། ར་
མང་ད། ཞུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་མིན་ལ་ཡིང་ཐོག་སྐྱེས་པ་དང་དམར་ཆག་སོགས་ལ་མན་
པའི་སྔ་སྐྱན་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།

ཞེས་ཐིག་སངས་རྒྱས་ཆུ་འཇིག་པ་དང་བ་བྱ་བེ་ཡལ་ག་ག་སྔོད་སྐྱེ་བ། མཉེན་ལྷག་པན་ཚུན་འཇིང་
པ། ཆོགས་མཚམས་རེ་ནས་ལོ་མ་འཛོར་དབྱིབས་ཅེ་མོ་བ་ཁ་སྔོད་དུ་སྐྱེ་བ་མེག་མ་ཁ་
སྔོད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ། མཆུ་དབྱིབས་ཀྱི་མེ་ཉྱལ་དཀར་སྐྱ་གོས་སྐྱ་རུབ་ཅན་འཁོར་ནས་འཆར་བ།
ཞེས་ཐིག་སྐྱག་པོ་འཇམ་མ་མ་འཇིག་པ་དང་བ་བྱ་བེ་སྔར་པོ་ཁོང་སྔར་བྱ་བ་བཞི་སྐྱག་མ་པ་སྐྱ་འཇམ་ཅན། མཐོ་
ཆད་མེ་ཁྱི་0.3~0.7ཙམ་ཐེན་པ། ལོ་མ་ལྷང་རུབ་འཛོར་དབྱིབས་ཅེ་མོ་ཚོ་བ། ལོ་རྒྱུད་སྐྱག་
པོ་ཅན་མང་ཆེ་བ་ར་བ་ནས་གྲེས་པ། དར་པའི་སྔར་ཆའི་ཆོགས་མཚམས་རེ་ནས་མཆུ་
དབྱིབས་ཀྱི་མེ་ཉྱལ་གོས་སྐྱག་པོ་ཅན་བཞི་ལྷ་ཙམ་འཁོར་ནས་འཆར་བ། སྐྱན་དུ་སྐྱར་བྱ་ནི་ལོ་
སྔར་མེ་འབྲས་ཡོངས་རྩོགས་ཡིན་པས་རྒྱ་བ་7~8བར་བརྟུས་ནས་སྔོ་ཆོལ་དམའ་བའ་སྐྱམ་
གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། ར་མང་ད། ཞུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་མིག་གི་ནད་རིགས་སེལ་
ཞིང་སྤྱན་ལ་མན།

ཞེས་པ། ཞེས་པོ་དང་འབྲ།

ཞེས་པོ། ར་ལེགས་ཤིང་བྱ་བཟང་བ། རྩོ་བ་ཞེས་པོ། དྲི་མ་ཞེས་པོ། ཟས་ཞེས་པོ། ཆང་ཞེས་པོ། ཞེས་
པོའི་ཆང་དེ་མང་དུ་འཐུང་ན་དུག་ཞེས་བྱ། [ཡུལ་]ཁྱི་ལ་འཇམ་ཞེས་བྱ།
ཞེས་ཞེས་མངར་མངར། ཞེས་མངར་གྱི་ཟས་ཅེ་རིགས་པ་དེ་རྣམས།

ཞེས་ཤིང་། ① ལྷུ་མ་ཅ། ② རོ་མངར་ལྷན་པའི་ཤིང་ཞིག་

ཞིལ། བྱེ་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ལྷ། ① ལྷ་མོ། ཐང་ལྷ། ཐ་ལྷ། སང་ལྷ། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྷ་བ། ① ལོང་

རིས་ལ་རེ་འདུན་སོགས་བཤད་པའི་དོན་ཏེ། གནང་བ་ལྷ། གནས་ཚུལ་ལྷ། ལྷ་འབྲལ། ལྷ་ཡིག་

② བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་པ། ཟས་མ་བ། མ་ལྷ་བའི་མད། ཟས་ལྷ་རྩེས་སྒྲན་བསྐྱེན་ལྷ་བྱ།

ལྷ་ཁ། ཁ་མཚུའི་སྒྲོར་ཡར་བྱལ་ལྷ་བ་དང་། མར་གནང་བའི་བསྐྱས་མིང་།

ལྷ་མཁན། ① དོན་གནད་གང་རུང་ཡར་ལྷ་མཁན་ནས་ལབ་མཁན། ལྷ་མཁན་གྱིས་ལྷ་མ་ཤེས་

ཡང་། གསན་མཁན་གྱིས་གསན་ཤེས་པ་དགོས། ② ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་

རྩེས་སྒྲོམས། ལྷས་པས་སྒྲོ་ཆད་དང་། མཁལ་ཆད། འབྲམས་ཆད་བཅས་ལ་པན། མིང་གི་ནས་

ཁངས་ལ་དམར་མོ་ལེན་པའོ།

ལྷ་སྐང་། དག་ཐོག་ནས་ལྷ་ཆོག་འབྲལ་བ།

ལྷ་གྲ། ལྷ་ཡིག་དམ་འབྲར་མ།

ལྷ་རོ། ལྷས་རོ་དང་འབྲ།

ལྷ་རོ་མཐོན་བརྒྱད། རེ་དོན་མཐོན་གཉིར་བརྒྱད་ནས་ལྷ་བ།

ལྷ་རོ་བྱེད་པ། དོན་དག་གང་ཞིག་གོང་དུ་ལྷ་བ་ལ་གཞན་གྱིས་རོ་ཆེན་གྱི་ཐོགས་བྱེད་པ།

ལྷ་ཆག་ ལྷ་བ་འཐེན་རྒྱ་དང་ཆག་གཏོང་རྒྱ། དོ་བདག་གཉིས་ཀ་ཁ་འཆམས་ནས་ཞིང་ཁང་ནོར་

གསུམ་ཤོའི་རྒྱལ་དུ་བཅུགས། ལྷ་ཆག་མེད་བར་འབའ་ཡི་གེས་བསྐྱམས།

ལྷ་ཆས། ལྷ་ཉེན་དངུལ་དངོས།

ལྷ་ཆེན། ལྷ་དག་གཏོང་མཁན་གཙོ་བོ། ལྷ་ཆེན་ལོ་རྒྱ་བ་བན་དེ་ཡེ་ཤེས་སྟེས་བསྐྱར་ཅིང་ལྷས་ཏེ་

གཏན་ལ་པབ་པ།

ལྷ་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་སྐང་ལོ་སྟེ་ལོ་༡༦༩༥ལ་ཁམས་སྟེ་

དགའེ་མངའ་ཁོངས་ལྷན་ཁོག་གསེར་ལྷན་ས་དཀར་གྱི་ཡུལ་དུ་ཡབ་ཀྱན་དགའ་འཕེལ་ལས་

མིང་གཞན་ལྷ་དག་དབང་ཆོས་འཕེལ་དང་ཡུམ་བུ་ཆོག་ཅེས་བ་གཉིས་གྱི་སྐས་སྟེ་བསྐྱམས།

སྐྱེ་ཆུང་ངའི་དུས་སུ་མཚན་ལ་རྟ་མགིན་གཟུངས་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བདུན་དུ་ཕེབས་པར་
 ཁུ་བོ་ལ་གཞི་མ་གཟབ་གཤར་གྱི་ཡིག་སྒྲོག་བསྐྱབ། སྐྱར་ཡང་བོན་བོ་ཁོ་བོ་མགོན་དང་ཀུན་
 དགའ་བསམ་འབྲུབ་གཉིས་ཀྱི་མདུན་སྐྱགས་སྒྲོག་དང་ཡབ་ལ་སྐྱེ་དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་ལ་མེ་
 བག་སྒྱི་ལོ་༡༧༠༧་དུང་བ་ཀུན་དགའ་རྒྱ་མཚོའི་དུང་དུ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས། མཚན་
 ཀུན་དགའ་བསོད་ནམས་གསོལ། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་རག་རྒྱ་ནམ་རྒྱལ་དགོན་པའི་སླ་
 མ་ཀུན་དགའ་བསྟན་འཛིན་གྱི་མདུན་བདེ་མཆོག་གི་དབང་སོགས་དབང་ལུང་དུ་མ་དང་། ཀམ་
 བསྟན་འཕེལ་དང་རབ་འབྱམས་པ་བཟ་ཤིས་རྒྱལ་མཚན་མདུན་སུམ་རྟགས་དག་གསུམ་དཔེ་
 བརྗོད་བཅས་ལེགས་པར་སྤྱངས། སངས་རྒྱས་ཚོས་ཚོས་འཕེལ་སྐྱོང་ལ་ཅིས་དཀར་ནག་འཛོ་
 གྱེད་ཀམ་དག་དབང་ལ་སྟོན་སྒྲོར་བཅས་ཞིབ་ཁྲིད་ཞུས། ཆེ་དུ་དགོན་ཀམ་མ་སྐྱོབས་ནི་མདོ་
 ཁམས་ཀྱི་ཁྲོགས་འདིར་བཅུ་ལྷགས་རིག་གནས་ལ་མཁས་མི་ཀུན་གྱིས་ཐམས་ཅན་མཁྱེན་པ་
 གཉིས་པ་ལྟ་བུར་བསྐྱགས་པས། དེར་བཞེས་གཉེན་དུ་བསྟེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་པར་
 འགྲིགས། སྐྱ་ཀ་ལྟ་བུ་དང་། ཅན་པ་སོགས་ཀམ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྗེའི་རྒྱས་འབྲེལ་ཐོག་ནས་གསལ།
 ཕྱེད་སྐྱོར་རིན་འབྱུང་། ལྷན་འབྲེལ་དབྱངས་ཅན་དགེས་སྐྱ་སོགས་ལ་རི་མོའི་ཐོག་ནས་རྩོམ་
 རྒྱག་སྤལ། རབ་འབྱམས་པ་བསོད་ནམས་དབྱན་པ་ལ་བསྐྱས་བྱ་ནམ་འབྲེལ་སོགས་ཆད་མའི་
 སྐོར་གསལ་ནས། ལུན་མོང་རིག་པའི་གནས་ཀུན་ལ་གོ་བ་གཏིང་ཚུགས་པ་རྟེན་པས་གཞན་
 འིར་མི་འཛོག་པའི་སྟོབས་པ་སྐྱེས་ཤིང་། མདོ་ཁམས་སུ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཐོབ། དགུང་
 གངས་ཉིང་དགུ་སོན་པའི་དུས་སུ་ས་སྐྱའི་འབྲུལ་སྤྱད་པ་དང་ལྷན་དུ་རྒྱ་བ་བཞི་བ་ནས་བཏེག་
 རྟེ། ས་སྤྱར་ནང་དོན་རིག་པ་སྟོབ་གཉེར་དུ་ཕེབས། རོར་མཁན་ཆེན་ཆུལ་ཁྲིམས་སྟེན་བྱུང་དང་
 མཁན་རྟེན་དབུ་ཤིས་ལྷན་བྱུང་སོགས་ཀྱི་མདུན་ནི་གྲུ་ཚོས་དུག་དང་གྲེད་པ་མཛད་ཆུང་
 དབང་། གསུང་དག་ལས་འབྲས་སོགས་གསང་ཆེན་རྟོ་རྗེ་ཐེག་པའི་དབང་ལུང་མན་དག་ཡན་
 ལག་དང་བཅས་པ་ཞིབ་ཅིང་ཐུག་པ་གསལ་པས། རྒྱུད་སྟེ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལ་མངའ་དབང་འབྱོར།
 དེར་མེ་ར་རབ་འབྱམས་པ་སོགས་ལ་སུམ་རྟགས་དག་གསུམ་དང་། ལྟ་བུ་སྐྱས་ཀེག་ཅིས་ཕྱེད་
 སྐྱོར་སྐོར་བཤད་ཁྲིད་གནང་། རོར་དུ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་ཁང་གསར་མཁན་ཆེན་གྱི་དུང་ཡིག་

མཛད། མོར་དགོན་པ་དག་དབང་ཀུན་དགའ་ལྷན་གྲུབ་དང་ཆོས་འབྲེལ་བཞག་ ལྟ་ལྟ་བུ་
 མཛེལ་བྱགས་དང་མཆོད་འབུལ་བསྟུན་ཏེ་མེ་ལུག་ཆེ་བ་བཞི་པར། ལྟ་ལྟ་ནས་སྡེ་དགེར་
 གྱོན། ལྟ་བྱིས། སྒྲ་ཀ་ཅན་ལྟ་དག་སོགས་སྟོབ་བྱ་ནམས་ཀྱི་དགོས་འདོད་བསྐྱངས། མཁན་
 ཆེན་བཟ་ཤིས་ལྷན་གྲུབ་དང་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་ཟུང་གིས་བསྐྱེད་ཏེ་སྐྱེད་གོང་མ་
 རྣམ་ལྡེའི་བཀའ་འབུམ་ཞུ་དག་གྲེད་པར་ཐེབས། དེ་ཡང་བཀའ་འབུམ་པར་མི་འབྲ་བ་ཆ་ཆར་ལྟ་
 དང་མོར་བྱ་དཔེ་ཁྱད་སྒྲུབ་དག་གིས་མ་འགའ་བསགས་ཏེ་བཛོད་བྱའི་དོན་ལ་རྒྱུད་དང་རྒྱ་གཞུང་
 གི་དགོངས་པ་དང་མི་འགའ་བར་ཞུ་དག་ལེགས་པར་མཛད། སྤར་ཡང་མེ་སྐྱེལ་སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༥༣ ལོར་བར་བཞོས་གྲུབ་ནས་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་གི་བཀའ་ལྟར་བསྟན་འཕྱར་གྱི་
 པར་གསར་བསྐྱབ་མཛད་པའི་ཞུ་དག་པ་གནང་། དེ་དུས་ཡིག་མཁན་མཁས་པ་མང་པོའི་ཁྱོད་
 རྣམ་བཤམ་པ་ཡིག་མཁན་བཅུ་དྲུག་དང་ལྟ་བྱིས་མཁས་པ་གཅིག་ པར་བཞོས་མཁས་བཅུས་
 མི་བརྒྱ་དང་ལྟ་བུ་བཟ་བས་ཏེ་ལས་བྲལ་བས་ལྷན་ཆོགས་པར་བསྐྱིགས། པར་གཞི་མི་བྱི་ཡང་
 རྒྱལ་པོ་སངས་ལེགས་མཛེད་ཡོན་གྱི་སྤྱོད་ལ་བཞེངས་པའི་དཀར་ཆག་[འཕང་ཐང་མ་]དང་
 [ལྷན་དཀར་]མ་སོགས་བཅུ་ལྔ་གཅིག་ལྟ་མ་དཔེ་བསྟར་བའི་སྐབས་ཀུན་མཁྱེན་སི་ཏུ་ཆོས་
 ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་དབུས་སུ་བཞེངས་པ་དེ་ཉིད་ཆ་ཆར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ལེགས་ཆ་མང་བར་
 མཛོང་ནས་གཙོ་མོར་བཟུང་། ཆོག་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་དང་ཆོག་རྒྱས་པ་གོང་ལོག་འཇུག་
 པ་སོགས་ལ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དགོངས་འབྲེལ་སོ་སོའི་གཞུང་དང་བསྟན་ནས་རྣམ་དཔྱོད་
 ཞེབ་མོས་དབྱེད་དེ་འཛོར་བ་རྣམས་སྤྱད། འཇུགས་པ་བསྐྱེད་པ་ཞོར་བ་བཅོས་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོག་
 འབྲུ་རྣམས་ལ་ལེགས་སྤར་ཡིན་པའི་རྣམས་ལས་གཞན་དོགས་སེལ་མ་བཟོད་པ་ཀུན་རྟགས་
 དང་མཆན་བྱས་མཆན་པར་གནང་ཟུར་ཆག་གི་སྐད་དང་རང་བཞིན་པའི་སྐད་ཤ་ཐའི་སྐད་
 རྣམས་བཅོས་སྤྱད་མེད་པར་སོར་བཞག་མཛད། སྐབས་དེར་མདུན་རྫོང་མོངས་པ་འགས་ཞུ་
 དག་ལ་བར་ཆད་བྱས་པའི་རྒྱན་གྱིས་[སྤྱོད་བས་དཔག་བསམ་འཕྲི་ཤིང་]ར་ལ་ཞུ་དག་མཐར་
 གྱུན་མ་ཐུག་སྐབས་དེར་ལྷན་ལུལ་ནས་མ་ལུམ་གཤེགས་གཉིས་དགོན་པ་དང་དམ་པའི་སྤྱིས་
 བྱ་རྣམས་ལ་ལས་སྟོན་སྟོན་ལས་ཞུས། མི་རིང་བར་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་། མཁན་ཆེན་

བཟ་ཤིས་ལྷན་གྲུབ་གཉིས་ཀྱང་དགོངས་པ་རྫོགས།
 རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣ལོར་མདོ་ཕྱོགས་དང་། རིག་གནས་སྐོར་གྱི་
 བསྟན་བཅོས་སྒྲིགས་བས་བརྒྱ་དང་ཉེར་བབ་རྒྱུད་ལྷུ་དག་དང་། བར་དུ་འཁོད། སྤྲུགས་ཕྱོགས་
 རྣམས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣ལོར་གསར་ཆེས་ཉིན་ལེགས་པར་
 གྲུབ་ཤེ་དག་ས་སྤྱོད་སྒྲ་མས་བསྐྱུལ་ཏེ་བསྟན་འགྲུར་དཀར་ཆག་བཅུ་མས་ས་སྤྱོད་སྒྲ་མ་དང་
 ཀུན་གཟིགས་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ལ་གཟིགས་འབྲུལ་ལྷུས་བས་ལེགས་བརྫོད་ཀྱི་མེ་
 ཏོག་འཛོད། འཕགས་པའི་གནས་བཏན་བཅུ་དྲུག་གི་རྟོགས་བརྫོད་སྤར་བརྒྱུས་ཀྱི་ཤིང་པར་
 གཞིར་བཞག་སྟེང་ཅུང་ཟད་བཟོ་བཅོས་དང་དེར་མེད་པའི་དགོ་བསྟེན་རྣམས་ལྷུ་དང་། ཏ་ཤང་གི་
 བཀོད་པ་གསར་གྲིས་མཛད། དེ་ནས་བཟུང་དབུས་གཏང་ཁམས་གསུམ་དུ་གནས་ལྷུ་རིག་
 པའི་བཞི་ཏུ་ལྷ་ཆེན་ཆུ་ལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན་ཞེས་མཆོན་སྟན་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་མེད་རྣ་བར་སྤྲད། ལྷན་
 འོད་དཔོན་གྱིས་བསྐྱུལ་བ་ལྷར་[སྤྱེ་རབས་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་]ཐང་ཁའི་སྤྱི་རིས་
 མཛད། ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱུལ་པལ་མོ་ཆེ་དང་ཁྱད་པར་ས་སྤྱིའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་ཀུན་ལ་
 གསུང་དག་རིན་པོ་ཆེ་ལས་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པའི་དབང་ལུང་ཁྱིད་རྒྱུ་ཆོས་དང་བཅས་པ་
 འཆད་སྟེལ་གནང་། རིས་མེད་ཀྱི་མཁས་པ་དང་། དད་འདུན་ཅན་གྱི་སྟོབ་མ་བཅུ་ལྷུ་མི་དཔོན་
 སོགས་ལ་སྤྱི་ཀ་ཅན་དབྱངས་གསུམ་དང་སྟན་དག་སྤུམ་ཉག་ས་དག་གསུམ་གསོ་རིག་
 དང་། ཁྱད་པར་བཟོ་རིག་གིས་འབྲུར་སོགས་རྒྱུད་དང་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཞོར་བ་དབྱུང་
 གསུམ་གྱིས་དག་པར་མཛད་དེ་བཟོ་རིག་གི་ལག་རྩལ་མཛད་དུ་བྱུང་བ་གསར་དུ་སྟེལ་དབུ་ཅན་
 དང་དབུ་མེད། ལྷ་ལྷུ་ལྷ་སོགས་ཡིག་གཟུགས་ལེགས་པར་འབྲི་བའི་སྟོལ་དར་སྟེལ་
 མཛད། འོད་ཕྱེ་རབས་དག་ལ་པན་པའི་ཆེད་དུ་ལྷག་བསམ་རྣམས་པར་དག་པས་གསུང་ཆོས་མང་
 བོ་བཞག་ག་རྣམས་ཀྱང་བསྟོད་པའི་ཆོག་ས་དང་གཏམ་ཆོག་ས་ཆོག་བྱག་ལེན་གྱི་སྐོར་
 དང་། ཆབ་འོག་བསྐྱུལ་བྱ་ལོ་རྒྱུས་སོགས་ཀྱང་སྟེལ་སྟོར་ལེགས་ཞིང་ཆོག་ས་བཅད་སྟེལ་གང་
 ལའང་རང་བྱུགས་ཀྱིས་སྟན་དག་ཉིད་དུ་འཆར་བ་ཁོན་དང་། ཉོན་གྱི་ཆ་ལ་དབྱུང་བ་གསུམ་
 ཀྱིས་ཞོངས་པ་མེད་པས་མཁས་པར་རྣམས་མགྱ་བསྟེད་ཐུབ་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལོ། ། ཁོང་ནི་སྤྱི་

ཆོད་སྤྲོད་ཀྱི་དུས་པལ་མ་ཆེ་སྡེ་དགེར་བཞུགས་ཤིང་སྡེ་དགེ་བར་ཁང་ཆོས་མཛོད་ཆེན་མོར་
ཞུ་དག་མཁན་པོ་ཡུན་རིང་མཛད་པས་ཞུ་ཆེན་པའི་མཆན་སྟོན་ཐོག་ བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱིའི་
དོན་ཁོ་ན་དགོངས་པ་གཞེས་པ་ལས་བྱུང་མཐའི་ཕྱོགས་ཞེན་གཏན་ནས་མེད་པར་བརྟེན། དེར་
སངས་སྡེ་དགེ་བར་ཁང་དུ་བྱུང་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་མཁས་དབང་མང་པོའི་གསུང་རབ་དང་བོད་
ཀྱི་རིག་གནས་ཆེ་མཆན་ཆང་མའི་བར་ཤིང་ཁྱི་བུ་ཕྱག་གསུམ་ལ་ཉེ་བར་བཞུགས་ཤིང་འཛུམ་
སྤྱིང་དུ་སྟོན་གསུམ་གྱིས་ཁྱབ་པ་འདི་ཡང་ཁོང་གི་མཛད་སྤྱོད་པ་ཟུང་བོ་དང་འབྲལ་ཐབས་མེད་
པ་ཡིན། ལྷག་པར་ས་སྐྱ་བཀའ་འབྲུམ་དང་བསྟན་འགྲུར་གྱི་བར་ཤིང་ཆོག་དག་ལ་ཡིག་
གཟུགས་ལེགས་པ། ཆད་ལྷག་མེད་པ་འདི་དག་ཁོང་གི་བྲིན་ཡིན་པར་མ་ཆད་བསྟན་འགྲུར་གྱི་
དཀར་ཆག་ཞེས་ཅིང་གསལ་བ་མཐོང་ན་དགའ་བ་དེའང་ཁོང་གིས་བྲགས་རྩེ་ལ་མཛད་པའི་
འབྲས་བུ་རེད། དེའི་ཕྱིར་ང་ཆོས་ཁོང་གི་བཀའ་བྲིན་ནམ་ཡང་བཟུང་མི་རུང་པོ། རབ་བྱུང་བཅུ་
གསུམ་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༤ལོ་ལ་སྐྱ་གཤེགས། སློབ་མཁའ་རབ་འབྲུམས་པ་བསོད་
ནམས་རབ་བརྟན་སོགས་དགེ་ལྷན་པ་དང་དག་དབང་དགེ་ལེགས་ལྷན་བྱུང་སོགས་དཔལ་ལྷན་
ས་སྐྱ་པ། སྡེ་དགེའི་ས་སྤྱོད་སྒྲ་མ་སོགས་དཔོན་ཆེན་བཅས་རིས་མེད་ཀྱི་མཁས་བྱུང་མང་དུ་
སྟེལ། གསུང་ཆོས་ནི་སྡེ་དགེའི་བར་མ་བོད་བཅུ་བཞུགས་སོ།

ཞུ་མཆོད། འཕྲིན་ཡིག་གསུང་མོའི་གཏམ།

ཞུ་རྟེན། ① སྟོན་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱས་སྟོབས། ② ཟས་འཕྱུ་བའི་རྟེན། ཞུ་རྟེན་ན། ཁ་ཟས་

ཞུ་བའི་རྟེན་སྲུ་ནད་ལྔ་དཔེ་རྒྱུད་གི་ནད་ཀྱི་རྟགས་ཤིག

ཞུ་རྟེན་གསུམ། རོ་དུག་དུ་གཏོགས་པའི་རྩས་གང་བསྟེན་པ་རྣམས་ཐོ་བའི་མེ་འོད་གསུམ་གྱིས་

ལྷག་བཞུག་བྱས་ཆར་བའི་རྩས་སྲུ་སྤར་གྱི་རོའི་རོ་བོ་དེ་འགྲུར་བ་ལས་བྱུང་བའི་མངར་བ་དང་།

སྤར་བ། ཁ་བ་གསུམ་གྱི་མིང་སྟེ། བཤད་བ་སྤྱིའི་རྒྱུད་ལས། ཞུ་རྟེན་ཐོ་བའི་མེ་དང་འབྲུད་པའི་

ཆོ། བད་མཁྲིས་རྒྱུད་གི་རིམ་བར་ཞུ་བ་ལས། མངར་དང་ལན་ཆའི་ཞུ་རྟེན་མངར་བ་དང་། སྤར་

བ་རོ་མཚུངས་ཁ་ཆ་བསྐྱ་གསུམ་ཁ། ཞེས་དང་། བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དགེ་ལེགས་རྣམ་རྒྱལ་

གྱིས་མཛད་པའི་སྟོན་གྱི་རོ་རྒྱས་ཞུ་རྟེན་བཤད་པ་ལྷི་རྒྱུའི་མེ་འོད་ལས། ཞུ་རྟེན་མངར་དང་

ལན་ཆའི་ཁྱེས་མངའ་། སྐྱར་བ་རོ་མཚུངས་ཁ་ཆ་བསྐྱ་གསུམ་པོ། སལ་ཆེར་ཁ་བ་དག་ཏུ་ཁྱ་
བར་བཤད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།
ཁྱ་རྟེན། སྐྱབས་འདུག་ཁྱ་བྱེད་ཀྱི་འབྲུལ་རྟེན།
ཁྱ་གཏུག་ཁྱེས་མ་གཏུག་ཁྱེས་མ་ཁང་ལ་ཁྱ་གཏུག་བྱེད་པ། ཁྱ་གཏུག་བྱེད་མཁམ།
ཁྱ་གཏུག་འདི་གཅོད་ཁང་། ཁྱ་གཏུག་གི་གོ་རིམ་དང་ཐབས་ལམ་འདི་གཅོད་བྱེད་སའི་ལས་ཁུངས།
ཁྱ་གཏུག་བྱེད་རྒྱ་ལུས་པ། ཁྱེས་མ་ཁྱ་གཏུགས་བྱེད་དགོས་ངེས་དེ་འདྲ་ཁྱ་གཏུགས་བྱ་རྒྱར་
ལུས་ནས་ཁྱ་གཏུག་མ་ཐུབ་པ།
ཁྱ་གཏུག་བྱེད་པ། གཞོད་འཆེ་ལོག་མཁན་གྱིས་ཁྱེས་མ་ཁང་ལ་ཁྱ་གཏུགས་བྱེད་པ།
ཁྱ་གཏུག་ཡི་གེ་ཁྱ་གཏུག་བྱེད་པའི་ཡི་གེ་
ཁྱ་གཏུགས། དཔོན་ནས་ཁྱེས་མ་གྱི་སར་གཏུགས་ནས་གྲོད་རྩོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་གསོལ་བ།
ཁྱ་ཟོ། ① རང་གི་ལས་ཀའི་སྐོར་ནམས་གོང་ལ་སྐྱར་ཁྱ་བྱས་པའི་ཐོ་ཡིག་ ② ཟློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་
ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྐྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་report ཟེར།
ཁྱ་དག་ཡི་གེའི་ཆེག་དོན་མ་དག་པ་ནམས་དག་པར་བྱེད་པའི་ལས་དོན། ཡི་གེ་རྩོར་འབྲུལ་ཡོད་
མེད་ཁྱ་དག་གནང་བ། ཚུམ་ཡིག་མ་བྱི་ལ་ཁྱ་དག་ཞིབ་ཆགས་བཏང་བ།
ཁྱ་དོན། བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟོང་། རེ་བ་ཁྱ་དོན། ཅི་བ་ཁྱ་དོན། སྐྱར་སེང་ཁྱ་དོན། ཁྱ་དོན་གསོལ་བ།
ཁྱ་ལྟེན། ཁྱ་ཡིག་དངོས་གཞི་མེན་པའི་བྱར་ཤོག་
ཁྱ་བདེ། བྱང་སེམས་དཀར་པོ་ཁྱ་བ་ལས་བྱང་བའི་བདེ་བ།
ཁྱ་འདེགས། ཡི་གེ་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱར་བའི་རྟེན། ཁྱ་འདེགས་སྐྱ་རེག་བཅས་རྒྱ་ཆེས་བཟང་པོར་
ལུལ། ཁྱ་རྩོར་ཐེབས་པ། ཁྱ་བའི་དོན་ལ་རྩོར་འབྲུལ་བྱང་བ།
ཁྱ་སྒྲ། ① དོན་དག་ཁྱ་བའི་མགོ་འདྲེན་བའམ་སྟེ་འཁྲིད་མཁན། ② ཁྱ་ཡིག་སོགས་ལ་མིང་ཐོག་མར་
འགོད་མཁན་ནམ། དོན་གནད་ཁྱ་མཁན་གྱི་གཙོ་བོ།
ཁྱ་ཐོད་ཆེ་བ། རང་འདོད་ཁྱ་བར་སྟོབས་པ་ཆེ་བའམ་ཉམ་ལུགས་ཆེ་བ།
ཁྱ་འཕྲིན། འཕྲིན་ཡིག་གི་ཞེས།

ཁྱེ་བ། ① རེ་འདུན་རྫོང་གི་ ཁྱེ་བ་དེ་མ་བྱུང་གི་ རེ་བ་ཁྱེ་བ། གནས་ཚུལ་ཁྱེ་བ། སྟོན་ཁྱེ་བ། འཆོམས་
འདི་ཁྱེ་བ། ② ལྷག་བ་དང་། ལེན་བ། བྱེད་བ་སོགས་ཀྱི་ཞེས། གསོལ་ཇ་ཁྱེ་བ། མཆོད་ཆང་
ཁྱེ་བ། ཞབས་འདེགས་ཁྱེ་བ། ངས་རོགས་རམ་ཁྱེ་བ་ཆོག་བསྟོད་བསྐྱབས་ཁྱེ་བ་པོ། ③ མར་
སོགས་གོང་བྱ་རང་བཞིན་དུ་ཁྱེ་བའི་རྣམ་པར་གྱུར་བ། ཚུ་རྣམས་ཆུའི་ནང་དུ་ཁྱེ་བ་ལས་སྐྱུམ་
ཀྱི་ནང་དུ་ཁྱེ་བོགས་མེད། ཉི་མ་ཤར་བ་དང་བ་མོ་ཁྱེ་བ། མར་ཁྱེ་བ། འོད་དུ་ཁྱེ་བ། ④ ཐ་མི་དང་
པར་འཇུག་བའི་འཇུ་བའི་འདས་པ།

ཁྱེ་བ་འབྲུལ་བ། ཁྱེ་བ་གསོལ་བ།
ཁྱེ་བ་འཐེན་བ། ལུས་སེམས་གང་རུང་གི་སྐྱོ་བའི་རྣམ་པས་གཞན་ཀྱི་རོགས་རམ་ཁྱེ་བ།
ཁྱེ་བ་བྱིར་སློག་ཁྱེ་བ་ཕྱགས་བྱ་རྒྱ་ཙམ་བཞག་བྱས་པ། ཁྱེ་བ་འབྲུལ་བ། ཁྱེ་བ་བྱེད་བ། ཁྱེ་བ་འཐེན་
བ་དང་། རེ་བ་ཁྱེ་བ་སོགས་མིང་གི་རྣམས་གངས་ཡིན།
ཁྱེ་བ་ཁྱེ་བ། སོ་སོས་ཁྱེ་བ་སྤུལ་བ་ལ་ཁ་གཏད་ཕྱོགས་ནས་ལན་བརྒྱབ་བའི་ཁྱེ་བ།
ཁྱེ་བ་ལེན་བ། ཁྱེ་བ་དང་ལེན་བྱས་པ། འདི་ཞིབ་བྱེད་བ་དང་། ཇི་བ་ལེན་བ་སོགས་མིང་གི་རྣམ་
གངས་ཡིན།
ཁྱེ་བ་སློང་འབེབས། ཁྱིམས་ཁང་ལ་གཏུགས་བཤེར་བྱས་བའི་རེ་ཁྱེ་བ་བྱིར་འཐེན་བྱ་བ། རྒྱ་སྐད་དུ་

撤诉 ཞེས་བྲམ།

ཁྱེ་བའི་ཁམས། ① ཁྱེ་བའི་ཁྱེ་བ། ② ལུས་ཀྱི་ཁམས་དཀར་པོ་འཕམ་ཐིག་ལ།
ཁྱེ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ། ཐས་འཇུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ།
ཁྱེ་སྐྱོར་བྱེད་པ། འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ལ་ཁྱེ་སྐྱོར་གཏུག་བཤེར་བྱེད་པ།
ཁྱེ་འབྲུལ། ① སྟོན་མེང་འབྲུལ་བ། ② ཁྱེ་བ་འཐེན་བ། ③ ཁྱེ་འབྲུལ་བདག་སྟོད་བྱེད་པ།
ཁྱེ་འབོད། ཁྱེ་ཡུལ་ཀྱི་མཆོན་ཐོས་ནས་བདེ་སྐྱབས་ཁྱེ་བ། ཁྱེ་འབོད་མཛེས་མཆོན་འབོར་བ།
ཁྱེ་འབོད་པ། ཁ་མཆུའི་ཁྱེ་ཆོག་འབྲུལ་མི།
ཁྱེ་མར། སྐྱོན་མེ།
ཁྱེ་ཆོག་འདི་གཅོད་བྱ་ཡུལ་ཀྱིས་གྱོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་དག་ཐོག་ནས་བཞོད་པ།

ཁྱེ་ཆིག་རྩལ་བཟོ་བྱེད་པ། ཁྱེ་སྤྱོད་གྱི་ཆིག་དང་སྐད་ཆ་རྩལ་བཟོ་བྱེད་པ།
ཁྱེ་འཛོལ་ཤོར་བ། ཡར་ལ་སྟུན་སེར་ཁྱེ་རྩལ་བཟོ་བྱེད་པ།
ཁྱེ་ཆང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཁྱེ་བཞེས་བདེན་རྩལ་གྱི་ཞལ་ལྟེ། ཞལ་ལྟེ་བཙུ་བྱུག་གི་ནང་གསལ། ཁྱིམ་ས་འགལ་སུ་བྱུང་གི་ཉེས་
ཅན་སོ་སེའི་ས་ནས་ཁྱེ་ཆིག་སྤངས་ཏེ་བདེན་རྩལ་དག་བཤེར་གཏོང་བའི་ཁྱིམ་ས།
ཁྱེ་ཡིག་འཕྲིན་ཡིག་གི་ཞེ་ས། ཁྱེ་ཡིག་ཕུལ་དོན།
ཁྱེ་ཡིག་དུས་མཉམ་སྤྱིར་བཏང་གི་ཁྱེ་ཡིག་
ཁྱེ་ཡིག་གི་ཆེང་ས། ཁྱེ་ཡིག་གི་དཀྱིས་ཤོག་
ཁྱེ་ཡིག་མགོ་མཆུ། ཁྱེ་ཡིག་གི་མགོ་ཤོག་ཏུ་གྱིས་བའི་ལན་དམ་འབྲས།
ཁྱེ་ཡིག་ཆེ་ཐང་ས། ཁྱེ་ཡིག་དོན་གནད་ཆེ་བ།
ཁྱེ་ཡིག་སྒྲགས་དངོས། འདེབས་རྟེན་ཡང་ཟེར། འཕྲིན་ཡིག་དང་སྒྲགས་ནས་བསྐྱར་བའི་བྱུག་རྟགས།
ཁྱེ་ཡིག་ཆབ་འབྲི། ཡིག་ཐོག་ན་མི་གཞན་གྱིས་ཆབ་བྱས་ནས་ཁྱེ་ཡིག་འབྲི་བར་བྱེད་པ་ལ་གོ།
ཁྱེ་རལ། གོས་གྱི་མཐའ་རལ་བ།
ཁྱེ་རེ་ཀ་ཀོར་མེད་པ། བྱིས་འབྲུངས་ཁྱེ་རྩལ་འཕྲུལ་འཕྲུལ་སྤྱོད་ཆིགས་གྱི་ཀ་རེ་ཀོར་མེད་པ།
ཁྱེ་རུ་མཆོ། ལྷ་མཆོ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་རམ་རིམ་ཆོང་གི་བྱང་རྩལ་ཏུ་ཡོད།
ཁྱེ་ལན། ① ཡིག་ལན་དང་། གཏམ་ལན། ② བྱོད་ཡས་བྱོད་ཡ་ལ་སྤྱིས་བའི་ལན།
ཁྱེ་ལེན་ཐག་གཅོད། དག་ཐོག་དང་ཡིག་ཐོག་གང་རུང་གི་སྒྲོ་ནས་ཁྱེ་ལེན་ཐག་གཅོད་པ་ལ་གོ།
ཁྱེ་ལེན་ཐོ་ཡིག་ ཁྱེ་ལེན་ཐོན་ཐོ་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
ཁྱེ་ལེན་པ། དག་ཐོག་དང་ཡིག་ཐོག་གང་རུང་གི་སྒྲོ་ནས་ཁྱེ་ལེན་པའཁན།
ཁྱེ་ཤོག་ ཡི་གེར་བཀོད་བའི་ཁྱེ་བ།
ཁྱེ་བཤེར། བྱོད་ཡ་ལན་ལྟན་གྱི་ཁྱེ་ཆིག་བདེན་རྩལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་བའི་ལས།
ཁྱེ་སྒྲོག་ ཁྱེ་སྒོན་བདག་སྒྲོད་མ་བྱས་པར་སྟུན་ཁྱེ་བྱིར་སྒྲོག་བའི་དོན།

ཁྱ་གསོལ། ① ཁྱ་དོན། སྐབས་བབས་ཁྱ་གསོལ། ② རེ་འདོན་བཟོད་པ། ཡང་ཡང་ཁྱ་གསོལ། ཁྱ་
གསོལ་ནན་ཏན་འདེབས་པ།

ཁྱ་གསོལ་འདེབས་སྟེང་། ཁྱ་བ་ཕུལ་བའི་དོན་གྱི་སྟོང་པོ་ནི་ཞེས་བའི་དོན།

ཁྱ་ཏམ། ① ཏམ་པ་ཆེ་བའི་ཁྱ་བ། ② ཟུན་ཁྱ།

ཁྱགས། ① ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པའི་འཇུག་པའི་སྐུལ་ཆོག་ ② མེའི་ཞེས། སྐྱ་གཏུང་ཁྱགས་ལ་
བཞུས་པ། ③ མེ་དང་འབྲེལ་གནས་ཡོད་པའི་དངོས་པོའི་མིང་གི་སྟོན་དུ་སྦྲར་ནས་ཞེ་ཆོག་
སྦྲུབ་པའི་ཆོག་གྲོགས་ཤིག་ ཁྱགས་མེ། ཁྱགས་ཉི། ཁྱགས་ཤིང་། ཁྱགས་སྦྲང་། ④ ཆོགས་པ་
སོགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཚུད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དམག་ལ་ཁྱགས། ཆོགས་འདུས་ལ་ཁྱགས་ལྟ་བུ།

ཁྱགས་ཀྱི་དུམ་བུ། [མདོན་]མེ་སྐྱག

ཁྱགས་ཀྱི་ཤིང་། [མདོན་]སྟོན་སྟེག་གི་ཡམ་ཤིང་།

ཁྱགས་ཏྲོག་ [མདོན་]མེ་ཏྲོག་གི་མིང་།

ཁྱགས་ཉི། ཉི་མའི་ཞེ་ཆོག

ཁྱགས་གནས་བརྒྱུད། དགེ་སྦྱོང་གི་འབྲས་བུ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ཁྱགས་གནས་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་
བརྒྱུད་དེ། ཁྱགས་པ་བཞི་དང་། གནས་པ་བཞི་སྟེ་བརྒྱུད་དོ།

གཞུགས་གངས་ཡི་གེ་ གློག་གླུད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་parameter word ཟེར།

ཁྱགས་པ། ① ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པའི་འཇུག་པའི་འདས་པ། ② ཉན་ཐོས་ཀྱི་འབྲས་བུ། དབྱིན་
སྐད་དུ་attended ཟེར།

ཁྱགས་པ་བཞི། ཁྱགས་གནས་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས། དགེ་སྦྱོང་གི་འབྲས་བུ་ལ་ཁྱགས་པ་བཞི་སྟེ།
རྒྱུན་ཁྱགས་ཁྱགས་པ་དང་། བྱིར་ཁོང་ཁྱགས་པ་དང་། བྱིར་མི་ཁོང་ཁྱགས་པ་དང་། དབྲུ་བཙུམ་
ཁྱགས་པ་རྣམས་སོ།

ཁྱགས་འབྲུལ། མེ་ནང་དུ་སྟེག་པ། སྐྱ་གཏུང་ཁྱགས་འབྲུལ། སྐྱ་ཕུར་ཁྱགས་འབྲུལ།

ཁྱགས་མར། མར་མའི་སྟོན་མེ།

ལྷགས་མེ། མེ། ལྷགས་ལམ། འགྲོ་བའི་ལམ།

ལྷགས་ལིང་། རྫིང་མེ་འཛོགས་མེ་གྲོ་མོ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་།

ལྷགས་ཤིང་། མེ་ཤིང་།

ལྷགས་སྤང་། མེ་སྟོང་དེ་རྒྱ་སྤང་དུ་རྟོ་ཕིན་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་འདི་ལ་ལྷགས་ལིང་འབྲི་བའང་ཡོད།

ལྷང་ཟུང་། གངས་གནས་ཤིག་

ལྷད། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་རིད་པའམ་རྩུང་དུར་གྱུར་པ་སྟེ། ལུས་ཀྱི་ཤ་ལྷད། སྤངས་ལྷད་ལྟ་བུ།

② ལལ་ལྷད་ལྷད་བྱས་ནས་བྱོན་ལྟ་བུ། ③ བལ་སྤྱད་འཁེལ་ཡས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིབས་འཕང་དང་འཕྲ་བ། ཤིང་ལེབ་མོ་སྒོར་མོར་རྩུང་དུ་ཞིག་གི་དཀྱིལ་དུ་མི་ཁྱུང་ཡོད་ལ་ཤིང་གི་ཡུ་བ་ཞིག་སྤྲུམ་ཏེ་བལ་སྤྱད་འཁེལ་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན།

ལྷད་ཐག་གོང་ནས་འོག་ཏུ་དབྱེད་བའི་ཐག་པ།

ལྷད་པ། ① ལུར་དུ་དབྱེད་བ་དང་། མར་གྲུག་པ། མགོ་མོ་ལྷད་པ། གཞུག་གྲུ་ལྷད་ལྷད་ལྷམ་ལྷམ་

བྱས་ནས་བྲོས་པ། སྤབ་མདའ་དབྱེད་ལྷད་མེད་པ། ལམ་དཔར་རི་ཅའི་བར་དུ་ལྷད་པ། ② ཉམས་པ་དང་། རྒྱད་པ། སྟོབས་ལྷགས་ལྷད་པ། ལྷགས་རྫིང་ཅ་མེད་དུ་ལྷད་པ། བྲིམ་ཆོ་ལྷད་པ།

③[ཡུལ་]གཙུ་བ་དང་། སྤེམ་པ། སྤིད་སྤྱད་ལྷད་པ། བལ་སྤྱད་ལྷད་པ།

ལྷད་མ། སྤམ་བུའི་གས་ཤིག་སྟེ། སྤམ་བུ་སྤྱ་བྱག་ལེགས་གས་ཤིག་

ལྷད་འོག་སྤམ་བུའི་གས་ཤིག་སྟེ། སྤམ་བུ་འབྲིང་ཅམ།

ལྷན། བལ་སྤྱད་བྱས་སྤིང་མའི་དངོས་རྩས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ལྷན་མར། གསེར་ལྷན། གསེར་ལྷན་མ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷན་ཁ། ལྷགས་སམ་མར་སོགས་བཞུས་ཐེན་པའི་ཁ་བ།

ལྷན་འཁན། རིའི་སྟེང་དུ་སྟེས་པའི་སྟོང་རིགས་ཤིག་སྟེ། དེའི་ཁ་བས་སྤིན་པ་ལྡང་སྤིན་ཀྱི་མདངས་

རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ལྷན་ཐར། ① བདར་ཤ་དང་བཞུས་ནས་སྤྱང་བརྟེན་བྱེད་པའི་མིང་། ལྷགས་ལྷན་ཐར་གཙང་པ་སྤུས་

ལེགས། བསྟེགས་བཙང་བདར་གསུམ་གྱིས་ལྷན་ཐར་བྱེད་པ། ② བརྟག་དབྱེད།

ལྷན་ཐར་ཆོད་པ། ① ཐེ་ཆོམ་ཆོད་པ། ② ལྷགས་རིགས་བཞུགས་ནས་བརྟུང་ཐར་བྱས་ཟེན་པ།
ལྷན་ཐིག་རྩ་སྒྲན་རིགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། ལྷན་ཐིག་དཀར་དམར་ཕྱོ་སོགས་རིགས་མང་པོ་ཡོད།
ལྷན་ཐིགས། ① བཞུགས་ནས་བྱུང་བའི་ཐིགས་པ། ལྷག་མའི་ལྷན་ཐིགས། ལྷགས་ཀྱི་ལྷན་ཐིགས། ལྷ་
གཤུང་གི་ལྷན་ཐིགས། ② ལྷིང་པོའི་ཡང་ལྷིང་། མན་ངག་གི་ལྷན་ཐིགས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལྷན་ཐིགས།
ལྷན་བརྟུང་ཆོད་པ། བརྟུང་ཤ་ཆོད་པ།

ལྷན་ནན། མའི་སྟེང་དུ་སྒྲན་བྱུག་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་
ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྷོན་ལས། ལྷན་ཞེས་སྒྲན་ནམས་ཞིབ་བཏགས་ཆོས་བར་བཙོས་བ་
བསྐྱས་སྟེ་ཐར་ཅམ་འདག་པ་ལྟར་བྱུགས་ལ་ཉེལ་སྒྲབ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དཀྱིས་མས་དཀྱི་བྱ་བ་དང་།
ནན་ནི་སྒྲན་ནམས་ཞིབ་བཏགས་བྱས་པའི་བསྐྱས་སྟེ་ལོ་ཅམ་ཅེ་འཇམ་བསྟོས་བ་བྱུགས་
སྟེང་ཤོག་དེབ་བམ་སྟེ་དེབ་བཏང་བ་ཤིས་བ་ཡིན་པས་འོག་དུ་འཆད་པ་ནམས་ཀྱི་ལྷན་ནན་
སྟོང་ལུགས་ཀྱང་འདི་ལྟར་རོ།

ལྷན་མ། མེར་བསྟེགས་ནས་བཞུགས་པའི་ཁུ་བ། གསེར་ལྷན་མ། དུལ་ལྷན་མ། མར་ལྷན།
ལྷན་མར། ① བ་འབྲི་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་ཅི་མར་བཞུག་མེར་བསྟོལ་ནས་བཙག་བཙད་ཅིང་སྟེ་
སྟེགས་སྟེང་བ་ཞིག ② མར་སྟེམ་སོགས་ལས་སྟེང་བའི་སྟེང་གསལ། ལྷན་མར་གསལ་པ།

ལྷན་ཅེ། ལྷ་དུའི་མིང་།

ལྷན་གཟུང་། གངས་གནས་ཤིག

ལྷག་གོ་ཁབ་ཀྱི་བརྟུང་ཆིང་།

ལྷབ་ཅན། [ཆིང་]གོ་ཆ་ཕྱོན་པའི་མི།

ལྷབ་པ། [ཆིང་]གོ་ཁབ་བམ་ལུགས་གོས།

ལྷམ། ① དཔའ་ངར་གྱི་ཕྱོག་ཆུ་སྟེ། འཛིགས་ཤིང་ལྷམ། ལྷམ་ལྷམ་པོར་གནས། ལྷམ་སྐད་པོར་ལྷ་
བྱ། ② བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་དུ་བའི་ཞེས་སྟེ། ཁོང་ལྷམ་ནས་སྟུན་ཆབ་བསིལ་ལྷ་བྱ། འདི་ལ་
ལྷམ་འབྲི་བའང་ཡོད།

ལྷམ་སྐད། དངངས་སྒྲག་གིས་སྟོ་བྱར་དབང་མེད་དུ་པོར་བའི་སྐད།

ལྷུམ་པ། ① བྱ་ཚིག་ན་དབང་བཅུ་མ་པ་བཟུམ་པ། རྩོམ་པ་ཉམས་པ། དཀའ་ལས་ལ་ཡོད་མ་ལྷུམ་ཞིག་
 རང་ལག་ལེན་པར་ལྷུམ་པ། ② འཛིག་པ་སྒྲིག་པ་མེས་པ་ལ་ལྷུམ་པ་ཅན་པ་མེད། ལྷུམ་པ་མི་
 མང་བ། ལྷུམ་མེད་མཁུན་སྟོད། ལྷུམ་པཅས་ཚོལ་བ་དོར་བ་ལ། མངས་ལས་ཐར་བ་ཡོད་དམ་
 ཅི། ③ བྱིང་བ། ལྷུམ་པ་མེལ་བར་མེས་པ་གཏོད་པ།

ཁྱེད་མཆོད། མཆོད་སྒྲུང་།

ལྷན་ [ཡུལ]སྤོགས་གཞན་དུ་མ་ཡོང་བའི་སྐད་པོ་ལཱ་རྒྱུ་གྲུ་ཉ་ལྷན་གྱིས་འགོ་བཙུག་

འུལ། རྒྱུངས་འུལ། རྒྱུངས་པ་འུལ་ལྟ་བུ།

ལྷུ་ལྷུ་། བྱུ་ལྷུ་། མགོ་བོ་ལ་ལྷུ་ལྷུ་བྱེད་པ།

ཁྱུས་འཁྲོལ། ཡར་ཁྱུས་ནས་མར་བཀའ་འཁྲོལ་བ། ད་རེས་ང་གཞིས་སྒྲོར་ལ་དགོངས་པ་ཁྱུས་
འཁྲོལ་བྱུང་སོང།

ۛۛۛ

ལུས་ཆེན་ལོ་རྒྱ་བ། ① གཞུང་སྒྱུར་མཁན་གྱི་ལོ་རྒྱ་བ། ② གཞུང་སྒྱུར་ཆར་བའི་དཔེ་ཆ་ལ་ལུས་
དག་གཏོང་མཁན་ལོ་རྒྱ་བའི་མིང་ཡིན།

ལུས་དག ལུ་དག་དང་འདྲ།

ལུས་དག་གཏན་འཁེབས། ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་གཏན་འཁེབས་བཟོ་བ།

ལུས་པ། ལུ་བའི་འདས་པ།

ཞེ། ① རྫོ་སེམས། ཞེ་ནས་འཁྱེད་པ། ཞེ་གཏིང་ན་དགའ་བ། ཞེ་ལ་འབྱོར་བ། ཞེ་ཆེ་ལ་ཞེ་ལོག་
པ། གཞན་གྱི་ཞེ་གཞོན་པ། ② རིགས། ལས་རིགས་ཞེ་མཚུངས་པ། སེང་གེ་དང་སྐྱུག་གཟིག་
ལུས་བྱ་ཆར་མ་ལ་ཟ་གཅན་གཟན་ཞེ་གཅིག་ཡིན།

③ བྱངས་ཀ་བཞེ་བཅུ་དང་དེའི་གཅིག་ནས་དགའི་བར་མཚམས་སྒྲོར་བྱེད་བའི་ཆིག་གྲོགས་ཤིག་
ཞེ་བཀོན་པ། ཁོང་ནས་ཁོས་པ། སྤར་སྒྲོང་སྤྱན་ནག་སྤུག་སྒྲོང་གི་སྤར་ཚུལ་འདྲ་ཏེ་སྤྱི་ཆོགས་ཉིང་
བར་ལྷག་བར་ལུ་ཞེ་བཀོན་པ།

ཞེ་ཁམས་པ། རྫིང་ཁོང་ཁོ་བ།

ཞེ་ཁོན། མི་མན་ཚུན་དབར་སྤྱིང་ནད་གྱི་ཁོན་འཛིན།

ཞེ་ཁེལ། ① གཏིང་ནས་མི་དགའ་བ་སྐྱེས་པ། ② རྫོན་མཐོང་ནས་ཞེན་པ་ལོག་པ། ③ རྫོན་མཐོང་
ནས་སྒྲོ་མི་བདེ་བ་བྱེད་པ།

ཞེ་འཁམ་པ། ཁོང་ཁོ་བ།

ཞེ་འཁྱ། རྫིང་ཞེ་སྤང་།

ཞེ་འཁོན་པ། སེམས་ཀྱི་གཏིང་ནས་འཁོན་ལུགས་པ། ཞེ་འཁོན་སྤྱིང་བཅངས།

ཞེ་ཁྱོད། སེམས་ཀྱི་རང་གཤིས་རང་པོ། ཞེ་ཁྱོད་སྐྱུག་མའི་རང་སྤྱི་ལེན།

ཞེ་སྐྱུག་ ① མ་འོངས་བཟང་དན་གང་ཡོང་སྐྱུག་སྤྲོད་པ། ② འཁོན་ཞེ་ལ་བཞག་སྤེ་གཞོད་སྤེལ་རྒྱ་སྐྱུག་པ།

ཞེ་གྲོང་། སེམས་གྲོང་པོ།

ཞེ་དགུ བྱངས་ཀའི་མིང་། བཅུ་སྐག་ལྔ་བའི་དགུ་པ།

ཞེ་དགུ་རྫོགས་པ། མི་ཤི་ནས་ཉིན་ཞག་བདུན་བདུན་བཞེ་བཅུ་ཞེ་དགུ་ཆར་བ།

ཞེ་འགྲང་། ① ཡིད་ཆེ་མ། ② མི་དང་མིའི་བར་མི་མཐུན་པའི་འཁྲུག་ཚོད་ཡུན་རིང་བྲིན་པ་ན་སྤར་
གསོ་ཐབས་མེད་པའི་བརྟེ་སེམས་ཉམས་པའི་མིང་།

ཞེ་འགྲས་པ། བན་ཚུན་དགར་འཛིན་གྱི་བསམ་སྒོ་སྦྱིས་པ། བ་དང་བྱའི་བར་ལའང་ཞེ་འགྲས་ན་
མཐུན་དཀའ།

ཞེ་བརྒྱད། གངས་ཀའི་མིང་། བརྩ་ཕྱག་ལྟ་པའི་བརྒྱད་པའི་མིང་།

ཞེ་ངན། བསམ་པ་གཞག་པའམ་ནག་པོ། ཞེ་ངན་དྲུག་ཚུ་ཁོལ་མ།

ཞེ་ལྷ། གངས་གནས་གྱི་མིང་། བརྩ་ཕྱག་ལྟ་པའི་ནང་གི་ལྷ་པའི་མིང་།

ཞེ་བསྐྱུགས། [རྫིང་]ཡིད་སློན།

ཞེ་ཅིག་ཁོ་ནའམ་ལ་སྟག་སྟེ། མྱིང་ག་འདྲིར་སྦྱར་བ་ཞེ་ཅིག་ལས་སྦྱང་མ་མེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཞེ་གཅིག་① རིགས་མཐུན་ནམ་ལ་སྟག་ནད་པ་ཞེ་གཅིག་མི་ཁྲན་པ་ཞེ་གཅིག་ཁོ་ཆོ་རྒྱུ་བཙོན་
ཆེན་པོ་ཞེ་གཅིག་ཟེད། ② བཞི་བརྩ་ཞེ་གཅིག་

ཞེ་གཅིག་བྱང་བ། རིགས་མཐུན་ནམ་ལ་སྟག་བྱང་བ།

ཞེ་གཙོད་པ། སེམས་རྒྱད་དཀྲུག་པ། འཕྲིན་ངན་ཐོས་པས་ཞེ་གཙོད་པ།

ཞེ་གཙོད་པའི་ཆོག་[རྫིང་]ཆོག་རྩལ།

ཞེ་བཅད་འག་པོ། སེམས་ཐག་བཅད་པའམ་དམ་བཅའ་བརྟན་པོ། དག་པོ་ཅ་མེད་གཏོང་རྒྱའི་ཞེ་
བཅད་འག་པོ་བཞག་པ།

ཞེ་ཆེན་དགོན། འཕྲི་སྤངས་གཞན་ཞིག་ལ་“ཟེ་ཆེན་དགོན”འཕྲི་སྤོལ་སྤང་། རབ་བྱང་བརྩ་གཉིས་
པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༩ལོར་ཞེ་ཆེན་རབ་འབྱམས་སྤྱི་ཤང་གཉིས་པ་འཇུག་མེད་ཀུན་
བཟང་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། བྱལ་མཐའ་རྫིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་སྤེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཚབ་འཇུག་མེད་བརྒྱ་ནམ་རྒྱལ། རྗེ་འདི་ནི་ཡབ་ཨ་མོའི་རུས་སུ་གཏོགས་པ་ཤེས་རབ་
དང་ཡུམ་ནམ་མཁའ་སྒྲོལ་པའི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱང་བཙོ་ལྟ་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༡ལོའི་
བོད་རྒྱ་མཆོས་༡༩ཉིན་ལྷ་ཐོག་དང་སྤེ་དགེའི་ཆར་གཏོགས་མཆོ་ལུང་ཞེས་པའི་གནས་སུ་

འཁྲུངས། འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཅེའི་དབང་པོས་ཨོ་རྒྱན་རབ་བྱུང་རྗེ་རྒྱལ་ཡོང་སྤེན་དུ་རོས་
འཛིན་མཛད། མཆོན་འགྲུར་མེད་པད་མ་བསྟན་འཛིན་མཁས་བྱུ་བྱ་མཆོའི་སྡེ་ཞེས་གསལ།
ཞེ་ཆེན་དགོན་པ་བསྟན་གཉིས་དར་བྱས་སྤིང་གི་བྱུ་ཆབ་བཞེ་པར་མངའ་གསལ། རྗེ་ཉིད་གི་
ཁུ་ལོ་སྤྱིད་གཡང་བྱུང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲོག་དང་། སྟན་གཞུང་མེ་ལོང་མ། སྤྱ་རིག་ཀ་ཙན་
དབྱངས་གསུམ། སྤེབ་སྤྱོར་རིན་འབྱུང་། ཅིས་དཀར་ནག་གི་གཞུང་སོགས་ལ་གསུན་སྤྱོད་
མཛད། བསྟོ་སྟོན་གིས་བཛོད་གི་སྟོར་སོགས་བྱུག་ཅམ་གནང་བ་སྤེགས་བམ་བཅུ་གསུམ་ཅམ་
བཞུགས། དེ་ལྟར་རྗེ་འདི་ཉིད་གིས་རང་དོན་དུ་ཐོས་བསམ་སྟོམ་གསུམ་དང་། གཞན་དོན་དུ་
འཆད་ཅོད་རྩིས་གསུམ་གི་མཛད་པ་ལྟར་བཞེས་ཏེ་དགྲུང་གངས་ལྷ་བཅུ་ཅ་བྱུག་བཞེས་པ་རབ་
བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༤ ལོའི་པོད་ལྷ་ཆེས་༡༩ཉེན་སྤྱ་གཤེགས།

ཞེ་སྟོམས། ① སེམས་སྟོམས་པ། ② རིགས་མཐུན་པའམ། བན་ཚུན་འདྲ་བ།

ཞེ་གཉིས། གངས་ཀའི་མིང་། བཅུ་བྲག་ལྷ་པའི་གཉིས་པ།

ཞེ་ཐག་པ། སེམས་གི་གཏིང་ངམ་བསམ་པའི་ཅ་བ། ཞེ་ཐག་སྟན་ཞུ། ད་ནས་བཟུང་བྱ་བ་ངན་པ་མི་
བྱེད་བྱ་ཞེ་ཐག་པ་ནས་ཁས་ལེན་ཞུས་པ་ཡིན།

ཞེ་མཐུན། བསམ་པ་མཐུན་པ། ཞེ་མཐུན་པའི་མི་ལ་སྦྱིང་གཏམ་བཤད།

ཞེ་ལྟོག་པ། འདོད་པ་ལོག་པ།

ཞེ་སྤང་། ཁོང་ཁོ་དང་ཆིག་པ། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་སྤྱག་གསུམ། ཞེ་སྤང་བསྐྱེད་པ། ཞེ་སྤང་
གི་བསམ་པ་དྲག་པོ། ཞེ་སྤང་ཆེ་ཞིང་ཐག་དོག་མང་བ། ཞེ་སྤང་ལས་བྱུང་བའི་བཞུབ་སེམས།
ཞེ་སྤང་འདུལ་བ། བརྟམ་ཆེན་ཞེ་སྤང་གཏིང་ནས་འཁྲུག་ཟེ་ཆེན་སྤང་དཀར་མཆིན་ཁན། ཡུན་
རིང་ན་བྱ་མོ་མ་ལ་འཁོན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁོང་ཁོ་དང་། ཁོ་བ། འཁོན། འཁོན་འཛིན།
འཁྲུག་པ། འགས་གཞི། ཀུན་པོ། ཀུན་གསེམས། སྤང་བ། སྤང་སེམས། བཅར་སེམས། རྣམ་
པར་སྤང་། སྤྱ་སྤང་བ། བཞུག་པ། མ་བྱུངས་པ། མི་བཟོད་སེམས། མིག་ཁུས་མནན། ཆིག་ཟ།
ཞེ་བཞུག་ བཞུང་པའི་སེམས་བཅས་སོ།

ཞེ་སྤང་མེད་པ། དགེ་པའི་སེམས་བྱུང་བཅུ་གཅིག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སེམས་ཅན་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་

གྱི་ཆོས་ལ་ཀུན་མཁར་སེམས་མེད་པ་ཉེས་སྤྱོད་ལ་མི་འདུག་པར་བྱེད་པ་ལོ།

ཞེ་སྤང་ཆེལ་བྲ། སྤྱལ་གྱི་ཆེལ་བྱའི་གཤམ་མིང་ཞིག

ཞེ་སྤང་ལས་བྱུང་རྟོག་པ་སོ་གསུམ། ཞུ་དེ་བའི་སྤྱོད་བསྐྱས་ལས། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ།
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་བར་མ། ཤིན་ཏུ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ། ཡིད་གྱི་འགྲོ་ཡོང་། ལྷ་
དན། ལྷ་དན་བར་མ། ཤིན་ཏུ་ལྷ་དན། ཞི་བ། རྣམ་རྟོག་འཇིགས་པ། འཇིགས་པ་བར་མ། ཤིན་
ཏུ་འཇིགས་པ། སྲིད་པ། སྲིད་པ་བར་མ། ཤིན་ཏུ་སྲིད་པ། ལེན་པ། བགྲེས་སྒྲོམ་གྱིས་ཡིད་མི་
བདེ་བ། ཆོར་བ། ཆོར་བ་བར་མ། ཤིན་ཏུ་ཆོར་བ། རིག་པ་སོ། རིག་པ་འཇིན་པའི་གཞི། སོ་སོར་
རྟོག་པ། རོ་ཆ་ཤེས་པ། ཁེལ་ཡོད་པ། སྤྱིང་རྩེ། བཅེ་བ། བཅེ་བ་བར་མ། ཤིན་ཏུ་བཅེ་བ། དོགས་
པ། སེར་སྒྲ། སྒྲག་དོག་བཅས། ཞེ་བྲག་[ལྷ་སའི་སྒྲ]ཏ་ཅང་། ཡག་པོ་ཞེ་བྲག་ཡོང་། སེམས་
བཟང་པོ་ཞེ་བྲག་འདུག

ཞེ་བྲག་གངས་གནས་གྱི་མིང་། བཅུ་སྒྲག་ལྷ་པའི་ནང་གི་བྲག་པའི་མིང་།

ཞེ་འདོད། བསམ་པའི་འདོད་པའམ། སྤྱིང་ནས་འདོད་པ། ཞེ་འདོད་དང་ལག་ལེན་གཅིག་མཐུན་ཡོང་
རྒྱ་དཀར་བ།

ཞེ་བདུན། གངས་གནས་གྱི་མིང་། བཅུ་སྒྲག་ལྷ་པའི་ནང་གི་བདུན་པ།

ཞེ་འདོད་རྟོ་ཡི་རི་མོ། དེ་འདུན་ལ་མཁར་སེམས་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་།

ཞེ་ན། ད་ན་མ་ར་ལ་དང་མཐའ་མེད་བཅས་གྱི་རྩེ་སུ་སྤྱར་རྒྱ་བེར་ན་དང་དོན་གཅིག་པའི་སྤང་
གཞན་དབང་ཅན་ཞིག་ད་ན་མ་ལ་ར་ལ་སྤྱ་རྟག་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེ་ན།

ཞེ་ན། ཞེ་ཉེའི་མིང་གཞན་ཞིག་ཡིན།

ཞེ་ནད། འཁོན་འཇིན་དམ་སོ། ཁོ་དང་ང་གཉིས་བར་ལ་ཞེ་ནད་གཏན་ནས་མེད།

ཞེ་གནག་ཁོག་བཅངས། གཞན་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་རྒྱ་སེམས་ལ་བཞག་པ།

ཞེ་གནག་སྤྱོད་རྩུབ། གཞན་ལ་གཞོད་པའི་སྤྱོད་པ་རྩུབ་སོ།

ཞེ་གནག་དམ་རྟོད། འཁོན་ལན་རྩུང་རྟོག་དང་། གཏིང་ནད་འཁོན་སྒྲོག་སོགས་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཞེ་གཞོང་བ། རང་སྤྱོད་མཐོང་ནས་གཞན་ལ་རོ་ཆ་བ།

ཞེ་མནལ་ ཡིད་ཀྱི་གནའ་སྟེ། གཏིང་ནས་དམ་བཅའ་བའི་མནའ་ཆོག་ ཞེ་མནའ་སྟེལ་བ།
ཞེ་སྟོ་བདེ་བ། བསམ་བ་སྦྱིད་པོ། ཞེ་སྟོ་བདེ་ཞིང་སེམས་ཁུལ་མེད་བ།
ཞེ་མེད། སྦྱག་ལོག་ལྡང་བ། ལྟོ་ཆས་མ་ཁུ་བས་ཞེ་མེད་བྱབ་བ། ཞེ་མེད་ལངས་བ།
ཞེ་ཅ། སྦྱང་རྩམས་སེམས་ཅ། དཔལ་བོའི་ཞེ་རྩ་འབྲུགས་ནས་བྱུང་།
ཞེ་རྩ་བ། བསམ་བའི་གཏིང་། ཞེ་རྩ་བ་ནས་གོང་བཀྱར་ཁུ་བ། ཞེ་རྩ་བ་ནས་དགའ་བ།
ཞེ་ཅིས། ① ཡིད་ཀྱི་གཅིགས་མཛོད་། སྟོབ་སྟོང་ལ་ཞེ་ཅིས་བྱེད་བ། ② ཁོག་ཅིས། སྟོབ་སྟོང་བྱེད་
རྒྱུའི་ཞེ་ཅིས། ཁོ་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཞེ་ཅིས་འདུག
ཞེ་རྩ་བ། སེམས་གནག་
ཞེ་གཙང་བ། བསམ་བ་དཀར་པོ། མི་འདི་ཁ་ངན་ཡང་ཞེ་གཙང་བ་ཞིག་རེད།
ཞེ་བཙོན། སྦྱང་ཐག་བ་ནས་བཙོན་བ། རྒྱན་དུ་ཞེ་བཙོན་ལྟོད་མེད་བྱས་ན་བྱ་བ་གང་ཡང་འབྲུག་ཐུག་
ཞེ་ཆོག་ ཞེ་སའི་ཆོག་
ཞེ་ཆོས། གཏིང་ནས་ཡིད་དགའ་བའམ་མགུ་བ། འདོད་དོན་ལེགས་པར་གྲུབ་པས་ཞེ་ཆོས་པ།
ཞེ་མཆོད། སེམས་འཆོད་
ཞེ་འཛིན། གཞན་གྱིས་གཞོད་བ་བྱས་བ་སེམས་ལ་བཞག་བ། མི་དགའ་ཞེ་འཛིན་གྱིས་དགྲ་ལ་
འཁོན་ལན་སྟོག་པའི་བསམ་སྟོ།
ཞེ་བཞག་ ① ཡིད་འཛོག་ ② འཁོན་འཛིན།
ཞེ་བཞེ། གངས་གནས་ཀྱི་མིང་། བརྩ་སྒྲག་ལྟ་བུའི་ནང་གི་བཞེ་བ།
ཞེ་ཐོན། དོགས་ཐོན། ཉེན་ཁ་ཡོད་སར་ཞེ་ཐོན་བྱེད་དགོས།
ཞེ་རུས། རྩོལ་བ་དང་བཙོན་འབྲུག་ ཞེ་རུས་ཆེན་པོས་སྟོབ་སྟོང་ལ་བཙོན་བ།
ཞེ་ལྷ། དམིང་དུས་ཡུང་ཞིང་ནང་དུ་ཡུང་ལོ་ཐོག་མར་འབྱར་བའི་འདབ་ལོ་རྒྱུང་ལོས་ཀྱི་མིང་ཡིན།
ཡུང་འབྲུ་ཐོག་མར་ཁགས་ནས་ལོ་མ་སྟེ་བ་ལ་ཞེ་ཡུ་རྩོལ་ཟེར།
ཞེ་ལོག་བ། དང་ག་འགས་སའམ་འདོད་པར་མི་འགྲོ་བར་གྱུར་བ། མཁྲིས་ནད་ཅན་ལ་བཙོག་ཐན་
བྱིན་བ་ལྟར་ཞེ་ལོག་བ།

ཞེ་ས། ① མོས་གྲས་དང་ལྷན་པའི་མིང་དང་ཆོག་དང་ཡིག་ཆོག་ས། རྣ་བའི་ཞེ་ས་ནི་སྟན། རྣ་བ།
སྟན། བྱེད་པའི་ཞེ་ས་མཛད་པ། བྱེད་པ་མཛད་པ། ② བཟུང་བཤམ་གྲས་འདུད། ཞེ་ས་མི་བྱེད་
པ། ཞེ་སར་བྱ་བ། ཞེ་སའི་རྣམ་འགྱུར། ཞེ་ས་མི་ཤེས་པ།

ཞེ་སྟན། དགའ་སྣང་མི་སྦྲེ་བ།

ཞེ་སྟན་ཏེ། ཡིད་ཐང་ཆད་པ། དམག་ལ་ཞེ་སྟན་པ། ཆང་འཇུང་བར་ཞེ་སྟན་པ། ཆང་བརྒྱ་བལྟས་
ཀྱང་ཞེ་མི་སྟན། ཞེ་གསལ། གངས་གནས་ཀྱི་མིང་། བཅུ་ཕྲག་ལྔ་པའི་ནང་གི་གསལ་པ།

ཞེ་བསམ་རྟེན་པ། བསམ་སྒོ་འཁོར་ཤེས་པ། ཞེ་བསམ་མ་རྟེན་པའི་བྱིས་བསམ་གང་ཡང་མི་ཤེས།
ཞེ་རྟོར་པོ་ཏེ་ལ། མན་རྩ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལྷ་སྦྱོང་རྒྱལ་པོས་ཞེ་རྟོར་ཞེས་པའི་ས་ཆར་ཆེ་པོ་ཏེ་ལར་

དཔེ་རྒྱངས་ནས་བཏབ་བཅུག་པའི་ལྷ་ཁང་ཞིག

ཞེ་ལྟོད། སེམས་ཀྱི་ལྟོད་ཡངས། ཞེ་ལྟོད་ངང་རིང་།

ཞེང་། འཕྲེད་དང་ཞེང་ཆད་འཇལ་བའི་དོན། རས་འདི་ཞེང་ཏེ་ཅང་ཆེ། ས་ཆ་འདི་ཁ་ཞེང་ཤིན་ཏུ་
ཡངས། མི་སོག་ཞེང་ཅན། མི་འདི་ངོ་ཞེང་ཆེ། ཏེ་འདི་ཐོང་ཞེང་ཆེ་ལྟ་བུ།

ཞེང་དུས། འཕྲེད་དང་གཞུང་།

ཞེང་ཁ། ཞེང་ག་དང་འབྲ།

ཞེང་ག་འཕྲེད་ཀྱི་རིང་ཆད་དམ་རྒྱ་ཁྲོན། རྒྱ་ཞེང་། དུས་ཞེང་། ཞེང་ག་ཆེ་བ། ཞེང་ཆད། ཞེང་ཕྱ་མོ།

ཞེང་ཆེ་ཤོས། ① རས་དང་སྟན་བུ་སོགས་ཞེང་ཆད་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་རིགས། ② སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་
ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་largest
width ཟེད།

ཞེང་ཆད། ① དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་ཞེང་གི་རྒྱ་ཆད། ② སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་
དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་width ཟེད།

ཞེང་ཆད་རྒྱང་ཤོས། ① རས་དང་སྟན་བུ་སོགས་དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་ཁ་ཞེང་རྒྱང་ཤོས། ② སྟོག་
ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་
དུ་smallest width ཟེད།

ཞེད་སྐྱག་ཆ་པོ། [ལྷ་སའི་སྐད་]འཛིགས་སྒྲུང་ཆེན་པོ། དགེ་ལེན་དེ་ཞེད་སྐྱག་ཆ་པོ་ཞེ་དག་འདུག
ཞེད། ཞེད་པ་དང་འབྲ།

ཞེད་སྒྲུང་། མདངས་སྐྱག་འཆར་ཚུལ། ཞེད་སྒྲུང་སྐྱུལ་བ། ཞེད་སྒྲུང་སྐྱེས་པ།

ཞེད་པ། ① འཛིགས་པ། བྱས་ཉེས་ལ་ཞེད་ནས་བྱོས་པ། གྱི་བ་གྱི་ལར་ཞེད་པ། དཀའ་ཆོགས་ལ་
མི་ཞེད་པ། ② [རྟིང་]ཞེན་པའམ་ལེན་པ།

ཞེད་པོ། [ཡུལ་]རབ་དང་ཤིན་ཏུ་ཉ་ལས་པ། བྱས་རྗེས་རྒྱབས་ཆེན་དེ་འབྲ་འཛོག་ཐུབ་པ་ནི་ཞེད་པོ་བྱུང་།

ཞེན། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ ཡུལ་ལ་ཞེན་པ། ཆགས་ཤིང་ཞེན་པ། ཆགས་ཞེན་ཞེས་པ། ② ཇི་
སོགས་ལལ་དཀའ་བར་གྱུར་པ་སྟེ། ཡུལ་ལ་ཇི་ཞེས་ཞེན། རྒྱངས་འཁོར་ལ་རྩོ་སྐྱུམ་གྱི་ཇི་ཞེན་
ཞེས་པ། ③ གཅེས་འཛིན་དང་འདོར་མི་པོད་པ་བྱེད་པའི་སེམས་དང་སྟོན་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ།
རང་དོན་ལ་ཞེན་པ་མ་ཆེ། ཆང་ལ་ཞེན་པ་ལོག་ གྲོགས་ངན་ལ་ཞེན་པ་ལོག་ ཐུན་མོང་གི་དོན་
ལ་ཞེན་པ་ཆེ་དགོས། མེས་རྒྱལ་ལ་ཤ་ཉེན་ཆེ།

ཞེན་ཁ། ① འདོད་སྟོོ་དང་། ཆགས་པའི་སེམས། ལྷན་བྲགས་ལ་ཞེན་ཁ་ཆེར་མེད། སྟོན་པ་ཅིང་པོ་
ལ་ཞེན་ཁ་ལོག་པ། ② དང་ག་ པོ་ནད་ན་ནས་ཁ་ཟས་ལ་ཞེན་ཁ་ལོག་པ།

ཞེན་འབྲིས། འདོད་ཞེན།

ཞེན་ཆགས། བངས་སེམས་སམ་བརྟམ་ཆགས། ཞེན་ཆགས་གཅོད་པ། དན་གོམས་ལ་ཞེན་ཆགས་
ལོག་པ། ཞེན་ཆགས་ནས་འབྲལ་མི་པོད་པ།

ཞེན་དོན། བཞེད་དོན་ནས་བསམ་འདུན། ཁོ་རང་གི་ཞེན་དོན་དོ་མ་གང་ཡིན་རྟོགས་དཀའ་བ་ཞིག་མ་རེད།

ཞེན་པ། ① དགའ་བ་འཕམ། ཆགས་པ། བཟའ་བཀུར་དང་ཅེད་མོར་ཞེན་པ། ② འདོད་ཆགས། ཞེན་པ་
འཁོག་པ། སྤར་གྱི་ཞེན་པ་འགགས་ནས་མི་འདུག་ ཞེན་པ་སྟོག་པ། ③ དང་ག་ ཞེན་པ་ཉམས་པ།

ཞེན་པ་གཉིང་ལོག་ བསམ་པའི་གཉིང་ནས་ཞེན་པ་ལོག་པ། ཚུལ་མིན་གྱི་སྟོན་པ་ལ་ཞེན་པ་གཉིང་
ལོག་བྱུང་།

ཞེན་པ་བཞི་བྲལ། ① ས་སྐྱའི་གདམས་ངག་ཅིག་སྟེ། ཆེ་འདི་ལ་ཞེན་ན་ཆོས་པ་མིན། འཁོར་བ་ལ་
ཞེན་ན་དེས་འབྱུང་མིན། བདག་དོན་ལ་ཞེན་ན་བྱང་སེམས་མིན། འཛིན་པ་བྱུང་ན་ལྟ་བ་མིན་

ཞེས་པ་ལྟར་བཞིན། ② ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་སྒོ་སྤྱོད་ཞེན་པ་བཞི་བྲལ།
ཞེན་པ་ལོག་པ། ① ལྟོ་ཆས་ཟ་འདོད་མེད་པར་འགྱུར་བ། ② སེམས་མི་དགའ་བར་འགྱུར་བ།
བྱམས་པོ་བྱས་ན་དག་ཡང་གཉིན་དུ་འགྲོ།
ཞེན་འཇིག། འདོད་པས་དམ་དུ་འཇིག་པ། མིང་དོན་གཉིས་ཀར་ཞེན་འཇིག་བྱེད་པ།
ཞེན་འཇིག་རང་སར་གྲོལ་བ། ཆགས་སྤང་སྟོངས་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་ལ་བདེན་འཇིག་གི་ནམ་རྟོག་
རང་སར་གྲོལ་བ།
ཞེན་ཡུལ། མཛོན་ཞེན་ཅན་གྱི་སྒོས་འདི་དང་འདིའོ་སྟོམ་པའི་སྒོ་ནས་འཇིག་པར་བྱ་བའི་ཡུལ།
ཞེན་ཡུལ་གཉིས། སྒྲུབ་བྱའི་ཞེན་ཡུལ། རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ལོ།
ཞེན་རིག་རང་གི་འཇིག་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་སྒོས་ནན་གྱིས་འཇིག་པ། དཔེར་ན་བྱམས་འཇིག་རྟོག་པས་
བྱམས་པ་ནན་གྱིས་འཇིག་པ་ལྟ་བུའོ།
ཞེན་ལོག་ཞེན་པ་ལོག་པའི་བསྐྱས་ཆོག་
ཞེན་ས། ཞེན་པ་སྒྲེས་པའི་ཡུལ་གྱི་མིང་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ཞེན་ས།
ཞེན་མཛངས་དགོན། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༣༩ ལོར་བྱ་བྲག་པ་ཀམ་ཐེན་ལས་
དགྲུང་ལོ་བཞི་བཅུ་པར་བཏབ། བྱབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་འབྲུག་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁྱིའུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞེད། ང་ན་མ་འར་ལ་དང་། མཐའ་མེད་བཅས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྤྱར་རྒྱ་ཟེར་རོ་དང་དོན་གཅིག་པའི་
ཆོག་མཆམས་སྟོན་བྱེད་པར་གཞན་དབང་ཅན་ཞིག་དང་པོའི་གཏམ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་དགོས་
པ་ཡིན་ཞེད།
ཞེད། སྤྲིགས་མོ་དང་གཤེག་ཤེད་བརྟེན་སྟེ། སྤྲིགས་མོ་བྱེད་པ་ལ་ཞེར་འདེབས་ཟེར་པ་ལྟ་བུ།
ཞེར་འདེབས། གཞན་གྱི་ཞེ་གཙོད་པ།
ཞེར་པོ། སྤྲིས་ཀ་ལེགས་པོ་མེད་པ། སྤྲིས་ཀ་ཞེར་པོ།
ཞེར་བ། སྤྲིས་ཀ་ལེགས་དམན་པའམ་ཞན་པ།
ཞེལ། ར་མཐའ་ཞན་པ།

ཞེས། ང་ན་མ་འར་ལ་དང་། མཐའ་མེད་བཅས་ཀྱི་རྗེས་དང་། རྟོགས་པའི་དོན་གྱི་ཤེས་པ་དང་མི་
ཞོར་བའི་ཆེད་དུ་དམིགས་པས་ལ་མཐར་ཡུང་སྦྱར་རྒྱུ་ཆིག་གཞན་འདེན་བྱེད་ཀྱི་སྤང་གཞན་
དབང་ཅན་ཞིག་ ང་ན་མ་འར་ལ། ཤེས་པ། ལྷགས་ལམ་ཞེས། རྫོན་པོ་མགར་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་
དུང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་རྒྱ་ནག་གི་ལྷ་ཅིག་དེའང་གདན་འདེན་པས་བཀའ་གནང་བར་ཞུ་ཞེས་ཞུས་སོ།
ཞེས་བགྱི་བ། ཞེས་བྱ་བ་དང་དོན་འདྲ་ཞིང་། ཆིག་གི་སྦྱོར་ཡུལ་གང་ཟག་ལ་འཇུག་པ་གཙོ་བོ།
ཞེས་བྱ་བ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ། མཁན་པོ་ཤེས་རབ་ཅེས་བགྱི་བ།
ཞོ། ① འོ་མར་སྦྱར་ཅི་བརྒྱབ་ནས་བསྐྱལ་བའི་བཏུང་བ་བྱར་མོ། ཞོད་འོ་མ་དགྲོགས་ནས་མར་འདོན་
པ། རོ་ཆགས་པ། ཞོ་བསྐྱལ་ནས་ལངས་པ། ཞོ་ཤི་ནས་དར་བ་ལྟར་གྱུར་པ། ཞོ་བསྐྱལ་མར་བཏོན།
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བྱ་སྤྲེས་དང་། འོ་མ། རབ་ཆགས་བཅས་སོ། ② གསེར་དབུལ་སོགས་ཀྱི་
འདེགས་ཆད་ཅིག་ ཞོགང་། ཞོདོ། སྤང་གང་ལ་ཞོ་བཅུ་ཡོད། ③ འབྲུ་རིགས་འཇུག་བྱེད་ཀྱི་ཆད་
གཞི་ཞིག་ནས་ཞོག་ཅིག་དེ་འདོང་བཅུ་ཡིན་པས་དེད་དུས་ཀྱི་རྒྱ་མ་བཅུའི་ཆོད་ཡིན།

ཞོ་སྒྲ་བ། ཞོགར་པོ།

ཞོ་སྒྲ། དར་བའམ་དར་ར་ལྟ་བུ་ཞོ་སྒྲ་མ།

ཞོ་སྒྲེད། རྒྱ་སང་ཞོ་སྒྲེད་དེ། རྒྱ་གཅིག་ལ་སྤང་གང་རེར་སྒྲེད་ཞོ་རེ་འཁྲི་བའི་དབུལ་སྒྲེད་ཅི་སྤངས་ཤིག།

ཞོ་སྒྲེས། ① རྫོ་སྒྲུགས་རྣམས་ཀྱི་ཡུས་ལ་སྒྲེས་པའི་ཁྲག་འདི་བ་འབྲུ་ཞིག་ ② བྱ་སྤྲེག་པའི་མིང་།

ཞོ་སྒྲོག་པ། འོ་མ་སྒྲོག་པ།

ཞོ་བཀྲ། མའི་བྱ་ཞོ་ལ་བལྟས་ནས་བྱིས་པའི་ཞོ་རས་ཀྱི་ནད་རོས་འཛིན་བྱེད་སྐབ་པའི་བརྟག་ཐབས་
ཤིག་གི་མིང་སྟེ། འབེ་ལོ་རྩ་ཆེ་དབང་ཀུན་ཁྲབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐོར་བུའི་སྐྱོར་ཉེར་མཐོ་སྒྲ་
ཆོགས་བསྐྱས་པ་ལས། ཞོ་བཀྲ་ནི། མའི་བྱ་ཞོ་ལ་རྒྱུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་པོ་གང་དུང་
གིས་སྐྱོན་ཞུགས་ནས་བྱ་ཞོ་རས་པའི་རྒྱེན་གྱིས་བྱིས་པ་འབྲུ་སྒྲུག་བྱེད་ཅིང་ཡུས་མི་བདེ་བར་
གྱུར་པའི་ཆེ། ནད་གང་ཡིན་རྟོག་སྐབ་པའི་ཆེད་དུ་མའི་བྱ་ཞོར་བརྟག་ནས་ནད་རོས་འཛིན་སྐབ་
པའི་ཐབས་ཤིག་ཞོ་ འགའ་ཞིག་གིས་བྱིས་པའི་ནད་ཐམས་ཅད་བྱ་ཞོའི་སྐྱོན་ནས་བརྟག་དགོས་
པར་བཤད་ཀྱང་རྒྱུ་མཛན་ལྟར་པར་མ་མཐོང་སྟེ། གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཞོ་བཀྲ་ནི་མའི་བྱ་ཞོ་རས་

པར་གྱུར་བ་དེའི་སྐོན་བྱ་ལ་ཞུགས་ནས་ན་བ་དེ་བརྟག་པའི་ཆད་དུ་ཡིན་ཏེ། བཀ་ངག་ཡོན་ཏན་
རྒྱད་ལས། ཞོ་རས་ནད་ལ་རྒྱུ་མཐིམ་བད་ཀན་གདོན། རྒྱུར་གྱུ་ཞོ་ལྷ་བཅས་ཆུ་སྟེང་འབྱོ་
དེ་ཡིས་པོ་བ་སྟོ་སྒྲུག་བཤང་གཅི་མི། མཐིམ་གྱུར་མེར་སྤང་རོ་སྤྱར་ཆད་བ་སྟེ། བད་ཀན་སྟོ་
ནལ་རྒྱུར་འབྱིང་མ་ཞུས་སྟེ། ཆོས་བྱུར་ཆད་ན་གདོན་རོ་ཡོད་བ་ཡིན། ཞེས་དང་། ལུ་ཞོ་སྟོན་
མེད་ཀྱི་དོན་རྒྱུད་ལས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ནའང་། བརྒྱུད་པའི་སྤྱིང་པོ་བསྟུས་པ་ལས། གང་
ཞེག་རྒྱུན་གཅིག་ཏུ་འབྲེས། ཉེས་བ་ཡོད་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་མ་དེ་ནི་སྟོན་མེད་ཡིན། ཞེས་པའི་
དོན་འདི་ཅམ་ཡང་མ་རྟོག་པར་དབལ་ལྟན་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པར་འོལ་ཆོད་དང་། མི་ལུས་རིན་
ཆེན་ཀྱི་སྟོག་ལ་ཆོད་ལེན་མི་མཛད་པར་གཤམ་ཆོདོ།

ཞོ་ཁ། ས་མེང་ཞེག་ བོད་རང་སྟོང་སྟོངས་ཀྱི་ཀོང་པོ་རྒྱ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞོ་གང་། ལས་ཞོ་གང་། འདོང་བརྩའི་ཆད་ཡིན། དེང་དུས་ཀྱི་འདེགས་ཆད་ལ་རྒྱ་མ་བརྩུང་དང་། ལྷི་
རྒྱ་ཅམ་ཡིན།

ཞོ་གོད། ཞོ་སྒྲུག་སྟོད་གོད་པ།
ཞོ་འབྲེད། ཞོ་འབྲེན་པའི་སྟོན་མོ། དབྱར་ཁ་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་ཞོ་འབྲེད་གཏོང་བ།
ཞོ་ངན། མར་མ་བཏོན་འོ་མས་བཟོས་པའི་ཞོ་ལ་ཟེད།
ཞོ་ཅན། རྫིང་སྒྲུམ་ཅན་ནམ་ཆེ་ཅན་ཞེས་བ་སྟེ། འདིའི་ཞོ་ནི་སྤ་ཅི་དང་ཐང་རྩ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེད།
ཞོ་ཆ། ① ཞོའི་བརྩུ་ཆ་གཅིག་སྟེ། སྐར་ལ། ② གཤེར་དདུལ་སོགས་ཀྱི་ལྷི་ཡང་འཇལ་བྱེད་རྒྱ་བྱར་
ཀྱི་སྟེང་གི་ཁྲམ་རིས་ཤིག།

ཞོ་ལ་གཉེར་ལས་ཁུངས། སྤར་ལྷ་ས་ཞོ་ལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་གཉེར་བ་སྟེ། མིང་བསྟུས་ན། ཞོ་ལ་གཉེར་
ཟེར་ཞིང་། ལྷ་སའི་གླིང་བསྐོར་བྱའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་རྒྱན་མ་མི་གསོད་སོགས་ཀྱི་
ཁྲིམས་གཅོད་བྱེད་བ་པོ་ཡིན།

ཞོ་གླ། ཞོ་བསྟུལ་པའི་སྤྱི་ཅི་རྒྱུ་རྒྱུའི་ཞོ་ཅུང་དུ་ཞིག།
ཞོ་སྟོན། དབྱར་དུས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ཞིག་སྟེ། བོད་རྒྱ་བདུན་པའི་ཆེས་གནས་གང་ཉེན་འབྲས་སྤངས་
སུ་ལྷ་མོ་འཁྲབ་ནས་གཟིགས་སུ་དཔྱད་འབུལ་བ་དང་། མེ་རར་སྐོར་བྱ་བ་དང་རགས་རྒྱུ་བ་བས་

འཆམ་ཀྱའ་པ། དེ་བཞིན་ཆེས་གཅིག་ནས་ཆེས་བཞིའི་བར་ནོར་བུ་སྤྱིང་ཁར་ལྟ་མོའི་གཞུང་
ནས་ཐར་མང་པོ་འབྲབ་པ་དང་། ཆེས་ལྡན་སྤྱག་བདུན་བར་ལྟ་སའི་སྤྱི་དྲག་ཆེ་ཁག་གི་སྤྱིར་
ལག་ཏུ་ལྟ་མོ་འབྲབ་པ་བཅས་ཀྱི་རིང་ལ་ཞོ་སྟོན་ཟེར། མིང་དེའི་འབྲུང་ཁུངས་ནི་ཆེ་བ་བདུན་
བར་བོད་དུ་ཞོ་ལེགས་སའི་སྐབས་ཡིན་པས་ཞོའི་སྟོན་མོ་གཏོང་སྟོལ་ཡོད་པ་དེར་ཟེར།
ཞོ་འབྲུང་། [མངོན་]གྱིས་པ་ཆུང་དུ།
ཞོ་བདུན་སྟོར་མོ། རྒྱ་སྐད་དུ་རྩ་ཡང་ཞེས་པར་ཁམས་བྱོགས་སུ་ཞོ་བདུན་སྟོར་མོ་ཞེས་ཟེར།
ཞོ་སྟོན། ཞོ་སྒྲག་སའི་སྟོན་ཆས།
ཞོ་དབྱང་། དར་བ།
ཞོ་སྤྱིས། ཞོའི་ཁར་ཆགས་པའི་སྤྱུམ་ལྟན་གྱི་སྤྱིས་མ།
ཞོ་བ། རི་བོ་ཞིག་སྟེ། སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ནན་མོང་རྫོང་དུ་ཡོད།
ཞོ་སྒྲག་ལས་ཆིག་སྟོན་དུ་ཞོ་སྒྲག་པ།
ཞོ་འབྲས། ཞོའི་ནང་དུ་འབྲས་བཙོས་པ་སྒྲག་པའི་ཟས།
ཞོ་ཅུབས། འོ་མ་ཞོར་སྒྱུར་བྱེད་གྱི་རུ་མ།
ཞོ་ཅི། འོ་མ་བསྐལ་ནས་ཞོ་བཟོ་སྐབས་འོ་མ་ལ་སྒྲག་རྒྱུའི་རུ་མ་འཕམ་རུ་ཅི།
ཞོ་ཟོ། ཤིང་གིས་བཟོས་པའི་ཞོ་སྒྲག་སྟོན་གྱི་ཟོམ་ཆུང་།
ཞོ་ར། བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་
ཞོ་རལ། འོ་མ་ཤི་བ་དང་། ཞོ་རལ་བ།
ཞོ་རས། མ་ཡི་རུ་ཞོ་ལ་རྒྱུང་མཁུས་བད་ཀན་གང་ཡིན་གྱི་སྟོན་ཞུགས་ནས་རུ་ཞོ་སྒྱུར་པོར་གྱུར་
པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་དཔལ་སྤྱུངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།
ཞོ་ལུག་ཉི་བསྐལ་སྟོན།
ཞོ་ལ ①[རྫིང་]སྟོབས་སམ་རུས་པ། ② སྤྱའམ། རན་པ། ③ དབྱ་ཁྲལ།
ཞོ་ལ་རྣམ་བདུན་པ། [མངོན་]དེད་དཔོན།

ཞོ་ཤ་བཞི། མཁལ་མ་ཞོ་ཤ་དང་། མཆེན་པ་ཞོ་ཤ་སྟིང་ཞོ་ཤ་རྒྱ་གོར་ཞོ་ཤ་སྟེ་བཞི།
ཞོ་ཤ་སྦྲར་འབུལ། རང་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་གང་ཡོད་བཏོན་ནས་འདེགས་སྐྱབ་པ།
ཞོ་ཤ་གསུམ། མཁལ་མ་ཞོ་ཤ་དང་། མཆེན་པ་ཞོ་ཤ་སྟིང་ཞོ་ཤ་སྟེ་གསུམ།
ཞོ་ཤོང་། མར་བཏོན་ཟེན་པའི་འོ་མས་བཟོས་པའི་ཞོ་ཤ་ཞོ་ཤོང་ [huong] ཟེར།
ཞོ་ཤས་འཆོ་བ། རང་གི་སྟོབས་སུ་འབྲས་པས་འཆོ་བ་སྟོད་ཐུབ་པའི་འབྲས་པ།
ཞོ་སྤང་བྱེད། [མཛོན]བ་དུས་མཁལ་བ་བཞོན་མ།
ཞོག་གནས་སུ་གཏོད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཛོག་པའི་སྤྲུལ་ཆིག་ཞོག་ཞོག་ [ཡུལ]གཙང་དང་ཨ་
མདོའི་ས་ཁུལ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་རྒྱ་གོ་མ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།
ཞོག་ཅེས་བྱ་བ་ཆིག་ཡིན། སེམས་མི་རྟོག་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པར་བྱའོ་སྦྲུམ་དུ་སེམས་པ་ནི་
ཆིག་ཙམ་དང་སྦྲུ་སྦྲུ་ཙམ་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་པ།
ཞོག་མ། ཞོགས་མ་དང་འབྲ།
ཞོགས། ① བཞུར་བ་དང་གཤེག་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཛོག་པའི་སྤྲུལ་ཆིག་ ② ཞོགས་པ་སྟེ། རངས་
ལྷ་མོའི་དུས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཞོགས་པའི་ཉི་གཞོན། ཞོགས་པ་ཉི་མ་འཆར་ཁ། ③ བྱེད་མེད་ལས་
ཆིག་སྟོག་ཆགས་མང་པོ་འཛོགས་ནས་བྲོས་པ་སྟེ། ལུག་ལྷུ་ཞོགས། ཞོགས་པའི་རྟ་ལྷུ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ④ དགའ་སྦྲོ་ཆེན་པོ་སྦྲེས་པའམ་འཕྲོ་བའི་རྣམ་པ་སྟེ། མི་མང་པོ་ཞོགས་ལངས་ལྟ་བུ།
ཞོགས་ཀ་ནས་ལངས་དུས།
ཞོགས་གྲར་སྟོན་གྱི་འདུས་པའི་སྟེ། འདི་ལྟ་སའི་ཉི་འདབས་སྟག་ཅེ་རྩོད་ཐང་དཀར་ཆུས་ཁོངས་
ཞོགས་ཤང་དུ་ཡོད། འདི་སྤར་ཁ་ཆེ་བའི་ཆེན་གྱི་སྟོབས་མ་གྲ་ལོ་རྩ་བ་རྣམས་རྒྱལ་དོ་རྩེས་རབ་
བྱུང་བཞི་པའི་མེ་བྱ་སྦྱི་ལོ་ ༡༩༣༥ལོ་ནས་ཁོང་གཤེགས་ལོའི་བར་གང་རུང་ཞིག་ལ་བཏབ་
པར་ངེས་ཅིང་། རྩེས་སུ་རིམ་བཞིན་ཉམས་ཏེ་ནང་པ་གྲུང་སྟོན་པ་ཟེར་བའི་ཁྱིམ་གྲོང་ཞིག་ཏུ་
གྱུར་པ་ལས་དགེ་འདུན་གྱི་སྟེ་མེད་ཁར། དེ་ཆེན་སྒྲིང་ཞེས་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པའི་
ཞིག་དམག་འཁྲུག་གི་རྒྱུན་གྱིས་མེར་བསྟེགས། བྲ་བ་རྣམས་འཛོར་བའི་ལྷག་མ་བཅུ་ཙམ་ཞིག་
འཕན་པོ་ཞོགས་ཕུའི་ས་ཁུག་སོགས་ལ་སྟོད་དགོས་བྱུང་བར་བཞེན་དགའ་ལྡན་ཁྱི་མོག་ཉེར་ལྔ་

པ་རྒྱལ་ཁང་ཅེ་བ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱལ་མཆོད་གཤམ་ཁྲི་བ་ལས་འཆུར་བའི་རྗེས་སུ་དགོན་པ་མང་
པོ་ཞིག་གསོ་གནང་སྐབས་སྤར་གྱི་ཁྱིམ་གྱི་དེ་གནས་གཞན་དུ་སློས་ཏེ། རིན་ཆེན་སྒྲིབ་གི་བྲ་
བ་ལྷག་འཕྲོས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ། རབ་བྱུང་བཅུ་བའི་མེ་སླེལ་སྤྱི་ལོ་༡༨༤༧ལོའི་ལས་མས་སུ་
བཏབ་ཅིང་། དགེ་ལུགས་ཀྱི་སྤྲུགས་པ་བྲ་ཆང་ཞིག་ཡིན།
ཞོག་དགོན། དགོན་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཐོང་ཁྲིར་སྤྲུག་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞོགས་རྒྱགས། རབ་ཞོགས་ཏེ། རེལ་འཆབ་བཅ། སློ་བྱར་འཕྲོ་འཕྲོག
ཞོགས་ཉུག་ཞོགས་པར་རི་དྲགས་གསོད་དུ་འགྲོ་བའི་མིང་།
ཞོགས་ར། བོད་ལུགས་ལ་ཉིན་རེ་ལ་བཟའ་བཏུང་ཐངས་ལྔ་རེ་བཞེས་སློལ་ཡོད་པའི་ཞོགས་པའི་
བཟའ་བཏུང་གི་མིང་།
ཞོགས་ལྷོ། ཞོགས་བྱོའི་ཟས།
ཞོགས་དོན་ཡོད་མཁས་གྲུབ། འཕན་ལུལ་སྤང་ཅུང་པ་རྒྱ་སྒོར་ཞེས་པའི་ཁྱིམ་དུ་ཡབ་ཆེ་རིང་ལྟ་
སྤང་དང་ལུམ་ཨ་སང་གཉིས་ཀྱི་སྤས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་
༡༩༧༡ལོར་འབྲུངས། མཆན་ཆེ་དབང་ལྡན་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བདུན་ལ་དགའ་ལྡན་ཁྲི་
ཆེན་སློ་བཟང་དོན་ཡོད་ཀྱི་བྱུང་དུ་དགེ་བསྟེན་དང་བར་མ་རབ་བྱུང་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་དགེ་ལུ་
ཀྱི་སྟོན་པ་བཞེས། མཆན་ལ་དོན་ཡོད་མཁས་གྲུབ་ཅེས་གསོལ། དགེ་སློང་ཆོས་གྲུབ་བསྟེན་
ནས་སློག་སློབ་ལ་སྦྱངས་པ་མཛད། དགྲུང་ལོ་རེ་བདུན་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་
འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༣ལོར་སྤྲུག་ཤེགས།
ཞོགས་པ། ཉམས་ལངས་ནས་ཉི་ཤོས་བར་གྱི་དུས་ཆོད། ཞོགས་པ་སྤྲ་མོ། ཞོགས་པའི་ལུས་སྤྱོད་།
ཞོགས་མ། ཤིང་བཞོགས་པའི་ཆལ་བྲ།
ཞོགས་ལུར། རབ་ཞོགས་ཀྱི་ལུར་འཕྲོག་སློ་བྱར་འཕྲོགས་སྤྲུག་ཞོགས་ལུར་ཐིང་ཆ་བྱུང་།
ཞོགས་ལས། ཞོགས་བྱོའི་དུས་ཆོད་ནང་འཆར་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་ལས་ཀ
ཞོད། ① མཐའ་མཐོལ་དཀྱིལ་དམའ་སའི་མིང་སྟེ། སྤང་ཁོང་། ཁོང་ལ་རྒྱ་འབྲེལ། ལུས་ཀྱི་བྱང་ཁོང་།

② མར་བདེབས་པའི་དབྱིབས་ཏེ། འབར་འབྱར་ཞང་ཞོང་། ས་ཞོང་ཞོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཞོང་ཞོང་། ས་དམའ་བོ་འཕྲུང་གྲོང་གྲོང་།
ཞོང་ག་ཞོང་དགོན། མིང་ག་ཞན་ཤངས་ཀྱི་ག་ཞོང་ག་ཞོང་དགོན་དང་། ག་ཞོང་ག་ཞོང་རྩི་རྩི་ག་དན་
བཅས་ཟེར། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༡ལོར་མཁས་གྲུབ་ལྷུང་པོ་རྣམ་འབྱོར་
གྱིས་བཀྲ། གྲུབ་མཐའ་ཤངས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་
ས་ཁུལ་རྣམས་སྤིང་རྩིང་ཞོངས་སུ་ཡོད།

ཞོད། ① ཆར་ཆུའི་རྒྱུ། ཆར་ཞོད་ཆེ་བའི་དུས། ཆར་ཞོད་ཆུང་བའི་དུས། ② དག་ཆར་དང་། ཡུན་
རིང་བོར་འབབ་པའི་ཆར་བ།

ཞོད་ཀྱི་གོགས། ཆར་ཞོད་ཆེ་དགས་པའི་གཞོད་བ།

ཞོད་སྒྲོན། ཆར་ཆུ་མང་དགས་པའི་གཞོད་སྒྲོན།

ཞོད་ཆར། ཆར་ཆུའི་རྒྱུ།

ཞོད་ཆུ། ① ཆར་བ། ② ཆར་པ་བཏང་རྩིས་བྱུང་བའི་ཆུའི་མིང་ཡིན།

ཞོད་འཇགས། ཟིང་ལོང་མེད་པའི་ལྷོད་འཇགས། དུས་བདེ་ཞོད་འཇགས།

ཞོད་འཇགས་གཏོང་བ། ལྷོད་འཇགས་སུ་གཏོང་བ།

ཞོད་ལ་སྤུའི་གངས་རི། རི་བོ་ཞིག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་བཞད་མཐོང་སྒོན་རྩིང་གི་དབུས་རྒྱུད་
དུ་ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྲི་༩༣༡༠ཡོད།

ཞོན། ① ཞོན་པའི་སྐལ་ཆེན། ② ཏྲོར་ལྷགས་ཏྲ་སོགས་ལ་ཞོན་པ་སྟེ། ཏྲ་ལ་ཞོན་མཁན། ཏྲ་ལ་
ཞོན་སྐབས། ཏྲ་ལ་ཞོན་ཅིག་ལྟ་བུ།

ཞོན་ཅིག་ ཏྲ་སོགས་ལ་བཞོན་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྐལ་ཆེན།

ཞོན་རྒྱ། ཅ་ལག་ལ་དགལ་ཡུལ་སོགས་མིན་པ་བཞོན་པར་བྱ་བར་ཆེད་དུ་སྤྱོད་པའི་རྒྱ།

ཞོན་སྟེགས། བཞོན་པ་ཞོན་པའི་འཛེག་སྟེགས།

ཞོན་བ། བཞོན་བ། ཞོན། འཆིབ་བ། ཏྲ་བཞོན་ཏེ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ཤིང་ཏྲ་འཁོར་ལོ་བཞོན་ནས་ཐེབས་
བ། གྲུག་ཟིངས་ལ་ཞོན་བ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞོན་མཁན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ། དབང་ཤིང་ཅན་

ལ་ཁོ་བའི་སྤང་མིག་ལྷ། གྲིས་པས་བཞོན་པའི་བ་སྤང་བྱེད་པར་མོས།
ཞོམ། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་དབྱིབས་འབྱར་བོ་ཅན་མར་ཉིལ་བའམ་དེབ་པ་སྟེ། གད་པ་ཞོམ། རི་མར་
ཞོམ། ལྷ་ཞོམ་སོང་། མགོ་ཆག་རུས་པ་ཞོམ་པ་སྤོང་ལྷ་བྲ།
ཞོམ་པ། སྤོང་སྤྱད་ལ་དེབ་སྤོན་བྱུང་བ། ལྷ་ཞོམ་པ། རྩ་ཟངས་རྩུང་ཟད་ཞོམ་པ་དེ་ལེགས་པར་བསང་དགོས།
ཞོམ་པོ། ལྷ་ཞོམ་པོ་ཞེས་ལྷ་དེབ་པོ།
ཞོལ་ཁ་སྟུ། [རྩ་བ།]ཞོའི་སྤྲིས་མ་ལ་གོ་དགོས།
ཞོར། ཟུར་དང་ཆབས་ཅིག་ལས་ཀའི་ཞོར་ལ་སྤྲད་ཆ་བཤད་པ། བཟང་པོའི་ཞོར་ལ་རྩ་ཆང་དང་།
ངན་པའི་ཞོར་ལ་རྩུག་རྩུང་།
ཞོར་སྤོང་། ལས་འགན་རྒྱུ་གཅིག་ཡོད་ཐོག་ཞོར་དུ་ལས་འགན་གཞན་ཞིག་སྤྱབ་པ།
ཞོར་སྤོན། གཞན་གྱི་ཞར་ལ་བྱུང་བའི་སྤོན། དབྱིན་སྤྲད་དུ་side effect ཟེད།
ཞོར་ཁྲིད། ཞོར་ཆོས་སམ་ཞོར་ལ་ཁྲིད་པ།
ཞོར་ཅིག་གཞན་རྒྱུ་སྤྲེལ་གཞན་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྤྱུལ་ཆིག་
ཞོར་འབྱུད། ཉག་ཉེས་ཅན་གྱི་མི་ཞིག་ཁྲིམས་ལ་ཐུག་ཆེ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ལ་ནག་ཉེས་མེད་པའི་མི་
གཞན་ཡང་དེའི་ཞོར་དུ་ཚུད་པ་ལྷ་བྲ།
ཞོར་འབྱུད་ཆད་འཁེལ། རང་དངོས་སུ་ལས་དེར་ཞུགས་མེད་ཀྱང་གཞན་གྱི་ཞོར་དུ་ཆད་པ་ཐོག་པ།
ཞོར་འབྱུད་ཐེབས་པ། རང་དངོས་སུ་ལས་དེར་ཞུགས་མེད་ཀྱང་གཞན་གྱི་ཞོར་དུ་འབྱུད་པ།
ཞོར་འབབ་ཡོང་སྟོ། ཞོར་ལས་ཀྱི་ཡོང་འབབ།
ཞོར་བཅུགས། ལས་ཀ་རྒྱུ་བྱེད་རྒྱ་དེའི་ཞོར་ལ་བཅུགས་པའམ་ཐོགས་སུ་བཅུགས་པ། ཞོར་
བཅུགས་ལས་ཁུངས། ཞོར་བཅུགས་སྤོན་ཁང་།
ཞོར་ཆིགས། ཁྲིག་ལྷང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྤྲད་དུ་tribytay station ཟེད།
ཞོར་འཛིན། འགན་ཁུར་བའི་ལས་ཀ་ལྟེ་བ་དེའི་ཞོར་ལ་ལས་ཀ་གཞན་དག་འཛིན་པ། ཞོར་འཛིན་
ལས་འགན།

ཞེན་ཟས། བཟའ་བཅའ་གྲོང་ཁྱོད་ཆེ་མེད་ཀྱི་ལུང་།
 ཞེན་ལས། རང་གི་ཆེད་ལས་མིན་པར་དེའི་ཞར་ཞོར་དུ་བྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་དཔེར་ན། ཞེན་པས་ཞར་
 ཞེན་དུ་ཐགས་ལས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ།
 ཞེན་གསོག་ཉེས་ཁོངས། ཐོག་མར་སྒྲོ་རྩོད་ཉེས་གསོག་གི་ཀྱང་སྒྲོང་ཅ་བ་ནས་མེད་རུང་བྱ་སྒྲོང་
 སྤེལ་བའི་བརྒྱད་རིམ་ནང་རང་བཞིན་གྱིས་ཉེས་པ་གང་རུང་བསགས་པར་གྱུར་བ།
 ཞོལ། སྤང་ཆམས་ཤོད། རིའི་ཞོལ། ཤོ་བྱང་གི་ཞོལ། རྩོང་ཞོལ། མཐོ་བ་ལ་ཅེ་དང། མདའ་བ་ལ་ཞོལ་ཟེར།
 ཞོལ་ཁང་། རིའི་གཤམ་དུ་ཆགས་པའི་ཁང་བ།
 ཞོལ་ཁལ་ལུ་ལུག་ སྤར་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་སྐབས། ཞོལ་དུ་སྤྱོད་པའི་མི་དམངས་རྣམས་ཞོལ་ལས་
 ཁུངས་སུ་བསྐྱུས་ནས་སྒྲ་ཤོགས་མེད་པའི་ལས་ཁལ་སྤྲོ་ཆོགས་སྤྲུལ་སྒོལ་ཞིག་
 ཞོལ་ཆེབས་ར་ལས་ཁུངས། དེ་སྤྱོད་སྤེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཞོལ་ཆེབས་ར་ལས་ཁུངས་ཞེས་དོད་མས་
 ཆེབས་ཆེ་ཤོད་རུང་ གནས་ལུ་བཟུང་བའི་ལས་ཆེན་པ་གཉིས་དང་། ཆེབས་རུང་ཞེས་རུང་
 ཡིག་ནང་ཟན་གཉིས། ཞོལ་ཆེབས་ར་མདོ་སྤྱག་གི་ཞལ་ངོ་གསུམ། གཟེམ་ལ་ཞལ་ངོ་། ལྷགས་
 མ་ཞལ་ངོ་བཅས་ཡོད་པ་འདི་དག་གིས་རྣམ་ཀྱང་གཞུང་རྒྱ་གཞུང་དེལ་ལ་གསོ་ཆོགས་དང་། ཅ་
 དེལ་རྣམས་རིན་སྤངས་ཁལ་དང་ཡར་འགྲོག་དཀར་མོ་སྤྱིང་དུ་རྒྱ་གསོས་སུ་གཏོང་བྱ། བཀའ་
 ཤག་ཤོད་པས་བཅུང་བའི་ཐོང་འཛིན་ལྟར་རྒྱ་ལ་གཏོང་བྱ། རྩོང་གཞིས་ཁག་ནས་རྒྱུ་ལྷོ་ལ་གྱི་སྒྲ་
 དང་སྒྲ་གདན་སོགས་གྱི་ཁལ་བསྐྱུ་ལེན་བྱེད་བྱ། ཀོང་ཁལ་རྩོང་ཁག་བཞི་ལ་གཟེམ་དེལ་གྱི་མ་རྩ་
 ཅེས་སྤྱོད་ཡོད་པ་ལྟར་ལོ་ལྟར་དེལ་སྤྱག་བསྐྱུ་ལེན་བྱེད་བྱ། ཆེབས་སྤྱར་སྐབས་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མའི་
 ཆེབས་རྩ་སྤྱོད་རྒྱ་གྱིས་སྤྱས་པ་སྤྱོད་བྱིད་བྱེད་བྱ་སོགས་གྱི་ལས་འགན་ཡོད།
 ཞོལ་ཆེབས་རའི་རྩ་བ་ཟེའི་སྤྱོད་སྤེལ་རྩོང་ཁལ་དུ་ཞོལ་ཆེབས་ར་སྤྱག་གི་ཆེབས་གདང་ཞེས་སྤོན་
 དུས་འགོ་ཡུལ་ཞིག་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་ལོ་ལྟར་བོད་རྒྱ་བདུན་པའི་རྒྱ་མཁུག་ཅམ་ལ་ར་མ་སྤྱང་གོ་
 སར་མི་ཉེང་བཅོ་ལྔ་སྤྱོད་དང་གོ་བ་བཅས་སྤྱག་སྤྱོད་གྱིས་ཆེབས་ཆེན་ལེགས་པ་རྣམས་རྒྱ་
 སྤོལ་སྐབས་ཆེབས་ཆེན་གཉིས་རེ་ཅམ་བྱས་ཏེ་གོ་ཁྲིང་བརྒྱབ་ནས་འདོན་དགོས་པ། ཞེར་བ་
 རྣམས་རྒྱ་ལ་སྤྱིར་བཏང་བྱས་ནས་འདོན་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་ལེགས་པ་རྣམས་མི་ཉེང་གིས་

དལ་པོར་ཁྲིད་ནས་འགྲོ་དགོས་པ། ལམ་གཡས་གཡོན་དུ་རྫོང་བསྐྱར་དང་། དཀར་ཐིག་བསངས་
བཅས་གཏོང་སྒོལ་ཡོད་པ། དེ་བཞིན་རྟ་རྒྱུ་མོ་རྩ་བ་གཤམ་པར་མི་མེད་ལྟ་ཅས་
ནས་འཆོ་དགོས་པ་དང་། མཆན་མོ་གོང་གསལ་ཆེབས་རྟ་ལེགས་པ་རྒྱུ་མོ་ཆེབས་རང་འབྲུག་
དགོས་ལ་དེ་དག་ལོ་མཆན་མོ་སྟེར་བྱེད་རྩ་ཡང་ར་དགོས་ཀྱི་ཡོད། བྱིངས་རྩ་བ་གཤམ་ནང་
མཆན་མོ་མི་བཞིས་ཟུང་བཞིར་ཞལ་ནས་སྤང་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནས་ལོ་རྟོག་སྒྲིན་མཆན་ས་
མང་ཆོགས་རྒྱུ་མོ་བཅས་མ་བཟས་ཟེན་རིམ་བཞིན་སྒྲོར་ལུལ་དུ་ཉིན་མོ་ཆེབས་རྟ་ཡོངས་
རྩོགས་གཏོང་སྒོལ་ཡོད་པ་དེའི་སྐབས་བཅས་མ་མཐུག་སྒྲིལ་གཙང་མ་མ་ཟེན་པ་འཇལ་ཡང་ན་
སྟེ་སྒྲིག་གཙང་མ་མ་ཟེན་གོང་ཆེབས་ཆེན་ཞལ་འོའི་སར་བསྐྱོད་ནས་ཉིན་འགྲུངས་ཐབས་
ཞེས་ཞུ་རྟོ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་སྒྲོར་ལུལ་དུ་བསྐྱོད་སྐབས་ཆེབས་རའི་ལག་དོ་
མི་གཉིས་རེ་རེས་བསྐྱོར་གྱིས་བསྐྱོད་དགོས་པར་མང་ཆོགས་ནས་དེ་ཉིན་ཟ་འབྲུང་སྟེར་
དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་མཆན་མོ་སྟེར་བྱེད་གསན་སྒྲོང་ཞེས་རྟ་གཉིས་འཁྲིད་དེ་གཟན་སྟེ་
བྲག་བདུན་ཅན་འཁྲེད་ནས་ལག་དོ་གོ་ཐང་གཅིག་གཏོང་སྒོལ་གྱིས་རྩེས་སུ་གཟན་རྩ་ཁང་པ་
གཙག་གཉིས་ཅན་ཆོང་སྒྲུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་དེའི་སྐབས་དུལ་རྩོ་ཆད་བྲག་ཅུ་སྟོར་ཡོང་བ་
དེ་དག་ཆེབས་ཆེན་ཞལ་འོར་བདག་གི་ཡོད། བོད་རྒྱ་བཙུ་པའི་ཆེས་བཅོ་ལྟ་ཉིན་ཞལ་ཆེབས་
རྩ་འཆར་ཅན་ལོག་སྐབས་ར་མ་སྐང་གོ་ས་བར་གོང་གསལ་ནས་སྒྲེལ་སྒྲོལ་དགོས་པ་ཡིན།

ཞལ་ཆེན། སྟེ་རྩེད་རིང་བའི་གཡག་ཁུ་པ།

ཞལ་གཉེར། སྤར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་ཞལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགོ་བྱེད་མཁན།

ཞལ་གཉེར་ལས་ཁུངས། བོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཞལ་གཉེར་ལས་ཁུངས་ཞེས་ཅེ་པོ་བྱང་གི་འོག་

ཞལ་དུ་ཡོད་ཅིང་། འདིར་ལས་བྱེད་དོ་དམ་མི་སྣ་ནི། ཞལ་གཉེར་ཅེ་བྱང་མཁན་རྒྱུང་གཅིག་
དང་། འོད་བྱང་རིམ་བཞི་གཉིས། དེ་སྟེ་གནས་ལྟ་པའི་ལས་ཆེན་པ་ཡིན། གཉེར་རྒྱུང་གསུམ།

ཞལ་བྱང་བཅོ་ལྟ་སྟོར་བཅས་ཡོད། ལས་ཁུངས་འདིས་གཏོང་སྟོང་ཁྲིམས་ལུགས་ལག་
བསྐྱར་གྱི་ལག་དབང་ཟུང་འབྲེལ་དུ་སྒྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ལྟ་པའི་གྲིང་སྟོར་བྱེད་ཞལ་འོག་
གཞིས་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ལ་ཁྲུ་བསྟུ་ཁྲིམས་གཞིན་བྱེད་ལུགས་མི་དཔོན་དང་འབྲུ་བ་དང་། ཉེ་

འཁོར་གྱི་ཚུ་འཁོར་ཡོད་ཆོད་ལ་ལྷགས་སྒྲིན་ཟེར་བའི་རྒྱ་མའི་གསོལ་ཞིབ་འཐག་ལས་
གྱིས་ཅེ་གསོལ་ཐབ་དང་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་གཏོང་བ། ལྷགས་གྲོ་ཞེས་རྒྱ་མའི་སྒྲ་མའི་བཞེས་
གོ་དང་། གསོལ་མར་བསྟུ་ལེན་བྱ་མི་གཉེར་ནང་ཆེད་འཇུགས་ཐོག་ཉིན་གནངས་ཆགས་གྱིས་
མར་གསར་སྒྲངས་ཏེ་སྒྲོད་གཏོང་བྱེད་རྒྱ། འབྲི་ཁུང་ནས་སོལ་བ་དང་ཡངས་ཅན་ནས་ས་ཀར་
གྱི་ཁལ་བསྟུས་ཏེ་གཞུང་ལས་བཅོ་རིགས་ལ་སོལ་བ་མཁོ་འདོན་དང་ཅེ་པོ་བྲང་སོགས་ལ་
དཀར་རག་མཁོ་འདོན་དང་། གསོལ་རྒྱུ་འདོད་དམ། ཞོལ་དཔལ་ལྷིང་ཞེས་བའི་བཙོན་ཁང་ལ་དོ་
དམ་དང་ཁྲིམས་འགལ་ཉེས་ཅན་ནམས་ལ་ཁྲིམས་གཙུག་བྱེད་རྒྱ་བཅས་ཡིན།

ཞོལ་རྫོང་ཕྱི་ལ། ཞོལ་གཞུང་སྒྲོའི་མདུན་གཞུང་ལས་གྱི་ལྷོ་ངོས་སུ་ཡོད། རྫོང་ཕྱི་ལ་ཞི་ལྷོ་
དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་བཙན་པོ་ཁྲི་སྒྲོང་ལྷེ་བཙན་གྱི་སྤྱད་དུས་སུ་བཅུགས་པ་དེའི་རིང་ཆོད་ལྷོ་
ཁྲི་བདུན་སྒྲོང་དང་། ཞབས་སྟེགས་རྫོང་ཅིག་བར་རིམ་གསུམ། ཅེ་མོར་ཆར་ཁེབས་བྱ་བཞི་བར་
རིམ་ཅན་ཏོག་དང་བཅས་པ་དེའི་ངོས་སུ་བཙན་པོས་སྒྲོན་པོ་སྟག་སྟག་ཁྲི་ཁྲི་ལ་གནང་བའི་
བཀའ་གཙུགས། ཞལ་བཞེས་གྱི་ཡི་གེ་འཁོར་ཡོད་པ་ལས་ཏུ་བ་ཏུ་ཡིག་ཐེང་བྱུག་ཅུ་དང་། ཤར་
དུ་ཡིག་ཐེང་བཅུ་བྱུག་སྟོར་ཡིག་ཐེང་བདུན་ཅུ་དོན་བཞི་བཅས་ཡོད་ཅིང་། བྱང་དུ་ཡི་གེ་མེད།
ཞོལ་འདོད་དཔལ་ལ། བོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་ལས་ཁུངས་འདི་ཅེ་ཞོལ་འདོད་དཔལ་ནང་ཡོད་ཅིང་།
འདོད་དཔལ་བྱ་བའི་ཁང་པ་འདི་ནི་ཐོག་མར་མཚུར་བུ་བཀའ་རྒྱུད་ལྷ་དཔལ་བའི་དགོན་པ་ཐོག་
བཅེགས་བཞི་ལྷན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་ཉིས་ཐོག་ཏུ་པལ་སྟེ་བཅོ་ཁང་དུ་བསྐྱར་བ་ལ་
འདོད་སྟེ་ལེགས་ཆོང་ཐོག་གྲགས་ཅན་ལས་ཁུངས་ཞེས་གྲགས་པ་ཡིན་འདུག ལས་ཁུངས་
འདི་ནི་ལག་ཤེས་བཅོ་ལས་པའི་འགོ་འདོམས་དོད་མ་བྱེད་མཁན་དང་། ལག་ཤེས་བཅོ་བྱ་ཞིག་
ཡིན་པ་འདིར་དོད་མ་ཅེ་བྱེད། གནས་བྱུག་པ། གཉིས་དང་། བཅོ་རིགས་ཁོངས་སུ་ལག་རྩལ་
མཐོ་དཔའི་གོ་རིམ་གྱི་བྱང་ཏོག་གདན་ཐོབ་ཡོད་པའི་དབུ་ཆེ་རྒྱུང་སོགས་རིམ་པ་ཡོད།

ཞོལ་ལ། དགོན་པ་འམ་རིའི་འདབས་སུ་སྤྱོད་མཁན།

ཞོལ་པོ། ① འབྲི་དང་། མཛོ་མོའི་མ་གཤམ། ② ལྷ་གཤམ། ཞོལ་སྟོས་བཅོ་ཁང་། དེ་སྟོན་སྟེ་མ་
གཞུང་སྐབས་ཞོལ་སྟོས་བཅོ་ཁང་ཞེས་པར་དོད་མ་ཅེ་བྱེད་གཅིག་དང་། ཅེ་བྱུག་ནང་གཅིག་ཅེ་

གཉེར་ནང་གཉིས་བཅས་ཡོད་པ་དེའི་ལས་ལགན་ནི་ཙུན་དཀར་དམར་གྱིས་མཆོད་སྟོས་རྒྱ་
གང་དགོས་ཅེ་བྲག་ལས་ཁྲངས་ནས་ཁྱུ་དགོས་པ་དང་། སྟོས་བརྒྱུད་ལས་མི་སྤར་ལས་ཡར་
འབྲོག་གླིང་གཞིས་འོག་ནས་རྒྱ་འདོན་ཆ་གསེས་གྱིས་མི་གྲངས་སྟུང་ཅུ་སྟོར་ལོ་ལྟར་རྒྱ་བཅུ་
གཉིས་པ་ནས་ཞོལ་ཤར་སྟོའི་ཕྱོག་ཏུ་སྟོས་བརྒྱུད་ལས་འགོ་བཅུགས་ཏེ་རྒྱ་བཅུ་པའི་ཆེས་ཤར་
བར་སྟོས་བཟོའི་ལས་བྲུ་དེ་ནས་གཙོ་བོར་གཞིས་རྒྱུད་གཞིས་སྟོས་དང་། གཞིས་འབྲ། དུལ་ས་
སྟོས་བཅས་ཨང་གྲངས་གསལ་སྟུང་འཕོར་ལས་ཁྲངས་སྟུ་ཅིས་འབྲུལ་ཁྱུ་དགོས་པ་ཡིན།
ཞོལ་སྒྱི་ཕོགས་ཁང་། ལས་ཁྲངས་འདིར་ལས་བྱེད་དོ་དམ་མི་སྤར་ཐའི་མཁན་རྒྱུད་ཤིས་བཞི་གང་
རྒྱུད་གཅིག་དང་། ཅེ་མཐོན་གཅིག་ཡོད། འདིས་རྒྱ་འབྲུ་ཞེས་འབྲུ་ཁྲུལ་དང་། མདོ་སྤྲེད་མེ་ཤེ་
ཟེར་བའི་མར་ཁྲུལ་བསྐྱུ་ལེན་ཕོག་ཡས་མས་རྫོང་གཞིས་ཁག་ནས་ཕོགས་འབྲུ་འདོན་འཕེན་
གྱིས་ལྷ་སར་བཅའ་སྟོད་དམག་སྤར་ཁག་ལ་ཕོགས་སྟོད་རྒྱུའི་འགན་དབང་སྟོད།
ཞོལ་ཕོ། བྱ་དང་། ཅིང་པ་མ་བྲེགས་པའི་གཡག་སྟེ་ཁྱུ་པ།
ཞོལ་ཕོགས་ཁང་། སྤར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་དམག་ཕོགས་འབྲུ་རིགས་སྟོད་རྒྱ་དང་ལས་ཁྲངས་ཁག་
གི་ལས་བྱེད་པའི་ཕོགས་འབྲུ་སྟོད་རྒྱ་ཕོགས་གྱི་ལས་ཁྲངས་ཕིག
ཞོལ་ཕོ། འབྲི་ཁྱའི་ནང་གི་བཞོན་མ་བཟང་ཤོས།
ཞོལ་ཞོལ། འཛོལ་འཛོལ། ཁྱོན་པ་ཞོལ་ཞོལ་སར་བྱུད་པ། འབྲོང་བཟིད་ཅིང་རམས་པ་ཅིང་པ་
ཞོལ་ཞོལ་ཅན།
ཞོལ་གཡག་འབྲས་བྲུ་མ་བཅད་པའི་གཡག་
ཞོལ་རོང་གཅིང་ཕོ། བོད་རང་སྟོར་སྡེ་རྒྱུད་ཀྱི་མལ་བྱོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་དུ་ཡོད་པའི་འབབ་རྒྱ་ཞིག་
དང་། སྒྱིད་རྒྱའི་ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན།
ཞོལ་ལས་ཁྲངས། སྤར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཅེ་ཕོ་གྲང་བདག་གཉེར་བྱེད་ཆེད་ཞོལ་དུ་བཅུགས་པའི་
གཉོང་ཡོང་དོ་དམ་དང་། ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་གྱི་ཁྲིམས་གཙོད་ཕོགས་བྱེད་མཁན་ལས་ཁྲངས་ཕིག
ཞོས། ① འཛོལ་པའི་སྐུལ་ཆིག་གི་འབྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག ② [རྟིང]ཤེམས་གསོའི་མིང་།
ཞོས་ཆེན་ཁ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་རྫོང་པ་བོད་རིགས་རང་སྟོར་ཁྲུལ་གྱི་འཛམ་ཐང་རྫོང་གི་ལ་ཞིག

ལྷ། མགོ་ལ་གཡོགས་བྱེད་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

ལྷ་དཀར། ① ལྷ་དཀར་པོ། ② སྤར་བོད་ཀྱི་ཅེ་བྱུང་གིས་མཛད་སྟོན་གྱི་རྒྱུ་ལེ་དབྱར་ཁའི་ལྷ་མོ་
ཞིག ③ [རྟིང]ལྷ་པས་དབྱར་ཁ་གྱུན་རྒྱུ་ལེ་ལྷ་མོ་ཞིག

ལྷ་ཁ། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སླ་མ་རྣམས་ལ་ལྷ་དམར་ནག་ཁ་གསུམ་ཞེས་ཡོད་ལ་ལས། གནས་ནང་
དཔལ་བོ་རིན་པོ་ཆེས་བཞེས་ཡས་ཀྱི་དབྱ་ལྷ་ལ་ཟེར།

ལྷ་གོས། ལྷ་མོ་དང་གྱུན་པ་གཉིས་བརྗོད་བདེ་བའི་དབང་གིས་ཟེར། ལྷ་གོས་བཟང་པོས་སྐྱབས་
པ། ལྷ་གོས་ལ་མ་གཟུགས། མགོ་ལ་གྱུན་པའི་ལྷ་མོ་དང་། ལུས་ལ་གྱུན་པའི་གོས་གཉིས་ཆ་
མཐུན་པོ་མེད་པ།

ལྷ་སྐམ། ལྷ་མའི་དབྱ་ལྷ་འཇུག་སྟོན་ཀྱི་སྐམ་ཞིག་ཡིན།

ལྷ་རྩ་མ་ཅན། ལྷ་ཐོག་ཏུ་གཅན་གཅན་ཡ་མའི་རྩ་མའི་འཕྲུ་བཅུགས་པ།

ལྷ་ཏོག་ ལྷ་ཅེའི་ཏོག་

ལྷ་སྟེགས། ལྷ་མོ་འཛོག་པའི་སྟེགས་བྲ།

ལྷ་ཐེག་ ལྷ་མོའི་བྱེ་བྲག་གཅིག་སྟེ། བསེ་ཐེག་

ལྷ་ཐོད་རིང་པོ། དེར་སང་མཆོ་སྟོན་པའི་འཕྲོག་པ་ཆོས་གྱུན་པའི་ལྷ་མོ་ཅེ་རིང་པོ་སྤྱ་པའི་སྤྱ་བྱང་གི་
ཅེ་བསྐྱས་ནས་བསྐྱམས་སྟེ་མགོར་གྱུན་པ་ལྷ་བྱ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་ལ་ཟེར།

ལྷ་མདའ་བྱ་ཅན། [ཡུལ]སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་མི་དང་དམག་མིས་གྱུན་རྒྱ་ཞིག་

ལྷ་ནག་ ① མགོ་ལ་སྤྱའི་ཏོག་དང་། ཐོད་སྐམ་དང་རས་ནག་པོས་རྒྱན་པ་ཞིག་ཡོད། དགོན་པའི་
གར་འཆམ་སྐབས་སོགས་ཀྱི་སྐགས་པ་སྤར་ཐོགས་ཅན་གྱི་ལྷ་མོ། ② གམ་པའི་དབྱ་ལྷ་ནག་པོ།
③ ཉེས་མིང་རམ། མིང་རན་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན།

ལྷ་ནག་པ། ① དུགས་པོ་རིན་པོ་ཆེས་བྱུབ་ཐོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བརྟགས་ཕྱིར་
ལལ་བསྐྱོས་གནང་བར། གམ་པ་དང་པོ་དུས་གསུམ་མཁྱེན་པས་ལྷ་ནག་པོ་འདུག་སྟོན་ཅན་འདི་
བཟོས་པས་དེ་ཕྱིན་གྱི་སྤྱེ་བརྒྱུད་རྣམས་ལ་ལྷ་ནག་ཅན་དུ་གྲགས། དེའི་བརྒྱུད་པ་ད་ལྷའི་བར་
སྤྱ་ཐེང་བཅུ་བདུན་ཕྱིན་ཡོད། ② ལྷ་ནག་གྱུན་ཏེ་འཆམ་རྒྱུ་པ་མཁུ།

ལྷ་ན་རིང་། ལྷ་མོ་རྣ་བ་རིང་པོ་སྟེ་རྩེ་ཙོང་ཁ་པའི་དབུ་ལྷ་ལྟ་བུའོ།
ལྷ་སྟེ། ལྷ་མོའི་སྟེ་མོ། ཁྱོད་རྣ་བ་ལྷ་སྟེ་ས་མ་བཀའ་བཅས་ ང་དབང་བོའི་སྤྱི་འདི་ལེགས་པར་ཉོན།
ལྷ་བར། ལྷ་མོའི་སྤྱབས་དབྱིབས་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡིང་།
ལྷ་དཔེ། ལྷ་བཟོ་བའི་སྐབས་སུ་ལྷ་མོ་དང་འབྲ་བ་བྲས་པ་ལ་གོ་དགོས། །
ལྷ་དཔེ་ལྷ་མ་འགོ་བས། དཔེ་དོན་རྣམས་པ་འགའ་བ། འོགས་ཙམ་གྱི་ཉམས་སྤོང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོངས་
ཁྱབ་ལ་ལྷ་དཔེ་ལྷ་མ་འགོ་བས་གྱིས་མེད་སྤྱོད་བཏང་ན་རྟོང་འཁྲལ་ཡོང་སྲིད་པ་རེད་ལྟ་བུ།
ལྷ་འཕོག ལྷ་ར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་གི་ལས་གྱི་སྟེ་མོར་འཁོད་པ་རིམ་པ་ལྷ་མན་གྱིས་གྲོན་རྒྱུའི་ལྷ་མོ་
སེར་པོ་སྟོང་སྟོང་ཞིག ལྷ་མོ། མགོ་བོར་གཡོག་རྒྱུའི་གོས། བྱང་ལྷ། ཅ་ལྷ། སོག་ལྷ། དགུན་ལྷ།
ཆར་ལྷ་གྲོན་པ། དབུ་ལྷ་འབྲུད་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྟེ་བོའི་ཙོང་པན་དང་། མགོ་བོའི་
གོས། མགོ་བོའི་ལྷ། མགོ་རེག་རྒྱ་སྟོབ་བཅས་སོ།
ལྷ་མོ་ལྷགས་མདུག ལྷ་ར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་གི་རིམ་པ་བཞི་པ་ཡན་གྱིས་གྲོན་ཆོག་པའི་དབྱར་ལྷ་ཞིག
ལྷ་མོ་ཆེ་རིང་སྟེ་འགག རྒྱ་གསེར་ལ་སྟེ་འགག་གིས་སྟེ་ལ་ བཟོས་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག་ཡིན། མངས་
ཆས་སྤྱད་ཆས་ཡིན། ལྷ་མོ་གཡོག འདི་ལ་གོ་དོན་གཉིས་ཡོད། ༡ ལྷ་གྲུ་སོགས་ལ་ལྷ་མོ་
གཡོག་-རོགས་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། ༢ མི་ལ་མ་ཉེས་ཁ་ཡོག་བྱས་པའི་དོན་སྟེ། མི་དཀར་པོ་
ལ་ལྷ་མོ་ནག་པོ་གཡོག་ཅས་པ་མི་ཉེས་མེད་ལ་ཉེས་ལྟོང་གཡོག་པའི་དོན་ཡིན།
ལྷ་མོ་ག ཉོར་སོག་ལྷགས་གྱི་དམག་ལྷ།
ལྷ་དམར། རྒྱལ་བ་ཀམ་པའི་འཕྲིན་ལས་གྱི་བྱེད་པོ་ལྷ་དམར་སྟེ་བྱེད་རིམ་གྲོན་ནི་སངས་རྒྱུས་འོད་
དཔག་མེད་པའི་རྣམ་འབྲུལ་དུ་རྩོས་འཛིན་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ལྷ་དམར་པ་ཞེས་པའི་མཆན་དོན་
ནི། རྒྱང་དུའི་དུས་ནས་བྱིས་པ་ཐུན་མིན་གྲུབ་ཉགས་ལྷན་པ་ཞིག་ལྷུང་། ཅ་རྒྱང་ཉམས་ལེན་
བྱས་པས་དགྲུང་ལོ་བདུན་སྐབས་ནས་རྩོད་ཉགས་རྩོགས། འབྲང་འགྲུ་རས་པ་ཞེས་པའི་མཆན་
སྟོན་རྒྱས། དེ་ནས་དགྲུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་པར་སྟོད་ལུང་མཆུར་ལུང་མེབས། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་
རང་བྱུང་རྩོུའི་ཞབས་ལ་བཅུད་ནས་ཡུན་ཏུ་བསྟེན། ཞམས་གྱི་ཀློ་སོ་གནས་ནང་དུ་བྱོན་ན་
འཕྱོད་ན་འཕེལ་པའི་ལུང་བསྟན་ཡོད་ཀྱང་མེབས་མ་གྲུབ། ཀམ་པས་རྩོུའི་ལྷ་དུ་ལྷ་དང་རྣམ་

པ་འདྲ་པའི་དབུ་ཞུ་དམར་པོ་ཞིག་གནང་ཞིང་། ད་དགོན་པ་ཞིག་ཐོབ་ལ་ཁྱིད་མ་བཏབ་ན་དམ་ཆེག་
མེད་ཅེས་གསུངས་པར། སྒྲ་མའི་བཀའ་བཞིན་དགྲའ་ཡོང་གཅིག་པའི་ཆུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༣ལོར་
མཚུར་ཕུ་དགོན་དང་མི་རིང་བའི་གནས་དེར་དགོན་པ་ཞིག་བཏབ་སྟེ། ཁམས་གྲི་ཀློ་པོ་གནས་ནང་
དུ་ཐེབས་མ་ཐུབ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་དགོན་པ་དེ་ལ་མཚུར་གནས་ནང་ཞེས་མིང་བཏགས་།
གནས་དེར་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་གྱི་གྲུ་པ་མང་པོ་འདུས། ཟས་ནོར་ཆོས་གསུམ་ཆར་ལྟར་
དུ་བབ་པར་དེ་ནས་བརྩེངས་ཆུང་སྒྲ་མ་ཞུ་དམར་པོ་ཞེས་མཚན་སྟན་ཆུས། བྱུང་ཐོབ་ཀྱིས་བཞུགས་
ལུང་ལས། ཞུ་དམར་སྤྱི་ཕྱིར་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་པར་བྱོན། དེ་ནས་ད་ལྟའི་བར་རྟོགས་ལྡན་གྲགས་པ་
སེང་གོ་ནས་མི་ལམ་ཆོས་ཀྱི་སློབ་ཁྲིམས་བར་སྤྱི་ཕྱིར་བཅུ་གཉིས་ཐེབས་ཐོན། འོན་ཀྱང་ཆབ་སྲིད་གྱི་
དབང་གིས་སྤྱི་ཕྱིར་བཅུ་གཅིག་པར་ཞུ་དམར་གྱི་མཚན་གནས་ཐོབ་མེད།

ཞུ་དམར་སྤྱི་ཕྱིར་དང་པོ། རྟོགས་ལྡན་གྲགས་པ་སེང་གོ་མཚན་གཞན་འབྲང་འབྲུག་རས་པ་ཟེར།
རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༣ལོར་ཁམས་མདོ་ཁམས་ཕྱག་ཕྱིང་ཡུལ་དུ་ རྟོན་ཤིས་
ཞེས་བྱ་བར་ཡབ་སྟག་ཆུང་དང་། ཡུམ་དབུ་མེད་བཟང་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱི་འབྲུངས། མཚན་
གྲགས་པ་སེང་གོ་ཞེས་གསོལ། སྒྲ་མ་སློབ་ཁྲིམས་སེང་གོ་ཞེས་གསོལ། སྒྲ་མ་གོ་གྲགས་པའི་
མདུན་ན་ལོ་བརྒྱད་བཞུགས། སྤྱི་ཕྱིར་དུའི་དུས་ཡུམ་གྱིས་ཞིང་གི་ལོ་ཐོག་ལ་ཁྱེད་བཀའ་
བཅོལ་བ་ན་གྱི་ཕུ་མ་དགོག་པས་ཡུམ་གྱིས་གོལ་ཆེ་རྟོག་པ་ལ་ཞབས་རྩེས་བྱོན། གྱི་ཕུ་ལ་ཉིན་རེ་
ཟས་ལན་རེ་ལས་ཟང་མི་འོང་བའི་བཀའ་བསྟོས་པས་དེར་སང་ཡུལ་གྲོང་དེར་གྱི་ཕུ་བཀའ་མི་
དགོས་པའི་ངོ་མཚར་ཡོད། སྟག་ལུང་བའི་ཆོས་སྡེ་ལ་ཁོ་ལ་བསྟོས་ཁྲགས་ལ་དགོ་བརྟེས་
ཞུས། དུས་མཁའ་དངོས་སློབ་རྒྱ་པོ་བ་ལུང་པའི་སློབ་མ་ཡེ་ཤེས་སེང་གོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་།
ཉེར་དུག་ལ་མཚུར་ཕུར་ཐེབས། སློབ་དགོན་ཆུ་ལ་རིན་དང་། སློབ་དགོན་ཕྱུག་རྒྱ་ལ་སོགས་
བསྟེན་ནས་སྡེ་སྡོད་མདོ་རྒྱུད་སོགས་ལ་གསན་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་བསམ་ཁམས་པའི་ཡུལ་ཏུ་
བྱོན། གཞོན་ནུ་བྱང་ཆུབ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས། ཉེར་བརྒྱད་ལ་རྗེ་རང་བྱུང་བ་མཛུལ་ནང་
བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆའི་གདམས་པ་མ་ལུས་པ་གསན་ནས་བསྟན་པའི་བདག་པོར་གྱུར། ར་
སྤྱོད་མདོར་འབྲུངས་ཤིང་རྫོན་པའི་གོང་མ་བྱང་སེམས་རྒྱལ་བ་ཡེ་ཤེས་ལ་སྦྱོར་དུག་དང་།

རིག་འཛིན་ཀུ་མ་ར་ཨ་བ་ཚོགས་ཆེན་གསན། རྗེ་རང་བྱུང་བས་ཀམ་པོ་གནས་ནང་དུ་འབྱོན་
དགོས་ཞེས་ཁྱེད་བསྟན་ཀྱང་འབྱོན་མ་གྲུབ། བྱིས་ལྷ་དམར་བའི་སྤྱི་ཐེང་ལ་འདིའི་རྟེན་འགྲེལ་
བྱིས་ཅུང་ཞིག་གཞོད་པར་སེམས། མཚུར་གནས་ནང་དུ་སྤྲོ་མའི་བཀའ་མི་བཅག་བྱིར་གནས་
ནང་ཞེས་མིང་བཏགས་ནས་དགོན་པ་བཏབ། རྗེ་རང་བྱུང་བས་རྒྱ་ཡུལ་ནས་བཀའ་ཤོག་དང་
ལྷ་དམར་གནང་། དགྲུང་ལོ་རེ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་སྐང་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༩ལོར་དགྲུང་
ལོ་རེ་བདུན་པར་སྤྱོད་གཤེགས།

ལྷ་དམར་སྤྱི་ཐེང་གཉིས་པ། མཁའ་སྤྱོད་དབང་པོ། རབ་བྱུག་པའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༠ལོར་བྱང་
གནས་གཞུང་གི་བྱེ་མ་ཡུང་ན་ཡལ་ལྟ་རྒྱལ་དང་། ཡུམ་འཕྲོག་མའི་སྲས་སུ་སྤྱོད་བཏང་སྟེ། བྱིས་
པའི་དུས་ནས་དག་པའི་གཟེགས་སྤྱང་མཐའ་ཡས། དགྲུང་ལོ་བདུན་པ་ལ་རྗེ་རོལ་པའི་དོ་རྩེ་ལས་
དགེ་བསྟན་གྱི་སྟོན་པ་མཛོ་ས་བ་ནས་བཟུང་བཀའ་ཆོས་མ་ཡུས་པ་གསན། དབུ་ལྷ་དམར་པོ་
གནང་། གཞན་ཡང་སྤྲོ་མ་མང་དུ་བསྟེན། མཁེན་རྟོགས་ལུལ་དུ་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་ཉེར་དགུ་པ་ས་
རྩ་ལ་སྟག་རྗེ་རྩམ་རྒྱལ་དགོན་བཏབ། དགྲུང་ལོ་སོ་བདུན་པའི་ཤིང་སྟག་ལ་དགའ་ལྡན་ལ་མོ་
དགོན་བཏབ། རྗེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོ་མར་གྱུར། རྗེ་འདིས་མ་འོངས་སྤྱོད་བརྒྱུད་སོགས་
གྱི་ཡུང་བསྟན་གང་བསྟེན་ཞོག་ཏུ་བབས་པ་སོགས་ལ་མཚན་དུ་བ་མངའ། དགྲུང་ལོ་དྲུག་པ་
རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༤༠༥ལོར་རྒྱ་བ་བདུན་པའི་ཉེར་དགུ་ལ་གཤེགས།

ལྷ་དམར་སྤྱི་ཐེང་གསུམ་པ། ཆོས་དཔལ་ཡེ་ཤེས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༤༠༦ལོར་ཉང་
པོའི་ཡུལ་གྱི་ཁེ་བྲག་མཛོར་ཀོང་པོ་རྒྱ་མདའ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ ཡབ་བསམ་འབྲུབ་དང་ཡུམ་བར་
བཟའ་ལས་སྤྱོད་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པར་ཀམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལྷ་དམར་སྤྱོད་
སྤྱོད་རོས་འཛིན་གནང་ཞིང་དགེ་བསྟན་གྱི་སྟོན་པ་གནང་། གཞན་ཡང་ཆོས་གདམས་དག་ཐམས་
ཅད་གནང་། རྒྱ་མིང་རྒྱལ་པོས་ལྷ་ཏ་རྩང་ལས་བཟོས་པའི་དབུ་ལྷ་དམར་པོ་སུ་ཉིག་སོགས་གྱིས་
བརྒྱན་པ་ལུ། མཁའ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས། སོག་དཔོན་རིག་
རལ་སོགས་སྤྲོ་མ་མང་དུ་བསྟེན། རྗེ་མཛོང་བདོན་ལྡན་ལ་བཀའ་ཆོས་ལུལ། དགྲུང་ལོ་ཞེ་བདུན་
པར་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་རྩ་སྤྱོད་སྤྱི་ལོ་༡༤༥༥ལོའི་སྟོན་ར་ལ་སྤྱོད་གཤེགས།

ཞུ་དམར་སྐྱ་ཐེང་བཞི་པ། ཆོས་གྲགས་ཡེ་ཤེས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ ལོར་ཤར་
 རྟོགས་མདོ་གེ་ཤོད་ཁང་དམར་སྐྱ་དེད་དུས་དཀར་མཛེས་ཇོང་ཁོངས་སུ་སྐྱ་འབྱུངས། རྩ་བ་
 བདུན་ཟེན་པ་དང་རྟ་ར་གདན་ས་པས་སྐུལ་སྐྱོད་མཛེན་གནང་ཞིང་། ཁང་དམར་དགོན་དུ་
 གདན་བྱངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་པར་རྒྱལ་ཆབ་དཔལ་འབྱོར་དོན་གྲུབ་ཀྱི་ཞུ་དམར་ཆོས་དཔལ་
 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡང་སྤྱི་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་། ཀམ་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོས་གཙུག་ཤུད་བཞེས།
 ཀམ་པས་དབུ་ཞུ་དམར་པོ་གནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོའི་མཆོན་
 གསོལ། གཞོན་ཅུ་དཔལ་ལས་བསྟེན་པར་རྩོགས། གཞན་དུ་ཡང་རྩ་མ་མང་དུ་བསྟེན། ཟབ་
 ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་མཁུན་རབ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་ཕྱོགས་དང་རིས་སུ་མཆད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་གཙུག་གི་ཁོར་བུར་གྱུར། དཔལ་མཁའ་སྐྱོད་པས་རྩེ་བཙན་བརྩ་རྩེའི་དགོངས་པ་
 སྐྱབ་པར་དགའ་བས་དེའི་གནས་དང་ཉེ་བར་ཀུན་ཏུ་རྒྱུའི་སྐྱོད་པས་འབྲུག་གོ། ཞེས་ལུང་བསྟན་
 པ་ལྟར་གདན་པ་མཐེལ་ཀྱི་སྤྱན་ལྷ་མཛོད་པས་ལུགས་གཉིས་ཀའི་བསྟན་པ་ནས་མཁའ་དང་
 མཉམ་པར་བྱུང་། དེ་དུས་རྒྱལ་བ་ཞུ་དམར་ནག་གཉིས་ཀའི་བསྟན་པས་ས་ཆེན་པོ་བྲབ་པས་
 བན་ཚུན་འགྲན་པ་ལྟ་བུའི་འཕྲིན་ལས་ལ། དུང་སྐོར་རྣམས་ཀྱིས་ས་བཙོད་པས་རྒྱལ་བ་ཡལ་
 སས་ཀྱི་བར་དུ་སྟན་ཟླ་ཞུ་བ་སོགས་དཔྲག་གཞི་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཚུལ་རྣམས་ཐར་རྒྱས་བསྐྱུས་
 རྣམས་ལས་མི་གསལ་གྱིང་། རྩེ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྩེའི་གསུང་སྟོག་གྱུར་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་
 བསྟན་པའི་ཟུར་བ་ཞིག་མཆིས་པ་ལ་ཞིབ་པ་འདུག དགྲུང་ལོ་དང་གཅིག་པའི་རྩེ་མག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༥༠༣ ལོར་ཡངས་པ་ཅན་དགོན་པར་གསར་དུ་བཅུག བཀའ་འབྲུང་ལ་སོགས་གསེར་གྲིས་
 ཅན་གྱི་བསྟན་བཙོས་མང་པོ་བཞེངས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་པ་ས་སྤེལ་ལོར་དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་
 ཐེང་བ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་གནས་ནང་གི་གདན་སར་བཀོད། དགྲུང་ལོ་དོན་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་
 དགྲུ་པའི་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ ལོའི་ རྩ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཉེར་ལུ་སྐྱ་གཤེགས།
 ཞུ་དམར་སྐྱ་ཐེང་ལྷ་པ། དགོན་མཆོག་ཡན་ལག རབ་བྱུང་དགྲུ་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ ལོར་ཁྲུམས་
 རྩར་གོང་པོའི་ས་སྐོད་དགའ་ལྷན་ཁང་གསར་ཞེས་པ་རྩེ་རྣམས་པོ་པའི་ཆེམས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་
 བཞུགས་པའི་ཡུལ་དེར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་མཆོན་ལྷན་དང་ཡུམ་བཙོད་ནམས་སྐོལ་མའི་སྐས་སུ་སྐྱ་

འབྲུངས། རྗེ་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་མཛོད་ཀྱི་ལྷ་དཔལ་པའི་ཡང་སྤྲོད་དུ་ངོས་འཛིན་མཛད་དེ་གཙུག་ལྷན་
བཞེས། དེ་སྐབས་སྤྲུལ་སྤྲུག་ཞེས་ཞིག་གྲང་བྱུང་ཡོད་འདུག་པར་ཆོད་གཞི་ཅུང་ཟད་བྱུང་། མི་
བསྐྱོད་རྗེས། ལྷ་དཔལ་པ་ཡི་ཆར་པ་བབས་གྱུར་གྲང་། ། ང་ཡི་ལྷ་དཔལ་དཀོན་མཆོག་ཡན་ལག་
ཡིན། ། ཞེས་ཐག་གཅིག་ཆོད་མཛད། ཕྱི་དུ་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་མཁས་པ་དག་སྤྲུལ་སྤྲུག་
གཅིག་ཤོས་ཡིན་ཅིང་དཀོན་མཆོག་ཡན་ལག་འོར་བཤོ། ཞེས་གསུངས་གྲང་། མཁས་པ་ནི་རང་
གི་དབྱུང་ཤེས་པ་ཡིན་པས་མཛད་པ་དང་སྤྲོད་ལས་ལ་གཞིགས་ཤིག རྗེ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྗེ་ཅ་བའི་
སྤྲུལ་པ་བཞེས། གཙུག་ལྷན་ལུ་ལ་ནས་བཟུང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་པར་མ་ལུས་པ་གསན།
རྗེ་ཀམ་པས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་དུ་དབང་བསྐྱུར། དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་སྤྲོད་པ་སོགས་ལས་གྲང་
བཀའ་ཆོས་མང་དུ་གསན། རྗེ་དབང་ལྷན་པོ་རྗེ་འཛིན་པ་དག་ཏུ་གྱུར། རྗེ་འཛིན་པ་བཟུང་ལྷ་
དཔལ་པའི་ཕྱོད་ཀྱི་གདན་ས་ཡངས་ཅན་དཀོན་པར་གྱུར། དགྲུང་ལོང་དགྲུ་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་
བའི་ཆུ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༣ ལོའི་ཟླ་བཞིན་ཅན་གྱི་ཉིང་གསུམ་ལ་གཤེགས་སོ།

ལྷ་དཔལ་སྤྲུལ་པའི་དབྱུག་པ། ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷན་དཀོན་མཆོག་ཡན་ལག་གིས་སྤྲུལ་འབྲུངས་པའི་ཡུལ་
ལྷན་གྱིས་གནང་བ་ལྟར། རབ་བྱུང་བཅུ་བའི་ཤིང་སྤྱེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༩ ལོར་འབྲི་གྲང་ཞོལ་ལྷན་
པ་སྤྲོ་ལྷན་ཞེས་པར་ཡབ་འབྲི་ཁྲུང་ཆོས་རྒྱལ་སྤྲན་ཆོགས་དང་། ཡུམ་ལོང་མོ་བཟའི་སྤྲུལ་སྤྲུ་
ཤིང་སྤྱེལ་ཉོར་རྒྱ་དགྲུ་པའི་གནམ་གང་ལ་བལྟམས། ། དགྲུང་ལོ་ལྷ་པར་ཀམ་པ་དབང་ལྷན་པོ་
རྗེས་ལྷ་དཔལ་པའི་ཡང་སྤྲོད་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་ཞིང་སངས་ཁྲིམ་མངའ་གསོལ་ཏེ། གཙུག་ལྷན་
བཞེས་པ་ནས་བཀའ་ལྷན་མང་དག་ཐམས་ཅད་གནང་། གཞུང་མང་པོ་ལྷན་པ་ལ་འཛིན་པ་དང་
འཆད་ཆོད་རྩིས་པ་སོགས་འཇམ་དཔལ་དང་མཆུངས། རྗེ་ཆོས་དབྱིངས་རྗེ་རྗེ་ངོས་འཛིན་པ་
ལ་ཁམས་སུ་ཐེབས་ནས་ཆོས་དབྱིངས་རྗེ་རྗེ་ཅ་བའི་སྤྲུལ་པ་གྱུར་གྲང་། ལྷན་པ་སོ་སོ་ཤི་དང་
ཡང་བྱུང་སོགས་བྱུང་སྐོར་འགར་དམ་སྤྱི་ལྷན་པས་ཡབ་སྤྲུལ་པའི་ཞིག་མེད་དགོས་པ་བྱུང་།
དཔལ་པའི་ཆོད་དབང་པོས། གནས་དང་ཉིང་པའི་གནས་བཟོད་ཅིང་བདུད་རྩི་འཕྲུང་བར་
དགའ་བས་ལན་བཞིར་རྒྱུད་མར་ཁོ་ནར་བཅུ་ཞིང་སྤྲོགས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོའོ། ཞེས་
གསུངས་པ་བཞེས། ཀམ་པོ་གནས་ནང་དུ་ལོ་བཞུགས་མཛད་ཅིང་གཙུག་ལག་ཁང་གསར་པ་

བརྒྱུག་རི་པོ་བྱ་རྒྱུ་ཡན་དང་རྒྱ་བལ་གྱི་བར་ཞབས་གྱིས་བཅགས། སྐར་རྩེ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་
རྩེ་ལ་ཟབ་ཆོས་མ་ལུས་པ་ལུག། དགྲུང་ལོ་ཞི་བདུན་པར་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ཏྲ་
སྤྱི་ལོ་༡༤༣༠ལོའི་དཔོ་རྒྱའི་ཆོས་བཞིར་སྤྱ་གཤེགས།

ཞུ་དམར་སྤྱ་ཐང་བདུན་པ། དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོ། རྩེ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྩེ་ལ་གང་དབང་བྱུག་
བས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་བཞིན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༡ལོར་
མགོ་ལོག་སྐར་སྐད་ཅེས་བར་ཡབ་ཆེ་རྒྱལ་འབྲུམ་དང་། ལུས་ལུ་གུ་སྤོན་གྱི་སྤྲུ་སྤྱ་
འབྲུངས། རྒྱལ་བ་ཀུ་མ་པ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྩེ་སྤྱ་དམར་པའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་དོས་འཛིན་གནང་།
རྩེ་གས་ཆེན་ཀ་དག་ཐོད་བརྒྱལ་གྱི་ལམ་རྟགས་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་འབྲུངས། རབ་བྱུང་
བསྟེན་རྩེ་གས་ནས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྲུང་དོ་འཆལ་གྱི་ལྷགས་ལུང་སོགས་གསན་པ་རྒྱ་ཆེ།
ལུན་ནན་དང་འཛང་ལུལ་ལྷོགས་སུ་ཕེབས། རྒྱལ་དབང་ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་དོས་འཛིན་དང་རྒྱ་མ་
མཛད། ལྷགས་དམ་ཉམས་བཞེས་ཁོ་ནས་དུས་འདའ་བར་མཛད་ཅིང་། དགྲུང་ལོ་རེ་བཞི་པ་
རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༢ལོའི་དཔོ་རྒྱའི་ཉེར་བདུན་ལ་གཤེགས་སོ།

ཞུ་དམར་སྤྱ་ཐང་བརྒྱད་པ། དཔལ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་དོན་བྱུག་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་མག་སྤྱི་
ལོ་༡༤༤༥ལོའི་ཐ་སྐར་རྒྱ་བའི་ཆོས་བཅུར་སྤོབ་དཔོན་བརྒྱའི་སྤྱབ་གནས་བལ་ཡུལ་ཡོ་མོ་
གངས་ར་རུ་ཡབ་ལྷ་གཟིགས་སྤང་གི་གདུང་སྤྱགས་འཆང་ཀུ་མ་གུ་རུ་དང་། ལུས་སྤྱིན་པ་བཟང་
མོའི་སྤྲུ་སྤྱ་འབྲུངས། ཀུ་མ་པ་ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་སྤྱ་དམར་པའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་དོས་འཛིན་གནང་ཞིང་
གཙུག་ལུང་བཞེས། དེ་ཉི་བསྟན་འཛིན་དར་རྒྱས་དང་། གོ་ཤི་དོན་ཡོད་སྤྱིང་པོ་སོགས་ལས་
བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་ཟབ་ཆོས་མ་ལུས་གསན། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་རྒྱ་མཆོ་ལ་མངའ་བརྟེས།
རྒྱལ་དབང་བྱུང་རྒྱུ་དོ་རྩེ་དང་སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་སོགས་བསྟན་འཛིན་སྤྱེས་མཆོག་
བཟང་ལས་འདས་པའི་རྒྱ་མར་གྱུར། རྩེ་འདི་ལ་སྤོབ་དཔོན་མངའ་བས་མ་འོངས་པར་བསྟན་
པའི་བདག་པོར་འབྲུང་ཞེས་སྤྱགས་རྟེན་མའི་བསྟན་འཆིན་ཆེད་བརྗོད་མངའ་བས་མ་འོངས་
པར་བསྟན་པའི་བདག་པོར་འབྲུང་ཞེས་སྤྱགས་སྤྱིང་མའི་བསྟན་འཛིན་དག་གིས་གསུངས།
བལ་ཡུལ་མན་ཆད་དུ་འགོ་དོན་བསམ་གྱི་མི་བྲལ་པ་མཛད། དགྲུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་

བཙུག་ཉིས་པའི་ཚུ་བྱི་ཕྱི་ལོ་༡༧༣༣་ལོའི་མགོ་རྒྱའི་ཆོས་གཉིས་ལ་ཀམ་པ་བྱང་ཚུབ་རྗེ་རྗེ་དང་
ཉིན་ལྷ་ཁྱི་རུ་རྒྱ་ནག་དུ་སྐྱབས་ཤིག་པ།
ཞུ་དམར་སྐྱེ་ཐེང་དགུ་པ། དཀོན་མཆོག་དགེ་བའི་འབྲུང་གནས། རབ་བྱུང་བཙུག་ཉིས་པའི་ཚུ་བྱི་ཕྱི་
ལོ་༡༧༣༣་ལོར་མོན་སྐྱེ་ཐོའི་བྱོགས་སུ་སྐྱབས་ཤིག་པ། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་སྐྱེ་ལ་ཕྱི་
ལོ་༡༧༤༠་ལོར་ཞུ་དམར་ཡང་སྤྱི་དངོས་འཛིན་མཛད་ནས་ཁྱི་སྟོན་མཛད། ལོ་དེར་སྐྱབས་ཤིག་པ།
ཞུ་དམར་སྐྱེ་ཐེང་བཙུག་པ། མི་པམ་ཆོས་བྱུབ་རྒྱ་མཆོ། རབ་བྱུང་བཙུག་ཉིས་པའི་ཚུ་བྱི་ཕྱི་ལོ་༡༧༤༣་
ལོར་གཙང་བཀ་ཤིས་ཅེར་པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་གྱི་སྐྱེ་ཡི་གཙུང་པོར་སྐྱེ་འབྲུངས། དགུང་ལོ་ལྷ་
བར་ཀམ་པ་བདུད་འདུལ་རྗེ་རྗེ་དང་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས། ཀ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆེ་དབང་
ཅོར་བྲ། དཔལ་ལོ་གཙུག་ལག་དགའ་བའི་དབང་པོ། འབྲི་བྱང་ཡབ་སྐུ་ལ། ས་སྐྱེ་བདག་ཆེན།
འབྲུག་པ་ཡབ་སྐུ་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་པ་གཅིག་དང་མཐུན་གཅིག་ཏུ་ཞུ་དམར་པའི་ཡང་
སྤྱི་དུ་རོས་འཛིན་གནད། རབ་བྱུང་བཙུག་ཉིས་པའི་ལྷགས་མོ་མག་ཕྱི་ལོ་༡༧༤༩་ལོར་གོ་
བོད་ཟེང་འབྲུགས་ལོང་པའི་སྐུ་བས་སུ། ཞུ་དམར་རིན་པོ་དང་བལ་པོ་རྒྱལ་པོའི་བར་ཡོན་
མཆོད་འབེལ་བ་ཡོད་སྐབས་བཀའ་སྟོན་རྩ་ཆོག་བསྟན་པའི་མགོན་པོས་ཞུ་དམར་རིན་པོ་ཆེ་
བལ་ཡུལ་དུ་གོར་བོད་ཆེང་ས་སྤྱིག་གི་ཆེད་དུ་བཏང། གོ་དམག་བོད་དུ་འཇུག་བཅང། རྗེ་ཉིད་
བལ་ཡུལ་དུ་ཐེབས་པའི་ལམ་ཁ་འཛོལ་སྐབས་གཞུང་གི་བཀའ་བཞེན་མ་འབྲུག། དེའི་རྒྱུ་
གྱིས་ཞུ་དམར་པ་ལ་གོར་དམག་ནང་ཁྱིད་བྱས་པའི་ཁ་ཡོག་པོག་སྟེ། བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱིས་
དམག་གིས་བལ་པོ་ལ་འཛིགས་སྤང་བསྐྱེལ་བས་ལྷར་རབ་བྱུང་བཙུག་ཉིས་པའི་ཚུ་བྱི་ཕྱི་ལོ་
༡༧༤༩་ལོར་དགུང་ལོ་དགཅིག་པར་བལ་ཡུལ་དུ་སྐྱབས་ཤིག་པས་བསྐྱུགས་ནས་ཞུ་དམར་
པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་རོ་ཞིག་ཅིས་སྟོད་བྱས་པས་བལ་པོད་ཀྱི་འབྲུག་ཅོད་རིམ་
བཞེན་ཞི། དེ་འབྲུག་ཞུ་དམར་པའི་གདན་ས་ཡངས་ཅན་དགོན་སྟོ་ཐེལ་བརྒྱལ། ཡང་སྤྱི་དངོས་
འཛིན་བྱ་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་རྒྱ་བསྐྱུགས། དེ་རྗེས་ལོ་ཤས་ཤིག་ནས་འགའ་ཞིག་གིས་ཟས་
དུག་བྲངས་པར་བཤད་པ་དང་། ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ལས། བྱང་འཁོར་ལ་སྟོན་ཅན་བྱིན་ནས་
མགུལ་བསྐྱུགས་ནས་བཀོངས་པར་བཤད། གང་ལྟར་ཡུན་རིང་མ་བཞུགས་པ་སྐྱབས་ཤིག་པ་

མངོན། དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་བྱུག་ཅུ་ལྷག་ཙམ་གྱི་བར་ཡོངས་གྲགས་གྱི་ཞུ་དམར་པའི་ཡང་སྤིང་
མེད་པར་ཆགས། [ཀྱི་ཆང་ཡལ་སྤུག་གི་རྣམ་ཐར་] ཀམ་པ་བཅུ་བཞི་བ་ཐེག་མཆོག་དྲེ་
དང་དུས་མཉམ་པའི་ཀམ་གཞན་པན་རྒྱ་མཆོས་བརྩམས་པ་ལས། “གར་དབང་བྱུག་པ་དང་
བརྒྱད་པའི་གདུལ་བྱ་ལྷག་མར་དགོངས་ནས་བལ་ཡུལ་དུ་ཐེབས། དེ་སྐབས་རྒྱ་མཆོན་ཆེ་མ་
སྤྲེལ་སྤྲེལ་པ་ཞིག་གི་རྒྱུན་གྱིས་བལ་པོ་དེ་གཉིས་ཅུང་མ་མ་ཐུན་པ་ཡོད་པ་ལ། གཞུང་སྤྲེལ་སྤྲེལ་
ཆོབ་ལག་ལ་བལ་ཡུལ་དུ་བཏང་བ་བལ་པོས་བཅོན་དུ་བཟུང་། རྗེ་འདི་ཕྱོག་འབྲུལ་བཀའ་བསྐྱེད་
ཏེ་དེ་རྣམས་བཅོན་ལས་བཏོན། བལ་པོའི་སྤྱིང་ནད་ཞི་བྱེད་པོད་ལ་བཀའ་བཏོན་པའི་ཚུལ་
མཛད་དེ་སྤྲེལ་སྤྲེལ་ཡང་ཉིད་གྱིས་མཛད་པའི་བཀའ་བཀོད་དང་བཙས་པོད་དུ་བརྒྱུངས་པས།
འཇམ་དབྱངས་ས་པར་གྱིས། སྤྱི་པོ་དན་པ་སྤང་མདའ་བཞེན། ཅུང་ཐད་ཙམ་གྱིས་མཛོད་མན་
བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་བཀའ་བཏོན་གྱི་ཆེན་པོ་རྣམས་སྤྲེལ་བཞེན་པར་བཟུང་སྟེ་གཞུང་སྤྲེལ་
ཞུས་ནས་རྒྱ་ཡུལ་དུ་སྤྲོན་པ་སྤྲེལ། རྒྱ་དམག་ལྷགས་པ་ན་བལ་པོས་ཀྱང་དཔག་གཙང་དུ་སྤྲོས་
པ་སོགས་འཁྲུག་གཞི་ཆེན་པོ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། བར་གྱི་བར་མི་དན་པ་དེ་དག་བདུད་རིགས་
གྱི་ཆོ་འབྲུལ་དངོས་སུ་ཡིན་ཞེས་གོ་སྤི་བརྒྱད་པས་གསུངས་སོ།། སྤྲེལ་བལ་པོ་རྒྱ་ལོག་ཏུ་
བབས་ཆེ་སྤྱི་གདུང་ཡིན་རྒྱ་བའི་ཚུལ་ཞིག་སྤྲེལ་པ་དེ་གས་འཁྲུག་པ་བའི་འཇམ་དུ་སོང་། སྤྱིར་
རྒྱལ་སྤྲེལ་རྣམས་གྱི་མཛད་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་ཐན་ཐབས་ཁོ་ན་ཏེ། རྒྱལ་དབང་བདུད་
འདུལ་དྲོ་རྗེས་ཐུགས་རྗེའི་སྤྲོ་བས་གྱིས་བལ་དམག་བརྒྱུག་ཅིང་འཁྲུག་པ་གཏན་ཞིར་བྱུང་བ་
སོགས་ནི་ཐིན་ལས་གྱི་སྤྱོ་གཅིག་གོ། དེ་དག་ནི་རྗེ་འདིས་འཁྲུག་པ་མཛད་པའི་ལོག་རྟོག་
བསལ་བྱིར། གོ་སྤི་བརྒྱད་པའི་གསུངས་འཕྲོས་དང་། དེ་སྐབས་བལ་ཡུལ་དུ་དམག་མིར་ཡོད་
པའི་སྤྱི་པོ་ཤེས་ལྟོན་དག་གི་དག་རྒྱུན་ཁུངས་ཐུབ་ཐིས་པ་ཡིན་ནོ།། འདས་ལོ་ནི་མེ་འབྲུག་ཙམ་
ཡིན་ནམ་ དེས་པ་ཅན་ཞིག་མ་དེས་སོ།། ” ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཞུ་དམར་སྤྱི་ཐེང་བཅུ་གཅིག་ལ། འཇམ་དབྱང་རིན་པོ་ཆེ། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཆུ་འབྲུག་གྱི་
ལོ་༡༤༩༥ལོར་སྟོད་ལུང་མཚུར་ཕུ་རུ་ཀམ་པ་མཁའ་ཁབ་དྲོ་རྗེའི་སྤྲེལ་སྤྲེལ་འཁྲུངས། ཀམ་
མཁའ་ཁབ་དྲོ་རྗེའི་མངོན་རྒྱུད་གི་སྤྲོ་ནས་ཞུ་དམར་པའི་སྤྲེལ་སྤྲེལ་ཡིན་པར་ངོས་བཟུང་བ་ཙམ་

ལས། ལྷ་དམར་པའི་ཡང་སྤེད་ངོས་འཛིན་མི་ཆོག་པའི་ཆབ་སྤེད་ཀྱི་དམ་བསྟགས་ཡོད་སྟབས་
ཁྱབ་བསྟགས་མངའ་གསོལ་བྱ་བའི་ཐབས་ཤེས་བྲལ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་ཁྱི་ཕྱི་
ལོ་༡༥༧༥་ལོར་དགུང་ལོ་ང་ལྔ་པར་སྐྱ་གཤེགས།

ལྷ་དམར་སྐྱ་ཐེང་བཅུ་གཉིས་པ། མི་པམ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་གྲོས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་འབྲུག་ཕྱི་
ལོ་༡༥༧༥་ལོར་སྤེ་དགའི་འདན་ཁོག་ཏུ་ཨ་ལྷུག་ཆང་གི་ཁྱིམ་ཆང་དུ་སྐྱ་འཁྱུངས། རབ་བྱུང་བཅུ་
དྲུག་པའི་ཆུ་ཡོས་ཕྱི་ལོ་༡༥༧༥་༣་ལོར་ཀམ་པས་ངོས་འཛིན་སྟན་གསན་ལྟར་གོང་ས་རྒྱལ་པའི་
དབང་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས་བཀའ་ཡི་གནད་བ་དང་ངོས་འཛིན་ཐོག་གཙུག་ཤུད་བཞེས་
ཞིང་མཆོད་ལྷ་དམར་མི་པམ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་གྲོས་ཞེས་གནད་བ་ཡིད།

ལྷ་ཙོག་སྤར་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི་བྲུ་ཆང་མཁན་པོའི་གསོལ་དཔོན་གྱི་ལྷ་མོ།
ལྷ་ཆད་མ་ལོངས་པའི་འཕོག་ཤོ་དེ་སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་གི་བྱུང་འཁོར་སྐྱ་བོའི་རིགས་ཀྱིས་གྲོན་
པའི་གཏན་འབེབས་ཆད་གཞི་མ་ལོངས་པའི་ལྷ་མོ་འཕོག་ཤོ།

ལྷ་དམར་ཚུགས། པཎ་ལྷ་ད་ལྷ་རིས་མེད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་མང་ཆེ་བས་གྲོན་སྲོལ་ཡོད།

ལྷ་ཟེ། ལྷ་མོའི་ཟེ་སྒོ།

ལྷ་རྒྱལ། ཨ་མདོའི་བྲུ་པས་གྲོན་པའི་བཙུན་ལྷ་ཞིག

ལྷ་བཟང་པོ་ཀ་ཤི་ཀའི་ལ་ཐོད། དེ་སྟོན་སྤེ་སྤེ་ཕག་མོ་བྲུ་བ་དང་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་གཞུང་གི་
བྱུང་འཁོར་སྐྱ་བོ་ཆོས་རྒྱ་ལུ་ཆས་སྤྲས་དུས་མགོ་ལ་གྲོན་པའི་ལྷ་མོ་ཨར་གོང་ཟེར་བ་རས་
དཀར་པོ་ལས་བཟོས་པའི་ཞིག་ཡོད་བ་དེ་ལ་ཟེར།

ལྷ་གཡོག་ལྷ་གཡོག་ཆེད་ཀྱི་རས་སོགས་ལ་གོ་དགོས། ལྷ་སེར། ལྷ་སེར་འདི་ཐོག་མར་ཁོ་ལྷ་བཀའ་
བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་བཙུན་ཆེན་པོ་བྱ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱིས་མནའ་སྲོལ་བྱུང་བའི་མཁས་པ་
དང་བཙུན་པ་མཆོན་བྱེད་ལྷ་བྱའི་ལྷ་མོ་ཞིག་ཡིན་འདུག་ལ། རྗེས་སུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་
གྲགས་པས་བཞེས་པས་དགེ་ལུགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་དར་ཁྱབ་བྱིན་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག

ལྷ་སེར་ཙོད་པཎ་འཆང་བའི་ལུགས། ཉང་པའི་གྲུབ་མཐའི་ནང་གསེས་དགེ་ལུགས་པ་ལ་ཟེར།

ལྷ་སེར་ཆོས་འབྱུང་བླ་སེར། དཔལ་མཉམ་མེད་རི་པོ་དགའ་ལྗན་པའི་བསྟན་པ་ལྷ་སེར་ཙོད་ པན་

འཆང་བའི་རིང་ལུགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པ་བྱི་རྒྱུ་མེར་པོའི་མེ་ལོང་
 ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཕྱི་སྤྲིད་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་རྒྱ་སྤེལ་ནས་ས་སྤྱག་
 ལོ་བར་ལ་བརྩམས། དགེ་ལུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་ཤིང་རྒྱས་པ་དང་། ལྷ་མེར་གྱི་དགོན་ས་
 ལག་སོ་སོའི་འདེབས་པ་ལོ། བསྟན་འཛིན་སྤྱི་ལུ་རིམ་བྱོན། ལྷ་རྒྱུན་མང་ཉུང་དང་བཅས་པ་
 སྤྲ་ཞིང་ཞིབ་པར་བཀོད་ཡོད་པས་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་གྱི་ཁྲིད་དུ་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་གོ།
 ལྷ་མེར་གྱི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་བས་དབུ་ལྷ་མེར་པོ་མནའ་བས་པར་བརྟེན་དགེ་ལུགས་པ་ལ་ལྷ་མེར་བ་ཡང་བཟེད།
 ལྷ་ལྷ་ཁང་། བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་མལ་གྲོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་། ལྷ་ལྷ་ཁང་ལ་དབུས་སྤོང་ལྷ་ལྷ་ཁང་ཡང་
 ཟེད། དེ་ཡོད་རྒྱ་ཁྲོན་སྤྱི་ཁྱི་བཞེ་མ། ༡༧༤༠ཟེན། དེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་
 བཅན་པོ་ཁྱི་ཕྱེ་སྤོང་བཅན་གྱི་སྤྱིའི་མཆོད་གནས་པའུ་ཆེན་པེ་མ་ལ་མི་འདི་དངོས་སློབ་མུང་
 ཉིང་འཛིན་བཟང་པོས་བྲག་བཏབ་ཅིང་། པའུ་ཆེན་པེ་མ་ལ་མི་འདི་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་ནས་ལོ་ལྷ་
 བརྩ་སོང་བའི་སྐབས་མུང་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོས་དམ་ཅན་རྩོད་རྩོད་ལེགས་པ་བྲན་ཏུ་བཀོལ་ནས་
 གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པར་བརྩམས་པ་ན། རྫོང་ལེགས་ཀྱིས་མདོ་ཁམས་སུ་མེར་བ་པལ་
 སྤེ་འབྲུང་མོང་གི་རྒྱལ་ཁལ་ལྷ་བརྒྱ་ལོངས་པ་བྲངས། དངོས་བྲུབ་ལོངས་ཤིག་ཟེར་བ་ན། མུང་
 བན་ཆེན་པོས་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་ལྷ་ནམ་མཁའ་ལ་གཟེད་པས་རྫོང་ལེགས་ཀྱིས་ལན་གསུམ་
 བསྐྱངས་ཀྱང་མ་ཁེངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་སྤོང་གི་མིང་ལས་ལྷ་ལྷ་ཁང་ཞེས་བྲགས་ཀྱང་དོན་
 ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་རུ་ལུང་བསྟན་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཡུལ་ཤེ་སྤྱ་ལྷ་ཞེས་
 བྱ་བའི་ས་ལོག་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཟུགས་བརྟན་བྱུང་ནས་ཡུལ་གྱི་ས་མཆོམས་
 སྤང་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་ལྷ་རྩུལ་དེའི་ཉེ་ལོག་ཤེ་སྤྱ་ལྷ་ཞེས་པ་ནས་མུང་བན་ཉིད་
 ཀྱིས་ཐུབ་དབང་བྱང་རྩལ་ཤིང་རྩལ་མ་གཉེར་ནས་བཞེས་པ་སྤོང་ཁང་གི་ནང་རྟེན་དུ་བཞུགས།
 ས་མཆོམས་སྤང་ཞེས་པ་ནི་དབུས་སྤོང་འདི་དབུས་གཙང་རུ་བཞེའི་ཟད་མཐའ་ལ་ཉེ་བ་ཡིན་
 པས་སོ་ཞེས་སོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་སྐོར་དང་། དར་གྲུད་བྱུང་རྩལ་དང་དུས་རབས་བརྒྱ་
 བཞེ་པའི་ནང་སྤོང་ཆེན་རབ་འབྲུམས་པས་ཉམས་གསོ་གནང་བ་སོགས་འཛིགས་མེད་གླིང་པའི་
 གཏམ་ཆོགས་ལེའུ་སོ་ལྷ་པ་དབུ་རུ་ལྷ་ལྷ་ཁང་གི་གཏམ་ཞེས་པར་གསལ་ལ། རྩེས་སུ་དགོན་

བདག་མེ་ར་བྱེས་ལྷ་ཚང་ནས་གནང་། རིག་གནས་གསར་བཞིའི་སྐབས་ས་རྡོའི་བྱང་པོར་སོང་
ཡང་། བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་སྐྱབ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལོར་དགོན་པའི་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་
ཁྱི་ལྷེ་སྲོང་བཙན་གྱིས་མུང་བན་ལ་གནང་བའི་ཞལ་བཞེས་ཡི་གེ་འཁོད་པའི་རྩོམ་པའི་གཉིས་
ནས་གཅིག་བཅག་པའང་ད་ལྟ་སྤྱི་གྲུས་ནས་མཛོད་རྩིས་ཡོད།

ལྷ་ལྷ་ཁང་གི་རྩོམ་པའི་གཉིས། བོད་མྱོང་ས་མལ་གྱོ་གྲུང་དཀར་ཆོང་ཆོང་ཞོལ་ཤང་གི་ལྷ་ལྷ་ཁང་གི་སྒོ་
འགམ་དུ་རྩོམ་པའི་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ནི་བོད་ཀྱི་བཙན་པོ་ཁྱི་ལྷེ་སྲོང་བཙན་ནས་མིན་གཞན་
སད་ན་ལེགས་འཛིང་ཡོན་གྱིས་རང་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁྲོན་པོ་ཆེན་པོ་བན་དེ་མུང་ཉིང་དེ་འཛིན་
བཟང་པོ་ལ་བྱས་ཆེས་གཟེངས་སུ་བསྟོད་པའི་ཞལ་བཞེས་བཀའ་གཅིགས་སྤྲུལ་ཆེས་གཉིས་
གནང་བའི་མདོ་དོན་རྩོམ་པའི་དུ་བཀོད་པ་ཞིག་ཡིན། རྩོམ་པའི་སྐབས་མ་དེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩ ནས་
༡༩༡༣ ལོར་གྱི་ལོ་ལ་བཅུགས་པ་དང་། རྩོམ་པའི་སྐབས་མ་དེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༡༣ ལོར་བཅུགས་པར་
མདོན། བན་དེ་མུང་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོ་ནི་ཆོས་ཕྱོགས་ནས་སྤྲུག་གྲགས་ཆེ་བ་མ་ཟད། སྲིད་
ཕྱོགས་ནས་ཁྱི་ལྷེ་སྲོང་བཙན་གྱི་ཁྲོན་པོ་འཛིན་ཐང་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་ཁྱི་ལྷེ་སྲོང་བཙན་
སྤྱི་ཚུང་དུ་འཛིན་སུ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་ཆབ་བྱས་ཏེ་ལེགས་ཕྱོགས་ཀྱི་གསལ་འདེབས་ཞུ་བ་དང་།
རྒྱལ་ཁྲོན་འབངས་བཙས་མཛད་ཞིང་མཐུན་པ་སོགས་འཕྲུལ་སྤྲུགས་གཉིས་ཀར་བན་པ་ཆེ་
བའི་གྲོས་བཏོན་ནས་ཟིང་ཆ་མེད་པར་བཞོས་པ་བཙས་ཀྱིས་གོང་ལོག་ཀྱུན་གྱི་སྲོག་ཤིང་ལྟ་
བྱུང་གྲུང་པར་བཞེན་ཁྱི་ལྷེ་སྲོང་བཙན་ཁྱི་ལ་འཁོད་ཆེས་སྲིད་ཀྱི་ཁྲོན་པོ་ཆེན་པོར་བསྐྱོས་པའི་
ཆེས་སྤྲུལ་ལས་ལྷག་པར་བྱ་བ་བཟང་པོ་ཤིས་སྤྲུག་བསྐྱབས་པ་བཙས་ཐོག་མཐའ་པར་གསུམ་
དུ་བཙན་པོར་སྤྲུག་བསམ་དག་ཅིང་བྱས་ཆེས་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད། དེར་བཞེན་ཁྱི་ལྷེ་སྲོང་
བཙན་གྱིས་བན་དེ་མུང་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོར་བྱས་ཆེས་འོན་གསོལ་བྱེད་བྱིར་བཀའ་
གཅིགས་ཐེངས་གཉིས་གནང་ནས་ཁོང་གི་པ་མེས་རྒྱུད་བཙས་ལ་བཙན་པོའི་གདུང་རྒྱུད་དང་
བཙས་པས་འོན་གྱིས་བསྐྱུངས་ཤིང་ལྟོག་བྱེད་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་མཛད། རྩོམ་པའི་གཉིས་ཀ་
བན་དེ་མུང་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོར་ཞལ་བཞེས་བཀའ་གཅིགས་གནང་བ་ཆ་འདྲན་ཡང་། རྩོ་
པའི་སྤྱི་མཐའ་ནང་དོན་རྒྱུས་པ་དང་། ཕྱི་མ་དེ་ནི་སྤྱི་མཐའ་ནང་དོན་ལ་ཁ་སྟོན་མཛད་པ་ཞིག་

ཡིན། རྫོང་ཁྲ་མ་དེར་བན་དེ་སྤང་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོའི་མེས་པོ་སྤང་བཟང་འདུས་གོང་གི་བྱ་
 ཚ་རྒྱུད་བཅས་པ་ལ་བཅན་པོ་དགྲུང་རབས་རིམ་བརྒྱུད་ནས་ལྷ་རྟོག་གཞིགས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཁོ་
 ཚོའི་ནང་ནས་འཛོན་ཐང་ཆེ་བ་གཅིག་ཞབས་འབྲིང་དུ་བརྩམས་ནས་རང་གི་རྩས་པ་དང་བསྐྱེན་
 པའི་ཞབས་འདེགས་སྤྱབ་ཏུ་བརྩམས། དུས་རྟག་ཏུ་གོང་ནས་འགོ་འདོན་མཛད་དེ་བཅན་པོར་
 རྒྱབ་གཏོད་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་འཛོལ་བྱུང་བའི་ཆེ་འད་ཉེས་ཅན་དེ་རང་ལ་ཆད་པ་
 གཅོད་པ་ལས་གཉེན་ཉེ་ལ་ལེ་ཁག་མི་དགྲི་བ་དང་ཁེ་དབང་གཞུང་བཞེས་མི་མཛད་པ་སོགས་
 གི་ནང་དོན་འཁོད་ཡོད། རྫོང་ཁྲ་གཉིས་པ་དེའི་ནང་དུ་སྤང་ཡང་སྤོན་སྤང་བཟང་འདུས་གོང་གི་
 བྱ་རྒྱུད་ཅས་དུ་མ་ཐད་དེའི་གཉེན་ཚན་དུ་གཏོགས་པ། གཅོད་དང་སྤོད་ལ་སོགས་པར་གནས་
 པའི་མི་སེར་པལ་པ་ལའང་ཞང་ལོན་ཡི་གེ་པའི་ཐོབ་ཐང་གནང་རྒྱ་དང་། གལ་ཏེ་ཉེས་པ་མེད་
 བཞིན་དུ་ཁོ་ཚོའི་དབང་ལ་གཞོད་འཆེ་བྱེད་མི་བྱུང་ན་མཐོང་མཐུན་སྤྱ་ཡིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཆད་
 པ་གཅོད་རྒྱ། སྤང་བཟང་འདུས་གོང་གི་བྱ་ཚ་རྒྱུད་བཅས་ནས་ཡང་བཅན་པོའི་ཆབ་འོག་ཏུ་
 བསྐྱེད་ནས་གཞན་གྱིས་དབང་ཡོད་བྱེད་དུ་མི་འབྲུག་པ་བཅས་ཀྱི་ནང་དོན་ཁ་སྤོན་མཛད་
 ཡོད་པ་རེད། རྫོང་ཁྲ་དེ་ནི་ཁྲི་སྤོང་ལྷེ་བཅན་དང་སྤུ་ལེ་བཅན་པོ་སྤྱུ་གཤེགས་རྗེས་བཅན་པོ་ཁྲི་
 ལྷེ་སྤོང་བཅན་གྱི་དུས་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། རྒྱལ་སྤོན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ། དེ་བཞིན་བཅན་
 པོ་དེའི་གཅེན་པོ་སྤུ་རྩག་བཅན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་བཅས་ཀྱི་ཐད་དབྱེད་གཞི་མི་ཉུང་བ་བཏོན་ཡོད་
 པས་ལོ་རྒྱུས་དོན་སྤྲིང་ཆེན་པོ་ལྡན་ཡོད།

གཞག ① འཛོག་གི་མ་འོངས་པ། ② བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་གཞག་པ། གནས་སུ་འཛོག་པའམ་སྤྱིག་
 པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཛོག་པའི་མ་འོངས་པ།

གཞགས་པ། བཞག་པ་དང་འདྲ།

གཞང་། བཤང་ལམ་མམ། འོག་སྒོ་དང་མོ་མཚན། གཞང་དཀར་ནག་ ཨ་ལོང་ཁ་ནས་བྱེན་དུ་སོར་
 བཞིང་གཞལ་བ་ལ་གཞང་དཀར་པོ་དང་། དེ་ནས་སོར་བཞི་གཞལ་བ་གཞང་ནག་པོ་ཞེས་ཟེར་
 ཉ། རྫོང་འབྲང་འབྲུལ་གྱི་ལྷེ་མིག་ལས། གཞང་དཀར་ནག་ནི། ཨ་ལོང་ཁ་ནས་བྱེན་དུ་སོར་
 བརྒྱུད་གཞལ་བས་དང་པོ་བཞི་ནི་གཞང་དཀར་པོ་དང་། གྲི་མ་བཞི་ནི་གཞང་ནག་པོ་ལོ། ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གཞང་ཁང་། བྱད་མེད་གྱིས་ཚུལ་མེན་གྱི་གཞང་འཛོང་བར་བྱེད་སའི་གནས་ཁང་ལ་བཞུགས།

གཞང་ཁང་གི་ཨ་མ། གཞང་ཁང་བདག་མོ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་བྱངས་ཡིན།

གཞང་གྲིབ། སྤྲད་འཛོང་མ་ལས་གོས་པའི་བཙོག་གྲིབ།

གཞང་འཕོངས། ལྷུབ་གྱི་ཞེས།

གཞང་འཕོག་ཞེ་ཆིག་སྟེ། འཕོངས་ལྷུབ་ལ་གོ།

གཞང་འབྲུམ། དེ་ཆེན་འབབ་པའི་ལམ་ཨ་ཁོང་ཁན་ས་གྲུ་དུ་སོར་བྱེད་དང་ལྷ་གཞལ་བ་ལ་གཞང་

ཞེས་ཟེར་བས། དེར་ཕོག་པའི་ནད་འབྲུམ་པ་ཁྲག་བཅས་པའི་ལྷན་སྦྲེས་མ་ཡི་ནད་ཚན་ཞིག་

གཞང་འབྲུམ་ཁྲག་ལས་གླུར་བ། འབྲུམ་པ་དམར་པོ་བྱུར་བྱ་དང་། འོལ་ཟེར་འབྲ་བ། སེན་ཏུ་ཆ་ཞིང་

ན་ལ་ཁྲག་མང་འཛྲག་བཤོ།

གཞང་འབྲུམ་མཁྲིས་པ་ལས་གླུར་བ། ཆ་བ་སྦྱེ་ཞིང་སྒྲོམ་དང་ཆེ། ལུས་རྩལ། གཞང་ཁན་གྲག་པ། མདོག་

དམར་པོ་དང་ཡང་ན་སེར་པོ་དེ་མ་ཅན་འབྲུམ་པ། འབྲུམ་པ་དམར་རམ། སེར་པོ་འཕ། སྒྲོན་པོ་རྣམས་

དོན་ལ་ཁྲག་སྦྲ་པོར་འཛྲག་པ། བགས་པ་སྟོ་བ། སེན་མོ་སེར་བ། མིག་ཚུ་ལྡང་བ་བཅས་སོ།

གཞང་འབྲུམ་གྱི་ནད། གཞང་འབྲུམ་སྦྱིའི་སྦྱོང་སྦྱེན་ཞི། ལྟོ་བ་འབྲུ་བགས་པ་དང་། བཤང་ལམ་གཅེ་ཏུ་

བརྟག་པས་བསྐྱད་པ། ལྷན་སྦྲུབ་པོར་ཅོག་ལུར་འདུག་བགས་པ། བཤང་གཅི་དང་འབྲེན་འགག་

པ་བཅོར་བགས་པ། ཏྲ་སོགས་ཞོན་པ་བསྐྱེན་བགས་པ། ལུར་སེལ་གྱི་རྒྱུང་འབྲུགས་པ་བཅས་

གྱིས་སྦྱོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

གཞང་འབྲུམ་བད་ཀན་ལས་གླུར་བ། ལྟོ་བ་སྟོ། མེ་འོད་རྒྱུད། ཡི་ག་འཆུས། ཆམ་པ་མང་པོ་ཕོག་

མཆིལ་མ་མང་བ། གཅིན་སྟེ་བ། ལུ་སོ་ལ་ན་བྱུག་ཐོན་པ། འབྲུ་མདོག་སྦྱེ་ཞིང་དེའི་ནད་དུ་བད་

ཀན་དང་བེ་སྒྲུབས་མང་བ། ཁྲག་དང་རྒྱ་སེར་སོགས་མི་འཛྲག་པའི་འབྲུམ་པ་དམར་པོར་ཟ་

འབྲུག་འདོད་པ་ཅན་འབྲུང་བ། ལྷན་དུ་ཆོར་བ་རྒྱུད་པ། བགས་པ་དང་། སེན་མོ། མིག་སྦྱིན།

གདོང་པ་བཅས་མདོག་སྦྱེ་བ་གླུར་པའི་བད་ཀན་གྱི་ནད་རིགས་ཤིག་

གཞང་འབྲུམ་རིགས་བཞི། ༡ བད་ཀན་ལས་གླུར་བ། ༢ རྒྱུང་ལས་གླུར་བ། ༣ ཁྲག་ལས་གླུར་བ།

༥ མཁྱིས་པ་ལས་གྲུང་བ་བཞིའོ། གཞོང་འབྲུམ་རྒྱུང་ལས་གྲུང་བ། དེ་མ་སྐྱམ་ཞིང་གཏོང་བའི་
ཆེ་ལོག་སྒྲོ་ཆ་བ། ཡང་ན་ཆག་སྒྲུ་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱ་སྒྲ་འབྲེས་མར་འབྲུབ། མགོ་དང་། ཐག་བ།
ཅིབ་ལོགས། ལུ་སོ་བཅས་ན་ཐུག་ཐོན་བ། དབྲུགས་ཆོད་བ། ལུས་ཐོད་ཆུང་བ། བགས་བ་དང་།
སེན་མོ། རོ་གདོང་། མིག་སྒྲིན་ནམས་ནག་པོར་ཆགས་ཤིང་འབྲུམ་བ་ནག་པོར་ཐོན་བ།
གཞང་བཅོང་མ། བྲུ་མེད་གང་ཞིག་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆ་རྒྱུན་དབྲུལ་ཞིང་རྒྱུན་ལྡན་གྱི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྲང་
ལ་དཀའ་འདལ་འབྲུད་ཆེ། འདོད་ལྡན་སྒྲེས་བ་ནམས་དང་ལུས་འབྲེལ་བྱེད་ཅིང་གཞང་སྒྲ་ལེན་ནས་
འཆོ་སྒྲེལ་བའི་བྲུད་མེད། གཞང་འཆོང་མ། སྒྲུང་འཆོང་མ་ནམས་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན་ནོ།
གཞང་འཆོང་མ། གཞང་བཅོང་མ་དང་དོན་གཅིག་
གཞང་ལུག་བ། བཤང་ལམ་རྒྱ་མ་བྱིར་ལོག་བ།
གཞང་སྒྲིན། བཤང་ལམ་དུ་སྒྲིན་བྲུས་ཟ་འབྲུག་སྒྲེད་བའི་ནད་རིགས་ཞིག་ཡིན།
གཞན། གཞན་བ་དང་འབྲ། གཞན་ལས་སྒྲེ་བར་འདོད་བའི་ལྷ་བ་སྟེ་གངས་ཅན་བའི་བྲུབ་མཐའི་
འདོད་ཚུལ་ལྟ་བུའོ།
གཞན་རྒྱུན་ཤི་ཆད། གཞན་རྒྱུན་དབང་གི་ཤི་གོད་བྲུང་བའི་དོན། ཡང་ན། རྒྱུན་སྒྲོ་བྲུང་བྲུང་ནས་
འཆི་རྒྱུན་བྲུང་བའི་དོན།
གཞན་སྒྲོན། མི་གཞན་གྱི་སྒྲོན། གཞན་སྒྲོན་ལྷ་བའི་མེ་ལོང་། གཞན་དག་གི་སྒྲོན་ལྷ་བྱེད་གྱི་མེ་ལོང་
ཞེས་བའི་དོན། གཞན་སྒྲོར་རོ་སྒྲུང་། རོ་སྒྲུང་གིས་རྒྱབ་སྒྲོར་བྱེད་བ། ཁྲིམས་སར་མི་ཆང་མ་
འབྲ་མཉམ་ཡིན་པས་གཞན་སྒྲོར་རོ་སྒྲུང་བྲུས་མི་ཆོག་
གཞན་སྒྲོར་རོ་བསྐྱང་སྒྲུང་བ། ཉེས་བ་ཅན་གཞན་དག་ལ་རྒྱབ་སྒྲོར་བྱེད་བ་དང་། ཉེས་བ་ཅན་ཡིན་
གྲང་རང་གི་དགའ་ཉེའི་རིགས་གི་རོ་ལ་བལྟས་ནས་སྒྲུང་སྒྲོབ་བྱེད་མི་ཆོག་
གཞན་ཁག་རང་འཁྱར། གཞན་གྱི་འགན་ཁག་རང་གིས་ཁྱར་བ།
གཞན་ཁོངས་ཟུར་འབྲུད། རང་དང་གཉམ་སྦྱོད་ཆ་ལུགས་སོགས་མི་འབྲ་བ་ཟུར་འབྲུད་བྲུས་ནས་
ཁ་ཡ་མ་བྲུས་བ།
གཞན་གྱི་རོ་བོ་སྒྲོང་བ་ཉིད་རྟོགས་བའི་ཡེ་ཤེས། སྒྲོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྟོགས་བའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ནང་གསེས་

ཤེས་སྒྲེ། ཆོས་ཀྱི་གཞན་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་ནི་གཞན་གྱིས་མ་བྱས་པའི་རོ་བོ་སྟེ། ཚུལ་རོལ་མཐོང་
བ་ལས་གཞན་པ་རོལ་གཞིགས་པའི་སྟོང་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིད། དེ་ཉིད་ལ་བདག་གཉིས་གི་སྟོང་
པར་རྟོགས་པའི་མཐུན་པ།

གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟོང་བ་ཉིད། འཇིག་རྟེན་པ་ལས་གཞན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཉིད།

གཞན་གྱི་ལྷ་རྟེན། གཞན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ།

གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད། མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། རྒྱ་རྟེན་གཞན་གྱི་དབང་ལས་
སྦྱེས་པ་རྩས་སུ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་སྟེ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གདགས་གཞིར་གྱུར་ཅིང་ཀུན་གཞིའི་
ཆ་ཡིན་པ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་ཁམས་གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་
རིག་པ་ཅམ་རོ་བོ་རྩས་སུ་གྱུར་ཅིང་འབྲུལ་རྡོར་རྒྱ་དང་རྟེན་ལས་བྱུང་བ།

གཞན་གྱི་གཞི། སྟོང་རྒྱད་ཀྱི་བསྐྱམས་པ་ཡན་ལག་གཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མདུན་བསྐྱེད་
བསྐྱོམས་ནས་དམ་ཡེ་སྟེན་གྲོགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའོ།

གཞན་གྱི་ལོག་སྒྲུབ་བཟོད་པའི་བཟོད་པ། གཞན་གྱིས་རང་ལ་རྒྱང་རྟེག་བྱེད་པ་དང་ཆོག་བན་སྒྲུབ་
སོགས་ཀྱི་ལན་དུ་ཞེ་སྤང་མི་བྱ་བར་བྱམས་སྟེང་ཐེ་བསྐྱེད་ནས་དེར་པན་འདོགས་པ།

གཞན་གྱིས་རྒྱས། [མངོན་]ཁྱ་བྱུག

གཞན་གྱིས་ལྷས་རྟེན་པ། གཞན་གྱིས་སྟང་འདོགས་པ།

གཞན་གྱིས་མི་བྱབ་པ། ① བ་རོལ་པོས་གཞོད་མི་བྱས་པ། ② ལྷ་ཁྱོ་བོ་ཞིག་གི་མཚན། ③

[མངོན་]སྤང་རྒྱ།

གཞན་གྱིས་མི་བྱབ་པ་དཀར་པོ། [མངོན་]ལུ་དག་དཀར་པོ།

གཞན་གྱིས་མི་བཅི་བ་ལ། ལྷའི་འཆག། མ་ཉོས་པའི་བྱ། གཡར་པའི་རྒྱ། བརྒྱས་པའི་ཞོད། ལྷོ་བ་
དཔོན་མེད་པའི་རིག་པ།

གཞན་གྱིས་གསོས། [མངོན་]ཁྱ་བྱུག

གཞན་རྒྱད། མི་གཞན་གྱི་སེམས་རྒྱད། གཞན་རྒྱད་ལ་ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པ། གཞན་རྒྱད་ལ་ཡོད་

པའི་ན་པའི་དབང་པོ་ལྟ་བུ།

གཞན་རྒྱད་ཅན་གྱི་ནད། ནད་གཞན་གྱིས་རྒྱད་བསྐྱད་པ་འདྲེས་པའི་ནད་དེ་དཔེར་ན། བད་མཁྲིས་
དང་། བད་རྒྱུད་། མཁྲིས་རྒྱུད་ལྟ་བུ་ལོ།

གཞན་ལག་འཁྱིལ་གཞན་དག་ཁ་ཤས། མི་གཞན་ལག་འཁྱིལ་དུས་གཞན་ལག་འཁྱིལ་ཡུལ་གཞན་ལག་འཁྱིལ་
གཞན་འགྱུར་བཞི། སེམས་རྒྱུད་དག་ཅིག་གི་ནང་ཆོན། གཉིས་དང་། འགྲོད་པ་དང་། རྟོག་པ་དང་།
དཔྱོད་པ་བཅས་བཞི་སྟེ། དེ་ནམས་ཀྱན་སྒྲོང་དང་། བསམ་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་དགེ་མི་དགེ་
ལུང་མ་བསྟན་ཅི་རིགས་པར་འགྱུར་བས་གཞན་འགྱུར་བཞི་ཞེས་བྱ་ལོ།

གཞན་འགྲན་ནད་ལངས། གཞན་ལ་འགྲན་སེམས་སྦྱི་བ་ནད་ལངས་པའི་གཟུགས་སུ་བཞོད་པ།
གཞན་ངེས་ཆད་མ། ཆད་མ་གང་ཞིག་རང་ཉིད་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ངེས་པ་
རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲན་མི་རྒྱས་པར་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲན་དགོས་པ།
གཞན་ངོ་། མི་པ་རོལ་པའི་ངོ་ལ་ཅིས་མཐོང་བྱེད་པ། གཞན་ངོར་ལྟ་བུ།

གཞན་ངོས། པ་རོལ་གྱི་ཕྱོགས།

གཞན་གཅེས་འཛིན། རང་ལས་གཞན་ལ་དེ་བས་དག་འཛིན་གཅེས་པར་བྱེད་པ།

གཞན་ཉེས་གོང་ཁྲ། སྤྱི་བདེ་ལས་ཁྱད་པར་དང་ཁྲིམས་ཁང་སོགས་ལ་གཞན་གྱི་ནག་ཉེས་ཐེར་འདོན་བྱེད་པ་
དང་། ཡང་ན་ཐེར་འདོན་སྟན་སེང་ཁྲ་བ་དང་། ཁྲིམས་སར་སྐྱེལ་བ་སོགས་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
གཞན་བསྐྱེམས་བཟོད། [མངོན་]བརྒྱ་བྱིན།

གཞན་སྟོང་། རྩོམ་པས་འདོད་པའི་ལྟ་བུ་སྟེ། ཡུལ་གཟུང་བ་དང་ཡུལ་ཅན་འཛིན་པ་གཉིས་སུ་མེད་
པ་རྟོགས་པའི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ལ། དེ་གཞན་དབང་
དང་ཀྱན་བཏགས་སོགས་ཀྱན་རྩིས་པའི་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོངས་པས་ན་གཞན་སྟོང་ཞེས་ཟེར།
གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་བུའི་མདོ་དོན། རྒྱུད་ཁྲ་མ་ལས། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
སྟོང་པོ་སངས་རྒྱས་བཞུགས་ཏེ། དཔེར་ན་ས་ལ་གསེར་དང་། འོ་མ་ལ་མར། ཉིལ་ལ་སྐྱུ་མ།
བྱད་མེད་ངན་པའི་ལྟོ་བར་རྒྱལ་པོ། གོས་རྩལ་ནང་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཡོད་བཞིན་ཏེ། གྱི་རྩོར་
ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད། འོན་ཀྱང་སྟོབས་ཀྱི་སྐྱེལ་དེ་བསལ་ནས་

ནི་སངས་རྒྱུ་ཉིད། ཞེས་དང་། རྡོ་རྗེ་གྲུང་ལས། རེན་ཆེན་སེམས་ལས་སྤྱིར་གྱུར་པའི། སངས་
རྒྱུ་མེད་ཅིང་སེམས་ཅན་མེད། ཞེས་དང་། དབྱུས་མཐའ་ལས། མ་དག་དག་དང་མ་དག་
ཉིད། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གོ་རིམ་བཞིན། །སེམས་ཅན་འཕགས་པ་སངས་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་དང་། ས་བྱམ། ཟངས་བྱམ། གསེར་བྱམ་གསུམ་གྱི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་བྱང་
པར་མེད་པ་ལྟར། སེམས་ཅན། བྱམ་ཐོབ། སངས་རྒྱུ་གྱི་སྤྱིང་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་བཟང་
ངན་མེད་པའི་དཔེར་མཛད། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྤྱིང་པོ་སངས་རྒྱུ་བཞུགས་པ་དེའི་རྗེ་
སྤངས་ཚུལ་གྱི་དཔེ། གཟུངས་ཀྱི་དབང་བྱུག་རྒྱ་མཚོར་ཞུས་པའི་མདོར་ཞོར་བྱ་སྤངས་པའི་
དཔེར་གསུངས་པ་ནི་དོའི་དཀྱིལ་ན་ཡོད་པའི་ཞོར་བྱ་དེ། དང་པོ་རེ་རྩལ་མོགས་ཀྱི་སྤངས་པ་
དང་མཚུངས་པར་བྱེ་མདོའི་ལུགས་ཀྱི་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྤངས་པ་དེ། རས་དཀར་པོ་དང་རྩ་
གཙང་གིས་སྤང་བ་ལྟར་འཁོར་ལོ་བར་བ་ལྟར་ཐལ་རང་གིས་སྤངས། དར་དཀར་པོས་བྱི་བ་
ལྟར་རང་འོ་རང་གིས་རང་རིག་རང་གསལ་དུ་གཤེས་པས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལྟར་སྤངས། མདོ་སྤྱི་
དགོངས་པ་ངེས་འབྲེལ་དུ་བཀའ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་ཁོན་དང་། འཁོར་བར་བ་དྲང་ངེས་
ཟུང་དང་འབྲེལ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་ཡིན། ཞེས་པ་འདི་དང་གནད་གཅིག་པ་
ཡིན། ཞེས་འབེལ་ཆེ་དབང་ཀུན་བྱམ་གྱིས་གསུངས་སོ།

གཞན་བརྟེན་འཆོ་སྤྱེལ། གཞན་ལ་བཤུ་གཞོག་བྱས་པ་ཁོན་རྟེན་ནས་རང་གི་འཆོ་བ་སྤྱེལ་བ།
གཞན་བརྟེན་འཆོ་བ། རང་ལ་རྩས་པ་མེད་པར་གཞན་གྱི་གཡོག་པོ་དང་གཞན་གྱི་དབང་ལ་བརྟེན་
ནས་འཆོ་བ་སྤྱེལ་བ།

གཞན་དག པ་རོལ་པོའི་ཉིས་ཆིག་གས་མང་ཆིག་གནས་ལུགས་གཞན་དག་དང་རྩན་མོང་མ་ཡིན་
པ། མི་གཞན་དག་གིས་དོ་རྒྱར་མི་སྤོབས་པ།

གཞན་དུ་ན། དེ་མ་ཡིན་ན། མེ་ཏོག་ལ་རྩ་རྒྱལ་དགོས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་སྐམ་འགྲོ། གཞན་དུ་ན་ནི་
ངེས་པ་མེད།

གཞན་དུ་སྐགས་པ། རྟོང་གནས་གཞན་དུ་སྤོས་པ། གཞན་དུ་བྲོས་པ། དུལ་གཞན་ལ་སྤྲས་ནས་བྲོས་པ།
གཞན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཡན་ལག་སྤྲ་སྤྲེགས་ཀྱི་སྤོན་པ་སྤོང་གྱི་རྗེས་འདོད་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་

དག་གི་མཆན་ཉིད་དེ་སྐྱབ་བྱ་དེ་གོ་བར་བྱེད་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་སྟེ་མ་གྲུབ་པའི་ཡན་
ལག་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཞེས་པའི་དོན།

གཞན་དོན། ① གཞན་དག་ལ་མན་པའི་དོན། གཞན་དོན་ལ་ཅོལ་བ། གཞན་དོན་མ་མེར་བ། རྩོད་
ལ་གཞན་དོན་དང་། རྗེས་ལ་རང་དོན། ② གཞན་གྱི་དོན་དག གཞན་དོན་སྦྱར་ལེན།

གཞན་དོན་གྱི་རྟགས། རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་སྤྱོད་ཆོལ་གྱིས་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་དོན་དུ་བཀོད་པ།
དཔེར་ན། ཆོལ་བས་ཕྱིར་ཆོལ་ལ་བྱས་པས་སྤྱི་མི་རྟག་བར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ།

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་རང་ཉིད་གྱིས་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་པའི་དོན་དེ་ཕྱིར་ཆོལ་
གཞན་གྱིས་རྟགས་པའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་དག་རྣམས་དག་སྟེ། སྐྱབ་དག་ཡང་དག་དང་དོན་གཅིག

གཞན་དོན་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ། ཕྱིའི་ནད་བཞི་བརྒྱ་ཙ་བཞིའི་སྤྱན་དབྱང་ལ་མཁས་པ་དང་། བད་གི་
ནད་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོ་བྱམས་པ་དང་སྤྱིར་རྗེ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་སྟོ།

གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཕྱན་ཆོགས། རྗེས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཆོ་
འཕྲུལ་མཐའ་ཡས་པས་གདུལ་བྱ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་དོན་འབད་མེད་ལྟུན་གྱིས་གྲུབ་པ་

དང་རྒྱན་མི་ཆད་པར་གྲུབ་པས་ན་གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཕྱན་ཆོགས་ཞེས་བརྗོད་དོ།
གཞན་དོན་མི་འབྲུབ་པའི་རྒྱ་ལ། རྩོར་བ་ལེ་ལོ་ཆེ། གཞན་མི་དད་པའི་རྩོད་པ། དངོས་ལ་མན་མི་

ཐོགས་པ། འདོགས་ཀྱང་ཆོས་མེན་པས་འདོགས་པ། རྗེས་ལ་ལམ་གོལ་བར་སྐྱར་བ།
གཞན་དོན་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གཉིས། དམ་ཆོགས་མ་ཡང་འབྲུམ་སྟེ་བསྐྱབ་ན། བདག་དོན་ཉེར་གཅིག་གཞན་

དོན་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གཉིས་སུ་འདུས་པར་བཤད་དེ། དམ་ཆོག་རྗོལ་གསལ་བཟུངས། ཀུན་གྱི་
བདག་ཉིད་ཁྱུང་བར་འགྱུར། བ་རོལ་ཕྱིན་དུག་ཆོས་སྟོང་བརྒྱ་རྣམ་བཞི་ལས་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་།

མཐུན་འཇུག་ཐབས་ཀྱི་སྟོང་པ་ནི། ཐེག་པ་དགྲུ་དང་མེ་ཉིག་དགྲ། འཁོ་བ་དུག་གི་སྟོང་པ་
རྣམས། འཛིན་དང་ཉམ་ང་མེད་པར་སྟོང་། དོན་འགྱུར་ཅི་ཡང་ཉམས་སུ་བླང་། ཅེས་གསུངས་

སོ།། གསང་སྤྱུགས་ནད་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་དམ་ཆོག་ལ། སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་སྟེག་པའི་དམ་ཆོག་
གསུམ་ལས། སྤྱི་ལ་ཙ་བ་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་གོ།

གཞན་དོན་རང་འཕྱང་། གཞན་དོན་ལ་འབད་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་དོན་མང་པོ་བསྐྱར་བ། ཡང་ན། ཉེས་

ཆབ་བྱེད་མཁན་ཞེས་པ་མིང་གི་ཀླུ་མཛམ་ཡིན།

གཞན་དོར་གཉེན་ལེན། དཔོན་པོའམ་སྤེལ་གང་ཞིག་གིས་རང་དང་རྒྱུད་བའམ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་
མི་བྱུང་དུ་བཞག་པ་དང་རང་དང་ཉེ་བའམ་འབྲེལ་བ་ཟབ་པའི་མི་ལས་གནས་གཤམ་ཆེ་སར་
བསྐྱོས་པའམ་རང་གི་དབྱུང་རྟོགས་སུ་བསྟུ་བར་ཟེད།

གཞན་རྟུགས། ཐབས་གཞན་ཟད་པ།

གཞན་ལྷན་ཀླུ་གཅོད། ༡ ཆོས་དེའི་བྱུང་ཆོས་དེ་ཆོས་གཞན་ལ་ལྷན་པ་ཀླུ་པར་བཅད་ནས་ཆོས་
དེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་སྟོན་པ། ༢ ཀླུ་གཅོད་ཀྱི་སྤྱི་ནང་གསེས། ཆོས་དེ་གཞི་གཞན་ལ་ལྷན་
པ་ཀླུ་པར་བཅད་ནས་གཞི་དེ་ཁོ་ན་ལ་ལྷན་པར་སྟོན་པའི་སྤྱད་པེར་ན། སྤྱི་ཁོ་ན་མཉན་བྱ་ཡིན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཀླུ་གཅོད་ཀྱི་སྤྱའམ་ཆོག་མཛོད་དེ་བྱུང་གཞིའི་འོག་དེ་མ་ཐག་པར་སྤྱར་ནས་རྫོང་
པར་བྱེད་པའོ།

གཞན་སྟུག་སྤྱིང་ཆོམ། གཞན་ལ་སྟུག་བསྟུལ་འབྱུང་ན་དགའ་ཆོར་བྱེད་པ།

གཞན་སྤྲེ་པ། སྤྲེ་རོལ་པ།

གཞན་བྱིང་། གཞན་གྱི་སྟོབས་སམ་བྱིན་ལྷགས། གཞན་བྱིང་ལ་སྟོབས་པ། གཞན་བྱིང་མི་འཛོག་པ།
སྟོབས་པ་གཞན་བྱིང་མི་འཛོག་པ། སྐད་གཉིས་སྤྱོད་པ་ལ་གཞན་བྱིང་མི་འཛོག་པའི་བྱུང་ཆུབ་པ།
གཞན་བྱིང་མི་འཛོག་པ། གཞན་ལ་ཉེན་མི་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། རིག་པའི་གནས་ལ་གཞན་བྱིང་མི་
འཛོག་པའི་མཁས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཞན་བདེ་རང་སྤྱིད། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་བདེ་ཞིང་སྤྱིད་པ། གཞན་བདེ་རང་སྤྱིད་ཡོང་རྒྱུ་ནི་མི་
ཆང་མའི་འདོད་ཆོ་རེད།

གཞན་འཕྲེན་ལྷག་བཅས། སུམ་ཅུ་པའི་ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྤང་འཇུག་ཆུལ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ཅིག་གཞན་
འཕྲེན་ལྷག་བཅས་དཔེར་བརྗོད། གཞན་འཕྲེན་ནི་མཚམས་སྤྱོད་དང་དམ་བཅའ་གཉིས་སུ་མི་
གཏོགས་པའི་ལྷ་མ་ཡོད་པ་ཙམ་སྟོན་པའི་སྤྱོད་གཞན་ཀླུ་པ་ཏེ། ཤར་གྱི་ཕྱོགས་ན་དབང་པོ་
སྟེ། ཁྱོ་ཡི་ཕྱོགས་ནི་འཆི་བདག་གོ། ཁྱོད་ནི་དཔལ་ཏེ། ཁྱོད་ནི་མགོན། ལྷ་བྱ་ཀླུ་མས་སོ། ཞེས་
གསུངས་སོ། གཞན་ཡང་། ཤར་གྱི་ཕྱོགས་ན་པེ་ཅིན་ཏེ། ཁྱོ་ཡི་ཕྱོགས་ན་གྲུ་འཛིན་རི། ར་ནི་

ཡི་གེ་ཤེས་ན་དགའ་སྟེ་ཁོང་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བ་སེམས་སོ།།
གཞན་གཞོན་གྱི་ཉེས་པ། གཞན་ལ་ངན་བྱས་པའི་སྤྲིག་ཉེས།
གཞན་གཞོན་གཞི་བཙས་སྟོང་བ། སོ་ཐར་སྟོམ་པའི་ངོ་བོ་སྟེ། གཞན་ལ་གཞོན་པ་ནི་ལུས་དག་གི་
མི་དགེ་བ་བདུན་དང་། གཞི་ནི་འདིར་རྒྱའི་དོན་ཏེ་ཡིད་ཀྱི་མི་དགེ་བ་གསུམ་བཙས་པ་སྟོང་
བཤོ།། དེའང་ལེགས་སྟོན་དང་འཇིགས་སྟོབ་ཅན་མིན་པར་འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལས་ངེས་པར་
འབྱུང་བའི་བསམ་པས་ཅིས་ཟེན་པ་ནི་སོར་སྟོམ་མཆོན་ཉིད་བཤོ།།
གཞན་གཞོན་རང་པོ། གཞན་ལ་གཞོན་ཀྱང་རང་ལ་པན་པ།
གཞན་པ། ① ལོགས་སྤྱའམ་ཐ་དང་། མི་གཞན་པ། གོ་སྐབས་གཞན་པ། མིང་གཞན་པ། མིང་གི་རྣམ་
གངས་ལ་ཅིག་ཤོས་དང་། ཐ་དང་། ད་ཕྱི་བ། གཞན། གཞན་དག་ལ་ལ་བཙས་སོ།། ② བདག་མིན་
པའི་པ་རོལ་བ་ཐམས་ཅད། གཞན་ལ་འབང་བ། གཞན་ལ་བསྟོར་བ། གཞན་པས་འབྲུ་བ་དང་སྟོན་པ་
ལ་མི་འཛེམ་པ། གཞན་གྱི་བསྐབ་བྱར་མ་ཉན་ན། དེ་ལས་འོན་པ་སྤྲིག་ཡོད། ལྷག་བསམ་དཀར་
སྟེང་བསམ་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་ཁྱེད་ནས་སྟོན་ཐུག་གཞན་པ་རྣམས་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་པ།
གཞན་པ། སྟེ་བོ་གཞན་ལ་པན་གདགས་རྒྱའི་བྱ་བ་སྟེ་དཔེར་ན། སོ་འདིས་རང་དོན་སྤངས་ཤིང་
གཞན་པན་འབང་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
གཞན་པན་བརྩོན་འགྲུས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཐབས་ཀྱིས་བསྐྱས་ཏེ་དགེ་བ་ལ་འགོད་པ།
གཞན་ཕྱོགས། ① པ་རོལ་པའི་བྱ་བ་མཐའ། ② རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྟོག་ཁྲོ།
གཞན་འབྲུལ། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་དང་དོན་གཅིག་
གཞན་དབང་། ① བྱ་སྟོན་གང་ལ་གཞན་གྱིས་དབང་བསྐྱར་བྱས་ནས་རང་དབང་མེད་པར་གྱུར་
པའི་དོན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་གཞན་རྒྱུད་དང་། གཞན་ལྟོས། གཞན་ལ་རག་ལས་པ། རང་
དབང་མིན་པ། རང་དབང་མེད་པ། དབང་མེད་བཙས་སོ།། ② མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་གི་
གཞན་དབང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་མིང་། དེའི་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། གཞན་དབང་རྒྱ་
རྒྱུན་ལས་སྟེས་རྣམ་རིག་ཅན། ཀུན་ཉོན་ས་བོན་ཀུན་བྱང་གཉིས་ཀའི་ངོར། ཁ་བྱུབ་གཉིས་
སམ་ཡང་ན་བྱུག་ཏུ་ད་ཕྱི། གཞན་དབང་ནི་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྟེས་པའི་རྣམ་པ་རིག་པ་ཅན་

ཡིན་ལ། རང་གི་ཞེས་པ་རྣམས་པ་རིག་པའི་ཤེས་པ་དེ་དང་སྤྲེས་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་མ་ཐུན་པ་འཕམ་རུང་པ་
ལས་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་ནོ།། དེ་འདྲ་བ་ཞེས་པ་ནི་ཀུན་གཞིའི་སྟེན་དུ་བཞག་པའི་སྣ་ཆོག་གས་
པའི་བག་ཆགས་རྣམས་ཡིན་ལ། བག་ཆགས་དེའི་དབང་ལས་ཀུན་གཞིའི་རྣམས་པར་ཤེས་པ་རྣམས་
རིག་དང་བཅས་པ་སྣང་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།། དེ་ལ་རྣམས་ཤེས་གསལ་རིག་ཅམ་ཞིག་བག་
ཆགས་ཀྱི་དབང་དུ་མ་གྱུར་ན། རྣམས་པ་རིག་པ་སྣ་ཆོག་གས་པར་མི་འབྱུང་བར་རང་ཚུགས་སུ་
གནས་པ་ཡིན་པས། བག་ཆགས་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས་རྣམས་པར་རིག་པ་སྣ་ཆོག་གས་གྱུར་པ་
ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོག་པའི་དོན་མཛོད་པ་སྣུས་ན། རང་ཆོའི་ཤེས་པའི་རྩོད་སྣང་བའི་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་པའི་བ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེལ། མཛེས་པ་དང་མི་མཛེས་པ། སྣང་བ་དང་སྤྱུན་པ།
རྩོ་བ་དང་གང་བ་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཆོག་གས་པའི་སྣང་ཚུལ་འདི་དག་སོ་སོའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་དབང་
གིས་སྣང་བ་ཡིན་པས། ཤེས་པ་རང་ལ་སྣང་དང་མི་སྣང་པའི་རང་དབང་མེད་པ་བག་ཆགས་ཀྱི་
གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས་ན་གཞན་དབང་གི་སྟོན་ཅིང་། སེམས་ཅམ་པའི་སྐབས་འདིར་སྣང་ཡུལ་
ཐམས་ཅད་ནང་སེམས་ཀྱི་རྣམས་པ་ཅམ་ལས་བྱེ་རྩོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་ཁས་མི་ལེན་ནོ།།

གཞན་དབང་བྱུང་བར་གསུམ་ལྔ་ན། ༡ རྣམ་རྟོག་གི་སྤྱོད་ཡུལ། རང་འཛིན་རྟོགས་ཞེན་ཡུལ་ ༢ ཀུན་
བཏགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་གནས། ཀུན་བཏགས་འདོགས་གཞི་ཡིན་པ་ ༣ འདུ་བྱེད་ཀྱི་
མཆོན་མ། འདུས་བྱས་རྣམས་རང་རང་གི་སྤྱུན་མོང་མིན་པའི་མཆོན་མ་དང་འདུས་མ་བྱས་
རྣམས་སྤྱིའི་རྣམས་པ་ཡིད་ལ་ཤར་བའི་སྟོན་མེས་དགོས་པ།

གཞན་དབང་གི་རོ་བོ་ཉིད། གཞན་གྱི་དབང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་དོན་གཅིག་

གཞན་དབང་གིས་འགོག་པ། འགོག་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དགག་བྱ་མི་འདོད་པའི་བྱ་
བ་ཞིག་སྤྱུབ་པར་རྩོམ་པ་ལ། འགོག་བྱེད་གཞན་དབང་ལ་ཁག་བཞག་ནས་ཐུར་གྱིས་འགོག་
པའི་རྒྱན་ཞིག་

གཞན་དབང་སྟོན་ལས་ཀྱི་ནད། སྟོན་དབྱེད་ཀྱིས་བཅོས་ཀྱང་འཆོ་མི་རྒྱས་པ་འཆི་བར་འབྱུང་བའི་
ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། འབེ་ལོ་རྩ་ཆེ་དབང་ཀུན་བྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐོར་བྱའི་སྟོར་ཉེར་མཁོ་སྣ་
ཆོག་གས་བསྐྱེས་པ་ལས། གཞན་དབང་སྟོན་ལས་ཀྱི་ནད་ནི། སྟེ་བ་གངས་མེད་ཀྱི་སྟོན་དུ་གཞན་

ལ་ཕན་གཞི་དེ་གི་ལས་གང་དང་གང་བསགས་པ་དེ་དང་དེའི་དབང་གིས་ད་ལྟའི་ལུས་ལ་ཡང་
དེ་ལྟར་དུ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆེ་རིང་ཐུང་སོགས་སྟོན་གྱི་ལས་རིམ་བཞིན་ལས་སྤྲོན་
དཔུང་སོགས་ཀྱིས་གང་གིས་ཀྱང་བསྐྱོག་ཏུ་མེད་པ་འཆི་བར་འགྱུར་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་རོ།།

གཞན་དབང་གཉིས། མ་དག་གཞན་དབང་དང་། དག་པ་གཞན་དབང་སྟེ་གཉིས་སོ།།

གཞན་དབང་གཉིན་སྤྲིག་ མོ་མོའི་བར་གྱི་གཉིན་སྤྲིག་དེ་གཉིན་རྒྱབ་མཁན་གྱི་མོ་མོ་གཉིས་དང་
གྲོས་བསྟར་གྲེང་མོལ་མ་བྱས་པར་པ་མ་སོགས་མི་གཞན་གྱིས་ཐག་བཅད་པར་གྲོ་

གཞན་དབང་དུ་འདྲས་མི། གཞན་དབང་དུ་སོང་བའི་མི།

གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ། མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་ལ་གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ། ཀུན་བཏགས་བཅས་
མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་། བྱི་མ་གཉིས་བདེན་པར་
མ་གྲུབ་པ་ཁས་ལྡངས་ཤིང་། དེས་པོ་དང་གཞན་དབང་དོན་གཅིག་པ་དང་། མིག་གིས་མཐོང་
བའི་དེས་པོ་ཐམས་ཅད་གཞན་དབང་ཡིན། གང་ཐག་གི་བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དང་། རྣམ་
མཁའ་སོགས་ཀུན་བཏགས་སུ་ཁས་ལྡངས་པ་ཡིན།

གཞན་དབང་ཆེག་མོ། གྲོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དེས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་
གཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་passive vocabulary ཟེད།

གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས། སེམས་ཅམ་པས་དེས་པོ་རྣམས་གཞན་དབང་དང་། ལྟོང་ཉིད་
རྣམས་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལྡངས་པ་ཡིན།

གཞན་དབང་རྣམ་རིག་བརྩུ་གཅིག་ རྣམ་ཤེས་ཅམ་བག་ཆགས་ཀྱི་གཟུགས་སྣང་བ་ལུས་ཀྱི་དབང་
པོར་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་མིག་ཤེས་དབང་པོར་སྣང་བ་ལུས་ཅན་གྱི་རྣམ་རིག་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
ཐབ་མོའི་རྣམ་རིག་ དུལ་དུག་ཏུ་སྣང་བ་ཉེ་བར་སྤྱད་བའི་རྣམ་རིག་ མིག་ཤེས་སོགས་ཉེ་བར་
ཡོངས་སྟོན་པའི་རྣམ་རིག་པོ་དང་རྒྱ་བ་སོགས་དུས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་ གཅིག་བརྩུ་བརྩུ་
སྟོང་སོགས་གངས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་ ཐ་སྟངས་མིང་ཆེག་ཡི་གེ་གསུམ་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་
གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་ནགས་ཆལ་དང་རི་ལ་སོགས་པ་དུལ་གྱི་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་ རང་གི་ལུས་
རག་ཡིད་གསུམ་ལ་དམིགས་ནས་བདག་ཏུ་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་ གཞན་གྱི་ལུས་རག་ཡིད་

གསུམ་ལ་དམིགས་ནས་གཞན་དུ་སྤང་བའི་རྣམ་རིག་གོ
གཞན་དབང་ས་ཆིགས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟོང་གཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་passive station ཟེར།
གཞན་འབྱོར་ཟླ། འབྱོར་བ་བཅུའི་ནང་གསེས། ཆ་སྒྲིན་གཞན་ལ་སྟོན་ནས་ཆང་དགོས་པ་གནས་
པ། སངས་རྒྱལ་བྱོན་དང་ཆོས་བསྟན་དང་། བསྟན་པ་གནས་དང་དེའི་རྗེས་འཇུག་གཞན་ཕྱིར་
སྟོར་ནི་བཅེ་བའོ།
གཞན་མ། གཞན་པ་དང་འབྲ།
གཞན་ཙོང་འཐེན་འབྲེ། མི་གཞན་ལ་ཙོང་བ་བརྒྱབ་སྟེ་རང་འདོད་ཕྱོགས་ཞེན་བྱེད་པ། གནད་དོན་
དངོས་ལ་མ་བཟུས་པར་རང་འདོད་ཁོ་ནས་གཞན་ཙོང་འཐེན་འབྲེར་བྱེད་པ།
གཞན་མིང་ཁ་འབྲེ། མི་སྐྱེ་དེའི་ཆོག་མཆན་མ་ཐོབ་པར་གང་བྱུང་དུ་དེའི་མིང་བེད་སྟུང་པ། ཡང་
ན། མིང་གཞན་བརྒྱུས་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
གཞན་སྟོན། གཞན་སྟོན་པ་ཞེས་ཏེ། རང་སྤྱིད་གཞན་སྟོན་གྱི་ཕུན་ཆོགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
གཞན་གཙུག་རང་འབྱུང་། རང་གཞན་ཆང་མ་ལ་མི་པན་པ། ཡང་ན། རང་མགོ་རྩ་འབྲེན་ཞེས་པ་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
གཞན་འཆོ། [མཛོན་]སྟོན་མ།
གཞན་ཞོར་རང་བྱུང་། གཞན་གྱི་ཞོར་ལ་རང་ཡང་ཚུད་པ།
གཞན་ཡང་། ① དེ་མིན་པ་གཞན་དག་གྱང་། ལས་དོན་གཞན་ཡང་། ② བཤད་ཚུལ་སྟོན་མཁམ་
བཤད་ཟིན་པ་ལས་གཞན་པ་སྟེ། ཚུམ་དེ་ཆིག་སྟོར་ལེགས་པ་བཤད་ཟིན་ཅིང་། གཞན་ཡང་
བཟོད་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
གཞན་གཡམ། གཞན་གྱི་ཞོར། རང་ཉིད་གྱིས་རྟོག་དཔྱད་མི་བྱེད་པར་གཞན་གཡམ་དུ་འབྲངས་ཏེ་
སྐད་ཆ་གང་རུང་བཤད་པ།
གཞན་རིག་ ཡུལ་ཅན་རང་ལས་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་རྣམས་ལ་འཇུག་པར་
བྱེད་པའི་ཤེས་པ། དབང་ཤེས་ལྟ་བུའོ།

གཞན་རིག་ཆད་མ། རང་ཡུལ་རང་དང་རྩལ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་མངོན་སྟོན་གཅི་
རིགས་པའི་སྟོན་སྟོན་གས་པའི་ཆད་མ།

གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར། སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག་བརྟོག་པ་རང་དང་
རིགས་ཐད་པ་གཞན་འཕེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། དུ་ལྷན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། དུ་བ་མེད་པར་ཐལ།
མེ་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། དེ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་
ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་འབྲས་བྱའི་གཏན་ཆེགས་འཕེན་པའོ།

གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་བཞི། བརྟོག་པ་གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་
དབྱེ་ན། རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། འབྲས་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། ལྷན་
ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་ཐལ་འགྱུར་དགྲ་དང་། བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་ཐལ་འགྱུར་དགྲ་
དང་། བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་ཐལ་འགྱུར་དང་། བྱ་མེད་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་།
རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་བཅས་བཅུ་བཞིའོ།

གཞན་ལ་ཁག་དགྱི་བ། རང་གིས་བྱས་པའི་ནག་ཉེས་མི་གཞན་ལ་ཁ་ཡོག་རྒྱབ་པ།
གཞན་ལ་ཉེས་འགོལ། གཞན་ལ་སྟོན་འཇུགས་པ། གཞན་ལ་མེད་པའི་ཡིག་དཔེ་བྱུང་པར་ཅན།
སྤར་ཐང་པཎ་ཆེན་སརྒྱ་བྱིས་མཛད་པ། ལུ་སྟོགས་ཀྱི་ཡིག་དཔེ། མཆན་འགྲེལ་དབྱ་ཅན་དུ་
བཀོད་པ་ཤོགས་བྱལ་ཡོད་པ་ཞིག་ཅིང་ཐང་དགོན་གྱི་དཔར་རྟིང་ནང་ཡོད།

གཞན་ལ་མེམས། [མངོན]བྱ་བྱུག

གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཆད་མ། ཆད་མ་གང་ཞིག་རང་ཉིད་ཆད་མ་ཡིན་པར་གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་
པ་འདྲེན་པ། དཔེར་ན། ལྷན་ལ་ངོ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷན་ལ་འཛིན་པའི་དབང་
མངོན་དང་། ཆད་མའི་བདེ་ལ་མ་བྱང་བའི་སྐྱེས་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མ་ལྟ་བུའོ།

གཞན་ལས་ངེས་པ་གསུམ། གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཆད་མ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ཚུལ་གྱིས་དབྱེ་ན་དོན་ལ་
ལྷན་ལ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུད་རིང་པོ་ནས་ཁ་དོག་ཅམ་ལས་གང་ཡིན་ཐེ་ཆོས་ཟ་དུས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལྟ་
བྱ་སྤང་བ་རང་ལས་ངེས་ཤིང་བདེན་པ་གཞན་ལས་ངེས་པ་དང་། དོན་ལ་ལྷག་པ་ཡིན་པ་ལ་
རྒྱུད་རིང་པོ་ནས་ཡལ་འདཔ་ཅན་དུ་ངེས་ཀྱང་གང་ཡིན་ཐེ་ཆོས་ཟ་དུས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ་

རང་ལས་ངེས་ཤིང་བྱད་པར་གཞན་ལས་ངེས་པ་དང་། རྒྱང་རིང་པོ་ནས་འོད་དམར་ཅམ་ངེས་
ཀྱང་མར་མེ་དང་ནོར་བུ་སོགས་གང་གི་འོད་ཡིན་ཐེ་ཆོམ་ཟ་རུས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་
རང་ལས་ངེས་ཤིང་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དང་བྱད་པར་གཞན་ལས་ངེས་པ་སྟེ་གསུམ།
གཞན་ལུགས། རང་གི་འདོད་ལུགས་ལ་སྟོས་པའི་གཞན་གྱི་ལུགས་ཏེ་བྱབ་མཐའ་གཞན།
གཞན་སེམས། མི་པ་རོལ་པོའི་འདོད་པ། གཞན་སེམས་སྤང་བ།
གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས། གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་ཡོད་མེད་སོགས་མངོན་སུམ་
དུ་ཤེས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བར་གྱུར་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས།
གཞན་སེལ། རྟོག་པའི་སྤང་ངོར་ཆོས་དེ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་བཅད་ནས་ཆོས་དེར་སྤང་བའི་སྤྱོད་བཅགས།
གཞན་སེལ་གསུམ། རོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ། རྫོའི་གཞན་སེལ། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལོ།
གཞན་གསོ། [མངོན]བྱ་ཁྲ་ཏ།
གཞན་གསོ་རབ་དགལ། [མངོན]བྱ་རོག
གཞན་གསོས། [མངོན]①ལུ་བྱུག ② བཟ་གཡོག
གཞབ། ① བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། རྒྱ་ཁར་གཡེང་བའི་དངོས་ཆས་ལྔ་མོ་
མང་པོ་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་ལེན་པའམ་དེ་དང་མཚུངས་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་པ་སྟེ། འོ་
མའི་ཁ་ནས་མར་གཞབ་པ། འོ་ཟོའི་ཁ་ནས་མར་གཞབ་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
གཞབ་པ། [རྟིང]འཇམ་པ།
གཞབས་པ། [རྟིང] ① ཐབས་ཀྱིས་བརྟགས་པ། ② བཞགས་པ་དང་འབྲ།
གཞམ། འཇམ་པོར་བྱས་པ།
གཞམ་ནི། རྣམས་ནི་ཞེས་པའི་དོན།
གཞམས། [རྟིང]འཇམ་པོའི་སྟོན་ནས་བསྟོན་པ་ བཤད་པ་ ལ་གཞམས་བསྟོན་བྱེད་ཟེར་བ།
གཞལ། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ རྒྱ་ཁ་སོས་དཀའ་བ་སྟེ། གཞལ་བ་ལ་ཤ་རུས་ཆ་གང་རྣམས་པ་བཞི།
ཤ་གཞལ་བནི་ཤ་རུས་སྐྱེར་མི་འདོད། རུས་གཞལ་རུས་པའི་སྟེང་ནས་ཤ་མི་སྐྱེ། ཆ་གཞལ་ཆ་
ཁ་ཤི་ལ་རྒྱངས་པ་ཆེ། གང་གཞལ་འོད་ལྔལ་ཆ་ཁ་ཤི་བའོ།

གཞུང་གཞུང་། གཞུང་ལྷ་མོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། གཞུང་གཞུང་རྟོག་གི་རྒྱལ་པོ་བཀའ་བསྟུལ་ཏེ། ཞེས་
བ་ལྟར་རོ།

གཞུང་བ། [རྟོང་]① སྤང་བའམ་ཡིབས་པ། ② མགུ་བ། ③ གབ་པ།

གཞུང་ཚོན། འཇུང་ཚོན།

གཞུང་ཤེས། འཇུང་ཚོན་གི་ཤེས།

གཞུང་གསང་། [རྟོང་]① འཕྲིན་ལས། ② གཡུང་བྱང་། ③ བྱིན་གཉིས།

གཞུང་བ། ① སྤྲ་སོགས་བྲེག་པ། སྤྲ་གཞུང་ཁང་། ② འབྲེད་པ། ཅིག་ཤོས་གི་བྲེག་པ་གཞུང་བ། ③
[རྟོང་]ཉེ་བའམ་མཐུན་པ།

གཞུང་ཡང་། [རྟོང་] ① དུས་ནམ་ཡང་། ② སྤང་ཡང་།

གཞུང་ལ། [རྟོང་]ཞོར་ལ།

གཞུང་། འཇུང་གི་མ་འོངས་པ་དང་དངོས་པོ་གཞན་སྟོན་པའི་ལས་ཆེན། གཞུང་བྱའི་གངས་ལྷ་བྲ།

གཞུང་དཀའ་བ། ཚད་གིས་དཔོག་དཀའ་བ།

གཞུང་འཁོར། གངས་གནས་ཤིག

གཞུང་ཐག། གངས་གནས་ཤིག

གཞུང་ཐེམ། གངས་གནས་ཤིག

གཞུང་དུ་མེད་པ། ཡོན་ཏན་ནམ་དགེ་མཆན་སོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཚད་གིས་དཔོག་མི་ཐུབ་པ་ལྟ་
བུར་ཡོད་པ།

གཞུང་བ། འཇུང་བའི་མ་འོངས་པ།

གཞུང་བྲ། ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྲ་བའམ་འཛིན་པར་བྲ་བའི་ཡུལ་ཏེ་ཆོས་མཐའ་དག་ལ་གོ་དེ་དང་
ཡོད་པ། གཞི་བྲུག་ཤེས་བྲ། ཡུལ་བཅས་དོན་གཅིག

གཞུང་བྲ་གཉིས། རང་མཆན་དང་སྤྱི་མཆན་གཉིས།

གཞུང་བྱའི་གནས་གསུམ། མཛོན་གྱུར་དང་། རྟོག་གྱུར་དང་། ཤིན་ཏུ་རྟོག་གྱུར་ཏེ་གསུམ་མོ།

གཞུང་བྱེད་བརྒྱུག་མཛོན་པ་མཛོད་དུ་གཞུགས་པ་རགས་འཇུང་བྱེད་གི་ཚད་ཅིག་སྟེ། རུལ་པ་

དར་བྱུང་ཆེ།

གཞས་འགོ་གཞས་ཀྱི་འགོར་དག་གི་གདངས་རིང་པོར་གཏོང་བ་ཞིག།

གཞས་ཆེན། སྤར་བོད་ཡུལ་གྱི་མི་ཆེན་སྤྱད་ག་དག་གིས་ཆང་ས་རྒྱབ་སྐབས་སྦྱེས་པ་པོས་རྟེན་
འབྲེལ་མཆོན་བྱེད་དུ་སྦྱ་གདངས་དམའ་ཞིང་རིང་བར་སྦྱ་སྦྱངས་ནས་གཞས་གཞུག་ལ་རྒྱུ་
འགོས་མགྲོགས་སྦྱར་གྱིས་ཞབས་བོ་རྒྱབ་པ་ཞིག།

གཞས་རྩིང་། སྦྱ་གཞས་ཀྱི་ཆོག་དང་གདངས་རྩིང་བ།

གཞས་གཏོང་། གྲུ་ཆོག་པོ་མོ་མང་པོ་མཉམ་དུ་འདུས་ནས་གཞས་གཏོང་། གཞས་འཐེན་ཡང་ཟེད།
གཞས་ལེན་ཟེར་སློབ་མེད།

གཞས་མདངས། སྦྱ་སོགས་ཀྱི་དབྱངས་སམ་གདངས།

གཞས་དཔོན། གཞས་གཏོང་བའི་འགོ་སློང་མཁན་ནམ་དགེ་ཆེན།

གཞས་མ། གཞས་གཏོང་མཁན་ཀྱི་བྱད་མེད།

གཞས་མ་འཆལ་མོ། གཞས་གཏོང་བའི་སྦྱད་འཆོང་མ། གཞས་མ་རྣམ་ཐར། གདངས་རིང་མདངས་
སྤར་གི་གཞས་དང་། གཞས་མ་རྣམ་ཐར་བཏང་ནས་དགའ་དགའ་སྦྱིད་སྦྱིད་བྱེད་པ།

གཞས་ཆོག་སྦྱ་གཞས་ཀྱི་ཆོག་འབྲུ།

གཞས་གཞུག་གཞས་ཀྱི་མཚུག་བསྐྱ་ས་ནི་གཞས་གཞུག་སྟེ་འབྲུག་གཞས།

གཞས་ར། གཞས་གཏོང་བའི་ས་ཆ། ཆོས་རར་ཆོས་དང་། གཞས་རར་གཞས།

གཞས་ཤགས། གདོང་ཐུག་ཅིང་འབྲུན་གྱིས་གཞས་གཏོང་བ། བར་ཚུར་གཞས་ཤགས་རྒྱབ་པ།

གཞི། ① ས་ཆ་དང་། གནས་ཡུལ། ཁྱིམ་གཞི། ས་གཞི། ཡུལ་གཞི། གནས་གཞི། ② རྩ་བ་དང་། རྩ་
མང་གཞི། རྟེན་གཞི། མ་གཞི། ཆོས་གཞི། དངོས་གཞི། གཞི་གཅིག་དུ་མར་སྦྱོར་གཞི་འཆལ་བ།

③ དངོས་པོ་དང་། ཆོས། བྱད་གཞི། བསྐྱབ་གཞི། ཅོད་གཞི། བྱོད་གཞི། ④ རྒྱ་དང་། ས་པོན། རྣ་
གཞི། ཡོང་གཞི། འབྲུང་གཞི། གཞི་ཅི་ལས་སྦྱར་བ། གཞི་མེད་པར་འབྲས་བུ་མི་ཡོང་།

གཞི་རྒྱུད་། རྩམས། མ་མོ། མ་གཞི། གཞི་རྒྱུད་ཐོག་ནས་བྱུང་བ།

གཞི་དཀར་པོ། གཞི་དཀར་པོའི་སྟེང་མེ་ཏོག་དམར་ལྗང་སོགས་རི་མོ་ཡོད་པ།

གཞི་ཁུངས། ཁྱིམ་ཚང་གི་འབྲུང་ཁུངས་ཏེ། ཞིང་འབྲིང་ཞིང་དབུལ་སོགས།
གཞི་གངས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་གཅིག་
སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་data ཟེམ། །
གཞི་གངས་ང་རྒྱ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་
གཅིག་སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་data network ཟེམ།
གཞི་གངས་ཡང་ཆ་བ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟངས་གཅིག་སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་data code ཟེམ།
གཞི་བྱུག། ཆད་མས་བྱུབ་བ་སྟེ། ཀ་བྱུམ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཡོད་མེད་
དང་ཡིན་མིན་སོགས་སྒྲོ་ཆད་མས་བརྟགས་ནས་དེ་ལྟར་བྱུབ་པའོ།།
གཞི་རྒྱ། ཐ་བྱའི་ཁྱོད་ཡོངས། གཞི་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུང་། ལས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ།
གཞི་རྒྱགས། གློབ་སྦྱོང་གི་འཛིན་བྱ་གང་ཞིག་ལ་ཞུགས་རྒྱ་དང་། ལས་ཀ་བཅའ་མཐུན་སོགས་ལ་
ཆོས་ཐོག་མའི་མང་གཞི་བརྟག་དབྱང་གི་ཆེད་དུ་ལེན་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་རྒྱགས་ཆད་རགས་པ་ཞིག་
གཞི་དགོན། གཞིས་དགོན་དང་འབྲ།
གཞི་ལྷ། འཇིག་རླུ་བས་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞི་ལྷའི་ནང་དུ་འདུས་པར་འདོད་ལ། དེ་ནི་
སྤང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་དང་། གཙོ་པོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི། ལྷན་མིན་
འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། འདུས་མ་བྱས་པའི་གཞི་སྟེ་ལྟོ།།
གཞི་སྟོན་སྟེས། [མངོན་]སྟོན།
གཞི་གཅིག་རྩ་བ་གཅིག་སྟེ། རྩ་བའི་ཆ་ལ་མི་འདྲ་བ་མེད་པ།
གཞི་གཅིག་གི་རྩས་ཆོས་དུ་མ་འགལ་བ། འགལ་བའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བརྗོད་འདོད་
ཀྱི་དངོས་པོ་གཞི་གཅིག་གི་ཁྲད་ཆོས་མང་པོ་འགལ་བ་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་
གཞི་གཅིག་གི་རྩས་དང་ལས་འགལ་བ། འགལ་བའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་
དངོས་པོ་གཞི་གཅིག་ལ་ཁྲད་ཆོས་ཀྱི་རྩས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཆོགས་པ་དང་། དེའི་བྱེད་ལས་
ཀྱང་པན་ཚུན་འགལ་བ་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་

གཞི་གཅིག་གི་ཡོན་ཏན་འགལ་བ། འགལ་བའི་རྒྱ་གྲི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བྱེད་པོའི་དངོས་པོ་
གཞི་གཅིག་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱེད་པར་པན་ཚུན་འགལ་བ་སྟོན་པའི་རྒྱ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
གཞི་གཅིག་གི་ལས་འགལ་བ། འགལ་བའི་རྒྱ་གྲི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བྱེད་པོའི་དངོས་པོ་གཞི་
གཅིག་གི་བྱེད་ལས་འགལ་བ་སྟོན་པའི་རྒྱ་ཞིག་

གཞི་བཅུ་བདུན། རབ་བྱུང་གི་བསྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ། སྒོ་མ་པ་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་རབ་
བྱུང་གི་གཞི་གཅིག་དང་། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྐྱབ་བསྐྱང་བའི་གཞི་དགུ་དང་། ཉམས་པ་
བྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་བདུན་ཏེ་བཅུ་བདུན་ནོ།།

གཞི་བཅོ་ལྔ། ༡ སྒོ་དག་པའི་གཞི། ༢ བཅུ་དག་པའི་གཞི། ༣ ཉེར་སྒྱེད་དག་པའི་གཞི། ༤ རྣམ་
པར་འགྱུར་བ་དག་པའི་གཞི། ༥ རང་བཞིན་དག་པའི་གཞི། ༦ འཁོར་བའི་གཞི། ༧ ལྷ་རྒྱལ་
ལས་འདས་པའི་གཞི། ༨ རང་བཞིན་གྱི་གཞི། ༩ རྣམ་གངས་ཀྱི་གཞི། ༡༠ མཐར་གཏུགས་པའི་
གཞི། ༡༡ རོན་དམ་པའི་གཞི། ༡༢ རགས་པའི་གཞི། ༡༣ རྩ་བའི་གཞི། ༡༤ གུན་རྩེ་བའི་གཞི།
༡༥ ཤིན་རྒྱ་པའི་གཞི་ལོ།

གཞི་ཆེན་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༦༦༤ ལོར་ཨོ་རྒྱ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་
མཆོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྣམས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
དཀར་མཛེས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞི་ཆོས་གཅིག་ལ། ཐོག་པ་གཅིག་པས་མ་གྲུབ་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། གཞི་ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་
མ་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་བྱིར་

གཞི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་ བྱུང་ཁམས་སྟེ། མཆེད་གཅིག་བསྐྱུས་རེ་རེར་ཡང་། འབྱུང་ཁམས་སྟོན་བཅུ་དྲུག་
སེམས་ཡིད་རྣམས་པར་ཤེས། མཚན་གཞི་མཚན་ཉིད་དངོས་མེད་གསུམ་གསུམ་དེ་ཤེ། མཚན་
གཞི་མཚན་ཉིད་དངོས་མེད་གསུམ་གསུམ་དེ་ཤེ། མཚན་གཞི་ཆོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་
གསུམ། མཚན་ཉིད་ལུལ་དུས་དངོས་པོར་བཏགས་པ་གསུམ། གཞན་འགྱུར་དངོས་བརྟེན་མི་
སྤིང་དངོས་མེད་དོ།།

གཞི་རི་བཞིན་ལ། སྐྱུངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། མལ་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་

དཔེན་སར་གནས་གར་བབ་བབ་ཏུ་འདུག་ཅིང་བདེ་བ་མི་འདམ་པར་འདུག་པ།
གཞི་ལྗིད་པོ། ཉན་སོགས་ཆབས་ཆེན་པོ།
གཞི་བསྟེན། ཅ་བའི་བསྟེན་ཆད་ཀྱི་གྲངས།
གཞི་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པ། རོན་ལ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་རྒྱག་གི་ནང་གསེས། གཞི་རྟགས་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་མི་སྤྲོད་ནས་མ་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མིག་གིས་གཟུང་བྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱི་བྱེད་དང་བསྐྱབ་གཞི་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པས་རྟགས་མ་གྲུབ་པའོ།
གཞི་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཐེ་ཆོས་ཟེན་མ་གྲུབ་པ། རྫོང་ར་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་གསུམ་ཀྱི་ཡ་
གྲུལ། ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཁྲབ་འབྲེལ་ཡོད་མེད་མ་དེས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་མ་
གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མ་བྱའི་སྤྱི་རི་སྤུལ་གསུམ་པོ་གང་ནས་གྲགས་པར་མ་དེས་པའི་རོང་། རི་
སྤུལ་གསུམ་ཀྱི་དབུས་ན་ཆོས་ཅན། མ་བྱ་ཡོད་དེ། མ་བྱའི་སྤྱི་གྲགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།
གཞི་རྟགས་གཅིག་པ། རྟོག་པ་གཅིག་པས་མ་གྲུབ་པ་གསུམ་ཀྱི་གྲས། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་
མ་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།
གཞི་ཐ་དད་པའི་བྱ་བ་འགལ་བ། འགལ་བའི་རྒྱུ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བྱེད་པོའི་དངོས་པོ་གཞི་
མི་འབྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་མི་མཐུན་པ་འགལ་བ་སྟོན་པའི་རྒྱུ་ཞིག་
གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱི་བ་བདུན། ཐེག་དམན་སྟེ་བ་བཙེ་བརྒྱུད་ཀྱི་གྲས་ཤིག་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་
པར་སྤྱི་བ་དང་། འོད་སྤང་བ། ས་སྟོན་བ། ཆོས་སྤང་བ། མང་ཐོས་བ། གོས་དམར་བ། རྣམ་པར་བྱེ་
སྟེ་སྤྱི་བ་སྟེ་བདུན། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱི་བའི་སྟེ། ཡོད་པར་སྤྱི་བའི་སྟེ་དང་དོན་གཅིག་
གཞི་ཐིག་ རྟོག་སྤང་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་གཅིག་སྟེ།
དཔེན་སྐད་ཏུ་baseline ཟེར།
གཞི་མཐུན། ཐ་དད་པའི་ཆོས་གཉིས་ཀ་གཞི་གཅིག་ཏུ་མཐུན་པའམ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། དཔེར་ན།
གསེར་བྲམ་དེ་གསེར་ཡང་ཡིན་ལ་བྲམ་པའང་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།
གཞི་མཐུན་ཀྱི་རྒྱག་པ། རྣམ་དབྱེ་རྒྱག་པའི་ནང་གསེས་རྩ་སྤྱི་བ་གཉིས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་
གཅིག་གི་སྟེང་ཏུ་གཞི་མཐུན་སྦྱོར་བ། རྫོང་བའི་དཀར་མདངས། གསེར་ཀྱི་རྒྱ།

གཞི་མ་ཐུན་པ། འགལ་མེད་གཅིག་ཏུ་འདུ་བ། སྤྲ་དེ། ཤེས་བྱ་དང་། དངོས་པོ་གཉིས་ཀའི་གཞི་
མ་ཐུན་ཡིན་པ།

གཞི་དང་སྤྱིང་པོ་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་ཁམས། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། ཡེ་ཤེས་གངས་
ཆེན་མཆོ་རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་དེའི་བྲག་མཐིལ་གྱི་དྲུལ་ཐུན་གཅིག་གི་ནང་དུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་རྒྱ་མཆོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྲག་མཐིལ་གྱི་སྤྱིང་པོ་རབ་ཏུ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བར།
སྟོན་པའང་ཡེ་ཤེས་གངས་ཆེན་མཆོ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏེ་རྣམ་པ་རོལ་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་
གནས་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ས་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་དང་སངས་རྒྱས་ཉག་
གཅིག་གིས་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཆོ་དེའི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཤིན་ཏུ་མང་པོའི་དབྱས་སུ་སངས་རྒྱས་རྣམ་པ་སྤྲང་མཛད་སྤྱུལ་སྤྱའི་ཞིང་ཁམས་གཞི་
དང་སྤྱིང་པོ་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་འདི་གནས་པར་གསུངས་སོ།།

གཞི་སྤྱིང་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་ཆད། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། དེའང་སྤྱིང་བཞི་རེ་རབ་ཁོར་
ཡུག་དང་བཅས་པ་རྒྱུད་དཀྱིལ་ནས་སྤྱིད་ཅེའི་འོག་མེན་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་གནས་དེ་ལ་སྤྱིང་
བཞི་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ། དེ་འདྲ་བ་སྤྱིང་གཅིག་ལ་ཁོར་ཡུག་གཅིག་གིས་བསྐྱོར་
བ་སྤྱོད་དང་པོ། དེ་དག་བསྐྱོམས་པ་གཅིག་ཏུ་བཅིས་པ་སྤྱོད་ལ་སྤྱུང་གཅིག་གིས་བསྐྱོར་བ་
སྤྱོད་གཉིས་པ། དེ་སྤྱོད་ལ་ཁོར་ཡུག་ཆེན་པོས་བསྐྱོར་བ་སྤྱོད་གསུམ་པ་སྟེ། སྤྱིང་བཞི་པའི་
འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱེ་བ་སྤྲག་བརྒྱ་ལ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ཆེན་པོ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ཅས་
བྱ། དེ་ནས་རིམ་བས་གོང་ནས་གོང་དུ་དྲུང་སྤྱུར་སྤྲག་བརྒྱ་བརྒྱུད་བསྐྱེས་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་གྱི་གངས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའང་སྤྱོད་དང་པོ་བྱེ་བ་སྤྲག་བརྒྱ་རབ་འབྱམས་
མཆོམས་སྤྱོར་གྱི་འཛིག་རྟེན། དེ་བྱེ་བ་སྤྲག་བརྒྱ་རབ་འབྱམས་རྒྱུད་གྱི་འཛིག་རྟེན། དེ་བྱེ་བ་
སྤྲག་བརྒྱ་རབ་འབྱམས་རྒྱ་མཆོའི་འཛིག་རྟེན། དེ་ལྟ་བུ་དྲུང་སྤྱུར་སྤྲག་བརྒྱར་ལངས་པ་ན་གཞི་
དང་སྤྱིང་པོ་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་གཅིག་ཡིན། དེ་ནི་མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤུ་གཅིག་གི་
གདུལ་ཞིང་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ།།

མདོར་སྤྱུས་ན། སྤྱིང་བཞི་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དྲུང་སྤྱུར་ཁྲི་གཅིག་ལ་གཞི་དང་སྤྱིང་པོ་མེ་རྟོག་

གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་ཁམས་གཅིག་ཟེར།
གཞི་དུས་ཀྱི་བར་དོ་སྤྲིད་པ་བར་དོ་སྟེ་བར་དོ་དངོས།
གཞི་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ། སེམས་ཙན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པ་
རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཏེ། གཞི་རྒྱད་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ།
གཞི་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྷ། ཉོན་མོངས་པ་ལྷ་པོ་ཡེ་ཤེས་ལྷར་གནས་འགྱུར་བ་སྟེ། ཞེ་སྤང་རང་བྱོལ་མེ་
མོང་ཡེ་ཤེས་དང་། ང་རྒྱལ་རང་བྱོལ་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། འདོད་ཆགས་རང་བྱོལ་སོར་རྟོགས་
ཡེ་ཤེས། དྲག་དོག་རང་བྱོལ་བྱ་བྱུག། གཏི་སྤྲུག་རང་བྱོལ་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བཤད་དོ།
གཞི་དེབ། མ་དེབ།
གཞི་ལྗོན་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་པའི་གཞི་སྟེ། དངོས་པོ་བྱེ་བྲག་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། མཆོན་
གཞི་གོ་བྱ་རྟེན་གྱི་ཆོས། ཞེས་པ། དཔེར་ན། བུམ་པའི་གཞི་ལྗོན་གང་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་གསེར་གྱི་
བུམ་པ་ལྷ་བུམ། སྟོག་ལྷང་གྱི་གཞི་ལྗོན་གང་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པའི་ལག་པའི་མཐེ་འཕུལ་ཐེབ་ཕུ་
ལྷ་བུམོ། མཆོན་གཞི་གོ་བྱ་རྟེན་གྱི་ཆོས།
གཞི་གངན། འོག་སྟན།
གཞི་བདག་ ཡུལ་དེར་བདག་ཏུ་བརྩུང་མཁན་གྱི་འབྱུང་པོ་མེ་མ་ཡིན་པའི་རིགས་ཞིག་ཡོད་པ་
གནའ་མི་རྣམས་ཀྱི་འདོད་སྟོལ་ཞིག་ཡིན། ཡུལ་སོ་སོའི་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་ནི་ཡུལ་དེར་ཡོད་
པའི་རི་བོ་མཐོ་ཤོས་དང་། ཡང་ན་དམིགས་གསལ་གྱི་བྲག་རི་དང་། སྤང་རི། ར་རི། རྒྱགས་རི་
སོགས་ཐུན་མིན་གྱི་བྲང་ཆོས་ཡོད་པ་རྣམས་ཡིན་འདུག་ལ། གཞི་བདག་དེའི་ཆས་གོས་ཀྱང་
གནའ་བོའི་ཡུལ་དེའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་ཆས་གོས་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་འདུག།
གཞི་བདག་གཉུག་མར་གནས་པ། ཡུལ་གང་དེར་རྟག་ཏུ་གནས་ཤིང་སྟོབ་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ།
གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། ཐབས་བྱུང་དོན་དམ་བདེན་པའོ།
གཞི་བསྟུ་བ། སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྟེ་ལུང་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་
གཞུང་རྣམས་སྟེ་སྟོན་གསུམ་དུ་བསྟུ་བར་བསྟན་པའོ།
གཞི་ནག་པོ། ཆོས་གཞི་དཀར་པོའི་ལྗོན་ལྷ། གཞི་ནག་པོ་ལ་ཡིག་འབྲུད་ཀར་པོའི་རི་མོ་ཤིན་ཏུ་གསལ།

གཞི་ནས། ཅ་བ་ནས། ལས་དོན་གཞི་ནས་ཀྱང་ཡག་པོ་ཚུགས་པ།

གཞི་པ། གནས་གཅིག་ཏུ་གཏན་མཐོང་བྱེད་མཁན་གྱི་མི།

གཞི་པར། ལྷོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་གཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་base board ཟེད།

གཞི་སྤྱི་ལ་བ། [ཉིང]ས་གཞི་ཁོད་སྟོམས་པོ་བཅོས་པ།

གཞི་ཐུན་ཆེགས། ① གཞི་ཅ་ཚུང་ཚུང་། ② འདུལ་གཞུང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག

གཞི་པ། གནས་གཅིག་ཏུ་གཏན་མཐོང་བྱེད་མཁན་གྱི་མི།

གཞི་པོ། རྒྱན་དུ་སྤྱོད་མཁན།

གཞི་བྱེས། གཞིས་བྱེས་དང་འདྲ།

གཞི་མ། གཞི་ཅ།

གཞི་མ་གྲུབ་པ། ① ཆད་མས་མ་གྲུབ་པ། ② མེད་པ། ③ གཤེས་ཀ་ཡག་པོ་མེན་པ།

གཞི་མེད། ① སྟོང་པ་ཉིད། ② ཅ་བ་མེད་པ། གཞི་མེད་སྐར་འདེབས། གཞི་མེད་སྟོང་འདོགས།

གཞི་མེད་གྱི་ལྷག་པ། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་ལས། གཞོད་པ་ལས་གྲུང་བ་གཉིས་གྱི་ཡ་
གྲུལ། དགེ་སྲོང་གཞན་ལ་བརྗོད་པའི་གཞི་མཐོང་ཐོས་དོགས་གསུམ་མེད་བཞིན་དུ་བམ་བཞི་

གང་རུང་གི་སྟོན་ས་གཞན་ལ་སྐར་བ་འདེབས་པའོ།

གཞི་ཅ། དོན་གྱི་གཞིའམ་ཅ་བ། གཞི་ཅ་བཅུགས་པ།

གཞི་ཅ་ནམ་གཞག་ ལྷོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་

གཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་basic format ཟེད།

གཞི་ཅའི་དབང་ཆ། ཆེས་ཆེན་གཞིའམ་གཞི་ཅའི་དབང་ཆ།

གཞི་ཚུགས། ཅ་བ་ཚུགས་པ།

གཞི་མཚུངས། འདྲ་བ།

གཞི་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ། ལྷགས་ཉིང་མའི་ཆོས་སྐད་དེ། གཞི་གནས་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སོ། དེ་
ཡང་རིག་པའི་དོ་ཤོ་ལ། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པ་སྟེ། འཁོར་བའི་ཆོས་

ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ལྟར་མེད་སྒྲུང་ཉག་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་རིག་ཅལ་བདག་ཏུ་བརྒྱུང་བ་ལས་
གཞན་མེད་པ་དང་། ལྷ་རན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཉི་མ་དང་འོད་ཟེར་བཞིན་སྒྲུབ་
གྱིས་བྱུང་བའི་ཚུལ་དུ་རྫོགས་པ་དེ་ཉིད་སྤྱི་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཆེན་པོ་འོ།
གཞི་འཛིན། གནས་བཅའ་བ་དང་བྱིས་གཞི་འཛུགས་པའི་དོན། གཞི་འཛིན་ཁྲུང་སྐྱེལ་བྱེད་ས་ཡོད་
པ། ཁྲུང་ས་ལྷུང་དང་རྒྱུ་རྟེན་ཡོད་པ། ཁྲུང་ས་ལྷུང་འཛེན་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞེས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
གཞི་འཛིན་པ། ཅ་བར་འཛིན་བའམ་ཁྲུང་ས་ལྷུང་དུ་འཛིན་པ།
གཞི་འཛིན་ས། ལྷ་བ་ཅི་རིགས་ཤིག་བསྐྱུབ་པར་བྱ་བའི་ཁྲུང་ས་དང་ལྷུང་ཡོད་པ།
གཞི་རིམ། རྒྱུང་གཞིའམ་རིམ་པ་འོག་མ།
གཞི་རིམ་ཁྲིམས་ཁང་། གཞི་རིམ་གྱི་ས་ཁུལ་ལ་གནས་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ཁང་ལ་བཞུགས།
གཞི་རིམ་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་། གཞི་རིམ་གྱི་ས་ཁུལ་ལ་གནས་ཡོད་པའི་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ལ་བཞུགས།
གཞི་ལ་གཞོལ་བ། གཞོལ་བ་གསུམ་གྱི་བརྒྱུས་པའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། བདག་མདུན་ལྷན་གསལ་བའོ།
གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྷ་སྒྲོམ་འབྲས་གསུམ་ལ་སྦྱར་བ་སྟེ། གཞི་ལྷ་བ་གཏན་
ལ་བལ་བ་དང་། ལམ་སྒྲོམ་པས་ཉམས་སུ་བྲངས་པ། འབྲས་བུ་བྱང་རྩལ་ཐོབ་པ་བཅས་གསུམ།
གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་ཆོས་སྒྲུ། འདི་ལ་གཞི་དུས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲུ་ནི། གཞི་དུས་ཀྱི་སེམས་ཉིད་
ལྷན་གཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་དེ་ལ་ཟེར། གལ་སྤྱིད་རང་ཆོ་ཆོས་སྒྲོར་ཞུགས་ནས་
ལམ་བསྒྲོམས་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་སྐྱིབ་བྱེད་ཉོན་མོངས་པའི་བྱི་མ་དེ་དག་སྦྱོར་བའི་ཐབས་ལ་
བཅོམ་པའི་སྐབས་སུ་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཟེར། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཉིད་དེའི་
དག་ཆ་དེ་ལ་ལམ་དུས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲུ་ཟེར། ལམ་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་ཅིང་ཉོན་སྐྱིབ་དང་ཤེས་སྐྱིབ་
ཐམས་ཅད་དག་པ་ན་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཟེར། འབྲས་བུའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཉིད་ལྷན་སྐྱེས་དེ་ལ་
འབྲས་དུས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲུ་འམ། གསང་ཆེན་རིགས་གཅིག་གི་སྦྱོར་རྩི་སེམས་དཔའི་རོ་བོ་མངོན་
དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།
གཞི་ལེན། མཐོན་པོ་སྟེ་ལེན་བྱ་བའི་ལས། སི་དུ་ཆོས་འབྱུང་གི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ།
གཞི་ལེན་པ། མཐོན་པོ་སྟེ་ལེན་བྱེད་མཁན་ཏེ། དེད་དུས་ཀྱི་རྒྱ་སྤྱོད་ 接待員 ཟེར་བ་དེ་ཡིན།

གཞི་ཤེས། གཞི་ཕུང་ཁམས་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་པ་ཤེས་
ཕྱིན་དངོས་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་དགྲ། ཤེས་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུ་ལས་མཁའ་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་སུམ་ཅུའི་ནང་
ཆོན། གཞི་ཤེས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དགྲ་སྟེ། ཤེས་པས་སྤེལ་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་
དང་། སྤྲོད་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་དང་། རིང་བའི་གཞི་ཤེས་དང་། ཉེ་བའི་གཞི་
ཤེས་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། གཞི་
ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། བྱང་མེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་མཉམ་ཉིད་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
བཅས་དགའོ།།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་ལམ། ཤེས་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། སྦྱོས་བཤམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་མཐོང་ལམ་གང་ཞིག་ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤུགས་ལ་འཕེན་བྱེད་གཞི་ཤེས་ཀྱི་
སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སོ།།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ། ཉན་རང་གིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉིར་བདུན། མེད་པ། མི་སྦྱེ། དཔེན་པ། མི་རྗེ་པ། གནས་མེད་པ། རྣམ་མཁའ་
བརྗོད་དུ་མེད་པ། མིང་མེད་པ། འགྲོ་བ་མེད་པ། མི་འགྲོགས་པ། མི་ཟད་པ། སྦྱེ་བ་མེད་པ། བྱེད་
པ་པོ་མེད་པ། འཕོ་བ་པོ་མེད་པ། འདུལ་བ་པོ་མེད་པ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། མ་སྦྱིས་པ། མ་
འགགས་པ། གཞོད་མ་ནས་ཞི་བ། རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་མེད་པ། རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ། ཤེས་པ་པོ་མེད་པ། གོས་པ་མེད་པ། སྦྱོས་པ་མེད་པ།
རྣོ་པ་མེད་པ། མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པའོ།།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ། ཤེས་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། གཞི་གཟུགས་སོགས་ལ་ཞེན་པ་བཀག་
ནས་བསྐྱོམས་པས་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ཤུགས་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་མེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།

གཞི་གསུམ་གྱི་ཆོ་ག་གསོ་སྦྱོང་དང་། དབྱར་གནས། དགག་དབྱེ་གསུམ་གྱི་ལག་ལེན་དངོས་སུ་
བྱེད་པའི་སྦྱོར་གཞུང་། དེ་ཡང་རྒྱ་བ་རེ་རེ་བཞིན་ཆོས་བཅོ་ལྔ་དང་། གནས་གང་གཉིས་ལ་

གསོ་སྦྱོང་རེ་དང་། དབྱར་ཁ་རྒྱ་བ་དྲུག་པའི་ཆེས་བཅུ་དྲུག་ནས་རྒྱ་བ་བདུན་པའི་ཆེས་ཉེར་
དགུའི་བར་དབྱར་ཁིམས་ཁས་རྒྱངས་པས་དབྱར་གནས་དང་། དེ་རྒྱའི་སྤྱི་ཚུལ་ཉིན་དབྱར་
གནས་ཐོལ་སྐབས་དགག་དཔྱེ་བཅས་ཡིན།

གཞི་གསུམ་ཉམས་ལེན། གསོ་སྦྱོང་། དབྱར་གནས། དགག་དཔྱེ་གསུམ་ཡོད། རྒྱ་བ་རེ་རེ་བཞིན་
ཆེས་བཅོ་ལྔ་དང་གནས་སྟོང་གཉིས་ལ་གསོ་སྦྱོང་རེ་དང་། དབྱར་ཁ་རྒྱ་བ་པའི་ཆེས་བཅུ་
དྲུག་ནས་རྒྱ་བ་དབུན་པའི་གནས་སྟོང་གི་བར་དབྱར་ཁིམས་བསྐྱང་བའི་དབྱར་གནས། རྒྱ་བ་དབུན་
པའི་གནས་སྟོང་གི་ཉིན་དབྱར་གནས་ཐོལ་བའི་མཐུག་བསྐྱེམས་ཀྱི་དགག་དཔྱེ།

གཞི་གསུམ་གསལ་བྱེད། དབྱར་གནས་དང་གསོ་སྦྱོང་དགག་དཔྱེ་སྟེ་གཞི་གསུམ་བྱེད་ཚུལ་
གསལ་བར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པར་དཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
མཚན་གྱིས་མཛད་པའོ།

གཞིག བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་བ་དང་ད་ལྟ་བ་སྤྱལ་ཆིག དབྱེད་བ་གཏོང་བའི་དོན་ཏེ།
གཞུང་དོན་ལ་གཞིག་པར་བྱ། བདེན་བརྒྱན་ལ་གཞིག་མཁན། གཞིག་ཅིག་ལྟ་བུ།

གཞིག་པ། གཞིགས་པ། གཞིག་པ། གཞིགས། དཔྱོད་པ་དང་རྟོག་པ། རྩ་རྩུང་སྤངས་ལ་གཞིགས་
པའི་འཆམ། འདྲིའི་དོན་ནི་གཞིག་དཀའ་བའོ། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་བྱ་བར་རང་རྩོ་གཞིགས་ཤིག
གནས་ཚུལ་དེ་ལ་གཞིགས་ནས་ཤེས་སྤྱོད་པ།

གཞིགས། གཞིག་པའི་སྤྱལ་ཆིག

གཞིགས་པ། གཞིག་པའི་འདས་པ།

གཞིབ་འཇུང་། ① འཇིབ་པ་དང་འཇུང་བ། ② [མཛོན]གྱིས་པ།

གཞིབ་པ། འཇིབ་པའི་མ་འོངས་པ།

གཞིབས་སྤྱབས། འོ་མ་གཞིབ་སྤྱབས།

གཞིབས། འཇིབ་ཀྱི་ད་ལྟ་བ་ལ་གཞིབས་འབྲི་བའང་ཡོད།

གཞིབས་པ། [རྟོན]① སྤྱིག་པ། མི་མང་པོ་གྲལ་གཞིབས་ཏེ་བསྐྱེད་པ། ② གཞིབ་པ་དང་སྤྱོད་པ།
ཁང་པ་གྲུ་དོག་པོ་ཡིན་སྤྱབས་ཆང་མ་གཞིབས་ནས་བཞུགས་དགོས།

གཞིའི་ཀུན་རྟོག་བརྒྱད་ལྟ་ འདོད་ཆགས་ལས་གྱུར་པའི་རྟོགས་པ་བཞི་བཅུ་ ཞེ་སྤང་ལས་གྱུར་པའི་
རྟོགས་པ་བ་མོ་གསུམ། གཏི་ཐུག་ལས་གྱུར་པའི་རྟོགས་པ་བརྒྱན་ནོ།།

གཞིའི་སྐྱ་གསུམ། ར་མལ་བའི་སྐྱེ་བ་གཞིའི་སྐྱལ་སྐྱ་དང་། ར་མལ་གྱི་འཆི་བ་གཞིའི་ཆོས་སྐྱ་ ར་མལ་
གྱི་བར་དོ་གཞིའི་ལོངས་སྐྱ་བཅས་གསུམ།

གཞིའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི། ས། ལ། མ། རྒྱུད་སྟེ་བཞི་དོ།།

གཞིའི་རྒྱད། གཞིའམ་ཐབས་ཀྱི་རྒྱད་ནི། སྤྲ་ཡངས་པར་ན་རིགས་སད་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་
བཀོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་སྲིད་དོ་འཆལ་ཐམས་ཅད་དང་དོག་པར་ན་སྦྲིན་བྱེད་ཀྱི་
དབང་དང་གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ལ་གཞི་ཞེས་བྱའོ།།

གཞིའི་ཆོས། འཁོར་བའི་བསྐྱས་པའི་ཤུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་མོ།།

གཞིའི་གཉེན་པོ། གཉེན་པོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱིས་སྤངས་པའི་བྲལ་
ཐོབ་འཛིན་པ་སྟེ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དང་པོ་མ་གཏོགས་པ་སྐྱག་བསུལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་
ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་མོ།

གཞིའི་རྟོར་བརྒྱས། སྐྱེས་ནས་མ་ཤི་བར་དུ་རྒྱུང་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པ།

གཞིའི་གནས་ལུགས། བོན་གྱི་བཤའ་ཆུལ་ལྟར། འོད་གསལ་སྟོང་བ་བོན་སྐྱའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་རྣམ་
དག་ཚུལ་མེད་ལྷན་བྱལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་གཞིའི་གནས་
ལུགས་ཉེ་ནང་པའི་བདེ་གཤེགས་སྦྱིང་པོ་དང་འབྲ་བ་ཞིག

གཞིའི་ཟུང་འཇུག་ བར་དོའི་སེམས་དང་དེའི་ལུས་ཆོགས་པ་གཉིས།

གཞིའི་འོད་གསལ། འཆི་བ་འོད་གསལ།

གཞིའི་སེམས་དབེན། འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་སྤྲ་ལོགས་ཀྱི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ།

གཞིར། གཞི་ཡིག་ལ་ལ་དོན་གྱི་ར་སྦྱར་བ།

གཞིར་བཅས། ཡིན་ཤག་ཤག་གས་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ། གཟུགས་པོ་བདེ་ཐང་ཡིན་པ་གཞིར་བཅས།
ཐུག་ལ་འབྱོར་པ་གཞིར་བཅས།

གཞིར་བཞག ཅ་བར་གཟུང་བ། སྲིད་རྩས་གཞིར་བཟུང་སྟེ་ལས་དོན་སྦྱལ་བ། འཆར་གཞི་གཞིར་

བཟུང་གིས་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པ།

གཞིར་བཟུང་བ། རྒྱ་མཚན་སོགས་གཞི་རྩར་བཟུང་བའམ་ཁུངས་ལུང་དུ་བཟུང་བ།

གཞིལ་བ། ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་འཛིལ་བའི་མ་འོངས་པའི་ལས་ཆོག

གཞིས་ཀ སྤར་མངའ་བདག་ཆོས་བདག་བཟུང་བྱས་པའི་མི་སེར་དང་། ས་ཞིང་སྡོད་ཁང་བཅས་
པའི་རྟེན་གཞི། བ་གཞིས། གཞུང་གཞིས། སྤེར་གཞིས། ཆོས་གཞིས། དབང་ཨ་པ་ཆེ་སྟེ།
གཞིས་ཨ་མས་བདག

གཞིས་ཀ་བཟ་གིས་རབ་བརྟན། གཙང་སྟོང་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་གཞིས་ཀ་ཞིག་གི་མིང་།

གཞིས་ཀ་དགོན། དགོན་འདི་བཏབ་དུས་ནམ་ཡིན་མ་གསལ། གཙང་རོར་ཨེ་ཨོ་ཆོས་ལྷ་ནས་
ཐེབས་པའི་སྒྲ་མ་གཉིས་ལུལ་འདིར་ཐེབས་ནས་རེ་ད་ཞིག་བཏབ། རིམ་བཞིན་སྟོན་གསལ་དང་
དད་པ་བྱེད་མཁན་རྗེ་མང་བྱིན། ལུལ་མི་ཆོས་སྒྲ་མ་གཉིས་ལ་རོར་ཆེན་དང་རོར་རྩུང་ཞེས་
འབོད། དེ་ནས་རེ་ཁོད་དེ་དགོན་པ་གྲུར་བ་ཞིག་ཡིན་པས་མཐར་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞིས་ཀ་ཅེ། ① གཞིས་ཀ་བསམ་འགྲུབ་ཅེའི་བསྐྱུས་ཆོག་སྟེ་རྫོང་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཁུབ་
གཞུང་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྫོང་འདིའི་འགྲམ་དུ་སྤང་རྩུང་ཡར་སྤངས་གཙང་པོ་འཛེས་ཡོད། ② ས་
ཁུལ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་གཙང་ཁུལ་དུ་ཡོད་གཞིས་ཀ་ཅེ་ནི། འདིའི་ཁོངས་སུ་གཞིས་
ཀ་ཅེ་དང་། རྩམ་སྤིང་། གཉིང་སྐྱེས། ས་སྐྱ། ལྷ་ཅེ། དིང་རི། གཉའ་ནང་། སྤྱིང་རོང་། བཞད་མཐོང་
སྟོན། ངམ་རིང་། འཕྱོང་བ། རྒྱལ་ཅེ། ཁང་དམར། རིན་སྤངས། བློ་མོ། བ་སྐྱམ། གམ་བ། ས་དགའ་
བཅས་རྫོང་ཁག་བཙོ་བརྒྱུད་ཡོད། གོན་རྩུས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་དེ་གཞིས་ཀ་ཅེར་ཡོད།

གཞིས་ཀ་བསམ་འགྲུབ་ཅེའི་པོ་བྲང་། དེར་སང་གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་མི་དམངས་སྤྱིད་གཞུང་ཡོད་པའི་
རྒྱལ་རི་དེ་ཡིན། རྫོང་འདི་སྟེ་གདོང་རྒྱའི་སི་ཏུ་བྱང་རྩུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རབ་བྱུང་དུག་པའི་
ས་སྤང་ཕྱི་ལོ་ ༡༣༧༩ ལོར་ས་སྐྱ་པའི་ལག་ནས་བོད་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་རྒྱུང་ས་ཐེན་པའི་རྗེ་ས་སུ་
རྫོང་མང་པོ་བཅེགས་པའི་གསལ་ཡིན། རྗེ་ས་སུ་གཙང་བ་རྒྱལ་པོས་བོད་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱ་བའི་
སྐབས་སུ་འདི་ལ་བསམ་འགྲུབ་པོ་བྲང་ཞེས་གཙང་བ་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྲང་ཡིན་འདུག་སོག་པོས་

གཙང་བ་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་དབང་འབྲོག་ནས་རྒྱལ་བ་ལྷ་བ་ཆེན་པོ་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་
བཞུགས་སྐབས། ཁྲི་སྟོན་གྱི་མཛད་སྟོན་སྲེལ་ཡུལ་ཡང་པོ་བྱང་དེ་ཡིན་འདུག།
གཞིས་སྐྱ་བ། ཁྲིམ་སྟོ་བ།
གཞིས་སྐྱེལ། གཞིས་ཀ་ཞིག་ནས་གཞིས་ཀ་གཞན་ཞིག་ཏུ་སྐྱེལ་དགོས་པའི་དཔོར་འདྲེན་གྱི་ཁྲལ།
གཞིས་ཁག གཞིས་ཀ་ཁག།
གཞིས་ཁང་། ① སྐར་པའི་ཁང་ཁྲིམ་ལྟེ་བ། ② ས་གནས་ཀྱི་གཞིས་གཉེར་སྟོང་།
གཞིས་རྒྱལ་དེང་གསུམ། ཡུལ་གཞིས་ཅེ་དང་། རྒྱལ་ཅེ། དེང་རི་གསུམ།
གཞིས་དགོན། ཁྲོང་དུ་ཡོད་པའི་རྫོང་ཁང་དང་དགོན་པ་རྒྱུང་དུའི་རིགས་ཀྱི་མིང་།
གཞིས་མགོན། ① བ་ཡུལ་ནས་ཡོང་བའི་འགྲལ་བ། ② ཁྲིམ་ཆང་ནང་ལ་སྟོན་མཁན་དང་། རྩོགས་
ནས་ཡོང་བའི་མགོན་པོ།
གཞིས་བསྐྱེལ། ཁྲིམ་ཆང་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེལ་བ།
གཞིས་བཅས་པ། གནས་བཅས་ཏེ་རྒྱུན་སྟོན་སྟོ་བ།
གཞིས་ཆགས་གཏན་ཆགས། བར་རྩེ་སྟོ་འགྲུར་མི་བྱེད་པར་ས་གཅིག་ཏུ་གཏན་སྟོན་བྱེད་པ།
གཞིས་ཆགས་པ། ① ས་ཆ་གཅིག་ཏུ་རྒྱུན་སྟོན་བྱེད་པ། ཁྲོང་ཁྲེར་ནང་དུ་གཞིས་ཆགས་པ། ཞིང་
ཁྲོང་དུ་གཞིས་ཆགས་པ། འབྲོག་ལྷན་གཞིས་ཆགས། ② ས་གནས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་གཞིས་
ཆགས་ནས་སྟོན་མཁན།
གཞིས་གཉེར། གཞིས་ཀའི་གཉེར་བ།
གཞིས་དུད། གཞིས་ཀའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་དུད་ཆང་རྒྱུང་ཁྲལ་རྟེན་ས་ཞིང་མེད་པ།
གཞིས་དེབ། གཞིས་ཀྱི་ས་ཁང་མི་གསུམ་ཇི་ཡོད་པ་དང་པར་འགྲོ་རྩེ་ཡོད་གི་དེབ་ཡིག།
གཞིས་སྟོན། གཞིས་སུ་གཏན་སྟོན་གྱི་ལས་བྱེད་གཙོ་བོ་འཇམ། གཞིས་སུ་བསྟན་ནས་མངའ་བདག་
གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་འགོ་གཙོ།
གཞིས་པ། གཞིས་ཐོག་གས་ཁྲིམ་དུ་སྟོན་མཁན།
གཞིས་སྟོ་བ། སྟོན་གནས་སྟོ་བ།

གཞིས་དཔོན། དེ་སྟོན་གཞིས་ཀ་སོ་སོའི་འགོ་དཔོན་ཏེ། གཞིས་སྟོད་པའང་ཟེར།
གཞིས་དཔོན་གྱི་པོགས་ཤིང་། དེ་སྔ་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་སྒྲེང་བ་ཁག་སོགས་མཐོ་རིམ་པ་
ཆོས་རང་གི་པ་གཞིས་ཐོག་ཏུ་དོ་དམ་གྱིས་པོར་མངགས་པའི་གཞིས་སྟོད་པ་རྣམས་ལ་གཞིས་
ཀ་འཛིན་སྟོང་གྱིས་རིང་གཞིས་ཀའི་ས་ཁོང་ཐོན་བུ་ཞིག་ཁོ་ཆོའི་ཐབ་རྟེན་དུ་སྦྱང་ནས་ཡོང་
འབབ་རྣམས་གཞིས་སྟོད་ལ་བབས་པ་ཡིན་པས་ས་ཁོང་དེ་རིགས་ལ་པོགས་ཁོང་ཟེར། གཞིས་
སྟོད་མང་ཆེ་བས་པོགས་ཁོང་དེ་རིགས་ལུལ་མི་བསྐྱལ་ནས་འདེབས་སྟོང་གྱིས་པ་དང་ཉུང་
ཤས་ཀྱི་པོགས་མང་བཏང་ནས་ས་པོགས་བསྐྱུ་གྱི་ཡོད།

གཞིས་བྱེས། གཞིས་ནི་གནས་མལ་དང་། བྱེས་ནི་ཕྱོགས།
གཞིས་བྱེས་ཞལ་འཛོམས། ཁྱིམ་གཞིས་སུ་སྟོད་མཁན་དང་། ས་ཕྱོགས་བྱེས་སུ་འགྲོ་མི་གཉིས་
མཉམ་འཛོམས་བྱུང་བ་ལ་གཞིས་བྱེས་ཞལ་འཛོམས་ཐོག་གསུང་སྟེང་ཞིབ་རྒྱས་གནང་སོང་།

གཞིས་འབབ། གཞིས་ཀའི་ཡོང་འབབ།
གཞིས་འབྱ། གཞིས་ཀའི་སྟོན་ཐོག་འབྱ་རིགས། གཞིས་འབྱ་འབེབས་འཕེན་གྱིས་པ།
གཞིས་འབྲོག་ ① གཞིས་པ་དང་འབྲོག་པ། ② མངའ་བདག་གསུམ་གྱི་གཞིས་ཀའི་ཁོངས་གཏོགས་
གྱི་འབྲོག་པ།

གཞིས་མ་ལག་གཞིས་གཙོ་བོ་དང་། དེའི་ཡན་ལག་
གཞིས་རྩ་ལེན། གཞིས་ཀ་རྩ་བ་དང་ལེན་པ་སྟེ་གཞུང་བཞེས་བཏང་བ།
གཞིས་རྩེ། གཞིས་ཀ་རྩེའི་བསྐྱས་ཆེག་
གཞིས་འོག་གཉིས་ཀའི་ཁོངས་གཏོགས་མི་སེར།
གཞིས་གཡོག་གཞིས་ཀའི་ལས་གཡོག་
གཞིས་ལག་གཞིས་ཀའི་ཡན་ལག་སྟེ། མ་གཞིས་སྟེ་བའི་ཁོངས་གཏོགས་གཞིས་རྩུང་།
གཞུ་ ① མདལ། གཞུ་འཐེན་མདལ་འཐེན། གཞུ་ལ་མདལ་སྦྱར་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མདལ་
སྟོད་དང་། མདལ་སྟན། མདལ་སྟོན། མདལ་སྦྱུན་གྱིས་པ། མདལ་འཐེན། མདལ་ཟ། མདལ་ཐས་ཅན།
གནས་བུ་བཅས་སོ། ② ཀ་བའི་བློ་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་གཞུ།

གཞུ་ཀྱན་དགའ་ར་བ། དུས་རབས་བཅུ་པའི་མཐུག་ཏུ་རྟོག་བྱང་ཚུབ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་སྟེ་མོ་གཞུ་
ནང་དུ་བཏབ་པའི་དཔོན་པ་ཞིག

གཞུ་ཡང། གཞུ་རྒྱུད་དེ་གཞུ་འགྲུགས་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་བྱ།

གཞུ་བཀའ། གཞུ་ལ་མདའ་སྐྱར་ནས་བཀའ་བཤམ་འཐེན་པ།

གཞུ་བྱིས། ཉི་བྱིས་དགྲ་པ། བྱིས་ཞག་ཉི་བར་སྐབས་གནས་བཙེ་བརྒྱུད་ཤར་ཆེ་ཉི་མ་གཞུ་བྱིས་ལ་
སྟེ་བས། ལྟོ་སྒྲིང་ཤར་མའི་ཆངས་ཐེག་སྟེང་དགུན་ཉི་ལྟོག་འཆར། དེའི་མིང་དོན་བྱིས་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་ཐད་ན་གསལ།

གཞུ་བྱིས་ཅན། [མདོན]མགོ་རྒྱ་བཤམ་བོད་རྒྱ་བཅུ་གཅིག་པ།

གཞུ་གང་ཆད། འདོམ་པ་གང་གི་ཆད།

གཞུ་གྲ། ① མཐུག་མ། རི་བོང་གི་གཞུ་གྲ། ② ཐམ། ལས་དོན་ཀྱི་གཞུ་གྲ་བསྐྱེལ་བ། བྱའི་གཞུ་གྲ།
གཞུ་རྒྱལ། [མདོན]ལྷ་མ་ཡིན།

གཞུ་རྒྱལ་གནས་ལྷགས་ཁྱེད་པར་བྱུར། ས་བའི་གཞུ་རྒྱུད་བརྒྱུངས་ཏེ་མདའ་འཕངས་པའི་དོན་ཏེ།
གཞུ་ལས་རྒྱལ་བའི་གནས་ཀྱི་མདའ་ཞེས་བཤོ།

གཞུ་རྒྱུད། གཞུ་འགྲུགས་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་བྱ། གཞུ་རྒྱུད་འཐེན་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འགྲུགས་
ཁྱེད་རྒྱུད་དང། གཞུ་ཡང་ཡུང་ཐེར་པོ།

གཞུ་སྒྲ། གཞུ་བཀའ་ནས་སྟོད་སྐབས་བྱུང་བའི་སྒྲ།

གཞུ་ཆེན་དཔོན། དཔོན་པ་འདི་ཐོག་མར་དཀར་མཛེས་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་
པའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༡ལོར་བྱུང་དབང་ནས་མཁའ་རྒྱ་མཆོས་ཨ་འཛོམ་འབྲུག་པ་རིན་
པོ་ཆེའི་བཀའ་ལྷན་ལྷན་གཡའ་ལྷན་འབྲུམ་བཅུགས་ཆོས་ཁྱི་ཐང་དུ་སྟོན། བྲུབ་མཐའ་རྟོང་མ་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁྲལ་གསེར་རྟོ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞུ་མཆོག་① གཞུ་ལེགས་པའི་མིང་། ② གཞུའི་སྟེ་མོ།

གཞུ་མཆོག་སྒྲ། འད་བའི་སྟོན་ས་བཏགས་པའི་བྲུ་མགོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དཔལ་སྤྱངས་
དཔོན་ཀུམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས།

གཞུ་མཆོག་ཅེས་གཞུ་ཡི་ཙྰ་མོའི་མིང་ཡིན་པས་འདིར་དེ་དང་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་བཏགས་པའི་
བྲུ་མགོའི་མིང་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་སྟུང་རོ།

གཞུ་བྱང་། ① མདའ་སྟེན་བྱང་བ། ② ཀ་སྟེང་གི་གཞུ་ཆུང་གི་མིང་ལ་འདྲ་བུ།

གཞུ་བདུང་བ། [ཆིང་]གཞུ་འཐེན་པ།

གཞུ་འདོམ། འདོམ་པ་གང་། དེ་ལ་ཁྲ་བཞི་ཡོད། སྒྲེལ་མར་གཞུ་འདོམ་ལྷ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་སར་བྱོན།

གཞུ་སྒྲུན། སངས་རྒྱས་རྒྱུམས་ཏིང་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྒྲུན་གྱི་དབྱིབས་ནི་གཞུ་
དབྱིབས་སྟུ་བྱ་ཞིག་དགོས་པར་བཤད།

གཞུ་བ། བཞུས། གཞུ་བ། གཞུས། འཕེན་པ་འཕམ། སྟེན་པ་དང་། རྒྱག་ འགྲམ་ལྷག་བཞུས་པ། ཏྲ་
བཟང་པོར་ལྷག་ཆོན་བཞུས་པ། རྟོ་བཞུས་པ། གྱི་བཞུགས་ནས་བསད་པ། སྟུར་མཛོག་བཞུས་
པ། གཞུ་རེས་དེག་རེས་མ་བྱེད། སྟུ་རེ་རྟོ་ལ་བཞུས་ན་སྒྲུ་གྲོང་ལྷགས་ལ་པོག་པོར་། བཞུས་
པའི་གཞུ་ལན་མ་བསྟོགས་ན། གཞུ་མཁན་མང་དུ་མང་དུ་འཕྲོ་

གཞུ་དབྱིབས། གཞུ་དང་འདྲ་བའི་བཟོ་དབྱིབས།

གཞུ་མོ། གཞུ་དང་འདྲ།

གཞུ་ཅ། གཞུའི་དབྱིབས་དང་འདྲ་བའི་ལུས་ཀྱི་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

གཞུ་རིང་། ① མདའ་སྟེན་གྱི་གཞུ་རིང་བ། ② ཀ་སྟེང་གི་གཞུ་རིང་།

གཞུ་ལས་སྒྲེས། [མཛོན་ལྷ་མ་ཡིན།

གཞུ་ཕྱབས་དགོན། སྒྲུབ་སྟེ་བསམ་གཏན་གྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་པོ་
སྟུག་སྟེ་ལོ་༡༧༡༠ལོར་ཆ་ཁོང་ག་དབང་གྲགས་པས་གྲུ་གྲུའི་དགོན་གསང་སྟགས་དར་རྒྱས་
གྱིང་གསར་དུ་བཏབ། རྗེས་སུ་མེད་སྟེ་སྒྲུ་ཕྱིང་བཞི་བ་དག་དབང་ཆོས་འཛིན་ནས་དགོན་ས་
སྟོས་ཏེ་གཙང་དགོན་རབ་བྱུང་བཅུན་པའི་སྟེ་ལ་གསར་དུ་བསྒྱུར། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལྷགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་པོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་རྒྱ་བ་རྩོང་ས་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞུ་ཕྱབས། གཞུ་འཕྲུག་སྟོང་།

གཞུག་ ① རྗེས་མཐའ་འཕྲུག་མའི་མིང་སྟེ། ཆོག་གཞུག་དོན་གྱིས་བསྟུབས། ཁབ་གཞུག་སྟུང་པས་

བསུབས། དམག་པར་འགྲོའི་སྡོན་མ། ཚུར་འོང་གི་གཞུག་མ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
གཞུག་གུ་མཐུག་མ། ཉམ་གོ་ལུག་གཞུག་མགོ་མེད་གཞུག་མེད། མགོ་གཞུག་ལོག་པ། གྲི་ཉལ་
སར་གཞུག་གུ་མ་ལུས་བ་དགོས།
གཞུག་ཚུང་། ① རྒྱལ་གྱི་མེ་བཙའི་གསང་སྤྲེལ་ཆོགས་ཉི་ཤུ་བ་མན་ཆད་ཀྱི་རུས་བ་ཐ་གདོང་ཡང་
ཟེར་བ་དེའོ། ② མཐུག་མ་ཐུང་བའམ། གཞུག་གུ་ཚུང་བ།
གཞུག་ཏོ། ① སྤྲེལ་ཆོགས་མཐུག་གི་རུས་བ་གཞུག་གུ་ཚུང་ཟེར་བ་དེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
② མཐུག་མ་ཐུང་བའམ། གཞུག་གུ་ཚུང་བ།
གཞུག་ཐུང་། ① སྤྲེལ་རུས་ཀྱི་མཐའ་མ་གསུམ་པོ། ② མཐུག་མ་ཐུང་ཐུང་། ③ བྱི་ཐག་ཐུང་བ།
གཞུག་པ། ཐ་དད་པར་འཐུག་པའི་མ་འོངས་པ།
གཞུག་པ་ལྗེས་དགོངས། ལྗེས་དགོངས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བསྟན་པ་ལ་གཞུག་པའི་དོན་དུ་
གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གསུངས་བ་ལྟ་བུའོ།
གཞུག་མ། གཞུག་གུ་དང་འབྲ།
གཞུག་འཛུལ། མཐུག་བསྟུ་བ། ལས་ཀའི་གཞུག་འཛུལ་དེ་གཅོང་མར་བྱས་ཆར་ན་སྟོབ་དེ།
གཞུག་རིལ། མཐུག་མ་འབྲེལ་རིལ་ཏེ་གྲི་གཞུག་ལྟ་བུ། གཞུང་། ① སྤར་གྱི་དཔོན་ཆོང་ངམ་གོང་
མ་ཆོང་དང་ད་ལྟའི་སྤེད་གཞུང་སྟེ། སྤེད་དབང་ལག་ལེན་དུ་བསྟར་བའི་ལས་ཁུངས། སྤེད་
གཞུང་། རྒྱལ་པོའི་གཞུང་། ལྗེ་བ་གཞུང་། བོད་གཞུང་། ② བྱི་ལམ་ཐུན་མོང་སྟེ། རྒྱལ་ཁབ་བས།
ལས་ཁུངས། ཁེ་ལས། ཆོགས་ཁབ་བཅས་གང་རུང་ལ་ཟེར་ཞིང་། སྤེར་གྱི་ལྗོག་ཆ། གཞུང་
ཡིག་སྤེར་དོན་དོར་ནས་གཞུང་དོན་སྦྱུབ་པ། ③ བསྟན་བཅོས་སོགས་དཔེ་ཆའི་རིགས། ཆད་
ལྡན་གྱི་གཞུང་། གཞུང་ཤིན་ཏུ་ངན་པ། གཞུང་རྩིང་། སྟན་གཞུང་། འཁྲབ་གཞུང་། ④ བསྟན་
བཅོས་སོགས་ཀྱི་རྩ་བའི་ཆོག་དོན། གཞུང་གོ་བདེ་པོ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་རྟོགས་དཀའ་
བ། གཞུང་གི་རྩ་བའི་ས་བཅད། གཞུང་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དོན་རྣམས་བར་འབྲེལ་བ། ⑤ སྤེད་དམ་
དུས། འཕྲེད་གཞུང་། རྩ་གཞུང་། གཞུང་རིང་། ⑥ དཀྱིལ་ལམ་དབུས། མཆོ་གཞུང་། གཅོང་
པོའི་གཞུང་། ལྗེ་གཞུང་། ⑦ ངང་རྒྱུད་གཤིས་ཀ་སེམས་ཀྱི་གཞུང་།

གཞུང་གོ་ཚུ་པོའི་གཞུང་ཆེན་པོ་ནང་དུ་གཏོང་བའི་གོ་བ། གཞུང་གོ་བཏང་ནས་འཕུར་བ་ལྟར་འགྲོ་བ།
གཞུང་རྒྱུད། མི་ཚང་མི་རྒྱ་གཉིས་འཛོམས་ལ་རང་ཁོངས་ནས་འབོད་པའི་ཞེ་ཆོག་གཞུང་རྒྱུད་གི་
གཏོང་ཡོང་རྒྱ་ལོར། གཞུང་རྒྱུད་གི་འཆོ་ཆོས།

གཞུང་ཁོངས་ཁེ་ལས། རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ཁེ་ལས་ལ་ཟེར།
གཞུང་ཁྲ། གནའ་དུས་གཞུང་གི་ལས་དོན་གྱི་ཐེན་ཐོ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་ཡིག་ཆ།
གཞུང་སྐྱེད། སྤྱི་དང་སྐྱེར་གཉིས། དཔེར་ན་གཞུང་སྐྱེར་གཉིས་ལྟ་དང་གཞུང་སྐྱེར་གཉིས་མན།
གཞུང་སྐྱེར་མི་དབྱེ་བ། གཞུང་དང་སྐྱེར་ཞེས་དབྱེ་བ་མི་བྱེ་བ་ལ་གོ།
གཞུང་སྐྱེར་ཆོས་གསུམ། སྤར་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་སྤིང་གཞུང་དང་། སྐྱེར་བ་མི་དག་དགོན་སྤེ་
ཁག་བཅས་ཏེ་མངའ་བདག་གསུམ།

གཞུང་སྐྱེར་མཉམ་གཉེར། བཟོ་ལས་སམ་ཆོང་ལས་གང་ཞིག་ལ་སྤིང་གཞུང་དང་སྐྱེར་མི་ཐུན་མོང་
གིས་བདག་འཛིན་བྱེད་བ་ཞིག་སྟེ། དེ་ནི་སྤྱི་ཆོགས་འིང་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱར་བཀོད་གཏོང་བའི་
བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་ཡིན།

གཞུང་སྒྲོ། རྒྱ་སྒྲོ་སྟེ་སྒྲོ་ཆེན་གཙོ་བོ།
གཞུང་སྒྲོ་མན་ཚུན། ཅེ་པོ་ཏ་ལ་པོ་བྲང་གི་མདུན་ངོས་སུ་གཞུང་སྒྲོ་ཤར་བྱལ་གཉིས་ཡོད། ཤར་གྱི་
གཞུང་སྒྲོ་ལ་ཐུན་ཆོགས་འདུ་ལམ་ཟེར་ཞིང་། ལུབ་ཀྱི་གཞུང་སྒྲོ་ལ་བྲང་རྒྱལ་ཐར་ལམ་ཟེར།
གཞུང་ཕོན། རྒྱལ་ཁབ་བམ་ཆོགས་ཁག་གིས་བཏང་བའི་འགྲོ་ཕོན།

གཞུང་རྒྱ་སྐྱེར་བདག་གཞུང་གི་རྒྱ་དཔུལ་རང་སྐྱེར་ལ་བདག་པ།
གཞུང་རྒྱལ། སྤར་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་རང་ལ་ཁལ་ལུལ་རྒྱལ་མཁའ་མི་མེར།
གཞུང་རྒྱལ་འབྱེར་ཞན། སྤར་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་རང་ལ་གཏོགས་པའི་མི་ཅ།
གཞུང་རྒྱལ་མི་ཅ། སྤར་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་རང་ལ་གཏོགས་པའི་ཁལ་རྒྱལ་མི་མེར།
གཞུང་རྒྱལ་ས་འཛིན། སྤར་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་རང་ལ་ཁལ་རྒྱལ་མཁའ་གྱི་ཁལ་བ།
གཞུང་ཐམ་སྐྱེར་རྒྱོ། གཞུང་གི་མིང་རྟགས་བཀོད་ཡོད་པའི་ཐེལ་ཅེ་སྟོན་ཏུ་མི་སྐྱེར་གྱིས་རྒྱན་བཟོ་བྱས་པ།
གཞུང་བསྐྱིགས་པ། དཔེ་ཆའི་ཆོག་དོན་གྱི་གོ་རིམ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱིགས་པའམ་བསྐྱེབས་པ།

གཞུང་འགྲེལ། དཔེ་ཆ་གཞུང་ཆེན་མོའི་འགྲེལ་བ།

གཞུང་རན་པོ། སྤྱི་ཐག་མེད་པ།

གཞུང་དབུལ། གཞུང་རམ་སྤྱི་པའི་དབུལ་ཏེ། རྒྱལ་ཁབ་དང་། ལས་ཁུངས། ཁེ་ལས། ཆོག་པ་ཁག་
བཅས་ལ་དབང་བའི་དབུལ།

གཞུང་དབུལ་སྒྲོག་ཐོས། གཞུང་གི་རྒྱ་དབུལ་རང་སྤེར་རམ་ཆོག་པ་པས་སྒྲོག་ཏུ་ཐ་བ།

གཞུང་དབུལ་སྤེར་སྤྱོད། གཞུང་གི་རྒྱ་དབུལ་རང་སྤེར་གྱི་ཆེད་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་ཟེར།

གཞུང་དབུལ་ཉམ་ཟ། རྒྱལ་ཁབ་དང་ཆོག་པ་པ་སོགས་ཀྱི་དབུལ་སྤོར་རང་གི་སྤྱོད་པ་ལ་གོ་ཡང་
ན། སྤྱི་དབུལ་ཉམ་ཟ་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

གཞུང་དངོས། བཤད་རྒྱའི་གཞུང་དངོས་གཞི།

གཞུང་བཅད། ① དར་གོས་སོགས་གཞུང་ནས་བཅད་པ། ② དཔྱུས་ཤིང་བའི་ཕྱོགས་བརྒྱད་ནས་བྱིན་པ།

གཞུང་བཅད་རིན་གོང་། སྤིང་གཞུང་གིས་གཏན་ལ་པབ་པའི་རིན་གོང་།

གཞུང་ཆུ། ① ལུང་པའི་དགྲིལ་ནས་རྒྱག་པའི་ཆུ། ② བོད་རང་སྤྱོད་སྤོངས་ཀྱི་ལྷ་རི་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་
ཆུ་བོ་ཞིག་དང་། ཡིད་ལོང་གཅིང་བའི་ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན།

གཞུང་ཆེན་མོ། རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ།

གཞུང་གཉིས། མདོ་དང་སྤགས་ཀྱི་སྡེ་སྟོན། དེས་སྟོན་ཚུལ་གཉིས་ནི། གཙུག་པོ་དང་། པལ་པ་གཉིས།
དངོས་བསྟན་དང་ཤུགས་བསྟན་གཉིས།

གཞུང་གཉིད། གཞུང་གིས་བདག་གཉིད་བྱེད་པ།

གཞུང་གཏུག་མི་དམངས་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་གཏུག་པའི་ཐོབ་ཐང་ཐོག་ནས་མི་
དམངས་ཁྲིམས་ཁང་ལ་ཞུ་གཏུག་བྱེད་པ་ལ་གོ།

གཞུང་གཏུག་ལས་ཁུངས། གཞུང་གཏུག་བྱེད་པའི་ལས་ཁུངས།

གཞུང་བཏང་མི་སྣ། སྤིང་གཞུང་ནས་ཕྱོགས་ལ་བཏང་བའི་མི་སྣ།

གཞུང་ཐག་གུར་གྱི་གཞུང་ཐག

གཞུང་ཐམ། གཞུང་གི་ཐམ་ག་ལ་གོ།

གཞུང་ཐམ་སྒྲེར་ཤོ། ཁྱིམ་ས་མིན་གྱི་གཞུང་ཐམ་ཤོ་བ་ལ་ཟེད།
གཞུང་ཐམ་བརྩས་སྟོང། གཞུང་ཐམ་ལུགས་མཐུན་མིན་པར་སྟོང་བ།
གཞུང་ཐིག ① དཀྱིལ་ཐིག ② གཞུང་བྱ་གང་དེའི་དཀྱིལ་ནས་བཏབ་པའི་ཐིག་སྟེ་ཆངས་ཐིག་དང་
དོན་གཅིག་གཞུང་དོན། ① དཔེ་ཆའི་ནང་དོན་གཙུག་ཆེ་བ། གཞུང་དོན་སྟེགས་པ། ② རྒྱལ་
ཁབ་དང་སྤྱིད་གཞུང་གི་ལས་དོན། གཞུང་དོན་སྟེགས་འགོ་གཞུང་དོན་གཙུག་པོར་བཟུང་ན།
རང་དོན་ལུགས་ལ་བྱུང་བ།
གཞུང་དོན་རྒྱ་ལུང་ཁང་། སྤྱིད་གཞུང་གིས་སྐྱེ་མགོན་ལ་སྟེ་མེན་ཞུ་བྱེད་ལུང་བུར་བ་དང་བག་ལེབ་
བཟོ་སའི་ཁང་བ།
གཞུང་དོན་སྟེ་ཞུ་ སྤྱིད་གཞུང་གི་ལས་དོན་ལ་སྟེ་བུ་བསམ་ནས་དག་བྱེད་བ།
གཞུང་དོན། སྤྱི་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་ཁྲལ་གྱི་དོ་ཤོ།
གཞུང་ལྟན། གཤེས་རྒྱུད་ལུན་སྐྱེ་ཆོགས་པའི་མི།
གཞུང་བྱང་སྟོང་གཙང་། སེམས་རྒྱུད་བྱང་བདེན་དང་སྟོང་བ་གཙང་བར་གོ།
གཞུང་བྱང་སྟོང་གཙང་གི་དཔོན་པོ། གཞུང་བྱང་ལ་ཟ་རྩམ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྟོང་བ་གཙང་བའི་
དཔོན་པོ། ཡང་ན། གཞུང་དཔོན་ཡང་ཟེད།
གཞུང་ནག ① སེམས་ཀྱི་གཤེས་རྒྱུད་ནག་པོ། ②[མངོན]རི་དྲགས་ཤིག་
གཞུང་སྟེ། སྤྱིད་གཞུང་གི་ལས་སྟེ་སྟེ། སྤྱི་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་དཔོན་རིགས། གཞུང་
སྟེ་སྟེ་བས་བ།
གཞུང་གནས། ① སྤྱིད་གཞུང་། གཞུང་གནས་སུ་བདག་གིར་བཞེས། ② སྤྱི་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་
སྐབས་སྤྱིད་གཞུང་ལ་གཞུང་གནས་ཀྱང་ཟེད།
གཞུང་པའི་སྐྱ་པོ་སྟེ་ཁང་། སྟེ་ཁང་འདི་བཏབ་དུས་དང་འདི་བས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་
བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་སྟོང་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་དགེ་རྒྱུས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཞུང་པ། གནས་ལ་བཞོས་ནས་བཏགས་པའི་རྒྱུངས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བཟ་འབྲས་
པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། གཞུང་པ་ནི། རྒྱུངས་པའོ། དེ་ནི་སྐལ་ཆོགས་

ཀྱི་དྲིལ་ལམ་གཞུང་དུ་གནས་པའི་བྱིར་གཞུང་པ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།
གཞུང་པོ་ཉི་ལྔ། མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་གཞུང་གཙོ་བོ་ལྔ་སྟེ། བར་བྱིན་དང་། དབུ་མ། ཚད་མ་རྣམ་
འབྲེལ། འདུལ་བ། མཛོད་དང་ལྔ།
གཞུང་ཕྱོགས། ① སྲིད་གཞུང་གི་ཕྱོགས་སམ་ངོས། ② རྒྱན་ཕྱོགས་སམ་དཔྱལ་ཕྱོགས།
གཞུང་བུན། ① སྲིད་གཞུང་གིས་སྐར་སོ་སོར་བཏང་བའི་བྱ་ལོན་ལ་ཟེར། ② དེང་སྐབས་ནི་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱིས་སྤྱི་དམངས་སམ་བྱི་རྒྱལ་ནས་གཡར་བའི་བྱ་ལོན་ལ་ཟེར།
གཞུང་བྱིན་སོ། དཔེ་ཆའི་གཞུང་ཡོངས་ཚོགས།
གཞུང་བྲིས། གཞུང་རིས་དང་འབྲ།
གཞུང་སྒྲ་མ། འདུལ་བ་ལུང་སྒྲེ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་གཞུང་འབྲུལ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བདག་དབང་
བྱས་པའི་འབྲུ་རིགས།
གཞུང་འབྲུ་སྤྱི་མཛོད་ཁང་། དེ་སྔ་བོད་སྤེལ་གཞུང་ཡོག་གི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་
དྲུག་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ལོར་གཞུང་འབྲུ་སྤྱི་མཛོད་ཁང་བཅུགས་པ་དེར་དོ་དམས་པ་ཐོག་
མ་སྲིད་ཟུར་སྒྲང་མདུན་ཀྱན་དགའ་དབང་སྒྲུག་གྱུང་དང་། ར་ཐའི་གཉིས། མཁན་རིམ་གཉིས།
ལས་བྱ་མེར་སྤྱི་ཉི་ཤེས་ཀྱི་བྱུང་ཡིག་གསུམ་བཅས་ཡོད་ཅིང་། ལས་ཁུངས་དེ་བཅུགས་རྗེས་
དེ་སྔའི་ཚོང་གཞིས་ཁག་གི་གཞིས་འབྲུའི་འབབ་དེབ་ཚང་མ་ཅིས་ཁང་ལས་ཁུངས་དང་འབབ་
ཞིབ་ལས་ཁུངས་སུ་ཡོད་པ་རྣམས་དང་། སོ་རྣམས་ལས་ཁུངས་དང་། ཅེ་ཤོད་གཉིར་ཚང་ལས་
ཁུངས་། ཞོལ་གཉིར། ཞོལ་སྤྱི་ཕོགས་ཁང་། ལྷ་ས་ཆེ་མྱིང་དོ་དམ། དབུས་གཙང་འབྲུ་རིགས་
བསྐྱ་གཏོང་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་ཁོངས་ནས་ཞོལ་གཉིར་ནས་ཅེ་ཤོད་གསོལ་ཐབ་ཏུ་ལྷགས་གྲོ།
ལྷགས་སྒྲིན་ཕུག་དཀར་འབྲུལ་དགོས་པ་སོགས་རང་འཇགས་སུ་བཞག་པ་ལྟ་དུ། དེ་བྱིངས་
འབྲུ་རིགས་ལས་ཁུངས་ཚང་མ་རྒྱ་བསྐྱེལ་ནས་གཞུང་འབྲུ་སྤྱི་མཛོད་ཁང་ནས་སྔར་ལམ་
མཚོད་རྒྱུག་ཁག་དང་། གཞུང་ཞབས་མེར་སྤྱ། ཅེ་ཤོད་ནང་གཟན། གད་ཁང་ཁག་གི་ཕོགས་
ཐོབ། དམག་ཕོགས། གཞན་ཡང་ཨར་ལས་དགོས་འབྲུ་སོགས་འཆར་འཕར་གྱི་འབྲུ་རིགས་
གཏོང་གཞི་གང་ཡོད་ན་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན།

གཞུང་མ། དབུ་མའམ། དཀྱིལ་མ།
གཞུང་བཙུགས་ཁྲིམས་ཚོད་ཁང་། སྲིད་གཞུང་གིས་བཙུགས་པའི་ཁྲིམས་ཚོད་མཁན་གྱི་ལས་ཁུངས།
གཞུང་ཆབ་། གཞུང་གི་སྐྱེ་ཆབ་།
གཞུང་ཆབ་ཁང་། རྒྱལ་ཁབ་བཅས་སྲིད་གཞུང་ཞིག་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་བཅས་
སྲིད་གཞུང་གཞན་གྱི་སྐྱེ་ཆབ་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཁང་།
གཞུང་ཆབ་ཆེན་མོ། རྒྱལ་ཁབ་མོ་མའི་སྲིད་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཆབ་ཆེན་མོ།
གཞུང་ཆབ་དོན་གཙོད་ཁང་། རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་གི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེ་ཁག་ཏུ་གནས་སྡོད་བྱས་
པའི་གཞུང་ཆབ་པ།
གཞུང་ཆབ་ལས་བྱ། གཞུང་གི་ཆབ་བྱེད་པའི་ལས་བྱེད་མི་སྒྲ།
གཞུང་ཆིག་དཔེ་ཆའི་རྩ་བའི་ཆིག་
གཞུང་ཆོད་། གཞུང་གི་ཆོད་ལས།
གཞུང་ཆོད་པ། སྲིད་གཞུང་གི་ཆོད་ལས་བྱེད་མཁན། གཞུང་ཞག་ཉི་སྐར་བརྒྱད་དང་ཆུ་ཆོད་དང་བརྒྱད།
སྤྱི་ཆེ་བརྒྱད་པའི་ཆེས་ཉེར་བདུན་སྟོར་ནས་གཞུང་ཉག་ཉེར་གཅིག་འདེན།
གཞུང་ཞབས། སྤར་བོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་སེར་སྐྱ་སྤྱིའི་མིང་།
གཞུང་ཞབས་པ། སྲིད་གཞུང་གི་སྤྱིག་གཞིའི་ནང་ལས་ཀ་གཉེར་བཞིན་པའི་ལས་བྱེད་པ།
གཞུང་གཞིས། སྤར་བོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་ལ་དབང་བའི་གཞིས་ཀ
གཞུང་བཞེས། ཁྲིམས་འགལ་གྱིས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཁོར་ནམས་གཞུང་གིས་སྐྱེས་ཏེ་སྐྱེར་གྱི་བདག་
དབང་འཕྲོག་པའི་དོན་ཡིན།
གཞུང་བཟང་། ཕྱི་ཐག་རིང་བ།
གཞུང་བཟོ་བ། གཞུང་གི་བཟོ་བ།
གཞུང་ཡིག ① གཞུང་དོན་གྱི་ཡི་གེ ② ཡིག་གཟུགས་གཞུང་རིས་ཀྱི་རུས་དབྱེ་བས།
གཞུང་རིང་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུག་ཉིས་པའི་ལུགས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༤༢༡ལོར་བོན་བཤེས་གཡུང་
བྱུང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བོན་བོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་

སྐྱོད་ཁུལ་ཐག་འགོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞུང་པེས། སྤར་ལྷ་སའི་ཅེ་སྐོབ་བྲུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲི་བའི་ཡིག་གཟུགས།

གཞུང་རུ། སྤར་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་ལ་གཏོགས་པའི་རུ་བ།

གཞུང་ལ་བྲུབ་བ་སྡེ་བ་དུམ། མཆོ་སྐྱེས་ཀྱི་གསང་བ་བྲུབ་པ། ཡན་ལག་མེད་པའི་དོ་རྩེའི་ཐབས་དང་
ཤེས་རབ་བྲུབ་པ། ཨིན་རྒྱ་ཉིའི་ཡེ་ཤེས་བྲུབ་པ། ལ་ཁྲིམ་ཀའི་གཉིས་མེད་བྲུབ་པ། རྟོ་སྐྱེ་ཉེ་རུ་
ཀའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་བྲུབ། ད་རི་ཀ་བའི་གསང་བ་ཆེན་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བྲུབ་པ། རྣལ་འབྱོར་མ་
ཅི་ཉོས་མཛད་པའི་དངོས་པོ་གསལ་བའི་རྩེས་སུ་འགྲོ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བྲུབ་པའོ།

གཞུང་ལས། ལམ་ཆེན། མོ་ཤའི་ལམ་སོགས།

གཞུང་ལམ་བཅའ་ཁྲིམས། རྒྱལ་ཁབ་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་གཞུང་ལམ་བདག་སྐྱོང་མེད་
སྐྱོད་སྐྱོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས།

གཞུང་ལས། ① སྤར་དོན་གྱི་ལྷོག་སྟོགས། ② སྤར་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་གིས་ལག་ཤེས་བཟོ་བ་
བཀོལ་སྐྱོད་ཀྱིས་རྒྱག་འཇུག་པའི་ཁལ་ལུལ་གྱི་སྤྱིའི་མིང་།

གཞུང་ལས་ཆེན་མོ། སྤར་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་སྐབས། ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་མི་མང་བསྐྱོངས་བསྐྱུས་
ཀྱིས་དུས་ལུག་རིང་པོའི་བར་སྤྱོད་པེགས་སྡེ་མེལ་ཅམ་སྤྱད་ནས་གཞུང་ལས་སྤྱོད་པེགས་བྱེད་དུ་
འཇུག་པའི་ཁལ་ཆེན་ཞིག

གཞུང་ལས་པ། གཞུང་འགན་སྐྱུབ་པ་ལ་ ཟེད།

གཞུང་ལུགས། ① གཞུང་ཆེན་པོའི་ཆོག་དོན་གྱི་བཤད་ལུགས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བྱས་མཐའ་
དང་ཅོད་ཐུན་ནོ། ② མིང་གཞུང་གི་ལས་དོན་ལུགས་སོལ།

གཞུང་ལུགས་འཛིན། [མདོན]ཐོན་པོ།

གཞུང་ལུགས་ལེགས་བཤད། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པར་ས་སྐྱ་བཞི་ཉ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་
ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱི་རོལ་སྐྱ་སྟེགས་བ་དང་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་བྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་
ཚུལ་རྣམས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཅན་ཞིག

གཞུང་ལུས། དཔེ་གཞུང་གི་བཞོད་བྱ་དངོས་གཞི། གཞུང་ཤིང་། ཁང་བ་དང་། སྤྱ་གྲུར་སོགས་ཀྱི་

གཞུང་དུ་བཏང་བའི་གདུང་མ་དང་། སྒོག་ཤིང་།
གཞུང་ཤེར་ཕྱིན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ།
གཞུང་ག་ཤག ① དུལ་སྤྱུ་སྤྱུ་ག་ཤག་པ། དག་པོའི་དཔག་དཔུང་གཞུང་ག་ཤག་གིས་དཔའ་བོ་རྣམས་
མདུང་མཆོངས་བྱེད་པ། ② དཀྱིལ་དུ་ག་ཤག་པ།
གཞུང་ས། སྤིད་གཞུང་། གཞུང་ས་དགའ་ལྗན་མོ་བྲང་། གཞུང་ས་ཆེན་པོ། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ལས་དོན་
སྐབ་མཁན་སྤིད་གཞུང་ཞེས་པའི་དོན།
གཞུང་སེམས། སྤྱི་པ་ལ་མན་པའི་བསམ་སྒྲོ། གཞུང་སེམས་འབྱུང་མེད། གཞུང་སེམས་རྣམ་དག
གཞུང་སྤོང་བ། ① ལྷ་མོ་བས་འཁྲབ་གཞུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤོད་པ། ② གཏམ་དང་ལས་དོན་གྱི་གཞུང་
བྲང་པོར་སྤོང་བ། ③ ཉེར་བྱོགས་མེད་བར་བདེན་པ་གང་ཡིན་དེ་བཞིན་སྦྱོང་བར་ཟེད།
གཞུང་བསྐངས། རྒྱན་ཡུན་རིང་དུ་བཏང་བ། གཞུང་བསྐངས་ནས་མཐུན་སྦྱིལ་དམ་ཟབ་བྱས།
མཛེལ་མཐུན་འབྲེལ་བ་གཞུང་བསྐངས་བྱེད་པ།
གཞུངས། གཡོ་སྤྱོ་མེད་ཅིང་ཁོངས་ཡངས་པའི་དོན་ཉེ། ཡིད་གཞུངས་གྲོགས་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
གཞུངས་བརྒྱུངས། གཞུངས་བའམ་བརྒྱུངས་པ་སྟེ། སྤལ་ཆིགས་ནང་གི་མྱང་བ།
གཞུངས་པ། ① སྤལ་རྣལ། ② རྒྱུ་གསལ་བའམ་མཁས་པ། ཡིད་གཞུངས།
གཞུངས་རིང་། སྤྱི་ཐག་རིང་བ། གཞུངས་རིང་གི་གྲོགས་པོ།
གཞུད། ལམ་དུ་གཞུད་ཅེས་འབྲུལ་པ་སོགས་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་ལ་འཇུག
གཞུན་པོ། ① ལེགས་པ་དང་། ཡིད་དུ་འོང་བ། གསེར་གཞུན་པོ། སྟོན་ཐོག་གཞུན་པོ། ② ཏུར་
བརྩོན་དང་ལས་ལ་བཀོལ་བདེ་བ། ལས་ཀ་གཞུན་པོ།
གཞུམ་པ། འཇུམ་པའི་མ་འོངས་པ།
གཞུལ། གཞུ་ཆུང་ཆུང་།
གཞུར། ① [ཆིང་]གཞུང་། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བུ་དང་མ་འོངས་པ། ཏུ་ལྷག་གཞུར་དགོས།
རྒྱན་མ་ལ་ཆད་པ་ཏུ་ལྷག་གཞུར་དགོས་ལྟ་བུ། སྤྱ་བྱ་ལ་འབྲས་ལྷག་གཞུར་བཞིན་འདུག་ རྒྱུ་བ་
བྱའི་ནང་དུ་སྤྱིག་ལམ་མ་སྤྱང་ན་གོ་ལྷག་གཞུར་རྒྱ་རྒྱེད།

གཞུང་བཏགས་པ། ཟུང་བ་བྱས་པ།

གཞུང་བཏགས། [ཆིང་]ཟུང་བ།

གཞུང་བ། གཞུང་བའི་མིང་རྒྱུད། ཏ་ལྷག་གཞུང་བཞིན་འདུག འགྲམ་ལྷག་གཞུང་བ།

གཞུང་མེད། [མངོན་]གཞོན་མེད།

གཞུས། གཞུ་བའི་སྐུལ་ཆོག་དབྱུག་པ་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱབ་པའི་དོན་ཏེ། ཏ་ལ་ལྷག་གིས་གཞུས་
ནས་བརྒྱགས། ལྷག་གཞུས་ཤིག་ལྟ་བུ། གཞུ་ནི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་སྟེ། ཁྱི་ལ་དབྱུག་པ་
གཞུ་དགོས། དབྱུག་པ་གཞུ་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཞེན་དང་། ལོ་ཐོན་མའི་ཐོན་པ་སྟེ། ད་ལོ། ན་ནིང་། གཞེན་དང་ལོ་ཞེས་པ་འདས་པའི་ལོ་གསུམ་པ་ཡིན།

གཞེན་བསྐྱུལ། ལེགས་པའམ། བན་པ་ལ་བསྐྱུལ་བའི་བྲན་བསྐྱུལ། རྫོང་ཐུན་གྱི་བསམ་མཁོ་འཁྲིག་
འཁྲོ་བ་ལ་བྲང་པོར་ཐོང་བའི་གཞེན་བསྐྱུལ་བྱེད་པ།

གཞེན་འདེབས། བྲན་སྐྱུལ། འགྲམ་འཕྲལ་གཞེན་འདེབས་བྱེད་པ།

གཞེན་པ། [ཆིང་]བསྟེན་པ། ནད་པས་སྦྱན་པ་གཞེན་ནས་ནད་ལས་གྲོལ།

གཞེར་བ། བསྟེན་པ།

གཞེས། ① ལག་པས་ལེན་པའི་དོན། ལྷག་གིས་གཞེས་སོ། ② འདུག་པའམ་གནས་པའི་ཞེས་སྟེ།
སྟོག་འཆོ་བ་ལ་འཆོ་གཞེས་པ་ཟེར་བ། གཞེས་ཀྱི་ལྟ་ཉིན་དཀར་པོ།

གཞེས་ཉིན། མ་འོངས་པའི་ཉིན་གསུམ་པའི་མིང་སྟེ། སང་ཉིན་གཟའ་ཆུ་བ། གནངས་ཉིན་གཟའ་
མིག་དམར། གཞེས་ཉིན་གཟའ་ལྷག་པ་ལྟ་བུའོ།

གཞེས་འཇགས། ① གཞེས་ཉིན་ནས་ཤར། ② བཞུགས་གདན་འཇགས།

གཞེས་ཉིན། གནང་ཉིན་གྱི་རྗེས་མ།

གཞེས་ནིང་། འདས་ལོ་སྤུ་མའི་སྤུ་མ། གཞེས་ནིང་ལོ།

གཞེས་པ། [ཆིང་]གནས་པའམ་བཞུགས་པ། འཆོ་ཞིང་གཞེས་པ།

གཞེས་པོད། གནང་པོད་ཀྱི་ལོའི་རྗེས་མ།

གཞོག་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མོ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ། གྱི་སོགས་ཀྱིས་དངོས་རྩས་ཀྱི་རིམ་ནས་

ཡེ་པ་མོ་རེ་རེ་གཅོད་པ་སྟེ། ཤིང་གཞོག་པར་བྱ། ཤིང་གཞོག་གིན་འདུག
གཞོག་ཀྱབ་པ། སྟེ་ཏུ་ཅག་གིས་ཤིང་གཞོག་པ།
གཞོག་སྟེགས། འཕྱོར་སྟེག་ཅན་ནས་ཀྱུན་ཏུ་ཅེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་ཀྱི་མིང་རྟོ།
གཞོག་པ། བཞུར་བ་དང་ག་ཤེག་པའི་དོན་དུ་གོ་བ་འཛོག་པའི་མ་འོངས་པ།
གཞོགས། ཉེ་བ་དང་། མྱོད་དང་། ཟུར། གཡས་གཡོན་གཞོགས་གཉིས། སྐྱ་གཞོགས། ལམ་གཞོགས།
གཞོགས་འབྲེལ། [ཡལ]ཆེས་བྱ་གཅིག་བརྒྱབ་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུབས་པའི་ཆེས་སྐྱབ་ཀྱི་མིང་།
གཞོགས་འབྲེལ། རྟོག་སྒྲ་ཐུར་དུ་ཡོར་བ།
གཞོགས་བརྟེ། ལས་ཆིག་མི་སོགས་སྟོག་ཆགས་གང་ཞིག་ཉལ་བའི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་སྟོང་འོག་
བརྟེ་རེས་ཀྱི་ཉལ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། ཉན་གཡོག་གིས་ཉན་པའི་གཞོགས་བརྟེ་རོགས་ཀྱི་དང་
ཅིང་འདུག་ལྟ་བུ་ལོ།
གཞོགས་བསྟེས་པ། ཟུར་པ་བ་པའི་སྟོང་སྟངས། སྟེ་འཕོལ་ལ་གཞོགས་གཡས་བསྟེས་པ།
གཞོགས་སྟེགས། རྟེག་ཆོས་སམ་སྟེག་ཉམས།
གཞོགས་བྱུང། ཟུར་རམ། འཁྲིས་སམ། འབྲམ། ། བཟ་ཀྱི་གཞོགས་བྱུང་དུ་བཞུགས་བ་འདི་སྟོབ་
ལྟའི་དགེ་ཆན་རེད།
གཞོགས་འདེགས། པན་ཚུན་རོགས་རམ། གཡས་གཞོགས་གཡོན་འདེགས་སུ་ཡོང་བ་ཡིན།
གཞོགས་འདེགས་མཉམ་འཐབ། རོགས་རམ་བྱས་ནས་མཉམ་དུ་འཐབ་པ། སྦྱིད་སྦྱག་མཉམ་འཁུར་
ཞེས་པའི་དོན།
གཞོགས་འདེགས་མཉམ་བྱུག་གཞོགས་འདེགས་མཉམ་འཐབ་དང་དོན་འདྲ། ལས་གང་ཞིག་བྱར་
བ་བྱ་འདེགས་ཀྱིས་མཉམ་བྱུག་ཐོག་བྱས་པ།
གཞོགས་འདེགས་དམ་ཐབ། པན་ཚུན་རོགས་འདེགས་གང་ལེགས་བྱས་པ།
གཞོགས་འཕྲིད། ཟུར་རབ་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་སྒྲུབ། གཞོགས་འཕྲིད་ཀྱི་ཆིག་
གཞོགས་ཕྱེད། ① ལུས་ཀྱི་གཞོགས་ཕྱེད། གཞོགས་ཕྱེད་སྐྱམ་པ། ② ཁང་བ་སོགས་ཀྱི་ལོགས་ཕྱེད།
གཞོགས་འབྲས། ཟུར་ནས་འབྲས་སྟོན།

གཞོགས་སྤྲུལ། ཟུར་ནས་འབྲུ་སྟོང།

གཞོགས་ཟུར། ཟུར་ནས་སྤྲུལ་བ།

གཞོགས་ཟུར། ལོགས་སམ་ཟུར།

གཞོགས་གཡས། ① ལུས་ཀྱི་གཞོགས་སམ་སྟོ་གཡས་བ། ② ཁང་བ་སོགས་ཀྱི་ལོགས་གཡས་བ།

གཞོགས་གཡོན། ① ལུས་ཀྱི་གཞོགས་སམ་སྟོ་གཡོན་བ། ② ཁང་བ་སོགས་ཀྱི་ལོགས་གཡོན་བ།

གཞོགས་བལལ། ལུས་གཞོགས་བྱུང་ནས་འབྲོ་བ།

གཞོགས་སྟོག་བ། ལུས་པོའི་གཡས་ལོགས་སམ་གཡོན་ལོགས་སུ་བྱོགས་བ་སྟེ། གཞོགས་
བསྟོགས་ནས་ཉལ། གཞོགས་བསྟོགས་ནས་བཞག་གཞོགས་ལོག་བ་སོགས།

གཞོགས་སྟོང། ལོག་འཆོ་ལྡེ་ཡ་གྲུལ་ཞིག་གཞན་ཞོར་འཛོལ་བྱེར་དེའི་དངོས་ཇས་ལ་བསྟོང་
བསྟུགས་བྱེད་བ།

གཞོང་ཁུང། གཞོང་བ་དང་འད།

གཞོང་སྟོར། ཤིང་སོགས་ཀྱི་གཞོང་བ་རྒྱུ་པོ།

གཞོང་ཐོགས། དེ་རབ་ཀྱི་བང་དེམ་ལ་གནས་པའི་གཞོང་སྤྱིན་དེགས་ལགན་གཞུང་ཐོགས་ཀྱི་བསྟུས་མིང།

གཞོང་བ། ཤིང་སོགས་ཀྱི་སྟོང་བྱེ་བྲག་བ་ཞིག་ཁྱི་གཞོང། ཉ་གཞོང།

གཞོང་བ་ལྷ་ཆུ། ལྷ་སའི་རུབ་ངོས་ཀྱི་སྟོར་མོ་ལུང་དུ་ཡོད་པའི་སྟོབ་དཔོན་བསྐྱ་བྲག་འཁར་གྱིས་
གཉེར་དུ་བཏོན་པར་གྲགས་པའི་ཆུ་མིག་ངོ་མཆར་ཅན་ཞིག་དེའི་ཇེས་སུ་ལྷ་ཁང་འདི་བཞེངས།

དུས་ཆོད་ནས་ཡིན་ཁ་ཁ་བསལ། གྲབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྷོངས་སྟོང་
ལུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞོང་བྲ། ཤིང་སྟོང་གཞོང་བ་རྒྱང་རྒྱང།

གཞོང་དབྱིབས་ས་ཁུལ། གཞོང་པའི་དབྱིབས་འདྲའི་ས་བྱོགས།

གཞོང་ཁུང། གཞོང་བ།

གཞོངས། [རྟིང]ལུལ་ལྷོངས།

གཞོངས་སྟོང། ལྷོངས་སྟོང་པའམ་ལྷོངས་རྒྱ་བ།

གཞོན། ལོ་ཆད་རྒྱུད་པའི་དོན་ཏེ། ལོན་གཞོན་པའི་སྐད་། ལུས་ལ་གཞོན་ཤ་ཆགས།
གཞོན་ཁྲུག། བྲ་པ་གསར་པ་བྱས་ནས་ལས་སྡེ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་རྒྱ་ལོན་རྒྱ་དང་དོག་ཁྲུག་དཔོན་རྒྱ།
ར་ལྷག་རྒྱ། སྤྱི་ཁབ་ལ་གད་ཕྱིས་བྱེད་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་བྲ་པ་བྱེད་དགོས་པར་གཞོན་ཁྲུག་ཟེར།
གཞོན་ཉམས། རྩ་ཆོད་གཞོན་བྱའི་རྣམ་པ། གཞོན་ཉམས་དོད་པོ།
གཞོན་བྱ། ① ཁྱིས་པའི་རྩ་ཆོད་ཡོལ་ནས་དར་མར་མ་སྤྲེགས་བར་གྱི་ལོ་རྒྱུད་པོ་མོ་རྣམས། རིག་
པ་གཞོན་བྱའི་དུས་སུ་བསྐྱབ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཐོར་བྱ་དང་། ལང་ཆོ་ཅན། ②[མདོན]
མིག་དམར། ③ གསར་པ། རྩ་གཞོན་བྱ། ཤིང་གཞོན་བྱ། རྩ་པ་གཞོན་བྱ། ཉི་མ་གཞོན་བྱ།
གཞོན་བྱ་སྒྲིག། [མདོན]བྱུང་པ་ལ་པ།
གཞོན་བྱ་གདོང་བྱག་དབང་བྱག་གི་བྱ་རྒྱུད་པ། གཞོན་བྱ་བྱམ་སྒྲ། གསང་སྒྲགས་རྙིང་མའི་ཆོས་
སྐད་ཅིག་སྟེ། ཤེས་བྲ་ཀུན་ཁྲུབ་ལས། སྤྱི་ཞི་ཡོངས་ལ་མངའ་དབང་བསྐྱར་བའི་སྟོན་པ་ཀུན་
ཏུ་བཟང་པོ་ཉིད་དབྱིངས་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་བདེ་བ་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་གདོད་མའི་གཞི་
ལས་གཞི་སྤྱང་དུ་ཤར་ཏེ་གཞི་ལས་འཕགས་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་རང་སྤྱང་དུ་དོ་ཤེས་པས་
རང་བྱུང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གཞི་ཐོག་ཏུ་རང་སར་གྲོལ་ཏེ། སྤངས་པ་དང་། རྟོགས་པ་དང་།
སེམས་ཆེན་པོ་གསུམ་ལུན་བྲུབ་ཏུ་ལུན་ཞིང་། འཁོར་འདས་ཀུན་བདག་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཞེས་
བྲ་བ། རྒྱའི་ཐེག་པ་བ་དག་གིས་འདུག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་འགོག་པ་
ལ་གནས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པ་སྟོང་རྒྱུད་ཅམ་ལས་རིང་དུ་འདས་པའི་རྒྱལ་གྱིས། ལུན་བྲུབ་
རིན་པོ་ཆའི་སྤྱབས། གདོད་མའི་ཟད་ས་ཀ་དག་ཆེན་པོ། གཞོན་བྱ་བྱམ་པ་སྤྱིའི་བཅན་ས་ཟེར་
ཏེ་བྱིར་སྤྱང་གི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་མཆེད་པའི་གཞི་འམ་རྒྱར་གྲུར་པ། རྣམ་གསལ་མ་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཐེམ་ལ་མ་རྒྱགས་པ་ཤེས་འོད་ནང་དུ་བསྐྱས་པའི་རྒྱལ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིའི་རང་བཞིན་དུ་
བཞུགས་སོ། ། ཞེས་གསུངས། ཐེག་པ་སྤྱན་མོང་བ་ལྟར་ན་གཞོན་བྱ་བྱམ་སྤྱི་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་
སྤྱི་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། དེ་གདོད་མ་ནས་དག་ཅིང་། རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་མ་བྲུབ་པ་དང་། ཡོངས་སྤྱི་
ལ་སོགས་པ་བྱིར་སྤྱང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱལ་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར་དོ།

གཞོན་བྱ་མ། བྱད་མེད་གཞོན་བྱ་མ།

གཞོན་ཀྱའི་དུས། འགྲོ་བ་དང་ཆེ་རུས་ལ་འདོད་པ་སྤྱོད་མི་རུས་པའི་བར།
གཞོན་ཀྱའི་དཔེའི་མདོ། རྒྱལ་རིགས་གཞོན་ཀྱ་དང་། བྲང་འགྲོ་གཞོན་ཀྱ་དང་། མེ་རྩུང་བྱ་དང་། དགེ་
སྤོང་གཞོན་ཀྱ་སྟེ་བཞི་ཁ་བྱུང་གསོད་མི་བྱ་ཞེས་དཔེ་བྲས་ཏེ་གསུངས་པའི་མདོ་ལ་དེ་སྐད་བརྗོད་
གཞོན་ཀྱའི་ཐེང་བ། [མདོན]རྩེའི་མེ་ཏོག།
གཞོན་ཀྱའི་ལང་ཆོའི་ལྷགས་ཀྱ། སྤྱེས་བྱ་གཞོན་ཀྱའི་གཟུགས་དང་ལང་ཆོ་ལྷགས་ཀྱའི་གཟུགས་
སྤྱ་བཀོད་བ་སྟེ། མཁུན་བ་སྟེ་སྤྱེས་བྱའི་ལང་ཆོ་དང་། དེ་སྤྱིང་ལང་ལྷགས་ཀྱའི་གཟུགས་སྤྱ་
བཀོད་བ་འདི་འབྲེལ་རིགས་ལ་གཟུགས་ཅན་འཕར་མ་ཟེར།
གཞོན་ཀྱ་སྤྱོ་གྲོས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་མོ་པག་གི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་ཡབ་ནང་བ་དཔོན་པོ་མཆོ་
སྤྱེས་དོན་དང་། དུམ་ཨ་སྤྱུལ་མ་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུལ་སྤྱུ་འབྱུངས། མཆན་དཔལ་འབྱོར་གསོལ།
དགུང་ལོ་བདུན་པར་རྗེ་ཐིན་ལས་པའི་བྱུང་བྱ་སྤྱབས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགེ་བསྟེན་གྱི་རྩོམ་བཞོད་དེ་
མཆན་གཞོན་ཀྱ་སྤྱོ་གྲོས་གསོལ། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པར་བྱབ་བསྟན་ཕྱོགས་བརྒྱུད་སྤྱེལ་བའི་ཆོས་
བྱ་སྤྱོད་ཆལ་འོག་ཏུ་པེབས་ཏེ། སྤོབ་དཔོན་རིག་པའི་དབང་ལྷག་ལས་པར་བྱིན། སྤོམ་གསུམ་བཅས་
གྱི་ཁྱིད་དང་། ཐེག་པ་ཆེ་རྩུང་གི་བསྐབ་བྱ། བྲམས་ཆོས་སྟེ་ལྷ། ས་སྤྱའི་ལེགས་བཤད་སོགས་ཀྱི་ལུང་
རྒྱན་མང་པོ་གསན། ཆོགས་ཆེན་མཁན་པོ་ནམ་མཁའ་བཟུ་ཤིས་སོགས་དང་པའི་དགེ་འདུན་གངས་
ཆང་གི་དབུས་སྤྱ་བསྟེན་པར་རྗོགས། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྤོམ་བ་མེག་འབྲས་བཞིན་དུ་གཅེས་པར་
བསྐྱངས་ཤིང་། བདེ་ཡངས་ཀྱི་ཆོས་ཁྱིམ་ཐོན་པོ་ལ་མངའ་གསོལ་ཏེ་ལོ་བཅོ་ལྔ་གདན་ས་བསྐྱངས་ཏེ་
མཆན་ཉིད་བྱ་སར་སྤོབ་གཉེར་ལ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་བདེ་ཡངས་ཀྱི་ཆོགས་སྐལ་གཏོང་བའི་སྤོལ་
གསར་བཅུགས་དང་། སོ་ཐར་རིགས་བདུན་གྱི་སྤོམ་བ་འཕོགས་ཆོག་གཞི་གསུམ་གྱི་བྲག་ལེན་
རྣམས་ལ་དག་སྤྱོད། གཞན་ཡང་པར་བྱ་དང་། འདར་གྱི་གདན་ས། དོ་མཐོང་སྤོན་དཔོན་སོགས་སྤྱ་
བྱོན་ནས་མདོ་རྒྱུད་རྒྱུད་སྟེ་རབ་འབྲམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བར་མེད་དུ་བསྐྱོར་ཞིང་། ལྷལ་ལྷན་གྱི་
ལས་སྤོབ་རྣམས་ལ་གསུང་དག་རིན་པོ་ཆེ་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་སྤོབ་བཤད་ཀྱི་དབང་ལུང་
མན་དག་དང་བཅས་པ་ཆར་དུ་མ་བསྐྱལ། མཐར་དགུང་གངས་བདུན་ཅུ་དོན་གསུམ་བ་བོད་རབ་བྱུང་
བཅུ་པའི་ས་མོ་པག་གི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སྤྱ་གཤེགས།

གཞོན་པ། ① སྤྲེས་པ་ལོན་དར་མ། གཞོན་པའི་ཤྱགས་ལས་ཀྱང་པོའི་རྩས་བཟང་། ལོན་ལྷ་ན། བ་
ཆོད་གཞོན་གཞོན། ② བས་ར་པ། བསྐབ་པ་གཞོན་པ། འཁྲི་ཤིང་གཞོན་པ། རྩ་བ་གཞོན་པ།
ཕྱག་མཛོད་གཞོན་པ།

གཞོན་མ། གཞོན་བུ་མ་སྟེ། མོ་གཞོན།

གཞོན་རབས། མི་རབས་གཞོན་པ།

གཞོན་ཤ། གཞོན་ཉམས། གཞོན་ཤ་ཆགས་པ།

གཞོན་ཤ་ཅན་གྱི་དཔེ་བྱ། སངས་རྒྱས་གྱི་དཔེ་བྱ་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསལ་ཤིག་སྟེ།
ཆོས་གོ་སྤྱོད་བར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤ་ཅན།

གཞོན་ཤ་དོད་པོ། གཞོན་ཉམས་ལྡན་པ་སྟེ། ལོན་ཀས་རུང་ལུས་སྟོབས་གཞོན་ཅུའི་ཚུལ་དང་ལྡན་
པ། གཞོན་སོ་དཀར། ལོ་རྒྱུད་སོ་དཀར་པོའི་དུས། གཞོན་སོ་དཀར་དུས་ནས་མ་བཅོམ་ན།
ཀས་གཉེར་མས་ཁེངས་དུས་འགྲོད་ཀྱང་ཕྱི།

གཞོན། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་སྤྱི་ལས་མེས་ཆིག་པའི་དོན་ཏེ། མེ་སྤྲེས་བལ་སྤྱི་གཞོན། གཞོན་
དེག་ཆགས། གཞོན་དེ་འབྲུལ་ལྟ་བུ།

གཞོན་དེ། སྤྱི་དང་ཤ་རུས་སོགས་མེས་ཆིག་ནས་བྱོ་བའི་དེ་དེ།

གཞོན་པ། ① འཆིག་པ། མར་མའི་མེ་སྤྲེས་སྤྱི་གཞོན་ཡོང་། ② སྤྱི་ལས་མེས་ཆིག་པའི་དེ་དེ།
ཐབ་གཞོན། རུས་དང་རྩ་ཙོ་བསྐྱེགས་ན་གཞོན་དེ་ཁ་ཡོང་།

གཞོན་བྱོ་བ། སྤྱི་དང་ཤ་རུས་སོགས་མེས་ཆིག་ནས་བྱོ་བའི་དེ་དེ།

གཞོན་གསུམ། གྲང་ནག་པོའི་རྩ་དང་། ཉའི་མིག་པ། རྩ་བུའི་མདངས་གསུམ་པོ་མེར་བསྐྱེགས་པའི་
དུད་པའི་བསྐྱེས་མིང་སྟེ། བོད་སྤྱན་པས། གྲང་ནག་རྩ་དང་ཉའི་མིག་པ། རྩ་བུའི་མདངས་བཅས་
བསྐྱེགས་པའི་དུད། གཞོན་གསུམ་ཞེས་སྤྱི་བཤད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གཞོན་བསུམ། སྤྱི་ལས་དང་། ཀོ་བ། རུས་པ་སོགས་དངོས་རྩལ་དེ་དང་བཅས་མེ་ལ་བསྐྱེགས་པ།
གཞོན་པ། གཞོན་ལ་ལྟོས།

གཞོན་པ། འཛོམས་པའི་མ་འོངས་པ།

གཞོམ་མེད་ཆེ་ཡི་གཡུང་བྱུང་། འཆི་བདག་གི་བདུད་ཀྱིས་ཚུར་གཞོམ་མི་རྒྱས་པའི་འཆི་མེད་ཆེ་
ཡི་དངོས་གྲུབ་བཅ་ཆེ་ལ་དབང་ཐོབ་པ།

གཞོམ་གཞིག་ འཛོར་ཞིག་ གཞོམ་གཞིག་མེད་པ་རྟོག་ཤིང་གྲག་ལྟར་བརྟན།

གཞོམས། སྐྱེས་པོ་འཕེལ་ནད་སོགས་གཞོམས་ཐེན་པ།

གཞོར། ① གཞར་བའི་སྐྱལ་ཆེན་ ② [ཆིང] འཛོར་རམ། ཉྱག་ཅེ།

གཞོར་བྱ། འཛོར་བྱའམ། ཉྱག་ཅེ་ཚུང་བ།

གཞོལ། བྱ་བ་སོགས་ལ་འཛོལ་བ་པོས་གཞོལ་རྒྱ་སྟེ། གཞུག་རྒྱ། ཆེབས་ལས་གཞོལ་ཞེས་རྟན་ས་
བབས་པ་དང་། སེམས་གཞོལ་བ་ནི་སྟོ་ཕྱོགས་པ།

གཞོལ་འགྲོ་བ། ① ཐུར་བབས་ཀྱིས་འགྲོ་བ། ཚུ་བོ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མཚར་གཞོལ་འགྲོ་བ། ② [མངོན] རྒྱ།

གཞོལ་འགྲོ་མ། རྒྱ་རྒྱན་གྱི་མིང་།

གཞོལ་བ། ① འབད་པ། ལས་ཀར་གཞོལ་བ། སྟོབ་སྟོང་ལ་གཞོལ་བ། ② འཇུག་པ་དང་། གནས་
པ། རྫོང་གི་ཡོད་དགུ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བ། གཞོལ་བའི་སེམས། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གཞོལ་བ།
རང་དོན་ཅུ་མ་དུ་གཞོལ་བར་མི་བྱེད་པ། ③ དམའ་སར་འབབ་པ་དང་། ཕྱོགས་པ། གནས་ནས་
ཐོག་གཞོལ་བ། རྟེན་ལས་གཞོལ་བ། ས་བབས་ལྟོ་གཞོལ་བ། ཉི་མ་མེ་ཉྱག་རྟག་ཏུ་ཉི་མར་གཞོལ་
ཉི་མ་རུབ་གཞོལ།

གཞོལ་བ་གསུམ་གྱི་བརྒྱས་པ། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱས་པ་རྟོག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསུམ་སྟེ། གཞི་ལ་གཞོལ་
བ། སེམས་ལ་གཞོལ་བ། སྐྱལ་ལ་གཞོལ་བའོ།

གཞོལ་འབབ། [མངོན] རྒྱ།

གཞོལ་མ། ལུས་ཀྱི་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་

གཞོལ་ལོ། བཅོལ་ལོ་ཞེས་པའི་དོན།

གཞོས། འཛོ་ཡི་སྐྱལ་ཆེན་

བཞག་ ① གནས་སུ་འཛོག་པའི་འདས་ཆེན་དཔེ་ཆ་དེ་ཉལ་ཁྲིའི་འགྲམ་དུ་བཞག་ཡོད། ཐོར་རུ་ཅོག་
ཅེའི་ཐོག་ཏུ་བཞག་ཡོད་ལྟ་བུ། ② བརྒྱ་ཁུག་ ③ ཐོག་ཆགས་ཀྱི་སྐྱལ་ཆེན་ནང་དོས་ཀྱི་ཤའི་

མིང་སྟེ། བཞག་ཤ་ནང་བཤག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
བཞག་སྟོ། རྒྱ་མ་ཞིག
བཞག་པ། གནས་སུ་འཛོག་པའམ་སྒྲིག་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཛོག་པའི་འདས་པ།
བཞག་བག་སྟོ། [དབུས]ཁ་ནས་བཤད་པ་ལས་དོན་མི་སྐྱབ་པའི་མི། བག་ཤིས་ནི་བཞག་བག་སྟོ་དེ་
འདྲ་ཡིན་པས་ཁོའི་སྐད་ཆར་བརྟེ་རྒྱ་མེད།
བཞག་བྲ། མི་ཉག་ཤར་སྟོད་བཞག་བྲ་དཀར་སོ་ཞེས་པ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་དར་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་
ཡོད་པའི་གངས་ཅི་མཐོན་སོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། འདི་ལ་བཞག་ར་ལྟ་ཅེ་ཡང་གིས་ཡོད་འདུག
བཞག་མ་ཐང་དགོན། དུས་ནས་བཏབ་མ་གསལ། སྐ་མ་སྟོ་བཟང་དཔལ་བ་ཞེས་པས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ལུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
བཞག་འོག་མཆན་ཁུང།
བཞག་ཤ བུལ་ཤ་སྟེ། བརྒྱའི་ནང་ལོགས་ཀྱི་ཤའི་མིང་།
བཞག་ཤུལ། དངོས་སོ་བཞག་པའི་ཤུལ་རྗེས།
བཞགས་པ། [རྟིང]གཞགས་པའམ་གཞབས་པའང་བེད། བརྒྱན་པའམ་མཛེས་པ།
བཞད། རྒྱ་གར་གྱི་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མགིན་རིང་དང་། སྤྱ་འབྲིན། རྩའི་མིང་
ཅན། རྗེང་བྱའི་མཆན་མ་བཅས་སོ།།
བཞད་ཁ་མ། མེ་ཉོག་ཁ་འབུས་ལ་ཁད་པ།
བཞད་གད། གད་མོ། བཞད་གད་ཤོར་བ། བཞད་གད་ཆེན་སོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཀུ་རེ་དང་།
ཀུན་ནས་ཞོད། ག་ཆད་ཞོད། གད་མོ་འབྲིན། བདེ་འབྱུང་། བར་མར་བཞག་ཡིད་ཞོད། གཡེར་
བག་རོལ་ཅེད་བཅས་སོ།།
བཞད་གད་གྱི་ཉམས། ཉམས་ལྡན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྟོན་ལྡན་གྱི་ཡུལ་མཐོང་བའི་
རྒྱུན་གྱིས་ནང་དུ་དགོད་སྟོ་འཕེལ་བའི་རྣམ་འགྱུར་བཞད་གད་གྱི་ཉམས་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག
བཞད་གད་ཆེ་ལི། གད་མོ་དེར་དེད། མིག་འཕྲུལ་ལྟར་མོ་མཐོང་བདད། ཆོགས་མང་བཞད་གད་ཆེ་ལེར་སོང་།
བཞད་གད་པ། གད་མོ་དགོད་མཁན་ནས་ཅེ་དགོད་སྟོང་མཁན།

བཞད་མཐོང་སྒོན། རྫོང་ཞིག་པོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཙང་གཞིས་ཀ་ཅིའི་རྩལ་སྤྲོགས་དང་ཡར་
སྐྱེས་གཙང་པོའི་བྱང་རྒྱུད་ན་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་དགོ་སྤྱིང་དུ་ཡོད།
བཞད་ལྗན་མ། [མངོན]བསྐྱེ་ཅན་གྱི་མཆོ།
བཞད་པ། ① བཞད་པ། བཞད་པ། བཞད་པ། དགོད་པའི་ཞེ་ས། ཐུགས་དབྱེས་ཏེ་བཞད་མོ་བཞད།
② ཁ་འབྲེ་བ། མེ་ཏོག་ཁ་བཞད་པ། གནམ་ལོ་གསར་དུ་བཞད་པ།
བཞད་པ་མོ། [མངོན]ལྟ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ།
བཞད་འབྲ། འབྲ་ལད་དང་བཅས་པའི་གད་མོ། ལྷན་པོས་མཁས་མཁས་བྱས་པ་བཞད་འབྲའི་རྒྱ།
བཞད་མོ། གད་མོའི་ཞེ་ས་སྟེ་དགའ་བའི་སྐྱ་དང་ནམ་འཁྲུང། བཞད་མོ་ཆེས་ཆེར་བཞད་པ།
བཞད་འཇུ་མ། ཞལ་འཇུ་མ་སྟེ། བཞེན་འཇུ་མ་པ།
བཞབ། སྒྲིག་ཏུ་འཇབ་པ་པོས་བཞབ་རྒྱ།
བཞབས་ཏེ། འཇབ་སྟེ་ཞེས་པའི་བད་རྩིང་རོ།
བཞབས་པ། [རྩིང]འཇབས་པ།
བཞམས། [རྩིང]བསྐྱེས་པ་པོའི་དོན་སྟེ། འོ་མའི་སྤྱིས་མ་ནམས་བཞམས་ཏེ་སྤྱིང་དུ་བཞག་པ།
བཞམས་བསྐྱོ། ① བསྐྱེས་བྱ་འཇམ་པོར་བྱེད་པ། ② འཇབ་བསྐྱེས་ལམ་གཞེན་འདེབས་པ།
བཞམས་ཏེ་བསྐྱོ་བ། གསར་སྟེ་བསོ་བའམ་ལུབ་བྱས་བསྐྱོ་བའི་དོན།
བཞམས་པ། བཞམས་པོ་དང་འབྲ།
བཞམས་པོ། འཇམ་པོ། ཆོག་བཞམས་པོས་སྒྲོབ་གསོ་བྱས་པ།
བཞལ། གཤེར་བའམ་རྫོན་པ། བཞལ་ས། འབྲུ་ལ་བཞལ་འདུག་ལྟ་བུ།
བཞལ་ཁུག་པ། རྫོན་ཁུགས་པ། རྫོ་སྒྲིག་བརྒྱབ་ནས་བཞལ་ཁུག་པ།
བཞལ་བརྒྱབ་པ། བྱིས་རས་སམ་ཨ་ཙཱ་ལོ་གས་རྩའི་ནང་སྐྱེས་ནས་རྫོན་པ་བཟོས་པ།
བཞལ་ཐེབས། རྫོན་པོག་པ། ཆར་པ་ཆེ་བས་འབྲུ་རིགས་ལ་བཞལ་ཐེབས་འདུག་
བཞལ་སྐབས། རྫོན་རྩུང་དུ། བཞལ་སྐབས་ཅན་གྱི་ཤོག་བྱ་ལ་ཡི་གེ་འབྲི་དགའ།
བཞལ་ཆན། རྫོན་དར། བཞལ་ཆན་ཆེན་པོ། བཞལ་ཆན་སྒྲོན་འགོག

བཞུལ་རྒྱུ་ཆོན་པ།

བཞུལ་གཞུང་གི་འདས་པ།

བཞུལ་རྒྱུ་ ① བར་ལེབ་གི་འོ་འཇམ་དུ་གཏོང་བ། འབྲུང་ལེན་གྱིས་ཤིང་ལེབ་ལ་བཞུལ་བརྒྱབ་པ།

② [ཡུལ]ལར་ཤིང་བཅོས་ཚར་བར་གྱིས་འཇམ་དུ་གཏོང་བ། གོ་བའི་སྒྲི་སྒྲགས་བཞུལ་ནས་
མཉེ་དགོས།

བཞུལ་བ། ① བཞུལ་བ། བཞུལ་བ། བཞུལ་བ། འབྲེག་པ། སྒྲ་བཞུལ་བ། ཁ་སྒྲ་བཞུལ་བ། གོ་སྒྲི་བཞུལ་
བ། ② གཞུལ་བའི་འདས་པ། ③ [རྟིང]ཀྱི་མཐུང་པ། ༩ སྒྲ་བ་པ།

བཞི་གྲངས་ཀ་བཞི། གསུམ་ལ་གཅིག་བསྒྲན་ན་བཞི། ཉན་དུས་བཞི། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱ་
མཚོ་དང་། ཚུ་ལོ་ ཚུ་གཏེར། བདུད། སྒྲེ་བ། རིག་ཤེད་བཅས་སོ།

བཞི་ཀྱི་ཁ་གྲངས་བཞི་ཡོད་པ་ཆང་མ།

བཞི་སྟོན། ཞིང་སོན་ཁལ་གཅིག་འགྲོ་བར་ཐོན་འབབ་ཁལ་བཞི་ཐོན་པ།

བཞི་འགྲམ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་ཁྱི་སྟེ་ལོ་༡༥༥༤-ལོར་རིན་ཆེན་ལེགས་པའི་ལྷན་
བྲུབ་གྱིས་བཏབ། རྒྱལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་
ཁལ་སྟེ་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཞི་སྒྲིང་། བཞི་ཡིང་ཡང་ཟེར། ཆོ་བཞིར་བགོས་པའི་སྒྲིང་གཅིག་ཆགས་པ་བཞི་སྒྲིང་གཅིག་

བཞི་བརྒྱ་པ། དངོས་བསྒྲན་སྟོང་ཉིད་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་གཞུང་། སྒར་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་
འཕགས་པ་ལྷ་ས་མཛད་པའི་དབུ་མའི་བསྒྲན་བཙུན་ཞིག་

བཞི་ལྷ་འགྲོ། སྒར་བོད་གྱི་སྐྱེད་ཀའི་ཆད་གཞི་ཞིག་སྟེ།

དཔྱིད་ཀ་འབྲུ་ཁལ་བཞི་བུ་ལོན་སྒྲངས་པའི་ཆབ་སྟོན་ཁ་འབྲུ་ཁལ་ལྷ་སྟོན་པ།

བཞི་བཅུ། བཅུ་གྲག་བཞི་པའི་མ་མའི་གནས། བཞི་བརྒྱ། བཞི་སྟོང་། བཞི་ཁྲི། བཞི་འབུམ་སོགས་
རིགས་བསྐྱེ་བར་བྱ།

བཞི་བཅུ་ཐམ་པ། བཞི་བཅུ་ཉག་ཉག་ཟེར་བའི་དོན།

བཞི་ཆ། དུམ་བུ་བཞི་བུ་བགོས་པའི་ཆ་གཅིག་བཞི་ཆ་གསུམ། བཞི་ཆ་གཅིག་ལྟ་བུ།

བཞི་མཆོད། བོད་རྒྱ་བརྒྱུ་པའི་ཆོས་ཉེར་བཞི་ཉིན་སེར་དགོན་པ་བྱུག་འདེབས་མཁན་བྱམས་ཆེན་
ཆོས་རྒྱལ་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་དུས་མཆོད།

བཞི་མཉམ། [རྟིང]བཤང་བ་སློན་བཤམ་མི་གཙང་བ།

བཞི་ཐེག་ཐང་ག་དང་ལྗེབས་རིས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་ལྷ་སྐྱ་རྒྱུ་དུ་ནམས་ཀྱི་ན་བཟའི་ཐོག་ཏུ་གསེར་རིས་
བཞི་ཐེག་ཆོས་བྱ་ཞེས་པ་ཞིག་རྒྱ་བ་སྟོལ་མཆིས།

བཞི་སྡེ་བྱ་ཆང་། སྒར་མངའ་བདག་ཁྱིམ་པ་ཅན་གྱི་སྐབས། ལྷ་སར་བཏབ་པའི་དགོན་པ་ཞིག་སྡེ།
དགོན་བདག་དུ་སྤྱོད་ཏེ་ཐོག་བྱུངས། ཨ་ཆེ་བྱུ་ལོ་མོན་ཉན་སྐྱ་ཐེང་སྒྲ་བྱི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་
བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་བྱས་ཡོད།

བཞི་སྡེ་སྤྱང་གནས་ལྷ་ཁང་། བཞི་སྡེ་དགོན་པའི་ཤར་ལྗོངས་མཆོས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱང་གནས་ལྷ་ཁང་
ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་ནང་ཏུ་ལོའི་ལྷ་ས་སྐྱ་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་
མཆོའི་ཡོངས་འཛིན་ཆེ་ཆོག་གིས་དགའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྟོབ་མ་སྤྱང་གནས་ལྷ་ས་
ཡེ་ཤེས་བཟང་པོས་བཞེངས་ཤིང་། ཉེན་གཙོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྒྱུ་གཅིག་ཞེས་བྱས་སྟོང་སྤྱན་
སྟོང་གི་སྤྱན་སྐྱ་ཐོག་ཆད་སོགས་ཡོད་པའི་ལྷ་ཁང་ག་བརྒྱད་མ་དེར་བོད་རྒྱ་བཞི་པའི་ནང་ལྷ་ས་བ་
ཆོས་སྤྱང་གནས་ཚུགས་སྟོལ་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་ཁང་དེའི་འཛིན་བདག་བཞི་སྡེ་བྱ་ཆང་ནས་བྱེད།

བཞི་སྡེ་བསམ་གཏན་གླིང་། དེ་ནི་ལྷ་ས་ར་མོ་ཆེའི་རྩྭ་བ་ཕྱོགས་རྒྱང་ཐག་ལེ་དབར་གང་ཅས་
སར་གནས་ཡོད།

བཞི་མདོ། ལམ་ག་བཞི་འདུས་པའི་མདོ།

བཞི་མདོ་བ། [མདོན]བམ་ཟེ།

བཞི་ནམ། [རྟིང]བཞི་ཆ་གཅིག་

བཞི་སྒྲ། དེ་སྤྱིའི་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་སྤྱིར་བ་དང་། ཆོས་གཞིས་མི་སེར་འདོན་བཞི་ནས་དམག་
མི་རེ་གཏོང་དགོས་པའི་དམག་ཁྲམ་ལ་ཟེད།

བཞི་པ། ① གངས་རིམ་ཞིག ② [ཡུལ]རྒྱ་འཁོར་ནང་གྲོ་ཐངས་བཞི་པ་བཏགས་པའི་མིང་།

བཞི་པ་སྐྱབ་པ། འཕགས་པ་བཞི་པ་སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། འོ་ལོ་གཉིས་བརྒྱ་

བྱག་ཅུ་པ། འགྱུར་བྱང་མེད་པ།

བཞི་པའི་གནས་སྐབས། [མངོན]ཆན་པའམ་ཆད་པ། བཞི་པོ། བཞི་རང། ཁོ་ཆོ་མི་བཞི་པོ།

བཞི་མོ། [ཡུལ]ལོ་བཞི་ལོན་པའི་མོ་རྟལ་བཞི་མོ་ཟེར།

བཞི་པོ། [ཡུལ]ལོ་བཞི་ལོན་པའི་རྟེན།

བཞི་བྱར། གྲུ་བྱ་བཞི་བྱ་བཤོས་པའི་ཆ་ཤས།

བཞི་ལིང་། བཞི་གླིང་དང་འབྲ།

བཞི་ཤད། ཡི་གེའི་ཤད་"། ། "འདི་ལྟ་བུའི་མིང་སྟེ། ཆིག་མ་བཅད་དང་ཆིག་ལྷག་གང་བྱང་གི་དོན་
ཆན་ཆེན་པོ་རྫོགས་མཐའ་དང་ལེ་འཁྲུའི་མཆམས་སུ་བྱི་རྒྱུའི་ཤད་ཅིག།

བཞི་གཤེད། ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས་པོའི་རང་རང་གི་ཡས་མས་ཀྱི་བཞི་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བཞི་
གཤེད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། བྱི་བའི་མས་ཀྱི་བཞི་གཤེད་ཡོས་དང་ཡས་ཀྱི་བཞི་
གཤེད་བྱ་བ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།

བཞིན། ① རོའམ་རོག་དོད། བཞིན་སྐྱ་ཐལ། བཞིན་རྒྱས་པ། འཛིགས་སུ་བྱང་བའི་བཞིན། བཞིན་འཇུ་མ་
སྟོན་པ། བཞིན་གྱི་གཟི་བཞིན་འབར་པ། ② བྱེད་ཐུས་སུ་ཡོད་པའི་བྱ་བ་སྟོན་རོགས་ཀྱི་ཆིག་
ཐོགས་ཤིག་སྐད་ཆ་ཤོད་བཞིན་བྱ་གང་མོ་བགད་པ། མི་ཤེས་བཞིན་བྱ་ཤེས་ཁུལ་བྱེད་པ། ཐུགས་
མཉེས་བཞིན་པའི་རང་ནས་ཞལ་བཞེས་གནང་པ། དེ་རེ་བཞིན། ③ དཔེ་དོན་མཚུངས་པ་གསལ་
བྱེད་ཀྱི་ཐད་རང་དབང་ཅན་ཞིག་ རོ་མ་བཞིན། ཡིད་བཞིན། གཟུགས་དང་གི་བ་མ་བཞིན་བྱ་
འཕྲོགས་པ། སྤུ་མ་ནང་བཞིན། སྐམ་སར་ཐོན་པའི་ཉ་བཞིན། དེ་བཞིན་ཉིད། འདི་བཞིན། ཇི་ལྟར་
གོང་བྱ་བ་ཤད་པ་ནང་བཞིན། ཀ་བ་བཞིན་བྱ་བྱང་དགོས། ཀ་གདན་བཞིན་བྱ་བ་ཉན་དགོས།

བཞིན་དཀར་པ། དགའ་བའི་རྣམ་འགྱུར་ཅན།

བཞིན་ཁྲིམ། ཞལ་རས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར།

བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར། གདོང་།

བཞིན་གྱི་འཁོར་ལོ། བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་དོན་གཅིག།

བཞིན་གྱི་འགྱུར་ཐོག་ གདོང་གི་རྣམ་པའི་འགྱུར་ཚུལ། བཞིན་རས་ནི་གདོང་པ། བཞིན་ནག་པ་ནི་

རོནག་པ་སྟེ། མི་དགའ་བའི་རྣམ་འགྲུར། བཞིན་བཟང་མ་ནི་བྱད་མེད་མཛེས་མ།
བཞིན་འགྲུར། གདོང་གི་རྣམ་འགྲུར་ལོག་པ།
བཞིན་སྐྱ་ཅན་གྱི་རབ་རྟོག་རབ་རྟོག་གི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཉིང་འཛིན་རབ་རྟོག་
བཞིན་ངན། ① གདོང་མི་མཛེས་པ། ② [མངོན]སྟེན།
བཞིན་སྐྱབས། ཞལ་རས་གྱི་ཉམས་འགྲུར་ངན། གདོང་གི་རྣམ་པ།
བཞིན་ལྟོག་པ། གདོང་འགྲུར་བ། བཞིན་མཐའ་ས་དཀར་པོར་ལྟོག་པ། བཞིན་མཐའ་ས་ནག་པོར་ལྟོག་པ།
བཞིན་སྐྱད། ① སེམས་སྐྱལ་གི་རྣམ་པ་སྟོན་པ། ② ཁོང་ཁོ་ཟ་བའི་རྣམ་འགྲུར་རོནག་ཡེ་གྱི་བྱང་
དུ་བཞིན་ནག་སྟེ་འདུག་པ།
བཞིན་མཐའ་ས། གདོང་གི་མཐའ་ས། བཞིན་དམངས་འཛུམ་པའི་དགའ་ཆེ་ཡིས། རང་ལ་རྟག་ཏུ་གཞོད་ཉེན་ཆེ།
བཞིན་གནག་པ། བཞིན་ནག་པ་དང་འབྲ།
བཞིན་སྐྱམ་པ། རོ་མཐའ་ས་དང་ལྡན་པ།
བཞིན་སྟོན། [མངོན]མི་ལོང་།
བཞིན་པ། ད་ལྟ་བ་སྟོན་པ་དཔེར་ན། ལས་ཀ་བྱེད་བཞིན་པ། རྒྱ་ཆ་ཤོད་བཞིན་པ། ལམ་དུ་འགོ་
བཞིན་པ། ཉི་མ་འཆར་བཞིན་པ་སོགས་ལྟ་བུ།
བཞིན་སྦྱང་པ། རོ་ཆ་ནས་གདོང་བྱར་དུ་གྲུག་པ།
བཞིན་འཛུམ། ལྷུང་ཟད་དགོད་པའི་རྣམ་འགྲུར།
བཞིན་བཟང་། བཞིན་རས་ལེགས་པ།
བཞིན་བཟང་མ། བྱད་མེད་མཛེས་མ།
བཞིན་རས། རོའམ་གདོང་། གཟེགས་པ་གཞན་དུ་མི་གཡོ་བར་མི་དེའི་བཞིན་རས་ལ་མངོན་པར་གཏད་པ།
བཞིན་ལག་གཟུགས་དབྱིབས།
བཞིན་ལེགས། ① གདོང་མཛེས་པ། ② ལྷུང་རྒྱལ་སོ་ཞིག་བཞིབས། འཛིབ་གྱི་འདས་པ།
བཞིན། བཞི་ཡིག་ལ་ལ་དོན་གྱི་ར་སྦྱར་བ།
བཞུ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མཛོད་ས་དང་ད་ལྟ་བ། སྤ་འཐས་གྱི་རིགས་གཤེར་ཁུར་བསྦྱར་བ་

སྟེ། ཉེ་མའི་རྫོང་གིས་གངས་རི་བཟུ་ལེ་རེད། མར་ཁུ་བཟུ་བཞིན་འདུག་ལྟ་བུ།
བཟུ་བརྟུལ། ལྷགས་བཙོག་སྦྱང་བྱས་པ།
བཟུ་རྩི། [དབུས]མེས་བསྐྱེགས་ནས་ཆིག་པའི་རྩི་མ་ཁ་བ། ཐབ་ཆང་ནས་བཟུ་རྩི་ཁ་ཡི་འདུག་པས་
གཅིག་གཟིགས་ཙོམ་གནང་དང་།
བཟུ་འདུལ། མེ་ལ་བཟུས་ནས་འདུལ་བ། གསེར་བཟུ་འདུལ་ལན་མང་བྱས་པ།
བཟུ་བ། བཟུས་པ། བཟུ་བ། བཟུས། མེ་ལ་བསྐྱེགས་ནས་ཁུ་བ་ལྟར་སྦྱར་བའམ་སྒྲོལ་བ། མར་ཁུ་
བཟུས་པ། ཟངས་ཁུ་བ། བ་མོ་ཉི་མས་བཟུས་དང་འབྲ།
བཟུ་བའི་ཁམས། རིན་པོ་ཆེ་བཟུ་བའི་ཁམས་ནི་མེར་བསྐྱེགས་པའི་ཆེ་འཇུ་བ་གསེར་དང་དབུལ་ལྟ་
བྱ་དང་། དེ་བཞིན་རྫོ་ལ་བཟུ་བའུབ་པ་དབུལ་རྫོ་དང་ཟངས་རྫོ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་རིགས་འགྲེལ།
བཟུ་བྱ། [མངོན]ར་གན།
བཟུ་མར། རྒྱགས་མར་ཉེ་འོད་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ།
བཟུགས། སྔོད་པ་དང་གནས་པ་འཛོལ་བཅས་ཀྱི་ཞེས་སྟེ། གདན་ལ་བཟུགས། ཞལ་བཟུགས། སྟུ།
བཟུགས་ཁང་། སྔོད་ཁང་།
བཟུགས་ཁྲི། ཤིང་དང་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བསྐྱར་ཅིང་སྒྲ་དཔོན་བཟུགས་སའི་སྟེགས་བུའི་ཁྲི་སྟན་
མཐོན་པོ། བཟུགས་ཁྲིའི་རྒྱབ་ཡོལ།
བཟུགས་སྐར། ① འབྲལ་བས་ལམ་དུ་བརྒྱབ་པའི་སྐར། ② སྤར་དམག་སྤྱི་རྣམས་ཕྱོགས་ལ་འགོ་
སྐབས་སྔོད་གནས་ཁང་བའམ་གྲུར་སོགས།
བཟུགས་བྲལ། སྔོད་སའི་བྲལ།
བཟུགས་ཕྱོགས། བཟུང་སྒྲུབ་མཉམ་དུ་སྔོད་རོགས་པོ་མོ་གང་དུང་།
བཟུགས་སྦྱིང་། སྦྱིང་ག་ བཟུགས་སྦྱིང་གཏོང་བ། ར་བཟུགས་སྦྱོམ། སྔོད་སའི་ཤིང་སྦྱོམ།
བཟུགས་སྟངས། འདུག་ཚུལ།
བཟུགས་གདན། སྔོད་སའི་གདན། བཟུགས་གདན་སྒྲོན་པ། བཟུགས་གདན་འཇགས།
བཟུགས་གདན་འཇགས། མཐོན་པོ་གདན་དུ་བཟུགས་སུ་གསོལ་ཞེས་པའི་བརྫོད་སྟོལ།

བཞུགས་གནས། རྫོང་གནས།

བཞུགས་གནས་བརྒྱད། མདུན་ཆེན་བཞུགས། རྫོང་གནས་བཞུགས། དགའ་བའི་ཆེན་བཞུགས། སོ་སའི་མིང་བཞུགས། སྐྱེ་ལ་བཞུགས། ལྷ་ར་རྒྱལ་པོར་བཞུགས། ཡང་ལེ་ཤོད་བཞུགས། བསམ་ཡས་དབུ་ཅེར་བཞུགས་ལ།

བཞུགས་ལ། ① རྫོང་པ་དང་། འདུག་པ་དང་། གནས་པའི་ཞེས། གནས་ལ་བཞུགས་ཏེ་བཀའ་མོལ་གནང་། བསྟན་བཅོས་དེ་དང་དེ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ② མིང་གི་རྫོན་བྱ་སྤར་ནས་ཞེ་ཆོག་བཟོ་བའི་ཆོག་གྲོགས་ཤིག་བཞུགས་ཁང་། བཞུགས་གྲུ་བཞུགས་སྟོན། བཞུགས་སྟེགས། བཞུགས་བྲང་། བཞུགས་གནས།

བཞུགས་མོལ། མར་བཞུགས་ཏེ་གཏམ་མོལ་བ། བཞུགས་མོལ་ཆོགས་འདུ།

བཞུད་ལ། འབྱོན་པ་དང་། སེབས་པ་སྟེ། འབྱོ་བ་དང་འོང་བའི་ཞེས། རང་རང་གི་གནས་སུ་བཞུད་དེ་བདེ་བར་གནས་སོ། ཉི་མ་ལར་བཞུད་ཁར་ལམ་དུ་བཞུད་ལ། གཡུལ་སར་བཞུད་ལ། སར་བཞུད་རྒྱུར་འབྱོན། བཞུད་པོ། རྫོང་པོ་མེན་པ་སྟེ། སེམས་རྩ་འཁོལ་པོའམ་ཁ་ལོར་འབྱོ་པོ།

བཞུན། ① ལས་ཀ་ལ་བྱང་ཆ་ཡོད་པ་སྟེ། མི་བཞུན་མོ། ལག་བཞུན་མོ། ② ཞིབ་ཆགས་ཐོབ་པའམ་ཡིད་དུ་འོངས་པ་སྟེ། ཤིང་ཆ་བཞུན་མོ། ཅ་ལག་བཞུན་མོ་ཞེས་ལ། ③ གཞུན་པོ་ལ་ལྟོས།

བཞུན་ཐུད་དཀར་པོ། མར་འཆུར་བརྩིས་པའི་ཐུད་དཀར་པོ།

བཞུན་བརྟན་བཅད་ལ། མགར་བས་གསེར་མགར་རྩལ་ཞིག་སྟེ་གསེར་བཅོ་སྤྱད་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

བཞུན་པོ། གཞུན་པོ་དང་འདྲ།

བཞུན་མོ། ཨ་མདོ་སྐད་དེ། ལེགས་པར་ཡོད་པའམ་བརྟན་པོ་མི་གཡོ་བར་གོ།

བཞུར། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་གཅེར་ཁུའི་རིགས་འབབ་པའམ་འཛག་པ་སྟེ། རྩ་བཞུར། ཁྲག་བཞུར་ལྟ་བུ། ② གཞུར་ལ་ལྟོས།

བཞུར་བ། ① བཞུར་བ་དང་། བཞུགས་ལ། སྤྱོད་བཞུར་བ། ཤིང་གི་པགས་པ་བཞུར་བ། ཡལ་ག་བཞུར་བ། ② དུངས་སྟེགས་འབྱེད་ལ། འོ་མ་བཞུར་བ། ③ བཞུ་བའི་འདས་པའི་འབྲི་རྩལ་གཞན་ཞིག་འབྲི་རྩལ་འདི་སི་རྩའི་སྤྱི་རྒྱལ་འབྲེལ་ཆེན་ཁོར་གསལ།

བཞུགས། བཞུགས་པའི་སྐྱུལ་ཆོག

བཞུགས་པ། གཞུ་བ་དང་བཞུ་བའི་འདས་པ།

བཞུགས་ཤེལ། མིས་བཟོས་ཚུ་ཤེལ།

བཞེ། བཟེ་བའི་དོན།

བཞེད། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ། བཟོ་སྐྱེན་བྱེད་པ་སྟེ། ཁང་བ་གསར་བ་ཞིག་

བཞེད་གིན་འདུག བཞེད་བྱའི་ཁང་བ་ཞེས་པ།

བཞེད་པ། ཐ་མི་དད་པར་འབྱུག་པ་བཞེདས་པའི་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག

བཞེདས་སྟབས། འགྲེང་ཉེ་སྟོང་ཚུལ་ལམ་ལངས་སྟངས། སྐྱེན་རས་གཟིགས་བཞེདས་སྟབས་

ཀྱིས་བཞུགས་པ།

བཞེདས་པ། ① གསར་དུ་བཟོ་བ་དང་། སྐྱེན་པའི་ཞེས། ཐོག་ཅེག་ཅན་གྱི་ཁང་ཆེན་བཞེདས་པ།

འཛིན་སྐྱབ་བཞེད་པ། རྟོ་རྟེ་སྐྱབ་བཞེདས་པ། ② སྟོང་བ་དང་། འཛུགས་པའི་ཞེས། ཀ་བ་བཞེདས་

པ། རྟོ་རིང་བཞེདས་པ། དར་པོ་ཆེ་བཞེདས་པ། ③ སྐྱུ་ལེན་པའི་ཞེས། དབྱངས་སུ་བྱེད་ནས་

མགུར་དབྱངས་བཞེདས། ④ ཡར་ལང་བའི་ཞེས། སྐྱབ་བཞེད་གནང་ཨ། ཞོགས་པར་སྐྱབ་བཞེད་

གནང་མི་འདུག མ་བཞེད་མ་བཞེད། བཞུགས་གྲལ་ལས་བཞེདས་པ།

བཞེདས་བཞུགས། ལངས་འདུག

བཞེད། རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་སོགས་ཀྱི་ཐད་རང་རང་གི་ལྟ་ཚུལ་ལས་འདོད་ཚུལ་འཛིན་པ།

བཞེད་སྟོང་། རེ་བ་སྟོང་བའི་ཞེས་པའི་ཆོག

བཞེད་དགོངས། རེ་འདོད།

བཞེད་དོན། ① བསམ་སྒོ་གཏོང་ཡུལ་ཉེ་ཁས་སྦངས་པའི་དོན་སྙིང་། ② འདོད་དོན་དང་རེ་དོན།

བཞེད་དོན་ལྷན་གྱིས་བྱུབ་སོང་།

བཞེད་དོན་སྐྱབ་བྱེད། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ།

ཡང་ན། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོན་རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་འཕགས་པའི་བཞེད་

དོན་གྱི་གཙོ་བོ་སྐྱབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་མཁྱེན་པ།

བཞེད་པ། ① ཁས་ལེན་པའི་ཞེས། ཉག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་བཞེད་པ། གང་ཞུས་དེ་བཞེད།
② འདོད་པའི་ཞེས། འབྱོན་པར་བཞེད་པ། གཟིགས་བཞེད་པ། རང་བདེ་བཞེད་པ། གཏམ་དོན་
བཞེད་པར་མི་མཛད་པ། ③ དགོངས་པ། གཞན་གྱི་བཞེད་པ། རང་གི་བཞེད་པ་དང་ལག་ལ་བ།
བཞེད་པ་མི་མ་ཐུན་པ་མང་པོ།

བཞེད་ཚུལ། འདོད་ཚུལ། མཁས་པ་སོ་སོའི་བཞེད་ཚུལ་མི་མ་ཐུན་པ།

བཞེད་ཚུལ་མཐའ་གྲས། འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་ཞེས།

བཞེད་གཞི། དགོངས་གཞི།

བཞེད་ལུགས། འདོད་ལུགས་སམ་འདོད་སྣངས།

བཞེད་སྒོལ། བཞེད་ཚུལ་དང་དོན་གཅིག་

བཞེན། [ཆིང་]བསྐྱེད་པ་སྐྱ་གདུང་ཞུགས་ལ་བཞེན།

བཞེས། བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཞེ་སའི་ཆིག་བཟའ་བཏུང་སོགས་ལོངས་སྤྱད་སྤྱད་བྱའི་རྒྱ་ཆས་ཤིགས་ཀྱི་

མིང་ལགའི་སྡོན་དུ་སྦྱར་ནས་ཞེ་ཆིག་བཟོ་བྱེད་ཆིག་བྱོགས་ཤིག་བཞེས་ཁམ། བཞེས་སྒོང་།

བཞེས་བག་བཞེས་ལུས། བཞེས་ཅན། བཞེས་ཐུར། བཞེས་ཐ་བཞེས་པ་མ་གནང་། བཞེས་

རག་མཉེས་དག་

བཞེས་ཁྱུང་། བཏུང་བྱའི་ཆང་།

བཞེས་སྒོ། ཡོང་སྒོ་

བཞེས་གྲོ། མིང་གཞན་ལ་ཁྱུ་ར་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་གྲོ་ཞིབ་སོགས་ལས་བྱས་པའི་བག་ལེབ་བརྒན་པ་

སྦྱུས་བསྐྱེད་པ་བཏུང་རྗེས་ཐོན་པའི་བཟའ་ཆ་ཞིག་ཡིན།

བཞེས་ཅན། ལྟོ་སྒྲོན་པོར་པ།

བཞེས་ཐག་རྩེ་ཟས་ཐ་མག་

བཞེས་ཐུག་ཟས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཐུག་པ།

བཞེས་ལྗན། ཆང་གི་ཐུག་པ་སྟེ། བསྐྱོལ་ལྗན།

བཞེས་སྒྲར། ཐུག་པའི་སྒྲར།

བཞེས་པ། ① གསོལ་བ་སྟོ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཞེ་ས། གསོལ་ཆིགས་བཞེས་པ། ན་བཟའ་བཞེས་
པ། དབུ་ཞུ་བཞེས་པ། གསོལ་སྒྲན་བཞེས་པ། ལྷུང་གཞི་ཡུན་རིང་བཞེས་པ། དགྲུང་ལོ་མཐོན་
པོ་བཞེས་པ། ② འབྲེར་བ་དང་ལེན་པའི་ཞེ་ས། ལུག་འཁར་བཞེས་པ། ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ།
སྒྲན་གསན་བཞེས་པ། ལུག་བཞེས་བསྟར་པ། ③ བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བའི་ཞེ་ས། དགོངས་བ་
བཞེས་པ། བཟོད་སྒྲོམ་བཞེས་སུ་གསོལ།

བཞེས་སྒྲོ། མར་ཁྱ་དང་སྦྱུ་མ་ལ་བཅོས་པའི་ཁ་ཟས།

བཞེས་སྒྲོ་བ། ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་སྦྱ་སྟེར་དང་སྟེ་བ་གཞུང་གི་བཞེས་བཟས་བཟོ་མཁམ།

བཞེས་པོར། རྩམ་པོར།

བཞེས་བག ཟས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་བག་ལེབ་དང་། གཡོས་ཟེན་པའི་གྲོ་ཞིབ་ལའང་།

བཞེས་མོག མོག་མོག་གི་ཞེ་ས། བཞེས་མོག་མཆོད་དང་། སྦྱེ་རྒྱའི་སྐད་ལ་མོག་མོག་ཟེད

བཞེས་ཆལ། བད་ཆལ་ཆེན་ཆལ་སོགས་བཟའ་བྱའི་ཆལ་རིགས་རྣམས་ཀྱི་ཞེ་སའི་ཆིག

བཞེས་ཞོ། དཀར་ཟས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཞོ།

བཞེས་ཞོག ཞོག་གོག

བཞེས་རག ཨ་རག་གི་ཞེ་ཆིག

བཞེས་ལག ལ་ལུག

བཞེས་ཟས། མར་སྦྱུ་མ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེགས་པའི་ཁ་ཟས།

བཞོ། ནང་ནས་ཕྱིར་འབྱིན་པའམ་འདོན་པ། སྐབས་རེ་དལ་སོ་དང་བྱེལ་བ་མེད་པ་ལ་གོ་བ་ཡང་ཡོད།

བཞོ་སྟེགས། འོ་མ་འཛོ་མཁན་ཀྱི་སྟོད་སྟེགས།

བཞོ་ཐག འོ་མ་འཛོ་སྐབས་བཞོ་ཐོག་གས་བཞོན་མའི་ལག་པ་གཉིས་སྟོམ་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ།

བཞོ་བ། འཛོ་བའི་མ་འོངས་པ།

བཞོ་འབྲི་མ། འབྲི་འོ་མ་བཞོ་རྒྱ་ཡོད་པའི་རིགས་ལ་འབྲི་མ་ཟེར། བཞོ་མ། འབྲི་མོ་འོ་མ་བཞོ་རྒྱ་ཡོད་
པའི་རིགས།

བཞོ་ཐོ། འོ་མ་བཞོ་སའི་ཐོ་ལག་ཆུང་དུ་ཞིག

བཞོན་ཤིང་སོགས་གིས་གཞོག་ཏུ།

བཞོན་སྤྱད། བཞོན་ཏུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས།

བཞོན་པ། བཞུར་བ་དང་གཤེག་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཛོག་པའི་འདས་པ།

བཞོད། བཞད་པའི་སྐྱེ་ཆོག

བཞོན། ① དཀར་མུ་དེ་ལོ་ལོ་འབྲོག་ཁུལ་དུ་ཆར་ཆུ་ལེགས་པས་བཞོན་ཡག་སོ་བྱུང་འདུག

② ཞོན་གྱི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ།

བཞོན་ཁལ། བཞོན་ན།

བཞོན་པ། ① ཞོན་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ། ② ཏྲེལ་སོགས་བཞོན་བྱ། བཞོན་པ་ཞོན་པ།

བཞོན་པ་བཟང་པོ་ལ་བཞེན་ནས་ལམ་དུ་ཞུགས། མིང་གི་ཆམ་གངས་ལ་འབྲུགས་བྱེད་དང་།

རྒྱ་བྱེད། ལམ་འདེགས་བཅས་སོ།

བཞོན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་དག་པ་ས་གསུམ་ལ་

གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིང་རྩིས་ལས་ཐོང་དང་ལྷན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་འཁོར་

འདས་ཀྱི་མཐའ་གང་དུ་ཡང་མི་ལྷུང་བས་མི་གནས་པའི་སར་བདེ་ཆོག་དུ་འགྲོ་བས་ན་བཞོན་པ་

བཟང་པོ་ལྟ་བུའོ།

བཞོན་མ། ① འོ་མ་བཞོན་ཏུ་ཡོད་པའི་མཛོ་མོ་དང་། བཟོ་ར་ལུག་སོགས། ② འོ་མ་འཛོ་མ་ཁན་གྱི་བྱུང་མེད།

བཞོད། བཞད་པའི་སྐྱེ་ཆོག

བཞོལ། བཞོལ་ལ་ལྟོས།

བཞོས་ཏེ་སྤྱོད་པ། མ་ལུས་པར་སྤྱོད་པ།

བཞོས་ཐོག་བཞོས་མ་ཐག་གི་དོན་ཏེ། བཞོས་ཐོག་འོ་མ་རྩོན་མོ་ཞེས་པ།

བཞོས་པ། ① འཛོ་བའི་འདས་པ། ② [རྟིང]སེམས་གསོ་བྱས་པ། རྟིང་བཞོས་པ།

༼ ཟ ༽

ཟ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་གཉིས་པ་འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྟེ་གནས་སོ་དང་། བྱེད་པ་ལྟེ་
ཅེ། ཉང་གི་ཚེལ་བ་མགྲིན་པ་བྱེ་བ་དང་། བྱེའི་ཚེལ་བ་སྟོག་ཆེན་ངོ་ཞིང་སྐྱ་མེད་པ། མིང་ག་ཞིའི་
མོ་ཡིག་ཅིག

ཟ་ཀོང་བ། རྒྱ་ཁའམ་ཐོར་པ་སོགས་ཟ་བ།

ཟ་ཀང་། སྤར་དཔོན་ཁུངས་ཀྱི་ངོ་ཆ་བ་མི་སྣ་ལ་ཁལ་ལྟར་སྟོད་པའི་བྲ་ལྟོ།

ཟ་ཀང་བསྐྱོས་པ། ཁལ་བསྐྱ་མཁན་ངན་པ་ཟ་འདོད་ཉམ་པ་ཅན་གཏོང་བ།

ཟ་ཀོང་། བ་སྐྱ་བྱེ་ཞིང་གཡའ་ཟ་བྱེད་པ་དང་། ཤ་མདོག་སྟོན་པོར་འགྱུར་ཞིང་གཞན་ལ་འགོ་བར་
འགྱུར་བའི་བགས་ནད་ཅིག

ཟ་སྐལ། ལྟོ་ཆས་ཐོབ་ཐང་།

ཟ་ཁ། ཆ་ཤས་པན་ཚུན་གྱི་སྒྲེལ་མཆོམས་སམ་སྦྱར་མཆོམས་ཏེ། ཁའི་ཟ་ཁ་འབྱེད། ལྷས་གྱི་ཟ་ཁ་
བལ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཟ་ཁ་བྱུད་པ། ལྟོ་ཆས་ཀྱིས་འདང་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། ཟ་ཁ་བྱུད་མིན། ཟ་ཁ་བྱུད་ཙམ་བྱུང་བ།

ཟ་ཁང་། ཟ་མ་ཟ་སའི་ཁང་བ།

ཟ་ཁ། ཁ་ཟས་ཀྱི་དྲངས་མ་ལུས་བྱངས་སུ་མ་གྱུར་ནས་ངི་ཚུ་དང་ལྟན་དུ་བྱིར་བབ་པའི་གཅིན་སྟེའི་
ནད་ཀྱི་ནང་ཆན་ཞིག་ཡིན།

ཟ་ཁལ། མི་པལ་བ་ཤི་ནས་ལོ་རེ་འཁོར་བའི་ཉིན་དེར་གཤེན་པོ་ཇེས་བྲན་གྱི་ཆོ་ག་མཆོད་འབུལ་
བྱ་སྟོལ་ཞིག

ཐ་མཁས་འཕྱང་མཁས། གནའ་དུས་མི་རྣམས་འཆོ་བའི་ཁ་སྟབས་ཞན་པའི་སྐབས་སུ་དུས་རྒྱུན་
བཟའ་བཏུང་གོན་བསྐྱེད་མཁས་པ་ལ་ཟེད།

ཐ་གྲུ་གང་བ་དཀར་པོ་འཕྲ་སྒྲ་མཚན་དཀར་པོ་འཛག་པའི་ནད་ཞིག་ལ་ཟེད།

ཐ་སྒྲོ་ཐས་ནོར་ཡོང་སྒྲོ་

ཐ་གྱི་ཤག་ཏུབ་བྱེད་གྱི་གྱི་རྒྱུང་ཐ་གྲོགས། བཟའ་བཏུང་བྱེད་མཁས་གྱི་རོགས་པ།

ཐ་རྒྱུ་སྒྱུ་དྲག་སུམ། ལུགས་དང་མི་མ་སྤྱན་ཞིང་གང་བྱུང་གིས་འཆོ་བ་སྐྱེལ་སྤངས།

ཐ་རྒྱལ། [མངོན་]ལོ་བག

ཐ་འགྲམ། ཁའི་འགྲམ་པ།

ཐ་དེ་ཐེང་དེ། ① འཆོལ་བའམ་རིག་པ་ཉམས་པ་སྟེ། སེམས་ཐ་དེ་ཐེང་དེ། ཆོག་ཐ་དེ་ཐེང་དེ་མ་
བཤད་ལྟ་བུ། ② གེལ་བའམ་འཚུབ་ཆ་ལོང་པའི་དོན།

ཐ་རྒྱལ། ལྟོགས་རྒྱལ། ལྟོ་ལ་ཐ་རྒྱལ་པ་བྱེད།

ཐ་རྒྱལ་མི་བྱེད་པ། དཔོན་རིགས་སོགས་དབང་ཆ་ཡོད་མཁན་གྱི་སྤྱི་ནོར་སྤྱི་དཔལ་སོགས་ཐ་རྒྱལ་
གྱི་ལས་ལ་མི་འཇུག་པ།

ཐ་བཅའ། ཐས་གྱི་སྤྱི་མིང་།

ཐ་ཆས། ཐས།

ཐ་ཆེ་བ། ལྟོ་ཆས་ཆོད་ལས་འདས་པ་ཐོས་པ།

ཐ་ཆོག་འཕྱང་ཆོག་གཡོ་བསྐྱོལ་བྱས་ཐེན་པའི་བཟའ་བཏུང་གི་རྒྱལ། དའི་བྱིས་དུ་མཐོན་པོ་ནས་
ཡོང་ཡང་ཐ་ཆོག་འཕྱང་ཆོག་བྱས་ནས་བསྟན་ཡོད།

ཐ་འཆའ། ཐ་བཅའ་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། ཐས་གྱི་སྤྱི་མིང་།

ཐ་ཉལ། ལྟོ་ཐ་བ་དང་གཉིད་ཉལ་བ། ཐ་ཉལ་འགོ་འདུག་སྒྱུ་དྲུག་ལས་ནས་པ་བཞི།

ཐ་ཉེས། ① ཆོད་མ་བཟུང་བར་གང་བྱུང་ཐ་བའམ་ཐ་མི་རུང་བ་ཐ་བ། མཐོང་ཆོད་ཐ་ཉེས་གྱིས་གོད་
ཁོག་ན་བ། ② འཆོ་བ་སྐྱེལ་སྤངས་མི་ཤེས་པ་སྟེ། མི་འདིས་ཐ་ཉེས་འཕྱང་ཉེས་ཁོན་བྱས་ཉེ་
སྤང་པོར་གྱུར་པ་ཟེད།

ཟ་ཉེས་པ། ལྟོ་ཆས་ཟ་སྤངས་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བའམ་ཟ་ནོར་བ།
ཟ་སྤྲ། ལྟོག་རྩོད་ཟ་འདོད་ཀྱིས་སྤྲ་འཆོལ་བ། གཞན་ལ་ཟ་སྤྲ་བྱེད་པ། ལྷ་ར་དཔོན་ངན་གྱིས་མི་
མེར་ལ་ཟ་སྤྲ་བྱེད་རྒྱ་ཁོན་ལས་གཞན་གང་ཡང་མི་ཤེས།
ཟ་བཏུང་རྒྱན་ཅེད་འཆལ་སྤྱོད། ཟ་རམས་བཏུང་རམས་དང་རྒྱན་ཅེད་འཆལ་སྤྱོད་སོགས་ཟ་གཤམ་
ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཚུལ་ལ་འདུག་པ།
ཟ་ཐང་། ལྟོ་ཆས་ཐོབ་སྐྱལ་གྱི་ལམ་འགྲོ། ཟ་ཐང་མེད་ན་འབད་བཙོན་ཁོན་ས་ཅི་ལ་པན་ལྟ་བུ།
ཟ་ཐུར། [ཡུལ་]ཟ་ཐུང་ཐུར་མའམ་ཁེམ་བུ། གནའ་སྤྱོད་མོ་མོད་མིས་ཟ་ཐུར་འཐུར་སྒོལ་མེད་པ་མ་
ཟད་འཛེམ་སྒོལ་ཡོད། ད་ལྟ་མང་ཆེ་བས་ཟ་ཐུར་གྱིས་ཟ་མི་མང།
ཟ་འདྲེ། ལྟོགས་བྱེད་ཀྱི་འདྲེ།
ཟ་པ། ཁྲིམ་བདག
ཟ་པོད་པ། ཟས་ཟ་ལུས་པ། མིའི་ནང་དུ་འཕྱོར་བ་ཆེ་རྒྱུད་གཅིག་པ་ཡིན་ཡང་ཟ་པོད་པ་དང་མི་པོད་
པ་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད།
ཟ་ཐུག་ གཡའན་པ། ལྟེ་ལ་སྟོགས་སྤྱི་ཆགས་ཏེ་ཟ་ཐུག་ལངས་པ། གཟུགས་པོར་ཆ་ཐོར་སྤྱེས་ནས་
ཟ་ཐུག་ལངས་པ།
ཟ་འཐུག་ ཟ་ཐུག་དང་འདྲ།
ཟ་འཕྲོ། ① ལྟོ་ཆས་བཟས་པའི་ལྟག་པ། ཟ་འཕྲོ་འཐུང་འཕྲོ། ལྟོ་ཆས་ཟ་འཕྲོ་ཡུན་རིང་དུ་འཛོགས་ཅི་རུང་།
② ཟས་ཟ་བཞེན་པའི་མཆོམས་བཞག་པ། ཁོ་ཆོ་ལྟོ་ཆས་ཟ་འཕྲོ་བཞག་ནས་ཕྱི་ལ་ཕྱིན་སོང་།
ཟ་འཕྲོ་འཐུང་སྟེགས། ཟ་མ་ཟས་རྗེས་ཀྱི་ལྟག་མ་གང་ཞིག་ཡོད་པ་ད་དུང་བེད་སྤྱོད་བྱ་ཆོག་པའི་
རིགས་ལ་ཟེད།
ཟ་བ། ① བཟས་པ། བཟའ་བ། རོ། ཟ་མ་ཟ་བ། མངར་ཆ་ཟ་བ། ཟ་ཟ་འཐུང་འཐུང་། ② ཟ་ཐུག་ ཟ་བ་
ཐུགས་པ། ཟ་ཐུག་ལངས་པ། གཟུགས་པོ་ཟ་བ། མ་ཁ་ཟ་བ། ③ བཟས་པ། ཟ་བ། སྤྱི་བ་དང་།
འཐུང་བ། ཁོང་ཁོ་ཟ་བ། གཡའང་ཟ་བ། ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ། ལྷ་ར་ཉོག་ཟ་བ། རོགས་པ་ཟ་མི་དགོས།
ཆིག་པ་བཟས་པ། ལྟོགས་ཆིག་ཟ་བ།

ཟ་བ་པོ། འབྲས་བྱ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཟ་བ་པོ་ཞེས་གང་ཟག་གི་བདག་གི་ནམ་གངས་སུ་གྱངས་
ཅན་བས་འདོད།

ཟ་བབས། གོས་ཆེན་གྱི་བྲག་པ་ཞིག་གོས་ཆེན་ཟ་བབས་ཀྱི་ཕྱ་བ་འཆེས་པ།

ཟ་བེ་ཐོ་བེ། ཉན་ཉན་མེད་པ། མི་འགའ་ཞིག་ལས་དོན་ཟ་བེ་ཐོ་བེ་བྱེད་མཁན་ཡོད་པ་རེད་ལྟ་བུ།

ཟ་བེད། མི་མེད་ཀྱི་ས་ནས་ཉམ་ཟ་བྱེད་པ།

ཟ་བེར་བ། ཟ་སྤྲག་ལངས་པ། གཤོང་ལ་དུག་སྤྲང་གིས་སོ་བཏབ་བས་ཟ་བེར་བ་བྱས་བྱང་།

ཟ་པོག་ཟ་པོག་གམ་དར་དར་གོས་ཆེན།

ཟ་བྱེད། [མདོན] ༡ ལ། ༢ བརྒྱ་བྱིན་གྱི་དོ་རྩེ། ༣ གཤོང་། ༤ མེ། ༥ མེ་ལྷ། ༦ སྤོང་པོ།

ཟ་བྱེད་དོ་བརྒྱད། བྱེད་ལས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་དདུལ་ཚུའི་དུག་ནམས་ཟ་བར་བྱེད་པའི་

ཚུ་སྦྲར་དོ་དང་། ལྷང་ཆེར་དམར་པོ། གཤེར་དོ་བ་སྤྲ། ཁབ་ལེན། ལ་པོང་ལོང་བྱ། ལྷོང་རོས།
དདུལ་དོ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་ལི་བས་མཛད་པའི་དདུལ་ཚུ་གྲབ་
པའི་བསྐྱན་བཅོས་ལས། སྟོན་ཆད་སྐམ་པའི་ཆོག་གས་སྤྲན། དདུལ་ཚུ་ཡི་ནི་བཅུ་དྲུག་འབྲུར།
བཏུལ་བའི་ལྷགས་ནམས་གཞུག་བར་བྲ། མམས་ཅད་དདུལ་ཚུ་ཟ་བར་འབྲུར། ཞེས་གསུངས་
པ་དང་། ཀམ་དག་དབང་ཡོན་ཉན་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་དདུལ་ཚུ་བཅོ་བཅུ་ཆེན་མོའི་སྦྱོར་
བས་བྲབ་པའི་བཅུད་ལེན་དུ་བསྦྲར་བའི་ལག་ལེན་ལས། མབས་མཆོག་ལྷགས་ཀྱིས་སྤྱིད་པའི་
འཕོ་བ་འཆིངས། ཡེ་ཤེས་ཁམས་ཀྱིས་ཀུན་ཉོན་དུག་རིགས་ཟ། ཞེས་དང་། འཕྱིགས་བྱེད་དུག་
ཀྱང་ཟ་ཞིང་འཆིངས་རུས་ལ། ཞེ་བྱེད་ཀུན་གྱི་ལོག་གཞོན་ཁྱད་པར་ཅན། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་གྱི་ཟ་བྱེད་དོ་དེ་ལ་ནང་གཤེས་སུ་དབྱེན་བརྒྱད་མཆིས་ཏེ། དདུལ་ཚུ་གྲབ་པའི་བསྐྱན་
བཅོས་ལས། ཚུ་སྦྲར་དོ་དང་ལྷང་ཆེར་དམར་པ། གཤེར་དོ་བ་སྤྲ་ཁབ་ལེན་དང་། ལ་པོང་ལོང་རོས་
དདུལ་རོད་ནམས། ཞེས་བར་བཏགས་ལ་དདུལ་ཚུར་བསྐྱན། ཞོ་ལྟར་བེར་ཤ་འཛིན་བར་
འབྲུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

ཟ་འབྲ། ཟ་རྒྱའི་འབྲ་རིགས། ① ལྷོ་ཆས། ② བྱེད་མེད། ③ ལྷོ་ཡུན་ཏེ། ལྷོ་ཐངས་གཅིག་ཟ་བའི་དུས་
ཡུན། ཞག་དང་ཟ་མ་ཅམ་ཡང་མ་འབྲུངས་པ། ④ མ་ཞིང་།

ཟ་འབྲེ་སྒོང་། གཞན་ལ་བཟོད་དཀའ་འདོད་པའི་ཚོར་བ་སྟེར་བའི་དོན། དར་སྒོང་དང་དོན་གཅིག
དཔེར་ན། ལྷོག་པའི་མིའི་མདུན་དུ་ཟས་བསྟན་པ། འདོད་ལྡན་ཅན་ལ་ལུས་ཀྱི་གསང་བའི་ཆ་
ཆས་ས་སྟོན་བ་ལྟ་བུ། དབྱིན་སྐད་དུ་ stimulate ཟེད། 刺激

ཟ་མ། མ་ཉིད་ངས་དུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གཅིག་གི་མིང་།

ཟ་མ་ཉིས་ཟ། ལས་ཀ་གཅིག་གྲུས་པར་སྒྲིབ་འབབ་ཁག་གཉིས་ནས་འབྱུང་བ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཟ་མ་ཏྲོག་ ① ཡོ་བྱང་འཇུག་སྟོང་། ཟས་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོམ་ཆུང་དུ། ② མདོ་སྡེ་ཞིག་

ཟ་མ་ཏྲོག་བཀོད་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་ཞིག་བཅའ་པོ་བྱེད་དང་ལྟ་ལེའུ་གཉིས་པ། དམྱེ་
ཏཱི་ན་མི་ཏ་སོགས་དང་། ལོ་རྒྱ་བ་བརྗེ་ཡེ་ཤེས་སྡེས་བསྐྱར་ཅིང་ཞུས་པའོ།

ཟ་མ་ཏྲོག་ཅན། [མདོན]① འཕྲོན་བུ། ② སྟོན་བུ་བད་པ།

ཟ་མ་མ་ཉིང་། པོ་མོ་གང་རུང་འདོད་པ་ཆུ་ལ་བཞིན་དུ་སྒྲོད་མི་རུས་པ་ཞིག་

ཟ་མ་མོ། བྱད་མེད་སྒྱའི་ ཁྱད་ཆོས་བཟོད་པའི་མིང་།

ཟ་ཆར། རོ་གདོང་གི་གསལ་པ། ཁོས་པའི་ཟ་ཆར་ལ་བཞུས་བྱུང་ཡང་ངས་བཟོད་པ་བསྐྱོམས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ།

ཟ་ཆན། ལྷོ་ཆས་མང་ཅུང་ཟ་བུ་བའི་འཕོར་ཆད། ཟ་ཆན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ།

ཟ་ཆོ། བཟའ་ཆོ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཏེ་བཟའ་ལ་བསྟོས།

ཟ་ཆོད། ཟས་ཟ་འཕོར་མང་ཅུང་གི་ཆོད། ལྷོ་ཆས་ཟ་ཆོད་རན་པ།

ཟ་ཟ། ཨ་མའི་མིང་གཞན།

ཟ་ཟེ། འདུ་པོང་སྟེ་ལས་དང་སྐད་ཆ་མང་པོའི་བྲེལ་བེང་། མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཟ་ཟེའི་ཁྱོད་དུ་འང་
མཁོ་བསམ་གཏོང་བུ་བུ། སྒྲིག་རྒྱ་ཟ་ཟེས་མགོ་མོངས་ཏེ་ཤར་དང་རུབ་ལ་སོགས་པའི་
ཕྱོགས་ཀྱང་མཚོན་པར་མི་རུས།

ཟ་ཟེད། མི་མང་པོས་བྲེལ་འཚུབ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འཇུག་སྒོང་ཟ་ཟེད་ཞེ།

ཟ་ཟོ། ཟ་པེ་ཟོ་པེ་ཞེས་སོབ་སོབ་བས་བརྟན་པོ་མེད་པ། ཉན་ཏན་མེད་པ་ལའང་།

ཟ་འོག་ དར་སྐྱད་སྒྲ་ལྟ་དང་གཤེར་སྐྱད་སོགས་བསྡེས་ནས་བཏགས་པའི་གོས་ཆེན་ཞིག་

ཟ་ཡོན། ① བྱིས་བདག་ཨ་པ། ② གཞན་བསྡེས་ནས་བཏགས་པའི་གོས་ཆེན་ཞིག་

ཟ་ར་ཚགས། ལུ་འགྲོ་སའི་མ་ཁ།

ཟ་ར་བཟ་ཆོས་སྒྲིང་། དགོན་པ་འདི་བཏབ་དུས་དང་འདེབས་མཁན་མི་གསལ། སྲར་གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན་ཡང་ད་ལྟ་ཉིང་མར་གྲུར་བེན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་
ཁུལ་ཙམ་དང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟ་རི་ཟི་རི། ① མི་གསལ་བའི་ལུ་ཁ་ཟ་རི་ཟི་རི་དུས། དན་པ་ཟ་རི་ཟི་རི། ཆང་གིས་བཟིན་
སེམས་ནལ་དུ་མི་གནས་པར་ཟ་རི་ཟི་རི་བྱེད་ཡོང་། ② རོན་མེད་དུ་གཡེང་བའི་ལུ་ཁ་ རོན་
མེད་ཟ་རི་ཟི་རི་འཕམ་གྱིས་བྲེལ། ③ སྤྲ་མཚོན་པའི་ཆེག་མེ་རྟོག་གི་ཁོད་ནས་བྱང་བའི་སྤྲ་ཟ་
རི་ཟི་རི་སྤྲོག་པ།

ཟ་རུ། ཤིང་སྐྱོགས། དཀའ་ལས་ཟ་རུས་སྤྱད་ན། འབས་བྱ་ཟ་རུར་འཁོར་ཡོང་། ཁོག་མ་ལ་མེད་ན།
ཟ་རུ་ལ་གང་ནས་ཡོང་།

ཟ་རེམ་ལྷག་དགྲེ། ཉགས་ལ་བཏོས་ནས་བཏགས་པའི་དུག་ནད་རྒྱུངས་པར་བབས་པའི་མིང་སྟེ།
འཕྲེ་གུང་ཆེ་དབང་བཏན་པས་མཛད་པའི་དུག་ནད་ཀྱི་བཙུམ་གཞན་པན་རྩ་བའི་འཛུམ་ཟེར་
ལས། ཟ་རེམ་ལྷག་དགྲེ་ནི། དུག་ནད་གཞན་དང་མི་འབྲ་བ་ཟས་ལ་འཁྲེན་ཞིང་ལྟོ་བ་ཆེ་བ་དང་།
ནད་ཉགས་མཛིང་བ་རེངས་ནས་ལྷག་བ་དགྲེ་བཤོ།

ཟ་རོ། ཉུགས་གྱིར་འཆི་བའི་བྱང་པོ་སྟེ་དམའ་འབེབས་པའི་གཤེ་ཆོག

ཟ་ལས་བྱེད། ཆབ་མདོའི་ཡུལ་སྐད་དུ། དབྱར་དུས་རི་ལ་སློ་འབྲུམས་འགྲོ་བའི་དོན།

ཟ་ལུང་། གཙང་སྟོད་བོན་པོའི་གནས་ཤིག

ཟ་ལུང་རི་ཁོང། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྲག་གཡམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟ་ཤེད། ཟས་ཟ་ཤུགས་སམ། ཟས་ཟ་འཁོར་མང་ཉུང་གི་ཆོད། ཟ་ཤེད་ཆེ་བ། ཟ་ཤེད་རྒྱུང་བ།

ཟ་བསོད། ཉུ་ཆས་ཟ་བའི་སྐལ་བའམ་ལམ་འགྲོ་འབྱོར་བ་ཆེ་ཡང་ཟ་བསོད་མེད་པ།

ཟ་ཏམ། ཉུགས་རམ། ཟ་ཏམ་འཕྱང་ཏམ་བྱེད་པ།

ཟ་ཏོར། རྒྱ་གར་སྐད་ཟ་ཏོར་རའི་བྱར་ཆག་སྟེ། དེ་སྟོན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱ་གར་རྒྱལ་མེར་

བའི་ཡུལ་གྱི་མིང་སྟེ། དེང་སང་མེང་ཅ་ལར་ཟེར།
ཟ་ཉོར་ཀྱུ་ཤུ་ཤིང་འབྲས་ལེགས་གས་ཤིག།
ཟ་ཉོར་གྱི་རྒྱལ་པོ། རྒྱུ་ལའི་རྒྱལ་པོ། སྤར་གྱི་བོད་ཡིག་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྐབས་དེ་ཟ་ཉོར་གྱི་རྒྱལ་
པོ་དང་། སྐབས་དེ་རྒྱུ་ལའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་མིང་འདོགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་། དོན་དུ་
དེང་སང་གི་མིང་ཅ་ལའི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་ཟེར།
ཟག་ཟག་བ་སྟེ། མ་དག་པའི་དྲི་མའམ་སྟོན་གྱི་མིང་སྟེ། ཟག་བ་ཟད་བ། སྟོན་བཅའ་བ་ལ་ཟག་བཅའ་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
ཟག་ལྷ། ལུ་མ་བརྒྱབ་པའི་ཆང་གི་སྟེང་ལྷ།
ཟག་མགོ་[ཡུལ]ཁ་ལ་དུ་བ་འཐེན་བྱེད་གྱི་ཡོ་སྤྱད་ཅིག།
ཟག་བཅས། ཉོན་མོངས་ཅན་ཏེ། དམིགས་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་དུང་གི་སྟོན་མ་ཟག་པའམ་ཉོན་
མོངས་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་ཆོས། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྟ་བུ་བུ་ལོ། འཕེ་ལོ་ཆེ་དབང་བྱུང་གིས། ཟག་
བཅས་རྣམས་གང་ཞེ་ན། བྱག་བསྐྱོར་སྤྲུལ་ཡན་ཆད་ནས། ཉིང་དེ་འདྲིན་བསྐྱོམ་བ་བྱིན་ཆད་
ལམ་བདེན་ཡིན། དེ་མ་གཏོགས་ཞིང་ལས་ཆོང་ཁེ་སྟོག་སོགས་འདུས་བྲས་གྱི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཟག་བཅས་ཡིན།
ཟག་བཅས་གྱི་མངོན་ཤིང་། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་མ་སྤངས་ཀྱང་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ལ་
བརྟེན་ནས་མངོན་ཤིང་ཕྱང་ཟད་ཐོབ་པ་ཡོད་པ་དང་། མངོན་ཤིང་དེ་རིགས་ལ་ཟག་བཅས་གྱི་
མངོན་ཤིང་ཟེར།
ཟག་བཅས་གྱི་ཆོས། ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་དང་བཅས་པའི་ཆོས་རྣམས།
ཟག་བཅས་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྟ། རང་རྒྱུ་ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་གཟུགས་དང་། ཆོར་བ། འདུ་ཤིང་།
འདུ་བྱེད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཅས་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྟ་བུ།
ཟག་བཅས་གྱི་རྩ་འབྲུལ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་རྩ་བ་ནས་མ་སྤངས་ཀྱང་ནམ་
མཁའ་ལ་འཕྱར་བ་དང་། ལུ་ལ་མི་བྱིང་བར་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའི་རྩ་འབྲུལ་ཕྱང་ཟད་ཉོན་ཐུབ་པ།
ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ། རང་རྒྱུ་ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་གཟུགས་དང་། ཆོར་བ། འདུ་

ཤེས་འདུ་བྱེད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེའི་སྐད་ཅིག་མའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤང་
པའི་ཕུང་པོ་བྱི་མ་ཉེ་བར་ཡོན་པའི་རྒྱ་བྱེད་པས་ན་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་ཟེད།
ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྟུག་བསྐལ་བ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གཉིས་
ཡོད་པའི་ཟག་མེད་རྣམས་ནི་སྟུག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་དང་ངོ་བོ་དང་འབྲས་བྱས་མ་བསྐྱས་པའི་བྱིར་
སྟུག་བསྐལ་མིན་ཡང་། ཆོས་གང་ལ་དམིགས་ན་ཉོན་མོངས་ཉེ་བར་རྒྱས་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་
ཐམས་ཅད་ནི་ཟག་བཅས་ཡིན་ཅིང་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་སྟུག་བསྐལ་
བ་ཉིད་དུ་གཞས་དེ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྟེམ་ཅམ་ནས་སྟུག་བསྐལ་གྱི་ངོ་བོ་འཇམ་སྟུག་
བསྐལ་དང་འབྲེལ་བ་དང་། སྟུག་བསྐལ་གྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཆ་ནས་སྟུག་བསྐལ་གསུམ་གྱི་རང་
བཞིན་གྱིས་དེ་དག་ཡོངས་སུ་བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ།། དཔེར་ན་ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ་ནི་ལུས་དུ་
བྱུང་བ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་སྐད་ཅིག་གཅིག་སོང་གཉིས་སོང་གིས་རྒྱན་སྒྱར་དུ་ཟད་ཅིང་།
གང་བདེ་བ་ཟད་བ་ནི་སྟུག་བསྐལ་བ་ཉིད་དེ། ཇི་སྐད་དུ་སྤྱང་པའི་ཕུན་ཆོག་མ་མི་རྟག་མི་བརྟན་
པས། སྤྱང་པོ་མེད་པ་སྟུག་བསྐལ་རང་བཞིན་ཉེ། དེ་བས་རྟག་བརྟན་ཐར་པའི་བདེ་བ་ལ། དོན་
དུ་གཉེར་བ་སྐལ་བཟང་སྟེ་བོའི་ལུགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ། ཉོན་མོངས་ཡོད་པའི་བདེ་བ་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ། ཉོན་མོངས་
མེད་པའི་བདེ་བ་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ནི་གོ་བ་སྦྲུབས་བདེ་ཅམ་ཞིག་གོ་
ཟག་བདེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ་སྟེ་ཉོན་མོངས་པའི་བདེ་བ། ལུན་རིང་ཟག་བདེ་སྤྱད་པ།

ཟག་པ། ① ཟགས་པ། ཟག་པ། ལྷུང་པ། གཡང་སར་ཟགས་པ། ཁང་པའི་ནང་ལ་ཐེགས་པ་ཟག་གི་
འདུག་ཁང་ཐོག་ནས་ཟགས་སོང་། མཆི་མ་ཟགས་པ། ② འཛག་པའི་འདས་པ། ③ ཉོན་མོངས།
④ བཤང་གཅི་མཆི་མ་སྦྲུབས་སོགས་ལུས་ལས་བྱུང་བའི་མི་གཙང་པའི་རྩས།

ཟག་པ་ཀུན་ཟད། ཟག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་མིང་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ཉེས་
སྦྱོད་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་དང་འཕེལ་བར་བྱེད་པས་ཟག་པ་ཞེས་བཏགས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་
ཀུན་སྤངས་པའི་དགྲ་བཙོམས་པ་རྣམས་ལ་ཟག་པ་ཟད་པའི་དགྲ་བཙོམས་པ་ཞེས་ཟེད།

ཟག་པ་དང་འབྲེལ་བ། ཟག་པ་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་དང་བདག་སྟེན་མིག་དབང་

སོགས་ཏེ། ཟག་པའི་སྒོ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག
ཟག་པ་བཞི། འདོད་པའི་ཟག་པ་དང་། སྲིད་པའི་ཟག་པ། མ་རིག་པའི་ཟག་པ། ལྟ་བའི་ཟག་པ་སྟེ་སྲིད་
པའི་རྩ་བོ་བཞི་ལ་ཟག་པ་བཞི་ལ་ཟག་པ་བཞི་ཞེས་བཤོ།
ཟག་པ་ཟད་པ། ཉོན་མོངས་ཟད་པ།
ཟག་པ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་འདྲ་བ་གསེས་ཤིག་སྟེ། སེམས་
ཅན་འདི་དག་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཟག་པ་ཟད་དོ་ཞེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་ལ་མཁས་པ།
ཟག་པ་ཟད་པ་ལ་མི་འཛིགས་པ། སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་འཛིགས་པ་དང་དོན་གཅིག
ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། མཐོང་བ་དང་བསྟོམས་
བས་སྤངས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་གང་སྤངས་མ་སྤངས་པའི་རིམ་པ་ཤེས་ནས་ཟད་པ་དང་མི་སྟེ་
བའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཤེས་བཤོ།
ཟག་པ་ཟད་པའི་རིག་པ། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཟད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་
བཞག་པའི་ཞི་ལྷག་རྒྱང་འབྲེལ་གྱི་ཤེས་པ་སྟེ་རིག་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
ཟག་པ་གསུམ། འདོད་པའི་ཟག་པ་དང་། སྲིད་པའི་ཟག་པ། མ་རིག་པའི་ཟག་པ་སྟེ་གསུམ།
ཟག་པ་གསོག་པ། གཞན་ལ་ཞེ་སུན་སྦྱེད་པའམ་ཁོང་ཁྱོ་སྦྱོང་བ། དོན་མེད་སྤང་ཆ་རྩལ་པོས་མི་
གཞན་ལ་ཟག་པ་གསོག་པ།
ཟག་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ། ཟག་པའི་འབྲས་བྱ་རྣམས་ཏེ། ཟག་བཅས་ཉིང་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ།
ཟག་པའི་སྒོ་དྲུག་ཀུན་ཉོན་རྒྱས་པའམ་འབྲེལ་བར་རུང་བའི་སྒོ་དྲུག་སྟེ། ཟག་པས་བཅིངས་པ། ཟག་
པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ། ཟག་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་བཅས་སོ།
ཟག་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ། ཟག་པའི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཅི་རིགས་པ་སྟེ། ཟག་པའི་སྒོ་
དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག
ཟག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ། ཟག་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ལམ་བཤེན་མ་གཏོགས་པའི་
འདུས་བྱས་གྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། ཟག་པའི་སྒོ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག
ཟག་པའི་བདག་ཉིད། ཟག་པའི་སྒོ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཏེ། ཅ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས་སོ།

ཟག་པའི་གནས་ངན་ལེན། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དགེ་བ་ལ་བཀོལ་དུ་མི་རུང་བའི་གནས་ངན་ལེན།
ཟག་པས་བཅིངས་པ། ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་དེས་སྲིད་པའི་རྒྱུར་ཀུན་ནས་
བཅིངས་པ་སྟེ། ཟག་པའི་སྒོ་བྱུག་གི་ནང་ཆོན་ཞིག

ཟག་ཕྱང་། ལུས། ཟག་ཕྱང་བདེ་ཐང་།

ཟག་གྲེད། [མདོན]མོ་དབང་དང་མོ་དབང་།

ཟག་མེད། དམིགས་པ་ལམ་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཟག་པ་རྒྱས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་
ལམ་བདེན་དང་འགོག་པ་ལྟ་བུའོ། འཕེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་བྱུང་གིས། ཟག་མེད་གང་ཞིག་ནས་
མཁའ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་འགོགས་ཏེ་ཉོན་མོངས་པ་ཅད་ནས་འགོགས་པ་སྟེ། སྤྱི་བ་གཏན་དུ་
གོགས་གྲེད་པའོ། སོ་སོར་བརྟགས་མེན་འགོགས་ནི། ཉོན་མོངས་པ་འབྲུལ་དུ་འགོགས་པའོ།
ཟག་མེད་གྱི་ཆོས། ལམ་བདེན་དང་འདུས་མ་བྱས་གྱི་ཆོས་རྣམས་སོ།།

ཟག་མེད་གྱི་སྒྲིམ་པ། ཁམས་གསུམ་ལས་འདས་ཤིང་འཕགས་པའི་སས་བསྐྱས་པའི་སྒྲིམ་པའོ།།

ཟག་མེད་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྷ། ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་ཕྱང་པོ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཕྱང་པོ། ཤེས་རབ་གྱི་ཕྱང་
པོ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕྱང་པོ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་ཕྱང་པོ་བཅས་ལྟའོ།།

ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་གསུམ། འཕགས་ལམ་གྱི་རྒྱུད་གིས་བསྐྱས་པའི་ཟག་པ་དང་བྲལ་བའི་དབང་
པོ་སྟེ། ཀུན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དང་། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་
དབང་པོ་སྟེ་གསུམ་མོ།

ཟག་མེད་གྱི་ཆོགས་གསུམ། བསོད་ནམས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་ཏེ་གསུམ་མོ།

ཟག་མེད་གྱི་ལམ་ལྷ། ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་ཟག་མེད་ལམ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཟག་མེད་ལམ། ཤེས་
རབ་གྱི་ཟག་མེད་ལམ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཟག་མེད་གྱི་ལམ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་
མཐོང་བའི་ཕྱང་པོའི་ཟག་མེད་ལམ་སྟེ་ལྷ།

ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་གི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྤྱིའི་ཡོན་ཏན་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་གི། བྱང་
ཕྱོགས་སོ་བདུན། ཆོད་མེད་བཞི། རྣམ་ཐར་བརྒྱད། མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ཟད་པར་
བཅུ། ཟེལ་གཞོན་བརྒྱད། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། སྒོན་གནས་མཁྱེན་པ། མདོན་

ཤེས་དྲུག་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི། དག་པ་བཞི། དབང་བཅུ་སྟོབས་བཅུ་མི་འདྲིགས་
པ་བཞི། བསྐྱར་བ་མེད་པ་གསུམ། དན་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ། བསྐྱེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་
ཉིད། བག་ཆགས་ཡང་དག་བཅོམ་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་
བཅོ་བརྒྱད། རྣམ་མཁུན་བཅས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་
ཟག་རྩལ། བཤང་གཅི་མཆིལ་སྐབས་སོགས། ཟག་རྩལ་བཅོག་པ།
ཟག་ཟད། ཟག་པ་ཟད་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་
ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས། མཛོང་བ་དང་བསྐྱོམ་པས་སྤངས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅི་སྤངས་ཅི་མ་སྤངས་
པའི་རིམ་པ་ཤེས་བཞིན་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཤེས་པའོ།
ཟག་ཟད་མཁུན་པའི་མངོན་ཤེས། ཟག་པ་ཟད་པའི་ངོ་བོ་འཕམ་ཐབས་མངོན་དུ་ཤེས་པ་ཡང་དག་པར་
འབྱོར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ།
ཟག་ཐོག་གཡོ་སྐྱེའམ་ཐོག་རྩ།
ཟགས། ལྟང་བ།
ཟགས་པ། ཟག་པའི་འདས་པ།
ཟང་རྒྱད། [རྟིང]ཁ་རྒྱད་ངམ་འབའ་ཞིག་
ཟང་རི་ཟིང་རི། ① ཁ་ཁྱུ་མིམ་པོ་མིན་པའམ་ལྟིང་མི་འདྲགས་པ་དང་བྲེལ་བ་ཆབ་ཚུབ། སེམས་ཟང་
རི་ཟིང་རི་བྲེད་པ། ཟང་ཟིང་གིས་སུན་པ། ② གོ་རིམ་འཁྲུགས་པ། མི་ནོར་མང་པོ་ཟང་རི་ཟིང་
རི། ལུང་པར་ཟང་རི་ཟིང་རི་བྱུང་བ།
ཟང་ཐལ། བར་མཆམས་མེད་པའམ། ཐོགས་རྟུགས་མེད་པ། ཡར་གྱི་ཟང་ཐལ་དུ་འགྲོ་བ། མར་གྱི་
ཟང་ཐལ་དུ་འགྲོ་བ། ཁུས་པ་ཏ་ཅང་ཆེ་བས་དྲག་དང་རྟིག་པ་ལ་ཟང་ཐལ་དུ་འགྲོ་བ། སྟོགས་
ཆེན་འཕངས་པའི་མདེུ་དག་མཁར་ལ་ཟང་ཐལ་དུ་འགྲོ་བ།
ཟང་མ། རྗེན་པའམ། ཐང་ཀ་དང་མངོན་སུམ། ཟེར་རྒྱས་པོངས་པའི་རྟུགས་ཟང་མར་སྟོན་པ། ཆང་
གིས་ཏ་ཅང་ཁྱོས་པའི་རང་རྟུགས་ཟང་མར་ཐོན་པ།
ཟང་རྩེས། ང་བསྐྱོས་པའི་སྟོད་ཆས་ཞིག་ཡིན།

མང་མང། བོད་རང་སྤོང་སྤོངས་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང། གཞིས་ཅི་ས་ཁུལ་ངམ་རིང་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མང་མིང། ① མང་རི་མིང་རིའི་བསྐྱུས་ཆེན། ② རྒྱ་ལོ་ར་དང་ལོངས་སྤྱོད་དམ་དངོས་མུ།

མང་མིང་གི་རོགས་རལ། མང་མིང་གིས་འཕྲོར་བ།

མང་མིང་གི་སྤྱིན་བ། སྤྱིན་བ་བཞིའི་ནང་ཆོན། གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱིན་བ།

མང་མིང་པན་བྱན། [ཆིང་]མང་མིང་དམ་དུམ།

མང་མིང་མེད་བ། ① ལོར་མུས་མེད་བ། ② འདུ་འཇི་མེད་བ།

མང་ཡག་གངས་ཀྱི་གནས་དུག་ཅུའི་ཅི་སྤངས་ཁག་གཅིག་ནང་ཡོད་པའི་གངས་ཀའི་མིང་ཞིག

མངས། ① རིག་པོ་ཆའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རང་བྱུང་དང་རྩོམ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་བཅས་མཆིས། རོ་

མང་ད། ལུ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་སྤོ་ནག་དང་། ལུ་མེད། ཆ་ལུ་སོགས་སྟེམ། དདུལ་ལུའི་

ལུས་པ་སྤྱང་། ལུགས་རྒྱང་སར་ལུགས་དང་། མངས་རྒྱང་སར་མངས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་

མཐོ་ཁ་དང་། ལུགས་དམར། མངས་མ། མངས་དམར་བཅས་སོ། ② མངས་ལས་བཅོས་པའི་

རྒྱ་སྤོད་དམ་ཐབ་ཆས། དཀྱིལ་མངས། ཁམས་མངས། ལུ་མངས།

མངས་སྤྱད། མངས་ལས་བཅོས་པའི་སྤྱད་བ།

མངས་ཀྱི་གཤུ། མངས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་སྐམ་རྒྱུང་ཡས་ཐོད་མས་ཐོད་ཁ་སྤྱོད་བྱས་པ་ཞིག་གི་མིང།

མངས་ཀྱི་སྟེགས་བྱར་མེས། མངས་ཤོག་གི་སྟེང་དུ་བཀའ་ཆེམས་རྣམས་ཡི་གེར་བཞོས་བ།

མངས་ཀྱི་ཐམ་ག། ཐམ་ག་བཅོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མངས་ལས་བྱུབ་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས། ཐམ་ག་དེ་

རིགས་ནི་སྐར་གཞུང་ཆང་མས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

མངས་ཀྱི་དོང་ཅེ། མངས་ཀྱི་ཁམ་ཀ།

མངས་ཀྱི་མེ་ཉོག། ① མངས་ལས་བཅོས་པའི་མེ་ཉོག། ② མེ་ཉོག་གི་རིགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག

མངས་ཀྱི་གཙུག་བྱད། [མངོན་]ཁྱིམ་བྱ་དེ་སོ།

མངས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱ། སྤྱ་རྒྱ་མངས་ལས་བྱུབ་པའི་ལྷ་སྤྱའི་སྤང་བརྟན།

མངས་རྒྱན། མངས་ལས་བཅོས་པའི་རྩ་ཆང་བྱག་པ་སོགས་བྱུང་བ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་ཅིག

མངས་སྟེམ། ལུགས་རིགས་འཁར་པའི་མིང།

ཟངས་སྒྲོགས། ཟངས་ལས་བཅོས་པའི་སྒྲོགས། རག་སྒྲོགས་ལས་ཟངས་སྒྲོགས་ཞན།
ཟངས་དཀར། རྟོད་མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་ནང་ཆན་ཞིག་སྟེ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་དཀྱིལ་ལ་ཟངས་
དཀར་ལོ་རྩ་བ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཡུལ་ལུང་དེར་འབྱུངས། ཟངས་དཀར་ལོ་རྩ་བ་འཕགས་
པ་ཤེས་རབ། འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་དང་པོའི་དཀྱིལ་དུ་མངའ་རིས་ཟངས་དཀར་དུ་སྦྱ་འབྱུངས།
མར་པ་ལོ་རྩ་བ་དང་དུས་མཚུངས། ཁ་ཆེ་དགོན་པ་བ་དང་། ཁ་ཆེ་རྩ་ན་ལྷོ་སོགས་བསྟེན། རྣམ་
སྤྱི་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་རྒྱ་གར་ནས་སྤྱན་དྲངས། ལྷ་སའི་ཁྲོད་ཁྲེང་ནང་སྟོད་པའི་སྤྱང་པོ་ཆོར་སྤྱང་
ཆང་ཟེར་པའི་ཁང་པ་བྱུར་དུ་བཅིགས་པ་གནང་། ལྷ་ས་དང་བསམ་ཡས། མཐའ་འདུལ་གྱི་
གཙུག་ལག་ཁང་བཙོ་ལྷ་ཙམ་ལ་ཞིག་གསོ་སྤུལ་ཕྱིན་མཛད། རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་འབྲུག་གྱི་
ལོ་༡༠༥་ལོར་མངའ་བདག་ཅེ་ལྷེས་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་གྱི་རྟེ་སྟོད་འཛིན་པ་པལ་
ཆེར་མངའ་རིས་སུ་འདུས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར་བའི་དུས་དེར་འདི་ཉིད་ཀྱིས་
ཆད་མ་རྒྱན་བསྒྲུབ། སྤྱར་ཉི་མ་དང་སྤུལ་ཉི་མེམས་དབའ་ཆེན་པོ་སོགས་ཟངས་དཀར་གྱི་བྱ་
བཞེ་བྱང་། ཕྱིས་ཆུ་མིག་རིང་མོར་འདས་ཞེས་གསལ།

ཟངས་བསྐོལ་བ། ཟངས་བཞུ་བ།

ཟངས་ཁོག ① ཟངས་ལས་བཅོས་པའི་ཁོག་མ། ② སྤྱ་བྱི་པའི་མགོ་དམར་པོའི་མིང་རན།

ཟངས་ཁོལ། ཟངས་ཞུ་བའི་ཞུ་བ། ཟངས་ཁོལ་ལུགས་སུ་སྒྲུག་པ།

ཟངས་ཁྲབ། ཟངས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་གོ་ཁྲབ།

ཟངས་ཁྲོ། ① ཟངས་རག་ལུགས་སུ་སྒྲུག་པའི་ཁྲ། ② ལུགས་སུ་མ་སྒྲུགས་པའི་ཟངས་རག་མཉམ་
བསྟེས་ཀྱི་སྒྲུགས་རིགས་ཤིག།

ཟངས་མཁན། ཟངས་རྒྱུང་མཁན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཟངས་མགར་དང་། ཟངས་རྒྱུང་བ། ཟངས་
བཅོ་བ་སོགས་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་འདུག།

ཟགས་གྱི། ① མགོན་པོའི་བསྐྱངས་གསོལ་དུ་གསལ་བའི་ཟངས་གྱི་ཞེས་པ་ནི་བལ་པོའི་བཅོ་བོ་
རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་ཟངས་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་གྱི་རྒྱུར་པོ་དེ་ཡིན་གྱི་ཟངས་ལས་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།
ཞེས་འབེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་ཁྲབ་ཀྱིས་གསུངས། ② ཟངས་ལས་བཅོས་པའི་གྱི་ལའང་འཇུག་ཆོག།

ཐངས་མེད་། འཛམ་མེད་གི་མེད་ཐུན་ཞིག་འགའ་ཞིག་གིས་ད་ལྟའི་མེད་ཐུན་ཅའོ་མ་ཡིན་ཟེད།
འགའ་ཞིག་གིས་ད་ལྟའི་སི་ཡི་ལན་ཁ་ཡིན་ཟེད།

ཐངས་མགར། ཐངས་སྐྱུད་བཟོ་མཁན།

ཐངས་རྩ། ར་ཡི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཐངས་ཅོར་བྱེད། རོམས་སོ་བྱས་པའི་དོན།

ཐངས་ཆེན་དགོན། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་པོད་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་བརྒྱུད་སྤྱིར་ཐེག་ཆོས་འབར་
ཞེས་པའི་སྤྲ་མ་ཞིག་གིས་བཏབ། གཉལ་སྡེ་དྲུག་གི་ཡ་བྱལ་ཞིག་ཡིན། སྐབས་དེར་སྤྱིར་ཐེག་
ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་རྩོད་གོན་ཞིག་ཡིན། རེས་སུ་དགེ་བཤེས་པོ་ཉི་པའི་ཐུགས་སྤྲུལ་
མ་བསོད་ནམས་འབྱུང་གནས་གྱི་གདན་ས་མཛད། བྱལ་མཐའ་བཀའ་གདམས་པ་ཡིན། པོད་
རང་སྤྱིར་ལྗོངས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་ལྷན་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཐངས་ཆས། རྒྱ་ཐངས་ལས་བྱས་པའི་བྲིས་ཆས་སྤྲ་ཆོགས་གྱི་སྤྱི་མིང་།

ཐངས་ཚུང་། ཐངས་ལས་བཟོས་པའི་རྩྭ་ལ་སྟོང་།

ཐངས་མཆོག ① ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་རང་བྱུང་ཐངས། ② [མདོན]གསེར།

ཐངས་ཉིག་ཉིག་རིགས་ཉེ་ཉིག་དམར་པོ་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། རུས་པས་མཁྲིས་ནད་དང་། རྒྱུ་འབྲེས་
པའི་ཆ་བརྟེན་བ་སེལ།

ཐངས་ཉེལ། ཐངས་ལས་བཟོས་པའི་ཉེལ་བ་སྟེ། འབྲས་དང་ལྟོག་བ་སོགས་གྱི་ནད་དམིགས་སྟེག་
བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག

ཐངས་གཉེར། ཐངས་འབྱུང་པའི་གཉེར་ཁ།

ཐངས་ཐ་བ། ཐངས་གྲོང་པོ་འཕམ་མ་ཐུལ་བ།

ཐངས་ཐལ། ① ཐངས་འབྲུལ་མེར་བསྟེགས་པའི་ཐལ་བ་སྟེ། རུས་པས་དཔུལ་ཚུ་བཙོག་བཟུ་ཆེན་
མོའི་རུས་པ་སྤྱེད་ཅིང་ལུས་ལ་དཔུལ་ཚུའི་རུས་པ་ཡུན་རིང་དུ་སྤྱང། དཔུ་ཚུ་དང་། མོ་ནག་ཚུ་
སེར་བཅས་སྟེལ། ② ཐང་ཐལ་དང་འབྲ།

ཐངས་ཐེར། སྤྲ་མེད་པ་དམར་མགོ་འཕམ་སྤྱི་ཐེར།

ཟངས་དྲུང་། ཟངས་ལས་བཅོས་པའི་དྲུང་ཆེན། ཟངས་དྲུང་འབྲུང་བ།
ཟངས་དེག ཟངས་སྒོད་ཀྱི་ཤྱེ་བྲག ཟངས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་རྩ་དང་རྩ་བསྐྱོལ་བའི་སྒོད། རྩ་ཟངས་
ལས་བྱས་པའི་བསྐྱོལ་སྒོད། ཟངས་མཁར་གྱི་རོ་ལ་རི་མོ་བཟ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་སོགས་ཡོད།
ཟངས་དྲུང་བ། ① ཟངས་ཆས་བཅོ་བ། ② ཟངས་ཐོ་བས་དེག་པ།
ཟངས་རྒོ། ཟངས་འབྲུང་སའི་རྒོ།
ཟངས་ཤེག ① ཟངས་ལ་ཆགས་པའི་ཤེག་པ། ② ཟངས་མགར་བས་མེར་བསྐྱེགས་ཏེ་བརྒྱངས་པའི་
ཤེག་པ་སྟེ། ལུས་པས་འོར་ནད་དང་། དམ་མུ། མྱོ་རྟག རྩ་མེར་བཅས་ལ་བན་པའི་སྒྲན་ཞིག་ཡིན།
ཟངས་མདོག ཁ་དོག་དམར་མདངས་ཅན།
ཟངས་མདོག་དཔལ་རི། སྟོབ་དཔོན་པད་མ་འབྲུང་གནས་བཞུགས་པའི་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་ཤིག
ཟངས་པ། ཟས་གཡོ་སྟོལ་བྱེད་པའི་ལྷགས་སྒོད་ཀྱི་མིང་སྟེ། སྤང་དང་དོན་གཅིག་ ཆིག་བསྐྱས་ན་
ཟངས་ཞེས་འབྲི་ཆོག་སྟེ། ཁྱོ་ལྷགས་ཀྱི་ཟངས་པ་ལ་ཁྱོ་ཟངས་དང་། འཁར་བའི་ཟངས་པ་ལ་
འཁར་ཟངས་ཟེར་བ།
ཟངས་པར་རི་མོ། བརྟོས་རིས་ཀྱི་གས་ཤིག་ཡིན། དེའི་རྩ་ཆ་ཟངས་ལེབ་སྤྱད་པར་བརྟེན་མིང་དེ་ལྟར་
ཐོགས། ཟངས་པར་བཅོ་ཐབས་ཁག་གསུམ་ཡོད་པ་སྟེ། རུལ་བཅོས་ཐབས་དང་། ལྷན་བརྟོས་ཐབས།
རུལ་སྟོར་ཐབས་བཅས་ཡོད་ཅུང་། གཙོ་བོ་ནི་རུལ་བཅོས་ཐབས་དེ་རྩ་བྱུང་ཁྱོད་ཀྱི་ཡོད།
ཟངས་པོར། རྟ་འཆོས་པའི་དབྱེད་ཐབས་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག
ཟངས་པོར་རྒྱབ་པ། སྒན་པས་ཟངས་ཀྱི་པོར་པ་ཆ་པོ་བཅོས་ནས་ནད་གར་ཡོད་ལ་རྒྱབ་པའི་སྒན་
བཅོས་བྱེད་སྤངས་ཤིག
ཟངས་བན། ཟངས་ཀྱི་རྩ་སྒོད་དང་ཆང་སྒོད།
ཟངས་བུམ། ཟངས་ཀྱི་བུམ་པ།
ཟངས་མ། ① རང་བྱུང་ཟངས། ② ཟངས་དྲུགས་མ།
ཟངས་མ་གཞུག་རལ་ཅན། ཡབ་འབངས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ། དགྲུང་བུམ་ཀྱི་ཆ་ན་འཕྲོ་
ཐེ་ལེགས་པ། གནམ་ཕུབ་ཀྱི་ཆ་ན་གནམ་ལྟ་དཀར་གསུམ། སྤྱིན་ཕུབ་ཀྱི་ཆ་ན་རྒྱར་མ་ཡོལ་སྟེ།

སྤྱང་གཡེལ་གྱི་ཆུ་ན་རྒྱ་ལྷ་འབྲོང་ནས་གནས་ཡེལ་གྱི་ཆུ་ན་འོ་དེ་གྲང་རྒྱལ། ལྷེང་མེར་གྱི་ཆུ་ན་
ཡལ་ལྷ་བདལ་བྱུག་སྤྱན་ཕུབ་གྱི་ཆུ་ན་བདུད་རྩི་ཆེན་པོ། ཁ་ཡེལ་གྱི་ཆུ་ན་ལྷེ་གཉལ་ཁྲི་བཅན་པོ།
ལྷ་ཐེལ་གྱི་ཆུ་ན་ལྷ་རྩི་བཅན་པོ། དོག་མེར་གྱི་ཆུ་ན་སྤང་བ་མགོན། མོ་རེ་ཆེན་པོའི་ཆུ་ན་དོག་ལྷ་
སྤྱན་བྲ། ས་མེར་གྱི་འོག་ན་མེར་ལྷ་མོངས་བྲ། ས་ལྷགས་གྱི་འོག་ན་ས་ལྷ་འཁོར་མོ། ཉིང་རུམ་
གྱི་འོག་ན་ཉིང་ལྷ་གར་ཆེ། གསང་འགག་གི་ཆུ་ན་གསང་ལྷ་དེ་པ། བར་སྤང་གི་ཆུ་ན་བདུད་རྩི་
ཆེན་པོ་བཞུགས་པ་སྟེ་ཆུ་ན་བཞུགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་གྱི་བཞད་ཚུལ་དེ་ཡིན།

ཟངས་མིག [མཛོན]བྲ་ཁྲ་བྲུག།

ཟངས་དམར། ཟངས།

ཟངས་ཅི། སྟོ་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ། ལུས་པ་སྟོ་མས། ཟངས་ཅི་དཀར་པོས་ཁྲག་
གཙོད། ཁྲ་བ་འཛག་པ་ལ་མན། ཟངས་ཅི་ནག་པོས་མཁྲིས་ནད་མིག་མེར་ལ་མན།

ཟངས་ཅི་དཀར་པོ། ཤིང་སྟོང་སོགས་ལ་འཁྲིལ་ནས་སྟེ་ཞིང་འབྲས་བྲ་སྤྱན་ཆེ་སྤྲུག་པོ་སྤན་མ་ཅམ་
ཡོད་པ་འོ་མར་བཏབ་ན་ཞོ་ཆགས་པའི་རྩ་ལྷུ་མ་ཞིག་ཡིན།

ཟངས་ཅི་ནག་པོ། རི་ཤིན་ཏུ་ཁ་བ་བོ་བའི་མཁན་པའི་རིགས་ཤིག་ཡིན།

ཟངས་ཅིས། ཆ་ལ་དཀར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། རྩི་ལུང་མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་རྩི་རྩིས་
མཛད་པའི་མན་ངག་གྲེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། ཟངས་ཅིས་ནི་ཆ་ལའི་མིང་རྩོ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་ས་མཐའ་ཡོད་མེད་དབང་གིས་ལྷུ་མ་བྲ་ཟངས་ཅི་དང་ནོར་དོགས་
མཆིས་ཏེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་
གཅེས་བསྟུས་ལས། ཟངས་ཅིས་ཆ་ལའི་མིང་ཡིན་ས་མཐའ་ཅན། ཟངས་ཅི་ས་མཐའ་མེད་པའི་
ལྷུ་མ་དང་ནོར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཟངས་ཆ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན། དཔལ་ཆེན་འོད་པོའི་བྲ་ས་སྤྱུ་བཤམ་ཆེན་གྱི་གཙུང་པོ་ཆོས་
རྒྱལ་འཕགས་པའི་ཡལ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་པོ་འབྲུག་ལོ་ལ་འབྱུངས། ང་བྲུག་པ་ས་མོ་
མག་ལོར་འདས།

ཟངས་ཆགས། ཟངས་ཀྱི་རྩི་ཆགས་སོགས་ཆགས་སྤྱད།

ཟངས་ཞུན། ཟངས་ཞུ་བའི་ཞུ་བ།

ཟངས་ཟེ་ཅན། [མངོན] ① ཁྱིམ་བུམ་བུ་དེ་ལོ། ② འབྲུ་རིགས་ཡིག

ཟངས་བཟོ། ཟངས་བཞུག་བཟུལ་བུས་ཉེ་བརྒྱུད་བ་དང་། ཆགས་རྒྱབ་པ། ལུགས་སུ་སྒྲགས་པ། ཟངས་
ཤོག་དང་ཟངས་བྱེ་བཟོ་བ་བཅས་ཀྱི་ལག་ཅུལ་ལ་ཟེར། བོད་ཀྱི་ཟངས་བཟོའི་ལག་ཅུལ་ནི་དཔོན་
ཀྱི་དབྱེད་གཞི་ཡིག་རིགས་འགའ་ཞིག་དང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་དང་བོའི་ཡས་མས་སུ་རྒྱལ་པོ་
གི་གུམ་བཅན་པོ་དང་སློན་པོ་ལོ་ངམ་གཉིས་འཐབ་ནས་རྒྱལ་པོ་པམ་སྟེ་སློན་པོ་ལོ་ངམ་གིས་
བཀོངས་ཐོག་རྒྱལ་པོའི་སྤར་ཟངས་ཀྱི་སྐམ་དུ་བཅུག་སྟེ་ལྷགས་གཟེར་བཏབ་ནས་ཉར་ཆུང་ནང་
བསྐྱར་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོའི་དུས་སློན་པོ་རེས་པ་བཞི་པ་ལ་ཟངས་ཀྱི་བྱང་བུའི་
ཡི་གེ་བྱང་ལྟར་གནང་བ། སྤྱི་གཤེགས་ཁར་ཞལ་ཆེམས་བཞག་པ་རྣམས་ཟངས་ཀྱི་བྱང་བུའི་ཐོག་
ཡི་གེར་བྲིས་ནས་བང་མཛོད་དུ་བཅུག་པ་དེ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ལྷེ་གཙུག་བརྟན་གྱིས་གཟིགས་ནས་
སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དར་སྤེལ་བཏང་བ་སོགས་བཤད་པ་དེས་སྡེ་རབས་བོད་དང་མི་རིགས་
གཞན་དག་བར་འབྲེལ་བ་མ་བྱུང་བའི་ལོ་ཆིག་སྟོང་ལྷག་གི་གོང་ནས་བོད་ཀྱི་མིས་ཟངས་བཟོའི་
ལག་ཅུལ་ཤེས་ཟིན་པར་ར་སྤྱོད་བྱེད་ཐུབ། དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་དང་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་
བོད་ཀྱི་ཟགས་བཟོའི་ལག་ཅུལ་ཆུ་ཆད་མཐོན་པོར་སྤེལ་ས་ཡོད་པ་མཆུར་བྱ་དང་། གདན་ས་
མཐེལ། འབྲི་གྲང་། འབྲུག་ར་ལུང་། ཆོས་གྲུང་ཐང་བཅས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ནང་བོད་རིགས་ཟངས་
བཟོ་བ་འགའ་ཞིག་གི་མིང་འཁོད་འདུག་པ་དེ་དག་ཏུ་གཟིགས་ན་གསལ།

ཟངས་བཟོ་བ། ཟངས་ཆས་བཟོ་མཁན།

ཟངས་ཡག་དགོན། མིང་གཞན་བྲག་དམར་ཟངས་ཡག་ནས་མཁའ་རྫོང་ཟེར། གནས་འདི་རུ་བརྒྱ་འབྲུང་
གནས་རྒྱ་བ་གསུམ་སྐབ་པར་གནང་བའི་བཤད་སྟོལ་ཡོད། དགོན་འདི་ཐོག་མར་བདེ་ཆེན་ཆོས་
འཁོར་དགོན་གྱི་ཡོངས་འཛིན་དག་དབང་འཛིགས་མེད་གྱིས་བཏབ། དུས་ཆོད་ནམ་ཡིན་མ་གསལ།
ལྷ་བཟའ་ཐམས་པའ་བརྒྱུད་ཡིན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་སྐྱེས་ཤོང་ཁྱེར་ཆུ་བྱུར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟངས་ཡིག ཟངས་སྤྲེགས་དང་ཟངས་ཆས་ལ་ཆག་བརྒྱབ་པའི་ཡི་གེ

ཟངས་གཡལ། ཟངས་རྒྱན་གྱིས་ཐོས་པའི་གཡལ་ལྗེ་གྲ། ཟངས་གཡལ་དུག་ ལྷགས་གཡལ་སྤྲེག།

ཟངས་རི། རྩོད་ཞིག་ཤོད་རང་སྤྱོད་ལྟོང་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲོ་རྒྱུད་ཡང་རྒྱུད་གཙང་པོའི་ཆུ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
 ཟངས་རི་མ་ཁར་དཔམ། རྫོ་ཁ་ཟངས་རིའི་གནས་དཔོན་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག་སྟེ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་
 ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༡པོར་མ་གཅིག་ལ་བ་གྱི་སྒྲོལ་མས་བཏབ། ལྷག་མཐའ་གཙོད་ལུལ་བ་
 ཡིན། ད་ལྟ་ཤོད་རང་སྤྱོད་ལྟོང་སྤྱོད་ཁ་ས་ཁུལ་ཟངས་རི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 ཟངས་རུ་བཞི་མ། ཟངས་ལུང་བཞི་མའང་ཟེད། ཟངས་སྤོད་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག
 ཟངས་ལུང་བཞི་མ། ཟངས་རུ་བཞི་མ་དང་དོན་གཅིག
 ཟངས་ཤམ། ཟོ་བ་སོགས་སྟོམ་བྱེད།
 ཟངས་ཤོག། ཟངས་ཆས་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་སྤབ་པོ་ཞིག
 ཟངས་ས་ལེ་སྤྲམ། ཟངས་སྤྲམ་ལེགས་ཤོས།
 ཟངས་སེར། ཁ་དོག་སེར་པོ་ཡིན་པའི་ཟངས།
 ཟངས་རྩྭ། ཟངས་དོག་རྩུང་དུ་རིགས།
 ཟད་བསྐལ། འཛིག་པའི་བསྐལ་བ།
 ཟད་ཐོན། འཕྱོ་ཐོང་།
 ཟད་སྟོ། འཕྱོ་ཐོན་གྱི་གཞི་མ།
 ཟད་ཏོ། ལྷགས་མ་ཟད་ཏོ་ཞེས་བ་སོགས་ལྟ་བུ་རྫོགས་པར་བྱུང་པའི་དངོས་པོ།
 ཟད་སྟོངས། ཟད་ཟེན་སྟོང་བ་སྟེ་རྩྭག་མེད་དུ་སོང་བ། ཁྱིམ་ཁོར་སྟོངས་སུ་ཕྱིན་པ།
 ཟད་མཐལ། རྫོགས་མཆོམས་ཀྱི་མཐལ། ཉམ་མཁའི་ཁམས་ལ་ཟད་མཐའ་མེད་པ།
 ཟད་འཐུད། ① རྒྱ་དངོས་མེད་སྤྱོད་ཀྱིས་ཟད་པའི་གུན་གསལ་དངོས་སྤྱིན། ཁྱོན་ཆས་ཟད་འཐུད།
 འཐུལ་འཁོར་ཟད་འཐུད། ② ཐོན་ཆ་བ་བསྒྲིག་རྒྱུའི་ཆ་ཤས།
 ཟད་པ། ① འཛོད་པའི་འདས་པ། ② རྫོགས་རྒྱ་དང་། ཆར་རྒྱ། ཤེས་བྱའི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཟད་བ་
 མེད་པ། དཔལ་འབྱོར་ཁོངས་སྤྱོད་ཟད་མི་ཤེས་པ། ལུ་བ་ཟད་པར་མཐའ་འཁྱོལ་བ། རྒྱུན་ཟད་
 བ་དང་ཉུས་ལྷགས་ཉམས་བ་དུས་མཉམ་ཡིན། བྲ་ཆས་སྤྱོད་ཟད། ② [མངོན]མེ་པོ་སྟག
 ཟད་པར་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན། གང་གི་སྟོན་མ་ཟད་པར་དུ་འཛོག་པའི་སྤང་བ་དེས་རང་ལུལ་གྱི་ཤེས་

བྱའི་སྤང་བ་བྱུང་བར་སྔོ་རུས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན།

ཟད་བ་བཟུ། འབྱུང་བ་བཞི། འབྱུང་འབྱུར་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་བཞི། རྣམ་མཁའ། རྣམ་ཤེས་ལ་དམིགས།
ཟད་བ་ཤེས་པ། ཤེས་པ་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ་རང་ཉིད་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཟེན་པའི་གཏོང་
འཛོལ་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལོ།

ཟད་པའི་སྟོངས་པ། བསྐྱར་བལོན་གྱི་གནས་རྣམས་ཟད་དེ་ཐིག་ལེ་སྟོང་པར་གྱུར་པ། དཔེར་ན།
བསྐྱར་བྱ་སྟོངས་པར་བསྐྱར་བྱ་མེད། སྐྱར་མེད་སྟོངས་ན་བསྐྱར་གཞི་དཔེ། བསྐྱར་བལོན་པར་
སྟོངས་ཐིག་ལེས་འཛིན།

ཟད་པར། མཐའ་དག་དང་ཐམས་ཅད།

ཟད་པར་གྱི་སྟེ་མཆེད། བསམ་གཏན་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་
གྱིས་འབྱུང་བ་བཞི་སོགས་གང་ལ་དམིགས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱར་བ་སྟེ། ཟད་
པར་ཞེས་པ་རྒྱ་ཁྲོན་ཆད་མེད་པའི་དོན་ནོ།

ཟད་པར་གྱི་སྟེ་མཆེད་བཟུ། ས་ཚུ་མེ་རླུང་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་ཁ་དོག་བཞི་
དང་། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་བཅས་བཅུའོ། དེ་ལ་ཟད་པར་སའི་
སྟེ་མཆེད་ཅེས་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ལས་ས་ལ་དམིགས་པ་ན་སྟོགས་ཐམས་ཅད་སའི་
ཡུང་པོར་བསྐྱར་རུས་པའོ། དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་གཞན་དང་ཁ་དོག་སོགས་ལ་རིགས་འགྲེལ།

ཟད་པར་བཟུ། ཟད་པར་གྱི་སྟེ་མཆེད་བཅུ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་སྤང་།

ཟད་པར་ཟེལ་གཞོན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ། རང་གི་ལུས་
ལ་གནས་པའི་འབྱུང་བ་བཞི་ལ་རང་དབང་ཐོབ་ན། བྱའི་འབྱུང་བ་བཞི་ཡིས་གཞོད་མི་རུས་པར་
མ་ཟད། རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཀྱང་འབྱུང་བ་བཞི་སོ་སོར་སྤྲུལ་བྱུང་ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད།

ཟད་ཕྱོགས། [མངོན་མར་ངོ་]

ཟད་མི་སྟེ་བའི་ཡེ་ཤེས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཤེས་པ་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་
མི་སྟེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་སོ། དང་པོ་ནི་ཉོན་མོངས་ཟད་པ་ལ་ཟད་པར་ཤེས་པ། གཉིས་པ་ནི་
སྤྲུག་བསྐྱེད་མི་སྟེ་བ་ལ་མི་སྟེ་བར་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ། མདོར་ན། ཟད་པའམ་སྤངས་ཟེན་པའི་ཉོན་

མོངས་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤྱང་རང་རྒྱུད་ལ་མི་སྤྱི་བར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟད་མི་སྤྱི་བའི་ཡེ་
ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ་དེ་ནི་རང་ལམ་གྱི་དོན་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཆེས་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཐོབ་
ཅིང་། དེ་ཐོབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་མི་སྤྱོད་ལམ་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན།
ཟད་མི་ཤེས་པ། ① ཆར་རྒྱ་མེད་པ་སྟེ། མི་དམངས་ལ་སྟོབས་ལྷགས་ཟད་མི་ཤེས་པ་ཡོད། ② དངོས་
རྒྱས་ཀྱི་ཐོག་ལ་བཀོལ་བྱལ་བབས་པའི་དོན་ཏེ། སོང་ནས་ལྷམ་མཐིལ་ཟད། བཟང་ནས་གྲི་ཁ་ཟད།
ཟད་ཟད། མ་ཟད་བར་དུ། མདའ་ཁྱོད་ཉག་མ་ཟད་ཟད་འཕངས།
ཟད་ཟད་དུ་བཅོམ་འདོད། ཅེ་མེད་མ་སོང་བར་དུ་གཏོར་རྒྱའི་འདོད་པ་ཡོད་པ།
ཟད་རོ། ཡོ་བྱད་སོགས་བཀོལ་ནས་བྱལ་བབས་པའི་རིགས་ཏེ། གྲི་ཟད་རོ། ལྷགས་ཁེམ་ཟད་རོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཟད་ལེན། སྤྱ་མ་ཟད་པ་དང་བྲི་མ་ལེན་པ། དགོས་མཁོ་ཟད་ལེན།
ཟད་སོང་། འགོ་སོང་། ཟད་སོང་གི་སྒྲིམ་ཅིས་རྒྱབ་པ།
ཟད་རྩལ། ཉིང་རྩལ། འཛིན་ཆས་ཟད་རྩལ།
ཟན། ① ཅམ་པ་བཞེས་པའི་གོང་བུ་སྟེ་དབུས་གཙང་དུ་སྤྱག་ཟེར། ཐོར་པའི་ནང་དུ་ཟན་བཞེས།
② བཟའ་བཙའ།
ཟན་ཀྱང་གོན་པ། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤིང་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༩༥༤ ལོར་བྲག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་
མ་སྟོ་ཁུལ་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཟན་ཁམ། ཁ་ལ་ཤོང་ཅམ་གྱི་སྤྱག་
ཟན་གོང་། སྤྱག་དོག་དོག་སྤྱགས་ནད་ཅན་གྱིས་ཟན་གོང་མཐོང་བ་དང་མཆུངས།
ཟན་སྤྱིལ་གང་ཐོན། གནད་དོན་ཆེ་རིགས་ཐག་མ་ཆོད་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱག་ལས་བཅོས་པའི་རིལ་
བུའི་ནང་དུ་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་རྒྱུའི་ཤོག་ལྟེ་བརྟག་ནས་དཀར་ཡོལ་ནང་དུ་སྤྱགས་ཐོག་ལྟ་ཆེན་
གྱི་མདུན་དུ་བསྐྱོར་ནས་བྲི་རོལ་དུ་གང་ཐོན་བཟུ་བ།
ཟན་བསྐྱོངས། སྤྱག་བཞེས་ཏེ་གོང་བུ་བཅོས་པ།
ཟན་གཙང་དུ་འཇུག་པའི་ལྷང་བྱེད། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྩམས་ནང་གསེས། གཞོད་སེམས་

ཀྱི་སྒྲོན་པ་སྒྲོག་ས་དགེ་སྒོང་ལ་ཁྲིམ་བདག་གིས་དུས་རུང་གི་ཟས་འདེན་པ་བཀག་པའོ།
ཟན་ཆང་། ① ཆང་ལྟར་བསྐྱལ་ཏེ་ལངས་པའི་སྤྲལ། ② སྤར་མོར་བཅངས་པའི་ཟན་གྱི་ཆང་བྲ།
ཟན་དོན། ཅུམ་པ་བརྩིས་པའི་ཟན་ཆ་པོ།
ཟན་དོག་སྤྲལ་གོང་།
ཟན་སྒྲོག་པ། [རྟིང]ཟས་ཞེས་ལ་གྲུ་ཞོས་པ།
ཟན་ཕྱེ། སྤྲལ་གི་ཕྱེ་མ།
ཟན་སྤྲལ། ཟན་བརྩིས་པ།
ཟན་བཅོས། སྤྲལ་བཅོས་མ་དང་ཟན་དོན་མོ། རྒྱུང་ནད་འཆོས་ཐབས་ཟན་བཅོས།
ཟན་ཆོས། ཅོམ་པ་མཐོས་ཏེ། དེ་བཅོས་པ་ལ་ཟན་ཆོས་ཞེས། རྒྱུང་གི་ནད་ལ་པན།
ཟན་ཡང་། བསམ་ཡས་ཟན་ཡང་མི་འགྲུར་ལྟན་གྱིས་བྲལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མིང་སྟེ། ཟན་ཡང་ནི།
 རྒྱ་སྐད་ལ་ལུགས་གསུམ་ཟེར་ཏེ་རྒྱ་གར་རྒྱ་ནག་བོད་རྒྱལ་གྱི་མཁར་རྩིག་ལུགས་གསུམ་མོ།
ཟན་གཡོ། སྤྲལ་བརྩི་བ།
ཟན་རིལ། སྤྲལ་གོང་།
ཟབ། ① ཁ་ནས་ཞབས་བར་གྱི་བར་ཐག་རིང་བ་སྟེ། ལུང་པ་གཉིད་ཟབ་པ། རྒྱ་མཆོའི་གཉིད་ཟབ།
 རྒྱ་གཉིད་ཏ་ཅང་ཟབ་མོ་ཞེས་པ། ② གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ནད་དོན་གོ་སྤྲོ་བ་མིན་པའམ་དཀྱུས་མ་
 མ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། མཆན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་དོན་ཟབ་མོ། དོན་ཏ་ཅང་ཟབ་ཞེས་པ།
ཟབ་སྤྲད། དར་ཟབ་བམ་གོས་ཆེན་གྱི་སྤྲད་པ།
ཟབ་བྱད་ཐོན་པ། རང་གི་སྤྲན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་ཆོས་ཐོན་པའི་དོན་ཡིན།
ཟབ་ཁྲིད། སོ་སོ་དད་པ་ཡོད་པའི་ལྷ་དེའི་དབང་ཐོབ་ཆར་རྩེས། ལྷ་དེ་བསྟོམ་སྤངས་དང་། བསྟོམ་པའི་
 སྐབས་སུ་བར་ཆད་བྱུང་ན་བསྟོག་ཐབས། བསྟོམ་པའི་རྩེས་སུ་རུས་པ་གང་ཐོན་དང་། བྲལ་འབྲས་
 གང་བྱུང་བ་བཅས་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་ལག་ལེན་བྱུང་འབྲེལ་བྱས་ཏེ་སྟོབ་ཁྲིད་བྱས་པ།
ཟབ་རྒྱུའི་གདམས་རག་སྤྱིར་ཟབ་པ་ཞེས་པ་གཉིད་རིང་སོ་དད་གོ་དཀའ་བ་གཉིས་ལ་བྱ་དགོས། འདི་
 ནི་གནད་ཆེ་སར་པན་པའི་བྲལ་འབྲས་ཐོན་ངེས་སམ། དོན་ཐོག་ཏུ་འབྱོལ་བྱལ་ངེས་ལ་གོ་དགོས།

ཟབ་བགྲང་། གངས་གནས་ཤིག

ཟབ་མཐོན། གོས་ཆེན་དང་མཐོན་བྲ།

ཟབ་མཐོན་ཐལ་བ། གོས་ཆེན་ཟབ་ཆེན་དང་། རྒྱ་མཆོའི་མཐོན་བྲ་གཉིས་མེར་བསྐྱེགས་པའི་ཐལ་བ།

ཟབ་བཅགས་རྒྱན་འཁྲུངས། ཟབ་ཟབ་ཉན་ཉན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉི་མ་རེ་གཉིས་ཅམ་མིན་པར་རྒྱན་བྲ་
མཐའ་འཁྲུངས་དགོས་པ།

ཟབ་ཆེན། གོས་ཆེན།

ཟབ་གཏེར། བོད་ཀྱི་གསར་སྐྱེགས་ལྷ་འགྲུར་རྙིང་མའི་ཆོས་ལ་བརྒྱད་པ་མི་འདྲ་བ་གསུམ། ༡ རིང་
བརྒྱད་བཀའ་མ། ༢ ཉེ་བརྒྱད་གཏེར་མ། ༣ ཟབ་མོ་དག་སྤང་གི་བརྒྱད་པ་ཡོད་པའི་ནང་གི་ཉེ་
བརྒྱད་གཏེར་མ་ལ་ཡང་གཏེར་ཁ་གོང་མ་དང་འོག་མ་གཉིས་ཡོད།

གཏེར་ཁ་གོང་མ་ནི། མངའ་བདག་ཉང་ཉི་མ་འོད་ཟེར་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་འབྲུག་༡༡༩༥ལོ་
ནས་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་གི་༡༩༠༥ལོ་བར་གྱིས་བཀའ་བརྒྱད་བདེ་གཤེགས་འདུས་པ་
ཆ་ཆང་བ་གཏེར་ནས་བཏོན་པ་དེའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཟེར་ཞིང་།

གཏེར་ཁ་འོག་མ་ནི། མངའ་བདག་ཉང་གི་སྒོ་བ་མ་གཏེར་ཆེན་གྱ་བྲ་ཆོས་དབང་གིས་བཀའ་བརྒྱད་
གསར་བ་ཡོངས་རྫོགས་གཏེར་ནས་བཏོན་པ་དང་། རིག་འཛིན་ཆོད་ཀྱི་ཕྱེས་སྤྱ་ཅན་གྱིས་རབ་
བྱུང་བྲུག་པའི་མེ་སྤང་གྱི་ལོ་༡༣༩༩ལོ་ནས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་ཁྲི་གྱི་ལོ་༡༤༠༩ལོ་བར་
གྱིས་བཀའ་བརྒྱད་རང་བྱུང་རང་ཤར་གཏེར་ནས་བཏོན་པ་བཅས་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཟེར།

ཟབ་ཐལ། གོས་ཆེན་དར་ཟབ་མེར་བསྐྱེགས་པའི་ཐལ་བ།

ཟབ་པ། ཟབ་མོ་དང་འདྲ།

ཟབ་པོ། ཟབ་མོ་དང་འདྲ།

ཟབ་ཕྱ་ཕྱང་། གཙང་ཁལ་ཤངས་ཀྱི་ཕྱར་ཡོད་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་བསྐྱེའི་སྤྱུང་ཞིག

ཟབ་པེ་ཟོབ་པེ། ① སྒོ་མི་སྤྱི་མ་པའི་ཚུལ། ཟབ་པེ་ཟོབ་པེར་ཉན་ན་ཉ་གོ་འདི་གོ་མི་ཡོང་། རིག་པ་
ཟབ་པེ་ཟོབ་པེ། ② ཆགས་ལྟོད་པ། ཐག་པ་ཟབ་པེ་ཟོབ་པེ་བྱས་ནས་བསྐྱེམས་པ། སྤྱི་རགས་
ཟབ་ཟོབ་ཏུ་ལྟོད་པ།

ཟབ་དབྱངས། རང་དོན་གཏིང་ཟབ་པའི་སྒྲ་དབྱངས།

ཟབ་འཕོལ། གོས་ཆེན་གྱི་འཕོལ་གདན།

ཟབ་མོ། ① གཏིང་རིང་པོ། ཚུ་ཟབ་མོ། བཅེ་དུང་ཟབ་མོ། རྒྱ་ཆེ་གཏིང་ཟབ་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་མོ། ②

རྟོགས་དཀའ་བ། དོན་ཟབ་མོ། དགོངས་པ་ཟབ་མོ། རྫོང་ཡིག་ཟབ་མོ། ③ ལྷ་ཞིག། ཟབ་མོའི་སྟོང་

པ་ཉིད། ཟབས་ལམ་ཟབ་མོ། རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གཏིང་ཟབ་པ། ④ སྤྱི་ལེགས་པ་འཕམ། དག་ཅིང་གཙང་

བ། དར་ཟབ། གོས་ཟབ།

ཟབ་མོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་རྫོགས་ཆེན་གྲུ་མ་བྱ་བྲལ་རིག་

འཛིན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། སྤུང་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་

དཔལ་མགོན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟབ་མོ་ལྟ་བུར། རྩེ་བཅུན་འཇམ་དབྱངས་ནས་མགོན་པོ་སྐུ་སྤྱད་ཡབ་སྲས་སོགས་ལ་རིམ་

གྱིས་བརྒྱད་པའོ།

ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན།

ཟབ་མོ་དག་སྒྲ་གི་བརྒྱད་པ། ལྷག་པའི་ལྷས་ཞལ་བསྟན་ནས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་གདམས་པའོ།

ཟབ་མོ་དབྱུང་མ་བ། སྟོབ་དཔོན་སྐུ་སྤྱད་གྱིས་སྟོལ་བྱེ་བའི་མཐའ་བཞི་སྟོས་བྲལ་གྱི་ལྟ་བ་ཞིག་ཡིན།

ཟབ་མོའི་ལྟ་བ། འདི་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་གོ་བ་ཡིན་པས་གོང་དུ་བདག་མེད་པའི་

ལྟ་བ་ཞེས་བར་གཟེགས།

ཟབ་མོའི་དོན། གཏིང་དཔོག་དཀའ་བའི་དོན་ཏེ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད།

ཟབ་མོའི་དོན་ལ་མི་སྐྱག་པའི་བཟོད་པ། ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་བཟོད་པ་དང་དོན་གཅིག

ཟབ་མོ་རི་ཁྲོད། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་ཕྱག་བཏབ། བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། སྤུང་

མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཚོ་ཤར་ཡ་རྩེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟབ་ཞི། ① སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་འོད་གསལ་ཆོས་སྒྲུ། ② ཟབ་པ་ནི་གཏིང་རྟོགས་དཀའ་བ་དང་།

ཞི་བ་ནི་འགོག་པ་སྤངས་ལས་འདས་པ།

ཟབ་ཞི་སྟོས་བྲལ། སྟོས་པའི་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད།

ཟབ་བཞེས། ལག་ལེན་ནན་ཏན་བསྟར་བའི་ཞེས།
ཟབ་ཟོག། ཟབ་བེ་ཟོག་བའི་བསྟར་ཆེན།
ཟབ་བསྐྱིང་། གཉིང་རིང་ཞིང་འབྲུང་བ་མེད་པ། གཏམ་ཟབ་བསྐྱིང་།
ཟབ་ལག་ཅན། ① ལུ་རྒྱ། ② ལུ་རྒྱའི་ཅ་བ།
ཟབ་ལམ་རིམ་ལྷ། གསང་སྟགས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྷ་སྟེ། དག་དཔེན་དང་། སེམས་དཔེན། སྦྱ་ལུས། འོད་
གསལ། ལུང་འབྲུག་ལྷོ།
ཟབ་ལུང་རི་ཁོང། རབ་ལུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལུང་འབྲུག་སྦྱི་ལོ་༡༥་༡༥་ལོར་རྒྱ་ཏིག་དཔོན་སློབ་དཀོན་
མཆོག་ཡར་འབེལ་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་དཀོན་ལུང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཟབ་བཤེར་ནན་དབྱང། ཏན་ཏིག་གིས་ཞིབ་བཤེར་བྱས་ལ་ནན་ཏན་གྱིས་བཟྭ་དབྱང་བྱ་བ།
ཟབ་སོག་འདི་གཙང་སྟོང་ཤངས་ཀྱི་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་སློབ་དཔོན་བརྒྱ་འབྲུང་གནས་ཀྱི་སྦྱབ་གནས་
གྲགས་པ་ཅན་ཟབ་ཕྱ་ལུང་དང་དེ་ཡི་ཉེ་འདབས་སུ་སོག་པོ་འཇུ་ལ་ཁུལ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཆེན་
པོ་བརྒྱ་མའི་སྦྱབ་གནས་ཤིག་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་མིང་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྟོམས་པ་ཡིན།
ཟབ་གསང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ། རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཁྱད་ཆོས་བརྫོང་པ་སྟེ། ཆོས་འདི་ནི་གཉིང་ཟབ་
དང་། དོན་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན།
ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། སྟོང་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར།
ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། དེས་ངོར་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་དང་། ལྷང་ངོར་ལྷའི་རྟེན་
བརྟེན་པའི་སྤང་བ་འཇུག་ཆོན་ལྟར་གསལ་བར་འཆར་བའི་ཡེ་ཤེས།
ཟབ་ལྷིང་བཟན་གསུམ། གཉིང་དབག་དཀའ་བས་ཟབ་པ། འཆབ་འཆུབ་མེད་པས་ལྷིང་བ། འབྲུང་
ལྷོག་མེད་པས་བཟན་པ་སྟེ་གསུམ། ལས་དོན་ཟབ་ལྷིང་བཟན་གསུམ་ཀྱི་སྟོན་སྦྱབ་པ།
ཟབས། གཉིང་ངམ། དོང་གི་དབངས། རྟོག་ངོར་ཟབས་སུ་རིང་བ། ལུ་ཡུར་ཟབས་སུ་ཐུང་བ།
ཟམ། རྒྱུད་དམ། རྒྱུ། ལས་ཀ་ཟམ་ཆད་པ། རྒྱངས་འཁོར་ཟམ་མི་འཆད་པར་འགྲོ་བ། ལུ་ལྷིང་ཉིན་
མཆོན་ཟམ་མི་འཆད་པར་འབབ་པ།
ཟམ་ལྷའི་ཀུན་མེན་དབང་དུ་འེ། ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་མི་སེར་ཀྱི་དཔོན་པོ་ལ་རིམ་པ་དམའ་

ཤོས་དུད་ཚུང་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལ་དུད་ཆེན་གཅིག་དང་དེའི་འགོ་བྱེད་དཔོན་ལ་བཙུ་དཔོན་ཟེར།
དུད་ཆེན་གཉིས་ལ་རྟམ་གོ་གཅིག་ཟེར་བ་དེར་དུད་ཚུང་ལྔ་བཙུ་ཐམ་བ་ཡོད་བ་དེའི་དཔོན་ལ་ལྔ་
བཙུ་དཔོན་ཟེར། དུད་ཚུང་བརྒྱ་ཐམ་བ་ལ་བརྒྱ་སྟོར་གཅིག་ཟེར་ཞིང་དེའི་དཔོན་ལ་བརྒྱ་དཔོན་
ཟེར། དུད་ཚུང་ཁྱི་ལ་ཁྱི་སྟོར་གཅིག་དང་དེའི་དཔོན་ལ་ཁྱི་དཔོན་ཟེར། ཁྱི་སྟོར་བཙུ་ལ་སྐྱའི་
གཅིག་དང་། དེའི་དཔོན་ལ་སྐྱའི་ད་ར་ཁ་ཆེ་ཟེར། སྐྱའི་གསུམ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་དཔོན་ཡིན་ན་
ཟམ་སྐྱའི་གུན་མིང་དབང་རྩའི་གོ་གནས་དང་ཤེལ་གྱི་དམ་ཁ་སྟེར་སྟོལ་ཡོད་པས། མོད་ལ་ཁྱི་
སྟོར་སུམ་ཙུ་ཐམ་པའི་གངས་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་ཤུག་བཟང་པོ་ལ་
དམིགས་བསལ་གྱིས་རིམ་བཤེ་དང་མཚུངས་པའི་གོ་གནས་སྤྱད་བ་ཡིན་ནོ།

ཟམ་ཆུ། ཟམ་པའི་འོག་ལ་ཡོད་པའི་ཆུ། བརྟུང་ཆུ་ལེན་དུས་ཟམ་ཆུ་ལེན་མི་རུང་།

ཟམ་རྟེན། ཟམ་བ་འཛུགས་སའི་གཞི་རྟེན།

ཟམ་སྟེགས། ཟམ་བ་འདེགས་པའི་ས་རྩོ་སོགས་ཀྱི་འོག་སྟེགས།

ཟམ་ལྗེས། ① ཟམ་བ་ཀྱོག་ཤོ། ② ཟམ་པའི་སྟེང་བ་ལྗེས་ལྗེས་དུ་གཡོ་བ། ཟམ་ལྗེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འགོ་
དུས་ལྟོད་ཡངས་མ་བྱེད།

ཟམ་སྒྲ། ཚུའི་ཟམ་པའི་སྒྲ་གདོང་།

ཟམ་པ། ཚུ་སྟེང་བཤོད་ལམ། རྟོ་ཟམ། ཤིང་ཟམ། ལྷགས་ཟམ། ལྷག་ཟམ། འབྲེང་ཟམ། དབྱང་ཟམ།
རྒྱང་ཟམ། ཟམ་པའི་ཀ་བ། ཟམ་པའི་རྒྱང་བ

ཟམ་མི་འཆད་པ། རྒྱན་མི་འཆད་པ།

ཟ་མེ་ཟེམ་མེ། ① མིག་གདང་འཛུམ་སྤྱར་པོར་བྱེད་ཚུལ། མིག་ཟ་མེ་ཟེམ་མེར་ལྟ་བུ། ② ཆར་བ་
འབབ་ཚུལ་ཞིག

ཟམ་མིག་ཟམ་པའི་ཚུ་འགྲོའི་ཁུང་བུ། ཟམ་མིག་དགུ་ལྟ་བུ་གྱི་ཟམ་ཆེན།

ཟམ་མེ་ཟོམ་མེ། ལས་ཀ་ཞིབ་ཆགས་མེད་པའི་ཚུལ། ལས་ཀ་ཟམ་མེ་ཟོམ་མེ་བྱས་ན་མི་འགྲིག

ཟམ་ཟེམ། ① ཟམ་མི་ཟེམ་མིའི་བསྐྱུས་ཆོག ② གངས་གནས་ཤིག

ཟམ་ཟོམ། ཟམ་མེ་ཟོམ་མེའི་བསྐྱུས་ཆོག

ཟམ་ལུང་། རྩ་འཁྲར་སྒོད་ཀྱི་ཐོམ་གྱི་ལུང་ལ་ཟེད།
ཟམ་སྤང་སོ་ལྟ་ཁང་། ཟམ་པ་སྤང་མཁན་གྱི་མི་སྣ་གནས་བཅའ་ནས་སོ་ལྟ་བུད་སའི་ཁང་ལ།
ཟར་ལུ། རྩོ་སྒྲན་ཞིག
ཟར་མ། ལྷུ་མ་རྩུ་དང་། རྩོ་སྒྲན་ཞིག
ཟར་མའི་འབྲ། ཞིང་སྤེས་ལོ་ཐོག་གི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ད། ལུ་རྩེས་དོད། ལུས་པས་རྩུང་སེལ།
ཟར་ཟིང་། ཟ་རི་ཟེ་རིའི་བསྐྱས་ཆེན།
ཟར་ཟིང་། ཟ་རི་ཟེ་རི་ཞེས་ཤེས་པ་མི་གསལ་བ་ར་བཟེ་བ་ལྟ་བུ།
ཟར་གཡུང་། རྩོ་སྒྲན་ཞིག
ཟར་རས། ཟར་མའི་སྤྲོད་བྱའི་ཕུན་པས་བཏགས་པའི་རས་ཆའི་རིགས་ཞིག
ཟལ་ཐོན། གཟེངས་ཐོན་པའམ་རོ་སོ་ཐོན་པ། བྱས་རྩེས་ཟལ་ཐོན་པ་ཞིག་བཞག་པ།
ཟལ་ལ། ཏྲ་ཟལ་པ་ཞེས་སྤྱ་མདོག་དཀར་ནག་འདྲེས་མ།
ཟལ་ལོ། ① ལམ་ལོ། གཞི་དཀར་པོར་ནག་ཐིག་ཡོད་པ་ལ་དཀར་ཟལ་དང་། གཞི་ནག་པོར་དཀར་ཐིག་ཡོད་པ་ལ་ནག་ཟལ་ཟེད། ② མཛོ་གཡག་ཟལ་ལོ། གཡག་དང་སྒྲུང་ཟེ་དང་སྒྲལ་གཞུང་དཀར་པོ་ལ་ཟལ་ལོ་དང་། འབྲི་དང་བ་ལྷགས་ཟེ་དང་སྒྲལ་གཞུང་དཀར་པོར་ཟལ་ལོ་ཟེད།
ཟལ་མོ། སྤྱ་མདོག་ལམ་ལོ་ཡིན་པའི་མོ་སྤྲགས།
ཟལ་མོ་སྤང་། འབྲི་རྩུ་ཤར་རྩུད་ནས་རྩུ་ཆུའི་བར་གྱི་སྤང་འདི་དག་ལ་ཟེད།
ཟས། བཟའ་བཅའ་སོགས་ལུས་རྩངས་གསོ་བར་པན་བུད་ཀྱི་རྩ། འབྲག་དུས་གོས་དང་ལྟོགས་དུས་ཟས།
མིང་པ་ཟས་ཀྱིས་བཟངས། རྩོ་སྤྲགས་ཟས་ཀྱི་གསོ་བ། ཟས་ལ་བཅག་བཅག་བྱས་ན་ཞེས་པོ།
གཏས་ལ་ཉན་འདོག་བྱས་ན་སྒྲན་མོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁ་ཟས་དང་། ལྟོ་ཆས། གཏུགས་ཆོད། འཆལ་མ། བཞེས་པ། ཟ་མ། ཟ། བཟའ་བ། རབ་དང་བུད། གསོལ་དགོངས་བཅས་སོ།།
ཟས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར། ① ཁ་ཟས་སྒྲན་དང་འབྲ་བར་རིག་པར་སྤྱོད་པ། ② རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁ་ཟས་ཐོས་པ་རྣམས་ནང་སྤྱིན་ཐེག་གི་རྩལ་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པ།
ཟས་སྒོམ། བཟའ་བཏུང་སྟེ། ཟ་རྩུ་དང་འབྲུང་རྩུ་གཉིས་བསྐྱོམས་པའི་སྤྱས་མིང་། ཟས་སྒོམ་ལྷག་མ།

ཟས་སྒོམ་ཡོ་བྱད། ཟས་སྒོམ་གྱིས་རོམས་པ།
ཟས་དཀར། ① དཀར་ཕྱོད་ཅན་གྱི་ཟས། ② རྒྱུའི་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གི་མཆོད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་གཅིག་
ཟས་དཀར་གསུམ། ཞོ་འོ་མ་མར་ཏེ་དཀར་གསུམ་སྦྱར་བའི་ཟས།
ཟས་ཁ། བཟའ་བཙའ་མང་ཅུང་གི་འཕོར་ཆད། གྲོད་ཁོག་ན་བས་ཟས་ཁ་ཐི་བ། དང་ག་ཉམས་ནས་
ཟས་ཁ་ཐི་བ།
ཟས་གོས། བཟའ་བྱ་དང་གྲོན་བྱ།
ཟས་གོས་བཟང་འཕོལ། ལྷོ་གོས་བཟང་ཞིང་མང་བ། མི་ཆང་མར་ཟས་གོས་བཟང་འཕོལ་ཡོད་པ།
ཟས་གྲོགས། སྒོད་སྒྲུབ།
ཟས་གྲོན། ལྷོ་ཆས་སམས་ཟ་མའི་འགྲོ་མོང། ཟས་གྲོན་ཆེ་དགས་མོང།
ཟས་ངན། ① དུག་དང་འབྲེས་པའི་ཟས། ② ཟས་དམན་པ་རོ་བཅུད་དང་གཙང་སྦྱ་ཞན་པའི་རིགས།
ཟས་མངར། རོ་མངར་བའི་ཟས།
ཟས་གཙང་བ། ① གཞུགས་པོར་གཞོད་པའི་ཟས་སྒྲོད་བ། འཇུ་དཀར་ཟས་གཙང་བ། ② ལྷོ་མི་ཟ་བ།
ཟས་བཅུད། ཟས་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་འཕུ་ཁུས་པ། ཟས་བཅུད་རོ་བདའ་བ།
ཟས་བཅུད་གཉིད་བྲལ། བཟས་ན་ཟས་ཀྱི་བཅུད་མི་ཆོད། ཉམ་ན་གཉིད་མི་ཁྲག་བ། སྤྲུག་བསྐལ་ཆེ་
དགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་ཟས་བཅུད་གཉིད་བྲལ་ལྷ་བྱའི་དཀའ་གནས་སུ་བྱུང་བ།
ཟས་མཆོག་རོ་བཅུད་ལུན་སྤུམ་ཆོགས་པའི་ཟས།
ཟས་འཇུ་བ། ཟས་ཁོང་དུ་ཞུ་བ། བྱང་ཐོས་ཀྱི་ཟས་འཇུ་བ། ཆང་པལས་དང་སྦྱ་རུ་ར་སོགས་ཀྱིས་
ཟས་འཇུ་བར་བྱེད།
ཟས་སྒྲོག་པ། ཟས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ།
ཟས་སྒྲོད་པ། ཟས་ཁ་ནས་ཁར་འཇུག་པའམ་ལྷུག་པ། བྱིས་པ་ཆུང་དུ་ལ་ཟས་སྒྲོད་པ།
ཟས་འབྲུ་བ། ① ཟས་སྤྲུག་པའམ་ལེན་པ། ② ཟས་བསྐྱ་ཆ་རྒྱུ་བ།
ཟས་དུག་མི་འཕྲོད་པའི་ཟས་བཟས་ནས་སྦྱར་བའི་དུག་ཁ་ཟས་ཟ་ཉེས་ཀྱིས་ཟས་དུག་བྱུང་བ།
ཟས་དུག་ཕོག་པ། བཟས་ཟ་ཉེས་བྱུང་ནས་ཟས་དུག་ཕོག་ཏེ་ན་བར་བྱ་བ།

ཟས་བདའ་བ། ཟས་ཞིམ་པོ།

ཟས་འབྲེན་པ། ཟས་སྒྲག་པའམ་སྦྱོད་པ། བོས་པའི་མགོན་ལ་ཟས་འབྲེན་པ།

ཟས་བསྐྱམས་པ། ཟས་བཅད་པའམ་ཟས་མི་བྲ་བ། དམར་ཟས་བསྐྱམས་པ།

ཟས་ནོར། ཟས་དང་ནོར་རྩས། ཟས་ནོར་གོས་ཀྱི་ལོངས་སྦྱོད་འཛོམས།

ཟས་རྒྱལ་བ། [རྟིང་]ཟས་ཞིམ་ལ་ཀྱུ་ནོམ་པ།

ཟས་སྒྲ། ① རྟོ་ཆས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས། རྟོན་གྲུལ་ལ་ཟས་སྒྲ་སྒྲིག་པ། ② ཟ་མ་སྒྲ་ཆོགས།

ཟས་སྦྱོད། ① ཁ་ཟས་དང་སྦྱོད་ལས། ཟས་སྦྱོད་མ་ཐུན་པ། ② རྟོ་ཆས་ཟ་བ། རྟོགས་དུས་སུ་ཟས་སྦྱོད་པ།

ཟས་ཕྱད། ཟས་ཀྱི་འགོ་མ།

ཟས་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་ཟེར་བའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། བླ་དོག་གི་སྟོན་པ་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྟོན་པར་བསྐྱོས་པའི་དགེ་སྦྱོང་ལ་ཁ་ཟས་ཅུང་ཟད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་ནོ་ཞེས་སྐར་བ་འདེབས་པའོ།

ཟས་ཕྱིས་མི་ལེན་པ། ལྷུངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཏེ། ཕྱི་ངོའི་ཁ་ཟས་མི་བྲ་བའོ།

ཟས་བྲེམས་པ། ① གྲུལ་རིམ་བཞིན་དུ་ཟས་སྟོན་འབྱེད་པ། ② རྟོ་ཆས་དངོས་སུ་བཞུགས་པ།

ཟས་འབྲེལ། ལྷ་མ་དང་མཆོད་གནས་ལ་ཟས་སམ་བཟའ་ཕུལ་བ། དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ལ་ཟས་འབྲེལ་ཅུང་ཟད་འཛོག་ཐུབ་བྱུང་།

ཟས་སྦྱིན་པ། རྟོ་ནས་སྦྱིར་བ།

ཟས་སྦྱོར་དུ་འཇུག་པའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་དགེ་སྦྱོང་མ་བརྒྱད་ནས་ཁྱིམ་བདག་ལ་རང་གི་བཟའ་བུར་སྦྱོར་དུ་བཅུག་པའོ།

ཟས་མང་གོས་མང། ཟས་གོས་འབོལ་ལྷག་མི་ཆང་མར་ཟས་མང་གོས་མང་གང་ལ་ཅི་དགོས་བྱུང་བ།

ཟས་གཙང་། ① ཟ་མ་དངོས་གཙང་བ། ② སྒར་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མ་སྟེ་ཤྲུག་ཐུབ་པའི་ཡལ་གྱི་མཆོན། ③ [མཛོན་]ཡུངས་དཀར།

ཟས་གཙང་སྒྲས། རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་སྒྲས་སྟོན་པ་ཤྲུག་ཐུབ་པ།

ཟས་ཆོད། ཟས་མང་ཅུང་གི་ཆོད། རྣམ་ཀུན་ཟས་ཆོད་མང་ཅུང་རན་པར་བྲ་བ།

ཟས་ཆོད་རན་པ། ཟས་དང་སྒོམ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་མིའི་ལུས་ཁམས་ལ་མེད་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་
 ཡིན་སྟབས། ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་ཡོད་མིན་གྱི་གནད་དོན་དང་ཐད་ཀར་དུ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་
 ཞིག་རེད། དེས་ན་ཟས་ཀྱི་ཚུལ་དང་ཟས་ཆོད་ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུ་ནི་ལུས་ནད་མེད་བདེ་བར་
 གནས་པའི་ཐབས་གཙོ་པོ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས། རྟ་མེད་ཅིང་བདེ་བར་
 གནས་པར་འདོད་པའི་སྤྱི་པོ་སྒོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དུས་དང་རྣམས་པ་ཀྱན་ཏུ་ནི་ཁ་ཟས་ཀྱི་
 ཆོད་རན་པར་བཟའ་བར་བྱ་ཞིང། དེའང་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཟས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ལྟེ་བ་དང་ཡང་
 བར་གནས་པའི་ཆད་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱམས་པའི་ནས་བརྩོས་པ་
 ལས་བྱུང་བའི་རྩམ་པ་དང། སྐྱམས་པ་ལ་གནས་པའི་རི་དྲགས་ཀྱི་ཤ་བཙོས་པ་སོགས་ཡང་ཞིང་
 རྩོ་བ་རྣམས་ལ་འགྲང་བར་བཟའ་ཞིང། དེ་ལས་གོ་སྒྲོག་པའི་ཁ་ཟས་ལྟེ་ཞིང་བསེལ་བ་རྣམས་
 ལ་བྱེད་འགྲང་ཙམ་བཟའ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། མདོར་ན་སྤྱོད་ཆོས་པ་དགོང་ག་དང། ཕྱི་རྩོ་ཆོས་
 པ་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་སུ་བདེ་ཐྲག་ཏུ་འཇུ་སྒྲི་བར་གྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཟས་ཆོད་ཐེན་པ་
 ཞེས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་ལུས་ལྷན་རིང་དུ་འཆོ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་པོ་
 ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། ཟས་ཆོད་ཐེན་པ་དེ་ཡིས་ཞིང་ས་དང་འབྲུ་བའི་པོ་བའི་མེ་དོད་སྤྱེད་
 པར་བྱེད་ཅིང། མེ་དོད་དེ་སྟོབས་དང་ལྡན་ན་གཙོང་ནད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་རྒྱ་མ་ཁུ་བ་སོགས་
 མི་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྩོ། གལ་ཏེ་ཟས་ཀྱི་ཆོད་མ་ཐེན་པར་རྒྱུར་བར་གྱུར་ན་ནི་ལུས་ཀྱི་
 སྟོབས་དང། མདངས་ལ་སོགས་པ་མི་འབེལ་ཞིང་རྒྱ་དེས་ལུས་ཉམས་པར་འགྱུར་ལ། བྱང་
 པར་དུ་རྒྱང་ནད་མ་ལུས་པ་འབྱུང་བར་བྱེད་པ་དང། ཡང་ན་ཁ་ཟས་ཆོད་ལས་ཐལ་ན་ནི་མ་ཁུ་
 བེ་སྟབས་བསྐྱེད་ནས་དེ་ཡིས་མེ་དང་མཉམ་པའི་རྒྱང་རྒྱ་བའི་རྩ་སྟབས་བཀག་སྟེ་མེ་སྤར་བའི་
 རྒྱན་ཆད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་པོ་བའི་མེ་དོད་ཉམས་པས་གསུམ་ནད་དང། ཤིང་རེངས་ལ་སོགས་
 པའི་ཉེས་པ་རྣམས་དང་གཙོང་ནད་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱེད་པར་བྱེད་ན་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེའི་
 བྱིར་ན་ཁ་ཟས་ཡང་ལྟེ་དང་པོ་བའི་མེ་དོད་ཆེ་རྒྱུང་འགྲངས་ཆོད་རྣམས་གཅིག་ཏུ་སྤྱར་ཏེ་
 འོངས་སྤྱོད་པ་བྱའོ། འོ་ན་ཟས་བཟའ་ཆོད་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། བཤད་རྒྱུད་ལས། ལྟོ་བའི་ཆ་
 གཉིས་ཟས་ལ་ཆ་གཅིག་སྒོམ། །ཆ་བཞི་པ་ནི་རྒྱང་གི་གནས་སུ་བཞག་ ཅས་གསུངས་པ་ལྟར།

ནད་མེད་ཅིང་ངལ་ཚོལ་མི་བྱེད་པའི་ལུས་ལ་ཆ་མཆོན་ན་སྟོ་བའི་ཆ་གཉིས་ནས་ཀྱིས་དགང་ལ།
ཆ་གཅིག་སྟོམ་གྱིས་དགང་། ཆ་གཅིག་ནི་རྒྱུད་གི་གནས་ཏེ་སྟོང་པ་འཛོག་དགོས་སོ། འོན་
ཀྱང་དར་མ་མེ་ཟོད་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་ངལ་ཚོལ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ། དེ་
ལས་ཕུང་ཟད་འགྲངས་བར་བཟའ་ཆོག།

ནས་བཞི། ཁམ་གྱི་ནས་དང་། རེག་པའི་ནས་དང་། སེམས་པའི་ནས་དང་། རྣམ་ཤེས་གྱི་ནས་ཏེ་བཞི་
སྟེ། ཆེ་འདི་ལ་གནས་དབང་པོ་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་ཁམ་ནས་དང་། བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་རྒྱས་པའི་
དོན་དུ་ཁམ་ནས་དང་། བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་རེག་པའི་ནས་ཏེ་གཉིས་དང་། ཕྱི་
མར་སྲིད་པ་གཞན་འཕེན་པའི་དོན་དུ་སེམས་པའི་ནས་དང་། སྲིད་པ་གཞན་འབྲུབ་པའི་དོན་དུ་
རྣམ་ཤེས་གྱི་ནས་དང་གཉིས་ཏེ་བསྟོམས་ན་བཞིའོ།

ནས་ཟ་ཉེས་པ། ཟ་མ་ཟ་སྦྲངས་མ་ལེགས་པ།

ནས་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། ཉེ་མིན་བྲིས་པ་སྤྱེགས་
པ་འདུག་པའི་སར་ཞག་གཅིག་ལས་ལྷག་པར་བསྐྱད་དེ་ནས་ཟ་བའོ།

ནས་བཟའ་བའི་སྤྲེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་ ཟས་ལེགས་པར་མ་ཟོས་པ། ཁམ་ཏ་ཅང་རྒྱུད་པ། ཁམ་ཏ་ཅང་
ཆེ་བ། ཁམ་རན་པ་མིན་པར་ཟོས་པ། ཟས་མ་འོངས་པར་ཁ་གདངས་པ། ཁ་ཁམ་གྱིས་བཏར་
སྟེ་སྦྲ་བ། ཅུག་ཅུག་ཟེར་ཞིང་ཟ་བ། ཅག་ཅག་ཟེར་ཞིང་ཟ་བ། ཏུ་ཏུ་ཟེར་ཞིང་ཟ་བ། ཏུ་ཏུ་ཟེར་
ཞིང་ཟ་བ། ལྷེ་ཕྱིར་སྤྱང་སྟེ་ཟ་བ། འབྲུ་རེ་རེ་ནས་ཟ་དད་དུ་བྱེད་ཅིང་ཟ་བ། ཟས་ལ་འཕྲ་སྟོད་བྱེད་
ཅིང་ཟ་བ། མཁུར་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་སྟོར་ཞིང་ཟ་བ། རྟན་གཏོག་ཅིང་ཟ་བ། ཁམ་འཕྲོ་སོས་
བཅད་ཅིང་ཟ་བ། ལག་པ་ལྷེས་ལྷག་པ། ཟས་སྟོད་ལྷེ་དང་སོར་སོས་འབྲུག་པ། ལག་པ་ལ་ཟས་
ཆགས་པ་སྦྱག་པ། ཟས་དང་བཅས་པའི་སྟོད་བསྐྱམས་པའམ་ཡང་ན་སྲང་ལ་གདབ་པ། ཟས་ལ་
མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་བྱས་ཏེ་གཞོམ་ནས་ཟ་བ་བཅས་སོ།

ནས་ཡོན། ལྟོ་ཆས་གྱི་རིན་འབབ།

ནས་ལེན་པའི་ཚུལ་བརྒྱད། ཉེས་བྱས་གྱི་སྤྲེ་ཆོན་བཞི་བ། ཟས་ལེན་པའི་སྤྲེ་ལ། ཟས་སྦྱང་བཟེད་གྱི་
ཁ་ལས་མཐོ་བར་ལེན་པ་དང་། འབྲས་ཆན་དང་ཆོད་མ་མཉམ་པར་ལེན་པ། གལ་རིམ་མཐར་

ཆགས་སུ་མི་ལེན་པ། ལྷུང་བཟེད་ལ་བྱུང་མིག་བལྟས་ཏེ་ལེན་པ། ཟས་མ་བྱུང་གོང་ནས་ལྷུང་
བཟེད་བཟེད་ལྔ་པ། ཆོད་མ་འདོད་ནས་འབྲས་ཆན་གྱིས་ཆོད་མ་འགོ་བས་པ། འབྲས་ཆན་འདོད་
ནས་ཆོད་མས་འབྲས་ཆན་འགོ་བས་པ། བཟང་བཅའི་སྟེང་དུ་སྟོད་གཞན་བཟེད་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ།
ཟས་ལ་འཁྲུག། ཟས་ཟ་འདོད་ཀྱི་སྟེང་ཞེན་སྟེ་བའི་དོན་ཏེ། དར་མོ་སྟེན་རམས་པ་སྟོ་བཟང་ཆོས་
གྲགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལེགས་པ་བཤད་གསེར་རྒྱན་ལས། ཟས་ལ་
འཁྲུག་ནི། ཁ་ཟས་ལ་ཆགས་ནས་ཟས་འདོད་སྟེ་བའི་དོན་མོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
ཟས་སྟོང་བའི་སྟེ་ཆན་བརྒྱད། ཟས་ལེགས་པར་མ་སྒྲངས་པ། ལུང་ཁ་ཆད་དུ་སྒྲངས་པ། བྱ་ན་
དང་ཟན་ཕྱེ་སོགས་མཉམ་པོར་སྒྲངས་པ། ལྷུང་བཟེད་ལ་ཡིད་མ་དད་པར་སྒྲངས་པ། གྲལ་
མཐར་ཆགས་སུ་མིན་པར་སྒྲངས་པ། ཟས་མ་འོངས་པར་ལྷུང་བཟེད་བཟེད་པ། བྱ་ན་ཕྱེ་སོགས་
གཅིག་གིས་གཅིག་བཀའ་པ། ཟས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཟས་སྟོང་བཟུང་བའོ།

ཟས་བསོད་པ། ཟས་བཟང་པོ་འཕེལ་ཞེས་པོ།

ཟས་བསོད་པ་སྟོང་བའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་
བྱིས་པ་ལས་ཁ་ཟས་བཟང་པོ་ཅི་བདེར་མ་བསྟབས་ཀྱང། ཆོག་མི་ཤེས་པར་བསྒྲངས་ཏེ་ཐོས་པའོ།

ཟས་ལྟག་བཟས་པའི་འཕྲོ་མ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྟེར་ཞབས་དང། པ་ལ། ཟ་འཕྲོ། ལྟག་མ་བཅས་སོ།

ཟེ་བྲིས། ① རང་བྱུང་ཟངས། ② དེན་པོ་ཆེ་དུ་མ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཞུས་པ།

ཟེ་ལྷི་རི། [ཡུལ་]སྤྱང་བུའི་རིགས་ཆེན་པོ་ཞིག་

ཟེ་ལྷེ་ད། མེར་ལྷེང་གི་ལོ་མར་ཆགས་པའི་རྩས་སྟེན་དུ་བྱེད་ཆོག་པ་ཞིག་

ཟེ་ལྷེ་ད། སྤྱང་ལ་བལྟས་ནས་བཏགས་པའི་དབྱར་ཁ་ཉི་མ་ལྷོག་དུས་འབྱུང་བའི་འབྲུ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ།
བཟ་འབྲུམ་པས་མཛོད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཟེ་ལྷེར་ནི། དབྱར་ཁ་ཉི་མ་ལྷོག་
དུས་འབྱུང་བའི་འདབ་གསོག་ལྷན་པའི་འབྲུ་སེར་ཆེ་ཆུང་མཐེབ་ཆུང་གི་མགོ་ཅན་མེ་བ་
སོགས་ཤིང་ཕྱང་ལ་འཁོག་རིག་གནས་ས་ཆོགས་གནས་པ་ཞིག་དང་། དེ་ལས་ཆེ་བ་མདོག་
ནག་པོ་མཐེབ་ཆེན་གྱི་མགོ་ཅན་མཚན་པོ་ལྷུང་མ་སོགས་ཤིང་སྟོང་ལ་འཁོར་ནས་གནས་པ་
ཞིག་དང་རིགས་གཉིས་མཆིས་སོ། འབྲུ་འདི་གཉིས་འབྱུང་བའི་ཆེ་ཟེ་ཞེས་པའི་སྤྱང་ལྷེར་

བས་མིང་ཡང་དེ་ལྟར་བཏགས་པའོ།

ཟེ་ན་བས་མ་འབྲུབ་སྒྲིང་། རབ་བྱུང་ བདུན་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥པའི་རྩིས་འབགས་རྒྱལ་
མཆན་གྱིས་བཏགས། བྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱི་འབྲུམ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཟེ་ནའི་ལ་སར་རི། བྲུག་བཏགས་མཆན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། བྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་
ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱི་འབྲུམ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟེ་མེད། དེས་མེད་ཀྱི་སྤྱི་ཟེར་ཟེར་མང་པོ། བྱིས་མ་ཆ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་དང་ཟེ་བརར་མང་དུ་བྱུང་ངོ།།

ཟེ་མ། [ཡུལ] ① མིག་གི་རྩི་མ། ② རུ་བལ་གྱི་མིང་གཞན། ③ མོད་ཀྱི་རུས་ཞིག

ཟེ་ད། ① མེ་སྤྱག་སྤྱགས་དཔལ་ལ་ཐོ་བ་རྒྱབ་དུས་ཟེ་ར་འཕུ་བ་ད། ② སྤྱི་སྤྱན་ཟེ་ར་དཀར་པོ་དང་
ཟེ་ར་ནག་པོའི་སྤྱི་མིང་།

ཟེ་ར་དཀར་པོ། སྤྱི་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ་ལ་ཅུང་སྤྱད། ཞུ་རྩིས་བོད། རུས་པས་སྤོ་ཆད་ཀྱི་
ནད་དང་། ཁ་ཟས་མི་འཇུ་བ། དང་ག་འགག་པ་བཅས་ལ་བན།

ཟེ་ར་ནག་པོ། སྤྱི་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཅུང་ཆ། ཞུ་རྩིས་བོད། རུས་པས་མཆན་ནད་གང་
བ་དང་པོ་བའི་བོད་ཉམས་ནས་ཟས་མི་འཇུ་བ་ལ་བན། ཡི་ག་འབྲེད་བར་བྲེད།

ཟེ་ར་མེར་པོ། སྤྱི་སྤྱན་ཞིག་ཆད་པ་མེལ་བར་བན།

ཟེ་རི་ཕི་རི། [ཡུལ] ལུས་མེམས་མི་བརྟན་པའི་བཟེ་བྱིས་བྱིས་ཆད་གིས་བཟེ་ནས་ཟེ་རི་ཕི་རི་བྱས་སོང་།

ཟེ་རི་རི། སྤྱི་སྤྱན་སྤྱོག་ཚུལ་ཞིག་སྤྱང་མ་མང་པོས་སྤྱི་ཟེ་རི་རིར་བསྒྲགས་ཏེ་འཕྱར་མྱིང་བྲེད་པ། རྒྱང་
ཟེ་རི་རིར་རྒྱབ་པ།

ཟེ་རུ། [ཡུལ] ལྷག་མས་བཟོས་པའི་ས་སོགས་འཁྱར་སྤོད་ཀྱི་ཕྱོགས་བཞིའི་རུ་ཤིང་།

ཟེ་ལ། འདི་ག་ཤེད་དཀར་དང་ཞུ་ཉེ་གཉིས་བསྐྱེས་པའི་འདྲེས་སྤྱོད་སྤྱགས་རིགས་ཏེ། དེད་དུས་བཟོ་
ལས་ཐོག་འབྲུལ་འཁོར་རྒྱང་རིགས་རྣམས་ལ་ཆ་ལ་བྲེད་པར་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་པས། མཆན་ཉིད་
མལ་ཆེར་ག་ཤེད་དཀར་འདྲ་བ་དཀར་ཞིང་མཉེན་ལ་སྤྱག་པ་ག་ཤེད་ལས་འཇུ་སྤྱི་ཞིང་གཉེ་ལས་
སྤྱ་བ། རོ་མང་ད། ཞུ་རྩིས་བསིལ། རུས་པས་རིག་དུག་དང་། མ་ལུལ་སོགས་འཛོམས།

ཟེ་ཡིང་། མཆོ་སྤོན་པོའི་བྱང་ཤར་ཕྱོགས་ཙོང་རྒྱའི་རྒྱ་སྤོད་ཀྱི་སྤྱོད་འགམ་ན་ཆགས་པའི་བྱོང་ཁྱེར་

ཞིག་སྟེ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་གནས་ཡུལ་ཡིན། ཞིང་ཆེན་
ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། འགྲིམ་འབྲུལ། རིག་གནས་སོགས་ཀྱི་ཉླེགས་ཡིན།
ཟེ་ཡིང་སྤྲད་མར། སྤྲེགས་མདོག་དམར་ཤས་ཆེ་བ་ཞིག་སྟེ། ལུས་པས་བོད་སྤྱི་དེང་། བད་རྒྱུང་
སེལ་བར་བྱེད།

ཟེ་ཡིང་ལྷགས་ཁྲ། བོད་མདའ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་མིང་།

ཟེ་ཡིང་མཆོ། སེར་སྤྱིང་མཆོའི་མིང་གཞན་ཞིག་

ཟེ་ཏུན། ཟིང་སྤྱིའི་མདོག་ལས་རྒྱུང་བད་དམར་བ། ཁམ་བུའི་མདོག་དང་མཚུངས།

ཟིང་། འཚོལ་བའམ་འཁྲུག་པ་སྟེ། སེམས་ཟིང་དེ་སོང་། ཟིང་འཁྲུག་ཞི་བར་བྱས།

ཟིང་སྤྱ། ཁདོག་དམར་སྤྱ། གོས་དར་ཟིང་སྤྱ།

ཟིང་དགར། ཁདོག་དམར་ལ་དགར་ཤས་ཆེ་བ།

རས་ཟིང་དགར།

ཟིང་འཁྲུག་དཔག་འཁྲུག་ཟིང་འཁྲུག་སྤྱིང་ཆགས། ཉང་ཁུལ་ཀྱི་ཟིང་འཁྲུག་

ཟིང་དེ་བ། ① ཁྱོང་དེར་ལངས་རྒྱལ། རི་ཅེ་མང་པོ་ཟིང་དེ་བར་གྲེན་དུ་བསྟན་བ། ② སྤྱིང་འཇགས་
མེད་པའམ་ཟང་ཟིང་། ལས་དོན་ཟིང་དེ་བ། ཡུལ་ལུང་གི་སྤྱིག་ལམ་ཟིང་དེ་བ།

ཟིང་ཆ། འཁྲུགས་ཟིང་། ཟིང་ཆ་ལངས་བ། ཟིང་ཆ་སྤོང་བ། ལུང་བར་ཟིང་ཆ་མེད་བ། དེས་མེད་ཟིང་
ཆ་ལངས་པ་ཤར་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཞོད་འཇགས་གཏོང་བ།

ཟིང་ཆ་ཡོང་གཞི། ཟིང་འཁྲུག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་རྒྱུན།

ཟིང་རྒྱ། ཉའི་བྱེ་བྲག་སྟེ། ཡུལ་ཟེ་ཡིང་ནས་ཐོན་པའི་རྒྱ།

ཟིང་པོ། ① ལང་བ། སྤྱ་ཟིང་བ། བ་སྤྱ་ཟིང་བ། ② སྤྱིང་མི་འཇགས་བ། དུས་ཟིང་། སེམས་ཟིང་བ།

ཟིང་པོ་མགོ་སྟོན་ཅན། ལོ་རྒྱུས་ཟང་ཟིང་སྤྱོད་གས་བསྟན་པ་ལ་ཟེར།

ཟིང་པོ་རྩེ། སྤར་བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་དུས། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་ལྔ་པའི་
མཐུག་དང་རྒྱག་པའི་མགོ་ཅན། ཡུལ་ཡེལ་རབ་སྤེ་བཞི་དང་། ལྷམ་ཡ་གསུམ་ནི་དེང་སང་གི་
འཕན་པོར་ཡིན་པ་དེ་ན་ཟིང་པོ་རྩེ་སྟག་སྤྱོད་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་མངའ་འོག་གི་མི་བྱང་

པོར་སྤྲུལ་ཁལ་ལ་ཆད་པ་གཙོད་པ་དང་། རོ་དགའ་སྤྲེལ་ལ་ད་བྱེད་མཁལ་ལ་གོ་གནས་སྤར་བ་དང་
ཡིད་ཆེས་བྱེད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་སྤིང་དབང་ཉམས་སྤྱད་དུ་སོང་ཆེས་བྱེད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་སྤིང་
དབང་ཉམས་སྤྱད་དུ་སོང་ཉེ་བའི་སྐབས་སྒོན་པོ་གཉན་འཛི་བྱང་གིས་གྲོས་བཏབ་ཀྱང་མ་ཉན་པའི་
ཐོག་འཛི་བྱང་སྒོན་པོའི་གོ་གནས་ནས་པག་དེའི་རྒྱུན་གྱིས་འཛི་བྱང་ཁོས་ནས་ཟིང་པོ་ཆེ་ཁྱི་པང་
གསུམ་ལ་མགོ་བཏགས་ཏེ་ཟིང་པོ་ཆེ་སྟག་སྐྱུ་པོ་ལ་དམག་བྱངས་ནས་སྤིང་དབང་ཐོགས། སྟག་
སྐྱུ་པོའི་ཡུལ་ཡེལ་རབ་སྤེ་བཞི་ཁྲུམ་ཡ་གསུམ་དང་བཅས་པ་ཁྱི་པང་གསུམ་ལ་བྱུལ། དེའི་བྱ་
དགར་ཁྲུམ་ཡ་གསུམ་གྱི་སྤྱང་ནས་བྲན་གཡོག་ས་ཆ་འགའ་ཤས་སྤྱད། རྗེས་སུ་ཟིང་པོ་ཆེ་ཁྱི་པང་
གསུམ་ཡང་སྟག་སྐྱུ་པོ་དང་བྱང་པར་མེད་སྟབས་འཛི་བྱང་གི་བྲན་གཡོག་མུང་ཅེང་སྐྱུ་དང་།
དབས་དབྱི་ཆུག་དེའི་བྱ་བང་སྤུམ་འཕོན་པོ། ཆེས་སྤོང་ནག་སེང་དང་བཞི་ཟིང་པོ་ཆེ་ཁྱི་པང་
གསུམ་ལ་རོ་ལོག་ནས་ལྟོ་ཁར་སོང་སྟེ་རྒྱལ་པོ་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ལ་མགོ་བཏགས་རྗེས་
རིང་པོར་མ་སོང་བར་རྒྱལ་པོ་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་འདས་ནས་ཁོང་གི་སྤྲས་གནས་རི་སྤོང་
བཅན་གྱི་དུས་སུ་ཁོ་ཆོ་བཞིའི་རོགས་རམ་འོག་ཟིང་པོ་ཆེ་ཁྱི་པང་སྤུམ་ལ་དམག་བྱངས་ཏེ་མངའ་
འོག་ཏུ་བཅུག། མུང་དང་དབས་གཞོན་གསུམ་ལ་སོ་སོར་འབན་པོ་དང་མལ་བོ་ས་ཁུལ་གཉིས་
ནས་བྲན་ཁྱི་དུད་སྤོང་ལྔ་བརྒྱ་རེ་དང་། ཆེས་སྤོང་ནག་སེང་ལ་འཕོན་གྱི་སྒོན་མཁར་ནས་བྲན་
ཁྱི་སྤུམ་བརྒྱ་ཐམ་པ་གནང་ཐོག་སྤར་ཡུལ་ངས་པོ་ཟེར་བ་མིང་བསྐྱར་ནས་འབན་པོ་ཞེས་
བཏགས་པ་དང་། དེའི་གོ་དོན་ཡང་མཐའ་ཡས་པ་དང་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན།

ཟིང་པོ་ཆེའི་མཁར་ཡུལ་དང་ཟིང་པ་ཁྱི་ཆང་། བོད་ལྗོངས་འབན་པོ་སྟག་གྲུབ་རྩོད་ཁོངས་ལུང་ར་
ཤར་ཤར་ཁོངས་ཟིང་པ་གྲོང་ཆོའི་ཉེ་འདབས་སུ་ཟིང་པ་ཞེས་པའི་ཁྱི་ཆང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་
གནའ་དུས་ཀྱི་ཟིང་པོ་ཆེའི་མཁར་ཡིན་པ་དང་། དེའི་བྱང་པོས་ཀྱི་རི་སྤོང་དུ་ཟིང་པ་སྟག་དགོན་
པ་ཟེར་བའི་གྲང་རོ་ཞིག་ཡོད། ཟིང་པ་ཞེས་པའི་ཁྱི་ཆང་དེའི་མི་རྒྱུད་ནམས་ཟིང་པོ་ཆེའི་མི་
རྒྱུད་ཡིན་སྐད་འདུག་ བཤད་རྒྱུན་ལྟར་ན་ཁང་པ་ཐོག་བཅེགས་ལྔ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་ལའི་
ཁྲ་སྐྱ་སྤོང་ལྔ་པའི་སྐྱ་དུས་སུ་གཞུང་ནས་ཉམས་གསོ་ཟིངས་གཅིག་གནང་སྐད། ཟིང་པ་སྟག་
དགོན་པ་ཞེས་པ་དེ་འཕྲི་གྲང་གི་ཁོངས་ཡིན་པ་དང་། དགོན་པ་དེ་བར་སྐབས་ཤིག་ནས་འཛོར་

ཞིག་སོང་འདུག་ཀྱང་། ཟེང་བའི་ཁང་བ་དེ་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྐབས་སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༠ལོ་བར་ཡོད་ཀྱང་དེ་རྗེས་མ་ཡུར་བཟོ་སྐབས་ཁང་བ་དེ་བཞིག་ནས་ད་ཆ་ས་རོ་ཆོད་
ཙམ་ཞིག་ལས་མེད་ཀྱང་། རི་སྒྲིང་དུ་ཡོད་པའི་ཟེང་བ་དགོན་པའི་ཤུལ་དེ་དང་གནས་སྤོས་བྱས་
པའི་ཁྱིམ་ཆང་གི་མི་བརྒྱད་ད་ལྟ་བུ་ཡོད།

ཟེང་སྐྱུག་མདོག་ཟེང་སྐྱུ་ཅུང་ཟད་སྐྱུག་པ།

ཟེང་དམར། ཟེང་སྐྱུ་དམར་ཤས་ཆེ་བ།

ཟེང་འཕྱུག་ འཕྱུག་ཡོང་གི་རྣམ་པ།

ཟེང་ཞུགས་པ། ཟེང་འཕྱུག་ནང་ཞུགས་མཁན་གྱི་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྤྱ།

ཟེང་ཟེང་། སྐྱ་དང་ཁ་སྐྱ་སོགས་ཟེང་བ། འབྲུ་སྤྱི་ན་ཟེང་ཟེང་བྱེད་པ། མགོ་སྐྱ་ཟེང་ཟེང་།

ཟེང་ཡོང་། ① དམག་འཕྱུག་ ② འདུ་ཡོང་།

ཟེང་ཡོང་ཡོང་། ཟང་ཟེང་ཚུ་བ་ཚུ་བ་གྱི་རྣམ་པ། ལས་ཀ་བྲེལ་བ་ཟེང་ཡོང་ཡོང་། དམག་འཕྱུག་ཟེང་
ཡོང་ཡོང་། བར་འཕྱོ་ཚུར་འཕྱོ་ཟེང་ཡོང་ཡོང་།

ཟེངས། ཟེངས་ཤིག་ཅེས་སྐྱ་སོགས་ཟེང་ཟེང་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྐྱལ་ཆིག་

ཟེད་ཐུང་བ། ཉེ་མ་འཁྱོལ་སྐྱ་བཟམ་མགོ་འཁོར་པོ། སྐྱོབ་གཉེར་བྱས་པས་དཔེ་ཆ་ལེགས་པོ་མ་ཤེས་
ཀྱང་སེམས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕན་བ་དང་ཟེད་ཐུང་བ་ཞིག་བྱུང་།

ཟིན། ① བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཆིག་བཟུང་སྟེ་ཟིན་ལྟ་བུ། ཉེན་ཉོག་པས་རྒྱན་མ་ཟིན་འདུག་ངས་
དཔེ་ཆ་སྐྱོལ་ཟིན་སོང་། ② 【དུས་འདས་པ་སྟོན་པའི་ཆིག་གོགས།】 དུས་འདས་པའི་བྱ་ཆིག་
དང་། ཡིན་དང་རེད་གང་རུང་གཉིས་གྱི་བར་སྐྱར་བྱའི་ཆིག་ཟུང་ཅིག་ངས་ཟ་མ་ཟས་ཟིན་ཡིན།
ད་ཟད་གོས་མ་གྲགས། ང་ཁ་སང་སྒོ་ག་བརྒྱན་ཁང་ལ་སོང་ཟིན་ཡིན། ལྟ་མོ་བལྟས་ཟིན་མིན། ལྟ་
བྱ་སྐྱེས་བྱ་དང་པོ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་དང་ལྟན་ཏུ་འཇུག་པ། ཁོས་དཀར་ལྗོངས་ཡིག་རྒྱགས་སྤྱང་
ཟིན་རེད། ད་ཡོད་བྱར་ཀ་བོད་ལ་སོང་ཟིན་རེད། ཡིན་ནའང་བོད་སྐད་སྤྱད་པས་ཟིན་མ་རེད། རྒྱལ་
པོ་སློང་སྐམ་པོས་མནའ་མ་ལྟ་ཐམ་པ་སྒྲངས་ཟིན་རེད་ལྟ་བུ་སྐྱེས་བྱ་གསུམ་པ་ལ་རེད་དང་ལྟན་ཏུ་
འཇུག་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། འདི་དགག་སྤྱད་དང་ལྟན་ཏུ་སྤྱར་ཆེ་རེས་པར་དུ་ཟིན་སྒྲིའི་རྗེས་སུ་དགག་

སྒྲིལ་པ་དེ་སྒྱུར་དགོས། དཔེར་ན། ལས་ཆེན་+ཟིན་+དགག་སྒྱུར་+དེ། དེ་བཞིན་དུ། སྒྲོབ་སྒྱུར་
བྱས་ཟིན། སྒྲོབ་སྒྲོལ་ཟིན་ལྟ་བུ། ③ འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་སྒྱུར་ཁ་བརྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱན་པ།
ཟིན་ཆུ་ཡི་ཆོང་དུས། འདི་ནི་སྒྱུར་ཆུ་བོད་མི་རིགས་གཉིས་བར་ཉེ་ཆོང་གི་འབྲེལ་བ་བྱེད་སའི་
ས་གནས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་ཆོད་འདུག་ཀྱང་། ས་གནས་དེ་གང་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐོར་དབྱེད་
གཞི་ཁུངས་བཙན་མ་རྟེན་པས་ཞིབ་འཇུག་བྱ་དགོས།

ཟིན་ཏིག ① ཉན་བཅོས་ཐབས་རྣམས་གསལ་བར་འཁོད་པའི་ཀོང་སྒྲུལ་ཡོན་ཏན་ཆུ་མཆོས་མཛད་
པའི་སྒྲན་གཞུང་གཅེས་བརྒྱུས་ཤིག་ ② སྒྲོ་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ། ལྷ་རྩེས་
སྒྲོམས། ལུས་པས་གཉན་ནད་དང་། གཟུང་ནད། སྤྱན་ནད་བཅས་ལ་བཞ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
དཀར་མོ་མཁར་ཐབས་སོ།།

ཟིན་ཐུག། དེག་ཟིག་གམ་ཟིན་གྱིས། བཞེད་བྱང་ཟིན་ཐུག། བྱ་རིམ་ཟིན་ཐུན་དུ་གྱིས་པ།
ཟིན་ཐོ། ཆིག་དོན་སྒྲོ་ལ་ཟིན་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་གྱིས་པའི་ཡི་གེ་དབྱིན་སྐད་དུ་recotd ཟེར།
ཟིན་ཐོ་འགོ་འཆེམ། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་notebook ཟེར།

ཟིན་ཐོའི་ཆེ་ཆུང་། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་record size ཟེར།
ཟིན་ཐོའི་བར་གསེང་། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་interrecord gap ཟེར།

ཟིན་ཐོའི་རིང་ཆད། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་record length ཟེར།

ཟིན་དེག། ① ཟིན་གྱིས་འབྲི་སའི་དེབ་ཆུང་། ② སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་
སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་notepad ཟེར།

ཟིན་པ། ① དེས་པ། དཔེ་ཆ་ཟིན་པ། གསུང་པ་རྣམས་སྒྲོར་ཟིན་པ། ཆིག་དོན་བརྒྱུད་ཡང་མ་ཟིན་པ།
② ཐེབས་པ། ལུ་མ་ལག་པར་ཟིན་པ། བྱ་བ་བྱེད་སྐབས་ཆང་མ་གཞན་པན་གྱི་བསམ་བསམ་

ཅེས་ཟེན་དགོས། སེམས་ཀྱི་ཅེས་ཟེན་པ། ③ ཆར་བའི་དོན་སྟོན་པའི་ཆོག་ཁྲོགས་ཤིག་ལས་
ག་བྱས་ཟེན་པ། ཆོགས་འདུ་ཁྲོལ་ཟེན་པ། སྐྱེས་ཟེན་མ་འགག་པ།
ཟེན་པ་དང་མ་ཟེན་པའི་སྒྲ། སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སྒྲ་ལ་ཟེན་པའི་སྒྲ་ཟེར། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་
བསྐྱས་པའི་སྒྲ་ལ་མ་ཟེན་པའི་སྒྲ་ཟེར། དེ་ཡང་གཏམ་སྒྲ་བའི་སྒྲ་དང་ལག་པ་བརྟམ་པའི་སྒྲ་ལྟ་
ནི་མིའི་ལུས་ཤེས་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས་ཟེན་པའི་སྒྲ་དང་། མེ་འབར་བའི་སྒྲ་དང་
རྒྱུད་གཡོ་བའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ནི་མིའི་དབང་པོ་ལྟ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པས་ན་མ་ཟེན་པའི་སྒྲ་ཞེས་
བརྗོད་བ་ཡིན། ཞིབ་པར་སུམ་རྟགས་ཀྱི་གཞུང་དང་ཆོད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལས་གསལ།
ཟེན་པའི་འབྱུང་ཆེན། གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ས་ཁམས་སོགས།
ཟེན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་རྒྱུར་བའི་སྒྲ། སྐྱེས་བུའམ་གང་ཟག་གི་ཆོར་བས་ཟེན་པའི་སྒྲ། དེ་ལ་དབྱེ་ན།
སེམས་ཅན་ལ་སྟོན་པའི་སྒྲ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཡོད།
ཟེན་པའི་གཟུགས། སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་གཟུགས།
ཟེན་པུར། འདི་ལ་ས་བདག་ཟེན་པུར་ཡང་ཟེར། འབྱུང་ཅེས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་ཞག་དུས་སུ་ནམས་
སུ་དུས་དང་དུས་སུ་རྒྱ་ཞིང་སྤྱེ་འགྲོའི་ལས་ལ་གོ་ཡོང་དང་ཁྲག་དོག་གི་དབྱེ་བའི་འབྱུང་པོ་མི་མ་
ཡིན་པའི་རིགས་ཤིག་འདི་ཟེན་པུར་ནི་ལོ་ལྟར་ཕྱོགས་མཚམས་ནམས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་གནས་
བ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད།
ཟེན་གྲིས། ① ཆོག་དོན་སྟོང་ལ་ཟེན་རིམ་བཞིན་དུ་གྲིས་པའི་ཡི་གེ་ཟེན་གྲིས་བཞུགས་པ། ② ཐོག་མའི་མ་ཡིག་
ཟེན་གྲིས་ཡིག་ཁྲག་སྟོག་ལྷན་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་draft folder ཟེར།
ཟེན་མེད་སོ་ནམ། ཆར་རྒྱ་མེད་པའི་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོ།
ཟེན་རིས་པ། ཡི་གེ་བའམ་བརྗོད་ཐོ་འབྲི་མཁན།
ཟེན་ཤིང་། འབྱུང་ཅེས་སྤར་ཁ་བརྒྱུད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། སྤར་ཁ་ཟེན་དང་། འབྱུང་བ་ཤིང་།
ཟེན་ཤོག་ཟེན་གྲིས་རྒྱབ་པའི་ཤོག་བྲ།
ཟེས། རྒྱུ་ཆོག་ཞི་བའམ་རྒྱུད་པའི་དོན་ཏེ། ཆར་ཐེམ་བབས། རྒྱུད་ཐེམ་ལྡང་ལྟ་བུ།

ཟེམ་གྲ། ① ཐགས་མཁན་གྱི་ཡོ་བྲད་ཅིག ② ཚད་ཚུང་ཙམ་ཞིག ཆར་ཟེམ་བྱར་འབབ་པ། མིག་
ཟེམ་བྱར་བྱས་ཏེ་ཉི་མར་ལྟ་བུ།

ཟེམ་མེ། མིག་འབྲེད་འཇུག་རན་པའི་ལྟ་སྒྲངས། ལྟ་ཟེམ་མེར་གཟིགས་པ།

ཟེམ་ཟེམ། ① མིག་འབྲེད་མ་འཇུག་གྱི་ལྟ་སྒྲངས། ② ཆར་པ་ཚུང་དུ་འཇུག་ཆར། འཇུག་ཆར་
ཟེམ་ཟེམ་འབབ། གངས་ཟེམ་ཟེམ་དུ་འབབ།

ཟེར། མདའ་འཕངས་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུའི་སྒྲིའི་ཤེ་བྲག་སྟེ། མདའ་ཟེར་སྐྱ་བྲགས། བྱང་པ་ཟེར་བྲ། བྱང་
པའི་གཤོག་སྐྱ་ཟེར་ཟེར་དུ་སྒྲོག་པ།

ཟེར་པོ། འཕེན་གྱི་གནད་ལ་འཕེན་བྱུང་མཁན། མི་དེ་མེ་མདའ་ཟེར་པོ་འདུག།

ཟེར་བྲག། གནས་ཚུལ་རྟོག་ཏུ་ཅན་མང་པོར་འདུས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྒྲངས་ཉོག་པོར་བྱེད་
འེད་ན། གནས་ཚུལ་ཟང་ཟེར་དང་བན་བྲག་གྱི་ནང་དུ་ཚུད་པ།

ཟེར་ཟེར། ལྟ་ཟེར་ཟེར་ཏེ། ལྟ་མ་འཕྱར་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུ།

ཟེལ། གཟེ་བཟིང་དམ་ཁུས་པ། རམ་ཟེལ། ཟེལ་ཆེ་བ། ལྟ་ཟེལ་སྲིད་ཅིའི་བར་དུ་ཁུབ་པ།

ཟེལ་གྱིས་གནོན་པ། གང་ཟག་སོ་སོའི་རང་གི་དབང་ཐང་གི་ཁམས་ཀྱི་ཁུས་པས་གཞན་སྡེ་ཞུས་
པར་བྱེད་པ། དཔའ་པོ་ཆེན་པོས་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གནོན་པ། བ་རོལ་པོ་ཟེལ་གྱིས་མི་
གནོན་པ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེ་དག་གི། ཁམས་གསུམ་དབང་དུ་བསྟུ། སྲིད་གསུམ་ཟེལ་གྱིས་
གནོན་བྱུང་པ་ལ་སྟུག་བྱུང་ཡོད།

ཟེལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྤྱེ་མཆེད། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབས་པས་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་རི་
ལྟར་དམིགས་པ་ལྟར་སྐྱར་བས་གཞན་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་རང་ཡིད་མི་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའོ།

ཟེལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྤྱེ་མཆེད་བརྒྱད། དབྱིབས་ཀྱི་ཟེལ་གནོན་བཞི་དང་། ཁ་དོག་གི་ཟེལ་གནོན་
བཞི་བཅས་བརྒྱད་དེ། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་རི་ལྟར་དམིགས་པ་ལྟར་
སྐྱུལ་བསྐྱར་ལ་དབང་བས་གཞན་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་རང་གི་ཡིད་མི་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའོ།

ཟེལ་གྱིས་གནོན་པའི་གད་མོ། ཡི་དམ་ལྟའི་བཞད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ཤེ་བྲག་ཅིག

ཟེལ་དང་། ཟེལ་མངར་དང་འབྲ།

ཟེལ་མང་པ། བདུད་ཅིའམ་སྤྱང་ཅི།

ཟེལ་མང་ར་གྱི་གཅིན་པ། [ཉིད]སྤྱང་ཅིས་སྤྱུས་པའམ་སྤྲགས་པ།

ཟེལ་ཆགས་པ། གཟེ་བཟིད་ལྟན་པ།

ཟེལ་ཆགས་པོ། རམ་ཟེལ་ཅན། འདྲ་སྤྱ་ཟེལ་ཆགས་པོ། བྱས་རྗེས་ཟེལ་ཆགས་པོ།

ཟེལ་ཉམས། རམ་ཞིང་བཟིད་པའི་ཉམས།

ཟེལ་གཞོན། ① རང་ལུལ་རྩེ་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་དབང་བསྐྱར་བའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
བར་རུས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲུག་པོ། ②[མདོན]མེ་པོ་རྟ།

ཟེལ་གཞོན་བརྒྱད། ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྤྱེ་མཆེད་བརྒྱད་དང་དོན་གཅིག

ཟེལ་པ། ལྷ་ཤིང་མེ་རྟོག་སོགས་ཀྱི་ཅེར་ཆགས་པའི་ཆུ་ཐེགས། ཟེལ་པའི་འོད་འཆེར་པ། ལྷ་ཅེར་ཟེལ་
པ་སྤྱེ་ཐོམ་མེ་བར་ཆགས་འདུག་མེ་རྟོག་གི་འདབ་ལོའི་ཟེལ་པ། རོར་མི་རྟག་རྩ་ཁའི་ཟེལ་པ་འབྲ།

ཟེལ་པ་དཀར་པོ། ① ལྷ་ཐོ་ནས་བཤད་པའི་དུས་ཆིགས་སྟོན་གྱིད་ཅིག ② ལྷ་དང་མེ་རྟོག་སོགས་
ཀྱི་ཅེར་ཆགས་པའི་ཟེལ་པའམ་ཆུ་ཐེགས་དཀར་ཕྱིལ་ལེ་པ།

ཟེལ་ཕྱགས། རམ་ཟེལ་གྱི་ཕྱགས་སམ་རུས་པ།

ཟེས་ཐོར་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ཟུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་པོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡབ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟུ་གྲུ་པ། ལོ་ཁྲིལ་སྤུ་མཁན་ནམ་ས་ཆུགས་ཀྱི་མིང་།

ཟུག་ན་ཚ། གང་རྒྱུད་གིས་གཞོད་ཆེན་བྱས་ནས་ལུས་ཟུག་ལངས་པ། དུས་ཆིགས་ལ་ཟུག་བརྒྱབ་
ན་སྤྱུ་དཀར་དང་པོང་ར་སོགས་ཀྱི་འདྲེམས་སྤྲོན་གཏོང་བ།

ཟུག་གེ་པ། ① བ་ཚ་མདོན་གསལ་ཐོན་པའི་ཉམས། ལུས་ན་ཟུག་གེ་བ་ཞིག་འདུག་གཟུགས་གཞི་
ཚ་ཟུག་གེ་བར་བདོག ② རྫོ་ལ་བབ་པའི་ཆུལ། མིག་ལམ་དུ་ཟུག་གེ་བ་ཞིག་མཆིས། ལུལ་
བཟང་པོ་སེམས་ལ་ཟུག་གེ་པ།

ཟུག་བརྒྱབ་པ། ལུས་པོར་བ་ཚ་བཏང་བ།

ཟུག་རྩ། ① བ་ཚའི་ཟུག་གཟེར། ལྷ་དན་གྱི་ཟུག་རྩ་ཟུག་པ། རྫོ་བྱར་རྫོ་བྱར་དུ་ལུས་ལ་ཟུག་རྩ་

ལྷག་ནི། སྒྲུང་བའི་གཅིན་ལས་པགས་ཅིང་ཉི་མུ་ཕྱི་མ་ནས་ན་ལྷག་པ་ལོར་འཁྲུང་བའི་དེ་ནང་གི་
མིང་ཞི། མཁའ་དག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། ལྷག་ནི་ཁ་ལ་ལྷག་པ་རྒྱུ་བྱ་ཕྱི་མ། གཏིང་ཏུ་ལྷག་ན་ན་
ཤེད་རྒྱ་མི་ཤགས་ཅེས་གསུངས་པ་རྒྱུར་རོ།

ཟུག་རྒྱས། བར་འཕྲིགས་པའམ་ཟུག་པའི་རྒྱས་པ།

ཟུག་ལངས། ལུས་ལ་ཟུག་གཟེར་རྒྱལ་པ། རྫོང་རྩ་ཁག་ལ་ཟུག་ལངས་ཏེ་སྤྲོན་ཁང་ལ་ཕྱིན་པ།
 རྩེད། ① བཞིན་པའི་སྐུལ་ཆེག ② གཉིས། དགོས་ཤིང་ལུང་གིས་བརྟག་དབུང་ལུས་པ། ལུ་ག་མཆོ་
 ས་ལུང་གཅིག་མི་ལུང་གིས་འདེགས་པ། ལུང་དུ་བབས་པ། ལུང་དུ་བྱུང་པ། ③[མཛོན་]ལུང་དུ་
 འབྲེལ་བ་ལ་ལ་གཉིས་དགོས་པས་བྱངས་གཉིས་མཆོན།

ལྟར་ད། ① ཆ་ལྷིག་པ། ལྷོ་ལྷིག་པ་ལྟར་ད། ② ལྷོ་འེ་དཀྱི་ལྷག་པ་གན་པའི་མཛོ་ལྷ། ③ རྩིང་།
ལྟར་པ། ༢ གོ་ས་མོག་པ་ལམ་པའི་ཐག་པའི་ཤར་དུ།

၇၇၇

ཡིན་པ་དང་། སྒར་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོའི་སྐུ་བས་དཔག་མི་ཁྲི་ཉི་ལུ་བཏང་ནས་འཁྱེད་
དཔག་བྱངས་པའི་རྩེ་ས་སུ་བྱང་ཅེ་ལུ་མཁར་དེ་བཙུག་ཚུ་ལ་ཐང་དེ་བ་རྩིང་པ་ནང་གསལ།

བྱང་གཅིག་ཆ་གཅིག་

བྱང་ཆུ། ① རྫོང་ཞིག་ར་པ་པོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་གྱི་ཤར་ཁུལ་དུ་ཡོད། རྫོང་མི་དཔངས་སྤྱིད་
གཞུང་དེ་ཅིན་ཨན་ཀྲན་དུ་ཡོད། ② ལུ་པོ་ཞིག་མིན་ཅང་གཙང་པོའི་ཡན་ལག་ཅིག་

བྱང་འབྲུག་ ① མི་འདྲ་བ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྦྲེད་བའི་དོན་ཏེ། ཞེ་ལྷག་བྱང་འབྲུག་ བདེ་སྲོང་བྱང་
འབྲུག་ ② རྫོགས་རིམ་ལྡེ་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཤེས་རབ་སྲོང་པ་ཉིད་དང་ཐབས་སྲོང་རྩེ་
ཆེན་པོ་བྱང་དུ་འབྲུག་པའམ། ཐབས་སྲོང་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་ཤེས་རབ་འོད་གསལ་
གྱི་སྲོང་པ་ཉིད་བྱང་དུ་འབྲུག་པ་དང་། ཡུལ་ནམ་ཀུན་མཆོག་ལྷན་གྱི་སྲོང་ཉིད་དང་ཡུལ་ཅན་མི་
འགྲུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལོ།

བྱང་འབྲུག་སྐྱ་བཞི། ཡ་མ་བལ་བའི་བྱང་འབྲུག་སྐྱ་བཞི་ནི། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་། ཆོས་སྐྱ། ལོངས་སྐྱ།
སྐྱ་ལ་སྐྱ་སྟེ་བཞི་ལོ།

བྱང་འབྲུག་གི་གོ་འཕང་། སྐྱ་གཉིས་བྱང་དུ་འབྲུག་པ་རྟོ་རྩེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་།

བྱང་འབྲུག་བཞི། སྐར་སྲོང་བྱང་འབྲུག་དང་། རིག་སྲོང་བྱང་འབྲུག་ བདེ་སྲོང་བྱང་འབྲུག་ གསལ་
སྲོང་བྱང་འབྲུག་བཙུང་བཞི་ལོ།

བྱང་འབྲུག་ཡངས་པའི་ལམ། སྐྱ་དང་བྱགས་གཉིས་སུ་མེད་པར་བྱང་དུ་འབྲུག་པའི་གོ་འཕང་སྟེ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞེས་པ་ལོ།

བྱང་ལྷན། ཁངས་གཉིས་དང་ལྷན་པའམ་ཡོད་པ། པ་མ་བྱང་ལྷན་གྱི་སྐྱ་གྲ།

བྱང་ལྷན་གྱི་རྒྱན། ཡིག་གཞུགས་འདྲ་བ་ཆོག་རྒྱུ་གི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་བཀོད་པའི་སློན་ས་
མཐའ་ཐོག་སྐྱར་བ་དང་། བར་དུ་ཆོད་པ་དང་མ་ཆོད་པ་སོགས་བྱང་ལྷན་གྱི་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་
སྐྱ་ཁོན་ས་སློན་པའི་རྒྱན་ཞིག་

བྱང་སྟེན། གཉིས་མཉམ་དུ་ཡོད་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཆ་དང་། གཉིས་གཉིས། གཉིས་སྟེན།
དོན། བྱང་བཙུང་སོ།

བྱངས་གསུམ་ཤོར། བྱང་གོང་གི་ཤ་སོགས་སྒྲུལ་པ་བྱི་ཤ་ཡི་བྱངས་ཤོར་བ་དང་། ཁ་ཟས་མི་འདྲ་
བ་སོགས་ནང་གི་མེ་རྫོད་ཀྱི་བྱངས་ཤོར་བ། འཕར་ཅའི་རྒྱ་བ་ཉམས་པ་སོགས་གསར་བའི་
རྒྱང་ཁྲག་གི་བྱངས་ཤོར་བ་གསུམ་མོ།

བྱད། བཅུད་ཀྱི་སྒྲུལ་ཆིག་ལ་བྱད་འབྲི་བའང་ཡོད།

བྱན། [ཉིང་]གཉེན། དག་བྱན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འབྲེད་ཤེས་པ་བྱ་དགོས་ལྟ་བུ།

བྱབ་པ། རིམ་བཞིན་ཡལ་བའམ་མེད་པར་གྱུར་བའི་དོན་ཏེ། གནའ་དུས་ཀྱི་དོ་དོས་སུ་བྱིས་པའི་རི་མོ་
རྣམས་རིམ་བཞིན་བྱབ་པ། སྐབས་ཀྱི་བྱབ་པ། མི་འཛད་རྒྱ་མཆོའི་གཉེར་ལ། མི་བྱབ་དོ་ཡི་རི་མོ།
བྱབ་ཤེ། ཁ་བཏགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག།

བྱམ། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་མེ་ཏོག་གི་འདབ་མ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་དོན། ② བསུམ་
ཀྱི་ད་ལྟ་བུ་ལ་བྱམ་འབྲི་བའང་ཡོད།

བྱམ་པ། ཁ་རུབ་པ། མིག་བྱམ་པ། མ་ཁ་བྱམ་པ། མཚན་མའི་དུས་སུ་མེ་ཏོག་རྣམས་ཁ་བྱམ་པ།
བྱམ་པའི་བྱ་ལས་ཆོག་སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་closed subroutine ཟེད།

བྱར། ① རོགས་དང་གཞོགས། ལམ་བྱར། མཆོ་བྱར། གཤམ་བྱར་དུ་སྒྲོད་པ། གཡོན་བྱར་དུ་
ཡངས་པ། བྱར་དུ་བྱར་བ། བྱར་གསལ། ② མཐའ་གཉིས་འབྲེལ་པའི་གྲུའམ་སྟེ། བྱར་
གསུམ། བྱར་ལྗ། རི་བྱར། ཁ་བྱར། མིག་བྱར། ཅིག་བྱར། ③ ཆ་ཤས། སུམ་བྱར་གཅིག་ལྟ་
བྱར་གཉིས། བྱར་གཏོགས། ④ དངོས་སུ་མ་ཡིན་པའི་ཞོར། བྱར་བྱིས་བཞིན་པ། བྱར་བྱིས་
སྦོད་པ། བྱར་བྱིས་སྟོན་པ། ཆིག་ངན་བྱར་མདའ་འཁེན།

བྱར་བཀའ། བྱར་དུ་བཀའ་བ་སྟེ། རོགས་སུ་བཏོན་པ། འགོ་ནད་ཙམ་བྱར་བཀའ་བྱིས་སྒྲན་ཁང་དུ་བསྐྱུལ་བ།
བྱར་བཀོད། བྱར་དུ་བཀོད་པ་སྟེ། རོགས་སུ་བྱིས་པ། བཟེད་མོ་བྱར་བཀོད།

བྱར་བཀོད་རེའུ་མིག་ བྱར་དུ་བཀོད་པའི་རེའུ་མིག་ ཞར་བྱང་རེའུ་མིག་ཅས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
བྱར་བཀོལ། བྱར་དུ་བཀོལ་བ་སྟེ། རོགས་སུ་བྱེ་བའམ་བཏོན་པ། ཁ་ཆ་དགོས་གཏུགས་རིགས་
བྱར་བཀོལ་བྱས་ནས་བཞག་པ།

ཟུར་ཁ། ཟུར་གྱི་བྱི་འབྲུར་དུ་ཐོན་པའི་ཆའི་མིང་སྟེ། རྫོང་ཟུར་ཁ་ཅན། གྲང་གི་ཟུར་ཁ་ཞེས་པ།
ཟུར་མཁར། བོད་ཡུལ་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཆའི་མིང་ཞིག
ཟུར་མཁར་རྫོང་ཡི་མཆོད་རྟེན། ཟུར་བོད་རྒྱལ་ཁྱི་སྲོང་ལྷེ་འུ་བཅོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཟུར་མཁར་གྱི་ཡུལ་
དུ་ཡོད་པའི་རྫོང་ཡི་མཆོད་རྟེན་ཞིག་སྟེ། རྫོན་ཆེན་པོ་འགོ་ས་ཀྱིས་དགའ་གསུམ་གྱི་ཁྲིམས་
གཙོད་ཀྱི་ཆོད་རྟོན་འིལ་བསྐྱགས་ཀྱི་ཡི་གེ་སྐྱར་ས་དེ་ཡིན། སྐབས་དེར་མཆོད་རྟེན་གོང་འོག་
བར་གསུམ་ཡོད་པར་གསལ།

ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྫོང་རྗེ། མཆོན་གཞན་རྩམ་སྤྱི་མི་དང་ཨ་པོ་ཆོས་རྗེ་ཡང་ཞུ། རབ་བྱུང་བདུན་
པའི་ས་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༩༣༩ ལོར་ཤར་དུགས་པོའི་ས་ཆའི་ཐོག་ཟུར་མཁར་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས།
ཐུན་མིན་དང་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་སྟེ་དང་གསོ་བ་རིག་པ་ཅལ་དུ་ཐོན་པར་སྐྱུངས། གསུང་
ཙོམ་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་ཆེན་བོད་ཤལ་ཁ་མོ། རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་གནད་རྣམས་ལ་ཁྱི་
ཆེག་དབུལ་དཀར་མེ་ལོང་སོགས་མང་དུ་མཛད། ཤར་ཕྱོགས་མངོན་དགའ་ཞེས་བྱར་གཉལ་
ལོར་བྱར་གསུམ། ཨེ་ཉང་གོང་གསུམ་བཅས་ཀྱི་སྐྱོན་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ཏེ་རིན་ཆེན་
འབྱུངས་དཔེའམ་སྐྱོན་རོགས་ལ་བྱེད། རོ་སྒོར་ལུགས་ཀྱི་ཐོང་བ། བདུད་རྩིའི་གཏེར་མཛོད་
སོགས་སྐྱོན་གྱི་རོ་དང་། ལུས་པ། ལུ་རྗེས། རོ་བོ། དེས་ཆེག་བྱེད་ལས་བཅས་གཏན་ལ་
འབེབས་པའི་བསྐྱོན་བཅོས་བཅུམས། དགྲུང་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་གཤེད་ལུག་སྟེ་ལོ་
༡༩༥༥ལོར་འདས།

ཟུར་མཁར་ཆོ་བྱོས་རྒྱལ་པོ། ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྫོང་རྗེ་དང་གདུང་རྒྱུད་གཅིག་སྟེ། རབ་བྱུང་དགུ་
པའི་ས་སྐུལ་སྟེ་ལོ་༡༥༠༩ ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་ཐུན་མིན་དང་ཐུན་མོང་གི་
རིག་གནས་རྣམས་གསལ། རྒྱུད་པར་དུ་གསོ་བ་རིག་པར་འཆད་རྫོང་ཙོམ་གསུམ་གང་ལའང་
ཐོགས་པ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ། ཟུར་མཁར་གོང་མའི་བཞེད་པ་གཙོ་བོར་བསྐྱོན་ནས་ཅ་རྒྱུད་དང་།
བཤམ་རྒྱུད། བྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྩ་མཛོད་ལན་གྱི་འགྲེལ་བ་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ཞེས་པ་མཛད།
གཞན་ཡང་རྗེ་མཉམ་ཉིད་རྫོང་འི་རྣམ་ཐར་དང་། རྒྱུད་བཞི་བཀའ་བསྐྱོན་གྱི་འགྲེལ་སྟོངས་ལ་བྱི་
ལྷར་ན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཀའ། རང་ལྷར་ན་པཱི་ཏའི་བསྐྱོན་བཅོས། གསང་བ་ལྷར་ན་བོད་ཀྱི་

བསྟན་བཅོས་སུ་བཞེད་པ་སོགས་གསོ་དབྱང་སྐོར་ལ་གསུང་རྩིས་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང། སྟན་ངག་
མེ་ལོང་མའི་མེ་ལོང་ཞེས་པ་སོགས་རིག་གནས་གཞན་སྐོར་ལ་འདར་སྤྲོ་ཆོག་མ་ཆེས། གཡུ་
ཐོག་བྱག་གིས་མའི་རྒྱུད་བཞི་གསེར་མཆན་སོགས་གནའ་རབས་ཀྱི་ཆོད་ལྷན་ཡིག་ཆ་རྣམས་
ལ་ཁུངས་བཅོལ་ཏེ་རྒྱུད་བཞི་ལ་ཞུས་དག་མཛད་ཅིང་ནང་སོ་ཡར་རྒྱབ་པ་སྦྱིན་བདག་ཏུ་
བསྐྱལ་ནས་བར་དུ་བཞོས་པའི་གྲ་ཐང་བར་མ་ཞེས་རྒྱུད་བཞིའི་བར་སྤྲོ་ཤོས་སུ་གྱུར་པ་དེའི་
བདག་རྒྱུན་མཛད་པ་སོགས་སྤྱི་ཆེ་ཕྱི་ལ་སོར་གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་དོན་ཁོ་ན་མཛད། དགུང་
ལོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་ཙམ་བཞུགས་པར་གྲགས།
ཟུར་གོན་རྒྱག་ ལྷ་མོ་འཕམ་གོས་སོགས་ཡོ་བར་གྱོན་པ། བསྟན་བཤེག་བྱེད་པའི་སྤུ་གྲུ་དེ་དག་གིས་
ལྷ་མོ་ཟུར་གོན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།
ཟུར་གྱི་མཆོད་ཁད། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ ལོར་ཟུར་ཆོང་གིས་བྱག་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱི་འབྲུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཟུར་གྱི་ཐོག་ཕེབས། ཁང་པའི་ཐོག་ཀའི་ཟུར་གྱི་གཡལ་ཕེབས།
ཟུར་གྱི་ཕྱ་མོ། ཕྱ་མོའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བསམ་སྒོ་སྟོན་བཏང་གི་སྐོན་ས་གོ་བྱའི་ནང་
དོན་བརྟན་ཐབས་ཟུར་གྱིས་སྟོན་པའི་ཕྱ་མོའི་རྒྱན་ཞིག་
ཟུར་གྱིས་སྟོན་མ། [མདོན] འུང་མེད་རྣམས་ཀྱིས་སྟེག་པའི་རྣམས་སྟོན་པའི་མིང་།
ཟུར་གྲུབ་སྤང་ཆ། ཟུར་ལྷག་གི་སྤང་ཆའད་ཟེད། དེ་ནི་སྤང་ཆ་རིག་པའི་གས་ཤིག་ཡིན། དངོས་པོའི་
དོ་མཉམ་གྱི་མཐའ་ཐིག་འགའ་ཞིག་རི་མོ་དང་བྱང་རྒྱུད་མི་ལྷན་བར་ཉེ་ཆེ་རིང་རྒྱུད་གི་སྤང་ཆའི་
རྩ་བའི་རིག་པར་གཞི་འཛིན་ཏེ། དོ་མཉམ་གྱི་མཐའ་ཐིག་དེ་རྣམས་རི་མོའི་དོས་ཀྱི་ལྟེ་བའི་གཙོ་
ཐིག་གི་ཕྱིའི་མིག་ལམ་སྟོམ་ཐིག་སྟེང་གི་ཆགས་ཐིག་གང་རུང་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་ཡལ་འགྲོ་ཡི་
ཡོད་པས་ཡལ་ཆགས་དེ་ལ་ལྷག་ཆགས་ཐེར་གྱི་ཡོད། ལྷག་ཆགས་ནི་མིག་ལམ་སྟོམ་ཐིག་
སྟེང་གི་གནས་ས་དེ་མཐའ་ཐིག་དང་རི་མོའི་དོས་གཉིས་འབྲུང་མཆའ་ས་སུ་ཆགས་པའི་ཟུར་
ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་འཁེལ་དགོས་དོ་མཉམ་ཐིག་ཁག་གཅིག་ཡལ་ཐིག་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཡལ་
འགྲོ་བའི་རྩ་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཁག་གཉིས་སམ་ཁག་གཉིས་ཡན་ཆད་གྱི་དོ་མཉམ་ཐིག་དེ་ཆོ་

རིག་ལས་སྟོན་ཐོག་སྟེང་དུ་སྒྲག་ཆགས་གཉིས་སམ། ཡང་ན་གཉིས་ཡན་ཆད་ཐོན་གྱི་ཡོང།
 དཔེར་ན། རྒྱན་དུ་མཐོང་བའི་ཁང་པ་དང་དེའ། ལྷས་ཆུང་གྲུ་བཞི་མ། ཀོ་སྤམ་གྲུ་བཞི་ཅན་གྱི་
 སྟོག་ཅེ་དང་རྒྱབ་སྟེགས་སོགས་ནས་མངོན་གྱི་ཡོང། ལྷང་ཆའི་སྤང་ཚུལ་དེ་ཆོར་རྒྱར་གྲུབ་སྤང་
 ཆ་ཐེར་གྱི་ཡོང། རྒྱར་གྲུབ་སྤང་ཆའི་ནང་གི་དངོས་སོ་ཉུང་ཤོས་ལ་འདུལ་ཆགས་གཉིས་
 སམ། ཡང་ན་གཉིས་ལས་མང་བ་ཡོང།
 རྒྱར་རྒྱགས། ཆད་གཉེར་གང་དེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་མཆོད་ཁྱེད་དངོས་མ་ཡིན་པ། ལྷི་ར་ཆེད་གཉེར་
 གང་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་རིགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་སྟོར་ལ་ཡིག་ཆད་གཉོར་རྒྱ་ཞིག
 རྒྱར་སྟོན། རྒྱར་དུ་འབྱལ་བ། ལྷན་ཁུ་རྒྱར་སྟོན། མཇལ་དར་རྒྱར་སྟོན་ཁུ་བ།
 རྒྱར་ལྷ་ལ། ལ་ཞིག་ཐོད་རང་སྟོང་སྟོངས་ཀྱི་དགེ་རྒྱས་རྩོད་གི་སྟོར་རྒྱད་དུ་ཡོང།
 རྒྱར་ལྷམ། ① གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྒྱར་ལྷམ་སྤུ་ཐེར་བ། ② ཁང་བའི་ཐོག་རྒྱར་དུ་འཁལ་བའི་ལྷམ།
 རྒྱར་ལྷོག་ཁང་བའི་ཐོག་རྒྱར་ལ་ཡོད་བའི་ཁང་རྒྱང་།
 རྒྱར་གཅིག་ཆ་ཤས་གཅིག་སྟོར་མའི་རྒྱར་གཅིག་ལ་མའི་ཅེ་གཅིག་རེད།
 རྒྱར་ཆག་སྒྲིད་ཡིག་རྒྱར་ཆག་བ་སྟེ་རྒྱར་ཉམས་པ།
 རྒྱར་ཆས། ① དམིགས་བསལ་ཅན་ལ་སྟོང་རྒྱའི་དངོས་སྟེས། ② ཡོགས་སུ་ཡོད་བའི་དངོས་ཆས།
 རྒྱར་རྒྱང་ཤེས་རབ་གྲགས་པ། གསང་སྒྲགས་སྟོང་མའི་སྟོབ་དཔོན་རྒྱར་མེས་དཔོན་ཞུས་གསུམ་གྱི་
 ལ་གྲུལ། རབ་རྒྱང་དང་པོའི་གོང་གི་སོ་བརྒྱ་བཞི་བ་ཤིང་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༠༡༥ལོར་འབྱུངས། རྒྱར་
 པོ་ཆེས་གསོས་པའི་བྱ་དོད་ཡིན་ལ། བྲག་རྒྱ་བོད་དབྱུ་འདུས་ཀྱི་ཅེར་སྐུབ་པ་མཛད་དེ་རྫོགས་
 ཆེན་མངོན་པར་གྲུབ་ཅིང་སྟོབས་པ་མཐའ་ཡས་པར་གྱུར་བས་བདེ་གསེགས་རྒྱ་ལོ་པར་
 བྲགས། རབ་རྒྱང་དང་པོའི་ཤིང་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༠༢༥ལོར་འདས།
 རྒྱར་ཆོས་པ། ཅ་པའི་སྟོབ་ཁྱིད་གནད་མཁན་མིན་ཡང་རྒྱར་དུ་དོགས་གཅོད་དང་བསྐྱར་ཁྱིད་རོགས་
 རས་གནད་མཁན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
 རྒྱར་ཆོས་དབྱིངས་རང་ལོལ། ཏཱ་ལའི་སྐ་མ་ལྷ་བ་ཆེན་པོའི་དབུ་ལྷ་གསང་སྒྲགས་སྟོང་མའི་མཁས་
 ལྷུབ་སྟན་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། ལཔ་རྒྱར་གྱི་རིག་འཛིན་བརྒྱད་དཔེ་གསུང་རབས་རྒྱར་ཆེན་

གཞོན་ཏུ་དོན་གྲུབ་དང་ཡུམ་མཆོན་ལྷན་ཡིད་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཤིང་
འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ ལོར་འབྲོམ་ཐོད་ལག་ཚད་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས་བྱུང་བ་དགོན་མཆོག་རིན་ཆེན་
ཀྱི་སྐྱེར་རིས་འཛིན་མཛད་དེ་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲིག་དང་། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཡིག་རིགས་རྣམས་
ཁྱད་དཀའ་ཆེགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད། དགྲུང་ལོ་དགུ་ནས་བྱུང་བ་རིག་འཛིན་དག་
གི་དབང་པོ་ལས་ལྷ་བྲིས་དང་། ཅིས་རིགས། དག་སྐྱགས་ཀྱི་སྒྲོར་སོགས་གསལ། དགྲུང་ལོ་
བཅུ་གཉིས་ཙམ་ནས་སྤང་གསལ་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་ཡི་ཤེས་བྱུབ་པའི་ཞབས་སུ་བཅར་ཏེ་
བཀའ་བརྒྱུད་བདེར་འདུས་སྒྲོར་དང་། མཁའ་འགྲོ་སྤྱིང་ཐེག་བཀའ་གཏེར་གཉིས། རྒྱ་མཐོར་བུ་
རྒྱ་མཆོ་དང་། ཀར་སྤིང་ཞི་ཁྲོ་དགོངས་པ་རང་བྲོལ་སོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་དང་ཉམས་ཁྲིད་
མཐར་ཕྱིན་བ་གསལ། དགྲུང་ལོ་རེ་དུག་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་
༡༩༩༩ ལོར་སྐྱེ་གཤེགས།

ཟུར་མཆན། ཡི་གའི་རྩ་བའི་ཟུར་ལ་བཏགས་པའི་འབྲེལ་མཆན།

ཟུར་མཛལ། འོགས་སུ་འཕྲད་བའམ་ཐུག་པ།

ཟུར་འབྲུག་དུས་ཡུན། ཟུར་དུ་བཀར་ཉར་བྱས་པའི་དུས་སྐབས་སུ་ཞེས་པའི་དོན།

ཟུར་འབྲུག་བྱེད་པ། ཟུར་དུ་བཀག་ཉར་བྱས་པ།

ཟུར་ཉན། ཟུར་ནས་ཉན་པ།

ཟུར་ཉམས། ① སྤྲེ་མོ་ཆག་བའམ་ཟད་པ། སོ་ཕག་གི་ཟུར་ཉམས་པ། ② སྐྱ་ཟུར་ཉམས་པ། སྐད་
དང་ཡི་གའི་ཟུར་ཉམས་ན་གོ་བཅུ་མི་འཛོེད།

ཟུར་ལྟའི་སློབ་དེབ། ཆེད་གཉེར་གང་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ། སྐབས་དེའི་བསྐྱབ་གཞི་དངོས་ཡང་
མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་དཔེ་ཆ།

ཟུར་ལྟ་མ། [མཛོན]བྱད་མེད།

ཟུར་བཟླ། གཞུང་ལུགས་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་སྤྲེལ་གཏུགས་ས་བྱེད་མི་རུང་ཡང་དོན་གོ་བ་ལེན་པར་ཕན་
བ་ཡོད་པའི་རྩོམ་དང་དཔེ་ཆ་སོགས་ཀྱི་མིང་།

ཟུར་བཏོན། ཟུར་འདོན་དང་འདྲ།

ཟུར་བསྟན་ལེབ་མཐོང་། བད་ཅམ་བསྟན་ནས་ཡོངས་རྫོགས་ཤེས་པའི་དཔེ།
ཟུར་ཐོག་ཁང་པའི་ཟུར་གྱི་ཐོག་ཀ།
ཟུར་རྒྱ། ① ཅིག་པའི་ཟུར་གྱི་རྒྱ། ② ཁང་པའི་ཅ་པའི་ཟུར་གཤོང་དུ་བསྐངས་པའི་རྫོན་མོ།
ཟུར་གཤོང་། ཟུར་སྒྲེ། ཅིག་པའི་ཟུར་གཤོང་། རིའི་ཟུར་གཤོང་།
ཟུར་འདེབས། ① ཟུར་སྟོན་རྒྱབ་པ། འན་གསའི་ཟུར་འདེབས། ② ཁ་སྐོང་། ཆིག་དོན་གྱི་ཟུར་
འདེབས། རྫོར་ཇས་གྱི་ཟུར་འདེབས། འཆོ་ཆས་གྱི་ཟུར་འདེབས།
ཟུར་འདོན། ལོགས་སུ་འདོན་པ། བཞོ་ཆེད་དངོས་ཇས་ཆོང་ཁོམ་ཟུར་འདོན་བྱེད་པ།
ཟུར་སྟོན། ཁ་སྟོན། མི་གངས་ཟུར་སྟོན་རྒྱབ་པ། དབྱིན་སྐད་དུ་append ཟེད།
ཟུར་སྟོན་ཆ་འཕྲིན། སྟོན་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་attach info ཟེད།
ཟུར་བསྟན་རན་པ། ཆོང་པས་བྱིན་འཆོང་བྱུང་བྱིར་འཛད་སྟོན་པས་ཆོང་ཐོག་ཉིས་ཇེས་སྟེར་པའི་
རན་པར་ཟེད།
ཟུར་པ། ① ལས་འགན་འཕོས་ཆར་པའི་ཟུར་པ། བཞན་ཟུར་པ། བཀའ་ཟུར་པ། ② ལྟེ་བ་མ་ཡིན་པ་
ལོགས་སུ་སྟོན་མཁན། ཉོར་ཟུར་པ།
ཟུར་པ་སྒྲ། སྒྲ་སྟུག་ཆོད་གཡུང་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཆོད་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། ཞིབ་པར་
རྟོགས་འདོད་ན་མ་བྱ་བུ་ཟུར་གྱི་ཐད་དུ་བཞོད་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་ཤིག།
ཟུར་པ་མ་བྱ། སྒྲ་སྟུག་ཆོད་གཡུང་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཆོད་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དབལ་
སྟངས་སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱིས་ཞལ་ཁྲིད་ལས། ཟུར་པ་སྐར་དང་བུ་ཟུར་དང་། མ་བྱ་བུ་ཟུར་
སྒྲ་ཆོད་དཀར། ཟུར་པ་མ་བྱ་རྣམས་དོན་གཅིག་སྒྲ་སྟུག་ཆོད་པའི་མིང་ཡིན་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་དང་། ཞིབ་པར་རྟོགས་འདོད་ན་མ་བྱ་བུ་ཟུར་གྱི་ཐད་དུ་བཞོད་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་ཤིག།
ཟུར་པོ་ཆེ་ལྷན་འབྲུང་གནས། སྐགས་རྩིང་མའི་སྟོབ་དཔོན་ཟུར་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་དུ་གྲགས་
པའི་ཟུར་པོ་ཆེ་ལྷན་འབྲུང་གནས། རབ་བྱུང་དང་པོའི་གོང་གི་ལོ་ཉིར་ལྷ་པ་ཆུ་སྟག་སྟེ་ལོ་
༡༠༠༩ ལོར་འབྲུངས། ཆོངས་སྟོན་གྱི་དཔེ་བསྟེན་དུ་བཞུགས། ལྷག་པ་ལུང་གི་སྟུང་ཁང་

བཞེངས་པས་འུག་པ་ལུང་པ་ཞེས་གྲགས། ཅ་རྒྱད་བཤད་རྒྱད་འགྲེལ་པ་སྐྱབ་ཐབས་སོ་སོར་
ཐུ་སྟེ་བཤད། སློབ་མ་ཅེ་མོ་བཞི་དང་སྐུམ་ཆེན་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་སོགས་མང། མཐར་སྟོ་ཕྱག་གི་
ལྷ་ཁང་བཅིགས། འུག་ཅུ་ཅ་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༠༩༩ལོར་གཤེགས།
ཟུར་ཕྱད། ① སྟེའི་ཅེ་མོ་ནང་དུ་བཀྱག་སྟེ་བཅེངས་པའི་ཟུར་ཕྱད། ② གལ་ནས་བྱུང་བ། ཅན་པ་
ནམས་ཟུར་ཕྱད། ལེགས་པར་བསྐྱབས་པའི་གས་ཟུར་ཕྱད།
ཟུར་ཕྱད་སྐྱང་བུ་ཆེལ། དེང་སང་གི་མལ་རྩོ་གཟི་ཅན་ཐང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།
ཟུར་ཕྱད་ལྷ་པ། [མངོན]འཇམ་པའི་དབྱངས།
ཟུར་ཕྱད་ཅན། [མངོན]ཟུར་ཕྱད་ལྷ་པའམ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས།
ཟུར་ཕྱིན། མཐར་ཕྱིན། བྱ་བ་ཟུར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ།
ཟུར་འཕྱོང་རབ་གསལ། ཁང་པའི་ཟུར་དུ་བསྟན་པའི་དཀར་གསལ།
ཟུར་འཕྲད། འོགས་སུ་འཕྲད་བའམ་སྟེར་ལ་གཏུག་པ།
ཟུར་སྟོང་། ཤེས་རིག་གང་ཞིག་རང་གི་ཆེད་ལས་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱ་ཁག་གི་བསྐྱེད་ཀྱི་
ཁག་འགའ་ཞིག་སྟོན་སྟོང་མ་སྟོང་བ། རང་གི་ཆེད་སྟོང་དེའི་ཆེད་དུ་དེས་པར་དུ་སྟོང་དགོས་
པ་བསྐྱབ་གཞི་འགའ་ཞིག་འཛིན་གྱ་གཞན་དང་ལྷན་དུ་སྟོང་བ་ལ་བྱེད།
ཟུར་འབྲལ། ལག་རྟགས་སྒྲ་རན་སོགས་སྟེར་དུ་སྟེར་བ།
ཟུར་འབེན། ཤིང་གི་ཟུར་ལ་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་འབྲུར་ལེན་ཞིག
ཟུར་མ། ཟུར་སྟེ་གནས་པའི་རིགས།
ཟུར་མང་ནམ་རྒྱལ་ཅེ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་ཡོས་སྟེ་ལོ་༡༩༩༣ལོར་བྱང་མ་སེར་རྟོག་
ལྷན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་ལྷུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་
ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཟུར་མང་བདུད་ཅི་མཐེལ། བྱང་མ་སེའི་ཞལ་སྟོབ་བྱང་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་རབ་བྱུང་
བརྒྱད་པའི་འགོ་ཙམ་ན་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལྷུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་
རང་སྟོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང་མིག་ཆགས་པའི་ཉམས་སམ་སྒྲིག་ཆོས་ཀྱིས་མིག་གིས་ཡོན་པོར་ལྟ་ཚུལ་ཞིག

ལུང་མིག་ལ། [མངོན]བྱད་མེད།

ལུང་མེད། ① ལུང་ཆ་མེད་པ། ② [མངོན]སྒྲོར་སྒྲོར་རམ་ལྷུ་པོ།

ལུང་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ། གསང་སྤྲུགས་རྙིང་མའི་སྒྲོབ་དཔོན་ལུང་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་ནི།

དང་པོ་ལུང་པོ་ཆེ་ཤུག་འབྱུང་གནས་ཏེ། ཁོང་གིས་བསྟན་པ་བྱེད་པ་སྤྲུང་གི་བསྟན་པའི་

ཅ་བ་བཅུགས། གཉིས་པ་ལུང་ཆུང་ཤེས་རབ་བྲགས་པའམ་བདེ་གཤེགས་རྒྱ་པོ་པས་ཡལ་ག་

བསྐྱུངས། གསུམ་པ་རྩེ་སྒོ་ཕྱག་པ་ཆེན་པོ་ཤུག་མེད་གས་ལོ་འབྲས་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ལོ།

ལུང་ཅམ། འོགས་ཅམ་དང་ཆ་ཅམ། མང་པོ་ཤོད་མི་དཔོས་པར་ལུང་ཅམ་གྱིས་གོ་བ། ལུང་ཅམ་

ཆོགས་པ། དོན་སྙིང་ལུང་ཅམ་སྤྱད་པ།

ལུང་འཆོགས། ལོགས་སྤྱ་འཛོམས་པ། ཆོགས་རྒྱུང་ལུང་འཆོགས་ཀྱིས་གྲོས་སྤྱར་བྱེད་པ།

ལུང་ཞལ། ཅ་ཞལ་གྱི་གཤམ་གཤོན་དུ་གནས་པའི་ཞལ་རས་དང། དེ་བཞིན་མདུན་ངོས་སྤྱ་བསྟན་པའི་

ཞལ་རས་མ་ཡིན་པར་ལུང་ལ་གཟེགས་པའི་ཞལ་རས་ཏེ། ལུང་ཞལ་དང། ལུང་ཞལ་བྱེད་ཅམ་པ།

ལུང་ཞལ་བྱེད་ཅམ་པ། ལྷ་སྤྱའམ་མི་སྤྱའི་ཞལ་རས་ཟད་དེ་ལུང་དུ་གཟེགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཅུང་ཟད་

ལུང་ཅམ་གཟེགས་པའི་ཞལ་དབྱེབས།

ལུང་ལྷ། དོན་དག་ལོགས་སྤྱ་བ། དགོངས་སྒྲོར་སྟན་མེད་ལུང་ལྷ་བྱེད་པ།

ལུང་ལྷགས། ལོགས་སྤྱ་འཛུལ་བ། འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་མི་སྤྱ་གཞན་རྣམས་ཆོགས་འདྲར་ལུང་ལྷགས་བྱེད་པ།

ལུང་བལྷགས། ལུང་དུ་སྒྲོང་བ།

ལུང་ཟ། ཆོག་ལུང་གྱིས་ཁ་གཏོང་བའམ། གོ་རྒྱ་ཅན་བཤད་པ། ཁྲེལ་དགོད་ལུང་ཟ། ལུང་ཟའི་

གཏམ། ལུང་ཟ་དན་སྤྱས། ལུང་ཟའི་རི་མོ།

ལུང་ཟའི་མགྲོགས་ཟེས། མགྲོགས་ཟེས་རི་མོའི་རིགས་ཤིག་ཡིན། མགྲོགས་ཟེས་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་

དོན་ཤུགས་བསྟན་གྱི་རྣམ་པ་ལྡན་པའི་མི་དང་བྱ་དངོས་བརྗོད་བྱ་བས་ཏེ། སྤྱི་ཆོགས་ཐོག་གི་

སྤང་ཚུལ་དན་པ་སྤྱ་ཆོགས་ལ་ལུང་ཟའི་བྱ་ཐབས་སྤྱད་དེ་སྒྲོན་བརྗོད་དང་ཐེང་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ལུང་ཟའི་རི་མོ། འབྲེ་སྒྲོད་རི་མོ་ཡང་ཟེད། དེ་ནི་ཆབ་སྤྱད་དང་སྤྱི་ཆོགས་ཐོག་གི་གནས་ཚུལ་སྤྱ་

ཆོག་ས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་བྱས་ཏེ་འཕྲ་སྒྲོང་དང་། དགག་པ་རྒྱབ་པ། ཡང་ན་སྐྱུ་སྒྲོང་བྱེད་པ་
སོགས་དགོད་བྱེད་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་རིམ་ཞིག་ཡིན། རིམ་དེ་གས་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་
སྒོ་ཁྲིག་ཆེན་སོས་རབ་བཏགས་དང་། དཔེ་མཆོན། བོདོན་གྲགས་བསྟན་བཅས་ཀྱི་བྱ་ཐབས་
སྤྱད་དེ་རིམ་དགོད་བྱོལ། ཟུར་ཟ་ལྡན་པ་བཅས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཐོན་པ་ཞིག་འདི་དགོས།
ཟུར་ཡིག་མ་ཡིག་གི་ལོགས་སུ་བཀོད་པའི་ཁ་སྐོང་ཡི་གེ
ཟུར་ལྷགས། ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྗེ་རྗེའི་དགོངས་བཞེད་ལྟར་རྒྱད་ཀྱི་བཤད་སྒྲོས་དང་། སྟན་ཀྱི་
ངོས་འཛིན་སོགས་སྒོལ་རྒྱན་མ་ཉམས་པ་འཛིན་མཁར་ཀྱི་བརྒྱད་འཛིན་སྤྱི་ལོ།
ཟུར་ལྷགས་ཆབ་འབྲེན། ཟུར་མཁར་བའི་ལྷགས་ཀྱི་ལྷས་ཀྱི་འི་ཆུ་ལགས་པ་ཕྱིར་འབྲེན་པའི་སྡོ་སྟན་ཞིག
ཟུར་ལྷགས་རྩ་ཅི། ཟུར་མཁར་བས་ངོས་བྱས་པའི་རྩ་མ་ཅི་ཞིག
ཟུར་ལྷགས་སྟེ་བ། ཟུར་མཁར་བའི་ལྷགས་ཀྱི་སྟན་སྟེ་བའི་རིགས་ཤིག
ཟུར་ལྷགས་ཐོང་དགར། ཟུར་མཁར་བའི་ལྷགས་ཀྱི་ཐོང་དགར་ཐོའི་རིགས་ཤིག
ཟུར་ལྷགས་གསོ་རིག་དེའང་ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྗེ་ལམ་ཨ་པོ་ཆོས་རྗེ་ནི། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་
ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༩ལོར་དྲགས་པོ་ལ་ཐོག་ཟུར་མཁར་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྒྱུད་དུས་ནས་རང་
གི་ཡལ་དང་། ཤར་རབ་འབྱམས་པ། སྟན་སྟོན་དབང་ལྷག་བཟང་པོ་སོགས་ལ་བསྟེན་ནས་རིག་
གནས་མཐའ་དག་དང་། བྱད་པར་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་རྩལ་དུ་སྟོན། དགྲུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པར་
གསོ་རིག་གི་བསྟན་བཅོས་མན་ངག་གྲེ་བ་རིང་བསྐལ་བ་རྩམས། དེ་རྗེས་རྒྱད་བཞིའི་འབྲེལ་
ཆེན་པོད་ཤེལ་ལྷ་མོ། རྒྱད་ཀྱི་དཀའ་གནད་རྣམས་ལ་འདི་ཆོག་དཔུལ་དགར་མེ་ལོང་། སྟན་རོ་
གསལ་བྱེད་རིན་ཆེན་འབྱུངས་དཔེ། རོ་སྟོར་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱིར་བ། བདུད་ཅི་གཏེར་མཛོད་སོགས་
བརྩམས་པ་དང་། གཞན་ཡང་འབྱུང་བ་གཉིས་གཉིས་སྟེ་བ་པའི་སྟན་རྩས་རྣམས་ཀྱི་རོ་རྒྱས་
ཡོན་ཏན་གང་ཡོད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་རེ་ཉུ་མིག་ཞེས་པ་གསར་གཏོད་གནང་། ཁོང་ལ་སྟོབ་མ་མང་
པོ་བྱུང་བ་ལས་མཐར་ཕྱིན་ཀྱི་སྟོབ་མ་བཞེ་ཞེས་པ། མན་ངག་མཐར་ཕྱིན་མི་འཕྲུར་ཆེ་བརྟན་
དང་། འཕྲིན་ལས་མཐར་ཕྱིན་སྟག་དཔོན་བསོད་ནམས་བཟ་ཤིས། ལག་ལེན་མཐར་ཕྱིན་ཆེ་
འབྲུམ་རྫོང་། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་ཡི་རྒྱུད་པ་སྐྱབས་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་ཕྱིན་རྒྱབས་

ཞུགས་པའི་སློབ་མ་བརྒྱུད། ཤེས་རབ་ཙན་གྱི་སློབ་མ་བཅུ་དྲུག་གྲགས་པ་ཐོབ་པའི་སློབ་མ་ཉི་
ཤུ་སོགས་བྱུང་བ་དེ་དག་སྟོན་གྲགས་ཆེ་ཞིང་བྱར་ལུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སྟེལ་བ་པོ་གཙོ་བོར་
ཆགས། དགྲུང་གངས་སོ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༥ལོར་སྤྱི་
གཤེགས། བཟར་བྱིན་གྱི་སློབ་མ་བཞི་འཛིན་ཆུན་ལས། ཀོང་སྤྲད་ཆུན་པ་ལྷ་རྟ་ཆེ་དབང་། བཙུ་
སྤྲད་མཁན་ཆེ། བྱར་པོ་བཟ་ཆེན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་ཡིག་ཆ་སྟེལ། ལྷག་པར་བྱར་
མཁར་མཉམ་ཉིད་རྟོ་རྟེན་ཆ་ཐོ་བྱར་མཁར་སློ་བྲོས་རྒྱལ་པོས་ རབ་བྱུང་དགྲུང་པའི་ས་སྤྱལ་སྤྱི་
ལོ་1509ལོར་འབྲུངས་ཤིང་། དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་ཙམ་བཞུགས་ རྒྱུད་བཞི་འཛིན་ལས་པ་
མེས་པའི་ཞལ་ལུང་དང་། རྒྱུད་བཞི་བཀའ་བསྟན་ལག་འཁྱོང་། སྟོན་གྱི་བྱས་པ་དང་ཡོན་ཏན་
རྒྱ་འབྲས་རེ་ལུ་མིག་གངས་ཡིག་བཅས་གསར་དུ་བྲིས། གཤམ་ཐོག་བྲག་བྲིས་མའི་རྒྱུད་བཞི་
གསེར་མཆན་སོགས་གནད་རབས་ཀྱི་ཆོད་ལྡན་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ་ཁྲུངས་བཅོལ་ཏེ་རྒྱུད་བཞི་
ཞུ་དག་མཛད་ཅིང་རྒྱུད་བཞི་ཤིང་པར་བཞོས་པ་ལ་ག་ཐང་པར་མ་བེར་བ་དེ་རྒྱུད་བཞི་འཛིན་
པར་ཐོག་མ་ཡིན། ལུགས་འདིའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱུན་སྟེལ་བ་པོ་གཙོ་བོ་དེ་ དམར་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་དང་། སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་རྣམ་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་ དམར་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1672ལོར་ཁམས་གོ་འཛོ་རུ་འབྲུངས།
རྒྱུད་བཞི་དུས་ནས་སློབ་གཉེར་ལ་བྱུང་འབྲས་ཆེན་པོ་ཐོབ། སྤྱི་ནང་སོན་པ་དང་སྟོགས་མེད་བྱ་
བལ་གྱི་སྟོད་པས་རྒྱལ་ཁམས་འགྲིམས། བོད་ཁམས་ཡོངས་དང་རྒྱ་དཀར་ནག་ འཛུང་ལུལ་
སོགས་སུ་སྤྱེས་པའི་རྩ་ཤིང་སྟོ་ལུམ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་། ཆོད་ལྷ་མཛད་དེ་རབ་
བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་1727ལོར་སྟོན་ཐུན་སྟོན་གྲངས་ཉིས་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་གོ་
བཞི་ཙམ་ངོས་འཛིན་གནད་བ་དང་། དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་རོ་དང་། ལུས་ལ། ཞུ་རྟེན། ཡོན་ཏན།
སྤྱི་བའི་ལུལ། འཇུ་བའི་དཔེ་སོགས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་གསལ་རིག་གི་བསྟན་བཅོས་ཤེལ་
གོང་དང་། ཤེལ་བྱེད་གཉིས་བཅུ་མས་པར། གངས་ཙན་གསལ་རིག་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོད་
མར་འཛིན། གཞན་ཡང་གཏར་ག་དང་མེ་བཅའི་གསང་དམིགས། རོ་ལུས་ཞུ་རྟེན་གྱི་རེ་ལུ་མིག་
སྟོན་ཐུན་ལུས་པ་མཆུངས་པའི་རིགས་རྣམས་གཏོང་ཆུ་ལ་གྱི་ཆོབ་ཡིག་སོགས་གསལ་རིག་

སྐོར་གྱི་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བཅུ་མས་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྤར་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་གསལ་དུ་བཅུ་མས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལུགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༠ནས་འབྲུངས་ཤིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༤ལོར་འདས། གྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་1754ལོར་སྡེ་དགེ་དཔལ་སྤངས་དགོན་དུ་གནས་ལུ་རིག་པའི་སློབ་སླིང་བཅུ་གསུམ་ཉེ་དེའི་ནང་དུ་གསོ་རིག་སྡེ་ཆོན་བཅུ་གསུམ་པར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་ཤར་དཔལ་སྤངས་པའི་སྤྲན་བྲ་ཞེས་སྟན་བྲགས་རྒྱས་པ་ཞིག་བྱུང་། སློབ་བྲ་དེར་སྤྱི་ལོ་སློབ་གཉེར་བྱས་ནས་ཐོན་པའི་སྤྲན་པ་སྤྲད་བྲགས་ཅན་དཔོན་པོ་ཀཱ་དེས་ལེགས་ཀཱ་དེས་དོན། སླིང་སྤྲན་བྲ་འབྲུག་ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། འརྒྱ་མི་པམ། གནས་གསར་བྲ་འཕེལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ།། དེ་ཡང་དཔོན་པོ་ཀཱ་དེས་ལེགས་ཀྱིས་བཅུ་མས་པའི་སྤྲན་བསྟུས་ཨེ་མི་དང་། ཀཱ་དེས་དོན་གྱིས་སྤྲན་ཐུས་བསྟུ་སྟོར་བྱེད་པའི་སྤྲབས་སུ་གཙོ་བོ་དཔེ་ཆ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟུ་སྟོར་བྱེད་སྟོལ་བྱུང་འདུག། ཁྱད་པར་དུས་ཕྱིས་སུ་བསྟུ་དཔེ་འགའ་ཞིག་གསར་སྒྲིག་བྱས་འདུག་ཀྱང་དོན་དུ་དཔེ་ཆ་འདི་གཉིས་ནས་ཉེར་མཁོ་རྣམས་བརྟུས་པ་ཤ་སྟག་སྤང་། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་ཟིན་ཏིག་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲང་དོན་ཐམས་ཅད་བསྟུས་ཤིང་གོ་བདེ་བའི་དག་ནས་བརྗོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་སྤྲན་པ་མཚོག་དཔན་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་གལ་ཆེ་བའི་གདམས་དག་གི་མཛོད་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།

ཟུར་གཤམ་དགོན། དགོན་འདི་འདེབས་མཁན་དང་། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ཐོག་མར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཡིན། རྗེས་སུ་དགེ་ལུགས་དང་བཀའ་བརྒྱུད་གཉིས་འབྲེས་མར་ཡིན། དེར་དུས་བཀའ་བརྒྱུད་གཙོ་བོ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད། བོད་རང་སྤྱིང་སྤྱིངས་ནག་ཏུ་ས་ཁུལ་སོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟུར་བཤད། ① སྐེར་རམ་ལོགས་སུ་བཤད་པ། ② ཞོར་གྱི་འབྲེལ་བཤད།

ཟུར་སོང་ཅིས་ལེན། ཟུར་དུ་བཏང་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཅིས་ལེན་དགོས་ཟེར་བའི་དོན།

ཟུར་གསུམ། ① བྲ་གསུམ། དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་པ། ② དབྱིབས་ཟུར་གསུམ་ལྡན་གྱི་གཞོང་།

ཟུར་གསུམ་མ། དབྱིབས་བྲ་གསུམ་ཅན།

ཟུར་གསུམ་ཅེ་ཟུར་བསྟན། ཆ་ཆད་གཞུང་ལུགས་ནང་གསལ་བའི་ལྷ་སྤྱི་ཐེག་འདེབས་སྟངས་ཏེ།

ཟུར་གསུམ་ཅེ་ཟུར་དུ་བསྟན་པ་ཞིག

ཟུར་གསུམ་རིག་པ། ཅིས་རིག་གི་ཆོན་པ་ཞིག་གི་མིང་། ① ཅིས་རིག་པའི་མིང་བརྟེན་གྱི་ཞེ་

ཟུར། རྩལ་ཟུར། བང་ཟུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཆ་གས་ཚུང་དུ་འཕྱེད་མིང་སྟེ། སྤེན་རྩལ་ཟུར་མ་

ཉམས་པ། སྐད་ཆའི་ཟུར་ཅམ་ཐོས། ཆེག་ཟུར། བོད་སྐད་ཀྱི་ཟུར་ཆག་པ་ཞེས་པ། ③ ལོགས་

དང་འགྲམ་གྱི་མིང་སྟེ། ཟུར་ནས་བལྟས་ན་སྟོན་པ་མཁས།

ཟུར་གསོལ། ལོགས་སུ་སྦྱོད་པའི་གསོལ་རས།

ཟུལ། ཟུར་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། མང་བ་འཕན་ལུལ་གྱི་སྐད་དུ་སྟངས་།

ཟུས། [ལུལ་]ཤོང་བ་དང་། ཚུད་པའི་དོན། དདུལ་ཁུག་ནང་དུ་དདུལ་མང་པོ་ཟུས་སོང་། ཅ་ལག་

ཆང་མ་སྐྱམ་ནང་དུ་ཟུས་སོང་ལྟ་བུའོ།

ཟེ། ① སྟེམ་མཐའ། རིའི་ཟེ། བྲག་གཡང་གི་ཟེ་ནས་རྟའི་ཁ་བསྐྱོགས་པ། ② རྒྱུ་ཁ་ཁ་ཚུའི་ཟེ།

③ རྒྱུ་ཁ།

ཟེ་དཀར་དགོན། ① དུས་རབས་བཙུག་པའི་དུས་འགོར་གངས་ཅན་དགོན་གྱི་ཁྱི་ཐོག་གསུམ་པ་

སྟོབ་ཐང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་

གཞིས་ཀ་ཅེས་ཁུལ་དེར་རི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟེ་དཀར་དགོན། ② རབ་བྱུང་བཞི་པའི་དཀྱིལ་ཅམ་དུ་འབྲི་གུང་སྟུན་སྤྱོད་གསུམ་པ་འབྱུང་གནས་གྱི་

སྟོབ་མ་ལེགས་པ་དོན་ལྡན་ཞེས་པས་བཏབ་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་ལོ་

༡༦༩༩ལོར་དགའ་ལྷན་པོ་བླ་མ་བཙུགས་རྗེས་སོག་དམག་གིས་དགོན་པར་གཏོར་བཤིགས་

ཆབ་ཆེན་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༨༣༠ལོར་ཅམ་ན་ཆབ་མདོའི་ལུགས་མཆོག་དག་དབང་ཆོས་དབྱིངས་

གྱིས་དགོན་པ་དགེ་ལུགས་པར་བསྟུར། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཚུ་དམར་

ལེབ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟེ་དཀར་རབ་བཟན་གླིང་། དགོན་ཐོག་མར་འཆར་མ་ལེགས་པ་དོན་ལྡན་གྱིས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་

ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་ལྷ་ཁང་ཚུང་དུ་ཞིག་བཞེངས། སྐབས་དེར་བྲལ་མཐའ་བཀའ་

བརྒྱད་པ་ཡིན། གྱི་ལོ་ ༡༩༣༤ ལོར་སོག་དམག་གིས་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་བཀའ་བརྒྱད་པ་འདི་དགོན་
ཕྱེ་ཆམས་གཏོར་བཞིགས་བྱས་སྐབས་དགོན་པ་འདི་ཡང་གཏོར་བརྒྱགས་སོང་། དེ་ནས་དེམ་
བཞིན་བཀའ་དགོན་ཆམས་དགེ་ལུགས་པར་བརྒྱད་སྐབས་དགོན་པ་འདི་ཡང་བྱུང་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པར་བརྒྱད། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་ཁྱིམ་རྒྱུ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཟེ་ཁ། རིའི་སྒྲོང་ཟུར། རི་བོ་མཐོན་པོའི་ཟེ་ཁ་ནས་བལྟས་ན་མཐོང་གྱི་ཆེ།
ཟེ་ཁེབས། རྩ་དུས་བོད་ཀྱི་སྒྲོ་ཆེན་མི་ཆེན་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཟེ་བ་གཡོག་བྱེད་ཀྱི་གྲན།
ཟེ་ཁག་ཁྱིམ་བྱེད་གཙོག་ཁག་
ཟེ་སྒྲོ། ① ཟེ་བ་དང་སྒྲོ། ② ཅེ་ཁྱེད་ཟེ་སྒྲོ།
ཟེ་རྩོག་རྩེལ་གྱི་སྒྲེའི་ཟེ་བའམ་རྩོག་མ།
ཟེ་ཆེན་དགོན། ཞེ་ཆེན་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཟིགས།
ཟེ་མཐུག་རྩོག་མ་དང་རྩ་མའི་བསྐྱུས་མིང་། རྩེལ་གྱི་ཟེ་མཐུག་གཞུང་།
ཟེ་ཐོག་① བྱ་དེའི་མགོའི་ཤ་འབྲུ། ② སྒོ་ལྷགས་ཀྱི་ནང་ཅིག་སྒོ་ལྷགས་ཀྱི་ཟེ་ཐོག་བཅན་པོ།
③ [རྒྱིང་]བདར་བ། གཡེར་པོ།
ཟེ་བ། ① རྩོག་མ། རྩེལ་ཟེ། བག་ཟེ། དེ་པོའི་ཟེ་བ། ② མེ་རྩོག་གི་ཤ་སྐྱེ། བད་མའི་ཟེ་བ།
ཟེ་བུན། དུས་ཟིང་འབྲུགས་པའི་མིང་།
ཟེ་འབྲུག་སྒྲུགས་ལྟ་བུའི་སོག་ཆགས་རིགས་ཀྱི་པོ་བའི་ཆ་ཤས་ཞིག་སྟེ། ལུལ་སྐད་དུ་པོ་ཟེ་ཡང་ཟེར།
ཟེ་འབྲུ། ཟེ་འབྲུ་དང་འབྲུ།
ཟེ་མ། གཟེ་མ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
ཟེ་མ་རུའི་གཟེར། ཤིང་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། སལ་ཆེར་སྒྲུག་མ་ལྟ་བུ་གཟེར་བུ་བཅོས་ཆོག་པ་ཞིག་
ཟེ་མོ། ཟེ་མོང་དང་འབྲུ།
ཟེ་ཆ། ཟེ་ཆུ་དང་འབྲུ།
ཟེ་ཆའི་སྒྲུང་ཅི། ཟེ་ཆའི་ཁ་སྒྲུང་གི་སྒྲུང་ཅི།
ཟེ་ཆ། ལན་ཆུའི་རིགས་ཞིག་སྟེ། རོ་ལན་ཆ། ཞུ་རྩེས་ཐོང་། ལུས་པས་རྩོ་སྐྱོན་དང་། ལྷང་པའི་རྩེ་ལྟ།

མ་ཁྱ་བའི་ནད་ནམས་ཁྱ་བར་བྱེད།
ཟེ་གཞུག་རྟ་ཤེལ་སོགས་ཀྱི་རྟོག་མ་དང་རྩ་མ།
ཟེ་ཟེ། འདོད་པ་སྒྲོང་བའི་ཉམས་དང་བྱ་སྒྲིབ།
ཟེ་ལ། བོད་རང་སྒྲོངས་སྒྲོངས་ཀྱི་མཆོ་སྒྲ་རྫོང་ཁོངས་ཡོན་ཡུལ་དུ་ཡོད།
ཟེ་ལངས་པ། ① རྟ་ཤེལ་གྱི་ཟེ་བའི་སྤྱུ་ལངས་པ། ② ཁ་མཆུ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ལངས་པ།
ཟེག་པ། སྤྱ་མདོག་དམར་པོ་ཞིག་རྟ་ཤེལ་བ་དང་ཟེག་པ།
ཟེགས། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་བྱལ་བའམ་ཆ་གས་རྒྱུ་དུ་ནམས་སོ་སོར་འཛོར་བའི་དོན་ཏེ།
ཡུན་ལ་སྒྲོན་པོ་ཟེགས་པར་གྱུར་པ། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ཁ་ཟས་ནད་གི་ས་རྒྱུ་ཟེགས་
མས་སོ་ལ་ན་ཟུག་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཏེ། སོ་ཟེགས། བྱེ་མས་སོ་ཟེགས།
ཟེགས་པ། ① སྤྱང་པ། ཡིག་རིགས་བོར་ཟེགས་སྤྱ་མ་སོར་པ། ② རྟིང་པ། བོས་རྩལ་ཟེགས་པ།
ཟེགས་མ། ཟེགས་མའང་ཟེད། རྒྱུ་ཟེགས་པའམ་རྒྱ་རྩལ། རྒྱ་ཟེགས་ཀྱི་ཟེགས་མ། ཆར་བའི་
ཟེགས་མ། རྒྱ་གཏོར་རྒྱངས་འཁོར་གྱིས་ཟེགས་མ་མང་དུ་འཛོར་པ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་རྒྱ་
ཟེགས་དང་། རྒྱུ་ཟེགས་མ། ཟེགས་པ་བཅས་སོ།
ཟེགས་མ་ནག་མོ། [མདོན]ཟས་ཀྱི་རོ་འགྲུགས་བྱེད་སྟོད་སྒྲོན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
ཟེགས་མ་གཡོ་བྱེད། [མདོན]སྒྲོན་པི་པི་ཡིང་།
ཟེགས་མའི་ལྗེ། [མདོན]འཁོར་རྒྱ།
ཟེང་པ། བྱེད་དུ་ཟེང་ཟེང་དུ་ལངས་པ་སྟེ། མགོ་སྒྲ་ཟེང་པ། གཡས་ཟེང་གཡོན་ཟེང་སོགས་ལྟ་བུ།
ཟེད། ① འཛོད་པའི་སྤྱུ་ཆིག་ ② འདུ་འཛིའི་མིང་སྟེ། ཟེད་ཟེད་ཡིང་ཡོང་ལྟ་བུ།
ཟེད་ཅ་མ། རྒྱུང་ཟེད་ཅ་མ།
ཟེམ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་སེམས་རྒྱུང་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། སྒྲོན་པས་ནད་པར་གཤག་བཅོས་བྱེད་
པའི་སྐྱབས་ནད་པའི་གུས་རྩ་ཡི་གནད་ལ་ཟེད།
ཟེམ་འཛོག་པ། བག་ཆ་པ།
ཟེམ་རིན་པོ་གྲགས་པ་སེང་གེ། འདི་ཉིད་ཡབ་ཅེ་བོ་དང་ཡུམ་རྩོ་བཙུན་མ་བཟ་གིས་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་

སྤྲུལ་སྤྲུལ་རྒྱུ་དང་གསུམ་པའི་ལྷགས་པ་གྲགས་ཏེ་ལོ་རྒྱུ་ལྷུ་འབྱུངས།
ཁྱིམ་པའི་དུས་ཉིད་ནས་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་རང་གིས་འཇུག་དགྲུང་ལོ་བཅུ་
དྲུག་ལ་ཐེབས་སྐྱབས་སངས་རྒྱུ་སྒྲོམ་པ་བ་ཚུར་བྱོན་པ་དང་མཛུགས། རབ་ཏུ་བྱུང་བར་ཞུས་
པས། གྲོ་སར་གྱིས་གསུངས་ནས་མཁན་པོ་རྣམས་འབྱོར་བྱུང་སེང་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཆོན་
གྲགས་པ་སེང་གེར་གསོལ། འདུལ་བ་བསྐྱབས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་དགྲུང་ཐེབས་སྐྱབས་མཁན་
པོ་རྣམས་འབྱོར། ལས་སྒྲོམ་ཞོགས་པ་གནས་བཏྟན། གསང་སྟོན་པ་ཟེམ་ཆེན་མོས་མཛད་ནས་
བསྟེན་པར་རྫོགས། བྱ་ཡུལ་དུ་སངས་རྒྱུ་སྒྲོམ་པའི་སྤྱན་སྤར་བྱོན་པས་ཐུགས་གྱིས་བཟུང་
ནས་གདམས་པ་ཆོང་བར་གནང་། སངས་རྒྱུ་སྒྲོམ་པ་གཤེགས་རྗེས་གདན་ས་བ་གཞན་ཞིག་
བྱུང་བའི་མཆོན་ནི་མ་ཤིས། ལོ་བྱ་ཡུལ་བ་རྣམས་བརྒྱུད་རིམ་ལ་ཡང་སངས་རྒྱུ་སྒྲོམ་པ་ནས་
ཟེམ་གྱི་བར་དུ་གཞན་མི་འཇུག་པར་འདུག། ཁྱིམ་དཔལ་ལྷ་མོའི་བཀའ་བྱུང་ནས་ཟེམ་གྱིས་
གདན་ས་མཛད། མཐར་དགྲུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་ཅུ་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་འབྲུག་༡༥༤ ལོར་
སྤྱུ་གཤེགས། འདིའི་སྒོ་བ་མ་མང་དུ་བྱོན་པའི་ནང་ནས་འོད་གསལ་བ་ཆེན་པོས་ཞོགས་གྱི་ཕྱར་
འོད་གསལ་དགོན་པ་བཏབ། རི་མེར་བ་ཆེན་པོས་ལྷོ་བྲག་ཤར་དུ་རི་མེར་བཏབ།

ཟེའུ་ཐོ་བ་ཚུར་དུ།

ཟེའུ་འབྲུ། མེ་ཉོག་འདབ་མའི་དབུས་གྱི་གེ་སར།

ཟེའུ་འབྲུ་དགོན། མིང་གཞན་རྫོང་ལྷ་དགོན་ཟེར། བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་པས་བཏབ། འདེབས་ལོ་
མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤང་
ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟེའུ་འབྲུ་ཅན། [མདོན]པད་མ།

ཟེར། ① འོད་གྱི་ཟེར་མདངས། ཉི་ཟེར། ཚུ་ཟེར། ཆ་ཟེར། ② མི་འདོད་པ་དང་། མ་རངས་པའི་ཆོག་
ལུགས་སྟོན་གྱི་དཔྱད་ཅིག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ངོས་ནས་བདེན་པར་གྲུབ་ཟེར། དེ་སྐད་ཟེར།
སྐབས་དེར་འཛིག་ཉེན་པ་རྣམས་ཞིང་ལ་སོ་ནམ་གྱི་དཔེ་སྟོལ་དར་ཞིང་། བསོད་ནམས་གྱི་
མཐུ་ལས་དདུལ་ཟངས་ལྷགས་གསུམ་ཡང་ཐོན་ཟེར།

ཟེར་སྐད། ① དེས་གཏན་མེད་པའི་དོན། འབྲུང་ཁུངས་སྐྱ་ཡིན་འདུལ་བྱེད་ཁྱུང་། གཉེན་པོ་རྒྱུང་ཡིན་
སྒྲོག་ཐབས་མང་། འབྲུལ་དུ་འཕྱུར་པའི་ཡུང་དུགས་མི་སྒྲོན། ཟེར་སྐད། ② གཞན་གྱི་སྐད་ཆ་ལ་
ཅུང་ཟད་རྒྱུར་ཟ་བའི་ཆིག་།

ཟེར་དགྲ་ཅོག་ཟེར་ཆད་ཐམས་ཅད།

ཟེར་སྒྲོས། བཤད་སྒྲོས་དང་དོན་གཅིག་གཏན་ལ་སྒྲོས་ཀ་ཕུད་ནས་བཤད་པ། གཏན་མཛེས་པོའི་
སྟན་པའི་བྱེད་དོན།

ཟེར་ཅི་དགོས། བཤད་མི་དགོས་པ་ལག་ལེན་བྱེད་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། ཟེར་ཅི་དགོས་ཏེ་སྒྲོབ་ཐུང་
སྟེབས་དུས་སྒོའ་སྒྲོང་ཡག་པོར་བྱ་དགོས་རེད།

ཟེར་གཏམ། ① སྐད་ཆ་གཅིག་ཐད་ཀར་བཤད་པའི་ནང་དུ་དོན་གཞན་ཞིག་གོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་
ན། ཁོང་གི་སྒྲིག་ལམ་སྒྲོར་མང་པོ་ཞིག་བཤད་པ་དེ་དོན་དུང་ལ་ཟེར་གཏམ་ཡིན་པར་འདྲ་ལྟ་
བྱ། ② བད་བཏང་ནས་དོན་གོ་བར་བྱ་བ་སྟེ། ཁོས་ང་ལ་མིག་བད་བཏང་ནས་མ་ཟེར་ཟེར་
གཏམ་བྱས་ཐུང་། ཁོང་གིས་བྲག་གཡུག་གཡུག་བྱ་སྟེ་ང་ལ་མ་འགོ་ཟེར་གཏམ་བྱེད་ཅིང་འདུག
ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཟེར་དུག་སྒྱུང་དུག་གི་ནང་ཆོན་ཉི་མའི་ཟེར་ལ་ཏུ་བྱས་ནས་བསྐྱར་བའི་དུག་ཅིག་།

ཟེར་སྒྲོས། ཤོད་སྒོལ་ལས་ཟེར་རྒྱུ། དེ་ལྟ་བུའི་ཟེར་སྒྲོས་གཏན་ནས་མེད། སྒྲིང་གཏམ་ཆང་མ་རང་
གང་གྱི་ཟེར་སྒྲོས་ལས་མི་བདེན། སྒྱུང་གཏམ་ཟེར་སྒྲོས། ཟེར་སྒྲོས་ཉན་པར་ཆ་བཞག་པ། ཟེར་
སྒྲོས་ཅོམ་ལས་མེད།

ཟེར་འཕྲོད་གོན། རྒྱ་མ་གཡུང་དུང་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། བཏབ་དུས་མ་གསལ། བྱམ་མཐའ་པོན་
པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྒྲོང་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་དུ་ཡོད།

ཟེར་བ། ① རྫོང་པ། སྐད་ཆ་དེ་འདྲ་ཟེར་བའི་དོན་གང་ཡིན། ཅི་ཟེར་བ་ལ་ཉན། ② དེས་གཟུང་གི་
སྒྲ། ཁམ་བྱ་ཟེར་བ་ཏུ་ཅང་མངར་མོ་ཞིག་ཡོད།

ཟེར་མ། ① ཐེགས་མ། རུའི་ཟེར་མ། ② རྒྱང་། ཟེར་མ་རྒྱང་དང་མཉམ་འགྲོལ་ཡིན།

ཟེར་མོ། ① སེམས་ཅན་གཟུགས་མོའས་སྐད་། ② བྱ་བྱ་ལུད་ཀྱི་མིང་གཞན།

ཟེར་ཞིང་། ཟར་མ་འདེབས་པའི་ཞིང་ས།

ཟེར་རིགས། ཤོད་སྒོལ་ལམ་ཟེར་རྒྱན། གཞན་གྱི་ཟེར་རིགས་བདེན་མིན་ལྟ་ཆོགས་འདུག

ཟེར་རིས། འོད་ཟེར་ལྟ་བུའི་རི་མོ།

ཟེར་ལོ། ① མ་རངས་པའི་ཆིག་སྟེ། གཞན་གྱི་འདོད་པའམ་ཟེར་རྒྱལ་ལ་བྱར་ཆིག་ བྱི་རོལ་བས་

འཛིག་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལྟ་ཆོངས་པས་བསྐྱེད་པའོ་ཞེས་ཟེར་ལོ། དེ་འདྲ་ཟེར་ལོ་

ཅམ་ཐོས་པ་ལས་ཁུངས་བཅན་པ་ཞིག་མ་རྟེན། ② བཤད་པ་ཅམ། ཁན་མ་ཟེར་ལོ་ཅམ་མིན་

བར་ལག་ལེན་བསྟར་དགོས།

ཟེར་སྒོལ། བཤད་སྒོལ། སྒར་གྱི་ཟེར་སྒོལ་ལ་དེ་ལྟར་འདུག

ཟེལ། ཉག་མ་དང་དུམ་བུ་རྩེ་དུའི་མིང་སྟེ། ཟེལ་ལངས། མཐུབ་མོར་ཤ་ཟེལ་ལངས། གཡག་ར་

ཟེལ་སྒོག་སྒོག་ཟེལ་ལེ་ལེ་ཞེས་བ།

ཟེས་དཀར་འབྲི། ཆིག་རྒྱན་འབྲིའི་ཆིག་རྒྱན་སྟེ། ལྷན་དག་གི་སྐབས་སུ་ཟེས་དཀར་འབྲི་དང་འབྲི་

ཟེས་དཀར་གང་བདེ་འབྲི་ཆོག

ཟེས་པོ། འབྲི་དང་གཡག་སོགས་སྐལ་བ་ཁུང་ནས་ཟེ་བའི་གོང་བར་སྤྱད་ཀར་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་འབྲི་

ཟེས་པོ་ཟེར།

ཟེས་མོ་སྒྲང་སྒྲས། དུར་དོ་དང་། ཉ་བྱར་སོགས་བཟོ་ཡས་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་སྒྲས་རྩལ་གྱི་ནམ་པ་མི་འདྲ་

བ་ཞིག་སྟེ། དབྱིབས་བྱ་བཞི་ཡིན་པ། བྱ་དཀར་པོ་གཉིས་ཁ་གཏད་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཉག་པོ་

གཉིས་ཁ་གཏད་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།

མོ། ① ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་ཟ་བའི་སྐལ་ཆིག་ ② [རྩིང]ཁམས་དང་རང་བཞིན།

མོ་ཆགས། མོ་ཤེ

མོ་རྩུག། མོ་རྩུན་འཁོར་ལོའི་བསྐྱེད་ཆིག་

མོ་རྩུན་འཁྱུད་མོ། རྩུ་བྱེན་ལ་འཛེན་བྱེད་གྱི་འཁོར་ལོ།

མོ་རྩུན་རྒྱུད་མོ། མོ་རྩུན་འཁྱུད་མོ་དང་འདྲ།

མོ་ཐོན་ནས་མཆི། [རྩིང]མནའ་བསྐྱལ།

མོ་དང་གོང་པོ་རེ། དེང་སངས་ལྟོ་ཁ་ཅིང་ཐང་གི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་དེ་ཡིན་ཅིང་། རི་དེའི་ཤར་ལྷོ་འོ་
མཆམས་དེར་བོད་མིའི་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་ས་ཞིང་འདེབས་སའི་གནས། མོ་དང་
དང་། མོ་ཐང་ཡང་ཟེར་བའི་ཞིང་ཁ་བྱ་ནར་ཅན་ཞིག་མཐོང་རྒྱ་འདུག
མོ་དོར། ལུལ་འཁོར་སྐྱོང་བའི་ལུལ་ལྷ་གཞི་བདག་གི་གཙོ་བོའམ་གྲགས་ཆེ་ཟེས།
མོ་མདོག་ ལུས་ཀྱི་གཟི་མདངས། ལུས་ཀྱི་མོ་མདོག་རྒྱས་བ། མོ་མདོག་བདེ་བ།
མོ་མདོག་ཡང་བ། ① ཁམས་བདེ་ཞིང་ལས་སུ་རུང་བ། ② བཞིན་མདངས་གསལ་བ། ③ བཙོན་འགྲུས་ཅན།
མོ་བ། ① འཇལ་བྱེད་ཤིང་སྟོང་། མདའ་ཐོ། ② འོ་ཞོ་ཐུག་བ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་ཅིག་འོ་ཐོ། ཐུག་ཐོ།
མོ་བའི་ལྷག་དཀྱིས། མོ་བའི་སྟོང་དཀྱི་བྱེད་ལྷག་ཐག
མོ་མར། མོ་བའི་ནང་དུ་ཆགས་བའི་སྤྲིས་མ།
མོ་མོ། ལུན་རིང་སྤྱད་བའི་འོ་ཞོ་ལྷག་སྟོང་ཤིང་མོའི་ནང་ལ་ཆགས་བའི་མར་དང་འོ་སྤྲིས།
མོ་ཞིག་བཟའ་རྒྱུའི་ཐས་མོ་ཞིག་སྟེ། ལྷལ་ཆེན།
མོ་བཟང་། ཀལེས་ཀ་བཟང་པོ།
མོ་རིས། ① ལྷག་རྩས་བྱུང་བར་ཞིག་ ② མཁུར་ཆོས་སོགས་ལ་བསྐྱས་བའི་རི་མོ།
མོ་ལག་ཟངས་རག་ཤིང་སོགས་ལས་བཟོས་བའི་འོ་ཞོ་ཐག་བ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་ཅིག
མོ་ལུང་། ཞོ་སོགས་བསྟོལ་སའི་སྟོང་གི་ལུང་ལ་ཟེར།
མོ་ཤེ། མོ་བའི་ནང་ལྷག་མ་སིལ་བུ་བསྐྱོར་ཏེ་བཞག་པར་འོ་མ་ལྷགས་ཏེ་ཆགས་བའི་བཙུན་ཐུན་གྱི་
ཅི་སྤྱག་པོ་ཞིག
མོ་ག ① བཙོང་བྱའི་རྩས། དངོས་མོག་ མོག་གོང་། མོག་སྐྱམ། མོག་གོང་ཆུང་ན་རྒྱ་སྤྱས་ཞེར་པོའི་
རྩགས། མོག་ལེགས་གོང་ཁེ། ② སྟོ་སྤྱགས། ཀལམ་དང་འབྲི་སྤྱིའི་མིང་ཡིན། མོག་གི་ཆོས་
གཞི་བྱི་ནས་མཐོང་། དག་པོའི་རྟོག་རྩས་ཁོག་ན་ཡོད། ③ ཀལེ་སྤྱ། མོག་ཆེན་གྱིས་རྒྱ་བ་བ།
མོ་ག་ལྷ། མོ་ག་མང་པོའི་ནང་ནས་ཆོ་གཅིག་ནོར་ལྷ་གཅིག་དང་དོན་འདྲ།
མོ་ག་ཁྲལ། ① ཆོང་མོག་གི་གངས་ལ་བཞེན་ནས་འགྲེལ་བའི་ཁྲལ། ② ལྷགས་རིགས་ལ་འགྲེལ་བའི་ཁྲལ།
མོ་ག་གི་ལོ་བཙེ་སྟངས། ལོ་གཅིག་པར་མེ་ལི། ལོ་གཉིས་པར་དབྱར་གཉིས། ལོ་གསུམ་པར་དབྱར་

གསུམ། ལོ་བཞི་པ་ལ་སོ་གཉིས་ཟེར་བ་ཁ་ནང་དུ་སོ་ཆེན་པོ་གཉིས་སྟེས་ཡོད། ལོ་ལྔ་པ་ལ་སོ་
བཞི་ཟེར་སོ་ཆེན་པོ་བཞི་སྟེས་ཡོད། ལོ་དྲུག་པ་ལ་སོ་དྲུག་ཅེས་སོ་ཆེན་པོ་དྲུག་སྟེས་ཡོད། ལོ་
བདུན་པ་ལ་ཁ་ཆང་། ལོ་བརྒྱད་པ་ལ་གུས་གཅིག་ཟེར་དུ་དགེས་རི་མོ་གཅིག་དོད་ཡོད། ལོ་
དགུ་པ་ལ་གུས་གཉིས་ཞེས་དུ་དཀྱིལ་རིས་གཉིས་དོད་ཡོད་པ་སོགས་རིགས་འབྲེ
ཐོག་སྟོམ། དངོས་ཐོག་འཇུག་སའི་སྟོམ།
ཐོག་སྟོགས། མ་ཐོན་པའམ་པན་མི་ཐོགས་པའི་ཐོག་རོ།
ཐོག་སྟོང་། གཡོ་རྒྱའི་གཏམ་སྟོང་།
ཐོག་ཐང་། དངོས་ཐོག་གི་རིན་ཐང་།
ཐོག་ཐོ། དངོས་ཐོར་གྱི་ཐོ་ཡིག
ཐོག་བདག ① ཆོང་ཐོག་གི་བདག་པོ། ② ལྷགས་ཐོག་གི་བདག་པོ། ③ [ཡུལ]པལ་པོའི་ཆོང་པ།
ཐོག་ནག ལྷགས་ཀྱི་མིང་དང་། ལྷུ་སྟོག་འཆོང་བྱེད་པའི་ཐོག་གི་མིང་ལའང་།
ཐོག་པོ། གཡོ་ཁམ་མཁན་ནམ་ཐོལ་མ། དམ་པ་མི་ཐོན་ཐོག་པོ་ཐོན་པའི་དུས། ཐོག་པོ་པལ་ཆེར་
མཁས་པའི་གལ་དུ་བཞག
ཐོག་པོ་བྱི་དཀྱོག་མཁན། གཡོ་སྐྱུས་མི་གཞན་ལ་ཟེར་འདྲིག་སྟོང་བ་པོའི་དཔེ།
ཐོག་སྐྱ་ནག ཐོག་སྐྱ་ནག་པོའི་རིགས་ལ་གོ།
ཐོག་སྐྱས། དངོས་པོའི་རྒྱ་དག་གམ་སྐྱས་ཀ།
ཐོག་མ། ① གཡོ་སྐྱ་རྒྱ་ཆུན་ཅན་གྱི་བྱད་མེད། ② རྒྱ་ནམ་གཡོ་སྐྱའི་མིང་།
ཐོག་མོ། གཡོ་ཁམ་ཅན་གྱི་མི་མོ།
ཐོག་རྩ་རྩ་མ། ཆོང་གི་མ་རྩ།
ཐོག་རྩ། ཐོག་རྩ་ན་དང་འདྲ།
ཐོག་རྩུག། ཅ་ལག་རྩུན་མ། དེར་དུས་ཆོང་པའི་ནང་གི་ཅ་ལག་པལ་ཆེར་ཐོག་རྩུན་རེད་ལྟ་བུ།
ཐོག་བརྩས། ཆོང་ཐོག་བརྩས་མ།
ཐོག་རིན། དངོས་ཐོག་གི་རིན་ཐང་།

ཐོག་རྒྱུ་མ་ཐེན་པ་ལས་མཁོ་མེད་ཀྱི་དངོས་ཐོག
ཐོག་རོང་བྱད། ཐོག་ཤ་ཤེད་མེད་པ་རྣམས་དམིགས་བསལ་དུ་རྩ་སྟོ་ཡོད་ས་འགྲོ་བ་ལ་ཟེར།
ཐོང་། དངོས་པོ་ལས་ཆོང་ཐོག་སྒྲིབ་མེན་ཐོང་ཐོག་ནས་ཅིས་རྒྱབ་པ། ཐོང་དུ་བྱེད་པ། ཐོང་དུ་མི་བྱེད་པ།
ཐོང་ཁལ། ཆོང་ཐོག་གི་ཁལ།
ཐོང་གིས་འཆོ་བ། [མངོན]ཆོང་བ།
ཐོང་འགྲེམས་གནས། [མངོན]ཆོང་འདུས་སམ་ཁྲིམ་པ།
ཐོང་ལྷ་རྒྱ་ནག་པས་འབོད་པའི་གནའ་རབས་ཀྱི་ས་མིང་། དེང་སང་རྩ་བོ་དེ་རིགས་རང་སྟོང་ཁལ་
ཟུང་རྩ་ས་ཁལ་མིང་རྟེན་པ་ཞིག་ཡིན།
ཐོང་རྒྱ། ཐོང་རྩ་དང་འབྲ།
ཐོང་དུས་ཐམ་ག་མིང་ག་ཞན་ལ་འབྲལ་བ་ཐོས་ཐམ་ག་འདྲ་ཟེར། ཉན་དང་སྤྱི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་
དཔོན་ཆོང་གི་ཐམ་གའི་རིགས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་གཙོ་བོ་གཡུལ་འབྲེད་སྐབས་དམག་དཔོན་
གསར་བསྐྱོད་བྱེད་པར་སྟོད་པའི་སྐབས་འབྲལ་དུ་ཐམ་ག་སྤྱར་བ་ཐོ་བྱེད་པའི་དོན་དུ་གོ།
ཐོང་གསར་པ། ཁྲིམ་རར་བརྩེ་འཆོང་བྱེད་སྐབས་ཆོང་ཐོག་གི་ཆབ་བྱེད་དངོས་ཐོང་གསར་བ་སྟེ།
དདུལ་གསར་པ།
ཐོན། ① དོགས་ཐོན་གྱི་མིང་སྟེ། དབང་ལ་ཐོན་བྱ་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② སྤར་ཁ་བརྒྱད་ཀྱི་བརྒྱད་པ།
ཐོན་སྐྱོད། བག་ཆ་བར་བྱ་བའི་རོགས་སྐྱོར།
ཐོན་གཤམ་བྱེད། དོགས་ཐོན་གྱི་གཤམ་བྱེད་པ།
ཐོན་པ། བོད་རིགས་ཀྱི་ལྷན་རིགས་ཤིག་སྟེ། བལ་ཆེ་བ་སྤྱད་པས་བསྐྱས་པ་ཡིན།
ཐོན་རྩྭ་། ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མི་རབས་ཉི་ཤུ་པ་ཞོན་ཅུང་ལི་ཁྲིན། དེང་སང་རྒྱ་ཡིག་གི་སྤྱི་
ཞོན་ཟེར་བ་རྣམས་སྤར་གྱི་བོད་ཀྱི་ཡོ་རྒྱུས་རྣམས་སུ་ཐོན་ཞེས་འབོད་པ་དུས་སྐབས་སོ་སོའི་
སྤྱ་གདངས་མི་འབྲ་བ་ཞིག་ཡིན་པེས།
ཐོན་རྒྱང་། སྤར་ཁ་ཐོན་དང་འབྲུང་ཁམས་རྒྱང་།
ཐོབ། རྟིང་གཡོ་སྤྱུ་ལས་རྒྱུན། ལྷ་མཐོང་འདྲེ་མཐོང་གི་ཐོབ་རྒྱུ་བཤད་པ།

ཐོབ་ཐོབ། བཅག་པོ་ལམ་མཁེགས་པོ་མེན་པ་དང་དཔེ་འོ་སྟོན་ནས་ནོ་པོ་མེན་པ་ལའང་།

ཐོམ། ① རྟོན་སྤྲ། ལུ་ཐོམ། འོ་ཐོམ། ཤིང་ཐོམ། ② རི་ཐོམ། སྤྱིན་པའི་ཐོམ། རི་པོའི་ཐོམ་ནས་
འབབ་པའི་ལུ།

ཐོམ་སྟོན། ཉེ་བཟ་དང་བར་གསེང་གི་སྟོན་ཆ། བྱང་སོང་གི་ཅིས་ལ་ཐོམ་སྟོན་ཆེར་མེད་པ།

ཐོམ་བསྐྱར། བར་ལྷིང་དུ་ལྟོད་བསྐྱར་བཏང་བའམ་བཞག་པ། བར་ལག་ལྷ་རྟེན་གྱིས་ཀྱིས་ཐོམ་བསྐྱར་བཞག་པ།

ཐོམ་ཁོག་ཐོམ་ནང་གི་སྟོང་ཆ།

ཐོམ་མགོ་[ཡུལ་]ལྷམ་ཐོམ་པའི་མགོ་རྒྱང་པའི་མིང་།

ཐོམ་ར། རྩོགས་གཉིས་ཀར་རྒྱང་དུ་རྒྱང་བའི་ཐོམ་དབྱིབས་ཅན་གྱི་ར།

ཐོམ་འཛོག་ཉེས་སྟོན་རྒྱ་ཡན་དུ་འམ་རང་གར་འཛོག་པ། རང་གར་ཐོམ་འཛོག་ཉེས་ཅན་ལ་ཆད་པ་
མི་གཙོད་པར་ཐོམ་འཛོག་བྱེད་མི་རུང་།

ཐོམ་མཐེལ། རྒྱུད་པས་བཅེམས་པའི་ལྷམ་མཐེལ།

ཐོམ་ཅི། འོ་སྟོང་ཐོའི་ནང་དུ་ཡུན་རིང་ཆགས་པའི་ཅི་སྟེ་ཐོ་ཤེའམ་ཐོ་མར་དང་དོན་གཅིག

ཐོམ་ལྷམ། བོད་ལྷམ་སྣམ་བུའི་ཡུ་ཅན།

ཐམ་ལྷམ་མཐེལ་གཅིག་ལ། བོད་ཀྱི་སྟེམ་པའི་ལྷམ་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག

ཐོར། ① མཐུ། སྒྲགས་ཐོར། གཏོར་ཐོར། མདའ་ཐོར། དམག་ཐོར། ཡུངས་ཐོར། མཆོ་ཐོར། ② ལྷེ་
ཡང་གི་ཁྱད་པར། ཡིག་ཐོར་ཡང་བ། ལུས་ཐོར་ཡང་བོ། ལུས་ཐོར་ལྷིང་བོ།

ཐོར་ཁ། གཏོར་ཐོར་འཕེན་པའི་རྩོགས།

ཐོར་མདའ། རས་འཕུམ་ནང་བད་ཀ་བསྐྱེལ་ཉེ་དེ་ལ་མཐུ་དང་སྒྲགས་བརྒྱབ་ནས་མེ་འབར་བཞིན་
དུ་ཁ་གཏད་ཀྱི་སྟོ་འགམ་མམ་ཕྱོགས་ལ་འཕངས་པ་ལའང་།

ཐོར་འཕེན་པ། གཏོན་བགོགས་ལ་གཏོར་ཐོར་རྒྱབ་པ།

ཐོར་བ། ལྷ་སོགས་རྩ་བྱེད་ལྷགས་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་ལྷ་རྩ་བའི་ཐོར་བ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྩ་བྱེད་
དང་གཙོད་བྱེད་ཀྱང་ཐེར།

ཐོར་བུ། ལྷ་ཤིང་རྩ་བྱེད་ཀྱི་ཐོར་བ་རྒྱུང་དུ།

ཐོར་མ། བཟ་ཤིས་ཤིང་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་པའི་ཆོག་མཐའ་དང་བཟང་ནས་ཐོར་མའི་སྤྱོད་བྱངས་ལེན།

ཐོར་མའི་སྤྱོད་བྱངས། དགའ་སྟོན་རྟེན་འབྲེལ་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱངས་ཤིག།

ཐོར་ཡང་བ། ① བྱ་ཡངས་པའི་དོན་ཏེ། ཁང་པའི་ནང་དུ་ཅ་ལག་མང་པོ་མེད་ན་ཐོར་ཡངས་པོ་དང་

སྟབས་བདེ་པོ་ཡོད་པ་རེད། ② ཆོག་ཆོགས་ཉུང་བའམ་སྟབས་བདེ་བ།

ཐོར་བ། བོད་ཀྱི་རུས་ཞིག།

ཐོལ། བསྐྱ་བའམ་གཡོ་སྒྲ། གཏམ་ལ་ཐོལ་འདེབས་བ། གཡོ་ཐོལ། ཁ་ཞེ་མཐུན་པའི་ཐོལ་མེད་སྟེང་

གཏམ། དགའ་བའི་ཐོལ་གྱིས་འཇུག་བསྟན།

ཐོལ་གྱིས་བཅོས་བ། གཡོ་སྒྲའི་རྣམ་འགྲུར་ཅན། གཡོ་སྒྲར་ཚུལ་ཅོམ་དུ་བྱས་བ།

ཐོལ་སྒྲིབ། སྟོན་ཆགཡོ་ཐོལ་གྱིས་སྒྲིབ་བ། རྣམ་འགྲུར་ཐོལ་སྒྲིབ་སྤྱོད་ཅན་ཡང་མེད་པའི་གསལ་ཞིང་དྲངས་བ།

ཐོལ་བཅོས། རྩན་བཅོས་དང་དོན་འདྲ། གཡོ་བཅོས་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་བྱངས་ཡིན།

ཐོལ་འཛོག་ཀྱི་ཡན་དུ་འཛོག་བ།

ཐོལ་བསྟོད། རོད་གའི་ཆེད་དུ་བསྟོད་བསྟགས་བྱེད་བ། སྒྲེལ་ལད་ཐོལ་བསྟོད།

ཐོལ་བསྟོད་ཀྱི་རྒྱན། དོན་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་

ལ་རྣམ་པ་སྟོན་བརྗོད་ཀྱི་སྤྲད་ཁུལ་བྱས་ནས། དོན་གྱི་རོ་བོ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆེ་བ་བརྗོད་པའི་རྒྱན་

ཞིག་སྟེ། ནང་གསེས་རྣམ་བྱངས་གསུམ་ནི། མཐུ་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་ཐོལ་བསྟོད། དཔའ་བ་ཕུན་

ཆོགས་ཀྱི་ཐོལ་བསྟོད། སྟོབས་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་ཐོལ་བསྟོད་རྣམས་སོ།།

ཐོལ་མཐུན། གཡོ་ཐོལ་གྱི་མཐུན་འཇུག།

ཐོལ་པོ། གཡོ་སྒྲ་ཅན།

ཐོལ་བྲ། ཐོལ་པོ་དང་འདྲ།

ཐོལ་སྟོར། གཡོ་ཁམ་གྱི་བྱ་བ་སྟོར་བ་ཐོལ་སྟོར་བྱེད་བ། ཐོལ་སྟོར་སྟེ་ལྟ། ཡིད་ཅེ་གཅིག་གི་སྟོ་

ནས་ཐོལ་སྟོར་གྱི་བྱ་སྟོར་སྤངས་བ།

ཐོལ་མ། ① རྩན་མ། དངོས་མས་ཐོལ་མ་ཡིན་མིན་བརྟག་དབྱང་དགོས། ② གཡོ་སྒྲ་ཅན་གྱི་བྱང་མེད།

ཐོལ་མེད། གཡོ་སྟོད་མེད་བ། ལྟག་བསམ་ཐོལ་མེད།

ཐོལ་ཆིག་གཡོ་ཐོལ་གྱི་གཏམ། རྩོད་དང་ཐོལ་ཆིག་

ཐོལ་ཐོག་གཡོ་སྒྲ།

ཐོས། ཐལ་འདས་པ། འཛའ་ཡི་འདས་པ།

ཐོས་དང་མ་ཐོས། གཟས་ཀྱང་ལོངས་སྤྱད་ཟིན་དང་མ་ཟིན་ཏེ། སྤྱ་ཀྱང་ཐོས་ཟིན་བསྐྱམ་བྱ་ཞིང་། གྱི་
ཀྱང་ལ་ནི་ཟ་རྒྱ་སྒྲོམ་པ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ།

ཐོས་བདེ་གྲུ་ཡངས། ① བསུན་པོ་མེད་པའི་བག་པེ་བས། ཐོས་བདེ་གྲུ་ཡངས་ལ་གནས་པ། ②
དམིགས་བསལ་གྲུ་ཡངས། ཐོས་བདེ་གྲུ་ཡངས་སུ་བཞག་ཆོག་

ཐོས་བདེ་བ། བསུན་གཅིར་དང་གཞོད་འཆེ་མེད་པ། སྤྱིད་ཐོས་བདེ་བ། སྤྱིད་ཐོས་བདེ་བ། དབྱགས་
དབྱུང་རྒྱབ་དཀའ་བའི་ཐོས་མི་བདེ་བ།

ཐོས་པ། ① ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་ཐ་བའི་འདས་པའི་འབྲི་སྒོལ་གཞན་ཞིག་ ② ཐ་མི་དད་པར་
འཇུག་པའི་ཐ་བའི་འདས་པའི་འབྲི་སྒོལ་གཞན་ཞིག་ ③ འཛའ་བའི་འདས་པ།

ཐོས་པོ་ཁ་བརྟོགས། ཐས་ནོར་ལ་སྤྱད་དགས་པའི་ལང་ཤོར། རི་རྩ་ལ་ཐོས་པོ་ཁ་བརྟོགས། བཀས་
བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་བདག་པོ་ཐོས་པོ་ཁ་བརྟོགས་ཅན།

ཐོས་མ་བདེ། ཐོ་བདེ་པོར་སྤྱད་ཏུ་མ་བཅུག་པ།

ཐ། [སྤྱ་གཉིས་ཐུན་ཅན་] འདི་ལ་ [dda] / [dza] གཉིས་ཀའི་སྤྱ་གདངས་ཐོག་ཆོག་

ཐ་ཀྱང་། ཐ་བ་སྐར་མའི་གནས་སུ་འགྲོ་བའི་བགོད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛོག་ལ། དེ་ཡང་ཀྱང་པ་བཅུ་
བཞེ་ཆེས་ཐ་རེ་ལ་ལན་གཉིས་རེ་འགྲོ་བས་ཀྱང་པ་ཉེར་བརྒྱུད་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། འགྲོས་སྤྱར་
ལུལ་གྱི་དབང་གིས་ཐ་ཆོད་ང་བཞེན་པ་རེ་བཞེད་པར་མི་འདྲ་བ་ཡོད།

ཐ་སྐར། ཐ་སྐར་གྱི་ཤེ་བག་ཅིག་སྟེ། ཐ་བ་རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་གྱི་གཞི་ཁྱོན་གང་ཏུ་གནས་པའི་སྐར་མ་ཞིག་

ཐ་སྤྱེས། [མངོན་]གཟའ་ལྷག་མ།

ཐ་དཀར། ① ཐ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར། ② ཐ་བའི་འོད།

ཐ་དཀྱིལ། ① ཆེས་གངས་གཅིག་ནས་གནས་གང་བར་གྱི་སྟེང་པའི་ཆའམ་ཆེས་བཙོ་ལྷའི་ཡས་
མས། ② ཐ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར།

ལྷ་གམ་མ། ལྷ་པོ་གཤགས་པའི་བྱེད་དབྱེས་ཅན།

ལྷ་གྲུང་། ལྷ་བ་འབྲེམས་དང་དོན་གཅིག་

ལྷ་ཁྱེད་ལ། ལྷ་བ་ཁྱེད་ལ་པའི་བསྐྱེད་ཆོས་

ལྷ་ལྷ་པ། ལྷ་བ་རེ་རེ་ལྷ་ལྷངས་ཏེ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན།

ལྷ་ཡུགས། ལྷ་བ་རེ་རེ་ལྟོ་ཕོགས་སམ་བཟང་བརྟུང་།

ལྷ་ལྷོག་རྟོགས་པ་ལྷོག་པ། ལས་རྟོགས་ལྷ་ལྷོག་དཔེར་སྐད་དུ་match ཟེད།

ཆཱིམྱིལ་མངའོ་མཉམ་སྡེལ་ ཉོང་བྱུགས་མངའོ་ཁྲུ་གཅིག་ཏུ་ཆཱིམྱིལ་གཏོང་། བཟང་བཏུང་སྟེ་
ཆོག་ལ་ཉོང་གཅིག་ཏུ་ཆཱིམྱིལ་གཏོང་། དཔག་མི་མངའོ་དཏུང་སྡེལ་གཅིག་ཏུ་ཆཱིམྱིལ་གཏོང་།
ལ། དཔྱིད་སྐད་དུ་to merge ཟེད།

ཟླ་དགུ་རོ་བཅུ། ཟླ་བ་དགུ་དང་ཉིན་བཅུ་ཉེ་བུ་ཕྱག་མའི་མངལ་དུ་སྟོད་པའི་དུས་ལྷན།

ཆ་འབྲིལ། ① མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ། ཆ་ཕན་མང་པོ་ཆ་སྤྱད་གཅིག་ཏུ་ཆ་འབྲིལ་བ། ②

གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ། ལས་ཁུངས་ཁག་གཉིས་ལས་ཁུངས་གཅིག་ཏུ་ཆ་འབྲིལ་བཏང་བ།
ཆ་གཅིག་ཟུང་འཁོར། དབང་ཆའམ་གོ་མིང་ཡུན་རིང་པོར་གནས་མི་ཐུབ་པའི་དོན།

ཆ་ཆ། ① ཆབ་མདོའི་རྩ་ཆ་ལ་སྟོང་ཕྱོགས་སུ་རྩ་ཆ་དང་། སྤང་ཕྱོགས་སུ་ཆ་ཆ་ཞེས་ཟེར། དེད་དུས་ཀྱང་
ཡུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཆ་ཆ་ཞེས་པར་གྲོག་སྒྲོལ་ཡོད། ཚུའི་སྟོང་རྒྱུད་རྩ་ཆ་དང་ཁོས་ཆ་ཆ་ཞེས་པ་གཉིས་
ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཁོངས་གདང་ལ་རི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་ཐོས་ནས་བྱུང་ཞིང་། བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གྲང་ཁུར་ཆབ་མདོའི་འབྲམ་དུ་ཆ་བོད་གཉིས་འབྲེས་རྩེས་བྲག་གཡལ་བ་དང་།
མཛོ་སྤང་། སྤང་ཁམས། ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་གྱི་བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ། ཞིང་ཆེན་དེའི་
འུལ་རྒྱུད་བཅས་བརྒྱུད་དེ་རྒྱལ་མཆོམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འབབ་སྐབས་མིང་ལ་སྟེ་ཀྱང་གཙང་པོ་ཟེར་
བདེ་མཐར་ཡོན་ནན་གྱི་ལྷོ་རྒྱུད་ནས་ལྷོ་མཆོར་འབབ། རྒྱ་སྤྱད་དུ། 澜沧江 ཟེར།

ཆ་ཆ། ② །སྤྱ་གཉིས་ཕན་ཅན། ཆ་ཆ་ཁ་ནས་དཀར་མཛེས། ཉག་རོང་བརྒྱུད་འབབ་པའི་ཆ་བོ་
དེའི་སྟོང་ཕྱོགས་ལ་ཆ་ཆ་དང་། སྤང་ཕྱོགས་ལ་ཉག་ཆ་ཟེར། འདི་ལ་ [dzachu] ཞེས་སྟོག་
སྐབས་ཆབ་མདོའི་རྩ་ཆ་དང་ནོར་བཤང་མིད། རྒྱལ་སྤྱད་དུ། 雅砻江 ཟེར།

ཆ་ཆ་ཁ། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མེར་བྱལ་རྫོང་གི་ཡུལ་མིང་། འདི་ལ་པལ་ཆེར་
བས་ [dzachuka] ཞེས་བསྐྲགས།

ཆ་འཆར་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ཐུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་མཐུག་ཆ་བ་པོ་མོའི་ཆེས་ཉི་ཤུའི་སྟོར་རྩེས་ལ་ཟེར།

ཆ་འཛོག་གི་སྤང་བ། སྤང་ལྷུང་སུམ་ཚུའི་ནང་གསེས། ཆོས་གོས་ནས་གསུམ་གང་རུང་མེད་པས་
ཆོས་གོས་ཀྱི་རྒྱར་བསྐྱོས་པ་ཁུ་ཆད་དུ་ལོངས་ཤིང་། འཁོར་གསུམ་སྟེ་ལྟེ་བའི་འཁོར་ལོ་སུས་
མོའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་དང་བཅས་པ་ལ་མི་ཁེབས་པའི་གོས་བྱིན་གྱིས་མ་བཟླབས་པར་ཆ་བ་
གཅིག་གི་བར་དུ་འཆར་བའོ།

ཆ་ལྟར། ① ཆ་བ་ནང་བཞིན། ② ཆ་བ་རེ་རེ་བཞིན།

ཆ་སྟོང་། ཆ་བ་ཡར་ངོའི་དུས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་དཀར་ཕྱོགས་དང་། གང་ཕྱོགས། རྒྱས་ཕྱོགས།
ཕྱོགས་ཟུ་མ། ཞི་ཕྱོགས། ཡར་ངོ་བཅས་སོ།།

ཆ་སྟོང་ནག་པོ། ནག་ཅིས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་དུ་ནམ་དུས་སོ་སོའི་ཆ་བ་དང་པོའི་ཞག་པོ་བཅུ་གསུལ་དང་
པོའི་རིང་འཕྲོད་སྦྱོར་ངན་བ་ཡིན་ཟེར།

ཆ་གཏུགས་པོ། ① དགོས་མཁོ་ཉུང་ཉུང་ལས་མེད་པ། ཉིན་མཁོའི་དངོས་ཆས་ཆ་གཏུགས་པོ་མི་
འདུག ② ལག་ཐོགས་པོའམ་ལག་འཛངས་པོ། ལག་སྟེ་ཆ་གཏུགས་པོ།

ཆ་ཐུང་ཐུང་། མཁོ་ཆས་སམ་ཡོ་བྱད་ཟད་ཆོག་ཆོག་གས་ཉུང་ཉུང་། འཆོ་ཆས་ཆ་ཐུང་ཐུང་མེད་པ།
ཆ་ཐོ་ཆེས་གངས་དང་གཟའ་སྐར་ལྟ་བུའི་ཀྱི་ལོ་ཐོ།

ཆ་མཐོང་། [མངོན] ཆ་བ་མཐོང་བའི་དུས།

ཆ་དག་གཟའ་རྣམས་རང་རང་གི་ཆེས་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། ཉིན་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར། ཁྱིམ་ཆུའི་
དཀྱིལ་འཁོར་བཅས་ལས་སྐབས་དེའི་ཆེས་ཆ་སོགས་ཅི་ཙམ་ཞིག་འཁོར་ཟེན་བའི་མཚམས་
རྣམ་པར་དག་པ་དེའི་ནང་གསེས་ཀྱི་ཆེས་ཆ་དག་པ་ལ་གནས་གཉིས་ལས་སྟེང་མ་ཆ་གངས་
དང་། འོག་མ་ཆེས་ཆ་གཅིག་རེ་ལུང་ཆར་བྱས་པའི་ཆ་གངས་ཡིན། དེ་ལ་ཆ་འཕྲོ་དང་མདའ་
རོའི་ལྷག་མ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། ཁྱིམ་ཆ་དག་པ་ནི་འདས་ལོ་ཁྱིམ་གྱིས་བསྐྱུད། འདས་ཆ་བསྐྱེ་བ་
ཙམ་གྱིས་འབྲུག། ཆ་འཕྲོ་བཅི་མི་དགོས།

ཆ་དུས། ① དབྱིབས་ཆ་ཕྱེད། ② ཆ་ཕྱོགས་དུམ་པའོ་མ་ཐུན་པོ།

ཆ་དུས། ཉིན་སུམ་ཅུའི་དུས་ལུན། ཆ་དུས་ཇོགས་པ། ཆ་དུས་ཟེམས་པ།

ཆ་སྐྱུད། སུམ་ཅུ་པའི་སྐྱུར་བསྐྱུའམ་ཇོགས་ཆེག

ཆ་སྐྱུད་ཀྱི་སྐད་བཅུ་གཅིག་སྐྱུར་བསྐྱུའི་སྐད་བཅུ་གཅིག་གས་ཇོགས་ཆེག་གི་སྐད་བཅུ་གཅིག་སྟེ་གོ་
ངོ་རོ་མོ་མོ་རོ་མོ་མོ་རོ་མོ་རོ་བཅས་སོ།།

ཆ་ཕྱེད། མཉམ་དུ་འགྲོགས་པ།

ཆ་སྟོང་། དབྱང་རོགས། རྒྱབ་རོགས་ཆ་སྟོང་།

ཆ་གདན། ལྷ་ཞི་བ་རྣམས་པད་མ་དང་ཆ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་གནས་པས། དེར་ཆ་གདན་ཞེས་ཟེར།

ཆ་འདྲེས། གཉིས་སམ་མང་པོ་མཉམ་པོར་འདྲེས་པ། ཁ་དོག་དཀར་ནག་ཆ་འདྲེས་ཀྱང་། དབྱེ་བ་
འབྲེད་བ་སྒྲ་བ་ཡིན། རང་གི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་གཞན་གྱི་དཔེ་ཆ་ཆ་འདྲེས་བྱུང་བ།

ཆ་ནག ① ཞག་སྤུམ་ཅུའི་ཆ་བ་ཕྱིལ་པོ་ནག་པ་སྟེ། གནམ་ལོ་འདྲིའི་ལོ་རྟགས་ནས་ལྷགས་ཐོག་ཏུ་
བཅེས་པའི་གངས་བཟུ་པའི་ལོ་རྟགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཆ་བར་སྒྱུར་ཏེ། གནམ་ལོ་འདྲིའི་ཆ་
ནག་ཏུ་ཅི་བཤོ། དཔེར་ན་བྱི་བའི་གནམ་ལོ་ཤར་ཆེ་ལོ་དེའི་ཡོས་ཆ་དང་། སྒང་ལོ་ཤར་སྐབས་
འབྲུག་ཆ་ལ་ཆ་ནག་ཅེས་སུ་བཅི་བ་ལྟ་བུའོ། ② གནམ་ལོའི་བཞི་གཤེད་དུ་བྱུར་པའི་ཆ་བ་ལ་
ཆ་ནག་ཅེས་བྱ་ལ་དེ་ཡང་ར་བ་བཞིའི་སྟོད་ནག་འབྲིང་བཞིའི་སྒང་ནག་མ་ཆུང་བཞིའི་སྒང་ནག་
ཅེས་བཞོད་དེ། དཔེར་ན་བྱི་བའི་གནམ་ལོ་ཤར་ཆེ། ཡོས་ཆ་དང་བྱ་ཆ་གཉིས་ལ་ཆ་ནག་ཅེས་
བཞོད་ཅིང་ཁྱད་པར་སྒང་ནག་ཅེས་བཞོད་པ་བཞིན་ལོ།

ཆ་པོགས། ཆ་བ་གཅིག་གི་ལས་ཀ་བྱས་པའི་ཆ་པོགས་སྟོ་གོས་ཀྱི་རྟེན།

ཆ་ཕྱེད། ① ཞག་བཅོ་ལ། ② དབྱེ་བས་ཆ་གས།

ཆ་ཕྱེད་རྒྱང་པ། ལྷ་ལྷན་མཆོན་ཕྱེད་ཀྱི་རྟགས།

ཆ་ཕྱེད་ཐིག་ལ། ལྷ་ལྷན་མཆོན་ཕྱེད་ཀྱི་རྟགས།

ཆ་ཕྱེད་དོ་རྟེ། དབྱེ་བས་ཆ་བ་ཕྱེད་པའི་སྟེང་དུ་དོ་རྟེ་ཅི་ལྟ་ཕྱེད་པ་ཕྱེན་འབྲེང་ཡོད་པ་ཞིག

ཆ་འཕུལ། ཆ་ལུན་ཕྱིར་བཤོལ་བ། ཉིན་འཕུལ་ཆ་འཕུལ་ཁོ་ནས་དུས་ཆོད་ཕྱི་བཤོལ་བྱེད།

ཆ་འཕྱོ་ཆེས་ཆ་གཅིག་གིས་ཁྱིམ་ཆའི་དོད་མི་བྱབ་པས་མདའ་དོའི་ཆ་གཉིས་སྒྲག་པས་ན་མདའ་
དོའི་སྒྲག་ཀྱང་ཟེར། དེ་ནི་དབྲུགས་སྒང་ཐོག་གཉིས་སོགས་དུས་གཟེར་བརྟག་པའི་གཞི་ཡིན།

ཆ་བ། ① སྐར་ཁྲིམ་དུ་རྒྱ་བའི་གཟའ་ཆ་བའི་གོ་ལ་སྟེ་ནམ་མཁའི་རི་པོར་ཅན། མིང་གི་རྣམ་གངས་
ལ་ཀྱ་མུད་གཉེན་དང་། ག་བྱར་དབང་། རྒྱ་མཆོ་སྟེས། རྒྱ་མཆོ་དགལ། རྒྱ་མཆོའི་མར་གསར།
ཚུ་སྐར་བདག་པོ། རྒྱ་སྐར་གཙོ། བཟུ་བྱ་ཆ། ཆ་གཉེར། ཆགས་སྟེད། ཆུ་ལས་སྟེས། གཉིས་
སྟེས་རྒྱལ་པོ། སྟེང་འཕུར། མོས་ལྷན་དབང་། བདུད་ཅི་སྟོ། བདུད་ཅིའི་འབྲུང་གནས། བདུད་
ཅིའི་ཡོད་ཅན། བདུད་ཅིའི་ཡོད། བདུད་ཅིས་མཆོན། བདེ་འབྲུང་གཙུག་རྒྱན། ནམ་མཁའི་རྣ་བ།
བད་མའི་དག། སུན་འཛོམས། དབང་ལྷག་གཙུག་རྒྱན། ཆེས་བདག་མཆོན་མོའི་བདག་པོ།

མཆན་མེད་ཅོང་བ། མཆན་མོང་བུ། ཡོད་དཀར་ཅན། རི་དྲགས་མཆན་མ། རི་མོང་ཅན། རི་མོང་
འཛིན། ཤར་གྱི་ཐེག་ལེ། བསིལ་བུ། བསིལ་སྤྱིན་མཁན། བསིལ་ཟེར་ཅན་བཅས་སོ། ② དུས་
ཀྱི་ཆ་བ། སྤྱིར་སྤྱིར་དཀར་ཆ་དང་དམར་ཆ་འབེལ་འབྱིབ་བཅོ་ལྔ་རེ་སྟེ་ཞག་སྟུང་ཅུང་ཡོངས་ཆེ་
ཆ་བའི་ཐ་སྟད་བཏགས་བའདེ་ཆེས་ཆ་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་ཉིན་ཆ་དང་ཁྱིམ་ཆ་ཞེས་བའང་ཡོད། ཆ་
བའོ་རི་བཞིན། ཆ་ཐོག་ལོ་བཞག་ལོ་ཁར་ཆ་མཐུད། ③ རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་གཉིས་པ། ④ [མངོན]
༡ ཆ་བ་གཅིག་ལས་མེད་པས་གངས་གཅིག་མཆོན། ༢ ཁུ་བ། ⑤ སྤྱ་གཉིས་ལྟན་ཅན། འདི་ལ་ཆེས་
བ་བཅོ་ལྔ་འདི་ཆ་བ། [ddawa] ཞེས་སྒྲོག་བ་དང་། ཡང་། ཆེས་བ་བཅོ་ལྔ་འདི་ཆ་བ་ལ། [dza-
wa] ར་བ་ ཞེས་བའི་སྤྱ་གངས་དང་འདག་བར་སྒྲོག་སྟོལ་ཡོད། ཆ་བ་དང་པོ། ཆ་བ་གཉིས་པ་
ཞེས་བ་ལ། ཁམས་ཕྱོགས་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་ཡུལ་སྐད་པལ་མོ་ཆེར་ [dzawa] ཞེས་
བསྐྱགས་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། ར་བ་ཞེས་བའི་སྤྱ་དང་འབྲེལ་ཡོད་བ་རེད།

ཆ་བ་སྤྱེས། [མངོན]ཆུ་བོ་སྤྱུ།

ཆ་བ་གོང་མ། ཆ་བ་སྤོན་མ།

ཆ་བ་གཟགས་པ། རྒྱ་གར་གྱི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་
པ་ཅན་ལ་རྒྱ་གར་ལྷོ་རྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་ཟེད་ཁྱིམ་ཞིག་ཏུ་སྤྱུ་འབྱུངས་ཤིང་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ན་ལེ་རྒྱའི་
མཁན་པོ་མཛད་ཅིང་། དབུ་མའི་གཞུང་ཆོག་གསལ་དང་། དབུ་མ་འབྱུག་པ་སོགས་མཛད་དེ་
སངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་བཟུང་ནས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྟོལ་བཏོད།

ཆ་བ་རྒྱས་པ། ① ཆ་བ་ཉ་གང་བ། ② སངས་རྒྱུས་ཤིག་གི་མཆན།

ཆ་བ་སྤོན་མེ། མདོ་འདི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ཕྱེ་སྟོང་བཅོད་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཁང་ཡེ་ཤེས་སྤེས་བོད་སྐད་ཏུ་
བསྐྱུར་ཞེས་འཕོད་འདུག

ཆ་བ་དཔོན། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་
འབར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་བ་སྤྱེས། ཆ་བ་འདིའི་སྤོན་མ།

ཆ་བ་བཏུ་གཉིས་ཀྱི་དུས་ཆོགས། ༡ གཅན་གཟན་ག་ཐོན་པས་སྟག་ཆ། ༢ རི་མོང་འབྲུམས་ཤིང་ས་

ཁ་འབྲེད་པས་ཡོས་ཀྱི་ཆ། ༣ འབྲུག་རང་སྐད་འདོན་སྒྲོག་པས་འབྲུག་ཆ། ༤ སྤྱལ་འབྲུག་ནང་
ལྷངས་པས་སྤྱལ་ཆ། ༥ ཉ་སྤྱ་འབྲུལ་པས་ཉ་ཆ། ༦ ལྷག་པོས་སྤང་ལ་གས་པས་ལྷག་ཆ། ༧
སྤེལ་ཤིང་ཐོག་བསྐྱབས་པས་སྤེལ་ཆ། ༨ བྱ་མ་བྱ་མཉམ་པས་བྱ་ཆ། ༩ ཁྱི་ཅ་ལྷངས་པས་ཁྱི་
ཆ། ༡༠ བག་སྒྲ་རྒྱང་པས་བག་ཆ། ༡༡ རྒྱང་ཤེས་ན་འཁུན་པས་རྒྱང་གི་ཆ་བཤོ།

ཆ་བ་ཆ། ཆ་བ་ཡ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཆ་བ་གཉིས་པ། བཞི་པ།

བྱག་བ་ལྟ་བུ།

ཆ་བ་ཆ་འདྲིན། ཆ་བ་ཆ་འབྲིབ་སྟེ། ཆ་འདྲིན་བྱང་སྐྱབས་ཆ་བའི་ཆ་ཤས་གཞུས་ཐེན་པ། མིང་གི་
ནམ་གྲངས་ལ་ཆ་ཉམས་བ་དང་ཆ་བ་ཉམས་སོ།

ཆ་བ་འདྲོམས་པ། [མདོན]སྤྱ་གཅན།

ཆ་བ་ཉ་གང་། ཆེས་བཅོ་ལྗེ་ཆ་བ། མིང་གི་ནམ་གྲངས་ལ་ཉ་མཉམ་དང་། འཇལ་བྲེད་གང་པ། རྗེས་
འཕྲོ་གང་པ། མཚན་བྲེད་། ཆ་བ་ཉ་བཅས་སོ།

ཆ་བ་ཉམས། [མདོན]ཆ་བའི་ཆ་འབྲིབ་པའི་དུས།

ཆ་བ་གཉིས་སྤང་། མིག་ལ་ནད་པོས་པའི་དབང་གིས་མིག་བཅོར་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱེན་མེད་ཀྱང་ཆ་བ་
གཅིག་ལ་བལྟས་ཀྱང་དེ་གཉིས་སྤྱ་སྤང་བའི་ཡུལ།

ཆ་བ་རྟིང་ལ། ཆ་བ་རྗེས་ལ།

ཆ་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནད་གསེས། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལས་
ཆེན་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷག་པའི་བསམ་བ་དང་ལྷན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཕྱོགས་མ་ལུན་སོ་
བདུན་སོགས་ཀྱི་དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བས་ན་ཆ་བ་
ལ་དཔེར་བུས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཞིག

ཆ་བ་གདུབ་འདྲིན། ཆ་དཀྱིལ་གཞུས་བསྐྱང་བས་དཀར་ཆ་གདུ་བུ་ལྟར་ལུས་པའི་མིང་།

ཆ་བ་ལོར་བུ། [མདོན]རྩ་ཤེལ།

ཆ་བ་ཕྱི་ལ། ཆ་བ་རྗེས་ལ།

ཆ་བ་བྱང་འོཅོག། ཆ་བ་རེ་རེ་བཞིན།

ཆ་བ་འབྱུང་ངོ་ཅོག་གི་དུས་བཟང་བཞི། ཆ་བ་རེ་རེ་བཞིན་གྱིས་ཆེས་བརྒྱད་ནི་སྟོན་གྱི་ཆ་མའི་དུས་
ཆེན། ཆེས་བཅུ་ནི་བྱ་བྱ་རིན་པོ་ཆའི་དུས་ཆེན། ཆེས་བཙུ་སངས་ཀྱི་དུས་ཆེན། གནམ་གང་
ནི་སངས་རྒྱལ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་དུས་ཆེན་བཙས་ཡིན།

ཆ་བ་སྤྲུལ་པ། ① སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་ལོ་༣༣༡ཙམ་ལ་བྱུང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་མ་བྱ་རྒྱལ་རབས་འཛུགས་
མཁན་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ ② སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་དཔོན་ཞིག་ཡིན་པ་དེས། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་
ཤེས་རབ་འཁོར་ལོའི་སྤྱབ་ཐབས་ཞེས་པ་བཙུམས།

ཆ་བ་མར་ངོ། ཆ་བ་འགྲིབ་པ་སྟེ། ཆེས་བཅུ་དྲུག་ནས་གནམ་གང་གི་བར་ལ་ཆ་བ་ཉི་མ་དང་ཐག་
རེ་ཉེར་སོང་བས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཆ་བ་ལ་ཕོག་ནས་པར་ཕྱོགས་སུ་ཆ་བའི་གྲིབ་མ་ཟེ་ཆེར་
འབབ་པ་དང་། གནམ་གང་ལ་ཉི་ཆ་ཁ་སྐྱོར་དུ་བྱུང་བས་པར་ཕྱོགས་སུ་ཆ་བའི་གྲིབ་མ་མཐའ་
དག་འབབ་པས་པར་ཕྱོགས་སུ་ཆ་བའི་གྲིབ་མ་མཐའ་དག་འབབ་པས་ཆ་བ་མ་ལུས་པ་གྲིབ་
མས་བསྐྱེད་པར་སྤྲང་བཤོ།

ཆ་བ་མོག་པ། ཆ་བའི་འོད་འགྲིབ་སྟེ་ནག་པོར་གྱུར་པ།

ཆ་བ་ཆང་བ། སྤ་བྱ་སྤེ་བ་དང་བུ་ལོན་སོགས་སྟོན་རྒྱའི་ཆ་བྱངས་ཆང་བ།

ཆ་བ་ཆལ། ལྷ་སའི་རུབ་ཕྱོགས་ལྷགས་པོ་འི་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་གཤམ་དུ་ཡོད་པའི་ནགས་ཆལ་སྟེ། དེར་
སང་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་སྤེད་གཞུང་གི་ཐོག་བཅེགས་ཅན་གྱི་ཁང་ཆེན་ཡོད་སའི་ས་ཁུལ་དེ་ཡིན།

ཆ་བ་ཆེས་པ། ཆེས་པ་གསུམ་བཞིའི་ཆ་བ་གཟུགས།

ཆ་བ་འཛིན་པ། ① ཆ་བ་འཛིན་དང་འདྲ། ②[མཛོན] སྤ་མཁན། ③ དབང་སྤྱུག་ཆེན་པོ།

ཆ་བ་འཛུམ་བྱེད། [མཛོན]རལ་གྱི།

ཆ་བ་གཞོན་བྱ། ཆ་བ་ཆེས་པ།

ཆ་བ་ཟ་བ། [མཛོན]སྤ་གཙན།

ཆ་བ་ཡ། ཆ་བ་ཆ་མེན་པ་སྟེ་ཆ་བ་གསུམ་པ། ཡ་བ། བདུན་པ་ལྟ་བུ།

ཆ་བ་ཡར་ངོ། ཆ་བ་འཕེལ་པ་སྟེ། ཆེས་གཅིག་ནས་བཙུ་སངས་ཀྱི་ལོ་ལ་ཆ་བ་ཉི་མ་དང་ཐག་རེ་རིང་
དུ་སོང་བས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཆ་བ་ལ་ཕོག་སྟེ། པར་ཕྱོགས་སུ་ཆ་བའི་གྲིབ་མ་འབབ་པ་ཟེ་ཆུང་

དུ་སོང་ཞིང་། ཆོས་བཙུ་ལྷ་ལྷ་བའི་གྲིབ་མ་མར་ཕྱོགས་སུ་མི་འབབ་པས་ལྷ་བའི་དགྲིལ་
འཁོར་ཡོངས་སུ་སྤང་བཤོ།

ལྷ་བ་རིལ་པོ། ཞག་སུམ་ཅུའི་ལྷ་བ་གང་པོ།

ལྷ་བ་རིལ་འཛིན། ལྷ་དགྲིལ་ཡོངས་གཟས་འཛིན་པ།

ལྷ་བ་བསིལ་བའི་བདུད་ཅི། སྤྲན་གྱི་ནུས་པ་ལ་བསྟོས་ནས་བདུགས་པའི་གཡའ་གྱི་འཁོར་མིང་ཞིག་
སྟེ། རྩེ་དགེ་བྱུང་འཛོལ་བ་གྲུ་བྱུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྲན་གྱི་བཟང་བསྐྱུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་
ཞིག་བཀོལ་བ་སྒྲོགས་ལ་མཁྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། ལྷ་བ་བསིལ་བའི་བདུད་ཅི་ཞེས་གཡའ་གྱི་
མའི་གཤམ་མིང་སྟེ། དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཞེན། དཔེ་རྒྱུ་ཤེལ་གྱི་དབང་པོ་མཁའ་ལམ་དུ་འགྲོ་
བའི་ཆེ་ས་གཞི་ཐམས་ཅད་བསིལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར། གཡའ་གྱིས་ཀྱང་ཆ་བའི་ནད་ཐམས་ཅད་
འཛོམས་ཤིང་གསོད་པའི་ཕྱིར་བསིལ་བའི་བདུད་ཅི་ཞེས་བཤད་དོ། ཞེས་གསུངས།

ལྷ་བའི་དགྲིལ་འཁོར། ལྷ་བའི་ཁང་བཟང་ངམ་ལྷ་བའི་གཟུགས།

ལྷ་བའི་གོ་ལ། ལྷ་བའི་དགྲིལ་འཁོར།

ལྷ་བའི་ཕྱོགས་པོ། [མདོན]རྒྱ་མཚོ།

ལྷ་བའི་རྒྱབ་སུས་མཐོང་། ལྷ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་རྒྱབ་སུས་མཐོང་སྟེ་མདུན་གྱི་ཆ་མཐོང་བས་དགའ་
བ་ལྟར། གང་ཐུང་པ་འདི་འདི་དགའ་བས་སྒྲུང་གི་ཕྱིས་ཅིར་འགྱུར་མི་དཔྱད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ།

ལྷ་བའི་རྒྱལ། [མདོན]སོ་མ་རྩ་རྩ།

ལྷ་བའི་དགའ། [མདོན]སྤྲ་གཅན།

ལྷ་བའི་མགུལ་བ་ཅན། [མདོན]སྤྲན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ལྷ་བའི་ཅོད་པན། [མདོན]བདེ་མཆོག་དང་ཆོགས་བདག་གི་མིང་གི་མདོན་བཟོད་ཅིག་ཡིན།

ལྷ་བའི་ལྷག་མ། [མདོན]སོ་མ་རྩ་རྩ།

ལྷ་བའི་བཅུད། [མདོན]སྤྲན་ག་ལུར།

ལྷ་བའི་འཛིག་ཏེན། ལྷ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་ངམ་ལྷ་བའི་གོ་ལ།

ལྷ་བའི་ཉེན་ཞག་དགྲིལ་འཁོར། ལྷ་བའི་ཉེན་ཞག་ཁོངས་སྐྱབ་གཞིའི་ཨང་གུངས། ལྷ་བའི་ཐལ་

བ། [མངོན]ག་ཕྱར།

ཆ་བའི་ཐུན་མིན་ཡོངས་སྟོན། རྒྱ་སྐར་ཚུ་ཆོད་༡༤༥༠མཁའ་མེས་བགོས་ཏེ་༥༧དེ་ཉི་མ་དང་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་རྟག་ཡོངས་ཡིན་ལ། དེ་སྟེང་ཉི་མའི་ཆེས་ཡོངས་བསྐྱན་པས་ཆ་བའི་ཆེས་ཡོངས་གྲག་

ཆ་བའི་ཐོག་མ། ① ཆ་བ་དང་པོ། ② ཆེས་གཅིག་ ③ སྐར་མ་ནག་པས་མགོ་བཟུང་བའི་དུས།

ཆ་བའི་དུག་སྐྱོན་གྱི་རྩ་བ་པ་ལ་བསྟོན་ནས་བཏགས་པའི་རེ་སྟོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ།
གཟའ་ལས་ནམ་ཚུལ་དུ། སྟོང་རི་ཟེལ་བ་ཉི་མའི་དུག་ཅི་དམར་རྒྱ་གཅིག་ཆ་བའི་དུག་ལོ་
བཅན་འཐིང་པོ་མིག་དམར་དུག་ཤི་ཡང་ཀུན་ཉི་མའི་དུག་སྟག་ཤ་བ་ནི་ཕྱར་ཕྱི་དུག་ཟེན་
ཉིག་པ་ཕ་སངས་ཀྱི་དུག་བརྒྱ་ཉ་ནི་སྟེན་པའི་དུག་ལྷགས་ཀྱི་བ་ནི་སྐྱ་གཅན་དུག་ར་དུག་དུ་བ་
མཐུག་རིང་དུག་ཅས་དང་། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱན་འདྲིལ་ཕྱན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆེན་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཅི་དམར་རྒྱ་གཅིག་ཕྱག་རོན་
རྒྱ་ཅི་དམར་ཟེལ་བ་ཆ་བའི་དུག་ཅི་མིན་ཅི་ཡི་མིང་ཅན་རྣམས། རེ་སྟོན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ཡིན། ཞེས་གསུངས།

ཆ་བའི་བྱི། [མངོན]མེ་ཏོག་ལྷན་པ་དཀར་པོ་ལམ་ཀྱ་ཐུ་ད་དཀར་པོའི་མིང་།

ཆ་བའི་བདག་གཟལ་ཉི་མ་ལྷག་སོགས་ལ་སྟེབས་པའི་ཉིན་གྱི་རེས་གཟའ་གང་ཡིན་དེ་ནི་ཆ་བ་དེའི་
བདག་པོའི་གཟའ་ཡིན། ཁྱིམ་གཟའ་དང་དོན་གཅིག་

ཆ་བའི་ཐོང་བ། [མངོན]པོའི་མིང་།

ཆ་བའི་བྱ། [མངོན]གཟའ་ལྷག་པ།

ཆ་བའི་བྱེ་མ། [མངོན]ཀ་ཀོ་ལ།

ཆ་བའི་ཆ་མཁྱེན། ཅིས་པ།

ཆ་བའི་མིང་ཅན། ① ཆ་བའི་མིང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ ② [མངོན]སྐྱན་ག་ཕྱར།

ཆ་བའི་ཅ། ལུས་ཀྱི་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་

ཆ་བའི་གཞལ་མེད་ཁང་། ཆ་བའི་པོ་བྱང་སྟེ་ཆ་བའི་དཀྱིལ་ལམོར།

ཆ་བའི་གཞོན་ནུ་མ། [མངོན]སྐྱན་ཀ་ཀོ་ལ།

ཆ་བའི་འོད་ཟེར། ① ཆ་བ་ཤར་བའི་འོད་ཟེར། ② སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆན།

ཆ་བའི་ཡལ་ག [མངོན]སྒྲིལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཆ་བའི་ཡལ་ཡོངས། ཁྲིམ་ཡོངས་ཡལ་གྱི་རྩ་ཆོད་རྒྱག་ཅུ་དང་རྩ་སྤང་དགྲ་དབྱགས་བཞི་མདའ་
འབྱུང་མེད་རྩའི་ཆ་རྒྱག་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཡིན། ཆེས་ཡོངས་སྐར་ཐིག་རྩ་ཆོད་དང་བརྒྱད་ཅུ་སྤང་
ཉིད་གཅིག་དབྱགས་ལྔ་དེ་འོད་ཆ་ཞེ་གསུམ་ཡིན། ཉིན་ཡོངས་སྐར་ཐིག་རྩ་ཆོད་དང་དགྲ་རྩ་
སྤང་བརྒྱ་བདུན་དབྱས་གསུམ་དེ་འོད་ཆ་ཞེ་གཉིས་འཁོར་ཡོ་ལག་ཐིག་གི་ཆ་ཆིག་སྒྲོང་བརྒྱད་
མོ་གསུམ་ཡོད།

ཆ་བའི་ར་རི། ཆ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ངོས་ཀྱི་དེ་མོ་ནག་ནོག་རང་སྒྲོན་མི་མཐོང་ཆ་བའི་ར་རི་མཐོང་།

ཆ་བའི་རྒྱུད། ལྟེ་འོག་གི་རོ་རྒྱུད་གི་ཅ་བརྒྱུད་དེ། རྒྱུད་སྣ་བྲག་གཡོན་བ་ནས་འབྱུང་བ་འཕེལ་རིམ་
ཀྱིས་རྒྱ་བས་བདུད་ཅི་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་སྒྲིཛ་རྒྱུ་འོད་འོ་ཞག་དེ་བཞིན་ཆིག་ཁྲི་བཞི་
བརྒྱ་རྒྱག་ཅུ་ཅ་གཉིས་སྟེད་དང་བཅས་རྒྱ་བའོ།

ཆ་བའི་ལག་པ། [མངོན]འབབ་རྒྱ།

ཆ་བའི་ལོ་མ། [མངོན]མེ་ཉོག་ཅིག

ཆ་བའི་སྤང་མོ། [མངོན]ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ།

ཆ་བས་དགལ། [མངོན] ① ཀྱ་སྤ་དཔམ་སྤྱུལ་དཀར་མོ། ② ཉལ་བ།

ཆ་བས་འཇུག [མངོན]གསེར་བཟོ་བ།

ཆ་བ་འཕེལ། [མངོན]]རྒྱ་མཆོ།

ཆ་བས་བཞད། [མངོན]མེ་ཉོག་ཀྱ་སྤ་ད།

ཆ་བྱ། གཟམ་ལྷག་པ།

ཆ་ཤོ། ཐོགས་ཤོ། བཟམ་ཆ། འགན་ཆ། ཅ་ཆ། མཆན་གྱང་པར་རྩྱུང་འབྲུལ་བཞུད་ཀྱི་ཆ་ཤོ།

ཆ་ཤོ་དངོས་ཤོའི་དཔེ། དཔེའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་ཅན་དོན་གྱི་རོ་ཤོའི་གནས་རྩལ་
ཞིག་སྤར་བཞོད་ནས། དེ་དང་འདྲ་བའི་དཔེ་ཞིག་ཆ་ཤོ་འཕམ་རོགས་ཀྱི་རྩལ་དུ་བྲིས་བཞོད་དེ་
ལྷགས་ཀྱིས་མཚུངས་པར་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག

ཆ་བཤམ་འབྲུག་མེད། སྤྱིངས་སྤྱོད་པས་ཆ་བཤམ་ ཤེས་ཡོན་ཆ་བཤམ་ དབྱེད་སྤྱོད་པས་ཆ་བཤམ་ ཐུགས་ཁུར་ཆ་བཤམ་

ཆ་མེད་པ། ① གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ། ② [མངོན]སངས་རྒྱས།

ཆ་མེད་ལྟོ། ① ཆོ་ཁྲོས་སམ་ཤེས་རབ་འབྲུག་ཆ་མེད་པ། ② སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆན།

ཆ་མོ། ཐོགས་མོ།

ཆ་སྤྱད། མར་འདི་དུས། ཆ་སྤྱད་ཆ་བའི་ཞལ་རས་ཉམས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དྲག་པོའི་ཕྱོགས་

དང་། རྒྱ་ཕྱོགས། ཕྱོགས་ཕྱི་མ། དབང་ཕྱོགས། མར་འོ། དམར་ཆ་བཅས་སོ།

ཆ་སྤྱད་ནག་པོ། ཆ་མཐུག་ནག་པོ་སྟེ། རྒྱ་ཅིས་ཀྱི་ཟེར་སྟོལ་ལ་ལོ་འདི་ནས་དུས་སོ་སོའི་ཆ་བ་ཐ་

མའི་ཞག་པོ་བརྩ་སྟག་གསུམ་པའི་རིང་འཕྲོད་སྟོར་དན་པ་ཡིན་པ།

ཆ་ཆེས། ① ཆ་གངས་ཆེས་གངས་ཟེར་བའི་བསྐྱས་ཆེན། ② དབྱེ་བས་ཆ་བ་ཕྱེད་པའི་དབྱས་ཀྱི་དཀར་

ཆ་མི་གསལ་པ། ③ ལྷོ་ཡིག་དང་། མཆོད་རྟེན་སོགས་ཀྱི་ཅེའི་ཆ་ཆེས་མཆོན་པའི་རི་མོ།

ཆ་ཆེས་ཕྱོགས་ཀྱི་དང་པོ། ཆ་སྟོད་ཀྱི་ཆེས་པ་གཅིག

ཆ་མཆན། བྱད་མེད་ལོ་བརྩ་གསུམ་ནས་ལྷ་བརྩའི་བར་ཆ་བ་རེ་བཞིན་མངལ་གྱི་སྟོ་འཕྱེད་པའི་རྟགས་

མཆན་སྟོན་ཕྱེད་མངལ་ཁྲག་སྟེགས་མ་ཐུར་སེལ་རྒྱུད་གི་ཞག་གསུམ་ཀྱི་བར་མཆན་ལམ་ནས་

ཕྱིར་འཛག་པ་དེའོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དུས་ཆེན་ཅན་དང་། རུལ། མེ་རྟོག་བཅས་སོ།

ཆ་མཆན་འབྲེལ་པ། བྱད་མེད་ཀྱི་ཆ་མཆན་དུས་ཆེན་སུ་མ་བབས་ཏེ་འགག་པར་གྱུར་པའི་

ཆ་བས་ནད་ཅིག

ཆ་མཆམས། ཆ་བ་རེ་འདི་མཆམས།

ཆ་མངོས། [མངོན] ① དབྱེད་ཅན་ལྷ་མོ། ② མེ་རྟོག་ཀྱི་ཐུད།

ཆ་འཛིན། ཆ་བ་འཛིན་པ་སྟེ། བཤད་སྟོལ་རྟིང་པ་ལྟར་ན། སྤྱ་གཅན་གྱི་ཆ་བ་འཛིན་པ། མིང་གི་རྣམ་

གངས་ལ་ཉེར་སྦྱར་དང་། ཉེར་འཆོ། བྱ་ཕྱེད་སྤངས་པ། མེ་རྟོག་ལྷ། མེ་ཡིས་བསྟེགས། གཟའ་

ཡིས་བཟུང་། རང་བཞིན་སྦྱར་བཅས་སོ།

ཆ་ཞག ཆ་བ་དང་ཞག་པ།

ཆ་ཞལ། ① [མངོན]མངོས་མ། ② སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

ཆེ་ཞལ་མ། ① མངེས་མ། ② དབྱངས་ཅན་མ།

ཆེ་གཞོན་འཁོར་ལོ། ཆེ་བ་གཞོན་ལུ་ནི་ཤར་མ་ཐག་པའི་ཆེ་བ་དང་། འཁོར་ལོ་ནི་ཆུམ་པོ་སྟེ། ཆེ་བ་
ཉ་གང་བ།

ཆེ་ཟེ། ཆེ་བའི་འོད་ཟེ།

ཆེ་མོ། འབྲུ་དང་ཅམ་པ་སོགས་འཇལ་སྟོང་ཅིག

ཆེ་ཆུམ། ཆེ་བའི་དབྱིབས་རིལ་རིལ།

ཆེ་འོད། ① ཆེ་བའི་འོད་ཟེ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བདུད་ཅིའི་ཟེགས་མ་དང་བསིལ་ཟེར་འོ།

② [མངོན]ཆུ་ཤེལ། ③ སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆན།

ཆེ་འོད་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྣམ་ཤི་རྩ་བ་དང་། ལོ་རྒྱ་བ་དགེ་སྟོང་ཤེས་རབ་
ལེགས་པས་བསྐྱར་ཅིང་། རིན་ཆེན་བཟང་པོས་བཅོས་བའོ།

ཆེ་འོད་དགོན། བོན་སྤས་ཆེ་འོད་ནམ་མཁའི་རྒྱལ་པོས་བཏབ། བཏབ་དུས་གསལ་པོར་མ་ངེས།
རྒྱལ་པོར་ཁོ་སྤྱབས་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་རྒྱུ་ལྟ་ཁང་གི་ཐེབས་ཅ་ཏུ་གསེར་འཁོར་ར་གོང་
ལུལ་རྒྱལ་གསལ་བ་ལྟར་ན། ཕལ་ཆེར་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཅམ་
ཡིན་ངེས། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མངེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་དཔལ་ལྷུལ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆེ་འོད་ཅན། [མངོན]མཆན་མོ།

ཆེ་འོད་འབྱང་། [མངོན]བྱ་ཅ་ཀོ་ར།

ཆེ་འོད་སྤང་ལྡན་མ། [མངོན]མཆན་མོ།

ཆེ་འོད་མ། [མངོན]མཆན་མོ།

ཆེ་འོད་ཟས་ཅན། [མངོན]བྱ་ཅ་ཀོ་ར།

ཆེ་ཡ། དབྲ་ཡའམ་འཐབ་ཡ།

ཆེ་རིས། ཆེ་བའི་ར་རིའི་བསྐྱས་ཆིག་ཡང་ན་ཆེ་བའི་དབྱིབས་ལ་གོ།

ཆེ་རེ་རེ། ཆེ་བ་སོ་སོ། ཆེ་རེ་རེ་བཞིན་དབྱད་བསྐྱར་ལན་གཅིག་རེ་གཏོང་བ།

ཆ་རེའི་སྒྲན་ཤོ། ཆ་རེ་བཞེན་སྒོ་བ་སྦྱོང་དང་ལས་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡར་ཞུའི་ཐོ་འགོད།
ཆ་རེའི་ཕྱོགས་གཉིས། ཡར་ཐོད་ཀྱང་ཕྱོགས་དང་། མར་ཐོན་གྱི་ཕྱོགས།
ཆ་རོགས། ཚུང་མཁམ། རྟོགས་པོ། ལམ་རོགས་སོགས།
ཆ་ལུལ་སོན་དགོན། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཆ་ཁྲི་ལྷུ་ལོ་༡༣༥༥ལོར་སྤུལ་སྤྱོད་ལྷན་སྦྱིང་སོས་བཏབ། གྲུབ་
མཐའ་སོན་སོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེས་ཁུལ་ངམ་རེ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆ་བཤོལ། ཆ་ལྷག་གི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལ་གཟེགས།
ཆ་སྤར་སྒྲུང་། སྤུས་སྤར་གང་ལ་ཆ་བ་གཅིག་རིང་ལ་སྦྱེད་ཀ་སྒྲར་མ་ལྟ་རེ་འཁྲི་བའི་བྱ་ལོན་
གཏོང་སྟོལ་ཞིག་གི་མིང་།
ཆ་སྤར་ཁ་སྦྱེད། སྤུས་སྤར་གང་ལ་ཆ་བ་གཅིག་རིང་ལ་སྦྱེད་ཀ་སྒྲར་བྱེད་གསུམ་རེ་འཁྲི་བའི་
དབུལ་བྱན་གཏོང་སྟོལ་ཞིག་
ཆ་སྤར་ཞེ་སྦྱེད། སྤུས་སྤར་གང་ལ་ཆ་བ་གཅིག་རིང་ལ་སྦྱེད་ཀ་ཞོག་རེ་འཁྲི་བའི་བྱ་ལོན་གཏོང་སྟོལ་ཞིག་
ཆ་བཤིལ་འཆེ་མེད། སྤུས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ལ་བཞུགས་ནས་བཏགས་པའི་བྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་ག་བྱར་བདུན་
པའི་སྦྱོར་བྱེད་མིང་ཡིན་པར་སོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྟན་དར་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བརྒྱ་
བཤོལ་རྣམས་རྒྱལ་ཨ་རུའི་བྱེད་བ་ལས་གསུངས།
ཆ་ལྷག་ཆ་ལྷག་ནི་ཆེས་ཞག་དང་བྲིས་ཞག་བར་གྱི་ཉི་བག་གིས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། མདོར་བསྡུས་
ན། བོད་ལུགས་ལོ་གསར་ནི་ཉིན་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དང་བཞི་ལྷམ་དུ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་ཆེས་ལོ་
ལོ་གཅིག་ཡིན། ས་གོ་ལས་ཉི་དྲུག་ལ་བསྟོར་བ་གཅིག་འཁོར་བའི་ཡུན་ལ་རགས་པ་ཉིན་ཞག་
༣༦༥ཡོད་ཅིང་། ཆེས་ལོ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་༣༥༧ལྷམ་༣༥༥ལས་ཡོད་པ་མ་རེད། དེས་ན་
བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་སྐབས་དོན་དུ་སའི་གོ་ལས་ཉི་བྲིས་ལ་བསྟོར་བ་གཅིག་མ་འཁོར་བ་ད་བྱུང་ཉིན་
༡༠ལྷག་ཙམ་ལུས་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ལོ་གསུམ་རེའི་ནང་ཆ་ལྷག་རེ་མ་བཏོན་ན་དབྱར་དལུན་
གོ་སྟོག་འཆར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ཉེར་མཁོ་བྱུམ་བཟང་ལས། ལོ་ནི་བྲིས་ལོ་དབང་ཆེ་
ཞིང་། ཆ་བ་ལ་ནི་ཆེས་ཉིད་དབང་། ཞག་ནི་ཉིན་ཞག་དབང་ཆེ་ཞེས། ལུགས་འགྲུལ་འགོག་བྱིར་
ཁོ་བོས་སྒྲུ་ཞེས་གསུངས་སོ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་བོད་དུ་བསྐྱར་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་ལོ་

ཐོད་ཉིན་ཞག་དང་། ཆོས་ཞག་སྒྲིམ་ཞག་གསུམ་ཀའི་ལུགས་སྒྲགས་ནས་ལག་ལེན་བྱེད་སྲོལ་
དར་བ་རེད། དེའི་གོང་ན་སྤྱི་ལོའི་ཐོན་ནས་བོད་དུ་བོན་དར་བའི་སྐར་དུ་ལོ་ཐོ་བཅི་སྲོལ་བྱུང་ཡང་
གཙོ་བོ་ཉིན་ཞག་༣༠ལ་སྒྲ་བ་གཅིག་དང་། ལོ་གཅིག་ལ་ཞག་༣༦༠བཙས་པའི་ལུགས་དེ་ཡིན་
འདུག ལུགས་དེས་བཅུས་པའི་ལོ་ངོ་སྟོང་ཆོ་ལ་ཉེ་བའི་ལོ་ཐོ་སྟོང་བ་དེད་དུས་ཀྱང་ཁ་ཤས་མཐོང་
ཡས་ཡོད་པ་རེད། གཞན་ཡང་ལོ་ངོ་སྤུས་སྟོང་ལ་ཉེ་བའི་དུས་ནས་བོད་ཀྱི་མི་དམངས་ཆོས་
གནས་ཀྱི་སྐར་མ་ལ་བརྟག་པའི་ཅིས་དང་། བར་སྤང་གི་སྤྱིན་དང་རྒྱུད་ལ་བརྟག་པའི་ཅིས། བྱ་དང་
ཤང་ལ་བརྟག་པའི་ཅིས། མཆོ་དང་ཆབ་རོམ་ལ་བརྟག་པའི་ཅིས་སོགས་དུས་བཞིའི་འགྱུར་བ་
དང་། གནས་གཤིས་ཐོན་བཟ། ཉེ་སྤྱི་སྤུས་གསུམ་འཁོར་བཟོད་ཀྱི་ཆོས་སོགས་ལ་བརྟག་པའི་
ཅིས་འབྲས་མང་པོ་དེད་དུས་བར་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱས། དག་ནས་ཡང་ཡང་སྟོར་བའི་མིང་རྒྱད།

རྒྱས་དཔེ་བའི་བསྟུ་བ། ལ་དོན་སོགས་བར་གྱི་རྣམ་དཔེ་རྣམས་བསྟུས་ནས་མཐར་རྣམ་དཔེ་གཅིག་
རྒྱར་བའི་བསྟུ་བ་སྟེ་རྒྱ་གར་ཁ་ཆེ་བལ་ཡུལ་སོགས་སུ་འགྲོ་ཞེས་བཛོད་པ་བཞེན་གོ།

རྒྱས་འབྲེད་པ། བན་ཚུན་ལྟོས་ནས་དཔེ་བ་འབྲེད་པ། དཀར་པོའི་རྒྱས་དཔེ་བ་ནག་པོ་དང་། བྟ་
པོའི་རྒྱས་དཔེ་བ་དཀར་པོ། རིང་པོའི་རྒྱས་དཔེ་བ་ཐུང་དུ་དང་། ཐུང་དུའི་རྒྱས་དཔེ་བ་རིང་པོ།

རྒྱག་[རྟིང]① གནང་བཤམ་ཁས་སྒྲངས་པའི་བཟ། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ། ལྷ་བཤམ་སྒྲན་
པའི་བཟ་རྟིང་སྟེ། མ་འོངས་པར་བརྒྱག་དང་འདས་པར་བརྒྱགས། སྤུལ་ཆོག་ལ་རྒྱགས་འབྲི།

རྒྱག་པ། བརྒྱག་པ། བརྒྱག་པ། ① རྒྱག་པ། དཀར་ཡོལ་ནང་དུ་བརྒྱགས་པ། ཕྱིར་བྱུགས་ནང་དུ་
བརྒྱགས་ཀྱང་ཅང་མ་པན་པ། གཏམ་རྣ་བར་བརྒྱགས་ཀྱང་དོན་མཁྟོགས། ② ཅི་བ་དང་མེད་
པཤམ་ལྷ་བ། དོན་གནད་ཡང་ཡང་བརྒྱགས་པ། ③ [རྟིང]གནང་བ།

རྒྱགས། རྒྱག་པའི་སྤུལ་ཆོག

རྒྱགས་པ། [རྟིང]ལས་ཀ་བྱེད་པ།

རྒྱས། ① སྤུམ་དང་དོན་འབྲས་སྟེ། མ་འོངས་པར་བརྒྱས་དང་འདས་པར་བརྒྱསས། སྤུལ་ཆོག་ལ་
རྒྱས་པའོ། ② རྒྱས་པོ་ཡི་ཆོག་བསྟུས་པ།

ལྷམ་སྒོར། ① རི་མོ་སྒོར་སྒོར། ② རི་མོ་སྒོར་སྒོར་འབྲི་བ། ③ བསྒོར་ནས་རི་མོ་འབྲི་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག

ལྷམ་འཁོར། ① རིལ་རིལ་སྒོར་མོའི་དབྱིབས་ཅན། ② སྒོར་འབྲིལ་འབྲིལ་དུ་མ་སྤུན་ཐབས་ཀྱི་བར་
འདུམ་བྱེད་བ། ③ དབྱིབས་གཞུགས་ཤོར་ཤོར་རམ་རིལ་པོར་བཟོ་བ།

ལྷམ་ཐིག་སྒོར་ཐིག

ལྷམ་པ། ① བལྷམས་པ། བལྷམ་པ། ལྷམས། སྤིལ་བ། བྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཤིང་བལྷམས་པ།

② མ་སྤུན་བར་བྱེད་བ། འཁོན་བལྷམས་ཏེ་མ་སྤུན་བར་བྱས། དབྱེན་བལྷམས།

ལྷམ་པོ། དབྱིབས་ཀྱི་བྱད་བར་ཤོར་ཤོར་དང་རིལ་རིལ། མགོ་ལྷམ་པོ། གཏོར་མ་ལྷམ་པོ། ཤིང་ལེབ་
ལྷམ་པོར་གཏུབ་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྒོར་མོ་དང་། ལུང་མེད། རིལ་པོ་བཅས།

ལྷམ་པོ་འཛིན། [མཛོན]ཏེ་མ།

ལྷམ་ལྷ། ལྷ་མོ་སྒོར་སྒོར་རམ་རིལ་རིལ།

ལྷམས། ལྷམ་སའི་སྐུལ་ཆིག

ལྷོ་བ། [duo] དང་། [dzuo] གཉིས་ཀ་བསྐྱབ་ཆོག ① ཡང་ཡང་འདོན་བ། དག་ནས་ཡིག་
དུག་བལྷས་བྱང་སངས་མ་རྒྱས། ② ལྷོལ་བའམ་འདའ་བར་བྱེད་བ། ལུག་བསྐལ་བལྷས་པ།
ལུང་ན་བལྷ་བ། ③ འཆད་བའང་ཤོད་བ། [མཆོག་དམན་ཀུན་ལ་གནས་ཚུལ་དེ་དག་བལྷ་བ།

ལྷོག ① བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་བྱ་ཆོག འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ལ་བལྷོག་ཅེས་འབྲི། [ལྷ་
གཉིས་ལྷན་ཅན། ༡འདི་ལ་ [duok] ཞེས་ལྷོག་པ་དཔེར་ན། ལྷས་ངན་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་གཅིག་
ལྷོག །ཡེ་འགྲོགས་སུམ་བརྒྱ་དུག་བཅུ་ལྷོག །བགོགས་རིགས་སྟོང་སྟག་བརྒྱད་ཅུ་ལྷོག །ཁྲིས་
པའི་གདོན་ཆེན་བཙུ་ལྷོག །ཅེས་པ་ལྟའོ། ② [dzuok] ཞེས་པ་དཔེར་ན། ལྷོད་ལུང་
འདིའི་རིན་པོང་སྒོར་བདུན་ཅུ་རེ་འདུག དས་སྒོར་བརྒྱ་སྟོད་པ་ཡིན། ཁོས་ང་ལ་སྒོར་སུམ་ཅུ་
ཚུར་ལྷོག་བྱུང་། རྩོག་དང་སྐྱ་གཅིག་ལྷོག་དགོས།

ལྷོག་སྐུར། གོགས་བར་ཆད་རིགས་ཕྱིར་ལྷོག་ཐབས་ཤིག

ལྷོག་ཐབས། འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས། རྒྱན་མ་ཡོང་གོང་གི་ལྷོག་ཐབས།

ལྷོག་ཐབས་མེད་བ། འགོག་ཐབས་མེད་པའི་དོན།

པར་ལྟོག་པ།

ཆོག་པ། བཟོག་པ། བཟོག་པ། ཆོག་ལོག་པ་ལས་ཕྱིར་ལྟོག་པར་བྱེད་པ་དང་ཁ་སྐྱར་བ། གཡུལ་
ཆོག། དག་བཟོག་པ། རྒྱུ་ཅ་ཅུང་ཆོག་ རྒྱུ་རན་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་བཟོག་པ། མི་ཁ་
བཟོག་པ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་deny ཟེད།

ཆོག་པ་ལྷ། བཞམས་བཟོ་དང་། གསོལ་བ། བཛོད་པ་དང་པོ། གཉིས་པ། གསུམ་པ་བཅས་སོ།

ཆོག་པ་གསུམ། བཞམས་བཟོ་དང་། གསོལ་བ། ལས་བཛོད་པ་བཅས་གསུམ་སོ།

ཆོག་པ། སྐུ་ཆིག་སྟེ། དག་དམག་པར་ཆོག་པ་ཤིག་ལྟ་བུ།

ཆོས། ① [dzei] ཆོ་བའི་སྐུ་ཆིག་ ཁྱོད་པ་ཡུལ་དུ་སོང་ན་དེ་སྐུ་མཆེད་ཆོ་ལ་ང་བདེ་མོ་རེད་
ཆོས་ཤོག་ ཆོ་བ་མ་ཆོ་ལ་སྟོང་བྱེད་ཀྱིས་ཆོས། ② [dei] བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ བསྐྱར་བའི་
དོན་ཏེ། ཆིག་སྟེ་ཕྱི་ཆོས་པ། བསྐྱར་ཆོས། ཆིག་ལ་ཆོས་སྟོན་མེད།

ཆོག་སྟོན། བཤད་ཐོན་པའི་ཆིག་དེ་དགོས་པ་མེད་བཞིན་སྐྱར་ཡང་བཤད་པའི་སྟོན། གཏམ་སྟེ་ཕྱི་
ཆོས་སྟོན་མེད་པ།

ཆོས་གར། རིག་གནས་ཅུང་པ་ལྡེའི་ནང་གསེས་ཏེ། དག་ནས་སྐྱ་ཆིག་ཆོས། ལག་པས་རོལ་མོ་
འཁྲོལ། ལུས་ཀྱིས་གར་འབྲབ་པ་བཅས་ཀྱི་མིང་། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་གར་འཆམ་དང་། གར་
ཅིད། གོ་གར། ཞབས་གོ། རོལ་ཅིད་བཅས་སོ།

ཆོས་གར་གྱི་རྣམ་འགྲུར་དག། ༡ མཛེས་ཤིང་སྒྲིག་པའི་ཉམས། ༢ བཛོད་ཅིང་དཔའ་བའི་ཉམས།
༣ ཡིད་དུ་མི་འོང་ཞིང་མི་སྐྱབ་པའི་ཉམས། ༤ ཡ་མཚན་ཞིང་ཆོད་བྱོ་བའི་ཉམས། ༥ དབང་
བཅན་ཞིང་དག་ལུལ་གྱི་ཉམས། ༦ མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་དངངས་ཤིང་འཛིགས་
པའི་ཉམས། ༧ སྐྱབ་བསུལ་གྱིས་ཉམ་ཐག་ཅིང་སྦྱིང་ཐེ་བའི་ཉམས། ༨ འདོད་པ་ལ་རུམས་ཤིང་
ཆགས་པའི་ཉམས། ༩ དུལ་ཞིང་འཇམ་ལ་ཞི་བའི་ཉམས་བཅས་དག་ཡོད་པའི་ནང་ཆན། དང་
པོ་གསུམ་ནི། ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུར་རྒྱུ་དང་། རྒྱུ་མ་དུག་པོ་དེ་ལ་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་
ཀའི་རྣམ་འགྲུར་ཡོད།

ཆོས་གར་ཁང་། ཆོས་གར་འབྲབ་པའི་གནས།

ཆོས་གར་མཁའ། ① ཆོས་གར་འཁའ་མཁའ། ② [མཛོན་མ་བྲ།

ཆོས་གར་གྱི་བསྟན་བཅས། ལོ་རྒྱུས་སོགས་གྱི་གཏམ་སྟན་པོ་དེ་ཆེད་གྱི་སྒྲོན་ས་གར་དང་ཅེད་མོ་
བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པའི་དཔེ་ཆ།

ཆོས་གར་གྱི་མཆམས་སྒྲོར་ལྟ། མཆམས་སྒྲོར་ལྟ། སྒྲོ་ལན་གྱི་སྒྲོ་སྟེང་པོ། མི་བཟོད་པ། དེས་བྱུང་པོ།
ཆོས་གར་གྱི་ཡན་ལག་བཅས་ར་བཞི། ༡ ཉེ་བར་ལེན་པ། ཉེ་བར་མཁོ་བ། ཡོངས་སུ་འཛོག་པ། རྣམ་
པར་སྟེད་པ། དེག་པ། ཐོབ་པ། མཉམ་པར་འཛོག་པ། སྒྱུབ་པ། བརྟེས་པ། དབྱེ་བ། དབྱེ་བར་
བྱེད་པའོ། ༢ ཡོངས་སུ་འཛོག་པ། རྣམ་པར་འདར་པ། གདུང་པ། ཅེད་མོ། ཅེད་མོའི་མདངས།
རབ་ཏུ་འགྲོ་བ། འགལ་བ། ཉེ་བར་གནས་པ། མ་དག་པ། སྒྲེ་པོ་འགོད་པར་ཚོམ་པ། ཡི་གེ་བསྐྱ་
བའོ། ༣ མ་བྱུང་པ། དཔེར་བཞིན་པ། ལམ་གྱི་རང་བཞིན་དཔེར་བཞིན་པའི་རིམ་བ་བསྐྱ་བ།
རྗེས་སུ་དཔག་པ། སྒྲོར་པ། བཏག་དབྱུད། གཞེར་པ། སྟོབས་ལྡན་པ། ཡིད་འབྱུང་པ། འཆབ་
པའོ། ༤ ཆོལ་པ། འཛོར་པ། འཛོག་པ། རུས་པ། བན་ཚུན་དུ་གནས་པ། འགྲོ་བ་པ་གསལ་པ།
འབྱེད་པ། འགོག་པ། འགལ་བ་ལེན་པ། འདྲིད་པ། རབ་ཏུ་སྟེད་པ། ༥ མཆམས་སྒྲོར། འགོག་
པ། སྒེལ་པ། གཏན་ལ་པབ་པ། སྒྲོད་པ་གསལ་པ། རབ་དྲངས། གུན་དགལ། དུས། ཉེས་པར་
སྟེད་པ། བསམ་པ་ལྟ་པ་འཆད་པ། སྟན་རྒྱ་བསྐྱ་བ། རང་གིས་སྟོན་པ་བཅས་སོ།

ཆོས་གར་གྱི་ཡན་ལག་ལྟ། ཆོས་གར་པ་དང། མདོ་འཛིན་པ། རོལ་མོ་བ། ཆས་གཞུག་པ། བཞད་
གད་པ་བཅས།

ཆོས་གར་ཆོགས་པ། ལྷ་གཞས་གར་ཅེད་ཅེད་མཁའ་སྟེ་པའམ་ཤོག་ཁག

ཆོས་གར་མཛེས་ཆུལ། ལྷ་གཞས་ཆོས་གར་དང། གཏམ་བཞིན་ཆོས་གར། ཞབས་མོའི་ཆོས་གར།
གསང་ཐག་ཆོས་གར་སོགས་ལ་སྒྲོད་པའི་གཟུགས་བརྟན་སྐྱུ་པའི་སྐྱུ་ཆས་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་སྟེ།
གར་སྟེགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞིག་སྟེ། གར་སྟེགས་ཀྱི་འཆར་འགོད་དང། རྒྱལ་ལྗོངས་ཀྱི་རི་མོ། མི་
སྒྲའི་གདོང་གི་མཛེས་བཟོ། ཁབ་ཆས། གསང་ཐག་བཟོ་བ། གྲིབ་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་
བཟོ་བ། སྒྲོག་སྒྲོན། སྒྲོག་འོད་སོགས་ཀྱང་འདུས་ཡོད།

ཆོས་གར། ཅོད་པའི་གནས་སུ་གར་བ།

ཆོས་སྤྱོད་ཅན། ཡི་གེ་རེ་རེ་ནས་ཆོག་དོན་གསལ་པོར་སྟོན་མི་རུས་ཤིང་འདི་ཞེས་ངེས་གཟུང་མེད་
པར་ནས་རྒྱུ་ཡི་གེ་དང་། དག་ཚོག་ཏུ་བཀོལ་བའི་སྤྱི་ཆོག་བསྐྱར་ལྡན་ཅན་ཞིག་སྟེ་ཞག་ཞིག
ཆང་ཆུང་། ཡང་ཡིང་། སབ་སོབ་ཅེས་བ་ལྟ་བུའོ།

ཆོས་ཆོད། གློག་མཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་frequencyཟེར།

ཆོས་གཏམ། ཡང་ཡང་ལྡན་སྐྱོར་བྱེད་པའི་གཏམ།

ཆོས་གཏམ། ཡང་ཡང་ལྡན་སྐྱོར་བྱེད་པའི་གཏམ།

ཆོས་པ། ① འཆར་བའམ་འཁྲོ་བ། སྐར་ཡང་མའི་གཟུགས་སུ་ཆོས་པ། ② བསྐྱར་ལྡན་པ། ཡང་
ཆོས་བསྐྱར་ཆོས། ཉིས་ཆོས་སུ་མ་ཆོས་བྱས་ནས་ལབས་པ། གཞན་གྱི་ལད་ཆོས་མ་བྱེད། ཁྱོད་
ཀྱི་སྐད་ཆ་དེ་དག་ཆོས་པ།

ཆོས་བྱ། སྐད་ཆ་ཡང་ཡང་ཆོས་ཉེ་སྤྱོད་པའི་མིང་།

ཆོས་ཙོད། ཁ་མཆུང་ཙོད་འགས། ཁྲིམས་སའི་ཆོས་ཙོད།

ཆོས་ལམ། གློག་མཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་channelཟེར།

ཆོས་ཤིག་ཡི་གེ་སོགས་དག་ནས་ཡང་ཡང་བརྒྱ་བར་གྱིས་ཤིག་སྟེ། སྤགས་ཆོས་ཤིག་

ཆོས་ཉུལ། བཅེགས་འདོགས་ཅན་གྱི་ཡིག་ཆེན། ཀ་མེད་སུམ་ཅུའི་ཡིག་གཟུགས་ལེགས་པར་
སྐྱངས་ཐེས་གཞི་ནས་ཆོས་ཉུལ་སྟོབ་དགོས།

ཟ་བྲུལ། ཟ་བྱེ་ཨ་ཡའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུ་ན་
ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཨ་ཡ་ཟ་
དང་ཟ་འི་བྱེ་མོ། ཟ་བྲུལ་ཟ་འང་པག་དུག་པ། འཛོག་ཟ་ལུ་མོ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཟ་བྱེ་ཨ་ཡའི་
མིང་ཡིན་ནོ།

ཟ་མོད། ཟ་མོད་གཡུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་རི་སྤྱོད་ཤིག་སྟེ། རུས་བ་ཟ་འབྲུལ་དང་མཆུངས།

ཟ་རྒྱལ། གློག་མཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དཔྱིན་སྐད་དུ་lock ཟེད།

ཟླ་པོ། སྤྱི་ཆོད་ཀྱི་ཁྱེ་བྲག་སྟེ། ལོ་མའི་ལོགས་སུ་སྤྱད་དང་འདྲ་བའི་ཆེར་མ་ལྟན་པ།

ཟླ་ཕྱི་ཨ་ཡ། སྤྱི་སྟན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ། ལུས་པས་དཔྱ་ཆུ་དང་མ་ལ་པན།

ཟླ་འབྲུམ། མང་སྟན་ཀྱི་རིགས་ཟླ་པོའི་འབྲས་ལུ་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ། ལུ་རྩེས་དོད། ལུས་པས་ཕོ་བའི་དོད་

ཉམས་པ་དང་། རྒྱང་ནད་འདྲེས་པའི་ཆ་བ་རྩིང་པ་སོགས་ལ་པན།

ཟླ་ཆོད། སྤྱི་ཆོད་ཆེར་ལྟན་ཞིག

ཟླ་ར་བ་སྐལ་ལྟན་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ་ཟླ་ར་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ་དང་མི་གཅིག་ཡིན།

ཟླ་ར་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ། མཚན་གཤམ་སྐལ་ལྟན་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ་ཡང་ལྷ། མོན་འགར་དུ་སྤྱི་འབྲུངས།

འབྲུངས་ལོ་མི་གསལ། ཆུང་དུས་ར་རྩེ་མཛད། ར་འཆོ་བའི་ཆེ་རི་ཁ་ནས་པག་མོ་བྱ་བའི་དགོན་

པའི་རི་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་སྒྲོམ་རང་བྱུང་དུ་ཤར། སྒྲོམ་ཆེན་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲོམ་གྱི་སྒྲོར་གྲེང་

མོལ་གནང་བ་ཐོས་པས། དེ་སྒྲོམ་ཡིན་ན་ངས་ཀྱང་སྒྲོམ་ཤེས་པར་འདུག་སྟུང་ནས། པག་གྲུའི་

དགོན་པར་བྱོན་ནས་རྩེ་པག་མོ་བྱ་བ་དང་མཛད། ཟླ་མའི་ཞལ་ནས། ཁྱོད་ཆེ་སྟེ་མ་སྒྲོམ་ཆེན་

བཟང་པོ་ཅིག་ཡིན་པར་འདུག་པ་ལ་དམ་ཆོག་གི་སེལ་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་པར་འདུག་ སྒྲོམ་ཆེན་

བཟང་པོ་ཡིན་ཉགས་སུ་ཁྱོད་རང་མའི་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་ཆེ་མ་ཡང་ལུས་སེམས་བདེ་བ་དང་།

ཁྱོད་རང་ལ་སྒྲོམ་རང་བྱུང་དུ་ཤར་བ་ཡིན། དམ་སེལ་ཡོད་པའི་ཉགས་སུ་ཁ་བྱབ་མིན་ཉལ་མི་

ཤེས་པ་ཡིན་གསུངས་ནས། རོ་སྤྱོད་ཅིག་གནང་བས་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འབྲུངས། མིང་

ཡང་སྐལ་ལྟན་ཡེ་ཤེས་སེང་གེར་བཏགས། དུས་ཕྱིས་ཟླ་རབས་སུ་ཟླ་ར་དགོན་པ་བཏགས།

གཟེམས་ཁང་གི་ཅིག་ངོས་སུ་ཁོང་རང་གི་སྤྱིས་རབས་མང་པོ་ཡང་བྲིས། གདན་ས་པག་མོ་

བྱུང་ཡང་སྤྱི་ལ་མོ་ཆེ་ཅིག་པ་སོགས་གྲས་ཞེན་ཆེ་བར་མཛད། སྒྲོབ་མ་གཡའ་བཟང་པ་ཆོས་

སྒོན་ལམ་སོགས་མང་དུ་བསྐྱུངས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོར་སྤྱི་གཤེགས།

ཟླ་བ། རྒྱང་ས་པ། རྒྱང་བ། ཟླ་ས། རྒྱང་བ། རྒྱང་ས་ལྟན་མལ་དུ་ཉལ་འདུག

ཟླ་ས། ཟླ་བའི་སྤྱི་ཆོད།

གཟུག་ལྷ། ལྷ་རྒྱ།

གཟག་པ། གཟགས་པའི་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པའི་འགྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
གཟགས་པ། གཟགས་པ། གཟགས་པ། གཞོགས། གཡུག་གཡུག་བྱས་ནས་བྱགས་ཀྱིས་ཐུར་
འདོན་བ་དང་། གཉིག་པ། མཛོད་མའི་ནང་གི་ང་གཟགས་པ། ཚུ་ཐིགས་ས་ལ་གཟགས་པ།
སྐྱུག་མཛོད་ནང་ནས་སྒྲན་མ་གཟགས།
གཟང་། ཅེ་མོ་འཕ་རྒྱོ། གཟང་ཐག་དབྱང་ཐག་ལྟ་བུ།
གཟང་འིང་། ཅེ་རྒྱུ་ཞིང་འིང་ག། ཆེར་མ་གཟང་འིང་། སྐྱུང་བྱ་གཟང་འིང་། མདུང་གཟང་འིང་། བྱི་བཟང་འིང་།
གཟང། ཡུལ་གྱི་མིང་།
གཟན། ① དགེ་སྲོང་གི་ཡོ་བྱང་བཅུ་གསུམ་གྱི་གས་ཤིག་རྩལ་གཟན། ② སེམས་ཅན་གྱི་ཐ་མ།
སྐྱུང་གི་གཟན་ལ་འདྲར་འདྲ། དགོང་མོར་རྟ་ལ་གཟན་བ་སྐྱུང་དགོས་ལྟ་བུ།
གཟན་སྐྱུར། བྲ་པའི་གཟན་གྱི་སྒྲེ་མོ་སྐྱར་དུ་འབེབས་པའི་གྲས་ཚུལ་ཞིག་ བྲ་པ་ཆོས་གཟན་སྐྱུར་
མཐ་ནས་དགའ་བསྐྱུགས་འདུད་ཞུས་པ།
གཟན་དཀར་ཐུབ་བསྐྱར་ཉི་མ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་ཡུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༣ལོར་མི་ཉག་ལྟ་སྐར་
འཕྲོག་སྒྲེ་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བཞི་བར་མདོ་མཁུན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྩོད་རྒྱུ་ཡང་སྤྱོད་རོས་
འཛིན། རྒྱལ་འོང་མ་རྒྱ་སྤྱོད་ཡུང་དགོན་པའི་བསྐྱར་བདག་ཏུ་དབང་བསྐྱར། ཡི་གེ་སྲོང་ཐོག་
ནས་བཅུ་མས་ཉེ་སློབ་གཉེར་གནང་། དགྲུང་ལོ་བཅུ་པར་སྒྲེ་དགའི་རྩོགས་ཆེན་དང་། རྩོང་
གསར་བཤད་བྲ་སོགས་ཕེབས་ནས་ཐོས་བསམ་གནང་། སྤྱི་ལོའི་ལོ་རབས་དྲུག་ཅུ་བ་ནས་
བདུན་ཅུ་པའི་མཇུག་བར་དར་མདོ་རྩོད་ཐོས་ནང་དུ་བཞུགས། ཡུང་གོའི་བཙུན་བསྐྱུར་
དང་སློ་འབྲེད་ཀྱི་སྤྱོད་རྒྱས་དང་བསྐྱར་ནས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོར་འབའ་བ་བཟ་ཤིས་ཆེ་འིང་
གིས་དབུ་ཁྱིད་པའི་བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ཙོམ་སྒྲིག་གི་ལས་སྒྲུབ་ནང་ཞུགས། སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༧ལོར་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་མི་རིགས་དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་གིས་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་བོད་ཡིག་
སློབ་བྲ་འཇུགས་པའི་སློ་འདོན་གནང་ཞིང་སློབ་སྤྱི་གཞོན་པའི་འགན་བཞེས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་
སློལ་རྒྱན་རིག་གནས་སྐྱུར་སློབ་དང་དར་སྒྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་དགོ་ཁན་ཡང་གནང་། དུས་མཚུངས་
སྤྱི་ལོ་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་མི་རིགས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་དུ་བྲག་ལས་གནང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་བཀའ་

བསྟན་དཔེ་བསྟར་གྱི་བྲག་ལས་གཙོ་ལག་བཞེས་ཏེ་དེད་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་བསྟན་དཔེ་
 བསྟར་སྤྱོད་ལེགས་མ་འདི་ཡོངས་སུ་བྲག་གྱི་ལོ་༡༤༤༤ལོ་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཕུས་
 མི་ཆོག་ས་ཆེན་ཐེངས་བདུན་པའི་མཁུག་གི་འཕུས་མིར་གདམས་ཐོན་བྱུང་། དེ་ནས་སྐབས་
 བརྒྱད་པ་དང་། སྐབས་དགུ་པ་དང་། སྐབས་བཅུ་པ་བཅས་ཀྱི་འཕུས་མི་གནང་། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་
 ༡༤༤༠ལོར་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ནས་ཨོ་ཁི་སི་ཁྱོ་ཏིའི་སྐད་ཡིག་སློབ་བྲིའི་ནང་དུ་བཞུགས་
 བས་དབྱིན་ཇིའི་སྐད་ཡིག་སློབ་གཉེར་གནང་། སྤྱི་ལོ་༡༤༤༣ལོར་བོད་དབྱིན་ཆིག་མཛོད་ཆེན་
 མོ་ཚོ་མ་སྤྲིག་གི་ཐུགས་འགན་གཙོ་བོར་བཞེས། ད་ལྟ་དཔལ་བཅེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་
 འཇུག་ཁང་བཙུགས་ནས། འཛིག་རྟེན་ཐོག་གི་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་དཔེ་དཀོན་ཐམས་ཅད་བསྟར་
 རུག་གནང་ཞིང་ཉམས་གསོ་དང་། སྤར་སྤྱོད་གནང་སྟེ་དཔེ་རྙིང་བོ་ཏི་སྟོང་ལྷག་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་
 འབྲེམས་སྟེལ་གནང་དང་གནང་སྤྱོད་སྤྱོད་མཆིས། ཁོང་གིས་ཐུགས་འགན་གཙོ་བོར་བཞེས་
 བས་བྲུབ་པའི་བསྟན་བཙུགས་«བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་»དང་། «བོད་དབྱིན་ཆིག་མཛོད་
 ཆེན་མོ་»གཉིས་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ཡང་དབྱུང་ཚོམ་དང་། དཀའ་འབྲེལ་རིགས་འགའ་ཞིག་
 བཞུགས་ཡོད། དུས་རྒྱུན་དུ་ཨ་རི་དང་། དབྱིན་ཡུལ་གཙོ་བོར་བྲུས་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སློབ་བྲི་
 ཆེན་མོ་ཁག་དང་། ཞིབ་འཇུག་ཁང་རྣམས་ལ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་སློབ་ཀྱི་བཀའ་སློབ་གནང་
 ཞིང་། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་བྲུབ་འབྲས་རྣམས་བོད་དུ་ནང་འཕྲེན་གྱི་གནང་
 ཞིང་ཡོད། རིག་པའི་གནས་ཀྱན་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་ཅིང་བོད་རྒྱ་དབྱིན་གསུམ་གྱི་སྐད་ཡིག་ལ་
 ཐོག་པ་མེད་པའི་ཁོང་ལྟ་བུའི་མཁས་པ་ནི་མང་དུ་ཡོད་སྟེད་ཀྱང་། དེར་གྱི་དུས་འདིར་ཆོས་
 བརྒྱད་ལམ་ཁའི་རྒྱ་བཞིན་དོར་ནས། སྤར་གྱི་བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
 རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཇི་བཞིན་བསྐྱེད་པའི་སྤྱོད་མཛོད་ཆེན་མོ་ཞི་ཞེ་འདི་ཉིད་ལས་མཐོང་བ་དག་ལོ།

གཟན་གོད། རྒྱུད་ཐོས་སུ་སོང་བ་དང་ཟད་པ། གྲོན་པ་གཟན་གོད་ཆེན་པོ་འདུག
 གཟན་གོས། གོས་སྤྱིའི་མིང་སྟེ། ཉལ་གཟན་རྩལ་གསན་སོགས་བགོ་བྲུ་སོ་སོ་ལའང་།
 གཟན་སྟོ། ཟད་གོན་ཆེ་རྒྱུད་སྟེ། གཟན་སྟོ་ཆེན་པོ་གཟན་སྟོ་རྒྱུད་རྒྱུད་སོགས་ལྟ་བུ།
 གཟན་རྒྱལ། རྒྱུད་ཐའི་གོད་པ་དང་གོན། འོར་རྩས་ལ་གཟན་རྒྱལ་མ་བྱེད། གཟན་རྒྱལ་ཆེན་པོ་བྱུང་འདུག

གཟན་སྒྲིག་གྲ་གཟན་སྒྲོམ་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ། གཟན་ཐག་ཀྱང་ཟེད།
གཟན་ཆག་གཟན་པ་དང་ནག་གི་བལྟས་མིང་།
གཟན་ཚུང་། ལྷ་བྱ་སྒྲིལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུམ་གཟན་ཚུང་ཚུང་།
གཟན་སྒྲིག་ས། གནག་ལྷག་སྒྲིག་སྒྲ་བཟས་པའི་སྒྲིག་ས་རོམ་འཕྲོ་མ།
གཟན་སྒྲན། རབ་བྱང་གི་གཟན་དང་གདན།
གཟན་པ། ① གཞོན་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ། ② གཞོད་པའམ་གཅེས་པ། ཆེར་མ་རྒྱུང་པ་
ལ་གཟན་པ། སྒྲན་ལ་གཟན་པ། སྒྲོད་པ་མི་བཟང་བས་ཁྲོག་ས་ལ་གཟན་པ། ③[ཆིང་]གསན་པ།
དོན་མེད་ཁོན་ཆེ་བ། ཟས་པོས་གཟན་པ་ལ་ཆོད་མི་འདུག ④ ཏྲེལ་ལ་སྒྲེར་རྒྱའི་རྒྱ་དང་སོག་
ས། བ་ལྷག་ས་ནང་ལ་བཞག་གཟན་བྱི་ལ་བརྒྱབ།
གཟན་པ་རྒྱབ་པ། ཏྲེལ་སོག་ས་ལ་ཚུ་རྒྱད་ནས་གཟན་པའམ་རྒྱ་སྒྲེར་བ།
གཟན་པོ། ① ཁོན་ཆེ་བ། ཟས་ལ་གཟན་པོ་ཡོང་། ལྷས་ལ་ཤིན་ཏུ་གཟན་པོ་བྱུང་། ② གཞོད་པོའམ་
རྒྱབ་པོ། ཆིག་རྒྱབ་པོས་རྒྱ་བར་གཟན་པོ་བྱས།
གཟན་རྒྱ། ཏྲེལ་ར་ལྷག་སོག་ས་གསོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ།
གཟན་ཤམ། བོད་ཀྱི་གྲ་པའི་གཟན་དང་ཤམ་ཐབས་ཀྱི་བལྟས་མིང་། ལུས་སྒྲོད་ཏུ་ཁྲོན་ཆས་ལ་
གཟན་དང་ལུས་སྒྲོད་ལ་ཁྲོན་ཆས་ལ་ཤམ་ཐབས་ཟེད།
གཟན་ཤིང་། གཟན་པ་དང་མེ་ཤིང་།
གཟབ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྷ་བ། དེག་པ་བསྒྲིམས་པ་དང་དོགས་ཟོན་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཉན་པས་
ཟས་སྒྲོད་གཟབ། དག་ལ་གཟབ། རྒྱན་དུ་ཁ་ཆིག་གཟབ་པོས། གཟབ་སྒྲོས་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་པོས།
གཟབ་རྒྱས། གཟབ་གཟབ་ཀྱི་རྒྱས་སྒྲོས། གསོལ་སྒྲོན་གཟབ་རྒྱས་གསོས་པ།
གཟབ་ཆེན་ལ་གཅེས་པ་བརྒྱད། ལྷ་ལམ་རྒྱུམ་ལ་སྒྲོས་ཆགས་གཅེས། གཅིག་ཕྱར་སྒྲེས་ལ་དབྱང་
ཕྱང་གཅེས། གདགས་པ་ཅན་ལ་ཟུར་ཐིག་གཅེས། སྒྲོད་ཕྱབས་ཅན་ལ་པོ་བ་གཅེས། སྒྲང་
ཕྱབས་ཅན་ལ་ཁོང་འཛེན་གཅེས། རྒྱང་པར་རྒྱང་ཞོན་བྱི་འབྱང་གཅེས། ། ཡར་ཕྱལ་མཐར་རྒྱས་
སྒྲོས་གཞོན་གཅེས། མིག་ཅན་དག་ལ་སྒྲེ་གཅོང་གཅེས་སོ།།

གཟབ་ཆེན་ལ་འདོན་པ་བཞི། དབུ་ཅན་གཟབ་མ་འབྲི་བའི་ཁྲད་ཆོས་ལ། ༡ བཟང་མགོ་ལ་འདོན། ༢
འཁྲང་དབྱང་པ་ལ་འདོན། ༣ སྒྲོས་སྒྲོ་ཐམ་ལ་འདོན། ༤ འདྲ་མར་འཐེན་ལ་འདོན། ༥ སྤྱང་
ཁོག་པ་ལ་འདོན། ༦ ཏུམ་སྒྲག་སྒྲ་ལ་འདོན། ༧ གཡེར་ཡར་འཕུལ་ལ་འདོན། ༨ ཡང་ཡ་
བཏགས་ལ་འདོན། ༩ སྤང་ཐག་མཆུ་ལ་འདོན། ༡༠ བཟང་མགོ་དབྱང་ལ་འདོན། ༡༡ འཇུ་མ་
དཀར་ནག་སྒྲ་ལ་འདོན། ༡༢ མཉེན་བསྟོལ་མཆོམས་སྤྱུ་འདོན། ༡༣ ཏུར་མིག་ལ་འདོན། ༡༤
འཇུག་ཡན་ལག་ལ་འདོན་ནོ།

གཟབ་མཆོར། རྒྱན་གོས་ཡག་པོ། གཟབ་མཆོར་སྤྲས་པ།

གཟབ་འཆོས། གཟབ་ནན་བརྟན་པོ། མཛོ་བསམ་གཟབ་བརྟན་གཏོང་བ།

གཟབ་ནན། གཟབ་གཟབ་ནན་ནན། གོས་སྤྱར་གཟབ་ནན་བྱེད་པ། གཟབ་ནན་གྱིས་ཉན་པ།

གཟབ་པ། ① བཟབས་པ། གཟབ་པ། གཞོབས། བཟབ་བཟབ་བྱེད་པ། ཟས་སྦྱོང་ལ་གཟབ་པ།

མགོན་ལ་བཟབ་པ། སྤྲེ་ལེན་གཟབ་དགོས། ② གཞོབ་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

གཟབ་སྤྲས། གོས་རྒྱན་སོགས་ལེགས་པར་བགོས་པའི་སྦྱོང་ལམ་སྟེ། གར་བས་གཟབ་སྤྲས་བྱས།

གཟབ་སྦྱོས། རྒྱན་གོས་གཟབ་མཆོར་བྱས་པ།

གཟབ་མ། ཡི་གེ་དབུ་ཅན་ནམ་ཡིག་དཀར།

གཟབ་བཞེས། ① འཕྲི་ཁུར་དང་སྦྱོང་ལམ་གྱི་གཟབ་བཅོན། ཐུགས་ཁུར་གཟབ་བཞེས། འཕྲོད་

བསྟེན་གཟབ་གཞེས། ② གཟབ་མཆོར་སྤྲས་པ།

གཟབ་གཟབ། ཉན་ཏན་གྱི་དོ་འཁྲར་རམ་སྦྱོང་ལམ་སྤྲིམ་པོ། བསམ་སྒོ་གཟབ་གཟབ་གཏོང་བ། ལས་

འཕྲང་དོག་སར་འཕྲོ་བྱས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས།

གཟབ་གཟབ་ནན་ནན། རིག་པ་བསྒྲིམས་པའི་བྱེད་སྦྱངས། དོན་གནད་ཆོང་མ་གཟབ་གཟབ་ནན་ནན་

གྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་པ།

གཟབ་གཟབ་གཟེངས་གཟེངས། དག་འདག་ལུས་ལུས་སམ་དང་དང་དོད་དོད། ངལ་ཚོལ་གཟབ་

གཟབ་གཟེངས་གཟེངས་གྱིས་བྱས་པ། གཟབ་གཟབ་གཟེངས་གཟེངས་གྱིས་སྤྲེ་ལེན་ཞུས་པ།

གཟབ་ཡིག རོད་ཡིག་དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་ནང་ནས་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་སྟེ། བཀའ་

ཤོག་སོགས་ལ་གཟབ་ཡིག་འབྲི།
གཟབ་བཤད། དཔེ་ཆ་འཁྲིད་སྐབས་འགྲེལ་བཤད་གཏིང་གཟབ་པོར་བརྒྱབ་ཏེ་བཤད་པའི་དོན་ཡིན།
གཟབ་ས། གཟབ་གཟབ་བྱས་ཟེན་པ། གཟབ་ཀྱི་དྲུས་འདས་པ།
གཟལ། ལྷག་པ་ཕྱར་བྱ་པ་སངས་སོགས་ནམ་མཁའི་གཟའ་དང་། དྲུས་ཚོད་བདུན་ཐག་བཅི་བའི་
གཟའ་དང་། ལུས་པོའི་ཚོར་བ་ཉམས་པའི་ནད་སོགས་ལ་ཟེད།
གཟའ་སྐར། གཟའ་དང་སྐར་མ་སྟེ། དུ་མོ་ཨ་མའི་ས་རུ་ལོག་རྒྱུར་གཟའ་དང་སྐར་མ་བཟླ་མི་དགོས་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
གཟའ་སྐར་བཟང་པོ། གཟའ་སྐར་གྱི་འཕྲོད་སྦྱོར་བཟང་པོ།
གཟའ་སྟེ། འཛོན་ཐང་མེད་པའི་མི།
གཟའ་ཁྲིམ། རྒྱ་སྐར་གཟིའི་ཕྱོད་གནས།
གཟའ་འཁོར། གཟའ་བདུན་ཇེས་མོས་ཀྱིས་འཁོར་བ།
གཟའ་མོད། [མཛོན]གཟའ་སྐར་གཅན།
གཟའ་སྐར་གཅན། སྐར་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལྟར་ཉི་མ་དང་རྒྱ་བ་ཐ་མཁན་ཏེ་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ།
གཟའ་ཁྲིབ། སྐར་གྱི་བཤད་སྟོལ་སྐར་གཅན་གདོང་ཐུག་གི་གཞོད་པ།
གཟའ་རྒྱག་བཤད་སྟོལ་ལ་སྐར་གཅན་གདོང་ཐུག་གི་གཞོད་པ་བྱུང་ནས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་འགྲུལ་མེད་
དམ་ཁ་གྲགས་རྒྱ་མེད་པར་གྱུར་པ། དེང་སྐབས་གསོ་རིག་ལས་ཁྲག་རྩ་འགག་པ་ལས་སྐད་ཁྲག་
ཤོར་བའི་ནད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག།
གཟའ་དགྲ། ཉི་མ་དང་། རྒྱ་བ་མིག་དམར། ལྷག་པ། ཕྱར་བྱ། པ་སངས། སྟེན་པ། སྐར་གཅན། མཐུག་
རིང་བཅས་སོ།
གཟའ་དགྲ་པ། སྐར་མ་དུ་བ་མཐུག་རིང་།
གཟའ་བརྒྱད་པ། རྩ་དུ་ལའམ་གཟའ་སྐར་གཅན། སྐར་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལ་ཉི་མ་རྒྱ་བ་ཐ་མཁན་གྱི་
གཟའ་ལ་ཟེད།
གཟའ་ངན་པ། ཉན་ཅིས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ་གཤེད་གཟའ་སོགས་བྲག་མི་ཤིས་པའི་གཟའ་ལ་ཟེད།

གཟའ་ལྷ། མིག་དམར་དང་། ལྷག་པ། སྤར་བྲ། པ་སངས། སྒོན་པ་སྟེ་ལྷ།
གཟའ་བཟུ། ཉི་མ་དང་། ལྷ་པ། མིག་དམར་། ལྷག་པ། སྤར་བྲ། པ་སངས། སྒོན་པ། སྤྲ་གཙན། ཏུ་ས་
མེ། མཐུག་རིང་བཅས་བཟུ།
གཟའ་མཐུག་རིང་། སྐར་མ་དུ་བ་མཐུག་རིང་།
གཟའ་ཉི་མ། ① སྐར་ཅིས་ལུགས་ཀྱི་རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་ཐོག་མར་ཉི་མ་ནས་འགོ་འདྲིན།
ཉི་མ་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའམ། སྤོང་བར་ལུགས་ཟེས་ཐོག་མར་ཉི་མ་ནས་འགོ་འདྲིན་པའི་རྒྱ་
མཆན་གྱིས་ཡིན། སྐྱེས་ཁྱིམ་ཀཤཀ། སྐར་དུག་སྟེ་ནབས་སའི་རྒྱ་ཆོད་ཞེ་ལྷ། ཉི་མའི་ཞག་
གསུམ་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ཡུལ་འོངས་ཀྱི་ཐད་ལའང་ལྷ། ② གཟའ་འཁོར་རེའི་ཞག་བདུན་པ།
གཟའ་གཏད། ༡ ཉི་མ་དང་། ༢ ལྷ་པ། ༣ མིག་དམར་། ༤ ལྷག་པ། ༥ སྤར་བྲ། ༦ པ་སངས། ༧
སྒོན་པ། ༨ སྤྲ་གཙན། ༩ ཏུ་ས་མེ། ༡༠ མཐུག་རིང་བཅས་བཟུ།
གཟའ་དག་རེས་གཟའ་དག་པ་སྟེ་ལྷ་བསྐྱེས་ཀྱི་ནང་གསེས། ཆོས་འོངས་རྫོགས་མཆོམས་ཀྱི་རེས་
གཟའ་དང་། རྒྱ་ཆོད། རྒྱ་སྤང་སོགས་གསལ་བར་སྟོན་པའོ།
གཟའ་དུག་སྟོ་སྐྱོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། བད་གསེས་སུ་གཟའ་དུག་གཙོ་བོ་ཡབ་ལུས་གཉིས་དང་།
འཁོར་གཟའ་དུག་དགུ་སོགས་མཆོས། ཏུ་ས་པས་གཟའ་ནད་སྐྱེ་ལ་པན།
གཟའ་རྒྱ། གཟའ་རྒྱ་འོངས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་དེལ་བ་ལ་གཟའ་རྒྱ་མ་ལ་བཅི་བའི་རྒྱ་བ་སྐྱེ་མའི་གནས་
སྟོང་གི་རེས་གཟའ་དང་། ཆོས་ཞག་དེ་རྫོགས་མཆོམས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོད་རྒྱན་དང་བཅས་པ།
གཟའ་གདོན། སྤར་གྱི་བཤད་སྟོལ་རྩ་དུ་ལ་སྟེ་གཟའ་གྱི་བ་ཀྱི་ནད་གཏོང་མཁན་གདོན་འདྲེ་བྲེ་བྲག་པ་ཞིག་
གཟའ་གདོན་གྱི་ནད། དེ་ཡང་རྒྱ་སྐར་བེའི་སྟེ་མཐུག་ཡོད་རྒྱ་བའི་དུས་སུ་གཟའ་ནད་ཡོང་བའི་ཉེན་
ཁ་ཡོད་པའི་དུས་ཡིན་པར། བོད་ལུགས་ཆོས་བཞི་དང་། བརྒྱད། བཅུ་གཅིག་བཙོ་ལྷ། བཙོ་
བརྒྱད། ཉི་ཤུ། ཉེར་གཉིས། ཉེར་ལྷ། ཉེར་དགུ་བཅས་ལ་ཡིན། བོད་ཀྱི་ཆོས་ཞག་གི་ཅེས་ལ་
ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་རྒྱ་ཆོད་དུག་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་བེའི་སྟེ་སྐྱ་ཆ་ལ་རྒྱ་ན་གཟའ་འོག་རྒྱ་
ཆོད་༡-༣༠བར་རྒྱ་བ་དང་། དེ་ཆ་ལ་རྒྱ་ན་གཟའ་འོག་རྒྱ་ཆོད་༣༡-༠བར་རྒྱ། ཞིབ་པ་བོད་
ལུགས་འོ་ཐོའི་ནང་དུ་བལྟ་དགོས།

གཟའ་བདུད་དཀར་པོ། གཟའ་དུག་མེ་རྟོག་དཀར་པོ་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། ལུས་པ་གཟའ་དུག་དང་མཚུངས།
གཟའ་བདུད་མགོ་དགུ། གྲོ་སྒྲན་གཟའ་དུག་གྲོང་པོ་གཅིག་ལ་མེ་རྟོག་དགུ་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། ལུས་
པ་གཟའ་དུག་དང་མཚུངས།

གཟའ་བདུད་ནག་པོ། གཟའ་དུག་མེ་རྟོག་གྲོ་ནག་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། ལུས་པ་གཟའ་དུག་དང་མཚུངས།
གཟའ་བདུན། ཉི་མ། རྩེ་བ། མིག་དམར། ལྷག་པ། སུར་བྲ། བ་སངས། སྟེན་པ་ལོ།

གཟའ་ནད། གཟའ་བདུན་རྩ་རྒྱུ་ལས་གཏོང་བར་གྲགས་པའི་ནད་དེ། གྲང་སྟེང་ཁྲག་ཅ་རྟོལ་ནས་ཁ་
སྒྲུགས་ཤིང་མིག་སྟེ་བ་དང་། གཞོགས་བཤལ་བ། ཆོར་བ་ཉམས་པ། ཇི་ཆེན་དང་ཇི་ཆུང་བར་
མེད་དུ་འཆོར་བ་བཅས་འབྱུང་བའི་ནད་ཅིག། རོན་དངོས་གྲང་ཅ་ཁྲག་གིས་འགྲགས་པ་འཕྲ།
ཡང་ན་གྲང་ཅ་འགྲང་ནས་གྲང་བའི་ནད་དུ་ཁྲག་ཤོར་ཏེ་ཆོར་བ་དང་བརྟན་པའི་དབང་པོ་ཉམས་
པའི་ནད་ལ་ཟེར། རྩ་སྒྲན་དུ། 脑溢血 ཟེར་བ་དེ་ཡིན།

གཟའ་གནས་དུག གཟའ་གནས་དང་། རྩ་ཆོད། རྩ་སྒྲང་། དབྱགས། རི་རོའི་ཆ་ཤས། རི་མཁའ་རོའི་
ཆ་ཤས་ཏེ་དུག།

གཟའ་པ་སངས། ① རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་དུག་པ། ② གཟའ་འཁོར་རེའི་ཞག་ལྔ་པ།

གཟའ་པོ། མི་སྒྲན་པའི་མིང་གཞན་སྟེ། མི་སྒྲན་པོ་དང་། མི་འཇམ་པོ། མི་གཟའ་པོ་རྣམས་རོན་གཅིག་
སྟེ་སའི་སྒྲན་དུ་མི་སྒྲུགས་པ་ཡང་ཟེར།

གཟའ་སྟེན་པ། ① རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་བདུན་པ། དེ་ནི་སྐར་མ་འོད་རྒྱུད་དཀར་ཤམ་མེ་
བ་ཞིག་ཡིན་ཡང་འགྲོས་དཔ་བས་ཕྱིར་ལོག་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིབ་བརྟག་བྱས་ན་རེས་སྐབ་བ་
ཞག་ཡིན། སྐྱེས་ཁྲིམ་སྐྱབས་ཀྱི་རྩ་ཆོད་ཀྱི་ཉིན་དཀྱིལ་ཆེག་ཁྲི་བདུན་བརྒྱ་རེ་དུག་ཆེས་དཀྱིལ་
ཆེག་ཁྲི་དགུ་བརྒྱ་ལོ་བདུན་མདའ་འདོད་དུག་ཆ་ཆེག་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ལོ་བདུན། ② གཟའ་
འཁོར་རེའི་ཞག་དུག་པ།

གཟའ་སུར་བྲ། ① རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་ལྔ་པ། དེ་ནི་སྐར་མ་དཀར་ལ་དམར་པའི་མདངས་
ཅན་ཞིག་ཡིན། སྐྱེས་ཁྲིམ་མེ་བཞི་རེ་རྩ་ཆོད་མིག་ཉིན་དཀྱིལ་བཞི་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་མདའ་འདོད་
དུག་ཆ་དགུ་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་བྲ་བཞི། ② གཟའ་འཁོར་རེའི་ཞག་བཞི་པ། ③ ལྷའི་ལྔ་མ། དེ་སྟེ་

ནམས་ལ་སྒྲ་རིག་པ་སྒྲོབ་མཁན་དག་ཀྱི་ཡིན་སྐད།

གཟའ་པོག་པ། གཟའ་ནད་ཐེབས་པ།

གཟའ་ཕྱིད་དག་པ། གཟའ་དག་གི་ཆེད་དུ་གཟའ་བར་ལ་རྒྱ་རྒྱ་གིས་སྒྲོན་འཕྲི་བྱས་ནས་ཉི་རྒྱ་
གིས་ད་དུང་སྒྲོན་འཕྲི་མ་བྱས་པས་ན་ཕྱིད་དག་ཟེད།

གཟའ་བར་པ། གཟའ་རྒྱ་ལ་རྟག་ལོངས་བྱིན་པས་གཟའ་བར་གྲུབ་ཀྱང་རྒྱ་ལོངས་སྒྲོན་འཕྲི་མ་བྱས་
པས་ཉིན་ཞག་དེའི་རེས་གཟའ་དངོས་སུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་ལ་རེས་པ་མེད་པས་ན་བར་པ་སྟེ་
ཕུང་གསུམ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།

གཟའ་མིག་དམར། ① རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་གསུམ་པ། དེ་ནི་རྒྱ་མ་དམར་པོ་འདྲ་དམར་
གསལ་ལེ་པ་ཞེག་ཡིན། སྒྲེས་བྲིས་མཆུང་ཆུང་ཆོད་སུམ་ལྟ། ཉིན་ཞག་དཀྱིལ་འཁོར་བྱག་བརྒྱ་
གྲ་བདུན། ཆེས་ཞག་དཀྱིལ་འཁོར་བྱག་བརྒྱ་གོ་བདུན་མདའ་འདྲོད་བྲག་ཆ་ཆིག་ཁྲི་ཉིས་བརྒྱ་
ཞེ་དགྲ། ② གཟའ་འཁོར་རེའི་ཞག་གཉིས་པ།

གཟའ་ཆེས། གཟའ་དང་ཆེས་པ།

གཟའ་འཛིན། ཉི་རྒྱ་གཟས་སྒྲིབ་པ། སྒྲིབ་གནས་སྟོང་སྟེ་ཉི་རྒྱ་གཉིས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཆར་བའི་
དུས་དེར་སྒྲ་གཅན་གདོང་མཐུག་གང་རུང་དང་གསུམ་འཛོམས་ཆེ་ཉི་འཛིན་འབྱུང་མིད་ལ། ཉ་
གང་སྟེ་རྒྱ་གཉིས་ཁ་གཏད་དུ་འཆར་བའི་དུས་དེར་སྒྲ་གཅན་གདོང་མཐུག་དང་རྒྱ་བ་གཉིས་
འཛོམས་ཆེ་རྒྱ་འཛིན་འབྱུང་མིད་ཀྱང་། དེ་གསུམ་རྒྱུང་འགྲོས་ཀྱི་བཟོད་པ་སྒྱུར་དལ་དང་སྟོ་
དབུས་བྱང་གསུམ་གང་ལ་སྒྲོད་པ་མཐུན་ནམ་མི་མཐུན། རྒྱ་མ་གང་དང་གང་ལ་གནས་པ་
སོགས་ལེགས་པར་བརྟག་དགོས་ཏེ། ས་ཆོགས་སོ་སོའི་དབང་གིས་འཛིན་ཆ་ཆེ་ཆུང་དུས་སྔ་
ཕྱི་མཐོང་མི་མཐོང་མི་འབྲ་བ་སྒྲ་ཆོགས་འབྱུང་ངོ།

གཟའ་རྒྱ་པ། ① རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་གཉིས་པ། ② གཟའ་འཁོར་རེའི་ཞག་དང་པོ།

གཟའ་ཡི་རྟེན། [མངོན]སྒྲ་གཅན།

གཟའ་ཡི་སྤྲ་བྱུང། [མངོན]གནས་ཀྱི་དགྲ་ཆོགས་སམ་གནས་ཀྱི་སྟེ་རགས།

གཟའ་ཡིས་བརྒྱང། ① [མངོན]རྒྱ་བ་གཟས་བརྒྱང་བ། ② སེམས་ཅན་ལ་གཟའ་ནད་པོག་པ།

③ གཟའ་ནད་པོག་པ་ལྟར་རིག་པ་རྟོག་པ་ལ་གོ

གཟའ་རུ་དགོན། བཟ་ཤིས་ཕུན་ཚོགས་སྤིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་པོ་ཁྱི་
སྤྱི་ལོ་༡༧༣༠ལོར་གཏི་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ནས་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟར་པ་པོ་དེ་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་མཛོད་དགེ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཟའ་པོ། ① གཟའ་ནད་པོག་པའི་མི་ལ་སྤོང་པའི་ཆོག་ ② གཟའ་པོ་དང་དོན་གཅིག

གཟའ་རྩ་ཏུ་ལ། གཟའ་དགུའི་བརྒྱད་པ་སྤྱ་གཅན།

གཟའ་ལྷག་པ། ① རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་ནད་ཆོན་བཞི་ལ། དེ་ནི་སྐར་མ་དཀར་གསལ་གསེར་འོད་
ཅན་ཞིག་ཡིན། ཉིན་དཀྱིལ་གྱ་བདུན་དང་བརྒྱ་ཆ་གོ་བདུན། ཆོས་དཀྱིལ་གྱ་དགུ་དང་བརྒྱ་ཆ་
སོ་དག་མདའ་འདོད་དག་ཆ་དགུ་ཉོད་སུམ་བརྒྱ་དང་བཞི། སྤྱི་ས་ཁྲིམས་ས་གཤི་ཚུ་ཆོད་སུམ་
ཟུ། ② གཟའ་འཁོར་རེའི་ཞག་གསུམ་ལ།

གཟའ་ཁམས། ཉི་མ་མིག་དམར་མེ་ཡི་ཁམས། རྩ་བ་ལྷག་པ་ཚུ་ཡི་ཁམས། བ་སངས་སྟེན་པ་ས་ཡི་
ཁམས། ཕྱར་བུ་སྤྱ་གཅན་རྒྱུང་གི་ཁམས། ཞེས་པ་ལྟར་སྐར་ཅིས་པ་དང་། ཉག་ཅིས་པ་ནམས་
ཀྱིས་ཕྱར་བུ་ཤིང་དང་། བ་སངས་ལུགས་ཡིན་པར་འདོད་པ་མ་གཏོགས་གཞན་འདོད།

གཟའ་རྟག་ལོངས། དེ་ལ་ཞག་གསུམ་གྱི་རྟག་ལོངས་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལས་ཆོས་ཞག་ནི་ཆོས་
ཞག་གཅིག་གི་ཡུན་ཆད་ཆ་མཉམ་ན་ཚུ་ཆོད་ད་དགུ། ཚུ་སང་གསུམ། དབུགས་བཞི་རི་མཁའ་
རིའི་ཆ་ལས་བཅུ་དྲུག

གཟའ་རྟེན། གཟའ་ཡི་རྟེན་དང་དོན་གཅིག

གཟའ་རྩ་བ། གཟའ་རྩ་དང་དོན་གཅིག

གཟའ་པོ་དག་པོ། [མཛོད་]ཉི་མ།

གཟའ་ནད་གསེས་གྱི་བཟོད་པ། རྩ་བའི་རང་འགྲོས་སྤྱར་བས་ཉི་མའི་མདུན་ནས་འཆར་ཏེ་རྒྱབ་ཏུ་
བྱལ། ལྷག་སངས་མཛུགས་རིང་གསུམ་ཉི་མ་དང་ཉི་བར་འགྲོགས་ཤིང་རང་འགྲོས་རྩལ་གྱིས་ཉི་
མའི་མདུན་རྒྱབ་ཅི་རིགས་ནས་འཆར་བྱལ་བྱེད་པས་སྤོད་དང་སྤོར་ལོངས་ཅན་མ་གཏོགས་མི་
མཐོང་ལ། དག་གཟའ་གསུམ་རང་འགྲོས་བྱལ་བས། ཉི་མའི་རྒྱབ་ནས་འཆར་ཏེ་མདུན་དུ་བྱལ་

བས་མཆན་བྱེད་ལའང་མཐོང་ངོ།།

གཟའི་ལྷ་ལྷན། གཟའ་ཡི་ལྷ་ལྷན་དང་དོན་གཅིག

གཟར། ལྷ་ལོག་གི་སྟན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

གཟར་མགོ་ཐུར་བ་བྲངས་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཤིང་གིས་བཅོས་པའི་སྒྲོག་རིགས་ཞིག

གཟར་ཆེན། ཏྲ་སྒྲའི་ལོག་ཏུ་འདྲིང་རྒྱའི་སྟན་ཞིག

གཟར་ཆེན་གཟར་རྒྱུང་གཉིས། གཟར་ཆེན་ནི་ཏྲ་སྒྲའི་ལོག་ཏུ་འདྲིང་བྱེད་ཀོ་བ་ལས་བཅོས་པའི་ཀོ་

གཟར་ཆེ་བ་དེ་ཡིན་ཅིང་། གཟར་རྒྱུང་ནི། ཡོ་བ་གདན་ཟེར་བ་ཡོ་བ་ཐག་གཡས་གཡོན་གྱི་སྟེང་

ནས་ཁེབས་ལྟ་བུར་གཡོགས་པའི་ཀོ་གཟར་རྒྱུང་བ་གཉིས་ལ་ཟེར།

གཟར་ཆོས་འཁོར་དགོན། མིང་གཞན་ཆོས་འཁོར་བ་དེ་ཆེན་གླིང་ཟེར། རྗེ་བཙུན་ཏ་ར་ན་ཐས་བྲག་

བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་ཤོད་རང་སྒྲོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་གཉིང་སྒྲེས་

རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཟར་སྟན། ལྷ་ལོག་གི་སྟན།

གཟར་ཐག་ ཡོ་བྱད་འགེལ་པའི་ལུང་ཐག

གཟར་པོ། ཐུར་ཏུ་གཞོལ་པོ། བྱེན་ཐུར་གཟར་པོ། རི་གཟར། གཟར་པོའི་ལ་ལ་མ་འཛེགས་ན། བདེ་

མོའི་ཐང་ལ་སྐྱེབས་ལེ་མིན། ཁ་མོའི་སྟན་སྒྲོར་མ་ཐོས་ན། ཐུ་མོའི་ནད་གཞི་བྲག་ལེ་མིན།

གཟར་བ། འགེལ་བ། ལྷ་གོས་ཐག་པར་གཟར། འཕེན་གཟར་བ།

གཟར་བྲ། ཐུག་བ་སོགས་ལྷག་བྱེད་ཤིང་ལས་བཅོས་པ་ཞིག དཀའ་ལས་སྦྱ་བས་བརྒྱབ་ནས་

ཡོངས་སྒྲོང་གཟར་བྲས་བྲས་ལ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྒྲོགས་དང་། ལག་སྒྲོགས། ཤིང་

སྒྲོགས་བཙས་སོ།།

གཟར་བྲ་མགོ་ [མངོན་]སྦྱལ།

གཟར་མོ། གཟར་པོ་དང་དོན་གཅིག

གཟར་ཞིང་། ཐེབས་ཞིང་ཡང་ཟེར། རི་ཐེབས་གཟར་པོར་བཙོས་པའི་ཞིང་ཁར་ཟེར།

གཟར་ཡུ། ཐ་མག་འཕེན་བྱེད་དགང་གཟར་གྱི་ཀན་ཅེ་ལམ་མདལ།

གཟར་རུ། [ཡུལ་]ཤིང་སྒྲོགས། ཅམ་པའི་གཟར་རུ། ཐུག་པའི་གཟར་རུ།

གཟལ་བ། [རྟིང་]བགས་པ།

གཟལ་བ། ཁ་འགས་པར་བྱེད་པ།

གཟས། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ལ་གཏད་པའི་དོན་ཏེ། གཟས་ནས་སློབ་གླུ་སོང་ལྟ་བུ།

གཟས་པ། ① ཁ་གཏོད་པ་དང་དེག་པ་དང་ཚོམ་པ། མདའ་འཕེན་ལ་གཟས་པ། རྩེད་ཀྱི་བྱེད་པར་གཟས་པ། བྱ་བར་གཟས་པ། དེ་ལ་རལ་གྱི་བདེག་པར་གཟས་པ་ན། ཟད་དུ་གཟས་པ།

② མངའ་མེས་སྐད་ཁ་གཏད་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། སྤྱི་མའི་ཁ་གཟས་དང་ངས་འབྲུ་ལྷག་ལྟ་བུ།

གཟས་འཛིན། གཟལ་འཛིན་དང་དོན་གཅིག་

གཟས་ས། [ཡུལ་]འབྲོག་པའི་རྟ་ལོར་ར་ལུག་སོགས་འཆོ་ཡུལ་གྱི་རྩ་ས།

གཟི། ① འདིའི་བྱང་ཁྱེད་ས་སྐོར་ལ་ཚན་རིག་དང་པའི་ངས་གཏན་ཞིག་ད་བར་ཤེས་རྟོག་བྱུང་མེད། འགའ་ཞིག་གིས་རང་བྱུང་གི་དོན་རིགས་ཤིག་ཡིན་པར་འདོད། འགའ་ཞིག་གིས་ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་ལག་རྒྱལ་གྱིས་བཟོས་པར་འདོད། དམངས་ཁྲོད་བཤད་སློབ་ཞིག་ནི་མི་མ་ཡིན་པས་བཟོས་པར་འདོད། གང་ལྟར་གང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་སའི་གོ་ལའི་བྱར་གཞན་ན་མཐོང་རྒྱ་མེད་པའི་དོན་རིགས་ཤིག་ཡིན། བཅག་ན་བཅག་འབྲོས་ནས་བལྟས་ན་བྱིའི་ཁ་དོག་དང་རི་མོ་ནང་དུ་མེད་ཅིང་། རྩེད་ཁྲོལ་བ་བལྟས་སྒྲ་བ་ལ་དབྱེད་ན་མིས་བཟོས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ངས། འོན་ཀྱང་འགའ་ཞིག་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་གཟི་ཡིན་པ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་མཆོང་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་མ་བྱུང་མཆོམས་མེད་པ་ཅན་ཡང་ཡོད་འདུག། ཆེ་རྒྱུ་ངས་མེད་ཅན། དབྱིབས་པལ་ཆེར་ནར་མོ་དང་། གཟི་སྒྲག་ཆོག་ཅེས་པ་རིལ་རིལ་ཅན་ཡང་ཡོད། ཁ་དོག་ནག་པོ་ལ་རི་མོ་དཀར་པོ་ལྷུ་མིག་ཅན་དང་། རྩེད་ཀྱིས་ཅན། ཁ་དྲིས་ཅན་སོགས་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད། རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། ལྷན་པོ་སྒྲག་ཆོག་དང་། ཀྱང་རིང་ཁ་རྩེད་། གཟི་རྩ་སོ་ལ། ལག་ཁ། སེར་ཁ། ཁམ་ཁ། ལྷུ་མིག་གཅིག་པ། ལྷུ་མིག་གཉིས་པ། ལྷུ་མིག་དགུ་པ་

སོགས་ཡོད། ཞིབ་པར་བལྟས་ན་མཆོང་སོགས་རིན་ཆེན་རིགས་གཞན་ལ་མེད་པའི་ཁ་སྤ་
ཞེས་པའི་སེན་རིས་ལྷ་བྱའི་རི་མོ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། སྤ་ཆད་6.5~7℃ ཡོད་པས་ཤེས་
རིགས་སྤྱིར་བཏང་པས་བཅད་བྱས་ཀྱང་། མཐེག་ཆད་ཆུང་ཞིང་ཁོ་པས་བརྟུང་ན་ཆག་སྤ་བ།
ཕྱའི་ཁ་དོག་ལྷར་ཡོད་མེད་ལ་མ་སྟོས་པར་བཅག་ཁ་ཁམ་སྤུའམ་འོ་ཁ་ཡིན། བསྐྱར་མྱིང་ཁེ་
2.6 ~2.8ཡོད་པ་བཅས་ངོས་ཟིན་སྒྲ། ཤེས་ཐོང་དུ། སྤར་བའི་མཆོག་ནི་སྤ་ལོག་ལྷུས་པོ་
དང་། ལྷ་མིག་དགུ་བ་ཅན་གཉིས་ཡིན་གསུངས། དུག་འདོན་རིན་ཆེན་སྤྱི་ལྷར་བྲ། རོ་མངར།
ལྷ་ཇེས་སྟོམས། ལྱས་པས་རྫོམས། ལུས་ལ་འཆང་བས་སྤེད་གདོན་གཟུབ་ནད་སྤར། ཞེས་ཟེར།
གཟེ་རྒྱབ་པ། གསེར་རིས་ལ་གཟེ་ཡིས་བརྟུང་ཉེ་འདོན་པར་བྱེད་པ།
གཟེ་རྫས། གཟེ་བཟིང་དང་ཟེའ་ལྷགས། སེང་གེས་གཅན་གཟན་དང་རི་དྲགས་གཞན་ལ་གཟེ་རྫས་སྟོན་པ།
གཟེ་བཟིང་། ཉམས་དང་བཀྲག་མདངས། མི་གཟེ་བཟིང་ཅན། སྟོལ་རྒྱན་གཟེ་བཟིང་ཅན། ཁང་བཟང་
གཟེ་བཟིང་ཅན། གཟེ་བཟིང་ཁོག་སྟོང་། གཟེ་བཟིང་སྤ་ན་མེད་པ།
གཟེ་བཟིང་སྤུས། [མདོན]གསེར།
གཟེ་བཟིང་ཅན་གྱི་རྒྱ། དོན་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། འགའ་ཞིག་དཔལ་བའི་རྒྱན་གྱིས་རང་
ཉིད་གཟེ་བཟིང་ཆེ་ཆེ་དང་གཞན་དག་ཉམ་ཆུང་ཆུང་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག།
གཟེ་བཟིང་ཆེ་བ། ① བཀྲག་མདངས་སམ་རྫས་ཟེའ་ཆེ་བ། ②[མདོན]གཞོན་བྱ་གདོང་དུག
གཟེ་བཟིང་ཆེན་པོ། ① རྫས་ཟེའ་ཆེ་བའམ་བཀྲག་མདངས་ཆེན་པོ། ② སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན།
གཟེ་ཉིང་། རྫོ་སྤུན་ཞིག།
གཟེ་མ་སྤ། གཟེ་བཟིང་གྱི་བྱས་པ། གཟེ་མ་སྤ་ཉིན་རེ་ལས་ཉིན་རེ་རྗེ་ཆེར་འགོ་བ།
གཟེ་དོས། གདོན་གཞོད་སེལ་ཞིང་མིག་ཁྲག་འདྲོམས་པ་དང་གཟེ་བྱིན་སྟེད་པའི་དོམ་ར་བྱུང་པར་བཞིག
གཟེ་རྫོ། ① རྫོ་སྤུན་ཞིག ② རྫོ་སྤུན་ཞིག་ ལྱས་པས་བྱ་སྟོང་གྱི་རྫོང་སྟེད།
གཟེ་མདངས། ① ལུས་ཀྱི་བཀྲག་མདངས། ② ཉི་ཁྲུ་སོགས་ཀྱི་འོད་ཟེར། ལུ་པ་ཕྱོགས་གངས་རི་
དཀར་པོ་གཟེ་མདངས་རྒྱས། ③ སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན།
གཟེ་མདངས་མེད། སྤར་ནག་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། སྟོང་སྤུན་གཞོན་བྱ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་

པའི་བྱུང་པའི་དདུལ་ཚུའི་བསྟན་བཅོས་ལས། སྟན་མཆོག་སྤོང་པོ་གཟི་མདངས་མེད། སྤང་མ་
ནག་པོའི་མིང་དུ་བཤད། ཅེས་གསུངས།
གཟི་བང་། གསེར་རིས་ལ་གཟི་འོད་འདོན་དུས་ལག་གདན་གྱི་བང་ལེབ་བམ་ཤིང་ལེབ།
གཟི་བྱེན། བཟླ་མདངས། གཟི་བྱེན་གྱི་དཔལ། གཟི་བྱེན་ཆེན་པོ།
གཟི་མ། མིག་ལྷེབས་ཀྱི་མཐར་སྐྱེས་པའི་སྤྱི་མིང་།
གཟི་མིག་དགུ་པ། རིན་ཆེན་གཟི་མཆོག་ཚུར་མིག་དགུ་བ་ཅན།
གཟི་དམར། རྒྱལ་སྤྱི་གཟི་དམར་ཞེས། རུས་མཆོང་ལྟར་བྱུང་བ་ཉམས་དམར་མདངས་ཅན་
ལ། རེ་མོ་གཟི་རིས་ཚུ་མིག་གཉིས་པ་མོགས་སྤྱི་ལྟར་ཡོད་པ། ཁ་དོག་ནག་པོ་དང་། རང་བྱུང་
གི་ཚུ་རིས་དཀར་པོ་ཅན། དབྱེབས་ལྷུ་མ་པོ་དང་། ལྷུ་མ་རིང་ཅི་རིགས་འཆོས་པ་འབྱུང་བས།
སྟན་དུ་སྤྱར་སྐབས་འདི་རྒྱལ་ཀྱང་གཟིའི་ཁོངས་སུ་གཏོང་དུ་བྱུང་བར་གསུངས། རོ་ལུས། རོ་
མངར། ལུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་གཟུང་ནད་སྤང་ཞིང་། གདོན་གཟེར་འཛོམས། ལྷང་སྐྱོན་ཅ་
དཀར་གྱི་ནད་རྒྱལ་མེལ། ལུས་ལ་འཆང་བས་སྟེང་གདོན་གཟུང་ནད་སྤང་།
གཟི་རྩུས། རིན་པོ་ཆེ་ཁྲ་བོ་ཞིག་ལ་གཟི་ཞེས་དང་དེ་རྩུས་སུ་བཅོས་པ་ལ་གཟི་རྩུས་ཞེས་ཟེད།
གཟི་ཞགས། རིན་ཆེན་གཟིའི་སྤེང་བ།
གཟི་འོད། གཟི་བཟིང་དང་འོད་ཟེད། ཉེ་རྒྱའི་གཟི་འོད། ལྷོག་གི་གཟི་འོད།
གཟི་ཡིག། གནའ་རབས་ཞང་ཞུང་ཁུལ་དུ་སྟག་གཟིག་སྤངས་ཡིག་དར་བའི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་བོད་
ཡིག་ཅིག་ཡིན་པར་མཁས་དབང་འགས་གསུངས།
གཟི་འོད། དཔལ་དང་གཟི་བཟིང་རྒྱལ་པར་རྒྱས་པ་བཟླ་བའི་འོད་འཕྲོ་བ་ལྟ་བུ།
གཟི་རེལ། དབྱེབས་རིལ་རིལ་ཡིན་པའི་རིན་ཆེན་ཁྲ་བོ།
གཟི་རིས། ① གསེར་ཚུ་བྱུགས་པའི་སྟེང་དུ་གཟི་ཡིས་གྲིས་པའི་རི་མོ། ② གཟི་ཡི་རི་མོ།
གཟི་རོང་དགོན། གཟི་རོང་གཞུང་འབྲེལ་དགོན་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་
༡༣༤༦ ལོར་སྤྱི་མཆོས་དབྱེངས་རང་གྲོལ་ནས་བྱུག་བཟབ་གནང་བར་སྤང། བྱུག་མཐའ་རྟིང་
མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩེ་བོ་དེ་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཚུ་ཆེན་ཚོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཟི་ལོག་མིག་ཞར་ལྟ། ལྷ་གྲ་དེའི་མིག་གཟི་ལོག་རེད།
གཟི་ཤལ། རིན་པོ་ཆེ་ཁྲ་བོ་ལས་བྱས་པའི་དོ་ཤལ།
གཟིག་གཙན་གཟན་ཞིག་གཟིག་ནག་གཟིག་དམར། གཟིག་ཆང་གི་སྒོ་འགྲམ་ལ། ལྷ་བའི་འཕག་འཆག་
གཟིག་ཁ། ཆོན་མདོག་གི་བྱེ་བྲག་སྟེ། གཙན་གཟན་གཟིག་གི་སྒྲིའི་རི་མོ་དང་འབྲ་བའི་ཁ།
གཟིག་སྒྲམ། [ཡུལ་]གཟིག་འཛིན་བྱེད་ས་དོང་ནང་གི་དོ་སྒྲམ།
གཟིག་ཐིག་མ། གཟིག་ལྷགས་ཀྱི་ཐིག་ལའི་རིས་ཅན། ལྷ་ས་བྱ་གཟིག་ཐིག་མ། རུམ་གདན་གཟིག་
ཐིག་མ།
གཟིག་གདན། གཟིག་ལྷགས་ལས་བྱས་པའི་གདན།
གཟིག་ལྷགས། གཟིག་གི་པགས་པ། གཟིག་ལྷགས་བཀའ་པའི་བོང་བྱ་ཡིས། ལོ་ཐོག་ཐོས་མཐར་
གཞན་གྱིས་བསད།
གཟིག་ཆང་། གཟིག་ཉལ་སའི་ཆང་།
གཟིག་རིས། གཟིག་ལྷགས་ཀྱི་ཐིག་རིས།
གཟིག་བྱབས། གཟིག་ལྷགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་མདའ་བྱབས་རིགས་ཅིག་
གཟིག་སྒོག་གཟིག་ལྷགས་ཀྱི་བྱོན་པ་ཞིག་
གཟིག་ལྷས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ལྷ་བ་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་མདའ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཟིགས་སྐྱོང་། བཅེ་བས་སྐྱོང་བ། བྱང་པར་གཟིགས་སྐྱོང་། ཐོན་གཤེགས་དཔའ་ཐོའི་ཁྱིམ་མི་དང་
དམག་མིའི་ནང་མི་རྣམས་ལ་གཟིགས་སྐྱོང་གནང་བ།
གཟིགས་བསྐྱོར། བལྟ་བསྐྱོར་ཉེ། ཡུལ་གཞན་ནམ་གནས་གཞན་ལ་བལྟ་ཞིང་བསྐྱོར་བ།
གཟིགས་མཁྱེན་སྤྲིང་ཡིག་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གིས་རང་གི་བསམ་ཆར་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཞིག་ལ་བཏང་
བའི་བྱེ་འབྲེལ་ཡི་གེ།
གཟིགས་མཆན། དཔེ་ཆའི་རྩ་བ་ཡིག་ཆེན་ལ་ཡིག་རྒྱུད་གི་མཆན་ཡོད་པ།
གཟིགས་རྟེན། ལྷ་ཡིག་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་རྒྱུའི་ཁ་བཏགས་དང་དངོས་རྒྱུས། གཟིགས་རྟེན་སྐྱོང་མིན།

གཟིགས་རྟོག་གཙོ་པོ་མཐོ་གས་སོགས་དཔག་དབང་དང་མི་མང་གི་སྤྱན་དྲུ་པེབས་ནས་ལྷ་རྟོག་
བྱེད་པའི་དོན།

གཟིགས་སྤང་རང་དགའ་བ་མིན། རང་ཉིད་ལ་ཡི་དམ་གྱི་ཞལ་གཟིགས་པའི་མཐུན་སྤྱོད་ཆང་ཞིང་།
གསོལ་བ་བཏབ་ནས་རང་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་སྤྱི་སྤང་བ་སོགས་བྱུང་ན་ཡི་དམ་དེའི་
གཟིགས་སྤང་བྱུང་བའི་དོན་སྟེ། སྐབས་དོན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤྱི་སྤང་བ་ཡིན་པས་སྤང་བ་
ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པ་ལས་འབྲུལ་སྤང་རང་ག་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

གཟིགས་པ། ① མཐོང་བ་དང་ལྟ་བའི་ཞེས། ཏེ་ཐོག་ནས་ཤོག་མ་གཟིགས་པ། བོང་བ་གསེར་གཟིགས།
སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་ནས་ཞལ་ནས་འདི་སྐད་གསུང་། གཟིགས་མོར་གཟིགས་ཤིག་གཟིགས་
འཆལ། ② རྟོགས་པའི་ཞེས། གསར་བཟེའི་བདེན་དོན་ཡང་དག་པར་གཟིགས་པ། ཐུགས་རྗེས་
གཟིགས་རོགས་གནང་། ③ ཉོ་བའི་ཞེས། ཐུགས་མཁོ་ཡོ་བྱེད་ཆང་མ་གཟིགས་བྱུབ་བམ།

གཟིགས་པ་སྒྲིབ་མེད་དག་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་
གསེས་ཤིག་སྟེ། ཆིག་གི་དོན་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་སྟོན་པས་སྤྱན་གྱི་གཟིགས་པ་རབ་རིབ་
མེད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པ།

གཟིགས་པ་ལྷ་ལྷན། རྒྱལ་བ་དམ་པ་རྟོག་དཀར་གྱི་གཟིགས་པ་ལྷ་སྟེ། དུལ་སེར་སྤྱད་དང་། རིགས་
རྒྱལ་པོ། རུས་བྱ་རམ་ཤིང་བ་བྲུ་འེ་རྒྱད། དུམ་སྒྲུ་མ་ལྷ་མཛེས། རུས་སྟོགས་མ་ལྷ་བདོ་
བཅས་ལ་གཟིགས་པ་ལྷ་པོ།

གཟིགས་པ་ཆེན་པོ། ① མཐོང་ཆེན་པོ་འཇམ་གཙོགས་ཆེན་པོ་འཇམ་ཏེ་ཅང་དགའ་པོ་བྱེད་པ།
② སངས་རྒྱལ་ཤིག་གི་མཆོན།

གཟིགས་པ་རྣམ་པ་ལྷ། གཟིགས་པ་ལྷ་དང་ལྷན་དང་དོན་གཅིག་
གཟིགས་པ་བཞི། མྱིང་། རུས། དུམ། རིགས་སོ།།
གཟིགས་པ་གཡོ་རྟོན། ལྷ་ཡིག་དང་མཉམ་དུ་འབྲལ་རྒྱུའི་ཁ་བཏགས་དང་དངོས་ཆས། ལྷ་ཡིག་ལ་
གཟིགས་པ་གཡོ་རྟོན་མཆོན་ཅམ་བཅས་གྲུས་པས་ཐུལ།
གཟིགས་སྒྲོ་དགོན། གཟིགས་སྒྲོ་བྲག་ཤིས་སྤང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་

༡༣༤༦ ལོར་སྐུལ་སྤྱོད་ཆེ་རིང་ནོར་བུ་ནས་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་རྫོགས་པ་ནས་
བཀའ་བརྒྱུད་པ་འབྲུག་ད་ལྟར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཟིགས་བྱང་། ཡི་གེའི་ཁ་བྱང་།
གཟིགས་བྱེད། [མདོན]མིག
གཟིགས་འབྲུལ། ① གཟིགས་ཞིབ་ཏུ་འབྲུལ་བ། ② གཟིགས་མོ་འབྲུལ་བ། ③ གཟིགས་ཕྱད་འབྲུལ་
བ། དཔེ་དེབ་གསར་བསྐྱུན་སྒྲ་ཆོགས་གཟིགས་འབྲུལ་ཞུ་བ།
གཟིགས་མོ། ལྟ་མོ།
གཟིགས་ཚུལ། ལྟ་སྐྱད་ས་མ་མཁུན་ཚུལ། གཟིགས་ཚུལ་སྒྲ་ཆོགས་འབྲུང་སྲིད། དཔོངས་དོན་
ཟབ་མོར་གཟིགས་ཚུལ་ཅི་ཞིག་བྱང་ངམ།
གཟིགས་འཆལ། གཟིགས་པར་མཛོད།
གཟིགས་ཞིབ། མིག་གིས་བལྟས་ཏེ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ། གཟིགས་ཞིབ་སྤྲིངས་ཆ།
གཟིགས་བཅོས། བྱས་ཐེས་ཀྱི་ལེགས་སྦྱེས།
གཟིགས་བཅོས་སྐུལ་ལྷག་གཟི་བཞིན་མཆོན་སྐྱེད་ནས་ལེགས་སྦྱེས་གནང་ཏེ་སྐུལ་ལྷག་གཏོང་བ།
གཟིགས་བཅོས་ཉེས་འགེལ། བྱས་ཐེས་བདག་ཁྱེན་སྟོད་པ་དང་བྱས་ཉེས་ལ་ཉེས་ཆད་འགེལ་བ།
གཟིགས་བཅོས་ཉུགས་མ། བྱས་ཐེས་འདོག་མཁན་ལ་གནང་བའི་ཉུགས་མ།
གཟིགས་བཅོས་ཡིག་རིགས། བྱས་ཐེས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཞུགས་མཆོན་པའི་ལེགས་སྦྱེས་ཀྱི་ཡིག་ཆ།
གཟིང་། གཟིང་གི་འཕྲི་ཚུལ་གཞན།
གཟིང་བ། གཟིངས་བ། གཟིང་བ། ཟང་ཟིང་དུ་འངས་བ། སྤྱུག་ཟིངས་བ། སྤྱར་དང་སྤྲིན་མ་གྱེད་དུ་གཟིང་བ།
གཟིངས། ① ཚུ་ཐོག་ཏུ་ཤིང་གཏུང་མཐའ་སྤྱུག་མ་བསྐྱེགས་ཏེ་བཅིགས་ནས་འབྲེན་བ། ཤིང་རྣམས་
ཚུ་ཐོག་གཟིངས་བཅས་ཏེ་བྲངས་པ་ཡིན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཚུ་གཏེར་ལམ་དང་། གཟིངས་
ཆེན་མོ། ② སྤྱུག་ཟིངས་སམ་སྤྱི་ཐེངས་གཉིས་ཀ་འབྲི་སྟོལ་འདུག
གཟིངས་འབྲུལ་དཔོན། དཔོན་པ་འདི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ནང་ཅམ་ནས་ཐོག་མར་བཏབ་དུས་
གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། དེ་ཐེས་ལྷ་མ་འཇམ་དབྱངས་བཟ་ཤིས་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་

བྱུང་མཐའ་ས་སྐྱ་པར་བསྐྱར། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་ཚུ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཟིངས་པ། གཟིང་པའི་འདས་པ།

གཟིམ་ཁང་། ཁང་པའམ་ཁྲིམ།

གཟིམ་ཁང་སྐྱལ་སྐྱ་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། རྟོད་ལུང་གདུགས་ར་བ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་

༡༩༡༧ལོར་སྐྱ་འབྲུངས། འབྲས་སྤངས་མོ་གསལ་མིང་དང་། རྟོར་མོ་ལུང་སོགས་སུ་མཆོན་

ཉིད་ལ་གསན་སྐྱོང་མཛད། རི་པོ་དགེ་འཕེལ་སོགས་སུ་བསྟེན་སྐྱབ་ལ་བཙོན་བསམ་བྲགས་པ་

ཆེ་བ་བྱུང་། དུས་དེར་བྲགས་རྒྱན་འབྲས་སྤངས་མ་བྱང་གོང་མའི་སྤྲ་མ་དང་། རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་སྐྱ་

མེད་ལྷ་པ་སྤྲ་བྱང་འོག་མའི་སྤྲ་མ་ཡིན། རྒྱན་དུ་འབྲས་སྤངས་གཟིམ་ཁང་གོང་འོག་ཅེས་འཕྱོད་

ཅིང་། ཁམས་སོགས་ཀྱི་འབྲུལ་པ་གཏོས་ཆེ་ལྷ་སར་ཡོང་སྟེ་གཟིམ་ཁང་གོང་གི་སྐྱལ་སྐྱ་བྲགས་

རྒྱན་ལ་མཛུལ་ཁ་ཞུ་མཁན་ནི་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་སྐྱ་མེད་ལྷ་པ་ལས་ལྷག་པར་བྱུང་བ་སོགས་རྒྱ་རྒྱུ་

དུ་མར་སྟེ་སྤྱིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གཙོ་མཛད་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་སྟེ་གཟིམ་ཁང་

འོག་གི་ལས་བྱེད་རྣམས་ཐུག་དོག་གིས་བྲགས་རྒྱན་སྐྱ་བཟོད་རྒྱའི་སྐབས་འཆོལ་བའི་དུས་

དེར་དགྲུང་ཁངས་སོ་བརྒྱད་ལ་སོན་སྐབས་བྲགས་རྒྱན་གྱི་འབྲུངས་ཁང་གདུགས་པའི་མག་

པ་ནང་སོནོར་བུ་ཞེས་སྟེ་སྤྱིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་གྱི་སྐྱ་མཆེད་ཡིན་པ་དེས་མེ་སྤྲེལ་སྤྱི་

ལོ་༡༩༥༤ལྟེ་ཆེས་༡༩ཉིན་མགྲུལ་མཁྱིན་ནང་དར་བཟངས་ནས་བཟོདས་རྩེས་གདུང་རྟེན་

དདུལ་གདུང་བཞེངས་ཏེ་འབྲས་སྤངས་གཟིམ་ཁང་གོང་དུ་བཞག་ཡུང་རྩེས་སུ་སྐྱལ་སྐྱ་རྩེགས་

པར་བཞེངས་ཚུལ་གྱི་སྤྱིང་བཟོད་འདི་བྱུང་བར་བཞེན་གདུང་རྟེན་ཁང་པ་དང་བཅས་པ་

བཞིགས་ཏེ། དངོས་རྩེས་རྣམས་ལྟོ་ཁ་དོལ་ཚུ་མིག་ཁང་སྐྱལ་སྐྱ་དང་།

གཟིམ་ཁྲག་དགོན། མིང་གཞན་ཀམ་མིང་ཟེད། དགོན་འདི་སོག་མར་ཀམ་པ་དུས་གསུམ་མཁུན་

པས་བཏག། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་སྐབས་སུ་སྤྱོ་མོ་དགོན་དུ་བསྐྱར། བྱུང་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་

པ་ཡིན། ད་ལྟ་པོད་རང་སྐྱོང་རྫོངས་ལྷ་ས་ཕོང་ཁྲེད་ལྷན་བྱུང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཟིམ་ལྗོ་སྤོའི་ཞེ་ཆིག

གཟིམ་ལགག སྐར་བོད་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་ནམས་ཀྱི་བཞུགས་གནས་གཟིམ་ཆུང་གི་སྒོ་འགམ་དུ་ལྷ་སྐར་
བྱེད་མཁན། བལ་ཆེ་བ་མི་བྱིངས་ལས་གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་བ་ཤ་སྟག་ཡོད།

གཟིམ་ཆས། མལ་ཆས།

གཟིམ་ཆུང་། སྟོང་སའི་ཁང་མིག་ཆུང་གས།

གཟིམ་ཆུང་དགའ་ལྷན་ཡང་ཅེ། ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་སྐྱ་ཐེང་བརྒྱད་པའི་སྐབས་པོ་ཏུ་ལའི་ཤར་རྒྱུད་དུ་
གསར་རྒྱབ་བྱས་པའི་གཟིམ་ཆུང་ཞིག

གཟིམས་ཆུང་སྐར་པའི་རྒྱང་དམག དེ་སྟོན་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་གཟིམས་ཆུང་པའམ་
གཟིམས་པ་ཞེས་པའི་རྒྱང་དམག མདའ་བ་དང་། མདུང་བ། མེ་བདའ་བ། གྲི་ཐོགས་པ་བཅས་
གནའ་རབས་ཀྱི་དམག་ཆས་སྤྲས་པའི་དབྱང་སྟེ་ཞིག

གཟིམ་ཆུང་བ། སྐར་བོད་ས་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྐྱ་སྐར་དམག་མི་ཡིན་ཞིང་། ཉེ་དུས་སྟོན་ལམ་
ཆེན་པོའི་སྐབས་དུ་སྤྲིག་ཏུ་ཡོང་བའི་དམག་མིའི་གས་བོད་སྐར་རབས་པའི་ཆས་གོས་ཅན་གྱི་
དམག་ཁག་ཅིག

གཟིམ་ཏོག གཅིན་སྟོང་ཆབ་ཏོག ཆབ་རྩ་ཡང་ཟེད།

གཟིམ་བེལ། ཏུ་ལའི་སྒྲ་མའི་སྐྱ་ཆས་སྐྱེལ་འདེན་བྱེད་མཁན་ཁལ་བེལ།

གཟིམ་པ། གཟིམས་པའི་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པའི་འདྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག

གཟིམ་སྟོང་། གསར་སྟོང་གྱི་ཞེ་ཆོག

གཟིམ་དཔོན། སྐར་སྐྱ་དག་སོགས་ཀྱི་མདུན་གཡོག་བྱེད་མཁན།

གཟིམ་མལ་བཅིགས། དེ་ནི་རྒྱལ་པོའི་སྐར་གྱི་ན་བཟའ་དང་གཟིམ་ཆས་སོགས་གསར་བཟོ། འཕྲུ་
བ་ཤལ། བརྩེ་ལེན་སོགས་ཀྱི་འགན་ཁུར་མཁན་ཞིག་སྟེ། ཡོངས་གྲགས་སུ་གཟིམ་དཔོན་ཟེར་
བ་དེ་དང་འདྲ།

གཟིམ་དམག གཟིམ་ཆུང་བ་སྟེ་སྐར་ས་རྟེན་ལ་འཁྲི་བའི་བོད་སྐར་རབས་པའི་ཆས་གོས་ཅན་གྱི་དམག་མི།

གཟིམ་བཞུ། གསལ་བྱེད་བཞུ་མར།

གཟིམ་ཡོལ། སྟོ་ཡོལ།

གཟིམ་གཡོག་སྤར་སྤྲུང་གི་མདུན་ལ་རྒྱད་ཏུ་གཡོག་རྒྱག་མཁན།
གཟིམ་ཤག་ཁང་ཁྲིམ།
གཟིམ་ས། མལ་ས།
གཟིམས། གཟིམ་ལ་སྟོས།
གཟིམས་ཁང་། མལ་སའི་ཁང་བཤམ་སྟོད་སའི་ཁང་བ།
གཟིམས་ཁབས། ཉལ་ཆས་འགྲེལས་བྱེད།
གཟིམས་ཁྲི། ཉལ་ཁྲིའི་ཞེ་ཆིག་
གཟིམས་གྲུར། ཉལ་སའམ་སྟོད་སའི་རས་གྲུར།
གཟིམས་སྟོ་མཚན་འབྲུར་མ། ཁང་བའི་སྟོ་མིང་བྱང་ཅན།
གཟིམས་ཆས། མལ་ཆའམ་ཉལ་ཆས།
གཟིམས་བྱལ། རྒྱ་གམ་མམ་བྱལ་བ།
གཟིམས་བ། ① ཉལ་བའི་ཞེ་ས། མཚན་མོར་གཟིམས་བ། མལ་ཏུ་གཟིམས་བ། ② ཉལ་འདུག་དང་
འབྲེལ་བའི་མིང་འགྲེལ་སྟོན་ཏུ་སྤར་ནས་ཞེ་སའི་མིང་བཟོ་བའི་ཆིག་གྲོགས་ཤིག་གཟིམས་སྟོ།
གཟིམས་ཁང་། གཟིམས་ཆས།
གཟིམས་བྱག་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྟོང་སྟོངས་ནག་རྩ་ས་ཁལ་ཤན་རྩ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཟིམས་བྱག་ ཉལ་གཟན་སྤྲུང་ཅན།
གཟིམས་འཕོག་ ① མལ་ཆས་རྒྱག་སྟོད་འཕོག་འཛོལ། ② སྤར་བོད་ས་གནས་མིང་གཞུང་སྐབས་
དབང་སྤྲུང་གས་སྤྲུང་གི་ཆེན་གྲི་གཡོག་པོས་རྒྱབ་ཏུ་འཁྱེད་རྒྱའི་འཕོག་སྤྲིལ།
གཟིམས་མལ། ཉལ་གནས་སམ་ཉལ་ས།
གཟིམས་མལ་བ། སྤར་བོད་རྒྱལ་བོའི་ཉལ་ཁང་རང་ལ་གཡོག་བྱེད་མཁན་ཏེ་བྱིས་ཀྱི་གཟིམ་དཔོན་
དང་འདྲ་བ་ཞིག་གཟིམ་དཔོན།
གཟིམས་ལམ། མི་ལམ་གྱི་ཞེ་ས། གཟིམས་ལམ་བརྟག་བ།

གཟིམས་ཤག་ཁང་ཁྱིམ་གྱི་ཞེ་ས།

གཟིམས་ས། ཉལ་སའི་ཞེ་ས།

གཟིར། མནར་བ་དང་ཨར་ལ་གཏང་བ་སྟེ། ལུས་སེམས་གཏུང་བས་གཟིར། ཉན་གྱིས་གཟིར། རྩོན་
ཆད་དཔུལ་པོ་བྱ་ལོན་གྱིས་གཟིར་ལྟ་བུ།

གཟིར་བལྟས། སྤྲེགས་སྒྲངས་གྱིས་བལྟས་བཤམ་ཁྲོས་པའི་ལྟ་སྒྲངས།

གཟིར་བ། ① མནར་བ་དང་གཏུང་བ། གཏུང་བས་གཟིར་བ། ཉན་གྱིས་གཟིར་བ། སྤྲེག་བསྐལ་མང་
པོས་གཟིར་བ། ② གཟམས་བ་དང་ཁ་གཏོད་བཤམ་སྤྲུན་བ། འབེན་ལ་གཟིར་ནས་མེ་སྤྲེགས་
རྒྱབ་བ། དབྲ་པོའི་སྤྱིང་ཁར་མཆོན་ཆས་གཟིར་བ།

གཟིར་བྱན་བ། སྤྱི་ཐེང་ཐེང་དུ་འཛིངས་བ།

གཟུ། ① སྤྲེགས་འདོགས་བྱེད་དང་ས་མཆམས་གྱི་རྟགས་སོགས་བྱེད་པའི་ཀ་བ་ལྟ་བུའི་མིང་།
② གཟུ་པོ་ཡི་མིང་མཐའ་བསྐྱས་བ།

གཟུ་བ། དཔང་པོའམ་འདུམ་བ།

གཟུ་དཔང་། ཤན་འབྱེད་དམ་བར་གྱི་དཔང་པོ།

གཟུ་པོ། ① ཅོད་སྐྱེང་བར་འདུམ་བྱེད་མཁན། ② བྱང་པོ། རྫོ་གཟུ་པོར་གནས་བ། གཟུ་པོའི་ཆེན་
ལ་བཅི་བཀྱར་བྱེད་བ། གཟུ་པོའི་བྱ་བ་བྱེད་བ། གཟུ་ལོག་ཁྱིམས་ལོག་

གཟུ་པོར་གནས་བ། བྱང་པོར་གནས་བ།

གཟུ་རྫོ། སེམས་བྱང་པོ། བདག་བསྟོད་གཞན་སྟོད་མེ་བྱེད་བར། གཟུ་རྫོའི་གཏམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་དགལ་

གཟུ་རྫོན། བདེན་རྒྱན་དབྱེ་བའི་རྫོན་པོ་བྱང་པོ།

གཟུ་མས་བཀོད། གཤམ་ལོག་ནས་ཐག་གཅོད་བ། ལུགས་དང་འགལ་བའི་གཟུ་མས་བཀོད་བྱས་མི་ཆོག་

གཟུ་འཆོ་མ། [རྫིད་སྤྲད་འཆོང་མ།

གཟུ་བཟང་། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གི་མིང་།

གཟུ་རུ་དཔོན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༠པོར་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་མི་བསྟོད་རྟོ་རྟེའི་
རྫོ་བ་མ་གཟུ་རུ་དར་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ། མཆོན་གཞན་ཀམ་ཀུན་བྱབ་ནས་མཁའ་འཛིགས་མེད་

ཀྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྩ་
སྤྱོད་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཟུ་ལུམ། ① ཚུལ་འཆོས། ② རང་བཟོ། གཟུ་ལུམ་སྤྲོ་བ། ལུམ་རྟགས་དོན་གྱི་བརྟུང་དང་།
འབྲེལ་མེད་གཟུ་ལུམ་ནོར་བ་རེད། ③ ས་བརྟགས་པའི་སྤྱོད་པ།

གཟུ་ལུམ་ཅན། ① བརྟག་དབྱེད་ཞིབ་འཇུག་མ་བྱས་པར་སྐད་ཆ་ཤོད་མཁན་དང་ལས་ཀ་བྱེད་
མཁན། ② རང་བཟོ་ཅན།

གཟུ་ལུམ་དུ་སྤྲོ་བ། གང་ཅན་ཅན་བཤད་པའི་དོན།

གཟུག ① ལུགས་སོགས་ཀྱི་ཤ་རིལ་པོ་སྟེ། ཤ་གཟུག་གཅིག་ལུས་ཤ་ཤ་གཟུག་གཅིག་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ། ② བཙུགས་ཀྱི་མ་འོངས་པ།

གཟུག་ ཤ་ཁོག་གཅིག་ཆ་བཞེར་བཤོས་པའི་ཆ་གཅིག་ ཤ་ཁོག་གཅིག་ལ་སྟོད་གཟུག་གཉིས་དང་
སྟོད་གཟུག་གཉིས་ཡོད།

གཟུགས། ① གཟུགས་སུ་རུང་པའི་དངོས་པོ་སྟེ། རེག་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་སྤྱད་
པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་ཆོས། གཟུགས་ལུང་དང་དོན་གཅིག་གོ། དེའི་བས་གཟུགས། ཁ་
དོག་གི་གཟུགས། རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པའི་གཟུགས། གཟུགས་དང་གི་བ་མ་འབྲལ་མེད་
འགྲེགས་པ་བཞིན། གཟུགས་མེད་ན་གི་བ་ནག་ཡོད་དོན་མེད། ② ལུས་པོ། གཟུགས་པོ་ཆེ།
གཟུགས་མཛེས་ཤིང་སྤྱོད་ལམ་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ། ③ [མདོན]

གཟུགས་ཀྱི་ལུང་པོ་གཅིག་ཏུ་རེས་པས་བྲངས་གཅིག་མཆོན།

གཟུགས་སྤྱ། དམིགས་བཅས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་མཐར་ཕྱིན་པས་གདུལ་བྱ་དག་པ་མ་དག་
པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲང་འོར་གཞན་དོན་དུ་ཡོངས་སྤྱོད་ཆགས་ཅན་དང་། སྤུལ་སྤྱོད་ཆགས་བྲལ་གྱི་
གཟུགས་སྤྲང་སྟོན་པའི་སྤྱོད།

གཟུགས་སྤྱ་གཉིས། ཡོངས་སྤྱད་སྤྱལ་སྤྱ།

གཟུགས་སྤྱའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྟུ། རང་གི་སྤྲ་མཐའ་དེ་མིན་གྱི་སྤྱེས་ཆེན་དམ་པ་སྤྱ་
གཤེགས་པ་ལ་ཞེས་བྱེད་ཆེ་གསང་གསུམ་གྱི་བཀོད་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྟུ་བ་ཞེས་

སོགས་བརྗོད་སྟོང་ཡོད་པ་དེའི་གོ་དོན་ནི། དེ་འདྲི་ཁྲ་མ་སོགས་སྤྱི་ལོ་སྤྱ་གཞུང་ཐུགས་ཀྱི་ཞུ་
 པ་ནི་ཆོས་སྤྱིའི་བར་ནས་སྤྱལ་པའི་ཞུ་པར་བརྟན་པའི་པོ་དོད་པ་ཡིན་ལ། སྤྱ་གཞུགས་པ་དེ་ནི་
 སྤྱལ་པའི་པོ་དོད་པ་དེ་ཆོས་སྤྱིའི་བར་དུ་མར་བརྟུས་པའམ་ཐིམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན།
 གཞུགས་སྤྱིའི་པོ་དོད་པ་བརྟུས། གོ་དོན་ནི་ཆོས་སྤྱིའི་བར་ནས་གཞུགས་སྤྱིའི་སྤྱལ་པ་མི་འདྲ་བའི་
 པོ་དོད་པ་ལྟ་ཆོགས་བརྟན་པ་དེ་ཉིད་བརྟུས་པ་རྟེ་སྤྱ་གཞུགས་པའི་ཞེས་འདི་ཆོག་ཡིན་ཅིང་།
 ཆོག་འདི་ཁྲ་མ་དགེ་པའི་སོགས་སྟེ་མ་དུ་དམ་པའི་རིགས་སྤྱ་གཞུགས་པ་ལ་བཅད་སྤྱོད་
 གཏོང་སྟོང་མེད།

[illegible]

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ ཕྱི་ཕྱེ་མཆེད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་ལྷལ་དུ་སྦྱར་བ་
དཔྱེབས་དང་ཁ་དོག་གིས་བསྐྱས་པའི་གཟུགས་རྣམས་སོ།།

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས། མདོག་དང་དབྱེ་བས་སམ་ཡང་ན་འབྱུང་བ་འབྱུང་འབྱུང། བསྟན་ཏེ་
ཡོད་མེད་ རྟོགས་བཅས་རྟོགས་མེད་བཅས་སོ།

གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་བརྒྱ་ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་ལས་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་ཆར་གཏོགས་པ་བརྒྱ་ཉེ་
མིག་གི་ཁམས་ནས་ལུས་ཀྱི་ཁམས་བར་གྱི་ལུས་ཅན་དབང་པོ་ལྟ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་
ནས་ལེག་བྱའི་ཁམས་བར་གྱི་ལུས་དོན་ལྟ་ཉེ་བརྒྱའོ།

གཟུགས་ཀྱི་སྤྱད། ཉན་པའི་སློབ་ཆ་བ་ཏུ་སྤྱད་ཏུ་གཏོང་བའི་འབྲ་གཟུགས།

གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ། རྒྱ་མཐའ།

གཞུགས་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱལ་ཅིག་མེད་དང་། རྩ་ཁྲི་ཡིས་གཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ཤིང་། སོ་རེས་ལྷ་མོས་

གཟུགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན། གཟུགས་ཁམས་གནས་ཀྱི་སྣོད་བཅུད་གཉིས་ཀྱི་མིང་།
གཟུགས་ཀྱི་ཉི་མ། སྤར་གྱི་གཏན་རྒྱུད་དུ་བྱང་སྟོང་ཞིག་གི་བྱ་མོ་གཟུགས་ཀྱི་ཉི་མ་ཟེར་བ་དེ་རྒྱལ་
པོས་བཅཅན་ཤིང་བྱས་ནས་བཅཅན་མོར་ཁྱིད་སྒྲུབས་པ་ཀན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་བཟེད་ཅིང་། མིང་ན་
དང་འགྲོགས་ཏེ་དོགས་ཐོན་མ་བྱས་པས་མགོ་སྒྲོར་ཐེབས་རྒྱུ་རྒྱལ་པོས་རྒྱང་འབྱུང་བཏང་བ་
དང་བྱིས་སུ་མི་དན་དེ་རྣམས་འགྱོད་སེམས་སྦྱེས་ཏེ་སྤར་བྱས་གཡོ་སྦྱུའི་སྤྲིག་པ་མཐོལ་
བཤགས་ཀྱིས་བྱ་མོ་ལ་བཟོད་གསོལ་ཞུས་པ་ལྟར་ཡང་བསྐྱར་མོ་བྱང་དུ་ལོག་པའི་སྦྱང་གི་ལོ་
རྒྱུས་གཞིར་བཞག་གིས་བསྒྲིགས་པའི་བོད་ཀྱི་རྫོང་གར་ལྟ་མོའི་འཁྲབ་གཞུང་ཞིག
གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མ། [མངོན་སྲིད་འཆོར་མའི་གཙོ་མོ།
གཟུགས་ཀྱི་མཐའ། དེ་ཡང་སའི་ཆ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱིན་འད་བ་རྩལ་ཐུན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྷགས་
རྩལ་དང་། སྤྱ་ཅེའི་རི་བོར་གི་རྩལ་དང་། ལུག་གི་སྤྱ་ཅེའི་རྩལ་དང་། སྤང་གི་སྤྱ་ཅེའི་རྩལ་དང་།
ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་དང་། སྟོ་མ་དང་། ཤིག་དང་། གས་དང་། སོར་ཆིག་རྣམས་ནི་གོང་ནས་བདུན་
བདུན་དུ་བསྐྱར་བར་ཤེས་ལ། སོར་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་ལ་ཁྱུ་དང་། ཁྱ་བཞི་ལ་གཞུ་སྟེ་འདོམ་གང་།
གཞུ་ལྷ་བརྒྱལ་ལ་རྒྱང་གཤགས་ཏེ། དེ་ནི་དགོན་པའི་གནས་སུ་འདོད་དོ། རྒྱང་གཤགས་བརྒྱུད་ལ་
དཔག་ཆད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། དུས་འཁོར་དུ། གཞུ་ཉིས་སྟོང་ལ་རྒྱང་གཤགས་དང་། དེ་བཞི་ལ་
དཔག་ཆད་དུ་གསུངས། དེ་ལས་ཉི་བ་རྒྱང་གཤགས་ཕྱིད་ལ་ས་མཐའ་ཞེས་བྱའོ།

གཟུགས་ཀྱི་རྩལ་སྤར་བ། གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཙོམ་གཞིའི་སྤྱ་རྩལ།
གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ། ཙོམ་རིག་སྦྱུ་རྩལ་གྱི་བཅུམ་བུའི་ནང་གསར་ཙོམ་བྱས་ནས་ཐོན་པའི་
གཟུགས་དབྱིབས་དང་འགྱིངས་སྒྲུབས་པེས་ཅན་ལྟན་པའི་འཆོ་བའི་སྣོངས་རིས་ལ་ཟེར། གཙོ་
པོ་ནི་མི་སྦྱུའི་སེམས་ཁམས་ལས་བྱུང་བའི་ངོ་གདོང་གི་རྣམ་འཕྱར་དང་གཤིས་ཀའི་ཁྱད་
རྟགས་དེ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཞིབ་སྒྲུའི་ཡུལ་སྣོངས་སྤྱིས་པའི་རི་མོའང་ཆུད་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་
འཆོ་བའི་དཔེ་མཆོན་རགས་བསྟུས་བྱས་ཡོད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིན། དེར་བརྟེན་གཟུགས་ཀྱི་
རྣམ་པ་དེ་ཡག་པོ་འཛིན་སྟབས་བྱུང་ན། གསོན་ཉམས་ལྟན་པ་དང་མཛེས་སྟུག་ལྟན་པ་ཞིག་
ཡོང་བ་མ་ཟད། མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པའི་བརྟེན་དུང་དང་། བུན་སྟུམ་ཆོགས་པའི་བསམ་པའི་

བཀོད་པ། འཆོ་བའི་གཅིག་རྟེན་གཅིག་བྲན་བཅས་ཡོང་ཐུབ་པའོ།

གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན། རྣམ་རིག་སྤྱི་ཅུལ་ལ་ངེས་པར་དུ་ཞིབ་ཅིང་སྤྲོ་ལ་གསོན་ཉམས་
ཀྱི་དངོས་ཆོར་ལྡན་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ལ་བརྟེན་ནས་མི་རྣམས་ལ་གོ་སྟོན་
དང་སེམས་འགྲུལ་ཐེབས་སུ་འདུག་གི་ཡོད། གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ལེགས་ཉེས་ནི་བརྩམ་བྱར་
ཆད་ལེན་བྱེད་པའི་གལ་ཆེད་ཆད་གཞིའི་ནང་གི་གཅིག་ཡིན། རྣམ་རིག་སྤྱི་ཅུལ་གྱི་ཐག་གཅོད་
རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བྱེད་ཆོས་ནི་དེའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ལ་རག་ལས་ཡོད། དེ་
ནི་སྤྱི་ཅུལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་དངོས་དོན་ལ་ཚུར་སྤྲང་གི་ཡོད། སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་
འཆོ་བའི་ནང་དུ་སྦྱོད་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྤངས་རིགས་
ཤིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་སྤྱི་ཅུལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་མངོན་ཅུལ་བརྩམ་བྱའི་ནང་ཞིབ་སྤྲོ་
དང་། མི་སེམས་འགྲུལ་བ། མི་རྣམས་ལ་མངོན་འཆོས་ཆོར་སྤྲང་ཐོབ་པའི་འཆོ་བ་དངོས་
མཆོན་པའི་བརྩམ་བྱ་ཞིག་ཡིན་དགོས།

གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ། སྤང་པོ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་གཟུགས་དང་འབྲས་གཟུགས་སོགས་
གཟུགས་སུ་རུང་བའི་དངོས་པོ་དུ་མ་སྤྲངས་པའམ་འདུས་པའོ།

གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་བཅོ་ལྔ། རྒྱ་གཟུགས་བཞི་དང་། འབྲས་གཟུགས་བརྒྱ་གཅིག་གོ།

གཟུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཉེར་ལྔ། སྟོན་པོ། སེར་པོ། དམར་པོ། དཀར་པོ། རིང་པོ། སྤང་དུ། ལྷམ་པ།
ལྷམ་པོ། རུལ། སྤྲོ་པོ། རགས་པ། བྱལ་ལེ་བ། བྱལ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ། མཐོན་པོ། དམའ་བ། ཉི་
འོད། གྲིབ་མ། ལྷང་བ། ལུང་བ། སྤྲིན། དུ་བ། ལྷག་སྟེ། མཐོན་པར་སྐབས་ཡོད་པ། ལྷམ་བར་
རིག་བྱེད། ལྷམ་མཁའ་དང་ཁ་དོག་གཅིག་པའི་གཟུགས་སོ།

གཟུགས་ཀྱི་ཆོ་པོ། མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ཞིག་སྟེ་འབྲ་བ།

གཟུགས་ཀྱི་ལྟ། ཆ་དཀྱིལ་སྤྲུགས་ཐེང་དང་བཅས་པ་ལས་འོད་ཟེར་སྟོོ་བསྐྱུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
མཛད་པ་བསྐྱབས་ཉེ་ཆོ་བ་སྤྲུགས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སྤྲན་ལ་སོགས་པས་
བྱེ་བའི་ཞལ་བྲག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རིགས་ཀྱི་ལྟ་དེ་དང་དེའི་གཟུགས་སུ་བསྟོམ་པ། རྒྱ་
རྒྱུད་རྩ་བའི་ནང་གསལ་ཤིག་

གཟུགས་ཀྱིས་འཛོ། [མདོན]སྤང་འཛོང་མ།

གཟུགས་ཁམས། ① ལུས་ཁམས། ② རི་རབ་ཀྱི་སྤྲོད་གི་བར་སྤང་ལ་གནས་བཅས་པའི་བསམ་གཏན་
དང་པོ་ནས་བཞི་པའི་བར་ཀྱི་གནས་རིས་རྣམས་ཏེ། དྲངས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ལུས་དང་ལྷན་
པ་དང་། འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞིང་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ།

གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་བརྒྱ་བརྒྱད་ཟུ། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་ལྷ་པོ་དེ་བསམ་གཏན་
བཞི་པོ་རེ་རེ་ནས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སོགས་སྒྲོམ་སྤང་སྒྲོར་དགུས་བྱེ་བས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཟུ།
གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་ལྷ། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྒྲོམ་ལམ་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱ་བ་མ་རིག་པ་
དང་། འདོད་ཆགས། ང་རྒྱལ། འཛིག་ལྷ། མཐར་ལྷ་བཅས་སོ།།

གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་གསུམ། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྒྲོམ་ལམ་ཀྱི་སྤང་བྱ་མ་རིག་པ་དང་།
འདོད་ཆགས། ང་རྒྱལ་བཅས་གསུམ།

གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་ཉེར་བརྒྱད། གཟུགས་ཁམས་སུ་ཁོང་ཁོ་མེད་པས། འདོད་ཁམས་
ཀྱི་མཐོང་སྤང་སོ་གཉིས་ལས་བདེན་བཞིའི་སྤང་བྱ་ཁོང་ཁོ་བཞི་དོར་བའི་ལྷག་མ་ཉེར་བརྒྱད།

གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གནས་བཞི། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་བཞི་སྟེ། བསམ་གཏན་
དང་པོའི་གནས་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་
དང་། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་ཏེ་བཞི་པོ།

གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ས་བཞི། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གནས་བཞི་དང་དོན་གཅིག

གཟུགས་ཁམས་བཙུ་བྱ་ག ཏུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་སྤྱ། རི་རབ་ཀྱི་དཔྲལ་བའི་ཆ་བཞི་ལ། འོག་མིན་
དང་། ཤིན་ཏུ་མཐོང་། མི་གདུང་བ། མི་ཆེ་བ་བཅས་བཞི་གནས། ལྷ་ཡི་ཆ་བཞིར། འབྲས་བུ་
ཆེ། བསོད་ནམས་སྦྱེས། སྤྲིན་མེད། དག་རྒྱས་བཅས་བཞི་གནས། ཀོས་ཀོའི་ཆ་བཞི་ལ། ཚད་
མེད་ད་གཏམ་ཆུང་། འོད་གསལ། ཚད་མེད་འོད་བཅས་བཞི་གནས། མཁྱིན་པའི་སྤུམ་ཆ་ཡན་
ལ། འོད་རྒྱུད། ཚངས་ཆེ། མདུན་ན་འདོན། ཚངས་རིས་བཅས་བཞི་གནས།

གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཙུ་བྱུན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་རིས་གསུམ་དང་། བསམ་
གཏན་གཉིས་པའི་གནས་རིས་གསུམ་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་རིས་གསུམ་

དང་། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་རིས་བརྒྱད་དེ་བཙུ་བདུན་ནོ།།

གཟུགས་ཁམས་བཞི། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ། གསུམ་པ། བཞི་པ་བཙས་ཀྱི་གནས་བཞི།
གཟུགས་བྱུ་རྟགས་མཆོན། མདོག་དབྱེ་བས་ཙན་གྱི་རྣམ་འགྲུར་རབ་ཡོངས་མཐོང་གི་རྟགས་མཆོན།
གཟུགས་རྒྱ། ① ཆིག་རྒྱན་རིག་པར་དཔེ་དང་དཔེ་ཙན་གཉིས་ལ་མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་
རྒྱར་མེད་པའི་རྒྱན་གྱི་རིགས་ལ་གཟུགས་རྒྱན་ཟེད། གཟུགས་དན། ② བཙུགས་ཀྱི་མ་འོངས་
མ་ལ་གཟུགས་འབྲི་བའང་ཡོད།

གཟུགས་རྒྱན་པར་ཆས། དེར་རབས་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་སྟེ། གཟུགས་བརྟན་གྱི་གཡོ་འགུལ་
སོགས་རྒྱན་མཐུན་ནས་བརྟན་ཐག་དང་། བརྟན་ཁར་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་བཙུག་ཡས་ཀྱི་འཁྲུལ་
ཆས་ཞིག་རྒྱ་སྐད་དུ་摄像机 ལ་ཟེད།

གཟུགས་འགྲུར་རི་མོ། བརྟན་བྱ་གཙོ་བོ་དང་ནང་དོན་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་ལ། བྱུ་ཆ་དང་བཞོག་
སྒྲིག་བྱེད་ཐབས་མི་འདྲ་བར་བརྟེན་ནས་རི་མོ་ཁ་ཤས་ཤིག་གིས་པར་ཟེད། དེའི་ནང་རང་གི་
འདོད་པ་ཁེངས་ཤོས་ཀྱི་རི་མོ་གཅིག་ལུད། དེ་བྱིངས་རྣམས་རི་མོ་འདིའི་གཟུགས་འགྲུར་རི་
མོ་ཡིན། བརྟན་བྱ་གཙོ་བོའི་བསམ་མཐོ་གང་ལེགས་མཆོན་བྱེད་དུ་རི་མོ་མཁན་མང་པོས་ནང་
དོན་གཅིག་མཚུངས་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས། ཆེ་སར་འདྲ་ལ་ཆུང་སར་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་
གཟུགས་འགྲུར་རི་མོ་འགའ་ཞིག་གིས་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙུ་དགུ་
པའི་ནང་ལྷ་རུ་ཤུའི་རི་མོ་མཁས་ཙན་ཉོ་མོ་རྒྱས་གིས་པའི་ཉའོ་དམག་དཔོན་གིས་མནའ་མ་
སྟོང་བ་ཞེས་པ་དང་། ལའེ་མིང་གིས་གིས་པའི་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་བྱིར་ལོག་ཅེས་པ་
སོགས་ལ་གཟུགས་འགྲུར་རི་མོ་མང་པོ་སྤྱད་ཡོད།

གཟུགས་དན། ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་གཟུགས།

གཟུགས་ཙན། གཟུགས་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་།

གཟུགས་ཙན་རྒྱ། གཟུགས་ཙན་རྒྱ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ནི། ཆིག་སྤྱོར་གང་ཞིག་དཔེ་དང་དཔེ་ཙན་
ཐ་དད་དུ་མ་བྱས་པ་དོན་དེ་ཉིད་དཔེའི་གཟུགས་སུ་བཞོད་པའི་དག་གོ་ཁམས་སྤུལ་སྤྲན་འབྲེལ་
ལས། “དཔེ་དཔེ་ཙན་ཐ་དད་དུ་བཞོད་ནས་དེ་གཉིས་འདྲ་བ་ཙན་བརྟན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐ་དད་

དུ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་དཔེའི་རྒྱན་དེ་ལ་ནི་དཔེ་ཅན་དཔེའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པས་
གཟུགས་ཅན་དང་། དཔེ་ཅན་དཔེའི་ངོ་བོར་བཀོད་པས་ངོ་བོ་ཅན་ནམ་དཔེའི་ཚུལ་དུ་བཀོད་
པས་ཚུལ་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཞེས་ཡང་བྱ་སྟེ་སྒྲོར་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་དཔེ་རྒྱན་གྱི་སྟེ་ཆེན་ལོགས་པ་
ཞིག་གོ་ཞེས་གསུངས།

གཟུགས་ཅན་རྒྱན་ཉི་ལུ། དཔེ་དང་དོན་གྱི་དངོས་པོ་གཉིས་པན་ཚུན་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་གཟུགས་
གཅིག་གི་ངོ་བོར་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྲོར་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ། ཉང་གསེས་རྣམ་གངས་ཉི་ལུ་ཐམ་པ་
ནི། བསྐྱས་པའི་གཟུགས་ཅན། མ་བསྐྱས་པའི་གཟུགས་ཅན། བསྐྱས་ཤིང་མ་བསྐྱས་པའི་
གཟུགས་ཅན། མཐའ་དག་གཟུགས་ཅན། ཆ་ཤས་གཟུགས་ཅན། ཆ་ཤས་ཅན་གྱི་གཟུགས་
ཅན། ཡན་ལག་གཅིག་པའི་གཟུགས་ཅན། ལྷན་པའི་གཟུགས་ཅན། ལྷན་མིན་གཟུགས་ཅན།
མི་མཉམ་པའི་གཟུགས་ཅན། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན། འགལ་པའི་གཟུགས་ཅན། རྒྱུའི་
གཟུགས་ཅན། སྒྱར་བའི་གཟུགས་ཅན། དཔེའི་གཟུགས་ཅན། རྟོག་པ་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན།
འགོག་པའི་གཟུགས་ཅན། མཉམ་འཛོག་གི་གཟུགས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན།
བསྟོན་དོར་གྱི་གཟུགས་ཅན་རྣམས་སོ།

གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ། རེག་རྒྱ་དང་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་མཐའ་དག་
གཟུགས་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ཉང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་ཅན་དོན་གྱི་
དངོས་པོ་ཞིག་དཔེའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་ཡང་དཔེ་གཞན་གྱི་གཟུགས་ཅན་དུ་
སྒྲོར་བའི་རྒྱན་ཞིག་

གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོ། སངས་རྒྱས་དང་དུས་མཉམ་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་
གཟུགས་ཅན་མ། [མངོན]མཛེས་མ།
གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་གི་རྣམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་སྟེ་མིག་གིས་མཐོང་རྒྱ་
མེད་པའི་གས།

གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བྱང་པོ། ཆོར་བ་དང་། འདུ་བྱེད། འདུ་ཤེས། རྣམ་ཤེས་ཏེ་བཞི།
གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་སྟེ་པའི་རྣམ་ཐར། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ཉང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བདག་

རང་གི་གཟུགས་སྤར་མ་བཞིག་པར་བྱེ་རྒྱུ་གི་གཟུགས་སྟོང་པར་འཛིག་ཅིང་སྤྲོད་འབྲིན་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནོ།

གཟུགས་བཅས་༡ ལྷ་སྐྱ་སོགས་བཅོས་པ། ༢ དངོས་གནས་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས།

གཟུགས་མཆོག་༡ གཟུགས་བཟང་པོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ། ༢ [མངོན]ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱ།

༣ སངས་རྒྱུ་ཤིག་གི་མཆོན།

གཟུགས་འཆར་བྱེད། [མངོན]མེ་ལོང་།

གཟུགས་རྗེས་གྲིབ་འབྲང། བན་ཚུན་མི་འབྲལ་པའི་དཔེ། ལྷ་སྐྱ་རྣམས་གཟུགས་རྗེས་གྲིབ་མ་ལྟར་འབྲང།

གཟུགས་འཇལ་བྱེད་གི་ཆོད་བདུན། རུལ་ཕྱ་རབ་གཅིག་རུལ་ཕྱ་མོ་གཅིག་སྐྱ་ཅེ་གཅིག་ཀེ་ཆེ་

གཅིག་ཤིག་གཅིག་ནས་གཅིག་སོང་མོ་གཅིག་རྣམས་སོ།

གཟུགས་མཉམ། མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་གི་སྐྱ་ཞིག་སྟེ་པན་ཚུན་འདྲ་བ།

གཟུགས་བརྟན། ༡ སྐྱ་འབྲ། གཟུགས་བརྟན་གསོན་ཉམས་ལྡན་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྐྱ་བརྟན་

དང། སྐྱ་འབྲ། འདྲ་སྐྱ། འདྲ་དབྱིབས། ལྷེར་བཞོ། ལྷང་བརྟན། གཟུགས་དབྱིབས་བཅས་སོ།

༢ མེ་ལོང་ནང་གི་འཆར་གཟུགས། ཁོན་པ་ཤིན་ཏུ་གཉིང་རིང་བ་ཞིག་གི་ཁར་སེང་གེ་སོང་བ་

ན་ཚུན་དུ་རང་གི་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་དག་པོར་བསམ། ༣ མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་གི་

སྐྱ་ཞིག་སྟེ་འདྲ་བ། དབྱིན་སྐད་དུ་image ཟེད།

གཟུགས་བརྟན་སྐྱ་གནས། [མངོན]མེ་ལོང་།

གཟུགས་བརྟན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར། གསང་སྤྲུགས་སྐྱབ་པའི་བྱ་བའམ་རྒྱུད་གི་དངོས་པོ་ཞིག་སྟེ། རྟེན་

གཞལ་ཡས་ཁང་གྲུ་བཞི་སྟོ་བཞི་རྟ་བབས་ཁང་བཅེགས་ཉོག་དང་བཅས་པ་དང། བརྟེན་པ་ལྟའི་

ས་པོན་དང། དུག་ཤན་ཞལ་དུག་སོགས་རུལ་ཆོན་དང། རས་བྲིས། ཆོམ་བྱའི་རྣམ་པར་

བཀོད་པའི་གཟུགས་སོ།

གཟུགས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ། དགའ་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དགའ་བ་སྟེ་པའི་རྒྱ་དངོས་

གཟུགས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པར་གཟུགས་བརྟན་ཅམ་མཐོང་བ་ལས་དགའ་བ་སྟེས་པར་སྟོན་

པའི་རྒྱན་ཞིག།

གཟུགས་བརྒྱན་འཆར་བྱེད། [མདོན]མེ་ལོང་། གཟུགས་སྟོན་འཁོར་ལོ། བརྒྱན་ཐག་སྟོན་ཡས་ཀྱི་
འབྲུལ་ཆས་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། རྒྱ་སྐད་དུ་录像机 ལ་ཟེར།

གཟུགས་སྟོབས། ལུས་ཀྱི་སྟོབས། ཁོའི་གཟུགས་སྟོབས་ང་ལས་ཆེ། གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་བ།

གཟུགས་ཐུང་། གཟུགས་དུས་ཐུང་ཐུང་།

གཟུགས་དང་བ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་དབང་པོ།

གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཆད་མ་ཇས་གཞན་གྱིས་སྟོངས་པ། སེམས་ཅམ་པ་རྣམས་གྱིས་
གཞུང་འཛིན་ཇས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ལ་
བརྟེན་ནས་སྟོན་པོ་དང་། སྟོ་འཛིན་ཆད་མ་གཉིས་ཇས་གཞན་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་སྟེ། ཇི་སྐད་
དུ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་བྱིར། ། སྟོ་དང་དེ་རྫོ་ལས་གཞན་མིན། ཞེས་པ་ལྟར་རོ།
རྟགས་ནི་སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཇས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་
ངེས་ཡིན་པའི་བྱིར་དཔེར་ན་རྒྱ་བ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་བཞིན་ནོ།། སྟོར་བ་དེ་ཡི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
ཀྱི་དོན་ནི་ཇས་གཞན་བཀག་པ་ཅམ་དང་། རྟགས་ཀྱི་དོན་ལྷན་ཅིག་པ་ནི་དུས་གཅིག་པ་དང་།
དམིགས་པ་ནི་རྟགས་པ། ངེས་པ་ནི་གཅིག་དམིགས་ན་གཅིག་ཤེས་དམིགས་པས་ཁྲབ་པའོ།།
གཞན་ཡང་སྟོར་བ་དེ་ཡི་ཕྱོགས་ཆོས་བསྐྱབ་པ་ནི། སྟོན་པོ་ཆོས་ཅན། སྟོ་འཛིན་ཤེས་པ་དང་
ཐ་དད་གང་ཞིག་ ཁྱོད་དམིགས་ན་སྟོ་འཛིན་ཤེས་པ་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྟེས་པས་
ཁྲབ། སྟོ་འཛིན་ཤེས་པ་དམིགས་ན་ཡང་ཁྱོད་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་སྟེས་པས་ཁྲབ་
པའི་བྱིར། སྟོར་བ་དེ་ཡི་ཁྲབ་པ་བསྐྱབ་པ་ནི། གང་ཞིག་གང་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་
ན་ཇས་གཞན་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་སྟེ། ཇས་གཞན་ལ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཞེགས་པའི་བྱིར།
དཔེར་ན་སྟོ་སེར་བཞིན། སྟོ་སེར་ལའང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་དམིགས་པའི་
ངེས་པ་མེད་དོ།། དེས་ན་སྤྲད་མཉན་བྱ་བཞིན། སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པས་ཇས་གཞན་གྱིས་སྟོངས་པ་ཡིན་ནོ།།

གཟུགས་དང་སེམས། ཇི་མོའི་ཐོག་གཟུགས་དང་སེམས་ཀྱི་ཚད་སྒྲུབ་ཀྱི་གཅིག་སྤྱད་མ་ལག་ཡིན།
སེམས་ནི་མིའི་གཤེས་ཀ་དང་། བསམ་པའི་རྣམ་པ། དེ་བཞིན་དམིགས་བསམ་ལ་གྱི་ཁོར་ཡུག་

འོག་མཚོན་པའི་ནམ་འགྱུར་དང་གཤེས་ཀ་དེ་ཡིན། གཞུགས་ནི་མིའི་གཞུགས་དབྱིབས་ཀྱི་
ཐུབ་ཆ་དང་། གནས་སྤངས། བསྐྱར་ཆོད། དེ་བཞིན་གཤག་ལས་དང་། ལྷང་ཆ། བར་སྟོང་། ལྷིང་
ཆོད། ལྷུས་ཆོར་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་ཟེར།

གཞུགས་དྲངས་པ། དབང་པོའི་ཁམས་དྲངས་པ།

གཞུགས་སྤྱུག་པ། གཞུགས་མཛེས་པ།

གཞུགས་པ། འཇུགས་པའི་མ་འོངས་པ།

གཞུགས་པོ། ལུས་སམ་ཕྱང་པོ། གཞུགས་པོ་ཐང་པོ། གཞུགས་པོ་སྐྱོ་པོ། གཞུགས་པོ་འོར་ལྷང་།

གཞུགས་ཁོག་ཆས་པ། གཞུགས་པོ་ལ་བདག་གཅེས་ལེགས་པོ་བྱེད་པ།

གཞུགས་པོ་འཁོར་པ། [ལུལ་]མའི་མངལ་དུ་བྱ་བྱ་ཆགས་པ།

གཞུགས་ཕྱང་། ① མིའི་འོ། ② གཞུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་བསྐྱུས་མིང་།

གཞུགས་སྤྲ་པ། རུལ་སྤྲ་བ་པ།

གཞུགས་སྤྲ་མོ། ① ལུས་པོ་སྤྲ་མོ་འཕམ་ཆུང་ཆུང་། ② རུལ་སྤྲན་ལྟ་བུའི་གཞུགས་སྤྲ་པ། ③ བར་དོའི་
ཡིད་ལུས་ལ་འང་འཇུག ④ འོད་ཀྱི་ལུས།

གཞུགས་པོང་། གཞུགས་པོའི་ཆེ་ཆུང་།

གཞུགས་བྱང་། གཞུགས་པོ་དང་གདོང་། གཞུགས་བྱང་མཛེས་པ། གཞུགས་བྱང་ངན་པ།

གཞུགས་བྱང་བྱང་ཆོས། གཞུགས་པོ་དང་གདོང་ལ་སོགས་པའི་བྱན་མིན་བྱང་ཆོས་ལ་ཟེར།

གཞུགས་དབྱིབས། ① ཐོགས་རེག་བྱར་རུང་བའི་དབྱིབས་གཞུགས་ཏེ། བྱ་བཞི་དང་རྒྱུ་པོ། ལེབ་
ལེབ། རིལ་རིལ་སོགས། ② ལུས་པོའི་བཟོ་ལྟ་སྟེ། ལུས་རིང་པོ་དང་བྱང་བྱང་། མཛེས་པ་དང་
མི་མཛེས་པ་སོགས།

གཞུགས་འབྱུང་བ་བཞི། ས། རྩ། མེ། རྒྱང་།

གཞུགས་མང་། [མངོན་]① ཁྱབ་འཇུག ② ཉེ་མ། ③ འདོད་ལྡན། ④ སྤྱན་རས་གཟིགས། ⑤ དབང་
ལྡན་ཆེན་པོ།

གཞུགས་མངས། [མངོན་སྟོན་]དཀར།

གཟུགས་མི་སྤྲུག་པ། ལུས་མི་མཛེས་པ། བད་ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད་ན་ཕྱིའི་གཟུགས་མི་སྤྲུག་ཀྱང་སྒྲོན་མེད།
གཟུགས་མིན་རིག་གནས། མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་གནས་དེར་གི་དུས་འདིར་ཞིབ་
འཕུག་གི་རིན་ཐང་ལས་དོན་དངོས་ཀྱི་སྤྱིད་སྒྲོ་ཆེར་མེད་པའི་རིག་གནས་སྐོར་ཀླམས་ཡིན།

གཟུགས་མིན་རིག་དངོས་ལུས་བཞག་ བཅུ་མ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱི་སྐོར་གསལ་ཆེན་ཁག་གིས་
གཏན་འབེབས་བྱས་པའི། གཟུགས་མེད་རིག་དངོས་ལུས་བཞག་སྤྱད་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱའི་གན་རྒྱའི་
དོན་ནི། ཆོགས་བ་དང་། སྤེ་ཁག་སྐབས་འགར་མི་སྐྱེར་བཅས་ཀྱིས་ལུས་བཞག་བྱས་པའི་རིག་
གནས་ཀྱི་ལག་ལེན་དང་། འཁྲམ་སྒྲོན། རྣམ་འགྱུར་སྒྲོན་སྤངས། ཤེས་རིག་མ་ལག་དང་ལག་
རྩལ། གཞན་ཡང་དེ་དག་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་དང་། དངོས་རྒྱས། མཛེས་རྩལ་ཀྱི་དངོས་པོ་
དང་། རིག་གནས་ཀྱི་ལུས་རྒྱུས་སོགས་ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དེས་ནས་གཟུགས་མེད་
རིག་དངོས་ཞེས་པའི་མིང་འདི་ཉ་ཅང་གི་འོས་ཤིང་འཆམས་པོ་ཞིག་མིན་ཀྱང་། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་མིང་
གཞི་ལྟར་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ནས་དོན་དེ་མཆོན་པར་བྱས་ན་འདྲ་མི་འབྲིགས་པ་ཆེར་མེད་པར་
སེམས་ཏེ། ལྷ་ཉི་བཛོད་འདོད་རྗེས་འབྲང་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི། འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འོག་ས་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སེམས་ཅེ་
གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་རིས་སུ་གནས་པ།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི། གཟུགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་སུ་བཞིའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་
མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། གཟུགས་ཁམས་དང་རང་ས་འོག་མའི་ཐག་བཅས་ཀྱི་ཆགས་པ་
ལས་ཐར་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོ་མས་འཕུག་བཞི་སྟེ། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་
དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་
ཐར་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་རྣམས་སོ།

གཟུགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་སུ་བཞི། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་
མཆེད། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་དེ་བཞི།

གཟུགས་མེད་ཁམས། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ནས་སྤྱིད་པའི་ཅེ་མོའི་བར་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སུ་བཞི་སྟེ།
དེ་དག་ལ་ཡིད་གཟུགས་དྲངས་པ་ཅོམ་ལས་རགས་གཟུགས་མེད་ཅིང་། འདོད་གཟུགས་ལས་

འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞིང་གཟུགས་མེད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའོ།
གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་ལྟ་བུ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་ས་
བཞི་པོ་རེ་རེ་ནས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སོགས་སྒྲོམ་སྤང་སྒྲོར་དགུས་བྱེ་བས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ།
གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་ལྟ། གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་བྱ་བ་མ་
རིག་པ་དང་། འདོད་ཆགས། ང་རྒྱལ། འཛིག་ལྷ། མཐར་ལྷ་བཅས་ལྟ།
གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་གསུམ། གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་མ་རིག་
པ་དང་། འདོད་ཆགས། ང་རྒྱལ་བཅས་གསུམ།
གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་ཉེར་བརྒྱད། གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་ཁོང་ཁྱོད་མེད་པས། འདོད་ཁམས་
ཀྱི་མཐོང་སྤང་སོ་གཉིས་ལས་བདེན་བཞིའི་སྤང་བྱ་ཁོང་ཁྱོད་མེད་དོར་བའི་ལྷག་མ་ཉེར་བརྒྱད་དོ།
གཟུགས་མེད་ཁམས་བཞི། གཟུགས་མེད་སྤྱེ་མཆེད་སུ་བཞི་དང་དོན་གཅིག
གཟུགས་མེད་གྲིབ་བཟོ། སྒྲོན་མེད་སྒྲོན་འདོགས།
རང་གིས་མཛོན་སུམ་མཐོང་ཐོས་མེད་པར་གཟུགས་མེད་གྲིབ་བཟོ་མ་བྱེད།
གཟུགས་མེད་ཅི་ཡང་མེད་པའི་དངོས་གཞི། སྒྲོར་བའི་དུས་སུ་གཟུང་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་
ཡིད་ལ་བྱས་པས་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དེ་ཉིད་མཛོན་དུ་བྱུར་བའི་ཉིང་འཛིན་མཚུངས་ལྷན་
དང་བཅས་པའི་རིས་སུ་གནས་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན།
གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོ། གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འདོད་པ་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་
འབྲས་གནས་བྱུང་བར་ཅན་གང་ཞིག། གཟུགས་མེད་ཁོ་ནར་སྤྱེ་བ་སྤངས་ནས་བྱུང་འདས་
མཛོན་དུ་བྱེད་པ།
གཟུགས་མེད་སྒྲོམས་འཇུག་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་
དགེ་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའོ།
གཟུགས་མེད་སྒྲོམས་འཇུག་བཞི། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས། ཅི་ཡང་མེད་
པའི་སྤྱེ་མཆེད། སྤྱིད་ཅེའི་སྒྲོམས་འཇུག་སྟེ་གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམས་འཇུག་བཞིའོ།
གཟུགས་མེད་གཉིས། ལྷ་སྒྲོམས་འཇུག་གི་གཟུགས་མེད། འབྲས་བྱ་སྒྲོམས་འཇུག་བཞི་དང་དོན་གཅིག།

གཟུགས་མེད་དུ་ཉི་པར་འགྲོ་བ། སྤྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ནང་གསེས། གཟུགས་
ཁམས་སྤྱི་མི་འཇུག་པར་གཟུགས་མེད་དུ་སྦྱེས་ནས་འདའ་བཤོ།

གཟུགས་མེད་དུ་ཉི་པར་འགྲོ་བ་བཞི། སྦྱེས་ནས་འདའ་བ། འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ། འདུ་བྱེད་
དང་བཅས་ཉི་འདའ་བ། གོང་དུ་འཛོ་བཤོ།

གཟུགས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་དངོས་གཞི། སྦྱོར་བའི་དུས་སྤྱི་འདུ་ཤེས་
རགས་པ་ནི་ནང་དང་། འབྲས་དང་། ཟུག་ཟུའོ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཀུན་རྒྱལ་མཛོད་ས་པཤོ། འདུ་
ཤེས་ཡོད་མིན་མེད་མིན་ནི་ཞི་བའོ་སྦྱུ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དངོས་གཞིའི་དུས་སྤྱི་དེ་ཉིད་
མངོན་དུ་གྱུར་བའི་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་རིས་སྤྱི་གནས་པ།

གཟུགས་མེད་ནས་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞི། སྦྱོར་བའི་དུས་སྤྱི་གཟུགས་དང་ཐོགས་པའི་འདུ་
ཤེས་ནས་པར་བཤེགས་ནས་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་སྦྱུ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས། དངོས་གཞིའི་
དུས་སྤྱི་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་བའི་རིས་སྤྱི་གནས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ།

གཟུགས་མེད་ནས་ཐར། ཀུན་དགྱིས་མངོན་གྱུར་པ་བྲལ་བར་མཐུན་པར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་
བཞིན་ལ་གཟུགས་མེད་པའི་སྦྱོར་ས་འཇུག་བཞིའོ།

གཟུགས་མེད་ནས་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞི། སྦྱོར་བའི་དུས་སྤྱི་ཡུལ་ནས་མཁའི་འདུ་ཤེས་
བསལ་ནས་ཡུལ་ཅན་ནས་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་མཐའ་ཡས་སོ་སྦྱུ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དངོས་
གཞིའི་དུས་སྤྱི་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་
རིས་སྤྱི་གནས་པ།

གཟུགས་མེད་པའི་ས་བཞི། གཟུགས་མེད་སྦྱེ་མཆེད་སྤྱི་བཞི་དང་དོན་གཅིག

གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་ནས་ཐར། ནས་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས། བདག་རང་གི་
གཟུགས་ཆ་ཤས་ཀྱིས་སྦྱོང་བར་བཤེགས་པ་ནི་ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། སྤྱི་
རོལ་གྱི་གཟུགས་སྦྱུ་དང་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོང་བར་སུན་འབྲིན་པཤོ།

གཟུགས་མེད་རིགས་བཞི། ནས་མཁའ་མཐའ་ཡས་དང་། ནས་ཤེས་མཐའ་ཡས། ཅི་ཡང་མེད། སྤྱིད་
ཅི་བཅས་བཞིའོ།

གཟུགས་མོ། གྱི་ཐུང་ཅན་ཏེ་སྒྲིབ་གཟུགས་སམ་ཟེ་མོ།
གཟུགས་མོ་གྱི་ཐུང་། ཐུ་ཁབ་ལྟར་ནི་བའི་ཤོག་ཆགས་ཟེ་མོ་སྒྲིབ་ཐུང་།
གཟུགས་བཅུན་གྱི་སྒྲེ། མོང་དུ་ཁྱིམ་བཅུན་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་
གཟུགས་ཆད། གཟུགས་པོ་རིང་ཐུང་རི་ཅམ་ཡོད་པ་འཇམ་བའི་ཆད།
གཟུགས་མཚུངས། མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཞིག་སྟེ་འབྲ་བ།
གཟུགས་འཆོང་མ། [མངོན]སྒྲིབ་འཆོང་མ།
གཟུགས་མཛེས། ཡིད་དུ་འོང་བའི་གཟུགས། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྟིང་དུ་སྤྱག་པ་དང་། སྟིང་དུ་
འབབ་བ། སྟིང་པོ་ལྗན། བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་བ། བལྟ་བས་མི་དོམས། ཐུན་མོང་མིན་བ།
མཐོང་ན་དགལ་སྤྱག་གྲ། མིག་ཏུ་འཐད། མིག་ལ་མངར། མཆར་བ། མཆར་སྤྱག་མཛེས་སྤྱག་
གཟུགས་བཟང་བ། ཡན་ལག་མཆོག་ལྗན། ཡིད་གར་འོང་། ཡིད་དགལ། ཡིད་འཕྲོག་ཡིད་འོང་།
ལུས་མཆོག་ལྗན། ལུས་མཛེས་བ། ལེགས་བ། ཤིན་ཏུ་སྤྱག་ཤིན་ཏུ་མཛེས་བཅས་སོ།།
གཟུགས་འཛིན། [མངོན]མིག་
གཟུགས་འཛིན་གྱི་རྒྱས་པ་ཤོར་བ། གྱི་རོལ་གཟུགས་མཐོང་གི་རྒྱས་པ་ཉམས་བ།
གཟུགས་འཛིན་བ། མཛེས་མི་མཛེས་ཆེ་ཆུང་སོགས་གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ལྟ་བ།
གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན། གཟུགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྟེ། རང་གི་བདག་ཆེན་
མིག་གི་དབང་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྟེས་པའི་གཞན་རིག་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲལ་བ།
གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན། གཟུགས་འཛིན་པའི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྟེ། རང་གི་བདག་
ཆེན་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྟེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་
བྲལ་མ་འཁྲལ་བ། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གྱི་མ་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་གི་གཟུགས་དོན་
ཤོགས་སུ་ཡོད་པའི་དབང་མངོན་གཅིག་གིས་དེ་མ་ཐག་ཆེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་
རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲལ་བའོ།།
གཟུགས་གཞི། མི་སོགས་ཀྱི་ལུས་པོ་འཕྲང་པོ། བདག་ཅག་གཟུགས་གཞི་བདེ་པོ་ཡིན།
གཟུགས་གཞལ་བྱེད་བཅུ་དྲུག་རྩལ་ཐ་རབ། རྩལ་ཐ་རབ། ལྷགས་རྩལ། ཆུ་རྩལ། རི་པོང་། ལྷག་ཐང་།

གི་སྒྲིག་རྒྱལ། ཉེ་ཟེར་གྱི་རྒྱལ། སྒོ་མ། ཤིག་ནས། སོར་མོའི་ཞེང་། དེམ་བཞིན་བདུན་འགྱུར་དང་།
སོར་ཆིག་ས་ཉེར་བཞི་ཁྱ་གང་། ཁྱ་བཞི་ལ་འདོམ་གང་། འདོམ་ལ་བརྒྱ་ལ་རྒྱང་གསལ། དེ་
བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་ འདི་དག་གིས་རྒྱུད་དཀྱིལ་ནས་འོག་མིན་བར་གྱི་གཟུགས་སྤ་
རགས་ཐམས་ཅད་གཞལ་རྩས།

གཟུགས་བཟང་། ཡིད་དུ་འོང་བའི་བྱད་གཟུགས།

གཟུགས་ཡས། གངས་གནས་ཤིག་སྟེ་གངས་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་ཅུའི་ཅི་སྒྲངས་གཞན་ཞིག་གི་མིང་།
གཟུགས་རགས་ལ། ① ཤ་ཁྲག་ཡོད་པའི་གཟུགས་ལྟར། ② ས་རྩོམ་གས་མིག་གིས་མཐོང་བྱབ་
པའི་དངོས་པོ།

གཟུགས་གཤིས། དངོས་གཟུགས་རང་ངོས་ཀྱི་གཤིས་ཀ

གཟུགས་སྒྲིབ་ཀོད་ལ། སྒྲན་རག་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱན་སྒྲར་ལ། བརྟན་པ་རིའི་གཟུགས་སྒྲིབ་ཀོད་
ལ། ཟབ་བ་རྒྱ་མཚོའི་གཟུགས་སྒྲིབ་ཀོད་ལ། རྒྱ་ཆེ་བ་ནས་མཁའི་གཟུགས་སྒྲིབ་ཀོད་ལ།
གཟུགས་སྒྲིབ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་གཟུགས་ཁམས་སྒྲིབ་པར་སྒྲེབ་སྒྲངས་ནས་སྒྲུང་
འདས་ཐོབ་པའོ།

གཟུགས་སྒྲིབ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་གསུམ། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་གཟུགས་སྒྲིབ་ཉེ་བར་
འགྲོ་བ་གསུམ་སྟེ། བར་དོར་འདའ་བ་དང་། སྒྲེས་ནས་འདའ་བ་དང་། བོད་དུ་འཕོ་བ་རྣམས་སོ།།
གཟུགས་སྒྲིབ་ཉེར་འགྲོའི། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་
ཁྱད་པར་ཅན་གང་ཞིག་གཟུགས་སྒྲེབ་སྒྲངས་ནས་སྒྲུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའོ།

གཟུགས་སྒྲིབ་ཉེར་འགྲོའི་སྒྲེབ་འདའ་བ། གཟུགས་སྒྲེབ་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་སྒྲངས་ནས་དེའི་རྟེན་ལ་སྒྲུང་
འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་གཟུགས་སྒྲིབ་ཉེར་འགྲོ། འདི་ལ་སྒྲེས་ཙམ་ནས་འདའ་བ། མཛོན་པར་
འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ་དང་། མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པར་འདའ་བའོ།

གཟུགས་སྒྲིབ་ཉེར་འགྲོའི་བོད་འཕོ། གཟུགས་ཀྱི་ལན་གངས་གཞིར་ལ་སྒྲོང་གྱི་ལས་ཅན་གྱི་
གཟུགས་སྒྲིབ་ཉེར་འགྲོ་གང་ཞིག་གཟུགས་སྒྲེབ་པ་རྒྱུད་མར་སྒྲངས་ནས་སྒྲུང་འདས་མཛོན་དུ་

བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་ནོ།།

གཟུགས་སུ་དོད་པ། གཟུགས་ཅན་དུ་སྐྱར་པ། གོས་ཆེན་གྱི་རི་མོ་སྤྲིན་འབྲུག་གི་གཟུགས་སུ་དོད་པ།
གཟུགས་སུ་དུང་པ། མཐོང་ཐོས་སོགས་དབང་གེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སྐྱར་པ། གཟུགས་སྤྱི་རོ་རིག་བྱ་ལྟ་བུལ།
གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྒྲུང་བའི་གཟུགས། གླུ་ཤི། རྟ། རེག་བྱ་ལྟལ།

གཟུང་ཐག་དོ་རྩེ། ལྷགས་ཆོག་བྱས་སྐྱབ་སོགས་ལ་དགོས་པའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་སྟེ། ཆོན་ལྷ་ལྷ་ལྷན་གྱི་
ཐིག་སྤྱད་རྩི་རྩེར་དགྲིས་པ་ཞིག་

གཟུང་དང་འཛིན་པའི་འབྲུལ་འཁོར། གཟུང་བ་ཡུལ་དང་། འཛིན་བ་སེམས་གཉིས་དམ་པོར་འབྲེལ་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ངོ་མ་འཕྲོད་པའི་མི་རྣམས་སྒོ་འབྲུལ་དུ་འཇུག་པ།
གཟུང་དོན། རང་འཛིན་དབང་པོའི་མཛོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན་གཟུགས་སྤྲུལ་སོགས་པའོ།
གཟུང་རྣམ། ① ལ་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཏེ་གཟུང་བ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྟེ་བ་སྟེ། ཤེས་པས་འཛིན་པར་བྱ་
བའི་ཡུལ་ལས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཡུལ། ② འཛིན་པའི་མ་འོངས་པ། ③ ཡུལ་ཏེ་གཟུགས། གླུ་
ཤི། རྟ། རེག་བྱ། ཆོས་བཅས་དུག་ལ་ཟེར། ④ [མཛོན་]བྱ་ལོན།

གཟུང་བ་བདག་མེད། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་བདེན་པར་མ་བྱུང་པ།

གཟུང་བ་རུལ་མཉམ་ཆེད། ཡུལ་གྱི་དངོས་པོའི་རྒྱུང་མཐའ་ཕྱོགས་མཆོམས་ཀྱི་ཆ་དབྱེ་མི་སྐབ་པ་
ཞིག་སྟེ། བྱེད་བྱས་སྐབས་འདོད་པའི་བྱེད་ལོ་ཆོས་བྱེད་དོ།།

གཟུང་བ་ཡུལ། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ།

གཟུང་བའི་ཆ། ལུས་ཀྱི་ཅའི་བྱེད་བྱག་ཅིག་

གཟུང་བྱ་གཉིས། གསོ་བ་པོ་སྤྲིན་པས་དུས་ཉིག་དུ་སྒོ་ལ་དམ་པོར་གཟུང་བར་བྱ་དགོས་པའི་དམ་
ཆོག་གཉིས་ཏེ། སྤེ་སྤིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བེ་སྤོན་
ལས། གཟུང་བྱ་གཉིས་ནི། སྤྲན་གྱི་བརྒྱུད་པའི་རིག་འཛིན་རྣམས་བཀའ་སྤྱད་དུ་བཟུང་ལ་
གསོལ་མཆོད་དང་རེ་རྟོས་བྱ། ཆ་བྱད་རྣམས་ཡི་དམ་གྱི་བྲག་ཆ་ལྟར་བཟུང་སྟེ་མི་འབྲེལ་བར་
བཅང་ངོ།། ཞེས་གསུངས།

གཟུང་མ། རྒྱུང་མ།

གཟུང་མོ། [ཉིད]གཟུགས་མོ་དང་དོན་གཅིག་

གཟུང་འཛིན། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་བསྟུས་པའི་མིང་ཡིན།

གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ། གཟུང་བ་ནི་ཡུལ་དང་། འཛིན་བ་ནི་ཡུལ་ཅན་ལ་གོ་དགོས། ཁ་པོ་
ལྟ་བུ་རང་གི་ཆོགས་པ་ན་སྟོ་མེར་སོགས་གྲངས་ཇི་ཅམ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་དབང་
ཤེས་ཀྱང་དེ་དང་གྲངས་མཚུངས་པ་སྟོ་མེར་སོ་སོ་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་བར་ཁས་
ཐུངས་པས་གནས་ཀྱིས་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་དུ་འཛོག་པ་པའི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན།

གཟུང་འཛིན་རྟོག་པ། ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ནམ་ཡུལ་དང་ཡུལ་གཉིས་སུ་
བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་རྟོག་

གཟུང་འཛིན་རྟོག་པས་ཉམ་ང་མེད། གཟུང་བ་ཞེས་པ་ཡུལ་དུག་སྟེ། གཟུགས། གླུ། དེ། རྟོ། རེག་
བྲ། ཆོས་བཅས་ཡིན་ལ། འཛིན་པ་ཞེས་པ་ཡུལ་དུག་པོ་དེ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དུག་སྟེ། མིག་
གི་རྣམ་ཤེས། རྣ་བའི་རྣམ་ཤེས། ལྟའི་རྣམ་ཤེས། ལྟའི་རྣམ་ཤེས། ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས། ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་ཤེས་ཏེ། མདོར་བསྟུས་ན། གཟུང་བ་ཡུལ་དུག་པོ་དེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྒྲག་
མི་དགོས་ཞེས་པའི་དོན།

གཟུང་འཛིན་སྣང་བ་བཙེ་བརྒྱད། གཟུགས། གླུ། དེ། རྟོ། རེག་བྲ། ཆོས་བཅས་གཟུང་བ་ཡུལ་དུག་
དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས། རྣ་བའི་རྣམ་ཤེས། ལྟའི་རྣམ་ཤེས། ལྟའི་རྣམ་ཤེས། ལུས་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བཅས་འཛིན་པ་སེམས་དུག་མིག་གི་དབང་པོ། རྣ་བའི་དབང་པོ། ལྟའི་
དབང་པོ། ལྟའི་དབང་པོ། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་བཅས་བདག་སྟེན་དབང་པོ་དུག་
བཅས་བཙེ་བརྒྱད་དོ།

གཟུང་འཛིན་མཚན་མ་ཞིག་ བྱི་གཟུང་བ་ཡུལ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྟོ་དང་། ནང་འཛིན་པ་སེམས་
ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྟོ་གཉིས་རང་སར་ཞིག་པ།

གཟུང་འཛིན་ཇས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ། གཟུང་བ་ཡུལ་དང་འཛིན་པ་ཡུལ་ཅན། དེ་གཉིས་ཇས་
གཞན་མ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཇས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་འཛོག་པ་ཡིན། སྟེར་སྟོང་པ་ཞེས་
པར་གོ་བྱ་གཉིས་ཡོད། ས་ཕྱོགས་བུམ་པས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་པའི་སྟོང་པ་དང་། དགག་བྱ་

བདག་གིས་སྟོང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་སྟོང་ཚུལ་གཉིས་ལས། འདིར་བྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
སྟོང་བ་ལ་གོ་དགོས། སྟོན་པོ་ལྟ་བུ་སྟོང་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་ཟུམ་གཞན་ནས། ཟུམ་ཐ་དད་ཡིན་
པས་སྟོང་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལྟ་མོར་འཛོག་པ་ནི་སེམས་ཅན་པའི་ལུགས་ཡིན་ནོ།

གཟུང་འཛིན་རོལ་བ། བྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་སྤང་བ་བཟང་ངན་སྣ་ཆོག་གས་པ་ཞིག་འཆར་བ་དེ་རྣམས་རང་
སེམས་ཀྱི་སྤང་བ་དག་དང་མ་དག་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་འཆར་སྤང་ཞིག་ཡིན་པས།
གཟུང་བ་ཡུལ་གྱི་རོ་ཐོ་མི་བཞིན་དུ་མ་ཆོག་གས་པ་དེ་སྤིད་དུ་རང་སེམས་ལ་སྤང་ཚུལ་གང་དང་
གང་ཡང་འཆར་བའི་འཁྲུལ་སྤང་སྣ་ཆོག་གས་ཡོང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། རང་གི་སེམས་ལ་འཆར་སྤང་
བཟང་ངན་འབྱེད་གསུམ་གང་བྱུང་བ་རྣམས་བྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཆར་
སྤང་དེ་དག་བྱི་རོལ་ཡུལ་དེ་རང་གི་ཐོག་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་འཆར་བ་ཡིན་ཅིང་། རྣམ་ཤེས་
ཆོག་གས་བྱུག་གས་རང་གི་སེམས་ལ་བྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་སྤང་བ་ཤར་བ་ཐམས་ཅད་གཟུང་བ་ཡུལ་
གྱི་སྤང་ཆ་དང་རང་སེམས་སོ་སོར་འཆར་བའི་ཟུ་བྱུང་བའི་སེམས་རྣམས་པ་བརྒྱད་བྱུང་བ་
ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་རོལ་བ་སྟེ་རྣམ་འགྱུར་ཡིན།

གཟུང་ཡུལ། འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཟུང་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཏེ། ཆོ་ངོར་སྤང་བའི་ཆོས་བྱམས་པ་དང་།
བྱམས་པའི་དོན་སྟེ།

གཟུང་ཡུལ་ནི། དོན་རིག་མངོན་སུམ་མས། སྟོ་སྟེའི་རིག་པ་ཡང་དག་པ་དང་དེའི་ཟུམ་འབྲངས་ཡིད་
ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཡུལ།

གཟུངས། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་དོན་མི་བཟླེད་པར་འཛིན་པའི་དོན་ཏེ། རོ་ཐོ་བླན་པ་དང་ཤེས་རབ་བྱུང་བར་
ཅན་གྱིས་བྱེད་ལས་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་འཛིན་ཅིང་མི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་སེལ་བའི་མ་སྟེ་
དང་ལྟན་པའོ།

གཟུངས་ཀྱི་སྟོ་བཞི། བཟོད་པའི་གཟུངས་དང་། རྟགས་ཀྱི་གཟུངས། ཆོག་གི་གཟུངས། དོན་གྱི་
གཟུངས་བཅས་བཞིའོ།

གཟུངས་ཀྱི་སྟོ་བས། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་དོན་མི་བཟླེད་པར་འཛིན་པའོ།

གཟུངས་ཀྱི་ཆོག་མངོན་དང་རྒྱད་སྟེ་སོགས་ནས་བྱུང་བའི་གཟུང་རྟགས།

གཟུངས་ཀྱི་ཆོག་ས། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་དམ་པའི་ཆོས་འདྲིན་
ལུས་པའི་དྲན་བ་ཤེས་རབ་མཆུངས་ལྡན་ནོ། ཆོས་ཀྱི་གཟུངས། རོན་གྱི་གཟུངས། བཟོད་པའི་
གཟུངས། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་གཟུངས་དང་བཞིའོ།

གཟུངས་ཁེབས། གཟུང་སྒྲགས་ཀྱི་ཤོག་རྩེ་ལ་ལ་གཡོག་རྒྱའི་དར་གོས།
གཟུངས་རྒྱག་གོས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ལྷན་བ་རྒྱབ་སྐབས་སྟོན་ལ་ལྷན་པའི་སྟེང་དུ་སྦྱད་པས་གཤམ་རྒྱབ་པ།
གཟུངས་ལྷ། ལུང་འཇུག་འབྲུལ་རྒྱའི་གཟུངས་ལྷ་སྟེ། གཙུག་རྟེན་ཆས་རྒྱལ་དང་། གཙུག་རྟེན་རི་
མེད། གསང་བ་རིང་བསྐལ། བྱང་ཆུབ་རྒྱན་འབྲུམ། རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པོ་རྣམས་ཡིན་ནོ།

གཟུངས་སྒྲགས། ལྷའི་སྦྱུང་དག་སྤྱད་རྟོཾ་གཙོ་བོར་སྦྱབ་ཤེད་བདེ་སྟོང་ཡི་གེར་ཤར་བའི་སྒྲགས།
གཟུངས་ཆེན་གྲ། སྟོང་ཆེན་རབ་འཛོམས་མ་དང་། མ་བྱ་ཆེན་མོ། གསང་སྒྲགས་རྗེས་འདྲིན་མ།
བསིལ་བའི་ཆལ་ཆེན་མོ། སོ་སོར་འབྲང་མ་བཅས་ཀྱི་གཟུངས་སྒྲགས།

གཟུངས་ཆེན་སྟེ། གཙུག་རྟེན་ཆས་རྒྱལ། གཙུག་རྟེན་རི་མེད། གསང་བ་རིང་བསྐལ། བྱང་ཆུབ་
རྒྱན་འབྲུམ། རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པོའོ།

གཟུངས་ཆེན་པོ། གཟུངས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
གཟུངས་རྟེན། སྦྱ་འབྲེལ་དང་དུ་འཇུག་རྒྱའི་གཟུངས་སྒྲགས་སོགས་ཀྱི་ནང་རྟེན།
གཟུངས་ཐག གཟུང་ཐག་རྟོཾ་དང་རོན་གཅིག
གཟུངས་ཐོབ་པ། མི་བཟོད་པའི་གཟུངས་ཐོབ་བའམ་དབང་ཐོབ་པ།

གཟུངས་འདུས། རོ་ནང་ཏུ་རན་ཐས་མདོ་རྒྱད་ཁག་ནས་བཏོན་པའི་གཟུངས་སྒྲགས་དང་ཆོས་ཆེན་
ཀྱི་སྒྲིགས་བམ་ཆེན་པོ་ཞིག

གཟུངས་འདེབས། ① སྒྲགས་ཐེང་གི་སྦྱད་པས་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པ། ② གཟུངས་
སྒྲགས་བརྒྲས་པའི་ལུལ་འདེབས་པ།

གཟུངས་སྟོབས། སྤར་ཐོས་པའི་ཆོག་རོན་མི་བཟོད་པར་འདྲིན་བའི་གཟུངས་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་
རོན་བཤད་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ནི་སྟོབས་པའོ།

གཟུངས་སྦྱིན། ① བྱངས་གནས་ཆེན་པོ་ཞིག ② གཟུངས་ཀྱི་ལུང་འབོག་པ།

གཟུངས་མ། བྱག་རྒྱ་མ་སྟེ་ཤེས་རབ་མ།

གཟུངས་མེད་རྟོགས་པའི་ས། བྱང་མེས་ཀྱི་བློ་ཅེ་གང་རུང་གི་བསྐྱུས་པའི་གཟུང་བ་རང་བཞིན་
མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ།

གཟུངས་གཞུག་ མཆོད་རྟེན་དང་སྐྱ་འདྲའི་ནང་ལ་འཇུག་རྒྱའི་རིང་བསྐལ་དང་གཟུངས་སྐྱགས་
སོགས་རྟེན་གྱི་སྦྱིང་པོ།

གཟུངས་གཞུག་འབྲུལ་བ། ① མཆོད་རྟེན་ནམ་སྐྱ་འདྲ་ནང་དུ་རིང་བསྐལ་སོགས་འཇུག་པ།

② མགོ་བསྐྱར་བཏང་ནས་ཁོག་པ་བརྒྱངས་པ།

གཟུངས་བཞི། ཆོས་ཀྱི་གཟུངས། རོན་གྱི་གཟུངས། སྐྱགས་ཀྱི་གཟུངས། བཟོད་པའི་གཟུངས།

གཟུངས་གཟེར། སྒྲིའི་མཛོ་སྒྲ།

གཟུངས་རིང་། གཟུངས་སྐྱགས་རིང་པའི་བྲས་ཏེ་རྣམ་རྒྱལ་མའི་གཟུངས་རིང་ལྟ་བུའོ།

གཟུངས་སྐྱ་བརྒྱང་བ། ཆོག་དོན་མ་བཟེད་པར་བྲས་པ། བསྐྱབ་བྱ་ཆང་མ་གཟུངས་སྐྱ་བརྒྱང་བ།

གཟུངས་གསུམ། རྣམ་སྟོན་གྱིས་ཐོབ་པའི་གཟུངས། ཐོས་བསམ་གོམས་པས་ཐོབ་པའི་གཟུངས།

སྒོམ་བྱང་ཏིང་འེ་འཛིན་གྱིས་ཐོབ་པའི་གཟུངས་བཅས་གསུམ་མོ།

གཟུང་བ། འཇུད་པའི་མ་འོངས་པ།

གཟུམ། བཅུ་མ་ལ་གཟུམ་འབྲི་བའང་ཡོད།

གཟུར། བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ། མདའ་སོགས་ལ་འབྱོལ་བའི་དོན་ཏེ། གཟུར་བྱའི་མདའ།

གཟུར་བར་བྱ་ཞེས་པ།

གཟུར་གནས། རྟོགས་སྐྱ་མ་སྦྱང་བར་ཤར་པོར་གནས་པའམ་གཟུ་པོར་གནས་པ། རྫོག་གཟུར་གནས་

ཀྱི་སྒོ་ནས་ལས་དོན་བྱེད་པ། གཟུར་གནས་སྦྱེས་བྱ་ཉིན་གྱི་སྐར་མ་ལྟར་དགོན།

གཟུར་གནས་ཤར་འབྲེལ། རྟོགས་རིས་མེད་པ།

གཟུར་བ། ① འཇུར་བའི་མ་འོངས་པ། ② [རྫིང་]ལུད་པའི་མིང་།

གཟུར་ལྟ་འབྲུམ་དགོན། དགོན་པ་ཐོག་མར་ལྷགས་བདུད་རྩི་རྒྱལ་པས་བཏབ་པར་བཤད། བྲུབ་མཐའ་

རྫིང་མ་པ་ཡིན། དུང་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉལ་རྩོད་ཆོང་ཁོངས་སྐྱ་ཡོད།

གཟུམ། བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག།

གཟུམ་དོ་རྗེ་རྒྱལ་མཆོན། ཐོག་མར་སྐྱ་མེས་ཀྱི་དངོས་སྟོན། རྗེས་སུ་དོ་བོ་རྗེ་ལས་ཆོས་མང་དུ་
གསན་ཞེས་བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་ལས་གསལ།

གཟེ། ① སྟོང་གནས་དང་ཆང་གི་མིང་ལ་འདུག་སྟེ། སྟག་ཆང་ལ་སྟག་གཟེ། ② ཁལ་རྟ་ལ་འགེལ་
རྒྱུ་ལྟེ་བོའི་མིང་དུ་བཤད་བའང་ཡོད།

གཟེ་ཆུང་། རྩོམ་མེད། སྟུང་བུ་གཟེ་ཆུང་།

གཟེ་ཆེ་བ། ཐུབ་ཆེ་བ།

གཟེ་མ། ཐང་སྐྱོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ད། ཞུ་རྗེས་བྱོད། རུས་བས་མཁལ་ནད་དང་། གཅིན་
འགག་བ། ཐུས་བུ་བཅས་ལ་བན། ཐུས་སྟོབས་སྟེད། མིང་གི་ནམ་བུངས་ལ་རྒྱ་མཆོའི་མཐའ་
ཅན་དང་། དུ་བྱེད་མ། རྒྱ་མེད་སྟེས། མཐའ་རྟེན་དཀལ། རེག་བ་དཀལ། རེག་བུང་ན་བཅས་སོ།

གཟེ་མ་ར་མགོ། གཟེ་མ་དང་དོན་གཅིག།

གཟེ་མའི་ཆང་། གཟེ་མ་དང་ནས་བསྐྱེས་པའི་སྐྱུ་མ་གྱི་ནད་དུ་གཟེ་མ་ཆུར་བསྐྱས་པའི་ཁྲ་བས་
བསིངས་པའི་ཆང་གི་མིང་སྟེ། ཁྲི་མ་འཕྲིན་ལས་རྒྱུད་ལས། གཟེ་ཆང་གཟེ་མ་ནས་བསྐྱེས་སྐྱུ་
ནད་དུ། གཟེ་མ་ཆུར་བསྐྱས་ཁྲ་བས་བསིངས་པ་ནི། རུས་ཆིགས་མཁལ་མའི་རྒྱང་དང་རྒྱ་སེར་
འཛོམས། ཁྲད་པར་རྒྱང་ཆབས་མཁལ་མར་བབས་པ་འདོན། ཞེས་གསུངས།

གཟེ་མའི་འབྲ། ཆོར་མ་གཟེ་མ་ར་མགོའི་འབྲས་བུ།

གཟེ་མོ། [ཡུལ་]གཟུགས་མོ།

གཟེ་ཆོང་། [རྫིང་]ཆོང་ལས།

གཟེ་བུ། གཟེར་བུ།

གཟེག་འཛིག་གི་མ་འོངས་པ་ལ་གཟེག་འབྲི་བའང་ཡོད།

གཟེག་ཆ། བཟོད་བསྐྱན།

གཟེགས་མ། ཐེགས་མ་དང་འབྲ།

གཟེགས་ཐན་བ། ① སྐར་རྒྱ་གར་གྱི་དང་སྟོང་ཞིག་སྟེ། དེ་གཞན་གྱིས་བོར་བའི་གཟེགས་མ་ཐ་ཞིང་

བརྩམ་ཞུགས་པ་སྔོང་མཁན་ཞིག་ཡིན་པས་མིང་དེ་ལྟར་གྲགས། ② བཟེལ་ཚུལ་གཞན། རྟོག་གཤེ་ཆོག་དོན་རྒྱག་ཁས་ལེན་པ་ཤེ་ལུ་སྟེགས་ཀྱི་ཐག་པ་སྟེ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཏུག་ལྷག་པ་རིགས་པ་ཅན་པ་བཅས་སོ།།

གཟེང་། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། སྤྱ་མོགས་ལྟེན་ཏུ་ལང་བ་སྟེ། སྤྱ་ཁམ་མེད་
ལྟེན་ཏུ་གཟེང་། སྤྱ་གཟེང་བ། སྤྱ་གཟེང་བ་ཞེས་པ།

གཟེངས། དཔངས། དཔལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་ཞིང་ཤངས་ཀྱི་གཟེངས་མཐོ་བ།

གཟེངས་ཅན། སང་སྟོང་ཞིག་གི་མིང་།

གཟེངས་བརྟེན། བརྟེན་གསུང་དྲན། གཟེངས་བརྟེན། གཟེངས་བརྟེན་ལམ་མ། འོས་བབས་ཀྱི་
གཟེངས་བརྟེན། གཟེངས་བརྟེན་ལག་ཁྱིམ།

གཟེངས་མཐོ་བ། གཞན་པས་ལྷག་པའམ་ལེགས་བ། བྱས་རྗེས་གཟེངས་མཐོ་བ། བརྟགས་ཁྲི་
གཟེངས་མཐོ་བ། འབྲས་བ་གཟེངས་མཐོ་བ།

གཟེངས་པ། ① བྱེན་དུངས་ཡར་འདེགས་པའང་རྒྱུང་པ། ལྷལ་མགོ་བྱེན་དུ་གཟེངས་པ། རལ་གྱི་
གནས་དུ་གཟེངས་པ། ② [མངོན]གཟི་བྱེན།

གཟེངས་པོ། ① དཔངས་མཐོ་པོ། རི་པོའི་ཅེ་མོ་གཟེངས་པོ་གནས་པ་སྟེ། ② ལུས་བྱང་དང་ཁྱད་
འཕགས། ལུས་རྗེས་གཟེངས་པོ། ཡོན་ཏན་གཟེངས་པོ།

གཟེངས་ལྷན་ ལྷ་རྩེ་མོ་དིང་པོ་ཞིག

གཞེངས་གཞེངས། བསྐྱེད་བསྐྱེད་ངམ་ཡང་མེད་མེད། སྒྲིན་མ་གྲེན་དུ་གཞེངས་གཞེངས་བྱས་ནས་ལྷ་བ།

གཟེངས་སྤྱི་ཐོན་པ། གཞན་ལས་བྱད་དུ་ཐོན་པ།

གཞིར། རྒྱུ་མེད་ལས་ཚིག་སྟེ་གཅིག་ཡང་བཀའ་ནས་སྟེ་གཞན་ནམ་ཁྲིག་སོ་མང་འབྱུང་བའི་དོན་
ཏེ། རྫོག་པའི་ཐུ་བ་གཉིས་གཡས་གཞིར་དང་གཡོན་གཞིར་གྲུལ། མཛོད་སྟེ་མིག་དྲུ་མགོར་
གཞིར་སྟེ་གྲུ།

གཟེད་པ། ① འཛིན་པ་པེས་སྟོན་གཟེད་པར་བྱ་དང་ལག་པ་གཟེད་ཟེན་པ། སླེ་ཁྱེད་ནས་ཞགས་པ་
གཟེད་པ། ② [ཁྱིད]སྐྱལ།

གཟེབ། ① བྱར། ② ལྷག་མ་ལས་བསྐྱས་པའི་སྒྲོམ་ཁ་སྤྱར་ཞིག
གཟེབ་ཀྱི་སྒྲོག་མ། ལྷག་མ་སོགས་ལས་བཅོས་པའི་གཟེབ་སྒོད།
གཟེབ་སྒོད། ལྷག་མའམ་ཤིང་གི་ལྷག་མའི་སྐམ་སྒྲོམ་ཁ་སྤྱར་ལྟ་བུའི་སྒོམ།
གཟེབ་མ། ① ལྷག་མས་བཅོས་པའི་སྒོད་དེབས་བྱ་བཞི་ཞིག ནེ་ཙོ་སྤྱ་བས་གཟེབ་མར་ཚུད།
② གཟེབ་སྒོད་དང་འདྲ།
གཟེམ། འདྲེམ་གྱི་མ་འོངས་པ།
གཟེམ་པ། འདྲེམ་པའི་ད་ལྟ་བའི་འདྲི་སྒོལ་གཞན་ཞིག
གཟེར། ① ཉན་གྱི་ཟུག་རྩ་ཆེ་བ། མགོ་གཟེར། ཟུག་གཟེར། ཟུམ་ནད་ཀྱི་གཟེར། ② འོད་གཟེར།
③ ལྷགས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་འཛུགས་བྱེད་ཚོན་པོ་ཞིག ལྷགས་གཟེར། གཙུམ་གཟེར། ལྷག་
གཟེར། གཟེར་གྱིས་འདེབས་པ།
གཟེར་ཀ ན་ཟུག
གཟེར་ཀར། གཟེར་རུ་བའམ་ལྷགས་གཟེར་ལ་ཟེར།
གཟེར་ཁ། ན་ཟུག་ཅིག་ནད་ཀྱི་གཟེར་ཁ་རྒྱབ་པ།
གཟེར་མགོ་གཟེར་གྱི་མགོ་
གཟེར་འཛོམས། སྒྲན་གྱི་མིང་།
གཟེར་བྱང་། ① ཡུན་བྱང་ནད་ཀྱི་གཟེར། ② སྒོད་གཟེར་སྒོ་ཚད་ཅེས་པ་གཉན་རིགས་བཅོ་བརྒྱད་
ཀྱི་ནད་གསེས་ཤིག ③ ལྷགས་གཟེར་བྱང་བྱང་།
གཟེར་ཐེབས། གཟེར་བྱ་བཏབ་ནས་ཟུག་པ། ལས་དོན་མི་འབྲུར་བའི་གནད་གཟེར་ཐེབས་པ།
གཟེར་སྒོམ། གཟེར་གྱིས་མཉམ་དུ་སྒོམ་པ། ཤོག་ལྗེ་མང་པོ་བཅེགས་པའི་མཐའ་སྤྱིར་གཟེར་སྒོམ་བརྒྱབ་པ།
གཟེར་གདན། གཟེར་དང་འོག་གཞིའི་བར་གྱི་གདན།
གཟེར་མདུན་ལུང་དགོན། རབ་བྱང་དུག་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༩ལོར་སྤྱི་ལ་ཚང་སྐུ་མ་སྤྱི་མེང་
གསུམ་པ་སྤྱི་ལ་ཚང་སྐུ་མ་དུང་གི་ཞལ་སྒོ་ཅན་ནམ་མཁོན་གཞན་དག་དབང་རིག་གོལ་ཐེན་
ལས་ཀྱིས་བཏབ། ལྷགས་དེར་བྱུང་མཐའ་ས་སྤྱི་ཡིན། དུས་བྱིས་ཉི་མཁམས་ལུགས་ཀྱི་རྟིང་མར་

གྲུ་དུ་ད་ལྷ་ཡུལ་ཡུལ་པོད་རིགས་རང་སྐྱོད་ཁུལ་ནང་ཆེན་ཆོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཟེར་འདེབས། ① གཟེར་ཁ་རྒྱལ་བ། སིང་ལ་ལྷགས་ཀྱི་གཟེར་འདེབས་བ། ② ན་བའམ་ནད་གོས་
བ། ལུས་ལ་ནད་ཀྱི་གཟེར་འདེབས་བ།
གཟེར་ནད། གཟེར་རྒྱག་རྒྱལ་བའི་ན་ཆ། མྱོ་བྱར་གཟེར་ནད་བྱུང་བ།
གཟེར་ནད་རྩ་འགགས། རྟགས་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་དུག་ནད་རྩ་མ་དང་མཁལ་མར་བབས་
པའི་མིང་སྟེ། འབྲི་བྱང་ཆེད་བར་བརྟན་པས་མཛད་པའི་དུག་ནད་ཀྱི་བཙོས་ཐབས་གཞན་པན་
རྒྱ་བའི་འཇུག་ཟེར་ལས། གཟེར་ནད་རྩ་འགགས་ནི། དུག་ནད་རྩ་མ་དང་མཁལ་མ་ལ་བབས་
པས་རྩ་གཟེར་ཀྱི་ནད་ལྟར་ལྷང་དུ་བ་བྱས་ནས་རྩ་ཞབས་གཟེར་ཞིང་། ཅ་མིག་ན་ལ་དྲི་རྩ་མི་
འབྱུང་བ་འགགས་པའི་དུག་ནད། ཅས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
གཟེར་བ། [ཡུལ་]སྟོན་པ་དང་། འགེལ་བ། འཇུགས་བ། སྐད་པར་གྱི་གཟེར། གོང་བར་ཁབ་གཟེར།
ན་བར་སྒྲུ་བྱ་གཟེར། ལུ་དྲུང་གྱི་ན་དུ་གཟེར།
གཟེར་བྲ། གཟེར་རྒྱུང་བྲ།
གཟེར་མ། ལྷགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་འཇུགས་སྤྱད་དམ་འདེབས་སྤྱད་ཆོན་པོ་ཞིག་གཟེར་མ་རྒྱལ་བ།
གཟེར་མིག ① ན་རྒྱག་གི་གནད། ② གཟེར་བྲ་རྒྱལ་ཡུལ་ཨི་ཁུང་།
གཟེར་སྒྲན་ཟེར་པོ། རུས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་མིང་ཆེན་མེར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལིག་སྟེ། གོང་སྒྲན་པའི་པོད་དམར་ལས། གཟེར་སྒྲན་མེར་པོ་ནི། སྟོད་འཆངས་ཀྱི་གཟེར་
འཛོམས་པའི་སྒྲན་མེར་པོ་སྟེ་མིང་ཆེན་མེར་པོའི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
གཟེར་སྒྲན་གསུམ། ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས་དང་། ཨ་བྲག་ཆེར་སྟོན། མིང་ཆེན་མེར་པོ་གསུམ་གྱི་
བསྐྱས་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟེ་དགེ་དྲུང་འཆོ་བ་བྱ་དུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲན་གྱི་བན་བསྐྱས་
དང་གལ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་སྟོོ་གསལ་མཁྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། གཟེར་སྒྲན་གསུམ་ནི་ཨ་
བྲག་གཟེར་འཛོམས། ཨ་བྲག་ཆེར་སྟོན། མིང་ཆེན་མེར་པོ་གསུམ་གྱི་བན་བསྐྱས་པའི་མིང་
རོ། ཞེས་གསུངས།
གཟེར་དམིགས། ན་ཆ་ཡོད་པའི་གནད་གསང་།

གཟེར་ཆོམ། སྤྱད་པས་ཆེས་སྤངས་ཤིག

གཟེར་བྱག ① ཉན་གྱི་བྱག་ཐུ། ② གཟེར་བྱ་བྱག་པ། རྒྱུ་པར་གཟེར་བྱ་བྱག་པ།

གཟོ་བ། དེམ་འཇམ་བཤམ་གསོ་བ། བྱས་པ་གཟོ་བ། བཀའ་དེམ་གཟོ་བ། གཟོ་ཞིང་བྱས་པ་ཤེས་པ།
དེམ་ཅན་ལ་དེམ་གཟོ་བའི་སྒྲོ་མེད་པ།

གཟོགས། གཟགས་པའི་སྐྱལ་ཆིག

གཟོང་། ① ཤིང་དང་རྩོམ་གས་ལ་ཨི་ཁུང་འཕེགས་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག ② ལྷགས་གཏུབ་བྱེད་ཀྱི་
ལག་ཆ་ཞིག

གཟོང་ཁ། ཨི་ཁུང་འཕེགས་བྱེད་ལག་ཆའི་སོ།།

གཟོང་ཆག ཤིང་བཟོ་བའི་གཟོང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག

གཟོང་བྱ། ཤིང་བཟོ་བས་ཤིང་འཕེགས་བྱེད་ཀྱི་གཟོང་རྒྱུང་རྒྱུང་།

གཟོང་འེལ། ལྷགས་འེལས་ལ་ཨི་ཁུང་འཕེགས་བྱེད་ཀྱི་གཟོང་འེལ་དབྱིབས་ཅན་ཞིག

གཟོད། རྒྱུ་དུ་ད་གཟོད་ཅེས་བཀོལ་བ་ཁྲབ་ཆེ་ཞིང་རྒྱ་མཚན་སྟོན་པའི་ན་ཡིག་དང་འབྲེལ་ནས་
བཀོལ་ཏེ། བྱས་ན། ད་གཟོད་བྱལ། འཐབ་རྩོད་བྱས་ན་ད་གཟོད་དག་པོ་པམ་པར་བྱེད་བྱལ།

གཟོད་མ། གཏོད་མའམ་ཐོག་མ། ཉམ་མཁའ་གཟོད་མ་ནས་སྟོང་བ་རེད། གཟོད་མའི་དུས་ནས་མི་སྐྱེ་བ།

གཟོན། གཟོན་པའི་སྐྱལ་ཆིག

གཟོན་པ། ① གཟན་པ། གཟོན། རྒྱུད་ཐོས་པ། རྒྱ་དངོས་རྣམས་རྒྱུད་གཟོན་པར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པ།

② [རྟིང]མི་ཉན་པ་དང་ཉན་འདོད་མེད་པ། བསྐྱོ་བ་རྣམ་གཟོན་པ།

གཟོབ། གཟབ་ཀྱི་འབྲི་རྒྱལ་གཞན།

གཟོབ་པ། གཟབས་པ། གཟབ་པ། གཟོབས། རྫོང་བསྐྱིམས་ནས་བག་ཐོན་བྱེད་པ། བརྟགས་ཏེ་གཟབ་
པ། ལས་སྐྱབས་གཟོབ་པར་བྱེད་པ། དེག་པ་གཟོབ་གཟོབ་པ། རྫོན་པོར་མངའ་གསོལ་བ་ཤིན་

དུ་གཟབས་པ།

གཟོབ་པོ། ཡིད་གཟབ་དང་བདག་གཅེས་བྱེད་པ། རང་གི་ལུས་ལ་གཟོབ་པོ་བྱེད་ཨང་།

གཟོབས། གཟབ་པ་དང་གཟོབ་པའི་སྐྱལ་ཆིག

གཞོལ་བ། [རྟིང]བགས་ནས་གས་བ།

གཞོས། གཞོ་ཡི་འདས་པ་དང་སྐྱལ་ཆིག་

བཟང་། ① ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་སྟེ། མི་བཟང་རྟ་བཟང་། མ་བཟང་མའི་བུ་མོ། བསྐལ་བ་བཟང་།
བོ། རྟ་བཟང་བོ། བུ་བཟང་བོ་ཞེས་བ། ② བན་པའི་དོན་ཏེ། བྱར་ཀུམ་མཆེན་ནད་ལ་བཟང་།
ཅལ་སྤང་བུས་ན་ལུས་ཁམས་ལ་བཟང་ལྟ་བུ། ③ བུན་སུམ་ཆོགས་པའི་དོན་ཏེ། རེ་བཟང་རེ་
ལེགས། མེངས་སྟོང་ཏ་ཅང་བཟང་ལྟ་བུ། ④ ལུ་མོ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། བཟང་བཙོན། བཟང་
འགོག་ཁ་ཡག་ཆིག་བཟང་། དགེ་ཤུག་ཡོན་ཏན་ལྡན་ན་སྟོབ་མ་བཟང་ལྟ་བུ། ⑤ མཐུན་པའི་
དོན་ཏེ། རེད་གཉིས་ཏ་ཅང་བཟང་། ཁྱོད་བཟང་ང་བཟང་བྱེད། ⑥ སྐུས་ཀ་ལེགས་པའམ་མཛེས་
པའི་དོན་ཏེ། གོས་བཟང་པོ་དབྱར་གསུམ་ཆར་གྱིས་ཟག་མི་བཟང་པོ་དུག་ཅུ་ལོ་ཡིས་ཐུག་ ཅ་
ལག་བཟང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཟང་སྟོང་། བྱང་སེམས་ཤིག་གི་མཆོན།

བཟང་སྟོར་ངན་འཛེམས། བཟང་པོ་འདབས་ནས་སྟོར་ཞིང་ངན་པ་ལྡད་ནས་འཛེམས་པ་ལ་ཟེར།

བཟང་བྲི། ལུས་པོངས་ཆེ་ཞིང་སྐད་སྟོམ་པ་ཞིག་

བཟང་ཁྲག་ནད་མེད་སྟོབས་ལྡན་གྱི་མི་སྤྲུགས་གྱི་བྱངས་ཁྲག་བཟང་ཁྲག་ཁྲག་པ།

བཟང་མཁའ། [མངོན]གོས་བཟོ་བ།

བཟང་གོམས། སྟོད་བཟང་གི་གོམས་འདྲིས།

བཟང་གོས། ① ཆས་གོས་བཟང་པོ། ② གོས་ཆེན་སྐུས་དག་

བཟང་གོས་ཡུག་བམ། དར་འབྲུ་ལས་བཟོས་པའི་གོས་ལ་བཟང་གོས་ཟེར་ཞིང་། ཡུག་བམ་ནི་ཁ་
ཆལ་གྱི་སྟེ་པན་ཚུན་མ་བཅད་པར་ཡོད་པ་སྟེ། ཡོངས་གྲགས་སུ་ལྟེབས་སྐྱེལ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།
གོས་ཆེན་དང་ཁྱུ་ཅི་ལ་ཡུག་དང་ལྟེབས་སྐྱེལ་ཞེས་གཉིས་ཀར་འབོད་སྟོལ་ཡོད་ཀྱང་། རས་
སོགས་ལ་ཁ་ཆར་མ་བཅད་པ་ལ་ཡུག་ཅས་འབོད་པ་ལས། ལྟེབས་སྐྱེལ་ཞེས་འབོད་སྟོལ་མེད།

བཟང་དགྲ། བཟང་པོ་ཐམས་ཅད།

བཟང་འགྲོ། བདེ་འགྲོ།

བཟང་ངན། བཟང་པོ་དང་ངན་པ། བསམ་པ་བཟང་ངན། རྣམ་འགྲུར་བཟང་ངན། བྱས་རྗེས་བཟང་
ངན། སྤངས་འབྲས་བཟང་ངན་འབྲིང་གསུམ་དུ་ཁྱད་འབྱེད་བྱེད་པ། དུག་སྒྲུལ་རོ་མ་ཡིན་པས་
ན། སྤྲོས་གང་ཡིན་བཟང་ངན་མེད།

བཟང་ངན་འབྲིང་གསུམ། མཆོག་དཔལ་བར་གསུམ་དང་དོན་གཅིག་

བཟང་ངན་མེད་པ། རྣམ་རྟོག་བཟང་ངན་རིས་སྤྲོས་མ་བཅད་པར་ཆ་མཉམ་དུ་འཛོག་པ།

བཟང་ངན་མེད་པའི་དབྱིངས། རང་སེམས་གསལ་ཞིང་རིག་པ་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ལ་
སོགས་པའི་བྱི་མས་གཡོགས་པ་ཅན་ལས། རང་གི་རོ་བོ་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་དྲངས་ཤིང་གསལ་
ལ་བྱི་མས་མ་གོས་པ་ཡིན་ཅིང་དེ་ཉིད་སངས་མ་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱན་མ་བྱུང་ནས་འགྲོ་བས་
ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་བཟང་པོར་གནས་པ་ཡིན་པ།

བཟང་ཆུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་རྩ་ཡུལ་རྫོང་གི་བྱང་རྒྱུད་ནས་འབབ་ཅིང་། དེའུ་
ཆུ་དང་འབྲེས་རྗེས་རྩ་ཡུལ་ཆུ་ཞེས་ཟེད།

བཟང་ཉམས། ① བཟང་པོའི་ཆུ་ལ་ལམ་བཟང་མདོག་ཁ་པོ། རང་བཞིན་བཟང་པོ་མེད་ཀྱང་བཟང་
ཉམས་སྟོན་པ། ② ལེགས་པའི་རྟགས་མཆོན།

བཟང་ལྗན། འཁོར་ལྗ་སྤེའི་ནང་ཆོན་ཞིག་

བཟང་ལྗན་དགོན། མིང་གཞན་བཟང་ལྗན་བྱམས་པ་སྤྱབ་བསྟན་སྤིང་ཟེད། བྱང་སེམས་རྒྱ་བ་རྒྱལ་
མཆོན་གྱིས་བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་ས་སྤྱོད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་
ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ངམ་རི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཟང་དུག་ ཟང་པོ་དུག་དང་དོན་གཅིག་

བཟང་པོ། ① སྤྱོད་བ་ཉེར་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་ གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་ལས་ཆུ་བོ་ལ་སྤྱན་འེ་
སྤིང་ན་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་ཞིག་ ② [མདོན]དབང་སྤྲུག་ཆེན་པོ། སྤན་བཟང་ལ་ཀ་ཀོ་
ལ་དང་། ཅུ་གང་། སུག་སྤེལ། རྩ་ཏི། ལི་ཤི། བྱར་བྱམ་བཅས་སྤྲུག་ཡོད་པས་བྱངས་དུག་
མཆོན། ཡར་ཐོའི་བཟང་པོ་དང་པོ་ཆེས་གཉིས། གཉིས་པ་ཆེས་བདུན། གསུམ་པ་ཆེས་བཅུ་
གཉིས། མར་ཐོའི་བཟང་པོ་དང་པོ་ཆེས་བཅུ་བདུན། གཉིས་པ་ཆེས་ཉེར་གཉིས། གསུམ་པ་

ཆོས་ཉིད་བདུན། ③ ལེགས་པ་དང་མཛེས་པ། ཁང་བཟང་། གོས་བཟང་། དེ་བཟང་། ཟས་བཟང་།
པོ། གུན་བཟང་། སྦྱོད་བཟང་། སེམས་བཟང་། ཆོས་བཟང་པོ། རེ་བཟང་རེ་ལེགས། བསྐྱལ་བ་
བཟང་པོ། མི་བཟང་དོན་བཟང་།

བཟང་པོ་བཙུ་འདྲེ་མས། བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྐོལ་ལ་བོད་རྒྱ་བཙུ་གཅིག་པའི་ཆོས་དྲུག་གི་ཉིན་ཕྱིད་ནས་
བདུན་གྱི་ཉིན་ཕྱིད་བར་དན་བ་དགུ་འདྲེ་མས་ཀྱི་ཕྱི་ཉིན་འཆར་བའི་དུས་ཆོད་བཟང་པོ་ཞིག་
བཟང་པོ་དྲུག་རྒྱ་ཉི་མེད་གི་བཟང་པོ། ཅུ་གང་སྒོ་བའི་བཟང་པོ། གྲུང་གུམ་མཆོན་པའི་བཟང་པོ། ལི་ཕི་
སྒོག་ཅའི་བཟང་པོ། སུག་སྒེལ་མཁལ་མའི་བཟང་པོ། ཀ་ཀོ་ལ་མཆོར་པའི་བཟང་པོ་བཅས་དྲུག་
བཟང་པོ་སྦྱོད་པའི་སྒོན་ལམ། འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྦྱོད་པའི་སྒོན་ལམ་གྱི་རྒལ་པོ་ཞེས་པ་མདོ་
པལ་པོ་ཆེའི་སྒྲེར་གཏོགས་པའི་སྒོན་ལམ་ཞིག་སྟེ། གཞོན་བུ་ལོར་བཟང་ལ་འཕགས་པ་གུན་ཏུ་
བཟང་པོས་གསུངས་པའི་སྒོན་ལམ་ལྟར། རང་གཞན་གྱི་དུས་གསུམ་དུ་བསགས་པའི་དགེ་བ་
ཆམས་གུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྦྱོད་པ་ལྟར་འགྲུང་བའི་ཕྱིར་བསྐྱོད་པ་དང་སྒོན་པའི་ཐབས་བྱུང་བར་
ཅན་སྟོན་པའི་མདོ་ཞིག་

བཟང་པོ་མ། [ཡུལ་]རང་བཞིན་བཟང་པོ་ཅན།

བཟང་པོ་བཞི། རྒྱ་ཉི་དང་། ལི་ཕི། ཀ་ཀོ་ལ། སུག་སྒེལ་བཞི་པའི་བསྐྱེད་མེད་སྟེ། གཡུ་ཐོག་ཆ་ལག་
བཙོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་མིང་དོན་བདེ་སྦྱོད་ནམ་ལྔ་ལས། རྒྱ་ཉི་ལི་ཕི་ཀ་ཀོ་ལ། སུག་སྒེལ་བཞི་པོ་
བཟང་པོ་བཞི། ཞེས་སོ།

བཟང་པོ་གསུམ། རྒྱ་ཉི་དང་། སུག་སྒེལ། ཀ་ཀོ་ལ་གསུམ་གྱི་བསྐྱེད་མེད་སྟེ། གཡུ་ཐོག་ཆ་ལག་
བཙོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲལ་མིང་དོན་བདེ་སྦྱོད་ནམ་ལྔ་ལས། རྒྱ་ཉི་སུག་སྒེལ་ཀ་ཀོ་ལ། རྩོད་གསུམ་
བཟང་པོ་གསུམ་ཞེས་བྲ། ཞེས་སོ།

བཟང་པོའི་འདུག་སྟངས། རྒལ་བ་བྱམས་པའི་བཞུགས་སྟངས།

བཟང་པོའི་དཔལ། [མདོན་]ཅན་དན།

བཟང་པོའི་རྒྱ་བ། བོད་རྒྱ་གཉིས་པ་ལ་དོ་རྩེ་མཁའ་འགྲོའི་རྒྱུད་སོགས་ནས་བཟང་པོའི་རྒྱ་བ་ཟེར།

བཟང་སྦྱོད། ① སྦྱོད་ཚུལ་བཟང་པོ། ཡ་རབས་བཟང་སྦྱོད་ལྟན་ལ་བཀུར་བསྟེ་བྱེད། ② འཕགས་པ་

བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྒོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་སྟེ་མདོ་སྟེ་ཞིག་ཨ་ནིའི་ཁོག་པར་བཟང་སྤྱོད་མི་ཆུད།
བཟང་སྤྱོད་དགོན། མིང་གཞན་བཟང་སྤྱོད་བྱ་ཆད་ཡང་ཟེད། ཏུས་ནས་དང་སྒྲུ་མ་སྤྱོད་པ་བྱུང་བ་
གསལ། གཡོན་རུ་དགོན་པའི་དགོན་ལག་དང་བྱུ་བ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་པོ་དེ་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
བཟང་སྤྱོད་འཆི་སྤྱ། བཟང་སྤྱོད་སྒོན་ལམ་གྱི་མདོ་ཆར་བརྒྱ་ཅ་དང་མཆོད་པ་བརྒྱ་ཅ་ལ་བརྟེན་ནས་
འཆི་སྤྱའི་ཆོག་ཞིག་
བཟང་བ། བཟང་པོ་དང་འབྲ།
བཟང་འབྲེལ། ཡག་པོའི་འབྲེལ་བ། བཟང་འབྲེལ་ཆེ་གཅིག་སངས་རྒྱས་པ།
བཟང་མོ། [མདོན]① ལྷག་རྒྱ། ② སྒྲོལ་མ།
བཟང་མོའི་རྣམ་ཐར། བོད་ཀྱི་ལྷ་མོ་འཁྲབ་སྐྱབས་མོ་སྐྱོད་ཐོག་ནས་གཏོང་བའི་རྣམ་ཐར།
བཟང་བཙོན། གཤེད་པ་ཀྱི་བཙོན་བརྒྱུག་པ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་གང་འདོད་འགྲོ་མི་ཆོག་ཀྱང་བཙོན་ཁང་
ནང་གུ་དོག་པོ་མེད་པར་བདེ་བདེ་བསྐྱད་ཆོག་པ།
བཟང་ཆོན། ཐང་ག་དང་ལྗེ་བས་རིས་རྣམས་ལ་ཆོན་གར་བཏང་སྟེ་གཞི་ཆོན་སྟོམས་ལ་བྱུགས་རིས་
མེད་པ་ཁ་བ་བབས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དེ་དང་ཏང་ཆོན་གཉིས་ཀྱི་འབྲེ་ཐབས་ཐ་དད་ཡིན།
བཟང་ཆོན་རི་མོ། རྒྱ་བསེས་སྐྱ་ཆོན་རི་མོ་ཞེས་ཀྱང་རུང་། དེ་ནི་ཆུ་དང་ཀ་རག་ལ་ཆོན་བསེས་ནས་
བཟོས་པའི་ཆོན་གྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན། ཆོན་འདིར་རྒྱན་དུ་རྒྱ་བསེས་ཏེ། ཤོག་བྱའམ། རས་
གཞི། བང་ལེག། གྲང་ལྗེ་བས་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྦྱང་ན་འཁྲིག་བཟང་ཆོན་རི་མོ་ནི་ལོ་རྒྱུས་
ཡུན་རིང་ལྡན་རུང་མིང་དེ་ཉི་རབས་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་ཁ་ཤས་ཀྱི་སྟོན་ཅམ་ལ་གཞི་ནས་བྱུང་།
བཟང་ཆོན་གྱི་ཁ་དོག་ནི་ཏར་ལ་བཟླག་མདངས་ཆེ་བ་དང་། གཞི་རྩའི་ཆར་དྲངས་གསལ་མེད་
ལ་འབྱར་ཤུགས་མེད་པ། ཐེམ་མི་འགྲོ་བ་རི་མོ་ཞིབ་ཆགས་ལ་གཏོང་ཐབ་འབྲི་ལུབ་པ། རྒྱ་ཁྲོན་
ཆེ་བའི་རི་མོར་སྦྱང་ན་པན་འབྲས་ལེགས་ཤིང་། མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཏུས་པ་གང་ལེགས་ལྡན་པ།
ལག་ཆ་སྐྱབས་བདེ་བ་འགྲོ་བྱོན་རྒྱུ་ཡིན། གསར་ཚུལ་དང་། དངོས་གྲིས་གང་ལའང་སྤྱོད་ཆོག་
པ་དང་། བེར་སྤྱོད་ཐབས་འཆོམ་པོ་བྱུང་ན་སྤྱོད་ཆོན་རི་མོའི་མཐུག་པོའི་ཉམས་དང་ཏང་ཆོན་

རི་མོའི་སྐབ་པའི་ཉམས་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་དཔེགས་བསལ་བྱང་ཆོས་འདོན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད།
འོན་ཀྱང་དེའི་སྟེན་ཆ་ནི་ཆོན་གྱི་ཁ་དོག་སྐྱུ་མ་པོ་མེད་པ། ཉི་འོད་ཀྱི་འོག་ཏུ་མཛོད་ཀྱི་འཕྲུང་བ། ད་
དུང་ཆོན་སྟོན་སྐབས་བཟོ་བཅོས་དང་འཕྲུང་འཕྲུང་མང་བྲགས་ན་ཐལ་མཛོད་ག་དང་། བཙོག་
རྟེན་སོགས་ཐོན་གྱི་ཡོད་པས་དོ་སྣང་མཛད་གལ་ཆེ།

བཟང་འཛོམས། ལེགས་པ་མང་པོ་འདུས་པ།

བཟང་ཟླ། [མཛོན]བོད་ཟླ་བ་བྱུང་བ།

བཟང་ཟླ་དགོན། ས་སྐྱ་བདག་ཆེན་ཆོ་གོས་རྒྱ་མཚོས་བཏབ། འདེབས་དུས་མ་གསལ། ཐུབ་མཐའ་
ས་སྐྱ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཟང་བཟང་། རམ་རིང་རྫོང་བཟང་བཟང་ཆུས། བཟང་བཟང་གྲོང་སྡེ།

བཟང་རི་དགོན། མིང་གཞན་ལྟོན་ཐུབ་མཐོང་སྟོན་ཟེར། དགོན་འདི་ཐོག་མར་འདེབས་མཁན་ཟླ་
གུར་ཞོགས་པ་ཞེས་པས་བཏབ། དུས་ཚིད་མ་གསལ། ཐུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྟོང་རྫོངས་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་སྡེ་མོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཟང་ལན། རྩེ་བཟང་པོ་བྱས་པའི་རིན་ལན། བཟང་ལན་ངན་འཇལ། བཟང་ལན་སྒྲན་པ།

བཟང་ལས་བྱེལ། [མཛོན]སྤྲིག་པ།

བཟང་ལེན་ངན་འདོད། བཟང་བའམ་ཡག་པོ་ལེན་པ་དང་ངན་པ་དོར་བའོ།

བཟང་ལོབས། ༡ གོམས་གཤེས་སོགས་བཟང་པོར་གྱུར་པ་སྟེ། མི་དང་སྐད་ཆ་བཤད་སྐབས་ཆིག་
དོན་ནམས་གསལ་པོར་བཤད་རྒྱ་བཟང་ལོབས་ཡོད། དུས་རྒྱུན་གཙང་སྐྱ་བྱ་རྒྱ་བཟང་ལོབས་
འདུག ༢ བསྐྱབས་པའི་འབྲས་བུ། ཡོན་ཏན་བསྐྱབས་ནས་ལོབས་འདུག

བཟང་སྟོབ། བསྐྱབ་བྱ་ལེགས་པ།

བཟང་བསྐྱབ། བཟང་པོའི་བསྐྱབ་བྱ་སྟེ། བན་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཁ་ཉ། ཐུ་གུ་ལ་བཟང་བསྐྱབ།
རང་གིས་རང་རང་ལ་བཟབ་བསྐྱབ།

བཟངས། ཁང་བ་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མིང་སྟེ། ཁང་བཟངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཟད་པ། ① དུལ་བ་དང་། བསྐྱུན་པ། གུན་སྟོན་བཟད་པ། རྣམ་འཁྱུར་བཟད་པ། མི་བཟད་པའི་

འབྲས་བུ་ནས་པར་སྒྲིག་པ། ② རྫིང་ཞི་བ་དང་། ཐུལ་བ། གཤེས་རྩལ་བཟད་པ། གཅན་གཟན་
བཟད་པ། སྦྱོད་ངན་ཆང་མ་བཟད་པར་གྲུར་པ། སྦྱག་བསྐལ་མི་བཟད་པ།
བཟབ། བག་ཡོད་པའི་མིང་དང་བཀུར་སྦྱི་ལའང་འཇུག་པར་སྦྱང་ངོ་།།
བཟབས་པ། གཟབ་པའི་འདས་པ།
བཟལ། ① བྱད་མེད། རྒྱ་བཟལ། བས་བཟལ། ② མ་འོངས་པ་སྟེ། བཟའ་བཏུང་། བཟའ་བར་བྱ་ལྟ་བུ།
བཟའ་ཕྱོགས། ཁྱོ་ཤུག་གས་བཟའ་མི་གཉིས་ཀ།
བཟའ་རྒྱགས་སྦྱོད་གསུམ། བཟའ་བཏུང་ཅེད་གསུམ་གྱིས་དུས་འདའ་བ།
བཟའ་མགོ་ཤིང་གིས་བརྒྱུ་པའི་བཟའ་བཏུང་དངས་བྱད་ཀྱི་སྦྱོགས་རིགས་ཤིག། དཔོང་ཐུག་
དངས་བྱད་བཟའ་མགོ་ལེགས།
བཟའ་གཅག་བརྒྱབ་པ། བྱ་ལོན་སོགས་བྱངས་ཁོངས་ནས་ཐིམ་པ།
བཟའ་བཅལ། ཟས་སྦྱི། བཟའ་བཅའི་བཟོ་ལས། བཟའ་བ་ལྟ་དང་བཅའ་བ་ལྟ།
བཟའ་ཆས། བཟའ་རྒྱའི་མཁོ་ཆས། བཟའ་ཆས་གཙོ་བོ།
བཟའ་བཏུང་། བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ། ཉིན་ལྟར་བཟའ་བཏུང་མང་ཅུང་རན་པོ་བསྟེན་པ།
བཟའ་གཏོར། ཐོ་མོ་གང་ཞིག་བཟའ་མའི་བར་དུ་འཇུག་ནས་ཐོ་མའི་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཅིང་བྱིས་ཆང་
ཁ་གཏོར་བའི་ལས་ལ་བརྩོན་བའི་བྱ་ལས།
བཟའ་དམ་མཁར་ཤུལ། བོད་ལྗོངས་འཕན་པོ་སྦྱོན་བྱུང་ཆོང་ཁོངས། དེ་སྤེམ་བཟའ་དམ་ཆོང་གནས་
ལུལ་གྱི་མཁར་ཤུལ་དེ་ནི་སྟོན་དུས་བཅན་པོ་སྟོང་བཅན་སྒྲུལ་པོ་སྦྱ་འདས་ས་འཕན་ལུལ་ཟལ་
མོ་སྒྲིང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་སྟེད་དང་། བོད་སིལ་བུའི་དུས་སུ་ཟ་དང་དོམ་པ་བཅན་པའི་མཁར་ལ་
བརྟེན། ཞེས་པའི་མཁར་ཡང་བཟའ་དམ་གྱི་མཁར་དེ་ཡིན་ཟེད། དགའ་སྦྱོན་པོ་བྲང་གིས་དབང་
བསྐྱར་སྐབས་བཟའ་དམ་ཆོང་གནས་ལུལ་ཐོག་མར་རི་སྟེང་མཁར་ཆོང་དེར་བྱས་ཤིང་རྗེས་སུ་
རི་གཤམ་དུ་ཆོང་གསར་རྒྱབ་བྱས་ཀྱང་རི་སྟེང་མཁར་ལུལ་དེར་དར་ལྷོག་འཇུགས་སོལ་འདུག།
བཟའ་སྦྱུལ། ཟ་མ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱུལ།
བཟའ་སྦྱོད། བཟའ་བཏུང་བྱེད་པའི་སྦྱོད།

བཟའ་པ། ཁྱིམ་ཆང་ནང་གི་པ་པ།

བཟའ་དཔོན། རང་མི་བཟའ་ཆང་གི་གཙོ་བོའམ་ཁྱིམ་བདག་བཟའ་མི་གཉིས་པོའི་སྤྱི་མིང་སྟེ་ཆ་
གཅིག་གི་དོན།

བཟའ་ཐུག་ཁྱོ་ལྟག

བཟའ་བ། ① བ་བའི་མ་འོངས་པ། ② བ་མའམ་སྟོ། བཟའ་ལས་རྗེས་འབྲངས། ③ བཟའ་ཆང་། བཟའ་
སྟོན་བཟའ་བས་ཤེས། རད་སྟོན་སྟོན་པས་ཤེས།

བཟའ་བ་ལྷ། འདུལ་བ་ལས་གསུངས་པའི་དུས་རུང་གི་སྟོན་གྱི་ཆར་གཏོགས་པ་ཞིག་སྟེ། སྟོན་ཆོགས་
འབྲས་ཆེན་དང་། ཟན་དང་། ཤ་དང་། བྱ་དང་། སྦྱུ་ཁུར་བཅས་ལྟོ།

བཟའ་བའི་དམ་ཆོག་སྟེ། སྟགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནས་གསུངས་པའི་ཤ་ལྷ་བདུད་ཅི་ལྷ་སོགས་བསྟེན་
པའམ་གཙང་དམའི་རྣམ་ཏོག་སྤངས་པའོ།

བཟའ་བྱའི་ལག་ཁྱེད། བཟའ་ཆང་ཐ་དད་བྱས་ཟིན་པའི་དཔང་རྟགས་ལག་ཁྱེད།

བཟའ་དབར་ཆང་དཀྱུག་སྟེས་པ་དང་བྱུང་མེད་གང་ཞིག་བཟའ་ཆང་གི་བར་ན་འཇུག་ཏེ་ཕོ་མོའི་
ལུས་འབྲེལ་བྱས་པ་དང་། དེ་ལ་ཆོད་འཇིན་མེད་པ་ཕྱོགས་གཞན་པ་དེས་དོན་དེ་ཤེས་ཏོགས་
བྱུང་རྗེས་འཐབ་འཇིང་གི་རྒྱུན་ཆེན་པོར་བྱས་པའི་དོན།

བཟའ་དབར་འཇུག་སྟེས་པ་དང་བྱུང་མེད་གང་ཞིག་བཟའ་མི་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འཇུག་ནས་ཕོ་མོའི་
ལུས་འབྲེལ་བྱེད་མཁན།

བཟའ་འབྲུ། བཟའ་ཆས་ཀྱི་འབྲུ་རིགས།

བཟའ་མ། བཟའ་མ།

བཟའ་མ་བྱ་སྟག་པ་མ་བྱ་སྟག་ཁྱིམ་མི་ཆང་མ་ཞེས་པའི་དོན།

བཟའ་མང་། རང་མི་མང་པོ།

བཟའ་མི། ཁྱོ་ལྟག་བཟའ་མི་ཁྱོ་ལྟག་བཟའ་མི་བྱེ་བྲལ། བཟའ་མི་བྱེད་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་
ཁྱིམ་ཐབས་དང་། ཁྱོ་ལྟག་བཟའ་ཆོ་བཅས་སོ།

བཟའ་ཆང་། ཁྱོ་ལྟག་བཟའ་ཆང་ཁ་བྲལ། བཟའ་ཆང་ཞན་ཞོན།

བཟའ་ཚང་ཁ་བྲལ་གཏོང་བ། བཟའ་ཚང་ཕན་ཚུན་ཁ་བྲལ་དགོས་བཅོས་པ།
བཟའ་ཚང་ཁ་བྲལ་བ། བཟའ་ཚང་རྒྱ་རྒྱུ་ཅི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཕྱིན་ཕན་ཚུན་ཁ་བྲལ་བ། ཡང་ན་བཟའ་
ཚང་ཐ་དད་བྱེད་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
བཟའ་ཚང་བྲིས་ཐབས། ཁྱོ་ཤུག
བཟའ་ཚང་ལམ་ཤད། སྟེར་སྟོང་སོགས་ཆང་སའི་ཚོ་ག་མ་བྱས་པའི་བཟའ་ཚང་། འདོད་དང་འདོད་
མ་ཐུན་གྱིས་བཟའ་ཚང་ལམ་འཕྲད་བྱུང་བ།
བཟའ་ཚོ། ① ཁྱོ་ཤུག ② བྲིས་གཅིག་གི་མི་རྣམས།
བཟའ་རྒྱ། བྲིས་ཐབས་སམ་བཟའ་རོགས། བཟའ་རྒྱ་སོ།
བཟའ་རྒྱ་གཉིས་བཏེན། བཟའ་རྒྱ་གཅིག་དང་བྲིས་པ་ལུགས་ཀྱི་ཁ་བྲལ་མེད་པར་ཡང་བསྐྱར་གཞན་
གཅིག་བཏེན་པའི་དོན། ཡང་ན་གཉིས་སྒྲིག་གཉིས་སྟོར་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
བཟའ་རྒྱས་ཤུལ་འཛིན་བྱེད་དབང་། གཉིས་སྒྲིག་གི་བཟའ་རྒྱ་ལས་གཅིག་ཆེ་འདས་ན་གཞན་གཅིག་
དེའི་ཁང་གཞིས་རྒྱ་ལོ་ར་སོགས་ཤུལ་དུ་འཛིན་པའི་དབང་ཆ།
བཟའ་ཤིང་། འབྲས་ལྡན་ཤིང་།
བཟའ་ཤིང་ར་བ། འབྲས་བྱ་ཅན་གྱི་ཤིང་སྤྲ་བཏབ་པའི་ར་སྟོར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཀུན་དགའ་
ར་བ་དང་། སྟོ་སངས་གནས། དལ་གསལ་འདུན་ས། འབྲས་ལྡན་ནགས་བཅས་སོ།
བཟའ་བཤེགས། བཟའ་གཏོར་དང་དོན་གཅིག་
བཟར། འཛར་གྱི་འདས་པ།
བཟས་པ། ཟ་བའི་འདས་པ།
བཟེ་བྲོས་བྲོས། རང་ཆོད་མི་ཟིན་པའི་འདར་ཡོས་ཡོས། མགོ་ཡུ་འཁོར་ཏེ་བཟེ་བྲོས་བྲོས་བྱེད་པ།
བཟེ་འཛོམ་འཛོམ། ལུས་སེམས་ཁམས་དྲངས་པོ་མེད་པའི་ཟ་རི་ཟེ་རི། མགོ་བོ་བཟེ་འཛོམ་འཛོམ་
བྱེད་པ། ཁྲག་ཁ་མཐོ་བས་མགོ་བོ་བཟེ་འཛོམ་འཛོམ་བྱེད་པ།
བཟེ་དྲངས་པ། ཆང་ཨ་རག་གིས་བཟེ་བ་ལས་སངས་པ།
བཟེ་བ། ར་རོ་བའམ་ཁྲོས་པ། ཆང་རག་གིས་བཟེ་བ། སྤྲན་གྱི་བྱས་པས་བཟེ་བ། མཆན་མོའི་ཐུན་

མཆམས་སུ་གཉིད་ཀྱིས་བཟེ་བ་ལྟ་བུ།

བཟེ་བེད། རྩེ་ཟད་བཟེ་བ། ཆང་མང་རབ་བརྒྱངས་པས་བཟེ་བེར་ཅམ་བྱུང་།

བཟེ་ཡོམ་ཡོམ། ལུས་ཀྱི་རང་ཆོ་ཤོར་བའི་འདར་ཚུལ། ཉན་བ་བཟེ་ཡོམ་ཡོམ་དུ་འགྲོ་བ།

བཟུག་བ། [ཡུལ་]ལོ་ལྷ་ལོན་བའི་ལུག་ལོ་ལ་ཟེད། འགྲོག་བ་རྣམས་ཀྱིས་དམིགས་བསལ་གྱི་ལོ་
བཅི་ལུགས་ཡིན།

བཟུང་། འཛིན་གྱི་འདས་པ།

བཟུང་སྐྱེལ་ཁྲིམས་སྒྲོ་བ། འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་ཁྲིམས་ཁང་ལ་ཞུ་གཏུགས་བྱས་པ།

བཟུང་བཀྱིགས། འཛིན་བཟུང་དང་བསྐྱམས་བཀྱིགས། ཉེས་ཅན་བཟུང་བཀྱིགས་བྱས་པ།

བཟུང་བཀྱིགས་ཁྲིམས་རའི་ཞལ་སྒྲེ། ཞལ་སྒྲེ་བཙུ་བྱག་གི་ནང་ཆོན། སྒྲ་དུས་ཁྲིམས་འགལ་ནག་
ཉེས་ཆེ་རིགས་འཛིན་བཟུང་དང་། བསྐྱམས་བཀྱིགས། རྟོག་རྒྱུ་སོགས་གང་ལོས་བབས་
བསྐྱུན་གྱིས་བྱེད་པའི་ཁྲིམས།

བཟུང་འཛོམས་བརྒྱས་བསད། རག་རྒྱན་སོགས་ཀྱིས་ནོར་འགྲོག་མི་གསོད་ཀྱི་སྤྲིག་ཉེས་བྱས་པ།

བཟུང་ནས་ཁྲིམས་སར་སྐྱེལ་བ། ཡང་ན་ཁྲིམས་སར་བཟུང་སྐྱེལ་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

བཟུང་བ། འཛིན་པའི་འདས་པ།

བཟུང་དམག་དམག་རྒྱབ་སྐྱབས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་དབང་དམག་

བཟུད། གཟུར་གྱི་འདས་པ།

བཟུར་བ། འཇུར་བའི་འདས་པ།

བཟེ་རེ། བཟོད་བསྐྱར་རྒྱུང་བའམ། སྤུག་རུས་ལྷ་མོ་ཡང་བཟོད་མི་སྐབ་པ། བཟེ་རེ་ཆེ་བ། བཟེ་རེ་
རྒྱུང་བ། ལུས་ལོ་བཟེ་རེ་ཅན། དཀའ་ཆེགས་དངོས་སུ་བྱུང་ན་བཟེ་རེ་ཆེ་རྒྱུང་དུ་གོ་ཡོང་།

བཟེ་རེ་ཅན། ཁོང་ཁོ་དང་ཞེ་སྤང་ལང་སྤྲ་བའི་མི་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཡིན།

བཟེག་འཛོག་གི་མ་འོངས་པ་ལ་བཟེག་འགྲི་བའང་ཡོད།

བཟེད་པ། འཛོད་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།

བཟེད་ཞལ། ཞག་སོགས་ལྷུག་སྒོད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ཆོལ་ཟངས་དང་། མཆེལ་མའི་སྒོད། ལུང་

པོར་བཅས་སོ།།

བཙོ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། བཙོ་སྤྱན་བྱེད་པ་སྟེ། ལུ་བ་བཙོ། ཤིང་སྐམ་
བཙོ། རྩེ་རིང་བཙོ་ཞེས་པ།

བཙོ་སྤྱན། དངོས་རིགས་གསར་བཙོ། ཉེར་མཁོའི་ཡོ་བྱེད་སྤྱོད་ཆོགས་བཙོ་སྤྱན་བྱེད་པ།

བཙོ་བཀོད། དབྱིབས་གཟུགས་སྒྲིག་སྤངས། དངོས་ཐུས་བཙོ་བཀོད་ཐོན་པོ། ཁང་ཁྱིམ་བཙོ་
བཀོད་ལེགས་པོ།

བཙོ་བཀོད་མཛེས་ཕྱལ། མཛེས་ཕྱལ་གྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་བཙོས་པའི་ཉེར་སྤྱོད་དངོས་ཐུས་
དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ལ་སྤྱོད་རིམ་གྱི་རིན་ཐང་ཡོད་པའི་བཙོ་ཕྱལ་དངོས་པོར་ཟེར། དེ་
ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་འཆོ་བའི་དགོས་མཁོ་དང་རེ་འདུན་ལས་ཐོན་པའི་སྤྱོད་ཕྱལ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་།
དེར་ཅ་བའི་ཆ་ནས་རིགས་བདུན་ལ་དབྱེ་ཆོག་པ་སྟེ། དང་པོ། ཐུ་ཅི་བྱུགས་ནས་བཙོས་པའི་
བཙོ་བཀོད་མཛེས་ཕྱལ་དངོས་པོ། བདུན་པ། དམངས་ཁྲིད་ལས་བྱུང་བའི་བཙོ་བཀོད་མཛེས་
ཕྱལ་བཅས་ཡིན།

བཙོ་ཁང་། ① ལག་ཤེས་བཙོ་ལས་བྱེད་པ། ② སྤར་གཞུང་ལས་བྱེད་མཁན་ཆེས་བྱ་བའི་ཆོགས་པ།

བཙོ་མཁན། དངོས་ཐུས་དང་དོན་ཆུན་གསར་སྤྱན་བྱེད་མཁན།

བཙོ་གྲ། བཙོ་རིགས་ཀྱི་ལས་གྲ་ཁང་སྟེ་བཙོ་ལས་ཐོན་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་གཞག་ཐང་ཀར་བྱེད་མཁན་སྟེ་ཆོན།

བཙོ་གྲ་འདོད་འཛོའི་དཔལ་འབྱིལ། བསྐྱས་མིང་དུ་ཞོལ་འདོད་དཔལ་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་རྒྱལ་བ་སྐྱུ་
ཐེང་བདུན་པ་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་ལྷགས་བཀོད་ལྟར་སོ་བྱང་དམར་པོའི་ཞོལ་དུ་བཙོ་ཕྱལ་
སློབ་གྲ་དང་བཙོ་གྲ་གཅིག་ལྷོགས་ཡིན་པའི་བཙོ་གྲ་འདོད་འཛོའི་དཔལ་འབྱིལ་ཞེས་པ་ཞིག་
གསར་དུ་བསྤྱན། དེའི་ནང་གསེར་ཟངས་དང་། ཡི་མ། འཛིན་སྐྱེ། དུལ་སྐྱེ་སོགས་དང་།
མཆོད་པའི་ཡོ་ཆས། ཁྱིམ་པའི་འཛིན་ཆས་སོགས་བཙོ་སྤྱན་བྱེད་པའམ་སློབ་སྤྱོད་བྱེད་པའང་
ཡིན། བཙོ་གྲ་དེའི་ནང་ལག་ཕྱེས་རྣམས་གངས་ལ་མཆོན་ན། ཟངས་བཙོ་བ། ལྷགས་པ། ཆོག་པ།
རི་མོ་བ། འཛིན་བཙོ་བ། གསེར་བཙོ་བ། ལྷགས་བཙོ་བ་བཅས་ལས་རིགས་མི་འདྲ་བ་བདུན་
ཙམ་ལས་བྱུ་བ་ཡོད།

བཟོ་བྱེ [ཡུལ]འཆེམ་པོ་བྱེད་མཁན་གྱིས་གོ་ཆས་བྱེད་ཀྱི་བྱི་ཅེ་ཚོན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།
བཟོ་བྱེའི་བཅའ་ཡིག་ བཟོ་བྱེའི་ནང་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས།
བཟོ་བཅས། སྤར་ཡོད་གསར་དུ་བཅས་པ། ཁང་རྩིང་ལ་བཟོ་བཅས་རྒྱལ་པ། ཡི་གེའི་ཆོག་དོན་ལ་
བཟོ་བཅས་རྒྱལ་པ།

བཟོ་བཅས་རིང་ལུགས། གྲུང་གོ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གིས་དུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་ལོ་རབས་དྲུག་ཅུ་
པའི་ནང་དུ་སྤུ་བྱ་ལེན་ལམ་ལུགས་ལ་སྤྲད་པའི་གཏམ་སྟེ། རྒྱལ་སྤྱིའི་གྲུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་
ལས་འགུལ་ནང་དུ་མར་ཁེ་སིའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་བྱི་གོས་གྲོན་ཏེ་མར་ཁེ་སིའི་རིང་ལུགས་ལ་
བཟོ་བཅས་བྱེད་མཁན་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན།

བཟོ་བཅས་རུང་བ། དངོས་པོ་གང་ཞིག་སྤྲད་སྟོན་ཐེབ་ཀྱང་སྤར་བསྐྱར་གསོ་རུང་པའི་སྟོན།
བཟོ་བཅས་ལག་ཆ། སྤྲད་སྟོན་ཐེབ་པའི་དངོས་པོ་བཟོ་བཅས་བྱེད་ཡས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་དཔེར་ན། ཀམ་
པ་དང་། གུཅས་གཟེར་ལྟ་བུ།

བཟོ་རྒྱུང་། སྤར་བོད་ཀྱི་ལྷ་ཁྲིས་པའི་སྦྱིད་སྤྱུག་ཆོགས་རྒྱུང་ཞིག

བཟོ་ལྗོངས། ལུགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༠ལོར་ཕྱེ་སྤྱིད་མངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་གཙོ་སྐྱོང་དང་སྤྱིའི་འཆར་
འགོད་མཛད་པའི་འོག་སོ་བྱང་དམར་པོ་དང་རྒྱལ་དབང་ལུ་པ་ཆེན་པའི་སྐུ་གདུང་གསར་
བཞེངས་མཛད་སྐབས་སུ་ལྷེབས་རིས་དང་ཆོན་ཅིའི་ལས་ཀ་ནཱམས་འཇུག་ཆང་དང་བུན་སུམ་
ཇེ་ཆོགས་ཡོང་བའི་བྱིར་དུ་ཕྱེ་སྤྱིད་མཆོག་ནས་སྤན་ལུགས་དབུ་ཆེན་སྟོ་བྲག་བསྐྱར་འཛིན་
ནོར་བུ་དང་མཁའ་ལྷན་ལུགས་དབུ་ཆེན་གསང་སྤགས་མཁར་པའི་ཆེ་འཕེལ་གཉིས་ཀྱིས་འགོ་ཁྲིད་
དང་གཙོ་སྐྱོང་བྱེད་པའི་འོག་ཐང་ག་དང་ལྷེབས་རིས་འབྲི་མཁན་གྱི་སྤྱིག་འཇུགས་ཏེ་བཟོ་
ལྗོངས་དང་ཤིང་ཆོན་སོགས་ཆོན་ཅི་གཏོང་མཁན་གྱི་སྤྱིག་འཇུགས་ཏེ། སྤར་པ་ཞེས་པ་
འཇུགས་རྒྱུའི་བཀའ་བཀོད་མཛད། རྒྱལ་བ་སྐུ་ལྷེང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་སྐབས་ཆོན་ཅི་ལྷེབས་
རིས་ཀྱི་ལས་ཀར་བཀོད་འདོམས་གནང་བདེའི་ཆེད་དུ་“བཟོ་ལྗོངས་”དང་“སྤར་པ་”གཉིས་ཀྱི་
སྤྱིལ་ནས་སྦྱིད་སྤྱུག་གཅིག་ཏུ་སྦྱར། དམངས་གཙོའི་བཅས་བསྐྱར་མ་བྱས་གོང་“བཟོ་
ལྗོངས་”ལ་ཐང་ག་དང་ཤིང་ཆོན་གཏོང་མཁན་བསྟོམས་མི་བྱངས་ཉིས་བརྒྱ་ཅམ་ཡོད།

བཙོ་ཉེས་དྲས་ཐལ། ཐལ་ཆེ་བའི་དཔེ། ལས་དོན་བཙོ་ཉེས་དྲས་ཐལ་དུ་མ་སོང་བ་བྱེད་དགོས།
བཙོ་ཉ། བཙོ་ལྟ་དང་འབྲ།
བཙོ་རྟགས། བཙོ་གྲ་སོ་སོ་རང་རང་གི་ལས་རྟགས།
བཙོ་ལྟ། ① དབྱིབས་གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་དབྱིབས་ཚུགས། ཁང་པའི་བཙོ་ལྟ། དངོས་རྩས་ཀྱི་བཙོ་
ལྟ། ཡི་གའི་བཙོ་ལྟ། རི་མོའི་བཙོ་ལྟ། བཙོ་ལྟ་བཙོ་བ། ② རྣམ་འགྲུར། དགའ་བའི་བཙོ་ལྟ། ཁྲིས་
པའི་བཙོ་ལྟ། ཞེད་པའི་བཙོ་ལྟ། མིའི་བཙོ་ལྟ། བཙོ་ལྟ་རན་བ། དབྱིན་སྐད་དུ་style ཟེར།
བཙོ་ལྟ་འཆོས་བ། དབྱིབས་གཞུགས་བཙོ་བ།
བཙོ་ལྟ་ཐོན་བ། དབྱིབས་དོད་བ། རི་མོ་བཙོ་ལྟ་ཐོན་བ། འབྲུར་བརྟོས་ཀྱི་བཙོ་ལྟ་ཐོན་བ། ལས་དོན་
འབྲུབ་པའི་བཙོ་ལྟ་ཐོན་བ།
བཙོ་ལྟ་སྤྲད་བ། [ཡུལ]ཉ་ཅང་ཁག་པོའི་གནས་སུ་གྱུར་བ་རྟགས་བ། གཞན་ལ་བཙོ་ལྟ་སྤྲད་ནས་འགོ་
སྤྲོད་མི་ཤེས་པ་བཙོས་བ།
བཙོ་ལྟ་ཤོར་བ། ཉམས་ཉེས་པའམ་བཙོ་དབྱིབས་སྦྱོ་པོ་ཆགས་བ། རྒྱུ་རྒྱུ་གཟེད་ནས་དབྱ་པོའི་
བཙོ་ལྟ་ཤོར་བ།
བཙོ་སྟེགས། ལྷགས་རྒྱུང་སའི་འོག་གཞི།
བཙོ་གཏེར། བཙོ་གྲ་དང་གཏེར་ཁ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པའི་མིང་ཡིན།
བཙོ་ཐབས་མེད། ཀ་མེད་ཀྱི་དོན་ཏེ། ཤི་ཡང་བཙོ་ཐབས་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
བཙོ་ཐོན་བ། དབྱིབས་ཚུགས་ཡག་པོ་དོད་བ། །
བཙོ་འབྲ། དབྱིབས་གཞུགས་པན་ཚུན་འབྲ་བ། ཆ་ལུགས་བཙོ་འབྲ་པོ་འདུག
བཙོ་སྒྲ་བཙོ་བརྒྱུད་ཀྱི་དཔེ། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་ཏུ་དང་བའི་བཙོ་རྩལ་སྒྲ་ཆོགས་ཏེ་དཔེར་ན། ཤོག་བྱ་དང་།
ཤེལ། དཀར་ཡོལ། འཐག་ལས་སོགས་ཀྱི་བཙོ་རྩལ་རིག་པའི་དཔེ་དེབ་ལ་ཟེར།
བཙོ་གནས། ① བཙོ་ལས་བྱེད་པའི་ར་བ། ② བཙོ་ལས་ལག་རྩལ།
བཙོ་གནས་ཀྱི་རིག་པ། བཙོ་རིག་པ།
བཙོ་གནས་སྒྲ་རྩེའི་རྒྱ་ཐོགས། བསྟན་བཙོས་འདི་ནི་དེང་གི་བཙོ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་མཁས་

ཅན་དགོན་མཆོག་བསྟན་འཛིན་ཞེས་པས་མཛད།
བཟོ་གནས་ཉེར་མཁའི་ཟམ་ཏོག་ བསྟན་བཅོས་འདི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་མི་
པམ་ནལ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའོ།
བཟོ་བཤམ་སྐྱེད་ཀྱིས་འཆོ་བ་སྐྱེལ་མཁན་དལ་ཚུལ་ལ། གཙོ་པོ་ལུས་ཀྱི་དལ་ཚུལ་བར་ཟེར།
ཤིང་བཟོ། རྩོམ་བཟོ། ལྷགས་བཟོ། བཟོ་བ་བྱད་མེད། བཟོ་བར་སྒྲ་མེད་སྦྱད་པ་འཕར་འདོན།
བཟོ་བོ། [ཡུལ་]གཟན་ཐོན་ཚུང་བའམ་སྦྱོན་མ་ཤོར་བ་བྱེད་པ། བེད་སྦྱོད་གཏོང་ཐངས་བཟོ་བོ་བྱེད་པ།
བཟོ་དཔོན། ① བཟོ་རིག་ལ་མཁས་པ། ② ལས་ཀའི་འགོ་བྱེད་མཁན།
བཟོ་བཤམ་ ① བཟོས་པ། བཟོ་བ། བཟོས། དབྱིབས་འདོན་པ། ཁང་པ་བཟོ་བ། དངོས་སྦྱད་བཟོ་བ། འཕྲོ་
ས་བཟོ་བ། འགལ་སྦྱེན་བཟོ་བ། ② ཐོན་ཚུང་བའམ་སྦྱོན་མ་འབྱུང་བ། ཟ་འབྲུལ་བཟོ་བ། གཟུགས་
པོ་ལ་བཟོ་བ། སྤ་རུ་ཏྲ་ལ་བཟོ་བ། ཕྱི་རུ་སྐྱ་ལ་བཟོ་བ། ③ ཞི་ཞིང་དུལ་བ། འགོ་ཚུལ་བཟོ་བ།
བཟོ་བོ། ① བཟོ་བ་དང་འབྲ། ② གོས་སོགས་ཆེས་དྲུབ་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་ལ་བཟོ་བོ་ཟེར། དཔེར་
ན་མི་དེ་བཟོ་བོ་མཁས་པ་པེད། གོས་ཡག་པོ་དྲུབ་ལེ་པེད་ལྟ་བུའོ།
བཟོ་བོ་སྦྱལ་སྦྱ། སྦྱལ་སྦྱ་གསུམ་གྱི་ནང་ཆུན་ཞིག་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་
བྱུ་འདུལ་བའི་ཆེད་དུ་བཟོ་བོ་ནམ་པ་སྤྲ་ཆོགས་སུ་སྦྱལ་བ་དཔེར་ན་བྱི་ཟ་རབ་དགའ་འདུལ་བའི་
ཕྱིར་བྱི་ཟའི་པི་མང་གཏོང་བར་སྦྱལ་བ་ལྟ་བུའོ།
བཟོ་བའི་སྦྱོན་བཅུ་གསུམ། ཡོན་ཏན་མི་མཁས་ང་རྒྱལ་ཆེ། འགྲོགས་ན་མི་བདེ་བཀྱར་སྟེ་འདོད།
འབྲལ་དུ་ཆོག་རྩལ་ལྷགས་འདོད་ཆེ། ། ཡོན་རྒྱགས་སྒྲ་ཐང་ཆད་མེད་འཕེབས། ། དེས་ཀྱང་མི་
ཆོས་རྒྱ་ཆ་རྒྱ། ཅུང་ཟད་ཅམ་ལ་བཟོ་འཕྲོ་འཛོག་ འགྲོ་སྤྲིགས་བྱེད་ཅིང་ཆང་ནག་འཆོལ། དག་
ལས་སྤྲིག་པར་སྦྱར་མཁན་ནོ།
བཟོ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོན་བཅོ་བརྒྱད། ཨོས་ཀོ་མཁྱིན་པ་བྱིན་པ་གསུམ་རིང་བའི་སྦྱོན། སྤྲ་དང་ན་བ་སོར་
མོ་གསུམ་ཟུང་བའི་སྦྱོན། བྱིན་པ་ཞབས་སོགས་མཁུར་བ་གསུམ་སྟོན་པའི་སྦྱོན། འབྲམ་པ་
བང་དང་ཅིབས་སོགས་གསུམ་ཞོན་པའི་སྦྱོན། ལུ་མ་ན་བ་དཔལ་བ་གསུམ་འབྲུག་པའི་སྦྱོན།
ང་ནམ་ཆོང་དང་བརྒྱ་དང་དགུ་གསུམ་ཞོན་པའི་སྦྱོན་བཅས་སོ།

བཙོ་སྦྱངས་བཅོ་བརྒྱད། ཆོང་ཇ་མེད་མཁན་ཆང་འཛོང་དང་། ཡུགས་འཛོ་འདྲེག་མཁན་འབྲུ་མར་
འཛིན། མགར་བ་ཤིང་བཙོ་ཕུ་ལོ་མཁན། ཐག་མཁན་པོ་བགས་རྒྱལ་ཆེན་པ། བཙོག་ལག་སྒྲིག་
མ་མཁན་བཤུན་པ། གདོལ་པའི་ཤིང་རྩ་མཁན་བཙོ་བརྒྱད། ཅེས་བ་ལྟར་རོ།
བཙོ་སྦྱངས་ལས་སྣ་ཆོགས་པ། སངས་རྒྱས་ཆོས་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ། ལྷ་ཡི་བཙོ་བོ་བེ་ལ་
ཀམ་ཞེས་བ་བཙོ་རྩལ་སྣ་ཆོགས་ལ་མཁས་བ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད་བ་དེ་ཡིན།
བཙོ་དབྱེ་བས། དབྱེ་བས་གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་པ། བྱ་བཞིའི་བཙོ་དབྱེ་བས་བྱལ་པ། བྱ་འབྲུག་གི་བཙོ་
དབྱེ་བས་དོད་པ། རི་མོའི་བཙོ་དབྱེ་བས།
བཙོ་མོ། བྱང་མེད་བཙོ་ལས་བྱེད་མི།
བཙོ་རྩལ། ① མ་བཙོས་རྒྱ་ཆའས་བྱེད་བཙོས་དངོས་རྩས་རྣམས་བྱལ་རྩས་སུ་བསྦྱར་བའི་ལས་ཀ་
དང་། ཐབས་ཤེས། ལག་རྩལ་སོགས་ལ་ཟེར། ② ལག་ཤེས་ཀྱི་རྩལ།
བཙོ་ཆོགས། བཙོ་པའི་གྲལ་རིམ་གྱི་མང་ཆོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་རྩ་འཛུགས་ཤིག
བཙོ་ཆོང་ཁྲལ་ཁྲིམས། བཙོ་ཆོང་མཁན་གྱི་དབྱ་ཁྲལ་རྒྱལ་པའི་སྒྲོར་གྱི་ཁྲིམས་སྟོལ།
བཙོ་ཆོང་ལག་བྱེད། བཙོ་ཆོང་ལས་གཉིས་བྱེད་ཆོག་པའི་ལག་འབྱེད།
བཙོ་ཆོད། དངོས་སུ་བཙོ་རྒྱ་ཡོང་མི་ཡོང་བའི་ཆོད་ལྟ་བ། འབྲལ་འཁོར་བཙོ་ཆོད་བལྟས་པ།
བཙོ་ཞིང་མནའ་འབྲེལ། བཙོ་པའི་གྲལ་རིམ་གྱི་ཉར་སྟེང་གྱི་འགོ་བྱེད་ལོག་བཙོ་པའི་གྲལ་རིམ་དང་
ངལ་རྩལ་ཞིང་པའི་གསར་བཟེའི་མཉམ་འབྲེལ་ལ་ཟེར། རང་རྒྱལ་ལ་ཆ་མཚན་ན་བཙོ་ཞིང་
མནའ་འབྲེལ་ནི་འཁྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་གསར་བཟེར་རྒྱལ་ཁ་འཛོལ་རྒྱའི་འགན་ལེན་མེད་དུ་
མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། འཁྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱིས་སྟེང་དབང་སྒྲེར་འཛིན་བྱེད་རྒྱའི་གྲལ་རིམ་
གྱི་མང་གཞི་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།
བཙོ་ཞིང་དམག་ བཙོ་བ་དང་ཞིང་བ་དང་དམག་མི་བཅས་གསུམ།
བཙོ་རིག་གི་སྦྱ་རྩལ་སུམ་ལྷ། སྦྱ་རྩལ་དུག་ཅུ་རེ་བཞིའི་ནང་གསེས་རིགས་ཤིག་སྟེ། ༡ ཡི་ གོ་
ལག་རྩལ། ༢ བྱང་དས། ༣ ཅིས་ཆེན། ༤ ཐོར་ཚུགས། ༥ གོ་སྦྱལ། ༦ གོ་སྦྱལ། ༧ ལྷགས་ཀྱས་སྦྱར་
ཐབས། ༨ རལ་གྱིའི་ཐབས། ༩ ཞགས་བས་གདབ་པ། ༡༠ མདའ་པོ་ཆེ་འཕེན་པ། ༡༡ མདུན་

དྲུབ་སྐྱུར་གྲག ༡༢ མྱིར་བསྐྱུར་གྲག ༡༣ བཅད་གྲག ༡༤ རྩལ་གྲག ༡༥ དབུག་གྲག ༡༦ རྒྱང་ནས་
 འཕྱོག་གྲག ༡༧ རྒྱ་གྲག་པར་འཕྱོག་གྲག ༡༨ གནད་དྲུབ་འཕྱོག་གྲག ༡༩ མི་འཛོར་བར་འཕྱོག་གྲག
 ༢༠ ཚབས་ཆེ་བར་འཕྱོག་གྲག ༢༡ མཛོངས་གྲག ༢༢ བྱད་གྲི་འཛིན་སྒྲངས་གྲག ༢༣ བར་འཕྱོག་གྲག
 ༢༤ རྒྱལ་གྲག ༢༥ བཀལ་གྲག ༢༦ རྒྱང་པོ་ཆེ་མི་གཉེན་ཞོན་གྲག ༢༧ རྩལ་ཞོན་གྲག ༢༨ ཤིང་རྩེ་
 བཅོ་ཐབས་གྲག ༢༩ མདའ་གཞུང་མཛོ་ཐབས་གྲག ༣༠ བྱད་སྒྲོབས་དང་སྒུམ་ཚུཤོ།

[illegible]

བཟོ་ལ་ལྟ། གནས་ཚུལ་གྱི་འགྱུར་ཕྱོག་ལ་ལྟ་བ། ཁོང་ཚོའི་བཟོ་ལ་ལྟ་གྱིན་ལྟ་གྱིན་བྱེད་དོ།

བཙོ་ལ་སོགས་པར་གཏོགས་པ་སུམ་ཅུ། གནའ་རབས་ཀྱི་གཞུང་གིས་བཤད་སྟོལ་ཞིག་སྟེ། གོང་གི་བཙོ་རིག་ལ་གཏོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་སྒྱུ་རྩལ་སུམ་ཅུ་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་དེ་རྣམས་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་རིག་རྩལ་གྱི་གས་ཡིན་ཅིང་། བལ་ཆེ་བའི་དོན་གོ་སླ་ཡང་། གངས་ཅན་དང་། འཛིན་སྟངས། རོར་ཚུགས་ཞེས་པ་གསུམ་གྱི་གོ་དོན་གང་ཡིན་གྱི་འབྲེལ་བཤད་ད་པན་མ་མཐོང་བས་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་དབུད་པར་འཆོལ།

བཙོ་ལས། བཙོ་རིགས་ཀྱི་ལས་དོན། ལྷགས་བཞུའི་བཙོ་ལས། བཙོ་ལས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ།

བཙོ་ལས་བཅའ་ཁྲིམས། བཙོ་ལས་འབྲིམ་འབྲུལ་སྐོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས།

བཙོ་ཤེས། བཙོ་རིག་པའི་གནས་ཤེས་པ།

བཙོ་གསུམ། ལུས་བཙོ་དང་། རག་བཙོ། ཡིད་བཙོ་བཅས་གསུམ་མོ།

བཙོད། ① བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་སྟུག་བསྐལ་སོགས་བསྐྱན་སྦབ་པ་སྟེ། དབུལ་པོས་བཞེས་སྐྱོམ་གྱི་

སྟུག་བསྐལ་མ་བཙོད་པར་ས་ཆ་སོ་སོར་འབྱམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② བཙོད་བསྐྱན་བྱེད་པའི་བསམས་

པ་དང་བྱ་སྟོང་གྱི་མིང་སྟེ། བཙོད་སྒྲགས་མེད། བཙོད་སྐྱོམ་བྱེད། བཙོད་པ་སྐྱོམ་དཀའ་ལྟ་བུ།

བཙོད་དཀའ་བ། སྟུག་འཁུར་བྱེད་ཁག་པོ།

བཙོད་དཀའ་རེངས། [མདོན]བརྒྱ་བྱིན།

བཙོད་སྒྲགས་མེད་པ། བསྐྱན་ཐབས་མེད་པ། སྟུག་བསྐལ་བཙོད་སྒྲགས་མེད་པ།

བཙོད་སྐྱོམ། བཙོད་པ་སྐྱོམ་པའི་བསྐུས་ཆིག་

བཙོད་པ་སྐྱོམ། གཞན་གྱིས་རང་ལ་གཞོད་ཅིང་འཆེ་བ་གང་བྱས་ཏུང་དེར་ངན་ལན་དང་ཁོང་ཁྱོ་མི་བྱ།

བཙོད་ཐབས་བལ་བ། སྟུག་བསྐལ་བཙོད་ཐབས་མེད་པ་ལ་གོ།

བཙོད་སྐྱོམ་དགོན། བཙོད་སྐྱོམ་བཟ་གིས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ཐོག་མར་བྱུབ་

ཐོབ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ནས་རི་ཁོང་ཅིག་བཏབ། རེས་སུ་རབ་བྱུང་གཅིག་པའི་ས་ལོ་འབྲུག་

སྟེ་ལོ་༡༠༩༡ལོར་བཙོད་སྐྱོམ་བཟ་གིས་རྣམ་རྒྱལ་གླིང་འདི་གསར་འདབས་མཛད། བྱུབ་མཐའ་

ལོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཚུ་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཙོད་ལྡན། [མདོན]① དེའུ། ② ས་གཞི།

བཟོད་ལྷན་མ། [མངོན] ① མགོ་རྒྱ་བའམ་པོད་རྒྱ་བཅུ་གཅིག་པ། ② ས་གཞི།

བཟོད་པ། ① བསྐྱ་བ་དང་། ཐེག་པ། ལུས་པ། པོད་པ། མ་ཉེས་ཁག་གཡོགས་ཀྱི་གཏམ་ངན་བཟོད་
བར་དཀའ། ལུག་རྩ་ཟེ་ཅམ་ཆེའང་བཟོད་ཐུབ་པ། ② སྦྱོར་ལམ་ངེས་འབྱེད་ཆ་བཞིའི་ནང་
གསེས། གཞུང་བ་རང་བཞིན་མེད་བར་རྟོགས་པའི་གསལ་སྤང་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཅིང་འཛིན་བ་དང་
རང་བཞིན་མེད་བར་རྟོགས་པའི་གསལ་སྤང་རྒྱུ་དུ་ཐོབ་པས་བདེན་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་
ཞུགས་ཤིང་རྗེས་སུ་སོང་བའི་ཉིང་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་བ་སྟེ། བདེན་བ་
མཐོང་བའི་ལམ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་བར་སྦྱོང་ཉིད་ལ་མི་སྟག་པའི་བཟོད་བ་ཐོབ་པའོ།

བཟོད་བ་སྟོམ་པ། བསྐྱ་ཐུབ་ཐབས་བྱེད་པ། དེ་ལ་བཟོད་བ་སྟོམ་ཐུབ་ན། བཟོད་སྟོམ་མི་ཐུབ་
གཞན་ཅི་ཡོད། དཀའ་ངལ་རྗེ་ཅམ་རྒྱུང་ཡང་བཟོད་སྟོམ་བྱེད་པ། དཔུ་པོག་ཞབས་པོག་གི་ཆིག་
ཐལ་རི་ཤོར་བཟོད་བ་སྟོམ་དུ་གསོལ།

བཟོད་བ་གསུམ། ལྷག་བསྐྱལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་བ་དང་། གཞོད་བྱེད་ལ་རི་མི་སྟམ་པའི་བཟོད་བ།
ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་བཟོད་བ་བཅས་གསུམ་མོ།

བཟོད་པའི་སྟོབས། ① བསྐྱ་ཐུབ་པའི་ལུས་པ། ② བཟོད་པའི་པ་རོལ་སོན་པའི་མཐུ།
བཟོད་པའི་མཐར་གྱིས་པ། ཤེར་བྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ་གང་
ཞིག་བཟོད་པའི་པར་བྱིན་རིམ་ལྡན་དུ་སྟོམ་པའོ།

བཟོད་པའི་པར་བྱིན། ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་མི་འཇུག་པའི་སེམས་དགེ་བ་ས་བོན་དང་བཅས་བ་
སྟེ། བྱིན་བྱལ་གི་ཡ་གྲལ་ཞིག།

བཟོད་པའི་པར་བྱིན་གྱི་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ། མཁེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་དུ་སྟོམ་བར་
བྱེད་པའི་སེམས་པའི་རྣལ་འབྱོར།

བཟོད་པའི་ལྷ་ཁྱུད། [མངོན]པོང་ལུ།

བཟོད་པའི་ཅེ་སྦྱོར། ཤེར་བྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཁེན་གསུམ་གྱི་དོན་མི་གཏོང་བ་ལ་
བརྟན་བ་ཐོབ་པའི་ཅེ་མོ་གང་ཞིག་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པས་བསྐྱས་པའོ།

བཟོད་པའི་གཞུངས། ཡི་གེ་ཨ་མངོན་དུ་བསྟོམ་ཞིང་དེ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་བཞག་སྟེ་སྦྱོང་བ་ཉིད་དུ་

རྟོགས་ནས་ཡི་གེ་གཞན་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གྱུར་བས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་བསྐྱེས་ཏེ།
སྟོང་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོན་ནས་དགའ་བ་ནི་བཟོད་བ་ཐོབ་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའོ།།
བཟོད་སྟོ། [ཆིང]སྤྱག་ཁུར་དང་དུ་ལེན་པ།
བཟོད་ཡས། གངས་གནས་ཤིག་གངས་ཀྱི་གནས་དུག་ཅུའི་ཅི་སྟངས་གཞན་ཞིག་ནང་ཡོད་པའི་
གངས་ཀའི་མིང་།
བཟོད་སེམས། བསྐྱར་བྱས་པའི་སྟོ།
བཟོད་གསོལ། བཟོད་པར་མཛོད་ཅེས་པའི་ཁྱེ་འབྲུལ། ཆིག་ཐལ་དགོངས་འགལ་བྱུང་ན་བཟོད་
གསོལ་ཁྱེ་བ།
བཟོད་བསྐྱེ། དཀའ་སྤྱག་འཁུར་ཐུབ་པ། དཀའ་ངལ་ལ་བཟོད་བསྐྱེ།
བཟོད་བསྐྱར་སྟོས་པ། སྤྱག་བསྐྱལ་ལམ་དཀའ་ངལ་ཐེག་པའི་བྱས་འཁྱགས་སྦྱིད་པ།
བཟོའི་བསྐྱར་བཅོས། བཟོ་རིག་པའི་དཔེ་ཆ།
བཟོའི་བྱེ་བྲག་བཅོ་བརྒྱད། ༡ སྤྱན་མཁམ། ༢ ཅིས་མཁམ། ༣ གསེར་བཟོ་མཁམ། ༤ རི་མོ་མཁམ།
༥ རྩ་མཁམ། ༦ ཀོ་ལྷགས་མཁམ། ༧ ཆོས་མཁམ། ༨ སེན་མོ་འབྲེག་མཁམ། ༩ སྟོས་ཆོང་མཁམ།
༡༠ འིང་མཁམ། ༡༡ ཅིག་མཁམ། ༡༢ བཅོག་ལྷག་མཁམ། ༡༣ ཐགས་མཁམ། ༡༤ ཆེས་བྱ་
མཁམ། ༡༥ གྱུར་མཁམ། ༡༦ ཆང་ཆོང་མ། ༡༧ རིན་ཆེན་བཟོ་མཁམ། ༡༨ མགར་བའོ།།
བཟོས་པ། བཟོ་བའི་འདས་པ།
བཟོས། བཟོ་བའི་སྐྱལ་ཆིག་
བཟོས་སྟོ། གཞེངས་བསྟོད་པའི་གཞིགས་བཟོས། བྱས་རྗེས་ཅན་ལ་བཟོས་སྟོ་ཐོབ་པ།
བཟོས་མ། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦྱད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་default ཟེད།
བཟོས་ལམ། བྱས་རྗེས་གཞིགས་བཟོས་ཀྱི་ལམ་སྟོལ།
བཟླ། བཟླ་བའི་ཡི་གེ་སོགས་ངག་ནས་ཡང་ཡང་བཟླ་རྒྱ་སྟེ། ཐ་ལ་བཏགས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྟེ་
གཉིས་ལྡན་ཅན་ཏེ་ [da] དང་ [dza] གཉིས་ཀར་བཟླག་ཆོག་

བཟུང་བ། ལྷོ་བའི་མ་འོངས་པ།

བཟུང་བ། །སྤྲུག་ཉིས་ལྷན་ཅན། འདི་ལ་ [dai] / [dzai] བཟུང་བ་ཆོག་འདི་བཤད་པའི་དོན་
ཏེ། དཔེར་ན། ༡ སྤྲུག་ས་བཟུང་བ། བཟོས་བཟུང་བེད། ལྷ་བུའོ། ༢ ཁམས་སྐད་དུ། ངས་སུ་
གཅིག་ལ་འང་མ་བཟུང་བ། [dzai] ཁྱོས་ཀྱང་སུ་ལ་མ་ལྷོ། ཞེས་འཁྱེད་ལུ་བ་བརྒྱད་ཕྱི་འགྲོག་
སྤེ་པའི་ཁ་སྐད་དང་། ཤར་བརྒྱད་པས་ཁྱོས་ཀྱང་སུ་གཅིག་ལ་མ་ཟེར། ཞེས་བ་ལྷ་སྤེ་འདི་ལ་
རྩས་དང་རྩ་ཞེས་པའི་སྤྲུང་བ་གཅིག་པར་བཟུང་བ་དགོས། ངས་སུ་གཅིག་ལ་འང་བཤད་མེད།
ཁྱོད་རང་ཡང་མ་ཟེར། ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ ༣ སྤྲུལ་ཆོག་སྐབས་སུ། ཁྱོད་ལྷ་སར་སོང་ན་
ངའི་ཤ་ཉེ་ལ་ན་བདེ་མོ་འཚམས་པོ་ལྟེ་འགྱོ་ལོག་ ཨ་མ་ལ་སློབ་ལྷའི་གྲུང་གསེང་སྐབས་
ང་ཡར་འོང་ལེ་ཡིན་ལྷོས་ཤོག་ལྷ་བུ་རྩམས་ [dzei] ཞེས་པའི་སྤྲུ་བཟུང་བ་དགོས། འདི་ནི་
བྱ་བེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཆེན་སྟེ། འདས་པ་ལ་བཟུང་བ། ད་ལྷ་བ་ལ་ལྷོ། མ་འོངས་པ་ལ་བཟུང་
སྤྲུལ་ཆོག་ལ་ལྷོ། ཞེས་སོ།

བཟུང་བ་ཤོད། སྤྲུག་ས་བཟུང་བའམ་ངག་ནས་འདོན་པ།

བཟུང་བ་ཤོད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། བྱ་བེད་ཀྱི་སྒོམ་པ་དེ་ཉིད་བཞིའི་ཡ་བྱལ་ཞིག་སྟེ། གཞོལ་བ་གསུམ་
ཀྱི་སྒོ་ནས་སྟོག་ཅོལ་བསྐྱམས་ཏེ་བཟུང་བར་བྱ་བའོ།

བཟུང་བ་ཤོད་ལ་སྟོལ་པའི་བསམ་གཏན་བརྒྱད། རིགས་སྤྱིའི་སྤྲུག་ས་ཀྱི་བཅད་པ། རྒྱལ་བ་སྤྲུལ་
བཅས་ལ་བྱུག་འཚལ་ཞིང་བདག་ཉིད་དབུལ་བ། རྒྱུབས་སུ་འགྲོ་ཞིང་སེམས་སྦྱེད་པ། སྤྲུག་
དང་བྱུག་རྒྱས་བསྐྱེད་པ། གནས་ཁང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་བྱིན་ཏེ་ཁྱུས་བྱ་བ། བར་དུ་འོང་ནས་ཆོས་
སུ་ཞུགས་ཏེ་སྤྲུལ་ལ་འཁོད་པ། མཚོན་པ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ། བདག་དང་གནས་བསྐྱེད་བའོ།

བཟུང་བ། ལྷོ་བའི་འདས་པ།

བཟུང་བ་ཁག་གསུམ། རོ་མོ་ལ་བཟུང་བ་བཞི། བྱ་བ་ལ་བཟུང་བ་བཞི། བྱ་བའི་འབྲས་བྱ་ལ་བཟུང་བ་
པ་བཞིའོ།

བཟུང་བ་བཅུ་གཉིས། འཁོར་ལྷ་སྤེ་བཟང་པོ་ལ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་སྐབས་ཀྱི་
བཟུང་བ་བཅུ་གཉིས་ནི། སྤྲུག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། འདི་ནི་ཀུན་འབྱུང་འཕགས་

པའི་བདེན་པའོ། འདི་ནི་འགོག་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། འདི་ནི་ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། ཞེས་ངོ་བོ་ལ་བརྒྱས་པ་དང། སྤྱག་བསྐལ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ཤེས་པར་བྱར་མེད། གྲུན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱ་སྟེ་ཤེས་པར་བྱར་མེད། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་སྟེ་མངོན་དུ་བྱར་མེད། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་སྟེ་མངོན་དུ་བྱར་མེད། ལམ་སྒྲོམ་པར་བྱ་སྟེ་སྒྲོམ་པར་བྱར་མེད་ཅེས་བྱ་བ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་བརྒྱས་པ་ནམས་སོ། འདི་ནི་སྤྱག་བསྐལ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་སྒྲེས་སོ། ཤེས་པ་སྒྲེས་སོ། རིག་པ་སྒྲེས་སོ། རྫོང་སྒྲེས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མིག་སོགས་སྒྲེས་ཤིང། དེ་བཞིན་དུ་བརྒྱས་པ་གཞན་གཉིས་ལ་འདི་འདྲ་བའི་རྫོང་བཞི་བཞི་སྒྲེས་པས་ན་བརྒྱས་པ་ནམས་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་དང། སོ་སོར་བྱེ་ན་ཞེ་བརྒྱད་དུ་ཡང་འབྱུང་རྟོ། འཇམ་དཔལ་མཆོད་བཟོད་ལས། བདེན་དོན་རྣམས་པ་བཅུ་གཉིས་ལྟན་ཞེས་པ་ཡང་བརྒྱས་པ་ནམས་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་ཉིད་བྱེད་པར་སྤྱང་ངོ།

བརྒྱས་པ་བྱ་ཚུལ་གཉིས། ཡི་གེའི་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་བརྒྱས་བཟོད། ལྷའི་སྒྲུ་ལ་དམིགས་པ་ནས་སྤྱགས་བརྒྱས་བཟོད་བྱ་བ་གཉིས་སོ།

བརྒྱས་པ་ཡན་ལག་བཞི། སྤྱོད་རྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱས་པ་དངོས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཞི་སྟེ། བདག་གི་གཞི། གཞན་གྱི་གཞི། སེམས་ལ་གཞོལ་བའི་ཡན་ལག་སྤྱི་ལ་གཞོལ་བའི་ཡན་ལག་བཅས་བཞིའོ། བརྒྱས་པ་ཡིན་ནའང། དེ་སྟོན་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བཀའ་བྱི་འབྲེལ་སྲིད་རྩལ་ཡོད་ཀྱང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། བརྒྱས་པའི་སྟོན་དུག ༡ ཏ་ཅང་རིང་བ། ༢ ཏ་ཅང་ཐུང་བ། ༣ ཏ་ཅང་མཐོགས་པ། ༤ ཏ་ཅང་བྲལ་བ། ༥ ཏ་ཅང་བྲག་པ། ༦ ཏ་ཅང་ཞན་པའོ།

བརྒྱག་སྟོད་དུ་བརྒྱག་རྒྱ་སྟེ། རྒྱག་རྒྱ།

བརྒྱག་པ། རྒྱག་པའི་མ་འོངས་པ།

བརྒྱགས་པ། ༡ རྒྱག་པའི་འདས་པ། ༢ རྒྱས་པ་དང་བྲིས་པའི་བརྒྱུད་པ་ལའང་གོ

བརྒྱམ་པ། རྒྱམ་པའི་མ་འོངས་པ།

བརྒྱམས་པ། རྒྱམ་པའི་འདས་པ།

བརྒྱོ་སྤྱ་གཉིས་ཅན་ཏེ། [duo] / [dzuo] བརྒྱོ་རྒྱ་སྟེ། སྤྱར་གྱི་བཀའ་འགྲོག་རྟོང་པ་དག་

ལས། མངའ་ལོག་གི་འབངས་མི་ཡོངས་ལ་བརྒྱུ་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

བརྒྱུ་བ། བཀའ་པབ་པ།

བརྒྱུ་བ་། ① རྒྱུ་བ་ལེ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ། ② རྒྱུ་བ་ལེ་ན་པ།

བརྒྱུ་བ་སྐྱེད་ཕྱེད་ཀྱི་རྒྱ། རྒྱུ་བ་རྒྱ་བ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྒྱ་དངོས་མེད་ལས་འབྲས་བྱ་དངོས་
མེད་བསྐྱེད་པ་སྟོན་པའི་རྒྱ་བ་ཞིག་

བརྒྱུ་བ་བསྐྱོར་བྱེད་པའི་ལས་བརྒྱ། དག་འདུན་གྱི་དབྱེན། དེ་རྗེས་ཕྱོགས་པ། ཁྱིམ་སྤྱན་འཕྱེན་
པ། བཀའ་རྒྱུ་མི་བདེ་བ། སྤྲིག་ལྟ་མི་གཏོང་བ། གནས་ནས་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པའི་དག་
སྟོང་མ། དགོན་མཆོག་གཏོང་བའི་དག་སྟོང་མ། འཐབ་བཀོལ་བྱེད་པ། བདེ་ཞིང་གནས་པ།
བདེ་ཞིང་གནས་སུ་འཇུག་པ་རྣམས་སོ།།

བརྒྱུ་བ་ལེ་དཔེ། བརྒྱུ་བ་ལེ་དཔེའི་ཁྱད་ཆོས་ནི། སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དཔེ་ཅན་གང་དེ་དང་།
དེ་ལ་མཚུངས་གསལ་གྱི་སྤྱ་སྤྱར། དེ་ནས་དཔེ་དང་མཚུངས་ཆོས་བཅས་བ་སྟོན་བ་ཞིག་
དགོས། འདིར་བརྒྱུ་བ་ལེ་དཔེ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། འདིག་རྟེན་ན་ཡོངས་གྲགས་སུ་དཔེས་དོན་
འདལ་དགོས་ལ། འདིར་ཡོངས་གྲགས་ལས་བརྒྱུ་བ་སྟེ་དཔེ་ཅན་གྱིས་དཔེ་ལ་གཞལ་པའི་
བརྗོད་ཚུལ་ཞིག་ཡིན།

བརྒྱུ་བ་ལེ་བྱང་ལྡན་གསུམ། བྱ་སྤྱ་བ་ཐོག་མའི་བྱང་ལྡན་གྱི་ནང་གསེས་བྱ་ག་བ་བརྒྱུ་བ་ལེ་བྱང་
ལྡན་ལ་དབྱེ་བ་གསུམ་ནི། ཆོགས་བཅད་ཀྱི་རྒྱ་བ་གཅིག་བརྒྱུ་བ་དང་། ཆོགས་བཅད་ཕྱེད་
བརྒྱུ་བ། ཆོགས་བཅད་དེང་པོ་བརྒྱུ་བ་བཅས་སོ།།

བརྒྱུ་བ་སྤྱ་བ་རྒྱུ་བ་ལེ་འདས་པ།

བརྒྱུ་བ་སྤྱ་བ་གཅིག་ཁོ་ན་བསྐྱར་ནས་བསྐྱར་དུ་བྱུང་བའམ་འདྲ་བའི་ཕྱོགས་གཉིས་དབྱེ་བ་གཅིང་
མི་བྱུབ་པ་སྟེ། ཆོག་བརྒྱུ་བ་སྤྱ་བ་གཅིང་གཙང་བརྒྱུ་བ་སོགས་ལྟ་བུ།

བརྒྱུ་བ་ཁྱར་སྟོང་འབེབས་ཞུས་པ། ཁྱིམ་ཁང་དུ་ཞུ་གཏུགས་ཕྱེད་མི་དོ་བདག་ཁག་གཉིས་ཀྱི་ཚོང་
སྟེང་སྟོར་ཁྱིམ་ཁང་ནས་ཐག་གཅོད་རྒྱ་དེ་བར་འདུམས་ཕྱེད་མཁན་གྱིས་འདུམས་ཕྱེད་ཆོག་
བར་གསོལ་རས་ཞུས་པའི་མིང་།

༩༩༽

ལ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་གསུམ་བ་འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྟེ་གནས་མགིན་བ་དང་། བྱེད་
བ་མགིན་བ། ནང་གི་ཚོལ་བ་མགིན་བ་བྱེ་བ་དང་། བྱེའི་ཚོལ་བ་སྟོག་ཚུང་སྒྲ་ལྟན། ① མིང་
གཞིའི་མོ་ཡིག་ཅིག ② སྟོན་འབྲུག་མོ་ཡིག་ཅིག ③ རྗེས་འབྲུག་གི་ཤིན་ཏུ་མོ་ཡིག་ཅིག ④
དབྱངས་ཡིག་གི་རིང་ཆ་སྟོན་བྱེད་བརྟེན་གྱི་གྲུ་

འ་ཅག [ཡུལ]རང་ཅག་གསལ་བདག་ཅག

འ་ཆ། འབྲུ་སྟོན་དང་འབྲུ་རྒྱལ་བ། ཆོགས་ཆེན་དུ་འགོ་ཁྲིད་ཀྱིས་མི་འཆོམས་བ་བཤད་པས་མང་
ཆོགས་ཀྱིས་འ་ཆ་བརྒྱབ་སོང་།

འ་ཆད། འ་ཆད་འབྲུ་ཐུག་ཅེས་ཐབས་ཐད་ཀ་མེད་ཀྱི་དོན།

འ་ཆད་འབྲུ་ཐུག་ཐང་ཆད་ནས་ཐབས་ཐད་བ། སྟེ་ཆོགས་རྟོང་པའི་སྐབས་འ་ཆད་འབྲུ་ཐུག་གི་ཐུག་
བསྐལ་མང་སྟོང་བ།

འ་ཆུང་། ཨ་ཆུང་ཡང་སྤང་སྟེ། དབྱངས་ཀྱི་རིང་ཆ་སྟོན་བྱེད་འ་ཡིག་གི་མིང་།

འ་བ། ཨ་བ་ཞེས་པའི་བརྟེན་རྟོང་།

འ་བེ་འབྲུ་བེ། ཟེང་ཆའི་ནང་དུ་འ་བེ་འབྲུ་བེ་ཞིག་གིས་ལས་ཀ་བྱ་རྒྱ་ཆང་མ་བརྟེན་ནས་དུས་ཆོད་
འགྲོ་ཆར་བཞག་ཏུ་བྱ།

འ་འབྲེའི་ཕྱེ་གཉིས། དབྱས་གཙང་མི་བཅུའི་ཁོངས་སུ་མི་ཐེ་བ་འ་འབྲེའི་ཕྱེ་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ཡང་
འ་ཞ་མགོ་བོ་ཆེའི་བྱ་འ་ཡེ་ཤེས་གཤུང་དུང་གིས་ཁམས་ལ་སྟོན་བ་ལེན་དུ་ཐེབས། ཁོང་གིས་
ཁམས་སུ་སྒྲ་ཆེན་གྱི་མཁན་བྱ་ཀྱི་པོ་མཆོག་སྒྲ་མར་སྟོན་བ་ཞུས་པར་ངས་ཚུ་གཏོར་བཏང་།

ནས་ཡོང་ཆོག་གསུངས་ཏེ་མཁན་པོ་དེ་ཁར་སྐྱེ་འདས། མཁན་པོ་དེ་གསུང་དེ་ཀ་ལ་སྒྲོམ་པ་ཐོབ་
པར་བཟུང་བས་དགེ་ལྷོ་ལ་ཆུ་གཏོར་མ་གྲགས། འ་ཞ་དེས་སྐྱ་ནམ་འབྲེ་བརྒྱས་དང་འུ་ཡུག་
མདའི་ར་ཤག་དང་དེའི་ལམ་སྟེགས་སྟག་གི་གནས་པོ་ཆེ་བཟུང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་
པ་རྣམས་ལ་འ་ཆོའི་སྐྱར་ཟེར་སྟོལ་བྱུང་ཡོད།

འ་མོ་ཉིད། བོན་པོའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་།

འ་ཅི། ལ་མཚན་དང་འཛིགས་པ་སོགས་སྟོན་པའི་སྒྲ།

འ་ཡང་། ཨ་ནེའི་ཁྱོ་བོའམ་སྐྱ་མོའི་ཁྱོ་བོར་གཉེན་འབོད་བྱེད་སྐྱེད་ས་ཤིག་གོ

འ་ཞ། ① བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག ② ས་མིང་ཞིག

འ་ཞ། ཡ་ཞ།

འ་ཞའི་སྐྱན་པ། འ་ཞ་རྩེ་ཞེས་བའང་། རྒྱལ་ཕན་འ་ཞའི་ཡུལ་གྱི་སྐྱན་པ་མཁས་པ་ཞིག་འདི་ཉིད་ཀྱིས་
བོད་རྒྱལ་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་སྐུན་གཟེར་གྱི་ཐུར་མས་བྱེས་པར་ཞེས་གྲགས།

འ་ཞའི་ཡུལ། བཅན་པོའི་རུས་སྐྱབས་སུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕན་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་འ་ཞ་ནི་མདོ་
ཁམས་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་ཁུལ་གནས་པའི་སྡེ་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད། དེས་བོད་ཀྱི་
ཤར་མཐར་གཞུང་བྱེད་པས་ལྷར་བསྐྱོར་ནས་ཡོད་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཁྱོན་ལ་ལེ་དབར་སྟོང་ཕྲག་
ཅམ་ཡོད་པས་དེ་དང་ཉེ་བའི་བོད་ཀྱི་ཁུབ་ཁོངས་སུ་གནས་པའི་རྒྱལ་ཕན་ལ་བོད་རྣམས་ཀྱིས་
འ་ཞ་ཞེས་འབོད་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་གསུངས།

འ་འུར། [ཡུལ] ① རྒྱད་སྐྱ་སྐྱ་ཆོགས་འདྲེས་པ་སྟེ། འ་འུར་གྱི་སྐྱ་ཆེན་པོ་གྲགས་ལྟ་བུ། ཁ་སྐྱད་དུ་
འ་རེ་འུར་རེ་ཟེར་ཏེ། སྐྱ་འ་རེ་འུར་རེ་མང་པོ་གྲགས། ② བྱ་བ་ཕན་ཆོགས་ཏེ། འ་འུར་ཟང་ཟེར་
གི་བྱ་བ་ཞེས་པ།

འ་ཡོ། ཁྱོ་རྒྱུང་དུའི་མིང་།

འ་རི་འུར་རི། ཞིབ་ཆོགས་མེད་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་སྐྱེད་ས། ལས་ཀ་འ་རི་འུར་རི་བྱས་པ།

འ་རེ་འུར་རེ། འ་འུར་ལ་སྟོས།

འ་ལེ་འོལ་ལེ། འལ་འོལ་ལ་སྟོས།

འང་། མིང་མཐའ་འདྲང་། མཐའ་མེད་གཉིས་སུ་སྒྲོར་བའི་རྒྱན་སྤྱད་ཀྱི་སྤྲིའི་རྒྱུན་ཞིག་རིག་མ་སྤྱར་
པོ་འང་ཡིན་ལ། ཟབ་པོ་འང་ཡིན། རི་པོ་མཐོ་འང་ཤིང་ནགས་མི་འདུག་མེ་མདའ་མ་རྒྱབ་
གི་འང་མ་རྒྱག་ཁྱེད་ནི་སྤྱེད་ཀྱི་ཀྱང་ལ་མཉེན་གཤེན་པའི་བསམ་པ་དགོ་བ་ཅན་ཡིན་ནའང་། དེ་
ལྟ་བུར་ཀྱན་གྱིས་ཀྱང་དང་བ་མི་སྟོན་ནོ།

འང་ཀ [ཡུལ] སྤྱག་རོན།

འང་ག། [ཡུལ] འདབ་ཆགས་སྤྱག་རོན།

འང་བ། རྩ་བྱ་ངང་བ།

འང་འང་། རྩ་བྱ་ངང་པའི་སྐད་ལྟ་བུའི་སྤྱ།

འན་ནེ་འོན་ནེ། [ཡུལ] རྩ་བ་གསང་པོ་མེད་པའམ་བསྐྱལ་བ་ལ་དང་དུ་མི་ལེན་པའི་ཚུལ། འན་ནེ་
འོན་ནེའི་མི་ལ་ལས་ཀ་བསྐྱལ་བ་དཀའ།

འབ་བསྐྱས། [ཡུལ] མེས་འཆིགས་པའི་རྩ་བུལ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཁ་རུབ་པའི་རང་བཞིན་ཅན།

འབ་བ། [ཡུལ] ཁྱིས་རྒྱག་པའམ་རྒྱག་བ།

འབ་བེ་འོབ་བེ། [ཡུལ] ཉར་རྒྱབ་གི་ལས་ཀ་ཁྱེད་སྤངས། ལས་ཀ་འབ་བེ་འོབ་བེ་བྱས་ན་ག་
འགྲིག་པོ་མི་ཡོང་།

འབ་ལུབ། [ཡུལ] གཅིག་ཆོད་མེན་བ། འབ་ལུབ་མ་བསྐྱས་བ།

འབ་རས་རྒྱག་ [ཡུལ] རུས་འཕྲོག་རྒྱབ་པར་གོ་རུས་པར་འབ་རས་བརྒྱབ་ནས་དཀར་སང་སང་
བཅོས་འདུག།

འབ་སྤ། [ཡུལ] ལས་ཀའི་ཁྱོད་ནམ་གཞི་རྒྱ། མི་གཅིག་གིས་ཕྱི་ནང་གི་ལས་དོན་སྤེམ་པར་འབ་སྤ་
འདུས་བ་དཀའ།

འམ། ① མིང་མཐའ་འདྲང་། མཐའ་མེད་ཀྱི་རྩེས་སུ་སྒྲོར་བའི་འབྱེད་སྤྱད་སྤྲིའི་རྒྱུན་ཞིག་དགའམ།
མགའམ། ཡི་རང་བའམ། འཆད་པའམ། ཆོད་པའམ། ཆོམ་པའམ། ② མིང་མཐའ་འདྲང་མཐའ་
མེད་ཀྱི་རྩེས་སུ་སྒྲོར་བའི་ཐེ་ཆོམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྤྲིའི་རྒྱུན་ཞིག་མཛད་གེལ་ཆེའམ། ཁྱོད་ལ་
གསར་དུ་བཀུམས་པའི་ཤ་རྩོན་བ་སྤྱིན་ན་ཟའམ།

འག ①[ཡུལ]ལོ་བརྒྱབ་པ་ལ་འར་བརྒྱབ་པ་ཞེས་པ། ②[རྫིང]ཁོང་ཁྱོད་ལངས་པ་ལ་འར་ལངས་པ་ཟེར་བ།
འར་ཉག་ཆད། དེའི་ཡིན་ལ་མེད་པའི་རྒྱ་མཆོན།
འར་འདེད། [ཡུལ]ཁྲལ་དང་བྱ་ལོན་སོགས་ཆ་འདེད་བྱེད་པའི་བཙན་ཤེད།
འར་ཤོ། [ཡུལ]རྩལ་སྦྱོད། འར་ཤོ་བྱས་ན་གཞན་རྣམས་དགའ་མི་འགྱུར།
འར་ཡང། [ཡུལ] དེ་བཞིན་ནམ་དེ་བས།
འར་འུར། [ཡུལ] འ་རི་འུ་རིའི་བསྐྱས་ཆིག་
འར་བཤད་པ། [ཡུལ] ཉམ་པ་བཤད་པ།
འལ་འོལ། རྒྱན་ཆིག་གཤེད་ཞིང་བག་མེད་པའི་ལམ་ནོར་ལ་མ་འཕྱོ་ལྟ་བུ། ཁ་སྐད་དུ་འལ་འོལ་ལེ་
ཟེར་བ་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ན་དཔེ་ཆར་འལ་འོལ་ལེ་ཅམ་བཞུས་པས་མི་ཆོག་ལྟ་བུ།
འལ་འོལ་མར་འགྱུར་ས། འདི་བྱས་མེད་པར་དུས་ཚོད་འཕྲོ་བརྒྱག་བཏང་བ། ལས་ཇེས་སྟོན་རྒྱ་མེད་
པའི་འལ་འོལ་མར་འགྱུར་ས་བྱེད་པ།
འས་འཕུལ། སྟོན་འཕུག་འཕྱིག་འཕུག་བྱུང་བའི་ཡི་གེ།
འེ། རྣམ་དཔྱེ་བྱུག་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ་འདང་མཐའ་མེད་ལ་འཕྲོ་བའི་འཕེལ་སྒྲ། དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱེད་མོས་
ཆལ་དེ་ན་བྱུང་བའི་ཆོགས་དུ་མ་འཕུར་ལྗིང་གཤོ་ཞིང་ཅེ་བ།
འེས། རྣམ་དཔྱེ་གསུམ་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ་འདང་མཐའ་མེད་ལ་འཕྲོ་བའི་བྱེད་སྒྲ།
འུ ①མིང་མཐར་སྦྱར་ན་རྩུང་དུ་འཕམ་དམན་པའི་དོན་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཞིག་རྟེན། བེན། དེན། ②[རྫིང]འདི།
འུ་གྲ། [ཡུལ]གང་ཟག་ཆོགས་པ་ཞིག་མཆོན་པའི་མིང་སྟེ། དེད་གཉིས་ལ་འུ་གྲ་གཉིས་དང་། དེད་
ཆོ་ལ་འུ་གྲ་ཆོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། དེ་རིང་ཁྱོད་དང་འུ་གྲ་གཉིས་སྟོན་ཅིག་ཏུ་འགྲོ།
འུ་གྲ་རྩུང། མིན་བྲ།
འུ་གྲ་ཆོ། [ཡུལ] ང་རང་ཆོ་དང་དོན་གཅིག་
འུ་ཅག་[ཡུལ]རང་ཅག་གམ་བདག་ཅག་
འུ་རྩ། འུ་རྩ་ཁམས་པ་སྟེ། རུས་ཁམས་འབྱུང་བ་རྩ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གི་བྱང་ཉགས་ནི། སྐད་ཆ་
བཤད་པའི་ཆེ་མཆོ་སྦྱད་ཅིང་ཁ་རྩ་མང་པོ་འཛོར་བ་དང་། འགྲམ་ཁྲག་ཏུ་འཕྲམ་ཡོད་པའི་

རིགས་ཤིག་ཡིན།

འུ་སྤྱག་ཐབས་ཟད། ཐབས་ཤེས་གང་ཡང་མེད་ཅིང་བྱ་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སུ་འབྱུང་བ།

འུ་སྤྱག་པ། ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་སྒྱུར་པ་ལས་ཐབས་ཟད་པ། འུ་སྤྱག་ཀ་མེད། འུ་སྤྱག་ཐབས་ཟད།

འུ་སྤྱག་པའི་མཐར་ལྷུང་། འུ་སྤྱག་བཟོད་བྲལ། འུ་སྤྱག་པའི་ཁྲི་གན་གྲང་ལ་མཆོང་། མོ་ཁོད་

ནས་བྱས་པ་མིན། འུ་སྤྱག་ནས་བྱས་པ་ཡིན། མོས་དལ་དུས་མཆོད་པ་མི་འབྲལ་བར། འུ་

སྤྱག་དུས་ལྷ་འཛོད་སྒྲུ་འཛོད་བྱེད།

འུ་སྤྱག་ཞུ་འཛོད། རང་ལ་ཐབས་ཟད་དེ་གང་བྱེད་མེད་སྐབས་གཞན་གྱིས་སྐབས་དང་རོགས་བྱེད་

བར་རེ་བའི་འཛོད་བད།

འུ་སྤྱག་བཟོད་བྲལ། སྤྱག་བསྐྱལ་ཏ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་བཟོད་མ་སྐབ་པ།

འུ་དུམ། ཆོག་བྱུམ།

འུ་དུམ་བཅན། རྒྱལ་པོ་སྐང་དར་མ།

འུ་ནི། [རྟིང་]འདི་ནི། དེར། བྱ་ཁྲོད་འུ་ནིར་མ་འདུག་པར་འདིར་ཤོག

འུ་བྲ། [རྟིང་]རང་རེ།

འུ་ཆོ། [ཨ་མ་དེའི་སྐད་]ར་ཆོ་ཐེར་བ་དང་དོན་གཅིག་སྐབས་འགར་འུ་ཆོ་ཡང་ཐེར།

འུ་རྩ་ཐེན། ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་དུག་པ་རྒྱལ་མོ་འུ་རྩ་ཐེན་༤༩༧ནས་༢༠༥ གྲང་གོའི་ལོ་

རྒྱུས་ཐོག་བྱད་མེད་གྱིས་རྒྱ་ནག་གོང་མ་བྱས་པའི་དཔེ་མཆོན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་

ལོ་༤༩༠ནས་༢༠༥ལོ་བར་སྤྱི་དབང་བཟུང་བྱས་ཤིང་ལོ་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཡིན། ལོ་བཅུ་བཞི་

ལ་སྤེབས་སྐབས་གོང་མ་ཐང་ཐའི་ཚུང་གི་ལོ་བྲང་ནང་གི་བཅུན་མོའི་འཁོར་བྱས། གོང་མ་ཐང་

ཀའོ་ཚུང་གིས་སྤྱི་དབང་བཟུང་རྗེས། སྤྱི་ལོ་༤༩༥ལོར་གོང་མའི་བཅུན་མོ་བྱས། སྤྱི་

ལོ་༤༩༩ལོར་གོང་མ་ཐང་གྲང་ཚུང་གོང་མ་བྱས་ནས་རྒྱ་བ་གཉིས་ལས་མ་སོང་བར་གོ་གནས་

པབ་སྟེ། ཐང་སྤྱད་ཚུང་གོང་མར་བསྐྱོས་ཤིང་དེ་ཡང་ལོ་བཅུན་ལས་མ་སོང་བར་གོ་གནས་པབ་

སྟེ་སྤྱི་ལོ་༤༩༠ལོ་ནས་རང་ཉིད་གྱིས་དངོས་སུ་གོང་མ་བྱས། རྒྱལ་ཡོངས་སུ་གསང་བའི་ཉེན་

རྟེན་གསལ་མང་པོ་དང་། བཅོན་ཁང་ཆེན་པོ་མང་པོ་བཅུགས་པ་སོགས་བྱས་སྟེན་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་

སུ་རྒྱལ་མོ་འུ་རྩེ་ཐན་ནི་གདུག་རྩལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་གས་སུ་ཅིས་ཀྱི་ཡོད།
འུ་རྩེ་ད། ཐང་སུ་འུ་རྩེ་གི་བྱ་དང་ཅིང་རྩེ་གི་གཙུང་པོ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་ལོ་༡༠༩༩ལོར་སྤྱི་
ལོ་༡༠༩༩ལོར་འདས། སྤྱི་ལོ་༡༡༡༧ནས་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༠བར་སྤིང་དབང་བཟུང་།
འུ་ཟེ། རའི་རིགས་ཤིག
འུ་བྱལ། ཁོག་རྒྱ་རྒྱང་རྒྱང་དང་ཡི་སྤྱལ་པ། ཉང་ལ་འུ་བྱལ་ནས་མ་སྤོ།
འུ་ཡུག་གཙང་གི་ཡུལ་ཞིག
འུ་ཡུག་སྤིང་དཀར། གཙང་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་འུ་ཡུག་སྤིང་དཀར་རྫོང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། རྫོང་འདི་
རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མཇུག་ཙམ་ལ། སྤེ་གདོང་མི་དབང་གསལ་པ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བཏབ་
ཅེས་དེབ་ཐེང་དེ་ཕྱིན་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱངས་ལས་གསལ།
འུ་རྩ། བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག
འུ་རྩ་རྩ། རྒྱང་སྤྱད་དང་རྒྱ་སྤྱོད་སོགས་སྤྱོད་སྤྱངས་ཤིག ལྷགས་འཇུབ་འུ་རྩ་རྩ་བརྒྱབ་ནས་སྤིན་ཀླུ་
གཏོར་བ། མེ་འུ་རྩ་རྩ་འབར། རྒྱང་སྤྱོད་འུ་རྩ་རྩ་གསལ།
འུ་རེ་འུར་རེ། གསལ་ལ་མི་གསལ་བའི་དོན་ཏེ། གནས་རྒྱལ་དེ་འེ་འུར་རེ་ཞིག་གོ་བྱུང་ཡང་
གསལ་པོ་མ་གོ་ལྟ་བུ། དེག་པ་རྣལ་དུ་མི་གནས་པ་ཐེལ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཁོ་ཆོ་འེ་འུར་
རེ་ཞིག་གིས་རེ་འགོར་བྱིན་སོང་ལྟ་བུ་ལོ།
འུ་ལག་མི་བྱུགས་གང་ཅིས་དངོས་སུ་རྒྱག་དགོས་པའི་ཁུལ་རིགས། ས་ཆོགས་ཀྱི་རྟ་ཁལ་འུ་ལག་
དང་། ཁལ་མི་འུ་ལག་འུ་ལག་སྤྱལ་སྤྱོད། འུ་ལག་རྒྱག་པ།
འུ་ལ། སྤོན་སྤོན་ཞིག་སྤེ་གཅིན་འབབ་བྱེད་དང་ཆད་འཇགས་བྱེད་ཀྱི་རུས་པ་ཡོད།
འུ་ཤ། རྫོང་འབྲས་བཙོས་པའི་ཁུ་བ།
འུ་ཤ་ཁུ་ཆོ། རྫོང་འབྲས་བཙོས་པའི་ཁུ་བ་ཆོ་བོ།
འུ་ཤང་དོའི་ལྷ་ཁང་། འུ་ཤང་དོ་དཔེ་མེད་བཟ་ཤིས་དགེ་འཕེལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་། བོད་རྒྱུ་
རལ་པ་ཅན་གྱིས་བཏབ་པའི་ལྷ་ཁང་ལྷ་སའི་ལྷོ་རུབ་སྤྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་ཉེ་མཐའ་དུ་ཡོད་པ་ཞིག
འུ་སྤ། སྤོ་སྤོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྤེ། རོ་མངར་ལ་ཆ། རྒྱ་རྒྱུ་སྤོ་སྤོས་ལ། རུས་བས་བད་ཀན་སྤྱུག་པོ་

དང་། ཆ་ཆུའི་ཁ་ལྟེ་སྐུ་ལ། སེའ་ཐོར་མ་སྒྲིན་པ་བཅས་ལ་ཕན།
འུག ① འུག་པ་ཞེས་པའི་བྲ་ཞིག ② དེ་འདྲ་ཞེས་པའི་དོན། འུག་འཆར་པོ་གསལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
འུག་སྒྲོ། འུག་པའི་སྒྲོ་སྒྲ། དེ་མེར་བསྐྱེགས་པའི་ཐལ་བས་དཔུ་ཆུ་སྐུ་ལ་དང་། མྱོ་ནག་ཕྱིར་འཕྲོན་པར་བྱེད།
འུག་ཆུང་། སྒྲིན་བྲ།
འུག་པ། ཉིན་མོ་མིག་ལོང་པའི་བྲ་ཞིག བྲ་རོག་དང་འུག་པ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས། འུག་
པས་སྒྲན་པ་རུབ་ན་འདོད། བྲ་པོས་ནམ་མཁའ་ལངས་ན་འདོད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་བརྒྱ་
བྱེན་བཞད་དང་། ཉིན་མོ་འཛིག་སྟེང་གི་སྒྲ་ཅན། སྒྲ་འབྲོག་སྒྲ་རིང་། འཕྲོག་བྱེད་མིག་བྲ་རོག་
དགྲ། བྲ་རོག་འཛིགས་བྱེད། མཆན་མོ་སྟོད། མཆན་མོར་ཟ་བཅས་སོ།།
འུག་པ་ཁ་གཅིག་སྐད་ཆ་ཤོད་ཐེངས་གཅིག་གིས་ཐག་གཅོད་པའི་དཔེ།
འུག་པ་མཆོད་བྱེད། [མཛོན་]སྐུ་ལ།
འུག་པ་ཐུག་འཕྲད། ཟུར་མ་གཡུག་ཐབས་ཀྱི་དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་ཞིག་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀུམ་
བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། འུག་པ་ཐུག་
འཕྲད་ནི། འུག་པ་མཆན་མོ་ཟས་འཆོལ་བར་འགོ་བའི་ཆེ་སྟབ་སྟོབ་ཏུ་སྦྱང་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་མ་
ཐག་སེམས་ཐག་ཆོད་པོས་གནས་དེར་འཛིན་པ་ལྟར་ཀྱི་དཔེ་ཞིག་སྟེ། དེ་བཞིན་ཏུ་སྦྱར་གསལ་
ལེགས་པར་རྟེན་པའི་ཆེ་ཐག་ཆོད་པའི་སྟོན་སྐུ་གནས་དེར་བརྟེན་དགོས་པའི་དོན་ནོ།། ཞེས་སོ།།
འུག་པ་ལག་པ། འདྲ་པའི་སྟོན་ནས་བཏགས་པའི་མིང་ཆེན་མེར་པོའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ།
འཕྲུངས་དཔེ་ལས། མིང་ཆེན་བྲག་ཁྲིབ་སྒྲིབ་ལ་སྟེ། མེ་ཉོག་སེར་པོ་འུག་མིག་དབྱིབས། སྟོང་པོ་
འུག་པའི་ལག་པ་ལྟར། སྤྲ་ཡིས་བྲབ་པས་འུག་ལག་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། སྐབས་
འགར་ཨ་བྲུག་གཟེར་འཛོམས་ལ་ཡང་འུག་པ་ལག་པ་ཞེས་འབྲུང་བས་སྐབས་ཐོབ་བྱ་དགོས།
འུག་པ་ལུང་པ། རྒྱགས་རྟིང་མའི་སྒྲ་མ་ཞིག་སྟེ། འུག་བྲ་ལུང་པ་ཡང་ཟེར། ཟུར་པོ་ཆེ་ཤུ་འབྲུང་
གནས་ཀྱི་མཆན་ཀྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག
འུག་པའི་རྟན་ཀྱི་སྒྲ། འུག་པའི་སྐད་སྒྲ་འཕམ་ངར་སྐད།
འུག་པའི་བདག་པོ། [རྟིང་]བྲ་ལུང་།

འུག་ཐུག་པ། གྱེ་རོལ་པའི་བྱ་བ་མཐའ་འཛིན་པ་ཞིག་སྟེ་འུག་པ་སྟ་བུ་འབྲུལ་ནས་སྐྱབས་སུ་འཛིན་
པའི་སྟ་སྟེགས་པ་གང་ཞིག་གྱེ་བྲག་པ་དང་དོན་གཅིག་

འུག་བྱ་ལུང་པ། འུག་པ་ལུང་པ་དང་དོན་གཅིག་

འུག་རྟོ། མི་བྱང་པོ་ལས་གོ་ཕྱོག་པ་སྟེ། རྒྱུ་ཐབས་མང་པོ་དྲན་མི་བྱ་བ་པའི་མི་བྱ་བ་པོའི་རིགས་ཀྱི་མིང་།

འུང་། འདྲ།

འུང་རྟེ། [རྟིང་]འོན་ཀྱང་།

འུང་རྟེང་། འུང་རྟེ་དང་འབྲ།

འུང་སྟེ། འུང་རྟེ་དང་འབྲ།

འུང་ནས། [རྟིང་]འདི་ནས།

འུང། ① ཁ་ཤོབ་བས་རྒྱུང་བུ་ཆེར་སྒྲོམ་རྟེ་ཆད་ལས་བཀལ་བ་དང་དངོས་དོན་དང་མི་མ་སྐྱོན་པའི་

གཏམ། འུང་ཆེར་སྒྲོམ་པ། འཆལ་གཏམ་འུང་སྒྲོག་བྱེད་པ། བྱས་རྗེས་རྒྱུང་ལ་བྱས་ལྟས་ཀྱི་

གཏམ་འུང་ཆེན་པོ་བཤད་པ། བྱ་བ་འབྲས་འུང་བཞིན། ② ལུང་ཅམ། ③ ལུགས།

འུང་སྒྲོག་ཆད་མེད། སྒྲོ་བཏགས་ཆེན་པོའི་དོན།

འུང་གཏམ། དོན་ངོ་པོའི་གནས་ཚུལ་ལས་འདས་པའི་སྐད་ཆ།

འུང་བསྟོད། རབ་བཏགས་དང་ཐོལ་བསྟོད་ཀྱི་སྟོན་ས་བསྟོད་པ། སྟེལ་ལད་འུང་བསྟོད།

འུང་བཞིན་པ། ① སྐར་གྱི་ཆད་ལས་བཀལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། བྱ་བ་འབྲས་འུང་བཞིན་ནས་མ་བཤད།

② ཆོག་རྒྱན་གྱི་ནས་པ་ཞིག་སྟེ། ཉན་པ་པོ་དང་སྒྲོག་པ་པོའི་སྟོལ་འཆར་བདེ་བ་དང་སྐད་ཆའི་

ནུས་པ་རྗེ་ཆེར་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ་ཆད་ལས་འདས་པའི་ཆོག་གིས་བྱ་དངོས་མཆོན་པ་ཞིག་ཡིན།

དཔེར་ན། ཁོ་རང་གི་སྐད་ནི་ཅོང་སྐད་དང་འབྲ་བར་ལེ་བར་བཅུ་ཡི་ལམ་ནས་ཀྱང་ཐོས་སྐྱབ་ཅེས་པ།

འུང་པོ་ཆེ། ཏ་ཅང་ཐལ་ཆེ་བའི་གཏམ།

འུང་ཤོབ། ཁ་ཤོབ་བས་ཐལ་ཆེ་བའི་གཏམ། ཁུལ་མེད་འུང་ཤོབ། འུང་ཤོབ་ཆེན་པོ་ཤོད་པ། འུང་

ཤོབ་དཔེ་མི་སྲིད་པ་ཤོད་པ།

འུན་ཤིང། གནའ་པོའི་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་བཙུན་མོ་རྒྱ་བཟའ་གོང་ཚོའི་མིང་ཟུར་ཆག་པ།

འུན་ཤིང་ཀོང་ངོ། [རྒྱ]ལུན་ཤིང་ཀོང་ངོའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
འུབ་ཀྱིས། རིལ་བོའམ་ཆ་ཆང་བ་སྟེ། ལམ་འབྲུག་འབྲུལ་འཁོར་གྱིས་ས་རྩུལ་རྣམས་འུབ་ཀྱིས་
བསྐྱས། མི་རྣམས་ཁང་བར་འུབ་ཀྱིས་འདུས་ལྟ་བུ། འདི་ལ་འུབས་ཀྱིས་འབྲི་བའང་ཡོད།
འུབ་པ། [ཡུལ]འདུ་བ། མི་མང་པོ་འུབ་སྟེ་དབང་བསྐྱས་པ། འུད་ཤིང་འུང་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་འུབ་སྟེ་
བཞག་འདུག ཉི་མར་བཟམ་པའི་ཅ་ལག་རྣམས་འུབ་སྟེ་བསྐྱས་སོ།།
འུབས། བྱ་ཁྱག་ཏུ་བཅེངས་བའམ་བྱང་ལ་སྐྱར་ནས་ལག་བས་བཅེངས་ཏེ་ཡར་འཕྱོགས་པའི་
འགྲུལ་སྐྱངས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཨ་མས་བྱ་རྒྱུང་འུབས་བཏབ། འུབས་འདེབས། འུབས་ཐོབ་ཅེས་
བ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་འུབས་པས་བཏབ་དང་། འུབས་པ་བཏབ་ཟེར་བའང་ཡོད།
འུབས་བསྐྱས། འྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་བའམ་བརྩམས་པ། བརས་པའི་ལོ་ཐོག་ཆང་མ་ལོགས་
ཕྱིག་ཏུ་འུབས་བསྐྱས་ནས་ཅིག་པ།
འུབས་པ། འུབ་པ་དང་འབྲ།
འུབས་སུ་མ་བསྐྱས་པ། བྱ་བ་རྒྱ་ཆེ་དགས་ནས་བྱས་པས་ཁྱབ་མི་སྐབ་པ།
འུར། ① སྐྱ་སྟོག་ཚུལ་ཞིག་ ཁྱོམ་དྲུལ་དུ་མི་མང་འུར་རྒྱབ་བཞིན་འཕྱོ་བ། ལམ་གྱི་སུམ་མདོར་
འཆོགས་ནས་འུར་སྐྱ་སྟོག་པ། ② སྟོ་འདོགས་པ་སྟེ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཆེན་པོ་བཟོ་བ། ལས་དོན་སྐྱ་ཆོགས་
གཅིག་ལས་མེད་བར་མང་པོ་ཡོད་ཅེས་འུར་ཤོད་པ། ③ སྟོ་བྱར་ ཏུ་འུར་འདོག་གིས་རྒྱག་པ།
འུར་དོ། འུར་དོ་ནི་པོ་འུར་དང་། མོ་འུར་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་དོ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཐག་བཞིག་ འུར་
ཐག་ཉིས་བཀྲལ་བྱས་པའི་དྲུལ་དེ་དོ་འཆོག་ས་ལ་འུར་མཐིལ་ཟེར། མོ་འུར་གྱི་སྟེ་ལ་ཐག་
ཁྱག་ཅིག་ཡོད་ཡོད་པ་དེར་མཛུབ་མོར་བསྐྱོན་ནས་འུར་དོ་འཛིན་ས་ཡིན། མོ་འུར་གྱི་སྟེ་ལ་
སྐྱར་པའི་སྟེ་མོ་ལ་ཆར་ལྷེ་ཟེར། འདི་ཉིད་པོད་དབང་མཛད་བརྟུག་ཉིས་ལས་ལྷ་བ་སྤིན་པོས་
བཟུང་པའི་སྐབས་སུ་བྱུང་ཡོད་པ་གཡུང་བྱུང་པོན་གྱི་བསྟན་འབྱུང་ལས། སྤིན་མའི་ཀང་དང་
འུར་དོ་ལག་ཆ་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་དོ། སྤིང་གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་སྐྱུང་ལས། ཁོང་སྐྱོན་
རྒྱུང་དུས་མ་སྤྲད་གཡུ་ལུང་སུམ་མདོན། འུར་དོས་བདུད་བརྒྱལ་ཚུལ་དང་ཨ་བྲ་བསད་ཚུལ་
སོགས་ཡོད་པ་མ་ཟད། འདི་ཉིད་དག་སྟེའི་གོ་མཆོན་སྐྱ་དགུ་ལས་གཅིག་ཡིན། གེ་སར་གྱིས་

ལྷ་རྩེ་ནས་བཤད་ལས། མཆོད་ཆ་ནང་གི་སྒྲ་བ་ཡིན། མཁྱོགས་གང་གི་ཆ་བ་ཡིན། བང་
ཁྱོད་ནང་གི་རྒྱ་བ་ཡིན། རིག་སྟོབས་ནང་གི་ཆ་བ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།

འུར་རྒྱུ། ① ཅ་ཅ་སྒྲིག་པའི་རྒྱུ། ② ལྷགས་འུར་སྒྲིགས་ཀྱི་རྒྱ།

ལུང་བསྐྱོད། ལུང་ལངས་ཏེ་ཕྱིན་པའི་དོན། ལྷག་ཙམ་ཞིག་བསྟན་ནས་འཕྲལ་དུ་ལུང་བསྐྱོད་བྲལ་བ།

ཏུར་རྒྱལ་པ། འཆངས་ཀ་བརྒྱལ་སྟེ་ཅ་ཅ་སྟོན་པ།

ཏུར་སྐྱུག་གེལ་ཚུ་བ་ཀྱིས་ཏུར་ལངས་ཏེ་འགྲོ་བ།

འུར་ཡུ། འུར་འུར་ཆེ་པའི་ཡུ། རྒྱལ་གྱི་འུར་ཡུ། རྒྱལ་གྱི་འུར་ཡུ། མར་ཁྱིམ་འབྲིལ་ས་ཏེ་རྒྱལ་

སྟེ་ཧ་ཨུར་ཡུལ་ཡོ་ཤ་ཤ་ ཨུར་ཡུལ་ མཆོག་མཆོག་ཨུར་ཡུལ་མེ། ཡོན་ཏན་མཆོག་མཆོག་ཤ་ཡུལ་མེ།

ཡུང་ལ་ཅ་བ་མེད་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ཕྱུང་སྐྱེས་པར། ཆེ་ག་ལ་མཆོན་ཆ་མེད་ཀྱང་མེད་ཀྱང་མི་

སེམས་ཚལ་བར་གཏོང་བ།

ལུར་སྒྲ་ཅན། [མངོན]མདའ།

ཏུར་ཕྱོག་རྒྱན་ནམ་ཐམ་ཆེ་བའི་གཏམ་ཕྱོག་ལ། ཁ་བ་ཤད་ཕྱིར་བའི་ཏུར་ཕྱོག་ལ་ཡ་ཡིད་བརྟན་མེད།

འུར་པོས། འུར་པངས་ཏེ་ཐེའ་ཚུ་བ་ཀྱི་པོས་སྐངས་ཤིག ཉ་ལྷུ་འུར་པོས་མུ་བརྒྱགས་སོང་།

ལུར་བཅོམ་བྱེད་པ། ① ལུར་མེར་ཆེན་པོ་སྐུ་གཞན་སྤྲུང་པ་ལེ་ཚུ་པ། ② ལུར་མེར་བཅོམ་སའམ་ཞི་བར་བྱེད་པ།

ཕུར་ཆ། ཡུག་ས་རྗེས་དོ་འཕེན་བྱེད་ཐག་བ་དང་འདྲ་བའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང།

འུར་ཆེལ་ཆེལ། མི་མང་པོ་འདུས་ཤིང་འུར་འུར་གྱི་སྒྲུ་འཕྲིན་པ། དཔེའི་སྒྲོ་ནས་ལས་ཀ་ལྷགས་

ཆེན་པོ་བྱས་པའི་དོན་ལའང་།

ཏུར་ཆིལ་ཆེ། སྐྱུ་སྐྱོག་ཚུ་ལ་ཞིག་དམག་བརྒྱ་ཆོ་མང་པོ་ཏུར་ཆིལ་ལེར་འབྱོར་བ།

ཏུར་ཆོམ་། སྐྱ་སྐྱད་ཆེན་པོ། ཏུར་ཆོམ་གྱི་སྐྱ་དང་བཅས་ཏེ་ས་གཡོ་བ།

ལྷན་གསོའི་དབང་པོར། རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཕྲུང་གསལ་ཤོད་པ་

ཕྱར་མིང་དེ། བཟ་ཕྱར་ཕྱར་དེང་དེང་། ཆོ་གསལ་ཁར་ནང་དུ་ཕྱར་ཆ་ཕྱར་མིང་དེ་མོད་ལྷིན་འདུག།

འུར་མཐེལ། འུར་ཁའི་ནང་དུ་རྫོ་རིལ་བཟུང་སྟོང་ཡིན།

ལྷུང་དེར་དེར། མི་མང་པོའི་སྐད་སྒྲ། མི་མང་པོའི་སྐད་སྒྲ། ལྷུང་དེར་དེར་འདོན་བཞིན་པ།

འུར་རྒོ། མི་ལོ་སྟོང་དུག་བདུན་ཙོམ་གྱི་ཤོང་ནས་བོད་ཀྱི་མེས་པོས་བཅོས་པའི་ཡོ་བྱང་ཅིག་སྟེ་དེར་
དུས་ཀྱང་བོད་པའི་འཆོ་བའི་ནང་དུ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ཅིང་སྐྱད་
དཀར་ནག་གཉིས་བསྐྱས་པའི་རིང་སྤང་མེ་ཁྲི་གང་ལྷག་ཙོམ་གྱི་སྟེ་གཅིག་ལ་ཐག་ཁྲག་ཅིག་
བཅོས་པ་དེ་ལག་པའི་མཛུ་བ་གྲུ་བཀོན་ས་དང་། སྟེ་གཅིག་ལ་ཐག་ཁྲག་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་
དེའི་མཐེལ་དུ་ཀོ་བ་དང་། ཕྱིར་པ་སོགས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་མཐེལ་གྲུ་བཞི་རྒྱ་གཉིས་
རིང་ཞིང་། སྟེ་གཉིས་སྤང་བས་གྲུ་བཞི་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་ཞིག་སྤྱད་ཅིང་། དེའི་སྟེ་
གཅིག་ལ་ཀོ་རྒྱན་རིང་སྤང་མོ་འུར་དང་མཆུངས་ཞིག་སྤྱར་བ་དེ་ལ་ལོ་མོ་འུར་ཟེར། དེའི་སྟེ་
ལ་བལ་སྤྱད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ལྷེ་ལེབ་མོ་རིང་ཆད་མཐོ་གང་ཙོམ་ཞིག་སྤྱར་བ་དེ་ཆ་ལྷེ་ཟེར།
འུར་མཐེལ་དུ་རྒོ་བཞག་ཅིང་པོ་འུར་དང་མོ་འུར་གཉིས་སྤྱར་ཞིང་སྤྱད་བསྐྱོར་ཐངས་ཁ་
ཤས་དབྱུགས་པའི་རྗེས་སུ་པོ་འུར་གྱི་སྟེ་ལག་པའི་ནང་ནས་བཏང་ན་རྒོ་དེ་ཐག་རིང་ཙོམ་
གཡུག་སྤབ་པ་མ་ཟད། གང་གཏད་པའི་དམིགས་འབེན་དེ་ལ་སོག་སྤབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གཙོ་
བོ་འཛོག་པའི་རྗེ་འུ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་འཆོ་བྱེད་ཡིན། གནའ་དུས་སུ་པན་ཚུན་དཔག་འཇུག་
སྐབས་སུ་ཡང་བྱེད་སྤྱོད་བྱེད་སྤྱོད་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་འི་བའི་དུས་
འགོར་བོད་དབྱིན་དཔག་འཇུགས་སྐབས་སུ་བོད་དཔག་གིས་འུར་རྒོ་ཁྲེ་ཉེ་དབྱིན་དཔག་
འགོག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་འདུག།

འུར་རྒོ་རྒྱ་མིག་དབྱ་སྒྲིལ། སྤྱད་པ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་བསྐྱིགས་ནས་བསྐྱས་པའི་རྒྱ་མིག་
མང་པོ་ཡོད་པའི་འུར་རྒོ་བསྐྱེད་ལ་ཞིག།

འུར་རྒོའི་ཁྲལ། བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་གིང་འབྲུག་ལོར་འབྲིན་དཔག་གིས་བོད་ལ་བཙན་
འཛུལ་བྱེད་སྐབས་བོད་ས་གནས་སྤིད་གཞུང་གིས་བོད་དཔག་གི་ལག་ཆར་འུར་རྒོ་དང་རྒོ་
ཁྲལ་གི་ཁྲལ་བསྐྱལ་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།

འུར་བ། ①འབྲུ་ཆ་ག་བ། ② བྱེད་ཅུ་ག་

འུར་པོ། [ཡུལ]སྤྱར་ལ་རང་ཆེ་བ། ཆང་མས་ལས་ཀ་འུར་པོ་བྱས་སོང་།

འུར་བ། [ཡུལ] ① འཛོག་པའམ་མི་མང་པོ་སྟེ་བ་གཅིག་ཏུ་འཛོ་བ། ཁྲོམ་སྟོ་བྱར་དུ་འུར་བ། དུད་

འགྲོའི་ཁྱུ་འདྲོག་ཏེ་ལུང་བ། འྲོགས་ཐམས་ཅད་ནས་རྒྱང་ལུང་བ། ② ཅུང་ཟད་མཐོན་པོར་
འཕྱར་བྱུང་ཅིང་འཕྱར་ཆེ་གཤོག་སྒྲ་ཆེན་པོ་འབྲེན་པའི་འབྲུ་ཆ་ག་བའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། གྲི་བ་
ལུང་བ་ཡང་ཟེར།

ལུང་མ། ཁྱུ་སྒྲ་འཕམ་ས་ཐལ།

ལུང་ཞང་ལྷ་ཁང་། མིང་གཞན་ལུ་ཤང་ལྷ་ཁང་དང་། ལུང་ཞང་རྫོ་ཡི་ལྷ་ཁང་། རྫོང་པེར་མེད་ཀྱི་ལྷ་
ཁང་བཅས་ཟེར། བོད་རྒྱལ་ཞེ་གཅིག་པ་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་ཅན་གྱིས་བཞེངས། དུས་ཚོད་
ཧྲེ་ལོ་༡༧-༡༩༥༥བར་ལ་བཞེངས་ངེས། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་
ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྲུ་ལུང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང་ཞོགས། དཀྲོག་གཏམ། ལུང་ཞོགས་བཤད་དེ་འདྲོག་མགོ་བསྐངས་པ།

ལུང་ཟེང་། མི་མང་པོའི་ཅ་ཅོའམ་ཀུ་ཙོ། སྒོང་ཁང་དུ་ལུང་ཟེང་བྱེད་པ།

ལུང་ལུང་། རྒྱ་རྒྱུང་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་ལུང་སྒྲ། བྱང་ལྷགས་ལུང་ལུང་སྒྲོག་པ། ཆ་ཆ་ལུང་ལུང་།

ལུང་ལུང་ཆེམ་ཆེམ། རྒྱ་རྒྱུང་འཐབ་པའི་སྒྲ།

ལུང་ལུང་ཆེམ་ཆེམ། རྩ་ལོ་མང་པོ་དཀྲོལ་རྒྱུང་གི་སྒྲ་གདངས། རྩ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲ་དང་བཅས་ཏེ་བོ་གར་

ལུང་ལུང་ཆེམ་ཆེམ་དུ་འཐབ་པ།

ལུང་ལུང་སིལ་སིལ། ལུང་སིལ་གྱི་སྒྲ་སྒྲོག་ཚུལ། རོལ་མོའི་སྒྲ་དབྱངས་མང་པོ་ལུང་ལུང་སིལ་

སིལ་དུ་སྒྲོག་གིན་འདུག་ལྟ་བུ།

ལུང་རུ་མཚོ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཤར་ཅ་རྫོང་གི་དབུས་ཁུལ་དུ་ཡོད།

ལུང་རུ་རུ། ལུ་རུ་རུ་དང་འབ།

ལུང་ལངས་པ། ① སྒོ་བྱང་དུ་གྲེལ་འཆོབ་ལངས་པ། ལས་ཀ་གྲེལ་བ་ཆེ་བས་ལུང་ལངས་པ། ② མི་

དཀྲོག་དཀྲོག་བྱེད་མཁན།

ལུང་ཤོབ། ཏར་ཆེ་བའི་གཏམ་མམ་འཕོར་ཤོབ།

ལུང་བཤད་པ། སྒོ་བཏགས་ཀྱི་གཏམ་བཤད་པའི་དོན། ལུང་སིལ། ལུང་ལུང་སིལ་སིལ་གྱི་བསྐྱུས་ཆིག་

ལུལ། ཁལ་ལུལ་རྩ་ལུལ་སོགས་དེ་སྟོན་གྱི་ཁལ་རིགས།

ཕུལ་བྲ། སྒྲུལ་བུའི་སྒྲོན་ཞིག

ཕུལ་མི། སྒྲུལ་ཁལ་རྒྱལ་མཁན་གྱི་མི།

ལེ། གཞན་ལ་འབོད་པའི་སྒྲུ་སྐད་མཆོན་བྱེད་ཅིག ཁམས་སྒྲུལ་སྒྲན་འབྲེལ་ལས། ཞེ་བ་རྣམས་ཀྱང་
ཡིད་སྒྲུབས་གྱི། །རྒྱར་མིག་རྒྱུད་བས་སྒོངས་བྱེད་ན། །འེ་ཞེས་བོས་ནས་བྲོགས་མོ་ལ། །ཡོ་ར་
ན་སེམས་སྒྲོས་ཅི་དགོས། །རི་དྲགས་ལྷ་བུར་བག་ཡངས་སྟ། །ཕུ་བྲ་རྒྱུད་གྱི་འཆིང་བ་
བཏང་། །ཤེས་བས་འདོད་བ་དེར་སྒྱུད་ན། །སོས་ཀ་འདིས་ཀྱང་བྱང་ཚུབ་སྟེད། ཞེས་གཞན་ལ་
འབོད་པའི་སྒྲུ་མཆོན་བྱེད་དུ་བཀོད་འདུག

ལོ། ① མཐའ་མེད་ལ་སྒྱུར་རྒྱའི་སྒྲར་བསྐྱའི་སྤང་ཅིག ② འབོད་པའི་སྒྲུ་ཞིག འོ་ཡོང་རྒྱ། འོ་ལགས་
སོ། འོ་ཡག་པོ་བྱང་། ③ [རྒྱིད]འདི།

འོ་རྒྱལ། ཀོ་བས་བཅོས་པའི་འོ་མ་དྲེག་སྟོད།

འོ་སྟོལ། [རྒྱིད] ① རང་ལེམས་རང་ཅག་བག་ཤེབས་ཡུལ་འདིར་འོ་སྟོལ་ཅི་དགར་རྒྱ། ② ར་ཆོ་དང་།
ར་ཅག་འོ་ཅག་ཞེས་བ་རྣམས་དང་དོན་གཅིག

འོ་ཁ་མདོག་ཡན་ལག་གི་ཆོན་མདོག་གས་ཤིག་སྟེ། འོ་མའི་མདོག་དང་མཚུངས་པའི་ཆོན།

འོ་ཁྲུས། འོ་མས་གདོང་འཁྱུང་བ། མཛེས་འདོད་གདོང་ལ་འོ་ཁྲུས་བྲས། མི་མཛེས་མིག་ལ་ལིང་ཏྲོག་སྟེས།

འོ་རྒྱང་། བོད་གྱི་རུས་ཤིག

འོ་བརྒྱལ། ① དཀའ་ལས་ཁག་པོ་དང་ཐང་ཆད་པ། འོ་བརྒྱལ་འཆོམས་འདྲི་ཞུ། འཆོ་བའི་འོ་བརྒྱལ་
མི་འདུག ལམ་ཐག་རིང་པོར་འོ་རེ་བརྒྱལ། ཉར་ནར་ལྷེ་ལ་བདག་པོ་མ་བརྒྱབ་ན། རེལ་རེལ་
མགོ་ལ་འོ་བརྒྱལ་བཅོས་ཡོང་རྒྱ། ② ལམ་ཞུགས་གྱི་མགོན་པོ་སྟེ་བས་པར་ཁམས་བདེ་ཞུ་
བའི་ཞེ་ཆིག་གས་ཐུགས་ཟླ་ཆེ་ཞུ་བ། ཁྱེད་འོ་བརྒྱལ་ཆེ་བྱང་ངས། ངས་ཁྱེད་ལ་འོ་བརྒྱལ་ཞིག་
ཞུ་རྒྱ་ཡོད། རོགས་གནང་བ་ལ་འོ་བརྒྱལ་ཆེ་ཞུ་བ་ཡིན།

འོ་བརྒྱལ་ཐང་། སྒྲར་རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅོན་སྒྲུལ་པོ་སྒྲུ་འདས་པའི་གནས་ཚུལ་ཐང་རྒྱལ་རབས་གྱིས་
ཐོས་ཟླ་ས་བོད་ལ་དམག་བཏང་སྟེ་ལྷ་སར་སྟེབས། རུ་མོ་ཆེར་བཞུགས་པའི་རྩོ་བོ་མི་བསྐྱེད་དོ་
ཟླ་དེ་རྒྱ་བཟའ་ལུག་ཁྱེན་གོང་རྩོས་གདན་དྲངས་པའི་རྩོ་བོ་ཡིན་པར་བསམས་ནས་ཉིན་ལམ་

གཅིག་གི་བར་དུ་ཁྱེད་ནས་ཐེས་སུ་བལ་བཟའི་རྟེན་སྒྲུབ་གི་རྩོ་བོ་དང་ཁོར་བར་ཤེས་ནས་
བསྐྱར་བས་ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་དེ་མའི་ཐང་དུ་ཞག་བརྟན་ལུས་པར་བརྟེན། ཐང་དེ་ལ་རྩོ་བོ་འོ་
བརྒྱལ་ཐང་ཞེས་འབོད་བ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་འདུག།

འོ་མངའ། [ཡུལ]མར་མ་བརྟོན་བའི་འོ་མ།

འོ་ཅག [རྟིང]རང་ཅག་གམ་བདག་ཅག།

འོ་ཅག [རྟིང]ཐམས་ཅད་དམ་མ་ལུས་པ། གདའོ་ཅག་མདའོ་ཅག།

འོ་ཆུ་འོ་མ་དང་ཆུ་འོ་ཆུ་འབྲེས་པ་ལྟར། མི་རིགས་པན་ཚུན་འོ་ཆུ་གཅིག་འབྲེས་ལྟར་གྱུར་པ།

འོ་ཆུ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབ་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་ཤོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོ་ཆུ་མཉམ་འབྲེས། དབྱེར་མེད་དུ་འབྲེས་པ་སྟེ་པན་ཚུན་བར་འབྲེལ་བ་དམ་ཐབ་ཏུ་གྱུར་བའི་དཔེ།

འོ་ཇ། འོ་མ་ལྷག་བའི་ཇ།

འོ་རྩེ། འོ་གསར་རམ་མ་བསྐྱོལ་བའི་འོ་མ།

འོ་སྤྲུགས། འོ་མའི་སྤྲུགས་མ།

འོ་དོད་འབོད་པ། སྤྲུག་སྐད་རྒྱབ་པ།

འོ་ཐག་གཙོད་པ། སྤུ་གྲུ་ལ་ཨ་མས་བུ་ཞོ་སྟེ་འཆམས་འཛོག་པ།

འོ་ཐང་མཆོ། ལྷ་ས་ཆགས་ལུལ་ས་ཆ་དེའི་སྤར་གི་མིང་ལ་འོ་མ་ཐང་ཟེར་ཞིང་། དེར་མཆོ་ཞིག་ཡོད་
པ་དེའི་མིང་རོ།། ཐེས་སུ་བལ་བཟའ་ཁྱི་བརྟན་གྱིས་མཆོ་དེ་བསུབས་ཏེ་དེའི་སྟེང་དུ་ད་ལྟའི་

གཙུག་ལག་ཁང་འདི་བཞེངས་པར་གྲགས།

འོ་ཐུག་འོ་མའི་ནང་བཟོས་པའི་ཐུག་པ།

འོ་འཐུང་། [མདོན]ཐུ་གུ་འམ་གྱིས་བའི་མིང་།

འོ་ད། ད་ལྟ།

འོ་དེ་གུང་རྒྱལ། ལྟོ་རྒྱུད་འོལ་དགའི་ཕྱོགས་གི་གངས་རི་མཐ་གཞི་བདག་ཅིག།

འོ་དོ་འབོད་པ། དུ་འབོད་བྱེད་བའི་མིང་།

འོ་དོད། སྤྱག་བསུལ་བའི་གཙུང་སྐད། ཉད་པ་བྱོད་པ་ན་ནས་མི་བཟོད་པའི་འོ་དོད་འབོད་པ། བ་མ་
འི་ཇེས་སྤྱ་གྲུས་འོ་དོད་འབོད་པ།

འོ་རྟོག་ལུ་མའི་ཅེ་རྟོག་

འོ་སྤྲེ། བོད་ཀྱི་རུས་འཁྱེད་

འོ་མདོད། འིང་ལས་བཟོས་པའི་འོ་མ་དགོག་སྟོད།

འོ་རྩི་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུང་ལུ་པའི་རྩི་དུང་ཙམ་ན་སྟོ་ཁྱོ་ཁྱོ་མ་ཆུ་འབྲུག་གིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་
མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁྲུལ་རོང་བྲག་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོ་ན། རྩི་མཆན་གྱི་སྤྲེ། དེ་མིན། འོ་ན་ག་འདྲ་ཡིན་ཤོད་ཅིག་

འོ་མི། [རྩིང] ① འདི་མི། ② ཁོ་བོ་མི།

འོ་སྟོད། འོ་མ་སྤྲུག་སྟོད།

འོ་སྤྲེ། འོ་མའི་ཁར་ཆགས་པའི་སྤྲེས་མ།

འོ་སྤྲེ། འོ་མའི་རྒྱན་གཤེད་མེད་པར་བཟོས་པའི་བྱེ་མ།

འོ་བྲེང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྟོང་ཁྲུངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁྲུལ་སྤར་ཁམས་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོ་བྲུམས་པ། [ཡུལ]གཅེས་པར་བྲུ་བ།

འོ་བྲེད། བན་ཚུན་བཅེ་གདུང་དབང་གིས་ཁ་དང་ཁ་སྦྱར་བའི་དབུས་གཙུང་སྐད་ཀྱི་བཟོ་ཞིག་སྟེ།
བག་མ་པས་མཛོད་པའི་རོ་ཅའི་གདམས་བ་དགའ་བཞི་རབ་འཕེལ་ལས། འོ་བྲེད་ཅེས་གཉིས་
ཁ་སྦྱར་བའི་བཟོ་ལོ།དེ་ནི་དབུས་གཙུང་གི་སྐད་དོ།

འོ་བྲེད་པ། ཁ་དང་ཁ་སྦྱར་བ།

འོ་འབོམ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ཁྲུངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁྲུལ་བྲག་གཡབ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོ་བྲན། བོད་ཀྱི་རུས་འཁྱེད་

འོ་མ། བ་སོགས་ལས་བཞོས་པའི་འོ་མ། འོ་མ་འཛེབ་པ། འོ་མ་འཛོ་བ། འོ་མ་སྟོལ་བ། འོ་མ་དགོག་

པ། འོ་མ་སྟེར། ཁ་འོ་མ་ལས་དཀར། ཁོག་ཆེར་མ་ལས་ནག འོ་མ་འི་རྒྱ་མཚོ་འོ་མ་འི་ལྷ་ས།
གི་ཐེགས་པ་མ་འཕེན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བྱ་སྐྱེས་དང་བྱ་ལོ། བཞོས་པ་བཅས་སོ།
འོ་མ་འཆིང་། [མངོན]བ་བྱས་མའམ་བ་བཞོན་མ།
འོ་མ་སྟེར་ཁྱེད་ཅན། ཐར་བྱའི་གཤམ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
འོ་མ་ཐང་། འོ་ཐང་མཚོ་འོ་མིང་གཞན་ཞིག
འོ་མ་དང་པོ། [མངོན]འོ་སྟེས།
འོ་མ་སྟེས་པོ། [མངོན]བ་བྱས་མའམ་བ་བཞོན་མ།
འོ་མ་འཛིན། [མངོན]① ལུ་མ། ② ལུར་ཤིང་། ③ བ་སྟུགས།
འོ་མ་བཞུར་བ། རྒྱལ་བའམ་མངོང་མོའི་ནང་དུ་འོ་མ་དཀྲོགས་ཏེ་མར་དང་དར་བ་དབྱེ་གསལ་བྱེད་པ།
འོ་མ་རུལ་བ། འོ་མ་ཡུན་རིང་ནས་སྦྱར་སྦྱོན་གྱིས་རུལ་ཏེ་བཟའ་ཆས་མི་རུང་བར་གྱུར་བ།
འོ་མ་ཤིང་། བཅད་ཁ་ནས་འོ་མ་ལྟ་བུ་ཞིག་འབྱུང་བའི་ཤིང་ཞིག
འོ་མ་འི་མཐོན་ཅན། [མངོན]སྟེས་མ་ཐག་པའི་སྟུ་གུའི་མིང་།
འོ་མ་འི་ཁ་སྟེས། འོ་མ་བཀོལ་ནས་རྩང་གྲང་བའི་དུས་སུ་འོ་མ་འི་ཁ་ཆག་པའི་སྟེས་མ་ལ་ཟེར།
འོ་མ་འི་འཆུར་བ། འོ་མ་འཁོལ་ཐག་བྱས་ནས་ཐོན་པའི་དངོས་པོར་ཟེར།
འོ་མ་འི་རྒྱ་མཚོ། ① རིང་བ་གྱི་བྱེད་རྒྱ་མཚོ་ཞིག ② སྟན་དག་ནང་གི་ཆེན་རྒྱལ་འཕྲི་སྟེས་ཞིག
འོ་ལ། འོ་མ་སྟུགས་པའི་ལ་ཟེར།
འོ་མ་འི་སྟེང་པོ། [མངོན]མར།
འོ་མས་བྲན། འོ་མ་གཏོར་བ།
འོ་ཅི། ལྟ་མའི་ཡུལ་དུ། ཏ་ལས་པའི་སྟེ།
འོ་ཆ་བས། མོ་ནད་ཁྱག་ཆ་བས་རིགས་ཤིག་ལྷ་མཚན་འོ་ཁའི་ཆུ་དང་འབྲ་བ་འཛག་ཅིང་། ཆུ་སོ་ན་
ཞིང་སྟུག་སྟུམ་བྱེད་པ་ཞིག
འོ་མ་ཚོ། ལྟ་སོ་དབྱངས་ཅན་མ་འབྲངས་སའི་ལྟ་སྟུགས་འོ་མ་ཅན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་འོ་མ་སྟུས་མིང་། སྦྱང་
གཏམ་ནང་གི་བཤད་སྟེས་ཞིག་ཡིན།

འོ་འཛིན་གྱི་རྟོག་ [མངོན] ལུ་མའི་ཅེ།
འོ་འཛིན་ཅན་མ། [མངོན] ལུད་མེད།
འོ་ཞོ། ① མར་མ་བརྟོན་པའི་འོ་མ་བསྐལ་བའི་ཞོ། ② འོ་མ་དང་ཞོ་གཉིས།
འོ་ཟེ། [རྟོད]སྐྱུ་རེངས་ཐ་མའི་དུས་ཅམ་གྱི་འོད་ཟེར་ཚུང་དུའི་དོན་ཡིན།
འོ་ཟོ། འོ་མ་སྒྲུག་སྟོད་གྱི་ཟོ་བ།
འོ་ཟོ་མ། འོ་མ་སྒྲུག་སྟོད་གྱི་ཟོ་བ་ཆེ་གས།
འོ་གཟེ། བྱ་བ་སྒྲིན་པོ་དང་ཆ་ལུགས་མཛེས་པའི་མིང་ངམ་འགྲོ་འདུག་ཡང་ཞིང་སྒྲིན་པོའི་དོན།
འོ་བཟེ། [རྟོད] ① བྱ་བར་བསྒྲིན་ཅིང་སྒྲུར་བ། ② སྟོད་ལམ་ཆ་ལུགས་མཛེས་པ།
འོ་འོ། ལན་བརྟ་སྟོད་པའི་སྐྱ།
འོ་ཡ། ① འཕོད་སྐྱ། སྐད་ཆ་བཤད་པའི་ཆོག་སྟེགས་ཤིག་སྟེ། འོ་ཡ་ད་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉོན་དང་ངས་ཁྱོད་
ལ་བཤད། ② དགེ་ཆན་གྱིས་སྟོབ་མ་ལ་སང་ཉོན་ཁྱོད་སྟོབ་ཐུང་འོངས་དུས། བསྐྱབ་དེ་བ། ཁྱེར་
འོང་དགོས་ཟེར་བ་ལ། སྟོབ་མས་འོ་ཡ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
འོ་གཡུག་འབྲུལ་འཁོར། དེང་དུས་འབྲོག་པའི་འོ་མ་ཚུག་བྱེད་ཀྱི་འབྲུལ་འཁོར་ཞིག་ འོ་ཚུག་འཁོར་
ཡང་ཟེར།
འོ་རང་ཀྱུན། [རང་བ]ང་ཆོ་ཆང་མ་ཞེས་པའི་དོན།
འོ་རྫོན། འོ་མ་བཞེས་ནས་ཞག་གཅིག་ལོན་པའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་
ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱི་མེད་ཤེས་གོང་ལས། བཞེས་ནས་ཞག་གཅིག་ལོན་པ་འོ་རྫོན་ཞེས།
ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལས་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་རྫོན་ཞེས་ལུས་བ་ལྟེ་བའི་དོན་རྟོ།།
འོ་ལགས་སོ།། དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཁས་འཆེས་པའམ་བརྟ་ལེན་པ།
འོ་ཤི། ལུལ་བའམ་ཤི་བའི་འོ་མ།
འོ་ཤོག་ཤོག་ འབྲི་འམ་གཡག་སོགས་ཀྱི་ལུགས་འཕོད་པའི་སྐྱ་ཞིག་
འོ་ཤོང་། མར་བརྟོན་ཟེན་པའི་འོ་མ་སྐྱར་སོ་མ་ཡིན་པའི་རིགས་དེ་ལ་འོ་ཤོང་ཟེར། འདི་ལ་ཁམས་
སྐད་དུ་ [ཤོང huong] ཅེས་པའི་སྐྱ་གདངས་སུ་སྟོག་དགོས།

འོ་སེ། ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། འབྲས་བུ་རོ་མང་དུ། ལྷ་རྩེ་སྟོན་མས། ལུས་པས་སྒོ་ནད་སེལ།
ལུད་པ་ཕྱིར་འབྲེན།

འོ་སེ་ཤིང་། ཤིང་ཞིག

འོ་ཟེའི་འབྲས་བུ། འདི་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཉིང་ཁི་དང་། སྟོ་བོ། ཆབ་མདོ། ལྷ་ས་སྤྱིད་བོད་སོགས་ས་
ཁུལ་ནས་སྤྱི་མཆོ་རོ་ས་མཐོ་ཆད་སྤྱི་3360མན་གྱི་རོང་དང་། ལྷུང་ཤོད་པལ་མོ་ཆེའི་རི་དང་།
ཞིང་ལྷ། ཁོང་འདབས་སོགས་སུ་སྤྱེ་བའི་ཤིང་ལུང་མཐོ་ཆད་མེ་ཁི་12ཙམ་ཟེར་བ། སྤོང་པོ་
སྟོན་ལ་རྒྱས་ཤིང་ཡལ་ག་མང་བ། ཆེར་མ་སྟོན་པོ་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ། ཤིང་ལྷགས་ཁམས་སྤྱད་དང་།
ཡལ་ཐན་གསར་བ་སྟོ་ཞིང་སྤྱག་ལ་སྤྱུ་འཇམ་ཡོད་པ། ལྷ་བ་4~6པར་མེ་ཉྒྱག་དཀར་པོ་འམ་
ཟེང་དམར་འདབ་མ་ལྷ་ལྷན་འཆར་ཞིང་། ཡལ་རྩེ་སྟོང་དབྱེད་པས་ཀྱི་ལོ་མ་མཐར་སོག་ལེའི་ཁ་
ཞིབ་ཅན་ཅེ་མོ་རྟོ་ཞིང་ལོ་རྒྱུད་ཡོད་པ་རྒྱུང་ཐད་རེས་མོས་ཀྱི་ཚུལ་དང་ཡལ་ཐན་གྱི་ཅེ་ནས་སྤྱེ་
བ། ལྷ་བ་8~10པར་འབྲས་བུ་རྒྱུ་རེལ་སྤྱིན་ནས་དམར་པོར་འལྱར་བ་འདོགས་པ། འབྲས་
བུའི་ཁྱད་པར་མ་གཏོགས་པལ་ཆེར་ཁམས་བུའི་ཤིང་འབྲ་བ་ཞིག་གོ། སྟོན་དུ་སྤྱར་བ་ཉི་དེའི་
འབྲས་བུ། ལྷ་བ་8~10 པར་སྤྱིན་རྩེ་ས་བཏུས་ཏེ་སྟེན་གསེད་བྱ་བ་ཡིན་པས། རོ་མངར་སྤྱད་དུ།
ལྷ་རྩེ་སྟོན་མས། ལུས་པས་སྒོ་ནད་སེལ་ཞིང་ལུད་པ་འབྲེན།

འོ་གསར། ① བཞོས་མ་ཐག་པའི་འོ་མ། ② ལྷའི་བདུད་ཅིའི་མིང་གི་ནམ་བུངས་ཞིག

འོ་བསྐྱ། [ཡུལ]བག་མ་གཏོང་ཡུལ་གྱི་ཨ་མས་སྐྱས་མགོར་བག་མ་ལ་འོ་ལུད་མཆོད་བརྟག་ནས་
འོ་མ་དེ་གཉེར་ཆར་དུ་འཛོག་པ།

འོ་ག ① ཤོད་དང་། གཤམ། ཚུ་འོག་ས་འོག་གདན་འོག་རྒྱུ་འོག་གཤམ་འོག་འོག་ཁང་། འོ་ག་
རོས། མི་ས་འོག་ལ་ཕྱིན་ཀྱང་གཏམ་ས་སྟེང་དུ་སྟོད། ཚུ་ཆེ་ཡང་ཐམ་པའི་འོ་ག་རེད། ལ་ཆེ་ཡང་
རྒྱུ་པའི་འོ་ག་རེད། ② རྟོག་དང་། མཛོན་ཚུང་བ། འོ་ག་བྱུངས། འོ་ག་འགྲིམ། འོ་ག་བསྟོགས།
③ ལུས་ཀྱི་སྤྱད་ཆ། འོ་ག་སྟོ། འོ་ག་འཁྱུ་བ། འོ་ག་ཅན། འོ་ག་ལྷུང་། འོ་ག་རྒྱུང་། ④ ཁོངས། མངའ་
འོ་ག་སྤྱབས་འོ་ག་འགོ་ཁྱིད་འོ་ག་གནས་ཚུལ་དེའི་འོ་ག་ཁྱིམས་འོ་ག་ཏུ་མ་ཚུད་པ།

འོ་ག་སྒྲ། རྟོད་རགས།

འོག་སྐས། འོད་ཀྱི་སྐས་འཛེག་

འོག་ཁང་། འོད་ཁང་།

འོག་ཁྲིམས། སྒྲིག་ཏུ་བཟོས་པའི་ཁྲིམས།

འོག་འཁྱུ་བ། མོད་ཁོག་བཤལ་བ།

འོག་གི་བཅན་བཞི། འདི་ལ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་བོན་རྒྱལ་བཞི་ཡར་འབོད་སྒོལ་འདུག་ སྲིད་སྲོང་

གི་དུས་ཆོད་སྟེ་ལོ་493ནས་སྟེ་ལོ་629བར། ཁྲི་གཉན་བཟུང་བཅན། འཕྲོད་གཉན་ལྡེ་ལྟ། ལྷག་

རི་གཉན་གཟིགས། གནམ་རི་སྲོང་བཅན་བཅས་སོ།། ཞིབ་པ་སྟེ་རྒྱལ་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཟིགས།

འོག་གོས། གོས་ནང་མ། འཇམ་ཞིང་སྤབ་པའི་འོག་གོས།

འོག་སྒྲོ། བཤང་ལམ་མམ་རྒྱབ་ཀྱི་བྱ་ག

འོག་གའས། ལྷ་གོན་ནམ་ག་སྒྲིག་ ལས་གྲ་གསར་འཛུགས་ཀྱི་འོག་གའས་བྱེད་པ།

འོག་རྒྱ་བ། [མངོན]ན་མ།

འོག་སྒྲོ། ལུས་ཀྱི་འོག་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་སྒོ་སྟེ་གཙོ་བོར་བཤང་ལམ་ཀྱི་མིང་།

འོག་སྒོ་གཉིས། ལུས་ཀྱི་འོག་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་བྱ་གཉིས་ཏེ་གསར་གནས་དང་། བཤང་ལམ་གཉིས།

འོག་འབྲུ། ① རང་གིས་ཀྱང་མ་ཆོར་བར་ཤེས་པ་རྒྱ་ཡན་དུ་འཕྲོ་བའི་རྣམ་རྟོག་ རྟོག་པ་འོག་འབྲུ།

② གཡོ་སྒྲུ།

འོག་འབྲུ་དམར་པོ། འོགས་པ་ཟ་པོ།

འོག་ཅན། ཆེག་འབྲས་མ་སྦྱང་བའི་རྟ་གསེབ་དང་ལུག་སྟག་སོགས།

འོག་གཅན། ཇི་རྒྱ། གཅན་པ།

འོག་འཛུག་ [ལྷ་ས] ལྷ་པའི་འོག་ཏུ་གྲོན་རྒྱ་ཞིག

འོག་རྒྱ། བཞོན་རྒྱ།

འོག་སྟན། མང་གཞིའམ་རྩ་བ་འཛོག་སའི་གདན། ཁང་པ་གསར་པ་རྒྱབ་སྒྱུར་འོག་སྟན་འདིང་བ།

འོག་ཐིག་ ཡི་གེའི་འོག་ནས་སྟེད་དུ་ཐིག་བཏབ་པ་ལ་ཟེད།

འོག་ཐིག་ཉིས་ཅེག་ ཡི་གེའི་འོག་ཏུ་སྟེད་ཐིག་གཉིས་གཤེབ་ཅན་བཏབ་པ་ལ་ཟེད།

འོག་ཐོག་ཁང་པའི་འོག་ཁང་།

འོག་ཐང་དགོན། ① འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྐང་རྫོང་ཁོངས་འོག་ཐང་གྲོང་བརྒྱུ་འོག་
ཐང་གྲོང་དུ་ཡོད།

འོག་ཐང་དགོན། ② ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྐང་རྫོང་ཁོངས་ཞ་སྒྲིང་གྲོང་
བརྒྱུ་གྲུག་པ་གྲོང་དུ་ཡོད་པའི་ཐོག་ཐང་དགོན་ནི་འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ།
གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།

འོག་གདན། ① རྫོང་གནས་སམ་འཛོག་གནས་ཀྱི་འོག་གཞི། ② འོག་རྫོ།

འོག་གདོན། ལྷ་གདོན་གྱི་མིང་གཞན་ཞིག

འོག་འཕྱི། ཚོད་བགས་པ་འཕམ་གཞན་གྱི་བསམ་ཚུལ་ལ་མདོན་རྒྱུ་གི་སྒྲོ་ནས་བརྟག་པ།

འོག་རྫོ། ① ལུགས་བཅོ་བའི་ལུགས་དམར་པོ་རྒྱུང་གཞིའི་འོག་གདན། ② རང་འཐག་གི་འོག་རྫོ། ③
ཅིག་རྫོ་འོག་མ། སྤྱིང་རྫོ་མནན་ན་འོག་རྫོ་འཕམ།

འོག་ལྷན། ཆེན་འབྲས་མ་བཏོན་པའི་རྟ་གསེབ་དང་བ་སྦྱང་སོགས།

འོག་བསྟོགས། མདོན་རྒྱུང་བའི་ག་སྒྲིག་འཐབ་འཛིང་ཁྱེད་རྒྱུའི་འོག་བསྟོགས་བྱས་པ།

འོག་འདེད། འཁྲིག་པ་སྤྱོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་གཡོ་འགུལ་གྱི་ནམ་པ་ཞིག་སྟེ་ཡར་རྒྱབ་དང་
དོན་གཅིག

འོག་གཞོན། ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་འོག་ཏུ་གཞོན་པའི་གཟུགས་བརྟན།

འོག་བག་འོག་ལྷགས་ཀྱི་འཕྱི་རྒྱལ་གཞན་ཞིག

འོག་ལྷགས། ལྷའི་རྒྱན་དུག་གི་ནང་གསེས་སྟེང་དཀྱིས་ཀྱི་མཐའ་བསྐྱོར་དུ་བྱ་བ་དུས་པའི་རྒྱན་ཆས་ཞིག

འོག་ལྷང་པ། ཆེན་འབྲས་བཏོན་པ།

འོག་ཕྱོགས། ཕྱོགས་བཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག

འོག་དབང་སྟེས། [མདོན]ཁྱབ་འཇུག

འོག་མ། ① རྗེས་མ་དང་། མཇུག་མ། མི་རབས་འོག་མ། དོན་ཚན་འོག་མ་གསུམ། ས་བཅད་འོག་

སྒྲིང་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་གསེར་སྒྲིང་། ༡༡ སི་རྩ་ཆུ་པོ་སི་རྩ་འབབ་པའི་རྒྱ་གར་སྒོ་ཕྱོགས། ༡༣
མ་རུ། ༡༥ ལྷ་གར་རྩ་གར་འདི་ཡི་གོ་འབྱུང་བའི་ཡུལ། ཞེས་ས་འོག་སྒྲོན་པ་བརྒྱད།
འོག་མེན་སྤྱག་པོ། འོག་མེན་དང་འོག་མེན་སྤྱག་པོ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། འོག་མེན་ནི་ཐེག་དམན་
འཕགས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་གནས་ཤིག་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་
འོག་མེན་ཆེན་པོ་རྒྱན་སྤྱག་པོ་བཀོད་པ་ཞེས་ས་བཅུ་པའི་དབང་ལྷག་རྣམས་སྐྱེ་བའི་གནས་
རིགས་བཙོ་བརྒྱད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ལང་ག་ཤེགས་ལས། འདོད་པ་ཁམས་
དང་གཟུགས་མེད་དུ། སངས་རྒྱལ་རྣམ་པར་སངས་མི་རྒྱ། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འོག་མེན་དུ།
འདོད་ཆགས་བྲལ་ཁྲིད་འཁོར་རྒྱལ། ཞེས་གསུངས་སོ།། འོན་ཀྱང་ཐེག་དམན་གྲུབ་མཐའ་སྐྱེ་བ་
གཉིས་ཀྱིས་འོག་མེན་སྤྱག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་ཁམས་ཁམས་མི་ལེན་ནོ།།

འོག་མེན་རྣམ་པ་དུག སྤྱ་འབྲུལ་ལ་སོགས་པར་འོག་མེན་རྣམ་པ་དུག་གསུངས་པ་ནི། ༡ དོན་གྱི་
འོག་མེན། ༡ རྟགས་ཀྱི་འོག་མེན། ༢ རེག་པའི་འོག་མེན། ༣ གསང་བའི་འོག་མེན། ༤ རྟོགས་
པའི་འོག་མེན། ༥ གནས་ཀྱི་འོག་མེན་གསུམ་ནི་རྟིང་མ་རྩྭ་ན། ལྷ་གནས་དང་པོ་སུམ་ཅུ་ཙ་
གསུམ་དགའ་ལྡན་སྒྲིའི་ཡུལ། རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟང་དུ་ཁྱེུ་སྒྲིང་བ་དམ་པ། ལྷ་གནས་
གཉིས་པ་གསང་ཆེན་པོའི་པའི་དུར་ཁྲོད། མེ་རི་འབར་བའི་ཅེ་མོར་གཞོན་རུ་དབའ་པོ་སྒྲོབས་
ལྷན། ལྷ་གནས་ཐ་མ་བྱ་རྒྱུད་ལུང་པོའི་རི་ལ་སངས་རྒྱལ་འོད་སྲུང་བྱོན་པའོ།། གསང་སྤྱགས་
གསང་མའི་ལྷགས་ལ། འོག་མེན་དུ་ཡོ་ག་ཙ་བའི་རྒྱད་གསུངས། སུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ་དུ་རྒྱུད་བྱི་
མ་གསུངས། ལུང་ལོ་ཅན་དུ་རྒྱུད་ཉི་བར་བསྐྱས་པས་ན་ལྷ་གནས་གསུམ་དུ་བྲགས་སོ།།

འོག་མེན་མཐར་ཐུག་འགྲོ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་གོང་འཕྲོ་གང་ཞིག བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲོམ་
ལས་ཉམས་པ་སྟེ། གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བ་རྒྱུད་མར་སྒྲངས་ནས་འོག་མེན་གྱི་རྟིན་ལ་ཐུང་འདས་
མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན།

འོག་མེན་ཨོ་རྒྱན་སྤྱིན་པོའི་སྒྲིང་། སྤྱིན་པོའི་སྒྲིང་དགོན་པ་དང་གཅིག་ཡིན།

འོག་མེད། [མཛོན]རྟ་སོགས་ཆེན་འབྲས་བཏོན་ཐེན་པ། མིང་གི་རྣམ་བྱངས་ལ་ཉུག་རུམ་དང་རལ་
གྲ་ཅན་ནོ།།

འོག་བཅེགས། ལྷགས་རྩུང་སའི་འོག་གི་ལྷགས་གདན་ནམ་འོག་དོ།
འོག་ཆ། [ཡུལ་]གསེར་སྤྱད་རྩུང་གཞིའི་ཐོ་བའི་རྟེན་ཞིག་སྟེ་མགར་བ་སོགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག
འོག་གཞི། ① ས་གཞི། ② རྟེན་གནས་འཆའ་སའི་འོག་གི་གཞི།
འོག་གཞི་མི་རིག [མངོན་]ཚུག་ཏིང་ཟབ་པ།
འོག་གཞིའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི། ས་ཚུ་མེ་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་དོ།
འོག་གཟུ། [རྟེན་]① ཡུལ་མའི་ཆོགས་ས། ② ཡུལ་དཔོན་གྱི་མིང་།
འོག་རོལ། རྗེས་དང་། སྤྱད་དང་། གཤམ། དམངས་གཙའི་བཅས་བསྐྱར་གྱི་འོག་རོལ་ཏུ་རྒྱ་ཆའི་
ས་ཁུལ་མང་པོར་ཐོན་སྐྱེད་འཛུགས་སྐྱོན་སྟེལ་བ།
འོག་རྒྱུད་། རྒྱག་ཟི།
འོག་ལམ། བཤང་ལམ།
འོག་ལྷང། ཞིང་ག་མ་ཆོས་གོང་དུ་རྒྱབ་བའི་ལྷང།
འོག་ལེན་པ། ① ཆོད་བགམ་བར་བྱེད་པ། ② རྟག་སེབ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་འདོན་པ།
འོག་ཤག་ཤོད་ཀྱི་ཁང་མིག
འོག་ཤལ། ① བྱ་དེའི་ཨོག་མའི་ཤ་སྤུལ་སྤུལ། ② བ་ལང་གི་རྒློག་ཤལ།
འོག་གཤམ། སྤྱད་ངམ་གོང་གི་རྟོག་རྒྱ།
འོག་སོ།། ཁའི་མས་སོ།།
འོང་། ཚུར་རང་གི་ཕྱོགས་སུ་གོམ་བ་སྟོར་བའི་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཁོ་ཚུར་འོང་གི་རེད།
འོང་སྟོར། དབྱར་དུས་ཞིང་བའི་སྤྱེ་བོ་ཕོ་མོས་རྒྱན་གོས་བཟང་བོ་སྤྲས་ཤིང་མདའ་དར་རྩ་རོལ་
སོགས་ཐོགས་ཏེ་སྤྲུག་ཞས་དང་བཅས་འོང་ཞིང་གི་མཐའ་ནས་བསྟོར་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་དགའ་སྟོན་
བྱེད་བའི་ཡུལ་སྟོལ་ཞིག
འོང་སྟོར་དུས་ཆེན། བོད་མྱོངས་ཀྱི་ཞིང་ཁུལ་དུ་དར་བྱུང་ཆེ་བའི་དབྱར་དུས་ཀྱི་དུས་ཆེན་ཞིག་
ཡིན། དེ་ཡང་གོང་ཆོའི་ནང་གི་བྱིམ་ཆང་སོ་སོའི་སྤྱེས་བ་ཕོ་རབ་རྣམས་རྟར་བཅེབས་ནས་སྟེ་
མའི་རྒྱབས་རྒྱན་འབྱོར་བའི་ཞིང་པ་ཡོངས་ལ་བསྟོར་བ་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་བ་ཆོས་ཆོས་འདོན་

པ་སོགས་བྱེད་ལ། དེའི་རྗེས་ཀྱི་གནའ་འཁོར་གཅིག་ཡས་མས་སུ་སྤྱིང་ཁའི་སྤྱོད་བྱེད་གཏོང་
སྤོལ་ཡོད། ཁྱོད་ཆོ་སོ་སའི་ལོ་རྟོག་སྤྱིན་ལུགས་དང་ཆེས་ཆ་བཟང་ཞན་གྱིས་རྒྱན་པས་དུས་
ཆོད་གཏན་འཁེལ་ཞིག་མེད།

འོང་ཁ། ཞིང་ག་མང་པོ་ཡོད་པའི་ས་ཆའི་མིང་།

འོང་ག། འོང་ཁ་དང་འབྲ།

འོང་ཅི་གས། [ཡུལ་]ཡོང་བ་འདུག་གས་ཞེས་ཏེ། དཔེར་ན། ཁྱོད་གཅིག་དུས་འོང་ཅི་གས་རོགས་
པ་མི་དགོས་སམ།

འོང་ཅིས། [ཡུལ་]ཡོང་ཆོག་གས་ཡོང་ན་འགྲིགས་གས་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ང་ཁྱོད་ཆོ་དང་
མཉམ་འོང་ཅིས་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ།

འོང་ཐང་ན། འོང་བར་ངེས་ན་ཞེས་པའམ་འོང་དགོས་ན་ཞེས་པའི་དོན་གཉིས་ཀར་གོ་ཆོག།

འོང་འབྲས་བ། སྟོན་བསྐྱའི་ཆོ་ན་བརྟུངས་ཟེན་པའི་ལོ་རྟོག་རྣམས་རྒྱུད་དུ་འབྲས་ཞིང་འབྲས་ལེན་བ།

འོང་བ། ① འོངས་བ། འོང་བ། ཡོང་བ། འོང་དོན། རང་བྱིས་དུ་འོང། པར་འགྲོ་ཆུར་འོང། མ་འོངས་
བ། འདིར་མ་འོང། ཕྱིར་མི་འོང། མིག་ལམ་ལ་མ་འོང་བ། ② འབྲུང་འབྲུར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་
ཐོགས་ཕྱིག་སྤེལ་འོང། ལན་གཏང་འོང། ། ཡིད་ཆེས་མི་འོང། གཅིག་མིན་ཀྱང་གཅིག་ཡིན་
ཏེ་འོང། རུང་བ་དང་། འགྲིག་བ།

ཡུལ་དུ་ལོག་པ་མི་འོང། ཡང་ཡང་འགྲོ་བར་མི་འོང། དེ་ལ་བཞག་ན་འོང།

འོང་དབྱུག་ [ཡུལ་]ག་ཡུལ་ལས་གཏོང་སྐབས་སྟེ་མ་རུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱུད་ཅིག

འོང་ཞིང་། སྟོན་ཐོག་ཡོང་ཁུངས་ཀྱི་ས་ཞིང་།

འོང་ར། ① དབྲར་དུས་ཞིང་གསེབ་ཀྱི་འོང་རའམ་ཞིང་ར། ② ག་ཡུལ་ཁའི་ནང་འབྲས་འདོན་སའི་འོང་ར།

འོང་སྤང་བ། ཞིང་ག་སྤང་མཁན།

འོངས་བ། འོང་བའི་འདས་བ།

འོད། ① ཉི་མ་སྟོན་མེ་སྟོག་ཞུ་སོགས་ལས་འཕྲོས་པའི་འོད་སྤང་། ཉི་འོད། མ་འོད། མོ་འོད།
འོད། སྤྱིན་མེད་ནམ་མཁར་ཉི་མའི་འོད་ཆེན་སྤང་བ། འོད་སྟོང་འབར་བ། འོད་སྟོ་བ། འོད་བཞེ་

བ། འོད་འཛེར་བ། ཤེལ་སྤྱད་ཀྱི་དངོས་པོ་འོད་ཁྲོམ་ཁྲོམ། མིའི་བྱད་བཞིན་འོད་ཆིར་ཆིར།
གསེར་མ་འོག་ཡོད་ན་འོད་ནམ་མཁལ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འགྲོ་སྤང་དང་། འཇལ་འགྲོ།
འདད་བྱེད། གནས་བྱེད། སྤང་བ། བྱོགས་འགྲོ། འོད་མདངས། འོད་འབར། འོད་ཟེར། མིན་བྱ་
འཛེམས་བཅས་སོ།། ② དུལ་སྒྲུབ། ཡོད་པའི་དོན་ཏེ་དཔེར་ན། ཁྲིད་ཆོ་ག་རུ་འོད། དེད་ཆོང་
ཁང་ནང་ལ་འོད་ལྟ་བུའོ།།

འོད་ཀོར། འོད་སྐྱོར་དང་འབྲ།

འོད་སྐྱར་གྲོལ། ཤ་རུས་དོས་བཅས་ཀྱི་ལུས་འདི་སྤངས་ནས་འཇལ་ཆོན་ལྟ་བུའི་ལུས་སུ་འགྱུར་
བའི་དོན་ཏེ། བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་སྲོལ་བཞིན།

འོད་སྐྱོར། ཉི་ཁྲོ་སོགས་ཀྱི་མཐར་འོད་ཟེར་རྒྱུ་པོར་འབྲིལ་བ། ཉི་ཁྲོའི་མཐའ་ལ་འཇལ་ཆོན་གྱི་འོད་
སྐྱོར་འབྲིལ་འདུག

འོད་ཀྱི་སྐྱ་ཅན། [མདོན] ① ཉི་མ། ② མེ། ③ མེ་ལྷ།

འོད་ཀྱི་རྒྱུན། [མདོན]ཉི་མ།

འོད་ཀྱི་ཆར་བ། [མདོན]ཉི་མའི་འོད་ཟེར།

འོད་ཀྱི་བདག་པོ། [མདོན]ཉི་མ།

འོད་ཀྱི་སྒྲེ། [མདོན]ཁྲིམ་བྲ།

འོད་ཀྱི་ཁོར་ཅན། [མདོན]① ཉི་མ། ② མེ། ③ མེ་ལྷ།

འོད་ཀྱི་བྱང་པོ། ① འོད་ཀྱི་སྐྱོང་ངམ་གོང་བྲ། ② [མདོན]ཉི་མ།

འོད་ཀྱི་མཆན་མ། ① འོད་ཀྱི་སྤང་བ། ② འོད་བཟང་ངན་གྱི་ཉགས་མཆན།

འོད་ཀྱི་ཤིང་རྒ། [མདོན]① མེ། ② མེ་ལྷ།

འོད་ཀྱི་ས་པོན། [མདོན]མིན་བྱ་མེ་ཁྲེར།

འོད་ཀྱི་ག ལྟ་སྤྱིའི་རྒྱལ་ཡོལ་དུ་གསེར་གྱིས་འོད་ཟེར་རྒྱང་བཟོད་གཉིས་དེའི་བར་དུ་འོད་ཟེར་ཀྱི་ག་
དེས་ཅན་ཞིག་འབྲི་སྲོལ་མཆིས།

འོད་སྐྱེས་མ། [མདོན]ཉི་མའི་ཚུང་མ།

འོད་དཀར་ཅན། [མངོན]① ལྷ་བ། ② ག་བྱར།

འོད་བཀྲེ་བ། འོད་འཆར་བའམ་འཕྲོ་བ།

འོད་བཀྲ་བ། འོད་གསལ་བའམ་འཆར་བ།

འོད་བཀྲག་བཀྲག་མདངས། མིག་གིས་བལྟ་བར་མི་བཟོད་པའི་འོད་བཀྲག་ ཉི་མའི་འོད་བཀྲག་
སྒྲོགས་ཀྱན་ཏུ་འཆར་བ།

འོད་བཀྲའི་ཡན་ལག་ [མངོན]མེ་ལྷ།

འོད་ཁྲིམ། འོད་འཁྲིམས་དང་འབྲ།

འོད་ལྷག་ལྷག་ འོད་ཀྱི་ཐག་བ་ལྟ་བུ་པར་གཡོ་ཚུར་གཡོ་བྱེད་བ། སྤྱིན་གསེབ་ནས་སྒྲོག་གི་འོད་
ལྷག་ལྷག་གཡོ་བ།

འོད་འཁྲིམས་བ། ཉི་མ་དང་ལྷ་བའི་མཐའ་སྐྱོར་དུ་འོད་ཀྱི་གྱུར་ཁྲིམ་བྱུང་བ།

འོད་གྱུར། འོད་ཀྱི་གྱུར་ཁང་།

འོད་འབྱེད། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་འཕྱོ་བ། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་ལྷ་བ། [མངོན]འཇའ་ཆོན།

འོད་ལྷས་བསྐྱོར་བ། [མངོན]ཉི་མའི་མཐའ་ལ་འོད་ཀྱི་གྱུར་ཁྲིམ་བྱུང་བ།

འོད་ལྷས་ཡོངས་སྐྱོར། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་ཕྱོན། ① འོད་ཟེར་ཕྱོན་པོ། ② སྐུ་རེངས་སམ་སྐུ་རེངས་དང་པོ་ཤར་བ།

འོད་ཅན། བཀྲག་མདངས་དང་ལྷན་བ། [མངོན]གཟའ་བ་སངས། སྐར་མ་སྤྱ། སྤྱིན་བུ་མེ་འཁྲེར།

འོད་ཆགས། [མངོན]ཉི་མའི་འོད་ཟེར།

འོད་ཆགས་བ། མདངས་མཛེས་བ་དང་ལྷན་བ། ཁང་པའི་ནང་སྒྲོག་གི་འོད་ཆགས་བ།

འོད་ཚུ། འབབ་ཚུ་ཞིག་ཚུ་འགོ་ཡིག་བྱུག་ལ་ནས་བྱུང་ཞིང་ཆ་བ་སྤང་མདའ་དང་ཆ་བ་མཛོ་སྤང་
བརྒྱུད་ནས་རྩ་ཡུལ་དུ་སྤེབས་དུས་རྒྱལ་མོ་རུལ་རྒྱར་འབབ།

འོད་རྒྱང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་རིས་འོག་མ་སྟེ། གནས་འདིར་སྤྲེས་པའི་ལྷ་ནི་རང་ས་

གོང་མ་གཉིས་ལས་གཟི་བྱིན་དང་འོད་མདངས་ཚུང་བས་འོད་ཚུང་གི་གནས་ཞེས་བྲ།
འོད་ཆེས་ཆེམ། འོད་ཁྲ་ལས་ལས་དུ་འཕྲོ་ཚུལ་ཞིག་ཤེལ་ལ་ཉི་མ་ལོག་པས་འོད་ཆེས་ཆེས་བྱེད་པ།
འོད་འཛོ་བ་ཞབས་བྱུང་བཟ་ཤིས་ཆོས་རྒྱལ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་བྱི་སྤྱི་ལོ་
༡༦༤༠ལོར་ཡབ་ག་ཟེའི་གདུང་ལས་འཁྲུངས་ཤིང་། གོང་ས་ལྷ་བ་ལས་དགེ་ཚུལ་སྦྲོང་
བསྐྱབས་པའི་མཆན་ཀྱན་དགའ་བསོད་ནམས་མཆོག་གྲུབ་ཅེས་གསོལ། ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༦༤༩
ལོ་ནས་ས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༩ ལོ་བར་སྐྱལ་ལུང་གི་ཁྲིར་བཞུགས།
འོད་ཉགས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་cysor ཟེད།
འོད་སྟོང་། འོད་ཟེར་དབག་དུ་མེད་པ། འོད་སྟོང་རབ་དུ་འབར་བ། གཟུགས་བརྟན་འོད་སྟོང་འབར་
བ། གཟུགས་བརྟན་འོད་སྟོང་འབར་བ།
འོད་སྟོང་ཅན། [མངོན]ཉི་མའི་མིང་།
འོད་སྟོང་ལྗན་པ། [མངོན]ཉི་མའི་མིང་།
འོད་སྟོང་འཛིན་པ། [མངོན]ཉི་མའི་མིང་།
འོད་ཕྱེད། དེང་དུས་ལས་ཀའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་སྟེ། གློག་ཁྲད་ནང་། གཟུགས་རྒྱན་པར་ཆས་སོགས་ཀྱིས་
བསྐྱ་ལེན་བྲས་པའི་གཟུགས་བརྟན་དང་། ཡི་གེ་སོགས་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་ལ་ཉེར་མཁོའི་
རྒྱ་ཆ་རྣམས་ཉར་ཆགས་བྲ་ལུལ་གྱི་འོད་ལྗན་ཇུས་འཁོར་ཞིག་ གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་
དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་optical diskཟེད།
འོད་ལྗན། ① འོད་ཟེར་དང་ལྗན་པ། ② འོད་ཆགས་ཅན། ③ [མངོན]གཟའ་བ་སངས། ཉི་མ། སྐར་མ།
འོད་ལྗན་དཀར་པོ། ཞེས་བ་ཅ་བ་རྒྱས་ཐོན་པ་ལ་སྟུན་པ། དར་བ་དམར་སྟག་སྟུ་འཇམ་འབྲུང་བག་
ཅན་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི0.06~0.12ཅམ་ཟེན་པ། ལོ་མ་མཐུག་འཇམ་ལྟེ་དབྱིབས་ཅ་བ་ནས་
འཁོར་ཉེ་གྲུས་པ། ལྷ་བ་8པར་མེ་ཉོག་དཀར་པོ་འདབ་ལྷ་ཅན་འཆར་བ། འདབ་མ་རེའི་ནང་
དོས་སུ་སེར་ཐིག་གཉིས་རེ་དང་ཟེའུ་འབྲུ་དམར་སྟག་ཡིན་པ། འདབ་མ་ཡལ་ཇེས་འབྲས་བྲ་
སྟོང་གི་དབྱིབས་ལྟར་འདོགས་པ། སྟོན་དུ་སྤྱད་བྱ་ནི་ཅ་ལོ་མེ་འབྲས་ཡོངས་ཇོགས་ཉེ། ལྷ7

~9པར་བརྒྱུ་ནས་སྔོ་ཆེ་ལ་དམའ་པའ་སྐུམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་མངར་ཁ། ལྷ་རྩེས་
སྔོ་མས། ལྷུ་པ་ས་ཁྲག་མཁྲིས་སོགས་ལ་མི་གཞིད་ཅིང་། བརྟུང་ལེན་གྱི་མཆོག་ཏུ་བྱུར་པས་
ཆེ་རིང་ཞིང་དབང་སོ་དང་མདངས་གསལ། སྔོ་བས་དང་ལྷན་པར་འབྱུར་རོ།

འོད་ལྷན་འཁྲི་ཤིང་། སྐུམ་ལ་འགོ་བཤེས་སྔོ་ཞིག

འོད་ལྷན་སེར་པོ། རིགས་དཀར་སེར་གཉིས་ལས་འདི་སེར་སོ་སྟེ་བོད་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་མཆོ་རོས་
མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་2700~4200ཡུལ་གར་ཡང་ཡོད་ཅིང་། མང་ཆེ་བ་ནགས་ཆལ་དང་ཤིང་
ཐུན་གྱི་གསེབ། བག་ཁྲིབ། ལྷུ་པ་གསེབ་སོགས་ཉི་ལེན་རྒྱུང་སར་འབྱུངས་ཤིང་། དར་བ་ཤིན་
ཏུ་སྤྲོ་ཞིང་མཉེན་པ་འབྱུར་བག་སྐྱུ་རྒྱུང་དང་བཅས་པ་སྐུམ་ཉིག་གི་སྔོང་སོ་དང་འབྲུ་བ་ལ་ལོ་མ་
ལྷང་འཇམ་སྔོར་མོ་སྟེང་དབྱིབས་སམ་ཏྲ་མིག་འབྲུ་བ། རྒྱབ་ལྷང་དཀར་ཅན་ལོ་རྒྱུང་ལ་རིང་
ཞིང་ཤིན་ཏུ་སྟེ་བ་དང་། དར་བའི་རོས་སྐྱུང་ལོ་སྐུན་རེས་མོས་སྟེ་བ། རྒྱ7~8པར་མེ་ཉིག་
སེར་ཞིབ་འདབ་ལྷ་མདངས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་འཆར་བ། རོ་ནི་མངར་ལ་ཁྲག་མཁྲིས་འཛོམས། །

བརྟུང་ལེན་བསྟེན་ན་ཆེ་རིང་ཞིང་། ། དབང་སོ་མདངས་གསལ་སྔོ་བས་ཅལ་ལྷན།

འོད་བ། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟེན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་rasterཟེར།

འོད་བདག [མངོན]ཉི་མ།

འོད་བདུན་པ། [མངོན]① མེ། ② མེ་ལྷ།

འོད་མདངས། འོད་ཟེར་གྱི་བཟག་མདངས། མཆོམས་སྟེན་གྱི་འོད་མདངས་སྟོགས་བཞེར་འཕྲོ་བ།

འོད་འཕྲས་དགོན། བཟ་ཤིས་སྤིང་དགོན་ཞེས་གྲང་གསལ། ལོ་རྒྱུ་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པར་
བཤད། འདེབས་མཁན་སོགས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་
རང་སྟོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྩིང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོད་འཕེན་རྫོག་སྐྱད། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟེན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་optical fiberཟེར།

འོད་ཚོར་ཅན། འོད་ཀྱི་ཚོར་ཅན་དང་རོན་གཅིག

འོད་སྤང་། [མངོན]① ཉི་མ། ② སྐར་མ།

འོད་སྤང་དགོན། དགོན་འདི་ཐོག་མར་གཡག་སྡེ་བཤ་ཆེན་གྱིས་སློབ་མ་ཞིག་གིས་བྱག་བཏབ་བར་
བཤད། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱན་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྟ་ས་བྱོང་བྱེད་མཉམ་གྱོ་
གྲང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོད་པ། ① ཤུ་འོད་དང་རྩ་ལོག་དག་ཆར་བཏང་བའི་རྗེས་སུ་རི་ནས་འོད་བ་རྒྱག་པ། ② [རྫིང]ཡོད་
པ། ཡུར་པ།

འོད་མོ་ཆེ། འོད་ཆེ་བ།

འོད་དཔག་མེད། བདེ་ལྡན་ཞིང་གི་མགོན་པོ་སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད།

འོད་དཔག་མེད་གྱི་ཐོད་ཅན། [མངོན]སྤྱན་རས་གཟིགས།

འོད་དཔག་མེད་གྱི་གཙུག་ཏོར། སྤོང་བཅན་གྱི་དབུའི་གཙུག་ཏོར།

འོད་སྤང་ཅན། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་འཕྱར་བྱེད། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་འཕྱོ། ① སྤྱ་འབྲའི་རྒྱབ་ཡོལ་གྱི་ནང་གི་འོད་ཟེར་གྱི་རི་མོ། ② འོད་མདངས་འཕྱོ་བ། ③ སངས་
རྒྱས་ཤིག་གི་མཚན།

འོད་འཕྱོ་བའི་ས། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུའི་བཞི་བ། ས་འདིར་གནས་པའི་བྱང་རྒྱབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་བྱང་རྒྱབ་བྱོགས་མཐུན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེས་སྤྱིབ་གཉིས་སྟེག་བར་བྱེད་བས་ས་
བཞི་བ་འོད་འཕྱོ་བ་ཞེས་བྱའོ།

འོད་བྱེད། [མངོན]① ཉི་མ། ② གསེར།

འོད་བྱེད་པའི་ས། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུའི་གསུམ་པ། ས་འདིར་གནས་པའི་བྱང་རྒྱབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་ཆད་མེད་བ་འཆོལ་ཞིང་། གཞན་དག་
ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་བས་ས་གསུམ་བ་འོད་བྱེད་བ་ཞེས་བྱའོ།

འོད་འབར། འོད་ཟེར་འཕྱོ་བ།

འོད་འབར་བྱེན་ལོག་ གཡོ་རུའི་དཔོན་གསལ་སྟེ་བཅན་གྱིས་ཁྲལ་དེའི་རིའི་མགུལ་ནས་ཞིང་རྩ་

འདྲན་པའི་ཡུར་བ་གསར་བཅོ་བྱེད་བཅུག་པའི་ཁྲལ་ལུལ་གྱིས་མི་མེར་ནམས་ལ་དཀའ་ངལ་
ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་འབེ་བཟས་མཐོང་བ་དང་། མོས་ཞང་རྩེ་
གསལ་སྟེ་ལ་འཁོན་ལན་སྒྲན་པའི་ཆེད་དུ་མང་ཆོགས་ནམས་ལ། རི་མགུལ་གཙོད་བ་ལས་མི་
མགུལ་གཙོད་བ་ལས་སྒྲ། དེ་བས་དཀའ་སྤྱད་དེ་འདྲ་སྤྱང་མི་དགོས་པའི་ཐབས་ཤེས་བཟང་
ཤོས་སམ་ལས་སྒྲ་ཤོས་ནི། ཞང་རྩེ་གསལ་སྟེ་བཙན་ཀྱི་མགུལ་བཙན་ན་རིའི་ངོས་ཡུར་བ་བཅོ་
མི་དགོས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་བྱུང་ཅེས་རྟུག་གཞི་བཏོན། ཁོང་ནམས་ཁ་འཆམས་ཏེ་
བྱེད་ལོག་གི་མགོ་གཙོ་མཆིམས་ཀོང་གི་མི་བྱུག་སྟེ། སྤྱི་ཆེ། ཆེ་བཙན། སྤྱོད་ལྷ་ལ་བསྟེན། སྟེ་
བ་བསྟན་ནས། མོན་སྤྱད་ཐོང་ཆུང་། གཡུ་ནེ་བྱང་བཙས་ཀྱིས་བྱས་ཏེ། ལྷའི་ཤོང་གསུམ་བྱ་བའི་
ས་གནས་དེར་སྤར་སྤྱོད་ཞིག་གི་ལོག་ཏུ་བྱེད་ལོག་བྱེད་རྒྱའི་ཐོས་བསྐྱར་བྱས་ཐོག་དེ་ཡང་སྤར་
ཁའི་མེ་ཏོག་སྤོང་ལ་འཆར་བའི་རྒྱལ་བར་བསྟན་ནས་དཔལ་འབར་གྱི་སྤོན་མེ་ཐོགས་ཏེ་
བྱེད་ལོག་བྱས་པས་མིང་ཡང་འོད་འབར་བྱེད་ལོག་ཏུ་གྲགས།

འོད་འབར་ལ། [མངོན]སྟན་ཅུ་ན།

འོད་འབྱེན། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་ལ། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་ལ། [ཉིང]① ཤིང་སྤྱད་ལ། ② སྤྱ།

འོད་མའི་སྤྱ་གྲུ། ① སྤྱག་མའི་སྤང་ལ། ② སྤྱའི་ནགས་ཆལ། ③ སྤར་བྱ་གར་གྱི་ཡུལ་གེ་ཏུ་བཞུགས་པ།

འོད་མིག་ [མངོན]སྤར་ཁུང་།

འོད་སྤྱག་ སྤྱོག་སྤྱང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྤྱང་དུ་lightpenཟེར།

འོད་དམར། ① འོད་དམར་པོ། ② སྤྱ་རེངས་བར་མ་ཤར་བ།

འོད་དམར་སྤྱོག་ཆས། སྤྱོག་སྤྱང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྤྱང་དུ་infrared adapter ཟེར།

འོད་གཙང་བ། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་འཆེར་བ། འོད་འཕྲོ་བ།

འོད་འཆེར་འཆེར། འོད་ལྷམ་ལྷམ། ཕྱག་ཏུ་ཤེལ་དཀར་གྱི་སྒེང་བ་འོད་འཆེར་འཆེར་ཞིག་ཐོགས་པ།

འོད་མཛེས། གྲངས་གནས་ཤིག

འོད་མཛེས་ཆེན་པོ། གྲངས་གནས་ཤིག

འོད་ཞགས། ཞགས་པའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའི་འོད་ཟེར། ནམ་མཁར་སྒྲོག་གི་འོད་ཞགས་
འབྱུགས་མེ་འབྱུག

འོད་ལྷ། འོད་དུ་འགྱུར་བ།

འོད་ཟེར། ཉི་མ་སོགས་སྟན་པ་སེལ་བའི་རྩས་པའི་དངོས་པོ་ལས་འཕྲོས་པའི་མདངས་གྱི་མིང་སྟེ།
སྒྲུང་ཞིང་སྟན་པ་སེལ་བ་ལ་འོད་དང་། འཕྲོ་ཞིང་སྟུང་བ་ལ་ཟེར། འོད་ཟེར་སྒྲོ་བ། འོད་ཟེར་ལྷམ་
ལྷམ་འཕྲོ། འོད་ཟེར་སྒྲོང་ལྷན། འོད་ཟེར་དབག་མེད།

འོད་ཟེར་དགོན། ① རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་གྱི་སྟེ་ལོ་༡༧༧༧ ལོར་ཀུན་མཁུན་གྲང་ཚུབ་བྱས་
པས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་
ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ② ད་ལྟ་རྒྱ་བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་
སུ་ཡོད་པའི་འོད་ཟེར་དགོན་ནི། འདེབས་ལོ་སོགས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་བ་ཡིན།

འོད་ཟེར་དགུ་པ། [མདོན]གཟའ་མིག་དམར།

འོད་ཟེར་ཅན། [མདོན]ཉི་མ།

འོད་ཟེར་དམ་པའི་པོ་བྲང། ཡང་ན་བཞེད་ཆེན་མོའི་ནང་སྟེ་ལོ་༡༧༧༧ལོར་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་རལ་བ་ཅན་
མལ་གྱིའི་འོད་ཟེར་དམ་པའི་པོ་བྲང་དུ་འབྲས་ཆང་སྟོས་པར་བཞེས་ཏེ་གཟིམས་པའི་སྐབས་
དང་བསྟན་ནས། རྫོན་པོ་སྤྲས་སྟག་སྤྲ་དང་། ཅོག་རོ་ལྟ་ལོད། ལེགས་སྟག་བཅན་གསུམ་གྱིས་
མགུལ་གཙུས་ཏེ་བཀོངས་ཐོག་སྤང་དར་མ་འུ་དུམ་བཅན་ལ་སྤྱིད་དབང་བརྒྱུད་དུ་བཙུག་ཅིང་།
སྤྲས་སྟག་སྤྲས་རྫོན་པོ་བྲས་ཞེས་འཁོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཁྲི་རལ་བ་ཅན་མགུལ་གཙུས་ཏེ་
བཀོངས་ས་འོད་ཟེར་དམ་པའི་པོ་བྲང་དེ་ནི་མལ་གྱོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་འོད་ཟེར་རྒྱང་ཟེར་པའི་ས་
གནས་དེར་དེ་སྔ་ཆེས་བཙུ་ལྟ་ཁང་ཞེས་ལྟ་ཁང་ཀ་བཞེ་མ་ཞིག་དང་ཁང་བཅོ་ལག་འཁོག་ཡོད་

པ་དེ་ཡིན་པར་སྤང་།

འོད་ཟེར་ལྷེ། ཡབ་སྤང་གི་ལྷེ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་དཔལ་ལྷེ་དང་ཡུམ་ཅན་ལོ་བཟང་འབའ་རེ་གཉིས་
ལ་སྤས་གཉིས་འཁྱུངས་པའི་ཀླན་པ། དེ་སྤྲུལ་གྱི་ཐང་ཐང་གི་ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱེད་ཅག་གྱུན་
མོང་སྤྱོད་པའི་རྗེ་པོ་ཞིག་དགོས་པ་འདུག་ཅེས་བཀྲོས་ནས་མེས་པོ་སྤྱོད་གི་ཁྱི་རྗེ་དང་། ཞང་
བརྗེད་ལྷན་རིང་མོ་བྱ་བ་གཉིས་ཕྱིན་ཏེ་འོད་ཟེར་ལྷེ་མང་ཡུལ་གྱི་ཐང་ཐང་དུ་གཤེད་བྱངས། ཐང་
སྤྱོད་ཐོ་ལེ་ཞེས་པར་གཤེད་པའ་ནས་སྤྱོད་མཁུ་བ་ཅེགས་ཤིང་། སྤྱན་འཕྲེན་མཁུ་གཉིས་ཀྱིས་
སྤྱོད་པོ་བྱས་ཏེ་ཆབ་སྲིད་བསྐྱུངས་པ་དེ་ནས་གྱུང་ཐང་གི་རྒྱལ་རབས་བྱུང་ངོ་།།

འོད་ཟེར་བདུན་པ། [མངོན]གཟུང་སྤྲོད་པ།

འོད་ཟེར་པོག་པའི་ལྷ་བརྒྱད། བཅན་པོ་སྤོང་བཅན་སྤྲུལ་པོ་སྤྱོད་འདས་ཁར་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
ལྷ་སྤྱོད་བརྒྱད་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་ཏེ་ལྷ་ཁང་གི་ནང་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་བྱས་པའི་དབང་
གིས་ཡོངས་གྲགས་སུ་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པའི་ལྷ་བརྒྱད་ཟེར། དེ་ཡང་གཙང་ཁང་དབུས་ཀྱི་རྫོང་པོ་
མི་བསྐྱོད་རྫོང་རྗེ་དང་། གཙང་ཁང་གཡོན་ན་བཞུགས་པའི་བྲམས་པ་ཆོས་འཁོར་མ་སྟེ་ལེ་སྤྱོད་
གཉིས། གཙང་ཁང་དབུས་ཀྱི་རྫོང་པོའི་སྤྱོད་ལྷ་ལྷ་ལྷ་བཞུགས་པའི་མི་འཕྲོག་གསུང་བྱོན། གཙང་ཁང་
གཡས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་དང་། ཁྱོ་པོ་སྤྱོད་བཅེགས་ཏེ་དར་སྤྱོད་གསུམ། གཙང་ཁང་
ཤར་སྟེང་གཡུང་བྱུང་སྤྱོད་ལྷ་ལྷ་བཞུགས་པའི་རྩ་མཁུན་དང་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་ལྷ་བཅས་སོ།།

འོད་གཟེར། [རྫིང]འོད་ཟེར།

འོད་ཡངས། བྱང་སྤོང་ཞིག

འོད་ཡངས་སྤྱོད། [མངོན]སྤྲོད་པོའི་རྒྱལ་པོ།

འོད་ཡངས་ཆ་པོ། [མངོན]① བྱ་ཅ་ཀོ་ར། ② ལྷ་བྱ་གོང་མོ།

འོད་ལུང་དགོན། ལྷ་ལྷ་ལྷ་མའི་དགོན་དང་ལྷ་མའི་དགོན་ཞེས་གྲང་གྲགས། སྤྱི་ལོ་༡༦༥༩ ལོར་
བསྐྱུར་བཞེངས་བྱས། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལྷན་ཁོན་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོད་ལམ་མེ། འོད་འཆར་བ།

འོད་སྤང་། ① བསྐྱལ་བཟང་དཔའ་པོ་བདུན་གྱི་དུག་པ། ② འོད་སྤང་ཆེན་པོའི་བསྐྱལ་མིང་། ③ བར་
སྤང་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། ④ ཉི་མའི་ཁ་ལོ་བ་སྟེ་སྤྱ་རེངས།

འོད་སྤང་སྒྲིམ། [མངོན]བྱ་ཁྲུང་།

འོད་སྤང་རྒྱུ། [མངོན]སྤྱ་རེངས།

འོད་སྤང་ཆེན་པོ། སངས་རྒྱལ་ལྷ་ཁྱུ་ཐུབ་པའི་ཉན་ཐོས་ཉེ་ལའོར་བཅུ་དྲུག་གསེས། སྤངས་པའི་
ཡོན་ཏན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཞིག་དང་། ཆོས་མངོན་པའི་སྟེ་སྟོང་གི་བཀའ་བསྐྱེད་དང་པོ་བྱེད་
མཁན་གཙོ་པོ། གཏན་རབས་བདུན་གྱི་དང་པོ།

འོད་སྤང་བའི་སྟེ། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱ་བ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

འོད་སྤང་བྱིན། [མངོན]ས་གཞི།

འོད་སྤང་གསུམ། སྤང་རྒྱ་གར་གྱི་མ་རྩ་རྩ་ཐུ་མེ་ལྷ་ར་བསྟེན་པའི་སྤྱ་སྟེགས་གཅེན་གཅུང་གསུམ་པོ་
དེ་དག་ལའོར་དང་བཅས་པས་ལྷ་ཁྱུ་ཐུབ་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་ཉན་ཐོས་སྤྱ་གྲུབ་པ།

འོད་གསལ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་རིས་གོང་མ་སྟེ། གནས་འདིར་སྟེས་པའི་ལྷ་ནི་ལྷ་
གཞན་གྱི་གནས་སྤྱ་ཡང་འོད་གསལ་བར་བྱེད་པས་འོད་གསལ་གྱི་གནས་ཞེས་བྲ།

འོད་གསལ་སྤྱ་མ། སྤྱ་ལུས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྩོགས་རིམ་སྟོང་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་
གཟུགས་ཀྱང་པ་བ་པ་ལྟ་བུ།

འོད་གསལ་གླིང་། མིང་གཞན་ཟངས་འོད་གསལ་གླིང་། ཨ་ར་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བཏབ།
འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། རྩོ་མེའི་དགོན་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་
སྤང་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད།

འོད་གསལ་འགྲོ་འོང་མེད་པར་མཐོང་། སེམས་ཀྱི་དོ་བོ་མཐོང་ན་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་
པར་མ་ཟད། འོད་གསལ་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པའི་ཡེ་ཤེས་འགྲོ་འོང་མེད་པའམ་སྟེ་འགག་མེད་པ་དེ་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་། ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་པའི་རོ་བོ་དེ་དང་
སྤྱགས་ཀྱི་འོད་གསལ་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད།

འོད་གསལ་བ། ལུན་པ་མེལ་ཐུབ་པའི་འོད།

འོད་གསལ་རྫོགས་འབྲེལ་མཚན་ཉིད་བརྒྱད། མཉམ་པ། ཟབ་པ། ཉག་པ། གཅིག་པ། ཡང་དག་པ།
གཅང་པ། འོད་གསལ། འོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་འབྲེལ་བཤོ།

འོད་གསལ་ཡེ་ཤེས་ཅ་རྒྱུད། འོད་གསལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོམ་མི་ཤེས་པའི་ཅ་དང་རྒྱུད་རྒྱུད་པ་བསྟོམ་
པ་ཅམ་གྱིས་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་པར་བཞག་འཁོར་བ་དང་རན་སོང་གི་སྤྱེ་སྟོན་གཅོད་མི་ཐུབ་ཟེར།

འོད་གསལ་བཤད་སྒྲུབ་གྲིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་དཀྱིལ་ཅམ་དུ་མདོ་མཁུན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྟོ་
རྟེན་བཅུ་གཉིད། རྒྱལ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་འོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རོང་
བྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོད་གསལ་མེམས་སྒྲིབ་བྱེད་ལྷ། འདོད། འདུན། གཞོད་མེམས། ལེ་ལོ་རྫོད་པ། ཐེ་ཆོམ་དེ་རྣམས་
ཀྱི་དཔེ་ལྟ་ནི། སྒྲིན། ལྷག་སྒྲ། དུ་བ། སྒྲ་གཅན། བདུད་སོགས་ཀྱིས་ཉེ་རྒྱ་སྒྲིབ་པ་བཅས་སོ།

འོད་གསལ་དཀར་དམར་སྟོན་གསལ།

འོད་སིབ་བཀོན། སྒྲིག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དེའི་རྒྱུ་ལྡན་འོད་optical scannerཟེར།

འོད་ལྷ་བརྒྱུད། རྒྱ་དང་བཟན་པ་རྒྱ་བ་དང་། འཛིན་བྱེད་རྒྱུད་དང་མེ་དང་ནི། ཉམ་ཡང་འོད་བྱེད་ཅེས་བྲལ།

འོད་ལྷག་གེ། འོད་ལྷམ་ལྷམ་ལྷར་འཕྲོ་རྒྱུ་ཞིག་མཚན་མོ་རྒྱ་འོད་ལྷག་གེ་བ།

འོད་ལྷག་ལྷག། འོད་ལྷམ་ལྷམ་དུ་འཆེར་སྤངས་ཤིག་དུག་སྒྲུལ་ཆེན་པོ་འོད་ལྷག་ལྷག་པ་ཞིག་དེར་བྱུང་ངོ།

འོད་ལྷབ་ལྷབ། འོད་ཁ་ལམ་ལམ་དུ་འཕྲོ་རྒྱུ་ཞིག་

འོན། འོན་མདའ་མངའ་རིས་བྲལ་ཆང་ཆགས་སའི་ས་གནས་དེ་ཡིན་པར་ཐུབ་པ་ལྟར་སྟོན་བཟང་ཆོས་ཀྱི་
ཉི་མའི་བྱུང་མཐའ་ལས་གསལ་ཞིང་དེ་ནི་དེར་སངས་སྟོན་ཁ་སྟེ་གཞོད་རྫོང་ཁོངས་འོན་རྒྱལ་སུ་ཡོད།

གཞན་ཡང་འོན་ཞེས་པ་བརྟེན་ཉིད་གི་སྐབས་སུ་སྟོན་པའམ་བྱིན་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན།
འོན་སྐྱགས་ཀྱིས་ཉེས་པ་གསོག་པ། ཐུགས་རྣལ་དུ་མ་པལ་བའམ་ཟང་ཟེང་དབང་གིས་འཛིན་བཟུང་
བྱ་རྒྱུ་ལུས་པ།

འོན་སྐྱགས་ཅན། རྩ་བ་འོན་ལ་ཁ་ཡང་སྐྱགས་པ་ཡིན་པར་ཟེར།

འོན་ཀྱང་། ཡིན་ཡང་ངམ་ཡིན་ནའང་། དེ་མ་ཐག་ཏུ་མི་ཡོང་མོད། འོན་ཀྱང་བཙོན་པ་བསྐྱེད།

འོན་ཞོག [ཡུལ]འོན་པ་སྟེ། ན་པའི་དབང་པོ་ཉམས་པའི་མི། འོན་ཏོང་ཟེར།
འོན་རྒྱལ་སྤུས་སྤྲུལ་བཟང་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ། རྗེ་འདི་ནི་དབུས་སྟོད་ལ་མོར་ཡལ་ཆོས་རྗེ་
བསོད་ནམས་དབང་འདུས་དང་ཡུམ་ཉི་མ་བདེ་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྤུས་སྤྲུལ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་
པའི་ཆུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ ལོར་སྤྲུལ་ཁུངས། དགྲུང་ལོ་བཞི་ལ་འོན་ངེས་གསང་དར་རྒྱས་སྤིང་
དུ་གདན་བྲངས། དགྲུང་ལོ་ལྔ་ལ་རྒྱ་ལའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མེད་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་བྱང་དུ་
གཙུག་ལུང་ལུག། མཚན་བསྐལ་བཟང་སྤུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གནང་། དགེ་
སྤོང་རྒྱ་ཚོ་དོ་རྗེ་བསྟན་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་དང་ཆོས་སྟོད་སོགས་གསན་སྟོང་མཛད། དགྲུང་
ལོ་བཅུ་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆའི་བྱང་དུ་རབ་བྱུང་བསྐབས། དགོན་ལུང་བཀའ་བཅུ་གསུམ་པ་
ཡར་འཕེལ་བསྟན་ནས་བསྐབས་སྤྱོད་ཉགས་བཅས་གཞུང་ཆེན་ལ་སྟོན་གཉེར་མཛད། དགྲུང་
ལོ་བཙོ་ལྔ་ལ་རྒྱལ་དབང་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་སྤྲུལ་ཤེགས། དགྲུང་ལོ་ཉི་ལྔ་ལ་ཕུར་ལྷོག་དག་
དབང་བྱམས་པའི་བྱང་དུ་བསྟན་རྗེ་གསུམ་བསྐབས། དེའི་ལོར་རྒྱལ་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་
གསེར་གྲི་ལ་མངའ་གསོལ་གྱི་མཛད་སྟོར་ཕེབས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བཞི་ལ་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་
ཆེན་མོར་སྤྱོད་དམ་བཅའ་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་ལ་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་
ཆེ་མཇལ་བར་ཕེབས། རྗེ་འདིས་ཕུར་ལྷོག་དག་དབང་བྱམས་པ། པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡི་
ཤེས། ལུང་སྤྱོད་ལ་པའི་དོ་རྗེ་སོགས་བསྟན་ནས་མདོ་སྤྲུལ་གྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན། དགྲུང་
ལོ་ཉེར་དྲུག་ནས་མི་ལོ་དག་སྤུས་ཅམ་རིང་འོན་ཕུར་སྤྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ།
གསུང་ཅོམ་ཡང་། ཡི་དམ་ལྷ་ཆོགས་ཀྱི་སྤྲུབ་ཐབས་རྗེས་གནང་ཆེ་སྤྲུབ་རབ་གནས་སྤྱིན་སྟེག་
ཡུལ་ཁྲུས་བསངས་མཚོད་སོགས་འདོད་དགའི་ཆར་འཕེབས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། སྤེབ་སྟོར་དང་
དཀྲིའི་གཞུང་ལས་ལེ་འུ་གཉིས་པའི་དཔེར་བཟོད་ཀྱན་འཁོར་སྤྲན་བཤད་དབངས་འཆར་ལུང་
གསལ་བའི་སྟོན་མེ། མི་ཏུ་བརྒྱ་ཅའི་དཀྲིལ་འཁོར་གྱི་མདོན་ཉོགས་སྟོ་གསལ་མགུལ་རྒྱ།
འཕགས་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དཔལ་མོ་ལུགས་ཀྱི་དཀྲིལ་འཁོར་གྱི་ས་ཆོག་གི་དག་འདོན་བདེ་
ལེགས་ཀྱན་འབྱུང་གི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་སོགས་པོད་འབྲིང་གསུམ་ཅམ་མཛད། མཐར་
དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པ་ལུགས་ལུགས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༡ ལོར་གཤེགས།

འོན་ཀྱང་སྐུ་མཁུ་འཛིག་མེད་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པ། རྗེ་འདི་ནི་ལྷ་ལྷ་མེད་པར་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་
པའི་མེ་བྱི་ལོ་༡༩༤༤ ལོར་སྐུ་བསྐྱུང་སྟེ། དགྲུང་ལོ་བཞི་ལ་འོན་ཆོས་སྤྱིངས་ངེས་གསང་དར་
ཀྱས་སྤྱིང་དུ་གདན་བྱངས། དེའི་ལོར་རྒྱལ་དབང་ཆོངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོར་དབུ་སྤྲེའི་གཙུག་
ལུང་ལུལ། མཆོན་སྒོ་བཟང་དག་དབང་འཛིག་མེད་ཅེས་བསྟུན། མཁས་གྲུབ་བསྟན་དར་པའི་
སྐུ་སྤྱི་མདོ་སྤྱིང་པ་དགེ་སྤོང་དག་དབང་རབ་བཅུན་དགེ་ཆེན་དུ་བསྟེན་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲིག་
ཆོས་སྤྱིང། རྒྱན་འཇུག་སྐྱགས་སྒྲོར་བཅས་གསན་བཞེས་མཛད། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ལ་འོན་
མངའ་ངེས་གྲ་ཆོང་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད། གསུང་རྩོམ་ཡང་རང་ལ་གྲོས་འདེབས་དང་སྟུན་
བསྐྱུལ་གྱི་ངེས་བཞེས་པ་དང་། རྗེ་བཅུན་སྒྲོལ་དཀར་ལ་བཅུན་པའི་བཅུན་བཞུགས་དང་དེའི་
ལྷ་རྒྱུད་གསལ་འདེབས་སྒྲོན་ལམ་ཤེས་བཞིང། ལྷོ་སྤྱིང་ཆོ་ག་དཔལ་སྦྲར་ཐང་། རྩ་སྤྱིང་།
དགོན་ལུང་བྱམས་པ་སྤྱིང་དགོན་མ་ལག་བཅས་གྱི་བཅའ་ཡིག་སྟུན་རས་གཟིགས་བྱུག་སྟོང་
སྟུན་སྟོང་གི་ཆོ་ག་སོགས་དུ་མ་མཛད། དགྲུང་ལོ་དགཉིས་ལ་རྒྱུད་གྲུབ་བཞུགས། སྐུ་ཆོ་གང་
ལོར་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར་ནས་དགྲུང་ལོ་དེ་ལྷ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་
ལུགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་སྐུ་གཤེགས།

འོན་ཅང་དཔེ་མེད་བཟ་ཤེས་དགེ་འཕེལ་ལྷ་ཁང་། དུས་རབས་དགྲུ་པའི་དུས་འགོར་བཅན་སོ་ཁྱེ་
གཙུག་ལྷེ་བཅན་རལ་བ་ཅན་གྱིས་བོད་ཀྱི་བཅོ་ཤིག་མཁས་པ་ཡོངས་ཇོགས་སྒྲོང་འདུ་བྱས་
ཐོག་དེ་དུང་རྒྱ་ནག་དང་། རྒྱ་གར་། བལ་ཡུལ་བཅས་ནས་བཅོ་ཤིག་མཁས་པ་མང་པོ་གདན་
བྱངས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་ཐོག་ས་དགྲུ་བ་སྟེ། འོག་ཐོག་གསུམ་རྩོལ་ས་བཅུ་གསུམ་། བར་ཐོག་
གསུམ་སོ་པག་གིས་བཅུ་གསུམ་སྤྱིང་གིས་བསྐྱུན་ཡོད་པའོ།

འོན་ཅིག་ [རྒྱིང་]འོན་ཀྱང་ངམ་ཡིན་ནའང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

འོན་ཏང་། འོན་ཀྱང་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཏེ་ཆོག་ཁ་བྲལ་ན་འོན་ཡིན་ཀྱང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

འོན་ཏེ། ཡིན་ན་ཡང་།

འོན་ཏོ། རྒྱ་བའི་དབང་པོ་ཉམས་པའི་མི།

འོན་སྐྱ་ལུགས་ཟམ། བོད་ལྗོངས་མལ་གྲོ་གུང་དཀར་རྩོང་ཐང་སྤྱིའི་ཁོངས་འོན་སྐྱ་དགོན་པ་དང་རྩོང་ཞོལ་

བར་རྒྱགས་པའི་ལྷ་ས་གཙང་པོར་འོན་སྤ་ལྷགས་ཟམ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་བྱུང་ཆེན་ཐང་སྟོང་
རྒྱལ་པོས་བཅུགས་པར་གྲགས། ལྷགས་ཟམ་དེས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་ལགའ་ཤས་རིང་མང་
ཆོགས་པན་ཚུན་འགྲོ་འོང་བྱ་རྒྱར་པན་ཁུས་ཐོན་པའི་འགྲེམ་འབྲུལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་བསྐྱུན་ཡོད་ཅིང་། དེ་
ནི་སྤ་རབས་པོད་རིགས་མི་དམངས་ཀྱི་རོ་མཆར་ཆེ་བའི་ལག་རྩལ་རྩེས་ཤུལ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་།
དེར་སྐབས་སྤའང་ཟམ་པ་དེའི་ཐོག་པར་ཚུར་འགྲོ་ལམ་བྱེད་སྤུས་ཡིན་འདུག།

འོན་པ། ① སྤ་ཐོས་མི་བྱུང་པ། མེ་སྤྲོགས་ཀྱི་སྤུས་ན་བ་འོན་པ། ② ན་བ་མི་གསང་པ། ③ [ཆིང་]
སྟོན་པ་དང་ལེན་པ། བུམ་པ་འོན་གྱིས།

འོན་པ་བཞི། སྤ་བཅས་བཏོན་པ། ན་སྤབས་འགགས་པ། མ་རྒྱུད་བྱ་ལ་ཤོར་པ། སྤམ་འོན་ནོ།

འོན་རྩ། ན་བ་མ་འོན་ཀྱང་འོན་ཁུལ་བྱེད་པ། སྤང་ཆ་ཉན་འདོད་མེད་པས་འོན་རྩ་བྱེད་པ།

འོན་ཡོང་། ན་བ་འོན་པ་དང་མིག་ཡོང་བ་གཉིས་བསྐྱུས་པའི་མིང་།

འོན་སངས། ན་བ་འོན་ནས་བསྐྱར་དུ་གསོས་པ།

འོན་སངས་བྱེད་པ། ན་བའི་གཏད་ས་གཞན་དུ་མ་གཡེངས་པར་གཅིག་དུ་འགྲེམས་པའི་དོན།

འོན་སེང་། ཉན་ནའམ་རྩད་གཅོད། དག་པོ་ཡོང་མིན་ལྟ་རྟོག་འོན་སེང་ནན་ཉན་བྱེད་པ།

འོན་གསེང་། འོན་སེང་དང་འབྲ།

འོབ། དོང་སྟེ། མའི་འོབ་དུ་སྤྱང་ཞེས་ལྟ་བུ།

འོབ་ཆེན། ཡོབ་ཆེན་གྱི་འགྲི་སོལ་གཞན།

འོབ་དོང་། ཀོང་དོང་།

འོབས། ① དོང་ངམ་ས་ཤུར། འོབས་སྤ་ལན་གཅིག་སྤྱང་ན་ཤེས་རབ་ལན་གཅིག་འཕེལ། རྩ་འགྲོའི་
འོབས། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་མཐའི་སྤ་ཁྱུད་དང་། འོབས་ཆལ། འོབས་རིང་། ཡོངས་བརྒྱུས་
བཅས་སོ། ② དགས་པའམ་ཏ་ལམ། འཆར་གཞི་འོབས་ཙམ་བཞོད་པ།

འོབས་ལྷགས། ཞིང་ག་དང་ལྷང་སྤིང་སོགས་ཀྱི་མཐའ་ལ་ཡོད་པའི་འོབས་དང་ལྷགས་རི།

འོབས་རྩེག [ཡུལ]འོབས་ཙམ་བརྒྱབ་པའི་ར་བ།

འོམ་བྲ། ཤིང་སྐྱེན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ཁུས་བས་དུག་ནད་བསྐྱ། ཆད་པ་

སེལ། ལྷ་སེར་སྒྲེམ།

འོས་བྱ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ལྷགས་སྒྲག་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༠ལོར་བྱུག་བསོད་ནམས་གཡུང་བྱུང་གི་
བཏྲ་བ། བྱུག་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ལྷ་ས་ཁུལ་ཉི་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོར། ལྷའི་ནད་སྦྱང་འབྱུང་ཐོན་པ་ཞིག

འོར་ཁུང། ལྷ་འགྲོ་སའི་བྲུ་ག། འོར་ཁུང་བརྟོལ་བས་འབྲིལ་ལྷ་ཤར་རར་རྒྱག་པ།

འོར་སྒོ། ལྷ་སེར་གྱི་ནད་དང་། འོར་ནད་གྱི་ཤ་པགས་བར་ལྷ་རྣམས་ཕྱིར་འབབ་པའི་སྒོ་ལྷ་བྱའི་
གསང་སྤྱེ། རྒྱུ་གྱི་ཆོགས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་དང་། རྒྱ་པའི་མཐེ་བོང་པར་བྱད་པའི་མཚམས་དེ་
ནས་གྲུ་ཆོན་གང་བཅའ་བའི་གནས་གྱི་མིང་།

འོར་འགལ། [རྫིང]རེས་འགལ།

འོར་ཆེ་བ། [རྫིང]སྒྲི་བྱིན་ནམ་བཞུག་འབྲིན།

འོར་ཆེ་མ་འདོད། བཞུག་འབྲིན་ཆེ་ཟེར་བའམ་ལེགས་སོ་ཟེར་ཡོང་སྐྱམ་པའི་དེ་བ་མི་བྱེད་པ།

འོར་ཉ། [རྫིང]མ་གཏོགས།

འོར་ཐུའི་བྲམས་པ་མཆེད་བརྒྱད། ཁ་སར་སྤྱི་བྲམས་པ་ཆོས་འཆད་དང་། མི་ལྷ་སམ་རྟོ་སྐས་
མཆོག་འོར་བྱ་འཛིན། ཁོ་རྒྱལ་མི་གཡོ་བ་དང་བདུད་ཅི་འབྲིལ། བྱུར་གྱི་མགོན་པོ་ཡི་གེ་དྲུག་
པ་བརྒྱད་དོ།

འོར་རྒྱང། ས་ཐོ་སོགས་རྒྱང་བྱེད་གྱི་ལག་ཆ་ཞིག འབྲུག་པའི་མགོར་ཤིང་དུམ་རྒྱང་སྒོམ་སོ་ཞིག་
བཏྲགས་ཡོད།

འོར་འཛེན། དཔོར་འཛེན་ཡང་ཟེར། ཅ་ལག་སོགས་པར་རྒྱུ་སྤྱེལ་འཛེན།

འོར་ནད། ཁ་ཟས་མ་ཞུ་བ་དང་སྤྱིགས་འཛེས་པ་དང་ས་མའི་ལམ་དུ་ཤོར་བས་དེས་ཁྲག་དན་རྒྱས་
ཉེ་ཤ་ལྷགས་ལ་བྱེར་བས་ལྷ་སེར་འཕེལ་བར་གྱུར་པ་དང་། ལྷ་སེར་དེ་ཉིད་ཐུར་དུ་བབས་ནས་
ལུས་གཡོ་བར་འགྱུར་པའི་ལྷ་ནད་ཅིག

འོར་བ། ལྷ་ལམ་ཨོར་བ།

འོར་བ། ① ལྷུ་འཛེན་བྱེད་པའམ་དཔོར་བ། དཔོས་ཐོག་འོར་བ། ཅ་ལག་འོར་མཁན། ② [རྫིང]

འཕོར་བ། སྐྱོབ་པ།

འོར་བ་ལྷ། རྒྱུད། མཁྲིས། ཁྲག་བད་ཀན། གཞན་དྲུག་གོ་བསྟུན་ཆ་འོར་དང་གྲང་འོར་གཉིས་སོ་
འོར་མ། [ཡུལ་]ཐེངས་སམ་ལན། འོར་ཅིག་འོར་ལོག་རྒྱབ་པ། ང་ལུང་བ་དེར་འོར་མ་གཅིག་ལས་
འགོ་མ་སྤྱོད།

འོར་ལ་ཆོགས་ཤིག་ བོར་ལ་རྒྱ་ཆགས་ཀྱིས་བཅག་པར་གྱིས་ཞེས་པའི་སྐུལ་ཆིག་གོ་
འོར་ལུང་། ① འོར་ནད་རྒྱ་མའི་ནད་དུ་བབ་པ། ② གསོ་དཀའ་བའམ་ཉམ་ཐག་པ།

འོལ་ཀ་རྒྱ་འགོའི་རྒྱ། འོ་འགོའི་འོལ་ཀ།

འོལ་སྐྱོམ་སྦྱར། མར་དང་རྩམ་པ་གཉིས་བསྐྱེས་ཏེ་གར་སྦྱ་ཟ་བྱང་ཅམ་བྱས་ནས་སྦྱར་བའི་མིང་
ཡིན་ཞེས་སོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྟན་དར་གྱིས་མཛད་པའི་མན་ངག་ལྟན་ཐབས་ཀྱི་དཀའ་
གནས་བཀོལ་བ་ནམ་རྒྱལ་གསེར་མདོག་གི་ཕྱེང་བ་ལས་གསུངས།

འོལ་ཁ། ① བྱ་འོལ་བའི་ཁ་དོག་གམ་ཁམས་ནག་ ② དབྱས་ཀྱི་ལྟོ་ཁའི་ས་གནས་ཤིག་

འོལ་ཁ་བསྦྱར། རྩེང་རྒྱ་འོལ་ཁའམ་འོལ་ཀའི་ནད་དུ་བྱངས་ནས་གཞན་དྲུག་བསྦྱར་བ་ལྟར་བྱ་
དགོས་པའི་དཔེ་དོན་སྦྱར་བའི་ནད་བཅོས་ཐབས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྦྱངས་དཔོན་ཀམ་
བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། འོལ་ཁ་
བསྦྱར་ནི། གཞན་དྲུག་བསྦྱར་བའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་རྩེང་བུའི་རྒྱ་སྐྱེམ་མ་བྱུབ་ན་འོལ་ཁའི་ནད་
དུ་བྱངས་ནས་གཞན་དྲུག་བསྦྱར་དགོས་པ་ལྟར་དམ་རྒྱུའི་རྒྱ་འབྲེན་མ་བྱུབ་པ་ལ་པོ་བའི་མེ་
ཤོད་གསོ་བ་དང་། ལྷ་ཁག་མ་ཆོད་པ་ལ་ཅེ་ཏུ་རྒྱུད་གཏར་བ། ཅེ་ལ་མཆོན་པོག་ནས་ཁྲག་མ་
ཆོད་ན་དེའི་རྒྱ་རྒྱུད་གོང་འོག་ལ་གཏར་བ་བྱ་བ་ལྟེ་ལའོ། ཞེས་སོ།

འོལ་དགའ་ཆོས་ལུང་། དཔོན་བ་འདི་རྩེ་ཅོང་ཁ་བ་ལ་འོལ་དགའ་རྩོད་དཔོན་གྱིས་སྦྱིན་བདག་
གནད་སྟེ་བཅུ་ལྷ་མ་གསལ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་
ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཟངས་རི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོལ་རམས། རྒྱ་ཀླའི་རྒྱ་འབབ་སའི་ཐེམ་པའི་མིང་སྟེ། ཡུལ་སྐད་དུ་ཡོལ་རམས་ཀྱང་ཟེར།

འོལ་རུང་། [རྟིང་]རྩོལ་བ་རུང་བ།

འོལ་མ་དུ། འོལ་མ་དུ་དང་འབྲ།

འོལ་ནད། གཙོང་ནད་ཀྱི་གས་ཤིག།

འོལ་སྤྱི། རགས་རིམ་དང་ཏ་ལམ། འོལ་སྤྱི་ཅམ་དུ་དུས་མཉམ་ཡིན། སྤོབ་སྤོང་ཡང་ཡང་བྱས་པས་
ནང་དོན་འོལ་སྤྱི་ཅམ་གོ་བ།

འོལ་སྤྱོད། བརྟག་དབྱང་ཞིབ་འཇུག་མ་བྱས་པའི་ལས་ཀ་དང་བྱ་སྤྱོད། རང་མཚམས་འོལ་སྤྱོད།

འོལ་ཕྱ་སྤང་མཁར། འདི་འོལ་ཁ་རྒྱད་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

འོལ་ཕྱོད། གངས་གནས་ཤིག་གངས་གནས་དུག་ཅུའི་གས་ལ་མེད།

འོལ་བ། ① བྱ་ནེ་ལེམས་མིང་གྲུང་མ། ② བྱ་འོལ་བའི་མདོག་ཅན་གྱི་ན།

འོལ་བ་སྤྱག་རྒྱུང་། བྱ་ཞིག་སྤེ། ལྷ་སའི་ཁ་རྒྱུད་ལ་མིང་གྲུང་མ་ཞེས་པ་དེ་དང་། ཁམས་རྒྱུད་ལ་འོལ་
ལེ་མ་ཞེས་ཟེད།

འོལ་བ་ལྷ་ཅེ། བསྟན་པ་བྱེད་རའོ་རྒྱགས་པའི་སྐབས་ཅམ་ལ་སྤྱད་ཀྱི་ལྷེ་གསུམ་གྱིས་ལྷ་ཅེ་ཁྲལ་
འདི་ལ་ཉེན་གཤི་བྱས། འཕྲོག་མི་ཤྲུ་ཡེ་ཤེས་སོགས་རྒྱ་གར་དུ་སྤོབ་གཉེར་ལ་བཏང་། དེ་
ནས་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ནང་ལ་བྱལ་ཐོབ་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་སོགས་འབྱུངས། དུས་བྱིས་གོང་མ་
གཡུང་ཁྱེད་སྐབས་པཎ་ཆེན་མོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལ་“ལྷ་ངམ་ཕུན་སུམ་”སྤེ་ལྷ་ཅེ། ངམ་རིང་། ཕུན་
ཆོགས་སྤྱིང་བཅས་རྫོང་ཁག་གསུམ་གསར་སྤྱོད་བྱས།

འོལ་མ་མཆིས་བ། སྤྱོད་ལུལ་དུ་མ་གྱུར་བ།

འོལ་མོ། ① འོལ་མོ་ལྷུང་རིང་གི་བསྐྱས་མིང་། ② སྤོ་སྤྱན་ཞིག

འོལ་མོ་ལྷུང་རིང་། ཞང་ཞུང་འོལ་མོ་ལྷུང་རིང་ཞེས་པ་གངས་ཉི་མའི་ཞོལ། མཚོ་མ་པམ་པའི་འབྲམ་
རྩ་ཡོད་པ་ཐོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་འབྱུངས་ལུལ་ཡིན་པར་བཤད། ལུལ་དེ་དེད་དུས་མངའ་
རིས་ས་ཁྲལ་སྤྱིང་རྫོང་གི་ཉེ་སྟོར་འདི་དག་གི་སྤྱི་མིང་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཡིན།

འོལ་མོ་མེ། སྤོ་སྤྱན་འབྲམ་བུའི་རིགས་ཤིག་སྤེ། རོ་མང་བ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་ཁྲག་ནད་ཀྱི་
མངའ་སྟོན་སྤྱོད། བྱ་དང་ཤ་མ་འགགས་པ་འདོན། བྱགས་ན་རྒྱ་རོ་བགས་ནད་སོགས་ལ་པན།

འོལ་ཚོད། རགས་ཅིས་སམ་སྤོས་ཚོད། ལུངས་ལྷུང་འཛིན་ས་མེད་པར་འོལ་ཚོད་ཀྱིས་ཐག་གཙོད་མི་བྱེད།

འོལ་ཆོད་ཀྱིས་ཁ་ཆོན་གཅོད་པ། དོན་དངོས་མ་ཤེས་པར་འོལ་ཆོད་ཀྱིས་ཆིག་ཐག་བཅད་པ།
འོལ་ས། ① བོད་ཀྱི་རྩས་ཤིག ② སྤྲོད་འོལ་མོ་སེའི་བསྐྱུས་མིང་། ③ ཤིང་ཐོག་མདོག་གཞི་སེར་
པོ་ལ་དམར་ཞད་ཡོད་པ། རོ་མངར་སྦྱར་དང་ལྷན་པ་ཞིག
འོས། ① ལས་ཆིག་གི་མཐར་སྦྱར་ན་རུང་བའམ་ཆིག་པའི་དོན་ཏེ། བསྟོད་པར་འོས་པའི་ལས་དོན་
བཟང་པོ། བསྐྱབས་འོས་པའི་བྱུང་འབྲས། གཅེས་པར་འོས་པའི་མེས་ཀྱུལ། དགའ་བར་འོས་
པའི་གཏམ་སྙན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ མིང་ཆིག་གི་མཐར་སྦྱར་ན་འཆམས་
པའི་དོན་ཏེ། ལུས་ལ་འོས་པའི་ལྷ་བ། མགོ་ལ་འོས་པའི་ལྷ།
འོས་ཁོངས། བབས་འོས་ཡོད་པའི་གས།
འོས་འབྲས། དང་བདེན་ནམ་སྦྱི་པན་གྱི་བྱ་གཞག་ལ་ཞལ་འདེབས་སྦྱབ་ཆེད་གཉེར་བའི་འབྲས་སྟོན་
ལ་ཟེར། ཉམ་ཐག་མི་སེར་དང་དབང་པོ་སྟོན་ཅན། ཉན་པ་རས་མ་སོགས་ལ་འཆམས་འདྲི་ཞུ་
བའི་ཐོབ་ཆ་གང་ཡང་མི་ལེན་པའི་འབྲས་སྟོན་ལ་ཟེར།
འོས་སྦྱག་དཔོན་གནས་བསྟོན་གཞག་གཏན་འཁེལ་མ་ཟེན་པའི་གོང་བསྟོན་གཞག་བྱ་ཡུལ་གྱི་གས་སུ་
བཞག་ནས་བཏོན་པའི་མིང་མིང་གངས།
འོས་འགན། ① འོབ་བབས་ཀྱི་ལས་ཀའི་འགན། ② ཐོགས་ཐོབ་མི་དགོས་པར་རང་མོས་ཀྱིས་དང་
དུ་སྒྲུབ་བ། འོས་འགན་གྱི་ངལ་རྩེལ།
འོས་འགའ། འོས་བབས་སམ་འོས་འཆམས།
འོས་འཆར། ལས་ཆན་བསྟོན་ཆུ་སོགས་ཀྱི་འོས་མིང་གི་འཆར་གཞི།
འོས་ཐང་། འོས་པའི་རིན་ཆད། ཅ་ལག་དེའི་རིན་གོང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གཏན་ལ་པབ་པ་ལྟར་
འོས་ཐང་ཞིག་རེད།
འོས་ཐོ། ① བབས་འོས་ཡོད་པའི་མིང་མིང་ཐོ། ② འོས་ཁོངས་འཁོད་པའི་མིང་ཐོ།
འོས་ཐོབ། བབས་འོས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་།
འོས་དང་པོ། བསྟོན་གཞག་བྱེད་རྒྱའི་མིང་ཐོང་པོ།
འོས་པ། ① རུང་བ་དང་འཐད་པ། ཟ་འོས་པ། བྱེད་འོས་པ། འོས་ཤིང་འཆམས་པ། འོས་ཆོད་བྱས།

དེ་ལྟར་འོས་མིན་བཀའ་གསལ་ཡོད་པ་ཞུ། སྐབས་སུ་འོས་པ། ཆད་པ་ཐོག་པ་ལས་འོས་མེད།
གཅེས་པར་འོས་པ། སྤྱི་བོ་མི་བསྐྱེད་པ་དག་ལ། འཇམ་པོ་བྱ་བ་འོས་མ་ཡིན། རི་ལ་འོས་པ་
ཆོང་དང་། ཐང་ལ་འོས་པ་ཞིང་། ② ཕྱི་རོལ་གཅེར་བྱ་བ།

འོས་པའི་ཆ། ཆའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བསྐྱིབ་བྱ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་སྤྱི་བ་བྱེད་འོས་
པས་སྤྱི་བ་པར་སྟོན་པའི་ཆའི་རྒྱན་ཞིག།

འོས་པའི་དོན་གཞན་བཀོད་པ། དོན་གཞན་བཀོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། འོས་པའི་
རྒྱུས་འབྲས་བྱ་མི་འོས་པ་སྤྱེད་པ་བསྐྱབ་བྱར་བཀོད་ནས་དེའི་སྐབས་བྱེད་དུ་འོས་པའི་བྱེད་ལས་
དང་ལྡན་པའི་དོན་གཞན་ཞིག་བཀོད་པའི་རྒྱན།

འོས་པར་དཀའ་བ། འབྲུང་མི་སྤྱི་བའི་དོན། ཆོག་ལྷན་གྱི་ནའི་འཇུག་ཚུལ་ཞིག་ཚུ་ཅེ་ཙམ་བསྟོལ་
ནའང་མེ་རུ་འབར་བ་ནི་དཀའ་བཤོ། མི་ཀན་པ་ཡང་རུན་སྤྱ་གྱུ་ལྟ་ཅི་སྟོས།

འོས་པོ། འོས་ཤིང་འཆམ་པོ། སྤྱན་པའི་ལས་དེ་ཁོང་འོས་པོ་ཞིག་འདུག།

འོས་བབ། འོས་བབ་ཀྱི་ཁེ་དབང་། འོས་མཆམས། ཁོང་འཇུས་མིར་འདམ་རྒྱའི་འོས་བབ་ཡོད་པའི་མེད།

འོས་སྤྱོད། མི་གང་ཞིག་ལས་གནས་དང་། སྟོབ་གསོ་གང་ཞིག་གི་ཐོབ་ཐང་སྤྱོད་པར་འོས་པའི་
བསམ་འཆར་དོ་སྤྱོད།

འོས་སྤྱོད་འགན་ལེན་ཞུ་བ། རིམ་པ་གོང་མའི་ཆོགས་པ་དང་མི་སྤྱི་བ་སོགས་ལ་མི་སྤྱ་གསར་པ་འོང་
སྤྱོད་བྱེད་པར་བརྟེན།

འོས་འབབ། ཐོབ་འོས། ཐོབ་ཐང་གི་ཡོང་འབབ།

འོས་འབྲུལ། འོས་ཐོ་འབྲུལ་བ་སྟེ། ལས་བྱེད་པ་བསྟོན་གཞག་བྱེད་སྐབས་གོང་ལ་འོས་མེད་མིང་ཐོ་འབྲུལ་བ།

འོས་འབྱོར། མི་དང་དངོས་པོ་གང་རུང་འོས་ཁོངས་སུ་དོ་སྤྱོད་བྱེད་པ།

འོས་ཆོད། བལ་ཆེར་འགྲིག་ཡོད་ཡོང་བསམ་པའི་ཆོད་དབག་མེད་པ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་guessཟེར།

འོས་མཆམས། བབས་འོས་དང་འཆམས་པ།

འོས་འཆམས། ཆད་རན་པའི་དོན་ཏེ། བས་འོས་འཆམས་ཟ། ངལ་རྩོལ་འོས་འཆམས་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

འོས་ལངས། ལོག་སྤྱོད་དབང་སྦྱར་ལ་རྒྱལ་བའི་ཆེད་དུ་དག་ཆས་ཀྱི་གསར་བཞེས་སྤོང་བ། སྐབས་

རེར་ལོག་སྟོང་ཆོག་ས་ཁག་གི་བྲག་པོའི་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་ས་ཁག་དེ་ལ་ངོ་
ལོག་བྱས་ནས་གསར་བརྗེའི་ཕྱོགས་སུ་ལངས་པར་ཡང་ཟེད།
འོས་ཤིང་མི་འོས་པའི་དོན་གཞན་བཀོད་པ། དོན་གཞན་བཀོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
བསྐྱབ་བྱ་འོས་པ་དང་མི་འོས་པའི་དངོས་པོ་བྱེ་བྲག་པ་གཉིས་བཀོད་ནས། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
འོས་པ་དང་མི་འོས་པའི་དོན་སྤྱི་བྱབ་པ་གཞན་ཞིག་བཀོད་པའི་རྒྱན།
འོས་ཤོག འདས་ཤོག་གསའ་འདེམས་ཤོག ཆོགས་ཆེན་ཐོག་འོས་ཤོག་འཕངས་ཏེ་འབྲུས་མི་བདམས་པ།
འོས་སུ་ཆེ། ① འོས་བབས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ། ② རེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས་པ།
འོས་སུ་འཐད། འོས་བབས་ཡོད་པ།
འོས་སུ་མ་མཆིས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ། རང་ལ་བབ་མེད་པའི་བྱ་བ་སོགས་བསྐྱབ་པར་ཟེད།

ཡ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་བཞི་བ་འདི་འིར་རོ་འདོན་རྩལ་ལ་སྟེ་གནས་ཀླན་དང་། བྱེད་བ་ལྟེ་དབུས།
ནང་གི་ཚེ་བ་བ་ཀན་ལེ་ལྟེ་བྱང་བྱང་བྱང་བ་དང་། བྱིའེ་ཚེ་བ་བ་མོག་རྩུང་སྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ ① མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་
ཅིག ② མིང་གཞི་འགའ་ཤས་ཀྱི་མས་ནས་གདགས་བྱའི་སྟེང་འདོགས་བཞིའི་ཡ་གུལ། ཡ་
བཏགས་ཀྱང་ཟེར། ③ བོད་དང་སྟེར། ཡ་སོ། ཡ་མཆུ། ཡ་ཀན། ཡ་མགལ། ཡ་གི་གངས་རི་དཀར་
སོ། ④ ཆ་མེན་ག། ལྟེ་ཡ་གཅིག་དོ་མོ་ཡ་གཅིག ⑤ ཆ། དགྲ་ཡ། འཇབ་ཡ། འགྲན་ཡ། གཉེན་ཡ།
ཡ་མེད་ག། ⑥ འཕྱོད་ཉམས་ཀྱི་ཆོག་ཡ། དེ་འབྲ་མ་བྱས་ན་ཆོག་བ་ལ། ཡ། དེ་འབྲའི་མངས་བ་ལ།
ཡ། དོན་དག་གཅོད་རྩུ་གཅིག་བཟེད་བཞག་ ⑦ ཡ་མཆན་བའི་དོན་ཅན། ཡ། བདེན་བ་ཡིན་ནམ།
⑧ བོ་རྟོགས་ཤར་བའི་ཆོག་ཡ། ཆོག་དའི་དོན་འདི་འབྲ་ཡིན་བ་རེད་ཨང་།

ཡ་རྒྱ། བའི་ཡ་རྒྱ།

ཡ་རྒྱུད། ཆ་མེན་པ། དཀར་ཡིལ་སྒྲོན་པོ་ཡ་རྒྱུད་གཅིག

ཡ་དཀྱིས་ལྷགས་ཟམ། བདེ་ཆེན་པོ་དེགས་པར་སྐྱོད་ཀྱིས་འབབ་ཡུང་རྒྱུད་ཁོངས་སུ་རྒྱུ་ཆའི་ཐོག་
ཡ་བཙུགས་པའི་ལྷགས་ཟམ་ཞིག།

ཡ་ཁ། ① ཡ་ཀན་སྡེ་ད་ཕྱོགས་ཡོད་པ་ལ། ② ཡས་ཕྱོགས། འགམ་བའི་ཡ་ཁ། མཆིག་གི་ཡ་ཁ།

ཡ་ཁུང་། མིག་དང་རྣ་བའི་བར་གྱི་སྤྲིན་ཆང་ལ་གོང་གོང་ཡོད་ས།

ཡེ་ཁོག་མི་དང་སྤྲུག་ས་མོག་ས་ཀྱི་ཁོག་བའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་སྤྲེལ་བ་དང་སྤྱིར་ཡོད་ས། ཡེ་ཁོག་ནང་ཡ་སྤོ་བ་
མེད། བརྒྱ་རྩ་ས་ནང་ཡ་ཤར་མང་མེད། ཡ་ཤོད་ནང་གི་མི་ག་པར་པར། ཡེ་ཁོག་ནང་གི་སྤྱིར་པར་པར།

ཡ་མཁའལ། མི་སྤྲལས་ཀྱི་ཡ་སོ་སྤྱི་སའི་རུས་བའི་མིང་སྟེ། ཡ་མགལ་ཡང་ཟེད།

ཡ་ག ① འབྲུ་ལད། ཡ་ག་སྒྲོག་པ། ཡ་ག་ངན་པ། ② ངན་སྒྲིམ་སམ་ཆིག་རྩལ་པོ། མི་ཡ་ག་ཅན།
ཡ་ག་ཅན། ཤིན་ཏུ་བཀའ་གཉན་ཞིང་གཏུག་རྩལ་ཅན་གྱི་ལྷ་སྤྱིན་གྱི་རིགས་དང་། བན་བོན་དང་
ལྷགས་པ་མ་སྤྱ་རྩལ་ལྷན་ཞིང་གྲགས་པ་ཅན་གྱི་སྤྱི་མིང་སྟེ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོང་གི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས།
ཡ་ག་ཅན་ཞེས་གཏུག་ཅན་གྱི། ལྷ་སྤྱིན་རིགས་དང་རྩལ་ལྷན་གྱི། བན་བོན་ལྷགས་པ་མ་སྤྱ་ཅན་
གྱི་མིང་། ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཡ་གང་། གངས་གྱི་གནས་ཤིག

ཡ་གད། [ཉིང] གླས་སམ་རྒྱུ་རྟེན།

ཡ་གྱི། ཡས་གྱི་སྟོང་ཕྱོགས་སམ་སྟེང་མ། རི་འགོ་ཡ་གྱིར་རྫོང་གཅིག་འདུག ཡ་གྱིའི་སྟེང་ཕྱོགས་
ལྷ་ལ། སྟིང་པོ་རང་དང་ཨེ་ཡོད།

ཡ་གེས་བྱིར་མཆུ། [ཡུལ] མི་གཞན་དང་ལྷ་སྟོང་མི་གཅིག་པའི་ཚོད་པ་རྒྱན་འབྲེངས་བྱེད་པ།
དཔེར་ན། ང་ཆོ་གུང་གསེངས་ལ་རྒྱ་ནག་ཏུ་སྟོོ་འབྲམས་འགོ་བསམ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དགེ་ཞན་
ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཡ་གེས་བྱིར་མཆུ་བཤད་ནས་འགོ་བྱལ་མ་སོང་།

ཡ་རྒྱས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡ་གུལ། ནང་ཆོན་ནས་ནང་གསེས་དང་གྲེ་བྲག་ཅིག་དཔེར་ན་རིག་པའི་གནས་ལྗེའི་ཡ་གུལ་ཞེས་
པ་ནི་རིག་པའི་གནས་ལྗེའི་གས་གྱི་གཅིག་ལ་ཟེར། ཀཏུ་ཁྱི་ཁྱིས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གུལ།

ཡ་གངས། ཆ་མིན་པའི་གངས་ཀྱི་གཅིག་གསུམ་ལྷ་བདུན་སོགས་ཆ་མིན་གྱི་གངས་ཀྱི་གང་ཡིན་
ཡ་གངས་རང་རེད། ཡ་གངས་ཀྱི་ཆོས་པ་ནས་ཤིག།

ཡ་མགལ། ཡ་རྒྱལ་ཡོད་ཕྱོགས།

ཡ་ང་སྟིང་རྩེ། ཏ་ཅང་ཉམ་ཐག་པ་ལ་སྟིང་རྩེ་སྟེ་བའི་དོན། ཡ་ང་ན་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་མིང་
གི་རྣམས་གངས་ཡིན།

ཡ་ང་སྟིང་རྩེ་མེད་པ། འག་ལས་སོགས་ལ་ཆོད་འཛིན་དང་ཉམ་ཐག་ལ་སྟིང་རྩེ་མི་སྟེ་བའི་དོན།

ཡ་ང་ག། ① འཛིགས་སྒྲག་གཏོང་ཐུག་དག་པོའི་མདུན་དུ་སེམས་ལ་ཡ་ང་བ་ཅ་བ་ནས་མེད། ཡ་ང་
བ་མ་སྤངས་ག། ཡ་ང་བ་སྟོང་ག། ② སྟིང་རྩེ། ཡ་ང་སྟིང་རྩེ་མེད་ག། ཡ་ང་མེད་པའི་ཉེས་རྒྱུ་
གཏོང་ག། དག་པོར་ཡ་ང་སྟིང་རྩེ་བྱེད་མི་དགོས། ③ འཛིགས་སུ་རུང་ག། སྒྲག་བསུལ་ཡ་ང་ག།
ལམ་འབྲང་ཡ་ང་ག། ④ ཉམ་ཐག་ག། བཟུ་གཞོག་སྟོང་མཁན་རྣམས་ཀྱི་འཆོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཡ་ང་
ག། ཉན་གྱིས་མནར་བས་ཉ་ཅང་ཡ་ང་ག། ⑤ ག་ཆ་བཤམ། སྟིང་རྩེ་སྟེན་ནས་སེམས་མི་བཟོད་
པའི་སྤང་ཚུལ། སྤང་བ་ཡ་ང་ག། ཉན་བ་མཐོང་ནས་སྤོང་བ་ཡ་ང་ག།

ཡ་ང་བའི་དོན་རྒྱུ། ཉ་ཅང་འཛིགས་དག་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱུ།

ཡ་ང་བའི་གནས་ཚུལ། ཉམ་ཐག་པའི་གནས་ཚུལ། ཡང་ན་སྦྱི་གཡའ་བའི་གནས་ཚུལ་ཞེས་པ་
དོན་གཅིག་ཡིན།

ཡ་ང་བའི་གཡའ་ས་གསུམ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་གྱིས་རང་གཟུགས་ལས་གཡང་ས་ཆེན་པོ་
དཀར་དམར་ནག་གསུམ་དུ་ལྟུང་བའི་སྒྲག་བསུལ་འབྱུང་བའོ།

ཡ་ང་བྱ་འདའ་དགོན། རབ་རྩུང་བརྒྱུད་པའི་ས་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༩༡༡ལོར་མཁའ་འགོ་བསོད་ནམས་
དཔལ་འབྱེན་དང་དེའི་སྤྱི་ལོ་རྒྱུ་ལོ་༡༩༡༡ལོར་མཁའ་འགོ་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་རྟིང་མའི་རོ་མོ་དགོན་
པ་ཞིག་བཏབ། རྩེ་སུ་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བར་འབྱུང། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ནག་ཚུ་
ས་ཁུལ་འབྲི་རུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡ་ངར། ཡ་ངར་ཞེས་སྐྱ་ལྷི་བ་ངར་ཐོག་འཛིག་ནས་སྟོག་ཆེ་མིང་ཆོག་ཡིན། དཔེར་ན། བན་ཚུན་ཡ་
འབྲན་པའི་བསམ་སྟོན། ཁོས་ང་དང་སྟོ་སྟོང་ཐད་ཡ་ངར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཁྱིམ་མཆེས་
བར་ལ་ཡ་ངར་དང་ཐག་དོག་བྱ་མི་རུང་།

ཡ་གཅིག་ཆ་རེ་རེ་ལས་དེའི་ཡ་གྲུལ་སོ་སོ་སྟེ། ལྷམ་ཡ་གཅིག་བརྒྱགས། མིག་ཡ་གཅིག་ལོངས་
སོགས་ལྟ་བུ།

ཡ་གཙོག་ཡ་ལན་སྟོང་ཐུབ་ག།

ཡ་ཆམ། ཆམ་ནད་ཀྱི་བྲེ་བྲག་སྟེ། ལྷ་ཚུ་མང་དུ་འཛོག་པ་སོགས་ཀྱི་ནད་ཉགས་ལྡན་ག།

ཡ་མཆིག་མཆིག་ཀྱི་ཡ་ཁོད་དང་དོན་གཅིག་

ཡ་མཆུ། ཁའི་ཡ་མཆུ།

ཡ་མཆོག་གཞུ་ཡི་ཡ་མཆོག་

ཡ་མཆོད། འགན་རྒྱ་འཕེར་བ།

ཡ་ཉག་པ། ① དམན་པར་གྱུར་བ། མཐོ་ས་དམའ་བྱ་ཉག་པ། ② ལྷག་པོ་དབུལ་པོར་གྱུར་བ།

ཡ་གཉག་ [ཡུལ་]རིའི་ཡ་གཉག་

ཡ་གཉིས་མ་གཉིས། ལོ་བཞི་ལོན་པའི་རྟ་རྩེལ།

ཡ་ཏོག་ ① ཅེ་མོ། ② [རྟིང་]འབྲས་བུ།

ཡ་སྒྲགས། བོན་པོའི་མདོས་སྤྱད་དམ་གཏོ་མདོས་ཀྱི་རྩེས།

ཡ་སྟངས། བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་

ཡ་བཏགས། བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ལས་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་འོག་ཏུ་འདོགས་ཡས་ཀྱི་ཡ་ར་ལ་
གསུམ་ཀྱི་ཡི་གེ།

ཡ་བཏགས་ཅན་ཀྱི་ཡི་གེ་བདུན་བརྒྱད། གསལ་བྱེད་སྲུང་ཅུའི་ནང་ནས་ཀ་ཁ་ག་བ་པ་བ་མ་ཏ་
བཅས་བདུན་ནི། ཡ་འདོགས་ཅན་ཀྱི་ཡི་གེ་སྟེ། གྲ་ཁྲ་གྲ་བྲ་བྲ་སྟ་བྲ། བཅས་སོ།།

ཡ་ཐེམ། སྟོའི་ཡ་ཐེམ།

ཡ་ཐོག་ ① བསྐལ་བ་ཐོག་མའི་དུས། ② ཆེས་སྡ་བའི་དུས། བསྐལ་བ་ཡ་ཐོག་

ཡ་ཐོག་རིང་མའི་དུས། གནས་བསྐལ་ཀྱི་ཡ་ཐོག་གས་བར་བསྐལ་དང་པོ་ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ནས་ཆེ་
ལོ་བརྩུ་བའི་བར་དུ་མར་བྱི་བའི་བར་བསྐལ།

ཡ་ཐོད། ① མགོའི་ཐོད་པ། ② སྟོའི་ཡ་ཐོད།

ཡ་མཐའ། ཐོག་མའི་མཐའ། མ་མཐའི་རྫོག་ཕྱོགས། རྫོང་ཆད་ཀྱི་ཡ་མཐའ།

ཡ་གདན། འཕྲོག་པས་ཡ་བཅེགས་ཀྱི་གདན་རྫོང་བཅེགས་པ་ལ་གོ། ཁ་ཤས་ཀྱིས་གཞིས་རྫོང་ཡང་ཟེར།

ཡ་པ། ལེགས་སྤར་གསལ་བྱེད་ཡ་ནས་བ་བར་ཀྱི་ཡི་གེ་སྟེ། རྩོ་བ་བཞི་སྤངས་པའི་སྟེ་བ་དང་།
མཐར་གནས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཡ་ར་ལ་མ་རྣམས་སོ།།

ཡ་བད། བརྒྱ་ཡ་ལོག་སྟེ། འདབ་ཅེ་ཁྱེན་ལྟའི་བད་དབྱིབས།

ཡ་ཤོ། ① འགན་རྒྱ། མི་དམངས་ལ་ཡ་ཤོ་གཏན་ནས་བྱེད་མི་ཉན། ཁོ་རང་གི་ཡ་ཤོ་མ་ཡིན་པ། ②
རི་དྲགས་སོགས་བསད་ནས་འཛོལ་སྐྱེལ་མཁན། ③ འབྲམས་པོ།

ཡ་ལུབ། ① ཁང་སོག་གཡོག་བྱེད་ཀྱི་འདས་རྩ་སོགས། ② [མདོན]ཁང་པའི་ཡང་སོག
ཡ་ལུབས། ཡ་ལུབ་དང་འབྲ།

ཡ་འབྲང་། ས་ཆའི་མིང་ཞིག དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱངས་ནང་ཡ་ཆངས་ཞེས་འཁོད་འདུག
ཡབལྷ་བ། འདི་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཡུལ་གང་ནས་ཀྱང་ཐར་ཐོར་སོན་ཞིང་། བལ་ཆེར་ཉི་མ་རྒྱལ་ཆེར་
མི་འཆར་བའི་བྲག་ལུག་གས། ས་དོང་སོགས་སྤྱུ་ཆགས་ཤིང་། སའི་ཁང་ཡོད་པ་རྣམས་མཁའ་
རྒྱ་རྒྱན་རིང་སོག་པས་དཀར་བྱེ་བ་ཚུ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ། རྒྱ་རྒྱགས་བཅང་ན་གངས་ཀྱི་རྟོག་པོ་
བཅངས་པ་ལྟར་ཁྱུག་ཁྱུག་གི་སྤྲ་སྤྲོག་པ། སྤྲ་ཆད་ཀྱི་དང་བསྐྱར་སྤྲིད་ཁེ་ཀྱི་ཡོད་པ། རྒྱར་
འབྲུག་སྤྲ་ཞིང་། ཨ་རག་ཉིང་ཁའི་ནང་དུ་མི་འབྲུ་བ། མཁའ་རྒྱང་ནང་ཡུན་དུ་བཞག་ན་སྤྲར་ཆུ་
མེད་པའི་བྱེ་མ་དཀར་པོར་འབྲུར་བ། བྱང་ན་ཁ་ཞིང་ལན་ཆ་ལ་བསལ་ཉམས་ཅན་ཁང་འབྲུ་བ་
བཅས་སོ།། རོ་མངར་ཁ་ལན་ཆ། ལྷ་རྩེ་སྤོད། ལུས་པས་པོ་བའི་བོད་སྤྱིད། ཟས་འབྲུ། ལྷན་
བཞིག་རི་མ་འགགས་པ་འབྲིན་ཞིང་ནད་རྣམས་སྤོངས།

ཡ་བ་ཉི། སྤང་མ་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་འཁོར་ཞིག

ཡ་བེ། ཡ་གེ་ཞེས་པའི་དོན།

ཡ་བེ་ཡོ་བེ། [ཡུལ]དོ་དོ་ཉན་ཉན་མེད་པ། ལས་ཀ་ལ་སེམས་བྱགས་ཏུར་སྤྱེད་མེད་པའི་ཡ་བེ་ཡོ་བེ་
བྱེད་མི་དུང་། ལག་རྩལ་སློབ་སྦྱོང་ཡ་བེ་ཡོ་བེ་བྱས་ན་དུས་ཡུན་རིང་པོ་སོང་ཡང་ཤེས་མི་ཡོད་།
ཡ་ཤོ། ① ཡ་ཤོ་དང་འབྲ། ② [རྫིང]ཡ་གྲུལ། ③ ཤོ་རྒྱང་འབྲམས་པོ་འཕུ་སྤྱོད་པ་འཆལ་བའི་སྤྱེས་པ།
ཡ་བྱས་པ། ཁ་ཡ་བྱས་པ་སྟེ། བ་རོལ་གྱི་མིས་བྱས་པའི་བྱ་བའམ་བཤད་པའི་སྐྱང་ཆ་ལ་ལན་བྱས་པ།
ཡ་བྱེད། ལན་བྱེད་པ། ཡ་མི་བྱེད། ཡ་མ་བྱེད། གཏམ་བཟང་ཤོད་པའི་ཡ་བྱེད་གཏམ་སྟན་ཤོད།
གཏམ་ངན་ཤོད་པའི་ལན་དུ་རྩོད་ཡ་བྱེད།

ཡ་བྲལ། ཁ་བྲལ་བ། ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ། རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་དོན་དངོས་ཀྱི་གནས་
ལུགས་གཉིས་ཡ་བྲལ་དུ་སོང་བ། མོ་སོར་ཡ་མ་བྲལ་བའི་མཐུན་སྦྱིལ་དམ་པོ་གྱིས་ཤིག མ་

བྱ་པ་ཚུན་ཡ་མ་བྲལ།

ཡ་འབྲོག་གངས་ཁྱིམ། ཡར་འབྲོག་གི་ས་ཁུལ།

ཡ་འབྲོག་སྐྱུ་ལུང་། ཡར་འབྲོག་སྐྱུ་ལུང་། སྒར་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་ཡར་འབྲོག་སྐྱུ་ལུང་།
ཁོངས་གཏོགས་སུ་ཁྱི་སྒྲོར་གཅིག་དང་ཁྱི་དཔོན་ཡོད་ཅིང་། ས་སྒྲུའི་དཔོན་ཆེན་ཨང་ལེན་ནི་
ཡར་འབྲོག་ཁྱི་དཔོན་གྱི་དཔོན་རྒྱུད་ཅིག་ཡིན།

ཡ་འབྲོག་མཚོ། ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོའི་མིང་དངོས།

ཡ་མ། ① མིག་དང་རྩ་བའི་བར་གྱི་སྤྲོ་ཆོད། ② ཁྲི་ཆའི་ནང་དུ་གནས་ཏེ་ཆ་ཤས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱ་བར་བྱེད་
པའི་སྤྲོ་འབྲུ་ལྟ་མོ་ཞིག་གི་མིང་། ③ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཡི་གཤེ་སྤྱད་ཆོག་ཡ་ནས་མ་བར་ལ་བྲེད་

ཡ་མ་དཀར་པོ། རྒྱུད་དང་བད་ཀན་གྱི་སྤོང་རྩ་ལྟ་བུའི་སྤྲོ་ནད་ཟུག་རྩ་ཅུང་ཅུང་ཞིང་གང་བ་ཤས་
ཆེ་བ་ཞིག

ཡ་མ་ནག་པོ། ཁྲི་དང་མཁྲིས་པའི་སྤོང་རྩ་ལྟ་བུའི་སྤྲོ་ནད་ཟུག་རྩ་ལྟ་བུའི་སྤྲོ་འབྲུ་འབྲུ་ཞིང་
ཆ་བ་ཤས་ཆེ་བ་ཞིག

ཡ་མ་གཞིའི་འབག ལྷ་མོ་འཁྲུ་དུས་གྲོན་རྒྱུའི་བྱེད་མེད་ཀྱི་འབག་བྱེད་དཀར་བྱེད་ནག་ཅིག
ཡ་མ་བྲེན། འགན་བཤམ་རྒྱུ་མའི་ཡ་བྲུས་ཀྱང་མ་སྦྱར་བ། མདའ་མདུང་མཚོན་གྱིས་རྒྱུ་མའི་ཡ་མ་བྲེན།
ཡ་མ་རྒྱུད། ཆ་མེན་ཡ་མེན། ཆོས་གཞི་ཡ་མ་རྒྱུད། གྲོན་ཆས་ཡ་མ་རྒྱུད། རྩ་འབྲུལ་ཡ་མ་རྒྱུད།
ཡ་མ་གཟུགས། ཆ་ལུགས་རིགས་མི་མཐུན་བཤམ་བཟོ་ལྷ་སྦྱར་མོང་དང་མི་འབྲུ་བ། འཕེལ་རྒྱས་
ཡ་མ་གཟུགས། ཡ་མ་གཟུགས་སུ་འགྱུར་བ།

ཡ་མའི་ནད། ལུང་གྱི་སྤྲོ་བྱ་འབྲུགས་པ་ལས་རྒྱུད་བའི་ནད་མགོ་དང་། སྦྱར་འགྲམ། སོ།། རྩ་བ་
སོགས་ཀྱི་གནས་སུ་ན་ཟུག་དག་པོ་འབྲུང་ཞིང་ལྷང་དུ་བ་བྱེད་བ་ཞིག

ཡ་སྤྲོ་ན། [ལེགས་]རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱ་པོ་ཞིག་མིང་གི་རྩ་མ་གངས་ལ་ཉེ་མའི་བྱ་མོ་དང་།

ཡ་སྤྲོ་ལྷོ། [མཛོན་]གཤིན་ཇི།

ཡ་མེད། ① རྩོམ་མཁན་ལྟ་བུའི་དཔལ་འཛུངས་ཡ་མེད། དཔལ་ཡ་མེད་དམག་དཔོན་གཡུལ་
ལས་རྒྱལ། ② ཁྲི་དང་དམ་ཅི་མེད་པ། ཡ་མེད་ཆ་པོ། སྤྲིག་ཁྲིམས་ལ་ཡ་མེད་བཙོངས་པ།

ཡ་མེད་དོ་མེད། འབྲན་རྒྱ་དང་བལ་བ། འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་ཡ་མེད་དོ་མེད་ཡིན། ལྷོ་བས་ལྷགས་
ཡ་མེད་དོ་མེད་ཞེས་པའོ།

ཡ་མོན། ལྷོ་བོད་ལྷོ་དུ་ཨམ་བན་གྱི་གཞུང་ལས་ཁང་གི་མིང་ཡིན།

ཡ་མོན་འབྲུལ་བཟོ་ཁང་། བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་དམག་མཁོའི་ཡོ་བྲང་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་སའི་བཟོ་
བྱ་ཞིག་སྟེ་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༤ལོར་གསར་དུ་བཙུགས་ཏེ་དོ་དམ་
མཁན་བྱང་མེ་རུ་འབྲུལ་དང་ལྷུ་པ་སྐྱེས་བསྐྱོ་གཞག་ཐོག་ལས་བྱ་མཐོན་ལས་གཉིས་
དང་བྱང་དུས་མེར་སྐྱ་གཉིས། ཅེ་ཤོད་གཉེར་ནང་དུག་ཡོད་པ་དང་། ལྷགས་ཤིང་གཉིས་ཀྱི་
དབུ་ཆེན་དབུ་ཆུང་གཅོས་ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་ཁོངས་ནས་ཞོལ་འདོད་དཔལ་གྱི་དབུ་ཆེ་ཆུང་
ལུད་དེ་བྱིངས་ལག་ཤེས་བྲག་བྲས་མི་བྲངས་བརྒྱད་ཅུ་ལྟོར་ནས་བྲིབ་མདར་བཟོ་བྱ་ཁག་
གཅིག་བཙུགས་ཏེ་ཐོག་མར་བོད་རྒྱས་དང་། མདེུ་ ལྷ་རེ། མདུང་སོགས་བཟོ་བ་མ་ཟད།
ཤིང་འབྲུག་དབྱིན་འཕྱོག་དམག་འབྲུག་གི་སྐབས་སུ་ལྷོ་དུ་པའི་འབྲུལ་མདའ་བྲིབ་ཡང་ཆང་ཐེར་
བ་དང་མེ་སྐྱོགས་འཁོར་ལོ་ཅན་ཡང་བཟོ་བྱ་འདིས་བཟོས་པ་ཡིན་འདུག་རྒྱུ་སྟེ་ལྷགས་སྤྱིལ་
སྤྱི་ལོ་༡༧༩༠ལོར་བོ་ལྷོ་དུ་ལོར་བྱ་མཆོ་སྤྱིད་དུ་འབྲུལ་འཁོར་འདོན་འབྲེན་གྱིས་བཟོ་བྱ་ཁག་
གཅིག་བཙུགས་ཏེ་ཟངས་ཀྱི་བད་ཤག་ཞོག་དང་། ལྷར་བྱེད་བརྒྱད། ལྷར་ལ། ལྷར་བྱེད་
གསུམ་སོགས་དང་། ཟངས་དང་ལྷགས་ཀྱི་དངོས་རྒྱས་སྤྱི་ལོ་ལོར་འདེབས་དང་འཛམ་ཅོམ་
ཆགས་སོགས་བརྒྱབ་སྟེ་མཁོ་འདོན་བྱེད་སྤྱོད་ཡོད་ལགས།

ཡ་ཅེ་རྩམ་ལང་གི་རྒྱལ་རབས། ན་ག་ལྗེའི་སྐས་བཙན་ལྷག་ལྗེས་ཡ་ཅེའི་མངའ་བདག་མཛད་པ་
ནས་ཡ་ཅེ་རྩམ་ལང་གི་རྒྱལ་བརྒྱད་བྱུང་། དེར་སང་བལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད། ཏུ་ལའི་
ལྷ་མ་སྤྱི་བྱེད་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས། རྒྱལ་པོ་བི་ཀ་མ་ཤ་དང་དེའི་སྐས་ན་ར་སིང་ཉ་ཞེས་པའི་
བར་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་རིང་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་སྤྱི་ལོར་མཆོད། འདི་ལའང་རྩམ་ལང་རྩ་ཇ།
ནར་ལང་རྩ་ཇ། ཁ་ལོ་རྩ་ཇ། གུ་ལོ་རྩ་ཇ་སོགས་སྟུན་མཆོད་ལྷ་ལས་རྒྱལ་རྒྱུད་བྱེས་པ་རྣམས་
སྤྱིར་ནང་བསྟན་དང་། ལྷོས་སུ་འབྲི་གུང་པའི་སྤྱིན་བདག་གཅོ་བོ་ཡིན་ཅིང་། རྒྱལ་པོ་ན་ར་སིང་
ཉ་ས་ཀྱང་ནང་བསྟན་ལ་མཆོད་བཀུར་ཆེ། དེ་རྒྱུས་རྒྱལ་པོ་ཀུུ་དང་། རྩེ་རྩེ་རྩེ་ཇ་ཞེས་སོགས་

སྐད་ཆ་བཤད་སོང་། ཁོས་ཆང་ས་བརྒྱབ་ནས་ལོ་ཡ་ཟུང་ཞིག་རེད། ད་ནས་ཟླ་བ་ཡ་ཟུང་ཞིག་
གིས་སློབ་གྲྭ་གུང་གསེང་བཞག་གི་རེད།

ཡ་ཟླ། འགན་ཟླ།

ཡ་བཟུང་། དག་ཡར་ལྷ་བའམ་ཁ་གཏད་དུ་འཛིན་བ། ཚུར་གྲོལ་ལ་ཡ་བཟུང་བྱེད་བ།

ཡ་འོ། འབྲི་ཡ་མའི་འོ་མ་དེ་འོ་མ་གཞན་ལས་བཟུང་ཆེ་བ། ཡ་འོ་ཡང་ཟེར།

ཡ་འོང་། བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག།

ཡ་ཡ། ① ཁས་སྒྲངས་པའི་ཆིག་ཡ་ཡ། ལགས་སོ། ཡ་ཡ། འོན་དེ་འགྲིག་སོང་། ② བན་ཏན་གྱི་
དོན་ཅན། ཡ་ཡ། དོན་དེ་ངའི་འགན་ཡིན། ③ ཟུང་མ་རངས་པའི་རྣམ་བ། ཡ་ཡ། ང་འགྲོ་ལྷ་བྲ།
④ འཁོན་འཛིན་སྟོན་པའི་བདེ་ཆིག་ཡ་ཡ། ཨ་ཁུ་ཅི་སྐྱགས་ཤིག་སྐྱགས་ཤིག་མཁྱོགས་སོ་
མཐུང་ཡོང་།

ཡ་ཡ་འོ། ① སེམས་དབང་མེད་དུ་གཡོས་ནས་བརྟན་མི་ཚུགས་བ། བམ་ཉེས་སྤྱ་མཐུད་ཟུང་ནས་
སེམས་ཡ་ཡ་བོར་གྱུར་བ། ② ཆ་མིན། བ་དད། གྲོགས་མེད་ཡ་ཡ་བོར་གྱུར་བ།

ཡ་ཡུག་ ① གྲ་ཆོམ་དང་། བབ་ཅོལ། ② སོ་མ་ཉི་བྲལ་བ། སློབས་པ་ཆེ།

ཡ་ཡུད། ཐལ་ཆའམ་གནད་འགག་ ཏན་ཏན་མ་བྱས་ན་ཡ་ཡུད་ཏང་ཐོས་ཆེན་པོ་ཡོང་། སྐད་ཆ་དེ་
འདྲ་བཤད་པ་ནི་ཡ་ཡུད་ཆེན་པོ་རེད། མི་དམངས་ཀྱི་དོན་དུ་རང་སྲོག་འདོར་དགོས་ཟུང་ཡང་
ཡ་ཡུད་མེད།

ཡ་ཡུས། [མདོན་ཡ་ཡུད་དང་འབྲ།

ཡ་ཡོ། སློང་པོ་འམ་དྲང་པོ་མེད་བ།

ཡ་ཡོ་བ། ① བྱ་སྦྱོད་རྒྱབ་མདུན་མི་མཚུངས་པའི་དྲང་མིན་གཡོ་སྒྱ། གཏམ་ཡ་ཡོ་བ། ལས་ཀ་ཡ་
ཡོ་བྱས་པས་ཁུངས་སྤུབ་བར་དཀའ། ལུས་སེམས་ཀྱི་སྦྱོད་ཚུལ་ཡ་ཡོ་ཁོ་ན་ཡིན་བ། ② བད་
ཀ་མིན་པ་དང་། གྲག་ཀྲོག་ཀ་པ་ཡ་ཡོ་མེད་བ། ཅིག་རྒྱང་ཡ་ཡོ་བའི་ཐོག་ལ་ཅིག་པ་བརྟན་སོ་
བཅིག་མི་བྱུ། རྒྱག་པ་ཡ་ཡོ་སྟོམས་ཤིག་སྤུལ་ཡ་ཡོར་འགྲོ་བ།

ཡ་ཡོར། [རྟིང་]ཐགས་འཐག་པའི་ཆེ་བར་བར་དུ་སྦྱོན་མ་བཟུག་པའི་དབང་གིས་བྲལ་བྲལ་ཆགས་བ།

ཡ་ར་དགོན། མིང་གཞན་བཟ་ཤེས་རིན་ཆེན་སྤྱིང་ཞེས་ཟེར། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་
༡༧༤༤ལོར་བཀྲ། སྤྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་རོང་བྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡ་རབས། ① སྤར་རིགས་རུས་མཐོ་བའི་མི་ལ་ཟེར། རིགས་རྒྱད་ཡ་རབས། ཡ་རབས་རིགས་
བཟང་། ཡ་རབས་ཀྱི་འཆོ་བ། ② རང་བཞིན་ནམ་སྤྱོད་པ་བཟང་བ། སྤ་རུས་ཀྱི་ཡ་རབས་གོང་
མ། ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་། ཡ་རབས་ཚུལ་མ་བྱུན། ཡ་རབས་གཤེས་བཟང་། ཡ་རབས་སྤོལ་
བཟང་། ཐོ་ཡ་རབས་མ་རབས་སྤྱོད་པས་ཤེས།

ཡ་རབས་ཀྱི་ཀྱེན། སྤྱོད་བཟང་ལྷན་པའི་ཡ་རབས་ཡིན་པའི་མཆོན་རྟགས་སུ་ཆོས་བྱེད་པ།

ཡ་རེ། བེའུ་ལོ་གཉིས་ལོན་པ་ལ་ཡ་རེ་ཟེར།

ཡ་རེ་ཡེར་རེ། ཡེར་ཡེར་གྱི་ཁ་སྤྲད་དེ། ཡེར་ལ་ལྟོས།

ཡ་རེ་ཡོ་རེ། གཡས་གཡོན་དུ་ཡོ་ཞིང་བརྟན་པོ་མེད་པའི་ཚུལ་ཞིག

ཡ་ལ། ཉེས་སྤྱོན་ནམ་ནག་ཉེས། གཟུགས་མེད་གི་བ་བཟོའི་ཡ་ལ་བསྟོན་འཇུགས་བྱས་པ། དགོག་
གཏམ་ཆེད་བཟོས་ཀྱིས་ཡ་ལ་མཆོན་ཤས་བཟོ་བ། འོན་མེད་དུ་ཡ་ལ་བཟེད་པ། མི་ལ་ཡ་ལ་
དགྱིས་པ། བོད་བྱ་བསྐངས་པ་ལ་དགའ་ཆོར་མེད་པར་མཇུག་མ་བཞོག་པའི་ཡ་ལ་འཇུགས་པ།
ཡ་ལ་དགྱི་བ། ཉེས་སྤྱོན་ནམ་ནག་ཉེས་དགྱི་བ། ཡང་ན་ཉེས་ཁྲག་དགྱི་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
ཡ་ལ་ཐོག་པ། མ་ཉེས་ཁ་གཡོགས་ཐེབས་པ། ཡང་ན་ཁྲག་གཡོགས་བྱུང་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་
ནམ་གངས་ཡིན།

ཡ་ལ་འཇུགས་པ། ཉེས་སྤྱོན་འཇུགས་པའི་དོན། ཡང་ན་ཉེས་མེད་ཉེས་འགའ་ཞེས་པ་མིང་གི་
ནམ་གངས་ཡིན།

ཡ་ལད། གོ་ཆ་དང་ཚོག་ ཡ་ལད་བཙན་པོ་ལུས་ལ་གྱོན།

ཡ་ལན། ① ཆོལ་ལན་ནམ་དགའ་ལན། ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྟོན་པ་དགའ་ལ་ཡ་ལན་སྤོད་པ། བཙན་
འཇུལ་པ་ལ་ཡ་ལན་མི་སྤོད་ཀ་མེད་བྱུང་བ། འགམ་ལྷགས་བརྟེགས་པའི་ཡ་ལན་སྤྲད་འགམས་
བྱབ་ཐབས། ② ཁི་ལན་ནམ་གཏམ་ལན། སྤྲད་ཆ་རྩི་ཙམ་འདི་བར་ཡ་ལན་དེ་ཙམ་སྤོད་པ། ③

གཏམ་ལན་གནད་དུ་སོག་པ།

ཡ་ལེ། [ཡུལ]ཡ་ཀན།

ཡ་ལེ་མ་ལེ། [ཡུལ]མྱོད་སྤང་སོ་སོར་ཁ་བུལ་བ་སྟེ། གདོང་གི་ཡ་ཀན་ཡོད་ཕྱོགས་དང་ཨོལ་སྒོ་

ཡོད་ཕྱོགས་གཉིས་སོ་སོར་ཁ་བུལ་བ་ལྟ་བུའི་དཔེ། ཡ་ལེ་མ་ལེ་བུལ་བ།

ཡ་ལེ་ཡོ་ལེ། ① ཉི་མ་གང་འཁྲུལ། ② ཁུར་མེད་སྤང་ཆུང་གི་ཚུལ། ལས་དོན་ཡ་ལེ་ཡོ་ལེ་བྱས་པར་

ལག་རྩིས་ཐོན་པ་དགལ།

ཡ་ཤེར། གོས་ཆེན་རི་མོ་མེད་པ་ཞིག

ཡ་བལའ་བ། [རྫིང]བཞད་གད་དང་རྩལ་སོགས།

ཡ་སེ་ཡོ་ལངས། ཁེ་གྲོང་གང་ཡོང་ལ་བསམ་སྒོ་མ་བཏང་བར་ཐལ་བྲགས་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས།

ཡ་སེ་ཡོ་སེ། འཆམ་ཆོད་མི་ཟེན་པ། བྱ་བ་ཏུ་ཅང་ཆོད་མེད་ཡ་སེ་ཡོ་སེ་མ་བྱེད།

ཡ་སོ།། ཁའི་ཡ་སོ།།

ཡ་སོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་སྤྲལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣་ལོར་སྟག་ཁྲ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་

བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྫིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབའ་ཐང་རྫོང་

ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡ་སོར་ཁྲི་བ། སྤར་ལྟ་ལྟོན་སྒོན་ལམ་གཏོར་རྒྱབ་གི་དམག་རུའི་སྤྱི་ཁྲབ་པའི་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་།

ཡ་སྤིན། ཡ་མའི་ནད་འབྱུང་རྒྱུ་འབྱ་བ་མོ་ཞིག

ཡཱ་ས། [ལེགས]གཟེ་མ་ར་མགོ་

ཡག ① བཟང་པའི་དོན་ཏེ། འོ་ཡག་གནས་གཤེས་ཡག་མི་གཤེས་ཡག་པོ། ② མཛེས་པའི་དོན་

ཏེ། བྱ་མོ་སྤྱེ་ལོ་ཡག་པོ། མེ་ཏོག་ཁ་དོག་ཡག་པོ། ③ བྱ་བ་གང་ཞིག་མ་ལུས་བའམ་ཡོངས་

སུ་རྩིགས་པར་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། ཟ་མ་འདི་ནམས་ཟ་ཡག་ཟ་རྒྱ་གྲིས། ལྷན་ཆ་བལྟེད་ཡག་

བལྟེད་རྒྱ་བྱས་ཡོད། གནས་ཚུལ་བལྟ་ཡག་ལྟ་གྲིས་ལྟ་བུ་ནམས་སོ།

ཡག་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་

བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་ཤོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡག་ཆུ། འབྲི་ཆུའི་ཡན་ལག་ཅིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
གི་འབྲི་སྟོན་རྫོང་དུ་ཡོད།

ཡག་ཉེས། བཟང་ངན་དང་། ལེགས་ཉེས། ཡག་ཉེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་པ། མིག་ཡོད་ཀྱང་ཡག་ཉེས་
ངོ་མི་ཆོད།

ཡག་ཉེས་མི་ཤེས་པ། བཟང་ངན་ཡག་ཉེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་མི་ཤེས་པ་སྟེ། ཁྲེལ་མེད་པའི་དོན།
ཡག་ཐོག་སྤྲུལ་བཞག་དོན་གང་ཡིན་རུང་ཡག་པོ་བྱུང་དུས་ཆོད་ཆོད་ཡོད་པའི་སྟོན་ནས་འཆམ་པོར་
འཛོག་དགོས་པ་སྟེ། ཆོད་ཟེན་པ།

ཡག་ཐོག་ཡག་བརྟེན་ས། བཟང་པོའི་སྟེང་དུ་བཟང་པོ་སྟོན་པ།

ཡག་པ། ཡག་པོ་དང་འདྲ།

ཡག་པོ། ལེགས་པོ་འཕམ་བཟང་པོ། སྤྲུལ་ཀ་ཡག་པོ། འཆོ་བ་ཡག་པོ། གནམ་གཤིས་ཡག་པོ། ཆོང་
ཐོག་ཡག་པོ། ཅིས་ཡག་པོ་བྱུང་པ། སྤྱོད་པ་ཡག་པོར་བཅིས་པ།

ཡག་བྱུང་། ལུགས་ཇི་ཆེ་བྱུང་ཟེར་བ་ལ་དེ་ཙམ་མ་གྲུས་པའི་ཤོད་སྟངས།

ཡག་མ། ① སྒྲིའི་འོག་ཏུ་འབྱུག་ཆུའི་གདན་མ་ལུག་པོ། ② གསར་པ། ③ ཡག་པོའི་གྲས།

ཡག་མོ། ཡག་པོ་དང་འདྲ།

ཡག་ཡག་ ① བཟང་བཟང་། གང་ཡག་ཡག་བྱས་འདུག་ ② བྲངས་གནས་དུག་ཅུའི་ཅི་སྟངས་གཞན་
ཞིག་ནང་ཡོད་པའི་བྲངས་ཀའི་མིང་ཞིག་ ③ མཛེས་མཛེས་བྱེད་པའི་དོན།

ཡག་ཡུག་ཙམ། [རྟིང]རབ་རིབ་ཙམ་མམ་པར་འགོ་ཚུར་འགོ་ཙམ།

ཡག་རིགས་ཡག་ཆོད། མང་པོའི་ནང་ནས་ཡག་ཤོས།

ཡག་རྒྱ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣ལོར་བྱུག་བཏབ། བཞེངས་
མཁན་མི་གསལ། ཡག་རྒྱ་རི་ཁོང་བཟ་ཤིས་འཁྲུལ་ལ་དཔེ་བྲངས་ནས་བཞེངས། ལུག་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡག་ས། འདས་མཆོད་འབུལ་རྟེན།

ཡང་། ① མིང་མཐའ་ངན་མ་ར་ལའི་རྟེས་སུ་སྤྱོད་པའི་བྱུང་སྤྱད་ཀྱི་སྤྲའི་བྱེད་ཞིག་རིན་གོང་ཚུང་

ལ་དངོས་པོ་ཡང་ལེགས། ལྷགས་རིགས་ཡར་རྒྱས་རྗེས་སུ་འཁོ་བ་ཡང་ལེགས་སུ་བྱིན་པ།
དབང་ཅན་གདོང་གཏུག་བྱས་ཀྱང་དཔལ་ལྷན་གྱི་རྣམ་པར་སྤྱོད་ཅན་ཡང་སྟོན་མི་རུང་། ② བསྐྱོན་
པའི་སྤང་རང་དབང་ཅན་ཞིག་ཡང་གཅིག་ཡང་ཁོང་གིས་བཤད་དོན། ཡང་དང་ཡང་དུ། ཡང་
ན། ཡང་མིན་ན། ཡང་ནས་ཡང་དུ།

ཡང་བསྐྱར། སྐར་ཡང་ངམ་བསྐྱར་མ། ཡང་བསྐྱར་གསལ་པོར་བཤད་པ། ཨ་བསྐྱར་ཡང་བསྐྱར།
ཡང་བསྐྱར་ཐོ་འཇུག་སྟོག་མྱོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་
ཞིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་log on againཟེད།

ཡང་བསྐྱར་ཆེད་སྟེ། སྟོག་མྱོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་
ཞིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་try again ཟེད།

ཡང་ཁྱ། ཉིང་ཁྱ་སྟེ་ཁྱ་བའི་སྟོང་པོ། འོ་མའི་ཡང་ཁྱ། ཨ་རག་ཡང་ཁྱ།

ཡང་ཁེང་། གཡོག་པོའི་གཡོག་པོ།

ཡང་ཁེང་གི་རྒྱབ་བརྟེན། སྤེ་འབངས་རྣམས་བྱམས་གྱིས་སྟོང་བའི་བརྟེན་ས་ཡོད་པ།

ཡང་ཁོད། ཏ་ཅང་ཁོད་པོ། ཐོ་ཁོད་པོའི་ནང་ནས་ཡང་ཁོད་རེད།

ཡང་སྟོས། ཁྱད་པར་དང་། ལྷག་པར་ཏེ། སྤྱིའི་རྣམ་དབྱེ། སྤྱིར་ཇ་འབྱུང་བར་དགའ་བ་དང་། ཡང་
སྟོས་པོད་ཇ་འབྱུང་བར་དགའ་བ།

ཡང་སྟོས་སུ། བསྐྱོན་ཆེན་ལྷག་པར་ནན་ཏན་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཐོ་ནད་ཅན་གྱིས་ཟས་འབྲུགས་པའི་
རིགས་ལ་འཛེམ་དགོས། ལྷག་པར་དུ་ཟས་སྤྱོད་ཅན་འབྲུགས་པའི་རིགས་ལ་འཛེམ་དགོས།

ཡང་སྟོས་སུ་ཟས་རུལ་སྐྱར་ལ་འཛེམ་དགོས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཡང་རྒྱའི་རྒྱ་ཆོད། ཡང་དག་རྒྱ་བའི་རྒྱ་ཆོད་དེ་རྒྱ་ལོངས་བཅི་བའི་སྐབས་མདའ་ཡོན་རྣམས་ཐོབ་
པའི་རྒྱ་ཆོད་རྗེས་འབྱང་དང་བཅས།

ཡང་རྒྱའི་དབྱུག་ཡང་རྒྱའི་རྒྱ་ཆོད་དང་འབྲ།

ཡང་དགོན་པའི་རི་ཆོས་སྟོར་གསུམ། རྒྱལ་བ་ཡང་དགོན་པའི་རི་ཆོས་སྟོར་ནི། སྤྱི་བ་པ་ཉམས་ལེན་
གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆང་བར་སྟོན་པའི་དགོས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་སྟོན། རྟོ་རྟེན་ལུས་གྱི་གནད་

ལུགས་གསལ་བར་སྟོན་པ་སྤྲས་བཤད་ཀྱི་སྟོན་པ། འཆི་བ་ལམ་དུ་བྱེད་པ་བར་དོ་འཕྲང་སྟོལ་གྱི་
སྟོར་གསུམ་བཅས་ཡིན། དེ་ལས་དང་པོ་དགོས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་སྟོར་ལ་ནང་གསེས་སུ་ཅ་བ་
ལུས་ལྟ་བུའི་ཆོས་གསུམ། བྱེས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་ཆོས་དུག་ཟབ་བདོན་སྟོང་ལྟ་བུའི་ཆོས་དུག
གཅེས་པ་སྟོག་ལྟ་བུའི་ཆོས་དུག་དམར་ཁྲིད་དབང་པོའི་སྟོ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ནམས་ཡོད་དོ།
ཡང་འགྲེལ། འགྲེལ་བ་བསྐྱར་བ་རྒྱུས། མཁས་པའི་སྤྱོད་ཁྲིད་གདམས་ངག་དང་། རྗེས་རྒྱོས་ཡང་
ནས་ཡང་འགྲེལ་གཉིས། འདྲ་དང་འདྲ་སྟེ་ཁོར་དོགས་ཡོད།
ཡང་དེ་ཡེང་དེ། ① སེམས་བག་མེད་དུ་གང་ཟད་དུ་གཏོང་བ། ② ཉིན་འགྲུངས་ཞག་འཕུལ། ཡང་
དེ་ཡང་དེས་ཉི་མ་སྟོང་ཟད་གཏོང་བ། ③ སེམས་ཡེངས་པ།
ཡང་ལྷེ། ཡང་བ་དང་ལྷེ་བ་གཉིས་བསྐྱས་པའི་མིང་། ཡང་ལྷེ་བཀྲག་པ། ཡང་ལྷེ་མེད་པ། ཡང་ལྷེ་
ལོར་བ། མང་ཅུང་བྲེ་ལ་འཇལ། ཡང་ལྷེ་སྤང་ལ་འདེགས།
ཡང་ཆ། བྱ་ཡངས་དང་ཁུར་རྒྱུད་པ། ཁུལ་རིགས་ཡང་ཆ་བྱེད་པ། ཡང་ཆ་དང་ཁྲོལ་ཆ་སྟེར་བ།
ཡང་ཆས། ཡང་བའི་ཡོ་བྱད། ཡང་ཆས་སྤྲས་ནས་སྟོགས་ལ་འགྲོ་བ།
ཡང་ཆེན། [རྒྱ]སྤྲ་སྟོན་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག
ཡང་ལྷེད། ཡང་ལྷེ་དང་འདྲ།
ཡང་འབྲུག་རྗེས་འབྲུག་ན་ར་ལ་གསུམ་གྱི་མཐར་འཛོལ་པའི་དྲག་དང་། རྗེས་འབྲུག་གང་བ་མའི་
མཐར་འཛོལ་པའི་ས་ཡིག་གཉིས་ལ་ཟེད། རབ་བྱུང་དང་པོའི་འགོ་མ་བཅུགས་པའི་གོང་གི་ལོ་
ཉིས་བརྒྱ་བཅུ་མེད་གཅིག་བཅེས་པའི་མེ་སྤེལ་ལོར་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་རལ་བ་ཅན་གྱིས་ཡིག་ཐོར་
ཡང་པོ་བཟོ་ཆེད་དྲག་འབྲི་མི་དགོས་པར་གཏན་འབེབས་བྱས།
ཡང་བཛྲེད་གྱི་ཆར་བཅད། ཆོད་པའི་སྐབས་སྟོར་ངག་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་པོ་འགོད་པའི་ཆེ་དོན་དང་ཆིག་
དག་བསྐྱར་རྒྱས་བྱས་པའི་ཆེ་ཡང་ཡང་བཛྲེད་པའི་ཆར་བཅད་དུ་སོང་བའི་དོན།
ཡང་སྟོང་། ① སྟོང་པོའི་སྟོང་པོ་འཕམ་ལྟེ་བའི་ལྟེ་བ། ② དོན་སྟོང་ངོ་མ། གཡུལ་འབྲུང་བྱས་པའི་
མཐའ་མ་ལ། ཡང་སྟོང་སུ་ཡིས་རྒྱལ་ཁ་ལོན།
ཡང་ཉིག ① སྟོང་པོའི་སྟོང་པོ། ② དེས་གཏན་ནམ་ཏན་ཏན། ཡང་ཉིག་ཡོད་དམ། རིན་གོང་ཡང་

ཏིག་ཡང་ཏིག་བསྐྱིག་ཏུ་ཐུན་བྱ་ཡོད། ཡང་ཏིག་པར་ཚུར་བསྐྱིག་པ། ③ མཆོ་སྟོན་ཏུ་ལུང་རྫོང་
ན་ཡོད་པའི་གྲུབ་པའི་གནས་ཆེན་ཞིག་སྟེ། དན་ཏིག་དང་ཁད་ཉེ་བའི་ས་ན་སྟོན་དཔོན་པས་
འབྲུང་གནས་དང་རྒྱ་ལའི་སྐྱ་ཐེང་གསུམ་པ་རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་མེས་མཁུང་བ་ཞིག
④ ཟབ་པའི་ཟབ་པ་སྟེ་རྩེ་མའི་ཆོས་སྟོར་ཞིག

ཡང་ཏིག་སྟེང་པོ། དོན་དག་ཡང་སྟེང་། སྐད་ཆ་མང་པོ་བཤད་ཀྱང་ཡང་ཏིག་སྟེང་པོ་འདི་ལས་མེད།
ཡང་ཏིག་རི་ཁོང་དང་ཤིས་མ་རི་ཁོང་། བག་གྲུའི་དུས་སུ་རྒྱ་ལའི་སྐྱ་ཐེང་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་
མཆོ་གནས་སྟོན་ཀྱི། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་བ་ཡན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡང་སྟེང་དཔོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་ལུག་སྟེ། ལོ་༡༩༡༥ལོར་སྟོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་འདབ་བརྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡང་གཉེར། གཉེར་ཆོས་ཀྱན་གྱི་ནང་ནས་ཟབ་པ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཟབ་པའི་ཡང་གསང་སྟོང་བོད་གཉེར་ཁ།
ཡང་ཤ། ཤ་མའི་ཤ་མ།

ཡང་ཐོག ① ཁང་པའི་ཐོག་བརྟེན་སྟེང་མ། ② ཁང་པ་ཐོག་བརྟེན་སུ་མ་ཅན།
ཡང་དག་སྟོན་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཅ་སྟངས་ཞིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་accuracy ཟེད།

ཡང་དག་ཀྱན་རྫོང་། ཀྱན་རྫོང་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། གྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཡང་དག་
བར་བརྟེན་ཏེ་དགེ་བ་བརྟེན་ལ་སོགས་པས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་རྣམས་སོ།

ཡང་དག་རྒྱ་བ། [མངོན་རྒྱུད་]
ཡང་དག་མངོན་འགྲུལ། བསྟེན་བར་རྫོགས་པའི་མངོན་གྲུར་བརྟེན་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། བར་ཆད་གྱི་
ཆོས་བཞི་སོགས་དང་མི་ལྡན་ཞིང་དེ་བཞིན་དགེ་འདུན་གྱིས་ཀྱང་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའོ།

ཡང་དག་འགྲོགས་དུས། [མངོན་ཆོས་གནས་གང་]
ཡང་དག་ཐོས། ① ལེགས་པར་ཐོས། ② [མངོན་གྲུབ་མཐའ།] ③ ཁས་ལེན།
ཡང་དག་མཐའ། ཁུབ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དབྱིངས་དེ་ཉིད་དམ་སྟོང་ཉིད།
ཡང་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སམ་སྟོན་པ་མཐའ་དག་བཀག་པའི་འགོག་པའོ།

ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཆད། ཆོས་གསུམ་མ་བྱས་པར་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆོས་
གསུམ་བྱས་ནས་མངོན་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དག་པར་དགོས་པ་མེད་བཞིན་དུ་
ཡུན་རིང་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཉེས་པ་དང་བཅས་པའོ། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སར་གཞན་དོན་འབད་མེད་སྟུན་གྱུ་བ་ཏུ་འབྱུང་བཞིན་དུ་ཆོས་ཉིད་ལ་དུས་ཏྟག་ཏུ་མཉམ་པར་
བཞག་པ་ལས་མ་གཡོས་པའོ།

ཡང་དག་དམ་པ། ཡང་དག་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་སྟེ་བྱམས་སྟོང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐུགས་རྒྱད་
ལ་མངའ་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། སློབ་དཔོན་རྣམས་རང་ཉིད་ལམ་མ་ཞོར་བར་འབྲིང་
པར་མཛད་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཡིན།

ཡང་དག་པ། ① དག་པའི་དག་པ་སྟེ། བདེན་ཐོག་བྱང་བཞག་དང་། དམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པ། རྒྱ་མཚན་
ཡང་དག་པ། བསམ་རྩལ་ཡང་དག་པ། འགྲོ་ལམ་ཡང་དག་པ། ཡང་དག་པའི་རེ་འདོད། ཡང་དག་
པའི་གནས་རྩལ། ཡང་དག་པར་ལྟ་བུ། ལྟ་སྦངས་ཡང་དག་པ་འཛིན་པ། ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་
བཞིན་དུ་ལུས་པ། ② མཚོག་དང་རབ། ཡང་དག་པར་འགོག་པ། ཡང་དག་རྒྱས་པ། ཡང་དག་
པར་མཁུ་བ། ཡང་དག་པ་ཆགས་པ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྫོང་། ཕྱིན་པ་གི་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བརྟགས་ཤིང་བསྐྱབས་ཏེ་བསྐྱེད་པ་རྣམས་སོ།

ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོང་། ཡང་དག་ཀུན་རྫོང་དང་དོན་གཅིག

ཡང་དག་པའི་དགེ་སྟོང་། བསྟན་པ་རྫོགས་པའི་དགེ་སྟོང་ངོ་།

ཡང་དག་པའི་དག་ཞོལ་བ་དང་ཐེ་ཆོམ་འདྲི་བའི་ལན་མ་ཞོར་བར་འབྲེལ་བའི་གཏམ་སྒྲུབས་ན་འདི་
ནི་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་
བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག

ཡང་དག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་སྐྱབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་
སྐྱེབ་པའི་གཉེན་པོར་སྟོམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག

ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ། མདོ་སྟེ་ཤེས་སོགས་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་
ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག

ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་གྱི་ནང་གསེས་ས་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ནམ་
བར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྗེས་ལས་ཐོབ་པ་དག་པའི་འཛིག་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། དེ་ཆོས་ཀྱི་
དབྱེངས་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་མཐོང་ངོ་སྤྲུལ་དུ་དམིགས་ཤིང་
གཙོད་པས་ན་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་ཡན་ལག་གོ།

ཡང་དག་པའི་བླ་བ། ཞི་གནས་དང་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་རྣམས་མ་
བརྗེད་པས་ན་ཞི་ལྷག་གི་ལམ་མཛོན་དུ་བྱ་བའི་སྤྱི་བ་པའི་གཉེན་པོར་བྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་ལམ་
ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོག།

ཡང་དག་པའི་སྤོང་བ་བཞི། ཡང་དག་སྤོང་བ་བཞི་དང་དོན་ཅིག།

ཡང་དག་པའི་ཚུལ་བ། ཡུན་རིང་པོར་མི་སྦྱོར་བར་ཤིབ་པམ་སྦྱོར་སྤང་གི་གཉེན་པོར་སྦྱོར་བར་
བྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག།

ཡང་དག་པའི་འཆོ་བ། ཚུལ་འཆོས་ལ་སོགས་པ་ལུས་དག་གཉིས་ཀའི་ལས་རྣམས་བར་དག་པར་
བྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག།

ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ། སྟོན་གཙོད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་ཁྱུང་ཟད་མི་
བྱེད་པར་སྤངས་པས་འདི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་བར་དག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡིད་ཆེས་བར་བྱེད་པ་སྟེ།
འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག།

ཡང་དག་པའི་ཤེས་བ། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཡུལ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་སྟེ། ཆད་མ་
དང་དོན་གཅིག།

ཡང་དག་པར་སྤོང་བ། དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་གཉེན་པོར་བསྟེན་ནས་མི་དགེ་བ་རྣམས་སྤོང་བའོ།།

ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས། ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་མཆོད་པའི་གཟུགས་ལྗེའི་གས། རྣམ་
པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སོ།།

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་དོན་གཅིག།

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་སྟེ། ཚུལ་རི་ལྷ་བ་
བཞིན་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། མཐའ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་སྤང་འདས་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ།

སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱན་པ་སངས་ཤིང་། མཁའ་པའི་བདེ་མོ་ནམ་པར་རྒྱས་པའོ།
ཡང་དག་པར་བསྐྱབ་པའི་གཞི། ཆོས་འདུལ་པའི་སྤང་བྱ་གི་ཁྱིམ་ས།
ཡང་དག་སྤོང་བ་བཞི། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་སྡེ་ཆེན་ཞིག་སྟེ། མི་དགེ་བ་སྦྱེས་པ་
སྤོང་བ་དང་། མི་དགེ་བ་མ་སྦྱེས་པ་མི་བསྦྱེད་པ། དགེ་བ་མ་སྦྱེས་པ་མི་བསྦྱེད་པ། དགེ་བ་སྦྱེས་
པ་སྦྱེལ་བ་སྟེ་བཞི།
ཡང་དག་ར་སྤྱོད། ① རོན་དངོས་གང་ཞིག་བདེན་དཔང་དང་བཅས་ཏེ་གསལ་བཤད་བྱེད་ཐུབ་པར་
བྱུང་བ། ② སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟོད་ཞིག་
སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་correctness proving ཟེད།
ཡང་དག་རིག་པ། ① ལེགས་པར་མཐོང་བ། ② སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པ། ③ སངས་རྒྱས།
ཡང་དག་ལྷག་ལྷན། ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་གང་ཞིག་གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྟོལ་
བས་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་། མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཡང་མེད་པར་མ་ངེས་པ། དཔེར་
ན་སྦྱེས་བྱ་འདི་ཆོས་ཅན། ཀུན་མཁའ་མ་ཡིན་ཏེ། དག་སྦྱོང་བའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།
ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་ངེས་པ། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆེགས་ཀྱི་ནང་ཆེན་གང་ཞིག་རྟགས་དེ་དང་
དེ་སྐོར་གྱི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་དང་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཞུགས་ཀྱང་། མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ལ་
མཐོང་ལ་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བའི་གཏན་ཆེགས།
ཡང་དང་ཡང་། ཡང་ཡང་དང་དོན་གཅིག་
ཡང་འདུལ་གཙུག་ལག་ཁང་། བོད་ཇེ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པའི་སྐབས་བོད་ཆགས་ཡུལ་གྱི་ས་དབྱ་སྤྱོད་མོ་
གན་རྒྱལ་དུ་ཉལ་བ་ལྟ་བུའི་བྱ་མོ་གཡས་གཡོན་དང་། བྱས་མོ་གཡས་གཡོན་ཁག་ཅོད་དུ་བཞེངས་
པ་ཀོང་པོ་བྱ་ཆུ་ལྟོ་བྲག་མཁོ་མཐིང་། བྱམས་སྤྱོད་དགེ་རྒྱས། བྱང་བྱ་དུམ་ཅེ་སྟེ་ལྷ་ཁང་བཞི།
ཡང་འདུལ་བཞི། བོད་ཀྱི་ས་དབྱིབས་སྤྱོད་མོ་གན་རྒྱལ་འདྲ་བའི་བྱ་མོ་གཡས་གཡོན་གཉིས་དང་།
བྱས་མོ་གཡས་གཡོན་གཉིས་བཅས་ཆེགས་རྒྱུང་བཞི་ཅོད་པའི་ཆེད་དུ་བཞེངས་པའི་ལྷ་ཁང་
བཞི་སྟེ་ཀོང་པོ་བྱ་ཆུ་ལྟོ་བྲག་མཁོ་མཐིང་། བྱམས་སྤྱོད་དགེ་གནས། བྱང་བྱ་དུམ་ཅེ་འོ།
ཡང་ན། གང་མ་གསེས་ཀྱི་དོན། ཡང་ན་དེ་རིང་འགྲོ་ཡང་ན་སང་ཉིན་འགྲོ་ལྟ་བུ།

ཡང་ནས་ཡང་དུ། བསྐྱར་ནས་བསྐྱར་དུ།

ཡང་པོ། ལྷ་བའི་ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་ཡང་བ་དང་འདྲ།

ཡང་སྟོ། རང་གི་བ་མའི་སྟོ་བོ།

ཡང་སྐྱལ། སྐྱལ་བའི་སྐྱལ་བ།

ཡང་བྱ། ཨ་བྱའི་ཨ་མ།

ཡང་བྱ་ཡང་མེས། ① ཨ་མའི་ཨ་མའི་རབས་དང་། མེས་པོའི་རབས་གཉིས་བསྐྱས་པའི་མིང་། ②

ཨ་མེས་ཡང་མེས་ཞེས་བ་དང་འདྲ།

ཡང་བ། ① ལེགས་སྐྱར་སྐྱོད་ཀྱི་རབ་སྐྱོར་དང་རྣམ་བཅད་དང་རང་ལོ་མེད་པའི་ཡི་གེ་བྱུང་དུ། ② ལྷ་

བའི་ལྷོག་ཕྱོགས། ལུར་པོ་ཡང་བ། ལུར་པོ་ཡང་དུ་གཏོང་བ། གཟུགས་པོ་ཡང་བ། སླན་ལུས་

ཡང་བ། སླན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་བ། ཡང་མོ་ཕྲག་ལ་མི་མོན། འཇམ་པོ་གྱི་ཡིས་མི་ཆོད།

ཡང་བའི་འོད་ཅན། [རྟོད་]སླན་ག་བྱར།

ཡང་བྲན། ཡང་གཡོག་དང་དོན་གཅིག

ཡང་སྐྱོང་། རང་གི་ཆེད་གཉེར་གྱི་བསྐྱབ་གཞི་གང་ཞིག སྐྱར་སྐྱོང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཆད་མ་ལྟར་

བར། སྐར་ཡང་འཛིན་བྲག་གཞི་ཞིག་གི་བསྐྱབ་གཞིའི་སྐབས་སུ་སྐར་ཡང་དེ་དག་དང་མཉམ་

དུ་སྐྱོང་བ་ལ་ཟེར།

ཡང་དབེན་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ནང་ཅམ་ན་ལྷགས་མ་དུད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏགས། བྱུ་

མཐའ་རྟེན་མ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡང་འབད་བསྐྱར་འབད། སྐར་འབད་བར་མ་ཟད་དེ་དུང་བསྐྱར་སྐྱོར་ཡང་སྐྱོར་དུ་འབད་བ།

ཡང་མ་གངས་ལ། ལ་ཞིག་པོད་རང་སྐྱོང་ལྷོངས་ཀྱི་གཏིང་སྐྱེས་རྫོང་གི་ལྷོ་རྒྱ་དུ་ཡོད། དེའི་མཐོ་

ཆད་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྲི་༥༡༩ཡོད།

ཡང་མིག ① [རྟོད་]ཨ་ལོང་། ② སྟོའི་རུ།

ཡང་མེས། མེས་པོའི་ལ།

ཡང་མོ། ཡང་བ་དང་འདྲ།

ཡང་མོ། རང་གི་པ་དང་མཉེན་པོ།

ཡང་ཅུལ། ལུས་ཡང་ཞིང་བདེ་བའི་ཅུལ། འཕོང་སྐྱེན་ལ་ལུས་ཀྱི་ཡང་ཅུལ་ཆེ།

ཡང་ཅུལ་བྱ་ལྟ་བུ། ཐག་རིང་ལེ་དབར་མང་སོར་གོམ་འགོས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱགས་པ་དང་། ཅིག་པ་
དང་ལྷགས་རི་སོགས་མཐོན་པོར་མཆོངས་པ། གཙོང་རོང་གཡང་གཟར་ཆེ་བར་ཐག་ཤུར་ལ་
བརྟེན་ནས་བཟོད་པ། ཉ་རྒྱགས་ཞོར་དུ་མདའ་གི་མདུང་སོགས་འཕངས་པ་དང་། བྱ་བྱ་ཅེ་བ་
སོགས་ལུས་ཅུལ་རིགས་སྒྲ་ཆོགས་བྱང་རྒྱབ་པ།

ཡང་ཅེ། ཅེ་མོའི་ཅེ་མ། རིའི་ཡང་ཅེ། མཁས་པའི་ཡང་ཅེར་སོན་པ། ཡང་ཅེ་ལྟར་ལེན།

ཡང་ཅེ་བ། ཡང་ཅེ་བ་རིན་ཆེན་སངས་ལོ་མར་པ་ལོ་རྒྱ་བ་དང་། རོ་ལོ་རྒྱ་བ་གཉིས་ནས་བརྒྱད་པའི་
བདེ་མཆོག་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་ལུང་དང་བཤད་པ་ཁོང་ལ་མངའ་བ་ཡིན།

ཡང་ཆ། ① རང་གི་བྱ་རྒྱད་ཀྱི་མི་རབས་བཞི་པ། ② རང་གི་སྦྱོན་བརྒྱད་ཀྱི་མི་རབས་གསུམ་པ།
③ སློབ་པའི་སློབ་མ་དེའི་སློབ་མ།

ཡང་ཞིང་གཡོ་བ། རྒྱུད་གི་མཆོན་ཉིད།

ཡང་ཟབ། ཟབ་མོ་ལས་ཀྱང་ཟབ་མོ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་མོ།

ཡང་ཐོར་ཅན། ཡང་ཅུལ་ཅན། སྐྱེས་བྱ་ཡང་ཐོར་ཅན།

ཡང་བཟོས། ཉེས་ཆད་ཡང་གཏོང་བ།

ཡང་ཡང། ཐེངས་མང་དམ། རྒྱན་བྱ། བརྟག་དབྱེད་ཡང་ཡང་བྱེད་པ། སྐྱུ་ལྷག་ཡང་ཡང་གཏོང་བ། ཡང་
ཡང་བསམ་སྒོ་གཏོང་བ། བསམ་སྒོ་ཡང་ཡང་མ་བཏང་ན། གཏམ་བཤད་རྒྱལ་ཁོའི་སྤྱ་བར་འགྱུར།

ཡང་ཡང་གི་སྡེ་ཆོན་བརྟ། ལྟར་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྩུ་ལས། བརྩུ་ཆོན་བཞི་པ་ལ། ཡང་ཡང་
ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་། ཟས་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་། ལྷག་པ་ལེན་པའི་ལྟར་བྱེད་དང་། སྤངས་པ་
ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་། སྤངས་པ་སྟོབ་པའི་ལྟར་བྱེད་དང་། འདུས་ཤིང་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་།
དུས་མ་ཡིན་པར་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་། གསོག་འཛོག་བྱས་པ་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་། འིན་ལེན་
མ་བྱས་པར་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་། ཟས་བསོད་པ་སྒོར་བའི་ལྟར་བྱེད་དེ་བརྩམས།

ཡང་ཡང་ཉིང་མཆོམས་སྦྱོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱུལ། སྤིང་བར་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྦྱི་བ་ལེན་པའི་སྤྱག་

བསྐྱལ་ཏེ་སྤྱག་བསྐྱལ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག
 ཡང་ཡང་མཐོང་མན་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ། སྤིང་པར་མཐོང་མན་རེས་མོས་སུ་འགྱུར་བའི་
 སྤྱག་བསྐྱལ་ཏེ་སྤྱག་བསྐྱལ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག
 ཡང་ཡང་ཟ་བའི་ལྷང་བྱེད། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། ཏེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱིམ་
 པ་ལ་དུས་རུང་གི་ཁ་ཟས་ཀྱི་བསོད་སྒོམས་ཉིན་གཅིག་ལ་གཉིས་གསུམ་བསྐྱངས་ཏེ་ཟ་བཤོ།
 ཡང་ཡོང། ཡང་རེ་ཡོང་རེའི་བསྐྱས་ཆིག
 ཡང་གཡོག་གཡོག་ཤོའི་གཡོག་ཤོ།
 ཡང་རེ་སྐར། ཐོག་མར་འབྲི་ཤུང་པ་རྒྱལ་དབང་རིན་ཆེན་སུན་ཆོགས་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ་གནང།
 བཏབ་དུས་མི་གསལ། སྤུལ་མཐའ་འབྲི་ཤུང་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན།
 ཡང་ཡར། སྤར་བྱའི་བཞུ་མར་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། རྒྱ་སྐད་ཟུར་ཆག་པ།
 ཡང་ལྷ། ཆིལ་སོགས་ལས་བཅོས་པའི་ཞུགས་སྒྲོན། ལྷ་སྒྲོན་ཡང་ཟེར།
 ཡང་ལོག་ཀུན་རྫོབ་གཉིས། དབྱ་མ་རང་རྒྱད་བས། ཤེས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བར་སྤང་
 བཞི་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བྱུང་བར་འདོད་བས་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 ལུལ་ཅན་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་བྱེ་ཡང། ལུལ་ལ་སྤང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ཅུས་དང་མི་ཅུས་
 ཀྱི་སྒོམ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་དོ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ། ཀུན་རྫོབ་པའི་ལུལ་
 ལུལ་ཅན་གང་དུའང་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་འབྱེད་དོ།
 ཡང་ཤེད་ཤོ། གཞུགས་པོ་ཡང་ཤེད་པོ་ཞེས་བྱང་ཉམས་དོད་ཤོ།
 ཡང་ཤར་དཔོན། རབ་བྱང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་ཁྲི་སྟེ་ལོ་༡༧༧༩ལོར་རྫོགས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་
 རྩེད་གསུམ་པས་བཏབ། སྤུལ་མཐའ་རྩིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་ཤོད་རིགས་རང་སྤོང་ཁུལ་
 ཁྲི་འདུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 ཡང་ཤིག་ཤིག་ལྷིད་པོ་མེད་པ་ཆགས་ཚུལ་ཞིག་བསམ་དོན་འགྲུབ་ནས་སྤང་བ་ཡང་ཤིག་ཤིག་བྱང་བ།
 ཡང་སེ། ཡང་ཡང་སྟེ། བསྐྱར་ནས་བསྐྱར་དུ་འཕ་དུས་ཉག་ཤོ།
 ཡང་སོན། སྒོན་འབས་སྒྲིན་སྤྱར་བའི་སོན།

ཡང་སོས། ཚད་སྒྲུལ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ལྷགས་བསྐྱེད་ཀྱི་ས་གཞིའི་སྟེང་ལ་མདག་
མེ་འབར་བའི་སྟོང་དུ་དམུལ་བའི་སེམས་ཅན་གྲངས་མེད་དུ་འདུས་ནས་བན་ཚུན་ཁོང་ཁྱོད་
སེམས་ཀྱིས་མཆོན་ཆ་སྒྲུ་ཆོགས་བས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ནས་ཤི་བ་དང་། ཉམ་མཁའ་
ལས་ཡང་སོས་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲུ་གྲག་མ་ཐག་ཡང་སོས་ཏེ་སྤར་བཞིན་འཐབ་བ་
སོགས་ཤི་སོས་རེས་སོས་བྱེད་པས་སྤྲུག་བསྐྱེད་བའོ།

ཡང་སྟིད། ① སྟེ་སྟིད་དམ་སྟེ་བ། ② ལྷ་མའི་སྤྲུལ་སྟེ།

ཡང་སྟིད་ཅན། [མཛོན]① མེན་སྟོ། ② འཁོར་བ།

ཡང་སྟིད་བྱི་མ། སྟེ་བ་བྱི་མ།

ཡང་སྟིད་མེད། [མཛོན]ཐར་བ།

ཡང་སྟོབ། སྟོབ་མའི་སྟོབ་མ།

ཡང་གསང་། ① གསང་བའི་གསང་བ། ② རྫོགས་པ་ཆེན་པོ།

ཡང་གསང་ཆུ། བོད་རང་སྟོང་སྟོངས་ཀྱི་ལྷོ་ཡུལ་ས་ཁུལ་གྱི་འབབ་ཆུ་ཞིག།

ཡང་གསང་མི་མིན་ལུགས། འདི་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་ནང་མིང་འདོན་བྱས་པ་ཅམ་ལས་དེའི་
ནང་དུ་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པའི་ལོ་རྒྱུས་གང་འདྲ་བའདད་ཡོད་མེད་སྟོར་བཀོད་མི་འདུག་པ་
དེའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཡིན་གསལ་པོར་མ་བཤད་ཀྱང་། དེ་ནི་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་སྟོ་པའི་
ཡུལ་ནས་བྱང་བའི་བཤད་ཚུལ་དེ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གསལ་བར་བཀོད་ན་དུས་
སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བཙུང་ཆེ་བས་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་རྒྱ་གར་ནས་བོད་དུ་
བྱོས་བྱོལ་དུ་ཡོང་བའི་རྒྱལ་པོ་རུ་པ་ཏེ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པ་དང་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་ནི་
ཤུག་ལུ་ཞེའི་རུས་རྒྱད་ནས་བྱང་བ་ཡིན་ཟེར་བའི་བཤད་ཚུལ་དེ་ཁས་ལེན་གྱི་ཡོད་པར་བརྟེན།
བཤད་ཚུལ་དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་ལོ་རྒྱུས་བཀོད་ན་ཆང་མས་ཁོང་ཁྱོད་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་ན་
བར་བསམས་ནས་རྩིས་པ་པོས་གསལ་པོར་བཀོད་མ་རུས་པ་ཡིན་ཆོད་འདུག།

ཡངས། རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་བའི་དོན་ཏེ། ཁང་བ་ཡངས་མོ། རབ་ཡངས་ནམ་མཁའ། མི་ཁོག་ཡངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡངས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་

སྐྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡངས་ཅན་ཀ་རག་ལྷ་སའི་རྩབ་བྱང་ཁུལ་དུ་གནས་པའི་ཡངས་པ་ཅན་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་ས་དཀར་ཞིག

ཡངས་ཅན་ལ་ཐོག་ཁ། དེར་སྐབས་འདས་གཞུང་རྫོང་ཁོངས་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་ལ་ཐོག་ཁ།

ཡངས་འཛོལ། [མདོན]བ་དུས་མཁའ་བཞོན་མ།

ཡངས་དོག་① གུ་ཡངས་པོ་དང་དོག་པོ། ② རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཆད། ཁང་པའི་ཡངས་དོག་ཁོག་པ་ཡང་དོག་

ཡངས་ལྷན། [མདོན]ས་གཞི།

ཡངས་བ། ཡངས་པོ་དང་འདྲ།

ཡངས་པ་ཅན། ① དགའ་ལྷན་དགོན་པའི་ལྷ་ཁང་ཞིག ② རྒྱ་གར་གྱི་ཁྲོད་ཁྲེར་ཞིག ③ ས་མིང་ཞིག

བོད་རང་སྐྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་འདམ་གཞུང་རྫོང་གི་རྩབ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

ཡངས་པ་ཅན་དགོན་བ། དགོན་པ་འདི་ནི་ལྷ་དམར་བ་སྐྱེ་བྲེང་བཞི་པ་ཆོས་གྲགས་ལེ་ཤེས་གྱིས་

རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་མག་སྟེ་ལོ་༡༥༠༣ལོར་བྲག་བཏབ། དགོན་པ་འདིར་ཡངས་པ་ཅན་

ཞེས་ཐོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་གན་རབས་ཆོའི་དག་རྒྱན་ལ། དེ་སྟོན་རྒྱ་གར་ཁུལ་དུ་ཡངས་པ་

ཅན་ཞེས་མིང་ཐོགས་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་འཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་བའི་རྒྱ་ཕེབས་དུས་བྱ་

ཞིག་བོད་དུ་དཔོར་ནས་བཟོ་བཅོས་བརྒྱབ་ཆེས་དགོན་པའི་ཁང་ཐོག་ལ་བཀའ་བཤར་བཤར་བཞེས་

དགོན་པའི་མིང་ལ་ཡངས་པ་ཅན་ཞེས་ཐོགས་པ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་འདུག གྲུབ་མཐའ་བཀའ་

བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོད་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཁྲོད་ཁྲེར་འདམ་གཞུང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡངས་པ་དང་རྩི་མ་མེད་པ་ལྷན་བ། ཡངས་པ་དང་རྩི་མ་མེད་པ་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆད་མ་ཀུན་ལས་

བཏུས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཅེས་པའི་བསྐྱུས་མིང་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྟོན་གྱིས་

བརྩམས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཞིག

ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ལྷགས་ཟམ། ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ལྷགས་ཟམ་ནི་བོད་རྒྱ་དམག་འཁྲུག་

སྐབས་སུ་བོད་དམག་འཛུགས་དུ་སྒྲེབས་ཏེ་འཛུགས་ཏེ་ཡིའི་མཆོ་ཁའི་ས་ལེན་པའི་སྐབས་སུ་

ཡངས་པའི་གཙང་པོ་བརྒྱུས་པའི་ཆད་དུ་བཅུགས་ཤིང་། འཛུགས་དུ་བོད་རྒྱ་དམག་འཁྲུག་

ཁྲེད་པའི་དུས་སྐབས་ནི་[ཀུན་སྐྱོད་གསལ་མའི་བོད་སྐོར་]ལས། ཡུང་ཁང་ཁྱི་ལོ་དང་པོ་སྟེ་སྟེ་

ལོ་689ལོར་སྤར་བོད་ཀྱི་མངའ་ཕོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོག་པ་ཉེར་ལྔ་འོག་གུས་སྟབས།
 སྒྲུབ་ས་དེར་བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་སྤྲུང་དོས་ཀྱིས་རུ་འབྲེན་གནང་སྟེ་གཡུལ་འགྲེང་གུས་སོ།། ཞེས་
 དང་། [ཐང་ཡིག་གསར་མའི་བོད་སྐྱོར་]ལས། ཐང་ཨན་ཁྲི་ལོ་གསུམ་པ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་703པའི་
 ལོར་བོད་དམག་གིས་ས་ཆ་དེ་བྲངས། དེའི་རྗེས་འཛང་ཡུལ་དབང་དུ་བསྐྱུས་ནས། ལྷ་དཀར་
 ལ་ཁྲལ་བཀོད། ལྷ་ནག་ཀྱང་མགོ་འབྲུལ་ཞུས་པ་རེད། ཅེས་གསལ་བ་དང་། [ཏུན་ཉོང་གཏོར་
 ཡིག་]ལས། འདུས་སྤོང་མང་རྗེའི་ཁྲི་ལོ་བསྐྱངས་པའི་སྒྲུབ་ས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལ། བཅན་པོ་
 དབྱར་སྤིང་གི་ལོ་ལག་ན་བཞུགས་དགུན་བཅན་པོ་འཛང་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ། འཛང་པལ། ཅེས་
 འཁོད་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་703པའི་ཚུ་ལོས་ལོ་ཡིན། [ཐང་ཡིག་གསར་མའི་ཀྱང་ཚུང་གི་རྣམ་ཐར་]
 ལས། ཅེན་ལོང་ཁྲི་ལོ་དང་པོའི་རྒྱ་བ་དུག་པ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་707ལོར་ཐང་ཅི་གེན་གྱིས་ཡའོ་ཤེས་
 ས་ཁུལ་གྱི་དམག་དཔོན་གུས་ནས། བོད་དམག་དང་ཡའོ་ཁོན་མཐའ་ཁུལ་གྱི་མི་རིགས་རྣམས་
 བཅ་བར་གྲས། ཐང་ཅི་གེན་གྱིས་ཡའོ་ཤེས་ས་ཁུལ་གྱི་དམག་དཔོན་གུས་ནས་དམག་དངས་
 ཏེ། བོད་དང་གཡུལ་འགྲེང་པའི་སྒྲུབ་ས་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 མཆོ་ཁར་བཞོད་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ཐམ་དང་། ཆགས་ར་རྣམས་གཏོར་ནས། ཐམ་པའི་ལྷགས་ཐག་
 རྣམས་བཞུས་ཤིང་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་པའི་རྟགས་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 ཡུལ་དུ་བཅུགས་སོ།། ཞེས་སོགས་གོང་གསལ་གྱི་ཡིག་རྒྱུད་ཁག་ཏུ་འཁོད་པ་ལྟར་ན། བོད་
 ཀྱིས་ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ཐོག་ཏུ་ལྷགས་ཐམ་བཅུགས་པའི་དུས་ནི་སྤྱི་ལོ་703པའི་ཚུ་
 ཡོས་ལོ་ནས་༧༠༧པའི་མེ་ལྷག་ལོའི་བར་གྱི་ལོ་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ལྷགས་ཐམ་
 གཏོར་པའི་དུས་ནི་[ཐང་ཡིག་གསར་མའི་ཀྱང་ཚུང་གི་རྣམ་ཐར་] ལས། ལྷགས་ཐམ་གཏོར་
 པའི་ལོ་ནི་ཐའེ་ཅིའི་ཁྲི་ལོ་དང་པོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༧༡༥པའི་ལོ་ཡིན་པ་འཁོད་འདུག་ཅིང་། [ཏེན་གྱི་
 གཤུང་རབས་]ནང་དུ་ལྷགས་ཐམ་གཏོར་པའི་ལོ་ཆོག་སྤྱི་ལོ་༧༠༧པའི་ལོ་དང་། ༧༡༥པའི་
 ལོ་ཡིན་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འཁོད་འདུག་དེས་ན་ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ལྷགས་ཐམ་གྱིས་རྗེས་
 སྤྱུལ་དེ་ཨེ་ཉེའི་མཐུག་སྟེ་འགག་སྐོ་འོག་མའི་ (下关) ཉེ་འཁོར་ཞིག་སྟེ། དེང་སང་ལྷགས་
 བཞུ་ (炼铁) དང་། བན་པོ་ (平坡) བར་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་ཡིན་དགོས། དེང་སང་ཡངས་པའི་

རྫོང་ (漾濞县) གི་ཉེ་འཁོར་གྱི་གཙང་པོའི་སྤྲེད་དུ། དུས་རབས་བཙོ་ལྷ་པའི་ནང་དུ་བཙུགས་
པའི་ལྷགས་ཟམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ། སལ་ཆེར་བོད་ཀྱིས་ལྷགས་ཟམ་བཙུགས་པའི་ཤུལ་དེར་
བཙུགས་ཡོད་པ་འདྲ། མ་གཞི་བོད་དམག་གིས་བཙུགས་པའི་ལྷགས་ཟམ་དང་། དམག་མཁར་
རྣམས་ནི། ཐང་ཅི་གེན་གྱིས་རྩ་བ་ཤུལ་མེད་དུ་གཏོར་ནས་མི་རབས་མང་པོས་བར་དུ་ཆོད་
ཅིང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་གསལ་པོར་མ་འཁོད་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ལྷགས་ཟམ་གྱི་
རྩིས་ཤུལ་དེ་སྤྱོད་པ་ཅམ་ཞིག་ལས། འདི་རེད་ཅེས་ཁ་ཆོན་གཙོད་དཀའ་བ་ཞིག་རེད།
ཡངས་པོ། རྒྱ་ཆེ་བ། ས་ཆ་གུ་ཡངས་པོ། རྫོ་རྒྱ་ཡངས་པོ། ཁོག་ཡངས། སྤྱན་ཡངས་པོ། སྤྱ་ཁོ་
ལག་ཡངས་ཤིང་བཟང་བ། ཡངས་པའི་བསམ་པ། བག་ཡངས་པོ། རྫོ་ཡངས་ཁོག་གསལ། མི་
སེམས་བདེ་ན་བཟང་། མེ་ཁོག་ཡངས་ན་བཟང་། ལྡེ་དོན་ཤོད་ན་ཁོག་པ་ཡངས་དགོས། ཉ་ཁོད་
ཁྲིད་ན་མཐར་མདའ་རིང་དགོས།

ཡངས་མ། [མངོན]ས་གཞི།

ཡངས་བསལ། ཁྲིམ་ནང་གི་ཅ་ལག་རྣམས་གཤམ་འཁྲིག་པོར་འཛོག་ཅིང་གུ་ཡངས་པོར་བྱེད་པའི་དོན།
ཡད་དེ་ཡུད་དེ། ① གསལ་པོ་མེད་པ། སྤར་གྱི་གནས་ལུགས་ཡད་དེ་ཡུད་དེ་བཞུགས་པ། བསམ་རྫོ་
ཡད་ཡུད་ཅམ་ལས་མ་བཏང་བ། ② ཁེ་ཉེན་ལ་མི་ལྷ་བའི་གཏམ་དང་བྱ་བ་ཇམ་ཆེན། ཁེ་ཉེན་
རི་བྱང་མི་བཅི་བར་ཡད་ཡུད་བྱ་རྒྱ།

ཡད་ཡུད། ཡད་དེ་ཡུད་དེའི་བསྐྱས་ཆོག

ཡན། ཡས་མཆམས་འབྲེད་པའི་ཆོག་རི་སྐྱེད་ཡན་དུ་སོང་བ། རང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་ཡན་ལ།

ཡན་གྱ་འཐུང་བ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༠ལོར་བྱག་བཏགས་ ད་ལྟ་
མཆོ་སྤྱོད་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡན་ཁ། ཡང་དག་པ་མིན་པའི་དོན།

ཡན་ཁར་བ། ཟུར་དུ་ཁ་ཐོར་བའམ། ཐོར་བུ་བའམ། ཡན་གར་བ། དཀར་ཡོལ་ཡན་ཁར་བ།

ཡན་གར། ལོགས་སུ་ཐོན་བའམ་ཟུར་བ།

ཡན་རྒྱག། ཁོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྲད་ཞིག་ལྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་flooding ཟེད།

ཡན་ཆད། ཡ་ཚད་དམ་ཡས་མཚམས་འདྲིན་པའི་ཆིག་བསམ་འཆར་འདིར་ཡིད་མ་ཐུན་པ་བརྒྱ་ཆ་

དགུ་བརྒྱ་ཡན་ཆད་ཟིན་འདུག།

ཡན་ཆོད། ཡན་ཆད་དང་དོན་གཅིག།

ཡན་པ། ① འཁྲུམ་པ། གང་ས་གང་ལ་ཡན་དུ་འཇུག་གཞན་ལུལ་དུ་ཡན་ནས་བྱིན་པ། ② བརྒྱག་

པ། དངོས་པོ་འདི་མ་ཡན་པ་ཞིག་གནང་དགོས། ③ སྤང་མེད། ཡན་པར་བཞག་པ། ཡན་པར་

གཏོང་བ། བདག་མེད་རྒྱ་ཡན་དུ་འདོག་པ། ④ གཞན་པ། འདི་མིན་ཡན་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ⑤

བདག་ཏུ་མ་བཟུང་བ་དང་བདག་པོ་མེད་པ། ཁྱི་ཡན། ས་ཞིང་ཡན་པ།

ཡན་པ་བ། གྱེ་བྲག་པའམ་ལོགས་གར་བ། ལག་ཆ་ཡན་པ་བ། མི་རིགས་ཡན་པ་བ།

ཡན་པོ། ཡན་པོར་སོང་བའམ་ཡན་པོར་བཏང་བ་ཞེས་སྟོད་ཡངས་པར་བྱས་པའམ་རང་དགར་དུ་བཏང་བ།

ཡན་མན། ཡན་ཆད་དང་མན་ཆད་དེ། ཏ་ལམ་མམ་རགས་ཙམ། རྒྱ་མ་ལུ་བརྒྱ་ཡན་མན་ཙམ། ལོ་

ཉི་ཤུ་ཡན་མན།

ཡན་ལག་ ① ལུས་ལས་ཡན་པར་གྱེས་པའི་ལག་པ་གཉིས་དང་། རྒྱ་པ་གཉིས། མགོ་བཅས་ལྗེའི་

སྒྱའི་མིང་། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡན་ལག་ཉམས་པ། ② ཆ་ཤས་སམ། ཡན་ལག་ཚུལ་ཁྲིམས་

ཀྱི་ཡན་ལག་ལུས་དང་ཡན་ལག་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གཙོ་བོ་དང་ཡན་ལག་ཡན་ལག་དང་ཉིང་

ལག་ཡན་ལག་དང་ཉི་བའི་ཡན་ལག་ཡན་ལག་དདུལ་ཁང་། ཡན་ལག་ཆོང་ཁང་། ཡན་ལག་

མ་ཆང་བ། དབྱིན་སྐད་དུ་branch ཟེད།

ཡན་ལག་སྒྲིལ། ཐོ་མཚན་གྱི་མིང་གཞན།

ཡན་ལག་སྒྲོན་ཙན། རྒྱ་ལག་སོགས་ལ་སྒྲོན་དང་ལྗན་པ།

ཡན་ལག་དཀར་ཆག་མོག་མཆད་འཕྱལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་

ཞིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་sub-directory ཟེད།

ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་སྤྱིན་དང་དུ་བ་སོགས་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་མདོག་གོ་

ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་བརྒྱད། སྤྱིན་དང་། དུ་བ། ལྷག་ན། གྲིབ་མ། ཉི་ལོད། སྤང་བ། ཐུན་པ་བཅས་སོ།།

ཡན་ལག་གི་ལྷུང་བྱེད་བརྒྱད། དམ་ཉམས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་བསྟེན་པ། ཆོགས་འཁོར་གྱི་གཡུ་དུ་མི་མཐུན་
བར་ཚོད་པ། གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་སྟོང་མིན་ལ་སྟོན་པ། དད་ལྡན་ལ་ཆོས་ལྷུང་བཅོས་པ་སྟོན་
པ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཐེག་པ་འོག་མའི་ནང་དུ་ཞག་བདུན་ལངས་བར་བསྟེན་པ། མ་སྤྲིན་པ་
ལ་གསང་བ་ཟབ་མོ་སྟོན་པ། བྲག་རྒྱའི་དོན་ལ་མི་མཁས་པ་ལ་ལུས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་སྟོན་པ། བསྟེན་
བར་མ་བྲས་བར་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལས་རབ་འབྲམས་དབང་དང་རབ་གནས་སྤྱིན་སྲེག་ལ་
སོགས་བྱེད་པའོ།

ཡན་ལག་གི་དམ་ཆེན་ཉི་ཤུ་ཅུ་ཡ། བསྐྱེད་པ་མ་རྒྱ་ཡོ་ག་ལ། འདོད་ཆགས། ཞེ་སྤང་། གཉི་སྤྱག་ར་
རྒྱལ། སྤག་དོག་སྟེ་མི་སྤང་བའི་དམ་ཆེན་ཡ། ཇི་ཆེན། ཇི་ཆུང་། རྟུ་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་
ཏེ་དང་དུ་སྒྲངས་པ་ཡ། སོག་གཙོད། མ་བྱིན་བར་སྒྲངས། མི་གཙོད་སྟོང་པ། ཟུན་དུ་སྤྲོ་བ། དག་
འབྲལ་བ་སྟེ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡ། ལུང་པོ་འབྱུང་བ་རྣམ་ཤེས་རྣམས་ཡལ་ལྷ་ལུས་ལྷུང་གསལ་
པོར་ཤེས་བར་བྱ་བ་ཡ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས། རྟོ་ཐེའི་རིགས། རིན་པོ་ཆའི་རིགས།
བསྐྱེད་རིགས། ལས་ཀྱི་རིགས་ཏེ་བསྐྱུབ་པར་བྱ་བ་ལྷ་དང་ཉི་ཤུ་ཅུ་འོ།

ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་ལས་སུ་བྱུང་བར་བྲས། རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིས་བའི་དབང་པོ་ལ་རང་གི་ལག་པས་
བཟུང་ནས་ཆགས་པ་སྤྱད་པ།

ཡན་ལག་གི་ཆོན་མདོག་ ཅ་བའི་ཆོན་མདོག་བཞི་པན་ཚུན་བསེས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོན་མདོག་
སྟེ། ཡན་ལག་རྒྱས་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ནི། དཀར་པོ་དཀར་སེར་དཀར་དམར་ཅུ་ཤེལ་མདོག་
སེར་པོ་སེར་སྐྱ་དམར་སེར་ལི་ཁྲིའི་མདོག་ དམར་པོ་དམར་སྐྱ་དམར་སྤྱག་རྒྱ་སྤྱག་མདོག་ རྩོན་
པོ་སྐྱ་སྐྱོན་གཡུ་ཁ་མདོག་ ལྷུང་གྲུ་ལྷུང་སེར་ལྷུང་སྐྱ་ལྷུང་ནག་གོ་ ཤུལ་ཇ་ཁ་མོན་ཁ་ཐལ་
ཁ་དང་། སྤྱག་པོ་སྤྱག་ནག་སྐོ་བ་ཁ། དུད་ཁ་རེ་ཁ་རུས་ཁ་སུན་ཁ་མདོག་ཅེས་སོ།

ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་། འབྱུང་འབྱུར་གྱི་ཆོས་ལྷ་བསྐྱེད་པ་ལས་ལྷུང་པ།

ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་ལ། ལུས་ལ་གནས་པའི་འབྱུང་ལྷུང་གྱི་རྒྱུང་སྟེ། ལྷའི་རྒྱང་ས་ཁམས། རུས་སྤལ་
གྱི་རྒྱང་རྒྱང་ཁམས། ཅངས་པའི་རྒྱང་མེ་ཁམས། ལྟས་བྱིན་གྱི་རྒྱང་རྒྱ་ཁམས། འོར་རྒྱལ་གྱི་
རྒྱང་ས་ཁམས་རྣམས་སོ། རྒྱུད་སྟེའི་དགོངས་པར།

༡ ལྷ་ཡི་རྒྱང་། གནས་པའི་ཡུལ། ཅ་སུམ་སྒོར་མ་སྟེ། རྒྱ་བའི་ཕྱོགས་ཅ་དབུ་མའམ་ཤང་བའི་གཡས་ངོས་ལྟ་བུ་རྒྱལ་གྱི་ཅ་འདབ་ནས་ཅེ་མོ་མིག་ལ་རྒྱག་པ། བྱེད་ལས། མིག་གི་གཟུགས་མཐོང་བར་བྱེད། ཅེ་མོ་གཞན་རྣམས་ལུས་ལ་བྱབ་བས་ལུས་སྟེག་པར་བྱེད། རྟེན་དུས་ཚན་རིག་པས་འདོད་པའི་བྱབ་ལུགས་པའི་ཤང་བའི་ཅ་ཨོ་ཕུ་ཐེ་ཁི་ (Optic) དང་བྱེད་ལས་མཚུངས།

༢ དུས་སྒལ་གྱི་རྒྱང་། གནས་པའི་ཡུལ། རྒྱལ་བའི་ཅ། རྒྱ་བའི་ཕྱོགས་ནི་ཤང་བའི་རྒྱབ་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་བ་དང་འབྲེལ་བ། བྱེད་ལས། རྒྱ་བས་སྒྲ་ཐོས་པར་བྱེད་པ། ཅེ་མོ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྟེན་ལག་རྣམས་འགྲུལ་བསྐྱོད་བྱེད། རྟེན་དུས་བྱབ་ལུགས་ཤང་ཅ་རྩ་སི་ཐེ་བུའུ་ལ་ཁ་ཁི་ལེ་ཡེ་ (Vestibulocochlear) དང་བྱེད་ལས་མཚུངས།

༣ ཅངས་པའི་རྒྱང་། གནས་པའི་ཡུལ་ཅ་བྲིམ་མ། རྒྱ་བའི་ཕྱོགས། ཤང་བའམ་དབུ་འི་བྱབ་བྱང་མཚམས་ནས་ཀུན་འཕྱང་བའི་ཅ་ལས་རྒྱ་བ་དང་འབྲེལ་ནས་རྒྱ་བ། བྱེད་ལས། རྟེན་འཛིན་པར་བྱེད་ཅིང་། ཅེ་མོ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་ཁོ་ཁོ་འཁྲུག་པར་བྱེད། རྟེན་དུས་བྱབ་ལུགས་ཀྱི་ཤང་ཅ་ཨོལ་རྩས་ཁི་ཐོ་རོས་ (Olfactory) དང་བྱེད་ལས་མཚུངས།

༤ ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱང་། གནས་པའི་ཡུལ། ཅ་གཏུམ་མོ་མ་ལ་གནས། རྒྱ་བའི་ཕྱོགས། གཡོན་བྱང་ཕྱོགས་དབང་པོ་ཅ་ནས་ལྷེ་དང་འབྲེལ་ཏེ་རྒྱ། བྱེད་ལས། རྟེན་འཛིན་པར་བྱེད། ཅེ་མོ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲལ་བ་བྱེད། རྟེན་དུས་བྱབ་ལུགས་ཤང་ཅ་རྩེ་ལོ་མོ་རྩིས་རེན་རྒྱལ་ (Glossopharyngeal) དང་བྱེད་ལས་མཚུངས་སོ།

༥ ཁོར་རྒྱལ་གྱི་རྒྱང་། གནས་པའི་ཡུལ། ཅ་བདུད་བལ་མ། རྒྱ་བའི་ཕྱོགས། ཤང་བའི་གཡོན་བྱང་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་ནས་རྒྱལ་འཚོས་པའི་ཅ་དང་འབྲེལ་ནས་ལུས་ཀྱི་བ་སྐུའི་སྒོ་ཡོངས་རྫོངས་དང་འབྲེལ་ནས་རྒྱ། བྱེད་ལས། རེག་བྱ་འཛིན་པ་བྱེད། ལུས་འདི་ཤི་ནས་ཆ་ཤས་སུ་མ་འཐོར་གྱི་བར་དུ་གནས་ཤིང་ལུས་སྤྲོ་བའི་ཁམས་ཡིན། རྟེན་དུས་བྱབ་ལུགས་ཀྱི་ལུས་ལ་འབྲེལ་བའི་ཅ་དཀར་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་མཚུངས་སོ།

ཡན་ལག་སྟོག་ཐག་སྟོག་ཤང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟོན་

ཞིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་drop cable ཟེད།

ཡན་ལག་བརྒྱད། དཔལ་ལྷན་གསོ་བ་རིག་པའི་ལུས་ཅན་ནད་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ཡན་ལག་མི་འདྲ་
བ་བརྒྱད་མཆིས་ཏེ་ལུས་སྤྱིའི་ནད་ཀྱི་ཡན་ལག་གིས་ནད་ཀྱི་ཡན་ལག་ མོ་ནད་ཀྱི་ཡན་ལག་
གདོན་ཀྱི་ཡན་ལག་ མཆོན་ཀྱི་ཡན་ལག་ དུག་གི་ཡན་ལག་ གས་པ་གསོ་བའི་ཡན་ལག་ རོ་
ཅའི་ནད་གསོ་བར་བྱ་བའི་ཡན་ལག་བཅས་བརྒྱད་དོ།

ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟ། [མདོན]ཆུ་བོ་གརྒྱ།

ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་གྱི་ཆུ། མངར་བ་དང་། བསིལ་བ། འཇམ་བ། ཡང་བ། དུངས་བ། གཙང་བ།
མགྱིན་བ་ལ་མི་གནོད་བ། ལྟོ་བར་མན་བ་སྟེ་བརྒྱད།

ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་གྱི་བསྟེན་གནས། བསྟེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་བ་སྟེ། རྫོག་གཙོད་བ་དང་།
མ་བྱིན་བ་ལེན་བ། དུས་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ཟས་ཟ་བ། ཟེང་སོགས་གར་སོགས་གཅིག་ཏུ་བྱས་བ།
མལ་ཆེ་མཐོ་བཅས་སྟོང་བའོ།

ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་ཁྲིམས། ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་གྱི་བསྟེན་གནས་དང་དོན་གཅིག་

ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟོང་བོ་བསྐྱས་བ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་བོས་མཛད་
པའི་སྟོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཆད་མ་ཞིག་

ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་རང་འགྲེལ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་བོ་རང་ཉིད་གིས་
མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་བ་ལ། སྤར་རང་ཉིད་གིས་འགྲེལ་བ་མཛད་པའི་སྟོན་གྱི་བསྟན་
བཅོས་ཆད་མ་ཞིག་

ཡན་ལག་དན། [མདོན]ཆུ་བོ་འཇམ་ཐག་བ།

ཡན་ལག་ལྟ། ① ཀྱང་ལག་བཞི་དང་མགོ་ ཡན་ལག་ལྟ་ས་ལ་གཏུགས་ནས་བྱག་བྱ་བ། ② སྐར་
ཅིས་སྐབས་ཀྱི་ལྟ་བུས།

ཡན་ལག་ལྟ་ལྟན་གྱི་སྟོར་བ། འབྲི་གྲང་བཀའ་བརྒྱད་པའི་ལུགས་ཀྱི་བྱག་ཆེན་ཁྲིད་པའི་སྟོན་འགྲེལ་
སྟོར་བ་ཡན་ལག་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྟོམ་པ་དང་། རང་ལུས་ལྟར་བསྟོམ་བ། ལྷ་མ་ལ་
མོས་གུས་བསྟོམ་བ། མི་རྟག་པའི་ལྟ་བ་བསྟོམ་བ། བསྟོ་སྟོན་གྱིས་རྒྱས་འདེབས་བ་བཅས་སོ།

ཡན་ལག་ལྔ་པ། [མངོན]རྩིས་སྒྲིག་པ།

ཡན་ལག་ལྔ་སྤྲུལ་པ། [མངོན]རྩིས་སྒྲིག་པ།

ཡན་ལག་ལྔ་འཛིན་མའི་གཞིར་པབ་པའི་བྱ་ག ཡན་ལག་ལྔ་ས་ལ་པབ་པའི་བྱ་ག་སྟེ། སྤྱིར་སངས་
རྒྱུ་ས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱ་ག་འཆའ་ཚུལ་ལ་གསུམ་སྟེ། ① ལག་པ་གཉིས་སྟོང་ཁར་ཐལ་མོ་སྤྱོར་
བ་ཅམ་གྱི་བྱ་ག་འཆའ་ཚུལ་དང་། ② ཡན་ལག་ལྔ་ས་ལ་རེག་པའི་བྱ་ག་འཆའ་ཚུལ་ཏེ་དེར་སང་
བསྐྱམས་བྱ་ག་ཏུ་གྲགས་པ། ③ ལུས་ཐམས་ཅད་ས་ལ་པབ་པའི་བྱ་ག་སྟེ་དེར་སང་བརྒྱུད་ས་
བྱ་ག་ཏུ་གྲགས་པ་དང་བཅས་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྐབས་འདིའི་ཡན་ལག་ལྔ་འཛིན་མའི་
གཞིར་པབ་པའི་བྱ་ག་ཅེས་པ་ནི་གཉིས་པ་དེ་ཡིན་ནོ།།

ཡན་ལག་ལྔ་ས་ལ་པབ་པའི་བྱ་ག ཡན་ལག་ལྔ་ས་ལ་རེག་པ་དང་དོན་འདྲ།

ཡན་ལག་ལྔ་ས་ལ་རེག་པའི་བྱ་ག དབྱལ་བ། ལག་མཐེལ་གཉིས། ལུས་མའི་ལྟ་རྒྱུ་གཉིས་བཅས་ས་
ལ་གཏུག་པ་ཡིན།

ཡན་ལག་ཅན། ① ཆ་ཤས་འདུས་པའི་ཆོགས་པ། ② [མངོན]ཆོག་པ།

ཡན་ལག་གཅིག་པའི་གཟུགས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་ཅན་དོན་
གྱི་ཡན་ལག་གཅིག་ཁོ་ན་དཔེའི་ཡན་ལག་གཅིག་གི་གཟུགས་ཅན་ཏུ་བྱས་ཤིང་། ཡན་ལག་
ལྔ་ག་མ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་གཟུགས་སུ་མ་བཞོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ་འདིས་ཡན་ལག་གཉིས་
གཟུགས་སོགས་ཀྱང་མཆོན།

ཡན་ལག་བཅུ་ཆོག འུ་རྒྱུད་གྱི་བསྟེན་སྤྱོད་ཡན་ལག་བཅུའི་ཆོག་སྟེ། གང་ཏུ་སྤྱབ་པའི་གནས་དང་།
དེ་ཉིད་གསུམ། བསམ་གཏན་གསུམ། སྤྲུལ་སྤྱབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཆོག་སྟེ་སྤྱིན་སྟེག་གི་ཆོག་
དབང་བསྐྱར་གྱི་ཆོག་སྟེ་བཅུའོ།།

ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་རྣམ་ཤེས། ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཀུན་གཞི་
ས་སོན་གྱི་ཆའམ། ལས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་གནས་སུ་དང་པོར་བྱུང་པའི་རྣམ་ཤེས།

ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་མ་རེག་པ། དུལ་མི་གསལ་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་སེམས་
བྱུང་གང་ཞིག འདུ་བྱེད་ཀུན་སྒྲོང་ཏུ་བྱུང་པ།

ཡན་ལག་མཆོག [མངོན]མགོ།

ཡན་ལག་མཆོག་ལྷན་མ། [མངོན]བྱད་མེད་མཛེས་མ།

ཡན་ལག་འབྲུག་ཀར་བྱང་ཅིས་སུ་ཡན་ལག་འབྲུག་གི་རེ་མོ་སྟེ་གཉིས་ཤར་ན་ཡུལ་གྱུ་ལ་ལར་ཆར་
འབབ་ཅིང་། ལ་ལར་མི་འབབ། འབྲུ་ཆོགས་ཉམས།

ཡན་ལག་ལྷ་བྱའི་བསྟན་བཅོས་བཞི། དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས་བས་མཛད་པའི་ཆད་མ་སྟེ་བདུན་
ལས་གཏན་ཆོགས་ཐེགས་པ། ཆོད་པའི་རིགས་པ། འབྲེལ་བ་བཞག་པ། རྒྱུད་གཞན་གྱུབ་པའོ།

ཡན་ལག་སྟོང་། ༡ རྩ་ལས་བྱང་བ་བརྒྱ། ༢ རྩུང་གིས་དེད་པ་བརྒྱ། ༣ ཅི་སྟན་བརྒྱ། ༤ རྩོ་སྟན་བརྒྱ།
༥ རྩོ་སྟན་བརྒྱ། ༦ ཤིང་སྟན་བརྒྱ། ༧ ག་ཤོག་པ་ཅན་བརྒྱ། ༨ གཤོང་པ་ཅན་བརྒྱ། ༩ སྟེང་མོ་
ཅན་བརྒྱ། ༡༠ མཆེ་བ་ཅན་བརྒྱ་སྟེ་སྟོང་ངོ། ། ཡང་ན། ༡ རིག་པ་ཁ་དབྱག་ཅན་བརྒྱ། ༢ རིག་
རྒྱུ་མ་བརྒྱ། ༣ དུག་དང་སྟན་མི་འབྱེད་ངོ། ། འགོ་བ་གཟུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་། ས་གཞི་ཅི་
བཅུད་ཐམས་ཅད་ངོ། །

ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན། བྱད་གཞི་འབྲུལ་འཁོར་ཡན་ལག་མང་པོ་ཆོགས་པ་ཞིག་ལ་དཔེར་
མཆོན་ན་རང་ཉིད་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ལ་ཡོད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་། སྟོག་ཤིང་སོགས་དེའི་ཡན་
ལག་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་སུ་མོང་གི་ཐ་སྟངས་ཞིག་

ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ། རྣམ་དབྱེ་དུག་པ་འབྲེལ་སྒྲུབ་ནང་གསེས། ཤིང་གི་ཡལ་
ག་ལག་པའི་སོར་མོ། མེ་ཉོག་གི་འདབ་མ།

ཡན་ལག་སྟེ་ཆན། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་
ཞིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་subunit ཟེ།

ཡན་ལག་བརྒྱ། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཞིག་
སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་subnet ཟེ།

ཡན་ལག་བྲུག་པ། [མངོན]བྱ་སྒྲིའི་མིང་།

ཡན་ལག་བདུན་པ། ཆོས་སྒྲུབ་པའི་སྟོན་འགྲོའི་སྟོར་བའི་ཆོས་བདུན་ཉེ་ཆོགས་བསགས་ཡན་ལག་བདུན་
པ་དང་། རྒྱུན་བཤགས་ཡན་ལག་བདུན་པ་དང་། སྒྲགས་སྟོགས་གྱི་ཡན་ལག་བདུན་པ་ལྟ་བུའོ།

ཡན་ལག་དབྱེ་ས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟོན་
ཞིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་branchpointཟེད།

ཡན་ལག་འབྲུང་། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྟོན་པའི་བཀའ་བསྐོས་ལྟར་རི་པོ་
གངས་ཅན་ན་གནས་ནས་བསྟན་པའི་གཉེར་འཛིན་པ།

ཡན་ལག་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ན། འདས་པའི་ཡན་
ལག་ལས་གྲོལ་བའི་དོན།

ཡན་ལག་དམར། [མཛོན]གཟའ་མིག་དམར།

ཡན་ལག་ཆིགས་ཆེན་བཅུ་གཉིས། དབྱི་ཆིགས་གཉིས་དང་། དབྱང་ཆིགས་གཉིས། དུས་ཆིགས་
གཉིས། བྱ་ཆིགས་གཉིས། མཁྲིག་ཆིགས་གཉིས། ལོང་ཆིགས་གཉིས་བཅས་བཅུ་གཉིས་ལ་
ཟེར་རྟེ། མན་དག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། ཆིགས་ཆེན་བཅུ་གཉིས་དབྱི་དང་དབྱང་བ་དང་། དུས་
པོ་བྱ་པོ་མཁྲིག་མ་ལོང་ཆིགས་རྣམས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡན་ལག་བཞི། གཟུགས་སྐྱབ་ཡན་ལག་ རྟོག་སྐྱབ་ཡན་ལག་ བདེ་སྐྱབ་ཡན་ལག་ བདེ་བ་འབྲུབ་
པའི་ཡན་ལག་བཅས་སོ།།

ཡན་ལག་བཞི་པ། [མཛོན]དམག་དབྱང་བཞི།

ཡན་ལག་བཞི་པའི་དབྱང་། ཉ་དམག་དང་། ཁྲང་པོ་ཆེའི་དམག་ ཤིང་རྟའི་དམག་ ཀྲང་ཐང་གི་དམག་
བཅས་བཞི་ཡོད་པའི་དམག་དབྱང་།

ཡན་ལག་རྒྱང་ལ། དུས་གྱི་འཁོར་ལོ་ནས་གསུངས་པའི་ཅ་བའི་རྒྱང་དང་། ཡན་ལག་གི་རྒྱང་གཉིས་
དབྱེ་པའི་ཡ་གྲུལ་སྤྱད་དང་། ཅུས་སྤྲལ། ཅངས་པ། ལྷས་སྦྱིན། འོར་རྒྱས་བཅས་ཡན་ལག་གི་
རྒྱང་ལྗེའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། ཀལ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྗེས་མཛོད་པའི་ཟབ་མོའི་ནང་གི་དོན་ལས།
བདེན་བྲལ་རྒྱབ་ཕྱོགས་རྒྱང་མཆོམས་དང་། གཡོན་ཕྱོགས་དབང་ལྡན་རིམ་པ་ལྟར། ལྷ་སོགས་
ཡན་ལག་རྒྱང་ལ་སྟེ། ལྷ་ཡི་གཟུགས་འཛིན་ལུས་སྟེག་ལྟེད། ཅུས་སྤྲལ་སྤྱ་འཛིན་རྒྱང་ལག་
བསྟོད། ཅངས་པས་བྱི་འཛིན་ཁོ་འབྲུག་ལྟེད། ལྷས་སྦྱིན་རོ་འཛིན་སྤལ་བ་ལྟེད། འོར་རྒྱས་རེག་
འཛིན་ལུས་འདི་ལ། ཤི་ནས་མ་འཛོར་བར་དུ་གནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡན་ལག་ལས་ཆོག་སྟོན་མཁུ་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་
ཞིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་subprogram ཟེད།

ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་འབྲེས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱུ་གི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་བཅུའི་
ནང་གསལ་ཤིག་སྟེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་བྱེ་བ་སྟོན་པར་མཛད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་འབྲེས་པ།

ཡན་སོང་མེད་པ། ལྷ་ལྷ་ཡངས་སུ་མ་སོང་བའི་དམ་འཛིན།

ཡན་རྒྱུ་དགོན་པ། དུག་བཏབ་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡབ། ① པའི་ཞེས། ② སྦྱིབས། པསིལ་ཡབ། མདའ་ཡབ། ③ མོ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ།

ཡབ་ཀྱི་མཁས་ལས་གསུམ། སྦྱིད་བྱེད་མ། འབེབ་བྱེད་མ། བསྐྱལ་བྱེད་མའོ།

ཡབ་ཀྱི་གོ་བཀྱིས། ཡབ་འདས་པའི་ཆབ་བྱས་ཏེ་རང་ཉིད་གསོ་སྦྱོར་བྱེད་པ།

ཡབ་ཀྱི་རྒྱ་བཞི། གསང་བ་ཅ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཆོན་སྤེལ་སྟེ་ཐེག་མའི་བཞུགས་གནས་ཁྲད་པ། རྒྱ་
བའི་ལམ་རྒྱུངས་པ། གཤེགས་ལུ་འོ་རྩེ་རྒྱ་བཞི་ལུ་ཀྱི་མཁའ་གསང་སྟེ་བཞིའོ།

ཡབ་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དུག་དུག་དང་། རྒྱ་རྒྱ། མཁུལ་རྒྱ། གཏུ་བྱ། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས། ཐལ་ཆེན་
ཀྱི་ཆོམ་བྱ་དུག་གོ།

ཡབ་ཀྱི་འབག་ཡབ་རྒྱལ་པོའི་འབག་

ཡབ་རྒྱལ་པོ། ཡབ་ཀྱང་ཡིན་ལ་རྒྱལ་པོ་འང་ཡིན་པ།

ཡབ་གཅིག་རང་གི་པའི་ཞེས་འཇམ་བཅེ་བཀྱར་ཆེ་བའི་མིང་།

ཡབ་ཆེན། སྤྱུས་མི་དག་སྦྱུང་གི་སྤྱུ་གུའི་པ་ཡི་ཆེ་མིང་རམ་ཞེས།

ཡབ་རྩེ། རང་གི་བྱ་སོགས་ཉེ་འཁོར་གྱིས་རྒྱལ་པོ་ལ་འཁོད་པའི་ཞེས། ས་སྦྱོང་ཡབ་རྩེ་རྒྱལ་པོ།

ཡབ་རྩེ་རྩེ་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཆོ། གཤེགས་དུ་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཡབ་པ། [རྟིང་]རྟིགས།

ཡབ་འབངས། པ་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་མེད།

ཡབ་འབངས་རུས་ཁྱེད་སྐྱེད་ཀྱི་ལ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོས་བོད་ལ་དབང་སྐྱེད་སྐྱབས་ཀྱི་ལ་རིགས་

སུ་གཏོགས་པའི་རུས་ཏེ། མྱོ། གཉག་པས། ལྷང་། ལྷུབས། སེ། སྒོ་བཅས་ཁྱེད།

ཡབ་མེས། ① བ་དང་མེས་པོ། ② མེས་པོ་སྐྱ་རབས།

ཡབ་གཞིས། གནའ་རུས་བོད་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་འབྲུངས་པའི་ཁྱིམ་ཆང་ལ་ཟེར།

ཡབ་ཡབ་པོ། སེམས་རང་སར་གནས་མི་ཐུབ་པ།

ཡབ་ཡུམ། ① བ་མ་གཉིས། ② ཁྱོ་བྲག་གཉིས།

ཡབ་ཡོབ། ཡ་བེ་ཡོ་བེའི་བསྐྱས་ཆིག་

ཡབ་ཤེར་ནག་པོ། ལྷ་སྤྱིན་སྤེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་བདུད་རིགས་སུ་གཏོགས་པ་ཞིག་

ཡབ་སྲས། ① བ་དང་བྲ། ② སྒོ་བ་དཔོན་དང་སྒོ་བ་མ།

ཡབ་སྲས་ལྷ། ལྷ་སྐྱབ། ལྷ་རྩ་དེ་ག། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། ལྷའི་བྱང་ཚུག། རྒྱ་བ་བྲགས་པ་བཅས་ཡིན།

ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་དེ་ཁོ་ན་དེས་པར་བསྐྱན་པའི་བམ་པོ་བཙུ་བ་

ཡེ་འུ་ཉེར་དྲུག་དང་། སྟོ་ཡོ་ཀ་བཞི་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་ཡོད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ལྷོ་ཡེ་ཐུ་བོ་རྟེ་

དང་། ཇི་ན་མི་ཉ་དང་། དུ་ན་ལྷོ་ལ་དང་། ཡོ་རྩ་བ་བན་དེ་ཡེ་ཤེས་སྤེས་བསྐྱར་ཅིང་ཁྱེས་ཏེ་སྐད་

གསར་བཅད་ཀྱིས་བཙུངས་པའོ།

ཡབ་ལྷ་བཟའ་དྲུག་གི་སྲས་ལྷ་རབས་མཆེད་བདུན། ༡ ལྷ་རོང་ཙོམ་པོ། ༢ ཁྱི་བ་སྐྱག་གཟིག་ ༣ ཐེན་

ཆོ་ཟོ་འབྲལ་བཅས་གཅེན་གསུམ། ༤ ལྷེ་ལྷ་ཟླ་བཅན། ༥ ལྷེ་ལྷ་ཟླ་བཅན། ༦ ལྷེ་ལྷ་ཟླ་

ཟེན་བཅན་གསུམ་སྤེ་གཙུང་གསུམ། ༧ བར་གྱི་ཟླ་ཟླ་བཅན་པོ།

ཡབ་ལྷ་སྤེ་དྲུག་བོད་ཡུལ་སྒྱོད་པའི་གདོད་མའི་ལྷ་རིགས་ཞིག་

ཡམ། ① ཡམས་དང་འབྲ། ② བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་

ཡམ་བྲ། རྟེ་སྐུ་ལའི་རྒྱལ་ས་ཀ་ཏེ་མ་བྲ།

ཡམ་མེ་བ། ཏ་ལམ་མམ་རགས་ཙམ། སྒོ་བ་སྒྱོད་ཡམ་མེ་བ་ཞིག་ལས་བྱེད་རྒྱ་མ་བྱུང་།

ཡམ་མེ་ཡོམ་མེ། ① འགྲུལ་སྐྱངས་སམ་གཡོ་ཚུལ་ཞིག་ཤིང་འགོ་རྒྱུད་གིས་བསྐྱོད་དེ་ཡམ་མེ་ཡོམ་

མེ་བྱེད། ཟམ་བ་ཡམ་ཡོམ་བྱེད་པ། ② ཆིག་དོན་རགས་རིས་ཙམ། ཡམ་ཡོམ་ལ་ལུས་པ།

གསལ་པོ་མེད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཡམ་མེ་ཡོམ་མེ་ཞིག་གིས་གོ་རྟོགས་ལ་པན་མི་ཐོགས།
ཡམ་ཡོམ། ཡམ་མེ་ཡོམ་མེའི་བསྐྱུས་ཆེན།
ཡམ་ཤིང་། ལྷགས་ཀྱི་སྦྱིན་སྲེག་གི་རྩལ་འོམ་བྱ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྤྲ་མེའི་ཤིང་དང་། བྱང་
ཤིང་། བྱིན་ཟའི་ཤིང་། སྦྱིན་སྲེག་ཤིང་། ཆེན་བྱེད་ཤིང་། ལྷགས་ཀྱི་ཤིང་། ཤིང་བྱ། སྲེག་ཤིང་།
རྟོམ་ཤིང་བཅས་སོ།།

ཡམ་ཤུད་དམར་པོ། བཅན་མྱོད་འབར་བ་སྦྱན་བདུན་གྱི་ནང་ཆན་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད།
ཡམས། ① རིམས་ནད། དལ་ཡམས། ② རྒྱ་མཚན་ཉན་ཉན་བཤད་རྒྱ་མེད་པའི་ཆོད་བཤད།
མཁས་རྫོམ་བཤད་ཡམས། ར་ཡམས་སྤྲ་བཤད་པ། བཤད་ཡམས་འབྲམས་པ།
ཡམས་ནད། འགོ་བའི་རིམས་ནད། ཡམས་ནད་ཀྱིས་ལུས་ཅན་གྱི་སྲོག་སྲོགས་པ།
ཡམས་རེ། འགའ་རེའམ་ཁ་གས་དང་། ལྱང་གས་ཀྱི་དོན།
ཡའི་བ་དགོན་པ། རབ་བྱང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༡ལོར་ལབ་བསོད་ནམས་ཅེ་
མོས་བཏབ། རྩོམ་དགོན་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ལུལ་ཁྱིའདྲུ་རྫོང་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད།

ཡར། ① ཡས་མས་གཉིས་ཀྱི་ཡས། ཡར་འབྲམ་མར་སྦྱལ། ཡར་བཤད་མར་བཤད། ཡར་རྒྱངས་
ཤོར་དང་། མར་ཐེགས་ཤོར་མེད་པ། ② འཐར་བའམ་འཐོར་པ། ཁོང་གི་མགོ་ལ་ཡར་རྩོད་ཐོག་
ནས་ཆ་བཟོས་འདུག དེ་བྱིན་སྐད་ཏུ་upཟེད།

ཡར་ལྷངས། བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཀྱི་སྤྱོད་གདོང་རྫོང་ཁོངས་ཡར་ལྷ་གས་པོའི་ཆུ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།
ཡར་ལྷངས་བཟ་གིས་ཞོལ་པ། ལྷར་འབྱོངས་རྒྱས་བཟ་གིས་ཞོལ་པའི་རྩལ་སྤྲ་བཅུགས་པའི་བོད་
ཀྱི་ཆོས་གར་ཆོགས་པ་ཞིག་གི་མིང་།

ཡར་ལྷངས་ཁ་རིལ། ལུལ་ཡར་ལྷངས་ནས་བཟོས་པའི་ལྷམ་ཐོན་པའི་མཐེལ་ཞིག།
ཡར་ལྷངས་གཅང་པོ། བོད་ཏུ་ཡོད་པའི་གཅང་པོ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་གི་མིང་། གཅང་པོ་དེ་མངའ་རིས་
ས་ལུལ་སྤྱི་ཤིང་རྫོང་གི་མཆོ་མ་པམ་གར་རྒྱུད་ནས་འབབ་ཅིང་། གཅང་པོ་དེའི་སྤྱོད་རྒྱུད་ལ་ཏ་
མཆོག་ཁ་འབབ་ཟེད། དེ་ནས་གཅང་གི་ས་ཆ་བརྒྱད་ལྟོ་ཁ་ས་ལུལ་ཁོངས་སྤྱོད་གདོང་རྫོང་གི་

ཡར་ཁྲུང་ས་ཡུལ་དུ་འབབ་སྐབས་ཡར་ཁྲུང་ས་གཙང་པོ་ཟེར། དེ་ནས་སུ་མ་བྱུང་གིས་ཤར་
ཕྱོགས་སུ་བབ་སྟེ། ཞོང་པོ་ཉིང་ཁྲི་ས་ཁུལ་མེ་ཉོག་རྫོང་གི་ཉེ་འདབས་ནས་ཁ་སྐོ་ཕྱོགས་ལ་
གཏད་ནས་ཉིན་རྒྱ་དང་། ཟུང་ག་ལ་བརྒྱད་ཉིན་རྒྱ་རྒྱ་མཚོར་འབབ་གྱིན་ཡོད། གཙང་པོ་འདིའི་
རྒྱ་དུ་གི་བོད་ཡུལ་ས་ཁུལ་ཁག་ལ་ཐོན་ཁུངས་ཕུན་ཆོགས་ཤིང་གནམ་གཤིས་ཡག་པོ་ཡོད་
པས། བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཐོག་མར་ས་ཁུལ་དེ་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་དང་། གཉམ་ཁྲི་བཙན་པོ་
ནས་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་བར་གྱི་སྤྱད་དོན་ལྟེ་གནས་ཤིག་རེད།

ཡར་སྐྱེད། ཞོང་འཕེལ་ལམ་འཛར་ལོངས།

ཡར་དཀར། བྱེན་གཟར་པོ།

ཡར་ཁམས་བྱང་མ་རི་བརྒྱད། བོད་ཡུལ་བྱང་ཐང་གི་འགྲོག་ཕྱེ་སྤྱིའི་མིང་སྟེ། དེར་དུས་ནག་ཚུ་ས་
ཁུལ་གྱི་བྱང་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་རྫོང་ཁག་ནམས་དང་། རྩ་སྟོད་རྫོང་དང་། འཕྲི་སྟོད་རྫོང་གི་བྱང་
ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་གི་མིང་ཡིན།

ཡར་ཁུང་། ཡ་མ། སྐུ་ཤ་རིད་པའི་ཀན་པོ་ཆོ་ཡར་ཁུང་ཡང་རྒྱལ་འདུག

ཡར་གར། གནས་མཐོ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཡར་གའི་རི། ཁྲིམ་ཡར་ག་མར་ག་ཞེས་བ།

ཡར་རྒྱབ། ① ཕྱོགས་སྟོན་པའི་ཆིག་སྟོད་སྤྲད་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་སྤྲད་མ། ཞོང་འོག་གཉིས་སུ་
དབྱེ་བའི་གོང་མའི་ཕྱོགས་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། དར་ཅེ་མདོའི་ཡར་རྒྱབ་ལ་མི་ཉག་ར་ར་ཁ་ཡོད་
བ་རེད་ལྟ་བུ། ② སྟོན་དུས་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཞིག་སྟེ། ཕྱེ་བ་ཡར་རྒྱབ་པ་ཞེས་དེར་སྟོལ་
ས་ཁུལ་འདིར་ཡོད་བ་མདོན།

ཡར་རྒྱས། ཉུང་བ་ནས་མང་བར་འཕར་བའི་ཆ་སྟེ། སྟོབས་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་སུ་སོང་། བཟོ་ལས་
ཡར་རྒྱས་སུ་བཏང་། ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཡར་རྒྱབ། འཁྲིག་བ་སྟོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་གཡོ་འགྲུལ་གྱི་ནམ་བུ་ཞིག་པོ་མོ་འཁྲིག་བ་སྟོད་
པའི་སྐབས་སུ་ཆགས་པའི་བདེ་བའི་ཆོར་བ་སྟོང་བའི་ཆེད་དུ་བྱུང་མེད་ཀྱིས་འོག་ནས་ཡར་
འགྲུལ་བ་སྟོད་བྱ་བའི་ལས།

ཡར་འགོ་དགོན། ཡར་འགོ་དགོན་བཟ་ཤིས་ལྷ་སྤང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ལྷ་མ་དཔལ་མཆོག་གིས་

གསར་འདེབས་མཛད། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གུ་མཐའ་ཇོ་ནང་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་པོ་ད་རིགས་
རང་སྦྱོང་ཁུལ་རྒྱ་བ་པོ་དང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡར་འགྲིལ། སློབ་ཁྲིད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཞིག་སྟེ།
དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་scroll ubཟེར།
ཡར་འགྲོ་སྟེལ་ལས། སློབ་ཁྲིད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཞིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་uplinkཟེར།
ཡར་མགོན། འདི་ནང་པའི་ཆོག་རྣམས་སུ་མགོན་རིགས་བཞི་དང་། མགོན་རིགས་དྲུག་བཅས་དབྱེ་
སྟོལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་ལས་འདིར་ཡར་མགོན་གྱི་རིགས་རྣམས་ཡིན།
ཡར་མགོན་གཉིས། དཀོན་མཆོག་སྤྱི་ཞུའི་མགོན་དང་། མགོན་པོ་ཡོན་ཏན་གྱི་མགོན་གཉིས་ལ་ཟེར།
ཡར་མགོན་གསུམ། དཀོན་མཆོག་སྤྱི་ཞུའི་མགོན། སྐུ་ཡི་དམ་གྱི་མགོན། ཆོས་སྦྱོང་ཡུལ་སྤྱིའི་མགོན།
ཡར་ངོ་། སྐུ་བའི་དཀར་ཆ་ཡར་འཕེལ་བ་དང་། དཀར་ཕྱོགས་གྱི་དུས་ཆེས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྔའི་
བར། ཡར་ངོའི་ཆེས་བརྒྱད། ཡར་ངོའི་སྐུ་བ་ལྟར་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ། མིང་གི་རྣམ་
གངས་ལ་དཀར་ཕྱོགས་དང་། གང་ཕྱོགས། རྒྱས་ཕྱོགས། ཕྱོགས་སྐུ་ལ། འཕེལ་ཕྱོགས། ཞི་
ཕྱོགས་བཅས་སོ།
ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ། ཉག་པ་སྐུ་བའི་ཡར་ངོ་ལ་བྱིས་དུ་སྟེབས་ན་ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་ཞེས་བྲ།
ཡར་བཅད་བ། གོང་དུ་ཕྱད་པ་སྟེ་དམིགས་བསལ་བཏང་བ། ལོ་ན་ཆུན་པོ་དང་བྱིས་པ་ནད་པ་ཉམ་
རྒྱུད་བ་བཅས་ཡར་བཅད་ནས་ཆང་མ་ལས་ཀར་ཞུགས་བ།
ཡར་བརྟག་བ། སློབ་ཁྲིད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཞིག་
སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་loadedཟེར།
ཡར་ཆབ་གཙང་པོ། ཡར་ཁྲུངས་གཙང་པོ་སྟེ་འབྲོངས་རྒྱས་ཇོང་དང་སྟེ་གདོང་ཇོང་བརྒྱད་སྐབས་ཀྱི་མིང་།
ཡར་རྩ། ལྟོ་ཁའི་རྩ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། ཡར་རྩ་ཤམ་བུའི་རྩ་ཞེས་བརྒྱས་ནས་ཡར་རྩ་ཞེས་ཟེར།
ཡར་ཆོབ་ཆོབ། ① ཡར་འཕར་བ། ② སྤྱང་བ།
ཡར་མཆོད་མར་སྦྱིན། ཡར་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་འབྲུལ་བ་དང་། མར་དན་སྦྱོང་ལ་སྦྱིན་པ་

གཏོང་བ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་གི་ཞུའི་མཐོན་དང་མགོན་པོ་ཡོན་ཏན་མཐོན་ཏེ། ཡར་མཐོན་གཉིས་དང་། རིགས་ཁྲུག་སྟོང་ཟེའི་མཐོན་དང་གདོན་བགལས་ལན་ཆགས་མཐོན་ཏེ། མར་མཐོན་གཉིས་བཅས་མཐོན་ཆོན་བཞི་ལ་མཆོད་འབུལ་སྦྱིན་གཏོང་།

ཡར་ལྷ། ལེགས་པའི་ཕྱོགས་ལ་སློབ་པའི་བྱ་སྟོང་གི་མིང་སྟེ། མི་བཟང་པོར་ཁ་མིག་ཡར་ལྷ་གིས་ཞེས་པ། ཡར་ལྷོས། ལེགས་པ་འཇམ་བཟང་བར་མིག་དཔེ་ལྷ་བ།

ཡར་སྟེང་དགོན། འདི་རྫོ་མོ་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་མཇུག་ཅུམ་ན་བྲག་དཀར་སྐྱ་མ་སློབ་ཟུང་དཔལ་ལྷན་གྱི་སློབ་མ་འཇམ་དབྱངས་ཞུ་བའི་སྐྱ་མ་ཞིག་གིས་བཏབ། སྐབས་དེར་ཆོས་སྐར་རི་ཁྲོད་ཟེར། དེ་རྗེས་སྐྱ་མ་འཇམ་དབྱངས་གྱི་སློབ་མ་ཨ་ནེ་ཆེ་རིང་དཔལ་ལོ་དང་། སློབ་ཟུང་ཆོས་སྦྱིད་སོགས་གིས་ཆོས་སྐར་དེ་རི་འདབས་སུ་སློབ་ནས་ལྷ་ཁང་ཞིག་བཞེངས། དམངས་གཙུག་པོ་ཆོས་བསྐྱར་སྐབས་དགོན་པ་དེ་རྩ་བ་ནས་བརྒྱལ་བའི་ཤུལ་ན་དཀར་རག་སྟེ་ཁྲུང་བསྟན་བཞིན་ཡར་སྟེང་དགོན་པ་བཏབ། བྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་དཀར་མཛེས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡར་སྟོད་སྐྱལ་སྐྱེ་རྫིང་ཁ་བ། དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་དུ་ལྷོ་ཁ་ཡར་སྟོད་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། ཁོང་ནི་རིག་གནས་སྦྱི་དང་ཁྲུང་བར་འཛིན་བརྟན་བཞེས་ལ་ཁྲུང་དུ་འཕགས་པའི་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གི་བྲག་བཟོའི་བཅུ་བྱ་ནི་བཟ་གིས་ལྷན་པོ་དང་། འབྲས་སྐྱུངས་སོགས་དགོན་པ་མང་པོར་ཡོད་པར་གྲགས།

ཡར་སྟོད་སྐྱལ་སྐྱེ་ནམ་མཁའ་བཟ་གིས། དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་དུས་འགོ་ཅུམ་ལ་ལྷོ་ཁ་ཡར་སྟོད་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྒྱུ་དུའི་དུས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་ཆོས་དང་རིག་གནས་ལ་སྦྱངས། སྐྱ་གཞོན་ལུའི་དུས་ཨེ་ལ་ཕྱོན་ནས་སྐལ་ལྷན་ཤར་ཕྱོགས་པ་དཀོན་མཆོག་པན་བདེ་བྲ་བ་སློབ་དཔོན་དུ་བསྟན་ནས་སྦྱན་གྱིས་ཀྱི་ལག་རྒྱུན་བསྐྱབས་ཤིང་གིས་ལ་མངའ་བརྟེས། ཀམ་ སྐར་གིས་ཞེས་པའི་རི་མོའི་གྲུབ་མཐའ་གསར་པ་ཞིག་སྟོལ་བཏོད་པོའི་གས་གིག་ཡིན།

ཡར་སྟོང་བྲག་ལ།སྟོལ་ཡར་སྐྱང་བུའི་ལ་ཞིག་གི་མིང་། ཡར་གཏོག་ཡུལ་སྐྱང་ལ་ལར་ལེགས་པའི་
རིགས་བྱེད་པར་སྐྱལ་བའི་བྱ་སྟོང་གི་མིང་སྟེ། རང་ཉིད་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ན་གཞོན་ཆོར་རིག་
གནས་སྟོབ་པར་ཡར་གཏོག་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ཞེས་བ།

ཡར་ཐོན། སྟོན་ལས་གོང་དུ་འཕགས་པའི་ཆ་སྟེ། ལག་རྩལ་ཡར་ཐོན་བྱུང་། ཡར་ཐོན་པ་ཞེས་བ།
ཡར་དར། གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ།

ཡར་རྒྱ། དམིགས་སར་མ་སོག་པར་གཞན་དུ་འབྱོགས་པའི་རྒྱ། དམིགས་པའི་གནད་ལ་མ་ཐེབས་
པར་ཡར་རྒྱ་གཞན་ལ་སོག་ནས་བསྐྱད་སྟོན་བཞེས་བ།

ཡར་ལྗང་། ཉལ་ས་སོགས་ནས་ཡར་ལང་བ།

ཡར་ལྗིང་། སྟེང་དུ་འཕྱོ་བའམ་འཕུར་བ། ལྗང་བྱ་ཆོན་ཁྲ་རྒྱས་མཁའ་ལ་ཡར་ལྗིང་བ།

ཡར་ལྗོག་ བྱེན་ལྗོག་ བཀའ་ལ་ཡར་ལྗོག་

ཡར་ནང་། ལུང་བའམ་གྲོང་ཆོའི་ཡར་ཕྱོགས། རི་ཆེན་སོ་དེའི་ཡར་ནང་ན་གྲོང་ཆོ་མང་སོ་ཡོད་ཅིང་
མར་ནང་ན་གསལ་ཆལ་སྟུག་སོ་ཡོད།

ཡར་ནང་བྱུབ་པ་ཐོབ་པའི་གནས་བརྒྱུད། ༡ རྫོང་ཉིན་བྲག་ཕུག་ ༢ མར་ནང་བྲག་དཀར། ༣ གཉལ་
གོང་བྲག་དཀར། ༤ གཤམ་ལག་རལ་གོང་འོག་ ༥ རི་གིན་སྐམ་བྲག་ ༦ སྟག་ཆང་ལྷ་མོ། ༧ ཉང་
ཆང་སྟག་ལུང་བྲག་ ༨ ཤེས་དགེ་ལུང་བ་བརྒྱུད།

ཡར་སྟེ། ཡས་གི་རྩེ་མོ།

ཡར་སྟོན་སྟེ་སྟོང་ཆལ། རྒྱ་མ་ཡར་སྟོན་སྟོང་ཆལ། ལྷ་ས་སྟེང་རྩེ་བཀལ་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སུ་རྟ་
པའི་ཉིན་ལམ་བྱེད་དང་གཉིས་གི་ས་ན་རྒྱ་མ་ཁྱི་སྐྱང་དེང་མལ་གྲོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་ཡོད་
པའི་གྲོང་ཆོ་སྟོན་གིང་ནགས་ཆལ་མང་སོས་ཁོངས་པ་ཞིག་ཡོད། དེ་ནི་སྐར་བོད་གི་བཅན་
སོའི་ནང་ནས་རྒྱལ་ས་ཆེན་གི་མཛད་རྗེས་ཆེ་བ་སྟོང་བཅན་སྐམ་སོའི་འབྲངས་ཡུལ་ཡིན།

ཡར་སྟོ། སྟོག་སྐྱང་འབྲལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྐྱད་ཞིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་up moveཟེར།

ཡར་བྱར། ལས་སོགས་ཅ་ལག་མང་སོ་བཞིགས་པར་འགོ་བ་རྒྱ་ལ་ཟེར།

ཡར་འཕགས་པ། ① སྟེང་དུ་ཐོན་པའམ་མཐོན་པོར་གྱུར་པ། ② བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ།
ཡར་འཕགས་དུས་ཚོད། རྒྱུག་ཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་
ཞིག་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་རྐྱེད་དུ་rise timeཟེད།

ཡར་འཕར་བ། ① མང་དུ་སོང་བ། མཚོ་ཆུ་ཡར་འཕར་བ། ཁྲོམ་ཆུ་ཡར་འཕར་བ། ② བྱེན་དུ་འཕར་
བ། ས་ནས་ཡར་འཕར་བ། སྤྱུ་ཤིང་གི་ཡལ་ག་ལ་ཡར་འཕར་བ།
ཡར་བ། འབྱར་བ། ཁ་འཐོར་བ། རྒྱ་ནས་ཡར་བ། རྩོལ་ཅག་པའི་དུམ་བུ་རྒྱམས་ཤིང་དུ་ཡར་བ། མེ་
སྟག་ཡར་བ།

ཡར་བེལ། ལོ་གཅིག་ལོན་པའི་བེལ་སྟེ་ཡུལ་སྐད་ལ་ལར་ཡ་དུ་ཟེད།

ཡར་འབྲོག་རྒྱལ་ཅེ་ས་ཁུལ་ཁོངས་སྤྱད་ཀར་ཅེ་རྫོང་གི་ས་ཆ་ཞིག།

ཡར་འབྲོག་ཁྱིད་པོན། སྤར་ས་སྐྱུས་པོད་ལ་དབང་བཟུང་བའི་སྐབས། ཁྱི་སྐྱོར་བཅུ་གསུམ་སོ་སོར་
ཁྱིད་པོན་རེ་བསྐོས་པ་ལས། སྤེ་བ་སྤྱད་ཀར་ཅེ་པར་ཡར་འབྲོག་ཁྱིད་པོན་གྱི་གོ་གནས་ཐོབ་པ་
ནས་སྤྱད་ཀར་ཅེ་རྫོང་འདི་པོ་བྱང་ལྷ་བུ་བྱས་ཤིང་། ས་སྐྱུའི་དཔོན་ཆེན་ཨང་ལེན་ཞེས་འབྲི་
གྲང་པར་དམག་བྱངས་པ་པོ་དེ་དང་། རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྐྱུ་བྱང་ལྷ་པའི་ཡུམ་ཡང་མི་ཆང་འདིའི་མི་
རྒྱུད་ཡིན་ཚུལ་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྐྱུ་བྱང་ལྷ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཐར་ནང་གསལ།

ཡར་འབྲོག་གི་རྒྱ་གཉེར་ཆེན་པོ། ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོ། བོད་ལྗོངས་སུ་ཡོངས་སུ་གསལ་པའི་
མཚོ་ཆེན་བཞིའི་ནང་གསེས་ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོ་སྟེ་དེང་སངས་སྤྱད་ཀར་ཅེ་རྫོང་དཔལ་སྤེའི་
ས་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡར་འབྲོག་སྟག་ལུང། སྤྱད་ཀར་ཅེ་རྫོང་གི་ས་ཆ་སྤར་པོད་ཁྱི་སྐྱོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག།
ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་རྒྱུད་དང་གཙང་པོའི་ལྷོ་ངོས། སྤྱད་ཀར་ཅེ་རྫོང་
གི་བྱང་རྒྱུད་དུ་ཡོད། དེའི་འཁོར་རྒྱ་སྤྱི་ལེ་བྲ་བཞི་6'1'དང་མཚོའི་ངོས་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་
ངོས་ལས་སྤྱི་༩༩༩9ཡིན་པ། གཉིད་ཟབ་ཤོས་ཀྱི་སར་མེ་ཁྱི་4'1'ཡོད་པ། མཚོའི་ནང་དུ་ཉ་
རིགས་འབེལ་བ། མཚོ་འགྲམ་དུ་རྩ་སྤྱ་རྩ་སྤྱ་འཛོམས་པས་འབྲོག་ས་ཡག་པོ་ཞིག་རེད། མཚོ་
དེའི་རྒྱབ་བྱང་གི་མཚོ་སྤར་མཚོ་ཆུ་ཡར་ལྷངས་གཙང་པོར་རྒྱག་སའི་ལམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། ད་

ལྷ་བྱེ་འདམ་གྱིས་བཀག་ནས་ཚུ་རྒྱལ་ས་མེད་པའི་སྐྱམ་སའི་ནང་ཁུལ་གྱི་མཆོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར།
ཡར་མ། བེའུ་སྤྱེས་ནས་ལོ་གཅིག་ཁོག་སྟོང་དུ་བསྐྱད་དེ་འོ་མ་བྱེད་ཅམ་བཞོ་རྒྱ་ཡོད་པའི་འབྲི་སོགས།
ཡར་མར། ① འབྲི་ཡར་མའི་འོ་མ་ལས་བཏོན་པའི་མར། ② ཕྱོགས་ཡས་མས་འགྲོ་བའི་ལམ་ཕྱོགས།
ཡར་མོ་སྐྱངས། ཡར་སྐྱངས་ཀྱི་མིང་རྟེན།
ཡར་ཆེས། རྒྱ་བ་ཡར་འོ་ཆེས་གྲངས། རྒྱ་སྟོད་རྒྱ་བའི་ཡར་ཆེས་བཅོ་ལྔ།
ཡར་ཞོ། འབྲི་སོགས་ཡར་མའི་འོ་མས་བཅོས་པའི་ཞོ།
ཡར་ཟ་མར་ལུག་ཟས་མ་ཞུ་བར་ཐུར་དུ་འབྱུང་བ།
ཡར་བཟེད། ① ཡས་སྟོན་དང་དོན་གཅིག་ ② སྟོད་ཀྱི་ཁ་གྲུན་དུ་ཡར་བཟེད་བ།
ཡར་ཡར། ① གོང་ནས་གོང་དུ་འགྲོ་བ། ང་ཆོ་ཡར་ཡར་འགྲོ་དུས། ཁ་བ་མར་མར་བབ་བྱུང་། ②
ཆད་པ་འམ་འམར་བ། མདུང་ཁ་རིང་སྐར་མདའ་ཡར་མར་རེད།
ཡར་རེ་ཁྲིད། བཏབ་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྟོང་སྟོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡར་རེམ་སྤྱིག་སྟོག་སྐྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཞིག་
སྟེ། དཔྱེན་སྐད་དུ་up sort ཟེད།
ཡར་རེ། བེའུ་ལོ་གཉིས་ལོན་བ་ལ་ཟེད། ཐོ་ཡར་མོ་ཡར་ཞེས་ཡར་རེ་ཐོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བ།
ཡར་རེ་ཡོར་རེ། ཁྲར་ཁྲོར། གོམ་བ་ཡར་རེ་ཡོར་རེ་སྟོས་བ། གོམ་བ་ཡར་རེ་ཡོར་རེ་སྟོས་ཏེ་འགྲོ་བ།
ཡར་ལངས་བ། ① ཉལ་བ་དང་བསྐྱད་བ་ལས་ལྷང་བ། ཡར་ལངས་ནས་བྱ་རྒྱུད་བྱེད། ② ལོག་སྟོད་
དབང་སྐྱར་གྱི་ལོག་ནས་ཐར་གྲོལ་ཐོབ་བ། ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་རྣམས་ཡར་ལངས་ཟེན།
ཡར་ལུང་། ལུལ་གྱི་མིང་།
ཡར་ལུང་དགོན། རྫོང་གྲུབ་སྐྱེ་བྱེད་དང་པོ་འཛིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་འོད་ཟེར་གྱིས་བཏབ། དུས་ཆོད་
མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་ཡིན།
ཡར་ལུང་ཐུར་ཆེན་དགོན་བ། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོ་ཤི་སྟོ་བཟང་བསྟན་བ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་ཐོག་
མར་བྲག་བཏབ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥་ལོར་བསྐྱར་བཞེངས་བྱས།

གྲུབ་མཐའ་སྟོན་བཀའ་བརྒྱུད་པ་དང་བྱིས་དགེ་ལུགས་པར་སྦྱར། ད་ལྟ་ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་
རང་སྟོང་ཁུལ་དཔལ་རིས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡར་ལུང་འབྲོང་པོ། ཡར་ལུང་ཅེད་ཐང་གི་ལྷོ་རུབ་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་འབྲོང་པོའི་ཡུལ་ཉེ་དང་
སང་འབྲོང་རྒྱས་རྫོང་ཡོད་པ་དེ་ཡིན།

ཡར་ལུང་བང་སའི་རྫོང་དང་གི་ཡི་གེ རྒྱལ་པོ་སང་ན་ལེགས་མཛེད་ཡོན་ནས་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྱི་
ཉིག་བཅན་པོ་ཞེས་འབོད་པ་དེ་ཡི་བང་སའི་རྫོང་དང་ཡར་ལུང་དུ་ཡོད་པ་སྤྱི་ལོ་རྒྱུ་
མཁས་པ་མང་པོའི་རྣམ་ཐར་ནང་འཁོད་ཀྱང་། རྫོང་དང་གི་ཡི་གེ་ཆ་ཆང་བ་ལྟས་པའི་དབྱང་
གཞིའི་ཡིག་རིགས་ད་པན་མ་མཐོང་ལགས།

ཡར་ལུང་སོག་ཁ། ཡར་ལུང་གི་ཡུལ་གྱི་དབྱིབས་ནི་ལུག་དང་གཡག་གི་སོག་པའི་དབྱིབས་དང་
འདྲ་བར་བྱང་ཕྱོགས་ཅེད་ཐང་གི་རོས་རི་གཉིས་ཀྱི་སྤྲེ་མོར་ཆགས་པས་ཞེད་རྩུང་ཞིང་ཤར་ལྷོ་
ཕྱོགས་པོ་སྤང་ཡུལ་བྱ་སྒྲུབ་ནས་ལྷོ་རུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་འབྲོང་རྒྱས་སུ་མདའ་བཅས་བར་ཁ་ཞེད་
ཆེ་བ་ཡོད་པས་སོག་པའི་དབྱིབས་དང་འདྲ།

ཡར་ལུང་རྫོ་བོའི་ཆོས་འབྲུང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་ཐེར་འདི་ཡར་སྤྱངས་རྗེ་རྒྱུད་ཤུག་རིན་
ཆེན་ལྷེས་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་འབྲུག་ལོར་བཅུ་མས། མཇུག་ཏུ་རྟོག་ལོ་དང་ས་སྤྱིའི་གདན་
རབས་འཁོད་ཡོད།

ཡར་ལོ་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱུ་པའི་མེ་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༧ལོར་སྤུལ་སྤྱི་རྫོ་ལྷན་བཟང་པོས་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྷོ་ལྷོ་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་པོད་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡར་ལོག་པ། ① གྲེན་ལོག་བྱེད་པ། ② ཁ་ཡར་ཕྱོགས་པ། མེ་ཉོག་གི་འདབ་མ་ཡར་ལོག་པ། ③
ཐུར་ནས་གྲེན་དུ་ཡོང་བ། ལུང་པའི་མདའ་ནས་སྤུ་ལ་ཡར་ལོག་པ།

ཡར་ལོག་ཁྲ་མ། གྲུ་སྤྱི་སར་བབས་ནས་སྤྱར་ཡང་གྲུ་བ་བྱས་པ། ལྟས་པའི་སྤྱབས་ཡར་གྲུ་བ་བྱས་
པ་ལའང་གོ།

ཡར་ལོག་པ། ཕྱོགས་སྟོན་པའི་ཆོག་སྟོད་སྤྱད་གཉིས་སུ་དབྱེ་དབྱེ་པའི་སྟོད་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན། དཔེར་

ན། ཉུང་ཆོད་གི་ཡར་ལོག་ལ་བྲག་འགོ་རྫོང་ཡོད་པ་རེད་ལྟ་བུ།
ཡར་ས་མར་སྐྱེལ། ཡར་དགྲག་མར་དགྲག་གམ་གོང་ལོག་བཞེ་བ།
ཡར་སེམས། ལེགས་པའི་བློགས་ལ་བཅོན་པའི་སེམས་ཏེ། བསམ་པ་ཡར་སེམས་བྲན། མི་ཡར་
སེམས་ཅན་ནི་ལུང་པ་སྦྱི་ལ་མན་ཐོགས་ཀྱི་རེད།
ཡར་ལྷ་ཤམ་པོ། ཡར་སྐྱངས་ཕུར་ཡོད་པའི་གངས་རི་ཞིག་མཐོན་པོ་ཞིག
ཡར་ལྷ་ཤམ་པོའི་ཆུ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤེ་གདོང་རྫོང་ཁོངས་ཡར་སྐྱངས་ནས་འབབ་པའི་
འབབ་ཆུ་ཞིག་སྤེ་ཆུ་འགོ་སྐྱད་རྫོང་ཁོངས་ཁ་གོད་ཀྱི་ཕུ་ནས་བྱུང་ཞིང་ཡར་སྐྱངས་གཙང་པོའི་
ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན། མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཡར་སྐྱངས་ཆུའམ་ཤམ་པོ་ཆུའང་བེད།
ཡར་ལྷ་ཤམ་བུ། རྩོ་ཁ་ཁུལ་ཀྱི་རི་ཞིག་གི་མིང་།
ཡལ་མིག་ལམ་དུ་མི་མངོན་པར་གྱུར་བ། རྒྱད་ཅིག་གིས་འཇམ་ཡལ་བ་ལྟར་མེད་པར་གྱུར་སོང་།
ཡལ་ག་རྫོང་པོ་ནས་སྐྱེས་པའི་ལྷག་མུན། ལུང་མ་སྐྱེ་ལྷགས་ལེགས་ཀྱང་། ཡལ་ག་མེད་ན་མི་
མཛེས། ཁམ་བུ་ཟ་འདོད་མ་རེད། ཡལ་ག་གཙོད་འདོད་རེད། ཡལ་ག་བྱེས་བ།
ཡལ་ག་ལྔ་བ། [མངོན་ལག་བ།
ཡལ་ག་ཅན། [མངོན་ལྗོན་ཤིང་།
ཡལ་ག་འཆང་། [མངོན་སྤོང་པོ།
ཡལ་ག་བྲེས། [མངོན་ལྗོན་ཤིང་།
ཡལ་གའི་མེ་ཉོག་ [མངོན་] མེ་ཉོག་ཅིག་གི་མིང་།
ཡལ་གའི་རལ་བ། [མངོན་]འཁྲི་ཤིང་།
ཡལ་གའི་རི་དྲགས། [མངོན་]སྤེུ།
ཡལ་གས་ལྷག་ [མངོན་] ལྗོན་ཤིང་།
ཡལ་གཙོད། རྒྱོག་གྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་རྒྱུ་ཏུ་pruning;cut-off ཟེད།
ཡལ་ཐིག་སྤང་ཆ་རིག་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན། སྟོམ་ངོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱང་ཐག་རིང་པོར་རྒྱ་སྐྱེད་

ནས་མཐར་ཐུང་ཐིག་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཡལ་འགྲོ་བས་ཐུང་ཐིག་དེར་ཡལ་ཐིག་ཟེར། ཡལ་ཐིག་
ནི་ཁག་གསུམ་ལ་དབྱེ་ཡོད་པ་སྟེ་རྩིས་ཡལ་ཐིག་སྟེང་འོག་བསེགས་དོས་ཀྱི་ཡལ་ཐིག་སྟེང་
འོག་གཞུང་ཐིག་གི་ཡལ་ཐིག་བཅས་གསུམ་མོ།

ཡལ་སྟོང་། ཡལ་ག་དང་སྟོང་མོ།

ཡལ་འདབ། ཡལ་ག་དང་ལོ་མ།

ཡལ་འདབ་ཅན། [མདོན]སྟོན་ཤིང་།

ཡལ་མདངས་འབྲི་ཐབས། ཏང་ཆོན་རི་མོ་དང་བཟང་ཆོན་རི་མོར་སྟོད་པའི་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་གས་
ཤིག་ཡིན། བྱེད་ཐབས་དེ་ནི་རྒྱན་དུ་ཆོན་མདོག་གཉིས་ཡན་གྱི་དངོས་པོར་སྟོད་པ་སྟེ། བྲིས་
པའི་དཀར་དམར་ལྗན་པའི་གདོང་དང་། ཤིང་འབྲས་ཀྱི་ལྗང་དམར་མདོག་གམ་ཤིང་འབྲས་སྒྲ་
ཆོགས། རས་ཁ། རྩ་མཁའ་སོགས་སོ།།

ཡལ་ཕྱོང་། གངས་གནས་དུག་ཅུའི་ཅི་སྒྲངས་གཞན་ཞིག་གི་ནང་ཡོད་པའི་གངས་ཀའི་མིང་།

ཡལ་བ། མཐོང་རྒྱ་མེད་པར་གྱུར་བ། ཆོན་མདོག་ཡལ་བ། རྟོད་ཡལ་བ། སྤྱིན་ནག་ཡལ་ནས་གནམ་
གཤིས་དྲངས་པོར་གྱུར་བ། ལྷགས་བ་བརྒྱབ་ནས་ན་བྱུན་ཡལ་བ། དུ་བ་ཡལ་བ་ལྟར་མེད་པར་
གྱུར་བ། ཁ་གཏམ་གཡུ་འབྲུག་སྐད་ལས་ཆེ། ལག་ལེན་ནམ་མཁའི་འཇའ་ལྟར་ཡལ།

ཡལ་བར་འདོར་བ། གཅེས་སྤྲིས་མི་བྱེད་པའམ་དང་ལེན་མི་བྱེད་བ། ཉམ་རྩུང་ཡལ་བར་འདོར་བ་
མི་རིགས་སོ།།

ཡལ་མ་ཡོལ། ཐལ་མ་ཐལ། ཉིན་བྱེད་ཡལ་མ་ཡོལ་ཅན། རྣ་ཆོད་ཡལ་མ་ཡོལ།

ཡལ་མེ། ① [རྩིང]མེ་སྟག་ ② མེ་ལྷེ།

ཡལ་འཇུགས་བ། ① མདོན་རྒྱལ་ལམ་སྐྱགས་འཇུགས་བ། ② བག་བཅུགས་བ།

ཡལ་ཟུག་ [རྩིང]རྒྱལ་བཅུགས་བ།

ཡལ་ཡལ། ① གངས་གནས་ཤིག་ ② དགའ་བའི་རྩམ་འགྱུར་སྟོན་རྩིས་ཞིག་སྟོ་སྒྲང་དགའ་ཡལ་
ཡལ། ཁ་འཇུམ་ཡལ་ཡལ།

ཡལ་ཡལ། ཡུད་ཅན་དུས་བྱུང་དུ། ཉིམ་ཤར་ནས་སྤྱག་པ་སྤྱག་པོ་རྩམས་ཡལ་ཡལ་དུ་མེད་པར་གྱུར་སོང་།

ཡལ་ཡོལ། ཡ་ལེ་ཡོ་ལེ་དང་ཡལ་ལེ་ཡོལ་ལེའི་བསྐྱས་ཆིག
ཡལ་ལེ་ཡོལ་ལེ། དུས་དང། བྱ་བ། དངོས་སོ་སོགས་དོན་མེད་དུ་འདལ་བའམ་སྙིང་སོ་མེད་པར་འཛད་པ།
ཡལ་ཡོལ་དོར་བ། ཡལ་ལེ་ཡོལ་ལེའི་རང་ནས་ཉི་མ་གང་འཁྱེལ་བྱེད་པ། ཁག་འདོགས་ཅི་རིགས་
ཀྱིས་ཡལ་ཡོལ་པར་འགྱུར་བ་བྱེད། ནད་ཀྱི་ཡོང་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་ཡལ་ཡོལ་ཆ་མེད་དུ་ཐལ།
སྤར་གྱི་གྲགས་པ་ཅལ་ཅལ་ཐམས་ཅད་ཡལ་ཡོལ་ཆ་མེད་དུ་ཐལ།
ཡས། ① སྙོད་དང་ཡན། མིག་བཙུམས་སྐབས་མིག་པགས་སྙེད་ནས་ཡས་འགོ་བས་བྱེད་པ། ② བོན་
སོའི་སྤྱད་ཇས་མདོས་གཏོར་སོགས། དམིགས་བསལ་ཏུ་ཡས་ཞེས་བ་མི་སྤྱགས་སོགས་ཀྱི་
གཟུགས་ཆབ་ཏུ་གཏོར་བའི་ཇས་རིགས་ཀྱི་དོན།
ཡས་ཁོད། ① རང་འཐག་གི་ཡས་དོ། ② ཡས་གཏུན།
ཡས་གུང། སྙོད་གོས་སམ་སྙོད་བྱུང།
ཡས་སྤྱད། ལན་ཆགས་གདོན་བགོགས་ལ་བསྡོམ་བྱེད་མི་སྤྱགས་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་ཆབ་དང་།
བསྡོམ་བྱེད་ཇས་རིགས་གཞན་བཅས་པ་ལ་ཟེར།
ཡས་རྒྱག [ཡལ]སྒྲིག་གཏུན་གྱི་ཡས་དོ།
ཡས་སྒྲིན། བོད་ལྷགས་ཉེན་འབྲེལ་བྱེད་སྐབས་ཆད་སྙོད་སོགས་ཀྱི་ཁར་མར་ཅམ་གྱི་མཛེས་རྒྱན་
སྦྱར་བའི་མིང་། ཡང་ཅེའི་སྒྲུང་ལ་ཡས་སྒྲིན།
ཡས་འགོམ། ཡ་ཁས་མ་ཁ་ཁ་འཛོམས་པའམ་གཞོན་པ།
ཡས་འགྲམ། ཡ་མགལ་གྱི་འགྲམ་པ།
ཡས་ཅག བྱེད་ཅག་ཅས་པའི་དོན།
ཡས་བཙུག་པ། གཅེས་སྦྱོང་ཆེ་བྲག་པ། ལྷ་གྲུ་གཅེས་བྲག་པས་དན་ལོང་ཤོར་བཙུག་པ།
ཡས་གཙོད། ཁ་གཙོད།
ཡས་མཆིག ① རང་འཐག་གི་ཡས་དོ། ② ཡས་གཏུན།
ཡས་མཆུ། སྙེད་གི་མཆུ་ཏོ།
ཡས་གཉིས་མས་གཉིས། ལོ་བཞི་ལོན་པའི་རྟ་བུལ།

ཡས་སྟགས། བོན་ལུགས་ལས་བཤད་པའི་ལྷ་འདྲེ་ལ་བརྟན་པའི་སྤྱད་གཏོར་ཆ་ཞིག
ཡས་གཏུན། ① རང་འཐག་གི་ཡས་དོ། ② སྟོག་གཏུན་གྱི་ཡས་རྒྱག
ཡས་གཏོར་བ། མདོས་སྤྱད། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྟོལ་བརྟེན་ནས་གདོན་འདྲེའི་གཞོན་པ་བསྟོག་པའི་
ཐབས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བཤད་སྟོལ་ལ། རྒྱལ་པོ་བྱེད་གྲང་རྒྱལ་གྱི་དུས་སུ་འབྲས་
བྱའི་བོན་རིགས་ལྔ་དང་རྒྱའི་བོན་རིགས་བཞི་དར་པའི་ནང་ནས་འབྲུལ་གཤེན་བལ་ཆོན་ཅན་
གྱིས་མི་ལྷགས་ལ་གཞོན་པ་གཏོར་པའི་གདོན་འདྲེར་མི་ལྷགས་ཀྱི་སྟོག་ཆབ་ཏུ་བལ་སྤྱད་ཆོན་ལྷ་
ལྷ་པ་ལས་བསྐྱས་པའི་ཁང་བཟང་གི་ནང་དུ་བག་ཟན་ལས་བཞོས་པའི་སྤྱད་ལ་ཆས་གོས་
གཡོགས་ཏེ་བཏང་པའི་བྱ་ཐབས་ཤིག་ཡོད་པ་རྗེས་སུ་སངས་རྒྱུས་ཆོས་ལུགས་པས་ནང་དོན་
བསྐྱར་ནས་ནམ་པ་རང་སོར་བཞག་ཏེ་རང་རང་སོ་སོའི་ཆོས་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་རྒྱལ་
མདོས། བཅན་མདོས། སྤིང་པའི་མདོས་ཆེན་སོགས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་བརྩམས་ཡོད།

ཡས་ཐགས། ཡས་སྟགས་དང་འདྲ།

ཡས་ཐིག ཉ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ་ཞིག

ཡས་ཐེམ། སྟོའི་དུ་བཞིའི་ཐོད་ཀྱི་འཕྲེད་ཤིང་།

ཡས་དོ། རྒྱ་འཁོར་གྱི་ཡས་དོ། རྒྱ་འཁོར་ཡས་དོ་འཁོར་ཡོང་། མས་དོ་བྲེལ་བ་མ་བྱེད།

ཡས་སྟོད། མར་མེ་ཀོང་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཡས་པ། གླུ་པ་དང་འདས་པ་དང་མེད་པ། མཐའ་ཡས་པ། བྱང་ཡས་པ། དཔག་ཡས་པ། གཞལ་ཡས་པ།

ཡས་བྱིན། གོང་འོག

ཡས་ཐུག ཐུ་གུ་གཅེས་ལོར་ལོར་ནས་སྒྲིག་ལམ་མེད་པར་གྱུར་པ་ལ་ཡས་ཐུག་ཟེད། བོད་ཀྱི་
གཏམ་དཔེ་ལ། ཐུག་པོའི་རྟ་ཡས། སྤང་པོའི་བྱ་ཡས། ཞེས་ཟེད།

ཡས་བག། ① རྒྱ་སོགས་སྤྱིང་ནས་མར་བབས་པ། ② ཉམས་པ།

ཡབ་བབ་ཀྱི་དགའ་བཞི། གླ་མེད་མ་རྒྱད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་ལས་བཤད་པའི་རྒྱུད་གནད་དུ་རྒྱུད་པའི་
གཏུམ་མོའི་རྫོགས་པ་ཞིག་སྟེ། བྱང་སེམས་སྤྱི་བོ་ལས་བབ་པས་དགའ་བ་དང་། མགྲིན་པར་
བབ་པས་མཆོག་དགའ་དང་། སྤྱིང་གར་དགའ་བལ་དང་། རྟེ་བར་ལྟན་ཅིག་སྤྱིས་དགའ་སོགས་

འཁོར་ལོ་བཞིར་བབ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་བཞིའོ།
ཡས་བབ་མས་བརྟན། བྱང་མེམས་སྤྱི་བོ་ནས་གསང་གནས་སུ་ཡས་ནས་མར་བབ་བ་ལ་ཡས་
བབས་དང། རྟོར་བྱ་ནས་ལྷོ་བ་སོགས་གནས་བཞིར་ཡར་བརྒྱུག་བ་ལ་མས་བརྟན་ཞེས་བྱའོ།
ཡས་མར་ཁྱུང་གིས་བྱང་བ། [རྟོང་]སྟེང་ནས་མར་ཤར་ཏེ་བྱང་བ།
ཡས་མས། སྟོང་སྟངས་དམ་གོང་འོག་གྲོང་ཡས་མས། མི་གྲངས་སུམ་ཅུ་ཡས་མས་ཅོམ། ཆོས་པ་
ལྟའི་ཡས་མས།
ཡས་མཆམས། ཡས་ཀྱི་མཆམས་སམ་ལྟག་མའི་བར་མཆམས།
ཡས་རྫོང་། མདོས་སྒྲུང་གཏོང་བ།
ཡས་བཟེད། ཡས་སྟོན་དང་དོན་གཅིག་
ཡས་ལ། [རྟོང་]ཉིད་ལའམ་བྱེད་ལ།
ཡས་སོ། ཁའི་སྟེང་གི་སོ།
ཡས་བསུ་མས་སྐྱེལ། མར་ཁྱུང་། བཟང་དན། ལེགས་ཉེས། མཐོ་དམན་སོགས་མགོ་སྟོ་མས་བས་
ཆ་མཉམ་བར་བྱེད་བ། བྱང་ཡས་བསུ་མས་སྐྱེལ་གྱིས་གཅིག་བ་བཟོ་བ། མི་གྲངས་མར་ཁྱུང་
ཡས་བསུ་མས་སྐྱེལ་བྱེད་བ།
ཡས་བསུ་མས་འགོབས། ཡས་བསུ་མས་སྐྱེལ་དང་དོན་གཅིག་
ཡི། ① ཡིད། ཡི་རང་བ། ཡི་གུ་དོག་ཡི་བྲེལ་བ། ② རྣམ་དབྱེ་བྱུག་པའི་རྒྱུན་ཏེ་འདང་མཐའ་མེད་
ལ་འཛོལ་པའི་འབྲེལ་སྒྲ།
ཡི་ག ① སེམས། ② ཟས་ཀྱི་དང་ག་ཡི་ག་བྱེད་བྱེད་ལྟར་བ། ཡི་ག་འགགས་བ། ཡི་ག་འཆུས་བ།
ཡི་ག་འཆུ་བ། ཟས་ཀྱི་དང་ག་འགག་བ།
ཡི་ག་འཆུས། ཟས་ཀྱི་དང་ག་མི་བདེ་བའི་ནད་ཅིག་
ཡི་གར་འཕྲོད་བ། ① དང་ག་དང་འཕྲོད་བ། ཉན་པས་ཡི་གར་འཕྲོད་པའི་ལྟོ་ཆས་བཟའ་དགོས། ལྟ་
མང་བས་ཡི་གར་མི་འཕྲོད་བ། ② ཡིད་ལ་འོང་བའམ། སེམས་ལ་བབ་བ། བསམ་འཆར་དེ་

ངའི་ཡི་གར་འཛོད་བྱང་།

ཡི་གར་འོང་བ། ① ཟས་ལ་དང་ག་ཡོད་པ། ② ཡིད་དུ་འོང་བ། ③ [མངོན] རྒྱ་དང་ས་ལ།

ཡི་གེ ① མིང་དང་། ཆོག་དང་། བཛོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་དེ་ཀྱི་སྒྲ་གདངས་
ཀྱི་གཞི་ཙམ་ཆོན་བྱེད་ཀྱི་བཟ། བོད་ཡིག་ལ་དབྱངས་ཀྱི་ཡི་གེ། གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ། རྒྱུ་
ཀྱི་ཡི་གེ། མིང་གཞིའི་ཡི་གེ། རྩོན་འཇུག་གི་ཡི་གེ། རྩེས་འཇུག་གི་ཡི་གེ་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
ཡོད་པ་རེད། ཡི་གེ་ལྷ་ལི་ལྷ་ལི་གཉིས། ལྷ་ལི་གསལ་བྱེད་ཨི་སོགས་བཞི། ལྷ་ལི་སྤྲུལ་ཅུ་ཐམ་
བཤོ། ② ཆོག་བར་ཀྱི་དབར་དུ་ཡོད་པའི་མིང་དང་ཐད་དང་ནམ་དབྱེ་སོ་སོར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་
ཡིག་འབྲུ ཡི་གེ་སྟོར་སྟོག་ ཡི་གེའི་དག་ཆ། ཡི་གེ་དག་པ། ཡི་གེ་མ་དག་པ། ཡི་གེའི་རིག་པ།
③ རྩོད་པ་སྟེ། ཡིག་འབྲུ་དུ་མ་སྦྱར་ནས་བྱུ་བ་པའི་ཡིག་ཆོག་སྤྱི་ རྒྱའི་ཡི་གེ་ བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ ཡི་
གེ་ཚོམ་པ། ཡི་གེ་འབྲི་བ། ཡི་གེ་སྟོག་པ། ཡི་གེར་བཀོད་པ། ④ ཡིག་ཆའམ། ཡིག་རིགས་སྟེ།
གཞུང་སའི་ཡི་གེ། ཁྲངས་སྟེལ་ཡི་གེ། དཔང་རྒྱའི་ཡི་གེ། ལག་འཛིན་ཡི་གེ། རྩོས་ཆོད་ཡི་གེ། བོ་
བསྟར་ཡི་གེ། ⑤གཏོང་ཡིག་ ཡི་གེ་བསྟར་བ། ཡི་གེ་བསྐངས་པ། ཡི་གེའི་འབྲུལ་རྟེན། ཡི་གེ་
སྟེལ་བ། ཡི་གེའི་ལན། དབྱིན་སྐད་དུ་ literal ཟེད།

ཡི་གེ་ཀེ་ཤ་ཅན། ལེགས་སྦྱར་ཀྱི་ཡི་གེ་འགྲེང་བྱ་དང་ན་ཅུ་ཉིས་བཅེགས་ཅན།

ཡི་གེ་རྒྱང་བ། ① ཡིག་འབྲུ་རེ་རེ་བ། ② མགོ་ཅན་གསུམ་དང་འབྲུལ་མེད་ཀྱི་ཡི་གེ།

ཡི་གེ་མཁན། ཡི་གེ་བ་དང་དོན་གཅིག་

ཡི་གེ་སྦྱར་ཆས། རྩོག་ཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྦྱད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་translator ཟེད།

ཡི་གེ་བརྒྱ་བ། ཡིག་འབྲུ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཡོད་པའི་གཟུངས་སྟགས། རྩོར་སེམས་ཀྱི་ཡི་གེ་བརྒྱ་བ། ཉེ་
དུ་ཀའི་ཡི་གེ་བརྒྱ་བ། གཤེན་རྩེ་གཤེད་ཀྱི་ཡིག་བརྒྱ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡིག་བརྒྱ། ཡི་
གེ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ།

ཡི་གེ་གཅོད་ཆས། རྩོག་ཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྦྱད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་word processor ཟེད།

ཡི་གེ་རྒྱུ་བ་དུག་དུལ་གྱི་ཡི་གེ་ནི་ལྷ་ཆ་གཅིག་ཡོད་པ་རྣམས་མཐའི་སོ་མཆོམས་སྤང་མཁན་
དང་། སྤྱུ་མཁར་གྱི་ཆེ་ཆེ་རྣམས་ལ་གནང་།

དུག་རྣམས་ལ་གནང་། མཁར་བའི་ཡི་གེ་ནི་འབངས་མཁན་དགུ་དང་ཇི་བདུན་ལ་གནང་། ཟངས་
ཡིག་བརྒྱ་ཆ་གཅིག་ཡོད་པ་ནི་སྟོང་དཔོན་དང་སྟེ་དཔོན་རྣམས་ལ་གནང་། ལྷགས་གྱི་ཡི་གེ་ནི་
དཔའ་བོ་རྣམས་ལ་གནང་། འིང་སྤྱུ་རྒྱ་རིས་གྱི་ཡི་གེ་ནི་འབིག་ཏོ་སྤུམ་བརྒྱ་ཅུ་དང་། མོན་
སྟེ་བཞི་སོགས་འབངས་པལ་བ་རྣམས་ལ་གནང་བ་བཅས་ཡིན།

ཡི་གེ་ཆེ་རྒྱུ་༑ སྤྱི་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་ཆོད་གཞི། ༒ སྟོག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་
དང་བྲུ་ལ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟེན་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྤྱད་ཏེ་font size ཟེར།

ཡི་གེ་ཆེ་བ་དུག་གཡུ་ཡིག་ཆེ་རྒྱུ་གཉིས། གསེར་ཡིག་ཆེ་རྒྱུ་གཉིས། བྲ་མེན་གྱི་ཡི་གེ་ཆེ་རྒྱུ་
གཉིས་བཅས་དུག་ཡིན། སྤྱི་ལྷགས་མཁན་དང་། བཀའ་ཡོགས་འཆོས་པ། གནས་བརྟན་ཆེན་
པོ། ཆོས་གྲུའི་སྟོན་དཔོན། རྟོན་སྤྱད་ཀྱི་དབང་སྟོན། དབུས་ཀྱི་དགུང་སྟོན་ཆེན་པོ་བཅས་དུག་
ལ་གནང་སྟོན་ཡོད།

ཡི་གེ་མཆན་བཀོད། གོ་དཀའ་བའི་དོན་གནད་རྣམས་བཀའ་བའི་ཡིག་རྒྱུ་བཀོད་པ།
ཡི་གེ་འཇུག་པའི་གནས་བརྒྱུ། ཐ་སྟེན་ཞེས་པ་ནི་ཡི་གེ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཏེ་བྲ་དངོས་སྤྱུ་ཆོགས་
པའི་མིང་རྣམས་ལ་ཟེར་ཞིང་། མིང་ཆོག་དེ་དག་ཡི་གེའི་ལས་དུ་བཀོད་ནས་གཞན་ལ་དོན་སྟོན་
པར་བྱེད་ཀྱས་པས་ན་ཡི་གེ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅེས་ཟེར། དེ་ཡང་ངོ་བོ་མིང་རྒྱུ་གཅིག་ཉིད་ལ་
བྱེད་ལས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་སྟོན་ནས་དབྱེ་བ་བརྒྱུ་དུ་བྱེས་ཡོད་པ་སྟེ། སྤྱུ་སྤྱད་། མིང་།
མཆན་མ། བད། ཐ་སྟེན། ཆོག་དོན་བཅས་སོ།། ༡༽ སྤྱུ་ལ་ཟེན་མ་ཟེན། ལུང་བསྟན་མ་བསྟན་
སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་སྤྱུ་ལས་ཐོབ་ཀྱི་གོ་བ་ནི་ཟེན་ལ་ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྤྱུ་ཡིན།
དེ་ཡང་ཟེན་ལ་ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྤྱུ་ཞེས་པ་ནི། སྤྱུ་འབྲུང་གཞི་གང་ཟག་གི་ཤེས་རྒྱུ་དེ་གིས་
ཟེན་པ་སྟེ་ལུས་ཀྱི་ཆ་གང་རུང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། སྤྱུ་དེས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཞིག་གཞན་ལ་སྟོན་
ཀྱས་པས་ན་ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྤྱུ་ཞེས་ཟེར། དོན་དུ་དངོས་པོ་གང་རུང་གི་མིང་བརྟོན་པའི་སྤྱུ་
ཡིན་ནོ།། ༢༽ སྤྱུ་ཅེས་པ་རྒྱ་སྤྱད་དང་མོད་སྤྱད་དེ་ཕྱིན་རིའི་སྤྱད་སོགས་སྤྱད་རིགས་མི་འདྲ་

བ་ནམས་སོ། ༣ ་ མིང་ནི་རོ་བོ་ཉིད་ཆིག་སྒྲ་དྲགས་ཏེ། ཀ་བ་དང་བུམ་པ། ཉ་དང་གཡག
བརྟན་འཕྱིན་དང་འབྲགས་སྐམ་ལ་སོགས་བ་བཅོད་བ་དེས་སྒོ་ཡུལ་དེ་དག་ལ་ཕྱོགས་བའམ་
འབྲག་པར་བྱས་པའི་ཆ་དེ་ལ་མིང་ཞེས་ཟེད། ༤ ་ མཆོཏ་མ་ཞེས་བ་མིང་དེ་བཅོད་བ་ན་དོན་
དེའི་ནམ་པ་སྒོ་ཡུལ་དུ་ཚུར་འཆར་བའམ་སྤང་བར་བྱས་པའི་ཆ་དེ་ལ་ཟེད། ༥ ་ བར་ཞེས་བ་
དུས་ཀྱི་ཆ་སྟོན་ནམ་དངོས་པོ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་མིང་བཏགས་ཏེ་སྤྲ་ཞིང་གོ་
བར་བྱེད་པའི་དུས་ཀྱི་ཆ་དེ་ལ་ཟེད། ༦ ་ ཐ་སྙད་ཅེས་བ་ཤེས་བཅོད་འབྲག་གསུམ་གྱི་རང་
བཞིན་ཅན་ཏེ། དེའང་གཏུང་འདེགས་ཀྱི་ཤིང་ལ་འདི་ཀ་བ་ཡིན་ནོ་སྐམ་པའི་ཤེས་བ་ནི་
བཏགས་པའི་ཤེས་པ། དེ་ལ་ག་བ་ཞེས་ངག་ནས་སྤྲ་བ་བཅོད་པ། ཀ་བ་དེ་འོས་འཆོམས་སུ་
བེད་སྤྱོད་བྱེད་པ་ནི་འབྲག་བ་ཞེས་ཟེད། སྤྱིར་དངོས་པོ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་
མེད་ཀྱང་འབྲག་ཐོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་ནན་ཏན་གྱིས་མིང་བཏགས་བ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་ཅེས་ཟེད།
༧ ་ ཆིག་ཅེས་སྤྱི་མིང་མང་དུ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ལ་ཟེར་ཡང། འདིར་དོན་གྱི་
རོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་མིང་ཞིག་སྟེ། འདིའི་རིགས་ལ་མིང་ཆིག་ཅེས་ཟེད། དཔེར་ན། མི་
ཆེན་པོ། ཉུང་ཀར་པོ། གཡག་རྟོག་པོ། འབྲི་ཤེ་པོ། རི་མཐོན་པོ། ཐང་ཡངས་པ་ལ་སོགས་བ་
ལྟ་བུ་ནམས་སོ། ༨ ་ དོན་ཞེས་བ་དངོས་པོ་དེའི་རོ་བོ་འམ་གནད་ལྷགས་ལ་ཟེད། དེའང་[ཤེས་
བྱ་བྱུན་ཁྱབ་]ལས། དེ་དག་ཀྱང་དོན་དེའི་རོ་བོ་ཙམ་བཅོད་པའི་ཆ་ནས་མིང་དང་། དོན་དེ་
མཆོན་པར་བྱེད་པས་མཆོན་པ། ཐ་སྙད་ཀྱི་ཕྱིར་སྤར་མེད་པར་སྒོ་བྱར་དུ་འདོད་པས་སྤྱར་བ་
བར་དང་། དེ་ཉིད་འབྲག་ཐོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བཅོད་པས་ཐ་སྙད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།
མདོར་ན་གོང་གསལ་གྱི་དབྱེ་བ་དེ་དག་ནི་མིང་ངམ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བྱེད་ལས་མི་འདྲ་བའི་ཆ་ནས་
དབྱེ་བ་ཙམ་ལས། དོན་གྱི་རོ་བོ་ནི་མིང་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།

ཡི་གེ་རྩིས་མ་དེ། སྒྲིག་སྒྲ་འབྲུལ་འཁོར་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་next mail ཟེད།

ཡི་གེ་ཉམས་པ། ཡི་གེ་འོར་བྱུང་བའམ་ཡང་ན་མ་དཔེ་ཡི་གེ་མ་དག་པ་ལས་མ་དག་རྒྱན་འབྲུམས་བྱུང་བ།
ཡི་གེ་གཉིས། དབྱངས་དང་། གསལ་བྱེད་གཉིས།

ཡི་གེ་རྟགས་འབྲུར་ལ། ཐེུ་བརྒྱུ་བ་པའམ་པའ་ཡོད་པའི་ཡི་གེ
ཡི་གེ་དྲུག་པ། ① ཨོ་མ་ཏི་བརྟེན་ཏྲུ། ཞེས་པའི་གཟུངས། ② སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མཚན་གཟུངས་
ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
ཡི་གེ་དྲུག་མའི་རིག་སྤྲུགས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས་ཀྱི་སྟོང་པོ།
ཡི་གེ་བསྟོལ་བ། སྤྱ་མའི་གསལ་བྱེད་ཀྱི་མར་སྟོས་ལ་བྱེ་མའི་གསལ་བྱེད་སྤྱ་མར་སྟོས་པ། ཉིད།
ཏུམ་དྲ། སྤྲ། སྤུམ་དྲ། ཏུམ། སི་རྟ། སི་རྟེ། སེ་རྟེ།
ཡི་གེ་ཤ། ① ཡིག་མཐུ། ② [མངོན]ཤིང་གི་སྤྱིན་བུ་ཞིག
ཡི་གེ་དཔོན་ཚོ་མ། ཡིག་ཆོག་གཞན་ལ་དཔོན་བཞིན་དུ་ཚོམ་པ།
ཡི་གེ་བལ་བ། [མངོན]སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན།
ཡི་གེ་སྟོར་བ། མིང་གཞིར་རྗེས་སྟོན་དབྲངས་སོགས་སྤྱིག་པའི་སྟོར་སྟངས་ཀྱི་གོ་རིམ།
ཡི་གེ་དབུ་ཅན། ཡིག་དཀར་རམ་གཟུབ་མ།
ཡི་གེ་དབུ་ཆེན། ཡི་གེ་དབུ་ཅན་དང་འདྲ།
ཡི་གེ་དབུ་མེད། ཡིག་ནག་གམ་གཤམ་མ་འདྲིའི་ཁོངས་སུ་ཡིག་གཟུགས་ཀ་ཁ་དང་། རྫོས་ཏལ།
ཚུགས་རིང་། ཚུགས་བྱང་། ཚུགས་རྒྱང་དམ་འབྲུག་མ་ཚུགས། འབྲུག་ཡིག་བཅས་ཆེ་རྒྱང་མི་
འདྲ་བ་ཁག་དྲུག་ཡོད།
ཡི་གེ་འབྲིང་པོ་དྲུག་སྤྱི་འཛོལ་པའི་པོན་པོ་དང་། གཟིམས་མལ་བ། ཆིབས་ཁ་བ། རྣམ་བྱེད་ཀྱི་སོ་སྤྱང་བ།
དབྱེ་མཐུར་པའི་མཛོལ་གཤམ་བ། བྱང་ཐང་གི་ལམ་མཐུན་བཅས་ལ་གནད་སྟོལ་ཡོད་པར་བཤད།
ཡི་གེ་འབེབས་འཛོག་སྟོག་སྤྱང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་ wrd wrabཟེར།
ཡི་གེ་མེད་པའི་ཐ་མཉོག་རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་སྟོང་པོ། གཟུངས་ཀྱི་སྟེ་ཚན་ཞིག
ཡི་གེ་གཙོ་བོ་ཉི་ཤུ། ཀ་ཁ་ཅ་ཆ་ཇ་ཉ་ཏ་ཐ་པ་ཕ་ཆ་ཇ་ཁ་ཐ་ལ་ཤ་ཏ་ཨ་ཉི་ཤུ།
ཡི་གེ་ར་ཡི་བྱ་གཉིས། གསལ་བྱེད་ཅ་དང་ཇ་གཉིས།
ཡི་གེ་ལ་ཡི་བྱ་གཉིས། གསལ་བྱེད་ཅ་དང་ཏ་གཉིས།

ཡི་གེ་ལ་ཡི་མ་བཞི། གསལ་བྱེད་ཀ་ག་བ། ཟ་བཅས་བཞི་པོ་ཡིན།
ཡི་གེ་ཤ་ཆེན། ཡིག་རྩས་ཡག་པོ་ལས། ཡིག་གཟུགས་སྒོམ་ཤས་ཆེ་བ།
ཡི་གེ་བསྐྲགས་ཐབས། བོད་ཀྱི་དབྱངས་གསལ་སོ་སོའི་ཡི་གེ་ནམས་རང་རང་གི་སྒྲ་ཡི་སྒྲེ་གནས་
དང་། རྒྱུན་གྱི་བྱེད་ཚོལ། རྟོག་ཆེན་དང་སྟོག་ཆུང་། སྒྲ་ལྡན་དང་སྒྲ་མེད་སྟོགས་ཀྱི་སྒྲ་རི་ལྟར་
འབྲིན་པའི་ཐབས་བསྟན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཞིག་ཡིན།
ཡི་གེའི་བསྐྲགས་ཐབས་བྱིས་བ་བདེ་འཇུག་བ། ས་ཆེན་སྒྲ་མ་བསོད་ནམས་ཅེ་མོས་མཛད་པ་དབྱ་
མེད་དཔེ་ཚུགས་ཟིས་མ་དཔེ་བྱུང་ཞིག་གོ།
ཡི་གེའི་སྒྲེ་གནས་བརྒྱད། ལེགས་སྒྲར་སྐད་དུ་མགྲིན་བ། སྒྲ། སྒྲི་པོ་སྒྲེ་གསུམ་པོ་དོག་པའི་གནས།
ཁོག་བ། ཀླ། སྒྲེ། སོ།། མཆུ་སྒྲེ་ལྟ་པོ་ཡངས་པའི་གནས་སོ།། བོད་ཡིག་ལ་སྒྲེ་གནས་མགྲིན་
བ། ཀླ། སོ།། མཆུ་སྒྲེ། སྒྲ་བཅས་དུག་ཏུ་འདུས་ཞེས་སི་ཏུ་བཤུ་ཆེན་གྱིས་གསུངས།
ཡི་གེའི་གོ་ཡུལ། རྟོག་ཤུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྒྲེ། དེའི་སྐད་དུ་text area ཟེད།
ཡི་གེའི་རྒྱ་ལྡ། སྒྲ་རིག་པ་ལས་གསལ་བའི་སྒྲའི་གཞི་ཡི་གེའི་རྒྱ་ལྡ་སྒྲེ་བཙོན་འདོད་དང་། རྒྱང་།
གནས། བྱེད་བ། ཙོམ་བ་བཅས་སོ།།
ཡི་གེའི་ཆ་ཆད་བསྟན་བཅོས། དབུ་མེད་ཟིས་མ་དཔེ་རིང་ཤོག་གངས་ཧམ་ཡོད་པ་ཞིག་སྒྲེ། སུམ་བ་
གནོད་སྦྱིན་གྱི་སྒོ་བ་མ་རོང་པོས་མཛད་བ།
ཡི་གེའི་རྟགས་གསུམ། བོ་དང་། མོ། མ་ཞིང་གི་རྟགས་སོ།།
ཡི་གེའི་སྟེང་གི་སྟེང་བ་གསུམ། ཉ་རོ་དང་། གི་གྲ། འཁྱེད་བྱ་གསུམ།
ཡི་གེའི་འཇུག་པའི་གནས་བརྒྱད། སྒྲ། སྐད། མིང་། མཆོན་མ། བད། ཐ་སྙད། ཆིག་དོན་གོ།།
ཡི་གེའི་གནས་ཆད། སྒྲིར་བཏང་ཡི་གེ་རེ་རེ་བའི་སྒྲ་འབྲིན་པའི་ཡུན་ཆད་མིག་འཇུག་གི་ཆད་དུ་བཤད།
ཡི་གེའི་ནམ་གཞག ① སྒྲིར་བཏང་ཡི་གེ་ལ་ཨྲ་ཡི་དང་ཀླ་ཡི་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་ཀླ་ཡིའི་ནང་
གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག ②ཡི་གེ་སྒྲོར་ཚུལ་སྟོགས་བཤད་པའི་གཞུང་།
ཡི་གེའི་བྱེ་མོ། ① ཡི་གེའི་རྩ་བའས། ཀ་སྟོགས་སུམ་ཟུ། ② ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲོག་གང་བྱེད་ཀྱི་མ་དཔེ།

ཡི་གེའི་སྐྱོར་བ། མིང་ཆོག་ཡི་གེ་སོགས་ཀྱི་སྡེ་བ་སྐྱོར་བྱེད་སྐྱད་ས་ཤིག
ཡི་གེའི་སྐྱོར་བ་ཆ་ཆད། ལྷུང་པོས་མཛད་པ་མན་ངག་སྟོང་ཐུན་དང་ཡིག་བཤད་ལག་ལེན་སོགས་
དོན་ཚན་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པ། དབུ་མེད་གྲིས་མཛོ།
ཡི་གེའི་དབྱངས། ཨ་སོགས་དབྱངས་ལྔ།
ཡི་གེའི་མ་དབེ། ① མ་གཞིའི་ཟེན་གྲིས། ② ཀ་དེ་བ་བཅ་ཡི་གེ་གཟབ་གཤམ་གྱི་མ་ཡིག་ཡག་པོ་
དཔེར་ལྟ་
ཡི་གེའི་ཆོགས་པ། སྟོན་རྗེས་མིང་གསུམ་འདུས་པའི་མིང་ཆོག་གཉིས་ཀྱི་ཚོས་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡི་
གེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱི་མོ་ཨ་དང་ཀ་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་འདུས་པ་ལྟན་མེན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ནང་
གསེས་ཤིག
ཡི་གེའི་ཆོགས་གསུམ། མིང་གི་ཆོགས། སྤང་རྣམ་དབྱེའི་ཆོགས། བྱ་བའི་ཆོགས་སོ།
ཡི་གེའི་གཞི། ① དབྱངས་དང་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་སྒྲ། ② འོག་བྱ་དང་འོང་བྱང་སོགས།
ཡི་གེའི་གཞི་ཅན། [མངོན]-འོང་སྟག་པ།
ཡི་གེའི་གཟུངས། སྟགས་ཀྱི་ཡིག་འབྲུ།
ཡི་གེའི་འོག་གི་མཛེས་པ་གསུམ། ཡ་བཏགས་དང་། ར་བཏགས། འབས་ཀྱ་གསུམ།
ཡི་གེའི་རིགས། ཡི་གེའི་ནང་ཡིག་རིགས་དུག་ཅུ་ཅ་བཞི་དང་དུག་ཅུ་ཅ་བདུན་སོགས་བཤད་ཚུལ་
མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་དང་། དེ་འདྲེན་ཚུལ་ལ་ཡང་། བཀའ་འགྱུར་རྒྱལ་ཅེ་ཐེས་སྤངས་མ་དང་།
ཆལ་བ་བཀའ་འགྱུར། རྟག་ཆང་ལོ་རྒྱ་བའི་རིག་གནས་ཀྱན་ཤེས། ཏུ་ལའི་ཁྲ་ས་སྒྲི་བྱེད་ལྔ་བས་
མཛད་པའི་ཅིས་དཀར་ནག་གི་གྲིས་ལན་སོགས་ལས་གསུང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་དང་།
ཡིག་རིགས་དུག་ཅུ་ཅ་བཞིའི་ནང་ནས་དེང་སང་གིས་རྒྱུན་ཡོད་པ། ལྷུང་ཁོང་སེང་མ་དང་
ཤ་ཆེན་གཉིས། རྟེན་ཀ་ལ་ཡིག་གཟུགས་མི་འདྲ་བ་ལྔ། ར་ག་རའི་ཡི་གེ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུག
ལྟུལ་དང་། རྒྱ་མཆོ་མཐལ། ཀ་མི་རའི་ཡི་གེ་སོགས་སོ།
ཡི་གེའི་ལྷ། སྟོང་ཉིད་དེ་ཀྱང་རྫོང་བ་རྒྱ་དཀྱིལ་གྱི་རྣམ་པར་བསྐྱུར་ནས་སྟགས་ཀྱི་ཡིག་འབྲུ་ས་བོན་
བསྟོམ་པ། རྒྱ་རྒྱུད་ལྟ་དུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག

ཡི་ཆད་པ། སེམས་སྐྱོ་བ་དང་ཞུམ་པ། ལན་བརྒྱར་པམ་ཡང་ཡིད་ཐང་མི་འཆད་པ། བཟང་བསྟོད་
ངན་སྒྲུབ་མེད་པ་དང་། གོ་ལྟོག་བྱས་ཆེ་བཟང་སོ་རྣམས་ཀྱང་ཡི་ཆད་པར་འགྱུར་བ་དེས་སོ།།

ཡི་ཐང་ཆད་པ། ཡི་ཆད་པ་དང་དོན་གཅིག་

ཡི་དམ། ① རྒྱུད་སྡེ་ལས་བཤད་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བསྟེན་བྱའི་ལྟ་སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་
རྣམས། ཡི་དམ་གྱི་ལྟ། ② དམ་བཅའ་དང་། ཁས་ལེན། ཡི་དམ་བཅའ་བ། ཡི་དམ་བརྟན་བ།

ཡི་དམ་གྱི་སྒྲགས། རྒྱུད་སྡེ་རང་རང་གི་ལྟའི་ཅ་སྒྲགས་དང་ཉེ་སྦྲིང་སོགས།

ཡི་དམ་གྱི་ལྟ། རང་ཉིད་གྱིས་དད་གྲུས་དང་ཡིད་ཆེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་ལྟ་སྟེ། སྐྱབས་སུ་བཟུང་འོས་པའི་ལྟ་
འཁོ་བ་རིགས་དྲུག་ནང་གི་ལྟ་རྣམས་འདིར་མི་གཏོགས། བྱི་སངས་རྒྱལ་གྱིས་སྐྱུལ་པའི་ཡི་དམ་
ཞི་བ་དང་ཁོ་སོ་སྣ་ཆོགས་ཡོད་ཅིང་། མོད་དུ་ཆོས་ལུགས་ཁག་ཆང་མས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་
པའི་ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་ཡོད་ལ། ཆོས་ལུགས་སོ་སོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་ཡང་ཡོད།

ཡི་དྲགས། ངན་འཁོ་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་ཞིག་སྟེ། ཟས་སྒོམ་ཡིད་ལ་བཏགས་པས་ན་ཡི་དྲགས། ཡི་
དྲགས་གྱི་འཛིག་རྟེན། ཡི་དྲགས་ནང་སྦྱིབ་ཅན། ཡི་དྲགས་ཕྱི་སྦྱིབ་ཅན། ཡི་དྲགས་ལྷ་བ་ཅན། མིང་
གི་རྣམ་གངས་ལ་ངན་བྱུང་དང་། རྒྱ་པོ་རབ་མེད། དཔལ་མིན། དུན་ཆོགས་མིན་བཅས་སོ།།

ཡི་དྲགས་གྲོང་བྱེད། ཡི་དྲགས་འཛིག་རྟེན་ནས་སྐྱེ་གནས་ཏེ་ཡང་ཁིང་ཡིད་ཆད་པའི་རྣམ་བཤད་གྱི་ཡུལ།

ཡི་དྲགས་གཏེར་སྤྱང། རྒྱ་ལོར་ཡོད་ཀྱང་བེད་སྤྱོད་མི་བྱས་པའི་དཔེ།

ཡི་དྲགས་གདོན། ཡི་དྲགས་ཞེས་པའི་དེས་ཆོག་ནི་ལེགས་སྦྱར་སྐྱད་གྱི་ཐེ་ཏྲ་ཀའི་སྐྱེ་ལས་བྱངས་
པས། ཤིན་ཏུ་བྱིར་མི་ལྟོག་པར་སོང་བས་སམས་བཀེས་སྒོམ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་ལོན་པས་ཡི་དྲགས་
དང་། ཡང་ན་ཡིད་ལ་རྟག་ཏུ་ཟས་བཏགས་པས་ཡི་དྲགས་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་སའི་འོག་ཏུ་དཔག་
ཆད་ལྟ་བུའི་སར་གནས་ཤིང་། མིད་པ་ཁབ་མིག་ལྟར་སྤྲོ་བ་དང་། ལྟོ་བ་ཆེ་བ། ཡན་ལག་ཤིན་
ཏུ་སྤྲོ་བ། རྟག་ཏུ་ཟས་སྒོམ་འཆོལ་ཁིང་བཀེས་སྒོམ་གྱིས་མཉམ་བཤེས་གི་མིང་ཡིན་པས་དེས་
གཞོད་པ་གཏོར་བའི་ནད་ལ་ཡི་དྲགས་གྱི་གདོན་ཞེས་ཟེར་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་དཔལ་འཛོམས་མཛད་
པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྦྱིང་སོ་བསྐྱས་པ་ལས། ཡི་དྲགས་གདོན་གྱིས་ཟེན་པའི་རྟགས།
སྤྱོད་ཚུལ་དེ་ནི་ཡི་དྲགས་འབྲ། འདར་ཁིང་ཟས་ལ་མི་དགའ་དང་། ཅད་གཅོད་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་

བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཡི་དྲགས་ནང་གི་སྤྱི་བ་པ་ཅན། ཡི་དྲགས་ཁ་དང་མིང་པ་ཏ་ཅང་སྤ་ཞིང་ལྟོ་བ་ཆེ་བའི་རིགས་ཤིག
ཡི་དྲགས་ཕྱི་ལྷོ་སྤྱི་བ་པ་ཅན། ཡི་དྲགས་ཟས་སྒོ་མ་མི་ཆེད་པའམ། ཆེད་ཀྱང་ལོངས་སྤྱོད་མི་རྒྱས་པའི་
རིགས་ཤིག

ཡི་དྲགས་རྩ་འབྲུལ་ཆེ་བ། ཡི་དྲགས་སྟོབས་ཆེན།

ཡི་དྲགས་ཟུང་། བྱིངས་ན་གནས་པ་དང་། ཁ་འཛོར་བ་གཉིས་སོ།།

ཡི་དྲགས་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལྟོ་རྫོང་ཁོངས་རྒྱལ་མོ་རྩ་ཆུའི་འགམ་དུ་ཡོད།

ཡི་དྲགས་གསུམ། ཕྱི་ལྷོ་སྤྱི་བ་པ་ཅན་དང་། ནང་གི་སྤྱི་བ་པ་ཅན། གཉིས་ཀའི་སྤྱི་བ་པ་ཅན་ཏེ་གསུམ།

ཡི་ཕ་དུང་རེ། སེམས་སྟོ་ལྟ་རེ།

ཡི་ཕ་མོ། ཉམས་ཐག་ཅིང་སྤྱི་ཆེད་ལུལ་དུ་གྱུར་བ། རྒྱ་སྐད་ལྷོ་ཤོ་ཞེས་པའི་དོན་དང་གཅིག་ཡིན།

ཡི་འཕྲིག་པ། [ཆིང་]དོགས་པའམ་ནས་ཏྲོག་ཟ་བ།

ཡི་མི་རང་བ། མི་བཅེ་བ་དང་། དང་དུ་མི་ལེན་པ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་ནས་གངས་ཡིན།

ཡི་མ་རང་། ཡིད་ཀྱི་འདོད་མ་ཆེན་པ། རྫོ་བདེ་པོ་མེད་པར་གྱུར་བ།

ཡི་སྤྱག་པ། སེམས་སྤྱག་པའམ་སེམས་པམ་པ།

ཡི་མོ། [ཆིང་]དགའ་བ།

ཡི་ཅི། རྒྱག་པ་འཁྱད་ཁྱེད་འདག་ཟས་ཤིག འཁྱད་ཁྱེད་ཀྱི་དག་ཟས་ཏེ

ཡི་རང་བ། སེམས་དགའ་བ་དང་མོས་པ། གཞན་གྱི་བདེ་བ་ལ་ཡི་རང་བ། གཞན་གྱི་གསུངས་པ་

ལ་ཡི་རང་བ། ཡི་མི་རང་བ། ལས་འགན་ཁུར་དུ་ལེན་པ་ཡི་རང་བ། དགའ་མགུ་ཡི་རང་། ཡི་

རང་གོང་བཀྱར།

ཡི་རེ་སྤྱག་ ཡི་སྤྱག་པ་དང་དོན་གཅིག

ཡི་ཤི་བ། ཡི་ཆད་པ་སྟེ་སྟོ་ཤི་བའང་ཟེར། ལུལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་ཅི་རིགས་ལ་དམིགས་

ནས་ངས་མི་རྒྱས་སོ་སྤྱེ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་སྟོ་ཤི་བའམ་ཆག་ནས་སེམས་སྤྱགས་ཉམས་པ།

དཀའ་ལས་བྱུང་ཡང་ཡི་མི་ཤི་བ།

ཡིག་ཡི་གེའི་བསྐྱུས་མིང་། ཀ་ཡིག་ག་ཡིག་གིས་འབྲུལ། ཚིམ་ཡིག་ཆད་ཡིག་ཆིངས་ཡིག་བསྐྱར་

ཡིག་བཏང་ཡིག་ལམ་ཡིག་འབྲུག་ཡིག་རྒྱང་ཡིག་ཡིག་ཁག་ཡིག་བསྐྱར།

ཡིག་སྒྲིག། ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲོལ་ལྟར་གྱི་སྒྲིག་ཆའམ་ཡིག་ཐོག་གི་སྒྲིག་ཆ།

ཡིག་སྒྲོགས། འཕྲིན་ཡིག་འཇུག་སྒྲོད་ཀྱི་ཕྱི་ཕྱབས།

ཡིག་རྒྱང་། ① རྩོན་འཇུག་རྩེས་འཇུག་མགོ་ཅན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཡིག་འབྲུ་རྒྱང་པ། ② འབྲུལ་

རྩོན་དངོས་པོ་སོགས་མེད་པའི་བསྐྱར་ཡིག་དབྱིན་སྒྲིག་ཏུ་text ཟེར།

ཡིག་རྒྱང་ཚིམ་སྒྲིག་སྒྲོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྒྲིག་ཏུ་text editing ཟེར།

ཡིག་སྒྲོགས། ① ཡི་གེ་ཁྲུག་སྒྲོད་ཤོག་ཁུག་སྟེ་ཡིག་ཕྱབས་ཀྱང་ཟེར། ② སྒྲོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་

གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྒྲིག་ཏུ་envelope ཟེར།

ཡིག་སྒྲོན། ① ཡི་གེ་མ་དག་པ། ② ཡིག་གཟུགས་མ་ལེགས་པ། ③ ཆིག་དང་དོན་ལ་སྒྲོན་ཡོད་

པའི་ཡི་གེ།

ཡིག་དཀར། དབྱ་ཅན།

ཡིག་དཔྱུས། ① ཡིག་ཐེང་གི་དཔྱུས་ཆད། ② ཅ་བ་དང་མཆན་བྲ་གཉིས་ཀྱི་ཅ་བ། ③ ཡིག་

གཟུགས་ལ་མལ་པ།

ཡིག་བརྐོས་པ། ཡི་གེའི་བར་བརྐོས་རྒྱབ་མཐན།

ཡིག་བསྐྱར། བསྐྱར་ཡིག་ཡིག་བསྐྱར་གཏོང་བ། ཡིག་བསྐྱར་ཐོག་གི་སྒྲོབ་ཁྲིད།

ཡིག་བསྐྱར་རོ་གཏུག་སྤྱི་དམངས་དང་། ཁྲིམས་མི། ཅ་འཇུགས་དག་བཅས་ཀྱིས་འཕྲིན་ཡིག་དང་།

ཁ་བར། རོ་གཏུག་སོགས་པའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཤག་གི་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་

དང་ལ་གནས་ཚུལ་ཞུ་བ་དང་། བསམ་འཆར་དང་། ཟློས་འགོ་རེ་བ་བཏོན་ཞིང་། འབྲེལ་ཡོད་

སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཁྲིམས་ལྟར་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་བྱེད་སྒྲོལ་ཟེར།

ཡིག་བསྐྱར་ནམ་གཞག་འཕྲིན་ཡིག་འབྲི་བའི་ཐབས་ལམ་དང་བསྐྱར་ཕྱགས་ཀྱི་བཤད་པ།

ཡིག་བསྐྱར། [ཡུལ] འབྲི་མཁན་རང་མིང་འགོད་མི་རྣམས་པའི་གཏམ་འཆལ་ཡི་གེ།

ཡིག་ཁུག ① ཡི་གེ་ལྷན་སའི་ཁུག་མ་ཆེ་ཆུང་མ་དེས་པའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་། ② རྫོག་ཟུང་འབྲུལ་
འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་folder
ཟེད། ཡིག་སྒྲིལ་དང་། ཡིག་ཆ་གས་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་ནུས་གངས་ཡིན།

ཡིག་ཁུག་གདམ་ཆན། རྫོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་folder options ཟེད།

ཡིག་ཁུག་བཟོ་བ། རྫོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་create folders ཟེད།

ཡིག་ཁྲ། རྩོད་པ་ཐག་བཅད་ཀྱི་དབྱེད་མཆམས་ཡི་གེ།

ཡིག་མཁན། ① ཡི་གེ་པའམ་དབྱེད་ཡིག་མིང་གི་ནུས་གངས་ལ་དབྱེད་ཡིག་དང་། འབྲེ་མཁན། སྤྱི་ག་
ཙན། སྤྱི་ག་ཙན། ཡི་གེ་བ། ཡི་གའི་མཁན་པོ་བཅས་སོ།། ② [མདོན]འིང་གི་སྤྱི་འབྲུལ་ཞིག་

ཡིག་འཁོད་ཁྲིམས་ལུགས། ཡིག་ཐོག་ཏུ་གསལ་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་ལ་ཟེད།

ཡིག་འཁོད་ཙ་ཁྲིམས། ཡིག་ཐོག་ཏུ་གསལ་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ཙ་ཁྲིམས་ལ་ཟེད།

ཡིག་སྒྲིལ། རྫོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་mailbox ཟེད།

ཡིག་རྒྱ། ① ཡི་གེ་འདུག་སའི་ཕྱི་རི་རྒྱ། ② སྒོ་ཐེལ་ལྟ་བུའི་བཀའ་ཡིག་ ③ ཡིག་སྒྲོགས་ལ་བརྒྱབ་པའི་ཐེལ།
ཡིག་རྒྱགས། ཡི་གེ་བྲིས་གཞུགས་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་ཆོད་གཞི། ཡིག་རྒྱགས་ལེན་བ།

ཡིག་སྒྱུར། ① ཡིག་རིགས་མི་འདྲ་བ་པར་ཆུང་དུ་སྒྱུར་བ། ② ཡིག་རིགས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་
བསྒྱུར་མཁན། དབྱིན་སྐད་དུ་to translate ཟེད།

ཡིག་སྒྱུར་དུས་ཆོད། རྫོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་ ཟེད།

ཡིག་སྒྱུར་ལས་ཆོག་ རྫོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་translation program ཟེད།

ཡིག་མགོ་སྟེ། དབྱ་ཙན་ཀྱི་ཡི་གའི་ཐོག་མར་བྲི་རྒྱུའི་མགོ་རིས་ ༡༡༡ འདི་ལྟ་བུའི་མིང་།

ཡིག་བརྒྱ། ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་བསྐྱུས་ཆིག་

ཡིག་བསྐྱེལ། རས་དང་ལོག་བྱ་སོགས་ཀྱི་ཁུད་དུ་བསྐྱེལ་བའི་ཡི་གེ

ཡིག་ཆ། དཔེ་ཆ་དང་ཡིག་རིགས་སྒྲ་ཆོགས། ཆད་ལྷན་ཡིག་ཆ། མི་རིགས་སྲིད་ཅུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ།
མཆན་ཉིད་ཡིག་ཆ།

ཡིག་ཆ་སྐྱར་བ། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་mail file ཟེད།

ཡིག་ཆ་ཁ་རྒྱག་སྟེ། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་close document ཟེད།

ཡིག་ཆ་ཁ་འབྱེད། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་open files ཟེད།

ཡིག་ཆ་སྐྱར་བ། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་convert file ཟེད།

ཡིག་ཆ་བཟུང་བ། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་replace file ཟེད།

ཡིག་ཆ་ཉར་ཆགས། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་file save ཟེད།

ཡིག་ཆ་མཉམ་སྦྱོད། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་file sharing ཟེད།

ཡིག་ཆ་དོ་དམ། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་manage documents ཟེད།

ཡིག་ཆ་གདམས་པ། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་select file ཟེད།

ཡིག་ཆ་པབ་ལེན། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ downloading fileཟེར།

ཡིག་ཆ་སྤྲད་སྟེ། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོང་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ file protectionཟེར།

ཡིག་ཆའི་གདམ་བྱང་། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་

སྟོང་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ file menusཟེར།

ཡིག་ཆས། ཡི་གའི་ཡོ་བྱང་།

ཡིག་ཆུང་། ① ཚུགས་ཐུང་ལས་ཐུང་ཐད་ཆུང་བ་གི་གྲུ་གྲུ་བྱེད་དུ་བསྐྱངས་པའི་ཡིག་གཟུགས། ②

སྤིང་གཞུང་རྒྱུང་པའི་སྐབས་བརྒྱུད་གཏོང་གི་ཡིག་ཆུང་། ③ དཔེ་ཆའི་ཡིག་ཆེན་མཆམས་ཀྱི་

མཆན་བུ་ཡི་གེ་ཆུང་བ། ④ ལྷ་གཞས་ཀྱི་ནང་དུ་འཕྲིན་ཡིག་ལ་གོ་རྒྱ།

ཡིག་ཆེན། ① ཅ་བའི་ཡིག་འབྲུ། ② ཡིག་གཟུགས་ཆེན་སོ།

ཡིག་ཆེན་ཆགས་པར། རང་གི་བསམ་འཆར་རམ་ཆབ་སྤིང་གི་འདོད་ཚུལ་སོགས་ཡིག་ཆེན་དུ་

བཀོད་ནས་གུང་དོས་སུ་སྦྱར་བར་བྱ་བའི་ཡིག་རིགས་དེའི་མིང་།

ཡིག་མཆན་འགོད་པ། གན་རྒྱ་སོགས་ཡིག་ཆ་ཅི་རིགས་ལ་མོས་མཐུན་བྱས་པའི་མིང་རྟགས་བཀོད་པ།

ཡིག་མཐུག་ ཡི་གའི་གཞུགས་མཐ་མཐུག་

ཡིག་འཛོག་མཛད། གསུང་རྩོམ་མང་དུ་མཛད་པ།

ཡིག་ཉོག་ བན་མི་ཐོགས་པའི་ཡི་གེ་

ཡིག་རྒྱུང་། གནའ་མོའི་ཡིག་རིགས།

ཡིག་རྟོག་ གོ་མི་ཆོད་པར་སོང་བྱེད་པའི་ཡིག་རིགས་མང་སོ་འདུས་པ།

ཡིག་གཉེར། ཡིག་ཆ་དོད་པ་བྱེད་མཁན།

ཡིག་རྟགས་འག་འབྱེད། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་

སྟོང་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ character recognitionཟེར།

ཡིག་སྟེང་། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོང་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ upon textཟེར།

ཡིག་རྟེན། ཡི་གེ་དང་མཉམ་དུ་འབྲུལ་སྒྱུ་འདྲི་དངོས་རིགས།

ཡིག་ཐོག་ཡི་གེར་བཞོན་པ། ཡིག་ཐོག་འཕྲུལ་པོ། ཡིག་ཐོག་རྒྱགས་སྒྲོད། ཡིག་ཐོག་གཏམ་བཤད།

ཡིག་ཐོག་བསམ་འཆར།

ཡིག་ཐོག་ཞུ་ཆིག་སྒྱུ་གྲུས་ཡི་གེར་བབ་པའི་ཞུ་ཆིག་ལ་བརྟེན།

ཡིག་ཐོག་གསལ་བཤད། ཡི་གེའི་ལམ་ནས་གསལ་བཤད་བྱས་པའི་ཡིག་ཆ།

ཡིག་དན། ① གཉིས་མོས་ཀྱིས་བཞག་པའི་ཡི་གེ ② ཆགས་ཡིག་

ཡིག་དན་འཛོག་པ། རྒྱལ་ཁབ་བཅས་སྤིང་དབང་གཉིས་དབང་ལ་ཆིངས་ཡིག་བཞག་པར་གོ་ཡང་ན་

ཆིངས་ཡིག་འཛོག་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

ཡིག་དུག [ཡུལ]མི་མདོན་པར་ཆིག་དོན་ལ་སྒྲོན་གཏོང་བའི་ཡིག་དུག་

ཡིག་དུམ། སྒྲིག་སྒྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་fieldཟེར།

ཡིག་དུག་ཡི་གེ་དུག་མའི་བསྐྱས་ཆིག་

ཡིག་དུག་རང་བྱུང་། མ་ཉི་ཡིག་དུག་བྲག་གི་ལྗེ་བས་སུ་མ་བཞོས་པར་རང་བྱུང་དུ་ཐོན་པ་ལ་ཟེར།

ཡིག་དུག་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རི་བོ་ཆེ་རྒྱུད་གི་སྟོ་རྒྱུད་དང་། ལྟོ་རྒྱུད་ཆེད་གི་བྱང་།

ཤར་མཆམས། དཔལ་ཤོད་རྒྱུད་གི་བྱང་དོས་བཅས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་

དོས་ནས་སྤྱི་༤༩༩ཡོད།

ཡིག་གདང་། ཡི་གེ་འགེལ་སའི་གདང་བྲ།

ཡིག་མདོག་སྒྲིག་སྒྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་text colorཟེར།

ཡིག་ནག་དབུ་མེད་ལ་ཟེར།

ཡིག་ནག་རྒྱ་བཤལ། གཉིས་མོས་ཀྱིས་བཞག་པའི་ཡིག་རིགས་ཅི་མེད་རྟོག་རོལ་དུ་བཏང་བའི་དབེ།

ཡིག་ནོར། ཡི་གེ་མ་དག་པ།

ཡིག་པར། ཤིང་སོགས་ལ་ཡི་གེ་བཞོས་པའི་པར་གཞི།

ཡིག་དཔར། ཡིག་པར་དང་འབྲ།

ཡིག་དཔེ། འབྲི་མྲོག་སྤྱད་གཞིའི་མ་དཔེ།

ཡིག་དཔོན། མི་གཅིག་གིས་བསྐྲགས་ཏེ་མི་གཞན་ཞིག་གིས་འབྲི་བའི་མིང། ཁྱོད་ཀྱིས་ཡིག་དཔོན་གནང་དང་། ངས་ཐེས་ཆོག།

ཡིག་ཕྱད། སྤར་བྱ་མི་སམ་རྩོད་ས་བོད་ཡིག་གསར་དུ་བཅུམས་རྗེས་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོར་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་ཡིག་ཕྱད་ཕྱལ་བའི་ཆོག་རྒྱུ་དང་པོ་བཞེར་གྲག་ཀྱིང་ཀྱི་དབྱངས་བཞི་མ་འབྲེལ་བའི་ཨ་རེས་རྒྱུད་པ་དང་། ཆོག་རྒྱུ་ལྔ་པར་འབྱེད་བྱ། ཆོག་རྒྱུ་དྲུག་པར་གི་གྲ། ཆོག་རྒྱུ་བདུན་པར་ན་རོ། ཆོག་རྒྱུ་བརྒྱད་པར་ཞབས་ཀྱུའི་རེས་པ་བཅས་སྟན་དག་གི་གཞུང་བཞིན་སྤྱར་ཏེ་ཕྱལ་བའི་སྤྱ་རྒྱན་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག།

ཡིག་ཐེང་། ཡི་གེའི་ཐེང་སྟར།

ཡིག་ཐེང་དང་པོ། སྒྲིག་སྐྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་top rowཟེར།

ཡིག་འཕྲིན། གནས་ཚུལ་གང་ཞིག་པན་རྒྱུན་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཏང་བའི་ཆ་འཕྲིན།

ཡིག་བར། ① ཡིག་འབྲུད་དང་ཡིག་འབྲུ་བར་གྱིས་སྟོང་ཆ། ② ཡིག་ཐེང་དང་ཡིག་ཐེང་བར་གྱི་སྟོང་ཆ། ཡིག་འབྲུལ་ཞུ་བཅར། ཡི་གེ་སྐྱར་ཡོང་བ་ལ་སྐྱུ་ངོ་མ་བཅར་འཕྲིར་ཡོང་བ། ཡང་ན་ཡིག་འབྲུལ་ངོ་བཅར་ཅེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

ཡིག་འབྲུ། ① དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་སོ་སོ་སྟེ། གཟུགས་ཞེས་པར་ཡིག་འབྲུ་བཞི་ཡོད་པ་ལྟར་རོ། ② སྒྲིག་སྐྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་wordཟེར།

ཡིག་མོངས། ཡི་གེ་མི་ཤེས་མཁན།

ཡིག་ཅིས། ① ཡི་གེ་དང་ཅིས། ཡིག་ཅིས་ལ་མཁས་པ། ② ཡིག་ཐོག་ནས་བརྒྱབ་པའི་ཅིས།

ཡིག་ཆགས། ཡིག་རིགས་བདག་གཉེད། དབྱིན་སྐད་དུ་archive fileཟེར།

ཡིག་ཆང་། ① ཡིག་ཆང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བསྟུས་མིང་། ② ཡིག་རིགས་ཉར་ཆགས་ཐེངས།

ཡིག་ཆ་དང་གཉེར་བ། སྐར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཡིག་ཆ་དང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བྱང་ཡིག་ཆེན་མོ་
བཞིའི་འོག་གི་ལས་བྱེད་གཙོ་ཆེ་བ་ཞིག།

ཡིག་ཆ་དང་བྱུག་རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་སྐྱམ་པོའི་སྐབས་ལོ་གནས་དང་བྱ་དགར་གནང་བའི་བྱང་བྱ་ཡི་
གོ་འཁོད་པ་སྟེ། ༡ གཡུ་ཡིག་ ༢ གསེར་ཡིག་ ༣ དངུལ་ཡིག་ ༤ སྤྲ་མེན་གྱི་ཡི་གེ་ ༥ ཟངས་གྱི་
ཡི་གེ་ ༦ ལྷགས་གྱི་ཡི་གེ་བཅས་བྱུག་པོ་དེ་དེ་ལ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་དེ་ཡོད་ཅིང་། ཡི་གེ་དེ་དག་
ནི་ཁྲོན་པོ་རབ་ལ་གསེར་གཡུ་གཉིས་གྱི་ཡི་གེ་དང་། ཁྲོན་པོ་འབྲིང་བར་དངུལ་དང་སྤྲ་མེན་
གཉིས་གྱི་ཡི་གེ་ ཁྲོན་པོ་ཐ་མར་ཟངས་དང་ལྷགས་གྱི་ཡི་གེ་བཅས་སྟོད་སྟོལ་ཡོད། དེ་ཡང་
[ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་]ལས། ཡིག་ཆ་དང་ནི་རབ་གསེར་གཡུ་གཉིས། འབྲིང་
དངུལ་དང་སྤྲ་མེན་གཉིས ། ཐ་མ་ཟངས་ཡིག་ལྷགས་ཡིག་སྟེ་བྱུག་པོ་དེ་དེ་ལ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་
དེ་དབྱེ་བས་བཅུ་གཉིས་སོ། དེ་ཡང་གྲུང་ཁྲོན་ཆེན་མོ་ལ་གཡུ་ཡིག་ཆེན་མོ་གནང་། གྲུང་ཁྲོན་
འབྲིང་དང་ནང་ཁྲོན་ཆེན་པོ་ལ་གཡུ་ཡིག་ཆུང་དུ། གྲུང་ཁྲོན་ཐ་ཆུང་དང་ནང་ཁྲོན་འབྲིང་པོ།
བཀའ་ཡོ་གལ་འཆོས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་གསེར་ཡིག་ཆེན་པོ། ནང་ཁྲོན་ཐ་ཆུང་དང་བཀའ་
ཁྲོན་འབྲིང་ལ་གསེར་ཡིག་ཆུང་དུ། བཀའ་ཁྲོན་ཐ་ཆུང་ལ་སྤྲ་མེན་གྱི་ཡི་གེ་གནང་། གཞན་ཡང་
ཆོས་གྲུའི་སྟོབ་དཔོན། སྤྱིའི་སྤྲུགས་མཁན། སྟོད་སྟོང་གི་དབང་ཁྲོན་ཆུས་ལ་དངུལ་གྱི་ཡི་གེ་
ཆེན་པོ་བྱིན་སྐྱེ་འཆོ་བའི་བོན་པོ། གཞེས་མལ་བཅུགས་ཁབ། བྱང་ཐང་གི་ས་མཁན། མཐའི་
སོ་ཁ་སྤྱང་བ་དང་། སྐྱུ་མཁར་གྱི་ཅེ་སྤྱང་སོགས་ལ་དངུལ་ཡིག་ཆུང་བ། ཡབ་འབངས་རུས་
བྱུག་སོགས་ལ་འཁར་བའི་ཡི་གེ། སྟོང་དཔོན་རུ་དཔོན་སོགས་ལ་ཟངས་ཡིག་གཡུལ་དུ་དབའ་
བ་ལ་ལྷགས་ཡིག་ ཡང་ཐ་ཤིང་སྐྱུ་ཆུ་རིས་གྱི་ཡི་གེ་འབངས་པལ་པ་ལ་གནང་སྐྱད།

ཡིག་ཆ་དང་ལས་ཁུངས། སྐར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། དེའི་ལས་འགན་ནི་དགོན་
པ་ཁག་གི་ཆོས་ཁྲིམས་གཞིར་རྒྱ་དང་། དགོན་པའི་འགོ་བྱེད་བསྐོ་འཐེན། ཅེ་བྱང་གི་གོ་གནས་
སྟོར་འཛོག་སོགས་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ནང་སྟུན་ཞུ་འབྲུལ་མི་ཆུས་ཀྱི་གནད་དོན་ཆུས་ཡང་ཞུ་
མར་ལན་བྱེད་མཁན་ཡིག་ཆ་དང་གཉེར་བ་གཅིག་ལས་བྱེད་པ་ཅེ་བྱང་དཀྲུ་མ་བཅུ་གཉིས། དེ་
མོ་བ་གཅིག་ ཡིག་ཆ་སྟོབ་བྱུག་ཅེས་པ་ཡིག་ཆ་དང་འཛོགས་སྐབས་བྱང་ཡིག་ཆེན་མོ་བཞི་ལ་

གསོལ་ཇ་འབྲུལ་མེ་བཞི། ཨེ་བ་ཡོན་བདག་ཟེར་བ་གཅིག་བཅས་ཡོད།
ཡིག་ཆངས། སྤར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་གྱིས་སྟོན་པོ་རྣམས་ལ་བྱ་དག་འགན་བའི་ཡིག་ལམ།
ཡིག་ཆད། ① ཡིག་གཟུགས་སྤངས་འབྲས་ཚུ་ཆད། ② ཡིག་རྒྱགས། ཡིག་ཆད་རྩལ་མ། ཡིག་
ཆད་ལེན་པ།
ཡིག་རྒྱགས། ཡིག་གཟུགས་ཞེས་པའི་དོན། རྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་
སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་font styleཟེར།
ཡིག་རྒྱགས་སྟེ་ཁོག་ རྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་font style outlineཟེར།
ཡིག་ཆོགས། ཡི་གེའི་ཆོགས་པའི་བསྟན་ཆེག
ཡིག་མཛོད། ཡིག་རིགས་མང་པོ་འཛོགས་པའི་ཁང་པ།
ཡིག་འཛིན། རྣམས་སྟོད་ལེན་སོགས་ཀྱིས་ཉེ་ཐེལ་ཅེ་བཏབ་པའི་ཡི་གེ ཡིག་འཛིན་བཞག་པ།
ཡིག་ཟམ། འཕྲིན་ཡིག་སྟེལ་འཕྲེན།
ཡིག་ཐོར། ཡིག་ཆོགས་མང་ཉུང་གི་འཁོར་གྲངས། ཡིག་ཐོར་ཡང་བ། ཡིག་ཐོར་རྩོམ་དོགས་ཀྱིས་
རེ་ཞིག་བཞག་པ།
ཡིག་གཟུགས། ཡི་གེའི་བཟོ་དབྱིབས། ཡིག་གཟུགས་མཛེས་ཀྱང་དག་ཆ་མེད་ན་ཕན་ཐོགས་ཚུང་།
དབྱིན་སྐད་དུ་fontཟེར།
ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་ཁ་དོག་ རྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་font colorཟེར།
ཡིག་གཟུགས་འབྲི་རྩལ། ཡིག་གཟུགས་མཛེས་པོར་འབྲི་རྩལ་གྱི་ལག་རྩལ་ལ་དགོས་པའི་
གཞུངས་ལུགས།
ཡིག་རིགས། བཟོད་བ་སྤྲ་ཆོགས་བཞེད་པའི་ཡི་གེ་རྣམས། ཡིག་རིགས་ཉར་སྟོགས། ཡིག་
རིགས་འདྲ་གཉིས།
ཡིག་རིགས་དྲུག་ཅུ་ཅ་བཞི། མདོ་རྒྱ་ཆེ་ལོ་བ་ལས་བཤད་བ་སྟར་ན། ༡ ཆངས་པའི་ཡི་གེ ༢ ཁ་

འདྲ། ཁོང་ལ་ཡིག་ལས་ནས་ལན་བཏང་བ་ཡིན།

ཡིག་ལོང་། ① ཡི་གེ་མི་ཤེས་མཁན། ② དཀར་ཆ་རྒྱབ་བའི་ཡི་གེ

ཡིག་བྱབས། འཕྲིན་ཡིག་བསྐྱར་བར་བྱིར་གཤོག་གྱེད་ཤོག་བྱའི་ཁྱག་མ།

ཡིག་ཤོག་ ཡི་གེ་འབྲི་མའི་ཤོག་བྱ།

ཡིག་གསལ། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལོ་བཅ་རིམ་བྱོན་ནས་བཏོད་པའི་བོད་ཡིག་ཡིག་གཟུགས་བྱུང་བར་

ཅན་དཔེར་ན་སྐྱོགས་ལོའི་ཡིག་གསལ་དང་། འགོས་ལོའི་ཡིག་གསལ། ཆག་ལོའི་ཡིག་གསལ།

རྫོང་གདན་ཡིག་གསལ་སོགས།

ཡིག་རྩལ། ① བན་མི་ཐོགས་པའི་ཡི་གེ་རྩལ་རྩལ། ② ཤོག་བྱ་རལ་བའི་ཡི་གེ་རྩེད་རྩལ།

ཡིག་ལྟངས། ① ཡིག་ཞོར་རམ་ཡིག་སྐྱོན། ② ཡི་གའི་ཆེག་དོན་གྱི་ལྟངས།

ཡིད། ① ཡུལ་ཤེས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རྣམ་ཤེས་ཏེ། སེམས་རྣམས་སོ།། ཡིད་འཐད་པ། ཡིད་

ལ་བབ་པ། ཡིད་གྱི་དོགས་པ། ཡིད་འཕྲོ་བ། ཡིད་འབྲུལ་བ། ཡིད་འབྲུགས་པ། ཡིད་དཔལ་ཁུས་

པ། ཡིད་གྱི་རྒྱག་རྒྱ། ཡིད་གྱིས་གངས་བཤེར་གྱེད་པ། ཡིད་ལ་སྒྲོར་བ། ཡིད་ལ་སོང་བ། ཡིད་

ལ་སྒྲག་གེར་སྒྲང་བ། ཡིད་ལ་འཆེར་སྒྲང་ཡོད་པ། ② ཡིད་ཅན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་སྲིད་པ་བརྩ་

བཞི་ཡོད་པས་གངས་བརྩ་བཞི་མཆོན།

ཡིད་ཀ་ སེམས་པ།

ཡིད་གྱི་སྐྱེ་མཆེད། རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་གྱེད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཁམས་བདུན་པོའོ།།

ཡིད་གྱི་ཁམས། ཡིད་གྱི་དབང་པོའོ།།

ཡིད་གྱི་དགྲ། ཡིད་གྱི་གཉིང་ངམ་ཡིད་གྱི་ཀྱུན་སྒྲོང་།

ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ། ① མངོན་སུམ་བཞིའི་ནང་གསེས། རང་འབྲེན་གྱེད་གྱི་དབང་མངོན་ལས་བྱུང་

ཞིང་དེའི་གཟུང་དོན་རྒྱུད་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་

གཞན་རིག་དཔེར་ན། བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་འགག་མ་ཐག་ཏུ་དེའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་

མངོན་དུས་མཐའི་རྒྱུད་ཅིག་མའི་ཡུན་ཚད་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ། དབང་མངོན་རྒྱུད་ཅིག་བྱི་མའོ།།

② རང་གི་བདག་ཤེན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་གཞན་རིག་

དཔེར་ན་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ལྟ་བུའོ། ③ བདག་གྱེན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་
ནས་རང་ཡུལ་གྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གཟུགས་སྒྲི་སོགས་དབང་མངོན་དང་དུས་མཉམ་དུ་མངོན་ཞེན་
མེད་པའི་སྒྲོ་ནམ་པ་གསར་པ་གཏོང་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོད་མ།

ཡིད་གྱི་མངོན་གསུམ་གྱི་ཆོད་མ། ཡིད་མངོན་འདོད་ཚུལ་ཡང་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དང་མི་མཐུན་ཏེ།
རང་ཡུལ་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་རྟོག་བྲལ་མི་དགོས་པར་རྟོག་པར་གྱུར་པའི་ཡིད་མངོན་
བཞེད་དེ། ཟུག་ཤེས་རྣམས་དང་རྗེས་དཔག་གིས་བྱངས་པའི་བཅད་ཤེས་དང་། དབང་མངོན་
གྱིས་བྱངས་པའི་ཡིད་ཤེས་ཆོད་མ་སོགས་དུ་མ་ཡོད།

ཡིད་གྱི་འཆར་སྒྲོ། བསམ་ཚུལ།

ཡིད་གྱི་ཉེ་བར་རྒྱ་བ། ཆོར་བ་བདེ་སྦྱག་བཏང་སྟོམས་གྱི་དབང་གིས་ཡིད་གཟུགས་སྒྲི་སོགས་ལ་
ཡང་དང་ཡང་དུ་རྒྱ་བར་བྱེད་པའོ།

ཡིད་གྱི་ཉེས་པ། བརྟེན་སེམས་ལོག་ལྟ་བུ་བཅས་ཡིད་གྱི་ཉེས་པར་སྒྱུར་བ་གསུམ།

ཡིད་གྱི་སྒྲོམ་པ། ཡིད་གྱི་མི་དགེ་བ་ཉེ་བར་སྒྲོང་བའི་སེམས་པ།

ཡིད་གྱི་འདུ་བྱེད། སེམས་གྱི་ལས་སམ་བྱ་བ།

ཡིད་གྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ། ཡིད་ཆོར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ།

ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས། ཡིད་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་

ཡིད་གྱི་སྒྱུར་ཡུལ། ཡིད་གྱི་ཡུལ་ཏེ་སྒྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད།

ཡིད་གྱི་དབང་པོ། ཡིད་དབང་དང་དོན་གཅིག་

ཡིད་གྱི་མི་དགེ་བ་གསུམ། ༡ བརྟེན་སེམས་པ། ༢ གཞོད་སེམས་པ། ༣ ལོག་ལྟ་བུ་བཅས་ཡིན། དེ་ཡང་
གཞན་གྱི་ཁོར་ལ་བརྟེན་སེམས་སྒྱེས་པས་དེའི་འབྲས་བྱ་རང་གི་རེ་བ་རྣམས་འབྲས་པ་ཁད་དུ་
མི་འབྲས་པར་འགྱུར། གཞན་ལ་གཞོད་སེམས་སྒྱེས་པས་རང་ཉིད་ས་ཤོགས་གང་དུ་གནས་
ཁྱང་འཇིགས་སྒྲིག་གི་རང་དུ་གནས་དགོས་པ། ལས་འབྲས་དང་དགོན་མཆོག་ལ་ལོག་ལྟ་སྒྱེས་
པས་ཡུལ་དེར་རང་བྱུང་གི་གཞོད་འཆེ་མང་བ་སོགས་ཡིན།

ཡིད་གྱི་རྩལ་གསུམ། རོ་རྩལ་སྣ་དགའི་ནང་གསེས། མཛངས་ལ་སྒྲོ་འགྲུབ་དང་། དཔལ་ལ་བསྐྱེད་

ཚུགས་པ། ལ་གསལ་ཞིང་གཏིང་མི་དཔོག་པ་སྟེ་གསུམ།
ཡིད་ཀྱི་ཟེུ་འབྲ། ① སྤྱིང་གི་དཀྱིལ། ② མཐུན་པའི་སྤྱིང་གོགས་སམ་མཛའ་གོགས།
ཡིད་ཀྱི་ཆུགས་པ། གོགས་པོ།
ཡིད་ཀྱི་ལས། ཡིད་ཀྱི་སྟོན་པ་བསགས་པའི་ལས་ཏེ། བརྟམ་སེམས་སོགས་ཡིད་ཀྱི་ལས་མི་དག་
བ་དང་། བརྟམ་སེམས་སྤངས་པ་སོགས་ཡིད་ཀྱི་ལས་དག་བ་ལྟ་བུའོ།
ཡིད་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ། ཐུགས་ཀྱི་ཐོན་
ལས་ཏེ། རྟམ་པར་རྟོག་པ་དང་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་དུ་སྤངས་ནས་དོན་དམ་པའི་
རྗེས་སུ་ཞུགས་ཤིང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ཡིད་འཇུག་པ་སྟེ་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་
ནང་གསེས་ཤིག
ཡིད་ཀྱི་ལུས། སྤང་གཞི་བར་དོའི་ལུས་གསུམ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཤིན་སྟེ་བ་མ་སྤངས་
བར་ཀྱི་སྤིང་པ་བར་དོ་ནི་ཐས་སུ་རྩི་ཟ་ཞིང་སེམས་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་དབང་སོ་ཆེང་ཞིང་གོགས་པ་
མེད་པས་ཡིད་ཀྱི་ལུས་ཞེས་བྱའོ།
ཡིད་ཀྱི་ཤིང་རྟ། ① སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆན། ② [མདོན]འདོད་ཆགས།
ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལས་བྱུང་བའི་རིག་པ།
ཡིད་ཀྱི་སྤྱང་ཤིང་། བདུད་དགའ་རབ་དབང་སྤྱུག
ཡིད་སྟེལ། [མདོན]① འདོད་ལྷ། ② མི།
ཡིད་སྟོབ་བ། སེམས་སྤྱག་པའམ་སྟོབ་མ་བ། ཡིད་སྟོབ་པའི་ལམ་ལ་མ་སོང་ན། སེམས་དགའ་བའི་
གོགས་དང་མི་འབྲད་དོ།
ཡིད་དཀྱེལ། ཁོག་པའམ་སྟོབ་རྒྱ།
ཡིད་ཁམས། མིག་གི་རྟམ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་དུག་པོ་དེ་དག་ཉིད་འདས་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟམ་
ཤེས་གཞན་ཀྱིས་བར་དུ་མ་ཆེད་པའི་རྟམ་པར་ཤེས་པ་སྟེད་པའི་དབང་སོ་སྟེ་ཡིད་ཀྱི་དབང་སོའོ།
ཡིད་ཁེངས་པ། ① འདོད་པ་ཆོམས་པ། ② ང་རྒྱལ་སྟེལ་པ།
ཡིད་འཁྱུ་འཕྲིག སེམས་ཀྱི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་མཐའ་མ་ཆེད་པར་ཡིད་གཉིས་སུ་བྱུང་པའི་དོན།

ཡིད་འཁུལ་པ། སེམས་རྒྱད་འབྱོངས་པ་འཇམ་བུལ་བ། སེམས་འཁུལ་ཐེབས་པ།
ཡིད་འཁོལ་བ། ① སེམས་འཆབ་པ། ② སེམས་དགའ་བའི་རྣམ་པ།
ཡིད་ཆོད་པོ། སེམས་ལ་སྣ་ཆོགས་བྲན་རུས་པ་འཇམ་སྒོ་གཡེར་པོ།
ཡིད་དགའ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་དང་ཆོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡིད་དགའ་ཆོས་འཛིན་སྒྲིང་། དེ་ཐོག་མར་རྩྭ་མ་བ་ལེགས་པའི་རྒྱ་ཁྲོས་རྒྱས་པ་ཡི་སྒྲོམ་གནས་ཡིན་
མོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤངས་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༥ལོར་རམ་གཤགས་པ་རིན་ཆེན་གྱིས་བྱག་
བཟབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་ལྷོ་རིབ་གོང་ཆོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡིད་དགའ་བ། སེམས་དགའ་བ།
ཡིད་དགའི་ལྗོན་པ། ལྷ་ཤིང་།
ཡིད་མགུ་བ། ཡིད་ཆོམས་པ་འཇམ་ཡི་རངས་པ། མི་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་མགུ་བྱུབ་པ།
ཡིད་མགྲོགས། [མདོན]ཉི་མའི་ཤིང་རྩ་འཕྲེན་པའི་རྩ་བའུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཡིད་འགྲོགས། སྤྱིང་གྲོགས།
ཡིད་འོ། སེམས་ཀྱི་ནང་རམ་སྒོ་ཡུལ། ཡིད་འོར་གང་སྤངས། ཡིད་འོར་གསལ་ལེར་བྲན་པ།
ཡིད་འོམས་པ། སྒོ་ཆོམས་པ་འཇམ་འདོད་པ་གང་བ། འྲོགས་གཉིས་ཀ་ཡིད་འོམས་པ་བྱུང་བ།
ཡིད་མདོན། ཡིད་ཀྱི་མདོན་སུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།
ཡིད་མདོན་རྒྱན་མཐར་སྐྱེ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྒོ་བ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྤྲས་པའི་ལུགས་ཀྱི་
ཡིད་མདོན་སྐྱེ་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། དང་པོར་དབང་མདོན་སྐྱད་ཅིག་ལྷ་བྲུག་སོགས་སྐྱེས་ནས་དེའི་
རྒྱན་རྒྱུགས་པའི་རྗེས་ཡིད་མདོན་གཅིག་སྐྱེ་བའི་དོན།
ཡིད་མདོན་ལྷ། ཡིད་ཀྱི་མདོན་སུམ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མདོན་དང་།
སྐྱེ་འཛིན་ཡིད་མདོན་དང་། རྗེ་འཛིན་ཡིད་མདོན་དང་། རོ་འཛིན་ཡིད་མདོན་དང་། རེག་འཛིན་
ཡིད་མདོན་ཉེ་ལྷོ།
ཡིད་མདོན་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བ། ཆད་མ་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་རབས་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཡིད་མདོན་སྐྱེ་ཚུལ་ཉེ། དང་

པོར་དབང་མངོན། གཉིས་པར་ཡིད་མངོན། གསུམ་པར་དབང་མངོན། བཞི་པར་ཡིད་མངོན་
སྒྲེ་བའི་ཚུལ་ལོ།
ཡིད་མངོན་ཆད་མ། ཆད་མ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་གྱེན་ཡིད་
དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་གསར་དུ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ། དཔེར་
ན། མངོན་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ལྟ་བུའོ།
ཡིད་ཅན། སེམས་ཅན་སྤྱིར་མིང་།
ཡིད་ཅན་བརྩུ་བཞི། སྤིང་པ་བརྩུ་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིད་ཅན་ནམ་སེམས་ཅན་བརྩུ་བཞིའོ། འདོད་
ལྷ་རིགས་དུག་གཟུགས་མ་བྱེ་བས་ལྷ་བརྒྱད། དུད་འགོ་ལ་སྤྱེ་གནས་གྱིས་དབྱེ་བས་བཞི། མི་
དང་དཔྱལ་བ་དང་བརྩུ་བཞིའོ།
ཡིད་གཟུགས། སེམས་མ་སྤྱན་པོ་ཡོད་པ་ཅམ་མིན་པར། གཅིག་མེད་ན་གཅིག་སྤོང་མི་པོད་པའི་
སྤྱིང་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་དོན།
ཡིད་གཟུགས་པ། མཛེལ་བའམ་ཡིད་མ་སྤྱན་པ། སེམས་མ་སྤྱན་པ། མཆོག་ཏུ་ཡིད་གཟུགས་པ། ཡིད་
བརྩུགས་གྲོགས་པོ་ལྷན་ཅིག་འདུས་ཏེ་མན་ཚུན་སྤྱིང་ལ་འབབ་པའི་གཏམ་སྤྱིང་བྲས་པ་ལྟ་བུ།
ཡིད་བཅད་པ། ཡིད་ཆད་པར་བྱེད་བའམ་སྒྲོ་ཞུམ་པར་བྱེད་པ། དག་མ་སྤུབ་གོང་ལ་ཆེག་ངན་གྱིས་
ཡིད་བཅད་པ་དེར་དགོས་པ་ཅི་ཡོད།
ཡིད་ཆགས་པ། དུལ་ཡིད་འོང་ལ་སེམས་ཆགས་པ། འཆོ་བ་སྤྱིད་པོར་ཡིད་ཆགས་པ། གཞན་གྱི་
འཕྱོར་པ་ལ་ཡིད་ཆགས་པ།
ཡིད་ཆད། དུལ་གང་ཞིག་ལ་རེ་བ་ཆེན་པ་ཞིག་བཅས་ཀྱང་རེ་བ་བཞིན་མ་འབྲུབ་པ་སྒྲོ་པམ་ཞིང་རེ་
བ་ཆད་པའི་དོན། དུལ་སྤྱན་ཅན་གྱི་གཞུང་ལ་མི་དམངས་རྣམས་ཡིད་ཆད་པ། ཁ་ལ་མི་ཉོན་
པའི་སྤུ་ལ་པ་མ་ཡིད་ཆད་པ་ལྟ་བུ།
ཡིད་ཆེས། སྒྲོས་འཁེལ། ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ། ཡིད་ཆེས་སྒྲོ་སྒྲོན། ཡིད་ཆེས་རྟེན་པ། ཡིད་ཆེས་སྒྲོ་
འགེལ། ཡིད་ཆེས་ལ་མ་ཆེས། མང་ཆོགས་ལ་ཡིད་ཆེས།
ཡིད་ཆེས་གྱི་རྟགས། རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་གྱི་གནང་གསེས། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་

ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་ནས་བསྐྱབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྱིན་པས་ལོངས་སྟོང་
ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ་ཞེས་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་དོན་ལ་མི་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དབྱང་པ་
གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ས་ལོག་གི་གཏིར་དང། ཞིང་ཁམས་
ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་སོགས་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་སྐྱར་མངལ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་སོ།།
ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ། དད་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དང་དཀོན་མཆོག་
ལ་ཡིད་ཆེས་ནས་དང་བ་སྦྱིས་པའོ།།

ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཆད་མ། ཡིད་ཆེས་པ་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་སྟོ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་པ།
ཡིད་ཆེས་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཆུ་རྒྱུ་ལོ་༡༥༩༩ལོར་བྱུང་ཐོབ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བྱག་བཏབ། བྱབ་
མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་ལོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ རྗེས་དཔག་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། རང་གི་རྟེན་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་
དག་ལ་བརྟེན་ནས་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་སྐྱར་ལ་མི་བསྐྱབ་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། དབྱང་པ་གསུམ་གྱི་
དག་པའི་ལུང་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུའོ།།

ཡིད་ཆེས་པ། ལྟོ་འཁེལ་བའང་ཡིད་བརྟན་ཐོབ་པ།
ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་། གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་སྐྱར་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་གཞི་དབྱང་པ་གསུམ་གྱིས་
དག་པའི་ལུང་སྟེ། བྱབ་མཐའ་སོ་སོའི་རང་ལུགས་ཀྱི་ལུང་རྣམས་དཔེར་ན། ནང་པའི་རོང་
སངས་རྒྱས་ཤྲུག་བྱབ་པའི་ལུང་ལྟ་བུ།

ཡིད་འཆུས་པ། སེམས་གཞན་དུ་འབྱོགས་པའང་ལྟོ་ཁ་འབྱར་བ། སེམས་གཅིག་ཏུ་བརྟན་པས་ཡིད་
མི་འཆུས་པ།

ཡིད་འཇགས། ཡིད་ལ་ངེས་པ། དེ་དོན་ཡིད་འཇགས་ཡོད་པ་འཆོལ།
ཡིད་འཇུག་བྱ་ག རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བྱག་རྒྱ་རྒྱ་བའི་སྟིང་གི་བྱ་ག་བཞེའང་བྱག་གི་ཡ་གྲུལ་ལོག་ཏུ་ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རྒྱ་བའི་བྱ་གའི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མཛད་དག་རྒྱད་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་སྟེན་སྟེ་སྟེན་སྟེན་ལྟར་བརྒྱད་ཀྱི་དབྱས་སུ་ཅའི་རྒྱལ་སོ་ཨ་ལྷ་རྒྱ་
ཏྲི་རྟེན་ཅུ་མ་གནས། དེའི་ཆོགས་བཞིའི་རྩ་འདབ་བཞི་དང་སྟེང་ལོག་གི་རྒྱ་ཏྲི་གཉིས་ཏེ་བྱག་གི་

ནང་སྟོང་པར་གནས་པ་ལ་སྟེང་ལྗང་། འོག་སྟོ། འར་ནག་སྟོང་མར་། ལུབ་སེར་། བྱང་དཀར་
པོར་གནས་པའི་འར་མདུན་གྱི་འདབ་མར་ན་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ལྷོ་གཡམས་སུ་མིག་
ལུབ་རྒྱུ་ལྷ་། བྱང་གཡོན་ལྷ། སྟེང་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ལུས། འོག་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ཡིད་དེ་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་
བྱུག་རྒྱ་ཞིང་གནས། ཞེས་དང་། དཔལ་སྤྱད་ས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཡིད་འཕྲུག་བྱ་གཞི། སྟེང་ལ་རྒྱ་རྒྱུ་སྟེང་འོག་
གཉིས་དང་། འར་སྟོ་ལུབ་བྱང་གི་བྱ་ག་བཞི་ཡོད་པས་དེ་རྣམས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བྱུག་རྒྱ་
བའི་ལམ་མཐ་གནས་ཡིན་པས་འདིར་འོག་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ཡིད་བྱ་གའི་མིང་རོ། ཞེས་གསུངས་སོ།

ཡིད་འཛོག་སྟོ་འམ་སེམས་ལ་འཛོག་པ། ལས་ཀ་བྱེད་སྤངས་ཡིད་འཛོག་བྱེད།

ཡིད་ཉེ། [མངོན]མཛའ་བོ།

ཡིད་གཉིས། ཟེ་ཆོམ་མཐ་སོམ་ཉེ། ཡང་དག་ཡིན་མིན་ལ་ཡིད་གཉིས་བྱེད་པ།

ཡིད་རྟོན། ཆ་འཛོག་ཐབས་ལམ་ཡིད་རྟོན་རུང་བ། གང་བཤད་ཆང་མར་ཡིད་རྟོན་སྐབ་པ། གཡོ་ཅན་
འཇམ་སྐྱ་བ་ལ། མཁས་པས་ཡིད་རྟོན་ཅི་ལ་བྱེད། དང་ཞིང་ཡིད་རྟོན་རུང་བ། འདྲ་སྐྱ་ལ་ཡིད་རྟོན་བ།

ཡིད་གཏད་པ། ① མི་གཞན་ལ་སྟོས་བཀལ་བ། ② དམིགས་ལུལ་ལ་བསམ་སྟོ་གཏད་པ།

ཡིད་བརྟན། ཡིད་ཆེས་དང་། སྟོས་བཀལ་བ། ཡིད་བརྟན་འཁེལ་བ། ཡིད་བརྟན་འཕེར་བ། ཡིད་
བརྟན་འཕེར་བ། ཡིད་བརྟན་བྱེད་པ། ཡིད་བརྟན་བ་ལ་མ་འཁུ་བ། ཡིད་བརྟན་བྱ་མི་རུང་བ།
མཆོག་ཏུ་ཡིད་བརྟན་པར་གྱུར་པའི་གྲོགས་སོ།

ཡིད་བསྐྱུན་པ། གཞན་སྟོ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ། བན་ཚུན་ཡིད་བསྐྱུན་མི་བྱེད་པ། རྟོར་འཁུལ་གྱི་
འོད་སྤངས་ལ་ཡིད་བསྐྱུན་ཐབས་མེད་པ།

ཡིད་མཐུན་པ། ① བན་ཚུན་སྟོ་མཐུན་པ། ② སྟོ་དང་མཐུན་པའི་གཉེན་ཉེ། ཡིད་མཐུན་རོགས་རམ།

ཡིད་འཐད་ལ་མི་འཐད། སེམས་ལ་མཐུན་དང་མི་མཐུན་ཞེས་པའོ།

ཡིད་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱ་བཞི། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ལ་ཡིད་ཤེས་
མ་ཡིན་པའི་སྤྱ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་ལྟ་བུ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་
ལ་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྤྱ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་

ཀ་ཡིན་པའི་ཐུ། སློ་ལྷའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཐུའོ།

ཡིད་དཔ་བ། སེམས་སྣོད་པ།

ཡིད་དུང་ངེ་བ། བཅེ་གདུང་ཅེ་གཅིག་ཏུའམ་ཚོལ་མེད་ཤུགས་འབྱུང་། སློམ་པས་གཟེར་བ་རྣམས་
ཚུ་འདོད་ཀྱིས་ཡིད་དུང་ངེ་བར་སྟོད།

ཡིད་དུང་དུང་། སེམས་སྐྱག་པའམ་སེམས་སྟོ་བ། ཡིད་དུང་དུང་རང་རྣམ་དུས་པ།

ཡིད་དུངས་པ། ① སྟོང་བཅེ་བ། ② འདོད་ཡོན་ལ་ཞེན་པ།

ཡིད་དུངས་དགོན་པ། ཡིད་དུངས་ཨན་གསང་སྐྱགས་རབ་བརྟན་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་
དང་པོའི་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༣༥ ཅམ་ལ་གཡུང་དུང་བསྟན་ཆུས་སྤྱིང་ཞེས་པ་ཚུགས། དེ་རྗེས་
རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་གྲུབ་ཐོབ་དོན་འབྱུང་འོད་ཟེར་རྣམ་གསང་སྐྱགས་སྤྱིང་མའི་
དགོན་སྤེར་བསྐྱུད། གྲུབ་མཐའ་སྤྱིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་རང་པོ་དེ་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་འཛུལ་ཐང་
རྫོངས་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡིད་ལྗན། [མདོན]མི།

ཡིད་ལྟོག་སེམས་ལོག་པའམ་འགྱུར་བ། བསམ་སྟོར་རྩལ་པས་གཞན་ཡིད་ལྟོག།

ཡིད་གདུངས་པ། སེམས་སྐྱག་པ། རང་གི་འདོད་དོན་མ་འབྱུང་ནས་ཡིད་གདུངས་པ།

ཡིད་བདེ་བ། ① སེམས་སིམ་པ། ཡིད་མི་བདེ་བ། ② བག་ཤེབས་པ།

ཡིད་བདེ་བའི་དབང་པོ། དབང་པོ་ཉིར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བའོ།

ཡིད་འདུན། སེམས་ཀྱི་མོས་པ། བདེན་དོན་འཛོལ་བར་ཡིད་འདུན་བྱེད།

ཡིད་འདོམས། ཡིད་ལ་བརྟེན་མེད་དུ་འཇགས་པ། གོང་གསལ་བཀའ་དགོངས་རྣམས་ཡིད་འདོམས་ཀྱིས།

ཡིད་བསྐྱས། འདི་སྟན་ངག་གི་འབྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་རྩ་མ་ཆའི་གཙུང་པོ་དེའི་མིང་ཡིན་
པར་བཤད་ཅིང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་བསམ་གཏན་ལ་གནས་པའི་དོན་དུ་བཤད་འདུག་པ་དེ་གཉིས་
གང་བྱས་ཀྱང་འགལ་བ་མེད།

ཡིད་ནང་དུ་རྟུང་བ། ① སེམས་སྟོ་བ། སྐྱག་བསྐྱུལ་བྱུང་ནས་ཡིད་ནང་དུ་རྟུང་བ། ② [མདོན]སྐྱག་བསྐྱུལ།

ཡིད་སྣུལ། དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་རང་གིས་གང་འདོད་པ་ལྟར་བསམ་པ་དེ་ལ་ཟེར།
ཡིད་དཔྱོད། བོད་ཀྱི་ཆོད་མ་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་རབས་པས་འདོད་པའི་ཆོད་མེན་གྱི་སྒོ་ཞིག་སྟེ་རྒྱ་མཚན་ནས་
དག་ལས་བཏེན་པར་སྒོག་གྱུར་གྱི་དོན་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཞིག།
ཡིད་དཔྱོད་ལྡ། བོད་དུ་ཡིད་དཔྱོད་ཅེས་པར་གཟིགས།
ཡིད་དཔྱོད་གཉིས། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་ཡིད་དཔྱོད། རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དོ།
ཡིད་པངས་པ། གཅེས་སྤྲོས་བྱེད་པ། སྤྱི་ཚོར་ལ་ཡིད་པངས་བྱེད་པ།
ཡིད་པངས་སོ། གཅེས་སེམས་ཀྱི་སྒོ།
ཡིད་པམ་པ། ཡི་ཆད་པའམ་ཡི་ལྷག་པ།
ཡིད་མེབས། ཡིད་ཆེས་སུ་རུང་བ་དང་། རྫོང་དང་འཆོམ་པ། གཞན་ལ་གཏམ་ཡིད་མེབས་པར་སྤྲོས་
ཏེ་སྒོ་འགྲུགས་པ།
ཡིད་ལྷང་བ། སྒྲོ་བ་བསྐྱེད་པ།
ཡིད་ཐོགས་པ། སེམས་ཤོར་བ།
ཡིད་འཕྱོ། གངས་གནས་ཤིག།
ཡིད་འཕྲེང་བ། སེམས་ཆགས་པའམ་དུང་སེམས་ཀྱིས་འདོར་མི་བྲལ་བ། བ་ཡུལ་ལ་ཡིད་འཕྲེང་བ།
ཡུམ་སྤྲོས་གཉིས་ལ་ཡིད་འཕྲེང་སྟེ་སོག་གི་ཐག་པས་སྤྲེལ་བ་ལྟར་གྱུར་ཏེ་གོམ་རེའི་མཚམས་
ནས་བྱི་མིག་རེ་ལྟ།
ཡིད་འཕྲོག་པ། སེམས་འགྲུགས་པར་བྱེད་པ། ཡིད་འཕྲོག་པའི་སྐྱེད་ཚོས་ཆལ། ཡོན་ཏན་གྱིས་
ཡིད་འཕྲོག་པ། མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་འཕྲོག་པ།
ཡིད་འཕྲོག་མ། བྱད་མེད་མཐོང་མ། ཡིད་འཕྲོག་ལྟ་སོ།
ཡིད་བག་མེབས་པ། སེམས་ཀྱི་ཚུགས་ཀ་ལྟོད་པོར་གནས་པ།
ཡིད་བྱེད། དམིགས་པར་བྲལ་བའི་ཡུལ་ལ་སེམས་གཏོད་ཅིང་མཛོད་དུ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལོ།
ཡིད་བྱེད་བཞི། ཉིང་རེ་འཛིན་སྒྲོམ་སྤྲེལ་སེམས་དམིགས་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བཞི་
སྟེ་བསྐྱེམས་ཏེ་འཇུག་པ་དང་། ཆད་ཅིང་འཇུག་པ། ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་དང་། ལྷན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་བཞི།

ཡིད་ཁྲོང་ཁྲོང་བ། ① ཁྲོ་རིག་མི་གསལ་བ་མོག་མོག་པོར་གྱུར་བ། ② སེམས་མི་བདེ་ཞིང་བརྟན་
པོར་མི་གནས་བ། ③ སེམས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་བ།

ཡིད་དབང་། ① ཡིད་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་ནམ། སེམས་ཀྱི་ཚོལ་བ་རྒྱས་ལྡན། བཅེ་བ་ཆེན་པོས་
ཡིད་དབང་འཕྲོག་བ། ལྟ་དུ་མོ་འཆར་ཅན་གྱིས་ཡིད་དབང་འཕྲོག་བ། ② ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་བའམ་དེའི་ཉིང་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་བ། ཡང་ན། ཡིད་ཀྱི་དབང་
པོ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཆོག་སྤྱད་གང་ཡང་རུང་བ་འགག་མ་ཐག་པ་ཡིད་ཤེས་སྟེ་བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་
བ། དཔེར་ན་བྱམ་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་གང་ཡང་རུང་བ་འགག་མ་ཐག་པ་ནི་བྱམ་འཛིན་
ཡིད་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོའི་ཡིད་དབང་ཡིན་ཞིང་། ཡིད་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་དབང་པོ་འགག་མ་
ཐག་པ་ནི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པའི་ཡིད་དབང་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

ཡིད་དབང་འཕྲོག་བ། མཛེས་པ་འམ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཡུལ་གང་ཞིག་གིས་མིའི་སེམས་
དབང་མེད་དུ་གཏོག་བ།

ཡིད་འབོད་མ། [མངོན་]ལྡོང་རོས།

ཡིད་འབྱུང་། ① ལུས་དང་ལོངས་སྟོང་དེ་དག་ལ་སྟོང་ཅིང་གནས་པའི་མཐའ་སྟེ་བ་དང་། ག་བ་དང་།
ན་བ་དང་། འཆི་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱད་བསྐྱལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆོག་སྤྱད་ཞིང་འཕེལ་བར་རིག་ནས་སྟོང་
ཞིང་དེ་ལ་མི་འཇུག་པའོ། ② སེམས་སྟོང་བ།

ཡིད་མ་ཁྲོང་བ། [རྟིང་]ཡིད་མ་སྤྱད་པའམ་ཡིད་མ་ཆད་བ།

ཡིད་མི་བདེ་བ། ① སེམས་ལ་སྤྱད་བསྐྱལ་ཡོད་བ། ② སེམས་སྟོང་བ།

ཡིད་མི་བདེ་བའི་དབང་པོ། དབང་པོ་ཉིང་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ཆོར་བ་སྤྱད་བསྐྱལ་བ།

ཡིད་མི་རྒྱུ། [རྟིང་]ཡི་མི་ཞུམ།

ཡིད་སྤྱད་བ། ཡིད་སྤྱད་སྤྱད་པ་དང་འབྲ།

ཡིད་མོས། ① [མངོན་]སེམས་འཐད་བ། ② ལྷན་ལ་དཀར་པོ།

ཡིད་མོས་ཆལ། ཀྱ་སྤྱད་ཆལ།

ཡིད་ཐྱོས་པ། སེམས་སྤྲུག་པས་ཡིད་ཐྱོས་པ། ར་རྒྱལ་གྱི་ཡིད་ཐྱོས་པ།
 ཡིད་རྟུགས་པ། སེམས་མི་གསལ་པ། ཆང་གིས་བཟེན་ས་ཡིད་རྟུགས་པར་གྱུར།
 ཡིད་རྟུས་པ། ཡིད་སྤྲོ་བ་འཕམ་སེམས་སྒྲོ་བ། ཡིད་རྟུས་ཏེ་མཆི་མ་ཤོར་བ།
 ཡིད་སྒྲོན་པ། ① དགའ་ཞིང་གྲུས་བཀྱར་རམ་རེ་འདུན་ཡོད་པ། སྒོན་གཤེགས་དཔའ་བོ་རྣམས་ལ་ཡིད་
 སྒོན་པ། ② ལེགས་ཆོགས་རང་ལ་འཛོལ་བར་རེ་བའི་སྒོ་སྟེ། ཡོན་ཏན་ལ་ཡིད་སྒོན་སྟེས་ཞེས་པ།
 ཡིད་ཅལ། སེམས་ཀྱི་རྒྱས་འཕྱགས།
 ཡིད་ཆིམ། སྒོ་རོམས་བའམ་འདོད་བ་གང་བ། ཡིད་ཆིམ་སྒོ་དགའ། ཡིད་ཆིམ་སྒོ་བབ། གནས་
 རྒྱབས་ཡིད་ཆིམ་པ། དགའ་མགུ་ཡིད་ཆིམ།
 ཡིད་ཆོད། ཆོད་དཔག་དོན་གསལ་པོ་མཉོགས་པར་ཡིད་ཆོད་ཀྱི་རྒྱ་མང་འགས་པ།
 ཡིད་ལྷམ་པ། ① སེམས་དཔའ་འཁུམས་པ། ཡིད་ལྷམ་ནས་མདུན་སྒྲོད་མི་བྱུང་བ། ② སེམས་སྤྲུག་
 བཀའ་བཀྱོན་འཁེལ་བས་ཡིད་ལྷམ་པ།
 ཡིད་གཞུང་། [མདོན་]ནི་ཅོ།
 ཡིད་གཞུངས། ① སྒོ་གསལ་བའམ་མཁས་པ། ② འབྲེལ་བ།
 ཡིད་གཞོ་བ། [རྟོག]སེམས་གསོ་བ།
 ཡིད་བཞིན། བསམ་བ་ནང་བཞིན། དོན་ཀྱང་ཡིད་བཞིན་འབྱུང་བ།
 ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོ། འཕགས་པ་སྤྲོན་རས་གཟིགས་ལ་སྦྱེའི་རྣམ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་
 པའི་ནང་གི་རིགས་གཅིག་སྟེ། སྦྱ་མདོག་སོགས་རིན་འབྱུང་བ་རྒྱ་ཅའི་ནང་དུ་གསལ།
 ཡིད་བཞིན་ཁོར་བ། ལྷ་སྦྱ་སོགས་ཀྱི་བྱང་ཁོར་ཏེ་སེམས་གང་ལ་གང་འདོད་བ་ལྟར་འབྱུང་བའི་རིན་
 པོ་ཆེ་ཞིག་མི་ལུས་རྙེད་དཀའ་དོན་ཆེ་ཡིད་བཞིན་ཁོར་བ་འདྲ། རྒྱ་མཆོད་སྤིང་དུ་མ་ཕྱིན་པས།
 ཡིད་བཞིན་ཁོར་བ་གནས་རྙེད།
 ཡིད་བཞིན་ཁོར་བ་ལྷ་བྱུང་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉིར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། ས་བརྒྱད་
 པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒོན་ལམ་གྱི་པར་ཕྱིན་དང་ལྗན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
 པའི་ཡིད་ལ་ངེ་ལྟར་སྒོན་པའི་འབྲས་བྱ་འབྱུང་བས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཁོར་བ་ལྷ་བྱུངོ།

ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ། འོར་བུའི་མཆོག་ཏུ་གྲགས་པ་ཞིག
ཡིད་བཞིན་སྟོལ་བའི་ནོར་བུ། འོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ།
ཡིད་བཞིན་མཛོད། གྲོང་ཆེན་མཛོད་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་ཐེག་པའི་གནས་རྣམས་
གསལ་བར་སྟོན་པ་ལེ་ཏུ་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཙམ་གྱིས་ཐུན་གྱི་གཞུང་། དུས་
རབས་བཅུ་བཞི་པར་རྟེན་མའི་སྟོབ་དཔོན་གྲོང་ཆེན་རབ་འབྲམས་ཀྱིས་མཛོད་པའོ།

ཡིད་བཞོ་བ། སེམས་གསོ་བྱེད་པ།

ཡིད་བཞོས་ཏེ་སྤྲོ་བ། རྟིང་སྤྲོད་གཏམ་མ་ལུས་པ་སྤྲོ་བ།

ཡིད་གཟབ། གྲོ་གཞན་ལ་མི་གཡེང་བ།

ཡིད་བཟང་། [མངོན] ① ལྷ། ② མེ་ཏོག་ ③ ཟེའུ་འབྲུ། ④ མེ་ལྷ། ⑤ རྒོ།

ཡིད་བཟང་སྟེས། [མངོན]རྒྱ་ཉིའི་ཤིང་།

ཡིད་བཟང་མ། ① བསམ་པ་བཟང་བའི་བྱད་མེད། ② བདག་འཛིན་སོགས་སེམས་ཀྱི་བློ་བའི་
དབང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཙམ་མས་ཅད་ཀྱི་ཉེན་ལྟ་བུ་བྱེད་པའི་སྤྲོད་གི་ཙམ་ཞིག
ཡིད་བཟོ། རྩོམ་པ་པོ་དང་རྒྱ་རྩལ་མཁས་པ་ཆོས་རྩོམ་རིག་རྒྱ་རྩལ་གསར་བའི་སྐབས་ཀྱི་བསམ་
གྲོ་གཏོང་སྤངས་དང་། འཆར་འགོད་བྱེད་སྤངས། བཛོད་བྱ་རྒྱུ་བ་སྤངས། ལུབ་ཆ་བཞོད་སྒྲིག་
པེར་རྩལ་སྤྱོད་སྤངས།ཆོན་མདངས་བྱེད་སྤངས། བཛོད་བྱ་གཙོ་བོ་མཆོན་ཐབས་བཅས་ཚུད་
ཡོད། དེ་དག་ནི་སྟོན་འགྲེའི་བསམ་གཞིགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཆར་འགོད་ཀྱི་རྒྱུད་རིམ་དང་རྒྱ་
རྩལ་གྱི་ཐག་གཅོད་བྱ་ཐབས་ལ་ཟེར།

ཡིད་བཟོ་མཆོག་ ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་རིག་གནས་ལ་མཁས་ཤིང་བྱད་རྒྱུ་
བས་གཞན་ལ་ལེགས་པར་བསྟན་ཤེས་པ་ལ་ཟེར་ཞིང་། ཡིད་བཟོ་པལ་བ་ནི། ས་གཞི། རིན་པོ་
ཆེ། རྩོན་ཤིང་། གོས། ཁྲང་པོ་ཆེ། རྟ། སྤྲོས་པ། བྱད་མེད་བརྟག་པ་བཅས་བརྒྱད་བཤད་པ་ནི་
དུས་སྐབས་དེའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་བརྟགས་དབྱེད་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཁུབ་ཁོངས་ཁག་གི་ཞིབ་འཇུག་
སྡེ་ཆན་ཡོད་ཆད་བརྒྱད་པོ་དེར་འདུས་པར་བཤད་པ་མིན།

ཡིད་བཟོ་གསུམ། ཡིད་ཀྱི་རྩལ་གསུམ་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་སེམས་ཕྱོགས་ལྷུང་མེད་པའི་བླང་པོར་

གནས་ཤིང་སྤྱི་དུག་ཀྱང་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་སྐོ་བཟན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཀྱན་ལ་སྐོ་གྲོས་
གསལ་ཞིང་སྐོ་ཆུ་ཆེ་བ། སེམས་ཀྱི་འཇུག་སྐོ་ཐབ་ཅིང་སྤྱི་ཀྱང་གཉིང་མི་ལོན་པ་བཅས་སོ།
ཡིད་བཟོའི་བཟླ་བ་ནམ་བུ་དང་། སྤྱི་པ་བཟླ་བ། བྱད་མེད་བཟླ་བ། རི་དང་ཤིང་བཟླ་བ། རྒྱ་
མཚོ་དང་ཆུ་བཟླ་བ། གོས་བཟླ་བ། རོང་བྱ་བཟླ་བ། ཉ་བཟླ་བ། སྒང་པོ་ཆེ་བཟླ་བའོ།
ཡིད་འོང་། ① སེམས་ལ་བབ་པ། ཡུལ་ལུང་ཡིད་འོང་། མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ། ཡིད་འོང་ལྗོན་
ཤིང་འདབ་མའི་ཅེ་ལ། ལྷན་ལྷན་སྒྲོག་པའི་གཡུ་བྱ་ཁྱ་བྱག་ ཆར་སྤྲིན་འཕོད་པའི་སྐད་གཉིང་
ཡིན་སྐད། འདི་ལ་བཟན་ན་གསུང་ངག་བསྐྱམ་འགོ། ② ས་མིང་ཞིག་སྤྱོད་པའི་ཡིད་འོང་སྟེ། བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྤོ་བོ་ཆོང་གི་ཁུབ་རྒྱུད་དུ་ཡོད། ③ [མཛོན]གསེབ།

ཡིད་འོང་མ། ① བྱད་མེད་མཛེས་མ། ② ལྷ་མོའི་རིགས།

ཡིད་འོང་གཙང་པོ། འབབ་ཆུ་ཞིག་ཆུ་འགོ་ཤར་གངས་ལ་དང་རྒྱབ་གངས་ལ་ནས་འབབ་ཅིང་། སྟོད་རྒྱུད་
ལ་ཤར་ཆུ་ཅེན། བར་ལུང་གཙང་པོ་དང་འདྲེས་ཐེས་ལྷོ་ངོས་ཡར་ལྷུས་གཙང་པོའི་ནང་དུ་འབབ།

ཡིད་ཡུལ་དུ་འདོམས་པ། སེམས་ལ་ངེས་པ།

ཡིད་ཡུལ་དུ་འདོམས་པ་གིས། སེམས་ལ་བཞག་ནས་མ་བཟེད་པ་བྱེད་དགོས་པ།

ཡིད་རེ། ཡིད་ཀྱི་རེ་བ། ཡིད་རེ་སྐོང་བ།

ཡིད་ལ་འཆང་བ། སེམས་འདོག་པ། བཀའ་ཤོག་ལག་དུ་འཆང་། བཀའ་མངགས་ཡིད་ལ་འཆང་།

ཡིད་ལ་བཟོད་པ། ཡིད་ལ་བཟོད་འདོད་ཡོད་པ།

ཡིད་ལ་ཉལ། [མཛོན]འདོད་ལྡ།

ཡིད་ལ་འཐད་པ། དོན་ཆེན་གང་ཞིག་སོ་སོའི་འདོད་སྐོ་དང་མཐུན་པར་གྱུར་པ།

ཡིད་ལ་མནགས་པ། ཡིད་ལ་བརྒྱགས་པ་དང་འདྲ།

ཡིད་ལ་བརྒྱགས་པ། ཡིད་ལ་བཟོད་པ་འཕམ་བསམ་པ།

ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ① སེམས་ལ་བྱན་པར་བྱེད་པ། ② བསམ་གཞིགས།

ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བདུན། མཚན་ཉིད་སོ་སོར་བརྟེན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད། མོས་པ་ལས་བྱུང་བ། བར་དུ་བེན་
པ། དགའ་བ་སྤྱད་པ། དཔྱེད་པ། སྤྱོད་པའི་མཐའ། སྤྱོད་པའི་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ།

ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གཡེང་བ། རྣམ་གཡེང་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་
དག་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་སྒྲོ་ཞིང་མི་བཟོད་ཅིང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ན་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་རྟེ། དེའི་ཕྱིར་སེམས་རྣམ་པར་འཕྲོ་བ་ཞིག

ཡིད་ལས་སྒྲེས། ① [མངོན]མི། ② བདུད་དགའ་རབ་དབང་ལྷུག་

ཡིད་ལས་བྱུང་། ① བར་སྲིད་ཀྱི་མིང་སྟེ་འབྱུང་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཡིད་ཅན་ནས་བྱུང་བ། ② ཡིད་
ལས་སྒྲེས་དང་དོན་གཅིག་

ཡིད་ལེགས་པ། [མངོན]གྲོ།

ཡིད་ལོག་པ། གྲོ་འགྱུར་བ།

ཡིད་ཤི་བ། ཡི་ཐང་ཆད་པ་དང་། ཁོང་ཁྱོ་ཞི་བ།

ཡིད་ཤེས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་
བའི་རིག་པ། དཔེར་ན་བུམ་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུའོ།།

ཡིད་ཤེས་ལོག་ཤེས། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཀྱི་ནང་གསེས། ཡིད་ཤེས་སྤྱ་གྱུར་པའི་ལོག་ཤེས།
དཔེར་ན་མི་ལམ་གྱི་རྟ་དེ་རྟ་ཡིན་པར་སྤང་བའི་མི་ལམ་གྱི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡིད་ཤེས་བསྐྱེད་པ། མངོན་ཞེན་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་གྲོ་བུར་གྱི་རྒྱུན་
ལས་རང་ཡུལ་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ།

ཡིད་སོད། རང་དང་མི་མ་སྤྱན་སྤྱོད་གས་གང་དེའི་བྱ་བ་ལེགས་ལམ་དུ་མི་འགྲོ་བ་ལ་དགའ་བ་སྒྲེས་
ཤིང་ཡིད་ཆེས་པའི་དོན་རྟེ། དཔེར་ན། ཁོས་ཅ་ལག་དེང་ལ་མ་བཅོང་ནས་ཆོང་བ་གཞན་པ་
ཞིག་ལ་བཅོང་སོང་། འོན་ཀྱང་རིན་གོང་ཆེན་པོ་ཁྱེད་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཡིད་སོད་བྱུང་། ལྟ་བུ།

ཡིད་སྐྱབ་པ། སེམས་དཀྱགས་པ།

ཡིད་སྐྱབས། [མངོན] ① བདུད། ② འདོད་ལྷ། ③ བོད་ཆེན་གསུམ་པ།

ཡིད་སྐྱབས་གྲོགས། ཡིད་སྐྱབས་གྲོགས་དང་ཡིད་སྐྱབས་གཉེན་ཞེས་པ་ལ་གོ་བྱ་འབྲ་མིན་ཡོད་
ཅིང་། ལྐབས་རེ་ཡིད་སྐྱབས་ཀྱི་གྲོགས་པོ་སྟེ་འདོད་ཆགས་ལ་གོ་དགོས།

ཡིད་སྤྲུབས་བདག་པོ། [མདོན]འདོད་ལྷ།

ཡིད་གསོད་པ། སེམས་སྒྲོ་རུ་འཇུག་པའས། སམ་དུ་འཇུག་པ། མིའི་ཡིད་གསོད་པ།

ཡིད་བསྐྱུང་བ། སེམས་བསྐྱུང་བ།

ཡིན། ① གཏན་འཁེལ་བའི་ཆེག་སངས་ཉིན་འགྲོ་རེས་ང་རང་ཡིན། ཁྱོད་སུ་ཡིན། བད་མ་དཀར་པོ་ནི་

འདས་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་འདས་གྱི་ཇི་མས་མ་གོས་པས་བད་མའི་མཆོག་ཡིན། ② འདྲང་མཐའ་མེད་

གྱི་ཇེས་སུ་སྐྱུར་རྒྱུ་དང་བཞིན་ཞེས་བ་དང་གཅིག་པའི་ད་ལྟ་བའི་ལས་སྟོན་གྱིས་མཁུན་དབང་

ཅན་ཞིག་ཁ་ཤས་དགའ་ཡིན་འདུག་གནས་འཆའ་ཡིན་འདུག་སྟོད་ས་བཟོ་ཡིན་འདུག་

ཡིན་སྐད། ཡིན་ཟེར། གནའ་རབས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་སྐད། མཆོར་སྐད་སྒྲོག་པའི་འོལ་བ་

སྒྲུག་ཚུང་། མཁའ་ལྗིང་རྒྱལ་པོའི་པོ་ཉ་ཡིན་སྐད།

ཡིན་ཁྲུམ། མ་ཡིན་ཡང་ཡིན་བ་ལྟར་བྱས་པའི་ཐོལ་ཉམས། དཔའ་བོ་ཡིན་ཁྲུམ་གྱིས་གཡུལ་སར་

ཐྱིན་པ། རང་ཉིད་ནི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མི་ཞིག་ཡིན་ཁྲུམ་གྱིས་བྱེད་པ།

ཡིན་ཁྲུབ་མཉམ། སན་ཚུན་གཅིག་ཡིན་ན། ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཡིན་དགོས་པའི་དོན་དེ། དཔེར་ན། བྱས་

བ་དང་དངོས་པོ་གཉིས་ཡིན་ཁྲུབ་མཉམ་ཡིན་པས། བྱས་བ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྲུབ།

དངོས་པོ་ཡིན་ན་བྱས་བ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་བ་ལྟ་བུའོ།

ཡིན་གོ་ལེ་ཤོག [ཡུལ]ཡིན་པར་ཤོག

ཡིན་གྱི་རེད། [ཡུལ]སལ་ཆེར་ཡིན་ཏེ་འོང། ཡི་གེ་དེ་ཆོ་ཁོས་བྲིས་བ་ཡིན་གྱི་རེད།

ཡིན་གང་། ཡིན་རུང་། ལོ་རྒྱུས་བདེན་བ་ཡིན་གང་། ཨེ་བདེན་མི་ཤེས།

ཡིན་གང་ན། ཡིན་ན་ནི། དེ་ལྟར་ཡིན་གང་ན་ང་ཆོའི་བར་བསམ་འཆར་མི་མ་ཐུན་བ་མི་འདུག་

ཡིན་རྒྱ་དག [ཡུལ]ཡིན་བ་དག་གམ་ཡིན་བ་སྟེ་དོན་ངོ་མ་ནི། ཡིན་རྒྱ་དག་ཆོང་བ་རེད་དེ་དེང་སང་

ཞིང་ལས་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། མི་དེ་ཡིན་རྒྱ་དག་ཡག་པོ་ཞིག་མ་རེད། འོན་ཀྱང་ཉེ་ཆར་ཁོས་

བྱ་བ་ངན་བ་གང་ཡང་བྱས་མེད།

ཡིན་དགོས་བྱུང་། ① ཡིན་ཤག་གམ་ཡིན་བདེན་རེད། མཁས་བ་ཡིན་དགོས་བྱུང་། ཡོན་ཏན་ཆང་

མ་ཤེས་པས་སོ། བདེན་བ་ཡིན་དགོས་བྱུང་། རུན་བ་སྤངས་པའི་བྱིར་པོ། ② ངོ་མ་མིན་ཡང་།

ཐབས་མེད་ཀྱིས་ཡིན་ཟེར་དགོས་བྱུང་བ། ཁོ་དེའི་བྱ་མིན་ཡང་རྒྱལ་པོས་དེའི་བྱ་ཡིན་པ་
གཞིར་བཞག་གིས་བཀའ་བབས་སྟབས། དེའི་བྱ་ཡིན་དགོས་བྱུང་བ་རེད་ལྟ་བུ།
ཡིན་བརྒྱ་མིན་སྟོང་། ཡིན་པ་བརྒྱ་དང་མིན་པ་སྟོང་ཞེས་སྒྲིབ་ཆ་བདེན་པ་དང་མི་བདེན་སྒྲ་ཆོགས་བཤད་པ།
ཡིན་འགྲོ། [ཡུལ་]པལ་ཆེར་ཡིན་ཏེ་འོང་། ཡི་གེ་འདི་པལ་ཆེར་ཁོས་བྲིས་པ་ཡིན་འགྲོ།
ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་ ཅིན་ས་ཀྱང་ངམ་ངེས་པར། ང་གཉིས་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་མཉམ་དུ་འགྲོ་དགོས།
ཡིན་ཆག་ཡིན། ཡིན་པའི་དབང་དུ་བཏང་། ཁོང་མཁས་པ་ཡིན་ཆག་ཡིན། ལུ་མོ་འདི་བོད་རིགས་
ཡིན་ཆག་ཡིན། ང་ལས་འགྲོ་ཡོད་པ་དེ་དགོན་མཆོག་གི་བཀའ་འདྲིན་ཡིན་ཆག་ཡིན།
ཡིན་ཐག་ཆོད། ཡིན་པར་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ། བྱིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ཐག་ཆོད་རེད།
ཡིན་ཐང་། ཡིན་འོས་པའམ་ཡིན་མདོག་ཁ་པོ། ཁོའི་བྱས་རྗེས་དགའ་མོ་ཡིན་ཐང་སྟུམ།
ཡིན་དུ་ཚུག ཡིན་ཁུལ་དུ་ཆ་ཞོག ཁོས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཚུག་ཀྱང་། བདེན་པ་རང་ཨེ་
ཡིན་མི་ཤེས། ཁོས་བཤད་པ་ལྟར་བདེན་མིན་མི་ཤེས་ཀྱང་། ད་རེས་དེ་བཞིན་ཡིན་དུ་ཚུག
ཡིན་དུ་གཤའ་བ། ཡིན་ཆོད་རེད་དམ། ཡིན་མདོག་ཁ་པོ་རེད། བྱིད་རང་སྟུ་ཁམས་བདེ་པོ་ཡིན་དུ་
གཤའ་བ་ལ་རབ་ཏུ་སྟོ།
ཡིན་མདོག་ཁ་པོ། ① མིན་ཡང་ཡིན་ཁུལ། མཁས་པ་ཡིན་མདོག་ཁ་པོ་བྱས་པ། ② པལ་ཆེར་ཡིན་
བྱི་རེད། མི་འདི་མཁས་པ་ཡིན་མདོག་ཁ་པོ་རེད།
ཡིན་མདོག་ཁ་པོ། ཡིན་མདོག་ཁ་པོ་དང་འབྲ།
ཡིན་འབྲས། ཡིན་འགྲོ་ཡིན་ནམ་ཞེས་མེས་པ་ལ་དོགས་འཆར་སྟེས་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན། དེ་འབྲ་
རང་དེ་ཡིན་འབྲས་ཞེས་དེ་འབྲ་རང་ཨེ་ཡིན་པལ་ཆེར་ཡིན་མི་སྲིད་ཅེས་པའི་དོན་བསྟན་ནོ།
ཡིན་ན་མིན་ན། གང་ལྟར་ཡང་།
ཡིན་ནམ་མིན་ནམ། ཡིན་མིན་འདྲི་བ་ཐེ་ཆོམ་བྱི་ཆོག དེང་སང་གཟུགས་པོ་བདེ་ཐང་ཡིན་ནམ་མིན་ནམ།
ཡིན་ནའང་། འོན་ཏེ། ཆད་པོ་ཡིན་ནའང་གཟུགས་པོ་ཐང་པོ་འདུག
ཡིན་ནོ་ཅོག ཡིན་པ་ཐམས་ཅད། སྟེས་པ་ཡིན་ནོ་ཅོག གཞུང་དོན་ཡིན་ནོ་ཅོག
ཡིན་པ་སྟུབ་པ། ཡིན་པའི་ཁུངས་སྟེལ་བའམ་རྒྱ་མཆན་བཛོད་པ།

ཡིན་པ་འདྲ། ཡིན་མདོག་ཁ་ཐོའམ་པལ་ཆར་ཡིན་པ། མདང་དགོང་གཉིད་ཡག་པོ་མ་ཁུག་པ་ཡིན་
པ་འདྲ། དེ་རིང་ཆར་འབབ་རྒྱ་ཡིན་པ་འདྲ།
ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྲ། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་སྒྲིའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་། ཀ་བུམ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།
ཡིན་པ་ཡོད། [ཡུལ་]པལ་ཆར་ཡིན། བྱེད་རང་ཞལ་ལག་མཆོད་རྒྱ་ཡིན་པ་ཡོད།
ཡིན་པ་རེད། [ཡུལ་]ཡིན་པར་གོ་བའི་ཆོག་དེ་ག་རང་ཡིན་པ་རེད།
ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་བྲ། ཡིན་པ་སྲིད་པའི་སྒྲིའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་། ཀ་བ་ལྟ་བུའོ།
ཡིན་མིན། ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ། ཡིན་མིན་གོ་ཤོག་ཡིན་མིན་མཉམ་བསྐྱེ། ཡིན་མིན་གསལ་འབྱེད།
ཡིན་མིན་གོ་ཤོག་དཀར་ནག་བྱིན་ཅི་ལོག་པའམ་ཡིན་མིན་ཡོངས་སུ་སྒྲོག་ནས་བརྗོད་པ། ཡང་ན་
བདེན་རྒྱུན་གོ་ཤོག་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
ཡིན་མིན་ཆེན་པོ། ཡང་དག་པའི་བྱ་བ་དང་། རྣོ་འཁྲལ་གྱི་བྱ་བ་ཤན་འབྱེད་པའི་སྒྲུང་དོར་གྱི་
གནད་ཆེན་པོ།
ཡིན་མོད། ཡིན་ནའང་ངམ་ཡིན་རུང་། ཁོ་འཕྲད་པར་བྱིན་པ་ཡིན་མོད་ཐུག་མ་མོང་། ལྟ་བར་བྱིན་
པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་གསལ་པོ་མཐོང་མ་བྱུང་། ཁྱོད་ཀྱིས་མདོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་ཐོས་ན་དེ་ཉིད་
ཁོ་ན་ཆད་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དོན་ཀྱང་ད་དུང་ཅུང་ཟད་བརྟག་དཔྱད་བྱེད།
ཡིན་ཆད། ཐམས་ཅད། མི་ཡིན་ཆད་སྤྱང་པོ་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད།
ཡིན་ཚུལ། མ་ཡིན་ཡང་ཡིན་པ་ལྟར་བྱས་པའི་ཐོལ་ཉམས།
ཡིན་ཐོལ་བྱེད་པ། མ་ཡིན་ཡིན་ཁུལ་བྱེད་པ།
ཡིན་ཡང་། དོན་ཏེ། ཆོག་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་དོན་ལ་ངེས་པ་མེད།
ཡིན་ཡིན་པ། མ་གཞི་ནས་ཡིན་པ།
ཡིན་རེ་སྐྱེ། དེ་ལྟར་མིན་ཞེས་དམ་བཅའ་བའམ་མནའ་སྐྱེལ་གྱི་བྱ་བ་ངན་པ་བྱེད་མཁན་དེ་དེ་ཡིན་རེ་སྐྱེ།
ཡིན་རེ་ཤི། གནའ་ཆོག་ཅིག་
ཡིན་ལ་མིན་ལ། ཡིན་མིན་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གཞི།
ཡིན་ལུགས། ① རྒྱ་མཆོན། ཡིན་ལུགས་མིན་ལུགས། ② སྟོང་པའི་གཤེས་ལུགས།

ཡིན་ཤུགས་ངོ་མོག་རང་བཞིན་ནམ་གནས་ཚུལ་དངོས་གནས།
ཡིན་ལོ། ཡིན་ཁུལ། ཡིན་ལོ་མིན་ལོ་བྱས་ཀྱང་ཡིད་མི་ཆེས།
ཡིན་ལོག ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པའི་ལྷོག་ཆེ་སྟེ། མ་ཡིན་པའོ། དཔེར་ན། ཀ་པ་ཡིན་
པ་ལས་ལོག་པ་ཀ་པ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།
ཡིན་ཤག ཡིན་པར་ངས། ཁོང་གིས་ཟེར་བ་དེ་ག་ཡིན་ཤག་རེད། ལས་དོན་ལེགས་གྲུབ་ཡིན་ཤག
ཡིན་ཤས་ཆེ། ཡིན་ལས་ཆེའམ་ཡིན་འགྲོ་སྟེ། བྱེད་རང་གིས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ཤས་ཆེ།
ཡིན་གཤིས། ཡིན་པས་ནའམ་ཡིན་བྱིང།
ཡིན་ས་མིན་སྒྲིལ། བདེན་རྒྱན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་མཐའ་སྒྲིལ།
ཡིབ་པ། ཡིབས་པ། ཡིབ་པ། ཡིབས། གཤམ་པ། གཞན་གྱིས་མི་མཐོང་བའི་ས་ཁུང་དུ་ཡིབས་ནས་
བསྐྱད་པ། ས་ཆ་ཀྱིང་པོར་ཉལ་ནས་ཡིབ་པ།
ཡིབ་མ། ཉག་ཐག་གི་དོན།
ཡིབ་བླ། མགོ་ནས་གཟུགས་པོར་མར་བསྐྱོན་རྒྱུ་ཀོང་ཡུལ་དང་སྟོ་ཡུལ་གྱི་པོ་མའི་གོས་ཆས་ལུ་
མེད་ཅིག་སྟེ་མགོ་བྱབས་ཀྱང་ཟེད།
ཡིབ་རི་དགོན། དགོན་པ་འདེབས་མཁན་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆོས་མེ་རི་པའི་སྟོབ་མ་
ཆོས་མེ་ཁམས་གྲུག་པས་བཏབ། འདེབས་དུས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཐུན་རྒྱུ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡིབ་ཤིང་། སྒྲིབ་ཤིང་སྟེ། ལུག་པའམ་སྒྲིབ་ཤིང་གི་ཤིང་སོགས་ལུས་ལ་བཏབས་ན་པ་རོལ་པོས་
མི་མཐོང་བར་སྒྲིབ་བྱས་པ་ཞིག
ཡིབ་ས། གཤམ་ས།
ཡིབས། ① ཡིབ་པའི་སྒྲུལ་ཆོག ② སྒྲིབས། ཆར་ཡིབས། [རྟོན]དབྱིབས།
ཡིབས་པ། ཡིབ་པའི་འདས་པ།
ཡིས། རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པའི་རྒྱུ་ཞིག་སྟེ་འདྲ་མཐའ་མེད་ལ་འཕྱོལ་བའི་བྱེད་སྒྲུ།
ཡུ། མེད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་དགག་སྒྲིབ་རིགས་ཞིག་སྟེ། གཡག་དུ་ཅོ་མེད་པ་ལ་གཡག་ཨ་ཡུ་

ཞེས་དང་། བྱད་མེད་མགོ་ལ་རྒྱན་ཆ་མེད་པ་ལ་ནག་མོ་མགོ་ཡུ་མ་ཞེས་ཟེར།
ཡུ་ག་གཙུག་ཤིང་སྟེ་མན་རྩ་བ་དང་ནས་མེ་འབར་བའི་ཤིང་ཞིག
ཡུ་གཱ། ལྷའི་ལྗང་བ་འབྱུངས་ཞིག་སྟེ་ཡུ་ག་པོ་འདྲ་ཟེར། ཞིང་ནང་གི་ཡུ་གཱ་འདྲ་འདྲ། ལུག་ནང་གི་སྤྱང་
ཀྱི་འདྲ་འདྲ།
ཡུ་གཱ་ཤིང་། བར་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་ཇེས་བསིལ། ལུས་པས་མ་སྤྱོད། བགས་ནང་
འཛོམས། དུག་ཚད་སེལ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་རྒྱུ་གཙོ་དང་། མྱོས་མ། བཅད་འབྱོར་རྒྱལ་
པོ། བཅད་འབྱོར་གཙོ་པོ། རྩ་རྩ་ལོ། རྩ་འབྱུང་། དྲ་ཤིང་། དྲ་ཤིང་། ལྷ་མ་མཁའ་མོ་ལེ། བག་
གདོང་བཅད་འབྱོར། བག་ལྗང་བ། བྱ་སེ་བ། དབྱུ་གཱ་ཤིང་། ལྷ་གཱ་ཤིང་། རྩ་རྩ་བ། ལུག་པ་
བཅད་འབྱོར། ཡིབ་ཤིང་། གསང་བའི་སྒྲན་གཅིག་བཅས་སོ།
ཡུ་གཱ་ཤིང་དཀར་པོ། རང་ལྗོངས་ཀྱི་▲སྤྱི་༡༩༠༠ ~ ༡༩༠༠བར་གྱི་ཀོང་པོ་དང་། དཀར་མཛེས།
དཔལ་འོད། གོ་འཛོ་སོགས་ཡུལ་འགའ་ཤིང་གི་གདུགས་དང་། ཤིང་འབྲུམ། ལམ་རྒྱར་བཅས་
སྤྱ་འབྲུངས་ཤིང་། མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་༠.༣ ~ ༠.༩ཙམ་གྱི་ལྷུས་བྱའི་ཕྱང་པོ་རེ་ལ་ངར་བ་མང་པོ་
བར་པོར་སྒྲེ་བ། ངར་བའི་སྤྱད་རྩལ་ལ་ག་མེད་ཅིང་། ལོ་མ་གྲོང་ལ་མཐའ་རྩལ་བ་གེན་དུ་
འཛེག་བ་ལྟར་རེས་མོས་སྒྲེ་བ། ཡལ་གའི་ཅེ་སྟོད་དུ་འཛེག་བ་ལྟར་རེས་མོས་སྒྲེ་བ། ཡལ་གའི་
ཅེ་སྟོད་དུ་ཡལ་ཐུན་པ་མོའི་ཐོག་མེ་རྟོག་དཀར་སྤྱ་པ་ལྷོ་སྤྱ་མེར་སྤྱ་ཅན་མང་པོ་སྒྲེས་པ། རྒྱང་
ནས་བལྟས་ན་སྤྱ་ལོའི་ཕྱང་པོ་དང་འདྲ་བ།
ཡུ་གཱ་ཤིང་ནག་པོ། ཤིང་མ་ལྷུས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་༠.༣ ~ ༡.༩ཙམ་ཟེན་བ། ཕྱང་པོ་དམར་སྤྱག་
ཡལ་ག་མང་ལ་ཡལ་ཐུན་གསར་བ་ལྗང་གྱའི་ཐོག་ལོ་མ་ནར་མོ་པ་ལ་འཛམ་པ་རེས་མོས་སྒྲེ་བ།
ཡལ་ཐུན་རེ་འེའི་ཅེར་མེ་རྟོག་སྤྱ་དམར་འདབ་མ་ཁ་ཅར་ཟེའུ་འབྲུ་སེར་པོ་ལུག་མིག་གི་དབྱིབས་
ཅན་རྩལ་དུ་(~ ༡༠ཙམ་བཞད་བ། ཐུན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི་ལོ་སྤྱང་མེ་འབྲས་ཡོངས་རྩེགས་ཡིན་པས།
རྒྱ་བ་༥ ~ ༡བར་བུས་ནས་ལོ་མང་སྤྱོ་ཆོལ་དང་། ཕྱང་པོ་གཙུག་ནས་སྤྱུ་གསེད་ལེགས་ཆགས་
བྱ། རོ་ཁ། ལྷ་ཇེས་བསིལ། ལུས་པས་མ་གསོ། ལུས་ཆགས་སྤྱོད། དུག་ཚད་སེལ། རྒྱང་བར་ནག་
པོའི་ཁར་བྱགས་པས་བགས་ནང་དང་ལུ་ཐོར་སོགས་ལ་མཆོག་དུ་བལྟགས།

ཡུ་མོ་རུ་རྒྱ། རུ་རྒྱ་མོ་མོ་རིགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ནང་ཆོན་མོ་རིགས་ལོ།

ཡུ་རིང་། འཆང་བྱངས་རིང་པོ། ལྷམ་ཡུ་རིང་། དཀར་ཡོལ་ཡུ་རིང་།

ཡུ་ལུ་མ། [ཡུལ]རྩ་ཅོ་མེད་པའི་གནག་ལྷགས་དང་ར་ལུག་རྩ་ཅན་བརྒྱ་ཐར་སར་ཡུ་ལུ་མ་གཅིག་
མི་ཐར་བ་མེད།

ཡུ་ལི་མ་གཅུག་ལག་ཁང་། ཀྱ་རུ་ན་ཡོད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།

ཡུ་ཤ་ལུག་པ་སྤྲ་པོའི་མིང་།

ཡུག་ ① དར་གོས་རས་སོགས་མ་བཅད་པའི་ཁ་ཆར་ཆང་བའི་བྱ་བས་གཅིག་རས་ཡུག་ཅིག་ ②

ཁྱོན་ནས་སྤྲུང་། ཁྱོང་ཁྱོང་གི་ཁོར་ཡུག་ར་བའི་ཁོར་ཡུག་ཡུག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ།

ཡུག་གཅིག་གཞི་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ས་ཁྱོན་དང་། རས་ཆ་སོགས་ཡུག་གཅིག་ལའང་།

ཡུག་ཆོད་པ། ས་ཐག་གམ་དུས་འགྲངས་སམ་གངས་འབོར་སོགས་ཏེ་བྱུང་རིང་པོར་ཆོད་པ།

ཡུག་རྩོ། གསེར་ཡོད་སར་འབྱུང་བའི་དེ་ཏུ་དམར་སྤྲུག་ཡོད་འཕྲོ་བ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། འདི་ལ་ཡུག་རྩོ་ཟེར་

བའི་རྒྱ་མཆོན་གསེར་འབྱུང་བའི་ས་ཕྱོགས་བརྒྱ་ལ་ཡུག་ཟེར་ཅིང་དེ་ཏུ་འདི་གར་ཡོད་དུ་

གསེར་ཡོད་བར་ངོས་འཛིན་པས་ཡུག་རྩོ་ཟེར་ཞེས་ཀླུང་ག་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་

དདུལ་ཚུ་བཙོ་བུ་ཆོན་མོའི་ལག་ལེན་འཆོ་བྱེད་མཁས་པའི་སྤྲིང་བཅུད་ལས་གསུངས།

ཡུག་རྩོག་[ཡུལ]ལྷམ་མཐེལ་ཁེབས་པའི་རྩོག་པ།

ཡུག་ནམ། རྩོ་སྤྲོན་ཡུག་དང་། རྣམ་པ་སྟེ་ཡུག་གྲུ་ཤིང་གི་མིང་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

ཡུག་སྤྲུམ། ① སྤྲུམ་བྱ་བྱ་བས་ཆང་། ② བཅག་རྩོ།

ཡུག་པ། [རྫིང་]① ཞེན་པའམ་ཆགས་པ། ② ཀྲང་པ།

ཡུག་པ་ཅིག་སྟོན། [རྫིང་]རིབ་ཅམ་ཞིག་སྟོན།

ཡུག་པོ། ① ལྷའི་ལྗང་བ་འབྲུ་ལྷན་ཞིག་ ② ལོ་གཅིག་གམ་ལོ་གཉིས་སྟེ་བའི་འཆོ་རྩ་བཟང་པོ་ཞིག་

ཡིན་ལ་འབྲུ་མིས་ཐོས་ཀྱང་ཆོག་

ཡུག་པོ། རང་གི་བཟའ་ཆུ་བྱེད་མེད་ཤི་བའི་ཁྱོ་ག་

ཡུག་ཐོན། ཡུག་རྒྱུང་ངམ་ལྟེ་བ་ཕྱིལ་རྒྱུང་བ།

ཡུག་འབྲེལ། གཞི་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་སྤྲུང།

ཡུག་ཚང། བྱབས་ཚང།

ཡུག་ཚར། ཆོས་ཆེན་དང། དར་ཁ། རས། ཐེར་སྒྲུལ་སོགས་ཡུག་ཚང་ཁ་ཚར་ཅན།

ཡུག་ཡུག སར་རྩེ་གཡོ་བར་བྱེད་ཚུལ་ཞིག ལག་བ་ཡུག་ཡུག་བྱས་ནས་བྱིན་སོང།

ཡུག་གཡུང་ག། [རྫིང་]ཞེན་ག།

ཡུག་ཤིང། ཡུ་གུ་ཤིང་གི་བསྐྱས་མིང་འབྲི་སྲོལ་ཞིག

ཡུག་ཤུང། [སོག་]གོ་སའི་ཆོ་ལོ་ཞིག

ཡུགས། འདི་ཐོད་ལྗོངས་ཀྱི་ས་ཆ་གར་ཡང་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ་དང། སྤྱིར་བཏང་ཉིན་རེའི་གསུམ་ཁེབ་
ཀྱི་རྩོག་སེབ་ནས་རྙེད་པ་མང་ཞིང། རྒྱང་ཁམས་ཆེན་པོ་དང། རྒྱ་ཞུགས་ལ་སོགས་པས་བསོ་
དབྱེབས་རོལ་མོར་གྱུར་པའི་ལྷགས་རྩོམ་ལྷག་པོ་ཡིན། དབྱེབས་ལ་ངེས་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང་པལ་
ཆེར་རིལ་མོ་དང། ལེབ་འཛོར་ཅི་རིགས་མང་ཞིང་བ་ལུག་མཁལ་ཅམ་ནས་རྒྱང་བ་སྤན་མ་
ཅམ་བར་སྒྲ་ཆོགས་འབྱུང་ག། ཁ་དོག་སྒྲུག་ནག་ལྷུ་མཁྲིགས་འོད་དང་ལྗན་ག། བྱབ་ཆ་གཙོ་པོ་
Feཡིན་པ་དང། སྤྱི་ཚད་ཏུ་ཉུ་༥.༥ ~ ༦.༥དང། བསྐྱར་ལྡིང་ཁེ་༥ ~ ༥.༣ ཡོད་པ། བཅག་ཁ་
མཁྲིགས་ལ་འོད་ཅིག་ཅིག་ཅན། རྩོལ་རིམ་སྒྲུག་པོ་དོད་པ། གལ་ཏེ་གསེར་རྩོལ་རྙེད་ཆེ་
འདིས་ཆོག་བར་མཁས་བ་མང་པོ་ཞལ་མཐུན། མིང་གཞན་ཡུགས་རྩོ། ཡུག་རྟེ་འུ། རྟེ་འུ་ཁག་
ལྷག་བཅས་སོ།། རོ་རུས། རོ་མང་ག། རྒྱ་རྩེས་བསིལ། རུས་བས་མིག་ནད་དང་རུས་པའི་ཆད་
བ་སེལ། མའི་རྩེ་སེར་སྟེམ།

ཡུགས་རྩོ། ཡུགས་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

ཡུགས་མོ། བཟང་ལྷ་ཤི་བའི་བྱད་མེད། ས་ཆ་ལ་ལའི་ཡུལ་སྐད་ཏུ་བཟང་ལྷ་ཤི་བའི་པོ་ལ་ཡུགས་པོ་
ཟེར། ཆོག་བསྐྱས་ན་ཡུགས་ཞེས་འབྲི་སྟེ། ཡུགས་མོའི་བྱིས་ལ་ཡུགས་ཚང་ཟེར་ག།

ཡུགས་ས་མ། ཁྱོ་ག་བྱོངས་པའི་བྱད་མེད།

ཡུང་ང། ཡུང་བ་དང་འབྲ།

ཡུང་མདོག ཡུང་བ་སྟེ་སྟེ་སེར་གྱི་མདོག

ཡུང་རྟོག་ ཡུང་མཁམ་ཉུངས་མ་དང་འབྲ།

ཡུང་བ། སྒྲ་སེར།

ཡུང་བ་ཆེ་ཆུང་། འདི་ནི་འཕན་སེའི་ཡུལ་གྱི་ནང་གསེས་ཡུང་ཆོ་ཞིག་སྟེ་བྲན་ཀའི་དུས་རྒྱུད་ཀྱིས་
བདག་ཏུ་བརྒྱུང་བའི་ས་ཆ།

ཡུང་བ་དང་མ། [རྫིང]འཕན་སོ་ཡུང་བ་དང་མ་ཟེར་བའི་ཡུང་བ་ཁག་གཉིས།

ཡུང་མ། ཉུངས་མ། དག་མདོ་ཡུང་མ་སྤྱང་སྤྱང་གྲེད།

ཡུང་གཞི། ཡུང་གི་ས་བོན་གྱི་མིང་སྟེ་ཡུང་འབྲུ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

ཡུངས་ཀར། འབྲུའི་རིགས་ཤིག་ མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་དོན་གྲུབ་དང་། འབྲུང་སོ་འཛིགས་གྲེད།
ཟས་གཙང་བཅས་སོ།

ཡུངས་ཀར་རྒྱལ་སོ། [མདོན]སྟེ་ཆོ།

ཡུངས་དཀར། ཡུངས་དཀར་དང་འབྲ།

ཡུངས་ཐུན། ཡུངས་ཀར་ལ་སྤྲགས་བརྒྱབ་སྟེ་འབྲབ་གྲེད་གྱི་ཐུན་ཇས།

ཡུངས་ནག་ ཐུམ་ནག་འབྲུང་བའི་འབྲུ་རིགས་པད་ཁ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་པད་ཁང་དང་། ཆ་བའི་
ཐུམ་ཅན། ཆོགས་མ་ཅན་བཅས་སོ།

ཡུངས་འབྲ། ཡུངས་དཀར་ནག་གི་འབྲ། ཡུངས་འབྲུ་ཅམ།

ཡུངས་མར། ཡུངས་དཀར་ནག་གི་ཐུམ།

ཡུངས་ཟོར། ཡུངས་དཀར་གྱི་གང་བུ་བཙུགས་པའི་གཏོར་ཟོར།

ཡུད། དབྲགས་ཐངས་གཅིག་གི་ཡུན་ཆད། ཁོ་ཆུ་ར་སྟེ་བས་ནས་ཡུད་གྱིས་པར་སོང་།

ཡུད་མཁེན་ཆོས་ཁྲོང་ཆེན་སོ། དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གཉིད་ཟབ་པ།

ཡུད་ཅིག་ ཡུད་ཅམ་ཞིག་

ཡུད་པ། [རྫིང]མྱིད་དང་མྱེ་བ།

ཡུད་ཅམ། ① སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་དུས་ཡུན་བཅི་ལྷགས་སུ་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་ཆ་སྤམ་ཅུའི་ཟུར་
གཅིག་ ② འབྲུག་ཅམ་སྟེ། དུས་ཡུན་ཏ་ཅང་སྤང་དུ་ཞིག་ ཁྲོད་འོད་ཡུད་ཅམ་གྱིས་གསལ་བ།

སྒྲིན་གསེབ་ནས་རྒྱ་དཀར་ཡུད་ཙམ་འཆར་བ། རར་འབྱུངས་ཡུད་ཙམ་ཡང་མེད་པ།
ཡུད་ཙམ་གཅིག་ མང་གཅིག་སྐུལ་ཏུ་ལ་ཡུད་ཙམ་གཅིག་ཟེར།
ཡུད་ཡུད་པ། [ཡུལ]བསྐྱོད་བསྐྱགས་བྱེད་པ། བཞོ་བ་དང་ཞིང་བ་དཔག་མི་རྣམས་ལ་ཡུད་ཡུད་བྱེད་པ།
ཡུག། ཏུས་ཚོད་ཀྱི་རིང་ཐུང་། ཡུན་རིང་། ཡུན་ཐུང་། ཡུན་གཏན། ཡུན་འགོར་བ། ཡུན་ནས་ཡུན་
ཏུ། ཡུན་ཅི་སྤིད་བར་དུ་གནས་པ། ཡུན་ནས་ཡུན་རིང་པོ། ཡུན་དུ་ཐོགས་མི་དགོས་པ། འཆི་
མེད་ཡུན་གནས།

ཡུན་གྱིས། ཏུས་རིམ་གྱིས། སྤྱ་གྱའི་ལུས་སྟོབས་ཡུན་གྱིས་རྒྱས་པ། ཡུན་གྱིས་དམིགས་ཡུལ་
བཟང་པོར་འཇུག་པ།

ཡུན་ཅིག་ དར་ཅིག་གམ་ཡུད་ཙམ། ལམ་ཁར་ཡུན་ཅིག་འགོར་བ།
ཡུན་བརྟན། ཏུས་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་བརྟན་པ། རྒྱལ་སྤིད་ཡུན་བརྟན།
ཡུན་ཐུང་། ཏུས་ཡུན་མི་རིང་བ།

ཡུན་དུ། གཏན་དུ།

ཡུན་ནན་ལྷ་ཁང་། ཡུན་ནན་ལྷ་ཁང་ནི་ལྷ་ས་སྤྱིད་རས་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ལྷ་ཁང་དེ་ནི་
སྤར་གྱི་ཆུན་རབས་ཆོའི་བཤད་སློལ་ལ་དེ་སྟོན་ཡུན་ནན་ནས་ལག་རྩལ་བ་ཁག་གཅིག་ལྷ་སར་
ཡོང་ནས་ཀོ་བ་བསྐྱེད་པ་ཏེ་མཐེལ་གོ་དང་། རྒྱ་གོ་བཅས་བཞོ་བའི་ལག་རྩལ་དེ་དར་རྒྱས་སུ་བྱིན་
བར་བརྟེན་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་ནས་ལག་རྩལ་བསྐྱབས་པའི་བྱས་ཐེས་ལ་ཡུན་ནན་ལྷ་ཁང་རྒྱ་སའི་
ས་ཆ་དེ་སྤྱད་པ་དང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་ཡུན་ནན་ལ་ལྷ་སར་གཏན་སྟོད་ཆོང་རིགས་ཆེ་འཁྱིང་རྒྱུད་
གསུམ་མཉམ་རུབ་གྱིས་ལྷ་ཁང་གསར་རྒྱབ་བྱས་པ་དེར་གོན་ཉིས་དང་། གཞིས་བདག་སྤེའི་ཡོ་
ལྷ་སྐྱབས་བཅས་ཡོད་པར་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་ཕག་ལོ་བར་ལྷ་གསོལ་བྱེད་མཁན་ཡོད།

ཡུན་ནས་ཡུན་དུ། བསྐྱལ་བ་རི་སྤིད་ཀྱི་བར།

ཡུན་ཚད། ① ཏུས་རིང་ཐུང་གི་ཚད། ② མིག་འཇུག་གི་ཡུན་ཚད། ལེགས་སྦྱར་སྦྱད་ཀྱི་སྦྱར་རིང་
ཐུང་གི་དབྱེ་ཚུལ་བཞི་ཡོད་པ་སྟེ། མིག་འཇུག་ཡུན་བྱེད་ལ་གསལ་བྱེད་དང་། མིག་འཇུག་ཡུན་
གཅིག་ལ་དབྱུངས་ཐུང་དུ། མིག་འཇུག་ཡུན་གཉིས་ལ་དབྱུངས་རིང་པོ། མིག་འཇུག་ཡུན་

གསུམ་ལ་དབྱངས་ཤིན་ཏུ་རིང་བོདོ།

ཡུན་རིང་། ཏུས་ཡུན་རིང་པོ། ལས་ཐག་རིང་ན་རྟ་བྲགས་ཤེས། ཡུན་རིང་ག་ཤིབས་ན་མི་རྒྱས་ལོན།
ཡུན་རིང་བདེ་འཁོད། རྒྱལ་ཐབས་བཟང་པོ་བསྐྱངས་པས་ཡུན་རིང་ཏུས་བདེ་ཞོད་འཇགས་སུ་
གནས་པའི་དོན།

ཡུན་རིང་ནད་པ། བཞུགས་ཏུས་རིང་སོང་བའི་ནད་པ། ཐག་རིང་གི་མགོན་པོ་དང་། ཡུན་རིང་གི་ནད་པ།
ཡུན་རིང་བཅོན་འཇུག་ཏུས་ཡུན་རིང་པོ་བཅོ་འཇུག་བྱས་པའི་ཁྲིམས་ཆད།

ཡུན་རིང་ཡིབ་སྡོད་པ། རྩ་ཆ་སོགས་མངོན་གསལ་མེད་པར་ཡུན་རིང་ཡིབས་ནས་སྡོད་པའི་དོན་ཡིན།
ཡུན་རིང་ལྟ་ཁང་། ལྟ་ས་སྒྲགས་ཞེས་ཏུ་ཡོད་པའི་ཡུན་རིང་ལྟ་ཁང་ནི་ཏུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་
ཏུ་ལའི་ཁྲ་མ་སྐྱ་ཕྱིར་བདུན་པ་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་གོང་མ་ཁང་ཤེས་སྐྱ་ཆེ་ཡུན་རིང་བསྟན་
པའི་ཆེད་ཏུ་བཞེངས་ཤིང་། རྟན་གཙོ་རྩོམ་པོ་ལྟ་སྒྲུ་ལྟ་ཞི་ཡོད་པའི་ལྟ་ཁང་སྒོ་ཤར་བཅས་ཞིག

ཡུམ། ① མའི་ཞེས། ② ཡི་དམ་གྱི་ཤེས་རབ་མཆོན་པའི་ཆ། ③ བྱད་མེད་གྱི་ཞེས། གསང་ཡུམ།
ཡུམ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ། ④ ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ། ཡུམ་འབྲུམ་པ།

ཡུམ་ཀ་རྩོ་རྩལ་འཁོར་མ་རྒྱད་ཡུམ་རྒྱུ་པ་སྐྱབ་ཐབས།

ཡུམ་སྐབས་བྱས་དབང་གི་ཆས་བཟུ། ཡུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བྱས་དབང་ཆས་བཟུ་ནི། རི་སྐད་དུ། བྱས་
དབང་ཆས་བཟུ་མ་འདྲེས་ན། ཡེ་ཤེས་སེམས་དབང་སེབས་མི་འགྲུལ། རྒྱའི་རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པས། སྤྲགས་སྒོ་རྩལ་ཅན་མ་མཐོང་དོ། ༡ ། བྱལ་པར་བྱེད་པ་ཆོགས་འཁོར་ཆས། ༢ །
བཀོལ་ཉན་ཏུས་རུང་འཁོར་གྱི་ཆས། ༣ ། བར་ཆད་བསྐྱངས་པ་མཆོས་ཀྱི་ཆས། ༤ ། ལ་ཉེ་
བརྟགས་པ་སྟ་གོན་ཆས། ༥ ། དམིགས་རྟེན་བཅའ་བ་དམ་གྱི་ཆས། ༦ ། རྩ་སྤྱོད་པས་ལྷན་པ་
ལས་གྱི་ཆས། ༧ ། ཡོན་ཏན་འདྲེས་པ་ཡུམ་གྱི་ཆས། ༨ ། བྲག་རྒྱ་བསྐྱར་བ་གང་གྱི་ཆས།
༩ ། སྤངས་སྤྱབས་འགྱུར་བ་གིང་གི་ཆས། ༡༠ ། བྱེ་བྲག་བྱེད་པ་རོལ་མའི་ཆས། ཐོས་རྒྱུང་
མོངས་པས་གནད་མི་ཤེས། གསང་སྤྲགས་མཁན་པོ་ལག་ལེན་རྟུག་ཞེས་གསུངས་སོ།

ཡུམ་གྱི་རྒྱན་བཞི། གསང་བ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཕྱི་མ་སྟེ། བསྐྱར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ནི་མཆོན་པ།
བཞུགས་གནས་ཆོས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བུ་སྟོད། རྒྱ་བའི་ལམ་རྟག་ལན་པའི་ལམ་རྟེན་འབྲུ་སྟེ་བཞིའོ།

ཡུམ་གྱི་འབག་རྫོས་གར་འཁྲབ་དུས་ཡུམ་ཨ་མས་གྱོན་རྒྱུ་ཡི་གཤོང་འབག་
ཡུམ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ། གླ་མེད་ལས་འབྲུང་བའི་ཡུམ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ། དབུ་རྒྱན་དང་། སྟན་རྒྱན།
མགུལ་རྒྱན། གདུ་བ། སྐ་རགས་ནམས་སོ།།
ཡུམ་རྒྱས་བསྐྱུས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་འབྲུམ་དང་བརྒྱད་སྟོང་བ།
ཡུམ་རྒྱས་བ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཤོ་ལོ་ག་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་བའམ་འབྲུམ་ཞེས་བྲ་བའོ།།
ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ། ཤེར་མདོ་འབྲུམ་དང་། ཉི་ཁྲི། བརྒྱད་སྟོང་བ་སྟེ་གསུམ།
ཡུམ་བརྒྱད། ༡ རོར་རྒྱན་ལ། ༢ གླ་མེད་ལ། ༣ དབུངས་ཅན་ལ། ༤ འཕགས་ལ། ༥ སྤྲུམ་ལ། ༦
ཕྱིན་ལ། ༧ རབ་ཕྱིན་ལ། ༨ མཛེས་མའམ་རབ་བཟང་ལ། ཡང་ན། ༡ གླ་མེད་མ་དང་། ༢ རབ་
ཕྱིན་ལ། ༣ འཕགས་ལ། ༤ སྤྲུམ་ལ། ༥ རབ་བཟང་ལ། ༦ དུང་ཅན་ལ། ༧ ལྷ་མོ་དཔལ། ༨
དབུངས་ཅན་མ་ཟེར་བ་ཞིག་སྤྲང་རོ།།
ཡུམ་ངོས་བཟུང་། རང་ཉིད་སྤྱེས་བའི་མ་སུ་ཡིན་བྱུང་ངོ་མས་ངོས་འཛིན་བྱས་བའི་ཞེས།
ཡུམ་ཆེན། ཨ་མ།
ཡུམ་ཆེན་མོ་ཙ་མུ་ཤི། དམ་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ཡུམ་མ་མོ་ཙ་མུ་ཤི་ཟེར་བ་དེའོ།།
ཡུམ་འདུས་དགོན། འདེབས་ལོ་སོགས་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་ཇོ་ནང་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་བོད་རིགས་
རང་སྟོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་ཇོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡུམ་དུམ་པ་བརྩ་དུག ① ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ། ② ཨ་མདོ་དང་ཁམས་ཕྱོགས་འབྲོག་
པ་སོགས་གྱི་གནའ་ཆིག་ཅིག་
ཡུམ་དུག ཡུམ་སྤྲུམ་བརྩ་བདུན་ནང་གི་ཡུམ་དུག་
ཡུམ་མདོ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་བའི་མདོ།།
ཡུམ་བསྐྱུས་བ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཤོ་ལོ་ག་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཡོད་པ་ཞིག་
ཡུམ་བྲ་གླམ་ཁམ། མིང་ག་ཞན་མོ་བྲང་ཡུམ་བྲ་བརྒྱ་སྤྲང་ཟེར། བོད་སྟོངས་སྟོ་ཁས་ཁུལ་སྟེ་གཤོང་
ཇོང་གི་ཉི་འདབས་སུ་གནས་ཡོད། མོ་བྲང་འདི་ནི་སྤྱི་ལོའི་ཕྱིན་གྱི་ལོ་སྤྲུམ་བརྒྱ་ཕྲག་ཙམ་གོང་
བོད་རྒྱུ་མ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་མོ་བཞུགས་གནས་གྱི་མོ་བྲང་ཡིན་པ་མ་ཟད། མཁར་གྱི་དང་

པོ་འང་ཡིན་པར་གྲགས། སྐབས་དེར་པོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤིང་བཟོ་བ་དང་། རྫོང་བཟོ་བ། ལྷགས་
བཟོ་བ། ཟངས་བཟོ་བ། རི་མོ་མཁན་བཅས་སྐུལ་ཏེ་མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་ལྡན་པའི་
པོ་བྱང་ཞིག་བསྐྱུན་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་ནང་གི་ལྷོ་བས་རིས་ལ་རྒྱལ་པོ་གཉེས་བར་བཏེགས་ནས་
ཁི་བྱེད་པ་དང་། རྒྱལ་པོར་མངའ་གསོལ་བའི་མཛད་སྒོའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་བྲིས་ཡོད། དེ་ནི་
པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་ལྷོ་བས་རིས་ཨང་དང་པོ་ཡིན་པར་གྲགས།

ཡུམ་བྱ་སྒྲིམ་དང་། ཡུམ་བྱ་ལྷ་མཁར་དང་དོན་གཅིག

ཡུམ་འབངས། ཡུམ་གྱི་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་མི་སེད།

ཡུམ་འབྲུམ་བ། ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་རྒྱས་པ་ཞིག

ཡུམ་འབྲིང་བ། ཤོ་ལོ་ཀ་སྟོང་ཐག་ཉེར་ལྷའམ་ཉི་ཁྱི་ལྷ་སྟོང་ཡོད་པ་ཞིག

ཡུམ་བཅུན་མོ། ① རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ། ② མ་ཡུམ་ཡང་ཡིན་ལ་བཅུན་མོ་འང་ཡིན་མཁན།

ཡུམ་སྤམ། ཨ་མ་དང་བྲ།

ཡུམ་སྤམ་བཅུ་བདུན། དེ་ལ་ཡུམ་དུག་ནི། ༡ སྟོང་ཐག་བརྒྱ་པ་དང་། ༢ སྟོང་ཐག་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྷ་བ། ༣ ཁི་
བརྒྱད་སྟོང་པ་སྟེ་རྒྱས་པ་སྟོང་གསུམ་མོ། ༤ ཤེས་རབ་ཁྱི་བ་དང་། ༥ བརྒྱད་སྟོང་བ། ༦ ཡོན་
ཏན་རིན་ཆེན་ཐུད་པ་སྟེ་བསྐྱུས་པ་སྟོང་གསུམ་མོ། སྤམ་བཅུ་གཅིག་ནི། ༧ ཤེར་བྱིན་བདུན་བརྒྱ་
པ་དང་། ༨ ཤེར་བྱིན་སུམ་བརྒྱ་བ། ༩ ཤེར་བྱིན་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་བ། ༡༠ ཤེར་བྱིན་བརྒྱ་བ། ༡༡ ཤེར་
བྱིན་ལྷ་བཅུ་བ། ༡༢ སྟོན་ཉེར་ལྷ་བ། ༡༣ བར་ཅལ་རྣམ་གཞོན་གྱིས་ཞུས་བ། ༡༤ ཀོ་ལུ་ཤི་གས་
ཞུས་བ། ༡༥ ཡི་གེ་ཉུང་དུ་མ། ༡༦ རྫོང་མེ་གཅོད་བ། ༡༧ ཤེས་རབ་སྟོང་པོ་ལོ།

ཡུར། ① བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ཞིང་ནང་གི་རྩ་ལྷུ་མ་འབལ་པའི་དོན་ཏེ། ཞིང་ལ་ཡུར་མ་ཡུར་ཞིག་
ཞེས་བ། ② བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་གཉིད་ལོག་པའི་དོན་ཏེ། བྲིས་པ་གཉིད་དུ་ཡུར་ལྷ་བ། ③

ཡུར་བ་ཡི་ཆོག་བསྐྱུས་བ། ④ ཡུར་བ་ཆོག་བསྐྱུས་བ།

ཡུར་ཆུ། ཆུ་རྒྱལ་ས་ཤུར་ནས་ཞིང་ལ་བྲངས་པའི་ཆུ། ཡུར་ཆུ་འཁྱི་ཤིང་དུས་ལོང་སོགས་གར་
འཁྱིད་དུ་འགྲོ།

ཡུར་པོ། ཡུར་བྱ་སྟེ། ཆུ་འབྲེན་པའི་ཆུ་ལམ།

ཡུར་གྱི་ ① གཉིད་ཁྲག་གི་ གཉིད་ལ་ཡུར་གྱི་ སྤྱུ་གྱི་གཉིད་ཡུར་དུ་འབྱུག་གི། ② ཞིང་ལ་ཆུ་འབྲེན་
བྱེད་ཀྱི་ས་ཤུལ་ སྤྱུ་བས་ཡུར། ཡུར་པོ་ཆེ། མ་ཡུར། ཡུར་ཐག།
ཡུར་བྲ། ཆུ་ཡུར་ཆུང་ཆུང་། ཡུར་ཐག་ཡང་ཟེར། ཆུ་ཆེན་ཡུར་བྱར་མི་ཤོད་།
ཡུར་མ། ཞིང་ནང་པན་མི་ཐོགས་པའི་རྩ་ལྷུ་མ་ཞིག་ ཡུར་མ་རྒྱུ་བ།
ཡུར་མའི་སྐབས། ① ཡུར་མ་རྒྱུ་བ་པའི་དུས་ཆེན། ② ཡུར་མ་རྒྱུ་བ་རན་པའི་དུས།
ཡུར་རྩ། ① ལོ་རྟོག་གི་ལྷན་འདོན་ཡུར་མ་བརྒྱུ་བ་པའི་རྩ་ངན། ② ཡུར་ཆུའི་འགྲམ་གྱི་རྩ་སོགས།
ཡུལ། ① གང་ཟག་འཆོ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་འབྲུག་གནས་ཏེ། དཔེར་ན། བོད་ཡུལ་དང་། རྒྱ་ཡུལ་ཞེས་
བ་ལྟ་བུ་དང་། ② ཚད་མ་ལས་གསུངས་བ་ལྟར་ན་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སམ།
ཚད་མའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་གནས་ཏེ་ཆོས་མཐའ་དག་ལ་གོ། ③ ས་ཆའང་ལུང་གི་ སྤྱེ་ཡུལ། སྤོད་
ཡུལ། ལས་ཡུལ། བ་ཡུལ། ཡུལ་གཤེད། ཡུལ་གྱི་ཡས་མས། ཡུལ་ཁྲད་པར་ཅན། ཡུལ་གྱི་
མཐེལ། ཡུལ་གྱི་ཉེ་བ། ཡུལ་གྱི་གཤེད་མ། ཡུལ་རྒྱང་རིང་བ། ཡུལ་གྱིས་བསྐྱལ་བ། ཡུལ་
འབྲམས། ཡུལ་གྲུར། ཡུལ་ཁྲོལ། ཡུལ་ཐོན་བ། ཡུལ་བུད་བ། གནས་མེད་ཡུལ་འབྲུར་དུ་འགྱུར་
བ། ཡུལ་ལྷུང་བ། ཡུལ་འབྲུད་གཏོང་བ། ཡུལ་གཞན་དུ་མཐར་སྐྱོད་གཏོང་བ། རང་ཡུལ་ན་རྟ་
བརྒྱ་ཡོད་ཀྱང་། མི་ཡུལ་ལ་འགོ་དུས་རྒྱང་ཐང་རེད། ④ རྒྱ་ཁྲོན། མཐོང་ཡུལ། བསམ་ཡུལ་
ལས་འདས་བ། ཡུལ་ལས་འགོང་བ། ⑤ ཞིང་ལས་ས་ཁུལ། རོང་ཡུལ། ཡུལ་འགོག་ ཡུལ་མ་
འགོག་ ཡུལ་མ་འགོག་ ཡུལ་རྒྱ། ཡུལ་བལ། ⑥ རྫོས་རིག་པར་བྱ་བ་སྟེ། རྫོས་མཐོང་བར་བྱ་
བའམ་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དཔེར་ན། བེས་ཤེས་ལྷན་མིན་གྱི་དངོས་པོ་དང་། ཉན་མཁའ་ལ་
སོགས་པའི་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཏེ། ཤེས་བྱ་དང་དོན་གཅིག་པའོ། དམིག་ཡུལ། བྱ་
བའི་ཡུལ། སྤྱེ་བོ་སྤོང་གིས་སྤིགས་པའི་ཡུལ། ཉན་མེད་རང་བཞིན་འཆི་བར་འགྱུར། ⑦ དབང་
པོ་དང་ཤེས་པའི་གཟུང་བྱ། དཔེར་ན། གཟུགས་སྤྱི་དེ་རོ་རིག་ཆོས་ལྟ་བུ་ཙན་རྣམས་ལས་
གཞན་པའི་ཆོས་ཏེ། ཡུལ་ཡུལ་ཙན་གཉིས་ཀྱི་རྫས་བྱེ་བའི་ཡུལ་ལོ། སྤྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ། གཟུང་
ཡུལ། རྩ་བའི་ཡུལ་སྤྱ། སྤུའི་ཡུལ་བྱི། མདོན་གྲུར་གྱི་ཡུལ། རྫོག་གྲུར་གྱི་ཡུལ། ཡུལ་རྫོག་ཏུ་
གྲུར་བ། ⑧ [མདོན]གྱི་ནང་གི་ཡུལ་སོ་སོར་ཉེར་བཞི་རེ་ཡོད་པས་གངས་ཉེར་བཞི་མཆོན།

ཡུལ་ཀན་ཀུའི། ལུ་མོ་གྲུང་མོའི་ཡུལ།

ཡུལ་གཤམ་ འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྣང་དེ། གང་ཟག་གང་དེའི་བབས་སྤེ་གཉིས་ནག་ལ་བབས་ན་ཡུལ་གཤམ་ཟེད།

ཡུལ་སྐད། ཡུལ་སོ་སོའི་སྐད་ཆ།

ཡུལ་སྐབས། ཡུལ་དང་སྐབས་ཏེ། གནས་དང་དུས།

ཡུལ་སྐོར། ཡུལ་ལུང་ལུང་བ། ཡུལ་སྐོར་བཞེད་མོ།

ཡུལ་སྐྱོང་། རྒྱལ་མོའི་དོན་དུ་གོ་བའི་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་གི་བསྐྱུས་ཆོག

ཡུལ་བཀོད། ཡུལ་བཀོད་ཅེས་པ་ཐང་ཀ་འབྲི་ཚུལ་གྱི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྣང་ཅིག་ཡིན། ཡུལ་བཀོད་ཀྱི་

ཁྱད་པར། བོད་ཀྱི་ལྷ་ཁྲིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་ཉམས་སྦྱོང་དང་གསར་གཏོང་གནང་བའི་

ཡུལ་བཀོད་ཀྱི་རི་མོ་འབྲི་ཚུལ་ནི། ཅ་བའི་པ་ཏ་རིགས་བརྒྱད་དང་། མེ་རི་རིགས་གསུམ་ཐུན་

མོང་གི་ལུགས་འགའ་ཞིག་ལུད། སོ་སོའི་ཡུལ་བཀོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས།

ཁང་བཟང་ལ་སོགས་བྱང་ཚུབ་ཤིང་། མེ་ཏོག་སྒྲ་ཆོགས་མཆོད་པའི་སྤྲིན། རྟེན་འབྲེལ་རི་མོ་

རེན་ཆེན་ཐེང་། བཟོ་མཐའ་མ་འདྲེས་རང་རང་བརྒྱད། རྒྱ་གར་བཟོ་ཡི་ཁྱད་ཆོས་

ཡིན། མཛེས་ལྡན་རི་མོ་མདངས་ལྡན་པ། བཟ་ཤིས་གཟུགས་བརྟན་གོས་ཀྱི་རྒྱད། ཁྲི་དང་

མཆར་བའི་བྲེ་བྲག་རྣམས། རྒྱ་ནག་བཟོ་ཡི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན། རྒྱ་གནས་སྟོག་ཆགས་མཆོ་དང་

རིང་། ཁྲི་ཞིས་ནགས་ཆལ་ལྷུ་ཡི་རྩས། སྤྲན་སྟོས་ལྷུ་ལྷུ་རི་མོ་རྣམས། ཁ་ཆེ་བཟོ་ཡི་ཁྱད་

ཆོས་ཡིན། འབྲུང་བཞི་པ་ཏ་འཇའ་དང་སྤྲིན། རྟོན་ཤིང་རེན་ཆེན་སྤལ་རིས་རྒྱན། བལ་པོའི་

བཟོ་ཡི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན། བྲག་དང་སྤང་རི་རི་དུགས་དང་། ལྷ་ཐེ་ཚུན་འབྲུང་མཛེས་པའི་

རྒྱན། སྤྲ་ཆོགས་གཟུགས་དང་གངས་རིའི་ཁོད། གངས་ཅན་བཟོ་ཡི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན། ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ། གནའ་ནས་ད་བར་བོད་ཀྱི་རི་མོ་འབྲི་ཚུལ་ལ་གསར་དར་རྒྱུ་གི་

ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་རྒྱང་ཡོད་པ་ལས། དེང་དུས་ཡོངས་གྲགས་དར་སྟོལ་ཆེ་ཤོས་ལ་སྐར་ལུགས་

དང་། སྤྲན་ལུགས་གཉིས་ཡིན། སྐར་ལུགས་ལའང་གསར་རྒྱུད་གཉིས་དང་། སྤྲན་ལུགས་ལའང་

གསར་རྒྱུད་གཉིས་བཅས་རྒྱང་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ཁྱད་ཆོས་སོ་སོའི་གཞུང་ལུགས་དག་ཤིས་

པར་གྱིས་ཤིག་གཞན་ཡང་། ཁྲི་སྐར་པའི་ལུགས་དང་། མཁའ་ལུགས་སོགས་ཀྱང་འགའ་རེ་

ཅམ་དེང་དུས་ཐོང་རྒྱ་ཡོད་འདུག།
ཡུལ་ཁམས། ལུང་བ། བཟ་ཤིས་སྤང་བས་ཡུལ་ཁམས་ཀྱན་ཏུ་བྱེད།
ཡུལ་ཁམས། [ཡུལ་]སྤང་གཙང་ཁམས་དུ་འབྱུང་རིགས་སོགས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་འཕོ་ཞིག་སྟེ་ཆེ་ཆུང་དུ་འོ་
ཁལ་གྱི་བྱེད་ཅམ་ཞིག།
ཡུལ་ཁྲིམས། ལུང་བ་སྤྱི་འཇུག་སྟེ་ཡུལ་སྟོན་གྱི་ཁྲིམས། ཡུལ་ཆུ་བཏུངས་ནས་ཡུལ་ཁྲིམས་འཁུར་དགོས།
ཡུལ་ཁྲིམས་སྤྱི་ཁྲུང་གིས་འབྲོ་བཟོ་སྟོང་མཁས་བྱེད་པ།
ཡུལ་འཁོར། ① མོང་འབྲུམ་ཐག་ཡོད་པའི་ས་གནས།
ཤེས་རབ་མེད་ན་བྱམས་པ་ཅམ་གྱིས་ཡུལ་འཁོར་སྟོང་མི་རུས། ② ས་ཆའམ་ལུང་བ། ཡུལ་འཁོར་
གཞན་གྱི་སྟེ་ཕོ་ཡང་། གང་འཆམ་ཐབས་ཀྱིས་བསྐྱུང་བར་བྱ།
ཡུལ་འཁོར་སྟོང་། ① རྒྱལ་པོ། ② སངས་རྒྱས་བཞུགས་དུས་ཀྱི་འཕགས་པ་ཞིག།
ཡུལ་འཁོར་སྟོང་གིས་ཁམས་ལ། མདོ་སྟེ་བམ་པོ་གསུམ་དང་ལེ་ལྷ་གཉིས་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁའ་པོ་ཇི་ན་མི་
ཏུ་སོགས་དང་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྟེ་ཡོ་ཤེས་སྟེ་སྤྱི་འཇུག་ཅིང་ཁམས་ཏེ་སྤྱད་གསར་བཅད་ཀྱིས་བཅོས་པའོ།
ཡུལ་འཁོར་ཆེན་པོ་བཏུ་ཐག་ལྷ་བཏུ། འདི་འཇམ་གྱིང་གི་ཡུལ་ཡོངས་ཇོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
ནས་སྟམ་ཡང་། ཡུལ་སོ་སོའི་མིང་འདི་ཞེས་ངོས་འཛིན་གསལ་བར་འཁོད་པའི་དཔེ་སྟོན་ཆད་མ་
མཐོང་བས་ཇེས་སུ་བཏྲག་དབྱེད་ཡོད་པར་ཁྱེད་ཀྱི་མདོར་བ་མཛོད་ཀྱི་གནས་གསུམ་པའི་འཇིག་
རྟེན་ཆགས་ཚུལ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་མཆིམས་མཛོད་འགྲེལ་པ་མཛོན་པའི་རྒྱན་གྱི་ཤོག་གངས་༡༩༠ནས་
ཡུལ་ཐན་སྟོང་ཞེས་བཤད་ཀྱང་གང་དང་གང་ཡིན་གྱི་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་མི་སྤང་ངོ་།
ཡུལ་འཁོར་དབང་པོ། རྒྱལ་ཐན་གྱི་བདག་པོ།
ཡུལ་འཁོར་འཛིན། [མཛོན]① ངང་པའི་རྒྱལ་པོ། ② ལྷ་རྒྱལ་ཞིག།
ཡུལ་འཁོར་སྤྱང་། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ་རི་རབ་ཀྱི་བང་རིམ་བཞི་པའི་ཤར་
ཕྱོགས་སྟོང་པའི་རྒྱལ་ཆེན་ཞིག།
ཡུལ་འཁུར་བ། ངང་ཡུལ་དུ་དམག་འཁྲུག་སྤྱེ་གོ་ནད་ཡམས་སོགས་ཅི་རིགས་བྱུང་ནས་གཞན་
ཡུལ་དུ་འཁུམས་མཁན་གྱི་མི་ལ་བཛོད། ཡང་ན་སྐབས་བཅོལ་བ་ཞེས་བཞོན་གཅིག་ཡིན།

ཡུལ་ག་ཡེད་དུ་སོང་བ། ས་གནས་གཞན་ཞིག་དུ་སོང་བ།
ཡུལ་གངས་ཅན། བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་མིང་། དུས་བཞིར་ཁ་བའི་རྒྱན་མི་ཆད་པས་ན་དེ་ལྟར་ཟེར།
ཡུལ་གརྒྱུད། ཡུལ་དབུས་ནས་ཅིས་པའི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས།
ཡུལ་གརྒྱེད། ཁྱི་ཟའི་ཡུལ། རྫོང་ཡོད་ཀྱི་མིང་རྒྱུང་པོ།
ཡུལ་གོང་། ས་གནས་སོ་སོར་ཡོད་པའི་དངོས་ཚོག་གི་རིན་ཐང་།
ཡུལ་གོམས་གཤེས་ལུགས། ཡུལ་ལུང་སོ་སོར་སྤར་ནས་དར་ཞིང་ཆགས་པའི་ལུགས་སྟོལ།
ཡུལ་གྲར་སྲིད་གཞུང་། རང་ཡུལ་དུ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཤོར་ནས་ཡུལ་གཞན་དུ་སྲོན་མའི་སྲིད་
དབང་གི་འཕོར་སྐྱེད་མ་ལག་རྗེ་བཞིན་བཅུགས་པའི་སྲིད་གཞུང་།
ཡུལ་གྱི་བསྐྱལ་དོན། བསྐྱལ་དོན་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། ཡུལ་ཐག་རིང་པོས་བར་དུ་ཆོད་པས་
རྟོགས་མི་ཐུབ་པ། དཔེར་ན། བྱང་སྤྱི་མི་སྟན་གྱི་འབས་སྤྱི་ལྟ་བུ་བྱོ།
ཡུལ་གྱི་བསྐྱལ་པའི་གནས། ས་ཐག་ཏུ་ཅང་རིང་བ་སྟེ་གོ་ལའི་ཤར་བུ་ལྟ་བུ། ཆོས་གཞུང་རྣམས་
སུ་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་གྱི་ཡུལ་ལ་ཟེར།
ཡུལ་གྱི་དགོ་བརྒྱུ། སའི་དགོ་ཐང་ཆེན་ཐང་རྒྱུང་ཁང་ས་དང་ཞིང་སར་བཟང་། རྒྱའི་དགོ་མཆོ་ཆེན་
མཆོ་རྒྱུང་། འབྲུང་རྒྱུ་དང་ཞིང་རྒྱུ་བཟང་། ཤིང་གི་དགོ་ཤིང་ནགས་ཁང་ཤིང་དང་བྱུད་ཤིང་
དུ་བཟང་། རྒྱའི་དགོ་གས་འབྲོག་དང་རྒྱུང་འབྲོག་ཟེར་བ་དུ་ས་བཟང་བ་བཅས་བརྒྱུད་དོ།
ཡུལ་གྱི་དགོ་བརྒྱ། ཁང་ས་ཞིང་ས་ས་ཡི་དགོ། འབྲུང་རྒྱུ་ཞིང་རྒྱུ་ཡི་དགོ། གས་འབྲོག་རྒྱུ་འབྲོག་
རྒྱ་ཡི་དགོ། ཁང་ཤིང་འབྲུད་ཤིང་ཤིང་གི་དགོ། ཁང་རྫོང་ཐང་རྫོང་ཡི་དགོ།
ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཆོད། རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་རེ་རའི་ས་ཁོན་ཆ་མཉམ་དུག་ཅུར་བྱས་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་
ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཆོད་གཅིག་ཅེས་བཏགས། རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་གྱི་སྐར་ཁོན་རེ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཆོད་
ཆེག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་ཉི་ལྷ་ཐམ་པ།
ཡུལ་གྱི་རྟག་ལོངས། གཟའ་སོ་སོས་རྒྱ་སྐར་གྱི་ཡུལ་ལ་སྟོད་སའི་ཡུན་ཆད།
ཡུལ་གྱི་ལྷེ་བའི་མདུད། ལུང་བའི་ས་གནས་ཆེ་ས་སྟེ། ལུང་བ་གཡས་གཡོན་གང་ས་ནས་ཡོང་བའི་
འགྲུལ་བ་རྣམས་འཛོམས་སའི་འགག་པ།

ཡུལ་གྱི་སྤྱི་ལུགས། དེང་སང་ཡུལ་གོམས་གཤེས་ལུགས་སུ་གྲགས་པ་དང་དོན་གཅིག
ཡུལ་གྱི་དབང་རིས། སྔོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་པོད་ཀྱི་ས་མི་དང་བཅས་པ་སློན་པོ་ཆེ་ཁག་
རྣམས་ལ་བགོ་བཤའ་བརྒྱབ་སྟེ་སྤྱད་པའི་མངའ་ཁོངས་དབྱེ་མཆམས། དབུ་རུ་ཤོད་ཆེན། བོ་
བང་སྟེ་ཆེ། ཡར་ལྷངས། འཆིང་ང། བྱ་ལྷག་བད་དང་ཞོང་པ། བག་རུམ་སྟོད་སྤྱད། གང་སྟོད་
སྤྱད། ལྷང་ཤོད་ནམ་པོ། འཕན་ཡུལ། ཉང་རོང་གམ་པ། ཤངས་དང་སྟེ་བྱ། ཡུང་བ་ཆེ་ཆུང་། ཞ་
ག་སྟེ་གསུམ། ནམ་ར། ཆག་གོང་། འདམ་ཤོད་དཀར་མོ། མདོ་ཁམས་བཅས་བཅོ་བརྒྱད།
ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད། རྒུལ་པོའི་འོག་གི་སློན་པོ་དང་། རུས་རྒྱུད་མི་འབྲ་བའི་
དཔོན་རིགས་རྟེན་པ་རྣམས་ལ་ས་ཞིང་སྤེར་ལ་དབང་ཆོག་པར་བྱས་པ་ཞིག་སྟེ། ཡུལ་གྱི་དབང་
རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་དབུ་རུ་དང་སྟོ་ཁའི་པོ་བང་ཉེ་འཁོར་གྱི་དབང་རིས་གཉིས་
བཅན་པོའི་ཐད་གཏོགས་ཡིན་པ་དང་། དེ་མིན་གྱི་ཁུལ་བཅུ་དྲུག་ནི་ཁུ་དང་གཉིགས་ལ་སོགས་
པའི་རུས་རྒྱུད་ཆོ་བ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྔ་སོ་སོས་སྤེར་བ་བྱུང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཆོས་འབྱུང་
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གསལ་ཞིང་ཏུན་ཏོང་ནས་ཐོན་པའི་ཤོག་རྩེའ་ཡི་གེ་འགའ་ཞིག་གི་
ནང་སློན་པོ་དང་རུས་རྒྱུད་ཆོ་བའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་སྤེར་དབང་ས་ཁུལ་དེ་ཁོ་ཆོར་
བྱས་ཉེས་མ་བྱུང་ན་པ་ཆོ་བརྒྱུད་ལ་འཇགས་ཆོག་པ་དང་། གལ་ཏེ་ཉེས་ཁྲིམས་ཤོག་པའམ་མི་
རྒྱུད་ཆད་ན་ས་ཞིང་བཅན་པོས་བྱིར་ལེན་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་དཔེ་མཆོན་ལོ་རྒྱུས་
མང་པོ་འཁོད་ཡོད། མངའ་ཁོངས་ས་ཁུལ་བཅོ་བརྒྱད་ནི། ༡ དབུ་རུ་ཤོད་ཆེན། ༢ བོ་བང་སྟེ་
ཆེན། ༣ ཡར་ལྷང་། ༤ འཆིང་ང། ༥ བྱ་ལྷག་ ༦ བད་དང་ཞོང་པ། ༧ བག་རུམ་སྟོད་སྤྱད།
༨ གང་སྟོད་སྤྱད། ༩ ལྷང་ཤོད་ནམ་པོ། ༡༠ འཕན་ཡུལ། ༡༡ ཉང་རོང་གམ་པ། ༡༢ ཤངས་
དང་སྟེ་བྱ། ༡༣ ཡུང་བ་ཆེ་ཆུང་། ༡༤ ཞ་ག་སྟེ་གསུམ། ༡༥ ནམ་ར། ༡༦ ཆག་གོང་། ༡༧
འདམ་ཤོད་དཀར་མོ། ༡༨ མདོ་ཁམས་བཅས་སོ།

ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་དྲུག་སྤང་ཡུལ། ཞེན་ཡུལ། འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ། འཇུག་ཡུལ། དངོས་ཡུལ།
དམིགས་ཡུལ་ལོ།

ཡུལ་གྱི་ཚུགས་པ། ཤོག་མ་པའམ་སྟོ་ཁལ་སྤྱད་མཁན།

ཡུལ་གྱི་འོད་གསལ། འདུས་མ་བྱས་ཆོས་སྒྲ།

ཡུལ་གྱི་གཤེད་མ། ① ཡུལ་གང་དུ་གནས་པའི་ཤི་གཤེད་སོགས། ② ཡུལ་ཁམས་དགྲུག་མཁན།

ཡུལ་གྱིས་བསྐལ་བ། བན་ཚུན་རྒྱང་ཐག་རིང་པོ་གནས་པ།

ཡུལ་གྲ། ལུང་བ། ཡུལ་གྲ་སོ་སོའི་སྐད་མི་འདྲ་བ།

ཡུལ་གྲོང་། ཡུལ་གྱི་གྲོང་ཁྱིམ།

ཡུལ་སྒྲ། ལུང་བར་བྲགས་པའི་སྒྲ་དབྱངས་ཏེ། དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་སྒྲ་གཞས།

ཡུལ་བགོད་བ། རུ་ཆེན་ཁག་སོ་སོའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ས་གནས་ཆ་བགོས་བྱེད་བ།

ཡུལ་འགྲུགས་ཁུངས་འཇུག་སྐར་མི་ཙུ་གཞན་འཁྱར་རང་ཡུལ་དུ་བཀྲུག་སྟེ་ཁལ་ཁུངས་སུ་འཇུག་བ།

ཡུལ་ངན། ① ཡུལ་ལུང་དབུལ་ཐོངས། ② ཉིན་མོར་ཐལ་ཆར་སོགས་ཀྱིས་སྐྱུན་འཐེབས་པའི་

གནས་གཤིས། དེ་རིང་ཡུལ་ངན་བསྐྱེད་པས་བྱི་རོལ་ཏུ་འགོ་སྐྱབ་མ་སོང་། ③ ལུ་གོ། ཡུལ་
ངན་ཆེན་སོ་སྐྱང་བས་བཟའ་འབྲུ་ཆད་བ།

ཡུལ་ངན་འཁོད། [མདོན]བྱ་སྒྲུང་ཀ

ཡུལ་ངེས་ལྷ། སེམས་བྱུང་ར་གཅིག་གི་ནང་གསེས། ཡུལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་བ་ལྷ་སྟེ། འདུན་བ་
དང་། མོས་བ་དང་། དན་བ་དང་། ཉིང་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་རྣམས་སོ།

ཡུལ་ལྷ། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རིག་བྱ་སྟེ་ལྷ།

ཡུལ་ལྷ་འབབ་པའི་ཙ། སྒྲིང་ཁའི་ར་འདབས་ཤིག།

ཡུལ་ཅང་ཅང། སྟོང་ཏང་ཏང་ངས་སྟོ་ལྟང་ལྟང། མེན་ར་གང་ཡང་མེད་སར་ཡུལ་ཅང་ཅང་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག།

ཡུལ་ཙན། ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའམ། ཡུལ་འཛིན་པའི་ཆོས། ཡང་ན། རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་
པའི་ཆོས་ཏེ། རང་ཡུལ་ཅི་རིགས་དང་ལྷན་པའི་དངོས་པོ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། རྫོ་དང་། དབང་
པོ། གང་ཟག་རྣམས་སོ།

ཡུལ་ཙན་གྱི་སྟོད་ཡུལ་ཁམས་སྟེ་མཆེད་དུག། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སྟེ་མཆེད་ལྷ་དང་། ཆོས་ཀྱི་
ཁམས་སྟེ་མཆེད།

ཡུལ་ཙན་གྱི་འོད་གསལ། ཡུལ་ཙན་སེམས་ཀྱི་ངོས་ནས་འཆར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲ།

ཡུལ་ཅན་དུག ༡ གཟུགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མིག་དང་། ༢ སྤྲིའི་ཡུལ་ཅན་ན་བ། ༣ རིའི་ཡུལ་ཅན་སྒྲ།

༤ རོའི་ཡུལ་ཅན་ལྷ། ༥ རེག་བྱའི་ཡུལ་ཅན་ལུས། ༦ ཆོས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་སེམས།

ཡུལ་ཅན་དབང་པོ་ལྷ། ཡུལ་ལྷ་འཛིན་པར་བྱེད་པའམ། ཡུལ་ལྷར་འདུག་པར་བྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་
དབང་པོ་ལྷ་སྟེ། མིག་དང་། ན་བ། སྒྲ། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ལོ།

ཡུལ་ཅན་མི་བསྐྱ་བ། ཡུལ་མི་བསྐྱ་བ་དེ་ཆོས་ཡིད་དཔྱོད་ཅན་མིན་པར་ཆད་མས་ངེས་པའི་ཤེས་
པ་དང་། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་དང་། མ་འཁྲུལ་བའི་དབང་པོ་རྣམས་སོ།

ཡུལ་ཅན་གསུམ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྲ་དང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལྟ་བུ་གཟུགས་སུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་
ཅན་དང་། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་། གང་ཟག་ལྟ་བུ་
ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་ཏེ་གསུམ་སོ།

ཡུལ་བཅུ་དུག གཤམ་གྱི་ཡུལ་ཆེན་བཅུ་དུག་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཡུལ་ཆེན་བཅུ་དུག ༡ ཨ་རྒྱ་དང་། ༢ མ་ག་རྒྱ། ༣ ཀོ་སྤ་ལ། ༤ ཀྲའི་ཤི་ག། ༥ བྱི་རི། ༦ མ་ལ་ཡ།
༧ བུ་རྒྱ། ༨ བེག་པ། ༩ ཀྲ་མ། ༡༠ ཨ་བཞི། ༡༡ ཀྲ་བུ། ༡༢ ལྷ་ལེན། ༡༣ པ་ས་ཏ། ༡༤ དཔལ་
རྒྱ། ༡༥ ཡ་བ་ན། ༡༦ ཀམྲོ་སྟེ་ཡུལ་ཆེན་བཅུ་དུག

ཡུལ་ཆོས། ཡུལ་ལུགས་སམ་ཡུལ་ཁྲིམས།

ཡུལ་ལྗོངས། ① ས་ཆའམ་ལུང་པ་མི་བྱོང་མང་པོ་ཡོད་ས། ② ཡུལ་གྱི་བཀོད་པ། ཡུལ་ལྗོངས་ཀྱི་
བཀོད་པ། ཡུལ་ལྗོངས་མཛེས་སྤྲུག་ཅན།

ཡུལ་ལྗོངས་རི་མོ། ཁང་པའི་བྱི་རོལ་ཏུ་གནས་པའི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་བཀོད་པ་ནང་དོན་བྱས་ནས་
བྲིས་པའི་རི་མོ་ལ་ཟེར། བྱི་བྱའི་ཡུལ་ནི་རི་བྲག་དང་། སྤྲུག་ཤིང་། ཨར་ལས་བཅོས་སྤྲུམ། ལམ་
དང་ལམ་རྩུང་། ཁང་ཆེན། ཤིང་ནགས། ལྷ་ཐང་། ལུང་རྫོང་། གནས། སྤྲིན་པ། གངས་ཆར།
སྤྲུག་པ། གཙང་པོ། མཆོད་ང་མཆོད་ལྷ། རྒྱ་མཆོ་སོགས་ཡིན། ཡུལ་ལྗོངས་རི་མོ་སྤྲོ་ཤོས་ནི་
གནའ་རབས་ཀྱི་བྲག་ལུག་ལྷེ་བས་རིས་ཐོག་ཏུ་བྲིས་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ནི་མི་སྤྲིའི་རི་མོའི་
རྒྱབ་ལྗོངས་ཅན་གྱི་རྒྱས་པ་ལས་ཐོན་མེད། དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱ་རན་སིའི་པ་
པི་སུང་རི་མོའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། འཆར་སྤང་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ཐོན་པར་བརྟེན། ཡུལ་ལྗོངས་

དེ་མོ་དེ་རང་ཚུགས་སྐབ་པའི་དེ་མོ་དེ་དེགས་ཤིག་ཆགས་ནས་གོང་འཕེལ་ཆེན་པོ་བྱང་བ་དང་
ཆབས་གཅིག་ཀྱི་ལ་སྤྱི་དེ་དེ་མོ་དེ་གར་སྤྲེགས་ཡོངས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད། ཉེ་
རབས་འཛམ་གླིང་ཐོག་ཡུལ་ལྗོངས་དེ་མོ་མཁས་ཅན་ནི་དབྱེན་ཇི་དེ་ཁང་སི་ཐའེ་པོ་དང་། བྱའོ་
ན། རྒྱ་རན་སི་འེ་ཁའེ་ལོ་དང་པ་མི་སྤང་བྱུབ་མཐའེ་ལོ་སོ་ལོ། ལྷ་རུ་སྤྱི་ཤི་མི་ཅིང་དང་ལེ་ཐུའི་
ཏན་སོགས་ཐོན་ཡོད།

ཡུལ་ཉེ་ཤུ་ཅུ་བཞི། འདི་ནང་པའི་སྤྲེགས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་ནས་མིང་ཅམ་འབྱུང་ཞིང་། བྱ་སྤོན་རིན་
ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་བདེ་མཆོག་ཆོས་འབྱུང་དང་བཅ་ཆེན་ཨེར་ཉེ་ནི་དཔལ་ལྷན་ལེ་ཤེས་ཀྱི་
གསུང་ཤམ་རྩ་ལའི་རྣམ་བཤད་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་གྲུང་བསྒྲིགས་ནས་དོན་བསྐྱེས་
ཉེ་བཞོད་པར། ༡ ལྷ་ལི་ར་མ་ལ་ཡ། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་རྩང་རྩ་ལྷ་ཡི་ལྷོ་ངོས་མ་ལ་ཡའི་རྒྱ་
ཁྲུང་འབབ་པའི་གནས། ༢ ར་ལ་རྩྭ་རྒྱ་ལོ་གརྒྱ་མཆོ་མ་པམ་ནས་མངའ་དེས་ཀྱི་ཡུལ་བརྒྱུད་
ཉིན་འགའ་ཞིག་ལྷོ་རུབ་ཕྱོགས་སུ་ཁ་གཏད་ནས་འབབ་ཅིང་། ཉེ་ལི་འམ་རྩི་ལའི་བྱང་ཕྱོགས་ཏ་
དེ་རྩ་ལར་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སུ་འཕྱོགས་ནས་འབབ་པའི་བྱང་ངོས། ༣ ལ་སྤྲེག་གས། ༤ ལ་སྤྲེག་
ཁེ་སྤོ་རྩོ་ལ་མེ་འབར་བའི་གནས། ༥ ལོ་ཉེ་ལ་ན། ལོ་རྒྱན་ཀྱི་ཡུལ། ༦ ལ་རྩ་ཏ། རྒྱ་གར་ལྷོ་
ཕྱོགས་ཀྱི་དེ་དབུས་མཐོ་ལ་མཐའ་དམའ་བ་འབྱུར་རྒྱས་སམ་སྤྱིང་གི་གསུགས་ཅན་ཞིག་གི་
མིང་། ༧ ལོ་ད་མ་དེ། བལ་པོའི་ཡུལ་ཀྱི་བྱང་ངོས་རང་རྒྱལ་ཀྱི་གཉམ་ནང་རྩོད་གཉེ་འདབས་ལ་
ཕྱི་གངས་དེ་ཞེས་གངས་དེ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད་པ་ལྟར་ན། དེར་སང་གི་ས་བཟའི་
ཐོག་ཏུ་སྤོ་ས་ཡིན་ཐན་དེ་བོ་ཞེས་སམ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཤིས་ཤིག་པར་མའི་དེ་བོ་ཞེས་བ་དེ་
ཡིན་ནམ་སྤྲེག་སྤེ་བརྟག་ འདི་རྩེ་བཅུན་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་དུ། སྤྱད་གཉམ་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ལ་ཕྱི་
གངས་དེ་ཞེས་གསལ་ཞིང་། ལ་ཕྱི་གངས་དེ་ཞེས་བ་ཉེ་མ་ལ་ཡའི་དེ་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པས་ས་
བཟའི་ནང་སྤོ་ས་ཡིན་ཐན་ཞེས་གསལ་ཞིང་། དེར་སང་ཡོངས་གྲགས་རྒྱ་སྐད་དུ་ཤིས་ཤིག་པར་
མ་ཞེས་བ་དེ་ཡིན་ནམ། དེ་མིན་ལ་ཕྱི་གངས་དེ་ཞེས་བ་ལོགས་སུ་ཡོད་མེད་བརྟག་དགོས། ༨
ར་མེ་ཤུ་དེ། རྒྱ་གར་ཀྱི་ས་དབྱེབས་སུ་གསུམ་དུ་ཆགས་པའི་ཅེ་མོ་རྩོ་ཤིས་སྤོ་ཕྱོགས་སུ་
གཏད་པའི་རྒྱ་མཆོའི་འགྲམ་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་དང་། འདི་ནས་ཤར་ལྷོ་དེ་ཕྱོགས་སུ་བཏང་ནས་སོང་།

ནས་ལང་ཀའི་བྱོང་བྱེར་རམ། ལང་ཀའི་སྒྲིང་ཐོན་ཞེས་རྒྱལ་པོར་སྤྲ་ཏས་སྤོན་ཡུལ་དུ་དམག་
 བྲས་བར་བཤད་པའི་ཡུལ་དེ་ཡིན་པས། དེར་སང་སིང་ག་ལམ། སྤོན་ལན་ཟེར། ༥ དེ་མི་
 ཀོ་ཤི། འདི་བོད་སྐད་དུ་ལྷ་མོའི་མཁར་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། འདི་ལ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་
 གཉིས་སྟེ། གཅིག་ཀོང་བོའི་ཡུལ་དང་། རྒྱ་གསལ་ལོ། མྱོ་ཡུལ་གསུམ་གྱི་མཆོམས་སུ་ཡོད་པའི་
 ཅ་རི་ལ་ངོས་འཛིན་བ་གཅིག་དང་། གཉིས། རྒྱ་གར་ཨ་མམ་གྱི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱང་ཆ་རྒྱ་ཞེས་
 པའི་ནང་ཆོན་ཏི་ར་ཐུར་ཞེས་པའི་རི་བོ་དེར་ངོས་འཛིན་བ་ཡང་ཡོད། བསྐྱེ་ལ་ལྷ། རྒྱ་གར་བྱབ་
 ཕྱོགས་རྒྱ་མཆོའི་སྒྲིང་ཐོན་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད། ༧ ཀྱ་མ་བྱ་བ། བལ་ཡུལ་དང་ཐག་ཉེ་པའི་
 གངས་རྒྱལ་མོ་མཐོན་མཐོང་གི་འགྲམ་ནས་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཚུ་བོ་ལོ་ཉི། རྒྱ་སྐད་དུ་སྤྲ་ཆོན་མོ་
 བོད་སྐད་དུ་ཏྲ་མཆོག་ཁ་འབབ་དུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་གཞིས་ཀ་ཅེ་ནས་ཉང་ཆུ་དང་འབྲེས། ལྷ་
 སའི་ལྷོ་བྱབ་ཆུ་འུལ་ནས་སྒྲིད་ཆུ་དང་འབྲེས་ནས་ཡར་ལུང་རྒྱད་དུ་འབབ་པ་ལ་ཡར་ལུང་
 གཅང་བོ་ཟེར། དེ་ཉིད་ཀོང་བོའི་ཡུལ་ནས་ཁ་ལྷོར་བལྟས་ནས་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཐོན་པའི་
 ས་དེར་ངོས་འཛིན། དེ་ནས་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཨ་མམ་གྱི་ཡུལ་བརྒྱད་རྩེར་ག་ལའི་བྱང་ནས་
 ཁ་ལྷོར་བལྟས་ནས་རྒྱ་མཆོ་ཆོན་པོར་འབབ་པས། བོང་གསལ་ཆུ་བོ་དེའི་དུམ་བུ་ལ་རྒྱ་གར་
 བ་ནམས་ཀྱིས་རྩ་རམ་བྱ་རྩ་ཟེར། ༡༠ ཨོ་ཤི། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱལ་པོ་ཤིང་ཏྲ་བཙུ་པའི་ཡུལ་
 ལ་ངོས་འཛིན་པར་བཤད་ཀྱང་ས་གནས་ངོས་མ་ཟེན། ༡༡ ཏེ་ཤ་ཀུ་ཞི། རྒྱ་གར་བྱབ་ཕྱོགས་
 ཆུ་བོ་གར་དང་གན་ཏི་སུ་བ་གསུམ་གྱི་འདུས་མདོ་དེར་ཡོད། ༡༢ ཀོ་ས་ལ། རྒྱ་གར་ཡུལ་
 དབུས་མཉན་ཡོད་ཅེས་པ་དེ་ཡིན། ༡༣ ཀ་ཡི་རྒྱ། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཆོའི་འགྲམ་གྱི་ཡུལ་
 ལ་ཏེ་ཡི་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་ཡི་རྒྱའི་མིང་ཅན་བརྒྱད་ཅམ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་
 ཡིན། ༡༤ མམ་པ་ག་ ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པ་བཤད། ༡༥ ཀུའི། རྒྱ་གར་
 ལྷོ་ཕྱོགས་གྱི་དཀྱིལ་ཏེ་ལུང་ཀ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད། ༡༦ ཏེ་མ་ལ་ཡ། འདིའི་དོགས་
 གཅོད་འོག་གི་ཏེ་མ་ལ་ཡ་ཞེས་པར་གསལ། ༡༧ སེ་ཏ་བྱ་རི། མང་འཛིས་གྲགའི་ཡུལ་དུ་ཡོད།
 ༡༨ སྤི་ཏ་དེ་ཨ་ཏ། ལི་ཡུལ་ལུང་ར་སྤྲུག་པོ་འཕམ་དེར་སང་ཤིན་ཅང་དུ་འབོད་པའི་གནས་གྱི་བྱབ་
 ངོས་སུ་ཡོད་པར་བཤད། ༡༩ སོ་ར་ཤ། འདི་བོད་སྐད་དུ་བཟང་བོ་ཅན་ཟེར་ཞིང་། རྒྱ་གར་བྱབ་

ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་པ་ལྟར། རྒྱ་ཡིག་གི་ས་བཟའི་ནང་དུ་རྒྱ་གར་བྱ་བ་
ཕྱོགས་རྒྱ་མཆོད་འགམ་གྱི་ཡུལ་ཞིག་ལ་སྤུ་ལ་ཐོད་ཞེས་འཁོད་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟེ། ༡༠ སྤུ་
མཚན་དེ་དག་འདི་བོད་སྐད་དུ་གསེར་གླིང་ཟེར་ཞིང་། དེར་སང་ཨིན་དུ་ནི་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ས་ཅ་ཁར་
ཐ་ཡི་བྱ་བ་བྱང་ངོས་ཀྱི་གླིང་ཐོན་ཆེ་བ་སྤུ་མན་ཏ་ལ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ཞེས་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་མཁས་
པའི་དབང་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་གསུངས་པ་ཐོས། ༡༡ ལྷ་གར་རྒྱ་གར་ཕྱོགས་བལ་ཡུལ་
དང་ཁད་ཉི་མར་རྒྱ་བོ་གཞུང་འགམ་དུ་གྲོང་ཁྱེར་བ་ཏ་ཡི་ཤུ་ཏའམ། བོད་སྐད་དུ་སྤུ་པོའི་བྱ་བ་
བ་ཐ་རྒྱ་ཞེས་རྒྱ་གར་འདི་ཡི་གེ་འབྲུང་བའི་ཡུལ་དེ་ཡིན་པར་བཤད། ༡༢ སིན་རྒྱུ། གངས་རི་ཉི་
མའི་བྱང་ངོས་ནས་འབབ་པའི་རྒྱ་བོ་སིན་རྒྱུ་ཞེས་པ་རྒྱ་སྐད་དུ་ཉི་ཆོན་ཉོ་དང་བོད་སྐད་དུ་སེཊླ་
ཁ་འབབ་ཟེར། དེ་མངའ་ངེས་ཀྱི་ཡུལ་བརྒྱད་དང་པོར་བྱང་དང་། དེ་ནས་པ་ཡི་ཅ་སའི་ལྷོ་ངོས་
ནས་རེ་ཞིག་བར་བྱ་བ་བྱང་པོ་དང་། དེ་ནས་ཀམི་རའམ། ཁ་ཉི་སྒྲིར་གྱི་ཤར་ངོས་ནས་བྱ་བ་བྱང་
བར་འཁྱོགས་ནས་མཐར་ཉིན་དུ་རྒྱ་བོར་འབབ་པར་བཤད། ༡༣ མ་རུ། ཀམི་རའི་བྱང་ཕྱོགས་
ར་ལ་རྒྱ་རའི་ཉི་འདབས་སུ་ཡོད་པར་བཤད། ༡༤ ཀྱུ་ལྷ་ཏ། ཀམི་ཁྱི་རའི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་
མཆམས་མངའ་ངེས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ཐག་ཉི་མར་ཡོད་པ་དང་། མངའ་ངེས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཉུང་
རྒྱའི་ཡུལ་ཞེས་འཁོད་པའི་ནང་ཆོན་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་ཡོད་པ་རེད།

ཡུལ་ཉིར་བཞིའི་རྒྱ། ཡུལ་ཀྱི་གནས་ཉི་ཤུ་རྒྱ་བཞིའི་རྒྱ་མིང་མི་འདྲ་བ། ཟབ་མོ་ནང་དོན་དུ་
གསལ་བ་ལྟར་རོ།

ཡུལ་གཉིས། མཛོན་གྱུར་དང་ལྟོག་གྱུར།

ཡུལ་རྒྱ། བྱང་བ་སོ་སོ་རང་གི་ས་གནས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱ།

ཡུལ་རྟགས་ཀྱི་བྱུག་རྒྱ། ཡུལ་སྤེའམ་གྲོང་སྤེའམ་པོ་ཡོད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་མཆོན་རྟགས་སུ་སྐྱེ་
མཁར་སྤེ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་།

ཡུལ་སྟོད་ལུང་། ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱ་བ་ངོས་སུ་ཡོད་ཅིང་ལུང་ཆོན་རྒྱ་ཆེ་ལ་ཤུ་ཐག་རིང་བའི་ས་
ཁུལ་ཞིག་ཡིན།

ཡུལ་ཐང་། ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་དངོས་ཟོག་གི་རིན་གཤིས་གནས་སོ་སོའི་སྒོལ་རིན་ཐང་ལྟར་སྟོད་

མཁན་གྱིས་སྒྲོད་པ་དང་ལེན་མཁན་གྱིས་ལེན་པ།

ཡུལ་ཐང་པོ་ཆེ། འདི་ལ་མིང་གཞན་སོལ་ནག་ཐང་པོ་ཆེ་ཡང་ཟེར། ལྷ་ས་ནས་ཅིས་པའི་ལྷོ་ཕྱོགས་
ལྷོ་ཁར་མ་སྐྱེབས་ཅན་ལ་བྱ་བྱི་ནང་ཞེས་པའི་ཡུང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར། བསྟན་པ་བྱི་དར་
སྐབས་སུ་དབུས་གཙང་གི་མཁས་པ་མི་བརུས་ཁམས་སུ་ཕེབས་ནས་སྐྱ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་
གསལ་ལ་བསྟེན་ཆོགས་བྱས་ཏེ། བོད་དུ་འདུལ་བའི་ཆོས་རྒྱན་སྦྲར་ཡང་གསོ་བར་མཛད་པའི་
ནང་ཆཙན་དབུས་པ་ལྟེ་གས་ལྷ་མེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སློབ་མ། བྱ་མེར་ཚུལ་ཁྲིམས་
འབྲུང་གནས་གྱིས་བཏབ་པ་ཡིན་ཞེས་གསལ་ལ། ཐང་པོ་ཆེ་འདི་རབ་བྱུང་དང་པོ་མ་ཤར་གོང་
གི་བྲག་ཅུ་སྟོར་ཐ་མའི་ནང་ཆཙན་གྱི་མེ་སྐུལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༥ ལོར་བཏབ་པར་གསལ། འདི་སྤར་
བོད་དུ་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་མ་བྱུང་གོང་གི་མཆོན་ཉིད་པའི་སྤེ་དགོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
པའི་གས་ཡིན་ལ། བྱ་མེར་གཤེགས་ཇེས་དེའི་སློབ་མ་ཁྱ་སྟོན་བཙུན་འབྲུས་གཡུང་དྲུང་གིས་
གདན་ས་བསྐྱངས་སྐབས། རོ་བོ་ཇེ་ཨ་ཏི་ཤ་གདན་བྲངས་པ་ཡིན།

ཡུལ་ཐབས། ཡུལ་སློལ་གྱི་ཐབས་ཤེས།

ཡུལ་ཐབས་འཁོབ། ① འཁོར་བཞི་མཚང་པའི་ས་ཆ། ② སློལ་བཟང་ངམ་ཆོས་ལུགས་མ་དར་བའི་ཡུང་པ།

ཡུལ་དུས། ས་ཡུལ་དང་དུས་སྐབས།

ཡུལ་དུས་སྐྱ་པམ། ཡུལ་འགའ་ཞིག་ལ་ལོ་ཉིས་བྱུང་བའི་དུས།

ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་འདྲེས་པ། གཞི་གཅིག་ལ་གནས་དང་དུས་རོ་བོ་བཅས་ལྟོག་པའི་བྲད་པར་སོ་
སོར་ཡོད་པ། དཔེར་ན་ཡུལ་བྱམ་པ་ལྷ་བྱ་ཤར་བྱབ་གཉིས་ཀ་ན་ཡོད་ཀྱང་ཤར་ཤར་ལ་ཡོད་པའི་ཆ་
དེ་ནི་བྱབ་ལ་ཡོད་པ་མིན་ལ་བྱབ་ལ་ཡོད་པའི་ཆ་དེ་ཤར་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཡུལ་མ་
འདྲེས་པའི་དོན་དང་། བྱམ་པ་དེ་སྤྱོད་ཕྱི་སྤྱོད་གཉིས་ཀ་ན་ཡོད་ཀྱང་བྱམ་པ་སྤྱོད་ཡོད་པའི་ཆ་དེ་
ཉིད་ཕྱི་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་དུས་མ་འདྲེས་པའི་དོན་དང་། བྱམ་པ་དེ་གསེར་བྱམ་ཟངས་
བྱམ་གཉིས་ཀ་ལ་ཇེས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ཀྱང་གསེར་བྱམ་ལ་ཇེས་སུ་སོང་བའི་ཆ་དེ་ཉིད་ཟངས་
བྱམ་ལ་ཇེས་སུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་ཟངས་བྱམ་ལ་ཇེས་སུ་སོང་བའི་ཆ་དེ་ཉིད་གསེར་བྱམ་
ལ་ཇེས་སུ་མ་སོང་བ་ནི། རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན།

၅၃၀၄

གི་རྣམ་གྲངས་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད།

ཡུལ་དཔོན། ཡུལ་གྱི་དཔོན་པོ།

ཡུལ་དཔོན་ཆེན་བརྩ་བླ་གི་བོད་ཀྱི་རྩ་བཞི་ལ་ཡུལ་དཔོན་ཆེན་པ་བརྩ་བླ་གི་ཡོད་པ་ལ་ཟེར། རྩ་
ལག་གི་ཡུལ་དཔོན་ཆེན་པ་བརྩ་བླ་གི། ༡ མང་ཡུལ། ༢ སྤེན་མ། ༣ དཔལ་ཆད། ༤ བྲངས་
ས། ༥ གོམ་ལུང། ༦ འབ་ལུང། ༧ སྤང་ལུང། ༨ ལྷང་མདའ། ༩ ཁྱི་ཐང། ༡༠ ཐང་འབྲང།
༡༡ རུལ་པོ། ༡༢ གཡུ་ལུང། ༡༣ རྩུང་ལུང། ༡༤ ལྷང་སྟོང། ༡༥ གད་སྤམ། ༡༦ སྤོང་
བཅས་བརྩ་བླ་དང།

གཡས་རུའི་ཆེན་པ་བརྩ་བླ་གི། ༡ བྲང་ལུག་ ༢ ཟགས་ཐང། ༣ ཟགས་དཀར། ༤ རྩུང་ལུང། ༥ གདེག་
ལུང། ༦ བསྐྱིག་ལུང། ༧ འག་ལུང། ༨ འབྲུད་ལུང། ༩ རྩུག་ ༡༠ ཞན་ཐག་ ༡༡ མཆོ་ཉང་ ༡༢
རྩུ་ ༡༣ གཅེན་པོ་དང། ༡༤ རོ་ཡུག་ ༡༥ སྤེན་མོ། ༡༦ དག་ཡག་བཅས་བརྩ་བླ་གི་ཡིན། དེ་རུའི་
ཡུལ་དཔོན་ཆེན་པ་བརྩ་བླ་གི། ༡ སྟོང་ལུང། ༢ འཕགས་ཀྱུལ། ༣ ལྷང་པོ་དང། ༤ མལ་གྲོ།
༥ འདམ་པོ་དང། ༦ ཟ་གད། ༧ རག་འ འབ་ལམ། ༨ རན་ལམ། ༩ བྲང་ཡུལ། ༡༠ དཔལ་སྤེ།
༡༡ ཐད་རྩུ་ལུག་ ༡༢ རྩུང་པོ། ༡༣ གཞོན་ལུང། ༡༤ གསང། ༡༥ བྲག་རུམ། ༡༦ འཕན་
ཡུལ་བཅས་བརྩ་བླ་དེ་ཡིན།

གཡོ་རུའི་ཆེན་པ་བརྩ་བླ་གི། ༡ ར་རག་ ༢ གྲང་པོ། ༣ གངས་བར། ༤ ཡར་མདའ། ༥ འཆིངས་
ལུང། ༦ གྲོང་དང། ༧ རོག་པ། ༨ འབ་ལམ། ༩ རན་ལམ། ༡༠ གཏམ་ལུག་ ༡༡ ཁོ་མཐིང་ ༡༢
བྲག་ལུང། ༡༣ རོལ་གཞུང་གཉིས། ༡༤ ག་ལུང། ༡༥ ཁབ་སོ། ༡༦ ཡར་འབྲོག་རྣམ་གསུམ་
བཅས་བརྩ་བླ་གི་ཡིན།

ཡུལ་པག་གྲོང་ནང་དུ་སྟོང་པའི་པག་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གྲོང་པའི་པག་པ་དང། བཤང་བ་ཟེམ།
ཡུལ་ཕྱོགས། ① རང་རང་སྟོང་གནས་སམ་སྟོ་བྲང་འར་རུབ་ཀྱི་ཡུལ་ཕྱོགས། ② བ་ཡུལ། ཡུལ་
ཕྱོགས་གཅིག་པ།

ཡུལ་ཕྱོགས་མཆོན་པའི་སྐྱུ་རྩལ། སྐྱུ་རྩལ་དེ་ཉིད་བྲང་པའི་ས་ཁུལ་ལམ་ཡུལ་ཕྱོགས་ཀྱི་གོམས་
སྟོལ་མཆོན་པའི་བརྩུ་བྲང་སྐྱུ་རྩལ་ལ་ཟེར། དེས་ས་གནས་ཀྱི་ཡུལ་སྟོངས་དང། ཉམས་

འགྲུག་ དམིགས་བསལ་གྱི་གོམས་སྒོལ་སོགས་སྒྱུ་ཅལ་གྱི་ལས་ནས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད།
དེ་བཞིན་སྒྱུ་ཅལ་གྱི་བཅས་བྱར་ས་གནས་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ས་གནས་དེ་གཤིས་མི་ཆོགས་ཀྱི་འཆོ་
བ་གསོན་ཉམས་དོད་པོས་མཆོན་པར་བྱེད་པ་དེར་ས་གནས་ཀྱི་ཉམས་འགྲུར་ཡང་ཟེར།

ཡུལ་མ་གྲག་ དངོས་པོ་ཐ་ཞིག།

ཡུལ་བབ་དམངས་འདུན། ལུང་པའི་གནས་བབ་དང་དམངས་ཀྱི་འདོད་འདུན།

ཡུལ་བབས། ལུང་པའི་གནས་བབས། ཡུལ་བབས་དང་བསྐྱེད་པ། ཡུལ་བབས་ཀྱི་རོགས་རམ།

ཡུལ་བལ། ཞིང་པའི་ལུག་ལས་ཐོན་པའི་བལ།

ཡུལ་དབང་ལྷན། དབང་ལྷན་བར་ཆོ། དེང་སང་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ས་སྤྱོད་མ་བྱ་ཆུས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡུལ་དབུས། ① ཡུལ་གང་རུང་གི་མཐའ་མིན་དབུས། ② བོད་ཀྱི་ལྷ་སའི་བྱོགས་སམ་དབུས་ཆུའི་

རྒྱུད་ཀྱི་ས་གནས། ③ རྒྱ་གར་དོ་རྩེ་གདན།

ཡུལ་དབུས་སུ་སྐྱེས། ① [མངོན]པེ་པེ་ལིང་། ② ལུང་རྒྱ་གར་མ་ག་རྩར་སྐྱེས་པའི་མི།

ཡུལ་དབུས་ལྷ་ལྷན་གཞོན་ལ། བོད་ས་གནས་ཀྱི་ལྷ་ས་ཐོང་ཁྱེར་འདི་ཡང་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་
དར་བའི་ཡུལ་གྱི་ཉེ་བ་དང་། སངས་རྒྱུ་དངོས་དང་ཁྱེད་པར་མེད་པའི་རྩོ་བོ་ལྷ་ལྷ་སྐྱེའི་
སྐྱ་རྩམ་པ་གཉིས་བཞུགས་པའི་གནས་ཡིན་པ། བོད་དུ་དགེ་སྦྱོང་མ་མེད་ཀྱང་དགེ་སྦྱོང་པ་ཡོད་
པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་ས་ཐོང་ཁྱེར་ལ་ཡུལ་དབུས་ཞེས་ཟེར་སྟེ་ལོད་པ་དང་། ལྷ་ལྷན་
ཞེས་པ་ལྷ་བྱགས་ཟེ་ཆེན་པོ་རང་བྱུང་ལྷ་ལྷན་བཞུགས་པའི་ཆོན་ལྷ་ལྷན་དང་ལྷ་ས་ཞེས་དང་།
གཞོན་ལ་ཞེས་པ་བོད་རྒྱུ་དུ་བསྐྱུར་ན་དེ་གཙང་ཁང་ཞེས་པ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཀའི་རྟེན་
བཞུགས་པའི་གནས་ལ་ཟེར་ཞིང་། སྐབས་འདིར་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་གོ་དགོས།

ཡུལ་མ་ག་རྩའི་བམ་ཟེ་སྐྱན་གསུམ། བཟོའི་གནས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་བྱ་སྐྱན་གསུམ་ཡོད། བྱ་
ཁྱན་པས་མ་ར་རྒྱ་སིར་རིན་ཆེན་རིགས་ཀྱི་རྩོ་ལས་བྱས་པའི་སྐྱོན་པའི་སྐྱ་བརྟན་བཞེངས།
འཕྲིང་བས་མཉན་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་བོའི་ཁབ་ཏུ་གནས་ཆེན་བརྒྱུད་ཀྱི་ས་ལས་སྐྱ་རྒྱ་བྱས་ཏེ་སྐྱོན་
པའི་སྐྱ་གཟུགས་བསྐྱེད། རྒྱུང་བས་དོ་རྩེ་གདན་དུ་སྐྱ་རྒྱ་ཙན་དན་གོ་ཤིང་དང་རིན་ཆེན་ཕྱེ་མ་
བསྐྱེས་པ་ལས་སྐྱོན་པ་དགྲུང་ལོ་སོ་ལྷ་པའི་ཆད་ལྟར་བསྐྱེད་ཡོད།

ཡུལ་མ་རྟེན་པའི་ཤེས་པ། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པས་རང་ཡུལ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡུལ་ལ་
འཇུག་ཀྱང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་ཡུལ་གསར་བ་མ་རྟེན་པར་ཆད་མ་སྒྲུ་མས་གཟུང་ཐེན་
གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ།

ཡུལ་མ་རྟེན་གསུམ་པའི་སྒྲོ། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གིས་ཡུལ་དེར་དཔྱོད་པར་ཞུགས་
ཀྱང་ཡུལ་ལ་དབྱེད་པ་མ་རྟེན་གསུམ་པར་རང་ཉིད་རྒྱན་ཆད་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། ཐེ་ཆོམ་ལྟ་བུའོ།།
ཡུལ་མི། ཡུལ་སོ་སོའི་གཏན་སྡོད་གྱི་མི་སྟེ། ས་གཞན་ནས་ཡོང་བའི་འབྲུལ་བ་ལ་ཕྱོགས་མི་ཞེས་ཟེར།
ཡུལ་མི་བསྐྱ་བ། རང་འཛིན་གྱི་སྒྲོས་རི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་དོན་དུ་ཡོད་པ། དཔེར་ན་བུམ་པ་དང་
བུམ་པས་ཚུ་སྒྲོར་བ་ལྟ་བུ་དོན་རང་མཆན་དུ་བྱུང་བའོ།།

ཡུལ་མེད། ① ཡུལ་མེད་དང་། གཏན་ནས་མེད་པ། ② གནས་སམ་གོ་སྐབས་མེད་པ།

ཡུལ་མོ་ངན། ས་གཤེས་ཞན་པ་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་སྒྲོ་བོ། སྤངས་པ་ཡུལ་མོ་ངན་ནམས་ཞིང་ལས་
ཐོན་ཆད་དམལ།

ཡུལ་མོ་ལ་རྒྱ། འདི་ཁོང་ཁྱེད་སྤྱ་ག་ཏན་རྒྱལ་པོ་སྟག་གཟེག་ཏུ་ཤྱའི་རྒྱལ་སའི་མིང་ལ་སྤྱ་ག་ཏེར་
བར་རྒྱ་རྒྱ་ཐས་མཛད་པའི་སྒྲོ་བ་དཔོན་བསྐྱའི་ནམ་ཐར་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྟན་ལས་གསུངས།

ཡུལ་སྐྱས། གནས་གཤེས་ངན་པ།

ཡུལ་ཅམ་པ། རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས། རྒྱལ་པོ་སྤྱ་ངན་མེད་ཀྱི་པ་རྒྱལ་པོ་ནི་མི་ཏའི་ཡུལ་ཡིན་
བར་གསུངས།

ཡུལ་ཆོ། ཁྱོང་ཆོ།

ཡུལ་ཇས། རང་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་དངོས་ཇས།

ཡུལ་འཛིན། ① ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཡུལ་འཛིན། ② ཡུལ་འཁོར་སྤང་བ། ③ རང་བཤམ་རང་པའི་རྒྱལ་པོ།
ཡུལ་འཛོལ་བའི་རྟོར་འཁྲལ། རང་གི་བྱ་བ་གཉེར་བའི་མིའམ་ཡུལ་གང་རུང་གོ་འཛོལ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན།
ཡུལ་མ་རྟེན། བཅན་པོ་བརྟེན་ཏས་མཛད་པའི་འཛམ་གླིང་རྒྱས་བཤའ་ལས། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་
རྩྭ་ལའམ་ཁོང་ཁྱེད་རྒྱ་ཁ་ཡོད་སའི་ཡུལ་དེ་ལ་ཟེར། ཁོང་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཁོན་རྒྱང་གསལ་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་ཆད་ཅམ་དང་། འདི་དང་ཉེ་བའི་མཆོ་ཞིག་ཏུ་དཔལ་ཆ་བ་གསུམ་གྱི་སྤྱ་ཁང་ཡོད་པ་

དེར་དེར་སང་ཡང་ད་དྲུང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་ལྷན་ཅན་ཡོད་པ་ཕྱི་སྐྱལ་གྱི་མི་
ཞིག་ལས་ཤོ་ཐོས་བྱུང་ཞེས་གསུངས།

ཡུལ་གཞིས། ལུང་བ་དར་ཡོད་པའི་བྱིས་གཞིས།

ཡུལ་གཞིངས། [རྟེན]ཡུལ་ལྗོངས།

ཡུལ་ཐོག་ ཡུལ་རྫས་དང་དོན་གཅིག་

ཡུལ་བཞི། ལྷང་ཡུལ། གཟུང་ཡུལ། ཞེན་ཡུལ། འབྲུག་ཡུལ།

ཡུལ་བཟང་། ལྷ་ཆུ་ཤིང་གསུམ་སོགས་འདྲོམས་བའི་ས་གནས་སྤྱིང་པོ།

ཡུལ་ཡང་མོད་ལུང། ཡུལ་ཡང་ལུང། ཡང་ཆབ་གཙང་པོ་འབབ་པའི་རྒྱ་དྲུག་གི་ཡུལ་ལུང་སྟེ། བོད་
 གྲི་ལོ་རྒྱ་ས་ཐོག་བཤད་སྟོལ་ལ། སྤར་པོད་གྲི་མའི་མེས་པོ་སྟེ་ཏུ་དང་སྤར་པོ་གས་ནམས་འདུས་
 པའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། བོད་མི་འབེལ་རྒྱ་ས་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་གནས་དང་། རྗེས་སུ་རྒྱ་ལ་པོ་
 གཉལ་ཁྲི་བཙན་པོ་ནས་གནས་པའི་སྟོང་བཙན་བར་གྱི་རྒྱ་ལ་རབས་སུ་མ་ཅུ་པོ་གཉིས་པའི་སྟོང་
 དབང་བཟུང་བའི་གནས་དང་། དེ་རྗེས་རྒྱ་ལ་པོ་ཁྲི་སྟོང་སྟེ་བཙན་གྱིས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་
 ཁང་བཞེངས་ཏེ་རབ་བྱུང་གི་སྟེ་བཙན་གས་ཤིང་། སངས་རྒྱ་ས་ཆོས་ལུགས་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་
 པའི་གནས་ཡིན་པས་ཡང་ལུང་ནི་བོད་གྲི་ལོ་རྒྱ་ས་ཐོག་གས་ཆེད་པོ་གནས་བཟུང་བའི་ས་ཆ་
 ཞིག་ཡིན། གཞན་ཡང་ཡུལ་འདི་ལ་ད་དུང་ཡང་སྤྱད་དང་། ཡང་ལུང་ས། ཡང་སྤྱད་ས་སོགས་
 འདི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་སྤྱད།

ཡུལ་ཡུལ་གྱི། ① རོ་ཆ་བཤམ་མཆོར་མཆོར་པོའམ་ཞུས་ཞུས་གྱི། ཚེད་ལན་མ་ཐེབས་བསམ་ཡུལ་
ཡུལ་པོར་གྱུར། ② ཞང་ལ་གཅེས་བཞེད་དང་བྲལ་བས་སེམས་འཕྲེང་འཕྲེང་པོར་གྱུར་པ། མཁོ་
གནད་ཆེ་བའི་ཡོ་བྱད་དེ་བརྒྱུག་སོང་བས་སེམས་ཡུལ་ཡུལ་པོ་བྱེད་པ།

ཡུལ་ཡེར་ཁིག། སྤར་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྤྱེད་ལྷ་པའི་སྐབས་པོད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཞིག།
སྟེ། དེར་སངས་ཤིང་ཅང་རང་སྤྱིར་སྤྲོད་ས་ཀྱི་ཁུལ་དུ་སྐད་བྲགས་ཡོད་པའི་ཐ་མི་མི་ཉོ་ཁུ་ཞེས་
པའི་གཙང་པོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཡེའིར་ཁང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟེ།

ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ། ཡུལ་གཞལ་བ།

ཡུལ་གཡོར་པོ་གྲ། བོད་དབུས་གཙང་རུ་བཞེར་བྱེ་བའི་གཡོ་རུའི་ནང་ཚན་གྱི་ནང་ཞེས་པའི་
ཡུང་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྤྱི་མིང་།

ཡུལ་རགས་པ། དངོས་པོ་རགས་པ།

ཡུལ་རིང་ལྷ་ཁང་། དགོན་འདི་བོད་བཅན་པོའི་དུས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་སྟོལ་ཡོད་ཀྱང་ད་ལྟ་ཉམས་
གསོ་བྱང་མེད། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྲིར་གྱི་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡུལ་རུབ་བརྒྱབ་པ། ཡུལ་མི་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེབས་ནས་གྲོལ་བ།

ཡུལ་ལ་བསྟོན་པ། བསྟོན་དོར་གྱི་རྒྱུ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དབང་ཡུལ་སོ་སོའི་རང་གི་བྱེད་
ལས་དངོས་ལ་བསྟོན་ནས་དེ་མིན་བྱེད་ལས་གཞན་ཞིག་སྟོན་པའི་རྒྱུ།

ཡུལ་ལ་ཐོགས་པ། མིག་གིས་སྟོན་པོ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ན་དེ་ལ་ཐོགས་ནས་ཆོས་གཞན་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་གོགས་བྱེད་བའོ།།

ཡུལ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་རྒྱོ། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་གང་ཞིག་གིས་ཡུལ་གཟུགས་སྤྱོད་ལ་
སོགས་པར་མ་འབྲུག་པར་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་སྤྱོད་ཀྱིས་དེ་བོད་གི་རྩ་ལྟ་བུ་ལ་འབྲུག་པའི་ཤེས་པ།

ཡུལ་ལ་གཡལ་བབས། ཡུལ་ཕྱོགས་འདི་ལ་བཀ་ཤིས་བ་དང་དབལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ཡོང་བའི་
རང་བྱུང་གི་ནོར་གཡལ་ཆགས་པ་སྟེ་ཡུལ་གྱི་དགེ་བཅུ་མ་ལུས་པ་ཆང་བཞི། ༡ ཞིང་ས་དང་།
༢ ཁང་པ་སྟེ་ས་ཡི་དགེ་གཉིས། ༣ ཞིང་རྒྱ་དང་། ༤ འཕུང་རྒྱ་སྟེ་རྒྱ་ཡི་དགེ་གཉིས། ༥ ཁང་
ཤིང་དང་། ༦ བྱང་ཤིང་སྟེ་ཤིང་གི་དགེ་གཉིས། ༧ ཁང་རྩོད་དང་། ༨ འཐག་རྩོད་སྟེ་རྩོད་ཤིང་གི་
དགེ་གཉིས། ༩ གས་འཕྱོག་དང་། ༡༠ རྒྱང་འཕྱོག་སྟེ་འཕྱོག་གི་དགེ་གཉིས་བཅས་ཡིན།

ཡུལ་ལག་ཡུལ་རྒྱུང་དུ།

ཡུལ་ལུ་ལྷ་རྒྱ་བ། [རྟིང་]འབྲལ་འབྲལ་དུ་འགོ་བ།

ཡུལ་ལུག་ལུག་རྒྱུད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། བོད་ལྗོ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུག་ལ་ཡུལ་ལུག་དང་བྱང་རྒྱུད་ལུག་ལ་བྱང་
ལུག་ཅེས་ཟེར།

ཡུལ་ལུགས། ཡུལ་རང་རང་གི་གོམས་སྟོལ།

ཡུལ་ཡུགས་ཀྱི་རྒྱང་དོར་སྟོན་པའི་བོགས། ཡུང་པའི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་རྒྱས་མེད་པའི་མི་ལ་རྒྱས་
ཡོད་བྱས་ནས་རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་སྟེ། སྤར་སྤྱིད་གཞུང་གིས་པའི་སྐབས་སྟེ་ཤན་ཟེར།
དཔེར་ན་གོང་མའི་སྐྱེ་ཆབ་ཨམ་བན་དང་། སོག་པོ། མཆོ་སྟོན། བྱི་རྒྱལ་གྱི་འབྲུལ་པ་སོགས་
ལ་སྟེ་པ་གཞུང་ནས་སྟེ་ཤན་ཞེས་སྐྱེད་པ་གཅིག་གཉིས་རེ་བཅུགས་པ་ལྟ་བུ།

ཡུལ་ཡུང་། ཡུང་པའམ་ཡུལ་གྲ།

ཡུལ་ལོག་འཐེབས་པ། ཡུལ་གཞན་ནས་སྟེབས་པའི་མི་དག་ཡུལ་གཞན་ཞིག་གི་ས་ཚུལ་འཛོད་
པའི་སྟབས་ཀྱིས་ནད་ཅི་རིགས་པ་འབྱུང་བ། ཡུལ་སྐྱ་ཆིག་གི་བོགས་སུ་སྤར་ཏེ་བྱ་བ་གང་ཞིག་
འབྲུག་པའི་གནས་སམས་གཞི་སྟོན་པ་དཔེར་ན། བྱ་པའི་ཡུལ། སྤྱིང་རྩེའི་ཡུལ། བཞད་གང་གི་
ཡུལ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཡུལ་ཤུལ་གྱི་སྟེ། མདོ་ཁམས་སྐྱ་སྟོད་སྟེ་རྒྱ་མདོའི་གོང་སྟེ་ཞིག་ཡིན། དེར་སང་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་
གྱི་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཆགས་པའི་ས་དེ་ཡིན།

ཡུལ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། སྟོང་པ་བྱེད་པའི་གནས་དྲུག་ཉམས་སྟོང་པའི་གནས་བཅུ་བཞི། དམ་ཆིག་
སྟོང་པའི་གནས་བརྒྱ། འདོད་ཅིང་འདུན་པ་སྟེ་པའི་གནས་བཞི་སྟེ་སུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་བཞེད་
དོ། ཁ་གཅིག་ཏེ་དུ་ཀའི་གནས་བཅུ་གཉིས། གནས་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི། སྤྱིང་བཞི་སྤྱིང་ཐུན་བརྒྱད་
གཅིག་ཏུ་བྲངས་པ་དང་སུམ་ཅུ་ཙུ་བདུན་ནོ།

ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཀྱི་ལྷོ་ཁུལ་རྒྱ་དུ་ཡོད། སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༩ལོའི་ཟླ་༩ཆེས་༡༩ཉིན་རང་སྟོང་ས་ཁོངས་བཅུགས་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་རང་སྟོང་
ཁུལ་དུ་བསྒྱུར། དེའི་ཁོངས་སུ་ནང་ཆེན་དང་། ཚུད་མར་ལེག་ ཡུལ་ཤུལ། ཁྱི་འདུ། རྩ་སྟོད།
འབྲི་སྟོད་བཅས་རྫོང་དྲུག་ཡོད། རང་སྟོང་ཁུལ་མི་དབང་སྤྱིད་གཞུང་དེ་ཡུལ་ཤུལ་རྫོང་ཁོངས་
ཀྱི་སྟེ་རྒྱ་མདོ་ལ་ཡོད།

ཡུལ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ཙ། གསང་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ཉམས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་གནས་ཆེན་ཡུལ་སོ་
གཉིས་ཡོད་པ་དེ་དག་གང་ཟག་གི་ཡུལ་གྱི་ཙུ་གནས་སོ་གཉིས་དང་སྤར་ནས་འབྲེལ་སྟོན་ཞིག་
ཡུལ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྲིམས། ཡུལ་གོ་མས་གཤིས་ཡུགས་དང་མཐུན་པའི་སྤྱིད་དབང་སྤྱིང་སྟོབ་བྱེད་པའི་

ཁྲིམས་སྲོལ། དེ་ཡང་ཁྲིམས་སྲོལ་དེ་གཞི་ཅིའི་ཐོག་སྐབས་དེའི་ཡུལ་གྲོམས་གཤིས་ལུགས་
གཞིར་བཟུང་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཡུལ་གྲོམས་གཤིས་ལུགས་མ་ཡིན་པའི་
ཁྲིམས་སྲོལ་མང་པོ་ཞིག་སྐབས་དེའི་དབང་བསྐྱར་གྲུལ་རིམ་གྱིས་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད།

ཡུལ་སྤང་། ཡུལ་སྤང་བ་པོ།

ཡུལ་སྲོལ། ཡུལ་ལུང་སོ་སོར་དར་བའི་ལམ་ལུགས།

ཡུལ་སྲོལ་མཆོན་པའི་རི་མོ། རྒྱན་གཏན་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འཆོ་བའི་གནས་ཚུལ་བཟོད་བྱ་བྱས་ཏེ། དེ་
མོ་མཁན་གྱིས་རང་ཉིད་གནས་པའི་དུས་རབས་འདི་དང་མི་སྐར་གྱི་རྒྱན་གཏན་འཆོ་བ། ཁོར་
ཡུག་གི་རྣམ་པ། གོམས་སྲོལ་སོགས་འབྲི་བཞིན་ཡོད། ཡུལ་སྲོལ་མཆོན་པའི་རི་མོ་ཞེས་ཟེར་
དོན་ནི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རི་མོར་ལྟོས་ནས་བཤད་པ་ཞིག་ཡིན། ཆོས་ལུགས་རི་མོས་དབང་
སྐྱར་གྱི་གོ་གནས་བཟུང་བའི་དུས་རབས་དཀྱིལ་མའི་སྐབས་ཡུལ་སྲོལ་མཆོན་པའི་རི་མོ་དེ་
མཐེས་རིས་སྐྱུ་ཅལ་གྱི་ནང་དུ་ཆ་ཆང་བ་འཛུགས་སྟབས་ཤིང་། ཡིན་ནའང་དེར་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་
རིང་ཡོད་པ་སྟེ། ཞེ་འཛིབ་དང་། ཞེ་ཤེ་ཡུ་ལུ་བྱུ་བྲུལ་གྱི་གནའ་རབས་བར་སོའི་ལྟེ་བས་རིས་དང་
རྒྱ་གར་གྱི་བྲག་ལུག་ལྟེ་བས་རིས་ནང་བརྩམ་བྱ་དེ་རིགས་ཡོད་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བཙོ་ལུ་བ་ནས་བརྩ་བྲུག་པའི་བར་གྱི་ཡོ་རོབ་གྱི་རིག་ཅལ་བསྐྱར་དར་དུས་སྐབས་སུ་ཡུལ་
སྲོལ་མཆོན་པའི་རི་མོར་སྤར་བྱུང་སྤྱོད་མེད་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་ཏེ། རང་ཚུགས་སྟབས་པའི་
རི་མོའི་རྩོམ་ལུགས་ཤིག་ཆགས་སྟབས་བྱུང་། དེ་ཕྱི་སྤྱི་ལོའི་མི་ཤར་དང་། ཉི་ཉ་ལན་གྱི་ཕུ་ལུ་
ཀའེར་སོགས་ཀྱིས་གོང་མའི་འཆོ་བ་དང་ཞིང་པའི་འཆོ་བ་མཆོན་པའི་བརྩམ་བྱ་མང་པོ་བྲིས་
ཡོད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྩ་བརྟན་ནས་བརྩ་དགའི་བར་ཉི་རྩོད་གི་ཅང་ཅུའུ་དུས་རབས་ཀྱི་
རྒྱ་ཉི་རི་མོ་ཡང་འཛུམ་སྤྱིར་ཐོག་སྐད་གསལ་ཡོད་པའི་ཡུལ་སྲོལ་མཆོན་པའི་རི་མོའི་གྲུབ་
མཐའ་ཞིག་ཡིན། དེའི་རི་མོའི་ཉམས་འགྱུར་གྱིས་དེང་རབས་ཀྱི་ཡོ་རོབ་རི་མོར་ལུགས་རྒྱུར་
རིས་ཅན་ཞིག་ཟེབས་ཡོད།

ཡུལ་གསུམ། སྤང་ཡུལ་དང་། ཞེན་ཡུལ། དམིགས་ཡུལ་ཏེ་གསུམ།

ཡུལ་གསུམ་གསལ་བ། དང་སོ་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསལ། གཉིས་བ་དབང་སོའི་ཡུལ་དུ་གསལ། དེ་

ནས་ལུས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསལ་བའོ།
ཡུལ་གླ། ཡུལ་སོ་སོར་གནས་པའི་གླ།
ཡུལ་ལྷ་ལྷན། ལྷ་ས་ཐོང་བྱེ་ལྷ་ལྷོ་ཤག་ནམ་གཉིས་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་བྱུང་ལྷ་ལྷན་
བཞུགས་སའི་གནས་ཡིན་པ་དང་། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་པོ་ཡིན་པ་
བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་དེ་ལྷ་ར་བརྟེན་སྲོལ་ཡོད་དོ།
ལུག་ལྷའི་ལྷ་ཁང་། གླི་ཀའི་ཡུལ་ལྷ་གཉན་པོ་གསེར་ཞལ་ཅན་གྱི་ལྷ་ཁང་ཡིན། སལ་ཆེར་སྤྱི་ལོ་
དུས་རབས་བརྒྱ་གཉིས་ནང་ཅམ་བཞེངས་པར་བཤད། དེ་དུས་བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་གླི་ཀ་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡུལ་ཨ་ལྷ་པ་རན་ཏ། རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས། ཡུལ་དབུས་ནས་ཅིས་པའི་རྒྱབ་བྱང་མཆོམས་སུ་
ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། འོག་རུ་ལེ་ལུ་བརྒྱ་གསུམ་པའི་འགོར་བྱང་ཕྱོགས་ཨ་ལྷ་པ་རན་ཞེས་
ཁ་ཆའི་རྒྱབ་ཐོ་གར་དང་ཉེ་བ་ཞེས་གསལ།
ཡུས། བྱས་ཐེན་ནམ་བདེན་ལ། ལྷོ་ཡུས་འཕེན་ལ། བྱས་ཡུས་ཉམ་ཆེ་བཤད་ལ། ཉམ་ཡུས་ཤོད་ལ།
སྤྱུག་ཡུས་ཤོད་ལ། ཡུས་ཀྱིས་བརྒྱངས་ལ། གཞན་ལ་བན་མ་བཏགས་པར་ཡུས་བྱེད་ལ། ང་
བདེན་ང་ཡུས། བདེན་ཡུས་ཤོད་ལ། ཆོས་འདོད་ན་ཡུས་མ་ཆེ་བར་མཁར་ལས་ཀྱི་འཕྲོ་གྱིས།
སྤྱུག་པོ་ཆེ་ཡིན་པའི་ཡུས་ང་ལ་མི་འགྲོ། ལྷ་མ་ལ་གཟེགས་སུལ་རུང་བཀྲོན་པ་ལས་མི་འོང་།
ཡུམ་ལ་གཟེགས་སུལ་རུང་ལས་ཡུས་སུ་འགྲོ་བར་འདུག རི་ལྷར་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་
ཐུགས་ཡུས་ལགས། བྱས་རྗེས་ཡུས་ལ། བྱས་ཡུས་རང་ཁེངས། ཐེན་གྱིས་བསྐྱུངས་ཞེས་ཡུས་
བཤད་ལ། གནམ་ལ་ཡུས་ཤོད་པ་དང་མི་ལ་ཁ་གཏོང་ལ། ལས་ལ་བྱས་ཡུས་ཆེན་པོ་སོ་ཆུང་།
ཡུས་ཀྱི། བདེན་གྱི་ཞེས་ལ།
ཡུས་ལྷེ་འཕོ་ལ། བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་བྱ་ཆོག རང་ལ་བབས་འོས་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་དེ་རྗེ་བཞིན་མ་ཐོབ་
པའི་དབང་གིས་སྤྱུག་གཏམ་མང་པོ་བཤད་པ་ལ་ཡུས་ལྷེ་འཕོ་ཟེར།
ཡུས་ཏེ། བདེན་ཏེ་ཞེས་པའི་དོན།
ཡུས་བཤད་ལ། ① རང་བདེན་ཚུལ་བརྟེན་ལ། ② རོ་བོ་བཏང་ལ།

ཡེ། ① རོག་མ་དང་། གདོད་མ། ཅ་བ། ཡེ་ནས་བཟང་པོ། ཡེ་ནས་མེད་པ། ཡེ་ནས་དག་པ། ཡེ་ནས་
ཡོད་པའི་ཡོན་ཏན། ཡེ་ནས་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བ། ② གཏན་དང་། ཀླུ་བ། ཡེ་མི་བྱེད་པ། ཡེ་
མིག་མི་ཡོངས་པ། ③ དེས་པར་དང་། མཐའ་གཅིག་ཡོངས་ཡེ། ཡོད་ཡེ། ཡེ་མི་ཡོང་བ།

ཡེ་མཁུཅ། ① རོག་མ་ནས་ཤེས་པ། ② བོན་གྱི་ལྷ་ཞིག་ ③ [མངོན]སྐྱར་རྩིས་མཁུཅ།
ཡེ་གྲོལ། གྲོལ་ལུགས་ཆེན་པོ་བཞིའི་ནང་གསེས། རང་བྱུང་གི་རིག་པ་དེ་ཉིད་རོག་མ་མེད་པ་ནས་
རང་ངོ་ལ་འཁོར་བའི་ཆོས་གང་གིས་ཀྱང་མ་གོས་པས་སྲིད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཟད་པས་ཡེ་
གྲོལ་ཞེ་བཤོ།

ཡེ་རྒྱ། ཡེ་ཤེས་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྟེ།

ཡེ་འགྲོགས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཟ། ལུས་གྱི་ཅ་ཐུན་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལས་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པའི་ལྷ་འདྲེ་
གཞི་མཐུན་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་པས་དེ་དག་གི་བསྐྱེད་མིང་སྟེ། ལྷ་
སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བའི་རྩོན་ལས། ཡེ་འགྲོགས་སུམ་
བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ནི། ལུས་འདྲིར་འདྲེས་པའི་ཅ་ཐུན་ལས་གྱིས་བྱེད་བར་གསུམ་སུམ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་སྟེ་
ཅ་ཐུན་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་བཤད་པ་དེ་དང་ཆ་མཐུན་པར་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དཔལ་དུས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་འབྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལས། ཆོས་ཅ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་བཤད་ཅིང་། དེ་དག་ལ་དོན་
དམ་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་དབང་གིས་ཅ་རེ་ལ་ལྷག་པའི་ལྷའི་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་བཞེན་
ཆོས་ལྷ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་དག་པར་བཤད་པ་དང་། གྲོ་བྱར་སྒྲིབ་བཅས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་
གིས་ཡིད་དངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་དུ་མི་བདེ་བ་སྟེར་བའི་ཡེ་འགྲོགས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་
བཤད་ལ། དོན་དམ་ཅ་ཐུན་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལས་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པའི་ལྷ་འདྲེ་གཞི་མཐུན་སུམ་
བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཡོད་པ་དེ་ཡེ་འགྲོགས་ ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡེ་རྒྱ། བོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོངས་ཀྱི་སྤྱོད་ཆོས་འཛིན་པའི་ཐ་ལུལ་དུ་འབབ་པའི་རྒྱ་པོ་ཞིག་དང་སོག་
རྒྱའི་ཡན་ལག་ཅིག་

ཡེ་སྟོང་། ཡེ་ནས་སམ་གདོད་མ་ནས་སྟོང་པ།

ཡེ་ཐིག་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་གི་བར་སྤང་ལ་བཏེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་སྟེ། ཐིག་སྤྱད་ཀྱི་རྒྱ་

དང་གངས་དང་ཁ་དོག་དང་ཕྱིན་རྒྱལ་ས་དང་སྡོད་པ་དང་ཀླུ་སྐྱེས་དང་སྐྱོར་སྤྱོད་གསལ་ལ་
སོགས་པའི་བྱེད་པར་ཆོ་གའི་ཚུལ་བཞིན་གདབ་པའི་ཐིག་ཞིག
ཡེ་ན་དགོན། དགོན་འདི་བཏབ་དུས་གསལ་པོར་མ་ངེས། སྤྱི་ལོ་༡༤༦༩ལོར་ཉག་དམག་གིས་
གཏོར་བཤེགས་ཅུང་ཟད་ཐེབས་པར་བཤད། གནས་འདིར་ཐོག་མར་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་
ཀྱི་ས་སེར་སྒྲ་མ་ཞེས་པས་བཏབ་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་གསལ། དེ་དང་ད་ལྟའི་དགོན་
འདི་གཉིས་གཅིག་པ་ཡིན་མིན་མ་གསལ། ད་ལྟ་བུ་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན། དཀར་མཛེས་པོར་
རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྒྱུད་ཁོངས་སྤྱོད་ཡོད།
ཡེ་ནས། ཐོག་མ་ནས། ཡེ་ནས་མ་བཅོས་མཛེས་སྤྱག་ལྷ་མོའི་གཟུགས།
ཡེ་ནས་མེད་པ། ཅུ་བ་ནས་མེད་པ།
ཡེ་འབྲུམ་ས། [མདོན་]སྦྱང་ཉིད།
ཡེ་འཕྱོག་ ཡེ་འཕྱོག་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
ཡེ་མི་བྲ་བ། གཏན་ནས་མི་པོར་བ།
ཡེ་སྒོན་ནག་པོ། སྤར་པོར་ཀྱི་རིགས་རྒྱུད་ཅིག་གི་མིང་།
ཡེ་རྩོག་ས། ཐོག་མ་ནས་འབད་ཚུལ་ལ་ལྟོས་མ་དགོས་པར་ཆང་བ།
ཡེ་བཟང་ཆེ་བ། འགོ་ས་ལོ་གཞོན་བྱ་དཔལ་གྱི་མཆན་གཞན་ཞིག
ཡེ་རང་། བལ་ཡུལ་ལམ་ནི་པ་ལའི་གོང་བྱིར་རྒྱུད་པ་ཞིག
ཡེ་རེ། ཐེངས་གཅིག་གསུམ་ཆར་ཅིག་ ལུང་པ་དེར་ཡེ་རེ་ལས་འགོ་མ་སྤྱོད་།
ཡེ་རེ་བྱད། མང་པོའི་ནང་ན་སྤྱང་ངར་མདོན་ཚུལ་ལས་གསལ་ཚུལ་ཞིག་ དཔལ་པོ་མི་བརྒྱའི་ནང་
ནས་ཡེ་རེ་བྱད།
ཡེ་རེ་རེ། དངོས་གཟུགས་ཆེན་པོའི་གཡོ་འགྲུལ་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། མེ་འཁོར་སོར་ན་ས་གཞི་ཡེ་
རེ་རེ་བྱེད་ལྟ་བུ།
ཡེ་རེ་སྦྱོང་དེ། མདོན་གསལ་ཆེ་ཞིང་བེལ་བ་མེད་པའི་རྣམ་འགྲུལ། ཆེབས་གལ་བསྟར་ལ་བསྒྲིགས་
ཏེ་ཡེ་རེ་སྦྱོང་དེ་བག་ཐེབས་བཞིན་ཆགས་པར་བཞུད་དོ།

ཡེ་ཤེས། ① ཡེ་ནས་གནས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་
གནས་པའི་སྟོང་གསལ་གྱི་རིག་པ། ② འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་དང་དོན་གཅིག་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐེག་ལེ། སྟོང་དབུས་མི་ཤེས་པའི་ཐེག་ལེ།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟོག་འཕྲིལ། རང་གི་ཐབས་ཤེས་སམ་བདེ་སྟོང་དང། དེ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནུ་དགྲུ་དང་བྲིལ་བྲ།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ། སྤྱད་ཞིང་ཁམས་སོགས་དག་པའི་སྤང་བའོ།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲུལ། ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་དུ་སྟོགས་པར་བྱང་
ཚུབ་པ་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱེན་པ། པར་བྱེན་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོང་
པར་བྱགས་སུ་རྒྱུད་པའོ།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ། ཡེ་རྒྱ་དང་དོན་གཅིག་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་ས། ཆོག་ས་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། དམིགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་ས་ཉེ་སྟོང་
ཉིད་བྱང་ཚུབ་སེམས་ཀྱི་ཅིས་བེན་པའི་འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐག་མེད་
ཀྱི་དགེ་བའི་ཆོག་ས།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་དང། མི་ཡི་ལུས་ཁམས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྩ་བའི་རྒྱ་ལྡ་དང། ཡན་ལག་གི་རྒྱ་ལྡ་
བཅས་བསྟོམས་པས་རྒྱ་དང་བཅུ་ཡོད་པ་དེ་དག་དོ་བོ་སྟོན་ལས་ཀྱི་རྒྱ་དང། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་དང་
སྟེ་རིགས་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང། དེ་ལས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཞེས་པ་ནི། རྒྱ་གང་དེ་དྲངས་སྟེགས་
གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་དྲངས་མའི་ཆ་དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཟེར། རང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་
ལྟར་ན་དེ་ནི་གང་ཐག་སོ་སོའི་སངས་རྒྱས་པའི་རྒྱ་ལས་ས་བོན་ཡིན་པར་འདོད། འོན་ཏེན་ཞག་
གཅིག་ལ་རྒྱ་བའི་དབུགས་ཉི་ཁྱི་ཆོག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་རྒྱ་བའི་ནང་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཇི་ཅས་
འདྲས་ཡོད་ཅེ་ན། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ཡེ་རྒྱ་དུག་བརྒྱ་བཅུ་ཅ་ལྔ་ (675) ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་འཕོ་ཆེན་རེའི་མཐར་ལྔ་བཅུ་དུག་དང་བཞི་ཆ་གཅིག་ (56.25)རྒྱ་བ་དང། དབུག་
གྲུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་སྟེ་འབྲུང་བ་ལྔའི་རྒྱ་དང་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་རེ་རྒྱ་བའི་ཡུན་ལ་ཡེ་རྒྱ་དང་

བཅུ་གཅིག་དང་བཞི་ཆ་གཅིག་ (11.25) ལྷ། མདོར་ན་དབྱུགས་གཅིག་ཆ་སོ་གཉིས་སུ་
བཤོས་པའི་ཆ་རྣམས་བསགས་པས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན་ལོ། ། འདི་དེད་དུས་ཚུ་ཆོད་འཁོར་ལོ་
དང་སྐར་ན་ཉིན་ཞག་གཅིག་སྟེ་ཚུ་ཆོད་ཉེར་བཞི་ལ་ཡེ་ལྷུང་བརྒྱ་དང་དོན་ལྷ་རྒྱ་བ་དང་། ལུ་
ཆོད་རེ་ལ་ཡེ་ལྷུང་ཉེར་བརྒྱད་དང་བཞི་ཆ་གཅིག་ (28.25) ལྷ། བཤོ།

ཡེ་ཤེས་སྒྲ། [མདོན]འཇམ་དབྱངས།

ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཁའ་འགྲོ་མཁམ།
འཕགས་མཁམ་རྩོམ་རྩལ་འགྱུར་མ།

ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མ། སྒྲ་ལུས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གསང་གསུམ་མི་
ཟད་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་རྣམས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲུལ་པའི་སྒྲ་མའོ།

ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མ་རོལ་པའི་རྫོས་གར། རང་དབང་ཡོད་པའི་རྫོ་ནས་བསམ་བཞིན་དུ་སྒྲུལ་པ་བསྟན་པ།

ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མའི་འབྲུལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་གཟུགས་ལས་སྒྲུལ་པ་མི་
འདྲ་བ་སྒྲ་ཆོགས་སུ་སྟོན་པ་ནི་སྒྲ་མ་མཁན་གྱི་མིག་འབྲུལ་བསྟན་པ་དང་འདྲ་བ།

ཡེ་ཤེས་དགོན། མ་གསང་བདག་ནས་མཁའ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པས་དགོན་པ་འདི་བཏང་། སྤྱི་མའི་
མཆན་ལས་བྱངས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་དགོན་ཞེས་བཏགས་པར་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་ལྷགས་
སྤང་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༡ལོར་གྲུབ་ཆེན་བསྐྱེད་བདུན་འདུལ་གདན་བྱངས་ནས་ས་འདུལ་མཛད་ཅིང་ལྷ་
ཁང་ཀ་རིང་བཞི་པ་ཞིག་གསར་བཞེངས་གནང་། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་
བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡེ་ཤེས་ལྷ། མེ་ལོང་ལྷ་བྱ་དང་། མཉམ་ཉིད། མོར་རྟོག་བྱ་གྲུབ། ཆོས་དབྱིངས་ཏེ་ལྷའོ།

ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱིའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་
པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་
པ་རི་ལྷ་རི་སྟེད་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མ་འདྲེས་པར་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས།

ཡེ་ཤེས་མཆོད་རྟེན། ཆོས་འཁོར་མཆོད་རྟེན།

ཡེ་ཤེས་འཇུག་པ། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་དང་འདྲ།

ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤུ་ཙུ་ག་དང་པོ་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ལྟ་དང་། གཉིས་པ་མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ལྟ་དང་། གསུམ་
པ་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ལྟ། བཞི་པ་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྟ། ལྷ་པ་བྱང་རྩལ་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བཙས་ལས།
དང་པོ་ལ། ༡ དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ། ༢ ཆོས་དབྱིངས་འབྲིལ་བའི་ཡེ་ཤེས། ༣ རྣམ་པ་
དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། ༤ དབྱིངས་ཆེན་བདལ་བའི་ཡེ་ཤེས། ༥ འཁོར་འདས་དབྱིངས་ཆེན་
ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྟ།

གཉིས་པ། ༦ མེ་ལོང་གསལ་མཛདས་ཡེ་ཤེས། ༧ མེ་ལོང་ཀུན་འཆར་ཡེ་ཤེས། ༨ རྟོག་མེད་ཀུན་
གསལ་ཡེ་ཤེས། ༩ རྟགས་མེད་རྩིས་བའི་ཡེ་ཤེས། ༡༠ གསལ་ལ་འཛིན་མེད་ཡེ་ཤེས་སྟེ་མེ་
ལོང་ཡེ་ཤེས་ལྟ།

གསུམ་པ་ལ། ༡༡ མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། ༡༢ མ་འགག་ལྷན་མཉམ་ཡེ་ཤེས། ༡༣ མི་གཡོ་
མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། ༡༤ མཉམ་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། ༡༥ ཅི་ལ་ཅི་གནས་ཡེ་ཤེས་ཉེ་མཉམ་
ཉིད་ཡེ་ཤེས་ལྟ།

བཞི་པ་ལ། ༡༦ བྱ་བ་སྒྲུབ་བའི་ཡེ་ཤེས། ༡༧ བྱ་བ་བྱེད་བའི་ཡེ་ཤེས། ༡༨ བྱ་བ་མི་གནས་ཡེ་ཤེས།
༡༩ བྱ་བ་བཏང་བའི་ཡེ་ཤེས། ༢༠ རྫོང་འདོགས་ཆོད་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྟ།

ལྷ་པ་ལ། ༢༡ སོ་སོར་རྟོག་བའི་ཡེ་ཤེས། ༢༢ རོན་རྣམ་འབྱེད་བའི་ཡེ་ཤེས། ༢༣ རྟོགས་པ་སྐྱད་
ཅིག་ཡེ་ཤེས། ༢༤ རྟོགས་བའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ། ༢༥ ལོང་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྟ།
ཡེ་ཤེས་གཉིས། མཉམ་བཞག་གི་ཡེ་ཤེས་དང་རྩེ་སྟོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས།

ཡེ་ཤེས་སྟེང་པོ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་ནམ་བརྒྱད་ཙམ་ལ་འབྱུངས་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་
དཔོན་ཞིག་ཡིན་པ་དེས་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་མཛད་ཅིང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་བའི་ལུགས་འཛིན་
མཁན་ཞིག་ཡིན།

ཡེ་ཤེས་དགའ། དགའ་པ་བཞིའི་ནང་གསེས། ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཀུན་ལ་ཆགས་ཐོགས་མི་མངའ་བར་མཐུན་པའོ།
ཡེ་ཤེས་རྟོག་མེད། སྤྱིང་གའི་མི་འཇིག་པའི་ཐིག་ལེ།

ཡེ་ཤེས་དུག ༡ ཆོས་དབྱིངས། ༢ མེ་ལོང་། ༣ མཉམ་ཉིད། ༤ སོར་རྟོག ༥ བྱ་བྱལ། ༦ རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཐུན་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་དུག་གོ།

ཡེ་ཤེས་བྱུག་གི་བྱུག་མཆན། རིགས་ལྷ་ཏེ་རུ་ཀའི་བྱུག་མཆན་དང་པོ་གཉིས་མེ་ལོང་ཀྱན་མཆེན་
ཡེ་ཤེས། བར་མ་གཉིས་ཆོས་དབྱིངས་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། བ་མ་གཉིས་སོར་རྟོག་བྱ་བྱུག་ཡེ་
ཤེས་མཆོན་རོ།།

ཡེ་ཤེས་ནང་ནས་བརྗོད། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཆེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤུས་གདོས་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་
རགས་པ་འདིའི་ནང་ནས་བརྗོད་པ།

ཡེ་ཤེས་པ། ① མདུན་དུ་བསྐྱེད་ཅིང་བསྐྱོམ་པའི་ལྷ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་སེམས་དབའ། ② གདོད་ནས་
བྱུག་པའི་ལྷ་སྐྱེན་བྱངས་ནས་བསྐྱེམས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལྷ།

ཡེ་ཤེས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར། ཡེ་ཤེས་རང་སྤང་ལས་བྱུག་པའི་དཀྱིལ་འཁོར།

ཡེ་ཤེས་དབབ་པ། ནང་འཇུག་གི་ཁྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། སྟོབ་མའི་རྒྱུད་ལས་རུང་དུ་དངོས་སུ་སྦྱོན་ཕྱིར་
མ་དག་པའི་སྟོང་བཅུད་རྣམས་མི་དམིགས་པར་སྐྱེད་ནས་དག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པར་གསལ་བའི་གནས་གསུམ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་རང་
བཞིན་གྱི་གནས་ནས་ཡེ་ཤེས་པ་སྐྱེན་བྱངས་ཏེ་རང་ལ་བསྐྱེམས་པས་དམ་ཡེ་དབྱེར་མེད་དུ་
རྒྱས་འདེབས་བཏོ།།

ཡེ་ཤེས་འབེབས་པའི་སྤྲུགས། ཡེ་ཤེས་པ་སྐྱེན་འཕྲེན་པའི་སྤྲུགས།

ཡེ་ཤེས་མ་འཕྲེས་པ་གསུམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་
བྱུང་བའི་དངོས་རྣམས་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་འཇུག་པཏོ།།

ཡེ་ཤེས་མེ་ལོང་། [མཛོན]འཇམ་དབྱངས།

ཡེ་ཤེས་གཙུག་ཕྱུང། བོན་སྟོན་པ་གཤེན་རབས་ཀྱི་སྟོབ་མ་ཞིག

ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས། འདུས་པ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་
ཡེ་ཤེས་ཞབས་ནས་བརྒྱུད་པའི་གསང་བ་འདུས་པ།

ཡེ་ཤེས་བཞི། ཡེ་ཤེས་ལྗེའི་ནང་གསེས་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞིཏོ།།

ཡེ་ཤེས་འོད། བྲང་དར་མ་ནས་བཅིས་པའི་རྒྱལ་བརྒྱུད་ཀྱི་མི་རབས་ལྷ་པ་སྟེ་རྩོམ་མེད་དུ་གདན་
འཕྲེན་གྱི་ཁྱབས་གཤོམ་བྱས་པའི་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་གར་ལོག་གིས་བཀྲོང་པའི་སྟོང་མངའ་

རིས་ཀྱི་ལྷ་སྒྲ་མའི་མིང་།

ཡེ་ཤེས་རང་སྒྲུང་གི་སྟོང་བ། རང་སེམས་ལ་གཉེན་པོ་བསྟེན་མི་དགོས་པར་ནམ་རྒྱུག་ངན་པ་ཐམས་
ཅད་ཐོལ་ཏེ་གང་ཤར་ཆོས་སྐུའི་ངང་དུ་གཡོ་བ་མེད་པ།

ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ། བསྟན་བཅོས་ཤིག་མངོན་པ་སྟེ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། འཕགས་པ་ཀ་ཏ་ཡ་
ནས་མཛད་པའི་མངོན་པའི་གཞུང་།

ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ། རྟོན་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་དོན་དམ་
པར་སྟེ་འགག་ལ་སོགས་པའི་སྟོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་ཤེས་པ་དང་། བདག་
མེད་པ་གཉིས་ཅི་བཞིན་མཐུན་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། དེ་ལ་ཡིད་རྟོན་པར་བྱ་བའོ།

ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་བཅུའི་ནང་ཆོན་ཞིག་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྟོབས་དང་། མི་འཇིགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འབྲེས་པ་དང་། མཆོན་དང་།
དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པའོ།

ཡེ་ཤེས་ཤེས་རབ། གྲགས་ཅན་གྱི་སྒྲ་རྩལ་པ་ཞིག་ཡིན། གླི་ལོ་༡༥༥པ་ལོར་འཕན་ཡུལ་ཞོག་ལུལ་
དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་གངས་བཅུ་གཅིག་ལ་ཤོན་རྒྱལ་ས་འབྲས་སྤྱངས་དགོན་དུ་ཆོགས་
བཞུགས་མཛད་དེ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་ཐུགས་གཞོལ། ཆབས་ཅིག་གིས་འབྱུང་གི་སྒྲ་
རྩལ་ལའང་སྟོབ་སྟོང་གནད་སྟེན་མཛད་དེ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་རྒྱས། གླི་ལོ་༡༥༥པ་ལོར་
བོད་ལྗོངས་ཆགས་པར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མངོན་རྩལ་རྩིས་སྒྲིག་པའི་ཐུགས་འགན་བཞེས། ཁོང་
ནི་གིས་འབྱུང་གཉིས་ཀའི་ཕྱག་རྩལ་ལ་འགན་རྒྱ་བྲལ་ཞིང་། དེ་མའི་བརྩམ་བྱར་མཆོན་ན་འགོ་
མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་གཉིས་མཇལ་འབྲུད་གནང་བ་ཞེས་པ་དང་།
འབྱུང་གི་བརྩམ་བྱ་ནི་བྲག་ཡེར་པའི་རྒྱལ་བ་བྱམས་པ་ཐོག་བཅུགས་གསུམ་ལྟན་གྱི་སྤང་
བརྟན་ལྟ་བུའོ།

ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ། བསྐྱེད་རིམ་སེམས་དཔལ་སྤུམ་བཅུགས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དམ་
ཆིག་པའི་ཐུགས་ཀར་བད་ཉི་ལ་སོགས་པའི་གདན་ལ་དམ་ཆིག་པ་དང་འབྲ་བའི་ལྷ་བསྟོམ་པ་
དང་། དམ་ཆིག་པ་དང་སྐྱ་མདོག་ཞལ་བྱག་མི་འབྲ་བ་བསྟོམ་པ་དང་། ས་པོན་ལས་བྱུང་བའི་

ཕྱག་མཆན་བསྐྱོམ་པ་སོགས་སོ།།

ཡེ་གཤེན། སངས་རྒྱས་ཏེ་བོན་ལྷགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཅིག
ཡེ་གཤེན་བཀོད་པ་དོན་གྱི་འབྲུམ། བོན་གྱི་སྦྱོང་པའི་སྐོར་གྱི་གཞུང་ལྷགས་ཤིག
ཡེ་སང་དཀར་པོ། ① བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་པའི་རུས་རྒྱད་ཅིག ② བོན་པོའི་ལྷ་ཞིག
ཡེ་གསང་ཆོད། ཆོག་ཟུར་ཅམ་ཡང་མ་སྦྱས་པར་གསང་རྒྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་དགོས་པ།
ཡེག་ཡེགས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
ཡེགས་པ། ཟེང་པ། སང་སང་པོ། སྐྱ་ཡེགས་པ།
ཡེང་། ཡེངས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
ཡེང་ཏེ་པ། སེམས་ཡང་ཏེ་ཡེང་ཏེ་པ། རྫོ་ཡེང་ཏེ་པ་བྱས་ན་སྦྱོབས་ལྷགས་གཅིག་ཏུ་སྦྱིལ་མི་ཐུབ།
ཡེང་པ། ཡེངས་པ། ཡེང་པ། རིག་པ་སོར་མི་གནས་པར་གཞན་དུ་འགྲོ་བ། རིག་པ་མི་ཡེང་པ། རྫོ་
གཞན་དུ་ཡེངས་ནས་བལྟས་ཀྱང་མི་མཐོང་བ། ཁ་ཡེངས་མིག་ཡེངས།
ཡེང་ཡེང་། སེམས་གཞི་གཅིག་ཏུ་མི་གནས་པར་དབང་མེད་དུ་གཡོ་ཚུལ། དོན་མེད་ཡེང་ཡེང་ངར་
ནས་ཉི་མ་འཕུལ།
ཡེང་ཡེང་གཏིབ་གཏིབ། [རྫིང་]སེམས་གཡེང་གཡེང་དང་བརྟམ་གྲེལ་ཆེ་བ།
ཡེངས། གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཞིག་སྟེ། བྱ་རྫོད་ཡེངས་ཡེངས་འཕུལ། བྱ་སྦྱོ་ཡེངས་ཡེངས་རྒྱུད་གིས་
བསྦྱོད་ཏེ་ལྷ་བྱ།
ཡེངས་པ། ཡེང་བའི་འདས་པ།
ཡེངས་མ་གཏམ། སེམས་ཡེངས་པའི་སྐབས་ཁ་ནས་ཤོད་ཐལ་བའི་སྐད་ཆ།
ཡེངས་མ་ལམ། རྣམ་གཡེང་གི་ངང་ཚུལ། ཡེངས་མ་ལམ་དུ་མི་ཆེ་སྒྲོང་པར་ཟད།
ཡེན། རྒྱན་ཆོག་བཟུང་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ཟས་ཡེན་ལ་གཏད་ན་ལུས་ཁམས་ཉམས་ཏེ་ལྷ་བྱ།
ཡེན་པ། གཡེང་པ། ལྷ་སྐད་ཡེན་ཞིང་ལམ་དུ་འགྲོ་བ།
ཡེའུ། [རྫིང་]ཡི་ཐུག
ཡེལ། བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ཡར་འཕར་བའི་དོན་ཏེ། ཚུ་ཟེགས་ཡེལ། བྱ་གྲུ་ས་ལ་བརྒྱབ་ན་གནས་ལ་ཡེལ།

ཡེར་གྱིས། མཁྱོགས་པོ་སམ། མངོན་གསལ་ཆེན་པོས། སྒོག་ལྷ་ཡེར་གྱིས་གསལ་བ། དར་དམར་

ཡེར་གྱིས་བཏེག་པ། རི་ཅེན་ས་ཡེར་གྱིས་བཏེག་པ། རི་ཅེན་ས་ཡེར་གྱིས་བྱོན་པ།

ཡེར་བ། རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་དུས་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱབ་གཤོན་དུ་བཞེངས་པ་

བྲག་ཡེར་པའི་ལྷ་ཁང་། དེང་སང་ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་ཡེར་པ་སྲོང་ཆོལ་ཡོད།

ཡེར་པ་དགའ་ལྷན་རི་ཁྲོད། དེ་ཡང་ཆོལ་པའི་དེབ་དམར་ནང་བྱང་རྩལ་དཔལ་བཟང་པོས་ཡེར་པ་

དགའ་ལྷན་གྱི་རི་ཁྲོད་བཏབ་པར་བྲག་ས་པ་དེ་ཆོལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་

ལས། རྒྱལ་ཅེ་སྡེ་སྤྱིད་རབ་བཏན་ཀུན་བཟང་འཕགས་པས་རྒྱལ་ཅེ་དཔལ་ཆོས་དགོན་པའི་ཉེ་

འདབས་སུ་བཏབ་པའི་རི་ཁྲོད་དེ་མིན།

ཡེར་པ་གསར་སྐྱགས་སྤྱིད། ལྷ་སའི་བྱང་ཤར་མཆོས་སུ་ཡེར་པ་ལྷ་རི་སྤྱིང་པོར་ཡོད་པའི་རི་ཁྲོད་

ཅིག་སྟེ། སྤར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་བཙུན་མོ་མོང་བཟའ་བྱི་ལྷམ་གྱིས་བཏབ་པ་ཞིག་

དེ་སྐབས་ཀྱི་རྡོ་རིང་དང་ཅོང་ཆེན་ད་ལྷའི་བར་བཞུགས། བྲག་ཡེར་པ་འདྲ་ཟེར།

ཡེར་པའི་དཀར་ཆག བྲག་ཡེར་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ལྷ་ཁང་ནང་གི་རྟེན་གསུམ་

བཙས་བྱང་རྩལ་བཤད་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་། ཡེར་པའི་དཀར་ཆག འདི་ལ་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་

ཡོད་པ་སྟེ། ལ་སྟོད་པ་དམ་པ་དམར་པོས་གཏྱེར་ནས་བཏོན་པའི་ཡེར་པའི་དཀར་ཆག་དང་། ལྷ་

མ་ཟངས་རི་བས་བྲག་ཡེར་པ་ཉམས་གསོ་གནང་སྐབས་སྟེ་འུ་སེར་པོའི་ནང་ནས་ཐོན་པའི་ཡེར་

པའི་དཀར་ཆག་ཡེར་པའི་དཀར་ཆག་ལྷ་ལུང་དཔལ་རྡོར་མ་ཡེར་པའི་དཀར་ཆག་བསྟན་པ་

རྒྱས་བྱེད་བཙས་ཡོད་པའི་ནང་ནས། དཀར་ཆག་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ནང་གི་ལོ་རྒྱུས་དུམ་

བུ་འགའ་ཞིག་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་དུ་བླངས་འདུག།

ཡེར་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་། གོང་དུ་བྲག་ཡེར་པ་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཡེར་བ། ① འདེགས་པ། ལག་པས་པོར་པ་བཟུག་སྟེ་བྱོན་དུ་ཡེར་བ། ② དྲངས་པ་དང་སང་བ། མི་

ལམ་འཆུབ་པོ་བཏང་ནས་གཉིད་ཡེར་བ། ③ སྒྲག་པ། ④ སྒྱར་བ། གཉིད་ཡེར་ཏེ་སང་བ། ཡེར་

ཏེ་ལོག་པ། ⑤ གཡེར་བ་དང་འདྲ། ⑥ བོད་ལྗོངས་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།

ཡེར་པ་བསམ་འབྲུག་སྤྱིད། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༡༧༩-ལོ་ལས་མས་སུ་བཞེངས་

བར་གྲགས་བ་དང་། ཡང་ཏུ་མི་ལེས་དཔག་འཐབ་ནང་གི་བའི་འགྲོ་བ་ཡར་འཕྱེན་དོན་ཏུ་
ཏུ་ཏུ་ནས་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཆམས་བར་ཏུ་དགོན་བ་༡༠༤བཞེངས་བའི་གས་ཤིག་ཡིན་བར་
བཤད། ད་ལྟ་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལིང་ཐན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡེར་བྲ། རྒྱུང་རིམས་ཤིག་སྟེ། ནད་རྟགས་སུ་གཉིད་ཡེར་ཞིང་ལུས་སྤངས་བ་སོགས་འབྱུང་བ་ཞིག
ཡེར་ལོ། རྒྱ་རྒྱལ་སྤྱང་ཏུ་འཕྱུར་ཆུང་ཐེགས་མའི་མིང་།

ཡེར་ཡེར་བ། བྱེན་ཏུ་གཡོ་བའི་རྣམ་བཤེས་མེ་སྒྲོགས་སྤྲས་ས་གཞི་ཡེར་ཡེར་ཏུ་བསྐྱུལ་སོང་།
ཡེར་རེ། ལྷང་རེར་མངོན་བའི་རྣམ་བཤེས་རེ་ཅེ་མཐོ་ཡེར་རེ་འདུག སེམས་འཛིགས་ཡེར་རེ། ལྷག་
ཅིག་མཐོང་ནས་འཛིགས་ཡེར་རེ་སོང་ལྟ་བུ།

ཡེར་རེ་སེང་རེ་བ། ① རིག་བ་གསལ་ཞིང་དྲངས་བ། གཉིད་སད་དེ་སྒོ་ཡེར་རེ་སེང་རེ་བར་གྱུར་སོང་།
ཡེལ། ① ཆད་རྒྱུང་བའམ་ལུན་སྤང་བ་སྟེ། དགའ་སྤང་ཡེལ་ཡེལ་ཅམ་ཞིག་སྟེས། སྒྲོ་བ་ཡེལ་ལེ་བ་
ཞིག་སྟེས། ② གཡེལ་གྱི་འབྲི་ཆུལ་གཞན།

ཡེལ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡེལ་བ་བཀའ་བརྒྱུད། བཀའ་བརྒྱུད་བའི་ནང་གསེས་ཤིག་ཡེལ་བ་གྲུབ་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་བཅེགས་བས་
ཡེལ་ལུག་དང་། བྱང་རྟན་སོགས་ལུག་བཏབ། བྱིས་སུ་རྟན་ཀྱི་ཆང་གི་ཆོས་བརྒྱུད་ཅེས་སུ་གྲགས།
ཡེལ་འཕྲོས། [རྟིང་] ① ལུང་འཕྲུག་ ② སེམས་བ་གནམ་ལ་བཟྱག་བ་ལྟ་བུ།

ཡེལ་བ། གཡེལ་བ་དང་འབྲ།

ཡེས་བཀའ། བདལ་བཀའ་དང་དོན་གཅིག་

ཡོ། ① ཁྱོག་ཁྱོག་ ② [རྟིང་]ཆང་མའམ་ཐམས་ཅད།

ཡོ་ཁྱོག་འཕྲོག་པོ། རྒྱག་ཆུ་ཡོ་ཁྱོག་ལམ་ཀ་ཡོ་ཁྱོག་བསམ་སྒོ་ཡོ་ཁྱོག་

ཡོ་འཕྲོག་ ཡོ་ཁྱོག་སྟེ་འཕྲོག་པོར་གྱུར་བ། དོན་དངོས་ཡོ་འཕྲོག་བྱས་བ། ཤེལ་སྤབས་ཡོ་འཕྲོག་
ཏུ་གྱུར་བ། ཡོ་འཕྲོག་འདུག་ན་བྱང་པོར་བསྐང་། ལྷང་ག་ཤོང་འདུག་ན་ཁོད་ལ་སྟོམས། རིང་
སྤང་འདུག་ན་ཅ་ཅེ་བསྟེག་

ཡོ་འབྲོམས། འབྲུགས་པའམ་གཞོད་རྒྱུ། མི་ངན་དེ་ཆོས་སྦྱོད་ངན་བྱས་ཏེ་མང་ཆོགས་ཁོད་དུ་ཡོ་
འབྲོམས་ཆེན་པོ་བཟོས་སོང་།

ཡོ་ག [ལེགས]ནལ་འབྱོར།

ཡོ་ག་ནམ་གསུམ། ལུང་ཨ་བུ་ཡོ་ག་བསྐྱེད་པ་མ་སྒྲུ་ཡོ་ག་རྫོགས་ཆེན་ཨ་ཏེ་ཡོ་གའོ།

ཡོ་ག་པ། [ལེགས]ནལ་འབྱོར་པ།

ཡོ་ག་མ། [ལེགས]ནལ་འབྱོར་མ།

ཡོ་ག་ཡོག་བལ་སྐྱེད་དང་ཅིང་སྐྱེད་སོགས་སྐྱེད་ཆེད་ཐུར་མ་རིང་ཅམ་ཞིག་གོ་རུ་ཡོ་ག་ཨི་ཤེས་ལྟ།

ཡོ་ག་ལྷ་གྲེས་ཅན་གྱི་ལུགས། བོན་པོའི་ཡོ་རྒྱས་ཀྱི་གཞུང་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ནམ་སྒྲུ་གོ་དོན་ནི་

རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ལྷ་ཡུལ་ནས་མི་ཡུལ་དུ་བབས་པར་བཤད་པ་སྟེ། གནམ་གྱི་ལྷ་ལས་

མི་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོར་བྱོན་པ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་འདུག

ཡོ་གའི་རྒྱད། བད་གི་སྒྲོམ་པ་གཙུག་པོར་སྟོན་པ་སྟེ་ནལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱད།

ཡོ་གི་ནི། [ལེགས]ནལ་འབྱོར་མ།

ཡོ་གྲི། [ལེགས]ནལ་འབྱོར་པ།

ཡོ་གལ། རྩོགས་རིས་མེད་པའི་དོན།

ཡོ་ལྷགས། བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག

ཡོ་ཆས། མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད།

ཡོ་འཇུག [རྫིང]ཀུན་འཇུག

ཡོ་བཏང་། [རྫིང]ཐམས་ཅད་རྫོས་བཏང་སྟེ་བདག་འཛིན་དོར་བའི་སེམས།

ཡོ་དོག་སྒྲ་ཁྱེག་ཆེན་པོ་ཅུང་ཡོར་བར་བཏགས་པའི་མིང་འདོགས། མི་ཡོ་དོག་དེ་ཞེས་པ།

ཡོ་སྒང་། [རྫིང]① ཐམས་ཅད་འདུག ② ཐམས་ཅད་མཛོང་བའི་དོན།

ཡོ་སྐྱད། ཡོ་བྱད་དང་འབྲ།

ཡོ་བ། ① རྩོགས་སུ་ལྷུང་བ། གཏམ་ཅི་བཤད་ཀྱང་རང་གི་ཉེ་རྩོགས་སུ་ཡོ་བ། ② ཡོན་པོ། ཀ་བ་

ཡོ་བ། གཏམ་ཡོ་བ། འགྲོ་ལམ་ཡོ་བ། མགོ་ཡོ་བ།

ཡོ་བྱད། མཁོ་ཆས་ཀྱི་འོར་ཇས། ཡོ་བྱད་ཀྱིས་མི་དབུལ་བ། ཡོ་བྱད་ལྷག་པ། ཐོན་སྐྱེད་ཡོ་བྱད།
ཟས་སྒོམ་ཡོ་བྱད། ཡོ་བྱད་གཞི་མ་བ་བསྟབས་བ།

ཡོ་བྱད་མཛོན་གྱུར། བསྟེན་བར་རྫོགས་པའི་མཛོན་གྱུར་བཅུ་འཁྲུག་སྐྱོད་ཁ་སྐྱེ་བྲེགས་ཤིང་
ཁྱས་བྱས་པ་ལུས་ཀྱི་བྱད་ཀྱི་རྟགས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་དང་། ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་མཁན་
པོས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་གནང་བ་དེ་ཉིད་རྒྱན་ཆགས་སུ་འཆང་ཞིང་། གདིང་བ་མཁན་
པོས་གནང་བ་ལྟར་དུ་འཆང་བ་གོས་ཀྱི་རྟགས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་དང་། རུང་བ་ཆད་ལྷན་གྱི་
ལྷུང་བཟེད་དང་རྩ་ཆགས་མཁན་པོས་གནང་བ་འཆང་བ་སྦྱོད་སྦྱད་ཀྱི་རྟགས་ཁྱད་པར་འཕགས་
པ་སྟེ་ཁྱིམ་པ་དང་སྐྱེ་བྲེགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་རྟགས་གསུམ་དང་ལྷན་བཤོ།

ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ། དགེ་སློང་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ་སྟེ་སྒྲུབ་སྦྱར་དང་། ལྷ་གོས་དང་།
མཐང་གོས་དང་། ཤམ་ཐབས་དང་། ཤམ་ཐབས་ཀྱི་གཟན་དང་། རུལ་གཟན། རུལ་གཟན་གྱི་
གཟན་དང་། གདིང་བྱིས་དང་། རྟག་གཟན་དང་། གཡན་དགའ་དང་། སྐྱག་ཟེད་དང་། གདིང་བ་
དང་། དབྱར་གྱི་གོས་རས་ཆེན་རྣམས་སོ།

ཡོ་བྱད་དུག དགེ་སློང་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་དུག་སྟེ། ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་དང་། ལྷུང་བཟེད། རྩ་
ཆགས། གདིང་བ་སྟེ་དུག་ལ་ཟེར།

ཡོ་བྱད་བྱིན་རྒྱབས། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་འཆོ་མཁོ་ལྷག་གསུམ་གྱི་ཡོ་བྱད་རྣམས་འཆང་
འཛོག་གི་ལྷུང་བ་སེལ་བྱིར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་བྱ་བ་སྟེ། ཡོ་བྱད་རྣམས་ལག་ཏུ་ཐོགས་ཏེ།
དགེ་སློང་ཞིག་གི་སྒྱུན་སྦྲང་ཡོ་བྱད་གསུམ་པོའི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་སྐྱགས་ཆེག་ལན་གསུམ་བརྫོད་
པ་དང་། དགེ་སློང་གིས་ཐབས་ལེགས་བྱ་བཤོ།

ཡོ་བྱད་འཆོག་ཆས། མཁོ་ཆས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱུན།

ཡོ་བྱད་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲ་བདུན། ༡ གསེར། ༢ དདུལ། ༣ རྒྱུ་བྱ། ༤ ཤེལ། ༥ རྩེ་ལྷོང་པོ།
༦ སྐྱ་ཉིག་དམར་པོ་བཅས་བདུན་ལ་ཟེར།

ཡོ་བྱད་ལ་ཆགས་པའི་ལྷག་མ་གཉིས། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། ཁང་པའི་
ལྷག་མ་དང་། ཁང་ཆེན་གྱི་ལྷག་མ་གཉིས་ནི་ཡོ་བྱད་ལ་ཆགས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷག་མ་ཤོ།

ཡོ་ལེ། རྒྱན་ཆིག་ཡ་ལེ་ཡོ་ལེ་སྟེ། འབྲོ་ཐབས་འདུག་ཐབས་བྱེད་པའི་དོན།
ཡོ་ལེ་བྱེད་དེ། ① གྲིག་པོ་འཇམ་ཐོལ་ཐོག་གི་སྤྱོད་པ། གཞན་ལ་འབྲེག་སྤྱོད་ཡོ་ལེ་བྱེད་དེ་བྱས་པ།
② འབྲོ་ཐབས་འདུག་ཐབས།
ཡོ་ལོ། [རྟོན]ཐམས་ཅད་པན་ཐོགས་སམ་གོ་ཆོད་པ།
ཡོ་ལོག་མི་དགའ་བ། བོད་འབངས་རྣམས་ཡོ་ལོག་ནས་ལྷ་ཙུ་བལ་པོར་བཏང་།
ཡོ་བསྐང་། འབྲེག་པོ་འདྲོང་པོ་བཟོ་བ། ཡོད་ན་ཡོ་བསྐང་དང་མེད་ན་དོགས་ཐོན་བྱེད་དགོས། རྟོན་
དང་ནོར་འབྲུལ་ཡོ་བསྐང་བྱེད་པ། ཡོ་བསྐང་ཐལ་ཆེ་བ། ཡོ་བསྐང་ལེགས་བཅོས།
ཡོག་བྱ་སྟོན་པའི་ཆིག་སྟེ། འབྲོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤིང་ཐུར་ཅེར་བལ་དང་། གཡག་ཅིང་སོགས་སྟུ་
རིགས་འདོགས་ཤིང་སྐྱད་པ་བཟོ་ཐབས་ཞིག་བལ་གྱི་ཡོ་ག་ཡོག་ནས་བལ་སྐྱད་བཟོ་དགོས།
ཡོག་ག་སྐྱད་པ་སྤྲིམ་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་ཐུར།
ཡོག་མགོ། ① པན་ཚུན་དཀྲུག་ཤིང་བྱེད་པའི་མིའི་མིང་འདོགས། མི་དེ་ཡོག་མགོ་ཆ་པོ་འདུག་②
སྟེ་ཞེ་སོགས་ཤིང་ཐན་གྱིས་བྱས་པའི་ཡོས་བརྗོད་ཆས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང་།
ཡོག་ཆེན། སྟོ་སྟུན་ཞིག་སྟེ་ཆོད་པ་སེལ་བ་དང་རྩི་ཚུ་འབབ་པར་པན།
ཡོག་ཐོད། ཡོས་རྩོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོག་པ།
ཡོག་འབྱང་། རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་ཁེངས་བར་ཆོམས་པར་འབྱང་བའི་དོན་ཏེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་
དོན་གསལ་ལས། ཡོག་འབྱང་ཆོམས་པར་འབྱང་བའི་དོན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུལོ།
ཡོག་པ། ① ཡོག་པ། ཡོགས། འཁལ་བའམ་སྤྲིམ་པ། སྐྱད་པ་ཡོགས་ནས་ཐག་པ་བཟོ། ② དབྱུག་
པ། ③ ལྷའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ནོར་བུ་གས་ཀྱིས་ཟ་ཆས་ཤིག་
ཡོག་པ་གཟན་བསྟེལ། ལྷ་འབྲུ་ཅན་གྱི་ཡོག་པ་དེ་གཟན་པ་འབྲུ་མེད་ཀྱི་ནང་དུ་ཆ་བསྟེལ་བཏང་ན་
གཟན་པ་དང་ཆག་གཉིས་ཀྱི་གོ་ཆོད་པ་ལྟར་དོན་ཆོན་ཁག་གཉིས་ཁག་གཉིས་ཏུ་བསྟེལ་བའི་
དོན། སྐད་ཆེད་ཆེད་ཡོག་པ་གཟན་བསྟེལ་གྱིས་སྐྱད་པ།
ཡོག་པོ། ① མེ་དཀྲུག་བྱེད་ཤིང་རྒྱལ། ② འཕང་ལོའི་སྟོག་ཤིང་དང་སྐྱད་པ་དཀྱི་སའི་ཤིང་རྒྱལ།

ཡོག་བྲ། ཞིང་ནང་སྐྱེ་བའི་རྩ་དན་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག

ཡོག་མོ། ལྷུ་མ་བྱའི་སྐྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ཆུ། ལྷ་རྩེ་ས་རྫོང་། ལྷུ་མ་བས་མ་འབྲས་འདུལ།
ནག་ཚུ་སྐྱེ་པ།

ཡོག་ཡོག [ཡུལ]མང་ཞིང་མ་ཐུག་པའི་བྲབ་ཚུལ། ཤིང་ལ་འབྲས་བྲེ་ཡོག་ཡོག་བཏགས་པ། རང་
ལ་རྩམ་བ་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་བྱ་བྱང་རྩམ་རལ་ཡོག་ཡོག

ཡོག་རིག་སྐྱུ་མས། མལ་ཆས་གྱི་གཡལ་གཡོན་མདོ་ཕྱོགས་ཆོང་མ་ཡག་པོར་བསྐྱུ་བར་བཞེད། དཔེར་

ན། ཡོག་རི་ཡག་པོ་སྐྱུ་མས་ན་མ་གཏོགས་འབྲག་གི་རེད་ལྟ་བུའོ།། བསམ་གྱི་འཕྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
ཡོག་ལི། རང་ཚུ་གས་མི་ཐེན་པར་གཞན་ལ་ངོ་དགའ་བྱེད་པའི་བྲ་སྟོན་གྱི་མིང་སྟེ། ཡོག་ལི་ཤ་དར་
ཁྲག་དར་གྱི་འཕུར་མ་ལྗེད་ཁྱོད་ང་ལ་ཉོན། མི་ཡོག་ལི། བཅན་པོ་ལ་ཡོག་ལི་མ་བྱེད།

ཡོག་ཤིང་། ལུག་བལ་དང་། འཁོ་བྲ་སོགས་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་རིགས་རྣམས་ཤིང་བྱར་ཞིག་གིས་
ལག་བ་སྒྲོར་ཡོག་ནས་སྐྱད་བ་བྱེད་པའི་དོན།

ཡོགས། ཡོག་པའི་སྐུལ་ཆིག

ཡོགས་པ། ① ཡོག་པའི་འདས་པ། ② [རྫིང་]བྲབ་བ་དང་ཁེབས་པ།

ཡོང་རྒྱུ། འབྱུང་གཞི། ར་ཆའི་ཡོང་རྒྱུ། བྱོད་གཞིའི་ཡོང་རྒྱུ།

ཡོང་ཁང་། བྱོང་བྱེར་ནང་གི་ཐ་ཆས་ཆོང་བ་རྒྱུང་ཁག་ས་ནས་ཁབ་བསྐྱེ་མཁན་གྱི་ལས་ཁུངས་ལ་
ཡོང་ཁང་ཟེད།

ཡོང་ཁུངས། འབྱུང་ཁུངས། ར་བ་ཡོ་བསྐྱུང་བྱེད་ཅིང་ཡོང་ཁུངས་གཅོང་མ་བཟོ་བ། ཡོང་ཁུངས་
གསར་གཏོད། དཔལ་འབྱོར་ཡོངས་སྟོན་གྱི་ཡོང་ཁུངས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ།

ཡོང་སྒོ། རྒྱར་ཡོང་བའི་རྒྱ་དངོས་སམ་རྒྱར་འབབ་པའི་རྒྱ་དངོས། ཡོང་སྒོ་སྐྱད་པ།

ཡོང་ཉག་འཁེལ། ཡོང་བ་སྐྱབས་འཁེལ་བ། དེ་རིང་ཡོང་ཉག་འཁེལ་འདུག་མ་གཏོགས་སྐྱིར་བཏང་
མཇལ་ཀྱང་ཐུབ་པ་མི་འདུག

ཡོང་ཐང་། འབབ་སྒོ། འོ་ལེགས་བྱུང་སྟེ་འབྲུ་རིགས་གྱི་ཡོང་ཐང་འབར་བ།

ཡོང་དེག། ཡོང་སྒོའི་རྩིས་དེག།

ཡོང་མདོག་ཁ་པོ། ① སྒྲིབ་རྒྱའི་བཅོ་ཐོན་པོ། ② བན་ཐོགས་པའི་གནས་ཡོད་པ། ཁང་པ་དེ་ཡོང་

མདོག་ཁ་པོ་ཞིག་འདུག།

ཡོང་སྤྱད། ལྷ་ར་ཡོང་རྒྱའི་དངོས་པོའི་སྤྱད་ཆགས།

ཡོང་སྤྱད་པ།སྤྱད་སྤྱས་བཀར་རྒྱའི་ཡོང་འབབ་ལེན་མཁན།

ཡོང་ཕྱར། མཆོད་རྟེན།

ཡོང་ཕྱི་སྒྲོན། དེང་སང་ཕྱི་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་ཞེས་པའི་བརྟུན་པ་ལོ།

ཡོང་བ། ① ལྷ་ར་ཡོང་བ། ཡོང་རན་བ། ཡོང་ཉེ་བ། ཡོང་འདོད་མེད་པ། ཡོང་ཁུལ་བྱེད་པ། ཁོ་རང་

ཡོང་དང་མི་ཡོང་། གཞས་ལ་ཡོང་རྒྱ་ཞོ་གང་། གཞས་གོས་གཡར་སྒྲིམ་སྤང་གང་། ② འབྱུང་བ་

དང་། འབྱུར་བ། བརྟན་འགྲུས་མ་བྱས་པར་བྱུང་འགྲུས་བཟང་པོ་ཡོང་མི་སྤྱད། ལག་པ་གཅིན་

བས་བཀྲུས་པའི་གཙང་མ་ཡོང་མི་ཤེས། གནས་རྒྱལ་ཡག་པོ་ཡོང་བཅོ་འདུག། ③ དུས་སྐབས་

མ་འོངས་པ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་སྤང་ཅིག་དེ་ལྟར་བྱས་ན་འགྲིག་མི་ཡོང་། རྗེས་མ་མཇུག་ཡོང་།

ཆར་པ་འབབ་ཡོང་། འཕྲེད་བརྟུན་པ་ཡོང་།

ཡོང་འབབ། ལྷ་ར་ཡོང་སྒྲིའི་འབབ། སྤྱི་བ་ཞིག་ཡོང་འབབ་ཁེར་གཙང་བརྒྱ་ཆ་ཉི་ཤུ་ཡོད་ན་ཁེ་སྤྱེད་

ཆེན་པོ་རེད།

ཡོང་ཅིས། ① ལྷ་ར་ཡོང་སྒྲིའི་ཅིས། ② ལྷ་ར་ཡོང་རྒྱའི་གྲབས་སམ་འདུན་པ།

ཡོང་གཞི་ཡོང་རྒྱུན་དང་འབྱུང་ཁུངས། འཁྲུག་རྒྱུན་ཡོང་གཞི།

ཡོང་ཡེ། [རྟེན]① དེས་བར། ② རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ། ③ ཅ་བ་ནས་སམ་གཏན་ནས།

ཡོང་ལས་ཆེ། འཁྱུར་ཤས་ཆེའམ་འཛོལ་ཤས་ཆེ་བ། སྒྲོབ་མ་མང་གོས་འདིར་ཡོང་ལས་ཆེ།

ཡོང་སོང་། ལྷ་ར་ཡོང་གི་འབབ་དང་པར་སོང་གི་ཕྱོན།

ཡོངས། ① ཀུན་ནས་ཐམས་ཅད། དམངས་ཡོངས། འཛམ་གླིང་ཡོངས། མི་དམངས་ཡོངས་ལ་

དབང་བའི་ལམ་ལུགས། ② ཡི་གེ་འདིའི་མཐར་སུ་སྤྱར་ན་ཐམས་ཅད་དུ་འམ་ཆང་མར་ཞེས་པ་

དང་མཚུངས་པའི་དོན་སྟོན་པའི་ཆིག་རྒྱན་ཞིག་ ཡོངས་སུ་བསྒྲོར་བ། ཡོངས་སུ་བྲབ་པ།

ཡོངས་སུ་བྱུར་བ། ཡོངས་སུ་གྲགས་པ། ཡོངས་སུ་བྱུང་བ། ཡོངས་སུ་མཐུན་པ། ཡོངས་སུ་

སྒྲིག་པ། ཡོངས་སྤྱོད་བདག་བཟུང་མ་བྱས་པ། ཡོན་ཏན་ཡོངས་སྤྱོད་གས་པ། མིང་ཡོངས་སྤྱོད་
གྲགས་པ། མིང་ངན་ཡོངས་སྤྱོད་གྲགས་པ། ས་ཆེན་པོ་ལོང་དང་སྒྲུ་བོས་ཡོངས་སྤྱོད་གང་པ།
ཡོངས་སྤྱོད་དག་པའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས།

ཡོངས་སྒྲིག་ [མཛོན་]ཤིང་ན།

ཡོངས་ཁྲབ། ཆང་མཁའ་རྒྱ་ཁབ། ཡོངས་ཁྲབ་བདེན་དོན། ཡོངས་ཁྲབ་འདེམས་བསྐྱོ། ཡོངས་ཁྲབ་བཟུལ་གྱི་
ཡོངས་ཁྲབ་ཏུ་སྒྲིབ་པོ་ཆེད་པ། ཁྲིམས་ལུགས་སོགས་ཁྲོན་ཡོངས་རྒྱ་ཁྲབ་དུ་བེད་སྒྲིབ་བྱེད་པ།
ཡོངས་ཁྲབ་འདེམས་བསྐྱོ། འདེམས་བསྐྱོ་བྱེད་སྐྱེད་པའི་གཞུང་། འདེམས་བསྐྱོའི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་
སྤྱི་འབངས་མང་ཆེ་བས་རྒྱལ་ཁབ་དབང་འཛིན་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་འཕུས་མི་འདེམས་བསྐྱོའི་ནང་
བཞུགས་པ་ལ་བརྟུན།

ཡོངས་གྲགས། ① ཐུན་མོང་དུ་ཟེར་བའི་རིགས། ② ཀུན་གྱིས་ཤེས་པའམ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤེས་པ།
ཡོངས་བྱུང། མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་དུང་།
དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། དོན་དམ་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་བྱུང་དེ་བཞིན་ཉིད། །རང་བཞིན་
དག་པ་སྒྲིབ་ཅི་མེད་དང་། །ལས་ཤེས་གསུང་རབ་དམིགས་ལུལ་བྱུང་བ་བཞི། གདོད་མའི་
དོན་དམ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ནི་ཡོངས་བྱུང་ཅེས་བྱ་ཞིང་། དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒྲིབ་དུམ་
བ་མེད་ཀྱང་། ཆོས་ཅན་སོ་སོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དུམ་བ་མང་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ།
གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཆོར་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
རྣམས་སོ། །འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། རང་བཞིན་གྱིས་དག་པའི་ཆ་དང་། སྒྲིབ་ཅི་མེད་
མ་མེད་པ་དང་། ལས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་རབ་ལམ་སྒྲོམ་པའི་དམིགས་
ལུལ་དུ་གྱུར་པ་བཞི་ལ་དགོངས་ནས་དངོས་བཏགས་ཀྱི་དུམ་བ་མ་བྱས་པར། རང་བཞིན་
ཡོངས་བྱུང་། ཅི་མེད་ཡོངས་བྱུང་། ལས་ཡོངས་བྱུང་། དམིགས་པ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱུང་བ་བཞིར་
གསུངས་པ་དང་། དབུས་མཐའ་རྣམས་འབྱེད་དུ། འགྱུར་མེད་ཡོངས་བྱུང་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པའི་ཡོངས་བྱུང་གཉིས་སྤྱི་བསྐྱེད་པར་མཛད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་དོན་མདོར་
བསྐྱེད་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་གནས་ལུགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉོགས་པ་ལ་ཟེར། དེ་

ཡང་བདེན་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་། གོ་རིམ་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་གསེས་གྱི་
དབྱེ་བ་དེ་དག་བྱས་པ་རེད། སོ་སྤྱིའི་སློ་ཡིས་ཡོངས་བྱུང་གིས་མཆོད་ཉིད་དོས་མི་རྟོགས་
ཤིང་། ཡོངས་བྱུང་གིས་མཆོད་ཉིད་རྟོགས་ཟེན་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སོ་སྤྱིའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མི་འཇུག་
པ་གང་ཐག་དེ་གནས་འགྱུར་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ཤེས་དགོས། འོན་ཀྱང་དཔེར་བརྗོད་ཅན་བཤད་ན།
དཔེར་ན། བརྟུག་རིག་པ་མི་ཤེས་པའི་སློབ་མ་ཞིག་ལ། བརྟུག་རིག་པའི་གཞུང་གི་གནས་
ལུགས་རྣམས་བསྟན་པས་ཤིང་། ཡི་གེ་སོ་སོའི་སྤྱི་སྤྱེ་གནས་དང་། རྒྱུ་གྱི་བྱེད་ཅི་ལ། སྟོན་ཆེན་
དང་སྟོན་ཆུང་། སྒྲ་ལྡན་དང་སྒྲ་མེད། རོ་མོ་མ་ཉིད་གི་རྟགས་གིས་འཇུག་ཚུལ་རྣམས་རིམ་པ་
བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་སྟབས་གྱི་སློབ་མ་དེ། བརྟུག་རིག་པའི་ཡོངས་བྱུང་གི་མཆོད་ཉིད་མ་
རྟོགས་པའི་སློ་ཆེན་གྱི་གང་ཐག་ཅིག་རེད། རམ་ཞིག་བརྟུག་རིག་པའི་གནས་ལུགས་རྣམས་
བྱང་ཆུབ་པར་ཤེས་ཤིང་། བརྟུག་རིག་པའི་ཆེད་རམས་པ་ཆགས་པ་དང་། དེར་བརྟུག་རིག་
པའི་ཡོངས་བྱུང་གི་མཆོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་སློ་ཆེན་གྱི་གང་ཐག་ཟེར་ཆོག་པ་ལྟ་བུ་རེད།

ཡོངས་བྱུང་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། ཡོངས་སུ་བྱུང་པའི་མཆོད་ཉིད་དང་དོན་གཅིག

ཡོངས་བྱུང་གྱི་རྟེན། ཡོངས་བྱུང་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ནི་གཞན་དབང་སྟེ་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་འབབས་
པའི་གཞིའོ།

ཡོངས་བྱུང་གཉིས། འགྱུར་མེད་ཡོངས་བྱུང་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་བྱུང་སྟེ་གཉིས་སོ།

ཡོངས་བྱུང་རྣམ་དགྲ། ལུས་རྒྱས་པ་ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། མ་ནོར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད། གཞན་
མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ཉིད། ཆོས་ཉིད། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་། ཆོས་གནས་པ་ཉིད། ཆོས་སྟོན་
མེད་པ་ཉིད། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་དབྱིངས་རྣམས་ནི་རིམ་པ་
ལྟར་འཛིགས་པ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་བྱུང་པ། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། འགྱུར་པ་མེད་
པའོ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། རྣམ་པར་བྱང་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་ཉིད། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱིར་མི་སྟོག་
པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྟོག་གཏེ་ལམ་ལས་འདས་པར་ཡོངས་སུ་བྱུང་པ་རྣམས་སུ་སྟོབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གསུངས་སོ།

ཡོངས་བྱུང་ཆེ་ཡི་ནད། སྤྲོད་དབྱེད་ཁོན་ལ་བསྟེན་ནས་བཅོས་དགོས་པའི་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་

འཕེལ་ཟད་འབྱུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཕྱི་མ་འཕྲིན་ལས་རྒྱུད་ལས། བརྒྱ་དང་
རྩ་གཅིག་ཡོངས་བྱུང་ཆེ་ཡི་ནད། མ་བཅས་འཆི་ལ་བཅས་ན་འཆོ་བ་ཡོད། དེ་ཡང་དང་པོ་བར་
དང་ཐ་མ་གསུམ། ཆ་བའི་མཛོན་ཚུ་བས་ལམ་ནས་མི་རྒྱོག་པ། གཉེན་པོ་བྲོགས་ཀྱིས་ལེན་དུ་
མི་སྟེར་བྱིན། སྟོབས་རྒྱུད་བྲོགས་མེད་གསར་དུས་མི་རྒྱོག་མེད། བར་དུ་ནད་རྒྱས་གཉེན་པོས་
ཆོམས་པ་དགལ། དཔེར་ན་ཤ་ཡི་གཏོང་དུ་རགས་བཅེགས་པ། ཞར་ལ་ཁྱེར་ཡང་ཞར་ལ་
བསྐྱན་པ་ཡིས། རྒྱ་བྱགས་ཟད་ནས་རགས་ཀྱིས་སྐབ་བར་སྤང་། དེ་བཞེན་ནད་རྒྱས་གཉེན་པོ་
འཐབས་པ་ཡིས། མི་ཆོམས་འདྲ་ཡང་བསྐྱན་ན་ལུས་པ་ཐོན། གང་རྒྱས་ལྷི་བ་གཉེན་པོས་
ཆོམས་དགའ་སྟེ། བོ་མཆོན་བཅས་པའི་ཆོང་པ་དབྱུང་བཅས་འདྲ། དེ་ལ་གཉེན་པོ་ཆེན་ཆེ་དར་
དག་དགོས། ཞེས་དང་། འཕེ་པོ་རྩ་ཆེ་དབང་ཀྱན་ཁྱབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐོར་བུའི་སྐོར་ཉེར་
མཁོ་སྤྲོ་ཆོགས་བསྐྱས་པ་ལས། ཡོངས་བྱུང་ཆེ་ཡི་ནད་ནི། ནད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོངས་རྩོགས་བྱུང་བ་
ལུས་ཀྱི་ཁམས་བྱུངས་དང་། ཇི་ལ། ཉེས་པ་བཅས་འཕེལ་ཟད་འབྱུགས་པ་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་ཞིང་
སྤྲན་དབྱུང་མ་བསྟེན་ན་ཆེ་ཡི་འདུ་བྱེད་ལྷུང་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་རྒྱུ། ཞེས་དང་། སོག་པོ་ལུང་
རིགས་བསྐྱན་དར་ཀྱིས་མཛད་པའི་མན་ངག་ལྷན་ཐབས་ཀྱི་དཀའ་གནས་བཀོལ་བ་ནམ་རྒྱལ་
གསེར་མདོག་གི་བྲེང་བ་ལས། ཡོངས་བྱུང་ཆེ་ནི། རང་ཉིད་འཆི་བར་མ་ངེས་པའི་ལས་དང་
འབྲལ་ཆུན་གཉེས་སྟོབས་ཆེ་རྒྱུད་གང་རུང་ལས་འབྱུང་ཞིང་རང་ཉིད་གསོ་བ་གསོ་དབྱུང་ལ་
བལྟོས་དགོས་པའི་ནད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡོངས་བབྱང་། [མཛོན]ལོ།

ཡོངས་བསྐྱགས། ཡང་ན། མཛོན་གསལ་དང་། ཡོངས་ཁྱབ། ཁོམ་བསྐྱགས། མཛོན་མཆོན་སོགས་
དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

ཡོངས་བསྐྱགས་མི་བྱེད་པའི་འདྲི་གཙོད། དམིགས་བསལ་གྱི་རྒྱ་མཆོན་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཆུན་བས་
ཡོངས་བསྐྱགས་མིན་པའི་འདྲི་གཙོད་བྱེད་པ།

ཡོངས་འབྲིབ། [མཛོན]ལྟ་བུ།

ཡོངས་བསྟོ། དགེ་བ་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ།

ཡོངས་གཙོད། གྲོས་ཀྱིས་ཆུ་ལྷོ་བར་ཞིག་སྟེ། གཞི་དེ་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གཙོད་
པ་སྟེ་ཆུར་སྐྱབ་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་ལམ་དགག་བྱ་བ་གཤམ་པའི་ཡུལ་དུ་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་པ།
དཔེར་ན། གཞི་བྱས་པ་ལྟ་བུ་དེ་གྲོས་ཀྱིས་པ་ཡིན་པ་པར་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལམ་རྟོག་པ་མ་ཡིན་
པར་ངེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། དེ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་ཆུར་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་ལམ་བྱུང་པ་ལྟ་བུ།
ཡང་དཔེར་ན། ཐག་ཁ་སྐྱལ་འཛིན་ལ་མཆོད་ན། ཐག་ཁ་སྐྱལ་ཡིན་པ་བཀག་པ་རྣམ་པར་བཅད། ཐག་
ཁ་ཐག་ཁར་སྐྱབ་པ་ཡོངས་གཙོད་དོ།

ཡོངས་འཛོམས། [མངོན]བཞོན་མཁམ་འོ་མ་བཞོ་རྒྱ་ཡོད་པའི་མོ་བྱུགས།

ཡོངས་འཛོམས། [མངོན]བསྐྱལ་པ།

ཡོངས་བཞེས་ཀྱི་རྒྱ། རོན་རྒྱ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཞིན་འདོད་ཀྱི་དངོས་སོ་གང་རུང་གི་

ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་པར་ཆུར་བསྐྱལ་ཏེ་གོ་བཞེས་བྱས་པའི་རྒྱ་ཞིག་ལ་ཟེར།

ཡོངས་རྟོགས། རོན་ཡོངས་རྟོགས་ཤིག་པ། དམ་པའི་རོན་གནད་ཡོངས་རྟོགས་བྱེད་པ།

ཡོངས་ཐོས། [མངོན]ཆང་།

ཡོངས་འཐོར། [མངོན]མོན་ལུག་ཁྲ་སྐྱང་།

ཡོངས་དག་འབྱལ་བ། གསོ་སྦྱོང་སོགས་ཀྱི་ལས་གཤམ་དེར་དངོས་སུ་ཞུགས་མ་སྐྱབ་ཀྱང་བདག་

ཉིད་ཀྱིས་གསོ་སྦྱོང་ཉམས་སུ་སྦྱང་བར་བྱ་བའི་བྱིར་རམ། བདག་ཉིད་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱ་

བའི་བྱིར། ཡུལ་ལས་བྱེད་པའི་དགོ་འདུན་དང་། དགོ་འདུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལེན་པ་ལ་

བསྐྱོས་པའི་དགོ་སྦྱོང་ལ། ལས་གཤམ་དེར་འདུ་བའི་རྒྱུ་མ་ཆང་ཞིང་ལྷུང་བས་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་

དག་པའི་གང་ཟག་གིས་གསོ་སྦྱོང་དང་དགག་དབྱེའི་ལས་ཁོ་ནར་ཡོངས་དག་འབྱལ་བའི་

སྐྱལ་ཆེན་ལན་གསུམ་བཞིན་པའོ།

ཡོངས་དག་བཞི། དག་པ་བཞི་དང་རོན་གཅིག་

ཡོངས་གདམ། གྲོག་ཁྲུང་འབྲལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་

སྟེ། དབྱེན་སྐྱད་དུ་select all ཟེར།

ཡོངས་འདུ། ① ཐམས་ཅད་འདུ་བའམ་འཛོམས་པ། ② [མངོན]དཔག་བསམ་ཤིང་། ③ ལྟེ་ཅེད་སྟེ།

ཡོངས་འདུ་ཅན། [མངོན]དེ་པོ་སྒྲོམ་དང་ལྗན།

ཡོངས་འདུ་ས་བརྟེན་ལྗན་ཤིང་། གྲོང་ཁྱེར་ལྗན་སྤྱད་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བྱང་ཤར་མཆོམས་ན་དཔག་
བསམ་གྱི་ཤིང་ཡོངས་འདུ་ས་བརྟེན་ཞེས་བྲ་བ། ཅ་བ་དཔག་ཆད་ལྡ་བཅུ་ཐུར་དུ་བྱག་པ། སྟེང་
དུ་དཔག་ཆད་བརྒྱ་འཕགས་པ། ཡལ་ག་དང་ལོ་འདབ་ཀྱིས་དཔག་ཆད་ལྡ་བཅུར་བྲབ་པས་ཆུ་
ཞེང་དུ་དཔག་ཆད་བརྒྱ་ལྡ་བཅུ་སྟེ་མཐའ་སྟོར་དུ་དཔག་ཆད་བཞི་བརྒྱ་ལྡ་བཅུ་ཡོད་པ། དེའི་མེ་
ཏོག་དང་འདབ་མ་རྒྱས་པའི་དེ་དཔག་ཆད་ལྡ་བཅུར་ལྡང་བ།

ཡོངས་འདུས་དགོན། ཤར་བྱམས་པའི་གནས་ཆེན་ཡོངས་འདུས་དགོན་ཞེས་གྲང་བྱགས།
འདེབས་ལོ་སོགས་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་ཐོ་ནང་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡོངས་འབྲེན། [མངོན] ① རྒྱན་འཛོག་གི་ཅེད་མོ། ② སངས་རྒྱས། ③ བརྒྱ་བྱིན།

ཡོངས་འབྲེས། གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་གྱི་ས་བཅད་དང་པོ་ནས་བཙོ་ལྡ་བར་གྱི་མཆོན་ཉིད་སྤྲ་ཆོགས་
འབྲེས་པའི་གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་ཞིག་རེད།

ཡོངས་ལྗན་མ། [མངོན]ས་གཞི།

ཡོངས་སྐྱོད་པ། ① ཡོངས་ཡོངས་སུ་སྐྱོད་པ། ② [མངོན]བྲག་གཡོག་

ཡོངས་སྐྱོད་བྲག་ཅུ། རྒྱུད་ཆེ་མ་ཅ་འབྲེལ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱན་བཞི། སྤང་བ་བརྒྱད། སྟེང་རྩེ་
ཆེན་པོ་བཅུ་དྲུག་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལས་སོ་གཉིས་དེ་རྣམས་བསྟོམས་པ།

ཡོངས་ཕྱོགས། [མངོན]ཤིང་རྒ།

ཡོངས་འཕྲོག་གཤམ་ཆིག་གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་བཅུ་གསུམ་པ། གཤམ་བྲ་གང་ཞིག་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་
འབྲེལ་བའི་མིང་གི་སྐྱོར་བ་མང་པོ་ཞིག་བྲེང་བ་ལྟར་སྒྲིག་པས་སྡ་སྡ་མའི་དོན་བྱི་མ་བྱི་མས་
རིམ་བཞིན་འཕྲོགས་པ་ལྟར་དུ་གཤམ་པ་ཡོངས་འཕྲོག་གཤམ་ཆིག་གི་མཆོན་ཉིད།

ཡོངས་དབང་། [མངོན]སེང་གེ།

ཡོངས་འབབ། [མངོན]ཆང་།

ཡོངས་རྫོགས། ཆང་མའམ་ཆ་ཆང་། སྤྲ་རྒྱུ་གཅིག་འཕེན་ན་གཟུགས་པོ་ཡོངས་རྫོགས་འགྲུལ་བ།

བྱ་བ་ལྟོ་འགྲུ་ཡོངས་རྫོགས་བྱ་བ།

ཡོངས་རྫོགས་དགེ་བསྟེན། ཅུ་བ་བཞི་དང་ཆང་བཅས་ལྷ་གང་སྤང་བའི་དགེ་བསྟེན།

ཡོངས་རྫོགས་བྱ་བ། མོག་མྱུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྟང་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་wide area network ཟེད།

ཡོངས་རྫོགས་རབ་དགའི་ལྷ་ཁང་། སྤར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐུ་པོའི་སྤྱད་ཀྱིས་རྒྱ་ཕྱོགས་སུ་སྒྲོ་

མིག་བསྟན་ཏེ་ལྷ་ཁང་བརྒྱ་ཅུ་བརྒྱད་བྱ་བ་ཏབ་པའི་མཐའ་མདོ་སྤང་མི་ཉག་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་

ལྷ་ཁང་ཞིག་སྟེ། ད་ལྟ་མི་ཉག་ལྷ་སྐད་དགོན་པ་ཞེས་སུ་འབོད་པ་དང་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡོངས་འཛིན། ① སྤེད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ལས་ཡོངས་སུ་སྒྲིབ་པའམ་འཛིན་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཏེ། ལྷ་

སྤྱལ་ཆེ་ཁག་གི་དགེ་ཆེན། ② ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་དངོས་པོ། ③ [མདོན]ཆུ་བྱི་ལོ། ④ བྱང་

སེམས་སྒྲོར་ལས་པ་ཐེག་ཆེན་དུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཁྲད་ཆོས།

ཡོངས་འཛིན་འབྲོང་ཅེ་སྒོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས། རྗེ་འདི་ནི་ཉང་སྟོང་གསུ་བྱ་ཞེས་པར་ཡབ་དཔལ་ལྷན་

སྤྱི་ཆོད་དང་ཡུམ་མཆོག་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱི་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ལྷང་སྤྱི་ལོ་

༡༧༤༥ལོར་སྤྱི་འཁྲུངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལ་འབྲོང་ཅེ་ཆོས་ལྷན་གྱི་བྱུང་དུ་གཙོག་ཕྱད་

ཕྱལ། མཚན་སྒོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་གཅིག་པར་པཎ་ཆེན་བསྟན་པའི་

ཉི་མ་མཆོག་གི་ཡོངས་འཛིན་མཛད། ལོ་གཉིས་སོང་རྗེས་སྤྱི་གཟུགས་ཐང་མིན་གྱིས་ཡོངས་

འཛིན་དགོངས་ཞུ་གནང་ནས་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་རི་ཁྲོད་དུ་སྤྱབ་པར་གཞོལ། བཀའ་ཚུམ་

ལ། བཤེས་གཉེན་སྒོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉོགས་པ་བཛྲོད་པ་དང་ལྷན་དེ་སྒོར་མོར་བྱའི་དོ་

ཤལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྗེ་བཅུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བསྟེན་སྦྱར་བྱ་བའི་རིམ་བ་སྐྱ་མའི་བྱིན་

རྒྱལ་ལྷགས་པའི་ལྷགས་ཀྱ། བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་བསྟེན་ཡིག་ཤེར་

སྟོང་གི་མདོའི་སྤྱི་དོན་མཛོད་རྟོགས་གསལ་བའི་ཉི་མ། བཟང་སྲོད་སྒོན་ལམ་གྱི་དོན་འགྲེལ་

ཀྱན་བཟང་དགོངས་རྒྱུ། ལྷ་བ་མཐའ་སྤྱིང་བཞི་གསལ་བའི་ཉི་མ་སོགས་མང་དུ་མཛད་དགྲུང་

ལོང་དུག་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༠ལོར་སྤྱི་གཤེགས།

ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། རྗེ་འདི་གཙང་སྟོང་སྤྱིད་མོང་པད་ཁྲད་ནང་པའི་རིགས་སུ་ཡབ་

ཆངས་པ་དཀར་པོ་དང་ཡུམ་ཆེ་རིང་དཔལ་འཛོམས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྲ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་
པའི་ཚུ་སྦྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༣ ལོར་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བདུན་ཐོག་ཐོས་བསམ་སྤིང་གི་ཆོས་རྒྱུ་
ཆེ་བཏོན་ནས་རྒྱལ་གྱི་བྱུང་དུ་དབུ་སྐྱ་གཙུག་ཕྱུང་ཕྱལ་ཏེ་མཆོན་དབུ་རྒྱ་ཆོས་འཕེལ་ཞེས་
བསྟུལ། ཨ་ནེས་སྒོག་བསྐབས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པར་བཀྲས་ལྷན་བྱུང་རམས་པ་ནས་ཆོས་སྤྱོད་
འཛིན་སྦྱོར་གནང་དུ་བཅུག དགྲུང་ལོ་བཅུ་ཐོག་བཀྲས་ལྷན་གྱི་ཆོས་སྦྱོར་ཞུགས། དེའི་ལོར་པཎ་
ཆེན་མོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱུང་ནས་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། མཆོན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་
ཞེས་འདོགས་པར་གནང། དགྲུང་ལོ་རེ་གཉིས་ལ་ཕེབས་སྐབས་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྤྱི་ཕེང་བརྒྱད་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོའི་ཡོངས་འཛིན་དང་བརྩི་ཏེའི་མཆོན་བསྦྱོང་བཞེས་
ནས་པོ་བྱང་ཆེན་པོ་ཏ་ལར་བཞུགས་ཏེ་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པར་ཡོངས་འཛིན་མཛད། ལྷ་མ་
མཆོད་པའི་ཁྲིད་ཡིག་དང་། སྤྱིས་རབས་པོ་བཞིའི་ནམ་བཤད་ཐེག་ཆེན་གསལ་བའི་སྦྱོན་མེ།
ཤེར་ཕྱིན་སྦྱོང་སྐག་བརྒྱད་པ། མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་སྤྱར་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གནད་
ནམས་གསལ་བར་སྦྱོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གསལ་བའི་སྦྱོན་མེའི་ལེགས་བཤད། དམ་ཆོག་རྩི་རྩི་
སྦྱོམ་བརྒྱས་དངོས་བྱུབ་ཀྱན་བྱུང་། ལམ་རིམ་ལྷ་རྒྱུད་སོགས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་དཔེ་པོད་
འཁྲིང་བཅུ་དགུ་ཙམ་མཛད། དབུས་གཙང་གི་ཆོས་སྤྱེ་ཆེ་ཆུང་ཆང་མར་འདུལ་བའི་བྲག་ལེན་དང་
ལམ་རིམ་གྱི་འཆད་སྤེལ་ནར་མར་བསྐྱུངས། དགྲུང་ལོ་དོན་བདུན་སྐབས་རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་
མཆོའི་བྲགས་མོས་བྱུང་བ་ལ་བཏོན་ནས་ཁྱིམ་ཆེ་མཆོག་སྤིང་དགོན་པ་བྲག་བཏག་ དགྲུང་ལོ་
བྱ་གཅིག་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཚུ་བྱུང་སྤྱི་ལོ་༡༧༤༣ ལོར་སྤྱི་གཤེགས།

ཡོངས་རྒྱུ་མིག [མཛོན]ཁྲིམ་བྲ།

ཡོངས་བཟང་ཅན། [མཛོན]འཁྱག་པ།

ཡོངས་ཤེས། ① ཐམས་ཅད་ཤེས་པ། ② མཐོང་སྤྱང་སྤྱངས་པའི་ཡོངས་ཤེས།

ཡོངས་སྤྱི་ ལེགས་པར་རམ་ཆད་པ་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ད་ལོའི་འཆར་གཞི་ཡོངས་སྤྱི་བྱུབ་ཡོད་
འདུག ལས་འགན་ཡོངས་སྤྱི་བྱུབ་ལྟ་བུ།

ཡོངས་སྤྱི་བྱུབ་པའི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། གནས་ལུགས་སྤྱི་བྱུང་པའི་

ཆོས་ཉིད། རོན་དམ་པར་ཡོད་པ་སྟེ། བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དགག་བྱ་ཀྱན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་
འདུས་མ་བྱས་དང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རྣམ་པར་དག་
པའི་དམིགས་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ།
ཡོངས་སུ་བསྡོམ་པའི་འཁོར་ལོ། འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ། མིའི་དགེ་སྟོང་གི་ལྷན་དང་། བོད་ཀྱི་བན་དེ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པས་བོད་ཡིག་ཏུ་
བསྒྱུར་པ་རྣམས་སོ།།
ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཁྱ་བ་བདུན། གཟུགས་འགྱུར་བ། སྟོབས་འགྱུར་བ། ཤེས་རབ་འགྱུར་བ། བན་
འགྱུར་བ། ཡོངས་སྟོང་འགྱུར་བ། དབང་པོ་འགྱུར་བ། ཆེ་འགྱུར་བའོ།།
ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན། དག་བཅོམ་པ་དུག་གི་ནང་གསེས། གང་དབང་པོ་རྩལ་པོ་འདོད་
ཡོན་གྱིས་སྟོས་ཀྱང་རུང་མ་སྟོས་ཀྱང་རུང་མཐོང་པའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་ལས་ཡོངས་
སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་པའི་སྐལ་བ་ཅན།
ཡོངས་སུ་ཐོས། [མདོན]ཆང་།
ཡོངས་སུ་དག་པ། ཐག་མེད་ཀྱི་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་གི་ནང་གསེས་རྟེན་ཡོངས་དག་སོགས་ལ་དབང་
བསྒྱུར་བའི་རང་གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ།།
ཡོངས་སུ་དག་པ་གསུམ། དགེ་བའི་ཙ་བ་དང་སྟོན་ལམ་དང་ལྟ་བ་སྟེ་གསུམ་པོ་དག་པ།
ཡོངས་སུ་འདྲེས་པའི་གཞུང་གི་གཞུང་གི་རྒྱན་བཅུ་དྲུག་པ། གཞུང་གི་གཞུང་གི་སྒྲུབ་པ་ལད་
ཟེན་པའི་དེ་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་སྤྱོད་ཆོགས་ཅེ་རིགས་པར་འདྲེས་པ་ཡོངས་འདྲེས་གཞུང་གི་
གི་མཆོན་ཉིད།
ཡོངས་སུ་སྟོང་བ། ཡོངས་སྟོང་པ་དང་དོན་གཅིག་
ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པའི་དབང་པོ། ཀྱན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དོན་གཅིག་
ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བའི་བཙོན་འགྲུས། ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་།
ཡོངས་སུ་སྤངས་ལས་འདའ་བ། སྤིང་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ལས་འདའ་བའོ།།
ཡོངས་སུ་འཛིན་པ། སྤྱིར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཞེས་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། རང་ལ་ཆོས་

ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཐོབ་པའི་སྒྲ་མ་ལ་ཟེར་ཞིང་། སྐབས་འགར་སྒྲ་མ་ཆོའི་དགེ་ཤུགས་ལ་ཡོངས་འཛིན་
ཟེར་བ་ཡང་ཡོད།

ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་དགེ་བ། བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོས་མཐོ་རིས་དང་བྱང་ཐོལ་སྦྱིད་པ།
ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་མི་དགེ་བ། སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྦྱོད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་མི་འདོད་པ་འབྲིན་པའོ།
ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ལུང་མ་བརྟན། བཟོ་གནས་གོམས་པས་སྦྱང་མའི་ཆེ་དེ་ལ་གོམས་པ་སྦྱར་དུ་
རྩོགས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་རྟོགས་པའི་དབང་པོ། གུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་དང་དོན་གཅིག

ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དབང་པོ། གུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་དོན་གཅིག

ཡོངས་སྦྱངས། [མདོན]དྲག་ཆར།

ཡོད། ① གཏོགས་པ་དང་དབང་བའི་དོན་ཏེ། ང་ལ་ལྷགས་ཏེ་གཅིག་ཡོད། ② འཛོམས་པ་འཕམ་མང་
བའི་དོན་ཏེ། ཞིང་པ་ལ་ཞིང་འདེབས་པའི་ཉམས་སྦྱོང་ཡོད། ཁོ་ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད། ③ གནས་པའི་
དོན་ཏེ། ཉགས་ན་རི་དྲགས་ཡོད། མཆོ་ན་མང་པོ་ཡོད། ④ ལས་ཆིག་འདས་པའི་མཐར་སྦྱར་ན་
ཆིག་ཐག་བཅད་པའི་དོན་ཏེ། ལག་ལ་མེ་མདའ་བཟུང་ཡོད། སེམས་ལ་མི་དམངས་བཅངས་ཡོད།

ཡོད་སྐད། ཡོད་པ་རེད་ཟེར། ལུང་པ་འདིར་གཏེར་ཁ་མང་པོ་ཡོད་སྐད་འབྲུག

ཡོད་གྲ། ཡོད་དགྲ་དང་འབྲ།

ཡོད་རྒྱའི་གུན་བརྟགས། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་གུན་བརྟགས་ཏེ་གཟུང་
འཛིན་ཇས་གཞན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའོ།

ཡོད་དགྲ། གང་ཡོད་ཐམས་ཅད།

ཡོད་དགྲ་ཅལ་སྦྱག་ རུས་པ་འཕམ་ལོངས་སྦྱོད་སོགས་ཡོད་ཆད་འདོན་པ། ལས་དོན་ལ་ཐབས་ཤེས་
ཡོད་དགྲ་ཅལ་སྦྱག་གིས་འབད་པ། རུས་ལུགས་ཡོད་དགྲ་ཅལ་སྦྱག་གིས་ངལ་ཚལ་བྱས་པ།
སྦྱབས་ལུགས་ཡོད་དགྲ་ཅལ་སྦྱག་གིས། ཉམ་འཛོའི་བར་དུ་ཞབས་ཁྱར་བ་ཚོན།

ཡོད་འགྲོ། ཡོད་པའི་བཟོ། ཁོ་ལ་ལས་ཀའི་བསམ་འཆར་ཡོད་འགྲོ།

ཡོད་རྟོགས། ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་སྟེ། མེད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་དེ། ཡོད་པ་

ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པའོ།

ཡོད་ཐང་། ① ཡོད་ལས་ཆེ། ཡོད་དགོས་སམ་ཡོད་ཆོག་ཁོ་ལ་བསམ་འཆར་ཡོད་ཐང་། ② ཡོད་སྐྱེས་སམ་ཡོད་པའི་འཁོས་ཀྱི་ར་རང་གི་ཡོད་ཐང་ནི་ད་ལྟའི་དཔལ་འབྱོར་འདི་རང་ཡིན།
བདག་གཉེར་དོན་ལེགས་བཅོས་བྱས་ཏེ་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འཁོས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ཡོད་ཐང་འདུག
ཡོད་མཐའ། དོན་དམ་པའམ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པའོ།

ཡོད་དང་མེད་པའི་བྱོགས། བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་བྱོགས་
སེལ་ཉེ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་སྒྲིལ་ལམ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་བྱོགས་གསལ་བར་སྒྲིལ་གཏོང་
པའི་དོན་ཡིན།

ཡོད་དོ་ཅིག་གང་ཡོད་ཆང་མ།

ཡོད་མདོག་ཁ་པོ། ① མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་ཁུལ་གྱེད་པ། ② བལ་ཆེར་ཡོད་འགྲོ།

ཡོད་འདུག་མེད་པའི་བྱོགས་བྱོགས། ད་ལོ་ལྷག་པར་དུ་ལོ་ཐོག་ཡག་པོ་ཡོད་འདུག

ཡོད་ན་མེད་ན། ཅུ་བ་ཆེ་ཤོས། རྒྱ་མཆན་ཡོད་ན་མེད་ན་འདི་རེད། མཁས་པ་ཡོད་ན་མེད་ན་ཁོ་རང་ཡིན།

ཡོད་པ། ① མཆིས་པ་སྟེ་མེད་པའི་བྱོགས་བྱོགས། ཡོད་པར་ངེས་པ། ཡོད་པའི་དངོས་པོ། དངོས་སུ་
ཡོད་པ། བས་མཁར་ཉི་མེ་སྐར་གསུམ་ཡོད། བས་མཁར་ཉི་མེ་སྐར་གསུམ་ཡོད། ② འདས་
ཆེག་གི་རྗེས་སུ་སྐར་ནས་བྱུང་བའི་བའམ། བྱུང་ནས་གནས་བཞིན་པའི་དོན་སྟོན་པའི་ཆེག་
བྱོགས་ཤིག་ཅིག་ཅེ་འདི་ངས་འོད་ཐིང་ཐིང་དུ་བྲིས་ཡོད། ངས་ཁམ་བྱ་ཉོས་ཡོད། ཁོ་ལ་ལན་
བཞག་ཡོད། ③ ཆད་མས་དམིགས་པ་སྟེ། ཀ་བྱམ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནམས་སྒྲོ་ཆད་མས་
ཡོད་པར་དམིགས་པ།

ཡོད་པ་གཉིས། ཡོད་པ་ལ་ངོ་བོའི་སྟོན་དཔེ་ན། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད།
རང་མཆན་དང་སྤྱི་མཆན། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བཅས་དུག་ཡོད།

ཡོད་པ་གཞན་སེལ། ཉོག་པའི་སྤང་རོང་ན་གྱེད་མི་ལྷས་པ་རྣམས་པར་བཅད་ནས་སྐྱབ་པའམ་དངོས་
པོར་སྤང་བའི་སྟོ་བཏགས་ཉེ། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་གཉིས་
དང་དོན་གཅིག

ཡོད་པའི་ཀུན་བཏགས། རྣམ་ཁྱངས་པའི་ཀུན་བཏགས་སོ།།

ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་ལོག་ལྷ། དབྱ་བཅོམ་པ་སོགས་མེད་པར་ལྷ་བ་ལྷ་བུའི་སྐྱར་འདེབས་སོ།།

ཡོད་པའི་སྟོང་བཞིད། རོ་ནང་པའི་གསུང་སྟོས་སུ། གཞུང་འཛིན་གྱི་དངོས་པོར་སྤང་བའི་རྣམས་པར་
ཤེས་པ་ཅན་སྟེ། མ་དེག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སྤང་བ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་
རུ་ཡོད་པས་གཞན་དབང་ནི་ཡོད་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་དོ།།

ཡོད་པར་སྤྲོ་བའི་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཅ་བའི་སྟེ་བ་བཞིའི་ནང་གསེས། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྲོ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པ་དང་ཤེས་བྱའི་གཞི་ལྡུ་ཆས་ཡོད་དུ་སྤྲོ་བས་དེ་
ལྟར་གྲགས་ལ། མདོ་འདོན་པའི་ཆེ་སྒྲི་ཉའི་སྐད་དུ་འདོན། ལམན་པོ་རྒྱལ་དེགས་སྤྲོ་གཅན་
འཛིན་ལས་བརྒྱད། ལྷམ་སྤྱར་སྤྲུམ་ཐུན་དགུ་ཡན་ཉེར་ལྷ་མན་ལ་ཏགས་འཁོར་ལོ་དང་པད་མ།
དགེ་སྟོང་གི་མིང་དཔལ་དང་བཟང་པོ་དང་སྟོང་པོའི་མཐའ་ཅན། གྲུབ་མཐའ་དུས་གསུམ་རྩེས་
སུ་ཡོད་པ་དང་། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་དང་། གང་ཐག་གི་བདག་མེད་པ་དང་
ཁྱངས་མེད་གསུམ་གྱིས་འཛང་རྒྱ་བར་འདོད་པའི་སྟེ་བ་ལོ།།

ཡོད་པོ། ལྷག་པོ་དང་རྒྱ་ལོར་གྱུ་ལོར་པ་ཡོད་པའི་དོན། མི་ལྷག་པོ་ཞིག་རེད་ལྷ་བྱ།

ཡོད་མིན་མེད་མིན། གཞུགས་མེད་བཞིའི་ནང་གསེས། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་ཏེ་སྲིད་
པའི་རྩེ་མོའོ།།

ཡོད་མིན་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་ལངས་ནས་འདུ་ཤེས་འདི་ནི་ནང་
དང་ཕྱ་བ་དང་ལྷག་རུ་ལྷ་བུའི་ཞེས་བཏགས་ཏེ་འདུ་ཤེས་བཀག་ནས་རི་ཐ་རི་ཐར་གྱུར་པ་དང་།
འདུ་ཤེས་ཤིན་རུ་ཐ་བ་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་སྟེ། འདུ་ཤེས་རགས་པ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་
ལ་གཏན་ནས་མེད་པའང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་

ཡོད་མེད། ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བསྐྱེས་མིང་།

ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཆིགས། གཏན་ཆིགས་ཆེན་པོ་ལྟེན་ནང་གསེས། འབྲས་བུ་ལ་དབྱེད་
པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་རྣམས་པར་ཐར་པའི་སྟོ་སྟོན་པ་མེད་པ་སྟོན་པའི་གཏན་ཆིགས་ཏེ། ལྷ་བྱ་
ལྷ་བུའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། རང་རྒྱའི་དུས་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་

གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་མིན་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་བྱིར། ཞེས་མི་སྐྱང་བའི་འབྲེལ་རྒྱ་རྒྱ་མ་དམིགས་
བའི་རྟགས་སོ།

ཡོད་མེད་སྐྱེ་འཁོག་སྤྱ་བཞི། རང་རྒྱ་དུས་ན་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་ཀ་
མ་ཡིན་པ་ལས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའོ།

ཡོད་མོད་ཀྱི། ཡོད་ཀྱང་རམ་ཡོད་ན་འང་། སྤར་ལོ་རྒྱས་མང་པོ་ཡོད་མོད་ཀྱི། ད་ལྟ་གྲགས་རྒྱུད། བྱི་
རོལ་རྩིག་པོ་ཡོད་མོད་ཀྱི་ནང་དོན་སྟོང་པ་རེད།

ཡོད་སྒྲ། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲ་བའི་སྒྲ།

ཡོད་སྒྲའི་སྒྲ་བ་བདུན། ཉན་ཐོས་སྒྲ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས། ཡོད་པར་སྒྲ་བའི་སྒྲ་བ་ལ་གཞི་ཀྱན་
བའི་སྒྲ་བ་དང་། འོད་སྒྲུང་གི་སྒྲ་བ་དང་། ས་སྒྲུང་གི་སྒྲ་བ་དང་། ཆོས་སྒྲུང་གི་སྒྲ་བ་དང་། མང་ཐོས་
ཀྱི་སྒྲ་བ་དང་། གོས་དམར་བའི་སྒྲ་བ་དང་། རྣམ་པར་བྱེ་སྒྲ་བའི་སྒྲ་བ་དང་བདུན་ནོ།

ཡོད་ཆད། གང་ཡོད་ཐམས་ཅད། སེམས་ཤྱགས་ཡོད་ཆད་འདོན་བ། མི་ཤྱགས་ཡོད་ཆད་མཐའ་
དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཛོམས། ལྟ་མོ་ཡོད་ཆད་ཆང་མ་བསྟན་སོང་།

ཡོད་ཞན་འདྲ། ཡོད་པ་འདྲ། སྤང་རྩལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཤས་ཡོད་ཞན་འདྲ།

ཡོད་རེ་སྟན། ཡོད་པའི་རེ་བ་མེད་དེ་མེད་ངེས་ཡིན་ཟེར་བའི་མནའ་ཆོག

ཡོད་རེ་ལ། མནའ་ཆོག་སྟེ་མེད་ངེས་ཡིན་ཟེར་བ།

ཡོད་ཤག ཡོད་པ་གཞིར་བཅས། རང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པའི་རྩི་ཤིང་གི་རིགས་ལ་སྐྱེ་སྟོབས་ཆེན་པོ་
ཞིག་ཡོད་ཤག་རེད།

ཡོན། ① རིན་ནམ་སྒྲ་ཆའི་ཞེས། ཡོན་འབྲུལ་བ། སྒྲ་ཡོན། སྒྲ་ཡོན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྒྲ་
རྩད་དང་བྱ་དགའོ། ② སྤྱིན་པ་འཕམ་གཏོང་སྟོ། ཡོན་སྟོབ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཆོད་པ་
དང་མེ་ཏྲིག་གོ། ③ ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་བསྐྱས་མིང་ཡིན།

ཡོན་གྲིག ཡོན་པོ་འཕམ་གྲིག་པོ། ཀ་བ་ཡོན་གྲིག གཏུང་མ་ཡོན་གྲིག མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གྲིག་
གྲིག་དང་། གྲིག་པོ། འབྲོག་པོ། སྤྱར་པོ། དབྱེ་སྤྱར་ཅན། གཟུ་པོ། འརྩས་པོ། མི་བྱང་བ། ཡོན་
པོ་བཅས་སོ།

ཡོན་ཁལ། [ཉིད་]ཡང་དག་མེན་པ།

ཡོན་གྱི་གནས་ལ་ཡོན་སྒྲོར་བ། སྐབས་འདིར་ཡོན་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཞིང་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་གསལ་གསལ་ཚུལ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། བསོད་ནམས་
ཞིང་ནི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་། འཕགས་པ་དང་། རྒྱ་མ་དང་པ་མ་དང་། ཉན་པ་དང་། ཆོས་
སྤྱོད་པ་ལོ་དང་། སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སྟེ་དེ་དག་ལ་བསོད་ནམས་བསགས་
ན་འབྲས་བྱ་བཟང་པོ་ཆེ་འདིར་སྒྲིན་པར་འགྱུར་བེད།

ཡོན་བསྟོན་པ། རོར་སྤྱད་པའི་དོན་དུ་བསྟོ་སྟོན་བྱེད་པ།

ཡོན་ཆག། ཚུའི་མཆོད་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཆོད་ཡོན་དང་འཛོར་འཁྱུང་རོ།

ཡོན་མཆོད། ཡོན་བདག་དང་མཆོད་གནས།

ཡོན་ཉན། ① རིག་གནས་ཤེས་པའི་བྱང་ཆོས། ཡོན་ཉན་བྱང་པར་ཅན། ཡོན་ཉན་གྱི་རྒྱས་པ། ཡོན་ཉན་
སྒོལ་པ། ཡོན་ཉན་སྒྲོར་པ། ཡོན་ཉན་ལ་མངའ་བཞེས་པ། རྟན་ཆུ་ཆེ་ཡང་ཡོན་ཉན་ཆུང་བ། ཡོན་ཉན་
ཡོད་ཀྱང་མེད་མདོ་བྱེད་པ། ཡོན་ཉན་ཡོད་པས་མ་སྤྱད་ན། ཞིང་ལ་སོན་མ་མ་བྱས་འབྲ། ② [མངོན་]
རྒྱལ་དང་། ལུན་པ། ལྷིང་སྟོབས་ཀྱི་ཡོན་ཉན་གསུམ་ཡོད་པས་གྲངས་གསུམ་མཆོན།

ཡོན་ཉན་ཀུན་རྫོགས། སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན།

ཡོན་ཉན་གྱི་བྱང་པར་ལྷ། སྤྱོད་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པ། གསུང་བཟོད་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པ། འབད་
ཚོལ་གྱི་མངོན་འདྲ་བྱེད་པ། ལྷ་ཆོག་སྤྱོད་པ་སྤྱང་ཡང་བདེན་པར་མ་བྱལ་པ།

ཡོན་ཉན་རང་བཞེན་བཟོད་པ། ཆོས་དངོས་གང་ཞིག་གི་རང་གི་རྒྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱས་པ་དེ་
བཟོད་པས་དངོས་པོ་དང་གང་ཟག་གང་གི་ཡོན་ཉན་ནམ་རྒྱས་པ་ཡིན་པ་གོ་སྟུབ་པའི་དག་
སྒྲོར་ཞིག་ཡིན། སྐབས་འདི་ཡོན་ཉན་ཞེས་པ་དངོས་པོའི་རྒྱས་པ་ལ་གོ་དགོས་པ་ལས་སྒྲོན་
ཡོན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཡོན་ཉན་དེ་མིན། དེས་ན་མེ་ཡི་ཆེ་སྟེག་ཆུ་ཡི་བརྒྱན་གཤེད། མཐོ་
རིས་ཀྱི་བདེ་བ། རན་སོང་གི་སྤྱུག་བསྟེན་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་རྒྱས་པ་གང་ཡིན་
པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡོན་ཉན་ཟེར་བ་ཤེས་དགོས།

ཡོན་ཉན་རྒྱས་པའི་རྩེ་ཆ། བྱིས་པ་ལོ་བརྒྱད་ཡོན་པའི་སྐབས་ཡོན་ཉན་སྒྲོར་བའི་རིག་པའི་རྩལ་

རྒྱས་པའི་དུས་ཡིན་པས་དེའི་སྐབས་ཀྱི་དྲི་ཆུ་ཡོད།

ཡོན་ཏན་དགོན་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ལོར་བཏབ་པ། འདེབས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་
ཡིན། ད་ལྟ་བུའི་ཆེན་མོ་དེ་གསལ་རང་སྦྱོང་ཁུལ་མ་རོང་ཤང་དུ་གནས་ཡོད།

ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཐག་བཅུ་གཉིས། མཛོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཐག་བཅུ་གཉིས་
ཉེ། དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱའི་ཞལ་མཛོད་བ་དང་། སངས་རྒྱས་བརྒྱས་
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་ཤེས་པ་དང་། སྤྱལ་བ་བརྒྱ་འབྲེད་བ་དང་། དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
ལ་བསྐལ་བ་བརྒྱར་རྟོན་པ་དང་། སྟོན་དང་དུས་བྱི་མའི་མཐའ་བརྒྱ་ལ་ཡེ་ཤེས་གྱི་གཟིགས་པ་
འཇུག་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་བརྒྱ་ལ་སྟོན་པར་འཇུག་ཅིང་ལྷང་བ་དང་། སེམས་ཅན་བརྒྱ་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞིང་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞིང་ཁམས་བརྒྱ་འོད་གྱིས་
གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་བརྒྱ་འབྲེད་བ་དང་། རང་གི་ལུས་བརྒྱར་རྟོན་པ་དང་།
ལུས་རེ་རེ་ལ་ཡང་འཁོར་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་བརྒྱས་བསྐྱོར་བར་རྟོན་པ་ཡོད།

ཡོན་ཏན་བརྒྱ། ༡ སའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་སྲིད་མེད་བུའི་རྟོབས། ༢ ཆུ་ཡི་ཡོན་ཏན་གྱིས་མེས་མི་
ཆིག། ༣ མའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དབྱེ་སྟུང་རྒྱས་ཤིང་རྒྱས་མི་འཛིགས། ༤
རྒྱང་གི་ཡོན་ཏན་གྱིས་འཕུར་བ་དང་བསྐལ་པར་གནས་རུས་པ། ༥ ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཏུ་སོན་
པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་སྦྱུང་སྦྱོང་གྲུ་འགགས་པས་བྱ་ག་དགུའི་རྒྱ་བ་ཆད། ༦ གསུང་གི་སྦྱོང་བཞི་
འགགས་པས་ཡན་ལག་དུག་ཅུའི་དབྱངས་ཐོབ། ༧ ཐུགས་ཀྱི་སྦྱོང་གཉིས་བྱེ་བས་དབྱལ་བའི་
མཛོད་སྤྲོ་ནས་ཇི་སྟེང་མཁྱེན་པ། ༨ ཐུགས་ཀྱི་སྦྱོང་ཁ་ནས་ཇི་ལྟ་བུ་ཉེན་པ་སྟེ། དབང་ལྷག་
གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ། ཁ་སྦྱོར་གྱི་ཡོན་ཏན་བདུན་སོགས་བཅུ་གཅིག་ཀྱང་ཏུ་འོད་གྱིས་ལ་རེག་
པ་སོགས་ལམ་རྫོགས་པ་ཡོད།

ཡོན་ཏན་ལྗ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འབྲས་ཆོས་ཉིང་ལྗའི་ནང་གསེས་ཤིག་རྟིང་མའི་གཞུང་དུ། རྒྱས་པར་
དག་པའི་ཞིང་ཁམས། རྒྱ་ཆད་བྲལ་བའི་གཞལ་ཡས་ཁང་། གསལ་ཞིང་དག་པའི་འོད་ཟེར།
ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་གདན་ཁྲི། དབྱེས་རྒྱར་སྦྱོང་བའི་ཡོངས་སྦྱོང་དེ་སངས་རྒྱས་ཉིང་ལ་
རྫོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལྗོད།

ཡོན་ཏན་མངོན་པར་བསྐྱབ་པའི་བསམ་གཏན། དཔལ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
གྱིས་སངས་རྒྱུ་གི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པར་བྱེད་པ།

ཡོན་ཏན་ཅན། ① རེག་གནས་ལ་མཁས་པའི་གང་ཟག ② སྐྱེས་བྱ་དཔེ་པ།

ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་དཔེ་ལྷ། གསེར་བཟང་། དཔལ་ལོ། ཏྲ་བཟང་། སྐྱན་པ་བཟང་ལོ། རྒྱན་བཟང་པོ་
བཅས་སོ།།

ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན། འབྲུང་ལྡས་སྐྱེད་པའི་སྐྱན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པར་གནས་པའི་རྒྱུང་སེལ་བའི་
ཡོན་ཏན་ལྔ་དང་། མཁྲིས་པ་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན་བྱུག་བད་ཀན་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན་བྱུག་བཅས་
སྐྱན་གྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན་གྱི་བསྐྱེས་མིང་སྟེ། དཔལ་སྐྱུངས་དཔོན་ཀླུ་བསྐྱན་འཛིན་འཕྲིན་
ལས་རབ་རྒྱས་གྱིས་མཛོད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན་ནི། སྤྱིར་
སྐྱན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཞེས་འབྲུང་ལྡས་སྐྱེད་པའི་རྣམས་གང་ཁོང་དུ་བསྟེན་པའི་ཆེ་རང་རང་གི་མཚན་
ཉིད་དང་མཐུན་པའི་ལུས་གྱི་འབྲུང་ཁམས་གསོ་སྐྱེད་བྱེད་ཅིང་རང་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་
པ་རྣམས་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དེ་ལ་ཟེར་བ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་དབྱེན་འབྲུང་བ་ས་ཡི་
ཁམས་གྱིས་ཤས་ཆེར་སྐྱེད་པའི་སྐྱན་ལ་འཇམ་པ་དང་། ལྷེ་བ། རྩོ་བ། སྐྱམ་བ། བརྟན་པ་བཅས་
རྒྱུང་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་དང་། འབྲུང་བ་ཚུ་ཡི་ཁམས་གྱིས་ཤས་ཆེར་སྐྱེད་པའི་སྐྱན་ལ་གང་
བ་དང་། བརྟུལ་བ། བསིལ་བ། མཉེན་པ། སྐྱ་བ། སྐྱམ་པ་བཅས་མཁྲིས་པ་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན་
བྱུག་འབྲུང་བ་མེ་ཡི་ཁམས་གྱིས་ཤས་ཆེར་སྐྱེད་པའི་སྐྱན་ལ་སྐྱུ་བ་དང་། ཚ་བ། ཡང་བ། རྩོ་བ།
རྩལ་བ། གཡོ་བ་བཅས་བད་ཀན་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན་བྱུག་བཅས་བཅུ་བདུན་རྟོ།།

ཡོན་ཏན་བཛོད་པ་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད། གསལ་བྱེད་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཐོག་མར་
བཀོད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གསལ་བྱེད་དེས། བྱེ་མའི་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལ་པན་ཞིང་གསལ་བར་བྱེད་
པའི་རྒྱན་ཞིག་

ཡོན་ཏན་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི། གཟུགས། རྩོ་བ། རེག་བྲ། སྤྱུ་གངས། བོང་ཆོད། སོ་སོ་བ། འདུ་བ། གཞན།
གཞན་མ་ཡིན་པ། རྩོ་ལྷ། བདེ་བ། འདོད་པ། སྐྱུག་བསྐྱུལ། ཞེ་སྤང་། བག་ཆགས། གནས་པ།
འཛིག་པ། འབད་བཤོ། འདི་སྐྱེ་བ། གཤེར་བ། སྐྱམ་པ། བྱས་པའི་ཤུགས་འཕྲེན་པ་ཡོད།

ཡོན་ཏན་ཉེར་གཅིག་འདུས་མ་བྱས། ལྷ་དཀའ་བ། གཡོ་བ་མེད་པ། མདུང་བ་མེད་པ། འཆི་བ་མེད་
པ། ཟག་བ་མེད་པ། གནས། སྤིང་། སྦྱོབ་པ། མགོན། དབྱུང་གཉེན། འཆི་འཕོ་མེད་པ། རིམས་
མེད་པ། ཡོངས་སུ་གདུང་བ་མེད་པ། བདེ་བ། ཞི་བ། བདེ་བའི་གཞི། བདེ་བར་འགྱུར་བ། ཉན་
མེད་པ། མི་གཡོ་བ། ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་བཅས་སོ།།

ཡོན་ཏན་བྱག་ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་བྱག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་ནོ།།

ཡོན་ཏན་པ། སྦྱིར་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་མི་ཚོངས་པའི་མཁས་པར་བསྐྱབས་དང་སྦྱོབ་བཞིན་པ་
ནམས། རྒྱ་སྐད་བྱ། 学者 ཟེད།

ཡོན་ཏན་སྦྱིའི་ཐར་གཙོང་དང་འདུན། ཁོ་བ། འཁོན་འཛིན། འཆབ་པ། འཆིག་པ། གཡོ། སྦྱ། སྤྱག་དོག་
མེར་སྐྱ། རྩ་ཆ་མེད་པ། ཁྲེལ་མེད། ཁེངས་པ། ཉེས་ཅན། རྒྱགས་པ། བག་མེད། ར་རྒྱལ་བདུན།
ལོག་འཆོ་ལྷ་གཉེར་བ། སྦྱོན་སྦྱོས། སྦྱངས་མེད། ལེ་ལོ་ཅན་གྱི་ཀུན་ཆགས། ཐད་དང་འདུ་ཤེས།
སེམས་ལ་ལྷ་བ་མེད་པ། ཆོས་མཐུན་གྱི་བྱ་ཉམས། ལེ་ལོ་བཀུར་བསྟེ་ཉམས། སྦྱེ་ལོ་དན་པའི་
བྱ་བ་རྒྱལ་མེན། ཞེན་པ། ཡོངས་ཞེན། ཆགས་པ། མི་རིགས་ཆགས་པ། ཆོས་མེན་འདོད་
ཆགས། སྤྱིག་འདོད། འདོད་ཆེན། ཐོབ་འདོད། མི་བཟོད་པ། རྒྱལ་མེད། བཀའ་སྒྲོ་མི་བདེ་བ།
ཉེ་དུ་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་རྟོག་ལུལ་སྤེད་པ། མི་འཆིར་རྟོག་པ། རྩེས་སུ་རྣམ་རིག་དང་ལྷན་པའི་
རྟོག་པ། གཞན་རྩེས་ཆགས་ལྷན་རྣམ་རྟོག་གཙོད་སེམས་རིག་པས་པན་མི་པན་སེམས་པ། མི་
དགའ་བ། སྤང་འདོད། སྦྱོམས་ལས། ལུས་དན་འགྱུར་བ། ཟས་མི་འདོད་པ། ལྷམ་པ་དང་། འདོད་
འདུན། གཙོད་སེམས། རྒྱགས། གཉིད། ཁོད། འཁྱོད་པ། ཐེ་ཆོམ་སྟེ་སྦྱིབ་པ་ལྷ་དང་བདུན་ནོ།།

ཡོན་ཏན་ཕུན་ཆོགས། ཀོང་སྦྱལ་སྦྱ་ཐེང་གཉིས་པའི་གསོ་སྦྱར་བ་ཡོན་ཏན་ཕུན་ཆོགས་ནི། རབ་
བྱང་བཙོ་ལྷ་པའི་མེ་འབྲུག་སྦྱི་ལོ་༡༩༡༦ལོར་སྤེད་གཞི་མེ་ཤོད་དུ་འབྱུངས། རྒྱུང་དུས་སུ་བྲུ་སར་
ལྷགས་ནས་སྦྱོབ་གཉེར་གནང་། ལྷག་པར་དུ་རྩ་ལོག་བསྟན་འཕེལ་གྱི་མདུན་ནས་གསོ་བ་རིག་
པའི་གཞུང་ལུགས་དང་ལག་ལེན་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐིན་པར་བསྐྱབས་པས་སྦྱན་པ་མཁས་
པའི་སྦྱན་པ་རྒྱས། ཀོང་སྦྱལ་རིན་པོའི་ཆེད་གསོ་སྦྱར་པ་དང་བྲག་མཛོད་གཅིག་ལྷོག་ཏུ་གྱུར།
དམངས་གཙོ་བཙུན་བསྐྱར་སྐྱབས་སུ་མཐར་གཙོད་གྱི་སྦྱག་བསྐུལ་ཞིང་། དེ་རྩིས་སྦྱར་ཡང་

དཔལ་སྤངས་སྡེ་ཤོག་གི་ཁྲོད་པའི་སྤོང་བ་བྱེད་ཆོག་པར་བྱང་། རིག་གནས་གསར་བཞེ་ཆེན་
པོ་མཁུག་བསྐྱེལ་བ་དང་སྡེ་དགེ་རྫོང་པོད་སྤོང་ཁང་གི་སྤོང་བའི་ལས་ཀ་ཐོབ་ཅིང་དེར་ལྷ་རྩེ་
ཆེན་མའི་ལས་ཐོབ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པའི་ཆེད་རམས་པ་བཅས་ཀྱི་གོ་གནས་བཞེས། ཉེན་
བརྟེན་བ་དང་བཅས་པ་བསྐྱར་བཞེད་མཛད། གན་ཡོལ་རྩེས་སུ་སྤྱར་ཡང་འཇམ་མགོན་ཀོང་
སྤྱལ་རིན་པོ་ཆའི་གདན་ས་དཔལ་སྤངས་རི་ཁྲོད་ཁང་དུ་བཞུགས་ཅིང་མཆོམས་བསྟེན་སྤྱབ་
མཛད་དེ་སྤྱི་ཆའི་མཐར་ཕྱིན། དགྲུང་ལོ་གྲ་དགུ་པའི་ཤིང་སྤྱེལ་སྤྱི་ལོ་༢༠༠༤ལོར་སྤྱི་
གཤེགས། ཁོང་ནི་དུས་ཕྱིས་ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོལ་ས་བརྒྱད་པའི་གསོ་རིག་རྒྱུད་
བཞེད་ཁྲིད་རྒྱན་དང་ལུང་རྒྱན་སྤེལ་མཁན་ཉག་ཅིག་ལྟ་བུར་བྱུང་བས་གསོ་རིག་བསྟན་ལ་ལ་
མཛད་རྩེས་ཆེ། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ནས་ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོལ་བར་གྱི་གསོ་
རིག་རྒྱུད་བཞེད་ཁྲིད་རྒྱན་བརྒྱད་ཚུལ་ཀོང་སྤྱལ་གསན་ཡིག་ལས་གསལ་བར་ལྷར་དང་། ཀོང་
སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོལ་གནས་གསར་བཟ་ཤིས་ཆོས་འཕེལ་ལ་གནང་། དེས་ཇ་ཡོག་བསྟན་
འཕེལ་ལ་གནང་། དེས་ཡོན་ཏན་ཕུན་ཆོགས་ལ་བརྒྱད་དོ།

ཡོན་ཏན་འབྱུང་རྒྱ་བརྩོན་འབྲས་ལ། གོ་ཆའི་བརྩོན་འབྲས། སྤྱོར་བའི་བརྩོན་འབྲས། ལུས་མེད་ཀྱི་
བརྩོན་འབྲས། མི་ལྷོག་པའི་བརྩོན་འབྲས། ཆོག་པར་མི་འཛིན་པའི་བརྩོན་འབྲས་བཅས་སོ།
ཡོན་ཏན་མ་ཆང་བའི་ཁྱད་པར་བཞེད་པ། ཁྱད་པར་བཞེད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནད་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཞེད་འདོད་
དངོས་སོ་གང་ཞིག་གི་ཡོན་ཏན་ཆ་ལག་ཆ་ཆང་ཡང་། བྱེད་ལས་ཁྱད་འཕགས་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་
ཡོན་ཏན་མཛོད། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆའི་མཛོད་དགའ་བའི་ཆར་ཞེས་བྱ་བ་ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བ་སྤྱ་
དུས་བདེན་གཉིས་ཤིང་རྟ་དང་། ཕྱི་དུས་རྣམས་མཁྱེན་ཤིང་རྟ་ཞེས་བྱ་བ། དལ་འཁྱོར་རྟེད་དཀའ་
དང་། འཆི་བ་མི་རྟག། ལས་རྒྱ་འབྲས། འཁོར་བ་སྤྱུག་བསྐྱེལ། འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་བཞི། སྤྱབས་
སུ་འགྲོ་བ། ཆད་མེད་བཞི། བྱང་སེམས་ཡོངས་བཟུང་། སྟོན་འཇུག་གི་བསྐྱབ་བྱ། རིག་པ་
འཛིན་པའི་སྡེ་སྟོང་། གཞིའི་བཞུགས་ཚུལ། རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ།
འབྲས་བུ་སྤྱུད་ཡེ་ཤེས་ཏེ་ཆོས་བཅུ་གསུམ་སྟེགས་བམ་གཉིས་ལྡན་གྱི་གཞུང་འདི་ནི། དུས་
རབས་བཅུ་དགུ་པར་རྟེང་མའི་སྟོན་དཔོན་རིག་འཛིན་འཛིགས་མེད་སྤྱིང་བས་མཛད།

ཡོན་ཏན་ཡོད། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་འདུལ་བའི་སློབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ། ཡུལ་བཅོམ་བཞག་གི་བཟ་ཟེའི་
རིགས་ཀྱི་བྱིམ་ཞིག་ཏུ་འབྱུངས་ཤིང་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་པའི་སྤྱེ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་
བསྟེན་པར་རྫོགས། དབྱིག་གཉེན་བཤེས་གཉེན་དུ་བསྟེན་ནས་སྤྱེ་སྟོན་གསུམ་དང་ལྷག་པར་
འདུལ་བ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཏེ་འདུལ་བ་རང་ལས་མཁས་པར་གྲགས་པའི་སློབ་དཔོན་ཞིག་
ཡོན་ཏན་གསུམ། བྱི་རོལ་གངས་ཅན་པའི་རྩལ་གྱི་ཡོན་ཏན། ལུན་པའི་ཡོན་ཏན། ལྷོ་བས་གྱི་ཡོན་
ཏན་རྣམས་སོ། རྒྱ་རྒྱལ་ལས། གཙོ་བོ་རང་བཞིན་བྱུང་པར་དང་། དུས་བྱུང་གནས་སྐབས་ཡོན་
ཏན་ཏེ། སྤྱི་བ་གནས་པ་ཐེམ་པ་ཡི། ལྷིང་ལྷོ་བས་རྩལ་ལུན་ཡོན་ཏན་གསུམ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ།
ཡོན་ཏན་བསྐྱབ་ན་འཕེལ་བའི་དཔེ་ལྷ། གྲོག་མཁར་བ། སྤྱང་ཅི། ཡར་རོའི་ལྷ་བ། རྒྱལ་བོའི་མཛོད།
སྤྱང་བོའི་རྟོང་ཅུང་ཟད་རེ་བསགས་པས་འཕེལ་བ་དང་འབྲ།
ཡོན་ཏན་ལྷན་ཅིག་བཟོད་པ། ལྷན་ཅིག་བཟོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཟོད་འདོད་
དངོས་པོ་གང་ཡང་རུང་བའི་དཔེ་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྤྱི་བྱི་མེད་པར་དུས་མཉམ་དུ་སྟོན་
པའི་རྒྱན་ཞིག་
ཡོན་ཐུང་བོ་རྟོ་དགོན་བ། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་
ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡོན་བདག ① ལྷིན་བདག་སྟེ་ལས་ཀ་བྱས་པར་སྤྱོད་པའི་ཡོན་སྟེར་མཁན། ② ཟས་ནོར་ལྷིན་པར་
གཏོང་མཁན། ③ ཆོས་ཀྱི་ཆོ་ག་སྤྱོད་སྐབས་ཀྱི་དུད་ཆང་གང་དེར་ཡོན་བདག་ཡིན།
ཡོན་གནས། ① མཆོད་ཡུལ་གྱི་གནས་ཏེ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལྟ་བུ། ② ཡོན་བདག་དང་མཆོད་
གནས། ③ ཡོན་ཏན་ཅན།
ཡོན་གནས་རྣམ་བཞི། ཡོན་རྣམ་མཆོད་པ་འབྲུལ་བའི་གནས་བཞི་སྟེ། ལྷ་མ་དང་། འཇམ་པའི་
དབྱངས། དབྱངས་ཅན་ལ། སྤྱང་མ་བཅས་སོ།
ཡོན་པོ། རྒྱག་རྒྱག་གསེར་པོ་མིན་པ། དབྱ་ཡོན། མཛིང་ཡོན། སྤྱང་ཆ་ཡོན་པོ། མགོ་ཡོན་པོ།
ཡོན་པོར་འགྲོ། ཡོན་པོར་ལྟ་བ། ཡོན་པོར་དབྱོད་པ།
ཡོན་ཕུལ་བ། ཆོས་སོགས་བཏོན་པའི་སྤྱུ་ཆ་སྟེར་བ།

ཡོན་ཆད། ① ཤེས་ཡོན་གྱི་ཚུ་ཆད། ཡོན་ཆད་ལ་བཏྲས་ནས་ལས་ཀ་སྒྲོད་པ། ② གྲུ་ལས་ལས་དོན་
གྱི་ཐོབ་ཆད།

ཡོན་ཐོང་། དགེ་འདུན་པ་སོགས་ལ་འབྲུལ་རྒྱུའི་དངོས་རྒྱས་ནམས་ལ་ཟེང་།

ཡོན་བཤད། མཆོད་སྦྱིན་གྱི་པན་ཡོན་དང་དགེ་ཅའི་བསྟོ་བ་བཤད་པ།

ཡོན་བཤད་པ། སྦྱིན་པའི་པན་ཡོན་བཤད་ཅིང་དགེ་བ་བསྟོ་བའི་དོན།

ཡོན་སྟོབ། ཡོན་བདག་དང་སྟོབ་མ།

ཡོབ། ཉ་སྒྲའི་གཡས་གཡོན་དུ་བསྐར་བའི་རྟ་ཆེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཀར་བ་འཛོག་ཉེན། ཉ་རྒྱག་དུས་

ཡོབ་དེབ་བྱེད། ཉ་བཟང་ཡོབ་གྱིས་བསྟོད་ནས་བྱེད་འབྲུར་བ་ལྟར་ཤར་གྱིས་རྒྱག་པ། ཉ་ཅང་

ཤེས་ཡོབ་གྱིས་བརྟུངས་ཏེ་བསྐྱལ།

ཡོབ་གོང་། ཀར་པའི་བོལ་གོང་ནས་འཕྲེད་དུ་རྒྱག་པའི་མཁལ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་གཏར་ཅ་ཞིག་སྟེ།

དེ་གཏར་ན་བོལ་སྐྱངས་བ་དང་། རུས་ཆིགས་ན་བ། མཁལ་ཆད་སོགས་ལ་པན་པར་བཤད།

ཡོབ་རྒྱན། ཡོབ་གྱི་སྟེང་གི་རི་མོ་སོགས།

ཡོབ་ཆེན། ཉ་སྒྲའི་ཡོབ་དང་དོན་གཅིག་

ཡོབ་སྟན། ཉ་སྒྲའི་ཡོབ་གཉིས་ཀྱི་ཐད་དུ་ཉའི་སྦྱ་སྦྱང་བྱེད་བྱིང་བ་སོགས།

ཡོབ་ཐག་ ཡོབ་ཀྱི་ལུང་ཐག་

ཡོབ་མཐེལ། ཡོབ་ཆེན་ཞབས་ཀྱི་ཀར་བ་འཛོག་ས།

ཡོབ་ཡོབ། [རྟོང་] ① གང་བ། ② ཀར་བ། ③ ཡམ་ཡོམ།

ཡོབ་ལང་། ཀར་བ་ཡོབ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟ་ཐོག་ཏུ་ལང་བ། ཡོབ་ལང་བརྒྱབ་སྟེ་དཔའ་ལོམ་གྱི་གཏར་བཤད།

ཡོབ་ལུང་། ① ཡོབ་ཐག་ ② ཡོབ་ཀྱི་ཨ་ལུང་། ཡོམ། པར་ཚུར་དུ་གཡོ་བ་སྟེ། ཡམ་ཡོམ་དང་། ས་

ཡོམ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཡོམ་ཁྱོམ། གཡོ་ཞིང་འབྲུགས་བ་སྟེ། དེང་ཡོ་ཁྱོམ་ཞེས་འབྲི་བ་མང་།

ཡོམ་བརྒྱབ་པ། པར་ཚུར་ཡམ་ཡོམ་དུ་གཡོ་བ་སྟེ། མགོ་ཡོམ་བརྒྱབ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཡོམ་པ། འབྲུལ་སྐྱངས། དར་ཆ་དམར་པོ་གཡས་གཡོན་ཡོམ་པར་བྱེད། རྒྱང་ཆེན་ལངས་པས་སྟོན་

ཞིང་ཡོམ་པར་བྱེད།

ཡོམ་འབོག་ རྒྱལ་པས་འདག་རྩས་ཡོང་བའི་ཤིང་ཞིག

ཡོམ་ཡོམ། ཁལ་ཆེལ་གྱིས་འགྲུལ་སྐྱངས་ཤིག མཆོ་ཆེན་ཡོམ་ཡོམ་དུ་འབྱོལ། ས་ཡོམ་ཡོམ་བྱས་པ།

ཤིང་སྟོང་བསེར་བྱས་བསྟུང་དུས་མགོ་མིང་ཡོམ་ཡོམ་དུ་གཡོ་བ། སྟོང་རྩ་ཡོམ་ཡོམ་བྱེད་བ།

ཡོད། ① བོངས་ཆེ་བའི་དངོས་པོ་གཡོ་བའི་རྒྱུ་པ་སྟེ། བལ་ཁལ་ཡོར་ཡོར་བྱེད། ② བོངས་ཆེ་

ཞིང་མཐོ་བའི་རྣམ་པ་སྟེ། ཏྲུག་ལྷགས་ཡོང་ཡོང་བོ་ཞིག། ཁང་རབ་ཡོང་ཡོང་བོ་ཞིག་ཅེས་པ་སྟེ།

བྱ། ③ དབྱུག་པ་སོགས་ཀྱི་སྡེར་ལ་རྩ་དང་རས་སོགས་བཏགས་ནས་མི་གཞུགས་ལྟ་བུ་བཅོས་

བའི་ཐོབ་མིང་སྟེ། གྲིབ་ཡོང། ཐོ་ཡོང། ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཡོར་པ། ཡོར་ཡོར་པའི་བསྐྱུས་ཆེ་བ།

ཡོར་བ། ཡོ་བ། རོན་རོ་མ་མར་ཚུར་ཡོར་ནས་བཤད་བ། ཁང་བ་ཡོར་བ་ལ་འཇམ་བཟུབ་སྟེ་བར་

ཕོར་སྒོང་བ།

ཡོར་ཡོར་གོ། འགྲུལ་ཚུལ། དར་ཆེན་ཡོར་ཡོར་ག། ལྷང་བ་ཡོར་ཡོར་འགྲོ་ག།

ཡོར་ཤིང་། ① རྒྱ་ལྷང་། ② རོམ་བྱ།

ཡོལ། མྱོད་དང། རྩིབ་བྱེད་ཀྱི་རས་དང། ཏུས་ལས་འདས་པ་བཅས་ལ།

ཡོང་གང་། བློ་ག་ཐུང་པ་ལྷན་པ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་ལྷན་པ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་པ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།

དཔྱིན་སྐད་དུ་full screenཟེར།

ཡོལ་གོ་སྒྲོང་མུང། དཀར་ཡོལ། བཟའ་བརྟུང་གི་ཡོལ་གོ་གཉིང་ཟའ་པ་ཞིག་བསྟུལ།

ཡོལ་ག། ① འདའ་ག། རྩམ་ཚོད་ཡོལ་ག། ཅ་ཚོད་ཡོལ་ག། ཅིན་གྲུང་ཡོལ་ག། དབྱར་པ་མ་འདྲ་ག།

དེ་གར་སྒོར་མི་ཤེས། དཔུན་དཔུན་གཤ་བ་དེ་ཡོང་སྐྱ་མི་འདུག ② ཡེ་བ་ལྷེད་ལྷི་ར་ས་

སོགས། དར་ཡིལ། རྩོམ་ཡིལ། རས་ཡིལ་འཕྲེན། ཡིལ་ནག ཡིལ་དཀར། ཡིལ་བ་བྲེས་བ།

ཨོལ་བས་གཙོད་པ། ཨོལ་བས་འབྲེལ་བ། མིང་གི་རྣམ་ཐངས་ལ་ཡིག་ཤེད་དང་མི་སྣར་ཤེད་

དོ། ③ སེམས་ཅན་གྱི་ཡས་ཁོག་དང་མས་ཁོག་བར་གྱི་ཤིང་ཡོལ་བ།

ཡོལ་བ་ཅན། [མངོན]ཕྱོ་སྒྲན་ལ་ལ་བྱད།

ཡོལ་བ་འཐེན་པ། ① རས་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱེད་བློ་བཟང་བཀལ་བ། ② རས་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱེད་
ཡར་མར་རས་པར་ཚུར་འཐེན་ནས་ཁ་འབྱེད་སྤྱད་བྱེད་པ།
ཡོལ་ར། ཤིང་དང་རས་སོགས་ཀྱིས་བྱས་པའི་ཡོལ་བ། ཡོལ་ལ་ཡང་ཟེར།
ཡོལ་ལེ་བྱོད། གཡེལ་བ། གཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ།
ཡོས། ① བརྡོལ་པའི་འབྲུ། རས་ཡོས། བྱོ་ཡོས། སྒན་ཡོས། འབྲས་ཡོས། ཡོས་རྩོ་བ། ཡོས་འཐག་
པ། ཡོས་བཀྲ་བཅས་སོ། ② དེ་བོང་གི་མིང་དོད། ③ ལོ་འཁོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་བྲལ་ཞིག
མེ་མོ་ཡོས། ཡོས་ལོ་བ། ④ གཡལ་གྱི་ཁུར་པོའི་མིང་། གཡལ་ལ་ཡོས་བཀལ་ནས་རུ་བ་སྒྲོར་
འགོ་ལྟ་བུ། ལོ་ཚུང་ཡང་གཡལ་ལ་རྒྱབ་ཡོས་སྤྱར་བྱུབ་ཅིང་འདུག་ལྟ་བུ།
ཡོས་ཀྱི་དུས་ཚོད། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། རས་ལངས་ཡོས་ཀྱི་དུས་ཚོད་སྟེ། དུལ་གང་དེའི་
ཞོགས་པ་ཚུ་ཚོད་༠༥-༠༧་བར་ཀྱི་དུས་ཚོད་ལ་ཟེར།
ཡོས་བཀལ། བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་བྱ་ཆོག་གཡལ་ལ་དོ་བོ་བཀལ་བའི་ལས་བྱ་བའི་དོན།
ཡོས་དགུག་ ཡོས་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་
ཡོས་བཀྲ། མའི་ཆ་དང་ཀྱིས་ཁ་གས་པའི་འབྲུ་རིགས།
ཡོས་ཁུར། [ཡུལ་]ཤིང་གི་ལྷག་མས་བསྐྱས་པའི་ཡོས་ལྷགས་བགུས་རྒྱབ་པའི་སྒོད་ཅིག་
ཡོས་སྒྲེ། ཡོས་ལྷག་པའི་སྒྲེ་མོ།
ཡོས་འགོ། [ཡུལ་] ཚུ་འཁོར་ཀྱི་ཡོས་འགོ་པའི་ཁུང་བུའི་མིང་།
ཡོས་རྩོ། སྤྱི་དེ་ནང་དུ་ནས་སོགས་རྩོ་བ།
ཡོས་ཆང། རས་བརྡོལ་མ་ལ་ཆང་ཅི་བཏབ་སྟེ་བསྐྱལ་བའི་ཆང་།
ཡོས་ཐུག་ བྱོ་སོགས་བརྡོལ་ཏེ་བསྐྱོལ་བའི་ཐུག་པ།
ཡོས་བྲ། ① ཁྱིས་ཐུགས་དེ་བོང་། ② ལོ་རྟགས་དེ་བོང་།
ཡོས་ཁྲ། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། འབྲུང་ཅིས་ལྷགས་ཀྱི་དབྱིད་འབྱིང་བོ་འབྲུག་གི་ཁྲ་བ་སྟེ་བོད་
ཁྲ་གཉིས་པ་དང་། ཞིང་འབྲོག་ཀན་པོའི་ལྷགས་ཀྱི་དབྱར་ཐ་སྟེ་བོད་ཁྲ་བ་ལ་ཟེར།
ཡོས་ར། ཤིང་ལས་བརྡོལ་པའི་གཞིང་པ།

ཡོས་རལ། ལག་བསྐྱོར་རང་འཐག་ཏུ་བཏགས་པའི་ཅུ་པ་ཨྱོ་བོ་ཞིག
ཡོས་ལོ། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་དེ། ལོ་འཁོར་བ་ཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་རེ་བོང་ལ།
ཡོས་རལ། ཨྱོ་བོ་ཅུ་པ་བཏགས་པའི་ཡོས།

གལ་ག ① སྒོ་ཕྱགས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་མདོ་དབུས་མཐོ་སྒང་ཁོ་ནར་གནས་པའི་འོ་འཐུང་སྒོག་
ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་མངལ་སྒྲུལ་ཀྱི་ཡུན་ཚད་ཆེ་བ་དགྲུ་ཡིན། གཟུགས་བོང་ཆེ་ལ་གང་
ལྷག་སྒུབ་པ། ཤིང་ལྷགས་ཆེ་བ། སྤྱ་རིང་སྤང་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་རིང་ལ་ཅིད་པ་དང་། སྤང་
བ་ལ་འཁེལ་ཟེར། འཕྲོག་པའི་སྒྲེལ་འཕྲེན་ཀྱི་ཉེན་གཞི་གཙོ་བོ་ཡིན། མོ་རིགས་ལ་འབྲི་ཟེར།
དགུན་དུས་འཕྲོག་པའི་བཟང་ཆས་ཀྱི་ཤེལ་རྒྱ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། ② [མདོན་འོག་རྒྱང་།

གལ་ག་ཀོ་གལ་ག་གི་བགས་པ་ལ་ཀོ་བ་ཟེར། སྒོ་བ་སོགས་ཁྲག་སྟོང་དང་། ལྷུ་གེ་རྟོག་པ། ཀོ་བའི་
གདན་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་ཡིན།

གལ་ག་བཀལ་མཆོ། མཆོ་ཞིག་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་དཔལ་མགོན་རྫོང་གི་དབུས་ཁུལ་དུ་ཡོད།
གལ་ག་འཁྲབ་དགོན། མིང་གཞན་གལ་ག་འཁྲབ་རེ་བོ་མདངས་ལྡན་ཟེར། དགོན་པ་འདེབས་མཁན་
དང་འདེབས་ལོ་མ་གསལ། ཡི་དམ་འཛོག་བ་པ་མཆོག་དང་། ཆོས་སྟོང་ཕྱག་བཞེ་བ་ཡིན་
འདུག་པས་སྒུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན་ངེས། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ནག་ཁུ་ས་ཁུལ་
འབྲི་རུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གལ་ག་གྲུ། གལ་ག་ལོ་རྒྱུད་གི་སྤྱི་མིང་སྟེ། གལ་ག་སོ་གཉིས་དང་སོ་བཞི་སོ་དྲུག་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན།
གལ་ག་ཚོད། ① འཕྲོང་། ② གལ་ག་མ་དུལ་བ།

གལ་ག་སྒྲ། གལ་ག་ལ་བསྟན་རྒྱུ་འཁལ་སྒྲ། གལ་ག་སྒྲ་འཁོར་བཅས།

གལ་ག་གྲོད། ① གལ་ག་གི་གྲོད་པ་ལ་ཟེར། ② མི་ལྟོ་དན་བཟང་བཏུང་མང་པོ་བྱེད་མཁན་ལ་མིང་
དན་དུ་གལ་ག་གྲོད་ཟེར།

གལ་ག་སྒྲོ། གནག་ཕྱགས་གལ་ག་གི་སྒྲོ་བ་དང་། བྱིས་པའི་སྒྲོ་ཆད་ཅིག་གི་མིང་དང་གཉིས་ལ་
འཐུག་པས་སྐབས་ཐོབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

གལ་ག་གྲུ་བ། གལ་ག་གཏོང་དཀར་པོ།

གཡལ་རྒྱལ་ བོད་ལྗོངས་ཀྱི་འབྲོག་ཁུལ་ལམ་ས་གནས་འགའ་ཤས་སུ་བོད་ཀྱི་བྱ་མོང་མ་ཡིན་
པའི་གཡལ་རྒྱལ་འགན་བཟུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་རྒྱལ་ཁྲིམ་རྒྱལ་ལམ་དེས་གཏན་ཐོག་
གཡལ་ལ་ བཞེན་ནས་རྒྱལ་བ་དང་། གཙོ་བོ་རྒྱལ་པའི་མཁྱོགས་ཆོད་འགན་བཞིག་རེད། དེར་
སྐབས་བོད་ལྗོངས་རྒྱལ་ཅེ་རྫོང་དུ་དབྱར་དུས་ཀྱི་མདའ་མང་དུས་ཆེན་ལ་སྤྲོས་རྒྱལ་འཛིན་
ཀྱི་གཡལ་རྒྱལ་འགན་སྐྱར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་མཁན་གཡལ་ལ་རྒྱ་རྒྱ་དང་སྤྱི་རྒྱ་
སོགས་སྤྲས་ཡོད་པས་དམིགས་བསལ་ལྟར་མོ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།

གཡལ་མགོ་རྒྱང་ཚུལ། དེས་འགའ་ལུ་བ་ནས་འཆར་བའི་གཟའ་ཞིག་གི་མིང་། སྤྱ་གཅན་གྱིས་སྤྲུལ་
བར་གྲགས།

གཡལ་རྩ། ① གཡལ་གི་རྩ་མ། ② སྤོག་བཞེན་སྤྱང་བའི་གངས་གཡལ་གི་རྩ་མ།

གཡལ་ཚོ། གཡལ་གྱི་དང་དོན་གཅིག་

གཡལ་ཆད། གཡལ་ལ་ཁལ་བཀལ་ཉེ་ཐག་རིང་དུ་འབྲོ་སྐབས་གཡལ་དཀའ་ཆེ་ནས་ཐང་ཆད་དེ་
འབྲོ་མི་བྱུང་བར་གྱུར་བའི་དོན།

གཡལ་ཆད་ལ་ རྩ་བོ་དེ་གས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཁོ་རྒྱ་རྫོང་དུ་ཡོད་པའི་ལ་ཞིག་

གཡལ་རྩོལ། བ་གཡལ་དང་མ་རྩོལ་ལེ་ཡིན་པའི་བྲ་ལ་གཡལ་རྩོལ་ཐེད།

གཡལ་སྤྲག་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། སྤྲུལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྤང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། གཡལ་ཐེད།
གཅང་ཁུལ་གྱི་ས་གནས་སྤོད་གཡལ་སྤེ་ས་ཁུལ་ནས་ཐོན་པའི་ཐེར་མ།

གཡལ་ཐོད་ཁལ་བ། ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་བྱང་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།

གཡལ་སྤེ། གཅང་ཁུལ་གྱི་ས་གནས་གཡལ་སྤེ།

གཡལ་སྤེ་བཅ་ཆེན། གཡལ་སྤེ་བཅ་ཆེན་བཙུན་འགྲུས་དར་རྒྱས་ནི། གཅང་གཡལ་སྤེ་བྲེ་མ་ལུང་
གི་ཡུལ་དུ་ཡབ་དགོན་མཆོག་དབལ་དང་ཡུམ་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་བོད་རབ་བྱུང་ལྔ་
པའི་ས་མག་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོ་ལ་སྤྱི་བལྟམས། ཡུམ་གྱིས་གཅེས་པར་བསྐྱུངས་ནས་དགྲུང་ལོ་
ལྔ་པར་མེབས་པ་ན་ཆོས་ཁྱིམ་དུ། འབན་བོ་ཆོས་དབང་པའི་སྤྱན་སྐར་འན་སོང་སྤྱོད་པའི་

རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱན་གཅིག་ཤུས་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཐོས་པའི་ཐོག་མ་ཡིན།དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རྟོགས་
 རྒྱུ་རིན་སྟོན་པའི་མདུན་ནས་ཐོད་ཡིག་མ་ཟྱེ་ཀ་ཀ་སོགས་སྤྱོད་པའི་འགོ་ཚུགས།རྟོག་དཔྱད་པ་
 དང་བཅོམ་གྱི་མདུན་དུ་ཐོད་ཡིག་སྟོར་སྟེབ་དང་འཇམ་དཔལ་མཆོན་བརྟེན།འཇམ་དབྱངས་
 བསྟོད་པ།གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅུ་སོགས་སྤྱངས་པར་མ་ཟད།འདུལ་མཛོད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་ཅི་
 རིགས་ཤིག་ཐོས་ཤམ་ཁ་ཆེན་ཆེན་འོད་འབྱུང་གི་སྤྱན་སྤར།ཁ་ཆེན་རིན་འབྱུང་གིས་ལས་སྟོབ་དང་
 ལུང་གིག་པས་གསང་སྟོན།དེ་མིན་དགེ་འདུན་གྲངས་ཚད་དཔུས་སུ་བསྟེན་པར་རྟོགས་པ་དགེ་
 སྟོང་གི་སྟོམ་པ་ལེགས་པར་མཛོམ་ཏེ་བསྐྱར་བྱ་མཐའ་དག་མིག་འབྱས་ལྟར་བསྐྱངས།མཁའ་
 ཆེན་དེ་ཉིད་ཀྱི་མདུན་མི་གཡོ་བ་དཀར་པོའི་སྐྱབ་ཐབས་དང་འདུལ་པའི་སྟོར་བཙས་ཟབ་ཆོས་
 མང་པོ་ཤུས་ཀའན་ཡང་བྲག་ཅུ་ཚུལ་རིན་དང་།ཐུགས་པ་རྒྱལ་མཆོན།རྟོག་དཔྱད་གཞིར་ཆུལ་
 སོགས་དགེ་པའི་བཤེས་གཉེན་བཅུ་ལྷག་འགར་བསྟེན་ནས་མངོན་པ་ཤོད་འོག་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་པའི་སྟོང་འཇུག་པར་བྱུང་དུ་མའི་བསྟན་བཙས་སོགས་མདོའི་སྟོར་མང་པོ་གསན་
 ཅིང་།གསང་སྤྱགས་སྟོར་ཡང་བྱིན་རྒྱབས་འཕོ་བ། མཁའ་འཕྲོ་རྟེན་བཅུད་ལེན། ལུ་རུ་རྟ་
 མཁྱེན་དབང་བསྐྱར་སོགས་དབང་ལུང་ཁྱིད་མཐའ་ཡས་པ་ཤུས། ལྷན་པར་དུ་ཀམ་པ་གསུམ་
 པར་རང་བྱུང་རྟོ་རྟེན་ཁོང་གི་རྒྱ་མ་གཅོད་པོ་ཡིན་ཞིང་། རྟོ་རྟེན་བྱུང་རྟོ་རྟེན་པ་སྟོན་དཔྱད་པ་
 གིས་བརྒྱན་པ་ཆོགས་བཙད་ཤིན་ཏུ་སྟན་པ་དང་རང་བྱུང་རྟོ་རྟེན་སྐྱབ་ཐབས་དངོས་བྱུང་རྒྱ་
 མཆོ་ཞེས་པ་བཙམས། ཁོང་གི་སྤྱན་སྤར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཟབ་ཆོས་རྒྱལ་བརྒྱ་མཆོ། སྤག་
 མོ་བདེ་མཆོག་དང་རྟོ་རྟེན་འཇིགས་བྱེད། རྟོ་རྟེན་རྒྱག་དང་ལྷག་ཆེན་སྤྱན་ཅིག་སྟེས་སྟོར་
 སོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཁྱིད་ཆ་ཚད་ཤུས་ཤིང་རྒྱ་མའི་སྤྱགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བྱམ་པ་གང་བྱེད་ཆུལ་
 གྱིས་མཛོས། ད་དུང་བདད་དོན་རྣམ་ལྟོང་མའི་ཆོས་སྟོར་དང་། རྣམ་ལྟོང་མའི་མདུན་ས་སྤྱོད་པའི་
 ཆོས་སྟོར། རྒྱ་སྟོམ་རི་པའི་མདུན་གཅོད་ཀྱི་སྟོར་བཙས་ཤུས་པར་མ་ཆད། དཔྱད་ན་མཛོན་
 བོར་ཐེབས་སྐྱབས་ཀྱང་བྱུང་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་ཆོས་གསན་པའི་ཆེད་དུ་ཐོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་
 རྣམ་རྒྱལ་དང་རྟོ་རྟེན་བཟང་གསལ་པ་བཙས་ལའང་ཆོས་འབྲེལ་འགའ་གསན། མདོར་ན་དེ་དུས་
 ཀྱི་ཐོད་ན་མཁས་དབང་མཆེམས་དགའི་ཞབས་པད་བསྟེན་ཏེ་སྟན་པ། གཤེད་པ་ ཆད་མ།

ཅེས་དང་སྐྱ་བཅས་རིག་གནས་ཀྱི་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་མཁས་པའི་ཡང་ཅེར་སོན།
 དབྱས་གཙང་ཁམས་ཀྱི་ཏུ་མཁས་པའི་གྲགས་པས་ཁྲབ། སྤྱིར་ཁོང་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱིའི་རིང་
 ལུགས་འཛིན་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཉམས་ལེན་ནི་གཙོ་བོར་བཀའ་བརྒྱན་དང་རྟེན་མ་ལ་ལུགས་
 ཆེར་མཛད་པ་དང་། སྐྱ་ཆེ་ཉིལ་ཤོར་འཆད་ཉན་ཉམས་ལེན་ཁོན་ས་དུས་འདའ་བར་མཛད་དེ་
 དབྱས་གཙང་གི་གནས་ཆེན་དཔལ་བསམ་ཡས་དང་། གསང་ཕྱ་སོགས་སུ་བྱོན་མྱོང་བ་མ་
 གཏོགས་དེ་མིན་ཐག་རིང་ལ་མ་ཐེབས་པར་མཛོན། སྤྱས་དེར་རྫོགས་ཆེན་པ་སྐོང་ཆེན་རབ་
 འབྱམས། རྫོན་པ་དོལ་པོ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན། ཁོ་ཕྱ་བ་བྱ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། དགེ་ལྷན་
 པའི་སློལ་གཏོད་པ་པོ་ཅོང་ཁ་བ་སློ་བཟང་གྲགས་པ། བོ་དོང་པ་བློགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་
 གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་མཁས་དབང་སྟོན་གྲགས་ཅན་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་། ཁོང་ནི་མཁས་པ་དེ་དག་
 གི་དབྱས་སུ་གྲགས་ཅན་ཡིན་ཡང་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཁོན་མཛད་པ་རེད། དེའི་ཕྱིར་གསུང་
 འབྱམས་དུ་གྲུབ་མཐའི་རྩོད་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གཏན་ནས་འཁོད་མེད་ཅིང་། གོང་གསལ་
 མཁས་དབང་པལ་ཆེ་པའི་མདུན་ནས་ཆོས་འབྲུལ་ཁྱུ་ཡོད་པར་བལྟས་ན་གྲུབ་མཐའ་རིས་
 མེད་ལ་དག་སྦྱང་མཛད་མཁན་ཞིག་ལས་བློགས་རིས་ཅན་རྩོད་ཉོག་གི་སྟུག་གིས་ཉི་མ་འཁྲུལ་
 ཐབས་མཛད་མཁན་གཏན་ནས་མིན་པར་གསལ་ལོ། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་རྩ་སོན་པ་རབ་བྱུང་
 གྲག་པའི་ས་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༩ལོ་ལ་སྐྱ་གཤེགས། ཁོང་གི་གསུང་ནི། རྣམ་ཐར་དང་། ཞལ་
 གདམས། སྟོན་དག་གི་ལམ་ནས་བྲངས་པའི་བསྟོད་པ་སྦྱ་ཆོགས། ཆབ་ཤོག་སྤྱབ་ཐབས། བསྟོ་
 སྟོན་སོགས་ཆོས་ཆོད་ཆེག་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ལྷག་ཡོད་པའི་པོ་ཏི་དབྱ་མེད་མེས་མ་ཆེ་ལེགས་
 ཤིག་མི་རིགས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་ཡོད་ཅིང་ཆོས་ཆོད་ཆང་མ་ཆོག་ཅུང་ལ་དོན་
 གསལ་བ། སྟོན་ཆ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། བརྟེན་དང་མཛོན་བརྟེན་ཡོངས་གྲགས་མིན་པ་ཅུང་
 བ། སུས་བལྟས་ཀྱང་གོ་སླ་བ་ཤིསྟག་གོ།

གཡག་སྤེ་རམ་པ་བ། གཙང་རོང་ཁུལ་གཡག་སྤེར་ཡོད་པའི་མི་ཆང་སྟོབས་འབྱོར་ཆེ་བ་ཞིག་རྗེས་
 སུ་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་སུ་བྱུང་བ། དེ་སྟོན་ལྷ་ས་གོང་ཁྱེར་གྱི་སྟོན་སྟུགས་སྒྲོར་
 ལམ་འགྲམ་དུ་རམ་པ་ཞེས་པའི་ཁང་པ་ཡང་ཡོད་པ་དེའོ།

གཡག་པ། གཡག་འཆོ་རྩེ་བྱང་མཁན་གྱི་མི།

གཡག་ཕྱག་སངས་རྒྱས་དབལ། རབ་བྱུང་བྱག་པའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༥༠ལོར་ས་སྤྱི་འབྲང་
བར་སྤྱི་འབྲངས། བྱང་ཆུབ་རིན་ཆེན་གྱི་ཉི་གནས་གཡག་ཡུ་ཞེས་པའི་སྤྱས་སུ་རོས་སྤངས་
བས་ན་གཡག་ཕྱག་ཅེས་གྲགས། ཐོག་མར་དབལ་ལྷན་ས་སྤྱི་དང་ཅེད་ཐང་སོགས་སུ་གསན་
སྤྱོད་མཛད། དེ་ནས་ས་སྤྱིའི་མཁས་དབང་བཙུན་འབྲས་དབལ་གཙོ་བོར་བསྟེན་ནས་མདོ་ལ་
སྤྱངས་ཤིང་། བོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་གསུང་ངག་སོགས་གསན། བྱེད་ལ་གྱི་སྟོབ་མ་ཉ་བཙུན་
གཉིས། ཉ་བཙུན་གཉིས་ཀྱི་སྟོབ་མ་གཡག་གཞོན་ནམ་གཉིས་ཞེས་བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་
དམ་བར་འབྱུང། དབྱས་གཙང་གི་མཁས་བྱུང་གོང་མའི་བསྟེན་གནས་སོ་སོར་སྟོབ་མ་འདུས་ཉི་
འཆད་ཉན་བསྤྱངས། རྒྱན་འཛིན་མཁས་པ་རོང་སྟོན་སྤྱི་བའི་སེང་གེ་དང་། རེད་མདའ་བ་ཆེན་
པོ། གཞོན་ལུ་རྒྱལ་མཆོག་སོགས་བསམ་གྱི་མི་བྱུང་བ་ཞིག་བྱོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་
ཉ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༧༧ལོར་གཤེགས་པར་གྲགས།

གཡག་ཟེ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་ ༤༥༧ལོར་སེ་རེའི་སྤྱི་མ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
མཆོ་བཀྲ་བ། བྱུང་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་སྤེ་དགེ་
རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡག་ཡུ་པོ། རྩ་ཚེ་མེད་པའི་གཡག་

གཡག་ར་ནག་སྤྱང། རབ་བྱུང་བྱག་པ་སྤྱི་ལོ་ ༤༧༧ལོར་བྱག་བཀྲ་བ། བྱུང་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མགོ་ལོག་གཅིག་སྤྱི་ལོ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡག་རྒྱ། གཡག་གི་རྩ་ཚོ།

གཡག་རྒྱ་དག་ཆོས། གཡག་རྒྱ་གཡོན་མ་ཞིག་གི་ནང་དུ་མནན་གཏད་ཀྱི་རྩ་རྒྱམས་བཅུག་སྟེ་
དག་པོར་མནན་གཏད་བྱེད་པའི་དག་པོའི་ལས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོ་ག་ཞིག་

གཡག་རོག་ཞོལ་ཆེན། སྤྱི་ཅིང་རིང་པོ་ཞོལ་ལེར་ཡོད་པའི་གཡག་ནག་པོ་ལོག་ཅག་ནམ་ཁྲུ་པ།

གཡག་རོང་གཉིས། ས་སྤྱི་པའི་མདོ་སྟོགས་ཀྱི་བསྟན་འཛིན་གཡག་ཕྱག་སངས་རྒྱས་དབལ་དང་།
རོང་སྟོན་ཤེས་བྱ་ཀུན་གཟིགས་གཉིས།

གཡག་ལ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྡོངས་ཀྱི་ཁང་དམར་རྫོང་གི་སྟོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

གཡག་ལག་ཕྱོགས་འགོ་སྐབས་གཡག་པ་མི་གཅིག་གིས་བདག་བརྩུང་བྱེད་རྒྱུ་ལྟོགས་ལྟགས་ཉི་
ཤུ་ཐམས་པ།

གཡག་རྒྱ། གཡག་གི་རྩ་ཅོ།

གཡག་ཤ། གཡག་བསད་པའི་ཤ། འགོག་པའི་བཟའ་ཆས་ཅོ་པོ་ཞིག

གཡག་ཤད། འོ་གསུམ་ལོན་པའི་གཡག་ལུང་པ་ཕུ་ཐུང་གི་ཆད་ཅམ་ལ། ཨ་བྲག་ཡག་ཤད་ཅམ་གྱི་ཆད།

གཡག་ཤི་འགོང་ཆད། ལྷ་ཚུགས་མཐར་སྐྱེལ་བྱས་པའི་དཔེ།

གཡག་ཤུག་སྤོང་པོ་ཐུང་ཞིང་ཆེར་མ་ཅན་གྱི་ཤུག་པ།

གཡག་བཤལ། གཡག་བསད་པའི་དོན། བོད་སྐད་ཡོངས་གྲགས་གཡག་བཤར་ཟེར་བ་ལས་གཡག་
བསད་ཟེར་སྟོལ་མེད།

གཡག་བཤས། དགུན་དུས་བཟའ་ཆས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཤར་རྒྱུ་ལྟོགས་ལ་གཡག་བཤས་ཟེར།

གཡག་ཨ་ཡུ། རྩ་ཅོ་མེད་པའི་གཡག

གཡང་། ① དཔལ་འགྱུར་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཕུའམ། བཅུད་དམ། བསོད་ནམས། གཡང་
འགྲུགས་པ། གཡང་ཤོར་བ། གཡང་བཀུག་སྟེ་ཁྱུག་པ། གཡང་འབོད་ཆོ་ག་གཡང་སྐྱབ་པ། ཁ་
སྟོང་པའི་གཡང་འབོད། ལག་སྟོང་པའི་བྲག་རྒྱ། ② གྲོག་རོང་གཟར་པོ་སོགས་ལྟར་ཉེན་ཆེ་བ་
ཡོད་ས། ཉེས་ཅན་གཡང་སྐྱར། མིག་ལྟན་གཡང་མཆོང་།

གཡང་སྐར་གཉིས། དཔྱིད་ཚུགས་དང་སྟོན་ཚུགས་རྩེས་ཀྱི་ས་པོ་ལྷ་པའི་ཉིན་ཉེ། ཞིང་པར་འདེབས་
དང་སྟོན་ཐོག་རྒྱར་སྤྱད་ཀྱི་ཉིན་འབྲེལ་སྟེག་པའི་ཉིན།

གཡང་སྐྱར། གནའ་པོའི་ཁྲིམས་གཅོད་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། མི་གསོན་པོ་གཡང་ས་ནས་གཡུགས་པ།

གཡང་དཀར། ① [མངོན་]ལུག ② ལུག་གི་ཆིག་རྒྱན་སྟེ། ལྷན་དག་གི་སྐབས་སུ་གཡང་དཀར་ལུག་
དང་ལུག་གཡང་དཀར་གང་བདེ་སྦྱར་ཆོག

གཡང་ཁ། ① གཡང་གཟར་པོའི་མཐའ། ② གཡང་སྐམ་གྱི་ཁ། གཡང་ཁ་བསྐམས་པ། ③ བསོད་
ནམས་སམ་བཅུད་ཀྱི་ཆད།

གཡང་ཁང་། གཡང་སྐབ་བྱེད་པའི་ཁང་པའམ་གཡང་སྐམ་འཇུག་པའི་ཁང་པ།

གཡང་ཁུག ① གཡང་བཀྱག་ནས་ཁུག་པ་སྟེ་བསོད་ནམས་སམ་བརྟུང་འཕེལ་བ། ② གཡང་རྩས་
ལྷག་པའི་ཁུག་མ།

གཡང་ཁེའུ། རྒྱ་ནག་སྐད་ཀྱི་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་གཡང་འི་མིང་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན།
ལུག་ཆེལ་ཞེས་འགྱུར་ཏེ། སློབ་དཔོན་རྒྱ་ཆེན་ཀ་རས་མཛད་པའི་རིན་ཆེན་བརྟག་ཐབས་པད་
དཀར་རྩལ་པོ་ལས། དཀར་པོ་ཤས་ཆེར་གཡང་ཁེའུ་ཞེས་འདོད་དེ། དེ་ཉིད་བསྐྱར་ན་ལུག་གི་
ཆེལ་བྱར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

གཡང་མཁར་མོ། རིན་སྐྱེད་སྐྱེད་པའི་ཡོད་པའི་བྱ་འདུལ་འཛིན་གྱི་འཁྲུངས་ལུས་གཡང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།
གཡང་ཀན། ① གཡང་མ་ཉམས་པའི་ཀན་པོ། ཁའོ་ཞིང་བཀ་ཤིས་པའི་མིང་དོན། ② ལུས་སྐད་དུ་
བཀ་འཛིན་ཆེ་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

གཡང་སྐམ། གཡང་འབོད་སྒྲ་མས་གཡང་འགྲགས་བཏོན་ནས་གཡང་རྩས་རྣམས་སྐམ་ནང་དུ་རྒྱས་
བཏབ་སྟེ་རྒྱ་ཁོར་འཕེལ་ཐབས་བྱེད་པར་དམིགས་ནས་ཡར་རྟེན་མཆོད་པའི་གནས་སུ་བཞག་
པའི་སྐམ་ཞིག

གཡང་ཁྲོད་རལ་བ། [ལུལ་]བསོད་ནམས་ཅན་གྱི་མི་ཀན་ཤི་བ།

གཡང་སྒྲོམ། གཡང་སྐམ་དང་འབྲ།

གཡང་འགྲགས། ཟས་ཁོར་ལོངས་སྒྲོད་འགྲགས་བྱེད་གྱི་ཆོ་ག་ཞིག

གཡང་འཁོས། བེའུ་རྩེད་བཏགས་བྱེད་གྱི་ཡོ་བྱད་ཞིག

གཡང་ཆགས་པ། ལུན་སུམ་ཆོགས་པའི་བརྟུང་དང་ལྡན་པ། གཡང་ཆགས་པ་རྒྱ་མཆོད་ཁོར་བྱ་འབྲ།

གཡང་མཆོངས། མིག་ལྡན་གཡང་མཆོངས་ཞེས་ཤེས་བཞིན་དུ་ལས་ངན་པའི་རིགས་ལ་འཇུག་པ།

གཡང་འི། ① རྫོང་རིགས་རིན་པོ་ཆའི་གས་ཤིག གཡང་འི་དཀར་པོ། གཡང་འི་སྒྲོ་རྒྱུ། གཡང་འི་
སྒྲོན་པོ། གཡང་འི་ལྗང་གྲ། གཡང་འི་ནག་པོ། གཡང་འི་ཡག་པོ། གཡང་འི་དཀར་ཡོལ། ས་
མག་རིལ་པོ་ལས། གཡང་འི་དུམ་བྱ་དགའ། ② ལུག་གི་ཚུལ་བྱ་ཡང་ཟེར། སྐྱན་རིགས་ཤིག
རྒྱས་པས་གཟའ་ནད་དང་། ཅད་དཀར་གྱི་ནད་ལ་པན།

གཡང་རྟེན། ལུན་ཆོགས་སམ་བསོད་ནམས་ཀྱི་བརྟུང་འཁོར་སའི་རྩས། རྒྱལ་པོ། མི་ཆེན། ལྷ་
དཔོན་སོགས་མི་བསོད་ནམས་དང་དབང་ཐང་ཅན་གྱི་ལག་ནས་བྱུང་བའི་རྒྱ་རྩས།

གཡང་བྱ། གཡང་ཉིའི་འབྲི་སྒོལ་གཞན་ཞིག

གཡང་དར། ① གཡང་མདར་གདགས་བྱའི་ཁ་བཏགས། གཡང་དར་ཁ་བཏགས། ② གཡང་རྩས་
ཀྱི་གོར་དར།

གཡང་འབྲ། ལུང་ཟད་ལེགས་པོའི་དོན་སྟེ། ལས་ཀ་གཡང་འབྲ་ཐོན། ཆོང་བ་དེས་ཆོང་གཡང་འབྲ་
ཐོག་འགྱུ། མི་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་གཡང་འབྲ་འགྱུ། ཞིང་ནང་ལོ་རྟོག་གཡང་འབྲ་སྟེ་འགྱུ་ལྟ་བུ། ལྟ་
སའི་ཡུལ་སྐད་ཨོ་བ་ཙམ་འདུག་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག

གཡང་མདའ། གཡང་རྩས་ཀྱི་མདའ།

གཡང་བུམ། ① ས་བརྟུང་བུམ་པ། ② གཡང་རྩས་འཇུག་སྟོད་དམ། འོར་གཡང་བསྐྱབས་ཏེ་རྒྱ་
བསྐྱམས་ཐེན་པའི་བུམ་པ།

གཡང་ལྷ། ལུས་ལ་མི་གཞོད་པའི་སྟེའི་ལྷ་པ།

གཡང་བྲ། གཡང་རྩས་ཀྱི་བྲ།

གཡང་མོ། གཡང་དཀར་དང་དོན་གཅིག

གཡང་ཅེ། གཡང་གི་ཅེ་མོ་སྟེ་ཉ་ཅང་ཡག་པོ། གཡང་ཅེའི་སྐྱང་ལ་ཡས་སྟོན།

གཡང་རྩས། དེན་པོ་ཆེའི་རིགས་དང་འབྲུ་སྟེ་སོགས་གཡང་རྩས་སྦྱིའི་མིང་། ཞིབ་བ་ལྟ་མོ་དབལ་
ཆེན་མའི་གཡང་སྐྱབས་ཆོག་ལས་གསལ།

གཡང་གཞི། ① གཡང་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོག་གཏོང་སྐྱབས་མཆོད་ཁྱིའི་ཐོག་ཏུ་གཏོང་ཡས་ཀྱི་གོས་ཆེན་
སོགས་རས་གཞིའི་རིགས་ཀྱི་མིང་། ② སོག་ཆགས་ཀྱི་མགོ་སྐྱག་གི་པགས་བ་ཆ་ཆང་ཡོད་
པའི་པགས་གདན། ③ གསར་སྐྱགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་མི་སྐྱགས་སྐྱབས་བལུས་ཆ་ཆང་གི་མིང་།

གཡང་བཞག་གཡང་ག་དང་འབྲ།

གཡང་ཟ་བ། འཛིགས་སྤང་སྟེ་བ། ཉེན་ཁའི་གནས་དང་འཕྲད་དུས་གཡང་ཟ་བའི་རྣམ་པ་མི་སྟོན་པ།

གཡང་གཟའ། གཟའ་སྟེན་པ།

[illegible]

གཡམ་བ། གསེང་གཡམ་བ། མདའ་གཡམ་བ། གཡམ་བ་སྟེང་། ③ འགྲུལ་བསྐྱོད་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། ལྷ་གྲུ་
རྣམས་ཐལ་བའི་ནང་དུ་གཡམ་བ་ནས་གོས་བཅོག་པར་བྱས་འདུག འབྲུ་བོད་དོལ་རྣམས་འདས་
ཐེབ་ཀྱི་ཁྱོད་དུ་གཡམ་བ་ཅིང་འདུག་ལྟ་བུ། དར་སོགས་གཡུག་ནས་འགྲུགས་པའི་དོན། དཀར་
དཀར་གཡམ་བ་ཀྱིས་སྒྲུན་འབྲེན་ན་ལྟ་བུལ།

གཡམ་བ་ཁུལ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་sector ཟེར།

གཡམ་བ་ཁུལ་ཆག་ གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་bad sectoring ཟེར།

གཡམ་བ་འཁོར། བྱ་གཡམ་བ་འོག་གི་བར་བྲམས། མོ་བྲང་མོ་ཏ་ལའི་ཐོག་ཅིའི་གཡམ་བ་འཁོར་ན་ལྟེ་བས་
བྲིས་མང་པོ་བྲིས་འདུག

གཡམ་བ་དར། ① གཡོ་བ་པའི་མ་འོངས་པ། ② [ཡུལ]འབྲུ་སོགས་འབྲུག་སྟེ་རུག་རུག་བཟོ་བྱེད་ཅིག
གཡམ་བ་མོ། འདི་རུ་འོག་ཅེས་པའི་བརྟག་ཏོང་པའི་དར་ཆ་དང་ལག་པ་སོགས། ཁྱོད་ལ་གཡམ་བ་མོ་
འདེབས་མི་རེད། ཆགས་སྒྲོ་རིན་ཀྱིས་ཉོ་མི་རེད།

གཡམ་བ་གཡུག་ ① གཡམ་བ་མོ་གཡམ་བ་ཅིང་གཡུག་པ། ལག་པས་མེ་ཏོག་གི་རྩུན་པོ་བཟུང་ནས་གཡམ་བ་
གཡུག་རྒྱབ་པ། ② རྩུར་འོག་ཅེས་པའི་ལག་བརྟ།

གཡམ་བ་གཡོ་བ། གཡམ་བ་མོ་གཡོ་བ་རྩུལ།

གཡམ་བས། སྦྱིབས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་གཡམ་བ་ཀྱི་འབྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག

གཡམ་བས་རྩུང་། མཐོང་རྩུང་ངམ་སྤང་རྩུང་སྟེ། ལྷ་སའི་པལ་སྤྱང།

གཡམ་བས་པ། གཡོ་བ་པའི་འདས་པ།

གཡམ་མ། ཞར་རམ་ཞོར་རམ་རྩེས། གཞན་ཀྱི་གཡམ་ལ་རྒྱག་པ། ཆོག་གི་གཡམ་ལ་རྒྱག་པ། ཆོག་
གི་གཡམ་ལ་མི་རྒྱག་པར་དབྱེད་པར་བྱ།

གཡམ་རྒྱག་ མ་ཏྲག་པ་རང་ག་དུ་རྒྱག་པ།

གཡམ་པ། རང་བཞིན་ཀྱིས་ཆགས་པའི་རྟོལ་བ། གཡམ་སྒྲོམ། རྟོ་གཡམ་པའི་སྟེང་ལ་མ་ཉི་བཞོས་པ།

གཡམས་བྱ་ཆེན་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱ་བ་མཐའ་ཐོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱི་དཔེ་སྟོན་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤེད་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡམས་ ① འི་མ་སྟེ། ལྷགས་ཐངས་སོགས་ཀྱི་དོས་ལ་ཆགས་པའི་ནག་ཤོག་དཀར་གཡམས་གཡམས་
བརྒྱབ་པ། གཡམས་ཆགས་པ། གཡམས་ལང་པ། ཏུ་ཡང་གི་གཡམས་བསངས་པ། ལྷགས་གཡམས་སྟོན།
ཐངས་གཡམས་དུག་ནས་མཁའ་གཡམས་དག ② བག་གས་ཞད། འཁོར་གཡོག་གི་གཡམས་འི་བོ་ག་མི་
དན་བྱལ་པོར་བསྐྱོས་ན་སྟེ་འུའི་གཡམས་ཆས་པ་སོག་པའི་གཡམས་བྱུང་པ། གནས་དྲངས་སོ་ཡོང་
གཡམས་འདུག་ཐན་པ་གཏང་གཡམས་གསལ་པོ་ཤར་པ། འཆི་འགོ་བའི་གཡམས་ ③ རྩ་འི་མིང་།
གཡམས་སྟེད། ལྷགས་རིགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་སྟེད་དུ་བསྐྱས་པའི་སྐྱམ་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཁོ་ཐངས་ལ་གཡམས་སྟེད་
བཏང་ཞེས་པ།

གཡམས་ཀྱི། སྟོ་སྟོན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་སྟོད་མཁེས་རྒྱས་པ་ཞི།
མཁེས་ནད་ཀྱི་དུ་སྐྱུག་པ་དང་། ལུར་དུ་བཤལ་བ་སོགས་བྱེད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁྲག་
དར་ཡ་ཀན་དང་། གངས་ཀྱི་ལྟ་མོ། རྒྱལ་པོ་ཆོ་བསེལ། དར་ཡ་ཀན། བདུད་རྩི་རབ་བསེལ།
གཡམས་བཅུད་བཅས་སོ།

གཡམས་ཀྱི་མ། མཁེས་ཆད་སེལ་པའི་སྟོ་སྟོན་ཞིག

གཡམས་ཀྱི་མོ། ཁ་མཐོའི་བྱང་ལྟས་ཀྱི་རྩ་དང་རྩོག་སེལ་ཏུ་འབྱུངས་ཤིང་། ཅ་བ་སྤལ་ཞིབ་པ་རྒྱས་
ཐན་ཅན། སྤལ་ཞིང་མཉེན་ལ་སྟེ་བའི་དར་པ་ལྡང་དཀར་རྒྱན་པོར་སྟེ་བའི་དོས་ལོ་མ་ལྡང་སྟུག་
དང་ལྡང་སེར་ཅི་རིགས་རྒྱུད་དུ་མཐུག་ཅིང་འཇས་ལ་འོད་དང་ལྡན་པ། མཐར་ཉག་རྒྱུད་ཅན་
སྟོགས་གསུམ་ནས་རེས་མོས་སྟེ་བསངས་པའི་རྩེར་མེ་རྟོག་བཞད་པ་ལྟ་བུའི་དབྱིབས་སུ་བྱུབ་
པ། མེ་རྟོག་སེར་པོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱུད་པ། འདབ་མ་ཐུང་ལ་མཐུག་པ་བཞི་རེ་ཅན། རོ་ཤིན་ཏུ་ཁ་བ་
འདི་ལ་མེ་རྟོག་གི་ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་རིགས་ལྟ་ཡོད་པར། ཐན་དུ་སྐྱར་བྱེད་ལོ་མ་སྟེ། ཆ་བ་
པ་~ཤར་བརྟུས་ནས་སྟོ་ཆོལ་དམའ་པའ་དང་བསེལ་སྐྱམ་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་
བསེལ། ལུས་པས་མཁེས་ཆད་སེལ་ཞིང་མཁེས་པ་རྒྱས་པ་ཞི་བ་དང་། ལུར་དུ་སྟོང་ཞིང་ཡང་
ན་སྐྱུགས་པར་བྱེད། འདི་མཁེས་པའི་སྟོན་མཆོག་རྒྱ་མེད་ཡིན།

གཡལ་ཁོད། རྫོག་ཡམས་ཡོད་པའི་རིའི་ཁོད། གཡལ་ཁོད་དང་གངས་ཁོད་འགྲིམས།

གཡལ་མཁའ་བ། ཟ་འབྲུག་གི་ནད་ལ་ཕྱར་ཕྱར་བཏང་ནས་མཁའ་གསལ་པོ་ཆགས་པ།

གཡལ་གྲོ། ཨ་བེ་ཏཱ་ཡི་མིང་གཞན་ཞིག

གཡལ་སྒྲོག ① རེག་ནས་གདམོ་སྒྲོང་བ་དང་གཤམ་སྒྲོག་པ། ② གཡལ་རིའི་ལས་སྒྲེས་པའི་སྒྲོག་པ།

གཡལ་བརྒྱབ་པ། ཟངས་ཀྱི་ལོགས་སུ་དྲེག་སྒྲོན་པོ་ཆགས་པ་དང་། ལྷགས་ཀྱི་ལོགས་སུ་དྲེག་

དམར་པོ་ཆགས་པ་ལ་བཅད་ཞེས་སོ་སོར་དབྱེ་དགོས་ཀྱང་། གཡལ་ཞེས་ལྷགས་རིགས་སྤྱིའི་

དྲེག་གི་སྤྱི་མིང་ལའང་གོ་དཔེར་ན། ལྷགས་གཡལ་སྒྲོན།

གཡལ་རྒྱ། ① གཡལ་རིའི་ལས་འབབ་པའི་རྒྱ། ② འདོད་པའི་ཆགས་པ་རྒྱས་ཏེ་མཚན་མའི་ཁར་རྒྱ་

ལངས་པ། འདོད་ཆགས་འཁྲུགས་ཆེ་འདོམས་ནས་གཡལ་རྒྱ་ཁོལ།

གཡལ་དག་པ། ① ཟངས་ལྷགས་སོགས་ཀྱི་གཡལ་དག་པ། ② སྒོ་ཕྱར་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱེད་དག་པ།

③ ཏམ་མཁའ་ལ་དུ་བ་དང་སྒྲིན་བ་ཐལ་བ་སོགས་མེད་པ།

གཡལ་དང་སྤང་གི་མཚམས། གཡལ་རི་དང་སྤང་རིའི་མཚམས་ཞེས་པའི་དོན། བོད་རིགས་ཀྱིས་

ས་གཤིས་རོ་བོའི་ནམ་གངས་འབྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་སྤབས་བདེ་བ་ཞིག་སྟེ། རི་ལ་རྩ་རི།

གཡལ་རི། སྤང་རི། ཉགས་རི། བྲག་རི། གངས་རི་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད། མགུར་མཁའ་ཤས་

ནང་ལ་ཆིག་སྒྲོར་སྒྲན་པ་འདི་སྟར། བཏུང་བ་འབབ་རྒྱ་བསེལ་མ་དེ། ། འབད་ཅིང་རྩེ་བ་མི་

དགོས་པར། གཡལ་སྤང་མཚམས་ནས་རང་རྩོལ་བྱུང་། སོས་འཐུང་སྒྲོམ་པའི་གཏུང་བ་སེལ།

ཞེས་དང་ཡང་། ལྷ་བྱ་གོང་མོ་ཡིད་འོང་གིས། ། གཡལ་སྤང་ཁོད་ནས་རྩ་རྒྱང་བཅལ། རྒྱན་དུ་

གངས་གཡལའི་མཚམས་ན་བསྟར། ཅ་ཕུན་ཁོད་ན་སྒྲོན་སྟན་བསྟར། ། ཞེས་སོ།

གཡལ་དུག ཟངས་གཡལ་སོགས་ལས་བྱུང་པའི་དུག

གཡལ་རྫོ། རི་ལ་གངས་རི། གཡལ་རི། རྩ་རི་སོགས་ཡོད་པ་རྫོག་ཡམས་ཡོད་པའི་རི་ལ་གཡལ་རི་དང་

རང་བྱུབ་ཀྱི་རྫོག་ཡམས་ལ་གཡལ་རྫོ་ཟེར།

གཡལ་དྲངས་པ། ཏམ་མཁའ་གཡལ་དྲངས་པ་ཞེས་གནས་གཤེར་བ།

གཡལ་ནད། ① གཡལ་ན་པའམ་ཟ་འབྲུག་གི་ནད། ② ཟངས་གཡལ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་མོ་ནད།

གཡལ་སྤང་། གཡལ་རི་དང་སྤང་རི། གཡལ་སྤང་ལ་གནས་པའི་རི་དྲགས།
གཡལ་པག་འགལ་བ། གཡལ་བཟང་པ་ནི་སྤར་རྒྱལ་བྱ་བྱ་ལ་བྱའི་དུས་སུ་པག་མོ་བྱ་པའི་སྤོང་སྤོར་
ལ་གཏོགས་ཀྱང་། རེས་སུ་གཡལ་བཟང་པ་པག་བྱའི་བཞོད་ལོག་ཏུ་མི་སྤོང་པར། མོན་ལུག་
མགོ་སྤེང་ཚུན་ཆད་གཡལ་བཟང་པས་བདག་ཏུ་བཟུང་བར་ཁྱི་དཔོན་དོན་རྩེ་དཔལ་གྱི་སྐབས།
དཔོན་ཀླན་ཨ་པོ་དང་། དཔོན་གཞོན་ཚུལ་གྱིས་འགོ་ཁྲིད་པའི་པག་བྱའི་དཔལ་དབྱང་གིས་
མོན་ལུག་མགོ་སྤེང་ཚུན་ཞི་འཇགས་གཏོང་དགོས་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་གཡལ་པག་གཉིས་
འགལ་བར་བྱུང་། བར་སྐབས་སུ་པག་མོ་བྱ་པའི་ཁྱི་དཔོན་མང་པོ་ཞིག་ནག་ཆང་དོན་དུ་གཉེར་
བཞོན་པའི་དབང་དུ་སོང་སྟེ། པག་བྱའི་སྤེ་འགོ་འཛིན་ཚུལ་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བའི་སྐབས་དང་
བསྐྱུན་ནས། གཡལ་བཟང་པས་ཁྱིམས་མ་སྐྱུན་དང་དབྱང་ཤེད་ཉིས་སྐྱགས་གྱིས་པག་བྱའི་
ཁྲིངས་ནས་བྱར་འབྱུང་བྱས་ཏེ་རང་རྒྱ་འཕེར་པའི་ཁྱི་དཔོན་ཞིག་ཏུ་ཆགས་སུབ་པར་བྱས་པ་
མ་ཟད། ད་དུང་པག་བྱའི་མངའ་ཁྲིངས་ནས་ཡུལ་གཞིས་འཕྲོག་གང་སྐབ་བྱས། ལྷག་པར་ཁྱི་
དཔོན་རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་པག་བྱའི་ཁྲིངས་ཀྱི་ས་གནད་ཆེ་བ་གོ་མལ་བསྐྱེལ་བ་
དང་། འབྲས་མོ་ལ་སོགས་པ་གཡལ་བཟང་པས་འཕྲོག་པ་བཅས་གཡལ་པག་གཉིས་པོ་འགལ་
བ་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་ཞིག་བྱང་ཡོད་པ་དེར། ཏ་སི་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ཡན་ལ་གཡལ་བཟང་པ་
ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པ་ཞིག་དང་། པག་མོ་བྱ་པ་པམ་ཉིས་སོང་བ་ཞིག་བྱང་ཡོད། བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་
མཆོན་པག་བྱའི་ཁྱི་དཔོན་བྱས་པ་ནས་པག་མོ་བྱ་པ་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་ལ། སྐབས་དེར་
ཁྲིང་གི་ཨ་ཁུ་རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་ཀྱིས་ཁྱིམས་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་འཛིན་ནའང་ལུགས་
གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་གང་གི་ཐད་ནས་ཀྱང་འཛོན་ཐང་ཞན་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་དབང་ཆ་
སྤོང་ཆོད་མི་ཐེན་པར་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་གང་ལའང་མ་བཅིས་པར་རང་སྤང་གང་ཤར་
བྱས་པ་སོགས་ལ་བཞེན་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ཁྲི་སྟེ་ལོ་༡༣༥༥ལོའི་རྒྱ་བ་བརྒྱད་པར་ཁྱི་དཔོན་
གནས་དབྱུང་བཏང་། དེ་ནས་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ཁྱི་དཔོན་གྱི་གོ་སར་བསྐོ་བཞག་དང་
འབྲེལ། ཅན་དན་དཔར་པའི་ལས་ཐམ་ཡང་ཐོབ། ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་དགུ་པའི་ཆེས་བཅུ་ཉེན་སྟེ་
གདོང་ཅིས་སྤངས། འཕྲོངས་རྒྱས་པ་ཉོར་གཞོན་ཏུ་བཟང་པོ་གཉེར་པ་བསྐོ་བཞག་བྱས། རང་

ཉིད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་གཞིས་ཀ་རྣམས་ཉམས་གསོ་དང་། ཡུལ་སོ་སོར་སྤོང་བུ་བཅུགས་ནས་
སྐྱེད་ཆའ་བཞོ་བ་དང་། བྲམ་ཚུལ་སྤྱིང་ལ་ཟམ་ཆེན་འཇུགས་པ། མཁར་རྫོང་རྣེད་པའི་ཉམས་
གསོ་བ་དང་སྒྲེ་གཤོང་ཅེའི་ཕོ་བྲང་རྒྱ་བསྐྱེད་བཅས་བྱས། དུས་མཚུངས་སུ་ཁྲལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་མི་
སེར་གྱི་ཁུར་སོ་ཡང་དུ་གཏོང་བ་སོགས་གསར་བཅོས་ཀྱི་བྱ་བ་མང་ཅམ་བྱས། ལུགས་གཉིས་ཀྱི་
མཁུན་དཔྱོད་རབ་ཏུ་ཡངས་ཤིང་། ཞི་བླག་གི་ཐབས་ཤེས་གང་ལའང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཁྱི་
དཔོན་དེ་ཉིད་ལྷག་པར་དུ་སྤིང་གི་ལས་དོན་ལ་འཛོལ་ཐང་ཏུ་ཅང་ལྷན་པས། ཁྲིམས་དཔོན་གོང་མ་
རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་ཀྱི་དུས་སུ་གཡལ་འབམང་པས་དྲག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་པག་གྲའི་མངའ་
འབངས་ཁྲིམ་དུད་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་ས་ཞིང་བཅས་ཉམས་བཟུང་བྱས་པ་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་ཁྱི་དཔོན་བྲང་རྒྱལ་མཆོན་ཁྲི་ལ་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་རང་ཉིད་ཀྱི་མངའ་འབངས་
ས་ཞིང་དང་བཅས་པ་རྩྱུར་རྒྱངས་པས་སྤྲོད་ཡང་གཡལ་པག་བར་ཁ་མཚུ་ལངས། དུས་དེར་ཆའ་
པ་ཁྱི་དཔོན་གྱིས་གཡལ་འབམང་པའི་རྒྱ་བ་སྐྱོར་བྱས་པ་དང་། ས་སྐྱེད་དཔོན་ཆེན་གྱིས་བྲང་བདེན་མ་
བྱས་པར་མངའ་འབངས་དང་ས་ཞིང་རྒྱ་ཁོར་རྣམས་གཡལ་འབམང་པ་ལ་ཕྱིར་སྐྱེད་དགོས་པའི་
བཀའ་ཐག་བཅད། གཡལ་པག་བར་གྱི་གྲོད་གཞི་ཐག་མ་ཆོད་པར། བར་ཐང་དུ་གཡུལ་བཀྲེས་
པས་པག་གྲལ་བ་མཐུ། སྟོན་པ་གཞོན་ཏུ་འོད་སོགས་འཁོ་བ་བཅུ་གསུམ་ཅམ་དམག་འོག་ཏུ་འོར།
བྲང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཉོར་གཞོན་ཏུ་བཟང་པོས་གཙོས་མི་བྲངས་བཅོ་ལྔ་ཅམ་མ་གཏོགས་
པལ་ཆེར་བོས། དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷག་དཔལ་པའི་བྲང་དུ་གཡལ་འབམང་པ་དང་པག་གྲལ་
གཏུག་གཤེར་བྱས། ས་སྐྱེའི་དཔོན་ཆེན་གྱིས་གཡལ་འབམང་གི་ཕྱོགས་བྱས་ནས་ཁྲིམས་ཐག་
འཁྲུག་གཙོད་བྱས་པས་གཡལ་འབམང་པ་རྒྱལ། མཛོད་ན་གཡལ་འབམང་པ་དང་པག་ཕོ་གྲལ་པའི་བར་
ཀྱི་འགལ་བཞི་ས་ཆ་དང་ཡུལ་སྤེའི་དབང་རིས་འཕྲོག་རེས་ཀྱི་འགལ་བ་ཞིག་ཡིན།

གཡལ་བ། ① ཟ་འཕྲུག་ལང་བ། ལུས་ཀྱི་པགས་པ་གཡལ་བ། ② འདར་སྒྲམ་བྱེད་པ། སྐྱི་གཡལ་བ།
③ ཉེ་འཁོར།

གཡལ་བག ① ལྷང་དག་བག་ཆགས་ཀྱི་གཤེས། ② ལུགས་རིགས་ཀྱི་གཡལ་
གཡལ་བྲག་གཡལ་རི་དང་བྲག་རི།

གཡལ་མ། རྫོག་ཡལ་མ་སྟེ་བསྐྱུས་ན་རྫོག་ཡལ། གཡལ་མ་ཉིལ་བ་རྩ་ནས་ཉིལ། རྩ་མེད་ན་གཡལ་མ་
ཉིལ་དོན་མེད།

གཡལ་མ་བརྟ་ཤིས་འབྲིལ། དགོ་འདུན་བསྐྱུས་པའི་ཉི་མས་ཐོག་མའི་གཞི་ཚུགས། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་
མ་ཡིན། ད་ལྟ་རེབ་གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡལ་མ་རི་ཁྲོད། མིང་གཞན་གཡལ་འདི་མི་འགྲུར་བདེ་ཆེན་གླིང་ཟེད། ཐོག་མར་འབྲིང་རྩེ་ཉིར་
བརྒྱད་པ་རྩེ་རྩེ་རྒྱལ་པོས་དགུང་ལོ་ལྔ་བརྒྱའི་སྐབས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་སྟེ་ས་བོང་ཁྲིར་མལ་གོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡལ་མ་ལུང། ཐོག་མར་གྲུ་རུ་བརྒྱ་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་ཆེ་སྐྱབ་གནང་ཡུལ་ཡིན། རྩེ་སུ་བོད་ཀྱི་
རིས་མེད་ལྷ་མ་མང་པོའི་སྐྱབ་གནས་སུ་གྱུར། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་
ཀྱི་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་གནང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡལ་འཕོ་ཐང་བ། ལྷན་གཤེད་ཆེ་བའི་སྤང་ལྗོངས་སོགས་སུ་འབྱུངས་ཤིང་། བོངས་ཆད་ཤིན་ཏུ་
ཐུང་བ་མེ་ཁྲི་༠.༠༡ ~ ༠.༠༢ ཅུམ་ལ། ལོ་མ་ལྗང་འཇམ་མ་ཐུག་པ་ལྟེ་དབྱིབས་གསུམ་བཞི་ཅུམ་
ཙ་བ་ནས་གྲེས་པ། ཙ་བ་སྤ་ལ་ཐུང་བ་རྒྱས་སྤན་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ། མེ་ཏོག་ཟེང་དམར་དབྱིལ་
དུ་སེར་ཐིག་ཅན་དིལ་དབྱིབས་ཁ་གཤེལ་ལ་སྐབ་ནས་གོ་སར་རྒྱུང་དུ་མཛོན་པ། འདབ་མ་ལྔ་
རེ་ཡོད་པ་བཞི་ལྔ་ཅུམ་བཞད་སྟེན་དུ་སྐར་བྱ་ནི་མེ་ཏོག་སྟེ། ལྷ་༥ ~ ༦ བཏུས་ནས་སྔོ་ཆོལ་
དམའ་པ་བསྐྱམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྲ། རོ་མང་ད། ལྷ་རྩེ་སྟོ་མས། ལུས་པས་མ་གསོ།
སྤངས་པ་འདུལ།

གཡལ་མཆཆས། གཡལ་འདི་དང་སྤང་རིའམ་གངས་རིའི་མཆཆས།

གཡལ་བཟང་། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཁོངས་སྟེ་གཤོང་རྫོང་གི་ལུང་པ་སྤར་བོད་ཁྲི་
སྟོར་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

གཡལ་བཟང་བཀའ་བརྒྱད། བཀའ་བརྒྱད་རྒྱུད་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། འཕྲོ་མགོན་པག་མོ་གྲུ་པའི་སྟོབ་
མ་རྩ་ར་སྐལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་སེང་གོ་དང་དེའི་སྟོབ་མ་གཡལ་བཟང་ཆོས་རྩེ་ནས་རིམ་བཞིན་
བརྒྱད་པའི་བཀའ་བརྒྱད།

གཡལ་བཟང་དཔོན་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༩ ལོར་གཡལ་བ་ཆོས་བཟང་གིས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྤེ་གདོང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡལ་བཟང་ཆོས་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་ལམ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་གྲང་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩ ལོར་གཙུག་
ལུ་གྱི་དམར་མོར་སྐུ་འཁྲུངས། གཞིན་པའི་དུས་བྱ་ཞིང་དུ་བསྐྱལ་བ་ལ་དཀོན་མཆོག་མཆོད་
པ་ལ་མཁས་པ་ཅིག་བྱུང། གནས་པོ་ན་ལ། ཁྱོད་རང་བཙུན་པ་བྱས་ན་འཐད་པར་འདུག་ཟེར་
བས། སྟོན་མཁན་པོ་ཆོས་སྟོན་བྱ་བ་གཙུག་པ་ཅིག་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང། མཆོད་ཆོས་སྟོན་ལམ་
དུ་བཏགས། དེ་ནས་འཆང་དཀར་དུ་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་ལ་འདུལ་བ་དང་བཀའ་གདམས་གསན།
དེ་དུས་སྟོན་རང་འཁྲུངས་སུ་བྱུང་བས། སྟོབ་དཔོན་ན་ལ། བཙུན་ཆུང་འདི་ཉིང་དེ་འཛིན་བཟང་
པོ་འདུག་གསུངས། དེ་ནས་དགེ་སྟོང་མཛད་པར་དཔོངས་ཉེ་རྒྱ་དུར་དཔོན་པར་དགྲུང་ལོ་བཙོ་
བརྒྱད་པར་ལྷབས་དཀར་བས་མཁན་པོ་དང། བོད་གད་པ་གཉལ་དར་མ་གཟི་བཟིད་ཀྱིས་སྟོབ་
དཔོན། སྟོབ་དཔོན་མེ་ཆ་བས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་བསྟེན་པར་རྫོགས། ལོ་ལྷ་དྲུག་གི་བར་དུ་
མཁན་པོའི་བྱུང་དུ་བཞུགས་ནས་འདུལ་བར་བསྐྱབས་པས་བསྐྱབས་འདུལ་བ་འཛིན་པར་
ཐགས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་ལྷ་པར་ཉི་ཁྲ་མྱེད་དུ་མཁན་པོ་ལྷབས་དཀར་བས་ཆོས་གསུང་སྐབས་
ཞར་ཆོས་པ་མཛད་ནས་མདོ་རྩ་བ་ཐུགས་ཐོག་ནས་འཆང། མཁན་པོ་ལ་ལུས་ངག་ཡིད་
གསུམ་གྱི་སྟོན་མཉེས་པར་བསྐྱབས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པར་མཁན་པོ་ལྷབས་དཀར་བ་
སྐུ་གཤེགས་པའི་བྱ་ངན་སྟོ་བསངས་ལ་པོས། དེར་དེ་པ་རྣམས་དང་འཕྲོགས་ནས་འཆོགས་
ཡར་ལེབས་ཆོ། ཟླ་རྩ་རྗེ་པག་པོ་བྱ་པའི་སྟོབ་ཆེན་སྐལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་མེད་གྱི་བ་པ་སངས་
རྒྱས་དངོས་དང་མཚུངས་པ་ཞིག་བཞུགས་པར་ཐོས་པས་དད་པ་སྦྱེས་དེ་ཟླ་རར་བྱོན། ཞལ་
མཛལ་བ་ཙམ་གྱིས་སྐུ་མའི་ཐུགས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྟོགས་པ་འཁྲུངས། དེ་ནས་གཙུག་
དུ་བྱོན་པས་ཞིག་པོ་བདུད་ཅི་དང། སྟོབ་དཔོན་དབང་སྐར། རྒྱུ་རྩེ་དར་མགོན་རྣམས་དང་
མཛལ། སྐར་དབུས་སུ་བྱོན། ཁྲ་མ་ཞང་གིས་འཁྲུགས་པ་མང་པོ་མཛད་པ་ཐོས་པས་ཅུང་ཟད་
མ་དད་ནས་མ་མཛལ། ཕྱིས་མོས་གྲུས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྦྱེས།

འཕན་ཡུལ་བྲག་དཀར་བ་དང་། བྱ་ཡུལ་བསྐྱབས་སྒོམ་བཤ། རྗེ་འབྲི་གྲང་བ་སོགས་ལས་གདམས་
 དག་མང་པོ་ཞུས། དགྲང་ལོ་སྐྱབས་ཕྱི་ལ་འབྲུམ་ཞིང་དུ་འཛིག་ཏེན་སྒོམ་བཏང་གི་སྐྱབ་བ་མཛད།
 དེའི་ཕྱི་ལོ་ཟླ་ར་བའི་སྐྱན་སྐར་བྱོན། ཁྱོད་ལ་དབང་ཐོབ་བཅ་གསུངས་བས། མ་ཐོབ་ཞུས་བར།
 ཟླ་ར་བས་དཔོན་པོ་ལ་བཀའ་གནང་ནས་རྣལ་འབྱོར་མའི་དབང་གནང་། དེ་སྒོམ་བས་ཉིང་རེ་
 འཛིན་ཁྱད་པར་ཅན་འབྲུངས། དེ་ནས་སྐར་རྗེ་བཙན་མི་ལ་དང་། རས་རྒྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབ་
 གནས་སུ་བྱིན་ནས་སྐྱབ་བ་མཛད། སྐར་ཡང་ཟླ་ར་བའི་བྱང་དུ་བྱོན་བས་སྙིང་པོའི་བྲག་རྒྱ་ཆེན་
 པོ་དང་། ཁྱད་པར་སྐྱན་བརྒྱུད་ཀྱི་རྩོད་ཐབས་ལམ་ན་རྩོམ་དུག་སོགས་གནང་ནས། དེའོ་
 པོ་རབས་མི་ཆད་པར་འདུག་གསུངས་ནས་སྐྱགས་མཉམས་པར་མཛད། དུས་དེར་འབྲུམ་ཞིང་
 དུ་དགུན་དུས་སུ་སེ་བ་ལ་མེ་འཆར་བས་སྐྱས་མེ་ཏོག་བུལ་བའི་སྐྱན་གྲགས་བྱང་། སྒོ་བོན་
 གཉགས་སྒོམ་ལ་ལོ་རོ་རས་པའི་ཆོས་དུག་དང་། ཁམ་བུ་ལ་ལེ་ལ་གཅོད་སྐྱན་གཅིག་མ་རྣམས་
 ཞུས། དགྲང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པའི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་སྐྱག་སྤྱི་ལོ་1206ལོར་ལྷོ་ཁ་སྤེ་
 གདོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་གཡལ་བཟང་དགོན་པ་བཏབ། དེར་ཆོགས་བ་སྤྱོད་སྐབས་གཉལ་སྙོད་
 སྤྲད་དང་། མཆོ་སྤྱ། ལྷོ་བྲག་ཡར་རྒྱང་ཤར་བྱབ་རྣམས་སུ་ཡོན་བདག་སོ་སོས་གདན་པུངས་
 ཉེ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་བའི་ཆོས་ཁྲིལ་ལྷོ་བྲག་ཏུ་བཞུགས་ཏེ་ཞུ་ཞུ། གཉལ་དུ་བཞུགས་ཏེ་བདུན་
 བྱང་། དུས་དེར་གཡལ་བཟང་པའི་ཆོགས་བ་ལ། སྤྱ་དཀར་ནག་བྱེད་དང་བཞུགས་བརྒྱ། རབ་བྱུང་
 ཁྲི་ཆོ་བྱེད་དང་གཉིས། མཁན་པོ་དང་དབུ་མཛད་ཀྱི་ཐོབ་ཁུར་བ་སྐྱམ་བརྒྱ། གཡལ་བཟང་པའི་
 རི་བ་བརྒྱ་ཆོ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་ཅེས་གྲགས་པར་བྱང་། བྱང་ཨོག་ཨོག་ཡན། ལྷ་འདྲ་མན། དུགས་
 པོ་མོངས་ཁ་ཅན། མོན་འགར་མགོན་པོ་གདོང་མན། བྱོ་ལུལ་ཆ་ཁོད་རྒྱན། གངས་པར་གསེར་
 རྒྱ་ཁ་ཡན། ལྷོ་བྲག་གཉམ་ལུལ་རྒྱན། ཡར་རྒྱངས་བྱ་སའི་བར་གཡལ་བཟང་པའི་འཁོར་སྒོ་བ་
 ཀྱིས་གང་བར་མཛད་དེ། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༣ལོར་སྐྱ་གཤེགས། རྗེ་
 འདིས་གདུལ་བྱ་དབག་ཏུ་མེད་བ་བསྐྱུངས་པའི་ནང་ནས། སྒོ་བ་མ་སྒོམ་བཞེར་གྲགས་བ་ནི།
 གཉལ་སྤྲད་དཔལ་རི་བ་སངས་རྒྱས་བྱ་སྒོམ། བོད་གདོང་བ་སངས་རྒྱས་ལྷ་སྒོམ། གསེར་ལྷེ་
 བ་སངས་རྒྱས་ལེ་སྒོམ། དགོན་གསེར་བ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་སྒོམ་རྣམས་སོ།

གཡལ་བཟང་སྟེ་པ། འགྲོ་མགོན་པག་མོ་གྲུ་པའི་སྟོབ་བརྒྱད་གཡལ་བཟང་པ་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་གྱིས་
རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ལོར་གཡལ་བཟང་དགོན་པ་བཅུ་ཉེ། ཡར་ལུང་
ཤར་རུབ། གཉལ་སྟོང་སྒྲ། མཆོ་སྒྲ། གོ་བྲལ། བྱར་སོགས་པའི་ས་གནས་རྣམས་ལ་ཆོས་
གསུངས་ཏེ་སྟོབ་བརྒྱད་མང་དུ་བྱུང་ཞིང། དེའི་ཉེ་གནས་ལ་ཁྲིད་པོན་གྱི་འཇངས་ལོན་པ་ནས་
སྟེ་ཚུགས་ཆེ། བར་སྐབས་ནས་པག་གྲུ་སྟེ་སྤྱིད་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་འཐབ་པས་ཁྲི་སྟོར་
རྣམས་ཤོད། མི་རྒྱུད་ཡར་ལུང་བརྒྱད་དུ་ཡོད།

གཡལ་རི། རྫོང་མདོག་ཅན་དང་གཡལ་མ་ལེབ་མོས་གྲུབ་པའི་རི་པོ།

གཡལ་རུག་མ། རྟོང་ལེན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་གྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། བྱ་
ཁན་སུག་པ་ཁྲིའི་སྟེར་མོ། མ་མོ་ཀ་ལ་སྤྱ་ཅེ་ཤེལ། ག་བྱར་ཟིལ་གཞོན་གཡལ་རུག་མ། བདུད་
ཅི་ཀ་ཟླེ་ཏ་རྣམས་ནི། རྟོང་ལེན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

གཡལ་ལེབ། རྫོང་གཡལ་མ་ལེབ་མོའི་རིགས། སྤ་ལ་ཆེ་བའི་རིགས་ལ་ཁང་པའི་བད་རྫོང་དང་། སྟོ་རའི་
རྫོང་གཅན་ཡང་བྱེད་ཆོག་སྟེ་ལ་རྒྱུང་བའི་རིགས་རྣམས་བཅད་སྟོང་ཆེན་པོ་མེད།

གཡལ་ཤིང་། སྟེའི་གཏན་ཤིང་ངམ་ཨ་ཤིང་། སྟོ་འདན་ཡང་ཟེར།

གཡལ་སེལ། ལྷན་ཞུགས་པ་སེལ་བ། བསྟན་འགྲོའ་གཅེས་ན་གཡལ་སེལ་སོགས།

གཡལ་བ། ①[ཁྱིད་]ཞལ་ཏེ། ཁའམ་ངོ་གདོང་གི་ཞེས། གཡལ་ཆ་བ། གཡལ་གཟིགས་པ། གཡལ་གྱིས་
ལེན་པ། ② སྤུན་ཏེ་མིག་གི་ཞེས། གཡལ་འཕྲེན་པ། གཡལ་བསྟར་ཞུ་བ། ③ བྱེད་འབྲེལ་ལས་
ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ། གཞན་གྱི་དངོས་ཆས་གནས་སྐབས་སུ་བཅད་སྤྱད་པ་སྟེ། ངས་
དགེ་ཀན་གྱི་དཔེ་ཆ་གཡལ་ནས་བལྟས། གཡལ་བྱའི་དཔེ་ཆ་ཞེས་པ།

གཡལ་སྒྲི། བར་རྒྱུད་གཡལ་བ་དང་སྒྲི་བ། རང་ལ་དདུལ་མེད་ཀྱང་གཞན་གྱི་ས་ནས་གཡལ་སྒྲི་བྱས་ཆོག

གཡལ་ཁང་། ① གཡལ་པོའི་ཁང་བ། ②[མདོན་]ལུས།

གཡལ་ཁམས། སྤྱ་ཁམས། གཡལ་ཁམས་བདེ་བ།

གཡལ་ཁྲལ། རོ་ཁྲལ་ལམ། ཁྲལ་ཏེ། མི་གཞན་གྱི་ངོ་མ་བརྒྱུག་པར་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་གཡལ་ཁྲལ་སྟོང་བ།

གཡར་གླ། དངོས་པོ་གཡར་སྐབས་དངོས་བདག་ལ་སློང་དགོས་པའི་དདུལ། ཁང་བ་གཡར་གླ།
འཛིན་ཆས་གཡར་གླ།

གཡར་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༤ལོར་སྐྱེས་པའི་ཆུ་མཆོས་
བཏབ། བྱུང་མཐའ་རྣམས་ཡིན། ད་ལྟར་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སློང་ཁུལ་དཀར་མཛེས་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡར་རོ། [ཡུལ] ཁའམ་གདོང་།

གཡར་སྤྱི་མིའ་པར་བཀྱ། གདོང་བསྟན་པའམ་གཟིགས་པར་མཛོད་ཅེས་པའི་དོན།

གཡར་སྤྱར། [རྟོང] ① ལག་རྟགས། ② སྤྱི་བྱུང་དུ།

གཡར་དངོས། ཚུར་གཡར་པོ་སྐངས་པའམ་པར་གཡར་པོ་བཏང་བའི་དངོས་པོ།

གཡར་ཆབ། [རྟོང]ཆུ།

གཡར་བཏང་། གཡར་པོ་བཏང་བ།

གཡར་བཏང་ཆོག་འཇུས་མེགས་པ་བཞེན། གཡར་པོ་བཏང་ཆོག་པའི་མཆན་མེགས་པ།

གཡར་དམ། [རྟོང]ཁས་ལེན་བྱས་པའི་དམ་བཅའ།

གཡར་འདེན། སྤྱན་འདེན་ཞུ་བའི་བརྟེན་རྟེན།

གཡར་པོ། བརྟན་པོ། པར་གཡར་པོ་སྤུལ། ཚུར་གཡར་པོ་ཞུ། གཡར་པོ་བདག་རེངས། གཡར་པོ་
རིང་བྱུང་བྱེད་པ། གཡར་པོ་ཡུན་རིང་ན་བདག་པོའི་ཚུལ།

གཡར་པོ་བདག་རེངས། གཡར་པའི་དངོས་པོ་ཕྱིར་མི་སློང་བ་སྟེ་ཉམ་བུུང་བྱེད་པའི་དཔེ།

གཡར་བ། གཡར་བ། གཡར་བ། གཡོར། པར་ཚུར་བརྟན་པ། དདུལ་གཡར་བ། བུ་ལོན་གཡར་བ།
རང་མེད་གཞན་ནས་གཡར་ཐབས། ཁ་གཡར་བ། གནས་ཆང་གཡར་བ།

གཡར་མ། གཡར་པའི་དངོས་པོ་སྟེ། ཉ་གཡར་མ། དཔེ་ཆ་གཡར་མ་ཞེས་པ།

གཡར་མོ་ཐང་། ① སྤྱི་སྤྱན་མེ་རྟོག་གི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ཁ། ཞུ་རྟེས་སྟོམས། ལུས་པས་
མ་གསོ། སྐྱངས་པ་འཛོམས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གཡར་མོ་ཐང་བ་དང་། ལུ་བུ་མེ་རྟོག་
བམིང་མ་དམར་པོ་བཅས་སོ། ② གཡར་མོ་ཐང་གི་འབྲི་སྟོན་གཞན་ཞེག

གཡར་ཚ། རོ་ཆའི་ཞེ་ས།

གཡར་ཚ་བ། [རྫིང] རོ་ཆ་བ།

གཡར་ཚུས། [རྫིང]ཞལ་ཚུས་སམ་ཁ་ཟས། གཡར་ཚུས་འབྲེན་པ།

གཡར་ཚུས་དང་གཡར་གཟིགས། ཁ་ཟས་ཏེ། གཡར་ནི་ཁ་དང་གདོང་དང་། མདུན་སོགས་ལ་
འབྲུག་པའི་བརྟེན་རོ།།

གཡར་འཛིན། དངོས་པོ་གཡར་སྐབས་བཞག་པའི་འཛིན་ཡིག

གཡར་ཞལ། ཞལ་རས།

གཡར་གཟིགས། [རྫིང] ① ཟས། ② གཟིགས་སོ། ③ ཁ་ལྟ་ལྟ་བ།

གཡར་ལམ། [རྫིང]① མི་ལམ། ② སྤྱན་སྤྱ་དང་མདུན།

གཡར་ལེན། ཁས་ལེན་བྱས་པའི་དོན།

གཡལ། གཡལ་བའམ་སྒྲལ་བ་སྟེ། ཁ་སྐད་དུ་ཨ་སྟོང་བརྒྱབ་པ་ཞེས་ཟེར།

གཡལ་སྒྲིགས། གཡལ་བ་དང་། སྒྲིགས་བྱ་བྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་བསྐྱས་པ།

གཡལ་སྟོང་། སྒྲལ་བའམ་གཡལ་བ་ཨ་སྟོང་།

གཡལ་བ། དོན་མེད་དུ་ཁ་གདངས་ཏེ་སྐད་སྒྲ་དང་བཅས་དབྱགས་ཕྱིར་འབྲིན་པའི་རྒྱང་ནད་ལྟར་
བའི་རྣམ་འགྱུར་ཞིག

གཡལ་སྟོང་། དོན་མེད་དུ་ཁ་གདང་ཞིང་སྐད་འབྲིན་པ་གཡལ་བ་དང་། ཁ་ལག་རྣམས་འདད་དུ་
བརྒྱུད་དགོངས་པ་བྱ་སྟོང་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

གཡལ་རྒྱང་། དོན་མེད་དུ་ཁ་གདང་ཞིང་སྐད་འབྲིན་པ་གཡལ་བ་དང་། ཁ་ལག་རྣམས་འདད་དུ་
བརྒྱུད་དགོས་པ་བྱ་རྒྱང་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

གཡལ་ཞིང་འདར་བ། ནད་ཅིག

གཡས། མིའི་གཞོག་ཕྱོགས་ལ་གཡས་གཡོན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་གཡས་རོས། མཆིན་པ་གནས་
ཕྱོགས་ཀྱི་རོས།

གཡས་སྐྱོར། ① ཞབས་བློ་འབྲལ་དུས་གཡས་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོར་བའི་གོམ་སྐྱངས། ② རང་ལུས་ཀྱི་

གཡས་རོས་ལྷེ་གནས་དང་ཉེ་བར་སྤར་ནས་སྒྲོར་བ། ③ ཡིག་ཐེང་དང་། རིས་ཐིག་སོགས་
འགོ་གཡོན་ནས་ཚུགས་ཏེ་གཡས་སུ་གྲིས་པའི་ཕྱོགས།
གཡས་དཀར་གཡོན་ནས་ བྱང་པོ་མེན་པ་ཕྱོགས་རིས་ཀྱི་དཔེ།
གཡས་ཁག་གཡོན་དཀྱི། སོ་སོའི་བྱང་ན་གྱི་ཁག་གཞན་ལ་དཀྱི་བ།
གཡས་ཁྲིས་ཀྱི་བུ་བོ། [རྫིང་]མ་མི་གཅིག་པའི་སྤྲོན་མཆེད་ཀྱི་བུ་བོ།
གཡས་འབྲིལ། ཚུ་དང་རི་མོ་དེའི་བས་སོགས་གཡས་སྒྲོར་དུ་འབྲིལ་བའི་མིང་། དྲུང་དཀར་གཡས་
འབྲིལ། བྱོང་པའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྒྱག་ཚུགས་འབྲིལ་འབབ་བ།
གཡས་གྲལ། གཡས་རོས་སུ་བསྒྲིགས་པའི་གྲལ།
གཡས་ཚུང་། སྤྱང་ཚུང་ངམ་མཐོང་ཚུང་།
གཡས་སྟོན། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་to right-justifyཟེར།
གཡས་སྟེང་། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་upper rightཟེར།
གཡས་ཐག་ རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་right marginཟེར།
གཡས་དྲར་གཡོན་དྲར། གཞོང་གི་ཁྲེ་བྲག་ཅིག་
གཡས་སྟེ། ཡུལ་གྱི་གཡས་སུ་ཡོད་པའི་སྟེ།ཁག་
གཡས་སྟོང་། [རྫིང་]གིང་རྟའི་ཁ་ལོ་བ།
གཡས་བ། ① ཁ་ཤར་ཕྱོགས་སུ་གཏོད་སྐབས་ཀྱི་ལྷོ་རོས། ཁང་མིག་གཡས་བ། ལག་གཡས་
བརྒྱངས་བ། རྒྱང་གཡས་བསྐྱམ་བ། གཡས་འཁྱོར་གཡོན་འཁྱོར། གཡས་བྱག་རྒྱ་བྱེད་དུས།
གཡོན་བུམ་པ་ཤོར། གཡས་ལོག་གཡོན་ལོག་ ②[རྫིང་]གཡར་བའམ་བརྒྱན་བ། སྤྱིད་ལྷིའི་བུ་
ལོན་གཡས་བ། ཆང་གཡས་རྩས་འཇལ།
གཡས་སྤྲོན་གཡོན་མིག་གཡས་པར་སྤྲོན་དང་གཡོན་མར་མིག་ཅེས་བྱང་པོ་མེན་པ་ཕྱོགས་སུ་སྤྲོང་།

བའི་དཔེ།

གཡས་ཕྱོགས། ① ལག་པ་གཡས་བའི་ཟུང། ② ཤོག་ཐོག་གི་གཡས་ཕྱོགས་དང་གཡོན་ཕྱོགས་
ངོས་འཛིན་བྱེད་སྐྱེད་ལ་རྒྱ་ལྷགས་དང་བོད་ལྷགས་གཉིས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དེ། རྒྱ་ལྷགས་ལ་
དཔེ་ཆ་དང་རི་མོ་ལྟ་མཁན་གྱི་ལུས་པོ་གཙོ་བོར་བཞག་ནས་དཔེ་ལག་པ་གཡས་གཡོན་ཤོག་
ཐོག་གི་གཡས་གཡོན་དུ་བཅི་རྒྱ་དང་། བོད་ལྷགས་ལ་ནི་དཔེ་དཔེ་དང་ཐང་ག་ཉིད་གཙོ་བོར་
བཞག་ནས་དེ་དག་གི་གཡས་ཟུང་དང་། གཡོན་ཟུང་ཤོག་ཐོག་གི་གཡས་གཡོན་དུ་བཅི་རྒྱ།
གཡས་ཕྱོགས་སུ་ལྷོག་ཅིང་གཤེགས་བའི་དཔེ་བྱང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱང་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་
ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྫོང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་དང་མཐུན་པར་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཡས་
ཕྱོགས་སུ་ལྷོག་ཅིང་གཤེགས་པ།

གཡས་མ། [མངོན]རྒྱན་པོ་འཕམ་ཐག་པ།

གཡས་གཞོགས་གཡོན་འདེགས། བན་ཚུན་རམ་འདེགས་སམ་རོགས་རམ། ལས་དོན་འདི་ང་ཆོ་
ཐུན་མོང་གིས་གཡས་གཞོགས་གཡོན་འདེགས་བྱས་ཏེ་སྒྲ་ཙམ་འབྲུབ་ཐུབ་བྱེད་དགོས།
གཡས་འོག ① ལག་པ་གཡས་བའི་འོག ② ལྷོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་
སྟོན་བའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྦྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་lower rightཟེར།

གཡས་གཡོན། རྒྱབས་འགར་བན་ཚུན་ནམ་ཅིག་ཤོས་སུ་འདྲ་གོ་རྒྱ། གཡས་གཡོན་ལ་ལྟ་བུ་
གཡས་གཡོན་དུ་འཁྱོར་བ། གཡས་འཇགས་གཡོན་ལངས། གཡས་འགྲོ་གཡོན་སྦྱོང། གཡས་
བསྐྱམ་གཡོན་བརྒྱད། གཡས་བྱས་གཡོན་ཤོར། གཡས་ལེན་གཡོན་འཇལ། གཡས་ལེན་
གཡོན་འཛོག་གཡས་བཤད་གཡོན་བཤད། ཞབས་བློ་འཁྲུབ་དུས་ཁ་གཡས་ཕྱོགས་གཡོན་
ཕྱོགས་སུ་སྒྲོར་བ། རྒྱང་མཁྱོགས་ཀྱི་ལྷོན་པོ་དེས་སུ་བཞག་པོ་གཡས་བཞེས་དང་གཡོན་
བཞེས་བྱས། གྲི་བྱ་ནག་པོ་གཡས་འདོགས་དང་གཡོན་འདོགས་བྱས། གོམ་ལ་རིང་ཐུང་མེད་
པ་བརྒྱབ་སྟེ་སོང་ངོ་།

གཡས་གཡོས། གཡས་གཡོན་གྱི་བརྟེན་པ།

གཡས་དུ། ① ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོའི་རྒྱབས་སུ་གཏན་འབེབས་བྱས་བའི་བོད་ལུལ་དུ་ཆེན་

ལྷའི་ཡ་གྲུལ། བར་དབུས་གཙང་རུ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ལྷེ་བ་ཤངས་ཀྱི་གཞོང་བ་ཚལ་
ལ་བཞག་ནས་ཤར་མགས་ཀྱི་སྒང་མ་གྱར་ཕུབ་དང་། ལྷོ་གཉེན་ནང་གལག་པོའི་སྤྲ། དེང་དུས་
གཉེན་ནང་རྫོང་ཁོངས། ལུབ་ཁྲེ་མ་ལ་དགྲ། དེང་དུས་ངམ་རིང་རྫོང་ཁོངས་ཁྲེ་མ་ལ། བྱང་སྤྱི་ཉི་
ཚུ་ནག་བཙས་སོ་སོའི་བར་དུ་ཡོད་པའི་ས་ཡུལ་གྱི་མིང་རྟིང་བ་རྣམས་ཡིན། ② རུ་གཡས་
གཡོན་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ནང་ནས་གཡས་རུ། དམག་གི་གཡས་རུ། གཡས་རུའི་ཤོག་ཁ།
གཡས་རུ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་
ལྟར་བོད་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་ཤང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་ཁོངས་སུ་ཡོད། གཡུ།
གཡས་རུ་གཙང་པོ། འབབ་ཆུ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཉིང་སྤྱི་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད། དེའི་
ཆུ་འགོ་ཉི་མ་ལ་ཡའི་བྱང་ངོས་ནས་བྱང་ཞིང་དེང་རི་རྫོང་གི་ཁུལ་དུ་བུམ་ཆུའི་ནང་དུ་འབབ།
གཡས་རུའི་སྟོང་སྤེ་བཟུ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གསལ་བར། སྟོང་ཆེན་དང་
ཤངས་ཆེན་གཡས་རུའི་ཤངས་རྣམ་སྤྱིང་ཁུལ། ལང་མི་དང་པོད་དཀར་གཉིས། ཉེན་ཀར། འདི་
ལ་འགའ་ཞིག་གིས་བཙན་པོ་རིམ་བྱོན་བཞུགས་སྟོང་བའི་པོ་བྱང་ཉེན་ཀར་ཟེར་བ་འདིར་ཡོད་
གསུངས། ཏུན་ཏོང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ལེ་ལུ་གསུམ་པར་ཉེར་ཀར་རྟིང་བ་
ན། ཟེང་པོ་རྩེ་སྟག་སྐྱེ་བོ་མཆིས་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་ན། རྟིང་བ་ཞེས་བ་རྩེས་དང་རྒྱབ་དང་།
འོག་བཙས་གསུམ་ཀར་གོ་རུང་བས་ཉེན་དཀར་རྟིང་བ་ནི་གཙང་གི་སྟེ་མོ་དང་འཕན་པོའི་བར་
དུ་ཡོད་པའི་ལུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་སྤང་བས་དེའི་ནང་སྟོད་ལུང་དང་འདས་གཞུང་སོགས་ཆུང་
ཡོད་སྟེ། འབྲང་མཚམས་གཉིས། སྟོ་རབ་གཞོང་སྤེ་གཉིས། ཤངས་ཀྱི་སྟོང་བུ་རྒྱང་བཙས་
ཡིན་པར་གསུངས།

གཡས་ལོགས། གཡས་ཀྱི་ཕྱོགས།

གཡས་ཤོག་གཡས་རུ།

གཡས་སྤྱང་རྟིང་ཞེན་གྱི་བསམ་སྒྲོའམ་ལོག་སྟོད་དབང་ལུགས་ལ་འོས་མེད་འགྲིག་ཐབས་སམ་
མགོ་འདོགས་པ།

གཡི། གཞུགས་དབྱིབས་པལ་ཆེར་གཟིག་དང་འདྲ་བའི་གཙན་གཟན་ཞིག་གཡི་དཀར། གཡི་མེར།

གཡི་ལྷགས། རི་དྲགས་གཡིའི་བགས་པ།
གཡི་སྤྱང་། གཡི་དང་སྤྱང་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།
གཡི་སྤྱག་ཚུ་ཁ། བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོའམ་གྱི་ཤན་ཅ་རྫོང་གི་དབུས་ཁུལ་དུ་ཡོད།
གཡིག་པ། གཡིགས་པ། གཡིག་པ། སྤྱེགས་པ་འཕམ་སྤྱིགས་བྱ་བྱེད་པ། མིང་པ་གཡིགས་ནས་ཟས་
 ནམས་ཡར་ལོག་སྤྱེ་སྤྱག་གའས་བྱེད་པ།
གཡིགས། གཡིར་མ་བཟས་པས་ཁ་སྤྱེ་སྤྱིད་པ།
གཡིགས་པ། ① གཡིག་པའི་འདས་པ། ②[རྫིང]བདར་པ།
གཡིགས་བྱ། སྤྱིགས་བྱ།
གཡིའུ། གཡག་ཚུང་པ།
གཡིས། [ཡུལ]འབྲུ་མར། ཟར་གཡིས། ལོག་གཡིས། གཡིས་སྒོད་ཅེས་པ།
གཡུ། ① རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཀྱི་དོ་ཞིག་སྟེ། དེའི་ནང་གསེས་སུ་དུག་དཀར་དང་དུག་དམར་སོགས་
 ཁ་དོག་དང་། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་པོ་ཡོད། རྒྱ་གཡུ། བོད་གཡུ། གཡུ་པལ་པ། གཡུ་
 དུས་མ། གཡུ་ཐེང་། གཡུ་གཞོངས། གཡུའི་རིལ་བྱ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་དོ་ཡི་རྒྱལ་པོ་
 དང་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་འོ། ② སྤྱན་རིགས་ཤིག་སྟེ། གཡུ་རྫིང་དང་། བར་གཡུ། གཡུ་གསར་
 བཅས་གསུམ་མཆིས། རོ་བསྐྱ། ཞུ་རྗེས་བསེལ། རུས་པས་མཆེན་ཆད་དང་། དུག་ཆད་སེལ།
གཡུ་བཟ་ལྷ་སྟེང་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་
 ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོའམ་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཡུ་མཁར་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ཅམ་ན་རྒྱ་སྤུལ་ལུང་རིག་གིས་ཐུགས་བཞེད་
 ལྟར་གཡུ་ཁོག་དཔོན་ཙུལ་ཀམ་ཉི་གསལ་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྫིང་མ་ཡིན། འདིའི་གོང་
 ལ་བོན་པོའི་རི་ཁྲོད་ཅིག་ཡོད་པར་གསལ། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྟུ་
 རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཡུ་རྒྱང་། རྒྱན་དུ་འདོགས་པའི་གཡུའི་མིང་སྟེ། འདི་བོངས་ཆེར་མེད་པས་སོ།
གཡུ་ཐོག་གཡུའི་རྒྱ་ཕེབས་ཏེ་གཡུ་ཅེ་ཅན་གྱི་ཐོག་ཕེབས།

གཡུ་ཐོག་སྒྲིང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྲོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཤོང་བྱེད་སྡེ་ལུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུ་ཐོག་རྩིང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ། སྤྱི་ལོ་༡༠༡༤པའི་སྤེལ་ལོར་སྡོད་ལུང་སྤྱིད་སྤྲ་རུ་ཡབ་གཡུ་
ཐོག་བླུང་པོ་དོན་དང་། ཡུམ་རྒྱ་བ་ཆོས་སྒྲོན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤེལ་ཆེའི་ཆོས་བཙུ་ལྷ་ཉིན་སྐྱ་
འཁུངས། དགྲུང་ལོ་གསུམ་ཀྱི་ཐོག་རང་གི་ཡབ་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲོག་དང་། དགྲུང་ལོ་ལྷ་པར་
ཡབ་ལས་བདུད་རྩི་སྐྱོན་སྐྱབ་དང་། གསོ་དབྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས། སྐྱོན་ཆའི་སྐྱབ་ཐབས་རྩེས་
གནང་དང་བཅས་པ་ཞུས། ཆོས་རྒྱལ་མེས་ཨག་ཆོས་དང་། ཁྱི་སྡོང་ལྷེ་བཙན་གཉིས་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱོན་
པ་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉིར་ལྷ་ཐོག་རྒྱ་གར་དུ་ཐེངས་དང་པོ་མེབས་པ། དགྲུང་ལོ་ཞེ་ལྷ་པར་གསོ་
རིག་འབྲུམ་བཞི་གཏེར་ནས་བཏོན། དགྲུང་ལོ་ད་ལྟ་པར་ཀོང་པོ་སྐྱོན་ལུང་དུ་གསོ་རིག་
བཙུགས། སློབ་ཡུན་ལོ་བརྒྱ། སློབ་མ་སུམ་བརྒྱ་བསྟུས། སློབ་མའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་གཞི་དང་
བསྟུན་ནས་འབྲུམ་རམས་པ་དང་། རབ་འབྲུམས་པ། བཀའ་བཙུ་བ། བསྐྱུས་ར་བ་བཅས་ཡོན་
ཆད་ཀྱི་རིས་པ་བཞི་གཏན་འཁེབས་གནང་། ཐོན་གྱི་གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི་ལེགས་བཙུས་
གནང་ནས་རྒྱུད་བཞི་ཞེས་མཆོན་གསོལ་ནས་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱན་སྤེལ། གདུང་རྒྱུད་འཛིན་པའི་
སྲས་འབྲུམ་སེང་དང་། དཔལ་འབྲུམ། དགའ་དགའ་གསུམ་འཁུངས། ཀོང་པོ་བདེ་རྒྱལ་སོགས་
སློབ་མའི་ཆོགས་ཀྱིས་བོད་ཡུལ་གྱི་ས་ཆེན་པོ་འདི་གང་བར་བསྐྱབ། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ལུ་
རྩ་ལྷའི་ཐོག་འདས།

གཡུ་ཐོག་རྩིང་མའི་འཁུངས་ཁང་། ལྷ་ས་ཤོང་བྱེད་ཁོངས་སྡོད་ལུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་བདེ་ཆེན་རྒྱུས།
རྒྱ་ཆོན་གྲོང་ཆོ་རུ་ཁག་དང་པོའི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་གཡུ་ཐོག་སྒྲིང་། གནའ་དུས་སུ་སྡོད་ལུང་
སྤྱིད་སྤེལ་ཞེས་ཟེད། གྲོང་ཆོ་དེའི་ལུང་གཡུ་ཐོག་པའི་སྐྱོན་ཐོག་པ་དང་སྐྱུ་མཆོས་སུ་བཞུགས་
ཡུལ་སྐྱོན་ལུང་པ་ཞེས་སྐྱོན་རྩ་སྐྱ་ཆོགས་སྤྱེས་ཡུལ་དང་། འར་དུ་རྩ་རི་ནག་པོ་རྩེ་མོར་སྤེ་
བརྒྱད་པོ་བྲང་ཡོད་ཅེས་པ་དེའི་སྤེ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡུལ་དེར་སེར་བ་བྲག་ཏུ་བབ་པས། སྐགས་
འཆང་གིས་ཐུན་ཐོར་འཕངས་སྐབས་སྤེ་བརྒྱད་ལ་ཕྲས་སྤྱོན་བྱུང་བདེ་བཙུས་པར་གཡུ་ཐོག་
པ་གདན་དངས་ཏེ་རྩ་བཙུས་མཛད་པའི་ལེགས་སྤྱེས་སུ་བྱུང་མེད་ཀྱི་ལུང་པོ་གཡུ་ཡིས་སྐྱས་

པ་ཞིག་ཆུ་ཐོག་ནས་སྤུལ་སྟབས། གཡུ་དེ་དག་ཐོག་སྟེང་དུ་སྐྱམ་པས་གཡུ་ཐོག་པ་ཞེས་གྲགས་
ཏེ་གནས་འདི་བྱང་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་སྟོལ་འདུག།

གཡུ་ཐོག་ལྷུ་མ་བཞི། གང་ཟག་གི་མཚན་རྣམས་ལ་སྦྱར་བའི་གང་ག་རྒྱུང་དང་། རྟོང་རི་ཟེལ་པ།
ལྷགས་ཏིག་གམ་སྤང་ཅི་དོ་པོ། འཛིན་པ་བཅས་བཞིའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། རྩེ་བྱར་མཁར་བ་མཉམ་
ཉིད་རྩོམ་མཛད་པའི་མན་དག་གྲེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། གང་ག་རྒྱུང་ནི་གཡུ་འདྲང་སྤང་ལ་སྟེ།
རྟོང་རི་ཟེལ་བ་ཆུ་ཡི་ནང་དུ་སྟེ། ཏིག་ཏེ་ལྷགས་མགོ་ན་བའི་ནང་དུ་སྟེ། འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ཤོད་གང་ཡང་སྟེ། བཞི་ག་ཆ་མཉམ་སྒྲུབ་པ་ཞད་ཅམ་འདེབས་རིམས་ལ་གང་ཐང་གཉན་ཆད་ལ་
སོགས་པར། གམ་གྲེ་རྒྱས་འཕྲུལ་ནད་ཀྱི་ཆ་བས་དང་བསྐྱུན། གང་མས་པ་ཆོགས་རྒྱུང་དོན་ནི་
འདི་ལྟ་བུ། རིན་ཆེན་གསེར་དང་བརྩེ་བར་ག་ལ་ཤོད། མཁའ་འགྲོའི་གསང་སྤྲོན་གཡུ་ཐོག་ལྷུ་
བཞི་ཡིན། འཆི་བདག་ག་ཤིན་རྩེ་བརྒྱུག་པའི་མན་དག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་ལྟ་
དམར་དགེ་བཤེས་པསྟན་འཛིན་སྤྲོན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རི་མེད་ཤེལ་སྟེང་ལས། རྟོང་
ཟེལ། འཛིན་པ་གང་ག་རྒྱུང་། སྤང་ཅི་དོ་པོ་བཞི་པོ་ལ། གཡུ་ཐོག་ལྷུ་མ་བཞི་ཞེས་སུ་བཤད།
ཅེས་གསུངས་ཤིང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཏིག་ཏེ་དང་སྤང་ཅི་གཉིས་ཞལ་མི་མཐུན་པ་མཆིས་པས་
གང་ཡིན་ཆོད་མ་ཐེག་པས་སྤང་དཔྱིད་ལྷན་དག་གིས་དཔྱིད་ཅིག།

གཡུ་ཐོག་ཟམ་པ། སྤར་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱབ་སྟོགས་སུ་ཡོད་པའི་ཟམ་པ་རྒྱ་ལྷགས་གྲོ་
ཅི་ལྷང་གྲུའི་རྒྱ་ཕེབས་ཅན་ཞིག།

གཡུ་ཐོག་གསར་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་ཏྲ་སྟེ་ལོ་༡༡༣༩ལོར་གཙང་ཉང་
རྟོང་རྫོང་བཞི་རེ་ཐང་དུ་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྟེང་གསོ་རིག་ལ་ཐུགས་གཞིལ་ཏེ་གསན་
བསམ་མཛད་པས་མཁས་པར་གྱུར། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཐོག་མང་མཁར་ཆ་ལུང་བ་རོག་
རྟོན་དཀོན་མཆོག་སྐུ་བས་རྫོང་བཞི་རེ་ཐང་དུ་ཕེབས་སྐབས། ཏྲ་སྟེ་སྤར་དང་བཅས་པ་ཞིག་ཡོན་
དུ་སྤུལ་ནས་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་རྩོགས་པར་ཞུས། དགྲུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པ་ནས་རྒྱ་གར་ལ་
རིམ་བཞིན་ཐངས་བྱག་ཕེབས་ཏེ་མཁའ་འགྲོའི་གཙོ་མོ་དཔལ་ལྷན་སྟེང་བ་དང་། དང་སྟོང་ཅ་ར་
ཀ་སོགས་བསྟེན་ནས་དབྱུད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པར་གསན་བས་

མཁས་པའི་གྲགས་པས་ཕྱོགས་ཀྱན་ལ་ཁུབ་པར་གྱུར། རྫོང་གི་གདན་དུ་བཞུགས་པའི་བསྐྱེད་པ་བྱས་པའི་ཆོག་པ་དཔྱད་པའི་སྐབས་ནས་ལྷན་ཅན་དུ་མ་ན་བ་དང་འཆི་བ་ལས་སྦྱོར་
པར་མཛད་ཅིང་། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་གསེར་མཆན་དང་། རྩོད་མཆན་གཉིས་བཏབ། གཞན་
ཡང་ཡུལ་དུས་སོགས་དགོས་ཁུད་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་ཞལ་སྒྲོང་ཅི་རིགས་
མཛད། རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་འབྲེལ་མན་ངག་ཁ་སྒྲོང་དང་བཅས་པའི་གོ་ཆོད་དུ་ཆ་ལག་བཙུགས་
ལེགས་པར་བསྐྱོགས་ནས་སྐལ་ལྷན་གྱི་ཐུགས་སྤྲོས་ཡེ་ཤེས་གཟུངས་ལ་གདམས། རྫོང་འདི་
ཉིད་ལ་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་བྱ་སྒྲོབ་གངས་ལས་འདས་པ་བྱུང་བའི་གཙུག་པོ་ནི་སུམ་སྟོན་ཡེ་ཤེས་
གཟུངས་ཀྱིས་དབུ་མཛད་པའི་ལྷན་སྟོན་ལེབ་སེ་དང་། འབལ་སྟོན་ཉི་མ། སྟོན་པ་ཨ་ཆོས། ཤ་
རམས་པ་ཉི་མ་དཔལ། གཡུ་ཐོག་བསོད་ནམས། སེང་གེ་དགེ་བ་ཤེས་རྟོག་རྒྱུད་སོགས་མཁས་
པ་མིང་དོན་མཆུངས་པ་སུམ་བརྒྱུད་ཉི་མ་བྱུང་། དགྲང་ལོ་བདུན་ཅུ་ཅ་བདུན་སྟེང་དུ་ཤེབས་
པའི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ལོར་སྤྱི་གཤེགས།

གཡུ་བྱུག་དམར། དམར་མདངས་ཅུང་ཟད་ཡོད་པའི་གཡུའི་རིགས་ཤིག

གཡུ་མདོག་གཡུའི་ཁ་དོག་ ལོ་མ་གཡུ་མདོག་ཅན།

གཡུ་ན། བྱད་མེད་ཀྱི་རྒྱན། རྒྱ་དུལ་ལས་གྲུབ་པ། ཨ་ལོང་གི་མཁུག་ཏུ་བྱུ་བྱུ་གཅིག་ལ་སྟེང་ལོག་
གཉིས་སུ་གྱུ་གཉིས་ཅན་བརྒྱབ་པ་ཞིག

གཡུ་སྦྱར། གཡུ་ཡི་ན་རྒྱན།

གཡུ་ཤ། གཡུའི་ཤ་རྒྱན།

གཡུ་བ། ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་དུ་ལས་ཀའི་དོན་ཏེ། ང་སང་ཉིན་ཁྱིམ་མཆོས་ཆང་སར་གཡུ་
བ་འགྲོ་དགོས་ཟེད། ལས་རོགས་འགྲོ་དགོས་ཟེད་བ་དང་དོན་གཅིག

གཡུ་བ་རྒྱབ། [ཁམས་སྐད]ལས་ཀ་ལ་འབད་ཚོད་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ང་ཆོ་བཟའ་
མི་ཆང་མས་གཡུ་བ་བརྒྱབ་ཏེ་ཁང་བ་འདི་བཟོས་པ་ཡིན། ཡང་། ཁོས་ལས་ཀ་ལ་གཡུ་བ་ཆེན་
པོ་རྒྱབ་ཐུབ་སྟབས་སྤྲ་ཆ་མང་པོ་ལོན་ལེ་རེད་ལྟ་བུ།

གཡུ་བད། བ་གྲུའི་སྟེང་དུ་གཡུ་མདོག་ལྟར་སྦྲོ་བའི་བད་དང་བད་ལུར། རྒྱ་སྒྲོར་བཅས་ཡོད་པ་ལ་

ཟེར། འདི་ཡང་ཡིག་ཐོག་ནས་དོ་སྤྲོད་བྱེད་དཀའ་བར་སྒྲུང་།
གཡུ་བྱན་དགོན། མིང་གཞན་དྲུང་ར་བྱན་དགོན་ཟེར། བོན་རིག་འཛིན་བརྒྱན་ཅུ་ནང་གི་སྒོ་པའི་སང་
ཉེ་གཏུས་བཏབ། བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་
ནག་ཁྲུ་ས་ཁུལ་ཉི་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཡུ་བྱར། ① གཡུ་དང་བྱར། ② རྩ་བར་རྒྱན་བྱེད་ཀྱི་གཡུ་རྟོག་རྒྱུང་དུ།
གཡུ་ཤེར་གསེར་རྒྱན། གྲག་སྒོས་སམ་གྲེ་བྱ་གཟེར་ཐིག་གི་གབ་མིང་ཞིག
གཡུ་བྱར། གཡུ་དང་བྱ་རིའི་བསྐྱས་མིང་།
གཡུ་སྤང་། གཡུ་མདོག་ཅན་ཀྱི་སྤང་བྲ།
གཡུ་འབྲུག་ འབྲུག་གི་མིང་། གཡུ་འབྲུག་འཁྲིལ་བསྐྱད། གཡུ་འབྲུག་ཕྱོན་མོ། རྒྱ་སྐད་དང་གཡུ་
འབྲུག་ལྟ་བུ། གཡུ་འབྲུག་ནམ་མཁར་ཤིང་ཡང་། སྤར་རྟོ་ས་ལ་མི་ལྟང་།
གཡུ་འབྲུག་ཟེ་བ། དཔེ་རྒྱན་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཏགས་པའི་བྲག་པ་ཆེར་ཅན་ཀྱི་གབ་མིང་ཞིག་སྟེ། ཟླ་
དགེ་བྱུང་འཆོ་བ་གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྲན་ཀྱི་བད་བསྐྱས་དང་གབ་མིང་འགའ་ཞིག་
བཀོལ་བ་སྒོ་གསལ་མཐིན་པའི་རྒྱན་ལས། གཡུ་འབྲུག་ཟེ་བཞི་བྲག་ཆེར་ཀྱི་མིང་སྟེ། དེས་
ཆིག་ནི་བྲག་པ་ཆེར་ཅན་ཀྱི་ལོ་མ་ཟེ་བ་ལྟར་ཕྱོགས་ཕྱོགས་སུ་བྱེས་པས་དཔེ་འབྲུག་གི་
གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ།
གཡུ་ཅི། རྒྱ་ཕིབས་དང་ཁོག་མ་སོགས་རྩའི་རིགས་ལ་གཏོང་རྒྱའི་ཅི།
གཡུ་ཅའི་སྐགས་ཁང་། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་དུས་དཀྱིལ་སྟེ་ལོ་༡༩༤༠ལས་མས་ཞིག་ནས་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཁྲི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཡུ་ཆ་དགོན་བ། སོ་ཆང་གིས་བྲག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་བྲགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་བ་ཡན་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཡུ་མཆོ། གཡུ་མདོག་ཅན་ལས་མིང་ཐོགས་པའི་མཆོ། ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཆོ། མ་པམ་གཡུ་མཆོ།
གཡུ་མཆོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུ་ཞགས་སྒོར་མོ། མིག་ཁུང་འཁྱོག་པོར་ཡོད་པའི་གཡུ་རྟོག་
གཡུ་ཡི་གཡུང་བྱང་། གཡུ་ལ་གཡུང་བྱང་བརྟེན་པའི་བྱང་བྱ་སྟེ། བཅན་པོའི་དུས་སྐབས་སུ་བྱ་
དགའི་རྟགས་མར་གནང་བའི་བྱང་བྱ་ལ་རིམ་བཤམ་ཐོད་མན་བདུན་གཡུ། གསེར། དཔུལ། སྒ་
མེན། ཟངས། ལྷགས་ ཡོད་པའི་ནང་ནས་མཐོ་ཤོས་ནི་གཡུ་ཡི་བྱང་བྱ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ནི་རྒྱལ་
པོའི་སྒྲ་མཆོད་དང་། དགུང་སྒོན་ཆེན་པོ་ལ་མ་གཏོགས་གནང་སྟོལ་མེད།

གཡུ་རལ། རལ་བ་སྟོན་པོ།

གཡུ་རལ་ཅན། [མཛོན]མེད་གེ།

གཡུ་ལུང་དགོན། རབ་བྱུང་བཙོང་ལའི་ཤིང་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥ལོར་དབང་བོ་ལས་ཀྱི་རྩོ་རྩེས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་རྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུང་ཅི་གོར་ཐང་རྩོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུ་ལོ། གཡུ་མདོག་ཅན་གྱི་ལོ་མ།

གཡུ་ལོ་བཏོད་པའི་ཞིང་ཁམས། རྩེ་བཙུན་སྟོལ་མའི་ཞིང་ཁམས།

གཡུ་གཤོངས། སྤྱི་ཐིང་ངར་ཆགས་པའི་སྤྱོངས།

གཡུ་བཤད། སྤར་བག་མ་གཏོང་ཡུལ་གྱི་མ་ཡིས་མནའ་མའི་མགོར་གཡུ་བཏགས་ཏེ་མི་གཞན་
ཞིག་གིས་བཤད་པ་རྒྱབ་པ།

གཡུག་པ། གཡུགས་པ། གཡུག་པ། གཡུགས། ① འཕེན་པའམ་སྤྱུར་པ། རལ་གྱི་གནམ་གཡུགས།
བྱི་ལོགས་ལ་གཡུགས་ཤོག། ཐག་རིང་དུ་གཡུགས་པ། མི་རྒྱལ་གཡུག་པར་རང་རྒྱ་བྱེད་
བརྒྱལ་དགོས། ② བསྐྱོད་པའམ་གཡོ་པ། ལག་པ་གཡུགས་ནས་འགྲོ་པ། རྒྱང་ཤར་ནས་
གཡུག་ན་འབབ་རྟགས་རེད། རྒྱང་རུབ་ནས་གཡུག་ན་ཐང་རྟགས་རེད། ③ བོར་བརྒྱག་ཏུ་
འཇུག་པ། རྒྱ་ཁོར་ཆང་མ་གཡུགས་ནས་མི་འདུག་དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་delete ཟེད།

གཡུགས། གཡུག་པའི་སྟུལ་ཆེན།

གཡུགས་པ། གཡུག་པའི་འདས་པ།

གཡུང་། ① དམག་དོན་མིན་པའི་ལས་བྱེད་འབངས་མིའམ་བྲན་གཡོག་ ② རྟོད་པའི་ལྗོག་རྒྱ་སྟེ། རྟོ

གཡུང་མོ། ཉེ་མོད་གཡུང་ལ་པ་པ་ལྟ་བུ། ③ གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་གལ་རིམ་མཁ་མི་རིགས་
འིག་གི་མིང་། གཡུང་བོའི་རིགས་ཟེད། ④ གཡུག་པའི་འདས་པ།
གཡུང་གི་མི་སྒྲེ། རྡོང་བཅའ་སྐམ་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་བོའི་སྐབས་ཀྱི་འབངས་མི་པལ་པའི་མིང་ཡིན།
གཡུང་གི་མི་སྒྲེ་ཁང་དང་ཡང་ཁང་། གཡུང་གི་མི་སྒྲེ་ཁང་དང་ཡང་ཁང་འབྲེད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་
[ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་]ལས། གཡུང་གི་མི་སྒྲེ་འབྲེད་པ་ནི་གཡུང་རམ་ཁང་ཞེས་པ་
འབངས་ལས་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཡིན་ལ། ཡང་ཁང་ཞེས་པ་ཡང་བྲན་དང་ཉིང་གཡོག་གི་མིང་ཡིན་ཞོ།
གཡུང་དགོན། གཡུང་རྟོ་ཀོང་དགོན་པ་སྟེ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ཁྱི་ལོར་བཞེངས། རོག་
མར་གོང་མ་གཡུང་ཤིང་རྒྱལ་སྤྱོད་སྐབས་ཀྱི་བཞུགས་འགའ་ཡིན་ཞིང་། ཤིང་སྤྱལ་ལོར་དགོན་
པར་བསྐྱུད། འདི་ནི་པེ་ཅིན་ས་ཁུལ་དུ་ད་ལྟར་ཡོད་པའི་དགོན་པ་ཆེ་ཤོས་འིག་ཡིན།
གཡུང་སྟོན་དོ་རྩེ་དཔལ། གསང་སྤྱགས་རྙིང་མའི་བླ་ཆེན་མཆོན་སྟན་འིན་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་སྟེ་རབ་བྱུང་
ལྔ་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༤ནས་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༦༥ལོ་བར་དགུང་
ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྲག་གཉིས་བཞུགས། གསང་སྤྱགས་གསར་རྙིང་དང་ལྷག་པར་རྙིང་མ་དང་དུས་
འཁོར་ལ་འིན་རྒྱ་མཁས། དགུང་ལོ་ཉིང་བདུན་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༩༤ལོར་ཡོན་
རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཡོན་མེན་ཅུང་ཐུག་ཐེའི་སྤར་གྱིས་གདན་ཤངས། ལོ་བཅུའི་བར་རྒྱལ་
བོའི་མཆོད་གནས་སུ་བཞུགས་ཏེ་རྒྱལ་བོ་གོངས་པ་དང་བོད་དུ་བྱིར་ཐེབས།
གཡུང་ཐག འཕྱིའི་ལོ་མ་བཞོ་སྐབས་རྒྱང་པ་སྟོག་བྱེད་ཀྱི་ཐིག་གུ་བྱུང་དུ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
གཡུང་དྲུགས། ཉེ་སྤྱགས་སོགས་མི་ལ་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་སྤྱིའི་མིང་།
གཡུང་བྱང་། གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་མཆོན་རྟགས་རྙིང་པ་ཞིག་སྟེ། བོན་ཆོས་ནང་དུ་རྟག་པའམ་འགྲུར་
བ་མེད་པ་བཟ་འིས་པའི་རི་མོའི་བྲེ་བྲག་ཅིག་ཡིན།
གཡུང་བྱང་སྤྱ། རྟག་པའམ་འགྲུར་མེད་ཀྱི་ལུས།
གཡུང་བྱང་ཁྱ་སྤྱ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་འོག་ཁང་འར་སྟོའི་བྱར་ཁྱག་འོག་ཁང་ནས་བར་ཁང་དུ་
འགྲོ་བའི་སྐས་ཁྱང་ཡོད་ས་དེའི་མིང་།
གཡུང་བྱང་འཁྲུལ་བ། [མངོན་]རྒྱལ་བོའི་ལོ་བྱང་།

གཡུང་རྒྱུད་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ། གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་གྱི་རྩེ་འདི་ཉིད་མདོ་སྐད་དེའལ་རྩམས་
 རྩོད་གྱི་ཐུར་གཏོགས་ལུལ་སྤྲ་བ་ལུང་ནང་ཟེར་བར་ཡབ་བསོད་ནམས་བསྟན་དར་དང་ཡུམ་
 བསོད་ནམས་གནས་མཆོད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་བྱ་མྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོར་
 འབྲུངས། མཆོན་བསོད་ནམས་བསྟན་འདི་ན་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བདུན་པ་ལ་བྱ་བྲལ་བྱང་
 རྩོད་རྒྱལ་བ་རྩལ་ཁྲིམས་དགེ་ལྡན་དུ་བསྟེན་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་མྱོག་ལ་སྦྱངས། ཆོགས་འདོན་
 བརྒྱད་རིམ་གྱི་མདུན་གསོལ་འདེབས། དབྱུང་གསུམ་འབྲས་ཅིས་ར་ཉི་བར་མཛོད། གསོ་རིག་
 བསྟན་བཅོས་གཞུང་ཆེན་མོ། སྤྲུལ་འབྲས། ཀེག་ཅིས་དེའལ། དཀྱིལ་འཁོར་ཐིག་ཀྱི་མིང་གཞི་
 དང་བརྩམས་ཅན་འབྲེལ། དབྱུངས་ཅན་སྤྲེལ་མདོའི་འབྲེལ་བ་སོགས་སྟེགས་བཅ་བཅུ་གསུམ་
 བཞུགས། སྤྲུལ་སྲས་དཔལ་རྩལ། མཁས་མཆོག་རྒྱ་མཆོ། དར་པོ། རྒྱལ་མཆོན། བདེ་
 མཆོག་གསར་སྤྲུལ། གཡུང་རྒྱུད་རྒྱལ་མཆོན། བསྟན་བརྩལ་ཁྲིམས་སོགས་མང་དུ་བྱུང།
 དེ་བཞིན་ཐོན་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དང་རྩེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲུལ་ཅོམ་སྟེགས་བཅ་དུ་མ་དཔར་དུ་
 བསྟན་ཡོད། མཐར་དགྲུང་ལོར་དགྲུ་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་ལུག་མྱི་ལོ་
 ༡༩༩༩ ལོར་ཞི་བར་གཤེགས།

གཡུང་རྒྱུད་དགའ་བཞིལ། དགའ་བཞིལ་ནི་བོད་ཀྱི་རི་མོ་རྩིང་ལོས་ཞིག་ཡིན། འདི་ནི་གཡུང་རྒྱུད་
 ལྷི་ཤེ་ཐག་གཅིག་ཡིན་སྟབས། མིང་ཡོངས་རྩོགས་ལ་གཡུང་རྒྱུད་དགའ་བཞིལ་ཟེར། བོན་གྱི་
 ཡིག་ཆ་ནང་དུ་གཡུང་རྒྱུད་ནི་བརྟན་པ། སྤ་པ། མི་འབྱུང་པ། བུ་ཤེས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་མཚོན་
 རྟེན་དུ་བཞེད་སྟོལ་འདུག བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་རྒྱབས་སུ་ཁྲིམ་ཆང་སོ་སོའི་ནང་དུ་ཕྱོ་ཤེས་
 གཡུང་རྒྱུད་དགའ་བཞིལ་ལ་སོགས་པའི་དཀར་རྟགས་ཀྱིས་བུ་ཤེས་པའི་རི་མོ་སྟེ་ཚོགས་
 འཁྲི་སྟོལ་ཡོད་པ་ནི་ལོ་གསར་པའི་ནང་དུ་རང་རང་གི་ཁྲིམ་དུ་ཆེ་བསོད། དབང་ཐང་། ལུ་
 གཡུང་སོགས་འདྲེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མཚོན་རྟེན་ཅིག་རེད། དེ་བཞིན་དུ་ཆེན་ཆེན་དང་། མི་
 དཔོན། བག་མ་གསར་པ་བཅས་གདན་ནུངས་པའི་ལམ་དུ་སྤ་དཀར་དང་། ཕྱོ་ཤེ་སོགས་ཀྱིས་
 གཡུང་རྒྱུད་དང་། གཡུང་རྒྱུད་དགའ་བཞིལ་སོགས་བུ་ཤེས་པའི་རི་མོ་འཁྲི་ནས་ཕེབས་པ་སྟེ་
 རྟེན་པ་ཡང་འགལ་རྒྱུན་སེལ་ཞིང་མཐུན་རྒྱུན་འདོམས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་སྟེལ་པའི་

མཛད་སྒོ་ཞིག་རེད་ལ། རྗེ་ས་སུ་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་དར་རྒྱས་ཕྱིན་པའི་སྐབས་སུ་སྤར་
ལུགས་ཀྱི་གཡུང་བྱུང་གཞི་བཞག་གི་ཐོག་ཏུ་བཟ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་དཔྱད་བུམ་
གི་རི་མོ་འབྲི་སྒོལ་ཡང་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། རང་ཆོས་ཐོད་ཏུ་དར་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་དམངས་
ཁོང་ཏུ་སྤར་དར་སྒོལ་ཆེ་བའི་རིགས་གནས་རྙིང་པ་དེ་དག་སོར་བཞག་བྱས་ཏེ་གཡུང་བྱུང་ནི་སྤར་
བ་དང་། བརྟན་པའི་དོན་མཆོན་བྱེད་ཏུ་འཛོགས་ཡོད་པ་སྟེ། གཡུང་བྱུང་སྤར་དཀར་མའི་ནང་
ཏུ་ཆེ་གཡུང་འགྲག་པའི་སྐབས་སུ། ཆེ་མི་འགྲུར་བ་གཡུང་བྱུང་ལྟ་བུར་ཤོག་ཅིག་ཆེ་ཤིག་བརྗོད་
རྗེ་ལྟ་བུ་ཤོག་ཅིག་ཅེས་གསུངས་ཡོད་ཅིང་། རང་པའི་ལུགས་སྒོལ་ཏུ་གྲགས་པའི་དོན་རྗེ་དང་དོན་
རྒྱ་གམ་རྣམས་ཀྱི་རི་མོ་ལམ་ཆེ་བའི་ནང་ཏུ་དོན་རྗེ་ལྟེ་བ་ལ་དགའ་འབྲིལ་བྲིས་ཤིང་། དེ་ལ་དོན་རྗེ་
རྩ་རྣམས་སྤྱར་ནས་འབྲི་སྒོལ་བྱུང་ཡོད་པ་འདིས་ཀྱང་། དགའ་འབྲིལ་ནི་བཞུགས་གཉིས་ཀས་མི་
འགྲུར་བ་དང་། བརྟན་པ་མཆོན་པའི་རི་མོ་ཞིག་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

ཕྱིར་ཐོད་ཀྱི་རིག་གནས་རྙིང་པ་ཐམས་ཅད་མཆོན་ཉིད་རིག་པ་དང་ཉ་ཅང་གི་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་
ཡོད་པ་ཞིག་རེད་ལ། ལྷག་པར་ཏུ་ཐོད་ཀྱི་སྤྲོན་ཅིས་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དེ་ལ་གཙོ་པོ་
མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་བསམ་སྒོ་ལུགས་ཆེན་པོར་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ཐོད་ཀྱི་རིག་གནས་ནང་
ཏུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྦྱེ་འཛིགས་དང་། འཕོ་འགྲུར་གྱི་སྐབས་སུ་རྩ་བའི་གོ་རིམ་གསུམ་
བརྒྱད་དགོས་པ་ནི། སྦྱེ་གནས་འཛིག་གསུམ། རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ། གཞོན་དར་གན་གསུམ།
ཆ་འཇམ་གང་གསུམ་སོགས་དངོས་པོའི་འགྲུར་བའི་གོ་རིམ་ནང་ཏུ་རྩ་བའི་གོ་རིམ་གསུམ་པོ་
འདི་ནི་ངེས་པར་བརྒྱད་དགོས་པའི་རྩ་དོན་གཙོ་པོར་ཞིག་རེད། ༡༽ དགའ་འབྲིལ་གྱི་རི་མོ་
འདི་ཡང་ཕྱི་ནང་གསལ་གསུམ་གྱི་འབྲུང་བའི་ཁམས་དང་སྤྱར་ནས་བཤད་ན། ཕྱི་སྒོད་ཀྱི་
འབྲུང་བའི་ཁམས་དང་སྤྱར་བར། དགའ་འབྲིལ་ནང་གི་རི་མོ་གསུམ་ནི། ངད་ཅན་གང་བ་རྒྱུང་
གི་ཡུལ་དང་། སྐམ་ས་ཆ་གདུང་ཆེ་བ་མཁྲིས་པའི་ཡུལ། བརྟན་ཅན་སྤྱུལ་བ་བད་ཀན་གྱི་ཡུལ་
གསུམ་སྟེ་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དང་སྤྱར་ཆོག་པ་ཞིག་རེད། དེ་ཡང་ངད་ཅན་གང་བ་
རྒྱུང་གི་ཡུལ་ཏེ་སྒོད་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ཁམས་མཆོན་བྱེད། ཁ་དོག་ལྡང་ལ།
སྐམ་ས་ཆ་གདུང་ཆེ་བ་མཁྲིས་པའི་ཡུལ་ཏེ་བར་དབུས་གཙང་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཡུལ་ཁམས་མཆོན་

བྱེད། ཁ་དོག་མེར་པོ་འཕུ་དམར་པོ། བརྒན་ཅན་སྦྱུ་པ་བད་ཀན་གྱི་ཡུལ་ཏེ་སྤང་མདོ་ཁམས་
ཆུ་བཞི་སྐར་དྲུག་གི་ཡུལ་ཁམས་མཆོན་བྱེད། ཁ་དོག་སྦྱོན་པོ་བཅས་ཡིན། ༡ ་ ཅན་ལུས་
ཁམས་དང་འབྲེལ་ནས་བཤད་ན། དགའ་འབྲེལ་ནང་གི་རི་མོ་གསུམ་ནི། མིའི་ལུས་ཁམས་
ཆགས་པའི་རྩ་བའི་གྲུབ་ཆ་གསུམ་སྟེ། རྒྱུང་དང་། བཞེས་པ། བད་ཀན་གསུམ་པོ་མཆོན་བྱེད་
ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་རྒྱུང་ནི་མིའི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་གཡོ་འགྲུལ་བྱེད་པའི་རྩ་བ་དྲུག་གི་ཆ་
ཐམས་ཅད་མཆོན་བྱེད། ཁ་དོག་ལྡང་གུ་མཁྲིས་པ་ནི་མིའི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་མེ་རྩྱུང་མཆོན་བྱེད།
ཁ་དོག་དམར་པོ་འཕུ་མེར་པོ། བད་ཀན་ནི་མིའི་ལུས་ཀྱི་བརྒན་གཤེར་ཏེ་ཆུ་ཁམས་མཆོན་
བྱེད། ཁ་དོག་དཀར་པོ་འཕུ་སྦྱོན་པོ་ཡིན། ༢ ་ གསར་བའི་ཁམས་དང་སྦྱར་ན། དགའ་འབྲེལ་
ནང་གི་རི་མོ་གསུམ་ནི། ཆེ་བསོད་དབང་ཐང་གསུམ་སྟེ། ཆེ་ཡི་རྒྱན་ཆུ་པོ་ལྷར་རིང་བ་མཆོན་
བྱེད། ཁ་དོག་སྦྱོན་པོ། བསོད་ནམས་སྦྱོན་པའི་ཡལ་འདབ་རྒྱས་པར་མཆོན་བྱེད། ཁ་དོག་ལྡང་ལྷ།
དབང་ཐང་གི་མེ་དཔུང་དྲག་ཏུ་འབར་བར་མཆོན་བྱེད། ཁ་དོག་དམར་པོ་བཅས་སོ།།

གཡུང་བྱང་དགོན། ལོ་ངོ་༢༠༠༠ ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ལས་འདེབས་ལོ་སོགས་ཁམ་གསལ། གྲུབ་
མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུང་བྱང་ཅན། [མདོར]ཁུབ་འཇུག

གཡུང་བྱང་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་ཅན་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱན་ལྡན་བསོད་ནམས་
ཆོ་གོས་ཀྱིས་བཏབ། རེས་སུ་གཅང་སྤྲན་རིའི་མཁན་ཆེན་ཤེས་རབ་དགོངས་རྒྱན་དུ་གྲགས་
པ་དེ་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རིང་གྲག་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུང་བྱང་ལྷང་བཤགས། བོན་གྱི་ལྷང་བཤགས།

གཡུང་བྱང་བདུད་འདུལ་སྤྱིང་། བོན་ཁྱ་བདུད་ཅི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། འདེབས་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་
མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུང་བྱང་པ། བོན་པོ།

གཡུང་བྱང་དཔལ་རི་དགོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་པོ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༧་ལོར་གྲུབ་ཁྲ་དབང་

གྲགས་ཀྱི་མཆོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ཐོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཁབ་མདོ་ས་
ཁུལ་སྤེང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུང་རྒྱུད་ཆུ་མེད་ཀྱི་ཐེག་པ། འབྲས་བུའི་བོན་ལྷ་ཡི་ནང་གསེས་ལྷ་པ་དེ་ལ་ཟེར།

གཡུང་རྒྱུད་ལག་འཁུད། རྒྱན་རིས་ཀྱི་གསུམ་ཤེག་སྟེ། གཡུང་རྒྱུད་པན་ཚུན་ལག་པ་འབྲེལ་ནས་བསྐྱད་
པའི་རི་མོ་ཞིག་གི་མིང་།

གཡུང་རྒྱུད་ལམ། ཐོན་ལུགས་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས།

གཡུང་རྒྱུད་སེམས་དབལ། ཐོན་པོའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མིང་།

གཡུང་རྒྱུད་ལྷ་སྤེད་དགོན། བལ་མ་གཡུང་རྒྱུད་ཀྱིས་བྱག་བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་
མཐའ་ཐོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་གྲོ་མོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུང་རྒྱུད་ལྷ་སྤེད་དགོན། བསྐྱར་འཕེལ་གྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་
པ་ཙམ་གྱི་ནང་སློན་རྒྱལ་ཀུན་གྲོལ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་རྒྱལ་རོང་འདྲིང་རྩེས་སུ་བཟུང་ནས་ཐོན་
ཀྱི་བསྐྱར་པའི་དབུ་བཅུགས་ཏེ་དར་བར་བྱས། རྩེས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་སྤེལ་སྤྱི་
ལོ་ ༡༧༧༩ ལོར་ཆན་ལུང་གིས་དམག་རྒྱལ་སྐབས་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་བ་དང་བསྐྱར་
འཕེལ་གྱིང་ཞེས་དགོན་མིང་བཏགས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་ཇ་པ་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཆུ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུང་པོ། ① གདོལ་རིགས་ཏེ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་དམན་པ་ཞིག་ ② སྤྱིག་སྤྱན་དང་སྤྱལ་པ་ལྟོང་
མོ་སོགས་ཟུལ་མཁན་གྱི་མི་རིགས་ལ་དམའ་འབེབས་བྱས་པའི་མིང་། ③ གཡུང་བ་དང་འབྲ།

གཡུང་པོའི་རྒྱན། འབངས་མི་ཡིན་པའི་མཆོན་རྟགས་ཐགས་པ་དང་ཐོན་ཞེས་ཆོས་འབྱུང་མཁས་
པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གསལ་ཞིང་། ཐགས་འཐག་པ་དང་ཐོན་བྱེད་པ་གཡུང་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱན་དུ་
འཕྲོ་དགོས་དོན་གང་ཡིན་རྟགས་དགོས།

གཡུང་བ། ① སྤུན་པའམ་ཐུལ་བ། མི་འདྲོག་པ་དང་བརྐྱང་པོའམ་འདྲིས་གོམས་ཐོན་པ། རྟགཡུང་
བ། མཛོེ་གཡུང་མ། རྒྱོད་གཡུང་། ② གཟུགས་པོ་ཞན་པ། ③ དངོས་རིགས་ཞན་པ། གཡུང་
པའི་དངོས་པོ།

གཡུང་བབ་པ། ① ཐུལ་བའམ་སྤིང་བབ་པ། ཏྲ་བཏུལ་ནས་གཡུང་བབ་པར་གྱུར་པ། ② ཚུ་རྒྱན་
དལ་བྱས་བབ་པ། གཡུང་བའི་རྒྱ་རྒྱ་གང་ཞིག་གཡུང་བ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་དལ་གྱིས་འབབ་པའི་རྒྱ་
ཡིས་ལས་གོང་དང་འབྲ།

གཡུང་མ། གཡུང་བ་དང་འབྲ།

གཡུང་མོ། ① སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་བཞུགས་པའི་རིགས་ཀྱི་བྱད་མེད། ② བྱད་མེད་རིགས་ངན་ནས་
འཆལ་མོ། ③ གཡུང་བ་དང་འབྲ།

གཡུང་མཚོ། བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྲ་དཀར་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོའི་ལྷོ་བྱང་ངོས་
སུ་ཡོད།

གཡུང་ཟ། [རྟིང]① རུས། ② མི་དང་འབྲེས་པའི་རི་དྲགས་ཀྱི་རིགས།

གཡུང་ལ། བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་ཀྱི་རྒྱལ་ཅེ་རྫོང་གི་བྱང་ངོས་ན་ཡོད་ཅིང་། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་
ངོས་ནས་མེ་ཁྲི་༤༧༠༠ཡོད།

གཡུའི་ཡི་གེ་གཡུས་བཅོས་པའི་བྱང་བུའི་ཐོག་གོ་གནས་སོགས་བཞོད་པའི་ཡི་གེ་གཡུའི་ཡིག་ཚང་།
ཡིག་ཚངས་ནི་རབ་གསེར་གཡུ་གཉིས། འབྲིང་དདུལ་དང་སྤར་མེན། ཐ་མ་ཟངས་ཡིག་ལྷགས་
ཡིག་སྟེ་དུག་པོ་རེ་རེ་ལ་ཆེ་རྒྱུང་གཉིས་ཕྱེ་བས་བརྒྱ་གཉིས་སོ། དེ་དང་དགྲུང་སྟོན་ཆེན་པོ་ལ་
གཡུ་ཡིག་ཆེན་པོ་གནང་། དགྲུང་སྟོན་འབྲིང་དང་ནང་སྟོན་ཆེན་པོ་ལ་གཡུ་ཡིག་རྒྱུང་དུ། བཀའ་
སྟོན་ཐ་རྒྱུང་དང་བཀའ་ཡོགས་འཆོས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་གསེར་ཡིག་ཆེན་པོ། ནང་སྟོན་ཐ་རྒྱུང་
ལ་སྤར་མེན་གྱི་ཡི་གེ་གནང་། གཞན་ཡང་ཆོས་སྤྱིའི་སྟོན་དཔོན་དང་། སྤྱིའི་སྤྲགས་མཁན། སྟོན་སྤྲང་
ཀྱི་དབང་སྟོན་རྣམས་ལ་དདུལ་གྱི་ཡི་གེ་ཆེན་པོ་བྲིན། སྤྱི་མཚོ་བའི་བོན་པོ། གཤེན་མལ་
བརྟེན་ཁག་ཁག་གི་སྤྱང་ཐང་གི་སྤྲུང་མཁན། མཐའི་སོ་ཁ་སྤྱང་བ་དང་སྤྱི་མཚོ་སྤྲུང་སོགས་ལ་
དདུལ་ཡིག་རྒྱུང་བ། ཡལ་འབངས་ལ་རུས་དུག་སོགས་ལ་མཁར་པའི་ཡིག་སྟོན་དཔོན་སོགས་
ལ་ཟངས་ཡིག་གཡུལ་དུ་དབའ་བ་ལ་ལྷགས་ཡིག་ཡང་ཐང་གིང་སྤྱི་རྒྱ་རྒྱ་རུས་ཀྱི་ཡི་གེ་ནི་འབངས་
མལ་པ་རྣམས་ལ་གནང་རྒྱུ་ལ་བཅས་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གསལ།

གཡུར་བ། ཡུར་བའི་འབྲེ་སྟོལ་གཞན་ཞིག

གཡུར་ཟ་བ། འབྲས་བྱ་ཤིན་ཏུ་སྒྲིན་པར་གྱུར་པའམ་ལེགས་པར་སྒྲིན་ཟེན་པ། ཤིང་རྟོག་གཡུར་ཟ་
བ། གཡུར་ཟ་སྒྲེ་མ། སྒྲིན་ཐོག་གཡུར་དུ་ཟ་བ།

གཡུལ། ① དམག་གཡུལ་བསྐྱེས་པ། གཡུལ་སྒྲོད་པ། གཡུལ་ལེགས་པ། གཡུལ་བཞོག་པ།
གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ། གཡུལ་ལས་མམ་པ། གཡུལ་དུ་ཆས་པ། གཡུལ་བཤམས་ངམ་
སྒྲིན། ② ལོ་རྟོག་དང་སྒྲིན་ཐོག་ཆར་མའི་ལས། གཡུལ་ཐོན་སྐྱལ་ཆད། འབྲུ་ཁལ་གཡུལ་སྤེང་
ནས་འཇུལ་བ།

གཡུལ་ཁ། ① དམག་འཁྲུག་རྒྱལ་ས། དབྱང་གི་ཆོགས་བཟང་དུ་མེད་པ་གཡུལ་ཁར་ཆས། ② སྒྲིན་
ཐོག་ཆར་མའི་ལས་ཀ་བྱེད་ས། གཡུལ་ཁ་གཏོག་པ། གཡུལ་ཁ་གྱུར་བསྐྱོད་ས། གཡུལ་ཁ་སྤྱང་བ།

གཡུལ་འཁྲུག་དམག་འཁྲུག་

གཡུལ་གྱི་ཁ་ལོ་བ། དམག་འཐབ་བཀའ་བཀོད་པ།

གཡུལ་གྱི་ངོ་། ① དམག་ས། ② དམག་འཁྲུག་ཡོང་བའི་སྡེ་ལྷན།

གཡུལ་གྲ། དམག་གྲ།

གཡུལ་རྒྱགས། དམག་མཁོའི་བཟང་བཅལ།

གཡུལ་རྒྱལ་བྱིར་ལོག་དམག་ལ་རྒྱལ་ཁ་ལོན་ནས་རང་གནས་སུ་ལོག་པ།

གཡུལ་འབྱེད། དམག་འཐབ་གཡུལ་འབྱེད་ལས་རྒྱལ་བ། དམག་གསོ་ཉིན་སྒྲོད། གཡུལ་འབྱེད་དུས་གཅིག་

གཡུལ་ངོ་། དམག་ས། གཡུལ་ངོར་འདོད་པ། གཡུལ་ངོར་ཞུགས་པ། གཡུལ་ངོར་སྤྱང་བའི་རལ་

གྲི་དེ། སུ་ཡི་གྲོགས་འགྱུར་དེས་པ་མེད། གཡུལ་ངོར་ཡང་ཡང་འཐབ་པའི་མི། དཔལ་རྩལ་སྤྱིང་

སྒྲིབས་ལྷན་པར་གྱུར།

གཡུལ་ངོར་འགྲོ་ཁའི་ཁ་ཆེམས། དམག་ལ་ཞུགས་ནས་འཆི་བར་དོགས་ནས་དམག་སར་འགྲོ་ལ་

ཁད་དུ་རྗེས་འཇུག་དང་བསམ་འདུན་ལ་སོགས་པའི་བྱ་དོན་སྐོར་ཁ་ཆེམས་སུ་བཞག་པ།

གཡུལ་ངོར་བརྟེན། [མདོན]དཔལ་ལོ།

གཡུལ་ཆས། དམག་མཁོའི་དངོས་རྩལ།

གཡུལ་ཐང་། ① དམག་རྒྱལ་ཡུལ་གྱི་ཐང་། ② སྒྲིན་ཐོག་གཡུལ་ལས་བྱེད་སའི་ཐང་།

གཡུལ་ཐོན། ① གཡུལ་ལས་བཏང་ཆར་བའི་སྟོན་མོ། ② དམག་ལ་ཆས་པ།
གཡུལ་དུ་འཛིན། [མངོན]མཆོན་ཆ།
གཡུལ་དུ་ས། ① སྟོན་ལ་ས། ② དམག་ལས་ཀྱི་དུས་སམ་དམག་འཐབ་ཀྱི་དུས།
གཡུལ་ན་བརྗེད། [མངོན]དཔའ་བོ།
གཡུལ་སྟོན། དམག་རྒྱབ་པ།
གཡུལ་བྲེས། གཡུལ་སྟོན་དང་དོན་གཅིག
གཡུལ་གཞི། ལོ་ཉོག་རྒྱང་སའི་གཞི་སྟེ་པལ་སྐད་དུ་གཡུལ་ཁ་ཟེར།
གཡུལ་བརྒྱུག་ཚུར་ཞོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་དབྲུ་པོ་པམ་བར་བྱས་པ།
གཡུལ་ལས། ① དམག་གི་ལས་ཀ་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བ།
② གཡུལ་ཁའི་སྟེ་མ་བརྒྱང་བསལ་གྱི་ལས་ཀ་གཡུལ་ལས་བྱེད་པ།
གཡུལ་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་བ། དམག་འཁྲུག་ལས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པ།
གཡུལ་ལོག་པ་རོལ་གྱི་དབྲུ་དམག་ལོག་པ།
གཡུལ་གཤོམ། དམག་གྲ་དངོས་སུ་སྒྲིག་པ། དབྲུ་པོས་བདག་ཅག་ལ་ནས་ཡང་དུ་གཡུལ་གཤོམ་བྱས།
གཡུལ་བཤམས་པ། དམག་བརྒྱབ་པའམ་དབྱུང་འཁྲུག་བྱས་པ།
གཡུལ་ས། དམག་ས།
གཡུལ་བསྐྱེས་པ། དམག་བརྒྱབ་པ།
གཡེ། མི་མེད་ས་སྟོང་གི་མིང་།
གཡེ་ཐང་། དཔེན་གནས་ཐང་གི་མིང་སྟེ་གྲོང་ལས་འདོམ་ལུ་བརྒྱ་པན་ཆད་སོང་བའི་ས་ཆར་དགོན་
པ་དང་། དེ་ལས་རིང་བར་བརྒྱལ་བ་ནས་གཡེ་ཐང་ཟེར།
གཡེ་བྱས་པ། ཨ་མདོའི་ཁ་སྐད་དུ་མི་ལི་ནས་དུར་ཁོང་དུ་བསྐྱལ་བའི་དོན།
གཡེ་མོ་ཡུལ་དུ་གཤེད་ལ་སྤར་གྱི་ཡི་གེ་རྩིང་བའི་ནང་། དབྱེད་ཤིང་གཡེ་བཅས་བྲི་སྟངས་མི་འཛ་
བ་གསུམ་འདུག་ཅིང་། དོན་དུ་དེང་སང་ཨེ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ནས་སྟུག།
གཡེ་དམར་དགོན། ཁ་ཆེ་ཆོས་བཟང་གིས་བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་

ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ཁང་དམར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཡེ་ལུ། རེ་བྱར་གྱིས་བྱལ་བའི་སྤོང་ཁྱག་ཅིག་སྤྱེ་ལུ་དང་གཅིག་ཡིན། དཔེར་ན། རྣམ་གཡེ་ལུ་གང་
ལ་རྒྱ་མ་བརྒྱ་ཡོད་རྒྱ་རེད་ལྟ་བུ། མིའི་རྒྱབ་ཏུ་ཁྱེད་རྒྱའི་གཡེ་ལུ་རྒྱུང་དུ་ལ་རྒྱབ་གཡེ་ཟེད།
གཡེང་འགྲུལ་མཐོ་ཆད། སྒོག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤོང་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་flying heightཟེད།
གཡེང་གཏམ། རོན་མེད་ངག་འབྲུལ། གཡེང་གཏམ་ལ་བ་ཏུ་ཁོམ་བ་མེད།
གཡེང་བ། ① གཡེངས་བ། གཡེང་བ། འཕྲོ་བའམ་ཁྲོད་བ། སེམས་གཡེང་བ། བག་མེད་དུ་གཡེང་
བ། ཁ་གཡེང་མིག་གཡེང་། སེམས་རྣམ་རྟོག་གིས་གཡེང་བ། ② ལེ་ལོ། གཡེང་བ་ཁོ་ནས་
དུས་འདས་བ། སྐད་ཅིག་ཀྱང་མ་གཡེང་བར་ལས་ཀ་བྱེད་བ། མི་ཆེ་གཡེང་བས་མི་འཁྱེར་བར་
དམངས་ཀྱི་དོན་ལ་ནན་ཏན་གྱིས། ③ འདུ་འཇོ། གཡེང་བར་གྱུར་པའི་རིག་བ། ཟང་ཟིང་གཡེང་
བའི་ཁྲིད་དུ་སྒོ་བག་ཐེབས་པོ་མི་ཡོང་། ④ བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་མ་འོངས་བ་དང་ད་ལྟ་བ། རྒྱའི་
གཏིང་དུ་མི་བྱལ་བར་རྒྱུ་ལྟ་སྤྱོད་ཀྱིས་སྟེ། ཤིང་རྒྱ་ཁར་གཡེང་ཞེས་བ།
གཡེང་བག་རྣམ་གཡེང་དང་བག་མེད་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།
གཡེང་ཅེད། རྣམ་གཡེང་དང་ཅེད་མོའི་བསྐྱུས་མིང་།
གཡེང་གཡེང་བ། བག་མེད་བྱེད་བཞིན་བ། སེམས་དང་དབང་པོ་བྱི་ནང་གི་ཡུལ་ལ་ཡང་ཡང་
གཡེང་གཡེང་བ།
གཡེངས་བ། གཡེང་བའི་འདས་བ།
གཡེད། འུགས་ཀྱིས་ནང་དུ་བརྒྱུད་པའི་དོན། ལག་གཏུབ་རྒྱུང་དུའི་དེའི་ནང་དུ་ལག་མགོ་འུགས་
ཀྱིས་གཡེད་པས་འཇུ་ལ་སོང་། ལྟ་བུ། བན་ཚན་འབྲུད་པའི་རེས་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། ཁོམ་མང་
ནང་དུ་གཟེབ་རེས་གཡེད་རེས་བྱས་ནས་ཡར་ལྷ་ཁང་དུ་འཇུ་ལ་སོང་བ་ཡིན་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།
གཡེན། དབྱེན་གྱི་འབྲི་རྒྱལ་གཞན།
གཡེན་བ། [རྟིང]① བསྐྱེགས་བ་དང་འདྲེད་བ། ② རོ་ཆ་བ། ཟས་ལ་གཡེན་བ།
གཡེན་སྒྲོ་བ། ① སྤང་བ། ② ཙོ་འཛི་བ། ③ སྤ་མ་བྱེད་བ། ④ བསྐྱེགས་བ། ⑤ དེད་བ།

གཡེན་སྒྲིང་། སྤུ་མཉམ་ཆུན་པའི་བར་དུ་གཡེན་སྒྲིང་གི་གཡེན་འཆམ་ལོག་རིགས་
ལ་རྒྱུད་རྟེན་གཡེན་སྒྲིང་དང་ལོག་སྒྲིང་གི་རིགས་ལ་རྒྱུད་རྟེན་བཏང་བ།

གཡེན་པ། འཁྲིག་ལོག་སྒྲིང་པ། ལོག་བར་གཡེན་པ། གཡེན་པ་དགའ་བ།

གཡེན་སྒྲིང་བརྟན་པའ། ཆགས་སེད་གཡེན་སྒྲིང་གི་ནང་དོན་ནམ་ཐེམ་བས་སྒྲིང་པའི་བརྟན་པའི་ཆོག།

གཡེན་སྒྲིང་བཅོག་དངོས། ཡང་ན་གཡེན་སྒྲིང་བཅོག་དངོས་ཅེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

གཡེན་མ། ① སྤྲོད་འཆོང་མ། ② ཁྱོག་གཏན་འཁེལ་མེད་པའི་བྱུང་མེད།

གཡེའི་གངས་བར་ཡུར་གོང་། དེང་སང་ཨེ་དང་། གཉལ། དུགས་གསུམ་ཟེར་བའི་ཨེ་དེ་ལ་སྤར་གྱི་

ཡིག་རྩིང་དུ་གཡེའི་ཁེ་འབྲེ་སྒྲིང་འདུག གངས་བར་ཡུར་གོང་ནི་གཡེའི་གངས་འི་ཞོལ་དུ་

ཡོད་པའི་ཞིང་གོང་རྒྱུང་དུ་ཞིག་ཡིན།

གཡེའུ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་

རང་སྒྲིང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡེར། [རྩིང་]སྒྲིང་པ།

གཡེར་ཁ། དེལ་བུ་རྒྱུད་རྒྱུད་གཡེར་མའི་ཁ་ལྟ་བུ། རྒྱན་གཡེར། གྱི་བ་མང་བོ་གྲོས་བྲས་ནས་ཞུས་

བྱའི་སྒྲེ་ལ་གཡེར་ཁ་གཡོགས། གཡེར་ཁ་གོག་རྩལ་དགོགས་ནས། གྱི་མིར་མགོ་སྒྲོར་གཏོང་

བ། གཡེར་ཁ་འཁྲོལ་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་དེལ་རྒྱུད་དང་སྤྲོག

གཡེར་རྒྱུང་། གཡེར་ཁ་རྒྱུང་དུ།

གཡེར་པོ། ① ༡ མཁས་པ་དང་ཤེས་རིག་གྲུང་པོ་འཕམ་ཤེས་རབ་དྲངས་གསལ་ཅན། ༢ གཟུབ་

མཆོར་སྒྲོས་པར་དགའ་མཁན། ② ༡ མཐོང་གཡེལ་ཆེ་བ། ཁང་བ་གཡེར་པོ། གནམ་གཡེར་

པོ། ༢ གྲིམས་པོ། ཤེས་རིག་གཡེར་པོ།

གཡེར་པོ་ཆེ། སྤྲོད་གསལ་ཆེན་པོ། དཔལ་ཅལ་གཉིས་ལྡན་གྱི་མི་གཡེར་པོ་ཆེ།

གཡེར་བ། ① མཆོར་སྒྲེག་ཆེ་བ། རྒྱན་ཆས་མཛེས་ཤིང་གཡེར་བ། བྱུང་མེད་གཡེར་པོ། ② སྒྲོང་

གྱི་ཁ་བྱིར་གྱེས་བ། ③ ནམ་མཁའ་གཡེར་བ།

གཡེར་བག ① [རྩིང་]རྒྱུད་བག་གས་སེམས་འཕངས་མཐོ་བ། ② བཞད་གད་ཆེ་བ། ③ སྤང་བ་ཆེ་

ས། ④ དཔེན་གནས།

གཡེར་མ། ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ། ལུ་རྩེས་བྱོད། ལུས་པས་ཅ་ཁ་འབྱེད། སྤྱན་ནང་
གསོད། ཟས་འཇུ། ཟ་འཇུག་ཞི། ཆང་ནད་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁ་གདངས་དང། སྤོར་
ཆ། ཅ་འབྱེད། ཤིང་ཨ་ཅ་ར་བཅས་སོ།།

གཡེར་མོ། ① བྱད་མེད་གཟུབ་སྒྲོས་ལ་དགའ་མཁན། ② ས་ཁུལ་ཁྱོན་ཡངས་པའི་དོན་ཏེ། ཁང་པ་
གཡེར་མོ། ས་ཆ་གཡེར་མོ་ཞེས་པ།

གཡེར་མོ་ཐང། མདོ་ཁམས་གཡེར་ཐང་ཞེས་པ་དེད་དུས་ཟིང་མིང་མཆོ་སྤྱན་པའི་ཉེ་སྒྲོར་གྱི་ས་ཆ་
འདི་དག་གི་མིང་ཡིན།

གཡེར་ལངས། པར་ནང་ཅི་བྱེད་སོ་སོ་བྱེད་འདོད་ལངས་པ། དཔེར་ན། ཁོ་ཆོས་གཞས་གཏོང་
ཞབས་བློ་འཁྲབ་བྱེད་དུས་ང་རང་ཡང་གཡེར་ལངས་བྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཡེར་ཤིང་པ། སྤོར་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ་ལ་བསྐྱལ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་འབྲུམ་བྱའི་
ནད་ཀྱིས་ཆ་བ་རྒྱས་པར་པན་པའི་སྒྲན་ཞིག།

གཡེར་གཤོང་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་འཇམ་དབྱངས་ལྗོ་བློས་
ཀྱིས་བྱག་བཏབ། བྱག་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་རེབ་གོང་རྫོང་དུ་ཡོད།

གཡེར་གཤོང་དགོན། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་མཁན་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྤྱན་མ་རྩེ་རེབ་
གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡེར་གཤོང་བསམ་གཏན་ཆོས་གླིང་། སྤྱགས་འཆང་འཇམ་དབྱངས་ལྗོ་བློས་ཀྱིས་བྱག་བཏབ། ད་
ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡེལ། སེམས་ཀྱི་སྤྲིམ་པ་ལྟོད་པོར་གཏོང་བའམ་ལེ་དབང་དུ་གཏོང་བ།

གཡེལ་ཅན། གཡེལ་བག་ཅན་གྱི་བསྐྱས་ཆོག

གཡེལ་བ། ① ༡ གཡེང་བ། སེམས་པ་གཞན་དུ་མ་གཡེལ་ཞིག་ཉིན་མཆོན་དུས་ཀྱན་ཏུ་སྤྲད་ཅིག་
ཀྱང་མི་གཡེལ་བར་གཟིགས་པ། ༢ བརྟེན་པ། ལས་ཀོན་བྱ་རྒྱའི་ཁས་ལེན་བྱས་ནས་གདོས་
དུས་གཡེལ་ནས་མི་འདུག ༣ འབྲུལ་བ། ② ༡ སྤྲོམ་ལས་སམ་བརྩོན་པ་ཞན་པ། བག་མེད་

གཡེང་བ། ལས་ཀར་གཡེལ་བ་བྱེད་པ། ༡ གྲུ་ཡངས་པོ། རྣམ་པར་གཡེལ་བའི་ཤེས་རིག་
གཡེལ་བག་ཅན། ཅེད་མོར་དགའ་མཁན།
གཡེལ་མ། [མཛོན]① བྱད་མེད་འདོད་ལྡན་མ། ② སྤྲད་འཆོང་མ།
གཡེལ་མེད། བག་ཡངས་སུ་མི་གཏོང་བའམ་ལྟོད་གཡེང་དུ་མི་སོང་བ།
གཡོ། ① མགོ་སྒྲོར་གྱི་བྱ་ཐབས། གཡོ་ཐབས། གཡོ་ཁུངས་སུ་ཐེབས་པ། གཡོ་འོག་ཏུ་ཆུད། ②
ཆེད་བཀུར་སོགས་ལ་ཆགས་པས་རང་གི་ཉེས་བ་སྤྲས་ཏེ་ཉེས་རྒྱུན་སྒྲོང་བའི་སེམས་བྱ་བྱ་བ་
ཆགས་སྤང་གཏི་ཐུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
གཡོ་སྒྲོལ། བཟའ་བ་གཡོ་བ་དང་བུང་བ་སྒྲོལ་བ།
གཡོ་གྲེ། མགོ་བདེ་གཡོ་སྐྱུ་ཅན། མི་གཡོ་གྲེ་དེས་ང་བཙོངས་འདུག་
གཡོ་སྒྲོད། གཡོ་འགྲུལ། གཡོ་སྒྲོད་ཅུམ་ཡང་མི་བྱེད་པར་བྱང་པོར་སྒྲོད་པ།
གཡོ་བཀོལ། གཡོ་སྐྱུའི་སྒྲོ་ནས་གཞན་བྱན་དུ་བཀོལ་བ།
གཡོ་བསྒྲོར། མགོ་སྒྲོར་བཏང་བ། ཁ་བདེ་ལྷེ་བདེ་མགོ་བདེ་བྲན་འཕུལ་གྱིས་མི་གཞན་ལ་གཡོ་
བསྒྲོར་བྱས་པ།
གཡོ་བཀྲ། དུས་ཅན་དུ་གཡོ་བྱེད་མཁན།
གཡོ་ཁྲམ། གཡོ་སྐྱུ་དང་ཁྲམ་པའི་བསྐྱས་མིང་། རྒྱོག་ཟ་གཡོ་ཁྲམ་བྱེད་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བྱ་
བྱ་དང་། འགོ་བས། སྐྱུ། དན་ཀྲོག་དན་ཐབས། འོག་འོག། རྩ་བཅས་སོ།
གཡོ་ཁྲམ་ཅན། གཡོ་སྐྱུ་ཅན་རྒྱབ་མདུན་མི་མཆུངས་པ།
གཡོ་མཁན། ① ཟས་གཡོས་སྒྲོར་བྱེད་མཁན། ② གཡོ་སྐྱུ་ཅན།
གཡོ་ཁན། གཡོ་ཁོ་ན་བྱེད་མཁན། གཡོ་ཅན་ཁན་སོ།
གཡོ་སྐྱུ། རང་སྒྲོན་སྤྲ་ཞིང་གཞན་མགོ་སྒྲོར་བའི་བསམ་སྒྲོར་ཞིག་གཡོ་སྐྱུ་མགོ་སྒྲོར། གཡོ་ཅན་ཟ་
སོ། གཡོ་སྐྱུ་མེད་པ། གཡོ་སྐྱུས་ཆོད་མི་ཟེན་པ། གཡོ་སྐྱུ་མེད་ཅིང་། གཡོ་སྐྱུ་མེད་ཅིང་ཀུན་ལ་
བྱམས་པ། གཡོ་སྐྱུ་མེད་པའི་ཟ་དང་། མི་ཤ་མི་ཟ་བའི་སྐྱག་མེད། གཡོ་སྐྱུ་ཆེ་བྱང་། རྩོན་པའི་
ལག་ནས་མི་ཐད།

གཡོ་སྐྱ་ཁམ་གསུམ། རྒྱུ་སྤེད་པ། ཡོན་ཏན་ངོམ་པ། ཏམ་པའམ་རྩལ་གཏམ་བཤད་པ་སྟེ་གསུམ།

གཡོ་སྐྱ་འཁྲབ་པ། གཡོ་དང་སྐྱ་མ་འཁྲབ་ནས་གཞན་གྱི་མགོ་བསྐྱོར་བཅ།

གཡོ་བསྐྱལ། བསྐྱལ་བསྐྱོད།

གཡོ་འགྲུལ། འགྲུལ་སྐྱོད། གཡོ་འགྲུལ་གཏོང་མི་བྱེད་པ། སེམས་ལ་གཡོ་འགྲུལ་ཐེབས་པ། སྤིང་

ཆེན་ལྷ་པོར་གཡོ་འགྲུལ་ཐེབས་ཤིང་རྒྱུད་དང་གནམ་ལྷགས་ཤུགས་དྲག་ཆེ།

གཡོ་ངན་ལང་ཤོར། གཞན་ལ་གཡོ་རྒྱ་ཤོད་རྒྱ་ལང་ལ་ཤོར་བ།

གཡོ་ཅན། ① མི་གཡོ་སྐྱ་ཅན། གཡོ་ཅན་ཁན་པ་བདེན་བདེན་ཅི་ཡང་བཤད། ② [མངོན]། དྲུག་ ༩ གྱི་ལ།

གཡོ་ཅན་དྲང་བརྩ། མགོ་སྐྱོར་གཏོང་ཚུལ་ཞིག། གཡོ་ཅན་དྲང་བརྩས་གྱིས་རང་དོན་གཉེར་བ།

གཡོ་ཆེ་ཞེ་གནག། གཡོ་སྐྱ་ཆེ་ལ་སེམས་གནག་པ།

གཡོ་རྩམ། གཞན་ལ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་རྒྱ་དམིགས་པ་བྱས་ནས་བཤམས་པའི་རྩམ་ངན། གཡོ་

འབྲུལ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

གཡོ་གཏམ། གྲ་གྱའི་སྐད་ཆ།

གཡོ་འདར། ལུས་སོགས་གཡོ་བ་དང་འདར་བ། ཁོང་ཁོ་ལངས་ནས་གཟུགས་སོ་གཡོ་འདར་བ།

གཡོ་ལྷན། ① ལུབ་བ་ལང་སྐྱོད་གྱི་བྱང་ལ་ཡོད་པའི་སྤིང་གཡོག་སྟེ་སྤིང་ལྷན་བརྒྱད་གྱི་ཡ་གྲུལ་

ཞིག། ② [མངོན]། ལུད་མེད། ༩ འབབ་རྒྱ། ༩ གཡོ་སྐྱ་ཅན།

གཡོ་མདའ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་

ལྷ་པོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡོ་སྐྱོད། ཟས་གཡོ་སྐྱོད།

གཡོ་འཕར། ལུས་སོགས་གཡོ་བ་དང་འཕར་བ། སྤྱིང་རྩ་གཡོ་འཕར།

གཡོ་འབྲུལ། གཡོ་སྐྱ་དན་འབྲུལ།

གཡོ་འཕྲོག། གཡོ་རྩམ་གྱི་སྐྱོན་ནས་ལེན་པ།

གཡོ་བ། ① གཡོས་བ། གཡོ་བ། གཡོས། ② སྐྱ་བ་དང་འཆོད་བ་དང་སྐྱོར་བ། གཡོས་ཟས། སྐྱོ་

མ་གཡོས་བ། སྐགས་གཡོ་བ། ③ སྐལ་བ་དང་སྐྱོད་པ། གཡོ་མེད་རྩ་འཛིན་རྒྱུ་འབྱུངས། རྒྱུ་

ཤིང་ཆེན་པོ་རྒྱུད་གིས་གཡོ་བ། ལྷགས་པས་དར་ལྷེ་ལྷུ་ལྷུ་གཡོ་བ། གྱི་ནང་གི་ཉེར་འཆེས་
མི་གཡོ་བ། རྒྱུད་གཡོ་རྒྱུད་འཁྱུག་བཅོས་པ། གནམ་ས་གཡོ་བ། གནམ་འགྲུལ་ས་གཡོ། ④
གཡོས་པ། གཡོ་བ། འགྲུལ་བ་དང་འགྱུར་བ། ལྷགས་སྒོལ་འཕོ་ཞིང་གཡོ་བ། ལྷགས་སྒོལ་
འཕོ་ཞིང་གཡོ་བ། རང་རྒྱུགས་མི་ཐུབ་པར་འགྱུར་ཞིང་གཡོ་བ། ⑤ བརྟན་པ་ལས་ལྡོག་པ།
སྒྲན་གྱི་ཡོན་ཏན་གཡོ་བ།

གཡོ་བ་ཅན། [མངོན]འདོད་པས་དྲེགས་པའི་སྒྲང་པོ།
གཡོ་བ་བརྟུན་གྱི་སེམས་ཅན། སྤྱི་འགྲོ་སྤྱི་འཕྲོ་བ་རིགས་དྲུག་སྟེ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཡོད་ཆད།
གཡོ་བའི་སྤྱང་པོ། [མངོན]སྒོས་དཀར་ཤིང་།
གཡོ་བའི་ནམ་པ། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་dynamic scope ཟེད།

གཡོ་བའི་འོད། [མངོན]① སྒྲིག་རྒྱ། ② རྫོག་
གཡོ་བྱེད། [མངོན]① སྒྲན་པེ་པེ་ཡིང་། ② བུང་བ། ③ རྒྱུད་ངམ་ལྷགས་པ།
གཡོ་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་བརྒྱུད། ཉེག་པ། དཔྱོད་པ། བདེ་བ། ལྷག་བསྐལ། ཡིད་བདེ། ཡིད་མི་བདེ།
དབུགས་རྩལ་པ། དབུགས་དབྱུང་བའོ།

གཡོ་བྱེད་མགོན། [མངོན]རྒྱུད་ལྷ།
གཡོ་བྱེད་མ། [མངོན]བུད་མེད།
གཡོ་སྤྱོད་བསྟན་འཕྲོག་ མགོ་སྤྱོད་བསྟན་འཕྲོག་ཞེས་པ་མེད་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
གཡོ་མེད། ① བརྟན་པོ། གཡོ་མེད་བརྟན་པོར་གནས། རི་ལྗར་གཡོ་བྱེད་གནས་པ། ② དང་པོ། རྫོ་
སེམས་གཡོ་མེད། ③ [མངོན]ཁྲལ་འཇུག་

གཡོ་མེད་སྤེལ་ཁུང་། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་inactive window ཟེད།

གཡོ་མེད་སྒྲང་ཇི། [མངོན]ཁྲལ་འཇུག་
གཡོ་བྱེད་སྟོན་སྟེས། [མངོན]ཁྲལ་འཇུག་གི་ཕུ་བོ་སྟོན་པས་བཟང་གི་མིང་།

གཡོ་ཚྭ་ལ། འགྲུལ་བ་དང་འཁྱགས་སྒྲིང་པ།

གཡོ་བཙོངས་པ། རྩ་བག་བསྟན་པ།

གཡོ་ཆ་པོ། བྱ་བྱའི་སྒྲིང་བ་ལ་མངའ་བརྟེན་པ།

གཡོ་ཆོང་། དེང་དུས་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་དུ་དར་བའི་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་གཞན་མགོ་བསྐྱོར་བའི་གཡོ་
ཐབས་ཞིག མི་གང་ཞིག་ཆོང་གི་མ་དངུལ་ཐེབས་ཅ་ལྟན་འཛོག་བྱ་བའི་མིང་ཐོག་ནས་མགོ་
བསྐྱོར་བཏང་སྟེ་ཆོགས་པའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་དང་། དེའི་མ་ཅ་གང་འཆམས་ཞིག་གཏང་མ་ཉར་
ནས། སྤར་ཡང་མི་དེ་མི་གཞན་མགོ་བསྐྱོར་བཏང་སར་བཀོད་མངགས་བྱེད་ཅིང་། མཐར་མི་
བཅུ་སྟག་མང་པོ་མགོ་བསྐྱོར་བཏང་ནས། མི་རྒྱ་གཉིས་ཀ་བརྒྱལ་བའི་བྱ་སྒྲིང་ཉ་ཅང་སྤྲུག་ཅག་
ཅིག་རེད། འདི་རྒྱ་སྐད་དུ། 传销 ཟེའ།

གཡོ་རྩུན། མགོ་སྐྱོར་ཐབས།

གཡོ་ཁྲིས་དབུ་བསྐྱོར། གོང་རིམ་ལ་གཡོ་སྤྱིས་རྩུན་བཞུད་ནས་མགོ་བསྐྱོར་བཏང་བའི་ཞེས།

གཡོ་འཇུལ། རོལ་གྱི་ནམ་པ་བསྟན་ཏེ་ནང་དུ་འཇུལ་བ།

གཡོ་ཐོལ། ① གཡོ་རྩུ། གཡོ་ཐོལ་མེད་པ། ② སྒྲིང་ལུག་ལེ་ལོ་བཅས།

གཡོ་དུ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྤམ་པོའི་སྤྱབས་སུ་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ཐོད་ཡུལ་དུ་ཆེན་ལཱའི་
ཡ་གྲུལ། བར་དབུས་གཙང་དུ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ལྟེ་བ་ཡར་སྤྱངས་ཁ་འབྲུག་ལ་བཞག་
ནས་ཤར་གོང་ཡུལ་བྲེས་སྤྱད་དང་། དེང་དུས་གོང་པོ་ཉི་མེ་རྫོང་ཁོངས། ལྷོ་ཤ་འཁྱག་སྟག་སྒྲོ། དེང་
དུས་མཆོ་སྤྱོད་ཁོངས་ཀྱི་ཤ་འཁྱག་གོང་ཆོ། ལུབ་ཁ་རག་གངས་ཅེ། དེང་དུས་སྤྱད་ཀར་ཅེ་རྫོང་
ཁོངས་ཁ་རག་ས་ཁུལ། བྱང་མ་ལ་ལ་བརྒྱད་བཅས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་ས་ཡུལ་གྱི་མིང་རྟིང་།

གཡོ་ལེན་ཉམ་འཛོག་གཡོ་རྩུས་ལེན་ཞིང་བཙན་གྱིས་འཛོག་པ།

གཡོ་ལྟང། གཡོ་སྤྱའི་སྒྲིན་ལྟང། གཡོ་ལྟང་མེད་པ། གཡོ་ལྟང་ཞིར་འཇུལ།

གཡོག་ ① བདག་གཅེས། རང་གཡོག་ ཞིང་ལ་གཡོག་རྒྱུག་པ། ② ལས་གྲོགས། ཡིག་གཡོག་
མཆོད་གཡོག་བྱེད་པ། ③ འཕྲོར། དཔོན་གཡོག་ དཔོན་གཡོག་ནམ་པ། ④ བྲན། བྲན་གཡོག་
འཕྲོར་གཡོག་ གཡོག་ཏུ་བཀོལ་བ། གཡོག་ཏུ་མི་འཁུལ་བ། ⑤ བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། ཕྱི་ངོས་མི་མངོན་པར་འགོ་བ་པའི་དོན་ཏེ། ཁ་བས་རི་མགོ་གཡོག་མིང།

ལུས་པོ་གོས་ཀྱིས་གཡོག་དགོས།

གཡོག་བཀོལ་བཏང་། སྤྱད་བྱེ་ཡོ་བྱད་སོགས་བེད་མེད་དུ་མི་འཛོག་ག།

གཡོག་བཞོལ་བ། བྱ་དུ་བཞོལ་བ།

གཡོག་ཁོངས། གཡོག་མིའི་མིང་ཁོངས་། གཡོག་ཁོངས་སུ་ཚུད་པ། གཡོག་ཁོངས་ནས་འཐེན་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཡོག་འཁོར། ① གཡོག་པོ་དང་འཁོར། ② གཡོག་པོ་

གཡོག་གོས། གནའ་དུས་གཡོག་པོ་རིགས་ཀྱི་གོས།

གཡོག་སྒྲ། གཡོག་ཤེད་ལས་ཀའི་སྒྲ།

གཡོག་རྒྱགས་པ། གཞན་ལ་རང་གིས་བློ་བྱེད་པ།

གཤམ་གནང་ཟན། བོད་མི་ཚོགས་མིང་པའི་སྐབས་མངའ་བདག་གི་ནང་དུ་ཉོ་ཆ་མཁན་གྱི་བླ་གཤམ་

གཡོག་པ། ① གཡོགས་པ། གཡོག་པ། གཡོགས། རྟོན་པའམ། འགོ་བས་པའམ་བརྟུས་པ། ལྷ་གྲུང་།

གོས་གཡོགས་པ། རང་སྐྱོན་གཞན་གཡོགས། མི་དཀར་པོ་ལ་ལྷན་པ་པོ་གཡོགས་པ། རུས་སྐྱུ་པ།

པགས་པས་གཡོགས་པ། ② བྱ་བུ་ཆོ་ཚུ་ལྟམ་དུ་ཆུ་གཡོག་རེས་བྱས་ནས་བསྟད་འདུག་ཏུ་བྱ།

གཡོག་པོ། བླ་ཆེ་ཁོ་ལ། གཡོག་པོར་རྒྱལ།

གཡོག་གྱེད་པ། ① བཀྲ་བྱི་ལས་ཀ་གྱེད་པ། ལུས་བཅོངས་གཞན་གཡོག་གྱེད་པ། ② བདག་གཅེས་

བྱེད་པ། ཞིང་ཁར་གཡོག་བྱེད་པ།

གཡོག་མོ། བླ་མོ་ལམ་ཁོ་ལ་མོ།

གཡོག་ཞིང་། སྤར་གཡོག་པོ་རྒྱ་གཉེན་དུ་སྤྲད་པའི་འཆོ་བའི་ཉེན་གཞིའི་ས་ཞིང་།

གཡོག་བཞུན་པོ། ཁ་ལ་ཉན་པོའི་བྲན་ནམ་ལས་ཀ་བསྐྱལ་བདེ་བའི་གཡོག་པོ།

གཡོག་རིགས་བྱེད་མང་། རང་གི་གཡོག་པོའི་གྲས་ནས་བྱ་བྱེད་མང་བའི་རིགས།

གཡོགས། གཡོག་པའི་སྒྲུལ་ཆིག

གཡོགས་པ། གཡོག་པའི་འདས་པ།

གཡོགས་མ། རྒྱ་བ་འཕམ་གྱི་འཕྲུན་པའི་གོས་གདན་སོགས། སློག་པ་གཡོགས་མ། བགས་གདན་གཡོགས་མ།

གཡོད། ① ལྷགས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ལ་རྒྱ་ནག་དང་རྒྱ་དཀར་གཉིས་ཡོད་པའི་རྒྱ་དཀར་གྱི་མིང་གཞན། ཁམས་སྐད་དུ་གཡོས་ཟེར། ② ལྷགས་བའས་པའི་རྒྱ་དཀར་གྱི་ནང་དུ་ཟས་རིགས་བརྒྱུད་ནས་བཅོས་པའི་ཟས་ཀྱི་མིང།

གཡོད་ཁ་བྱེད། བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་བྱ་ཆིག་སྟོད་ཁ་བྱེད་དང་དོན་གཅིག་གཡོན། རྩོགས་གཡོན་མ།

གཡོན་སྒྲོར། ① ཞབས་བློ་སོགས་འཁྲབ་དུས་གཡོན་འཛིན་གསུམ་སྒྲོར་པའི་གོས་སྒྲིབས། ② རང་ལུས་ཀྱི་གཡོན་ངོས་ལྟེ་གནས་དང་ཉེ་བར་སྦྱར་ནས་སྒྲོར་བ། ③ ཡིག་བྲེད་དང་རིས་ཐིག་སོགས་འགོ་གཡམ་ནས་ཚུགས་ཏེ་གཡོན་དུ་བྲིས་པའི་འཛིན་པ།

གཡོན་སྒྲིག། [མངོན]འདོད་ལྷ།

གཡོན་གྱི་ཤོག་ངོས། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་ left pageཟེར།

གཡོན་གྱི་ལྷ། [མངོན]དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

གཡོན་གྲལ། གཡོན་ངོས་སུ་བསྒྲིགས་པའི་གྲལ།

གཡོན་ཅན། ① གཡོ་སྒྱུ་ཅན། གཡོན་ཅན་ཆོགས་ཀྱིས་བསྒྲིབ་བར་བཅོན། ②[མངོན]༡ ཞུས་བུའམ་བྱེ་ལ། ༡ བདུད།

གཡོན་སྟོམས། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་to left-justifyཟེར།

གཡོན་སྟོད། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་upper leftཟེར།

གཡོན་གཏམ། གཡོ་ཁམ་གྱི་སྐད་ཆ།

གཡོན་ཐག་སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་ཏུ་left marginཟེད།

གཡོན་སྟོང། [མངོན]ཁ་ལོ་བ།

གཡོན་བ། ① ཁ་ཤར་བྱོགས་སུ་གཏོད་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ངོས། ལག་བ་གཡོན་བ། གཡོན་ཏུ་བརྒྱུང་
བསྐྱམ་ཡང་ཡང་བྱེད་བ། ② མི་བརྟན་བ་དང་འཁྲུག་པོ། རང་བཞིན་གཡོན་བའི་བྱ་སྟོང།

གཡོན་བ་མ། སྟོང་ཁའི་རྩ་འདབ་ཅིག

གཡོན་པོ། བརྟན་པོ་མེད་པའམ་འཁྲུག་པོ། བྱ་བ་གཡོན་པོ། སྐད་ཆ་གཡོན་པོ་བཤད་བ།

གཡོན་བྱོགས། ① ལག་བ་གཡོན་བའི་བྱར། ② ཤོག་ཐོག་གི་གཡལ་ས་བྱོགས་དང་གཡོན་བྱོགས་
ངོས་འཛིན་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཏུ་གོ་བའི་གཡལ་ས་བྱོགས་དང་དོན་གཅིག

གཡོན་མ། ① བྱད་མེད། ② འཕྱོན་མ། ③ ལག་བ་གཡོན་བ།

གཡོན་མིག་མ། [མངོན]བྱད་མེད་མཆོག

གཡོན་སྤང། གློག་མྱུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟེད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་ཏུ་lower leftཟེད།

གཡོན་རྒྱ། ① རྒྱ་གཡལ་ས་གཡོན་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ནང་ནས་གཡོན་རྒྱ། དམག་གི་གཡོན་རྒྱ།
གཡོན་རྒྱའི་ཤོག་ཁ། ② རྒྱ་ལག་གི་མིང་གསལ། ③ སོག་པོ་ཨོ་རོ་ཆོ་བཞིའི་ནང་གསལ་
ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་མིང་གཞན་ཞིག

གཡོན་རྒྱ་དགའ་ལྗན་རབ་བྱས་སྤིང། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ལོར་ཁྲི་
ཆེན་དག་དབང་དཔལ་ལྗན་གྱིས་བཏབ། བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡོན་རྒྱ་རྟིང་མའི་ཆང། ཀའོག་དགོན་སྤུལ་སྤྱུ་གཞན་པན་དོ་རྟེས་བཏབ། འདེབས་དུས་མི་
གསལ། བྲལ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡོན་རྒྱ་ས་སྤྱད་གོན། བཏབ་དུས་དང་འདེབས་མཁན་མ་གསལ། བྲལ་མཐའ་ས་སྤྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་
དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡོན་རུའི་དགོན། དགོན་འདི་ཐོག་མར་ཕྱོད་པོ་སྤྱ་སྒྲེ་སྒོ་བཟང་ཞོར་བུའི་ཆོས་སྤར་གྱར་དགོན་
ཞིག་ཡོད། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་པག་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༥ལོར་དངོས་སུ་འདུ་ཁང་དང་བྲག་གསུམ་
བཞེངས་ནས་ཁང་དགོན་དུ་གྱུར། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟར་མཆོ་སྒྲོ་བོད་རིགས་
རང་སྦྱོང་ཁུལ་ཆབ་ཆ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡོན་རོལ། གཡོན་ཕྱོགས།

གཡོན་ལག ① ལག་པ་གཡོན་པས་ལས་ཀ་གཙོ་བོར་བྱེད་མཁན། ② ལག་པ་གཡོན་པ།

གཡོན་ལམ། གཡོ་སྤྱིའི་ལམ་སྒོལ།

གཡོན་ལོགས། གཡོན་གྱི་གཞིགས་སམ་ཕྱོགས།

གཡོན་ལྷུང་། ① བསམ་སྒོ་ཐར་ཐོན་ནམ་གསར་བརྗེར་ཕྱོགས་པ། ② བྱ་དངོས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་
དུས་རིམ་དབྱེ་འབྱེད་མི་ཐུབ་པར་གསར་བརྗེ་བྱེད་སྐབས་འཆབ་འཆུབ་ལོང་མཆོངས་ཀྱི་ནམ་
པ་སྟོན་པ་ཞིག གཡོན་ཞེས་པ་དེར་བྱངས་ཏུགས་འདི་“གཡོན”བརྒྱབ་ཡོད།

གཡོབ། གཡལ་གྱི་ད་ལྟ་བ།

གཡོབ་པ། གཡལ་བས་པ། གཡལ་བ་པ། གཡོབས། ① རྩེ་ར་འགྲུགས་པའི་ལག་བཟང་བྱེད་པ། ལག་པ་
གཡལ་བས་ནས་འགྲུགས་བཟང་བྱས་པ། དར་རྩེད་གཡལ་བས་པ། ② ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པ། རུལ་
དང་གད་སྟེགས་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་གཡོབ་པ་ལྟ་བུ།

གཡོབ་བྱེད། [མངོན]① བྱ་སྤྱལ་བྱེད་དབྱུག་པ། ② གཡལ་མདའ་སྟེ་མདའ་དར་ཡང་ཟེར། ③ ར་
གཡལ། ④ རྩེད་གཡལ།

གཡོབས། གཡོབ་པའི་སྤྱལ་ཆིག

གཡོམ་པ། [རྫིང]གཡོ་བའམ་འགྲུལ་པ།

གཡོའི་སྟོང་སྟེ་བཅུ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གསལ་བར། ཡར་ལུང་དང་འཕྱིང་ལུང་
འཕྱོངས་རྒྱས་ཉིས། ཡར་མཆོམས་དང་གཡུ་འབངས་གཉིས། དྲགས་པོ་དང་ཉ་གཉི་གཉིས།
དུལ་དང་ལྟོ་བྲག་གཉིས། ལོ་རོ་སྟོང་ལྟོ་ཁའི་ཁོངས་ལོ་རེ་སྟོང་སྟོང་དང་། སྟོང་བྱ་རྩེད་གི་སྟེ་
བཅས་ཡིན་པར་གསུངས།

གཡོར། ① གཡར་བའི་སྐུལ་ཆོག ② རོན་འཕོར། གཡོར་ཆེ་བ། ཆོང་ཐོག་གཡོར་ཆེན་ཞིག་འཕར་བ།
གཡོར་གྲ། རྒྱུ་ཕྱགས་དང་བསྐྱེད་ཏེ་གཡོར་མོ་འཐེན་ནས་འཕྲོ་བའི་གྲ།
གཡོར་ཆེན། འཕོར་ཆེན་ནས་ཕོན་ཆེན་པོ་སྟེ། དཔེར་ན། ཁོ་ཆོའི་ནང་གི་ཞིང་ཁ་གཡོར་ཆེན་ཡོད་
རེད་ལྟ་བུའོ།

གཡོར་དག ཟས་སྦྱོར། གཡོར་དག་ཡག་པོར་བྱས།
གཡོར་པོ། ① གཡར་པོ་གཏོང་ལེན་བྱེད་མཁན་གཉིས་ཀར་གོ་བའི་མིང་། ② བོད་ལྗོངས་སྟོ་ཁའི་
ཟླ་བྱི་དང་ཟླ་ནང་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་མིང་།

གཡོར་བ། གཡོགས་པའམ་བསྐྱབས་པའམ་འགོབས་བ། ཤིང་གི་གྲིབ་མས་ཉི་མ་གཡོར་བ།
གཡོར་མ་སོ། [རྟིང་]ཏ་ཅང་མང་སོ།
གཡོར་མོ། བྲ་གཟིངས་ཀྱི་དར་མོ་ཆེ། རྒྱུད་གཡོར། གཡོར་གྲ། གཡོར་ཤིང་།
གཡོལ་སྟེ། ལེ་ལོ་ཆེ་བ་དང་། སྤྱིད་ལུག་ཅན་སོགས་དང་དོན་གཅིག་ ཁོ་མི་གཡོལ་ཆེན་པོ་རེད།
ལས་ཀ་མ་གྲོགས་པོར་བྱེད་ལེ་མ་རེད། ཅས་དང་། ཉག་མོ་དེ་གཡོལ་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། བྱིས་
ནང་གཅིང་སྦྱ་བཟོ་མོས་ལེ་མ་རེད།

གཡོལ་ཆེན་པོ། གཡོལ་སྟེ་དང་དོན་གཅིག་
གཡོལ་ཐབས་མེད་པ། བརྒྱུ་ཐབས་མེད་པ་འབྱུང་ངེས་པ།
གཡོལ་བ། གཟུར་བའམ་འབྱོལ་བ། ཆ་གཡོལ། རྒྱུད་གཡོལ་སྦྱ་འཆང་། གཡོལ་ཐབས་མེད་པ།
གཞུང་ལམ་ལ་གཡོལ་ནས་ལམ་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ། ཚུ་ལོག་བྲག་རྩོལ་ས་གཡོལ་བ།
གཡོས། ① ཐ་དད་བར་འབྲུག་པའི་གཡོ་བའི་སྐུལ་ཆོག ② ལུས་ཀྱི་ལོང་ག ③ བཅོས་ཟེན་པའི་
བཟའ་བུའི་རིགས། མེ་བཏང་གཡོས་བྱེད། བཟའ་བཏུང་གི་གཡོས་བྱུན་སུམ་ཆོགས་བར་
ལོངས་སྦྱོད་བྱས།

གཡོས་ཁང་། ཐབ་ཆང་།
གཡོས་མཁན། མ་བྱན།
གཡོས་ཐབ། ལྟོ་བཟོ་པའི་ཐབ།

གཡོས་ཐེབས་པ། སྒྲགས་སོགས་རྗེས་ཐེབས་པ།

གཡོས་སྟོང་། ལྟ་བུ་སྟོང་དམ་ལྷག་སའི་ཡོ་བྱད།

གཡོས་པ། ① གཡོ་བའི་འདས་པ། ② [རྟིང]འདོད་པ།

གཡོས་དཔོན། མ་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ།

གཡོས་སྐྱར། ལུ་དང་རྩམ་པ་གཉིས་གཡོས་ཤིང་བརྗེས་ཏེ་ལྟ་དང་མར་སོགས་སྟན་དུ་སྐྱར་བ་ལྟ་
བྱའི་དོན་ནོ།

གཡོས་སྐྱོར། ལྟ་ཆས་བཟོ་བ། གཡོས་སྐྱོར་གཟབ་པ། བཟའ་བརྟུང་གཡོས་སྐྱོར་གྱི་ལག་འབྲས་
གཙང་ཞིང་ཞེས་པ།

གཡོས་མ། མ་ཆེན།

གཡོས་མལ། ① ཐབ་ཆང་། ② ཐབ་ཆང་དང་ཉལ་ཁང་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

གཡོས་ར་མ། རྒྱང་ཁྲིལ་བཤང་ལམ་གྱི་རྒྱ་མའི་ཤ

གཡོས་སུ་སྐྱོར་བ་སོ་བདུན། འབྲས་སྐྱག་སྒྲ་བ། སྒྲ་བ། གར་བ། འབྲས་ཆན། འབྲས་ཡོས། སྐྱང་
སྐྱག་ཡོས་བལ། རྩམ་པ། མཁུར་བ། བཙོས་ཐན། ཐན་ཆང་། ཡན་སྒྲམ། ཤ་ཁུ་ལན་ལྟ་ཅན།
སྟོང་ཅན། འོ་མ་ཆོན་པ། འོ་བསྐྱོལ། སྤེས་མ། བཞོས་ཐོག་འོ་མ། ཞོ་ཞོ་ཁ་ཆུ། དར་བ། ཕྱར་
ཁུ་ ཞོ་བཙོས། སིང་པོ། ཅན་མོ། འབྲུའི་ཆང་། ལྟན་ཆང་། ཆང་གར་མ། ཤིང་རྟོག་ཁུ་བ། ཤིང་
ཆུ། བ་ལྟ་ཅན། ཆང་གྱི་ཆུ། ཁྲོན་ཆུ། ལུ་མིག་ཆུ། ལུ་སྐྱང་ཆུ། གངས་ཆུ། གཞུའི་ལྟའོ།

༩༣༽

པ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་ལྔ་པ་འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྟེ་གནས་ལྟེ་སྟེང་དང་། བྱེད་པ་ལྟེ་
ཅེ་དང་ཉེ་བ། ཉང་གི་ཚོལ་བ་ལྟེའི་སྟེང་ཅེ་ཅུང་ཟད་ཟད་པ། བྱེའི་ཚོལ་བ་ལྟེའི་སྟེང་ཅེ་ཅུང་ཟད་
ཟད་པ། བྱེའི་ཚོལ་བ་སྟོག་ཅུང་སྒྲ་ལྟ། ① ཁྱེད་གཞིའི་མོ་གཤམ་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་ ༥ རྗེས་
འཇུག་མ་ཉིད་གི་ཡི་གེ་ཞིག་ ༥ ཁྱེད་གཞི་འགའ་ཞིག་གི་ཡས་ནས་སམ། མས་ནས་གདགས་
བྱེའི་ཡི་གེ་ཞིག་དཔེར་ན་ར་མགོ་དང་ར་བཏགས་ལྟ་བུ། ༥ ཁྱེད་འགའ་ཞིག་གི་སྟོན་དུ་སྒྲ་
རྒྱུའི་ཆིག་སྟོགས་ཤིག་ར་སྟོང་། ར་ཐུགས་པ། ར་བཞེ་བ། བདེན་རྒྱུན་གྱི་ར་གཏུགས་པ། དེས་
ར་སྟོང་པ། ② སྟོ་སྒྲུགས་ར་ལུག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ར། འོ་འཐུང་སྟོག་ཆགས་རིགས་ཞིག་
མངལ་སྒྲུལ་གྱི་ཡུན་ཚད་རྒྱ་བ་ལྟ་ཡིན། གཟུགས་པོ་ཅུང་བ། སྒྲ་མང་བ། བག་དང་རྟོ་བཅིགས་
སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཛེགས་རྒྱ་དགའ་བ། ཆར་ཚུལ་ཞེད་པའི། རོང་ཁུལ་དུ་འཆོ་གནས་ལེགས་
པའི་སེམས་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁྱེད་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྟེས་སྒྲ་ཅན་དང་། ཁྱི་འཛིན། ལྷ་འཆང་
བཅས་སོ། ③ ལ་དོན་གྱི་ཟད་ཅིག་

ར་སྒྲུལ་མ། བཞོ་རྒྱ་མེད་པའི་ར་མ་ལ་ཟེར།

ར་སྟོར། ① ཁང་པའི་ཉེ་སྟོར་དུ་སྒྲུགས་རིས་བསྟོར་བའི་ས་སྟོར། ② ར་བའམ་སྒྲུགས་རི།

ར་སྟོར་སྟེ་པ། སྟེ་དགའི་བྱང་སྟོགས་ཀྱི་འཕྲོག་སྟེ་ཞིག་

ར་སྟོར་དགོན། ཐོག་མར་སྟེ་དང་དུས་ནས་བཏབ་མ་གསལ་ཡང་དཔལ་ཡུལ་པའི་དགོན་ལག་ཡིན་
སྟབས་སལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་ཅམ་བཏབ་པར་སེམས། ཐོག་མར་སྟེ་དགོན་
ཡིན། དེ་ནས་སྟེ་དགའི་གཉེར་ཆེན་བརྒྱ་ལེགས་བྱུང་གྱི་སྟབས་སྟེ་ཁང་དགོན་བཏབ་པར་

བཤད། དེ་ལྟ་ན་སྤྱི་ལོ་༡༤༢༤ལོ་ལས་མས་ཅམ་ཡིན་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
དཀར་མཛེས་རྫོང་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལྷེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ལྷན། མོག་ཆགས་ཀྱི་སྤྲོ་བྱ་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ད། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་བས་རྒྱང་ལག་
གི་ཚུ་རྒྱས་སྤུས་བ་དང་། རེངས་འཁུམས་གྲུར་བ་སོགས་ལ་མན།
ར་རྒྱལ། ར་ལྷགས་ལས་བཅོས་བའི་རྒྱལ།
ར་རྒྱ། ར་ལྷགས་སྤྱི་བྱུང་ཅིང་དེའི་སྤྱི་རོས་སུ་ཆོས་ལྡན་ཁུ་བྱུག་བའི་ཀོ་ལྷགས་སྤབ་མོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
ར་རྒྱེས། རྒྱོ་ལྷགས་ད།
ར་རྒྱོད། [མངོན]རའི་རྒྱེ་པོ།
ར་རྒྱོར། ཆུ་རྒྱོར་ས་རྒྱོར་སོགས་ཀྱི་ར་བ།
ར་བསྐྱོར་ཁང་པ། ① ཆིག་པའི་ར་བས་བསྐྱོར་བའི་ཁང་རྒྱང་ངམ། ཁང་ལེབ། ② མཐའ་སྐྱོར་དུ་
ཆགས་བའི་ཁང་བ་རྣམས།
ར་ཁ་བརྒྱད་འབྲུག། རྒྱད་ཆ་མང་པོ་བཤད་མཁན་ལ་དཔེའི་སྒོ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་། ར་ལྟ་བུའི་
ཁ་མང་ཅན་ཟེར་བའི་དོན་ཏེ། གཏམ་གཤམ་གསང་མེད་བར་གང་ཐོས་ཐོས་ཐམས་ཅད་ཡང་
བསྐྱར་དུ་གས་གཤམ་བཤད་མཁན། ཁ་མང་པོ་ཅན་ཟེར་བ་དང་དོན།
ར་ཁ་བྲག་རི་ཁོད། སེ་རའི་རྒྱབ་རིའི་ཤར་རོས་སུ་ཡོད་པའི་ར་ཁ་བྲག་ནི་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་
མག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོར་རྒྱུ་རྩེ་ཅོང་ཁ་བས་སྐྱབ་བ་མཛོད་ནས་བཞུགས་ཤིང་དེ་དང་དེས་ལེགས་
བཤད་སྤྱིང་པོ་བཀའ་ཙོང་མ་གནང་། རྒྱུ་རྩེ་ཅོང་ཁ་བ་སྐྱབ་གཤེགས་པའི་ཕྱི་ལོ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་
ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ལོར་རྒྱུ་ཁང་དུ་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱུ་རྩེ་ཅོང་ཁ་བའི་དགོངས་
རྒྱུ་གས་མཆོད་འབུལ་མཛོད།
ར་ཁོ་རི་ཁོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རི་བོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ཁོའི་ཁང་མོ་རི་ཁོད། གཅོད་བ་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བྱག་བཏབ། བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྒྱེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ཁྱིམ་དགོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༣ ལོར་འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཆན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིད་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་
ཁུལ་འབྲི་རུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ཁྲག་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ད། ལུ་རླེས་བསིལ། ལུས་པས་རེག་དུག་
དང་། འབྲུམ་ནག་རྒྱུངས་

ཁྲག་ཉམས་པ། གྲུམ་བྲ། ཆུ་སེར་སོགས་ལ་པན།

ར་ཁྱིས། ལོ་ལྟར་དུས་ཐོག་ཏུ་ར་མ་ནམས་ཨོ་ཙྰ་དང་འཁྲིག་འདོད་ཀྱི་ཆགས་པ་སྤྲེས་པའི་མིང་།

ར་ཁྲོ་རི་ཁྲོད། དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་གི་དུས་སུ་ཤེས་རབ་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་བྲག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ ལྟ་མཆོ་ཤར་སྐྱེ་འབྲུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་འཁེས། འཁེས་ཏེ་རའི་སྤྱ་རྟིང་འཇམ་པོ་རིགས་ལ་ཟེར།

ར་གད་དགོན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལུགས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༠ལོར་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྩེའི་ཞལ་སྟོབ་
སྟོ་འབྲུམ་རྫོང་རྟོགས་ལྡན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ཤུལ་བོད་
རིགས་རང་སྤྱིད་ཁུལ་ལུལ་ཤུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་གན། ① ལུགས་རིགས་སེར་པོ་ཞིག་ར་གན་སེར་པོ་མདོག་ལེགས་ཀྱང་། རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་
དོ་རྩེ་མིན། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་རྩི་མེད་དང་། ཅིབས་བཅེགས། བལྟ་བྲ། རི་རི་ཀླ། གསེར་
ཅན་བཅས་སོ། ② རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རང་གསེས་སུ་པོ་རག་སྐྱེ་བོ་དང་། མོ་རག་
ལྡར་སེར་གཉིས་མཆིས། ལུས་པས་མིད་ནད་སེལ། འབྲས་ནད་འཛོམས།

ར་གན་གསེར་བཅི། རིན་ཐང་མེད་པའི་མི་དང་དངོས་རྩལ་ལ་རིན་ཆེན་དུ་བཅིས་ཏེ་བདག་ཉར་
བྱས་པའི་དཔེར།

ར་གན་གསེར་བརྩས། མི་གཤེས་དན་ཀྱང་བཟང་པོར་བརྩས་ནས་འབྲེལ་བ་བྱས་པའམ། ཡང་ན་
ཅ་ལག་སྤྲས་ཞན་པ་ཡིན་ཡང་བཟང་པོར་བརྩས་ཏེ་བཙོང་བའི་དཔེར།

ར་གྲ། ར་སྤྲག

ར་ཁྲག་ར་ལོ་ཆེ་བ། ར་ཁྲག་འཛོགས་ནས་ཀ་བ་ལོག་པ་དང་། བྱ་དེ་སྟོས་ནས་ཁང་ཐོག་བརྒྱུ་བས་པ་མེད།

ར་མཁན་རི་ཁོང་། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་དུས་སུ་འངས་དབྱངས་ཆང་གིས་ཕྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཙོང་ཁྲོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ཁོང་། ལྷ་ཐན་རི་དྲགས་ཀྱི་སྡེ་སྡེ། རང་ལྗོངས་ཀྱི་རྩ་ལུས་དང་སློ་བོ་སོགས་ས་གནས་ཀྱི་བྲག་དང་
ནགས་འབྲས་པའི་གསེབ་རྒྱ་ཡོད་ཅིང་། མང་ཆེ་བ་ཁེར་རྒྱུད་དུ་སྡོད། རྒྱག་པའི་མང་མགྲོགས་
ཤིང་བྲག་ལ་འཛེགས་མཁས། བཟོ་དབྱིབས་ར་དང་འདྲ་བ་ལ་ཨོག་ཆོམ་མེད་པ། སྤྲོ་དུ་སྦྱར་
བྱ་དང་རོ་བུས། ཤར་མངར། ལྷ་རྩེས་བསིལ། རུས་བས་གདོན་ནད་སེལ།
ར་སྒྲ། རྙི་རྩའི་འབལ་པོར་ངོས་སུ་ཤིང་ལྷ་རྒྱུད་དུ་དབྱིབས་ལྷ་གང་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རྙི་རྩའི་
ལག་ཤིང་བསྐྱགས་ས་ཤིང་ཡིན།
ར་སྒྲོ། ར་སྒྲོར་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ལ་གོ
ར་སྒྲོག་ལུས་རི་ལ་སྤྲེས་པའི་སྒྲོག་པ་ཞིག
ར་མགོ་① ཡི་གེ་མགོ་ཅན་གསུམ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཀ་ག་ང་རྩ་ཏྲ་ན་ན་མ་མ་ཅ་རྩ་བཅས་
བཅུ་གཉིས་སོ། ② སྒྲོ་བླགས་པའི་སྒྲོ་བོ། ར་མགོ་ལུག་སྦྱར།
ར་མགོ་ཅན་ཀྱི་ཡི་གེ་བཅུ་གཉིས། གསལ་བྱེད་སུམ་ཅུའི་ནང་ནས་ཀ་ག་ང་རྩ་ཏྲ་ན་ན་མ་མ་ཅ་རྩ་
བཅས་ནི་ར་མགོ་ཅན་བཅུ་གཉིས་སོ།
ར་མགོ་པ། [གཙང་སྒྲད]འགོ་གཙོ་མི་སྤྲའི་མིང་།
ར་མགོ་མ། སྒྲོ་སྤྲོན་ལུགས་ཏིག་གི་མིང་གཞན་ཞིག་ར་མགོ་ལུག་སྦྱར། དོན་མི་མཚུངས་པ་གཉིས་
ལྷན་དུ་སྦྱར་བ།
ར་ཙོ་དགོན། བཏབ་དུས་དང་འདྲེབས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུས་རོང་བྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ཆེ་སྒོན་ལམ། བོད་ལྷ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆེ་སུམ་ཅུ་ཉིན་སེ་ར་ཐེག་ཆེན་གླིང་དགོན་གྱི་བྲ་ཆང་
གསུམ་ཀྱི་མཁན་ལྷ་དགེ་འདུན་དང་ཆོགས་ཆེན་དགེ་བསྐྱོས་བཅས་ར་ཆེ་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་
ཐེབས་ཏེ་ཐོ་རེད་གསོ་སྦྱོང་དང་། དེ་ནས་ཞོགས་ཆོགས། དཔྱང་ཆོགས། དེ་རྩེས་དགའ་ལྷན་
ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་དབུ་བཞུགས་ཀྱི་སྐྱམས་ཆོགས་སྒོན་ལམ། དགོང་རྩ་སོགས་སྒོན་ལམ་ཆེན་པོ་དང་

ཆ་འབྲེལ་གཅིག་གཅིག་ཆོག་སྐྱོར་གཞུང་གནས་ནས་རྒྱ་བྱུང་དང་། སྐྱེ་འབྱེད་། དབྱེད་ཁ་
སོགས་བསྐྱེད་ཏེ་རྩ་ཆེན་པོ་རིན་པོ་ཆེར་མཆོད་འབྲུལ་དང་། དགེ་འདུན་ལ་ཉིན་འབྲོངས་
གཅིག་གི་བསྟེན་བཀུར་སྐྱེལ་སྒོལ་ཡོད་པ་འདིར་སེ་རའི་དགེ་འདུན་ཁེ་གཙང་ཡིན་འདུག
ར་ཆེན། ① ར་བ་ཆེན་པོ། ② ར་ཆེན་པོ།

ར་ཆའི་དོན་ཐམ་གེ་སར་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ས་ར་མོ་ཆེ་དོན་ཐམ་འགྲམ་གྱི་ཀོན་ཏིས་ལྷ་ཁང་དུ་ཀོན་ཡུན་ཆང་།
ག་བཞི་ལྷ་མོ་སོགས་གྱི་སྐྱེ་ཡོད་། ལྷ་ཁང་སྟེང་དུ་རྒྱ་ཡིག་གི་བན་ཡོད་པ་དང་། སྟོན་དུས་ལྷ་ཁང་
གི་དཀོར་གཉེར་ནི་རྒྱ་རིགས་གྱི་བཙུན་མས་བྱེད་གྱི་ཡོད་སྟེ།

ར་ཆོས་དགོན། རོར་མཁན་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཆོས་སྐྱོང་གིས་བཏག་བཏག་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་
ས་སྐྱེ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སེར་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ཆ། ར་ཆ་ནི་ལུག་དང་ཚོག་གི་ཆ་རུ་ལས་ཅུང་ཟད་དེ་བྱིབས་ཅུང་བ་ཆ་རུ་དཀྱིལ་ནས་ལྗོངས་ཡོད་
པ་ཆ་སྟེ་ཅུང་ཟད་སྤ་བ་ཞིག་བཟོ་སྒོལ་ཡོད།

ར་ཆར། འགོ་གཙོ་མི་སྣའི་མིང་།

ར་མཉེ་འདི་བོད་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་མེ་ཁིན་༡༩༠༠ ~ ༡༩༠༥ བར་གྱི་ཞིང་འབྲོག་ཀྱན་རུ་ཡོད་པ་
དང་། ཁྱད་པར་ཁ་སྤྲོད་དང་ཞིང་ཁུལ་དུ་ཐོན་ཆད་འབེལ། ལྷ་ལྷུ་མ་གྱི་གསེབ་དང་ཤིང་ཕུང་གི་
འོག་སོགས་བསེལ་བྱིབ་དང་ཆུན་ཆད་ཡོད་པའི་ས་ཆར་སྐྱེ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ཅ་བ་དཀར་པོ་
སྟོན་ཞིང་རྒྱས་པ་དེ་བྱིབས་རེས་མེད་དོག་མང་གཅིག་ལ་གཅིག་འབྲེལ་བ། སྐྱ་སྐྱའི་ཅ་བ་ལྷ་བྱ་
ས་འོག་ནས་བན་ཚུན་གྱིས་ཤིང་རྒྱས་སྟན་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ། ངར་བ་སྤ་ལྷེ་མ་རིང་ལ་སྤ་བ་ཡལ་
ག་མེད་པ་མཐོ་ཆད་མེ་ཁི0.4 ~ 1.5 ཅམ་ཟེན་པ་ལ་ལོ་མ་སྟོ་ལྷང་སྤ་རིང་སྐྱལ་སྟེ་འབྲེལ་བ་ཅེ་མོ་
རྒྱབ་སྟོགས་སུ་འབྲེལ་བ། རྒྱབ་ལྷང་དཀར་ཅན་གསུམ་མམ་དུག་གསུམ་བརྒྱད་རེ་འཁོར་ནས་
སྟེ། རྒྱ་བ་༥ ~ 7 བར་ལོ་མའི་མཆན་ཁུང་ནས་དེལ་དེ་བྱིབས་ཀྱི་མེ་ཏོག་སེར་དཀར་སྐྱུག་གི་
ཆོམ་བྱ་འབྲུངས་ནས་བཞད་པ་དང་། རྒྱ་བ་༩ ~ 12 བར་འགྲམ་བྱ་སྟན་མའི་དོག་པོ་ཅན། སྟོན་
དུས་རྒྱ་བྱར་གྱི་རྩ་བཞིན་ནང་དུ་རུས་པ་ཡོད་པ། རིམ་བཞིན་ཟིང་དམར་དང་སྐྱུག་པོར་འབྱུར་
བ་རོ་མངར་བའི་ཆོམ་བྱ་འདོགས་པ་ཅན།

ལྷག་མཉེ། ཞེས་པ་ཙོམ་སྒྲིག་ཆིག་པ་གཉེར་དང་རྒྱལ་ཕྱན་མང་ཞིང། གོང་མ་ལས་རྒྱུང་ལ་ཕྱ་
བ། ལོ་མ་གོང་མ་ལས་ཞིང་ཆེ་ལ་རྒྱུང་བ་རེས་མོས་སྤྱེ་བའམ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སྤྱེ་བ་མེ་
འབྲས་སོགས་ཀྱང་པལ་ཆེར་གོང་མ་དང་འབྲ་བལོ། གཞན་ཡང་ད་དྲུང་རྣམ་པ་རྒྱུང་ཐད་མི་འབྲ་
བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་སྤྱེ་སའི་ཡུལ་གྱི་བྱུང་བར་ཙོམ་ལས་རོ་རྒྱས་མཚུངས་པས་རེ་རེ་
བཞིན་མ་བཟུལ། འབྲུངས་དཔེར། ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་ཐུན་དྲིང་ཁྲི་པར་མ་ནི། །ཉམས་དགའི་
ནགས་ཆེལ་དག་ལས་སྤྱེ། །རྩ་བ་དཀར་པོ་ས་གཞི་བྱལ། །ལོ་མ་སྤོན་པོ་རལ་གྱི་འབྲ། །མེ་ཏོག་
དཀར་པོས་ལོ་སྤྱེར་ཁེབས། འབྲས་བུ་ནང་དཀར་འིང་བསྐལ་འབྲ། །རོ་ནི་མངར་ཁ་བསྐྱ་བ་
ཐུན། །ཆེ་རིང་རྣམས་སྤབ་བརྒྱད་ལེན་འཇུག། །ད་བྱེད་དཀར་པོ་བྱ་བ་ཡིན། །རྩ་བ་ལྷ་ཡི་མཆོག་
ཏུ་བཤད། ཅེས་གསུངས། སྤན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི་རྩ་བ་སྤྱེ། རྩ་བ་༥~༡༡པར་བཞོས་ནས་ས་ཤེག་
གཙང་མར་བཟུས་ལ་སྐྱམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། བྱང་བར་གཏོང་ན་ཤོད་དུ་བཀྲག་བ་དང་།
བརྒྱད་ལེན་དུ་གཏོང་ན་བརྒྱད་དུ་འབེབས་བར་བྱ། མིང་གཞན་དྲིང་ཁྲི་པར་མ་དང་། ཆན་པོ་
གཞོན་ཏུར་བྱེད། ར་མཉེ། ཀ་གོ་ལེ། འོ་མ་མེད་པ། བི་ར། རོ་ཙ་ནི། ར་མོ་ཤག་སྤྱི་ར་ཀ་གོ་ལེ།
འོ་མ་ཙན་བཙས་སོ། །རོ་རྒྱས། རོ་མངར་ཁ་བསྐྱ། ལྷ་རྗེས་བསིལ། རྒྱས་པས་ཆེ་བསྐང་།
བརྒྱད་ལེན། སྤོབས་འཕེལ། རོ་ཙ་སྤྱེད། མངལ་ཆད་སེལ། པོ་བའི་མེ་ཤོད་སྤྱེད་ཅིང་ཡི་ག་
འབྱེད། ཡན་ལག་ཆིགས་ཀྱི་རྩ་མེར་དང་ནག་སྤྱེམ།

ར་སྤྱེད། ལོ་བཞི་ལོན་པའི་ར་ལ་ཟེར།

ར་སྤྱོད་བདེ་བ་ཙན། སྤྱེ་ཐང་དུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་ཁྲང་སྤྱི་ལོ་༡༢༠༥ལོར་རྒྱ་འཆིང་དུ་བས་
སྤྱེ་ཐང་བདེ་བ་ཙན་ནས་རྩ་སྤོད་དགོན་པ་བྱལ་བཏབ། སྤབས་དེའི་དབུས་གཙང་གདན་ས་ཆེན་
པོ་དུག་གི་གས་ཤིག་ཏུ་གྲགས་ཤིང་། རོག་ལོ་ལྗོ་ཐུན་ཤེས་རབ་གྱིས་གདན་ས་མཛད། བྱིས་
མཆན་ཉིད་རིག་པ་བསྐྱས་ཆད་ཀྱི་ཙོད་བྲ་ཞིག་ཏུ་གྱུར། ད་ལྟ་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྟ་ས་གོང་ཁེར་རྩ་ཤར་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་སྤོད་སྤྲགས་ཁང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་དུག་པའི་ལུགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༠ལོའི་ཡས་མས་སུ་སྤྱིང་
མ་སྤྱུལ་སྤྱི་རྗེས་འཛིན་གྱིས་བྱལ་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་སྤྱིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྗེ་རྩོད་

ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་སྟོང་ལ་ཁའི་སྒྲགས་ཁང་། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཏབ་ལོ་མི་གསལ། སྐབ་མཐའ་རྟེན་མ་ཡིན།

ད་ལྟ་མཆོ་ཉལ་བར་ཡན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ག་ཏུག་ཉེས་གཙོད། ཉེས་ལ་ཞིབ་བཤེར་གྱིས་ཐག་གཙོད་གཙོང་མ་བྱས་པ།

ར་གཏུགས། ར་འཕྲོད་པར་བྱས་པ། བདེན་རྒྱུ་ར་གཏུགས་པ།

ར་བཏགས། སྒྲན་འདོགས་ཀྱི་ཡི་གེ་བཞི་ཤིང་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ་ཤ་ཁ་ཤ་ཏ་ཏ་ཤ་མ་ཤ་ཤ་ཤ་ཤ་ཤ་ཤ་ཤ་ཤ་ཤ་ཤ་

གཅིག་གོ་དེ་དག་ལ་ར་བཏགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེའང་ཟེར།

ར་བཏགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་བཙུག་ཅིག གསལ་བྱེད་སྤུམ་ཅུའི་ནང་ནས་ཀ་ཁ་ག་ད་ས་པ་བ་མ་ཤ་ས་

ཏ་བརྩ་གཅིག་ནི་ར་བཏགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་བརྩ་གཅིག་གོ།

ར་མི་དགོན། རྒྱ་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་ར་མི་མ་སེ་རྩོན་པ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་བཏབ། རྒྱ་རབས་

བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཉོར་གྲུ་ཤི་ཉན་གྱིས་གཏོར། ཟླུ་མུ་དཔོན་ལྷ་ལ་བདག་པོ་བྱས་ཏེ་སྤྲོ་

དཔོན་ཞེས་ཆེ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་སྟག་སྤེལ་ལོ་༡༩༣༩ལོར་ལྷ་ཁང་དངོས་སུ་

བཞེངས། ཡུལ་མཐོང་ཕྱིར་མ་གཤིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོ་དེ་རིགས་འདྲེས་ཁྲུལ་དཀར་མཛོ་

རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ཐུག་འབྲས་བུ་མ་ཕུང་བའི་ར།

ར་ཐུག་ཁྲབ་ལ། ར་ཐུག་གི་ཚོངས་སྤྱིའི་དེ་ལ།

ར་སྤྱལ་པ། མགོ་སྤྱལ་པ། འཆར་གཞི་དང་དོན་དངོས་ར་སྤྱལ་པ།

ར་ཐུག་ཤེ། ར་ཐུག་གི་ཕྱོད་ས་སྤྱི་ལོ་ལ།

ར་བྱུལ། ར་ལྷགས་ཀྱི་བྱུལ་བ།

ར་ཐོང་། ལོ་གསུམ་ལོན་པའི་ར།

ར་ཐོང་པོ་ལམ་ལ། ར་ཐུག་པོ་ཁ་ནང་གི་པོ་བྱུང་ཟེན་པ་ལྟར་ལས་ཀར་འཛོལ་ཐང་མེད་པ།

ར་དྲག་པ། ཁ་སྒྲུབ་ཁིང་ལྷ་སོགས་ལྷ་སྒྲེ་བའི་བཅའ་དྲག་མེ་ཉྑལ་སྒྲོ་ནག་པཆར་པ་ཁྱིལ་སྒྲེ། ལྷ་ས་པ་

བོད་དུ་ཉག་པོ་དང་མཚུངས།

ར་དུག་དམར་པོ། བཅན་དུག་གི་རིགས་མེ་ཉོག་དམར་པོ་ཞིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་
བས་གཉན་སྒྲིན་འཛོམས།

ར་རྒྱ། ར་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ།

ར་སྒྲ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲེ་བ་བདུན་པ་སྟེ་ར་ལ་ཤ་ས་བཞི།

ར་གདངས། ར་རྒྱ་དང་འབྲ།

ར་མདལ། ① དབྱང་རོགས་སམ་ཁྲ་པོ། ར་མདལ་སྒྲོན་པ།

ར་མདལ་འཛོལ་བ། ② རྩེས་འདེད། ཤ་ཤོར་གྱི་ཤ་ལན། རྩ་ཤོར་གྱི་ར་མདལ།

ར་མདལ་སྒྲ། རྩ་བ་སྒྲོར་བཅོལ་བའམ་རོགས་རམ་བཅོལ་བ་ལ་ཟེད།

ར་ནད་ལུག་དཀྱི། མི་ཞིག་གི་ཉེས་པ་མི་གཞན་ཞིག་ལ་འགྲེལ་བའི་དཔེ། བྱོད་གཞི་ཁག་མང་ལ་ར་
ནད་ལུག་དཀྱི་ལྟར་བྱུང་བ། དེའི་སྒྲོར་མི་མང་པོ་ལ་ར་ནད་ལུག་དཀྱི་བྱས།

ར་སྒྲ་སྒྱུ་ལ། འཇགས་སྒྲར་གྱི་སྒྲ་དེ། བོད་ཀྱི་སྒྲ་དུ་བསྒྱུར་ན། སྒྲ་བྱེད་ཅ་བའམ་ར་སྒྲ་ཤིང་གི་ཅ་བ་
ཞེས་འགྲུར་བར་དཔལ་སྤངས་སི་ཏུ་བསྒྱུར་བའི་ཉེན་བྱེད་ཀྱིས་གསུངས་པ་དང་། དེ་ཉིད་རོས་
འཛིན་ཐད་མཁས་པའི་བཞེད་པ་མི་འབྲ་བ་མཆིས་པས་ཕྱོགས་བསྐྱས་སུ་བཀོད་ན། ཁྲ་ཟེར་
ལས་བསྐྱ་སྒྲན་གྱི་སྒྲེ་དང་། སྒྲོར་བ་བརྒྱ་པར་མས་བཏང་གི་གས་སུ་གསུངས། སྒྲེ་སྤིང་སངས་
རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བེ་སྒྲོན་ལས། ར་སྒྲ་སྒྱུ་ལ་ནི་ཤིང་སྒྲན་
ནི་རོ་བཟང་པོ་འབྲུ་ལུས་པ་ཞིག་གི་ཅ་བ་ཡིན་པར་སེམས་པས། རྒྱང་སེལ་བའི་ལུས་པ་དང་
བཅས་མཚུངས་པས་སྒྲོན་ཤིང་གི་ཅ་བར་སེམས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དཀའ་འབྲེལ་ལས།
གཡུ་ཐོག་པའི་རྒྱད་ལྷག་རྩེག་མ་སོགས་མཆན་བྱ་དུ་མའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པ་ཅི་ཏུ་ཀའི་
ཅ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱར་འཛིན་ཕན་ཆོགས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་ལག་ལེན་ཀུན་གསལ་སྤྱང་མཛོད་ལས། ར་སྒྲ་སྒྱུ་ལ་ཞེས་པ་མི་ཡིང་ཟ། འདི་དང་རྩ་
སྒྲོན་ར་བ་འགའ་མཐོང་ངོ། ཞེས་གསུངས་པས་དབྱད་པར་བྱའོ།

ར་ལྷགས། སེམས་ཅན་ར་ཡི་འགས་པ།

ར་སྒྱ། རའི་སྒྱ་ལ་ཟེད།

ར་སྤྲུགས། བན་ཚུན་དོ་ཐུག་ནས་གནད་དོན་གསལ་པོ་ར་སྤྲོད་པ། དོན་དེར་ཁོང་དང་ར་སྤྲུགས་མ་
བཏང་ན་འབྲིག་པ་མི་འདུག།

ར་སྤྲོད་པ། ར་གཏུགས་པ་དང་དོན་མཚུངས།

ར་སྤྲོད། དངོས་སུ་མཆོན་པ། བདེན་དོན་ར་སྤྲོད་བྱུང་པ། གནས་ཚུལ་ར་སྤྲོད། ཉམས་སྲོང་གིས་ར་
སྤྲོད་གཏོང་པ།

ར་སྤྲོད་ཁྱད་སྤངས་འཆོལ། ར་སྤྲོད་སྤྱབ་པའི་ཁྱད་སྤངས་འཆོལ་བྱས་པ།

ར་སྤྲོད་པ། བདེན་ལུགས་སྟོན་པ། ཡང་ན་ར་འཕྲོད་བྱུང་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

ར་སྤྲོད་བྱེད་མཁན། བདེན་དབང་དོ་འཕྲོད་བྱེད་མཁན་གྱི་མི།

ར་སྤྲོད་གསལ་པོ། དབང་རྟགས་གསལ་པོས་ར་སྤྲོད་བྱས་པ། ཡང་ན་དབང་རྟགས་གསལ་པོ་དང་།
བདེན་དབང་གསལ་པོ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

ར་པོ། ར་ལ་པོ་མོ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་པོ།

ར་བྱར། ར་སྤྱུ་ལས་བྱས་པའི་བྱར་པ།

ར་བྱ་མ། བཞོ་རྒྱ་ཡོད་པའི་ར་མ།

ར་སྤྲུག་རེ་ལུ།

ར་སྤྲོད། ལུལ་སྐད་དེ་ཕན་ཚུན་བསྐྱར་ནས་དོ་སྤོད་པའི་དོན། འདི་ལ་ར་སྤྲོད་ཁྱད་འབྲི།

ར་འཕྲོད་པ། མཐུན་པ། ཁ་བ་ཤད་དང་ལག་ལེན་གཉིས་དངོས་སུ་ར་འཕྲོད་པ། ལྷ་བྱེ་ར་མི་འཕྲོད་པ།
འཆར་གཞི་ལག་བསྟར་བྱས་ན་ཡང་དག་ཡིན་མེན་ར་འཕྲོད་ཡོང་།

ར་བ། ① ལུགས་རི། གངས་རིའི་ར་བ། སྤིང་གའི་ར་བ། ཁྲམས་ར། ལུགས་རིའི་ར་བ། ཤིང་ར། ②
ལུགས་རི་འཕེལ་ཁང་པ་སོགས་ཀྱིས་མཐའ་ནས་བསྐྱོར་བའི་ནང་ལོགས་སམ་ཁྲམས། ཏྲ་ལུག་
ར། རྫོང་ར། ཆོས་ར། འཁྲབ་ར། བང་མཛོད་འབྲུ་ཡིས་གང་། ར་བ་སྤྲུགས་ཀྱིས་གང་།

ར་བ་སྤྲེས། [མདོན]ཁྱ་རམ་ཤིང་།

ར་བ་སྟོད། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཁོངས་རྒྱ་ལུང་རྫོང་གི་ས་ཆ་ཞིག།

ར་བ་བསྐྱུང་། [མདོན]སྤྲོད་འཆོང་མའི་གཙོ་མོ།

ར་བྱང་སྤྲུག་ཁང་། སྤྲུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། སྤྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་དབྱང་དགོན། མིང་གཞན་བདེ་ཆེན་ལྷན་སྤྲུབ་དགོན་ཟེར། རབ་བྱང་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་ཅམ་ལ་
བཏབ། རབ་བྱང་བཅོ་ལྔ་པའི་མཇུག་ཅམ་ན་རྒྱ་དཔག་ཉེར་བཞེས་དགོན་པ་མེར་བསྟེགས། སྤྱི་
ལོ་༡༩༥༠ལོ་ཅམ་ལ་སྤྲུང་ཡང་བསྐྱར་གསོ་བྱས། སྤྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རོང་བྲག་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་མ། ར་མོའི་དོན།

ར་མ་དཀར་མོའི་འབག་ ལྷ་མོ་འཁྲབ་དུས་གྲོན་རྒྱའི་ར་སྤྲུམ་བརྒྱན་པའི་འབག་ཅིག

ར་མ་ཐང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། སྤྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་འབར་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་མ་ལུག ① གཞི་མི་མཚུངས་པ། ཆོན་མདངས་ར་མ་ལུག་ གྲོན་པ་ར་མ་ལུག་ སྐད་ཆ་ར་མ་ལུག་
སྟོན་སྐད་ཟངས་རག་ར་མ་ལུག ② ར་དང་ལུག་གཉིས་མཉམ་དུ་འབྲེས་པ་ལ་ཡང་གོ

ར་མར། རའི་ལོ་མ་ལས་བྱང་བའི་མར།

ར་མེ་ཤུ་རེ། དགའ་བའི་དབང་ལུག་ཟེར་བའི་ཡུལ་གནས་ཉེར་བཞེད་ནང་ཆོན་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་
གར་གྱི་ས་དབྱིབས་བྱ་གསུམ་དུ་ཆགས་པའི་ཅེ་མོ་རྫོ་ཤོས་རྫོ་ཕྱོགས་སུ་གཏད་པའི་རྒྱ་མཆོའི་
འབྲམ་གྱི་སྤྱོད་ར་ཡོད་ཅིང་། འདི་ནས་ཤར་ལྟོའི་ཕྱོགས་སུ་བྱ་བཏང་ནས་བྱིན་ནང་ལང་ཀའི་གོང་
ཁྱེར་རམ་ལང་ཀའི་སྤྱིང་ཕྱན་ཞེས་རྒྱལ་པོ་དགའ་བྱེད་ར་མ་ཆས་སྤོན་ཡུལ་དུ་དཔག་བྲངས་བར་
བཤད་པའི་ཡུལ་དེ་ཡོད། དེར་སང་སི་རྒྱ་ལའམ་གཤིས་ལན་ཞེས་འབོད་པ་དེ་ཡིན། རྒྱ་མ་ཆའི་
གཏམ་རྒྱུད་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ས་གནས་སི་རྒྱ་ལའི་སྤྱིང་བར་རི་ཡི་ཟམ་པར་གྲགས་པའི་རི་རྩུང་
རྩོག་ཅམ་བར་མ་ཆད་བར་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་ཟེར། ར་མེ་ཤུ་རེ་ཞེས་པ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་དགེ་བ་
ཅན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སྐད་གཉིས་ཤུ་ར་གྱི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ལས་བཤད།

ར་མོ། ར་ལ་པོ་མོ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་མོ།

ར་མོ་ཆེ། བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤྱ་སའི་གོང་ཁྱེར་དུ་ཡོད་པའི་ལྷ་ཁང་རྟེང་པ་ཞིག་སྟེ། སྤར་བོད་རྒྱལ་

སྤོང་བཅའ་སྤྱོད་པའི་དུས་རྒྱུ་བཟའ་གོང་ཚེས་རྒྱ་ནག་གི་ལྷ་ཁང་གི་བཅོ་བཀོད་དང་མཐུན་པར་
སྤོང་པར་ཤར་བྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་བཞུགས་ནས་བར་སྤྱོད་མེ་སྤྱོད་ཐེངས་འགའ་ཤོར་བའི་
ཆུན་གྱིས་རྒྱ་ལུགས་ཀྱི་ཁང་དེའི་བས་ཞིག་ཆབ་བོད་ཁང་གི་ནས་པར་གསར་བསྤྱོད་ཀྱི་ཆུན་
གཙོ་ར་བལ་བཟའ་ཞི་བཅུན་གྱི་ཆུན་སྤྱོད་དུ་བྱུང་བའི་ཤུ་ཐུབ་པ་དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་སྤྱོད་ཆད་
དང་མཐུངས་པའི་ཚེ་མོ་མི་བསྤྱོད་དོ་རྒྱུ་གཙོ་ལའོར་ནས་བཞུགས་ཤིང་། སྤྱོད་སྤྱོད་རྒྱུད་
དགེ་འདུན་གྱི་ཆོག་སྤྱོད་ཁང་དུ་བྱུང་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག

ར་མོ་ཆེའི་གཙུག་ལག་ཁང་། ར་མོ་ཆེའི་གཙུག་ལག་ཁང་ནི་ར་ས་འབྲུལ་སྤྱོད་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
བྱང་ཚེས་སྤྱོད་གནས་ཡོད་པ་སྤྱོད་ ཐོག་མ་སྤྱོད་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་དུས་དེའི་ལྷགས་
སྤྱོད་སྤྱོད་ལོ་༤༧ལོར་ཐང་གི་རྒྱ་བཟའ་གོང་ཚེས་དུ་ཐེབས་སྤྱོད་པ་དགུང་ལོ་བཅུ་
གཉིས་ལ་སོན་པའི་འབྲུ་འདི་རྒྱུ་དུ་གནང་བ་ལྟར་མིས་འཕེན་ཤིང་ཉ་ལོར་ལོའི་ཐོག་
བཞག་ནས་བོད་ལ་གདན་ཐངས་ཀྱི་གོང་ཚེས་འཕེན་ལྷ་སའི་བྱང་ཚེས་ར་མོ་ཆེའི་སྤྱོད་ཚེས་
ཀྱི་ཐང་ཆེན་དུ་འབྱོར་སྤྱོད་ལའོར་ལོ་འདམ་ཐུབ་ཀྱི་ནང་བྱིང་སྤྱོད་བྱང་ཆེན་གྱིས་ས་གཙོ་
འཕེན་གྱང་རང་སར་ལུས་ཆུན་ཚེས་སྤྱོད་པའི་མཐའ་བཞེར་ག་བ་བཅུགས། དར་དཀར་གྱི་ལོ་
བ་བྲེས། མཆོད་པ་ལུག་ དེ་ནས་སྤོང་ཐང་གི་གཙུག་ཆེ་བཅུང་བཅེས་པས་ར་མོ་ཆེའི་ས་དེ་སྤྱོད་
པོ་བྱང་ཡིན་པ་དང་དེར་ཚོ་བོ་བཞུགས་སྤྱོད་གསོལ་ན་སྤྱོད་པར་ཤེས་ཀྱི་ནག་ནས་བཅོ་བོ་
མཁས་པ་མང་པོ་བོས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྤང་བཅུང་བས་དུས་ལུན་ལོ་གཅིག་ལ་བྱུང་སྤྱོད་
འབྲུལ་སྤྱོད་གཙུག་ལག་ཁང་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་ལེགས་སྤྱོད་མཛད།

ར་མོ་ཤ ཉ་སྤྱོད་དང་ཤ་སྤྱོད་གི་མིང་གཞན།

ར་མོ་ཤག ར་མཉེའི་རིགས་ཀྱི་ནང་ཆོན་མེ་ཉོག་དམར་པོ་འཆར་བ་ཞིག་སྤྱོད་ ཁུས་པར་མཉེ་དང་མཐུངས།

ར་མོ་ཤག་འབྲུ་མཆོག་སྤྱོད་ཞིག

ར་མོ་ཤག་ཆེན། བཅེས་གི་བྱང་དང་། ཆུན་གཤེད། ཁྱད་པར་དུ་ཤིང་ལོ་རུལ་བ་བྱང་གསོག་ཐེབས་
པའི་ཁྱོད་བཅས་སྤྱོད་འཁྱུངས་ཤིང་ལོ་མང་སྤྱོད་པའི་ལྷན་རིགས་ཡིན། སྤྱོད་ལ་ཤ་སྤྱོད་ཆ་བའི་
རྒྱལ་པོ་ཆེན་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་རྒྱས་པ་ཆེ་ཆུང་ཅི་རིགས་ལ་མང་ཆེ་བ་ལུག་སྤྱོད་ཅན། དེའི་བས་

འཛོམས་པ་གཉེར་ཆོག་པ་ཅན། ས་ལོག་ནས་ཐོང་དུ་ཉལ་ནས་སྒྲེ་ལས་སྡོང་པོ་ཁམ་སེར་ཆེག་
སྒྲེས་བྲང་ལ་མཁུང་བ་མཐོ་ཆད་མེ་ཁི0.6~1.1ཙམ་ཟེན་པའི་སྤྲད་ཆའི་ཆོག་པ་མཆམས་རེ་
ནས་ཆོག་པ་བྲུབ་ཁ་དོག་སྒྲེ་པོས་དགྲིས་པ་དང་། སྤྲད་ཆར་ཁ་དོག་དམར་སེར་མདངས་མི་
གསལ་བ་རེ་འཆར་བའི་སྒྲེ་མ་ཅན། ལྷ7~8པར་གང་བུ་སྒྲོར་ནས་ཀྱི་ནང་དུ་འབྲས་བུ་ཞིབ་མོ་
མང་དུ་ཡོད་པ་འདོགས་པ་ཞིག་གོ་སྤྲན་དུ་སྒྲར་བྱ་ནི་ཅ་བ་སྟེ། ལྷ12པ་ནས་ཕྱི་ལོའི་ལྷ3པའི་
བར་ཀྱི་དུས་བཞོས་ནས་ས་བྲེག་སོགས་གཙང་མར་བཟུས་ཏེ་རུས་བསྐྱེད་དང་ཐོད་དུ་བཀྲག་
ཕྱིར་རྒྱངས་བཅོས་བྲུས་ལ་སྐྱམ་གསེད་བྱ་བ་ཡིན། རོ་མངར། ལྷ་ཇེས་སྟོ་མས། རུས་བས་
བཅུད་ལེན་བྱངས་སྟོ་བས་སྐྱེད། རྒྱད་པར་མགོ་བོ་རྒྱན་དུ་ན་བ་དང་། མགོ་འཁོར་བ། མིག་ལམ་
རབ་རིབ་བྱེད་པ། གཉིད་གཡེལ་བ། ཡན་ལག་རྩ་ཆོག་པ་ན་ཞིང་སྤྲིད་པའམ་ཆོར་བ་ཉམས་པ།
བརྒྱལ་གཟེར་དང་མིར་ཁྱིལ་སོགས་རྩ་ནད་སེལ་ཞིང་། རྒྱངས་ཟད་རྒྱུད་ལྡན་དང་རེངས་
འཁུམས་ཀྱི་ནད་རིགས་བཅས་ལ་མཆོག།

ར་མོ་ཤེལ་སྒྲན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ནང་ཡར་སྟོད་ར་མོ་སྤྲན་རྒྱུ་འཁུངས། དགུང་ལོ་ཆུང་དུའི་
དུས་ནས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་ཕྱགས་གཞོལ་ཏེ་རིམ་བཞིན་ཐོས་བསམ་དཀྱིས་ཕྱིན་
པར་མཛད། སྤྲན་རྒྱུའི་རྫོང་བྲག་རིའི་ཕྱག་པ་ནས་ལྷ་རྫོགས་ཕྱགས་གསུམ་དང་། གསོ་བ་རིག་
པ། ལྷར་ཅིས་སོགས་ཀྱི་སྤྲ་ཆོག་པ་གཏེར་ནས་བཏོན་འགྲོ་དོན་བསྐྱུངས། གསང་སྤྲན་སོགས་
རྩ་བཅོས་ཀྱི་སྒྲོར་དང་། འབམ་བཅོས་སྤྲན་དཀར་སྤྲན་ནག་སོགས་ལ་མན་ངག་ཁ་ཆར་དང་
བཅས་མཛད་པས་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཕྱག་ལེན་མ་ཉམས་པར་མཆིས།

ར་དམར། གཞན་ཀྱི་ནོར་ཕྱགས་བརྒྱངས་བསམ་ཀྱི་དུ་ཅན་སྟོ་ཕྱགས།
ར་ཅ་མེ་འབར། ལུ་ཟིའི་གབ་མིང་ཞིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོག་པ་ཀྱིས་
མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་ཀྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ར་ཅ་མེ་འབར་ས་བཅུད་
དང་། ཆ་བའི་དབྱགས་ཅན་པའི་ཁོ་རྒྱ། བཅུན་མོའི་དམར་ཆ་གསེར་ལྡན་ཅན། ཟ་བྱེད་ལུ་ཟིའི་
གབ་མིང་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ར་ཆ། རོ་སྤྲན་ཞིག།

ར་ཆ་རྫོང་མགོ་ནང་ཆེན་མེད་ཉིན་སྤེལ་ཞང་ལ་ཡོད་པའི་གནས་རི་ཞིག་ཡིན།
ར་ཆག་དགོན། ར་ལོ་རྩ་བས་བཅུ་དུས་ཆོད་མ་གསལ། བྱ་བ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྤྱི་མཐའ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ཆང་། ར་འཕྱུད་སའི་ཁང་བ།
ར་ཆང་དགོན་བ། རབ་བྱང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༡ལོར་རྫོགས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་
མཐའ་བཞི་བ་མི་འབྱུང་ནས་མཐའ་དྲོ་རྫོང་ས་བཅུ་བྱ་བ་མཐའ་རྫོང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཆུ་དམར་ལེབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ཆེལ། མེམས་རའི་ཤ་ལས་བྱང་ཆེལ་ལུའི་མིང་།
ར་མཆོ། ཤིང་སྤྲོན་ཞིག་སྟེ། རྫོང་འདུགས་པ་དང་རྩལ་ཆུ་འབྲེན་པར་མཁན། ཡོངས་རྫོགས་སྤྲོན་དུ་འགྲོ།
ར་རྩ། རའི་རྩེ་བོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བུད་མེད་ཀྱིས་འཆོད་དང་། བུད་མེད་བསྐྱེད་པ། ར་སྤྱོད་བཅས་སོ།
ར་འཛིམ། སྟོན་དུས་བྲག་རོས་སུ་སྤྱེ་བའི་སྟོག་པའི་རིགས་ཞིག་སྟེ། འདི་ལ་འཛིམ་སྟོག་བྲག་སྤྱེས་
དང་། རྒྱ་གར་ར་འཛིམ་ཡང་ཟེར། མེ་ཉོག་དམར་སྤྲུག་ཅན་དང་། སྟོན་པོ་ཅན་སྟེ་དབྱིབས་
གཅིག་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན།
ར་མོ་དགོན། ར་མོ་དགོན་བཟང་གིས་སྤྲོན་ཆོགས་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་བྲག་སྤྱི་བ་ལས་ལྟར་ལྟར་བྱང་
འཕན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱི་བས་གནས་སྤྱི་མས་བདག་སྤྱོད་མཛད། འདེབས་ལོ་སོགས་མི་གསལ།
བྱ་བ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ཞོ། རའི་འོ་མས་བསྐལ་བའི་ཞོ།
ར་བཟེ་སྤྱི་ལོ་དང་། [ཡུལ་སྐད] ཆང་གིས་བཟེ་ནས་གཞན་ལ་རྟོག་བཟོ་བ་དང་ཟེར་ཆ་སྤྱོད་བ།
ར་བཟེ་བ། [ཡུལ་སྐད] ཆང་གིས་བཟེ་བ། ར་གཉིང་ནས་བཟེ་བ།
ར་འོག་མཆོ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་དཔལ་འོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ཡ་དགོན། ① རབ་བྱང་བཅུ་ལྔ་མེ་བུ་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༡ལོར་ཨོ་རྒྱུ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱས་བཅུ་བྱ་བ་
མཐའ་རྫོང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ཡ་དགོན། ② རབ་བྱང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༠ལོར་བྲག་བཅུ་བྱ་བ་
མཐའ་

རྙིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་པད་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་གཡལག་ལོ་དྲུག་ལོན་པའི་ར་ལ་ཆེ་རྒྱུད་གཡལག་དང་འབྲ་བས་ར་གཡལག་ཞེས་འབྲ་བའི་སྒོ་ནས་མིང་
བཏགས་པ་ཡིན།
ར་ཡི་མཆེན་པ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་པ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་བས་
སྟོད་ལོང་གི་ནད་དང་། སྤྲན་ནད། ཁྱད་འབམ་སོགས་ལ་པན།
ར་ཡིག་གཉིས་པ། [མངོན་ལེགས་སྤྱར་གྱི་སྐད་དུ་སྤྲང་མ་ལ་རྩ་མ་ར་ཟེད། རྩ་མ་ར་ཞེས་པའི་རྩའི་
ར་འདོགས་དང་། ཨ་ར་ཞེས་པའི་ར་སྟེ་ར་ཡིག་གཉིས་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བཏགས།
ར་པ། ཐེར་ཐེར། བོར་བའི་ཁ་ར་པ། ར་དམ་ཁ་ར་པ།
ར་རི། དེ་མའམ་དེག་པ་ནག་པོ། གདོང་གི་ར་རི། རྩ་བའི་ར་རི། རས་དཀར་ར་རི་མེད་པ།
ར་རི་མོ། ལོ་གསུམ་ལོན་ར་མོའི་མིང་།
ར་རིས། རྒྱ་ཉིགས་ཅན་ནམ་ཁ་དྲངས་པོ་མེད་པ་དཔེར་ན། ར་རིས་འགོས་རྩ་བ་ཡིད་ཡོད་ཉིད་ཅེས་ལྟ་བུ།
ར་རིས་འགོ། ར་མ་དང་ཨོ་ཙོ་སྟོ་ར་བ་བྱུབ་པའི་མིང་།
ར་རུ། རའི་རུ་ཙོ།
ར་རུས། རའི་རུས་པ་ལ་ཟེད།
ར་རོ་པ། ཆང་གིས་སྟོས་པར་བྱུར་བ་སྟེ་ར་བཟེ་པ། ཨ་རག་བཀྱངས་ཏེ་ར་རོ་པ། ཆང་གིས་ར་རོ་པ།
ར་རོའི་དགོན་པ། དགེ་ལྡན་འཕེལ་རྒྱས་སྤིང་ཞེས་གྲང་བྲགས། ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ལོ་ལས་མས་
སུ་སྤྱ་ཞང་རྫོ་རྩེ་འཆང་དག་དབང་ཆོས་འཕེལ་ཆང་ནས་གསར་འདེབས་མཛད། བྱུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ར་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་རོས། ཆང་གིས་ར་བཟེ་ཟེན་པ།
ར་ལ་བཞོན་པ། [མངོན་མེ་ལྟ།
ར་ལག་གཡུང་དུང་སྤིང་། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རིན་སྤྲངས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་བོན་པོའི་
དགོན་རྙིང་ཆེ་བ་ཞིག་
ར་ལ་ས་བསྐྱས། ར་པོ་མོ་ནི་གཡའང་གཟར་དང་ཟམ་པ་ཁྱད་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འགོ་བ་ལ་ཏ་ཅང་

མཁས་པོ་ཡོད་པ་དེ་མེད་སྤྱད་ནས་ས་ཁྲགས་པའི་སྤོང་སྤྱད་སྤྲལ་པར་བསྐྱར་སྟེ་མཆོ་འགྲེལ་ས་
བྱེད་ཀྱི་གཏུང་ཟམ་ཐོག་སྟེལ་འབྲེལ་བྱེད་དུ་བཅུག་པའི་དོན།

ར་ལུ་དགོན། ① ཉག་རོང་ར་ལུ་དགོན་པའི་སྟེ་པ་རྣམས་ནང་མ་མཐུན་ནས་དགོན་པ་ཁག་གཉིས་
གྲེས་པ་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཤིང་ལག་སྟེ་ལོ་༡༤༥༥ལོར་དགོན་པ་ལེགས་
པར་གྲུབ། གྲུབ་མཐའ་རྗེ་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་རྩ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ལུ་དགོན། ② བསྐྱན་པ་ཡང་དར་སྐབས་ཉག་རོང་གི་རུ་ལུ་དགོན་པའི་སྟེ་པ་རྣམས་ཁ་གཉིས་
སུ་གྲེས་ནས་རྫོང་པ་ཤོར་སྐབས་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་སྟེ་པ་སྟེ་ལོ་༡༤༦༦ལོར་དགོན་པ་
འདི་དར་མདོའི་ཁོངས་སུ་བཅུག། ཉག་རོང་ར་ལུ་དགོན་པ་ཁག་གཉིས་སུ་གྲེས་པའི་ཡ་གྲུབ་
དང་། གྲུབ་མཐའ་རྗེ་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་དར་མདོ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ལུ་སྟོན་དགོན། དགོན་གནས་འདི་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་པས་སོག་
དམག་གིས་གཏོར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ཅམ་ན་སྤར་ཀྱི་སྟེ་པ་རྣམས་སྤར་འདུས་
ནས་ལྷ་ཁང་བསྐྱར་བཞེངས་བྱས། ཤར་གཏེར་རིག་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་སྤེལ་པ་གདན་དྲངས་ཏེ་
བཀའ་ཆོས་མང་པོ་བྱས། དེ་ནས་གྲུབ་མཐའ་རྗེ་མར་གྱུར། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ལོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་ཁྲུང་པོ་སྤྲ་མ་དཔལ་ལྷན་འོད་ཟེར་གྲིས་བཅུག། གྲུབ་
མཐའ་ས་སྟེ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ལག་ཡལ་ག་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། དཔེར་ན། ཤིང་ར་ལག་ཅན། ལྷ་བའི་རྩ་ལ་ར་ལག་རྒྱས། ལྷ་ཕྱུའོ།
ར་ལང་ཆ་ལང་། མགོ་མཐུག་གམ་སྟེགས་ཁྲིམས་མེད་པ། ཚུལ་མེན་ར་ལང་ཆ་ལང་བྱེད་པ།

ར་ལུག་ར་དང་ལུག་རྟ་དང་ར་ལུག་ར་ལུག་སྟེ་པ། ར་ལུག་རྟུང་ཁ་བརྒྱབ། མགོ་ཁྲག་ཡུལ་སྤྲུག་
ར་ལུང་དགོན། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྩ་སྤྱང་སྟེ་ལོ་༡༡༤༣ལོར་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེས་

བཅུག། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་དཀར་ཅེ་ས་ཁུལ་རྒྱལ་

ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ཤ། སེམས་ཅན་ར་ཡི་ཤ།

ར་ཤུལ། བོད་ཀྱི་རུས་རྒྱུད་ཀྱི་བྲག་པ་ཞིག་གི་མིང་།

ར་ཤལ། བོར་ལ་གོ་དགོས།

ར་ས། ལྷ་སའི་མིང་རྟེན་པ་སྟེ་ཐོག་མར་འོ་ཐང་གི་མཚོ་བསུབ་སྐབས་ར་ལ་ས་བཀལ་ཏེ་བསུབས་
པས་མིང་དེ་ལྟར་གྲགས།

ར་ས་ཁིས། [ཡུལ།]བྱ་བྱེད་མང་བའི་དོན། ཁྱིས་པ་སོགས་ཡར་རྒྱག་མ་རྒྱག་བྱེད་ནས་ཚོག་ལུ་
འདུག་རྒྱ་མེད་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན། མི་ཚན་ར་ས་ཆེན། ཆགས་སྒོ་ནང་གི་ཆེ་བ། སྤྲ་གྲ་
ས་ཚོད་པོ་ཞིག་འདུག་ལྟ་བུ།

ར་ས་རྒྱ། ཉི་མའི་ཁམས་རྒྱ་བར་བྱེད་པའི་རྩ་རོམ་འི་མིང་གཞན་ཞིག་

ར་ས་སྤང་ལུང་རི་ཁོད། ལུང་ལུ་ལྷོག་རི་ཁོད་ཀྱི་རྒྱབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ར་ས་སྤང་ལུང་རི་ཁོད་ནི་སྤྱི་ལོའི་
རུས་རབས་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ནང་མ་གཅིག་ལ་བསྒྲོན་ཀྱི་ཆ་མ་སྒྲོ་སྟོན་བཤེད་ནམས་ཆེ་མས་
སྤྱབ་སྟེ་བཏབ་ཅིང་བཞུགས་སྐད་དང་། བར་ལམ་ཞིག་ནས་ཉམས་ཆགས་བྱུང་བར་རུས་རབས་
བཙོ་བརྒྱད་པའི་ནང་མེར་སྤང་མཁན་ལུང་ཆོ་བཟང་བླགས་རྗེས་རི་ཁོད་བསྐྱར་བསྐྱན་ཀྱིས་
བཞུགས། ཁོང་ལ་སྤང་ལུང་ཆོ་བཟང་བླགས་རྗེས་ཞེས་འཕྱོད་ཅིང་། སྤང་ལུང་སྤྱལ་སྤྱུ་མེང་
དང་པོ་ཡིན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ས་བཀལ་ལོར་གྲ་གངས་༡༧ཡོད་པ་དང་། དཔོན་བདག་
མེར་སྤང་སྟོམ་སྟོར་ར་ཁང་ཆན་ཡིན།

ར་ས་འབྲུལ་སྤང་། ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མིང་གཞན་ཞིག་སྟེ་སྤར་ལྷ་སའི་རྫོང་ཐོག་མར་
རྒྱབ་སྐབས་ར་ལ་ས་བཀལ་ནས་མཚོ་བསུབས་པའི་སྟེང་རུ་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ཟེར་སྟོམ་ལ་བརྟེན་
ནས་མིང་དེ་ལྟར་གྲགས།

ར་ས་ཡ་རྒྱ། ལེགས་སྤར་ཀྱི་སྐད་དེ། བོད་ཀྱི་སྐད་རུ་བསྐྱར་ན། རོ་མཚོག་རོའི་ཐེག་པ་ཞེས་འབྲུར་
བས་དོང་ག་དང་། ཐར་གྲ། དེ་ལྷག་སྤེར་བ། ཨ་རུ་བཅས་བཤལ་སྤན་ཀྱི་སྤྱོར་སྟེའི་མིང་ཡིན་
ཞེས་སྟེ་སྟེང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བའི་སྟོན་ལས་

གསུངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་ཨ་རུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལའང་འདྲུག་པར་མཆིས་པས་དེའི་
སྐབས་ཀྱི་སྤྱོད་བསྐྱར་ན་བཅུད་ལོན་ཞེས་འགྲུར་བར་དེཅུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་
ཆོགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་དྲི་མེད་ཤེས་བྱེད་ལས་གསུངས།
ར་སངས་ཁྱིམ་ཁོ་ཁོད། གནའ་བོའི་བོན་གྱི་སྤྱོད་བསྐྱར་གྲགས་ཅན་ཞིག་སྟེ། བོད་རྒྱལ་སོ་གཅིག་ག་
རྟུག་རི་གཏན་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱོད་བཤེས་ཡིན།
ར་སའི་སྤྱོད་ཁང་། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་ལྟེ་བའི་སྤྱོད་འཛུལ་མ་ཐག་སྤྱོད་འགྲམ་གཡས་ཀྱི་སྤྱོད་ཁང་།
ར་སའི་སྤྱོད་ཤིང་། ལྷ་སའི་བྱང་ཤར་དུ་ཡོད་པའི་བྲག་ཡེར་པ་ཟེར་བའི་བྲག་ཕྱག་གི་མིང་།
ར་སྤྱུག ① རའི་རྒྱང་ལག་ར་སྤྱུག་སྤྱོད་ལ་བཏགས་ནས་རྒྱན་མང་མིན། ② སྤྱོད་ཞེ་ལོ་མང་སྤྱོད་པའི་
ལྷུ་མ་རིགས་ཏེ། ཅ་བའང་བྲ་ལ་ནག་པ། གཞན་ཡང་སྤྱུག་པ་ལ་སྤྱོད་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་བའི་རིགས་
མང་ཡང་། མདོར་ན་ཅ་བ་སྤྱོད་ལ་ཆེ་བ་བཟང་། སྤྱན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི་ཅ་བ་སྟེ། རོ་ཁ་ཆ། ལྷ་རྩེས་
སྤྱོད་སྤྱུག་ལྷུ་མ་པས་རྣ་བ་འོན་པ་དང་སྤྱོད་འགགས་པར་པན།
ར་སྤྱུག་སྤྱོད་སྤྱུག་ཀའི་འཕྲུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཡིན་ཞེས་དེཅུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་དྲི་མེད་ཤེས་བྱེད་ལས་གསུངས།
ར་སྤྱུག་སྤྱོད་སྤྱུག་ཀའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
ར་སྤྱུག་འདི་ལ་[ratsag] ཞེས་པའི་སྤྱོད་གདངས་ཀྱིས་བསྐྱགས་དགོས། ར་སྤྱུགས་ཀྱིས་བཅོས་
པའི་གོས་ཀྱི་མིང་།
ར་སྤྱོད་ར་སྤྱུག་དང་དོན་གཅིག་
ར་གསལ་པོ་འཕྲོད་པ། བྱ་དོན་ར་གསལ་པོར་འཕྲོད་པ། དདོས་ར་གསལ་པོ་འཕྲོད་དང་ར་འཕྲོད་
གསལ་པོ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
ར་གསུམ། ཨ་རུ་ར་དང་། བ་རུ་བ། སྤྱུ་རུ་ར་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།
ར་གསུམ་པ། [མདོན་]ལྷགས་རི།
ར་བསད་ལུག་འདར། ལྷོགས་གཅིག་ཆར་གཅོད་པ་དེ་ལྷོགས་གཞན་ཞིག་ལ་ཞེད་སྤངས་སྤྱུ་བའི་
ཐབས་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན།

ར་བསུག་ལོ་ལྷ་ལོན་པའི་ར་ལ་ཟེད།

ར་ཏུ་ལ། ར་ཏུ་ལ་དང་ལ།

ར་ཉོར་དགོན། དགོན་པ་འདི་གནའ་པོའི་བོན་དགོན་ཞིག་ཨོ་གོ་ཉའི་སོག་དམག་ལུལ་འདིར་ལོ་
བཅུ་གཉིས་ཅམ་བསྐྱད་སྐབས་ས་སྐུ་པའི་ཆོས་ལུགས་སུ་གྱུར་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཞིག་ན་རྟེང་
པའི་ཆོས་ལུགས་སུ་འགྱུར་བར་བཤད། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན།

ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བྲག་འགོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ཨ་ཏ། ར་ན་བ་ཐུང་ཐུང་གི་རིགས་ཤིག་

ར་གླ། [ལེགས་]ཁྲག་

ར་གླ་གྲུ། ལེགས་སྐྱར་སྐྱད་ཀྱི་མ་རུ་ཅེ་དམར་པོའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེས་ལྡན་ལས། ར་གླ་གྲུ། མ་རུ་ཅེ་དམར་པོ་ནམས་སོ།།

ར་གླ་ཅན་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱད་དེ། བོད་ཀྱི་སྐྱད་དུ་བསྐྱུར་ན། ཅན་དན་དམར་པོ་ཞེས་འགྱུར་བར་དེ་ལྟ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེས་ལྡན་ལས་གསུངས།

ར་གླའི་རྩ་བ་བརྒྱད། ཡབ་ཀྱི་སྦྲ་གཤམ་པའི་ར་གླ། ཡུམ་ཀྱི་བརྒྱའི་ར་གླ། སྤེན་པ་ཆགས་པའི་ལྟེ་ཁྲག་
གཡུལ་དུ་བསད་པའི་དཔའ་བོའི་སྟོང་ཁྲག་སྟེ་ནང་རྩ་བ་བཞི། སྦྲག་གཟིགས་ལ་སོགས་གཅན་
གཟན་གྱི་ཁྲག་ བྱ་ཤོད་ལ་སོགས་འདབ་ཆགས་ཀྱི་ཁྲག་ ཏ་པོང་ལ་སོགས་མིག་རྒྱུ་ཀྱི་ཁྲག་
གཤམ་སོགས་མིག་དབྱག་གི་ཁྲག་སྟེ་ཕྱིའི་རྩ་བ་བཞིའོ།།

ར་གླའི་ཡན་ལག་སོ་ལྔ། མཆོལ། ཡི་ཁྲི། བཅག་སྟོང་། རོས། རྫོང་ག་སྟེ་མའི་ར་གླ་ལྔ། ཅན་དན་དམར་
པོ། སེང་ཕྱེད། མཛོལ་ཤིང་། གྲོ་རྒྱུ། ཤིར་ཤིང་དམར་པོ་སྟེ་ཤིང་གི་ར་གླ་ལྔ། བད་མ་ར་ག་
ལྔ་རུ། མཆོང་དམར། མེ་ཤེས། རྫོང་རྒྱས་དམར་པོ་འཕམ་སྐལ་རྒྱབ་གང་རུང་སྟེ་རྫོའི་ར་གླ་ལྔ། ཏ་
པོ། ལྷག་ཆོས། ཁྱང་སྒྲ། སེ་ཤོད། ལུག་རུ་དམར་པོ་སྟེ་མེ་ཏོག་གི་ར་གླ་ལྔ། ར་མོ་ཤག་ཉེ་ཤིང་།
སྟོ་ལོ། གོ་མ། སྐྱག་མ་དམར་པོ་སྟེ་རྫོའི་ར་གླ་ལྔ། རྒྱན་འབྲུམ། མཐ་བྲ། ཁ་སྐྱ་བྲ། བ་མ་ཁལ་
སྐྱག་པོ། སྐྱ་རུ་ར་སྟེ་འབྲུའི་ར་གླ་ལྔ། རྒྱ་སྟེག་ སིན་རྒྱར། འབྲི་མོག་ བྲ་རལ། བྲག་ཁྱེན་ཉེ་ཅིའི་
ར་གླ་ལྔའོ།།

རྒྱ། [ཞིགས་]རྒྱ་ལ་དང་འདྲ་སྟེ་ཤིང་ཆེར་མ་ཅན་ཞིག་གི་འབྲས་ལ།
རྒྱ་མིག་མེད། འདི་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཡུལ་ཀྱན་ཏུ་མེད་ས་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། མང་ཆེ་བ་དེའི་འོག་
ཏུ་ཁྱད་བྱས་ནས་མང་པོ་འདུས་སྟོན་བྱེད་བ་དང་། བྱམ་མོང་དུ་འབྲུག་སྟོང་། འུགས་ཤིན་ཏུ་
ཆེ་བས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཆད་ལས་ལྡབ་བརྩ་ལས་ལྡེ་བའི་དངོས་པོ་འཁྲར་བརྩལ། ལུས་ཀྱི་
རིང་ཆད་མེ་ཁྲི0.008~0.01ཅམ་མགོར་ག་མིག་གཉིས་དང་སྟུ་རྩ་གཉིས་ཡོད་པ། མོ་ཅུང་
ཟད་ཆེ་ཞིང་། མོ་ཅུང་ཟད་ཅུང་བ། ཉན་སོན་དུས་གཤོག་བ་སྟེ་བ། མདོག་ནག་པོ་འོད་དང་ལྗན་
པ། མིང་གཞན་ནི་རྩ་རྩ་རྩ་རྩ་དང་། གཤིན་མེད་ལྟ། སྤོན་པ་ལ། སྟོག་ལ། འབྲུག་ལྟ་མ་བཅས་སོ།
སྟུ་རྩ་སྟུ་རྩ་རྩ་རྩ་རྩ་ལྟ། རོ་ལན་ཆ། ཅུ་མེས་སྟོ་མས། དུག་ཐན་ཡོད། ལུས་པས་ཅ་ཁ་
འབྱེད་ཅིང་དུ་ཅུ་སྟོང་།

རྒྱ། ① མངས་པེར་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་སྟེ། མངས་པེར་ཀྱི་དྲུང་ལ་རྒྱ་དྲུང་དང་། མངས་པེར་རིགས་
ཀྱི་མངས་ང་ལ་རྒྱ་མངས་ཐེར་བ་ལྟ་བུ། ② ཐོབ་པའི་དོན་སྟེ། དགོ་ཆན་གྱིས་ང་ལ་དཔེ་ཆ་ཞིག་
རྒྱ་བྱུང་། ཨ་མས་ང་ལ་བྱ་རམ་ཞིག་རྒྱ་བྱུང་། ངས་ན་ཉིན་ཆོང་བྱས་པས་སྟོར་མོ་མང་པོ་
ཞིག་རྒྱ་བྱུང་། ཁ་སང་ངས་སྟོབ་སྟོང་མ་བྱས་པས་མདོང་དགོང་ཨ་མས་བསྟན་རྒྱ་བྱུང་ལྟ་
བུའོ། དཔེར་ན། ང་ལ་བྱ་དགའ་སྟོར་མོ་བརྒྱ་ཐམ་བ་རྒྱ་བྱུང་། ད་ལོ་ང་ལ་གོ་སྐབས་ཡག་པོ་
ཞིག་རྒྱ་བྱུང་། ད་རེས་ང་ཆོང་ལ་བྱིན་པས་ཁེ་ཆོང་ཡག་པོ་རྒྱ་བྱུང་ལྟ་བུ། ③ མངའ་རིས་
རྒྱ། འཁྲིས་ཀྱི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ཞེད་ཀྱི་འདུག་ན་ངའི་རྒྱ་ལ་ཤོག་ལྟ་བུ།

རྒྱ། རྒྱ་ལས་བཅོས་པའི་སྟེང་བ།

རྒྱ། ཆད་རྒྱ་སྟེ་ཞེས་སྟུ་རྩ་ཞིང་མི་ཞེས་པ།

རྒྱ། སྟོགས། རྒྱ་ལས་བཅོས་པའི་སྟོགས།

རྒྱ། གཤིན་པོ་ལ། ཁ་དོག་ནག་པོའི་སྟུང་བའི་ཚུལ་ཞིག་ རྒྱ་ལས་བཅོས་པའི་སྟོགས་ལ། ཁ་དོག་ནག་པོ་ལ། ཁ་དོག་ནག་པོ་ལ། ཁ་དོག་ནག་པོ་ལ། ཁ་དོག་ནག་པོ་ལ།

རྒྱ། མགོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་པོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོལ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རག་སྟེགས། རག་ལས་བཅོས་པའི་དཀར་ཡོལ་སོགས་ཀྱི་སྟེགས།
རག་བཏུལ། རག་ཞིབ་མོ་བཅོས་པའི་བྱེ་མ།
རག་ཐག ཀྱང་འཁོར་གི་རག་ཐག་ཆད་སོང་།
རག་དྲུང་། རག་ལས་བཅོས་པའི་མཆོད་རྩས་དྲུང་ཆེན།
རག་རྟེག རག་གིས་བཅོས་པའི་རྩ་སོགས་བཀོལ་སྟོང་གི་མིང་ཡིན།
རག་རྟོ། རོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་སྟེ་ཞིང་སེར་ཉམས་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ། རུས་པས་མིག་ནད་རབ་རིབ་
བྱེད་པ་ལ་མན།
རག་སྟེར། རག་ལས་བཅོས་པའི་སྟེར་མ།
རག་འདན། ཨ་རག་དང་མར་ཁུ་ལ་ཅམ་པ་བཏབ་སྟེ་མཉམ་དུ་བསྐྱོལ་བའི་བཏུང་བ།
རག་པ། ① རྟེན་པའམ་ཐོབ་པ། ཁེ་རག་པ། ཁྱོང་རག་པ།
བཅའ་ཉེ་རག་པ། ② ཏཱེལ་སྤྱ་རིས་རག་གི་མདོག་ཅན། ཏཱེལ་པ། རེལ་རག་པ།
རག་སྤྱུལ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༤༠༣ལོར་ཀ་མ་མི་པམ་འཕྲུག་ལས་སམ་
མཆན་གཞན་རག་ལུལ་གཉེར་ཆེན་བདེ་ཆེན་རྟོ་རྟེས་བཏབ། འུལ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རག་ཐུག་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༥ལོར་བཙུན་མ་སྟོལ་མ་ཆོས་མཆོ་
སོགས་ཀྱིས་བཏབ། འུལ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་
ཁུལ་རྩུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རག་སྤུབས། དེང་རབས་མེ་མདའ་མདོ་བཙུགས་ལུལ་རག་ལས་བཅོས་པའི་སྤྱ་གུ་རྒྱུང་དུ་ཅན་
དེའི་མིང་ཡིན། དེའི་ནང་དུ་རྩས་སྒྲགས་ཞིང་ཁ་ལ་མདའ་མདོ་བཙུག་པ་ལ་མདའ་ཞེས་ཟེད།
རག་མ། སྤྱ་རིས་རག་གི་མདོག་ཅན་གྱི་ཁྲོད་མ་དང་བེལ།
རག་མ་བྱམས་ཁང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙུ་གཅིག་པའི་བྱོན་པའི་སྤྱ་རྩམ་རྟོ་རྟེ་དབང་ལུག་གིས་
བཏབ་པར་བཤད། བཏབ་དུས་མ་གསལ། སྤྱ་རྩམ་རྟོ་རྟེ་དབང་ལུག་གིས་བཞེངས་པའི་འཕེན་
པོའི་བྱམས་པ་སྤྲན་གསུམ་ཞེས་པ་ནི། རགས་མ་སྤྲན་ལེགས་བྱམས་པ། མོ་པ་སྟོད་སྤྲན་

ལེགས་བྲམས་པ། རྒྱ་ལ་ལྷ་ཁང་འདས་ལེགས་བྲམས་པ་དང་གསུམ་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་
གདམས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྷོངས་ལྷ་ས་སྐོང་ཁེར་སྐྱོན་གྲུབ་རྒྱུ་ཤོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རག་མོ། སྤྱི་མཐོག་དཀར་ལ་མེར་འགས་ཅན་གྱི་མེད་མ་དང་བེལ་མོ།
རག་ཅེ། འེད་ཉོག་གི་ཆེ་གྲུའི་མིང་གཞན།
རག་ཅེ ཁམ་ཆེན་ལ་གོ།
རག་བཅུན་དགོན། ལྷ་སའི་རྩ་ཆེན་སྐོག་ཁང་གི་ཉེ་འདབས་སུ་ཡོད། དུས་རབས་བཙུང་བའི་
ནང་ལྗེ་དཔོན་མདོ་མཁར་རག་འག བའི་མི་རོ་བཅུན་མ་ཞིག་གིས་བཏབ། རག་འག་ནས་
བདག་འཛིན་བྱེད། བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་མག་ལོར་རག་འག་གི་མི་རོ་བཅུན་མ་
དཔོན་གཡོག་གཉིས་ཡོད་འདུག
རག་ཆ་དགོན། འབྲོ་དགོན་བསམ་གཏན་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིང་ཞེས་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་
ཆུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ ལོར་ཀུན་དགའ་བསྟན་འཛིན་དབལ་བཟང་པོས་གསར་འདེབས་མཛད།
གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྩ་བ་རྒྱུང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རག་རྩ། རྒྱ་རག་ལས་བྱུང་བ་ཐ་བསྐྱོལ་སྤོང་ཡིན།
རག་རག ཉེ་ལ་རག་པའི་སྤྱི་མཐོག་ཅན།
རག་རི་ཁྲོད། ལྷ་སའི་འཕར་འོས་ཉེ་འདབས་རག་རི་ཁྲོད་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་
དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་དོན་དྲུག་པ་སྤིང་སྐྱོང་ལྗེ་དྲུག་མཁུན་རབ་དབང་ལྷག་གིས་བཏབ། ཉེན་གཙོ་
ལུབ་དབང་དང་། གནས་བཏན་བཅུ་དྲུག་གི་སྤྱི་སོགས་ཡོད། ལྷ་གངས་༡༠སྟོན། དགོན་བདག་
ལྗེ་དྲུག་ལྷ་བཟང་ཡིན།
རག་རིག་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤེང་ཆེན་རྒྱུང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རག་རོག རག་གི་རོག་གའི་བསྐྱུས་ཆེན།
རག་ལས་པ། ལྷོས་དགོས་པའམ་བཞེན་དགོས་པ། ཡོན་ཏན་ཆེ་རྒྱུང་བཙུན་ལ་རག་ལས་པ།
མཐུན་སྦྲེན་ལ་རག་ལས་པ། གཞན་ལ་རག་མི་ལས་པ། མང་ཆོགས་ལ་རག་ལས་པ། དགོ་

འདུན་ལ་རག་ལས་པ།

རག་ལུས་པ། རག་ལས་བ་དང་འབྲ།

རག་ཤ ① ལེགས་སྐྱར་སྐྱད་དུ་བྱུང་ཞེས་པའི་བྱར་ཆག་སྟེ་ཤིང་ཆེར་མ་ཅན་ཞིག་གི་འབྲས་ལ།

② ཤིང་རྟོག་ཁམ་བུའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། མཆོ་སྟོན་ཡུལ་སྐྱད་དུ་ཁམ་བུ་རག་ཤ་ཟེེན། དེ་
ལ་བྱ་རག་ཤ་དང་ཆེར་རག་ཤ། ཁམ་རག་ཤ་བཅས་རིགས་གསུམ་ཡོད།

རག་ཤཀ། ༣་མཛོད་དམ་ཐོ་ལག་སོགས་ཀྱི་འཆིང་བྱེད་དུ་བྱུར་བ་རྒྱ་རག་ལས་བུས་པའི་ཤན་དགྲིས།

རག་ཤལ་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ནང་ཅམ་ལ་མཆོག་སྐུལ་གྱ་བྱ་རིག་འཛིན་གྱིས་བཏབ། བྱབ་
མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་འོང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རག་ཤོག རག་སྟེབ་ཤོག་བྱ་སྟེ་བྱ་ཞིག

རགས། ར་ལོན་རྟེ། ར་འཕོག་པའི་རྟོ་ཅིག ར་རགས་རིང་པོ། རགས་རྒྱུ། རགས་འཕྲོག་རགས་
ཐིག་ལེན་པ། ར་མ་ཤོར་ཤོར་ནས་རགས་དང་། ར་མ་ལྷུང་ཤོར་ནས་བརྒྱུག་ཐབས།

རགས་སྐྱེད་སྐྱབ་ཆས། རྒྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐྱད་དུ་macrogeneratorཟེེན།

རགས་བཟམ་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༩ལོར་ཀ་ལྷོག་ཁྲང་བཞག་ལྷ་
རྒྱན་རྒྱན་གྲུབ་ཀྱིས་བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་
ཁུལ་མེར་རྟ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རགས་ཁ། ར་འཕོག་བྱེད་རགས་ཅིག་གི་སྐང་དམ་འབྲས།

རགས་རྒྱབ་པ། རྩར་རྩ་ས་ཤོང་ཁེར་ནང་གི་མིའི་རོ་དུར་ཁོང་དུ་སྐྱེལ་མཁན་གྱི་ཆོགས་པ་ཞིག་མི་
དེའི་གས་རྣམས་སྩར་རྩ་སའི་རྒྱ་རགས་ཀྱི་རྒྱབ་ཏུ་སྡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་གྲགས།

རགས་རྒྱབ་དཔོན་པོ། རགས་རྒྱབ་པའི་འཕོ་པ།

རགས་རྒྱབ་ཨ་པ། རྩ་སའི་མིའི་རོ་སྐྱེལ་མཁན་རགས་རྒྱབ་པའི་སྐྱེས་པ་རྣམས།

རགས་རྒྱབ་ཨ་མ། རྩ་སའི་མིའི་རོ་སྐྱེལ་མཁན་རགས་རྒྱབ་པའི་བུད་མེད་རྣམས།

རགས་སྒྲིག་ རྒྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་ཏུ་macrocallཟེས།

རགས་གཏོར་ཆུ་སྒོད། ཆུ་ཆེན་པོར་རྒྱས་ནས་ཆུ་ལོག་ཆེན་པོ་བྱང་ཉེན་ཆེ་སྐབས་ཆུ་ལོག་འགོག་
པའམ་བྱོང་གྲུང་རྒྱང་ལོས་སུ་གཏོར་ཆེད་གནད་རྒྱང་ས་དང་ལོས་འཆམ་སའི་རགས་ཁ་གཏོར་
ནས་ཆུ་མོ་རང་དགར་སྒོད་པ།

རགས་དོ། རགས་ཅིག་བྱེད་ཀྱི་དོ།

རགས་པ། ① བྱོགས་ཆ་ཡོད་པའམ་ཞིབ་སྒྲ་མ་ཡིན་པ། བྱེ་མ་རགས་པ། དེ་མོ་རགས་པ། ལས་
དོན་སྒྲ་རགས་མེད་པ་ཆང་མ་གཅིག་གི་ལག་ཏུ་ལེན་པ། ② བརྟག་དབྱེད་གཏོང་ཆུགས་པར་
མ་བྱས་པའི་སྒོ་ཞིག་སྟེ། བསམ་སྒོ་རགས་པ་ཞེས་འདོགས་པ་ལྟ་བུའོ།

རགས་པ་ཆེ་ཡོང་། གཙོ་ཆེ་བ། གནས་ཚུལ་རགས་པ་ཆེ་ཡོང་ཞིག་ངོ་སྟོན་བྱེད་པ། བར་དོན་རགས་
པ་ཆེ་ཡོང་བྱ་རྟོགས་པ།

རགས་པའི་དཔངས་ཆད། [རྟོང་]སོར་བཞི་ཡན་ཆད་ཀྱི་མིང་།

རགས་པ་གསལ་བཤད། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟེད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་macro declatationཟེས།

རགས་པའི་མཆོན་རྟགས། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་
ཐ་སྟེད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་macro flagsཟེས།

རགས་པའི་རེ་འུ་མིག་སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟེད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་macro sheetཟེས།

རགས་ཁྱིས། ཁྱོད་ཅམ་ཁྱིས་པ། དེ་མོ་རགས་ཁྱིས། མ་ཟེན་རགས་ཁྱིས།

རགས་དབྱིབས། ཞིབ་སྒྲ་མིན་པའི་དབྱིབས་གཟུགས། ཁང་པའི་རགས་དབྱིབས། དབྱིན་སྐད་ཏུ་
contour ཟེས།

རགས་མིང་། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟེད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་macro name ཟེས།

རགས་མོ། རགས་པ་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། བྱེ་རགས་མོ། ཟེགས་མ་རགས་མོ་ཞེས་པ།

རགས་ཙམ། ལྷ་ཞིབ་མིན་པ། རགས་ཙམ་བཤད་པ། བརྟག་དབྱེད་རགས་ཙམ་བྱས་པ། གནས་ཚུལ་
རགས་ཙམ་ཞུ།

རགས་ཅིས། ཞིབ་ལྷ་མ་བྱས་པའི་ཅིས། ཐོན་འཕོར་རགས་ཅིས་བྱས་པ། གཏོང་ཡོང་རགས་ཅིས་བྱེད་པ།
རགས་ཁོང་། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟེད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་macro barཟེར།

རགས་མཛོད། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟེད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་macro libraryཟེར།

རགས་ཞིབ། ཅིང་བ་དང་ཞིབ་མོ། ཅུམ་པ་རགས་ཞིབ། ལས་སྐངས་རྟགས་ཞིབ་དབྱེ་བ་འབྱེད་པ།
རགས་རིམ། ལྷ་ཞིབ་མིན་པ། མདོར་བསྡུས་རགས་རིམ་ཞིག་བཤད་པ།
རགས་རིམ། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟེད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་simple imageཟེར།

རགས་རོབ། ཞིབ་ཆ་མ་ཡིན་པའི་ལམ་རོབ། གནས་ཚུལ་རགས་རོབ།
རགས་ལས། ལས་ཀ་ལམ་རོབ་ཙམ། ལས་ཀ་བྱེད་དུས་ཞིབ་ལས་བྱེད་པ་ལས་རགས་ལས་བྱེད་མི་རུང་།
རང་། ① ཉིད། ང་རང་། ཁོ་རང་ཆོ། ཁྱེད་རང་ཉིད། རང་ཅག་རང་རེ། རང་གིས་རང་ཉིད་མེད་པར་
བཟོ་བ། ② དེ་ཞོ་ན། དམར་པོ་རང་། གསལ་པོ་རང་མི་འདུག་ཆེན་པོ་རང་མིན་པ། ③ དེ་ཉིད་
སྟོན་པའི་ཆིག་སྟེད་ཅིག་དེ་རང་། བཀའ་གནང་རང་། སྒྲོབ་བྱ་དེ་རང་ལ་ཡོད།

རང་སྐྱལ། སོ་སའི་ཐོབ་ཆའམ་བགོ་སྐྱལ།

རང་སྐྱེག་པ། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟེད་དེ། རང་གི་སྐྱེ་ལོའི་ལོ་རྟགས་གང་དེ་གནས་ལོ་ཤར་དུས་རང་
སྐྱེག་གི་ལོ་ལ་བབས་པ་ཟེར།

རང་རྒྱ། གཞན་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པར་རང་རྒྱ་གས་སྤུབ་པ། ལས་ཀ་རང་རྒྱ་སྤུབ་པ་བྱེད་མཁན།
བསམ་སྒྲུ་རང་རྒྱ་འཕེར་བར་གཏོང་བ། ལོ་སྐྱེས་རང་རྒྱ་བ། ཐབ་སྤྲོན་ཆིག་སྟེད་རང་རྒྱ་བ།

རང་རྒྱ་ཡེལ་གྱི་ འཇོ་ཐབས་སུ་ལས་ཀྱི་སོགས་གཞན་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པ།
རང་རྒྱ་འཛིན་ལུས་པའི་ཐུག་ཡོད། ཐུག་ཡོད་ཀྱི་བྱེད་སྒྲུབ་སྒྲིལ་ཤིང་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་རང་གི་
རོལ་ཏེས་བཞེད་གཞན་ལ་སྟོས་མི་དགོས་པར་རང་རྒྱ་འཛིན་ལུས་པའི་ཆུས་ཐུག་ཡོད་པའོ།

རང་སྒྱུ། རང་རྒྱ་དང་འབྲ།

རང་སྒྱིད་གཞན་སྒྲོན། རང་གི་སེམས་སྒྱིད་ཅིང་གཞན་གྱིས་ཡིད་སྒྲོན་བྱེད་པ།

རང་སྒྱུངས། རང་ཉིད་རོ་ཆ་བཟུང་བཀའ་འཁུམས་པ། མིས་ཁྱེད་རང་སྒྱུངས།

རང་སྒྱེལ་གྱི་ཉག་ལུ། གླ་ཆ་སྤྲད་པ་ཅམ་མིན་པའི་རྟ་དང་ལུ་ལག་རོ་གཏོང་དགོས་པ།

རང་སྒྱེས། ① རང་བཞིན་གྱིས་སྒྱེས་པ། རང་སྒྱེས་ཀྱི་ནགས་ཆལ་སྒྱུག་པོ། ② རང་ལས་བྱུང་བ།

རང་སྒྱེས་ཀྱི་བྱ་བྱུག

རང་སྒྱོང་། མི་རིགས་དང་། ཆོགས་པ། ས་ཁུལ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་དང་སྤྱིད་གཞུང་གོང་རིམ་
གྱི་བཀའ་ལ་ཉན་དགོས་པ་ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་པར་དབང་ཆ་དེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ།

རང་སྒྱོང་ལྗོངས།

རང་སྒྱོང་ལྗོངས། ཞིང་ཆེན་གྱི་རིམ་པ་དང་འབྲ་བའི་མི་རིགས་རང་སྒྱོང་གི་ས་གནས་ཤིག་ནང་
སོག་རང་སྒྱོང་ལྗོངས། བོད་རང་སྒྱོང་ལྗོངས།

རང་སྒྱོན། མི་སོ་སོའི་ཉེས་པའམ་མི་ལོགས་པ། རང་སྒྱོན་རང་ཞིབ། རང་སྒྱོན་རང་གིས་མཐོང་བ་
དཀའ། རང་སྒྱོན་ལག་པས་བཀའ་ནས་གཞན་སྒྱོན་མཐུ་བ་སོས་སྒྲིག་པ། རང་སྒྱོན་འབྲོང་
ལྷགས་ལ་ཁབ་ཅེ་མི་ལྷག་གཞན་སྒྱོན་རྟ་རང་ཅམ་ཡང་ནམ་མཁའ་འབྱུང།

རང་སྒྱོན་བརྗོད་པ། མི་རང་ཉིད་དམ་སྤྱེ་ཁག་རང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་སྒྲོག་དང་། ལས་ཀྱི་འཇོ་བ་བཅས་ཀྱི་ཐང་
ལ་སྒྱོན་དང་ནོར་འཁུལ་ཇི་ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཞིབ་བཤེར་བྱས་ཐོག་ལྷགས་ཅུ་འདེད་རྒྱ་དེ་ཡིན།

རང་སྒྱོན་གཞན་དཀྱི། རང་གིས་བཟོས་པའི་སྒྱོན་ཆ་གཞན་གྱི་མགོ་ལ་དཀྱི་བ། རང་སྒྱོན་གཞན་
འགྲེལ་ཡང་ཟེད།

རང་སྒྱོན་རང་བཅོས། རང་གི་སྒྱོན་ཆ་རང་རྟོགས་ཀྱིས་ལོགས་བཅོས་བྱས་པ།

རང་སྒྱོན་རང་ཞིབ། རང་གི་ནོར་འཁུལ་དང་སྒྱོན་ཆ་རང་འགྲེལ་གྱིས་ཞིབ་དབྱད་བྱས་པ།

རང་སྐྱོན་རང་བཤྲོད། སོ་སོའི་སྐྱོན་སོ་སོས་ཤོད་པ། རང་བསྐྱེད། རང་སོ་སོར་འཛོལ་བའི་བསྐྱེད་
བ་སྟེ། རང་བསྐྱེད་དོ་ཡིན་ཡང་ཐུར་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
རང་ཁག་གཞན་འགྲེལ། རང་སྐྱོན་གྱི་ཁག་དན་གཞན་ལ་དཀྱི་བ།
རང་ཁ་རང་གསོ། རང་གིས་ལས་ཀ་བྱས་ནས་རང་གི་འཆོ་ཐབས་འཛིན་བ་སྟེ། གཞན་ལ་མི་བརྟེན་པ།
རང་ཁུངས། ཐོག་མ་རང་གི་འབྱུང་གནས། འཆོ་ཐབས་རང་ཁུངས།
རང་ཁུལ། སོ་སོ་རང་གི་ས་ཁུལ།
རང་ཁེ་སྒོ་མང། རང་གི་ཁེ་བཟང་སྒྲུབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་སྒོ་མང་པོ།
རང་ཁོངས། སོ་སོའི་ཆར་གཏོགས་སམ་མངའ་འོག་རང་ཁོངས་དབྱུང་སྟེ། རང་ཁོངས་ལས་ཁུངས།
རང་ཁོངས་སྒོ་བ་བྱར་འབྱོར་ཐོ་འགོད་པ།
རང་ཁྲིམས་ཐེག་པ་ཁུར་ལེན་པ། གཞན་གྱི་སྒྲུབ་ལུག་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཁྲིམས་རང་གིས་སྒྲུབ་པ།
རང་མཁོ་རང་སྒྲུབ། རང་ལ་མཁོ་བ་རང་གིས་སྒྲུབ་པ།
རང་མཁོ་རང་འདུང། རང་གིས་ངལ་ཚེ་ལ་བྱས་ཏེ་རང་མཁོ་རང་ལ་འདུང་བ།
རང་མཁོ་རང་འདོན། སོ་སོར་མཁོ་བའི་དངོས་པོ་ས་གཞན་ནས་འདྲན་མི་དགོས་པར་རང་ཁོངས་
ནས་འདོན་སྒྲུབ་པ།
རང་འཁོར། ① འཁོར་ལོ་རང་བཞིན་གྱིས་འཁོར་བ། ② རང་གི་ལས་འབྲས་རང་ལ་སྒྲིན་པ།
རང་ག་ག། ① བལ་བ། སྐྱེ་བ་རང་ག་ག། བྱས་ཇེས་རང་ག་ག་མ་ཡིན་པ་ཞིག་བཞག་པ། ལས་ལུལ་
རང་གར་གནས་པ། ② མ་བརྟགས་གང་བྱུང་ངམ་ཅེས་བྱུང་བ། གཏམ་རང་ག་གར་སྒྲི་བ།
རང་ག་མ། རང་ག་ག་དང་འབྲ།
རང་གི་བྱུབ་མཐའ། ཆོས་ལུགས་ཁག་རང་རང་གི་འདོད་ཚུལ་ལམ་ལྟ་བུ།
རང་གིས་ངང། རང་ཤུགས། ལྷ་བྱ་རང་གི་རང་གིས་སྐྱེ་བ། རང་གི་ངང་ཉིད་གྱིས་འཕེལ་བ།
རང་གི་ངོ་བོ། རང་གི་མཆེན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན།
རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། སྟོང་བ་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་བ་ཉིད་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་སྟེ། རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། དེ་ཉིད་

ལ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གཉིས་གང་རུང་མེད་པར་རྟོགས་པའི་མཁུན་པའོ།
རང་གི་བདག་ཉིད། རང་རང་སོ་སའི་ངོ་བོ།
རང་གི་ནག་ལྷ། མིག་ནག་ན་སྤེལ་ས། ལྷ་བ། སོ་སྤྱུག་ཅི་ཆུ་ལྷོ། ཟག་པ་ལྷ་ཡང་ཟེར།
རང་གི་མཆན་ཉིད། རང་གི་སྤུང་མོང་མེན་པའི་བྱེད་ལས་སམ་ཁྱད་ཆོས། ཀ་པ་རང་གི་མཆན་ཉིད་
ནི་གཏུང་འདེགས་བྱེད་པའོ།
རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ། དབྱུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་གཤིས་བྱ་ཐམས་ཅད་དང་
རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་དང་། རང་ངོས་ནས་བྱུབ་པ། རང་བཞིན་ཀྱི་བྱུབ་པ་སོགས་
འདོད་ཅིང་། དེར་མ་བྱུབ་པར་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཆན་བཀག་ན་གཞི་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འཛོག་
མི་རྒྱས་པས་ཆད་ལྟར་འགྲོ་བར་འདོད་ཀྱང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་ཐེང་ལ་སྤྱང་བའི་དབང་
གིས་པར་བཞག་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་བྱུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་བདེན་འཛིན་དུ་
འདོད་ལ། འདི་ནི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་འགོག་པར་མཛད་དོ།
རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་མེད་པ། འདི་ཐལ་འབྱུར་བའི་ལྷ་བྱ་ཡིན། དབྱུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་
ཀྱིས་བདེན་པར་བྱུབ་པ་སོགས་ལྷ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་མི་བཞེད་ཀྱང་། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་
སོགས་གསུམ་ཐ་སྙད་དུ་བྱུབ་པར་བཞེད་ལ། དབྱུ་མ་ཐལ་བྱུར་བས་ནི་བདེན་པར་བྱུབ་པ་སོགས་
དང་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་སོགས་དོན་གཅིག་པར་བཞེད་པས། འདུས་བྱས་དང་འདུས་
བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་ཐ་སྙད་ཅམ་ཡང་མི་བཞེད་དོ།
རང་གི་མཆན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་མཆན་ཉིད་གཞི་ཆོས་ཅན་
དུ་བྱས་པ་དེའི་ཆོས་ཉིད་དོ།
རང་གི་ས་པ། བསམ་གཏན་རང་རང་གི་ས།
རང་གིར་བྱེད་པ། བདག་སྟོང་དམ། དབང་དུ་བྱེད་པ། བདག་གཅིག་ལུས་རང་གིར་བྱེད་མི་རུང་།
རང་སྐྱེར། རང་ཉིད་ཅི་འདྲ་ཡིན་རང་གིས་རྟོགས་སུ་བ། རང་ཉིད་ཁེར་རྒྱུང་།
རང་བྱུབ། རང་བཞིན་ཀྱིས་བྱུབ་པ།
རང་གོན་རང་གཏོང་། འགྲོ་སོང་ཆང་མ་སོ་སོས་འདོན་པ།

རང་གྲོལ། གྲོལ་ལུགས་ཆེན་པོ་བཞིའི་ནང་གསེས། རང་བྱུང་གི་རིག་པ་དེ་ཉིད་རང་ངོ་ལ་གཉེན་
གང་གིས་ཀྱང་མ་བཅོས་པར་གང་ཤར་ཐམས་ཅད་སྒྲུལ་མདུད་རང་ཞིག་པ་བཞིན་འགྲོལ་བྱེད་
གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པས་རང་གྲོལ་ཞེས་བྱའོ།

རང་གྲོལ་སྒྲོར་གསུམ། རྙིང་མའི་སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྫོགས་པ་
ཆེན་པོའི་ཆོས་སྒྲོར་གསུམ་སྟེ། སེམས་ཉིད་རང་གྲོལ། ཆོས་ཉིད་རང་གྲོལ། མཉམ་ཉིད་རང་
གྲོལ་འབྲེལ་ཤིག་དང་བཅས་པ་རྣམས་སོ།

རང་རྒྱལ། ① རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ། ② རང་ཉིད་གཞན་ལས་རྒྱལ་བ། རང་རྒྱལ་ཞིང་གཞན་པམ་པ།
③ རང་སངས་རྒྱལ།

རང་རྒྱལ་གྱི་མཆོད་རྟེན། མང་བྱ་བཞི་པའི་སྟེང་དུ་ངོས་བྱ་བཞི། བང་རིམ་རྒྱུམ་པོ་བཅུ་གཉིས་པ།
འཁོར་ལོ་ཅི་བས་བརྒྱད་པའི་རྟགས་ཅན་ཞིག

རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ། འཇུག་སྒོ་ཉན་ཐོས་དང་འབྲེལ། ལྟ་བ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟེང་
གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པས་བདག་མེད་ཕྱིད་དང་གཉིས་རྟོགས་ཤིང་། སྒོམ་པ་
དགོས་ཆོས་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལུགས་འབྱུང་བཀག་ནས་ལུགས་ལྟོག་སྟོང་པ་བཅུ་གཉིས་
ཁྲིགས་ཆགས་སུ་བསྒྲོམ་ཞིང་སྟོང་པ་ཉན་ཐོས་དང་འབྲེལ། འབྲས་བུ་དབང་རྟོན་བསེ་བུ་ལྟ་
དང་། དབང་རྒྱལ་ནི་ཙོ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཐོབ་པར་འདོད་དོ།

རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས། རང་རྒྱལ་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་པའི་རྒྱུད་གྱི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པའོ།

རང་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་དག་ཤེས་སྤྱི་བཀུར་རྟོག་གི་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཟུང་རྟོག་ལས་གྲོལ་བའི་རྣམ་དག་
རང་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་འབྱོར་མཛོད་སུམ། རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལྟོག་གི་ཆོས་རྣམས་མཛོད་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་རང་རྒྱལ་མཐོང་སྟོམ་གྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་མཁྱེན་པ་རྣམས་སོ།

རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས། རང་རྒྱལ་སྒོབ་ལམ་པའི་རྒྱུད་གྱི་རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་རུང་གི་ཁུས་པ།
རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན། རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་བག་ཆགས་ཅན་གྱི་གང་ཟག

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐར་པར་བཟོད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྱེ་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་

མངོན་ཏྲོག་སྒྲུབ།

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ལུ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཆོག་སྒྲུབ་ལམ་དང་། སྤྱོད་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། མི་སྒོམ་ལམ་བཅས་ལུ་ལོ།

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་ཏེ་དེ་ཏྲོག་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་རབ་གང་རུང་གིས་ཐེན་པའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིག་སྒྲུབ་ཅན་ཇེས་སུ་བཟུང་བའི་བྱིར་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་ཏྲོག་སྒྲུབ་ཀྱི་རིག་སྒྲུབ་ཀྱི་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ།

རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པ། རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ།

རང་རྒྱལ་འཕགས་པ། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རང་རྒྱལ།

རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ། གཞི་གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཏྲོག་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་ཏྲོག་སྒྲུབ་པའི་རྒྱན་བྱི་མ་གནས་པའི་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་མཁྱེན་པ།

རང་རྒྱལ་མི་སྒོམ་པ། རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པ།

རང་རྒྱལ་སྒོམ་པ། རང་རྒྱལ་གྱི་དགྲ་བཅོམ་མ་ཐོབ་པར་གྱི་རང་རྒྱལ།

རང་རྒྱལ་གསུམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་སྤྱོད་དུ་མ་སོང་གི་དབྱེན་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་དང་། ཆོག་སྒྲུབ་སྤྱོད་ཀྱི་རང་རྒྱལ་དང་། གནས་པའི་རང་རྒྱལ་ཉེ་གསུམ་མོ།

རང་རྒྱུ། ① རང་གི་སེམས་རྒྱུད་དམ་བསམ་སྒོ། རང་རྒྱུད་ཐུལ་བ། སྒོམ་སྤྱོད་ལ་འབད་པའི་སྒོ་ནས་རང་རྒྱུད་ལེགས་བཅོས་བྱེད་པ། ② རང་རང་གི་བྱ་རྒྱུད་དམ་རིགས་རྒྱུད་ལ་ཐེད།

རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆེན་སྒྲུབ། རང་དོན་ཇེས་དཔག་གིས་ལེགས་པར་ཏྲོག་སྒྲུབ་པའི་ངེས་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་པ་རོལ་པོ་གཞན་ལ་གཞུང་བུའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་དེའི་སྒོ་རྒྱུ་འཕམ་པ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བའི་གཏན་ཆེན་སྒྲུབ་ཡང་དག་དཔེར་ན། སྤྱི་ཏྲོག་པར་འདོད་པའི་བྱི་རོལ་པ་སུན་འབྱེན་པའི་བྱིར་དུ། སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲོག་སྤྱོད། བྱས་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

རང་རྒྱུད་ཅན། རྒྱུད་མཁྱེས་བདག་ཀར་གསུམ་པོ་རང་ཉིད་རྒྱུད་པ་ཁོ་ཁོའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། རྒྱུ་ཐེར་ལས། རང་རྒྱུད་ནི་གཙོ་བོ་སྟེ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་མ་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་དོན་གཅིག་གོ་ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རང་རྒྱད་རྒྱད་ཐོས། འདིར་སྤང་འཁོར་བའི་ཆོས་ལ་གཡེངས་ནས་དལ་འབྱོར་སྤྱིང་པོ་མི་ལེན་པར་
རང་རྒྱད་ཐ་མལ་དུ་ལུས་པ།

རང་རྒྱད་པ། ཚུལ་གསུམ་རང་ངོས་ནས་བྱུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་དངོས་
འགོག་པར་བྱེད་པ་དབུ་མ་པའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

རང་རྒྱད་འཕེན་པ། ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས་འཕེན་པའོ།།

རང་རྒྱད་ཤར་གསུམ། སྤར་བྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པའི་སྟོབ་དཔོན་གསུམ་སྟེ་ཞི་
བ་འཆོས་དབུ་མ་རྒྱན་དང་། ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོས་དབུ་མ་བདེན་གཉིས། ཀ་མ་ལ་ལྷི་ལས་དབུ་
མ་སྤང་བ་བཅས་མཛད་པར་བརྟེན་དེ་ལྟར་གྲགས་སོ།།

རང་རྒྱད་ཤར་གསུམ་མཁན་པོ། སྟོབ་དཔོན་ཞི་བ་འཆོ། སྟོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོ། སྟོབ་དཔོན་
ཀ་མ་ལྷི་ལ་གསུམ་ལ་ཟེར།

རང་རྒྱུན། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་automatic convertཟེར།

རང་རྒྱས་རང་ལོན། རང་ཉིད་རིེ་འབྲུ་ཡིན་རང་གིས་རྟོགས་བྱུབ་པ།

རང་སྒྲིག་ སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་automatic setypཟེར།

རང་སྒྲུབ། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་customཟེར།

རང་དགའ་བ། ① རང་གི་ཡིད་དགའ་བ། རང་གདའ་བའི་ལུས་རྩལ། ② རང་ག་བ་དང་འབྲ།

རང་དགའ་མ། [མཛོན]ཁྱིམ་བདག་མོ།

རང་དགར། བསྐྱེད་ཆིག་ཆོད་འཛིན་མེད་པ་སྟེ། རང་དགར་སྟེད་ཆལ་དུ་འབྲམས་ལྟ་བུ། དབྱིན་སྐད་
དུ་random flashཟེར།

རང་དགར་འཛོག་པ། ལྟ་སྒྲུལ་དང་བཅུན་སྟོམ་གང་ཡང་མི་བྱེད་པར་གང་དགར་འཛོག་པ། སྤང་མེད་
ཐོལ་འཛོག་ཡང་ཟེར།

རང་དགར་བཏང་བ། བྱ་སྡོད་ཐམས་ཅད་རང་འདོད་ཅི་དགར་བཏང་བ།
རང་དགར་ལུས་པ། བདག་སྡོད་མེད་པར་ལུས་པ། རྟོར་འཁུལ་རང་དགར་ལུས་སུ་མ་འཇུག་དགོག་
གཏམ་རང་དགར་ལུས་ན་གང་ས་གང་དུ་བྱུང་ཡོང་།
རང་དགར་ལེན་པ། རང་གི་འདོད་མོས་ལྟར་ལེན་པ།
རང་མགོ་འབྱོར་པ། གཞན་ལ་རེ་ལྟོས་མི་དགོས་པ་རང་གིས་འོས་འགན་རང་གིས་བསྐྱབ་བྱས་པའི་
འཛིན་ཐང་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། དབྱར་རྩ་དགུན་འབྲས་བཀའ་འདྲིན་གྱིས་འབྲོག་པ་ནམས་ལོ་ལྟར་
རང་མགོ་འབྱོར་པའི་སྒྲོར་མོ་རག་གི་ཡོད་པ་རེད་ལྟ་བུ།
རང་མགོ་ཐོན་པ། གཞན་ལ་རག་ལས་མི་དགོས་པའི་བྱས་པ་སྟེ། རྒྱ་རྒྱལ་རང་མགོ་ཐོན། བྱིས་པ་ཆེར་
སྐྱེས་ནས་རང་མགོ་འབྱོར་པ་ལྟ་བུ།
རང་མགོ་རྒྱ་འཕྲུལ། རང་མགོ་རྒྱ་ལྷག་ཀྱང་ཟེར། རང་གིས་རང་ལ་གཞོན་སྡོད་བྱེད་པའི་དཔེ།
རང་མགོ་ཐོན་པ། རང་རྒྱ་གསུམ་འཕེར་བའམ། རང་དོན་རང་གིས་བྱེད་ཐུབ་པ། མི་རབས་གསར་པ་
རང་མགོ་ཐོན་པ། འཆོ་བའི་རང་མགོ་ཐོན་ཐུབ་པ་བྱུང་བ།
རང་མགོ་འདོན་པ། རང་མགོ་རང་གིས་ཐོན་ཐབས་བྱེད་པ། ཐོན་སྡོད་བྱས་ནས་རང་མགོ་འདོན་པ།
རང་མགོ་རང་ཐོན། རང་གི་མགོ་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐོན་པ། ལང་ཆོ་དར་ལ་
བབས་ཤིང་རང་མགོ་རང་ཐོན་ཐུབ་པ།
རང་མགོ་དང་འདོན། གཞན་ལ་མ་བརྟེན་མ་ལྟོས་པར་རང་དོན་རང་གིས་བསྐྱབས་ནས་རང་རྒྱ་གསུམ་
འཛིན་པ། རང་མགོ་རང་འདོན་གྱིས་རང་རྒྱལ་སྐྱེན་བྱེད་པ།
རང་མགོ་རང་ལྷགས་གྱིས་འཁུལ་པ། གཞན་ལ་རེ་མ་དགོས་པར་རང་གི་རྒྱ་རྟོར་གྱིས་རང་གི་ཁ་
གསོ་ཐུབ་པའི་དཔེ།
རང་འགན་འཁུར་ལེན། རང་གི་འགན་བྱ་རང་གིས་ཁུར་དུ་ལེན་པ།
རང་འགན་འབད་སྒྲིབ། རང་འགན་གང་བྱས་གྱིས་བྱ་བ་སྒྲིབ་པ།
རང་འགན་གཞན་དཀྱི། རང་གི་འགན་བྱ་གཞན་ལ་ཁག་དཀྱི་བ།
རང་འགན་ཅན་སྒྲིབ། རང་གིས་འབད་པ་ཅི་ཐུབ་བྱས་ནས་རང་གི་ལས་འགན་བཟབ་ནན་གྱིས་སྒྲིབ་པར་ཟེར།

རང་འགྲུལ། ① གཞན་གྱིས་སྤུལ་སྒྲིབ་མ་བཏང་བར་རང་ཉིད་འགྲུལ་བ། འབྲུལ་འཁོར་རང་འགྲུལ།

② མ་བསྐྱུལ་རང་མོས། དབྱིན་སྐད་དུ་to automateཟེད།

རང་འགྲུལ་ཅན། འབྲུལ་འཁོར་སོགས་མིས་དངོས་སུ་བསྐྱུལ་མི་དགོས་པ་རང་རང་སོ་སོས་འགྲུལ་
བའི་རང་བཞིན་ཅན། དབྱིན་སྐད་དུ་automationཟེད།

རང་འགྲུལ་འབོད་པ། གློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིབ་མ་སྟང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་automatic callingཟེད།

རང་འགྲུལ་ལན་སྟོག་གློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིབ་མ་སྟང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་automatic answeringཟེད།

རང་བརྒྱུད། རང་གི་ཤུམ་གྱི་འབྲེལ་བའི་བརྒྱུད་པའི་བྱ་དང་བྱ་མོ་སོགས་ཀྱི་མིང།

རང་འབྲེལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྩ་བར་རྩོམ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་བརྒྱབ་པ།

རང་འགྲོས། ① རང་གཤིས་ཀྱི་འགྲོ་སྤངས། ② གཟའ་སྐར་ནམས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲོ་བའི་མིང།

ཉི་མའ་སྐར་གསུམ་ཀྱི་རང་འགྲོས་མི་འདྲ་བ། ③ གཟའ་བབུན་དང་དུ་བ་མཇུག་རིང་ནམས་རང་
རང་སྐྱེས་སྐར་སྟེང་ནས་ཁ་ཤར་དུ་ཕྱོགས་ཉེ་སྟུན་པོ་ལ་གཡོན་བསྐྱོར་ཚུལ་གྱིས་སྐར་ཁྲིམ་ལ་
སྒྲིབ་པས། མཉམ་ལམ་དབུས་ནས་བཅམས་པའི་ཕྱོ་བཟོད་ཁྲིམ་བྱག་དང་། བྱང་བཟོད་ཁྲིམ་
བྱག་སྟེ་བཟོད་གཉིས་ཀྱི་སྐར་དབུག་ཆིག་སྟེང་བྱག་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་འདི་མཛོན་པར་བཟོད་ཅིང་། དེ་
ལྟར་བཟོད་གཉིས་འགྲོས་བཞིས་རྒྱ་སྐར་འཁོར་ལོ་རང་དབང་གི་འགྲོས་ཀྱིས་རྫོགས་པར་སྒྲིབ་
པའི་ཡུན་ཆད་ནི་གཟའ་དེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡིན།

རང་དེ་རོང་དེ། ས་བབ་ཁོད་སྟོམས་པོ་མེད་པའི་ཚུལ།

འགྲོ་ལམ་རང་དེ་རོང་དེ། ས་ཡུལ་རང་དེ་རོང་དེ་ནམས་ཁོད་སྟོམས་བྱས་པ།

རང་དེས་ཆད་མ། ཆད་མ་གང་ཞིག་རང་ཉིད་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསྐྱུ་ཡིན་པར་དེས་པ་རང་
སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེན་པ།

རང་ངོས། ① རང་ཕྱོགས། ② རང་སྤང་།

རང་ངོས་ནས་བྱུབ་པ། གྲོས་པར་བཞག་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་རང་གི་ངོས་ནས་བྱུབ་པ་དེ་རང་

ངོས་ནས་བྱུང་བའི་ཆད་ཡིན། རང་གི་ངོས་ནས་བྱུང་བ་དེ་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བའི་ཆད་ཡིན།
རང་ངོས་ནས་བྱུང་བ་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱུང་དགོས་པ་ཡིན། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒོ་སྤྲོད་པ་ཞུ་བ་ཙམ་
ཡིན་པས་ཡུལ་གྱི་སྤྲོད་ནས་ཚུགས་སུ་བྱུང་བ་མེད་པ།

རང་ཅག་ཁོ་ཐོ་ཅག་གས་རང་རེ།

རང་བཅོས། སྒོ་ག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྲོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་auto correctཟེད།

རང་ལྟུངས། རང་གིས་རང་སྟོག་བཅད་པ།

རང་གཅེས་ཐེག་པ་ཁུར་ལེན། རང་ལ་གལ་ཆེ་བའི་ལག་ཁྱུར་ནན་ཏན་བྱེད་པ།

རང་ཆ། རང་རང་གི་སྐུལ་བའམ་ཐོབ་ཆ།

རང་ཆགས། ① རང་བཞིན་གྱིས་གོ་བསྟོན་སྒོ་འགྲུགས་པ། ཞོ་བསྐུལ་ན་རང་ཆགས་བྱུང་འདུག་ཏུ་
ལ་དར་རང་ཆགས་བྱུང་བ། ②[རྟོད]ལུན་ཆར་གྱི་མཐའ་བཅེམས་པ།

རང་ཆད། སྒོ་ག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྲོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་automatic hangupཟེད།

རང་ཆས། ① རང་བྱུང་ངམ་རང་བྱུང་མ་བཟོས་རང་ཆས་སུ་བྱུང་བའི་རྩ་ཐང་། འབྲེལ་བའདད་རང་
ཆས། ② རང་ཉིད་འགོ་བ། རྩ་རྩུན་རང་ཆས་སུ་རྩུག་པ། ③ རང་གི་ཟས་གོས་ཡོ་བྱད།

རང་ཆེ་རང་མཐོ། རྒྱལ་ཁབ་རྒྱུགས་བྱེད་པའི་དཔེ།

རང་ཆེ་རང་འབྲིགས། རང་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་ཀྱང་རང་གིས་རང་ལ་སྟོབ་པ་བྱེད་ཅིང་ལ་རང་ཆེ་རང་མཐོ་ཟེད།
མཆོངས། སྒོ་ག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྲོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་automatic skipཟེད།

རང་རྩས། མི་གཞན་དང་ཁྱོས་བསྐྱར་མེད་པར་རང་གིས་རྩས་གཞི་བཞོད་པ།

རང་ལྗོངས། རང་རེའི་རང་སྤྱོད་ལྗོངས།

རང་འཇགས། ① རང་སོར་གནས་པའམ་བསྐྱད་པ། གནས་སྤུལ་རྟོང་མ་རང་འཇགས་སུ་བཞག་པ།
སྟོལ་བཟང་རང་འཇགས། ② རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བ། རྩ་ལོག་རང་འཇགས་སུ་སོང་བ།

རང་འཇགས་ཕྱིར་ལོག་སྐར་གྱི་སྡོད་སར་ཕྱིར་ལོག་པ།
རང་འཇགས་རང་སྐྱོད། རང་ཐོག་ཏུ་དཀའ་ངལ་གང་བྱུང་རང་གིས་སྐྱོབ་ཐབས་བྱེད་པ། ཐོན་སྐྱེད་
གོང་དུ་སྐྱེལ་ནས་རང་འཇགས་རང་སྐྱོབ་བྱེད་པ།
རང་འཇུག་སྒྲིག་ཁྲུང་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟེན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་automatic inputཟེད།
རང་ཉམས། ① རང་གི་རྒྱད། རང་ཉམས་ལ་སྦྱར་བ། ② རང་ཉིད་ཉམས་དམས་པ། ③ རང་བཞིན།
རང་ཉིད། བདག་ཉིད་དམ་རང་གཅིག་ལ། རང་ཉིད་སྦྱིད་ཆོས། རང་ཉིད་མཐོ་བར་སེམས་པ། རང་
ཉིད་བསྐྱར་བཀོད། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ལ་བརྟམས་པ།
རང་ཉིད་སྒྲོས་ཀྱིས་དབང་བའི་གཞིས། དེ་སྐྱོང་བཅན་སྐྱམ་པོའི་སྐབས་ནས་བཟུང་རྒྱལ་པོའི་སྒོན་
པོ་དང་དམག་དཔོན་བྱས་ཆེས་ཆེ་བ་སོགས་ལ་བྱ་དགའི་གཟེངས་བསྟོད་དུ་ས་ཞིང་དང་། གཞིས་
ཁང་། སྤེལ་བངས་བཅས་མི་རབས་བརྒྱད་བཅས་སུ་གཏན་འཇགས་སྟོང་སྟོལ་ཡོད་པ་ལྟར། དེ་
སྤེའི་པོད་སྤེལ་གཞུང་སོགས་པོད་ཀྱི་སྤིང་འཛིན་རིམ་བྱུང་ཆང་མར་བྱས་ཆེས་གཟིགས་བཅོས་
ལྟ་བུར་དེ་ལྟར་སྟོང་སྟོལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྒྲོས་གཞིས་ཟེར་བའི་མིང་སོགས་བཤིན།
རང་ཉེས། རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པའི་ཉེས་སྦྱོན། རང་ཉེས་ཁས་ལེན། རང་ཉེས་གཞན་གཡོགས། རང་
ཉེས་རང་འཆོལ། རང་ཉེས་རང་ཁྱུ། རང་ཉེས་གསལ་ཁྱུ།
རང་ཉེས་འགྱོད་བཤགས། རང་གིས་བྱས་པའི་ཉེས་ལ་འགྱོད་བཤགས་བྱེད་པ།
རང་ཉེས་ངོས་ལེན། རང་གིས་སྤྲིག་ལས་བྱས་པའི་ཉེས་པ་ངོས་ལེན་ཞུས་པ།
རང་ཉེས་གཞན་གཡོག་རང་གིས་ལས་ངན་བྱས་པ་གཞན་གྱི་མགོ་ལ་དཀྱི་བ། རང་ཁག་གཞན་དཀྱི་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རང་ཉེས་རང་སྦྱང། རང་གིས་ལས་ངན་བྱས་པ་གཞན་ལ་མི་བཤད་བར་སྦྱང་བ།
རང་ཉེས་རང་ཁུར། རང་གིས་ལས་ངན་བྱས་པའི་མཐུག་འབྲས་རང་གིས་འཁུར་བ།
རང་ཉེས་རང་འཆོལ། རོན་མེད་ཀྱི་རང་སྦྱག་རང་གིས་ཉོས་པ། རང་སྦྱག་རང་ཉོས་ཅེས་པ་མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་ཞིག་ཡིན།

རང་རྒྱ ① རང་གི་རྒྱ རང་རྒྱ་རང་ཞོན། རང་ཟས་རང་ཟ། ② སོ་སོས་བཟོས་པའི་གཞས་གདངས། ③
འབྲུང་ཅིས་ལུས་ཀྱི་ལོ་རིམ་བཞིན་ཕྱོགས་མཆོམས་རྣམས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་གནས་པའི་ས་བདག་ཅིག
རང་རྒྱས། རོ་བོ་གང་ཡིན་མཆོན་པའི་རྒྱས། རང་རྒྱས་ཐོན་པ། རྩལ་མའི་རང་རྒྱས་གསལ་
རྩེན་དུ་སྟོན་པ།

རང་རྒྱས། གཞན་གྱིས་མ་བསྐྱལ་ན་ཡང་རང་རང་གིས་རྒྱས་པའི་དོན།
རང་སྟངས། རྩོམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཀྱན་རྩོམ་གྱི་ཆ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ངོས་སུ་བདེན་པས་སྟངས་
པའི་ལྷ་བཤོ།

རང་སྟོབས་གྱིས་བསྐྱོད་པ། ① རང་གི་རྒྱས་ལྷགས་གྱིས་འགྲོ་བའམ་སོང་པ། ② [མདོན] ཀྱང་དམག
རང་སྟོབས་རང་སྟེལ། རང་གི་རྒྱས་པ་རྩི་ཡོད་བཏོན་ནས་འབད་པས་འཆོ་ཐབས་བསྐྱབ་པ་ལས་
གཞན་ལ་མི་བརྟེན་པ།

རང་བསྟོད། རང་གིས་རང་ལ་བསྟོད་བསྐྱབས་བྱེད་པ།

རང་བསྟོད་གཞན་སྤྲ། རང་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྟོད་པ།

རང་ཐག་བཅད་པ། གཞན་ལ་མ་དྲིས་པར་རང་ཐག་རང་གིས་བཅད་པ།

རང་ཐད་ནས། རང་གི་ཆ་ནས་ཞེས་ཏེ། གཞན་གྱི་ཆ་ལས་མ་ཡིན་པ་བསྟན་ནས་བཤད་པ།

རང་མཐོང་། རང་ཉིད་ལ་ཅི་མཐོང་། རང་མཐོང་ཆུང་པ། རང་མཐོང་ཆེ་པ། རང་མཐོང་ཆེན་པོ།

རང་མཐོང་རང་ཆེ། ཁེངས་པ་དང་དེགས་པའི་རང་བཞིན། རང་ཉིད་མཐོ་པོ་དང་ཆེན་པོར་འཛིན་པ།

རང་འཐོན། རྟོག་ཁྲད་འབྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟད་ཅིག་སྟེ།

དེའི་སྐད་དུ་automatic exitཟེ།

རང་འཐག ① ཅུམ་པ་སོགས་བྱེ་འཐག་བྱེད་མཆིག་གས་ཚུ་འཁོར། ② ར་དང་ཚུ་སོགས་རང་

བཞིན་གྱིས་སྐམ་པ། ལུར་ཚུ་རང་འཐག་ཏུ་འབྱུར་པ། ཞུ་རང་འཐག

རང་དུར། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟོད་དེ། བཅི་བྱ་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབང་ཐང་དེའི་དབྱར་གྱུར་པའི་

དབང་ཐང་ཅན་གྱི་དུར་ལོ་དེ་གནས་ལོ་ཤར་བ་ལ་ཟེ། དཔེར་ན། བཅི་བྱ་ཤིང་སྟག་ལོ་མ་ཡིན་

ན་ཤིང་ལུག་ཤར་ན་རང་དུར་ལ་བབས་ཞེས་ཟེ།

རང་འདེམས། གྲོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་auto selectཟེར།

རང་དོན། ① རང་ཉིད་དཔ་སྐར་གྱི་དོན། རང་དོན་དགོངས་ཀྱི། རང་དོན་རྩ་ཡི་གི་པ་མ་འདྲ། སྤྱི་དོན་
མཐོན་པོ་གནས་དང་འདྲ། ② རང་ལ་པན་པའི་དོན། རང་དོན་ཁོ་ན་གཉེར་བ།

རང་དོན་གྱི་རྟགས། རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་དོན་དུ་མ་བཀོད་པ། དཔེར་
ན། སྤྱི་ཆོལ་མེད་པའི་གང་ཟག་རང་ཉིད་ལ་དུ་བ་ལ་མ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བ་ལྟ་བུ།

རང་དོན་རྒྱབ་བསྐྱར། རང་དོན་སྒྲོས་བཏང་བ།

རང་དོན་སྒྲུབ་པ། རང་གི་དོན་རྣམས་རང་གིས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཟེར།

རང་དོན་སྒྲུབ་ཕྱོགས། གཞུང་གིས་སྒྲླད་པའི་ལས་འགན་པར་བཞག་ནས་རང་གི་དོན་དག་ཁོ་ན་
སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སུ་སོང་བ།

རང་དོན་རྗེས་དཔག་ གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་སྒྲུབ་བྱ་དེ་གསར་དུ་
རྟོགས་པའི་ཆད་མ་སྟེ། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་དང་དོན་གཅིག་

རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་ཕྱན་ཆོགས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཕྱན་སྒུལ་
ཆོགས་པ་སྟེ། སྤྱི་བ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་རི་ལྟ་བ་དང་རི་སྟེང་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཤིང་སྤྲུགས་སུ་རྒྱུད་པ་རྟོགས་པ་ཕྱན་
ཆོགས་གཉིས་སོ།

རང་དོན་སྒྲུག་འཕེན། སྐར་དོན་གཉེར་བ།

རང་དོན་སྒྲུག་འཆང་། སྐར་པན་སེམས་ནང་ལ་བཅང་བ། རང་དོན་འབྲུག་ཆང་གི་མིས་སྤྱི་དོན་
གཤམ་མ་ཞིག་བྱེད་མི་སྤྲུག། རང་དོན་སྒྲུག་འཆང་གི་གཡོ་སྙད་བྱས་པ།

རང་དོན་རིང་ལུགས། སྤྱི་པན་བསྒྲུབ་པའི་བསམ་པ་མེད་པར་རང་གི་འདོད་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བར་
བྱེད་པའི་འདོད་ཚུལ་ཞིག་

རང་དོར་གཞན་སྒྲོལ། རང་གི་དོན་རྣམས་དོར་སྟེ་གཞན་པར་གྱི་བྱ་བ་ལས་པར་གྱོ་

རང་ལྟོག་ རང་དང་ཐ་དད་ལས་ལོག་པའི་ཆོས་ཉེ། ཆོས་གང་ཞིག་གཞན་སེལ་གྱི་ཁྲོ་དོར་སྤྲང་པའི་

ཆོས་དེ་རང་ལྟོག་ཡིན། རོན་དུ་མཚན་གཞི་གང་དེའི་རོན་སྤྱི་ལོ་རྣམ་པ་སློང་རྟུ་འཆར་བ་དེ་
ཡིན། མཚན་བྱ་གོ་བྱ་སློལ་ཆོས། ཞེས་པ་རོན་དུ་རང་ལྟོག་ཅེས་པ་ཆོས་གང་རང་གི་རྣམ་པ་
སློང་རྟུ་འཆར་བ་དེ་ཡིན། དཔེར་ན། བྱམ་པའི་ལྟོག་པ་བྱམ་པ་ཡིན་པ་ལྟར། སྟོག་སྒྲུང་གི་
ལྟོག་པ་གང་ཟེར་ན། སྟོག་སྒྲུང་རང་གི་རྣམ་པ་སློང་རྟུ་འཆར་བ་དེ་རེད་ཟེར་དགོས། རོན་གྱི་
བྱམ་པ་ནི་རོན་གྱི་ཆོས་ཡིན་པས་རང་མཚན་དང་། བྱམ་པའི་ལྟོག་པ་ནི་བྱམ་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་
ལྟར་ཞབས་ཞུས་པ་གང་ཉོགས་འོར་འཆར་བ་དེ་ཡིན།

རང་ལྟོག་གཅིག་ལ། རང་ལྟོག་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན། ཡོད་པ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་དང་བྱམ་
པ་དང་བྱམ་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་གཅིག་པ་གཅིག་རྒྱུ་ལས་སློང་རྟུ་ཐ་དང་པ་འཆར་རྒྱ་མེད་པའོ།

རང་ལྟོག་ཐ་དང་ལ། རང་ལྟོག་སོ་སོ་པའི་ཆོས། དཔེར་ན། བྱམ་པ་དང་མི་རྟག་གཉིས། ཤེས་བྱ་དང་
ཡོད་པ་གཉིས་ལྟ་བུའོ།

རང་ལྟོག་ཐ་དང་མེད་ནས་མི་སྤིང་ལ། མཚན་ཉིད་སྟོན་ཅན་ཞེས་སྟེ། མཚན་གཞི་དང་མཚན་བྱ་
གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་དེའི་མཚན་བྱེད་མཚན་ཉིད་བཞག་པ་ལྟ་བུའོ།

རང་ལྟོག་རྣམས་སུ་མ་གྲུབ་ལ། ཚད་མ་སྤྱི་རབས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་
བརྟེན་ཤིང་། དཔེར་ན་བ་སྒྲུང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བ་སྒྲུང་བཞག་པའི་ཆེ་དེ་འདྲའི་བ་སྒྲུང་དེ་མཚན་
བྱུང་བཞག་པའི་བ་སྒྲུང་དེ་ལས་སུ། ཡང་ན་རང་ལས་རོན་གྱི་ལྟོག་པའི་རྣམས་སུ་མ་གྲུབ་པར་
རང་ལྟོག་སྟེ་ཐ་སྤྱད་ཁོ་ནའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་དོན།

རང་སྤྱུག་རང་ཉོ། རང་གིས་རང་ལ་སྤྱུག་པོ་གཏོང་བ། ཁྱིམ་ས་ལུགས་ཤེས་བཞིན་ལག་ལ་ནར་སྤྱུག་
རང་ཉོ་ཡིན།

རང་སྟེ། རང་ཕྱོགས།

རང་བདག་ རང་ལ་དབང་བ། རང་བཅོན་རང་བདག་

རང་མདོག་ཐོན་ལ། ཐོག་མའི་ཆར་སྤྱིབ་བྱེད་གཞན་གྱིས་སྟོས་པ་དང་ལྷན་པར་བྱས་ནས་སྐབས་
འདིར་རང་གི་དོ་མོའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བཞིན་དུ་བྱིར་མདོན་པར་སྤྱར་ལ།

རང་འདོད། ① རང་གི་འདོད་པའམ་མོས་ལ། ② གཞན་ལ་མི་བསྟུན་པའི་རང་མཐོང་། རང་འདོད་

གང་བྱང་མ་བྱེད། རང་སྤང་རང་འདོད།
རང་འདོད་ཁེར་སྒྲུབ། རང་གི་འདོད་ཚུལ་ཁོ་ན་བསྒྲུབ་རྒྱུར་བཅོམ་པ།
རང་འདོད་ཆེན་པོ། གཞན་ལ་བསྒྲུན་མཁས་མེད་པར་རང་གི་འདོད་པ་ཁོ་ན་གཙོར་བསྒྲུབ་པ།
རང་འདོད་དགོས་དབང་། གང་ཐོན་ཆེད་དུ་བྱེད་པ། ཁོས་རང་འདོད་དགོས་དབང་གིས་མི་དེ་ལ་
ལུང་བསྟོད་བྱེད་པ། དེ་ལྟར་བྱས་པའི་རང་འདོད་དགོས་དབང་ཅི། རང་འདོད་དགོས་དབང་གང་
ཡིན་ཅང་མི་ཤེས།
རང་འདོད་ངན་རྒྱུ། རང་གི་འདོད་པ་ལྟར་ངན་པའི་རྒྱུ་ལངས་བྱེད་པ།
རང་འདོད་མཐའ་སྒྲེལ། རང་གིས་རང་འདོད་པ་ཇི་ལྟར་ལས་དགོས་པ་མཐའ་དུ་སྒྲེལ་བ། སྒྲགས་པ་
ལུ་ཚུགས་ཡང་ཟེར།
རང་འདོད་སྒྲུག་བཅུག རང་དོན་ཁོག་བཅུག ལས་དོན་བྱང་པོ་བྱང་བཞག་གིས་བསྒྲུབས་པ་མ་ཡིན་
པར་རང་འདོད་སྒྲུག་བཅུག་བྱས་ཡོད་པ་ཐག་ཆོད། བྱིན་མི་མཚུངས་པའི་རང་འདོད་སྒྲུག་
བཅུག་བྱེད་པ།
རང་འདོད་བཅན་བཀོལ། རང་གི་འདོད་པ་གཞན་ལ་བཅན་བསྒྲུབ་བྱེད་པ།
རང་འདོད་རང་འཐད། རང་གིས་གང་ཐོན་བདེན་དོན་ཡིན་བསམ་པ། རང་འདོད་རང་འཐད་བྱེད་པ།
རང་ཁོངས་བསམ་ཞིབ། རང་གིས་ཁོངས་འགྲོད་བྱ་དགོས་པའི་དོན་གང་བྱས་པར་བསམ་ཞིབ་བྱས་པ།
རང་རྣམ། རང་གིས་བརྩམས་པའི་རང་གི་ལོ་རྒྱུས།
རང་སྤང་། བྱི་རོལ་གྱི་ལུལ་གང་འདྲ་ཞིག་རང་གི་སེམས་ལ་འཆར་ཡང་འཆར་སྤང་དེ་རང་སེམས་
གྱི་སྤང་ཆ་ཡིན་པ་ལས། རང་སེམས་གྱི་སྤང་ཆ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་རང་ཚུགས་ཐུབ་པའི་དངོས་
པོའི་རིགས་གཏན་ནས་མེད་ཅེས་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་སྒྲ་མ་གོང་མ་ཆོའི་གསུང་རྒྱུན་དུ་ཡོད།
ཆིག་འདི་ལ་དེང་སང་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་གོ་མོར་ཐེབས་ནས་མི་ཤེས་ཤེས་མཛོག་བྱས་ཏེ་
སངས་རྒྱུས་ཆོས་ལུགས་པས་སེམས་ཨང་དང་པོ་དང་། དངོས་པོ་ཨང་གཉིས་པ་ཡིན་པ། བྱི་
རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ཆང་མ་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་ཁས་ལེན་གྱི་འདུག་ཅེས་དགག་པ་
དང་རྟོན་བཛོད་གྱི་ཙོམ་ཡིག་མང་པོ་གྲིས་པ་ནི་སྒྲ་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་པོར་བཞུགས་པ་

དེ་ལྟ་བུ་གང་པའི་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་གཏན་ནས་མེད་དོ།
རང་སྣང་གང་ཤེས་པ་རང་འདོད་ཅི་དགར་སྤྱོད་པ།
རང་སྣང་དག་པོ། རང་ཉིད་ཀྱིས་གང་བྱས་འགྲིག་ཡོད་བསམ་པ། ཁོང་གིས་བྱས་པའི་ལས་ཀ་འདི་
དང་དོན་ལ་ནོར་བ་ཡིན་ཅུང་། འགྲིག་ཡོད་སྟུང་པའི་རང་སྣང་དག་ནས་བསྐྱད་འདུག
རང་གནས། ① རང་གི་སྤྱོད་གནས། རང་གནས་སུ་གཤེགས་པར་གྱུར། ② རང་ཉིད་བསྐྱད་པ། རང་ས་
རང་གནས། ③ སྤར་རྒྱུན་རང་འཇགས། མི་གངས་སྤར་བཅག་མེད་པར་རང་གནས་སུ་བཞག་པ།
རང་གནས་པ། [མདོན་]རྒྱན་པ།
རང་གཞོང་ངོས་ལེན། རང་གི་བྱས་ཉེས་རང་གིས་ངོས་ལེན་པ།
རང་དབྱུང། རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་automatic checkཟེར།
རང་དཔེ་གཞན་སྟོན། རང་གི་སྤྱོད་པ་ཟང་གཞན་གྱི་མིག་དཔེ་བལྟ་སར་སྟོན་པ།
རང་པན། མི་སོ་སོ་ལ་པན་པ་འབྱུང་བའི་བྱ་བ།
རང་པན་གཞན་གཤོད། རང་ཉིད་ལ་པན་པའི་ཆེད་དུ་མི་ལ་གཤོད་སྤྱེལ་བ། ཁེ་སློགས་འདོད་ཇམ་
གྱིས་རང་པན་གཞན་གཤོད་བྱེད་པ།
རང་ཕྱོགས། ① རང་དང་ཐག་ཉེ་བའི་ས་ཕྱོགས། ② རང་སྤྱོད་སའི་ཕྱོགས། ③ རང་གི་གཉེན་
ཕྱོགས་སམ་མཐུན་ཕྱོགས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁོན་མེད་དང་། ཕྱོགས་པོ། རྫོ་ཉི། མཛེལ་
བཤེས། ལུན། ཡིད་གཙུགས་བཅས་སོ། ④ རང་གི་རིང་ལུགས།
རང་བ། མོས་པའམ་དགའ་བ། ཇེས་སུ་ཡི་རང་བ། ཡི་མི་རང་བ། ཤིན་ཏུ་རང་བའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན།
རང་བབ། ① རང་གི་གནས་ཚུལ། གཞུགས་སྟོབས་ཀྱི་རང་བབ། འཁོས་ཀའི་རང་བབ། ② རང་
བཞིན་གྱིས་བབས་པ་མ་ལུང་བ། འབྲས་བུ་སྟེན་ནས་རང་བབ་ཏུ་ལུང་བ། ③ རང་སོའམ་རང་
འཇགས། སྤྱོད་པ་རང་བབ་ཏུ་གནས་པ།
རང་བབས། རང་བབ་དང་འབྲ།
རང་བྱ། ① ཆེག་རྒྱང་ངམ་མེད་བྱ། མོ་ཆན་རང་བྱ། ② རེད་བྱ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

རང་བྱུང་ཚུགས། ① རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་བྱུང་ཚུགས། ② རང་སངས་རྒྱལ།
རང་བྱུང་གཉིས། རང་སངས་རྒྱལ་དང་སངས་རྒྱལ་གཉིས་སམ་རང་བྱུང་ཚུགས་དང་བྱུང་ཚུགས་
སེམས་དཔལ་གཉིས།
རང་བྱུང་ཚུགས། ཁོང་དུ་ཚུགས་པའི་སྤྱད་ས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ། དེག་གནས་ལྔ་ལ་རང་བྱུང་ཚུགས་པ།
ལག་ཅེས་རང་བྱུང་ཚུགས་པ། བཅོམ་ཞིང་དཔག་ལས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཆང་མ་རང་བྱུང་ཚུགས་པ།
རང་བྱུང་དུ་འཁོར། བསྐྱོར་མཁན་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་འཁོར་བ།
རང་བྱུང་དུ་འབྱུང་བ། རང་སྟོབས་ཀྱིས་དབང་དུ་འདུ་བའི་དོན།
རང་བྱུང་ཚུགས་པ། རང་བྱུང་ཚུགས་པ་དང་འདྲ།
རང་བྱས་རང་སྟོང་། རང་གིས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་རང་ལ་སྒྲིན་པ།
རང་བྱུང་། ① སྤྱི་ལོ་ལྔ་ལ་པ་ལ་མ་ལོ་ས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ། ཡོན་ཏན་རང་བྱུང་མ་ཡིན་པ།
ཐོན་ཁུངས་རང་བྱུང་། རང་བྱུང་ཁམས་ལས་འདས་པ། ② ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས། ③ [མདོན]ཆངས་པ།
རང་བྱུང་སྐད་རིགས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟོང་།
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་natural languageཟེར།
རང་བྱུང་ཁམས། འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་པའི་སྟོག་ཆགས་དང་སྟོག་ཆགས་མིན་པ་ཡོད་ཆད་ཐམས་
ཅད་ལ་ཟེར་གིང་། དངོས་པོའི་ཁམས་ཀྱི་ལ་པོའོ། རང་བྱུང་ཁམས་ལ་དབང་སྒྲུབ་མཁན། མི་
དང་མི་ཡི་ལག་པ་ཡིན།
རང་བྱུང་ཁྲ་སར་སྤྲོ་ནི། ཅན་དན་གྱི་ཤིང་ཞིག་ལ་བཟོ་བོས་བཅོས་མ་དགོས་པར་རང་བྱུང་དུ་
འཁུངས་པའི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཁྲ་སར་སྤྲོ་ཆིའི་འདྲ་སྟེ།
རང་བྱུང་ལྔ་ལྔ། ལྔ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱི་རྟེན་ཞིག་སྤྲ་གྱི་བཤའ་སྟོལ་ལ་ཕྱིའི་སྤྱི་
ཐུགས་ཆེ་ཆོན་པོ་བཅུ་གཅིག་ཞེས་བྲག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་རང་བྱུང་གཅིག་ནང་ཅན་དན་སྤྱལ་སྟོང་།
གི་སྟོང་པོ་ལས་བྱུང་བའི་འཕགས་པའི་སྤྱི་རང་བྱུང་གཅིག་སྟོང་བཅན་སྤྲུལ་པོ། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་།
རྫོ། བལ་བཟའ་ཁྱི་བཙུན་ཉེ་གསུམ་ཐེམ་པ་བཅས་ལ་རང་བྱུང་ལྔ་ལྔ་ཞེས་གྲགས་གིང་། རང་
བྱོན་ལྔ་ལྔ་ཡང་ཟེར།

རང་བྱུང་གི་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད། ༡ མ་རྩ་རྩ་བ་དེ་བྱེད་ཀྱི་མཆོད་རྟེན། ༢ སིང་ལ་ཅི་བོ་རྒྱ་ལའི་མཆོད་
རྟེན། ༣ བལ་ཡུལ་བྱ་རུང་ཁ་ཤོར། ༤ གུང་གི་ཡུལ་དུ་གོ་མ་སྤ་ལ། ༥ ལི་ཡུལ་དུ་འགྲུབ་ཏེ་ཤག།
༦ ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་ཀ་ནི་ཀ། ༧ ཞོ་རྒྱན་དུ་རྩམ་ཅ་ག། ༨ རེ་རྩོད་དུ་བདེ་བྱེད་གཞོན་ཏུ་བརྒྱད།

རང་བྱུང་གི་འཕགས་པ་མཆོད་བཞི། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་སྟོན་བཤད་སྟོལ་ལ། རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐུ་མ་
པོས་པོ་ཏ་ལ་པོ་བྱང་དམར་པོ་བཞེངས་ཟེན་རྩེས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱལ་པའི་དགེ་སྲོང་ཞིག་བལ་ཡུལ་
དུ་བཏང་ནས་བལ་ཡུལ་གྱི་མཐའ་མཆོམས་སུ་ཅ་རྩལ་གྱི་ནགས་གསེབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཤིང་ཅ་རྩལ་
གྱི་ལྷོན་ཤིང་གས་སྤྱབས་ཡོད་པ་ཞིག་གི་ནང་ནས་རང་བྱུང་དུ་ཐོན་པའི་འཕགས་པ་ལོ་གེ་ཤུ་རའི་
སྤྱ་བརྩན་མཆོད་བཞི་ཡོད་པ་བོད་དུ་གདན་འདྲུས་སྤྱབས་སྤྱ་བརྩན་སོ་སོས་རིམ་བཞིན་དུ་གསུང་
བྱོན་པ་ལྟར་གཅིག་བལ་ཡུལ་ཡམ་བུ་ཡ་འགལ་དུ་བཞག་པ་འཕགས་པ་འཇའ་མ་ལི། དེ་འོག་
བལ་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཆོམས་སུ་བཞག་པ་འཕགས་པ་དབུ་ཁང་། དེ་འོག་མངའ་རིས་མང་ཡུལ་དུ་
བཞག་པ་འཕགས་པ་མ་ཉི། དེ་འོག་འཕགས་པ་ལོ་གེ་ཤུ་ར་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐུ་མའི་མཆོད་
ཡུལ་དུ་གདན་འདྲུས་པ་དེར་སྤྱབས་ཅེ་པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལའི་འཕགས་པ་ལྷ་ཁང་གི་རྟེན་གཙོར་
བཞུགས། དབུས་གཙོར་དམག་འཁྲུག་གི་སྤྱབས་སུ་སྤྱིད་ཤོད་ལྷེ་པ་ཨ་དཔལ་གྱིས་སོག་པོར་
དམག་རོགས་ཞུ་རྟེན་དུ་སྤྱད་དེ་ལོ་འགའ་ཤས་སོག་ཡུལ་དུ་འབྱུང་ཞིང་རྩེས་སུ་སོག་པོའི་རྒྱལ་
མོ་རྒྱ་ལའི་གུན་རི་ལ་སྤོང་འཁོར་རྟོ་ཐོག་ཐུས་བསྐྱལ་མ་གནང་བ་ལྟར་རྒྱ་ལའི་སྤྱུ་སྤྱུ་བྱེད་ལྷ་བར་
ཆོད་དུ་འབྱལ་བར་འོངས་པ་དང་། པོ་ཏ་ལའི་པོ་བྱང་དཀར་པོ་གསར་བཞེངས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
མཛོད་སྟོ་ཚུགས་པ་གཉིས་མ་བསྐྱིགས་ལྷན་བྱུང་ཏུ་འཛོམས་པ་བཞིན། སྤར་གྱི་བཞུགས་ཡུལ་
འཕགས་པ་ལྷ་ཁང་རང་དུ་རང་འཇགས་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་ཡིན།

རང་བྱུང་ཚུ་ལུམས། མིས་ཚོལ་བ་བྱས་ནས་བཙོས་པའི་ཚུ་ཆོན་མ་ཡིན་པར་རང་བྱུང་གི་ཚུ་ཆོན་
ནང་དུ་ཞུགས་པའི་ལུམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཀམ་པ་རང་བྱུང་རྩོད་རྩེས། རང་བྱུང་ཚུ་ལུམས་ནི། རྩོ་
སོལ་གྱི་རྩོད་ཀྱིས་ཁོལ་བའི་རང་བྱུང་གི་ཚུ་ཆོན་ནང་ཞུགས་པའི་ལུམས་ཀྱི་མིང་དང་། བཙོས་
པའི་ཚུ་ལུམས་ནི། བདུད་ཅི་ལྷའི་ལུམས་ལྷ་བྱ་ཚོལ་བ་བྱས་ནས་བཙོས་པའི་ལུམས་ནང་
ཞུགས་པའི་མིང་རོ།

རང་བྱུང་གཉིས། དེ་ཆེན་དང་དེ་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་གཤམ་མིང་སྟེ། སྟེ་དགེ་བྱུང་འཆོ་བ་གྲུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་
མཛད་པའི་སྒྲིག་གི་བཟང་བསྐྱུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཟོལ་བ་སྒྲོ་གསལ་མགིན་པའི་རྒྱན་
ལས། རང་བྱུང་གཉིས་ནི་དེ་ཆེན་དང་དེ་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་གཤམ་མིང་རོ།། ཞེས་གསུངས་སོ།།

རང་བྱུང་གཞོད་པ། ས་རྒྱ་སོགས་རང་བྱུང་གི་ཁམས་ལས་བྱུང་བའི་གཞོད་འཆོ་དཔེར་ན་ས་གཡོ་
དང་རྩ་ལོག་ལོ་ཉིས་སོགས་ལྟ་བུ།

རང་བྱུང་སྟོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན། འབད་རྩོལ་གྱིས་བཅོས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཁམས།

རང་བྱུང་བ་ཐ་སྙད་གསུམ་ལྡན། སྟོན་ལྡན། ལྟ་བ་དང་། མཚན་མ་ཐུན་པ་གསུམ།

རང་བྱུང་ཚན་རིག་ རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་དངོས་རྩལ་དང་སྤང་རྩལ་རྣམས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གྲེད་པའི་
ཚན་རིག་ཅིག་ཡིན། དེའི་ཁོངས་སུ་དངོས་ཁམས་རིག་པ་དང་། རྩལ་འཇུག་རིག་པ། སྟོག་
ཆགས་རིག་པ། ཅི་ཤིང་རིག་པ། གཏེར་རྩལ་རིག་པ། གཟུགས་ཁམས་ཆགས་རྩལ་རིག་པ།
ཅིས་རིག་སོགས་ཡོད།

རང་བྱུང་ཟངས། ས་ལོག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་པའི་ཟངས།

རང་བྱུང་ཡུལ་ལྗོངས། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་བྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་དང་ཡུལ་ཁམས་ལ་ཟེར་བ་
ཡིན། དེ་ནི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་རི་རྩ་དང་མེ་ཏོག་རྩ་ཤིང་། ལྷ་ཐང་། རྩ་མཆོ་སོགས་དང་། ད་
དུང་གངས་ལྷགས་དང་། ཆར་པ། སྤྱག་པ་སོགས་རང་བྱུང་གི་སྤང་རྩལ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པ་
རྣམས་ཡིན་དགོས་པ་མ་གཏོགས། ཁྲོད་ཁྲེར་དང་། བྲུ་ཁ། འཇུགས་སྤྲོན་དངོས་པོ། ཞིང་ཁ་
སོགས་རྟེན་མེད།

རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡེ་ཤེས་གནས་པའི་དབྱིངས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་
མེད་པའི་རིག་པ་རོ།།

རང་བྱུང་རགས། རྩ་ལོག་གྲེད་རང་བྱུང་གི་རགས།

རང་བྱུང་རིང་ལུགས། རྩོམ་རིག་སྤྱི་རྩལ་གྱི་གསར་རྩོམ་ནང་ཐོན་པའི་ཕྱོགས་སྤྱང་གི་རིགས་ཤིག་
ཡིན། དེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་དུས་སྤང་དུ་བྱུང་བའི་རྩོམ་རིག་སྤྱི་རྩལ་གྱི་
བསམ་པའི་རྒྱབས་རྒྱ་ཞིག་ཡིན་དེའི་རོ་བོ་ནི་བྱི་རྩལ་སྟོག་ནས་དངོས་ཡོད་ཀྱི་སྤང་རྩལ་

འགའ་ཞིག་བཀོད་པ་དང་། སྤྱི་ཅལ་གྱི་རགས་བསྐྱུས་ལ་སྤང་ཆུང་བྱེད་པ། གི་བྱའི་དོན་དང་
དངོས་པོར་སྤྱི་ཆོགས་དང་ཆབ་སྲིད། སྤྱོད་ཚུལ། མཛེས་ཅལ་རིག་པ་བཅས་ཀྱིས་གདེང་
འཛིག་བྱེད་ཆུ་ཁས་ལེན་གྱི་མེད། རང་བྱུང་རིང་ལུགས་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་དུ་པའི་
ལོ་རབས་དུག་ཅུའི་ནང་ལོ་རོབ་ཏུ་ཐོན་པ་དང་། དུས་རབས་བདུན་ཅུ་ནས་བརྒྱད་ཅུའི་བར་ལོ་
རོབ་ཏུ་བ་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ནང་དུ་དར་ཁུབ་ཆེན་པོ་བྱུང་།
རང་བྱུང་ལི་གྲི། ཚུ་བོ་སི་རྒྱལ་ལས་ཐོན་པའི་ལི་གྲི་སྤྱུས་ལེགས་ཤིག་སྟེ། ས་སི་རྒྱུ་ར་ཞེས་ཟེར།
རང་བྱུང་སོལ་རྒྱངས། ས་སྤྱུ་མ་དང་། རྫོ་སོལ་སོགས་ཀྱི་གཏེར་ཁ་ནས་ཐོན་པའི་འབར་ཇས་ཀྱི་
རྒྱངས་པ་ཞིག
རང་བྱུང་སྤང་སྤྱོད་ས་ཁུལ། སྤྱེས་མོས་ཆལ་སོགས་རང་བྱུང་ས་ཆར་སྤང་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་པའི་
ས་ཁུལ་ལ་གོ།
རང་བྱོན། ཚོལ་བ་ལ་མ་བརྟེན་པར་བྱུང་བ། ལྷ་སྤྱུ་རང་བྱོན། བ་ཁི་རང་བྱོན།
རང་བྱོན་ལྷ་ལྷན། རང་བྱུང་ལྷ་ལྷན་དང་དོན་གཅིག
རང་སྤྱོད་། སློབ་གཏེར་བ་སོ་སོས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་རང་ཁོ་ནས་སྤྱོད་ཞིང་དགོ་ཆན་གྱིས་སློབ་
འཁྱིད་བྱ་མི་དགོས་པ། དབྱེན་སྤྲད་དུ་self-learningཟེར།
རང་དབང་། བྱ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བསྐྱུན་མི་དགོས་པ། མི་ལུས་ཀྱི་རང་དབང་། འགྲོ་སྤྱོད་
ཀྱི་རང་དབང་། རང་དབང་རང་བདག་ རང་དབང་རང་བཅན། རང་དབང་རང་འཛིན། རང་དབང་
རང་ལ་མེད་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་འགོག་པ་མེད་པ་དང་། ང་ཡིར་བ། ལྟོས་པ་མེད་པ།
བདག་གིར་བ། བདག་དབང་། གཞན་གྱིས་མ་བཟུང་བ། གཞན་ལ་མ་རག་པ། རང་གར་སྤྱོད།
རང་གིར་བྱེད། རང་དགའ་བཅས་སོ།།
རང་དབང་གི་བྱ་ཁ། སློ་ཁལ་འཇལ་མི་དགོས་པའི་བྱ་ཁ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
རང་དབང་གི་དབང་ཆ། རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་དབང་ཆ།
རང་དབང་ཅན་གྱི་ཆོག་སྤྲད་དུག ཇེས་འཇུག་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའི་རང་དབང་ཅན་གྱི་ཆོག་སྤྲད་
དུག་ནི། ༡ བི་སྤྱོད་དང་། ༢ དང་སྤྱོད། ༣ དེ་སྤྱོད། ༤ སྤྱོད་སྤྱོད། ༥ བདག་སྤྱོད། ༦ དགག་སྤྱོད།

རང་དབང་སྒྲོག་ལམ་སྒྲོག་ཉན། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་
སྒྲིད་ཐ་སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་active wiretappingཟེད།

རང་དབང་འཛིགས་པ། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིད་ཐ་
སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་active threatཟེད།

རང་དབང་ཐོབ་པ། རོན་བསྐྱབ་བ་ལ་རང་དབང་ཡོད་པའམ་རང་དབང་ཐོབ་པ།

རང་དབང་མེད་པ། ① གཞན་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་དང་བརྟེན་དགོས་པ། བྱིས་ཆང་གར་སྐྱེས་འདས་ཀའི་
རང་དབང་མེད། ② རང་གིས་བདག་སྒྲིད་མི་ཐུབ་པའམ་ཆོད་འཛིན་མི་ཐུབ་པ། གད་མོ་རང་དབང་
མེད་པར་ཤོར་བ། ཐལ་མོ་རང་དབང་མེད་པའི་ཤོར་བ། ཐལ་མོ་རང་དབང་མེད་པར་རྒྱུ་བ།

རང་དབང་ཆིག་ཐོ། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིད་ཐ་སྟེན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་active vocabularyཟེད།

རང་འབབ། རང་བཞིན་གྱིས་འབྱུང་བའམ་ཐོན་པ། བྲག་གསེབ་ནས་ཚུ་ཆོན་རང་འབབ། འོ་མ་རང་
འབབ། གཅང་པོ་རང་འབབ་རྒྱུ་མི་འཆད།

རང་འབྱུང་། རང་བྱུང་དང་དོན་མཚུངས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་བྱུབ་པའི་དོན་
གི་ཐ་སྟེན་དུ་སྦྲར་བཤོ།

རང་འབྱོར་ལྷ། འབྱོར་བ་བརྩའི་ནང་གསེས་རང་དོས་ལྟོས་ཏེ་ཆང་དགོས་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ལྷ་སྟེ། མི་
ཉིད་ཡིན་པ་དང་། དུལ་དབྱས་སུ་སྐྱེས་པ། དབང་པོ་ཆང་བ། ལས་མཐའ་མ་ལོག་པ། སྡེ་སྡོད་
གསུམ་ལ་དད་པ་བཅས་ལྷའོ།

རང་མལ། རང་སའམ་རང་གནས། ཉེ་མ་ཤར་ནས་བ་མོ་རང་མལ་དུ་ཡལ་བ། ཉམ་ལངས་པ་དང་
ཐུན་པ་རང་མལ་དུ་ཡལ་བ། ཟབ་སྒྲན་བཏང་བས་ན་བྲག་རང་བལ་དུ་འཛོམས་པ།

རང་མི། བྱིས་ཆང་ངམ། རྒྱལ་ཁབ་ངམ། རྩོགས་གཏོགས་སོ་སོ་རང་གི་མི། སྤར་སྡོད་རང་མི། རང་
མི་ནང་ཆགས།

རང་མིང་། རང་གི་མིང་རྟགས། རང་མིང་འགོད་པ། རང་མིང་མ་བཞེད་པའི་འོས་ཤོག་བྲག་པ། རང་
མིང་འགོད་པ། རང་མིང་ཆེ་གེ་མོ། བྲོད་གྱི་རང་མིང་ལ་ཅི་ཟེད།

རང་མིང་སྤྱད་པ། རང་གི་མིང་སྤྲེད་ནས་བྱ་བ་སྦྱབ་པ།
རང་མིང་མ་བཞོད་པའི་འདེམས་ཤོག་ རང་མིང་མ་བཞོད་པའི་འདེམས་ཤོག་འཕེན་པའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་
རང་མིན་བྱེད་འཕོག་ ཚད་མ་རིགས་གཉེར་ལས་བྱེད་པའི་བརྒྱད་འགལ་གྱི་འཛིག་བྱེད་ཞིག་
སྟེ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཆ་མཚོན་ན་མི་རྟག་པ་རང་མ་ཡིན་པ་དེ་རྟག་པ་ཡིན་ལ་དེའི་བྱེད་
དམ་ཡང་བྱེད་བྱ་གང་རུང་ལ་འདུས་མ་བྱས་དང་། ཡང་ན་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་
མི་རྟག་པ་སྦྱབ་པའི་ཆེ་ལྷགས་སམ་བརྒྱད་ནས་འདུས་མ་བྱས་སམ་ནམ་མཁའ་བཀག་པས་མི་
རྟག་པ་དེ་དེ་གཉིས་དང་བརྒྱད་ནས་འགལ་ཞེས་པའི་དོན།
རང་མིན་འཕོག་པ། ཚད་མ་རིགས་གཉེར་གྱི་ལྷགས་གྱི་དངོས་འགལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གམ་འཛིག་
བྱེད་ཞིག་སྟེ། བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཆ་མཚོན་ན་བྱམ་པ་རང་མ་ཡིན་པ་སྟེ་བྱམ་མིན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་
ན་བྱམ་པ་སྦྱབ་པའི་ཆེ་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་དངོས་སུ་བཀག་པས་དེ་གཉིས་དངོས་སུ་འགལ།
རང་མེད་མི་མེད། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་མེག་མེད་དུ་བཏང་བའམ་རང་གཞན་གཉིས་ཀར་དོན་མན་མེད་པ།
རང་མེད་གཞན་འཚོ་ལ། རང་ལ་མེད་ཀྱང་གཞན་ལ་འཚོ་ལ་ག།
རང་མོས། རང་རང་གི་འདོད་མོས། རང་མོས་གྱིས་ཞུགས་པ། མ་བསྐྱལ་རང་མོས། རང་མོས་རང་
འགལ་གྱིས་ལས་དོན་སྦྱབ་པ། རང་མོས་ལས་རིགས།
རང་མོས་ཉོ་འཚོང་། དངོས་པོ་ནོར་ཇུས་དང་ཅ་ལག་སོགས་རང་གི་གང་མོས་ཉོ་འཚོང་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།
རང་དམག་བྱག་འཛོམས། རང་ཕྱོགས་དམག་དབུང་ཕྱོགས་སོ་སོ་ནས་འཛོམས་པ།
རང་ཅིས། རང་གི་རང་ལ་བཅི་མཐོང་བྱེད་པ།
རང་བཅན། བདག་དབང་རང་སོ་སོས་འཛིན་པ། ཁྱིམས་འགོ་རང་བཅན། རང་བཅན་རྒྱལ་ཁབ།
རང་ཆིག་ རང་གིས་བཤད་པའི་ཆིག་
རང་ཆིག་གིས་གཞིད་པ། རང་གི་ཁས་ལྡངས་བྱས་པའི་དོན་དང་རང་གིས་དགག་པའི་དོན་གཉིས་
མན་ཚུན་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་འགལ་བར་གྱུར་པ།
རང་ཆིས། རང་ཁོ་ན་འཚོ་ཐབས་བྱེད་པ།
རང་ཚུགས། རང་རྒྱ། འཚོ་ཐབས་རང་ཚུགས། སྤྱི་མོ་སྟོང་པས་རང་ཚུགས་མི་ཐུབ། བསམ་སྟོང་

གཞན་ཟིང་མི་འདྲིལ་པར་རང་ཚུགས་ཟེན་པ།
རང་ཚུགས་ཁེད་བར་། གཙོ་བདག་གི་ཁེད་བར་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རང་ཚུགས་སྒྲིག་སྒྲུབ། མོག་མྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་independent compellationཟེད།
རང་ཚུགས་ཟེན་པ། ཡིན་ལུགས་ཚུལ་ལྡན་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རང་ཆོད། རང་གི་བབས་ཆད། ཐོ་རང་ཆོད་ཟེན་ན་མཁས་པ་ཡིན། རང་ཆོད་རང་གིས་མ་བཟུང་ན།
ཁ་ལ་ཀོ་ལུག་ཉོས་ཡོང་ངོ།།
རང་ཆོད་ཟེན་པ། བྱ་སྟོན་གང་ཞིག་རང་གི་བྱས་པའི་ཆོད་རང་གིས་བཟུང་སྟབས་པ།
རང་མཆན། ① ཆོས་གཞན་དང་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་དངོས་པོ་སྟེ། དཔེར་
ན། བུམ་པ་དེ་ཀ་བ་དང་རྟ་དང་བ་སྒྲང་ལྟ་བུ་གང་དང་ཡང་མ་འདྲེས་པར་རང་ཉིད་ཚུགས་སྟབས་ཏུ་
གནས་པ། ② རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པའི་དངོས་པོ་སྟེ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་
པར་ཡུལ་རང་དོས་ནས་བྱུང་པའི་དངོས་པོ། ཀ་བ་དང་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དགག་བྱ་བཅད་པ་
དང་དོན་སྦྱི་འཆར་བ་ལ་མི་སྟོས་པར་མངོན་སུམ་གྱི་དོར་རང་ཉིད་འཆར་དུ་ཡོད་པའི་འདུས་བྱས་
ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ།། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རང་མཆན་ཡིན། བུམ་པའི་མི་རྟོག་པ་དེ་བུམ་པའི་
རང་མཆན་དུ་འདྲིལ་གཏུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དེ་ཀ་བའི་རང་མཆན་ཡིན།
རང་མཆན་འདྲིལ་ཚུལ་ལྟ། ༡ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་མཆན། ༢ དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་རང་མཆན།
༣ ཡུལ་སྟེང་ནས་བྱུང་པའི་རང་མཆན། ༤ སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་སྟོས་པར་བྱུང་པ། ༥
རང་འདྲིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཆན་ཀྱིས་བྱུང་པ་ལྟ།
རང་མཆན་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེ་བ་སོགས་དང་གཟུགས་སུ་རུང་བ་སོགས་རྣམས་ནི་རང་གི་མཆན་ཉིད་
དེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དག་ལ་བདག་གཉིས་གང་རུང་གི་སྟོང་པར་
རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པའོ།།
རང་མཆན་ཀྱིས་སྒྲུལ་འདེད། རང་སྣང་གང་ཤར་གྱིས་བསྐྱུལ་འདེད་བྱས་པ།

རང་མཆོམས་བསྐྱར་འཛོག་ རང་གི་འདོད་པ་ལྟར་བྱེད་དུ་བཅུག་པ།

རང་མཆོམས་ཁྲིམས་སྐྱོན། ཁྲིམས་ས་གོང་མར་སྐྱོན་སེང་ཆོག་མཆོན་མ་ཞུས་པར་ཁྲིམས་ཐག་རང་
གིས་གཙོད་པ།

རང་འཆོམ། འོལ་ཆོད་དམ་ཁུངས་སམ་རྒྱ་མཆོན་མེད་པ། རང་འཆོམས་བཙོས་རྒྱབ་པ། དམངས་
ཀྲིས་གྲོས་བསྐྱར་བྱས་པ་ལས་རང་འཆོམ་ཀྲིས་ཐག་བཙོད་མེད།

རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་དང་སེམས་ཅམ་པ་གཉིས་
ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན། མཆོན་གཞི་བྱམ་པ་ལྟ་བུར་རང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ནི་རང་འཛིན་རྟོག་པ་
ཡིན་ལ། ཞེན་པ་ནི་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན། ཞེན་གཞི་ནི་འཛིན་རྒྱུའི་ལུལ་དེ་ལ་ངོས་འཛིན་
དགོས། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་མཆོན་ན་བྱམ་པ་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན། བྱམ་པ་
རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་བྱམ་པ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པར་འཛོག་པ་ཡིན། མདོ་སྡེ་སྦྱོང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་རྩལ་སྤུལ་ཆ་
མེད་བསགས་པའི་རགས་པ་ཁས་སྐྱངས་པས་སེམས་ཅམ་པ་དང་མི་འདྲ་བར་ཡོད་པ་ཡིན་ན་
རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པས་བྱུབ་པ་ཁས་སྐྱངས་པ་ཡིན།
འདི་རྣམས་ཐུབ་པ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་མཛད་པའི་བྱུབ་མཐའ་བཞེན་བཞོད་པ་ཡིན། ཁོ་ཙོ་
བྱིས་སྒྲོས་བརྟགས་པ་ལ། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། མདོ་སྡེ་སྦྱོང་པའི་
དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀས་གཞི་བྱུབ་ན་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པའི་བྱུབ་པ་ཁས་
ལེན་པས། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་དང་། མ་བྱུབ་པ་
ཁས་སྐྱངས་མ་སྐྱངས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཁུང་པར་འབྱེད་དཀའ་ཡིན།

རང་འཛིན་ཆད་མ། གཟུགས་སྤྱི་རོ་རེག་བྱ་ལྟ་འཛིན་པའི་དབང་པོ་སྒྲོ་ལཱའི་ཤེས་པ་མ་འཁྱལ་བའོ།

རང་ཞབས། རང་གི་མངའ་འོག

རང་ཞལ། ① རང་གི་ངོའི་ཞེས། ② ཆོས་ཉིད་དང་གཉེན་སེམས།

རང་ཞི་དོན་གཉེས། ① རང་དོན་ཞི་བདེ་དོན་གཉེས། ② [མདོན]རང་སངས་རྒྱས།

རང་ཞིག་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཞིག་པ། སྤྱལ་མདུད་རང་ཞིག

རང་ཞེན། རང་གིས་རང་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པའམ་རང་སྤྱོད་པ་གི་ཤ་ཆ་མི་འདོར་བ།
རང་གཞན། རང་དང་གཞན་གཉིས་བསྐྱུས་པའི་ཆིག་ རང་གཞན་གཉིས་པན།
རང་གཞན་ལུང་ལ་སྦྱོར། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱོན་ཆེན་པོ་ཡོང་བར་བཅོས་པའི་དོན།
རང་བཞིན། ① རང་ཚུལ་དང་། རོ་བོ། གཤེས་ཀྱི་ ཞི་བའི་རང་བཞིན། རང་བཞིན་བཟང་པོ། རང་
བཞིན་བརྟན་པོ། རང་བཞིན་འགྱུར་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ངོ་བོ་དང་། ཡང་དག་གྲུབ། རང་
གི་ངོ་བོ། རང་གཟུགས་བཅས་སོ། ② བཅོས་མིན་དང་། འབད་ཚལ་མེད་པ། རང་བཞིན་གྱི་
དུག་ རང་བཞིན་གྱི་དག་པོ། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་འགྱུར་བ། ③[མངོན]ཆོས་ཐམས་ཅད་
གྱི་རང་བཞིན་བདག་མེད་པར་གཅིག་ཡིན་པས་གྲངས་གཅིག་མཛོན།
རང་བཞིན་གྱི་སྐད། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
རང་བཞིན་གྱི་བསྐལ་དོན། བསྐལ་དོན་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། དངོས་པོ་གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་
བར་དུ་ཆོད་དེ་མཐོང་མི་རུས་པ། དཔེར་ན། ཤ་ཟ་དང་བར་སྤྱིད་ལྟ་བུའོ།
རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ། སློག་གཅོད་པ་སོགས་སངས་རྒྱུས་གྱིས་བཅས་པའི་བསྐྱབ་ཁྲིམས་
མིན་པར་རང་བཞིན་གྱི་སྤྲིག་པ།
རང་བཞིན་གྱི་རྟགས། རྩོད་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྱིང་དུ་ཞེ་འདོད་དམ་སྐྱབ་འདོད་པའི་སྐྱབ་ཆོས་དེ་
གཏན་ཆིགས་རང་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས་ཏེ།
དཔེར་ན། རྩོད་གཞི་སྤྱིང་སྤྱིང་དུ་སྐྱབ་ཆོས་མི་རྟག་པ་དེ་གཏན་ཆིགས་བྱས་པ་རང་དང་ངོ་བོ་
དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས།
རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུང་རྟོག་པ། དེ་ཡང་དང་པོ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་སུམ་ཅུ་ཙམ་གསུམ་དང་། གཉིས་
པ་འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་བཞི་བཅུ་ གསུམ་པ་གཉི་ལྷག་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་
བདུན་ལས། དང་པོ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་སུམ་ཅུ་ཙམ་གསུམ་ནི། ༡ རྟུན་དེ་བའི་སྦྱོད་བསྐྱུས་ལས།
༡ འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། ༢ འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་མ་དང་། ༣ ཤིན་ཏུ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་གང་ཡིད་གིས་འཁྲོ་བ་དང་། ༤ འོང་བ་དག་དང་། ༥ ལྷ་དན་དང་། ༦ ལྷ་
དན་བར་པ་དང་། ༧ ཤིན་ཏུ་སྤྲ་དན་པར་གྱུར་པ་དང་། ༨ ཞི་བ་དང་། ༩ རྣམ་རྟོགས་དང་།

༡༠འཛིགས་པ་དང་། ༡༡ འཛིགས་པ་བར་མ་དང་། ༡༢ འིན་རྟ་འཛིགས་པ་དང་། ༡༣ མེད་པ་
དང་། ༡༤ མེད་པ་བར་མ་དང་། ༡༥ འིན་རྟ་མེད་པ་དང་། ༡༦ ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ༡༧ མི་
དགེ་པ་དང་། ༡༨ བཀྲེས་པ་དང་། ༡༩ རྒྱུ་པ་དང་། ༢༠ རྒྱུ་པ་དང་། ༢༡ རྒྱུ་པ་བར་མ་དང་།
༢༢ འིན་རྟ་རྒྱུ་པ་དང་། ༢༣ རྒྱུ་པ་པོ་དང་། ༢༤ འཛིན་པའི་གཞི་དང་། ༢༥ སོ་སོར་རྟོག་
པ་དང་། ༢༦ རོ་ཆ་འེས་པ་དང་། ༢༧ སྤྱི་རྒྱུ་དང་། ༢༨ བཅེ་པ་དང་། ༢༩ བཅེ་པ་བར་མ་དང་།
༣༠ འིན་རྟ་བཅེ་པ་དང་། ༣༡ རོགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ༣༢ བསྐྱུས་པ་དང་། ༣༣ བསྐྱུས་
རོགས་པོ་གཉིས་པ་འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་བཞི་བཅུ་ནི།
༡ ཆགས་པ་བར་མ་དང་། ༢ འིན་རྟ་ཆགས་པ་དང་། ༣ དགའ་བ་དང་། ༤ དགའ་བ་བར་མ་
དང་། ༥ འིན་རྟ་དགའ་བ་དང་། ༦ རངས་པ་དང་། ༧ རབ་རྟ་མགུ་བ་དང་། ༨ རོ་མཆར་པ་དང་།
༩ རྒྱུ་པ་དང་། ༡༠ རྒྱུ་པ་དང་། ༡༡ རྒྱུ་པ་དང་། ༡༢ རོ་མེད་པ་དང་། ༡༣ འཛིགས་པ་
དང་། ༡༤ བཅེན་པ་དང་། ༡༥ བཅེན་པ་དང་། ༡༦ རྒྱུ་པ་དང་། ༡༧ བྱ་བ་དང་།
༡༨ རྒྱུ་པ་དང་། ༡༩ རྒྱུ་པ་དང་། ༢༠ རྒྱུ་པ་དང་། ༢༡ རྒྱུ་པ་དང་། ༢༢ རྒྱུ་པ་དང་།
པའི་དགའ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། ༢༣ འིན་རྟ་དགའ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། ༢༤ རྒྱུ་པ་དང་། ༢༥
རྒྱུ་པ་དང་། ༢༦ རྒྱུ་པ་དང་། ༢༧ རྒྱུ་པ་དང་། ༢༨ རྒྱུ་པ་དང་། ༢༩ རྒྱུ་པ་དང་། ༣༠
བཅེན་པ་དང་། ༣༡ མི་བཅེན་པ་དང་། ༣༢ རེས་པ་དང་། ༣༣ ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ༣༤ རྒྱུ་
པ་པོ་དང་། ༣༥ གཞན་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། ༣༦ རྒྱུ་པ་པོ་དང་། ༣༧ རོ་ཆ་བཅེད་པ་དང་། ༣༨
གཡོ་སྦྱུ་དང་། ༣༩ རྒྱུ་པ་དང་། ༤༠ བྱ་བུ་ཆེ་བའོ།
གསུམ་པ་གཉི་ལྔ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་བཅུ་ནི། ༡ མི་གསལ་བ་དང་། ༢ བཅེད་རེས་པ་
དང་། ༣ རྒྱུ་པ་དང་། ༤ མི་སྦྱོར་བ་དང་། ༥ རྒྱུ་པ་དང་། ༦ ལེ་ལོ་དང་། ༧ ཐེ་ཆོས་མོ།
རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ། རིགས་པ་བཞི་ཡི་བྱུང་བཞིག་སྟེ་རྒྱུ་པ་དང་བྱུང་བ་དང་མེ་
བྱེད་ཀྱི་ལེ་ལོ་ལ་སྦྱོར་བའི་རྟོག་པ་པོ་དང་།
རང་བཞིན་ཀྱི་རྟོག་པ་སྦྱོར་བའི་རྟོག་པ་པོ་དང་། རྒྱུ་པ་དང་། རྒྱུ་པ་དང་། རྒྱུ་པ་དང་།
ལགས་པའི་དང་པོ་རང་བཞིན་ཀྱི་རྟོག་པ་སྦྱོར་བའི་རྟོག་པ་པོ་དང་། རྒྱུ་པ་དང་། རྒྱུ་པ་དང་། རྒྱུ་པ་དང་།

ལས། ༡ འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། ༢ འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་བར་མ་དང་། ༣ ཤིན་ཏུ་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གང་ཡིན་གྱི་འགྲོ་བ་དང་། ༤ རྟོང་བ་དག་དང་། ༥ བྱ་ངན་དང་། ༦
བྱ་ངན་བར་མ་དང་། ༧ ཤིན་ཏུ་བྱ་ངན་གྱུར་བ་དང་། ༨ ཞི་བ་དང་། ༩ རྣམ་རྟོག་དང་། ༡༠
འཇིགས་པ་དང་། ༡༡ འཇིགས་པ་བར་མ་དང་། ༡༢ ཤིན་ཏུ་འཇིགས་པ་དང་། ༡༣ སྲིད་པ་དང་།
༡༤ སྲིད་པ་བར་མ་དང་། ༡༥ ཤིན་ཏུ་སྲིད་པ་དང་། ༡༦ ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ༡༧ མི་དགེ་བ་
དང་། ༡༨ བཀྲེས་པ་དང་། ༡༩ རྫོགས་པ་དང་། ༢༠ ཆོར་བ་དང་། ༢༡ ཤིན་ཏུ་ཆོར་བ་དང་།
༢༢ རིག་པ་པོ་དང་། ༢༣ འཇིན་པའི་གཞི་དང་། ༢༤ སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་། ༢༥ རོ་ཆ་ཤེས་པ་
དང་། ༢༦ སྤྲོད་ཆེ་དང་། ༢༧ བཅེ་བ་དང་། ༢༨ བཅེ་བ་བར་མ་དང་། ༢༩ ཤིན་ཏུ་བཅེ་བ་དང་།
༣༠ རྟོགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ༣༡ བསྐྱུས་པ་དང་། ༣༢ བསྐྱུས་པ་དེ་གཉིས་པ་སྤྲུམ་པོ།
རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོག་སྒྲིག་པ། ① བསྐྱུས་བྱ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན།

② རང་གང་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་དམ་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤྲང་།

རང་བཞིན་གྱི་རྟགས། རྟགས་ཡང་དག་གི་ནང་གསེས། ཡིན་པ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་སྟེ།
དཔེར་ན། སྤྲུམ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རོ་བོ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་བསྐྱུས་བྱ་དེ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་པོ།

རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་གཉིས། བྱུང་བར་ལྟོས་པ་བའི་རྟགས་དང་། བྱུང་བར་དག་པ་བའི་རྟགས་ཏེ་གཉིས་སོ།
རང་བཞིན་གྱི་སྤྲིག་པ། འདི་ལ་རང་བཞིན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་སྤྲིག་པ་ཡང་ཟེར། དུལ་གང་འཆོམས་
ཞིང་ལ་དམིགས་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་བཅས་པའི་སྤྲིག་པ་མ་ཡིན་པར། རོ་བོ་ཉིད་ནས་མི་དགེ་
སྤྲིག་པའི་ལས་ཡིན་པ། དཔེར་ན། ཀླུ་ཆགས་མེད་ཀྱིས། སྤྲོམ་པ་མ་ཞུས་མི་དགའི་ལས་བྱས་
པ། མི་ཆངས་སྟོད་དང་ཆང་འཕུང་ལ་སོགས་པ། རང་བཞིན་ཁ་ན་མ་ཐོའི་སྤྲིག་པ་སྟེ། སྤྲིག་པ་
སྤྲིག་ཏུ་མ་ཤེས་མཐོལ་ལོ་བཤགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རང་བཞིན་གྱི་གནས། ① ཆོས་སྤྱིའི་ཞིང་། ② ཆོས་དབྱིངས།

རང་བཞིན་གྱི་སྤྱང་འདས། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པོ།

རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། སྟོག་གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་པ་ལེན་པ། ལོག་པར་གཡེམ་པ། རྩོམ་ཏུ་

སྤྲུལ་བཅས་བཞི་མངས་རྒྱས་ཀྱི་བཅས་ཁྲིམས་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྤངས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་སྤྱུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ།།

རང་བཞིན་གྱི་མཛེས་ཆ། རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ནང་དུ་མཛེས་ཆོར་འཆར་བྱུང་བའི་ནམ་པ་སྟེ། གཙང་
པོ་དང་། ཚུ་པོ། རྒྱ་མཚོ། རི་པོ། མེ་ཏོག་ལྗོན་ཤིང་། རྟོག་ཆགས་སྒྲ་ཆོགས་སོགས་རང་བྱུང་
དངོས་པོ་དང་། རང་བྱུང་གི་ཡུལ་ལྗོངས་མཛེས་ཆར་ཟེར། སྤྱི་ཅལ་མཁས་པ་ཆོས་རང་བཞིན་
མཛེས་ཆ་དེ་བརྗོད་བྱུང་རང་བཞིན་གྱི་ཆ་ཟེར།

རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ཆོས་རབ་རྣམ་འབྱེད་ཡང་དག་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་པོ་

རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ།

རང་བཞིན་གྱིས་གཡེང་བ། རྣམ་གཡེང་དུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག་སྟེ། རྫོང་ལྗོངས་པར་ཤེས་པ་རྣམས་
རང་བཞིན་གྱིས་ཁ་བྱིར་བལྟས་པས་ནང་དུ་མཉམ་པར་འཛོག་མི་ལུས་པའོ།།

རང་བཞིན་སྤྱུར། [མདོན]ལྷ་བ་གཟས་བཟུང་བ།

རང་བཞིན་འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས། འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། ཉགས་དང་
བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་དོ་པོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྤྱང་། དཔེར་ན། སྤྱི་ཆོས་
ཅན། ཉགས་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཀྱི་ཉགས། སྤྱང་རུང་གི་འགལ་ལྷ་དམིགས་པའི་ཉགས་ཀྱི་ནང་གསེས།
སྤྱི་ཆོས་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་ཉགས་སུ་བཀོད་ནས་དགག་བྱ་འགོག་པ་སྟེ། དཔེར་ན།
མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་བར་ལོན་པའི་དངོས་པོའི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱི་ཆོས་ཀྱི་ཆ་
བ་མེ་ཉགས་སུ་བཀོད་ནས་དགག་ཆོས་ཆ་བ་དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་གྱུར་པའི་གང་
རེག་འགོག་པའམ་མེད་ངེས་སུ་སྤྱི་ཆོས་པའོ།།

རང་བཞིན་བརྗོད་པ། དང་པོར་བརྗོད་པ།

རང་བཞིན་བརྗོད་པའི་རྒྱུ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྤྱོད་པ་བཏགས་བསྐྱར་བ་
མ་བཏབ་པར་བསྟོད་སྤྱད་ཀྱི་ཆ་སྤངས་ནས་དང་པོར་བརྗོད་པའི་དངོས་ནས་རང་བཞིན་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་དོན་རྒྱལ་སོ་ལྟ་བུར་དང་པོ་ཡིན་ནོ།། རང་བཞིན་བརྗོད་པའི་

རྒྱུ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། ཆོག་སྒྲོར་གང་ཞིག་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་བར་སྒྲོ་སྒྲར་
དང་བྲལ་བར་སྒྲོན་པའི་དག་སྟེ། དབྱེན་བཞི་ལས། རིགས་རང་བཞིན་བཛོད་པ། བྱ་བ་རང་
བཞིན་བཛོད་པ། ཡོན་ཏན་རང་བཞིན་བཛོད་པ། རྩས་རང་བཞིན་བཛོད་པ་དང་བཞིའོ།

རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པ། ལུ་སྟེགས་གངས་ཅན་པའི་བད་སྐད་ཞིག་སྟེ་བྱམ་པ་ལ་
སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེས་ནས་རྒྱུན་མ་འགག་པའི་བར་གནས་པའི་ཆ་ནས་རང་བཞིན་
རྟག་པ་དང་། རྒྱུན་འགག་ནས་གཏན་མེད་པའམ་བྱམ་པའི་རང་བཞིན་དུ་མ་བྱལ་བར་སོང་བར་
ཡོད་པའི་ཆ་ནས་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པ་ཞེས་བཛོད་པ་ལྟ་བུ།

རང་བཞིན་ལྟ་བུའི་དམ་ཆོག་བཞི། ལྟ་བུའི་དམ་ཆོག་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ཞིག་སྟེ། ཁམས་གསུམ་བྱང་
བསྐྱར་དང་། དུག་གསུམ་ཅ་བསྐྱར། འཁོར་བ་གནས་བསྐྱར། མིད་གསུམ་ཡོངས་སྒྲོལ་དུ་ལྟ་བུའོ།
རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་
གྱིས་ཁྲབ་པ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་གནས་པ། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་
རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་རྟགས་པའི་ཡེ་ཤེས། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྟགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནི་རང་བཞིན་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་མཛོང་གིས་
མ་མཛད་པའི་བྱིར། དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གཉིས་གང་རུང་མེད་པར་རྟགས་
པའི་མཁྱེན་པའོ།

རང་བཞིན་དག་པ་བ། ཚད་མའི་བད་སྐད་ཞིག་སྟེ་ཆོས་དེ་སྤྱིས་ཅམ་གྱིས་རྒྱེན་གཞན་ལ་མ་སྟོས་པ་
གསལ་པོར་གོ་བྱས་པའི་དོན།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པ། འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པའི་བཞིའི་ནང་
གསེས། གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཁྲབ་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། གནོད་བྱའི་ངོ་བོ་འགོག་པ་སྟེ། དཔེར་
ན། ཅན་དན་གྱི་མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་གཞིར་ཆོས་ཅན། གང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་
མེད་དེ། ཅན་དན་གྱི་མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཅན་དན་
གྱི་མེས་གང་རེག་གི་དངོས་པོ་མེད་པར་སྐྱབ་པའོ།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་འགལ་

བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། འགལ་བའི་བྱ་ཉགས་
སུ་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག་བརྫོག་ན་བྱ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་
པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་བའི་
རེག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། དེ་ཆོས་ཅན། ཁ་བའི་རེག་པ་མེད་དེ། མེ་
ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་བྱིར་ཞེས་བརྫོག་པ་གཞན་རིགས་འཕེན་པའོ།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རྒྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་འགལ་བའི་
རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། འགལ་བའི་རྒྱ་ཉགས་སུ་བཀོད་
པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག་བརྫོག་ན་འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་རང་
རྒྱུད་འཕེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། མེ་ཆད་
མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་རེག་གི་དངོས་རྒྱ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་
ཐལ་འགྱུར་གྱིས། དེ་ཆོས་ཅན་གང་རེག་གི་དངོས་རྒྱ་མེད་དེ། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་
པའི་བྱིར། ཞེས་བརྫོག་པ་གཞན་རིག་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་འོ།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞིའི་ནང་
གསེས། གནོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཉགས་སུ་བཀོད་ནས་གནོད་བྱེད་འོ་ཐོ་འགོག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་མེ་འབྲས་ཀྱིས་གང་རེག་གི་དངོས་པོ་མེད་པར་སྐྱབ་པའོ།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་
འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། འགལ་འབྲས་ཉགས་
སུ་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག་བརྫོག་ན་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་རང་
རྒྱུད་འཕེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་འབྲས་
སྐྱའོང་བྱེད་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། དེ་ཆོས་ཅན། གང་འབྲས་སྐྱའོང་བྱེད་
མེད་དེ། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་བྱིར། ཞེས་བརྫོག་པ་གཞན་རིགས་འཕེན་པའོ།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཉགས་
བཞིའི་ནང་གསེས། གནོད་བྱེད་ཀྱི་འོ་ཐོ་ཉགས་སུ་བཀོད་ནས་གནོད་བྱེད་འོ་ཐོ་འགོག་སྟེ།

དཔེར་ན། མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། གང་རེག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་
མེད་དེ། མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་མེད་རང་བཞིན་གྱིས་
གང་རེག་གི་དངོས་པོ་མེད་པར་སྦྱབ་པའོ།

རང་བཞིན་དང་འགལ་པའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར། རང་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་
བཞིའི་ནང་གསེས། འགལ་པའི་རང་བཞིན་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཐལ་བ་འཕངས་པ་བརྒྱུག་
རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རང་རྒྱད་དེ་ཉིད་འཕེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་རེག་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། དེ་ཆོས་ཅན། གང་རེག་མེད་དེ། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྒྱུག་པ་རང་གི་རིགས་གཅིག་པའི་རང་རྒྱད་འཕེན་པའོ།

རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། རྣམ་དུ་གནས་པ་འཕམ་རང་སོར་གནས་པ། ནད་མེད་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ།
རང་བཞིན་དུ་མེད་པར་གྱུར་པ། རང་ལྷགས་སུ་མེད་པར་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
རང་བཞིན་བདུན། མའི་མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་པའི་དུས་སུ་པ་མའི་ཁྲ་ཁྲག་གཉིས་ལ་འདུ་བ་ཤས་
ཆེ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་དབང་དང་། དེ་བཞིན་མངལ་དུ་གནས་སྐབས་མའི་ཟས་སྦྱོད་ཀྱིས་སྟོབས་
ལས་འདུ་བ་ཡང་ཤས་ཆེ་རྒྱུ་དུ་གྱུར་པའི་དབང་གིས་མའི་ལུས་བོངས་དང་སྦྱོད་ཚུལ་སོགས་
མི་འདྲ་པའི་རྒྱུད་གི་རང་བཞིན་དང་། མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན། བད་ཀན་གྱི་རང་བཞིན་བཅས་
རྒྱུད་པ་གསུམ། རྒྱུད་མཁྲིས་ལྟན་པའི་རང་བཞིན། བད་རྒྱུད་ལྟན་པའི་རང་བཞིན་བཅས་ལྟན་པ་
གསུམ། རྒྱུད་མཁྲིས་བད་ཀན་འདུས་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་བཅས་བདུན་གྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ།
བཤའ་བ་སྦྱུའི་རྒྱུད་ལས། ཁྲ་ཁྲག་མངལ་གནས་ཟས་དང་སྦྱོད་ལམ་གྱིས། ཉེས་པ་ལྷག་གྱུར་
རང་བཞིན་བདུན་དུ་འགྱུར། རྒྱུད་རྒྱུད་མཁྲིས་པ་འབྲིང་ལ་བད་ཀན་ཆེ། འདུས་པ་མཆོག་ཡིན་
ལྟན་གསུམ་བར་མར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་ཐ་མལ་རྟེན་གྱི་རྒྱན་ཅ་
གསུམ་དང་། མགོ་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་བདུན། ལྡང་པ་མི་འདྲ་བ་བདུན། རུས་མདོག་མི་འདྲ་བ་
གསུམ། ཐོ་བའི་མེ་རྫོད་མི་འདྲ་བ་བཞི། ལྟོ་བ་སྤྱི་བར་མ་གསུམ་བཅས་རང་བཞིན་བདུན་གྱི་
སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་འདུག་པས་ཞིབ་པར་རང་རང་གི་གནས་སུ་རྟོགས་པར་ཁྲོས་ཤིག།

རང་བཞིན་རྣམ་དག་གཤམ་ལ་ངེ་མས་མ་གོས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད།

རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ། གཤམ་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ངེ་མས་མ་གོས་པར་རྣམ་པར་
དག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ།

རང་བཞིན་གནས་རིགས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་བྱ་བ་བཟུང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུར་འགྱུར་བྱང་
བ་རང་གི་རྟེན་ཆོས་སུ་འགྱུར་བའི་ངེ་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཟེར།

རང་བཞིན་པ། བལ་བའམ་དགྲུས་མ། དུལ་མི་རང་བཞིན་པ།

རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས། ① སྤང་བྱང་གི་འབྲེལ་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ།
སྒྲུབ་བྱེད་དངོས་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྤང་བྱ་བྱང་བའི་ཆོས་གང་མཛོན་སུམ་ཆད་མས་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གཞི་དེར་དངོས་པོ་དེ་ཡོད་པ་བཀག་པ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཆད་
མས་མ་དམིགས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་དེ། བུམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་
པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། ② འབྲེལ་ཚུལ་གཞན། དཔེར་ན་བུམ་དག་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན།
བུམ་པ་མེད་དེ། བུམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་བྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཆོ་ན། བུམ་པ་ཆད་
མས་དམིགས་པ་དེ་བུམ་པ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་ནམ་མཁན་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་བཀག་པ་རྟགས་
སུ་བཀོད་ནས་བུམ་པ་ཡོད་པ་བཀག་པ་ལྟ་བུའོ།

རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར། གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་བཞིའི་ནང་གསེས།
རང་བཞིན་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག་བརྒྱུག་ན་ཁྲབ་བྱེད་མ་
དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་སྟེ་དཔེར་ན། ཤིང་མེད་ཀྱི་བྲག་རྫོང་ན་ཆོས་ཅན། ཤིང་ཡོད་
པར་ཐལ། ཤ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཀྱིས། དེ་ཆོས་ཅན། ཤ་པ་མེད་དེ། ཤིང་
མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་བརྒྱུག་པ་གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་རོ།

རང་བཞིན་ལ་བསྟོན་པ། བསྟོན་ངོར་གྱི་རྒྱུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོའི་རང་
བཞིན་གང་ཡིན་པ་ལ་བསྟོན་ནས་དེ་ལས་གཞན་པའི་རང་བཞིན་དུ་བསྐྱུར་ནས་སྟོན་པའི་རྒྱུན་ཞིག་
རང་བཞིན་ལན་འདེབས། མྱོག་ལྔ་དང་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་auto-replyཟེར།

རང་བཞིན་གསུམ། ཀུན་བརྟགས་རང་བཞིན། གཞན་གྱི་དབང་གི་རང་བཞིན། ཡོངས་སུ་བྱལ་བའི་
རང་བཞིན་གསུམ་ལ་ཟེར།

རང་བཞིན་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་མའི་མཁའ་འགྲོ། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་མཁའ་འགྲོ་མ་ལ་རིགས་
གསུམ། ཞིང་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་ལ། སྤྲུགས་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་ལ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་
མ་བཅས་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་ནང་ཚན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་སྟེ། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་
བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཟེན་པའི་བྱད་མེད་ཀྱི་རིགས་ལ་ཟེར།

རང་བཞིན་ལྷན་བྱལ། ① འབད་ཚོལ་གྱིས་མ་བཙོས་བར་བྱལ་བ། ② རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ལྷགས་
ལ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོ་ནས་ལྷན་གྱིས་བྱལ་བར་
རྫོགས་པའི་དོན་ནོ།

རང་ཐོན། རང་གིས་རང་ལ་བག་ཐོན་བྱེད་པ་སྟེ་དཔེར་ན། རང་གིས་རང་ལ་དོ་སྣང་བཞག་ནས་སྐྱང་
ཆ་གང་བྱུང་མི་ཐལ་བ་བྱེད་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

རང་ཐོན་ངོ་བོ་སྟོང་། རང་ལ་གཞོད་པ་ཡོང་དོགས་ཀྱིས་བག་ཐོན་བྱས་ནས་གཞན་ལ་ངོ་བོ་སྟོང་བྱེད་པ།
རང་ཐོན་འཛེམ་མེད། རང་ཉིད་ལ་ཉེན་ཁ་ཇི་ཡོང་མི་སེམས་པ།

རང་རྫོས། རྫོགས་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་auto repeatཟེར།

རང་གཟུགས། ① རང་གི་ལུས། རང་གཟུགས་རང་བདག་ ② རོ་བོ། རང་གཟུགས་དམར་རྩེན་དུ་གསལ་བ།
རང་གཟུགས་མཛོན་པ། དམར་རྩེན་དུ་ཐོན་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རང་བཟོ། ཁུངས་མེད་རང་འདོད་ཀྱི་བྱ་བ། ཁུངས་མེད་ཀྱི་གཏམ་རང་བཟོ་སྤྲོ་བ་ལ་ཆ་འཛིག་མི་བྱེད།
རང་འོད་རང་འགྲོས། རང་མགོ་རང་ཐོན་གྱི་དོན།

རང་ལུལ། རང་གི་སྐྱེ་ལུལ་ལམ་པ་ལུལ། ལུ་མོ་རང་ལུལ་དུ་འགྲོ་བར་གཟའ་དང་སྐར་མ་བཅི་མི་
དགོས། འབྲུལ་པ་རང་ལུལ་དུ་ལོག་པ་ལྟར་ཡོང་བ།

རང་ལུལ་དུ་སྒྲོག་པ། རང་ལུལ་དུ་བྱིན་པ།

རང་ལུལ་རང་སྐྱིད། རང་གི་ལུལ་དུ་རང་སོ་སོ་བདེ་བར་གནས་ཤིང་ཡིད་ཆེས་པར་ཡོད་པ་ལས་

གཞན་ལ་ཉམ་སེམས་དང་གཞོན་སེམས་བྲལ་བ།

རང་རང་། ① མོ་སོ།། མི་སོ་སོར་རང་རང་གི་བསམ་དོན་མི་འདྲ་བ་ཡོད། རང་རང་གི་གནས་ཚུལ།

② མི་རེ་རེ་བའི་དོན་ཏེ། གུན་གྱིས་རང་རང་ས་ནས་ལས་ལ་འབད། རང་རང་སོ་སོའི་གནས་
སུ་འཁོད་ལྟ་བུ།

རང་རང་གི་ཁེ་ཉིན། རང་རང་སོ་སོའི་ཁེ་པན་དང་གཞོན་པའི་ཉིན་ཁ།

རང་རང་གཉེན་སོས་ཞོན། ས་དབྱ་ཁག་བརྒྱད་ལ་རང་རང་གི་གཉེན་པོར། ལུང་དང་། དབང་ལྷག་
སོགས་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་སྟོན་དགོས་པར་བཤད་པ་དེ་ཡིན།

རང་རང་ཅ། དོན་སྟོན་རང་རང་དང་འབྲེལ་བའི་ཅ་སྟེ་སྟོང་ལ་སྟོན་ཀྱི་སྟོ་བར་བྱག་མགོ་མཆིན་པར་
བྱ་བྱད། མཆོར་བར་རྟ་མཐུར། མཁལ་མར་བྱིང་གཞུག་སོ་བར་སོ་བའི་བྱ་དང་རྒྱབ་ཅ་བྱག་
འདུས། མཁེས་པར་བཤའ་འདྲི། རྒྱ་མར་རྒྱ་ཅ། བསམ་སེའུ་བྱིན་ཀྱིས་སྒྲང་བ་དང་ལོང་ག་ལ་
ལོང་ཅ་བཅས་སོ།།

རང་རིག་འཛིན་ནམ་ཤེས་པ་སྟེ། རྫོང་རིགས་རང་སྟོང་བའམ་གསལ་བར་མཐོང་བ། དཔེར་ན་བྱམ་
འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་རང་གིས་རང་སྟོང་བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་མེད་པའམ་རང་
ཡུལ་གྱི་ནམ་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ལོ།།

རང་རིག་མངོན་སུམ། ① མངོན་སུམ་བཞིའི་ནང་གསེས། རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་འཛིན་ནམ་སྟེ།
རང་གི་བདག་ཉིད་བྱ་བྱར་བའི་ཡུལ་ལ་ཁ་ནང་ཁོ་ནར་བྱོགས་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ། དཔེར་
ན་བྱམ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་རང་གིས་རང་སྟོང་བའི་ཆ་ལྟ་བུའོ།། ② རང་ཡུལ་རང་དང་
རྫས་གཅིག་པའི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་མངོན་ཞེན་མེད་པར་ཉམས་སུ་སྟོང་བའི་སྟོན་མངོན་སུམ་བྱ་
རྟོགས་པའི་ཆད་ཅ།

རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་འདོད། རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་འདོད་པ་དེ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་
ཀྱི་སྒྲན་མོང་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་ཡིན། རང་རིག་མངོན་
སུམ་མི་འདོད་དེ་རང་རིག་མི་འདོད་པའི་བྱིར། སྟོན་འབྲུག་ལས། འཛིག་རྟེན་གྱིས་ནི་མགོན་
པོས་ཀྱང་། སེམས་ཀྱིས་སེམས་མི་མཐོང་ཞེས་དང་། རལ་བྱའི་སོན་ེ་རང་ལ་རང་། ཇི་སྟར་མི་

གཙོད་དེ་བཞིན་ཡིད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སེམས་ཡིན་ན་
སེམས་ཀྱིས་སེམས་ཇི་ལྟར་མཛོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་རལ་གྱིའི་སོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རལ་གྱིའི་
སོ་དེ་ཉིད་གཙོད་པར་མི་བྱས་ལ། སོར་མོའི་ཅེ་མོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོའི་ཅེ་མོ་དེ་ཉིད་རིག་
པར་མི་བྱས་པ་ལྟར་རོ། དེར་མ་ཟད་མར་མེས་རང་གཞན་གཉིས་གསལ་བ་ལྟར་སེམས་ཀྱིས་
རང་གཞན་གཉིས་རིག་པ་ཡང་བཀག་པར་མཛོད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། མར་མེས་རང་དང་གཞན་གྱི་
དངོས། གལ་ཏེ་སྣང་བར་བྱེད་འགྱུར་ན། ལུན་པས་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། སྒྲིབ་པར་འགྱུར་
བར་ཐེ་ཆོམ་མེད། ཅེས་ལུན་པས་ཀྱང་རང་སྒྲིབ་ནས་ལུན་པ་མི་སྣང་བར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་
སྒྲིབ་བཛོད་ནས་རང་རིག་བཀག་པར་མཛོད་དོ།

རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མ། མངོན་སུམ་ཆད་མའི་ནང་གསེས། རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་གསར་
དུ་མི་བསྐྱེད་པའི་འཛིན་ནུམ། དཔེར་ན། རྣམ་མཁྱེན་མྱོང་བའི་རང་རིག་དང་། བྱམ་འཛིན་མིག་
ཤེས་དང་རྟོག་པ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ལྟ་བུའོ།

རང་རིག་ཆད་འབྲས། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡུལ་ལ་མི་བསྐྱེད་པ་དང་ཡུལ་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆོས་
གཉིས་ཐུན་མོང་ལ་དེ་སྐད་བཛོད།

རང་རིགས། རང་གི་རིགས་སམ་རུས།

རང་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་ལ། རང་གི་རིགས་རྒྱུད་ལས་བྱུང་བའི་བྱ་དང་བྱ་མོ།

རང་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར། སྒྲིབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག་བརྒྱུག་པ་རང་རྒྱུད་
རང་དང་རིགས་གཅིག་པ་འཕེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བྱང་རིག་ཡོད་པས་མེ་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་
པའི་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། བྱང་རིག་མེད་དེ།
མེ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཉིད་འཕེན་པའོ།

རང་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བཞི། བརྒྱུག་པ་རང་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་དབྱེ་ན།
རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་
འབྲས་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། རྒྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རྒྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་
འགྱུར་དང་། འགལ་བའི་རྒྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཏེ་བཞིའོ།

རང་རེ། ལུ་ཅག་དཀྱི་རང་རེ་གཉིས་འགྲོ་བར་བྱའོ།
རང་རེ། རང་ནི་བརྟན་པའི་སྤྱོད་ལའང་། དཔེར་ན། དེ་ག་རང་རེད་ཅེས་ལྟ་བུ།
རང་རེད་། རང་རེ་རེ་རེ་བུ་སྤྱོད་ཆེན་མོ།
རང་རྟོགས་གཉིས་ཀ་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན། མ་ཅང་བརྒྱབ་ན་རང་རྟོགས་གཉིས་ཀའི་དུས་ཆོད་
འཕྲོ་བརྒྱག་རེ། གཤམ་ཆོད་ནང་དུ་ཞུགས་ན་མཐའ་ཞུགས་རང་རྟོགས་གཉིས་ཀ་ཕྱང་རྒྱ་རེ།
རང་ལམ་རང་འགོག་དུ་ལྟོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཡིད་ཆེ་མ་ནས་ཡར་ཐོན་ཡོང་བའི་བརྟན་ལེན་མི་བྱེད་པའི་དཔེ།
རང་ལམ་རང་འགྲོ། འགྲོ་ལམ་ཐ་དད་ཅེས་པའི་དཔེ།
རང་ལས་སྤྱེས། [མདོན་བྱུང་འཇུག]
རང་ལས་དེས་ཀྱི་ཆད་མ། ཆད་མ་གང་ཞིག་རང་ཉིད་ཆད་མ་ཡིན་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དེས་པ་
འདྲན་པ། དཔེར་ན། སྤྱི་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་དང་། ལྷན་ལ་འོ་ཤེས་པའི་གང་
ཐག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉེ་བའི་ལྷན་ལ་འདྲིན་པའི་དབང་མདོན་ཆད་མ་དང་། ཆད་མའི་བརྟན་ལ་བྱང་བའི་
སྤྱེས་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ།
རང་ལས་དེས་ཀྱི་ཆད་མ་ལ། དོན་བྱེད་སྤང་ཅན་ཀྱི་དབང་མདོན་ཆད་མ། དོན་གོམས་པ་ཅན་ཀྱི་
དབང་མདོན་ཆད་མ། རང་རིག་མདོན་སྤྱེས་ཀྱི་ཆད་མ། ལྟམ་འབྱོར་མདོན་སྤྱེས་ཀྱི་ཆད་མ།
རྗེས་སྤྱད་པག་པའི་ཆད་མ་བཅས་ལྟའོ།
རང་ལུགས། ① རང་གི་རིང་ལུགས། རང་ལུགས་སྤྱབ་པ་དང་གཞན་ལུགས་འགོག་པ། ② རང་གི་ལྟ་ཚུལ།
རང་ལུས་མི་གཙང་བའི་རྩས་སོ་དུག་ལུས་ལས། ལུས་འདི་ལ་སྤྱད་དང་། སྤྱད་དང་། སེན་མོ་དང་། ལུགས་
པ་དང་སྟོག་པ་དང་། འདད་ཚུབ་དང་། ཁྲག་དང་། རུས་པ་དང་། ཀླང་དང་། སྟོང་དང་། མཁལ་
མ་དང་། མཆིན་པ་དང་། སྟོ་བ་དང་། མཆོར་པ་དང་། རོང་ཀ་དང་། རྒྱ་མ་དང་། གཉེ་མ་དང་། རང་
ཁྲོལ་དང་། གཅིན་དང་། སྤྱི་ས་དང་། མཆི་མ་དང་། རུལ་དང་། ཆེལ་དང་། ལྷབས་དང་། རར་
ལྷབས་དང་། ལྷག་དང་། མཁྲིས་པ་དང་། བད་ཀན་དང་། རྒྱ་སེར་དང་། ཅི་མ་དང་། ལྷང་པ་དང་།
ལྷང་རྒྱས་དང་། རྒྱ་མ་དང་། ལྷ་སྤབས་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
རང་ལོ། ① མི་སོ་སོ་རང་ཉིད་སྤྱེས་པའི་ལོ་རྟགས། ལྷག་ཅིས་ལས་རང་ལོ་ནམ་ཤར་ལ་ལོ་ཞེག་

ཡིན་ཟེར། ② རང་ཉིད་ཀྱི་ལོ་གྲངས། རང་ལོ་བརྒྱད་ཅུར་སོན་པའི་བཟེས་པོ།
རང་ལ་བཅད་ནས་ཁྱི་སྤུན་འབེན། རང་རིགས་ལ་དམའ་འབེབས་བྱེད་པའི་དོན།
རང་གི་རྒྱལ་སྐོམས། རང་སློབ་ལྟེབས་ཅིས་བྱེད་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རང་ལུགས། ① རང་གི་བྱས་སྤྱོད་ལ། རང་ལུགས་རང་ལ་བརྟེན་པ་ན། ལྷ་ཡི་ལག་པ་ལས་ཀྱང་
བཟང་། ② རང་བཞིན། རང་ལུགས་སུ་བྱུང་བའི་འཐབ་ཚོད། རང་ལུགས་ཀྱིས་རྟོགས་པ།
རང་ཤེད། རང་འདོད་དམ་རང་མཐོང་།
རང་ཤེད་ཆ་པོ། རང་གིས་གང་བྱས་གང་བཤད་བདེན་པ་ཡིན་ཞེས་མཐར་སྐྱེལ་བྱེད་པ།
རང་ཤེད་མུ་ཚུགས། རང་འདོད་ཁ་ཤེད་མཁྲུང་པོ། རང་ཟེད་མུ་ཚུགས་ཀྱིས་རང་གི་ལྷ་བཞེན་འཛིན་པ།
རང་གཤིས། རང་གཤིས་བཟང་པོ། རང་གཤིས་ངན་པ།
རང་བཤད་རང་འགལ། ཡང་ན་སྤྲ་ཆིག་བྱི་འགལ་དང་། ཁ་གཅིག་ལྟེ་གཉིས་སོགས་དོན་གཅིག་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རང་བཤར་རང་བཅོས། རང་གི་ནོར་འཁྲལ་རང་གིས་ཞིབ་བཤར་བྱས་ཏེ་རང་འགལ་གྱིས་ལེགས་
བཅོས་བྱས་པའི་དོན།
རང་ས། ① རང་གི་པ་ལུལ། མཉམ་དུ་ཚུར་ཡོང་ནས་སོ་སོའི་རང་སར་གྲེས་པ། རང་སར་བཞག་པ།
② རང་བྱོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ། ③ ས་དང་ལམ་བཟོད་རིང་དུ་རང་ཉིད་གནས་པའི་ས་ཆའི་མིང་།
རང་བཤེར། རྒྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་automatic detect་ཟེར།
རང་ས་འཛིན་པའི་ཡི་གེ་བརྒྱ། ཁ་ཆ་ཐ་ས་ཆ་ཐ་ཞ་ཡ་ལ་ཤ།
རང་ས་རང་སྤྱད། རང་རང་གནས་པའི་ས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་རང་གིས་སྤྱད་ཞིང་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་དོན།
རང་སངས་རྒྱས། སྤེད་པ་ཐ་མའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་ལ་མ་སྟོས་པར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་
ཆོས་ཉིད་བརྟགས་ནས་གང་ཟག་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བྱེད་ཅམ་རྟོགས་ཏེ་རང་
བྱང་རྒྱལ་མངོན་དུ་བརྟེན་པའི་དབྱེ་བཅོས་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱུན་གཅིག་རྟོགས་དང་།
ཉི་ཆའི་སངས་རྒྱས། རྟེན་འབྲེལ་སྟོན། རང་རྒྱལ་སངས་རྒྱས། རང་བྱང་རྒྱལ། རང་བཞི་དོན་

གཉེན། སངས་རྒྱལ་འབྲིང་པོ། བསེ་རུའི་རྒྱལ་བ་བཅས་སོ།
རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་
བའི་ལུགས་བཞིན་འབྲུང་བ་དང་། ལུགས་ལས་བསྐྲོག་པའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་ནས་གང་ཟག་
ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་ཏེ་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱི་བ་པ་སྦྲངས་པའི་ལམ།
རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ། རང་རྒྱལ་གྱི་མི་སློབ་ལམ་དང་འགོག་བདེན།
རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ས། རང་རྒྱལ་གྱི་མངོན་རྟོགས་ཏེ། སྤྱི་བ་མཐའ་མའི་ཆེ་སློབ་དཔོན་གཞན་ལ་
བརྟེན་མི་དགོས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་མཁུན་པ། དམན་པ་ས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག
རང་སངས་རྒྱལ་ཐེག་པའི་མཚོད་རྟེན། རང་རྒྱལ་ཐེག་དམན་ལུགས་ཀྱི་མཚོད་རྟེན་དེའི་མང་གཞི་བྱ་
བཞི་དང་། བུམ་པ་རྒྱུ་ལོ། བང་རིམ་བཅུ་གཉིས་ཅེ་མོར་འཁོར་ལོ་ཅེ་བས་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་ཞིག
རང་སར་མི་བཞག། རང་ཉིད་ལ་དཔེ་བཞག་ནས་གཞན་གྱི་ཁེ་ཕན་ལ་འང་བསམ་དགོས་པའི་དོན།
རང་སར་མི་བཞག། མི་སར་རང་བཞག།
རང་སར་འཛིན་བཟུང་བྱེད་པ། བྱོད་གཞི་བྱུང་ས་དེ་རང་དུ་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ།
རང་སར་བཟུང་བ། བྱོད་དོན་སྤེལ་པ་དེ་རང་དུ་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ།
རང་སར་ཤི་བ། བྱོད་དོན་སྤེལ་ཡུལ་དེ་རང་དུ་ཤི་བ།
རང་སར་གསོད་པ། བྱོད་དོན་སྤེལ་ཡུལ་དེ་རང་དུ་རྒྱན་ལམ་ལ་བཏང་བ།
རང་སེམས། རང་གི་ཡིད་ཤེས། རང་སེམས་དབང་དུ་འདུས་པ། རང་སེམས་རང་གསོ། རང་
སེམས་གསོ་ལྷ།
རང་སེམས་རང་བྱེད། རང་སེམས་ལ་འབྱོད་པ་མེད་ན། བར་དོ་ལ་འཇིགས་མི་དགོས།
རང་སེམས་ངོ་ཤེས་པ། རང་སེམས་ཆོས་སྤྱི་ངོ་བོ་ངོ་འཕྲོད་པ།
རང་སོ། ① སྤར་གྱི་གནས། ② སྤར་རྒྱུ། སྤར་རྒྱུ་བཞིན་དུ་རང་སོ་རང་ལ་བབས་པ། རང་སོར་
བཞག་པ། ③ རང་རྩྭ་གས། རང་སོ་བཟུང་བ།
རང་སོར། མི་རང་རང་གི་སོར་མའི་ཞེང་ཆད།
རང་སྤང་། རང་གིས་རང་སྤང་བའམ་རང་ས་རང་གིས་སྤང་བ།

རང་སྟོག་སེམས་ཅན་སོ་སོའི་སྒྲ་སྟོག་གས་རྒྱུང་སེམས་ཀྱི་རྟེན་གནས། རང་སྟོག་སྒྲོས་གཏོང་།
རང་སྟོག་རང་གཏོང་། དགོས་མེད་དུ་རང་སྟོག་དོར་བ།
རང་སྟོག་རང་གཏོང་། རང་ཤི་རྒྱལ་པ་དང་། རང་སྟོག་རང་ལྟེན་པས་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རང་གསང་། ལུས་ལ་རང་བཞིན་ནས་ཡོད་པའི་གསང་སྟེ། མིད་པ་ནས་སོ་སོའི་བར་དང་། ཨོལ་གྲོང་ནས་སྟོ་
བའི་བར། རྒྱ་མ་ནས་གཞན་ཁའི་བར། རལས་མ་ནས་རྒྱ་སོ་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་སྟོང་པའི་གསང་།
རང་གསལ། རང་སེམས་ཀྱི་ངོ་སོ་གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཤེལ་ལྟ་བུ་བྱི་མས་མ་གོས་པ།
རང་བསགས་གཞན་འབྱེད། རང་གིས་བསགས་པའི་ནོར་རྩས་གཞན་གྱིས་འབྱེད་པ།
རང་བསགས་རང་སྟོང་། རང་བྱས་རང་སྟོང་ཡང་ཟེད། རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པའི་དོན་ནོར་བའམ་
བསགས་པའི་འབྲས་ངན་རང་གིས་སྟོང་བ།
རངས། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ ཉ་ཅང་དགའ་བའི་དོན་ཉེ། ང་ནི་དམངས་དོན་སྦྱབ་ལ་རངས་ཞེས་པ།
རངས་པ། རང་བ་དང་འབྲ།
རངས་པོ། ཆང་མའམ་གོང་པོ། དམག་ཆས་རངས་སོ།
རངས་བྱེད་ཀྱི་བུ་སྟག་སྟོང་། སྤར་རྒྱ་གར་དུ་བྱུང་བ་བྱི་རོལ་པའི་བྱང་སྟོང་ཞིག
རངས་མ། ལུས་རྩའི་བྱེ་བྲག་ཅིག
རྒྱ། [ལེགས་]རིན་པོ་ཆེ།
རྒྱ་དེ་ཤ། འདི་ཡང་བལ་བཟང་ཁྱི་བཙན་རྒྱལ་སོ་སྟོང་བཙན་སྐམ་པའི་བཙན་མོར་གདན་བྱངས་
སྐབས་ཡབ་རྒྱལ་སོས་ནོར་སྐལ་དུ་གནང་བའི་ནོར་བུའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། འབྲུལ་སྤང་གཙུག་
ལག་ཁང་བཞེངས་སྐབས་གཟེའི་སྟོན་བུའི་ནང་བཙན་ནས་གཞོད་སྟེན་རོལ་རྩ་ལའི་འོག་ཏུ་
སྐས་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་མང་པོར་གསལ།
རྒྱ་ཟླ། [ལེགས་]རིན་ཆེན་བཟང་པོ།
རད་ནིས་བསྒྲིམ་མད་བྱུང་ཉ་གཙུག་ལག་ཁང་། མིང་གཞན་ར་ཉི་གཙུག་ལག་ཁང་ཟེད། ལོ་རྒྱ་བ་རིན་
ཆེན་བཟང་པོས་བཏབ། བྱལ་མཐའ་མ་དེས། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་སྟོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་
མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རད་པ། ① སྐམ་རྩིད། ཤིང་འབྲས་རད་པ། ཤ་རད་པ། ② [རྩིད་]གོས།
རད་རོད། བ་ལང་མོགས་ཀྱི་རྩིག་པས་བརྩིས་པའི་འདས་སྐམ་པ་ས་འབའ་འབྱར་རྩལ་པོ།
རད་སྒྲ། གོས་སྒྲ་པོ།
རན། ① འཆམས་པ་དང་འོས་པའི་དོན་ཏེ། ལུས་ལ་རན་པའི་ལྷ་བ། ལྷམ་འདི་དའི་རྒྱང་པ་ལ་རན་པ་
རེད། ② དུས་ལ་བབ་པ། ཟ་རན། འཐུང་རན། འཕྱོ་རན་ལྷ་བ།
རན་པ། ① དུས་ལ་སླེབས་པའི་དོན། འཕྱོ་རན་པ། ཆོགས་འདུ་འཆོག་རན་པ། ② འཆམས་པོ།
གོས་ཆས་ལུས་ལ་ཆ་ཆད་རན་པ། ལྟོ་ཟ་ཆོད་རན་པ། ཆད་རན་པོ་ཞིག་ལ་བར་མཆམས་
འཛོག་པ། འོ་མ་རྩོ་གང་རན་པར་བསྐྱོས་ཏེ་དགོགས་ནས་མར་འདོན་པ།
རན་པའི་འཇུག་ཚུལ། རྩོན་འཇུག་གི་མ་ཞིང་ག་ད་གཉིས་དང་རྩིས་འཇུག་གི་མ་ཞིང་ན་ར་ལ་བཅས་
རང་རང་འཇུག་ལུལ་གྱི་མིང་གཞི་དག་ལ་སྤྱད་ཆོལ་བ་རན་པར་འཇུག་པ།
རན་པོ། འཆམས་པོ་དང་དུས་ལ་སླེབས་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་རན་པ་དང་འབྲ།
རན་མ། ཐགས་ཀྱི་རྒྱའམ། གཞུང་སྤྱད།
རན་མ་བྲན་པ། ཐགས་མ་བྲགས་པའི་རྩོན་དུ་འགོ་འཇུག་གཉིས་ལ་ཕྱར་པ་རེ་བྲང་ནས་རྒྱ་སྤྱད་བྲན་པ།
རན་ཅམ། ① ཉེ་བའི་སྐབས་ཅམ། ཁ་ལག་ཟ་རན་ཅམ་འདུག ② འཆམས་པའམ་འོས་པ་ཅམ།
རབ། ① ཅང་པོའི་ནང་རྒྱ་གཉིང་ཐུང་ཞིང་གྲམ་རྩོ་མང་ལ་རྒྱང་འཕྱོས་ཀྱིས་བཀལ་ཐུབ་པའི་ལམ།
རྒྱ་རབ། རྒྱ་པོ་རབ་མེད། ཀོ་གྲུ་མེད་སར་རབ་བརྒྱབ་ནས་བཀལ། རབ་བཀལ་གཅིག་ལ། བརྩེ་
བཅངས་གཉིས། ② མཆོག་དང་། ལྷ་ན་མེད་པ་སྟེ། སྤྱིར་བྲང་གི་ཆད་ལས་འདས་པའི་ལེགས་
པོས། ཤེས་རབ། རི་རབ། ཐུགས་རབ། རིམ་པ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ། སྤུས་ཀ་རབ། རབ་ཏུ་
དུས་སྒོ་སྒོན་བཀག་གོང་ནས་ལེགས་པར་བསྐྱབ་ཐུབ་པ། རབ་ལ་བྱུང་ན་དུས་ཐོག་ཏུ་ཡོང་ཐུབ་
པ། ③ ཡི་གེ་འདིའི་མཐར་དུ་ཞེས་སྒྱུར་ན་ཏུ་ཅང་གི་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོག་ཕྱོགས་ཤིག་
རབ་ཏུ་ཁོ་བ། ཁོང་ཁོར་རབ་ཏུ་འབར་པ། རབ་ཏུ་མང་པ། རབ་ཏུ་དམར་པ། སྤྱ་གཞས་ལེན་པར་རབ་
ཏུ་དགའ་པ། ཏུ་རབ་ཏུ་རྒྱགས་པ། མར་མེ་རབ་ཏུ་གསལ་པ། ཡིད་རབ་ཏུ་དང་པ།
རབ་ཀ་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་ཅེས་ཁུལ་གཉིང་སྤྱེས་རྩོང་གི་སྟོ་རྒྱད་དུ་ཡོད་ཅིང་

དེའི་མཐོ་ཚད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྲི་༤༩'༥ཡོད།
རབ་སྒྲེ། རང་རང་གི་རྒྱུད་ཐ་དད་དུ་དེས་པར་འབྱུང་བ་དང་འགྲོ་བ་དང་སྒྲེ་གནས་ལ་སོགས་པ་ནམ་
པ་ཐ་དད་དུ་འབྱུང་བ་དང་འགྲོ་བའི་མཚོག་ཏུ་སྤྱིད་པའི་ཅེ་མོར་འབྱུང་བའི་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པས་
རབ་ཏུ་སྒྲེ་བ་སྒྲེ། བདེན་བཞིའི་ནམ་པ་བཙུ་བྱུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག
རབ་སྒྲེས། [མངོན]བྱུད་མེད་མཛེས་མ།
རབ་སྒྲུན། [མངོན]དོམ།
རབ་དཀར། ཏ་ཅང་དཀར་པོ། ཁ་བཏགས་རབ་དཀར། རབ་དཀར་ལྷ་རྩས།
རབ་དཀར་སྤྱིང་། [མངོན]དོམ།
རབ་བཀམ། གངས་ཀྱི་གནས་བྱུག་ཚུའི་ནང་གི་གཅིག
རབ་བཀམ་ཆེན་པོ། གངས་ཀྱི་གནས་བྱུག་ཚུའི་ནང་གི་གཅིག
རབ་ཁ། ཚུའི་རབ་ཁ་དང་དོན་གཅིག
རབ་བྱུང་དགོན། འདི་ལ་རག་ལས་ཆབ་ཞེས་གྲིས་པ་མང་། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་མེ་སྒྲེ་ལ་སྒྲི་
མོ་༡༥༤༦ལོར་གྲིང་གི་བྱུང་ཐོབ་མ་ཉི་རིན་གྲིས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། དཀར་མཛེས་
བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རབ་རྒྱུག་ ཚུ་བོ་བཀམ་ནས་ཐོལ་བ། ང་ཆོ་རབ་རྒྱུབ་ནས་ཐོན་ན་མགྲོགས་པ་སྤེལ་ས་ཐུབ།
རབ་རྒྱུག་ རབ་བྱུང་བཙུ་བདུན་པའི་མིང་།
རབ་རྒྱུལ། རབ་བྱུང་བཙུ་བྱུག་པའི་མིང་།
རབ་རྒྱལ་དགོན། དགོན་པ་འདི་ཁྱུང་པོ་ཆེ་མ་བསྐྱན་པ་སྤྱིར་བཏུ་ཅེས་པས་བཏབ། དུས་ནམ་ཙམ་
ཡིན་མ་གསལ། བྱུང་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤེ་དགོ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
རབ་རྒྱས། རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་སྒྲེ། མིའི་མིང་ལའང་།
རབ་རྒྱས་གྲིང་། འགྲོ་མགྲོན་སངས་རྒྱས་དཔོན་གྲིས་ཐུག་བཏབ། ཐོག་མར་བཀའ་གདམས་པ་
ལས་རྩེས་སུ་དགོ་ཐུགས་པར་བསྒྱུར། དགོན་དེའི་ལྷག་ཏུ་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཙན་སྐྱམ་པོའི་

འཁྱུངས་ཁང་གི་ཤུལ་ལ་དར་ཆེན་དང་ཁྲ་མགོ་ཚུ་མིག་བཅས་ཡོད། ལྷ་སའི་མལ་གོ་གྲུང་དཀར་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་རྒྱས་དགོན། ① དགོན་པ་འདི་བཏབ་དུས་དང་འདི་བས་མཁན་མ་གསལ། ལྷ་ས་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་
ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྲོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ཙུ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་དུ་ཡོད།

རབ་རྒྱས་དགོན། ② ཐོག་མར་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༩ལོར་ཀ་ལོག་བྱས་ས་པ་
འབྲུག་གིས་སློབ་མ་འབྲུ་ཆ་སྒྲུང་རིན་ཆེན་གྱིས་བཏབ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་སྒྲུང་སྤྱི་
ལོ་༡༩༤༩ལོར་སྒྲིང་སྤྱེས་དང་། ཨ་སངས་གཉིས་གྱིས་ཡོན་བདག་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་རོང་གཏེར་
ཆེན་གྱིས་དགོན་ས་ཀླེ་ཐང་དུ་སྤྱོས། འདུ་ཁང་སོགས་གསར་བཞེངས་གནང་། ལྷ་ས་མཐའ་
རྫོང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་ཉལ་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་རྒྱས་དགོན། ③ མིང་གཞན་དུ་ལྷ་སྤེ་རབ་རྒྱས་དགོན་པ་ཟེར། ཡག་ལྷའི་དུས་འགོར་ལྷ་མ་ཞིག་
ཏུས་ལྷག་བཏབ། ལྷ་ས་སུ་འགོ་གཙོ་རབ་རྒྱས་གྱིས་རྒྱས་བྱས། ལྷ་ས་མཐའ་དགེ་ལྷགས་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཀན་སུ་ཁྱུ་ཞིང་ཆེན་དཔའ་རིས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་དགལ། ① ཏ་ཅང་མགུ་བ། ②[མངོན] ༡ གཟའ་ལྷག་བ། ༩ བུ་རོག ༩ ཇི་ཟེ་རྒྱལ་པོ་ཞིག་
༩ རབ་ཏུ་དགའ་བའི་སའི་བསྐྱས་མིང་།

རབ་དགའ་བྱེད། [མངོན]འདོད་ལྷ།

རབ་དགོད། [མངོན]ལྷ་དབང་ལྷག

རབ་བསྐྱོས་སྤྱེས། [མངོན]གངས།

རབ་བརྒྱབ་པ། ཆུའི་ནང་གོམ་པ་སྤོས་ཏེ་པར་ཕྱོགས་སུ་བརྒྱལ་བ་སྟེ། ལྷའམ་ཟམ་པའམ་རྒྱལ་
སོགས་གྱིས་མ་ཡིན་པ།

རབ་སྤྲ་གསལ། [མངོན]ནམ་ལངས་པ།

རབ་བཅོམ་གལ་ཆིག་གལ་ཆིག་གི་རྒྱན་བཞེ་བ། ཆིག་སྤྱོར་གང་ལ་དོན་རྟོགས་དཀའ་བའི་སྤྲ་
གསལ་རྒྱང་བ་འབའ་ཞིག་པ་སྤྱོར་བའི་ཆིག་གི་ཐོང་བས། བརྫོད་དོན་དེ་བཅོམ་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་
པ་ནི་རབ་བཅོམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

རབ་ཆགས། [མངོན]ཞོལ་མིང་།

རབ་ཆད་རྒྱུད་པ། མངོ་ལོ་དང་། གྲིལ་པོའི་མཚན་མའི་རྒྱུས་པའི་གཤམ་མིང་སྟེ། འབེ་ལོ་རྩ་ཆོ་དབང་
ཀུན་བྱེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐོར་བྱའི་སྐོར་ཉེར་མཁོ་སྒྲ་ཆོགས་བསྐྱས་པ་ལས། རབ་ཆད་རྒྱུད་
པ་ནི། མངོ་ལོ་དང་། གྲིལ་པོའི་མཚན་མའི་རྒྱུས་པའི་གཤམ་མིང་ཞིག་གོ་དེ་ལ་ཅིའི་བྱིར་རབ་ཆད་
རྒྱུད་པ་ཞེས་བཏགས་སྟུང་ན། མངོ་ལོ་དང་། གྲིལ་པོས་འབྲིག་པ་སྟོང་ཀྱང་རྒྱུད་སྟེལ་པའི་བྱས་
པ་མི་འབྱུང་ཞིང་རབ་ཆད་ཡིན་པའི་བྱིར་མིང་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་གྲགས་པར་འདོད་དོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རབ་ཆད་མི་གསུམ། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། བྱ་གཅིག་སྟེ་ཉེ་མེས་དེ་ནས་རིགས་བརྒྱུད་
མེད་པའི་ཐ་མ་ལ་རབ་ཆད་དཀར་པོ་ཟེར། བྱ་མོ་གཅིག་ལས་རིགས་བརྒྱུད་མེད་པ་ལ་རབ་
ཆད་ཁྲ་པོ་ཟེར། རིགས་བརྒྱུད་ཅ་བ་ནས་མེད་བཟའ་ཆང་ལ་རབ་ཆད་ནག་པོ་ཟེར།

རབ་མཆོག་ ལྷལ་དུ་བྱུང་བ། མདུན་ལས་རབ་མཆོག་ ཐབས་རྩས་རབ་མཆོག་ འབྲས་བྱ་རབ་
མཆོག་ཐོབ་པ།

རབ་མཆོག་ས། རི་རབ་ལྷན་པོའི་འབྲས་སྟེགས།

རབ་མཆོད་ལྷན། [མངོན]ལྷ།

རབ་འཛེམས་བདག་པོ། [མངོན]ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

རབ་འཛེམས་མ། [མངོན]ལྷའི་བྱ་མོ།

རབ་ཉི། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མིང་།

རབ་ཏུ། རྒྱུ་ཆོག་གི་འགོར་སྤར་ན་ཆད་ཆེ་བ་དང་ཐབ་པའི་དོན་ཉེ། རབ་ཏུ་མཛེས་པའི་ཁར་
བཟང་། རབ་ཏུ་མཐོ་བའི་རི་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱས་ན་རབ་ཅེས་འབྲི་ཆོག་ཉེ། རབ་
མཛེས། རབ་མཐོ། རབ་དམར་ཞེས་པ།

རབ་ཏུ་འབྲུག་ས་གཡོ་སྤངས་ཤིག་

རབ་ཏུ་གྲགས་པ་མ་ཡིན་པ་བཞི། བྱད་པར་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་བྱད་པར་ཅན་རབ་ཏུ་གྲགས་
པ་མ་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་མ་ཡིན་པ། དེ་མིན་གྲགས་པས་བསལ་བ་བཅས་སོ།

རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའི་ས་བཅུའི་དང་པོ། ས་འདིར་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དབའ་རྣམས་ཀྱིས་སྤར་མ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་བས་རང་དོན་བྱང་ཆུབ་
མཆོག་ལ་ཉེ་བ་དང་། གཞན་དོན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྱི་རྒྱབ་ས་པོ་ཆེ་འབྲུབ་པར་མཐོང་ནས་
རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་བྱའོ།

རབ་ཏུ་འགྲུལ། ས་གཡོ་སྤངས་ཤིག

རབ་ཏུ་ཆེས་ཆེས། ① འོད་ཆེན་པོ་འཆར་སྤངས། ཉེ་མའི་འོད་ཟེར་རབ་ཏུ་ཆེས་ཆེས་འཆར་བ། ②

ས་གཡོ་སྤངས་ཤིག

རབ་ཏུ་བསྐྱེད་པ། འདི་འདྲིགས་སྤྲུག་བྱུང་བའམ་དཀའ་ངལ་བྱུང་བའི་ཞེ་ས།

རབ་ཏུ་ཕྱིག་ས་གཡོ་སྤངས་ཤིག

རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། སོ་སོའི་བྱང་པར་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། དེ་མེད་པའི་རྣམ་པར་
ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ།

རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་མ། མཆོན་གྱིས་རྣམ་པར་ཤུགས་སྤྲུའི་སྤྲུའི་འཛར་བའི་མ།

རབ་ཏུ་བྱུང་ན། ཡག་ཤོས་བྱུང་ན་འམ་སྤྲུའི་རབ་བྱུང་ན།

རབ་ཏུ་བྱུང་བ། ① ལྷ་པོ་སྤྱིའི་མིང་། ② ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་བྱིན་པ།

རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་པན་ཡོན་ལ། རང་དོན་མ་འདྲིས་པར་འཐོབ་པ། གཞན་གྱིས་མཆོད་བསྟོད་བྱ་བ།
མྱུང་འདས་འབྲུབ་པ། བདེ་བ་སྤྲུའི་འཐོབ་པ། དམ་པས་བསྐྲུགས་པ་ལ་ཟེར།

རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་གཞི། རབ་བྱུང་གི་གཞིའོ།

རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ལས་སྤྱུ་བ་གཉིས། རྒྱུག་པ་ཐོས་བསམ་དང་། རྒྱུང་བ་བསམ་གཏན་ནོ།

རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ① ལེ་ཏུའི་མིང་། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་པོ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བར་མ། ② སློབ་དཔོན་
དཀྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་གི་ལེ་ཏུའི་མིང་།

རབ་ཏུ་འབར་བའི་དཔུལ་བ། ཆ་དཔུལ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་རབ་ཏུ་ཆ་བའོ།

རབ་ཏུ་འབྱིན་པ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་འདྲ།

རབ་ཏུ་འབྲུམས་སྤྲུལ་པའི་མཆོན་གྱི་མེ་ཉོག་སྤར་པོད་དུ་སེ་འབྲས་དཔོན་གསུམ་མ་བྱུང་གོང་དུ་

སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་ལ་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱེད་པའི་དགོན་པ་ཆེ་ཤོས་
གསང་ལྷན། རྩ་བ་སྟོང་། ཆོས་གྲུང་ཐང་། དགའ་གདོང་། སྒྲོར་མོ་ལུང་། ཟུལ་ཕྱ་བཙས་དབུས་
གཙང་གདན་ས་ཆེན་པོ་དྲུག་ཟེར་ཞིང་། དེ་དག་ཏུ་ཐོས་བསམ་སྒྲོབ་གཉིར་གྱི་ཚུ་ཆད་མཐོ་
དམན་ལ་གཞིགས་པའི་མིང་བཏགས་ཀྱི་ཡིག་ཆད་གཏོང་བའི་ལམ་ལུགས་མེད་ཅིང་། རབ་
འབྲམས་པ་སངས་རྒྱལ་འཕེལ་གྱིས་གཞུང་ཆེན་པོ་ལྷ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོབ་གཉིར་ཐོན་རིམ་
བཞེན་གོང་གསལ་གྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དྲུག་ལ་བྱ་སྒྲོར་གནང་སྟེ་རབ་འབྲམས་པའི་མིང་
བཏགས་ལེན་པའི་སྒོམ་བཙུགས། དེའི་ནང་ནས་གནས་ཆད་མཐོ་དམན་གྱི་དབང་གིས་རིམ་
བ་གསུམ་དུ་བྱེ་ཡོད་དོ།

རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དབུ་མ་ལ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ།

རབ་ཏུ་ཆ་བ། ① ཆ་བའི་སྒྲོང་ཆོར་ཕིན་ཏུ་ཆེ་བ། ② ཆ་དཔུལ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཕིག་སྟེ།
གསལ་ཤིང་ཅེ་གསུམ་མེ་འབར་བས་དཔུལ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུ་མཐིལ་དང་འོག་སྒྲོན་ས་
འཕེགས་པའི་སྒྲུག་བསྐལ་ཏེ་ཆ་དཔུལ་བདུན་པའི་མིང་།

རབ་ཏུ་གཡོ། ས་གཡོ་སྒྲངས་ཕིག་

རབ་ཏུ་འུར་འུར། ① སྒྲ་ཕིན་ཏུ་ཆེ་བའི་དོན་ཅུམ། སྒྲོ་བུར་ཉིད་དུ་ས་གཡོ་རི་གཡོ་བྱེད་ཅིང་སྒྲ་རབ་
ཏུ་འུར་འུར་སྒྲོག་བ། ② ས་གཡོ་ཚུལ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

རབ་རྟོག་གི་རྒྱན། དོན་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཕིག་སྟེ། སེམས་ལྡན་ནམ། སེམས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོའི་
གནས་ལུགས་རང་བཞིན་རི་ལྟར་གནས་པ་དེ་ཉིད་དགོས་དབང་གི་འདོད་པས་རྣམ་པ་གཞན་
ཞིག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བཟོད་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ། ནང་གསེས་རྣམ་གྲངས་གསུམ་ནི། སེམས་
ལྡན་རབ་རྟོག་ སེམས་མེད་རབ་རྟོགས། ཉིང་འཛིན་རབ་རྟོག་བཙས་སོ།

རབ་རྟོག་གི་རྒྱན་གསུམ། དོན་རྒྱན་སུམ་ཅུ་སོ་ལྷའི་ནང་གསེས་བཙུ་གཉིས་པ་རབ་རྟོག་གི་རྒྱན་ནི་
སེམས་ལྡན་ནམ་སེམས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་རང་བཞིན་རི་ལྟར་གནས་པ་དེ་ཉིད་
དགོས་དབང་གི་འདོད་པས་རྣམ་པ་གཞན་ཞིག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བཟོད་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ་
དེའི་ནང་གསེས་རྣམ་གྲངས་གསུམ་ནི། སེམས་ལྡན་རབ་རྟོག་དང་། སེམས་མེད་རབ་རྟོག་ཉིང་

དེ་འཛིན་གྱི་རབ་ཏྟལ་བཅས་སོ།།

རང་རྟོག་རྒྱ་བདུན། རང་རྟོག་གི་རྒྱ་ལས་འཕྲོས་པའི་རང་རྟོག་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བདུན་ཡོད་དེ། ༡
 ལྷན། ༢ རྟོག་ལ། ༣ དེས། ༤ དང། ༥ མིན་ནས། ༦ ཅིས་མ་ཡིན། ༧ ཇི་ལྟར་མིན་ཞེས་པ་
 བསམ་སྟོན་དག་ལ་ཁ་བརྒྱ་ནས་རྟོག་པ་ལོ་རང་གིས་པས་པ་པའི་རྒྱ་ལ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཆ་
 ལས་པའི་ན་རྒྱ་དང་མཚུངས་པོ།

རལ་སྟོན་ཆོར་སྒྲུང་། ཁམས་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་སྟེ། དལ་མི་ཁོལ་ཁེབ་ཁོངས་དཀར་མཛེས་ལོད་
 རིགས་རང་སྟོན་ཁལ་དར་ཅེ་མདོ་དང་། དབྱུད་ཟིལ། ལུ་མི་རྒྱུད་བཅས་ཀྱི་ས་མིང་ཉིད་ལ།
 རལ་སྟོན་ལ། [མདོལ་]བདུད།

རབ་བཏགས། མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པ་དང་། མེད་ལ་ཡོད་པར་འཛོག་པ་ལྟ་བུ།

རབ་བཏགས་ཀྱི་རྒྱུ། རབ་ཏྱིག་གི་རྒྱུ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

རབ་བཏགས་ཀྱི་རྒྱ་བུ་མཉམ་སྦྲེང་རབ་བཏགས་ཀྱི་རྒྱ་བུ་མཉམ་སྦྲེང་རབ་བཏགས་ཀྱི་
རྒྱ་བུ་མཉམ་སྦྲེང་རབ་བཏགས་ཀྱི་རྒྱ་བུ་མཉམ་སྦྲེང་རབ་བཏགས་ཀྱི་རྒྱ་བུ་མཉམ་སྦྲེང་རབ་བཏགས་ཀྱི་

རབ་བཏགས་གཤམ་ཆིག་གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་བརྒྱད་པ། གང་དུ་བཟོད་དོན་དངོས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་དེ་
དང་རྣམ་པ་མཚུངས་པའི་དོན་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་ར་རྟེན་ཅིང་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཆིག་གི་བཟོད་
དོན་སྤྲུལ་པ་དེ་ནི་རབ་བཏགས་གཤམ་ཆིག་གི་མཆོད་ཉིད་ཡིན།

རབ་བཏགས་དཔེ། དཔེའི་རྒྱུ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་ལྟེ། དཔེ་སེམས་མེད་ལ་སེམས་ལྟན་དང་འདྲ་
 བའི་ཀུན་སྟོང་གི་བསམ་པ་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་སྟོང་བཏགས་ཀྱི་སྟོན་མཚུངས་དཔེ་གཞན་
 འདིན་པའི་རྒྱུ་ཞིག།

རབ་བརྟན། རབ་ཏུ་བརྟན་པ་ཞེས་མིའི་མིང་།

རབ་བརྟན་དགོན། ① འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོལ་དཀར་རྩེ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་བརྒྱན་དགོན། ② དགོན་པ་དེ་དང་དུས་བསྐྱར་གསལ་བྱུང་མེད་པར་བསྟ། འདེབས་མཁན་དང་
བཅུ་དུས་མ་གསལ། ལུ་མཐའ་བཀའ་བསྟུང་བ་ཡིན། མོ་དང་ལྷོ་ལྷོ་དུས་ལྷོ་ཁ་སྐྱུ་

ཟངས་ཅི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་ཐེམ། [མངོན]འཛིག་པའི་བསྐྱལ་བ།

རབ་མཛོད་གོ་ན། དགོན་པ་འདི་བཟའ་དུས་དང་འདི་བས་མཁན་མ་གསལ། བྱའ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་
ཡིན། དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་དང་། [མངོན]ཆང་།

རབ་དང་བྱེད། [མངོན] ① བཟའ་བྱ་སྤྱི། ② ལྷ་དབང་ལྷག

རབ་དང་རིམ་པ། རྣམ་གངས་མི་གཅིག་པ་ལན་མང་པོར་བྱུང་བ་སྟེ་དཔེར་ན། དགེ་གན་རབ་དང་
རིམ་པ་བསྟེན་ཞེས་ལྟ་བུ།

རབ་དྲངས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། ༡ ལྷོ་ཕྱོགས་པས་འདོད་པའི་རབ་དྲངས་ནི། བརྫོད་བྱའི་དོན་དང་། རྫོང་
བྱེད་སྤྱ་གཉིས་ཀ་ཀུན་ཁྲུབ་ཡོངས་གྲགས་སུ་གྱུར་བ་ལྷོག་པ་ཅམ་གྱིས་དོན་གོ་བྱས་པ་དཔེར་
ན། རབ་ཏུ་དྲངས་པའི་ཚུ་ལ་བསྟུས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཅ་བའི་ཆིག་རྒྱུ་ཐོག་མ་གཉིས་ཀྱི་
དོན་ཡིན་ནོ། ༢ གཉིས་པ་ཤར་པས་འདོད་པའི་རབ་དྲངས་ནི། བརྫོད་བྱའི་དོན་ཡོངས་གྲགས་
ཤིག་དགོས་པ་སྤྱ་ར་དང་འབྲེལ་ཡང་། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་དེ་ཡོངས་གྲགས་མིན་ཡང་ངེས་ཆིག་ཏུ་
དེ་ལྟར་འབྲེལ་ཆིག་པའི་ཕྱིར་ན་འགལ་བ་ཡང་མེད་པ། མིང་ཆིག་དེ་དག་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་
ཆིག་མ་ཡིན་པས་ན་དེ་ཞིག་མགོ་མོངས་པའི་བརྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་བརྫོད་དོན་སྤྱས་པ་ཞིབ་ཏུ་
དབྱེད་ནས་རྟོགས་དགོས་པ་རབ་ཏུ་མི་གསལ་བ་ཡང་འདོད་དོ། ཡང་གི་སྤྱས་སྤྱ་མ་ལྷོ་པའི་
ལུགས་ཀྱི་རབ་དྲངས་དེ་ཡང་མི་འདོད་པ་མ་ཡིན་པ་བསྟན་ཏོ།

རབ་བྲག [མངོན]རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མིང་།

རབ་བྱབ། [མངོན]འཛིག་པའི་བསྐྱལ་བ།

རབ་གནས། རྟེན་གསུམ་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མངོན་པར་དབང་བསྐྱར་བའམ་བརྟན་
པོར་གནས་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་དཔེ་མེད་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ལ་ལུང་མེད་ཀྱི་རབ་གནས།

རབ་གཞོན། ལྷ་མིན་ཀྱི་གྲོང་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་གཙོ་བོའི་མིང་།

རབ་སྟེལ་ཀྱི་རྒྱན། ཐ་དད་པའི་རྒྱན་གཉིས་སམ་མང་པོ་རྣམས་བསྟེས་པ་སྐྱོར་བ་གཅིག་ལ་གནས་

པ་ནི་རབ་སྐྱེལ་ལམ་སྐྱེལ་མའི་རྒྱན་དུ་བརྒྱུད་པར་བྱའོ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་འབྲེལ་བར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཅན་ཏེ་དག་རྣམས་ལྟོས་པ་ཅན་དང་། དེ་ལྟར་འབྲེལ་བ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་ཆར་སོ་སོས་དོན་རེ་རེ་སྟོན་པ་པན་ཚུན་མི་སྟོས་པ་ས་ཐམས་ཅད་སྟོབས་མཚུངས་སུ་བྱས་པ་ཉིད་ཅེས་པ་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པ་ནི། སྤྱིར་བཏང་སྐྱེལ་མའི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་མཚོན་པར་བྱའོ། སྟོན་གྱི་སྟུན་དག་གི་དཔེར་བརྒྱུད་རྒྱུད་པ་ཐམས་ཅད་འདྲིའི་དཔེར་བརྒྱུད་འབྲེལ་སྟོན་ཡོད་འདུག་ཀྱང་། ཁོ་བོ་ནི་དོན་རྒྱན་སོ་སྟེ་ལས་རྒྱན་གྱི་མ་གཉིས་ནི། མཐུག་དོན་བསྟུ་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལས། དོན་དངོས་མིན་ཞིང་། དོན་རྒྱན་མཚན་ཉིད་པ་དངོས་ནི་དོན་རྒྱན་སོ་གསུམ་པ་ཤིས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་རྫོགས་པར་འདོད་པས་ན། སྟུན་དག་གི་དཔེར་བརྒྱུད་སྐབས་སུ་འདིར་རབ་སྐྱེལ་དང་། དགོངས་པ་ཅན་གཉིས་ལ་དཔེར་བརྒྱུད་ཟུར་པ་དགོས་དོན་མེད།

རབ་སྐྱེལ་གྱི་རྒྱན་གཉིས། དོན་རྒྱན་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔའི་ནང་གསེས་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་པ་རབ་སྐྱེལ་གྱི་རྒྱན་ནི། ཆེན་སྦྱོར་གཅིག་ལ་དཔེ་རྒྱན་དང་གཟུགས་རྒྱན། འགོག་རྒྱན་སོགས་རྒྱན་གསུམ་ལས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་མཉམ་དུ་བསྐྱེལ་བའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ། དེའི་ནང་གསེས་རྣམས་གངས་པ་གཉིས་ནི། གཅིག་ལ་གཅིག་ལྟོས་ཀྱི་རབ་སྐྱེལ་དང་སྟོབས་མཚུངས་ཀྱི་རབ་སྐྱེལ་ལོ།

རབ་སྐྱེལ་གྱིས། བལ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེལ་མ་རབ་ཏུ་སྒྲ་བ་ལས་བཞོས་པའི་གོས་སྒྲ་མོ་ལ་ཟེར་ཞེས་དཔལ་སྐྱུངས་དཔོན་ཀྲུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།

རབ་འཕེལ། རབ་ཏུ་འཕེལ་བ་ཞེས་པ་མང་པོར་འཕེལ་བའི་དོན་ཡིན།

རབ་འབྱུལ། འབྱུལ་དགའ་སྟེ་འདོད་ལྡ་ངེས་དུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག

རབ་འཕྱོ། [མཛོན]མེ་སྟག་མེ་མའི་ཐེགས་མ།

རབ་བེ་རིབ་བེ། ① གསལ་ལ་མི་གསལ་བའི་རྒྱལ། ཡིག་གཟུགས་རབ་བེ་རིབ་བེ་ཞིག་ལས་མཐོང་

མི་བྱུབ་ལ། ② སེམས་རྒྱུད་མི་བྱང་བའམ་ཁྲམ་པའི་སྦྱོད་ལ། མི་དེ་རབ་བེ་རིབ་བེ་ཆ་པོ་རེད།

རབ་ཤེ་དགའ་བ། [རྫིང]རྒྱགས་སེ་ཡོད་ལ།

རབ་ཤེ་རིབ་ཤེ། རབ་རིབ་དང་དོན་འདྲ།

རབ་ཤེ་རོབ་ཤེ། རགས་པའམ་སྤྱོད་གས་ཅམ་པའི་རྣམ་པ། བརྟག་དབྱེད་རབ་ཤེ་རོབ་ཤེ་མིན་པར་ཞིབ་
ཆགས་བྱས་པ། ཆིག་དོན་རབ་ཤེ་རོབ་ཤེ་ཞིག་ཤེས་པ།

རབ་བྱུང་། ① མེ་ཡོས། ② ལོ་ཆུན་དུག་ཅུ་སྟོར་གཅིག་གི་མིང་སྟེ། བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་དང་པོ་འགོ་
ཆུགས་མཆམས་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༠༢་ཡིན་པ་དང་། གྱི་རྡོ་ལོ་རྩ་བ་རྩ་བའི་ལོ་དེ་ཟེར་གྱིས་ཅིས་སྟོལ་
བཏོད་པ། ③ ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་དུ་བྱུང་བ་སྟེ་དགེ་ཚུལ་སྟོར་གྱི་སྟོམ་བ་རྒྱངས་པའི་
ཟུམ་དང་བཅུན་མ།

རབ་བྱུང་མཁན་པོ། རབ་བྱུང་གི་སྟོམ་བ་འདོག་མཁན་གྱི་མཁན་པོ།

རབ་བྱུང་གི་གོས་ཆོན་བརྒྱད། དེ་ཡང་རབ་བྱུང་ལ་མེད་མི་རུང་བའི་ཆོན་བརྒྱད་དེ། ༡ ཡི་ཁྱི་དམར་
མེད། ༢ མཐིང་ཞུག་སྟོན་ནག་ལོད་ཅན། ༣ རྒྱ་སྤྱོད་གས་ཆོས་དམར་སྟུག་ ༤ མཆའ་དམར་ཆེན།
༥ གུར་གུམ་མེར་སྟུག་ ༦ བཅོད་གཅོང་ཆོས། ༧ སྤྲན་ཤིང་དམར་ནག་ ༨ ལེ་བཀན་ཅི་དམར་
མེར་ལོད་ཅན་བཅས་སོ།།

རབ་བྱུང་གི་སྟོམ་ཐུན་ལྷ། དགེ་སྟོང་པ་མ་དང་། དགེ་སྟོང་མ། དགེ་ཚུལ་པ་མ་བཅས་ལྟོལ།

རབ་བྱུང་གི་བར་ཆད་ཁྱི་བ་བཞི། མ་ནིང་ལ་སོགས་སྟོམ་པ་མི་སྤྱེ་བའི་བར་ཆད། རྒྱལ་པོས་མ་གནད་
བ་ལོགས་སུ་གནས་པའི་བར་ཆད། བྱ་རོག་སྟོང་མི་བྱས་པ་ལ་སོགས་བྱུང་པར་དུ་འགོ་བའི་བར་
ཆད། སྤྱ་མེར་ལ་སོགས་མཛེས་པའི་བར་ཆད་དོ།། རབ་བྱུང་གི་བར་ཆད་བཞི་ཡང་ཟེར།

རབ་བྱུང་གི་གཞི། རབ་དུ་བྱུང་བའི་གཞི་སྟེ། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། དགེ་ཚུལ་
སྟོང་གི་སྟོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་གཞི་སྟོན་ཆོག་དང་ད་ཆོག་གི་སྟོམ་པ་ནོད་པའི་
རིམ་པའོ།།

རབ་བྱུང་གི་བསྐབ་བྱ་གཞི་ལྷ། བསྐབ་པ་ཡོངས་སུ་སྟོང་བའི་གཞི། བདེ་བར་གནས་པ་ཤུཅན་གྱི་
གཞི། ཆོ་ག་བྱུང་འབྲེལ་ལས་ཀྱི་གཞི། ཉེས་པ་དག་བྱེད་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི། མཐའ་གཉིས་
སྤངས་པ་གནས་མལ་གྱི་གཞིའོ།།

རབ་བྱུང་གཅིག་ རབ་བྱུང་སྟོར་གཅིག་གི་མིང་སྟེ། ༡ རབ་བྱུང་མེ་མོ་ཡོས། ༢ རྣམ་འབྱུང་ས་པོ་

འབྲུག་ ༣༥༧༧པོ་ས་མོ་སྤྲུལ། ༤ རབ་ཁྲོམ་ལྷགས་པོ་རྟ། ༥ རྟེན་པ་བདག་—ལྷགས་པོ་
 ལུག་ ༦ ཨ་རྒྱུ་རྩ་མོ་སྤྲུལ། ༧ དཔལ་གདོང་—ཆུ་མོ་བྲ། ༨ དེས་པོ་ཤིང་པོ་ཁྲི། ༩ བ་
 ཆོད་ལྷན་ཤིང་པོ་པག་ ༡༠ འཛིན་ཤེད་མེ་པོ་བྲ། ༡༡ དབང་ལྷག་མེ་པོ་སྤྲུལ། ༡༢ འབྲུ་
 མང་པོ་ས་པོ་སྤྲུག་ ༡༣ ཁྲོམ་ལྷན་ས་པོ་ཡོས། ༡༤ རྣམ་གཞོན་—ལྷགས་པོ་འབྲུག་ ༡༥ རྩ་
 མཆོག་—ལྷགས་པོ་སྤྲུལ། ༡༦ རྩ་ཆོགས་ཆུ་པོ་རྟ། ༡༧ ཉི་མ་ཆུ་པོ་ལུག་ ༡༨ ཉི་མོལ་
 ཤེད་ཤིང་པོ་སྤྲུལ། ༡༩ ས་སྤྲོང་ཤིང་པོ་བྲ། ༢༠ མེ་ཟད་མེ་པོ་ཁྲི། ༢༡ མཆས་ཅད་
 འདུལ་མེ་པོ་པག་ ༢༢ ཀུན་འཛིན་ས་པོ་བྲ། ༢༣ འགལ་བ་ས་པོ་སྤྲུལ། ༢༤ རྣམ་
 འབྲུང་—ལྷགས་པོ་སྤྲུག་ ༢༥ བོང་བྲ་—ལྷགས་པོ་ཡོས། ༢༦ དགའ་བ་ཆུ་པོ་འབྲུག་ ༢༧ རྣམ་
 རྩལ་ཆུ་པོ་སྤྲུལ། ༢༨ རྩལ་བ་ཤིང་པོ་རྟ། ༢༩ ཁྲོམ་ཤེད་ཤིང་པོ་ལུག་ ༣༠ གདོང་
 རན་མེ་པོ་སྤྲུལ། ༣༡ གཤེར་འབྲུང་མེ་པོ་བྲ། ༣༢ རྣམ་འབྲུང་ས་པོ་ཁྲི། ༣༣ རྩུང་
 ཤེད་ས་པོ་པག་ ༣༤ ཀུན་ལྷན་—ལྷགས་པོ་བྲ། ༣༥ འཕར་བ་—ལྷགས་པོ་སྤྲུལ། ༣༦ དགེ་
 ཤེད་ཆུ་པོ་སྤྲུག་ ༣༧ མཛེས་ཤེད་ཆུ་པོ་ཡོས། ༣༨ ཁྲོམ་པོ་ཤིང་པོ་འབྲུག་ ༣༩ རྩ་ཆོགས་
 དཔྲེག་ཤིང་པོ་སྤྲུལ། ༤༠ ཟེལ་གཞོན་མེ་པོ་རྟ། ༤༡ སྤུ་མེ་པོ་ལུག་ ༤༢ ལུང་བྲ་
 ཅན་ས་པོ་སྤྲུལ། ༤༣ ཞེ་བ་ས་པོ་བྲ། ༤༤ ལུན་མོང་—ལྷགས་པོ་ཁྲི། ༤༥ འགལ་
 ཤེད་—ལྷགས་པོ་པག་ ༤༦ ཡོངས་འཛིན་ཆུ་པོ་བྲ། ༤༧ བག་མེད་ཆུ་པོ་སྤྲུལ། ༤༨ ཀུན་
 དགའ་ཤིང་པོ་སྤྲུག་ ༤༩ མིན་བྲ་ཤིང་པོ་ཡོས། ༥༠ མེ་མེ་པོ་འབྲུག་ ༥༡ དམར་མེར་
 ཅན་མེ་པོ་སྤྲུལ། ༥༢ ལུས་ཀྱི་པོ་ཉ་ས་པོ་རྟ། ༥༣ རོན་ལུབ་ས་པོ་ལུག་ ༥༤ བག་
 པོ་—ལྷགས་པོ་སྤྲུལ། ༥༥ རྩོན་རན་—ལྷགས་པོ་བྲ། ༥༦ ར་ཆེན་ཆུ་པོ་ཁྲི། ༥༧ ཁྲག་
 སྤྲུག་ཆུ་པོ་པག་ ༥༨ མི་དམར་ཤིང་པོ་བྲ། ༥༩ ཁྲོམ་པོ་ཤིང་པོ་སྤྲུལ། ༦༠ ཟད་བ་མེ་པོ་
 ཉག་ བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་དང་པོ་འགོ་རྩྱུགས་མཆོམས་ནི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༩༧པོ་ཡིན་པ་དང་།
 ཀྱི་རྩི་ལོ་རྒྱ་བ་རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས་རྩིས་སྤོང་བཏོད་པ་ལོ།

རབ་བྱུང་གཉིས། དགེ་རྩལ། དགེ་སྤོང་རོ།

རབ་བྱུང་འདི་གནས་བྱའི་ཆོས་འཁོ། གོས། ཟས། གནས་མཁལ། སྤྲོམ་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྟར་བར་སྤོང་བ།

རབ་བྱུང་གིས་གྲོན་རྩུང་པའི་ཚོན་གསུམ། གྲོན་པོ། རས་ཅག་དུང་སྒྲིག
 རབ་བྱུང་གིས་སྤྱིང་རྩུང་བཟའ་བ་ལ། འབྲས་ཆན། ཟན། དག་པའི་ཤ། བྲ། འཁྱར་བ།
 རབ་བྱུང་མ། རྩོམ་ལྷན་བཅུན་མ།
 རབ་བྲེད། རབ་ཏུ་བྲེད་པའི་བསྐྱས་ཆིག
 རབ་དབེན་དགོན། རབ་དབེན་དགོན་པའ་གིས་བྱུན་ཆོགས་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་
 པའི་ལོ་འཁོར་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥་ནས་ལོ་བོན་མཁར་བསྐྱན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་ནས་གསར་འདེབས་
 མཛད། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གཟེ་ཆ་སྡེ་དགུ་རྫོང་
 ཁོངས་སུ་ཡོད།
 རབ་དབེན་ཡིད་བྲེད། ཞི་ལྷག་གཉིས་རེས་མོས་སུ་བསྐྱོམས་པས་གོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་
 པའི་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་གཉེན་པོ་སྤྱེས་པའོ།
 རབ་འབྲམས་རྒྱུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན། སྤྱིང་བཞི་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་དུང་ལྷར་བརྒྱ་ལོངས་པ་ལ་རབ་
 འབྲམས་རྒྱུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཟེད།
 རབ་འབྲམས། ① མཐའ་མེད་དང་ཕིན་ཏུ་མང་བ། རབ་འབྲམས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཛིག་རྟེན། གཞུང་ལུགས་
 རབ་འབྲམས། ② གངས་གནས་དུག་ཅུའི་ཅི་སྐྱངས་ནང་དུ་ཡོད་པའི་གངས་གནས་ཆེ་བཞིག
 རབ་འབྲམས་རྒྱ་མཚོ། ཕིན་ཏུ་མང་བ། ཤེས་བྱ་རབ་འབྲམས་རྒྱ་མཚོ་བགྲང་ལས་འདས་པ།
 རབ་འབྲམས་པ། ① སློབ་བྲ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་མཁན་གྱི་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་ཕྱང་
 གཞིའི་ཡོན་ཏན། རྒྱ་སྐད་དུ་ 硕士 ཟེད། ② དགེ་བཤེས་མཐོ་གས་ཀྱི་གོ་མིང་།
 རབ་འབྲམས་པ་དག་དབང་ལུབ་བསྐྱན། མཁན་པོ་ཚོ་མོན་ཏན། རྩེ་འདི་སོག་པོའི་ཡུལ་དུ་སྤྱི་ལོའི་
 དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་འཁྱུངས། དགུང་ལོ་བདུན་ལ་ཕེབས་སྐབས་དགེ་བསྟེན་
 བསྐྱབས། མཆོན་ཆོ་བཟང་ལུབ་བསྐྱན་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་ཁུ་རེ་དགོན་པར་ཆོས་ལུགས་
 མཛད་དེ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་མོད་ལྟར་གསན་བསམ་གནང་། དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་ལ་རྩེ་དག་
 དབང་མཁས་གྲུབ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་ མཆོན་དག་དབང་ལུབ་བསྐྱན་ཞེས་སྐུ་ནར་
 མོན་པ་ན་དཔུས་གཙང་དགོན་ཁག་རྩམས་མཛལ་བ་དང་སྐུགས་རྒྱལ་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་

མཆོད་དང་། བཤེན་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ། ཁྱི་བྱང་ཆུབ་ཆོས་འཕེལ་སོགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
བཙུ་མག་བསྟེན་ནས་མདོ་མཁུས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན། དགྲུང་ལོ་སྤུས་ཅུ་པར་བཤེན་ཆོ་
བཟང་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་བྱང་དུ་དགེ་སློང་གི་སྟོན་པ་བཞེས། སོག་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་ལོག་རྗེས་ཁྱ་
རེ་དགོན་པའི་མཁན་ཁྱིམ་པེ་བས། གོང་མས་ཁྱ་རེ་མཁན་པོ་ཞོ་མོན་ཉན་ཞེས་མཆོན་སྟེན་སྟེན་པ།
དགྲུང་ལོ་བརྒྱུད་ཅུ་གྲུ་གཉིས་སུ་པེ་བས་སྐབས་ཀྱང་ལོགས་བཤེན་ཕྱག་ཅོན་གནང་། བཀའ་
ཅོན་ལ་མཆོན་ན། བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་རྒྱལ་ཁང་ཅེ་རྗེས་བཟང་དཔལ་འབྱོར་ལྟན་བྱུང་གི་
རྣམ་ཐར་དང་། བསྟན་བཅོས་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་འབྱོར་རྣམ་གཞག་ ཁྱ་མ་
རྣམས་ཀྱི་ཞལ་བཞེས་མན་དག་བདུད་ཅི། ཡིད་ཉིད་སྟོལ་འབྲེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ ཆོས་སྟོང་
དེགས་སྤུམ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏོར་སྦྱབ་བྱེད་ཚུལ། སྟོལ་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་གསལ་བྱེད་
ལོ་རྒྱུས་གསལ་བྱེད་། སྟན་དག་མེ་ལོང་གི་ཟེན་བྱིས་ཐོགས་ལ་འདེབས་སོགས་མང་དུ་མཛད།
སྦྱ་གཤེགས་པའི་ལོ་དུས་མ་རྟེན།

རབ་འབྲུམས་མཆོམས་སྟོར་གྱི་འཛིག་རྟེན། སྤྱིང་བཞི་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་མག་བརྒྱ་
སྟེ་དུང་ཕྱུར་བཙུ་ལ་རབ་འབྲུམས་མཆོམས་སྟོར་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཟེད།

རབ་འབྱོར་སྤྱུ་རྟེ། འཁྱུ་བྱུབ་པའི་ཉན་ཐོས་ཉི་འཁོར་བཙུའི་གས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའོ།
རབ་འབྱོར་དགོན། སི་ཏུ་བརྒྱ་ཉིན་བྱེད་དང་། འཛི་སྐར་རྫོ་རྗེ་དག་པོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་སྟོབ་མ་ཀཱ་
པས་བཏབ། པལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བཙུ་བཞི་པའི་དཀྱིལ་ཅན་དུ་ཡིན་པར་འདྲ། བྱུབ་མཐའ་ཀཱ་
བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་འུལ་ཐོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་འབྲིང་ཐག་སུམ། མཆོག་དམན་བར་གསུམ།

རབ་མེད། ལྷའི་འགྲོ་ལམ་མམ་འཇུག་དོགས་མེད་པ།

རབ་སྟོན། ① ཆང་ངམ་དགའ་བདེས་ཡིད་གཡོས་བཤམ་གྱིན་ཏུ་བཟི་བ། དགའ་སྟོའི་ངང་ནས་རབ་སྟོན་པ།

རབ་སྟོན་མ། [མདོན་]བྱུད་མེད་མཛེས་མ།

རབ་ཆེས། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མིང་།

རབ་འཛིག་ [མདོན་]གཅིན།

རབ་འོག་རབ་ཀྱི་འོག་མ་སྟེ་འབྲིང་བ།

རབ་ཡས། གངས་གནས་བྱུག་ཅུའི་ཅི་སྟངས་གཞན་ཞིག་ནང་ཡོད་པའི་གངས་ཀྱི་མིང་ཞིག་

རབ་ཡིད། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མིང་།

རབ་གཡོ། [མངོན]མ་བྱ།

རབ་རིག་ ① མིག་ནད་ལིང་རྟོག་རབ་རིབ་སྟོན་པོ། རབ་རིབ་མིག་གིས་སྒྲ་ཤད་མཐོང་བ་སྟུན།

② རབ་བེ་རིབ་བེའི་བསྐྱུས་ཆིག་དབྱིན་སྐད་དུblurཟེད།

རབ་རིབ་བྱག་འབྲས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟུན་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུbhur effevtsཟེད།

རབ་རིབ་ཅན་ནི། མིག་ལ་སྒྲ་བྱིབ་ཀྱི་ནད་པོག་སྟེ་མཐོང་བྱ་དེ་གསལ་པོར་མི་མཐོང་བར་རབ་བེ་

རིབ་བེ་ཙམ་མཐོང་བའི་གང་ཟག་

རབ་རིབ་འཛོམས། [མངོན]ཉི་མ།

རབ་རིབ་གཏན་ཆིགས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་

སྟུན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུfuzzy logicཟེད།

རབ་རིབ་བ། ① ཐུན་བ། གཟུགས་དབྱིབས་རབ་རིབ། རྒྱ་ཡོད་རབ་རིབ་པའི་ནད་དུ་འགྲོ་བ།

② མིག་ནད་ལིང་རྟོག་ཡོད་མཁན།

རབ་རིབ་ཆོགས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟུན་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུfuzzy setཟེད།

རབ་རིབ་སེལ། ① ནམ་ལངས་པའི་མིང་། ② མིག་ནད་ཀྱི་རབ་རིབ་སེལ་བ།

རབ་རོབ། རབ་བེ་རོབ་བེའི་བསྐྱུས་ཆིག་

རབ་ཤེས་ཁྲུང་ཤོད་དགོན་བ། རག་ཤུལ་ཁྲུང་ཤོད་དགོན་ཞེས་འབྲི་སྟོལ་ཡང་འདུག་རབ་བྱུང་བདུན་

པའི་ལྷགས་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༣༩༠ལོ་ཙམ་ནས་གནས་འདིར་རབ་གཤེས་བན་བརྒྱ་མ་ཞེས་པའི་འབྲི་

གྲུང་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱོད་དགོན་ཞིག་ཆགས། དེ་ནས་བཟུང་བཀའ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བརྒྱད་

འཕེལ། རྒྱལ་བ་སྐྱེ་ཐང་བདུན་པའི་སྐུ་བས་སུ་དགོན་པ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱུར། རབ་བྱུང་བཅུ་

གསུམ་པའི་ཆུ་ཉ་མེ་ལོ་༡༧༠༩ལོར་ཁམས་མགོ་གས་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་ཀྱི་མཆོས་ད་ཉའི་
དགོན་པ་འདི་གསར་བཞེངས་མཛད། མིང་གཞན་དགའ་ལྡན་བཤད་སྒྲུབ་ཆོས་འཁོར་སྦྱིང་ཞེས་
ཟེར། ད་ལྟ་ཡུལ་འབྲུག་པོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་སང། [མངོན]ནམ་ལངས་པ།

རབ་སོན། ས་རབ་ཀྱི་སོན།

རབ་གསལ། ① དཀར་གསལ་མཐོང་ཀྱི་ཆེ་བའི་སྤེལ་ཆེན་པོ། ལྷ་བླ་གི་རབ་གསལ། ② ཉ་ཅང་
གསལ་བ། ③ སངས་རྒྱུ་ས་ཤིག་གི་མཆོན། ④ [མངོན]ཉི་མ།

རབ་གསལ་བཅན་ཁང། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་དུས་མ་གསལ། རྩོན་རྟིང་མ་པ་ཡིན། རྗེས་
སུ་རྒྱལ་བ་ལྷ་པའི་སྐབས་སུ་དགེ་ལུགས་པ་བསྐྱུར། རྣམ་རབས་ཀྱི་བཤད་སྲོལ་ལ་སྤྱི་ལོའི་
དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བཅན་སོ་སྣོང་བཅན་སྐམ་པའི་བཅུན་མོ་ཀྱི་བཟང་ལུན་ཁྱེན་གོང་ཚོ་
དེ་གར་བཞུགས་ཐོང་བ་དང་། འོ་ཐང་མཆོའི་ལྷ་བཅན་གནས་གཞིའི་རྩོམ་ཞིག་དོན་པ་དེར་བཅན་
ཁང་དེ་བཞེངས་སྐད། བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཤོང་ཁྱེར་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་གསུམ། རབ་གསུམ་རབ་ཏུ་བྱུང་ན་ཞེས་ཡག་ཤོས་བྱུང་ན་འཕམ་ལྷ་རབ་བྱུང་ན་ཟེར་བ།

རབ་གསུམ་རབ་ལ། [སྤྱི་ཀྱི་ལྷ་རབ་སྤྱེ། རབ་ཀྱི་ནང་གི་ཡང་རབ། རབ་གསུམ་རབ་ལ་ད་ལྟ་རང་
ཐེབས་རྟོགས་གནད།

རབས། རྒྱུད་དམ་ལོ་རྒྱུས། རྒྱེས་རབས་རྒྱལ་རབས། གཤུང་རབས། མཁན་རབས། ལྷ་རབས།
ཡ་རབས། མ་རབས།

རབས་དང་རིམ་པ། ཁྱ་ཉ་ནག་པོའི་ཆང་ནང་ན། རྒྱ་ག་ཁ་རྒྱུང་རྒྱེས་རབས་མེད།

རབས་གཅིག་པ། [མངོན]དེལ།

རབས་གཅོད། མི་སྤྱུགས་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱན་གཅོད་པ།

རབས་ཆད་པ། རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱན་ཆད་པ། རབས་ཆད་ཀྱི་སྒྲོ་ཅར། གཅེས་སྤྱུག་གི་ཅེད་པོ།

རབས་ཆད་མ། ① སྤྱ་གུ་མི་སྤྱི་བའི་བྱད་མེད། ② མོ་གཤམ་ཡང་ཟེར།

རམ། ① རམས་དང་འདྲ། ② མིང་མཐའ་རའི་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་འབྲེད་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱའི་རྒྱུན་ཞིག་གསེར་

རམ་དདུལ། དར་དམར་རམ་དར་དཀར། ③ མིང་མཐའ་བའི་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་ཐེ་ཆོས་སྟོན་
བྱེད་ཀྱི་སྤྱིའི་ཁྱེན་ཞིག་ ཏ་ཅང་གིས་ངོ་མི་མཆར་རམ། ད་དུང་གསལ་ལ་པོར་མ་ཤར་རམ།
རམ་འདེགས། ① རོགས་རམ། རྒྱ་འཕྲོག་རམ་འདེགས། ལག་དམར་རམ་འདེགས། རྒྱན་རྗེས་ཅད་
གཙོད་ཀྱི་རམ་འདེགས་བྱེད་པ། ② གཞན་གྱིས་སྦྱ་དབྱངས་འཐེན་པར་རྗེས་ནས་ལད་སྒྲོས་
བྱས་པའི་རོགས་རམ། ལྷན་ཆོག་རམ་འདེགས། གཅིག་གི་སྦྱ་ལ་བརྒྱ་ཡིས་རམ་འདེགས་བྱེད།
ཁྱོད་ཀྱིས་ནམ་ཐར་ཐོངས་དང་། ངས་རམ་འདེགས་བྱས་ཆོག་ རོལ་མོས་རམ་འདེགས།
རམ་འདེགས་སྐྱེུ་ཁྱུང་། སྒོག་ཁྱུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་secondary windowཟེར།
རམ་པ། ① ལྷ་ཞིག་སྟེ་རན་པ་དང་འབྲ། ② འབྲས་བྱ་གཟན་ཆས་དང་། ཟས་ཆ་བ་ལོ་བའི་རི་ལྷུ་མ་
ཞིག་ ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལ་ལས། ཆོགས་པ་བརྒྱ་པ་རམ་ཅི་དང་། ལུས་པ་སྟོང་ལྷན་ཅ་རམ་
པ། ཁྱུང་གི་སྦྱ་སྟེས་སྟེག་པའི་དུག་ དུས་བྱ་འཛིན་པ་བྱ་ཡི་མིག་ལུས་པ་བརྒྱ་པ་རམ་པ་ནམས།
དོན་གཅིག་དུར་མའི་མིང་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
རམ་ཁྲ། རོགས་པའམ་གྲོགས།
རམ་ཤག [རྫིང་]① འབྱོར་པ། ② འབྱོད་པ།
རམས། ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ རམས་དང་བསྐྱེབས་ན་སྟོ། མཆོལ་དང་བསྐྱེབས་ན་དམར།
རམས་ཀྱོང་། རམས་སྟོལ་སྟོད་ཀྱི་མིང་།
རམས་ཁོག་ བས་མོགས་ལ་རམས་ཆོས་རྒྱབ་སྐབས་རམས་ཆོས་སྟོལ་བྱེད་ཀྱི་ཟངས་ཁོག་ཅིག་
རམས་རྟེལ། རམས་ཆོས་འདུལ་བྱེད་དོན་རིལ།
རམས་པ། རབ་འབྲམས་པའི་བསྐྱས་ཡིག་སྟེ། མཁས་པ་ཆེན་པོ་འམ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་གོ་
མིང་། རྒྱགས་རམས་པ། ལྷ་རམས་པ། ཆོགས་རམས་པ།
རམས་བྱིས། [མདོན་]སྒྲག་བྱམ།
རམས་ཆོས། ཆོས་སྡོ་ལྱང་ཞིག་
རམས་ཤིང་། རམས་ཆོས་འབྱུང་བའི་ཤིང་།

རལ། གྲེད་མེད་ལས་ཆོག་ཞིག་པའམ་ཐོར་བའི་དོན་ཏེ། ལུ་བ་རལ། ཁང་བ་རལ།
རལ་སྤྱང་། [མངོན]ཆུ་ལོ་གང་གྲེད་མིང་།
རལ་སྒྲོར་མཁན། རལ་གྲིས་གཙོད་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་མི།
རལ་ཁ། ① རལ་གྲིད་ཁ། རལ་ཁ་བརྟེན་བ། རལ་ཁ་འགྲེད་བ། རལ་ཁ་སྒྲོད་བ། ② [ཆིང་]དགེ་སྒྲོང་
མའི་ཤིང་ད་དུང་བཅད་དང་ནམ་པ་ཅུང་མི་འདྲ་བའི་སྒྲོད་གོས་ཤིག་
རལ་ཁ་སྒྲོད། ① བན་ཚུན་ལག་སྤྲུག་ནས་འཐབ་པའི་དོན། ② དངོས་སུ་སྤྲུག་ནས་རིགས་པའི་
གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཚོད་བ་བྱས་པའི་དོན། ③ གཡུལ་འགྲེད་པའམ་མཆོན་གྲིས་འཐབ་པའི་དོན།
རལ་ཁ་དུང་ཆད། མཐར་ཐོས་གྲིས་མ་ཡོགས་པར་ལྷན་བྱེད་དམ་ཁ་གསལ་བྱེད་སྲིད་ཞེས་གཉིས་
ཀར་ཁྱེད་ཡོད་པའི་གོས་བྱ་བ་ཞི་མ་ཞིག་
རལ་ཁར་ཅན། ① [མངོན]སྤྱད་བར་སྤྲུག་ཆོན་པོ། ② སེང་གེ
རལ་ག་རལ་གྲུ་དང་འདྲ།
རལ་གྲ། ལེགས་སྤྱར་སྒྲོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཀྱི་ལུང་ཆག་ ① སྒྲོད་ཀོར། ② བེར། ③ ལྷམ་གོས།
རལ་གྲུ་ཅན། [ཆིང་]ཉུག་རུམ་པ་སྟེ་བཅུན་མའི་འཁོར་ཆེན་འབྲས་བཏོན་པའི་སྤྲེས་པ།
རལ་གྲི། [ཆིང་]རལ་གྲི།
རལ་གྲི། སྤྱད་ཀྱི་མཆོན་ཆ་ཞིག་རལ་གྲི་སྒྲོར་བ། རལ་གྲི་གདེང་བ། རལ་གྲི་ནོ་དབལ་དང་ལྷན་
པ། རལ་གྲི་ལག་ཏུ་མེད་སྤྱང་ན། དེ་ལ་གཞན་གྲིས་སྤྲུག་ཆོད་བྱེད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྒྲེད་
གྲི་དང་། གྲི་ཐུང་། གྲི་རིང་། གཙོད་བྱེད། རེས་སུ་གཙོད། འདེབས་བྱེད། དེག་ཆ། དཔལ་གྲི་
སྒྲིང་པོ། ལག་སྒྲོང་། ལག་ཆ། ལག་སྤྱང་། འདྲ་ལང་བཅས་སོ།།
རལ་གྲི་སྤྱང་བྲལོ། རྒྱལ་པོ་གྲི་གྲུམ་བཅན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་གྲི་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་།
རལ་གྲི་རྒྱན་འཛིན། ① [མངོན]དམག་དཔོན། ② ལྷ་གཞོན་ལུ་གཤོང་བྱག་
རལ་གྲི་ཅན། ① [མངོན]ཅངས་པ། ② འཇམ་དབྱངས།
རལ་གྲི་སྤྲུམ། གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀར་སོ་ཡོད་པའི་རལ་གྲིའི་མིང་།
རལ་གྲི་གནམ་གཡུག་ ཏུ་ཅང་བཅན་ཤེད་ཆེ་བའི་དཔེ། རལ་གྲི་གནམ་གཡུག་གིས་འཛིགས་སྤྱང་།

བསྐྱལ་བ། བཀའ་རལ་གྱི་གནས་གཡུག་ལྟར་འབེབས་པ།
རལ་གྱི་འཛིན་པ། ①[མངོན]དམག་དཔོན། ② འཇམ་དཔལ་དབྱངས།
རལ་གྱི་ལོ་མའི་ནགས་ཆལ། ཉེ་འཁོར་གྱི་དཔྱལ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
རལ་གྱི་དངོས་གྲུག། ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས། བསྐྱབས་པས་གྲུབ་པའི་རལ་
གྱི་ནི་ནང་གིས་ལག་ཏུ་བཟུང་བས་ནམ་མཁའ་དང་མཁའ་སྐྱོད་ཀྱི་གནས་སུ་བཞོད་ཀྱས་པ།
རལ་གྱི་མཁུག། [མངོན]ཚུ་མིན།
རལ་གྱི་མཁུག་ཉེན། [མངོན]དམག་དཔོན།
རལ་གྱི་མཁུ་ཉེ་སྐྱེ་ཅལ་དུག་ཅུ་ཅ་བཞིའི་ནང་ཆོན་ཞིག
རལ་གྱི་མེང་། [མངོན]ཉེ་མའི་ན།
རལ་གྱི་ལོ་མ་ཅན། ①[མངོན]བྱ་རམ་ཤིང་། ② རལ་གྱི་ལོ་མའི་ནགས་ཆལ་དང་དོན་གཅིག
རལ་གྱི་མོ་ཅན། [མངོན]ཚུ་མིན་ཆོན་པོ།
རལ་གྲུམ། ཆག་གྲུམ། ཤོག་བྱ་རལ་གྲུམ། ཁང་བ་རལ་གྲུམ།
རལ་ཙོག་སྐྱ་རིང་གི་ཐོར་ཚུགས།
རལ་ལྷང་། སྐྱ་ལྷས་མའི་ལན་བྱ།
རལ་ལྷོག་རལ་ཙོག་དང་འབྲ།
རལ་གཅིག་མ། ཐུགས་སྤང་ཨེ་ཀ་ཇ་ཏེ་ཉེ་སྤྱིང་ཐིག་གི་བཀའ་སྤང་ཞིག
རལ་གཙོད་ཆེ་བ། རྩས་མེད་རྩས་འཁྱིལ་བྱེད་པ་སྟེ། གཉེན་ལ་རལ་གཙོད་ཆེན་ནམ་ཕྱགས་འཁོན་ཞེས།
རལ་ཆུང་དབྱང་བཅད། དག་སྟོང་གི་ཁྱོན་རྒྱུའི་ནང་གོས་ཞིག་གི་མིང་།
རལ་རྟོག་སྐྱ་དང་སྐྱ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཤིང་རྟོག་པོ་རེ་ལྟར་དུ་ཆགས་པ། ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
རལ་རྟོག། རལ་བ་དང་ཨེ་ཁུང་རྟོག་པ། ཁྱོན་བ་རལ་རྟོག། ལྷས་རལ་རྟོག།
རལ་བརྟོག། རལ་བ་དང་བརྟོག་པ་ཞེས་གོས་སོགས་ཀྱི་རྩལ་རྩལ།
རལ་བ། ① སྐྱ་རིང་པོ། སེང་གེ་རལ་བ། དེད་མོང་གི་རལ་བ། རལ་བ་ཉིལ་ལེ་བ། མགོ་སྐྱ་མེད་ལ་
རལ་བའི་ཁྲལ་འགོལ། ② འཁྲབ་ཆས་ཤིག་ ③ ར་དང་སིལ་སྟན་རྒྱུ་དང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པ་དང་

བྱད་མེད་ནམས་མཉམ་དུ་འཁྲབས་པའི་ཞབས་ཤོ་ཞིག
རལ་བ་ཅན། ① སྤར་བོད་རྒྱལ་ཞེ་གཅིག་པ་ཁྲི་གཙུག་ལྗེ་བཙན་གྱི་མིང་། ② སྤྱ་འཛིངས་པ་ལན་
བྱ་ལྟར་མང་བོ་ཡོད་མཁན། ③ [མངོན] ༡ སེང་གེ ༢ མ་རྟེ། ༣ ཤིང་གི་བ་ཐག
རལ་བ་ས་ལ་བསྐྱགས་པ། [རྟོང]རལ་བ་ས་ལ་བཏིང་བའམ་སྤངས་པ།
རལ་བའི་ཁུར་ཅན། [མངོན]སྤྱད་བང་སྤྱག་ཆེན་པོ།
རལ་བའི་སྤྲེགས་བྲ། ཆོས་གོས་དང་ཐོར་ཅོག་གི་མིང་།
རལ་བའི་གདེངས་ཀ སྤྱ་སྤྱི་བོར་བཅིངས་པའི་མིང་།
རལ་བའི་བྱར་ལུད། རལ་བའི་ཐོར་ཅོག
རལ་པོ། ① ལུལ་པོ། དར་ཆ་རལ་པོ། བྱིང་ཞུ་རལ་པོ། བྱོན་བ་རྟིང་རལ། ཀོ་ལྷམ་ཅབ་རལ། རྟོང་
ཁང་ཞིག་རལ། ② གོས་སོགས་ལུལ་ལུལ་ཅན། རལ་བོ་ལྷན་པས་མི་འདུམ་པ། རལ་བོ་རྒྱང་
ཆད་པོ་ཆད་རྒྱང་།
རལ་བ། ཞིག་པ་དང་། ཆག་པ་དང་། གས་པ། ཤོག་ཆ་རལ་བ། གནམ་རལ་བ་དང་ས་བྲམ་པ།
དཀར་ཡོལ་ཞབས་རལ། སྤྱག་ཁ་རལ། སེང་གེ་སྤྱ་རལ། ཁ་ཆག་སྤྱ་རལ།
རལ་བྱ་ཅན། [རྟོང]ལུག་རུམ་པ།
རལ་བོར་དུ་གཏོང་བ། ཁྲིམས་ལུགས་ཞིག་རལ་སོང་བ་མིག་གིས་མཐོང་བཞིན་དུ་དམ་འཛིན་མ་
བྱས་པར་བོར་བ།
རལ་བཅེམས། གོས་སོགས་རལ་བཅེམས་པ།
རལ་རུལ། རལ་ལེ་རུལ་ལེའི་བསྐྱས་ཆེན
རལ་ལེ་རུལ་ལེ། ལུལ་པོ། དངོས་པོ་རལ་རུལ་སྤྱད་པ། བྱོན་བ་རལ་ལེ་རུལ་ལེ།
རལ་ལེ་རུལ་ལེ། ལུལ་པོ། དངོས་པོ་རལ་རུལ་སྤྱད་པ། བྱོན་བ་རལ་ལེ་རུལ་ལེ།
རས། ① སྤིང་སྤྱད་ཀྱི་བཏགས་མ་སྟེ། ཤིང་བལ་ལས་བཅོས་པའི་གོས་རྒྱ། ཆོས་མདོག་སྤྱ་ཆོགས་
བཟ་བའི་རས་ཁྲ། རས་བྱབས། རས་དམར་ཤར། རས་ཅིང་། རས་ཆགས་ཞིབ་པོ། རས་སེང་
སེང་། རས་སྐབ་སྐབ། ཟར་མའི་རས། ② གཏུམ་བྱེད་དང་། འགོ་བས་བྱེད་རས་ཆལ། ལག་རས།

ཐོད་རས། གྱི་རས། ཁ་རས། ③ སྤིང་བལ་ལས་བཅོས་པའི་བྱོན་ཆ། རས་རྒྱང། རས་པ།
རས་རྒྱང། རས་གོས་རྒྱང་མ། རས་རྒྱང་ཐུབ་པ།
རས་སྒྱུ། རས་བལ་གྱི་སྤང་བ།
རས་ཁུག་རས་གྱི་ཁུག་མ།
རས་གྲུ། རས་ལས་བཅོས་པའི་གྲུ།
རས་གོས། རས་ལས་བཅོས་པའི་བྱོན་པ། རས་གོས་དཀར་པོ་གཤོག་པའི་ཚུལ་དུ་བརྒྱུངས།
རས་ལགལ། སོ་མ་ར་ཅ་ལས་བཏགས་པའི་རས་མཐུག་པོ་ཞིག་གི་མིང་ལ་ཟེར།
རས་སྒྲི། རས་གྱི་སྒྲོད་ཆེ་བ།
རས་གཅོད། ① ཁུང་གསོད་བྱེད་པ། གཞན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་བཟང་པོར་རས་གཅོད་བྱེད་པ། ཉེས་སྒྲོན་
རྒྱུ་གསལ་ལ་ཡང་རས་གཅོད་བྱས་ན་མི་འགྲིག། ② གཏུག་རྩུབ་བྱེད་པ། གཅན་གཟན་གྱིས་
རས་གཅོད་བྱས་པ། མི་མཐུན་པའི་བསམ་འཆར་ལ་རས་གཅོད་མ་བྱེད།
རས་ཆ། སྤིང་སྒྱུད་གྱིས་བཏགས་པའི་རིགས། རས་ཆ་ཆོས་སྒྲ། འཁུམས་གཉེར་ཅན་གྱི་རས་ཆ།
རས་ཆ་འཁུམས་གཉེར་ཅན། འཕྱར་སྤུལ་མང་པོ་ཆགས་པའི་རས།
རས་རྒྱུང་པའི་གདམས་འག་བསྐྱེད་པུ་སྒྲོར། ༡ འདོད་ཆགས་བདེ་ཆེན་དང་བསྐྱེད་བ་གཏུམ་མོ།
༢ ཞེ་སྤང་བདེན་མེད་དང་བསྐྱེད་བ་སྒྱུ་ལུས། ༣ གཉི་སྤྱག་མི་རྟོག་པ་དང་བསྐྱེད་བ་འོད་གསལ། ༤
གཏུམ་མོ་དང་སྒྱུ་ལུས་བསྐྱེད་བ་ཉིན་མོ་སྒྲོམ། ༥ མི་ལམ་དང་འོད་གསལ་བསྐྱེད་བ་མཆན་མོ་སྒྲོམ།
༦ བར་དོ་དང་འཕོ་བ་བསྐྱེད་བ་འཆི་ཁར་སྒྲོམ། ༧ གང་ཟག་བརྩོན་འགྲུས་ཅན་ལ་གཏུམ་མོ།
༨ ལེ་ལོ་ཅན་ལ་མི་ལམ། ༩ ཆེ་ཐུང་འཕོ་བ་དང་བསྐྱེད་བ་བཅས་དགའོ།
རས་རྒྱུང་དོ་རྩེ་གྲགས་པ། ཐུགས་སྤྲོས་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་རས་རྒྱུང་བ་ནི། རབ་རྒྱུང་དང་པོའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་
༡༠༩༤ ལོར་ལ་སྒྲོད་གྲུང་ཐང་དུ་འཁྲུངས། མཆན་དོ་རྩེ་གྲགས་པ་གསོལ། པ་ཡལ་སྤྱོད་ནས་
ཐོངས། ཁུ་བོ་དང་མ་ལུམ་འདུས་ནས་ཁུ་བོའི་གཡོག་བྱེད་ཅིང་བཞུགས། གཞོན་དུས་ནས་
སྒྲོག་ལེགས་པར་མཁུན། ཐོང་བ་ཆོའི་ནང་དུ་ཨ་མ་ཆོད་སྒྲོག་ཅིང་ཡོན་གྱིས་མ་ལུམ་དང་ཁུ་
བོའི་ཞབས་ཏོག་སྒྲུབ། རས་རྒྱུང་བ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་གྱི་ལོར་རྩེ་མི་ལ་རས་པ་

དང་མངལ། གྲོང་པའི་ཡོན་ལུམ་ཏེ་སྐྱོས་མ་རྣམས་མི་ལ་རས་པ་ལ་ལུམ་བས་མ་དང་ཁུ་བོས་
ལྷ་སྐོབ་གཉིས་ཀ་ལ་འབར་ཁ་བྱས། དགྲུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་པར་སྐྱ་སྐོབ་གྲྭ་དང་པོག་ཐུག་
སོང་རྒྱུ་གིས་མཛེ་ནད་ཟེན། དེ་ནས་མེ་བཙོན་གྱི་བྱང་དུ་མ་བསྐྱད་པར་ཁང་སྤོང་ཞིག་ཏུ་ཉལ།
དུས་དེར་རྒྱ་གར་གྱི་ཨ་ཙ་ར་གསུམ་བྱང་བས་སྤྱིང་མེ་སྐྱོས་ནས་རྒྱ་གར་དུ་ཁྱིད་དེ་ལྷ་མ་བ་ལ་
ཙ་རྒྱ་ལ་གཏུགས། དེས་གཏུག་པོ་ཁྱུང་ཤམ་ཙན་གནད་ནས་བསྐྱས་པས་ལུན་རིང་མ་འགོར་
བར་མཛེ་ནད་ལྷག་མེད་དུ་སོས། དེ་ནས་བལ་པོར་བྱོན་ཏེ་ཨ་ཏུ་ར་ད་ཤ་སོགས་ལས་བདེ་
མཆོག་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་སྤེ་འགའ་ཞུས། སྤར་བོད་དུ་ལོག་ནས་མེ་བཙོན་གྱི་བྱང་དུ་བཙུག་
མེ་བཙོན་གྱི་ཞལ་ནས། རྒྱ་གར་ན་ལུས་མེད་མཁའ་འགྲོའི་ཆོས་སྐོར་དགྲུ་ཡོད་པ་ལས། མེ་
མར་པའི་གསུང་གིས་ངས་ལྷ་ལས་མ་ཐོབ། ད་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆང་བར་རྒྱ་གར་ནས་ལོང་ཞིག་
གསུང་བྱུང་། དེས་ན་ད་རས་རྒྱུང་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་དུ་སོང་ལ་ཆོས་དེ་རྣམས་ཆང་མ་ལོང་
ཞིག་ཅེས་གསུངས། རས་རྒྱུང་པས་ལྷ་མའི་གསུང་ལྟར་རྒྱ་གར་དུ་བྱིན་ནས་རྒྱ་རོ་དང་། མི་རྒྱུ་
གཉིས་ཀའི་དངོས་སྐོབ་ཏེ་ལུ་པ་ལ་ཆང་བར་ཞུས། གཞན་ཡང་གདམས་དག་མང་དུ་བཙལ་
ནས་ལྷ་མའི་བྱང་དུ་བྱིར་བོད་དུ་ལོག་ཆོས་སྐོར་དགྲུ་པོ་རྣམས་ལྷ་མ་མི་ལ་རས་པ་ལ་ལུམ། མི་
ལས་ངམ་རྩོང་སྐོན་པ་ལ་གནད། ངམ་རྩོང་པས་དེ་ལ་ཡིག་ཆ་ཡང་བཙུམས་ཤིང་། དེ་ལས་
མཆེད་པ་ལ་བདེ་མཆོག་སྐྱོན་བརྒྱུད་ཟེར། རས་རྒྱུང་པ་ཉིད་ནས་གཞན་ལ་མཆེད་པ་ལ་རས་
རྒྱུང་སྐྱོན་བརྒྱུད་དུ་གྲགས། དེ་ལྟར་རས་རྒྱུང་པས་མེ་བཙོན་མི་ལ་ལ་བཙེན་ནས་རྟོགས་པ་ཁྱུང་
པ་ཙན་བརྟེས། རང་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་ནས་སྤངས་པའི་གདམས་དག་ཡང་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། དེ་
ནས་བོད་ལུམ་ཀུན་ཏུ་གནས་པེས་མེད་དུ་ཕེབས་ཤིང་གདུལ་བྱ་སྐོབ་མ་མང་པོ་བསྐྱུངས་པ་
དེབ་སྐོན་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དགྲུང་ལོ་དོན་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྐུལ་
ལྷུ་ལོ་ ༡༡༠༩ ལོར་སྐུ་གཤེགས།

ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་ལས། མ་གཅིག་བྱུང་པའི་རྒྱལ་མོ་དང་། ཏེ་ལུ་པ་འི་མེད་བཤེས་གཉེན་
གཉིས་ཀྱིས་མེས་སུ་བརྒྱུད་ནས་ཐུགས་མཛོད་གདམས་པའི་བཙུན་བསྐུལ། རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་
ནས་ལུས་མེད་མཁའ་འགྲོའི་ཆོས་སྐོར་བྱི་མ་རྣམས་པོད་དུ་སྐྱུན་བྱངས། མེ་བཙོན་མི་ལ་རས་

པ་ལས་གདམས་དག་གསན་ཏེ་བྱུང་བ་བརྟེན། སྤྱི་ལུས་མ་སྤངས་པར་ལུང་ལོ་ཅན་དུ་གཤེགས་
པར་གྲགས་པ་དེ་ལ་གདམས་དག་གི་རྒྱན་འཛིན་པའི་སློབ་མ་མང་པོར་བྱུང་བ་རྣམས་ལས།
གཙོ་བོ་རྒྱལ་བ་ཁྱུང་ཆང་པ་ལ་སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་མཛོད་གཏད། དེས་མ་གཅིག་ཨང་ཇོ་ལ་གནང་
བ་སོགས་རིམ་པར་བརྒྱད་དེ་འགྲོ་མགོན་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱིས་བཀའ་སློལ་རྒྱ་ཆེར་སླེལ་
བས་ཀྱིས་རས་རྒྱུང་པའི་གདམས་དག་རྣམས་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་
ལེན་གཙོ་བོར་འཛིན། ལྷ་མ་ཟངས་རི་རས་པ་ལ་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཛོའི་ཟབ་ཆོས་སྐོར་གནང་བ་དེ་
འགྲོ་མགོན་རས་ཆེན་གྱིས་ཁྱེད་ཀྱི་ཆང་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་དར་སློལ་གྱིན། བྱུང་
ཆེན་གམ་པ་ཀྱི་ཡང་གཙོ་བོར་གདམས་དག་དེ་ཉིད་ལ་བསྟེན་ནས་བྱུང་བ་བརྟེན། གདམས་
དག་ཤམ་བྱ་ཅན་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཆེ་དཔག་མེད་འགྲོ་དོན་གྱི་ཤམ་བྱ་ཅན་ནི་ས་ཀར་
དགེ་གསུམ་གཙོ་ས་བྱུང་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བས། དེ་ལྟ་བུའི་རས་རྒྱུང་པའི་གདམས་ཟབ་
རྣམས་ནི་གངས་ཅན་ལྗོངས་འདིར་བྱུང་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསོལ་སྤྱུང་ཡོད།
རས་རྒྱུང་ཕྱག་འདི་ལ་སྤྱངས་ཕྱག་གསུམ་གྱི་ཡ་བྲལ་ཞིག་ཡིན། གནས་འདིར་ཐོག་མར་རས་རྒྱུང་
པའི་སྦྱབ་ཕྱག་ཅིག་ཡོད། དེ་རྗེས་གཙང་སྟོན་ཏེ་དུ་ཁས་གདན་ས་སྤྱོད་སྟེ་དགོན་པ་དར་རྒྱས་
བྱུང་། འོན་ཀྱང་དགོན་པ་འདེབས་དུས་གསལ་པོར་མ་དེས། བྱུང་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན།
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྟེ་གདོང་ཇོང་ཁོངས་སུ་ཡིན།
རས་ཆེན། ① འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། དབྱར་ཆར་རྒྱ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་གྲོན་
པར་བྱ་བ། ཆད་སྤིད་དུ་ཁྱེད་དང་ཞེད་དུ་ཁྱེད་གསུམ་དང་སོར་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་དབྱར་གྱི་
གོས་རས་ཆེན་ནམ་ཆར་གོས་ཤིག ② མི་ལ་རས་པའི་ཆེ་མིང་། མི་ལས་དཀའ་སྤྱད་སྐབས་
སྤྱན་བཟའ་རས་དཀར་ཅམ་ལས་མི་གསོལ་བས་རས་པར་གྲགས་ཤིང་། སློབ་མ་རྣམས་ཀྱང་
དེའི་རྗེས་སུ་འབྱངས་ནས་རས་གོས་གྲོན་པའི་སྤྱི་ལ་ལ་རས་ཆེན་ཞེས་ཞེས་བྱུང་བར་བྱས་པ།
རས་ཆེན་གྱི་སྤང་བ། སྤང་སྤྱད་སུམ་རྒྱུའི་ནང་གསེས། དབྱར་ཁས་ལེན་གྱི་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་གཅིག་ཡན་
དང་། དགལ་དཔེ་སློལ་ནས་སྤྱོད་པན་འདས་པར་རས་ཆེན་བཅའ་བ་དང་བཅངས་པའོ།
རས་ཆེན་ཆད་ལས་སྟག་པའི་རྒྱུང་བྱེད། རྒྱུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྒྱའི་ནང་གསེས། དབྱར་གྱི་རས་

ཆེན་མོ་དཔེ་ཆ་དག་དང་། ཞེད་ལྷ་གསུམ་དང་སོར་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོད་ལས་ལྷག་པ་འཆང་བཤོ།
 རས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་མེད་གོ། འདས་པའི་གདམས་དག་གི་ཆ་རབས་བརྒྱད་པ། རྣམ་འཁོར་གྱི་
 དབང་ལྷག་རས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་མེད་མེད་ཀྱི་བཤོད་རས་ཆེན་ནི། རབ་བྱུང་
 གྲག་པའི་ས་རྒྱུད་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༤ལོར་འབྱུངས། འབྱུངས་ཡུལ་མདོ་ཁམས་སྤྱིང་། (དུས་རབས་
 བཅུ་བདུན་པའི་མཇུག་ཡུལ་མིང་སྤེད་གོ་བསྐྱེད) ཡབ་ཨ་ལུ་རྒྱ་ཡུལ་ཁ་ཁེད་། སྤུས་མིང་སྤྱིང་
 ལཱའི་ཆེ་བ། ཡབ་མེས་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྒོར་ལ་ཐུགས་དམ་མཛད་པའི་རིགས། དགྲུང་
 ལོ་བཞིར་མི་ལམ་རང་ཟིན་བྱུང་། བཅུ་གཅིག་པ་ལ་བཞག་གཉིས་བཤད་པ་མཛད་། བཅོ་བརྒྱད་
 པ་ལ་སྤྱོད་འཇུག་པར་ཕྱིན་སོགས་ཀྱང་མཁས་པར་མཁྱེན། ས་སྐྱར་པེབས། རྣམ་འཁྲུལ་
 བསྐྱབས། ད་འཆི་ཆོས་རང་ཞིག་བྱ་དགོས་དགོངས་ཏེ། འཕྲི་གྲང་དུ་ཆ་མ་ཆོ་བཟང་པ་ལ་ནི་གྲུ་
 ཆོས་བྱུག་ཞུས། ཐུགས་དམ་ཀྱང་དགའ་རབ་སྤྱེས། ཆ་མ་ཆོ་བཟང་པས། འདས་པ་ཆ་མ་ཆུ་ལ་
 ཁྲིམས་མགོན་པོ་ཞེས་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཅིག་ཡོད་དེར་ཆོས་ཞུས་གསུངས་ནས། དེར་
 ཕྱིར་ལྷུང་ཚུལ་ཁྲིམས་མགོན་པོ་དང་མཛུལ། ལོ་བྱུག་བཞུགས་ཅིས་མཛད་། ནི་གྲུ་ཆོས་བྱུག་
 རྣམ་ཞུས་སྒོམ་པས། ཞལ་བདུན་རྣམ་རས་རྒྱུད་ཐུབ་པ་བྱུང་། གཞན་ཡང་གསེར་ཆོས་ཆ་ལག་
 དང་བཅས་པའི་འདས་ཆོས་ཡོངས་རྩོགས་ཞུས། མདོ་ཁམས་སུ་མ་ཡུམ་གྲོངས་པའི་དུས་
 ཆོས་ཀྱང་གསལ་བར་མཁྱེན་རྣམ་དགོངས་རྩོགས་མཛད་། རས་རྒྱུད་བྱས་ས་སྐྱར་ཕྱིན་པས།
 མཆོན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་གོགས་འགས་སྤྱིང་ཐོ་ལོག་པ་བྱུང་བས། གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་པ་
 ཡ་ཆད་དགོངས་རྣམ་སྤར་ལོགས་ཏེ་འདས་ལ་བྱོན་པས། ཉག་ཉིས་ཅན་གྱི་མི་ཞིག་བྱུང་བ། དེ་
 སྤུས་བཞག་པས། དེན་སྤངས་རྣམ་པོ་ཉ་བྱུང་བར་མ་བཏང་བས། རས་ཆེན་རི་སྤངས་ལ་བཅོན་
 དུ་བརྒྱད་། གཏུམ་མོའི་བདེ་ཤོད་བཞེན་རྣམ་བཞུགས་པས། སྤར་བཤགས་པ་བྱས། གཞན་ཡང་
 སེམས་ལ་རང་དབང་ཐོབ་པ་མཛོན་རྟགས་སུ་གྱུར། སྤྱི་ཆེ་ཕྱི་མའི་སྤྱི་དང་ཞིང་ཁམས་འདུལ་བྱ་
 སོགས་ཀྱང་གསལ་བར་མཁྱེན་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པ་མངལ། བྱ་བཏང་
 དེས་མེད་ལ་ཐུགས་གཏད་ཀྱང་། ཆོས་རྩེ་མཁས་གྲུབ་པའི་བཀའ་མ་ཆོག་པར། བདེ་ཆེན་གྱི་
 གདམས་སར་མཛད་། གདུལ་བྱ་མང་པོ་སྤྲིན་གྲོལ་ལ་བཀོད། སྤྱིང་པའི་ཚུལ་བསྐྱེད་པར། འཕྲོད་

རྟེན་སོགས་ཁྱུས་ཀྱང་མ་གསལ་བར། ལུབ་བདེ་བ་ཅན་དུ་གསོལ་བ་ཐོབ་གསུང་ནས། དགྲུང་
ལོ་བྱག་ཅུ་བ། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོ་སྟེ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་པག་ ལོའི་ཁྱེ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆེས་ཉི་
ལུ་ལ་གཤེགས།

རས་སྟོང། རས་ཀྱི་སྟོང་གོས།

རས་ཐག་ རས་སྒྲ་མོ་བསྐྱེལ་ཏེ་བཅོས་པའི་ཐག་པ།

རས་བྱམ། རས་ཀྱིས་བརྟམས་པའི་བྱམ་བྲ། དེལ་རས་བྱམ་གཅིག་

རས་འཐག་འབྲུལ་འཁོར། རས་ཆ་འཐག་བྱེད་ཀྱི་འབྲུལ་འཁོར།

རས་མཐེལ། རས་སྐྱད་དང་རས་ལས་བཅོས་པའི་ལྷམ་མཐེལ་ཞིག་གི་མིང་།

རས་པ། རས་གོས་རྒྱང་པར་བརྟེན་པའི་ནལ་འབྱོར་པ།

རས་སྤྲ་མ། སྤྲ་ལོད་པའི་རས།

རས་པད། རས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་པད་བྲ།

རས་བྱར། རས་ལས་བཅོས་པའི་སྒྲེལ།

རས་བལ། ① ཤིང་བལ། རས་བལ་ཤིང་། ② རས་ཆ་དང་བལ་ཀྱི་བསྐྱེས་མིང་།

རས་བྱང་། རས་ལས་བཅོས་པའི་གདོང་འཛིན།

རས་བྲིས། རས་ལ་བྲིས་པའི་རི་མོ།

རས་བྲིས་ཐང་ག། སྤྱིར་ཐང་ག་ཆང་མ་རས་གཞིའི་ངོས་སུ་བྲིས་སྐབས། རས་བྲིས་ཐང་ག་ཞེས་ཟེར།

རས་འབྲས། རས་བལ་ཀྱི་སྐྱེ་གནས་ཏེ། ཤིང་སྒན་གླང་མ་ལྟ་བུ་རང་བྱུང་དུ་སྐྱེས་པ་ཞིག་དང་། ཞིང་ཁར་

འདེབས་འཇུགས་ཀྱིས་སོན་མ་བྱེད་དགོས་པའི་ལོ་ཐོག་རིགས་ཤིག་དང་གཉིས་མཆིས་པས་སྤྲ་

མས་སྲིན་ནད་སེལ། བྲི་མས་མདེལ་སོགས་བྱང་ཁོག་སྤྲ་ཀྱི་བྲག་རྩ་ལུས་པ་བྲིར་འབྲིན།

རས་སྤྲར་མ། རས་མང་པོ་སྤྲོ་མས་སྤྲར་ཏེ་བཅེགས་པ།

རས་མ། ① རས་བཅོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ། ② གོས་ཀྱི་དུམ་བུའམ་ཆལ་བུ་སྒྲ་མོ།

རས་མ་སིང་། རས་ངོ་མ་ཡང་མིན་ལ་སིང་རས་ཀྱང་མིན་པའི་རས་ཤིག་

རས་ཆགས། ར་དང་ཆུ་སོགས་འཆག་བྱེད་ཀྱི་རས།

རས་འཛེན། ① རས་ཡུག་བཅད་འཕྲོ་ལྷག་མ། ② རས་ཀྱི་སྒྲེ་འཛེན།
རས་གཞི། ཐང་ག་སོགས་འབྲི་སའི་རས་གཞི།
རས་ཐོམ། སྤར་བོད་ཀྱི་སྤྲ་བྲག་སེར་མོ་བ་དང་སྤྲ་སྤྲུལ་འགས་གྲོན་པའི་སྤྲུལ་ཞིག
རས་ཐོམ་རྒྱུང་འགོ་སྤྲུལ་རས་ཐོམ་གྱི་མགོའི་ནང་རྒྱུང་བྱེད་ཤིང་།
རས་གཟན། རས་ལས་བཟོས་པའི་གཟན།
རས་ཡུག་རས་བྱབས།
རས་ཡུག་སྒྲེགས་བ་འཛེལ་བ། རས་དྲས་ནས་དུམ་བྱར་བྱས་ཏེ་གྲོན་བ།
རས་ཡོལ། རས་ཀྱི་ཡོལ་བ།
རས་གཡལ། རས་ལས་བཟོས་པའི་གཡལ།
རས་སང་། ཐགས་མི་ཞིབ་པའི་རས།
རས་སྤྱོད་བར་བ། [རྟིང]ཅིས་མེད་བྱེད་པ་དང་། ཁྱད་དུ་གསོད་པའམ། ཡལ་བར་དོར་བ།
རས་སེ་རིས་སེ་བྱས་བ། [རྟིང]མིག་བཟང་སེ་བཟང་སེ་བྱས་བ།
རས་བས། སྒྲོ་མས་སྤྱར་བའི་རས་བཅུགས་པའི་ཅི་བཏང་བའི་རས།
རས་ལྷམ། རྒྱ་རས་ལས་བཟོས་པའི་རྒྱ་བོ་ལྷམ།
རས་ལྷེ། རས་དུམ་བྱ།
རས་རྩྭ། རས་ཀྱི་ཆེལ་བྱ་རྒྱུང་རྒྱུང་།
རི། ① ས་འཛིན་ཏེ། ས་སྒྲེང་སྒྲོ་མཐོ་མ། གངས་རི། བྱགས་རི། སྤང་རི། བྲག་རི། གཡལ་རི། སྤྱི་བ་
རི། རི་ལ་སྤྱི་བོས་རྒྱུང་བ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་གྲེན་འབྱུང་དང་། མགྲིན་པ་ཅན། འགྲོ་མེད་
རྒྱ་སྒྲོབ། སྒོ་མཐོ། སྤྱིན་ཀྱི་སོ་ཅན། སྤྱིན་འཛིན། མིག་གཡོ། ལ། ས་སྒྲོབ། ས་འཛིན། ས་གཞི་
འཆང་། སའི་ཤུར་བྱ་བཅས་སོ། ② ལག་སོར་གྱི་ཅི་མོའི་ཤར་ནང་མོ། ③ ལྷམ་གྱི་ཡུ་བ་
དང་། མཐེལ་གཉིས་དབར་དུ་ཡོད་པའི་ཆ་གས་དེའི་མིང་།
རི་རྒྱུང་། [རྟིང]རི་སྤྱོད།
རི་རྒྱེད། རིའི་ཅི་གཤམ་མ་ཡིན་པའི་བར་མཆོམས།

རི་སྒྲེགས། རི་སྒྲེགས་དང་འབྲ།

རི་སྒྲེག། རི་པོ་དང་ལུང་གཞུང།

རི་སྒྲེག་ཀྱི་ཕྱོག་ རི་ཀྱི་སྒྲེག་ཀྱི་ལོ་བསྐྱུས་ཆིག་ དོན་དུ་གཅིག་ཡིན། བདག་ཏུ་མ་བསྐྱེད་པའི་སློབ་ཆགས་
རི་སྒྲེག་སྐྱམ་གཤེར་དུ་གནས་པ་ནམས་གང་བྱུང་དུ་བསད་མི་ཆོག་པའི་བཀག་ཀྱི་བཀམ་པ།

རི་སྒྲེག་ཅ་གནས། གནའ་དུས་ལོ་ལྟར་དུས་དུས་ཆོད་ངེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་སྐྱམ་གཤེར་ལ་གནས་པའི་
སློབ་ཆགས་ལ་གཞོད་འཆེ་བྱས་མི་ཆོག་པའི་བསྐྱུགས་ཡིན།

རི་སྒྲེག་སློབ་ཆགས། བདག་མེད་སློབ་ཆགས་ཅེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

རི་སྒྲེག་བསམ་གཏན་སྒྲིང་། དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་རི་སྒྲེག་སྐྱུ་སྐྱུ་སྐྱུ་སྐྱུ་སྐྱེད་དང་པོ་མངའ་རིས་
ལྟོ་བཟང་ནམ་ཀྱུ་ལ་གྱིས་བཏབ། སྒོན་མ་དེ་གར་དགོན་ལུལ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་དེར་རི་སྒྲེག་བསམ་
གཏན་སྒྲིང་རི་ཁོད་དགེ་འདུན་སྡེ་དང་བཅས་པ་ཆགས། དེ་ཆེས་རིམ་བཞིན་ཀྱི་སྒྲིད་གྱིས་འདུ་
ཁང་དང་། རྒྱ་བྲང་། རྒྱ་ཤག་སོགས་གཞི་ཁྲོན་ཆེ་ཅམ་ཡོད། སེར་གྲེས་རི་སྒྲེག་སྐྱུ་སྐྱུ་སྐྱུ་སྐྱེད་
རིམ་ནས་ཞལ་བདག་གཞན་། ཏུ་ལའི་རྒྱ་མ་འོས་སྐྱུ་ལ་རེ་གཉིས་ཀྱང་དེ་གར་བཞུགས་སྐྱད། རི་
སྒྲེག་དེར་ཁམ་སྡོད་ཏེ་ཅང་མང་ལ་འབྲས་བུ་རོ་མངར་བ་ཞིག་ཡིན་སྐྱབས་དེ་གའི་རྒྱ་བྲང་ནས་
ཏུ་ལའི་རྒྱ་མར་ལོ་ལྟར་ཁམ་བུ་འབུལ་སློབ་ཡོད་འདུག རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་པག་ལོ་རྒྱ་
བྲང་གི་ལས་ཁུངས་ལྷན་ཁྲུང་གྲྭ་བྲངས་༥༠ཡོད། དགོན་བདག་རི་སྒྲེག་ལྷ་བྲང་ཡིན།

རི་སྒྲེགས། སྒོན་གཤེད་པོ་དང་། མགོ་ལ་སྒྲོའི་ཅོད་པན་ཡོད་པ། འབུ་སློན་དང་ཅི་ཐོག་ཟ་ཞིང་། མིའི་སྐྱད་
རེ་གཉིས་ལ་དམོ་ཕྱེད་སྐབས་མཁན་གྱི་བྱ་ཞིག

རི་སྒྲེག་ ① རི་སྒྲེག་གང་སར་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེས་པའི་ཅི་ཤིང་སོགས། རི་སྒྲེས་སྒྲོག་པ། རི་སྒྲེས་
ཆེ་སྒྲེ ② རྒྱུང་། ༡ ལྷ་མོ་ལུ་མ། ༢ ལྷ་མོ་ཆེར། ༣ ལྷ་མོ་མ།

རི་སྒྲེས་སྐྱ་བཟང་། སྒོ་སྒྲན་ཁམས་ལུགས་པ་ཤ་ཀའི་མིང་གི་ནམ་གངས།

རི་སྒྲེས་དགའ་བྱེད། [མཛོན་]གཏོང་དུག

རི་སྒྲེས་ཏཱ་མེག་དཀར་པོ། སྒོ་ཏཱ་མེག་ལ་རང་བཞིན་གྱི་རི་སྒྲེས་དང་ཞིང་ནང་འདེབས་འཇུགས་བྱས་
ཏེ་སྒྲེས་པའི་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་རི་སྒྲེས་ཀྱི་མིང་།

རི་སྐྱེས་བྱ་ཤང་། སྤོ་བྱ་ཤང་ལ་རི་གོད་དོགས་སུ་སྐྱེས་པ་གོད་པ་དང་། འཆེར་ས་དང་སྤྱ་འབྲམས་
སུ་སྐྱེས་པའི་གཡུང་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་རི་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་།

རི་བག། ① རི་མོ་ཁ་ཁ། ② རི་མོ་མཛེས་པོ།

རི་ཁ་དགའ་ལྡན་བཤད་སྐྱབ་སྦྱིང་། རི་ཁ་དགའ་ལྡན་བཤད་སྐྱབ་དར་རྒྱས་སྦྱིང་ངམ། ཡོངས་ཁྲགས་
སུ་རི་ཁ་དགོན་ བོད་ལྗོངས་གོང་པོ་ཉིང་ཁྲི་ས་ཁུལ་རྒྱ་མདའ་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་གནས་ ཞེས་
འབོད་པའི་དགོན་པ་འདིའི་བྱང་ཚུལ་རགས་བསྟུས་ཅམ་ནི། དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་
འབྲུག་ཅམ་ལ། བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་པོ་ཉོ་བ་ཆེན་པོའི་དངོས་སྟོབ་དགེ་བཤེས་རི་
མཁར་བས་ཕྱག་བཏབ་པའི་བཀའ་གདམས་ལུགས་ཀྱི་དགོན་རྫིང་ཞིག་ཡིན། དུས་རབས་བཅུ་
བཞི་པའི་དཀྱིལ་སྟོད་དུ། འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ཙ་རི་ནས་ཉང་པོ་བརྒྱད་པེབས་
སྐབས། དབུ་ཞུ་དང་ཕྱག་མཁར་ཉང་རྒྱའི་ནང་སྦྱང་བས། རྗེ་ལྷ་མས། ངའི་ཞུ་འདི་གང་དུ་ཆགས་
པའི་སར་དབུ་མའི་བཤད་བྲང་། མཁར་བ་གང་དུ་ཆགས་པའི་སར་མར་ཕྱིན་ཀྱི་བཤད་བྲང་
འབྱུང་ཞེས་བཀའ་པེབས་པ་བཞིན་ཕྱག་མཁར་རི་དགོན་པའི་མདུན་དོས་རྒྱ་འབྲམ་ཞིག་ཏུ་
ཆགས་པ་དེ་སྤོན་དགོན་པ་འདིའི་རྟེན་གཙོ་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་སྐྱ་བརྟན་ཐོག་ཆད་མ་ཞིག་
ཡོད་པ་དེའི་སྟོག་ཤིང་དང་མཉམ་དུ་གཟུངས་སུ་བཞུགས།

རི་ཁ་བ་ཅན། རི་བོ་གངས་ཅན།

རི་ཁམ། རི་ལས་སྐྱེས་པའི་ཁམ་བྱ།

རི་ཁྱག་རིའི་ཁྱག་ཀྲོག་

རི་ཁྱད། རི་སྤལ།

རི་ཁྱད་དགོན། མཁས་བྱུང་ཤུ་དར་རྒྱས་ཞེས་པས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་ཅམ་ན་བཏབ།
བྱུང་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དར་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཁལ། རི་མང་པོ་ཡོད་པའི་ས་ཁལ།

རི་ཁོག་སྐྱག་ལམ། རི་ཁོག་ཕྱག་ནས་བཅོས་པའི་ལམ།

རི་ཁྱི་སྤང་གི།

རི་ཁྱི་སྟོན་པོ། སྤྱང་གི་སྟོན་པོ།

རི་ཁྱི། རི་ལ་ཆགས་དུང་ཆང་།

རི་ཁ། ① ཆོན་མདངས་སྒེལ་བའི་རི་མོ་ཁ། ② [མངོན]སྤྲུག་མོ།

རི་ཁོད། ① རིའི་གསེབ། ② རི་གསེབ་ཀྱི་དགོན་པ་རྒྱུང་བྱ་དག་ལ་རི་ཁོད་དང་། དེར་བཞུགས་མཁན་ལ་རི་ཁོད་པ་ཟེར།

རི་ཁོད་དགོན། ① མེད་གཞན་དཔལ་སྤྱང་ཡང་ཁོད་ཀྱན་བཟང་བདེ་ཆེན་འོད་གསལ་སྤྱིང་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༩ལོར་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། འབྲུག་མཐའ་བཀུད་པ་ཡིན། འདས་པ་བཀུད་ཀྱི་སྤྱབ་སྤེ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཁོད་དགོན། ② རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༩ལོར་མེ་སྟོན་ཉི་མ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། འབྲུག་མཐའ་བོན་བོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཁོད་དགོན། ③ རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ཆུ་གྲེ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ལོར་མེ་རའི་དགེ་བཤེས་ལྗོམ་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཏབ། འབྲུག་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་ཉི་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཁོད་དགོན། ④ ཨ་ཏོ་ལུང་ར་དཔོན་སྟོབ་ཆང་གིས་བཏབ། དུས་ནམ་ཡིན་མི་གསལ། ཕྱིས་སུ་འབྲུག་མཐའ་ས་སྤྱི་པར་འབྱུང། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཁོད་པ་ཆེན་པོ་སྟོ་གྲོས་བཟན་པ། དཔལ་ས་སྤྱིའི་ལམ་འབྲས་སྒྲུ་མ་བཀུད་པའི་སྒྲུ་མ་ཡིན། ཁོང་ནི་བོད་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་མེ་པོ་འབྲུག་གི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༣༡༦ལོར་འབྲིང་མཆོས་སྤྱིམ་ལུང་ཁ་ལྷ་དགོན་གསར་དུ་ཡབ་ལྷག་པོ་ཆོས་སྐྱོང་། ལུམ་ལྷག་པོ་སྟོན་ཞེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱོད་མཆོར་བའི་ལྷ་ས་དུ་མ་དང་བཅས་ཉེ་སྤྱི་འབྲངས། མཆོན་སྟོ་གྲོས་རིན་ཆེན་གསལ། དབྱང་ལོ་བཞི་པ་ནས་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་ཤས་བྲག་པོ་དང་། ཆོས་ཅིག་བྱ་དགོས་སྤྱུམ་པའི་འདུན་པ་ལུགས་རྒྱུད་ལ་

ལྷང་ལྷང་པ་འཁྱུངས། དགྲང་ལོ་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ལ་ཡལ་དང་ཡུམ་གཉིས་འདས་ནས་ཨ་ཁྱ་
 རྒྱུ་མ་བྱུ་བ་ཀྱལ་པ་བྱ་བའི་ཆོས་པ་བཟང་པོ་ཅིག་ཡོད་པས་དེས་ཁྱིད་ནས་ཟེར་བྱོགས་ཀྱི་དགོན་
 པ་ཐར་པ་སྤིང་དུ་བྱོན། མཁན་པོ་བ་རི་བ་དང་། སློབ་དཔོན་རྟོག་གི་བ་ནམ་མཁའ་རྟོག་གཉིས་
 ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། མཆན་ཡང་སློབ་གྲྲོ་བ་བརྟན་པ་ཞེས་གསོལ། །དེར་ལོ་བཞི་བཞུགས་ནས།
 སློག་ཡིག་བསྐྱབས། ཆོ་ག་ཆོས་སྦྱོང་གི་རིམ་པ་དང་སྦྱོང་འཇུག་ལ་ནན་ཏན་མཛད། དགྲང་ལོ་
 བཅུ་གཉིས་པ་ལ་པོ་དོང་ཨེ་རུ་སློབ་དཔོན་རྟོག་གི་བ་བྱ་བ་ལས་ཆད་མ་རྣམ་དེས་སློབ་ཏུ་བྱོན་
 པས། ཉིན་ཞིག་འདི་ཆོ་ན་སྦྱོང་འཇུག་འབྲུ་ཤེས་པ་ཡོད་དམ་ཞེས་ཤེར་ལའི་གཞུང་ཅིག་བཏོན་
 བས། འདི་ལ་སྦྱོར་བ་ཅིག་བཏོན་མཛོད་བྱས་ཀྱིན་ཡར་འཆས་མར་འཆས་མཛད་པས། ལ་ལ་
 བ་རེ་གལ་མགོ་ཡག་གི་ན་ཡར་བཞུད་ཟེར། གལ་ཤུག་ཅིག་ན་རྒྱལ་སྤྱས་སྒོགས་མེད་པ་བཞུགས་
 པས། འམ་བྱ་ལགས་ཀྱི་འདི་རུ་བྱོན་གསུངས་ནས་སྒོགས་སྤོང་མཛད་པས། ཁོང་བ་རྒྱལ་ནས་
 མཆོད་ཡར་དང་ཞལ་ཆབས་མང་པོ་བཏོན་པས། བྱ་སྒྲོར་བ་སྤུ་རུང་མ་གྲོན་པ་དེ་སྤུ་གང་བ་
 ཅིག་ཡིན་ནམ་ཤེས་རབ་ཅན་ཅིག་འདུག་ཟེར་ཏེ་ཐམས་ཅད་དོ་མཆར་བར་གྱུར་ནས་མཁས་
 པའི་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ནས་སོབ། དགྲང་ལོ་བཅུ་བདུན་པ། ད་ནི་འཆད་ཉན་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་
 ཡང་དེ་ཙམ་ཡིན། མི་ཆེ་འཆད་ཉན་ལ་བསྐྱལ་གང་ཆད་མི་འདུག །ཉམས་ལེན་བསྒྲོམ་པ་ཐག་
 ཆོད་ཅིག་བྱ་དགོས་སྤྱུམ་ནས་ཐར་པ་སྤིང་དུ་བྱོན་ཆུ་བ་གཅིག་ཙམ་གཟེགས་རྟོག་མཛད་ཅིང་
 བཞུགས། དེ་ནས་བྲག་ཁར་ཆོས་རྩེ་གྲགས་པ་མེད་པའི་བྱུང་དུ་བྱོན་ནས་བཞུགས་པས། ཆོས་
 རྩེ་པའི་གསུང་ནས་ཆོས་ཐག་ཆོད་བྱེད་ན་ཡུལ་གྱི་འཁྱེ་བ་ཆོད་ལ་ཤོག །སྟོ་གོས་ཆོས་གསུམ་
 ངས་སྦྱོར་བ་ཡིན་གསུངས་པས། ད་ནི་རྒྱ་མ་འདིའི་བྱུང་དུ་ཆོ་དང་སྦྱབ་པ་མཉམ་པ་ཅིག་བྱ་
 དགོས་སྤྱུམ་པས་སྦྱོས་པ་ཐམས་ཅད་བཅད་ནས་ཉིན་མཆན་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཙོན་འགྲུས་བྲག་
 པོས་སྤུགས་དམ་མཛད་དེ། ཉིང་རེ་འཛིན་དང་རྟོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་འཁྱུངས། དེ་
 བས་ལོ་གསུམ་ཙམ་གྱི་བར་ལ་དབུས་གཙང་གི་རི་ཁྲོད་དཔེན་ས་མང་པོར་བྱོན། མཆོག་གི་
 རྩས་མཆོག་མིན་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། དད་པ་ཅན་གྱི་རྩས་སོགས་ཆུད་ཐོས་དང་། རོན་མེད་ཅུང་
 ཟད་གང་མི་འགྲོ་བར་མཛད་ཅིང་། དགོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་བསྟེན་

བཀུར། སྐབ་མཛོད། གཟུངས་སྒྲགས། གསུང་རབ་སྒྲིག་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ཐོ་དབུལ་ཞིང་
ཐོངས་པ་རྣམས་ཀྱང། ཆོས་སྟོན་སྐབ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྐར་ནས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཁོན་དུ་
དོན་ཅན་ལ་ཐོངས་པ་མེད་པར་གཏོང་བར་མཛད། དགུང་ལོ་བཞི་བརྩ་ཞེ་གསུམ་པ་ལ་རྒྱ་བ་
དུག་ཅམ་གྱི་གང་ནས། དགེ་སྟོན་ལ་སོགས་པ་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་ཞལ་བཀོད་མང་དུ་མཛད་ཅིང་།
མཐར་དགུང་གངས་བཞི་བརྩ་ཞེ་གསུམ་པ་ཐོད་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ས་པོ་ཁྲི་ཡི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་
༡༣༥༥ལོར་ཆ་མོ་རོང་བྱང་ཆུབ་རྫོང་དུ་གཤེགས་སོ།།

རི་ཁོད་ལྷག་མ། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། འབ་མཐའ་རྫོང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཁོད་པ། ① རི་གསེབ་དགོན་ཆུང་དུ་སྟོད་མཁན། ② རོན་པ། ③ [མདོན]བདེ་མཚོག

རི་ཁོད་འཛིན། དཔེན་པའི་རི་ཁོད་ཅེས་པ་རིའི་ལྗེབས་ཀྱི་དགོན་པ་ཆུང་དུའམ། བྲག་ཕྱག་ལྟ་བུར་
གཏན་དུ་སྟོད་ས་བྱེད་པ་ལ་རི་ཁོད་འཛིན་པ་ཞེས་བྲེད།

རི་ཁོད་ལོ་མ་གྲོན་མ། ཉང་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་བྱེད་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག

རི་ཁོད་བསམ་གཏན་ཅེ། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་དུས་འགོར་དགེ་འདུན་དར་རྒྱས་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ།
ད་ལྟ་མཚོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་གངས་ཅན། འདི་ལ་རྒྱལ་པོ་རྩ་མ་ཤའི་གཏམ་རྒྱུད་དུ་གངས་རི་ཉི་མེ་ཡིན་པར་བཤད། འགའ་
ཞིག་གིས་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་སུ་ལྷགས་རི་ལྟ་བུར་བསྐྱོར་ནས་ཡོད་པའི་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་
རྒྱུད་སྟེ་མེད་ཡིན་པར་གསུངས།

རི་ལྷལ་མཚོ་སྟོན། ལྷལ་སྟོད་ཉ་ཅང་ཆེ་བའི་དཔེ།

རི་སྒོ་ཆོས་ལྷེ། དགོན་དེ་ཐོག་མར་སྒོ་མ་ཆེན་དག་དབང་གྲགས་པས་བཏབ། འདེབས་དུས་མ་
གསལ། འབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་རྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཆུ་གསུམ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་སྒོག་རི་ལ་སྟེས་པའི་སྒོག་པ།

རི་སྒོ་མ། རི་ཁོད་དུ་བསྐྱེད་ནས་སྒོ་མ་བྱེད་མཁན་གྱི་མཚམས་པའི་དོན།

རི་གྲིབ། ① ཉེ་མ་མེ་ལོག་པའི་རིའི་ལྗེ་བས། ② རིའི་གྲིབ་ནག
རི་གྲོང་། ① རི་ལ་ཆགས་པའི་གྲོང་། ② རི་དང་གྲོང་ཁྱེད།
རི་ཐག་བྱ་ཐག།
རི་རྒྱ། རི་རྒྱ་བསྐྱམས་ནས་ནག་ཆའ་སྐྱོང་བ། རི་རྒྱ་སྐྱང་རྒྱ་གཉིས་ཀ་བསྐྱམས་པ།
རི་རྒྱ་སྐྱང་རྒྱ། རི་ལ་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་བྱ་དང་རི་དྲགས་སོགས་དང་། རྩ་ཐང་དང་ཆུའི་ནང་
དུ་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་རིགས་གསོད་མི་ཆོག་པའི་ཁྲིམས།
རི་རྒྱ་དགོན། མིང་གཞན་སོག་ལོག་དགོན་ཡང་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་
ལོ་༡༧༩༥་ལོར་དགེ་བཤེས་བླ་མས་པ་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉལ་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་རྒྱ་སྤོམ་རྒྱའི་རྩ་ཆོག་རི་དྲགས་བརྒྱབ་མི་ཆོག་པའི་རྩ་ཆོག
རི་རྒྱ་ནགས་གསོ། རི་སྐྱང་གི་ནགས་ཆའ་དང་ལྗོན་ཤིང་གི་རིགས་རྣམས་བཅད་མི་ཆོག་པར་བྱེད་ཅིང་།
རི་རྫོང་དམ་ནགས་ཆའ་སྐྱོན་ཅན་དག་བསྐྱོར་ནས་རི་རྒྱ་བསྐྱམས་ཏེ། ཤིང་བཅད་པ་དང་། རི་
དྲགས་རྫོན་པ། ལུགས་འཆོ་སོགས་བྱེད་མི་འདུག་པར་ནགས་ཆའ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་པར་ཟེར།
རི་རྒྱ་བ། རིའི་རྒྱ་བ་ལོགས།
རི་རྒྱ་ལ། རི་རབ་སྐྱོན་པོ། རི་རྒྱ་ལ་སྐྱང་བྱས་གཤོག་ལུག་རྟེན་གས།
རི་རྒྱ་ལ་གྱི་ཕྱོགས་བཞི། ཤར་ཤལ་དཀར་པོ། ལྷོ་བྱི་རྒྱ་སྐྱོན་པོ། ལུབ་བསྐྱར་ར་ཀ་དམར་པོ། བྱང་
གསེར་མེར་པོ།
རི་རྒྱ་ལ་དགོན། མིང་གཞན་དར་ལྗེ་དང་རི་རྒྱ་ལ་དགོན་ཁྱི་བརྟན་ལོར་བུའི་ཅེ་ཟེར། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བཅུ་བཞི་པའི་ནང་སྐྱོན་ཉེ་མ་རྒྱ་ལ་མཆན་གྱིས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་བཞད་མཐོང་སྐྱོན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་རྒྱ་ལ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ས་ལྟ་བུ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་བྱིན་དང་ལྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་མཆན་མར་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་
གཡེང་བས་ཉིང་རེ་འཇིག་ལས་མི་བསྐྱོད་པས་ན་རིའི་རྒྱ་ལ་པོ་ལྟ་བུའོ།

རི་བརྒྱ་བསམ་གཏན་གླིང། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་དུ་རི་བརྒྱ་སྤྱུལ་སྤྱུ་བྱམས་པ་
བསྟན་འཛིན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་
ཁྲིའི་ཁྲི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་རྒྱུད། རིའི་རྒྱན་ནམ་རིའི་དམུས། ཉི་མ་ལ་ཡ་རི་རྒྱུད།

རི་བརྒྱ་བསམ་གཏན་གླིང། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་དུ་རི་བརྒྱ་སྤྱུལ་སྤྱུ་བྱམས་པ་
བསྟན་འཛིན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་
གོང་ཁྲིའི་ཁྲི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་མགུལ། རིའི་ཅེ་མོ་ལ་མ་སྤེབས་ཅ་མ།

རི་མགོ་རི་ཅེ།

རི་མགོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མརྫོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་འགག། རི་གཉིས་བར་གྱི་ས་གཤོང་གི།

རི་འགུལ་དགོན། ༣་རི་འགུལ་དགོན་ཡང་ཟེ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༠་ལོར་
ཀམ་བྱང་ཚུབ་རྒུལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་
བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་འགེམས། [མངོན]ནམ་མཁའི་ཐོག

རི་འགོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམ་པ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་རུའ། དགུན་དུས་རི་རོས་སུ་རྒྱུད་གི་སྤྱུ་ཤར་ཤར་ཐོན་པའི་དོན།

རི་རོས། རི་ལོགས་སམ་རི་ལྗེབས།

རི་བརྒྱུད། ཤར་ནག་གི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། འབྲི་ཀྱང་ཆེ་དབང་བཟོན་པས་མཛོད་པའི་གཞན་རིམས་

ཀྱི་བཅོས་པན་བདེའི་སློག་སྟེང་ལས། དེ་བཅུད་ཅེས་སྤྱང་མོང་ནག་པོའི་གཤམ་མིང་རོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དེ་ཆར། དེ་སྟེང་དུ་འབབ་པའི་ཆར་ལ།

དེ་ཆུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་གོ་འཛོལ་ལོ་རྒྱུ་བྱང་རྒྱུད་ནས་འབབ་ཅིང་། སྤྱང་
ཆུའི་ཡན་ལག་ཅིག་ཏུ་སྤྱང་པ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཆུ་གསོན་ཉམས་ལྡན་ལ། གནའ་པོའི་ཆུ་སྟོལ་དེ་མོར་དཔྱད་བརྗོད་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན།
སྤྱང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དེ་མོ་མཁས་ཅན་གོའོ་ཤི་ཡིས་བཤད་པར། རང་བྱུང་གི་དེ་ཆེན་ལ་གཡང་
གཟར་རྩམས་བརྗེད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་ཆུ་པོ་ཆེན་པོར་དྲངས་ཤིང་ལང་ལོང་དུ་འཕྱར་བའི་རྣམ་པ་
ལྡན་ཡོད། དེ་པོ་ནི་འགྲུལ་མེད་ཅིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་འགྲུལ་མེད་ཀྱི་བཅེ་སེམས་ལྡན་པའི་རྣམ་
པ་ཞིག་མཆོན་སྤུབ་པ་ཡིན་ན། གཞི་ནས་མི་སེམས་འགྲུལ་སྤུབ་ཀྱི་རེད། ཆུ་པོ་ནི་འགྲུལ་ལྡན་
ཞིག་ཡིན་པས་ཆུ་པོ་འབྱེ་སྤྱེས་བཅད་དང་པོར་རྗེས་ལ་བརྟེན་ནས་ལང་ལོང་དུ་འཕྱར་ཞིང་
མངོན་སུམ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐོན་པ་བྱེད་དགོས། གཡའ་ཏེ་དེ་ལས་ལྟོག་ཆེ་མཛེས་ཆོར་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་
ཡང་ཐོན་མི་སྤུབ།

དེ་ཆུང་པོ་ཏོ་དགོན། མིང་གཞན་དགའ་འོད་ཟེར་སྦྱིང་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤིང་ལོས་སྤྱི་
ལོ་༡༧༡༥་ལོར་དགེ་བཤེས་དཔལ་ལྡན་བསྟན་དར་གྱིས་བྱག་བཏབ། སྤུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེས་ཁུལ་གོ་མོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

དེ་ཆུའི་འབྲ་དབྱིབས། གནའ་རབས་སུ་དེ་ཆུའི་གཟུགས་དབྱིབས་སྒྲ་ཆོགས་པ་དེ་དག་ལ་དབྱེ་བ་
ཏ་ཅང་གསལ་པོ་བྱེ་ཡོད། དཔེར་ན་དེ་ཅེ་རྫོ་བར་རལ་གྱིད་ཅེ་དང་། དེ་ཅེ་རོས་སྟོམས་ལ་ཐོག་
མིབས་ཅེ། དེ་ཅེ་སྟོར་དབྱིབས་ལ་ཁོག་མ་ཁ་འབྲུབ་ཀྱི་ཅེ་སོགས་ཟེར་ཞིང་དེ་ཅེའི་དབྱིབས་མི་
འབྲ་བ་སོ་སོར་མིང་རེ་བཏགས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་དེ་ཆུའི་དེ་མོ་མཁས་ཅན་ཆོས་དེ་ཆུའི་
འབྲ་དབྱིབས་དེ་ཆོར་ཞིབ་འཇུག་མང་པོ་བྱས་ཡོད།

དེ་ཆུའི་དེ་མོ། རྒྱ་སྟོལ་དེ་མོའི་ནང་ཆོན་ཞིག་ཡིན། ཟེ་ཅན་ལྟོ་བྱང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྤྱེས་སུ་དེ་མ་
བཞེན་མི་སྤྱི་དེ་མོའི་ནང་ནས་ལོགས་སུ་གྱེས་ནས། རང་རྒྱགས་སྤུབ་པའི་དེ་མོའི་ཆོན་པ་

ཞིག་ཆགས་ཏེ་ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཐང་དེ་ལེགས་གྲུབ་བྱང་། རི་རྩེ་རི་མོར་རང་བྱུང་
ཁམས་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་དང་། གནམ་སའི་མཛེས་ཆོས་རྣམས་ཉམས་ལེན་བྱས་ཡོད་སྐབས་དེར་
གིབ་ནག་དང་འོད་གསལ། སྒྲག་རུམ། དྲངས་བ། ཐེབས་བ། ཉིན་མོ། མཆན་མོ་སོགས་འཛད་
མཐའ་མེད་པའི་སྤྱིང་ཆོར་གྱི་ཕོ་བ་ལྟན་ཡོད།

རི་འཛོམས། ① [མངོན]བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མཆོན་ཆ། ② ཉམ་མཁའི་ཐོག

རི་ཉག་རིའི་སྐལ་ཉག་གཤོང་བ།

རི་ཉལ། [མངོན]ལྟ་དབང་བྱུག

རི་ཉིལ་བ་ཐག་པས་མི་འདུམ། བརྒྱུག་ཐབས་མེད་པའི་དོན།

རི་སྟིང་། རི་སྟིང་ནི་རིའི་སྟིང་པོ་ལྟར་དུ་གྱུར་བ་ཟླ་ཁྱེན་གྱི་གཤམ་མིང་འོ་ཞེས། རྟེན་གཤེད་བྱང་འཆོ་བ་
གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྟན་གྱི་བརྟ་བསྟུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་སྟོ་
གསལ་མཁྱིན་པའི་རྒྱན་ལས་གསུངས།

རི་གཉན། མི་མེན་གདུག་ཅན་ཡོད་པའི་རི།

རི་གཉལ། རིའི་ལྷག་གམ་རི་རྩེའི་འོག་ཅམ།

རི་ལྷེ་སྐང་དགོན། དགོན་པ་འདི་བཅའ་དུས་དང་འདེབས་མཁན་མ་གསལ། ཐོག་མར་གྲུབ་མཐའ་
རྟེང་མ་བ་ཡིན་པ་ལ་བྲིས་དགེ་ལུགས་སུ་བསྒྱུར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་ལྟོངས་མངའ་རིས་ས་
ཁུལ་རྩ་མདའ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཏོག་ཏོག ① རི་ཅོག་ཅོག ② རི་རྩུང་ཅམ་བ།

རི་ལྷས། ① རི་འུར་སོགས་བཟང་ངན་གྱི་སྟོན་ལྷས། ② རི་དབྱུང་དང་། ས་དབྱུང་སོགས་ཀྱི་མཆན་མ།

རི་སྟོང་། ① མི་སྟུགས་སོགས་མེད་པའི་རི་སྟོང་བ། ② རི་སྟོང་སྒྲག་གམ་མང་པོ།

རི་སྟོད་དགོན། རྟེན་པའི་ཁོངས་ཀྱི་མི་དྲུག་ཅུས་རྟེན་རྣམས་བཟང་དགོན་པ་ལ་དབྱེ་བརྒྱབ་ཏེ་མེར་
བསྐྱེགས་པའི་སྒྲིག་བཤགས་ཀྱི་ཆེད་དུ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་
ལོ་༡༥༣༠ལོར་དགོན་པ་འདི་བཅའ་བར་བཤད། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ལོར་ཀོ་བོ་ལེར་རྒྱུད་གིས་འབའ་
ཆོས་རྟེན་དགོན་པ་མེར་བསྐྱེགས་རྗེས་འབའ་བརྒྱ་ཤོག་དང་། འབྲི་ནག་བརྒྱ་ཤོག་གཉིས་ཀྱིས་

རི་སྒོད་དགོན་པའི་ལྷ་ཁང་རྒྱ་བསྐྱེད་ཅིང་བྲ་ཤག་བྲག་ཅུ་གསར་དུ་བཞེངས། སྤྱི་ལོ་
༡༧༩༩ ལོར་འབའ་ཆོས་སྡེ་དགོན་པ་བསྐྱར་གསོ་མ་བྱུང་བར་འབའ་སྡེ་ཤོག་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབ་
མཆོད་ཡོངས་ཇོགས་དགོན་འདིར་འཛོགས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབའ་ཐང་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་གཏོས། རི་ཆེ་ཆུང་གི་བོངས་ཆད། རི་གཏོས་ཅན་དུ་སྤྱངས་པ།

རི་ཐང། རི་དང་གཞོལ་ས།

རི་ཐང་དགོན། དགོན་པ་འདི་ཉ་ཅང་གི་དགོན་རྫིང་ཞིག་ཡིན། ཐོག་མར་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་
གཉིས་པའི་ནང་ཅན་ཆགས་པའི་བོན་དགོན་ཞིག་ཡིན། དེ་རྗེས་བཀའ་གདམས་པའི་སྤྱི་ལོ་
བོ་མཁུན་ བཙེ་ཁུ་བས་འཛིན་སྐྱོང་གནང་། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་གདམས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྤྱན་རྩ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཐང་མཆོམས། ① རི་བོ་དང་ཐང་གི་བར་མཆོམས། ② ཆད་ནད་བྲག་མ་བྲག་གི་དུས་མཆོམས་ལྟ་བུ།

རི་ཐང་མཆོམས་ཀྱི་སྤང་གསུམ། ཆུང་གི་ཁུ་འབྲགས་བརྟན་ནས་བསུ་བ། མཐིས་པའི་ཁུ་འབྲགས་
སྤང་ལ་སྐྱབ་པ། བད་ཀན་ཁུ་འབྲགས་ཀྱི་རྗེས་བཅད་པའོ།

རི་ཐོད། རི་ཡི་ཅེ་མོ།

རི་མཐོ་ས་གཙང་། རི་མགོ་འཕང་མཐོ་ལ་ས་གཞི་དངོས་གཙང་བ།

རི་མཐོའི་ན་ཆ། ས་མཐོ་བའི་སྤྲོད་དུ་ཡོད་པའི་ནད་རིགས་དམིགས་བསལ་ཅན།

རི་དེ་ལྷ། རི་ཆུང་བྱ།

རི་རྫི་དགོན། ལོ་རྒྱུས་ཉ་ཅང་རིང་བའི་གཡུང་དུང་བོན་གྱི་དགོན་སྡེ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་འདེབས་ལོ་
སོགས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རི་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཁོ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་རྩ་ཆུང་སྤེལ། དཔེའི་སྒོ་ནས་པ་མ་བྲ་བྲག་སོགས་ལ་བྲལ་དུ་བཏང་ཞིང་རང་རང་གི་གནས་སུ་
སྤོད་དུ་མི་འཇུག་པར་གོ།

རི་རྩ་ཆུང་འབེབས། དགོས་མེད་དུ་གནས་ལུལ་སོགས་སྐྱར་བའི་དཔེ། ས་གནས་ཀྱི་འཇུགས་སྐྱན་

ལ་ལུལ་གྱི་ལས་མིའི་མ་ཐུན་རྒྱུན་འཛོམས་སར་ཐག་རིང་ནས་ལས་མི་སྐོང་འགྲུགས་རི་རྒྱུང་
འབེབས་བྱེད་མི་བྱུང་།

རི་རྒྱུན་རྒྱུན་རི་འབྱུང་རྒྱུང་རྒྱུང་།

རི་ལྗེབས། རི་གྲུན་ཐུར་གྱི་རོས་སམ་རིའི་ལོགས། རི་ལྗེབས་སྐྱམ་ཞིང་།

རི་དྲགས། རི་ལ་གནས་ནས་རྩ་རྩུས་འཛོལ་བའི་དུད་འགོ། རི་དྲགས་བདས་ཏེ་འཛིན་པ། འཕྱོད་འཁྱའི་རི་
དྲགས། རྒྱ་ཡིས་བཅིངས་པའི་རི་དྲགས་བཞིན། བདེ་བའི་གོ་སྐྱབས་ནམ་ཡང་མེད། མིང་གི་ནམ་
ཁངས་ལ་ཁྲིག་ཉན་དང་། བགས་པའི་སྒྲེ་གནས། འཕྲོག་བྱེད། རྒྱུང་གི་སྒོག་ས་འདྲེས་བཅས་སོ།

རི་དྲགས་སྒྲེས། [མངོན་]མྱ་ཅི།

རི་དྲགས་ཁམ་པ། [མངོན་]ལ།

རི་དྲགས་གིབ་མ། འདི་རྒྱ་བའི་མིང་སྟེ་རི་བོང་གིབ་མའམ་རི་དྲགས་གིབ་ལས་མཆན་པས་ན། རི་
དྲགས་རྟགས་ཅན་ཡང་ཐེར་ཞིང་། རྒྱ་བའི་དགྲིལ་དུ་གིབ་མའི་གཟུགས་རི་བོང་གི་གཟུགས་
བརྟན་ལྟར་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་བཏགས།

རི་དྲགས་གིབ་མས་མཆན་པ། [མངོན་]རྒྱ་བ།

རི་དྲགས་རྒྱབ་མི་ཆོག་པའི་ས་ཁུལ། བདག་མེད་རི་དྲགས་གང་རྒྱུང་དུ་གསོད་མི་ཆོག་པའི་སྲུང་
སྒྲོབ་བྱས་པའི་ས་ཁུལ་ལ་བཛོད།

རི་དྲགས་དབྱ། [མངོན་]རྫོན་པ།

རི་དྲགས་མགོ་[མངོན་]① སྐར་མ་མགོ་② བོད་རྒྱ་བཙུག་ཅིག་པ།

རི་དྲགས་རྒྱལ་པོ། [མངོན་]མེད་གེ།

རི་དྲགས་རྫོན་པ། རི་དྲགས་འཛིན་པའམ་གསོད་པ།

རི་དྲགས་ཅན་མ། བྱུང་མེད་གྱི་རིགས་ཤིག།

རི་དྲགས་ཆོས་འཁོར། ལྷ་ཁང་སོགས་ཀྱི་ཅེ་ཏྲོག་ཏུ་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་ཆོས་འཁོར་དང་། དེའི་གཡས་
གཡོན་གཉིས་སུ་རི་དྲགས་ཀྱི་ཕུ་སྤར་གཉིས་སོ་སོ་ཆོས་འཁོར་ལ་ཁ་འཁོར་ནས་ས་ལ་ཉལ་ཞིང་
མགོ་བོ་བཏེགས་ཏེ་བལྟས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། འདི་སྟོན་པ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་མཆོན་བྱེད་ཡིན།

རི་དྲགས་འཆང་། [མངོན]ཟླ་ཅི།

རི་དྲགས་འཆིང་འབྲུག [མངོན]སྒྲིག་རྒྱ།

རི་དྲགས་ཉི་ཐག་རི་དྲགས་འཛིན་བྱེད་རྒྱའི་ཐག་པའི་མིང་ཡིན།

རི་དྲགས་གཉན། རི་དྲགས་ཀྱི་ནང་གསེས་དུ་ཙོ་རིང་ཞིང་དུ་ཅེ་ཐུར་དུ་གྲག་ནས་ཡོད་པའི་དབང་གིས་རྩ་བ་པའི་སྐབས་དུ་ཅེ་ས་ལ་ཐུག་ནས་རྩ་བ་རྒྱུ་མི་ཉིད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ལྟོགས་གྱིར་འཆི་བ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟོལ་འདུག

རི་དྲགས་ཉྱགས་ཅན། [མངོན]ཟླ་བ།

རི་དྲགས་ཉེ་བ། [མངོན]ཟླ་ཅི།

རི་དྲགས་ཐེང་འོ། གཅན་གཟན་སོགས་ཀྱིས་རི་དྲགས་བཟས་པའི་ཤ་རུས་སྟག་འཕྱོ།

རི་དྲགས་མཐར་བྱེད། [མངོན]རྩོན་བ།

རི་དྲགས་དང་གཅན་གཟན་གྱི་དབྱེ་བ། རི་དྲགས་དང་གཅན་གཟན་གྱི་མི་འབྲུ་པའི་ཆ། ཡང་རི་དྲགས་རྣམས་ཚུ་ལ་མཚུ་བཅུགས་ནས་རོར་འཐུང་བྱེད་ལ། གཅན་གཟན་གྱི་རིགས་གང་ཡིན་པ་རྣམས་ལྟེ་ས་འདགས་ནས་འཐུང་བའོ།

རི་དྲགས་བྲ་བ། རི་དྲགས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་བྲ་བ།

རི་དྲགས་ན་བ། [མངོན]གཟུངས་མོ་བྱའི་ཐུར།

རི་དྲགས་སྙེ་འཛིན། [མངོན]ཟླ་བ།

རི་དྲགས་བ། རྩོན་བ།

རི་དྲགས་དབང་པོ། [མངོན]མེང་གེ།

རི་དྲགས་མིག [མངོན]① མཆན་མོ། ② བྱད་མེད་མཛེས་མ།

རི་དྲགས་མིག་ཅན་མ། [མངོན]བྱད་མེད་མཆོག་

རི་དྲགས་སྤས་མ་ཅན། [ཉིད]རི་དྲགས་མཆོན་གྱིས་སྤས་པའི་སྤ་ཅན་ལ་ཟེར།

རི་དྲགས་ཅི། [མངོན]ཟླ་ཅི།

རི་དྲགས་ཆེ་རིང་། ཆེ་རིང་རྣས་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

རི་དྲགས་མཚན་མ། [མངོན་]ཟླ་བ།
རི་དྲགས་འཆོ། [མངོན་]སེང་གེ
རི་དྲགས་ཟ། [མངོན་]དེད་མོང་།
རི་དྲགས་ཟས་ཅན། [མངོན་]སེང་གེ
རི་དྲགས་རྩ་རྩ། རི་དྲགས་ལྟ་བུ།
རི་དྲགས་ཤར་ཟ། སེང་གེ་རྒྱུ་མེད་པ་བརྒྱུད་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གྱེན་མིག་ཅན་དང་། སྤྱིང་རྒྱུ་
ཅན། རྣགས་ན་སྤྱོད། སེང་གེ་འཛོམས་བཅས་སོ།།
རི་དྲགས་གསོད། [མངོན་]རྩོན་པ།
རི་དྲགས་ཨེ་ན་ཡ། གནའ་དུས་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་ཞིག
རི་དྲགས་འོན་སྤྱོད་དང་། མན་ད་ར་དང་། བྱི་ཁ་ཀ་དང་། རྩོམ་བུའི་འོད་དང་། རྩོམ་དང་། བསེལ་རི་
སྤྱི་དུས་འཁོར་ལུགས་ནས་བཤད་པའི་རི་རབ་ཀྱི་མཐར་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་
རི་གཏོང་། རི་སྤྱོམ་འཕེལ་རྒྱུ་བ།
རི་བདག་[མངོན་]ལྷ་དབང་ལྷག
རི་བདུན། དུས་འཁོར་ལུགས་ནས་བཤད་པའི་རི་རབ་ཀྱི་འཁོར་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱོར་བའི་རི་བདུན་ནི་
འོད་སྤྱོད་དང་། མན་ད་ར། བྱི་ཁ་ཀ། རྩོམ་བུའི་འོད་དང་། རྩོམ་དང་། གངས་རི། རྩོམ་འཕེལ་རྒྱུ་བའི་རི་རྣམས་སོ།།
རི་མདའ། སྤྱི་དགའི་བྱུ་བརྒྱུད་ཀྱི་ས་མིང་ཞིག་གནའ་དུས་རི་མདའ་རྩོང་ཟེར།
རི་མདའ་ལྷ་ཁང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བལ་གཡག་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་འདབས། རི་གཤམ་མམ་རི་འགྲམ།
རི་འདོར། [མངོན་]སྐར་མ་རི་ཀྱི།
རི་ནག་དགོན། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་བཏབ་ཅེས་གྲགས། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱོད་བའི་ན།
དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལི་ཐང་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་ནང་། རྩོང་སྤེ་ཞིག་སྤེ། གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་རྒྱལ་ཅེ་རྩོང་སྤྱོད་རྩོང་ཆུས་རི་ནང་འོད་སྤེ།

རི་ནང་གནས་ཆེན་དགོན། བསམ་འགྲུབ་གསང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་
བྱུང་དགུ་པའི་ཐོག་མའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༧ལོར་རི་ཆོག་པ་བཟ་གིས་འོད་ཟེར་མཆོག་གིས་
ཕྱག་བཏབ་མཛད། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འཛམ་གང་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ན་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་གནས་དགོན་པ། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་བ་ཡིན། བོད་
རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་གནས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་བོ་ཡིན། བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མརྩོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་གནས་མ། [མདོ]གྱི་བ།

རི་ལྷ། རིའི་ལྷ་གདོང་ངམ་ལྷེ་མོ།

རི་པ། ① རི་ཁོད་ཆོས་བྱེད་མཁན། ② རོན་པ། ③ རི་ལ་གཞིས་ཆགས་ཏེ་སྤྱོད་མཁན།

རི་བ་བཟ་གིས་ཆོས་གླིང་། དགོན་པ་འདི་ཐངས་དཀར་ཐ་མས་བཞེངས་ཞེས་ཅན་པ་ལས་དུས་
ཆོད་མི་གསལ། ཐོག་མར་གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་ཡིན། རྩེ་ས་སུ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱུར། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་བ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལོར་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༦༥ལོར་བདེ་བྱེད་རོལ་བས་བཏབ། གྲུབ་
མཐའ་རྩིང་མ་ཡིན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རི་བོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་བ་སྟོད་མ་དགོན་པ། འབའ་རོམ་སྟོན་སྟེ་རུ་ཁག་བཙུང་གྲགས་པའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། རི་
བ་ཆོས་འཛིན་དང་། རི་བ་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱིས་བཏབ་པར་བཤད། དུས་ཆོད་གསལ་ཐོར་མ་
ངེས་གྲང་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་ཅན་ཡིན་པར་འདྲ། གྲུབ་མཐའ་འབའ་རོམ་
བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ལྷུལ་ལྷུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྩ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་བ་བར་མ་དགོན། འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་སྟེ་རུ་ཁག་བཙུང་གྲགས་པའི་ཡ་གྲུལ་

ཞིག་ཡིན། རི་པ་བག་ཡོད་སྒྲ་མ་ཞེས་པས་བཏང་། དུས་ཚོད་དེས་གཏན་མ་དེས་ཡང་པམ་ཆེར་
སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་ལྷའི་དཀྱིལ་ཙམ་ཡིན་པར་སེམས། གྲུབ་མཐའ་འབའ་རོམ་བཀའ་
བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་གྲུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཇ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་པ་སྤྲད་མ་དགོན་པ། འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤེལ་ཁག་བཙོ་བརྒྱད་གྲགས་པའི་ཡ་
གྲུལ་ཞིག་ཡིན། རྒྱལ་མཚན་སྒོ་གོས་སྤྱི་ཐེང་གསུམ་པས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱབ་དུན་པའི་
དཀྱིལ་ཙམ་དུ་བཏང་ཞེས་གསལ། གྲུབ་མཐའ་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་གྲུལ་
བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཇ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་པ་ལོ་རྒྱུ་པའི་ལྷ་ཁང་དཀར་པོ། ལྷ་ཁང་འདི་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་སྐབས་སུ་བཞེངས་ཤིང་
ལོ་ཆེན་གྱིས་རབ་གནས་མཛད་ཚུལ་ལོ་ཆེན་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ། གྲུབ་མཐའ་མ་དེས། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཐའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་པའི་མ་ཉི་ལྷ་ཁང། རི་རྩོམ་སྤྱིན་བདག་མཛད་ནས་བཞེངས་པར་བཤམ། དུས་ཚོད་དང་གྲུབ་
མཐའ་གང་ཡིན་མི་གསལ། པམ་ཆེར་ཡུལ་མི་སྤྱི་ལོ་མཚོད་ཁང་ཞིག་ཡིན་པར་འདྲ། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཐའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་སྤྲང་ཨ་མེ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ཆུ་སྤྲག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ལོར་སོག་ཞབས་བྱུང་སྤྱི་ཐེང་བྲག་
པས་བཏང་། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནག་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་སྤྲངས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆབ་མཛོད་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་སྤྲན་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་བཏང་དུས་མི་གསལ། སྤེ་དགེ་མེ་ལོད་རྩེ་པའི་གྲོང་དེར་ཆགས་
པའི་བོན་དགོན་ཞིག་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
སྤེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་པག ① རིའི་རྒྱལ། ② བག་ཁྱོད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འཁོར་ལོའི་གདོང་དང་། དུར་སྤྱ་ཅན།
མཚུ་བ་རིང་། མཆེ་བ་ཅན། རྒྱགས་ཀྱི་ཉི་ར། སྤྱ་ཅན། སྤྲང་རེས། བག་ཁྱོད། ས་འཛོམས། ས་
སྒྲོག་བཙས་སོ།

རི་ཕུག ① རིའི་ནང་། ② བྲག་ཕུག ③ གཞིས་ཅེ་བྱོང་བྱེང་ནུ་ལུ་དགོན་གྱི་ཕུ་ལ་ཆགས་ཡོད། བུ་སྟོན་
གྱིས་བཞེངས་པར་བྲག་གས། ལུ་ལ་ལྗོངས་མཛེས་པས་དེང་སྤྱོད་གཏོང་ལུ་ལ་བྲགས་ཅན་ཞིག་རེད།
རི་ཕུག་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྲག་མཐའ་རྟེང་མ་བ་ཡིན། བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རི་པོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་འཕེན། [མདོན]སྐར་མ་རི་གྱི།

རི་བ། རིན་ཚད་ལོས་བ། རིན་རི་ཅམ་རི་བ། རྫོང་བརྒྱ་ཕྲག་རི་བའི་གོས། དུལ་གཅིག་ཀྱང་མི་རི་བ།
རི་པོ། ① རི་ཆེན་པོ། རི་པོ་བར་ལེན། རི་པོ་ཆེན་པོ་རྫོང་གིས་འཁུར་མི་བྲལ། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་མེ་
ལིས་བསྐྱམ་མི་བྲལ། ② [མདོན]གཉའ་ཤིང་འཛིན་དང་། ག་ཤོལ་མདའ་འཛིན། སེང་ལྗེང་ཅན།
ཉན། ལྷན་སྤྱུག་ནམ་འདུད། ལྷ་ཁུང་ཅན་ཏེ་གསེར་གྱི་རི་བདུན་ཡོད་པས་བྲངས་བདུན་མཚོན།
རི་པོ་ག་ཡ། འཛམ་གླིང་རྒྱས་བཤད་ལས། ག་ཡའི་བྱོང་བྱེང་ཡོད་ས་ནས་སྟོ་ཕྱོགས་སུ་རི་ཏ་ཅང་
མཐོ་ཞིང་བསྟོད་པར་དཀའ་བ་དང་། རི་དེའི་ཅེ་མོར་གྲུ་ཡ་གོ་རི་ཐེར་བའི་མཚོད་རྟེན་ཆེན་པོ་
ཡོད་པ་དེར་སྟོན་པ་བྲགས་རྗེ་ཅན་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མ་བསྟན་བའི་གོང་དུ་ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་
ཆོས་གསུམ་བྲགས་སུ་རྒྱུད་རྒྱལ་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་བསྟན་བའི་རྗེས་སུ་འཕགས་
པ་དགོན་མཚོག་སྤྱན་གྱི་མདོ་གསུངས་པའི་གནས་ཡིན།

རི་པོ་གངས་ཅན། གངས་ཏེ་སེ་སོགས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཀེ་ལ་ཤེའི་རྒྱལ་པོ་དང་། དཀའ་
བརྒྱུག་ཁྲ་མ། གངས་རིའི་དབང་། མེ་ནའི་བདག་པོ། བསིལ་རི་བཅས་སོ།

རི་པོ་གངས་དང་ལྷན་པ། གཤམ་དུ་ཏེ་མ་ལ་ཡ་ཞེས་པར་གཟིགས།

རི་པོ་བྱ་འཛིན། འདི་ལ་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་པོ་ཏ་ལ་ཞེས་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་རི་པོ་བྱ་འཛིན་ཞེས་པ་
སྟེ། འདི་ས་གནས་གང་དུ་ཡོད་པའི་སྐོར་ལ་བཤད་སྟོལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཏེ། ༡ནང་པའི་ཆོས་
གཞུང་པལ་ཆེ་བའི་ནང་དུ། རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་སི་རྒྱ་ལ་ཞེས་ལན་གླིང་ཐན་ནས་སྟོ་ཕྱོགས་སུ་
སོང་བ་ན་རི་པོ་ཏ་ལ་ཞེས་པའི་རི་པོའི་གླིང་ཐན་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད། ༢ ཀྱང་གོའི་ཤེ་ཅང་ཞིང་
ཆེན་གྱི་བྱང་ཤར་གླིང་ཐན་ཆེ་རྒྱུང་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས། ཆེ་ཤོས་ཏིང་ཏིའི་རྫོང་གི་ཤར་ཕྱོགས་
གླིང་ཐན་རྒྱུང་དུ་ཞིག་ལ་རྒྱ་སྐད་དུ་རྒྱ་ཐོ་ཐན་ཞེས་དོན་དངོས་སུ་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནང་

གི་སྒྲིང་ཕྱན་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ལ་ངོས་འཛིན་པ་ཡང་འདུག
རི་པོ་དགའ་ལྡན་པ། དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་དང་པོ་དགའ་ལྡན་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྒྲིང་དེ་འགྲོག་
རི་པོ་ཆེར་བཏབ་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་གྲགས།
རི་པོ་དགེ་ལུགས་པ། དགེ་ལུགས་དགོན་པའི་དང་པོ་དགེ་ལྡན་ནམ་རྒྱལ་སྒྲིང་ཆགས་པའི་འགྲོག་
རི་པོ་ཆེའི་མིང་རྒྱུར་ཐོགས་པའི་ཆོས་ལུགས་འཛིན་མཁན།
རི་པོ་ཆེ། ① རི་ཆེན་པོ། ② རྫོང་ཞིག་པོ་དང་རྫོང་ལྗོངས་ཁོངས་བྱུང་ཤར་མཆོམས་སུ་ཡོད་
ཅིང་། འདིའི་བྱང་ངོས་མཆོ་སྒོན་ཞིང་ཆེན་དང་འབྲེལ་ནས་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་
དེ་ར་ཚུ་ཁར་ཡོད། ③ མིང་གཞན་རི་པོ་ཆེ་ལྷ་ཁང་ཁ་འབྲེལ་མ་ཟེར། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་བྱི་
ལྷོ་ལོ་༡༣༧་ལོར་སངས་རྒྱུ་པ་དཔོན་གྱིས་བྱུག་བཏབ། སྤུང་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རི་པོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་པོ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད། ༡ ཤར་ན་ཅེ་ལུའི་རི་པོ། ༢ ལྷོར་བྲག་ཤུལ་ཅན་གྱི་རི་པོ། ༣ ལུབ་ན་གནམ་
ལྷགས་གྱི་རི་པོ། ༤ བྱང་ན་དཔལ་འབར་གྱི་རི་པོ། ༥ ཤར་ལྷོ་ན་དུང་སྤྱོད་གྱི་རི་པོ། ༦ ལྷོ་ལུབ་
ན་དཔལ་གྱི་རི་པོ། ༧ ལུབ་བྱང་ན་བདེ་ལྡན་གྱི་རི་པོ། ༨ བྱང་ཤར་ན་བདེ་ལྡན་གྱི་རི་པོ།
རི་པོ་ཆེ་སྒྲིང་། རྫོང་ཁ་པའི་དངོས་སྒོའ་མཁས་གྲུབ་དོན་གྲུབ་དཔལ་བཟང་པོས་སྤྱི་ལོའི་དུས་
རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་དུས་སུ་བཏབ། སྤུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷོ་
ཁ་ས་ཁུལ་སྤེ་གདོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་པོ་མཆོག་རབ། རི་རབ།
རི་པོ་འཛོམས། ཉི་མའི་རྟ་བདུན་གསུམ་གྱི་ག
རི་པོ་ཉི་ཅེ། རི་པོ་ཉི་མེ་དང་འབྲ།
རི་པོ་ཉི་མེ། འཕགས་ལུལ་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་རི་དཔག་ཆད་བརྒྱ་བ། མདོག་དཀར་བ། དུལ་གྱི་རང་
བཞིན་རྩ་ལྔ་ཡོད་པའི་གསུམ་དུལ་དང་། གཉིས་གཤམ་དང་གསེར་ལས་གྲུབ་པ།
རི་པོ་ལྷེང་རྒྱས། འཛོམ་སྒྲིང་རྒྱས་བཤད་ལས། རི་པོ་གྲ་ཡ་དང་ཉ་ཅང་མི་རིང་བའི་སར་རི་ཞིག་
ཡོད་པ་དང་། དེར་སྒོན་དུས་བྱང་སྤོང་ནམས་གྱིས་ཆངས་པ་ཆེན་པོ་ལ་འདྲ་འཛིས་དཔེན་པའི་

གནས་སྤོང་བ་ན་ཁྱེན་པར་གྲགས་ཤིང་སྟོན་པ་སྤྲུགས་མེ་ཅན་བཀའ་སྤྱོད་ལས་བཞེངས་ཏེ་
བསོད་སྟོམས་ཐོག་མར་བཞེས་པའི་གནས་ཡིན་པ་དང་། སྟོན་པའི་ཞབས་མེས་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་
ཀུན་ཏུ་རྒྱ་དག་ལས་ཐོས།

རི་པོ་དྲངས་བསེལ། མདོ་པལ་པོ་ཆེ་ལས་བསྟན་པའི་རྩན་ཞི་ཞིང་ཆེན་གྱི་རྩེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་
ཀྱི་ཞིང་ཁམས་རྒྱ་ནག་རི་པོ་ཅེ་ལཱའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཞིག

རི་པོ་རྣམ་རྒྱལ། མིང་གཞན་རི་རྣམ་དགོན་ཟེད། པཎ་ཆེན་དགེ་འདུན་རྒྱལ་པོས་བཏབ། དུས་ཆོད་
མ་ངེས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་གནང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་པོ་པོ་ཏུ་ལ། ① རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་རི་པོ་གྲུ་རི། ② པོ་གྲང་དམར་པོ་རི། ③ ལྷོ་མཆོའི་སྤྱིང་ཐུན་
ལ་ཡོད་པའི་གནས་རི་པོ་པོ་ལ་ཏ།

རི་པོ་སྟོ་མཐོ། རི་མཐོན་པོ།

རི་པོ་སྟོས་ངད་ལྗན། སྤུན་གྱི་ཕྱོང་ཁྱེར་ལྷོ་ན་སྤུག་གི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་ནད་རིགས་མཐའ་
དག་སེལ་བའི་ཨ་རུ་ར་སོགས་སྟེ་བའི་རི་པོ་ཞིག

རི་པོ་བྱ་རྒྱུད། ཞིང་ཆེན་ཡུན་ནན་དང་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་གཉིས་སོ་སོར་ཡོད་པའི་གནས་རི་ཞིག
རི་པོ་འཕེགས་ཁྱེད། རྒྱ་གར་གྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་རི་འདིའི་ཉེ་འཁོར་དཔག་ཆད་བརྒྱ་ཡོད་པ་
ལས་རྒྱ་སྤྱང་ན་ར་མ་དྲ་དང་། རྒྱལ་ས་ལྗན་དང་། འུགས་ལྗན་དང་། བཀ་པོ་འབྲིལ་བ་བཞི་འབག

རི་པོ་ཅེ་ལ། རྒྱ་ནག་རི་པོ་ཅེ་ལ་ཞེས་རྩན་ཞི་ཞིང་ཆེན་དུ་ཡོད་པའི་རྩེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་དབྱངས་
ཀྱི་གནས་རི་ཞིག

རི་པོ་གཡང་མ་ལུང་། ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཡོད་པའི་གྲུ་རུ་པརྒྱ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྤྱབ་གནས་ཞིག་གི་མིང་།

རི་པོ་ལྷ་ཁང་སྤྱབ་གནས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་སྟོད་ཅམ་ལ་དཀར་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་པོན་པོ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་བརྒྱད་ཟིལ་རྫོང་

ཁོངས་སྤྱོད།

རི་བོ་སྒྲོན་སྤྱད། ཆེ་ཞིང་བཟིང་བའི་རི་བོ།

རི་བོ་གསལ། སྤྱད་ས་འཇམ་དགོས་པའི་རི་ལ་སྒྲེས་པའི་རྩ་ཤིང་སོགས་ཀྱི་སོགས་མ།

རི་བོང་། རྣ་བ་རིང་ཞིང་ར་མ་ཐུང་བ་ཁ་ཤོ་བ་ཅན་གྱི་སྒོག་ཆགས་ཤིག།

རི་བོང་ཐུང་བ། སྒོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ད། ལུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་རྩ་
གཟེར་འཛོམས། འཁྱུ་བ་གཅོད། རྩ་ཅི་སྤྱང་།

རི་བོང་ཅན། ①[མངོན་]ཟླ་བ། ② ཟླ་བ་ལ་རི་བོང་གི་གཟུགས་བརྟན་གཅིག་ཡོད་པས་གྲངས་
གཅིག་མཆོན།

རི་བོང་ཅལ་འཛོགས། ཤིང་གི་འབྲས་བུ་རྩ་ལ་ལྷུང་བའི་སྒྲ་ཅལ་ཞེས་བྱུང་བ་དེར་དོགས་སྒྲགས་སྒྲེས་པའི་རི་
བོང་གི་སྒྲ་ཆ་ལ་བརྟན་ནས་རི་དྲགས་ཐམས་ཅད་ཐོས་དགོས་བྱུང་བའི་སྟོན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག།

རི་བོང་སྟིང་། སྒོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ད། ལུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་སྒོག་རྒྱང་
གི་ནད་དང་། སྟོ་ལྷེད། སྟིང་ནད། བརྒལ་གཟེར་བཅས་ལ་པན།

རི་བོང་རྩལ། རྩ་རྩལ་བདུན་བསྒྲིལ་བའི་ཆད།

རི་བོང་རྩལ་གཅིག་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་རྟེན། རྩ་རྩལ་བདུན་ལ་རི་བོང་རྩལ་གཅིག་གི་ཆད།

རི་བོང་རྫོ་བརྩུས། རང་བཞིན་གཡོ་སྦྱོམ་དུ་སྟོང་བའི་དཔེ། ས་གནས་མི་དམངས་ཀྱི་བདེ་སྤྱད་རི་
ཡོད་སྐབས་འཕྲལ་དུ་གོང་རིམ་ལ་སྟན་མེད་ལུ་དགོས་པ་ལས་རང་བཞིན་རི་བོང་རྫོ་བརྩུས་སུ་
སྟོང་མི་བྱུང་།

རི་བོང་འཕོས་ཞོན། གཅན་གཟན་སོགས་ཀྱིས་རི་བོང་དེད་པའི་དུས་རི་བོང་འཛིགས་སྒྲགས་གི་དབང་
གིས་ཤིང་སྟོང་དང་། ཁྱད་སོགས་ལ་གཤམ་པའི་སྐབས་མིག་འབྱེད་འཇུག་མི་ཤོད་ཅིང་མིག་
མདངས་ཡང་ཉམས་པར་གྱུར་བ་ལྟར། འདིར་སྟིང་ཅ་ཉམས་པས་འབྲེལ་འཁྱོར་གྱི་དབང་གིས་
མིག་འཇུག་མི་ཤེས་ཤིང་མིག་གི་མདངས་ཀྱང་ཉམས་པར་གྱུར་པའི་དཔེ་དོན་སྤྱར་བ་ཞིག།

རི་བོང་མིག་ ① སྒོག་ཆགས་རི་བོང་གི་མིག་ ② ཤིང་སྒྲན་ལུང་རྟོག་མིག་གི་མིང་གཞན་ཞིག།

རི་བོང་ཆང་ལོག་སྤར་གྱི་རང་གནས་དེར་ལོག་པའི་དཔེ། སྤར་གྱི་ཡུལ་འབྱར་བ་རྣམས་ད་ལྟ་རི་

བོང་ཆང་ལོག་ཏུ་སྒྲེབས་འདུག།

རི་བོང་མཆན་ཅན། [མངོན]ཟླ་བ།

རི་བོང་འཛིན། [མངོན]① ཟླ་བ། ② ཐེག་ལེ།

རི་བོང་ཟ། [མངོན]བྱ་སྒྲག།

རི་བོང་རྒྱ། ཡོད་མི་སྲིད་པའི་དཔེ། རི་བོང་རྒྱ་དང་སྒོ་ངའི་སྤྱ།

རི་བོང་རྒྱའི་དོན་སྤྱ། རི་བོང་རྒྱ་འཛིན་རྟོག་པའི་སྤྲང་ངོ་ལ་རི་བོང་རྒྱ་སྒོ་བཏགས་པའི་ཆ་སྒོ་ལ་སྤྲང་
བདེ་ལ་རི་བོང་རྒྱའི་དོན་སྤྱ་ཟེར་བ་ཡིན།

རི་བོང་གསུམ་རིས། ཏུན་ཏྲོང་བྲག་ལུག་ནང་གི་གནམ་གཅེལ་ལ་བྲིས་པའི་རྒྱན་རིས་ཤིག་ཡིན།
རྒྱན་རིས་དེ་ནི་འཆར་འགོད་བསམ་སྒྲུབ་ཐོབ་པའི་མཆར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་སྤྱེ། གནམ་གཅེལ་གྱི་
དཀྱིལ་དབུས་དེ་ལོད་སྤྲད་ནས་རི་བོང་གསུམ་པན་རྒྱན་འདྲེད་རིས་གཏོང་བའི་གཟུགས་བརྟན་
བཞོན་ཡོད། མ་གཞི་རི་བོང་གསུམ་ལ་རྩ་ཅོག་གསུམ་ལས་བྲིས་མེད་ཀྱང་། མི་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་
སྤྲང་ངོར་རི་བོང་རི་རེར་རྩ་ཅོག་གཉིས་རི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འཆར་ཏེ། ཏྲ་ཅང་མངོས་ཆདོད་
ལ་གསོན་ཉམས་ལྡན་བ་ཞིག་ཡོད།

རི་བོའི་རྩ་རྒྱ། [མངོན]སྤང་རྒྱན་མེ་ཏོག།

རི་བོའི་སྒོ། རི་བོའི་ཅེ།

རི་བོའི་བྱ་མོ། [མངོན]རྩ་བོ་མིན་རྒྱ།

རི་བོའི་དབང་སྤྱག་[མངོན]རི་རབ།

རི་བྱ། རི་ལ་གནས་པའི་བྱ་རིགས།

རི་བྱ། ① སྐར་མ་འཕམ་བྱང་སྤོང་རི་ཤི། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བྱམ་སྦྱེས་དང་། རྩ་སྤྱའི་བྱ། མདོངས་
སེལ། ཨ་གསུ་མཆས་མོ། ② རི་ལ་གནས་པའི་བྱ་བ།

རི་བྱུའུ། རི་ལ་གནས་པའི་བྱུའུ།

རི་སྤྱག་དགོན། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་ངོ་བོ་རྩེ་དབལ་ལྡན་ཨ་ཉི་ཤས་བྱག་བཏབ་པའི་བཀའ་
གདམས་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། རྩེས་སུ་བྱུབ་མཐའ་བྱ་སྒོན་སྤྱགས་

སྤྱུ་ལྷ་དང་ལྷ་མོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ཤོང་ཁྱེར་ཁོངས་སྤྱོད་།
རི་ཁྱུག་རི་མོ་དང་ཁྱུག་རི་གཟུགས་གཅིག་ལྷུང་པའི་རི་མོ།
རི་ཁྱུག་དགོན་པ། འདི་ལ་རིག་བླ་དགོན་པ་ཡང་འབྲི་སྒོལ་འདུག བལ་ཆེར་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་དགུ་བ་
དབང་ལྷུག་དོ་རྩེའི་སྐབས་ཙོམ་ན་བཏབ་ཟེར། མོག་མར་མདོ་སྟེང་ལྷགས་མོ་དགོན་གྱི་རི་ཁོང་
ཡིན། རྩེས་སྤྱུ་གནས་འདིར་སྟོས། ལྷུག་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྷ་དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྱལ་དཀར་མཛེས་ཆོང་ཁོངས་སྤྱོད་།

རི་ཁྱུག་པ། མཐའ་འཁོབ་རི་ཁྱུག་ཏུ་གནས་པའི་གྲོང་མི།
རི་ཁྱུག་ས། [རྩིང]དཔེན་གནས་སམ་མཐའ་འཁོབ་གྱི་གྲོང་པའི་མིང་།
རི་ཁྱུག་པ་གོང་། རི་ཞིག་གི་མིང་།
རི་དབང་། རིའི་དབང་པོ་སྟེ་རི་རྒྱལ་སྒྲིན་པོ།

རི་དབང་རྒྱལ་པོ་སྒྲིན་དགུ ① གོང་ན་སྤུ་བོ་ཆེ་བཞི་ནི། ལྷུག་ལྷ་ཆངས་པ་དོ་རྩེ་དབང་འདུལ། འབྲི་
གཉན་ལྷ་དོ་རྩེ་སྟོ་ལྷོས། གཙང་ལེ་ཉི་དོ་རྩེ་ཆེ་ཡག་རྒྱའི་པ་ཉི་དོ་རྩེ་ལྷགས་འཕྱར་བཅས་བཞི་
དང་། ཆམ་པའི་དོ་རྩེ་འི་པ་དཀར་། ཟེལ་ཁོམ་དོ་རྩེ་གཡུ་འཕྱུག་འབྲི་རྒྱལ་དོ་རྩེ་སངས་ཡག་ཉག་
མེའི་དོ་རྩེ་ཁོམ་དོ་སྟེ་འོག་གི་ཏུ་བོ་རྒྱུང་བཞི་དང་། སྤར་དོ་རྩེ་རང་དཀར་དང་དགུའོ། ② ཆོས་
ཀྱི་རྣམ་ཐངས་མཐོང་བ་ཀུན་འདུས་ལས། བོད་ཡུལ་སྤྱིའི་རི་དབང་འཛིན་ཁ་བྲག་སྤྱི་བཅན།
འབྲི་ཆེད་སྤྱིང་ལྷུག་རི་དབང་ཙོམ་གཉན་སྤྱི་ཉི། ལྷུང་འཕྲོག་སྤྱིང་ལྷུག་རི་དབང་དོ་ཡོ་གཉན་པོ།
བོད་ཁམས་སྤྱིང་ལྷུག་རི་དབང་སྤྲུམ་ཆེན་ཏེ། ལེ་སྟོད་སྤྲུམ་མོད་རི་དབང་མོ་ལྷ་རང་པ། ལྷ་
འཕོར་སྟོད་ཀྱི་རི་དབང་ལྷུམ་ཆེན་ཅི་པ། འབྲི་སྟོད་སྤྱིང་དགུའི་རི་དབང་གོལ་ཆེན་ཅི་པ། ལེ་སྤྲང་
རྒྱུད་ཀྱི་རི་དབང་ཁྱུག་དམར་སྟག་ཅེ། རྒྱ་རྒྱ་རྒྱུད་ཀྱི་རི་དབང་ཡོ་གེ་གཉན་པོ་དང་དགུར་འདོད་
དོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།

རི་དབྱུག་རི་པན་རྒྱན་གྱི་བར།
རི་འབྲུག་རི་རྒྱུང་བྱ། རི་འབྲུར་རང་རོང་།
རི་མ་ཐང་། རི་འབྲུར་མང་པོ་སྟེབ་གཅིག་ཏུ་ཆགས་པའི་ཡུལ་ལྷུང་། ཡུལ་རི་མ་ཐང་།

རི་མ་འདབས། རི་མེན་ཐང་མེན་གྱི་ས་ཆ།

རི་མ་ལ་ཡ། རྒྱ་གར་ལྗོ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་སྤྱོད་པའི་རི་ཞིག་གི་མིང། ཐང་ཐན་ཅང་གི་ལམ་ཡིག་
ལས། རྒྱ་གར་གྱི་ས་དབྱིབས་ལྷ་གམ་གཟུགས་སུ་ཡོད་ཅེ་མོ་རྩོ་ཤོས་ན་མ་རུ་ཀྱ་ག མ་
རུ་ཀྱ་ལ། སྟེ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ར་མེ་ཤ་རི་ཐེར་བ་དེར། ཅན་དན་དང་། ག་ལུར་གྱི་རིགས་ཏ་
ཅང་མང་པོ་སྤྱོད་པའི་རི་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ལ་མ་ལ་ཡ་ཞེས་འབོད་པ་དང་རི་དེའི་ཅེ་མོར་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་ལེགས་པོ་ཞིག་ཡོད་ལ། རི་དེའི་ལོགས་ཤིག་ནས་བརྗོད་པའི་ཆུ་
མིག་ཅིག་གིས་རི་དེ་ལ་ལན་ཉི་ཤུ་བསྐྱོར་ནས་འབབ་པའི་ལྗོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ཐུག་
པ་ཞིག་ཡོད་པ་དངོས་སུ་གཟིགས་པར་བཤད།

རི་མི་འབབས་ལ། རི་ཁྲོད་དུ་བསྐྱད་ནས་ཁྲོད་དུ་མི་འབབ་པའི་མཚམས་བཅད་དམ་པོ།

རི་མོ། ① ལག་བས་ཐེས་པའི་གཟུགས་དབྱིབས། རི་མོའི་ལམ་དུ་སྤེལ་བ། སྟག་གི་རི་མོ་བྱི་ལ་
ཡོད། མའི་རི་མོ་ནང་ལ་ཡོད། ཁ་ཤོབ་ཤོབ་ཤོག་བྱའི་དར་ལྗོག་དེ། དོན་སྟག་ཆའི་རི་མོ་འབྲི་
དོག་མེད། ② ཡང་གངས་ཀྱི་རི་མོའི་ལམ་ནས་རྟོགས་མི་འགྱུར། །

རི་མོ་དཀར་ནག ① རི་མོ་དཀར་པོ་དང་ནག་པོ་གཉིས་ཡོད་པ། ② སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་
དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་bw drawing ཟེད།
རི་མོ་བཀོད་པའི་ཡིག་ཤོག་སྟན་པའི་ནང་དོན་མཚོན་པའི་རི་མོ་བར་དུ་བརྒྱུས་པའི་ཡིག་ཤོག་
ལ་ཟེད། དེ་ནི་སྟུ་ཅལ་གྱི་བཅས་བྱ་ཆུང་གས་ཤིག་ཡིན་པས་དེར་ཡིག་འབྲུལ་དངོས་སྟོད་ཀྱི་
རིན་ཐང་ལྷན་ལ་སྟུ་ཅལ་སྟོང་པོའི་གྱི་རིན་ཐང་ཡང་ལྷན་ཡོད། སྐད་གསལ་ཆེ་བའི་ཤེ་མིང་གི་
རི་མོ་བཀོད་པའི་ཡིག་ཤོག་ནི་ཆུ་ཚོན་ཤིང་བར་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ཞིག་

རི་མོ་བསྐྱངས། [རྫིང]གྲས་ཞབས་དོར་བ།

རི་མོ་ཁང་། སྤྱི་མའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྩ་རན་མའི་དངོས་ཡོད་རིང་ལུགས་ཀྱི་
རི་མོ་མཁས་ཅན་ཁྱེད་པོ་ཡིས་སྤྱི་ལོ་༡༨༥༥ལོར་གྲིས་པའི་གལ་ཆའི་བཅས་བྱ་ཞིག་ཡིན། རི་
མོ་དེའི་ནང་དུ་ཁང་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་རི་མོ་བ་རང་ཉིད་གཙོ་བོའི་ཐོག་མཐའ་འཁོར་
དུ་རྩ་རན་མའི་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རི་མ་གས་མཐོང་མན་གྱི་མི་སྣ་དང་དེ་བཞིན་ལས་

རིགས་འདྲ་མེན་གྱི་མི་སྣ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཡོད་པའོ།
རི་མོ་ཁྲའོ་མ་ཅན། ཆོན་མདོག་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་རི་མོ།
རི་མོ་མཁམ། ① ལྷ་གིས་པ། ② རི་མོ་འབྲི་མཁམ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བརྟེན་དང་། བེར་
ཐོགས། ཆོན་གྱིས་འཆོ་བ། རི་མོ་བ་བཅས་སོ།
རི་མོ་མཁམ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདྲ་རིས། ང་འདྲ་མ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་ལྷ་དང་བཅུ་
དྲུག་ལྟམས་ཀྱི་དབྱེ་སྒྲིག་ལོའི་རིག་ཅལ་བསྐྱར་དར་གོང་འཕེལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དུས་སྐབས་སུ་བྱུང་
བའི་རི་མོ་མཁམ་ཅན་རྒྱ་རྒྱེར་གྱིས་རང་གིས་ཆེད་དུ་གིས་པའི་རི་མོ་མཁམ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདྲ་
བརྒྱན་རི་མོ་ཞིག་ཡིན།
རི་མོ་བྱ་བ་ཞི། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་histogramཟེར།
རི་མོ་ནག་གིས། ལྷག་ཆ་རྒྱང་པས་གིས་པའི་རི་མོ་འཕ་རུབ་ལུགས་ཀྱི་སོལ་ནག་དང་། མ་སྒྲུག་གིས་
གིས་པའི་ནག་གིས་ལའང་ཟེར།
རི་མོ་སྟོན་འཇུག་ རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་load mapཟེར།
རི་མོ་བ། རི་མོ་འབྲི་མཁམ།
རི་མོ་འབྲི་ཆས་གོ་མ་ཆད། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་
ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་plotter step sizeཟེར།
རི་མོ་བྱེད་པ། ① རི་མོ་འབྲི་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ། ② བསྐྱར་སྟེ་བྱེད་པའཕམ་རིམ་གྲོ་བྱེད་པ། དམ་པ་
རྣམས་ལ་མཆོད་པ་དང་རི་མོར་བྱེད་པ།
རི་མོའི་སྟོན་ཆ་བཞི། གནའ་པོའི་རྒྱ་སྟོལ་རི་མོར་དབྱེད་བརྗོད་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན། སྟོན་
ཆ་བཞི་སྟེ། བཅད་རྒྱབ་སྐབས་རངས་པོ་དང་། སྐྱམ་པོ། རྟོག་པོ། ལུགས་མེད་པ་བཅས་སོ།
རི་མོའི་ཁ་བྱང་། རྒྱ་སྟོལ་རི་མོ་དང་ཡིག་གཟུགས་བཅས་བྱའི་ཐོག་རི་མོ་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་དུས་མིང་
དང་། སྤྱས་མིང་། གསར་ཚུལ་བྱས་པའི་ལོ་ཁམས་དང་རྒྱ་དུས་ཆེས་གངས། ཚུམ་འབྲིའི་དགོས་

པ་སོགས་གྲིས་པའི་ཡི་གེར་རི་མོའི་ཁ་བྱང་ཞེས་ཟེད།

རི་མོའི་བྱུང་ཚུལ། མཛེས་ཀྱི་པ་གསར་ཚོས་སྐབས་ནང་དོན་དང་བརྗོད་བྱའི་བསམ་སྒྲུབ་རི་འདུན་ལ་གཞིགས་ཏེ། མཆོན་དགོས་པའི་གཞུགས་བརྟན་གྱི་ཆ་གསུམ་དེ་དེ་བཞིན་ཕྱོགས་བསྐྱུས་དང་། གང་ལ་གང་གི་བཞོད་སྒྲིག་གིས་ཆ་ཆང་ལ་གཞི་མ་ཐུན་ཐུན་པའི་རི་མོ་ཞིག་ཆགས་པ་དེར་རི་མོའི་བྱུང་ཚུལ་ཟེད།

རི་མོའི་སྐྱུ་ཅལ། ཐང་ག་ཅམ་མ་ཡིན་པར་རི་མོའི་སྐྱུ་ཅལ་སྤྱི་ལ་བོད་གོས།

རི་མོའི་དགག་དུག་རྒྱ་སྒོལ་རི་མོར་དབྱེད་བརྗོད་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན། དེ་ཡང་རི་མོར་བཅད་རྒྱུ་བས་སྐབས་དགག་དགོས་པ་དུག་ཡོད་པ་སྟེ། ༡ བིར་འབྲེད་ཤོར་བ། ༢ བྱགས་མེད་པ། ༣ རྩེད་རྩོད་ཆེ་བ། ༤ རྩོད་རྒྱུ་ཆེ་ཞིང་ཟ་རི་ཟེ་རི། ༥ བཅད་ཁ་ཐ་ལ་བྱགས་ཆེ་དགས་པ། ༦ རྩོག་འཛིང་ཆེ་ལ་ཟང་ཟིང་ཅན་བཅས་སོ།

རི་མོའི་དགོ་མཆོན་དུག་རྒྱ་སྒོལ་རི་མོར་དབྱེད་བརྗོད་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན། དེ་ཡང་རི་མོའི་དགོ་མཆོན་དུག་ནི། ༡ ཉམས་འགྱུར་གནའ་ཉམས་དོད་པ། ༢ དཔེན་ཞིང་གསོན་ཉམས་ཐུན་པ། ༣ བིར་གྱི་བིར་རྩེས་མེད་པ། ༤ སྒྲག་ཆ་སྒྲོད་མཁས་པ། ༥ བཞོད་སྒྲིག་འགྱུར་བ་གཏོང་མཁས་པ། ༦ ཆོན་མདངས་སྐྱམ་བཞིན་ཐུན་པ་བཅས་སོ།

རི་མོའི་ཐིག་ཅེ་མ་ཆེན་པོ། བརྟན་བཅོས་འདི་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་ཀམ་པ་སྐྱུ་ཕྱེང་བརྒྱད་པ་མི་བསྐྱོད་རྩོད་རྩེས་མཛོད།

རི་མོའི་འདུ་བྱེད། རི་མོ་གྲིས་པ་དང་། ཡི་གེ་གྲིས་པ་གཉིས་ཀར་གོ་རྒྱུ་ཡོད།

རི་མོའི་བར་སྟོང་གི་སྐྱུ་ཅལ། དུས་ཆོད་སྐྱུ་ཅལ་ལམ་ནས་བཤལ་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་བར་སྟོང་གི་ཆོར་སྐྱང་ལ་གཞི་བྱས་ནས་བྱུང་པའི་སྐྱུ་ཅལ་གྱི་རིགས་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན། རི་མོ་དང་འབྲུང་བརྟན། ཡར་སྐྱུན་སོགས་ཆང་མ་ནི་བར་སྟོང་གི་སྐྱུ་ཅལ་ཡིན་པས། བར་སྟོང་སྐྱུ་ཅལ་གྱི་རིགས་རྣམས་ནི་མཐོང་སྐྱང་དབྱེད་ཞིབ་གྱིས་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་དེ་ཡིན།

རི་མོའི་བརྩམ་བྱའི་བིར་སྒྲོད་སྐྱངས་དུག་གནའ་པོའི་རྒྱ་སྒོལ་རི་མོར་དབྱེད་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན། དེ་ཡང་བིར་སྒྲོད་སྐྱངས་རྣམས་པ་དུག་སྟེ། ༡ རྩ་འབྲུལ་ལྟར་གྱི་བིར་སྒྲོད་སྐྱངས།

༡ རྩམས་ཤིང་གཙང་པའི་ཕེར་སྟོང་སྟངས། ༢ ཀླན་ཉམས་འདོན་པའི་ཕེར་སྟོང་སྟངས།
༣ རྒྱགས་དང་ཐུན་པའི་ཕེར་སྟོང་སྟངས། ༤ གསོན་ཉམས་ཐུན་པའི་ཕེར་སྟོང་སྟངས། ༥
འཇམ་གཤེར་ཐུན་པའི་ཕེར་སྟོང་སྟངས་བཅས་སོ།

རི་མོའི་ངོས་ཀྱི་ཚོན་རིམ། རི་མོའི་ངོས་སུ་བྱགས་པའི་ཚོན་གྱི་སྒྲུབ་མཐུག་གི་རིམ་པར་ཟེར། ཚོན་
གྱི་སྒྲུབ་མཐུག་གི་རིམ་པ་དེ་ཚོ་ནི་ཕེར་རྩེས་ཀྱི་ཆུང་མི་འབྲ་བ་དང་། ཚོན་གྱི་བྱགས་
ཐེངས་མང་ཉུང་ལ་སྟོས་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

རི་མོའི་དབྱེ་ཚོན་བཅུག་སུམ། རྒྱ་སྟོལ་རི་མོའི་དབྱེ་ཐབས་ཤིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་བཤད་སྟོལ་གཅིག་
གྲུང་རང་མེད། དེ་ཡང་མིང་རྒྱལ་རབས་ཐོག་མའི་དུས་སྐབས་སུ་ཐའོ་ཅུང་དབྱེ་ཡིས་བཅུམས་
པའི་ཚོ་མཆུམས་འཛོག་པའི་ཟེན་མོ་ཞེས་པའི་ནང་བཤད་པ་ལྟར་ན། ༡ སངས་རྒྱལ་དང་བྱང་
སེམས་ཀྱི་སྟངས་བརྟན། ༢ ལྷ་དབང་དང་གོང་མའི་སྟངས་བརྟན། ༣ ཁོ་བོ་དང་། ལྷ་འབྲེ། ཉན་ཐོས།
ཟླ་མ་བཅས་ཀྱི་སྟངས་བརྟན། ༤ རྒྱུངས་སྤྱོད་དང་། འབྲུག་སྒྲུག་གི་གཟུགས་བརྟན། ༥ འཛིག་རྟེན་
ཐོག་གི་མའི་སྟངས་བརྟན། ༦ ཡུལ་སྡོངས་དང་ནགས་ཆའི་ཀྱི་སྟངས་རིས། ༧ མེ་ཏོག་སྒྲ་
ཚོགས་དང་སྒྲུག་མ་བྱ་རིགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན། ༨ གཙན་གཟན་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱི་གཟུགས་
བརྟན། ༩ མི་ཡུལ་དུ་སྟོང་པའི་འདོད་ཡོན་གྱི་རི་མོ། ༡༠ གཞལ་ཡས་ཁང་དང་། ཁང་ཁྲིས་
ལྷགས་རི་སོགས་ཀྱི་རི་མོ། ༡༡ ཁྲིས་གསོས་དུང་འགོ་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན། ༡༢ མོ་
ལས་དང་འཐག་ལས་བྱེད་པའི་རྣམ་པའི་གཟུགས་བརྟན། ༡༣ རྒྱུན་རིས་སྒྲ་ཚོགས་བཅས་སོ།

རི་མོའི་ཟེན་འགོད། རི་མོ་འབྲེ་སྐབས་ཐེ་བྱའི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་གནས་ས་དང་། ཁོར་ཡུག་གི་
བཀོད་སྤྱོད་སྟོམ་མོ་བཅོས་ནས་གཏན་འཁལ་བྱེད་པ་དེར་རི་མོའི་ཟེན་འགོད་ཅེས་ཟེར། དཔེར་
ན། མི་སྒྲ་འབྲེ་སྐབས་བྱང་ཐིག་སྟུང་ནས་ཐེ་བྱའི་ནང་དོན་འགོད་ཐབས་སྐབས་བདེ་བྱས་ནས་
བྲིས་ཏེ། གཙོ་མོའི་བཛོད་བྱ་མངོན་གསལ་དུ་སྟོན་ཐོག་ཁོན་ཡོངས་ཀྱི་བཀོད་སྤྱོད་ཆར་རྩེས་
སུ་གཞི་ནས་རི་མོ་དངོས་བྲིས་པ་དེ་ལའང་རི་མོའི་ཟེན་འགོད་ཅེས་ཟེར།

རི་མོའི་བཤད་པ། རི་མོ་འབྲེ་ཚུལ་གྱི་ཐིག་ཆད་སོགས་བཤད་པའི་རིག་གཞུང་།

རི་མོར་བརྟན་པ། རི་མོ་སྟོབ་སྟེང་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་རི་མོ་འབྲ་བལྟས་མ་བྱས་

གོང་གི་སྟོན་གྱི་བྱེད་ཐབས་ཤིག་ཡིན། མ་དཔེར་སྟོན་དུ་ལྟ་ཞིབ་བྱས་པ་བརྒྱད། རི་མོའི་ནང་
དོན་དང་འབྲི་ཐབས་ལག་ཅུལ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ། མ་དཔེ་རི་མོའི་ཁྲོན་ཡོངས་ཀྱི་བཀོད་
སྒྲིག་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་སྟོན་གཏོང་སྐྱོང་ས་སོགས་གནས་སྤྱོད་ཅེས་ཡང་སྐྱོང་ཆུང་མ་ཤོར་བ་
བྱེད་རྒྱུ་དེ་ནི་གནད་ཀྱི་དམ་པོ། རི་མོར་བལྟ་བ་དང་འདྲ་བལྟས་ནི་ཅེས་མང་བ་དེ་ཅེས་གྲིས་
རི་མོ་སྟོན་སྟོང་བྱེད་པར་པན་འབྲས་མཛོན་གསལ་དོད་པོ་ཐོན་ཐུབ།

རི་མོར་བརྟེན་ཤིག་གཅོད་པ། ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཀྱང་རྟོའི་ཀོན་གྲིས་བརྩམས་པ་ཞིག་ཡིན།
དཔེ་དཔེ་དཔེ་ནང་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཀུའུ་ཁའེ་གྱི་དང་། ལུའུ་ཐན་ཆེ། ཀྱང་སེང་ཡའོ་བཅས་ཀྱི་
རི་མོའི་ཁྲོད་ཆོས་ལ་རྟོག་ཞིབ་བྱས་པ་བརྒྱད་དགེ་མཚན་དང་སྟོན་ཆར་དབྱེ་ཞིབ་དང་དབྱེད་
བརྟེན་བྱས་ཡོད། བྱིས་སྐྱེ་མི་རྣམས་ཀྱིས་རི་མོར་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་པའི་གཞི་འཛིན་ཆད་གཞིར་
འཛིན་གྱི་ཡོད།

རི་མོར་བྱ་བ། བཀའ་འདྲིན་དན་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

རི་མོར་འཛོམས་དགོས་པ་གསུམ། རྒྱ་སྟོལ་རི་མོར་དབྱེད་བརྟེན་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན།
འཛོམས་དགོས་པ་གསུམ་ནི་རྒྱ་མཚན་འཛོམས་པ་དང་རྒྱང་འཛོམས་པ། ཁོ་བ་འཛོམས་པ་
བཅས་ཡིན། རི་མོའི་བརྩམ་བྱ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་འཛོམས་དགོས་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གཅིག་
མ་འཛོམས་ཀྱང་མི་འགྲིག

རི་མོས་འདོད་རྒྱ་མཚོན་པ། གནའ་བོའི་རྒྱ་སྟོལ་རི་མོར་དབྱེད་བརྟེན་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན།
རི་སྟོན། རི་ལ་སྟེས་པའི་སྟོན།

རི་སྟེ་ལ་ཡ། རྒྱ་གར་གྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཅན་དན་ནགས་ཆལ་གྱི་རང་བཞིན་དཀྲུག་སམ་སྲིད་ལ་
དཔག་ཆད་ལྔ་བརྒྱ་དང་དཔངས་དཔག་ཆད་སུམ་བརྒྱ་ཡོད་པ་ལས་རྒྱལ་ཆེན་ཞེས་བྱ་བའི་
རྒྱ་ཁྱུང་དང་པེ་ཏ་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱ་ཁྱུང་འབབ་པ།

རི་དམར་སྐལ་བཟང་གླིང། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་མོ་མི་གསལ། བྱལ་མཐའི་བོན་པོ་ཡིན།
བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཅི། ར་ལུག་སྟེས་ནས་རྒྱ་ཤུལ་བར་གྱི་མིང་ལ་རི་ཅི་ཟེད། རེ་འུ་དང་དོན་གཅིག

རི་ཅ། རི་གཤམ་མམ་རི་ཡི་གཤམ་འོག
རི་ཅིང་དབང་། གོ་གནས་མིང་།
རི་ཅིབས། རི་ལྗེབས་ཁྱེན་དང་ཐུར་དུ་ཆགས་པའི་རི་ལག་མང་པོ། རི་དྲགས་མང་པོ་རི་ཅིབས་ཁྱེ་
བར་དུ་གནས་པ། མདའ་འཕངས་པ་རི་ཅིབས་བརྒྱད་ནས་སོང་།
རི་ཅེ། རིའི་མགོ་རི་ཅེའི་ཉག་ཁ། རི་ཅེའི་ཤུར་གཤོང་།
རི་ཅྱ། རི་ལ་སྒྲེས་པའི་ཅྱ།
རི་བཙོང་། རི་ལ་སྒྲེས་པའི་བཙོང་།
རི་ཆད། རི་ཆེ་ཆུང་དང་མཐོ་དམན་གྱི་ཆད།
རི་ཆིག་ལྟ་དབང་། རི་དང་ལྟ་དབང་དུ་བཅུགས་ནས་མནའ་སྒྲེལ་བ།
རི་ཆེར། [མངོན]བརྒྱ་ཁྱིན་གྱི་རྒྱེ་།
རི་ཆོས། རྩོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་འབྲེ་མོག་གི་མིང་གཞན་ཞིག
རི་མཆོ། རི་ལ་སྒྲེས་པའི་རྩ་མཆོ།
རི་རྩོང་། རི་ཅེར་ཡོད་པའི་མཁར་རྩོང་།
རི་མེ་ཐང་དགོན། རྒྱ་མོན་གསར་པར་བདེ་ཆེན་གླིང་ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ས་
ལུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ལོར་གཙང་བ་མི་མཁ་མགོན་པོས་བྲག་བཏབ་མཛད། རྒྱབ་མཐའ་རྙིང་མ་
བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འཛུལ་ཐང་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་ཞིང་། རིའི་རོས་ལ་ཡོད་པའི་ཞིང་ཁ།
རི་ཞིང་དགོན། བསམ་འཕེལ་གླིང་གི་དགོན་ལག་ཡིན། དགོན་པ་འདེབས་མཁན་ཆ་མ་ཐི་མེད་བྲང་
ཆུབ་ཡིན་ལ་འདེབས་དུས་མ་གསལ། རྒྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བྲག་ཐིང་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་ཞེས། རི་ལྷམ་སྟེ། རིར་གནས་པའི་ལྷམ་བྱ།
རི་ལྷམ། རི་ལ་གནས་པའི་ལྷམ་བྱའམ་བྱི་ལ།
རི་ཞོལ། རིའི་གཤམ་མམ་འོག་གི་ཞོང་སྟེ།

རི་རྩུབ། རིའི་རྩོས་ནས་འབྱུང་དུ་ཐོན་པའི་སྒྲེ་མོ། རི་རྩུབ་སྤྱང་གི་འགྲོ་ལམ་ལ། གཡང་དགར་གྲོས་
ཀྱང་ཐར་ས་མེད།

རི་ཐེ། རིའི་ཅེ་མོ་འཕ། བྲག་མཐའ།

རི་ཐོམ། ① རིའི་ཅེ་མོ། ② རིའི་ཁོང་གསེང་ངམ་བྲག་སྒྲིབས།

རི་ཐོར། བར་བྱའི་རི་རྩ་དང་། ར་བྱེད་ཀྱི་ཐོར་ཚུང་གི་བསྐྱས་ཆིག

རི་གཐར། རི་རོས་དགན་གཐར་པོ།

རི་གཐར་ནབ་ཤོ། རྒྱུག་ནབས་མེད་པའི་དཔེ། འཆི་བ་བརྒྱུག་མེད་རི་གཐར་ནབ་ཤོ་འདྲ།

རི་ཐོར། རི་བྲག་གསེང་གི་མིང་།

རི་ཡི་རྒྱང་བ། [མངོན]རི་ཚུང་ཚུང་།

རི་ཡི་ཁྱུ་བ། [མངོན]རི་ཅེ་ནས་སྤྱང་ལ་བབས་པའི་འབབ་ཚུ།

རི་ཡི་བྱི་མེད། [མངོན]གཅན་གཅན་འཕར་བ།

རི་ཡི་རྒྱལ་པོ། [མངོན]རི་རབ་ལྷན་པོ།

རི་ཡི་མཆོག་[མངོན]རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ།

རི་ཡི་སྤྱིང་པོ། [མངོན]ལྷགས།

རི་ཡི་ཐོད་ཅན། [མངོན]རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ།

རི་ཡི་རྩ་བ་ཅན། [མངོན]ས་བཞི།

རི་ཡི་སྒོ། ① རི་ཡི་ཅེ་མོ། ② རིའི་སྤང་ངམ་སྤྱིང་།

རི་ཡི་སྤར་བྱ་ཅན། [མངོན]ས་གཞི།

རི་ཡི་གཙུག་གཏོར། [མངོན]རི་ཡི་ཅེ་མོ།

རི་ཡི་གཞུ་སྒྲེས། [མངོན]ལྷ་དབང་སྤྱག

རི་ཡི་རུས་སྤལ། [མངོན]ཆོན་ཅེ་ཞིག

རི་ཡི་སྤས་མོ། [མངོན]ལྷ་མོ་ལྷ་མ།

རི་ཡི་གསྒྲེས། [མངོན]ལྷ་སྤྱིའི་མིང་།

རི་རབ། རི་རབ་ལྷན་པོའི་བསྐྱུས་ཆིག་
རི་རབ་བང་རིམ་བཞི། གཡུའི་རྩོུ་རྩོ་ཅན། ལུ་ཤེལ་ལས་བྱུབ་བ་བསྐྱུ་སྤྱངས་བ་ཤེལ་འོད་ཅན།
གསེར་ལས་བྱུབ་བ་འཁོར་ལོ་རྣམ་བཅེགས། གྲི་རུ་ལས་བྱུབ་བ་རིན་པོ་ཆེ་འབར་བ།
རི་རབ་ཐོམ། རི་རུལ་ལྷན་པོ་ཞེས་སངས་རྒྱུ་ཚས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་སྟོལ་ཡོད་པ་
དེའི་ཁོང་གསེང་།
རི་རབ་ལྷན་པོ། གསེར་གྲི་ས་གཞི་དེ་ལ་ལྷན་པོའི་རི་ཆགས་ཏེ། བཟིང་ཆེ་བས་ན་ལྷན་པོ་དང་། རིའི་
རྒྱལ་པོ་ཡིན་པས་ན་རི་རབ་པོ། དེ་ཡང་ཤར་དུལ་དང་ལྟོ་བྱུ་རྒྱ་དང་ལུབ་ཤེལ་དམར་པོ་
དང་བྱང་གསེར་ཏེ་རིན་ཆེན་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན། རི་རབ་ཀྱི་རོས་རིན་པོ་ཆེ་གང་གི་རང་
བཞིན་ཡིན་པ་དེའི་འོད་ཀྱི་རོས་རིན་པོ་ཆེ་གང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དེའི་འོད་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་
ཡང་དེའི་ཁ་དོག་ཏུ་སྤང་ལ། དེའི་འོད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་འང་དེའི་ཁ་དོག་ཏུ་སྤང་ཞིང་། ཆད་ནི་ཚུའི་ནང་
དུ་དཔག་ཆད་བརྒྱད་ཁྱིར་ལུབ་ཅིང་། ཚུའི་སྟེང་དུ་འང་དཔག་ཆད་བརྒྱད་ཁྱི་འཕགས་པའོ།།
མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རི་རུལ་ལྷན་པོ་དང་། རི་བོའི་དབང་ལྷག་ རི་ཡི་མཚོག་ རིན་ཆེན་
བཅེགས་པ། རིའི་རྒྱལ་པོ། ས་འཛིན་དབང་པོ། ལྷའི་རི་བོ་བཅས་སོ།།

རི་རི་ཀླ། [ལེགས]ར་གན།

རི་རི་བ། རྒྱ་གར་གྱི་བྱུབ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།

རི་རོང་། རི་མང་པོ་ཆགས་པའི་ས་ཆ་དང་། རི་དང་རིའི་བར་དུ་ཆགས་པའི་དམའ་ས་ལའང་།

རི་ལ་གནས་པ། [མངོན] ① བྱ་ལྷུང་། ② ལྷ།

རི་ལས་སྒྲེག། [མངོན] ① གསེར་། ② ཆོན་ཞིག་ ③ ལྷ་མོ་ལྷ་མ།

རི་ལི། དབྱིན་སྐད་རྒྱུར་ཆགས། མེ་འཁོར་ལ་ལོ་རི་ལི་བསྐད་ནས་ལུལ་ཁམས་བསྐྱོར་དུ་འགྲོ།

རི་ལི་མི་ལི། དབྱིབས་རིལ་དང་དོན་པོ་དང་དོན་གཅིག་

རི་ལྷ། ལོང་བྱ་རྒྱུང་རྒྱུང་ངམ་རིལ་ལྷ།

རི་ལུང་། རི་དང་ལུང་པ།

རི་ལུང་ཅ་ཆིག་དེ་སྤྱི་མིད་གཞུང་སྟོང་པའི་སྐབས་རི་དྲགས་རྩོན་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་རྒྱའི་མིང་།

རི་ལོགས་དགོན་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༧་ལོར་གཏེར་སྟོན་འཆི་མེད་དོན་རྒྱལ་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་ཤེལ་ལྷེ་འབྲ། ཤར་དབུས་དཔལ་ཞིང་མཐའ་མཐོ་བ་སྟོག་ཆགས་རི་ཤེལ་ལྷེ་འབྲ་བར་འབྱུང་བའི་
མཛེན་དུ་ཅིག

རི་ཤུལ་དགོན། ཀམས་མཁའ་དཔལ་དང་བྱུང་དབང་བྲག་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ཀྱིས་བཏབ་ཐེར་སྟོལ་
འདུག བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་བྲག་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཤོ་ཐང་སྤོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་སྟོད་མཁྲིས་པོ་བར་ལྷུང་བ་
ཁྱེན་དུ་བངས་ནས་སྤྲུག་པར་བྱེད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་དཀར་པོ་ཡར་འཕེན་དང་། དགེ་འདུན་
སྤྱེས། ཁྱེན་དུ་འཕེན་བྱེད། ཉ་དུག་དཀར་མོ། བོང་རྩ་བ། ཡ་ལ་ལ། ཡི་མི་ཡ་ལ་བཅས་སོ།།

རི་བཤེར། གནའ་དུས་སུ་བོད་དུ་རྒྱུན་མ་དང་། རྒྱ་བ་རི་ལ་གཤམ་ཡོད་མེད་བཅས་བའི་ཆེད་དུ་དུས་
མཚམས་རྣམས་སུ་ཡུལ་མི་རྣམས་ཅ་འཛུགས་བྱ་ཞིང་རི་ལུང་རྣམས་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་ཅིང་
ཡོད་པ་ལ་རི་བཤེར་ཟེར།

རི་པ་རྩ། [ལེགས]བོད་རྒྱ་ལ།

རི་ཤེ། [ལེགས]སྐར་མའམ་བྱང་སྟོང་།

རི་གཤམ། རིའི་ཞོལ་དུ་ཆགས་པའི་ས་ཆ།

རི་སྤྲུག་རི་ལ་སྤྱེས་པའི་སྤྲུག་བ་སྟེ་སྟོ་རྩ་ཞེག

རི་སྤུལ། ① རི་གསེག། ② རང་གྲུབ་མ་ཡིན་པར་ཤུ་ཡོད་སོགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་གད་བ་དོག་
མོའམ་གྲོག་ཤུར་གྱི་མིང་།

རི་སྟོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་སྤྱུལ་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༡་ལོར་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན།
དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་སྤིབ། ཉེ་མ་མི་སོག་སའི་རི་ལྗེབས།

རི་སྤུང་བ། ① རིའི་བཅན་ས་སྤུང་བའམ། སྤུང་མཁན། ② དུར་ཁོད་སྤུང་མཁན།

རི་གསེབ། རིའི་ཁྲོད་དམ་ནང་།

རི་བསང་། རི་ཅེ་ལ་བཏང་བའི་བསང་།

རི་བསང་ལྷང་སྒྲིད། དབང་ཐང་ལྷང་རྩ་ཡར་ལྷན་དུ་གསོ་བྱིར་གནས་རི་སོགས་གྲགས་ལྷན་གྱི་རི་
མགོ་མཐོ་སར་བསངས་གསུང་གསེར་སྒྲེམས་སོགས་གཏོང་བ་དང་ལྷང་སྒྲིད་ཅོད་དར་ཅོག་
འཇུགས་པའི་ཡུལ་སྒོལ་ཞིག།

རིག་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མིག་གིས་མཐོང་བའི་དོན་ཏེ། མིག་གིས་དངོས་སུ་རིག་ཏེ་མོར་མིག་
གིས་མ་རིག་ཀྱང་། རིང་པོ་ན་བས་གོ་ཆོད་ལ། ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད། ༡ རི་ལྟ་བུ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། ༢ རི་སྒྲིབ་པའི་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། ༣ རྩ་
རིག་པའི་ཡོན་ཏན། ༤ རིག་པའི་ཡོན་ཏན། ༥ ཆགས་སྒྲིབ་ལས་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན། ༦ རོགས་
སྒྲིབ་ལས་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན། ༧ དམན་སྒྲིབ་ལས་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན། ༨ གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱོ།

རིག་རྒྱད། ① སེམས་ཀྱི་རྒྱད། ② སེམས་ཀྱི་གཤེས་ཀའམ་རང་བཞིན།

རིག་སྒྲགས། ལྷའི་འཕྲིན་ལས་དང་ཐུགས་དོ་རྩེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་གཙོ་བོར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲགས་ཏེ་བྱང་
མེད་ཀྱི་གཟུགས་དབྱིབས་ཀྱི་ལྟ་དང་། དེ་སྟོན་པའི་སྒྲ་དང་ཐུག་རྒྱ་ལ་སོགས།

རིག་སྒྲགས་འཛིན་པ། ① སྒྲགས་ཀྱི་ལམ་བདག་ཏུ་འཆང་བ། ② སྒྲགས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཆོར་འཛིན་པ།

རིག་དངོས་འབྲ་བཅོས། རིག་དངོས་དངོས་ལ་དཔེ་བལྟས་ནས་རྒྱན་བཅོ་བྱས་པ།

རིག་དངོས་སྤང་སྒྲོབ་བཅའ་ཁྲིམས། རིག་དངོས་སྤང་སྒྲོབ་བྱེད་ཆེད་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་
འབྲེལ་ཡོད་བཅའ་ཁྲིམས།

རིག་བཙོས། རང་བཅོ། ཁུངས་མེད་རིག་བཙོས།

རིག་སྟོང་རྩེན་པ། རིག་པ་ནི་སེམས། སྟོང་པ་ནི་གཟུགས་སུ་མ་གྲུབ་པ། རྩེན་པ་ནི་བྲི་མས་མ་གོས་
པའམ་ངོ་མའི་དོན་ལ་ཟེར།

རིག་སྟོང་དབྱེར་མེད། སེམས་དང་སྟོང་པ་ཉིད་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པ།

རིག་སྟོབས། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས།

རིག་སྟོབས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་བདག་དབང་། རང་གི་རིག་སྟོབས་ལས་བྱས་པའི་གྲུབ་འབྲས་རང་ལ་

བདག་པའི་དབང་ཆ།

རིག་ལྗན། [མངོན]མཁས་པ།

རིག་ལྗན་ལྟོག་ཇས། ལྟོག་ལྟང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་amart batteryཟེད།

རིག་ལྗན་ ① ཆད་མ་སྟོ་རིག་གི་ལྗན་ཆིག་ ② གངས་གནས་ཤིག་གི་མིང་།

རིག་འདེད། རོན་གནད་གཅིག་པ་བརྟེན་ནས་འབྲེལ་ཡོད་རོན་གནད་གཞན་ཞིག་དར་ཏེ་བསམ་སྟོ་གཏོང་བ།
རིག་གནས། ཤེས་པར་བྱ་བའི་གནས། གནས་ཀྱི་རིག་གནས། རང་གི་རིག་གནས། རིག་གནས་
ཀྱི་མངའ་བདག་རིག་གནས་པ།

རིག་གནས་བཟུ། རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྡ་དང་ཆུང་བ་ལྡ་སྟེ་བཟུ།

རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད། ༡ མཛོད་ལས་གསུངས་པའི་རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད་དེ། རྩ་མོ། འཁྲིག་
ཐབས། འཆོ་ཆིས། གངས་ཅན། གླུ། གསོ་དབྱེད། ཆོས་ལུགས། བཟོ་བོ། འཕོང་དབྱེད། གཏན་
ཆིགས། རྣལ་འབྱོར། ཐོས་པ། དན་པ། ལྟར་མའི་དབྱེད། ཅིས། མིག་འབྲུལ། ལྗན་རབས། ལྗན་
བྱང་བཛོད་པ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དོ། ༢ དུས་འཁོར་ལས་གསུངས་པའི་རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད་
དེ། ཆོང་པ། ར་མཁན། འཕྲེང་རྒྱུད་མཁན། ཆང་མ། ལྷགས་ཇི། འབྲེག་མཁན། འབྲུ་མར་མཁན།
ལྷ་མཁན། མགར་པ། ཤིང་མཁན། འཐག་མཁན། ཀོ་ལྷགས་མཁན། ཉ་པ། བཅོ་ལག་མཁན།
སྒྲིག་མ་མཁན། ཤན་པ། གཤེད་པ། ཤིང་རྩ་མཁན་དང་བཅོ་བརྒྱད་དོ། ༣ འདུལ་བ་ལུང་ལས་
གསུངས་པའི་རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད་དེ། གསང་སྤྱགས་ཀྱི་རྒྱུད། ཆོ་ག་ཞིབ་མོ། གཏན་
ཆིགས་རིག་པ། རིག་བྱེད། བན་སྟོང། སྤྱི་ལོ་སྟོང་། ཤེས་གསལ། དེས་ཆིག་སྤེལ་སྟོང་
མཁས་པ། ལྟར་མའི་རིག་པ། རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ། རྩུང་ལྷི་རིག་པ། ཆར་སྟོང་ཀྱི་རིག་
པ། འཛིག་རྟེན་རྒྱུད་འཕེན་པའི་རིག་པ། རྩེ་བྲག་པའི་རིག་པ། རྒྱུད་བྲག་ཙ་པ། རྩུང་མིང་ཀྱི་
རིག་པ། གནས་འདུག་གི་རིག་པ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དོ། ༤ རྩེད་རྩེ་ལྷ་མའི་གསུང་ནས་
གསུངས་པའི་རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད་དེ་འཛིག་རྟེན་ཤེས་པས་བཟོ་རིག་པ་ཤེས་པ། ཐས་ཀྱི་
ཆད་དང་ཕན་གཞོད་ཤེས་པས་གསོ་བ་རིག་པ་ཤེས་པ། ལྷ་ཀ་ར་ཏ་སྟེ་བརྒྱད་སོགས་ཤེས་

བས་སྒྲ་རིག་པ་ཤེས་པ། ཉག་ཆད་སྒྲོ་སྒྲ་ཤེས་པས་ཆད་མ་རིག་པ་ཤེས་པ། འགྲོ་བ་རིགས་
དུག་གི་མཆོན་ཉིད་ཤེས་པས་ནད་བརྟུན་གྱི་སེམས་ཅན་རིག་པ་ཤེས་པ། མཐོ་རིས་དང་ངན་
འགྲོ་ཤེས་པས་ལས་རིག་པ་ཤེས་པ། རང་གཞན་གྱི་ལུས་ལེན་པ་སོགས་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་བདེ་
སྐྱུག་ཤེས་པས་སྐྱེ་གནས་རིག་པ་ཤེས་པ། ཆེ་སྡུ་བྱི་བར་གསུམ་ཤེས་པས་དུས་རིག་པ་ཤེས་
པ། ཉག་འཛིན་གྱི་སྒྲིན་ཤེས་པས་འཆི་བ་རིག་པ་ཤེས་པ། དབང་པོ་རབ་འབྱིང་ཐ་གསུམ་ཤེས་
པས་ཤེས་རབ་རིག་པ་ཤེས་པ། གཞན་གྱི་བསམ་པ་ཤེས་པས་ཡིད་རིག་པ་ཤེས་པ། ཁམས་
ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ལྔར་ཤེས་པས་སྐྱེ་བ་རིག་པ་ཤེས་པ། འདི་ལ་ཁམས་རིག་པ་ཟེར་བའང་
ཡོད། གཟུགས་སོགས་ལུལ་དུག་སེམས་སྤྱ་ཤེས་པས་ལུལ་རིག་པ་ཤེས་པ། ཐམས་ཅད་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་བར་བྱས་པས་སྤྲགས་རིག་པ་ཤེས་པ། རས་ཐམས་ཅད་བདུད་རྩིས་ཤེས་པས་
སྤྲན་རིག་པ་ཤེས་པ། རས་ཐམས་ཅད་བདུད་རྩིས་ཤེས་པས་ཆོས་རིག་པ་ཤེས་པ། ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་ལམ་བཙོ་ལྔ་ཤེས་པས་ཆོས་རིག་པ་ཤེས་པ། འཁོར་འདས་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པས་
བྱང་ཆུབ་རིག་པ་ཤེས་པའོ། ༥ བསྟན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་མཛད་པའི་དབྱངས་ཅན་ངག་གི་
རོལ་མཆོ་ལས་གསུངས་པའི་རིག་གནས་བཙོ་བརྒྱད་དེ། སྤྱི་རན་གོང་གི་ནང་གསེས་གསུམ་
པ་འདུལ་བ་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་རིག་གནས་བཙོ་བརྒྱད་དང་འབྲེན་ཚུལ་གཅིག་སྤང་ངོ་།
༦ སྤྱིས་རབས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ། རོལ་མོ་དང་། འཁྲིག་ཐབས་དང་། འཆོ་ཆོས་དང་། བཟོ་
དང་། འཁོར་དབྱེད་དང་། གཏན་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་དང་། རྣལ་འབྱོར་ཐོས་ཤིང་བྱས་པ་དང་།
སྐར་མའི་དབྱེད་དང་། ཅིས་དང་། མིག་འཕྲུལ་དང་། སྒྲོན་གྱི་རབས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་
པ་དང་། དེ་བཞིན་གྱི་ཐེང་བ་དང་། རིག་པའི་བསྟན་བཙོས་ཡོངས་སུ་བཏགས་པའོ། ཞེས་རྩང་
ཟད་མི་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། འདི་དང་རིག་པའི་གནས་བཙོ་བརྒྱད་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ་
རིག་གནས་རྒྱང་བ་ལྟ། སྟན་ངག་དང་། མངོན་བཟོད། སྤེབ་སྒྲོར། རྣོས་གར། སྐར་ཅིས་ཏེ་ལྟའོ།
རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ། བཟོ་རིག་པ་དང་། གསོ་བ་རིག་པ། སྤྱ་རིག་པ། གཏན་ཆོགས་རིག་པ། རང་
དོན་རིག་པ་སྟེ་རིག་གནས་རྒྱང་བ་ལྟའོ།
རིག་གནས་གཉིས། རང་དོན་དང་ཐ་སྙད་རིག་པ། དེ་དག་གི་གཞི་ཡི་གེ་གཉིས་ནི། དབྱངས་དང་གསལ་གྱིད།

རིག་གནས་གཉིས་པ། རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྗེ་ནང་ཆོག། རིས་པ་གཉིས་པ་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་ཟེད།
རིག་གནས་ལུས་བཞག་དགོན་སྡེ་དང་པོ་བྲང་གཞིས་ཀ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཅན་དང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་
ཆེན་ཅི་རིགས་བྱང་བའི་གནས་ས་སོགས་ལ་བཞེད།

རིག་པ། ① མཐོང་བ། མདུན་ལམ་རིག་པ། ལུན་ནག་གང་ཡང་མི་རིག་པ། མིག་གིས་དངོས་སུ་
རིག་པ། ཡིད་མི་དགའ་བར་རིག་པ། ② རྟོགས་པ་འཕམ་ཤེས་པ། གནས་ཚུལ་རིག་པ། གནད་
འགག་རིག་པ། ཐམས་ཅད་སོ་སོར་རིག་པ། ཡང་དག་པར་རིག་པ། རི་བཞིན་དུ་རིག་ནས་ལག་
ལེན་བསྟར་བ། ③ རྫོངས་ཤེས་པ་སྟེ། རང་རིག་གཞན་རིག་ལྟ་བུའོ། རིག་པའི་ནང་དུ་མ་ཤར་
བ། རིག་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེམས། རིག་པ་རྒྱ་ཡན་ཏུ་གཏོང་བ། ④ རྫོ་ཕྱོས། རིག་པ་བཟླ་བ།
རིག་པ་བྱང་པོ། རིག་པ་བྱིམས་པོ། རིག་པ་ཉོག་པོ། རིག་པ་ཉམས་པ། ⑤ བསྐྱབ་བྱའི་རིག་
གཞུང་། ནང་རིག་པ། བྱི་རིག་པ། ལུན་མོང་པའི་རིག་པ། གསོ་བའི་རིག་པ། བད་སྟོད་རིག་པ།
རིག་པ་སྐྱུ་རྒྱུ་སྟོད་པ། [མདོན]ན་ཆོད་དར་ལ་བབས་པའི་མིང་།

རིག་པ་ཅན། ① སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་བྱི་རོལ་སྤྱེགས་པའི་སྟོན་པ་བྲང་སྟོང་རྒྱང་མིག་གི་བྱུང་མཐའ་
སྟུ་བ། ཐ་སྟོད་དེ་ལྟར་བྱས་དོན་ཡང་བྲང་སྟོང་རྒྱང་མིག་གིས་བྱས་པའི་རིག་པའི་ལྟ་བུའི་རྗེས་
སུ་འབྲངས་ནས་བྱུང་མཐའ་སྟུ་བས་ན་རིག་པ་ཅན་ཞེས་དང་། རྒྱང་མིག་པ་ཡང་ཟེད། ② ཤེས་
རབ་དང་ལྡན་པའི་མི།

རིག་པ་འཆོལ་བ། རིག་པ་འཁྲུལ་བའམ་བྲན་ཤེས་མི་གསལ་བ།
རིག་པ་ཐོལ་སྟེས། དགོས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོལ་བྱང་དུ་སྟེལ་བའམ་སྟོ་བྱང་དུ་བཞོལ་བ།
རིག་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྡན་པ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་སྟེ། རིག་པ་ནི་མདོན་པར་
བཞེད་པར་རྟོགས་པར་བྱང་རྒྱུ་བ་དང་། ཞབས་སུ་ལྡན་པ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་
དོན་གྱིས་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ཞབས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་རྒྱུ་བ་བརྟེས་པའོ།

རིག་པ་དྲངས་གསལ། རིག་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ།
རིག་པ་དབྱིངས་ཀྱི་སྟོན་མ། སྟོན་མ་བཞིའི་ནང་གསེས། ནང་དབྱིངས་ཀྱི་རྒྱ་གསལ་བའི་གདངས་
འཆར་གཞིའོ།

རིག་པ་མི་གསལ་བ། རིག་པའི་ཚོར་བ་སྤྱི་བ་པར་བྱས་ནས་དོན་མི་རྟོགས་པ། ཡང་ན་ཚོར་བ་
ཉམས་པ་དང་། རིག་པ་འཛོལ་བ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རིག་པ་ཆད་ཐེབས་ཀྱི་སྤང་བ། སྤང་བ་བཞིའི་ནང་གསེས། འོད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་སྐྱུ་བྱ་སྤྱིན་པ་རིག་པ་
ཆད་དུ་ཐེབས་པས་སྐྱུ་གསུམ་རྟོགས་པའི་ལམ་སྤང་འདས་པ་ལོ།

རིག་པ་འཛིན་པ། ལྷ་སྤྲུགས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཐབས་ཐབས་མོས་
འཛིན་པས་རིག་པ་འཛིན་པ།

རིག་པ་འཛིན་པ་བསྐྱེད་ཀྱིས་པའི་དོ་རྩེ། སྤེ་ལུང་བཞད་པའི་དོ་རྩེ། བོད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སྐྱུ་རྣམས་གསུམ་དུ་
གྲགས་པའི་ནང་ཆོན། འོལ་ཁ་སྤེ་ལུང་བཞད་པའི་དོ་རྩེ་འམ་འོལ་ཁ་གསང་བདག་རྩེ་དུང་སྟོ་
བཟང་འཕྲིན་ལས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་སྤང་སྟེ་ལོ་༡༦༤༧ལོར་འཁྲུངས། འདས་ལོ་མི་
གསལ། འོལ་ཁ་སྤེ་ལུང་གི་དགོན་པར་བཞུགས་པས་སྤེ་ལུང་དང་། བཏུ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་སྟོན་མ་རྩེ་དུང་དགེ་འདུན་ཆོས་རྒྱལ་དབང་ལུག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱུ་ཡིན་པས་རྩེ་དུང་
སྐུ་ལ་སྐྱུ་ རྟོ་བྲག་མཁན་ཆེན་གསང་བདག་ནམ་མཁའི་སྐུ་ལ་སྐྱུ་ཡིན་པས་གསང་བདག་རྩེ་དུང་
ཞེས་ཟེར་ཞིང་། ཁོང་གི་ཆོས་ལུགས་ནི་དགེ་ལུགས་དང་རྩིང་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་དང་
མན་དག་པན་ཚུན་བསྐྱེས་པར་མཛད་པས་དེ་གཉིས་གང་དུའང་མི་གཏོགས་པ་ཞིག་ཡིན།
གསུང་ཆོས་པོད་བཅུ་ལྷག་ཙམ་དེ་སྟོན་འོལ་ཁ་སྤེ་ལུང་དགོན་པར་དབར་ཡོད། རྣམ་ཐར་རང་
ཉིད་ཀྱིས་བརྩམས་པ་པོད་གཅིག་ཙམ་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་ནང་དུ་ཡོད།

རིག་པ་འཛིན་པ་གསུམ། རིག་པ་འཛིན་གསུམ་དང་དོན་གཅིག

རིག་པ་འཛིན་པའི་གལ། སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་སྟོལ་ལ།
གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཞུགས་ནས་བསྐྱེད་རིམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་རྟོགས་རིམ་ཀྱི་རིམ་པ་གསུམ་
པའི་སྐྱུ་ལུས་ཐོབ་ཆེ་དེ་ལ་སངས་རྒྱུ་པར་དེས་ཤིང་། རྒྱལ་བས་དེར་རང་གིས་རྣམ་སྤྱིན་རྟོས་
བཅས་ཤུག་ལས་བྱུབ་པའི་ལུས་འདི་ཡོངས་སུ་དག་ནས་འཇུག་ལུས་རིག་པ་འཛིན་པའི་
གནས་སུ་འཁྲུང་འཁྲོ་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཡོད།

རིག་པ་འཛིན་པའི་ཐེག་པ། སྤྲུགས་སྟོན་པའི་ཆོག་མཛོད་འདི་ཉིད་ལ་རིག་པ་འཛིན་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་

བར་བྱེད་བས་སྒྲགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་རིག་པ་འཛིན་པའི་ཐེག་པ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ།
རིག་པ་འཛིན་པའི་སྡེ་སྟོང་། རྒྱག་གསུམ་ཆ་མཉམ་དུ་འདུལ་བའི་གཉེན་པོ་སྡེ་སྟོང་གསུམ་ཆ་མཉམ་
དུ་འདུས་པའམ་སྟོན་པའི་སྡེ་སྟོང་དེ། སྡེ་སྟོང་བཞི་བའམ་གསང་བ་སྒྲགས་ཀྱི་སྡེ་སྟོང་དོ།
རིག་པ་འཛིན་པའི་ཡོན་ཏན་བདུན། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་པ། མཛོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་དང་
ལྟན་པ། ཞིང་སྤྲ་ཆོགས་སུ་འགྲོ་བའི་དོན་སྟོང་པ། འདོད་ཅིང་འཆུམས་པ་མེད་པ། འདོད་པ་
མཐའ་ཡས་པ་ལ་བདེ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟོང་པ། ཆའི་ཆད་ལས་བཀྲལ་བ་སྟེ་འཆི་བ་མེད་པ། ཡིད་
ཀྱི་ཆད་ལས་འདས་པ་སྟེ་རྣམ་སེམས་ཅན་ལས་གྲུབ་པའོ།
རིག་པ་ཞལ་ལ་ཆགས། རིག་གནས་ཀྱང་ཞལ་ལ་ཆགས་པ་སྟེ། ལེགས་བཤད་སྤྲ་བ་ལ་མཁས་
པའམ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་དོན།
རིག་པ་ཟབ་པོ། དོན་གནད་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཉིང་ཟབ་གཉོང་སྤྲུབ་པའམ། གཞན་གྱིས་དཔག་པར་
དགའ་བའི་རིག་པའི་རྩལ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ།
རིག་པ་ཡོངས་སྟོང་ཆེ་ལྷན། རིག་པ་འཛིན་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་ནོར་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ།
རིག་པ་གསལ་ལ་མ་གསལ། རིག་པ་དྲངས་པོ་རང་མེད་པ།
རིག་པ་གསུམ། མི་སྟོབ་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་མཛོན་པར་ཤེས་པ་གསུམ་སྟེ། སྟོན་གྱི་གནས་སམ་སྟོན་
ཀྱི་མཐའ་རིག་པ་དང་། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྟེ་བའམ་ཀྱི་མའི་མཐའ་རིག་པ། ཟག་པ་ཟད་པ་རིག་
པ་བཅས་སོ།
རིག་པའང་མ་ཡིན་པའི་རིག་པ། དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་དང་མཚུངས་
པར་ལྷན་པའི་རིག་པའོ།
རིག་པའི་སྟོང་རྟོལ་པ། རིག་རྩལ་གསར་ཙམ་ནང་གི་རྒྱན་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་ཡིན། རྒྱ་རྩལ་མཁས་པ་
ཆོས་བརྩམ་བྱ་གསར་ཙམ་སྐབས་སྟོན་སྟེ་བ་དང་དར་ཤ་སྟོང་བའི་སྟོན་མཆོག་ཅིག་ལྟར། དང་
གི་གསར་ཙམ་དང་། དེའི་བསམ་གཞིགས་པར་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་པས། དེར་རིག་
པའི་སྟོང་རྟོལ་བ་ཟེར། རིག་པའི་སྟོང་རྟོལ་ཞེས་པ་ནི་སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་རྒྱ་རྩལ་མཁས་པའི་
སེམས་ཁམས་དང་གཟུགས་ཁམས་གཉིས་གཞི་མ་སྟན་ཅན་དུ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཐོན་པའི་

བསམ་པའི་རང་ལྷགས་ལས་བྱུང་བའི་བསམ་གཞིགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་གཟུགས་
ཁམས་ཀྱི་འཁོར་ཕྱོགས་ཤིག་ཡིན་པ་ལས། སྒོག་འགྱུར་གྱི་སྒྲ་སྟོག་འཁོར་ཕྱོགས་ཤིག་མིན།
རིག་པའི་རྒྱན། ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་དགེ་སྒོར་དབེན་བྱེད་ཐེར་བས་བརྩམས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྤྱན་འབྲེན་
པའི་གཞུང་འབྲུམ་ཐུག་བརྟུག་ཉིས་པ་ཞིག་

རིག་པའི་རྒྱལ་པོ། ཁོ་རྒྱལ་ཞིག་

རིག་པའི་འཕྲོས། རིག་པའི་འཕྲོ་སྒྲངས་སམ་འཕྲོ་བའི་ཚུལ་ཞིག་ཆད་མའི་འཕྲོས། སྤྲུལ་རྟགས་ཀྱི་འཕྲོས།

རིག་པའི་གནས། རིག་གནས་དང་འདྲ།

རིག་པའི་གནས་བཙེ་བརྒྱན། བོད་གི་རིག་གནས་བཙེ་བརྒྱན་ཅེས་པར་གཟེགས།

རིག་པའི་དཔལ་པོ། [མངོན]མཁས་པ།

རིག་པའི་བྱི་མཐའ་ཐུག་མེད། འཁོར་བ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་མ་རེས་ཀྱང་། འཁོར་བ་སྤྱི་ཙམ་ལ་མཐའ་མེད་
པ་ལྟར་ཤེས་པའི་རྒྱན་སྤྱི་ལ་རྫོགས་པའི་མཐའ་མེད་པའི་དོན།

རིག་པའི་དབང་། མ་རིག་པའི་རང་བཞིན་ལྷ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་དོ་མོ་རིག་པའི་ཆོས་ཉིད་སངས་
རྒྱུ་ལྷ་དང་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་བདག་ཉིད་དུ་སང་བར་བྱེད་པའི་དབང་།

རིག་པའི་དབང་ལ། སྒྲོད་རྒྱུད་ཀྱི་འཇུག་སྟེའི་དབང་ལྟེ། ཞེ་སྤང་མེ་གསོད་རྩ་ཡི་དབང་། ར་རྒྱལ་
རི་བསྟེལ་དབྱ་རྒྱན་དབང་། འདོད་ཆགས་དུག་འདྲོམས་རྟོ་རྟེའི་དབང་། ཐུག་དོག་ལྷགས་སྒྲོལ་
རིལ་བུའི་དབང་། གཉི་ཐུག་སྤྱན་སེལ་མིང་གི་དབང་རྣམས་སོ།།

རིག་པའི་རྩལ་དབང་བཞི། རྫོགས་ཆེན་ཨ་ཉི་ཡོ་གའི་འཇུག་སྟེ་བཞི་སྟེ། སྒྲོས་བཅས་བྲུམ་པའི་
དབང་དང་། སྒྲོས་མེད་གསང་བའི་དབང་དང་། ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་
དང་། རབ་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཆོག་གི་དབང་རྣམས་སོ།།

རིག་པའི་ཡ་མཐའ་ཐུག་མེད། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ལྟར་ཤེས་པའི་རྒྱན་ལྷ་ལ་ཐུག་པ་མེད་པའི་དོན།

རིག་འཕྲུལ། སྒྲོའི་རྒྱས་རྩལ། འགན་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་རིག་འཕྲུལ་གྱིས་པ་ལོལ་གྱི་ཁོལ་བ་རྩོད་པས་
པམ་པར་བྲས་པ།

རིག་བྱེད། ① སྒྲོ་སྒྲོས། ② ལྷ་རྒྱ་གར་དུ་དར་བའི་ཆོས་ལྷགས་དང་སྤྱན་དག་སོགས་ཀྱི་ཡིག་

ཆངས་གཞུང་། ③[མངོན]༡ ཆངས་པ། ༡ མཆོད་སྦྱིན་དང་། དེས་བཞེད། སྤྱིད་སྤྱང་། ལྷན་
དངགས་བཅས་བཞི་ཡོད་པས་གངས་བཞི་མཆོད་བྱེད་ཡིན།
རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ། ① རོན་དེ་རིག་པར་བྱེད་པའམ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བཞེད་པའི་སྒྲ། ②
བྱིར་རོལ་པ་སྦྱ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པའི་རྟོག་གེ་པ་ཞིག་གི་ཐ་སྙད་དེ། རིག་བྱེད་ཀྱིས་བྱས་པའི་
སྦྱ་དེ་རྟག་པ་ཡིན་པའི་དོན།
རིག་བྱེད་ཀྱི་སྦྱིང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་སྟེ། རྒྱ་གར་ན་སྤྱ་སྟེགས་པའི་ཆོས་ལུགས་རིགས་མི་འདྲ་
བ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གྲགས་ཆེ་བའི་དྲུག་ཡིན་ཅིང་། དེ་དག་རང་རང་སོ་སོའི་ཐོག་
མའི་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཅུམས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡོད་པར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་
ལྷན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དབུ་མ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་གསུངས།
རིག་བྱེད་སྟོག་ [མངོན]འང་སྟོང་།
རིག་བྱེད་སྦྱེས། [མངོན]མེ་ལྷ།
རིག་བྱེད་མཁའ། སྤར་རྒྱ་གར་དུ་ཆངས་པར་མཆོད་ཅིང་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སྦྱོན་པའམ་
འཆད་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ལ་ཟེར།
རིག་བྱེད་མཁས། [མངོན]འང་སྟོང་།
རིག་བྱེད་སྦྱིང་པོ། [མངོན]ཆངས་པ།
རིག་བྱེད་མཐའ་པ། སྤྱ་སྟེགས་ཆངས་པ་བའི་ནང་གསེས་བྱུང་མཐའ་མཁན་ཞིག
རིག་བྱེད་གདོང་། [མངོན]ཆངས་པ།
རིག་བྱེད་བདག་པོ། [མངོན]གཐའ་ཕྱར་བྱ།
རིག་བྱེད་འདོན་པ། [མངོན]ལྷ་དབང་ལྷག
རིག་བྱེད་འདོན་མ། [མངོན]ལྷ་མོ་ལྷ་མ།
རིག་བྱེད་པ། སྦྱོན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུང་མཐའ་ཞིག་སྟེ། མངོན་རྗེས་ལུང་གི་ཆོད་མ་དང་དཔེ་ཉེར་འཇལ་
གྱི་ཆོད་མ་བཅས་བཞིར་འདོད་པའི་ཐོག་རྟགས་ཡང་དག་དང་ལྷར་སྤང་སྟོར་གྱི་ཚུལ་སྦྱ་མཁན་ཞིག
རིག་བྱེད་དབང་པོ། [མངོན]ཆངས་པ།

རིག་བྱེད་འབྲུང་། [མངོན་ཉི་མ།

རིག་བྱེད་མིན་པའི་ལས། གནོད་པ་དང་པན་པའི་སྟོབས་རེ་ལ་རྒྱན་དང་ལྷན་པར་གནས་པ་སྟེ། རྟོམ་
པ་དང་སྟོམ་མིན་དང་། བར་སྟོམ་ནམས་སོ།།

རིག་བྱེད་བཞི། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་བྲམ་ཟེའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་བཞི་སྟེ། མཆོད་སྦྱིན་དང་། སྤྱིང་
སྤྱང་། དེས་བཞོད། སྟན་ཆོག་སྟེ་བཞི།

རིག་བྱེད་ཡན་ལག་དྲུག་བསྐབ་པ། བྲག་པོ། བད་སྟོད། དེས་ཆོག་སྐར་མའི་གནས་ཤེས་པ། སྤེབ་
སྟོར་བསྐྱས་པ།

རིག་བྱེད་ལམ་པ། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་འཛིན་མཁམ།

རིག་བྱེད་གསུམ། མཆོད་སྦྱིན་དང་། དེས་བཞོད། སྟན་ཆོག་སྟེ་གསུམ།

རིག་བྱེད་ལྷ་མོ། ལྷ་མོ་ཀླ་ཏུ་ཀླུ།

རིག་མ། གསང་ལུམ་མམ་བྲག་རྒྱ་མ།

རིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཤི་མང་མ། སྤྱིང་བྲམ་མ། ར་རྒྱུམ་མ། ར་ར་མ། བཞད་པ་མ། སྟེག་པ་མ། སྤྱུ་མ། གར་མ། མེ་
ཉོག་མ། གདུག་སྟོམ་མ། མར་མེ་མ། དྲི་ཆབ་མ། གཟུགས་མ། རོ་མ། དེག་བྲམ་མ། ཆོས་དབྱིངས་མ།

རིག་མོ་གཞུང་། ས་གནས་ཤིག་མཆོ་སྟོན་པའི་སྟོ་འགམ་ན་ཡོད། ཟེ་མིང་ནས་མཆོ་རུབ་དང་།
མགོ་ལོག་བོད་རང་སྟོང་ལྟོངས་སོགས་སུ་འགོ་སའི་འབྲིམ་འབྲུག་གྱི་སྟེ་གནས་ཤིག

རིག་སྟོང་། ① ཤེས་པ་དང་། ཉམས་སྟོང་བྱུང་བ། ② མཐོང་སྟོང་།

རིག་ཅལ། སྟོ་བྲོས་ཀྱི་ཅལ། རིག་ཅལ་གྱིས་སྦྱབ་པ།

རིག་ཅལ་ལས་འཛིན་པ། སྟོབ་གྲའི་སྟོབ་མ་གང་ཞིག་འཛིན་གྲའི་ནང་དུ་སྟོབ་མ་སྦྱིའི་ལུས་ཅལ་
དང་། རྟོ་སྦྱ་གཞས་གསུམ། གར་དང་ཞབས་ཤོ། འབྲུད་བརྟུང་དགོལ་གསུམ་སོགས་རིག་ཅལ་
གྱི་ལས་འབྲུལ་དང་། སྟོབ་སྟོང་སྟོར་ལ་སྦྱལ་སྟོང་དང་ཅ་འཇུགས་བྲ་རྒྱའི་འགན་འཛིན་པའི་
སྟོབ་མ་དམིགས་བསམ་ལས་འགན་ཡོད་པ་ཞིག

རིག་གཞུང་སྟན་ཆོག་མ། དེད་དུས་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲས་བུ་གདིང་འཛོག་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་
མཁས་པ་ཁག་གཅིག་ཅ་འཇུགས་བྱེད་ཅིང་དེས་དབྱེད་པ་དང་མཇུག་བསྟོམ་བྱེད་པའི་ཆོགས་པ།

རིག་མཛོད། སློབ་ཁྲིད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་ཏུ།

དབྱིན་སྐད་དུ་knowledge baseཟེད།

རིག་འཛིན། རིག་པ་འཛིན་པའི་བསྐྱུས་ཆོག

རིག་འཛིན་ཀུ་མུ་རྩ་བ། བྱུ་ཆེན་མེ་ལོང་རྩོམ་མ་འདི་ཉིད་ཡབ་བསོད་ནམས་དཔལ་དང་
ཡུམ་ཁྱེ་བཟའ་འབྲུམ་མེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་གཡོ་
རུ་ལོན་པར་གསར་ཅིང་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲོང་དུ་འབྱུངས། མཚན་ཐར་པ་བྱན་དུ་བཏགས།
དགྲའ་ལོ་བདུན་པ་ལ་ལྷ་མ་དབྱེས་རྩོམ་པ་ལས་ཀྱི་རྩོམ་དང་བདེ་མཆོག་གི་དབང་ཞུས། དགྲའ་
ལོ་དགུ་པར་མཁན་པོ་གཙང་པ་ལས་དགེ་བསྟན་བསྐྱབས། སྤྱན་རས་གཟིགས་འཁོར་བ་དོང་
སྟགས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་ནམས་ཞུས། དགྲའ་ལོ་བཅུ་གཉིས་པ་ལ་ལག་མོ་བྱའི་མཁན་པོ་ཡེར་པ་བ་
དང་སློབ་དཔོན་མངའ་རིས་པ་ལས་རབ་རྩ་བྱུང། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོད་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་
གོམས་པས་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་གིས་གོང་དང་ཡུལ་འཁོར་མང་པོ་དག་ལ་ཐར་པའི་
ས་པོན་འདེབས་པ་ཁོན་ལྷུང་ལེན་མཛད་པ་སོགས་འགྲོ་དོན་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་ངང་
དགྲའ་ལོ་དོན་བརྒྱད་ལ་ལེབས་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༣ལོར་ངོ་མཆར་གྱི་
ལྷས་དུ་མ་དང་བཅས་བྱང་སྟོང་ཙོག་འཁྱུང་འདུག་སྐད་དང་། ཆོས་སྤྱིའི་གཟིགས་སྐད་ཀྱི་ངང་
ལས་ཞལ་འཇུག་པར་གཤེགས་སོ།།

རིག་འཛིན་རྟོག་ལྟེན། མཚན་གཞན་དངོས་བྱུང་རྒྱལ་མཚན་ཡང་ཟེད། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་སྟག་
སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་གཙང་ངམ་རིང་དུ་འབྱུངས་ཤིང་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་
ལོ་༡༩༤༤ལོར་གཤེགས་པའི་རྩིང་མའི་གཏེར་ཆེན་ཞིག

རིག་འཛིན་གྱི་ས་བཞི། རྣལ་འབྱོར་པའི་ས། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་ས། འབྲེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས།
རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སའོ།།

རིག་འཛིན་སྐྱབ་པ་པོ། རིག་པ་འཛིན་པའི་དངོས་བྱུང་སྐྱབ་པ་ཁན།

རིག་འཛིན་བརྒྱད། སྤྱིའི་རིག་འཛིན་སློབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་བཤེས་གཉེན། གསུང་གི་རིག་འཛིན་
སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ། ལྷགས་ཀྱི་རིག་འཛིན་སློབ་དཔོན་རྒྱ་ཀ་པ། ཡོན་ཏན་གྱི་རིག་

འཛིན་སློབ་དཔོན་བེ་མ་ལ་མེ་ཏ། འཕྱིན་ལས་ཀྱི་རིག་འཛིན་སློབ་དཔོན་མ་ཏ་མེ། དབྱིངས་ཀྱི་
རིག་འཛིན་སློབ་དཔོན་རྟ་ལ་སང་གི་ཏ། མཛོན་སློབ་ཀྱི་རིག་འཛིན་རོམ་བྱ་གུ་ཅ་ཞ། དག་
སྐྱུགས་ཀྱི་རིག་འཛིན་སློབ་དཔོན་མི་རྩ་རྩ།

རིག་འཛིན་ཆོས་དབྱིངས་བཟང་མོ། རྒྱག་གསེབ་རྩེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ་རིག་འཛིན་ཆོས་དབྱིངས་
བཟང་མོ་འདི་ཉིད་ཡབ་ཁེ་སྦྱང་པའི་རིགས་ལས་བྱུང་བ་དོན་གྲུབ་རྣམ་རྒྱལ་དང་ཡུམ་བལ་མོ་
བཟང་མཚན་རམ་སྲེན་བ་སློལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་མོར་རབ་བྱུང་བཙུ་བཞི་པའི་ཆུ་མུང་སྤྱི་ལོ་
༡༥༥༥ ལོར་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་རྒྱ་གར་ཟ་རྟོར་གྱི་ཡུལ་མཆོ་བརྒྱར་གནས་བསྐྱོར་དུ་ཕེབས་
སྐབས་སྤྱི་བལྟམས་ཆེས་བཙོ་ལྷ་ཞིག་ལ་འབྱུངས་པའི་ཆེས་ཆ་དང་སྤྱར་ཏེ་མཚན་བཙོ་ལྷ་
མོར་གསོལ། བྱིས་ཀྱི་འཆོ་ཐབས་དབུལ་ཡང་ཆུང་དུས་ནས་ཐུགས་རིག་རྒྱས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བག་
ཆགས་ཐབས་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཐོས་བ་སྦྱབ་བ་དང་ཞར་ལ་འཆོ་ཐབས་མཆིད་པའི་ཆེད་དུ་དགྲུང་
ལོ་ལྷའི་ཐོག་རྣམ་འབྱོར་མ་ཆེ་རིང་བྱ་བྱིད་ཀྱི་གཡོག་ཏུ་ཡུམ་དང་ལྷན་ཏུ་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་
དུག་ཅན་ནས་ཁྲ་མ་མ་ཉི་བཤད་བསྐྱལ་མཛད་ལ་དུགས་རྒྱལ་པོའི་དབུ་ཁྲ་ཁྲ་མ་བཟ་ཤིས་
རྒྱལ་གྱི་དུང་ནས་བོད་ཡིག་འབྲི་རྒྱུ་ལེགས་པར་བསྐྱབས། མཛད་མཐར་དགྲུང་གངས་གོ་
བརྒྱད་པར་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༧ལོའི་བོད་ཁྲ་གསུམ་
པའི་ཆེས་བཙུ་གསུམ་ཉིན་ངོ་མཚར་གྱི་ལྷས་དུ་མ་དང་བཅས་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་
ཐེམ། ཞིབ་བ་རྟོར་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར་གྱི་གསུང་རྩོམ་ཕྱོགས་བསྐྱིགས་ནང་
གསལ་རྒྱག་གསེབ་རྩེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ་རིག་འཛིན་ཆོས་དབྱིངས་བཟང་མོའི་རྣམ་ཐར་མཛོར་
བསྐྱུས་ཞེས་བར་དེར་གཟིགས།

རིག་འཛིན་སློབ་པ། རིག་འཛིན་སྐྱེས་ཀྱི་སློབ་པ་ཞེས་བ་སྟེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་མཚོག་ཏུ་
མི་འགྱུར་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་གཞི་གདོད་མ་ནས་གྲུབ་པ་
སྤར་གསལ་གདུབ་པའི་ཆུལ་གྱིས་འཛིན་བ་དང་། དེའི་ཐབས་སྒྲུབ་རྣམས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལ་སློབ་པར་བཞག་པའོ།

རིག་འཛིན་བརྩ་བརྒྱད། གསང་སྐྱེས་སྤྱིང་མ་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མན་ངག་རྣམས་བརྩ་ཐབས་

གྲིས་དེ་སྤྱོད་པའི་མ་བརྒྱད་དེ། རིག་འཛིན་བད་ཡི་བརྒྱད་པ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།
 རིག་འཛིན་བད་ཡི་བརྒྱད་པ། རིག་འཛིན་བད་ཡི་བརྒྱད་པ་ནི། རིག་འཛིན་མི་མ་ཡིན་པ་ལས་
 བརྒྱད་པ་དང་། རིག་འཛིན་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་ལས་བརྒྱད་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས།
 དང་པོ། རིག་འཛིན་མི་མ་ཡིན་པ་ལས་བརྒྱད་ཚུལ་ནི། རྒྱལ་སྤྱི་བྱེད་མེས་པ་དཔེ་
 འཁོར་ཆོག་ལས་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱལ་པ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་མཁུན་རབ་ཀྱི་མངའ་བདག་
 འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱིས། ལྷའི་འཁོར་གྲགས་ལྷན་མཆོག་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་ལ། ཆོས་ཐབ་
 མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལྷ་བ་གཙོ་བོར་སྟོན། ཐུགས་རྗེའི་མངའ་བདག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས།
 རྒྱལ་ལོ་འཁོར་སྤྱུ་རྒྱལ་མགྲིན་པ་ནག་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཆོས་བྱམས་སྤྱིར་རྗེའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱལ་པ་
 གཙོ་བོར་སྟོན། མཐུ་སྟོབས་རྒྱས་པའི་མངའ་བདག་ཕྱག་ནེ་རྗེས། གཞོད་སྤྱིན་ཀྱི་འཁོར་གཞོད་
 སྤྱིན་ཀྱང་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ། ཆོས་ཐབས་མཁས་དང་བླ་མ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱོད་
 པ་གཙོ་བོར་སྟོན། དེ་དག་གིས་ཆོས་སྟོན་པ་རྣམས་རིམ་བཞིན་ལྷ་སྤྱུ་གཞོད་སྤྱིན་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་
 དུ་དར་ཞིང་དེ་དག་གི་ཆོས་བྱེད་འབྲུམ་སྤྱེ་དང་བཅས་པ་བྲོལ་བར་བཤད།
 གཉིས་པ། མི་དང་མི་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་ལས་བརྒྱད་ཚུལ་ནི། སྟོན་པ་སངས་རྒྱུ་ལྷ་ཁྱུ་ཐུབ་
 པ་སྤྱུ་གཤེགས་ནས་ལོ་ཉིར་བརྒྱད་བཀལ་བའི་ལོར་ (ལོ་ཉིར་བརྒྱད་པ་ནི་ཤིང་སྤེལ་དང་། དེ་
 ལས་བཀལ་བའི་ལོ་ནི་ཤིང་བྱ་ལོ་སྤེ་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་ཀྱི་ ༡༡༤ལོ་ཡིན) དམ་པའི་རིགས་ཅན་
 བ་མ་ལྷ་སྤེ། ལྷ་གྲགས་ལྷན་མཆོག་སྤྱོད། རྒྱུ་རྒྱལ་འཛོག་པོ། གཞོད་སྤྱིན་སྤྱིར་མཐའ་གཤོང་།
 སྤྱིན་པོ་ཆོ་གོས་ཐབས་ལྷན། མི་ལི་རྩ་པའི་མེད་བཅས་ལྷ་པོ་ཡང་དག་འཛོག་པ་ལས་ལངས་
 ཉེ་རིམ་ལ་ལ་གནས་ལྷགས་ཡོད་པའི་ཅེར་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་འདུས་ནས། སངས་རྒྱུ་སྤྱུ་
 གཤེགས་པ་ལ་ཐུང་གིས་གདུང་ཆོག་ཉིར་གསུམ་བཏབས་ (གྱེ་མ་གྱི་ཏུད་གྱེ་མ་
 ཆོང་། སྟོན་པ་སྟོན་མའི་འོད་རུབ་ན། འཛིག་ཉིན་སྟན་པ་སྤྱི་ལོས་སེལ། ཞེས་སོགས་གདུང་
 ཆོག་ཉིར་གསུམ་བཏོན) ཉེ་བོས་པས། ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱལ་བ་ལ་བཞེན་
 བས་དེར་གསང་བའི་བདག་པོ་ལག་ན་རྗེ་རྗེ་མཛོན་སྤྱུ་དུ་བྱོན་ནས། སྟོན་སྟོན་པས་འོག་མིན་
 དང་། དགའ་ལྷན་དང་། སྤྱི་ཐུ་ཅ་གསུམ་སྤེ་སྤྱུ་གཤེགས་རྣམས་སྤྱུ་བསྟན་པའི་རྒྱད་རྣམས་ཡང་

བསྐྱར་དུ་བསྟན། དེ་དག་སྤོང་པོ་སྒོ་སྤོང་ཐབས་ལྟན་གྱིས་ཡི་གེར་བྲིས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་
ཅལ་བདུན་དང་བཅས་ཏེ་སྤེལ་སོ། འདི་ནི་ཆོས་དོན་མ་ལུས་པ་བརྟེན་ཅིང་གྱིས་ཁོང་དུ་ཆུང་
བས་ན་རིག་འཛིན་བརྟེན་བརྒྱད་པ་ཞེས་ཟེད།

རིག་འཛིན་ནམ་པ་བཞི། རྟིང་མའི་ཆོས་སྐྱད་དུ། སྟོབ་ལམ་ནས་མི་སྟོབ་པའི་བར་གྱི་སའི་རིག་
འཛིན་བརྟེན་པ་སྟེ། རྟིང་སྤོང་རིག་འཛིན། ཆོ་དབང་རིག་འཛིན། བྱག་ཆེན་རིག་འཛིན། ལྷན་
བྱུང་རིག་འཛིན་བཅས་བཞེདོ།

རིག་འཛིན་བཞི། རྟིང་གྱི་རིག་འཛིན་དང་། ལུས་གྱི་རིག་འཛིན། ལོངས་སྟོང་གྱི་རིག་འཛིན། ཆོའི་རིག་
འཛིན་བཅས་དང་། ཡང་ན་ནམ་སྟོན། ཆོ་དབང་། བྱག་ཆེན། ལྷན་བྱུང་བཅས་པའི་རིག་འཛིན་ནོ།

རིག་འཛིན་གསུམ། རྟིང་གྱི་རིག་འཛིན། ལོངས་སྟོང་གྱི་རིག་འཛིན། ལུས་གྱི་རིག་འཛིན་བཅས་གསུམ།

རིག་འཛིན་ལྟ་ཁང་། འདི་འི་ནང་གསང་སྟགས་རྟིང་མའི་སྒྲ་བརྒྱད་རིག་འཛིན་བརྒྱད་དང་། སྟོབ་
དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་གྱི་སྟུང་པའི་ནམ་འབྱུར་མི་འབྲ་བ་གྱུ་རུ་མཚན་བརྒྱད་བཅས་གྱི་སྟུ་
བརྟན་བཞུགས་པའི་སྟུ་ཁང་ཡིན། དབུས་སུ་སྟོབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་དང་། དེའི་
གཡས་གཡོན་དུ་ལྟ་སྟུང་མན་རྟེན་བ་དང་། མཁའ་འགོ་ཡེ་ཤེས་མཆོ་རྒྱལ། གཡས་གྱི་གཡས་
འགོ་ནས་རིམ་བཞེན་རིག་འཛིན་བརྒྱད་གྱི་སྟུ། གཡོན་ངོས་ནས་རིམ་བཞེན་གྱུ་རུ་མཚན་
བརྒྱད་གྱི་སྟུ་སྟེ། ༡ གྱུ་རུ་བརྒྱ་འབྱུང་གནས། ༢ གྱུ་རུ་བརྒྱ་སམ་རྟ་བ། ༣ གྱུ་རུ་སྟོན་ཐུན་མཆོག་
སྟེད། ༤ གྱུ་རུ་བརྒྱ་རྒྱལ་པོ། ༥ གྱུ་རུ་ཉི་མ་འོད་ཟེད། ༦ གྱུ་རུ་འཁྱུ་མེད་གེ ༧ གྱུ་རུ་མེད་གེ་
སྟོན་གྱི། ༨ གྱུ་རུ་རྟེན་མེད་བཅས་གྱི་སྟུ་ཡོད།

རིག་གཞུང་། ཤེས་རིག་གི་ཕྱེ་ཆན་དང་། རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་བཅས་གྱི་དོན།

རིག་གཞུང་ཕྱེ་ཆན། རིག་གཞུང་གང་ཞིག རིགས་དང་ཕྱེ་ཆན་གང་ཞེས་པའི་དོན་སྟེ། དཔེར་ན།
གསོ་རིག་ཕྱེ་ཆན། བརྟེན་ཕྱེ་ཆན། རྟིང་འབྱུར་ཕྱེ་ཆན་ལ་སོགས་ལྟ་བུའོ།

རིག་གཞུང་ལྟ་ཆོགས། རིག་གཞུང་ཕྱེ་ཆན་གང་ཞིག གཞུང་དེ་དང་དེའི་ཕྱོགས་ལ་མཁས་པའི་མི་
སྟོན་ཁག་གཅིག་ཅེས་པས་བྱ་སྟེ། རིག་གཞུང་དེ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཆན་རིག་ཤེས་བྱ་དང་། བྱུང་
འབྲས་སོགས་ཡང་དག་པ་ཡིན་མིན་སྟོང་ལ་ཞིབ་ཏོག་དང་། རྟོག་བཅོས། ཡར་རྒྱས་བཅས་གྱི་

ཐད་ལ་མཛུབ་སྟོན་དང་། རོ་དཔལ། ཞིབ་གཤེར་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀ་བསྐྱབ་པའི་ཆོགས་པ་ཞིག
རིག་རིག་མིག་འབྱར་ཚུགས་སུ་ལྷ་ཚུལ། མིག་རིག་རིག་ཏུ་ལྷ་བ།
རིག་ཤེས། ① ཆོར་བའི་རྒྱས་བ། ② རང་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རྟོགས།
རིག་ཤེས་འབྱུང་བ། རིག་པ་དང་བསམ་སྒྲོ་རྒྱུན་གཏན་བདེ་ཐང་ལས་བྲལ་བ།
རིག་གསལ་རྒྱས་མཁས། རྒྱོ་རིག་པ་གསལ་ལ་ཐབས་རྒྱས་པ་མཁས་བ།
རིག་གསལ་བདེ་བའི་རང་དུ་གདལ། རང་སེམས་ལུས་གང་ལ་ཡང་འབྲུག་པས་རིག་བ། རྒྱོ་བྱར་བྱི་
མས་བསྐྱབས་ཀྱང་རང་གི་རོ་བོ་ལ་བྱི་མས་མ་གོས་པས་གསལ་བ། སེམས་ལ་གང་སྤྱང་བདེ་
བའི་རྣམ་རོལ་དུ་འཆར་ཞིང་། སྤྱག་བསྐྱལ་ཡང་ཕྱོགས་སུ་འབྱེད་བས་བདེ་བ་བཅས་ཁྱད་ཆོས་
གསུམ་ལྡན་དུ་གདལ་ཞེས་པའོ།

རིགས། ① ཁྱིམ་གྱི་རྒྱུད་དང་རྒྱས། ཆོ་རིགས་བཅན་པོ། བའི་རིགས། བའི་རིགས། མི་རིགས།
ཐོད་རིགས། རྒྱ་རིགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས། ཐེག་ཆུང་གི་རིགས། ② བྲལ་རིམ་དང་། རིམ་
བ། དཔོན་རིགས། འབངས་རིགས། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་རིགས་མི་མཐུན་བ། ③ རྒྱོད་དང་།
ཁོངས། རྒྱུད་རིགས། ཡིག་རིགས། འབྲུ་རིགས། ལྷགས་རིགས། སངས་རྒྱས་རིགས་ལྷ། རྒྱལ་
ཆེན་རིགས་བཞི། རིགས་སུ་གཏོགས་བ། ④ ཆོགས་བཅད་ཙོམ་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། སོ་ལོ་ཀ་དུ་
མ་ཡོད་པ་དེ་བྱ་བའི་ཆོག་གཅིག་གིས་ཐམས་ཅད་གསལ་རྒྱས་བ།

རིགས་ཀྱན་ཁྲབ་བདག [མངོན་]རྟོ་རྟེ་འཆར།

རིགས་ཀྱི་ཀན་རབས། རིགས་རྒྱུད་གཅིག་པའི་ནང་ནས་ལོ་ན་ཀན་བ།

རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན། ཐོད་དུ་བཀྱར་འོས་ཀྱི་རིགས་ཏེ་གྲུས་ཞབས་བྱེད་པའི་ལུལ། དགེ་ཀན་མཁས་
པ་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན་དུ་བཀྱར་བ།

རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི། ཉན་མོངས་གོམས་བ། ཁྱོགས་ངན་བསྟེན་བ། ཐོངས་བ། གཞན་གྱི་
དབང་དུ་སོང་བ་བཅས་བཞི་ལ་ཟེར།

རིགས་ཀྱི་ཐ་མ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་གདོལ་བའི་རིགས།

རིགས་ཀྱི་ཐུ་བོ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་བྲམ་ཟེའི་རིགས།

རིགས་ཀྱི་བདག་པོ། གསང་སྤྲུགས་རྒྱུད་སྡེ་སོ་སོའི་ལྷ་གཙོ་བོ།
རིགས་ཀྱི་བྱ། སློབ་དཔོན་གྱིས་རང་གི་སློབ་མ་རྣམས་ལ་འབོད་པའི་གཅེས་མིང་།
རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ། སློབ་དཔོན་གྱིས་རང་གི་སློབ་མ་མོ་རྣམས་ལ་འབོད་པའི་གཅེས་མིང་།
རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ། ① དངོས་པོའི་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ་རིགས་ཀྱི་སློབ་དབྱེ་བ། དཔེར་ན། བད་ལ་
གནས་ཀྱི་སློབ་དབྱེ་བ། ཉེས་པའི་སློབ་དབྱེ་བ། རིགས་ཀྱི་སློབ་དབྱེ་བ་ལ་སོགས་ལྟ་
བུའོ། ② རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱེ་རྒྱུད་ཀྱི་classificationཟེད།
རིགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ། གཉེན་སྲིག་མ་བྱས་གོང་སྟོག་ཏུ་འགའ་མཐུན་བྱས་ཏེ་བྱ་སྤྲུག་བྱུང་བ།
རིགས་ཀྱི་མ། བག་མཐུང་བྱིས་བདག་མོའི་ཆེ་མིང་།
རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ། རིགས་གཙོའི་ཆེ་མིང་།
རིགས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཟོད་པ། རང་བཞིན་བཟོད་པའི་རྒྱུ་གྱི་ནས་གསེས་ཤིག་སྟེ། དངོས་པོ་གང་
རུང་ཞིག་གི་ཁྲུང་ཆོས་དྲང་པོར་བཟོད་པས་དེ་འདྲའི་རིགས་ཀྱི་ན་ལ་ཁྲུབ་པར་གོ་བའི་རྒྱུ་ཞིག་
རིགས་ཀྱི་ལུགས། ལུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་པ་ཡི་ལས་དང་ལུགས་སྟོལ་གང་ཡིན་པ་བྱས་སྟོང་དགོས་
ཡོད་པ་དེ་འདྲ་སྟེ། བྱ་དེ་རིགས་གང་ཡིན་ནི་པ་ཡི་རིགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲོ་བས་ན། པ་ནི་བྱའི་
རིགས་ངེས་པའི་རྒྱ་ཡི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། པའི་སྟོལ་ལ་རིགས་ཀྱི་སྟོལ་ལས། རིགས་ཀྱི་
ལུགས་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན།
རིགས་ཀྱི་ས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྟོང་ལས་སྟེ་རང་གི་རིགས་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་དེ་ནས་ཐོབ་པའི་ལས།
དམན་པ་ས་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག་
རིགས་ཀྱི་སྤྲུལ། འདི་སྤྲུལ་པའི་སློབ་མ་དང་སྤྱིར་བཏང་གི་བྱ་གཉིས་ཀ་ལ་གོ་ཆོག་
རིགས་ཀྱི་ལྷ། པ་དང་མེས་པོའི་དུས་ནས་གསོལ་མཆོད་བྱེད་པའི་ལྷ།
རིགས་སྟོང་། [མངོན]བག་མཐུང་བྱིས་བདག་མོ།
རིགས་སྟོ། ཆད་མ་རིགས་པར་འཁྲུག་པའི་སྟོ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ། སློབ་དཔོན་
ཁྱོགས་ཀྱི་སྤྲང་པོས་མཛད་ཅིང་། ཁ་ཆེའི་པ་རྩེ་ཏ་ཆེན་པོ་དཔལ་བསྐྱུང་བ་དང་པོད་ཀྱི་ཤུག་འཛུགས་

སྤྱོད་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གཉིས་ཀྱིས་དཔལ་ས་སྤྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོར་བསྐྱར་བའོ།
རིགས་གསལ་སློབ་ཁྲིད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་typeཟེན།

རིགས་རྒྱད། མི་སོ་སོའི་རིགས་ཀྱི་གདུང་རྒྱད། རིགས་རྒྱད་སྤྱོད་བ། རིགས་རྒྱད་འཕེལ་བ། མིང་
གི་ནུས་གངས་ལ་རྒྱད་པ་དང་། ཆོ་འབྲང་། གདུང་། རྒྱག་ལས་སྟེས། བྱང་རིགས། ཅ་ཁིད།
རིགས། རིགས་བྱང་། རུས། འགྲེ། ས་བོན་ལས་བྱང་བཅས་སོ།།

རིགས་རྒྱད་ཐ་དད་ལ་མཐོང་རྒྱུད་། མི་རིགས་མི་འདྲ་བའས་རུས་མི་འདྲ་བ་པན་ཚུན་བར་མཐོང་
རྒྱུད་དཔལ་འཕེལ་བའི་བྱེད་པའི་དོན། མི་རིགས་སྟོབས་ཆེན་གྱིས་སྟོབས་རྒྱུད་རུས་མེད་རིགས་
ལ་བརྟམས་བཅོས་དང་། ལུ་ཆེད་བྱེད་པའི་དོན།

རིགས་རྒྱད་ཅ་མེད་གཏོང་བའི་ནག་ཉེས། མིའི་རིགས་རྒྱད་གཞན་ཞིག་ཡོངས་སུ་ཅ་མེད་གཏོང་
བའི་བྱ་སྤྱོད་སྟེལ་བའི་ནག་ཉེས། ནག་ཉེས་ཆབས་ཆེན་ལ་བཅི།

རིགས་རྒྱད་རིང་ལུགས། རིགས་རུས་ཀྱི་མཐོང་མན་དབྱེ་བའི་རྟ་བ་ལ་ཟེར།

རིགས་རྒྱལ་སློབ་ཁྲིད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་seriwsཟེན།

རིགས་སྐྱབ་ཁྱུངས་སྟེལ། རིགས་ལམ་གྱིས་སྐྱབ་སྟེ་ཁྱུངས་ལྟན་བསྐྱར་བ།

རིགས་བརྒྱ། ཡོ་ག་ལྟར་ན་རིགས་ལྟ་རེ་རེར་ལྟ་ལྟེར་ལྟ་དང་དེ་རེར་སྐྱབ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་བཞིའི་
གངས་ཀྱིས་བསྐྱར་ན་རིགས་བརྒྱ་ཐམ་པའོ།།

རིགས་བརྒྱའི་བདག་རྟོ་རྟེ་འཆང་། རྒྱལ་བ་རིགས་ལྟ་པོ་དེ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་རིགས་ལྟ་རེ་དབྱེ་བས་
ཉེར་ལྟ་དང་། དེ་ལ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་དབྱེ་བས་ལྟ་དེ་ལུས་བསམ་གཉིས་ཀྱིས་དབྱེ་
བས་རིགས་བརྒྱར་འཕྱར་པོ། རིགས་བརྒྱའི་ཁྱབ་བདག་རྟོ་རྟེ་འཆང་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་དེ་ཡིན།

རིགས་བསྟེ། རིགས་འབྲེ་དང་འབྲ།

རིགས་འགལ་བ་རྒྱ། སློབ་ཁྲིད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་heterogeneous networkཟེན།

རིགས་འབྲེ། སྤྱི་མཚུངས་སྤྱི་གཏོང་བ། གོང་བཞིན་རིགས་འབྲེ་གཏོང་བ། ག་ཤམ་གསལ་ལྟར་
རིགས་འབྲེ་སྤྱོད་བ།

རིགས་ངན། རིགས་རྒྱུད་དམན་པ་འམ་ཞན་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གདོལ་པ་དང་གཡུང་པོའོ།

རིགས་ལྷ། ① གང་ཐག་རིགས་ཅན་ལྷ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཐེག་པའི་རིགས། དེ་བཞིན་ག་ཤེགས་པའི་རིགས། མ་དེས་པའི་རིགས། རིགས་མེད་བཅས་
སོ། ② མི་བསྐྱོད་པ་དང་། རིན་འབྱུང་། འོད་དཔག་མེད། རོན་བྱུབ། རྣམ་སྤང་སྟེ་ལའོ།

རིགས་ལྷ་མཁའ་འགྲོ། ༡ རྩོུ་མཁའ་འགྲོ། ༢ རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོ། ༣ བརྒྱ་མཁའ་འགྲོ། ༤ ལས་
ཀྱི་མཁའ་འགྲོ། ༥ སངས་རྒྱས་མཁའ་འགྲོ།

རིགས་ལྷ་ཅོད་པན། ལྷའི་དབུ་རྒྱུན་ཅོད་པན་དང་། གཙུག་ཏོར་། དར་འཕན་བཅས།

རིགས་ལྷ་སྤྱུག་པོ་བཀོད་བ། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཏུ་བསྐྱོམ་བརྒྱས་རྒྱལ་བཞིན་ཉམས་སྤྱི་རྒྱངས་པས་
མི་ཆེ་གསུམ་ན་རིགས་བཞེད་སྟེང་ཏུ་རོན་བྱུབ་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་རིགས་བསྐྱུན་པས་རིགས་ལྷ་སྤྱུག་
པོ་བཀོད་པ་སྟེ་འོག་མིན་ཆེན་པོར་འཆང་རྒྱ་བར་འདོད་པོ།

རིགས་ལྷའི་སྤྱི་ལྷ། སངས་རྒྱས་སྤྱི་ལྷའི་བདག་ཉིད་ཅན། རྩབ་བདག་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡི་བདག་ སངས་
རྒྱས་ལྷ་བདག་ཅོད་པན་ཅན། སྤྱན་ལྷ་ཆགས་པ་མེད་པ་འཆང་། ཞེས་པ་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་
པོ་མཐའ་ཡས་པ། བདག་གི་སྤྱུལ་པའི་སྤྱི་མཆོག་གོ་སྤྱི་ཕྱང་པོ་མཐའ་ཡས་པ། བདག་གི་
འོངས་སྤྱོད་རྩོགས་སྤྱི་མཆོག་ ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་མཐའ་ཡས་པ། བདག་གི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་རབ་
བསྐྱགས། ཡེ་ཤེས་ཕྱང་པོ་མཐའ་ཡས་པ། བདག་གི་ཡེ་ཤེས་སྤྱི་རབ་བསྐྱགས། བདེ་བའི་ཕྱང་
པོ་མཐའ་ཡས་པ། བདག་གི་བདེ་སྤྱི་འབྱུང་མེད་མཆོག་ ཅས་གསུངས་སོ།

རིགས་ལྷའི་བྲག་རྒྱ། ༡ བྱང་རྒྱལ་མཆོག་གི་བྲག་རྒྱ། ༢ ས་གནོན་གྱི་བྲག་རྒྱ། ༣ མཆོག་སྤྱིན་གྱི་
བྲག་རྒྱ། ༤ མཉམ་བཞག་གི་བྲག་རྒྱ། ༥ སྤྱབས་སྤྱིན་གྱི་བྲག་རྒྱའོ།

རིགས་ལྷའི་དབུ་རྒྱན། དེ་བཞིན་ག་ཤེགས་པ་རིགས་ལྷ་མཆོན་པའི་དབུ་རྒྱན།

རིགས་ལྷའི་ཞིང་། དབུས་ན་སྤྱུག་པོ་བཀོད། ཤར་ཏུ་མངོན་དགལ། ལྷོར་རིན་པོ་ཆེས་བརྒྱན་བ།
ཁུབ་ཏུ་བདེ་བ་ཅན། བྱང་ན་ལས་རབ་བྱུབ་པ་སྟེ་རིགས་ལྷའི་ཞིང་ཁམས་འོད་ཀྱི་ཁང་བྱ་

བརྟེན་གསུམ་པ་རྣམས་སོ།།

རིགས་ལྔས་དབུ་བརྒྱན། གསང་སྤྱུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱུ་སྐྱབས་རང་ཉིད་ཀྱི་
ཕུང་པོ་ལྗེ་མ་དག་པའི་ཆ་རྣམས་གནས་འགྲུང་ནས་རྒྱལ་བ་རིགས་ལྔར་སངས་རྒྱུ་ས་བ་སྟེ།
དེ་ཡང་། གཞུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་དག་ཆ་སངས་རྒྱུ་ས་རྣམས་ལྷང་ཡིན་པས། དེའི་སྐྱེ་མདོག་དཀར་
པོ། ཆོར་བའི་ཕུང་པོའི་དག་ཆ་སངས་རྒྱུ་ས་འོན་འགྲུང་ཡིན་པས་དེའི་སྐྱེ་མདོག་སེར་པོ། འདུ་ཤེས་
ཀྱི་ཕུང་པོའི་དག་ཆ་སངས་རྒྱུ་ས་འོད་དཔག་མེད་ཡིན་པས་དེའི་སྐྱེ་མདོག་དམར་པོ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་
ཕུང་པོའི་དག་ཆ་སངས་རྒྱུ་ས་དོན་གྲུབ་ཡིན་པས་དེའི་སྐྱེ་མདོག་ལྗང་ལ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་
དག་ཆ་སངས་རྒྱུ་ས་མི་བསྐྱོད་པ་ཡིན་པས་དེའི་སྐྱེ་མདོག་སྟོན་པོ་ཡིན། དེ་དག་སོ་སོར་རྒྱ་མཚན་
དང་། དགོས་པ། བྱ་ཐབས། འབྲས་བུ་བཅས་ཞིབ་པར་གསང་སྤྱུགས་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསལ།

རིགས་ཅན། འཕོ་བའི་བྱེད་པ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག

རིགས་ཅན་ལྟ། ཉན་རང་། ཐེག་ཆེན་པ་དང་། སོ་སོར་རིགས་ངེས་པ་དང་། སོ་སོར་རིགས་མ་ངེས་
པ་དང་། སེམས་ཅན་པ་ལྟར་ན་ཉགས་བྱུག་ལྟར་རིགས་མེད་དང་ལྟོ།།

རིགས་ཅན་བཞི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན།
མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་བཅས་བཞིའོ།།

རིགས་ཅན་གསུམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
ཅན་ཉེ་གསུམ།

རིགས་གཅིག ① ཁག་གཅིག ② རིགས་མ་ཐུན་པ། ③ རིགས་ཐུས་གཅིག་པ།

རིགས་གཅིག་པ། རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པ། གསེར་བུ་མ་དང་ཟངས་བུ་མ་གཉིས་ལྟ་བུའོ།
རིགས་གཅིག་པ་གཉིས། རིགས་གཅིག་པ་ལ་དབྱེ་ན། ལྷོག་པ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། རྩས་རིགས་
གཅིག་པ་སྟེ་གཉིས་སོ།།

རིགས་ཆེན། ① རིགས་བཟང་པོ། ② འཕགས་པའི་རིགས། ③ གསེར་བཟང་པོའི་བྱེ་བྲག་ཅིག
རིགས་ཆེན་འབྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར། རྣལ་འབྱོར་ལྗེ་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། ཉིད་གཞུང་རྣམས་སྟེ། སྤྱོད་
ལམ་ཐོབ་ཆེ་ཐག་པ་ཡོད་ཀྱང་ལྷོག་པ་མེད་པས་རིགས་ངེས་པའི་བྱེད་རིགས་ཆེན་འབྱེད་པའི་

ནལ་འབྱོར་ཞེས་བྲལོ།

རིགས་ཆོས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་འཛིན་པ། རིགས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་འཛིན་མཁན་ནི་བྱ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་འཛིན་མཁན་ནི་སྒོ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། ས་སྐྱ་པའི་བདག་ཆེན་རིས་བྱོན་དང་། སྒྲིན་པོ་ལ་སྒྲིང་གཏེར་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་གདུང་སྐས་སྐྱ་བཤེས་གཞོན་ལྷ་བྱ་ནི་རིགས་ཆོས་གཉིས་ཀའི་བརྒྱད་པ་འཛིན་མཁན་ཡིན།

རིགས་མཆོག ①[མངོན]བྲམ་ཟེ། ② ཏྲ་མཆོག

རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གང་ཞིག་རང་གི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་རིགས་སྤྱི་ཡོད་པ་སྟེ། རང་གི་རིགས་དུ་མ་ལ་བྱུང་བར་བྱེད་པ། དཔེར་ན། བེམ་པོ་ཞེས་པ་གཟུགས་སྒྲ་དེ་རོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་བྲལོ།

རིགས་བརྗོད་པ་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཐོག་མར་བཀོད་པའི་རིགས་ཀྱི་གསལ་བྱེད་དེས་སྤྱི་མའི་ཆོག་ཀྱན་ལ་པན་ཞིང་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཞིག

རིགས་བརྗོད་པ་མཐའ་མའི་གསལ་བྱེད།

གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མཐའ་མར་བཀོད་པའི་རིགས་ཀྱི་གསལ་བྱེད་དེས་རང་གི་སྒྲ་ལ་ཡོད་པའི་ཆོག་ཀྱན་ལ་པན་ཞིང་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཞིག

རིགས་བརྗོད་པ་བར་གྱི་གསལ་བྱེད། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བར་དུ་བཀོད་པའི་རིགས་ཀྱི་གསལ་བྱེད་དེས་རང་གི་སྤྱི་མའི་ཆོག་ཀྱན་ལ་པན་ཞིང་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཞིག

རིགས་ཉམས་པ། རིགས་རྒྱུད་འཆལ་བ།

རིགས་གཉིས་པ། [མངོན]དེལ།

རིགས་མཉམ་པ། རིགས་དུས་མཐོང་མན་འདྲ་བ།

རིགས་གཏེར་མཆན་འགྲེལ། ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་མཆན་འགྲེལ་སྟེ་བདུན་གསལ་པའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྲལ། དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པར་ཁམས་སྟེ་དགེ་འཇམ་དབྱངས་སྟོ་གཏེར་དབང་པོས་མཛད་པ།

རིགས་ཐད་དང་། རིགས་རྒྱུད་མི་འདྲ་བ་སོ་སོ་ཐད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བོད་རིགས་དང་། རྒྱ་རིགས་

སོག་རིགས་ལྟ་བུ། རིགས་སོ་སོ་པའི་ཆོས། དཔེར་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་ལྟ་བུ།
རིགས་གཏོགས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་genericཟེད།
རིགས་ཐོགས། རིགས་པའི་ཐོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་བ་དཔལ་ཚོས་གྲགས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་ཆད་མ་སྟེ་བདུན་གྱི་ནང་ཆན་ཞིག་
རིགས་ཐོགས་འབྲེལ་བ། ཆད་མ་རིགས་ཐོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་སྟེང་པའི་གཏེར་ཞེས་
བྱ་བའི་བསྟུས་མིང་། རྒྱལ་ཆབ་དང་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་བརྒྱུ་མས།
རིགས་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས། གློ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྟོན་སོར་སྤྲང་བལ་དབང་བར་བྱེད་པའི་བགས་ཆགས།
རིགས་མཐུན་བྱ་བ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་homogeneous networkཟེད།
རིགས་མཐུན་རྒྱས་པ། རོ་དང་ཞུ་རྩེས་སོགས་ལ་བལྟོས་མི་དགོས་པ་ནད་བབས་སའི་གནས་དང་།
དེའི་གཉེན་སོ་གཉིས་པན་ཚུན་རིགས་མཐུན་པའི་སྟོན་སྟངས་ནད་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་སྟོན་གྱི་
རྒྱས་པའི་མིང་སྟེ། དེའུ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་བུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱི་མེད་
ཤེས་ཐེང་ལས། ལྷ་བ་རིགས་མཐུན་གྱི་རྒྱས་པ་ནི་མགོ་གཟེར་ལ་ཐོད་རྒྱས་དང་། མིག་ལ་སྒྱལ་
མིག་ལྟ་སྐྱངས་ལ་སྤྱང་ལྟེ། བེ་ཙོ། རི་པོང་། མི་གྱི་ཤིའི་སྟེང་། གློ་ནད་ལ་ཡ་དང་ཁྲག་ན་རེའུ་ཞོ་
འཐུང་གི་གློ་བ། མཆིན་དུག་ལ་བྱ་མོ་སྟག་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་པ་གིར་ཤིའི་མཆིན་པ། མཁྲིས་
ནད་ལ་མཁྲིས་པ་སྟོ་ཆོགས་ཀྱིས་པན་པ་དང་། མཁལ་ལ་ཐང་ཆེར་གྱི་མཁལ་མ། རྒྱ་གཟེར་ལ་
གཡུ་དང་གྲུམ་པའི་རྒྱ་མ་རྒྱུས་ཀྱིས་པན་པ་ལྟ་བུ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
རིགས་མཐུན་པ། ① རིགས་འདྲ་བའམ་མཉམ་པ། ② གློ་སེམས་མཐུན་པའམ་སྤྱོད་པ་མཐུན་པ།
རིགས་མཐུན་འབྲེད་པའི་ལྷོག་པ་ཅན། ལྷོག་པ་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེར་ན་
གཉིས་རིགས་མཐུན་ཞིང་བྱེད་ལས་ཚུགས་གཅིག་ནས་མཆུངས་ཀྱང་། ཚུགས་འགའ་ཞིག་
ནས་མི་མཆུངས་པར་བསྟན་ནས་སོ་སོར་འབྲེད་པའི་རྒྱན་ཞིག་
རིགས་མཐུན་ཆོན་མདོག་ རིགས་མཐུན་པའི་ཆོན་གཅིག་གི་ནང་དུ་མང་ཉུང་མི་འདྲ་བའི་ཆོན་

དཀར་པོ་ལས། རྒྱ་པོ་བསྐྱེས་ནས་ཐོན་པའི་སྤྱ་ཆོས་མི་འདྲ་བའི་ཆོན་སྤྱ་ཆོག་ས་ལ་ཟེར།
དཔེར་ན། དམར་པོ་དང་། དམར་སྤྱ་ག དམར་སྤྱ་ཆོང་མ་དམར་པོའི་རིགས་མ་ཐུན་གྱི་ཆོན་
མདོག་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

རིགས་མ་ཐུན་ལས་ལྷོག་པ། གཞུགས་སྤྱ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་དང་བྱེད་ལས་ས་ལ། བྱང་
ཆོས་རིགས་མ་ཐུན་པ་དེ་དག་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱུབ་པའམ་ལོགས་སུ་བྱུབ།

རིགས་མ་ཐོ་བ། རིགས་རུས་ཀྱི་ཁྱད་ས་བཅུན་པའམ་བཟང་བ།

རིགས་དང་བརྒྱད་པ་ལ་འགོ་བའི་སྤྱད་ལ། སྤར་མི་རབས་གོང་མའས། བ་དང་མེས་པོའི་དུས་བསྟེན་
གསོལ་བྱས་ཏེ། རྗེས་སུ་མི་ཆོང་དེའི་རིགས་རྣམས་ལ་སྤར་སྟོབ་བྱེད་མཁན་གྱི་སྤར་མ་ལ་ཟེར།

རིགས་ལྡན། ① རིགས་མ་ཐོན་པོ། ② འཕམ་ལྷ་ལའི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་མིང་སྟེ། དང་སྟོང་ཉེ་མའི་ཤིང་རྩ་
ལ་སོགས་པའི་ཆོངས་པའི་དང་སྟོང་རྩོད་རྩོད་རིགས་གཅིག་ཏུ་མཛད་ནས་དབང་བསྐྱར་བས་
རིགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་ལ་རིགས་ལྡན་ཞེས་མཆོག་གསོལ་བ་དེ་ནས་བརྒྱད་རིམ་
བཞེན་རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔ་ཤོག། ③ [མདོན]རྩ་མཆོག་ ④ སྤྱ་རྒྱལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

རིགས་ལྡན་རྒྱ་མཆོ་རྣམ་རྒྱལ། རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔའི་བཅུ་པ་དེ་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༧ལོར་ཁྲིར་
ཐེབས་པ་དང་། རྒྱ་གར་དུ་ཁ་ཆེའི་དཔལ་གཤིས་ནང་བསྟན་འཇིག ཁ་ཆེའི་ཆོས་དར་འགོ་རྒྱགས།

རིགས་ལྡན་རྒྱལ་རབས། ཆོས་རྒྱལ་བདུན་དང་རིག་ལྡན་ཉེར་ལྔ་ཞེས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཟངས་
སྟོལ་ཡིན། འདི་ནི་བྱང་འགྲུ་ལའི་ཡུལ་ཞེས་པ་དེའི་བདག་པོ་ཆོས་རྒྱལ་རིགས་ལྡན་རིམ་བྱོན་
རྣམས་ཡིན་པར་བཤད། རྒྱལ་རབས་རེས་ལོ་བརྒྱ་རེར་ཆོས་བསྟན་ནས་བཞུགས་པའི་ཆོས་
ལུགས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་ཡིན།

རིགས་ལྡན་མཆོད་པའི་འོད་སྤྲང་། བྲག་དགོན་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་མེ་
ཡོས་ལོར་བརྩམས་པའི་སྐར་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ཞིག

རིགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ། རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔའི་ཐོག་མ་དེ་སྤྱི་ལོའི་ཐོན་གྱི་༡༦༧འི་སྤེལ་
ལོར་ཁྲིར་འཁོད། དུས་འཁོར་ཙ་རྒྱུད་སྟོང་སྟག་བཅུ་གཉིས་པ་ལས་བདུས་པའི་བསྟུས་རྒྱུད་མཛད།

རིགས་ལྡན་སྟོང་ཐེག་ བསྟན་བཙུག་བེདུ་རྒྱུད་དཀར་པོ་དང་ཉེན་བྱེད་སྤར་པའི་དགོངས་དོན་གསལ་

བར་སྟོན་པ་ཅིས་གཞིའི་མན་ངག་རིགས་ལྡན་སྟེང་གི་ཐེག་ལེ་ཞེས་བྲ་བ། བྲག་མཛོད་གསུང་
རབ་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་པག་ལོར་བཅུ་མས་ཤིང་། བྱིས་སྲ་ཁྱ་སྟོན་པ་མཁུན་རབ་
ཅོར་བྱས་ཅིས་འགོ་བསྐྱེད་པ་དང་། རྒྱ་ཅིས་དབྱགས་སྒྲང་སྒྲང་ཅིས་སོགས་ཉིར་མཁོའི་ཁ་
སྟོང་མཛད་པའི་ཅིས་གཞུང་ཞིག

རིགས་ལྡན་བསྟན་ཅིས། ཆོས་རྒྱལ་བདུན་གྱི་རེ་འུ་མིག

ཨང་ རྒྱལ་པོ་སོ་སོའི་མཆན། ཁྲི་ལོ་སྟེ་ལོ། བོད་ལོ།

༡ ཁྲ་བ་བཟང་ལོ། 100 BC. 978-878

༢ ལྷ་དབང་། 100 BC. 877-776 འིང་སྟེལ།

༣ གཟེ་བཞིན་ཅན། 100 BC. 777-676 འིང་གྱེ།

༤ ཁྲ་བ་གྱེན། 100 BC. 677-576 འིང་འབྲུག

༥ ལྷ་འི་དབང་ལྷག་། 100 BC. 577-476 འིང་སྟེལ

༦ ལྷ་ཆོགས་གཟུགས། 100 BC. 477-376 འིང་གྱེ།

༧ ལྷ་ཡི་དབང་ལྷན། 100 BC. 377-276 འིང་འབྲུག

རིགས་ལྡན་རྒྱལ་རབས་ཉིར་ལྷ། མཚུར་ལྷགས།

ཨང་ རྒྱལ་པོ་སོ་སོའི་མཆན། ཁྲི་ལོ་སྟེ་ལོ། བོད་ལོ།

༡ འཇམ་གྲགས། 100 BC.277-176 འིང་སྟེལ།

༢ བད་དཀར་། 100 BC. 177-76 འིང་གྱེ།

༣ བཟང་ལོ། 100 BC.77-AD.23 འིང་འབྲུག

༤ རྣམ་རྒྱལ། 100 AD.24-123 འིང་སྟེལ།

༥ བཤེས་གཉེན་བཟང་ལོ། 100 AD.124-223 འིང་གྱེ།

༦ བྲག་དམར། 100 AD.224-323 འིང་འབྲུག

༧ ཁྲ་འཇུག། 100 AD.324-423 འིང་སྟེལ།

༨ ཉེ་མ་གྲགས། 100 AD.424-523 འིང་གྱེ།

-
- ༤ འེན་ཏུ་བཟང་པོ། 100 AD.524-623 འེང་འབྲུག།
༡༠ རྒྱ་མཆོ་རྣམ་རྒྱལ། 100 AD.624-723 འེང་སྤྲེལ།
༡༡ རྒྱལ་དཀར། 100 724-823 འེང་གྱི།
༡༢ ཉེ་མ། 100 824-923 འེང་འབྲུག།
༡༣ ལྷ་ཆོག་ས་གཞུག་ས། 100 924-1923 འེང་སྤྲེལ།
༡༤ ལྷ་འོད། 100 1024-1123 འེང་གྱི།
༡༥ མཐའ་ཡས། 100 1124-1223 འེང་འབྲུག།
༡༦ ས་སྦྱོང་། 100 1224-1323 འེང་སྤྲེལ།
༡༧ དཔལ་སྦྱོང་། 100 1324-1423 འེང་གྱི།
༡༨ སེང་གེ 100 1424-1523 འེང་འབྲུག།
༡༩ རྣམ་གཞོན། 100 1524-1623 འེང་སྤྲེལ།
༢༠ ལྷོ་བས་པོ་ཆེ། 100 1624-1723 འེང་གྱི།
༢༡ མ་འགག་པ། 100 1724-1823 འེང་འབྲུག།
༢༢ མི་ཡི་སེང་གེ 100 1824-1923 འེང་སྤྲེལ།
༢༣ དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 100 1924-2023 འེང་གྱི།
༢༤ མཐའ་ཡས།
༢༥ རྣམ་རྒྱལ། ལྷག་ས་འཁོར་ཅན།
རིག་ས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་ཉེར་ལྔ། ཕྱག་ལུག་ས།
ཨང་རྒྱལ་པོའི་མཆན། ཁྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ། བོད་ལོ།
༡ འཇམ་གྲགས། 100 BC. 277-176 འེང་སྤྲེལ།
༢ བརྒྱ་དཀར། 100 BC. 177-76 འེང་གྱི།
༣ བཟང་པོ། 100 BC.77-AD.23 འེང་འབྲུག།
༤ རྣམ་རྒྱལ། 100 AD.24-123 འེང་སྤྲེལ།
-

-
- ༥ བཤེས་གཉེན་བཟང་པོ། 100 124-223 ཤིང་གྱི།
༦ བྱུག་དམར། 100 .224-323 ཤིང་འབྲུག།
༧ བྱུག་འབྲུག་སྤྲུལ། 100 .324-423 ཤིང་སྤྲུལ།
༨ ཉེ་མ་གྲགས། 100 424-523 ཤིང་གྱི།
༩ ཤིན་ཏུ་བཟང་། 100 .524-623 ཤིང་འབྲུག།
༡༠ རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ། 182 624-805 ཤིང་སྤྲུལ།
༡༡ རྒྱལ་དཀར། 221 .806-1026 མེ་ཁྲི།
༡༢ ཉེ་མ། 100 1027-1126 མེ་ཡོས།
༡༣ ལྷ་ཆོག་སྤྲུལ་གྲུགས། 100 1127-1226 མེ་ལུག།
༡༤ ལྷ་ཡོད། 100 1227-1326 མེ་མག།
༡༥ མཐའ་ཡས། 100 1327-1426 མེ་ཡོས།
༡༦ ས་སྐྱོང་། 100 1427-1526 མེ་ལུག།
༡༧ དཔལ་སྐྱོང་། 100 1527-1626 མེ་མག།
༡༨ སེང་གེ། 100 1627-1726 མེ་ཡོས།
༡༩ རྣམ་གཞོན། 100 1727-1826 མེ་ལུག།
༢༠ ལྷོ་བས་པོ་ཆེ། 100 1827-1926 མེ་མག།
༢༡ མ་འགག་པ། 100 1927-2026 མེ་ཡོས།
༢༢ མི་ཡི་སེང་གེ།
༢༣ དབང་ལྷུག་ཆེན་པོ།
༢༤ མཐའ་ཡས། རྣམ་རྒྱལ།
༢༥ ལུགས་འཁོར།
རིགས་ལྷན་དག་པོ་འཁོར་ལོ་ཅན། ལུག་ལུགས་ལ་རིགས་ལྷན་ཉེར་ལྡན་པ་དག་པོ་ལུགས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་ཅན་གྱོན་ཟེར། མཚུར་ལུགས་ལ་རིགས་ལྷན་ཉེར་ལྡན་མཐར་དག་པོ་ལུགས་འཁོར་ཅན་
-

ཐོན་རྒྱས་ཡིན་པར་བཞེད་པས་དེས་ན་འདི་རིགས་ལྡན་ཉེར་བྱུག་པར་བགངས་ཡོད།
རིགས་ལྡན་བསྐྱེད་པའི་ལོ་རིགས་ལྡན་ཉེར་ལཱ་ལེ་གཉིས་པ་དེས་སྤྱི་ལོའི་ཐོན་གྱི་༡༧༧༩་ལོར་བྱི་
ལོར་རྒྱས་འཁོར་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆུ་ཆེར་བཤད་པ་འགྲེལ་ཆེན་བྱི་མེད་འོད་མཛད།
རིགས་ལྡན་མ། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟེན་པར་འོས་པའི་མཆོན་ལྡན་གྱི་
བྱད་མེད་རིགས།
རིགས་ལྡན་ཡོལ་བ། སྤེ་བ་རིན་སྤངས་པ་དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་ཕྱག་སོར་ལས་ཐོན་པའི་
གོས་སྤྱ་འཆོམ་བྱུང་མའི་ཡོལ་བ་ཞིག་དེ་ལྟ་ལོ་བྱང་པོ་ཏ་ལར་བཞུགས་ཡོད།
རིགས་འདེད། སྒྲིག་སྤྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་
སྟེ། དེ་ལྟར་སྤྲད་ཏེ་inferenceཟེད།
རིགས་འདེད་འགྲེལ་བཤད། ལུང་སོགས་མི་གསལ་ཡང་རིགས་ལམ་དང་རྗེས་དཔག་གིས་འགྲེལ་
བཤད་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ལ་ཟེར།
རིགས་འདེད་བཟླ་དབྱེད། རིགས་ལམ་དང་རྗེས་དཔག་གིས་བཟླ་དབྱེད་བྱེད་པའི་དོན།
རིགས་འབྲུ། བན་ཚུན་མཚུངས་པ། དེ་མིན་ཆང་མ་རིགས་འབྲུར་བཏང་ཆོག
རིགས་འབྲུའི་ཁ་དོག་དེ་ནི་ཁ་དོག་གི་རྣམ་པ་བན་ཚུན་ཉེ་བའི་ཆོན་མཛོད་སྤྱ་ཆོགས་ལ་མཆོན་གྱི་
ཡོད། དཔེར་ན་ཁ་དོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟེང་གི་མཆོན་ཁ་དང་། དམར་པོ། ལི་ཁྲི་བཅས་དང་།
འོད་རིམ་སྟེང་གི་དམར་པོ་དང་། ལི་ཁྲི། སེར་པོ། ལྗང་གྲུ། མཐིང་། ཐོན་པོ། མཆིང་ཁ་སོགས་ནི་
ཁྲིམ་མཆོས་ཀྱི་ཆོན་མཛོད་སྤྱ་ཆོགས་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་ཐོད་མཛོད་གི་རིགས་འབྲུའི་
ཆོན་མཛོད་དང་གང་མཛོད་གི་རིགས་འབྲུའི་ཆོན་མཛོད་ཁག་གཉིས་ལ་དབྱེ་ཆོག་པ་ཞིག་རེད།
རིགས་ནས་རིགས་སྒྲི། མཛོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་དང་བཅས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་
ཁྱད་པར་ཅན་གང་ཞིག་འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྟེ་སྟེད་གཉིས་སམ་གསུམ་སྤངས་ནས་
སྤང་འདས་མཛོན་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་སོ།།
རིགས་པ། ① འཐད་པ་དང་། འགྲིག་པའམ། འོས་པ།
དེ་ལྟར་བྱེད་མི་རིགས། འིན་ཏུ་རིགས་པ། ② ཡིན་ལུགས་རྒྱ་མཆོན། རིགས་པ་དང་འགལ་བ།

རིགས་པ་དང་ལྷན་པ། རིགས་པ་མ་ཡིན་པ། རིགས་པ་སྐྱུ་ལ། རིགས་པ་སྐྱུ་ལ། ③
ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག
རིགས་པ་བརྒྱ། ཡོ་ག་ལྷར་ན་རིགས་ལྷ་རེ་རེར་ལྷ་ལྷ་ཉེར་ལྷ་དང་། དེ་རེ་རེར་སྐྱ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་
བཞིའི་གངས་ཀྱིས་བསྐྱར་པ།
རིགས་པ་བྱུ་ལ་པའི་སྟོན་མ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཅན་གོ་མིས་བཅུ་མས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཞིག
རིགས་པ་དང་མི་ལྷན་པའི་གཏན་ཆེགས། མི་འོས་པའི་རྒྱ་མཆན།
རིགས་པ་བྱུ་ལ་ལ། རིགས་པ་བྱུ་ལ་པའི་ཆེག་ལེ་འུར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དབྱ་མ་རིགས་ཆེགས་
ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། དངོས་སྐྱ་པའི་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའི་བསྐྱར་བཅོས་མགོན་པོ་སྐྱ་
སྐྱ་བ་ཀྱིས་མཛད་པ་ལོ།
རིགས་པ་མིན་པའི་གཏན་ཆེགས། མི་འོས་པའི་རྒྱ་མཆན།
རིགས་པ་བཞི། འཇིག་རྟེན་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་རི་ལྷར་སྤྱོད་པ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བའི་རིགས་པ་
བཞི་སྟེ། ལྷོས་པའི་རིགས་པ་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང་། ཆད་མའི་རིགས་པ་དང་།
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་བཅས་ལོ།
རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ། ཆད་མའི་བསྐྱར་བཅོས་རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ། སྐྱུ་དག་ཡང་དག་
དང་ལྷར་སྐྱར་། ལུན་འབྱེན་ཡང་དག་དང་ལྷར་སྐྱར་བཅས་ཀྱི་རིགས་ལམ་རྣམས་གསལ་བར་སྟོན་
པའི་གཞུང་། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲུང་གིས་མཛད་པ། རྒྱའི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཐང་ཐན་ཅང་གིས་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་
བསྐྱར་ཅིང་སྐད་ཀྱི་རྒྱའི་དགེ་བཤེས་མིང་ཀྱང་རྩས་དང་། བོད་ཀྱི་དགེ་བཤེས་སྟོན་གཞོན་གྱིས་
བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་། ཕྱིས་རྒྱ་ནག་གི་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གྱིས་བསྐྱར་ཞུས་བྱས་པ་ལོ།
རིགས་པའི་རྒྱ། རྒྱའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་འབྲས་བྱ་རིགས་མཚུངས་
ཀྱི་དངོས་པོ་བསྐྱེད་པ་སྟོན་པའི་རྒྱའི་རྒྱན་ཞིག
རིགས་པའི་དགག་བྱ་བདག་ལྷ་གཉིས། ཆོས་དང་གང་ཟག་བདག་ཏུ་ལྷ་བལོ།
རིགས་པའི་རྗེས་དཔག་ རྟོག་གྱུར་རམ་མཛོན་དུ་གྱུར་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་
རིགས་པ། ཆད་མ་སྟེ་བདུན་གྱི་རྗེས་འབྲང་མདོ་སྟེ་བ་དང་མེམས་ཅན་པ།

རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཅམ་པ། ཚད་མ་སྟེ་བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་མཁལ་གྱི་སེམས་ཅམ་པ།
རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས། ལུང་རིགས་གཉིས་ལས་གཙོ་བོ་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་གི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ནས་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་ཁས་ལེན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཡིན།
རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་ཀྱི་མདོ་སྟེ་བ། མདོ་སྟེ་བའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཚད་མ་སྟེ་
བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་མདོ་སྟེ་བའོ།།

རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་དོན་བསྟན་པ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རྩི་ན་མི་ཉས་བརྩམས་པ།
རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་མ་མདོར་བསྟན་པ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རིན་ཆེན་དོ་རྗེས་
བརྩམས་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་ཞིག་

རིགས་པའི་དབང་ལྷན། རིགས་པ་སྤྱོད་སྟོབ་དཔོན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ།
རིགས་པའི་སྟོར་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རིན་ཆེན་དོ་རྗེས་བརྩམས་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་ཞིག་
རིགས་པའི་ཆོགས་ལྷན། དབྱ་མ་རིགས་ཆོགས་ལྷན་སྟེ། ལྷ་སྤྱབ་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་རྩ་བ་ཤེས་
རབ་དང་། རིན་ཆེན་ཐེང་བ། ཚད་རྫོགས་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་རིགས་པ་
ལྷན་ཅུ་པ་བཅས་སོ།།

རིགས་པའི་གཞུང་ལྷན། ཤེས་བྱའི་གནས་སོ་སའི་གནས་ལྷན་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་ལུང་དང་
རིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

རིགས་པའི་ར་བ་ལས་འདས་པ། དོན་གང་ཞིག་རིགས་པས་གཏན་འབེབས་བྱས་པར་ཡིད་མ་ཆེས་
བར་རིགས་པས་མཐའ་དབྱེད་པའི་དོན་དེའི་འགལ་རྒྱ་ཁས་ལེན་ན་རིགས་པ་ལས་ཕྱེ་རོལ་དུ་
གྱུར་བའམ་རིགས་པ་ལས་མཐའ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ལ་གོ།

རིགས་པའི་རིམ་པ། བྱེད་འོས་པའི་ལས་སམ། བྱེད་འོས་པའི་ཐབས་ཤེས།

རིགས་པའི་ཤེས་པ། དངོས་པོའི་གནས་ལྷན་དབྱེད་བྱེད་རིགས་ཤེས།

རིགས་པའི་སེང་ཆེན་བརྒྱད། གཙང་ནག་པ་བརྩོན་འགྲུས་སེང་གེ་དན་འབག་པ་སྤྱས་པའི་སེང་གེ་
བྱ་ཤ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་མ་བྱ་ཚོད་པའི་སེང་གེ་རྩགས་དབང་ལྷན་སེང་གེ་ལྷང་བཞན་ཆོས་
ཀྱི་སེང་གེ་ལྷན་མ་དགོན་མཆོག་སེང་གེ་གཉལ་བ་ཡོན་ཏན་སེང་གེ་བརྒྱད།

རིགས་པར་སྒྲིབ་པ། འཐད་སྒྲིབ་རིགས་པ། ལྟོས་བྱུང་རིགས་པ། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ། རྒྱ་མཚན་
གྱི་རིགས་པ་སྟེ་རིགས་པ་བཞིའི་ནང་ནས་འཐད་འབྲུབ་རིགས་པ་སྒྲིབ་པའི་གང་ཟག
རིགས་པས་བྱུང་པའི་རྒྱས་ཡོད། རྒྱས་ཡོད་བཞིའི་ནང་གསེས། ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ་རིགས་པས་བྱུང་པའི་
ཆ་ནས་རྒྱས་སྤྱོད་པའོ།

རིགས་པས་དཔག་པ། གཏན་ཆོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་ཆོད་དཔག་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

རིགས་སྤྱི། ① རང་གི་བྱུང་བའི་དག་ལ་བྱུང་བའི་རིགས་མ་ཐུན་པར་འབྲུག་པའི་སྒྲོ་བཏགས་
པའི་ཆ། ② སྤྱིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རང་གི་རིགས་ཅན་དུ་མའི་རྒྱས་སྤྱོད་པ་ཅན་གྱི་ཆོས།
དཔེར་ན། བེམ་པོ་ཞེས་པ་གཟུགས་སྤྱི་དེ་རྩམས་ཅད་བེམ་པོའི་རིགས་སྤྱི་གནས་ཤིང་རང་
གི་རིགས་ཅན་དུ་མའི་རྒྱས་སྤྱོད་པས་རིགས་སྤྱི་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

རིགས་སྤྱི་དང་ཆོགས་སྤྱིའི་སྤྱི་བཞི། ཤེས་བྱ་དེ་རིགས་སྤྱི་ཡིན་ལ་ཆོགས་སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཀ་
བྱམ་གཉིས་ཆོགས་སྤྱི་ཡིན་ལ་རིགས་སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་གཟུགས་དེ་རིགས་སྤྱི་དང་ཆོགས་
སྤྱི་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྤྱི་དངོས་པོའི་ཕྱོག་པ་དེ་རིགས་སྤྱི་དང་ཆོགས་སྤྱི་གཉིས་ཀ་གང་ཡང་
མ་ཡིན་པའི་སྤྱིའོ།

རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་དུ་བྱུང་པ། རིགས་པ་ཡང་དག་པས་དབྱེད་ནས་དོན་དམ་པར་བྱུང་བའམ།
བདེན་པར་བྱུང་བ་ཞིག་རྟེན་རྒྱ་བྱུང་ན། རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་དུ་བྱུང་བ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལྟ་
བུ་གཏན་ནས་མི་སྤྱིད་པས། རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་དུ་བྱུང་བ་དབྱེད་པས་ཁས་མི་ལེན་པ་
ཡིན། མདོ་སྟེ་བ་དང་། བྱེ་ཐག་སྒྲིབ་ནས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན།

རིགས་དབྱེད་ནས་སྒྲོ་བ་གསོ་བྱེད་པ། ① སྒྲོ་བ་ཆན་གྱི་རིགས་བགོས་ནས་སྒྲོ་བ་གསོ་བྱེད་པ། ②
སྒྲོ་བ་གསོ་བྱེད་ལུལ་གྱི་རིགས་དབྱེད་ནས་སྒྲོ་བ་གསོ་བྱེད་པ།

རིགས་འབྱུང་། [མདོན་]བྱ་ཆང་།

རིགས་མ་ཆང་པའི་བྱུང་པར་བཟོད་པ། བྱུང་པར་བཟོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཟོད་
འདོད་དངོས་པོ་གང་ཞིག་རིགས་ཀྱི་ཆ་ལག་མ་ཆང་ཡང་། ཆང་བ་དང་བྱུང་མེད་ཀྱི་བྱེད་ལས་
བྱུང་པར་ཅན་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག

རིགས་མང་། ལྷ་ཆོགས།

རིགས་མི་མཐུན་པ། ① གང་ཟག་རིགས་མི་མཐུན་པ་བོད་རིགས། སོག་རིགས། རྒྱ་རིགས་
སོགས་ལྟ་བུ། སེམས་ཅན་རིགས་མཐུན་པ། ཉ། ཟོག་པ། ལུག་ལྟ་བུ། ② བསམ་མོ་སྦྱོད་པ་
སོགས་མི་མཐུན་པས་བསམ་སྦྱོད་ཐ་དད་པར་གྱུར་མི། འགའ་ཞིག་སྦོམ་སྦྱོར་ལ་དགའ་བ།
འགའ་ཞིག་ཆང་དང་སོན་གྱི་ལས་ལ་དགའ་བ། འགའ་ཞིག་རྒྱན་པོ་འབྱེད་པ་དང་ཅེད་མོའི་
རིགས་ལ་དགའ་བ་སོགས་ལྟ་བུ།

རིགས་མི་མཐུན་ལས་ལྟོག་པ། གཟུགས་སྤྲ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་དང་བྱེད་ལས་སམ་
ཁྱད་ཆོས་སོགས་རིགས་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་དེ་དག་ལས་ལོགས་སུ་བྱལ་པའི་དོན།

རིགས་མིན་གྱི་རྒྱ། རྒྱའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མདུན་པའི་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་རིགས་པ་མིན་
པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བསྐྱེད་པ་སྟོན་པའི་རྒྱའི་རྒྱན་ཞིག་

རིགས་མེད། ① རིགས་དམན། ② སྟོག་ཆགས་ཤིང་།

རིགས་སྤྱལ། རིགས་སྤྱུ་གྱའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་སྟེ་རྒྱུད་བཟང་པའི་བྱིས་པ།

རིགས་དམན། གདོམ་པའི་རིགས།

རིགས་བཟུན་པ། རིགས་བཟང་བའམ་རིགས་མ་འཆོལ་བ།

རིགས་མཆུངས། རིགས་འབྲ།

རིགས་མཆུངས་གྱི་ཡུལ། རིགས་མཐུན་གྱི་ཡུལ།

རིགས་འཆོབ་པ། རིགས་རྒྱུད་འཛིན་མཁན་གྱི་བུ།

རིགས་ཇས། མིའི་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་བྱུང་མོང་མ་ཡི་པ་རང་གི་རིགས་རུས་འཛིན་པའི་ཇས་རིགས་
ཤིག་ གང་ཟག་སོ་སོའི་རིགས་ཇས་ལ་བརྟགས་ནས་རིགས་རུས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་
རྟོགས་སུ་བ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ། Gene ཟེད།

རིགས་འཛིན་གྱི་ས་བཞི། རྣམ་འབྱོར་པའི་ས་དང་། རྣམ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་ས་དང་། འབྱེད་པའི་རྣམ་
འབྱོར་གྱི་ས་དང་། རྟོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་གྱི་ས་ལོ།

རིགས་འཛིན་བཞིའི་བློ་ཚུལ། རྣམ་པར་སྒྲིན་པའི་རིགས་འཛིན་ནི་སེམས་ལྟོད་སྤྱད་སྒྲིན། ལུས་

མ་སྒྲིན་པས་བར་དོར་གྲོལ་བ། ཆེ་དབང་ནི་དེ་ཉིད་ལས་གྲོལ། བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི་ལུས་སེམས་
ལྟར་སྒྲིན་པ། ལྷན་གྲུབ་ནི་རང་གཞན་དོན་གཉིས་སྤྱོད་གྲིས་གྲུབ་པ་དང་བཞི་དོ།

རིགས་བཞི། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་མིའི་རིགས་རིམ་བ་བཞི་སྟེ།

བཅ་ཟེའི་རིགས་དང་། རྒྱལ་རིགས། རྩེ་རིགས། དམངས་རིགས་སམ་གདོལ་རིགས་ནམས་སོ།།
རིགས་སོ་སོའི་བར་གྱི་དབྱེ་མཆོམས་ཏ་ཅང་གསལ་བས་པན་ཚུན་བར་མཉམ་དུ་བཟའ་བ་ཏུང་
དང་། འཕྲོ་འོང་། རྩོད་གནས། གཉེན་སྲིག་སོགས་བྱས་མི་ཆོག་པ་དང་། རིགས་འོག་མའི་མི་
ནམས་གྲིས་རིགས་ཤོང་མའི་ལས་ཀ་དོན་གཉེར་བྱས་མི་ཆོག

རིགས་བཞི་རྩེ་ཆེ་འཛིན་པའི་ས། རྩོད་རྒྱུད་དུ་བསྐྱོམ་བསྐྱས་ཚུལ་བཞིན་བྱས་པའི་མཐར་འབྲས་མི་
ཆེ་ལྷན་རིགས་གསུམ་རྩེ་ཆེ་འཛིན་པའི་སྟེང་དུ་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་བསྐྱན་པས་རིགས་བཞི་རྩོ་
རྩེ་འཛིན་པའི་ས་ཐོབ།

རིགས་བཟང་། འཕགས་རིགས།

རིགས་རང་བཞིན་བརྟུན་པ། འདིར་རིགས་ཅན་སྤྱི་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱན་མོང་གི་བྱང་ཆོས་ནམས་
བརྟུན་ཅམ་གྲིས་བརྟུན་བྱའི་རིགས་གང་ཡིན་པར་དེ་ལས་སྤྱབ་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། རིགས་
ཅན་སྤྱི་ལ་མི་འཇུག་པའི་དངོས་པོ་དང་། གང་ཟག་གྲེ་ཟག་པ་ཞིག་གི་བྱང་ཆོས་བརྟུན་ན་
རིགས་བརྟུན་པའི་རྒྱན་ཏུ་མི་འོས་སོ།། དེ་ཡང་ནི་ཅོ་སྤྱི་ལ་ཡོད་པའི་བྱང་ཆོས་མཆུ་དམར་ཞིང་
གྲུག་པ་དང་། གཤོག་པ་ཁ་དོག་ལྡང་ཞིང་མཉེན་པ་ཅན། མགིན་པའི་དོགས་སུ་ཁ་དོག་དཀར་
སྟོ་དམར་པའི་རི་མོ་གསུམ་གྱི་འབྲེང་བ་ཅན་འདི་ནི་ནི་ཅོ་འི་རིགས་ནམས་སོ་ཞེས་མང་ཆོག་
དང་བཅས་པས་ནི་ཅོ་འི་རིགས་སྤྱི་ལ་གོ་བྱས་སོ།། འདིར་ནི་ཅོ་འི་རིགས་སྤྱི་ལ་ཡོད་པའི་བྱང་
ཆོས་གསུམ་སྟེ། མཆུ་ཁ་དོག་དམར་ཞིང་གྲུག་པ་དང་། གཤོག་པ་ལྡང་ཞིང་མཉེན་པ། མགིན་
པ་ན་ཁ་དོག་དཀར་སྟོ་དམར་པའི་བྲང་བ་ཡོད་པ་བཅས་སོ།།

རིགས་རྩས། མིའི་རྒྱུད་པ། རིགས་རྩས་ཀྱི་རྒྱུད། རིགས་རྩས་མ་ཐུན་པ།

རིགས་རྩས་སྟེ་རྒྱུད། མི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱུང་རབས།

རིགས་རྩས་མཐོང་མཐའ་དབྱེ་བ། རིགས་རྩས་མཐོང་མཐའ་ལ་བྱུང་བྱེ་བ་དང་མཐོང་རྒྱུད་པའི་སྟོལ།

རིགས་ལམ། རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་སྒོམ། རིགས་ལམ་དབྱེད་ལུགས། རིགས་ལམ་བཤད་ལུགས།
རིགས་ལམ་བཤད་ལུགས། གཞུང་གི་དོན་ལ་རང་གི་རིག་པས་དབྱེད་པའི་བཞེད་ལུགས་སོ་སོ།
རིགས་ལུལ་རྒྱན་ཟུམ། འགྲོ་བ་མའི་རིགས་སོགས་སེམས་ཅན་སོ་སའི་རང་གི་རྩ་སྐྱེད་འཛིན་
པའི་རྩ་སྐྱེད་ཀྱི་རྩ་སྐྱེད་པའི་རིགས། དབྱིན་སྐད་དུ། Genetic ཟེད།

རིགས་སད་པ། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་རུང་གི་བག་ཆགས་སད་པ།

རིགས་སྤྲུལ། ① གདུང་རྒྱུད་གཅིག་ལས་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་རིགས་ཀྱི་བྱ། ② རྒྱལ་པོ་སོགས་མི་
ཆེན་གྱི་བུའི་ཆེ་བ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་།

རིགས་གསུམ། ① དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས། རྟོ་རྟེན་རིགས། བད་མའི་རིགས་ཏེ་སྤྲུལ་
ལུགས་ཀྱི་རིགས་གསུམ། ② ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
ཏེ་མདོ་ལུགས་ཀྱི་གསུམ།

རིགས་གསུམ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་ཆོས་ཨ་ཆོས་ཀྱིས་བཏབ།
ཐུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་རྒྱུང་ལུལ་ལུལ་ལུལ་རྫོང་
སྤྱི་རྒྱལ་མདོ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རིགས་གསུམ་མགོན་པོ། འཇམ་དབྱངས་དང་། བྱུག་ན་རྟོ་རྟེན། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཏེ་སྤྲུལ་ལུགས་
བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་མགོན་པོ་གསུམ།

རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་རྒྱུད། འཕགས་པ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བདུད་ཅིའི་ལྷུང་བཟེད་
དང་། རིན་ཆེན་སྒྲོམ་བུ། བྱང་ཁོག་དོན་འགྲེལ་སོགས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་
རིག་པ་དབྱེད་ཀྱི་གཟུགས་བདུད་ཅིའི་ཐིགས་པ་དང་། བྱང་ཁོག་འགྲེལ་པ་དམར་ནག་སོགས།
བྱུག་ན་རྟོ་རྟེན་མཛད་པའི་མགོན་པོའི་རྫོང་ཆོག་དང་། རོ་སྤ་འབྲུལ་གྱི་མེ་ལོང་། ལུང་ལོ་ནག་པོའི་
རྒྱུད་སོགས་སོ་སོར་བསྐྱུས་པ་ནམས་ལ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྐོར་ཞེས་ཟེད།

རིགས་གསུམ་རྟོ་རྟེན་འཛིན་པའི་ས། བྱ་རྒྱུད་དུ། ལྷའི་སྤྱུ་གསུང་ཐུགས་དང་མཉམ་པར་སྐྱོར་བས་
སྤྱི་རིགས་ནམ་པར་སྤང་མཛད། གསུང་གི་རིགས་ཡོད་དཔག་མེད། ཐུགས་ཀྱི་རིགས་རྟོ་རྟེན་
མི་སྐྱོད་པ་སྟེ་རིགས་གསུམ་རྟོ་རྟེན་འཛིན་པའི་ས་མི་ཆེ་བདུན་ན་ཐོབ་པར་འདོད་དོ།

རིགས་གསུམ་གཞི་གཅིག་དོན་གསུམ་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ།
རིགས་བསད་པའི་བན་ཡོན་བཞི། བན་སོང་དུ་ལྷུང་དགལ། དེར་སོང་ཡང་ལྷུང་དུ་ཐར། དེར་དུ་ཐར་
ལྷུང་དུ་ལྷུང་། དེར་གནས་སེམས་ཅན་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའོ།
རིང་། སྐབས། ལས་ཀ་བྱེད་རིང་། ཆོགས་འདུ་འཆོགས་རིང་། ལས་ཁུངས་གྲོལ་ལྷལ་གྱི་རིང་།
རིང་སྐྱེལ། ① སྤར་རྫོང་དང་རྫོང་གི་བར་དུ་ཁྲམ་ལུས་སྐྱེལ་དགོས་པའི་དོན། ② ཐག་རིང་སྐྱེལ་མ་བྱེད་པ།
རིང་སྐྱོད། ལམ་ཐག་རིང་བར་དུ་འགྲོ་བ། རིང་སྐྱོད་མཆོག་ལ། རིང་སྐྱོད་དཔུང་འཇུག
རིང་རྒྱ། ཡེ་གཞི་ཐོག་མའི་དུས་ནས་ནད་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པའི་མ་རིག་པ་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་འདོད་
ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་ཐུག་གསུམ་ལ་ཤོད་གོས་སྟེ། བཤད་པ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ལས། རིང་བའི་རྒྱ་ལ་སྐྱེ་
དང་ཁྱད་པར་གཉིས། དང་པོ་ནད་འཁྲལ་སྤྲོ་ཆོགས་ཚུལ་ཅན་གྱིས། གངས་མེད་གྲུར་པས་
ལུས་ཉིད་གཞིར་གྲུར་པ། དེ་རྒྱ་རེ་རེར་བསྐྱན་པ་མི་རྣམས་པས། དེ་བས་ནད་ཀྱན་སྐྱེ་རྒྱ་བརྫོང་
པ་ནི། ནད་ནམས་ཀྱང་གྱི་རྒྱ་ནི་གཅིག་ལུ་སྟེ། བདག་མེད་དོན་མ་རྟོགས་པས་མ་རིག་ཅེས།
དཔེར་ན་བྱ་ནི་མཁའ་ལ་སྤྱང་གྲུར་གྲུང་། རང་གི་གྲིབ་མ་དེ་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། འགྲོ་ཀྱང་བདེ་
བར་གནས་ཤིང་སྐྱོད་ན་ཡང་། མ་རིག་ལྡན་པས་ནད་དང་འབྲལ་མི་སྲིད། ཁྱད་པར་རྒྱ་ནི་མ་
རིག་ལས་བྱུང་བའི། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་ཐུག་དུག་གསུམ་ལས། འབྲས་བྱ་རྒྱུང་མཁྲིས་
བད་ཀན་ཉེས་པ་སྐྱེད། ཅས་དང་། སྤེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་
གྱི་ལྷན་ཐབས་ལས། རིང་རྒྱ་མ་རིག་ལས་བྱུང་ཞེ་སྤང་སྟེ། མ་རིག་དབང་གིས་ཉོན་མོངས་དུག་
ལྡར་སྟེ། དེ་ལས་ཞེ་སྤང་མཁྲིས་པ་སྐྱེད་རྒྱ་ཡིན། ཅེ་སྤྱར་མ་རིག་མེད་ན་ཉོན་མོངས་མེད།
ཉོན་མོངས་མེད་པར་ཞེ་སྤང་མི་འབྱུང་སྟེ། ཞེ་སྤང་མེད་པར་ཆ་བ་འབྱུང་མི་སྲིད། དེ་བཞིན་མ་
རིག་མེད་ན་ཉོན་མོངས་མེད། ཉོན་མོངས་མེད་པར་འདོད་ཆགས་མི་འབྱུང་སྟེ། འདོད་ཆགས་
མེད་པས་རྒྱུང་ནད་འབྱུང་མི་སྲིད། དེ་བཞིན་མ་རིག་མེད་ན་ཉོན་མོངས་མེད། ཉོན་མོངས་མེད་
པར་གཏི་ཐུག་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་མེད་བད་ཀན་གང་བ་འབྱུང་མི་སྲིད། དེས་ན་མ་རིག་པ་ལས་
ཉོན་མོངས་ཏེ། ཉོན་མོངས་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་ཉེས་གསུམ་འབྱུང་། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ནད་གྱི་
རྣམ་གངས་ལ། གངས་དང་མིང་གི་རེས་བསྐྱན་མེད་པར་གསུངས། ཞེས་དང་། འཕེ་ལོ་རྩ་ཆེ་

དབང་ཀྱན་ཁྲབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐོར་བྱའི་སྐོར་ཉེར་མཁོ་སྒྲ་ཆོག་པ་བསྐྱས་པ་ལས། རིང་རྒྱ་
ནི། ཡེ་གཞི་ཐོག་མའི་དུས་ནས་ནད་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པའི་མ་རིག་པ་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དུག་
གསུམ་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། ནད་གསེས་སུ་རྒྱུད་ནད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རིང་རྒྱ་ཞེས་འདོད་ཆགས་
དང་། མཁྲིས་ནད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཞེ་སྤང་། བད་ཀན་ནད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉི་ལྷག་ལ་གོ་དགོས་
སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རིང་རྒྱ་ག ཐག་རིང་བར་དུ་རྒྱ་ག་པ།

རིང་འགག ལུ་དྲུང་མེད་པའི་བྲ་པའི་གོས་རིང་བ་ཞིག

རིང་བརྒྱད་བཀའ་མ། གསང་སྒྲགས་རྙིང་མ་བའི་ལུགས་ཀྱི་མདོ་སྒྲ་སེམས་གསུམ་སོགས་རྒྱ་གར་
ཀྱི་བཤུབ་རྣམས་ལས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱ་བ་རྣམས་ལ་བཤད་ཅིང་བསྐྱར་ནས་རིམ་བཞིན་བརྒྱད་
དེ་བྱུང་བའི་ཆོས་བཀའ་རྣམས་སོ།།

རིང་ཅང་། གཞུགས་པོ་རིང་ལ་གོག་པའི་མི་ལ་ཟེར། རིང་ཅང་དེ་ཆོ་ལས་ཀ་འཛོན་གྱི་མི་འདུག
རིང་ཆ། ① གཅིག་ལས་གཅིག་རིང་བའི་ཆ་ཤས། ② རིང་ཆད། ③ ལེགས་སྦྱར་ཡི་གེའི་དབྱངས་
རིང་པོ་ཅན།

རིང་ཐུང་། ① རིང་པོ་དང་ཐུང་དུ་བསྐྱས་པའི་ཆོག་ ② རིང་ཆད། ཐག་རིང་ཐུང་། ཐག་པའི་རིང་
ཐུང་། རིང་ཐུང་མི་མཉམ་པ།

རིགས་མཐལ། མྱོག་ཁྲད་འབྲལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟད་ཅིག་
སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་long sideཟེར།

རིང་མཐོང་། [མངོན]མཁས་པ།

རིང་དུ་ཁྲབ། ① ཁྲབ་གདལ་དུ་སྒྱར་པ། ②[མངོན]འི་ཞེས་པོ།

རིང་དུ་གཏོང་བ ① ཆད་རིང་དུ་གཏོང་བ། ② ཐག་རིང་པའི་སར་གཏོང་བ།

རིང་དུ་འདུག་པའི་ལྷང་བྲེད། ལྷང་བྲེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། སྤྱིན་བདག་གིས་
དུས་རི་ཙམ་མཛོན་དུ་བོས་ན་ལས་ལྷག་པར་འདུག་པའམ། ཞག་གངས་མེད་ན་རྒྱ་བ་བཞི་ལས་
ལྷག་པར་བསྐད་དེ་བསྟེན་བཀུར་ལོངས་སྟོང་བའོ།།

རིང་དུ་སྤངས་པ། ① རྒྱ་དུ་བསྐྱར་པ། ② བད་དེ་བཅད་པ།

རིང་དུ་སོང་བའི་ས། བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའི་ས་བཅའི་བདུན་པ། ས་འདིར་གནས་པའི་བྱང་རྩལ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་བསྟོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ས་བརྒྱད་ཐོབ་རྒྱ་ཉེ་བས་དེ་དང་འབྲེལ་ཞིང་
རྩལ་བཅས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་མཐར་སོང་བས་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བའོ།

རིང་ནས་འགྲུག་[མངོན]དེ་ཞིས་པོ།

རིང་པོ། སྤྱི་ལོ་ལྔ་པ་ཆུ་རྒྱུ་ཀྱི་བར་ཁྱད་ཆེན་པོ། དུས་ཡུན་རིང་པོ། རྒྱ་ཐག་རིང་པོ། ཆེ་རིང་པོ།
ལྷག་ས་རིང་པོ། དབུགས་རིང་གཏོང་བ། རིང་དུ་དོར་བ། རིང་དུ་བསྐྱར་བ། རིང་ནས་བཀལ་
དེན་གྱིས་བསྐྱངས་པ། རིང་ནས་བཅེ་བ། རིང་ནས་འབྲིས་པའི་གྲོགས་མཆོག་རིང་པོར་མི་
ཐོགས་པ། རིང་པོར་མ་ལོན་པ། རིང་པོར་མ་ཐོང་བ། ངང་རྒྱུད་རིང་པོ། བསམ་སྒྲུབ་རིང་པོ་གཏོང་
བ། རྣམས་རིང་པོ།

རིང་འཕྲུལ། ① ཐག་རིང་དུ་འཕྲུལ་བ། ② རྒྱ་སྐར་ཞིག་གི་མིང། ③ རྒྱ་གར་དུ་སྟོན་པ་མ་བྱོན་སྟོན་
ཀྱི་ཕྱི་པའི་བྱུང་མཐའ་སྤྱོད་པའི་སྟོན་པ་དཔོན་ཞིག་ ④ [མངོན]བྱ་བོད།

རིང་བ། རིང་པོ་དང་འབྲ།

རིང་བའི་འཆི་ལྷས། ཡུན་རིང་པོའི་སྟོན་ནས་འཆི་བ་འགྲུང་བའི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
བཟང་བ་དང་། མི་ལམ་མི་བཟང་བ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུར་མི་བཟན་པར་འགྲུར་བ་ལྟ་བུའོ།

རིང་བའི་གཞི་ཤེས། ཤེས་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས་གཞི་ཤེས་གང་ཞིག་སྤྱིང་ཆེ་དང་བྲལ་
ཞིང་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་འབྲས་བུ་ཤེས་ཕྱིན་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་མ་ཡིན་པའོ།

རིང་འབྲས་ཀྱི་རྒྱ། རྒྱའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རིང་པོར་གནས་པའི་རྒྱས། རིང་བའི་འབྲས་
བུ་བསྐྱེད་པ་སྟོན་པའི་རྒྱའི་རྒྱན་ཞིག་

རིང་མ་ཐུང་། རིང་ཆད་དང་ཐུང་ཆད་གཉིས་ཀ་དང་མི་མ་ཐུན་པ། ཤིང་རིང་མ་ཐུང་། དཔེ་ཤོག་རིང་མ་ཐུང་།

རིང་མིན། ཐུང་དུ།

རིང་མོ། ① རིང་པོ་དང་འབྲ། ② མིང་གྲེ་བྲག་པའི་མཐར་སྐྱར་ན་རིང་བའི་ཁྱད་ཆོས་ཁྱད་པར་བ་
ཞིག་ཡིན་པའི་དོན་ཉེ། མདོ་དབུས་གཞུང་ལམ་རིང་མོ། དར་ཤིང་རིང་མོ་ཞེས་པ།

རིང་ཆད། རིང་ཐུང་གི་ཆད།

རིང་ཞིག་ལོན་པ། ① དུན་རིང་འགོར་བ། ② དུན་རིང་ཙོམ་སོང་བ།

རིང་ལུགས། ① རིང་དུ་གནས་པའི་ལུགས་སྒོལ་ལས་རིང་ནས་ཆགས་པའི་ལུགས་སྒོལ། ② ལྷ་བ་
སྟེ་གོ་རིམ་ལྡན་ཞིང་ཆ་ལག་ཆང་བའི་བསམ་རྒྱུན་དང་བཞེད་སྒོལ། དཔལ་ལྡན་འབྲུག་པའི་རིང་
ལུགས། ③ ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གོ་མིང་ཞིག། ④ བསམ་པའི་འཁྲུང་སོ།། རང་གནས་རང་ལུགས།
རང་མོས་རིང་ལུགས། རང་ཤེས་རིང་ལུགས། ⑤ སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དེས་ཙན་ཞིག་གས་
ཆབ་སྤྱིད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་མ་ལག་དེས་ཙན་ཞིག་སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས། མ་ཅ་རིང་ལུགས།

རིང་བསྐལ། ① སྐྱ་གདུང་སོགས་ལས་བབ་པའི་རིལ་བྱ་བྱེད་པར་ཙན་ཞིག། ② ལྷའི་གཙུངས་གཞུག་
རིང་བསྐལ་གསུམ། ཆོས་སྐྱའི་རིང་བསྐལ་དང་། སྐྱ་བལ་གྱི་རིང་བསྐལ། སྐྱ་གདུང་གི་རིང་བསྐལ་
བཙས་གསུམ་མོ།

རིངས། བཏུགས་བའམ་བྲེལ་བ།

རིངས་བྱུང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ། ཏ་ཅང་བྲེལ་ཆབས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ།

རིངས་སྐབས། བྲེལ་བ་བྱེད་པའི་ཆུལ། ལྷ་མོ་བྱེད་ནས་རིང་སྐབས་སུ་བྱིན་སོང་།

རིངས་པ། ① བྲེལ་བ་དང་འཆབ་པ། རིངས་གཤམ་རྩ་བྲག་ཆེ་བ། རིངས་པའི་གྱིས་ལྷ་བ། དེ་རིང་དོན་
གཙོད་དུ་འགྲོ་བར་རིངས་པོ་ཡོད། ② ལྷར་བའམ་བཏུགས་པ། རིངས་པར་རྒྱག་པ། ད་ལྟ་
རིངས་པར་རྒྱུར་ཤོག།

རིངས་པ་རིངས་པའི་སྐབས་ཀྱིས། བྲེལ་བ་འཆབ་འཆུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས།

རིངས་པའི་བསོད་སྟོམས། ལྷར་བར་སྦྱོང་བའི་བསོད་སྟོམས།

རིངས་པོ། ① རྫིང་རིང་པོའི་བདེ་རྫིང་བ་སྟེ། ཐུང་བའི་ལྷོག་ཆ། རྫོང་རིངས། ② རིངས་པ་དང་འབྲ།

རིད། ཀོ་རྩ་བ།

རིད་པ། ཤ་སྐྱམ་མིན་ཆོན་མིན་ནས་རྒྱུད་པ་དང་ཤིང་སྤ་བཞིན་དུ་གཟུགས་རིད་པ། སྐྱམ་ཆོན་རིད་
གསུམ། ཤ་སྐྱམ་ཞིང་རིད་པ། དུན་རིང་ནད་ཀྱིས་གདུངས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་ཤ་ཀྱན་རིད་པ་ལྟ་བུ།

རིན། ① རོར་རྩས་ཀྱི་རིན་ཐང་དང་། དེའི་རིན་པ་སྦྱོང་རྒྱུའི་དངོས་པོའི་དོན། གཤམ་དེ་རྟ་རིན་སྦྱོང་བ་

རེད། ཚུ་ཆོད་དེ་དབྱར་རྩ་དགུན་འབྱེད་རིན་སྤྲོད་པ་ཡིན། ② འོས་པ། དཀའ་ལས་བརྒྱུ་བ་ཀྱང་
རྒྱུ་རིན་ཆོག་སོང་། རྩ་ཐང་རྩུང་དགས་ནས་འོར་ལྷགས་མང་པོས་ཟ་རིན་མི་འདུག་ལྟ་བུ།
རིན་སྤྲོད་རིན་པ་དང་སྤྲོད་པ་ཞེས་ཏེ། ཚུར་དངོས་པོ་ཐོབ་ནས་དེ་ལ་པར་དདུལ་སྤྲད་ན་རིན་ཞེས་
དང་པར་དངོས་པོ་ཆབ་ཏུ་སྤྲད་ན་སྤྲོད་པ་ཞེས་ཟེད།
རིན་སྤྲོད་ཆབ་གསུམ། ཉོས་རིན། གཡར་སྤྲོད། བོར་ཆབ་གསུམ། རིན་སྤྲོད་ཆབ་གསུམ་མི་དགོས་པ།
རིན་ཁྱད། ཆོང་ཐོག་གི་རིན་ཁྱད་ཡང་ཟེད། ཆོང་ཐོག་གཅིག་པ་ཞིག་ཉོ་འཆོང་བྱེད་སའི་ས་ཁུལ་
དང་། ཉོ་འཆོང་གི་འདུ་ས། ཉོ་འཆོང་གི་དུས་ཆེགས། ཉོ་འཆོང་བྱེད་སྐབས་བཅས་མི་འདྲ་བའི་
དབང་གིས་ཆགས་པའི་རིན་གོང་གི་ཁྱད་པར་ལ་ཟེད།
རིན་གོང་། ཐང་གཞི་སྟེ། དངོས་རིགས་ཀྱི་གོང་ཆད། རིན་གོང་ཆག་པ། རིན་གོང་གཏན་འཁེབས།
རིན་གོང་སྤར་པ། རིན་གོང་སྤོར་གཅིག་ རིན་གོང་ཆེན་པོ།
རིན་གོང་སྤོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་རིན་གོང་གཏན་འཁེབས་
སྤོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས།
རིན་དདུལ། རིན་ཐང་དདུལ་འབབ།
རིན་ཅན། རིན་ཐང་ལྗན་པ།
རིན་ཅན། [རྟོག]རིན་ཆེན།
རིན་ཆེན། ① རིན་ཐང་ཆེ་པ། ② རིན་པོ་ཆེའི་བསྐྱུས་ཆེག ② [མངོན]འཁོར་ལོ་དང་། འོར་བྱ།
བཅུན་མོ། ཁྲོན་པོ། ཁྲང་པོ། རྩ་མཆོག་དམག་དཔོན་ཏེ་རྒྱལ་སྤྲོད་རིན་ཆེན་ལ་བདུན་ཡོད་པས་
གངས་བདུན་མཆོན།
རིན་ཆེན་འཁྱུངས་དཔེའམ་སྤྲོད་འོགས་ལ་བྱེད། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མཇུག་ཏུ་ཐུང་མཁར་མཉམ་
ཉིད་རྟོ་རྟེས་དྲགས་ཀོང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤོན་པ་ནམས་བསྐྱུས་ཏེ་བཀའ་བཟོས་ནས་བརྒྱུ་མས་པའི་
སྤོན་གྱི་འཁྱུངས་དཔེ་གསལ་བར་འཁོད་པའི་གཞུང་ཞིག་
རིན་ཆེན་སྤང་བྱ་བ་དང་། ས་སྤྲོད་བྱ་བ་ཞིའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན། ཐོག་མར་དཔོན་ཆེན་མི་
རབས་གཉིས་པ་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་བཏབ་ཅིང་། རྗེས་སུ་བདག་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་བ་སྐྱུ་

གཤེགས་ཐེས་སྤྱི་ཚུད་མང་བས་ཉི་ཤི་ཀུན་དགའ་སྒོ་ཕྱོས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚུད་ཁག་བཞི་པོ་སོ་
སོར་སྒྲ་བྱང་རེ་བཀོས་ནས་གནང་སྐབས་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱི་ཚུད་ལ་རིན་
ཆེན་སྒྲ་བྱང་དང་ཤེལ་གྱི་དམ་ཁ་གནང་། དེ་ནས་རིན་ཆེན་སྒྲ་བྱང་གི་གཏུང་བརྒྱད་བྱུང་།
རིན་ཆེན་སྒྲིང་། ① སྤྱ་དུས་ཀྱི་སྤྱང་དཔེ་ལས་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་པའི་སྒྲིང་། ② ས་མིང་
ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་མལ་གྲོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་ས་ཁོངས་མལ་གྲོ་མ་རྩའི་ལྷོ་འབྲམ་ན་ཡོད།
རིན་ཆེན་སྒྲིང་། ① དགོན་འདི་ཐོག་མར་འབྲི་གྲུང་སྤྱ་མ་བྱང་སེམས་དགེ་འདུན་རིན་ཆེན་གྱིས་
བཏབ། འབྲི་གྲུང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་ཞིག་ཡིན། བཏབ་དུས་མ་གསལ། དེ་རྗེས་པཎ་ཆེན་
བསོད་གཤམ་གྱི་སྐབས་སུ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱུར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་
ཁྲིར་མལ་གྲོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རིན་ཆེན་སྒྲིང་། ② འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁངས་སུ་ཡོད།
རིན་ཆེན་སྒྲིང་། ③ འཕྲོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་ཀྱིས་བཏབ་པར་གྲགས། བཏབ་དུས་དངོས་མ་
གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལུལ་ལུལ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
རིན་ཆེན་རྒྱལ་ཆ། སྤར་བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་བོད་རིམ་གྱི་ཆས་གོས་རིན་ཆེན་རྒྱན་ཆ་ཞེས་གསེར་ག་
གསེར་གྱི་གཏུ། བོད་གཡུ་ཞེ་གཅིག་གི་ཕ་ཆོམས་ཅན་ཆེ་རྒྱུང་གེ་ཆད་ཅམ་སྒྲོར་གཟུགས་མ་
གཅིག་དང་། སོག་སྒྲོར་ཞེས་དེ་ལས་རྩུང་རྩུང་བཞུར་གཟུགས་མ། སོག་ན་བཅས་གཡུ་ཁ་གོང་
མཆུངས། རྒྱ་བརྒྱུངས་ཞེས་བོད་གཡུ་ཐེ་བོང་ཅམ་ཉི་ཤུ་སྒྲོར་དཔལ་གྱི་མཐའ་སྒྲོར་ཐོག་གཡུ་
བརྒྱུད་སྒྲིག་པ་རིང་ཐུང་སྤྱི་ཚུད་ཁ་གནང་། འལ་དམར་ཞེས་བྱུང་བུ་དཀྱུགས་མ་ཆེ་རྒྱུང་ཁས་
ཆིག་ཆེ་ཅམ་རྒྱུ་གངས་བརྒྱ་དང་སྤྱི་ཚུད་ཡོད་པའི་དོ་འལ་གཅིག་ འལ་སེར་ཞེས་སྤྱི་ཚུད་
ཤེལ་རྩིང་མ་ཞེ་གཅིག་དང་སྒྲོར་ཆེ་ཆད་ཅམ་རྒྱུ་གངས་ཉི་ཤུ་སྒྲོར་ཡོད་པའི་དོ་འལ་གཅིག་ དོ་
འལ་དམར་སེར་ཟེར། ཀོ་ལྷ་མ་འཕོ་ལྷ་མ་མཆོལ་ལྗང་གི་ལུ་སྤྱར། གོས་ཐོན་མཐེང་སྒོ་བྲམ།
དབྱུང་ལྷན་གང་བྱུང་གི་ཅི་གོས་དང་། ཅི་ཤེར་སྤམ་རྒྱན་མ། གཙམ་ལྷ་སྒྲོ་གཟུགས་བཅས་ཡོད་

ཅིང་། དེ་སྤྱི་ལོ་བྱང་པོ་ཏ་ལར་རིན་ཆེན་རྒྱན་ཆ་ཆ་ཆ་ཆ་སྤུམ་ཅུ་སོ་བཞི་ཡོད་པ་དེ་དག་ཆ་ཆ་ཆ་
རེར་འབྲུག་སྟོན་སྟག་སྒྲུལ་རེ་བཅས་སྒྲུལ་གྲངས་སྤུམ་ཅུ་སོ་བཞི་ཡོད་པ་རྣམས་དགྲུང་གསལ་
དང་ཆེབས་བསྐྱར་སོགས་མཛད་སྟོ་ཁག་ལ་འདོན་པ་མ་གཏོགས་རྣམ་ཀུན་ཅེ་འཁོར་ལྷ་ཁང་
འོག་རྩ་ལྷ་ཁང་དུ་བསྐྱུ་འབྲུག་ཞུ་དགོས་པ་ཡིན།

རིན་ཆེན་དགོན། མིང་གཞན་འཕར་པ་རིན་ཆེན་དགོན་ཟེད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་
གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་བླུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་
ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རིན་ཆེན་རྒྱལ་པོ། [མདོན]གཡུ།

རིན་ཆེན་འགྲུར་མེད། [མདོན]མཆིང་བྲ།

རིན་ཆེན་སྟོན་པོའི་ན་བཟལ། དཔེ་རྒྱན་གྱི་སྟོན་པ་བཏགས་པའི་དདུལ་ཚུའི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟེ་
དགེ་བྱུང་འཆོ་བ་གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྟོན་གྱི་བརྩ་བསྐྱུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་
བཀོལ་བ་སྟོན་གསལ་མགྱིད་པའི་རྒྱན་ལས། རིན་ཆེན་སྟོན་པོའི་བྱེ་མ་ནི་དདུལ་ཚུའི་གཤམ་མིང་
སྟེ། རེས་ཆེག་ནི་རིན་ཆེན་སྟོན་པོ་ཞེས་དདུལ་གྱི་མིང་ཡིན་པས་དེ་དང་མདོག་མཚུངས་པ་ལ་
དཔེ་དདུལ་ཚུ་ན་བཟའི་གཞུགས་སུ་བཀོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རིན་ཆེན་སྟོན་པོའི་བྱེ་མ། རིན་ཆེན་སྟོན་པོ་ཞེས་ལྷགས་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས་དེའི་བྱེ་མའོ།

རིན་ཆེན་ཆེ་བ། [མདོན]གསེར།

རིན་ཆེན་གཉིས་པ། [མདོན]དདུལ།

རིན་ཆེན་སྟག་གི་འབྲུ། ཐང་སྟོན་གྱི་ནང་ཆོན་ཅད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག།

རིན་ཆེན་སྟེང་པོ། [མདོན] ① ས་གཞི། ② རྣམ་ཐོས་སྤྱུལ།

རིན་ཆེན་སྟེང་དགོན། འདེབ་མཁན་དང་འདེབ་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་བླུགས་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འདྲོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད། ① རིན་ཆེན་ཡོད་པའི་གཏེར་ཁ་དང་བང་མཛོད། ② ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་
རྒྱ་མཆོས་སྤུ་འགྲུར་རྟེང་མའི་གཏེར་སྟོན་སངས་རྒྱ་སྒྲ་མ་ནས་མཆོག་གྲུར་བདེ་ཆེན་སྤིང་།

པའི་བར་གྱི་གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་ཅའི་གཏེར་གཞུང་ནམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པའི་པོ་ཏི་
དྲུག་ཙུ་རེ་གཉིས་ཅན།

རིན་ཆེན་བརྟག་པ། གསེར་དདུལ་ཟངས། ལུ་ཏིག་ ལྷ་རུ་སོགས་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་བརྟག་པ་སྟེ།
བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཀམ་ཆག་མེད་དང་། ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྩེ། ཀུན་མཁུན་འཛིགས་མེད་སྒྲིང་
པ་སོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་བརྟག་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ནང་།
གསེར་། དདུལ་། ཟངས། ལྷགས། ཡི། རྩི་མི། ར་གན། མཁར་པ། གཡུ། ལྷ་རུ། ལུ་ཏིག་ སྟོས་
ཤེས། བརྒྱ་རྩ་ག དུང་། སྤྱུག་ སིལ་སྟོན། དེལ་བྱ། དཀར་ཡོལ། གོས་ཆེན་གྱི་རིགས་འགའ་
ཞིག་བཅས་ལ་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་ཚུལ་བཤད་ཡོད།

རིན་ཆེན་དང་པོ། [མངོན]གསེར།

རིན་ཆེན་རྩལ་བཅེགས། [མངོན]རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ།

རིན་ཆེན་སྟོང་པོ། [མངོན]རྩ་རུའི་མིང་།

རིན་ཆེན་ཏ་བ་ཅན་གྱིས་ཞུས་པ། འཕགས་པ་རིན་ཆེན་ཏ་བ་ཅན་གྱིས་ཞུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་མདོ།། བཅ་པོ་གཅིག་དང་པོ་ལོ་ག་དྲུག་ཙུ་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྩོ་ན་གཞུང་དང་།
ལོ་རྒྱུ་བ་བརྩེ་ཡེ་ཤེས་སྟིང་པོས་བསྐྱར་ཅིང་། བརྩེ་དབལ་བཅེགས་ཀྱིས་ཞུས་པའོ།།

རིན་ཆེན་བདུན། གཤམ་དུ་རིན་ཆེན་སྟོ་བདུན་ཞེས་པར་གཟིགས།

རིན་ཆེན་མདོག་བཟང་། [མངོན]གསེར།

རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ། མཆན་གཞན་འབྲི་གུང་རིན་རྣམ་རྒྱལ་ཟེར། འབྲི་གུང་གདན་རབས་བཙུ་བདུན་
པ་འདི་ཉིད་ཡུལ་ལྷ་པོ་སྟོད་དུ་པོ་བང་རྣམས་སྤེལ་སྒྲིང་བྱ་བར་ཡབ་བྱམས་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
མཆན་ལེགས་ལྷན་རིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་པོ་དང་ཡུམ་བཅོད་ནམས་སྟོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤེལ་
སྤྱ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༡༩ ལོར་སྤྱ་བལྟམས། གཞུང་རིན་པོ་ཆེ་དོ་རྩེ་གྲགས་
པའི་རྣམ་སྤྱལ་དུ་གྲགས། ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་སྤྱངས་པ་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་མཁུན། དགྲུང་ལོ་བཙུ་
པ་ལ་མཁན་པོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་དཔལ་བཟང་པོ་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོམ་པ་བཞེས།
མཆན་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། དབང་

ཆོས་ཀྱང་མང་དུ་ཞུས། ཁུ་པོ་རྒྱལ་བ་རིན་ཆེན་ཕུན་ཚོགས་ལས་འབྲི་ཀྱང་པའི་ཆོས་མཛོད་
མཐའ་དག་གསུམ། དེ་བཞིན་ཀུམ་པ་བརྒྱད་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་ཅེ། ཞུ་དམར་ལྷ་པ་དཀོན་མཆོག་
ཡན་ལག་གཏེར་སྟོན་ཞིག་པོ་སྤེང་བ། མཁན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟ་ཤིས་སོགས་ཡོངས་འཛིན་
དུ་མ་ལས་གསར་རྩེད་གི་དབང་ཆོས་མཐའ་ཡས་བ་གསུམ། མཐར་དགྲུང་ལོ་ང་བརྒྱད་ལ་
ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༩ ལོར་མཆེད་ཁར་སྐྱེ་བྱུང་ན་ལས་འདས།
རིན་ཆེན་རྣམ་པ་གསུམ། གསེར་དང་། དདུལ། ཟངས། བཱེ་རུ། མཁྱུ། སུ་ཏིག་ སུ་མེན། བསྐྱ་རྒྱ་
ཀེ་ཀེ་རུ། པ་ལས།

རིན་ཆེན་རྣམ་པ་གསུམ། ① དཀོན་མཆོག་གསུམ། ② དེགས་ལས་སྤ་མོ་འབྲེད་པའི་རྣམ་དཔྱད།
གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་ཤར་བའི་ཉམས་ལེན། ཆོག་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་དག་བཅས་
གསུམ། ③ གསེར་དདུལ་ཟངས།

རིན་ཆེན་སྣ་ལྔ། ① བྱད་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཏུ་གྲོན་རྒྱུའི་པར་གདན་དང་འབྲ་བ་ཞིག ② གསེར་དང་།
དདུལ། ཀལྱ། བྱ་རུ། སུ་ཏིག་སྣ་ལྔ་ལ་རིན་ཆེན་སྣ་ལྔ་ཟེར། ཡང་གསེར་དདུལ་ཟངས་ལྷགས་
གཤམ་ཆེ་སྣ་ལྔ་ལའང་རིན་ཆེན་སྣ་ལྔ་ཟེར།

རིན་ཆེན་སྣ་བདུན། རྒྱལ་སྤིང་སྣ་བདུན་ཏེ་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ། ཁོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ། བཟུན་མོ་རིན་པོ་ཆེ།
ཁྲོན་པོ་རིན་པོ་ཆེ། སྤང་པོ་རིན་པོ་ཆེ། ཉམ་ཆོག་རིན་པོ་ཆེ། དཔག་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་སོ།

རིན་ཆེན་སྣ་བཞི། གསེར། དདུལ། ཟངས། ལྷགས་བཅས་བཞི་སྟེ། དཔེར་ན། ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་
སྤར་པའི་རྩ་མོ་ཟེ་མེའི་རི་ལ་ལྷགས་ཀྱི་གཏེར་ཁ་དང་། བྱད་ཕྱོགས་ཀྱི་ར་ཁ་བྲག་ལ་ཟངས་ཀྱི་
གཏེར་ཁ། ལུབ་ཀྱི་ལ་དོང་གི་སྟེ་ཕུ་བྲག་ལ་དདུལ་ཀྱི་གཏེར་ཁ། ལྷགས་ཁ་རི་ལ་གསེར་ཀྱི་
གཏེར་ཁ་བཅས་ཡོད་ཟེར།

རིན་ཆེན་བསྐལ་རིས། ཐང་ག་དང་ལྷེབས་རིས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་དཔག་བསམ་སྟོན་ཤིང་གི་ཡལ་གར་
བསྟོན་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་བྲ་བ་འབྲེད་པའི་རྒྱན་ཞིག

རིན་ཆེན་སྐགས་པའི་སྐྱེ་གནས། [མདོན]རི་དྲགས་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན།

རིན་ཆེན་སྤངས་ཤང། དབུ་ཅན་གཞིར་བཞག་པའི་ཡིག་སྤང་གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་མགོར་ཡིག་འབྲུ་

གསུམ་མ་ཚང་ན། འདི་ལྟ་བུ་འབྲི་དགོས་པའི་མིང་སྟེ། དེ་ཡང་རྫོགས་ཆིག་གི་ན་རོ་ཅན་དང་།
ཆིག་ས་བཅད་ཀྱི་རྒྱུ་མཐའ་འབེལ་ཆེ་སྤངས་ཤད་གཉིས་རེ་དང་། གཞན་ལ་རེ་རེ་འབྲི་དགོས་
ཤིང་། འདི་ལ་ཀྱོག་ཤད་ཀྱང་ཟེར།

རིན་ཆེན་དཔལ། མེ་སྟག་ལོ་པ། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༣ལོར་སྤེད་བཟུང་ཡང་ཆོ་
བ་གཅིག་སོང་ནས་འདས། དེ་ནས་ཆོ་མ་དྲུག་རིང་ཐོན་ཆེན་སྟེལ་ལུང་རྩ་ཤིས་སྤེད་བཟུང་།

རིན་ཆེན་སྤེང་བ། རྒྱལ་པོ་ལ་གཏམ་བྱ་བའི་ཕྱིན་ཡིག་འཕགས་པ་སྟུ་སྟུབ་ཀྱིས་མཛོད་བཏོ།

རིན་ཆེན་བང་མཛོད། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་རྒྱ་ཆོག་ས་བཅུག་པའི་མཛོད་ཆེན་པོ།

རིན་ཆེན་བྲག་ དགོན་པ་འདི་འདེབས་དུས་གསལ་པོར་མ་དེས། རྒྱལ་བ་འཕྲོམ་སྟོན་པས་ཕྱག་
བཏབ། བྱལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་རྩ་ས་མོང་ཁྱེར་སྟུན་བྱལ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རིན་ཆེན་དབང་ཕྱོག། ཨི་རྩ་རྩེ་ལ་འམས་ཨན་སྟེལ་ཏེ་རིན་ཆེན་སྟོན་པོ།

རིན་ཆེན་བྱིན། ཉེ་མའི་མིང་སྟེ། ལྷན་པོ་རེ་ཅེར་རིན་ཆེན་བྱིན་ཤར་ན། ལྷར་ཆོག་ས་མཁའ་ལ་རྒྱ་
བའི་འོད་དང་བལ། ཞེས་གསུངས་སོ།

རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྗན། རྒྱལ་བ་རིགས་ལྡེའི་ནང་ཚན་ཞིག་སྟོ་སྟོགས་དཔལ་ལྡན་ཞིང་གི་སངས་རྒྱལ།

རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས། ①[མངོན]རྒྱ་མཚོ། ② ས་གཞི། ③ སངས་རྒྱལ་གྱི་མཚན་ཞིག

རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། ས་གཉིས་
པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་བྱིན་དང་ལྗན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་སྟོབས་ལ་སོགས་པའི་
ཡོན་ཏན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་གནས་ལྟ་བུའོ།

རིན་ཆེན་སྟོར་བ། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་སྟན་ལ་སྟེ་སྟེབས་དུག་སེལ་བྱེད་པ།

རིན་ཆེན་མང། ①[མངོན]བརྒྱ་བྱིན། ② བདེ་གཤེགས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག

རིན་ཆེན་མེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞིག

རིན་ཆེན་སྟུག་ ཤིང་སྟན་ཞིག

རིན་ཆེན་བཅུགས་པ། [མངོན]རི་རབ།

རིན་ཆེན་རྒྱ་བས་ཁྲིམ་པ། འཕགས་པ་རིན་ཆེན་རྒྱ་བས་ཁྲིམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ།
ཤོ་ལོ་གཉིས་བརྒྱ་ཉེར་བདུན་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བེ་ཡུ་རྩེ་མི་རྒྱ་དང་ལོ་རྒྱ་བ་དག་སྤོང་
དཔལ་གྱིས་བསྐྱར་ཏེ། སྤང་གི་བརྗེ་ཏེ་བེ་ཏུ་ཀ་ར་སི་རྩ་དང་ལོ་རྒྱ་བརྗེ་དེ་བ་ཙུ་རྩ་ཁྲིམ་པའོ།
རིན་ཆེན་བཟང་པོ། ① ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་རྣམ་ཐང་ལ་གཟེགས། ② [མདོན]གསེར་
རིན་ཆེན་རི་གསུམ། རི་པོ་གངས་ཅན་དང་། རི་པོ་འཕགས་བྱེད། རི་པོ་མན་རྩ་ར་བཅས་གསུམ།
རིན་ཆེན་རིགས་ལ་སྦྱོན་བ་རྣམ་པ་བཅུ། རིན་ཆེན་ལྷགས་ཟངས་བ་ལང་རྟ། སྤང་ཆེན་བྱ་མོ་ཡུལ་
འཁོར་དང་། འདོད་པའི་རྩེ་མ་རང་གི་འདོ།
རིན་གཉིས་འཁོར་ལོ། [མདོན]དདུལ་སྤོང་ལོ།
རིན་གཉིས་ཀྱིས་དདུལ་དཀར་པོ་ལས་བཟོས་པའི་སྤོང་ལོ། དདུལ་ཞོ་གང་དང་སྤང་གང་གི་ཆད་
ཡོད་པ་ཞིག་གི་མིང་།
རིན་མཉམ་བཞེ་འཆོང་། བན་ཚུན་བྱང་བཞག་གིས་ཆོང་རྒྱབ་པ།
རིན་ཐང་། བོད་གཞིའི་གནས་ཆད། རིན་ཐང་འཇལ་བ། རིན་ཐང་མེད་པ། རིན་ཐང་བྲལ་བ། རིན་
ཐང་ཆོད་ཅིས། ཁ་དན་ཆེགས་གནས་གསེར་ལས་རིན་ཐང་ཆེ།
རིན་པ། ① བོད་གི་ཆད་གཞི། དངོས་རིན། ཟོག་རིན། རས་ཆའི་རིན་པ། རིན་པ་སྤོང་གཅོག་རིན་པ་
གཅོད་པ། རིན་པ་སྦྱོམ་པ། རིན་གྱིས་ཉོ་བ། ② ཉོ་བྱེད་གྱི་དདུལ། འཕེན། ཆང་རིན། འོ་རིན།
རིན་པོ་ཆེ། ① ཅུ་འགངས་ཆེ་པའི་རྒྱ་དངོས་ནོར་བུ་ལྟ་བུ། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ། རིན་པོ་ཆེའི་གཉེར་
མཛོད། རྒྱགས་བམ་རིན་པོ་ཆེ། བཀྲགས་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ། ② རྒྱ་སྦྱལ་ཁག་ལ་འབོད་པའི་ཆེ་མིང་།
རིན་པོ་ཆེ། མཁན་རིན་པོ་ཆེ། མཆོག་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེ། དག་བཤེས་རིན་པོ་ཆེ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ།
རིན་པོ་ཆེ་རྒྱལ་ཚ། བག་པོ་བྱ་བ་དོན་རྗེ་རྒྱལ་པོའི་སྤོང་མ་ཁོ་བྱ་བ་ཀའ་བརྒྱད་པའི་གཙོ་བོ་ཞིག་སྟེ།
རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ས་པོ་ཁྱི་ལ་གཙང་གི་འབ་སྤྲད་ཏུ་འཁྱུངས། ཞང་པོ་གཙུབས་གྱི་རྒྱལ་ཐུན་
ཞིག་ཡིན་པས་རྒྱལ་བའི་ཆ་པོར་གྲགས། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་ཡོས་ལོར་ཁོ་བྱ་བ་ལྟ་
ཁང་དང་གྲ་འག་བཞེངས་ཏེ་སྤོང་མ་འདུས་ནས་ཁྱིད་བཏབ་ཤིང་ཡོས་ལོ་ལ་འདས།
རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་བྱེ་བྱི་ལོ་ ༡༣༩༠ ལོར་ཡབ་དཔོན་མགོན་

པོ་རྒྱལ་གྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་འབྱུངས། གཞོན་ཏུ་ལ་རྩེ་སྤྱན་སྤྱ་དང་མངལ། རྒྱར་དགོན་དུ་ཡི་གེ་འབྲི་
མྱོག་བསྐྱབས། དེ་རྩེ་རྒྱལ་པའི་བཀའ་པག་ལོ་བྱར་བྱོན་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། ཆོས་ཁྱིད་རྣམས་
རྩོགས་པར་གསལ། དེ་ནས་ས་སྐྱར་འབྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་བྱང་དུ་ཕེབས། ཞོགས་པ་རེ་ལ་
མདོ་སྤྱད་པ་ཆར་རེ་ཙམ་མཁུན་པ་བྱུང་ནས་ཤེས་རབ་ཆེ་བར་གྲགས། སྤྲུལ་བཅུ་གཉིས་པ་ལ་
ཟབ་ཆོས་གསལ་ན་ནས་སྤྱབ་པ་མཛད་། ཞེ་གཉིས་པ་ལྷགས་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༢༤༡ལོར་དཔལ་པག་
ལོ་བྱ་པའི་གདན་སར་ཕེབས་ནས་ལོ་བརྒྱད་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་ཞེ་དགུ་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་
ས་གྱི་སྤྱི་ལོ་༡༢༤༤ལོར་སྤྱུག་ཤེགས།

རིན་པོ་ཆེ་བཅུ་གཉིས་པ། བཅུ་གཉིས་རྩེང་མ་རིན་ཆེན་རྩོད་། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་སྤྱག་སྤྱི་ལོ་
༡༢༡༤ལོ་ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༢༤༠ བར་དགྲུང་ལོ་རེ་གསུམ་བཞུགས།
རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་པ། སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་དང་མན་དག་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ལ་མཁས་ཤིང་།
ལྷག་བར་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། ཚོང་ཁ་བས་ཀྱང་རྒྱ་མ་འདི་ལས་དུས་འཁོར་
དང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྒྲོར་དུ་མ་ཞིག་གསལ་ཡོད་པར་གསལ།

རིན་པོ་ཆེ་སྤྱག་ཤད་ཤ། བལ་བཟའ་ཁྱི་བཅུན་རྒྱལ་པོ་སྒོང་བཅན་སྤྲུལ་པའི་བཅུན་མོར་བྱོན་སྐབས་
ཡབ་རྒྱལ་པོས་ནོར་སྤྱལ་དུ་གནང་བའི་ནོར་བུའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རེས་སྤྱ་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་
ཁང་བཞེངས་སྐབས་སྤྱལ་གྱི་བཀའ་པས་གཏུམས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒོ་འགམ་སྤྱུ་ཁང་
ནང་དུ་སྤྲུལ་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་པ་ལ་ཆེ་བའི་ནང་གསལ།

རིན་པོ་ཆེ་རྩོད་རིན་ཆེན། འབྲི་གྲུང་གདན་རབས་བརྒྱད་པ་འདི་ཉིད་འབྲི་གྲུང་གཞུ་སྤྱད་ཀྱི་སའི་ཆ་
ལས་འཛོན་མ་ཞེས་པའི་ཡུལ་དུ་ཡབ་རྩོད་རྩོད་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྤྱག་སྤྱི་
ལོ་༡༢༢༤ལོར་སྤྱུ་བཏུམས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་པ་ལ་རྩེ་མཆོམས་བཅད་པ་ལས་རབ་དུ་བྱུང་། མཆོན་
རྩོད་རིན་ཆེན་ཞེས་གནང་། ལོ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་གསལ། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་
ལ་ཕེབས་པ་ལྷགས་སྤྱག་སྤྱི་ལོ་༡༢༤༠ལོར་འབྲི་གྲུང་གླིང་ལོག་བྱུང་སྟེ་རྩོད་སྤྱུ་མཆེད་དང་
བཅས་པ་ཆོས་སྒྲོར་བརྩོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀོང་པོར་གདན་བྱངས། ལོ་གསུམ་བར་བཞུགས། དེ་
ལྷར་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པར་ཆོགས་པ་བསྐྱུངས་ནས་དགྲུང་ལོ་སོ་བདུན་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་

བའི་ཤིང་སྐྱུ་ལྷི་མོ་༡༣༧༧ མོར་སྐྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་དག་པའི་དབྱིངས་སུ་ཟེམ།
 རིན་པོ་ཆེ་དབུག་ པརྩ་རྩ་ག་ ཞི་རྩི་ལྷི་ལ། བེ་རྩུ་ཅ། མཁའ་དོ་རྩེ་པོ་ལམ། ལྷ་ཏིག་བྱ་རུ་བཅས་དང་།
 ཡང་ན་ བེ་རྩུ་ཅ། གསེར་དབུལ་ རྩོམ་ལ། ལྷ་ག་ ལྷ་ཏིག་དམར་པོ། རྩོམ་ལྷིང་པོ་བཅས་སོ།།
 རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་ལྷ། གསེར་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་ལྷའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། རིན་ཆེན་འབར་བ་ལས།
 གསེར་དབུལ་སྐྱ་ཏིག་བྱ་རུ་དང་། རོར་བྱ་རིན་ཆེན་རིན་ཆེན་ལྷ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྟོབ་
 དཔོན་ཉིན་འབྱུང་རྩེ་བས། གསེར་དང་དབུལ་དང་ཟངས་དང་སྐྱ་ཏིག་དང་། བྱ་རུ་དང་ལྷར་རིན་
 ཆེན་སྐྱ་ལྷའོ། ཞེས་དང་། སྟོབ་དཔོན་འཁྱིལ་བའི་བཞི་བརྒྱ་ལྷ་བརྩའི་འབྲེལ་བར། རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་
 བློ། ལྷ་ཏིག་དང་། གསེར་དང་། དབུལ་དང་། བྱ་རུ་དང་། ལྷ་མེན་གྱོ། ཞེས་དང་། འདུལ་བ་
 རྩེ་འབྲེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས། རིན་པོ་ཆེ་རིགས་ལྷ་བཤད་བ་ལས། རིན་པོ་ཆེ་དམར་པོ་རྩེ་མས་
 སོ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྷའི་རོ་པོ་ཡང་བརྩེ་ཏ་རྩེ་ལ་ཁྲིམས་བསྐྱུངས་ཀྱིས། བེ་རྩུ་ཅ་དང་། མེ་
 ཤེལ་དཀར་པོ་དང་། རྩོམ་ལྷིང་པོ་སྐྱ་ག་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དམར་པོ་རྩེ་མས་སོ། ཞེས་གསུངས།
 དེ་ལྷའི་རོ་པོ་ཡང་བརྩེ་ཏ་རྩེ་ལ་ཁྲིམས་བསྐྱུངས་ཀྱིས། བེ་རྩུ་ཅ་ནི་རི་པོ་བེ་རྩུ་ལས་བྱུང་བས་
 བེ་རྩུ་ཅ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་པོད་སྐད་དུ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ་ཞེས་པས་ཤིང་ཆེར་སྟོན་པོ་ལོ། མེ་
 ཤེལ་དཀར་པོ་ནི། འཁྲུ་ཤི་ལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་དུང་གི་རྩེ་ལ་ལྷ་ར་མཆོག་ཏུ་དཀར་བ་དང་།
 རྩོམ་ལྷིང་པོ་ནི་མཁའ་དོ། ལྷ་ག་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ཁྲིམ་པོ། དམར་པོ་ནི་པརྩ་རྩ་ག་ལ་བྱའོ། ཞེས་
 དང་། གཞན་ཡང་དབྱེ་རྩེ་ལྷ་ལ་མི་འད་བ་ཡང་མཆིས་པས་སྐད་དཔྱོད་ལྷན་དག་གིས་དཔྱོད་ཅིག་
 རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་པའི་ལྷ་ར་བྱེད། ལྷ་ར་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྩའི་ནང་གསེས། རྩོད་བག་གི་
 བསམ་པས་རང་ལ་མི་དབང་པའི་ནོར་དང་སྐྱ་ཏིག་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་འཕམ་རིན་པོ་ཆེའི་
 མིང་གིས་སྟོན་པ་དང་། དུང་དང་། ར་པོ་ཆེ་དང་། མཆོན་ཆར་རེག་པའོ།།
 རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་པའི་སྐད་ག་ སྐད་ལྷ་ར་སྐྱ་ལྷའི་ནང་གསེས། ཆགས་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་རུང་བ་མ་
 བྱས་པའི་གསེར་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་གསེར་ལ་ཏུ་བརྩུག་ནས་བདག་གིར་བྱས་པའོ།།
 རིན་པོ་ཆེ་སངས་རྒྱུས་སྟོང་པོ། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ལྷ་ར་ཟང་ཆལ་པའི་དེ་བ་དམར་དང་། ཆལ་གྲུང་ཟང་
 གི་དཀར་ཆག་ལས་གསལ།

རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རིན་སྤངས་དག་དབང་འདིགས་གྲགས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༣ལོར་ཡབ་རིན་
སྤངས་དག་དབང་ནམ་རྒྱལ་གྱི་སྲས་སུ་སྤྲུལ་འབྱུངས། མྱོ་བ་དཔོན་མཁས་པ་དུ་མ་བསྟེན་ནས་
རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་ལ་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པའི་སློབས་པ་བརྟེས་ཤིང་མཁའ་རབ་གྱི་སྒྲོང་ནམ་
བར་ཡངས་པས་རྒྱལ་པོ་པཱེ་ཉའི་ནམ་ཐར་བཟུང་ཞིང་། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་
༡༥༡༩ལོར་ས་སྤྱི་པཱེ་ཉའི་ནམ་ཐར་སྐལ་བཟང་ལེགས་ལམ་མཛད་པ་དང་། ལྷགས་སྤྱལ་སྤྱི་
ལོ་༡༥༢༡ལོར་མངོན་བཛོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་དང་། མེ་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༥༢༩ལོར་སྟན་འབྲེལ་མི་
འདིགས་མེད་ཀྱི་ར་རོ་བཅའ་ས། མེ་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་ཤམ་རྩ་ལའི་ལམ་ཡིག་སོགས་
ཆོག་སྒྲོར་བུན་སྤུམ་ཆོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་མཛད་དེ་བོད་ཀྱི་ཚུམ་རིག་འཕེལ་རྒྱས་
ལ་བྱལ་རྗེས་ཆེ། རྗེ་འདིས་རྟོར་གོས་བཟང་པོའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་ལྷན་ཡོལ་བར་
གྲགས་པའི་བཀོད་པས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པ་བཞེངས་ཤིང་། རྗེ་ཀྲུང་དགའ་གྲོལ་མཆོག་པ་
རབ་གནས་སུ་གདན་དྲངས། ས་སྤྱི་དང་བྱང་བདག་པ་མ་མཐུན་པས་ས་སྤྱིའི་རྒྱུ་རྗེ་གསལ་དག་
དབང་འདིག་གྲགས་པས་མཛད། ཆུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༩ལོར་རིན་སྤངས་པའི་དམག་གཡས་
དུ་བྱང་པའི་སྟེང་དུ་བཀྲེགས་པའི་ཆེ་སྟེ་པ་དག་དབང་འདིག་གྲགས་རང་ཡང་དཔུང་ཉག་དང་
བཅས་དམག་རྒྱལ་དུ་ཕེབས་སྐབས་ལམ་ཞོར་དུ་བྱ་ཞོད་གཤོངས་པ་ནམས་བདུངས་པས་དགེ་
འདུན་པ་ཆོ་ལའང་འོ་བརྒྱལ་ཆེ་བ་བྱུང་། ལོ་དེ་གར་འབངས་ཀྱིན་ལོག་ཏུ་བྱ་བས། དེ་རྗེས་རིན་
སྤངས་པས་རྒྱལ་ཅེ་བ་དང་། འཕྲོང་ཅེ་བ། སྤར་ཐང་སོགས་ལའང་དཔུང་འཇུག་ཁ་ཡར་བྱས་
ན་ཡང་དེ་དག་གི་རྒྱལ་སྒྲོར་ཞིང་ཤག་པས་བྱས་སྟབས་རིན་སྤངས་པ་པམ་ཁ་བསྟུང་མར་བྱུང་
སྟེ་དག་དབང་འདིགས་གྲགས་ཀྱི་མངའ་ཐང་པལ་ཆེར་ཤོར་ནས་རིན་སྤངས་པས་བོད་སྤྱི་ལ་
ཐེ་གཏོགས་བྱ་བའི་ནུས་པ་ཉམས་སོ།

རིན་སྤངས་དག་དབང་ནམ་རྒྱལ། རིན་སྤངས་དག་དབང་འདིགས་གྲགས་ཀྱི་ཡབ་ཡིན། འབྱུངས་
འདས་དང་ལོ་རྒྱས་ཁ་གསལ་མ་རྟེན། སྤྱི་ལོ་༡༥༡༠ལོར་ཨེ་དང་གཉལ་ཁུལ་དུ་དམག་དྲངས་
ཤིང་གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་སེང་གེ་ཅེ་དང་། ལ་སྟོད་སྟོ་ཕྱོགས་ནམས་མངའ་འོག་དུ་བསྐྱས།

རིན་སྲུངས་སྟན་འགྲེལ། སྟན་པལ་མེ་ལོང་གི་འགྲེལ་པ་སེང་གེའི་ང་རོ་ཞེས་བྲ་བཞི། དུས་རབས་
བཙུན་གྲག་པའི་མེ་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་ཕྱེ་བ་རིན་སྲུངས་པ་པལ་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའོ།
རིན་སྲུངས་དོན་ཡོད་རྟོག་ཅེ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་ཡབ་ཀྱན་བཟང་པའི་
ལས་སུ་འབྱུངས། སྟན་པ་སོན་སྐབས་རྫོང་ཆེན་བཙུན་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀ་བཟུང་། རབ་བྱུང་
བརྒྱད་པའི་ས་བཀ་སྤྱི་ལོ་༡༨༡༧ལོར་ཞུང་མར་ཆོས་གྲགས་ཡེ་ཤེས་དང་མཆོད་ཡོན་འབྲེལ་
ནས། ཀམ་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་མཆོའི་བཞེད་པ་ལྟར་ཆུ་བཀ་སྤྱི་ལོ་༡༨༤༠ལོར་ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་
ས་ནག་མར་ཀམ་དགོན་གསར་བྱུབ་བསྟན་ཆོས་འཁོར་བཏབ་ནའང་སེ་འབྲས་ཀྱིས་བཞུགས་པ་
སོགས་དུས་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་། དོན་ཡོད་རྟོག་ཅེ་དགྲུང་ལོང་གཅིག་ལ་སེབས་པ་རབ་བྱུང་
དགུ་པའི་ཆུ་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༨༧༣ལོར་སྤྱི་གཤེགས།

རིན་སྲུངས་ནོར་བུ་བཟང་པོ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༣ལོར་ཡབ་ནམ་མཁའ་
ཁྱུ་ལ་ཤེའི་ལས་སུ་འབྱུངས། དེས་སྤྱི་གདོང་དབང་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ཆོན་པོ་མཛད།
ཡབ་མེས་ཀྱི་དུས་ལྟར་རྫོང་སྤྱོད་དང་ཁྲི་དཔོན་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱངས། ཡར་ལུང་པ་ཨ་འབུམ་གྱིས་
བཀོད་པའི་རིན་སྲུངས་པའི་གཞུང་རབས་ནང་། ནོར་བུ་བཟང་པོས་དགྲུང་ལོ་བཙུན་གཉིས་ནས་
རིན་སྲུངས་འགན་བཞེས། བྲགས་དམར་ཆོས་སྤེ་རྩིང་པའི་འདབས་སུ་སྤྱི་ལོ་བྱ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་
བཅུགས་ཏེ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་པའི་འདུས་བྲལ་བཙུགས་པ་སོགས་རིས་མེད་
ཀྱི་བྱུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལ་བསྟེན་བཀུར་ཆུན་མེད་པ་མཛད། བཀ་མོ་བྱ་པའི་གཞུང་རྒྱུད་
ནམས་དང་དཔོན་ཞང་འབྲེལ་བས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ནང་ལ་མཐོང་བཅོས་ཆེ། རིན་སྲུངས་བྱམས་
ཆེན་བཞེངས། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་འདས།

རིན་སྲུངས་པ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་པག་བྲལ་སྤེ་སྤྱོད་དབང་གྲགས་པ་ཁྱུ་ལ་མཆོན་གྱིས་
ནམ་མཁའ་ཁྱུ་ལ་མཆོན་གཞིས་ཀ་རིན་སྲུངས་ཀྱི་རྫོང་དཔོན་དང་། ས་སྤྱིའི་དཔོན་ཆེན། ཆུ་
མིག་གི་ཁྲི་དཔོན་བཅས་སུ་བསྐྱོས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་སྤེལ་ལོར་རིན་སྲུངས་ཀྱན་བཟང་
པས་ས་སྤྱི་པ་སངས་ཀྱིས་འཕེལ་དང་ཀྱན་མཁེན་གོ་རམས་བསོད་ནམས་སེང་གེ་དང་མཆོད་
ཡོན་དུ་འབྲེལ་ཏེ་འབྲས་ལུལ་སྤྱོད་ཐོས་ཆལ་གྱི་བཤད་བྲལ་བཙུགས་ཤིང་། ས་སྤྱི་ལོར་ཉན་གྲག་

ཐུབ་བསྟན་ནས་ཀླུ་ལྷ་གྱི་དགོན་པ་འདེབས་པའི་མཐུན་སྦྲེན་མཛད། དེའི་སྤྱི་ལོ་དེ་རྗེ་
ལྷགས་གྲང་ལོར་སྤྱི་དགོན་ལྷགས་སུ་དབྱུང་འཇུག་བྱས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་གྲང་ལོར་ཕྱེ་
པ་ཞིང་འགག་པ་ཆེ་བརྟན་དོན་མེས་ཀྱིས་ལོག་བྱས་པས་རིན་སྤྲངས་པའི་སྤྱི་དབང་ཡོད།

རིན་སྤྲངས་མཆོ་སྤྱེས་དོན་མེས་ལ་པ་རིན་སྤྲངས་ནོར་བཟང་པའི་སྤྱི་སུ་འཇུངས། དེས་དབྱུང་སྟོབས་
ལ་བརྟེན་ནས་ཡར་ལུང་མཁར་ཐོག་གི་ཆོང་བཟུང་། དེའི་ཆེ་སྤྱེ་གདོང་ཕྱེ་སྤྱི་དགུ་གི་དབང་
ལྷག་གཤེགས་ཏེ་གདུང་རྒྱུ་ན་སྤྱེ་ལྷགས་ལོ་གྲང་ཕྱེ་གདོང་ཆེ་དཔོན་ཆ་བ་དང་ཐེལ་གཏོང་
མཛད། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༡ ལོ་དགུའི་རིང་རིན་སྤྲངས་མཆོ་
སྤྱེས་དོན་མེས་དཔོན་ཆ་བ་ཐེལ་གཏོང་ཞེས་བྱ་བ་དོན་དུ་པག་ལོ་བྱ་པའི་སྤྱི་གྱི་ཁ་ལོ་བརྒྱུད། ཁོང་
གིས་དཔོན་ཆ་བ་དབང་རྒྱུར་བྱེད་རིང་པག་བྱའི་ཐོན་པོ་གཞན་ཞུས་མ་མཁུ་བས་ཡར་ལུང་
ནང་ཕྱེ་གཟར་ཡང་ཡར་བྱུང་བུ་རིན་སྤྲངས་པའི་དབྱུང་སྟོབས་ལ་འགྲན་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་
ཞིང་། རིན་སྤྲངས་པའི་སྟོབས་ལྷགས་ནི་ཆེར་རྒྱས་པས་དབྱུང་གཙང་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱུར་
བྱེད་ཐུབ་པའི་མང་གཞི་ཆགས། རིན་སྤྲངས་མཆོ་སྤྱེས་དོན་མེས་དང་དོན་ཡོད་དོན་མེས་གཙོ་བུས་
པའི་ཕྱེ་དཔོན་ཞུས་ཕྱེ་གདོང་དུ་འཇོགས་ཏེ་ས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་དག་དབང་བཟུ་གིས་
གཤགས་པ་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་གཞེས་པ་ཕྱེ་གདོང་གི་ཁྱིའི་བཏོན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་
ཏ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༠ལོར་མཆོ་སྤྱེས་དོན་མེས་འདས།

རིན་སྤྲངས་མཆོ་ལ། ལ་ཞིག་པོ་ད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཡར་སྤྲངས་གཙང་པའི་རྟེན་རྒྱུ་གྱི་ལྷོ་འགམ་
དུ་ཡོད་ཅིང་དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྱི་༥༧༣༥ཡོད།

རིན་བྱིན། རིན་གོང་སྤྱང་པ།

རིན་བྱལ། རིན་ཐང་དང་བྱལ་བ་ཞེས་ཤིན་ཏུ་ཅ་ཆེ་བ།

རིན་འབབ། རིན་གོང་གི་འཕོར་ཆད།

རིན་འབེབས་པ། ① རིན་གཙོག་པ། ② རིན་གོང་རྒྱབ་པ།

རིན་འབྱུང་། རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་ཏེ། རྒྱལ་བ་རིགས་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ལྟའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ།

རིན་ཆད། གོང་ཐང་གནས་ཆད། རིན་ཆད་འོས་པ།

རིལ། ① བྱ་ཆིག་ཤིང་སོགས་ཀྱིས་འཆེ་ལྷས་རིབ་པའི་བྱ་བ། ངས་རིབ་མ་རིབ་དགོས། ② སྤེབ་
ཀྱི་བདེ་ཆིང་སྟེ། ཉིན་སྤེབ་ལ་ཉིན་རིབ་ཟེར་བ། ③ ཏུས་ཡུན་ཐུང་ཏུའི་བདེ་ཆིང་སྟེ། ཡུད་ཙམ་
ལ་རིབ་ཙམ་ཟེར་བ།

རིབ་མ། རྫོ་ཤིང་དང་ཆེར་མས་གུང་གི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོར་བའི་ར་བ། ཚལ་ཞིང་ནམས་རིང་མས་བསྐྱོར་བ།
རིབ་མ་གཅིག་ལ་འཇུགས་ཤིང་གསུམ་དགོས། ཤོ་གོད་གཅིག་ལ་སྒོ་རོགས་གསུམ་དགོས།

རིབ་ཅེ། རྒྱན་འཇུགས་སོགས་ཅེད་སྐབས་གཡོ་རྒྱན་བྱས་པ། བག་རྒྱབ་ཏུས་རིབ་ཅེན་ཀུན་གྱིས་འབྲ།
རིབ་རིལ། ① ཏུས་ཡུན་ཡུད་ཙམ་མས་འབྲུག་ཙམ། སྐད་ཅིག་ཡུད་ཙམ་རིབ་རིབ་ཅིག་མཐོང་བྱང་།

② གཟུགས་སྒྲིང་གསལ་ལ་མི་གསལ། རྒྱན་ནག་ནང་དུ་རིབ་རིབ་ཅིག་མཐོང་བ།

རིབ་ཙམ། ① སྤེབ་ཙམ་མས་ཕྱང་ཟད་ཙམ། ཁྱོད་རང་རིབ་ཙམ་སྒྲུག་རོགས། ② ཁམ་པའི་ནམ་
པའམ་གཡལ་ཡོད་པ། རིབ་ཙམ་ཞིག་འདུག་པས་སྒོ་འཁེལ་རྒྱང་བྱེད་མི་ཉན། རིམ་ཁྱད་ཀྱི་ཉྩ་
བ། གོ་གནས་དབུལ་སྒྲུག་སོགས་ཅི་རིགས་ཐོག་གི་མཐོ་དམན་གྱི་ལྷ་བ་ལ་བརྟེན།

རིམ་ཁྱད་ས་རོགས། ས་ཞིང་རབ་འབྲིང་གི་རོགས་མ་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

རིམ་གྱིས། གོ་རིམ་ལྟན་པ།

རིམ་གྱིས་པ། ① ཐེམ་སྐས་ལྟར་འོག་ནས་ཡར་རིམ་བཞིན་བསྐྱོད་པ། ② བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ལུགས་
ཀྱི་བྱ་བ་ཆེན་བསྐྱོམ་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། ལམ་ཐུན་མོང་བ་དང་། དབང་དང་། བསྐྱེད་རྫོགས་སོགས་
ཐོན་དུ་འགོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ནས་མཉམ་བཞག་གི་རང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་སྒྲེ་གནས་འགག་
གསུམ་དབྱེད་པས་གང་དུ་འང་མ་གྲུབ་མ་མཐོང་བའི་ཆེ་སེམས་ངོ་འཕྲོད་པའོ།

རིམ་གྱིས་མཆེད། རྫོ་ཆེར་སོང་བ།

རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས། རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་གང་ཞིག་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་
གསུམ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན།

རིམ་གྱིས་པའི་དབྱ་བཙམ་འབྲས་གནས། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ནམས་རིམ་གྱིས་སྤངས་
པའི་ཉན་ཐོས་དབྱ་བཙམ་པ།

རིམ་གྱིས་པའི་བྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་གནས། མཐོང་ལམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་འདོད་ཉོན་དགུ་བ་སྤངས་

པའི་ཉན་ཐོས་སྒྲོབ་པ་འབྲས་གནས།

རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ། ཕྱིར་འོང་ཐོབ་རྗེས་སུ་སྒྲོམ་སྤང་ཉན་ཐོངས་སྤང་པའི་སྒྲོར་
བ་རང་རྒྱད་ལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས།

རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས། མཐོང་ལམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་འདོད་ཉན་བྱུག་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་
འོང་འབྲས་གནས།

རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་སྒྲོམ་སྤང་ཉན་ཐོངས་སྤང་པའི་རྒྱ་བ་
རང་རྒྱད་ལ་ཐོབ་པའི་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས།

རིམ་གྲངས། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་roundsཟེར།

རིམ་གྲས། ① གྲལ་རིམ་འབྲ་པའི་ནང་ལ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་མི་འབྲ་བར་བྱེན་བྱང་པའི་རིམ་
པ་ཞིག་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ཞིང་པའི་ནང་གི་ཞིང་དབུལ་དང་ཞིང་འབྲིང་ལྟ་བུ། ② གྲལ་རིམ་གྱི་
འབྲང་ཁུངས་མི་འབྲ་ནའང་འབྲ་བ་རེ་བྱང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་པ་
དཔེར་ན་ཁྲད་པའི་ངལ་ཚོལ་གཙོ་བོ་བྱེད་མཁན་ཤེས་ཡོན་ཅན་ལྟ་བུ།

རིམ་གྲོ་① བསྟེན་བཀྱང་རམ་བཀྱང་སྟེ། རིམ་གྲོ་སྒྲ་ན་མེད་པ། ② བར་ཆད་སེལ་བའི་གཏོ་བཅོས།

རིམ་གྲོ་སྟེད། རས་གོས་དང་སྟོད་ཁང་སོགས་ལྟོག་གང་ཟབ་བྱས།

རིམ་གྲོ་གནད་སྟེན། ཞབས་བརྟན་གྱི་བྱ་བ་བྱས་པ་དེ་སྐབས་དོན་གནད་ཆེ་བའི་ཐོག་ཏུ་སྟེན་པ།

རིམ་གྲོ་བ། ① ཞབས་བྱིའམ་ཞབས་ཏོག་པ། ② ཞབས་བརྟན་སྐབ་མཁན།

རིམ་གྲོའི་ལས། ① བཀྱང་སྟེའི་ལས་ཀ ② ཞབས་བརྟན་གྱི་བྱ་བ།

རིམ་སྒྲིག་སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་to sortཟེར།

རིམ་གཅིག་གནས་ལུ། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་one-level addressཟེར།

རིམ་འགྲོས། རིམ་པ་ལྟར་རམ་གོམ་པ་རིམ་འགྲོད།

རིམ་བརྒྱད། ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་བརྒྱད་ཚུལ་རིམ་པ་བཞིན་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་པ།
རིམ་བསྐྱབ། ཙ་བསྐྱབ་བཞིན་མི་བྱེད་པར་སྤྲ་སྤྲ་མའི་སྟེང་དུ་རྩ་མ་བསྐྱེས་པའི་སྟོན་སྟེང་སྤྲ་སྤྲ་
རྩེས་མ་རིམ་གྱིས་སྐྱབ་པ།

རིམ་ལྗ། གསང་འདུས་ཀྱི་ལམ་རིམ་པ་ལྗ་ནི། དག་དཔེན་དང་། སེམས་དཔེན། སྒྲ་ལུས། འོད་
གསལ། ལྷང་འཇུག་གོ

རིམ་ཅན། རིམ་བཞིན།

རིམ་ཅན་ཁོན་རྩེ་བ། ཤེས་བཟོད་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་བྱལ་འདི་དག་རིམ་ཅན་དུ་སྟེ་བ་དང་། ཅིག་
ཆར་དུ་སྟེ་བ་སོགས་བཞེད་ཚུལ་ལག་འཁོད་ཀྱང་། བྱེ་བྲག་སྒྲ་བས། ར་ཅམ་པར་འགོ་བ་ལྟར་
རིམ་ཅན་ཁོན་རྩེ་བ་ལས། ཅིག་ཅར་དུ་སྟེ་བར་མི་འདོད་དེ། དང་པོར་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སྤྱལ་
བསྐྱལ་ཆོས་བཟོད་སྟེ། དེ་ནས་དེའི་སྤྱལ་བསྐྱལ་ཆོས་ཤེས་སྟེ། དེ་ནས་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་
ཀྱི་སྤྱལ་བསྐྱལ་རྩེས་བཟོད་སྟེ། དེ་ནས་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱལ་བསྐྱལ་རྩེས་ཤེས་ཏེ་སྐྱད་ཅིག་མ་བཞི་
དང་། བདེན་པ་ལྟག་མ་གསུམ་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྒྱར་ནས་རིམ་པར་སྟེ་བར་འདོད་དོ།

རིམ་འཇུག་གོ་རིམ། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་iteration stepཟེར།

རིམ་ཉམས་རིམ་སྟོངས། རིམ་བཞིན་སྟོ་དུ་སོང་བ་དང་། རིམ་བཞིན་བྱིས་གཞིས་སྟོངས་པ།

རིམ་ཉམས་སྤྱ་འགོ་བ། རིམ་བཞིན་པར་ཆགས་པ།

རིམ་གཉིས། རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་ཆིག་

རིམ་ཉྱགས། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་level number.rankཟེར།

རིམ་དང་རིམ་མིན། ཉེ་མ་ལ་མཆོན་ན། ཀཤ་ཀ་སོགས་བྱིས་ལ་གནས་པའི་ཆེ་རིམ་པ་དང་།
ཆུ་མིན་སོགས་བྱིས་ལ་གནས་པའི་ཆེ་རིམ་མིན་ཞེས་ཟེར། གཟའ་ལྔ་དང་མཇུག་རིང་
ལའང་རིགས་འགྲེལ།

རིམ་འདས་ཏེ་མིག་སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་hypergridཟེད།

རིམ་འདས་ཅིས་འཁོར། མྱོག་མྱུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཅ་

སྟེད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་supercomputerཟེད།

རིམ་ལ། སྡེ་ཕྱི་འཕེལ་མཐོང་པའི་ཁྲད་པར་ལ་གཞིགས་ནས་བསྐྱེད་པའི་སྟར་བྱེད། གོ་རིམ། བར་

རིམ། མཐོང་རིམ། དམའ་རིམ། སྡེ་ཕྱི་འཕེལ་རིམ་ལ། ས་བབ་རིམ་གྱིས་གཞིལ་བ། རིམ་བཤག་རིམ་

བ་སོ་སོ། རིམ་བར་བྱེ་བ། རིམ་བཤེབས་བྱེ་བ། རིམ་བཤེགས་ཆགས་སུ་གནས་བྱེ་བ། གན་རིམ།

རིམ་བཤུར་བྱེད་བྱ། རིམ་དང་གཉིས། ཅི་དང་ཅི་འདོད་ཀྱི་བྱ་བའི་རིམ་བཤེབས་འབྲུལ་བ། དབྱིན་

སྐད་དུ་hierarchicalཟེད།

རིམ་བཤུ་བ། བྱ་སྐྱེད་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་གསང་སྟགས་སྐོར་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག།

རིམ་བཤུའི་དོན་མཛོད་བཤད་པ་རྒྱལ་འབྱོར་པའི་ཡིད་འཕྲོག་པ་རྒྱེ་ཏེ་སྐབས་དཔལ་བཟང་པོས་

མཛད་བ། ལོ་རྒྱུ་བཤེད་སྟོང་རིམ་ཆེན་ལུགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའོ།

རིམ་བཤུ་ཅན་གྱི་རྒྱུ། དོན་རྒྱུ་གྱི་ནང་གསལ་ཤིག་སྟེ། མཆོན་བྱ་དཔེ་ཅན་གྱི་ཁྲད་ཆོས་འགའ་

ཞིག་སྟོན་ལ་བཀོད་པ་དེ་རྒྱམས་མཆོན་བྱེད་དཔེའི་དངོས་པོས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་མཆོན་པར་

བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཞིག།

རིམ་བཤུ་ཅན་གྱི་སྟགས་ལམ་གྱི་བསྟེན་རིམ་བཤད། རྒྱལ་པའི་རིམ་བཤུ་ཅན་སོ།

རིམ་བཤུ་ཅན་པའི་སྟོར་བཤུན་ལག་དུག་སོ་སོར་སྟེད་དང་བསམ་གཏན་དང་། མྱོག་ཅོལ་དེ་བཞིན་

འཛིན་བཤད། རྒྱལ་སྟེན་དང་ཉིང་འཛིན་རྒྱལ་སྟེ། སྟོར་བཤུན་ལག་དུག་ཏུ་བཤད། ཅིས་སོ།

རིམ་བཤུ་ཅན་སྟེན་འབྲུལ་ལྟ་བུ། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྟེན་སྟོན་ལྟ་བུ།

རིམ་བཤུ་ཅན་ཆགས། གཅིག་རྒྱལ་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་པའི་ཆར་དུ་དངར་བཤུར་དུ་ཡོད།

རིམ་བཤད་པོ་གཉིས། བྱ་རགས། དངོས་སྟབས་གཉིས་ནི་སྟན་མོང་དང་མཆོག་གི་དཔེ།

རིམ་བཤུ་པའི་གཤམ་ཆེག་གཤམ་ཆེག་གི་རྒྱུ་གསུམ་ལ། ཆེག་གཤམ་ཞིག་གོ་རིམ་དུ་བསྐྱེད་པ་ན་གོ་བདེ་

བཤོན་ཀྱང། དེ་ལྟར་མ་བྱས་པར་གོ་རིམ་ཤིན་ཏུ་དཀྱགས་ནས་བཀོད་པའི་དབང་གིས་བརྟེན་དོན་

གསལ་པོར་མ་གོ་བཤོན་མོངས་པར་བྱེད་པ་རིམ་བཤུ་པའི་གཤམ་ཆེག་གི་མཆོན་ཉིད།

རིམ་པ་བཞིན། ཅིག་ཅར་མེན་པ་ལས་དུས་གཅིག་ཏུ་མ་ཡིན་པ། གོང་ལོག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྐྱར་བ།
རིམ་པ་བཞིན་དུ་འགྱུར་བ། རིམ་པ་བཞིན་བྱུང་བ།
རིམ་པ་འབྲིང་ཐ་གསུམ། ལེགས་ཉེས་བར་གསུམ་གྱི་རིམ་ཆད།
རིམ་པ་ལྷག་པོ་བཅིག་པའི་ལྷང་བྱེད། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། གཞི་མི་
བརྟན་པའི་སར་རམ་ཆར་ཚུ་བྱང་པའི་དུས་སུ་གཞོད་པ་སྤང་བའི་ཐབས་མ་བྱས་པར། ཉི་མ་
གཅིག་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཅིག་པ་རིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་བཅིགས་པའོ།
རིམ་པའི་སྤྱ་རྒྱུད་། འདྲིར་ཉི་མ་ལ་མཆོན་ན་ཀར་སེང་བུ་མོ་སྟེ་ལྟོ་བཟོད་ཀྱི་ཁྱིམ་དང་པོ་གསུམ་ལ་
ཉི་མ་འགྲོ་བའི་སྤྱ་རྒྱུད་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ།
རིམ་པའི་བྱི་རྒྱུད་། འདྲིར་ཉི་མ་ལ་མཆོན་ན་སྤང་སྟེག་གཞུ་སྟེ་ལྟོ་བཟོད་ཀྱི་ཁྱིམ་བྱི་མ་གསུམ་ལ་ཉི་
མ་གནས་པའི་ཆེ་རིམ་པའི་བྱི་རྒྱུད་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ།
རིམ་བྱུང་། གཅིག་ཟླེས་གཅིག་མཐུད་དུ་མང་པོར་བྱུང་བེན་པ་རྣམས།
རིམ་བྱོན། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕེབས་པ།
རིམ་དབྱེ་བ་རྒྱ། མྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་layered networkཟེར།
རིམ་འབྱོར། ཡི་གེ་དང་མི་སོགས་རིམ་བཞིན་སྐྱེབས་པ་ལྟ་བུ།
རིམ་མིན། གོ་རིམ་ལོག་པ།
རིམ་མིན་གྱི་སྤྱ་རྒྱུད་། འཁོར་ལོ་མ་བསྐྱན་པར་འཁོར་བྱེད་དོར་ན་རིམ་མིན་གྱི་སྤྱ་རྒྱུད་ཡིན་པས།
དེའི་ཆེ་ཉི་མ་ལ་མཆོན་ན་ཚུ་སྟེག་བྱམ་པ་ཉི་ཁྱིམ་གསུམ་གང་རུང་ལ་གནས་ཡོད་པ་རེད།
རིམ་མིན་གྱི་བྱི་རྒྱུད་། འཁོར་ལོ་བསྐྱན་ནས་འཁོར་བྱེད་དོར་ན་རིམ་མིན་གྱི་བྱི་རྒྱུད་ཡིན་པས་དེའི་
ཆེ་ཉི་མ་ལ་མཆོན་ན་ལུག་ཁྲད་འབྲུལ་པ་གསུམ་གང་རུང་ལ་གནས་སོ། རིམ་པའི་སྤྱ་རྒྱུད་ཀར་
སེང་བུ་མོ་གསུམ་གང་རུང་ལ་ཉི་མ་གནས་ཆེ་འཁོར་བྱེད་མ་དོར་བས་རིམ་པའི་སྤྱ་རྒྱུད་ཟེར།
རིམ་མིན་བ་རྒྱ། མྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་nolayered networkཟེར།

རིམ་འཛིན་དུ་འཁོད་པ། རིམ་པ་བརྒྱུགས་ནས་འཁོད་པ་སྟེ། གན་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་མཐུག་ཏུ་ཐེའུ་རིམ་
པ་བཞིན་དུ་འཁོད་པ།

རིམ་བཞི། སྤར་མི་བྲག་གི་གོ་གནས་ཤིག

རིམ་བཞིན། རིམ་པ་བཞིན་གྱི་བསྐྱུས་ཆོག

རིམ་འོག་ཁྲིམས་ཁང་། རིམ་པ་འོག་མའི་ཁྲིམས་ཁང་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རིམ་འོག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་། རིམ་པ་འོག་མའི་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རིམ་ལེན་དུལ་བུན། འོན་གཡར་བསྐྱ་བྱེད་སྤངས་ཤིག

རིམ་འོག་ སྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་རྟེན་དུ་recursionཟེད།

རིམ་གསལ། ཅིག་ཤུལ་གཅིག་གིས་འཛབ་པ། ལས་འཛིན་གོ་གནས་རིམ་གསལ་གྱིས་གཏོང་བ།

རིམས། འཐུག་སྟོན་བྲག་ནས་རིམ་བཞིན་དུ་ལུས་ལ་ཁྱུགས་པ་འཛབ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་རིམ་གྱིས་

འགོ་བ་ལ་རིམས་ཞེས་ཟེར་ཏེ། དེ་ལ་ནང་གསེས་སུ་དབྱིན་འབྲུམ་བྱ་དང་། གག་སྟོག་རྒྱ་

གཟེད། ཆམ་པ་བཅས་རིགས་ལྷ་མཆིས། ཆམ་རིམས། རིམས་གྱིས་བཏབ་པ། རིམས་མི་

བཟད་པ། སྤང་འབྲུས་རིམས་ནད་སྟེལ་བ།

རིམས་འགོག་འཕྲོད་བསྟེན། འགོས་ནད་འགོག་པའི་སྟོན་ཐབས།

རིམས་འགོག་བྱ་རིམ། འགོས་ནད་འགོག་པའི་བྱ་བའི་རྒྱུད་རིམ།

རིམས་ཆམ། རིམས་ནད་དང་བསྟོངས་ནས་གཞན་ལ་འགོ་བའི་ཆམ་པའི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

རིམས་ཉིན་གཅིག་པ། རིམས་ནད་ཤལ་བབས་པའི་མིང་སྟེ། སྤེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་

པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བའི་སྟོན་ལས། ཤལ་བབས་པ་ལ་རིམས་ཉིན་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་

སྟེ་ལུས་ལ་རྩལ་མང་ལ་ཤེད་ཆེ་ཞིང་ལུས་དང་ཤེས་པ་སྟེ་བ་དང་ཆེ་བའི་ནད་ཟུག་ཉིན་རེ་ལ་

ལན་རེ་ལྷང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རིམས་ཉིན་བཞི་པ། རིམས་ནད་རྩས་ལ་བབས་པའི་མིང་སྟེ། སྤེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་

པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བའི་སྟོན་ལས། རྩས་ལ་བབས་པ་ན་ཉིན་བཞི་པ་ཡི་རིམས་ཡིན་

བས་ཁྱད་བར་ཤེད་བ་དང་ཡན་ལག་གི་ཤང་དང་རུས་བ་ཆོགས་གཞི་ན་བ་དང་། སྒྲད་བར་
བབས་པའི་ཆེ་མགོ་འཁོར་ལ་ཆམ་བས་འདེབས་ཤིང་སྟོབས་ཆེ་ན་ཁ་ཡོ་ལ་མིག་སྒྲེ་བ་སྟེ་
གདངས་བུམ་མེད་བ་གཟའ་ཤོག་བ་དང་མཚུངས་པའོ། ། ཞེས་གསུངས།

རིམས་ཉིན་གསུམ་པ། རིམས་ནད་ཆེ་ལ་ལ་བབས་པའི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་
མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བའི་སྟོན་ལས། ཆེ་ལ་ལ་བབས་བ་ན་རིམས་ཉིན་གསུམ་
བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་བར་དུ་གཉིད་ཆེ་ལ་ལུས་པོ་ཤིན་ཏུ་སྡི་ཞིང་རྒྱང་མཁྲིས་ཤས་ཆེ་ན་དང་པོ་མགོ་
ལ་འབབ་བ་དང་། བད་མཁྲིས་གཉིས་ཤས་ཆེ་ན་སྟེ་དང་ཟག་བར་བབས་བ་དང་། རྒྱང་དང་བད་
ཀན་ཤས་ཆེ་ན་ཤེད་བར་འབབ་ཅིང་ཉིན་རེ་བདེ་བ་ལ་ཉིན་གཉིས་རེ་བསྟུང་ནས་ན་བའོ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རིམས་རྟིང་། ན་ནས་ཡུན་རིང་པོ་སོང་བའི་རིམས་ནད།

རིམས་བྲག་པོ། འགོས་ནད་ཆབས་ཆེན།

རིམས་བདག་འགོ་བའི་ནད་ཀྱི་བདག་པོ།

རིམས་ནད། འགོས་ནད། རིམས་ནད་སྟོན་འགོག་རིམས་ནད་ཐར་མ།

རིམས་ནད་མོངས་བྲ། བད་ཀན་ཤས་ཆེ་བའི་རིམས་ནད་ཅིག་སྟེ། ནད་རྟགས་སུ་སེམས་མོངས་
ཤིང་། ལུས་སྡི་བ། གཉིད་བཀག་མི་བྱུང་བ་འཕྲེབས་པར་འབྱུང་བ་ཞིག

རིམས་བ། [རྟིང་]བྲིམས་བ།

རིམས་མི་བཟད་བ། འགོས་ནད་བཟོད་དཀའ་བ།

རིམས་སྟོན། གཉན་ནད་དང་འདོམས་པའི་རིམས་ཤིག

རིམས་ཆད། ཆ་བ་དང་འདྲེས་པའི་འགོས་ནད།

རིམ་ཆད་ལ། བལ་ནད། འབྲུམ་ནད། རྒྱ་གཟེར། གཤམ་སྟོག་ཆམ་རིམས་རྣམས་སོ། །

རིམས་གསར། གསར་དུ་འགོས་མ་ཐག་པའི་རིམས་ནད་ཀྱི་མིང་།

རིའི་རྒྱལ་པོ། [མངོན་]རི་རབ།

རིའི་ཉིན་སྟེན། རིའི་སྟོན་བྱང་།

རིེ་ན་བ་ཅན། [མངོན]ས་གཞི།

རིེ་དབྱང་བ། རིེ་དབྱས་ལ་ལྟོས་པའི་གཡས་གཡོན་གྱི་སྒྲག་བ།

རིེ་པར་རྒྱབ། རིེ་རྒྱབ་ལོགས།

རིེ་བྱར་བ། [མངོན]ས་གཞི།

རིེ་དབྱེབས། རིེ་ཅེའི་དབྱེབས་ལ་ཟེར། གནའ་པོའི་རྒྱ་སྒོལ་རིེ་མོའི་ནང་གི་རིེ་དབྱེབས་སྤྲ་ཆོགས་
ལ་དབྱེ་ཡོད། དཔེར་ན། གནམ་གྱི་ཀ་དབྱེབས་ཅེ། བསྐྱའི་དབྱེབས་གྱི་ཅེ། ཀས་པོ་ལྗེའི་དབྱེབས་
ཅེ། སེང་གའི་དབྱེབས་ཅེ། རིེའི་ཡོམ་འཕོག་རིེ་ལ་སྤྱེས་པའི་འདག་ཇས་གྱི་ཤིང་གྱེ་བྲག་ཅིག

རིེ་བྱས་སྒྲལ། [མངོན]རིེ་ལས་འོང་བའི་ཆོན་ཅི།

རིུ་ལྷག་པོད་ཤོག་གི་རྒྱ་ཆ་བྱང་བའི་མེ་ཉོག་ཞིག

རིལ། ① དབྱེབས་རྒྱུ་པོ་སྟེ། རྩོའིལ། རྩོའིལ་རིལ། བྱག་རིལ། སྤྱད་པ་བྱག་རིལ་གཅིག་བྱ་བྱ་
རིལ་མོ་ཞེས་བ། ② རིལ་བྱ་ཡི་ཆོག་བསྐྱས་བ།

རིལ་གངས། གངས་ཀ་ཤིལ་པོ།

རིལ་ཆ། རྒྱ་རྒྱུང་ལ་རིལ་པོ་དང་ཆ་ཤས་ཞེས་གནས་གཉིས་ཡོད་པའི་བསྐྱས་ཆོག་སྟེ། གནས་གོང་མ་
རྒྱ་རྒྱུང་རིལ་པོའི་གངས་ཡིན། འོག་མ་རྒྱ་རྒྱུང་རིལ་པོ་གཅིག་ཆ་སྤྲུམ་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུར་
བྱེ་བའི་ཆ་སྤྲུམ་ཅུའི་གངས་ཡིན། དེ་ཡང་ཆོས་ཞག་གཅིག་ལ་རྒྱུང་པ་རིལ་པོ་གཅིག་དང་། རྒྱུང་
པ་རིལ་པོ་གཅིག་གི་ཆ་སྤྲུམ་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུར་བྱེ་བའི་ཆ་རེར་ལོངས་སྟོང་བའོ།

རིལ་པོ། ① རྒྱ་རྒྱུང་ཡོངས་ཇོགས། ② ཐམས་ཅད་དམ་ཤིལ་པོ་འཕམ་ཆ་ཆང་། རིལ་པོ་གཡོགས་བ།
རིལ་པོ་འཕྲོག་བ། རིལ་པོ་མེད་བ། ③ རྒྱུ་པོ། ར་རིལ། མར་བྱོད་རིལ།

རིལ་བ། ① སྤྱད་དུ་འབྱིལ་ནས་སྤྱད་བ། སྤྱད་དུ་རིལ་བ། གཡལ་ང་ས་ནས་རིལ་གཤམས་བྱས་བ། ②
ཆབ་སྤྱོད་བྱས་པ་རྒྱུང་རྒྱུང་།

རིལ་བ་ཆབ་ཆགས་ཅན། བྱས་པ་རྒྱུ་ཆགས་ཅན།

རིལ་བ་རྒྱ་སྤྱོད་ཅན། བྱས་པ་རྒྱ་སྤྱོད་ཡོད་བ།

རིལ་བ་སྤྱི་སྤྱོད་ཅན། དགེ་སྦྱོང་ཆོས་ཁ་འབྱུང་གྱི་དུ་རྒྱ་སྤྱོད་བྱས་རྒྱུ་ཉོག་ཅན་ཞིག་སྟེ་རྩིས་སྤྱི་

པར་དུ་འདོགས་སྒྲིའི་ཆབ་སྒྲགས་ཀྱང་བཅོས་ཡོད།
རིལ་བ་ཞབས་ཚགས་ཅན། ཞབས་མཐེལ་ནས་ཚུ་ཆགས་སྐབ་པའི་བྱམ་པ།
རིལ་བྱ། བོད་བྱ་ཚུང་བྱ། སྐན་རིལ། ཟས་རིལ། ཀུན་པན་རིལ་བྱ།
རིལ་བྱ་བྱང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་སྐྱེད་མ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤྱོད་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རིལ་བྱའི་དངོས་བྱལ། ཐུན་མོང་གི་དངོས་བྱལ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས། བསྐྱབས་པས་བྱལ་བའི་
རིལ་བྱ་ཁར་བརྒྱག་པས་སུས་ཀྱང་མི་མཐོང་ཞིང་། གཞོད་སྤྱིན་ལྟར་གང་འདོད་པའི་
གཟུགས་སུ་སྒྱུར་ཏུས་པ།
རིལ་བྱའི་སྐྱོར་བ། ཞི་བྱེད་ཀྱི་སྐན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག།
རིལ་མ། ཐུན་རིལ། རི་བོང་རིལ་མ། ལུག་གི་རིལ་མ།
རིལ་མོ། ཆ་ཆང་བའམ་རྒྱམ་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་རིལ་བོ་དང་འབྲ།
རིལ་ཆང་། སྐབ་བསྐྱེད་ཀྱིས་རིལ་མ་གཏོང་ཡུལ། དེ་དག་གིས་ནས་ཚུན་དུ་ཡུལ་གཅིག་རང་དུ་རིལ་
མ་གཏོང་གི་ཡོད་སྐབས་རྫོན་པས་དེར་གཞིགས་ནས་སྐྱེད་མཛོད་བཅོས་ཏེ་འཛིན་ཐབས་བྱེད་པ།
རིལ་འཛིན། སྐྱ་གཅན་གྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་རིལ་པོ་འཛིན་པ།
རིལ་གཟུགས། གཟུགས་དབྱིབས་རིལ་པོ།
རིལ་རིལ། དབྱིབས་རྒྱམ་པོ་སྟེ་དཔེར་ན། ཀ་རིལ། ཁ་རིལ། མགོ་རིལ། རྒྱགས་རིལ། སྒོ་རིལ།
ལྷགས་རིལ། ར་རིལ། ལྷ་རིལ། རྩོ་རིལ། འག་རིལ། ཞ་རིལ། བཀྲེ་རིལ། ཞོང་རིལ་སོགས་ལྟ་བུ།
རིལ་ལེ་བྱིན་པ། རྫོང་ཐོགས་རྒྱགས་མེད་པར་ཐལ་བྱུང་དུ་བྱིན་པ།
རིལ་གསོག་སྐབས་རིལ་མ་ནམས་གནས་གཅིག་ཏུ་བསགས་པའི་ཆང་།
རིས། ① རི་མོ། པར་རིས། དཔེ་རིས། ལག་རིས། ཚུ་རིས། རྒྱ་རིས། རིས་སུ་བྱིས་པ། ཁྱི་དང་མ་
མོ་ཁ་རིས་གཅིག ② འྱོགས་དང་སྟེ་ཆོན། རིས་མ་ཐུན་པ། འྱོགས་རིས་སུ་མ་ཐུང་བ། རིས་
མེད་པ། རིས་སུ་བཅད་པ། རིས་སུ་མ་ཆད་པ། ③ བྱིས་ཞེས་བྱུར་ཆག་བྱིས། འྱོགས་རིས། ས་
རིས། ཤོག་རིས། དབྱིན་རྒྱུད་textureཟེད།

རིས་བཀྲ། ① རི་མོ་གསལ་བ། ② [མངོན]སྟག

རིས་བྲ། རིས་བཀྲ་དང་འདྲ།

རིས་བྲ། ལྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་graphic primitiveཟེད།

རིས་བཅད་བ། དབྱེ་མཆམས་བཅད་བ།

རིས་ཆད། ① རིས་སྲ་ཆད་བ་སྟེ་ཕྱོགས་སྲ་ལྡང་བ། ② ཆོས་ཀྱི་སྐལ་བ་མེད་བ།

རིས་ཆད་སྟོ་ཡི་མི་ཁོས་བ་བརྒྱད། ཉན་མོངས་པའི་མཆིང་བ་དམ་པོ་ཡོད་པ་དང་། གྲུག་སྟོད་ཡིན་
ཏུ་རང་བ། འཁོར་བ་ལ་ཡིད་མི་སྟོ་བ། དད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་བ། མི་དགའི་སྟོག་པ་སྟོད་བ།
ཆོས་ལ་མི་མེམས་བ། སྟོན་པ་ཉམས་བ། དམ་ཆོག་འཆལ་བ་བཅས་མི་ཁོས་བ་བརྒྱད་དོ།

རིས་མཐུན་བ། གང་མེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་འདྲ་བ་སྟེ། མི་དང་ལྟ་དང་དུད་འགོ་ལ་སོགས་པ་
ལས་རྒྱུད་ལྡང་སྟེས་པ་རྣམས་སོ་སོ་ནང་འདྲ་བ་ཡོད།

རིས་ཕིད། ལྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་paintbrushཟེད།

རིས་བྲལ། ཉེ་རིང་ཕྱོགས་རིས་མེད་བ།

རིས་དབྱིབས། ལྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་graphicཟེད།

རིས་མེད། རིས་སྲ་མེད་པ་ཞེས་ཕྱོགས་ཞེན་མེད་བ། རིས་ཞེས་པ་མིང་གཞན་དང་བསྐྱེབས་ནས་
རི་མོ་འཕྲ་ཆགས་དབྱིབས་ཀྱི་དོན་ལའང་འཇུག་པ་དཔེར་ན། རོ་རིས། གཞོང་རིས། དཔེ་རིས།
ཅ་རིས་སོགས་ལྟ་བུ།

རིས་ཆན། སྟེ་ཆན།

རིས་སྟུག། ལྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་graphic penཟེད།

རིས་ཚུལ། ལྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་schemaཟེད།

རིས་གཞི་ཆེ་ཆུང་། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་cancas sizeཟེད།

རིས་ཡིག་བརྒྱན་འཕྲིན། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་

སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་teletextཟེད།

རིས་བཤད། རི་མོའི་འགྲེལ་བཤད། དབྱིན་སྐད་དུ་legendཟེད།

རིས་སུ་བོར་བ། ① ཕྱོགས་རིས་བྱེད་པའམ་མཐོང་ཆུང་། ཉེ་རིང་ཆགས་སྒྲུང་གིས་རིས་སུ་བོར་བ།

② ཡལ་བར་དོར་བ། བསྐྱབ་བྱ་རིས་སུ་མ་བོར་བ། རང་འགན་རིས་སུ་བོར་བ།

རིས་སུ་མ་ཆད་པ། རང་གི་ཆོས་ལུགས་དང་། ཆོས་ལུགས་གཞན་དག་བར་གྱི་ཉེ་དགའ་ཕྱོགས་

ཞེན་སྤངས་པ།

རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་བསྟན་པ། བོད་འདིར་བན་བོན་གཉིས་ཀའི་བྱུང་མཐའ་ལ་ཕྱོགས་རིས་མེད་པ་

འདྲ་མཉམ་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ནང་ནང་པའི་བྱུང་མཐའ་ལའང་ས་དགེ་བཀའ་

རྙིང་གི་ཕྱོགས་ཞེན་མེད་པ་དང་པ་དང་དག་སྤང་འཛིན་པ་ལ་ཟེད།

རུ། ① སོག་དང་སྟེ། གཡམས་རུ། གཡམ་རུ། རུ་འཕྲེན་པ། རུ་སྒྲིག་པ། ② རུ་ཅོ། མྲང་རུ། སྤ་རུ།

③ འདྲང་མཐའ་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྦྱར་རྒྱའི་ལ་དོན་གྱི་རྒྱུན་ཞིག་

རུ་སྐོར། འཕྲོག་དུད་ཁ་ཤས་ཆོགས་པའི་མིང་། སྤང་ལྗོངས་ཀྱི་རུ་སྐོར།

རུ་སྒྲ། བྱ་སྒྲ་སྟེ་བྱ་སྒྲལ་བའི་ཤིང་ལེབ། རུ་སྒྲ་འཛིན་པ།

རུ་ཁག ① མི་མང་པོའི་ཆོགས་པའམ། སྟེ་ཆོན། སྐོར་སྟོན་སྟོན་བཙུང་རུ་ཁག ② འཕྲོག་པའི་ཆོ་

ཁག་ལ་རུ་ཁག་ཟེད།

རུ་སྒྲིག གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་queuedཟེད།

རུ་དཔྱོན། སྒྲ་ཞང་བཟ་གིས་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བཏབ། དུས་ཆོད་མི་གསལ། བྱུང་མཐའ་རིས་མེད་

ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྤྱ་མཁར་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རུ་དགོན་པ། ཚུ་ལ་ལུང་དགོན་ཞེས་ཀྱང་བྲག་ས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༣-
༡༧༢༧ལོ་ལྟ་རུ་ལ་སློང་ལྟ་ཞེས་རབ་མཆོག་གིས་གསར་རྩུ་བཟུགས། བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མཛོད་དགེ་རྩེད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རུ་བརྒྱ་ལྷིང་གསུམ། སྤར་བོད་སྤྱེ་བ་གཞུང་གི་དམག་དཔོན་གྱི་ལོ་གནས་ལེག

རུ་བསྐྱིགས་པ། དམག་མི་སོགས་བང་བསྐྱིགས་པའམ་གྲལ་བསྐྱར་བསྐྱིགས་པ།

རུ་ར། ① མི་དགའ་བའམ་སྤང་བ། རུ་ར་བྲག་དོག ② རུ་ར་བོ་དང་དོན་གཅིག

རུ་ར་ཉན་ཉིག ལས་ཀ་སོགས་ཞིབ་ཆགས་ལ་ཉན་ཉན་ཉིག་ཉིག་ཡིན་པ།

རུ་ར་པོ། ① ཞིབ་ཆགས་པོ། ལས་སྐབས་རུ་ར་པོ། སློབ་སྦྱང་རུ་ར་པོ་བྱེད་པ། ② ཁོང་ཁྱོད་
སྤྱི་སྤྱོད་གཤེས་ཀ་རུ་ར་པོ་མདོག་ཁ་པོ། ③ སེར་སྤྱོད་ཅན།

རུ་ར་ཞིབ་ཆགས། ཞིབ་དབྱེད་གཙང་མ། བསམ་སློང་རུ་ར་ཞིབ་ཆགས་སུ་བཟང་བ། སྐད་ཆ་ཤོད་
སྐབས་རུ་ར་ཞིབ་ཆགས་མེད་པ།

རུ་ར་ཞིབ་ཆགས། ཞིབ་དབྱེད་གཙང་མ། བསམ་སློང་རུ་ར་ཞིབ་ཆགས་སུ་བཟང་བ། སྐད་ཆ་ཤོད་
སྐབས་རུ་ར་ཞིབ་ཆགས་མེད་པ།

རུ་སྤུན་དགོན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཆུ་ལྟ་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༣ལོར་མཐའ་བ་ནང་སོས་བཟུགས། རབ་བྱུང་
བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༧ལོར་ད་ལྟོ་ལོ་གནས་འདིར་དགོན་ས་སྤྱོད། བྲལ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། མཆོ་སྤྱོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གད་བ་སུམ་མདོ་རྩེད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རུ་ཚུང་། ཅ་འཇུགས་ཀྱི་སྤྱིག་གཞིའི་བྱེ་བྲག་སྤྱོད། རུ་ཁག་ཆེ་འབྱིང་ཚུང་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་ནང་ཆན་
རུ་ཁག་ཚུང་བ།

རུ་ཆེན། དེང་གི་སྐད་དུ་ཐོན་སྤྱོད་རུ་ཁག་སོགས་ཆེ་འབྱིང་ཚུང་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་ནང་ཆན་རུ་
ཁག་ཆེ་བ།

རུ་ཆེན་ལྷ། སྤོང་བཙན་སྐམ་པོ་བོད་ལུལ་གཙང་ལ་གཡམས་རུ་དང་། རུ་ལག་དབུས་ལ་དབུ་རུ་དང་།
གཡོ་རུ། དེ་མིན་རྣམས་ཡན་ལག་གསུམ་པའི་རུ་སྤྱོད་ཆེན་ཁག་ལྷ་བྱེ་བ་དེ་དག་གི་སྤྱི་མིང་
ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་མ་གཉིས་ལ་བར་དབུས་གཙང་རུ་བཞེས་ཐེད།

རུ་གླ ① འདི་ལ་བོད་ཀྱི་རུ་རྟ་དང་། རུ་གར་རུ་རྟ་སྟེ་རིགས་ཡོད། བོད་ཀྱི་རུ་རྟ་སྟེ་རུ་རྟ་དཀར་པོ་
 བློ་བོད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་སྟེ་དགའི་འབྲི་ཚུའི་ཤར་ལུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་དང་། དཀར་མཛེས་
 ཁུལ་དང་། ༥་བ་སོགས་བའི་ས་ཁུལ་མེ་ཁྲི་ ༣༠༠ ~ ༤༠༠༠ བར་གྱི་ཉིན་གྱི་སྤང་རིར་འཁུངས།
 ལོ་མ་ལྷང་སེར་རྒྱ་བ་ལྷང་དཀར་སྟེ་ཆུང་ཅན་སོག་ལེའི་ཁ་འབྲ་མང་པོ་ས་རོས་སུ་བགྱང་ནས་སྟེ་
 བ་དང་། ངར་བ་མེད་པ། དབུས་སུ་མེ་ཉོག་སྟོ་དམར་ཕྱར་ཤང་འབྲ་བ་གཉིས་གསུམ་ནས་
 བརྒྱད་དགུ་ཅམ་བ་ཆོམ་ཕྱར་སྟེ་བ། ཆེར་མ་མེད་བ་མ་གཉོགས་སྤྱང་ཆེར་ནག་པོ་ས་འབྲར་
 ཅན་དང་དབྱིབས་མཆུངས་པ། ར་བ་སེར་སྟེ་སྤྲ་མཁེགས་ཕྱི་ལུན་བ་ལོ་རེ་བཞིན་བཟེ་བ། ཕྱི་
 རོས་སུ་སེག་རྩར་གྱི་རི་མོ་ཡོད་པ། མང་ཆེ་བ་ཡལ་ད་དང་རྒྱས་སྤན་སོགས་གང་ཡང་མེད་པ།
 ས་གཉིད་དུ་ཕྱར་བ་བཏབ་བ་ལྟར་ཐད་ཀར་ཐུག་པ། འགའ་ཤས་དཀྱིལ་དུ་ཁྱང་བུ་ལྟ་བུའི་གས་
 སྤྱབ་ནང་དེག་བ་ནག་པོས་ཁངས་པ། ར་ལོ་འབྲེལ་བའི་མཆམས་སུ་འབྲར་བག་ཅན་གྱི་ཆོ་བ་
 ཤིང་གི་ཐང་ཆུ་འབྲ་བ་ཡོད་པ་ལ་དྲི་ཞིས་པ། འདི་རུ་རྟ་དཀར་པོ་ཟེར། རུ་གར་རུ་རྟ་ནི་ འདི་ལ་
 རུ་རྟ་ནག་པོ་ཡང་ཟེར། སྤར་རུ་གར་ནས་བོད་འཕོར་འདེན་བྱ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། སྤར་གོའི་
 རི་འགོག་དམག་འཁུག་གི་རྩེ་ས་སུ་རུ་གར་རུ་རྟ་འི་ས་སོན་དེ་ལུན་ནན་དང་། ཀོང་ཤིས། སི་
 ཁྲོན་སོགས་སུ་འདེབས་འཇུགས་བྱས་ཡོད། ལོ་མ་ལྷང་ནག་རྒྱ་བ་ལྷང་སྟེ་སྟེ་གུ་ཅན། ལྷིང་
 དབྱིབས་ཆེ་ལ་ལོ་རྒྱུད་རིང་བ། ལོ་རྒྱུད་གི་རོས་སུ་འང་ལོ་མའི་རྩར་བྱ་མདའ་སྟོ་ལྟར་སྟེ་བ། ངར་
 བའི་མཛོ་ཆད་མེ་ཁྲི་ ༡ ~ ༣ བར་ཅམ་དང་མེ་ཉོག་དམར་སྟེ་གསུག་ཤང་འབྲ་བ་དབྱིབས་སྤྱང་
 ཆེར་ནག་པོའི་མེ་ཉོག་དང་མཆུངས་པ། ར་བ་སྟོམ་ལ་རགས་བ་མདོག་ཁམ་སེར། ཕྱིའི་ལུན་
 བ་སྤབ་པོ་ལོ་རེ་བཞིན་བཟེ་བ། འགའ་ཞིག་ཕྱི་རོས་སུ་སེག་རྩར་རིས་མདོན་པ། ཕྱི་སྤ་
 མཁེགས་ལ་ཁོང་ཕྱང་ཐད་སོབ་པ། དྲི་ཞིས་ལ་ཡལ་ག་གྲེས་བ་ཞིག་སྤམ་པོ་ཤིང་རྩ་རྒན་དང་
 འབྲ་བས་ཤལ་པོ་རུ་རྟ་ཞེས་ཟེར། སྤན་དུ་སྤྱར་བུ་ནི་འདི་གཉིས་ཀའི་ར་བ་སྟེ་ས་དེག་གཅང་མར་
 བཟུས་ནས་གཤག་གཏུབ་གང་བདེར་བྱས་ནས་སྤམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་རུས། རོ་
 ཁ་ལ་ཆོ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་པས་རྒྱུད་ཁྲག་འཐབ་པ་དང་པོ་ཡོང་སྟོ་འཁྲོགས་བྱེད་པ་སེལ། སྟོ་
 བའི་ནད་ལ་པག། ཆད་འཁུགས་གཉན་ནད་སོག་རྒྱུད་འཛོམས་པ་དང་། ལུས་པ་རྣོ་བས་སྤན་དང་

བད་ཀན་བཤེག་གཤག་པ་ཤ་རོ་ལ་སོགས་གཅོད་པར་བྱས་སོ། རུ་རྟའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་
བྱ། ཀལ་དང་། མཛེ་ཅན། ཤ་པོ་རུ་རྟ། ཀལ་པོ་ལ། ལྷ་རྟ། རོ་ག་རུ་ཏ་སོགས་ཟེར། ② བོད་
བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་དམག་སྡེ་སོ་སོའི་བཞོན་ཏེ་ལ་རུ་རྟ་ཟེར།
རུ་རྟ་གཉིས། ཤ་པོ་རུ་རྟ་དང་། མ་རུ་རུ་རྟ་གཉིས་ཀྱི་བར་བསྐྱས་པ་ཡིན་ཞེས་སྡེ་དགེ་བྱང་འཆོ་བ་
གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྐྱོན་གྱི་བར་བསྐྱས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཟོས་པ་སློ་
གསལ་མགྲིན་པའི་རྒྱན་ལས་གསུངས།
རུ་སྐྱར། སློག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་རུ་pueueཟེར།
རུ་སྐྱར་ལས་ཆོག་སློག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་རུ་querierཟེར།
རུ་གཏུམ་པོ། གཤེས་ཀ་རྩལ་པོ།
རུ་བཏར་བ། དམག་མི་སོགས་གྲལ་བསྐྱར་བསྐྱིགས་པའམ་བད་བསྐྱིགས་པ།
རུ་བྱང་། བྱ་མོའི་གཞུ་མཆོག་སྐྱ་ནས་ལག་ཁར་བྱོགས་སུ་སོར་བཞིར་གཞལ་བའི་གནས་སུ་ཡོད་
པའི་གཏར་ཅ་ཞིག་སྟེ། དེ་གཏར་ན་མཆོན་ནད་དང་། བད་ཀན་སྐྱག་པོ་ཆ་བ་རྒྱས་པ་ལ་པན།
རུ་བྱར། རུ་ཅོ། མགོ་རུ་བྱར་བྱག་ཆད་འབྲོང་སེར་མེན།
རུ་ཐོག་རྩོད་ཞིག་བོད་རང་སྦྱོང་སྦྱོངས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱང་དོས་སུ་ཡོད། བྱང་དོས་ཞིན་ཅང་ཡུ་གུར་རང་
སྦྱོང་སྦྱོངས་དང་འདབས་འབྲེལ་ཡིན།
རུ་ཐོག་དགོན། དགོན་འདི་ཐོག་མར་ཞང་ཆལ་པའི་སློབ་མ་རྟོགས་ལྡན་བདེ་བ་གཞོན་རུས་བཏར་
པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་རྗེས་དགེ་ལུགས་པར་གྱུར། བོད་རང་སྦྱོང་
སྦྱོངས་སྐྱ་ས་གྲོང་ཁྱེར་མལ་གྲོ་གུང་དཀར་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རུ་དམ་ཡུང་། སྡེ་དགེ་རྩོགས་ཆེན་དགོན་པ་མ་ཆགས་པའི་གོང་གི་ས་གནས་དེའི་མིང་།
རུ་དར། སྤར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཆོན་ཁག་གི་དམག་སྡེ་སོ་སོའི་དམག་དར་ཆོན་དེས་ཆང་མ་དེས་པ་ཅན་ཞིག
རུ་སྟེ། སྟེ་ཤོག་གས་སྟེ་ཆོ། འཕྲོག་སྟེ།

རུ་འཕྲེན་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་ལ་པའི་ས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༩ལོར་ཨོ་ཁུན་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས་
བཏབ། འབྲུག་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཡུལ་ཤུལ་རྫོང་
སྤྱི་རྒྱ་མཛོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རུ་འཕྲེན་སྤེ་བཞི། སྤར་རྒྱལ་པོའི་གཡས་གཡོན་མདུན་རྒྱབ་རུ་འགྲོ་བའི་དམག་གི་སྐྱོར་ཆོའི་ཐོག་
མར་འགྲོ་མཁན།

རུ་འཕྲེན་པ། དབྱང་སྤྱ་འབྲིད་མཁན་ནམ་དམག་གི་རུ་སྤྱ་འཕྲེན་བ་པོ།

རུ་སྤྱ། རུ་དཔོན་ནམ་དམག་དཔོན་གྱི་མིང།

རུ་སྤེ། རུ་བསྐར་རམ་གཤམ་བསྐར་གྱི་སྤེ་ལོ།

རུ་གཞོན་གྱི་སྤྱ་ཁང་བཞི། བོད་ཡུལ་སྤེན་མོ་གན་རྒྱལ་རུ་ཉལ་བ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་
གཞོན་བྱེད་དུ། དབྱང་བ་གཡས་པའི་སྤེད་དུ་དབྱ་རུ་ན་ཀ་ཆའ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། དབྱང་
བ་གཡོན་བ་གཡོན་ན་ཁ་འབྲུག་བ་ཀ་ཤེས་བྱམས་བ་མི་འབྲུར་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་། དབྱེ་
གཡས་སུ་གཡས་རུ་གཙང་གི་འབྲུམ་གཙུག་ལག་ཁང་། དབྱེ་གཡོན་རུ་རུ་ལག་རུ་བྲུམ་བ་རྒྱང་
འི་མེད་རྣམ་དག་གི་སྤྱ་ཁང་རྣམས་ཡིན་ནོ།

རུ་གཞོན་བྲག་མེར་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་བཞི་པའི་སྟོད་ཅན་ན་སྤོམ་བ་དཔོན་ཤུན་ཆོགས་ཆོས་
འབྲུབ་གྱིས་བཏབ། འབྲུག་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་
ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རུ་གཞོན་གཙུག་ལག་ཁང་། བོད་རྗེ་སྟོང་བཙན་སྐམ་པོའི་སྐབས་བོད་ཆགས་ཡུལ་གྱི་ས་དབྲ་སྤེན་
མོ་གན་རྒྱལ་རུ་ཉལ་བ་ལྟ་བུའི་ཡན་མཐེལ་གཡས་གཡོན་དང་། ཀྱང་མཐེལ་གཡས་གཡོན་གྱི་
ཁ་གཞོན་རུ་བཞེངས་བས་ཁམས་སྟོང་ཐང་སྟོལ་མ། སྤྱ་ཤོ་སྤྱི་རྒྱ་ཆའ་རིགས་ཤེས་རབ་སྤོལ་
མ། ཆངས་བ་རྒྱང་གཞོན་ཏེ་སྤྱ་ཁང་བཞི།

རུ་པ། དམག་དབྱང་།

རུ་བཏི། ལུ་སྤེགས་པའི་རིག་བྱེད་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དུ། འཛིག་རྟེན་ཆགས་ནས་རིང་པོར་མ་ཡོན་པའི་
དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་སྐབས་མེད་བུ་ལྟ་དང་། སྤྱ་རན་དབྱང་ཆོགས་བཙུག་ཉིས་འཐབ་སྐབས་སྤྱ་རན་

དབྱང་ཆོགས་པམ་ནས་བྱ་བ་ཆུང་བ་ཏི་འཁོར་བརྒྱད་དང་བཅས་པ་བྱད་མེད་གྱི་ཆས་སུ་
ཞུགས་ནས་རི་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཁོད་དུ་བློས་པར་བཤད་སྟོལ་ཡོད།
རུ་དཔོན། ① སྤར་བོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་གི་དཔལ་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་ཤིག་དེའི་འོག་ཏུ་དཔལ་མི་ཉིས་
བརྒྱ་དང་ལྷ་བརྒྱ་ཐམས་པ་ཡོད། དེ་ནི་མདའ་དཔོན་གྱི་འོག་མ་ཡིན། ② དཔལ་དཔོན་གྱི།
རུ་བ། འཕྲོག་པའི་ཐེམ་དུད་དང་འོག་ཁག་གཞུང་བྱ། སྤར་བྱ། བྱ་བྱ། རུ་བ་སྟོ་བ། རུ་བ་མགོ་ཐོན་
ན། རུ་དཔོན་སྤྱས་བྱས་བྱང་བར་མེད།
རུ་བ་སྤྱས་སྟོ། འཕྲོག་པའི་རུ་ཁག་ས་ཆ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་སྟོས་པ།
རུ་བ་ནད། འཕྲོག་པའི་དབྱར་རུ་བ་སྤྲད་ས་ལ་ཟེད།
རུ་འབྲིང་། རུ་ཁག་འབྲིང་རིགས།
རུ་མ། ① ཞོའི་རུ་ཅི། ② གོ་ཞིབ་གྱི་སྤྱར་ཅི། ③ ཆང་གི་པལ་ཅི་ནམས་སོ།
རུ་མང་དཔོན་བཟ་ཤིས་དར་རྒྱས་སྤྱིང་། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ལོ་རབས་སྤྱི་ལྷ་བར་བྱག་བཏབ།
བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྱང་རྒྱལ་ཆ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རུ་མེ་མཛོ་དགྱི། ཁང་པའི་སྟོ་ཡི་རུ་བ་ཞི་དང་། མེ་ལོང་དང་། མཛོ་སྤྲད་དང་། དགྱིས་ལྷགས་བཅས་
བཞི་བསྟུས་པའི་སྤྱི་མིང་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
རུ་དཔལ། ① རུ་སྤྱར་བསྟེན་པའི་དཔལ། ② རུ་འོག་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་དཀྱུས་དཔལ།
རུ་དཔལ། མི་དང་རྟ་བུའི་སོགས་བརྒྱུད་ཏེ་བསད་པའི་སྟོ་སྤྱགས་རུ་ཅན།
རུ་ཅི། ཞོ་ཆང་གི་པལ།
རུ་ཆན། ཕྱེ་ཆན།
རུ་ཆོགས། ཕྱེ་ཆན་ནམ་ཆོགས་པ།
རུ་མཆོན། ① དཔལ་གི་དར་ཆ། དབྱང་ཆོགས་ཆེན་པོའི་རུ་མཆོན་གྱིས་ནམ་མཁའ་གང་བ། གཡོ་སྤྱིའི་
རུ་མཆོན་འབྱུང་བ། ② དཔལ་གི་མཆོན་ཆ། ③ དཔལ་གི་རུ་དར་དང་མཆོན་ཆའི་བསྟུས་མིང་།
རུ་འཛིངས། ① ལས་ཀ་མང་སོ་མཉམ་དུ་འདོམས་པ། རྒྱུན་དན་རུ་འཛིངས། ② དུད་འཕྲོ་པན་ཚུན་
རུ་ཅོས་འཐབ་པ་ལ་རུ་འཛིངས་ཟེད།

རུ་འཛིན། དམག་དབུང་རུ་ཁག་གི་འགོ་གཙོ། བར་ཆོས་དམག་དབུང་རུ་འཛིན་ལ། གོ་ཚད་བཅན་
ལྷ་དཔའ་བོ་ཡོད།

རུ་བཞེ། རུ་ནི་བདེ་ཆིང་པ་ལ་དམག་གི་མིང་ཡིན་ཅིང་། དམག་དཔོན་ལ་རུ་དཔོན་དང་། མཐུང་ལ་
རུ་མཆོན་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནི་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཡོད། སྡོན་བོད་ཀྱི་དམག་རྣམས་སྤྱོད་ནས་སྤུབ་
ནས་འགོ་བ་ཡང་། ཐང་ཡིག་ལས། བྱ་གྲུའི་ཡུལ་གྱི་ཨོང་དུ་མན་ཆོད་དུ། བོད་ཀྱི་དམག་དབུང་
སྤྱོད་ནས་སྤུབ་ནས་ནི། སོགས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། བོད་ཡུལ་སྟོད་སྟོད་ཀྱན་ལ་ཡང་། གཡས་
རུ་དང་། གཡོན་རུ། གྲུང་རུ། དབུ་རུ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཡོད་པ་དེ་ཆོ་ཡང་སྡོན་དུས་བཅན་པོའི་
གཡས་གཡོན་མདུན་རྒྱབ་བཅས་ལ་འགོ་མཁན་གྱི་དམག་གི་སྟོར་ཆོ་བཞེ་དང་། དེ་ཆོའི་སྤེ་
འཁྲིད་མཁན་གྱི་རུ་འཕེན་སྤེ་བཞེ་ཟེར་བ་སོགས་ཡོད་པ་དེ་ཆོའི་ཐ་སྙད་ཡིན།

རུ་ཡོང་བཟའ། སྟོང་བཅན་སྟོན་པོའི་བཅུན་མོའི་གསུམ་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་བུ་མོ་ཡིན། འདིས་མིག་
མང་ཆའ་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་སོ།།

རུ་རྩ། ① རི་དྲགས་ཤལ་སྤེ་སྤྱོད་ཀྱང་ཟེར། ② ཤལ་བའི་སྐད་འབྲིན་པའི་སྤྱུ།

རུ་ལག་དབུས་གཙང་རུ་བཞིའི་ནང་གསེས་གཙང་གི་རུ་ལག་སྤྱེ། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྤྱུ་པོའི་
སྐབས་སུ་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་བོད་ཡུལ་རུ་ཆེན་ལུང་ཡ་གྲུལ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་ལས། ལྷེ་བ་བྱང་གྱི་དུར་བ་སྤྱལ་བཞག་ནས་ཤར་འཇམ་ན་བཟུང་དང་། ལྷོ་བལ་པོ་
ཐང་སྤྱེ། ལུབ་ལ་ཀེས་གཡག་མིག་བྱང་བྱེ་མ་ལ་སྡོན་བཅས་ཀྱི་བར། ཞེས་གསལ་བ་དོན་དུ་
དེང་དུས་གཞིས་ཀ་ཅའི་ཤར་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོང་ཁག་འདི་དག་ཡིན།

རུ་ལས་སྤྱེས། (སྤྱད་བྱང་རྒྱལ་གྱིས་སྤེད་སྟོང་དུས་སྐབས། སྤྱི་ལོའི་སྡོན་གྱི་ 68-31པོའི་བར།)
བོད་ཇི་དགུ་བ་ཤུ་དེ་གྲུང་རྒྱལ་གྱི་སྡོན་པོ་ཞིག་གི་མིང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྡོན་པོ་འདིས་
ཤིང་གི་གཤོལ་དང་། གཉམ་ཤིང་བཟོས་པ། ཤིང་བསྐྱེགས་པས་སོལ་བ་བཟོས་པ་དང་། དེས་
རྫོང་མིགས་རྣམས་བཞུས་ཏེ་ལྷགས་དང་ཐངས། གསེར་དང་དུལ་རྣམས་བཏོན་པ། རྫོན་པ་དོར་
བསྐྱེབས་པ། སྤང་ཐང་ལ་ས་ཞིང་གསར་སྟོལ། རྩ་ཡུར་བཟོ་བ། ཤིང་གི་ཟམ་པ་འཇུགས་པ་
བཅས་ཀྱི་ལག་རྩལ་གསར་གཏོད་བྱས་པས། འབྲུལ་སྡོན་མཛངས་མི་བདུན་གྱི་ནང་ནས་

མཛད་ས་མི་དང་པོ་ཡིན།

རུ་ལག་གི་སྟོང་ཕྱེ་བ་རྒྱ་ ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གསལ་བར། མང་མཁར་དེང་སང་
ཡང་ཡོད། ཁྱི་སྒོ་མ་གཉིས། བྲམ་བ་ལྷ་ཅེ་གཉིས། འདི་གཉིས་དེང་སང་ཡང་ཡོད། ཉང་རོ་དེང་
གི་རྒྱལ་ཅེ། ཁྱི་ཐང་ནི་ཆོང་འདུས་མགྲར་མོ། ཁང་སར་དང་གད་སྲུང་གཉིས། མཆོ་དོས་སྟོང་
བྱ་བཅས་ཡིན་པར་གསུངས།

རུ་ལེ་བ། སེམས་ཅན་གྱི་རྩ་ཅོ་ལེ་བ་ལེ་བ།

རུ་ཤིང་། སྟོང་རུས་ཀྱི་དོན།

རུ་ས། འཕྲོག་པ་སྟོང་པའི་སའམ་གནས། འཕྲོག་པའི་རུ་ས།

རུ་བསེ་མ་མིག་དགོན། དགོན་པ་འདི་བཟུང་རུས་དང་འདེབས་མཁན་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་སྟོང་
མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་སྐྱེར་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རུག ཁ་འཐོར་བ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྦྱད་པའམ་སྦྱངས་པའི་དོན། མི་མང་རུག་ནས་ཁྲོམ་
བསྐོར་འགྲོ། ཟོག་རྣམས་རུག་ནས་སྐྱས་ལ་བཅུད། འཕྲོག་པས་སྦྱ་བ་རུག་ནས་འབྱུང་དབྱར་
རུས་འབྱུང་ཆས་གསོགས།

རུག་གུ་མཆོ། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མགོ་ལོག་པོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་མ་སྟོང་རྫོང་ཁོངས་
ཀྱི་མཆོ་ཞིག

རུག་གེ་བ། འཛོམས་ལུགས་སམ་ཆང་ཚུལ་ཞིག་མི་ཆང་མ་རུག་གེར་ཡོང་བ། གོ་ནས་སྲན་གསུམ་
རུག་གི་བར་སྟེན་བས་གཡུལ་ལས་ཐེལ་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ། ལུག་གུ་མང་པོ་རུག་གེར་ཆང་བ།

རུག་སྒྲོག་ སྤེལ་སོགས་གསོམ་ནགས་སུ་སྦྱེ་བའི་སྒྲོག་རིགས་ཤིག

རུག་པ། དི་སྦྱེས་སྟོ་ཆོད་ཀྱི་རིགས་ཤིག བོད་ཀྱི་ས་མཐོའི་ཕྱོགས་སུ་དབྱར་ཐོག་མའི་སྐབས་སུ་
སྦྱེ་བའི་སྟོ་རིགས་ཤིག ཅ་བ་སྒྲོག་པའི་ཅ་བ་ལྟར་ཕྱི་ནང་མང་དུ་ཐིམ་ནས་སྦྱེས་ཤིང་། ལོ་མ་སྐ་
ལ་དབྱིབས་ཀྱི་ལྗེ་དང་མཚུངས་པ་དེ་ལས་ཅུང་ཐ་བ། ཅུང་ཐད་ཀླས་པ་དང་དེའི་ནང་དུ་མེ་ཉོག་
ཀྱང་གཅིག་ཅན་ཅང་ཐད་དུ་སྦྱེས་ཤིང་མེ་ཉོག་ཁ་མ་ཁྲེ་བའི་སྐབས་སུ་རུག་རིག་ཟེར། ཁ་ཁྲེ་བ་
ནས་རུག་པ་ཀླས་ཟེན་པས་ཉ་ལམ་བཟའ་ཆོག་པའི་རུས་པ་ཟད་ཟེན། སྦྱི་བཟང་བཟུ་བའི་རུས་

ནི་དབྱར་ཉི་མ་ཐོག་གི་གོང་གི་བདུན་ཕྲག་གཅིག་ཙམ་ནས་བདུ་ཆོག་ལ། དེ་ནས་ཆོ་གཅིག་
ཙམ་ཏེ་དབྱར་ཉི་ཐོག་རྗེས་ཀྱི་བདུན་ཕྲག་གསུམ་ཙམ་གྱི་བར་དུ་བདུན་པ་བཟའ་ཆོག་པ་ཞིག་
རོ་ཆ་ལ་རྩོ་བ་ཆེ་བ། རུག་པའི་ཐུག་པའི་ནང་དུ་གཞི་ལ་སོགས་སྟོད་སྟོར་དང་བཅས་གཡོས་
སྟོར་བྱ་དགོས། ཡང་ན་རུག་པ་ཆོས་ཟེན་པ་དང་ཆུ་ནམས་ཕྱིར་འཕོས་རྗེས། མར་གསར་པ་
ཅུང་ཟད་ཙམ་བཅུག་ཏེ་བརྩོས་ན་ཏྲ་ཅང་བཟས་ཆས་ཞིས་པོ་ཞིག་ཡིན།
རུག་འཆོག་ས། འདུས་ཏེ་འཆོག་ས་པའི་དོན། དམག་མི་རུག་འཆོག་ས། རུག་འཆོག་ས་ཀྱི་ས་ཆ།
རུག་འཆོག་ས་སྟོད་ཁུལ།
རུག་རུག་རུབ་རུབ་ཡང་ཟེར། མཉམ་དུ་འཛོམས་པ། ཤིང་ལོ་སྐྱམ་པོ་རུག་རུག་བྱས་པ། དཔེ་ཆ་
འཐོར་བ་ནམས་རུག་རུག་བཟོས་པ། ཁྲིམ་མི་ཆང་མ་རུག་རུག་གིས་སྟོད་པ།
རུང་། ཆིག་གི་མ་དང་མི་མ་ཐུན་པ་སྟོན་པའི་རྒྱན་སྦྱང་གི་སྤྱིའི་ཐང་དང་དབང་ཅན་ཞིག་མི་ཅུང་རུང་
ལས་སྟོད་ཆེ། རོགས་པ་ཡོད་རུང་མེད་རུང་དང་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན། ཁ་ཆེ་རུང་སྤྱ་ཡི་འོག་ན་
ཡོད། རྒྱ་ཆེ་རུང་ཟས་པའི་འོག་ན་ཡོད།
རུང་ཁང་། དགེ་འདུན་གྱི་ཟས་ཟམས་ཅད་ཞག་ཏུ་འཛོག་རུང་པའི་ཁང་པ་ཞིག་
རུང་ཁང་གཅོད་པ། རུང་པའི་ས་གཞིར་དགེ་འདུན་གྱི་རུང་ཁང་གཅོད་དགོས། དེ་ཡང་དགེ་འདུན་
གྱི་ཆོག་ས་ཁང་གི་མཆོམས་ནས་འདོམ་གང་གིས་བར་དུ་ཆོད་ཅིང་། དགེ་འདུན་གྱིས་གནང་
བ། རྒྱ་ས་པག་དང་ས་རྩོ་སོགས་གང་རུང་བྱས་པ་ཞིག་གོ་
རུང་ཁུས་ཟ་བ། རྫིང་། གཏུམ་པོ།
རུང་ཆུ། རབ་བྱུང་གི་ཟས་ལ་རུང་བ་བྱེད་པའི་ཆུ།
རུང་མ་ཐུན། ལུགས་དང་མ་ཐུན་པ།
རུང་བ། ① འགྲིག་པ་འཕམ་ཆོག་པ། འཛིག་ས་སྟུ་རུང་བ། ལས་སྟུ་རུང་བ། ཅི་མ་རུང་། ཤི་རུང་
གསོན་རུང་། ཡོད་ཀྱང་རུང་མེད་ཀྱང་རུང་། བྱས་རུང་དང་མ་རུང་། གང་འདོད་ལྟར་བྱེད་མི་
རུང་། ② རྒྱ་ལ་མ་ཐུན་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ། རུང་པའི་དངོས་པོ། རུང་བ་མ་ཡིན་པ། རུང་
པའི་བྱ་བ། རུང་བ་བྱེད་པ།

རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་བཟུ། ༡ ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་བྱས་ཤིང་མཐུག་ཏུ་ཐལ་མོ་བརྒྱབས་ཏེ་
རྩ་ལུ་རྩ་ལུ་ཞེས་བརྗོད་པའམ། ༢ ཡང་ན། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་རྣམས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་བྱེད་
བཟུག་པས་དག་གོ་ཞེས་པ། ༣ ས་གཞི་འདི་ནི་ཀུན་གྱིས་སྤྱོད་རུང་བས་ཉེས་པ་མེད་པ་ཡིན་
ཞེས་ཁྲིམ་པ་བཞིན་དུ་ས་བཞོ་བ། ༤ བར་གྱུར་ན་ཆང་སྟོད་མིན་བུ་བད་མས་འཛིབ་པ་ལྟར་
གཞིབ་ནས་ཆང་བཅུང་རུང་བ། ༥ ལན་ལྔ་འདེབས་ན་ཟས་ཀྱི་རོ་འལྱར་བས་དུས་མིན་གྱི་ཁ་
ཟས་ཟ་རུང་བ། ༦ ཟས་སྤངས་ཟེན་ནས་རྒྱང་གྲགས་བྱེད་ཅམ་ལམ་དུ་བཞུལ་ནས་སྤྲང་ཡང་
ཟར་རུང་བ། ༧ ཟས་སྤངས་ནས་ལྷག་པོ་བྱས་མི་དགོས་པར་སྤྲང་མོར་མོ་གཉིས་ཀྱིས་རེག་
ནས་ཟར་རུང་བ། ༨ འོ་མ་ཞོ་གཉིས་གང་རེ་བསྐྱེས་ཏེ་དཀྱགས་ནས་བྱེ་རོ་འལྱར་རུང་བ། ༩
གདིང་བ་རྩྭ་བ་ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་ལྷན་མི་དགོས་ཞེས་པ། ༡༠ དགེ་ལྡན་
གྱི་མགོ་ལ་ཁྲིའུ་བཅིངས། དེའི་སྟེང་དུ་མེ་ཏོག་གི་སྤང་བས་བརྒྱན་པའི་སྤང་བཟེད་བཞག་སྟེ།
གསེར་དཔུལ་སོགས་འབྲལ་བ་དེར་འཕེན་བཅོལ་ན་ཕྱིས་དགེ་སྤོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་རེག་ཆོག་
པར་འདོད་པ་བཅས་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་བཟུའོ།

རུང་བའི་གོས་རྒྱ་བདུན། བལ་ལས་བྱས་པ། ལྷ་ཤན་ལས་བྱས་པ། ཉི་འོད་པའི་གོས། རས་གོས།
ཟར་མ། ལྷ་གོ་འུ་བརྟ་བ་ལས་བྱས་པ། ལྷ་དུ་གྲུ་ལ་ལས་བྱས་པའོ།

རུང་བའི་ཆོན་གསུམ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་བཅས་ལྷན་དགེ་སྤོང་གིས་གྲོན་དུ་རུང་བའི་གོས་
གྱི་ཆོན་མདོག་སྟེ། རས་ལྷ་བྱའི་སྟོན་པོ། བཅག་ལྷ་བྱའི་དམར་པོ། ཤིང་ལྷན་ལྷ་བྱའི་དུར་སྤྲིག་
བཅས་གསུམ་མོ།

རུང་བའི་བཟའ་བ་ལ། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ལོངས་སྤྱོད་རུང་བའི་འབྲས་ཆན་དང་། ཟན། དག་པའི་ག་
སྟེ། འཁུར་བ་བཅས་ལཱོ།

རུང་མིན་གཞི་བཟུ། སངས་རྒྱས་ཤུབ་པ་ལྷ་རྒྱུ་བ་ལྷ་རྒྱ་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ལོན་ཆེ་
ཡངས་པ་ཅན་གྱི་དགེ་སྤོང་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱད་དུ་རུང་བར་འདོད་པའི་ལས་བཟུདེ་ཕྱིས་བསྐྱུ་བ་
གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་བཅས་པ་མཛད་པའི་གཞི་བཟུ་སྟེ། ཆོས་མིན་གྱི་
ལས་བྱས་ན་མཐུག་ཏུ་རྩ་ལུ་རྩ་ལུ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་རྣམས་རྗེས་སུ་ཡི་

རང་བྱས་པས་དག་པར་འདོད་པ། ནད་པས་སྲིན་བྱ་བ་དེ་མའི་འཛིན་ལུགས་ལྟ་བུས་གཞི་བ་
ནས་ཆང་བཏུང་བར་བར་འདོད་པ། ས་གཞི་འདི་ཀྱན་གྱིས་སྦྱོང་བར་བས་སློབ་ཆགས་ལ་
གཞོད་པ་མེད་པར་ལག་པས་ས་བཞོ་བར་བར་འདོད་པ། ལན་ཚུ་བཏབ་ན་ཟས་ཀྱི་རོ་འགྲུར་
བས་དུས་མིན་གྱི་ཁ་ཟས་ཟ་བར་བའི་བར་འདོད་པ། ཟས་སྤངས་ཟེན་ནས་ལམ་རྒྱུད་གཤམ་
མེད་ཅེས་བཞུལ་ནས་སྤང་ཡང་ཟ་བར་བ་དང་། ཟས་སྤངས་ནས་ལྷག་པོར་བྱེད་མི་དགོས་པར་
སྤང་སོར་མོ་གཉིས་ཀྱིས་རེག་ནས་ཟ་བར་བར་འདོད་པ། དུས་རྒྱུད་དང་དུས་མ་ཡིན་པར་བར་
བ་གཉིས་བསྐྱེད་ཏེ་དགྲ་གས་ན་བྱི་རྩོར་བཏུང་བར་བར་འདོད་པ། གདིང་རྩིང་བ་ནས་བདེ་བར་
གཤེགས་པའི་མཛོ་གང་ལྷན་མི་དགོས་པར་འདོད་པ། དགེ་ཚུལ་གྱི་མགོ་སྤྱོད་དུ་བྱིཅ་སྟན་དང་
བཅས་པའི་སྤྱོད་མེ་རྟོག་གི་ཤེང་བས་བརྒྱན་པའི་ལྷུང་བཟེད་བཞག་སྟེ། གསེར་དབུལ་སོགས་
འབྲུལ་བ་དེར་སྒྲགས་པ་བྱིས་དགེ་སྤོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་རེག་ཆོག་པར་འདོད་པ་རྣམས་སོ།།

རུད་པ། ཉེལ་བ། གངས་རི་རུད་པ། ས་རུད་པ།

རུད་རུད་པོ། གས་པ་འཕམ་ཉེལ་བ། གངས་རུད་ས་རུད་བརྒྱབ་པས་འགྲོ་ལམ་རུད་རུད་པོ་ཆགས་པ།
རུབ། མེམས་ཅན་མང་པོ་ལྷན་དུ་འཆོགས་པའི་དོན། སྤང་ལམ་ནང་དུ་མི་མང་པོ་རུབ་འདུག་ཚུ་ཁ་
ན་ཐོག་མང་པོ་རུབ་འདུག་གཡག་རེའི་ཐོག་ཏུ་བྱ་རྒྱུ་ཆོད་མང་པོ་རུབ་འདུག་ལྟ་བུའོ།།

རུབ་རྒྱབ། མི་མང་པོ་འདུས་པའི་དོན། མི་མང་པོ་རུབ་རྒྱབ་ནས་མི་གཅིག་བརྒྱུད་སོང་ལྟ་བུ།

རུབ་བཅོམ། དག་པོ་སོགས་བསྐྱོར་ནས་བཅོམ་པ། བྱི་ནང་གཉིས་ནས་རུབ་བཅོམ་བྱེད་པ།

རུབ་ཆས། འགྲོ་ཆས།

རུབ་ཆོས། འགྲོ་ཆས་གསྒྲིག

རུབ་སྤྱད། སློབ་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྟོད་དུ་aggregateཟེེ།

རུབ་པ། ① རུབས་པ། རུབ་པ། རུབས། མཉམ་སྡེ་བ་ཀྱིས་རོགས་བྱེད་པ། ཁ་རུབ། ལག་རུབ།
རུབ་སྟེ་འགྲོག་པ། ② རུབས་པ། རུབ་པ། ཟུམ་པ་འཕམ་འཛུམ་པ། ཟུན་རུབ། ས་རུབ། མ་ཁ་
རུབ་པ། མེ་རྟོག་ཁ་རུབ་པ།

རུབ་འཛོམས། ཚང་མ་འཛོམས་པ། སྤྱོད་པ་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་ཀྱི་མི་རྣམས་རུབ་འཛོམས་ཀྱིས་
ལྷན་མོ་ལྷ་བར་ཡོང་བ།

རུབ་གཡེམ་བྱེད་པ། མང་པོ་རུབ་ནས་ལོག་གཡེམ་བྱེད་པ།

རུབ་རུབ། སྒེབ་གཅིག་ཏུ་འཛོམས་པའམ་སྤྱད་པའི་ཚུལ་ཞིག་རུབ་རུབ་ཏུ་སྤྲངས་པ། ཐར་ཐོར་ཏུ་
ལུས་པ་རྣམས་རུབ་རུབ་བཅོ་བ།

རུབས། ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་རུབ་པའི་སྐྱལ་ཆོག

རུབས་པ། རུབ་པའི་འདས་པ།

རུམ། ① རུམ་པའི་སྐྱལ་ཆོག ② མངལ། རུམ་དུ་ཞུགས་པ། གཞུགས་པོ་འཁོར་བས་རུམ་མི་བདེ་
བ། ③ བང་དང་གསེབ། སྤྱིན་རུམ། སྤྲུག་རུམ། ④ ཡམ་ཕྱག་དངོས་པོ་རྣམས་རུམ་དུ་འཇུག་
པ། མགོ་རུམ་རྒྱབ་པ། ⑤ བཏགས་པའི་གདན། རྒྱ་རུམ། གཙང་རུམ།

རུམ་དུ་འཇུག་པ། ① ཡམ་ཕྱག་ཏུ་འཇུག་པ། ② མངལ་དུ་འཇུག་པ།

རུམ་པ། ཤེའི་ཐོད་ལ་སྦྱར་བ། བྱ་མོས་སྒོར་རུམ་ནས་བྱ་ཕྱག་ལངས་པ།

རུམ་སྟེགས། འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་ས་མིང་ཞིག་ཀྲཱ་པའི་དགོན་པ་རུམ་སྟེགས་ཀྲཱ་པའི་ཆོས་སྐར་
ཐེར་བ་དེ་ཡོད་སའི་གནས།གང་དེ་ཡིན།

རུམ་པོ། [རྟིང]འབྲེག་པའམ་དབྱང་པ།

རུམ་མ། མངལ་ལྡན་མ།

རུམ་བཤེར། གནའ་དུས་མི་ཆོགས་ནང་ཁུལ་དུ་ཅ་ལག་བོར་སྟོར་བྱིན་པའི་ཆེ་ཆོགས་པའི་ནང་
ཁུལ་དུ་རྒྱན་མར་བྱས་ཡོད་པའི་དོགས་པ་བྱུང་སྐབས་ཆོགས་དེའི་མི་རྣམས་ཀྱི་རུམ་ནང་དུ་
དངོས་ཇུས་སྤོང་ཡོད་མེད་བསྟོགས་བཤེར་བྱས་པ།

རུའི་ཁལ། གཏན་ཆོགས་མཁར་རུའི་ཁལ་ཏེ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་བདུན་པའི་འགོར་ཀྲཱ་
བསྟན་སྟོང་དབང་པོས་བོད་ཀྱི་འཕོ་ཉག་རྣམས་ཀྱི་ཆད་གཞི་གཅིག་གྱུར་བཅོས་ནས་གཏན་ལ་
ཤབ་པའི་ཁལ།

རུའི་ཕུལ། མཁར་རུའི་ཕུལ། རུའི་ཁལ་གཅིག་གི་བརྒྱ་དང་ཉེ་ཕུ་ཐམས་པའི་ཆ་གཅིག

རུའི་བྲེ། མཁར་རུའི་བྲེ། རུའི་ཁལ་གཅིག་གི་ཉི་ཤུ་ཐམ་པའི་ཆ་གཅིག
རུལ། ཀོ་བ་ཆོན་པ་ལྟ་བུ་ཐོབ་ཅིང་རི་རན་བོ་བ།
རུལ་སྒྱུར། རུལ་བ་དང་སྒྱུར་བའི་བསྐྱུས་མིང། དབྱར་དུས་བཙེ་བཞུགས་པོར་རུལ་སྒྱུར་དུ་འཕྲོ་བ།
རུལ་སྒྲོན། བམ་ཞིང་རུལ་བའི་སྒྲོན། ས་ཐོན་ཉར་ཆགས་ཡག་པོ་བྱས་ན་རུལ་སྒྲོན་མི་ཡོང།
རུལ་ཆོལ་གཙང་སྟེལ། རུལ་སྐྱངས་སུ་འགྱུར་བར་ངོ་ཆོལ་དང་སྒྲོད་གཙང་དར་སྟེལ་གཏོང་བར་བཅེར།
རུལ་གྱུར་བམ་པོ། རུལ་སྒྲོན་ཤོར་བའི་པོ།
རུལ་རི། སྐྱངས་རི།
རུལ་བ། རུལ་པོ་དང་འབྲ།
རུལ་པོ། འབྲལ་པོ། འ་རུལ་པོ། གྲང་རུལ། ཁང་རུལ། རྩ་རུལ་པོ།
རུལ་བ། འབྲལ་བ། ཤིང་བཟང་པགས་པའི་འོག་ན་རུལ། འོ་མ་རུལ་བ་འཕྱང་མི་ཉན། ཅ་པ་མ་རུལ་
ན་ལོ་མ་མི་སྐྱམ།
རུལ་སྒྲོན། ① རུལ་མི་ཤོར་བར་སྒྲོད་པའི་སྒྲོན་ཇམ། ② རུལ་ཇམ།
རུལ་བཟོས། བསྐྱུང་བའམ་རུལ་སྐྱུང་ཞུགས་པ།
རུལ་ལད། སྒྲོན་ཆ།
རུལ་སྐྱངས། ① རུལ་པའི་རི་མ། ② དེང་དུས་དཔོན་རིགས་ཆོས་མི་དམངས་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
རྒྱ་ཁོར་ནམས་དངོས་སྟོན་ཅི་རིགས་བརྒྱད་ནས་བ་རྒྱ་ཅི་རགས་ཁྲེད་པའི་བྱ་སྒྲོད་ལ་བཅེར།
རུལ་སྐྱངས་སྒྲོན་འགོག་དེང་དུས་དཔོན་རིགས་ཆོས་མི་དམངས་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱ་ཁོར་ནམས་
དངོས་སྟོན་ཅི་རིགས་བརྒྱད་ནས་བ་རྒྱ་ཅི་རགས་ཁྲེད་པའི་བྱ་སྒྲོད་དེ་ལ་སྒྲོན་འགོག་གི་ཐབས་
རྒྱས་ལ་བཅེར།
རུལ་བསྐྱུང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ། སྐྱུང་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་རྒྱ་ཇམ།
རུས་རྒྱང་། ① རུས་པའི་ནང་གི་རྒྱང་མཐུང་། ② རུས་པའི་རྒྱང་གླིང་།
རུས་ཀྱང་། འ་མེད་རུས་པའམ་ཀེང་རུས།
རུས་སྒྲུ། འ་ཆོལ་མེད་པའི་རུས་པ།

རུས་བཀྲ། རུས་པའི་ཆགས་ཚུལ་གྱི་རི་མོ།

རུས་ཁྲ། ① རུས་པ་བསྐྱོལ་བའི་ཐང་། ② [རྟིང་]

རུང་ཁུང་བ་བ།

རུས་ཁམས། མི་སོ་སོའི་རུས་དང་འབྲུང་བ་ལྷ་སྦྱར་བའི་བཙེ་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། རུས་ཁམས་སྡེ་ལྷ་ནི།
སྟེག་ཤིང་། རི་མོ། ཀྱང་ས། འད་ལྷགས། ལུ་ཚུ་བཅས་སོ།།

རུས་ཤོག་ཁ་སྐྱད་ཏུ་རུས་པའི་སྦྱི་མིང་།

རུས་ཤོང་། ཞག་ཆེའི་རི་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་རུས་པ།

རུས་ཤོང་དུས། བསྐྱལ་བ་ཐ་མར་རུས་པ་བསྐྱོལ་ནས་འཆོ་བའི་དུས།

རུས་སྒྲོམ་ཆབ་ཨང་། སྟོག་སྐྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦྱད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐྱད་ཏུ་skeletal codeཟེར།

རུས་བྱན། ལྷགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་རུས་པ་ལས་བྱས་པའི་བྱན་ཆའི་རིགས་སྤྱོད་ཆོགས་པ།

རུས་བྱྱད། མི་སོ་སོའི་རིགས་ཀྱི་གཏུང་བྱྱད།

རུས་བྱྱད་གཅིག་པའི་གཉེན་སྦྲིག་རིགས་བྱྱད་གཅིག་པའི་གཉེན་ཉེ་ལྷན་ཏུ་གཉེན་སྦྲིག་པ།

རུས་སྒྲོམ། འཕེད་རུས་ཁོག་

རུས་མགོ་ལྷགས་གཡོགས། བད་བ་ལྷ་བུ་ཡུན་རིང་བྲག་པས་བྱུང་བདན་ནས་འཕྲུལ་སྐྱེས་ཏེ་ལམ་
ཆེར་རུས་ལས་མེད་བ་ལྷ་བུའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཆགས་པ།

རུས་ཙན། མི་གང་ཞིག་རང་གཤེས་འགྱུར་བ་དཀའ་བའི་སྦྱིང་སྟོབས་ཙན།

རུས་ཆག་ ① རུས་པ་ཆག་དུས། ② ལུས་ཀྱི་རུས་པ་བདན་པས་ཏེ་ཆག་པ།

རུས་ཆང་། རུས་པ་སྤངས་པའི་ཆང་།

རུས་ཆེན། ① རུས་པ་ཆེན་པོ། ② རིགས་མཐོ་བ།

རུས་ཆེན་ལྷ། ༡ སྐྱ་སྟེག་ཤིང་། ༢ སྟོ་རིང་མོ། ༣ རྟོང་ཀྱང་ས། ༤ འབྲུ་འད་ལྷགས། ༥ སྤྱ་ཚུའི་
ཁམས་ལྷའོ།

རུས་ཆེན་བཞི། ཀེག་ཤིང་། ཀྱང་ས། རི་མོ། འད་ལྷགས་བཅས་བཞིའོ།

རུས་ཆོད། ཅ་བ་ཆོད་པ། སྒྲན་བརྒྱུད་ས་ཏེ་ནད་ཀྱི་རུས་ཆོད་པ།

རུས་འཆིང་། [མངོན་]ལུས་ཀྱི་ཅ།

རུས་ཤེས། རྒྱུད་ཤས་ཆེ་ཞིང་རུས་པར་ཆ་བྱག་ཆེ་ལ་འགྲུལ་མི་རུས་པའི་བྱམས་བྱ་རུས་ལ་ཞེན་པའི་ནད།

རུས་བརྟོག་བྱ་བ། རུས་པའི་ངོས་ཀྱི་ཤ་སྦྱར་རྣམས་བརྟོག་པ། བྱི་ཡིས་རུས་བརྟོག་བྱ་བ་གིན་འདུག

རུས་ཐང་། རུས་པ་བཅོས་པའི་ཁུ་བ།

རུས་ཐོན་པ། ཉགས་མཚན་གསལ་པོ་ཐོན་པ། དག་གཉིན་གང་ལ་འད་ཆགས་སྤང་གི་རུས་ཐོན་པ།

རུས་བྱུང། རོ་ཆ་དགོས་པའི་ལས་བྱས་པ། སྤྱོ་ལོ་འབྱུང་། བོ་སྤྱོ་བཅོང་རུས་བྱུང་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན།

རུས་གདོང་། རྒྱུད་པར་སོགས་ཀྱི་རུས་པའི་བྱུང་གདོང་།

རུས་སྒྲ་བཟུ། མིའི་རུས་པ་དང་། ཉའི་རུས་པ། བྱིའི་རུས་པ། བག་གི་རུས་པ། ཤ་བའི་ར་ཆུ། ཉ་

བྱིས། བྱུང་། མཐོན་བྱ། ཉ་རུས། འབྱུག་རུས་བཅས་ཏེ་བཅུ་ལོ།

རུས་སྤེམ་མར་ཁ། མི་རྟ་བྱིའི་རུས་པ་བཅའ་མ་མར་རྟེང་ནད་བཅོས་ཤིང་གང་བར་གྱུར་པ་དང་སྤར་

རྒྱུར་བཅོས་ནས་བརྟོན་པའི་མར་ཁུའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགོ་བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་

ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་གཅེས་བསྐྱས་ཀྱན་གསལ་ལས། བཅུ་པ་རུས་སྤེམ་མར་ཁ་

བྱ་བ་ནི། མི་རྟ་བྱི་རུས་བཅའ་མ་མར་རྟེང་བཅོས། ཁྱོབ་བརྒྱུད་གོང་བཞིན་མར་ཁ་ཁྱུང་བ་ཡིས།

བསྐྱུ་མཉེ་ལྷགས་ནད་རྩ་སེར་ཞ་རེངས་འཁུམས། གཉན་དང་ཅ་དཀར་གངས་རྒྱེན་སྟོ་བཟེང་

སོགས། རྒྱུད་གྱུར་ལ་པན་ཆད་རིགས་དུག་གྱུར་སྟོངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ།

རུས་པ། ① ལུས་ཚུགས་བསྐྱར་བར་བྱེད་ཅིང་། དོན་སྟོང་རྣམས་སྟོབ་བར་བྱེད་པའི་སྤྱ་འཕམས་ཀྱི་རང་

བཞིན་ཅན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཤ་རུས། ཀེང་རུས། རུས་པ་མཁྱེགས་པོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་

ལ་ཀེང་རུས་དང་། གཞུང་། རུས་བྱ་བཅས་སོ། ② པའི་རྒྱུད་དམར་རིགས། རུས་པ་མཐོང་མལ།

རུས་པ་དཀར་པོ། ① རུས་མདོག་དཀར་པོ། ② རིགས་རུས་གཅང་མ།

རུས་པ་ཅན། ① སྟེང་རུས་ཆེན་པོ། ② རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ཁ་པོ་རུས་ཆེན་པོ།

རུས་པ་འཆིང་བྱེད། [མངོན་]ལུས་ཀྱི་ཅ།

རུས་པ་བཅའ་མ་ལ། སའི་འོག་ཏུ་ཡུན་རིང་ལུས་པའི་རུས་པ་སས་ཐོས་ནས་བཅའ་སོག་པ་ལྷ་སྟེ།

མིའི་རུས་པ་དང་། ཁྱིའི་རུས་པ། ཉེའི་རུས་པ། བག་གི་རུས་པ། འ་བའི་རུས་པ་བཅས་སོ།།
རུས་པའི་འཁོར་ལོ་རྗེ་རྩེ་བའི་ཉོག་རུས་པའི་རྒྱན་བྱག་གི་ནང་ཆན་ཏེ། ཡི་དམ་ནམས་ཀྱི་སྤྱི་
བོའི་སྤེང་བྱ་རུས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་། དབུས་སུ་རྗེ་རྩེ་བའི་ཉོག་དང་ལྷན་པའོ།།
རུས་པའི་རྒྱན་བྱག་མགུལ་རྒྱན་དང་། གཏུ་བྲ། རྩ་ཆ། དབུ་རྒྱན། མཆོད་བྱིར་སྟོགས། ཐལ་ཆེན་ཏེ་
གསང་སྟགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པས་སྤྱུས་པའི་རུས་རྒྱན་བྱག་
རུས་པའི་སྤྱིང་པོ། ཀྱང་མར།
རུས་པའི་ཐལ་ཆོས། གསང་སྟགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ལུས་ལ་བཏབ་པའི་མི་རུས་ཀྱི་ཐལ་བའི་རྒྱན་ཆ།
རུས་པའི་དུམ་བྲ་སྤུམ་བརྒྱ་བྱག་ཟུ། ལུས་འདི་ལ་རུས་པ་དུམ་བྲའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གངས་
འབྲེན་ན་སྤུམ་བརྒྱ་དང་བྱག་ཅུ་མཆིས་པས་དེ་དག་གི་གངས་འབྲེན་ཚུལ་ཐད་བྱང་བྱར་གཉིས་
བཞེད་པ་མི་མ་ཐུན་པ་ཆེར་མ་མཆིས་པས་འདིར་དགའ་བོ་མངལ་འབྱུག་གི་མདོ་དང་སྡེ་སྤྲིད་
སངས་རྒྱལ་རྒྱ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བེ་སྟོན་གཉིས་ནས་བྱངས་ཏེ་
འགོད་པར་བྲ་བ་ལས། རུས་པའི་དུམ་བྲ་ནི། དགའ་བོ་མངལ་གནས་ཀྱི་མདོ་ལས། རུས་པ་
འདུས་ནས་ལུས་བྲུབ་པ། ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་། མགོ་ཐོད་རུས་པ་དགུ་འདུས་
ཤིང་། འགམ་པའི་རུས་པ་གཉིས་འདུས་ཏེ། སོ་ནེ་སྤུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ལྷན། དེ་ཡི་ཅ་བའང་དེ་
བཞིན་ལོ།། རྩ་ཆེ་གཉའ་བའི་རུས་པ་དང་། ཀྱན་དང་སྤྲ་ཡི་རུས་པ་དང་། བྱང་དང་མིད་པའི་རུས་
པ་དང་། བསྐྱས་ན་རུས་པ་ཉི་ཤུ་ཡོད། མིག་ལ་རུས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། སྟག་པ་མཛིང་པ་བྱང་
གཉིས་ཡོད། ལག་པ་གཉིས་དང་སོར་མོ་རྣམས། བསྐྱས་ན་རུས་པ་ལྔ་བཅུ་ཡོད། ལྟག་རྒྱབ་
རུས་པ་ལྔ་བཅུ་ཡོད། སྤལ་ཆོགས་ལ་ནི་སྤུམ་ཅུ་གཉིས། འདི་དག་ཀྱང་ལ་ཅ་ཡོད་པས། དེ་ཡི་
གངས་ནི་བཞི་ཆར་ཡོད། ཅིབ་ལོགས་གཡས་པའི་རུས་པ་ནི། བན་ཚུན་འབྲེལ་བ་བཅུ་གསུམ་
ཡོད། ཅིབ་ལོགས་གཡོན་འབྲེལ་སྟེས་པ་ཡི། རུས་པ་དག་ནི་བཅུ་གསུམ་ཡོད། རུས་པ་ལུ་གུ་
རྒྱུད་འདི་དག་གསུམ་གསུམ་དག་ནི་བན་ཚུན་འབྲེལ། གཉིས་གཉིས་དག་ནི་ཆོགས་ལྷན་དེ།
ལྟག་མ་གཞན་ནི་འབྲེལ་བ་མེད། གཡས་གཡོན་བརྒྱ་ནི་གཉིས་པོ་ལ། བསྐྱས་ན་རུས་པ་ལྔ་བཅུ་
ཡོད། ལུས་ནང་འབྲེལ་བའི་རུས་པ་ནི། བསྐྱས་ན་སྤུམ་བརྒྱ་བྱག་ཅུ་ཡོད། རུས་ཆོགས་པན་

ཚུན་འབྲེལ་ནས་ནི། སེམས་ཅན་ལུས་ནི་འགྲུབ་ཡིན་ཞེས། བདེན་པའི་ཆོག་ཏུ་གསུངས་པ་
 ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བེ་སྟོན་ལས། དེ་ཡང་མགོ་ལ་རྩམ་
 བྱ་དགུ་བར་བཅེས་པའི་རྩམ་རིགས་སྟུམ་བརྒྱ་ཅུ་ཅ་ལྟ་དང་རྒྱུད་དང་མཐུན་པར་ཐོད་པ་
 རྩམ་བྱ་བཞི་བར་བཅེས་པའི་རྩམ་པའི་རྩམ་བྱ་སྟུམ་བརྒྱ་ཅུ་འབྲེན་པ་སྟེང་ལས་བཞི། འགྲམ་
 པ་གཉིས། སོ་སྟུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་། དེའི་ཅ་པ་སོ་གཉིས། རྩ་བའི་རྩམ་པ་ནས་མིད་པའི་རྩམ་
 པའི་བར་ལ་རྩམ་རིགས་ཉི་ཤུ། མིག་རྩམ་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བཞི། སོར་མོ་དང་བཅས་པའི་ལག་
 པ་ལ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྟ་ཐག་གཉིས་ཏེ་ལྷ་བཟུ། ཐག་པ་དང་མཛེང་པ་ལ་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བཞི། ལྷག་རྒྱབ་
 ལ་བརྒྱད་དང་། སྒྲལ་པའི་ཆོག་པ་སྟུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། དེའི་གྲངས་བཞིས་བསྐྱར་བས་སོ་གཉིས་
 ཚན་པ་བཞི་སྟེ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད། ཅེ་བ་ལོགས་གཉིས་ལ་ཅེ་བ་རྒྱུད་ལེ་བཅས་བཅུ་གསུམ་
 བཅུ་གསུམ་སྟེ་ཉེར་རྩ་གྲང་པ་སོར་མོ་དང་བཅས་པ་ལ་ལྷ་བཅུ་སྟེ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེལ་བས་རྩམ་
 པའི་རྩམ་བྱ་སྟུམ་བརྒྱ་དང་རྩ་གྲུ་ཅུར་ཡོད་པར་གསུངས་སོ།།

རྩམ་པའི་བྲ་བྱེད། རྩམ་ཐོང་བརྒྱས་པའི་བྲ་བྱེད་པ།

རྩམ་པའི་བྲ་བ། རྩམ་ཐོང་བརྒྱས་པའི་བྲ་བ།

རྩམ་པའི་བ་ཀྱ། རྩམ་པ་ལས་བཅོས་པའི་བ་ཀྱའམ་དཔལ་བེལ།

རྩམ་པའི་རྒྱང་ཚབས། རྒྱང་ཚབས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་རྩམ་པ་ཁོལ་བྱ་ནི་དང་གྲང་ལ་ཆོགས་པ་དང་།
 མཚང་ར་སོགས་ལ་ཚོར་བ་མེད་པར་གྱུར་པའི་རྒྱང་ཤས་ཆེ་བའི་མོན་ནི་ཅིག།

རྩམ་འཕྲེད་ཉལ། མགོ་རྩམ་ཤིག་གི་མིང་།

རྩམ་བྲ། རྩམ་རྟོག་རྒྱུད་རྒྱུད་།

རྩམ་བྲང་། རྩམ་པ་ལས་བཅོས་པའི་བྲང་བྲ།

རྩམ་སྒྲལ། མོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲལ་གྱི་རིགས་རྩམ་པའི་གོང་བྱར་གནས་པའི་སྒྲལ་པ་ཞིག་སྟེ། རྩམ་
 པས་མཛེན་དང་། གཉན་ནད་ལ་པན། རྩམ་སྒྲལ་ཁོག་པ། ངང་པ་ལུལ་འབྱར་མི་དགོས་པ་
 དང་རྩམ་སྒྲལ་སྒྲལ་པ་ཐོན་མི་དགོས་པ་བྱུང་ན་ལེགས། རྩམ་སྒྲལ་འཁྱམས་པ་ལྟར་གྱུར་པ།
 མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁོག་པ་ཅན་དང་། མྱོ་པ་འབྱུང་། འགྲམ་རྒྱུད་། ངན་པའི་ཤུབས་ལྷན། དམ་

དུ་འཛིན། ལུལ་འགྲོ། ཡན་ལག་ལྔ་པ། ཡན་ལག་ལྔ་སྐུས་བཅས་སོ།
རུས་སྐུལ་སྐྱེས་མ། ལྷིང་ཁའི་རྩ་འདབ་ཅིག།
རུས་སྐུལ་འཁོར་ལོ། ཉག་ཅིས་ལས་འབྱུང་བའི་ས་བདག་གི་འཁོར་ལོ་ཞིག།
རུས་སྐུལ་གྱི་གནས་སྐབས། མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་ནས་ཞག་བདུན་པག་བཅུ་བདུན་གྱི་རུས་སུ་
མངལ་གནས་ལུས་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་ལྔ་པོའི་གཟུགས་དབྱིབས་ཆགས་ནས་མཆོན་ཤིང་རུས་
སྐུལ་གྱི་གཟུགས་ལྟ་བུར་འགྱུར་བའི་སྐབས་ལ་ཟེར་ཏེ། ཀམ་བ་རང་བྱུང་དོ་རྗེས་མཛད་བའི་
ཐབས་མོ་ནང་གི་དོན་ལས། ལྷ་བར་མ་ཡི་རྩར་འབྲེལ་བས། རྒྱང་ཁྲག་རྒྱས་བར་ཤིང་བ་འགྱུར།
དེ་ནས་རྒྱ་བ་གཉིས་བ་ནས། ཞག་རེ་རྩ་ཉིས་བརྒྱ་ཆགས། རྟོག་ལས་རུར་སེལ་འཕྲོས་ནས་
ནི། རུས་སྐུལ་ནས་བ་ལྟ་བུར་ཤིང་། ཅས་དང་། ལྷ་སྤིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་བའི་
བཞག་རྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བེ་རྒྱར་ལྷན་པོ་ལས། སྐབས་འདིར་ཡན་ལག་ལྔ་པོ་ཆགས་པའི་རུས་
ཡིན་པས་རུས་སྐུལ་གྱི་གཟུགས་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་རུས་སྐུལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
རུས་སྐུལ་གྱི་རྒྱ་བ། རུས་སྐུལ་ཅན་དང་དོན་གཅིག།
རུས་སྐུལ་ཅན། ལླར་མ་ས་ག་རྒྱ་བ་སྟེ་བོད་རྒྱ་བ་ཞི་བ།
རུས་སྐུལ་མ། རུས་སྐུལ་གྱི་དབྱིབས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་དན་དའི་རིགས་མདོག་ནག་པོ་ཞིག།
རུས་སྐུལ་ཞབས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
ཕྱོམ་བ་ཡང་དག་པར་རྒྱངས་པ་ལ་བརྟེན་བ་ཉིད་ཀྱིས་རུས་སྐུལ་བཞིན་དུ་ཞབས་ཤིན་ཏུ་གནས་པ།
རུས་འབྱུར་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། འབྲེལ་མཐའ་དག་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རུས་འབྲས། རུས་པའི་མདོག་འགྱུར་ཞིང་རྩ་སེར་དང་ནག་རྩའི་ནང་སྤྱོད་སྟེ་མ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བའི་
འབྲས་ཀྱི་ནད་རུས་པ་ལ་ཞེན་པ་ཞིག།
རུས་མི་གཅིག་པའི་རྒྱལ་རབས་ཆོན་པ་ལ། རྒྱ་ནག་ཏུ་ཐང་རྒྱལ་རབས་འཁོར་བའི་རྗེས་སུ་རུས་
མིང་མི་གཅིག་པའི་རྒྱལ་རབས་ཆོན་པ་ལྟ་བུར་སྟེ། ༡ ལེའང་རྗེས་མ། ༢ ཐང་རྗེས་མ། ༣ ཅིན་

རྗེས་མ། རྟན་རྗེས་མ། ༥ གཏོ་རྗེས་མ་བཅས་ཡིན་ནོ།

རྒྱས་མིག་ ① རྒྱས་པ་ཀོང་ཀོང་། ② རྒྱས་པའི་མཆམས་ཆོག་ས། རྒྱས་མིག་ཁོལ་བ།
རྒྱས་མིང་། རིགས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་སྟེ། གཉགས་དང་གཞུབས་སོགས་ལྟ་བུ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་last
nameཟེད།

རྒྱས་མིང་བརྗེ་སྒྲུབ། རང་གི་རྒྱས་མིང་གསར་བར་བརྗེ་བའི་དོན། ཡང་ན་མིང་སྒྲུབ་བ་ཞེས་པ་མིང་
གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

རྒྱས་སྤྱིག་ རྒྱས་མིག་སྟེ་རྒྱས་པའི་མཆམས་ཆོག་ས།
རྒྱས་སྟོ། རྒྱས་སྟེང་ཤུ་མཛེར་ཐབས་སྟེ་བའི་མ་སྟོན་རྒྱས་ལ་བྲབ་བ་ཞིག་
རྒྱས་ཅ་སྟེད་བུ། རྒྱས་མོ་ནས་གྲེན་ཏུ་སོར་བཞི་གཞལ་མཆམས་སུ་ཡོད་པའི་ཅ་དཀར་ཞིག་
རྒྱས་ཆན། རིགས་སུ་གཅིག་པའི་བུ་མིང་།
རྒྱས་ཆོག་ས། རྒྱས་པ་གཉིས་གཉིས་པན་ཚུན་འབྲེལ་བའི་བར་མཆམས་ཏེ། རྒྱས་ཀྱི་ཆོག་ས་ཆེན་
བཅུ་གཉིས་དང་ཆོག་ས་ཐམས་ཅད་དང་བཅུ་ལྟ་བུའོ།

རྒྱས་ཚུགས། རྒྱས་ཀྱི་རྒྱས་པའི་དབྱིབས།
རྒྱས་ཆོ། ① པ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་ཆན། ②[རྫིང་]རྒྱས་མའི་མིང་།

རྒྱས་མཛེད། རྒྱས་པའི་ལོགས་སུ་འབྱུང་ཐོན་པའི་ནད།
རྒྱས་འཛེད། རྒྱས་པ་ཆག་འཕྱོར་སོགས་ཀྱི་རྒྱས་འབྱུང་།
རྒྱས་ཞེན། དག་གཉེན་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་ལ་རྒྱ།

རྒྱས་གཞལ། གཞལ་ཞེས་བག་ལ་ཉལ་བའམ་མི་མངོན་པའི་དོན་ཡིན་པས་འདིར་མ་ལ་སྟོན་ཞུགས་
ནས་རྒྱས་པའི་སྟེང་ནས་ཤུ་མི་སྟེ་བར་གྱུར་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་བཟླ་འབྱུང་པས་མཛོད་པའི་
མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་དཀར་འབྲེལ་ལས་གསུངས།

རྒྱས་གཞི་ཞེབ་དབྱང། རྒྱས་པར་སྟོན་ཤོར་མིན་བརྟག་ཅིང་དབྱང་བ།
རྒྱས་ཐོང་། [མངོན་]འཕྱོན་བུ།

རྒྱས་གཟེབ། ① རྒྱས་པའི་བར་མཆམས། ②[མངོན་]བགས་པ།

རུས་རིགས། རུས་རྒྱུད་དམ་རིགས་རྒྱུད། རུས་རིགས་རྒྱུད། རུས་རིགས་འཁེལ་བ།
རུས་རིགས་ཉི་ཤུ་ཅུ་གསུམ་མོང་བ་དང་། ལྷག་པ། ལྷའི་སྤུམ་རུས། སོ། ། མ་མགལ་ཏེ་མགོ་ལ་ལྷ།
སྤུམ་ཆོགས་དང་། བྱ་འདབ། གཞུག་ཏོ། དེ་ཕྱི་རུས། སོག་པ། སྒྲོག་རུས། བང་རུས། ཅིབ་མ།
ལྷ་རུ་ཅེ་སྟེ། ལུས་སྤྱི་ལ་དགྲ། དབྱང་རྒྱུད་དང་། རྩེ་དང་། ལག་མགོའི་རུས་པ་སྟེ་ལག་པ་ལ་
གསུམ། བརྒྱ་རྒྱུད་དང་། ལྷ་དང་། རྩེ་དང་། སྟེ་ལོང་། རྒྱུ་མགོའི་རུས་པ་སྟེ་རྒྱུ་པ་ལ་ལྷ། རྒྱུ་
ལག་གིས་ཀའི་སེན་མོ་དང་བཅས་ཉི་ཤུ་ཅུ་གསུམ་མོ།

རུས་ཤིང་། ① སྟོག་ཤིང་། ② རྩིང་སྟོང་རུས།

རུས་གཤེན་གྱི་བྱིས་པ། གནའ་རབས་ཀྱི་རུས་རྒྱུད་ཆོ་ཁག་གཅིག་སྟེ་གཤེན་གྱི་རྒྱུད་པ་ཡིན།

རུས་གསེབ། རུས་པའི་ནང་།

རེ། ① རྒྱུད་པ་དང་སྟེ་ཆོན་གཅིག་མཆོན་བྱེད་ཅིག་ནང་རེ་དགོང་རེ། གཅིག་རེ་གཉིས་རེ། མི་རེ་
རོ་རེ། རེ་རེ་བཞིན། ② ཡིད་ཀྱི་སྟོན་པའི་དོན། རེ་བ་ཡོད། རེ་བ་ཞུས་པ་ཡིན། ལྷ་བྱ། ③ བན་
ཏན་གྱིས་དགགས་པའི་སྤྱི་ལ་འབྲུག་པ་ཞིག་སྟེ། དེང་རུས་སྟེ་དགའི་ཡུལ་སྤྱད་བྱ། ངས་ཁམ་
པའི་ཁ་ལ་ཉོན་རེ་པ་འབྲུག་དབང་། ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་ལས་དེ་ལ་མི་འབྲུག་པའི་དམ་བཅའ་བ་ལྷ་བྱ་
དང་། ཟ་རེ་སྒྲན། ཡོད་རེ་སྒྲན། ④ མིང་ཆོག་ལག་འཁྱུག་གི་བར་དུ་སྤྱར་ནས་ཏུ་ཅང་ངམ་ཤིན་
ཏུ་འོན་ཉམས་སྟོན་པའི་སྤྱི་ཞིག་ཆོད་རེ་ཟོ། བཞིད་རེ་ཆེ། འབྲ་རེ་ཆགས། རྒྱ་རེ་ཆེ། རིའི་
དབངས་རེ་མཐོ། སྟོབས་རེ་ཆེ། ལག་རེ་ཡངས། ཐུགས་རེ་བཟང་། དཔའ་རེ་ཆེ། བན་རེ་ཐོགས།
གཞོད་རེ་འཁྱོལ། ལུ་རེ་ཐུག་ འོ་རེ་བརྒྱལ། ཉམས་རེ་དགའ། བག་རེ་ཟོ། འ་རེ་ཆོ། རོ་རེ་ཆོ།
ཡ་རེ་ད། རོ་རེ་གཞོད། ⑤ བྱ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་རན་ཞེས་པའི་བར་དུ་སྤྱར་ནས་རན་ཞེས་པའི་
དོན་མཆོན་བྱེད་ཅིག་ ཆོག་བཅད་སྐབས་སུ་ཆོག་ཁ་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་རུས་སྟོན་པའི་སྤྱད་ཀྱི་ཆོག་
ཐོགས་ཤིག་སྟེ། དཔའ་རྩལ་ཡོད་ན་རོམ་རེ་རན། དབྱང་རོགས་ཡོད་ན་འཁོད་རེ་རན། ལྷ་བྱ།
⑥ ཡང་གངས་ལྷག་རྒྱུད་དང་། དའི་གཅིག་གནས་བར་ལ་སྤྱར་པའི་སྤྱད་ཅིག་ ལྷག་རྒྱུད་ཀྱི་གཅིག་
རེ་གཉིས། རེ་དགྲ། ལྷ་བྱ། ⑦ དགག་སྤྱད་མཉམ་དུ་སྤྱར་ནས་སྤྱབ་པའམ་ཁས་ལེན་པའི་དོན་
དུ་འབྲུག་སྟེ། ངས་བདེན་བར་མི་ཟེར་རེ། ངས་རོགས་ཆེ་ཐུབ་ཆུང་ཐུབ་མི་བཟོ་རེ། ལྷ་བྱ་དང་།

དེ་བ་དཀར་དུ་བྱངས་པའི་རྩེ་ཉོང་ཡི་གེ་ལས། བྲ་མ་ཞིག་གསན་ན་ཡང་། འགས་བྱས་ཏེ་ཡུས་
བཀོལ་ནས། བཀས་མི་བཅད་རེ། དེ་བྱེ་ཆབ་བྱ་གཅི་ལ་གསེར་གྱི་ཡི་གེ་ལས་སྤང་རེ། སྤྱང་མ་
རིངས་པར་རབས་ཆད་ན། འཁོལ་ཡུལ་བཞེས་རེ། སོགས་མང་ངོ་།

རེ་སྐྱེ། བྱེད་རྒྱ་མིན་པ་དང་མི་སྤྱིད་པ་སོགས་ཐག་བཅད་པའམ་དམ་བཅས་པའི་དོན་ཏེ། བྱིན་ཆད་
བྱ་ངན་བྱེད་རེ་སྐྱེ། ཡོད་རེ་སྐྱེ། ཐུབ་རེ་སྐྱེ་ལྟ་བུ།

རེ་སྐྱོང་། བསམ་དོན་སྦྱབ་པ། རེ་སྐྱོང་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ།

རེ་སྐྱོན། སྒོ་སྤྲོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་ཁྲག་ངན་སྐྱེས། བད་ཀན་
སྦྱག་པོ་འཛོམས། ཅའི་ཆད་པ་སེལ། ཆ་འབྲུག་ཅོད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱ་རེ་མཐོན་པོ་
དང་། ལུག་རོན་རྒྱུད་། ཅི་དམར་རྒྱུད་གཅིག་། ཅི་དམར་ཐེལ་ལ། ཅི་མིན་ཅིའི་མིང་ཅན། རྒྱ་བའི་
དུག་བཅས་སོ།

རེ་ཁ། [ལེགས] རི་མོ། བཟ་ཤིས་རེ་ཁ།

རེ་ཁེ། [ལེགས] སྤྲ་བྱུང་།

རེ་འཁང་། རེ་བ་མ་བྱུབ་ནས་སྤང་བ་དང་ཁོ་བ།

རེ་འཁོར་། འདི་ནི་རེ་འཁང་ཞེས་པ་དང་གོ་དོན་གཅིག་པ་སྟེ། སོ་སའི་རེ་བ་ཡོད་པའི་དོན་དག་མ་
བྱུང་ན་རང་གི་སྟོགས་ལ་དེ་ཡི་ཡུས་ཤོད་པ་དང་། སེམས་ཐང་ཆད་པ་ལ་ཟེར།

རེ་མཁའ། བན་ཚུན་ཁྲིས་ནས་ངན་སྦྱས་བྱེད་པ་ལ་ཟེར་ཞིང་། འཁང་ར་ཞེས་པ་དང་དོན་འབྲ། འདི་
ལ་མཁའ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་མས་འཕུལ་མ་དག་པར་གསུངས་ཤིང་། འགའ་ཞིག་གིས་མས་
འཕུལ་དང་འས་འཕུལ་གཉིས་ཀ་གང་མ་ང་ཡིན་པར་གསུང་འདུག

རེ་ཡུར། སྦྱ་ཡུར།

རེ་ཕྱོན། ① རེ་དོན་སྦྱང་ཟད། ② དོན་བྱེད་གྱི་འབྲེ་སོང་། རེ་ཕྱོན་མེད་པ།

རེ་སྦྱག་རེ་བའི་ངང་ནས་སྦྱག་པ། ཆར་པར་རེ་སྦྱག་བྱེད་མི་དགོས། གཞན་ལ་རེ་སྦྱག་ཁོན་མ་བྱེད།
ཉིན་མཚན་མེད་པར་རེ་སྦྱག་བྱེད།

རེ་འགའ། འགའ་ཞིག་གམ་ཁ་འས་དང་། སྐབས་འགའ། དངོས་པོ་རེ་འགའ། མི་རེ་འགའ་བྱི་བ།

དུས་རེ་འགར་བེལ་བ་ཡོད་པ།
རེ་ངན། མ་རུང་བའི་རེ་བ། རེ་ངན་ནང་འཆང། རེ་ངན་བྱས་པ།
རེ་ལྷག་པ། ཐང་སྤུང་གི་རེ་གས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆོ། ལྷ་རྩེ་སོང། རུས་བས་རུས་གཅོད། སྤུང་བཤིག་འབྲས་
འདུལ། གཉན་ནང་ནམས་སྤར་དུ་བཤལ་བར་བྱེད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་སོང་ཅན་དང།
གཏུམ་པོ། དར་སོང་ཅན། དུ་དུ་འག། བདུད་རྩི་བལ་ཅན། གནམ་གྱི་རལ་ཆེན། བོང་དུག་ནག་པོ།
ཟླའི་བྱི་ལ། ཡན་ལག་ཁྲག་གཅོད། ར་དུག་རེ་ལྷག་ཤོག་ལྷུང་པ། ཤོག་ཤིང་བ་བཅས་སོ།།
རེ་གཅིག ① རེ་བ་བཅོལ་རྒྱང། ② དུག་ཅུ་རེ་གཅིག
རེ་གཉིས། ① ཁ་འགས་སམ་འགའ་ཞིག་ལོ་རེ་གཉིས། ལུལ་རེ་གཉིས། ② དུག་ཅུ་རེ་གཉིས།
རེ་ཉ། [སྟེ་རྒྱ]རེ་ལྷེ་སྟེ་རྩེད་བས་བཟོས་པའི་རེ་བ།
རེ་ལྷ། [རྩིང]ལུན་རིང་དང། རྣམ་བཤང་བའམ་ལན་གངས་དུ་མ།
རེ་ལྷར། [རྩིང]རི་ཅམ་མམ་རི་ལྷར།
རེ་ལྷར་ཐོགས་ཀྱང། [རྩིང]རི་ཅམ་ཐོགས་ཀྱང།
རེ་ལྷར་ཐོགས་ན། [རྩིང]དུས་ལུན་རི་ལྷར་ཐོགས་ན་འམ་རི་ཅམ་རིང་ན།
རེ་ལྷས། རྩོད་གཏད་དམ་རེ་བ། ལོ་ལེགས་ཡོང་བའི་རེ་ལྷས་བྱེད་པ། ངས་ཁྱོད་ལ་རེ་ལྷས་མི་བྱེད།
རེ་ལྷས། [རྩིང]རེ་ལེགས་སམ་ཏ་ཅང་ལེགས།
རེ་ལྷོང། འབྲུག་ཐབས་མེད་པའི་རེ་བ། རེ་ལྷོང་དོར་བ།
རེ་ཐག ① རེ་བ། ར་ཆོ་བྱག་རྒྱའི་རེ་ཐག་ཆད་པ། ② [སྟེ་རྒྱ]བོད་མདའི་རྩས་ལ་མེ་སྤར་བྱེད་ཀྱི་ཐི་གྲ།
རེ་ཐག་ཆད། རེ་བའི་བསམ་བཤོར་བའི་དོན་ཏེ། དག་དམག་རེ་ཐག་ཆད་ནས་ཕྱོགས་བཞིར་ཐོས་ལྷ་ལྷ།
རེ་ཐག་ཆོད་པ། རེ་བ་ཐད་པ། རེ་ཐག་ཆད་པའང་ཟེར།
རེ་ཐགས། རེ་ལྷའི་ཐགས་རིས།
རེ་དོན། རང་གི་འདོད་པའི་དོན། རེ་དོན་ལྷ་བ།
རེ་མཐའ། ཐོག་གི་རྩེད་བཤེལ་ན་ཐག་མཁན་གྱིས་འཐག་ཟེན་བཤེལ་གཞན་ཡང་སྤར་ངས་དང་རེ་
རྩེབ་ཡང་ཟེར།

རེ་དོགས། བྱུང་ན་བསམ་པའི་རེ་བ་དང་མི་ཡོང་སྐྱེས་པའི་དོགས་པ། རེ་དོགས་སངས་པ།
རེ་ལྟེ། ① ཅིད་པས་བཅོས་པའི་རེ་བ། རེ་ལྟེ་ནག་པོ། རེ་ལྟེ་ལྷ་པ། ②[ཆིང]སྒྲིག་པའི་ལྷས་པ།
རེ་ལྟེ་ཆེངས། མཁྱིག་པའི་ཆིགས་ལ་ཆེངས་བྱ་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། ལྟེ་སྟིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་
མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་གྱི་འགྲེལ་པ་བའི་སྟོན་ལས། མཁྱིག་མར་རེ་ལྟེ་ཆེངས་ནི་ཡས་ལེན་
མས་ལེན་བྱ་ཞེས་དེའི་དོན་ནི། མཐེ་བོང་ནས་མཐེ་ཕུ་རྒྱུད་གི་རྩ་བ་ནས་མཁྱིག་མ་ལ་སྟུག་པར་
འཕྲེད་ལ་བཅེངས་ནས་མཁྱིག་མ་ནས་རྒྱབ་ཏུ་ཁྱེད་ལ་གྲུང་མོ་ལ་རེ་རེ་ལྷས་བྱ་བསྟོན་ནས་ཡང་
མཁྱིག་མ་ལ་རེ་བསྟོན་ནོ།། དེ་ནས་མཇུ་བ་མོ་སྟིན་ལག་གཉིས་ལ་བསྟོར་ཞིང་འཆིང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

རེ་འདུག། རེ་བ། རེ་དོན་སྟོང་ཟད་དུ་གྱུར་པ། ལུན་མོང་གི་རེ་འདུག། རེ་འདུན་ལྷ་བ། རེ་འདུན་འདོན་པ།
རེ་འདུན་ལྷ་བ། རེ་བ་གང་ཞིག་དོན་དེ་འབྱུང་པའི་འདུན་པ་དང་བཅས་ཏེ་གཞན་ལ་ལྷ་བ་བྱུལ་བ།
རེ་འདུན་ལྷ་ཡིག་དོན་དག་ཅི་རེགས་ཤིག་རེ་འདུན་ལྷ་ཆེད་དུ་བྲིས་པའི་ཡི་གེ།
རེ་འདོད། རེ་བ་དང་འདོད་པ།
རེ་ནག་སྐྱ་གུར་བཅོ་རྒྱུའི་རེ་ལྟེ་ནག་པོ།
རེ་ནས་ཅམ། གཅིག་རེ་ཅམ་མམ་རེ་རེ་ཅམ། བསམ་བཞིན་དུ་བྱུང་པའི་ལས་ཀ་རེ་ནས་ཅམ།
རེ་ནེ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱུང་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་
ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རེ་ལྷས། ཅིད་པས་བཅོགས་པའི་རེ་བ་དང་།
རེ་གནས། རེ་བ་བྱེད་པའི་ལུལ།
རེ་པད། རེ་བ་ལས་བཅོས་པའི་པད་བྱ།
རེ་བྱར། རེ་ལྟེ་ལས་བཅོས་པའི་པད་བྱ།
རེ་བྱག་[ཆིང]སྒྲིག་བཟང་པོ།

རེ་བ། ① འདོད་པ་བྱེད་པ། ལུན་ནས་ཞལ་མཇུལ་དུ་རེ་བ། ཡིད་ལ་རེ། རེ་ངན་ཁོག་བཅངས།
ལེགས་པར་བསྐྱུབ་སྟུབ་པར་རེ་བ། གཅིག་ཐོབ་གཉིས་རེ། ལྷ་བཞག་ནས་འདྲེ་ལ་རེ་བ། བྱ་ཁྱོད་

ལ་དེ་ཙམ་ཞིག་དེ་ཡང་དེ་སྟེ་བྱང་འདུག ② དམིགས་པའི་ཡུལ་དང་། བསམ་བཤམ་འདུན་པ།
རང་གི་འབད་བཅོམ་ལ་དེ་བཅས་ཁེངས་པ། དེ་བཅི་འདུག ཤིང་སྟོང་སྐྱམ་པོར་ཤིང་འབྲས་ཀྱི་
དེ་བས་ཕྱང་། སོ་ནམ་རྩར་པོ་མ་བྱས་པར་ཡོ་ལེགས་སྒྲེ་བ་དེ་བས་པོངས། རྒྱ་དྲུག་གས་ནས་
མར་ཐོན་རྒྱུད་དེ་བས་བསྐྱ། ③ གཡག་གི་སྤྱ་ཅིང་ལས་བཏགས་པ་ཞིག་དེ་ནག་དེ་སྤྱ།
དེ་བམེད་པ། བྱ་བ་གང་རུང་འབྲུབ་པའི་སེམས་ཤུགས་ཞུམ་པ། ཡང་ན་འབད་བཅོམ་གྱི་སྒོ་སྒོ་བས་མེད་པ།
དེ་བརྩོགས་པ། ① དེ་བ་ལྟར་བྱུབ་བཤམ་ཡིད་ཆེས་པ། ② དེ་བ་ཆད་པ།
དེ་བ་ཞུ་པ། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་འབྲུབ་པའི་འབྲེལ་ཡོད་ལ་དེ་འདུན་ཞུ་པ།
དེ་བའི་ཁྱིམ། སྤྱ་ནག་ལས་བཅོས་པའི་གྲུང་སྟེ། འཕྱོག་བཙོར་སྤྱ་གྲུང་ལས་ཡོགས་སུ་ཁང་བམེད་
བས་ན་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལས། ཡོངས་བྲགས་སུ་སྤྱ་གྲུང་ཞེས་ཟེར།
དེ་འཕོད། འཕོད་སྐྱལ་དང་དེ་འདུན་ཆེན་པོ་བཏོན་པའི་དོན།
དེ་འཕོད་ཉན་འཛོག་དེ་འདུན་གོ་རུ་འཇུག་པ།
དེ་འབྲུམས། རྒྱར་གནས་ཀྱི་སྟོ་འགྲོའི་རིགས་ཤིག
དེ་འབྲུམས་ནག་པོ། ཐར་རུའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསེར་གྱི་སྟོར་ཆེན་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། འོ་མ་
འཛིན་དང་རུ་ཞོ་འཛོག་གསེར་སྐྱལ་འོ་མ་ཁོན་ཆེན་པ། འོ་མ་སྟོང་ཁྲག་གཤམ་པ་ལུ་ལྷན། དེའལ་གྱི་
སྟོམ་སྟོམ་སྟོང་ཁྲག་ཅན། གླང་ཆེན་ཁྱི་འཕང་སའི་ཞོ་ཆེན། དེ་འབྲུམས་ནག་པོ་དེའལ་ཟེལ་ཅན།
སྟོང་ཁྲག་ཁོལ་མ་ཀ་མོ་ཉ། ལུང་གི་དུར་བྱིད་བཅུན་མོ་རྣམས། ཐར་རུའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་
སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
དེ་འབྲས། དམིགས་ཡུལ། དེ་འབྲས་ཡོངས་སུ་གང་པ།
དེ་འབྲས་དོན་སྒྲིག། དེ་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དེ་འབྲུབ་བཤམ་སོན་པ།
དེ་མང་། འདོད་ཆ་ཆེན་པོ་འཕམ་བསམ་རྒྱ་མང་པོ།
དེ་མིག་དེ་ལུ་མིག་གི་འབྲི་སྟོལ་གཞན།
དེ་མ། [རྟིང་]བྱད་མེད།

རེ་སྒྲ། རེ་མ་དང་འབྲ།
རེ་སྒོན། རེ་འདོད་ལྟར་ཡོང་བའི་སྒོན་འདུན།
རེ་ཙམ། གཅིག་ཙམ། སྒྲ་རེ་ཙམ།
རེ་ཞིག་དུས་ཅུང་ཟད་དམ་གནས་སྐབས། ཁྱོད་རེ་ཞིག་སྒྲོད་དང་ཁོ་སྒྲེབས་ཡོང། རེ་ཞིག་བཞག
རེ་ཞིག་དར་སྒོལ་ཆེ་བ། རེ་ཞིག་ལ་སྐྱད་གཤམ་ཡོངས་སུ་བྱ་བྱེད་བ། མི་གང་ཁྲིམས་ལས་གང་
འདས་བ། རེ་ཞིག་རྒྱལ་ཡང་པམ་བ་ཡིན།
རེ་ཞུ། སྒོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒྲོན་བའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་
སྐད་ཀྱི་requestཟེར།
རེ་ཟུང། རེ་གཉིས་ཙམ་གྱི་དོན། མི་རེ་ཟུང་གིས་བཤད་པར་ཆ་འདོག་མི་ཅུང་། འགའ་རེ་དང་། ཡ་
ཟུང་། ཆ་རེ་ནམས་དོན་གཅིག་དེ་ཕྱིན་སྐད་ཀྱི་ couple ཟེར་བའི་དོན་ལ་འཇུག་ཆོག
རེ་རལ། ལུས་བྱའི་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་བསིལ་གྱི་དུག་དང་། སྒྲ་དུག་
སོགས་དུག་རིགས་སྙད་གསོད་བྱེད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་དུར་མོ་འབྲི་ལྟེ་དང་། ལུས་བྱ། སྒྲེ་ཅ་
མཇུག་པ། ཅ་ལག་པ། ཅངས་བ་རལ་གྱི། གཡུ་འབྲུག་འབྲིལ་བ། ཉང་འབག་ལག་བ་བཅས་སོ།
རེ་རལ་གསུམ། ལུས་བྱ་རེ་རལ་དང་། བག་སྒྲ་ཉ་པོ། བག་སྒྲོས་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། དེ་ཅུ་
དམར་དགོ་བཤེས་བསྐྱུན་འདྲིན་སུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེས་སྒྲེང་ལས། རེ་རལ་
ཉ་པོ་བག་སྒྲོས་གསུམ། རེ་རལ་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།
རེ་རེ། གཅིག་རེ་འམ་ཆིག་རྒྱུད། ཐམས་ཅད་དང་རེ་རེ། གོམ་བ་རེ་རེ་སྒྲོས་ནས་ལམ་བཟོད་དགོས།
རེ་རེ་གཉིས་གཉིས། གཅིག་རེ་གཉིས་རེ་ཙམ། བསམ་འཆར་རེ་རེ་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་མི་ཆད་བ།
རེ་རེ་བཞིན་གཏོར་བ། ཁེ་ཅུ་གཏོར་བའི་དོན་སྟེ། སྒྲུང་གིས་ལུག་ལྟེ་རེ་རེ་བཞིན་གཏོར་བ་ལྟེ་བྱ།
རེ་ཤིག་ རེ་ཞིག་དང་འབྲ།
རེ་ཤས། ལུལ་སྐྱད་ཁ་ཤས་དང་འགའ་ཤས་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་
རེ་ས། རེ་ལུལ་ལམ་རེ་བ་བཙོལ་གནས།
རེ་སེམས། རེ་བ། གཞན་ལ་རེ་སེམས་ནན་པོ་བཙོལ་བ།

རེག་ ① རེག་པའི་སྐུལ་ཆོག་ ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ ཐད་ཀར་སྐུག་པའི་དོན་ཏེ། ལག་པ་མི་
གཙང་བས་མིག་ལ་མ་རེག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

རེག་མཐོང་གཉིས། སོར་མོས་རེག་ནས་བརྟག་དགོས་པ་ཅད་དང་། མིག་གིས་མཐོང་ནས་བརྟག་
དགོས་པ་ཅུ་དང་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

རེག་དུག་ ① མོ་མོའི་མཚན་མ་རེག་པའི་ཆེ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་འགོ་བར་བྱེད་པའི་ནད་དུག་ཅིག་
② ལག་པས་སྐུག་རེག་བྱས་པའི་ཆེ་དུག་ཐོག་པ་བསེ་ཤིང་ལྟ་བུ་དུག་དང་ལྡན་པའི་ཟུག་

རེག་ལྗན། [མངོན་] ① རྒྱུང་། ② རྒྱུ་ལྗན།

རེག་པ། ① སྐུག་པ་དང་། འཛོལ་པ། ལག་པས་རེག་ནས་འཇམ་རྩལ་ཆོར་། ཤིང་གི་ཡལ་ག་མགོ་
སོར་རེག་པ། ཀླང་པ་སར་མ་རེག་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་རེག་པ། ② སྤྲེམ་ཆེད་དུག་ཡུལ་
དང་ཐང་པ་ལས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་འདུས་ནས་ཡུལ་གྱི་འགྲུང་བ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པར་
བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་།

རེག་པ་དགལ། [མངོན་] གཟེ་མ་ར་མགོ་

རེག་པ་བརྩུག་སེམས་བྱུང་རེག་པ། རེག་བྲ། རྣམ་ཤེས་དུག་ཡུལ་དང་ཐང་ཆ་ལ་རེག་པ། བྱི་མ་
མ་རེག་པའི་རེག་པ། གཞོད་སེམས་ཀྱི་རེག་པ། རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་རེག་པ། བདེ་བ་མྱོང་
འགྲུར་གྱི་རེག་པ། སྐུག་བསྐྱེད་མྱོང་འགྲུར་གྱི་རེག་པ། བཏང་སྟོམས་མྱོང་འགྲུར་གྱི་རེག་པ།
ཐོགས་པའི་རེག་པ། ཆོག་ལྷ་དག་གི་རེག་པ། རེག་པའི་རེག་པ། མ་རེག་པའི་རེག་པ། དེ་གཉིས་
ལས་གཞན་པའི་རེག་པ། ཁྲི་མེད་ཀྱི་རེག་པ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་རེག་པ།

རེག་པ་དུག་བདག་རྒྱུན་གྱི་སྟོན་ནས་དབྱེན་དུག་ཡོད་དེ། མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། དེ་བཞིན་
དུ་ན་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། སྤྲེའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ལྷེའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ལུས་
ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་དུག་གོ།

རེག་པ་ཅ། ནད་པའི་ལག་པའི་མཁྲིག་མའི་འཕར་རྩ་ལ་སྦྲན་པའི་སོར་མོས་རེག་ཅིང་ཁྲིང་ཁྲིག་གི་
རྒྱ་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ནས་ནད་གང་ཡིན་ཏོགས་སྐབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་མིང་སྟེ། རྗེ་གཤམ་ཐོག་ཉིང་
མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ལ་མངའ་ངེས་ཀྱི་སྦྲན་པ་མཐུ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་སྟོབ་མ་ངན་སྐྱགས་བདག་

པོས་ཁྲིས་པ། རྒྱག་ཅ་ཁོངས་སྟོང་ནང་ན་མར། ཁྲག་ངན་རྒྱང་གིས་ཅ་སྒྲགས་བདམ། དབྱགས་
དང་བསྐྱབས་ནས་འཕར་བ་ལ། ཅ་ལ་བརྟགས་པ་ཅི་ཡི་བྱིར། ཞེས་ཁྲིས་པས། རྗེ་གཡུ་ཐོག་
བས་དེའི་ཡན་གསུངས་པར། རྒྱག་ཅ་ཁོངས་སྟོང་ཡངས་པའི་ནང་། རོན་སྟོང་བཅུ་གཉིས་ཅ་
ནམས་མཆོད། བ་རྒྱབས་འཕྲེང་བ་རི་བཞིན་དུ། མ་འདྲེས་སོ་སོར་རྒྱ་བ་ཡོད། རོ་བོ་རྒྱང་ཁྲག་
བྱེད་ལས་ཡིན། བ་སྟོང་ཅ་ལ་བརྟག་ཅེས་བྲ། ཅ་ལ་བརྟག་ཀྱང་རྒྱང་ལ་བརྟག་རྒྱང་ཁྲག་ཅ་
གསུམ་རྒྱང་འབྲུག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རེག་བ་ཆོར་ཆས། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་མ་སྟོང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་touch sensitive screenཟེར།

རེག་བ་རྒྱ་བ། ཉེ་མས་འཕྲིག་ཁྲིམ་སྟོང་པའི་རྒྱ་བ་སྟེ་བོད་རྒྱ་ལ།

རེག་བ་གསུམ། ① རེག་པའི་རེག་བ་སྟེ་ཟག་པ་མེད་པའི་རེག་བ་དང་། མ་རེག་པའི་རེག་བ་ཞེས་པ་
ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་རེག་བ་དང་། རེག་བ་དང་མ་རེག་བ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་རེག་བ་ཞེས་པ་
དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རེག་བ་ནམས་སོ།།
② འབས་བྱའི་སྟོན་པ་དབྱེ་བའི་རེག་བ་གསུམ་སྟེ། བདེ་བ་སྟོང་འབྱུར་གྱི་རེག་བ་དང་། ལྷག་
བསྐྱེད་སྟོང་འབྱུར་གྱི་རེག་བ། བརྟར་སྟོམས་སྟོང་འབྱུར་གྱི་རེག་བ་བཅས་གསུམ་སོ།

རེག་པའི་ཟས། ཟས་བཞིའི་གས་ཤིག་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་བཤའ་སྟོལ་དུ་ཡིད་འོང་གི་ཡུལ་ལ་རེག་ནས་ལུས་
སེམས་འཆོ་བར་བྱེད་ཐུབ་པ་དཔེར་ན་ལྟ་མོ་ལ་མགོ་འཁོར་བས་ལྟོགས་སྟངས་མི་ཆོར་བ་ལྟ་བུའོ།།

རེག་པའི་ཡན་ལག་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། ཡུལ་དབང་ཤེས་གསུམ་འདུས་
ནས་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་བ་སོགས་བྱུག་འབྱུང་བ་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པར་བྱེད་པའོ།།

རེག་པའི་ལྷག་མ། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་ལས་
རྒྱར་པའི་ལྷག་མ་ལུང་ཡ་གྲུལ། ཆགས་པའི་སེམས་ཀྱིས་བྱེད་མེད་ཀྱི་ཤ་རྗེན་པ་ལ་རེག་བའམ་
ལུས་ཀྱི་ཤ་ནས་འཛིན་པའོ།།

རེག་སྒྲག་ གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་མ་སྟོང་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་contact boynceཟེར།

རེག་བྱ། ལུས་ཀྱིས་རེག་ནས་ཤེས་ཐུབ་པའི་དངོས་པོ། རེག་བྱ་འཇམ་པོ། རེག་བྱ་རྩལ་པོ། ལྷོགས་
སྒོམ་གྱི་རེག་བྱ། རེག་བྱ་མི་ཆོར་བ།

རེག་བྱ་དན། [མངོན] གཞེ་མ་ར་མགོ་

རེག་བྱ་བརྩ་གཅིག་ས་དང་། ལྷ། མ། ལྷུང་། འཇམ་པ། རྩལ་པ། ལྷེ་བ། ཡང་བ། གང་བ། བཤེས་པ།
སྒོམ་པ་བཅས་བརྩ་གཅིག་པོ།

རེག་བྱ་གཉིས། འཇམ་རྩལ་གཉིས་དང་། ཡང་ན་འབྱུང་བ་གྲུར་པའི་རེག་བྱ་དང་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་རེག་བྱ་པོ།

རེག་བྱ་དྲུག་འཇམ་པ་དང་། རྩལ་པ། ལྷེ་བ། ཡང་བ། གང་བ། བཤེས་སྒོམ་པ་བཅས་དྲུག་པོ།

རེག་བྱའི་སྒྲེ་མ་ཆེད། ལུས་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ། ཆ་བ་དང་། གང་བའི་རེག་བྱ་ལྟ་བུའོ།

རེག་བྱའི་སྒྲོ། ལྷིར་རེག་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་མང་དུ་མ་ཆེས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་བྱ་བའི་མིང་བྱེད་པ་ལ་
བཏགས་པའི་བ་སྤྱིའི་བྱ་གའི་སྒོ་ལ་འབྲུག་སྟེ། ལུར་མཁར་སྒོ་གོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་རྩ་
རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས། ལྷུང་ལྷང་བའི་ཆེ་བ་སྤྱིའི་བྱ་ག་བྱེ་ནས་བྱེན་དུ་
ལངས་པས་རེག་བྱ་རྩལ་པར་འབྱུང་བས་ན་རེག་བྱ་ཞེས་སྒོས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་དེ་མཁམ་
སྟོགས་མ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་བ་སྤྱི་ལ་རྒྱ་བར་དགོངས་པ་སྟེ་བྱ་བའི་མིང་བྱེད་པ་ལ་བཏགས་
པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

རེག་བྱའི་མ་ཆོད་སྒྲིན། འདོད་ཆགས་སྦྱོད་པའི་བྱ་བ་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་གཤམ་ཆོག

རེག་བྱེད། ①[མངོན]རྒྱུད། ② ལྷུང་ལྷ།

རེག་སྦྱོང་། ① ལག་པས་རེག་སྦྱོང་བ། ② ལུས་ལ་སྤྱག་སྟེ་འཇམ་རྩལ་ཆོར་བ།

རེག་ཆོར། རེག་པའི་ཆོར་བ་ཆ་གང་འཇམ་རྩལ་སོགས།

རེག་ཆོར་གསུམ། བདེ་བ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱལ། བཏང་སྟོམས་བཅས་གསུམ་འདུས་ཏེ་རེག་ནས་བྱུང་
བའི་ཆོར་བ་གསུམ་སྟེ་བདེ་བའི་རེག་ཆོར་དང་། སྤྱུག་བསྐྱལ་གྱི་རེག་ཆོར། བཏང་སྟོམས་ཀྱི་
རེག་ཆོར་བཅས་སོ།

རེག་འཛིན་དབང་མངོན། རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྟེ། རང་གི་བདག་ཆེན་ལུས་
ཀྱི་དབང་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྟེས་པའི་གཞན་རེག་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བ།

རེག་འཛིན་ཡིད་མངོན། རེག་བྱ་འཛིན་པའི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྟེ། རང་གི་བདག་སྟེན་
རེག་བྱ་འཛིན་པའི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྟེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་
མ་འཁྲལ་བ་དེ། རེག་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་བྱི་མ་ལྟ་བུ། རང་གི་གཟུང་དོན་གྲོགས་སུ་
ཡོད་པའི་དབང་མངོན་གཅིག་གིས་དེ་མ་ཐག་སྟེན་བྲལ་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་
པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲལ་བ།

རེག་ཟིག ①[རྫིང]ཟིན་ཟིས། ② མཐོང་ཐོས་ཀྱི་དོན་བཞོད་པའི་ཐོ་ཡིག་གི་མིང།

རེག་ཟིན་ནེ་འུ་ལེའི་རྒྱལ་པ། ཏུས་རབས་བཙུང་བའི་ནང་ཀོང་རོང་སྤན་ཆེན་བྱལ་གྱིས་
མཛད་པའི་ཁ་འཐོར་སྤྲ་ཆོགས་དང་། བྱང་པར་དུ་བྱི་མ་རྒྱད་ཀྱི་ལྷན་ཐབས་ཚུལ་དུ་བཞོད་པའི་
ཟིན་ཟིས་ཤིག

རེག་ཟིན། རེག་ཟིན་དང་འབྲ།

རེགས་པ། བྲགས་པའི་དོན། མགོ་རེགས།

རེང། བཟའ་རྒྱ་མེད་པའི་མི་རྒྱུད་སྟེ། ཐོ་རེང། མོ་རེང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རེང་བ། ① རེངས་པ། རེང་བ། རྩེང་བ་དང་མཁུང་པོར་འགྱུར་བ། རྒྱུང་ལག་རེངས་ནས་བརྒྱུང་
བསྐྱུལ་བྱེད་མི་བདེ་བ། ② འབྲགས་ནས་སྤྲ་བར་འགྱུར་བ། རྩེ་རེངས་ནས་ཆབ་རོམ་ཆགས་
པ། མར་ཁུ་རེང་ཡོང།

རེང་བུ། རྒྱུང་བ་དང་གཅིག་པུ། རྩོས་རེང་བུ། ཐོ་རེང། མོ་རེང། བྲོགས་མེད་རེང་བུར་སྟོད་པ།

རེང་རེང། རྒྱུས་པ་སོགས་མཉེན་པོ་མིན་པ། ཁེར་རྒྱུང་གཅིག་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ལའང། དཔེར་
ན། མི་རེང་རེང་གཅིག་ཐོ་རེང་གཅིག་སོགས་ལྟ་བུ།

རེངས་འཁྲལས། རྒྱུང་ལག་སོགས་རེངས་པ་དང་འཁྲལས་པ།

རེངས་པ། རེང་བའི་འདས་པ།

རེངས་པོ། བྱོང་པོ། གཤིས་ཀ་རེངས་པོ། དན་རེངས། བསམ་རྫོ་རེངས་པོར་འགྱུར་བ།

རེད། ཡིན་པ་སྟེ། གཏན་འཁེལ་བའི་ཆོག་ཅིག་འདི་ཅི་རེད། ཁོ་སྤྲོན་པ་རེད། དེ་མ་རེད། མང་ཅུང་
རེད་འདུག དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་yesཟེད།

རེད་མདུག་གཞིས་ཀ་ཅི་རྒྱུ་ཆོག་སྤྱི་ཆུས་རེད་མདུག་འོང་སྟེ།

རེད་མདུག་ལ། རབ་བྱུང་བྲག་པའི་ས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༩ལོར་གཙང་ས་སྤྱད་གོན་པའི་ཉེ་འདབས་སུ་
འབྱུངས། དབུ་མ་ལ་འབྲུག་པ་དང་ཆོག་གསལ་སོགས་ལས་ཐལ་འབྱུར་བའི་ལྷ་བའི་གནད་ཀླུ་མས་
རིགས་ལམ་ཡང་དག་པས་འདོམས་པར་མཛད་ཅིང་དར་སྟེལ་བཏང་། རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་སྟོ་བཟང་
གྲགས་པ་དང་། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན། མཁས་བླུ་བ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་སྟོབ་མ་
མཁས་པ་མང་པོར་བྱུང་། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༣ལོར་སྤྱད་གཞིགས།

རེད་ལ། ① རྒྱུན་གཞན་དང་འདྲེས་ནས་མ་རུང་བར་འབྱུར། མ་རེད་ལ། ཟས་སྟོམ་གྱིས་རེད་ལ།
སྟོད་པ་ངན་པས་རེད་ལ། འཇིགས་སྒྲག་གིས་རེད་དེ་སྟོ་མི་བདེ་ལ། ② འཇིག་པ་དང་། འབྲུབ་
པ། ད་རེད་པ་འདུག ཁོ་འཇམ་ཐེང་རེར་ཉལ་འདུག ད་ཆང་རེད་སོང་འཐུང་གི་མིན། སྟོན་ལ་
གསེག་མ་བྱས་པས་རེད་མི་འདུག ③ རྟིང་པ་སྟེ། ཅི་ཡིང་སོགས་ཀྱི་བཞའ་རྒྱུད་ཕྱེད་ཙམ་སྟུང་
ཐེན་ཏེ་གསོན་ཤུགས་ཉམས་པ། ལུང་མ་རེད་པའི་ཡལ་ག་གུག་པ།

རེད། བྱ་དོས་བསྐྱར་རྫོས་བྱས་པའི་རིམ་པའི་མིང་སྟེ། ད་རེད། རེབ་ཐེངས། རེབ་དང་པོ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།
རེབ་གོང་དགོན། གསེར་སྤྱད་ལྗོངས་ཀྱང་ཟེར། མདོ་སྤང་ཨ་མདོའི་ས་ཁུལ་དུ་གོས་དཀར་ལུང་ལོ་
ཅན་གྱི་སྤྱགས་པ་རྟིང་མ་པའི་དགོན་པ་ཞིག

རེབ་གོང་གསེར་མོ་ལྗོངས། མདོ་སྤང་མཆོ་སྟོན་གྱི་སའི་ཆར་གཏོགས་པའི་སྟོད་ཀྱི་སྤྱད་གཞི་ཉག་ག་མན་
ཆད་དང་སྤང་གྱི་གསེར་ཁའི་ཉག་ག་ཡན་ཆད་ལ་ཟེར་ཞེས། མདོ་སྤང་རྫོས་འབྱུང་ལས་གསུངས་སོ།།

རེབ་གཅིག ① རྟེན་གཅིག་གས་ལྟན་ཅིག ང་ཆོ་རེབ་གཅིག་ལ་ཡོང་བ་ཡིན། ② ཐེངས་གཅིག་
གས་ཆར་གཅིག ལྷ་སར་གནས་སྟོར་རེབ་གཅིག་ལས་འགྲོ་མ་སྟོང་།

རེབ་ལ། [རྟིང་]སྟུང་རྟིང་།

རེབ་སྤྱད་གོན། རེ་བ་སྤྱུ་མ་ཁུ་བ་ཞིག་གིས་བྲག་བཏབ་པ་བཤད་སྟོལ་ཙམ་ལས་དུས་ཆོད་གསལ་
པོར་མ་ངེས། བྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱད་ཡིན། ད་ལྷ་ཡུལ་ཡུལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

རེས། འདི་ཁམས་ཁུལ་དང་གཉའ་ནང་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་སྤྱད་ལ། ཏུར་ཐག་གིས་ཤིག་ཟེར་རྒྱུར། རེམ་

ཞིག་དང་། རེས་ཤོག་ཟེར་སྒྲོལ་ཡོད།

རེས་པ། ① རིག་པ་སྒྲིམ་པ། གཟབ་ནན་གྱིས་རེས་པ། རེས་ས་ནས་ལངས་པ། ② འབད་པ། ལེགས་
པར་རེས་ས་ཤིག།

རེས་པོ། ཏུར་པོ་འམ་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོ། ཁྱོད་ལས་རེས་པོ་རང་ཞིག་འདུག།

རེས་རེས། ཏུར་བརྩོན་ཆེ་སྤྱིད་དམ་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ། ཁྱོད་གྱིས་བཀའ་མངགས་ཇི་གནང་སྟོར་ངས་
རེས་རེས་ཞུས་པ་ཡིན།

རེས་ས། རེས་པའི་སྐུལ་ཆོག།

རེས་ས་པ། རེས་པའི་འདས་པ།

རེ་ལུ། རའི་ལུ་གྲ། རེ་ལུ་ཆར།

རེ་ལུ་ཏུག། རེ་ལུ་དང་འབྲ།

རེའི་འདག། [མངོན]ཤིང་སྐྱག་པ།

རེ་ལུ་མིག་ ༥ མིག་གི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་རི་མོ། གོར་བཙོས་རེ་ལུ་མིག་དབྱིན་སྐད་དུ་sheetཟེར།

རེ་ལུ་སྐུལ། ཡ་ཙེའི་གཏུང་རྒྱད། ཡབ་ཨ་ནན་སྐུལ་གྱི་སྟོས། འདི་ཉིད་གྱིས་རྒྱལ་གར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་
མང་པོའི་བདག་བྱས་ལུགས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་པལ་མོ་ཆེའི་ནང་གསལ་བ་དེ་ནི་ཡབ་ཨ་
ནན་སྐུལ་གྱི་སྐུ་དུས་སོག་པོའི་ལག་ནས་སྤར་དོན་ཇི་གདན་གྱི་མཆོད་རྒྱུན་དུ་གཏོགས་པའི་གོང་
སྤྱོད་ཉེ་ལུ་བ་རྣམས་སུ་མཐུད་གཞན་ཤོར་མི་འབྱུང་བའི་ཇེས་གཞོན་དང་། དེ་དག་དང་
འབྲེལ་བའི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་གོང་ཁྲེང་འགའ་ཞིག་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་བཞིན་
མངའ་རིས་སུ་དདུལ་དཀར་ཞེ་གཅིག་ལས་བྱུབ་པའི་སྐྱན་ལྔ་མཆེད་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱང་བརྟན་
བཞེངས་པ་དང་། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་ཁྲི་སྤི་ལོ་ ༡༣༡༠ལོར་ཆོལ་བ་ཁྲི་དཔོན་སྟོན་ལམ་དོ་
ཇེར་མངགས་བཙོལ་གྱིས་མཁས་བྱུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྟོན་པ་རིན་ཅོར་དང་། མཛོད་པ་ལུ་ཏུ་ལ་
སོགས་ཆེད་མངགས་དབུས་སུ་མངགས་ཏེ་སྤར་ལྷོ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱ་མིབས་ཇུག་ཡམས་
ཡིན་པ་དེ་བཞེས་ནས་ཟངས་ཁལ་བཙོ་བརྒྱད་ལ་དོས་རེ་བྱས་པའི་ཟངས་དོས་བརྒྱ་དང་བཞི་
དང་། གསེར་སྤར་ལྔ་བརྒྱ་རྣམས་ལས་བྱུབ་པའི་གསེར་ཐོག་རྩེད་ཏུ་ཞིག་བྱུབ་པ་འདི་ནི་སྐུ་ས་

གཙུག་ལག་ཁང་འདིར་གསེར་ཟངས་ཀྱི་རྒྱ་མིག་ས་བསྐྱེད་པའི་ཚོག་མ་ཡིན་ནོ།
རེའུ་ཚ། རེའུ་བགས་པ་ལ་ཟེར།
རེའུ་ལུག་ར་ལུག་དང་ལུག་ལུག་གི་བསྐྱེས་མིང་།
རེས། ① རེ་མོས་ཀྱི་བསྐྱེས་ཆེན་འཁྱོ་རེས། བརྗེ་རེས། སྟོད་རེས། ཟ་རེས་འབྲམ་པ་དང་། འཁྱོ་
རེས་ལུས་མོ། ② རེ་འགའ་ཡི་བསྐྱེས་ཆེན་རེས་འཕེལ་རེས་འགྲིག། རེས་དགོད་རེས་ཏུ།
རེས་ཆེ་རེས་ཆུང་། རེས་ཡོང་རེས་མི་ཡོང་།
རེས་བསྐྱོར། མི་རྣམས་རེས་བསྐྱོར་ནས་བྱ་ར་བྱེད་པ།
རེས་བསྐྱོར་བཅན་གཡེས། སྤྱི་པ་མང་པོས་ཐེངས་གཅིག་ལ་རེས་བསྐྱོར་ནས་བཅན་གཡེས་བྱེད་པ།
རེས་འཁོར། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་loopཟེར།
རེས་འགའ། མཚན་མཚན་སམ་སྐབས་རེ། རེས་འགའ་དགའ་ནས་སྤྱད་བྱངས་ལེན། རེས་
འགའ་སྟོན་ཏུ་ལ་བ་རྒྱག་ཆང་པོར་པོགས་ནས་རེས་འགའ་འབྲུལ་པ་ལ་འཕྲེན་ཞིང་རེས་
འགའ་རང་གིས་ཀྱང་ཡོངས་སྟོད།
རེས་འགའ་བའི་རྟག་པ། བྱེད་ལ་སྤྱི་འཛིག་མེད་ཀྱང་བྱོད་གནས་བཞིའི་དངོས་པོ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་
འཛིག་དགོས་པ། དཔེར་ན། བྱམ་པ་དང་ཁང་པའི་ནང་གི་སྟོང་ཆ་ལྟ་བུ། ཁང་པ་དེ་འཛིག་ན་སྟོང་
ཆ་དེ་ཡང་མེད།
རེས་འཕྲོགས་ཆ་སྐད། ཆ་བ་ལ་ཞག་རེ་རེ་མོས་ཀྱིས་འཕྲོགས་པའི་སྐར་མ་སྟེ། སྐར་མ་དེའི་སྟེང་ཆ་
བས་སྤྱ་མའི་ཉིན་ཞག་ལ་སྤྱད་ཟིན་འཆར། དེ་ཡིས་མཁའ་རྩི་བའི་ལྷག་མ་ནི། ལམ་ལངས་
ནས་བཅུམས་ཉེ་དེ་ཡུན་སྟོད་ཅིང་། དེ་ཟད་ཆེ་བྱི་མའི་སྐར་སྟེང་སྟེབ་པོ།
རེས་གཅིག་དུས་གཅིག་གསུམ་ཐེངས་གཅིག་
རེས་འཛོག་སྐབས་རེ་བྱེད་པ་དང་། སྐབས་རེ་མི་བྱེད་པ། ཆོད་འདེབས་རེས་འཛོག་འཁྱོ་ཡོང་རེས་འཛོག་
རེས་སྐབས། རེས་མོས་ཀྱི་ཚུལ།
རེས་མ། ①[ཆིང་] བྱད་མེད། ②[མངོན་]སྤྱད་འཆོང་མ།

རེས་མའི་གཙོ། [མངོན]སྤྲད་འཆོང་མའི་གཙོ་མོ།

རེས་མུས། རེ་རེ་བཞིན་མུས་བདས་ནས་བསྐྱོར་བ་འཁོར་བར་བྱེད་པ།

རེས་མོ། བན་ཚུན་བརྗེ་རེས། རེས་མོ་བྱས་ནས་བཤད་པ། དའི་རེས་མོ་བྱས་ཆར་བ།

རེས་མོས། བརྗེ་ལེན། རེས་མོ་བྱ་ནས་འགན་ཁུར་ལྟ་བུའོ།

རེས་ཆང་། ① ལས་སྐལ་ཟད་པའི་དོན་སྟེ། ཁོ་ཆོར་གཞུང་རྒྱ་བ་རེས་ཆང་པ་རེད། ཁོ་དཔོན་པོ་བྱེད་

རེས་ཆང་ལེ་རེད། བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ལ། མར་དཀར་བྱ་ལུས་མཆིན་ཁ་ན། ཟ་རེས་སྡོན་མ་ཆང་

ལེ་རེད། སྤར་རྒྱུན་ཐོག་ནས་ཆར་མར་རྒྱག་ འགྲོ་རེས་སྡོན་མར་ཆང་ལེ་རེད། ཅས་པ་ལྟ་བུ། ②

མི་འདོད་པའི་བྱ་དངོས་ལ་དཔོན་མོའི་སྡོན་ལམ་འདེབས་པའི་དོན་ཏེ། ས་ངན་རོང་ལ་འདུག་རེས་

ཆང་། དཔོན་ངན་དེ་དང་འགྲོགས་རེས་ཆང་། ཟས་ངན་འབྱུག་ཟ་རེས་ཆང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

རེས་གཟུགས། ① རེས་འཁོར་གྱི་གཟུགས་སྤྱིའི་མིང་སྟེ་གཟུགས་ཉི་མ་དང་། རྒྱ་བ། མིག་དམར་། ལྷག་པ། ཕུར་

བྱ། པ་སངས། སྟེན་པ་བཅས་བདུན། ② རེས་གཟུགས་ལ་བདུན་ཡོད་པས་གངས་བདུན་མཆོན།

རེས་གཟུགས་བདུན། ཉི་མ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་བདུན་པོ་རྣམས་རང་རང་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་ཞག་

དེ་ལ་དབང་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ན་རེས་གཟུགས་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཉི་མ་དང་

རྒྱ་སྐར་གྱི་གནས་ས་བྱིས་བརྒྱ་གཉིས་ཆགས་པ་དང་། དེ་རྗེས་རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་ཆགས་

ཡིང་། དེ་རྗེས་བྱིས་དུམ་བྱ་བརྒྱ་གཉིས་པོ་རྣམས་རྒྱང་འགྲོས་ཀྱིས་གཡམས་བསྐྱོར་དུ་འཁོར་པའི་

ནང་གསེས་ཀྱི་ཆའི་བྱིས་དེ་ཤར་སྤྱིང་དབུས་མའི་ཆངས་ཐིག་གི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་སྐར་མ་སྐྱག་

གི་ཐད་ཀར་སྟེབས་པ་ན་མའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་ཡོད་ཀྱི་གོང་བྱ་ཞིག་ཐོག་མར་ཐོན་པ་དེ་ནི་

ཉི་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་ས་ཡི་གོ་ལའི་ཐོག་ཉིན་མཆོན་གྱི་དབྱེ་བ་ཐོག་མར་བྱུང་བ་ཡིན་པས་

ན་གཟུགས་ཉི་མ་དེ་གཟུགས་རྣམས་ཀྱི་དང་པོར་བཞག་ ཉི་མ་དེ་བྱུང་རྗེས་སུ་དེ་ཉིད་སྐར་བྱིས་ཀྱི་

ཐོག་ནས་རང་འགྲོས་གཡོན་བསྐྱོར་དུ་འཁོར་ཏེ་སྐར་ཡང་རང་གི་སྐྱེས་ཀྱིས་ཀྱི་ཆའི་བྱིས་དུ་

སྟེབས་པ་དང་ཉི་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་སྐར་སྐྱག་དང་མཉམ་དུ་འགྲོགས་ནས་སྟོ་སྤྱིང་དབུས་མའི་

ལུག་བྱིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་སྐར་མ་ཐ་སྐར་གྱི་ཐད་དུ་འཁོར་བ་ན་རྒྱའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་

རྒྱ་བ་བྱུང་སྟེ་དེའི་ཡར་ངོ་དང་མར་ངོའི་འཕེལ་འབྱིབ་ཀྱི་འགྲུར་ཕྱོག་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་བ་གཅིག་

གི་ཐ་སྟོང་བྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་མས་གཡོན་སྒོར་དུ་འཁོར་ནས་སྐར་མ་མཚུའི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་
ན་མིག་དཔར། ལྷག་མཚམས་ཀྱི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་ལྷག་པ། མེ་བཞིའི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་
ཕུར་བྲ། ཉམས་སེའི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་པ་སངས། ལྷུབས་ཀྱི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་སླེན་པ་
བཅས་གཟུང་བདུན་བྱུང་ཞིང་། དེ་རྗེས་སྐར་ཡང་ཉི་མ་ནག་པའི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་སྐྱ་གཅན།
ནམ་གྲུའི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་དུས་མེ། ལྷ་སྐྱད་ཀྱི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་མཐུག་རིང་བཅས་རིམ་
པར་སྐྱེས། གཟུང་དགུ་པོ་དེའི་ནང་ནས་སྐྱ་གཅན་དང་དུས་མེ་གཉིས་ནི་མགོ་མཐུག་གི་ཁྱད་
པར་ཅན་མ་གཏོགས་ངོ་མོ་གཅིག་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་གཅིག་དུ་བརྟེན་པའི་གཟུང་བརྒྱད་པོ་
དེ་རྣམས་རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགྲོས་ལ་བརྟེན་ནས་གཡོན་བསྐྱོར་དུ་འཁོར་བ་
དང་། རྩེ་མ་རྩེ་མ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་ལྷ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཞག་གཉིས་རེས་དང་གསུམ་རེས་སོགས་
ཀྱིས་རེས་བསྐྱོར་བྱས་ནས་འཁོར་ཞིང་། གཟུང་སླེན་པ་སྐྱེས་རྗེས་གཟུང་བདུན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་
རང་རང་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་པར་རེས་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐར་ཁྲིམ་སོ་སོར་
ཡོངས་སྟོང་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རེས་གཟུང་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན།
རེས་གཟུང་འོད་ཟེར་བདུན་པ། འདི་གཟུང་སླེན་པའི་མིང་སྟེ་གཟུང་སླེན་པའི་མཐར་འོད་ཀྱི་ཨ་ལོང་
ལྷ་བྱ་བདུན་ཡོད་ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད།
རེས་གཟུང་ལྷ་ཡི་ཁྲ་ལ། ཉིན་ཞག་བདུན་ལ་རེས་མོས་ཀྱིས་འཁོར་བའི་གཟུང་བདུན་ཀྱི་ནང་ཚན་གཟུང་
ཕུར་བྲ་སྟེ། ལྷ་སྟེགས་པའི་རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་དུ་གཟུང་ཕུར་བྲ་ནི་ལྷ་འོད་བར་པོ་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སྐྱ་
རིག་པ་སྟོབ་མཁན་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་ཡིན་པས་ན་ལྷ་ཡི་ཁྲ་ཞེས་མིང་དུ་བཏགས་པར་བཤད།
དོ། ① ལྷེས་སྟོང་བྱའི་ཕོ་བ། ལྷེ་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་ལ་དཔེགས་པ། རོ་མངར་མོ། རོ་སྐར་མོ། ② ཐོག་
བྲལ་བའི་ལུས། མི་རོ། ཉ་རོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མཐར་སྐར་དང་། དཔྱགས་བྲལ། ཐོག་བྲལ་
ཕུར་པོ་བཅས་སོ། ③ རོ་ལ་མངར་བ་དང་། སྐར་བ། ཁ་བ། བསྐྱ་བ། ཚ་བ། ལན་ཚུ་བ་བཅས་
དུག་ཡོད་པས་གངས་དུག་མཚོན། ④ སྟོང་པོ་བཏོན་ཟིན་པའམ་བེད་མེད་དུ་སྐར་པའི་དངོས་པོ།
ཟས་ཀྱི་སྟེགས་རོ། ཁང་པའི་གྲང་རོ། ས་རོ། རོ་རོ། ⑤ ར་མཐར་སྐར་རྒྱ་སྐར་བསྐྱའི་སྤང་ཅིག་
རོ་རྒྱུད། ཅ་རོ་མ་དང་རྒྱུད་མའི་བསྐྱས་ཆེན།

རོ་རྒྱུད་གཉིས། ལུས་ཀྱི་ཅ་གཙོ་ཐོག་སུམ་གྱི་དབུ་མའི་གཡོན་ལ་རྒྱུད་མ་དང་གཡས་སུ་རོ་མ་ཡོད་པ་གཉིས།
རོ་རྒྱུད་དུ་རྒྱ་བ་བཀག། ཅ་རོ་མ་དང་རྒྱུད་མ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱུད་རྒྱ་བ་བཀག་གཉིས་ལས་རྒྱུད་ཐམས་
ཅད་ཅ་དབུ་མའི་ནང་དུ་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་
སྐྱེ་བའི་ཐབས་ཤིག་སྟེ་ཞིབ་པར་གསང་སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ནམས་ལས་གསལ་བས་
འདིར་མ་བྲིས་སོ།།

རོ་སྐྱོ་པ་ལོ་སྐྱོམ་ཉི་མ་ཤེས་རབ། གྲུང་ཐང་སྒྲ་མ་ཞང་གི་སྐྱོབ་མ། རོ་སྐྱམ་གྱི་དགོན་པ་བཏབ་བས་
མཆན་ལ་རོ་སྐྱམ་པར་ཐོགས། ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པ་མ་མཐོང་ལགས།

རོ་སྐྱོར་ལུགས་ཀྱི་ཐེང་བ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མཇུག་ཏུ་བྱུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་དོ་རྗེས་དྲགས་
གོང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱེན་པ་ནམས་བསྐྱུས་ཏེ་བཀའ་བཟོས་ནས་བཅམས་པའི་སྐྱོན་གྱི་རོ་ཁུས་ཞུ་
རྗེས་སོགས་གསལ་བར་འཁོད་པའི་གཞུང་།

རོ་རྒྱུད། ① ཐོ་བ་རྒྱུར་སོ། ② རོ་གཡུག་པའི་བྱེད་སྒྲུལ།

རོ་རྒྱུར་པའི་བྱེད་ཆོས། རྒྱུར་བ་ཐོས་པའི་ཆེ་སོ་ཆེ་ཞིང་བཞིན་གྱི་ཆ་ཤས་པལ་ཆེར་སྐྱུང་བ་དང་། ཁ་
རྒྱ་འཛག་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ནོ།

རོ་རྒྱུར་པའི་ཐེ་ཆན། སེ་འབྲུ། སྤར་བ། བསེ་ཡབ། སྐྱ་རུ་བ། རྒྱ་ཕྱག་གི་ཆོག་གྲུ། དེའི་ག་ཞོ་ཆང་། འོ་
ཅབས་རྒྱམས་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དང་དེ་འབྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་སྟེ་ཡིན་ནོ།

རོ་རྒྱུར་པའི་བྱེད་ལས། ༡ བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། མེ་རྫོང་ལ་སོགས་ལུས་ཀྱི་རྫོང་བསྐྱེད་པ་དང་། ཡི་
ག་འབྱེད་པ་དང་། ཆིམ་པར་བྱེད་པ། ཐོ་བའི་ནང་གི་ཁ་ཐས་རྒྱམས་འབྲུལ་ཞིང་སྐྱ་བར་བྱེད་པ་
དང་། ལུས་ཀྱི་ཅ་སྐྱབས་རྒྱམས་སུ་ཆགས་པའི་བད་སྐྱབས་རྒྱམས་གཙོང་ཅིང་དུམ་བྱར་བྱེད་པ།
ཐས་སྐྱོམ་འཇུ་བའི་ཕྱོགས་བྱེད་པ། ལུས་ལ་བསྐྱུས་ན་རེག་པ་བསིལ་བར་བྱེད་པ། རྒྱུང་
འགགས་པའི་སྐྱེན་སེལ་ཞིང་བུ་ག་རྒྱམས་ཀྱི་ཁམས་ལ་བདེ་བར་རྒྱ་བར་བྱེད་པ་བཅས་སོ། ༢
རོ་རྒྱུར་བར་བསྟེན་དགས་པའི་སྐྱོན། ཞག་གི་ནད་དང་མཁྲིས་པའི་ནད་བསྐྱེད་ཅིང་། ལུས་ཀྱི་
ཤ་རྒྱམས་སྟོང་ཅིང་མཁྲང་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ། མིག་སོགས་དབང་སོ་རྒྱམས་ཀྱི་ཁུས་པ་
ཉམས་ནས་རབ་རིབ་ཏུ་གྱུར་བ། མགོ་ཡུ་འཁོར་བ་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་བད་ཀན་སྐྱུ་ཐབ་

དང་། རོར་དང་། མེ་དབལ་དང་། གཡལ་པ་སྟེ་ཟ་འབྲུག་དང་། རོར་བུ་སྟེ་འབྲུམ་རོར་དང་། སྒྲིམ་
དང་སྒྲེ་བའི་ནད་དང་། རིམ་ས་ནད་རྣམས་སྦྱེད་པར་བྱེད་དོ།
རོ་བསྐྱ་བའི་བྲུང་ཆོས། བསྐྱ་བ་ནི་ཐོས་པ་དང་ལྷེ་དང་རྒྱ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་ཆགས་ཞིང་ལྷ་བས་རྩ་བ་
སྦྲུམ་ཞེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ལོ། འདིའི་བྲོ་བ་ལ་ཁ་རམ་ཡང་ཟེར།
རོ་བསྐྱ་བའི་སྟེ་ཆོན། ཅན་དན་དགའ་དམར། ཨ་རུ་ར། བ་རུ་ར། ལྷུག་སྟོན་པོ། ལི་ག་དུར། སྒྲག་
མོན་ཆ་ར། འོས་བྲུ་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དང་དེ་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱ་བའི་
སྦྲུམ་སྟེ་ཡིན་ལོ།
རོ་བསྐྱ་བའི་བྲེད་ལས། ༡ བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། ཁྲག་དང་། བཟིས་པ། ཆོལ་བྲ། འབྲུལ་བག་རྣམས་
ཆད་ལས་འཕེལ་བ་སྒྲེམ་ཞིང་། མ་སོས་པ་དང་། ཆོལ་དང་བགས་པའི་མདོག་དྲངས་པ་བཅས་
བྱེད་དོ། ༢ རོ་བསྐྱ་བར་བསྟེན་དགས་པའི་སྦྱོན། བེ་སྦྲབས་འབྲིལ་བ་དང་། བཤང་བ་སྤི་བ། ལྟོ་
བ་སྦྱོས་པ། སྦྱིང་ནད་རྣམས་བསྦྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་། འབྲུལ་བག་གི་རྩས་རྣམས་སྒྲེམ་སྟེ་ཆད་མི་
ལྡང་བར་བྱེད་པ་དང་། ཅ་སྒོ་འགག་པ་བཅས་བྱེད་དོ།
རོ་བསྐྱམས། ལྷ་རམ་ཐང་།
རོ་བགྲ། ལུས་ཀྱི་བྲེ་ཤ་བགས་དང་། བར་ཅ་རུས། བར་དོན་སྦྱོང་བཅས་ཀྱི་གནས་གསང་རྣམས་
གསལ་བར་སྟོན་བྱས་པའི་གཞུང་དང་། དེ་དག་གི་དབྱིབས་དང་གནས་ལུགས་བཅས་གསལ་
ཞིང་རྟེན་པར་བྲིས་པའི་དཔེ་རིས་ཀྱི་མིང་རོ། རོ་ཁ་བ། རོ་དུག་གི་གས་ཤིག་སྦྲུམ་བཟང་རོ་ཁ་
བས་ནད་ལ་པན། གཏམ་བཟང་ན་སྦྲུམ་པོས་སྦྱོང་པར་པན།
རོ་ཁ་བའི་བྲུང་ཆོས། ཁ་བས་ཁ་ཡི་བྲི་མ་རྣམས་སྦྱོང་ཞིང་ཡི་ག་ལྟོག་པ་སྟེ་ཞེན་པ་ལོག་པ་སེལ་བར་
བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ལོ།
རོ་ཁ་བའི་སྟེ་ཆོན། རིམ་པ། ཉིག་ཏ། རོང་དགའ། རྟོང་ལེན། གསེར་གྱི་མེ་ཉིག་དུག་མོ་ལྷང་། ལྷ་
ཅི། བཟིས་པ། སྦྱར་པ། བཤགྲ། བག་ཞུན་གྱི་སྟེ། རེ་ཀོན་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དང་དེ་
འདྲ་ལ་སོགས་ཁ་བའི་སྦྲུམ་སྟེ་ཡིན་ལོ།
རོ་ཁ་བའི་བྲེད་ལས། ༡ བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། ཡི་ག་འཆུས་པ་སྟེ་ཟས་ཟ་འདོད་ཉམས་པའི་ནད་དང་།

མིན་ཅུའི་ནད། སྒོམ་ཆད་སྟེ་བ། དུག་ནད་ཀྱི་རིགས། མཛོ་ནད། བན་མེད་དུ་བརྒྱལ་བའི་ནད།
རིམས་ཆོན་ཏེ་འབྱུ་སྒྲིག་མང་བའི་རིམས་ནད། མཁྲིས་པའི་ནད་རྣམས་འཛོམས་བར་བྱེད་ཅིང་།
འབྱལ་བ་སྟེ་ལུས་ལ་བར་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་ཟས་སྒོམ་སོགས་འབྱལ་བའམ་རུལ་བར་བྱེད་པའི་
རྩིས་དང་། ཆིལ་བྱ་དང་། ཞག་དང་། ཀླུ་མར་། བཤད་གཅིན་རྣམས་ཆད་ལས་མང་བར་གྱུར་
ཆེ་སྟེས་བར་བྱེད་པ་དང་། ཡིད་གཞུངས་པ་སྟེ་ཆོ་ལྷོད་པོར་ཆགས་པ་དང་། ལུ་མའི་ནད་དང་
སྐད་འགགས་ཀྱི་ནད་རྣམས་སེལ་བར་བྱེད་དོ། ༡ རོ་ཁ་བར་བསྟེན་བྲགས་པའི་སྒྲོན། ལུས་
ཟུངས་ཟད་བར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱུད་གི་ནད་དང་། རད་ཀན་ཀྱི་ནད་རྣམས་བསྐྱེད་དོ།

རོ་ཁར། རོ་འཛོག་སའི་ཁར་བྱུང་མ་བར་སོ།།

རོ་ཁར། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། ཟླ་དཔའི་ནད་དུ་མི་ཤི་བའི་རོ་དུར་ཁོད་དུ་སྟེལ་མཁན་ཀྱི་མིང་།

རོ་ཁེབས། རོ་ལ་གཡོག་པའི་གོས་ཆས།

རོ་གོས། ① མི་ཤི་བའི་རོ་ལས་བཤུས་པའི་གོས། ② གོས་ཀྱི་དམོད་ཆིག་

རོ་གྲིབ། མི་ཤི་བའི་རོ་ལས་བྱུང་བའི་བཙོག་གཞོད།

རོ་སྒྲུལ། རོ་འཛོག་སའི་སྒྲུལ།

རོ་སྒྱུར། རོ་ལངས་གསེར་སྒྱུབ་ཀྱི་སྒྱུར་ཞིག་སྟེ། དངོས་ལུབ་ཅན་ཀྱི་སྒྱུར་དགོས་འདོད་ཆར་
འབེབས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། སྒྲོབ་དཔོན་སྒྱུབ་དང་རྒྱལ་པོ་བདེ་སྟོན་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་མི་རོ་དངོས་སྒྱུབ་ཅན་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད། རྒྱལ་པོ་བདེ་སྟོན་བཟང་པོས་དཀའ་བ་སྒྱུར་པའི་མི་
རོ་གསེར་འབྱུར་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལེའུ་ཆོན་ཉིར་གཅིག་པ། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྒྲུ་སྒྱུབ་ཀྱིས་
མཛད་པའི་རོ་ལངས་གསེར་འབྱུར་ཀྱི་ཆོས་སྒྱུར་ལེའུ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་པ་རྣམས་སོ།།

རོ་སྒྲོལ། རོ་འཛུག་སའི་སྒྲོལ།

རོ་བརྒྱ། ཟླ་བ་ཏ་ཅང་ཞེས་ཞིང་བརྒྱད་ལུན་སྒྲུམ་ཆོགས་པ།

རོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད། རོ་སོ་དུག་པོ་ལ་ལྷེ་ཤེས་ལ་ཕན་པའི་རོ་དང་། འབྱུ་བར་མཛོན་དུ་ཚྭ་གས་པའི་
ཆེ་ལུས་སེམས་ལ་ཕན་པའི་རོ་སྟེ་རེ་རེ་ལ་གསུམ་གསུམ་བྱེ་བས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་པ།

རོ་མང། ① ལུར་ཤིང་། ② ཟླ་བ་མངར་མོ།

རོ་མངར་བའི་ཁུད་ཆོས། མངར་བའི་རོ་དེ་སྟེ་དང་འཕྲད་ཅིང་སྟོང་བའི་ཆེ་ཁ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་ཆགས་
ཤིང་ཞིས་པས། ཡང་ཡང་ཟ་བར་འདོད་པའི་སྟེད་པ་སྟེ་བ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ནོ།
རོ་མངར་བའི་སྟེ་མཆོན། ཤིང་མངར། རྒྱན་འབྲུམ། ཅུ་གང། གྲུར་གྲུམ། རོང་ག། ར་མཉེ། ཉེ་ཤིང།
ལྷ་བ། ཀ་ར། ལུ་རམ། སྤང། ཤ། མར་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང། གཞན་ཡང་རོ་དེ་དང་དེ་འདྲ་
བ་ཇི་སྟེད་ཅིག་ཡོད་པ་ཀུན་ཀྱང་མངར་བའི་སྟེ་ཆོན་ཡིན་ནོ།

རོ་མངར་བའི་བྱེད་ལས། ༡ བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། ཡི་གའི་ཁམས་ལ་སྟག་བར་འཕྲོད་ཅིང་ལུས་ཀྱི་
ཟུངས་དང་སྟོབས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང། ཆན་པོ་དང། བྱིས་པ། ཤ་སྟེམ་པོ། བྲེ་བ། སྟོ་བ་
བཅས་ཀྱི་ཁམས་དང་རུས་པ་གསོ་བར་བྱེད་པ། ལུས་ཀྱི་ཤ་རྒྱས་དང། མ་འབྲོར་ཞིང་སོས་སྟོ་
བ། གཞན་ཡང་ལུས་ཀྱི་མདངས་དང། སྤྲིའི་ཁ་མདོག་དབང་པོ་སོ་སོའི་རུས་པ་རྣམས་གསལ་
བར་བྱེད་པ་བཅས་དང། ཆེ་རིང་ཞིང་ཡུན་དུ་འཆོ་བར་བྱེད་པ་དང། དུག་གི་ནད་རིགས་དང།
རྩྭ་ནད། མཁྲིས་པའི་ནད་རྣམས་སེལ་བ་བྱེད་དོ། ༢ རོ་མངར་བར་བརྟེན་ཐགས་པའི་སྟོན།
བད་ཀར་དང་ཆོལ་མང་པོ་བསྐྱེད་ཅིང། པོ་བ་ལ་སོགས་པའི་མེ་རྫོང་རྣམས་འབྲི་བ་དང་ལུས་
ཀྱི་ཤ་སྟོམ་ཞིང་རྒྱག་པ་ཆགས་པ། གཅིན་མངར་ཞིང་མང་དུ་འགྱུར་བ། སྟེ་ལ་ལྷ་བསྟེ་བ། མེན་
ལུའི་བྱེད་ལས་ཉམས་པའི་ནད་རིགས་རྣམས་བསྐྱེད་པ་བྱེད་དོ།

རོ་མངར་ཤིང། ① ལུར་ཤིང། ② རྒྱན་འབྲུམ་ཤིང།

རོ་གཅིག་རྣལ་འབྲོར་བཞིའི་ནད་གསེས་གསུམ་པ་རོ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྲོར་ནི་བྱི་རོལ་ཡུལ་ཀྱི་སྤང་
བ་དང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་རོ་པོ་རོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་ཉམས་འཆར་བ་སྟེ། ཇེ་ཆོད་ཆང་བས་
འདི་མདོ་ལུགས་ཀྱི་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་ནས་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བའི་བར་ཀྱི་དོད་
ཐུབ་པར་གསུངས།

རོ་གཅིག་པ། ① རྟོ་བ་མཚུངས་པ། ② དབྱེར་མེད། བདེ་སྟོང་རོ་གཅིག་

རོ་བརྟེན་གཉིས། ཁ་བ། སྤར་བ། ལྷ་བ། བསྟོ་བ། ལན་ལྷ། མངར་བ། ཡིད་དུ་འོང་བ། ཡིད་དུ་མི་འོང་
བ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ། ལྷན་ཅིག་སྟེས་པ། སྤར་བ་ལས་བྱུང་བ། སྤར་བ་ལས་བྱུང་བའོ།

རོ་བརྟེད། རྟོ་བ་དང་བརྟེད། རོ་བརྟེད་ལྷན་པའི་ཟས་ཀྱིས་གསོ་བ།

རོ་བརྟུང་བདལ། རོ་བརྟུང་བོ་བཟལ། ཁ་སྐད་ལ་བོ་བ་ཁ་བ་ཟེར།
རོ་ཆེན་བརྒྱད། ༡ འར་ན་སྟོབས་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོ། ༢ ལྟོ་ན་འཆི་བདག་སྟོས་པའི་རོ། ༣ ལུ་བ་
ན་སྟོབས་ལུན་མནན་པའི་རོ། ༤ བྱང་ན་བྱུང་བ་འཆོགས་པའི་རོ། ༥ འར་ལྟོ་ན་དགའ་མར་
ཡི་ཆད་ཀྱི་རོ། ༦ ལྟོ་ལུ་བ་ན་འཆོགས་པའི་གསལ་ཤིང་གི་རོ། ༧ ལུ་བ་བྱང་ན་འབྲོང་གི་ཆོད་
པའི་རོ། ༨ བྱང་འར་ན་སྟོན་བྱུག་གཏོངས་པའི་རོ་བཅས་ལ་ཟེར།
རོ་ཆེན་ཟ་བའི་ཟ་མེན་མ་བརྒྱད། ༡ འར་དུ་ལོ་རྩ་བ། ༢ ལྟོར་མེ་ལྷེ་གདོང་། ༣ ལུ་བ་ཏུ་རྟ་ཤི་མ།
༤ བྱང་དུ་གན་བྱེད་མ། ༥ འར་ལྟོ་རྩོ་རྩོ་མ། ༦ ལྟོ་ལུ་བ་ཏུ་ལུ་མ། ༧ ལུ་བ་བྱང་དུ་རྩོགས་པ་
མ། ༨ བྱང་འར་དུ་སྐྱ་ཆོགས་མ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཁིང་ལྷགས་མན་བ་ཅིང་ལུས་རྒྱན་ཅན།
མཆོན་ཆ་སྐྱ་ཆོགས་ཐོགས་ནས་རོ་ལ་རམ་བཤོ།
རོ་མཆོག་བོ་བ་ལུལ་བྱང་། ཟས་ཀྱི་རོ་མཆོག་ལྷེ་ཡིས་སྤྱོད་། ལུ་བའི་གཏོང་ཆད་ཉ་མོས་རྟོགས།
རོ་འཇམ་པོ། ཟས་ཀྱི་བོ་བ་འཇམ་པོ།
རོ་ཉལ། ཉལ་བའི་དམོད་ཆིག་
རོ་ཉ། ① ཉ། ② ཉ་ཉེད་ཀར་པོ།
རོ་སྟོ་མ། མཉམ་ཉིད།
རོ་སྟོ་མས་སྟོར་བྱུག་ནས་རྟོགས་ལམ་འཁྱེར་དང་། ཉན་མོངས་ལམ་འཁྱེར་། ཉ་ཆ་ལམ་འཁྱེར་། ལྟོ་
འབྲེ་ལམ་འཁྱེར་། ལྟུག་བསྐལ་ལམ་འཁྱེར་། འཆི་བ་ལམ་འཁྱེར་བཅས་བྱུག་ལ་ཟེར།
རོ་སྟོ་མས་ཆོས་བརྒྱད། བདེ་བ་དང་། རྟེན་པ། ལྟན་པ། བསྟོད་བ་བཅས་འདོད་པའི་ཕྱོགས་བཞི་དང་།
ལྟུག་བསྐལ་དང་། མ་རྟེན་པ། མི་སྟན་པ། སྤྲང་བ་བཅས་མི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་བཞི་སྟེ། བརྒྱད་
པོ་དེ་ལ་དགའ་མི་དགའི་བསམ་བ་མེད་པ་ལ་ཆོས་བརྒྱད་རོ་ཟེར།
རོ་སྟོ་མས་པ། ལུས་པ་དང་རང་བཞིན་སྟོ་མས་པ།
རོ་སྟོ་མས་ལམ་དུ་ཡོངས། ལུས་ལ་ན་ཆ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་རོ་སྟོ་མས་པ་སོགས། དག་གཉེན་ལ་
ཆགས་སྤང་རོ་སྟོ་མས་པ། བདེ་ལྟུག་ལ་ཡིད་དགའ་མི་དགའ་རོ་སྟོ་མས་པ། གཞན་གྱིས་བསྟོད་
སྤྲང་གང་བྱུང་ཡང་རོ་སྟོ་མས་པ།

རོ་རྟོ། ལྷོགས་ལ། ཆང་གི་རོ་རྟོ། ལྷོན་གྱི་རོ་རྟོ།

རོ་ལྟར་བོག་ ལུས་འགྲུལ་བསྐྱོད་བྱེད་རྒྱ་མེད་པ་རོ་ལྟར་གྲུར་པ་དང་། བོག་སྟེ་བྲན་པ་ཉམས་ནས་
འབྲེལ་བའི་དོན་ཏེ། དཔལ་ལྷུངས་དཔོན་ཀམ་བལྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། རོ་ལྟར་བོག་ནི། ལུས་རེངས་པ་དང་། བྲན་པ་ཉམས་ནས་
འབྲེལ་པ་གཉིས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རོ་སྟོད། ལུས་ཀྱི་སྟོད།

རོ་སྟོད་མེད་གེ་འབྲ་བའི་མཆན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་བཟང་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁ་བྲག་གི་ཆིག་གིས་བྱུང་དུ་མ་བསད་པས་རོ་སྟོད་མེད་གེ་འབྲ་བ།

རོ་ཐག་ ① རོ་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་ཐག་བ། ② ཐག་པའི་དཔོན་ཆིག་

རོ་ཐག་ རོ་སྟེག་པའི་ཐག་

རོ་ཤ། མི་བསད་པའི་སྟོང་དུ་སྟོང་རྒྱའི་ཞིང་ཁར་བཅུགས་པའི་རོ་ཕྱར།

རོ་ལྟན། ① ཟས་ཐོ་ཞེས་རུས་ལྟན། ② དུར་ཁོད། ③ [མངོན] ། ལྟོག་པ། ༡ ལྟེ། ༢ ལྟེ།

རོ་ལྟན་གནས། དུར་ཁོད།

རོ་ལྟན་ལ། [མངོན]རྒྱ་མཆོའི་མིང་།

རོ་ལྟན་ཤིང་། ① ལྟན་འབྲུམ་ཤིང་། ② ལུ་རམ་ཤིང་།

རོ་དུག་མངར་བ། ལྟར་བ། ལན་ཚུ་བ། ཆ་བ། ཁ་བ། བསྐྱ་བ་སྟེ།

རོ་དེག་ རོ་ལ་སྟེ་དེག་འཁོར་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རོ་བདག་ མི་བསད་པའི་ཕྱང་པོའི་བདག་སོ་བྲིམ་དང་བཟའ་ཆང་སོགས། མི་ལ་མི་བདག་མེད་ཀྱང་
རོ་ལ་རོ་བདག་ཡོད་ལྟ་བུ།

རོ་གནས། དུར་ཁོད།

རོ་བམ་བ། རོ་རུལ་བ།

རོ་བུལ། རོ་འཛིག་སྟོད་ཀྱི་བུལ་བ།

རོ་སྟེད་ས། དུར་ཁོད།

རོ་སྒྲོ་ས་པ། རོ་དབུགས་ཀྱིས་བརྒྱངས་པ།
རོ་སྒྲོ་ར། ལུང་པོར་གཡེམ་སྒྲོད་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རོ་འབྱོར་པ། རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་གཤེགས་ཤིང་བའི་སྒྲོད་ཆིག་
རོ་མ། ① སྒྲིགས་མ། ཁུ་བ་བཏོན་ནས་རོ་མ་ལུས་པ། འཆགས་རོ། ཤོག་རོ། ས་རོ་རྩོ་རོ། ར་རོ།
སྒྲུང་རོ། གྲུང་རོ། ཆིག་རོ། ② སོག་ཅ་ནག་པོ་སོགས་ཁྲག་ཅ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་གྱི་དེ་པའི་ལུས་
ཀྱི་ཅའི་གཙོ་བོ་ཞིག་སྒྲིལ་པའི་གཡོན་དང་བྱུང་མེད་ཀྱི་གཡམས་སུ་ཡོད།
རོ་མི་ཞེས་པ་རོ་མཆོག་སྤྱང་པའི་མཆོན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་པོ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་
གསེས་ཤིག་སྒྲིལ་བོ་ནད་ཀྱི་གཡོག་བྱས་པས་རོ་བྱོ་པའི་མཆོག་སྤྱང་བ།
རོ་མེར་སྒྲེག་གཏོང་བ། ལུང་པོ་མེ་སྒྲེག་བཏང་བ།
རོ་མུགས། ① རོ་རུལ་ནས་འདམ་བག་ལྟར་ཆགས་པ། ② འདམ་ཇུབ།
རོ་མུགས་འདམ། ཆད་མུལ་ཀྱི་གནས་ཤིག་
རོ་མུང་། [མངོན་སྤྱང་མ།
རོ་མྱོང་བ། ① མོ་བ་ལྟ་བ། ②[མངོན་སྤྱེ།
རོ་སྒྲུང་། ལུས་ཀྱི་སྒྲུང་།
རོ་སྒྲུང་མྱེ་ཐེག་གཟུགས་སྒྲུང་མི་ཁྲོག་པ།
རོ་ཅ། ① དེགས་རྒྱུད་མི་ཉམས་པ་སྒྲེལ་བ་དང་འཁྲིག་པ་སྒྲོད་པའི་དོན། ② བོད་ཀྱི་སྒྲན་གཞུང་དུ་
མའི་ཁམས་ཀྱི་མེང་ལ་རོ་ཅ་ཟེར།
རོ་ཅ་ཉམས། འཁྲིག་པ་སྒྲོད་མི་ལུས་པ་དང་། ཁུ་བ་ཉམས་པར་གྱུར་པའི་དོན།
རོ་ཅ་འཕེལ། ཁུ་བ་རྒྱས་ཏེ་འཁྲིག་པ་སྒྲུད་རྒྱུད་ཆགས་པ་འཕེལ་བ།
རོ་ཅ་བ། དབང་པོ་ལས་སུ་མི་རུང་བ།
རོ་ཅ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ནང་བྱུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྟོག་ཆེས་མཛད་པའི་ལུས་
སྒྲོབས་སྒྲེད་པ་དང་། ཁུ་བ་གསོ་བ། འདོད་པ་འཕེལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཐབས་སྟོན་པའི་སྒྲན་ཀྱི་
བསྟན་བཅོས་ཤིག་

རོ་ཅ་གསོ། རིགས་རྒྱད་མི་འབྱུང་བ་དང་། འབྲིག་པ་སྤྱད་མི་རུས་པ། ལུ་བའི་སྟོབས་ཉམས་པ་
ནམས་གསོ་བར་བྱ་བའི་དོན།

རོ་བཅའ་བ། ① [རྟིང]ཆགས་པ་ཆོད་པོ། ② ལུ་བ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ།

རོ་ཆ་བའི་བྱེད་ཆོས། ཆ་བ་ནི་ཐོས་མ་ཐག་ཁ་ལྟེ་བསྲེག་ཅིང་ཆ་བས་མིག་ནས་མ་ཆེ་མ་འཛག་པར་
བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ནོ།

རོ་ཆ་བའི་སྤྲེ་ཆན། ན་ལེ་ཤས། བཅའ་སྒྲ། བི་བི་ལིང་སྤྱེུ་གཤེད། ཤིང་ཀྲ། སྤྱབ་ཀ། སྤྲེ་ཆ། བ་
བ། བཅོང་། སྒོག་སྒྱ་ནམས་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དང་དེ་འབྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཆ་བའི་
སྤྲེ་སྤྲེ་ཡིན་ནོ།

རོ་ཆ་བའི་བྱེད་ལས། ༡ བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། སྒོག་མའི་ནད་དང་། གག་པ་དང་། མཛེན་ད། འོར་
ནད་ནམས་སེལ་ཞིང་། མ་འཛིག་པ་དང་། ལུས་བོད་སྤྱེད་པ། ཐས་འཇུ་བ། ཡི་ག་འབྲེད་པ་
བཅས་བྱེད་ཅིང་། ཆོལ་དང་འབྲུལ་བའི་རྩ་ནམས་སྤྲེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཐོ་བ་སྦྱོང་བ་དང་།
ཅ་སྤྱབས་འབྲེད་པ་བཅས་བྱེད་དོ། ༢ རོ་ཆ་བར་བསྟེན་བྲགས་པའི་སྟོན། ཀྱ་བ་དང་ལུས་
སྟོབས་ཐད་ནས་ལུས་འཁུམས་ཞིང་འདར་བ་དང་། བརྒྱལ་བར་བྱེད་ཅིང་། སྤྲེག་པ་དང་རོ་རྒྱལ་
ནམས་ན་བར་བྱེད་དོ།

རོ་ཆོགས། རོ་བྱང་ཆོགས་སུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་བསྟོ་བའི་སྤྱིན་པ་ཞིག

རོ་འཛིན། [མངོན]ལྟ།

རོ་འཛིན་དབང་མངོན། རོ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྟེ། རང་གི་བདག་རྒྱུན་ལྟེ་འཛིན་པོ་
ལས་དངོས་སུ་སྤྱེས་པའི་གཞན་རིག་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁུལ་བ།

རོ་འཛིན་ཡིད་མངོན། རོ་འཛིན་པའི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྟེ། རང་གི་བདག་རྒྱུན་རོ་
འཛིན་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྤྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁུལ་བ་
སྟེ། རོ་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་བྱི་མ་ལྟ་བུ། རང་གི་གཟུང་དོན་གྲོགས་སུ་ཡོད་པའི་དབང་
མངོན་གཅིག་གིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྲས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་འོ།

རོ་ཞིབ་བྱེད་པ། གཤེན་པོའི་རོ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྲས་ནས་གནས་ཚུལ་རྟོགས་ཞིབ་བྱེད་པ།

རོ་ཞིས་པ། རྫོ་བ་ཞིས་པ།

རོ་ཐག། རོ་ཐས་དང་འབྲ།

རོ་ཐས། ① ག་ཤིན་པོའི་ཤུལ་ཐས། ② སིན་པོ། ③ རོ་ཐ་བའི་བྲ།

རོ་གཐག། རོ་གཏུམ་བྱེད་ཀྱི་ཉལ་གཐག།

རོ་འོག་ཆ་ཞི། མི་ཞིག་བསད་ཆེ་གསོད་པ་པོའི་ལུས་ལ་ཆས་སྒྲིན་ཡོད་ཀྱང་ཅིས་མེད་དུ་གཏོང་བ།

རོ་ཡི་གེ་སར། [མངོན]ག་བྱར།

རོ་རས། རོ་སྒྲིལ་བྱེད་ཀྱི་རས།

རོ་ལངས། ཤི་ནས་བསྐྱར་དུ་ལངས་པ།

རོ་ལངས་ཀྱི་གདོན། གདོན་ཆེན་གྱི་ནང་ཚན་རོ་ལངས་ཞེས་པས་བཏང་བར་གྲགས་པའི་གདོན་ནད་ཅིག་

སྟེ་ནད་ཉགས་སུ་གཉིད་ལ་དགའ་བ་དང་། རྒྱན་འདོགས་པ། ལུས་འདར་བ་བཅས་འབྱུང་བ་ཞིག་

རོ་ལངས་རྒྱབ་པ། ① སྤང་པོའི་ནང་དུ་རྒྱུན་ཞུགས་ནས་བསྐྱར་དུ་ལངས་པ། ② ལམ་ལུགས་རྙིང་་

པ་སོགས་ཅ་མེད་བཅོས་ནས་སྤར་གསོ་བ།

རོ་ལངས་གཤེར་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱར། ཡོངས་གྲགས་སུ་རོ་སྐྱར་ཟེར། འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་

པོ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་རོ་ལངས་སྐྱབ་ནས་ལུས་གཤེར་དུ་བསྐྱར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ལེ་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་

པ་ཞིག་ཡིན། སྐྱར་ཤོད་མཁའ་ནི་རོ་དངོས་བྱུབ་དོན་ཟེར་བའི་རོ་ལངས་དེ་སློབ་དཔོན་གྱི་སློབ་

མ་བདེ་སྟོན་བཟང་པོས་བཏུལ་ཤེས་སྒྲུལ་བར་ཁྱར་ནས་ཁྱེར་ཡོང་བའི་ལམ་བར་དུ་རོ་དངོས་

བྱུབ་དོན་ཤེས་བཤད་པ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་ཡོད། འདི་ལ་ལེ་ཏུ་ཉི་ཤུ་ཙམ་ཅིག་ཡོད་པ། ཉི་ཤུ་ཙམ་

བདུན་ཡོད་པ། སུམ་ཙུ་སོ་བདུན་ཡོད་པ་སོགས་སྟེ་ཆོགས་འདུག མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་

སྐྱན་ཁང་དང་། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་གཉིས་ནས་དཔར་སྐྱན་བྱས་ཡོད།

རོ་ལན་ཚུ་བའི་བྲང་ཆོས། ལན་ཚུ་བ་སྟེ་དང་རེག་པ་ན་ཚུ་ཞིང་མཆེལ་མ་འདུ་བར་བྱེད་པའི་ཡོན་

ཏན་ཅན་ལོ།

རོ་ལན་ཚུའི་སྟེ་ཚན། རྒྱུ་ཚུ། རྒྱ་ཚུ། བྱེ་བྲང་ཚུ། རུ་ཚུ། ཁ་རུ་ཚུ། ཅབས་རུ་ཚུ། ཟེ་ཚུ། སྤ་ཚུ།

མཛེ་ཚུ། སྤལ་ཚུ། ཤིང་ཚུ། ཡ་བསྐྱར་པ། སུལ་ཏོག་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དང་དེ་འདྲ་ལ་

སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལན་ཚུའི་སྒྲན་སྒྲེ་ཡིན་ནོ།

རོ་ལན་ཚུའི་བྱེད་ལས། ༡ བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། སྤ་འབྲིལ་འགགས་གསུམ་གྱི་ནད་འབྲིན་པ་སྟེ། སྤ་
བ་སྟེ་ལུས་རེངས་ཞིང་འགྲུལ་མི་ཤེས་པའི་ནད་འབྲིན་པ་སྟེ་སེལ་བ་དང་། འབྲིལ་བ་སྟེ་བཤང་
གཅིན་འབྱུང་མི་བལྟ་བ་དེ་འབྲིན་པ་དང་། འགགས་པ་སྟེ་ཅ་སྤྱབས་འགགས་པ་འབྲིན་པར་
བྱེད་པ་དང་། ལན་ཚུའི་དྲུག་གིས་རྩལ་འབྲིན་པ་དང་། མེ་བོད་བསྐྱེད་ཞིང་ཡི་ག་འབྱེད་པ་བྱེད་
དོ། ༢ ལན་ཚུའི་རོ་བསྟེན་བྲགས་པའི་སྟོན། སྤ་དང་བ་སྤྱ་བྱི་བ། སྤ་དཀར་སོ་ཆགས་པ། གཉེར་
མ་མང་དུ་འདུས་པ། ལུས་རྩངས་གྱི་སྟོབས་འབྲི་བ། སྟོམ་དད་སྟེ་བ་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་
མཐོ་ནད་དང་། མེ་དབལ། ཁྲག་ནད་བཅས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།

རོ་ལས། གཤེན་འདོན་གྱི་བྱ་བ་རྣམས།

རོ་ལས་པ། རོ་ལས་བྱེད་མཁན།

རོ་ཤེས། [མདོན་ལྟེ།

རོ་བཤེར་བྱེད་པ། རོ་མས་གཤེན་པོའི་ཕྱང་པོ་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པ། བམ་ཞིབ་བྱེད་པ་དང་། རོ་
ཞིབ་བྱེད་པ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རོ་སོ་དྲུག་མངར་བའི་མངར་བ། མངར་བའི་སྦྱར་བ། མངར་བའི་ཁ་བ། མངར་བའི་ཆ་བ་དྲུག་ཡོད་
པ་བཞིན་དུ་ལན་ཆ་བའི་བར་རེ་རེ་ལ་དྲུག་དྲུག་བྱེ་བས་སོ་དྲུག་གོ་

རོ་ཉི་ཉ། [ལེགས་]བོད་རྒྱ་གཉིས་པ། ② སྟོ་ཉམས་མེད་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། རོ་ནག་རོག་གོ་འདུག ③
བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག།

རོག་གོ་ཁ་རོག་གོ་ཞེས་ཁ་མི་གྲག་པ།

རོག་གོ་བ། མདོག་ནག་པོའི་མདོན་ཚུལ་ཞིག་ཁ་ནག་རོག་གོ་བ།

རོག་གོང་། བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག།

རོག་ཏོ། དུད་འགྲོའི་མིག་པ།

རོག་སྟོན་དཀོན་ཅོག་སྤྱབས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ནང་མང་མཁར་ཆ་ལུང་དུ་གསུང་རྒྱུད་མིང་ལ་
རོག་ཅེས་པའི་སྤམ་སྤྱ་སྤྱུ་འཁྱུངས། དགུང་ལོ་རྒྱུད་ཀྱི་དུས་ནས་སྤྱགས་བརྩོན་ཆེན་པོས་མདོ་

རྒྱུད་སོགས་ཐུན་མེན་དང་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་རྣམས་གསལ། བྱུང་བར་དུ་དབྱུས་སུ་བྱོན་
ནས་གྲུ་བ་མངོན་ཤེས་ཅན་གྱི་སྒྲོབ་མ་དགེ་བ་ཤེས་ཁུ་སྟོན་དབྱུས་བ་དར་གྲགས་ཀྱི་ཞབས་ལ་
གཏུགས་ཏེ་གསོ་བ་རིག་པའི་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་རྫོགས་བར་ཁྱུས། འཕགས་ལུལ་དུ་ཐེངས་
གཅིག་མེབས་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བ་ཤེས་ཀྱི་མ་ལས་གསོ་དབྱུང་ཡན་ལག་བརྒྱུད་བ་
གསལ། གཞུང་གི་ས་བཅད་བསྐྱུས་དོན་རིན་པོ་ཆེའི་བྲ་བ་ཞེས་བརྒྱུམས་པ་དེ་དང་། གསོ་རིག་
རྒྱུད་བཞིའི་ཞལ་རྒྱན་མན་ངག་དང་བཅས་པ་གཡུ་ཐོག་གསར་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ལ་གནང་།
རོག་པོ། དུད་འགོ་སྤྱ་མདོག་ནག་པོ། གཡལ་རོག་པོ། བྱ་རོག་པོ་རོག་ཁ་རོག་སྤྲང་ཆུན་རོག་པོ།
རོག་པོ་འཛོམས་སྤྱེས། སྤྱ་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ཏུས་པས་སྟོན་པེལ་བ་དང་། མགོ་བོའི་ཏུས་
ཆག་གསོ།

རོག་ལ། ཤ་མའམ་བྱ་གྲུ་སྟེ་ཏུས་ཀྱི་བུམ་གྱི་ཤ

རོག་རོག་ ① ཁ་དོག་ནག་པོའི་མངོན་ཚུལ་ཞིག་ མཚན་མོར་མི་ནག་རོག་རོག་ཅིག་མཐོང་བ། ②

ནོན་ནག་པོ་ལ་རོག་རོག་ཟེར།

རོག་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ། དོལ་བ་དམར་ཁྱུར་བ་ཡང་ལྷ། རྩེ་འདི་ཉིད་པོ་ཏོ་བའི་སྟོབ་མ་ཆེན་པོ་
བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཡིན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་མག་སྟེ་ལོ་༡༠༥༩ ལོར་སྤྲགས་བ་ཡོན་ཏན་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་གཅིག་གི་སྤྲས་སུ་སྤྱུ་འབྱུངས། རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་རོགས་མངོན་བ་བ་དང་། རྒྱ་
འདུལ་འཛིན་གཉིས་ལས་མངོན་བ་དང་འདུལ་བ་གསལ། པོ་ཏོ་བ་དབྱུང་ལོ་ཉིར་གཉིས་བར་
བསྟེན། དེ་ཉིད་འགོ་དོན་རྒྱ་ཆེ་མཛད། ཆོགས་བ་ཡང་ཡང་གང་དུ་སྟོང་ལྷག་མ་བྱུང་ཟེར། རྩེ་
འདི་ཉིད་ལ་འགོ་མགོན་པག་མོ་གྲུ་པས་ཆོས་འབྲེལ་གསལ། མཐར་དབྱུང་ལོ་དོན་གསུམ་པ་
རབ་བྱུང་གཉིས་བའི་ལྷགས་པག་སྟེ་ལོ་༡༡༣༡ ལོར་སྤྲག་ཤིགས།

རོག་ཤེས་རབ་འོད། ཡབ་བཟ་ཤེས་གྲགས་བ་དང་ཡུམ་ཆོས་ཀྱི་དགེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱུང་
གསུམ་བའི་མེ་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༡༤༩ ལོར་འབྱུངས། དབྱུང་ལོ་ལྔ་པ་ལ་མེས་པོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མས་
ཡིག་རྩིས་བསྐྱབས། དབྱུང་ལོ་བདུན་པ་ལ་མེབས་སྐབས་སྟོག་མཁས་བར་གྱུར་ནས་ཉིན་
གཅིག་ལ་ཉེ་ཁྲི་ཆར་གཅིག་ཐོན། དབྱུང་གངས་བརྒྱ་བར་དུ་ཡབ་མེས་གཉིས་ལ་གསང་སྤྲགས་

ཀྱི་བར་དུ་ཡབ་ཀྱིས་སྤར་པའི་བསྟེན་པ་མཆོམས་བྱས་ནས་སྦྱིལ་དུ་བཅུག་པས་བྱབ་ཏུགས་
ཁྱང་མང་དུ་བྱུང་། དགྲའ་ལོ་བདུན་བཅུ་དོན་དགུ་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་
ཕྱི་ལོ་༡༣༧༧ ལོར་སྐྱབ་གཤེགས།

རོགས། ① ལྷ་པོའམ་པན་ཆ། རོགས་མེད་གཅིག་སྟེ། ལས་ཀའི་རོགས་ཟེད་པ། ② བྱ་ཆོག་གི་
རྩེས་སུ་སྤར་ན་སྐྱལ་ཆིག་གི་རྩལ་པ་ཐོན་པའི་ཆིག་གྲོགས་ཤིག་ཐེབས་རོགས། ③ བྱ་ཆོག་
འགའ་ཞིག་གི་རྩེས་སུ་སྤར་ན་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་ཆིག་གྲོགས་ཤིག་དོན་མེད་ཀྱི་བྱ་བ་
ཁོན་བྱས་ན་དཀའ་ལས་ཆེ་རོགས་ལས་གཞན་གང་ཡང་མེད།

རོགས་སྟོར། རོགས་རམ་དང་རྒྱབ་སྟོར།

རོགས་སྟོར་སྟོབ་དདུལ། དཔལ་འབྱོར་ཆ་རྒྱུན་དབུལ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་སྟོབ་ལྷུ་ཞུགས་མི་སྤུབ་པའི་
སྟོབ་མ་རྣམས་ལ་རོགས་སྟོར་མ་དདུལ།

རོགས་གྲོགས། ཟུར་དུ་པན་འདོགས་པའི་དོན་ཏེ། སྟོབ་སྤྱག་ཆོས་ཞིང་པར་རོགས་གྲོགས་བྱས།

རོགས་དདུལ། རོགས་རམ་གྱི་ཆེད་དུ་སྤྱད་པའི་དདུལ།

རོགས་དན། རོགས་རམ།

རོགས་སྟོན། གང་ཞིག་གིས་མི་འདག་བར་རྒྱབ་སྟོར་དབུང་སྟོན་ཟེད་པ།

རོགས་པ། ① གྲོགས་པོ། ② ལྷ་པོ། འག་རོགས། དན་རོགས། ལམ་རོགས། འག་རོགས། ③[ཉིང་] བྱིས་པ།

རོགས་པན། པན་ཐོགས་རོགས་རམ།

རོགས་འབྲེལ་ཉེས་ཅན། ཉེས་ཅན་གཙོ་མོ་རམས་འདེགས་ཟེད་མཁན་གྱི་ཉེས་ཅན་པ།

རོགས་ཟས། འགའ་གྲོགས་པན་རྒྱུན་བར་སྤྱད་པའི་ཁ་ཟས་ཀྱི་མིང་།

རོགས་ལྷ། རོགས་ཡ།

རོགས་རམ། གྲོགས་སམ་རམ་འདེགས། པན་རྒྱུན་རོགས་རམ་ཟེད་པ། དབྱིན་སྐད་དུ་helpཟེད་པ།

རོགས་རམ་ཁ་འབྲེད། སྟོག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་ལོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་open helpཟེད་པ།

རོགས་རེས། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་པན་ཐོགས་ཟེད་པ། པན་རྒྱུན་རོགས་རེས།

རོང་། ལུང་པ་ཁ་དབྱག་དོག་པོ། བྲག་རོང་། བྲོག་རོང་། མཐོན་པོ་རི་ལ་མི་སྤྲེའུ་བས། དམའ་པོ་རོང་།
ལ་མི་དགལ།

རོང་སྒོར། ཅ་རི་ལ་གནས་སྒོར་དུ་འགྲོ་སྐབས་ཅེ་སྒོར་དང་། བར་སྒོར། རོང་སྒོར་ཞེས་སྒོར་ལས་
གསུམ་ཡོད་པའི་རོང་སྒོར།

རོང་སྒྲེས་ཤང་ཆོ། སྒོ་ཞིག

རོང་ཁུལ། ས་བབ་དམའ་ཞིང་གུ་དོག་པོའི་ཡུལ་ལུང་།

རོང་རྒྱལ། ཁམས་ཕྱེ་དགའི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་འབྲངས་པའི་གྲོང་ཕྱེའི་
ས་མིང་ཡིན།

རོང་བརྒྱབ་པ། [ཡུལ]བྲང་ལ་རོང་བརྒྱབ་པ་ཞེས་ཟས་ཐོས་ཐེས་པོ་བའི་ནང་གྲེན་དུ་ཟུག་ཡོང་བ།

རོང་དགོན། ཀྲུ་ལ་རི་ཁོང་དང་རོང་དགོན་བཟ་གིས་ལྷན་འབྲུའ་གྲིང་། ཀཱིིའི་མ་དགོན་ཞེས་གྲང་
གསལ། རབ་བྱང་བདུན་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ལོར་ཐེ་རིན་པོ་ཆའི་དངོས་སློབ་རོང་ཆེན་ལྷགས་
ནག་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་བྱག་བཏབ་མཛད། བྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟར་པ་
བོད་རིགས་རང་སློང་ཁུལ་རྩ་པ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རོང་རེ། ① ཙོག་གེམས་ཐིང་རེ། དུས་མོ་གཉིས་ཁྲེན་དུ་རོང་རེ་བསྐྲངས་ནས་ཉལ་བ། ② ལོ་ཉོག་
སོགས་སྒྲེ་འཆར་ལེགས་པ། སྤྱུག་གྲིང་རོང་རེར་སྒྲེས་པ།

རོང་དུར་སྤྲིག་ རིན་སྤྲངས་རྫོང་གི་རོང་བྲམས་ཆེན་གྱི་ཉེ་སྒོར་ལ་ཡོད། ལོ་རྒྱ་བ་ཆེན་པོ་རྩ་ལོའི་
དུས་ནས་ཡོད་པའི་དགོན་པ་ཆེས་སྡ་བ་ཞིག་ཡིན།

རོང་ལྷང་། རོང་ཡུལ་གྱི་ལྷང་མ།

རོང་ཆག་པ། འབྲུ་ཞིག

རོང་རྒྱ། རོང་ཡུལ་གྱི་རྒྱ།

རོང་སྟོན་ཤེས་བྱ་ཀུན་གཟིགས། གཤམ་གྱི་རོང་སྟོན་ཤུལ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

རོང་རྩང་ཕུ་རི་དགོན། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་འདེབས་མཁན་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྐྱ་མ་
རྒྱལ་བ་རྟོན་ཆང་པའི་དངོས་སློབ་ཆོས་རྒྱུ་བཏང་བས་བཏབ། དུས་ཚོད་མ་གསལ། དུས་

རབས་བདུན་པའི་ནང་གྲུབ་མཐའ་དག་ལུགས་པར་བསྒྱུར། ད་ལྟ་པོད་རང་སྤོང་ལྗོངས་མངའ་
རིས་ས་ཁུལ་ཙམ་དཔལ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རོང་སྟོན་ཤྲུག་རྒྱལ་མཆོན། རེ་འདི་ཉིད་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་དུ་ཡབ་པོན་སོ་གོ་བོད་རྒྱལ་པོ་དང་།
ཡུམ་རྒྱ་གར་སྟོན་ཞེས་བྱ་བའི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༧ལོར་སྐྱ-
བལྟམས། རོག་མར་ཡབ་ཀྱི་བྱང་དུ་པོན་ཆོས་ལ་སྦྱངས་ཤིང་ལུགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲིན་
ལས་ཀྱང་དུ་མ་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཙེ་བརྒྱད་པ་ལ་དབུས་གཙང་དུ་བྱོན་ཏེ་གསང་བ་ཞེ་ཅུ་
རོགས་ཀྱི་ཆོས་གྲར་ལེབས། སྤྱིང་སྟོད་པ་རིན་ཆེན་ལྷུ་རྒྱལ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཞེས།
རེ་འདི་དང་ཀོང་སྟོན་སྟོ་ལྷོས་དབང་ལྷུག་གི་བྱང་དུ་རོག་ལོ་ནས་བརྒྱད་པའི་མར་ཆད་བསྐྱས་
གསུམ་དང་། དབུ་མ་རང་བརྒྱད་པའི་བཤད་སྟོལ། སྟོར་མོ་ལུང་གི་མཁན་ཆེན་དཀའ་བཞེ་པ་
དང་། འཕན་ལུལ་གྱོ་བའི་མཁས་པ་དཔལ་སྟོན་ལ་འདུལ་སྦྱང་ལུགས་བྱ་འདུལ་དང་རོག་དཀའ་
ཆེན་ཀྱི་བཤད་སྟོལ། མངོན་པ་མཛོད་མཆིམས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ། ཐང་ཐག་པ་སྐྱལ་སྐྱ-
གཞོན་ཏུ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ཆབ་ཀྱི་བཤད་སྟོལ། ལོ་པ་ཤྲུག་རིན་ཆེན་ཀྱི་
བྱང་དུ་མངོན་པ་གོང་མ་སོགས་ལ་སྦྱངས། དགྲུང་ལོ་ཉིར་གཉིས་པ་ལ་གྲོ་ས་མཁན་ཆེན་ཀྱན་
དགའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་དཔལ་སྟོན་པའི་བྱང་དུ་བསྟེན་པར་རྟོགས། མཆོན་ཤྲུག་རྒྱལ་མཆོན་
དཔལ་བཟང་པོར་གསོལ། དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་པ་ཤིང་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༤ལོར་འཕན་པོ་ལྷ་
ལེན་ལོ་ཆོས་གྲུབ་པ་ནས་གཞན་དོན་མཛད། གསུང་ཚོམ་ལ། ཆད་མ་རྣམ་དེས་ཀྱི་འབྲེལ་རྟོག་
གཤེད་སྤང་བ་དང་། འབུམ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྒྱས་བསྐྱས་གཉིས་ལ་སོགས་པ་གཞུང་ཆེན་བཞེ་བརྟ་
ཞེ་གཅིག་གི་རྣམ་བཤད་ཀྱིས་གཙོས་ཆོས་ཆོན་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱའི་གྲངས་སུ་བཙམས་པར་
མཛད། གསུང་ལས་སྟེས་པའི་སྟོན་མའི་གཙོ་བོ་ནི། སྤྱ་ཆར་ཀྱི་བྱ་ཆེན་བསྟན་པ་འདེགས་པའི་
ཀ་ཆེན་བཞེ། བར་ཆར་ཀྱི་བྱ་ཆེན་གངས་ཅན་མཛེས་པའི་རྒྱན་བརྒྱད་དང་མཆོག་གཉིས།
གསུང་ལུགས་ཀྱི་མཛད་སྟོད་མཚུངས་པའི་བྱ་ཆེན་གསུམ། སྤྱ་ཆར་ཀྱི་བྱ་ཆེན་བསྟན་པའི་
གསལ་བྱེད་བརྟ་དྲུག་ཡང་ཆར་ཀྱི་བྱ་ཆེན་གྲངས་པ་ཅན་བཞེ་ལ་སོགས་པས་གཙོས་སྟེ་སྟོད་
འཛིན་པ་སྟོང་ལྷག་འགའ་བསྒྲུངས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཀྱ་གསུམ་ལ་ལེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་

པའི་ས་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།།

རོང་ཐང་གོན། དཔལ་ལྷན་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ནང་
༥ལམ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༠ཙམ་ལ་རོང་ཐང་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་གླིང་བ་རིན་པོ་ཆེས་གསར་དུ་བཏབ།
ལྷུ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རོང་ཐང་འཛིན་ཆོས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མེ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རོང་ཐང་གློ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་སྐུན་གྲུབ། རྗེ་འདི་སྤྱད་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་འབྲི་རྒྱ་ཐལ་
མོ་སྤང་རྒྱལ་བཟང་གི་འབྲོག་སྒྲེར་ཡབ་བཟུ་གེས་དཔལ་ལྷན་དང་ཡུམ་སྐུན་ལྷ་ཆེ་རིང་གཉིས་
ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་མེ་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བྲག་ལ་
མེབས་སྐབས་གློ་བཟང་བསྐྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆན་ཀྱི་ཡང་སྤྱི་དུ་རྩོམ་འཛིན་གྱིས་གདན་ས་རོང་
ཐང་རྩ་ཉག་ཐེག་ཆེན་གླིང་དུ་གདན་འདྲེས་ཏེ་ཁྱིལ་གསོལ། རྗེ་གློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་མཆོག་ནས་
ཆོས་འབྱོར་སྐུན་གྲུབ་ཅེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བརྒྱལ་ཡོངས་འཛིན་དགོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཆེད་
དབུས་གཙང་དུ་ཕེབས། རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁུན་བ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཆོ་དང་བཀྲ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཁུན་བ་དང་མཛལ། ལྷུ་བ་བདག་འཛོག་རི་བ་ཆེན་པོ་དང་ཀུ་ཆང་མཆོག་སྐྱལ་
རིན་པོ་ཆེ་གློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་དུ་གསར་བདེ་འཛིགས་གསུམ་ཀྱི་དབང་ལུང་དུ་མ་
གསན། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་ལ་མེབས་སྐབས་ཕྱར་བུ་ལྷོག་བྱང་ཚུབ་གླིང་དཔེན་གནས་སུ་
བུམས་མགོན་རྒྱ་མ་རིན་པོ་ཆའི་བྱུང་ནས་དགེ་བསྐྱེད་དང་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་དང་བཅས་པའི་
སྤོམ་བ་བཞེས། མཆན་ཡང་སྤར་ཡོད་ཀྱི་གོང་དུ་བུམས་བ་ཞེས་བསྐྱབ་བ་ཅན་ལས་གཞན་
སོར་བཞག་མཛད་དེ་བ་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་བྱོན། རབ་བྱུང་བཙེ་ལྷ་པའི་ལྷགས་གླང་སྤྱི་ལོ་
༡༩༠༡ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེམ།

རོང་ཐང་དགོན། མིང་གཞན་རོང་ཞང་སྐོམ་བ་གྲ་ཚང་ཟེར། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ནང་ཙམ་ན་རྒྱལ་
དབང་སྐྱལ་སྐྱས་བཏབ། ལྷུ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རོང་ཐང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆབ་མདོ་ས་
ཁུལ་སྤྱི་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རོང་ནང་། ས་མིང་ཞིག་ བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་མཆོ་སྤྱོད་ཁོངས་མོན་ཡུལ་དུ་ཡོད།

རོང་པ། སོ་ནམ་བའམ་ཞིང་པ། རོང་འབྲོག་ རོང་མ་འབྲོག་

རོང་པོ། རོང་གི་རུས་ཤིག

རོང་པོ་སྐལ་ལྷན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས། རྗེ་འདི་ཉིད་གཉའ་པོར་བྲག་དཀར་གི་སྒོ་ཞོལ་གཉན་ཐོག་
འབྲེག་ཏུ་ཡབ་བསོད་ནམས་དབང་བླག་དང་ཡུམ་དབལ་མོ་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་
བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་སྐུ་བཞུགས། སྤྱང་སྐོར་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་
དང་ཁྱི་རྒྱལ་མཚན་མེད་གོ་གཉིས་ཀྱིས་སྐལ་ལྷན་དག་དབང་འཕྲིན་རྒྱ་མཚོའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་
ངོས་འཛིན་མཛད། གཉན་ཐོག་དགོ་སྤོང་སྤོང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱུང་དུ་སྦྱོར་སྒོག་དང་། བཟ་
ཤིས་འཁྲིལ་དགའ་དྲགས་དབུ་མཛད་དག་དབང་རྒྱ་མཚོའི་བྱུང་དུ་ཆོས་སྦྱོད་ཐུགས་འཛིན་
སྐབས་ཤེས་རབ་ཆེ་བའི་ངོ་མཚར་ལྷས་མང་དུ་ཐོན། དགྲུང་གངས་བདུན་པ་ལ་མཁན་ཆེན་
དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང། དགྲུང་ལོང་ལྷ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་
རྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥ ལོར་གཟུགས་སྤྱིའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེམ།

རོང་པོ་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ། གཤམ་དུ་ཤར་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པར་གཟིགས།

རོང་པོ་སྐལ་ལྷན་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ། ཡབ་རོང་པོའི་བུ་ཆོས་སྦྱོང་གི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་
པའི་ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་འབྲུངས། དགྲུང་ལོ་བདུན་པ་ལ་བ་སོ་རྗེ་བྱུང་དགོན་མཚོག་ཉི་
མའི་བྱུང་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང། མཚན་དག་དབང་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་གསོལ། རྗེ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟ་
ཤིས་དང་རྗེ་ཤེས་རབ་བཟ་ཤིས་སྤྲ་མར་བསྟེན་ནས་དབང་ལུང་ཁྲིད་གསུམ་དང་རྗེ་པོར་མའི་
སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་གདམས་པ་མ་ལུས་གསན། དགྲུང་ལོ་ཉི་ལྔ་པ་མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༩༨༧ལོར་
དབུས་སུ་ཐེབས་ཏེ་རྒྱལ་དབང་དུག་པ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་དང་པཎ་ཆེན་སྤོ་བཟང་ཡེ་
ཤེས་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་མཁས་གྲུབ་དུ་མའི་ཞབས་ལ་གཏུགས། འབྲས་སྤྱངས་སྒོ་མང་གྲ་
ཆང་གི་ཆོས་གྲུབ་བཞུགས་ཏེ་གསན་བསམ་མཛད། པཎ་ཆེན་སྤོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལས་བསྟེན་
རྫོགས་བཞེས། དགྲུང་ལོ་ཉིང་གསུམ་པར་ཀྱན་མཁུན་འངས་དབྱངས་བཞད་པ་སྒོ་མང་ཁྲིང་
ཐེབས་པའི་བྱུང་དུ་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་མང་དུ་གསན། གསུང་ཚོས་ལ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་
ལ་བཞེན་པའི་སྤྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར། མདོ་སྤྲུགས་ལམ་ཀྱི་གནད་མ་ལུས་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་
སྤྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར། རྗེ་ཤེས་རབ་བཟ་ཤིས་པའི་རྣམ་ཐར་དེ་བཞེན་རྟོགས་བརྗོད་དང་། རྣམ་

ཐར། བསྐྱབ་བྱ། མགྱུར་མ་སོགས་པོ་ཉི་གཅིག་བཞུགས། དགྲུང་གངས་རེ་གཉིས་ལ་ཕེབས་
པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༩ ལོར་ཞི་བར་གཤེགས།

རོང་པོ་སྐལ་ལྷན་ཚོ་བཟང་ཆོས་གཤགས། མདོ་སྨད་བྱང་རྒྱུད་རྩ་ལོ་ཐང་དུ་ཡབ་སྐལ་བཟང་ནམ་རྒྱལ་
ཞེས་བྱ་བའི་སྐལ་སྤྱུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༤༥ ལོར་བལྟམས། དགྲུང་
ལོ་བཅུ་གཉིས་པར་ཚུ་བཟང་ལུང་སྤྱི་བྱ་བྱང་དུ་ཁྲི་སྤྱལ་ཚོ་བཟང་རྒྱལ་མཆན་སེང་གེ་ལས་རབ་
ཏུ་བྱུང་ནས་གདན་སར་ཕེབས། དགེ་བཤེས་ཚོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་རབ་འབྱམས་པ་འཇམ་
དབྱངས་གཉིས་ལས་བསྐྱུས་གྲུང་། རྫོང་གས། རོན་བདུན་བཅུ་པར་ཕྱིན་བཅས་སྤྱངས་ཤིང་
ཟུར་བཀོལ་པལ་ཆེར་ཐུགས་འཛིན་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉིར་གསུམ་བཞེས་པ་མེ་སྤངས་སྤྱི་ལོ་
༡༨༡༧ ལོར་དབུས་སུ་ཕེབས། དགའ་ལྷན་བྱང་ཅེ་གྲ་ཆང་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཚོ་བཟང་
རྒྱལ་མཆན་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟན་ནས་དབུ་པར་གཙོ་བུས་པའི་བཀའ་པོད་རབ་འབྱམས་ལ་
སྤྱངས། ཆོགས་ཆེན་དུ་ཆོགས་སྤེང་མང་དུ་མཛད་དེ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་རྒྱས། དགྲུང་
གངས་ཞེ་དགྲུ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཚུ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༨༤༣ ལོར་དཔོངས་པ་
ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེམ།

རོང་པོ་སྐལ་ལྷན་ཚོ་བཟང་རྒྱལ་མཆན། ཚུ་བཟང་རྩ་ལོ་ཐང་དུ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ས་ལྷག་སྤྱི་
ལོ་༡༨༥༩ ལོར་སྤྱི་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་ལྷ་པ་ལ་ཤར་ཁྱ་བྱང་དུ་རྩེ་གོང་མ་ཚོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་
རྒྱ་མཆོའི་ཆོས་ཁྲི་ལ་ཕེབས། རྩེ་བཅུན་ཨ་རོལ་ཚོ་བཟང་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོ་
ལས་དགེ་བསྟན་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས་ཏེ་མཆན་ཚོ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་གསོལ།
ནགས་རྒྱའི་ཡོངས་འཛིན་དར་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་ལས་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་རིགས་དང་། ཨ་རོལ་རྩེ་རྩེ་
འཆང་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་རྒྱལ་འཛིན་མཛད་རྒྱལ་པོའི་དབང་དངོས་སོགས་བཞེས་ཏེ་
གསར་མཆན་ལ་མེ་བསྐྱོད་རྩེ་རྩེ་ཞུ། དགྲུང་ལོ་བདུན་བཅུད་སྐབས་འཇམ་དབྱངས་དཀར་པོ་
དང་དབྱངས་ཅན་མ་དཀར་པོ་གཉིས་ལ་བསྟོད་པ་མཛད་པས་སྟུན་དགའ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རོ་
མཆར་དུ་འཛིན། གདན་སའི་གོས་སྤྱི་ཆེན་པོ་བཞེངས། དགྲུང་གངས་ར་བདུན་བཞེས་པ་རབ་
བྱུང་བཅོ་ལྷ་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༥ ལོར་གཤེགས།

རོང་པོ་ཆོ་ག་རྣམ་གསུམ། སྟག་གཟིག་སྟོན་པ། གཡག་སྟོན་པ། རོང་སྟོན་པའོ།
རོང་པོ་དཔལ་ཆེན་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ལྷགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༤༥༠ལོར་རྒྱལ་བ་ཀུ་
པ་སྐྱེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་རིག་པའི་དོ་རྩེས་ལུང་ལྟར་ནང་ཆེན་སྐུ་མཁོར་ལྷས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་
ཀུ་པ་གཤམ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་ལྷ་ལྷ་ལོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུས་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོང་པོ་རབ་བརྟན་དགོན། མིང་གཞན་དགའ་ལྷན་རབ་བརྟན་སྤིང་ཟེད། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་ཀུ་
པ་མྱིས་བཏབ། དེ་རྩེས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༤ལོར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་
ཆེན་པོས་སྤར་གྱི་བྲ་པ་རྩིང་པ་རྣམས་གཞིར་བཞག་གི་ཐོག་ཏུ་བྲ་གསར་པ་མང་ཙམ་ཞིག་བསྟ་
དུག་གནང་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པར་བསྟུང། དགོན་མིང་ཡང་དགའ་ལྷན་རབ་བརྟན་
སྤིང་ཞེས་བསྟུང། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་སོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོང་པོ་ལེས་རབ་སེང་གེ་རྩེ་འདི་ཉིད་ཡལ་རོང་པོ་རྒྱ་ལོ་བའི་སྤུས་སུ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་
མག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༡ལོར་སྐྱེས་པ་ལྷ་མས། སྐྱ་ན་ཕ་མོ་ནས་འབྲི་སྟོག་ལ་སྤྱངས་ཤིང་དུས་འཁོར་སྟོབ་
གཉེར་མཛད། དགྲང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་དུས་འཁོར་གསུང་བྲག་དགྲང་གངས་ཉི་ལུ་ལ་ཕེབས་
སྐབས་ཐར་བར་ཕེབས་ནས་དབྱལ་པའི་ཆོས་རྣམས་ཁྱུས། དགྲང་ལོ་ཉི་ལུ་ཅ་གཉིས་ལ་སྟག་
སྟེ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བྱང་དུ་བྱོན་ཏེ་ལོ་ལྗེའི་རིང་མར་ཆད་ལ་སྤྱངས། ལྷག་པར་དུ་ཆད་མ་ལ་
མཁས་པར་གྱུར་ནས་དབུས་གཙང་དུ་བྲ་སྟོར་མཛད། དགྲང་གངས་སུམ་ཅུ་པ་ལ་སྐྱེ་མ་ཆོས་
རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་མཁན་པོ་མཆིམས་ཀྱི་བྱང་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་
ཆོས་མང་དུ་གསན། དེ་ནས་ལོ་རྒྱ་བ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་རྩེ་
སྤང་བའི་དབང། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་སོགས་རྒྱུད་དང་སྟོན་དབྱང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་སོགས་
པ་གསན་སྤྱོད་དབྱིས་བྱིན་མཛད། དཔེན་དམར་གྱི་གདན་ས་མཛད་དེ་བཤད་པ་ལྟན་རིང་
གནང། གཞན་ཡང་ཐར་པ། ཁྱི་ཕྱ། བསམ་ཡས། སྟག་ལུང་། གཞུ་ཀུན་དགའ་ར་ག་ཤང་ཅེ་
གདོང་། ཆུ་མིག་སྟོན་མོ་ལུང་། གཡུས་དགའ་ལྷན་ལ་སོགས་པར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་
བསྟོར། དགྲང་ལོ་ཞེ་གཅིག་པར་དཔེན་དམར་གྱི་གདན་ས་སྐུ་མཛད་དེ་རྒྱལ་མཆན་ལ་གཏད་
ནས་དལ་དུ་ལ་ཕེབས། འཇམ་བཏབ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས། རྒྱུད་འབྱམ་དང་འདུལ་

བ་ལུང་བཞེངས་ཏེ་སེམས་ཅན་མང་པོའི་དོན་མཛད།
རོང་པའི་བྱ་བཞི། བཀའ་གདམས་པའི་སྒྲ་མ་རོང་པ་བྱག་སོར་པའི་སྒྲོབ་མ་གཙོ་བོ་བཞི་སྟེ། བྱ་
འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། རོག་མཆིམས་བྱ་བ། རྣམ་པ་བ། དགེ་བཤེས་ཞུས་པ་བཅས་ལ་རོང་
པའི་བྱ་བཞིར་གྲགས།
རོང་ཕུ་དགོན། མིང་གཞན་རྗེ་རོང་ཕུ་མདོ་སྤྲགས་ཆོས་ཟེར། རྗེ་སྤུལ་དག་དབང་བསྟན་འཛིན་ནོར་
བུས་བཀྲ་བ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་རྟེང་མ་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་
ཅེ་ས་ཁུལ་དེར་རི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོང་པོ་དགུ་མ། མ་ཆུའི་རྩོད་རྒྱུད་ཀྱི་ཆུ་ལག་ཅིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་
སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཐུང་རེན་རྩོད་ཏུ་ཡོད།
རོང་པོ་རྒྱ་མཁར། ཁོང་རྒྱལ་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཤར་རྒྱུད་ཏུ་ཡོད། ད་ལྟ་མ་ལྷོ་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་དང་ཐུང་རེན་རྩོད་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གནས་ལུལ་ཡིན།
རོང་པོ་གཡེར་གཤོང་དགོན་པ། བྱག་བཀྲ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྗེ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོང་པོ་དགོན་ཆོས་འཕེལ་གླིང། བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། གློ་བྲོས་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་བྱག་བཀྲ་བ།
བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་ལྷོ་རེབ་གོང་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོང་པོ་དགོན་པ། མིང་གཞན་ལ་རོང་པོ་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཟེར། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་
གླང་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༡ལོར་དགོན་རྒྱུད་ཞིག་བཞེངས། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་བསམ་གཏན་
རིན་ཆེན་གྱིས་དངོས་སུ་བྱག་བཀྲ་བ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན། མ་ལྷོ་
རེབ་གོང་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོང་པོ་དགོན་ཆེན། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཐུང་རེན་རྩོད་རེབ་གོང་ས་ཁུལ་གྱི་དགོན་པ་ཞིག་ཤར་
སྤུལ་རྩོད་རྒྱུ་མཆོས་རྒྱ་བསྐྱེད་གནང་བའི་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་ཞིག་
རོང་བྱམས་ཆེན། གཙང་རོང་གི་ལུལ་དུ་སྤྲ་སྒྲ་མ་གཞོན་ཏུ་རྒྱལ་མཆོག་གིས་བཞེངས་སྟུན་བྱས་
པའི་བྱམས་པའི་སྤྱོ་བརྟན་ཆེན་པོའི་མིང་།

རོང་བྱམས་ཆེན་དགོན། ① རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥ལོར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སློབ་མ་
བྱུང་མེམས་ཀྱན་དགའ་བཟང་པོས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་
ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་རིན་སྤངས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རོང་བྱམས་ཆེན་དགོན། ② རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་མེ་ལྷག་ལོར་རིན་སྤངས་ནོར་བུ་བཟང་པོས་རིན་
སྤངས་རྫོངས་ཁོངས་སུ་བཏབ་པའི་དགོན་པ་ཞིག

རོང་བྱག་རྫོང་ཞིག་སྟེ། སེ་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཤར་
རོས་དང་རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་ཚུའི་སྟོད་རྒྱུད་དུ་ཡོད་པའི་རོང་མའི་བྱག་འགོ་ཞེས་པ་དེ་ལོ།

རོང་མ་འབྲོག་ ཡུལ་མ་འབྲོག་གས་ས་མ་འབྲོག་

རོང་སྤྲད་དགོན་གསར་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལྷགས་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རོང་ཞེས་དགོན། རོང་དགོན་ཨ་དར་ཆོས་འཕེལ་གླིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་
ལོ་༡༦༥༥ལོར་ཀུའུ་ཨ་ལགས་ཀྱི་བ་དེས་བཏབ། རྗེས་སུ་རོང་ཞེས་བྲ་མ་བྲོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་
རྒྱ་མཆོ་ལ་དགོན་པ་འདི་ལུལ་སྟེ་དགོན་བདག་གཞན་། དེ་ནས་བྲ་མའི་མཆོན་དགོན་པ་ལ་
ཐོགས་པ་ཡིན་ཟེད། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
ཁྲི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རོང་ཡུལ། ① ཆ་བ་ཆེན་པའི་ཡུལ་ལུང་དམའ་ས། ② ཡུལ་འབྲོག་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་པའི་ས། རོང་
འབྲོག་འབྲེས་མ།

རོང་རོང་། ཅོག་ཅོག་གས་ཟེང་ཟེང་། ཤུའི་རྣ་བ་རོང་རོང་དུ་ལངས་པ། ཐུག་པ་རོང་རོང་དུ་སྐྱེང་པ།
རོང་ཐོས་ལོ་རྒྱ་བ་ཆོས་བཟང་། གཅོད་གི་ཁྱད་ས་རོང་དུ་འཁྱུངས། ལུང་པོ་ཆེ་དང་ཉ་ལམ་དུས་
མཉམ། བརྟེ་ཉ་ལ་རིང་བས་ཐོང་འཇུག་བྱས་པས་རོང་པས་ཆོས་མང་པོ་རྟོལ་ཤེས་སུ་བྱུང་
སྟེ། གང་ལྟར་མདོ་རྒྱུད་དང་། ཆད་མ། རིག་བྱེད། རིག་གཞས་བྱི་ནང་ཀུན་ལ་མཁས་པ་ཆེན་
པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྒྱུད་སྟེ་ཅ་འབྲེལ་མང་པོ་བསྐྱུད། རང་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་གསང་སྟགས་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་དང་སྤྲོ་སྟོ་མཆོན་ཆའི་འབྲེལ་པ་སོགས་བཅུམས། མདོ་སྤྱི་སེམས་གསུམ་ཀའི་གསན་

བ་དང་ཉམས་བཞེས་གཞན་ལ་ལེགས་འདོམས་སྒྲིབ་ལས་སྒྲེལ་རྟོ།
རོང་ཤར། ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་དིང་རི་རྫོང་གི་ལྷོ་རྒྱ་དུ་ཡོད།
རོང་ས། ས་དམའ་བའི་ལུང་པ།
རོད། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། གཞི་མདངས། སྟོབས། རོད་ཉམས་པ་བཙུགས་སྐྱོང་དག་ཟེར་གྱིས་གསོ་
བ། རོད་རྟེན་པ།
རོད། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དང་གཞི་མདངས་ཀྱི་བརྟེན་ཉེ་དམ་ཡུལ་སྐྱད་དེ། ཡུལ་མདངས་ཉམས་པ་ལ་
རོད་ཉམས་པ་ཟེར་བ་དང་། བཞིན་གྱི་འཇུག་མདངས་བསྐྱས་ནས་ཁོ་ཉམས་བསྐྱན་པ་ལ་རོ་རོད་
རོ་བྱས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
རོད་ལྷོ་བ། ① གཞི་བབས་ཆེ་བ། ཟུངས་ཟད་ཀྱི་ནད་པ་རོད་ལྷོ་བ། ② དན་ལང་ཤོར་བ། གཉལ་
རེངས་ཀྱི་མི་རོད་ལྷོ་བ་ལྟ་བུ།
རོད་པ། རྫིང་ཤོས།
རོད་མ་ཆོད་པ། ནད་ཀྱི་འབྱུང་ཙུང་མ་སྤྱང་བ།
རོད་རོད་པོ། ① ཉལ་ཉལ་པོ་འཕྲུལ་བ་ཆབ་ཚུབ། ཁོ་རོད་རོད་པོར་བྱིན་སོང་། ② ཉོབ་ཉོབ་པོ།
རིག་པ་རོད་རོད་པོ།
རོབ། གདལ་མ་མིན་བའམ་ཞིབ་མོ་མ་ཡིན་པ།
རོབ་བརྒྱབ་པ། ཟང་རེ་ཟིང་རེ་བྱས་པ།
རོབ་བསྐྱས། རྒྱས་བཤད་མིན་བའམ་ཞིབ་ཤ་མིན་པ།
རོབ་པོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོབ་ཅམ། རགས་ཅམ་དང་། ཞིབ་ཆ་མིན་པ། རོབ་ཅམ་མཐོང་བ།
རོབ་རོབ། [མཛོན་]ཐོར་པ་རོབ་རོབ་མགོ་རོབ་རོབ་ཅེས་སོགས་རྒྱུ་པོའི་དབྱིབས་ཅན་མང་པོ་
སྤྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་ཆོག་པ་པའི་རྣམ་པ།
རོམ་པོ། སྒྲིམ་པོ་ཡི་ཡུལ་སྐྱད།

རོའི་སྤྱེ་མཆེད། ལྷེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བ། མངར་སྦྱར་ལ་སོགས་པའི་རོའི་རིགས་ནུས།
རོའི་རོ་ལོ། དངོས་པོ་གང་ཞིག་ ལྷེའི་དབང་པོ་དང་འབྲུད་པའི་ཆེ་བོ་པ་མི་འབྲ་བ་ནུས་ཀྱི་བྲག་སོ་
སོར་གསལ་བར་བྱེད་པས་ན་རོ་ཞེས་བྱའོ།

རོལ། ① རོལ་པའི་སྦྱལ་ཆོག ② ཞིང་ཁ་རྩོས་པའི་རྩེས་ལྷལ། ཞིང་རོལ་འཆོས་ལ། ③ འྱོགས།
པ་རོལ། ལྷ་རོལ། ཉང་རོལ། གཅང་པོའི་ཤར་རོལ། གཡས་གཡོན་རོལ་གཉིས། ④ བྱེད་
འབྲེལ་ལས་ཆོག་དགའ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་སྟེ། མི་དམངས་ཀྱིས་བདེ་སྤྱིད་ལ་རོལ་བ། མགོན་
པོ་ཆོས་བཟའ་བརྟུང་ལ་རོལ་གྱིན་འདུག ⑤ སྦྱལ་བ་དང་རྩ་བའི་དོན་ཏེ། གར་བ་ལྷ་མོའི་ནུས་
པར་རོལ་ནས་གར་འཁྲབ་ལྷ་བྱ།

རོལ་ཁ། རྩོད་སློག་རྒྱུ་པའི་ལས་འགོ་དཔྱིད་ཀྱི་རོལ་ཁ་ཚུགས་ལ། རོལ་ཁ་གཏོང་བ།

རོལ་གར། རོལ་མོ་དང་ཞབས་བོ།

རོལ་སྒྲལ། ཞིང་རྩོས་པའི་རོལ་བར་གྱི་ས་འབྲུང།

རོལ་སྒྲེག་ལུས་ཀྱི་སྒྲེག་པའི་ཉམས།

རོལ་སྒྲེག་མ། ① གར་མཁན་མ། ② མཆོར་སྒྲེག་མ།

རོལ་འགོ། [མངོན]གཟའ་མིག་དམར།

རོལ་འགོས། རོལ་མོའི་མདངས་དང་བསྐྱེད་པའི་གར་གྱི་གོམ་སྟབས།

རོལ་ཆ། སྤྱད་བྲངས་སྟན་པོ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྲད་སྤྱིའི་མིང། རོལ་ཆ་གཏོང་བ། རོལ་ཆ་བ། རོལ་
ཆའི་དབྲངས།

རོལ་ཆས། རོལ་མོའི་ཡོ་བྲད།

རོལ་ཆས་རྒྱང་དཀྲོལ། མི་གཅིག་ལུ་ཞིག་གིས་རོལ་སྒྲ་གཅིག་རྒྱང་དཀྲོལ་བྱེད་པ།

རོལ་རྟེན། ཅེད་མོ།

རོལ་འདེབས། རོལ་སོན་འདེབས་པའི་བསྐྱེད་མིང།

རོལ་གནས། ① རྩོས་གར་དང་ཅེད་མོ་ཅེ་ལྷལ། ② སྤྱོད་གཏོང་པའི་སྤྱིད་ཆལ། ③ [མངོན]ནུས་མཁལ།

རོལ་བ། ① བཞོད་པ། གཟུགས་དཔྱིབས་ཀྱི་རོལ་བ། ② སྦྱལ་བ། དེ་མངས་རྒྱས་ཀྱི་རོལ་བ་ཡིན།

ལྷའི་རོལ་པ། རོལ་པ་བཀོད་པ།

རོལ་པའི་དོ་རྩེ། གྱི་དོ་རྩེ།

རོལ་པའི་ནགས། ① བཅུན་མའི་སྐྱེད་ཆལ། ② སྐྱེད་མོས་ཆལ།

རོལ་པའི་མཆོ་བདུན། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་མངོན་པ་མཛོད་ལས་བཤད་ཚུལ་ལ།
གསེར་རི་བདུན་ཡོད་པ་དག་གི་བར་དུ་མཆོ་བདུན་ཡོད་པ་དེ་ནམས་ནང་དུ་སྐྱའི་རྒྱལ་པོ་
བརྒྱུད་ཅེ་ཞིང་རོལ་པའི་མཆོ་ཡིན་པའི་དབང་གིས་རོལ་པའི་མཆོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། རི་རབ་
ལྷན་པོ་དང་སྐུ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ཤིང་། སྐུ་མ་པའི་ནང་རོས་སུ་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་
ནང་གི་མཆོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པར་བཤད།

རོལ་པའི་ས། [མངོན་]མཐོ་རིས།

རོལ་པོ། རྩོམ་ཆིང་བུ།

རོལ་བ། ① ཡོངས་སུ་སྐྱོད་པ། བདེ་སྐྱིད་ལ་རོལ་བ། དགའ་བར་རོལ་བ། ② ཟ་བ། རོ་བརྒྱ་རོལ་
བ། ཤ་ཆང་ལ་རོལ་བ། རྟོན་མོར་རོལ་བ། ཆོགས་རོལ་བ། ③ ཅེ་བ་དང་། བཞད་པ། རྒྱ་ཆེར་
རོལ་བ། ཅེད་འཛོལ་རོལ་བ། བད་མོར་རོལ་བ། འཁོར་བར་རོལ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱོད་པར་
སྐྱོབ་པ། འཛིག་རྟེན་དུ་རོལ་བ། ④ སྐུལ་བ།

རྩ་འབྲུལ་རོལ་བ། མིའི་གཞུགས་སུ་རོལ་བ།

རོལ་མོ། ① སྒྲ་དབྱངས་སྟན་པོ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་སྤྱི། རོལ་མོ་དཀྱོལ་བ། རོལ་མོ་སིལ་སིལ།
② སྐབ་ཆལ་དང་སིལ་སྟན།

རོལ་མོ་མཁན། ① རོལ་ཆ་དཀྱོལ་མཁན། ② རོལ་ཆ་བཟོ་མཁན།

རོལ་མོ་བ། རོལ་མོ་མཁན་དང་འདྲ།

རོལ་མོའི་སྐྱེ་ཅལ་བཙོ་བརྒྱུད། སྐྱེ་ཅལ་དུ་ག་ཅེ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། གར་དང་།
ཤོ། ར་པོ་ཆེ། ར་ཆ། ར་ཐམ། ར་ཆེན་པོ། འཁར་ར། བི་ཤང་རྒྱུད་གཅིག་པ། ར་ཆ་ཁགཅིག་པ།
ལུགས་ཀྱི་སིལ་ཁོལ། འཁར་བའི་སིལ་ཁོལ། བི་ཤང་རྒྱུད་གསུམ་པ། ར་སུ་ཀུམ། སིལ་སྟན་སྐྱེ་
དབྱངས་དང་བསྟན་པ། ཤིག་རྟོག་ རོལ་མོའི་སྐྱེ། བི་ཤང་། སྤིང་བུ་དང་བཙོ་བརྒྱུད་རྟོ།

རོལ་མོའི་སྒྲེ། རོལ་ཆའི་རིགས་དགོལ་བརྟུང་འབྱུང་གསུམ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཆོགས་པ།

རོལ་མོའི་གནས། ལྷ་གར་རོལ་མོའི་བྱ་བ་བྱེད་ས།

རོལ་མོའི་དཔོང་ས། [རྟོང་]རོལ་མོ་བསྐྱབ་པའི་གནས་ལུལ།

རོལ་མོའི་བྱེ་བྲག་བཙོ་བརྟུང་། རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་གནའ་རབས་ཀྱི་རོལ་མོའི་
རིག་ཅལ་གྱི་གས་ཤིག་སྟེ། ༡ གར་མཁན། ༢ རྟོ། ༣ རྟེན། ༤ རྟུང་། ༥ རྟུམ། ༦ རྟོ་
ཆེ། ༧ འཁར་རྟེ། ༨ བེ་མི་རྟུང་གཅིག་པ། ༩ རྟེན་ཁགཅིག་པ། ༡༠ ལྷགས་ཀྱི་སིལ་འཁོལ།
༡༡ འཁར་བའི་སིལ་འཁོལ། ༡༢ བེ་མི་རྟུང་གསུམ། ༡༣ རྟེན་ལྷན། ༡༤ སིལ་སྟན་སྟུང་བྱུངས་
དང་བསྟན་པ། ༡༥ བེག་རྟོ་བ། ༡༦ རོལ་མོ་སྤྱིའི་རིགས། ༡༧ བེ་མི་ ༡༨ སྤྱིང་བྱ་བཅས་ཡིན་
ཞིང་། གོང་གསལ་རོལ་མོའི་རིགས་རྣམས་ཆ་ཆར་བ་བོད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཟད། གོང་དུ་མ་འདྲས་
པ་དུང་ཆེན། ཅང་ཉེ་ལྷ། སྤེལ་བྱ། ཆ་ལང་སོགས་སྟེ་ཆོགས་ཡོད།

རོལ་ཅེད། ① དགའ་ཅེད། ② སྟོག་སྟངས་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་
སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྟངས་དུ་gamesཟེད།

རོལ་ཅེད་དབྱ་བ། སྟོག་སྟངས་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྟངས་དུ་joystickཟེད།

རོལ་ཅེད་མ། ① རྟོས་གར་འཁྱབ་མཁན་བྱ་མོ། ② སྟངས་འཁོར་མ།

རོལ་མཆོ། ཡན་ལག་བརྟུང་ལྟན་གྱི་རྩལ་གར་བས་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཅེ་ཞིང་རོལ་བའམ་སྟོད་
པའི་མཆོ་སྟེ། དེ་རབ་ཀྱི་མཐའ་སྟོར་གྱི་གསེར་གྱི་དེ་བདུན་དང་སྤེལ་ནས་ཡོད་པར་གྲགས་
པའི་མཆོ་དུག་གོ།

རོལ་མཆོ་བདུན། ལྷའི་མཆོ་དང་། ཆང་གི་མཆོ། ལྷའི་མཆོ། འོ་མའི་མཆོ། ཞའི་མཆོ། མར་གྱི་མཆོ།
སྤང་ཅེའི་མཆོ་སྟེ། དུས་འཁོར་ལུགས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་དེ་རབ་ཀྱི་འཁོར་ལུག་བསྟོར་པའི་
མཆོ་བདུན་གོ།

རོལ་རིས། ཞིང་ཁ་སྟོས་པའི་རོལ་ལུལ།

རོལ་ལ་འཕེན། དངོས་པོ་སོགས་འདོར་པའི་དོན།

རོལ་སོན་འདེབས་པ། མོན་པ་བརྒྱབ་པའི་རོལ་ལྷལ་དུ་ས་བོན་འདེབས་པ།
རོས། ར་རོས་པ་ཞེས་ཆང་གིས་ར་བཟེ་ཟེན་པ།
ཆག་གྲེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་པ། རྒྱ་ཁོར་སོགས་དོན་མེད་དུ་བཏང་བའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་ཁོར་ཆག་
མཁན། རྒྱ་ཁོར་ཆག་མི་བྱང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཆག་ལོ། ① ཇི་ཆེན་རྟང་ལ། ② རྟིང་ཉོན་མོངས།
ཆངས་ཁུས། བཟུང་ཞིང་ཆ་བའི་ཆངས་པར་བརྟེན་ནས་ལུས་པོ་འཁྱེད་བར་ཟེར། ཆངས་པའི་ནང་མའི་
ལུས་ནས་རྩལ་ཚུ་མང་པོ་ཐོན་ནས་ཁོག་ནང་གི་ཞོ་སྦྱར་བྱིར་འབྱུང་དེ་དག་ལ་དུབ་སེལ་ཀྱན་
སྦྱོད་ལ། དེས་ཁྲག་ཤིང་མཐོན་པོ་དང་གྲུམ་ནད་སོགས་ལ་སྦྱན་བཅས་ཀྱས་པ་དེས་ཅན་ཡོད།
ཆངས་ལུམས། ལུམས་ཇུས་གཞུང་བཞིན་བྱས་པ་དེ་ཉིད་བསྐྱོལ་བའི་ཆངས་པའི་ཁར་ནད་པ་
བསྐྱལ་བ་ལ་ཟེར་ཏེ། ཁམས་བྱོགས་སུ་གཙོ་བོ་ཆངས་ལུམས་དར་སྒོལ་ཆེ། ཆངས་ལུམས་གྱི་
སྦྱན་ཇུས་དང་ལས་སྦྱོན་གོང་དུ་མཚུངས་ལ། ལུམས་བྱ་ཚུལ་ལ་ཁང་ཚུང་སྤྱོད་ལོག་གཉིས་
བརྟེན་ཅན་ཅན་ཞིག་བྱ། འོག་ཁང་དུ་མེ་ལྷེ་དང་དུ་བ་མི་མཐོང་བའི་འབྲུལ་ཐབ་ཞིག་བཅལ། ལྷོང་
དུ་ལྷགས་སྦོད་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་སྦྱན་ཚུ་ནམས་བསྐྱོལ། དེའི་ཁ་ཤིང་ལེབ་ཆགས་ཅན་
གྱིས་བཅད། དེའི་སྤྱོད་དུ་སྦྱོན་ཞེ་སོགས་ཤིང་འཚུ་ཁོད་སྦྱོམ་པོར་གཏོང་བའི་ཐོག་ཏུ་ནད་པ་དེ།
མགོ་མ་གཏོགས་པར་ལུས་ཡོངས་ཉལ་བྱུལ་གྱིས་ལེགས་པར་གཡོག་ནས་དུས་ཚོད་སྐར་མ་
༩༠ཅམ་ཉལ་ན་འབྲུས་སོ། ཀོང་རོང་སྦྱན་ཆ་དོན་གྲུབ་གྱིས་མཛད་པའི་རེག་ཟིག་ནེ་ལུ་ལའི་
རྒྱལ་པ་ལས། དེ་ཉིད་ཆང་ལུམས་བྱས་ནས་དམར་ཁྲིད་ལྟར། ཡང་ན་རྒྱ་ཐབ་མེ་ལྷེ་མི་མཛོན་
པའི། ལྷོང་དུ་ཟངས་ཆེན་ཁ་སྦྱོམས་པོང་བ་ཅིག་ དེ་སྤྱོད་བྱ་རྒྱང་སྤྱོད་དུ་གསེང་ཅན་གདན།
འཇམ་སྤྱོད་ནད་པ་གོས་ཐོར་བཀོན་ཏེ་བསྐྱལ། མགོ་བསྐྱལ་རྩལ་བཏོན་ཐོན་ཆོད་བལ་གྱིས་
བྱིས། ཁམས་ལོག་བྱང་ན་རྒྱང་གཞོན་བཀུ་མཉེ་བྱ། དེ་ལྟར་པན་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་བྱ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཆངས། བོད་ཀྱི་དུས་རྒྱུད་ཅིག་གི་མིང་།

ཆངས་པ། ཚུ་སོགས་གཤེད་བའི་རིགས་ནམས་ལས་ཐོན་པའི་དབྱགས་གཟུགས་ཀྱི་མིང་སྟེ་ཆུའི་

ཆངས་པ། ཅུ་ཆངས། ཁ་ཆངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཆངས་ཀྱི་ཤོ་ཏི་བཤེ་བུ། བསམ་ཡས་རབ་གནས་མཛད་སྐབས་མཁན་སྒོ་བ་དང་། རྒྱལ་སྒོན་རྣམས་
གདན་འདྲོམས་ཏེ་བཀའ་བཏེན་གནང་བའི་ཆེན་ལྷན་ལྷན་མོར་བསྐྱུས་བྱས་པ་ཞིག
ཆངས་འཁུར། ཆངས་བཅོས་བྱས་པའི་མོག་མོག
ཆངས་འཁོར། རང་འབར་འབྲུལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་ལམ་ཐོག་ཏུ་གཏོང་བའི་འགྲིམ་འབྲུལ་
ཡོ་བྱང་ཅིག ཆངས་ཚུ། ཆངས་པའི་ཟེལ་བ་བསགས་ནས་བྱུང་བའི་ཚུ། གཙང་ཞིང་ཁྲི་མ་མེད་
བས་སྒྲན་དང་སྦྱར་ཐུང་ལ་མཁོ་བ། ཆངས་དུག ① ཁ་ཆངས་ཀྱི་དུག ② དུག་ཚུའི་ཆངས་པའི་
དུག ③ སྦྱར་དུག་གི་ནང་ཚན་གོམ་པ་རྒྱབ་སྐབས་ས་ཡི་ཆངས་པ་ལ་ཏྲ་བྱས་ནས་བསྐྱར་བའི་
དུག ཆངས་པ། ① ཚ་བྱོད་ལས་ཐོན་པའི་ཆངས་པ། རྩོད་ཆངས། ས་ཆངས། ཁ་ཆངས། ཆངས་
པ་བྱུལ་ལེ་བ། མེ་དུ་བ་མེད་པ་གཏོང་མི་ཤེས། ཅུ་ཆངས་པ་མེད་པ་སྒོལ་མི་ཤེས། ② འཁོར་
ལྷ་སྤེའི་ཡ་བྲུལ།
ཆངས་པ་འབྱར་འབྱར། རྩོད་ཀྱི་ཆངས་པ་མང་པོ་འབྱུལ་སྦྱངས། ཚ་པོ་ཁྱིར་ཤོག་ཟེར་དུས་ཆངས་
པ་འབྱར་འབྱར་དང་གང་མོ་ཁྱིར་ཤོག་ཟེར་དུས་འཁུགས་པའི་སིལ་སིལ་དགོས།
ཆངས་ཚགས། ཆངས་འཆོད་བྱེད་པའི་སྒོ་ད།
ཆངས་ཆོས་མ། ཆངས་བཅོས་བྱས་པའི་ཟས།
ཆན། ས་དང་མཁའ་དབྱགས་ནང་ལ་འདྲེས་པའི་ཚུའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ས་ཆན། ཁང་པར་ཆན་
ཆེ། འབྲུ་རིགས་ལ་ཆན་ཤོག་ཏུ་མ་འཇུག་ཅེས་པ།
ཆན་སྟེས། [མཛོན་]ལྟོན་ཤིང་།
ཆན་གང་། ཆོན་པ་གང་མོ།
ཆན་དུག གཤེར་བ་ལས་བྱུང་བའི་དུག
ཆན་ནེ་ཆོན་ནེ། བཞའ་ཆན་ཆེན་པོ་ལས་བཞའ་ཆན་ཆེ་བའི་རྣམ་པ། ཚུའི་ནང་ནས་ཆན་ནེ་ཆོན་ནེར་བཏོན་པ།
ཆན་པ། གཤེར་པ། ཁྱོན་པ་ཆན་པ། ཤིང་ཆན། ཆན་སྒོང་པ། ཆན་འབེབས། ཆན་ལྷགས། ཆན་མེད་སྐམ་པོ།
ཆན་དབྱ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༦ ལོར་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་ཆ་

མ་ཡི་ཤེས་རྒྱལ་མཆན་ནས་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟར་བ་
པོད་རིགས་རང་སྲོད་ཁུལ་འཛམ་བུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆན་ཆད། བཞའ་ཆོན་ཆེ་ཆུང་། ཆན་ཆད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ས་ཆ།
ཆན་འཛིན། [མཛོན]སྒྲིན་པ།
ཆན་བཞའ། བཞའ་ཆད། ཆན་བཞའ་ཐེབས་པ། ས་གཞི་ཆན་བཞའ་ཆེན་པོ།
ཆན་ཆོན། ① ར་ཆང་སོགས་ཚུའི་རིགས་སྤྱིའི་མིང་། ལྷ་གྲུང་ཆན་ཆོན་ཉིད་དགས་ན་ཉལ་གཅིན་
པོར་ཡོད། ② ཆན་ནེ་ཆོན་ནེའི་བསྐྱས་ཆིག་
ཆན་གཤེད། ཚུའི་ཆན། མེ་ཤིང་ཆན་གཤེད་ཆེ་བ།
ཆབས། ① ཚུ་སོགས་འགྲུལ་སྐྱབས་བྱུང་བའི་གཉེར་མ། ཚུ་ཆབས། བ་ཆབས། ཆབས་མཐོན་པོར་
འབྱུང་བ། ཆབས་རིས་མེད་པ། ② རུས་བ་དང་། མཐུ་སྟོབས་ཀྱི་ཆད། རུས་ཆབས་དང་ལྷན་
པ། བན་ཆབས་ཆུང་བ། འཕྱིན་ལས་ཆབས་ཆེན། གོ་མ་བ་ཆབས་ཅན། ལས་ཆོད་ཆབས་ཆེ་བ།
ཆབས་ཀྱི་རི་མོ། ཚུ་ཆབས་ཀྱི་གཉེར་མའི་རི་མོ།
ཆབས་འགྲོས་གནས་འཕར། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་
ཐ་སྙད་ཅིག་ཉྱེ། དབྱིན་སྐད་དུ་ripple carryཟེར།
ཆབས་ཅན། ① [མཛོན]ཚུའི་བ་ཆབས་ཆེ་བ། ② རུས་སྟོབས་ཆེ་བ། ③ ལས་ཆོད་ཆེ་བ།
ཆབས་ཆེ་བ། ① ཚུའི་བ་ཆབས་ཆེ་བ། ② རུས་སྟོབས་ཆེ་བ། ③ ལས་ཆོད་ཆེ་བ།
ཆབས་ཆེན། རུས་བ་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ། ཆབས་ཆེན་མེས་རྒྱལ། བྱས་རྗེས་ཆབས་ཆེན།
ཆབས་ཆེན་སྲོད་རྒྱུད། རྗེ་བཙུན་འཛམ་དབྱངས་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་ཞི་བ་ལྷ་སོགས་ལ་བརྒྱུད་པ་ལ་ཟེར།
ཆབས་ལྷན། [མཛོན]ཚུ་ལྷན།
ཆབས་ཐེག་ ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་ཉྱེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་carrierཟེར།
ཆབས་པོ། རུས་པ། བྱ་བ་ཆབས་པོ་ཆེ། བན་ཐོགས་ཆབས་པོ་ཆེ་ཞིག་བྱུང་བ། རུས་བ་ཆབས་པོ་
ཆེ་རང་མེན་པ།

ཆབས་ཐེང་། ཚུའི་བ་ཆབས་ཀྱི་རྒྱུ། ཆབས་ཐེང་མཐོན་པོ། གཅིག་ལས་གཅིག་མཐོ་བའི་ཆབས་ཐེང་།

ཆབས་ཡས། ① གངས་གནས་ཆེ་བ་ཞིག ② མེ་ཏོག་ལྷན་པ།

ཆབས་ཤུགས། བ་ཆབས་ཀྱི་ཤུགས། ཆབས་ཤུགས་བཅད་པ། ཆབས་ཤུགས་དང་བསྐྱེད་པ།

ཆས། [ཉིང་]ཆས་ཞེས་པ་སྟེ་སྒྲུལ་བུ་འཐུག་པོ།

ཆས་ཁེར། ① [ཉིང་]ཉམ་པས་ཁེར་པ། ② ཆན་གྱིས་ཐེན་པ།

ཆས་པ། ① ཉམ་པའམ་སྟོང་སོགས་ལ་ཆགས་པའི་སྒྲ་སྟོན་ལྟ་བུའི་བྲིས་པ། ② [ཉིང་]བ་ཐག

ཆེག་སྐྱངས། ཆེག་འབྲས་སམ་ཆེག་འབྲས་རྗེས་མ་ཐུན་པ་བཅས་སྐྱངས་པའི་ནད་ཀྱི་མིང་།

ཆེག་སྟོང་། ཆེག་འབྲས།

ཆེག་ཐང་། ཆེག་འབྲས་ཀྱི་སྟོང་།

ཆེག་པ། བོ་ཉགས་ཀྱི་འབྲས་བྲ། ཆེག་པ་འབྲིན་པ། ཆེག་ཐེད་དེ་པོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྟོ་བ་
དང་འབྲས་བྲའོ།

ཆེག་ཐུང་པ། ① ཆེག་འབྲས་བཏོན་ཐེན་པའི་མི། ② ཆེག་རིལ་བཏོན་པ།

ཆེག་འབྲས། བོ་མཚན་གི་སྟོང་དོག

ཆེག་རིལ། ཆེག་འབྲས། ནད་པའི་ཆེག་རིལ་བཏོན་པ།

ཆེག་རྒྱགས། ལྷན་སྟེམ་མ་རིགས་ཀྱི་ནད་ཚན། གསང་སྟོའི་འབྲས་བྲ་སྐྱངས་པའི་ནད།

ཆེག་རྒྱགས་པ། ① ཆེག་རིལ་བྱུང་དུ་རྒྱགས་པ། ② རྒྱ་མ་ཆེག་ཐང་ནད་དུ་རྒྱགས་པ།

ཆིང་། བརྟན་པོ་བྱས་པའི་ལས་ཆོག་གི་བད་ཆིང་སྟེ། མ་འོངས་པ་ལ་བཆིང་དང་། འདས་པ་ལ་

བཆིངས། སྐུལ་ཆོག་ལ་ཆིངས་འབྲི།

ཆིངས་པོ། [ཉིང་]རྒྱ་ཆེན་པོ།

ཆིངས་ཤིག་བསྐྱམ་པོར་གྱིས་ཤིག

ཆིང་། འོ་མ་ཆིང་པའམ་ཆུད་པ་སྟེ། རྒྱགས་པ།

ཆིང་བྲ། ① གཅེར་བཤུས་སམ་སྐྱབས་བཤུས་བརྒྱབ་ནས་བྱུང་བའི་མགས་པ་ཆ་ཆང་། ② རྒྱལ་
བའི་བད་ཆིང་།

མེད་ལྷན་ལ། ལྷན་པ་བཤུས་བརྒྱབ་པའི་པགས་པ།

ཐོབས། [རྟིང]ལྷ་བས་ཞེས་བ་སྟེ་གཡོགས་བ།

ལྷི་བས་པ། [ཁྱིང་]ཀྱ་ཆེ་བ།

མེས་བྱད། ཀང་པའི་བརྒྱ་ཡི་རྩ་མོག་བྱད་པའི་མིང་།

ཐུག་པ། [མིང]ཐུགས་པའི་དོན། ལྟོ་བ་ཐུགས་པ།

ཐུགས། [ཉིང]ལུགས་བ་སྟེ་ཟས་མ་ཞུ་བ་ཕྱིར་འབྱང་བའི་ནད།

ཐུང་། ① འབྱུང་བ་བཞིའི་ཡ་གྲུབ་ཞིག་སྟེ། ཡང་ཞིང་གཡོ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན། བོད་ཐུང་། ཆང་།

ལྷན་ འག་ལྷན་ རྟོ་ལྷན་ བཟུང་ལྷན་གཏོང་པར་རེག་པ། རེ་པ་ལྷན་འཕུར། བག་ལྷན་ཚན་

ཚན་དུ་ལངས་པ། དར་དམར་ལྷང་འཕྱོ། ཤིང་སྟོང་ཆེན་པོ་ལྷང་གིས་སྒྲུབས་པ། དར་སྟོན་ལྷང་

བསྐྱོད། བསྐྱོ་ཐུང་ཁེད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་གུན་འདུ་རྩ་དང། བསྐོ་བའི་རང་ཚུ་ལ། བསྐོ་བའི་

མོག་རྒྱག་པའོ་ ཇི་བཞོན། ཇི་མེན། ཇི་འཕྱིར་རྒྱ། རུལ་གྱི་ཁ་ལོ་ལ། བས་མཁའི་སྟོབས། བས་

མཁའ་དབྱུགས། ཉམ་མཁའ་ལྷོག་གནས་མེད། མ་མོས་འཕེལ། གཡོ་བྱེད། རིག་ལྡན། བསེལ་

གེད་བཅས་སོ།། ② འབྲུང་བ་རྒྱུད་དང་ནམ་མཁའ་ཁའི་ཁམས་ལས་བྱུང་བའི་ལྷས་ཀྱི་ཆ་གསུམ་

ཡོངས་ལ་ཟེར་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ཆོས་མཚན་སྤེལ་བའི་མཆོན་ཉིད་རྒྱལ་དང་ལྷན་པ།

ཡུལ་ལུས་སྒྲེད་ཏེ་དེའི་སྒྲིང་ལ་གནས་ཤིང་རྣམ་པར་མ་གྱུར་ན་དུག་ལས་འཕྲིན་རྒྱལ་ས་དང་།

ལས་ལ་བསྐྱོད་པ། ཕུགས་འབྲིན་པ། ཁྲག་ལ་སྟོགས་པའི་དྲུངས་མ་རྣམས་རང་རང་གི་གནས་

ལྷ་སྐྱེལ་བ། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གསལ་བ། སེམས་ཀྱི་བྱ་བ་རྗེས་སྤྱོད་ན་པོ་གསལ་

ཤི་བྱ་བ་བྱེད་ཅིང་གཞན་དུ་རྣམ་པར་གྱུར་ན་ཤོ་ག་ཅད་ཀར་ནག་གི་ཆར་གཉི་གས་པའི་ནད་ཀྱང་།

ཡུང་དོ་ལས་ཡུང་བ་ལོན་ན།། མོ་སྤྲུང་། མྱོང་སྤྲུང་། རེ་ཤ་སྤྲུང་། ཁ་ཤ་སྤྲུང་། ③ མ་ཐེ་ཤ་སྤྲུང་།

གཞུག་ཤིང་ལྷན་ཤིང་པའི་ཕྱི་རྒྱུ་། ལྷན་ཤིང་ཅ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱེད་པའི་པལྱར་ལྷོ་པ་པ་པའི་ཅན།

མེ་ཤིགས་པ། ཆ་ཤིས་ཀྱན་ཆང་པ། དེའི་དགེ་ལེ་ཆུས་ལྷུང་ཞེས་བྲམ། ལྷུང་བཟླམས་

ནས་ནད་གཞིར་གསེ་བཅས་ཕྱད་པ། ④ རྩོལ་པ་དང་། ཁྱི་པ། རྩུང་པ་དང་པ།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ཁམས་མེ་འདྲ་བ་ཡོད་པ། འགའ་ཞིག་ནི་ས་ཁམས། འགའ་ཞིག་རྒྱ་ཁམས། འགའ་ཞིག་མེ་
ཁམས། འགའ་ཞིག་རྒྱང་ཁམས་ཡིན་པ་བཅས་ལས། སྐར་མ་ས་རེ་ནི་རྒྱང་ཁམས་གཙོ་ཆེ་བའི་
སྐར་མ་ཡིན་པས་རྒྱང་སྐར་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་པར་བཤད།

རྒྱང་སྐར་བདུན། མགོ་དང་། མེ་བཞི། ཉག་པ། ཉབས་སོ།། དཔོ། ས་རེ། བ་སྐར་ནམས་སོ།།
རྒྱང་སྐར། རོ་མོ་མི་བརྟན་པ་འཕྱོ་ལྷིང་འཕེལ་འབྱི་སོགས་བྱེད་པའི་རྒྱང་ལས་སྒྱུར་པའི་སྐར་ནད་ཅིག
རྒྱང་བསྐྱམས། ལྷགས་པས་སྐྱམ་པ།

རྒྱང་ཁ་སྒྲོར་ཡན་ལག་བཞི། རྒྱང་རྒྱབ་པ་དང་། དགའ་བ། གཞིལ་བ། འཕར་བ་ནམས་སོ།།
རྒྱང་ཁ་མཐོ་པོ། ཉན་གྱིས་རྒྱུན་པས་རང་བཞིན་ཁོ་ཞིང་རྒྱབ་པ།

རྒྱང་ཁམས། དབུགས་གཟུགས་ཀྱི་མིང་།

རྒྱང་ཁབ་བྱེད། ཅ་བའི་རྒྱང་ལྗེ་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བཤད་རྒྱུད་ལས། ཁབ་བྱེད་རྒྱང་ནི་སྟོང་ལ་
གནས་པ་སྟེ། ལུས་ཀྱན་ཁབ་པར་རྒྱ་ཞིང་འདེགས་འཛོག་འཕྲོ། ། ཁབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་ནི་གཡས་
ཕྱོགས་རོ་མ་དང་འབྲེལ་ནས་བརྒྱུ་འབྲེད་འཛུམ་བྱ་བ་པལ་རག་ལུས། ཞེས་པར། ཁབ་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་གི་གནས་སའི་ལུལ་སྟོང་། རྒྱ་བའི་ལས་ལུས་ཀྱི་སྟོང་སྟེང་བྱི་ནང་མ་ལུས་པའི་ཆ་
ཐམས་ཅད། བྱེད་པའི་ལས་ནི་རྐང་པ་འདེགས་འཛོག་དང་། ཡན་ལག་བརྒྱུད་བསྐྱམ། ལུ་ག་
འབྲེད་འཛུམ་བྱེད་པ་སོགས་ལུས་ཀྱི་གཡོ་འགུལ་གྱི་བྱ་བ་པལ་ཆེར་རྒྱང་འདི་ཉིད་ལ་རགས་
ལས་པ་ཡིན། ཟབ་མོ་ནད་དོན་ལས། ཁབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་ནི་གཡས་ཕྱོགས་རོ་མ་དང་འབྲེལ་ནས་
ལུས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱན་ལ་གནས་ཤིང་། དེས་ལུས་ལ་སྟོབས་སྤྲུགས་ནམས་སྟེད་པར་བྱེད། རང་
གི་གནས་ལས་ལོག་ན་ཡན་ལག་ནམས་ཞ་བ་དང་རེངས་པའི་ནད་ཀྱན་སྟེད་པར་བྱེད་དོ།

རྒྱང་འཁོར། ① རྒྱང་འཕྱུར་སྟོར་མོ། ② རྒྱང་གིས་སྟོར་བའི་མ་ཁི་འཁོར་ལོ་སོགས། ③ རྒྱང་གཡོལ་
བྱེད་ཀྱི་འཁོར་ལོ།

རྒྱང་འཁོར་བ། ① རྒྱང་འབྱིལ་མོར་འཁོར་བ། ② འཆོག་པ་ཟ་བ།

རྒྱང་འབྱིལ། རྒྱང་སྟོར་འབྱིལ།

རྒྱང་འཐུགས་པ། ① རྒྱང་དྲག་པོ་ལངས་པ། ② ལུས་ཀྱི་རྒྱང་ཁམས་འཐུགས་པ།

གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་མདོར་ན་མ་པའི་རྒྱུད་ནི་རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཏེ། གཡོ་བ་དང་། མ་བ་དང་། གཞན་
 ཏུ་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པའི་མཆོད་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་དག་གི་གཞིའམ་རང་བཞིན་ཏུ་སྤྱར་བ་ཡི་
 ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་ཆེན་པོ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེའི་མཆོན་གཞི་ནི་སེམས་ཉིད་གསལ་ལ་མི་རྟོག་པ་དེ་
 ཡིན། གཞིའི་སྐྱབས་སུ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་མ་ཟད། ལམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་གཉེན་པོ་ཡང་དག་པའི་
 ཀུན་རྟོག་ནི་སྤྱོད་བྱེད་ཡི་ཤེས་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མེས་སུ་
 མཐུན་པའི་ཡང་དག་རྟོག་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་སྤྱོད་བྱེད་ཏུ་བཤད་དོ། མདོར་བསྟུས་ན་འདི་
 བོད་གཞི་པའི་བསམ་པ་ལ་ཟེར། ༡ ཀུན་རྟོག་གི་རྒྱུད་ནི། ཀུན་གཞི་ལ་གནས་ཉོན་ཡིད་ནི། །གཏི་
 སྤྱག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཏུ་བཤད། །འདུ་བྱེད་ཡི་ཤེས་སྤང་འཆར་ལ། །གཞན་རྟོག་ཆགས་པའི་
 རྒྱུད་ཞེས་བྱ། །རྣམ་ཤེས་སྒྲུང་དོར་དཀྱིད་པའི་རྒྱུད་། །ཞེ་སྤང་རྒྱུད་སྟེ་དེས་བསྐྱེད་ནས། །འདོད་
 ཆངས་དང་། ཞེས་སྤང་དང་། གཏི་སྤྱག་གསུམ་མཐུ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་ཏུ་ག་
 གསུམ་པོ་ཡང་རྒྱུད་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་གཏི་སྤྱག་རྒྱུད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན། ཀུན་གཞི་ལ་གནས་
 པའི་བདུན་པ་ཉོན་ཡིད་ནི་གཏི་སྤྱག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཏུ་བཤད་དེ། བདག་མེད་ལ་བདག་ཏུ་རྟོག་
 པས་རྫོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། གཉིས་པ་འདོད་ཆགས་རྒྱུད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན། ཆོགས་ཏུ་ག་དང་
 འབྲེལ་པའི་འདུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་ནི་ཡི་ཤེས་ཀྱི་སྤང་ཆ་ལས་གཞན་ཏུ་མེད་ཀྱང་། དེ་ལ་གཞན་ཏུ་
 རྟོག་པ་ནི་འདོད་ཆགས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཞེས་བྱ་སྟེ། མེད་མེན་གྱི་དབང་གིས་ཀུན་ཏུ་དགའ་
 པའི་འདོད་ཆགས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། གསུམ་པ་ཞེ་སྤང་རྒྱུད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན། རྣམ་ཤེས་
 ཆོགས་ཏུ་ག་གི་རང་སྤང་ལ་དོན་གཞན་ཏུ་རྟོག་པས་སྒྲུང་དོར་ཏུ་སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་དེ་ལ་ཞེ་སྤང་
 བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡུལ་ཡིད་ཏུ་མི་འོང་བ་དོར་བ་སོགས་སྒྲུང་དོར་གྱིས་གཞན་ལ་
 སྤང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། རྒྱུད་དེ་གསུམ་གྱིས་འཁྲུལ་ནས་ཁམས་གསུམ་ཏུ་འཁྲུལ་ཞིང་
 འཁོར་བ་ཡིན་ནོ། འཁྲུལ་པ་དེ་རྒྱུན་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་བདག་
 མེད་པར་ལྟ་བ་སོགས་ཀྱང་རྒྱུད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་ལས་
 རྒྱུད་ཞེས་པ་ནི་རྟོག་པ་དང་། ཡི་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་བདེ་གསལ་མི་
 རྟོག་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཚུལ། ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྣམས་དང་། མི་བསྐྱོད་དོ་མེས་མཛད་

བའི་རྒྱུ་མེས་ས་དབྱེར་མེད་ནམས་སུ་གསལ།
མདོར་བསྡུས་ན། རྒྱུ་གི་རང་བཞིན་ནི། ཁམས་གསུམ་རྒྱུ་གིས་འདུ་བྱེད་ཅེ། གསུངས་པས་སྦྱོན་
དང་ཡོན་ཏན་ཀུན། །

རྒྱུ་བརྟེན་དེ་ལྟ་རྟོགས་བྱས་ནས། རྒྱུ་གི་སྦྱོར་ཤེས་པ་རོལ་འགྲོ། རྒྱུ་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་
བྱེད་ལ། །དེ་གཙོན་བྱེད་པའང་འགྲུབ་པར་འགྲུབ། དེས་ན་ནམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་ནི་མཆོན་
ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེས་ཁམས་གསུམ་བསྐྱེད་པས་ན་ཁམས་གསུམ་རྒྱུ་གི་འདུ་
བྱེད་ཅེས་གསུངས་ཤིང་། མདོར་ན་འཁོར་འདས་ཀྱི་སྦྱོན་དང་ཡོན་ཏན་ཀུན་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་
འབྲུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་རྟོག་པར་བྱས་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་གི་སྦྱོར་བ་ཤེས་པ་ལས་འཁོར་
བའི་པ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་ཞིང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་གི་འཁོར་བར་འཁོར་བར་བྱེད་ལ། རྒྱུ་སྦྱོར་བའམ་
ལས་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་སུ་བཅིངས་ན་འཁོར་བའི་རྒྱུ་དེ་གཙོན་པར་བྱེད་པའི་གཉེན་སོའང་རྒྱུ་
འདིས་འགྲུབ་པར་འགྲུབ་རོ།

རྒྱུ་གི་ཤིང་རྒྱ ① [མདོན] སྦྱིན་པ། ② རྒྱ།

རྒྱུ་གི་གཤོག་པ་ཅན། [མདོན] ཉམ་ཆོག

རྒྱུ་གི་སོ་ནད། སོ་ནད་བྱེ་བྲག་ཅིག

རྒྱུ་གི་སྒོག་[མདོན] རི་དྲགས་ཀྱི་སྦྱི་མིང་།

རྒྱུ་གི་སྒྲ་སྒྲོག་[མདོན] སྦྱུག་པ།

རྒྱུ་གིས་འཇིག་པའི་ཅེ་མོ། རྒྱུ་གིས་རི་སོགས་ཐམས་ཅད་བཤེག་ནས་སྒྲག་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་
མདོན་པ་སྟེ། མེ་འཇིག་བདུན་རེའི་རྗེས་སུ་རྒྱུ་འཇིག་རེ་བྱས་པའི་རྒྱུ་འཇིག་བདུན་ཐལ་བའམ་
སོང་རྗེས་འབྲུང་ཞིང་། དེས་བསམ་གཏན་གསུམ་མན་ཆད་འཇིག་གོ།

རྒྱུ་གིས་སྦྱགས་པ། [ཆིང་]རྒྱུ་གིས་དེད་པ།

རྒྱུ་སྒོ ① ཁང་པའི་སྐྱར་ཁུང་། ② རྒྱུ་ཡོང་པའི་ཆེད་དུ་བཟོས་པའི་བྱ་ག

རྒྱུ་སྒོ་མ་པ། བད་རྒྱའི་རྒྱུ་གི་བྱེད་ཅོལ་ལ་བརྟེན་པའི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་གཏོད་པ།

རྒྱུ་ཁྱིག་ མིའི་ལུས་ཁམས་རིགས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་རྒྱུ་པའི་ལམ་ལོག་པ་དང་། རྒྱུ་ཁྱིས་འགག་

པ་སོགས་རྒྱུ་གི་བྱེད་ལས་ཉམས་ནས། རིག་པ་འབྲུལ་བའམ་ཡང་ཐོན་ཏུ་བརྒྱལ་བ་
སོགས་ཀྱི་ནད་རིགས།

རྒྱུ་ཕྱོགས། ①[མངོན]མེ། ② མེ་ལྷ།

རྒྱུ་རྒྱས། [མངོན]ཕྱོགས།

རྒྱུ་རྒྱལ། རྒྱུ་འགྲོ་འོང་གི་རྒྱལ།

རྒྱུ་འབྲུག་རྒྱ། ལུས་ཀྱི་ཅ་བའི་རྒྱུ་ལྗེ་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བཤད་རྒྱུད་ལས། འབྲུ་དུ་རྒྱ་བའི་རྒྱུ་ནི་
བར་ལ་གནས། །སྤྲ་ལྷེ་ལྷོག་མར་རྒྱ་ཞིང་ཆིག་འབྲེན་ལ། །སྟོབས་མདོག་ཁདོག་འབད་ཚོ་ལ་ཐོན་
གསལ་བྱེད། ཅས་གསུངས་བར། འབྲུ་རྒྱ་རྒྱུ་གི་གནས་སའི་ཡུལ་བར། རྒྱ་བའི་ལམ་ནི་སྤྲ་དང་།
ལྷེ་ལྷོག་ལ། བྱེད་བའི་ལས་ནི་སྤྲ་བའི་སྤྲ་ཆིག་འབྲེན་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་རྒྱས་ཞིང་མདངས་
གསལ་བ། བགས་བའི་ཁདོག་འབྲེན་ལ། སྟོང་སྟོབས་དང་འབད་ཚོ་ལ་སྤྲེད་ལ། སེམས་ཀྱི་ཐོན་བ་
གསལ་བར་བྱེད་བ་བཅས་སོ། །ཟབ་མོ་ནད་དོན་ལས། འབྲུ་རྒྱུ་འབྲུ་ནི་དབུ་མའི་མཆོམས་
ཏེ་རྩ་མ་གཡས་པའི་ཐད་ཕྱོགས་ཅ་སྤྲང་ཆེན་ལྷེ་ལས་བྱུང་ཞིང་།ལས་ནི་མཐོན་བའི་གནས་སུ་
འབྲུལ་བསྐྱོད་དང་། སྤྲ་བཛོད་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད་ཅིང་། གཙོ་བོར་ངག་གི་རྣམ་པ་
རིག་བྱེད་ཐམས་ཅད་དང་ཁྱད་པར་དུ་སྤྲེད་དེ་ལས་བྱུང་བའི་གར་ལ་སོགས་པའི་ལས་རྣམས་
བྱེད། རང་གི་གནས་ལས་ལོག་ན་རོ་སྟོང་ཀྱི་ནད་པལ་ཆེར་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།

རྒྱུ་རྒྱ། རྒྱུ་འགྲོ་འོང་གི་རྒྱ་རྒྱས།

རྒྱུ་རྒྱིག། རྒྱུ་འགྲོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོལ་བ།

རྒྱུ་དགའ། ①[མངོན]སྒྲུལ། ② རྒྱ

རྒྱུ་དགུ་སྒྲགས། རོ་རྒྱུ་དབུ་མ་གསུམ་ཀྱི་ནད་ནས་རྒྱུ་ལན་གསུམ་གསུམ་ཕྱིར་གཏོང་བ།

རྒྱུ་དགའ་ཞིང་བཅི་བ་ལ་བསྐབ་ལ། རྒྱུ་དགའ་ཐབས་ཤིག་སྟེ། ཟབ་མོ་ནད་དོན་ལས། གཟུང་
ཐབས་དབྱུང་རྩལ་གནས་ལྟོག་དང་། །དག་པ་བགའ་ཞིང་ཅི་བ་སྟེ། །རྒྱུ་ཐོག་མར་སྤྱོད་མཁན་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཤས་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་གནད་བཅས་ཤིང་སེམས་རྣལ་དུ་གནས་པར་
བྱས་ནས། དབུགས་དབྱུང་རྩལ་གཅིག་ནས་རྒྱ་ཆོད་གཅིག་ཙམ་ཀྱི་བར་དུ་བགའ་སྟེ་སེམས་

འཛིན་པ་དང་། གནས་སྟོན་སྟེ་ཅ་གནས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱང་གནས་པ་དང་འགྲོ་སྟོན་གྱིད་པ་ལ་
སེམས་བརྩུངས་ནས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་འཛིན་པ་དང་། ཡོངས་དག་པ་སྟེ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་ངང་དུ་སེམས་འཛིན་པ་བཅས་ལ་བགྲང་བཅི་བ་བཅས་བྱ་དགོས་སོ།

རྒྱང་འགྲོ། ①[མངོན]དུ་བ། ② མཁའ་རྒྱང་འགྲོ་སའི་ཨི་ཁུང་།

རྒྱང་འགྲོས། ལྷ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་གོ་ལ་ལ་སྤ་བཏབ་པ་བཞིན་དུ་གནས་པས་ཞག་རེར་གོ་ལ་རྟོགས་
པ་རེ་འཁོར་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཟུང་ནམས་སྐར་མ་གང་དང་གང་ལ་སྟོན་བཞིན་པ་དང་མཉམ་
དུ་གོ་ལ་གཡས་བསྐྱོར་རྟོགས་པ་རེ་འཁོར་བ་ལ་རྒྱང་འགྲོས་སམ་སྤང་འགྲོས་ཞེས་ཟེར་རོ།

རྒྱང་ལ། སྐར་རྒྱད་སོགས་ལས་བཤད་པའི་ལུས་ཀྱི་ཅ་བའི་རྒྱང་སྟོན་འཛིན་དང་། བྱར་སེལ་གྱི་ན་
རྒྱ། མཉམ་གནས། ཁབ་བྱེད་དེ་ལ།

རྒྱང་བཅུ་ ༡ སྟོན་འཛིན་རྒྱང་དང་། ༢ བྱར་སེལ་གྱི་རྒྱང་། ༣ གྱིན་རྒྱའི་རྒྱང་། ༤ མཉམ་གནས་ཀྱི་
རྒྱང་། ༥ ཁབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་། ༦ ལྷའི་རྒྱང་། ༧ ཏུས་སྤལ་གྱི་རྒྱང་། ༨ རྩངས་པའི་རྒྱང་། ༩ ལྷས་
ཁྱེན་གྱི་རྒྱང་། ༡༠ རོར་རྒྱལ་གྱི་རྒྱང་། དེ་རྣམས་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་ལྟོ། ཡང་ན། ༡ ས་རྒྱང་
སེར་ལོ། ༢ རྒྱ་རྒྱང་དཀར་ལོ། ༣ མེ་རྒྱང་དམར་ལོ། ༤ རྒྱང་གི་རྒྱང་ལྷང་ལ། ༥ བས་མཁའི་རྒྱང་
མཐེང་ནག་སྟེ་ཕྱི་ཡི་རྒྱང་ལ། ༦ སྟོན་འཛིན་ ༧ ཁབ་བྱེད། ༨ བས་མཉམ། ༩ གྱིན་རྒྱ། ༡༠ བྱར་
སེལ་ཉེ་ནང་གི་ཅ་བའི་རྒྱང་ལྟོ་དང་བཅུའོ།

རྒྱང་ཆ་སྤ་མོ། རྒྱང་གི་རྒྱ་བ་ཤུགས་རྒྱང་དུ།

རྒྱང་འཛིལ། རྒྱང་འཛིམས་པར་བྱེད་བ།

རྒྱང་གཉིས་འཕྱང་། [མངོན]རྩ་མོང་།

རྒྱང་བྱར་སེལ། ཅ་བའི་རྒྱང་ལྷའི་ཡ་བྱལ་ཞིག་སྟེ། བཤད་རྒྱད་ལས། བྱར་དུ་སེལ་བའི་རྒྱང་ནི་
གཞང་ལ་གནས། རྟོང་དང་སྤང་བ་གསང་བ་བརྒྱ་ནང་རྒྱ། རཞང་ཁྲག་བཤད་གཅི་མངལ་ནང་
འབྲེན་སྟོན་བྱེད། ཞེས་གསུངས། བྱར་སེལ་གྱི་རྒྱང་གི་གནས་སའི་ཡུལ་གཞང་། ལྷ་བའི་ལམ་
ལོང་དང་། སྤང་བ། གསང་གནས། བརྒྱའི་ནང་བཅས་སོ། བྱེད་ལས་ནི་མཁྱིག་པའི་བདེ་བ་རྩེར་
སོན་པའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕོ་མོའི་ཁྱ་བ་དང་། མངལ་ཁྲག་བཤད་བ། གཅིན་བ། མངལ་

ནང་གི་བྱ་ལ་སོགས་པ་ནམས་འབྲེན་སྒོམ་གྱི་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྗེའི་ཟབ་
མོ་ནང་དོན་ལས། བྱར་སེལ་འོག་ཏུ་གསུམ་འདུས་ནས། །འོག་འགྲོ་དངས་སྒྲིགས་འབྲེན་སྒོམ་
གྱིད། །དུང་ཅན་ན་གནས་བདེ་བའི་ཁམས། །འོག་ན་སྤང་གི་ནད་སྦྱིད་གྱིད། །བྱར་སེལ་གི་རྒྱང་
ནི་ལྟོ་འོག་ཙུག་འདུས་མདོར་ན་གནས་ཤིང་འོག་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། གྱིད་ལས་གཤའ་གཅི་
ཁུ་བ་གསུམ་དྲངས་སྒྲིགས་འབྲེན་ཅིང་། སྒྲིགས་མ་འབྲེན་པ་དང་དྲངས་མ་སྒོམ་པའི་ལས་གྱིད།
ཙུང་ཅན་ན་གནས་པའི་དོ་སོ་བདེ་བ་ཡི་ཤེས་གི་ཁམས་ཡིན། རང་གནས་ལས་འོག་པར་རྒྱ་
ན་ལུས་སྤང་གི་ནད་ནམས་སྦྱིད་པར་གྱིད་དོ།

རྒྱང་འཕྱང་། ①[མདོན]སྒྲུལ། ② ལྷ།

རྒྱང་དོ་རྗེ་རྒྱ་བྲམ། རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར།

རྒྱང་ལྗང་བ། ① ལྷགས་པ་ལངས་བ། ② བྱང་རིགས་ཤིག་སྤྱིང་རྒྱང་ན་བ།

རྒྱང་བདུག་སྤྲ་ཁུང་དུ་དུ་བ་བདུགས་ཏེ་རྒྱང་ནད་གསོ་བར་གྱིད་པའི་སྒྲུབ།

རྒྱང་ནག་རྒྱང་ནག་པོ་སྟེ། བྱ་བ་རན་པ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བའི་དཔེ།

རྒྱང་དམར། རྒྱང་ཆེན་གི་མིང་།

རྒྱང་ནག་ཐལ་རྒྱང་ཆེན་པོ། རྩ་རྒྱུ་མཁྲིགས་མིན་རྒྱང་ནག་བརྒྱབ་ན་ཤེས།

རྒྱང་ནད། ལུས་གི་རྒྱང་འཁྲུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སློག་ཙུང་ཀར་ནག་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་ནད་དེ།

ནང་གསེས་སུ་དེའི་ན་སྤྱིང་རྒྱང་དང་སློག་རྒྱང་སོགས་བྲག་ཙུ་ཙུ་གསུམ་མཆིས།

རྒྱང་ནད་གི་ཟས་རིགས་བཅུ་གསུམ། རྩ་ཤ་པོང་ཤ་འབྲི་བའི་ཤ་པོ་ཤ་ཤ་ཆེན་འབྲུ་མར། པོ་མ།

བྱ་རམ། སློག་སྒྲུ་ཙོང་། འོ་མ། ཟན་ཆང་། རུས་ཆང་དོ།

རྒྱང་ནད་བརྒྱད། རེངས་བ། འཁུམས་བ། ལྷམ་བ། སློས་བ། འབྲེས་བ། གཟེར་བ། འབྲོས་བ། བོགས་པའོ།

རྒྱང་ནད་ཅེ་སྤྱང་མགོ་ནད་གི་རྟགས་ལ་བཟོས་ནས་བཏགས་པའི་རྒྱང་གིས་ཁྲག་དེད་ནས་བྱས་

མོར་བབས་པའི་ནད་གི་མིང་སྟེ། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པའི་སྤྱང་པོ་བསྐྱུས་པ་ལས།

རྒྱང་དང་ཁྲག་ལས་སྦྱེས་པའི་སྤྱངས། བྱས་པའི་སྤྱང་དུ་ནད་ཆབས་ཆེ། ཅེ་སྤྱང་མགོ་ལྷར་སློས་

རྒྱར་པས། ཅེ་སྤྱང་མགོ་འདྲ་ཡིན་ཞེས་བྲ། ཞེས་དང་། བཟ་འབུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱང་བཞིའི་

བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ལྷ་མིན་ཁྲག་དང་ལ་ཕྱུན། བཅའ་སྒོག་ཁིང་སྒོག་གི་ཀྱུན། རྒྱུ་བྱེད་སེལ་བའི་བེག་བན་རྣམས། སྒོག་སྒྲུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རྒྱུ་བྱེད་སྒྲུ་འཕེང། རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ནང་ཚན་བརྒྱའི་ནང་གི་ཚུ་བ་ལ་ཞུགས་པ་ཞིག་སྟེ། བྱེད་རྣམས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་རྒྱུ་བ་འདར་ཞིང་ཆིགས་ཀྱི་མཚམས་ལྟོད་པ་དང། རྒྱུ་བ་འཕེང་ཞིང་འབྲེ་བར་བྱེད་པ་ཞིག།

རྒྱུ་བྱེད་ཨ་ཕྱུ། རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ལུས་རྒྱུ་པོར་འཁྱར་ཞིང་བྱ་བ་མི་གསལ་བ་དང། མིག་ཉར་ཞིང་དབུགས་འབྱིན་དཀའ་བ་ཞིག།

རྒྱུ་པོ། ལྷགས་པ།

རྒྱུ་པོས་བྱར་གྱིས་ཁྲེང་བའི་གཏམ། [རྒྱུ་བོས་བྱར་ཁྲེང་བ་ལྟར་གར་འགྲོ་འདིར་འགྲོ་མེད་པའི་དོན་ནོ།།

རྒྱུ་སྒྲོང་། ①[མཛོན་] བྱ་ཤོད། ② པོ་རོག་

རྒྱུ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྒྱ་ཆད། རྒྱུ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྒྱ་བའི་ཆེ་ཆད་ཅི་ཙམ་རྒྱ་ཞེན་ས་རྒྱུ་སྒྲོ་ནས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སོར་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྲོ་ཞིང། རྒྱ་རྒྱུ་སོར་བཅུ་གསུམ། མེ་རྒྱུ་སོར་བཅུ་བཞི། རྒྱུ་གི་རྒྱུ་སོར་བཅུ་ལྔ། ལྷ་མཁའི་རྒྱུ་སོར་བཅུ་དྲུག་གི་བར་དུ་འགྲོ་སྟེ། དེ་དག་ཡང་ས་ཡོན་ཉན་ལྷ་ལྷན་ཡིན་པའི་དབང་གི་སྟེ་བ། དེ་ནས་རིམ་བུ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཉན་རེ་གི་བས་ཡང་ཞིང་རིང་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དུས་སྒྲོར་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་མཚན་ཉིད་ཙན་དང། ལྷ་གི་དུས་སྒྲོར་བཅུ་གཉིས་པོ་ཆོས་མཚུངས་པ་ཡིན་པས་ན་དགེ་བ་དང། མི་དགེ་བའི་སྒྲོར་ལ་འཛིན་པ་བྱེད་མཁན་བྱུང་ཆོ། གཡས་ཀྱི་དུས་སྒྲོར་ལ་བྱུང་ན་མི་དགེ་ཞིང། གཡོན་གྱི་དུས་སྒྲོར་ལ་བྱུང་ན་དགེ་བར་ལུང་བསྟན། ཡང་དུས་སྒྲོར་དེའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང། ཕྱི་རོལ་གྱི་དབང་ས་འཆར་གཉིས་མཚུངས་པ་ཡིན་པས་ན་གཡུལ་ལ་སོགས་པའི་ཆོ། གཡས་ཀྱི་ལྷ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་འབབ་པའི་ཆེ་གཡུལ་དུ་ཞུགས་ན་དམག་དཔོན་འཆི་བ་དང། གཡོན་གྱི་ལྷ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་འབབ་པའི་ཆེ་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བར་འཁྱར་བ་སོགས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པར་

ཁོ་ལོ་ཞེས་ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོན་མེད་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཅམས་པའི་ཅིས་གཞུང་ཅིས་ཀྱང་
བཟུས་པར་བཤད་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ།

ཆུང་ཕྱོགས། ① རྩི་ཕྱོགས་སམ་ཆུང་ཡོང་སའི་ཕྱོགས།

② ཆུང་ལྟ་སྟོན་ཡུལ་རུབ་བྱང་གི་ཕྱོགས།

ཆུང་འཕར་བ། ① ཆུང་གི་ན་ཆ་ཐོག་བ། ② ཁོང་ཁྱོད་འངས་བ།

ཆུང་འཕྲིན་སྤྱད་འཁོར། མོག་ཁྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་radio setཟེད།

ཆུང་འཕྲིན་ལས་ཁུངས། སྤྱི་ཏར་དང་རྒྱུ་བསྐྱུགས་གཉིས་ཀ་ལ་གོ་ཆོག་ཅིང་། སྐབས་འདིར་ནི་
བོད་མི་ཞི་བས་བཅིངས་འཁྲོལ་མ་ཐོབ་གོང་བཙུགས་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་སྤྱི་ཏར་
ལས་ཁུངས་ཐོག་མ་དེ་བོད་རབ་བྱུང་བཙུ་བྱག་པའི་མེ་མག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་བཙུགས་ཤིང་།
གནས་ཡུལ་ནི་དིང་རེ་དམག་སྐར། ད་ལྟའི་བོད་དམག་ཁུལ་ཁང་གནས་ཡུལ་ནང་ཡོད། ལས་
ཁུངས་འདིར་ཐོག་མར་འགན་འཁུར་བྱེད་མཁན་དབྱིན་རྩི་བ་ཐོག་སམ་ཅེས་པ་ཞིག་དང་ལས་
བྱུང་བོན་རིགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཁར་ཡན་ལག་ཆུང་འཕྲིན་ཁང་མངའ་རིས་དང་། ཆབ་མདོ།
ནག་ཆུ། གོ་མོ་བཅས་ས་ཁུལ་ཁག་བཞིར་ཡོད་ལ། ཆབ་མདོར་ལས་བྱེད་དབྱིན་རྩི་ཐོ་ཐོ་དང་།
དེ་མིན་ས་ཁུལ་ཁག་ལ་བྱི་རྒལ་གྱིས་གསོ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་ཆུང་འཕྲིན་ཆ་ཆང་གཏོང་ལེན་ལེས་
པའི་བོད་རིགས་གོར་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་དང་རྩི་རིགས་བཅས་མི་གངས་བཅོ་ལྔ་སྟོར་ཡོད།

ཆུང་བྲ། ལྷགས་བ།

ཆུང་བྲ་དབང་པོ། [མདོན་]སྤྱི་བྲ།

ཆུང་བྲམ་པ་ཅན། འོག་ཆུང་ཡར་བྱངས། སྟོན་ཆུང་མར་མནན་ཏེ་ཉེ་བའི་ཐད་ཀྱི་ཆུང་བྲམ་པ་ཁ་སྦྱོར་
ལྟ་བུའོ།། ཟབ་མོ་ནང་དོན་ལས། བྲམ་ཅན་སྟེང་འོག་བར་གསུམ་དང་། །ནམ་ཐོལ་བཅས་པ་
ལས་ཀྱང་བྱེད། །ཆུང་བྲམ་ཅན་བཟུང་བཞི་དེ་ཡང་སྟེང་གི་སྟོག་ཅོལ་འཆིང་བའི་གནས་ལྟེ་བ་
དང་། འོག་གི་ཐུར་སེལ་འཆིང་བའི་གནས་གསང་གནས་དང་། བར་དུ་ཆུང་གཉིས་རོ་མཉམ་དུ་
བྲ་བའི་གནས་ལྟེ་འཁོར་ཡིན། ཆུང་བྲམ་པ་ཅན་འདི་ལ་ཡང་། ཀྱི་དོན་མེད་ལས། དབྱུང་བ་ཡིས་ནི་

ལྷང་བར་བྱེད། །རྩལ་པ་ཡིས་ནི་དབང་དུ་བྱེད། །དགང་པ་ཡིས་ནི་གྲག་པར་བྱེད། །གཞིལ་པ་
ཡིས་ནི་རེངས་པར་བྱེད། །ཅས་སོ། དེ་ལྟའི་བཟུང་ཐབས་དེ་ནམས་ཀྱིས་ཅ་བའི་རྒྱང་ནམས་
བཟུང་ཞིང་། སེང་གེ་ནམ་ཐོལ་གྱིས་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་ནམས་བཅིངས་པས་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་
རྒྱང་གི་ལས་ཀྱན་བྱང་བར་གྱུར་ཏོ། རྒྱང་བུམ་ཅན་བཟུང་ཐབས་ཤེས་པར་འདོད་ན་ནུ་རོ་ཆོས་
བྲག་སོགས་རྒྱང་སྒྲོང་གི་གཞུང་ནམས་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ།

རྒྱང་དབྱིབས་དང་ཁདྲོག་ལ་བསྐབ་པ། ཟབ་མོ་ནང་དོན་ལས།ཁདྲོག་དབྱིབས་ལ་ནམ་པར་སྦྱངས། །
མདོན་ཤེས་ཟད་པར་བྱུང་བའི་རྒྱ།དཀྱིལ་འཁོར་ལྗེའི་ཁདྲོག་ལ་སེམས་བཟུང་སྟེ་མཉམ་པར་བཞག་
པ་ལས་གསལ་སྤང་འཆར་ལ། དེ་ནས་ས་ལ་སོགས་པ་དང་བསྐྱེས་ནས་བསྐྱོམ་པ་ལས་ཟད་པར་
ས་ལ་སོགས་པ་འཆར་བ་དང་། དབྱིབས་ལ་སེམས་བཟུང་བ་ནི། སྤྱིང་གར་ཀུན་གཞིའི་རྩྭ་བའི་
མ་མེད་པ་ལྟ་བུར་དམིགས་ནས་བསྐྱོམ་པས་གསལ་སྤང་འཆར་ལ། དེ་ནས་གཞན་གྱི་སེམས་དང་
བསྐྱེས་ནས་བསྐྱོམ་པས་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མདོན་ཤེས་འཆར་བ་ཡིན་ནོ།

རྒྱང་འབྲུད་ཅན། [མདོན]སྒྲིག་མ།

རྒྱང་འབྲུང་། [མདོན]བྲུག་

རྒྱང་སྒྲོང་བྱེད་འཇམ་ཅི་གསུམ། སྟེ་འཇམ། བསྟ་འཇམ། བསྟ་མ་སྟེན་ནོ།

རྒྱང་འབྲས། [མདོན]ཆར་པ།

རྒྱང་མི་རྟོག་རྒྱ་ཡན་དུ་འཆིང་བ། ཟབ་མོ་ནང་དོན་ལས།

མི་རྟོག་རྒྱ་ཡན་བཅིང་བ་ནི། །ཞི་གནས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན། །

སེམས་དང་སེམས་ཀྱི་རྟེན་རྒྱང་གཉིས་ཀ་རང་སར་སྟུག་པར་བཞག་པ་ལས་སེམས་ཞི་གནས་
བསྐྱེད་པ་ཡིན།

རྒྱང་མེ་མཉམ། མེ་མཉམ་རྒྱང་གི་གནས་སའི་ཡུལ་པོ་བ་སྟེ་བྱེ་བྲག་ཡོང་ཁ། བཤད་རྒྱུད་ལེུ་བཙུ་
པ་ལས། རྒྱད་པར་ཞུ་གནས་ཡོང་ན་གནས་པ་ཡིན། ཞེས་ཡོང་ཁ་རྒྱད་པར་དུ་རྒྱང་གནས་
བསྟན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་འདི་ཡིན། པོ་བ་ཞེས་པ་རྒྱ་ཡོང་སོགས་བྱང་ཁོག་གི་སྟོང་
སྤྱིའི་མིང་སྟེ། བྱེ་བྲག་པོ་ཁ་དང་རྒྱ་མ། ཡོང་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་རེད། འདིར་པོ་ཁ་ལ་

སོགས་པའི་ཁྱེ་བྲག་གི་སྤོང་རྣམས་ལ་པོ་ཁ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་སྤྱི་མིང་གྲེ་བྲག་ལ་
འཇུག་པ་ཡིན་པས་འགལ་མེད་དེ། དཔེར་ན། ཁ་ཟས་མ་འཛོད་པའི་ཆུན་སོགས་ཀྱིས་བྱས་
པའི་རྒྱ་ཡོང་ལ་ན་བྲགས་སྟོན་པ་ལ་པོ་བ་ན་ཟེར་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤལ་བ་ལ་པོ་བ་
བཤལ་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། དེས་ན་པོ་བ་དང་སྟོན་པ་ནི་སྤྱི་དོན་གཅིག་ཀྱི་བའི་ལམ་རྒྱ་མ་ལ་
སོགས་པའི་ནང་ཁོལ་ཐམས་ཅད། ཁྱེད་ལས་ནི་ཁ་ཟས་རྣམས་འཇུ་ཞིང་དྲངས་སྟེགས་འབྱེད་
པ་དང་། ལུས་རྒྱངས་རྣམས་སྟེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན།

འགའ་ཞིག་གིས་བད་ཀན་མུག་བྱེད་དང་། མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད། རྒྱང་མེ་མཉམ་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་
གནས་ནི་མ་ཞུ་བའི་གནས་སྟེ་པོ་ཁའི་ནང་དུ་རིམ་བཤགས་ཀྱི་བྱེས་ནས་འབྲེལ་བཤལ་བྱས་པ་
ནི་ལྷང་རིག་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་ཏེ། དང་པོ་ལྷང་དང་མི་མཐུན་པའི་ཚུལ་ནི། བཤལ་རྒྱད་
ལས། བད་ཀན་མུག་བྱེད་མ་ཞུ་བ་ལ་གནས། ཞེས་བད་ཀན་མུག་བྱེད་ཀྱི་གནས་པོ་ཁ་ཡིན་པ་
གསལ་པོར་བསྟན་པ་དང་། མེ་དང་མཉམ་པའི་རྒྱང་ནི་པོ་བ་ལ་གནས། ཞེས་པའི་པོ་བ་ནི་སྤྱི་
མིང་གྲེ་བྲག་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། ཁྱེ་བྲག་རྒྱང་གནད་གཙོ་པོ་ཡོང་ཁ་ཡིན་པ་བཤལ་རྒྱད་ལེའུ་བཙ་
བར། རྒྱད་པར་ཞུ་གནས་ཡོང་ན་གནས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། འཇུ་བྱེད་ལྷ་དང་
མ་ཞུའི་བར་ན་གནས། ཟས་འཇུ་དྲངས་སྟེགས་འབྱེད་ཅིང་ལུས་ཤོད་དང་། ཞེས་མཁྲིས་པ་འཇུ་
བྱེད་ཀྱི་གནས་ནི། ཞུ་བའི་གནས་ཡོང་དང་མ་ཞུ་བའི་གནས་པོ་ཁ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་སྟེ་རྒྱ་མ་
ལ་གནས་ཤིང་། དེའང་རྒྱ་སྟོད་དང་རྒྱ་མའི་རྒྱལ་མགོ་རྣམས་པོ་ཁ་དང་འབྲེལ་ནས་ཟས་སྟོན་
རྣམས་འཇུ་བའི་ལས་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་སྟོད་ཡོང་དང་འབྲེལ་ནས་ཟས་སྟོན་འཇུ་ཟེན་པ་རྣམས་
དེར་དྲངས་སྟེགས་འབྱེད་ཅིང་དྲངས་མ་རྣམས་རྒྱ་མའི་རྩ་ལམ་རྣམས་བརྒྱད་དེ་མཆོད་པའི་
གནས་སུ་སྟེལ་བ་དང་། སྟེགས་མ་རྣམས་རྒྱ་མའི་ནང་དུ་སྐྱ་སྐྱ་གཉིས་སུ་བྱེ་ཞིང་། སྟེགས་མ་
རྣམས་བཤལ་བ་དང་སྐྱ་བ་གཅིན་དུ་འགྱུར་ཞིང་ཡོད་པའི་ཚུལ་བཤལ་རྒྱད་ལས་གསལ་བ་མ་
ཟད། མདོན་གསུམ་དུ་བྱལ་བའི་ཕྱིར་དོ།

རིག་པས་བརྟག་ན་ཡང་མི་མཐུན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཟས་སྟོན་གང་ཟོས་པ་ཐམས་ཅད་པོ་ཁའི་ནང་དུ་
བད་ཀན་མུག་བྱེད་ཀྱིས་མུག་ཅིང་། མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད་དང་རྒྱང་མེ་མཉམ་གཉིས་ཀྱིས་འཇུ་

ཞིང་དང་ས་སྟེགས་དབྱེ་བའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱས་ཐིམ་ན་རྒྱ་མ་དང་ལོང་གི་བྱ་བ་ཡང་མེད་པ་
འགྲུང་རོ། འདོད་ན་མངོན་གསུམ་དང་འགལ་བ་ཤེས་སྒྲ། གམས་པ་རང་བྱུང་དོན་རྗེས་མཛད་པའི་
ཐབས་མོ་ནང་གི་དོན་བཤད་པའི་གཞུང་ལས། མེ་མཉམ་མདུན་ཕྱོགས་ཅེ་ལས་བྱུང་པོ་བར་ཐུག་
སྟེ་དང་ས་སྟེགས་འབྱེད། ལུས་ཀྱན་ཏུ་ཁྱེད་ལོག་གྲུང་ན། སློ་འཁོག་འབྱུང་དང་མ་རུང་བྱེད། ཅེས་
དང་། དཔལ་སྤངས་དཔོན་གམས་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་
བཞེད་དཀའ་འབྲེལ་ལས། མེ་མཉམ་རྒྱུད་ནི་པོ་བའི་མེ་ཚོད་མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད་དང་མཉམ་དུ་
གནས་ཤིང་། བྱེད་ལས་ཀྱང་མེ་དང་མཐུན་པའི་ལས་བྱེད་པས་ན་མེ་མཉམ་ཞེས་སོ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རྒྱུད་དམར། ཐལ་རྒྱུད་ཟག་པོ། རྒྱུད་དམར་ཆེ་ལྡང་། རྒྱུད་དམར་གྱི་གསེབ་ནས་སེ་ར་ཐ་ར་ར་
འབེབས་ཤིང་། གནས་ལུགས་ཀྱི་ཆོག་སྤྲས་གནས་ས་འགོངས་པ་ལྟར་བྱེད།

རྒྱུད་ཅི། འཇུག་སྟོང་། བྱ་བྱེད་རྒྱུད་ཅི། ཁྲིམས་ཆས་རྒྱུད་ཅི།

རྒྱུད་ཅ། བར་དུ་རྒྱུད་རྒྱ་བའི་ཅ་སྟེ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཁྱད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཅ་དཀར་རམ་དབང་ཅ།
རྒྱུད་ཆ་བ། ① ལྷགས་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་། ② ཁོང་ཁོ་ཐུག་ཆོག་གི་མི།

རྒྱུད་ཆ་བས། ① ལྷགས་པ་ཆ་པོ། ② རྒྱུད་ནད་ན་སྤངས། རྒྱུད་ཆ་བས་ཆེ་བ། ③ བུད་མེད་ཀྱི་ཆ་
མཆན་མི་སྟོམས་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། མོ་ནད་རྟིང་པར་གྱུར་སྐབས་ཁྲག་སྟོབས་གྱུད་ནས་རྒྱུད་
ལས་ཆེ་བར་གྱུར་པའི་ནད།

རྒྱུད་ཚུ་བ། རྒྱུད་འཚུ་བ་དང་འབྲ།

རྒྱུད་མཆོམས། [མངོན་]རྒྱུད་རྩ་གནས་པའི་བྱ་བ་བྱུང་གི་མཆོམས།

རྒྱུད་འཆང་། ① དབྱུགས་སྟོད་ལ་འཆང་བ། ② བུག་སྟོན་ས་རྒྱུད་ནད་དུ་འཇུ་བ།

རྒྱུད་འཚུ་བ། ལྷགས་པ་ཟག་པོ། རྒྱུད་འཚུ་བ་ཆར་ཟག་རྒྱུད་འཚུ་བ་ཞི་བ།

རྒྱུད་འཚུ་བ་ལ། ལྷགས་པ་ལངས་ལ། ཕྱི་རོལ་དུ་རྒྱུད་འཚུ་བ་ཆེན་པོ་ལང་བ།

རྒྱུད་ཟླ། ① རྒྱུད་དང་མཉམ་དུ་འབྲེས་པའི་བྱི་མ། ② རྒྱུད་དང་མཉམ་དུ་འབྲེས་པའི་བྱི་མ་ཆོར་བྱེད་
ཀྱི་སྒྲུབ་ཤེས་པ་ལྟོ་པོ།

རྒྱུད་ཀྱི་བཞུགས་པ་ ① ལྷགས་རྒྱུད་འཛགས་པ་ རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་འཛགས་པ་ ② རྒྱུད་ཀྱི་དབང་པོ་ལྷགས་པ་ ③ ཁོང་ཁོ་འཛགས་པ་
རྒྱུད་པའོན། ① [མཛོན]གཟུགས་མོ་བྱི་བྱས། ② ཇི།

རྒྱུད་ཐམ་ཅན། [མཛོན]སྒྲུལ།

རྒྱུད་ཟུག རྒྱུད་གི་རྒྱུན་པས་ཟུག་གཟེར་བྱུང་བའི་ན་ཆ་ལངས་སྤངས་ཤིག

རྒྱུད་གཟེར། རྒྱུད་ལས་བྱུང་བའི་ཟུག་གཟེར་གྱི་ནད།

རྒྱུད་བཟུང་། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ལུགས་ལ། རྩོགས་རིམ་གྱི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ཀྱི་ནད་
གི་རྒྱུད་ནམས་སྤྱོད་བ་བཞི་ལྟ་གྱི་སྤོན་སྤྱོད་ཞིང་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལུས་ཁམས་
བདེ་ཞིང་ཆེ་རིན་བར་བྱེད་པ་དང་། མཐའ་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་སྤྱི་བ་གཉིས་དག་གཉིས་སྤྱི་གཉིས་
མཛོན་དུ་བྱ་བའི་ཐབས་ཞིག་ཡིན།

རྒྱུད་བཟུང་བའི་ཐབས། བཟང་ཞིང་བཅི་ལ་ལ་བསྐྱབ་པ། མི་རྟོག་རྒྱ་ཡན་དུ་འཆང་བ། དབྱིབས་དང་
ཁ་དོག་ལ་བཟུང་བ། རྒྱུད་བཟུང་བ་ཅན་བཟུང་བ་དང་བཞིའོ། དེ་དག་གི་དོན་གང་སོ་སོའི་མིང་
གི་འབྲེལ་བ་གད་སྐབས་སུ་གཟེགས་པ་བྱ།

རྒྱུད་བཟུང་བའི་པན་ཡོན། ༡ ཉི་ཁྲའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཅེས་མཐའ་ཐུག་གི་པན་ཡོན་ནི། ཐབས་མོན་ནད་
དོན་ལྟར་ན། དེ་ཡང་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བ་རྒྱ་ཉིའི་ཐབས་ཤེས་ཡིན་པས་ན། པན་ཡོན་ཡང་
རྒྱ་ཉིའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཡིན་པ་ལས། ཐོག་མར་སྟེང་དུ་ཉི་ཁྲ་སྤྱི་གཅན་གྱི་ཅ་གསུམ་སྟེ་དབུ་རྒྱུད་
རོ་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུད་གསུམ་བཟུང་བའི་པན་ཡོན་ནི། སྤངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དུག་
གསུམ་གྱི་རྩམ་རྟོག་འཛོམ་སྟེ། རྒྱུད་རྒྱུད་མ་ལ་བཅིངས་པས་འདོད་ཆགས། རོ་མ་ལ་བཅིངས་
པས་ཞེ་སྤང་། དབུ་མ་ལ་བཅིངས་པས་གཉི་ཐུག་རྩམས་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྟོག་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ན། རྒྱུད་མའི་བྱེད་པ་བཅིངས་པས་སྤྱོད་རྩེ། རོ་མས་གསུང་རྩེ། དབུ་མས་ཐུགས་
རྩེ། སྟེ་རྩེ་རྩེ་རྩེ་རྩེ་གསུམ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཉི་ཁྲའི་ཡོན་ཏན་དུ་གསུངས་སོ། འོག་ཏུ་རྒྱ་བའི་
རྒྱུད་རྒྱུར་མེལ་བཟུང་བའི་ཡོན་ཏན་གཟུགས་སྤྱི་རོ་རེག་བྱ་ལ་དབང་བྱེད་པ་དེ་བཅིངས་
པས། སྤངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་གཟུགས་སོགས་ལྷལ་ལྷལ་
འཇུག་པའི་གཟུང་འཛིན་དག་པར་བྱེད་ལ། རྟོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལེ་ཤེས་ལྷ་ཐོབ་པར་

བྱེད་དོ། ༡ གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ནི། ས་རྒྱ་རྒྱུ་ཕན་པས་ལུས་བརྟན་པ་དང་། རྩ་རྒྱ་གིས་
ལྷུ་མ་པ་དང་། མེ་རྒྱ་གིས་མདངས་གསལ་བ་དང་། རྒྱ་གི་རྒྱ་གིས་སྤྱོད་པ་ལྷུ་ར་ཞིང་
མཁྱོགས་པ་དང་། ཉམ་མཁའི་རྒྱ་གི་དབང་པོ་དག་ཅིང་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་དང་ལྷན་པ་སྟེ། དེ་
ལྟར་ས་ལ་སོགས་རྒྱ་ལ་ལུས་ལ་གནས་པའི་ཕན་ཡོན་བཞད་པ་ཡིན་ནོ།

རྒྱ་ལྟར། རྒྱ་གི་སྤྱི་ལྟར་སྐད།

རྒྱ་ཡོར། ལྷན་བཅོས་དཀའ་བའི་རྒྱ་ནད།

རྒྱ་ཡལ། རྒྱ་གཡལ་དང་འབྲ།

རྒྱ་ཡོར། རྒྱ་གི་ཁ་སྤོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་བའི་བྱའི་དར་ཆེན། ཤིང་བྱ་རྒྱ་ཡོར་ཅན། རྒྱ་
ཡོར་ཐོགས་པ།

རྒྱ་ཡོར་ཐོགས་པ། བྱ་མཁན་གྱི་མིང་ཡིན།

རྒྱ་ཡོལ། རྒྱ་འཕོག་བྱེད་གྱི་ཡོལ་པ།

རྒྱ་གཡལ། གཡལ་བནས་རྒྱ་སྐྱལ་བྱེད་གྱི་ཡོ་བྲད།

རྒྱ་གཡུག། ལྷགས་པ་བརྒྱབ་པ།

རྒྱ་གཡོར། རྒྱ་ཡོར་དང་འབྲ།

རྒྱ་རས། ① རྒྱ་རྟའི་གཟུངས་ཡིག་པར་རྒྱ་བ་ཡུལ་གྱི་རས། ② ཅ་རྒྱ་སྒོམ་མཁན་གྱི་འདྲེས་ས་
དཀྱིས། ③ ཁང་ཐོག་གི་དར་ཤིང་ལ་བཏགས་པའི་རྒྱ་སྐྱེད་གྱི་དར་ལྗོག

རྒྱ་རིམས་གཉིས། འདར་བྲ། ཡེར་བྲལ།

རྒྱ་རིམས་ཡེར་བྲ། རྒྱ་ལས་རྒྱ་ར་པའི་རིམས་ནད་གཉིད་མི་ཁྱག་པ་ཡེར་ཞིང་སྤྱོད་འཆོལ་འབྱུང་བཞིག

རྒྱ་རུས། ས་རྩ་མེ་རྒྱ་སྟེ་འབྱུང་བཞིའི་ཁམས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་རིགས་བཞིའི་ནང་ཚན་རྒྱ་
གི་ཁམས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་མདོག་ནག་ལ་ཁོམ་ཆེ་བའི་རུས་པ་ཞིག

རྒྱ་ལ་བསྐྱར་བ། ① ལྷགས་པས་འབྲེར་དུ་བརྩྭ་བ། ② རྒྱ་ལ་བཏར་བ། ③ མདོན་མེད་ཀྱིས་
སྐད་ཆ་བཟུང་བ།

རྒྱ་ལངས་པ། ① རྒྱ་ནད་འཕར་བ། ② ཁོང་ཁྱོད་བཟས་པ། ③ ལྷགས་པ་ལངས་པའམ་འབྱུར་བ།

རྒྱུང་ལས་སྤྲེལ། [མངོན]ན།

རྒྱུང་ལས་དགལ། [མངོན]རྩ་མོ།

རྒྱུང་ལས་རྒྱལ། [མངོན]རྩ་མཆོག

རྒྱུང་ལོག ① ལུས་ཀྱི་རྒྱུང་གི་རྒྱ་བའི་ལམ་ལོག་ནས་འབྲས་བུ་བྲན་མེད་དུ་བརྒྱལ་བའི་ནད་འབྱུང་བ་ལ་རྒྱུང་ལོག་ཁྱུང་བའི་ནད་ཟེར། གནའ་དུས་བཟའ་བ་རྒྱུང་གིས་མ་འདང་བས་ལུས་བྱུངས་ཟད་དེ་བྲན་མེད་དུ་ཤོར་བའི་ནད་རིགས་ཀྱང་འདིའི་ཁོངས་ཡིན། ② ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད་དུ། ལུ་བུ་མོ་ཆགས་པའམ་བུ་མོ་བྱར་གྱུར་བར་ཟེར། བཤད་སྒོལ་ལ་གྲིབ་ཤོར་བའི་རྒྱུ་གྱིས་བྱ་བུ་སྤྲེལ་མ་ཐག་མཚན་མ་འགྱུར་ནས་བུ་བུ་མོ་ཆགས་པའམ་བུ་མོ་བྱར་གྱུར་གྱི་ཡོད། ལུ་མོ་འཆུབ་པོ་དེར་བལྟས་ན་རྒྱུང་ལོག་པ་ཞིག་ཡིན་ས་ཤིང།

རྒྱུང་ཤར་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་ལྔ་བའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་བདུད་འཛོམས་སྤྱིང་པས་བཏགས། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གསེར་རྩ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྒྱུང་ཤོ་གེ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དཔལ་ལྷན་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། རྒྱུང་ཤོ་ནི། སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་རྒྱ་ཞིང་སྐད་ཀྱི་སྤྲ་འདོན་པར་བྱེད་པས་ན་རྒྱུང་ཤོ་ཞེས་ཟེར་བས་ངོ་བོ་ནི་གེ་བའོ།

རྒྱུང་མེམས་རགས་ལ། རྣམ་རྟོག་རགས་པ་དང་དེའི་བཞེན་པའི་རྒྱུང་ངོ་།

རྒྱུང་མེལ་གྱི་རོ་གསུམ། མངར་བ། སྦྱར་བ། ལན་ཚུ་གསུམ་དང་། དེའི་རུས་པ་ནི་སྦྱུམ་ལ། སྦྱེ་བ། འཇམ་པ་གསུམ།

རྒྱུང་མེལ་སྤྱོད་ལམ་གཉིས། རྩོ་སར་འདུག་པ་དང་། ཡིད་དུ་ཡོང་བའི་སྟོགས་བཞེན་པ་ལོ།

རྒྱུང་སྟོག་འཛིན། ཅ་བའི་རྒྱུང་ལཱའི་དང་པོ་སྟེ། བཤད་རྒྱུད་དུ། ཁྱད་པར་སྟོག་འཛིན་རྒྱུང་དེ་སྤྱི་པོར་གནས། གེ་བ་གང་གཞུང་རྒྱ་ཞིང་ཟས་སྟོམ་མིང་། །དབུགས་རྩལ་མཆེལ་འདོར་སྤྱོད་པ་སྟོག་པ་འབྲེན། །རྫོ་དང་དབང་པོ་གསལ་ཞིང་མེམས་འཛིན་བྱེད། ཅས་པའི་དོན། ལུས་ཆགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གྱི་གཙོ་བོ། རྒྱུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བ་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་དེའི་གནས་སའི་ཡུལ་སྤྱི་པོ་སྤྱད་པའི་ཆ། རྒྱ་བའི་ལམ་གེ་བ་དང་བྲང་གཞུང་། བྱེད་ལས་ནི་ཟས་སྟོམ་མིང་པ་དང་།

དབུགས་འབྲེན་རྩལ་བྱེད་པ་དང་། མཆིལ་མ་འདོར་བ་དང་། སྦྱིད་པ་འབྲེན་པ་དང་། རྫོང་སྟེ་ཤེས་
པ་གསལ་པར་བྱེད་པ་དང་། མིག་གི་དབང་སོགས་ལ་རྒྱ་སྟེ་གཟུགས་གསལ་པར་བྱེད་པ་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་ན་པ་ལ་རྒྱ་དེ་སྒྲིགས་པར་བྱེད་པ། ལྷ་ལ་རྒྱ་ནས་ངེ་གསལ་པར་བྱེད་པ། ལྷེ་ལ་
རྒྱ་སྟེ་རོགས་པར་བྱེད་པ། ལུས་དབང་ལ་རྒྱ་ནས་རེག་བྱ་གསལ་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་
ཆོར་བ་མཐའ་དག་གསལ་པར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་དགོངས་དོན་ལྟར་ན། རྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་དེ་ནི་ད་ལྟར་ལུས་ལ་གནས་པ་དང་
ལས་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། སྦྱིར་པ་བའི་ཚུལ་གྱི་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་བྲབ་ཀྱང་། ཅ་བ་ནི་ཀུན་
གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་ཡངས་པའི་འདུ་བྱེད་ཡིད་ཀྱི་གཡོ་བ་རྟོག་རྒྱུད་ནི་ཅ་དབུ་མའི་
དབུས་ན་གནས་ཤིང་། རྒྱུན་དང་རྒྱུན་ཅན་གྱི་ཚུལ་གྱི་ཀུན་གཞིར་བརྟེན་པར་བྱེད་ལ། འདིའི་
ཆ་ཤས་ནི་དུས་སྟོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་རྒྱ་ཞིང་། རྟོག་རྒྱུད་འདིའི་མིང་ལ་ནམ་མཁའི་
མགོན་པོ་ཞེས་བྱ་བ། ནམ་ཞེག་གང་ཟག་རྣམས་འཆི་བའི་དུས་སུ་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་རིང་ལ་
ལས་རྒྱུད་མགོན་པོ་འདི་འབའ་ཞེག་རྒྱ་བར་ཉི་མེ་ཆིག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་ཡོངས་པར་རྒྱུད། ད་
ལྟར་ལུས་འཆོ་བའི་དུས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ནི། སྦྱིར་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་རྣམ་རྟོག་དང་།
བདག་འཛིན་ཐམས་ཅད་སྦྱེད་པ་ཡིན་ཀྱང་། རྒྱུད་པར་དུ་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་བདག་ཏུ་
འཛིན་པ་བསྐྱེད་ཅིང་། དབུ་བ་ཡང་སྦྱིར་ཡིད་ཤེས་རྟོགས་བཅས་ཀྱི་དབུ་བ་ཐམས་ཅད་དང་།
རྒྱུད་པར་དུ་མ་ཡིངས་པའི་དབུ་བ་རྒྱུན་བརྟེན་པ་བསྐྱེད་དོ། གནས་དབུ་མ་དེ་ལས་གཞན་དུ་
ལོག་ན་བརྒྱལ་བ་དང་། སྦྱོ་བ་དང་། འཆི་བའི་རྒྱུན་རྣམས་བྱེད་དོ། ད་ལྟར་ལས་གཡོ་བའི་
མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལས་རྒྱུད་ངམ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་
གཉིས་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འདྲེས་པར་གནས་ཤིང་། དེའི་ཁ་དོག་ནི་ནམ་མཁའ་
ལྟར་ཅི་ཡང་མ་བྱུབ་པར་བཤད།

རྒྱུད་གསལ་། ① ཁོང་ཁྱོད་འཕར་ཆག་གི་བར་གསལ་། ② རྒྱལ་གྱི་སྒྲུབ་ཆིགས་དང་པོ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་
བའི་མེ་བཅའི་གསང་དམིགས་ཤིག་སྟེ། དེར་མེ་བཅའ་བཞག་ན་རྒྱུད་གིས་འཕྲོ་འདར་བྱེད་པ་
དང་སྦྱིང་མི་དགའ་བ་ལ་བན།

རྒྱུ་གསལ་བཀག་སྤྱི་པོའི་གཙུག་རྒྱུ་གི་སྤྲེལ་ཆོགས་དང་པོ་དང་། དྲུག་པ། བདུན་པ། བར་གཞུང་
དཀར་ནག་མཆོམས་བཅས་སུ་མེ་བཅའ་བཞག་པ་འཕམ་དུགས་བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱུ་གི་རྒྱ་ལམ་
བཀག་པར་བྱ་བའི་བཅོས་ཐབས་ཤིག།

རྒྱུ་གསལ་བསྐྱམས་པ། རྒྱུ་གསལ་བཀག་པ་ཡང་ཟེད། ལྷ་གྲུ་སྤྲེལ་རྗེས་ཀྱི་གསལ་མི་ཤོར་བའི་ཆེད་
དུ། ཡ་ཁུང་དང་། མཆོག་ལ། ཆང་ར་བཅས་ཀྱི་གསལ་མིག་ལ་སྤྲེལ་བཅོས་ཆ་པོ་འཕམ། ཡང་ན་
མར་དང་། སྤང་སྤོས། ཞོ་འབྲུག་སྤྲེལ་བསྤེལ་ནས་ཆ་པོ་བཅོས་ཏེ་སྤྲུང་བའི་བཅོས་ཐབས་ཤིག།
རྒྱུ་གསལ་གི་མར་མེ། འཆི་རྒྱུན་མར་ཞིང་འཆི་རྒྱུན་ཅུང་ལ། ཉམ་འཆི་ཆ་མེད། འཆི་རྒྱུན་ངེས་
མེད་ཀྱི་དཔེ།

རྒྱུ་བསེར་བྲ། རྒྱུ་འཇམ་པོ་རྒྱུང་དུ།

རྒྱུ་ལྷ། ལུ་བ་བྲང་གི་ཕྱོགས་སྤྱོད།

རྒྱུ་ལྟོག་ འབྲུང་བཞིའི་ཁམས་ཀྱིས་སྤྱེད་པའི་ལྟོག་པ་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་འབྲུང་བ་རྒྱུ་གིས་
ཤས་ཆེར་སྤྱེད་པའི་སྤངས་འབྲུང་སྤྱི་པོ་མེ་མེ་བཞུག་པ་འབྲུང་བའི་ལྟོག་རིགས་ཤིག།

རྒྱུ། འགེབས་པ་འཕམ་སྤྲུབས་སུ་འཇུག་བཞིན་པ།

རྒྱུབས། ① ཁུང་བྲ་དང་དོང་། ② དམའ་ས།

རྒྱུབས་པ། [རྟིང་]ལུག་པ་སྟེ། ལྟོ་བ་རྒྱུབས་པ། ཤ་སྤྲེགས་རྒྱུབས་པ་ལ་སོགས་པ་རྟོ་བྲ།

རྒྱུབས་བཤུས། བགས་པ་སྤྲུབས་བཤུས་བྲས་པ།

རྒྱས་ལི། [རྟིང་]སྤང་བྲས་ཀྱི་ཐོ་རིམ་བཞོད་པ།

རྫོ། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། མར་འབྲུང་བའི་བཟླ་རྟིང་། འདས་པ་ལ་རྫོས་འཕྱི།

རྫོ་བ། [རྟིང་]འབྲུང་བ།

རྫོག་རྫོག་པའི་སྤྲེལ་ཆོག

རྫོག་པ། ① འཛོམས་པ་དང་། བྱེ་མར་བཏགས་ནས་མེད་པར་བཅོ་བ། བཅོམ་བཞག་ཅ་བཞག་ཐལ་

རུལ་དུ་བཞག་པ། ལུལ་མེད་དུ་བཞག་པ། གནས་སྐབས་རྫོག་པར་དཀའ་བ། ② རྫོན་གྱིས་

རྫོད་པ། ཁེ་འདོད་གྱིས་བསམ་པ་རྫོག་པ། རི་མས་བཞག་པ། མཆོན་སྟན་བཞག་པ།

ཆོག་མོད། ཀང་པའི་རུས་འབྱུང་ལོ། དཔེར་ན། ཀང་པའི་ཆོག་མོར་སྒྲུང་ལ་དོ་སྒྲིག་བྱུང་བས་ཤིག་
ཏུན་ནས་བྱང་ལྟ་བུ།
ཆོག་ས། ཆོག་པའི་སྒྲུལ་ཆོག་
ཆོང་། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་ལ། ལོ་བ་པ་དང་བྱང་ཆུབ་པ་གོམས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་
བར་བཤད། འདིའི་མ་འོངས་པ་ལ་བཟོང་དང་འདས་པ་ལ་བཟོང་ས། སྒྲུལ་ཆོག་ལ་ཟོང་ས་འབྲི།
ཆོང་དུ་བྱུང་ལ། ཆིང་ཟོང་དུ་བྱུང་བ་སྟེ་བརྟན་བཅོམ་པ།
ཆོང་ལ། ཉོགས་པར་བྱེད་ལ། བྱང་ཆུབ་པ།
ཆོང་ས། ཟོང་ལ་ལྟོས།
ཆོན། ཆོན་པའི་སྒྲུལ་ཆོག་
ཆོན་དོད། གླ་བ་སོགས་ལ་སྟེར་རྒྱའི་བརྟུང་བའི་ཆབ་བམ་རིན་དོད།
ཆོན་སྟེལ། གསེར་ཤོག་ཆོན་པ་སྟོར་བའི་དོན།
ཆོན་པ། ① བརྟན་པ། བརྟན་པ། ཆོན། སྒྲུང་པ། ས་གཞི་ཆང་མ་རྩས་བརྟན་པ། འདི་སྒྲུས་བརྟན་
བར་བྱས་པ། ཆར་བས་ཆོན་པ་ཆགས་པའི་མིར། ལྷ་ཡི་ཐེལ་བས་ག་ལ་གཞོད། ② གཤེར་པ།
ཤོག་བྱ་ཆོན་པ། ས་ཆ་ཆོན་པ། ③ མ་ཆོས་པའམ་མ་སྟེན་པ། ཤ་ཆོན་པ། འབྲས་ཆོན་ཅམ།
ཆོན་པའི་ཐོག་གི་ལྟེ་བས་རིས། རི་མོ་སོས་པའང་ཟེར། དེ་ནི་བྱང་ལྟེ་བས་ཀྱི་འདམ་བག་མ་སྐྱམ་གོང་
དུ་ཆོན་སྟུང་ནས་ཁྲིས་པའི་ལྟེ་བས་རིས་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་འདས་བག་མ་སྐྱམ་གོང་དུ་ཆོན་སྟུང་
ནས་རི་མོ་ཁྲིས་པ་ནམས་འདམ་བག་སྐྱམ་རྗེས་སུ་སྒྲ་མཁྲིགས་ཅན་གྱི་ལྟེ་བས་རིས་ཡོང་གི་
ཡོད་པས་རིག་ཅལ་བསྐྱར་དར་གོང་གི་རི་མོ་བཙུག་དུ་འབྲི་བའི་རི་མོའི་རིགས་ཤིག་
ཡིན། རྗེས་སུ་རིམ་བཞིན་སྒྲུལ་ཆོན་རི་མོས་དེའི་ཆབ་བྱས་པ་ཡིན།
ཆོན་པའི་འབྲི་ཐབས། ཏང་ཆོན་རི་མོའི་ཐབས་ཅལ་གྱི་གས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་ཆོན་ཆུ་གདལ་རྒྱག་
བྱིན་པ་དེ་སྟོང་པའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་སྟེ། ཐོག་མར་རི་མོ་མ་ཁྲིས་གོང་དུ་ཤོག་བྱ་དེ་ཆུ་གཙང་
མ་ཞིག་གིས་ཆོན་པ་བཙོས་ནས་མ་སྐྱམ་གོང་ཡུལ་ལྗོངས་དང་ལྗོན་ཤིང་སོགས་འབྲི་དགོས།
ཆོན་ཐོག་ས། བརྟུང་བའི་རིགས་ཀྱི་ལས་སྒྲུ

ཆོན་དབྱར། བོད་ཆོན་འདུལ་སྐབས་ཐོག་མར་སྐམ་དབྱར་དང་། དེ་རྗེས་ཆ་སྐྱུགས་ནས་ཆོན་
དབྱར་བྱེད་དགོས།

ཆོན་རྒྱ། རྩ་ཕྱོད་ཆོན་ཅན།

ཆོན་མཛེ། ཤེས་པ་ལས་ཐོག་དང་ཆུ་མེར་འཛུགས་ཅིང་སྒོ་བྱུང་དུ་མིག་སྒྲེ་བར་འགྱུར་བའི་མཛེ་
ནད་རིགས་ཤིག།

ཆོབ་ལ། བརྒྱབས་ལ། བརྒྱབ་ལ། ཆོབས། གནང་བ་དང་སྦྱར་བ། བྱིན་གྱིས་ཆོབ་ལ།

ཆོབས། ཆོབ་པའི་སྐུལ་ཆོག་ བྱིན་གྱིས་ཆོབས་ཤིག་མ་ཅིག་ལ། བསམ་པ་སྦྱོན་གྱིས་འགྲུབ་པར་
བྱིན་གྱིས་ཆོབས།

ཆོབས་བདེ་ཆེན་དགོན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་ཁྱི་ཕྱི་ལོ་༡༡༧༩་ལོར་འཇམ་དབྱངས་བཀྲ་ཤིས་
ལུན་ཆོགས་གྱིས་བཏབ་པར་བཤད། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐུ་པ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྐྱོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོམ་ལ། ① བརྒྱམས་ལ། བརྒྱམ་ལ། ཆོམས། རན་པར་སྐྱོད་པ་དང་། སྐུལ་ལ། ལྷ་འདེས་སེམས་
ཆོམ། གཞན་གྱི་ཁོག་པར་བརྒྱམས་ལ། རྒྱབ་ནས་མ་ཆོམ། ② སྒོད་བའམ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་
པའི་འདུ་ཤེས་འཛིན་ལ། མི་ཤེས་ཤེས་ཆོམ། སྟོབས་འབྱོར་ལུན་སུམ་ཆོགས་པར་བརྒྱམས་
ལ། རང་ཆོམ། རང་ཉིད་མཁས་ཆོམ། ③ ཉམ་བའམ་ང་རྒྱལ་བྱེད་ལ།

ཆོམ་སེམས། རང་ཉིད་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་ཞིག་ཡིན་སྟེ་ཤར་ཤར་ལ།

ཆོམས། ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་ཆོམ་པའི་སྐུལ་ཆོག་

ཆོས། ཆོ་ཡི་འདས་ལ།

རྩ་ཀོར་མཇུག་རྩུབ། རྩ་ཚོ་ཀོར་ཞིང་མཇུག་མ་རྩུབ་པ་སྟེ། དོན་ནི་མི་བྱིངས་དང་སྐྱོད་ཆུལ་མི་
མཐུན་པའི་དཔེ། མི་རྩ་ཀོར་མཇུག་རྩུབ་དེ་ཆོར་ཁ་ཡ་མི་བྱེད།

རྩ་སྒྲོར་དགོན། དགོན་འདི་ཐོག་མར་དཔོན་སྟོན་སྒྲུར་སྐྱེད་པས་བཏབ། བཅུན་མ་མང་པོ་སྟོབས་མ་
འདུས་པས་རྫོ་མའི་དགོན་པར་ཆགས། རྗེས་སུ་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པར་གྱུར། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་རྫོངས་སྐྱ་ས་མོང་ཁྱེར་སྟོན་ལུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་སྐྱོ་གཉིས། རྩ་ལོ་རྩ་བ་དོན་མཁུ་གཉིས་ལོ་རྩ་བ་ལོན་ཏན་གྲགས།
རྩ་དྲི། བ་ལྷགས་དང་མཛོ་གཡག་གི་ན་སོ་ཆེ་ཆུང་ཅིས་རྩལ་བའི་རྩ་ཅིའི་རིས་ཀྱི་མིང་། རྩ་
དཀྱི་གཅིག་ རྩ་དྲི་གཉིས། རྩ་དྲི་གསུམ།

རྩ་ཁ། ཆུ་འཁོར་གྱི་སྤྲང་ཡོས་སྒྲག་སྤྲོད་ཀྱི་རྩལ་ཀའམ་ལྲིང་གི་ཁ་ནས་ཐོན་ས།
རྩ་ཁ་བྲག་ རྩལ་རབས་བཅུ་བཞི་པར་རྩེ་ཅོང་ཁ་པས་བཏབ་ཅིང་བྲང་རིས་ལེགས་བཤད་སྤྲིང་པོ་
མཛོད་པའི་གནས་ཡིན་པར་བཤད། ཁོང་གིས་རྩ་མིང་གོང་མའི་ཕོ་ཉར་གཡོལ་བའི་ཆེད་རྩ་
དེར་སྐྱ་མཆམས་སུ་བཞུགས། རྩལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་སྤྲོངས་སྐྱ་ས་བོང་ཁྲེར་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ཁྲའི་གཡང་འབལ། ལྷག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྐྱ་འབུམ་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་མཉེ་ཆེ་འཛུགས་བྱེད་ཀྱི་རྩ་རྩམ་ཞིག་ རྩ་ཆེ་ལ་ལྟོས།

རྩ་རྒྱ་དགོན་པ། མཆོ་སྤོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་སྤོན་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཐུང་ཏེ་རྫོང་གི་
དགོན་པ་ཞིག་

རྩ་རྒྱག་ རྩ་རན་ཁྲག་འཛིན་པས་པའི་སྤོན་བཙུན་བྱེད་ཐབས།

རྩ་རྒྱངས་ཆིངས། དེའི་ཡི་རྩལ་ཆག་ལ་ཆིངས་བྱ་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། བྲེ་མིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་
མཛོད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་པའི་སྤོན་ལས། རྩ་རྒྱངས་ཆིངས་ནི་བྲེ་མིང་གོང་ནས་
བྲེ་དྲིས་པ་གཞུག་ཆུང་སྤེང་ནས་ཡར་འཐེན་ཏེ་ཞེད་པ་ལ་འཁོར་རེ་བསྐྱོད། དེའི་སྤེང་ཙོག་
ཙོག་བྲེ་ནས་མར་ལ་ཁྲེར་ཏེ་འཁོར་རེ་དྲི་དེ་བཞིན་སྤར་གྱི་དེ་ག་རྒྱན་ལར་མར་བཅིངས་ཏེ་
དེ་བཞིན་པར་བཅིངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

རྩ་རྒྱན། རྩོན་མཛོ་སོགས་ཀྱི་རྩ་ཅོར་བཏགས་པའི་ཅིང་པ་དམར་པོ།

རྩ་སྤྲོད། བཀའ་གདམས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དགོན་པ་དང་པོ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་བྱ་ལོར་འབྲོམ་སྟོན་
པས་བཏབ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་རྩ་ལོར་རྩ་ལོའི་བདུན་པས་རང་གི་དགེ་ཆེན་དགའ་
ལྷན་ཁྲི་པ་དག་དབང་མཆོག་ལྷན་དགོན་བདག་ཏུ་མངའ་གསོལ། དེ་ནས་བཟུང་ཁོང་གི་སྐྱ་སྤེང་

ཚང་མར་རྩ་སྐྱེད་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་ཞེས་པའི་མཆོན་ཐོགས།

རྩ་སྐྱེད་དཔོན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་སྐྱེལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༥༦ ལོར་འབྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་
ཀྲིས་བཏབ། བཀའ་གདམས་པའི་མ་དཔོན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན།

བོད་རང་སྐྱོང་ལྷོངས་སྐྱ་ས་ཤོང་ཁྱེད་སྐྱུན་འབྲུབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་སྐྱེད་དང་བཤད་སྤྱིའི་འགལ་བ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༥༥ ལོ་བོད་ཟླ་བཅུ་
གཉིས་པའི་ཆེས་ཉེར་ལྷ་ཉིན་རྩ་པའི་ཆུ་མ་སྐྱུ་སྐྱེད་བཅུ་གཅིག་པ་དགྲུང་གངས་བཙོ་བརྒྱད་ཐོག་
སྐྱུ་གཤེགས་ཤིང་། ཆེས་ཉེར་རྩ་གཉིན་རྩ་སྐྱེད་སྐྱུ་སྐྱེད་གསུམ་པ་དག་དབང་ཡོ་ཤེས་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱིས་སྤང་ཡང་སྤིང་སྐྱོང་ཐུགས་འགན་བཞེས་ནས་ལོ་ཤས་སོང་རིང་སྤིང་སྐྱོང་སྐྱུ་
བཙའ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་གཤམ་འོག་མི་སྐྱ་འགའ་ཞིག་གི་གཞུང་བརྒྱད་ཉན་ནས་སྤིང་ཐམ་བཀའ་
གཏན་དང་ལག་འཁྱེད་མང་པོ་བཏང་བར་བརྟེན་བཀའ་ལློན་བཤད་སྐྱུ་དབང་ཐུག་རྒྱལ་པོ་
སོགས་བཀའ་ལློན་ཆོ་སྤོས་བཙུང་ཀྱིས་སྤང་ནས་སྤིང་སྐྱོང་ལ་ཐམ་འཛིན་ཞབས་ཞུ་བཀའ་
ལློན་ཞིག་བསྐོ་འཇུགས་གནང་དགོས་ཀྱི་སྟེན་སོང་ལ་རྩ་སྐྱེད་སྤིང་སྐྱོང་ནས་ཆོག་མཆོག་གནང་
བ་ལྟར་བཤད་སྐྱུ་དབང་ཐུག་རྒྱལ་པོར་ཐམ་འཛིན་ཞབས་ཞུའི་མིང་ཐོག་ནས་ཐམ་ག་གང་བྱུང་
དུ་རྒྱབ་རྒྱུར་ཆོད་འཛིན་བྱུང་ལྟམས་སྤིང་སྐྱོང་གི་སྐྱུ་བཙའ་ས་ལྟར་ཅན་ཆོར་རང་ཕྱོགས་འཐེན་
ཐབས་མ་བྱུང་ཕྱེན་ཁོང་ཆོས་བཀའ་ལློན་ནས་སྤིང་སྐྱོང་གི་ཐམ་གར་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པ་དེ་དོན་
དུ་སྤིང་སྐྱོང་གི་དབང་ཆ་འཕྲོག་པ་ཡིན་ཚུལ་སྤིང་སྐྱོང་ལ་སྤྲུལ་ཞུས་པར་རྩ་སྐྱེད་སྤིང་སྐྱོང་ནས་
ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་དོན་ཚུང་ཞིག་ལ་ཁག་བཏགས་ཏེ་བཤད་སྐྱུ་བཀའ་ལློན་ལས་ཞབས་ཆབས་
གཅིག་གནས་དབྱུང་རྒྱ་སྐྱོང་། ཁོ་རང་གོ་གནས་ཐབ་པ་མ་ཟད། གཞུང་ཞབས་ཀྱི་གཤམ་ནས་
སྤིང་འབྲུད་བྲས་པ་ཐོག་རང་གཞིས་སྟེ་མོ་བྱ་གོར་ཚུལ་མཐུན་རང་སྤྱོད་པ་ལས་གང་བྱུང་འགོ་
བསྐྱོད་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་བཙུང་བཏང་།

བཤད་སྐྱུ་དབང་ཐུག་རྒྱལ་པོ་སྟེ་མོར་སྤྱོད་སྐྱབས་གོར་༡༠ རྒྱལ་ཁབ་ལློན་ཆེ་ག་སྐྱ་ཐུར་ཞེས་
པར་འཆོམས་འབྲིའི་ཡི་གེ་བཏང་བར་ལན་འདེབས་ཀྱི་ཟེན་གྱིས་དེ་ལྟར་དང་ཐུག་མཛོད་ཁ་
མཐུན་ཀྱིས་བཤད་སྐྱུ་དབང་ཐུག་རྒྱལ་པོས་གོར་༡༠ དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་རྩ་སྐྱེད་ལ་

སྒྲུབ་མེད་ཞུས་སྒྲུབ་ས་བཤད་སྒྲུབ་མེ་དགའ་བའི་ཕྱོགས་གཏོགས་ཆོས་གོ་སྒྲུབ་ས་དང་བསྒྲུབ་
ནས་ཅ་མེད་བཟོ་ཆེད་ཐོན་པ་མདའ་དཔོན་ལ་ནང་མའི་བཀོད་མངགས་བཅས་དཔོན་དཔག་
དཔག་བསྒྲུབ་སྒྲེ་མོར་མངགས་གཏོང་བྱས་པ་བཤད་སྒྲུབ་གཞིས་སུ་འབྱོར་སྒྲུབ་ས་བཤད་ལུང་
བཤད་སྒྲུབ་ས་དང་ཉིད་ནས་སྒྲུབ་མེད་གཞུང་དོན་རིམ་པ་བསྒྲུབ་ས་ནས་ལས་ཆོན་ཐེག་པ་རིམ་
འཛེགས་ཀྱིས་བཤད་སྒྲོན་བར་བྱས་ཚུལ་དང་། ད་ལྟ་མ་ཉེས་ཁག་གཡོག་བྱུང་ལུགས་སོགས་
རྒྱས་བཤད་བྱས་ཤིང་ད་ཆ་ཁྱེད་ནས་གསོད་རྒྱུ་གང་རུང་བྱེད་རྒྱུ་བྱེད་དགོས་ཞེས་བརྗོད་
བས་ཐོན་པ་མདའ་དཔོན་གྱི་བསམ་པར་གལ་ཏེ་མ་ཉེས་ཁག་གཡོག་བྱུང་བ་ཡིན་ན་གསོད་
ཐུག་བྱེད་མི་རུང་སྒྲུབ་སྒྲེ་ཐོན་པ་དང་ཁོངས་རྒྱལ་བྱེད་དགོས་ལས་སྒྲེར་ཅིས་སྒྲོད་ཆག་ཐོག་
ཕྱི་གྲར་གསང་བ་དགོས་པའི་བཀོད་ཁྲུབ་ནན་ཏན་བཅས་རྒྱལ་བྱེད་དགོན་པར་བརྟུག་དེ་
སྒྲུབ་ས་ལྟ་སར་འབྲས་སྒྲུངས་དགོན་པའི་རྒྱས་པ་མཁན་པོ་ཞིག་ལ་རི་བྱའི་གཏོང་སྒོ་འཁེལ་
ཞིང་། དེ་ལོ་ལོ་ཉེས་བྱུང་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་གཏོང་སྒོ་འཆར་ཅན་གཏོང་བུ་མིན་ལ་སྒར་ལམ་གྱི་
གཏོང་སྒོ་ཆག་ཡང་ཡོང་བའི་སྒྲུབ་ཞུར་སྒྲོད་ནས་བཤད་འཛེལ་གནང་སྒྲུབ་ས་འབྲས་སྒྲུངས་
དགོན་གྱི་བྲ་པ་ཁག་ཅིག་སྒྲོད་བཞུགས་གནས་བཞི་སྒྲེ་དགོན་པའི་རྩ་སྒྲིང་མྱ་བར་དུ་གཏོང་
སྒོ་ཆག་ཡང་གནང་ན་བྲ་དམངས་ཀྱི་འཆོ་བར་གནོད་ལུགས་ཁྱེད་བཅར་ལ་རྩ་སྒྲིང་མྱ་བར་གི་
འཁོར་གཡོག་ནས་བྲ་པར་ཉེས་བརྒྱུང་བཏང་ནས་བྲ་པ་ཁ་གསལ་ལ་མས་སྒྲོན་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་
འབྲས་སྒྲུངས་བྲ་དམངས་དང་། རྩ་སྒྲིང་མྱ་བར་བར་འཁོན་འབྲས་ཆེ་ཅམ་བྱུང་། དཀའ་སྒོན་
བཤད་སྒྲུབ་གནས་དབྱུང་བཏང་བ་དང་། ཐོན་པ་མདའ་དཔོན་སྒྲེ་མོར་ཕྱིན་ཤིང་སྒྲུབ་ས་
སོང་མེད་པ་ཆགས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་བཤད་སྒྲུབ་རྒྱུ་ཅར་དགའ་ལྡན་པ་ལངས་ནས་དགའ་
ལྡན་པའི་བྲ་པ་གཅིག་གིས་གནས་སྒོར་བར་བརྟུག་ནས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་མཐར་བཤད་སྒྲུབ་
རྒྱལ་གཅིས་དགོན་པར་ཡོད་པ་ཤེས་མ་ཟད། སྒྲུབ་རྩེ་ནང་ཡི་གེ་བརྟུག་སྒྲེ་གཏོང་ལེན་བྱས་
ནས་འབྲེལ་བའང་བྱུང་། དགའ་ལྡན་པས་འབྲས་སྒྲུངས་དང་། རྩ་སྒྲིང་མྱ་བར་དང་འགལ་བ་ཆེ་
བའི་གཞུང་ཞབས་ཁག་གཅིག་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་དགའ་འབྲས་བྱུང་སྤྱི་སྤྱེ། བྱུང་སྤྱི་ཞེས་པ་
ནི་ཅེ་བྱུང་དང་། སྤོད་བྱུང་སྤྱི་པར་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་པའི་ཆོགས་པ་བརྟུགས་ཐོག་དགའ་ལྡན་

པའི་བྱ་ཤར་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སྟེ་མོ་རྒྱལ་བྱེད་དགོན་པ་ནས་བཤད་སྤྱོད་འགྲོག་སྟེ་ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་
 ལུ་འབྱོར་སྐབས་འབྲས་སྤངས་པའི་སྤྱང་དམག་བཅས་ལྷ་སར་ཡོང་དང། རོག་མར་བཤད་སྤྱོད་
 སྤྱིང་གར་བསྟན་ཡུང་དེ་རྗེས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཆུ་བྱང་དང་ཁ་གཏད་ཅོག་ཅིས་བྱས་ཡུང་རྩ་
 སྤྱིང་ཆུ་བྱང་གི་མཐར་ཆུ་ཡུར་བྱས་ཐོག་སེར་བྱེས་ལྷ་ཆོང་ནས་བསྐྱོད་པའི་སྤྱང་བྱ་བསྟན། དེའི་
 མཐར་དགའ་འབྲས་རྩུང་སྤྱིའི་དམག་གིས་བསྐྱོད། ཉིན་ཞིག་པོ་བྱང་པོ་ཏྲ་ལའི་གཤམ་གྱི་ཤར་
 རྩོགས་རི་འདབས་མཁར་སྤྱ་གདོང་ནས་དགའ་འབྲས་རྩུང་སྤྱིའི་དམག་མིས་རྩ་སྤྱིང་ཆུ་བྱང་
 རྩོགས་ཏེ་མེ་མདའ་ཁ་ཤས་བརྒྱབ་པར་རྩ་སྤྱིང་ཆུ་བྱང་ནས་མེ་ལན་སྟོག་སྐབས་བཤད་སྤྱོད་
 རྩོགས་ནས་རྩ་སྤྱིང་སྤྱིང་སྤྱོད་གིས་པོ་བྱང་པོ་ཏྲ་ལར་མེ་མདའ་རྒྱབ་གི་འདུག་ཅེས་བཤད་ནས་
 མེ་མདའ་རྒྱབ་རེས་བྱས། སྤྱིང་སྤྱོད་རྩ་སྤྱིང་སྤྱོད་འཁོར་ཉུང་ཤས་བཅས་སྤྱིང་དམ་བསྐྱམས་ཏེ་
 རྒྱ་ནག་ཏུ་བོས་ཐེབས། བཤད་སྤྱོད་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོས་ཤན་ཆོས་རབ་བྱུང་སྤྱུབ་པར་བརྟེན་ཕྱེ་
 སྤྱིང་བཤད་སྤྱོད་ཞེས་འཛོད། བཤད་སྤྱོད་དབང་ཆ་བཟུང་རྗེས་སྤྱིང་སྤྱོད་རྩ་སྤྱིང་གི་སྐབས་བཏང་
 པའི་བཀའ་གཏན་སོགས་ཡིག་རིགས་ལ་ཞིབ་བཤེར་ཡང་བྱས། དམག་འཁྲུག་དེའི་ནང་རྩ་སྤྱིང་
 ཆུ་བྱང་གནས་ལུལ་བཞི་ཕྱེ་དགོན་པར་གཏོར་སྐྱོན་གང་ཅམ་པོག་སྟེ།

རྩ་སྤྱིང་པ་བོང་ཐང་། ལོ་འཁོར་རེའི་ལུག་ལོ་ནས་ཤར་དུ་པ་བོང་ཐོང་ཐང་སྐོར་ཞེས་རྩ་སྤྱིང་དགོན་
 པའི་ཏུབ་ངོས་ཀྱི་པོ་ཐོང་ཐང་དུ་སྐོར་བརྒྱབ་སྟེ་ལ་ཡོད། ཐང་ཆེན་དེའི་སྤྱིང་རྩོད་པ་བོང་དུ་མ་ཡོད་
 པའི་ནང་ནས་ཆེ་པོས་དེར་མཁའ་འགྲོ་གསང་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པོ་བྱང་ཞེས་པ་ཡིན་པར་གནས་
 སྐོར་བ་ཆོས་དེ་གར་སྐོར་བརྒྱབ་པ་སོགས་བྱེད་ཅིང། གཞན་ཡང་མཁའ་འགྲོའི་ཆོགས་གཞོང་
 དང། བོ་རྩ་ཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་པ་བོང་ཡོད། བོད་རྒྱ་བདུན་པའི་ཆོས་བཙུང་མེད་ཉིན་རྩ་སྤྱིང་ཆུ་
 བྱང་ནས་མཁའ་འགྲོའི་ཆོགས་གཞོང་ཞེས་པའི་པ་བོང་གི་སྤྱིང་དུ་ཅམ་ཁལ་ལྷ་བརྒྱའི་ཆོགས་
 བཞེངས་ནས་མང་ཆོགས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་དང། རྩ་སྤྱིང་དགོན་པའི་ཆུ་རྒྱ་ནམས་དེ་གར་
 ཐེབས་ནས་ཉིན་གསུམ་རིང་ཆོགས་མཆོད་སོགས་མཛད་སྟེ་ཐོག་དགེ་འདུན་པ་ཆོས་གར་
 འཆམ་རྒྱབ་པ་དང། ལུལ་མི་ཆོས་བློ་གཞས་འཁྲབ་གཏོང་། ལྷ་པོ་འཁྲབ་པ། ཏྲ་ཅལ་འཁྲན་པ་
 སོགས་བྱེད་ཅིང། སྐབས་དེར་ལྷ་ས་དང། ལྷག་ཆུ། ལྷོ་ཁ་སོགས་ནས་མང་ཆོགས་ཁྱི་སྤྱོད་ཁ་

ཤས་འཛོམས་པ་དང་། ཐང་སྟེང་གྲུར་གྱིས་ཁེངས་པ་སོགས་འདུ་ཡོང་ཆེ་ཞིང་། ཐང་ཆེན་དེར་
སྐོར་བ་རྒྱབ་སྐྱབས་མི་དར་མ་ཞིག་གིས་རྒྱ་ཆོད་གཉིས་ཙམ་འགོར་གྱི་ཡོད།
རྩ་སྟེང་གཙང་པོ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷན་བྱུང་རྩིས་ཀྱི་བྱང་ཤར་རྒྱུད་ན་ཡོད་པའི་འབབ་རྒྱ་
ཞིག་ཡིན་ཞིང་འཕན་ལུས་ངན་རྒྱུ་འདྲ་བའི་འབབ་ཀྱི་རྒྱུད་ལྷན་ལག་ཅིག་ཡིན།
རྩ་བརྒྱབ་པ། བད་འཆོས་པའི་དབྱེད་ཀྱི་ཁྲེ་བྲག་སྟེ། ལྷགས་ཀྱི་རྩ་ལས་བྱས་པས་མིང་དུ་བཏགས།
རྩ་ཅན། ① མཛོག་ལལ་གདང་ཤར་སོགས་རྩ་ཅོ་ཡོད་པའི་སྐོ་ལྷགས་སམ་རི་དྲགས་སྟེ། རྩ་ཅན་ཐར་
ས་ལ། དབུ་ཡུ་ཅི་མི་ཐར། ② [མངོན་]བོད་དཀར།
རྩ་ཅན་མ། ① རུས་སྐལ། ② མེ་ཉོག་ལྷག་རུ། ③ བ་མོ།
རྩ། རྩ་ཅོ་སྟེ། རྩོར་ལྷག་ཤར་སོགས་ཀྱི་མགོ་ལ་སྐྱེས་པའི་ལྷག་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྔ་ཞིང་མཆོགས་པ་
དེའོ། རྩ་ཅོར་དོ་བརྒྱབ་ན། ལུ་མ་ནས་ཁྲིག་འབབ།
རྩ་ཅོ་སྟེ། ལྷག་ བཟུན་སྟེལ་མེད་པ་དང་སྟེགས་ཁྲིམས་མེད་པའི་དཔེ།
རྩ་གཅིག་མ། ① [མངོན་]བསེ་རུའི་མིང་། ② ཁྲབ་འཕྲུག་གི་མིང་རྣམས་གངས་ཤིག་
རྩ་བརྒྱབ་པ། [མངོན་]རི་དྲགས་ཤར།
རྩ་ཆོས་རབ། རྩ་ལོ་རྒྱ་བ་དོ་རྩེ་གྲགས་ཀྱི་ཆ་ལོ་སྟེ། རྒྱ་གར་གྱི་བརྩེ་ཏ་ས་མཆོ་ཤི་སྟུན་བྲངས་ཏེ།
རྩ་ས་འཁོར་དང་། བག་མོ་མངོན་འབྱུང་དང་། མགོན་པོ་མངོན་འབྱུང་སོགས་བསྟར་མཁན།
རྩ་ཉག་དགོན། རྒྱལ་བ་སྐྱེ་བྲེང་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོའི་ཞལ་བཀོད་ལྟར་ནང་སོ་ཆོས་
སྐྱོང་རྣམས་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུས་ཤུལ་མོད་རིགས་རང་
སྐྱོང་ཁུལ་ལུས་ཤུལ་རྩིས་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་རྟེ། རི་དྲགས་འཛིན་བྱེད་ལྷགས་རྩ་ལས་བཅོས་པའི་ཡོ་བྱང་ཅིག་ཡིན་པ་འདིའི་ཆ་ཤས་སུ་ཁ་
བྲངས་དང་། གོ་ལེབ། གོ་ཡུ། རྟེ་མདེལ། རྟེ་ཐེག་སྐ་རུ་བཅས་ཡོད།
རྩ་ཉེལ། ལྷག་ཐུག་པོ་ལྟ་བུའི་རྩ་སྟོམ་སྔ་ཉེལ་པའི་ཆད་ཙམ་བཙོས་པ་ཤུག་པའི་ཤིང་ལེབ་རོས་དྲག་
ཏུ་བཅར་ནས་དུ་བ་བྱུང་དུས་ནད་དམིགས་སྟེང་དུ་གདབ་དགོས་པའི་ཉེལ་པའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་གཅིས་བསྟུས་ཀུན་

གསལ་སྒྲིབ་མཛོད་ལས། རྩེའི་ཕྱགས་དང་རི་རྩལ་ཕྱག་ལོ་ཡི། རྩེ་གང་ཕྱག་ལ་ལ་གཙུག་པ་
དུ་བྱུང་དུས། བོད་བཞིན་ཚུགས་གདལ་རྩོལ་གཙུག་པ་ཡི་དུང་། རྩེ་མེད་གང་ལ་མེ་ཉམས་
སྒྲིབ་ལ་བཟུགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད།

རྩེ་སྒྲིབ་དོན་རྩེ་བྱེད་ཀྱི་སྐོར། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༣ལོར་རྒྱལ་པ་སྤྱི་མཐུན་བཅུ་གསུམ་པ་སྤྱི་གཤེགས་པ་དང་
རྩེ་དང་འཇམ་དཔལ་ལེ་ཤེས་སྤྱི་མཐུན་དང་། རྒྱུ་མཐུན་ཀྱི་དགའ་དབང་ཕྱག་སྤྱི་མཐུན་ལོ་ལས་
རྩེ་གསུམ་བསྐོས། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༡ལོར་རྩེ་དང་སྤྱི་སྤྱོད་ཆེ་བས་ལོ་གསུམ་སྤྱི་མཐུན་བཟུགས་
ཤིང་དེ་བར་སྤྱི་གསུམ་ལས་སྤྱི་མཐུན་མཛོད་རྒྱ་བྱས། རྩེ་ཁང་ལ་བཀའ་མཐོན་དང་། རྩེ་སྤྱོད་པ་
ཅེས་དཔོན་བསྐོས། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་སྤྱི་གསུམ་གིས་སྤྱི་མཐུན་ལོ་གསུམ་བྱས་ཟེས་སྤྱི་ཡང་
རྩེ་དང་གིས་སྤྱི་དབང་འཛིན་རྒྱ་དོན་སྤྱི་མཐུན་ལྷན་པས། རྩེ་སྤྱོད་པ་བྱེད་ཀྱི་ལག་ལ་བཞུགས་འཛིན་
ཐེ་ཆེར་བྱིན། ལོ་དེར་བཀའ་མཐོན་རྩེ་ཁང་དབང་ཆེན་དགེ་ལེགས་ཀྱིས་དམག་མི་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་
ཁྱིད་དེ་རྩེ་དང་དགོན་དུ་སོང་སྟེ་རྩེ་དང་འཛིན་བཟུང་བྱས། སེ་ར་བྱེས་བྲལ་སྤྱོད་པ་ནས་རྩེ་དང་གི་
རྒྱལ་ཅར་ལངས་ཏེ་བོད་གཞུང་དང་དམག་འཁྲུག་བྱས་མཐར་སེར་དམག་དགུ་བཅུ་ཙམ་བསད།
མང་པོ་ཞིག་སྐྱུས། འགའ་ཞིག་བཟུང་། སེ་ར་མཐུན་པོ་དག་དབང་རྒྱ་མཆོ་སྤྱོད་པ་མི་མགོ་བཅུ་
ཙམ་ཞིག་ཁམས་སྤྱོད་པས་སྤྱོད་པས། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༧ལོར་མེ་མག་རྒྱ་བཀུ་པ་གསུམ་པར་རྩེ་དང་འཇམ་
དཔལ་ལེ་ཤེས་བཟོངས་པ་དེ་ལ་རྩེ་སྤྱོད་དོན་རྩེ་བྱེད་ཞེས་ཟེད།

རྩེ་ཐག་ཆོན་མཛོད་རྩེ་ཅོན་གཉེད་ཤིང་བར་ལ་འཐེན་པའི་ཐག་ག།

རྩེ་དང་མེ་ཡི་ཡུལ། རྩེ་ཡི་རུས་རྒྱུད་དང་མེ་ཡི་རུས་རྒྱུད་ལ་དབང་བའི་ས་ཆ།

རྩེ་དམ། སྤྱི་ཕྱགས་ཀྱི་རྩེ་ཅོན་ལ་ཕྱགས་བསྐོས་པའི་ཐེའི་ཅེས་ཤིག་ཤིག།

རྩེ་དུང་། རྩེ་ཅོན་བཟོས་པའི་འབྲུད་དུང་།

རྩེ་ཕྱོགས། དུང་འགྲོ་ལ་ཆ་མཆོན་ན་རྩེ་སའི་ཐད་ཅམ་གྱི་མིང་ཡིན་ཡང་། འདིར་ན་པའི་ཅེ་མོན་ས་
གསོ་བྱ་རང་ཉིད་ཀྱི་སོར་བཞི་གཞལ་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་རོ།

རྩེ་འབྲ། དབྱིབས་འབྲ་བ་ལ་ས་ནས་བཏགས་པའི་རྩེ་འབྲའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་
བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆེན་ཉེར་མཁོའི་དོན་

གསལ་ལས། བག་མགོ་གྱེུ་མགོ་བ་བྱ་དང་། རྡོ་ཁྲུང་རྡོ་རྒྱུ་ནས་བ་གསུམ། རྩ་འདྲ་འབྲུག་
ཁྲུང་སོལ་རྡོལ་ནས་ལ། འདྲ་བར་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།
རྩ་མེད། རྩ་ཚེ་ལས་བཅོས་པའི་འཛིན་བྱེད་སྒྲན་བཅོས་ཡོ་བྱེད་ཅིག
རྩ་མེད། མེ་མདའི་རྩས་ལྷན་ཆོད་རེ་རེ་བཞེན་སྒྲག་སྟོད་ཀྱི་རྩ་ཚེས་བཅོས་པའི་སྟོད་ཆུང་དུ་བཅུ་
སྟོར་རེ་ཙམ་ཐག་བ་གཅིག་ཏུ་བརྒྱས་པའི་མེད་བ་ཞིག
རྩ་འཕྲིས། རྒྱ་བྱ་དང་གཙོད་བྱ་སོགས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་འཕྲིས་ཀྱི་མིང་། འཕྲིས་ནི་ཞིང་འཕྲོག་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅིད་སྒྲིད་འཁལ་བྱེད་ལག་ཆས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན།
རྩ་སྒྲེལ། ① སྟོ་སྒྲུགས་གསར་བ་གཞན་དུ་མི་འགྲོས་པའི་ཆེད་དུ་རྟོང་བ་དང་རྩ་འབྲེལ་བྱས་ནས་
འདོགས་པ། ② མོན་མཛོད་མོན་ཁྲུང་དོར་གྱི་གཉའ་སྒྲེལ་བ།
རྩ་མ་ཤའི་མདའ་དམ་བཅའ་གསུམ་ལྟ། འཕངས་ན་ཕོག་པས་བྲབ་བ། ཕོག་ན་འཆི་བས་བྲབ་བ།
ཤིན་མཐོ་རིས་སྲུ་འགྲོ་བས་བྲབ་བ་དང་གསུམ།
རྩ་སྒྲུད་དགོན། མིང་གཞན་འབེ་སྐར་བསམ་གཏན་སྦྱིང་ཟེར། ན་ལེ་རྒྱ་དང་དུས་མཉམ་བ་ཙམ་ན་
བཏབ། མཁན་ཐོག་བཅུ་པས་བཏབ་ཞེས་བ་ཙམ་ལས་འདེབས་མཁན་མ་གསལ། བྲབ་མཐའ་
ས་སྒྲུབ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྟོ་ཁ་ས་བྲལ་བོད་དཀར་རྩྭ་ཁོངས་སྲུ་ཡོད།
རྩ་ཅ། རྩ་ཚེ་ཅ་བ།
རྩ་ཅ། སེམས་ཅན་གྱི་རྩ་ཚེ་ཅ།
རྩ་ཅེད། སེམས་ཅན་གྱི་རྩ་ཡི་ཅེད་མོ།
རྩ་ཆིགས། རྩ་དྲི་དང་དོན་གཅིག
རྩ་ཚུགས། སེམས་ཅན་གྱི་རྩ་ལས་བཅོས་པའི་ཉལ་བ་ཤིང་ལ་བརྟུར་ཉེ་རེག་མི་བཅོད་པར་གྱུར་
པའི་ཆེ་ནད་དམིགས་སྟེང་བརྟེན་དགོས་པ་ཞིག
རྩ་ཚ། ལྷགས་ཀྱི་རྩ་སྒྲ་ཆོགས་ལས་ཐོན་པའི་ཚུ་རིགས་ཉ། རོ་ལན་ཚུ་ལ་ཆ་བ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་
པས་ཕོ་བ་དང་། ཡོང་ག་སོགས་སྟོད་ཀྱི་གང་བ་སེལ།
རྩ་རྩི་ཆོས་འབྲུལ། རྩ་རྩི་ཞེས་བ་རྒྱ་གར་སྐད་དེ་མོད་སྐད་ལ་རྒྱལ་པོ་ཟེར་ཞིང་། གདོན་འཕྲིའི་ནང་།

ལ་རྒྱལ་པོ་དང་བཅན་སོགས་ཕྱེ་བརྒྱད་ཡོད་པ་དེའི་གས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཚོ་བཤུལ་ཟེར་བ་རྒྱལ་
པོའི་གཞོན་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་དོན།

རྒྱ་གཞུང་། རྒྱ་ཅོ་ལས་བཞོས་པའི་གཞུང་།

རྩ་མ་དཔེའོ། རྩ་མ་དཔེའོ་ཤས་མ་གཏན་ཆོས་མྱེད། རྩ་མ་དཔེ་དེ་མཉམ་པའི་སྤྲེལ་ཅན་དུ་བཀའ་
བཅུ་པ་རྩ་མ་དཔེ་དབང་དཔེ་ལེགས་སྒྲུ་མ་ཆོས་འགྲུག་གི་མཉམ་པའི་སྤྲེལ་ཅན་དུ་བཀའ་
པོད་ལེགས་པར་སྤྲོད་ཀྱིས་ཁྲི་ག་ཆོད་ཆོད་ས་སྤྲོད་པར།

རྩ་མཆོད་སྒྲིག་དགོན་པ། བྱུག་བཏབ་མཁན་དང་བཏབ་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་སྤྲུགས་ཡིན།
ད་ལྟ་མཆོད་ཀྱང་བ་ཡན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ལུང་། འཕྱི་གཤམ་རྣམས་བཏགས་ཆས་ཀྱི་ཐག་པའི་མིང་སྟེ། འཕྱི་གཤམ་གྱི་ཆེ་བས་བཟོས་པའི་
ཐག་པ་འདོས་པ་གང་ལྟག་ཅན་ཡོད་པ། སྟེ་གཞིག་པ་ཐག་ལྟག་ཡོད་པ་གཤམ་གྱི་རྩ་ལ་བཞོན་
ཞིང་སྟེ་གཅིག་པོ་དེ་རྟེན་ཐག་གས་ལུང་པ་ལ་བཏགས་རྟོགས།

རྩ་ལྷན་སྤྱོད་ཀྱི་གྲགས་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་ལྷན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་

རྩ་ལོ། རྩ་ལོ་རྩྭ་བ་དོ་རྩེ་བྲགས་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཞིགས།

རྩ་ལོ་སྐྱུལ་སྐྱེ་མོ་བཟང་བསམ་བྱ་བ། མདོ་སྨྲ་བ་བླུང་དཔོན་གྱི་མཁན་རབས་ཉི་ཤུ་ག་པ་པདྨ་ཉིད་
 གཙང་བྱ་མཁར་ཕྱ་བའི་ཡུལ་དུ་སྐྱུ་བླངས། བཟུལ་སྐུན་དཔོན་དུ་ཆོས་ཁྱེད་མཛད། བཟ་
 ཆེན་མོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་མོ་བ་རྩ་ལོ་རྩ་བའི་སྐྱུལ་སྐྱུར་བྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་
 པའི་མེ་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༦༩༦ ལོར་བྱ་བླུང་མེད་ཁྲིར་ཕེབས། ཆོས་ཐོན་སྐབས་ཞོགས་ཀ་གུང་
 ཆེགས་གཉིས་ལ་བཅི་བཞག་ཆག་མེད་དང་། དབྱར་དུས་ཞོགས་ཀ་གུང་ཆེགས་སྐྱོལ་འདོན་
 གསུམ་ལ་ཆག་མེད་དུ་ཕེབས། མོ་གསར་བ་ནམས་ལ་མོ་སྦྱིད་མང་དུ་གནང་། མཐར་རབ་བྱུང་
 བཅུ་གཉིས་པའི་ས་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༧༠༧ལོའི་པོད་རྩེ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆེས་གཅིག་ལ་རྟགས་ལ་
 མཆན་དང་བཅས་སྐྱ་གཤེགས།

[illegible]

ཟླ ༡༢ ཚེས ༡༠ ཉིན་ལ་སྟོང་སྟེང་ཆ་སྟེ་ནམ་གྲུང་ཡུལ་གཉའ་ནམ་ཡང་ཟེར་བ་དེར་སྐྱེ་འབྱུངས།
མཆན་ལ་ངོ་མཆར་འབྱུང་གནས་སུ་བཏགས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་པ་ལ་ཡབ་ཀྱིས་སྟོན་བསྐྱབས་
བས་ཆོགས་མེད་དུ་མཐེན། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པ་ལ་དབུ་ཅན་དང་། དབུ་མེད། ལ་མཉུ་མཉུ་བྱ་
བལ་གྱི་ཡི་གེ་སོགས་བསྐྱབས། གསེར་དདུལ་རྩོ་ལྷགས་ཀྱི་བཟོ་དང་། གོས་དར་སྒྲུལ་རས་
སོགས་འཐག་ཆོས། ལྷ་བྲིས། འབྲུང་བཟོ། ས་ཅི། ར་ཅི་བྱ་ཐབས། བི་ཁང་། སྤིང་བྲུ། སྤྱུ། གར་
སོགས་ཀྱང་མཐེན་བས་མཆན་ལ་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སུ་བཏགས། དགྲུང་ལོ་དགུ་པའི་ཆེ་
ཡབ་ཀྱིས་ཡང་དག་དང་བྱར་པའི་དབང་བསྐྱར་ནས་དེའི་རྒྱུད་ལས་གཞུང་འབྲེལ་ཁྱེ་ཀ་མཆན་
བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་སྦྱངས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་པར་ཡབ་ཀྱི་བཀའ་ལྟར་རྩོ་མོ་དགེ་མ་ལུ་
ཁབ་ཏུ་བཞེས། མཐར་དགྲུང་གངས་བརྒྱ་དང་བརྒྱའམ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་བཞུགས་སོགས་
གསུང་རྒྱལ་མི་འབྲ་བ་མཆིས། རྩ་ལོའི་རྣམ་ཐར་ནང་རྩ་ལོ་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་སྤྱར་ཐང་
དགོན་པ་བཏབ་ཐེན་རྒྱལ་དང་། མངའ་བདག་ཅེ་ལྷེས་མེ་འབྲུག་ལོར་ཆོས་འཁོར་ཆེན་མོ་
འཇུགས་སྐབས་རྩ་ལོ་དགྲུང་ལོ་རེ་གཅིག་ཏུ་ཕེབས་རྒྱལ་གསལ།

རྩ་ལོ་རྩ་བའི་གདུང་རྟེན། རྩ་ལོ་རྩ་བ་རྩོ་རྩེ་གསལ་བ་སྐྱེ་ཆའི་སྤྱད་དུ་ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་ལྷན་ཟེར་
བའི་ཡུང་པའི་མདར་བཞུགས་ཤིང་དེར་དགོངས་པ་རྩོགས་པའི་སྐྱེ་གདུང་མཆོད་རྟེན་ཞིག་
གཙང་པོའི་འབྲམ་དུ་ཡོད་པ་ལས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་སྐབས་རྩ་བ་ནས་སྟོང་པའི་དགོན་
ལུལ་དེ་ཡིན། རྩ་ལོ་རྩ་བ་དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱི་ཐོག་སྐྱེ་གཤེགས། དེའི་སྐྱེ་གདུང་ནི་སྐྱེ་
གཤེགས་ཁའི་ཞལ་ཆེམས་ལྷར་གཙང་པོའི་འབྲམ་དུ་བཞེངས་པ་ལས་རྩེས་སུ་འབྲས་སྤངས་
སྤྱགས་པ་གྲ་ཆང་གི་གཙང་ཁང་ནང་རྩོ་རྩེ་འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོ་དའི་གཟུངས་བཞུགས་སུ་རྩ་
ལོའི་སྐྱེ་གདུང་ཕྱིལ་ལོ་གདན་བྲངས་ནས་བཞུགས་ཡོད། རབ་བྱུང་བཙོ་ལུ་པའི་མེ་བྲི་སྤྱི་ལོ་
༡༤༤༦ ལོའི་ཐོད་རྒྱ་བརྒྱ་པའི་ཆོས་བཞེད་དགོང་མོ་སྤྱགས་ཁང་དུ་མེ་སྟོན་བྱུང་སྟེ་ནང་ཞུགས་
ཡོད་ཆད་ཆོག་ནས་བྲུག་གཡས་པ་གཅིག་བྱར་ལུས་པ་དེ་བཞིན་ད་ལྟའི་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་
བརྒྱན་གཟུངས་བཞུགས་སུ་མ་ཉམས་པར་བཞུགས་ཡོད།

རྩ་ཤེལ་དགོན། བཏབ་དུས་དང་འདེབས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། དཀར་

མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུས་རྟུ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་གསུམ། བསེ་རུ་དང་། ལ་ཤུ་ཤུ་བ་གསུམ་གྱི་རྩའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། གོང་སྐྱོན་པས། རྩ་གསུམ་མ་
ཟུར་ཅན་ནི་བསེ་རུ་དང་། ལ་ཤུ་ཤུ་བ་གསུམ་གྱི་རྩའི་མིང་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
རྩ་རྩུ་ལ། [ལེགས་]སྤྱོད་གཅན།
རྩ་མིག་མེད། འབྲེ་བ་ལ་རྩ་མཚན་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་འབྲུ་ཕྱོག་མའི་མིང་གི་རྩམ་གྲངས་ཤིག་
སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་
དཀའ་འབྲེལ་ལས། རྩ་མིག་མེད་ཅེས་འབྲུ་ཕྱོག་མའི་མིང་སྟེ། དེས་ཆེན་ནི་རྩ་མིག་པོའི་སྐད་
དོད་ཡིན་པས་འདིས་འབྲུ་རྩམས་ཟ་བར་བྱེད་པས་ན་མིག་པོ་ཞེས་བཤད་ཅིང་། དེ་ལ་མིག་མེད་
བར་བཤད་པས་ན་མིག་མེད་ཅེས་ཟེར་ཏེ། རྩ་སྤྱོད་པའི་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་ལེགས་བཤད་
རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་ལས། སྟོན་ཆགས་སྟོན་མ་མིག་མེད་ཀྱང་། མིག་ལྡན་གཞན་ལས་ལྷག་པར་
མགྲོགས། ཞེས་ཀྱང་འདི་ལ་གསུངས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་བུ་དམར་དགེ་བཤེས་
བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་གཅེས་བསྐྱུས་ལས། དུག་དང་མགྲོན་བྱ་
བཏགས་ལ་རུ་རྩ་མིག་ འབྲེལ་བྱ་གདོད་དུག་དགོས་ཀྱང་ཅ་བཤེས་འགྲུ། རྩ་མིག་མེད་ཅེས་བྱར་
ཕྱོག་མ་དང་། རྩོར་བས་རྩ་མིག་འབྲེལ་བྱ་གཏོང་ཞེས་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བརྩ། ལུས་ཀྱི་བརྩ་ཤིང་ལ་འདུག་དུས་བརྩ་མ་སྟོལ།
བརྩ་རྩ་དང་། བརྩ་ཤིང་རུས་པ།
བརྩ་སྟེ། [མཛོན] ① རྩ་གར་གྱི་ལུགས་ལ་རྩེ་བུ་རིགས། ② རྩོད་མ་ཁའི་མེ།
བརྩ་ལྷ་སྐྱོད་གསུམ་ལོག་རྩ་དཔེས་ལུགས་ཀྱིས་བརྩིས་ཀྱིས་པའོ། རི་འགོར་འཛེགས་པ། ལྷ་ལ་
ཞོན་ཀྱིས་པ་སོགས་ཀྱིས་བརྩ་ཤིང་དང་། རྩ་ལྷའི་ཤིང་རྩོད་རྩམས་གཟེར་བའི་མིང་།
བརྩ་ལྷ་ལོག་ བརྩ་ལྷ་ལོག་དང་དོན་གཅིག་
བརྩ་བརྩ་ལ། ①[རྩོད་]ལ་སྟོན། ② གསར་དུ་བསྟན་པའི་མིང་།
བརྩ་བསྟོལ་བ། བརྩ་གཅིག་སྟེང་གཅིག་བཞག་པ།
བརྩ་བརྩ། ལུས་ཀྱི་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་བར་མཚམས། མཐུག་མ་བརྩ་བར་དུ་འཐུག་པ།

བརྒན་པ། རྫོན་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ། རྩས་རྫོན་པ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། བརྒན་བྱའི་གོ་བ།
གོ་བྱེད་རྩས་བརྒན་ནས་མཉེ་ཞེས་པ།

བརྒན་པོ། [རྟིང་]རྩལ་ལྟས།

བརྒྱབ་པ། རྫོན་པའི་མ་འོངས་པ།

བརྒྱབས་པ། རྫོན་པའི་འདས་པ།

བརྒྱལ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ། བྱི་རྒྱུན་གྱིས་རྫོ་སེམས་ངན་པར་བརྒྱུར་བའམ་དབང་
པོ་རྫོངས་པར་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། བརྒྱལ་བྱའི་ཡིད་ཅེས་པ། ད་ལྟ་བར་རྫོ་མ་དང་འདས་པར་
བརྒྱལ་ས། ལྷལ་ཆིག་ལ་རྫོ་མས་འབྲི། དཔེར་ན། སེམས་རྫོ་མ་མཁན། སེམས་བརྒྱལ་ས་ནས་
རྫོངས་པར་བྱས།

བརྒྱལ་པ། རྫོ་མ་པའི་མ་འོངས་པ།

བརྒྱལས་པ། ① རྫོ་མ་པའི་འདས་པ། ② ད་རྒྱལ།

བརྗིང་། རྗིང་གི་མ་འོངས་པ།

བརྗིང་པོ། ① བརྗིན་པོ་དང་། འགྱུར་བ་མེད་པ། རང་བཞིན་བརྗིང་པོ། གོམ་པ་བརྗིང་པོ། རྣམ་
འགྱུར་བརྗིང་པོ། ཐབས་ཤེས་ཐབ་བརྗིང་བརྗིན་གསུམ་དང་ལྷན་པ། བསམ་པ་རི་བོ་ལྟར་བརྗིན་
པོ་དང་བརྗིང་པོ། ② ཐབ་པ། མི་བརྗིང་པོ། རྫོ་བློས་བརྗིང་པོ།

བརྗིང་པ། བརྗིང་པོ་དང་འབྲ།

བརྗིངས། རྗིང་གི་འདས་པ།

བརྗུག་པ། [རྟིང་]རྗུག་པའི་མ་འོངས་པ།

བརྗུགས་པ། [རྟིང་]རྗུག་པའི་འདས་པ།

བརྗུབ། བརྗུབ་རྒྱ་སྟེ། སྤུབས་སུ་གཞུག་རྒྱུ་

བརྗུབས། བརྗུབས་ཟེན་པ་སྟེ། སྤུབས་སུ་བརྗུག་ཟེན་པ།

བརྗོང་། རྫོང་གི་མ་འོངས་པ།

བརྗོངས། རྫོང་གི་འདས་པ།

༼ལ༽

ལ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉིད་དུག་པ་འདིའི་ང་རྩོམ་པ་གསལ་ཆུང་ལ་སྐྱེ་གནས་སོང་དང། བྱེད་པ་ལྟེ་
 ཅེ། ཉན་གཤི་ཚེ་ལ་བ་སོང་དང་ལྟེ་ཅེ་ཅུང་ཟད་པ་དང། ལྟེ་ཚེ་ལ་བ་སོག་ཅུང་སྤྲོད། ① མིང་
 གཞི་ལས་མོ་གཤམ་ཡི་གེ ② རྗེས་འབྲུག་ལས་མ་ཉིད་ཡི་གེ ③ མིང་གཞི་འགའ་ཞིག་ཡས་
 མས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཞིག་གོ ④ བྱེད་དུ་འགྲོ་སའི་རི་ལམ། ལ་བརྒྱལ་བ། ལ་བརྒྱབ་ཆུ་
 བརྒྱལ། ལ་ལ་འཛེག་བ། སྤྱང་གིས་ཤུ་ཐ་བ་མཐོང་ཡང་ལ་བརྒྱབ་པ་མ་མཐོང། ⑤ མཆོམས་སྦྱོར་
 དང་མཆོམས་སྦྱོར་ལྷག་བཅས་ལ་འབྲུག་པའི་ཆོག་ཤད་དང། ལ་དོན་གྱི་ཤད་ཅིག་བཅས་གོ
 ལ་གིས། ཡི་གེ་དང་པའི་ཐོག་ཏུ་སྤྲོད་གདངས་ལྟེ་བ་འཛོག་ཅིང་སྦྱོག་ན་བྱ་ཆོག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང། རི་ལ་
 འཛེགས་ནས་རིའི་ཅེ་བརྒྱལ་ཐུབ་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན། སང་ཉིན་ང་ཆོ་ལྷ་སར་འགྲོ་བའི་
 ལམ་བར་ལ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད། ཅས་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་དང། ཁྱིམ་ཞེས་པ་དེའི་
 ཁ་གཏད་དུ་ཡོད་པའི་ཐ་མི་དད་པའི་བྱ་ཆོག་ཡིན། དས་འབད་བཙོན་བྱས་ཏེ་ལ་གིས་སར་སོང་
 ཡང་ལ་མཐོང་བཤམས་ཏེ་ཁྱིམ་མ་སོང། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

ལ་སྤྱད། ཟར་མ་ལས་བཟོས་པའི་སྤྱད་པ་ཞིག
 ལ་སྤྱང། ལ་དང་སྤྱང་ཞེས་རི་བོ་དང་ཟང་།
 ལ་ཁ། ལ་ཅེ། ལ་ཁའི་ཉི་མ། ལ་ཁའི་ས་སྤྱང་།
 ལ་ཁ་དགོན། ① བཏབ་མཁན་དང་བཏབ་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན་པ་ཡིན། ད་
 ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤྱོད་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 ལ་ཁ་དགོན་ནི། ② དགོན་པ་རྣེད་པའི་མིང་ལ་ལ་ཁ་འབྲུག་གསལ་དགོན་ཞེས་ཟེར། དགོན་འདི་ཐོག་

མར་འདེབས་སྐབས་འབྲུག་གྲགས་པས་འབྲུག་གྲགས་དགོན་ཞེས་སོགས་པ་བཤད་སྟེ་ལ་འདུག
དགོན་འདི་གཉེར་ཆེན་གསལ་སྒྲགས་སྤྱིང་པའི་ཡུང་བསྟན་ལྟར་གྲུ་ཆན་བདུན་གྱིས་ལས་ལག་
བཞེས་ནས་བཏབ་ཅེས་པ་ཅམ་ལས་བཏབ་དུས་ནས་ཡིན་མི་གསལ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་
ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༤ལོར་ཁོད་སྤངས་སྤྱ་རབས་ཉེར་བཞི་བ་གཡུང་རྩུང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་
དབང་ལྷུང་དུ་དགོན་སར་བཅོས་ནས་དགོན་པ་གསར་དུ་བཏབ། བཤད་སྟེ་རབ་བཏན་སྤྱིང་
ཞེས་མཆོད་གསོལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་ཁད། ལ་ཁད་ཀྱི་ཉི་མ་ཞེས་ཅུབ་རི་ནས་བཞུད་ལ་ཁད་ཡོད་པའི་ཉི་མ།

ལ་ཁྱི ① ལུས་བོངས་དང་ཁ་ཆེ་ལ་སྤྱ་རིང་པའི་ཁྱིའི་རིགས་ཤིག ② ལོ་ཁྱི།

ལ་ཁལ། སྤར་རི་ཁལ་དུ་སྤྲན་དང་མེ་ཤིང་སོགས་འཐུ་བར་འགོ་སྐབས་སྟོན་ནས་སྤྲད་དགོས་པའི་ཁལ་རིགས།
ལ་མཁལ། རྒྱ་སྤྱེགས་ཀྱི་སྤྱེགས་མ་སྟོར་བཤད་བྱས་ནས་བཟོས་པའི་བསྐར་བུའི་མིང་སྟེ། སོག་པོ་
ཡུང་རིགས་བསྟན་དར་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་བད་བཀོལ་ལས། རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་རོ་མ་ལ་
བཟོས་པ་སྟེ་དེའི་བསྐར་བུ་ལ་མཁར་ཟེད། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལ་ག ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་ལུག་གི་མིང།

ལ་གར། ཉན་ཅིག ཉ་ལ་ཆམ་པའི་ནད་པོ་གན་དེའི་མིང་ལ་ཁག་ལོ་ཟེད། ཁག་ལོ་ཡུན་རིང་པོར་
མ་བྲག་པ་ཆས་ན་སྟོ་བར་རྒྱག་བསགས་པ་རྣམས་སྤྲ་ནས་བྱིར་དོན། མིག་ནད་དུ་ཉོག། ཉ་མི་
བཟའ་ཞིང་སྤྱར་རེ་བསྟན། བོམ་པ་འདེགས་འཛོག་དཀར་བར་གྱུར་པ་རྣམས་ནི་ཉན་ལ་གར་
ཀྱི་ཉགས་ཡིན།

ལུ་གུ་དགོན། དགོན་པ་བཏབ་ལོ་དུས་མི་གསལ། དགོན་པ་འདེབས་མཁན་སྟོང་འཁོར་ཞབས་དུང་
སྤྱ་བྱེད་ལུ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆོལ་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ལ། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་དཀར་མཛེས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་གོར། མཁྱོགས་བའམ་སྤྱེན་པ། ལས་དུ་ལ་གོར་བྱིན་པ།

ལ་སྟོ། ལ་ཅེའི་ཉག་ག།

ལ་སྒྲ། ལ་གཞས་དང་དོན་གཅིག་

ལ་རྒྱ། ① རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལ་ཞེན། མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ། ལ་རྒྱ་ཆེ། ལ་རྒྱ་ཤོར་བ། དག་འཕྱེད་ལ་རྒྱ་
འཛོལ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལ་རྒྱ་དང་བདག་དབང་ཤོར་བ། མིའི་སྤྱི་དུས་ཉམས་ན་ལ་རྒྱ་འཛོར།

ཉེའི་ལ་ཤེད་ཉམས་ན་བང་ཆལ་འཛོར། ② སྤྱི་བཏང་ངམ་སྤྱི་རན། ལ་རྒྱ་བཤད་ན།
ལ་རྒྱ་བ། རི་བོ་བརྒྱལ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན། ལ་རྒྱ་བ་ཅིང་མཐུ་དུ་བབ་དགོས། ལྟ་བུའོ།།

ལ་སྒྲ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷགས་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱ་ལྷེད་ཐུག་པ་
འཇིགས་མེད་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྤྱི་དཔྱད་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤང་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་སྒྲ་འཇུག་ལུལ་བརྒྱད། ལ་དོན་ཡི་གེ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་ལ་སྒྲ་འཇུག་ལུལ་བརྒྱད་ནི། ༡ རྣམ་
དབྱེ་གཉིས་པ་ལས་སུ་བྲ། ༢ རྣམ་དབྱེ་བཞི་བ་དགོས་ཆེད། ༣ རྣམ་དབྱེ་བདུན་པ་གནས་
གཞི། ༤ སྤྱད་པ། ༥ མཆོམས་སྒྲིབ། ༦ སྒྲོན་པ། ༧ ཆད་འཛིན། ༨ ཆེ་སྐབས་བཅས་སོ།།

ལ་སྒྲ་མཆོམས་སྒྲིབ། ཆིག་སྒྲད་ལའི་འཇུག་ཚུལ། རི་བོ་མཐོ་ལ་ཅི་ཤིང་རྒྱས། མགོ་ཆེ་ལ་མཇུག་
མ་རུང་། མགོ་ཆོད་ལ་མ་ཆོད།

ལ་དགུ་རི་བོ་ཞིག་ སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ར་པ་རྫོང་ན་ཡོད།

ལ་དགུ་སྤྱང་དགུ། ལམ་གྱི་མིང་དང་། ལམ་ཐག་ཤིན་ཏུ་རིང་ཞེས་པའི་དོན་ལའང་འཇུག

ལ་དགུ་ལ། བོད་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་མཆོ་སྤྱོད་ཁོངས་མོན་ལུལ་དུ་ཡོད་པའི་ལ་ཞིག

ལ་དགུ་ལུང་དགུ། ① རིའི་ལ་དགུ་དང་ལུང་བ་དགུ་སྟེ་ལ་ལུང་འབྲེལ་མ་མང་བའི་དོན། ② རས་གྱི་
རིགས་བཤུར་མ་ཟེར་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང།

ལ་མགོ། ① རི་མགོ་འམ་ལ་ཅེ། ② ལ་ཡིག་གི་མགོ་ཅན་ཏེ། རྫོགས་སྤང་། ལྷགས་ལ་སོགས་ལྟ་བུ།

ལ་མགོ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་བཅུ། གསལ་བྱེད་སྤུམ་ཅུའི་ནང་ཀ་ག་ང་ཅ་ཇ་ཏ་ད་བ་བ་ཏ་བཅས་ནི་ལ་མགོ་
ཅན་ཡི་གེ་བཅུའོ།།

ལ་དགུ་ལྷག་བཅས། མཆོམས་སྤྱོད་ལྷག་བཅས་ལ་ཐུག་པའི་ལ་ཡིག་ ལག་པ་བསྐྱས་ལ་ལྟོ་བཟས།
མིག་གིས་བསྐྱས་ལ་ཡི་གེ་གིས།

ལ་བརྒྱབ་པ། རི་ལས་བརྒྱལ་བ་དང་། དཔེའི་སྒོ་ནས་ཆད་ལས་འདས་པའི་དོན་ལའང་།
ལ་བརྒྱབ་ལུང་བརྒྱབ། དོན་མེད་ཀྱི་སྐད་ཆ་ལ་བ་ལ་བ་བྱས་པ།
ལ་ངན་པོ། རི་ལ་ཐག་རིང་པོ་འཛེག་དགོས་པའི་དོན།
ལ་རེ་མིང་རེ། མིང་མིང་ལ་སྟོས།
ལ་ངོས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་བོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛེ་སྐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལ་ལྟ་མཆོ། མཆོ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཁོངས་སུ་རྫོང་རྫོང་གི་དབུས་སུ་ཡོད།
ལ་གཙན། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཆོམས་དང་ས་མཆོམས་སུ་བསྡུས་པའི་ཆོང་ཁྲལ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།
ལ་གཙན་པ། ① ལའི་ཤོ་གས་བ་སྟེ་ལ་ཁྲལ་དུ་སྦྱད་མཁན། ② ལ་སྦྱང་མཁན།
ལ་ཆ། ① གནའ་དུས་ཡི་གེ་སོགས་དམ་རྒྱའི་ཁ་སྦྱར་ཡས་ཞིག་ཡིན། ② རྒྱ་སྤྲེགས་སྤྲེགས་མ་སྟེ། རོ་
ཁ་ལ་བསྐྱུ་བྱེས་སྟོས་ཀྱི་ལུས་པས་སྒོ་ནད་དང་། མཁལ་ནད། འགྲམས་ཆད་སོགས་ལ་པན།
ལ་ཆུ། རོ་སྦྱར་པའི་རི་སྟེ་ས་སྒོ་ལོ་ཞིག་
ལ་རྩང་། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཁོངས་སུ་རྫོང་རྫོང་གི་སྟོ་རྒྱབ་མཆོམས་སུ་ཡོད།
ལ་ཆེན། མ་གཞི། ལ་ཆེན་ཡིན་ལུགས་བཤད་བ་ལྟ་བུའོ།
ལ་འངས། ① རྒྱན་མ་དང་གཙན་གཟན་སོགས་ཀྱི་གནོད་འཆེ་མེད་པའི་ལ་ལམ་འགྲིམ་འགྲུལ་བདེ་
པོ། ② ལ་ལམ་བདེ་པོ།
ལ་འཛོལ། མེ་ཤིང་སྤང་འགོག་བྱེད་ཀྱི་འཛོལ་ཞིག་
ལ་ཉག་ལ་ཁ་དམའ་སའམ་ལ་རྩེའི་ཉག་ཀ།
ལ་ཉག་མཛོ་གཟེངས། ལ་མོས་ཉག་ཙམ་དང་མཛོ་བོས་གཟེངས་ཙམ་སྟེ། མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་
གཉིས་ཀས་བསམ་ཤེས་བྱེད་དགོས་པའི་དཔེ།
ལ་ཉེ། ① ཉགས་མཆོན། ② ལུས་མ་ཐུ། མི་དེ་ལ་ལ་ཉེ་ཡོད་ལྟ་བུ།
ལ་ཉུངས། ལ་ཕུག་དང་ཉུངས་མ་ཞེས་པའི་ཆོག་སྦྱད།
ལ་ཉ། ① སྦྱང་པའི་རིགས་ཤིག་ ② དར་རས་སྤབ་མོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

ལ་ཀྱ རྒྱུ་ལས་བཅོས་པའི་ནད་པའི་ཆུ་རྒྱལ་སྒྲིག་སྟོང་།
ལ་སྟོང་། རི་སྟོང་སྟེ། མི་ལྷགས་ཁང་གྲུང་སོགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ལ།
ལ་སྟོང་། གཙང་ལ་སྟོང་ཅེས་བཤེད་རྒྱས་དེར་རི་རྩོད་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པ་སེས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
ལ་སྟོང་དགོན་མཆོག་མཁར། སྤགས་འཆང་དབྱལ་རྒྱལ་བ་བྱུང་གི་གདུང་རྒྱུད་ཀྱི་འཁྲུངས།
འཁྲུངས་རྒྱས་མ་གསལ། མཁས་བྱུང་པའི་སྟོབ་མ་མཆོག་ཏུ་གྲུར། སྤུང་པའི་ལ་མངའ་
བདག་མི་ཏེ་པའི་ཤངས་ཆའ་གྱིས་བྲིས་པའི་མགོན་པོ་བྱུག་བྱུག་བ་ཡུམ་འཁོར་བཞི་དང་
བཅས་པའི་ཞལ་ཐང་རྒྱ་རིས་རྩོད་མེད་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟོང་ལ་དད་རྟེན་ཏུ་གནད་བར་སྒྲ་
མའི་རྟེན་སྟོབ་མས་ཁྱེད་པའི་སྤྲུལ་ནས་མ་ཁྱེད་ཞིང་ཤངས་མགོན་ཁང་ཏུ་བཞུགས་པའི་
དགོང་མོ་ཞལ་ཐང་དེ་ནས་མཁའ་ལ་འཕྱར་ནས་པང་ཏུ་བྱུང་བས། དེར་སང་ཡང་འཕྱར་ཐང་ཏུ་
བྲགས་པ་དེ་གནས་རྟེན་གི་ལི་མ་ལྷ་ཁང་ཏུ་བཞུགས་སོ། སྤྱིར་ལ་སྟོང་པ་དགོན་མཆོག་མཁར་
ལ་བཀའ་བབས་པ་ནི་གུ་ཆོས་བྱུག་གི་དབང་བྱིན་རྒྱབས་ཁྲིད་དང་བཅས་པ། བཀའ་སྤྱང་
མགོན་པོའི་སྟོར་ལ། སྤུང་མགོན་པོ་དབྱེར་མེད་གི་བྱིན་རྒྱབས། གྲིབ་སེལ། ལྷ་བཞི་སྒྲ་མ་ཏིལ་
སྤྱུལ། མགོན་མཐེང་། གཏོར་དབང་བར་ཆད་ཀྱན་སེལ། མགོན་དཀར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ།
མགོན་དམར་དབང་གི་རྒྱལ་པོ། མགོན་ལྗང་ཆེ་ཡི་བདག་པོ། མགོན་མེར་གྲུང་གུམ་མདོག་
ཅན། མགོན་པོ་འཆིང་ཁ། གསང་སྤྱུབ་ཡུམ་ཅན་མགོན་པོ་རྒྱན་ཅན་སོགས་མགོན་བཀའ་བཅུ་
གསུམ། སྤུང་མགོན་པོ་དབྱེར་མེད་གི་ཁྲིད། རྩ་ཏུ་ལ་ནས་བརྒྱུད་པའི་སྤྱད་དོས་ལ་བརྟེན་པའི་
ལྷ་ཁྲིད། མི་ཏེ་བ་ལས་བརྒྱུད་པའི་འཁོར་ལོ་བཞི་ཁྲིད། མི་ཏེ་ནས་བརྒྱུད་པའི་མཁའ་སྟོན་དཀར་
མོ་དང་། མགོན་དཀར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་གཉིས་གི་འཁོར་ལོ་བཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ཆེ་ཁྲིད་
སོགས་གི་བཀའ་བབས། བྱུག་བྱུག་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོའི་རྣམ་གྲངས་ཅམ་ཞིག་བཤད་ན། སྟོབ་
དཔོན་མདོག་སྟོང་པ་དང་། དགེ་སྟོང་ལྷན་བྱུང་བྲགས་པས་བསམ་ཡས་མཆིམས་ཤུའི་བྲག་རྩ་
མགོ་གདོང་གི་འོག་ནས་སྤྱན་དྲངས་པའི་རྩ་མགྲིན་བདེ་གཤེགས་འདུས་པ་ཞི་ཁྲོ་རིགས་འདུས་
བཀའ་བརྒྱུད་ཡོངས་རྩོགས་སུ་བསྐྱབས་པའི་སྟོར་གི་ཆ་ལག་ལ་བྱུག་བྱུག་པ་ཡོངས་རྩོགས་
ཏེ། རྒྱས་པ་ཐོས་བྲལ་དཀར་པོ་འབྲུག་བཞོན་ལྷ་ཞེ་ལྷ། རྒྱལ་པོ་ཁམས་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་དང་།

འུ་ཁྱ་ཐུབ་པ་སོགས་ཐོག་མར་དགེ་བའི་ལྷ་དྲུག་ལས་ཀྱི་རྟ་མགིན་དང་། སྤུ་རྟ་ལུང་ཏེ་བར་དུ་
དགེ་བའི་ལྷ་གཉིས། ལྷ་མོ་རིག་བྱེད་བཞི་སོགས་མཐའ་མར་དགེ་བའི་ལྷ་བཅུ་གསལ་བ་མ་རྒྱ་
ཀ་ལ་ལ། རྒྱག་དྲུག་པ་ལྷ་བཅུ་གསུམ་གྱི་དབང་སོགས་སོ། ཞེས་ཇོ་ནང་ཏུ་རྒྱ་ཐའི་བྱང་ཆོས་
འབྱུང་ལས་གསུངས།

ལ་སྟོད་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྟོད་ཅམ་དུ་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་སྐྱེ་བྱེད་
གཉིས་པ་ཀམ་པ་ཐྱིས་བཏབ། ཤར་བྱོགས་སྤངས་རིའི་སྐབས་ཞེས་བགའ་བརྒྱད་པའི་བཞུག་
བ་དར་རྒྱས་ཆེ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་དུས་སྤྱང་ཅམ་ན་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་
གཞུང་གསར་པའི་སྐབས་སུ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱུང། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་སྟོད་སྤྱི་བྱེད། བོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་སྐབས་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལིང་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་ལེལ་
དཀར་ཏེ་མངའ་རིས་ཁུལ་རྫོང་རྫོང་སྤེལ་པོར་བསྐྱོ་གཞག་བྱས་ཏེ་ལེལ་དཀར་དང་། མཁར་རྟ།
རོང་ཤར། རྫོང་དགལ། སྤྱིད་བོང་། གཉམ་ནང་། ས་དགལ། འཕྲོང་བ་བཅས་ཀྱི་བྱང་ཁོངས་
འགན་དབང་ལས་དོན་གལ་ཆའི་རིགས་མ་གཏོགས་དེ་བྱིངས་ཞི་བྱག་གི་སྤྱི་འདོམས་ལ་སྟོད་
སྤྱི་བྱེད་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས།

ལ་སྟོད་བྱང་། ས་སྐྱ་རྫོང་གི་ས་ཆ་སྤར་བོད་ཁྱིམ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་བྲལ་ཞིག
ལ་སྟོད་དམར་པོ། ལ་སྟོད་བ་དམ་བ་དམར་པོ་ཞུ་བའི་གསང་སྤགས་རྫིང་མའི་གཏེར་སྟོན་ཞིག་ཟླ་
མ་འདི་ཡིས་ལམ་འབྲས་དང་སྤྱོད་དྲུག་རྩོགས་ཆེན་གསུམ་བསྐྱེས་པ་ལ་ལ་སྟོད་དབང་རྒྱལ་
ཀྱི་ལམ་འབྲས་ཞེས་བ་ཞིག་ཀྱང་བྱུང་།

ལ་སྟོད་ལྷོ། ས་སྐྱ་རྫོང་གི་ས་ཆ་སྤར་བོད་ཁྱིམ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་བྲལ་ཞིག
ལ་གཏམ་ལུང་གཏམ། དོན་མེད་ཀྱི་སྐྱད་ཆའམ་དག་འབྲལ། ལ་གཏམ་ལུང་གཏམ་ཁོ་ནར་བརྟེན་
ནས་ཉི་མ་སྤེལ་བ་ལྟ་བུའོ།

ལ་བཏགས། ཡི་གེའི་སྤྱད་འདོགས་བཞིའི་ཡ་བྲལ་ཞིག་ཟླ་ཟླ་ཟླ་ཟླ་དྲུག་ལྟ་བུ།
ལ་བཏགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་དྲུག་གསལ་བྱེད་སུམ་རྩེའི་ནང་ནས་ཀ་ག་བ་ཟ་ར་ས་དྲུག་ནི་ལ་བཏགས་

ཅན་གྱི་ཡི་གེ་བྲུག་གོ།

ལ་ཐག་རིའི་གྲེན་སྤར་གྱི་བར་ཐག་གི་ཆད། ལ་ཐག་རིང་པོར་ཀར་པས་བཟོ་ལྷ་བྱུ་པོ།

ལ་ཐང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་སྤྱད་ཅམ་ན་བྱང་གཏེར་རིག་འཛིན་རྟེན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་རྟུ་རྩོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་ཐེགས། ① ལ་ཆ་མེས་བཞུས་པའི་ཐེགས་པ། ② སྤར་མའི་གཞུགས་པོར་ལ་ཐེགས་བརྒྱབ་སྟེ་
ཁྲིམས་གཙུག་གཏོར་བའི་སྲོལ་རན་ཞིག

ལ་ཐེན། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་latinཟེར།

ལ་ཐེན་རྒྱས་པA། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་latin extended aཟེར།

ལ་ཐེན་རྒྱས་པB། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་latin extended b ཟེར།

ལ་ཤ། ལ་དུ་དང་འབྲ།

ལ་ཤར། ཡར་འགྲོའི་ལ་དང་མར་འབབ་གྱི་ཤར། ལམ་དུ་ལ་ཤར་མང་པོ་བརྒྱབ་སྟེ་བྱིན་ལྷ་བྲ།

ལ་ཐེལ། ལ་ཆའི་སྐར་ལ་བརྒྱབ་པའི་ཐེལ་ཅེ།

ལ་ཐོག་སྐར། དགོན་པ་འདི་སྟོད་ལུང་བདེ་ཆེན་རྩོད་སྤྱིངས་ཁ་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཡིན། འདས་
གཞུང་དུ་སྤྱིངས་ཁ་དགོན་པའི་སྐར་ཁག་ལྔ་ཡོད་པ་ནི་ལ་ཐོག་སྐར། ཐམ་གསར་སྐར། སྤྱག་པ་
སྐར། སྤར་ཁ་སྐར། འདས་གཞུང་སྐར་བཙས་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་ཐོག་དགོན། མིང་གཞན་ཞག་གཙུག་དགོན་ཟེར། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་སྟག་སྟེ་ལོ་
༡༥༣༠ལོར་ཞག་གཙུག་དགོན་གྱིས་དཔལ་བཟང་གིས་བྲུག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྲོང་རྫོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་ཐོད། མགོ་ལ་དགྱི་བྱའི་རས།

མངའ་རིས་སུ་སྟོས། རྒྱུན་པོ་སྤང་བ་ཆབ་རིན་ཆེན་དང་ཅོག་རོ་ལེགས་སྤྲ་ལྟ་ལེགས་གཉིས་ཀྱི་
 བུ་མོ་བཅུན་མོར་བྲངས་ནས་བཅུན་མོ་ཅོག་རོ་བཟའ་ལ་བུ་གསུམ་བྱུང་སྟེ། དཔལ་ལྡན་རིག་པ་
 མགོན། བཟ་ཤིས་ལྡན་མགོན། ལྡན་གཙུག་མགོན་གསུམ་བྱུང་། ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྤྱོད་པས་མངའ་
 རིས་སྐྱོར་གསུམ་དབང་དུ་བསྐྱུས། སྤྲས་ཆེ་བ་དཔལ་ལྡན་རིག་པ་མགོན་ནས་ལ་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་
 བརྒྱད་རྣམས་བྱུང་ཞིང་། འདིར་པོ་བཟ་ཤིས་ལྡན་མགོན་ལས་བརྒྱད་པ་བྱུང་མིན་མི་གསལ། བུ་
 རངས་རྒྱལ་པོ་བུས། རྒྱུད་བ་ལྡན་གཙུག་མགོན་ལས་མངའ་རིས་ལ་ཆེད་རྒྱལ་བརྒྱད་རྣམས་
 བྱུང་བ་ཡིན། ༣ ་ ཉི་མ་མགོན་ཀྱི་སྤྲས་ཆེ་བ་དཔལ་ལྡན་རིག་པ་མགོན། འདིའི་མངའ་རིས་མང་
 ཡུལ། འབངས་གཏུན་གཤམ་ཅན། འར་རུ་ཐོགས། གསེར་ཁ་འཕོག་ལང་ཀྱི་ལྡན་ཆོག་དཀར་པོ།
 མཆུམས་ཀྱི་རྩ་བ་དམར་པོ། ལྷམ་ལེ་ཡི་མིག་གི་པ་བོང་ལ་མགོ་བར། རུབ་ཁ་ཆེད་ལ་ཅ། ལྟོ་
 བུག་པ་ཅན་ཡན་ཆད། བྱང་གཡེར་ཁ་ཕོག་པོ་རྩུན་ཆད་ལ་མངའ་བསྐྱུར། བཟ་ཤིས་མགོན་
 ཀྱིས་གུ་གེ་བུ་ཕྱེད་ས་དང་བཅས་པ། ལྡན་གཙུག་མགོན་གྱིས་བྲངས་དཀར་སྟོ་གསུམ། སྤྱི་ཉི། སྤྱི་
 ལྟོག་བཅས་ལ་མངའ་བསྐྱུར་བ་ཡིན། ༤ ་ དཔལ་ལྡན་རིག་པ་མགོན་ཀྱི་སྤྲས་འགོ་མགོན་དང་
 ཆོས་མགོན་གཉིས། ༥ ་ འགོ་མགོན་ཀྱི་རྩ་ཆེན་གྲགས་པ་ལྡན། ༦ ་ རྩ་ཆེན་བྱང་རྩལ་སེམས་
 དཔལ། ༧ ་ རྩ་ཆེན་རྒྱལ་པོ། འདིའི་དུས་མངའ་རིས་སུ་དགོན་པའི་དབང་པོ་ལེ་གིར་ཆོས་ལྡན་
 བཏུབ། ༨ ་ ཆེན་ལྷན་ལ། འདིའི་དུས་སུ་ལ་དྲགས་ཀྱི་དམག་འཁྲིད་ནས་ཁྱེད་ཉིད་ཡུལ་བྲངས།
 གཞན་ཡང་སྤྱོད་པོ། བུ་ཕྱེད་ས་མན་ཆོད། ལྟོ་ཕྱོགས་གེ་སྤང་གི་ཡུལ་རྩལ་ལ་མེ་འབར་རྩུན་ཆད།
 རུབ་ར་གན་འགྲོང་ཤིང་སྤྲག་ཁ་རྩུར་ཡན་ཆོད། བྱང་ཕྱོགས་ཀ་བྲས་མན་ཆད་མངའ་ལོག་རུ་
 བསྐྱུས་ནས་ལོ་ལྷར་ཁལ་ལེན། ༩ ་ དེའི་སྤྲས་རྩ་ཆེན་ནག་ལུག་དེས་སྤྲག་གི་ལོ་ལ་སྤྲན་ལར་
 མཁར་བཅིགས། འབྲུག་གི་ལོ་ལ་ཁ་ལ་ཅེ་བཅིགས། ༡༠ ་ དེའི་སྤྲས་རྩ་ཆེན་དགེ་རྩེ་འཕེད་གེ་
 བ་འབུམ། ༡༡ ་ དེའི་སྤྲས་རྩ་ཆེན་བཟ་ཤིས་མགོན། ༡༢ ་ དེའི་སྤྲས་རྩ་རྒྱལ། ༡༣ ་ དེའི་
 སྤྲས་རྩ་ཆེན་རྩི་དཔལ། ༡༤ ་ དེའི་སྤྲས་རྩ་ཆེན་དངོས་གྲུག། འདིའི་དུས་འབྲི་གྲང་སྟོབ་པ་
 འཛིག་རྩེན་མགོན་པོ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་། བཀའ་འབྱུང་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་བཞེདས། དབུས་
 གཅང་གཉིས་སུ་རབ་བྱུང་བ་སྟོབ་གཉིར་ལ་འགོ་བའི་སྟོལ་དར། ༡༥ ་ དེའི་སྤྲས་རྩ་ཆེ་རྒྱལ་

བུ་རིན་ཆེན། ༡༢ ་། དེའི་སྤྲུལ་ལྷ་ཆེན་ཤེས་རབ། ༡༣ ་། དེའི་སྤྲུལ་ལྷ་ཆེན་ཁྱི་གཙུག་ལྷ། ༡༤ ་།
 དེའི་སྤྲུལ་ལྷ་ཆེན་གྲགས་འབྲུམ་སྤེ་དང་གྲགས་པ་འབྲུམ་གཉིས། ༡༥ ་། དེའི་སྤྲུལ་སྒོ་བྲོས་
 མཆོག་ལྷ། འདིས་མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་པལ་ཆེ་བ་མངའ་ལོག་ཏུ་བསྐྱུས། ༡༦ ་། ལྷ་ཆེན་
 རྩ་ར་དང་། དེ་རྒྱལ་པོའི་གཙུང་ལྷ་ཆེན་གྲགས་འབྲུམ་སྤེ་གྱི་སྤྲུལ་ཡིན། ལྷ་ཆེན་རྩ་གན་གྱི་སྤྲུལ་
 ལྷ་ཆེན་ལྷ་དབང་རྣམ་རྒྱལ་དང་བཟ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་གཉིས་བྱུང་། ༡༧ ་། དེའི་བུ་ལྷ་ཆེན་རྩ་གན།
 དེས་གཅེན་པོའི་བུ་དང་སྤྱིད་དབང་བཅས་སྒོགས་པ་ཡིན། ༡༨ ་། བཟ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ། དེས་
 རང་གི་གཅེན་པོ་ལྷ་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་མིག་བཏོན་ནས་བཙོན་ལ་བཞག། རང་ཉིད་རྒྱལ་པོར་
 འཁོད། འདི་ལ་བུ་གསུམ་སྟེ། ཆེ་དབང་རྣམ་རྒྱལ། རྣམ་རྒྱལ་མགོན་པོ། འཇམ་དབྱངས་རྣམ་
 རྒྱལ་དང་གསུམ་བྱུང་། བུ་རིག་དང་། གོ་ཤོད་མངའ་ལོག་ཏུ་བསྐྱུས། ལ་དྲགས་སྟེལ་མཁར་རྣམ་
 རྒྱལ་ཅེ་མོ་དང་རྩ་འཕེས་གོང་ཁྲུང་བཏག། ༡༩ ་། འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ། འདི་ལ་བུ་སྤྲུལ་
 གཉིས་ཏེ། སེང་གེ་རྣམ་རྒྱལ་དང་ཁོར་བུ་རྣམ་རྒྱལ་གཉིས་བྱུང་། འདིའི་དུས་སྤྱི་མངའ་རིས་པའི་
 རོ་ལོག་བྱུང་། ༢༠ ་། སེང་གེ་རྣམ་རྒྱལ། འདི་དམག་ཐབས་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱི་གྲ་གེ་བྱི་
 རང་རྩ་བའི་ལོར་ལོར་བཅས་ལ་དམག་བྱངས་ཏེ་དབང་ལོག་ཏུ་བསྐྱུས། ལ་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
 གུན་གྱི་ནང་ནས་མངའ་ཐང་དར་ཤོས་ཤིག་ཡིན། འདིའི་བུ་བདེ་ལྷན་རྣམ་རྒྱལ། ཡིན་མེད་རྩེ་རྣམ་
 རྒྱལ། བདེ་མཆོག་རྣམ་རྒྱལ་གསུམ་ལས། གཉིས་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་། ༢༡ ་། བདེ་ལྷན་རྣམ་རྒྱལ་
 གྱིས་ས་དགའ་གྲོ་ཤོད། སྐད་དོ། ཤི་གར་སོགས་ལ་དམག་བྱངས་ཏེ་མྱངས། གཙུང་པོ་བདེ་
 མཆོག་རྣམ་རྒྱལ་ལ་སྤེ་ཏེ་དང་ཟངས་དཀར་གཏད། ༢༢ ་། དེ་ནས་དེའི་བུ་བདེ་ལེགས་རྣམ་
 རྒྱལ་གྱིས་སྤྱིད་བཟུང་སྐབས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༡ལོར་སྤེ་བ་
 གཞུང་ནས་སོག་པོ་དགའ་ལྷན་ཆེ་དབང་བཏང་ནས་དམག་བྱངས་ཏེ་ལ་དྲགས་མངའ་ལོག་ཏུ་
 བསྐྱུས། འབྲུག་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྐྱུ་དཀར་པོའི་སྤྲུལ་སྤྱི་དམག་གི་དབང་པོར་ཐེབས་
 རྣམ་ལ་དྲགས་དང་ཆེང་སྤྱིགས་བྱས། བོད་ནས་ལོ་ལྷར་གཞུང་ཆོང་བ་ནས་རྩ་ཁལ་མ་ཉིས་
 བརྒྱའི་འབབ་གཏོར་རྒྱ་དང་། ལ་དྲགས་ནས་སྤེ་བ་གཞུང་གི་མྱ་བྱང་ཕྱག་མཛོད་ལ། གསེར་
 རྩ་ལོ་བཟུ་ཏེ་བཟང་སྤང་འབྲུག་གཅིག་བཅས་འབྲུལ་རྒྱ། གཞུང་ཆོང་ལ་དྲགས་སྤྱི་ལོ་དེར་

བར་པོགས་ཐོན་དང་། ལམ་ཐོག་དོས་ཁལ་ཉིས་བརྒྱ། ཉ་ཞོན་ཉེར་ལྔ། ཉ་ཐབ་གཡོག་བརྒྱ། ཉ་ལུལ་
བཅོ་ལྔ། ཞོན་པ་བརྒྱ། ཉ་ཐབ་ཡོང་མི་གསུམ། དེར་ཉ་ལ་ཅ་ཁ་བཀལ་མེད། འགྲོག་སྤྱེ་འགོ་མིའལ་
གཅིག་བཞུགས་ཐབ་མཛོད་བཅས་ལ་གྲུད། ཉ་ཁལ་རྣམས་ཉ་ཐབ་ཐོག་དང་། རྫོང་སྤྱིལ་མར་ཕྱིར་
གཉིས། ལོ་རེ་བཞིན་ལོ་ཕྱག་གཏང་རྒྱ་དང་། ལོ་གསར་སྐབས་ཏུ་ལའི་རྩ་མ་དང་སྤྱེ་བ་གཞུང་ལ་
མངལ་ཕྱག་ཞུ་མི་ཞིག་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལ་དྲགས་ལོ་ཕྱག་པ་ཟེར། སྐབས་དེར་འབྲུག་པ་
སྤྱལ་སྤྱུས་སྤྱེ་བ་གཞུང་ལ་མངལ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གཅིག་དགོས་ཞེས་ཞུས་པ་མ་
སྤྲད་ཀྱང་། དེའི་ཆབ་གཞིས་ཁ་གསུམ་འབྲུག་པ་སྤྱལ་སྤྱུར་སྤྲད་ཅེས་ལ་དྲགས་རྒྱལ་རབས་ལས་
གསལ། འདི་མན་ཆད་ཀྱི་ལ་དྲགས་རྒྱལ་རབས་རྣམས་དེར་དུས་ཡིག་ཆ་དག་ལ་གཟིགས།
ལ་པག་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀལ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལ་མར་ནང་། ལ་ཅེ་བརྒྱལ་ཐེན་པའི་པར་སྤྱོགས་ཀྱི་རྒྱབ་ངོས་ལ་ལ་མར་ནང་ཞེས་གོ་
ལ་ཕུག་ཉུང་མ་དང་འབྲ་བ་ཁ་ཐས་སུ་རུང་བ་ཞིག་ལ་ཕུག་གི་སོན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ངང་པའི་
རྒྱར་པ། གཏུན་ཞིང་། འདབ་གསུམ་པ། ལེགས་འདབ་བཅས་སོ།།
ལ་ཕུག་སྒྲོར་འཆོད། [ཡུལ]ཤད་ལ་ཕུག་དྲོག་དྲོག་ཏུ་གཏུབས་ཏེ་མཉམ་དུ་བཅོས་པའི་ཐས་རིགས་ཤིག་
ལ་ཕུག་ནར་སོན། གཟུགས་ལ་བཞུགས་ནས་བཤད་པ་ཞིག་དང་། ཉམ་དུས་ལ་བཞུགས་ནས་བཤད་
པ་ཞིག་གཉིས་མཆིས་པའི་ལ་ཕུག་རྒན་པོའི་མིང་སྟེ། འབེ་ལོ་རྩ་བ་ཆེ་དབང་ཀུན་ཁུབ་ཀྱིས་
མཛད་པའི་རྒྱར་བམ་གྱི་བཅོས་ཐབ་བཅུད་སྤྱ་ཆོགས་ལས། ལ་ཕུག་རྒན་གཞོན་གྱི་དབྱེ་བ་ནི།
གསར་པ་རྒྱུད་དུའི་དུས་གཞོན་ཏུ་དང་། ཆེར་གྱུར་པའི་དུས་རྒན་པོ་བྱ་བའམ་དྲང་སྤྱོད་རི་ཁི་
མ་འཆར་སྤོན་དུ་གཞོན་པ་དང་། ཤར་ཆར་པའི་རྩེ་སུ་རྒན་པོའམ་ནར་སོན་ཞེས་ཟེར་བའི་
དབྱེ་སྟོལ་གཉིས་མཆིས་ཀྱང་བྱི་མ་འདི་དབང་བཅན་རོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ལ་ཕུད། ལ་ལ་ཕུད་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།
ལ་ཕྱི་གངས་ཀྱི་ར་བ། དིང་རི་དང་། བྱིན་གྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་གངས་ཀྱི་རི་བོ་ཞིག་སྟེ། སྤར་རྩེ་བཙན་
མི་ལ་རས་པས་སྐྱབ་པ་ཡུན་རིང་བརྒྱབ་པའི་གནས་རི་ཞིག་

ལ་ཕྱི་ཆུ་དབར། དེང་སང་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དེང་རི་རྫོང་ཁོངས་རྫོང་ཤར་ས་ཆའི་ཆུ་དབར་
དགོན་པ་ཡོད་ས་སྟེ། སྤར་རྩེ་བཙུན་མི་ལ་རས་བ་སྐྱ་ཆའི་རིང་རྒྱན་རིང་བཞུགས་ཤིང་མཐར་
གནས་དེར་སྐྱ་གཤེགས། དེའི་ཉེ་འདབས་སུ་ལ་ཕྱི་གངས་རའལ། གངས་རྒྱལ་མོ་མཐོན་མཐིང་
ཞེས་དང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་རོ་མོ་སྤང་མར་གྲགས་པའི་གངས་རི་ཆེན་པོ་དེ་ཡོད་པར་རྩེ་
བཙུན་གྱི་རྣམ་ཐར་ལས་གསུངས།

ལ་པོ་ཆེ། ① ལ་ཆེན་པོ་སྟེ། ② བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྤར་རྩེ་དགོན་ཁུབ་རྒྱུད་ན་ཡོད་པའི་ལ་ཞིག
ལ་བ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་བྱུབ་ཆེན་བརྒྱུད་ཅུའི་ནང་གི་སྟོབ་དཔོན་ཀམ་པ་ལི་ཞུ་བ་དེ་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ཅུང་
ཐང་ཙམ་རྒྱ་གར་གྱི་པཌ་ཆེན་ཨུཊུ་ཀ་རས་མཛད་པའི་བྱུབ་ཆེན་བརྒྱུད་ཅུ་རྩ་བཞིའི་རྣམ་ཐར་
ཞེས་པར་གསལ། པ་ཆབ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར། དཔར་མ་སྟེ་དགོ་
བར་ཁང་དུ་བཞུགས་ཡོད།

ལ་དབར་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་དབྱངས། ལ་གཞས་དང་དོན་གཅིག

ལ་འབྲུ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་འབོལ། ལ་འབེར་ཡང་ཟེར། གསེར་དདུལ་ཡོ་བྱད་བཅོ་མཁན་གྱིས་གསེར་དདུལ་ལེབ་མོ་སྐྱར་
ཉེ་རི་མོ་འདོན་སའི་ལ་ཆ།

ལ་འབྲས། ལ་ལུག་འབྲས་བུའི་བསྐྱས་མིང་།

ལ་མ། འདམ་རྩའི་རྩ་བ་ལས་ཆགས་པའི་པོ་ཐོ་སྐྱམ་ཐག་ཆོད་ན་བྱུང་ཤིང་གི་དོད་དུ་རུང་བ་ཞིག ལ་
མའི་མེ་ལྟ་བུའོ།

ལ་མ་སྤངས། ལ་མིན་སྤངས་མིན་ཉེ་རི་མིན་ཐང་མིན་གྱི་དོན་ནོ།

ལ་མེད་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རུ་ཐོག་རྫོང་དང་སྤར་རྩེ་དགོན་གི་མཆོམས་སུ་ཡོད། གཞན་
ཡང་ཡུལ་འུལ་ཁུལ་ཁྲི་འདུ་རྫོང་མངའ་ཁོག་ན་ཡང་འདི་ལྟ་བུའི་མིང་ཅན་གྱི་རི་བོ་ཞིག་ཡོད།

ལ་མོ། ① ལ་ལམ། ② རི་ཤོ། ③ ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྐྱུ་ཆེ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

④ ལྷ་མོ་ལོ་མ་མཁོ་གསུམ་པ། རན་ཁམ། ལ་མོར་ཁ་ཕྱིར་འཁོར་ཏེ་བྲོས་པ། ལ་མོ་ལ་མོར་ཤོག་
ཅིག་ལ་མོ་འབྱོ་ཤོམ་གྱིས། ང་ལྟ་ས་ནས་ཐོན་ཁ་ལ་མོར་ཁོང་དང་མཇུག་བྱུང་།

ལ་མོ་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༦༤༩ ལོར་ལ་མོ་ངག་
དབང་གློ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བྲག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་མ་ལྟོ་གཅན་ཆེ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་མོ་དགོན། ① དགོན་འདི་ཐོག་མར་འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྟ་ས་མོང་ཁྲེང་སྐྱུ་ཆེ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་མོ་དགོན། ② མིང་གཞན་ལ་མོ་སྐར་ཐོག་ཀྱན་ཏུ་བདེ་བའི་གླིང་ཟེར། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་ཤིང་
ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༦ ལོར་ལ་མོ་སྐར་ཐོང་བདུན་པ་དགེ་འདུན་བསྟན་འཛིན་ལོ་རྒྱུས་བྲག་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྱང་མདའ་བཞི་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་མོ་ཆོས་སྐྱོང་། འཕྲོག་རི་ཤོ་དགའ་ལྗན་གྱི་ལ་གཤམ་དུ་གནས་པའི་ཆོས་སྐྱོང་ཞིག་གི་མིང་།

ལ་མོ་གྲགས་ཆུན་གློ་བཟང་བཟ་ཤིས། མདོ་སྐད་བྱ་ཁྱུང་དགོན་གྱི་མཁན་རབས་ཉེར་བརྒྱད་པ་འདི་
ཉིད་འབལ་གཞུང་ཉ་མཆོའི་དཔོན་རྒྱུད་དུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མེ་ཕག་སྤྱི་ལོ་
༡༦༩༢ ལོར་འཁྲུངས། དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྱངས་དགོན་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད། མཁུན་རབ་ཆེ་
བས་འཛིན་གྲུབ་དུན་རེའི་བཅི་བཞག་དུས་གཅིག་ལ་གསན། སྤྱི་བའི་ལྷ་མཆོག་ཏུ་གྲུབ། ཏུ་ལའི་
ལྷ་མ་ལུ་པ་ཆེན་པོར་བསྟེན་རྒྱུགས་ཞུས། འབྲས་སྤྱངས་སུ་ལོ་བདུན་སྟོབ་གཉེར་མཛད་ཏེ་ལྟ་
རམས་པའི་མཆན་རྟགས་བཞེས། བཀའ་འགྲུལ་གྱི་ཡུང་སོགས་ཆོས་རྒྱན་མཐོག་ཆེ་བ་གསན།
ཨ་མདོ་ནས་ཆ་གན་ལོ་མོན་ཏན་གྱི་ཡོངས་འཛིན་དུ་གདན་འདྲུངས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་
འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ ལོར་བྱ་ཁྱུང་གི་ཁྲིར་ཕེབས། ཆོགས་མང་བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་གྱི་བཤད་
ཡུང་བསྐུལ་བ་སོགས་གདན་ས་པན་རྒྱན་དུ་འཆད་ཉན་གྱི་ཁུར་སྐྱོང་ལུང་དགྲུང་ལོ་རེ་བདུན་
བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ ལོར་གློ་བྱང་དུ་ཞི་བར་གཤེགས།

ལ་མོ་ཆངས་པའི་སྤྱི་རྟེན། སྐྱུ་ཆེ་ཆོང་ལ་མོ་བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་གྱི་ཁུར་རྒྱུགས་ཅན་སྤྱི་

ཐེགས་བྱེད་སྒོལ་ཡོད། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ལྷ་ཁོག་ཞུགས་བྱེད་པའི་ནང་ནས་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་དང་།
ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཅུང་རིང་། ལྷ་དེ་ཁོག་ཞུགས་ཐོག་མར་ག་དུས་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ངེས་གསལ་
ཡིག་ཆ་མ་རྟེན། ལ་མོ་ཆངས་པར་ཆེར་གསེབ་ཆོས་སྐྱོང་ཞེས་འབོད་སྒོལ་ཡང་འདུག་པ་
དཔེར་ན། ཏཱ་ལའི་སྐྱ་མ་སྐྱ་ཐེང་གསུམ་པའི་ནམ་ཐར་ནང་ཆེར་གསེབ་ཆོས་སྐྱོང་ཞེས་འབོད་པ་
དང་། ལ་མོ་ཆངས་པ་ལྷ་གནས་མཐོ་བའི་གས་ཤིག་ཡིན་སྟབས་དེ་སྒྲིའི་སྒྲེ་བ་གཞུང་ནས་གལ་
ཆའི་སྤྱད་དོན་སྐོར་སོགས་ལ་ལུང་ཞུ་འདུལ་སྒོལ་ཡོད་པ་བཤ་ཆེན་སྐྱ་ཐེང་རིམ་པས་ཀྱང་
བསྟེན་གསལ་གནང་བཞིན་ཡོད་འདུག ལ་མོ་ཆངས་པའི་སྐྱ་བསྟེན་ལ་དེ་སྒྲིའི་སྒྲེ་བ་གཞུང་གི་
ཏཱ་སྐྱ་མའི་གོ་གནས་ཡོད། སྐྱ་བསྟེན་ནི་ཁྲིམ་རྒྱུད་ཀྱིས་བྱེད་དགོས་པས་ཁྲིམ་ཆང་ལ་ལ་མོ་
གཞུང་རྒྱུང་ཞེས་འབོད་ཀྱིན་ཡོད། དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཀོང་པོ་ཞོ་ཁ་སྐྱ་མ་སོགས་
ཀྱིས་ཀོང་དམག་དབུས་སུ་བྲངས་སྐབས་དབུས་ཕྱོགས་ནས་ལ་མོ་ཆངས་པར་ལུང་ཞུ་ལུལ་
དོན་ཆངས་པས་ཀོང་དམག་ལ་དུས་ལ་གཡོག་རྒྱུའི་ཁས་སྲུངས་ནས་ཀོང་དམག་གཉིད་དུ་
ཡུར་བའི་འུལ་དུ་དབུས་དམག་གིས་མཆོན་འགོ་བས་བརྒྱབ་སྟེ་ཀོང་དམག་ཆར་བཅད་པའི་
བྱས་ཐེས་ལ་གཞུང་ནས་ལ་མོ་ཆང་ལ་གཞིས་ཆེན་བརྒྱུད་དང་། གཞིས་རྒྱུད་བརྒྱུད་གནང་
སྟབས་གཞིས་ཀ་དང་མི་མེར་རྒྱ་ཆེ་ཅས་ཡོད་ལ་སྟན་གྲགས་ཀྱང་ཆེན་པོ་ཆགས་སྐད།

ལ་མོ། ལྷར་མོ་དང་། མགྲོགས་པོ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན།
ལ་མོ་ཤོག མགྲོགས་པར་ཤོག་ཞེས་པའི་དོན། བད་རྟིང་ཡིན་པར་འདོད།
ལ་དམག་བྱ་ཁ། ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་ཐང་རྩོད་ཁོངས་འབྲི་རྒྱའི་འགམ་དུ་ཡོད།
ལ་སྐྱུན། ① ལ་སྟེ་རི་འགོ་ནས་ཁྲིར་པའི་རྩ་སྟོན་རིགས་རྣམས་ལ་ཟེར། ② མཁྲིས་སྟོན་ཞིག ③ ལྷར་པའི་སྐྱུན།
ལ་རྒ། རིའི་རྩ་བ་སྟེ་རི་ཐང་མཆོམས་ཀྱི་ས་ཆ་ལ་ཟེར།
ལ་རྩ། ① རིའི་རྩ་མོ། ② རི་ལམ་ཁྱེན་དུ་འགྲོ་ས་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་ཆ་ལ་ལ་རྩ་ཟེར།
ལ་སྟོགས་པ། [རྟིང་]ལ་སོགས་པ།
ལ་བཅས། རི་རྩར་རྩོད་པའི་ཐོག་དུ་ཤིང་དབྱུགས་དང་བལ་ཆོན་སྟོན་ནས་རི་ལྷ་གསོ་བའི་ལུགས་
སྒོལ་ཞིག་ཐེའུ་ཆོས་འབྱུང་ལས། དགུང་ཆོན་ཆེན་པོ་བཅུ་དྲུག་གི་རིང་ལ་རྒྱ་བཅུགས།

ལ་ལ་ལ་བཅས་བརྟེན་ཞེས་དང་། ཉག་ཅིས་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་ལས། ཤོ་ལ་མདའ་དང་
མོ་ལ་འཕང་། ལོ་གངས་ཁྲིམ་བཏབ་ལ་བཅས་འཇུགས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།
ལ་བཅས་བརྟེན་ཞེས་བོད་ཀྱི་རི་བོ་མཐོན་པོ་འགའ་ཞིག་ལ་མི་སྤྲུགས་བཟོད་ན་ཐར་བའི་འགྲོ་ལམ་
ཡོད་ཅིང་། དེ་འདྲའི་རི་མགོ་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་ཅེ་ལ་ལ་བཅས་ཟེར་བའི་རྫོང་སྤངས་དང་ལྷ་གསོལ་
བའི་དར་ཕྱང་ཡོད། འགྲུལ་པ་རྣམས་དེར་སླེབས་ན་རང་ཡུལ་སྤྱོགས་སུ་ཁ་གཏད་ནས་ལྷ་
གསོལ་དང་སྒོན་ལམ་འདེབས་སྒོལ་ཡོད།
ལ་ཆད། ལ་ཅེ་མཐོ་དམའི་རྟགས་ཆད། ལ་གཉིས་བར་གྱི་ལ་ཆད་དང་། ལ་གཉིས་བར་གྱི་ཟམ་པ་ལྷ་བྱ།
ལ་ལྟར་ནང་། ལ་ཅེ་ལྟར་ནང་ལ་གོ་དགོས།
ལ་ལྟགས་པ། ལྷ་དུས་ལ་ཐོག་ནས་ཆོང་བའི་ཤོ་ཁལ་སྤྱད་པ་ཤོ།
ལ་ཇུབ། [ཡུལ་]ཤིང་ལ་ཁའི་ཇུབ།
ལ་ཇུས། ལ་མཐོ་དམའི་རྟགས། ལ་ཇུས་རྫོང་ཕྱང་།
ལ་ཞོལ། རི་གཤམ།
ལ་གཞས། དམངས་ཁོང་གྱི་སྤྱོད་གཞས་རིགས་ཤིག་ནང་དོན་པལ་ཆེ་བ་པོ་མའི་བཅེ་དུང་སྟོན་པ་ཤོ།
ལ་ལུང། ལ་ཁའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཉེ་འགྲམ།
ལ་ལྷས་པ། ཐག་བཅད་པའི་བདེ་ཉིང་།
ལ་ལྷོ་བ། [ཉིང་] ཐག་གཅོད་པ།
ལ་བལྟ་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཐག་གཅོད་པའི་དོན། ཐོན་གྱི་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞང་ཁྱུང་སྤྱད་ལས།
ལ་བལྟ་ལྷའི་གདམས་ངག་ནི། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའི་མཐའ་ལ་ལ་བལྟ་བ་དང་གཅིག་
རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་ལ་བལྟ་བ་དང་གཉིས། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་སེམས་ཉིང་
གྱི་ངང་ལ་ལ་བལྟ་བ་དང་གསུམ། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་མཚོའི་དབྱིངས་སུ་ལ་བལྟ་བ་དང་བཞི།
རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་སྤངས་བའི་རོ་ལ་ལ་བལྟ་བ་དང་ལྔ། ཞེས་གསུངས་སོ།
ཞི་བྱེད་པའི་དོན་བརྒྱུད་ལག་ཁྲིད་སྟོར་ལ། མཆན་བཅས། མཆན་མེད། ཤིན་ཏུ་མཆན་མེད།
ལ་བལྟ་ནམ་མཁའ་ལམ་ཁྲིར་ལ་གཙུང་བ་བཞེས་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ངོས་བཟུང་། ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ནམས་སོ།

ལ་ལུར། མགྲོགས་སོ། ལ་ལུར་གཏོར་མ་ཞིག་ཤོམས། ད་ལྟ་ལ་ལུར་འགྲོ་དགོས།

ལ་འོགས། ① ལ་ཁར་མ་སྤེབས་ཅས། ② རིའི་གཤམ། འོགས་དང་ལྷོག་གི་དོན།

ལ་འོང། [ལྟ་སའི་ཡུལ་]ལགས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་ཞེ་ཆིག་ཅིག་

ལ་ཡི། མིང་ཆིག་གྲོང་གསེབ་ཏུ་པོ་མོ་གཞོན་ཏུ་ནམས་འཛེལ་བཅེ་ཡོད་མེད་མཆོན་པའི་སྤྱ་གཞས་

ཀྱི་རིགས་ཞིག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ཆིག་བརྒྱད་ཅན་དང་། སྤྱ་གདངས་དལ་ལ་སྤྱན་པ་ཞིག་ལེན་

སྲོལ་ཡོད། ལ་ཡི་དང་སྤྱ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ལ་ཡི་ནི་ནང་དོན་པོ་བར་གྱི་འཛེལ་བཅེ་ཡོད་མེད་

ཀྱི་ནམ་འགྲུར་སྟོན་གྱི་དོན་ཡིན་པ་གང་ཞིག་སྤྱ་དལ་ལ་འཛེལ་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱ་ནི་ནང་དོན་

གང་ཡང་རུང་བ། སྤྱ་གདངས་མཐོ་ལ་དག་པའི་ལེན་སྲོལ་ཅན་ཞིག་ཡིན།

ལ་ཡི་ལེན། ལས་ཆིག་ལ་ཡི་དང་དོན་གཅིག་

ལ་ཡུལ་མེ་སྤྱན། ལ་སྤྱན་སྒྲིབ་པོ་གསུམ་དང་། ཡུལ་སྤྱན་ལྟེ་ཆ་དེའི་མོང་སྤྱབ་ཀྱི་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་

མིང་སྟེ། རྩེ་རུར་མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་དོ་རྩེས་མཛད་པའི་མན་དག་གྱེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། ལ་

ཡུལ་མེ་སྤྱན་ཞེས་པ་ནི། ལའི་སྤྱན་སྒྲིབ་དོན་སྤྱན་ཉིལ་འཛོལ་གསུམ། ཡུལ་སྤྱན་ནི་ལྟེ་ཆ་སྤྱབ་

ཀྱི་དེའི་མོང་གི་འབྲུ་གསུམ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། འདིར་མེ་སྤྱན་ཞེས་པ་ནི་སྤྱན་དེ་དག་

ལ་རུས་པ་མེ་དང་མཐུན་པའི་དོན་ཡོད་པའི་དོན་ནོ།

ལ་ཡོག ① ལས་རྒྱ་འབྲས་དང་དོན་འབྲས་བ། དཔེར་ན། ཁྱོད་རང་གིས་པ་མ་གཉིས་ལ་སྤྱག་པོ་དེ་

འབྲས་བཏང་ན་ལ་ཡོག་རྒྱ་བ་གི་རེད་ལྟ་བུའོ། ② རིན་གསོལ་དགོས་པ་ལ་མ་གསོལ་བའི་སྤེབས་

ཀྱིས་རང་ལ་ཉེས་པ་འབྱུང་བ། པ་མའི་ལ་ཡོག་སོགས་ལྟ་བུ།

ལ་ཡོགས། གཞན་ལ་ཚུལ་མིན་གྱི་བྱ་བ་བྱས་པའི་དན་འབྲས་རང་ཐོག་སྤྱིན་པའི་མིང་། གཞན་རིན་

མ་བཅལ་བའི་ལ་ཡོགས།

ལ་ཡོགས་སྤྱིག་གཞན་ལ་དན་བྱས་པའི་འབྲས་བྱ་སྤྱག་བསྐལ་བ་རང་ཐོག་ཏུ་སྤྱིན་པའི་དོན།

ལ་ལ། འགའ་རེའམ་ཁ་ཤས། སྐད་ཆ་ལ་ལ་བདེན་ཞིང་སྐད་ཆ་ལ་ལ་མི་བདེན་ལྟ་བུའོ།

ལ་ལ་འབྲས། རི་ལ་འཛེགས་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། རོར་ལུགས་ནམས་གཤེར་ལ་ལ་འབྲུར་འགྲོ་ཞིང་

འདུག ང་ཚོ་ལ་ལ་འགྱུར་འགྲོ་ཞིང་ཡིན།
ལ་ལ་རྒྱ། [ལེགས]ཟླ་བའི་ཁམས་རྒྱ་བར་བྱེད་པའི་ཅ་རྒྱུང་མའི་མིང་གཞན་ཞིག
ལ་ལ་བྱང། རྩོ་སྒྲིག་གི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཚ། ལྷ་རྩེས་རྟོག། ལུས་པས་སོན་ད་བྱང་བ་དང་། མ་ལུ་བ་སེལ།
ལ་ལི་ཏ། སྤར་རྒྱ་གར་མ་རྩ་རྒྱུང་གསལ་སྤགས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚོས་པ་དེ་ན་ལེ་རྒྱར་སྟོབ་གཉེར་
མཛད་དེ་བྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་བརྗེ་ཏར་གྱུར་པ་ཞིག
ལ་ལུང། ① ལ་དང་ལུང་པ། ② གང་ས་གང་ལ། ལ་བརྒྱབ་ལུང་བརྒྱབ། ལ་གཏམ་ལུང་གཏམ། ལ་
དགུ་ལུང་དགུ།
ལ་ལོ། གྲངས་གནས་ཤིག
ལ་ཤི་ལི་ཤི་རི་སྤྱུལ་གྱི་ཆེད་དུ་བཅོར་ནས་འབྱུང་དང་། ཁ་དོག་རི་རོ་བཅས་ཉམས་པར་གྱུར་པའི་མིང་
སྟེ། འཇམ་དབྱངས་མཁའ་བཅས་མཛད་པའི་སྤྲན་མིང་དང་རོས་འཛིན་གྱི་སྒྲོར་བདུད་ཅིའི་
ཐེགས་མ་ལས། ལི་ཤི་མདོག་སྤྱུ་ལ་རི་རྒྱུང་བཞི་རི་སྤྱུལ་གྱི་ཆེད་དུ་བཅོར་པའི་རོ་མ་ལ་ཤི་སོང་
བ་ཡིན་པས་ཞན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ལ་ཤགས། བྱང་གོས་སྤབ་མོ་ཞིག
ལ་ཤན་དབྱེ་བ། འཕྲེས་ནས་ཡོད་པ་རྣམས་དབྱེ་བྱེ་བ།
ལ་སར་དགོན་རྒྱུང་། བྲག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མེ་གསལ། བྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་ཐེ་མིང་གི་མཚོ་ཤར་སྤྱུ་འབྲུམ་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལ་སོ། ལ་ཅེ་སྤང་མཁན་ནམ་སོ་བ། ལ་སོ་ལྟ་མཁན་གྱི་དམག་མི།
ལ་སོགས་པ། སྤྱད་པའི་ཆིག་མཛོད། བཟོ་སྤར་རྒྱ་དང་བོད་དང་སོག་པོ་ལ་སོགས་པའི་བཟོ་བ་མང་
པོ་ཡོད་ལྟ་བུ།
ལ་སྤ། ལ་ཆའང་ཐེར་ཞིང་འདི་ཉིད་རྒྱ་སྤྲེགས་གྱི་ཁ་བ་བཏོན་པའི་སྤྲེགས་མ་ཡིན། ཁར་བྲས་ནས་ལྟ་
བཟོས་ཚོན་བྱེད་བྱུང་བ། རོ་ཁ་ལ་བསྒྲ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་སྟོ་མཁལ་འགམས་ཆད་
དང་མིག་ནད་སེལ། གཟའག་དོན་འབྱུང་པོ་ལ་སོགས་ཐུབ་པར་བཤད།
ལག ① རྒྱ་སྤར་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ② མི་གཅིག་གིས་བདག་སྤྱུལ་བྱེད་པའི་རྟ་ཐེལ་

བཅུ་རེའམ་བདུན་རེའི་མིང།
ལག་གོར། ལག་པའི་རྒྱན་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག
ལག་སྒྲམ། ① [ཡུལ]ལྷགས་སོན་འཛིན་བྱེད་ཚུང་གས། ② རྒྱན་དུ་ཐས་ནོར་བཅུད་ཚུང་གོད་ཆེའི་
གཉེར་བ་ལྟ་བུའི་མིང་དག།
ལག་སྒོར། ① ལག་པས་སྒོར་བའི་མཆིག ② མ་ཉི་ལག་སྒོར།
ལག་རྒྱུང་། [མཛོན]སྤང་པོ།
ལག་སྒྲིགས། ལག་པ་ཡ་གཅིག་གིས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སྤྲུལ་སྤྱོད་ལྟར་བེད་སྤྱོད་གས།
ལག་བསྐྱོར། ལག་པས་བསྐྱོར་བར་བྱ་བའི་འཁོར་ལོ་སྟེ་དཔེར་ན། ལག་བསྐྱོར་ཆེས་བྱའི་འཁོར་ལོ་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
ལག་བསྐྱོར་ཞུས། གན་རྒྱའི་ཐོག་གིས་པའི་ནང་དོན་ལ་མོས་མ་སྤྱན་ཡོད་མེད་ཐད་སྤྱི་བའི་ཐེལ་ཆེ་
ལ་ལག་པ་མ་འཆང་ན་མོས་མ་སྤྱན་མེད་པའི་བད་དང་འཆང་ན་མོས་མ་སྤྱན་ཡོད་པའི་བད་ཡི་
བྱེད་སྤྲུངས་དེ་ལ་ཐེལ་ཆེ་ལག་བསྐྱོར་ཞེས་ཟེར།
ལག་དགྲིས། ལག་གཏུབ།
ལག་ཁྱག་[ཡུལ]ཉེ་མཁོ་རྩ་སོགས་ཡོ་བྱད་སྒྲ་ཆོགས་སྤྲུག་སྤྱོད་ཁྱག་མ་རྒྱུང་དུའི་མིང།
ལག་ཁོ། གདོང་བ་དང་གོས་སོགས་འཁྱུ་སའི་སྤྱོད་ལ་ཟེར།
ལག་ཁོག་[ཡུལ]ལག་པ་གཉིས་ཀ་འབྱར་བའི་ལྷགས་ཤི་སྤྱོད་ཁོག
ལག་ཁྲེད། རོ་སྤྱོད་དམ་ངེས་སྤྱོད་གྱི་ཡི་གེ
ལག་ཁྲེད་ཁ་བར། ལག་ཐོག་ཁ་བར་དང་དོན་རིག་དབྱིན་སྤྱོད་cellphone དང་cellular ཡང་ཟེར།
ལག་ཁྲེད་མེད་པའི་ལས་གཉེར། བཅོ་བྲུ་དང་ཆོང་ཁང་སོགས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་
སྤྱོད་པའི་ལག་ཁྲེད་མེད་པར་ལས་གཉེར་ལ་འཇུག་པ།
ལག་ཁྲོར། ལག་པ་ཡ་གཅིག་གི་ཁྲོར་བ།
ལག་ཁྲིད། དངོས་ཁྲིད་དམ་དམར་ཁྲིད། སྤན་པས་བཤར་བཅོས་བྱེད་སྤྲུངས་སྒོར་སྒོར་མ་རྣམས་ལ་
རེ་རེ་ཞེན་ལག་ཁྲིད་བྱ་དགོས་པ་ལས་ཤེས་དཀའ། ཞལ་ལུང་ལག་ཁྲིད།

ལག་ལམ་ལ། ལམ་རྒྱལ་གསལ་ལེ་ཀ། ལག་ལམ་བཅུགས་ནས་ཁྱེད་ཁྱོད་དུ་འགྲོ་བ།
ལག་ལམ་ལ། ① ལག་པས་བསྐྱོར་བུའི་མཆིག་ ② ལག་པས་སྐྱོར་བུའི་མ་ཉིའི་ལམ་ལོ།
ལག་ལམ། སེན་མོ།
ལག་གི་སྒྲ། ① ས་དཔོན། ② དཔོན་སྡེའི་ལས་ཀ་བ།
ལག་སྒྲུལ། ཉམ་རྒྱུན་སྡོག་འདོན་བྱེད་རྒྱུའི་སྒྲུལ་རྒྱུད།
ལག་རྒྱུ། བྱ་གདུབ་སོར་གདུབ་སོགས་ལག་པ་མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ།
ལག་རྒྱུ། ལག་ལེན་གྱི་སྟོལ་རྒྱུ། ལག་རྒྱུ་རྩིང་བ། ལག་རྒྱུ་བཟང་པོ།
ལག་སྒྲིག་ ཡིག་ག་བྲགས་དང་རི་མོ་འབྲེད་དུ་བྲིས་ཏེ་མཐའ་རྒྱུན་བྲས་པའི་རིགས་ལ་ཟེར། མཐའ་
རྒྱུན་བརྒྱབ་པའི་ལག་སྒྲིལ་ནི་ལག་པ་གཡོན་ནས་གཡས་ངོས་སུ་སྒྲིལ་ནས་ལྟོག་ཅེ་སོགས་ཀྱི་
སྟེང་དུ་གཞག་ནས་བལྟས་ན་སྟབས་བདེ་བ་ལས་བྱུང་ངོས་སུ་བཀག་ན་མི་འགྲིག་
ལག་སྒྲོ། ཅ་ལག་ཅག་ཅིག་དང་ཟ་ཆས་སོགས་སྒྲུག་པའི་ཀོ་བའི་སྒྲོ་བ་རྒྱུད་དུ།
ལག་སྒྲོན། ལག་གདུང་གི་དོན།
ལག་མགོ། ལག་པའི་མཁྱིག་མ་མན་ཆད།
ལག་འགྲོག་[ཡུལ་]ལག་པ་འགྲུལ་ནས་གཞན་ལ་རྒྱུད་བཅོག་བྱེད་པ། དོན་རྒྱུན་སྤྲོ་མོ་ཅམ་ཡང་མེད་
པར་གཞན་ལ་ལག་འགྲོག་མི་རིགས་ལྟ་བུ།
ལག་འགྲིམ། ལག་བརྒྱུད་དེ་མི་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་རིམ་བཞིན་སྒྲོད་པ། སྤྱི་གཉེར་གསར་རྩིང་
ལག་འགྲིམ་གྱིས་སྤྱི་རྩས་སྒྲོད་ལེན་བྱེད་པ། མི་རེ་རེ་བཞིན་ལག་འགྲིམ་པ།
ལག་འགྲིམ་མཁན། ལག་བརྒྱུད་བྱེད་མཁན།
ལག་འགྲོ། ①[མཛོན་]སྒྲུལ། ② སྒྲ།
ལག་འགྲོ་བ། ①[མཛོན་]མ་བྲ། ② རྒྱུད།
ལག་འགྲོའི་མགོན་པོ། [མཛོན་]རྒྱུའི་རྒྱལ་པོ།
ལག་འགྲོ་ཟས་ཅན། ①[མཛོན་]མ་བྲ། ② རྒྱུད།
ལག་ངར། མཁྱིག་མ་དང་བྲུ་མོའི་བར་གྱི་ལག་པ།

ལག་ངར་འདེགས་པ། ཡིག་གཟུགས་འབྲི་སྐབས་མཁུག་མ་ནས་བྱ་མེད་བར་སྟོག་ཅེར་མ་རེག་བར་
ཡར་བཀྲག་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་བ།

ལག་དཔུལ། ① ལག་ཏུ་དངོས་སུ་ཡོད་པའི་དཔུལ། ② གནས་སྐབས་འབྲེ་སོང་བེད་སྟོད་གཏོང་
བྱེད་ཀྱི་དཔུལ། འཕྲུལ་མཁོའི་ལག་དཔུལ།

ལག་ར། ལག་བས་བཟུང་སྟེ་བརྟུང་རྒྱའི་ར་ཡུ་རིང་།

ལག་སྲ་བ། བར་ཞོལ་ཚུལ་ཞོལ་གྱི་ལག་འཁྲུགས་སྲ་བ། ཚུར་ཞོལ་ལག་སྲ་བ།

ལག་སྲ་བཅད། གང་ཞིག་སྦྱར་བར་ཐོབ་འདོད་ཀྱིས་པན་ཚུན་འབྲན་ནས་ཐོག་མ་ཚོད་བ།

ལག་ལྷག་ ① ཡར་པོ་བས་ཡར་ཀ་གཅོག་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཤིང་རྒྱག་ལེབ་མོ་ཞིག་ ② ལག་བར་
གཞུ་བའི་རྟེག་ལྷག་

ལག་ལྷགས། ཉེས་ཅན་ལག་གཉིས་སྟོམ་བྱེད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཆས་ཤིག་

ལག་ལྷེ། མི་གཞན་ལ་ཟས་སོགས་ཆེར་སྟེར་མི་རུས་པའི་ལག་བ་དམ་པོ།

ལག་ལྷེབས། ① ལག་བ་སྟོབ་བྱེད་ཀྱི་ལྷེབས། ② ཐབ་ལྷེབ་ལྷ་བ།

ལག་བཅག་ ལག་ལྷག་དང་འདྲ།

ལག་བཅད་ཆེ། ལྟོ་ཆས་གང་བཟོས་ན་ཡང་བྲོ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ།

ལག་ཆ། ① ཅ་ལག་སོགས་ལག་འཇུ་བ། ② འཛིག་སྐྱས་ཀྱི་གཡས་གཡོན་ལག་བ་འཇུ་སའི་བྱ།
③ འཇུ་ལུང་ཡོད་པའི་སྟོད་སྦྱང་གྱི་སྦྱི་མིང་།

ལག་ཆགས་པ། [ཨ་མ་དོའི་སྐད་]ནང་སོན་པའི་དོན།

ལག་ཆའི་གཙུག་ཅེད། སྟོག་སྒྲུང་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྦྱང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་tool barཟེར།

ལག་ཆས་བརྟུངས་ལུལ། ལག་ཆ་སོགས་ཀྱིས་བརྟུབ་རྟུང་བྱས་པའི་རྟེན།

ལག་རྟེན། ① ལག་པའི་རྟེན། ② ལས་ཀའི་བྱས་རྟེན། མི་དམངས་ཀྱི་དོན་དུ་ལག་རྟེན་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད།

ལག་རྟེན་མདོན་པ། བྱས་རྟེན་གསལ་བ།

ལག་འཇུ། ① ཅ་ལག་སོགས་ལག་བས་འཇུ་བ། ② འཛིག་སྐྱས་ཀྱི་གཡས་གཡོན་ལག་བ་འཇུ་

སའི་བྲ། ③ འབྲ་ཁྱང་ཡོད་པའི་སྟོད་སྦྱང་གི་སྦྱི་མིང་།
ལག་འཇམ། ལག་པའི་བྱེད་སྐྱེད་ས་འཇམ་པོ། དཔེར་ན་ཁ་འཇམ་ལག་འཇམ་ལྟ་བུའོ།
ལག་ཉ། འདུལ་བའི་བརྒྱུ་ཆད་ཅིག་སྟེ། དྲིན་ལེན་མ་བྱས་པར་གཡོས་སུ་སྦྱར་བའི་ཟས་ལ་རེག་པའོ།
ལག་ཉལ། ལྟ་བུ་བྱིན་གྱི་བྱུག་མཆན་དོན་རྟེ།
ལག་ཉེས་ཁུར་བ། བྱ་བ་དན་པ་བྱེད་པའི་ཀྱན་སྟོང་མེད་ཀྱང་སྟེས་དབང་གིས་སྟེན་དན་བྱུང་བ། ཉ་
འདོ་བའི་སྟེང་གི་པོ་ཆོད་དེ། པོ་སྤར་མའི་ལག་ཉེས་འཁུར་ཡང་།
ལག་བསྐྱལ་བ། [ཉིང་]ལག་པ་བཀྲས་པ།
ལག་ཏུ་ཚུད། ལག་པར་ཐེབས་པ། བ་སྤར་མ་ཚོན་པའི་ལག་ཏུ་ཚུད་ལྟ་བུའོ།
ལག་ཏུ་ལེན་བ། ① ལག་པར་འཛིན་བ། འཁར་རྟེན།
② ལས་ཀ་དངོས་སུ་བྱེད་བ།
ལག་རྟགས། ལེགས་སྒྲིག། ལག་རྟགས་རྒྱུང་ཡང་སེམས་པའི་ཁྱད།
ལག་རྟེན། ① འཁར་རྟུག ② སྐས་ཀྱི་ལག་འཛུའི་ཤིང་། ③ རྩས་མཁན་གྱི་ལག་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།
ལག་གཏམ། སྤྱུས་ཆོང་པ་ཆོས་རེན་པོར་སྒྲིག་སྐབས་ཁ་ནས་མི་ཤོད་པར་པན་ཚུན་ལག་པོར་
གཏོང་རེས་ཀྱིས་པོ་བསྐྱར་བྱེད་ཚུལ་ཞིག་
ལག་གཏུབ། ① [ཉིང་]མཁྱེགས་པ། ② ཐེག་བྱུབ་པ།
ལག་བཏགས། དྲི་འགོ་བྱས་ནས་ལོག་རྩས་དགའ་ཉེར་དངོས་པོ་སྟོད་པའམ་ཡང་ན་རྒྱུང་ནས་
བསྐྱར་བའི་བསྐྱར་མ་སོགས།
ལག་བསྐྱར། ལས་ཀ་དངོས་སུ་བྱས་པ། མིང་རྒྱས་ལག་བསྐྱར། འཆར་གཞི་ལག་བསྐྱར། ② སྟོག་
ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ། དྲིན་སྐྱད་ཏུ་
executionཟེར།
ལག་བསྐྱར་བཞིན་ཆིག་ སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དྲིན་སྐྱད་ཏུ་perform statementཟེར།
ལག་བརྟེན། ལན་རྟེན་དང་འབྲ།

ལག་བསྟར་མཁན། ལག་ལེན་བྱེད་མཁན།

ལག་བསྟར་དུས་ཚོད། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཅེས་
སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་execution time ཟེར།

ལག་བསྟར་མ། ① རང་གི་ལག་བསྟར་དངོས་སུ་བྲིས་པའི་ཡི་གེ ② རང་གི་ལག་བསྟར་དངོས་སུ་བྲིས་
པའི་ལས་ཀ།

ལག་ཐབས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཅེས་སྟེན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་manually ཟེར།

ལག་ཐལ། ལག་བ་སྟོན་མི་ཚུགས་པར་ཐལ་བ།

ལག་ཐལ་ཤོར་བ། ལག་བ་ཐལ་དགས་ནས་མི་གཞན་ལ་རམས་སྐྱོན་ཤི་སྐྱོན་བྱུང་བ།

ལག་ཐུག་བ། [ཡུལ]ལག་པས་རྒྱབ་རེས་བྱེད་བ།

ལག་ཐུབ། ①[རྫིང]མགྲོགས་བ། ② ཐེག་ཐུབ་བ།

ལག་མ་ཐུན་བཏང་། ལག་སྒྲེལ་བཏང་བའི་དོན་ནོ།། དཔེར་ན། ལྷ་གྲུ་གཉིས་ལག་མ་ཐུན་བཏང་ནས་
རྒྱགས་ཨ། མོ་ཤིའི་ལམ་ལ་གཟབ་གཟབ་གྲིས་ཤིག་ལྟ་བུའོ།།

ལག་མ་ཐུས། ལུས་ཀྱི་དབྱེད་འཁྱགས་སམ་ལག་པའི་སྟོབས་འཁྱགས་ཀྱི་དོན།

ལག་ཐེལ། སྤར་པོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་དམག་མི་དགྲུས་མ་ཆོའི་ལག་གདུབ་ལ་རྒྱབ་པའི་ཐེལ།

ལག་ཐོ། རྫོང་དང་ལྷགས་སོགས་རྒྱང་བྱེད་ཀྱི་ཐོ་བ།

ལག་ཐོག་དུས་ཐོག་ལག་པར་ཡོད་བཞིན་བ། ལག་ཐོག་ཆོང་ཐོག་དབུལ་ལག་ཐོག་ཏུ་སྟོན་བ། ལག་
ཐོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཐ་འབྲུ།

ལག་ཐོགས། ཁ་ཆ་དགོས་གཏུགས། ཉེ་ཆར་དབུལ་ལག་ཐོགས་པོ་བྱུང་། ཐུག་པ་འཐུང་ཁར་ཚུ་ས་
ལག་ཐོགས་ལྟ་བུ།

ལག་ཐོགས་བ། དགོས་པར་གཏུགས་པའམ་ཉེར་བར་མཁོ་བ།

ལག་མ་ཐེལ། ལག་པའི་དཀྱིལ་དབུས། ལག་མ་ཐེལ་གྱི་ན་དུ་བསྟན་བ། ལག་མ་ཐེལ་གྱི་རི་མོ་ལྟར་
གསལ་ལེར་མཛོན། ས་གནས་འདིའི་ཆ་རྒྱས་ཤིང་ལག་མ་ཐེལ་དུ་བྲལ་བ་འབྲ།

ལག་མཐུ། ལག་པའི་སྟོབས་ལྷགས། ལག་མཐུས་སྒྲགས་མི་ཆ་བ། ལག་མཐུས་བསད་བ།
ལག་མཐུས་བསྟོད་བ། རང་ལག་གིས་ལས་ཀ་བྱས་པའི་མཐུས་གསོ་བའམ་བསྐྱང་བ་སྟེ། བསྟོད་
པ་ནི་ཟས་བྱིན་པའམ་གཏད་པའི་མིང་རོ།

ལག་འཐག་མི་སོ་སོས་ལག་པས་མཆིག་གི་ནང་དུ་འཐག་པའི་རྩམ་པ་ལ་ཟེར།

ལག་དམ། ① ལག་བ་དམ་པོ། ② ཐེལ་རྩེ།

ལག་དར། ཁ་བཏགས་མཐུང་དར།

ལག་དལ། ལས་ཀ་མེད་བ། ལག་དལ་གྱིས་རི་མོ་འབྲི།

ལག་དེབ། ① འཕྲལ་འཕྲལ་ལྟ་ཉིག་བྱ་རྒྱའི་དེབ་ཐོག་ཡི་གེ་སྐབས་དོན་ལག་དེབ། གློག་འཁོར་ལག་
དེབ། ② ཉེར་མཁོའི་ཐོ་འབྲི་གཞིའི་དེབ། གཏོང་ཡོང་ལག་དེབ། རལ་རྩོལ་ལག་དེབ།

ལག་དོ། ① རྩལ་དང་གཡག་སོགས་ལ་དོ་པོ་བཀལ་ནས་ཆོང་རྩས་སྒྲེལ་འཕྲེན་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་
ལ་ལག་དོ་ཟེར། ② རྩལ་པའི་རྩལ་གཡོག་

ལག་དོ་བ། ཉ་རྩལ་སོགས་ལ་ཁལ་འགེལ་མཁན་གྱི་མིང་།

ལག་དོ་རྒྱག་

ལག་དོག་སྐྱད་བ་ལག་བ་དགྲིས་པའི་དོག་བ། བལ་སྐྱད་ལག་བར་དོག་རྒྱབ་བ།

ལག་རྒྱགས། ཉེ་བར་མཁོ་སྐབས་དགོས་མཁོ་ལ་པན་འདོགས་མི་ཐུབ་བ།

ལག་རྒྱམ། ① ལག་ཆད། གློ་གྲོས་མེད་པའི་ལས་ཀ་དེ། ལག་རྒྱམ་བྲག་ལ་འཛེག་དང་མཚུངས།
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལག་འཁུམས་དང་ལག་རིལ་ལོ། ② ས་བདག་མི་མིན་ཞིག་

ལག་རྟོ། ལག་ནང་ཏུ་རྟོ་བ་བྱང་ནས་ལྷགས་གང་ཡོད་བཏོན་ཏེ་རྒྱང་རིང་ལ་འཕེན་པའི་དོན།

ལག་ལྗན། ① ལག་ཏུ་ཡོད་པའི་དངོས་རིགས་འབྲུ་དངུལ་སོགས། ② [མདོན]སྒྲང་པོ་ཆེ།

ལག་ལྗན། སྒྲང་པོ་ཆེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

ལག་ལྗན་མ། [མདོན]སྒྲང་མོ།

ལག་སྟོག་ལག་དོག་དང་འབྲ།

ལག་གདན། ཐོར་པ་སོགས་དགྲུག་བྱེད་གྱི་ལག་ཆ་རྟེན་པའི་པང་ལེབ།

ལག་གཏུག་ ལག་རྒྱན་ མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལག་ཏེར་དང་ལག་དགེས་སོ།
ལག་གཏུག་ཚུ་ཆོད་། ལག་གཏུག་གི་ཚུ་ལ་དུ་བྱོན་པའི་ཚུ་ཆོད་འཁོར་ལོ།
ལག་བདར་བ། ལག་གིས་དངོས་སུ་བྱས་པ།
ལག་བདེ་སོ། ལག་རྩལ་གྱིས་ཉེར་མཁོ་ཅ་ལག་སྤྱོད་ཆོག་པ་བཟོ་ཤེས་མཁན་ལ་ཟེར།
ལག་བདེ་བ། ① ལག་རྩལ་མཁས་པ། ཁ་བདེ་པོས་ལག་བདེ་པོའི་གོ་མི་ཆོད་ལྟ་བུའོ། ② གྲྲ་ས་
ཆོག་ས་སྐབས་རྩ་བུ་འདྲན་མཁན།
ལག་མཐུང་། ལག་པར་འཁྱེར་བདེ་བའི་མཐུང་བྱང་།
ལག་འདེབས་ས་ཞིང་། སྤྱུ་ལ་ཞིང་བདག་སྒྲིལ་གྱིས་དོད་པ་བྱས་ཏེ་འདེབས་པའི་ས་ཞིང་།
ལག་འདོན། ① རང་གི་ལག་པ་ནས་བཏང་བའི་འགྲོ་སོང་། ② སྤྱུ་ལ་འབྱུང་བའི་སོགས་ལག་ཐོག་
ནས་འཇལ་སྤོད་དགོས་པའི་རིགས་རྣམས།
ལག་བཟ། ལག་པས་སྟོན་པའི་བཟ། ལག་བཟ་གཏོང་བ། ལག་བཟ་སྟོན་པ།
ལག་བརྟུལ། ① ལག་པས་གཡོབ་པ། ② ལག་པས་བྱེ་མར་བརྟུལ་བ།
ལག་བསྟོགས། ① ཡུལ་སྤྱོད་བཅོག་ས་ཁ་ཟས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག ② ལག་པས་གསྐྱིག་གསལ་སྟོན་བྱས་པ།
ལག་ན་དོ་རྩེ། བྱག་ན་དོ་རྩེ་དང་དོན་གཅིག
ལག་ན་གཞོང་ཐོགས། རི་རབ་བྱང་དོས་སུ་རྣམ་ཐོས་སྒྲིལ་གྱི་འཁོར་དུ་བྱུར་པའི་གཞོད་སྒྱིན་ཞིག
ལག་ན་རིན་ཆེན། བྱང་སེམས་ཤིག་གི་མཆོན།
ལག་ན་གཤོལ། [མངོན་]ལྷ་སྟོབས་བཟང་།
ལག་ནས། ① ལག་ཏུ་དངོས་སུ་ཡོད་པའི་འབྱུང་རིགས། ② ཡུལ་འཕྲོག་བར་དུ་རྩ་མར་དང་འབྱུང་
རིགས་སོགས་པན་ཚུན་བརྩེ་འཛོལ་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་ལག་གཤོར་འབྱུང་རིགས།
ལག་ནོར། ① རང་གི་ལག་པར་ཡོད་པའི་ནོར་རྩས། ② ལག་པས་བྱེད་སྤྱངས་འབྱུགས་པ།
ལག་སྟེ། གནས་སྐབས་འགྲོ་སོང་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་དཔུལ་སོགས། ལག་སྟེ་རྩོགས། བྱོགས་འགྲོའི་
ལམ་རྒྱགས་དང་། ལག་སྟེ་འདང་ངེས་ཡོད།
ལག་སྟོད། ཆང་དང་འོ་མ་སོགས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་སྟོད།

ལག་གནད། ལག་འཛངས་སམ། ལག་ཐོགས། འགྲོ་སོང་གཏོང་བྱེད་ལག་གནས་ཆེན་པོ་འདུག
ལག་པ། ① ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་མདུན་མ། ལག་ཆིགས། ལག་སྒྲོས། ལག་པ་ཤོར་བ། ལག་པ་
གཉིས་རྒྱབ་ཏུ་བསྐྱོལ། ལག་པས་ལག་པ་བསྐྱམས་པ། ལག་གདངས་དབྱུང་སྒྲེལ། ཀླང་སྒྲབས་
ལག་སྒྲབས། ཤིང་སྒྲོང་ལག་བཅུགས། ལག་པ་དམ་པོ། ལག་པ་བཞེན་པ། ལག་པ་སྒྲོད་པོ།
ལག་འཛངས། ལག་པ་མི་སྒྲོབས་པ། ལག་པ་གཡར་རོགས། ཟ་རྒྱ་འཐུང་རྒྱ་གནས་ཀྱི་ལག
ཉལ་ས་རྫོན་པོ་རང་གི་ལག ལག་པར་གཡོད་ན་ནམ་མཁའི་བྱ་འཁོར། ལག་པ་ཆོ་དུས་སྐྱམ་
པ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་གཅོད་བྱེད་དང་། འཇུག་པར་བྱེད། ཐ་སྦད་སྦྱོན་བྱེད། དབྱང་བའི་
འདབ། འབབ་བྱེད། འཛིན་བྱེད། ཡལ་ག་ལྷ་པ། སྲུག་པ་བཅས་སོ། ② ཅ་ལག་དང་ཆོ་ལག་
རོ་ལག་ཅ་ཆོ་པ། ཅ་ལྷག་ཆོ་ལྷག་རོ་ལྷག་ ③ རྒྱ་སྐར་ཞིག་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ནག་པོ་དང་།
དག་པོ། དག་བྱལ་མ། དམག་དཔོན་དབྲ་བཅས་སོ། ④ [མངོན]ལག་པ་ལ་གཡས་གཡོན་
གཉིས་ཡོད་པས་གངས་གཉིས་མཆོན།

ལག་པ་ཀྲོག་པ། རྫིང་ལག་པ་ཡུག་ཡུག་བྱེད་པ།

ལག་པ་སྒྲོང་། [མངོན]གི།

ལག་པ་ཁ་སྐྱར། ཐལ་མོ་སྐྱར་བ། ལག་པ་ཁ་སྐྱར་གྱིས་གྲུས་འདུད་ཅུ་བ།

ལག་པ་བརྒྱག་པ། ① ལག་པ་ཡར་འདེགས་པ། ② རྩང་བ། གཞུ་བ། ལག་པ་སྐྱལ་ནས་གཞན་ལ་
བཞུས་པའི་དོན།

ལག་པ་བརྒྱ་པ། [མངོན]བདུད་ཀྱི་བྲ།

ལག་པ་བསྐྱལ། རྫིང་ལག་པ་བརྒྱས་པ།

ལག་པ་གཏོང་བ། ① ལག་པ་གཏོང་རེས་བྲས་པ། ② [ཡུལ]ལག་གཏམ་དང་འབྲ།

ལག་པ་མི་སྒྲོབས། [མངོན]བག་ཡོད།

ལག་པ་འཛིན། [མངོན]བག་མཁམ་བྱིས་བདག་པོ།

ལག་པ་ལྷུག་པོ། སེར་སྒྲ་མེད་བའམ་ལག་པ་ཡངས་པོ། གཏོང་པོད་ཆེ་བའི་ལག་པ་ལྷུག་པོ།

ལག་པའི་རྒྱ་པོ། [མངོན]རྒྱ་པོ་མི་ཏུ།

ལག་པའི་མཐེ་འཕུར། སྒོག་ཁྲད་རྩེ་དུ་གར་སོང་གང་བདེར་བྱེད་ཆོག་པའི་རིགས་ཀྱི་མིང་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་laptop ཟེད།

ལག་པའི་རྟེན་ཆ། [མངོན་]མཆོན་ཆ།

ལག་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྒྱུ་རྩལ། སྤྱིར་རྩལ་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཅིང་། དཔེར་ན་ཡི་གེ་འབྲི་བའི་ལག་རྩལ་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང་ཐོག་མར་སྤྱང་གིང་གི་སྟེང་དུ་འབྲི་བ་དང་། དེ་ནས་ཤོག་འབྲི་ཐོག་སྒྲིམ་ནས་འབྲི་བ། དེ་ནས་ཐིག་མེད་བར་འབྲི་བ། འབྲི་གཞི་རྩེ་དུ་མཐེ་བོང་གི་རྒྱ་ཁྲོན་ཅམ་གྱི་ནང་ཡིག་འབྲུ་བརྒྱ་ཅམ་ཤོང་བར་འབྲི་བ་སོགས་བོད་ཀྱི་ཡིག་འབྲིའི་ལག་རྩལ་ལའང་སྟེ་མང་ཡོད།

ལག་པའི་བྲུག་རྒྱ། དོན་སྣ་ཆོགས་སྟོན་བར་བྱེད་པའི་བརྟུགས་ཀྱི་བྲུག་རྒྱ།

ལག་པའི་ཆེར་མ། [མངོན་]སེན་མོ།

ལག་པའི་ཡལ་ག [མངོན་]སེན་མོ།

ལག་པོད། ① ལག་ཆབ་བཟ། སྤྱིན་བའམ་པན་ཚུན་རོགས་རེས་བྱེད་པའི་ལས་ཀའི་ལན། ངལ་རྩོལ་ལག་པོད། ལག་པོད་ཆོགས་རྒྱུད། ལས་ཀ་ལག་པོད་ཀྱིས་བྲུས་པ། ② པན་ཚུན་གཞོད་བ་བྱེད་པའི་ལན། ངན་ལན་ངན་འཇལ་གྱིས་ལག་པོད་སྟོག་པ།

ལག་སྤྱད། ལག་པའི་ཡོ་བྱད། བཟོ་བ་མཁས་ཀྱང་ལག་སྤྱད་དགོས་ལྟ་བུ།

ལག་པོད། ལག་པའི་ཡོ་བྱད། བཟོ་བ་མཁས་ཀྱང་ལག་སྤྱད་ལག་སྟོད། ① ཅ་ལག་སོགས་ལག་བས་ལག་བར་སྟོད་པ། ② རིན་གོང་སོགས་ལག་ཐོག་ནས་སྟོད་པ། ལག་དབངས་མཐོ་བ། དམག་འཐབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ།

ལག་དཔོན། ① ལག་ཤེས་ཅན་གྱི་དཔོན་པོ་འཕེལ་བོ་ཁྱིད། ② ལས་འགོ་རྩོམ་མཁན། ཁེང་ལོག་གི་ལག་དཔོན།

ལག་བྲུབ། བྲུབ་ཀྱི་མིང་། ཤིང་གི་ལག་བྲུབ་ཀྱིས་མེ་མདའ་འགོག་མི་ཐུབ།

ལག་བྱི། ལག་རས། རྒྱག་གཟན་ཏེ་དགེ་སྟོང་གི་གོས་ཀྱི་གས་ཤིག

ལག་བྱིས། ① ལག་བ་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་རས་སོགས། ② རང་སྟོན་གཞན་འགོ་བས། རང་སྟོན་གཞན་

ལ་ཁ་འཕངས་ལག་གིས་བྱེད་མི་རུང་ལྟ་བུ།
ལག་སྟེན། ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་ལྷག་མ་མོ་ལ་ཟེར།
ལག་འཕོས། རྒྱ་ནམ་ཁོན་གྱི་ལན་འཇལ་བ།
ལག་སྟེན། ཉེ་ལག་པའི་ཆིགས་འཆུས་ཏེ་འགྲེལ་གྲུབས་བྱེད་སྐྱེད་པའི་གྲྭ་ལག་སྟེན་བརྒྱབ་ན་
མི་མདུན་སྟོགས་སུ་སྤྱང་ཡོང་ལྟ་བུ།
ལག་གིས། རང་གིས་གིས་པའི་རི་མོ་དང་ཡི་གེ།
ལག་གིས་ནང་འཇུག་སྒྲིག་སྐྱོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟོང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་handwriting ཟེར།
ལག་སྟེང་། [མདོན་]སྟོང་མོ་བ།
ལག་སྟེལ། ① ལས་ཀའི་རོགས་བྱེད་པ་ལོ། རྫོང་སྟོད་མེར་སྐྱེ་ལག་སྟེལ། ② ལག་པ་གཉིས་སྟེལ་
བ། འཕར་སྤྱང་ལག་སྟེལ་ལྟ་བུའོ།
ལག་འབབ། ལག་ཐོག་ཏུ་འབབ་བ། ལག་འབབ་ཁེ་སྦྱོང་།
ལག་འཕོམ། ལག་འཕེན་འབར་མདེལ།
ལག་འབྱོར། ལག་པར་འབྲོད་པའམ་བྱུང་བ། ལྷག་གིས་ལག་འབྱོར། བརྒྱུ་ལག་འབྱོར་བྱུང་བ།
འབད་ཚོལ་བྱས་འབྲས་ལག་ཏུ་འབྱོར་བ།
ལག་འབྲས་གཙང་མ། བཅོས་པའི་ཅ་ལག་སྟེན་ཀ་ལེགས་བ། ལག་རྩལ་ཅན་གྱིས་ག་རེ་བཅོས་ཀྱང་
ལག་འབྲས་གཙང་མ་ཡོང་གི་རེད་ལྟ་བུའོ།
ལག་འབྲེག་སྔ་དུས་མིའི་ལག་པ་གཙོད་པའི་ཁྲིམས་ལྷགས་ལེག་
ལག་འབྲེལ། བསམ་སྦྱོར་གཅིག་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་བ། ལག་འབྲེལ་དམ་ཟབ། བན་ཚུན་ལག་
འབྲེལ་ཡོད་བ།
ལག་མར། ① འབྲུ་རིགས་སོགས་བཙོངས་པའི་རིན་ལག་ཐོག་ཏུ་འབྲུལ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་མར། ②
ལག་ཏུ་དངོས་ཡོད་ཀྱི་མར།
ལག་དམར། ① བཤུན་པ། བཤུན་པ་ལག་དམར་གྱིས་སེམས་ཅན་ཞོར་ལྷག་གསོད། ② མི་གསོད་མཁུན།

ལག་དམར་གྱི་དངོས་སུ་མི་གསོད་མཁན། མི་གསོད་ལག་དམར་པའི་ནང་གི་བྱེད་གཏེ།
ལག་ཅུལ། ལག་པའི་རྩས་ཅུལ། སྤངས་སྟོབས་ཀྱིས་ལག་ཅུལ་ཐོན་པ། བྱད་མེད་ལག་ཅུལ་མཁས་
ན་ཡང་། འབྲུ་མེད་ཟ་མ་བཟོ་མི་བྱུང་ལྟ་བུ།

ལག་ཅུལ་གྱི་ཆད་གཞི། ལག་ཅུལ་བཟང་ངན་ཆད།

ལག་ཅུལ་བརྒྱད་རིམ། ① བཟོ་རིག་སོགས་ལག་པའི་འདུ་བྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་པའི་ལག་ཅུལ་
གྱི་ཤེས་རིག་དེ་བྱུང་ཁུངས་དང་འཕེལ་ཆུས་བྱུང་པའི་གོ་རིམ་བརྒྱད་ཚུལ་བཤད་པ། ② རྫོག་
སྤང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྤང་
དུ་technical process ཟེད།

ལག་ཅིས། མཚུ་བ་མོས་འདྲེན་པའི་གངས་ཅིས།

ལག་ཆབ། ① ལག་པའི་ཆབ། ② ལག་རོགས་བྱས་པའི་སྦྱིན་ཆབ།

ལག་ཆེས། འབྲུལ་འཁོར་སོགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་ལག་པས་བརྒྱབ་པའི་ཆེས་བྱ།

ལག་མཛོད། [མཛོད་]སྒྲིམ།

ལག་འཛངས། ལག་ཏུ་རྒྱ་ཆས་སོགས་དཀོན་པོ་ཆགས་པ། དེང་སྐབས་ཐུན་ལ་དདུལ་ལག་
འཛངས་ཆེན་པོ་འདུག།

ལག་འཛངས་ཅི་ཆེ། རང་གི་ལག་པར་དགོས་མཁོ་ཏུ་ཅང་ཆེ་པའི་དོན།

ལག་འཛིང་། གཤོད་ཐུག་ཏུ་འཐབ་པ། ཤི་གསོན་ལག་འཛིང་། བན་ཚུན་ལག་འཛིང་བྱེད་པ། དག་
པོ་དང་ལག་འཛིང་རྒྱབ་པ།

ལག་འཛིན། སྤྱོད་ལེན་གྱི་དཔང་རྒྱའི་ཡི་གེ།

ལག་འཛིན་མ། ① [མཛོད་]བག་མ། ② ནང་གི་ཨ་མའི་མིང་ལའང་འཇུག།

ལག་བརྩེས། ལག་པའི་ཕུ་བྱང་ཡར་བསྐྱོགས་པ།

ལག་ཞ། ལག་པ་སྟོན་ཤོར་བ།

ལག་ཞོར། ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པར་ལག་པའི་ཞར་ཞོར་དུ་བྱེད་སོང་བ།

ལག་བཞག ལག་ལེན་བསྟར་བ། ཁ་ཐོག་ལག་བཞག་དེ་ལྟར་འབྲུལ་དུ་ལག་བཞག་ཡོད་པ་གྱིས།

ལག་ཟད་དཔུང་ཐུག་ཆ་སྒྲིན་རྫོགས་པ་འཕམ་ཟད་པའི་དཔེ།
ལག་ཟན། [མངོན་ཏེ་མ་འདོམ་ལན།
ལག་ཟས། བཅོས་པའི་ཟ་ས། ཨ་མའི་ལག་ཟས་ཅོས་ནས་ཡུན་རིང་སོང་ལྟ་བུ།
ལག་ཟེན། ལག་ཏུ་ཟེན་པ། མིག་མཛོད་ལག་ཟེན་ལྟ་བུ།
ལག་ག་བྱུང་། ① རྫོང་སྒྲིགས་འབྲེད་གཅོད་བྱེད་པའི་ལག་འཛིན་ཨ་ལུང་། ② སྐྱས་ཀྱི་ལག་འཛུ།
ལག་ག་ཟེར་བྱུང་པ། སྤ་དུས་རྒྱུ་ལག་གི་ལ་སེན་བར་དུ་སྒྲིག་ག་ཟེར་འཛུད་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་
ངན་པ་ཞིག་
ལག་ག་ཟོང་། རྫོང་པའི་ལག་ཆ་ཞིག་
ལག་བཟང་། བྱང་སེམས་ཤིག་གི་མཆོན།
ལག་བཟོ། ལག་ཤེས་བཟོ་ལས། ལག་བཟོ་བ།
ལག་བཟོའི་ཙོམ་ཏུས། རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒྲིན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྤྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་manual function ཟེད།
ལག་བཟོའི་ལོག་སྒྲེལ། རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒྲིན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྤྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་manual feed ཟེད།
ལག་བཅོས། རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒྲིན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྤྱད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་manual ཟེད།
ལག་ལོག་རང་གིས་བཞོད་གཏོང་བྱེད་ལུལ།
ལག་ཡངས། གཏོང་པོད་ཆེ་བ་དང་སེར་སྣ་མེད་པ། དཔེར་ན། མི་འདི་ལག་ཡངས་ཞིག་རེད་ལྟ་བུ།
ལག་ཡར། འབྲི་ཡར་མའི་མིང་།
ལག་ལྷ། ལག་ངར།
ལག་ཡོད། ① དངོས་སུ་ལག་ཐོག་ཡོད་པ། ལག་ཡོད་ཡོང་འབབ། ② དཔའ་ཡོད་པ། བཤད་ན་ཁ་
ཡོད་པ། འཛིངས་ན་ལག་ཡོད་པ་ལྟ་བུ།
ལག་ག་ཡོག་ ① ལག་ཅུལ་མི་སྒྲིའི་ལས་རོགས། ② ག་ཡོག་པོའི་ཡང་ག་ཡོག་

ལག་གཡུགས། ཚུར་ཤོག་ཟེར་ནས་བརྟེན་པའི་ལག་པ་གཡུགས་ཚུལ་ཞིག
ལག་གཡོར། ལས་ཀྱི་ལག་རོགས་བྱེད་པའི་མིང། རོགས་རེས་ལག་གཡོར།
ལག་གཡལ། ག་ལེར་ལེབས་རོགས་སམ་ཡང་ཡང་མཛལ་ཡོང་ནས་པའི་བརྟེན་པའི་ལག་པ་
གཡུགས་ཚུལ་ཞིག

ལག་རས། ལག་བྱིས་ཀྱི་རས།

ལག་རས་ལྷ་མགོ་ལག་བྱིའི་རས་ལས་བཟོས་པའི་ལྷ་མགོ་ཞིག

ལག་རིས། ① ལག་པའི་རི་མོ། ལག་རིས་ལྟར་སེམས་ལ་རེས་པ། ② བྱས་རྗེས།

ལག་རིས་དབྱུང་སྟོན། བྱོད་གཞིའི་ཉེས་ཅན་པའི་དོགས་གཞི་ཅན་གྱི་ལས་རིས་དང་བྱོད་གཞིའི་འབྲེལ་
ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོའི་སྟངས་གྱི་ལག་རིས་གཉིས་བསྟར་ནས་བརྟག་དབྱུང་ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཐབས་ཤིག
ལག་རུ་འགོག། ལས་ཀྱི་བྱེད་དུས་མཐུན་ནས་བཀག་ཏེ་འགོག་ཆེན་བཟོས་པ། ལྷ་གྲུ་དེ་ན་ལག་རུ་
བཀག་ནས་མ་སྟོད་གཞན་དུ་སོང་ལྷ་གྲུ།

ལག་རུག། ལག་པ་མང་པོ་འདུས་པའི་དབྱུང་རོགས།

ལག་རོགས། ལས་རོགས།

ལག་ལན། རྟུང་རྟེན་གྱི་ལ་ལན། ཁ་ལན་དང་ལག་ལན་སྟོང་པ།

ལག་ལེན། ① ལས་ཀྱི་ལག་ཐོག་དུ་ལེན་པ། ལག་ལེན་ཡང་དག་བསྟར་པ། ལག་ལེན་སྟོང་མེད།
ལག་ལེན་ཆོད་ལྷ། དཔེར་ན། ཁ་གཏམ་གཡུ་འབྲུག་སྐྱད་ལས་ཆེ། ལག་ལེན་ནམ་མཁའི་འཛུལ་
ལྟར་ཡལ་ལྷ་བྱ། ② སྟོལ་རྒྱན་ལག་རྩལ་གྱི་ལག་ལེན་བཟང་པོར་མིག་དཔེ་བལྟ་བ། ③ ལག་
བས་འཛིན་པ། མེ་མདའ་ལག་ལེན་བྱེད་སྐབས་ཡིད་གཟབ་མ་བྱས་ན་སྟོང་མདའ་ཤོར་ཡོང་
ཟེར་བ་ལྷ་བྱའོ།

ལག་ལེན་གཅེས་བསྟར་ཀྱན་གསལ་སྤང་མཛོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དེ་ཅུ་དམར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་བྱུང་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྟེན་གྱི་དུག་འདོན་དང་། རར་འདོན། རྩོམ་འདོན་
སོགས་སྟེན་གྱི་ལས་སྟོན་སྟོང་གྱི་ལག་ལེན་རྣམས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་སྟེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག
ལག་ལེན་མན་ངག་གི་ཆེདས། ཆེདས་ལྗེའི་ནང་ཆོན། ལག་དུ་ལེན་ཚུལ་གདམས་དག་གི་ས་བཅད་ཅིག

ལག་ལེན་དམར་ཁྲིད། ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་དང་། ཉམས་སྲོང་གང་ཞིག་རིག་གཞུང་ངོས་ནས་
འབྲེལ་བ་ཤད་ཅམ་མ་ཡིན་པ། རོན་གྱི་ལག་ལེན་གྱི་གོ་རིམ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ངོ་སྟོན་བྱེད་ཅིང་
སྟོབ་ཁྲིད་བྱ་བའི་ཐབས།

ལག་ལས། ལག་ཞོར་དུ་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་སྟེ། སྤྱད་པ་ཡོག་རྒྱ་སོགས།
ལག་ཤད། བན་ཚུན་ཁ་ཅོད་བྱེད་པའི་སྐབས་ལག་པ་གཅིག་གི་སྤར་མོའི་ནང་ལག་པ་ཅིག་ཤོས་གྱི་
ལག་རྒྱབ་རྩེ་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་ཁོང་ཁོའི་རྣམ་འགྲུར་གྱི་བྱེ་བྲག་
ལག་ཤིང་། རྟེ་རའི་ཁ་ཐིག་བརྩས་བྱེད་གྱི་ཤིང་དབྱུག་གི་མིང་ཡིན།
ལག་ཤུབས། ལག་སྟོབ་བམ་ལག་ལྷིབས།
ལག་ཤེས། བཟོ་ལས་བྱེད་ཤེས་པ། ལག་ཤེས་ཅན། ལག་ཤེས་བཟོ་ལས།
ལག་ཤེས་རིག་གནས་སྟོང་། འཆེན་བྱ་དང་། རི་མོ། འཐག་ལས་སོགས་ལག་པའི་བཟོ་ལས་དང་།
རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་སོགས་བསྟོམས་པའི་མིང་ཆོག་ཟུར་པ་ཞིག་ཡིན།

ལག་ཤོགས། གཏོང་ཤོད།
ལག་ག་ཤོར་ཅིས་སྟོན། འབྲུ་སོགས་ལག་ཐོག་ཏུ་བཤར་ནས་ཅིས་སྟོན་བྱེད་པ།
ལག་བཤད། ལག་ཤད་དང་རོན་གཅིག་ཁ་ཅོད་རྒྱབ་སྐབས་ཐལ་མོ་གཅིག་གི་ནང་ངོས་སུ་ཐལ་མོ་
ཅིག་ཤོས་གྱི་རྒྱབ་ངོས་གྱིས་བརྒྱབ་ནས་ཤིན་ཏུ་ཁོང་ཁོའི་རྣམ་འགྲུར་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་
ལག་སག་ ལག་གསག་དང་འབྲ།

ལག་སྟུག་ ① ལག་གསག་དང་འབྲ། ② ལག་བས་མངོན་ཆུང་གི་བརྒྱ་གཏོང་བ།

ལག་སེན། ལག་པའི་སེན་མོ།

ལག་སེལ། གཞན་ལ་སྦྱིན་བའི་དོན། མི་འདི་ལ་ལག་སེལ་པོ་འདུག་ལྟ་བུ།

ལག་སོག་ འཁྲུགས་གཅིག་ལ་འཆང་གཟུང་ཡོད་པའི་སོག་ལེ།

ལག་སོར་ ① ལག་པའི་མཚུག་གྱ་སྟེ། རང་གི་ལག་སོར་གངས་འདྲན་བཞིན། བྱ་འོས་རྣམས་གངས་
སྟོལ་ངེས། ② རྒྱ་སྐར་ལྟ་མཆོམས།

ལག་སྟེལ། སྟེལ་པོ་ཆུང་དུ།

ལག་སྒྲིག་བཟང་ངན་གྱི་ཡན་པོ་སྒྲིག་པ།

ལག་གསལ། ① དེག་རྩལ་ངམ་ལག་འགྲོགས་སྒྲིན་པོ། ② གཞན་ལ་ཞག་པས་རྩལ་ལང་ཤོར་ག།
ལག་གསོས། ལྷགས་རིགས་སྒྲོད་གནས་སུ་ཉར་ཞིང་གསོ་བའམ་རྩལ་དུས་ནས་རང་བྱིས་དུ་གསོ་ག།
ལགས། ① ཡིན་ནམ་རེད་གྱི་ཞེས། དེའི་རྒྱ་མཚན་གང་ལགས། རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟར་ལགས་པ་ད་
གཞོད་ཤེས། ཁྱེད་རང་ངམ་ཙོལ་གྱེད་པར་འགྲོ་བ་ཡིན་ནས། ལགས་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱི་དགོངས་
འཆར་དེ་ལྟར་ལགས་མོད། ད་དུང་དེ་ལས་གསལ་བ་ཞིག་གསུང་རོགས། ཁྱེད་ཀྱིས་གསུངས་
པ་དེ་ལྟར་དངོས་གནས་ལགས་མ་ལགས་ཀྱང་པོ་གསུངས་དང་། ② སྤྱི་ཞབས་ལགས་སམ་
དགེ་ཤོན་ལགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་ཞེས།

ལགས་སོ། ཁས་སྐངས་དང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ལན། ལགས་སོ། ལགས་འོང། ཁྱེད་ཀྱིས་གསུངས་པ་
དེ་དེ་ལྟར་ལགས་སོ་ལྟ་བུ།

ལང་། ཁྱེད་མེད་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་ག། ཡར་འབྱེང་བའི་དོན་ཉེ། ལྷང་ལྷག་གྱེན་དུ་
ལང་། མལ་ལས་ལང་ཞེས་ག།

ལང་ག། ① [རྣིང་]སིང་ག་ལའི་གནའ་པོའི་མིང་། དེང་སང་སི་ལི་ལེན་ཁ་ཟེར། ② སྤྱིན་པོའི་ལུལ་ཟེར།
ལང་ག་མགྲིན་བཟུ། [མངོན་]སྤྱིན་པོའི་རྒྱལ་པོ།

ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། བམ་པོ་དགྲ་དང་
ལེའུ་ཉེར་བརྒྱད་ག། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་འགོས་ཆོས་འབྲུབ་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གི་དཔེ་ལས་བསྐྱར་པའོ།

ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོའི་འབྲེལ་ག། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བརྒྱད་པའི་ནང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་འགོས་ཆོས་འབྲུབ་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གི་ཡི་གེ་ལས་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་
བསྐྱར་བ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་འབྲེལ་པ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོལ་དཔོན་བཟང་པོས་མཛད་པ་བསྟན་
འབྱུང་མདོ་པའི་ནང་དུ་ཡོད། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོའི་འབྲེལ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྤྱིང་པོའི་རྒྱན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་འགོས་ཆོས་འབྲུབ་ཀྱིས་བསྐྱར།

ལང་རྒྱན། གསལ་དུ་ལང་བའི་རྒྱན། དམག་འཁྲུག་ལང་རྒྱན། ལྷག་ལང་རྒྱན།

ལང་བཀྲར་ཡར་དེད་ལྟ་དག། ༡ ལང་བཀྲར། ༢ ཡབ་ལྟ་ཆེན་རྒྱལ་ག། ༣ དེའི་ཡབ་ལྟ་ཆེན་དབང་

པོ། ༤ དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་འཁོར་པོ། ༥ དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་དུང་སྒྲོང་། ༦ དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་ཇི་
མེད། ༧ དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་གཤེད་རྩུང་། ༨ དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་བཟང་པོ། ༩ དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་བཟང་
ཡབ་སྟེ་དགའ་པོ།

ལང་ག། སྲིན་པོ་དང་། ལང་ག་མགྱིན་བཅུ་ལྟ་བུ།

ལང་དེ་ལིང་དེ། འཕྲོ་ལྷིང་ངམ་གཡོ་འགལ་གྱི་རྣམ་འགྲུར་ཞིག། སྲིན་དཀར་ལང་དེ་ལིང་དེར་
འབྲིགས་པ། མོ་བྱ་ལང་དེ་ལིང་དེར་འགལ་བ། སྲིན་ཤིང་གི་ཡལ་འདབ་ལང་ལིང་དུ་བསྐྱོད་བ་
སོགས་ལྟ་བུ།

ལང་དེ་ལིང་དེ། ① རྩ་ཆུ་སོགས་འཁོལ་སྤངས་སམ་གྱེན་དུ་འགྲུར་ཚུལ་ཞིག། ཆུ་ལང་དེ་ལིང་དེར་
ཁོལ་ཏེ་རྒྱངས་བ་འབྱུར། དུ་ནག་ལང་དེ་ལིང་དེར་འབྱུར་བ། སྲིན་ནག་ལང་ལིང་དུ་གཡོ་བ། ②
ཁོད་མི་སྟོམས་པའི་འབར་འབྱར་གྱི་རྣམ་པ། ས་ཆ་ལང་དེ་ལིང་དེ་ཆང་མ་བརྒལ་ནས་ཁོད་
སྟོམས་པོར་བཟོས་པ།

ལང་ཐང་ཆེ། ཐང་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ་བ། ལུ་རྩེས་སྟོམས། སྲིན་གསོད། མ་འབྲས་
ལ་བན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྒྱ་ཐང་སྟོམ། སེར་པོ་དྲ་ར་ཡང་ཟེད།

ལང་དང་པོ། [མངོན]ལང་ཆོ་དང་པོ་དང་དོན་གཅིག

ལང་བ། ལངས་བ། ལང་བ། ལོངས། ལྷང་བ། ཡར་ལངས་ཏེ་བལྟས་བ། མི་པམ་པའི་གནས་སུ་
ལངས་བ། ཞོགས་བ་ལང་མི་ཤེས་པག་དང་འདྲ། དགོང་མོ་ཉལ་མི་ཤེས་ཏེ་དང་མཆུངས།

ལང་མ་ལིང་། གཡོ་འགལ་ལྷིང་མ་ཞིག་ལྷང་མ་ལྷིང་། ཆུ་འཛིན་སྲིན་མོ་ལང་མ་ལིང་།

ལང་ཆོ། རྩ་ཆོད། ལང་ཆོ་ཅན། ལང་ཆོ་མ། ལང་ཆོ་སྤྲ་བ། ལང་ལོ་དར་ལ་བབ་བ། མོ་མོ་ལང་ཆོ་
གསར་བ། ལང་ཆོ་རྒྱས་པའི་ལུས། ལང་ཆོ་ཡོལ་བ། འདྲ་དང་ཁྲག་དར་ལང་ཆོ་རྒྱས་བ། ལང་
ཆོ་མི་རྟག་ནམ་མཁའི་འཇའ་ཆོན་འདྲ། ལང་ཆོ་ནར་མ་སོན་པ་ཉིད་ནས་དཔའ་ཞིང་རྒྱལ་པོད་
པའི་ཁོ་ལག་རྩོགས་པ།

ལང་ཆོ་བརྟན་གྱེད། [མངོན]སྒྱུ་རུ་རའི་ཤིང་།

ལང་ཆོ་དང་པོ། [མངོན]བྱ་མོ་གཞོན་བྱ་མ།

ལང་ཆོ་སྒྲན་པའི་ཁྲག་ བོད་བྱ་ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་ཁྲག་གི་གལ་མིང་ཡིན་ཞེས་སྟེ་དགེ་བྱུང་འཆོ་བ་
གྲུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲན་གྱི་བརྟེན་བསྐྱུས་དང་གལ་མིང་འགའ་ཞིག་བཟོལ་བ་སྟོ་
གསལ་མགྲིན་པའི་རྒྱན་ལས་གསུངས།

ལང་ཆོ་སྒྲིན། [མངོན]ན་ཆོད་དར་ལ་བབས་པ།

ལང་ཆོ་ཡོལ། [མངོན]ཆོད་པོ་རྒྱན་མོ།

ལང་ཆོའི་དཔལ་འབར་བ། གཞོན་ཏུ་བྱས་སུ་གཟུགས་བཟང་མཛེས་པ་དང་སྟོ་རིག་བཟ་བ་རྣམས་
ལ་ལང་ཆོའི་དཔལ་འབར་བ་ཟེར།

ལང་ཆོའི་དཔལ་ཡོན། ན་ཆོད་གཞོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལྷས་ཀྱི་མཛེས་སྤྲུལ་དང་། སྟོ་རིག་གི་ནོ་
སྟོབས་བཅས་ལ་ཟེར།

ལང་ཆོའི་དུས། འདོད་པ་སྟོད་ཏུས་པ་ནས་ལོ་སྤུམ་ཏུ་མན་ཆད་ལོ།

ལང་ཆོའི་མཆན་མ། [མངོན]ཏུ་མ།

ལང་ཆོ་སྒྲིན་པའི་བྱད་མེད། གཞོན་ཏུའི་ལང་ཆོ་ཏ་ཅང་རྒྱས་པའི་བྱད་མེད་ལ་ཟེར།

ལང་ལིང་། ལང་དེ་ལིང་དེའི་བསྐྱུས་ཆེག

ལང་ལོང་། ལང་དེ་ལོང་དེའི་བསྐྱུས་ཆེག་སྒྲིན་དཀར་ལང་ལོང་གཡོ། མི་ཆོགས་ལང་ལོང་བྱེད།

ལང་ཤོར། དན་ལང་ལ་ཤོར་བའི་མིང་། སྟོད་དན་ལང་ཤོར་དུ་མ་གཏོང། ལང་ལ་ཤོར་སོང་། དན་
པ་ལང་ཤོར། ཁ་ལང་ཤོར་བའི་སྒྲུ་རྒྱུང་དེ། ས་མ་གྱི་ཡང་ཅ་ལ་ལ།

ལང་ཤོར་ཉེས་ཅན། རྒྱ་འཕྲིག་སོགས་བྱ་བ་ལང་ལ་ཤོར་བའི་ཉེས་ཅན་པ།

ལང་ཤོར་དུ་གཏོང་བ། ཁྲིམས་མེད་དུ་གཏོང་བ།

ལང་ཤོར་བ། བོམས་གཤིས་དན་པོ་འཇགས་པ།

ལངས་པ། ལྷང་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་ལང་བའི་འདས་པ།

ལངས་ཕྱོགས། ① གནད་དོན་ངོས་འཛིན་དང་ཐག་གཅོད་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཕྱོགས་དང་སྟོད་
རྒྱལ་འཛིན་སྤངས། ② ལངས་ཕྱོགས་བརྟན་པོ།

ལངས་གཟུགས་དབྱིབས་བཟོ། རྒྱུ་ལྷང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་

སྒྲིང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་volume modeling ཟེད།
ལྟོད་ཐོང་ཁྱེད། སྒྲིང་ཐོང་ཐོང་ཁྱེད།
ལྟོད་བདག་པོ། [མཛོད་]སྒྲིང་ཐོང་རྒྱལ་པོ།
ལ་རྒྱ། ལ་རྒྱ་དང་ལཱ།
ལ་རྒྱ། [ལེགས་]སྐར་རྒྱ་གར་གྱི་སྐ་སྒྲི་ཏ་སྟེ་ལེགས་སྐར་སྐད་ཀྱི་ལེག་ག་རྒྱགས་ལེག་ལིན་པ་འདི་
དཔེར་སྒྲངས་ནས་ཐོན་མིས་བོད་ལེག་དབུ་ཅན་གསར་བཟོ་བྱས་པར་འདོད།
ལད། ① གཞན་གྱི་སྐད་སྐར་ཀ་བྱེད་པ། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལད་མོ་ཡིན། ལད་མོའི་ནད་ནས་གར་
མཁས་ཡིན། གཞན་གྱི་ལད་མོ་མ་ཡིན་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སོགས་ལྟ་བུ། ② སྐྱབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་
དོན། ཆམ་པ་ལད་ན་དཀའ་དཀའ་བས་ཐོག་མ་ནས་གཟབ་དགོས། རལ་གྱི་བྱེ་བརྒྱར་མ་བྱས་ན་
ལད་འགྲོ། མིས་ལས་ཀ་མ་ལས་ན་ལད་འགྲོ། བྱ་བ་གལ་ཆེན་འདི་ལད་མི་ཉན་ལྟ་བུ།
ལད་འགྲོས། གཞན་གྱི་འགྲོ་སྐད་སྐར་གྱི་ལད་མོ་བྱས་ཏེ་འགྲོ་བ།
ལད་དོད། གཞན་གྱི་བྱས་ཚུལ་ལ་དཔེ་བྱས་ནས་དེ་བཞིན་དུ་ལད་མོ་བྱེད་པ། ལད་སྒྲོས་ཀྱང་རུང་།
ལད་པ། ཉམས་པ་འཕམ་ཞན་དུ་སོང་བ། སྒྲིང་རྒྱལ་ལད་པ། སྒྲིག་ཁྲིམས་ལད་པ། ཆིག་དོན་ལད་པ།
གྱི་ལད་པ། རལ་གྱི་བྱེ་བརྒྱར་མ་བྱས་ན་ལད་འགྲོ།
ལད་པོ། མི་འབྲམས་མམ་སྒྲིང་པ་ཉམས་པའི་མི། མི་ལད་པོ་ཉམས་པ་སྒྲོབ་གསོ་གཏོང་བ།
ལད་མོ། འབྲ་བཅོས་སམ་ཐེས་སྒྲོས་བྱེད་པ། གཞན་ལ་ཟུར་ཟ་བའི་ལད་མོ་མ་བྱེད། སྒྲེའུས་མིའི་
ལད་མོ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ།
ལད་མོ་སོད། ལད་སྒྲོས་བྱེད་དང་དོན་གཅིག་དཔེར་ན་མིས་ལད་མོ་བྱིས་སོད། ཁན་པས་ཅི་བྱེད་
སྐྱ་གུས་ལད་མོ་སོད་ལྟ་བུའོ།
ལད་སྒྲོས། གཞན་གྱི་བྱ་སྒྲིང་གྱི་ལད་མོ། བྱེད་སྐད་སྐར་བཟང་པོར་ལད་སྒྲོས་བྱེད་པ།
ལད་སྒྲོས་ཅིས་འཁོར། སྒྲིག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་analog computer ཟེད།
ལད་སྒྲོས་གཞི་གངས། སྒྲིག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་

སྒྲ་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་analog data ཟེད།

ལད་སོད། [ཡུལ]ལད་སྐྱོས་སམ་ལད་སོ། ཉོན་གྱི་གནས་ལུགས་མ་ཉོགས་པར། ལད་སོད་ཅམ་
གྱིས་དོན་མི་མེགས།

ལན། ① བར་དེས་ནས་ཚུར་བྱུང་བའི་འཕྲིན། དག་ལན། ཡིག་ལན། གཏམ་ལན། དེས་ལན། ལྷས་
ལན། ལན་སྐྱས་པ། ལན་ལྷ་བ། ལན་མི་འདེབས། ལན་ཐེབས་པ། ལན་མི་འཁྱོལ་བ། འཕྲིན་ལན་
གཏོང་སྟེལ། ལྷགས་ལན་གནང་སྟོང་ཡོད་པ་ལྟ། ལྷས་ལན་ལྷ་བ། དེས་ལན་དེ་མ་དང་མི་མཐུན་
པ། ② སྒར་བྱས་བྱིས་སུ་བྱུང་བའི་འབྲས་སུ། དེན་ལན། འཁོན་ལན། དག་ལན། བཟང་ལན། དན་
ལན། སྐྱེས་ལན། བན་ལན་གཏོད་པས་འཇལ། ཆང་ལན་རྩལ་འཇལ། ལན་དུ་པན་པར་བྱེད་པ།
ཉེས་ལན་ལྟོག་པ། ལན་ལ་མི་ལྟ་བུ། བཟང་སོར་བཟང་ལན་དང་། དན་པར་དན་ལན། ③ ཐེངས་
དང་། ཆར། ལན་གངས། ལན་འགལ། ལན་དུ་མ། ལན་རི་ཅམ། སྐྱ་བ་ལན་གཅིག

བྱ་མོ་གཏོང་བ་ལན་གཅིག ④ མ་ལེགས་པའི་ཉེས་པ།

བདག་ཁོན་ལན་མོ། འོ་བརྒྱལ་བ་དེ་བདག་གིས་ལན་པས་བཟོད་པར་གསོལ། བྱ་བ་འབྲུགས་
ཆར་ན་ངས་ལན་ཁོད་ལན་བཤད་པས་ཅི་པན།

ལན་རྒྱ། གཏོད་སྟོན་གང་ལས་འབྱུང་བའི་གཞི། ར་ཆ་ཐོག་པའི་ལན་རྒྱ་ཐས་སྟོད་ཉེས་པ་ལ་བྱག
ལན་ལ། རྒྱ་ཁ་ལན་ཁ་ཞེས་སྟོ་བྱུང་འབྱུང་བའི་འགལ་རྒྱ་གྱི་རིགས།
ལན་ལག་ཉེས་བྱོད་སོགས་ཡོང་རྒྱ་གྱི་རྩ་བ།
ལན་གྲོག་ལན་ཆགས།

ལན་གངས་གཞན་ལ་སྟོང་འགྱུར་གྱི་ལས། སྐྱེ་བ་བྱི་མ་པན་ཆད་དུ་སྟོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས།
ལན་སྐྱ། ལན་སྐྱོན་དང་འབྲ།

ལན་སྐྱོན། ① དེ་བ་ལ་ལན་འདེབས་པའམ་སྐྱོག་པ། དེ་བའི་ལན་སྐྱོན་པ། དགག་ཆོག་གི་ལན་སྐྱོན་
པ། ② བཟང་ལན་དང་དན་ལན་སྐྱོག་པ།

ལན་རྒྱག་སྐྱོག་ལྷང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྐད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་echo ཟེད།

ལན་ཀྱང་དཔེ་ནས། གྲོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་answer mode ཟེད།

ལན་སྒྲ། བྲག་ཅའམ་སྒྲ་བརྟན།

ལན་འགའ། ① ཐེངས་མ་ཁ་གསལ། ② སྐབས་འགའ། ལན་འགའ་འབྱུང་ཞིང་ལན་འགའ་མི་འབྱུང་བ།
ལན་བརྒྱབ་པ། ཚུར་དྲིས་པའི་གཏམ་ལ་ཆིག་ལན་འཇལ་བ། ཚུ་ཆོན་སོགས་སུ་བསྐྱར་དུ་འཇུག་
པ་ལའང་གོ།

ལན་འགྲོ་གོང་མའི་སྒྲགས་ཁང་། རབ་བྱུང་ལྔ་པ་ཆེས་འགོ་ཙམ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལས་མས་ཞིག་ན་
འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་སྐབས་སུ་བཞེངས་པར་གྲགས། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་
སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཁྲི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་ཡོད།

ལན་འགྲོ་ལོག་མའི་སྒྲགས་ཁང་། བལ་ཆེར་ལན་འགྲོ་གོང་མའི་སྒྲགས་ཁང་དང་དུས་མཚུངས་ཙམ་
ཡིན་པར་སེམས། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཁྲི་ཀ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལན་ཅིག་སྟེ། [མངོན་]བྱ་པོ་རོག་

ལན་གཅིག་ ཐེངས་གཅིག་སྟེ། རི་བྱེའུ་ཐང་ལ་འབབ་པ་བརྒྱ་མ་ལན་གཅིག་ཅེས་ལྟ་བུ།

ལན་གཅིག་མ། གྲོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་one time only ཟེད།

ལན་གཅིག་བརྒྲས་པའི་ཀུན་ཏུ་བྱུང་ལྡན་བྱུག་ ཀུན་ཏུ་བྱུང་ལྡན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ལན་
གཅིག་བརྒྲས་པའི་ཀུན་ཏུ་བྱུང་ལྡན་བྱུག་ནི། ༡ ཆིགས་བཅད་ཀྱི་ཆིག་རྒྱང་དང་པོ་གསུམ་པར་
བརྒྲས་པ། ༢ ཆིག་རྒྱང་དང་པོ་བཞི་པར་བརྒྲས་པ། ༣ ཆིག་རྒྱང་དང་པོ་གཉིས་པར་བརྒྲས་པ།
༤ ཆིག་རྒྱང་གཉིས་པ་གསུམ་པར་བརྒྲས་པ། ༥ ཆིག་རྒྱང་གཉིས་པ་བཞི་པར་བརྒྲས་པ། ༦
ཆིག་རྒྱང་གསུམ་པ་བཞི་པར་བརྒྲས་པ་སྟེ་བྱུག་གོ།

ལན་ཆགས། ① གཞོད་ལན་རེས་འཁོར་གྱི་རྒྱན་གནས་པ། གྲོག་གི་ལན་ཆགས། ཆེ་སྟོན་གྱི་ལན་
ཆགས། ② [ཡུལ་]༡དཀའ་ཆེགས། ༢ཆགས་སྟོ།

ལན་ཆགས་བྱ་ལོན། སྤར་བསགས་ལས་ངན་གྱི་སྒྲིན་ཆབ་བྱིས་འཇལ་དགོས་པའི་བྱ་ལོན།
ལན་ཆགས་གསུམ། ལུས་སྟོག་ལོངས་སྟོང་གསུམ་ནི་བྱ་ལོན་འཇལ་དགོས་པ་གསུམ་མོ།
ལན་འཆོལ་བ། དག་ལན་རྟོར་བ།

ལན་གཉིས་བརྒྱས་ཀྱན་ཏུ་བྱང་ལྡན་གསུམ། ཀྱན་ཏུ་བྱང་ལྡན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ལན་
གཉིས་བརྒྱས་པའི་ཀྱན་ཏུ་བྱང་ལྡན་ལ་དབྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་ནི། ཆོག་རྒྱུ་དང་པོ་གཉིས་པ་
དང་གསུམ་པ་བཞི་པར་ཡང་བརྒྱས་པ་དང་། ཆོག་རྒྱུ་དང་པོ་ཉིད་གསུམ་པར་ཡང་བརྒྱས་པ།
ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་པ་ཉིད་གསུམ་པ་དང་བཞི་པར་ཡང་བརྒྱས་པ་གསུམ།

ལན་གཏོར། ཆོས་ལུགས་པས་ལན་ཆགས་བྱ་ལོན་སྟོང་ཆེན་དུ་གཏོར་བའི་གཏོར་མ།

ལན་ལྟོག་གཞན་ལ་པན་གཞོད་གང་བྱས་པའི་འབྲས་བྱ་རང་ལ་འཁོར་བ།

ལན་ལྟོན། ལན་འཇལ་བའམ་ལན་འདེབས་པ། ཇི་པའི་ལན་ལྟོན་པ། ཇིན་ལན་ལྟོན་པ། དབྲུ་ལན་ལྟོན་
པ། པན་བཏགས་ལན་ལྟོན།

ལན་འདེབས། ཆོག་ཁྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་to reply ཟེད།

ལན་འདེབས་དུས་ཆོད། ཆོག་ཁྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་response time ཟེད།

ལན་པ། ① རྒྱན་ཅ། ལོ་རྟོག་བྱང་པོ་མི་སྟེ་པའི་ལན་པ་བཅའ་སང་ཐན་གསུམ་ལ་ཐུག་ཉི་འོད་འགྲིབ་
པའི་ལན་པ་སྒྲིན་ནག་འཐེབས་པ་ལ་ཐུག་ ② ཉེས་པ་དང་། ཁག་སྤྱི་རྩོམ་པའི་ལན་པ་
ཤིང་ལ་བཀལ། ལན་མེད་ནག་བཀལ།

ལན་པོ། བཟང་ངན་གྱི་ལན་པོ། དབྲུ་ལན་པོ་མེད་ན་དཔའ་མེད་རེད། གཏམ་ལན་པོ་མེད་ན་སྐྱགས་པ་རེད།

ལན་སྟོང་པ། ① གཏམ་སྟེ་ལ། ཁུངས་སོ་སོར་ལན་སྟོང་པ། ② བཟང་ངན་གྱི་ལན་འཇལ་པ།

ལན་འཕྲིན། དག་ཚོག་ནས་བསྐྱར་བའི་ལན།

ལན་བྲ། སྤའི་ལྷས་མ། ལན་བྲའི་རྒྱན།

ལན་བྲ། སྤ་ལོ།

ལན་བྱ་ཅན། [མངོན་]བྱད་མེད།

ལན་བྱ་མ། [མངོན་]བྱད་མེད།

ལན་བོན། [ཆིང་]ལན་སྒོན་པ།

ལན་ཐུག། ལན་སྒོན་དང་འབྲ།

ལན་མ། ཐེངས་མ།

ལན་མི་འདུག། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་no answer ཟེད།

ལན་མེད་པ། ཉེས་པ་བྱས་མེད་པ།

ལན་ཅ། རྒྱུ་ཅ། རྒྱུ་ཅ་གཞིའི་ལན་ཅ།

ལན་ཅི། རྒྱ་སྐད་ཟུར་ཆགས། སྒྲ་རྒྱས་ལ་ཟེད། སྒྲ་བྲག་བརྒྱན་དུས་ལན་ཅེ་མང་པོ་བསྐར་ན་མཛེས་པོ་ཡོད།

ལན་ཆ། རོ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ལྟེ་ས་རེག་པའི་ཆེ་ཅུང་ཟད་ཆ་ཞིང་ཁའི་ནང་དུ་མཆིལ་མ་འདུ་བ་སོགས་

འབྱུང་བའི་ཟས་ཀྱི་ཁོ་བའི་མིང་སྟེ། བཤད་པ་སྐྱའི་རྒྱད་ལས། རོ་ནི་མངར་སྐྱར་ལན་ཆ་ཁ་བསྐྱ།

གོ་རིམ་བཞིན་དུ་འཆོ་བྱེད་སྟོབས་ཆེན་ཡིན། རོ་བོ་ལྟེ་ལ་གསལ་བས་རོ་ཞེས་བྲ། ཞེས་དང་།

ལན་ཆ་རེག་ན་ཆ་ཞིང་མཆིལ་ལམ་འདུ། ཞེས་གསུངས་པའི་རོ་ལན་ཆ་བ་འདི་ལ་སྤར་གྱི་ཡིག་

ཆིང་འགའ་ཞིག་དང་། ད་ལྟའི་འབྲེ་སོལ་འགར་རོ་ལན་ཆ་དང་ཚུ་གཉིས་ཀར་མ་ཟུར་བཀོད་བར་

མཆིས་ཀྱང་ཆེས་མ་དག་པར་མངོན་ཏེ། ལན་ཆ་ནི་ཟས་ཀྱི་ཁོ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ་དང་།

ལན་ཆ་ནི་རྒྱའི་རྒྱ་ལ་མའི་བྱོད་ཀྱིས་ཆགས་པའི་རྒྱ་རིགས་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཡིག་

གཟུགས་གཅིག་དུ་བཀོད་ན་མི་ལེགས་ཤིང་། ལར་མ་ཟུར་ནི་ལན་ཆ་ལྟོས་དོན་གསལ་ཡོད་པའི་

ཡི་གེ་རྣམས་མི་ནོར་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། དེ་དུ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་

ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ལན་ཆ་ཟས་ཀྱི་ཁོ་

བ་དང་། ལན་ཆ་རྒྱ་རིགས་སྤྱིའི་མིང་གཉིས། མ་ཟེར་མེད་དང་ཡོད་པའི་བྱེད། མི་ནོར་བྱིར་དུ་

ཤེས་པར་བྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལན་ཆ་བ། རོ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ལན་ཆར། ① སྤེའི་ལན་བྱེད་སྤེའི་ཆར་ལོན། ② བྱད་མེད་ཀྱི་ལན་བྱ།
ལན་ཆུ། ཁ་ཟས་ལ་འདེབས་པའི་ཆུ་སྟེ། རོ་ལན་ཆུ། ལྷ་རྩེ་སྤོང་། ལུས་པས་པོ་བའི་དྲོད་ཉམས་པ་
དང་། ཟས་མི་འཇུ་བ། བཤད་བ་འགག་བ་སྐྱན་ནད་བཙས་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་
འཇུར་བྱེད་དང་། ཆུ་རོ། དབྱིད་དུས་ཆགས་བཙས་སོ།
ལན་ཆུ་བ། རོ་བྲག་གི་ནད་གཤེས་བ་ཆུ་དང་། ཆུ་ཆུའི་རོ་ཆུ་བྱའོ།
ལན་ཆུའི་རྒྱ་མཚོ། དུས་འཁོར་ལུགས་སུ་འཇུག་སྤྱིང་ཆེན་པོ་ལས་ཀྱི་ས་པའི་མཐའ་ལ་བསྐྱོར་བའི་
བ་ཆུ་ཙན་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་དེའོ།
ལན་ཆུའི་སྐྱན་བཙབས། ལན་ཆུའི་ཙབ་མོ་སྟེ། ཁ་ཅིག་པི་པི་ཡིང་དཀར་པོའི་ཙབ་མོ་ལན་ཆུ་ཙན་ཡིན་ཟེ།
ལན་ཡན། ལད་རྫོས།
ལན་སྟོག ① ལན་འདེབས་པ། ② བཟང་ངན་གྱི་ལན་འཇུག་པ།
ལན་ཉོ་བད་ཆལ། སྟོ་ཆལ་ལོ་མ་ཆེན་པོ་རིམ་བ་མང་པོ་སྐྱང་པོར་ཆགས་ནས་བྱི་ནད་རིམ་བ་ཁ་
ཤས་གཏུམ་ཡོད་པ་ཞིག ས་ཁད་ཅུང་ཟད་རྩོ་སར་སྟེ། བྱད་མང་པོ་སྟུག་དགོས་པ་ཞིག
ལའ། ① ལ་ཕུག་གི་བལྟས་ཆོག ལབ་སོན། ལབ་ཁྲ། ལབ་བཙོས། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག རང་
དགར་སྐད་ཆ་བཤད་པའི་དོན་ཉེ། ལབ་སྤྱོད་མང་པོ་བྱས། རར་གཅིག་ལབ་ན་ཆུར་གཉིས་ཆོལ།
ལབ་སྤྱོད། བཤད་རྒྱ་དང་སྤྱོད་རྒྱ། བྱིས་སུ་ལབ་སྤྱོད་མི་ཡོང་བ་ཞིག་བྱེད་དགོས།
ལབ་བཙོས། རྒྱང་འབས་ཀྱི་ནད་ལ་ཟེར། ལ་ཕུག་བཙོས་ཉེ་ཁུ་བ་བསྟེན་ནས་བཙོས་པའི་ཟབས་ཤིག
ལབ་འཚོལ། གཉིད་དུས་ཁུངས་མེད་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཤོད་པའི་སྤྱོད་འཚོལ།
ལབ་བརྟེན། ལབ་རྒྱ། བཟའ་རྒྱ་སྐྱ་མགོ་ལས་མ་བྱུང་བར་ལབ་བརྟེན་སྐྱ་སྐྱ་ལས་མང་བ།
ལབ་ནད། ལ་ཕུག་ནད་བྱེད་ལུགས་ཀྱི་ལག་ཆ་ཕུག་པ་ཙན་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ཡིན།
ལབ་རྟོལ། གཏམ་གང་བྱུང་ཤོད་པ།
ལབ་པ། ལབ་པ། ལབས་པ། ལོག་རྟོན་པ་དང་འཆད་པ། ལབ་ཙན། ལབ་ཡོང་མ་བྱུང་། ལབ་བསྐྱོར།
ལབ་རྒྱབ་པ། ལབ་རྟོལ། ལབ་འཚོལ། ལབ་བརྟེན། ལབ་ཉེས་ཤོར་བ། ལབ་སྐྱངས། སྟོག་ལའ།
སྟོགས་ལ་བྱང་གཏམ་ལབ་པ། ལུ་ལ་སྤྱིང་གཏམ་ལབ་པ། རར་ལ་གཅིག་ལབ་ན་ཆུ་ལ་གཉིས་

ལ་བ། ལ་བ་རྒྱ་སྒྲིང་རྒྱ་སྒྲིང་པ།

ལ་བ་ཕྱ་དགོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ ལོར་རྗེ་ཆོང་བ་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་དངོས་
སྒོའི་བསྟན་པ་ཕྱོགས་མཐར་སྒྲེལ་བའི་དར་ཆེན་བྱག་གི་ཡ་བྱལ་འདན་མ་མཁན་ཆེན་ཡོན་ཏན་
དཔལ་གྱིས་བཏབ། བྱལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་ཁྱི་འདུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་བ་ཅེ་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱུའི་རྫོང་གི་སྤོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

ལ་བ་གཞི། སྒྲིང་གཞི། ལ་བ་གཞི་རྒྱུ་ལྷ་བ། ལ་ག་ལེན་གསེར་གྱི་ཐིགས་ལྟ་བུའོ།

ལ་བ་རྒྱ། ① གན་མ་ལ་བ་ཕྱོགས་པོ། ② རམ་འདེགས་པ།

ལ་བ་ལ་བ། ① ཕན་ཚུན་ལ་བ་རེས་བྱེད་པ། ② རྟོག་ནས་བྱུར་ཐ་བྱེད་པའི་སྐད་ཆ།

ལ་བ་ལེ་བ། ལེ་བ་མོ། རྩོམ་ལེ་བ་མང་བོས་ཅིག་པ་བཅིགས།

ལ་བ་ལོ་བ། ① ངག་བཟུལ། ② ཁ་ལན་སྒྲ་ཆོགས།

ལ་བ་ཤད། ལ་ཕུག་ཞིབ་མོར་ཤད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བུད།

ལ་བ་གཤིས་དགོན། བཏབ་མཁན་དང་བཏབ་ལོ་མི་གསལ། བྱལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མརྩོ་སྐད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་བ་སོན། ཞིང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་རིགས་ལ་ཕུག་གི་ས་བོན་ཏེ། རུས་བས་དཔྱ་སེལ། ཚུན་དཀྱིག་དོན་བྱིར་སྤོད།

ལ་བ་བསྐྱས། གཡོ་སྤྱི་ཆིག་གིས་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བ།

ལ་བས། སྐད་ཆ་བཤད་ཐེན་པ།

ལ་མ། ① འགོ་ས་དང་། བཟོད་བྱའི་བཤུལ། འགོ་ལམ། བཤུལ་ལམ། རྒྱ་ལམ། གཞུང་ལམ། སྤོང་
ལམ། བཟོད་ལམ། རྒྱ་ལམ། སྐམ་ལམ། ཁྲོམ་ལམ། འཕྲང་ལམ། མཁྱོགས་ལམ། དབྱར་ལམ།
དགུན་ལམ། ལམ་ཀ་ཡངས་དོག་ལམ་ཁ་བྱེན་བྱུད། ལམ་ག་བདེ་པོ། ལམ་གཏམ་ཉན་བཤད།
ལམ་ཐག་རིང་བྱུང། ལམ་བརྒྱབ་པ། ལམ་སྤྱོར་བ། ལམ་འཕྱུག་པ། ལམ་ནོར་ལྷོག་ཤེས། ལམ་
དོག་པོར་བཅིར་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གོལ་ས་དང་། བཟོད་བྱ། འགོམ་བྱ། རྒྱ་བའི་ས།
འཕྲུག་བྱ། ལུག་ལམ་བཅས་པོ། ② ཐབས་ཤེས་དང་ལས་སྣངས། རིགས་ལམ། བསམ་ལམ།

སྤྲེགས་ལམ། ③ ལུགས་སྟོལ། ལྷ་ལམ། རྟིང་ལམ། སྤྲི་ཆོགས་ཀྱི་ལམ། ངན་ལམ་སེལ་བ། ④
ལུལ་དང་གནས། མི་ལམ། མིག་ལམ། གི་ལམ། ལྷ་ལམ། བར་ལམ། ⑤ བཟོད་བར་བྱ་བའི་
འཇུག་རྒྱུ་ས་སམ་གཞིར་གྱུར་བ་སྟེ། གང་ལ་ཞུགས་ནས་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་གོ་འཕང་མཆོག་ཏུ་བཟོད་བར་བྱ་བའི་འཇུག་རྒྱུ་ས་སྟེ་གྱུར་བའོ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ལམ། མདོ་ལམ། ལྷགས་ལམ། ⑥ མིང་མཐའ་ལའི་རྩེ་སྤྱོད་རྒྱུ་ལའི་འབྲེད་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱད་ཅིག་
འབྲེད་ལམ་ལྷགས། དཀའ་འབྲེད་ལམ་ནམ་བཤད་ལ་ལྟོས། ⑦ མིང་མཐའ་ལའི་རྩེ་སྤྱོད་རྒྱུ་
ལའི་བྱི་བའམ་ཐེ་ཆོམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྤྲེགས་ཀྱི་ཁོ་དང་སང་དལ་ལམ་བྲེལ།

ལམ་ཀ་ལམ་ཁ་དང་འབྲ།

ལམ་ཤེད། གནས་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་འགྲོ་བའི་བར་མཆོམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ལམ་ཤེད་དུ་གོང་འབབ་བྱས།
ལམ་སྐབས། ལམ་དུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་དུས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ལམ་སྐབས་སུ་བདེ་བར་སློན་ཏུ་བྱ།

ལམ་སྐྱོར། བཤུལ་ལམ་ཐད་ཀར་མ་བྱིན་བར་ཕར་ཚུར་སྐྱོར་བ། གངས་རྩེ་བྱང་ནས་ལམ་སྐྱོར་
བྱ་བ་དགོས་པ།

ལམ་སྐྱོར་ལ། བེ་རུ་བའི་ཐབས་ལམ་སྐྱོ་བཞིའི་ལམ་སྐྱོར། ས་ར་ཉའི་ཐབས་ལམ་ལུལ་བཞིའི་ལམ་
སྐྱོར། གསེར་གླིང་པའི་ལམ་སྐྱོར་བརྒྱད་པ། ལྷ་རུ་དེ་བའི་ལམ་སྐྱོར་བརྒྱད་པ། ར་རོ་པའི་རྩང་
འཇུག་བཞིའི་ལམ་སྐྱོར་རོ།

ལམ་རྒྱུ། ལམ་བར་དུ་བྱང་བའི་གནོད་ཆ། ལམ་རྒྱུ་སེལ་བ།

ལམ་རྒྱུ་ཐག་གཅོད་བྱ་ཐབས། འགྲིམ་འབྲུལ་གྱིས་ལྷག་པའི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་
ཐབས་ཤེས་ལ་འཛིན།

ལམ་སྤྲེལ། ① ལམ་དུ་སྤྲེལ་མ་བྱེད་པ། ② ལམ་དུ་སྤྲེལ་བ་པོ།

ལམ་བཀག་འཕྲོག་བཅོམ། འཕྲོ་ལམ་བཀག་ནས་འབྲུལ་བ་འཕྲོག་བཅོམ་གྱི་ལས་ལ་ཞུགས་པ།

ལམ་དཀྱིད་གོན། བཏབ་མཁན་དང་བཏབ་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིས། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལམ་བཀག་བཅོན་གཤམ། ལམ་བར་དུ་འབྲུལ་བ་བཀག་ནས་བཅོན་གྱིས་ལོག་གཤམ་བྱེད་པའི་དོན་རྒྱུ།

ལམ་བགྲིས། ལམ་དུ་ཁྱིད་པ། ཡང་དག་པའི་ལམ་དུ་བགྲིས་པ།
ལམ་ཁ། ① འགྲོ་མའི་བཟུལ། ལམ་ཁ་གྲེན་ཐུབ། ལམ་ཁ་དོག་པོ། ལམ་ཁ་བདེ་པོ། ② ལམ་བར།
ལམ་ཁར་ཐུག་བྱུང།
ལམ་ཁ་དབྱག ལམ་ག་གཉིས་གསུམ་དུ་གྲེས་པའི་མཆོམས། འགྲོ་ལམ་ཁ་དབྱག་ལ་སོམ་ཉིང་ལུས་པ།
ལམ་ཁུག ལམ་གྱི་ཁུག་གྲོག
ལམ་མཁལ། ལམ་སྒྲ་འཁྱིད་མཁལ།
ལམ་མཁེན་པ། ① ལམ་རྒྱས་ཡོད་པ། ② ཤེར་བྱིན་གཞུང་གི་ལམ་མཁེན།
ལམ་འཁྱེར། སྒྲ་བ་ལམ་འཁྱེར་གྱི་གདམས་པ།
ལམ་འཁེལ་རྫོང་གཞིས། ལམ་ཁ་ཆེན་པོ་འཁེལ་མའི་རྫོང་དང་གཞིས་ཀ།
ལམ་ག ལམ་ཁ་དང་འབྲ།
ལམ་གོལ། ལམ་ཁོར། རྫོན་པོ་ཁ་ཅིག་ཤིང་རྟ་བདེ་བ་ལ་ཞོན་ནས་ལམ་གོལ་བར་འདོང་བ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་སོ།
ལམ་སྒྲོམ་པའི་དོ་སྒྲོད་གསུམ། སོར་བསམ་སྒྲོད་རྗེ་དང། སྒོག་འཛིན་གསུང་རྗེ་རྗེ། དཔྱེད་ཐུགས་རྗེ་རྗེ།
ལམ་སྒྲོམ་པའི་བྱ་བ་ལ། དབང་བསྐྱར་བའི་སྒོ་བ་དཔོན་བརྟགས་པ། སྒོ་བ་མས་གསོལ་བ་གདབ་པ།
སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་བསྐྱར་བ་བྱ་བ། དབང་བསྐྱར་བའི་སྒོ་བ་དུ་བསྐྱེན་བ་བྱ་བ། བསྐྱེན་བ་ལས་སུ་
བྱང་ནས་དབང་བསྐྱར་བྱ་བའོ།
ལམ་གྱི་སྒྲ་གསུམ། འོད་གསལ་ཆོས་སྒྲ། རྒྱ་མ་ཡོངས་སྒྲ། རྒྱ་ཆོགས་སྒྲལ་སྒྲའོ།
ལམ་གྱི་དགའ་བ་བཞི། བྱ་རོལ་ཡུལ་དུ་འཛིན་པར་རགས་བ་ལུབ་པའི་བདེ་ནི་དགའ་བ། བད་གི་
ཡུལ་ལ་ཞེན་པ་རགས་བ་ལུབ་པའི་བདེ་བ་ནི་མཆོག་དགའ། སེམས་སེམས་བྱང་རྣམས་འཛིན་
པ་རགས་བ་ལུབ་པའི་བདེ་ནི་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་དགའ་བ། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་རགས་བ་
ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་ལུབ་པས་རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུང་རྟོག་པ་མངོན་སྲུང་ལུབ་པ་ནི་བདེ་ཆེན་
ལྷན་སྦྲེས་གྱི་དགའ་བ་སྟེ། སྒོ་བས་ལྗེའི་ནང་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ། ཁྱད་པར་ཤིན་མུངས་ཅ་རྒྱུང་
ཐོག་མའི་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་དབྱ་མར་ཐེམ་ཞིང། གནས་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ཅ་ཁམས་དྲངས་མ་

གནས་འགྲུང་བའི་བདེ་བའོ།

ལམ་གྱི་བདེན་པ། བདེན་པ་བཞིའི་ནང་གསེས། རང་འབྲས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་ལམ་སྟེ། གྲུ་
འབྲུང་སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོར་ཐག་མེད་གྱི་ལམ་སྒྲོམ་པ་ནི་སྒྲན་ལྟ་བུ་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་
འཕགས་པའི་གཟེགས་ངོར་མི་བསྐྱ་བས་ལམ་གྱི་འཕགས་པའི་བདེན་བའོ།

ལམ་གྱི་བདེན་པའི་ནམ་པ་བཞི། བདེན་བཞི་ནམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་ཚད་ཞིག་སྟེ། སོ་སོ་སྤྱི་བའི་
ས་ནས་འཕགས་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་བས་ལམ་དང་། མི་རིགས་པ་ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་གཉེན་
པོར་གྱུར་པས་རིགས་པ་དང་། སེམས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་སྐྱབ་པ་དང་།
འཁོར་བ་དང་བྲལ་ནས་སྤང་འདས་གྱི་གནས་སུ་བྱིན་པར་བྱེད་པས་ངེས་འབྱེན་བཅས་བཞིའོ།

ལམ་གྱི་དབང་། ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་སྤྱིན་ལ་མ་སྟོས་པར་རང་ཉིད་གྱིས་དབང་
བཞི་ལེན་པ།

ལམ་གྱི་འབྲས་བུ། ཐེག་གསུམ་རང་རང་གི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ།

ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ། རེས་འབྲུང་དང་། བྱང་སེམས། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ་སྟེ་གསུམ།

ལམ་གྱི་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུ། ཐབས་གྱི་རང་བཞིན་ནམ་མཁོན་ཉིད་བཞི་བཅུ། ཤེས་རབ་གྱི་སོ་
གསུམ། ལྷང་བ་ཐོབ་པའི་བདུན། སྐགས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོག་གི་དངོས་བྱུང་ཐོབ་སྟེ་
ཆོགས་འཁོར་གཅིག་ཏུ་འདུས་པར་བྲགས་པའི་ལམ་བཅས་སོ།

ལམ་གྱི་རེས་ཆོག་ བཟོད་པར་བྱ་བའི་འཇུག་ངོགས་སམ་བཟོད་པར་བྱ་བའི་གཞིར་གྱུར་པས་ན་
ལམ་ཞེས་བྱ། ལམ་ཞུགས་གྱི་གང་ཐག་རྣམས་གྱིས་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་བཟོད་བྱ་
དང་། མདོ་སྙུང་པ་ལས། དེ་གང་ཞོན་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱང་ན་རྒྱོ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་གང་ལ་ཞོན་པ་སྟེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པར་འགྲོ་བས་ཐེག་པའམ་བཞོན་
པ་དང་འདྲ་བའི་ཆ་ནས་ཐེག་པ་ཞེས་གྲང་བའོ།

ལམ་གྱི་ངོ་བོ། རྣང་བའི་ཆོས་ལུགས་གྱི་རིག་གཞུང་རྣམས་སུ་བསྟན་པའི་ལམ་ནི། བསྐྱབ་པའི་འཇུག་
ངོགས་ལ་ཟེར་ཞིང་། ལམ་དེའི་ངོ་བོ་ནི། གང་ལ་ཞུགས་ནས་འཇིག་རྟེན་ནམ་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་གོ་འཕང་མཆོག་ཏུ་བཟོད་པར་བྱ་བའི་འཇུག་ངོགས་སུ་གྱུར་པ་ཞིག་གོ། ལྷིང་ལམ་

ལ་དབྱེན་ཐེག་པ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ། མཐོང་རིས་ཀྱི་ལམ་དང་ཐར་པའི་ལམ། མཛོན་
མཐོང་ལམ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལམ་དང་འཇིག་ལས་འདས་པའི་
ལམ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལམ་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་ཡང་།
མདོར་བསྟུས་ན། ཆོགས་སྟོར་མཐོང་སྟོམ་མི་སྟོབ་པའི་ལམ་བཅས་ལྟར་འདུས་སོ།
ལམ་གྱི་སྟོག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ནི་དབྱེ་མའི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་། བདག་འཇིན་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་
ཁྲོལ་ལམ་ནི་དབྱེ་མའི་ལྟ་བུ་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ལམ་གྱི་སྟོག་ཏུ་འཇོག་པ་ཡིན།
ལམ་གྱོ། འོགས་སུ་འགོ་དུས་འབྱེད་རྒྱའི་བཟའ་ཆས།
ལམ་གྲོགས། ལམ་ལ་མཉམ་དུ་འགོ་མཁན།
ལམ་གྲོན། ལམ་བར་གྱི་འགོ་སྟོང་།
ལམ་རྒྱ། ལས་འཁྲང་སོགས་སུ་བྱིན་མི་ཆོག་པའི་ཁྲིམས།
ལམ་རྒྱགས། འབྲུལ་པའི་ཟ་ཆས། རྩེས་སུ་འགོ་དུས་ལམ་རྒྱགས་ལྟར་བ་ཞིག་འབྱེད་དགོས།
ལམ་རྒྱད་ལ། འཁོར་བར་འགོ་བའི་ལམ་དང་སྟེ་བའི་རྒྱད་ཀྱིས་དབྱེ་ན་ལྟ་སྟེ་དཔུལ་བ་དང་། ཡི་
དྲགས། རྟེན་འགོ། ལྟ། མི་བཅས་ལྟོ།
ལམ་རྒྱད་ལྟ་ལ་འགྲིམ་བ། ཞེ་སྤང་གི་རྒྱད་ལ་འགྲིམ་བ་དཔུལ་བ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་འགྲིམ་
བ་ཡི་དྲགས། གཉི་ཐུག་གི་རྒྱད་ལ་འགྲིམ་བ་དུད་འགོ། སྤག་དོག་གི་རྒྱད་ལ་འགྲིམ་བ་ལྟ་མ་
ཡིན། ར་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་ལྟ་མི་དོ། ཡང་ན། མི་ལམ་གྱི་ལམ། བག་ཆགས་ཀྱི་ལམ། ལས་ཀྱི་མཐའི་
ལམ། འབྲུལ་འཁོར་མ་ངེས་པའི་ལམ། རྒྱ་འབྲས་བྱ་སོ་སོར་མ་ངེས་པའི་ལམ་སོ།
ལམ་རྒྱས། ལམ་གྱི་རྒྱས་མངའ།
ལམ་རྒྱས་པ། ① འགོ་ལམ་སྟོན་མཁན། ② ལམ་ཤེས་པ། དེ་ནས་འགོ་བའི་ལམ་རྒྱས་ང་ལ་མེད།
ལམ་འགོར། ལམ་དུ་འབྱུངས་པ། དོན་དག་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱིན་ལམ་འགོར་བྱུང་སྟོང་།
ལམ་འགོལ་ས། དཔེན་པའི་ལམ།
ལམ་མགྲོགས། ལམ་བགྲོད་སྐྱར་བ།
ལམ་བགྲོད། [མཛོན་]ཤིང་རྟ།

ལམ་མགོན། རྟོགས་འགྲོའི་འབྲུལ་བ།

ལམ་འབྲུལ། ① རྟོགས་འགྲོའི་འབྲུལ་བ། ② ཆོང་བ།

ལམ་འབྲུལ་བདེ་འཇགས་སྐྱོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཏན་འབེབས་མཛད་པའི་ལམ་འབྲུལ་
བདེ་འཇགས་སྐྱོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཞིག་ལ་བརྟེན།

ལམ་འགྲོ། ལམ་དུ་འགྲོ་བ་སྟེ། ལྷན་པའི་གསལ་གྱིས་འབྲུབ་པའི་ལས་རུས་རྒྱལ་པོ། ལམ་འགྲོ་ཆེན་
པོ། ལམ་འགྲོ་རྒྱུ་བ། ལམ་འགྲོ་ཡོད་ཅིང་། བྱ་བ་ལམ་དུ་འགྲོ་བ།

ལམ་འགྲོ་རྒྱལ་བ། ལས་ཀྱི་བདེ་སྐྱབས་འབྲུལ་བ།

ལམ་འགྲོའ་སྐྱོབ་སྐྱོང་། སྐྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐྱོང་དུ་learning from solution paths ཟེར།

ལམ་ངན། ① འགྲོ་ལམ་ངན་པ་འཇགས། མ་དག་སྟོལ་ངན། ལམ་ངན་སྤྱི་འབྲུམས། ② ལྟ་བ་ངན་པའི་ལམ།
ལམ་ངན་དོད་རིགས། ལམ་ལྷགས་ངན་པ་བྱུང་བའི་འགོ་རྟོགས་བ།

ལམ་ངན་སྤྱི་འབྲུམས། ལམ་ལྷགས་ངན་པ་སྤྱི་མཐུན་ནས་རྒྱ་ཆེ་དུ་སོང་བ།

ལམ་ངན་གསར་དོད། ལམ་ལྷགས་ངན་པ་གསར་དུ་བྱུང་བའི་འགོ་རྟོགས་བ།

ལམ་ལྷ། ཆོགས་ལམ་དང་། སྐྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྐྱོམ་ལམ། མི་སྐྱོབ་པའི་ལམ་སྟེ་ལྷ།

ལམ་མཛོན་བ། དོན་དམ་པའི་མཛོན་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐོས་བསམ་སྐྱོམ་གསུམ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་
པའི་ཐག་བཅས་ཀྱི་མཛོན་བ།

ལམ་ལྷགས། མེ་འཁོར་འགྲོ་ལམ་སྟེ་དུ་གདིང་རྒྱུའི་ལམ་ལྷགས། ལམ་ལྷགས་འདིང་བ།

ལམ་གཅིག་སྟེ། སྐྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟོན་ཅིག་
སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐྱོང་དུ་mono ཟེར།

ལམ་བཙུ་ལྷ། ཐེག་པའི་སྐོ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས། ཐེག་ཆེན་བཅས་ལམ་ལྷ་སོ་
སོར་དབྱེ་བས་བཙུ་ལྷ་ཡོད་དོ།

ལམ་ཆས། འབྲུལ་པའི་ཡོ་ཆས།

ལམ་ཆེན་བརྟན། གནས་བརྟན་བརྟུན་གཤམ་སུམ་ཅུ་ཅག་སུམ་ལྷ་གནས་ན་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་ཞིག

ལམ་ཆོས་བཅོད། ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཅོད་པ་སྟེ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་བྱག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་ནས་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས།

ལམ་ཆོས་ཤེས། ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་སྟེ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་བྱག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ལམ་ཆོས་བཅོད་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་ནས་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་བཅས་སོ།།

ལམ་མཆོག་གཞུང་ལམ་བདེ་ཤོས།

ལམ་མཆོག་འགོ། སྤིང་ཕྱན་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས། ལུབ་བ་ཡང་སྤྱོད་ཀྱི་ལྟོན་ཡོད་པའི་སྤིང་ཞིག་ལམ་མཆོག་འབྲུག་སྟོན་གསུམ། ཆོས་སྤྱིའི་འབྲུག་སྟོན་དང་པོ་ངེས་འབྲུང་། གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། གསུམ་པ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ།

ལམ་རྗེས་བཅོད། ལམ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པའི་བཅོད་པ་སྟེ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་བྱག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ལམ་ཤེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཁམས་གོང་མའི་ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་ནས་སྤར་བཞིན་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས།

ལམ་རྗེས་ཤེས། ལམ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་བྱག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ལམ་རྗེས་བཅོད་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཁམས་གོང་མའི་ལམ་བདེན་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་སྤར་བཞིན་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས།

ལམ་ཉེས། ཆུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་ལུགས་སྟོལ།

ལམ་གཉིས། འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་དང་། ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་དང་། སྟེ་འཕགས་གཉིས་ལམ་གྱི་ལམ་དང་། མདོ་སྒྲགས་གཉིས་ཀྱི་ལམ། ཐབས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལམ་གཉིས་དང་། སྦྲིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དང་། གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་སོགས་སོ།།

ལམ་རྟེན་པ། འགྲོ་སའི་ལམ་ཀ་རྟེན་པ།

ལམ་རྟོག་པ། ① འགྲོ་ལམ་ལ་རྟོག་དཔྱད་བྱེད་པ། ② འགྲོ་ལམ་ལ་རྟོག་དཔྱད་བྱེད།

ལམ་ལྟར་བཅོས་པ། ལྟ་བ་ངན་པའི་ལམ་བཟང་པོར་བཅོས་པ།

ལམ་སྟོན། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དེའི་སྟོན་སྐད་དུ་routing ཟེད།

ལམ་སྟོན་སྟོན་མེ། ① ཉི་མ། ② མཆན་མོར་ལམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་བཞུགས་པ།

ལམ་སྟོན་ཆས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་

སྟེ། དེའི་སྟོན་སྐད་དུ་router ཟེད།

ལམ་སྟོན་ཆས་རིགས་དག་པ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་

སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དེའི་སྟོན་སྐད་དུ་routing category ཟེད།

ལམ་སྟོན་པ། ① ལམ་རྒྱུས་སྟོན་པ། ② ལམ་རྒྱུས་སྟོན་པ་པོ། ③ ཐབས་ཤེས་སྟོན་པ། ④ ལམ་

ལུགས་གསར་བ་གཏོང་པ།

ལམ་སྟོན་རེའུ་མིག་ གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། སྟོན་སྐད་དུ་routing table ཟེད།

ལམ་བསྟན། ལམ་ཆེན་བསྟན་དང་དོན་གཅིག་

ལམ་ཐག་ ལམ་གྱི་བར་ཐག་ ལམ་ཐག་རིང་པོ་ལ་དཀའ་གསུམ་འཆེར་གསུམ། ལམ་ཐག་ལེ་དབར་

ཁྲི་ཐག་གི་དཀའ་ངལ་ལ་མི་འཛེམ་པ།

ལམ་ཐོ། འབྲུལ་བས་འཕྲོ་ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་བཞག་པའི་ཟིན་བྲིས།

ལམ་ཐོག་མི་ཁལ། ལམ་འབྲུལ་གྱི་མི་དང་ཁལ་མ།

ལམ་མ་ཐུན། འཕྲོ་ལམ་གཅིག་ཏུ་མ་ཐུན་པའི་སྟངས་ཤོགས།

ལམ་མ་ཐུན་པ། ① འཕྲོ་པའི་ལམ་ག་མ་ཐུན་པ། ② བྱ་བ་མ་ཐུན་པ།

ལམ་དུ་འཕྲོ་བའི་ལྷང་བྱེད། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲུ་བཅུའི་ནང་གསེས། དགེ་སྲོང་མ་དང་ལྷན་

ཅིག་རྒྱང་གྲགས་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པའོ།

ལམ་དུ་རྒྱག་པ། ① ལམ་དུ་བྱིན་པ། ② བྱ་བ་ལམ་འཕྲོ་ཡོད་པ།

ལམ་དུ་འཇུག་ཉེས་པ། ① འཕྲོ་ལམ་ནོར་བའམ་འཕྲོ་མི་འོས་པའི་ལམ་དུ་བྱིན་པ། ② ལྷ་བ་ཡང་

དག་མིན་པའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ།

ལམ་དུ་བལ་ཐོགས་པའི་སྤང་བ། སྤང་ལྟར་སྤུམ་ཅུའི་ནང་གསེས། ཆགས་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་
བསྐངས་ཏེ་བལ་ཐོགས་པའི་ཁྱར་ཆེན་པོ་ཁྱར་ནས་ཉི་མ་གཅིག་གི་ནང་དུ་རྒྱུང་བྲགས་ལས་
འདས་པར་ཕྱིན་པའོ།

ལམ་དུ་སྤྲོངས། དེ་འདོད་ལྟར་འབྲུབ་པ།

ལམ་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ། རྟེན་རྟོ་རྟེའི་ལུས་ཀྱི་གནད་བཅིངས་ནས་ཡིད་མིག་རྒྱུང་གསུམ་ནམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་ངང་ལ་བཞག་པ་ན་ལུས་སེམས་རྟེན་འབྲེལ་བྱང་པར་ཅན་གྱིས་རོ་རྒྱུང་གི་རྒྱ་
འགགས་པས་ནམ་པ་དང་བཅས་པའི་སྤོང་ཉིད་བྲག་རྒྱ་ཆེན་མོ་མཛོན་དུ་བྱེད་པའོ།

ལམ་རྒྱུད། ལམ་སྐྱག་བྲས་ཏེ་གཞན་ནོར་འཕྲོག་པ་དང་ཉེས་རྒྱུད་བྱེད་པ།

ལམ་རྒྱུད་འཕྲོག་བཅོམ། ལམ་བར་དུ་ཉེས་རྒྱུད་ཐོག་ནས་འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་པ།

ལམ་དོན་དོད་མ། གཞུང་ལམ་ཐོག་གི་ལས་དོན་ཅི་རིགས་ཀྱི་དོད་མ་ལས་ཀ།

ལམ་བདེན། བདག་མེད་མཛོན་གསུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ།

ལམ་བདེན་གྱི་སྤང་བྱ་བརྒྱུད། འདོད་པའི་ཁམས་འདྲིར་ལམ་བདེན་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ། མ་
རིག་པ་དང་། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ་རྒྱལ། ཐེ་ཆོམ། འོག་ལྷ། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན། ལུ་ལ་
ཁྲིམས་བརྒྱལ་ཁྲིམས་མཆོག་འཛིན་ཏེ་བརྒྱུད་ཡོད་དོ།

ལམ་བདེན་ལས་འདས་པའི་གངམས་ངག་དོན་པན་ཚུན་སྒྲོམ་བྱ་སྒྲོམ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་བྲལ་
བར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་མདོ་ཆིག་

ལམ་མདོ། འགྲོ་ལམ་ཁག་མང་འཛོམས་ས། ལམ་མདོ་ཁ། ལམ་གསུམ་མདོ།

ལམ་འདེགས། ① ལམ་དུ་འཇུག་པའམ་བྲོགས་སུ་འགྲོ་བ། ②[མཛོན]བཞོན་པ།

ལམ་ནག ① [མཛོན]མ། ② མེ་ལྷ། ③ སྤྲ་གཅན།

ལམ་ནག་ཞུགས། [མཛོན]མ།

ལམ་ནོར་དུ་སོང་བ། འགྲོ་ལམ་འཆུགས་པའམ་བྱ་བའི་འཇུག་ཕྱོག་ནོར་བ།

ལམ་ནོར་ཕྱོག་ཤེས། ལམ་ནོར་ཟིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ནས་ལམ་ལེགས་པར་ཚུར་ཕྱོག་ཤེས་པ་
སྟེ། རྟོར་འབྲུལ་ངོས་ཟིན་ནས་ལེགས་བཅོས་བྱེད་ཤེས་པ།

ལམ་སྒྲ། ལམ་གྱི་འགོ་ལམ་ལམ་སྒྲ། ལམ་སྒྲ་བ། དབྱང་སྒྲེའི་ལམ་སྒྲ་འབྲེན་བ། ལམ་སྒྲ་ཐོག་བ། སྒྲ་
རྒྱལ་པོག་ནས་ལམ་སྒྲ་ཐོག་བ།

ལམ་སྒྲ། འགོ་ལམ་གྱི་འགོ་ལམ་སྒྲ་ཆད་སོང་།

ལམ་བ། ① འབྲུལ་བ། ② སྤྱང་པོ། ③ བ་ལང་དང་ར་ལུག་གི་ཁྲུ་མཆོག་ ④ ལམ་སྤྱང་བ། ⑤ ལམ་
འཁྲིད་མཁའ། ⑥ [མངོན]ཆོང་བ།

ལམ་བ་ག་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་ཆོས་འབྱུང་ལས། ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཤར་
ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། མཁས་དབང་དགེ་ཆོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱ་གར་ལམ་
ཡིག་ལས། ཡུལ་འདི་སི་རྩའི་ཡུལ་གྱི་ཆ་ཤས་ཏེ་འཕགས་པ་ཀུ་ཡ་ནའི་ལོ་རྒྱུས་སུ་འབྱུང་བ་
པ་ཞེས་བ་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་ཞེས་གསལ།

ལམ་བ་དགོན། དགེ་བཤེས་སྟོན་ལུང་བ་རིན་ཆེན་སྟོང་པོས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་
ནང་དུ་བཀའ་ལན་ལས་པའི་དགོན་བཞི་བཅུ་པར་གསལ། རྩོན་འབྲུག་བ་ཀུན་ལེགས་ཀྱི་
གདུང་རུས་ཆ་ཆང་བཞུགས་པའི་སྤྱུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་ཡང་དགོན་འདིའི་ནང་རྟེན་དུ་བཞུགས།
ཕྱིས་བྱུ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པར་གྱུར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཐོང་ཁེར་སྟོན་ལུང་
བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལམ་བོ། འགོ་ལམ། ལམ་པོ་ཆེ།

ལམ་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་དག་བ་གསུམ་ལ་
གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སོ་བདུན་དང་ལྷན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
ནི་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་གཤེགས་ཤིང་རྗེས་སུ་གཤེགས་པས་ན་ལམ་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའོ།

ལམ་པར། ཆོང་རྟགས་ཏེ། དབྱིན་སྐད་ཟུར་ཆགས་བ།

ལམ་ཕྱོགས། ① ས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ས་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་དུ་འགྲོ་སའི་ལམ་ཀ ② བསམ་སྟོང་
ཐོག་དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ལས་ཀའི་ཐོག་བཅས་ལ་བརྟེན་སྤྱད་རྒྱུའི་ཅ་བའི་འགོ་ལམ།

ལམ་ཕྱོད། བསྟོན་པའི་རྒྱུར་ཆད་པའི་ཕྱོད། ཏ་ལས་རྒྱངས་འཁོར་ལམ་ཕྱོད་དུ་ཆེ།

ལམ་ཐུན་བསྟན། གནས་བརྟན་བཅུ་དུག་ལས་བྱ་རྟོད་ལུང་པོའི་རི་ལ་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་ཞིག

ལམ་འཕྲང་། ལམ་དོག་པའི་ས། ལམ་འཕྲང་དོག་སོ། ལམ་འཕྲང་ཚུ་ཡི་འཛིགས་པ་བསམས་ལམ་འདས།
ལམ་བར། ① སེམས་བསྐྱེད་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོས་ཟེན་པའི་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་སོགས་
ལམ་ལྗ། ② དམིགས་བཅས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། དམིགས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་
གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲུག་པའི་ལམ་སོ།

ལམ་བར་དུ་བཅོམ་བ། ལམ་བར་ནས་བཅོམ་འཕྲོག་བྱེད་བ།

ལམ་བྱ། ལམ་ཁ་དང་དོན་མཚུངས་ཏེ། འཕྲོ་ཞོར་ལམ་བྱའི་སྟོང་སྤྱད་ཅེས་ལྟ་བུ།

ལམ་དབུ་མ། ① སེམས་བསྐྱེད་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོས་ཟེན་པའི་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་
སོགས་ལམ་ལྗ། ② དམིགས་བཅས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། དམིགས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཆོགས་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲུག་པའི་ལམ་སོ།

ལམ་བྲག་རི་ཁོང་། དེང་དུས་ལམ་བྲག་རྩོམ་དགོན་ཡིན། ལམ་བྲག་སྐྱ་ཐེང་དང་པོ་དག་དབང་བཟ་
ཤེས་ཀྱིས་བཏབ། དུས་ནམ་ཡིན་མ་གསལ། ལམ་བྲག་སྐྱ་ཐེང་དུག་པ་བྲམས་པ་མཁས་བྲལ་
ཀྱིས་སྦྱི་ལོ་༡༤༤༦ ལོར་རྩོམ་དགོན་བར་བསྐྱར། བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཀར་མཛེས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལམ་འབྲས། ས་སྐྱ་པའི་ཐབ་ཆོས་གསུང་དག་རིན་པོ་ཆེ་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་སྟེ། ཐོག་མར་
བྱལ་ཆེན་པེར་མ་བས་ཀྱི་དྲེང་ལྷན་ལ་བཞུགས་ལམ་འབྲས་དྲེང་ལྷན་ཆོགས་ཀླད་དང་། ལྷན་
ཀྱི་བཤད་བཀའ་བསྟུས་པ་དང་། ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པའི་གདམས་དག་ནམས་ནག་པོ་
པ་དང་ཁོམ་སྟེ་པ་ལ་གནད། དེ་ལས་རིམ་པར་བརྒྱད་དེ་བོད་དུ་འབྲོག་མི་ལོ་རྒྱ་བ་དང་། དེས་
ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྟོང་པོ་ལ་ལམ་འབྲས་ཉེ་བརྒྱད་སྟེས་བཤད་བསྟུལ། དེས་བསོད་ནམས་ཅེ་
མོ་དང་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ནས་ས་པཎ་དང་། འཕྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་སོགས་
ལས་རིམ་བཞེན་ད་ལྟའི་བར་དུ་དར།

ལམ་འབྲས་སྟོར་དགྲ། བེ་རྩུ་པའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པའི་གདམས་སྟོར་དང་། མཆོ་སྟེས་
ཞབས་ཀྱི་ཅེ་མོ་ལྟ་བུའི་ལམ་སྟོར། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ཀྱི་ལམ་སྟོར། རྟོག་པའི་
ལྷན་གཅིག་སྟེས་བྲལ་ཀྱི་ལམ་སྟོར། ཡིན་པོ་རྩེའི་བྲག་རྒྱའི་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་པའི་ལམ་སྟོར།

ཏོག་ཅེ་པའི་བསམ་མི་བྱའི་ཁྱེད་ཀྱི་ལམ་སྐོར། ཉག་པོ་པའི་ཨོལ་པ་ཏིའི་ལམ་སྐོར། དག་གི་དབང་ལྷག་གི་བྱུག་ཆེན་ཡི་གེ་མེད་པའི་ལམ་སྐོར། ཉག་པོ་པའི་ཨོན་པོ་སྤོང་པའི་ལམ་སྐོར་རྣམས་སོ།།

ལམ་འབྲས་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ། རྗེ་འདི་ནི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་སྤུའ་༡༣༩༡ལོར་མདོ་ཁམས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞི་པ་ལ་ཉན་ཆེན་པོའི་བྱ་ཆེན་སྡོ་བློས་དཀར་པོ་ལ་འཁྲིད་དང་གདམས་པ་མང་དུ་གསན། དེ་ནས་ཞ་ལུ་བྱ་སྟོན་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་སྦྱེད་གསན། ས་སྦྱའི་གཞུང་རྒྱས་པ་མཁན་ཆེན་དབང་ལྷག་དཔལ་ལས་རྣམ་རིག་གསན། ཀུན་སྤངས་ཆོས་གྲགས་དཔལ་ལས་སྦྱོར་དུག་གསན། ན་བཟའ་བླ་ལོ་བཅུ་གཉིས་བརྟེན་ཏེ་གསུང་དག་ལམ་འབྲས་སོགས་གསན། ལྷ་ས་གྲུ་བྱ་དབང་ལྷག་བཙུན་འབྲས་ལ་ནི་གྲུ་སོགས་གསན། འཁོན་ལྷ་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་པའི་སྤྲུལ་གྲུང་པ་བཟླ་ཤེས་དབང་བཟང་པོ་ལས་དམར་པོ་སྐོར་གསུམ་སོགས་གསན། དགྲུང་ལོ་ལྔ་བཅུ་པ་ནས་སྐྱེ་ཆའི་མཐའ་བར་གཞན་དོན་ཁོ་ནར་གཞོལ། སྦོམ་མའི་མཆོག་སྦོ་བཟང་དཀར་མོ། མཁན་ཆེན་གཡག་མོ་སོགས་མང་དུ་བྱོན། དགྲུང་གངས་གྲུ་ལྔ་པ་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ཤིང་སྤུའ་༡༣༩༦ ལོར་འཇམ་ལྷ་སྤྱིངས་སུ་ཞི་བར་གཤེགས།

ལམ་འབྲས་ཆོགས་བཤད། ལམ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་ས་སྦྱ་གོང་མ་རྣམ་ལྔ་ལས་རིམ་གྱིས་བརྒྱུད་དེ་བྱམ་ཆེན་བུལྟ་སྤྱི་ལས་ངོར་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་གསན། དེ་ནས་རིམ་བར་ད་ལྟའི་བར་དུ་བརྒྱུད་པ་ལ་ངོར་ལྷགས་ཆོགས་བཤད་ཅེས་སུ་གྲགས།

ལམ་འབྲས་སྦོམ་བཤད། ལམ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་ངོ་རིང་ཀུན་སྤངས་པ་ལས་ཆང་ཆེན་སྦོ་གསལ་རྒྱ་མཆོས་གསན། དེས་འཇམ་དབྱངས་མཐུན་བཅའི་དབང་ལྷག་དང་མང་ཐོས་སྦྱ་སྦྱུབ་རྒྱ་མཆོ་གཉིས་ལ་བསྐུལ་བ་ནས་རིམ་བར་བརྒྱུད་པ་ལ་ཆང་ལྷགས་སྦོམ་བཤད་ཅེས་གྲགས།

ལམ་འབྲས་བསྐྱེས་བརྒྱུད་ལྷགས་བཞི། བསྐྱེས་བརྒྱུད་ལ་ཞ་མ་པོ་མོའི་ལྷགས་བསྐྱེས་པ་དུམ་བྱ་གོ་བྲག་པའི་ལྷགས། ཞ་མ་པོ་མོ་གཉིས་ས་ལྷགས་དང་གསུམ་བསྐྱེས་པ་ཆ་གན་གྱི་ལྷགས། འབྲོག་མི་དང་གྱི་རྩའི་ལྷགས་གཉིས་བསྐྱེས་པ་རྩོན་ཀུན་སྦོང་ལྷགས། ལམ་འབྲས་སྦྱོར་དུག་རྩོགས་ཆེན་གསུམ་བསྐྱེས་པ་ལ་སྟོན་དབང་རྒྱལ་གྱི་ལྷགས་སོ།།

ལམ་མི་ཟ། མོ་མཆོན།

ལམ་མེ་བ། འོད་ཀྱི་སྒྲུང་བ་གསལ་ལེ་བའམ་མཛོན་པར་བཀྲ་བ། མེའི་འོད་དམར་ལམ་མེ་བ། དཀར་
བའི་འོད་ཀྱིས་ལམ་མེར་གསལ།

ལམ་ཙམ། བྱོགས་འདྲ་ཙམ་མམ་ཏ་ལམ་ཙམ། ཆོག་དོན་ལམ་ཙམ་རྟོགས་བྱུང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་
ཚུལ་ལམ་ཙམ་བཤད།

ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།

ལམ་ཆད། ལམ་ཐག་རིང་མུང་ལམ་ཆད་རྫོང་བྱུང་།

ལམ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ། སྐུགས་རྙིང་མའི་གཞུང་ལས། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དབྱིངས་སུ་ཞི་བའི་
སྒྲོས་བྲལ་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སྒྲོ་འདས་ཆེན་པོར་ཅལ་སྒྲུང་སྒྲོ་བྱུང་གྱི་བྱི་བ་དང་དྲངས་ལ་འགྲོ་
བའི་ཐབས་ཏེ། དེ་ལ་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྟན་གྱིས་བྱུབ་པར་རྫོགས་པ་དང་། དེ་ཉིད་
ཐེག་པ་དང་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ཆེན་པོ་འོ།

ལམ་ཞལ། ལམ་སྟེང་གི་ཞལ་བ། ལམ་ངོས།

ལམ་ཞིབ་ལས་ཁུངས། བོད་སྡེ་རབ་གཞུང་འོག་གི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། ཆོགས་ཡུལ་གཙུག་ལག་ཁང་
གི་སྟེང་བྱང་ཤར་ལྷོ་གུ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་ལུག་༡༩༣༡ལོར་གསར་འཛུགས་
བྱས། དོད་མ་བྱུང་ཅིས་གཉིས། ལས་བྱ་སེར་སྐྱ་གཉིས་བསྒྲོ་སྟོལ། ལས་ཁུངས་འདིས་ལམ་ཡིག་
ཁག་ལ་ཞིབ་འཇུག་གིས་དེ་སྡེ་ལས་ཁུངས་ཁག་སོགས་ལ་གཏན་འཇགས་ལམ་ཡིག་སྟེང་བ་
བྱིར་བསྐྱུད་འབྲེལ་ལྷགས་ལུགས་རྒྱས་བཅད་ཅིས་བ་གཏན་འབེབས་ཀྱིས་རྟུལ་སྐྱལ་འདེད་
བྱེད་མིས་དལ་དབྱལ་འོས་འཆོམ་སྟོན་དགོས་པ་བཅོས་ཤིང་། དཔོན་རིགས་ཞི་བྲག་མི་སྣ་
བྱོགས་ཐོན་བྱ་མིར་རྫོང་གཞིས་ཁག་ནས་ལམ་ཡིག་ནང་གསལ་རྟུལ་བཏང་བའི་རྒྱ་གཞི་སོར་
ཁུལ་པར་ཞིབ་འཇུག་གིས་རྟ་བུལ་ཁལ་མ་འཕར་སྐྱལ་བྱས་རིགས་བྱུང་ཡོད་མེད་དང་གོང་
གསལ་རྒྱས་བཅད་ལྟར་ལག་བསྟར་བྱས་ཡོད་མེད་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པ་ཡིན།

ལམ་ཞུགས་སྟོབ་པ་བཞི། ཐེག་པ་གསུམ་སོ་སོའི་ཆོགས་ལམ་སྟེར་ལམ་མཐོང་ལམ་སྟོམ་པ་བཅས་བཞི།

ལམ་ཞོར། འགྲོ་བའི་ཞོར།

ལམ་གཞི། ལམ་གྱི་རྒྱང་གཞི།

ལམ་བཞི། བུམ་དབང་གི་ལམ་བསྐྱེད་རིམ་ལྔ་མོ་དང་རགས་པ། གསང་དབང་གི་ལམ་རྒྱུད་རྩོམ་མེད་
བསྐྱེད་པ་དང་སྦྱ་ལུས། ཤེས་རབ་དབང་གི་ལམ་ཐབས་ལམ་འོད་གསལ་སྦྱང་བ་ཉིད། ཆེན་
དབང་གི་ཐབས་ལམ་འཇུག་གི་གོ་འཕང་རྣམས་སོ།།

ལམ་བཞི།

ལམ་ཐན་པ། སྤང་པོ།

ལམ་རྩུབ། ལམ་གྱི་འགྲམ་ངོགས།

ལམ་བཟང་། ① ལམ་ལུགས་བཟང་པོ། ② འགྲོ་སའི་ལམ་བདེ་པོ།

ལམ་བརྩུར་བ། ལམ་ལས་གཡོལ་བ། ལམ་ལས་བྱོལ་བ།

ལམ་འོད་སྲིན་བྲ། མེ་ཁྲེར་སྲིན་བྲ།

ལམ་ཡིག ① འགྲོ་ཆོག་པའི་ལམ་ཡིག ② སྤར་འགྲོ་སྤྱོད་པའི་ས་མིང་བཀོད་པའི་ལམ་ཡིག་དང་
འགྲོ་ལམ་མི་ཉོར་པའི་ལམ་ཡིག ③ སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་སུ་ཏྲ་ཁལ་ཁལ་ལུལ་སྦྱུ་
འདེད་ཆོག་པའི་ལམ་སོན།

ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བརྩོན་འགྲུས། སེམས་ཞུམ་པའི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་།

ལམ་རིམ་ ① ལམ་བཟོད་ཚུལ་གྱི་སྤྱི་ཕྱི་རིམ་པ། ② རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་བརྩམས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་
གྱི་རིམ་པ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་བསྟན་པ་མིང་།

ལམ་རིམ་གྱི་ཆེ་བ་བཞི། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ། གསུང་རབ་མ་ལུས་
གདམས་ངག་དུ་འཆར་པའི་ཆེ་བ། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་ལྷག་དུ་རྟེན་པའི་ཆེ་བ། ཉེས་སྦྱོད་
ཆེན་པོ་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་པའི་ཆེ་བ་བཅས་སོ།།

ལམ་རིམ་གྱི་མཆན་བཞི། རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཆན་འགྲེལ་གྲགས་ཆེ་བ་བཞི་སྟེ། ༡

ལམ་རིམ་དམར་མཆན་ཞེས་པ་བ་སོ་བས་མཛད་པའི་མཆན་འགྲེལ་དང་། ༢ ལམ་རིམ་ནག་

མཆན་ཞེས་པ་དག་འཕྲན་ཁྲི་ཐོག་སྦྱུང་བ་ལྟག་ལུང་བྲག་པ་སྒོ་གོས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པ། ༣ ལམ་

རིམ་གསེར་མཆན་ཞེས་པ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་ངག་དབང་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་མཛད་པ། ༤

ལམ་རིམ་ལྷག་མཛོད་མཆན་ཞེས་པ་བླ་ཉི་རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ་བཅས།

ལམ་རིམ་དགོན། མིང་གཞན་ལམ་རིམ་སྐལ་བཟང་དགའ་ཚལ་ཐེག་ཆེན་གྱིང་ཟེད། ཐར་མ་ཆོས་མཛད་
རྒྱུད་པ་ཚུལ་བཟང་པོར་གྲགས་པ་ས་བཏབ་ཅེས་པ་ཙམ་ལས་བཏབ་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དག་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་འབྲོངས་རྒྱུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལམ་རིམ་པ་ལྟ། རྫོགས་རིམ་གྱི་རིམ་པ་ལྟ་སྟེང་ག་དཔེན་དང་། སེམས་དཔེན། འོད་གསལ། ལྷ་
ལུས། ལྷང་འཇུག་བཙས་ལྟོ།།

ལམ་རིམ་ཐར་རྒྱུ། དུགས་པོ་རྒྱ་འོད་གཞོན་རུས་མཛད་པའི་ལས་དང་པོ་རྣམས་ཆོས་སྒོར་ཞུགས་
པའི་སྐབས་སུ་རེས་དགོས་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་
བསྟན་པའི་ཁྲིད་ཡིག་ཅིག

ལམ་རིམ་པ་གཉིས། གསང་སྒྲགས་ལ་རྒྱུད་སྟེ་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་གི་སྐམ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་རིམ་
དང་རྫོགས་རིམ་གཉིས་ཡོད། བསྐྱེད་རིམ་ནི་སྐྱ་གསུམ་ལམ་ཁྱེར་གྱི་གནད་ཆར་བའི་ལྷའི་རྣལ་
འབྱོར་བསྐྱོམ་པ་ཞིག་ལ་ཟེར་ཞིང་། རྫོགས་རིམ་ནི་རང་གི་ལུས་ཀྱི་རྒྱུད་རྣམས་སྤྱང་ཁའི་ཅ་
དབུ་མའི་ནང་དུ་ཞུགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་དགའ་བཞིའི་ཡེ་
ཤེས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤིག་ལ་ཟེད།

ལམ་རིམ་དམར་མཆན། མཁས་གྲུབ་མེད་གཙུང་བ་སོ་ཆོས་མེད་སྐྱ་སྤེང་ལྟ་བུ་བ་སོ་ལྟ་དབང་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་མཆན་བཏབ་པ་ལ་ཟེད།

ལམ་རིམ་ལྟ་ཁང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་གདམས་བརྒྱུད་པའི་སྐམ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱ་
བརྟན་བཞུགས་པའི་ལྟ་ཁང་ཡིན། འདིའི་དབུས་མེ་ཅོང་ཁ་པའི་སྐྱ་དང་། དེའི་གཡས་ངོས་སུ་
སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དང་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ། ཏཱ་ལའི་སྐམ་སྐྱ་སྤེང་ལྟ་བུ་པའི་བར་རྒྱ་ཆེན་
སྐྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐམ་སོ་གཉིས་དང་། གཡོན་ངོས་སུ་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དང་རྗེ་བཙུན་
འཇམ་དབྱངས་ནས་ཏཱ་ལའི་སྐམ་སྐྱ་སྤེང་ལྟ་བུ་བར་ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐམ་སོ་བཞི།

ལམ་རོགས། མཉམ་དུ་འགྲོ་མཁན། ① གསལ་པོ། ཆིག་དོན་ལམ་ལམ་རྟོགས་པ། ཕྱི་ནང་ཆར་མ་
ལམ་ལམ་དུ་མཐོང་བ། ② འོད་སྤང་འཆར་བ། གསེར་འོད་ལམ་ལམ་དུ་འགྲོ་བ། ③ འོད་འཆར་
པའི་དོན་ཏེ། ཤེས་གྱི་མེ་ལོང་འོད་ལམ་ལམ། ལྷོག་སྟོན་ཁ་ལམ་ལམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལམ་ལུགས། ལམ་དང་ལུགས་སྒོལ།

ལམ་ལུགས། ལམ་མི་ལུས་མིའི་བསྐྱུས་ཆེན།

ལམ་ལོག། ① ལྷ་བ་ཡང་དག་པ་མེན་པ། ② རྣོ་བའི་འགྲོ་ལམ། ③ ལམ་ག་འབྲེལ་བའམ་ཞིག་པ།

ལམ་ལུགས། གཞན་དག་ཕྱིན་པའི་རྗེས་ཀྱི་ལམ་ལུགས།

ལམ་ཤེར་ཕྱིན། རང་གི་འཛོལ་བྱར་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་
ཞེ་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།

ལམ་ཤེས། ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་
འཕགས་པའི་མཁྱེན་པའོ།

ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུ་ལས་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་སུམ་ཅུའི་
ནང་ཆོན། ལམ་ཤེས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་སྟེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། སྒོ་བ་
མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དང་། བསེ་རུ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་དང་། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་དང་། སྒོ་བ་
ལམ་བྱེད་པ་དང་། མོས་བ་སྒོ་མ་ལམ་དང་། བསྐྱོ་བ་སྒོ་མ་ལམ་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྒོ་མ་ལམ་
དང་། སྐྱབ་བ་སྒོ་མ་ལམ་དང་། རྣམ་དག་སྒོ་མ་ལམ་བཅས་བཅུ་གཅིག་གོ།

ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས་ལམ་ཤེས་རྩོགས་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ཤས་
སུ་གྱུར་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བྱེད་པར་ཅན།

ལམ་ཤེས་པ། ཤེས་པ་བཅུའི་ནང་གསེས། ལམ་ཉོན་སྤོང་བྱེད་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའོ།

ལམ་ཤེས་ཡན་ལག་ལྔ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོན་རུང་དུ་བསྐྱབ་པ། ཡུལ་ངེས་པ། རིགས་ཀྱིས་བྱུང་པ།
ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན། ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས་སོ།

ལམ་ཤོག་ལམ་བར་ལ་སྟོན་རྒྱུའི་བཀའ་ཤོག།

ལམ་བཤད་པ་པ། ལམ་འགྲོག་པའི་ས་རྩོག་གངས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མེད་པར་བཞོས་ནས་ལམ་ཁ་
བདེ་པོར་བཤད་པ་པ།

ལམ་སང་། འབྲེལ་དུ་འཕམ་ད་ལྟ་ཉིད།

ལམ་སངས། ལམ་སང་དང་འབྲེལ།

ལམ་སེ། རོད་སོགས་སྒོ་བྱར་དུ་འབྱུགས་པའི་དོན་ཏེ། དཀར་ལམ་སེ་སོང་ལྟ་བུ།
ལམ་སེང་། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟེན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་immediately ཟེད།
ལམ་སེང་བསྐྱར་སྒོང་། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་restart now ཟེད།
ལམ་སེང་མཐུག་སྒྲིལ། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་end now ཟེད།
ལམ་སེང་ཆང་མ་སྤུབ་པ། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་delete all now ཟེད།
ལམ་སེང་འཆོལ་བ། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟེན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་find now ཟེད།
ལམ་སེང་གསར་སྐྱར། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་update now ཟེད།
ལམ་སེལ། ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་རྒྱུན་དང་བར་ཆད་རྣམས་སེལ་ཐབས། ལམ་
ལམ་སེང་། ལམ་སང་དང་དོན་གཅིག་
ལམ་སོན། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཏྲ་ཁལ་སོགས་ཀྱི་ཁལ་ལུལ་སྦྱུལ་འདེད་ཆོག་པའི་ལམ་ཡིག་
ལམ་སྤང་། ① ས་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱ་ལམ་ཆེན་པོ་དང་། ཅིག་པ་སོགས་ཀྱི་བར་ས་གྲུ་དོག་པའི་ལམ་
རྒྱུང་རྒྱུང་། ② ཁྲིམ་ལམ་ཆེ་རྒྱུང་། ལམ་སྤང་མདོ།
ལམ་སྒོལ། ① ལུགས་སྒོལ། ② ལམ་ཆེན་པོའི་མིང་།
ལམ་གསུམ་འགྲོ། [མདོན་རྒྱ་བོ་གདམ། མཛོད་སྤང་དང་། མིའི་ཡུལ། སའོག་གི་ལམ་གསུམ་དུ་འགྲོ་བས་ནའོ།
ལམ་གསུམ་འབབ་པ། ལམ་གསུམ་འབབ་པ་ཞེས་པའི་ལམ་གསུམ་ནི། རྒྱ་བོ་གང་གྲུ་དེ་དང་པོ་ལྟ་
དབང་སྤྱུག་གི་རལ་བ་ནས་བབས་པ། གཉིས་པ་མི་ཡུལ་དུ་བབས་པ། གསུམ་པ་སའོག་ཏུ་
འབབ་པས་ན། རྒྱ་བོ་གདམ་པའི་ལམ་གསུམ་འབབ་པ་ཟེད།

ལམ་ལྟ་དགོན། མིང་གཞན་གཞུང་བྱང་བསམ་གཏན་གྱིང་ཟེད། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་སྟག་སྤྱི་ལོ་
༡༣༩༤ལོར་མཁས་བླ་པ་རིན་ཆེན་གློ་བྲིས་ཀྱིས་བྲག་བཏག་བྲལ་མཐའ་བོན་པོ། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ལྟོ་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལམ་ལྟོང་། ལམ་དུ་ལྷུང་བ་སྟེ། བསམ་བཤོམ་དོན་ཐོག་ཏུ་ཁེལ་བ། ལམ་འཕྲོ་རྒྱགས་པ།

ལམ་ལྟོངས། བྱ་བ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་བྲལ་བ་སྟེ། འགོག་རྒྱུ་མ་བྱུང་བ།

ལམས་སེལ་མ། འོད་འཕྲོ་བའི་ཚུལ།

ལར། ① གཞིའམ་རྩ་བ། བརྟག་དབྱང་ཞིབ་འཇུག་མ་བྱས་ན་ལར་ནས་གསལ་པོར་གོ་ཤེས་མི་
བྱུང། ② སྤྱིར། ལར་ན་ལས་དོན་གལ་ཆའི་རིགས་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤྲིམ་དགོས། མི་དེ་དེས་ཅན་
མིན་པར་ལར་ནས་ཡག་པོ་མི་འདུག།

ལར་སྒྲོམ་བ་ཉིད་ཀྱང་རྟོག་བཤུ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་སེམས་ལས་འོགས་སུ་སྒྲོམ་བ་ཉིད་ཀྱང་
རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་པའོ།

ལར་རྒྱ། བ་སྐྱུན་བར་གྱི་བཅེ་བ་དང་། དམ་ཆོག་ལ་རྒྱ་ཡང་འབྱི། བཅས་ཀྱི་དོན།

ལར་ཡང་། སྤྱིར་ཡང་ཞེས་པའི་དོན།

ལས། ① བྱ་བའི་རང་བཞིན་ཏེ་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ལུལ་ལ་གཡོ་ཞིང་སྐྱལ་བྱེད་པའི་
སེམས་པ། བསྐྱོས་པའི་ལས། སྟོན་གྱི་ལས། ཆེ་རབས་ལས་རྩེས། ལས་དང་རྒྱ་འབྲས། ལས་
འབྲས། ལས་ཀྱི་བསྐྱོས་ཐང་། ལས་ཅན། ལས་ཐང་པ། ལས་བསགས་པ། ལས་ཀྱིས་དེད་ན་
གཡོལ་ཐབས་མེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྐལ་བ་དང་། བགོ་སྐལ། སྟོན་བྲས། ལྷས་བསྐྱོས།
ལྷས་བསྐྱུན་བཅས་པོ། ② རྟགས་འཇུག་ལས་བཤད་པའི་བྱ་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ③
རྣམ་དབྱེ་ལྟ་བུ་འབྱུང་ཁུངས་དང་། དེའི་ནང་གསེས་མི་མཐུན་དགར་བ་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱི་ཞིག
ཚུ་རྒྱུན་གངས་རི་ལས་བབས། ས་པག་ལས་བཅིགས་པའི་ལྷགས་རི། སྟོད་འཇུག་ལས་
གསལ་བ། དེ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་ནི། གཅིག་ལས་གཅིག་ཆེ་བ། མེ་ལས་ཀྱང་ཆེ་བ། ཁ་བྱ་
རམ་ལས་མངར་བ། གཏིང་ཆེར་མ་ལས་རྩལ་བ། བྱ་དན་ལས་འདས་བ། འདི་ལས་གཞན་བ་
མེད་པ། ཐོབ་པ་ལས་ཤོར་བ་མང་། སྐོང་མཁའ་ལ་འཕངས་གྱུར་ན། ཆག་བ་ཉིད་ལས་གཞན་

ཅི་འབྱུང་ཞེས་བརྗོད་པའོ།

ལས་ཀ་བྱ་བའས་སྒྲིབ་པ། བཅོམས་ཞིང་ལས། འབྲོག་ལས། ཡར་ལས། ལུས་ངག་ཡིད་གྱི་ལས།
དགེ་བའི་ལས། མི་དགེ་བའི་ལས། ཉིས་ལས། གསུམ་ལས། ལས་རྒྱུ་པཎ་ཆེ། ལས་མེད་ལྟོད་
སྒྲིབ། ལས་མཆོམས་བཞག་པ། མི་མང་ལས་ཅུང་། ལས་སྤྱི་ཆེ་བ། ལས་ཀ་འཛོལ་བོ། ལས་ཀ་
ཁུངས་འཁྲོལ། ལས་ཀ་མི་ལྷོགས་པ། ལས་ཀ་ཅིང་བོ།

ལས་ཀ་འགན་ལེན་ཅུ་ཁག ལས་ཀ་འགན་གཙང་ལེན་མཁན་གྱི་ལས་མེད་ཅུ་ཁག

ལས་ཀ་པ། ལས་པ་དང་དོན་འདྲ།

ལས་སྐྱེ། མང་ཆོགས་གྱི་ལས་ཀའི་ཆད་དང་ངལ་རྩོལ་གྱི་ཐོབ་སྐྱེལ་ཅི་བའི་སྤྲེ་ཆན་ཞིག་གི་མིང་།

ལས་སྐྱེལ། ① ལས་བཞོམ་བརྒྱབ་པའི་སྐྱེལ་བ། འགན་སྤྱི་བའི་ལས་སྐྱེལ། ② སྤར་ལས་གྱི་བསྐྱོས་
ཐང་། ལས་སྐྱེལ་ཆེ་བ། ལས་སྐྱེལ་ཅི་བ།

ལས་ཀྱི་སྒྲ། ལས་སྤྱི་བྱ་བའི་སྒྲ་དང་འདྲ།

ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ། མཆོམས་མེད་པ་ལྟའི་ལས་རྣམས་སོ།

ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྒྱན་གཙོད་པ། འཕགས་པ་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྒྱན་གཙོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ཤོ་
ལོ་ཀ་ཉིས་བརྒྱ་སྤྲུལ་ཅུ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྩི་ལེ་ཏ་དང་། དུ་ལ་ལྷི་ལ་དང་། ལོ་རྩ་བ་
བརྩི་ཡེ་ཤེས་སྤྲེས་བསྐྱར་ཅིང་སྐྱད་གསར་བཅད་ཀྱིས་བཙས་པའོ།

ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ། འཕགས་པ་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ།
བམ་པོ་གཅིག་དང་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་བཅུ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྩི་ལེ་ཏ་དང་། འཛུ་ཐམ་དང་།
ལོ་རྩ་བ་བརྩི་ཡེ་ཤེས་སྤྲེས་པ་སོགས་པས་བསྐྱར་པའོ།

ལས་ཀྱི་ར་ཐོ་ཆེ། ལས་མི་རྣམས་ལས་འགོ་རྒྱགས་པའི་བདེ་སྟོན་ར་ཐོ་ཆེ།

ལས་ཀྱི་མཐའ། ① ལས་ཀའི་མཐའ། ② མཆོམས་མེད་ཀྱི་ལས།

ལས་ཀྱི་མཐའ་མ་ལོག་པ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་འབྲོར་པ་བཅུའི་
ནང་ཆོན་མཆོམས་མེད་ལྟ་བུས་མ་སྒྲོང་བ་ཞིག་སྟེ། བ་བསད་པ། མ་བསད་པ། དག་བཙས་པ་
བསད་པ། དགེ་འདུན་གྱི་སྤྲེ་དབྱུགས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་བཙས་ལྟ་ནི་

འཆི་འཕོས་མ་ཐག་ཏུ་དཔུལ་བར་དེས་པར་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཐར་པའི་དུས་ཀྱང་
བསྐྱལ་བ་མང་པོའི་རྗེས་སུ་མ་གཏོགས་ཐར་མི་བྱུང་བའི་མཆམས་མེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ཅིང་།
སྤྲིག་པའི་ལས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆབས་ཆེ་ཤོས་དང་མཐར་ཐུག་པ་ཞིག་ཡིན།
ལས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བཅོ་ལྔ། དགེ་ལས་སོགས་གསུམ། བསོད་ནམས་ལས་སོགས་གསུམ་དང་སྤྱིང་
འགྱུར་ལས་ལྔ། ཡོན་པོ་སྦྱོན་ཅན་སྤྲིགས་མའི་ལས་གསུམ། རོ་བོ་རྣམ་སྤྲིན་དཀར་སོགས་བཞི།
ཐུབ་པའི་ལུས་དག་ཡིད་ལས་གསུམ། སྒོ་གསུམ་ཀྱི་གཙང་བྱེད་ལས་གསུམ། ལེགས་སྤྱད་
ཉེས་སྤྱོད་ལས་གཉིས། རིགས་པ་རིགས་མིན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་དེ་གང་ཡང་མིན་ལས་གསུམ།
འཕེན་རྫོགས་ལས་བཞི། ལས་སྤྱིབ་ཉོན་སྤྱིབ་རྣམ་སྤྲིན་སྤྱིབ་པ་གསུམ། མཆམས་མེད་ལས་ལྔ།
ཉེ་བའི་མཆམས་མེད་ལས་ལྔ། སྤྱིན་སོགས་བཞི་གསུམ་དགེ་ལས། བསོད་ནམས་ཐར་པ་དེས་
བྱེད་ཆ་མཐུན་ལས། རིགས་པས་རབ་ཏུ་བརྩམས་པའི་སྒོ་གསུམ་ཀྱི་ལས་སོ།། གཞན་ལས་ཀྱི་
རྣམ་གྲངས་མང་ཡང་འདྲིར་འདུའོ།།
ལས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ། ལས་སུ་བྱ་བའི་སྤྱད་དང་འབྲ།
ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དཀར་ནག་འབྲེས་མའི་ལས་
རྣམས་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རི་ལྗ་བ་བཞིན་མཁྱེན་པའོ།།
ལས་ཀྱི་སྒྲེ། ① དགོན་སྡེ་ཁག་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན། ② ལས་ཀའི་སྒྲེ་མོ། ③ ལས་ཀའི་ཆ་ཤས།
ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། ① རིག་མ། ② འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་རྣམ་འབྱོར་རོ།
ལས་ཀྱི་འཕེན་ཚུལ་བཞི། ལས་གཅིག་གིས་ལུས་གཅིག་འཕེན་པ། ལས་གཅིག་གིས་ལུས་དུ་མ་
འཕེན་པ། ལས་དུ་མས་ལུས་གཅིག་འཕེན་པ། ལས་དུ་མས་ལུས་དུ་མ་འཕེན་པ་བཅས་ལ་ཟེར།
ལས་ཀྱི་སྒྲ། ལས་ཀའི་རྒྱུ་བ་རྗེ་བྱེད་མཁན།
ལས་ཀྱི་དབང་པོ། [མངོན]ཉི་མ།
ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ། བོང་དུ་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ཞེས་པར་གཟིགས།
ལས་ཀྱི་དབང་པོ་རྩལ་ཁ་དང་། ལག་པ། ཀྱང་པ། བཤང་ལས། གཅི་བའི་ལས། ཁུ་བ་འབབ་པའི་
དབང་པོ་བཅས་བྱུག

ལས་ཀྱི་དབང་པོའི་བྱ་བ་དུག་སྤྱོད་བ་དང་། ལེན་པ། འགྲོ་བ། བཤང་བ། གཅི་བ། ཁུ་བ་འཕོ་བ་སྟེ་དུག་
ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་བ་ཞི། མཐོང་ཆོས་སྤྱོད་འགྲུར། སྤྱིས་ནས་སྤྱོད་འགྲུར། ལས་གྲངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་
འགྲུར་གསུམ་དང་། སྤྱོད་བར་མ་ངེས་པའི་འབྲས་བྱ།

ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་གསུམ། རྣམ་སྒྲིབ་ཀྱི་འབྲས་བྱ། རྒྱ་མཐུན་ཀྱི་འབྲས་བྱ། བདག་པོའི་འབྲས་བྱ།
ལས་ཀྱི་མེ་ལོང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག

ལས་ཀྱི་ཚད་བཞི་བྱེད། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་ལས། ཚད་བཞིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་གསུམ་ཀྱི་ནང་
གསེས་ཤིག་སྟེ། མི་མཐུན་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་མཐུན་པའི་ཕན་ཡོན་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ།
དགེ་སྤོང་གི་ཆོས་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལྟ་མཆོག་འདྲིན་དང་གཞན་ལྟ་བུ་དག་སོང་བྱེད་པ་
སྤོང་བ་ནང་གི་གཉེན་པོ་དང་། ལས་བྱེ་བའི་ཚད་བཞི་བྱེད་ན་དགེ་འདུན་ལ་བཟོད་པ་གསོལ་ཏེ་
དགེ་འདུན་གྱིས་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བཟོད་པ་བྱིན། དེ་ནས་དགེ་འདུན་ལ་མཐུན་པ་སྤྱིན་
པར་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་མཐུན་པ་སྤྱིན། དེ་ནས་མཐུན་པའི་གསོ་
སྤོང་བྱས་ཏེ་དགེ་འདུན་རྣམས་ཐུགས་དབྱེར་མེད་དུ་བྱེད་པའོ།

ལས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་བཞི། ལས་སོ་སོར་ངེས་པ། ལས་འཕེལ་ཆེ་བ། ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་སྤང་བ།
ལས་བྱས་པ་རྩལ་མི་ཟ་བའོ།

ལས་ཀྱི་གཞི། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་ལས། བསྐྱབ་པ་བསྐྱང་བའི་གཞི་དགྲའི་ནང་གསེས་ཐམས་
ཅད་ལ་ཁུབ་པ་ལས་ཀྱི་གཞི་སྟེ། དགེ་སྤོང་གི་བྱ་བའི་ལས་རྣམས་རྒྱས་པར་དབྱེན་བརྒྱ་ཅ་
གཅིག་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་ན་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་གི་ལས་དང་། གསོལ་བ་དང་
གཉིས་ཀྱི་ལས་དང་། གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་ཏེ་གསུམ་དུ་འདུའོ།

ལས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཞི། གཞི་དང་། གྲུན་སྤོང་། སྤྱོད་པ། མཐར་ཐུག་བཅས་བཞི། ཡང་ལས་སོ་སོར་
ངེས་པ་དང་། འཕེལ་བ། མ་བྱས་པ་མི་འསྤང་བ། བྱས་པ་རྩལ་མི་ཟ་བ་བཅས་བཞིའོ།

ལས་ཀྱི་རྒྱུད་དམར། བར་དོའི་སྐྱབས་ཀྱི་འཛིགས་སྐྱག་གི་སྤྱང་བ་ཞིག

ལས་ཀྱི་གཤིན་ཇེ། འཆི་བདག་གི་སྡེ་དཔོན་ཏེ་གཤིན་ཇེའི་རྒྱལ་པོ། ལས་ངན་སྤིག་པ་མ་བསགས་
ན། ལས་ཀྱི་གཤིན་ཇེར་ཞེད་དོན་མེད་ལྟ་བུའོ།

ལས་ཀྱི་ས་བ། ལས་བསགས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་ནམ་སྟེན་ཡང་དེ་འདྲ་སྲོང་བའི་གནས།
ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་སློབ་དཔོན་ལཱའི་ནང་གསེས། དགེ་འདུན་གྱི་དབུས་
སུ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གསོལ་བ་ཞའི་ཆོ་ག་བརྟུན་སྲོད་པར་བྱེད་པའི་དགེ་སྲོང་རོ།
ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཁྱིམ་གཉེན། རབ་བྱུང་དང་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཁྱེ་བར་ཡོང་མཁན་གྱི་སློབ་
དཔོན་དང་། ཆོས་ཁྱེ་བར་ཡོང་མཁན་ཆོའི་བྱར་ཁྱིམ་པ།
ལས་དཀར། ལས་དཀར་པོ་ཞེས་པ་དགེ་བའི་ལས་དང་། ལས་ནག་པོ་ཞེས་པ་མི་དགེ་བ་དང་སྤྲིག་
པའི་ལས་ལ་ཟེར།
ལས་སྐྱལ། ① ལས་བགོས་བརྒྱབ་པའི་སྐྱལ་བ། འགན་ཁུ་བའི་ལས་སྐྱལ། ② སྤར་ལས་ཀྱི་བསྐྱོས་
ཐང་། ལས་སྐྱལ་ཆེ་བ། ལས་སྐྱལ་ཅི་བབ།
ལས་བསྐྱོས། བསྐྱོས་ཐང་ངམ་ལམ།
ལས་ཁ་ཆར། ཆར་འབེབས། སད་སྤང་། ཁུན་རྒྱལ་གཅན་གཅན་སོགས་ཀྱི་གཞོན་པ་སྤང་བ། མི་
དང་མི་མ་ཡིན་དབང་དུ་བསྟུ་བ་སོགས་ལས་སྦྱོར་སྣ་ཆོགས།
ལས་ཁུངས། ལས་དོན་བྱེད་མཁན་གྱི་སྤྲིག་འཛུགས། ལས་ཁུངས་འཛུགས་གནས། ལས་ཁུངས་
གསལ་བཅུགས། ལས་ཁུངས་འཆོགས་པ། ལས་ཁུངས་བྲོལ་བ། ལས་ཁུངས་འཁྱུ་བསྟུ།
ལས་ཁུངས་མིང་། སྤྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་organization name ཟེར།
ལས་ཁུར། ལས་འགན། ལས་འཁུར་བཀལ་བ། ལས་ཁུར་འཕར་མ།
ལས་ཁུལ། སྤྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་work area ཟེར།
ལས་ཁོངས་ནས་སྤྱད་པ། ལས་ཀའི་ཁོངས་གཏོགས་ནས་བྱིར་འབྱུང་བཤད་པ།
ལས་ཁྱི། ཤིང་ཆའི་གས་གཞོག་དུས་དགོས་པའི་སྟེགས་བྱ།
ལས་མཁན། ① ལས་ཀ་བྱེད་པ་པོ། ② གཤེན་རྫིའི་པོ་ཉ་མིང་།
ལས་གོས། རང་རང་སོ་སོའི་ལས་གནས་དང་གོ་གནས་གང་ཡིན་གྱི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པའི་གོས།

ལས་སྒོ། ① ལས་སྒྲུབ། ② རྟེན་ཁག་ཆོང་ལས་ཀྱི་ལས་སྒོར་ཞུགས་ནས་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ། ③ ལས་ཀ་

བྱེད་དུས་འགོ་བདེ་བའི་སྒོ། ④ ཐོན་ཁུངས། ལས་སྒོ་རང་གི་ཅ་ལག

ལས་ཀྱི། [ཡུལ་]རོ་བཤའ་བྱེད་ཀྱི་གྲི།

ལས་གྲྭ། ① ལས་ཀ་བྱེད་སའི་གནས་སམ་ར་བ། ② ཐོན་སྐྱེད་འཕུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ལས་དོན་གཞི་རྒྱ་

ཆེ་བ། ལས་གྲྭ་འགན་གཙང་ལེན་བྱས་པ། ལས་གྲྱའི་འགན་བཙུན་གྱི་གན་རྒྱ། ལས་གྲྱའི་འགན་

བཙུན་ལ། ལས་གྲྱའི་ལྟ་ཞིབ་དོ་དམ། ལས་གྲྱའི་སེལ་ཤོང་གན་རྒྱ།

ལས་གྲྭ། ལས་ཀ་བྱས་པའི་སྒྲ་ཐོབ།

ལས་རྒྱ། ① ལས་ཀའི་རྒྱ་ཁྲོན། ② གསང་ཡུམ།

ལས་རྒྱབ་པ། ལས་ཀ་སྒྲུབ་འདེད་བྱེད་མཁན།

ལས་རྒྱལ་མཆོག་མཆོད་བསྟོད་ཟིན་ལས་ལ་སོགས་པ་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ།།

ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན། བསྐྱེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། དཀྱིལ་

འཁོར་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་རྗེས་ལྷ་ལྷ་མས་ཀྱིས་ཞིང་སྤྱོད་བ་སོགས་ཀྱི་མཛད་པ་ནི་སངས་རྒྱུས་

ཀྱི་མཛད་པ་དང་མཐུན་པས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གོ།

ལས་རྒྱ་འབྲས། ① འབྲུ་སོགས་ཀྱི་ས་ཐོན་དང་ལོ་ཉིག་ ② དགེ་སྤྲིག་གི་ལས་བསགས་པའི་རྒྱ་དང་

འབྲས་བྱ་སྟེ། དགེ་བའི་ལས་བསགས་པའི་འབྲས་བྱ་བདེ་བ་དང་། སྤྲིག་པའི་ལས་བསགས་

པའི་འབྲས་བྱ་སྤྲུག་བཟུལ་ལྟ་བུའོ།།

ལས་རྒྱན། ལས་ཀའི་འཕྱོར་རྒྱན།

ལས་སྒྲ། ལས་སུ་བྱ་བའི་སྒྲ་དང་འབྲ།

ལས་སྒྲིབ། ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་བསྐྱུས་མིང་།

ལས་སྒྲིབ་སྒྲབ་པ། སྤྲིག་པ་ཆེན་པོ་བསགས་མ་སྤྱོད་བ།

ལས་སྒྲོམ། སྒྲོག་སྒྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཟ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་scaffolding ཟེད།

ལས་བགོས། མི་སོ་སོར་ལས་ཀ་རྣམས་གངས་མི་འདྲ་བ་དེ་དེ་བགོ་བཤའ་བྱེད་པ།

ལས་བཞོན་འགན་ཁུར། མི་སོ་སོར་ཐོབ་པའི་ལས་ཀ་འགན་བཞེས་པ།
ལས་བཞོན་མཉམ་སྦྲེལ། མི་སོ་སོར་ཐོབ་པའི་ལས་ཀ་བྱས་ནས་ལས་འགན་མཉམ་དུ་སྦྲེལ་པ།
ལས་འགན། འགན་ཁུར། རང་འཁྲིའི་ལས་འགན། ལས་འགན་དགྲི་བ། ལས་འགན་སྦྲེལ་པ། ལས་
འགན་གཅིག་ལྟོགས། ལས་འགན་འཕྲོལ་ལོ། ལས་འགན་འཆུར་བ། ལས་འགན་འཇུག་པོ།
ལས་འགན་གཡོལ་བ། སྐབས་བབས་ལས་འགན།
ལས་འགན་སྟོན་པ། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་add task ཟེད།
ལས་འགན་གཙང་ལོ། ལས་ཀ་འགན་གཙང་མར་ལོན་པ།
ལས་འགན་ཆང་། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་taskbar ཟེད།
ལས་འགྲུལ། ཆབ་སྲིད་དང་། རིག་གནས། ཐོན་སྐྱེད་སོགས་ཀྱི་ཐད་ཅ་འཇུགས་ཡོད་ལ། དམིགས་
ཡུལ་ཡང་ཡོད་ཅིང་། མང་ཆོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བྱ་གཞག་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་ཙམ་ཞིག་ལྟ་
བཞིའི་ལས་འགྲུལ། ལས་རྩལ་གསར་བརྗེའི་ལས་འགྲུལ།
ལས་འགོ་ལས་ཀའི་ཐོག་མ། ལས་འགོ་བཙུགས་པ།
ལས་འགོ་བཙོས་པ། [ཡུལ]ལས་ཀ་ལེགས་ཉེས་ལྟོག་བྱེད་པ།
ལས་ངན། ལས་དབང་ངན་པ། ལས་ངན་བསགས་པ། ལས་ངན་བྱིའུ་ཡར་ཡོང་དང་། ལ་ཁའི་རྩོ་
ལེབ་མར་རིལ་སྤང།
ལས་ངན་བག་ཆགས། འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་དུ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ངན་མི་དགེ་བའི་ལས་
ངན་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་། དེའི་ཅ་བ་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས།
ལས་ངན་བྱེད་པར་ཁྲེལ་བ། ལས་ངན་ལ་འཇུག་པར་ཁྲེལ་བའམ་རྩོ་ཆ་བ།
ལས་རྒྱ། ལས་ཀར་ཞུགས་བརྒྱུ་གཏོང་བའི་དཀྱིལ་
ལས་ལྟ། བཤམ་དང་། སྒྲིག་སྒྲིག་ལཱ་མེས་ཅི། བྱི་ཏུ་བཅས་ལྟའི་བསྐྱེད་མིང་།
ལས་མངོན་གྱུར། བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་མངོན་གྱུར་བཅུའི་ཡ་གྲུལ། གང་ལ་བྱ་བའི་ཡུལ་བསྐྱེད་

བྲ། བྲེད་པ་ལས་ཀྱི་ཆོག་བྲེད་པ་པོ་མཁའ་སྒྲོལ་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་ལ། དེ་ཡིན་པ་ལ་དེ་
ཡིན་གྱི་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲལ་བ། ཀུན་སྒྲོང་ཞེ་ཐག་པ་ནས་བྲེད་པར་འདོད་པ། རྒྱུད་དེ་དག་ཉིད་
ལ་ཅི་ནས་ཀྱང་པན་པར་འདོད་པའི་སྤྱིང་ཇེ་སྤྱིང་སྤྱུགས་དགོངས་རྒྱུ་པ་གསུམ་གསལ་བའི་སྤྱོད་
ནས་གསོལ་བཞིའི་ཆོག་མ་འཁྲལ་བར་བད་སྤྱོད་པར་བྲེད་པའོ།

ལས་ཅན། བསོད་ནམས་ལྡན་པ།

ལས་ཆས། ① ལས་ལྷ་ལས་གོས་སོགས། ② ལས་ཀ་བྲེད་པའི་ཡོ་བྱད།

ལས་རྒྱུད་པ། ① སྐལ་བ་རྒྱུད་བཟུང་བསོད་ནམས་རྒྱུད་པ། ② ལས་ཆོད་རྒྱུད་པ། ③ ལས་ཀ་
སྤྲུམ་བཤེ་པ།

ལས་ཆེན་བཅུ་གཉིས། བདེ་མཆོག་ཙ་རྒྱུད་ལས། དབང་དང་དགུག་དང་དབྱེ་བ་དང་། ། བསད་དང་
བསྐྱད་པ་ལ་སོགས་དང་། རྒྱུགས་དང་ཤེངས་པར་བྱ་བ་དང་། རྫོངས་དང་དེ་བཞིན་བྱར་བྱས་
གད་པ། ཆོག་འཕྲོག་སྤྱུགས་པར་གྱུར་པ་དང་། འོད་དང་དེ་བཞིན་འོང་བ་དང་། མ་ཞིང་ཉིད་དུ་
བྱ་བ་དང་། གཟུགས་ནི་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའོ། ཞེས་སོ།

ལས་ཆེ་པ། ① སྐལ་བ་ཆེ་བཟུང་བསོད་ནམས་ཆེ་པ།

② ལས་ཆོད་ཆེ་པ། ③ ལས་ཀ་རྩྭ་གཤིང་ཆེ་པ།

ལས་ཆོག་ ① བྲེ་བྲག་གི་ལས་ཀ་གང་ཞིག་དེ་ཉིད་འགོ་བརྩུགས་པ་ནས་མཐུག་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་
རི་ལྟར་ལག་ལེན་བྲུ་ཚུལ་གྱི་གོ་རིམ་རྒྱུ་མ་འདེས་པ་སྟོན་པའི་དཀར་ཆག་གནའ་དུས་ཆོས་
ལུགས་ཀྱི་ཆོག་སོ་སོའི་མཆོད་བཤམ་དང་། ཆོག་སྤྲུག་ལེན་གྱི་གོ་རིམ་རྒྱུ་མ་ཟེར། དེར་
དུས་ལས་ཀ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་སྟོག་ཤྲད་པེད་སྤྱོད་སྟོད་སྟོད་ཀྱི་གོ་རིམ་གྱི་ལས་ཆོག་སྟེ། རྒྱ་སྐད་
དུ། 程序 ཟེར། ② སོ་ཐར་སྟོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོག་

ལས་ཆོག་ཁ་རྒྱག་ རྫོག་ཤྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་close program ཟེར།

ལས་ཆོག་ཁ་འབྲེད། རྫོག་ཤྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་open program ཟེར།

ལས་ཆོག་འཁོར་སྟོང། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་run program ཟེད།
ལས་ཆོག་ག་སྟེག་ གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་program preparation ཟེད།
ལས་ཆོག་མཐུག་སྟེལ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་program finished ཟེད།
ལས་ཆོག་གྲེ་ཆོན། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་program unit ཟེད།
ལས་ཆོག་འདེམས་བྱང། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་program menus ཟེད།
ལས་ཆོག་ཁོར་སྟོན། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་program error ཟེད།
ལས་ཆོག་མཛོད། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་program library ཟེད།
ལས་ཆོད། ལས་ཀའི་རྒྱས་ཆད།
ལས་རྒྱས། ལས་ཀའི་ཐབས་ཤེས།
ལས་མཐུག་ ལས་ཀའི་གཞུག་གྲ། ལས་མཐུག་བསྐྱས་བ། ལས་མཐུག་རིང་སྤར།
ལས་ཉེས། བྱེད་སྤངས་ཁོར་བ། ལས་ཉེས་ཁག་འགའ།
ལས་ཉོན། ལས་དང་ཉོན་མོངས།
ལས་རྟོག་ རྟོག་བྱ་ཆེ་བའི་བྱ་བ།
ལས་གཉིས། རྣམ་སྤྲིན་སྤྱོད་ངེས་མ་ངེས་ལས་དང་། འཕེན་བྱེད་དང་རྫོགས་བྱེད་ལས་དང་། སྤྱིན་
བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་དང་། སེམས་བ་དང་བསམ་པའི་ལས་ལམ་གཉིས་རེ། ལུས་ངག་གི་
ལས་རྣམས་བ་རིག་བྱེད་ཡིན་མིན་གཉིས་རེ་བཅས་སོ།

ལས་གཉེན། ལས་ཀ་བྱེད་པ།
ལས་གཉེར་ལག་ཁྲེན། ལས་ཀ་བྱེད་པའི་དཔང་ཡིག
ལས་ཀྱིས། གོ་གནས་ཀྱི་བཀའ་ཡིག་དང་། ཐམ་ཀ
ལས་སྟེགས། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་platform ཟེད།
ལས་སྟོབས་ཆེན་དགྲ། ཞིང་། དངོས་པོ། རོ་བོ་ཉིད། ཉེན། ཀུན་སྒྲིང་། དག་པོ། བསམ་པ། བློགས་
པན་མང་དུ་བྱེད་པ། མང་པོ་ཆོགས་པའི་སྒྲོན་སྟོབས་ཆེ་བ།
ལས་ཐམ། ལས་ཁུངས་ཀྱི་གཞུང་ཐེལ།
ལས་ཐིག དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་གདབ་པའི་དམ་ཆོག་གི་ཐིག་སྟེ། ཐིག་སྐྱད་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཆད། ཁ་
དོག་སོགས་ཆོག་འདི་རྩལ་བཞིན་གདབ་པའོ།།
ལས་ཐེབས་ཆག་པ། དོན་གཞན་ལ་འཁོར་ནས་ལས་ཀར་ཉག་ཉག་ཡོང་མི་ཐུབ་པ། ཉག་པར་ཅིད་
མོར་མགོ་བསྐྱོར་ནས་ལས་ཐེབས་ཆག་ན་གོང་ནས་བཀའ་བརྒྱན་པོག་ཡོང་ཐེར་བ་ལྟ་བུ།
ལས་ཐེལ། གོ་སའི་ལས་འཛིན་ཐིག་ཡོད་བཞིན་པའི་གོ་གནས་ཅན་གྱི་མི།
ལས་ཐོག ལས་འགན་འཁུར་བཞིན་ཡོད་པ། ལས་ཐོག་འཁུར་བ། ལས་ཐོག་ཡོལ་བ། ལས་ཐོག་པ།
ལས་ཐོག་མ་པ། ལས་དང་པོ་བ་དང་འབྲ།
ལས་ཐོག་མས་སྟོན། བཟོ་བ་བཟོ་ལས་བྱེད་བཞིན་སྐབས་བྱུང་བའི་མས་སྟོན།
ལས་ཐོག་མས་སྟོན་གྱི་བྱུང་རྒྱུ། ལས་ཐོག་མས་སྟོན་བྱུང་ནས་འབྲེལ་ཡོད་ཆེན་པས་འགན་
བཅོལ་བྱེད་པའི་སྐྱོར་གྱི་ཁྲིམས་སྟོལ།
ལས་ཐོགས་པ། ལས་དོན་གྲ་འབྲིག་པོ་མ་བྱུང་བ།
ལས་ཐོག། དེང་རབས་ལས་ཆན་སོ་སོའི་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་གི་མིང་།
ལས་མཐའ་མ་ལོག་པ། རང་འབྱོར་ལྗེའི་ནང་ཆན་ཞིག་མཆམས་མེད་པའི་ལས་བྱས་པས་བྱེད་དུ་
བརྟུག་པ་མ་ཡིན་པའོ།།
ལས་མཐའ་ལོག་པ། ལོག་པའི་ལམ་དུ་ཞུགས་ཏེ་མཆམས་མེད་ལྗེའི་ལས་བྱས་པས་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་

སྐལ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་མཐའ་ལོག་པའི་ལས།
ལས་དང་པོ་བ། ① ཐོག་མར་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་མཁན། ② ལས་ལ་ཐོག་མར་ཞུགས་པའི་སོ་སྤྱེའི་གང་ཟག
ལས་དང་པོ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བ་ཅུ་བཞི། དཀོན་མཆོག་མི་སྣ་དམ་ཆེན་ཆེན་ལ་སྦྱད། རྗེ་ཐེ་བེལ་བུ་
སྤྲེགས་བམ་གཙུག་ཏུ་བཅངས། སྤྱིན་སྤྲེག་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་གནས་ལས་ལ་བཙོན། འབྲུང་
པོར་གཏོར་མ་སྤྱིན་ཅིང་བརྒྱུ་བསྐྱོན་འབད། སློབ་མར་ཆོས་བཤད་སེམས་ཅན་བྱམས་བས་
བསྟ། རྒྱལ་ལ་ཆོགས་གསོག་ཇོ་མ་ལར་ཚུ་སྤྱིན་བཏང། མཆོད་ཉེན་སྦྱ་རྩེ་དགེ་བའི་ལས་བྱའོ།
ལས་དམ། ལས་ཁུངས་ཀྱི་དམ་ག ལས་དམ་གནང་བ།
ལས་དུས། དབྱིད་འདེབས་སམ་སྟོན་བསྟོ་སོགས་དུས་དང་དུས་སོ་སོར་བྱེད་དགོས་པའི་ཞིང་ལས་
ཀྱི་དུས་སྐབས།
ལས་དེ་བ། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་workbook ཟེད།
ལས་དེ་བ་ཆ་ཆང་། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་entire workbook ཟེད།
ལས་དོན། ལས་ཀའམ་བྱ་བ་དང་དེའི་བསྐྱབ་གཞིའམ་དམིགས་ཡུལ། གལ་ཆེད་ལས་དོན། ལས་
དོན་གོ་འཕེད། ལས་དོན་ནང་མ། སྤྱི་ཕན་ལས་དོན། སྤྱི་སྦྱོང་ལས་དོན།
ལས་བསྐྱོམས། བྱ་བ་གང་བྱས་ཀྱི་མཚུག་བསྐྱོམས།
ལས་ནག ལས་མི་དགེ་བ།
ལས་ནམ་མ་ལ། འདེགས་ལ། འཛོག་ལ། བསྐྱམ་ལ། བརྒྱུད་ལ། འགོ་བཤོ།
ལས་ནམ་མར་འབྱེད་ལ། ཁོང་གི་མདོ་སྤེ་ལས་ནམ་མར་འབྱེད་ཅེས་བ་དང་དོན་གཅིག
ལས་སྒྲ། ལས་འགན་གཙོ་པོ་འཁུར་མཁན། ལས་སྤྲོར་བསྐྱོས་ལ།
ལས་སྤྱ་ཆོགས། ① ལས་ཀ་སྤྱ་ཆོགས། ② [མདོན]ཉི་མ། ③ ལས་བཟང་ངན་ནས་ལས་དཀར་ནག
ལས་སྤྱ་ཆོགས་ལ། ① ལས་སྤྱ་ཆོགས་བྱེད་མཁན། ② [མདོན]ཉལ་འཛོ་བ། ཉི་མ།
ལས་སྤང་། ལས་དབང་གིས་བསྐྱེད་པའི་མ་དག་འཁོར་བའི་སྤང་ཚུལ།

ལས་སྒྲེ། ① དགེ་འདུན་པ་སྤྱིའི་ལས་བྱེད་མཁུ། ② ལས་དོན་གྱི་སྒྲེ་འབྲིང་མཁུན་ནས་སྒྲེ་མཛོད་མཁུ།
ལས་སྒྲེ་ཐོན་ཟེན། དཔོན་པ་ཁག་གི་ནང་སློབ་དཔོན་དང་། དབུ་མཛད། དགེ་བསྐྱོས། ལྷག་མཛོད།

སྤྱི་གཉེར་སོགས་ཀྱི་ལས་འགན་སྦྱབ་ཟེན་པའི་རིགས།

ལས་སྒྲེ་དབུ་ཆོས། དཔོན་ཁག་གི་སྤྱི་པའི་མགོ་ཁྲིད་བྱེད་མཁུན་དབུ་མཛོད་དང་དགེ་བསྐྱོས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།
ལས་སློན། ཤིང་ཆའམ་རས་ཆ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཆ་གང་དང་གང་ཞིག་བཟོ་བྱའམ་འབྲུལ་འཁོར་
སོགས་ཀྱིས་བཅས་བཅོས་བཅོས་པའི་བྱ་བ།

ལས་པ། ① ལས་པ། ལས་པ། ལོས། བྱེད་པ། འདོད་མོས་ལྟར་ལས་ཆོག་དོན་ལས་ཁུས་པ། ཅི་
ལས་པ། ལས་ལོས་བྱེད་པོ་ལོ་བཅོ་ལྔ་ཡིན། རྟ་ལོས་རྒྱག་ཐོར་མོ་རྩོག་བཅད་རེད། ལྟ་བྱིའི་ལྟ་
ལ་ལས་བོང་ལས། ② ལུལ་བྱ་ཁག་གི་འོང་སྐྱོར་སོགས་དགའ་སྟོན་གྱི་གཏོང་སྐོའི་དོ་དམ་པ།

ལས་དཔོན། ① ལས་ཀ་སྦྱུལ་འདེད་བྱེད་མི། ② སྤར་ལུ་ལག་བསྐྱུལ་ནས་སོ་ནམ་གྱི་ལས་ཀའི་
འགོ་བྱེད་མཁུ།

ལས་པོགས། ལས་ཀ་བྱས་པའི་པོགས་ཐོབ།

ལས་ཕྱོད། ལས་ཆོད་དང་འབྲ།

ལས་བྲལ། ① ལས་ཀ་རྒྱུད་དུའི་རིགས་སྤྱོད་ཆོགས་པ། ② ལས་འགན་རྒྱུད་དུ།

ལས་འཕྲོ། ① ལས་ཀ་བྱས་མ་ཆར་བར་ལུས་པ། ལས་འཕྲོ་ལུས་པ། ལས་འཕྲོ་བརྒལ་བ། ② ལས་
སྐལ། དགེ་བའི་ལས་འཕྲོ་མེད་པ།

ལས་འཕྲོ་ཅན། ཆེ་སྟོན་མར་ཡོད་པའི་ལས་བཟང་པོའི་འཕྲོ་ཆེ་འདིར་སྟོན་པའི་ཁུས་པ་ཡོད་པ།

ལས་བྱམ། ཆོས་ལུགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། མཆོད་རྩས་དང་། བདག་དང་། གནས་དང་། སློབ་
མ་ལ་བསང་གཏོར་གཏོར་བྱེད་ཆུ་སྟོད་ཅིག

ལས་བྱ། གཙོ་དཔོན་གྱི་གཤམ་དུ་ལས་ཁུར་བྱེད་མི།

ལས་བྱ་སུབས་པ། སློག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་མ་སྤྱད་
ཅིག་སྒྲེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་delete a job ཟེད།

ལས་བྱང་། ① རྒྱུད་སྤྱི་གང་ཞིག་གི་བསྐྱུབ་ཆོག་ལག་ལེན་བྱ་བའི་ཆོ་གའི་འདོན་སྒྲིག་སྐོར། ② དེང་

རབས་སྐད་དུ་བསྐྱབ་བྱའམ་ལས་ཀའི་ནས་གངས་ཀྱི་གི་ཁ་བྱང་།
ལས་བྱའི་འབྲུག་སྒོ། མྱོག་མྱང་འབྲུག་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་task entry ཟེད།
ལས་བྱས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་། དད་པའི་སྟོན་མཆོད་པ་འབྲུག་བ་དང་བྱུག་འཆའ་བ་སོགས་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆེན་པོ་གསོག་ཡུལ་ཀྱི་ཞིང་།
ལས་བྱེ་བ། འབྲུག་པའི་བརྒྱུ་ཆེད་ཅིག་སྟེ། དགེ་འབྲུག་པ་ནམས་ལས་ལ་མི་མཐུན་པར་ཆོད་པ་བྱུང་བའོ།
ལས་བྱེད། ལས་ཀའི་སྟེ་སོ་སོའི་གནས་སུ་བསྐྱོས་པའི་འགན་ཁུར་བྱེད་མི་སྟེ།
ལས་བྱེད་ནང་མ། དེ་སྔ་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མའི་པོ་བྱང་ཉེ་འཁོར་དུ་གཏན་སྟོན་ཆོག་པའི་གཞུང་ཞབས་སྐྱ་སེད།
ལས་བྱེད་པ། ① རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་དང་། དམག་དབྱང་། མི་དམངས་ཆོགས་པ་བཅས་ཀྱི་
ནང་གི་གཞུང་ཞབས་མི་སྟེ། དམག་དབྱུས་དང་ལས་ཀ་ཅན་ཅིག་བྱེད་མཁན་དེར་འབྲས་མེད།
② འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་ལས་ཀའི་འགན་ཁུར་རམ་བདག་གཉེར་གྱིས་ལས་ཀ་དེས་ཅན་ཞིག་བྱེད་
མཁན། བཅོཆོགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ། ཀྱང་ཕྱིའི་ལས་བྱེད་པ། ③ ལས་མི་དང་འབྲ།
ལས་བྱེལ། ལས་ཀ་བྱེལ་བ་ཡོད་པ། ལས་བྱེལ་ལྗོངས་ཆགས།
ལས་བྱལ་ལས་ཤོར་མི་སྟེ། རང་གི་ལས་གནས་ནས་བྲལ་དགོས་བྱུང་བའམ་ལས་ཀ་ཤོར་བར་ཟེད།
ལས་བཅོན་སྟེས་འབྲུག། རང་འཁྲིའི་ལས་ཀར་བཅོན་ནས་ལེགས་སྟེས་གང་ཐུབ་འབྲུག་པ།
ལས་ཞུགས་བསྐྱར་མ། ལས་ཤོར་མི་སྟེ། བསྐྱར་དུ་ལས་ཀར་ཞུགས་པར་ཟེད།
ལས་སྒྲོས་བཞོ་ཆས། མྱོག་མྱང་འབྲུག་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་analog divider ཟེད།
ལས་སྒོན། ལས་ཀ་ཆང་མ་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་སྒོན་པོ།
ལས་དབང་། ① ལས་ཀྱི་བསྐྱོས་ཐང་། ལས་དབང་གང་ལྟན། ལས་དབང་སྟོབ་པ། ② སངས་རྒྱས་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། ཆེ་འདི་ལ་སྦྱིད་སྦྱུག་གང་བྱུང་བ་དེ་དག་ཆེ་སྟོན་མའི་ལས་
དབང་ཡིན་ཟེད།
ལས་དབང་གི་ལྷ་མོ་གསུམ། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་ཀྱི་དུས་རབས་ལྔ་པའི་ལོ་རབས་བཞི་བཅའི་ནང་དུ་

བསྐྱེད་པའི་ཞེ་ལ་ཡུ་ཏེན་གྲོང་སྤང་པར་ཐ་བྱང་དགོན་པའི་ཤར་ངོས་ཀྱི་རི་བྱང་བཞོས་དགོལ་
ཀྱི་གས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་བསྐྱེད་དུ་མ་མཆིས་པའི་བཅུ་གུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།
ལས་འབྲས། རྒྱ་འབྲས། དཀར་ནག་ལས་འབྲས་ལུས་དང་གི་བ་མ་འབྲ།
ལས་འབྲེལ། ཆེ་སྒྲ་མར་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ། མར་བ་ལོ་རྒྱ་བ་དང་ཁྱོད་རང་ཆེ་སྒྲ་མ་
ནས་ལས་འབྲེལ་ཡོད་པས་དེའི་བྱང་དུ་སོང་ཞིག།
ལས་མ། མིས་བཞོས་པའི་དངོས་རིགས།
ལས་མ་མ་ཐུན། ལས་དང་སྐལ་བ་མ་ཐུན་པ་སྟེ། མཉམ་དུ་གཤེགས་རྒྱུའི་ལས་སྐལ་མེད་པ།
ལས་མེ། ལས་ཀ་བྱེད་མཁན། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྤྲེལ་བ་དང་། སྤྲེལ། སྤྲེལ་ཡིས་འཛོམས་ཞོ་གས་
འཛོམས་ལས་མཁན། ལས་བ་བ་བཅས་སོ།།
ལས་མེད། སྒྲིག་སྒྲུབ་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་idle ཟེར།
ལས་མེད་དུས་ཆེད། སྒྲིག་སྒྲུབ་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་idle time ཟེར།
ལས་མེད་པ། སྟོན་མར་བསགས་པའི་ལས་སམ་རྒྱ་འབྲས་མེད་པ།
ལས་སྟོན་དགོན། སྤྲེལ་མ་ཐུ་སྟོན་པས་དྲོ་རྩེས་བཏབ། དུས་ནམ་ཡིན་མ་དེས། བྱ་བ་མཐའ་ས་སྤྲེལ་
ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་ཉག་རྒྱ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལས་དམག་དམག་དབུང་།
ལས་ཅི་བ་པོ། སྤྱི་བ་སྤྱི་བའི་ལས་བཟང་དན་ལ་ཅི་མཐོང་ཆེན་པོ་བྱེད་མཁན།
ལས་ཅིས། ཆེ་རབས་ལས་ཅིས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཆོག་
ལས་ཚོམ། ལས་དོན་ཀྱི་གཞི་འདིང་བ།
ལས་ཚོལ། ངལ་ཚོལ་ཏེ། ལུས་ལྷགས་ཀྱི་ལས་ཀ།
ལས་ཚན། ལས་ཀའི་སྟེ་ཚན། ལས་ཚན་རྒྱུ་འདྲིན། ལས་ཚན་བྲག་རིས། ལས་ཚན་གསར་འཕལ།
ལས་ཚན་བཅུ་གསུམ། ས་སྤྱི་འགོ་མགོན་འཕགས་པས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལ་དབང་བསྐྱུར་བྱས་

ནས་ཆོས་སྲིད་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་སྲིད་དབང་བཅུགས་པའི་སྐབས་སུ་ལས་ཁུངས་ཁག་བཅུ་གསུམ་གཙུགས་པ་རྣམས་ཏེ། གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ། མཇལ་ཡིག་མཛོད་གསུམ། ཐབ་འབྲེན་གདན་གསུམ་བཅས་གསུམ་ཆོན་གསུམ་དང་། སྐུ་ཏྲ་གཉིས། མཛོ་བྲི་གཉིས་ཏེ་གཉིས་ཆོན་གཉིས་བསྐྱོམས་པས་ལས་ཆོན་བཅུ་གསུམ་བཅུགས། དེ་ཡང་གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་ཞེས་པའི་གསོལ་དཔོན་ནི། སྐུ་མའི་གསོལ་ཆ་རིགས་ལ་ཞེས་བཤེར་དང་། འབྲེལ་བསྐྱར་བྱ་བའི་འགན་འཁུར་མཁན་དང་། གཟིམ་དཔོན་ཞེས་པ་ནི་སྐུ་མའི་གཟིམ་གཤེག་དང་ན་བཟའ་སྟོན་ཆས། དེ་མིན་སྐུའི་ཉེར་སྦྱང་ཅག་ཅིག་སོགས་བདག་གཉེར་ཞབས་ཞུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། མཆོད་དཔོན་ནི་མཆོད་པ་གསོལ་སྤྲིག་དང་། མཆོད་ཆས་དོད་མ་སྤྲིག་གཤེག་སོགས་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཛོད་སྟོའི་ཞབས་ཞུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། མཇལ་ཡིག་མཛོད་གསུམ་ཞེས་པའི་མཇལ་ནི། མགྲོན་གཉེར་ཏེ་སྐུ་མ་མཇལ་ཁ་གཏོང་བ་དང་། མཇལ་མགྲོན་ལ་སྟེ་ལེན། ཡར་བྱ་མ་གནང་གི་བརྒྱུད་ཆབ་ཞབས་ཞུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། ཡིག་མཁན་ནི་བྱང་ཡིག་སྟེ་སྐུ་མའི་བཀའ་ཤོག་དང་བཀའ་ལན་ལྟགས་ཚོས་སོགས་ཡི་གེ་འབྲི་རྒྱུའི་ཞབས་ཞུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། མཛོད་པ་ནི་སྐུ་བྱང་གཞུང་གི་སྐུ་རྒྱ་ཕྱག་རྩལ་བསྐྱར་གཏོང་གི་འགན་འཁུར་མཁན་བཅས་སོ།། ཐབ་འབྲེན་གདན་གསུམ་གྱི་ཐབ་ནི། གསོལ་ཐབ་པ་སྟེ་སྐུ་མའི་གསོལ་ཀ་དང་གསོལ་ཆས་སོགས་བཟོ་བའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། འབྲེན་པ་ནི་མཛོད་སྟོ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་དཀར་སྟོ་བཀྱི་འབྲེན་དང་། གནང་སྤྱིན་སྟོལ་བསྐྱར་སོགས་ལག་ལེན་གྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། གདན་གཉེར་ནི་སྐུ་མའི་བཞུགས་ཁྱི་དང་། མཇལ་མགྲོན། དཔོན་རིགས་སོགས་ལ་གོ་བབ་ཀྱི་གདན་སྟོག་སྤྲིག་གཤེག་དང་བདག་གཉེར་བཅས་ཀྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། སྐུ་ཏྲ་གཉིས་དང་། མཛོ་བྲི་གཉིས་ཞེས་པའི་སྐུ་དཔོན་ནི་སྐུ་མའི་ཆེབས་སྐྱར་ཆེན་མོའི་སྐབས་ཆེབས་རགས་ཀྱི་ཆེབས་དར་རྩ་ཐུག་སོགས་གཤེག་སྤྲིག་བཀོད་ཀྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། ཏྲ་དཔོན་ནི་སྐུ་མའི་ཆེབས་དཔོན་ཆེན་པོ་དང་། གཟིམ་བེལ་སོགས་གཞུང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཏྲ་བེལ་གསོ་ཆགས་བདག་གཉེར་བྱེད་པའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། མཛོ་དཔོན་ནི་གཞུང་ཕྱོགས་མཛོ་གཡག་འབྲི་སོགས་འབྲོག་ལས་ཀྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། བྲི་དཔོན་

ནི་གཞི་མཐོང་གི་ཆོག་པ་དང་འབྲེལ་གཙོ་བོ་མེད་ཆོ་བའི་འགན་འཁུར་མཁན་བཅས་ཡིན།
དེའི་འོག་ཏུ་ཁྱིམ་སྡོད་སོ་སོའི་དཔོན་དུ་ཁྱིམ་དཔོན་ཞེས་པ་བསྟོན་བཞག་གནང་ཞིང་། དེ་དག་གི་འོག་
ཏུ་ཡང་འོས་འཚམ་གྱི་ལས་ཆན་རེ་ཡོད་པ་གསལ།

ལས་ཆན་ཆེ་ཁག་ བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་ཅེ་བྱང་དང་བྱང་འཁོར་རིམ་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་མིང་།
ལས་ཆན་དོ་དམ་པ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་program manager ཟེད།

ལས་ཆན་པ། སྤར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་གོ་གནས་རིམ་པ་ལྟ་བུའི་མིང་།

ལས་ཆབ། ལས་ཀའི་ཆབ་བྱེད་མཁན།

ལས་ཆབ་གདེང་འཁེལ། རང་ཉིད་ཀྱི་ཆབ་ཏུ་རང་ཉིད་དང་འབྲ་བར་འགན་ཁུར་ཐུབ་པའི་འཛོན་ཐང་
ཡོད་པ་ཞིག་འཛོག་དགོས་པ།

ལས་ཆབ་བྱ་ལུལ། ལས་ཀའི་ཆབ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་དོན་སྒྲུབ་ལུལ།

ལས་ཆབ་ཞབས་ཞུ་ཆས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་
ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་proxy server ཟེད།

ལས་ཆོག་ བྱ་བྱེད་སྟོན་པའི་ཆོག་

ལས་ཆོག་རྗེས་མཐུན་པ། བལ་ཆེར་ལས་ཆོག་གི་མཐར་སྐྱར་ནས་ཐག་ཆོད་པ་དང་རེ་བ་བྱེད་པའི་
མཐུ་རུས་ཡོད་པ་སོགས་སྟོན་པའི་ཐ་སྙད་ལ་ཟེར་ཉ། ཡིན། ཡོད། མིན། མེད། དགོས། ཐུབ་
སོགས་ཞེས་པ། དཔེར་ན། ཡི་གེ་འདི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཕྱག་བྲིས་ཡིན། སྟོབ་དགོས། འགྲོ་ཐུབ།
བྱ་བ་མང་པོ་བསྐྱབས་ཡོད། སྟོད་དན་གཅིག་ཀྱང་བྱས་མེད་སོགས་ལྟ་བུ།

ལས་ཚུགས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་work station ཟེད།

ལས་ཚོགས། ཡི་དམ་རང་རང་གི་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གིས་ལས་སྒྲུབ་སྟོར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ།

ལས་མཚམས། ལས་ཀའི་བར་མཚམས།

ལས་མཚམས་འཛོག་པ། བཟོ་བའི་རེ་འདུན་ཞིག་འབྲུབ་ཆེད་དང་འགོག་ཚུལ་བྱེད་ཆེད་ཐུན་མོང་

གིས་ལས་མཆམས་གཅོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་།
ལས་མཆམས་མེད་ལྟ། གོང་གི་མཆམས་མེད་ཅེས་པར་གཟིགས།
ལས་འཆར། ལས་ཀ་བྱེད་འདོད་མེད་པ། ལུས་བཞིན་རུས་བཞིན་དུ་ལས་འཆར་བྱེད་པ།
ལས་འཛིན་གཉེར་པ། གཉེར་བ་ལས་ཐོག
ལས་འཛིན་པ། ལས་ཐོག་པ།
ལས་འཛིན་པའི་བསྟུ་བ། ཁུད་གཞི་དང་ཁུད་ཆོས་གཞི་མ་ལུན་བར་བསྟུ་བ་སྟེ་ལུན་ལང་ཡིན་པ་
སྟོན་པོ་ཡང་ཡིན་པ་ལུན་ལ་སྟོན་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
ལས་འཛིན་ལྷན་ཆོགས། ལས་ཐོག་པ་མཉམ་ཆོགས།
ལས་ཞོར། ལས་ཀ་བྱེད་པའི་ཞོར་རམ་བར་གསེང་།
ལས་ཞུ་ལས་གོས། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་ལས་ཁུངས་ལ་འགྲོ་སྐབས་གྲོན་རྒྱུ་ཞུ་གོས།
ལས་གཞི། ཤེས་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་ཀ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག ལས་བྱང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་སྤྱི་
དང་བྱེ་བྲག་གི་ཁུད་པ་ཡོད།
ལས་གཞི་དོ་དམ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་project mangement ཟེར།
ལས་གཞི་ཆོད་འཛིན། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་project control ཟེར།
ལས་གཞུངས་པ། ① ལས་ཀ་ལ་མཁས་པ། ② ལས་ཀ་ལ་སློང་དཀར་བ།
ལས་བཞི། ཞི་བའི་ལས་དང་། རྒྱས་པའི་ལས། དབང་གི་ལས། དྲག་པོའི་ལས་སོ།།
ལས་བཞི་གང་རུང་ཆེན་པོ་སྐྱབ་པའི་དབྱང་བདུན། དམ་ཆོག་ལྗན་པ། མོས་གྲུས་ཆེ་བ། ལྷགས་
བསྟེན་རི་བཞིན་སོང་བ། ལྟ་བ་བྲན་པ་རེ་དོགས་སོམ་ཉི་མེད་པ། དམ་ཅུས་ཆང་ཞིང་མཆོད་
གཏོར་ལ་བརྩོན་པ། བསོད་ནམས་བསགས་བའོ།།
ལས་བཞིའི་ཁ་ལོ་པ། ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་བཞིའི་ཁ་ལོ་བའམ་ལས་བཞིའི་སྟེ་འཛིན་པ།
ལས་བཞིའི་སྟེ་འཛིན། ལས་བཞི་ནི་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་བཞི་པོ་ཡིན། ཞི་སྟེ་སྤྱི་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་

མཁམ། རྒྱལ་ཏེ་དཔལ་འབྱོར་འཛུགས་སྒྲིལ་བྱེད་མཁམ། དབང་སྟེ་ཁལ་སྒྲིལ་མཁམ། དག་སྟེ་
དམག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁམ་བཅས་དང་། སྟེ་འཛིན་ནི་གོང་གསལ་བཞི་པའི་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་
མཁམ་རྣམས་གྱི་མིང་ཡིན།

ལས་བཞིའི་ཡན་ལག ཅད་དང་གདོན་བགེགས་ཞི་བ། ཆེ་བསོད་ལོངས་སྟོང་རྒྱས་པ། ཁམས་
གསུམ་དབང་དུ་འདུ་བ། བསད་བསྐྱད་དབྱེ་རེངས་དག་པའི་ལས་རྣམས་སོ།།

ལས་ཟུམ། ཨར་ལས་བྱེད་སྐབས་ལས་བཅོམ་རྣམས་སྐྱེད་ཁྲིལ་འཛེགས་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ།
ལས་བཟང་། ① ལས་ཀ་བཟང་བ། བསོད་ནམས་གྱི་ལས་ལའང་གོ ② སྟོར་བ་ཉར་བདུན་གྱི་
ནང་གསེས་ཤིག།

ལས་བཅོ། ལས་དོན་སྐྱབ་མཁམ་དང་བཅོ་བ།

ལས་འོང་འོང་འདྲ་མོ། ལས་ཀ་གང་ཡང་བྱལ་མདོག་ཁ་སོ།

ལས་ལུལ། གློག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་work space ཟེར།

ལས་གཡོག་གཡར་གཏོང་། རང་གི་ཁོངས་གཏོགས་མི་སེར་གས་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་མཁམ་མ་ལྟར་
བའི་རྒྱུ་གྱིས་མི་གཞན་དག་ཁོངས་གྱི་མི་སེར་གཡར་པོ་ཁྱེས་པ་ལྟར་གཡར་པོ་གཏོང་བ།

ལས་ར། ལས་ཀ་བཅོམ་མཁམ་གྱི་མི་ཆོགས། ལས་ཀ་བྱེད་སའི་ཁྲོམ་ར།

ལས་རིགས། ལས་ཀ་མི་འདྲ་བའི་རིགས་མཐའ་དག ལས་རིགས་ཁག ལས་རིགས་གཅིག་པ། བཅོ་
ཆོང་ལས་རིགས།

ལས་རིགས་གོ་གནས། སྲིད་འཛིན་ཐོག་གི་གོ་གནས་མ་ཡིན་པར། ལས་རིགས་འདྲ་མིན་གྱི་ལག་
རྒྱལ་མཐོ་དམན་ལ་གཞིགས་ནས་གོ་གནས་སྟོང་སྟོལ་མཆིས། དེ་ཡང་རི་མོ་བ་དང་། ཆོས་བྱ་
བ། ཤིང་བཅོམ་བ་སོགས་ལས་རིགས་སྟེ་ཆོགས་ལ་ཐོབ་གནས་ཏེ། ལས་ཆོན་བ་དང་། སྤང་
གཏོགས། དབུ་ཆེན། དབུ་ཆུང་། བྱིང་གཞི་སོགས་ཡོད།

ལས་རིམ། ལས་དོན་གྱི་གོ་རིམ།

ལས་རིམ་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པ། བྱ་བ་གང་ཞིག་བསྐྱབ་པའི་བརྒྱུད་རིམ་སྤྱི་འཛོལ་མེད་པར་ཡང་

དག་པ་ལ་གོ།

ལས་རིམ་སྟོན་མ། མཐོག་མཐུད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟེན་

ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་the prior action ཟེད།

ལས་རིམ་བཅའ་ཁྲིམས། བྱ་བ་ཞིག་བསྐྱབས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་སྟེ་ཕྱི་ལ་བཞིན།

ལས་རིམ་མཚུག་འཁྲིལ་བ། ལས་ཀྱི་གང་བྱས་མཚུག་ཇོགས་པ།

ལས་རྒྱུད། ① ལས་སྟེ་རྒྱུད་བ་སྟེ་དོན་གྱི་དུས་པའམ་བྱ་བར་བཀོལ་བ་ཞོད་པ། ② བསྟེན་པའང་

ཟེད། གསལ་སྟགས་ཀྱི་ལྷ་སོ་སོའི་དབང་བསྐྱར་བ་དང་། རབ་གནས། སྦྱོར་སྟེག་སོགས་ཀྱི་དང་

པ་ལ་སྟོན་དུ་ལྷ་དེའི་རབ་བྱུང་ན་བསྟེན་ཆེན་གཏོང་དགོས་ཤིང་། ཐ་མ་དེ་ལྷར་མ་བྱུང་ཡང་ལྷ་

དེའི་སྟགས་འབྲུལ་བྱག་འཛིན་པར་དུ་ཡོང་པའི་བརྒྱུས་གངས་གཏོང་དགོས་པ་དེ་ལ་ལས་རྒྱུད་

གི་བསྟེན་པ་ཟེད།

ལས་རེམ་པ། ལས་ཀྱི་རྒྱུར་བཅོལ་ཆེ་བ།

ལས་རྟོ། ལས་ཀྱི་འཕྲོ་ལྷག་ནས་མཐར་ཕྱིན་པ་ཇོགས་མ་བྱུང་པའི་ལས་གཞི།

ལས་རོགས། ལས་གང་ཞིག་བྱ་ལ་པན་འདོགས་པའམ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱ་བའི་ལས་ལ་ཞུགས་

མཁན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ལ་ཟེད། དེར་དུས་ལྷར་ན་ལས་ཁུང་གཅིག་པ་ལ་ཟེད།

ལས་ལ་དབང་བ། གོང་མར་སྟོང་འབྱུར་གྱི་ནམ་སྟེན་འདོད་པར་སྦྱར་དུས་པའོ།

ལས་ལམ། ལས་དེའི་ལམ་ཞེས་པ་སྟེ་དངོས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའམ་སེམས་པའི་འཚུག་གཞི།

ལས་ལམ་གཉིས། ལུས་ངག་གི་ལས་ལ་རྣམ་པ་རིག་གྱི་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད།

ལས་ལུགས། ① ལས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲུངས། ② ལམ་སྟོལ།

ལས་ལོག་ལས་ཀྱི་བསྐྱར་དུ་བྱེད་པ།

ལས་ཤིང། [མཛོན་འོད་མའི་ཤིང་།

ལས་འབྲུགས་ཅན། ① ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་ལུས་འབྲུགས་དང་ལྡན་པ། ② ལུས་པ་ཆེ་བའི་ལས།

ལས་ཤོག་གཞུང་ལས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་འབྲི་ཤོག་

ལས་ཤོགས། ལས་ཆོད།

ལས་ཤོད། ལས་ཀ་བྱ་ཁུངས་མེད་པར་གྱུར་པ། ལས་སྐྱོད་གར་བའི་དོན་ལ་འབྲུག
ལས་སུ་བྱ་བ། ① བྱ་བ་བྱེད་པ། ② བྱེད་པ་པོས་བྱ་བ་གང་ལ་བྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་དོན་ཅན་དུ་འགྱུར་
བ་ནས་དབྱེ་གཉིས་པ།

ལས་སུ་བྱ་བའི་སྒྲ། བྱ་བའི་ཡུལ་གང་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་པོ་རང་གི་དོན་དུ་བྱེད་པ་ཉི་བར་སྟོན་པའི་སྒྲིན་
ནི་ལ་དོན་རྒྱས་པ་བདུན་ཉེ། འདི་ལ་རྒྱས་དབྱེ་གཉིས་པ་འདར་ཟེར། དཔེར་ན། རྒྱུ་མཁའ་འཕྱུར་
བ་ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཁའི་མཐར་སྐྱར་བའི་ར་དེས་རྒྱུ་མཁའ་ནི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་
དང་། རྒྱ་ལ་ཟུམ་པ་བརྩམས་ཞེས་པའི་རྒྱའི་མཐར་སྐྱར་བའི་ལ་དེས་རྒྱ་ནི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་
པར་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་འདིའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ཡིན།

ལས་སེང། ལས་གསེང་དང་འདྲ།

ལས་སྒྲ་པོ། བྱེད་བདེ་བའམ་ཁོག་པོ་མེད་པ།

ལས་སྒྲ་བ། ལས་སྒྲ་པོ་དང་འདྲ།

ལས་སྒྲོབ། དགེ་སྦྱོང་སྐུ་བ་སྐབས་ལས་བརྗོད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞིག་དགོས་པ་དེར་ལས་སྒྲོབ་དང་
ལས་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞེས་ཟེར་རོ།

ལས་སྒོབ་གསུམ། དགེ་སྦྱོང་མའི་ལས་སྒོབ། ཚངས་སྦྱོང་གཉེར་གནས་ཀྱི་ལས་སྒོབ། བསྐྱེན་
རྒྱུས་ཀྱི་ལས་སྒོབ་པོ།

ལས་གསུམ། ① དུས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་བྱེ་བའི་ལས་གསུམ་སྟེ། མཐོང་ཆོས་སྦྱོང་འགྱུར་ཀྱི་ལས་དང་།
སྦྱིས་ནས་སྦྱོང་འགྱུར་ཀྱི་ལས། ལན་གངས་གཞན་ལ་མ་སྦྱོང་འགྱུར་ཀྱི་ལས་སོ། ② རོ་བོའི་
སྒྲོན་པ་བྱེ་བའི་ལས་གསུམ་སྟེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས།
མི་གཡོ་བའི་ལས་དང་གསུམ། ③ དགེ་མི་དགེ་བར་མའི་ལས། ④ ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་ལས། ⑤
སྒྲོམ་པ་སྒྲོམ་མིན་བར་མའི་ལས།

ལས་གསུམ་ཚན། དགེ་མི་དགེ་བར་མའི་ལས། ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་ལས། བདེ་བ་སྐྱུག་བསྐྱུལ་བཏང་
སྒྲོམས་སྦྱོང་འགྱུར་ལས། སྒྲོམ་པ་སྒྲོམ་མིན་བར་མའི་ལས།

ལས་གསེང། ལས་ཀའི་བར་གསེང་།

ལས་གསོག་དུས་ཀྱི་རྒྱ་གསུམ། བྱ་བ་གང་གི་སྒྲོར་བ། དངོས་གཞི། མཐར་ཐུག
ལུ། སྤར་རྒྱ་གར་དུ་ཡིག་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་གསེས་ཡི་གེའི་གཟུགས་
རིས་ནག་ཤིང་ཆེ་བ་ཞིག་སྟེ། དེར་དུས་བོད་ཀྱི་དགེ་རྒྱུད་དག་གི་དབུ་ཤོག་ལ་ཡོད་པ་དང་།
དགོན་པ་རྣམས་ཀྱི་མགོ་སོགས་ལོགས་རིས་འགའ་ལའང་མཐོང་རྒྱ་ཡོད།

ཡི། ① ལྷགས་སྤྲེལ་ཆོགས་བསེས་ནས་བཞུ་བའི་ཡི་ཞེས་སྐབ་ཆབ་དང་སིལ་སྤྲན་སོགས་རོལ་ཆའི་
རྒྱར་དགོས་པ་ཞིག་ ཡི་མ། ཡི་དཀར། ཡི་སེར། ཡི་དམར། ཡི་ཁ། ཡི་སྒྱ། ཡི་ཉིང། ཡི་ཕྱེར།
ཡི་ཐུར། ཡི་ཡི་གཤུང་རྟེན། ཡི་གཡེར། ② སྤར་ཁ་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ། ② ཤིང་རྟོག་ཅིག ④
རིན་པོ་ཆའི་སྤྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ལུས་པས་མིག་ནད་སྤྲུལ་ཆག་དང་། འབྲས་ནད་ལ་བན།
ལྷགས་ཀྱི་རྩོ་འཛོམས།

ཡི་ཀར། ཡི་ཁར་དང་འདྲ།

ཡི་སྒྱ། གསེར་དབུལ་ཐངས་ལྷགས་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲེལ་བཞུ་བའི་ལྷགས་བསེས་པའི་སྐབ་རྒྱན།
ཡི་ཁར། ① ཀར་འེ་ཤིང། ② རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ཞིག
ཡི་ཁར། བྱེ་རྒྱ་རྟོག་པོར་བྱས་པ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཞག་བདུན་པའི་སྤྲན་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
ཡི་ཀྱ་རྟོང་ཐན་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཆུ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༩ལོར་བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་
སྤྲན་མཆོ་ཤར་ཁོངས་ཀྱི་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡི་ཁྱི། ① ཁ་དོག་དམར་སེར་འདྲེས་པའི་ཆོན་ལྷ་མཛོག་སི་རྒྱར་ཡང་ཟེར། མིང་གི་རྣམ་གངས་
ལ་བྱེ་འཛིན་སྐྱེས་དང་། རུལ་དམར། བྱེ་མ་དམར་པོ། བྱེ་མ་དམར། དམར་སེར་ཆོན། ཞེ་
སྐྱེས་བཅས་སོ། ② ས་སྤྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་མ་རུལ་
གསོ། ཤའི་ཆད་པ་དང་ཆའི་ཆད་པ་སེལ།

ཡི་ཁྱིའི་ལྷག་སྤྲན། ས་དམར་སེར་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ལ་སི་རྒྱར་དང་ཡི་ཁྱི་ཟེར་ཞིང་། དེའི་མདོག་
དང་མཚུངས་པའི་ཤིང་གསར་བ་ལྟ་བུ།

ཡི་ཁྱིའི་མདངས་ཅན། མདོག་ལ་བཟོས་ནས་བཏགས་པའི་གྲུར་གྲུམ་གྱི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། དེ་ལྟ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒོར་གྱི་མིང་ཆོག་

ཉེར་མཁའི་དོན་གསལ་ལས། ཡི་ཁྲིའི་མདངས་ཅན་ལེ་བཟན་ཅི། ཉི་མ་གྲུང་རྟེན་མཆེན་སྟོན་གཙོ། འཇམ་དབྱངས་མདོག་ཅན་གྲུར་གྲུམ་གྱི། གཤམ་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པར་ལྟར་རོ།

ཡི་ཁྲིའི་དོན་ལྡན། དཔེ་རྒྱན་གྱི་སྟོན་ས་བཏགས་པའི་བལ་པོ་གྲུར་གྲུམ་གྱི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟེ་དགོ་བྱུང་འཆོ་བ་གྲུ་བྱུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྟོན་གྱི་བན་བསྐྱས་དང་གང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་དགོལ་བ་སྟོན་གསལ་མགོན་པའི་རྒྱན་ལས། ཡི་ཁྲིའི་དོན་ལྡན་ནི་བལ་གྲུར་གྱི་གཤམ་མིང་སྟེ། དེས་ཆོག་ནི་ཡི་ཁྲི་ཞེས་ཆོན་མདོག་དམར་སེར་གྱི་མིང་ཡིན་པ་འདྲིར་འདྲ་མཚུངས་ཀྱི་སྟོན་ས་གྲུར་གྲུམ་ལ་དཔེ་ཡི་ཁྲིའི་མདོག་ཏུ་བཞོན་པའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡི་ག་དུར་གྱི་སྟོན་སྟེ་དེགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆོལ་མངར་བ། བྱེ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་སྟོ་ཆོད་དང་། དེམས་ཆོད་ལ་ཕན།

ཡི་གྲ། ཆོང་ཤག

ཡི་གྲི་ལྷགས་དེགས་ཡི་ཡི་རྒྱ་ལས་བྱས་པའི་གྲི

ཡི་རྒྱ། ཉག་རྒྱའི་རྒྱ་ལག་ཅིག་རྒྱ་འགོ་དཀར་མཛེས་པོད་དེགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ནས་བྱུང་སྟེ་སྟོ་ཁུལ་བརྒྱད་ནས་མཐར་ཐུ་ཡི་པོད་དེགས་རང་སྟོང་རྫོང་ནས་ཉག་རྒྱར་ཞུགས།

ཡི་ཆས་ཡི་གེ་ ཞེས་པ་ནི་ཡི་མའི་ཡོ་ཆས་སྟོ་ཆོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཁོད་པའི་ཡི་གེར་ཟེར། དེར་ལུགས་ཀོང་ཡི་གེ་ཟེར།

ཡི་ཐང་། རྩོད་ཞིག་སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་དཀར་མཛེས་པོད་དེགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་དབུས་ཁུལ་དང་ཡི་རྒྱའི་སྟེང་རྒྱད་དུ་ཡོད།

ཡི་ཐང་དགོན། མིང་གཞན་ཡི་ཐང་དགའ་ལྡན་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཞེས་ཟེར། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བའི་ལྷགས་འབྲུག་སྟེ་ལོ་༡༥༡༠པོར་རྒྱལ་བ་སྐུ་མེད་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོས་བཏགས་ཐུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་དེགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཡི་ཐང་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡི་ཐོ། ཡོ་རྒྱའི་ཐོ། ཡོ་ཐོ་དང་དོན་གཅིག

ཡི་དོང་གྲ། སྐྱ་དམར་གྱི་མིང་གཞན་ཞིག

ཡི་སྤྲ། ལྷགས་རིགས་ཡི་ལས་བཅོས་པའི་སྤྲར་མ།

ཡི་ནག ལྷགས་རིགས་ཡི་ནག་ཤས་ཆེ་བ།

ཡི་བ། ① སྐྱ་སྤྱ་ལུང་མ་ཐུང་དུ་འབྱུང་བ། སྐྱ་ཡི་བ། སྐྱ་གཡས་སྤྱ་ཡི་བ། སྐྱ་འབྲེལ་ཞིང་ཡི་བ།

② མིག་སྒྲིན་ཅན།

ཡི་མ། ① ཡི་ཡིས་བཅོས་པའི་དངོས་རིགས། རྒྱ་གར་ཤར་ཡི་མ། ② ལྷགས་རིགས་སྤྱ་ཆོགས་བསྐྱེས་ཏེ་བཅོས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཟེར་ཞིང་། ཡི་ལ་ནང་གསལ་གྱིས་སྤྲེན་རང་བྱུང་དང་བཅོས་མ་རིགས་གཉིས་ཡོད། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྤྱ་མཆོས་མཛད་པའི་རིན་ཆེན་བརྟག་པ་ཞེས་པའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། རང་བྱུང་གི་ཡི་ནི་རྒྱ་གར་དང་། སཱི་ལ་དང་བལ་ཡུལ། ཡི་ཡུལ་བཅས་ནས་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། བཅོས་མའི་ཡི་ནི་ལྷགས་རིགས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲད་ཀྱི་བསྐྱེས་ནས་བཅོས་པ་སྤྲེ། གསེར། དུལ། ཟངས། ལྷགས། ག་ཤལ་དཀར། ཉི་ཚ། ཟེ་ལ། ཁྲོ་ཞེ་ཉེ་བཅས་བསྐྱེས་ཡོད་དོ།

ཡི་མ་སྤྱུང་། བོ་བུང་བོ་ཏ་པའི་ནང་གི་སྤྱུང་ཞིག་སྤྱུ་རྒྱ་ཤར་ཡི། ལུ་པ་ཡི། ཁ་ཆེའི་ཡི་མ། བལ་པའི་ཡི་མ། ཡི་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་ཡི་མ། ཡོ་ལྷ་བརྒྱ་ལྷག་ཅན་གྱི་བོང་དུ་རྒྱལ་ཅེ་ཆོས་རྒྱལ་རབ་བརྟན་ཀུན་པམཐོག་སྤྱེས་གསར་དུ་བཞེངས་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཡི་མ། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྤྱེས་གསར་དུ་བཞེངས་པའི་རྒྱ་ནག་ཡི་མ། ལྷ་པའི་སྤྱ་མ་སྤྱེས་ལྷ་པའི་ཞོལ་འདོད་དཔལ་ཁང་དུ་བཞེངས་པའི་འདོད་དཔལ་ཡི་མ་སོགས་ཡི་སྤྱུ་བརྒྱད་བརྒྱ་ཅན་ཡོད། སྤྱིར་ཡི་མ་ཞེས་པ་ལ། ཡི་དཀར། ཡི་སེར། ཡི་དམར། ཡི་སྤྱུ་སོགས་ཡོད་ཅིང་། རིན་པོ་ཆེ་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྤྱ་ཆོགས་བསྐྱེས་པའི་རིགས་ལ་ཡི་མ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལ་ཡང་མདོག་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་ཆན་ཡི་དཀར་དམར་སོགས་འབྱུང་། ཡང་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་རང་བྱུང་ཟངས་ལ་ག་ཤལ་དཀར་དང་དུལ་མང་ཅན་དང་། གསེར་སྤྱེས་ལེགས་ཉུང་ཅན་བསྐྱེས་ནས་གཞུ་ལྷགས་བྱས་པའི་རིགས་ལ་རྩེ་ཁྲིམ་ཟེར། ཡི་མ་རྩེ་ཁྲིམ་སོགས་བཅོ་ཐབས་ཀྱི་བསྐྱེས་བཅོས་སྐྱོར་གསལ་པ་རང་བྱུང་རྩེ་ཁྲིམ་མཛད་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱ་ཆོགས་ཀྱི་བརྟག་ཐབས་ཞེས་པ་དང་། དེ་ལྟ་དམར་དགོ་

བཤེས་བསྟན་པའི་ན་ལུན་ཆོག་གས་ཀྱིས་བཅམས་པའི་རིག་པ་བཟོ་ཡི་གནས་ལ་འདོད་རྒྱུར་སྒྱུར་
བའོད་ཀྱི་སྒྲུང་བརྟན་ཞེས་པའི་ནང་། རེན་པོ་ཆེ་སྒྲ་ཆོག་གས་ཀྱི་བརྟག་ཐབས་སོགས་བོད་ཀྱི་
ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་དང་། རྩས་སྒྲུང་རིག་པ་སྒྲ་ཆོག་གས་དེ་སྦྱོད་བྱས་ཡོད།

མི་མའི་ཡོ་ཆས་ཐོག་གི་ཡི་གེ་ལུགས་མ། མིང་གཞན་ལ་སྒྲ་གས་རིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་རིལ་བུ་དང་
ཉིང་གི་ཡི་གེ་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་གནའ་བོའི་མི་མའི་ཡོ་ཆས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཀོད་པའི་ཡིག་རིགས་
ལུགས་མ་ཡིན། དེའི་ནང་དོན་མང་ཆེ་བ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཡིག་དང་། གཡུལ་འབྲེང་བྱས་རྗེས།
བྱ་དགའ་གཟེངས་བསྟོད་སོགས་ཀྱི་ནང་དོན་ཡིན།

མི་མེ། སྒར་ཁ་བརྒྱད་ཀྱི་གས་ཤིག

མི་སྒྲུག ① མི་ཁྱི་མཆའ་སྒྲུག་ཆ་བཅས་བསྐྱེས་པའི་མདོག ② མི་ཁ་དོག་སྒྲུག་ཤས་ཆེ།

མི་དམར། ལུགས་རིགས་མི་དམར་ཤས་ཆེ་བ།

མི་ཅ་བྱ། [ལེགས་]རྒྱ་གར་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་ཡུལ་དང་དེའི་མི་རྒྱམས་ལ་འདྲུག

མི་ཅ་སྒྲེ། སྒར་རྒྱ་གར་གྱི་མི་རིགས་ཤིག

མི་ཅ་མེ་ཡི་རིགས། རྒྱ་གར་ཤུའེ་རིགས་རྒྱུད་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ནང་ཆན་ཞིག་ཡིན།

མི་རྩས། ཞུ་ཉེ་ལས་སྒྲེས་པའི་ཡི་ཁྱི་སྒྲེ། བཅོས་མའི་ཡི་ཁྱི།

མི་མང་། ① ཆོན་དམར་སེར་འདྲེས་པའི་མདོག ② མི་ཁྱི་ཞེས་པ་རྩས་རིགས་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

མི་ཡི་ཡུལ། གཤམ་གྱི་མི་ཡུལ་ཞེས་པ་དེར་གཟིགས།

མི་ཡུལ། ཞིང་ཅང་སྟོ་རྒྱུད་རི་བོ་ཁུ་བུའི་བྱང་ཕྱོགས་དང་། ཐག་ལ་མ་གན་ཞེས་པའི་བྲེ་ཐང་ཆེན་
པོའི་སྟོ་ཕྱོགས་བར་མཆམས་ཀྱི་ཉོ་ཐེན་དང་། ཆེ་མོ། མིན་རྒྱུང་ནས་རུའོ་ཆང་གཏུགས་པའི་
བར་བཅས་ཀྱི་ས་ཆ་སྤྱི་དང་། སྟོས་སུ་དེའི་ནང་གསེས་ཀྱི་ཉོ་ཐེན་དང་ཡུས་ཐེན་ཡུལ་བྱ་གཉིས་
ཀྱི་མིང་རྟེན། སྒར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་དར་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་འཁོར་ཞིག

མི་ལ་ཆོན་མདོག་དུག་ཡོད། མི་མ་ནི་སྒྲུགས་རིགས་སྒྲ་ཆོག་གས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱུལ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་
བརྟན་མི་མའི་ངོས་ནས་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོག་གས་པའི་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བཞིན་ཡོད།

མི་ཡི། ཁྱིམ་གསོས་སེམས་ཅན་རིགས་ཤིག གཟུགས་པོང་ཆུང་ལ་དབྱིབས་གཟུགས་དང་རྒྱས་པ་

སྟག་དང་འདྲ་བ། བཟའ་བཀུར་གཙོ་བོ་མི་ཟས་ཀྱིས་སྤྱོད་དགོས་ཤིང་། རྱེད་ལས་གཙོ་བོ་ནང་
གི་ཁྱིམ་གྱི་ནོར་ཇུས་ལ་བྱི་བའི་གཞོན་འཇོ་སྤྱད་རྒྱ་དང་། ཞོར་ཟས་གཙོ་བོ་ཁོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
བསད་པའི་བྱི་བ་ཡིན། སྤྱ་མདོག་སྤྱ་ཆོགས་པ་ཡོད།ཡིག་སྒྲིག་དུ་བྱི་ལ་ཟེད།
མི་མི་ཆང་ལང་། ལོ་ལྟར་མོ་མི་རྣམས་འཁྲིག་འདོད་ཀྱི་ཆགས་པ་སྤྱེས་པའི་མིང་།
མི་ཤི། ཅི་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ། ལུ་རྩེས་དོད། ལུས་པས་བོད་སྤྱེད། ཟས་འཇུ། ཡི་ག་
འབྲེད། སྟོག་ཅའི་ནད་དང་གྲང་རྒྱུང་སེལ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དཔལ་གྱི་མིང་ཅན། སྤྱོས་གྱི་
རྒྱལ་པོ། ལྷའི་མེ་ཏོག་བཅས་སོ།།
མི་ཤི་བྱས་པ་ཅན། མི་ཤིའི་འབྲས་བྱ་སྟེ། སྤྱན་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན།
མི་ཤི་འོད་ལྗན་མཆོ། མཆོ་སྤྱན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་ལུབ་སོག་རིགས་བོད་རིགས་ཏ་སག་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གོར་མོ་རྫོང་གི་མཆོ་ཞིག་
མི་ཤིའི་གྲར་ཁང་། བོད་ཀྱི་སྒྲིག་ལས་གསར་རྒྱུད་གི་བརྟའི་བྱུང་པར་སྟོན་པ་ལེགས་པར་བཤད་པ་
མི་ཤིའི་གྲར་ཁང་ཞེས་པ་དུས་རབས་བཙོ་ལྷ་པར་སྤྱོད་པས་སྟོན་སྟོན་བྱུབ་ལོ་རྒྱ་བས་མཛད་པ།
འདིར་བརྟའ་གསར་རྒྱུད་གི་ཐ་སྤྱད་ཆེན་སྤྱོད་ལྷག་ཅན་ཡོད་པ་ཆང་མ་སྤྱད་གསར་བཅད་གོང་གི་
གསུང་རབ་ཁ་གཅིག་ལས་བསྟུས།
མི་སེར། ① ལྷགས་རིགས་མི་ཁ་དོག་སེར་ཤས་ཆེ་བ། ② ཆོས་མི་རྟང་སེར་ཤས་ཆེ་བ།
མི་རྟང་། ཆོན་དམར་སེར་འབྲས་པའི་མདོག་
མིག་བྱ་མིག་རྟོ་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ལུས་པས་མིག་ནད་རབ་རིབ་སོགས་ལ་པན།
མིག་ཤི་ཟེད། [རྟིང་]རྫོ་ཏི
མིང་། ① དར་སྤམ་མོ་ཞིག་ ② རྟོག་པོ་འཕམ་དུས་བྱའི་མིང་སྟེ། ལུག་ཤ་ཆ་བཞིར་བཞོས་པའི་དུམ་
བྱ་གཅིག་ལ་ལུག་ཤ་བཞི་མིང་གཅིག་མའི་རྟོག་པོ་ལ་མེ་མིང་ཞེས་པ། ③ མིག་ནད་མིང་ཏོག་
གི་ཆོག་བསྟུས་པ།
མིང་སྟེད། རྟོན་པ་འཁྲབ་དུས་ཐེག་རལ་གྱི་འོག་ཏུ་བཅིང་རྒྱུའི་དར་གྱི་སྒྲ་རགས་ཤིག་
མིང་བསྟུས། རྟོག་ཁྲིས་སོགས་ག་ལེར་མིན་པར་མིང་དེར་སྤོང་བ། ཐང་ཆད་ནས་ཁྲིས་པོ་མིང་

བསྐྱར་དུ་པ་བ་བ།

ཡི་རྒྱ། ①[ཡིགས་]རྟགས་སམ་མཚན་ལ། ལུ་ཡི་རྒྱ། སྤྲི་ཡི་རྒྱ། ②གདོན་བགེགས་ཀྱི་གཟུགས།

ཡིང་ག་ཅན། [མདོན་སྤྲིས་པ།

ཡིང་བསྐྱལ། ཡིང་ག་བསྐྱལ་བ་སྟེ་གདོན་བགེགས་ལ་འག་གཞོན་བྱེད་པ།

ཡིང་རེ། ཡིང་ཡིང་དུ་གཡོ་སྤངས་ཤིག་ཡོལ་བ་དཀར་པོ་ཞིག་ཡིང་རེར་བཏང་འདུག

ཡིང་གཅིག་ལུག་གཅིག་གས་ཆ་ཤས་གཅིག་སྟེ། ཤ་བཞི་ཡིང་སོགས་ལྟ་བུ།

ཡིང་འབྲུ། འདན་ཆོས་འཁོར་དགོན། མྱོང་ཐང་སྒྲོལ་མ་སྒྲ་ཁང་ཡོད་སའི་ཁུལ་དེ་ཡིན་པར་བརྟེན་སྤྲི་

ཉིའི་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ་བ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟེ།

ཡིང་རྟོག་མིག་འགྲམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་མིག་གི་སྟེང་དུ་ཐོར་བ་ཡིང་ཡིང་རྟོག་གི་རྣམ་

པ་ལྟར་འབྱུང་བ་ཞིག་མ་རིག་ཡིང་རྟོག་སྟུག་པོ་ཡིས། ཤེས་རབ་མིག་གི་བསྐྱིབས་པར་བྱུང་།

ཡིང་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དམ་ཡོངས་རྫོགས། རྫོ་ཡིང་སྟེ་གཏད་པ། ལུས་སྟོག་ཡིང་སྟེ་བོར་བ།

འདས་རྒྱུ་ནང་དུ་ཡིང་སྟེ་འབྱེལ་བ།

ཡིང་ཐོག་ཡིང་རྟོག་དང་འབྲ།

ཡིང་ཆེ། དུས་བུ་དུས་བུའམ་རེ་ལུ་མིག་

ཡིང་པོ། སྒོ་མ་སྟེ་མིག་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་

ཡིང་ཡིང་། གཡོ་འགྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་ས་ཡོམ་རྒྱབ་དུས་ཁང་པ་ཡིང་ཡིང་དུ་གཡོ། འཇིགས་སྐྱག་

གིས་སྟོང་ཡིང་ཡིང་དུ་འདད། ཅ་ཡིང་ཡིང་དུ་འཕར་བ་སྤྲིན་དཀར་ཡིང་ཡིང་དུ་རྒྱག་

ཡིང་ཁོང་། ཡིང་ཡིང་དང་འབྲ།

ཡིང་ཤང་། ལུགས་སམ་མི་གཡེར་ཁ་ཤས་དང་རྒྱ་དམར་གྱི་ཆོམ་བུས་བརྒྱན་པ་རྟ་ཤེལ་དང་བོང་

བུའི་སྟེ་རྒྱན་ཞིག་

ཡིངས། རྒྱའམ་རྟི། ཡིངས་བཅུགས་པ། ཡིངས་སུ་རྒྱུད་པ། ཡིངས་སུ་རྒྱུད་པ། ཡིངས་ལས། ཡིངས་

འདེབས་པ། ཡིངས་གཏོང་བ། ཡིངས་བཞུ། ཡིངས་ཐོབ།

ཡིངས་ཁྱི། ཤ་ཁྱི།

ཡིངས་དུས། རྩོམ་རྒྱུ་དུས་གཏོང་བའི་དྲང་ངམ་སྤྱིང་བའི་རིགས་ཀྱི་མིང།
ཡིངས་པ། རྩོམ་པའམ་བྲི་ར་པ། ཡིངས་པ་བྲི་བྱིན་ཅན་གྱིས་གནོད་མ་ཐེབས།
ཡིངས་པོ། ཆ་ཆང་པ། ལས་བླ་ཡིངས་པོ་བྲུབ་པ། བག་ལེབ་ཡིངས་པོ་ཞིག ལས་འགན་ཡིངས་པོ་
ཁུང་དུ་སྤངས།

ཡིངས་སེ། ཡིང་སྟེ་དང་འབྲ།
ཡིན་གཙང་དགོན་པ། བག་བྲུའི་དུས་རབས་སུ་ཙོང་ཁ་པའི་སློབ་མ་ལྷ་ཁྲ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བྲག་བཏབ།
བྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡིམ་ལོག་རྒྱིང་དྲིན་ལན་ལོག་འཇལ།
ཡེ་འུ་ཐོ། ཡེ་འུ་ཐོ་དང་འབྲ།

ཡིས། 【དུས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་སྟོན་པའི་ཆེན་གྲོགས།】 འདི་ནི་སྤྱི་ལུ་གསུམ་པའི་བྲ་བ་
ཁོན་ལ་འཇུག་པ་ཞིག་རེད། སྟོན་མང་ཆོ་སློབ་བྲུ་ལ་ཡོད་དུས་ཁོས་དབྱིན་རི་སྤྱིང་ཡིས་རེད།
ལྷ་བྲ་འདས་པའི་ད་ལྟ་བ་དང་། ཁོས་ཇ་འཐུང་ཡིས་རེད། ཁོ་དེ་རིང་སློབ་བྲུའི་ནང་འགོ་ཡིས་
རེད། བྱི་རྩོ་ཟ་མ་འདིར་ཟ་སར་ཡོང་ཡིས་རེད། ཁོ་སང་ཉིན་ཁོམ་ལ་འགོ་ཡིས་རེད། སྐད་ཆ་དེ་
ཁོས་དེས་དང་ཁོས་བཤད་ཡིས་རེད། ལྷ་ལེ་འདི་རྩོན་པོ་ཡོད། ཤིང་གཙང་ཡིས་རེད། ལྷོག་
བརྟན་འདི་ཡག་ཡོད། མི་ཆོས་བལྟ་ཡིས་རེད་ལྷ་བྲ། བྲ་བ་དེ་བྲེད་ངེས་པའི་མ་འོངས་པ་ལ་
འཇུག་པ་དང་། སྟོན་ཐུང་འདི་རྩོད་པོ་ཡོད་ཡིས་རེད། ས་ཆ་འདིར་དགུན་དུས་གང་མོ་ཡོད་
ཡིས་རེད་ལྷ་བྲ། སྤྱིར་བཏང་གི་ད་ལྟ་བ་འཇུག་པ་ལྷ་བྲ་པོ། འདི་ནི་དུས་འདས་པའི་བྲ་ཆེན་དང་
ལྷན་ཏུ་མི་འཇུག

ཡུ། བྲེད་མེད་ལས་ཆེན་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ། ཨོལ་མ་ལ་ཟུག་རིག་བྲས་པ་ལས་བྲུང་བའི་སྤྱང་
ཚུལ་ཞིག་སྟེ། དཔུགས་ནང་དུ་བརྟུན་པ་ན་མས་སྤྱང་དུ་བྲེ་ལ་ལྷང་ནས་སྤྱི་འབྲེན་པ་སྟེ། ལྷང་
པ་ལུ་བ། སྤྱི་ལུ་ཞེས་པ།

ཡུ་གྲ། ལུག་གི་སྤྱ་གྲ། སྤྱི་ལུ་མ་ཐག་པ་ནས་ཆུ་བ་དུག་ཚུན་བར་གྱི་ལུག་སྤྱག་གི་མིང།
ཡུ་གྲ་རྒྱུད། ལུག་སྤྱག་རྣམས་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་དུ་སྟེ་ལ་ཐག་པས་སྤྱི་ལུ་ནས་ལུག་དང་དུ་

འདོགས་སྒྲུངས་ཤིག

ལུ་གུ་དགོན། དགོན་པ་བཏབ་ལོ་མི་གསལ། དགོན་པ་བཏབ་མཁན་སྟོང་འཁོར་ཞབས་བྱང་སྐྱ་མེད་
ལུ་པ་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོ་ཡིན། ལུ་པ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་
རང་སྟོང་ཁུལ་དཀར་མཛེས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུ་གུ་མེ་ཉོག་ ① རྩོ་སྒྲན་གྱི་རིགས། ② གཡར་མོ་ཐང་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག
ལུ་གུ་ལག་སྐྱེས། རང་ས་ནས་ཐོན་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་སོགས་ཀྱི་དཔེ། རང་དགོན་གྱི་ལུ་གུ་ལག་
སྐྱེས་ཀྱི་དགོ་བཤེས།

ལུ་བ། ལུད་པ་འདོན་པ། མོ་ལུ་བ། ལུད་པ་ལུ་བ།
ལུ་མ། ① ལུ་འབྲེལ་པའི་སྤང་ལྟོངས་ཀོང་ཀོང། ② ལུ་མིག་ལྷང་དུའི་མིང།
ལུ་མ་བྱང་སྟོང་མཆོ། ཆོགས་གཙོ་མཆོའང་ཟེད། བོད་རང་སྟོང་ལྟོངས་ཀྱི་བྱ་ཐོག་རྫོང་གི་ཤར་རྒྱུད་ན་ཡོད།
ལུ་མའི་ལྷ། ན་གཤོངས་ཀྱི་ནད་ནས་སྐྱེས་པའི་དབྱར་བསེལ་ཞིང་དགུན་རོ་བར་བྱེད་པའི་ལུ་ཁ་དོག་
སྟོ་ལ་དུངས་པ་ཅན་གྱི་མིང་སྟེ། ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྩེས། ལུ་མ་ནི། དབྱར་བསེལ་ཞིང་དགུན་
རོ་བར་བྱེད་པའི་ན་གཤོངས་ཀྱི་ལྷོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལུ་ལྷ། ① མོ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་ལྷང་ཚུལ། མོ་ལུ་ལུ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཁོག་ཏ་ཅང་ཆ་བྱུང། ② རྩོ་
སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག ཤིབ་ཤི་ལུ་ལྷ། ཆོར་ལྟར་ལུ་ལྷ།

ལུ་ཏང་། རྩོ་སྒྲན་ཞིག

ལུ་ཉེ་བ། རྩོན་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུ་ཆེན་ཞིག

ལུག་ ① འོ་འཁྱུང་ཐོག་ཆགས་ནམས་ལས་སྟོ་ལུགས་ཀྱི་རིགས་ཤིག སྤྱ་འཇམ་ལ་མང་བ་སྤོན་བལ་
དང་འཇམ་བ། སྤྱ་ཤོད་ཆེ་བ་སྤུམ་བུ་འཇག་པའི་རྒྱ་ཆ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། བགས་པ་མཉེན་ཞིང་
ཁྱོན་ཆས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་ལེགས་པ། ཞིང་འཕྲོག་གཉིས་ཀའི་ས་ཁུལ་དུ་གནས་གནས་བྱུབ་པ། ཤ་
སྤུམ་པ་འཕྲོག་པའི་ཁ་ཟས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། མངལ་སྤུམ་གྱི་ལུག་ཆད་ཆེ་བ་ལྟ་ཡིན། གཡར་
དཀར་ལུག་ མོ་ལུག་ མོ་ལུག་ མེན་པ་ལུག་འཇམ་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ལྟོ་འབྱུང་དང་། བལ་
ལྷན། གཡར་དཀར། གཡར་མོ་བཅས་སོ། ② འོ་འཁོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ③ ཉེ་

ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
ལྷག་ཁྲད། སེམས་ཅན་ལྷག་གི་ཁྲད་པ། སྤྲོད་ཆོག་རོ་མང་། ལྷ་ཇེས་དོད། ལྷས་བས་
ཁྲད་འཁྱོམ་གསོ། བད་རྒྱུད་གིས་མགོ་ཡུ་འཁོར་འཛོམས།
ལྷག་དཀའ་བ། སྒྲིག་རྒྱུ་དུས་ཁ་ལུད་ཐོན་དཀའ་བ།
ལྷག་སྒྲེན་གས། སྒྲེན་གསོ་ཅན་གྱི་ལྷག་
ལྷག་ཁལ་བ། ཁལ་འགོལ་སའི་ལྷག་
ལྷག་ཁོག་ལྷག་ཤ་ཆ་ཆང་། ལྷག་ཁོག་མགོ་འབྱར།
ལྷག་ཁྱིམ། ཁྱིམ་གྱི་ཐོག་མ་ལྷག་ཁྱིམ་ལ་བྱེད་དེ། གཟའ་ནམས་སྟོངས་མང་ཞུགས་ནས་ཐོག་མར་
ལྷག་ཁྱིམ་ནས་མགོ་བརྒྱུམས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན། ཁྱིམ་ཞག་ཉི་ཤར་མ་སྒྲར་སྟེང་དུ་སྒྲེབས་
མ་ཐག་པ་དེ་ལ་ཉི་མ་ལྷག་ཁྱིམ་ལ་སྒྲེབས། ལྷོ་སྒྲིང་དུས་མའི་ཆངས་ཐིག་སྟེང་དེ་བྱིད་མཉམ།
ལྷག་ལྷ། ལྷག་མང་པོའི་ཆོགས་པའི་མིང་།
ལྷག་འཁྱུད་གཞུང་། དབྱར་དུས་ལྷག་ཤིག་བསད་པའི་ཆེད་དུ་ལྷག་གི་ལྷས་ཡོངས་བཟུ་སའི་རྒྱ་
ཇིང་བཅོས་ནས་དེའི་སྤྲོད་ཆོག་སྒྲིག་སྟེང་པ་ཞིག་
ལྷག་ཁྱིམ། ལོ་ལྟར་དུས་ཐོག་ཏུ་མོ་ལྷག་རྣམས་ཨ་འགོ་དང་སྟོར་འདོད་ཀྱི་ཆགས་པ་སྒྲེས་པའི་མིང་།
ལྷག་གལ། [རྟིང་]སེའུ་རྒྱུད་ཆུང་ཞིག་
ལྷག་གི་དུས་ཆོད། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟོན་དེ། ཉིན་བྱེད་ཡོལ་ལྷག་གི་དུས་ཆོད་སྟེ། ལྷལ་གང་དེའི་
རྒྱ་ཆོད་བཅུ་གསུམ་ནས་བཙོ་ལྷ་བར་ལ་ཟེར།
ལྷག་གི་གཤེད། [མངོན་]སྒྲིང་གི།
ལྷག་གི་འབའ་སྒྲ། མ་མོས་ལུ་གྲུ་དུན་ནས་འབའ་ཞེས་སྒྲ་སྒྲོགས་པའི་ལ་གོ་
ལྷག་སྒྲེ། ལྷག་གི་བལ་ལས་བཅོས་པའི་ལྷག་མ་ལ་ལ་ཟེར།
ལྷག་ངལ། སྒོ་སྤྲོད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ལ། ལྷ་ཇེས་བསེལ། ལྷས་བས་དུག་ནད་སེལ། ཡན་ལག་
ཆ་སྒྲིང་འཛོམས།
ལྷག་མགོ་ ① ལྷག་གི་མགོ་གོ་ ② བོད་ཀྱི་ལྷལ་སྟོལ་དུ་ལོ་གསར་སྐྱབས་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲིག་ཆས་ཤིག་

ལྷག་ཆུང་། སྔོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་བས་རིམས་ནད་དང་། ལྷག་
ཆད། སྒྲག་པོ་བཅས་ལ་བན།

ལྷག་མཉེ། སྔོ་ཞིག

ལྷག་རྒྱག་ འབྲས་བྱ་མ་བཏོན་པའི་ལྷག་སྒྲག་གི་མིང།

ལྷག་སྒྲག་ ལྷག་རྒྱག་དང་དོན་གཅིག་ འབྲས་བྱ་མ་བཏོན་པའི་ལྷག་

ལྷག་སྒྲལ། ལྷག་སྒྲགས་ཀྱི་སྒྲལ་པ།

ལྷག་ཐོང་པ། ལོ་གསུམ་ལོན་པའི་པོ་ལྷག་

ལྷག་དོན་པ། ① ལྷག་ལྷུའི་ལྷག་བཟང་ཤོས་ཀྱི་མིང། ② ཆེ་ཐར་དུ་བཏང་པའི་ལྷག་

ལྷག་དང་། ལྷག་འདོགས་ཁྱེད་ཀྱི་ཐག་གདང་།

ལྷག་རྒྱལ། དེ་བོང་གི་རྒྱལ་བདུན་གྱི་ཆད།

ལྷག་རྒྱལ་གཅིག་ གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ། དེ་བོང་རྒྱལ་བདུན་ལ་ལྷག་རྒྱལ་གཅིག་གི་ཆད།

ལྷག་ཐོ་བྱེད། ལྷ་གྲུ་དང་མ་ལོ་གཉིས་ཁ་ཁ་བྱེ་སྟེ། ཉིན་དགུང་ཆུ་ཆོད་བཅུ་གཉིས་ཙམ་ཐོག་ནས་ལོ་
མ་བཞོ་བ་ལ་ལྷག་ཐོ་བྱེད་ཟེར་སྟོལ་ཡོད། དེ་ནས་ལྷ་གྲུ་མཉམ་དུ་མངག་བཞིན་ཡོད།

ལྷག་ནིས་དུ་ཅན། ཁྱད་ཆོས་བཛོད་པའི་མིང། ལྷག་གི་ནིས་ཤེ་ལ་དུ་སྟེས་པ་ལ་ཟེར།

ལྷག་ནག་ ལྷག་ནག་ཞེས་པ་སྤྱད་ནག་པོ་གྲུར་པ་ལ་ལྷག་ནག་ཟེར་སྟོལ་འདུག

ལྷག་སྟོད། ལྷ་མ་ཆོད་གང་དུང་གི་བཅུད་ནམས་སྒྲག་སའི་སྟོད་སྤྱད།

ལྷག་པ། ① ལྷགས་པ། ལྷག་པ། ལྷགས། ༡ པར་སྒྲག་པ། ཟངས་བཞུས་ཏེ་གཟུགས་བརྟན་ལྷག་པ། ༢
ནད་དུ་འཇུག་པ། དཀར་ཡོལ་ནད་ལ་ར་ལྷག་པ། ② ཉིལ་བའམ་སྤྱད་དུ་བསྐྱར་པ། ཁང་རྙིང་གི་ཅིག་
པ་ལྷག་པ། དེ་ལྷག་པ་ཐག་པས་མི་འདུམ། ཐང་གས་པ་སྤྱད་པས་འཆོམ་མི་སྤྱག། ③ ལྷག་རྩི།

ལྷག་སྒྲགས། ལྷག་གི་བགས་པ།

ལྷག་མ་མོ། མོ་ལྷག་

ལྷག་མིག་ ① མོག་ཆགས་ལྷག་གི་མིག་སྟེ། སྒྲན་གྱི་སྐབས་སྤྱོད་མངས། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་བས་སོ་
ཅི་དང་། སོ་བརྟན་པར་བྱེད། ② སྔོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་མངས། ལྷ་རྩེས་བསེལ།

ལྷ་ས་པས་དུག་ཆད་དང་རིམས་ཆད་སེལ། མིང་གི་ནམ་བུངས་ལ་གོ་སྦྲད་དང་། རྒྱལ་བའི་སྤྱན་
ཅན། སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་འཁོར། འདབ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྷན། ལྷེ་ལ་ལྷ་རྒྱལ། རྫོན་པོ་དདུལ་མདོག་རལ་གྱི་
འཁོར་ལོ། ལྷག་སྤྱེས་མའི་མིག་ཨ་བྱག་སྤྱོད་པོ། ལྷ་རྒྱལ་རལ་གྱི་མ་བཅས་སོ།
ལྷག་སྤྱད། ཐང་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ད། ལྷ་རྒྱུས་སྤྱོད་མས། ལྷ་ས་པས་གྲེ་བའི་ནད་དང་།
རྫོན་ད། འཕྲུགས་རིམས། འབྲས་ནད་བཅས་ལ་མན།
ལྷག་སྤྱད་དཀར་པོ། སྤྱོ་ཞིག
ལྷག་སྤྱད་པོ། སྤྱོ་ཞིག
ལྷག་སྤྱད་མའི་དང་། སྤྱོ་ཞིག
ལྷག་མོ་ཤག་ར་མཉེ་མེ་ཏོག་དཀར་པོ་འཆར་བའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།
ལྷག་ཆད། ལྷག་འཕྲུག་སའི་ཁང་བའམ་ལྷ་ས་ད།
ལྷག་མཆོ། མཆོ་ལྷ་ས།
ལྷག་རྒྱ། ① ལྷ་ཁང་ལྷག་འཆོ་སྤྱོད་ཁྱེད་མཁན། ལྷ་སྤྱན་པོ་ལ་ཁའི་ལྷག་རྒྱུས་ལེན། ② ཁྱེད་ལྷག་
ལྷག་རྒྱུས་ཨ་དཀར། ཞེས་པ་ནི་གནའ་བོའི་དམངས་ཁྲིད་དག་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་རི་མོའི་ཐ་སྤྱད་བྱུང་
ལྷགས་ནད་གི་རྩོ་བཞོ་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཞིག་ཡིན།
ལྷག་གཞུག་① ལྷག་གི་མཞུག་མ། ② མཆན་ཁུང་།
ལྷག་ཁྲ། འབྲུང་ཅིས་གྱི་ཐ་སྤྱད་དེ། འབྲུང་ཅིས་ལྷགས་གྱི་དབྱར་ཐ་མ་ལྷག་གི་ཁྲ་བ་སྟེ་བོད་ཁྲ་ལྷག་
པ་དང་། ཞིང་འབྲོག་ཁན་པོའི་ལྷགས་ལ་དགུན་ར་བ་ལྷག་གི་ཁྲ་བ་སྟེ་བོད་ཁྲ་བ་བཅུ་པ་ལ་ཟེར།
ལྷག་ལྷ་ལྷ། མགོ་ལ་རྩ་ཅོ་མེད་པའི་ལྷག་ལ་ཟེར།
ལྷག་ད། ལྷག་བཅུག་སའི་ར་བ་ལ་ཟེར།
ལྷག་རྩ་དགོན། མིང་གཞན་ལ་པད་དཀར་ཆོས་སྤྱིང་ཡང་ཟེར། དགའ་ལྷན་ཆོས་འཕེལ་སྤྱིང་
བཞེངས་ལོ་དང་མཉམ། ལྷག་བཏབ་མཁན་མི་གསལ། ལྷག་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
མ་ལྟོ་བོད་རིགས་འདྲ་སྤྱོད་ལྷ་ས་རེབ་གོང་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྷག་རིལ། ལྷག་གི་རིལ་མ།

ལུག་རིས་འགྲོ། [བྱ་ཆིག] མོ་ལག་དང་ཨ་འགྲོ་སྒྲོར་བ་བྱུང་བའི་མིང་།
ལུག་རྩ། ① ལུག་གི་དུ་ཙོ། ② གྲོ་སྒྲན་ལུག་རྩ་དཀར་པོ་དང་། སེར་པོ། སྒྲུག་པོ་བཅས་ལ་ཟེར།
ལུག་རྩ་དཀར་པོ། གྲོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་ཇེས་བསིལ། ལྷས་བས་མོས་བ་འཛིན།
ལུག་རྩ་སྒྲན་གསུམ། དབྱིབས་འབྲ་བ་ལ་བསྟོན་ནས་བཏགས་པའི་མེ་རྟོག་ལུག་རྩ་དམར་སེར་
སྒྲུག་གསུམ་གྱི་མིང་སྟེ། འཁྲུངས་དཔེ་ལས། ལུག་རྩ་སྒྲན་གསུམ་བྱ་བ་ནི། དམར་སེར་སྒྲུག་
པོ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། དམར་སེར་རྣམ་གཉིས་ན་ཁར་སྟེ། སྒྲུག་པོ་རྩོམ་གསེབ་ན་སྟེ། ལོ་མ་རིང་
ལ་ཉ་ག་ཅན། མེ་རྟོག་ལུག་གི་དུ་འབྲིལ་འབྲ། རོ་ནི་ཁ་ལ་སྦྲ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ལུག་རྩ་སྒྲུག་པོ། གྲོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་ཇེས་བསིལ། ལྷས་བས་མཆིན་མཁྲིས་གྱི་
ནད་དང་རྒྱུད་ཚད་སེལ། ཆང་ནད་དང་། ཐིག་ལེ་འཛག་པ་བཅས་ལ་པན།
ལུག་རྩ་དམར་པོ། གཙོ་བོན་བ་དང་། ལྷ་འགྲམ་སོགས་རྒྱན་ཆ་དེ་ཆེ་བ་དང་། དེ་མིན་གྱི་ཁ་མཐོའི་སྤང་
ལ་འད་སྟེ། ལྷ་དབྱིབས་ཀྱི་ལོ་མ་མ་ཐུག་འཕོལ་སྤངས་ནས་སྟེ། སྒྲན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི་མེ་རྟོག་སྟེ་
རྒྱ་བ་བདུན་ནས་བརྒྱད་པར་བདུས་ནས་དམའ་པ་བ་དང་སྒྲམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་ཁ། ལྷ་
ཇེས་བསིལ། ལྷས་བས་དུག་ཆད་བྱེར་བ་སྤྱད་ཅིང་ཤ་དུག་སེལ། ལོ་ལོང་སྒྲུག་པོའི་ནད་ལ་པན།
ལུག་རྩ་སེར་པོ། རྒྱན་སྟེས་དང་སྒྲམ་སྟེས་གཉིས་ལས་འདི་རྒྱན་སྟེས་ཏེ། བ་བ་དང་། ལུ་མ། ལྷ་
འགྲམ་གྱི་སྤང་ཁ་སོགས་རྒྱན་ཆ་དེ་ཉ་ཅང་ཆེ་བའི་སར་འཁྲུངས་ཤིང་ཐོན་ཆད་མང། སྟེ་ཚུལ་
ཅ་བ་ཐ་སྤྱད་རྒྱས་ཐོན་པ་ཅན་པ་འབྲ་ལ་ངར་པའི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁི0.05~0.1ཅམ་ཟིན་པ། ལོ་
མ་སྟོ་དབྱིབས་ཉ་ག་ཅན་ལོ་རྒྱུད་རིང་བ་མང་པོ་རྩོམ་རྩོམ་དུ་སྟེ། ལྷ་བདུན་ནས་བརྒྱད་
པར་མེ་རྟོག་སེར་པོ་མདངས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ། རྒྱུ་སྤྱབ་ཁོང་སྟོང་ཐ་ལ་རིང་བ་མེ་ཁི་
0.05ཅམ་སྤང་ཆ་ཤོས་ཀྱིས་བྱིབས་པ། མེ་རྟོག་གི་ལ་མཆུ་ལུག་གི་དུ་ལྟར་འབྲིལ་ཞིང་མ་
མཆུ་འདབ་མ་གསུམ་ལྟན་གྱི་སྟེང་དུ་སྤྱ་འཛམ་དང་བཅས་ཐིག་རིས་རྩ་སྒྲུག་གཉིས་རེ་ཡོད་པ།
སྒྲན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི་མེ་རྟོག་སྟེ་རྒྱ་བདུན་ནས་བརྒྱད་པར་བདུས་ནས་སྒྲོ་ཆོལ་དམའ་པ་བ་སྒྲམ་
གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་ལུས། རོ་ཁ། ལྷ་ཇེས་བསིལ། ལྷས་བས་རྒྱས་པའི་རྒྱུད་ཆད་
འབྱེད། ཆ་བ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་མཆིན་མཁྲིས་གྱི་ཆ་བ་སེལ། དམ་རྩིང་སྟེལ། ཐིག་ལེ་འཛག་པ་

གཙོད་ཅིང་སྤང་།

ལྷག་རྩེ་ཐལ་བ། ལྷག་གི་རྩ་ཚེ་མེར་བསྐྱེད་པའི་ཐལ་བ།

ལྷག་ལྷག་ཐུར་དུ་འབྱུང་བ། རྫོང་བ་ལྷག་ལྷག་

ལྷག་ལོ། ལོ་སྐོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་ ལྷག་ལོ་བ།

ཤིང་ལྷག་ལོ།

ལྷག་ཤ། ལྷག་གི་ཤ་ལ་ཟེར།

ལྷག་ཤོག་ ཤ་མོང་གི་རིགས་ཤིག་ དོག་དཀར་པོ་ལྷག་ལྷར་ཡོད་པས་དེ་སྐད་དོ།

ལྷག་ཤུབས། གསེར་བཞུས་པ་སོགས་ལྷགས་ཏེ་ནར་མོ་བཟོ་སྤྱད།

ལྷག་ཤོ་ཕྱོ་རྩ་ཞིག་ ཤོ་མང་གི་རིགས་ཤིག་

ལྷག་སྤག་ ① ལྷག་གི་རྒྱུ་པའི་མིང་། ② ཕྱོ་སྤམ་རིགས་ཤིག་

ལྷག་ལྷས། ལྷག་འབྱུག་པའི་ར་བ།

ལྷག་ཨ་སྒྱུ། ལྷག་འགའ་ཞིག་ན་བ་རྒྱུང་དུ་ལས་མེད་པ་དེའི་རིགས་ཀྱི་མིང་།

ལྷག་ཨ་ཏ། [ལུལ་]ཨ་མ་ཙོག་རྒྱུང་ལ་རྩ་ཚེ་འབྱུང་བའི་ལྷག་རིགས་ཤིག་

ལྷག་ཨ་མོན། [སྒྲེ་རྒྱུ]རྩ་ཚེ་མེག་གི་ཐད་ཀར་འབྱུག་ནས་སྒྲེས་པའི་ལྷག་ལ་ཟེར། གཏམ་དཔེ་ལ་

ལྷག་ཨ་མོན་རྩ་ཚེ་མེག་ལ་སྤང་ཟེར།

ལྷག་ཨ་ཡུ། རྩ་ཚེ་མེད་པའི་ལྷག་

ལྷགས། ① ལྷག་པའི་སྒྲུལ་ཆོག་ ཐ་དད་པར་འབྱུག་ ② ༡ རྩལ་དང་། རྩོལ་དང་། ཁྲིམས། ཁྲིམས་

ལྷགས། རྩལ་ལྷགས། རང་ལྷགས། རིང་ལྷགས། བོམས་ལྷགས། ལམས་ལྷགས། ལུལ་ལྷགས།

ལས་ལྷགས། རྱེད་ལྷགས། འཕྱོ་ལྷགས། གནས་ལྷགས། རོ་བོའི་གནས་ལྷགས། རིགས་པའི་

གཞུང་ལྷགས། རྩོམ་ལྷགས། མི་རིགས་ཀྱི་ཆ་ལྷགས། ཆོས་ལྷགས། ལྷགས་རྫིང་དམ་ཞེན།

ལྷགས་གསར་འབྱུག་ལ། ལྷགས་རན་དོང་སྤྱུགས། ལྷགས་སྒྲོག་ལ། ༡ ལྷགས་པའི་དངོས་

རིགས། ལྷགས་དབར། ལྷགས་རྒྱབ་ལ། ལྷགས་སྤྱུ་ལྷག་ལ།

ལྷགས་ཀ་ རྩོལ་རྒྱུ།

ལུགས་ཀོང་། ལུགས་སྒྲགས་སའི་ཀོང་བྱ་སྟེ། རྩས་དང་ས་སྤྱིན་སོགས་ལས་བཅོས་པའི་ལུགས་
སྟོང་། ལུགས་རིགས་བཞུ་སྟོང་།
ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས། འཛིག་རྟེན་ཡ་རབས་ཀྱི་ལུགས་སྟོལ་དང་། སྲིད་དབང་བཟུང་ཐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་བྱུགས་བསྐྱས་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཟེར་དོ།
ལུགས་ཀྱི་སྤྱན་པ། ཁྲིམས་དཔོན།
ལུགས་སྒྲ། ཟངས་སོགས་བཞུས་ཏེ་སྒྲག་པའི་སྒྲ་འདྲ།
ལུགས་ཁང་། ལུགས་རྒྱུ་སའི་ཁང་པ།
ལུགས་གོང་། ལུགས་རིགས་བཞུ་བྱེད་ཀྱི་སྟོང་། ལུགས་ཀོང་དང་དོན་གཅིག་
ལུགས་སྒྲུབ་། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་སྟོལ་ལམ་ལུགས་ལུགས་ཆེན་པོའི་སྟོན་སྟེན་བཅོས་པ།
ལུགས་མག་པ། ལུགས་རིགས་ལུགས་སྤྱ་སྒྲག་མཁན་ཀྱི་མག་པའི་མིང་།
ལུགས་བརྒྱབ་པ། ལུགས་རིགས་བཞུས་ནས་དབང་ཀོང་དུ་སྒྲགས་ཏེ་གཟུགས་མི་འདྲ་བའི་དངོས་
པོ་སྤྲོ་ཆོགས་སྤྱ་བཅོས་པ།
ལུགས་གཉིས། ཆོས་ཀྱི་ལུགས་དང་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ལུགས་གཉིས།
ལུགས་གཉིས་ཀྱི་མདུན་ས། ཆོས་དང་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་དབང་ཆ་བཟུང་བའི་སྲིད་
གཞུང་གནས་ས་ལ་ཟེར།
ལུགས་གཉིས་བཀའ་ཁྲིམས་ཆེན་པོ། ཆོས་ལུགས་དང་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཆེན་པོ་སྟེ། ལྷ་
ཆོས་དགེ་བ་བཅུ་དང་། མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་བྱུག་གི་ཁྲིམས་ལ་ཟེར། ཁྲིམས་ལུགས་ནི་སྲིད་
དབང་གསར་པ་བཟུགས་པ་དང་། སྤར་ཡོད་སྲིད་དབང་སྤྱ་བརྟན་དུ་གཏོང་བ། མཐའ་མཆམས་
བདེ་འཇགས་སྤྱ་གནས་པ། ཕྱི་ནང་གི་དཔྱ་ཐོའི་གཏོར་བཞིག་གི་གནོད་འཆེ་འགོག་པ་དང་ཆོད་
འཛིན་བྱེད་པ་བཅས་ལ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅོན་སྟོམ་པོས་
སྲིད་དབང་གསར་པ་བཟུགས་མ་ཐག་ཏུ་བཀའ་ཁྲིམས་གཏན་འཁེབས་གནང་ཡོད།
ལུགས་གཉིས་གོང་མ་ཁྲིམས་བདག་རིན་པོ་ཆེ། ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་བཟུང་མཁན་
མཐོ་ཤོས་ཁྲིམས་ཀྱི་བདག་པོར་ཞེ་ས་དང་བསྟོན་བསྐྱགས་བྱས་པའི་ཆོག་

ལུགས་གཉིས་རྒྱུ་བ་ལག་ལ། ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལག་ལ་རྒྱ་བྱུང་བ།
ལུགས་མ་ཐུན། ལུགས་སྲོལ་དང་མ་ཐུན་བ། ལུགས་མ་ཐུན་སྲོད་ལས། ལུགས་མ་ཐུན་ཁེ་དབང་། ལུགས་
མ་ཐུན་ཁོས་གཞི། ལུགས་མ་ཐུན་བྱེད་སྒྲངས། ལུགས་དང་མི་མ་ཐུན་བ། ལུགས་མ་ཐུན་དང་གཞག
ལུགས་མ་ཐུན་གཉེན་སྲིག་ཁྲིམས་མ་ཐུན་ནམ་ལུགས་མ་ཐུན་གྱི་མོ་མོའི་གཉེན་སྲིག
ལུགས་མ་ཐུན་དང་གཞག་འདི་གཉེན་ལུགས་ལྟར་མ་ཐུན་པའི་སྒྲོམ་བྱ་གཞག་གང་ལ་དང་མོ་བྱེད་བ།
ལུགས་མ་ཐུན་ལས་གཉེར། ཁྲིམས་མ་ཐུན་གྱིས་ཆོང་ལས་དང་ཐོན་སྐྱེད་ལས་དོན་གཉེར་བ།
ལུགས་མ་ཐུན་ཆོང་གཉེར། ཁྲིམས་མ་ཐུན་གྱིས་ཉོ་ཆོང་བྱེད་བ།
ལུགས་མ་ཐུན་གཞུང་དང་། ཡོང་གི་ལུགས་མ་ཐུན་དང་གཞག་དང་འབྲ།
ལུགས་ལྟན་གངས་། སྒོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་མ་སྟང་
ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་rational number ཟེད།
ལུགས་ལྟོག་མཐུག་ནས་མགོ་ལ་ཡར་བཟང་བ་དང་། རྒྱ་ལག་གས་པས་འབྲས་བྱ་ལག་ག་པའི་དེས་
བ། ལུགས་ལྟོག་གི་ཅི་ཐབས། མར་རོ་ལུགས་ལྟོག་འཆར་བ། ཉེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
ལུགས་ལྟོག་གིས་འགག་བ། ཅ་བ་བཀག་ན་ཡན་ལག་ལུགས་ལྟོག་བཅུ་གཉིས་ལུགས་ལྟོག་
གིས་འགག་བ། ཅ་བ་བཀག་ན་ཡན་ལག་ལུགས་ལྟོག་དུ་ལུགས་ཀྱིས་འགག་བ། ལུགས་ལྟོག་
སྐབས་སུ་ཉོགས་པའི་བདེ་གཤེགས་གསུམ་བཞག་བ། ལུགས་ལྟོག་གི་གོ་རིམ།
ལུགས་ལྟོག་སྐྱེས་བ། ལུ་བྱ་རྒྱུ་བ་ལྟོན་ལ་ཐོན་ནས་སྐྱེས་བ་ལྟ་བུ།
ལུགས་ལྟོག་གི་དགའ་བ། ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་དམར་ཆ་ཨ་མུང་གི་རྣམ་པ་ནི་བདག་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
དང་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱི་དུང་རྗེའི་ཉེན་ཡིན་པས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགའ་བཞི་ནི་ལུགས་ལྟོག་
འདི་གཉེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་བཞག་པའོ།
ལུགས་སྟོང་། ལུགས་སྟོང་དང་འབྲ།
ལུགས་ས། ① ལུགས་པའི་འདས་བ། ཐ་དད་བར། ② ལུགས་རྒྱུ་བ་མཐུན།
ལུགས་བ་དགོན། མིང་གཞན་ལུགས་བྲག་གདོང་མཛོན་དགའ་དགོན་ཟེར། ལ་འདིར་བྲིས་བྱ་དང་
ལྟ་སྟེ་སོགས་ལྟུང་པའི་ལག་ཅུལ་དར་རྒྱས་ཆེ་བས་ལུགས་བ་ཞེས་པའི་མིང་སོགས་བར་

བཤད། དཔོན་པ་བཏབ་ལོ་དང་བཏབ་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྤོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ཙམ་མངའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལུགས་པ་པ། ལུགས་སྤྱད་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་པ་པ།
ལུགས་དཔལ། ལུགས་རིགས་བཞུས་ནས་གཟུགས་སྣ་ཆོགས་སུ་བྱ་རྒྱའི་དཔལ་གཞི།
ལུགས་སྒྲིག། ལུགས་རིགས་བཞུས་ཏེ་ལུགས་རྒྱུ་པ།
ལུགས་སྒྲིགས། ཡི་མའི་སྤྱ་བརྟན་བཞེངས་སྐབས་གསེར་དཔལ་ཟངས་ལུགས་སོགས་རྒྱ་རིན་ཆེན་
འབའ་ཞིག་བསྐྱས་ནས་ལུགས་སྒྲིགས་དགོས།
ལུགས་འབྱུང་། སྤུངས་ལས་སྤྱེ་མ་འབྱུང་བའོ། རྒྱ་ལས་འབྱས་བྱ་སྤྱེ་བའི་རིམ་པ། ལུགས་འབྱུང་
གིས་བཟོད་པ། ལུགས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་པ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྟུག་ཤིས་ལུགས་སུ་
འབྱུང་བར་བརྟག་པ། ལུགས་འབྱུང་ཕྱོག་ཏུ་བརྟན་པ།
ལུགས་འབྱུང་སྤྱེ་བ། མགོ་རྟེན་རལ། རྒྱ་འབྱས་གོ་རིམ་མ་ལོག་པའི་སྤྱེ་བ་སྤྱེ། སྤྱ་གུ་མགོ་སྟོན་ལ་
སྟོན་ནས་སྤྱེས་པ་ལྟ་བུ།
ལུགས་འབྱུང་གི་དགའ་བ། གཏུམ་མོ་ལ་བརྟེན་ཅིང་སྤྱི་བོའི་དཀར་ཆ་ཉི་ཡིག་གི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་
བདག་དང་མེས་པ་ཅན་ཏུ་འཛིན་པའི་སྤྱིང་ཐེའི་རྟེན་ཡིན་པས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགའ་བཞིན་
ལུགས་ཕྱོག་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན།
ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ཕྱོག་སྤྱོད་འོག་དང་། བྱེན་བྱུར། གཡས་གཡོན་སོགས་རིམ་པ་ལྟར་ན་ལུགས་
འབྱུང་དང་། རིམ་མེན་པ་ལྟར་ན་ལུགས་འབྱུང་དང་། རིམ་མེན་པ་ལུགས་ཕྱོག་རེ་བུ་མིག་རེར་
ཆ་ཤས་བཞེས་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ཕྱོག་ཚུལ་གྱིས་འཁོར། ད་ལྟོ་ནས་བསྐྱུང་གཡོན་སྐྱོར་
གྱིས་ལུགས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་སྐར་ཉིང་བཞི་པ་ཁུམས་སྟོད་ཡིན་ལ། གས་བྱ་ནས་གཡས་སྐྱོར་
གྱིས་ལུགས་ཕྱོག་ཏུ་བབྱངས་པའི་གསུམ་པའང་ཁུམས་སྟོད་ཡིན།
ལུགས་མ། ལུགས་རིགས་སོགས་མེ་ལ་བཞུས་ནས་སྒྲིགས་པའི་དངོས་རིགས།
ལུགས་མའི་ཐམ་ག ལུགས་རིགས་སྣ་ཆོགས་བཞུ་འདུལ་བྱས་ཏེ་ལུགས་སུ་སྒྲིགས་ནས་བཟོས་པའི་ཐེ་ཅེ།
ལུགས་ཅིས་རེ་བུ་མིག་སྒྲིག་ཁྱད་འབྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་པ་

སྒྲིལ་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་operate mode ཟེད།
ལུགས་འཛིན་གྱི་དུ་ཆེན་པོ་གཉིས། ལྷ་ཀྱུ་ལུ་ནེ་ལུགས་འཛིན་པའི་གྱི་དུ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཏེ།
སྟོན་དཔོན་ལྷ་སྒྲིལ་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གཉིས་ལ་ཟེད།
ལུགས་བཞིན། ལུགས་སྟོན་ལྷ་དུ། ཡང་དག་པའི་ལུགས་བཞིན་དུ་བྱེད་པ། ཁྲིམས་ལུགས་བཞིན་
ལག་དུ་བསྟར་བ།
ལུགས་བྱང་། ཆོས་ལུགས་དང་འཛིན་ཏེན་གྱི་ལུགས་གཉིས་ལ་ལུགས་བྱང་ཟེད།
ལུགས་བྱང་བྱང་དོར་གྱི་ནམ་བཞག་ ཆོས་དང་སྤྱིད་གྱི་ལུགས་གཉིས་ཀའི་བྱང་བྱང་དོར་བྱའི་གཏན་
འཕེབས་ཁྲིམས་སྟོན་ཡིན།
ལུགས་བཟང་། ལུགས་སྟོན་བཟང་པོ།
ལུགས་བཟང་སྟེ། [མངོན་སྐྱར་མ་བཏན་པ།
ལུགས་ལུབས། ལུག་ལུབས་དང་འབྲ།
ལུགས་སྟོན་ ལྷ་ཀྱུ་གྱི་སྟོན་ལྷ་ཀྱུ། ལུགས་སྟོན་ཆེད་པ། ལུགས་སྟོན་གསར་པ། ལུགས་སྟོན་དང་འགལ་བ།
ལུང་། ① ལུ་བའམ་ཨ་ལུང་། ལུམ་པའི་ལུང་། ཁོག་མའི་ལུང་། ལུང་མིག་ ལུང་ཐག་ ལུང་ཐག་སྟེ། ལ་
བརྒྱུས་པ། ② གཞུང་དང་གསུང་། འདུལ་བའི་ལུང་། བཀའ་ལུང་། ལུང་ཆེན་ ལུང་གི་ཡོན་ཏན།
ལུང་དང་རིགས་པ། ལུང་དང་རྟོགས་པ། ལུང་སྟོན་པ། ལུང་འདོན་པ། ལུང་གཏོང་བ། ལུང་ཐོག་
པ། ལུང་རྒྱུན་འཕྱོགས་པ། ལུང་ཐོབ་པ། ལུང་འབྲེན་པ། ལུང་གིས་སྒྲིབ་པ། ལུང་དང་འགལ་བ།
ལུང་གི་ཆད་མ། ③ ལུང་བསྟན་གྱི་བསྟུས་ཆེན་ ལུང་ལུ་བ། ལུང་འཕེབས།
ལུང་སྒྲིལ་དགོན་པ། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་དུས་སུ་རྒྱ་བཅས་བྱུག་བརྒྱད་བསྒྲགས། ལུབ་མཐའ་ཐོ་
ནང་ཡིན། ད་ལྟ་མགོ་ལོག་པོ་དེ་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་མ་སྟོང་ཆོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལུང་དཀར་དགོན་ མིང་གཞན་ཡེ་ཐ་ལུང་དཀར་གཤེན་བསྟན་རིན་ཆེན་སྤྱིད་ཟེད། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་
པའི་ལུགས་རྟེན་གྱི་ལོ་༡༩༡༠ལོར་དབྱ་རྒྱུ་སྐལ་བཟང་དབང་གཤམས་དང་། དབུ་རི་བསྟན་འཛིན་
དབང་རྒྱལ་གཉིས་གྱིས་འགན་བཞེས་ནས་བཏབ། གནས་འདིར་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ནང་ཅན་
ནས་ཐོན་དགོན་ཞིག་ཡོད་པ་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན། དེ་རྗེས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་ལུང་

བཟང་ཤེལ་བྲག་དགོན་པ་ཞེས་པ་བཏབ་པ་དེ་ཡང་འཛོམ་ཞིག་སོང་། སྤར་ཡང་རབ་བྱུང་བཅུ་
གསུམ་པའི་ནང་དུ་གཡུ་ལུང་དགོན་པ་ཞེས་པ་བརྒྱུད་བསྐྱབས་པ་དེ་ཡང་ལོ་དྲུག་ཅུའི་རྗེས་སུ་
གངས་ཐན་གྱིས་འཛིག་དེ་དག་བསྐྱར་གསོ་བྱས་པའི་དགོན་པ་འདི་ཡིན་པར་བཤད། བྲལ་མཐའ་
བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང་ཁུག་དབེན་པའི་ལུང་པའམ།

ལུང་པ་ཁུག་གྲོག་རེ་ཁུག་ལུང་གི་ཁྲོད་གསེབ། ལུང་ཁུག་གྲོག་རོང་། ལ་ཁལ་ཁབ་དང་། ལུང་ཁུག་ལ་ཆར་པ།
ལུང་ཁྲིད་བཤད་ཆིག་གསུམ། འགོ་ནས་མཐུག་བར་འགྲེལ་བཤད་མ་བརྒྱབ་བར་ཆིག་གསལ་པོའི་
སྒོ་ནས་སྒོག་སྟེ་ཉན་བཅུག་པ་ལ་ལུང་དང་། ཉན་དོན་ལག་བསྟར་གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་མིན་
བཤད་པ་ལ་ཁྲིད། ཆིག་རེ་རེ་བཞིན་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་པ་ལ་བཤད་ཆིག་ཟེར།

ལུང་གི་ཆོས། སྤར་བྱ་མི་མཐུན་པ་འཛོམས་པའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་
ཆོས་བརྗོད་བྱ་བསྐབ་པ་གསུམ་དང་། རྗོད་བྱེད་དག་ཆིག་བྲེ་མ་མེད་པ། སྤྱབ་བྱེད་ཆད་མ་
གསུམ་དང་ལྡན་པ། འབྲས་བྱ་ཐོག་མཐའ་བར་དུ་དགེ་བ་ཅན་གྱི་ཆོས་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལ་
དབྱེ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུང་པའི་བཀའ་གསུང་རབས་རྣམས་དང་། རྗེས་འབྲུག་མཁས་
པས་མཛད་པའི་སངས་ཀྱི་བཀའ་དགོངས་འགྲེལ་རྣམས་ཡིན། དེའི་མཆན་གཞི་ནི་བོད་དུ་
བཀའ་འགྱུར་དང་། བསྟན་འགྱུར་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ཡིན་ནོ།

ལུང་གི་ཆོས་ཀྱི་མཐའ་བཞི། སྤར་པའི་ལུང་དང་། རང་གི་ཉམས་སྤྱོད་གི་ལུང་། མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་།
བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་ལུང་རོ།

ལུང་གི་ཆོས་འཁོར། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བཤད་མདོ་སྟེ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་ལ་བདེན་བཞིའི་
འཁོར་གྱིས་བྲབ་པར་འདོད་དེ། སྟོན་པ་ལྷ་གྲུའི་རྒྱལ་པོ་དགྲུང་ལོ་སོ་ལྔ་པ་མཛོན་པར་རྫོགས་
པར་སངས་རྒྱས་པ་ནས་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྲག་ཅེག་ལ་ཞི་བར་སྤྱང་ན་ལས་མ་འདས་ཀྱི་
བར་གྱི་ལོ་ཞེ་དྲུག་གི་རིང་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཁོ་ན་གསུངས་པ་ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་ཏེ། ཆོས་འཁོར་བྱེ་མ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ས་པར་ཁས་མི་ལེན་ནོ། ཐེག་ཆེན་པ་རྣམས་
ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་སྟེ་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་

འཁོར་དང་། བར་མ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར། ཐ་མ་ལེགས་པར་ནམ་པར་སྤྱེ་བའི་ཆོས་
འཁོར་གསུམ་བསྐྱོར་བར་བཞེད་དོ།

ལུང་གི་ཆོས་གཉིས། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས།

ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་། མདོ་ལས་རི་ལྟར་འབྲུང་བའི་སྤྱི་རི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་བ་
འདིའི་ནང་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་མདོ་སྤྱེ་བ་དང་། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་སེམས་ཅན་པ་གཉིས་ཡོད།
ལུང་གི་རྗེས་འབྲངས། གཙོ་བོ་ལུང་གི་ཆོག་ཐེན་ནས་རི་ལྟར་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞིག་ལ་འཛོགས།
ལུང་གི་རྗེས་འབྲངས་ཀྱི་མདོ་སྤྱེ་བ། མདོ་སྤྱེ་བའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། མདོན་བ་
མཛོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་མདོ་སྤྱེ་བའོ། མདོ་སྤྱེ་བའི་གཞི་ལས་འབྲས་གསུམ་ཀྱི་ནམ་
གཞག་པལ་ཆར་སྤྱེ་བྲག་སྤྱོད་བ་དང་མཆུངས། དུས་གསུམ་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་སོགས་མང་དག་
ཅིག་མི་མཐུན་པའང་ཡོད་དོ།

ལུང་གི་ཆད་མ། དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་སྟེ། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གོ

ལུང་གི་ཡོན་ཏན། གཞུང་ལུགས་མང་པོ་ཐོས་པའི་ཡོན་ཏན།

ལུང་གི་ལེུ་གསུམ། ལུང་གི་དུས་ལྡན་བརྒྱ་ལྷག་གསུམ་སྟེ་སྟོན་པ་ཐུང་ན་ལས་འདས་ནས་བསྟན་
པའི་གནས་ཆད་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་བཅུའི་བདུན་པ་ནས་དགྲུ་པའི་བར་རིམ་བཞིན་མདོན་པའི་ལེུ་
དང་། མདོ་སྤྱེའི་ལེུ་དང་། འདུལ་བའི་ལེུ་སྟེ་གསུམ།

ལུང་རྒྱུན། བར་མ་ཆད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལུང་རྒྱུན།

ལུང་རོ་བོའི་སྟོན་ནས་ནམ་པ་བརྒྱ། ཡང་དག་པར་བསྐབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། དབང་དུ་མཛད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དང་། འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་
དང་། རྟེན་ཉིད་ཀྱིས་དང་། གོ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། གདགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། དུས་
ཉིད་ཀྱིས་དང་། ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཉིད།

ལུང་གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ། མདོ་སྤྱེ་ལུང་སྤྱེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ལུང་ཆུང་། ལུལ་གྲུ་ཆུང་ཆུང་།

ལུང་ཆེན་ཐོབ་པའི་ནམ་འབྲོར། ལུལ་འབྲོར་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རྟིང་གཞུང་ནམས་སུ། ཐོས་ལམ་

དུ་དུས་དང་གནས་སོགས་ངེས་པ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་ལུང་བསྟན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པས་ལུང་ཆེན་པོ་
པའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྲོ།

ལུང་ཆོན་དགོན་པ། དགའ་ལྡན་པོ་བླང་གི་དུས་རབས་སུ་བྱག་པཏེ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང་རྟོང་། སྟོང་པོ་ཞིག་གི་མིང་། ཤིང་དེ་ཟི་ཁོན་གྱི་སྟོ་རྒྱུད་དང་ཡུན་ནན་སོགས་ཞིང་ཆེན་ཁག་ཏུ་
ཡོད་ཅིང་། མེ་ཁི་2600མན་གྱི་རི་ངོས་དང་། ཤིང་གསེབ། ལུང་ཤུལ་སོགས་སུ་འབྱུངས་
ཤིང་། སྟོང་པོའི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁི་བཅུ་ནས་བཅོ་ལྔ་ཅམ་ཡོད་པ། ལོ་མ་མདའ་སྟོ་འདྲ་བ་ཁ་སྟོང་
དུ་སྟེ་བ་ཁྲ་ཁྲ་ལྔ་པ་ནས་དྲུག་པར་མེ་རྟོག་དཀར་ལ་རྒྱུད་བ་འདབ་མ་ལྔ་རེ་ཅན་འཆར་བ་ཞིག་
གི་འབས་བྲོ། སྟན་དུ་སྦྱར་བྱའང་འབས་བྲ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་སྟོ་མས། ལུས་པས་གཉན་གྱི་
མགུལ་འགག་དང་ཁྲད་པར་རྟའི་མགུལ་འགག་ལ་པན། བསམ་སེའི་ནད་སེལ། ས་བོན་ལས་
སུ་རུང་བར་བྱེད། གང་བས་རྒྱ་ཁ་སྟེ་བ་དང་། ཟག་ཁུ་འཛྲག་པ་ལ་པན།

ལུང་རྟོང་མིག་ཤིང་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་སྟོ་མས། ལུས་པས་བསམ་སེའི་ནད་
སེལ། ས་བོན་ལས་སུ་རུང་བར་བྱེད། གང་བས་རྒྱ་ཁ་སྟེ་བ་དང་ཟག་ཁུ་འཛྲག་པ་ལ་པན། མིང་
གི་རྣམ་གངས་ལ་ན་ག་བན་དེ་དང་རི་བོང་མིག་

ལུང་རྟགས། ལྷ་ལ་ལུང་ལུས་པའི་རྟགས་མཆོན།

ལུང་རྟོགས། རྒྱལ་པའི་ལུང་དང་རྟོགས་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྟུས་མིང་།

ལུང་རྟོགས་གཉིས། ལུང་གི་ཆོས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་བསྟན་
པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ།

ལུང་རྟོགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་བསྟན། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ། ལུང་གི་བསྟན་པ་དང་རྟོགས་པའི་
བསྟན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་ལུང་གི་བསྟན་པ་ནི་ཆོས་བཤད་པ་དང་ཉན་པ། རྟོགས་པའི་
བསྟན་པ་ནི། རྟོགས་པ་སེམས་རྒྱུད་ལ་སྟེས་པ་ལ་ཟེད།

ལུང་སྟོང་། མི་དང་མི་ཁྲིམ་མེད་པའི་ལུང་པ། ལམ་རིང་ལུགས་ནས་མི་མེད་ལུང་སྟོང་འགྲིམ།

ལུང་སྟོན་པ། ① སྤྲ་མཆོན་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ། ② འབྱུང་འབྱུར་གྱི་དོན་ཤོད་པ།

ལུང་སྟོན་པ་བཞི། ① དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་ཅན་ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་འབྱུང་འབྱུང་འཆང་རྒྱ་
བའི་གནས་ལུགས་རྣམས་སྟོན་ཚུད་ནས་དངོས་སུ་འཕེལ་གྲུབ་གྱིས་གསུངས་པའི་དོན་བཞི་
སྟེ། རིགས་ལ་ལུང་སྟོན་པ་དང་། གནས་ལ་ལུང་སྟོན་པ། སེམས་མ་བསྐྱེད་པར་ལུང་སྟོན་པ།
སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་པ་ལུང་སྟོན་པ་བཅས་སོ།། ② གཞན་གྱིས་དེས་པའི་ལན་དེས་པར་སྦྱིན་
པ་བཞི་སྟེ། མགོ་གཅིག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་ལུང་བསྟན་པ་དང་། དེས་ནས་
ལུང་བསྟན་པ་དང་། གཞག་པའི་ལུང་བསྟན་པ་བཅས་སོ།།

ལུང་བསྟན། ① མ་འོངས་འབྱུང་འབྱུང་གི་དོན་རྣམས་སྟོན་ཚུད་ནས་གསལ་སྟོན་བྱེད་པའི་གཏམ།
② མོ་བརྟག་སོགས། ③ དགོ་དང་མི་དགོ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་རྣམ་སྤྲིན་དུ་འོང་བ་གསལ་སྟོན་པས་
ན་ལུང་བསྟན་ཟེར། ལུང་བསྟན་མིན་པ། ལུང་བསྟན་དུ་བྱུང་བ། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས།
ལུང་བསྟན་པ། མཛོན་པར་ཤེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་སྟེ། མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཞེས་སོགས་ལྟ་བུ།
ལུང་བསྟན་པ་བཞི། བརྟན་སེམས་སྟོང་བ། གཞོད་སེམས་སྟོང་བ། ལོག་པར་ལྟ་བ་སྟོང་བ། ཡིད་
གྱིས་ལེགས་པར་སྦྱོང་བ་ཆེག་བཀུལ་སྟོང་བ་དང་བཞིའོ།།

ལུང་བསྟན་པའི་དབེན་གནས་བརྒྱུད། བསམ་ཡས་མཆིམས་ལུ། ལྟོ་བྲག་མཁར་རྒྱ། བྲག་དམར་
གཡམ་མ། མོན་ཁ་ལྗེ་ཆོང་། སེ་རྟེ་ཆོང་། སྤ་གྲོ་སྟག་ཆང་ལུག་སྟགས་ཀྱི་ཡང་ཆོང་། ཡར་ལུང་
ཤེས་ཀྱི་ལུག་གོ།

ལུང་ཐག ① འཛིན་ལུང་ཁྲག་པ་ཅན་ནམ། ཁྲག་པ་མེད་པའི་འཇུ་ཐག ② ལུང་པའི་བར་ཐག་གི་
ཆད། ལུང་ཐག་རིང་ཡང་ཉིན་བྱེད་ན་སྤེབ་སྤེབ་པ་བྲ།

ལུང་ཐག་སྟེ་ལ་བརྒྱས་པ། འདོགས་ཐག་སྟེ་ལ་བསྟོན་པའི་དཔེ་བཞིན་དུ་དོན་གནད་ཀྱི་རྒྱ་མཆན་
འདི་དང་། འདི་ཞེས་གསལ་པོར་ངོ་སྟོན་པ།

ལུང་ཐག་ཅན་གྱི་ཐམ་ག ཐམ་གའི་མགོ་གཞུག་གཉིས་ཀྱི་ངོས་ལ་ཁ་རིས་བཞོས་ཡོད་ཅིང་། ཐམ་
གའི་ལུ་བའི་དཀྱིལ་དུ་བྲག་ཐ་མོ་ཞིག་ཕྱི་ནས་དེར་སྦྱང་པའི་ལུང་ཐག་རྒྱལ་གི་ཡོད། དེ་ཡང་
རྒྱ་རིགས་ཀྱི་གོམས་སྟོལ་ལ་ཐེལ་ཅིའི་ངོས་གཅིག་ལ་རུས་མིང་དང་། ངོས་གཅིག་ལ་རང་གི་
མིང་གཞན་ཞིག་བཞོས་ཡོད།

ལུང་ཐང་། ① ལུང་ལ་ཆགས་པའི་ས་ཐང་། ② ལང་རྟོང་མིག་གི་མིང་གཞན་ཞིག་ བཟང་མེད་གི་
རྒྱར་རུང་བའི་ཤིང་གི་འབྲས་སྤྱང་ཞིག་
ལུང་ཐང་མིག་ ལུང་རྟོང་མིག་དང་འདྲ།
ལུང་ཐག་སྒོ་བ་སོགས་ཀྱི་འཇུ་སའི་ལུང་གི་ཐག་པ།
ལུང་ཐོབ་པ། ① གསུང་རབ་ཀྱི་ལུང་ཐོབ་པ། ② བོང་རིམ་གྱི་བཀའ་གནང་བ་ཐོབ་པ།
ལུང་དག་ལྟ། མདོ་སྡེ་ལུང་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
ལུང་དུ་སྟོན་པའི་སྒྲ། སེམས་ཅན་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལུང་སྟོན་པའམ་བད་སྟོད་པར་བྱེད་པའི་རྗོད་བྱེད་
ཀྱི་སྒྲ། སྒྲེས་བྱའི་དག་གིས་གཏམ་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ།།
ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྡེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གསུམ་པ། མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་གདུལ་
བྱེད་དང་དེའི་སྡེ་བ་ལུང་དུ་སྟོན་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོད་དུ་གཏོགས།
ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་དང་། ལུང་ན་ལས་འདས་པ་
ལ་བརྟེན་པ་བཞི། ལུས་སྟོག་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་ལྟ་བ་སྟེ། གདགས་གཞི་མེད་པར་བཏགས་
ཆོས་གང་ཡང་དམིགས་སུ་བྱར་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་བཅུ་བཞི།
ལུང་དུ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ། སེམས་ཅན་ལ་བརྗོད་བྱའི་དོན་མི་སྟོན་པ། མིང་བྱའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་
སྒྲ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སོ།།
ལུང་དོན། གཞུང་གི་དཔོངས་པ། ལུང་དོན་འདོག་པ།
ལུང་རྟོ། རྟོ་ལས་བརྟོས་པའི་ཁོག་མའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ལུང་རྟོ་རྟོ་བརྟོས་
ཁོག་མའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
ལུང་སྡེ་བཞི། ① འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་ནི། ལུང་རྣམ་འབྱེད་དང་། ལུང་གཞི། ལུང་ཁྱེ་བ། ལུང་ཐན་
ཆོགས་ཏེ་བཞི། ② མདོ་སྡེ་ལུང་སྡེ་བཞི་ནི། ལུང་བར་ལ། ལུང་རིང་པོ། ལུང་དག་ལྟ། ལུང་
གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ་སྟེ་བཞི།
ལུང་སྡེ་བས་ཚུལ་ལ། རྒྱད་ལུང་དང་བསྟེན། ལུང་སྒྲུབ་ཐབས་དང་བསྟེན། ལུང་ཐབས་འཕྲིན་ལས་

དང་བསྐྱེད། འཕྲིན་ལས་ལག་ལེན་དང་བསྐྱེད། ལག་ལེན་ཉམས་སྦྱང་དང་བསྐྱེད་བཤོ།
ལུང་བྲངས་པ། རྒྱལ་བ་གསུང་འདྲིན་པ།
ལུང་བྲངས་ཏེ་ནག་ཉེས་ར་སྦྱོད་པ། སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་བྲངས་ཏེ་ཉེས་བཤོ་སྦྱོད་བྱེད་པ།
ལུང་མདོ། ལུང་བའི་འདུས་མདོ། ལུང་མདོར་དཔག་འགས་བསྐྱངས་ཡོད།
ལུང་འདྲིན། ལུངས་འདྲིན་པ།
ལུང་ནག་ལ། དེ་མོ་ཞིག་མིང་། བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྡོ་གྲག་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལུང་ནོད་བཤོ། ཆོས་སམ་དཀའ་ལུང་ཐོབ་བཤོ།
ལུང་རྣམ་འབྱེད། འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། འདི་ལ་མའི་རྣལ་འབྱེད་ཤོ་ལོ་ག་གཞི་བཞི་
སྦྱོང་དགུ་བརྒྱ་སྟེ། བམ་པོ་བརྒྱད་ཅུ་ཅག་སུམ་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱ་བ་རྒྱའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བསྐྱར།
ལུང་པ། ① ལུལ་སྡེ་མངའ་ཁོངས། ལྷ་ཆུ་འཛོམས་བའི་ལུང་བ་སྦྱིད་པོ། ② དེ་གཉིས་བར་གྱི་
ལུངས། ལུང་བ་ཕྱག་སུམ་གྱི་ཆར་བཤོ། མགོ་སྒྲ་མེད་སའི་སྟེང་ལ་བབས། ཨ་སྡེ་མང་མའི་ཁ་
སྟེ་དེ། ཁ་མེད་སྟེ་སྟག་གི་སྟེང་ལ་འབལ། ཞེས་བཤོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ཞིག་སྟེ། མི་ཉམས་རྩུང་
རྩལ་མེད་ལ་མི་མང་གིས་མཉམ་རུབ་བྱ་ནས་བཀྲོན་འབབས་བའི་དོན་ཡིན། ལུང་བ་ལུང་གྲོག་
དུས་རྒྱུན་འགྲོ་འགྲོས་བྱེད་མཁན་དཀོན་བའི་ས་ཆ་ལུང་ཐག་དེང་པའི་ས།
ལུང་བ་གང་། ལུལ་གང་བ་སྟེ་ཉ་ཅང་མང་བའི་དཔེ། མགོ་རྩྭ་གསུང་བ་གང་བཟོས་པ། མིང་དན་ལུང་
བ་གང་ལུས་པ། རྩན་ལུང་བ་གང་བཤད་དེ་མི་ལ་མགོ་སྦྱོར་བ།
ལུང་བའི་སྐད། ལུལ་སོ་སོའི་སྐད་ལུགས། ལུང་བ་དེ་ལ་སྐད་ལུགས་དེ།
ལུང་བའི་བྲ། ལུང་བའི་སྦྱོད་ཆ། བྲིག་སོ་ས་ལུང་བའི་ལུལ་གསོ། བྲིག་སོ་ས་ལུང་བའི་མདའ་ལ་གསོ།
ལུང་པོག་པ། ཆོས་ལུང་བཏོན་པ།
ལུང་ཐུན་ཆེགས། འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། འདུལ་བ་ཐུན་ཆེགས་ཀྱི་གཞི་འདི་ལ་
བམ་པོ་ལྷ་བརྒྱ་ཅུ་ཅག་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱ་བ་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་བསྐྱར།
ལུང་བར་མ། མདོ་སྡེ་ལུང་སྡེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
ལུང་བྲ། མིའི་རྒྱུང་བའི་མགོ་དང་ལྷའི་འབྲེལ་མཆོམས་ཀྱི་ཆོགས་སམ་དེའི་གཡས་གཡོན་གྱི་རུས་

བ་འབྱར་བོའི་མིང་།

ལུང་བོང་། [རྟིང]བ་ལང་།

ལུང་བོང་དང་བན་ལང་། བ་ལང་གི་བརྟེན་རྟོ།།

ལུང་འབེབས། ལྷ་དང་ལྷ་མས་མ་འོངས་པའི་དོན་རྟེན་གང་ཞིག་ལུང་སྟོན་པ།

ལུང་འབོག་པ་པོ། ལུང་སྟེར་བ་པོ།

ལུང་མ་བསྟན། རྣམ་སྒྲིན་ལ་ལྟོས་ནས་དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་དུ་མ་བྱུང་བའི་ཆ་ནས་ལྷང་དོར་བཏང་
སྟོམས་སུ་བཞག་པའི་ཆོས། དཔེར་ན། རྟག་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་། སྟོང་གི་འཇིག་རྟེན་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་དབང་ཤེས་ལྷ་བྱུངོ།།

ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་བཅུ་བཞི། ༡ རྟག་པས་གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ཡོད་པར་ལྷ་བ། —
འཇིག་རྟེན་རྟག་ ༡ མི་རྟག་པས་དེ་དང་འཇིག་རྟེན་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — འཇིག་རྟེན་མི་རྟག་ ༣
རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀས་དེ་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — རྟག་ཀྱང་རྟག་ལ་མི་རྟག་ཀྱང་མི་རྟག་ ༤ གཉིས་
ཀ་མ་ཡིན་པས་དེ་དང་འཇིག་རྟེན་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — རྟག་པ་མ་ཡིན་ལ་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན།
སྟེ་སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་དང་། ༥ མཐའ་དང་ལྷན་པས་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་ལྷ་བ། —
འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡོད་པ། ༦ མཐའ་དང་མི་ལྷན་པས་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — འཇིག་རྟེན་
མཐའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། ༧ གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — མཐའ་ཡོད་ཀྱང་
ཡོད་ལ་མཐའ་མེད་ཀྱང་མེད། ༨ གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — མཐའ་
ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ། སྟེ་སྟེ་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་དང་། ༩
གྲོངས་པན་ཆད་དུ་འབྱུང་བའི་རྣམ་ཡོད་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཤི་ནས་ཡོད། ༡༠ མི་འབྱུང་བས་དེ་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཤི་ནས་མེད། ༡༡ གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་དེ་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤི་ནས་
ཡོད་ཀྱང་ཡོད་ལ་མེད་ཀྱང་མེད། ༡༢ གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པས་དེ་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཤི་ནས་ཡོད་ཡང་མ་ཡིན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། སྟེ་སྟེ་འདས་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་
དང་། ༡༣ ལུས་དང་གང་ཟག་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གྱུར་པས་སྟོག་གཉིས་རྣམ་གཅིག་ཏུ་

ལྷ་བ། — རྟོག་དེ་ལུས་དེ་ཡིན། ༡༩ དེ་གཉིས་རྩམ་ཐ་དད་དུ་ལྷ་བ། — རྟོག་ཀྱང་གཞན་ལ་
ལུས་ཀྱང་གཞན། སྟེ་བཅུ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།
ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཞུ་གོས། མི་རིགས་སོ་སོའི་ལུགས་སྟོལ་དང་མ་མཐུན་པའི་ཞུ་མོ་དང་གྲོན་ཆས།
ལུང་བསྟན་པ་བཞི། རྣམ་སྟེན་སྟེས། ཐ་མལ་བར་འདུག་པ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་
སྟོང་ལམ་པ། བཟོའི་གནས་པ་སྤུལ་མེམས་སོ།།
ལུང་མ་བསྟན་པའི་ཆོས། དག་བའི་ལས་དང་། མི་དག་བའི་ལས་གང་གི་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བའི་
གཉིད་ཉལ་བ་ལྟ་བུའི་མིང་སྟེ། སྟེམས་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
ཆེག་དོན་ཉི་མ་ལས། དེ་ལ་དག་བ་དང་མི་དག་བ་ནི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་དུ་བསྟན་པ་རྒྱ་
འདི་ལ་འབྲས་བུ་འདི་འབྲུང་གི་རེས་པ་ཅན་ཏེ་རྒྱ་དག་བ་སྤྱད་པ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་བར་
འབྲུང་། རྒྱ་མི་དག་བ་སྤྱད་པ་ལས་འབྲས་བུ་སྤྱག་བསྐལ་འབྲུང་བར་གསུངས་སོ།། ལུང་དུ་མ་
བསྟན་པ་ནི་དག་བ་དང་མི་དག་བ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལ་བྱ་དགོས་སོ།། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་དང་། ལུང་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཏུ་སྤྱ་རབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཉིད་ཉལ་བ་
དང་། སག་པ་བྲིས་དེད་པའི་ཆེ་བོས་ནས་མཆོད་རྟེན་ལ་བསྐོར་བ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་བྱས་པ་སྤང་།
ལུང་མ་བསྟན་བྱང་། བསྐྱེབས་མ་བསྐྱེབས།
ལུང་མ་མོ། འདུལ་བའི་སྟེ་སྟོང་གི་གས་ཤིག
ལུང་མང་པོ་བགང་བ། ལྷ་བ་ཅི་རིགས་ཤིག་བསྐྱབ་ཆེད་དུ་ལུང་དང་རྒྱ་མཆོན་མང་པོ་བྱངས་པ།
ལུང་མིག་ལག་པ་འཇུ་མའི་ཨ་ལོང་།
ལུང་མེག་བྲག་ལུག་ལུང་གོའི་བྲག་ལུག་སྐྱུ་རྩལ་ནང་གི་རྟོར་མཛོད་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
ཡིན། དེ་ནི་རྟོ་ནན་ཞིང་ཆེན་ལོ་ཡང་ཁོང་ཁྱིམ་གྱི་ལྷོ་འགམ་ལུང་མེན་ས་ཁུལ་དུ་གནས་ཡོད།
ལུང་མེག་བྲག་ལུག་ནི་བྲག་ལུག་བསྐྱབ་པའི་རྩེས་སུ་སྤུ་མཐུད་དེ་བསྐྱབ་པ་ཞིག་སྟེ། སྤྱི་ལོ་
༩༩༣ལོའི་སྟོན་དུས་སུ་ཆེ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་སྐུན་ཏི་སྐབས་སུ་བཞེངས་པར་གྲགས།
ལུང་མཆེ་སྤགས་ཁང་། མིང་གཞན་ཨོ་རྒྱན་གསང་སྤགས་བསྟན་རྒྱས་འཛིགས་བྲལ་གྱིང་ཞེས་
ཟེ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་ནང་པོ་མགོ་དག་བསྟེན་ལུ་གྲུ་དང་། ཨ་མཆོད་ལོ་ཡུལ། སྤགས་འཆང་

ཟུང་དགེ་སོགས་ཀྱིས་བཏབ། ཟུབ་མཐའ་རྟེན་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་མཆོ་སྟོན་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆབ་ཆབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང་ཅམ་འཛིན་པ། རོན་གྱི་སྟེང་སོ་མ་རྟོགས་པར་ཆིག་གི་ཆ་ཅམ་གཞིར་འཛིན་པ།

ལུང་འཛིན་ཁྲག་པ། དལུང་ཆིགས་ནས་གྲེན་དུ་ཆག་གང་སར་གནས་པའི་སྐོ་ཤུ་རྟའི་མིག་དང་
འབྲེལ་བའི་རྩ་ཞིག

ལུང་འཛིན་རིང་ལུགས། རང་ཤེད་རིང་ལུགས་ཀྱི་རོ་བོ་མཆོན་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། རིགས་པའི་གཞུང་
ལུགས་དང་དོན་དངོས་ཁ་གྲུལ་བ་དང་། གནས་ཚུལ་དངོས་ཀྱི་འགྱུར་བ་དང་འཕེལ་རྒྱས་ལ་
དབྱེ་ཞིབ་ལ་མི་བྱེད་པ། འགལ་བའི་དམིགས་བསལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་དབྱེ་ཞིབ་མི་བྱེད་པ།
གཟུགས་འདས་རིག་པའི་ལྟ་ཚུལ་བཟུང་ནས་མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་དེ་རིངས་པོར་
ཟུར་བའི་ཤིན་རུ་མཐོང་ནས་ག་ས་གར་ལྷ་དཔེ་ལྷ་མ་འགོ་བས་བྱེད་པ་བཅས་ཤིག་ཡིན།

ལུང་ལྟ་བུ། ① འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ② བཀའ་ལུང་ལྟ་བུ། ③ མཁོངས་ལུང་བསྟན་འདི་བ།
ལུང་གཞི། འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་འདི་ལ་ཤོ་ཤོ་ཀ་སུ་མ་ཁྱིའི་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་སྟེ།
བམ་པོ་བརྒྱ་ཅུ་དགུ་ཆང་བ་དེ་ལོ་རྒྱ་བ་དཔལ་བཅེགས་ཀྱིས་བསྟུང།

ལུང་གཞུང། ལུང་པའི་གཞུང། སྲིབ་ལུང་གཞུང་ནང་གི་འུག་པ་དེ། རི་ཆེན་པོའི་རྒྱན་དུ་ནམ་པར་མཛེས།
ལུང་གཞུང་སྒྲ་མ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བམ་པོ་ལྷ་བརྒྱ་ཅུ་གསུམ་ཆང་བ།
ལོ་རྒྱ་བ་སྐྱའི་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བསྟུང།

ལུང་བཞི། ལུང་སྟེ་བཞིའི་བསྟུས་མིང་།

ལུང་བཟང་རི་ཁོང། དགའ་ལྷན་བྱང་རྒྱལ་འཕེལ་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་
རྒྱ་པོ་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༧༩༩ལོར་ལུང་བཟང་དཔོན་རྒྱུ་སྟེང་དང་པོ་སྟོ་བཟང་བསམ་གཏན་ནས་
གསར་དུ་བཏབ་མཛད། ཟུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
མཛོད་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང་གཡོན་ཐང་རི་ཁོང། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ལོ་རབས་ཉི་ཤུ་པར་འཛིགས་མེད་བསྟན་ཆོས་རྒྱ་
མཆོས་ལུག་བཏབ། ཟུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩི་རྫོང་

ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང་ར་ཆེན་མོ། ས་ཆའི་མིང་། ལྷོ་ཁ་གཉལ་སྟོད་རབ་བྱོང་ཞེས་པར་སྡེ་སྟོད་འཛིན་པ་དུ་མས་ཆོས་
གསུངས་པས་རྗེས་སུ་ས་ཆ་དེ་ལ་ལུང་ར་ཆེན་མོར་གྲགས་པར་བྱུང་།

ལུང་རིགས། དཔེ་ཆའི་ལུང་དང་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་རིགས་ལ། ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་ལ།
ལུང་རིགས་མན་ངག་ལག་ལེན་བྱ་ཐབས་ཏེ། རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་གཞུང་དོན་ལག་ལེན་
དངོས་སྤྱེལ་ཐབས་ལ་ཟེར།

ལུང་རིགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་ལ་དང་བསྟན་བཅོས། རིགས་པ་ནི་གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་ལུང་དང་
རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་སྒྲུབ་ར་བྱེད་པའམ་དགོངས་དོན་གཏན་པལ་
པས་ན་ལུང་རིགས་སྒྲུབ་ཀྱི།

ལུང་རིང་པོ། མདོ་སྡེ་ལུང་སྡེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ལུང་ལས། གཞེངས་བསྟོད་ཀྱི་བཀའ་ཡིག་དང་གོ་གནས།

ལུང་མིལ་བྱ། ལུང་ཐན་ཆེགས་དང་དོན་གཅིག

ལུང་ཅན་དགོན་ལ། ལུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་སྟོ་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུད། ① ཞིང་ས་འདུལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱས། ② ལུས་ནས་ཐོན་པའི་བེ་སྐབས་སོགས། སྒྲར་ལུད། སྐྱ་ལུད།
འོག་ལུད། ས་ལུད། ལུད་སྟོར་ལ། ལུད་འཕུ་ལ། ལུད་གསོག་ལ། ལུད་རྒྱབ་ལ། ལུད་གསོས་
རྒྱབ་ལ། ལུད་བསྐྱེས་རྒྱབ་ལ། ལུ་ལུད་འཛོམས་པོ།

ལུད་ཁ། ལུད་ཀྱི་ཁུ་ལ།

ལུད་སྒྲ། ལུད་པ་བསལ་བའི་སྒྲའམ་སྒྲོ་སངས་རྒྱབ་པའི་སྒྲ།

ལུད་དོང་། ལུད་འཛོག་སའི་ས་དོང་།

ལུད་འཛེན་ལུ་ལག་ སྒར་ཞིང་བཅན་གྱིས་སྒྲ་སོགས་མེད་པར་མངའ་བདག་གི་ཞིང་ཁར་ལུད་སྤྱེལ་
འཛེན་བྱེད་དགོས་པའི་ཁུལ་ཞིག

ལུད་ལ། ① འཕྱར་ལ། འོ་མ་ཁོལ་ཏེ་བྱིར་ལུད་ལ། མཆོ་ལུད་ལ། གཙང་རྩ་རྒྱས་ནས་ལུད་ལ། ②

མེ་པའི་ཅ་སྤྲུག་ལས་ལྷང་པའི་ཚུ་ཁམས་ཀྱི་སྤྲུགས་མ་ཁ་སྤྲའི་ལམ་ནས་ཕྱིར་ལུང་པའི་ལེ་
 ལྷབས། ལུང་པ་གཡུགས་པ། ལུང་པ་འཕེན་པ།
 ལུང་པ་རྒྱན་ལག་ལ། ལུག་པ་དང་དོན་གཅིག་མེག་མེད་ལུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་
 རྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་overflow ཟེད།
 ལུང་པ་སྡོལ་བ། སྡོ་ནག་སོགས་འདྲེས་ཤིང་མདོག་གསལ་པོ་མེད་པའི་ལུང་པའི་མིང་སྟེ། རེ་རྩར་
 མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་རྟོ་རྟེས་མཛད་པའི་མན་ངག་གྲེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། ལུང་པ་སྡོལ་བ་ནི།
 སྡོ་ལ་ནག་པ་སོགས་འདྲེས་པའི་ལུང་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
 ལུང་པ་ཤེལ་རུལ། ལུང་པའི་མདོག་གསལ་པོར་མི་འབྱེད་པ་ཤ་རུལ་གྱི་ཁལ་བ་ལྟར་ལ་ཟེར་ཞེས་
 བཤྲ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།
 ལུང་ལུང། ལུང་གི་ལུང་པོ།
 ལུང་པོར། ཁ་ལུང་གཡུག་སའི་སྡོད་སྤྱད།
 ལུང་འབྲ། ལུང་གི་ནང་གི་འབྲ།
 ལུང་སྡོར། ཞིང་ལུང་གི་སྡོར་བ།
 ལུང་སྡོར་བ། ① སྤར་ལུང་དང་སྤྱུ་ལུང་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་པ། ② ཞིང་ལ་ལུང་སྡོར་བ། ③ ཞིང་ལུང་
 གསར་དུ་བཟོ་བ།
 ལུང་རྩ། རྩས་སྡོར་གྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་པའི་ས་ཞིང་གཤེན་པོར་སྤྱར་བྱེད་ཀྱི་རྩས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།
 ལུང་ར། ལུང་འདོག་སའི་ར་བ།
 ལུང་རའི་འཁྲོལ་འདྲིན། སྤར་སྡོན་ལམ་རྩུགས་དུས་ལྷ་སའི་མི་དཔངས་ཀྱི་ཁྱིམ་ཕྱི་ནང་དུ་མི་
 ལྷགས་ཀྱི་བཙོག་ལུང་སྤར་རྒྱུན་ལྟར་གསོག་འདོག་བྱས་འཇུག་ཆོགས་ཆེན་ཞལ་འོར་
 དགོངས་པ་ཁུས་པའི་འཁྲོལ་འདྲིན།
 ལུང་ད། ལྷ་ཞིག།
 ལུན་པོ་ལང་། རྟོ་ལན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལུལ་དུ་ལྷང་པའི་དངོས་ཡོད་རིང་ལུགས་ཀྱི་རིམ་མཁས་ཅན་ཞིག་
 ཡིན། ཁོང་གི་མི་ཆེ་རྒྱལ་པོར་སྤྱུམ་ཆོན་རིམ་དུག་བརྒྱ་ཅམ་དང་རུལ་ཟས་བཞོས་རིས་སུམ་བརྒྱ་

ལྷག་ཙམ་བཅས་གྲིས་ཡོད། བཅའ་བྱ་དེ་དག་གི་བཛོད་བྱ་མང་ཆེ་བ་གྲོང་མི་དང་། འབྲམས་སྟོ། ཞིང་
པ་སོགས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྦྲེས་བྱས་པ་མཆོག། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བཅའ་བྱའི་གསུ་ཁྱབ་
ཆོག་གྲོན་པའི་མི་ཞེས་བ་དང་ང་འདྲ་མའི་སྤང་བརྟན་ཞེས་བ་སོགས་ཡོད།

ལུས་སྐྱམ། རོང་པའི་ས་ཁུལ་དུ་ཡུང་མ་རྟོག་བཅས་བྱས་པ་དེ་ཤིང་ཐུང་དང་། ཡང་ན་སྤྱད་པ་ལ་
ཐྱིང་བ་ལྟར་བརྒྱ།

ལུས་པ། ལྷོ་ཁའི་ཡུལ་ཞིག

ལུས་པའི་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ཁང་འདི་སྟོད་ལུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། མཁས་པ་ལྷེ་འཁྲུའི་ཆོས་
འབྲུང་བྱུང་པོ་སྟོ་རིང་པོས་ཉོར་གྱི་དམག་དཔོན་བྱས་པའི་སྤྲིག་སྦྱོངས་སུ་སྟོད་ལུང་ལུས་པའི་
ལྷ་ཁང་བཞེངས་ཞེས་གསལ་པོར་བསྟན། མང་ཆོགས་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ལྟར་ན། སྟོད་ལུང་ལུས་པ་
ཐམས་པའི་ཤར་རོས་བྲག་ཟུར་སྟེང་ལ་ཅིག་ཤུལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལུས་པ་ལྷ་ཁང་གི་ཤུལ་རེད་
ཟེར་ཡང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བདུན་པ་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༧ལོར་གུ་རུམ་ཆུས་གནས་ཡུལ་གྱི་
བྱང་རོས་སུ་ཀྱས་གསོ་ཁང་གསར་སྐྱོན་གྱི་ཅིག་མང་འདྲ་སྐབས་ས་འོག་ནས་སྦྲེ་དང་། ཅིག་
ཤུལ་རིང་ཆད་སྤྱི་ཁྲེ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པའི་རྫོང་རིང་ཐུང་བརྒྱད་མ་གཉིས་དོན་འདུག་པ་རྫོ་
རིང་དེ་ད་ལྷ་མཆུར་བྱ་དགོན་པར་ཡོད།

ལུས་པའི་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་གནས་ཆེན་ཞིག་སྟེ་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། གོ་རྒྱུ་
ལུང་ནས་རེལ་ལི་ཞུགས་ནས་ནའོ་ཉན་བ་དང་དེ་ནས་མལ་ལེ་བདུན་བརྒྱད་ཙམ་སོང་བས་
ལུས་པའི་ནི་ལ་སྟེབས། དེར་སང་མིང་ལ་རུ་མན་དེ་ཞེས་ཟེར། དེ་ནི་སྟོན་བ་སྤྱི་འབྲུངས་པའི་
གནས་ཡིན་ཅིང་། དེར་སྤྱི་འབྲུལ་མའི་སྤྱི་བརྟན་དང་ཆོས་རྒྱལ་སྤང་ན་མེད་ཀྱི་རྫོང་ལ་རྒྱལ་
པོ་ཁྲི་ལོ་ཉེར་གཅིག་པར་ཕྱོགས་དེར་སྟེབས་ནས་ཕྱོགས་འདིར་སངས་རྒྱས་འབྲུངས་སོ་ཞེས་
རྫོང་རིང་བསྐངས་པ་ཡིན་བྱ་བའི་ཡི་གེ་ཅན་ཡོད། ལུས་པའི་ནི་འདི་ལུ་བ་ཕྱོགས་མལ་ལེ་ལྷ་རྒྱག་ཙམ་
ན་ཀལ་ལ་བསྐྱེ་ཞེས་པ་སེར་སྤྱིའི་གྲོང་ཁྲེང་མལ་གྱི་ཤུལ་ཡོད་ཅིང་དེར་སངས་ཀྱི་མིང་ལ་ཉི་ལོར་
ཀོ་ཉི་ཟེར། དེ་ནས་མལ་ལེ་གཅིག་ཙམ་ན་དེག་ལི་ལྷ་བྱ་བར་སངས་རྒྱས་འཁོར་བ་འཛིག་གི་
ཁོན་པ་སྟོན་གྱི་ཁ་བྱང་བཏབ་པ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་སོ།

ལུམ་བེའི་ཆེལ། སངས་རྒྱལ་ཤྲུབ་པ་འབྲུངས་སའི་གནས་ཏེ་ད་ལྟ་བལ་ཡུལ་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས།
ལུམ་འབྲ། རོང་བའི་ས་ཁུལ་དུ་ཡུང་རྟོག་བཅོས་བྱས་པའི་བཟང་ཆས་ཤིག་གི་མིང།

ལུམ་ཞི། ལུམ་བེའི་ཆེལ་དང་དོན་གཅིག་

ལུམ་ཞིའི་ནགས། བལ་ཡུལ་གྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་ལུམ་བེའི་ཆེལ་ཞེས་ཤྲུབ་ཞེའི་ཡབ་ཀྱི་ཕོ་བྲང་དང་
ཉེ་སར་སྤྱད་ཆེལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང།

ལུམ་ལུམ། གྲེན་དུ་འབྱུང་སྐྱངས་ཤིག་ཏུ་ལུམ་ལུམ་དུ་འཁོལ། ལུ་མིག་ནས་ལུ་རྒྱུན་ལུམ་ལུམ་དུ་
རྟོལ། མིག་ལུམ་ལུམ་དུ་གཏོང་བ། དུ་བ་ནག་པོ་ལུམ་ལུམ་དུ་འབྱུང།

ལུམ་ས། སྤུན་ལུམ་ས་ནི་ལག་ལེན་བདེ་ཞིང་ཐན་རྩས་ཆེ་བའི་གསོ་ཐབས་ཞིག་རེད། དེ་ཡང་སྤུན་
ལུམ་ས་ཀྱིས་ཐན་བའི་ནད་རིགས་ནི། ཅ་དཀར་ཀྱིས་རྒྱེན་ལས་བྱུང་བའི་ཡན་ལག་རེངས་པ་
དང་། འཁུམས་པ་དང་། ཞ་བ། འབྲས། ལྷོག་པ། མ་རྩིང་། མ་གསར། སྤངས་པ། རྒྱུང་ཆབས།
ཤེད་པ་སྤྱར་བ། ཤ་རུས་ལ་རྒྱ་སེར་གཡོས་པ། རྒྱད་པར་དུ་རྒྱུང་ནད་ཀྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་
བསྐྱགས་པ་ཡིན་ནོ།

ལུམ་ས་མི་རྒྱུང་བའི་ནད་གཞི་ནི། རིམ་ས་ནད་དང་། འཁུ་བ། ཆ་བ་རྒྱས་པ། སྤྱ་རྩལ། ཉམ་རྒྱུང་བ་
སྤེ་ལུས་ཤུགས་ཞན་པ། དང་ག་འགག་པ་རྣམས་དང་། གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཅིངས་ལུམ་ས་མི་
རྒྱུང་བ་ནི། མིག་དང་། མཁུར་ཆོས་དང་། རྟིང་བའི་རླེག་པ་གཉིས་བཅས་བཞི་དང་། རྩིག་པ།
ལྷོ་བ། སྤྱིང་གའི་གནས་རྣམས་སུ་མི་རྒྱུང་རོ། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ལུམ་ས་དང་རྒྱུངས་ལུམ་ས་སོགས་
ལ་འཛེམ་མི་དགོས། ༡ རྒྱ་ལུམ་ས་ནི། སྤྱིར་ལུམ་ས་ལ་ཆ་སེལ་གྱི་ལུམ་ས་དང་གང་སེལ་གྱི་
ལུམ་ས་སོགས་ནད་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་། ནད་རིགས་ཀུན་ལ་ཐན་པ་བདུང་
ཅི་ལྟའི་ལུམ་ས་ནི། བ་ལུས་ལྷགས་པ་མཉེན་བར་བྱེད། ། འོམ་བྱས་རུས་པའི་དུག་རྣམས་
འདོན། །མཆེ་ཡིས་ལུས་བྱངས་བརྟས་པར་བྱེད། ། མཁན་སྤྱུས་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་འདུལ། །ཤུག་
བས་ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་དང་ཐུན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སུར་དཀར་འོམ་བྱ། བྲག་མཆོ། མཁན་
བ་གསེར་མགོ། ཤུག་པ་ཆེར་མ་ཅན་ནམ་ཤུག་པ་སྤྱ་མའི་འབྲས་བུ་གང་རྒྱུང་བཅས་སྒོན་
བརྟས་བྱས་པ་སོ་སོར་ཁོལ་བྱུང་བརྒྱུངས་པ་རྒྱ་མ་གང་རེ་བྱས་པ་དེ་ལ། ཅ་བ་ལྷ་པོ་ལྷ་བ་

བརྟུངས་བྱས་པ་སྤང་ལྟ་ཏེ་བསྐྱེད། དེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཆེན་པོ་ལ་ཚུམས་ཅན་སྒྲག་པའི་ནང་དུ་
བྱལ་ཏོག་སྤང་ལྟ་བུ་བཏབ་སྟེ་ཚུ་ཆོད་གཅིག་ཅན་བསྟོལ། ཁྱ་བ་ཐོན་པ་དང་པབ་ཕྱེ་རྒྱ་ཕྱེད་ཅན་
བཏབ་སྟེ། སྟན་དང་ཁེབ་བཅས་རྩོ་སར་ཞག་གསུམ་བསྟལ། དེ་ནས་ཁྱས་གཞོང་ཆེན་པོའི་ནང་
དུ་ཚུ་ཆ་པོ་ལུས་བྱུབ་ཅན་སྒྲག་པ་དེའི་ནང་སྟན་བཏབ་སྟེ་རྟོད་འངས་ཅན་ལ་ཁྱགས། མགོ་མ་
གཏོགས་སྟོང་བཅས་ཉལ་གཟན་དང་ཁེབས་མ་སོགས་ཀྱིས་དཀྱིས་ལ་རྒྱངས་པ་མ་ཤོར་བར་
བྱས་སྐར་མ་བཞི་བཅུ་ནས་ལྟ་བུའི་བར་ཉལ་དགོས།

ཡང་ན། བདུད་ཅི་ལྟ་པོ་ཞིབ་བརྟུངས་ཕྱེ་མ་སོ་སོ་ཆ་མཉམ་པ་སྟོང་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་སྒྲག་དེ་མཉམ་
ནས་སྟོན་ཕྱལ་གང་ཅན་དང་བྱལ་ཏོག་བཏབ། ཚུ་རང་བྱུབ་ཅན་སྒྲག་ལ་བསྟོལ། ཚུ་ཡང་ཡང་
གསལ་བ་ཅིང་ཁྱ་བ་རང་ཐེམ་སོང་དུས་པོ་ག་ནས་གང་བཅུག་རྟོད་ཡོད་ཅན་དུས་ཆང་པབ་བཏབ་
ཅིང་ཞག་གསུམ་ལ་ཆང་བསྟལ་བ་ལྟར་བྱ། སྟན་པོ་བསྐྱེད་ཆང་བྱི་བཅས་བྱུང་ན་ཁ་ཕྱེ། དེའི་
ནང་དུ་ནད་སྦྱིའི་ཁ་ཆར་ལ་ཅ་བ་ལྟ་བུ་བརྟུངས་བྱས་པ་དང་། ཅ་དཀར་ལ་སྒྲ་ཅི་ཁྱོད་ཅན།
ཚུ་མེར་ཅན་ལ་སྦྱ་ཐེ་སྟན་གཅིག་བཏབ། གོང་གི་སྟན་ཆང་དང་དུས་མཚུངས་སུ་འབྲུ་ཆང་ཞིག་
ཀྱང་བཅོས་ལ་བསྟལ་བ་དེ་ལ་ཚུ་བརྒྱབ་ནས་བཅགས་པ་དེ་བསྟོལ་ནས་སོག་སྟེ་ཁ་བཅད་ནས་
ཅུང་ཟད་བཞག་དེ་ནས་སྟན་ཆང་དང་མཉམ་དུ་སྒྲག་པ་དེ་སྟེགས་མ་ནམས་ཟུར་དུ་བཏོན། ཁྱ་
བ་དེ་ཁྱས་གཞོང་ནང་གི་ཚུ་ཆོན་དང་མཉམ་དུ་ཅུང་ཟད་རེ་བསྟེས་པ་དེའི་ནང་དུ་ནད་པ་ཁྱགས།
རྒྱངས་པ་མི་འཆོལ་བ་གོང་ལྟར་བྱ། དེ་ལྟར་སྦྱ་མ་སྦྱད་ནས་ཉིན་བདུན་དང་། ཉིན་རེ་ལ་ཐངས་
གཉིས་རེ་བྱ་དགོས། ཞག་དང་བད་ཀན་སོགས་སྟོང་དུ་འཕྱར་སྟེ་བྱུང་ན་གསེར་ཐང་བཅོ་
བརྒྱད། ཨ་གར་སོ་ལྟ་སོགས་རིག་པས་དབྱེད་ལ་བཏང་། མཆོམས་སུ་ཤགས་པ་དང་ཕྱེ་སྟག་
སོགས་རྟོད་བཅུད་ཅན་གྱི་ཟས་ཀྱང་ཁམས་དང་བསྟན་ནས་བཏང་། ལུམས་མཆོམས་འཛོག་
སྐབས་ཕྱེ་འཕྱར་གྱི་བྱག་པ་བྱ། ཚུ་ལུམས་ཀྱི་རིགས་འདི་དག་དབྱུས་གཅོང་ན་དར་བྱུང་ཆེ།
༡ རྒྱངས་ལུམས། ཁམས་ཕྱོགས་སུ་གཙོ་བོ་རྒྱངས་ལུམས་དར་སྟོལ་ཆེ། རྒྱངས་ལུམས་གྱི་
སྟན་ཇས་དང་ལས་སྟོན་གོང་དུ་མཚུངས་ལ། ལུམས་བྱ་ཚུལ་ལ་ཁང་རྒྱང་སྟེང་ལོག་གཉིས་
བཅེགས་ཅན་ཞིག་བྱ། ལོག་ཁང་དུ་བཞུ་དུ་བཞུ་མེ་མཚོང་བའི་འཕྱལ་ཐབ་ཞིག་བཅལ་སྟེང་

དུ་ལྷགས་སྒོད་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་སྤོན་ཆུ་ནམས་བསྐྱོལ། དེའི་ཁ་ཤིང་ལེབ་ཆགས་ཅན་གྱིས་བཅད། དེའི་སྤེང་དུ་སྤེན་ནེ་སོགས་ཤིང་འཆུ་ཁོད་སྤོན་པོར་གཏིང་པའི་ཐོག་ཏུ་ནད་པ་དེ། མགོ་མ་གཏོགས་པར་ལུས་ཡོངས་ཉལ་བྱལ་གྱིས་ལེགས་པར་གཡོག་ནས་དུས་ཆོད་སྐར་མ་ ༩༠ ཅམ་ཉལ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

༣ བཅིངས་ལུམས་ནི། ཆ་སེལ་གྱི་ལུམས་དང་གང་སེལ་གྱི་ལུམས་གང་ཡིན་སོ་སོའི་གཉེན་པོའི་སྤོན་ནམས་བསྐྱོམས་པ་རྒྱ་མ་དོ་ཅམ་ཆུའི་ནང་དུ་ལྷག་ལ་བྱལ་ཏོག་ཅུང་ཟད་བཏབ་ཏེ་བཙོས་པའི་ཁུ་བ་སྤོན་ལ་ཐེམ་ལ་ཁད་ཅམ་དུས་པོག་དེ་ལ་ནས་རྒྱ་མ་གང་ཅམ་བཙོས་པའི་ཆན་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱེ། བཔ་སྤང་གང་ཅམ་བཏབ་ནས་ཞག་གསུམ་བསྐྱལ། ཆང་ལྟར་ལངས་ནས་སྐྱར་མནས་ལྷ་བ་སེབ་སེབ་དུས། ཆགས་རས་གྱིས་བཟོས་པའི་རས་ཁྲག་འཕོལ་རྒྱ་ཅན་ཞིག་གྲ། འཕོལ་རྒྱ་ནམས་རེ་རེ་བཞིན་སྤོན་གྱིས་བཀང་སྟེ། རྒྱ་རྒྱས་སོགས་གང་ལ་ན་བའི་གནས་དེར་དཀྱི། ཞག་རེའི་མཆོམས་སུ་དཀྱི་འཕོལ་བཟེ་ཞིང་ཞག་གངས་འགའ་ཤིང་གྲ། དཀྱི་འཕོལ་གྱི་དབྱིབས་དང་ཆེ་ཆུང་གི་ཆད་ནམས་བཅིངས་ལུམས་བྱ་ལུལ་གྱི་གནས་དང་བསྐྱོན་དགོས། བཅིངས་ལུམས་ཀྱན་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་གྲ།

ལུས། ① ལུས་གྱི་གདགས་གཞི་ནི། རྩོག་ཆགས་སྤྱིའི་ཤ་ཁྲག་གི་སྤང་པོའི་གཟུགས་འདི་ཡིན་ལ། འདིའི་རྒྱ་ནི་ཙ་བ་ས་རྩལ་དང་། རྩལ་རྩལ་མེ་རྩལ། རྩུང་རྩལ་བཅས་རྩལ་ཐོན་བཞིན་དགསེས་གྱེད་བྱེད་པ་གངས་མེད་པ་དེ་དག་རག་པར་གྱུར་པའི་ཆེ། ཐས་བཅུད་ཀྱི་དྲངས་མ་དང་། ཤ་ཁྲག་ཆོལ། རུས་པ། ཀླང་མར། ཁུ་བ་བཅས་ལུས་ཟུངས་བདུན་དང་། དེ་དག་ལ་བྱེད་ལས་ཀྱི་རུས་པར་འབྱེན་པའི་རྩུང་སྟེ་དབུགས་དང་། མཁྲིས་པ་སྟེ་ཐོད། བད་ཀར་ཏེ་བརྒྱན་བཤེར་ཆུའི་ཁམས་བཅས་ཉེས་པ་གསུམ། གཤང་བ་དང་། གཅིན་པ། རྩལ་བཅས་ངེ་མ་གསུམ་བཅས་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་གོ། ② བྱག་ཅིས་པས་བརྟག་བྱའི་རྩོག་ལུས་དབང་ཐང་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། ཤིང་མེ་ས་ལྷགས་ཆུ་ལྡོ། ③ སྤིང་ཐོན་བརྒྱུད་ཀྱི་ནད་གསེས་ཤིང་ལུས་འཕགས་སྤིང་གི་སྤིང་ཐོན་ལྟེ་མ།

ལུས་ཀྱན་སྐམ་པའི་རྩུང་ནད། རྩུང་ནད་ཙ་དང་རྒྱས་པའི་ནད་ཞུགས་པ་ཞིག་སྟེ། བད་རྟགས་སུ་

ལུས་ཀྱི་རེག་བྱ་ཉམས་ཤིང་ཤ་སྐྱམ་པོར་འགྱུར་བ་ཞིག
ལུས་ཀྱི་སྤྱེ་མཆེད། ཉན་གྱི་སྤྱེ་མཆེད་དུག་གི་ནང་གསེས། ཉན་ཀྱི་ཆ་ནས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་སྤྱེ་ཞིང་ལུས་རེག་བྱ་ལ་མཆོད་པའི་སྒོར་གྱུར་བ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་འོ།
ལུས་ཀྱི་ཁམས། འདིར་ཁམས་ཞེས་པ་རིགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས་ལུས་ཀྱི་ཁམས་ནི་ལུས་ཀྱི་དབང་
པོའི་རིགས་སུ་གཏོགས་པའི་དོན།
ལུས་ཀྱི་སྒྲོམ། ལུས་ཀྱི་རུས་གཞིའམ་ལུས་པོ་སྒྲོམ་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བཏོད་པ།
ལུས་ཀྱི་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཙུ་ལའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༤ལོར་བྲག་བཏག་དུ་ལྷ་མཆོ་སྟོན་མ་
སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལུས་ཀྱི་ངལ་སྒྲོལ། གཙོ་བོ་རང་གི་ལུས་ལྷགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོན་སྐྱེད་ངལ་ཙུང་བྱེད་པ།
ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ལྡ། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྡ་དང་འདྲ།
ལུས་ཀྱི་ཉམས་སྟོབས། གཟུགས་པོའི་དབྱིབས། ལུས་ཀྱི་ཉམས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་བརྗོད་པ།
ལུས་ཀྱི་གཉན་ས། གཟུགས་པོའི་གནད་ཆེ་ས།
ལུས་ཀྱི་ཐ་མ། སྤྱིང་པ་ཐ་མ།
ལུས་ཀྱི་དོན་ལྡ། མྱོ་བ་དང་། སྤྱིང་། མཁལ་མ། མཆོར་པ། མཆོན་པ་སྟེ་ལྡ།
ལུས་ཀྱི་རིམ་འབྱུང་པའི་སྟོ་བྱ་ག་དགྲ། མིག་སྒྲ། རྣ་བ་གཉིས་རེ། ལ། འོག་སྟོ་གཉིས།
ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ། ཆོགས་བཙད་དང་། ཆོག་ལྷག་སྤེལ་མ་གསུམ།
ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད། སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་ལུས་དེ་དང་དེ་ལྟར་གནས་པ་སྟེ། འགོ་བ་དང་
སྟོག་གཙོད་པ་ལྟ་བུ་འོ།
ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས། ལུས་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ།
ལུས་ཀྱི་སྟོད་དུག་པོ་བ། རྒྱ་མ། ལོང་ཀ་གཉེ་མ། སྤང་བ། མཁྱིས་པ་རྣམས་སོ།
ལུས་ཀྱི་གནས་ལྡ། དཔལ་བ་དང་། ལག་མཐེལ་གཉིས། ལུས་མོ་གཉིས་ཏེ་ལྡ། ཡང་སྤྱི་བོ་དང་།
མགྲིན་པ། སྤྱིང་ག་ལྟེ་བ། གསང་གནས་སོ།
ལུས་ཀྱི་དབང་མཛོན། དབང་མཛོན་ལྡའི་ནང་གསེས། རང་གི་བདག་ཤེས་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་

ལུས་ཀྱི་མལ་ལྷན་དབང་། ལུས་ལོ་གཉིས། ལག་མཐེལ་གཉིས་ཏེ་ལྷན་ ལུས་ཀྱི་མལ་ལྷན་ལ་
པལ་སྟེ་བསྐྱམས་བྱུང་བུལ།

ལུས་ཀྱི་ཅ། ལུས་ཀྱི་ཁྲག་རྒྱ་བའི་ཅ་ཆེ་ཆུང་ནམས། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་འབབ་ལྡན་དང་། ཅ།
རུས་པ་འཆིང་བྱེད་བཅས་སོ།།

ལུས་ཀྱི་ཅ་མདུད་གྲོལ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གསང་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་སྟོལ་ལ།
མི་ནམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་བོ་ནས་སྟེ་བའི་བར་དུ་ཅ་ཡི་གཙོ་བོ་གསུམ་དང་། འཁོར་ལོ་བཞི་ཡོད་
པའི་ནང་གི་ཅ་ཡི་གཙོ་བོ་གསུམ་དང་། རོ་མ། རྒྱང་མ། དབུ་མ་གསུམ་ཡིན། དེ་ལ་སྤྱི་བོ་
མགྲིན་པ། རྟེ་བ་ནམས་ལ་རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀྱིས་དབུ་མ་ལ་འཁྱུད་ནས་བསྟོལ་པའི་མདུད་པ་
སྟོང་འོག་གཉིས་རེ་དང་། སྟོང་ཁར་རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀྱིས་གཡས་གཡོན་ནས་རེས་མོས་སུ་
འཁྱུད་པའི་མདུད་པ་གསུམ་རེ་བསྟོལ་པའི་དུག་ཡོད་པར་བཤད།

ལུས་ཀྱི་ཅ་བའི་མཁྲིས་པ་རེགས་ལ། མཁྲིས་པ་ལྷ་དང་དོན་གཅིག

ལུས་ཀྱི་ཅ་བའི་ཆ་ཤས་གསུམ། ཅ་དང་། རྒྱང་དང་། ཐེག་ལེ་གསུམ།

ལུས་ཀྱི་ཅའི་གཙོ་བོ་གསུམ། ལུས་ཀྱི་གཞུང་ཅ་དབུ་མ། རྒྱང་མ། རོ་མའོ།

ལུས་ཀྱི་ཅཔ་གསུམ། མཐེབ་ཀྱི་ཤུལ་པ་དང་། རྒྱལ་གྱིས་རྒྱ་ཆེན་ཆོད་པ། ཡང་ཅཔ་བྱ་ལྟ་སྟེ།
མོ་ཅལ་སྤྲ་དགུའི་ནང་ཆོན།

ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྷན་ མགོ་ལག་པ་གཡས་གཡོན་གཉིས། རྒྱང་པ་གཡས་གཡོན་གཉིས་བཅས་སོ།།

ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གཙོ་བོ་ལ། ལུས་ཀྱི་རྒྱང་ལག་དང་ཁ་སྤྲོ་སོགས་འབྲེག་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་ལ་ཐེར།
སྟོན་རུས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཞིག

ལུས་ཀྱི་རེག་འཛིན། གསང་སྟགས་ཀྱི་སྟོན་འབྲས་ཐུན་མོང་བ་ཞིག་སྟེ། ལུས་སྤྲ་ཡང་སོགས་ཡོན་
ཏན་བརྒྱད་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཏེ། དེའི་ལུས་དངོས་འདོད་ཁམས་སུ་མི་འབྱུང་ཡང་སྤྲུལ་པ་སྤྲ་
ཆོགས་པས་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པ།

ལུས་ཀྱི་རྒྱན། [མདོན]རུལ།

ལུས་ཀྱི་རྒྱང་ལྷན་ གོང་གི་རྒྱང་བཅུ་ཞེས་པར་གསལ།

ལུས་ཀྱི་ལས། ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསགས་པའི་ལས་ཏེ། མ་བྱིན་ལེན་སོགས་ལུས་ཀྱི་ལས་མི་དག་
བ་དང་། མ་བྱིན་ལེན་སྒྲངས་པ་སོགས་ལུས་ཀྱི་ལས་དག་བ་ལྟ་བུ།
ལུས་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
སྒོན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབའ་མཛད་པའི་དུས་ན་འཕྲིན་ལས་མཛད་དོ་འཆའ་ཐམས་ཅད་ལ་
དགོངས་པ་སྒྲ་ནས་བཞག་སྟེ་འཕྲིན་ལས་སྒྲོན་གྱིས་བྱུབ་པས་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ན་ཅི་
མཛད་དོ་ཅིག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་མཐུན་བཞེན་དུ་འཕྲིན་ལས་མཛད་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མ་
འདྲེས་པའི་ཆོས་བཙུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག།

ལུས་ཀྱིས་ཆོལ། [མངོན]ཀང་དམག།

ལུས་ཀྱིས་འཐབ། [མངོན]ཀང་དམག།

ལུས་རྒྱང་། གཅེར་བུ་དམར་ཕྱེང་བ།

ལུས་སྐྱེས་པ། ཤ་སྟོབས་ཐད་པའི་ལུས་རིད་པོ།

ལུས་སྐྱེས། ①[མངོན]ཁྱ། ② བ་སྐྱ། ③ བྱའི་འདབ་གཤོག།

ལུས་སྐྱེས་གཡོ་བ། བ་སྐྱ་གྲེན་དུ་ལངས་པ།

ལུས་སྐྱོབ། ①[མངོན]གོ་ཁྱ། ② ཉི་མ།

ལུས་སྐྱོབ་གོས། [མངོན]མཆོན་ཆ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་གོས་ཁྱབ་ཀྱི་མིང་།

ལུས་དཀར། [མངོན]ངང་པ་དཀར་པོ།

ལུས་བསྐྱམ། [མངོན]ཁྱ་བ།

ལུས་དཀྱིལ། བདེ་མཆོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྟ་སྐྱུ་ཅུ་བྱས་པ་ཞིག་ལ་བདེ་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ་
ཞེས་ཐ་སྐད་བྱེད་པ་ཡིན། འདི་ཡང་སྟོབ་དཔོན་བྲིལ་བུ་པའི་ལུགས་ཡིན།

ལུས་བགྲ། [མངོན]སྐྱག་གཞིག།

ལུས་ཁམས། ① ལུས་ཀྱི་ས་བོན་ནམ་ཁུ་བ། ལུས་ཁམས་འཛིག་པ། ② ལུས་ཀྱི་འབྲུང་བཞིའི་
ཁམས་ཉེ་གཟུགས་པོ། ལུས་ཁམས་བདེ་བར་གནས་ལ་བགྱི་སྟོ་བཙོན་བར་མཆིས།

ལུས་ཁྱག ལུས་ནས་ཐོན་པའི་ཁྱག མཆོན་བསྐྱུན་ཏེ་ལུས་ཁྱག་འདོན་པ།

ལུས་རྒྱས་བྱེད་བཞི། ལ་ཟས། ལེགས་བྲས། གཉིད། ཉིང་འཛིན།

ལུས་སྦྱར། ① སྦྱལ་བ་བསྟན་བ། ② ལོ་ཀེག་ཁྲ་ཀེག་སོགས་ཆེ་འཕྲང་གི་བར་ཆད་ནི་ཕྱིར་ལུས་
ཀྱི་ཆ་ལུགས་སྦྱར་བའི་གཏོ་བཅོས་ཤིག ③ ལུས་བསྦྱར་མ་དང་དོན་གཅིག

ལུས་མགྲོགས། [མངོན]བ།

ལུས་འབྱིངས། ཆེ་ཉམས་སྟོན་པའི་གཟུགས་པོའི་རྣམ་འགྲུར་ཞིག

ལུས་བསྦྱར་མ། [མངོན]སྦྱང་འཆོང་མ།

ལུས་དག་གི་ལས་བདུན། སོག་གཅོད། མ་བྱིན་ལེན། མི་ཆངས་སྦྱོང་དེ་ལུས་ཀྱི་ལས་གསུམ་དང་།
རྩུག་ཤ་མ། དག་འབྲུལ། ཆོག་རྩལ་སྟེ་དག་གི་ལས་བཞི་སྟེ་བདུན་ལོ།

ལུས་དག་གི་ལས། ལུས་དག་གི་ལས་ནི་དང་བས་བྱག་འཆའ་བའམ་མདོ་འདོན་བ་དང་། སྤང་བས་
གཞན་ལ་བརྟེན་བ་དང་ཆོག་རྩལ་སྟེ་ལུས་རྣམས་ལ་ཟེར་ཞིང་། ལས་དེ་རྣམས་རང་སྟེ་
བྱེ་སྦྱང་དང་ཐལ་འགྲུར་བ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་ཅན་དུ་འདོད་དེ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ལུས་དག་གིས་དེ་
རྣམས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྟུ་ཞིང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་
ཡིན་པའི་གཟུགས་ནི་གཟུགས་མཆོན་ཉིད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་སོ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་
ཡིན་པའི་གཟུགས་ནི་གང་ཞེན་ལུས་དག་གི་ལས་དེ་རྣམས་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་གཟུགས་
ཀྱི་རྣམ་པར་སྤང་ཞིང་མིག་ཤེས་ལ་སོགས་སྟོ་གཞན་ཀྱིས་རིག་པར་བྱར་མེད་པས་རྣམ་པར་
རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེན་སྟོན་པ་དང་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། བར་མའི་
གཟུགས་ཉེ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། སྟོན་པ་ནི་དགེ་བ་དང་། སྟོན་མིན་ནི་མི་དགེ་བ། བར་མ་དགེ་མི་
དགེ་གང་ཅུང་དོ། མདོ་སྟེ་ལས་ལས་ཡིན་ན་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། ཟླ་རིན་པོ་
ཆའི་འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱང་པོ་ལས། བསྟོག་པ་དེ་ཡང་ལུས་དག་ལས། གཟུགས་ཅན་ཡིན་ནས་
འདོད་པ་དང་། སྦྱངས་པའི་སེམས་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ། ས་མོན་དང་བཅས་ཡིན་ལོ་ཞེས། འདོད་
པའི་གཟུགས་ནི་རྣམ་པ་གཉིས། རང་གི་སྟེ་པ་གོང་འོག་མ། ཞེས་གསུངས་སོ།

ལུས་དག་ཡིད་གསུམ། གཡོ་བ་ལུས། སྦྱ་བ་དག་སེམས་པ་ཡིད་གསུམ།

ལུས་རན་པོ། ① ལུས་མདོག་སྟོབས་དམན་པོ། ② [མངོན]རྣམ་སྤྱས།

ལུས་ངན་ཕྱོགས། རྒྱལ་ཆེན་སྡེ་བཞིའི་ནང་གི་རྒྱལ་པོ་རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ་གྱིས་གཟུགས་ཤིན་ཏུ་ངན་
བར་སྤྲུལ་ནས་ལྷ་མ་ཡིན་དང་འཐབ་པས་ན་ལུས་ངན་ཟེར་ཞིང་། དེ་ནི་རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ་སྟེ། བོད་
ཀྱི་གངས་རི་ཉི་མེ་རྒྱ་གར་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པ་ལ་བསམས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་ལ་ལུས་
ངན་ཕྱོགས་ཞེས་བརྗོད་པའོ།།

ལུས་ངན་མ། ① [མངོན]སྤྲུལ་སྟེལ། ② འདྲེ་མོ་ཞིག

ལུས་རྩལ། ལུས་ནས་ཐོན་པའི་རྩལ་ལྟ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྩལ་ལྟ་དང་། རྩལ་ནག་ཚད་སྟེས།
ལུས་ཀྱི་ཆུན། ལུས་ལྟ། ལུས་བབ། ལུས་འབབ། ལུས་རྒྱོན་བཅས་སོ།།

ལུས་སྤྲ་མ། སྤྲེ་བ་སྤྲ་མ།

ལུས་དངོས། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་དངོས་གཞི།

ལུས་མངོན་བྱེད། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་པའི་འབྲས་གནས།

ལུས་མངོན་བྱེད་པ། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་ནང་གསེས། ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། ཕྱིར་མི་འོང་
རྣམས་ཐར་བརྒྱུད་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་བྱས་པ། འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་བྲས་ཤིག

ལུས་ཅན། ① སེམས་ཅན་སྤྱིའི་མིང་། ② ར་མོང་།

ལུས་ལྷེ་མ། བྱད་མེད་སྤྲུལ་མ།

ལུས་གཅིག་པ། [མངོན]གཟའ་ལྷག་པ།

ལུས་གཙོང་། གཟུགས་པོར་ནད་ཆེན་པོས་བཏབ་པའམ་ཡན་ལག་སྟོན་ཅན་ལའང་།

ལུས་བརྟན། ལུས་ཀྱི་ཁུ་བའམ་བྱངས་མ།

ལུས་ཆད། ① ལུས་ཐོག་གི་ཉེས་ཆད། ② འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་དེ། སྤྲུལ་པའི་ཕྱོགས་ངན་བཞིའི་ལ་
བྱལ་ལུས་ཆད་གནས་པའི་ཕྱོགས་དེར་སྒྲོ་སོགས་སྤངས་ནས་རང་ལུས་སྤང་དགོས་པར་བཤད།

ལུས་ཆས་སྟོང་ཐོག་ ཆོས་ལུགས་པས་རང་གི་ཁྱོན་ཆས་ལ་ཆགས་ཞེན་སྤངས་ཉེ་མཆོག་སྤྱིན་གྱི་
རྒྱུར་གཏོང་བ།

ལས་ལྟ། [མངོན]རྩལ།

ལུས་ཆེན། ① ལུས་ཆེ་བ། [མངོན]③ ར་མོང་། ④ སྤྲ་གཅན།

ལུས་མཆོག་ལ། [མངོན་]བྱད་མེད་མཆོག་གི་མིང་།

ལུས་འཆལ། ལུ་ལ་མིན་གྱི་སྒྲིབ་ལས།

ལུས་འཆོས། ལུས་ཀྱི་ནམ་འབྲུང་དང་ནམ་པ་ལ་བཟོ་བཅས་བྱེད་པ།

ལུས་འཛོམས་བྱེད་སྒྲ་དགྲ། རྒྱ། རྒྱུ། འབྲུག་སྒྲོ། གནས། ལས། ལྡད་དུས། འབས་བྲ། ལྡོག་རྒྱ།
མདོ་དོན་ནོ།

ལུས་རྫོང་། དོན་མེད་དུ་རྒྱུད་ལག་ནམས་ཤིང་དུ་བརྒྱུད་དགོས་པའི་བྱ་རྒྱུད་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག

ལུས་སྒྲིལ། བྱ་བ་གང་ཡང་བྱེད་མི་འདོད་པ་སྦྱིད་ལུག་པའི་དོན་ཏེ། ལྷོ་སྦྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་
མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྲུལ་སྒྲིབ་པོ་ལས། ལུས་སྒྲིལ་ཞེས་བ་བདེ་རྒྱུད་སྒྲེ་བྱ་བ་

གང་ཡང་འབྲུག་མི་བྲན་པར་སྦྱིད་ལུག་པའི་དོན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལུས་བསྐལ་བ། [རྫིང་]གཞན་གྱིས་རང་ལ་སྦྱར་དགོས་པའི་རྩ་ཆར་བར་མ་བྱིན་པའི་ཆེ་དེའི་
མདུན་དུ་ཁོ་བས་ལུས་བསྐྱེལ་ཞིང་བསྐལ་བ།

ལུས་རྟེན། ལུང་པོ་ལྔ་ཆོགས་པའི་གང་ཟག་གི་གཟུགས་གཞི། ལུང་མེད་ཀྱི་ལུས་རྟེན། དུང་འགྲོའི་ལུས་རྟེན།

ལུས་རྟེན་མཆོག་གི་དལ་བ་བརྒྱད། མི་ཁོམས་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་རྟེན།

ལུས་རྟེན་བཟང་པོའི་འབྲོར་བ་བཟུ། མི་ཡིན་པ་དང་། ལུས་དབུས་སུ་སྦྱེས་པ། དབང་པོ་ཆང་བ།
ལས་མཐའ་མ་ལོག་པ། ཆོས་ལ་དད་པ་སྟེ་རང་འབྲོར་ལྔ་དང་། སངས་རྒྱས་བྱོན་པ་དང་། ཆོས་
གསུངས་པ། བསྐྱན་པ་གནས་པ། དེའི་རྩེ་སུ་ཁྱེགས་པ། བཤེས་གཉེན་དམ་པས་ཐེན་པ་སྟེ་
གཞན་སྦྱོར་ལྔ་བཅས་བརྟའོ།

ལུས་སྟོང་། ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྟེ་བ་ཡན་ཆད།

ལུས་སྟོང་སྒྲིད། ལྟེ་བ་ཡན་ལ་ལུས་སྟོང་ཅས་དང་། ལྟེ་བ་མན་ལ་ལུས་སྒྲིད་ཅས་ཟེར་ཏེ། དེ་ལྟ་དམར་
དགོ་བཤེས་བསྐྱན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆེ་གཉེར་མཁོའི་
དོན་གསལ་ལས། ལུས་སྟོང་ལུས་སྒྲིད་རྟེ་བས་དབྱེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལུས་སྟོབས། ① ལུས་ཀྱི་རུས་ལུགས། ལུས་སྟོབས་ཞན་པ། ལུང་ན་གྱིས་མནན་ནས་ལུས་སྟོབས་
ཀྱང་ཤོར་བ། ② ལུས་ཀྱི་པོངས་ཆད། ལུས་སྟོབས་ཆེན་པོ། ལུས་སྟོབས་འཆར་ལོངས། ལུས་

སྟོབས་བཟང་ག།

ལས་བརྟམ། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དང་ཤ་ཉམས་རྒྱས་པའི་མིང་སྟེ། རྫོགས་ཆེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་
མཆན་གྱིས་མཛོད་པའི་མཛོན་བཛོད་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྷེ་མིག་ལས། འཆག་བཟང་ཤ་
རྒྱས་ཤིང་རྒྱགས་པ། བརྟམ་པ་ལུས་ཉམས་བཟང་བའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལུས་ཐམས་ཅད་སྤངས། ལུས་པོ་ཡོངས་རྫོགས་སྤངས་པ།

ལུས་ཐོག་ཁྲིམས་ཆད། ཕྱི་ལུས་ཀྱི་ཕྱང་པོར་བཏང་བའི་སྟེག་སྤང་གིས་ཁྲིམས་ཆད།

ལུས་དག་པ། དག་པ་བཞིའི་ནང་གསེས། སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་བྱང་པར་གང་འདོད་དུ་བསྐྱར་བ་ལ་མངའ་
དབང་བཞེས་པའི་ལས་སྤྱི་བ་དག་པའི་ལུས།

ལུས་དང་དགྲིལ་ལེ། [རྟོན]ལུས་དང་འབྲེལ་ལེ་སྟེ་སྟེལ་བ་ལྟར་མི་འབྲལ་བའི་དོན།

ལུས་དལ། ལས་ཀའི་བྲེལ་བ་མེད་པ། ཁད་ལ་ལུས་དལ།

ལུས་རྟོས། ལུས་ཀྱི་གཏོས་སམ་བོངས་ཆད།

ལུས་ལྟན། [མཛོན]སེམས་ཅན་སྟེ།

ལུས་བྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ། བྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ་ཕྱི་དང་ནང་དང་
སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་ལུས་དག་ལ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱོད་ལ་ཡིན་ལ་གཞིག་
ཅིང་གཞོས་དུ་རུང་བ་དང་སྟེ་མཆན་ཉིད་མི་རྟག་པ་དང་སྐྱུ་ག་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ཅེ་གཅིག་དུ་འཛོག་པ།

ལུས་མདོར་བསྟན། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དཔེ་ཆའི་མགོར་ནང་དོན་རྣམས་མདོར་བསྐྱེད་ནས་བཤད་
པའི་མགོ་བཛོད་སོགས་ཀྱི་མིང་།

ལུས་འདུད། ལུས་ཞབས། ལུས་ཀྱི་འདུད་པ་དང་། དག་གི་འདུད་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་འདུད་པ་སྟེ་སྟོ་
གསུམ་གྱི་འདུད་པ།

ལུས་འདེགས། [མཛོན]འདབ་ཆགས་སྟེ་འདེགས་སྟོ།

ལུས་འདོར་ག། ① རང་སྟོག་སྟོས་གཏོང་ག། ② ཆེ་ལས་འདས་པ། ལུས་འདོར་བའི་སྐྱུ་ག་བསྐྱེད་པ།

ལུས་བསྐྱད་པ། ① ལྷག་བསྐྱད་ཡོད་པ། ལས་ཀ་བྱ་རྒྱ་ལུས་བསྐྱད་ཡོད་པ། དངོས་ཆས་འཁྱེར་རྒྱ་

ལུས་བསྐྱད་པ། ② རྗེས་ལ་ལུས་པ། རྗེས་མ་ཟེན་པར་ལུས་བསྐྱད་པ།

ལུས་ནམ་སྤང་གི་ཆོས་བདུན་ལྟ་། རྟོམ་བྱེད་སྐབས་སུ་རང་གི་ལུས་ཀྱི་འདུག་ལུགས་སུན་མོང་མ་
ཡིན་པ་སངས་རྒྱུས་ནམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་བཞུགས་སྤངས་དང་མཐུན་པར་ཆོས་བདུན་ལྟ་
པའི་ངང་ནས་སྤྱོད་དགོས། ཆོས་བདུན་ནི། ༡ ཀླང་བ་དོན་དེ་དཀྱིལ་གྱང་། ༢ ལག་བ་མཉམ་བཞག
༣ རྟེན་བ་བྱང་པོར་བསྐྱངས། ༤ ཁ་ཏ་ཅང་གདངས་བ་དང་བཙུམས་བ་མིན་པར་ལྷེ་ཅེ་ཀླར་
ལ་སྤྱད། ༥ མགོ་བོ་རྒྱབ་མདུན་དུ་མ་གཡོ་བར་སྤྲ་ཅེ་ནས་དེ་ལྟ་འཕངས་ན་ལྷེ་བར་འབབ་པའི་
ཚུལ་དུ་བསྐྱངས། ༦ མིག་སྤྲ་ཅེ་པའ། ༧ སྤག་བ་རང་སར་སྟོན་པ་བཅས་བདུན་ཡིན། འདུག་
ལུགས་དེ་ལྟར་བྱས་ན་མེམས་མི་གཡོང་བ་དང་། བྱིང་སྒྲུགས་གཉིད་འཐིབས་ལ་སོགས་པ་མི་
འབྱུང་བའི་ཁྱད་རྒྱས་ཡོད།

ལུས་སྟེང་པ། ལུས་ཀྱི་ཆ་གང་རུང་ལ་སྟོན་ཡོར་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྦྱར་འཁྱོག་དང་། སྦྱར་
པོ། ལྟག་སྟེང་། སྟེ་པོ། སྟེང་པོ་བཅས་སོ།

ལུས་གནད། གཞུགས་པའི་གནད་ཡོད་ས།

ལུས་པ། མ་ཆང་བའམ་ཆད་པ། ལས་ཀ་མེད་པར་ལུས་པ། ལྟོགས་པར་ལུས་པ། རྟོགས་མེད་དུ་
ལུས་པ། ཅ་ལག་འོར་འབྲེན་བྱ་རྒྱའི་ཁོངས་ནས་རེ་བྱང་རྗེས་སུ་ལུས་པ། ངས་སྤྲད་ཆ་བཤད་
རྒྱ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ལུས་སོང་། སྦྱབས་མེད་མགོན་མེད་གཅིག་སུར་ལུས།
ལུས་པོ། གཞུགས་པོ། ལུས་པོ་ཆེ། དུད་འགྲོའི་ལུས་པོ། མིའི་ལུས་པོ། ལུས་པོ་ཡོངས་ལ་སྒྲུག་ཐིག་
ཆགས་པ། ལུས་ལ་ནག་ཐིག་བྱུང་བ།

ལུས་སྤྱ། ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱ།

ལུས་བྱང་། གཞུགས་པོ།

ལུས་བྱི་མ། སྟེ་བ་བྱི་མའི་ལུས།

ལུས་ཐ། ① [མངོན]ནམ་མཁའ་སྟོན། ② བྱད་མེད།

ལུས་ཐ་བདེ་འབྱུང་། [མངོན]སྟོན།

ལུས་ཐ་མ། [མངོན]བྱད་མེད་མཆོག་གི་མིང་།

ལུས་འཕགས། ཤར་ལུས་འཕགས་པོའི་སྒྲིང་ཐུན་གཉིས་ཡོད་པའི་སྒྲིང་ཐུན་གཉིས་པའི་མིང་ཡིན།
ལུས་འཕགས་སྒྲིག། [མཛོད]པི་པི་མིང།

ལུས་འཕགས་པོ། སྒྲིང་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ་རི་རབ་ཤར་ངོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོར་ཡོད་པའི་སྒྲིང་
ཆེན། སྒྲིང་དེ་གཞན་བས་ཤིང་རྒྱ་ལ་བདུན་སྟེང་གིས་འཕགས་བའམ་དེར་སྒྲེ་བའི་མི་རྣམས་
ལུས་ཆེ་བས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

ལུས་བབ། [མཛོད]རྩལ།

ལུས་བོངས། ལུས་ཀྱི་ཆད།

ལུས་སྒྲེག ལུས་ཀྱི་ཤ་སྒྲེམས་པོར་གྲུར་པའི་མིང་སྟེ། རྫོགས་ཆེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་
ཀྱིས་མཛད་པའི་མཛོན་བཛོད་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྷེ་མིག་ལས། རིང་བ་རྩུང་བ་སྒྲེམས་
པོ་སྒྲེག ཉམས་ཞན་ཤ་མེད་ཀྱིང་པོའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། བྱང་བ་རྣམ་རྒྱལ་
གཤགས་བཟང་གིས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བདུད་ཅིའི་ཚུ་རྒྱན་ལས། ལུས་སྒྲེག་
ཅས་བཟླ་སྟེང་བ་སྟེ་ལུས་སྒྲེམས་བའམ་རིང་པའི་དོན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལུས་བྱད། ① ལུས་ཀྱི་དབྱེ་བས། ② ལུས་དང་གཏོང་གཉིས།

ལུས་སྒྲིན། གཅོད་ལུགས་ཀྱི་ལུས་མཚོན་སྒྲིན་བྱེད་པའི་ཆོ་ག་ཞིག

ལུས་སྒྲོར། [མཛོད]འཁྲིག་སྒྲོད།

ལུས་སྒྲོར་བྱེད་པ། འཁྲིག་པ་སྒྲོད་པ།

ལུས་བྲེལ། ལུས་མི་དལ་བ། ལུས་བྲེལ་སེམས་བྲེལ་བྱས་ནས་ལས་དོན་སྦྱབ་པ།

ལུས་དབང། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་སྟེ། རང་འབྲས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྒྲིང་བྱེད་ཀྱི་དབང་པོ།

ལུས་དབེན། ① ལུས་པོ་འདུ་འཛིའི་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བ། ② དབེན་གསུམ་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། འོག་
སྒོར་མ་མོ་བསྒྲོམས་ནས་རྒྱང་རྒྱ་ཉིར་འཇུག་ཅིང་ཐེམ་བས་ཁྱ་བདེ་ལྟན་སྒྲིས་བསྒྲིང་བའོ།

ལུས་དབྱེ་བས། ལུས་ཀྱི་བཞེས་ཀྱི་རྟེན་དེའི་ལུས་དབྱེ་བས་ལ་བལྟས་ན་རྟེན་ཤིགས་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་ཤེས།

ལུས་འབབ། [མཛོད]ལུས་ནས་ཐོན་པའི་རྩལ་རྒྱ།

ལུས་འབྱར། ལུས་ལ་གྲོན་ཡོད་པའི་ཆས་གོས། གྲོན་ཆས་ལུས་འབྱར་ཅམ་ལས་མེད།

ལུས་མ་རྟེན་གྱི། [རྟེན]ལུས་བྱངས་མ་ཉམས་པ་ལས་མདངས་མ་ཤོར་གྱི།
ལུས་མ་སྤངས་པར་མཁའ་སྟོན་དུ་གཤེགས་པ། རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཅ་རྒྱུད་ཐེག་ལེ་སོགས་ལ་གནད་
དུ་བསྟུན་ནས་བསྟོནས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུད་སེམས་གཉིས་ལ་རང་དབང་ཐོབ་རྗེས། རང་
ལུས་ཤིང་ལུས་གདོས་བཅས་ཀྱི་བྱང་པོ་འདི་ཡང་སྤང་མ་དགོས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ལ་ཟེད།
ལུས་མ་བསྐྱུངས། ① བྱད་མེད་ཀྱིས་ཁྱོ་མང་བསྟེན་གྱི། ② [མངོན]མེ།
ལུས་མི་སྟོང་། ① [མངོན]མེ། ② མེ་ལྷ།
ལུས་མི་བདེ། ① ལུས་པོ་མི་བདེ་གྱི། ཆམ་པ་ན་ནས་ལུས་མི་བདེ་གྱི། ② [མངོན]བྱད་མེད་སྟུམ་མ།
ལུས་མི་སྟུག་ ① གཟུགས་མི་མཛེས་གྱི། ② [མངོན]སྟུག་པ་རྩ་ཅན།
ལུས་མེད། ① [མངོན]ནམ་མཁའ། ② བདུད། ③ འདི་བདུད་དགའ་རབ་དབང་སྟུག་གི་མིང་གི་ནམ་
གངས་ཡིན་ལ་དེས་ཁྱོས་བྱེད་མ་དང་། སྟོག་གི་འོད་ཅན་མ། ཐེག་ལེ་མཆོག་མ། པད་དཀར་མ།
ལག་བཟང་མ། དགའ་བའི་ཤིང་རྩ་མ། མེ་རྩ་ཀ། སྤྲ་འབྲེས་མ། ལེགས་བྱུང་མ། ལྷ་སྟེ་སྟེ་མ།
ཨ་ལ་སྟུག་ལྷ། རྩ་ཤིང་བརྒྱ་ཅན་མ། རྟེན་ལེགས་མ་བཅས་ལྷའི་སྤྲང་འཆོང་མ་བཅུ་གསུམ་སྟུམ་
པས་ན་གངས་བཅུ་གསུམ་མཆོན།
ལུས་མེད་མཁའ་འགྲོའི་ཆོས་སྟོར་དགྱ། རྩ་གར་གྱི་བྱུང་ཆེན་ཉེ་ལོ་བ་ཤེས་རབ་བཟང་པོ་ལ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོས་གཟུགས་མེད་པའི་གསུང་གིས་ཆོས་བསྟན་པར། ༡ སྟོན་ལོ་སེམས་
ཀྱི་རྩ་མདུད། ༢ སྟོན་པ་རྩ་ལ་རལ་གྱི། ༣ དམ་ཆོག་རང་སེམས་མེ་ལོང་། ༤ དམ་ཐུས་རྟོགས་
པའི་ཉེ་མ། ༥ རོ་སྟོནས་སྟེ་ཡི་མེ་ལོང་། ༦ བདེ་ཆེན་གསུང་གི་རིན་ཆེན། ༧ ཅ་རྒྱུད་བྲ་ཐེག་
འཁོར་ལོ། ༨ རང་གྲོལ་སྟུག་རྩ་ཆེན་ལོ། ༩ རིག་པ་ཡེ་ཤེས་སྟོན་མེ་བཅས་ཡིན།
ལུས་མེད་བཅུ་གསུམ། ལུས་མེད་ནི་བདུད་དགའ་རབ་དབང་སྟུག་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན་ལ་
བདུད་དེས་སྟུམ་པའི་ཁྱོས་བྱེད་མ་སོགས་ལྷའི་སྤྲང་འཆོང་མ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པས་སོ།།
ལུས་མེད་སྟུག། [མངོན]སངས་རྒྱས་སྟེ།
ལུས་མེད་བདག་པོ། [མངོན]བདུད་དགའ་རབ་དབང་སྟུག་
ལུས་མེད་ལམ། [མངོན]ནམ་མཁའ།

ལུས་སྒྲེ། རང་ཉིད་སྒྲེས་པའི་གནས་ལོའི་སྒྲེ་བ་ལ་ཟེར། སྒྲེ་སྒྲེ་དང་ལུས་སྒྲེ་དོན་གཅིག
ལུས་སྒྲེས་ས་པ། ལུས་ཡོངས་གང་སར་སྒྲེ་སྒྲོན་པོག་བ་སྒྲེས་སྒྲོན་སྤྱགས་ཆེ་ཐོག་པའི་དོན།
ལུས་སྒྲེ། ལུས་ཀྱི་སྒྲོབས་ཤུགས་ཉམས་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུར་དགོ་བཤེས་བསྐྱེད་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉིད་མཁོའདོན་གསལ་ལས། ལུས་སྒྲེ་
བ་དང་ལུས་རྒྱད་པ། ལུས་ཀྱི་སྒྲོབས་ཤུགས་ཉམས་པའི་དོན། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།
ལུས་དམར། [མདོན་]གྱུར་གྲུམ།
ལུས་དམར་ཅན། [མདོན་]གཟའ་མིག་དམར།
ལུས་དམར་འདབ། [མདོན་]བྱ་བ།
ལུས་དམར་དམག་དཔོན། [མདོན་]གཟའ་མིག་དམར་གྱི་མིང་གི་མདོན་བཅོད།
ལུས་ཅའི་གཙོ་གསུམ། ལུས་ཀྱི་གཞུང་ཅ་དབུམ། རྒྱུང་མ། རོ་མ་གསུམ།
ལུས་ཅལ། གཟུགས་པོའི་ཤེད་ཅལ་སྒྲོང་བའི་སྤྱི་མིང་། ལུས་ཅལ་འགྲུལ་སྒྲོད་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་
ནས། མི་དམངས་ཀྱི་གཟུགས་གཞི་ཐང་པོ་ཡོང་བར་བྱེད་པ།
ལུས་བཙོང་གན་རྒྱ། འཛོལ་བའི་དཀའ་ངལ་སོགས་རྒྱ་མཚན་ཅི་རིགས་ཀྱིས་རང་དང་རང་གི་རྒྱང་
ལ། འཁྱུག་སོགས་མི་གཞན་ལ་འཛོང་བའི་གན་རྒྱ།
ལུས་ཆགས། ལུས་འཆགས་དང་འབྲ།
ལུས་ཆད། གཟུགས་པོའི་བོངས་ཆད།
ལུས་ཚུགས། ལུས་ཀྱི་བཟུན་ཚུགས་སྒྲེ། ལུས་ཀྱི་སྤོང་སྤངས་སོགས་ཀུན་སྒྲོལ་ཡག་པོ་ལ་ཟེར།
ལུས་ཚོར། ཚོར་བའི་བྱེ་བྲག་དབང་ཤེས་ལྡན་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་པ་སྒྲེ། མིག་
གིས་འདུས་ཏེ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཚོར་བ་ལུས་ཀྱིས་འདུས་ཏེ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཚོར་བའི་
བར་གྱི་དབང་ཤེས་ལྡན་ཚོར་བའོ།
ལུས་ཚོར་བྱུག་མིག་ན་སྤྱེ་ལུས་ཡིད་བཅས་ཀྱིས་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བའོ།
ལུས་ཚོར་སེམས་ཚོར་གཉིས། དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བའོ།
ལུས་འཆག ལུས་ཀྱི་ཤ་ཉམས། ལུས་འཆག་རྒྱས་པ། ལུས་འཆག་བཟང་བ།

ལུས་རྫོགས། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་སམ་འཆར་ཡོངས་ཆད་དུ་བྱིན་པ།

ལུས་བྱངས། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས། ངལ་ཚོལ་ལ་ཞུགས་ཟེས་ལུང་བྱངས་ཟེ་བཟང་དུ་གྱུར་པ།

ལུས་བྱངས་ཟད་པ།

ལུས་བྱངས་དྲངས་མ། [མདོན]ཁྱ་བའམ་ཐེག་ལེ།

ལུས་བྱངས་བདུན། ལུས་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་རྟེན་ནས་པ་བདུན་ཏེ། ཁ་ཟས་བཟའ་བཏུང་གི་དྲངས་

མ་དང་། ཁྲག་ལ། ཆོལ། རུས་པ་རྒྱང་མར། ཁྱ་བ་བཅས་བདུན་འོ།

ལུས་བྱངས་གསུམ་པ། [མདོན]ལ།

ལུས་བཟོ། ལུས་ཀྱི་ཚོལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གསར་སྐྱུན་བྱ་དགོས་པའི་བཟོ་རིག་གནས་ཏེ། སྤྱི་ཅལ་

དུག་ཅུ་རེ་བཞེད་ནང་གི་བཟོ་རིག་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་སུམ་ཅུ་ཐམས་པ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཡིན།

ལུས་བཟོ་མཆོག་ལུས་བཟོ་མཆོག་ནི་སྤྱི་རྟེན་རྒྱལ་བའི་སྤྱི་བརྟན་གྱིས་འབྲུག་གསུང་རྟེན་འཕགས་

པོད་ཡིག་རིགས། སྤུགས་རྟེན་མཆོད་རྟེན་དང་སྤུག་མཆོད་ཀྱི་རིགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཡིན།

ཞེས་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས་གསུང།

ལུས་བཟོ་པལ་པ། རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་དང་ཅུ་སྐྱུང་དུ་འགྲོ་བའི་བྲུ་གཟིངས་ཆེ་རྒྱུད། ཁང་བྱིས་དང་ཁང་

བཅེགས། བཟའ་བཏུང་གཡོས་སྦྱོར། གོས་རྒྱན་བཟོ་བ། ཐང་རྫོང་གཞིག་པ་རྟེད་འཕྲུལ་འཁོར།

རལ་གྱི་འཁོར་བ་གྱི་གྲུག་གི་འཕྲུལ་འཁོར། ཅུ་རྫོང་འཛོམས་པ་གྲུའི་དཀྱིལ་འཁོར། རི་རྫོང་

འཛོམས་པ་མེད་འཕྲུལ་འཁོར། ཅེ་མོ་བྱེད་པ་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར། ཅིག་པ་འཛིག་པ་གྱུར་གྱི་

འཕྲུལ་འཁོར། གོ་ཆ་འཛིག་པ་ལྷགས་མདའི་འཕྲུལ་འཁོར། རང་ཕྱོགས་སྤང་བ་རལ་གྱིའི་འཕྲུལ་

འཁོར། རྒྱལ་རིགས་འཐབ་དཔག་ཤིང་རྟ་འཁོར་ལོའི་ཆད། ལྷན་མོའི་དོན་དུ་ཁང་བཟང་དང་།

དགའ་སྟོན་གྱི་དོན་དུ་ཁྱོགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། ལུས་ར་བཅུ་བའི་ཅུ་འབྲེན་འཕྲུལ་འཁོར་སོགས་

དང་། གཞན་ཡང་ཁྲབ་རྩོག་སྤུབ་སོགས་གོ་ཆ་དང་། མདའ་གཞུ་རལ་གྱི་སོགས་མཆོན་ཆའི་

རིགས་བཅས་གནའ་རབས་ཀྱི་འཕྲུལ་འཁོར་རིགས་སྣ་ཆོགས་དང་། དེར་དུས་ལྷར་ན་དེར་

རབས་ཀྱི་སྟོན་ཐོན་ཅན་གྱི་ཉེར་སྦྱོད་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་རིགས་མཐའ་དག་དང་། རུལ་སྐྱེན་

མཆོན་ཆ་སོགས་མཆོན་ཆའི་རིགས་ཐམས་ཅད་དེའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་དགོས

ལུས་བཟང་མ། [མངོན]བྱད་མེད་མངེས་མ།

ལུས་ཡང་ཡང་འདོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱལ། སྤྲུག་བསྐྱལ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྤྱི་བ་བརྒྱད་མར་འཁོར་
བའི་གནས་སུ་ལུས་ཡང་ཡང་སྦྱངས་ཏེ་ཡང་ཡང་འདོར་དགོས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱལ།

ལུས་གཡོ། སྤྱིར་ལུས་གཡོ་ཞེས་འགྲུལ་བའི་དོན་དང་། ཁྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་སོགས་ཚུ་བྱད་ཀྱི་སྤྲུག་ས་
སུ་ལུས་སྦྱངས་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པས་སྤྲུག་ས་སོག་ཏུ་གོ་དགོས་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཅུ་དམར་དག་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་
དོན་གསལ་ལས། གཡོ་བ་འགྲུལ་བའི་དོན་ཡིན་ཡང་། སྤྲུག་འགར་སྦྱངས་པའི་དོན་ལའང་
འཇུག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལུས་ཆོན། [མངོན]ལུས་ཀྱི་རྩལ་ནག

ལུས་ལ་སྤྱིར་བོ་མེད་པ། སངས་རྒྱུས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ལ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ལུས་ལུང་འདི་
ནི་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པས་ན་ནམ་ཡང་བྱ་བྱིའི་ཁ་ཟས་སུ་འགྲོ་ངེས་པས་འདི་ལ་
བདག་འཛིན་ཆེ་བྲགས་ན་སྤྱིར་བོ་མེད་པར་གསུངས།

ལུས་ལ་བརྟེན་པ་ལྟ། དབྱགས། མཚན་མ་སྤོ་མོ། ཐེག་ལོ། འོད་ཟེར། དགའ་བདེ་དམིགས་པ་རྣམས་སོ།།

ལུས་ལས་འཕེལ། [མངོན]སྤྱ་གྲ།

ལུས་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་ཀྱུན་གཞི་དང་། རྣམ་ཤེས་
ཆོགས་དུག་འདོད་པའི་ལུགས་སུ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པར་འདོད།

ལུས་ཤུགས། གཟུགས་པོའི་སྟོབས་ཤུགས། ལུས་ཤུགས་ཀྱི་ངལ་ཚོལ་པ།

ལུས་ཤེད། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས། ལུས་ཤེད་འགྲན་པ།

ལུས་ཤེས། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཀྱིན་ལུས་དབང་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རང་ལུལ་གྱུར་པའི་རིག་བྱའི་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཛོང་
བའི་རིག་པ། དཔེར་ན། བཀེས་པ་དང་། གང་བའི་རིག་པ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཤེས་པ་ལོ།།

ལུས་བཤེར། ལུས་ཆས་ནང་དུ་ཕྱོག་ཉར་གང་ཡོད་ལྟ་བཤེར་བྱེད་པ།

ལུས་བཤེར་གཏོང་བ། གཟུགས་པོ་ལ་ཞིབ་བཤེར་གཏོང་བ།

ལུས་སུ་འགྱུར་བའི་རིས་པ་ལ། ༡ ལུར་ལུར་གྱི། ༢ མེར་མེར་གྱི། ༣ ཉར་ཉར་གྱི། ༤ གོར་གོར་གྱི།

༥ ཀྱང་ལག་འགྱུས་པ།

ལུས་སེམས། གཟུགས་པོ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ལུས་སེམས་གཉིས་བདེ། ལུས་སེམས་
གཉིས་ཀར་པན་པ། ལུས་སེམས་གཉིས་གཞོད། ལུས་སེམས་གཉིས་ངལ། ལུས་སེམས་བདེ་
ཐང། ལུས་སེམས་དགའ་བདེས་ཁུབ་པ།

ལུས་སེམས་རྩས་གཅིག་པ། རྒྱུང་འཕེན་པས་འབྱུང་བ་བཞི་ནི་མི་གསལ་བའི་སེམས་ཅན་ཡིན་པ།
དེའི་ལུས་པ་སྤྲོན་པ་ལས་རྩས་གཅིག་པའི་སྤྲོས་བྱའམ་བདག་ཅེས་པ་ད་ལྟ་མིག་གི་དབང་པོའི་
སྤྱོད་ལུལ་དུ་གྱུར་པ་འདི་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་མིག་གིས་ཇི་ཙམ་དབང་པོའི་སྤྱོད་ལུལ་
ལ། སྤྲོས་བྱའང་དེ་ཙམ་ཁོ་ནར་ཐང་ཅེས་ཟེར། དེས་ན་ལུས་སེམས་རྩས་གཅིག་པས་ལུས་
འཛིག་ན་སྤོ་ཡང་འཛིག་པར་འདོད་པ་ཡིན།

ལུས་སོ། གཟུགས་པོ་དང་། དེའི་གནས་ལུགས་བབ་ཚུལ། ལུས་སོ་ཐང་ཆད་པ།

ལུས་སྤང་མ། [མངོན]ཨ་མ།

ལུས་སྤང་། ① ལུས་སྤྱོབ་གོ་ཁུབ་སོགས། ② རང་གི་ལུས་ལ་གཞོད་པའི་རིགས་སྤང་བ།

ལུས་སྤང་བ། ① རང་གི་ལུས་གཞོད་པའི་རིགས་ལས་སྤྱོབ་པ། ② ལུང་མེད་ཀྱིས་རང་གི་བཟའ་ལྷ་
མེན་པའི་སྤྲོས་པ་གཞན་དང་འགའ་མ་ཐུན་མི་བྱེད་པ།

ལུས་སྟོག་གཅེས་པའི་རང་ལུས་དང་ཆེ་སྟོག་ལུས་སྟོག་ལ་ལྟ་བ། ལུས་སྟོག་འཆོ་བ། ལུས་སྟོག་
འབེན་འཇུགས། ལུས་སྟོག་ཐེད་པོར། ལུས་སྟོག་སྟོས་བཏང་། དབང་པོའི་ལུས་སྟོག་མེས་
རྒྱལ་གྱི་དོན་དུ་སྟོས་བཏང་།

ལུས་སྟོག་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་ལྟ་བ། སངས་རྒྱལ་གྱིས་ལན་གསུང་ལུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ལྟ་ལོག་
གི་བྱི་བ་རྣམས་སྡེ་ཆོན་བཞེར་དབྱེ་བའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ལུས་གང་ཡིན་པ་དེ་སྟོག་གས།
ལུས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྟོག་ཀྱང་གཞན་ཞོ་ཞེས་ལུས་སྟོག་གཅིག་དུ་ལྟ་བ་དང་དེ་གཉིས་རེ་རེ་
བཞེན་ཐ་དད་དུ་ལྟ་བཤོ།

ལུས་སྟོག་ལ་མ་བསྟོས་པ། རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་སྟོག་དང་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་མཐོང་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་བདེ་

འངགས་སྒོས་བཏང་བྱས་པ།

ལུས་གསུམ། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ལུས་དང་། བག་ཆགས་ཀྱི་ལུས། ཡིད་ཀྱི་ལུས་དང་གསུམ་ནི་སྤྱད་གཞི་
བར་དོའི་ལུས་གསུམ།

ལུས་གསུམ་གྱི་གདམས་པ། བར་དོ་སྤྱོད་བའི་གདམས་པ་ལ་ལུས་གསུམ་གྱི་གདམས་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ལུས་ལྟ་སྟེ་བྱལ་བྱ་ཆེན་པོས་སྤྱད་། བག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་མི་ལམ་སྒྲུལ་སྒྲུར་
ལ་སོགས་པས་སྤྱད་། ཡིད་ཀྱི་ལུས་འོད་གསལ་གྱིས་སྤྱད་བའོ།

ལུས་བསྟེ་བ། [མངོན]འཁྲིག་སྤྱོད།

ལེ། ① [བྱ་ཆིག་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་སྟོན་པའི་ཆིག་ཕྱོགས།] ལས་ཆིག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་
དུས་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་བུ་རྣམས་སྟོན་པའི་ཆིག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་ཅིག ངས་དུས་རྒྱུན་རྩ་ཡང་
འཁྱུང་ལེ་ཡིན། རྒྱ་ཡང་འཁྱུང་ལེ་ཡིན། ལྟ་བུ་སྤྱིར་བཏང་ད་ལྟ་བའི་དུས་དང་། ང་སྤྱི་ཉིན་ཁོས་
ལ་འགྲོ་ལེ་ཡིན་ལྟ་བུ་སྤྱིར་བཏང་མ་འོངས་པ་དང་། ངས་སྤྲོན་སྤྱད་ལེ་ཡིན། ངས་སང་ཉིན་དུ་བ་
གཅད་ལེ་ཡིན་ལྟ་བུ་གདམས་ཀ་འདེམ་པའི་མ་འོངས་པ་དང་། ངས་རྩ་འཁྱུང་ཆར་ལེ་ཡིན།
ཕྱིར་སྤྱོད་དེ་བཅད་ཆར་ལེ་ཡིན་ལྟ་བུ་འདས་པའི་བྱ་ཆིག་གི་ཆིགས་ཕྱོགས་དང་ལྟན་ཏེ་སྤྱིར་བ་
དུས་འདས་པ་སྟོན་པ་དང་། ངས་དུས་རྒྱུན་བརྒྱན་འཕྲིན་བལྟ་ལེ་མིན་དཔེ་ཆ་བལྟ་བུ་ལ་དགའ་
ལེ་ཡིན། ང་ཨ་རག་ལ་དགའ་ལེ་མིན། རྩ་ལ་དགའ་ལེ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱིར་བཏང་དུས་ད་
ལྟ་བུ་སྟོན་པ་དང་། གེ་སར་སྤྱད་ལས། གཞུ་ཡར་མཆོག་ལུར་ལུར་ཟེར་ལེ་དེ། དབྱར་རྩ་འཕྲིན་
པའི་སྤྱ་སྤྱད་འབྲ། མར་མཁྲིག་ལྷིང་ལྷིང་ཟེར་ལེ་དེ། ཁྲིམས་ཀྱི་རྩ་མོ་བརྒྱུད་པ་འབྲ། མདེའུ་ཅེ་
ཚུ་ཚུ་འཕྲོ་ལེ་དེ། ལྷགས་དམར་ཟེར་འཕྲུབ་པ་འབྲ། ཞེས་སོགས་ལེ་ཡིག་པོད་སྤྱོད་ཏེ་ཅང་
མང་། འདི་དག་སྤྱེས་བྱ་དང་པོ་ལ་སྤྱར་ཆེ་ཡིན་དང་ལྟན་ཏེ་སྤྱིར་བཏོས། ཁོ་སང་ཉིན་ལྟ་སར་
འགྲོ་ལེ་རེད་ལྟ་བུ་དོན་ངེས་པའི་མ་འོངས་པ་དང་། ཁོས་ཁྱོད་ལ་རོགས་པ་བྱེད་ལེ་རེད། རྟོད་
ཐུང་འདི་ལ་སྒྲོར་མོ་ལྷ་བརྒྱ་འགྲོ་ལེ་རེད། སྤྱི་མཁོན་དེ་ཆོས་ཨ་རག་འཁྱུང་ལེ་རེད་ལྟ་བུ་དོན་
མ་ངེས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་མ་འོངས་པ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ། འདི་དག་སྤྱེས་བྱ་གསུམ་པ་ལ་སྤྱར་
སྐབས་རེད་དང་ལྟན་ཏེ་སྤྱིར་བཏོས། ② མིང་སྟོན་ཆ་གས་ཤིག་ལེ་ཆོན། ལེ་ལག

ལེ་ཁག ① ལེ་ཚན། ② ལེ་ཐོགས་སམ་ཁག་ངན།

ལེ་ཁག་ཡོད་མཁན། ཁག་ངན་ཡོད་མཁན་ལ་གོ།

ལེ་འཁོན། ① ཉེས་ཁག་འབྲི་བ། ལེ་འཁོན་དུས་འབྲངས། ཉག་ཉེས་ཀྱི་ལེ་འཁོན་བྱེད་གཏེ་ཁོ་རང་
ལ་བབས། ② ག་མ་འགྲིག་གི་སྟོན། ལས་འགན་འབྲལ་འབྲལ་སྐྱབ་བ་ལས་ལེ་འཁོན་དུས་
འབྲངས་ཀྱི་རྒྱུན་དབང་དུ་བཏང་ན་མི་འགྲིག།

ལེ་འབྲི། ཟློན་གཞིའི་དོ་བདག་མ་ཡིན་པར་གནད་དོན་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཅིང་ཁྲིམས་སར་གཏུག་
དགོས་པའི་མི།

ལེ་ཆན་དགོན་པ། ཐུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ཐུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་
ལྟ་མཆོ་ཤར་བ་ཡན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལེ་བཀན། ① མདོག་དམར་པོ། ② བཙོད། ③ དར་དམར་པོ། ལེ་བཀན་དར། ④ མཆེན་པ། ⑤
སྒྲུབ་ལེ་བཀན་ཅི། ⑥ མཁྲིས་བ་ཤས་ཆེ་བའི་རིམས་ནད་ཅིག།

ལེ་བཀན་རྒྱས་པ། ཅི་བ་ཐུང་གཡས་གཡོན་ཐད་སྐྱངས་ཤིང་རོ་སྟོད་གཟེར་བའི་མཆེན་ནད་ཅིག།

ལེ་བཀན་མེ་ཏོག་[མདོན]བཙག་དོ།

ལེ་བཀན་ཅི། སྤྱིར་ལེ་བཀན་ཞེས་བརྗེད་པ་ཡིན་པས་དམར་པོའི་དོན་སོགས་ལ་འདུག་ཀྱང་
སྐབས་འདིར་གྱུར་གྱུ་མ་པལ་པའི་མིང་དང་། མངའ་རིས་མེ་ཏོག་ཟེར་བ་དེ་གཉིས་ཀའི་མིང་ལ་
འདུག་མེ། རྫོགས་ཆེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་མདོན་བརྗོད་ལེགས་
བཤད་གསེར་གྱི་ལྷེ་མིག་གསལ། མེ་ཏོག་མཆོག་དང་ལེ་བཀན་ཅི། ཆོས་ཆེན་གྱུར་གྱུ་མ་ལེ་
བཀན་ཅི་ཞེས་བ་དང་། མངའ་རིས་མེ་ཏོག་ལ་ལེ་བཀན་ཅི་ཞེས་བ་མ་འཁྲུལ་ཞིག ཅས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལེ་འགྲིག་ཙོད་པ་འདུམ་པ།

ལེ་འགྲིགས། ག་འགྲིགས་པོ།

ལེ་བསྐྱིགས་པ། འགལ་རྒྱུན་བསལ་བའམ་ཁྱངས་ལྷངས་ལྷངས་ཁ་ཆང་བར་བཅོས་པ།

ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས། བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དུས་སྐབས་དང་འབྲེལ་མེད་གལ་རིམ་གྱིས་གསར་

བརྗེ་བྱེད་པའི་དུས་སྐབས་སུ་ལེ་ཉིན་གྱིས་ཡར་རྒྱས་དང་འཕུས་ཚད་དུ་བཏང་བའི་མར་ཁེ་
སིའི་རིང་ལུགས་གྱིས་གསར་བརྗེའི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས།
ལེ་ཏར་། དཔྱིན་སྐད་ཟུར་ཆགས། དེད་དུས་སྟོན་པའི་མེ་ཆ་ལ་གོ་ངས་ཐ་མག་འཕེན་གྱི་ཡིན་པས་
ལེ་ཏར་ཞིག་གཡར་རོགས་གནང་།
ལེ་བཏགས་པ། ཁག་བཏགས་པ།
ལེ་ཐོ་ཁྱ་བ་སོ་སའི་ཆེས་གངས་དང་། གཟའ་སྐར་ལ། གནམ་གཤིས། ཐོན་སྐྱེད་དུས་ཆོགས་བཙས་
རེའུ་མིག་ལ་བཀོད་པའི་དཔེ་དེབ།
ལེ་ཐོགས། ① ལས་ཀའི་ཐོག་ནོར་འཁུལ་བྱུང་བ། ② རོར་འཁུལ་སོགས་ཀྱི་རྩ་བ་ཐུག་ས།
ལེ་ཐོགས་ཤར་ཆེ། ལས་འགན་དུས་ཐོག་ཏུ་འགྲུབ་མ་ཐུབ་པ་བྱུང་ན།
ལེ་ན། རའི་ཁུ་ལུ་ལ་ལེ་ན་མ་གཏོགས་ཁུ་ལུ་ཞེས་འབོད་སྟོལ་མེད། དཔེར་ན། གཡལ་གྱི་ཁུ་ལུ་དང་
ཁྱིའི་ཁུ་ལུ་ལྟ་བུ།
ལེ་བྱ། གཡལ་དང་འབྲིའི་ཁུ་ལ་ཅེད་འདྲེས་མར་སྐྱས་པའི་ཐག་པ་སྟོམ་ལ་ཐུང་བའི་རིགས་ཞིག་སྟེ།
གཙོ་བོ་གཡལ་སྐའི་སྟོ་ཐག་བཟོ་ཡས་ཡིན།
ལེ་ནོ་ཨ། འདི་བ་ནི་རྩ་རན་སིའི་གྲགས་གྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༧ལོར་འཆར་སྤང་རི་མོའི་བྱུང་མཐར་ཞུགས་ཤིང་། འཆར་སྤང་རི་མོའི་བརྩམ་བྱ་མི་ཅུང་
བ་ཞིག་བཏོན་ཡོད། ཁོང་གིས་འོད་ཚོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུགས་བསམ་ནང་གི་བྱད་མེད་དང་
བྱིས་པའི་ཤ་གཟུགས་ཀྱི་མཛེས་ཉམས་དང་འཆོ་བའི་རྣམ་པ་མཚོན་གྱི། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་
བརྩམ་བྱ་ནི་རྒྱར་བཞུགས་ཁང་ཞེས་པ་སོགས་ཡིན།
ལེ་བར། ལེ་དབར་དང་འདྲ།
ལེ་བར་གཅིག་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ལྟ་བུ།
ལེ་བོ་བསམ་འགྲུབ་བདེ་ལྷན། དག་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་ཐུག་བཏབ། ཐུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཚོ་ཤར་ཡ་རྗེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལེ་དབང་། ལེ་དབང་དུ་ཤོར་བ་ཞེས་བག་གཡེངས་གྱིས་སྟེན་པས་ལས་ཀ་འཕུས་ཤོར་བ།

ལེ་དབར། ལམ་ཀ་ཐག་རིང་ཐུང་གི་ཆད་ཅིག ལེ་དབར་རེ་ལ་མེ་ཁྲི་སྟོང་རེ་ཡོད། གོམ་རེ་གོམ་རེ་
མ་སྟོས་ན། ལེ་དབར་སྟོང་ཐག་ཆད་མི་སྲིད། ལེ་དབར་ཉེས་ཁྲི་ལྷ་སྟོང་གི་རྒྱང་སྟོད།
ལེ་འབྲེལ་གྱི་འགན། ཐག་ཞོར་འབྲེང་འབྲུད་ཀྱི་དེ་འབྲེལ་འོས་འགན།
ལེ་ཆན། སྡེ་ཆན།
ལེ་ཆེ། ལེ་འུ་ཆེ་དང་འབྲ།
ལེ་འུ། ཅོམ་གཞུང་གི་དོན་ཆད་རིང་པོ་ཞིག་གི་ཆད་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཅ་ཁྲིམས་ལེ་འུ་དང་པོ་ཞེས་པ།
ལེ་ལུ་སྟོན་པ། ལན་སྟོན་པའི་བརྟེན་ཅིང་།
ལེ་ལག་ནང་གསེས་སམ་ཡན་ལག
ལེ་ལན། ① གཞོད་ལན་ནམ་འཁོན་ལན། ② སྟོན་ནམ་ཉེས་པ། ལེ་ལན་བཤད་པ།
ལེ་ལོ། ① སྤྱིད་ལུག་གསལ་ལས་དོན་ལ་མི་སྟོ་བའི་སེམས། དབྱེ་ན། དམན་པ་ལ་སྟོར་བ་དང་།
སྟོམས་ལས་སོ། ལེ་ལོ་ཅན། ལེ་ལོ་འེ་སེམས། ལེ་ལོ་བྱས་ན་ལེགས་ཆོག་ལས་འཆོར་ཞིང་
འབྲིབ། ལེ་ལོ་སྤངས་ནས་ཅེ་གཅིག་སྟོབ་སྟོང་བྱེད། ② ཉེ་ཉོན་ཉེ་ལུང་ནང་གསེས། འཛིག་ཉེན་
ཀྱི་བྱ་བ་དན་པ་ལ་ཞེན་ནས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་མི་སྟོ་ཞིང་འབྲུག་པ་སྟོད་པར་བྱེད་པ་བཙོན་
འབྲས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སོ།
ལེ་ལོ་གསུམ། བྱ་བ་དན་ཞེན་ཀྱི་ལེ་ལོ་དང་། སྤྱིད་ལུག་གི་ལེ་ལོ། རང་ལ་བརྟན་པའི་ལེ་ལོ་བཅས་གསུམ་མོ།
ལེ་ཤོར། ལེ་ལོ་བྱས་ཏེ་འབྲས་ཤོར་བྱུང་བ་སྟེ། ལས་དོན་ཆོག་མཆོད་པོ་མ་བྱུང་བ། ལེ་ཤོར་ཅན།
ལེ་ཤོར་མེད་པ།
ལེ་ཏང་། ཡག་པོ།
ལེ་ལྟོད། ལས་དོན་གང་ཞིག་སྐྱབ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་བར་མཆོམས་སུ་སྤང་མེད་ཅུང་ཟད་ཤོར་བ་
ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ཉན་པ་ལ་སྐྱབ་བཅོས་སྐབས་སུ་ལེ་ལྟོད་མ་ཤོར་མ་གཏོགས་ནད་འཆེ་ཉེན་
ཡོད་པ་རེད། ཡིག་རྒྱགས་སྟོད་ཁར་སྟོབ་སྟོང་ལ་ལེ་ལྟོད་མ་ཤོར་ཏུ་བྱ།
ལེགས། ཅི་མ་མེད་པ་དང་མཛེས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། ལེགས་པའི་བསམ་པ། མདོག་ལེགས།
དབྱིབས་ལེགས་ཞེས་པ།

ལེགས་སྒྲིག་ ① གསོལ་རས། ལེགས་སྒྲིག་གནང་བ། ② ལུས་ཉགས། ལེགས་སྒྲིག་བསྐྱར་བ།
ལེགས་སྒྲིག་འབྲུལ་བ། བཟ་ཤིས་ལེགས་སྒྲིག་
ལེགས་སྒྲིག་མ། བས་ཟེའི་བྱ་མོ་ལེགས་འཛོམ་ཞེས་བ་སྟེ། རྒྱ་ཁྱེད་ཅོ་ཅེའི་གདན་དྲ་བ་ཤེགས་
པའི་ལམ་དུ་བ་མེན་ལྷ་བརྒྱའི་འོ་མ་ཉིང་ཁུར་བསིངས་བས་བསྟེན་བཀྲར་ཞུ་མཁན་ཞིག་ཡིན།
ལེགས་སྒྲིག་ [མངོན]བརྒྱ་བྱིན།
ལེགས་བྲུག་ [མངོན]ལྟའི་ལྟོན་ཤིང་།
ལེགས་བྲུག་ མྱོག་མྱུང་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་complete ཟེད།
ལེགས་སྒྲིག་གོ་རིམ་སོགས་ཡག་པོ་སྒྲིག་བ། ལེགས་སྒྲིག་དག་ཟེད། དབྱིན་སྐད་དུ་collating ཟེད།
ལེགས་དགའ་མ། [མངོན]བྱང་མེད།
ལེགས་འགྲུགས། [མངོན]ལྷ་མ་ཡིན་སྟོབས་བཟང་།
ལེགས་བརྒྱ་སྐོར་གཅིག་ དོན་གནད་མང་པོ་ཐབས་ཤེས་གཅིག་ཐོག་ནས་སྐྱབ་པའི་དཔེ།
ལེགས་འགྲོ། དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་མངོན་བཟོད།
ལེགས་བཅོས། སྟོན་བསལ་ཏེ་ཡག་ཏུ་བཏང་བ། འགྲོད་སྒྲིག་ལེགས་བཅོས།
ལེགས་བཅོས་ལས་བྱུངས། བོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་གཤམ་འོག་ལས་བྱུངས་ཤིག་སྟེ། ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་
༡༧༥༥ ལོར་བཙུགས། དོད་མ་བཀའ་སྟོན་གཅིག་རྩ་མཁན་གཉིས། སྤང་ཅིས་བརྒྱད། ཅེ་ཤོད་
ལས་ཆེན་བ་དང་། སྤང་དཀྱུས་བསྟོམས་མི་བྱངས་ཏེ་བྱ་སྟོན། གདན་ས་གསུམ་གྱི་ཆ་སྤྱི་དང་།
ཟུ་ཆང་སོ་སོའི་འཐུས་མི་བཅས་ཁྱོན་མི་བྱངས་དྲུག་ཅུ་སྟོར་ཡོད། དེའི་ལས་འགན་གཙོ་མོ་ནི་
སྐབས་དེའི་སྤིང་གཞུང་གི་ལས་དོན་གང་ཅིའི་ཐད་ལ་རིམ་བཞིན་དུས་བསྟུན་ལེགས་བཅོས་
བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཡིན། ཐོག་མར་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོ་ནས་བཟུང་ཆུ་ཁྲབ་རྫོང་འགོ་དང་།
གཞིས་སྟོང་། ཆུ་གཉེར་ཁག་བཅས་གཞུང་འཛིན་གྱི་སེར་སྐུ་མི་འགྲོ་སོ་སོར་རྫོང་གཞིས་ཆུ་
ཁྱོན་ལ་གཞིགས་པའི་སོགས་ཐོབ་སྤྱད་ཐོག་སོ་སོས་སྤར་གྱི་འབབ་དེབ་ནང་གསལ་གྱི་ཁྲལ་
རིགས་གང་ན་ཅི་ཡོད་གཞུང་ཅིས་ཞུ་བྱོགས་ཐད་ལོ་ལྟར་རྫོང་གཙོ་གཞིས་བྱེས་འཁུར་མཉམ་

ཡེན་གྱིས་ཕུལ་བའི་བྱང་མོང་རྩིས་ཁྲར་ལེགས་བཅོས་ལས་ཁུངས་ནས་ཉེ་བཟག་ཡོད་མེད་ཞིབ་
འདུག་རྩིས་ཞུ་བྱ་རྒྱ་དང་། གཞན་ཡང་ལས་ཁུངས་ཚུང་ཅག་ཁག་ཁྱེད་ལྟུང་བསྐྱེད་ལྟུང་བསྐྱེད་ལྟུང་བསྐྱེད་
འདྲེན་འཁོར་ལས་ཀྱི་འཕེལ་ཕྱོགས་དང་བསྐྱེད་གཞུང་དོན་ཕྱོགས་ཐོན་མི་སྣ་དང་། མཁོ་སྐྱབ་
སྐྱེལ་འདྲེན་རྒྱུངས་འཁོར་གསར་འདྲེན་གསར་མོགས་ཀྱི་ལས་འགན་ཡོད་པ་བཅས་ཡིན་ནོ།

ལེགས་ཆ། དག་ཆའམ་པན་ཆ།

ལེགས་ཆང་། ཉེན་འབྲེལ་ཞུ་བའི་གསོལ་ཆང་།

ལེགས་བཟོད། ① ལེགས་བར་བཤད་པ། ② བཟ་ཤིས་བའི་ཆེན་ག

ལེགས་བཟོད་བདག་པོ། [མངོན་བརྒྱ་བྱེད་]

ལེགས་བཟོད་མ། [མངོན་བརྒྱ་བྱེད་བཟོན་མོ།]

ལེགས་ཉེས། བཟང་ངན། ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པ། ལེགས་ཉེས་འདེམས་པ།

ལེགས་ཉེས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་བསྐྱེད་པ། འཕགས་པ་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཡོ་རྩ་བ་བཞི་ཆོས་བྱུང་གིས་རྒྱ་བྱེད་གི་དཔེ་ལས་བསྐྱེད་པའོ།

ལེགས་ཉེས་སྐྱེད་པ་འཛིན། བྱ་བ་བཟང་ངན་བསྐྱེད་པ་ལེན་མེན་ཐག་གཅོད་པ།

ལེགས་མཐོང་ཆེན་པོ། ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པ་ཞེས་སྟེ། བསྐྱེད་པའི་གཏང་རབས་བདུན་པ།

ལེགས་དཔ། [རྟོག་ལེགས་པའི་ཉེན་འབྲེལ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཁ་བཏགས།]

ལེགས་འདབ། [མངོན་ལ་ཕུག]

ལེགས་འདུམ་ཞུ་བ། བཟང་པོའི་བར་འདུམ་བྱས་པའི་ཞེས་པ་ཟེར།

ལེགས་འདུལ། ① [མངོན་སྟོན་ག] ② སྐྱེན་པ།

ལེགས་ལྷན། [མངོན་ལྷ་དབང་ཕུག]

ལེགས་ལྷན་དཔའ་པོ། སྟོན་མིང་ལ་ཡང་ཉེད་དཔའ་པོ་དང་། ཡང་མིང་ལ་ལེགས་ལྷན་དཔའ་པོ་ཟེར།
པ་ལུལ་ཟེ་ཁོན། རྒྱ་རྒྱུད་ཡིན་ཞིང་། དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ལོ་རབས་བརྒྱད་ཅུ་པར་ཅེད་
ཐང་ལ་སྐྱེས་ཤིང་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་མག་སྟེ་ལོ་༡༩༤༤ ལོར་འདས། ཆིང་དམག་བྱིར་
འཐེན་བྱས་ཤིང་། ཁོང་ཅེད་ཐང་ལ་འབྱུང་སྟོན་གྱིས་ཉིན་སྐྱེད་གསར་ནས་འཆོ་ཐབས་བྱས། ཤིས་

སུ་པོ་དེགས་ལུ་མོ་ཞིག་དང་བཟའ་ཆང་བསྐྱེགས། ལོན་བཅུ་གཉིས་ལ་སོན་སྐབས་སྒྲོར་མོ་
ལུང་ལྷ་མོ་ཆོགས་པར་ཞུགས་ནས་མིག་དམར་རྒྱལ་མཆན་ལས་སྒྲོབ་སྒྲོང་དང་འབད་པ་ལྟོད་
མེད་བྱས་པར་བརྟེན་མཐར་འགྱུར་ཞུག་བདེ་བ་དང་། ཉམས་འགྱུར་ཆེ་བ། ལྷན་འཛེབས་ལྷན་
པ་སོགས་ཀྱི་གདངས་དབྱངས་ཤིག་སྒྲུངས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཁར་ད་དུང་ཁོང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་
ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་དགོད་བྲིའི་ཆོས་གར་གྱི་སྒྱུ་རྩལ་ཆ་ཆང་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་
སྒྲུངས་མཐར་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་བཟང་མོ་ནང་གི་གཟེ་མ་ར་མགོ་དང་། ལུ་མོ་སྤང་སའི་ནང་གི་
བསོད་ནམས་དཔལ་སྦྱིད། གཞུགས་ཀྱི་ཉི་མ་ནང་གི་གན་དེ། ད་དུང་པད་མ་འོད་འབར་ནང་གི་
ཀར་མཁྱོགས་བང་ཆེན་སོགས་ཀྱི་པོད་ཀྱི་རྒྱན་སྒྲོལ་ལྷ་མོའི་ནང་གི་ལྷོག་ཕྱོགས་མི་སྤྲུགས་
ཅན་ཆང་མ་ཁོང་གིས་ཇི་མ་ཇི་བཞེན་དང་མངོན་སུམ་གསོན་ཇེན་དུ་འཁྲབ་སྟོན་ཐུབ་སྟེ་པོད་
རིགས་མི་དམངས་ཀྱི་འཆོ་བའི་སྒྲོ་སྤང་དང་རིག་གནས་སྒྱུ་རྩལ་གྱི་རྒྱན་སྒྲོལ་ཉམས་ལེན་ཐུབ་
ལཁན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་དོ།

ལེགས་ལྷན་འབྲེད། སྟོན་རྒྱ་གར་དུ་བྱུང་བའི་དབུ་མ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཤེས་རབ་
སྒྲོན་མའི་ཐུང་བ་མཛད་དེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་འགོད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་རྩལ་དུ་
བརྟོན་ཏེ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྲེད་དུ་གྱུར།

ལེགས་ལྷན་མ། [མངོན་]ལྷ་མོ་ལྷ་མཆོ།

ལེགས་པ། བཟང་བའམ་སྤྲུམ་དག་པ། ལོ་ལེགས། སྒྲོད་ལེགས། ལོ་སྤྲུགས་ལེགས་པ། བཟ་ཤིས་
བདེ་ལེགས། དགེ་ལེགས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ། ལེགས་པར་བད་སྤྲད་པ། ལེགས་པར་བརྟག་
པ། ལེགས་པར་རྟོགས་པ། ལེགས་སུ་གཏོང་པ། ལེགས་པར་བཅོས་པ། ལེགས་ཐོག་ལེགས་
འཆོལ། གཏམ་ལེགས་པར་བསྟོ་བ།

ལེགས་པ་དུག་དང་ལྷན་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྲེད་ལས་སྤྱིབ་གཉིས་
བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་དབང་སྤྲུག་དང་། མེ་མོང་ལྷ་བྱའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
བྲེད་ལས་གཞུགས་བཟང་། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྲེད་ལས་དཔལ་དང་གྲགས་པ་གཉིས།
སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྲེད་ལས་ཇི་ལྷ་ཇི་སྟེད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུན་ཆོགས་དང་། བྱ་སྤྲུབ་

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས་བརྩོན་འགྲུས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ།
ལེགས་པའི་སྐར་མ། བརྒྱ་བཀའ་ཐང་སོགས་ལས་བཤད་སྟོལ་གྱི་སངས་རྒྱལ་ལྷ་གྲུ་བྱུང་བ་ལ་ལོག་
ལྟ་བྱེད་མཁན་གྱི་དགེ་སྦྱོང་ཞིག
ལེགས་པའི་སྐོ་གྲོས་ཀྱི་ས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དགྲ་པ། ས་འདྲིར་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞིའི་སྐོ་གྲོས་བཟང་པོ་ཐོབ་པས་ས་དགྲ་པ་
ལེགས་པའི་སྐོ་གྲོས་ཞེས་བྱའོ།
ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་དུག དབང་བྱུག་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། གཟུགས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ།
གྲགས་པ་སུན་སུམ་ཆོགས་པ། ཡེ་ཤེས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ། བརྩོན་འགྲུས་སུན་སུམ་ཆོགས་
པ་རྣམས་ཏེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་དུག་གོ
ལེགས་པའི་ཤིང་། [མངོན]སྤྱང་ཤིང་།
ལེགས་པའི་ཤེས་རབ། ལྷ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་འོད་གྱི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཞིག
ལེགས་པར་འབྱུལ། [མངོན]དེ་ཞིམ།
ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར། བཀའ་ཐང་མ་དང་དོན་གཅིག
ལེགས་པར་སྦྱོང་བ་གསུམ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་དང་། ཚུལ་
ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ། བསྐྱོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་བཅས་སོ།
ལེགས་པར་འོངས་པ། བདེ་བར་སྤེམས་པ།
ལེགས་པར་བཤད་པ། བཤད་སྤངས་ཡག་པོ་ལྟ་ཡང་དག་པར་བཤད་པ།
ལེགས་པོ། ལེགས་པ་དང་འབྲ།
ལེགས་སྟེལ་ཉེས་འགོག དགེ་མཚན་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ་ཞིང་། ཉེས་སྦྱོན་ཅ་བ་ནས་འགོག་པ།
ལེགས་སྟེལ་མཛད། བྱ་བ་ལེགས་པར་སྟེལ་བའི་ཞེས།
ལེགས་སྦྱང། དགེ་བ།
ལེགས་སྦྱང་ཅམ་གྱི་བར་མའི་དགེ་བ། སྦྱོམ་པ་དངོས་མ་ཡིན་པའི་ལེགས་སྦྱང་ཅམ་དང་། སྦྱོམ་པ་
དང་སྦྱོམ་མེན་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གནས་པའི་དགེ་བ།

ལེགས་སྟོན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། མངོན་མཛོ་ཐོབ་བྱིང་མི་དགེ་བཅུ་སྟོང་སྟོམ་པ།

ལེགས་སྒྲ། བཟླ་ཆེག་

ལེགས་སྒྲུམ་ལེགས་གསོ། ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ལྷ་བ་དང་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུམ་མའི་སྟོབ་གསོ་
དང་སྒྲུ་སྒྱེ་བར་སྟོབ་སྟོན་བྱེད་པ་དང་། སྒྲུ་དམར་འབྲར་ལ་སྟོབ་གསོ་བྱེད་པར་སྟོབ་སྟོན་བྱས་
ནས་སྒྲུ་སྒྱེ་ཆོན་ཅན་མི་སྒྱེ་བ་དང་སྒྲུ་དམར་དབྲར་འཆར་ལོངས་ཡག་པོ་ཡོང་བ་བྱས་ནས་སྒྲུ་
སྒྱེ་སྟོབས་དང་སྒྲུངས་སྟོབས་ཀྱི་སྟོ་རིག་དང་གཟུགས་གཞི་ལེགས་སྒྲུ་གཏོང་བར་བྱེད།

ལེགས་ཆེགས། བན་པ་དང་བདེ་བ་དེ་སྟེད་པ་རྣམས།

ལེགས་ཆེགས་གསོག་པའི་རྩ་བ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆེགས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆེགས་གསོག་པའི་རྩ་བ།

ལེགས་བཟང་། [མངོན]བྱབ་འདུག

ལེགས་འོང་། སྟོན་པའི་ཉན་ཐོས་ཤིག

ལེགས་ལམ་གང་ཆགས། བན་ཚུན་མཐུན་ལམ་གང་ཆེ་བྱ་བའི་ལས།

ལེགས་ལུགས། ལྡན་མ་ཅེ་མངས་དང་དུས་གཅིག་ལ་དར་བའི་དབྱ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ངོ་
མཆར་ཞིག་བྱིས་སྒྲུ་ལྡན་ལུགས་ལས་མི་ལུགས་མ་དང་།

ལེགས་བཤད། ཡང་དག་པའི་གཏམ། ལེགས་བཤད་བྱིས་པ་དག་ལས་ཀྱང་། མཁས་པ་རྣམས་ནི་
ཡོངས་སྒྲུ་ལེན།

ལེགས་བཤད་གསེར་བླེང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱ་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཀྱི་བླེང་
བ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་མཛད་པའོ།

ལེགས་གསུང་། ①[མངོན]སངས་རྒྱས། ② སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ།

ལེགས་གསོ། ཡང་བསྐྱར་བཟོ་བཅོས་བྱེད་པ།

ལེགས་གསོལ། ① བོད་རིམ་དུ་སྟོན་ཞུ་ལེགས་པར་ཞུས་པ། ② བཀའ་བློན་ལེགས་པར་གསོལ་བ།

ལེགས་བསྐྱབས་ཉེས་བཅོས། ཡག་པ་བསྐྱབས་ཤིང་སྐྱག་པ་བཅོས་པ།

ལེན་ཁེན་དན་གསོ་ཁང་། ཞེས་པ་ནི་ཨ་མེ་རི་ཀར་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༡ - ༡༩༤༥བར་ལོ་ངོ་བཞིའི་རིང་དུ་

ནུབ་སྟོགས་པས་དད་མོས་བྱེད་སའི་ཞི་ལའི་གནའ་བོའི་སྐུ་ཅལ་གྱི་ཉམས་འགྱུར་ལྟར་བསྐྱུན་
པའི་ལེན་ཁེན་དྲན་གསོ་ཁང་འདི་ནི་ཨ་རིའི་མི་དམངས་ཚོས་མི་རིགས་ནག་པོའི་བཅིངས་
འགྲོལ་བྱ་གཞག་གི་ཆེད་དུ་འབད་འཐབ་གནང་མཁན་གྱི་སྟན་གྲགས་ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་མི་སྣ་
གྲགས་ཅན་ཏེ་བསྐྱད་མར་སྤྱོད་འཛིན་ཐེངས་གཉིས་གནང་སྟེང་མཁན་ཨ་པོ་ལ་ཉན་ལེན་ཁེན་
༡༩༠༩-༡༩༢༤ ལྷོ་ཆེད་དུ་བསྐྱུན་པའི་དྲན་རྟེན་རང་བཞིན་གྱི་ཨར་སྐྱུན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན།
ལེན་མཁན། རྒྱུག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་recipient ཟེར།

ལེན་མཁན་མལ་པ། རྒྱུག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་secondary recipient ཟེར།
ལེན་མཁན་གཙོ་བོ། རྒྱུག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་primary recipient ཟེར།

ལེན་པ། ① རྒྱངས་པ། རྒྱང་ག། འོངས། ② ཚུར་སྐྱུད་པའམ་འབྲེན་པ། སྟེ་ལེན། ལག་ལེན། འཕྲོད་
ལེན། མནའ་མ་ལེན་པ། དགྲ་ལ་ལེན་པ། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། དངོས་པོ་ལེན་དུ་གཏོང་བ། དང་
དུ་ལེན་པ། གོ་བ་ལོག་ལེན། ཁས་ལེན། རྫོང་ལེན་པ། མགོ་བཏགས་ལེན་པ། གདོང་ལེན་པ།
དན་སྐྱུར་བཟང་ལེན། སྟིང་བཅུད་ལེན་པ། ངལ་རྩོལ་མི་བྱེད་པར་ཐོབ་ཆ་ལེན་པ། སྟིང་བཅུད་
ཚུར་ལེན་པ་དང་སྟིགས་རོ་པར་དབྱུག་པ། རྒྱངས་ན་རྩོགས་རྒྱ་མེད་པ་དང་། སྐྱུད་ན་ཟད་མཐའ་
མེད་པ། དགེ་སྟིགས་རྒྱང་དོར། ③ ལྷ་གཞས་གཏོང་བ། ལྷ་ལེན་ཞིང་གར་འཁྲབ་པ། ལ་ལྷ་ལ་ཁའི་
ལུག་རྩིས་ལེན། མཛོ་གན་རི་ལ་ཕིན་འང་། མཛོ་ཀོ་ཡུལ་ལ་ལེན་དགོས། ④ རྟེན་འབྲེལ་བ་རྩ་
གཉིས་ཀྱི་ནང་གཤམས་ལེན་པའི་ཡན་ལག་གོ། ལེན་པའི་རྟེན་གྱིས་སྤྱོད་པ། ལེན་པའི་རྣམས་པར་
ཤེས་པ། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ།

ལེན་པ་ནི། ཚོར་བའི་སྐུ་ལུས་དང་འོངས་སྟོན་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་བྱུང་།
ལེན་པ་བཞི། འདོད་པ་ལེན་པ་དང་། ལྟ་བ་ལེན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་སྟེམས་པ་
ལེན་པ་དང་། བདག་ཏུ་སྐྱུ་བ་ལེན་པ་སྟེ་བྱི་ནང་གི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཉོན་མོངས་

བ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཡོད་བ་ནམས་ལེན་བཞིར་བསྟུས་པའོ།
ལེན་པའི་རྒྱ་བ། ཉི་མས་བྱ་མོའི་ཁྲིམ་སྟོན་པའི་རྒྱ་བའམ་བོད་རྒྱ་བརྒྱད་པ།
ལེན་པའི་ཡན་ལག་ རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། མེད་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་
སྟུག་པ་དང་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་ཡང་ཡང་འབྲད་བར་འདོད་ཅིང་། དེ་དང་དྲུ་ལེན་པ་སྟེ་ཉེར་ལེན་
བཞི་སོགས་ནམས་ཤེས་སྟེ་བ་ལ་དངོས་སྟེ་སྟོར་བར་བྱེད་པའོ།
ལེན་པོ། ① འབྲེལ་གསལ་པོ། གཞན་གྱི་མཐོང་ལས་ལ་ལེན་པོ་མེ་འདུག་གོས་ཆས་ལེན་པོ་འདུག་ ②
རྒྱག་པོ་དང་འཕྲོད་པོ། སྟུམ་བྱ་འདི་ཚོས་ལེན་པོ་འདུག་ སོག་བྱ་འདི་ཡི་གེ་ལེན་པོ་འདུག་
ལེན་སྟོན། ལེན་པ་དང་མེད་སྟོན་གཏོང་བ།
ལེན་འཛིན། དདུལ་དངོས་སོགས་ཚུར་ལེན་པའི་སྟུམ་བྱ་སྟེ་ད་བྱ་རྒྱའི་འཛིན་ཡིག་
ལེན་རྒྱ་ཐེ་དག་འཕྲན་འཕེལ་རྒྱས་གྲིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཤིང་ཁྲི་སྟེ་ལོ་༡༩༥༥ ལོར་ལི་
ཀྲ་སྟེ་རྟེན་དབང་ཚོས་རྒྱལ་གྱིས་ཐུག་བཅུག་ ཐུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་
གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སྟེ་ཡོད།
ལེབ། ① རོས་ཤིག་ནས་རོས་གཞན་ཞིག་གི་བར་ཆད་རྒྱུད་ལ་རྒྱ་ཁྲོན་ཆེ་པའི་དངོས་རྩས་ཀྱི་རྩས་
པ་སྟེ། ཤིང་ལེབ། རྩོ་ལེབ། ② ཡུག་གཅིག་ཏུ། ལེབ་ཅིས། ལེབ་འདུར།
ལེབ་གནད་ར། དར་འབྲེལ་སྟེད་པ་ལས་འཐག་པའི་གོས་ཆེན་བྱུང་ཅི་ལྟ་བུ།
ལེབ་རོས། ལྷེབས་ཕྱོགས་ཁོད་སྟོམས་པོ།
ལེབ་སྟོངས། ཅ་སྟོངས། ཞིང་བྲན་ལེབ་སྟོང་དུ་བྱིན་སོང་། ས་ཞིང་ནམས་ལེབ་སྟོངས་དུ་ལུས་འདུག་
ལེབ་ཐག་ ལེབ་ཤིང་བསྟོམས་བྱེད་ཀྱི་ཐག།
ལེབ་འདུར། སྟེ་ལ་ལ་འདར་དམིགས་བསལ་མེད་པ། བྱ་བ་ཆང་མ་རྒྱག་པ་ལེབ་འདུར་གྱིས་སྦྱབ་པ།
ལེབ་པ། ལེབ་མོ་དང་འབྲེལ།
ལེབ་པོ། ལེབ་མོ་དང་འབྲེལ།
ལེབ་འབྲུར། [ཡུལ]ལྟས་ཀྱི་སྟེ་རྟེན་རྫོང་བྱེད་ཤིང་དབྱིབས་ལེབ་ལེབ་ཅིག་
ལེབ་སྟོན། ལེབ་འབྲུར་དང་འབྲེལ།

ལེབ་ཕྱགས། ཡུག་གཅིག་ཏུ་གཅོང་མར་ཕྱགས་པ།

ལེབ་མ། ཉལ་དབྱིབས་སམ་ལྡེབས་ལྡེབས་ལོག་ཁོད་སྟོམས་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་ལེབ་མོ་དང་འབྲ།

ལེབ་མོ། ① ཉལ་དབྱིབས་སམ་ལྡེབས་ལོགས་ཁོད་སྟོམས་པོ། མོན་སྒན་ལེབ་མོ། བག་ལེབ། རྩོ་

ལེབ། བང་ལེབ། མགོ་ལེབ་མོ། སྒྲ་ལེབ་མོ། ལྷགས་ལེབ། ས་འབྱར་ལེབ་མོར་སྐྱེབས་པ། ལ་

ལེབ་མོར་གཏུབ་པ། ② ཡོངས་རྫོགས་སམ་ཡུག་ཅིག།

ལེབ་ཅིས། ཡོངས་རྫོགས་སམ་ཡུག་ཅིག་ཏུ་ཅི་བའི་ཅིས། གནག་ལྷགས་ལེབ་ཅིས་རྒྱབ་པ། ས་

ཞིང་ལེབ་ཅིས།

ལེབ་ལེབ། ཉལ་དབྱིབས། བཟོ་དབྱིབས་ལེབ་ལེབ།

ལེབ་ཤིང་། དཔེ་ཆ་བཞག་ས་ལ་གོ་དགོས།

ལེའུ། ① དུམ་བྲ། ཆོས་གོས་ཀྱི་ལེའུ། ② བརྟག་པ་དང་རབ་བྱེད། ལེའུའི་གངས། ལེའུར་བྱས་

པ། ལེའུ་དང་པོ། ལེའུ་བར་མ། ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། ལེའུར་བཅད་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་

ལ་སྐབས་དང་། ཆོག་ཆོག་ཞིབ་མོ། རྟོག་པ། བརྟག་པ། དུམ་བྲ། འདུས་པ། རབ་ཏུ་བརྟག་པ།

རབ་བྱེད། རབ་བྱེད། སྐྱབ་བཅས་སོ། ③ མངལ་གྱི་བྱིས་པ། ལེའུའི་ལྷ།

ལེའུ་མོན། ① གཞུང་ཆོག་ལ་ལེའུ་གསར་དུ་སྒྲོར་བ། ② རྟོང་ལན་ལྟོན་པའི་བདེ་རྟོང་།

ལེའུ་མོ། ལོ་རྒྱུད་མོ།

ལེའུ་བྱག་པ། གཞུང་ཆོད་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་ལ་

གལ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཆན་གྱི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བཟ་འབྱམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་

དཀའ་འགྲེལ་ལས། ལེའུ་བྱག་པ་ཞེས་ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཆན་ཏེ། ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེད་གཞི་དང་།

སྐྱེད་སྐྱོང་དང་། གནས་ལུགས་ནད་གཞི་དང་། རོས་འཛིན་རྟགས་དང་། གསོ་བྱེད་ཐབས་དང་།

དཔེ་དོན་གྱི་རྣམ་གངས་བཅས་གཞུང་ཆོད་ལ་ལེའུ་བྱག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བཟོ་དགོ། ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལེའུ་ཆོ། ཡིང་ཆེ་འཕམ་རེའུ་མིག་རས་ཁྲ་ལེའུ་ཆེ་ཅན།

ལེའུའི་རྒྱ། རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱི་ཡ་གལ་ཞིག་སྟེ། ཆོག་དོན་མི་འཁྲག་པར་བྱེད་པའི་རྟགས།

ལོ། ① སྤྱིར་ཉི་མས་ཁྲིམ་ཆ་བཅུ་གཉིས་པོ་བཟོད་ཡུན་དུས་བཞི་རྫོགས་པ་ལ་ལོ་གཅིག་ཟེར། ད་
ལོ། ཕྱི་ལོ། སྤྱི་ལོ་དུ་མ་སོང་བ། གནས་ལོ་གསར་ཆོས། ལོ་འཕོ་བ། ཉི་མ་ལོ་ལས་རིང་བ།
ཆུ་ཐོག་ལོ་བཅུགས། ཡོས་ལོའི་འབྲུ་སྟག་ལོར་ཟ་བ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བགང་བྱ་དང་།
བགང་གཞི། འགྲོ་ལོང་། འདོར་བྱེད། དུས་ཆོགས། དུས་ཀྱི་ཆ་ཤས། ཆ་བའི་ཐེང་བཅས་སོ།།
② ཉ་ཆོད་དམ་སྤྱེས་ལོ་ལོ་ན་ཆོད། མི་ལོ། རང་ལོ། ཆོ་ལོ། སྤྱི་ལོ། འདས་ལོ། ཁྲི་ལོ། སྤྱེས་
ནས་ལོ་མ་ལོན་བ། ལོ་ཆན་བྲུག་བྲ། ③ རུང་ངམ་ཆོག་ཟ་ཨེ་ལོ་མི་ལོ། གོན་ཨེ་ལོ་མི་ལོ། ཁྱོད་
རང་ལ་ལོ་འཕམ་མི་ལོ། ④ ཚུལ་ལམ་ཐོལ། སློབ་ལོ་སྦྱོང་ལོ་ཙམ་བྱས་པས་ཡར་སྐྱེད་མི་ཐོན།
ཤེས་ལོ་ཙམ་གྱིས་དོན་སྤྱིང་ལ་མི་པན། ཉན་ལོ་ཐོས་ལོ་ནས་རྟོགས་པར་དཀའ། ⑤ ལོ་གྲག་
ཟེར་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ་མ་རངས་པའི་ཆོག་འདི་སྐད་ལོ། མཁས་པ་མགོ་མོངས་སོ་ལོ།
མངའ་ཐང་ཆེ་ལོ་སྐད། དཔའ་སྤྱིང་ཡོད་དོ་ལོ། རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ལོ་ཟེར། ཤེས་རབ་མེད་པའི་རྒྱ་
མཆན་གྱིས། ལྷན་པོ་ཡོན་ཉན་མི་སློབ་ལོ། བཏགས་ན་ཤེས་རབ་མེད་ཉིད་གྱིས། ལྷན་པོས་
འབད་བ་སྟག་པར་དགོས། ⑥ ལ་མཐར་སྦྱར་རྒྱ་སྤར་བསྐྱེད་ཐང་ཅིག་ལ། ལྷག་འཆལ་ལོ།

ལོ་ག[མངོན]འཛིག་རྟེན།

ལོ་གག་ལོ་གག་དང་འབྲ།

ལོ་གེ་ཤར་ཡ། འདི་རྒྱ་གར་སྐད། བོད་སྐད་ལ་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་ཟེར། སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་
མིང་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ནང་གི་གཅིག་ཡིན། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མཆན་བརྒྱ་ཅ་
བརྒྱད་པ་ཟེར་བ་ཞིག་བཀའ་འགྲུང་ན་ཡོད།

ལོ་གག་ནག་ཅིས་ལས་བཤའ་པའི་རང་གི་ལོ་རྟགས་ཤར་སྐབས་ཀྱི་ལོའི་བར་ཆད་ཅིག

ལོ་སྐད། ཉི་མ་ལུག་ཁྲིམ་དུ་སྤྱེབས་ཉིན་ཁྲིམ་ཞག་ལུང་ལུང་སྤྱར་དག་སྐར་མ་གང་ཤར་བ་དེ་ལོ་སྐར་ཡིན།

ལོ་སྟེག་ལོ་གག་དང་འབྲ།

ལོ་སྐྱོར། ལོ་འཁོར་མོ།

ལོ་སྐྱོར་བཅུ་གཉིས། ཁྱི་བ་སྤང་སྟག་ཡོས་འབྲུག་སྤྱལ། ཉ་ལུགས་སྤེལ་དང་བྲ་ཁྲི་པག་། དེ་རྣམས་སོ་
སོའི་རྣམ་དཔེ་ནི། །ཁྱི་སྟག་འབྲུག་ཉ་སྤེལ་ཁྲི་ལོ། །སྤང་ཡོས་སྤེལ་ལུག་བྲ་མོག་མོ། །ཞེས་དང་།

སོ་སོའི་གནས་ཕྱོགས་ནི། ཤར་སྟོང་སྟག་ལ་ཤར་སྟངས་ཡོས། ཤར་སྟོང་འབྲུག་ལ་སྟོང་སྟོང་སྟུལ།
སྟོང་སྟངས་ཉལ་སྟོང་ལུག་ལུག་སྟོང་སྟེལ་ལ་ལུག་སྟངས་བྲ། ལུག་བྲང་ཁྱི་ལ་བྲང་སྟོང་པག་བྲང་
སྟངས་ཁྱི་བ་བྲང་ཐང་། ཞེས་སོ།

ལོ་སྟུ། སྟོན་ཐོག་གས། ལོ་ལྟར་ཐོན་པའི་ཟ་འབྲུ་སྟེའི་འབྲས་བྲ། ལོ་སྟུ་རྒྱས་པ།

ལོ་སྟུ། ལོ་ཉོག་གི་ཆ་བ།

ལོ་སྟུ། ཡུང་གི་ལོ་མ་བཙོས་རྩེས་ཆང་དང་དར་སོགས་ཀྱི་སྟུར་ཅི་ཅུང་ཟད་བཏབ་པ་དང་སྐམ་པོ་
བྲས་པའི་ཟས་རིགས་ཞིག

ལོ་སྟུག་ ལོ་ཀེག་དང་འབྲ།

ལོ་དཀར་དགོན་ཐེག་ཆེན་ཆོས་སློང་། དགའ་ལྗན་པོ་བྲང་གི་དུས་སྟུ་གོང་དཀར་དགེ་བཤེས་དག་
དབང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བྲག་བཏག་ བྲབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མཆོ་ཤར་ལུང་
མདོ་རྫོང་ཁོངས་སྟུ་ཡོད།

ལོ་ཁམས། ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས་དང་ཤིང་མེས་ལུགས་ཆུ་ལྗེའི་ཁམས།

ལོ་ཁམས་རྒྱ་དུས་འགོད་པ། བཏང་ཡིག་དང་ཡིག་ཆ་སོགས་ཀྱི་མཚུག་དུ་ལོ་གང་དང་རྒྱ་བ། ཉིན་
མ་དུས་ཆོད་བཅས་གསལ་པོར་བཀོད་པའི་དོན།

ལོ་ཁྲུད་འཁོར། ལོ་རེལ་པོ་གཅིག

ལོ་ཁལ། ལོ་ལྟར་འཁྱི་པའི་རྒྱན་ཁལ།

ལོ་ཁེམས། ལོ་ཉོག་སྟངས་པའི་ཁེམས། ཡུལ་དུ་གན་པོས་བྲན་མ་སྟོང་པའི་ལོ་ལེགས་བྲང་བ་ལ་གང་
དགར་བར་རྒྱ་མེད་པའི་ལོ་ཁེམས་བྲས།

ལོ་འཁོར། ① ལོ་ཕྱིལ་པོ། ལོ་འཁོར་ཆོགས་འདུ། ② ལོ་རེ། ལོ་འཁོར་འཆར་གཞི། ལོ་འཁོར་མོའི་
ཕྱོགས་སྟོན། ③ ཤིང་སྟོང་གི་ལོ་རེས།

ལོ་འཁོར་བཅུ་སྟེད། སྟོན་པོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་སྐབས་དདལ་བུན་བཏང་པའི་སྟེད་ཁ་ལ་རིགས་ཁ་ཤས་
ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྟེད་ཁ་མཐོ་ཤོས་ཉེ། བོད་དདལ་སྤང་ལྟ་བུ་ཐམ་པ་ལ་ལོ་གཅིག་འཁོར་
མཆོམས་སྟེད་ཁ་སྤང་བཅུ་ཐམ་པ་སྟོད་དགོས་པ་དེར་བཅུ་སྟེད་ཟེད།

ལོ་འཁོར་བཅུ་གཉིས། ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས་དང་འབྲ། ལོ་འཁོར་མོར་གྱོད་གཞི་ཐོན་ཆད། ལོ་གཅིག་
གི་ནང་ལ་གྱོད་གཞི་ཐོན་མང་ཅུང་གི་ཆད་གཞི།
ལོ་གོས་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་ཅན་དུ་གསེར་ཁ་དགོན་པ་ལས་ཁ་གྲེས་ཏེ་བྱར་དུ་དགོན་
པ་ཆགས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་རྟུ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད། ཉེ་དུས་དགོན་པ་འདི་ཐོན་སྡེ་དགོན་དང་གཅིག་ཏུ་བསྡེམས་པར་གྲགས།
ལོ་ཆུན་བྱག་ཟུ། ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས་དང་འབྲུང་བ་ལྔ་སྦྱར་ནས་བཅེས་པས་ལོ་ཆུན་བྱག་ཟུ་ཡོང་གི་
ཡོད་པ་རེད།
ལོ་ཆས། ན་ལོ་ལོན་པ། དེར་དུས་ལོ་ངོ་བྱག་བཅུ་ཡན་ཆད་ལོན་པ་ལ་ཆས་པོ་ཟེར། གནའ་པོའི་བོད་
ལུགས་ལ། ལོ་ངོ་བཅུ་བྱག་མན་ཆད་ལ་བྲིས་པ་དང་། བཅུ་བྱག་ནས་བདུན་ཅུའི་བར་སྟེས་དར་
མ། ལོ་བདུན་ཅུ་ཡན་ཆད་ལ་ལོ་ཆས་པ་ཟེར་སྟེ་ལོ་དང་འདྲུག
ལོ་སྤམ། བྱོ་ཞིབ་འཆག་བྱེད་ཀྱི་དར་ཆགས།
ལོ་གྲགས་ཟེར་གསུམ། མི་འདོད་པ་དང་། མ་རངས་པའི་ཆིག་ལུགས་སྟོན་པའི་སྤང་གསུམ།
ལོ་རྒྱན་ཆགས། ལོ་ལྟར་རམ་ལོ་རེ་བཞིན། ལོ་རྒྱན་ཆགས་སུ་ལོ་གསར་གྱི་དུས་ཆེན་གཏོང་བ།
ལོ་རྒྱས། རྩོན་བྱུང་གི་དོན་རྣམས་བྲིས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཡི་གེར་བཀོད་ནས་མི་སྦྱ་དང་། དོན་རྒྱུན་
རྣམས་བདེན་པའི་ལམ་ནས་བཀོད་གང་ཐུབ་བྱས་པའི་ཟེན་བྲིས་ཞིག་ཡིན། གནས་ཚུལ་བྱུང་
རབས། ལོ་རྒྱས་མདོར་བསྡུས། ལོ་རྒྱས་ཐོར་བྲ། ལོ་རྒྱས་ཤུལ་རྟེན། ཁྲིམ་གྱི་ལོ་རྒྱས། ན་
བའི་ལོ་རྒྱས། ལོ་རྒྱས་ཐོག་བྱུང་མ་མེད་པ། མའི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱས།
ལོ་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་ཐོན་པ། རྩོན་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་ངོ་མཆར་བརྒྱམས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་པ་
པོ་རྣམས་སྟོ་བ་སྟེ་བ་དང་སྟུལ་མ་ཐེབས་ཏེ་ཁྲོ་སྟོ་ཆེན་པོ་བྱེ་ཐུབ་པ།
ལོ་རྒྱས་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས། མར་ཁེ་སི་དང་ཨེན་གེ་སི་རྣམས་གཉིས་ཀྱིས་གསར་སྦྱན་གནང་
བའི་མའི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་འབེལ་རྒྱས་འགོ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཆེས་སྦྱིར་བཏང་བའི་སྟོར་གྱི་
ཆོན་རིག་ཅིག
ལོ་རྒྱས་ཆེན་མོ། སྤ་བཞེད་ཀྱི་མིང་སྟེ་བསམ་ཡས་དཀར་ཆག་ཆེན་མོ་ཡང་ཟེར།

ལོ་རྒྱུས་ཟེན་སྒོ་སྒྲིག་མཁུ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཅན་སྟེན་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་history record ཟེད།

ལོ་རྒྱུས་རི་མོ། ལོ་རྒྱུས་སྟོན་བྱུང་བའི་དོན་རྒྱུས་སྟོན་གི་ཤོད་ཚུལ་སོགས་བཞིན་བྱ་
བྱས་ཏེ་བྲིས་པའི་རི་མོར་ཟེད། དེའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་གི་མི་དམངས་ཀྱི་འཆོ་བ་
དང་། སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་སྟོང་ལྡན་པའི་དོན་རྒྱུས་སོགས་དང་། གི་བྱའི་མི་སྣ་དང་།
ཁོར་ལུག་སྟེ་ཆོགས་ཀྱི་གོ་མས་སྟེ་ལ། བྱོན་ཆས་དང་རྒྱུ་ཆ། བཟོ་སྐྱོན་སོགས་ཆར་མར་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་། ཏུས་རབས་ཀྱི་ངོ་མོའི་ཚུར་སྐྱར་སོགས་མཆོན་པར་བྱ། ལོ་རྒྱུས་རི་
མོ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཏུ་རིག་ཅལ་བསྐྱར་དར་ཏུས་སྐབས་ནས་བརྒྱུད་རང་ཚུགས་སུ་བ་བའི་རི་མོའི་
ནས་པ་ཞིག་ཆགས་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་ལོ་རྒྱུས་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཏེ། རྒྱ་རན་སིའི་ཏུ་མེ་དང་།
འཇར་མན་ཀྱི་མེན་ཆེད། བོ་ལན་ཀྱི་མ་ཅན་ཀྱི་ཁྱི། ལུ་ཏུ་སིའི་ལེ་ཡིན་དང་སུ་ལུ་མི་ཁྱི་རྒྱ་
སོགས་སྐད་གྲགས་ཅན་ཀྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་ཡོད། ཁོ་ཆོས་ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་
ལོ་རྒྱུས་རི་མོ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་གསར་གཏོད་བྱས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བཙུམ་བྱ་འགའ་ཞིག་
གིས་སྐབས་དེའི་སྟེ་ཆོགས་ཀྱི་ནང་དུ་ལུགས་རྒྱུན་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད།

ལོ་འགོ་ལོ་རེའི་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ལས་གང་དང་གང་ལ་ལོ་ལོ་འགོ་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་
པ་ནི་མི་རིགས་སོ་སོ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད། བོད་ལུགས་ལ་བོད་
རྒྱ་དང་བོ་ལོ་འགོ་འཛིན་པ་ནི་མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་ན་གཅིག་མཚུངས་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྒྱ་
བ་དང་ལོའི་མིང་ལ་ཁྱད་པ་རྒྱུད་ཟད་རེ་ཡོད་དེ། འབྲུང་ཅིས་པ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་བ་དང་བོ་དབྱིད་
ར་སྟག་གི་རྒྱ་བ་ཟེད། ཞིང་འབྲོག་མི་དམངས་ཆོས་རྒྱ་བ་དང་བོ་ཁྱི་རྒྱ་ཟེད། ཏུས་འཁོར་ལུགས་
རྒྱ་བ་དང་བོ་ལ་རྟ་བ་རྒྱ་བ་ཟེར་བ་སོགས་ཟེར་སྟོལ་མི་འདྲ་འགའ་ཞིག་ཡོད།

ལོ་བརྒྱད་ཅི་རྒྱ། ཁྱིས་པ་ལོ་བརྒྱད་འོན་པའི་ཅི་རྒྱ་སྟེ། ཏུས་པས་གཉན་རིམས་དང་དུག་ཆད་སེལ།
རིམ་དགའི་འགན་བབ་སློབ་གསོ། ལོ་དགའི་འོས་འགན་སློབ་གསོ་འང་ཟེད། དེ་ནི་སློབ་རྒྱུད་ལོ་
དུག་དང་དམའ་འཕྲིང་ལོ་གསུམ་རིང་གི་སློབ་གསོ་ལ་གོ།

ལོ་རན་སྐར་རྒྱུད་ལུག་པ། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཅ་སྟེད་དེ། ལུགས་བྱ། ལུགས་ཁྱི། ས་སྐང་། ས་འབྲུག་མེ་

སྒྲིལ། རྒྱུལ་བཅས་བྱལ་ལ་ཟེར།
 ལོ་ངན་ལྷགས་བཞི་ལོ་ལ། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། ལྷགས་ཁྱི། ལྷགས་མག། ལྷགས་ཁྱི། ལྷགས་
 རྒྱང་བཅས་བཞི་ལ་ལྷགས་བཞི་ལོ་ལ་ཟེར།
 ལོ་ངན་མེ་བརྒྱད་ལོ་ལ། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། མེ་སྟག་མེ་ཡོས། མེ་འབྲུག་མེ་སྟལ། མེ་རྟ། མེ་
 ལྷག་མེ་སྒྲིལ། མེ་བྱ་བཅས་བརྒྱད་ལ་ཟེར།
 ལོ་ངན་རྩ་ཇི། སྦ་དུས་མོད་ཇི་མི་གུམ་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཆོ་དཔོན་ཞིག་ འདིས་མི་གུམ་བཅན་པོ་
 བཟོངས་ཏེ་རྒྱལ་ས་ཤོགས། རྒྱལ་བྲལ་སུམ་ཡུལ་གཞན་དུ་སྐྱུགས། རིའི་སྐས་མོ་བཅོན་མོར་བྱས།
 ལོ་གཅིག་གི་དུས་གཉིས། ཉི་མ་བྱང་བཟོད་ཀྱི་དུས་དང་། ཉི་མ་སྟོ་བཟོད་ཀྱི་དུས་གཉིས།
 ལོ་གཅིག་གི་དུས་བྲལ་དཀྱིད་ཀ་ མོ་ཀ་དབྱར་ཀ་ སྟོན་ཀ་ དགལ་སྟོན། དགལ་སྟོན་བཅས་བྲལ་གོ།
 ལོ་གཅིག་གི་དུས་བཞི། དཀྱིད་ཀ་ དབྱར་ཀ་ སྟོན་ཁ། དགལ་ཁ་དང་བཞི་ལོ།
 ལོ་གཅིག་གི་དུས་གསུམ། དཀྱིད་ དབྱར་ དགལ།
 ལོ་བརྒྱ་ཐོག་ལ། ལོ་བརྒྱ་ལ་སྟོན་ཐོག་ལ་སྟོ་ལོ་གནངས་འཆར་དུ་འདེབས་རྒྱུའི་ཞིང་ཁ།
 ལོ་རྒྱ། ལོ་རྟོག་དང་ཆར་རྒྱ། ལོ་རྒྱ་ལེགས་ལ།
 ལོ་རྒྱ་ལམ་སྟོངས། ཆར་རྒྱ་དུས་ཐོག་ཏུ་བབ་ནས་སྟོན་ཐོག་ཡག་པོ་བྱུང་བ།
 ལོ་རྒྱད། ① ལོ་རྒྱད་དུ། ② ལོ་རྩ་བ་རྒྱད་ལ། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་དང་ལོ་རྒྱད་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས།
 ལོ་རྒྱད་གི་ལྷགས། སུ་ཉིངས་ལོ་རྩ་བ་བྲགས་འཁྱོར་ཤེས་རབ་ལྷགས་ཀྱི་གསང་བ་འདུས་པའི་
 དབང་དང་ཁྱིད།
 ལོ་རྒྱད་བྲགས་འཁྱོར་ཤེས་རབ། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་སྟོབ་ལ། ལ་ལས་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་
 སོགས་ཁྱེད་ཉིང་གཅིག་རྒྱ་གར་དུ་ཡེབས་པའི་གས་སུ་ཁོང་ཡང་ཡོད་པར་བཞེད། འདི་ཉིད་
 ཀྱི་འགྲུར་ལ། པསྟན་འགྲུར་ལས། སྟོས་པའི་རྒྱ་དུང་དུའི་མཆོམས་སྟོར། ལམ་གྱི་རབ་ཏུ་བྱ་
 བ། ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཇག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྟིང་པོའི་
 ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྟིང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། མི་ལམ་
 ཡིད་བཞིན་ཁོར་བུའི་གཏམ། སྟིན་པའི་གཏམ། སྟིང་པ་ལས་འདས་པའི་གཏམ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

བསྐྱུས་པའི་དཀའ་འབྲེལ་སོགས་ཡོད་དོ།

ལོ་རྒྱུད་ཉེས་གསོག་དར་མའི་ཁྲིམས་ལོར་སླེབས་མེད་པའི་ན་གཞོན་སྤྱ་གྲུས་བསགས་པའི་ནག་ཉེས།

ལོ་རྒྱུད་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ། བོད་གི་རྩོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཅེས་པར་གཞིགས།

ལོ་རྒྱུད། ལྷན་པ་ལེབ་མོའམ་ལོ་མ་མང་པོ་པན་རྒྱུན་གཤེབས་པའི་རྒྱུན་པོ།

ལོ་ཆེན། ① ལོ་ན་ཆེན་པོ། ② ལོ་རྒྱ་བ་ཆེན་པོ།

ལོ་ཆེན་སྐྱབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྐྱ་མར་གྲུར་པ། དབུ་མ་འཇུག་པའི་འབྲེལ་བ་

གསུང་རབ་རྒྱ་མཆོད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བྱེད། ཅེས་པ་དེའི་རྩོམ་པ་པོ་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་

ལ་ལམ་རིམ་ཆེན་པོ་དང་། སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལྷགས་རྩོམ་བསྐྱེད་མ་གནང་མཁན་དེ་ཡིན།

ལོ་ཆེན་རྣམ་ཤི། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་རྩྭ་ལོ་༡༦༥༧ལོར་འབྱུངས། སྤྲིན་ཕོ་ལ་སྤིང་

གཏེར་བདག་སྤིང་པ་འབྱུར་མེད་རྗེ་རྗེ་སོགས་སྐྱ་མ་མཁས་པ་མང་པོ་བསྟེན་ནས་གསར་

སྤྲུགས་གསར་རྟེན་དང་རིག་གནས་ལྷ་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་ཤིང་གསུང་རྩོམ་ཡང་སྤྲུག་

ལུགས་ཅིས་གྱི་འབྲེལ་ཆེན་ཉིན་བྱེད་སྤང་བ་ཅ་བ་དང་འབྲེལ་བ། བྱ་ཡིག་སྤྲོད་དག་ལེ་ཏུ་

གསུམ་གྱི་དཔེར་བཞེད་སོགས་ཏུ་ཅང་མང་པོ་ཡོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་

ལོ་༡༧༡༧ལོར་སོག་དམག་གིས་བཏོངས།

ལོ་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་ཅེ་མོ། དཔང་ལོ་རྒྱ་བའི་དཔོན་པོ་འདི་ཉིད་ལ་སྟོད་སྟོ་རྒྱུར་ཆོ་ཞེས་པར་ཡལ་

གཞོན་ཏུ་དཔལ་བཟང་། ཡུམ་དཔང་ལོའི་ལུ་མ་མོ་ཡེ་ཤེས་སྤྲོད་ནེ་གཉིས་གྱི་སྤྲུལ་སྤྱ་རབ་བྱུང་

ལྷ་པའི་རྒྱ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༣ལོར་སྐྱ་བལྟམས། དགྲུང་ལོ་བདུན་པ་ལ་དཔང་ལོའི་བྱང་ཏུ་དགེ་

བསྟེན་གྱི་སྤྲོམ་པ་ཞོད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་ཤོང་ལོའི་དཔོན་པོ་མཁན་ཆེན་ཆོས་སྟོང་

དཔལ་ལས་དགེ་རྒྱལ་བསྐྱབས། དཔང་ལོས་མངའ་རིས་གནས་པོ་ཆེ་དང་། ས་སྐྱ་སོགས་སྤྱ་

འཁྲིད་དེ་བསྐྱབ་སྦྱངས་གནང་། གྲུང་ཐང་གནས་པོ་ཆེར་དཔང་ལོ་ལས་མངོན་ཆད་གསན།

ཨའི་གདན་སར་ལོ་བཞི་རིག་གནས་པལ་མོ་ཆེ་ལ་སྦྱངས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པ་ལ་དཔལ་

ལྷན་ས་སྤྱིའི་མཁན་པོ་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ལས་གྱི་སློབ་དཔོན་དཔང་

ལོ་དང་། གསར་སྟོན་ཆོས་རྗེ་སྤྲུལ་གྱི་བཙུན་མཁན་ཆེན་པོ་སོད་ནམས་བཟང་པོས་མཛད་དེ་

བསྟེན་པར་རྫོགས། ལྷག་ཆང་། ཤངས། འུ་ཡུག་ཉང་སྟོང་ནམས་སུ་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་རྒྱད་
ཁྲིད་མང་དུ་གསུངས། ཀ་ལྷ་པའི་འབྲེལ་པ་སྟོབ་པན་སོགས་འབྱུང་དུ་མ་མཛད། འཆད་ཅོད་
ཅོམ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བསྐྱངས། དཔོན་པོ་ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་དང་། སྤྱ་པ་ནམ་
བཟང་པ་སོགས་ཐུགས་སྤྲུལ་མང་དུ་བྱུང་། སྤྱ་ཆེ་སྤྱད་དུ་གཙང་ཆུ་མིག་རིང་མོར་བཞུགས་
ནས་གདུལ་བྱ་མང་པོ་སྟེན་གྲོལ་ལ་བཀོད་དེ་དགྲུང་གངས་དོན་བརྒྱད་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྷག་
པའི་ལྷགས་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༣༡༠ལོར་དག་པའི་ཞིང་དུ་གཤེགས།

ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ། ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

ལོ་ཆེན་ཤེས་རབ་དབང་ལྷག་ བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་མགོར་ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་དུས་
མཉམ་ཅམ་ལ་བྱུང་བ་ཞིག་འདྲོ།

ལོ་མཆོག་ ལོ་རྒྱ་བ་འདི་ཉིད་མང་མཁར་ཁ་ཆང་དུ་སྦྱ་འབྱུངས། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་རབ་ཏུ་
བྱུང་། མཆོན་མཆོག་ལྷན་ལེགས་པའི་སྟོ་གོས་དབྱང་རྒྱན་མཛེས་པའི་རྟོག་ཅེས་རང་ཉིད་ཀྱིས་
འདོགས་པར་ཞུས་པ་བཞེན་བཏགས་ལ། ཕྱིས་ལོ་མཆོག་པ་ཞེས་གྲགས། ཤོང་ལོ་སྦྱ་མཆེད་
ལས་དབང་རྒྱད་མན་ངག་གསན། ཀ་ཙན་ལ་སོགས་པའི་རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་སྦྱངས་པ་
མཐར་ཕྱིན་མཛད། ཤོད་ན་འབྱུང་རོ་ཅིག་གི་དབང་གདམས་ངག་བཀའ་བསྟན་བཙུན་བཙུན་པལ་མོ་
ཆེའི་ལུང་མངའ་བས་ཤོད་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོའི་སྒྲ་མར་གྱུར། འབྱུངས་འདས་ལོ་
ཆེགས་དང་མཛད་རྣམ་ཞིབ་པ་མ་རྟེད།

ལོ་མཆོད། ལོ་སྤྱ་མར་མེ་ཤི་བའི་སྒྲ་དུས་ཆེས་གངས་བརྱུང་སྟེ་བྱེད་པའི་བྲག་མཆོད།

ལོ་མཐུག་ ཆེ་བ་བརྩ་གཅིག་པའམ། བརྩ་གཉིས་ལ། ལོ་མཐུག་གནམ་སྟོང་།

ལོ་ཉིས། སྟོན་ཐོག་ལེགས་པོ་མ་བྱུང་བ།

ལོ་སྟོང་། ལོ་རྟགས།

ལོ་མཉམ། ལོ་ཁྲན་གཞོན་གཅིག་ལ།

ལོ་རྟོག་ ཞིང་རྫོས་ཞིང་སོན་བཏབ་ནས་སྟེས་པའི་ལྡང་དུ་དང། སྟེ་མ་སོགས་འབྲུ་རིགས་སྟེའི་མིང་།

འབྲུ་རིགས་སྟེའི་འབྲས་བྱ། ལོ་རྟོག་གི་སྟོང་བྱ། ལོ་རྟོག་ཉལ་བ།

ལོ་རྟག་གི་དགྲ། སྤྱིར་ལོ་རྟག་ལ་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་དགྲ་མང་སོ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། བཅའ་དང་།

སད་དང་། སེར་བ། ཆིག་ ཐན་པ་ལ་སོགས་ལ་ཟེར།

ལོ་རྟག་གཉེན། [མངོན]ཆར་བ།

ལོ་རྟག་ག་ཤེད། [མངོན]སེར་བ།

ལོ་རྟག་སྤང་མཁན། ལོ་རྟག་སྤང་མཁན་ལ་ཨ་མུ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཡི་དམ་གང་རུང་ཞིག་

གི་བསྐྱེན་བ་བསགས་ནས་ལོ་མང་པོའི་རིང་མཆམས་ལ་བསྐྱང་ཅིང་། བསྐྱེན་བ་རྟགས་ཐོན་

ནས་མཆམས་ལས་གྲོལ་ཏེ་སེར་བ་བཀག་པ་དང་། ཆར་སྤོང་བྱེད་རྒྱ་སོགས་ལོ་རྟག་སྤང་སྤྱོད་

ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྟོན་དུས་སུ་ལོ་རྟག་བཟ་ནས་ཆག་པ་གང་རེ་ལྟར་དུ་སྤྱོད་པ་

ལ་བམ་སོ་སྤྱོད་ཟེར། དེ་ཉིད་ཤོག་ཆ་སྟེ་སྐམ་སོ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེའི་དུས་སུ་བྱེད་

སྤང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ལོ་གཏོར། མགོན་ཁང་ནང་དུ་ལོ་འཁོར་མོར་བཤགས་ནས་འཛོག་པའི་གཏོར་མ།

ལོ་རྟག་ས། ① འབྱུང་ཅིས་སྐབས་ལོ་ཁམས་སོ་སོ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་དུང་འགྲོ་བཅུ་གཉིས། ② རང་

སྤྱིས་པའི་ལོ་རྟག་ས།

ལོ་རྟགས་ཀྱི་བདུན་ཟུར། ༡.བྱི་རྩ་མིག་པའི་བདུན་ཟུར་དང་། ༢ གླང་ལྷག་རྩ་ཡི་བདུན་ཟུར། ༣

སྟག་སྟེལ་ཅལ་ཀྱི་བདུན་ཟུར། ༤ བྱ་ཡོས་ཟས་ཀྱི་བདུན་ཟུར། ༥ བྱི་འབྲུག་སྐད་ཀྱི་བདུན་

ཟུར། ༦ བག་སྐྱལ་ཆང་གི་བདུན་ཟུར།

ལོ་རྟགས་གསོལ་རས་ཞུ་བ། [ཡུལ]བག་མ་སོགས་སྤོང་སྐབས་སྤོང་ཡུལ་གྱི་པ་མར་བྱ་བྱ་མོ་གང་

ཡིན་ཀྱི་ལོ་རྟགས་འདི་བ།

ལོ་ལྟར། ལོ་རེ་བཞིན།

ལོ་མང་། ① ལོ་དུས་ཀྱི་རྟོན་མངལ། ② ལོ་ལྟར་གྱི་འབྲུའི་ཁལ་འབབ། ③ ལོ་གཅིག་གི་ཡོང་འབབ།

ལོ་མང་ཟླ་སྟེས། ལོ་རེ་དུས་ཐོག་ཏུ་འཇལ་དགོས་པའི་ཁལ་ཏེ། འདུལ་བའི་གཞུང་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་གསལ།

ལོ་ཐུག་སྤྱོད་ཆལ་ལོ་མའི་ཐུག་པ།

ལོ་ཟླ། ལི་ཟླམ་ལོ་ཟླའི་ཟླ།

ལོ་ཐོག་ལོ་ཉིག་དང་འདྲ།

ལོ་ཐོག་ཅེ་མོ། [མངོན་]སྟེ་མ།

ལོ་ཐོག་གཤེད། ལོ་ཉིག་གཤེད་དང་འདྲ།

ལོ་དར་མ། ལོ་ཉི་ཤུ་སྐུམ་ཅུ་ཙམ་དུ་སྟེབས་པའི་ན་ཆོད་དར་བབས།

ལོ་དུས། ལོ་དུས་ཆང་བ། ལོ་དུས་གཙང་བ། ལོ་དུས་ཆང་བ། ལོ་དུས་རྫོགས་པ།

ལོ་དུས་གྲངས་བཅད། དུལ་བུན་སོགས་ལོ་དུས་རྒྱས་དབྱེད་ཀྱིས་ཁ་གྲངས་ཐག་བཅད་པ།

ལོ་དུས་སྟེ་མཆོད་པ། རང་གི་པ་མ་ཉེ་འབྲེལ་དང་དགེ་ཆེན། རྒྱ་མ་སོགས་སྐྱེ་འདས་ནས་ལོ་གཅིག་

འཁོར་བའི་དུས་ཀྱི་མཆོད་པ་ལ་ཟེར། སྤར་བཅན་པོ་དེས་བྱོན་གྱི་སྐབས་ཤུལ་དུ་ལུས་པའི་

རྒྱལ་ཆོན་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་པ་མ་ཉེ་འབྲེལ་སོགས་འདས་རྗེས་བར་སོ་བཅིགས་ཏེ། དེའི་ནང་

དུ་འདས་པའི་རྒྱ་ཁོར་ཟས་གོས་སོགས་ཀྱི་སྐལ་བ་བཞག་ བཅན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཅིས་ཆེ་བའི་

ཆོན་པོ་དང་། ཞབས་འབྲེང་འགའ་ཞིག་བར་སོ་སྤྱང་མཁན་དུ་སྟོན་དགོས་པ་དང་། རྒྱལ་རྒྱད་

གསོན་སོ་རྣམས་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་མི་ཆོག་པ། ལོ་རྗེས་མའི་ལོ་མཆོད་འབུལ་མཁན་ཡོད་

སྐབས་ཐག་རིང་པོ་ནས་དུ་བ་དང་དུར་བན་བཏར་བ་དང་དུར་སྤྱང་རྣམས་མི་གཞན་གྱིས་མི་

མཐོང་བའི་སར་གཤེད་དགོས། དེའི་ཤུལ་དུ་རྒྱལ་ཆོན་འཆོ་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས་ཟས་གོས། ཁོར་

ལྷགས། དངོས་རིགས་སོགས་བར་སོའི་མདུན་དུ་ལུལ་ནས་ལོ་མཆོད་སྤྱང་ན་ཁྱེས་ཟེན་པ་དང་།

སྤར་ཡང་དུ་བ་བཏར་ཉེ་བྱིར་ལོག་རྗེས་དུར་སྤྱང་རྣམས་ཀྱིས་ལོ་མཆོད་དངོས་པོ་རྣམས་

ལོངས་སྟོན་ཆོག་པའི་གནས་ཚུལ་སྟོར་བཀའ་ཐང་སྟེ་ལྷ་ནང་གསལ་ཞིང་། བོད་དུ་པ་མ་ཉེ་

འབྲེལ་དང་། རང་གི་དགེ་ཆེན། རྒྱ་མ་བཅས་སྐྱེ་གཤེད་ཀྱིས་ཆོས་སེམས་ལ་བརླུང་ནས་

ལོ་མཆོད་རྟག་པར་འབུལ་བའི་སྟེན་ཡོད།

ལོ་རྗེ་རྗེ་གྲག་གནས་དེར་ལྷ་ལྷང་དཔལ་གྱི་རྫོང་ལོ་སྐབས་ཤུག་ཡོད། ལྷུས་ས་སྐྱེ་བའི་ཆེན་གྱིས་ལྷ་

ཁང་ཞིག་བཞེངས། ལྷང་སྐྱེ་གྲགས་པ་ཡོད་ཟེར་གྱི་ཐུགས་སྤུས་གོས་ནི་དགོན་ཆེན་འབྲིན་ལས་

རྒྱ་མཆོས་མཆོད་ཁང་བཞེངས། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་ལྟོ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ལུལ་གཙན་ཆ་རྫོང་

ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལོ་སྤྱི་མེ་འབྲས་བཞི། ལོ་མ་དང་། སྤྱི་ལོ། མེ་ཉོག་འབྲས་བུ་བཞིའི་བསྐྱས་ཆིག་
ལོ་རྩི་བ། བསྐྱར་བཅོས་ཤིག་སྟེ་སྒོ་བ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་དགེ་ཚུལ་གྱི་ལོ་
རྩི་བ་ཞེས་བྱའོ།།
ལོ་བྱུག་གི་སྤང་བ། སྤང་ལྷུང་སྤུམ་ཅུའི་ནང་གསེས། ལོ་བྱུག་གི་བར་དུ་རང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱུའི་སྟན་
ཡོད་བཞིན་དུ་སྟན་གསར་བ་ཆེད་དུ་བྱས་པའོ།།
ལོ་བདག ① ཉི་མ་ལུག་ཁྲིམ་ལ་སྟེ་བས་པའི་ཉིན་གྱི་རེས་གཟའ་ནི་ལོ་རིལ་པོ་དེའི་བདག་པོའོ།།
② ལོའི་བདག་པོ་སྟེ་ལོ་རེ་རེ་ལ་དབང་བའི་ལོ་ལྷ།
ལོ་འདབ། ལོ་མ་དང་འདབ་མའི་བསྐྱས་མིང་། ལོ་འདབ་ཐུར་དུ་འབྱུང་བ། ལོ་འདབ་སངས་སེང་། ཤིང་
སྤྱིང་ལོ་འདབ་རྒྱས་པ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྟེ་བ་བྱེད་དང་ལྷུང་བྱེད་དོ།།
ལོ་འདོད། སྤྱད་གསལ་དོན་གཉེན། ལོ་འདོད་ཅན་གྱིས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མི་རྟོགས།
ལོ་ན། ལོ་གངས་ན་ཆོད། ལོ་ན་མཐོ་བ། ལོ་ན་མ་སོན་བ། ལོ་ན་རན་བ། ལོ་ན་ཐ་བ། ལོ་ན་སོན་བ།
ལོ་ན་ཆན་བ། ལོ་ན་ཆད་པོ། ལོ་ན་གཞོན་བ། ལོ་ན་མཐོ་ལ་ལུས་སྟེ་བས་ཞན་བ། ལོ་ན་ཆས་ཀྱང་
ཆན་བ་མིན། ཤེས་བྱ་རྒྱས་ན་ཆན་བ་ཡིན།
ལོ་ན་ལོན་བའི་མི། ན་སོན་པའི་མི། ལོ་ན་དར་སོན་པའི་མི་ལ་ཟེར།
ལོ་ན་ལ། ལོ་སྟེ་གཉིས་ན་ག་ལ་འཁེལ་བའི་གནམ་ལོ།
ལོ་ནད་སྟན་འབྱར། ནད་ཀྱིས་མནར་ཉེ་རྒྱན་རིང་ཉལ་སར་ལུས་པ། ཆས་འགོགས་ནད་མནར་གྱིས་
ལོ་ནད་འབྱར་དུ་གྱུར་བ།
ལོ་གནངས་འཆར། ལོ་གཅིག་རེས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ལོ་རེ། ས་མཐོའི་ས་ཞིང་ཞན་བ་ཁ་ཤས་ལོ་
གནངས་འཆར་ལ་མ་གཏོགས་འདེབས་མི་ཉན།
ལོ་བ། ལོ་གང་ལ་སྟེ་ས་པའི་ལོ། གྱི་བ་ལོ་བ།
ལོ་བཤ། ལོ་ལྷ་བ་དང་བཞི་ཉའི་བསྐྱས་མིང་།
ལོ་བཤ་གཉིས། ལོ་ལྷ་དང་བཞི་ཉ་གཉིས།
ལོ་ལུད། ལོ་དུ་གྱི་གོ་མས་གཤེས་སུ་ལོ་གསར་གོང་ནས་སྤོད་རྒྱུང་ནང་ལ་ཆེད་དུ་བཏབ་ནས་ལོ་

གསར་སྐབས་མཆོད་ཇས་ཚུལ་དུ་ཉིན་བྱང་དུ་བསྒྲིག་བྱའི་ལོ་རྟག་གསར་བའི་ཕུད།
ལོ་ལོ་གསལ། ལོ་གཅིག་གི་ལོ་གསལ་ཐོབ།
ལོ་ཕྱག་ ལོ་རེའི་ནང་ཐེངས་རེ་འབྲུལ་བ་ཕྱལ་ཏེ་ཕྱག་འཆལ་བ།
ལོ་ཕྱགས། ① ཞིང་ལས་དང་འབྲོག་ལས། ཆར་ཆུ་དུས་སུ་པའ་ཅིང་རྟག་ཏུ་ལོ་ཕྱགས་འཕེལ་བའི་
ཡུལ་དེར་བཟ་གིས་དང་དགེ་མཆོད་གྱིས་ཁྲབ་བ། ② ལོ་རྟག་དང་ཕྱགས་ཐོབ།
ལོ་ཕྱགས་ལེགས་བ། ཞིང་ལས་ཐད་ལོ་ལེགས་ཡག་པོ་ཡོང་བ་དང་། འབྲོག་ལས་ཐད་ཕྱགས་ཐོབ།
རྣམས་སྤྱི་འཕེལ་ལེགས་པོ་བྱུང་བ།
ལོ་འཕོ། ལོ་སྤུ་མ་རྫོགས་པ་དང་བྱི་མ་གསར་དུ་ཤར་བའི་དུས་མཆོམས།
ལོ་འཕོའི་ཞག་ ཅེས་འབྲོ་སྤྱོད་མཆོམས་ནས་བཅི་བྱའི་གནས་ལོའི་དགུན་ཉི་ཤོག་ཡན་ཆད་ལ་ཉིན་
ཞག་ཅི་ཙམ་སོང་བའི་བྱངས་ཡིན།
ལོ་འཕོའི་གཟའ་སྐར། དགུན་ཉི་ཤོག་བའི་བྱི་ཉིན་གྱི་གཟའ་དང་སྐར་མ་ལ་ལོ་བྱི་མ་གསར་དུ་ཤར་
བའི་སྐབས་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞིན།
ལོ་བ། འགྲིག་པའམ་གོ་ཆོད་བ། ཆོད་མ་འདི་ཟ་ལོ་བ་ཙམ་འདུག་སྟོག་ཟླ་འདི་ཉིང་བ་ཡིན་ཀྱང་ད་
བྱང་བེད་སྟོད་ལོ་བ་ཞིག་རེད།
ལོ་བབས། ལོ་གཅིག་གི་ཐོན་འབབ་བམ་ཡོང་འབབ། ད་ལོ་སྟོན་ཐོག་སྤྱི་བཟང་བས་ལོ་བབས་ཡག་
པོ་ཡོང་བཟོ་འདུག་ལྟ་བུ།
ལོ་བོ་བདེ་ཆེན་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་བག་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་མངའ་རིས་སྤོན་བ་ཀཱ་
ཆུལ་ཁྲིམས་གྱིས་བཏགས། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མངའ་
རིས་ས་ཁུལ་སྤྱི་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལོ་འབྲུལ། ལོ་རེའི་འབྲུལ་ཆོད།
ལོ་འབྲས། འབྲུ་རིགས་སྤྱི། ལོ་འབྲས་ལེགས་ཤིང་རོ་བཅུད་ལྡན།
ལོ་མ། ① ལྷ་ཤིང་གི་ལོ་མ། ཤིང་ལོ། ལྷང་ལོ། སྤྱི་ལོ། ལོ་མ་ཁ་འབྲས་བ། ལོ་མའི་སྤྱིལ་བ། ལོ་མ་
དང་འདབ་མ། ལོ་མའི་སྤོན་འབྲུ། མེ་རྟག་པར་མཛེས་ཀྱང་ལོ་མ་སྤོན་པོས་བརྒྱན་དགོས། ལོ་

མ་སྐམ་པོ། གཡུ་ཤུག་ཟེལ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་ལོ་མའི་བྱང་ནས་འཕྱར་ལྷིང་བྱེད་ཅིང་སྐྱོ་གས་
ཀྱི་ཁྱ་ཐུངས་པ། ② སྤྱིང་པོ་མེད་པ། ཆོག་གི་ལོ་མ།
ལོ་མ་རྒྱུ་འཁོར། འདི་བོད་སྐོལ་རི་མོའི་རྒྱན་རིས་ཀྱི་གྲས་ཤིག་སྟེ། མེ་ཏོག་ལ་ལོ་མས་བརྒྱན་པའི་
རྒྱུ་འཁོར་ཏེ། ལུ་འབྲེལ་ནས་བྲིས་ན་འབྲིག
ལོ་མ་བསྐྱོད། [མངོན]བྱང་ཆུབ་ཤིང་།
ལོ་མ་ཁ། ①[མངོན]ཆོས་གཞི་ལྗང་ཁ། ② ཆུ་ལྷའི་ཤིང་གི་མིང་།
ལོ་མ་གྲོན་མ། [མངོན]ལྷའི་བྱེ་བྲག་ཅིག
ལོ་མ་ཅན། [མངོན]ལྷོན་ཤིང་།
ལོ་མ་མེད་མ། [མངོན]ལྷ་མོ་ལུ་མ།
ལོ་མ་གསུམ་པ། [མངོན]དྲར་བྱིད།
ལོ་མང་ཁུར་ལྷན། [མངོན]མི་རྒན་འཁོགས།
ལོ་མའི་བཅད། འདི་ནི་བོད་ཀྱི་སྐོལ་རྒྱན་རི་མོའི་བཅད་ཀྱི་རྒྱབ་ཕྱགས་རྣམས་པ་ལྟ་བུ་དབྱེ་ཡོད་པས་
དེའི་ནང་ཆན་ལོ་མའི་བཅད་ནི་ལོ་བཅད་རྩ་ཅེ་སྟེ་ལ་ལྷོ་བ་སྟོམ། ལོ་མའི་རྩ་རིས་རྣམས་ནི་ཤིན་
ཏུ་སྤྱི་ཞེས་པར་གསལ།
ལོ་མའི་ཕྱར་མ། ཤིང་ལོའི་ཐུམ་པོ་སྟེ། ཤིང་ལོའི་ནང་དུ་འབྲས་ཆན་སོགས་བརྟམས་པའི་ཐུམ་བུའི་མིང་།
ལོ་མའི་སྤྱན། ལོ་མ་ལ་གནས་པའི་འབྲུ།
ལོ་མར། འབྲི་ལ་སོགས་པའི་ཕྱགས་ཀྱི་མར་རྩིང་པ་ལོ་གཅིག་ལོན་པ་ལ་ཟེར།
ལོ་མས་འབྲས་སྟེན། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་མང་བྲགས་ཏེ་བརྫོང་བྱེད་དོན་སྟོན་མི་ཐུབ་པའམ་མི་གསལ་བ།
ལོ་བཅན་པ། ཏི་ལུ་ས་རི་སྐྱེས་དང་ལྷུང་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆན་ལྷུང་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་ཞིག
ལོ་བཅའ། ལོ་ཏོག་གི་བཅའ་སྐྱོན།
ལོ་ལྷ་པ། [ལེགས]འཛིག་རྟེན་མིག་གས། རྒྱུ་གཉིས་སྤྱ་བ་པོ་སྟེ། རྒྱུ་ཡིག་སྤྱར་མཁན།
ལོ་ལྷ་བ་སྐྱ་ཅོག་ཞང་གསུམ། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྟེ་བཅན་ཀྱི་སྐབས་བྱུང་བའི་ལོ་ལྷ་བ་གསུམ་ཆེ་
བ་གསུམ་སྟེ། རྒྱ་ནི་ཀ་དཔལ་བཅེགས་དང་། ཅོག་ནི་ཅོག་རྩོ་ལྷའི་རྒྱལ་མཆོན། ཞང་ནི་ཞང་ཡེ་

ཤེས་སྡེ་བཅས་གསུམ་ཡིན་ཞིང།

ལོ་རྒྱུ་བ་རྒྱ་བཙུག་ལྟེང་མེད་གོ། བྱང་ཆུབ་འོད་གྱིས་ཨ་ཏི་ཤ་གདན་འཕེན་དུ་བཏར་བའི་མི་ལྔའི་
ཡ་བྱལ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཨ་ཏི་ཤ་གདན་བྱང་ཆུབ་འོད་དུ་བྱིར་ལོག་པའི་ལམ་དུ་འདས།

ལོ་རྒྱུ་བ་མ་བཙུག་ཆོས་འབར། འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༠༧༧ལོར་ལ་སྟོད་སྟོར་
སྐྱེ་འབྱུངས། འདི་ཉིད་གྱིས་ལྷོ་བལ་དུ་མཁས་པ་མང་པོ་ལ་གཏུགས། འདི་རྒྱ་གར་ཕྱག་ནའི་ཡང་
སྟོབ་ཡིན། རྒྱ་གར་དུ་ཁ་ཆེན་དགོན་བ་བ་དང་། ཨ་ལྷ་ཡུ་ཀར་གུར་ལ་སོགས་པར་གསན་བ་མང་
དུ་མཛད་ཅིང་བཞུགས་བ་ན་སྒྲ་མ་དེ་ནམས་གྱིས་ཁྱོད་བོད་དུ་སོང་ལ། འཕགས་མ་སྟོལ་མའི་
སྐུལ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་ཕྱག་རྒྱར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ནས་ལོ་རྒྱུ་བ་སྐྱེ་པའི་ཐད་
དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་། དགྲང་ལོ་ཞེ་དྲུག་ལ་ཐེབས་སྐབས་འཁོན་ཕུ་བ་ཉེ་གནས་སུ་ཁྱིད་དེ་ཤིང་ཏུ་བྱོན་
པའི་ཆེ་གཞན་གྱིས་དུག་བྱངས་ནས་གོངས་སོ། འདི་ཉིད་ཀྱི་འགྲུར་ལ། བསྟན་འགྲུར་ལས།
དབྱེས་པ་རྩོམ་ཞེས་སྐབས་ཐབས། དཔལ་ཉེ་དུ་ཀའི་སྐབས་ཐབས། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྟོལ་པའི་མན་
དག། དཔལ་རྩོམ་ཞེས་ལོ་མའི་སྐབས་ཐབས་ཞེས་གཉིས་མ་ཆུང་བ། དབྱ་བཅད་མའི་ཐབས་ཆེ་
བ། སྟོལ་མ་སྟོལ་ཞེས་སྐབས་ཐབས་འཛིན་པོ་ཆེ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་སོ།

ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་གོང་གི་ལོ་དྲུག་ཅུ་དེ་དགུ་པ་ས་ཏྲ་སྤྱི་ལོ་༤༥ལོར་
སྟོད་མངའ་རིས་ཀྱི་གུ་གའི་ས་ཆར་འབྱུངས། དགྲང་ལོ་ཆུང་དུས་ནས་སྟོབ་སྟོང་ལ་བཙུག་
འབྲས་ཆེ་བས། མངའ་རིས་རྒྱལ་པོས་ཁོང་སོགས་མི་ཉི་ཤུ་ཙམ་དུ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ཀ་སྤྱིར་དུ་
མངགས་བ་ལྟར་བྱོན་ཏེ། བཞི་ཏ་མཁས་པ་མང་པོ་བསྟེན་ནས་སྤྱི་ཤིག་བ་དང་། ཆད་ལ། གསོ་
བ་རིག་པ། མདོ་དང་། སྐགས་སོགས་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་མཛད་དེ་བོད་དུ་བྱོན། མངའ་
རིས་གུ་གའི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་སྒྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་གྱིས་མཐུན་རྒྱུན་གནད་སྟེ་གསང་སྐགས་ཀྱི་གཞུང་
མང་པོ་དང་། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་སྟོན་དབྱང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱས་པ་ལ་
སོགས་པ་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་མང་པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱུར། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་
བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་གསང་སྐགས་གསར་མ་བསྐྱར་མཁན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་
མཆོན་སྟན་འགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་གསང་སྐགས་གསར་མ་དང་། རྒྱ་གར་

གྱི་སྐྱེན་གཞུང་མང་པོ་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་པོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་གནང་མཛད་པ་དེ་དག་པོད་གྱི་
མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་གྱིས་ཆད་མར་འཛིན་པ་ཞིག་ཡིན། དགྲུང་ལོ་དགུ་བརྩ་གོ་བརྒྱད་པ་
རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༥ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

ལོ་རྒྱ་བ་རབ་དགུ། བླ་སྲོང་ལྷེ་བཙན་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱ་བ་བ་གོར་བེ་རོ་ཙན། ལྷན་མ་ཅེ་མང། ཁ་ཆེ་
ལྷ་ནཏྲ་སྟེ་ཆན་གསུམ། གཉགས་རྒྱ་ན་ཀྱ་མ་ར། འཁོན་སྒྲུའི་དབང་པོ། མ་རིན་ཆེན་མཆོག་སྟེ་
བར་པ་གསུམ། སྐ་བ་དཔལ་བཅེགས། ཙན་རོ་སྒྲུའི་རྒྱལ་མཆོན། ཞང་ཡེ་ཤེས་སྟེ་སྟེ་གཞོན་
གསུམ་བཙས་ལོ་རྒྱ་བ་རབ་དགུའོ།

ལོ་རྒྱ་བ། ལོ་རྒྱ་བ་དང་འབྲ།

ལོ་ཆོན། ① ལོ་ཉོག་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་གནས་ཚུལ། ② སྟོ་སྐྱེན་ཞིག་ལོ་ཙན་ཡང་ཟེར།

ལོ་ཆིགས། སྟོན་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱའི་དུས་ཆིགས།

ལོ་ཆོད། ན་ཆོད་མཐོང་མའི་ཆོད། བྱིད་རང་དུ་ལོ་ལོ་ཆོད་གཤམ་དེད།

ལོ་གཞེས་འཆར། ལོ་གཉིས་རེས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ལོ་གསུམ་པ། ལྷ་གྲུ་གཞེས་འཆར་ལ་སྟེས་པར་
གསུམ་ཆིག་ཟེར།

ལོ་ཁྲ། ① ལོ་དང་རྒྱ་བའི་བསྐྱས་མིང། ② ལོ་ན་མཉམ་པའི་མིའམ་སྟེས་ལོ་གཅིག་པའི་མི།

ལོ་རྒྱ་ཞག་དུས་ཀྱི་ཁམས། གནམ་ལོ་མ་ལ་རྒྱ་བ་བྲ། རྒྱ་བ་མ་ལ་ཞག་ནི་བྲ། ཞག་ནི་མ་ལ་དུས་ཆོད་བྲ།
དཔེར་ན། གནམ་ལོའི་ཁམས་མེ་ཡིན་ན་རྒྱ་བ་དང་པོ་ས་སྟག་ཡིན། རྒྱ་བ་དང་པོ་ས་སྟག་ཡིན་ན་དེའི་
ཆེས་གཅིག་ལྷགས་སྟག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་བ་དེའི་ཆེས་གཅིག་ལྷགས་ཡིན་ན་ནམ་ལངས་རྒྱ་ལོས།
ཉི་ཤར་ཤིང་འབྲུག་ཉི་རྩོམ་མེ་སྟུལ། ཉིན་བྱེད་ས་སྟག་སོགས་སྟག་མ་ཀུན་ལ་རིགས་འབྲེའོ།

ལོ་གཟུལ། ལྷ་བ་ཅིས་ལ་ཉི་ཤ་ལུག་བྱིས་དུ་སྟེབས་པའི་ཉིན་གྱི་རེས་གཟུལ་ནི་ལོ་དེའི་གཟུལ་ཡིན་ལོ།

ལོ་ཡི་ཆ་ཤས་ཙན། [མངོན]དུས་རྒྱ།

ལོ་ཡི་ཐེག་པ། ལོའི་ཐེག་པ་དང་འབྲ།

ལོ་ཡི་ཐོག་པ། [མངོན]པོད་རྒྱ་བརྩ་གཅིག་པ།

ལོ་ཡི་དང་པོ། ① ལོ་འགོ་གང་ནས་འཛིན་པའི་ཐོག་པ། ② བྱི་བའི་ལོ།

ལོ་ཡི་སྤང་པོ། ①[མངོན] ཉིན་ཞག་སྤུང་ལ་རྒྱ་བ་གཅིག་བཅེས་པའི་རྒྱ་བ། ② བསྐྱལ་བ།

ལོ་ཡི་སྤེ་བ། ལོ་གང་ལ་འཆར་བའི་སྤེ་བ།

ལོ་ཡི་མཛོད། ①[མངོན]རྒྱ་བ། ② བསྐྱལ་བ།

ལོ་ཡི་ཡན་ལག་[མངོན]རྒྱ་བ།

ལོ་ཡི་ཤིང་རྒྱ། [མངོན]ཉི་མ།

ལོ་ཡི་བ་ཤ ཆར་ཉི་ཤོག་པའི་གནས་དང་བསེར་བྱའི་བྱས་པའི་གདོང་དུ་བཞག་པ་མ་ཡིན་པ་བར་

མཛོད་ཀྱི་ནང་དུ་ལོ་གཅིག་ཉར་བའི་སྐུ་རྒྱུ་རན་ཞིང་དེ་སྤངས་དང་ལྷན་པའི་ཤེད་མེད་སྟེ།

སྟེ་སྤིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛོད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བེ་རྒྱར་སྟོན་པོ་ལས།

ལོ་ཡི་བཅེས་པ་འདི་ལ་རྩང་ཞིག་དབྱུང་ན། དུས་པལ་མོ་ཆེ་ལ་ལར་ཤ་རྒྱུ་བའི་སྤངས་གནས་

ཞིང་ཉམ་པ་ཆགས་པ་ལ་བྱེད་པར་སྤང་ཡང་། གསུང་རབ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རང་གཞུང་གསོ་

དབྱེད་ཀྱི་དགོངས་དོན་སྤྱིར་མཐུན་པ་ལྟར་ན། ལོ་གཅིག་འདས་པའི་ཤ་སྐུ་པོ་ཡང་མ་ཡིན།

རྒྱུ་བ་ཡང་མ་ཡིན་དེ་སྤངས་དང་ལྷན་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལོ་རབས། ① ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་རབས་དུམ་བུ་གཅིག་ ② ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ། ③ དེང་སྐབས་

ལོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ལ་དུས་རབས་གཅིག་བཅེས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཐག་གཅིག་

ལོ་རས་པ་དབང་ཕྱག་བཙོན་འབྲས། རྗེ་འདི་ཉིད་ཡབ་རྣམ་འབྱོར་དང་ཡུམ་མེ་བཟའ་སྦྱིད་དེ་གཉིས་

ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༥ལོར་སྐྱབས་ལྷམས། དགྲུང་ལོ་བྲག་པ་ལ་

ཐེབས་སྐབས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་ལེགས་པར་མཛུགས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་བྲག་པ་ལ་ཆོས་རྗེ་གཙང་པ་

དང་མཇལ་ནས་བསྟེན་བཀྲུང་རྒྱ་ཆེར་མཛོད། དགྲུང་ལོ་བཙོན་བརྒྱུད་པ་ལ་སྟོར་མོ་ལུང་དུ་

མཁན་པོ་སྤེལ་ཏི་ལས་རབ་བྱུང་། མཆོན་དབང་ཕྱག་བཙོན་འབྲས་སུ་གསོལ། རྗེ་གོང་མའི་

སྤྱན་རྒྱར་བཞུགས་པ་ལ་ཡབ་ཀྱིས་ཡུལ་དུ་པོས་ནས་བག་མ་བསུ་བར་བརྩམས་པ་ན་ཞལ་

ཀྱིས་མ་བཞེས་པའི་རྒྱ་མའི་བྱུང་དུ་བྱིར་བོས། འབྲག་ཏུ་རྒྱ་མའི་ཕྱག་བྱིར་བྱོན་ཏེ་བསྟེན་པར་

རྫོགས། མདོ་རྩ་བ་དང་། བཞག་གཉིས། མ་རྒྱ་སྤྲ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་དང་། རྟོན་ལ་སོགས་

པའི་ཐབ་ཆོས། བདེ་མཆོག་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་གཞུང་མང་དུ་གསན། མཐར་དགྲུང་ལོ་བྲག་

ཅུ་རེ་བཞི་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལུགས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༠ལོའི་བོད་ཟླ་དགུ་པའི་ཉི་ཤུ་
གཅིག་ལ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས།
ལོ་རིམ། ཏུས་སྐབས་སུ་བྱི་བསྐྱིགས་པའི་རིམ་པ། ལོ་རིམ་འཕར་བ།
ལོ་རུས། ལོ་འཁོར་བཅུ་གཉིས་ལས་རང་ལོ་གང་ལ་སྤྱེས་པ་ལ་ཟེར། དཔེར། སྤུན་བྱ་མོས་འདྲེ་མོ་
མ་བསམ་སྟེ། ལོ་རུས་སྤར་ཁའི་འདྲེ་མོ་རེད་ལྟ་བུ།
ལོ་ལེགས། ལོ་ཐོག་ལེགས་པའམ་བཟང་བ། ལོ་ལེགས་བྱུང་ན་སྤྱི་ལོ་མེད། ལོ་ལྟར་ལོ་ལེགས་བྱུང་བ།
ལོ་ལེགས་ཀྱི་ལྟ་ལོ། སྤྱི་ལོའི་ཏུས་རབས་བཅུ་བདུན་དང་བཙུང་འབྱུང་མཆོམས་སྐབས་ཀྱི་
ཟླ་རན་སིའི་རི་མོ་མཁམས་ཅན་རྩ་མོས་བྲིས་པའི་སྤྱི་ཆོན་རི་མོ་ཞིག་ཡིན། བཙུང་བྱ་དེ་ནི་
ལུགས་བསྟན་གོ་དོན་གྱི་བྱེད་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་བྲིས་ཡོད་པ་སྟེ། བྱུང་མེད་མཛེས་མའི་
གཟུགས་བརྟན་བྲིས་པའི་ཐོག་ནས་འབྱུ་རིགས་སྤྲ་ལོ་ལེགས་བྱུང་བའི་དགའ་སྤྱོད་རྣམས་
པ་མཆོན་བར་བྱས་ཡོད།
ལོ་འོངས་པ། ཉར་སོན་པ།
ལོ་ཤ ལོ་གཅིག་ལོན་པའི་ཤ་རྩིང་པ་མ་རུལ་བ་སྟེ། ཏུས་བས་རྒྱུད་ནད་འཛོམས།
ལོ་ཤིང་། ལོ་སྤྱིང་ངམ་ལོ་རྟགས། དཔེར་ན། བྱི་བ། མྱང་། སྟག་སོགས་སོ།།
ལོ་ཤུར། སྟན་མ་དང་། ཡུངས་ཀར། ལ་ཤུག་སོགས་ཀྱི་ལོ་མ་བྲེག་པ་ཞག་ལོན་ནས་ཕྱེབ་པོར་གྱུར་
པའི་མིང་སྟེ། དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་བྱུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་
སྐོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ལོ་ཤུར་ལོ་མ་ཞག་ལོན་ནས། ཆོས་དཀའ་
ཕྱེབ་པོར་གྱུར་པའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
ལོ་ཤེས། [མདོན་]རྩིས།
ལོ་གཤེད། ལོ་སྐོར་བཅུ་གཉིས་སོ་སོར་རང་ཉིད་ནས་བཙེས་པའི་ཡར་གྱི་བཞི་པ་དང་། མར་གྱི་
བཞི་པ་དེ་ལོ་གཤེད་དུ་རྩིས་ལོད།
ལོ་བཤད། ལོ་སོ་སོའི་ནད་རྒྱ་ཆེས་སྐར་ཆར་རྒྱག་ཤིས་སོགས་བཟང་ངན་གྱི་བྱུང་པར་བཤད་པའི་ལོ་ཟླ་
ལོ་སར། གནས་པོ་གསར་པ་ཆོས་ཤར་ལ་ལོ་སར་ཟེར། ལོ་མ་སར་གོང་ལ། ལོ་སར་ཆོས་གཅིག

ལོ་སར་གཏོང་བ། འདིར་ལོ་གསར་བ་ཞེས་སྟོན་ཆེ་ག་ཡིག་སྟོན་འཇུག་ཡོད་དགོས་ལ། ལོ་
སར་ཞེས་སྟོན་ཆེ་ག་ཡིག་དོར་དགོས་པ་ནི་རྟགས་ཀྱི་འཇུག་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་སྟེ་གདངས་
ལྟེ་ཡང་གི་མིང་མཐའ་འདྲེན་ཚུལ་གྱི་རྟགས་གཞག་ལ་བྱང་ཚུབ་པའམ། ཡང་ན་བོད་སྐད་དག་མ་
ཤེས་པར་བྱས་ན་རྟགས་སྟེ།

ལོ་གསར་བ། ལོ་རྒྱུང་བ་འདས་ནས་གསར་པའི་འགོ་འཆར་བ། ལོ་གསར་བ་ཤར་བ། ལོ་གསར་བ་
ཆེས་བ། ལོ་གསར་པའི་ནང་ངས་ཁང་བ་ལས་རྒྱུའི་འགོ་འཇུགས་རྒྱུ་ཡིན། ལོ་གར་པའི་ནང་ང་
ཕྱི་རྒྱལ་ལ་འགོ་དགོས།

ལོ་གསར་མེ་རྟོག ① བོད་ལུགས་ལོ་གསར་སྐབས་ཤི་མོ་ཕྱི་མར་གྱི་སྟེང་དུ་འཇུགས་རྒྱུའི་མེ་རྟོག

② སྟོ་ཞིག་ལོ་གསུམ་ཁམ་བུ། བཏབ་ནས་ལོ་གསུམ་མོང་མཆོམས་འབྲས་བུ་ཡོང་བའི་ཁམ་བུ།

ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ། ལོ་གསུམ་དང་རྒྱ་བ་གསུམ་མཆོམས་བཅད་དེ་སྟོམ་སྦྱབ་བྱེད་བ།

ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ་བསྐྱབ་བ། ལོ་གསུམ། རྒྱ་བ་གསུམ། ཞག་གསུམ། ཟ་མ་གསུམ་གྱི་དུས་

ལུན་ནང་མཆོམས་བཅད་དེ་སྟོམ་བསྐྱབ་བྱེད་བ།

ལོ་ཕྱི་ལ། ལོ་འཁོར། ལོ་ཕྱི་ལ་གསུམ་ལ་སྟོབ་བྱར་བསྟན།

ལོ་ལྷ། ① ལོ་རྟོག་གི་ལྷ། ② ལོ་ཁམས་ཀྱི་ལྷ།

ལོག་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའམ་ལྟོག་པ་དང་། དཔེའི་སྟོན་སྟོག་པ་དང་། དཔེའི་སྟོན་སྟོང་པ་སོགས་

ཚུལ་བཞིན་མ་གནས་པའི་དོན་ལའང་།

ལོག་སྐད། ལོགས་སྐད་དང་འབྲ།

ལོག་སྐད་རྒྱབ་བ། མི་མང་ཆེ་བས་གོ་མི་བྱུང་བའི་སྐད་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་བ།

ལོག་གི་བ། བཟོ་ལྟའམ་སྟངས་ཀ་ཞིག་ཐེ་ཆོམ་ལོག་གི་བ། བདེན་ནམ་རྒྱན་སྟུང་པའི་ཐེ་ཆོམ་ལོག་

གི་བ་ལ་ནང་དུ་ཕྱིན་པ་རེད།

ལོག་རྒྱག་ཞིང་གར་མོན་པ་རྒྱབ་བ། ལྟོན་ཀ་ཐོག་བཟས་མ་ཐག་ཏུ་ཞིང་གར་ལོག་རྒྱབ་དགོས།

ལོག་རྒྱབ་བ། ཞིང་ལོག་རྒྱབ་པ་དང་འབྲ།

ལོག་སྦྱབ་གོ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྒྱབ་བ། གཞུང་དོན་ལ་གོ་བ་ལོག་སྦྱབ་བྱེད་བ།

ལོག་བསྟོ། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་བསྟོ་བ།
ལོག་འཇལ། རིན་ལན་ལོག་འཇལ། སྤྱང་གི་སྟོ་བྱིར་གསོས་ན་རིན་ལན་ལོག་འཇལ་བྱེད་ཡོང་།
ལོག་ཉོ་ལོག་འཛོང་། ཆོང་ཐོག་གོང་ཁེ་ཤོས་ཉོས་མེས་སྤྱང་གོང་མཐོན་པོར་བཙོངས་ནས་ཁེ་བཟང་
ཆེན་པོར་གསལ་བྱེད་པར་ཟེར།
ལོག་ཉོག་རང་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སྟོ་རིག་ཅིག
ལོག་ལྷ། རྒྱ་འབྲས་བྱ་བྱེད་ཆེ་སྤྱི་སོགས་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་མེད་པར་
འཛིན་ཅིང་བྱེད་ལས་དགེ་བ་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཙོད་པ་དང་། མི་དགེ་བ་ལ་
འཇུག་ཅིང་སྤྱིག་སེམས་དམ་འཆའ་བ་སོགས་སྤྱང་དོར་ལོག་པར་སྤྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་
ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ།།
ལོག་ལྷ་ཅན། དོས་འཛིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་མཁན།
ལོག་ལྷ་བཞི། རྒྱ། འབྲས་བྲ། བྱེད་པ། ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱར་བ་འདེབས་བཤོ།།
ལོག་འཛེན། [མངོན་]ཆོགས་བདག
ལོག་གཞོན། ལོག་པའི་བསམ་སྟོར་མར་གཞོན་པ། བསམ་པ་ལེགས་སྟེལ་ལོག་གཞོན་བྲས་པ།
ལོག་གཞོན་ཆེན་མོ། མིང་གཞན་བསམ་ཡས་དཀར་ཆག་ཆེན་མོའང་ཟེར། རབ་བྱུང་དང་པོ་སྤྱི་ལོའི་
དུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནང་། ལུ་སྟོན་བཙོན་འབྲས་གཡུང་དྲུང་གིས་བརྩམས་པའི་བོད་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག
ལོག་པ། ① དོན་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་བྲམ་པ་ཀ་བ་ལས་ལོག་ནས་ལྟོ་ལྟོར་པའི་རང་བཞིན་
དུ་བྱུབ་པ། ཀ་བ་བྲམ་པ་ལས་ལོག་ནས་གདུང་འདེགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་དོན།
② ཚུར་ཡོང་བ། ལོག་ཏུ་འཇུག་པ། ལམ་ནོར་ནས་ཕྱིར་ལོག་པ། ཚུ་བོ་བྱེན་དུ་ལོག་མི་སྲིད།
ཞེན་པ་ལོག་པ། ཉ་དཀར་པོ་ཁ་དོག་ལོག་དུང་། གསེར་སེར་པོ་ཁ་དོག་མི་ལོག་ ③ འབྲེལ་
བའམ་ཉེལ་བ། ཅིག་པ་ལོག་པ། ④ ཁོར་འཁྲལ། ལོག་པར་སེམས་པ། ལོག་པར་ཉོགས་པ།
ལོག་པའི་ལྷ་བ། ལྷ་བ་ལོག་པ། ལོག་པའི་སྟོ་བྲོས། ལོག་པར་སྤང་བ། སྟོན་ཆིག་ལོག་པ། གོ་
བ་ལོག་སྤྱབ། རིན་ལན་ལོག་འཇལ། ལོག་པ་རྩེས་པ། ལོག་སྲིད་བསྐྱར་ལངས། ལོག་པའི་ལམ།

ལོག་པ་བརྒྱད། འདི་ལོགས་གཉིས་སུ་འགྱུར་རྟེ། ཕྱིའི་ལོག་པ་བཞི་དང་ནང་གི་ལོག་པ་བཞི་ལོ།
ཕྱིའི་ལོག་པ་བཞི་ནི་དད་པ་ཅན་གྱི་ཆོགས་བཅག་པ། དགེ་བ་ཅན་གྱི་སྤྲུགས་དབྱུག་པ། དཀར་
པོའི་ཆོས་ལ་མི་དད་ཅིང་སྤོང་པ། ཉག་པོའི་ཆོས་ལ་དད་ཅིང་བསྟོད་པའོ། ཉང་གི་ལོག་པ་བཞི་
ནི། ལྷ་མ་སྤངས་པ། གྲོགས་ལ་གདུང་སེམས་བཅད་པ། ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་སྤངས་པ། དཀྱིལ་འཁོར་
གཉེན་པོའི་བསྐྱབ་པ་དང་མཚམས་བཀལ་བའོ། ཡང་དོན་རྗེ་ཐེག་པ་གསལ་དུ་སྤྲུགས་ལ་ལོག་ན་དོ་
རྗེ་དཔལ་བར་སྤྱེ། འཕྲིན་ལས་ལོག་ན་གཤེན་རྗེར་སྤྱེ། མཚོད་རྗེས་ལོག་ན་དུད་འཁོར་སྤྱེ།
སྤྲུགས་ལོག་ན་བར་ཆོད་དུ་འགྲོ། བདེན་པ་ལོག་ན་རུ་ཏར་སྤྱེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འདུག
ལོག་པ་ལྟ། ར་ཅ་ཏ་ཏ་ཏ་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་ཏ་ཐ་དན་ལ་བཅས་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ཕྱིར་ལྟོག་ནས་གེ་
དགོས་པར་བརྟེན། ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན།

ལོག་པ་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ཁང་འདི་བཏབ་མཁན་དང་བཏབ་དུས། བྱལ་མཐའ་བཅས་མ་གསལ། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱིང་ལྷོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་སྤུ་རངས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་བ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་ཡ་བྱལ་ཞིག་སྟེ། ཐ་སྙད་པའི་
ཆད་མས་རྙེད་པའི་དོན་གང་ཞིག་རང་སྤྱང་བའི་སྟོལ་སྤྱང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཆོས་
དེ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། སྟོག་རྒྱུའི་རྒྱ་དང་། རྒྱ་མའི་ཏ་
ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། དཔེར་ན་སྟོག་རྒྱུའི་རྒྱ་དེ་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྤྱང་བ་ལྟར། དོན་
བྱེད་མི་རུས་པས་ན། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་པོ། དེ་ལྟར་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཡིན་དེ་ཡང་
སྤང་ལ་དོན་བྱེད་རུས་པ་དང་མི་རུས་པས་དབྱེ་བ་ཡིན་རྟེ། རི་སྐད་དུ། སྤང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་
བྱེད་དག། རུས་པའི་བྱིར་དང་མི་རུས་བྱིར། ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ནི་
དབྱེ་བ་བྱས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལོག་པའི་གོལ་ས་བཞི། སྤན་པས་སྤྱིང་རྗེ་དང་། བྱམས་པ། དགའ་བ། བཏང་སྟོམས་བཅས་བཞི་པོ་
ཡང་མ་དག་པ་ལོག་པར་སྤྱོད་པའི་གནས་བཞིའི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། སྤེ་སྤིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
མཚོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བཞི་རྒྱུར་སྟོན་པོ་ལས། དེའང་ཕྱོགས་རིས་ཅན་དུ་
སོང་ན་ལོག་པའི་གོལ་ས་ཡིན་པས་བྱས་པ་མི་བཟོ་བ་རྣམས་ལ་བྱམས་པ་དང་། བསྐྱན་པ་དང་

སེམས་ཅན་ལ་སྒྲུབ་བ་རྣམས་ལ་སྟེང་རྩེ་བ་དང་། སྒྲན་བ་གཞན་གྱིས་བལྟས་པའི་ནད་བ་ཤི་བ་
ལ་དགའ་བ་དང་། ནད་བ་ཤི་གསོན་གང་ལའང་བཏང་སྟོམས་སུ་གནས་བ་སྟེ་བཞི་རུ་མ་ཤོར་
བ་གཅེས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལོག་པའི་ང་རྒྱལ། ང་རྒྱལ་བདུན་གྱི་ནད་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་བ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་
སྒྲོམས་ནས་ཁེངས་པ་སྟེས་པའི་ང་རྒྱལ།

ལོག་པའི་ངག་ཞེ་སྒྲུབ་དང་གཉི་ལྷག་ལས་སྟེས་པའི་ངག་རིགས་ཐམས་ཅད།

ལོག་པའི་ལྷ་བ་བཞི། སྒྲོམ་ཆེན་གྱི་བྲག་ལྷ། མཁས་པའི་གོང་ལྷ། སྒྲོམ་སྒྲུབ་མཁན་གྱི་ཟས་ལྷ།
ལྷགས་པའི་ཁོར་ལྷ་བཅས་སོ།།

ལོག་པའི་སྐྱོར་བ། ཆ་བའི་ནད་ལ་བློད་བཅས་དང་གང་བའི་ནད་ལ་བསེལ་བཅས་བྱེད་བ་ལྟ་བུ་རོ་
བོ་མི་མ་ཐུན་པའི་སྐྱོར་བ་བྲས་པ་ལ་ཟེར་རྟེ། བྱང་བ་རྣམ་རྒྱལ་གསལ་བ་ཟེར་གྱིས་མཛད་པའི་
འཆོ་བྱེད་རྣམས་ལ་སྟེང་ནས་བཅེ་བའི་མན་ངག་འབྲུལ་གྱི་ཡིག་རྒྱུད་ལས། ཆ་ནད་བློད་སྐྱོར་
གང་ནད་བསེལ་སྐྱོར་བྱེད། དེ་ནི་སྐྱོར་བ་ལོག་པ་ཞེས་བྲ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལོག་པར་འབྲུག་བ། ① དོན་མེད་དུ་ཁོང་ཁོ་སྟེས་པ། ② སེམས་ཀྱི་གཉིང་ནས་འཁོན་འཛིན་བྱེད་པ།
ལོག་པར་ལྟ་བ། ལོག་ལྟ་དང་དོན་གཅིག་

ལོག་པར་ལྟུང་བ། ལོག་པར་སྐྱུང་བ་དང་དོན་གཅིག་

ལོག་པར་དད་སེལ། འཁོར་བ་འཛིག་གི་མཆན་གྱི་རྣམ་གངས་སངས་རྒྱས་རབ་བདུན་གྱི་ལ་གྲུལ་ཞིག་

ལོག་པར་འདྲན་པ། ཆོས་བྱེད་པ་ལ་བར་ཆད་གཏོང་བའི་གདོན་འདྲེ་སྤྱིའི་མིང་།

ལོག་པར་གཡེམ། ལོག་གཡེམ་དང་འབྲ།

ལོག་པར་ལྟུང་བ། ① ལོག་པའི་ཕྱོགས་སུ་ལྟུང་བ། ② ངན་འགྲོ།

ལོག་པོ། ① རྫིང་འདམ་པ་པོ། ② ལྷ་བའམ་བྲ། ལྷ་བ་གངས་ལོག་པོར་བཏང་བ། མི་གངས་ལོག་པོར་འཕམ་བ།

ལོག་སྐྱོད། ལུལ་ལས་ལོག་པར་སྐྱོད་བ་སྟེ། བསམ་སྒྲོའི་ཚོག་གས་བྲ་སྐྱོད་ཚོག་ནས་ལམ་ལྷགས་
རྟིང་བ་སྒྲུབ་སྐྱོད་དང་ལམ་ལྷགས་གསར་བ་གཏོར་བཤིག་གསར་བཟེར་དོ་རྒྱལ་བཅས་བྱེད་
པ། ལོག་སྐྱོད་གལ་རིམ། ལོག་སྐྱོད་པ། ལོག་སྐྱོད་དབང་སྒྲུབ། ལོག་སྐྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ཕྱོག་བསྒྲགས།

ལོག་སྐྱོད་ཀྱི་བྱ་སྐྱོད། ལོག་སྐྱོད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིག་ ལོག་སྐྱོད་ཀྱི་ཡིག་སྒྲ། ལོག་སྐྱོད་སྒྲིག་
འཛུགས། ལོག་སྐྱོད་སྐོང་ས་དང་ཆོག་ས་པ།
ལོག་སྐྱོད་ཆོག་ས་པ། སྒྲིག་ཞུང་གང་རུང་ལ་བྱུང་བ་ཉོན་ཤེད་པའི་ལོག་སྐྱོད་ཀྱི་ཆོག་ས་པར་ཞུགས་པ།
ལོག་སྐྱོད་གཡོ་ཐོལ། བྱ་སྐྱོད་དང་བསམ་སྒྲོ་མི་མ་ཐུན་པའི་སྐྱོད་པ་དང་། རྒྱ་མ་ཐུན་མི་མ་ཆུང་ས་
པའི་གཡོ་སྒྲ།

ལོག་སྐྱོར། ① འཛིག་རྟེན་ལུགས་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་བྱ་སྐྱོད། དཔེར་ན། དགེ་བའི་ལས་ལ་དམའ་
འབེབས་ཤིང་། མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་བསྟོད་བསྐྱེད་པའི་བྱ་སྐྱོད་པ། ② ཆ་བའི་ནད་ལ་བྱོད་བཅས་
དང་གང་བའི་ནད་ལ་བསེལ་བཅས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་འོ་ལོ་མི་མ་ཐུན་པའི་སྐྱོར་བ་བྱེད་པར་ཟེར།
ལོག་མ། ལོག་བརྒྱབ་སྟེ་ལོ་གཅིག་ལ་ལོ་ཉོག་མ་བཏབ་པར་བཞག་པའི་ས་ཞིང་གི་མིང་། ཕྱི་རོལ་
ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་དོན་ཉེ། ལོག་རྟོག་སེལ། ལམ་ལོག་ལ་མ་
འགྲོ། འོན་པའི་ན་བས་སྒྲ་ལོག་ཐོས། ལོག་ལྟ་མ་སྒྲེས། གོ་མ་ལོག་ ལོག་པར་མ་སྒྲ།
ལོག་མེན། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་མ་སྦྱང་དེ། རང་གི་སྤྱི་ལོ་དེ་དང་རིམ་བཞིན་འབྲེལ་བ་འགྱུར་བའི་ལོ་
རྟགས་ཅིག་གི་མིང་ཡིན། བཅི་བྱ་པོ་ཡིན་ན་འབྲུང་འགྱུར་གྱི་ལོ་དང་འབྲེལ་སྦྱབས་རང་གི་ལོ་
རྟགས་ནས་མཐུར་དུ་བཅི་དགོས། བཅི་བྱ་བྱུང་མེད་ཡིན་ན་འདས་པའི་ལོ་དང་འབྲེལ་སྦྱབས་
རང་གི་ལོ་རྟགས་ནས་བྱེད་དུ་བཅི་དགོས།

ལོག་སྒྲོན། ལོག་པའི་སྒྲོན་ཆོག

ལོག་སྒྲ། ① ལོག་པར་སྒྲ་བ། ② ལོག་པར་ཤོད་པ་པོ།

ལོག་འཆོ། ལུས་དང་དག་གི་ལས་ཆགས་པ་ལས་སྒྲེས་པ།

ལོག་འཆོ་ལ། ཚུལ་འཆོས་ཉེ་མ་ཡིན་ཡིན་ཁུལ་བྱས་ནས་བྱུང་བ་དང་། ཁ་གསལ་སྟེ་སྒྲེལ་ལད་
བཤད་ནས་བྱུང་བ། གཞོགས་སྒྲོང་སྟེ་གོ་རྒྱ་བཏང་ནས་ཡོང་ཐབས་བྱེད་པ། ཐོབ་ཀྱིས་འཇམ་
བ་སྟེ་དབང་ཡོད་བཏང་ནས་འཕྲོག་པ། རྟེན་པས་རྟེན་པ་འཆོལ་བ་སྟེ་རྟེན་རྟེན་པར་སྤྱད་ནས་
ཆེན་པོ་རྟེན་པ་ཡོང་ཐབས་བྱེད་པ་བཅས་ལྟེ།

ལོག་ཞག་དགུན་ཉི་ཤོག་ནས་ཞག་ཉེར་བཞི་དེ་རིང་ལ་ལོག་ཞག་ཟེར། དེ་དེ་རིང་ལ་ཁ་རྒྱུང་དང་གང་

ངར་ཆེན་དབྱར་ཞོད་ཟེར། དབྱར་ཉི་ཤེས་ནས་ཞག་ཉེར་གཅིག་རིང་ལ་ལོག་ཞག་བཅི། དེ་ཡང་
ཉི་ཤེས་ཉིན་དང་། བདུན་དང་པོ། གཉིས་པ། གསུམ་པ་བཅས་དུས་ཆར་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཆར་བབ་
ན་གནས་དམའ་བ་ཞེས་ཟེར་བས་དབྱར་དུས་ཐན་པ་མེད་ཟེར། དུས་ཆར་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཆར་མ་
བབ་ན་གནས་མཐོ་བ་ཞེས་གྲགས་པས་ཉིན་ཉེར་གཅིག་ཅུ་ལ་པན།
ལོག་གཡེམ། ལོག་པར་གཡེམ་པར་ཟེར། གཞན་གྱི་རྒྱུང་མར་གྱི་བྱེད་པ་དང་། རང་གི་རྒྱུང་མ་སྤུམ་
འབྲིག་པ་ལྟ་བུ།
ལོག་གཡེམ་བཞི། བཟོད་བྱ་མིན་པ་དང་། ཡན་ལག་མིན་པ། དུས་མིན་པ། གནས་མིན་པ་རྣམས་
ལ་ཆགས་པ་སྟོན་པ་ལ་ལོག་གཡེམ་ཟེར།
ལོག་ལམ། ① འོར་བའི་ལམ་གྱི་ ② ལྟ་བུ་དན་པའམ་ལམ་ལུགས་དན་པ།
ལོག་ལོག་རྒྱུ་པོའམ་རིལ་ལོ། བྱོད་པའི་ནང་དུ་བརྟམས་པའི་མར་ལོག་ལོག་དེ་ལ་རྒྱ་མཚེ་ཅུ་ལ་འདུག
ལོག་ཤེས། ① རང་ཡུལ་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ། ② རང་གི་འཛིན་
སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བའི་ཤེས་པ། དཔེར་ན་རྒྱ་རྒྱུ་ནུག་པ་དང་། དུང་མེར་སྤང་གི་དབང་
ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཇི་བཞེན་མི་ཤེས་པའི་སྤོངས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱུགས་ཀྱི་འབྱུང་
རྒྱ་དང་། མཁྲིས་ནད་ལ་སོགས་པ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱའི་དབང་གིས་རང་ཡུལ་ཇི་ལྟར་གསུང་བ་དེ་
ལྟར་མ་གྲུབ་པས་ལོག་པའི་ཤེས་པ་ལོ།
ལོག་ཤེས་ཀྱི་གཞན་སེལ། ཡུལ་ཅན་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་བཅད་ནས་
ཡུལ་མི་བདེན་པར་འབྲུག་པའི་གཞན་སེལ།
ལོག་ས། སྒྲིག་སྐྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་reentry point ཟེར།
ལོག་ས། ① རོས། མདུན་ལོག་ས། རྒྱུ་ལོག་ས། གཡོན་ལོག་ས། ཁང་པའི་ནང་ལོག་ས། ལྷམ་གྱི་
ལོག་ས་གཅིག་ ལོག་ས་ཤིག་ན་གྱིས། ② ཡི་གེ་འདིའི་མཐར་སྟུ་སྦྲར་ན་གཞན་དུ་འཕྲ་ཟུར་དུ་
ཞེས་པའི་དོན་དུ་གོ་དཔེར་ན། ལོག་ས་སྟུ་བསལ་བ། ལོག་ས་སྟུ་དགར་བ། ལོག་ས་སྟུ་བཏོན་
པ། ལོག་ས་སྟུ་བཀར་བ། ལོག་ས་སྟུ་མེད་པ། ལོག་ས་སྟུ་བྱེ་བ། ལོག་ས་སྟུ་བཞག་པ། ལོག་ས་

སྤྱི་བསྐྱར་བ།

ལོགས་སྒྲིག་ ལུང་པ་གཅིག་གསུམ་ལས་རིགས་གཅིག་ནང་ལོགས་ཀྱི་མིས་མ་གཏོགས་གཞན་གྱིས་
མི་གོ་བར་ལོགས་སྤྱི་བཤད་པའི་སྒྲིག་ཆ།

ལོགས་སྒྲིག་ [མངོན་]ལུ་མ།

ལོགས་དཀར། དམིགས་སྤྱི་དཀར་པའི་དོན།

ལོགས་ཁང། དཀྱིལ་ཁང་གི་ལོགས་སྤྱི་ལས། ཟུར་དུ་ཡོད་པའི་ཁང་པ།

ལོགས་དཀར་སྒྲིག་སྒྲིག་ རྒྱུ་གྲུ་གྲུ་ལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྒྲིག་དུ་separate compilation ཟེད།

ལོགས་ཐོས། ལོགས་རིས་དང་དོན་གཅིག་

ལོགས་ཞལ། ཅིག་པའི་ལྗེ་བས་ཞལ།

ལོགས་རིང་། [མངོན་]སྒྲིག་

ལོགས་རིས། ཁང་པའི་ལྗེ་བས་རིས།

ལོགས་ལོགས། ཁག་ཁག་གསུམ་ཟུར་བསལ་ཅན།

ལོགས་སྤྱི་བཀའ་བ། ཟུར་བསལ་དུ་བཏོན་བ།

ལོགས་སྤྱི་བཅར་བ། ① ཟུར་དུ་ཟུང་བའི་སྒྲིག་པ། ② འཁྲིམ་ལ་སོང་བ།

ལོང་། ① ཁོམ་བ་དང་ལྷོགས་པའི་དུས། ཁ་སང་ང་ཁྱོད་སར་ལོང་ཅན་ཏེ་ལོང་ཁོམ་མ་སོང་། དེ་རིང་
ཉིན་གུང་ང་ཁྱོད་ཆོའི་མཉམ་དུ་ཐ་མ་ཐ་ལོང་མེད། ཁ་སང་ངའི་དགེ་ཆན་འདིར་སླེབས་ཐུང་ཡིན་
ནའང་ཡུན་རིང་བསྐྱད་ལོང་ཐུང་མ་སོང་། ང་སྒྲིན་ཁང་ནང་ལ་ནད་པ་བཟླ་སར་འགྲོ་བཞུགས་ཏེ་འགྲོ་
ལོང་གཅིག་ཀྱང་མ་ཐུང་། ལོང་ཁོམ་ཡོད་དུས་ངའི་ནད་ལ་ཐེབས་རོགས། ② སེམས་ཅན་གྱི་
ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཞིག་རྟོལ་གྱི་རྒྱ་སྒྲིག་ ③ དབང་པོ་ཉམས་པའི་དོན། མིག་ལོང་བ།

ལོང་ཀ ལོང་ག་དང་འབྲ།

ལོང་ཁ། ལོང་ག་དང་འབྲ།

ལོང་ཁེབས། རྟོལ་ལོང་གཡོག་བྱེད།

ཡོང་འཁྲིད། ① མིག་ཡོང་བ་འཁྲིད་མཁན། ② ཡོང་བའི་ལམ་རྟེན།

ཡོང་གི་མི་ལུས་ཀྱི་བྱང་ཁོག་སྤྲད་ཀྱི་ཆར་ཡར་སྡེ་རྒྱ་མ་དང་མར་སྡེ་གཞན་དུ་འབྲེལ་བའི་སྟོང་དུག་
གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། དེའི་བྱེད་ལས་ནི་ལུས་ཀྱི་ཚུང་ཁམས་ཀྱི་སྟིགས་མ་དང་། ཟས་རོ་ནམ་
བསགས་ཤིང་ཐུར་དུ་གཏོང་བ་སོགས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

ཡོང་གི་ནད། སྤྱིར་ཟས་སྟོད་ལོག་པ་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྒྱུད་ནད་སྟོང་བའི་ཟས་སྟོད་རྣམས་ཀྱིས་ཡོང་
ནད་སྟོང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ།

ཡོང་མཆོངས། ཐུན་འཕྲོམ་ཀྱི་ཐལ་སྟོང་། གནས་ཚུལ་མ་བཟགས་མ་དབྱེད་པར་ཡོང་མཆོངས་བྱས་
ན་བམ་ཉེས་ཡོང་རྒྱ་ལས་མེད།

ཡོང་ཏོག་མིག་སྟེ་དངོས་ཀྱི་གས་ཤིག་སྟེ། འབྲར་ཅི་བཟོ་བྱེད་ཡིན།

ཡོང་སྟོད་ལུ་གྲུ་མགོ་དབྱིབས་ལ་བསྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཁྲག་ཡོང་སྟོད་ཀྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྲངས་
དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས།
ཡོང་སྟོད་ལུ་གྲུ་མགོ་ནི་ཁྲག་ཡོང་སྟོད་ཀྱི་མིང་སྟེ་དབྱིབས་ལང་བའི་སྟོན་ནས་བཏགས་པའོ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡོང་གཏམ། ① རྒྱ་མཚན་ཞིབ་ཏུ་མ་རྟོགས་པར་བཤད་པའི་གཏམ། ② རྒྱ་མཚན་དང་དོན་མེད་
ཀྱི་གཏམ། ལས་མེད་ཡོང་གཏམ་དུ་ཆོགས་པ།

ཡོང་ཐེད། ལྟེ་བའི་གཡམས་གཡོན་དུ་ཆོན་གང་རེ་གཞལ་བའི་གནས་སུ་ཡོད་པའི་ཡོང་གའི་ཐེད་དང་
འབྲེལ་བའི་མེ་གསང་ཞིག་སྟེ། དེར་མེ་བཅའ་བཞག་ན་ཡོང་སྐྱན་དང་། ལྷ་བ། བེ་སྐབས་ཅན་
འཁྱུ་བའི་ནད་ལ་པན།

ཡོང་ནད། ཡོང་གི་ན་ཆ་སྟེ། ནད་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་གང་སྟོས་དང་། གང་འབྲིངས། ཆ་རྫོངས། འཁྱུ་
སྟེམས། རྒྱངས་པ་ཅན་བཅས་ལྷ་མཆིས། ནད་ཏྲགས་སུ་ལྟེ་བའི་གཡམས་གཡོན་དུ་ན་ཞིང་སྟོ་
འཁྲོག་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་བས་འགར་ཅི་ཆེན་མི་འབྱུང་བར་འགགས་པ་ཞིག

ཡོང་ནད་གང་བ། ལྟེ་བའི་གཡམས་གཡོན་དུ་ན་ཞིང་སྟོ་འཁྲོག་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་བའམ་བེ་སྐབས་ཅན་
འཁྱུ་བའི་ནད་རིགས་ཤིག

ཡོང་ནད་གང་འགྲིངས། ལྟོ་བ་སྟོས་ཤིང་རི་མ་འགྲིང་ནས་མི་ཐོན་པ་ཡོང་སྟེ། སྐབས་སྐབས་སུ་
མདོག་སྒྱུ་པོ་ཅན་འཕྲུ་བ་དང་། སྐབས་སྐབས་སུ་ཟས་གང་ཐོས་པ་དེའི་མདོག་འཕྲུ་བ།
ཡོང་ནད་ལྷ། གང་སྟོས། གང་འགྲིངས། ཆ་རྟོངས། འཕྲུག་སྟེ། རྒྱངས་པའོ།
ཡོང་ནད་ལྷ་པོ། ཡོང་ནད་ལྷ་དང་དོན་གཅིག
ཡོང་ནད་འཕྲུ་སྟེ། ལྟོ་བ་ས་བ་འཁོག་ཤེད་པ། ཟས་གང་ཐོས་ཀྱང་ན་ག། ལུས་ཤུགས་རྒྱང་ག། ཁ་
སྐྱས། མཁལ་ཤེད་ཆད་སྟེ། ཤེད་ཅིང་ན་ག།
ཡོང་ནད་གང་སྟོས། ཡོང་ནད་ལུང་འཁོག་ཤེད་ཅིང་། གང་བའི་རྗེས་སུ་སྟེ་ཐུང་ན་ག། ལ་བའི་དུས་
ནད་པའི་རྒྱང་རྒྱུ་བ་ཐུག་ན་སྒྱུ་པོ་འཕྲུ་བ། དེས་འགར་གྱི་ས་སྐྱས་ཞིང་སྟོས་པར་ཤེད།
ཡོང་ནད་ཆ་རྟོངས། ཁ་སྐྱས། སྟོས་དད་ཆེ། ལྟོ་བ་སྟོས། གདོང་སྒྱུག་རྩལ་འབྱུང་། གྱི་ས་འགག
ཡོང་ནད་རྒྱངས་པ་ཅན། ཡོང་རྒྱ་ཤེད་སྟེ་སྐྱལ་གཞུང་དངས་ཤིང་ན་ག། ཤེད་པ་སྒྱུར་པོར་ཡོང་ནས་
ཤེད་ཆེགས་པར་ཚུན་འགྲུལ་མི་ཤེས་པ།
ཡོང་པོ། མིག་ལ་སྟོན་ཤོར་བའི་པོ།
ཡོང་ཤུགས་གསང་། ལྟེ་བའི་གཡས་གཡོན་ནས་གྱི་ལ་ཆོན་དོ་རེ་གཞལ་བའི་གནས་སུ་ཡོང་ག་དང་
འབྲེལ་བའི་གསང་སྟེ། དེར་མི་བཅའ་བཞག་ན་ཡོང་སྐྱད་སྟོ་འཁོག་ཤེད་པ་འཕྲུ་བ་འབྲུམས་
པ་སོགས་ལ་པན།
ཡོག་ཤེད། སྟོ་སྟོང་ཡང་ཟེད། བྱད་མེད་ཀྱི་སྐྱར་གས་འོག་ཏུ་དབྱང་པའི་དདུལ་ཐག
ཡོང་ག། ① ཡོངས་པ། ཡོང་ག། ② མིག་སྟོང་བའམ། མིག་དབང་ཤོར་ནས་མཐོང་མི་བྱུབ་ག།
གཡས་ཡོང་ག། མིག་ཡོངས་ཀྱང་ཉ་རེར་ལྟོ་ག། མིག་མེད་ཡོངས་མཆོངས། ③ འདད་ག། ཅིས་
གངས་ཡོངས་པ། ཆད་ཡོངས་པ། འོ་གངས་ཡོངས་པ། རིང་ཆད་མ་ཡོངས་པ། གཟུགས་
སྟོབས་ཆེས་ཆེར་ཡོང་དུས། རྒྱ་མ་གང་ཡོངས་མ་ཡོངས་ཅན། ④ གཟུགས་མི་མཐོང་མཁན།
དམུས་ཡོང་། ཡོང་བར་ཡོང་འཁྲིད་མེད་ག། བྱི་ཡོང་ག། ཡོང་བར་ལམ་འཁྲི་ག། ཡོང་བས་ཡོང་
བཞིན། ཡོང་བ་རྒྱ་ཏུ་འགྲིལ། ཡོང་བས་བལྟས་ཀྱང་ཁམས་གསུམ། ཆན་མོ་ཡོང་བས་གསེར་
ཁུར་ནས་འགྲོ་ག། ཐེ་ཆོས་གར་འཕྲུགས་མེད་པའི་ཡོང་བའི་འཁར་རྒྱག་འདྲ།

མོང་བའི་ཁ་ལོ་བ། [མངོན]ཉི་མ།

མོང་བའི་དགྲ། [མངོན]ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

མོང་བས་ཤིག་བཟུང། འོ་མ་ཆོད་བྱེད་པའི་དཔེ།

མོང་བུ། ① ཀླང་པའི་མོང་བུ། ② [རྫིང]ཤིང་འབྲས།

མོང་བུ་མི་མངོན་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ་

ཤིན་ཏུ་སྤྲས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་བློས་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་མོང་བུ་མི་མངོན་པ།

མོང་འབྲུར། སྟོད་པ་རྟོགས་པའི་ངང་རྩལ་ཅན་ཏེ། ཨ་ཡག་མོང་འབྲུར། སྤུ་བྱག་མོང་འབྲུར་སོགས་སྟེ་བུ།

མོང་མོ། མིག་ལ་སྒྲིན་ཤོར་བའི་བྱད་མེད།

མོང་ཅ། རང་མོང་གི་ཆིགས་འབྲུར་པོའི་སྟེང་ནས་གསོ་བྱ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོན་གང་གཞལ་བའི་གནས་

སུ་ཡོད་པའི་གཏར་རྩ་ཞིག་སྟེ། དེ་གཏར་ན་སྒྲང་ཐབས་དང་། མངལ་སྒྲན། རྒྱ་མཚན་འགགས་

པའས་འབྲས་པ། བུས་མོའི་ཆིགས་ན་བ་སོགས་ལུས་སྒྲད་ཀྱི་ནད་ལ་པན།

མོང་ཆད། མོང་གར་ཆ་བ་ཞུགས་པའི་ནད་དེ། རྟན་ཞགས་སུ་ཁ་སྒྲས་ལ་སྒྲོམ་དང་ཆེ་བ་དང་། ཁོག་

པ་སྒྲོ་ཞིང་དེ་ཆེན་འགག་པ་སོགས་འབྲུང་བ་ཞིག་

མོང་ཆིགས། ཀླང་པའི་མོང་བུའི་ཆིགས།

མོང་མོང་། འབྲུར་དུ་ཐོན་པའི་རྣམ་འབྲུར། རྩ་མོང་མོང་དུ་འཁོལ། བ་རྒྱབས་མོང་མོང་དུ་འབྲུར།

ཆིག་པ་ཟ་མོང་མོང་བུས་བྱང་། མིག་རྩ་མོང་མོང་ཞིག་འཁོར། རྩལ་མོང་མོང་དུ་ལྔར་བ།

མོང་བཤད། ཞིབ་བར་མ་བརྟགས་པའི་སྐད་ཆ། མོང་ཞེས་བ་ནང་མོང་སྟེང་མོང་སོགས་ནང་ཁོལ་

ཀྱི་སྤྱི་མིང་ལའང་གོ། མོང་ཞེས་པ་ཆིག་གཞན་ལ་བསྐྱེབས་ནས་དུས་ཀྱི་ཁོས་པ་ལྟན་མིན་གྱི་

དོན་སྟོན་པ། བྱ་མོང་བྱེད་མོང་།བཟང་མོང་འབྲུང་མོང་། སྟོད་མོང་མེད། ཉན་མོང་མེད་ལྟ་བུ།

མོང་གསང་། རྒྱལ་ཀྱི་སྤྲལ་ཆིགས་བརྩུ་བྱག་པ་མོང་ག་དང་འབྲེལ་བའི་མེ་བཙའི་གསང་དམིགས་

ཤིག་སྟེ། དེར་མེ་བཙའ་བཞག་ན་མོང་གར་གང་རྒྱུད་ཞུགས་ནས་སྒྲོ་འཁོག་བྱེད་པ་དང་། མོང་

སྒྲན་སོགས་ལ་པན།

མོངས། ① མེན་པའི་སྤྲལ་ཆིག་ ② ལྔར་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་ལང་བའི་སྤྲལ་ཆིག་ ③ བརྒྱ་གཅིག་

གིས་མ་ལོངས་དགུ་བཅུ་གོ་དགུ། ཆད་ལོངས། ④ འཆོ་བྱེད་ཀྱི་རྩ་རྩེན་ཏེ། ལྷི་ཆོགས་གསར་
བར་བདེ་སྦྱིད་ཀྱི་ལོངས་སྦྱང། ལོངས་སྦྱང། འགྲོ་བའམ་སོང་བའི་དོན་ལ་ཡང་གོ
ལོངས་སྦྱ། དེས་བ་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཞུགས་སྦྱ་མཐར་ཐུག
ལོངས་སྦྱ་དེས་བ་ལྷ་ལྷན། ༡ གནས་དེས་བ། འག་མིན་སྦྱག་པོ་བཞོད་བ་ཁོན་ར་བཞུགས་བ། ༢
དུས་དེས་བ། འཁོར་མ་སྟོངས་བར་དུ་ཞུགས་བ། ༣ སྦྱ་དེས་བ། མཆན་དཔེ་རྩོགས་བ་ཅན་ཁོ་
ན། ༤ ཆོས་དེས་བ། ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུང་བ། ༥ འཁོར་དེས་བ། ཐེག་ཆེན་
འབགས་བ་ལ་སྦྱག་གིས་བསྐྱོར་བ།
ལོངས་སྦྱ་གཉིས། རང་སྤང་ལོངས་སྦྱ་དང། བྱེད་སྦྱལ་ལོངས་སྦྱའོ།
ལོངས་སྦྱ་རིགས་ལ། ནམ་སྤང། རིན་འབྱུང། འོད་དཔག་མེད། དོན་གྲུབ། མི་བསྐྱོད་བ་བཅས་
ལོངས་སྦྱ་རིགས་ལྷ་དང། གཞན་ཡང་སྦྱལ་སྦྱ་རིགས་ལྷ་ཡོད་བ་ལས་ལོངས་སྦྱར་ན་རྒྱན་དང།
རིགས་ལ། བྱ་རྒྱན་སོགས་ཡོད་བ་དང་སྦྱལ་སྦྱར་མེད།
ལོངས་སྦྱ་ལ་ཉགས་ཀྱི་རྒྱན་བཟ། དབྱ་རྒྱ། ལྷན་རྒྱ། མགུལ་རྒྱ། རོ་ལལ། དབྱང་རྒྱ། ཐུག་
གདུབ་གཉིས། ཞབས་གདུབ་གཉིས། སེ་མོ་དོ།
ལོངས་སྦྱ་ལ་དར་གྱིན་བཟའ་ལ། ༡.ཐའོག་འདིང་གི་ཅོད་བན་དང། ༢.དར་གྱི་སྟོང་གཡོག་དང། ༣.དར་
སེར་པོའི་ཆོས་གོས་དང། ༤.དར་ཅེ་དགུའི་སྦྱང་དཀིས་དང། ༥.སྦྱགས་ཀྱི་བུ་དུང་སྟེ་ལྷོ།
ལོངས་སྦྱའི་རྒྱན་ཆས་བདུན། མེ་ཉོག་ཆོམ་བུའི་རྒྱ། ལྷན་ཆ། རོ་ལལ། དབྱ་རྒྱ། སེ་མོ་དོ། ཐུག་
གདུབ། ཞབས་གདུབ་པོ།
ལོངས་སྦྱའི་དཔེ་བྱད། ལོངས་སྦྱ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱི་རབ་ཏུ་དད་བ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན།
ལོངས་སྦྱའི་མཆན། ལོངས་སྦྱ་གཞན་ངོར་སྦྱེས་བུ་དམ་པར་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན།
ལོངས་སྦྱའི་མཆན་ཉིད། གཞན་དབང་གནས་འགྱུར་གྱི་མཆན་ཉིད། དཀར་པོའི་ཆོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད།
གཉིས་སྦྱ་མེད་པའི་མཆན་ཉིད། རྒྱན་གྱིས་ཉག་པའི་མཆན་ཉིད། བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པའི་
མཆན་ཉིད་དོ། ཡང་ན། གསུང་བཟོད་ལ། སྦྱ་སྤང་བ། མཛད་བ་རྒྱན་མི་ཆད་ལ། ལྷན་གྱིས་བུབ་
པར་མཛད་ལ། སྦྱ་གསུམ་གྱི་མཛད་བ་དུ་མར་སྟོན་ཀྱང་དེའི་རང་བཞིན་དང་བཟའ་བའོ།

མོངས་སྐྱེའི་ཞིང་། གཞི་དང་སྤྱིང་པོ་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པ་མོངས་སྐྱེའི་ཞིང་ཁམས། སངས་རྒྱུས་
ཀྱི་ཞིང་ཁམས་འོག་མིན་ནི་མོངས་སྐྱེ་རྣམས་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་ཡིན་པ་དང་དེའི་ཕྱག་
གི་སྤྱང་བཟེད་ཀྱི་ནང་དུ་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བརྟག་སྒྲུམ་བཞེ་རང་
ཅག་གནས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཡིན་ཞེས་སངས་རྒྱུས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་
འགའ་ཞིག་ནང་གསལ།

མོངས་སྐྱེའི་ཡེ་ཤེས་བཞི། ཆོས་དབྱེངས་མེ་མོང་ཡེ་ཤེས། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས།
བྱ་བྱབ་ཡེ་ཤེས་བཅས་ཡིན།

མོངས་སྐྱེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་ལ། སྐྱ་རྟོན་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང་། གསུང་བཛྲོད་པ་རྒྱུན་མི་
འཆད་པ། ཐུགས་མཛད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ། འབད་ཚོལ་གྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པ། ལྷ་
ཆོགས་སུ་སྤང་ཡང་བདེན་པར་མ་བྱུབ་པ་བཅས་ལྟོ།།

མོངས་སྐྱེའི་ཡོན་ཏན་ལ། རྟོན་པ་རྒྱུན་མི་ཆད་པ། གསུང་བཛྲོད་པ་རྒྱུན་མི་ཆད་པ། ཐུགས་མཛད་
པ་རྒྱུན་མི་ཆད་པ། འབད་བཙོན་གྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པ། ལྷ་ཆོགས་སུ་སྤང་ཡང་བདེན་
པར་མ་བྱུབ་པའོ།།

མོངས་སྐྱེའི་རིན་ཆེན་རྒྱུན་བརྒྱན། དབུ་རྒྱན། ལྷན་རྒྱན། མགུལ་རྒྱན། དཔུང་རྒྱན། རོ་ཤལ། སེ་
མོ་རོ།། གཏུ་བྲ། ལྷ་རགས་སམ་འོག་ལག་གོ།

མོངས་པ། ① མིག་དབང་ཤོར་བ་དང་འདང་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་མོང་བའི་འདས་པ། ② [རྟིང]
རྒྱགས་པ།

མོངས་སྐྱེད་པ། མོངས་སུ་སྐྱེད་པའམ། བེད་སྐྱོད་པ།

མོངས་སྐྱོད། ① རོར་ཇས། མོངས་སྐྱོད་ཆེ་བ། མོངས་སྐྱོད་གྲ་རྒྱས། མོངས་སྐྱོད་ངན་རོན། ②
བེད་སྐྱོད། དགའ་ལས་གཞན་པས་བརྒྱབ་ནས་མོངས་སྐྱོད་རང་གིས་བྱས་པ། བག་མེད་
མོངས་སྐྱོད། དགའ་བའི་མོངས་སྐྱོད་པ། ③ ཉི་ཁྲི་གཟའ་ལྔ་སོགས་སྐར་ཁྲིམ་གྱི་གོ་ལར་རྒྱ་
བའི་དུས་སམ་ལུལ་གྱི་རྒྱ་ཁྲོན།

མོངས་སྐྱོད་ཀྱི་ཅ། ལུས་རྩའི་ཁྲེ་བྲག་ཅིག་

ཡོངས་སྟོང་གི་རིག་འཛིན། གསང་སྒྲགས་གྱི་སྟོང་འབྲས་བུ་མོང་བ་ཞིག་སྟེ། རྒྱལ་སྤྱི་སྒྲ་བདུན་
ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྟོང་པའི་དངོས་བྱུང་ཐོབ་པ།
ཡོངས་སྟོང་འཁོར་ལོ། བཟའ་བརྒྱུད་གི་རོ་ལ་ཡོངས་སུ་སྟོང་པའི་ཅའི་འཁོར་ལོ་སྟེ། བཟླ་ན་པ་ལ་
གནས་ཤིང་ཅ་ཐོན་ལུ་བརྒྱས་བསྐྱོར་བ་ཞིག་
ཡོངས་སྟོང་འཁྱིལ་པའི་གནས་དུག ༡.ཆང་འཐུང་བ། ༢.བརྒྱན་པོ། ༣.མཚན་མོ་འཐུན་པ། ༤.སྤྲིག་
པའི་ཐོགས་པོ་ལ་བསྟེན་པ། ༥.འདུས་པ་ལ་ལྟ་བ། ༦.ལེ་ལོ།
ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་སྒྲ་ཁ་སྟོར་ཡན་ལག་བདུན་ལྟན། ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྒྲའི་ཡན་ལག་ཁ་
སྟོར་གྱི་ཡན་ལག་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཡན་ལག་སྟོང་རྗེས་ཡོངས་
སྒྲ་གང་པའི་ཡན་ལག་རྒྱན་མི་ཆད་པའི་ཡན་ལག་འཕོག་པ་མེད་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་སོ།
ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྒྲ། སངས་རྒྱས་གྱི་སྒྲའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཆོས་གྱི་སྒྲ་ལས་མ་གཡོས་པར་
གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ལ་སྤང་བའི་སྒྲ་གང་ཞིག་སྒྲུལ་སྒྲུའི་འཆར་གཞིར་གྱུར་
པ་མཚན་དང་དཔེ་བྱང་གིས་བརྒྱན་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅའི་ནང་གསེས་ཤིག་ཀྱང་རོ།
ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་རྒྱན་བཅུ་གསུམ། ཡོངས་སྒྲར་སྒྲས་པའི་རྒྱན་གོས་སྒྲ་ཁ་བཅུ་གསུམ་སྟེ།
དར་གྱི་ཅོད་པན་དང་། རྟོད་གཡོགས། དར་དབྱངས་སྒྲ་རགས། སྟོང་དཀྱིས་བཅས་དར་གྱི་
ཆས་གོས་ལྔ་དང་། རིན་པོ་ཆའི་དབྱ་རྒྱན་དང་། སྟན་རྒྱན། བཀྲུལ་རྒྱན། དབྱང་རྒྱན། དོ་ཤལ་
ལམ་སེ་མོ་དོ། དུག་གདུབ། སོར་གདུབ། ཞབས་གདུབ་བཅས་རིན་ཆེན་རྒྱན་བརྒྱད་དོ།
ཡོངས་སུ་སྟོང་བ། ཐས་གོས་ལ་སོགས་པ་སྟུང་བྱའི་འདོད་ཡོན་ལ་ཉེ་བར་སྟོང་པའི་བྱ་བ།
ཡོད། [ཡུལ་]ཆད་གྱི་འི་ཆོག་གི་ཐང་ཅིག་ཆེ་ཡོད་འདུག་མང་ཡོད་འདུག་ཁ་པར་གཏོང་ཡོད་མི་
འདུག་ལེན་མཁན་མི་འདུག་
ཡོད་པ། ཡོད་པོ་དང་འབྲ།
ཡོད་པོ། སྒྲུག་པོ་འམ་རན་པོ། ཉན་གཞི་ཉ་ཅང་ཡོད་པོ། གཤེས་རྒྱུད་ཡོད་པོ་ལྟོ་བ། བྱ་སྟོང་ཡོད་པོ།
ཡོན། ① ཅུའི་རགས། ② བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་དུས་ཆད་དེས་ཅན་ཞིག་ལ་བསྟེན་པའི་དོན་ཉེ།
ཆེ་རིང་ལོ་བརྒྱ་ལོན། ཉེ་མ་རྩོས་རྩ་ལོན། ཉམ་གྲུང་ལོན་ལྟ་བུ། ཉམ་གྲུང་ལོན། ③ བྱེད་འབྲེལ་

ལས་ཆོག་ལེན་སྐབ་པའི་དོན་ཏེ། ས་ལོག་ནས་རྫོ་སྐྱམ་ལོན། གཏེར་ཁ་ནས་དདུལ་རྫོ་ལོན།
ལོན་ཤོན་མཆོད་རྟེན། འདི་ནི་དབྱིན་ཇིའི་གནའ་པོའི་གྲགས་ཅན་གྱི་ཨར་སྐྱེན་ཆོམ་བྱ་ཞིག་ཡིན། དེ་
ནི་ལོན་ཤོན་ཤོང་ཁྲེར་གྱི་ཤར་རོས་དང་། ཐའེ་ཐེ་ཕྱི་ཚུ་པོའི་བྱང་རོས་སུ་གནས་ཡོད། ལོ་རྒྱུ་
བརྒྱ་ཟླ་ཁ་ཤས་ནང་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་གིས་བར་མ་ཆད་པར་རྒྱ་སྐྱེད་བྱས་ནས་བྱུ་བ་
ཞིག་ཡིན། དེའི་ནང་གི་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་དེ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་ཞིང་། གྱི་ལོ་༡༠༧༩ - ༡༩༠༧་བར་
གྱི་དུས་ཆོད་ནང་བསྐྱེད་པ་ཞིག་གོ།

ལོན་པ། ① ལོན་པའམ་རྟེན་པ་དང་བྱུ་བ་པ། བསམ་དོན་ལག་ཏུ་ལོན་པ། ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་མི་མེད་
ཀྱང་། བསྐྱེད་པ་སྟོང་གི་གཏམ་རྒྱུད་ཡོད། ② གངས་ལོང་བའམ་ཆང་པ། གངས་ཆད་ལོན་པ།
③ ཤེས་པའམ་རྟོགས་པ། ས་རྒྱུས་ལམ་རྒྱས་ལོན་པ། ཆོད་ལོན་པ། གོ་བ་མི་ལོན་པ། རང་
རྒྱས་རང་གིས་ལོན་པ་ནི་མིའི་སྦྱོང་བཟང་ཅ་ཆེན་ཡིན།

ལོན་སྤྱང་། ཅི་བའི་ལན་གྱི་འཕྲིན།

ལོ་བ། ལ་བ་པའི་སྐྱལ་ཆོག

ལོ་བས། སྐད་ཆ་ལོ་བས་ཤིག་ཅེས་སྐྱལ་ཆོག་བསྐྱབས་ནས་ལོ་བས་པ་ནི་ཤེས་པ།

ལོ་བས་པ། ཤེས་པའམ་གོམས་པ། བསྐྱབས་ཏེ་ལོ་བས་པ།

ལོ་བས་སྦྱེན་པ། ལྟོ་ཆས་འདི་ཁ་ལ་མ་ལོ་བས། ལོན་ཏན་ལེགས་པར་ལོ་བས་བཞེན་འདུག ཟ་གིན་
ཟ་གིན་ཁ་ལོ་བས། བཟོ་གིན་བཟོ་གིན་ལག་ལོ་བས།

ལོའི་ཐེག་པ། [མདོན]ཀྱན་པོ།

ལོའི་ཤིང་རྒྱ། [མདོན]ཉི་མ།

ལོ་པ། ཤོག་དདུལ་ཏེ། བཅུ་ལོ་པ། བརྒྱ་ལོར་ཤོག་པ།

ལོར་ཁང་ལས་ཁུངས། བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ཆོན་པ་ཞིག་སྟེ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ས་རྟ་སྤྱི་
ལོ་༡༩༡༩ལོར་གསར་དུ་བཙུགས་ཤིང་། ཚུགས་ཡུལ་ནི་ཕྱི་སྤྱི་ལོ་ལྔ་པ་གཞུང་གི་ཕྱི་རྒྱལ་ལས་
ཁུངས་ཐེང་པའི་བྱང་རོས་ཁང་པ་དེ་ཡིན་པ་དང་། དོ་དམ་མི་སྣ་གྲུབ་གཅིག་དང་མཐན་བྱུང་
གཅིག་བསྐོས་ལོ་དང་ལས་བྱ་མེར་སྐྱ་བཞི་ཅམ་ཡོད། དེ་སྤྱི་དགའུང་གི་ལོན་དདུལ་བཅུ་

གསུམ་ཞོ་བུ་ག་སོགས་ཀྱི་ཤམ་དཀར་ཁོན་ལས་མེད་ཀྱང་། བྱིས་ཨར་ལས་འཛུགས་སྤྱོད་དང་།
སྤྱོད་ཅིས་ཁང་། དམག་སྤར་ཁག་སོགས་གཞུང་དབུལ་གཏོང་གྲོན་ཆེ་སྟབས་ཤོག་དབུལ་དང་།
ཟངས་ཤམ་གསར་དུ་བར་བྱས་བ་དང་། ཤམ་དཀར་ཡང་ཁ་ཤིས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་འཁོད་
བ་གསར་བཙོས་བྱས། བོད་ལོར་གྱི་གཡས་ཟུར་དུ་ལོར་ཁང་གི་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་བཀའ་
ཤག་ནས་བཀའ་དམ་འབྱར་མའི་བཀའ་འདྲིན་ཐོན་མཆོས་ལོར་ཁང་ལས་ཁུངས་ནས་དབུལ་
འབབ་བྱངས་ཆད་སློད་དགོས་བ་བཙས་རེད། བྱིས་སྤུ་ལས་ཁུངས་འདི་བྱ་བ་ཞི་དབུལ་བར་
ཁང་དུ་བསྐྱེལ་ཏེ་ཁུ་བསྟུ་བྱས།
ལོར་རོ། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་རྒྱེད་བས་བཟམ་བའི་ཤོག་དབུལ། ད་ཆ་སློར་མོ་ལྷ་བཅུ་དང་བརྒྱ་ལོར་
ལ་དེ་ལྟར་འབོད། ཁ་སང་ཨ་ཞང་ལགས་ཀྱིས་ང་ལ་སློར་མོ་ལྷ་བཅུ་ལོར་རོ་གཅིག་སྟེར་བྱུང་།
ལོས། ① ལས་པའི་སྐྱེལ་ཆིག་ ② དེས་བར། ཆོང་བས་ཁེ་བཟང་ལོས་ཟ། དེ་ག་ལོས་ཟག་རྒྱུན་དུ་
བགོ་བའི་གྲོན་པ་རོ་ལོས་ཤེས། འདི་ནི་མི་ལམ་ཡིན་ནམ་མཛོད་སྤུམ་ཡིན། མི་ལམ་ཡིན་ན་
སྤར་བ་སྟོ། མཛོད་སྤུམ་ཡིན་ན་ལོས་ཀྱང་དགལ།
ལོས་རུས། དེས་བར་དུ་བྱེད་རུས་ཞེས་བའོ།
ལྷ་ཏ། རྫིང་དར་ཟབ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
ལྷ་ད། དར་ཟབ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ་འགོ་སྤུམ་ཡང་ཟེར།
ལྷ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་ལྷ་བའི་ན་བཟའ་ཅན་གྱི་བྱུབ་ཐོབ་ཅིག་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འདི་འང་ཐ་སྙད་དུ་
རྣམ་རྒྱན་བ་ལྟར་འདོད་བའི་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན།
ལྷ་བ། ① ཆགས་སྤུ་མ་བཅགས་པའི་སྤུམ་བུ་སྤུ་ཅན་ཞིག་ལྷ་གོས། ལྷ་དཀར། ② ཀམ་བ་ལི། ③
གོས་སམ་གྲོན་བ། དམག་ལྷ། ཆར་ལྷ།
ལྷ་བ་བ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་དབུ་མ་རྣམ་རྒྱན་པའི་སློབ་དཔོན་རྒྱུན་དུ་ལྷ་བའི་གོས་གྲོན་མཁན་ཞིག
ལྷ་བ། སྤུ་མ་བྱུང་བའི་སྤུམ་བུ་ཞིག་དང་། གོས་སྤུ་བའི་མིང་ལའང་གོ
ལྷ། ཡང་ལྷ་ཡང་ཟེར། སྤུམ་བཀག་གི་སློན་མེ་ཞིག
ལྷ་ཁ་དགོན་བ། མིང་གཞན་དུ་དགའ་ལྡན་བཤད་སྟུབ་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ཟེར། རབ་བྱང་བཙོ་ལྷ་བའི་

ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ ལོར་ལྷ་ཁ་རྫོང་བཟང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོས་བྲག་བཏབ། སྤྱབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་མཚོ་ཕྱོན་ཉོན་ཉན་སོག་རིགས་རང་སྤྱོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྷ་ཇ་ཏུ། [མཛོན]བྲག་ཁྱུན།

၂၁၇

ལ བོད་ཡིག་གསལ་ཁྱེད་ཉིད་བདུན་པ་འདིའི་རྩོམ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྟེ་གནས་ཀྱང་དང་། ཁྱེད་པ་སྟེ་
དབུས། བད་གི་ཚེལ་བ་མཁྱིན་པ་སྟེ་བ་དང་། ཁྱིའི་ཚེལ་བ་སྟོག་ཆེན་རྩོ་ཁྲི་མེད་པ། ① མིང་
གཞིའི་མོ་ཡིག་ཅིག་ ② ཁྲག་གི་དྲངས་མ། གཡལ་ལ་ལུག་ལ་སྐྱུ་ལ་ལྷ་ལ་ལ་ཆོན་པོ་ལ་སྐྱལ་
ལ་རྒྱགས་པ། ལ་ཡི་ཡུང་པོ་ཆེ། ལྷིང་ཅ་འདྲ་ཁྲིད་ལ་ཆན་འཕྲིག་པ། མིང་གི་ནམ་གྲངས་ལས་
ཁྲག་སྟེས་དང་། ཁྲག་ལས་ཡུང་པ། མི་ས། ལུས་ལྷངས་གསལ་བ་བཅས་སོ།

འག་ར། ① བེང་འག་ར་སྟེ་བྱ་རམ་བེང། ② བྱ་རམ་གྱི་བྱངས་མ། ③ བེལ་ག་ར། ④ ཟུ་ཕྱིན་ཞིག་
འགོ་ན། [ཆིང་]འ་བཞོན་ནམ་དག་འ་བཞོན་ནམ་འ་ལན་ཏེ་དག་འ་ཚེད་རྒྱ་ཡོང་བའི་དོན།

ཉ་སྐད། བོ་རོག་དང་སྐྱ་ཀའི་ཉ་བ་འདོད་ཀྱི་སྐད།

གསྐྱལ་ བསེལ་སྐྱལ་བྱས་པའི་ཤ། བོད་ཀྱི་བཟང་ཆས་ལེགས་ཤོས་དང་། རྩོ་བ་ཞིས་ཤོས་ཞིག་ཡིན།

ལ་སྐུལ་པོ། ① སྐུལ་ཐག་བཅས་པའི་ལ ② ལུས་ཀྱི་ལ་རིད་པོ། ལ་སྐུལ་པགས་སྐུལ་

འགྲོམ་མ། ཁ་ཆེདི་གུར་གུམ།

ལ་སྐྱེམ་པོ། ① ལུས་ཀྱི་ལ་སྟོབས་ཞེན་པོ། ② བཟའ་ཆས་ཀྱི་ལ་སྟུས་སྟུག་པ།

འགྲུག་འཕྲེབ་མ་མེད་ཐོག་ལ་བསྐྱབས་པ། བོད་ཀྱི་འགྲུག་བརྒྱུད་ཆེ་ལ་སློབ་ཁིམ་པོ་ཡོད།

འགྲུག་ འགྲུག་རྩ་ཅོ་ལས་བཞེས་པའི་གྲང་གོར།

འག་སྒྲུད། མིའི་སྒྲུད་པ་འག་དང་འདྲ་བ་ཞིག

[illegible]

འགྲུ། ལུས་ཀྱི་འདད་ལུན་པའམ་སྒྲི་མོ།

འགྲུ་བོ། ལུས་ཀྱི་འཁྱུན་པའམ་སྐྱམ་བོ།

འགྲུན། ① ཁོག་པའི་སྐྱེན་ནད། ② ལུས་ཀྱི་པགས་པར་ཆགས་པའི་འགྲུན།

འག་བཟ། ལྷ་མེར་པགས་ལ་གྲམས་ནས་གནས་དེར་རྒྱས་པས་འཁོ་མངོན་པར་བཟ་བ་འབྱུང་བའི་
པགས་ནད་གཤམ་བ་ཅན་གྱི་མིང་ཞིག་སྟེ། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་
པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱེས་པ་ལས། རུལ་བཅས་རུལ་ཞིང་ནག་བ་དང་། སྲིན་བྱ་ཕྱ་མོ་མི་ཟད་སྟེ། སྐྱ་
པགས་རྩ་བ་རྩ་ཆེན་དང་། རུས་པ་རྙིང་པ་རིད་བཞིན་ཟ། དེ་པས་འག་བཟ་བྱེ་རོལ་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ལྷོ་བྲག་རིན་ཆེན་སྤིང་པས་མཛད་པའི་ལྷ་མེར་ནག་པོའི་བཙོས་བདེ་བ་
སྤྱར་སྟེར་ལས། འག་བཟ་ནི་ལྷ་མེར་པགས་ལ་གྲམས་ཏེ་གནས་གང་དུ་ཞུགས་པའི་ནགས་སྐྱ་
ཕྱིར་འཁོ་མངོན་པར་བཟ་བ། ཆབས་ཆེ་བ་རྣམས་པགས་མཛེ་རུ་འགྲོ་ཞིང་རུས་འབྲས་དང་།
པོལ་མིག་དང་། ཐེག་ནག་སོགས་མ་དང་ཀུན་འདི་བཙོས་ཉེས་ལས་འབྱུང་བ་མང་པས་གཟབ་
བོ། ཞེས་དང་། སོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྐྱེན་དར་གྱིས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་སྟན་ཐབས་
ཀྱི་དཀའ་གནས་བཀོལ་བ་རྣམས་རྒྱལ་གསེར་མདོག་གི་སྤང་བ་ལས། འག་བཟ་ནི། འག་མདོག་
འབྱུར་ཏེ་ཁ་བོར་གྱུར་པས་འཁྱུག་ཞེས་ཀྱང་བྲ། དེ་ལ་ཡང་ནང་ཆོན་རྒྱུད་གྱི་སྐྱག་ནག་རྩལ་བ།
མཁྱིས་གྱུར་བ་སྐྱ་འབྱེ་ཞིང་དམར་ལ་ཆ་བྲབ་བྱེད་པ། བད་གྱུར་གཡའ་ཞིང་སྐྱ་ལ་མཐུག་པའོ།

འག། རྩ་རྩིས་བཙོས་པའི་མེ་མདའི་རྩ་རྩིས་སྐྱག་བྱེད་ཅིག

འག་མ། ཁ་ཆེའི་གུར་གུམ།

འག་པ། ① བྱ་རམ་ཤིང་། ② བྱ་རམ་གྱི་དྲངས་མ

འག་ལ། འཁྲུག་སྟེ་བཀོལ་བ་ལ་ཟེར།

འག་ཁང་། ① འཁྲུག་པའི་ཁང་པ། འག་ཁང་སྐྱེན་པ་ནག་ཀྱང་། འག་འགྲངས་བརྒྱབ་ཡོད། ② འཁྲུག་ཁང་སྐྱ་

འག་ལ། འག་ཙོས་པའི་ལྷ་ བ།

འག་ལ་ཐེམ། གང་ནས་བྱུང་བ་དེ་དེ་རང་དུ་གཏོང་དགོས་པའི་དཔེ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་འགྲོ་སོང་
གཏོང་རྒྱར་གནང་བ་དེ་དག་འག་ལ་ཐེམ་དུ་གཏོང་དགོས་པ་ལས། གང་བྱུང་ འཛོར་གྱར་དུ་

གྲུང་ན་མེ་འགྲིག

འཁེབས། གདོང་གི་བགས་སྟེང་ལ་ཆགས་པའི་སྤྱི་མདོག་ནག་ཁ།

འཁོག་རྩ་ལྷགས་ཀྱི་འཛུལ་ཁོང་དང་བགས་པ་མེད་པའི་སྤྱི་ཆེ་ཆུང་། གཟུགས་གཞི་ཆང་བའི་

འཁོག་གཅིག་ཉེས་ཡོད། འཁོག་གར་སོང་མེད་པར། ཉིག་གཞོག་ལ་ཚུད་པ།

འཁོན། འཁོན་དང་འབྲ།

འཁྱི། རྩོམ་པས་རི་དྲགས་གསོད་བྱེད་ཀྱི་ཁྱི། རྩོམ་གས་སྤྱི་ཐང་མཉམ་རྒྱུ་དང་། འཁྱི་ལག་པ་

ཆ་རོགས་རེད།

འཁྱུག་འདྲ་ཁྱུག་འཁྱུག་གི་ཕྱང་ལོ། འཁྱུག་གི་འབྲེལ་བ། འཁྱུག་རྒྱས་པ། འཁྱུག་གཅིག་པ།

འཁྱུག་སྤྱི་བ། [མདོན]ཆུ་རྒྱས།

འཁྱུག་འཛིན་པ། [མདོན]བགས་པ།

འཁྱི། ① གྱི་གྲུམ་བཅན་པོའི་བྱ་ཆན་པ་ས་སྤྱི་ལྷ་ཀོང་པོ་ཐོབ་པ་དེའོ། ② འཁྱི་རིགས་འཛོག་

སའི་སྟེགས་ཁྱི།

འཁྱི་ཁ་རི་ཁོང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་

ལྟ་བོད་རང་སྤྱི་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འཁྱི། རྒྱལ་པོ་གྱི་གྲུམ་བཅན་པོའི་སྤྱི་གསུམ་གྱི་ཆེ་བའི་མིང་ཡིན། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་

དགའ་སྟོན་ལས། གཅིན་པོ་འཁྱིས་ཀོང་གི་རྩེ་པོ་མཛད། ཅེས་གསུངས།

འཁྱིམས་བསྐྱམས་པ། སྤར་ཆར་པ་མི་འབབ་པའི་དུས་དང་ས་གཞི་བའི་ནང་བཞག་བཏང་མི་ཆོག་

པའི་བཀག་རྒྱའི་ཁྱིམས་ཤིག

འཁྱིམས། ལུས་ཀྱི་བགས་སྟེང་དུ་ཆགས་པའི་འཁོར་

འཁེབས། དགུན་དུས་འཁེབས་པ་བཅོས་པའི་བཟང་ཆས། དེང་དུས་གང་སྤྱི་ནང་དུ་འཁེབས་

པ་བཅོ་ཆོག

འཁོན། གཞན་ལ་དག་ལེན་སྟོན་རྒྱ་སྟོབ་ཅངས་ནས་འཁོན་འཛིན་བྱེད་པ།

འགོས། འཁྱི་སྤྱི་བའི་ནང་གོས།

འགྲོ་ལྷ་སྐྱེའམ་མི་སྐྱེའི་སྐྱེད་བརྟན་གྱི་འག་བཅད་རྒྱུ་བ་པའི་རིམ་མིང་།
 འཕྲུག་སྤ་པོར་དྲ་ས་ནས་བསྐྱམས་པའི་འག་།
 འཕྲོག་རེ་མོར་དང་བ་སྐྱེད་མོགས་ཀྱི་སྐྱེའ་པའི་སྐྱེད་ལ་ཡོད་པའི་འདོག་གམ་ཞོག་།
 འག་ཅིག་ལ། ① ཨ་མ་ག་ཅིག་པའི་སྐྱེན་མཆེད། ② རྫིང་ལློ་ག་ཅིག་ལ།
 འག་ཅུས། མཐེབ་མཚུ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་འག་ལྷགས་གཅུ་རེས་རྒྱབ་ལ།
 འག་ཅོད། མི་ཁ་འགས་ཀྱིས་མི་ཆེ་གང་པོར་འག་ཅོད་མཁན་ཡོད་ལ། ཁ་འགས་ཀྱིས་ས་ག་རྒྱ་བ་ལྷ་
 ལུ་རེར་འཁྲི་ཟ་བ་དང་། ཡང་ན་ཆེས་བཙེ་ལུ་དང་གནས་གང་ལྷ་བུ་དུས་བསྐྱེན་འཁྲི་ཟ་བ།
 ལྷན་དང་ཁྱིན་ཏེན་ཅ་ཆེན་ཟ་སྐབས་འཁྲི་ཟ་བ། ལྷུང་གནས་མོགས་ཆོས་ཀྱི་ཆོག་ལག་པའི་
 ལྷགས་འག་ཅོད་ལ། ལུ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁ་འགས་ཀྱིས་བསད་འཁྲི་ཟ་ཞིང་འཁྲི་ཟ་ཟ་མཁན་བཅས་ཡོད།
 འག་བཅད་རྒྱུ་ལ། ཐང་ཀའི་རིམ་མིང་ག་ཅུགས་ལ་འཁྲི་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་བཅད་རིས་རྒྱུ་བ་ལ།
 འག་ཆགས་ལ། ① རྫིང་ལློ་ལ་ཡོད་པའམ་ལློ་ལ་ཆགས་ལ། ② མཐུག་པའམ་བརྫིང་ལ།
 འག་ཆང་། འདང་ཆང་སྟེ། བཟའ་རྒྱགས་ལོངས་སྤྱིད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ལའང་།
 འག་ཆང་ཡོག་ལ། འག་ཆང་བསྐྱིགས་པ་རྣམས་གཅོང་མར་བཟའ་བ་དུང་བུས་ཟེན་ལ།
 འག་ཆུ། འག་བཙོ་པའི་ཆེད་དུ་ཁྲོ་རྟོག་མོགས་ཀྱི་ནང་དུ་ལྷག་པའི་ཆུའི་མིང་།
 འག་ཆུང་ལ། ལུས་ཀྱི་འག་སྐབ་ལ།
 འག་ཆེ་གོས་མཐུག [ཨ་མ་དོའི་ཁ་སྐྱེད་]བཙོ་ལྷ་ལེགས་འེང་ཆ་བུད་མཐོས་པའི་དོན།
 འག་ཆེན། མི་དང་། ཏྲ་དང་། བྱི་དང་། ལྷང་ཆེན་དང་། བ་ལང་གི་འག་བཅས་ལ་ཟེད།
 འག་ཆེན་སྟེ་ལྷ། འག་ལུ་དང་དོན་ག་ཅིག་།
 འག་ཆོག། ལྷང་རི་དང་ནགས་རི་མོགས་ལ་སྐྱེས་པའི་འག་མོང་ཞན་གས།
 འག་མཆོག [མངོན་སྟོན་དང་།
 འག་ཐེན། ① འག་བཙོ་སྟེ་ག་མ་བུས་པའི་ཆོན་ལ། འག་ཐེན་ཟ་བ། ② གོས་མེད་པའི་འག་ཅེར་བུ།
 འག་ཐེན་ཟ། [མངོན་སྟོན་པོ།
 འག་ལྷང་། འག་ཁ་ཅུང་ཟད་ལྷང་འགས་ཅན་ཞིག་།

འཁྱམས། ① ལུས་ཀྱི་འབྲི་བ། ② ལུས་ཀྱི་འདི་བཟོ་དབྱིབས། འཁྱམས་རྒྱས་པ།
འཁྱེ ① སྤྱན་མཆད། ② གཉེན་ཉེ་བ།
འཁྱོག་རུས་ཉོག་ཆག་ཉིལ། མི་རྟ་བརྒྱ་ཆོ་མང་པོ་འཁྱོག་རུས་ཉོག་ཏུ་བཏང་།
འཁྱིང་། ལོ་གཅིག་པར་འདས་པའི་འཁྱིང་བ་ལ་གོ་དགོས་ཞེས་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་
མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བཞུར་ཐོན་པོ་ལས་གསུངས།
འཁྱུ་བྱུ་ལེགས་སྤར་རྒྱུད་ཀྱི་འཁྱུ་ཉིལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་རྒྱུད་བརྒྱུར་ན། མེ་
རྟོག་བརྒྱུ་པ་ཞེས་འབྱུར་ཏེ། རྒྱ་ཟེར་ལས། འཁྱུ་ཉིལ་འཁྱུ་བྱུ་ལོ། དེ་ནི་མ་སིལོ། ཞེས་དང་། དེའི་
དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དེ་མེད་ཤེལ་བྲེད་ལས། འཁྱུ་བྱུ་
མེ་རྟོག་བརྒྱུ་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ།
འཁྱུའི་གྲུ་བྱུ་རིགས་བྱུག་གི་ནང་ཆོན་འཁྱུ་ལ་བབས་ཤིང་བད་མཁྱིས་འཁྱུ་ཆེ་བའི་གྲུ་མ་ནད་ཅིག་
སྟེ། བད་རྟགས་སུ་འཁྱུ་ལ་ཡན་ལག་སྤྱིད་པ་སོགས་འབྱུང་བ་ཞིག་
འཁྱེ་བ། [ལེགས་]ལྟོ་ཆས་རྒྱག་སྤྱིད་ཞབས་རིང་ཞིག་
འཁྱུགས། བགས་སྟེང་གི་སྟེ་བའམ་སྒྲིག་ཐིག་
འཁྱུག་འབའ་ཞིག་གསུམ་ཁོ་ན། རི་མོ་འཁྱུག་རྒྱ་འཁྱུག་སྤྱིད་པ་འཁྱུག་ལ་མི་ཆེ་མི་འགྲོ།
འཁྱུངས་བོན་དགོན། བྱུག་འདེབས་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། བོན་དགོན་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་ཐོན་བ་ཡན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཁྱོ་བས། ལུས་ཀྱི་འཁྱེད།
འཁྱོ་ན། བསྟན་རྒྱས་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། སྟོ་ལུང་རྒྱ་མས་གསར་འདེབས་མཛད། འདེབས་ལོ་
མི་གསལ། གྲུ་མཐའ་རྩིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རི་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཁྱུ་ཐག་① རྟ་སྤྱིའི་འཁྱུ་རྒྱུན་བྱ། ② འཁྱུ་བཏགས་ཆེད་ཀྱི་ཐག་པ་ལའང་གོ།
འཁྱུ་ཐང་། ① འཁྱེ་ཁུ་བ། ② ལུས་ཀྱི་རུས་འཁྱུགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བརྒྱགས་ནས་འཁྱུ་ཐང་ཆད་པའོ།
འཁྱུ་ཐང་ཆད། དལ་ཐག་ཆད་པའམ་ཨ་ཐང་ཆད་པ། བྱུགས་རིགས་ལ་འཁྱུ་ཐང་ཆད་ཐང་བར་བྱ་བའོ་ལ་

སྒྲིབ་མ་བྱེད།

འགཐང་ཐང་། འགཐང་ཐང་།

འགཐང་བ། དཀའ་ངལ་ཆེ་བ་དང་འགཐང་བ། ལས་ཀ་བྱེད་པལ་ནས་འགཐང་ཆད་པ།

འག་ཐུག་འག་འགས་ཆེ་བ་བཏབ་པའི་ཐུག་པ།

འག་ཐུད། འདད་ཐུད་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་། འག་ཐུད་ཀྱི་ཟས་རི་པོ་ལྟར་སྤངས་པ།

འག་ཐོག་མར་ཅིག་འག་བཟའ་རྒྱ་ཡོད་ཐོག་མར་ཡང་བཟའ་རྒྱ་ཡོད་པ་སྟེ། ལེགས་པོ་ཡིན་ཐོག་སྤར་
ཡང་ལེགས་པོ་བྱུང་བའི་དཔེ། ད་ལོ་ཞིང་ལས་ལོ་ལེགས་ཡིན་ཁར་འབྲོག་ལས་ཀྱང་ཡག་པོ་
བྱུང་བ་ནི་འག་ཐོག་མར་ཅིག་རང་རེད།

འག་ཐོག་སྤེ་བཅའ་དང་གོས་ཐོག་སྤེ་བཅའ། གནའ་བོའི་གཏམ་དཔེ་ཞིག་གནད་དོན་གང་ཞིག་མི་གང་
དེའི་ཁེ་ཕན་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ཞིག་སྟེ། འག་ཐོག་སྤེ་
བཅའ་ཞེས་པ་དོན་དེ་མི་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། འཁྱེད་ཐོག་ཏུ་ཐད་ཀར་མེ་
བསྐྱེག་དང་མཆུངས་པའི་དོ་སྤངས་སྤེད་པ་དང་། གོས་ཐོག་སྤེ་བཅའ་ཞེས་པ་དོན་དེ་མི་གང་དེ་དང་
ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་གཏིང་ཟབ་མེད་སྤངས་དོ་སྤངས་ཆེན་པོ་བྱེད་མི་སྤེད་པ་དཔེར་ན། གོས་རྒྱབ་ཏུ་
མེ་བསྐྱེག་ན་འག་ཐོག་ཏུ་བསྐྱེག་པ་ཇི་བཞིན་དོ་སྤངས་བྱེད་མི་སྤེད་པར་མཆོན་བྱེད་ཅིག་རེད།

འག་མཐང་། གཟུགས་པོའི་སྤྲད་ཀྱི་འག

འག་མཐང་བར། འག་དང་བགས་པའི་བྱི་ཅི་གཉིས་བར་གྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀྲཱི་བསྟན་
འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། འག་མཐང་བར་ནི།
འག་དང་བགས་པའི་བྱི་ཅི་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཟེར་ཞིང་། མཐང་ནི་མདངས་ཀྱི་བརྟེན་པའོ།
ཞེས་དང་། མོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྟན་དང་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་བརྟེན་པའོ་ལ་རྣམས་རྒྱལ་
ཨ་རུའི་སྤེངས་པའི་མཛེས་རྒྱན་ལས། འག་མཐང་བར་ནི། འག་མདངས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ་འདད་
བགས་པའི་བྱི་ཅིའི་བར་ན་བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཏུ་འག་ཐང་བར་ཞེས་ཀྱང་
འབྱུང་བས་དོན་གཅིག་པར་མཛོན་ནོ།

འག་འཐུག་པོ། ① འག་རྒྱགས་པ། ② སྤྲུག་མ་འག་འཐུག་པོ་ལྟ་བུ།

འཁོར་རུས་འཛོམ་ མེག་མེད་དུ་འཛོར་བ།

འདུག་འཛོམ་ནས་བྱུང་བའི་བྱུར་དུག་

འདྲོག་འདུམ་བྱུར་གཏུབས་པའི་དོག་པོ། འདྲོག་སྒྲང་ལ་མར་དོག་གོས་ཆེན་སྒྲང་ལ་པར་བྱིན།

འཕྲིག་ཕྲིག་ ① ལུས་ཀྱི་འ་རྒྱགས་པ་ལྷུག་ལྷུག་ ② འ་སྒྲུག་དོག་དོག་

འ་སྒྲུག་ཁྱི་སྒྲུག་རི་དྲགས་འ་བ་ཁྲིས་དེད་པའི་སྒྲུག་བསྐལ་དང་། འ་ཁྲིའང་དཀའ་འཁྲོགས་ཀྱིས་སྒྲུག་
བསྐལ་བ་སྟེ། བན་ཚུན་གཉིས་ཀར་དཀའ་སྒྲུག་བྱུང་བའི་དཔེ། འ་སྒྲུག་ཁྱི་སྒྲུག་ཚོན་པ་སྒྲུག་ཟླ་
ཁ་ཡག་དཀྱིལ་ན་གསུམ་སྒྲུག་རེད།

འ་སྒྲུག་འབྲུ་སྒྲུག་འ་རུས་འཛོམ་བ་དང་དེར་ཞུགས་པའི་འབྲུ་ཡང་འཆི་འཛོམ་བ་སྟེ། བརྟེན་པ་དང་རྟེན་
མཁན་གཉིས་སྒྲུག་གསལ། སྒྲུག་གི་སྟེང་དུ་སྒྲུག་བྱུང་བའི་དཔེ།

འ་ཁྲེག་ངལ་ཙོམ་བྱས་དྲགས་པས་ལག་པར་ཆགས་པའི་འཕམ་གསལ་པོ།

འ་གདན། གཏར་ཁའི་སྐབས་འ་གདན་ནི། གཏར་ཅའི་འོག་གི་འ་ཡིན་པ་དང་། མའི་སྐབས་འ་
གདན་ནི། འའི་འོག་རུས་པའི་ཁར་ཆགས་པའི་བགས་པ་སྐབས་མོད་ཡིན་པས་སྐབས་ཐོབ་ཏུ་
གོ་བར་བྱའོ།

འ་མདངས། ལུས་ཀྱི་བཀག་མདངས་ཏེ། བགས་པ་བྱི་ནང་རིམ་པ་བདུན་དུ་བྱེ་བའི་བགས་པ་བྱི་
མ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་རྒྱ་བའི་ཁམས་ཀྱི་དྲངས་མ་རྒྱ་མེར་གྱི་རང་བཞིན་ལུས་ལ་དཀར་དམར་
སོགས་ཀྱི་བཀག་མདངས་འབྱུང་བའི་རྟེན་བྱེད་པ་ཞིག་

འ་མདངས་བར། འ་དང་བགས་པའི་བྱི་ཅི་གཉིས་ཀྱི་བར་དེ་མདངས་རྒྱ་བའི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་ལ་
ཟེར་ཏེ། སྒྲེམས་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམས་བཤད་བདེ་བའི་
འདོད་འཛོམས། འ་མདངས་བར་ནི། འ་དང་བགས་པའི་བྱི་ཅིའི་བར་ཏེ་འ་མཐང་བར་དུ་ན་
ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

འ་མདོག་འའི་ཁདོག་འ་མདོག་ཅན་གྱི་རས། མི་རིགས་འ་མདོག་མི་འདྲ་བ།

འ་མདོག་དཀར་ནག་མི་ཡིས་འ་མདོག་དཀར་ནག་ལྟ་བུ། དཔེར་ན་ཨ་རིའི་རྒྱད་ཀྱི་མིའི་འ་མདོག་
དཀར་ནག་ལྟ་བུ་ཡིན།

ལ་མདོག་སེར། བོད་མི་དང་རྒྱ་མི་སོགས་ཡ་སྤྱིང་གི་མི་པལ་ཆེར་ལྷ་བུའོ།

འཕད་མ། ལྷགས་ཀྱི་འགྲིས་ཞིབ་པར་གཙ་བས་པའི་ནང་སྟོང་སྟོར་བས་པའི་འཇུག་གེ་བྲག་པ་
 ཞིག་གི་མིང་།

ལ་ན། [མངོན]སོ་མ་རྒྱ་རྒྱ།

ཕ་ནག ① ཉགས་ཆེན་ལ་གནས་པའི་ཕ་བ་ནག་སོ་ཞིག་དེའི་ཁྲག་རྩ་ཕྱང་ཁེང་གོང་ཆུང་། ② ཕ་
ཆེ་ལ་ནང་གི་ཕ་སྐུ་ག

འནད། འ་བཙོས་པ་རྒྱངས་བསྐྱབས་བྱས་པའི་འ་རྒྱན་ལེམ་པ་ཟོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་འ་དུག་
རྒྱང་དུའི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱད་ཀྱི་ལྷན་ཐབས་
ལས། འནད་རྒྱ་རྒྱེན་སྤྱི་རྟགས་འ་དུག་ལས། དུག་འ་རྒྱང་བས་འནད་ཅེས་བྲང་བཏགས།
ཞེས་དང་། བོད་སྐད་དཀོན་ཚུག་བདེ་ཡེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བོད་དམར་ལས། འ་རྒྱོན་ལེམ་
དང་བཙོས་པ་རྒྱངས་བསྐྱབས་ཅན། ཟོས་པས་འབྱུ་ཞིང་སྐྱུག་ལ་ཁམས་རྩྭ་པས། འནད་ཅེས་
བྱ་རྟགས་དང་བཙོས་ཐབས་བསྟན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནོ།

འགན་ཁུངས། རྒྱ་ལོ་རྒྱུ་མཉམ་སྦྲེལ་བྱེད་པའི་འགན་ཁུངས།

འན་ལེགས་ཅན། རིགས་སོམ་ལེགས་ཅན་ཏེ། སྒར་རྒྱ་གར་དུ་བླུང་བའི་བསྟན་པའི་གཏད་རབས་
བདུན་གྱི་ཡ་གྲལ་དག་བཙམ་པ་ཞིག

འགན་འཁུར་བཤུགས། སོ་མོ་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་བཟོས་པའི་རས།

འགྲུས། འབ་མ་སོགས་པའི་སྤྱ་གྱའི་ཁོང་ཞོད་མིང་སྟེ། སྤྱན་དབྱང་རྩ་པའི་རྒྱལ་པོ་ལས། འབ་
དང་ནི་དགོ་བ་དང་། བོང་བྱ་རྟ་དང་རི་བོང་གིས། རྒྱས་པའི་རུ་ཞོ་བཙོ་དང་སྤྱད། བསྐྱ་བ་གཙོང་
པའི་སྤྱན་མཆོག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པར་ལྟར་ལ་སྤྱེམས་པ་ཆེ་དབང་དང་། འཕྲི་གྲང་ཆོས་
ཐགས། འཕྲི་གྲང་ཆེ་དབང་བརྟན་ལ། རྟེ་སྤྱིད་མངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ། དར་མོ་སྟོ་བཟང་ཆོས་
ཐགས་བཅས་བཞེད་པ་མཐུན་པར་སྤྱང་རོ།

འག་སྒྲུག་རྒྱུས་པ་དང་ཆིལ་དང་རུས་པ་སོགས་མེད་པའི་འག་འབོལ་སོ།

འགན་ཁུར་བཞིན་པའི་དེང་སྐོར་གྱི་ཆོས་སྒྲུབ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་ལྟེན་པའི་འཇམ་མཉམ་གྱི་མེད།

འགནད། མིའི་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་འདི་གནད་གཙོ་བོ།

འགནད་བཞི་བརྩ་ཙམ། འཕྱི་གཉན་བཞི་ཙམ་ལྷའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དག་གི་
ལེགས་ཀླུ་ཀྱིས་མཛོད་པའི་ལུས་ཐིག་རྒྱ་བའི་ནོར་བུ་ལས། སྤྱི་གཙུག་བཞག་སྒོར་
འབྲིལ་འབྲས་སྟེང་ལྟར་གཉན། མཆོག་མ་གཞུ་ཤུལ་བཏང་འབྲས་སྟེང་ལྟར་ལྟར་ལྟར་
གཤེགས་འབྲས་མཆོར་ལྟར་སྟེ། ལུང་གོང་ལུག་མཁའ་བཅེགས་འབྲས་མཁའ་ལྟར་སྐྱེད་ལ། དེ་ལྟར་
མགོ་ལ་འགནད་ནམ་པ་ལ། གྲེ་བའི་གཡས་གཡོན་རྒྱུ་འགྲུ་ལྟར་གཉིས། ཨོལ་གོང་མིང་
བར་གནད་དེ་སྟེ་ལ་བཞི། སྐལ་འདབས་བཤུལ་ན་ལྟར་ལྟེ་ལྟར་བཞི། དེ་ལྱི་ལི་རྟ་ལྟར་གཡས་
གཡོན་རྟ་འགཉིས། གྲང་གི་རོས་ན་རྟ་འགཡས་གཡོན་གཉིས། མཆན་ལུང་བཞག་ན་དཀར་
ནག་ལྟེ་ལྟར་བཞི། དཔུང་པའི་ཐལ་གོང་གཉའ་འགྲུ་ལྟར་གཉིས། སོག་པའི་ཁ་འཁོར་འདར་འགྲུ་
ལྟར་གཉིས། མེ་ལོང་དབུས་ན་འཁོར་འགྲུ་ལྟར་གཉིས། དེ་ལྟར་གྲང་ཁོག་འགནད་བཙོ་
བརྒྱུད་ཡོད། དཔུང་ཆོག་མ་མཆོས་ནས་སོར་བཞི་ལུག་གཞུག་གཉིས། མཐིག་མའི་
མཆོས་ནས་གྲུ་མའི་གཞུ་མཆོག་བར། མཐིང་གང་སོར་དུག་བཅལ་བར་རྩ་སྟེང་བཞི། ལག་
མགོའི་མཐེབ་མཚུབ་བར་ན་གར་འགཉིས། ཆང་བཟུང་སྟེང་གི་འགྲོད་ནམ་པ་གཉིས། བརྒྱ་
སྐར་སོར་གཉིས་སྐར་འདཀར་མོ་གཉིས། ལུས་མའི་གཉན་གོང་སོར་བཞི་སྐལ་ནག་གཉིས།
གྲེ་ལོང་མཆོས་ནས་མཐིང་གང་རྩ་མགོ་གཉིས། དེ་ནས་སོར་དུག་བཅལ་བར་བྱིན་སྟེང་
གཉིས། དེ་ལྟར་ཡན་ལག་བཞི་ལ་བཙོ་བརྒྱུད་དེ། དེ་ལ་བས་འགནད་བཞི་བརྩ་ཙམ་འདོད།
ཅས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

འག་ ① འིང་འག་སྟེ་ཨ་ག་རྩ། ② དག་འཕེན་མཁའ། ③ འན་པ།

འག་མེ་ཁྲིར། འབྲུང་རིས་ཀྱི་ཐ་སྟེང་དེ། དེ་དགས་བསད་མཁའ་ཀྱི་རྩོན་པའི་མིང་ཞིག་ཡིན།

འགྲུགས། འདར་བགས་པ།

འགྲུ། འདར་སྟེ།

འགོ། དེ་དགས་འག་པོ། འག་པོ་འདར་སྟེང་།

འགོ་རྩ་རྩ། རྩ་རྩའི་མིང་གི་རྩ་གངས་ཤིག་

འགྲེས། རྩ་མཁན་གྱིས་རྩ་གསར་བ་འདམ་འཁོད་བྱེད་འཁའ་བཀས་བསྟེ་སྟེ་བཞིག
འགྲེ་རུས་བྱེ་བཅོ་བ། འཛོམ་རུས་ཐོར་བྱ་བཏང་བའི་དོན་སྟེ། གཡོག་པོ་དེར་དཔོན་པོས་ལྷག་
གིས་བྲབས་ནས་འགྲེ་རུས་བྱེ་བཅོས་སོང་ལྟ་བུའོ།

འགྲག་འདང་འའི་བར་མཆམས།

འགྲག་རི་རྒྱས་འཁའ་སྤྱ་གྲུ

འགྲུ། བྱ་དེའི་གཙུག་འགྲུ།

འག་འཁའ་སྤྱང་། རི་རྒྱས་རྩ་གཞན་སྤྱགས་ལྡན་བཞིག་འག་གསོད་བའི་མི་དང་། འཁྲུག་
ཅོན་བའི་བྱ།

འག་འཕྱང་། བོད་ལྗོངས་མལ་ལྷོ་གྲང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་འོད་ཟེར་རྒྱུ་གི་རུབ་དང་། རིན་ཆེན་སྤྱིང་
གི་འར་ངོས་སུ་འག་འཕྱང་ཞེས་བའི་འཕྱང་ལམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ལྷོ་ངོས་བྲག་རི་མཐོན་པོ་
ཡིན་པ་དང་། བྱང་རུ་ལམ་གྱོ་གཅད་པོ་དེ་འར་ནས་རུབ་ལ་བྲག་ཏུ་རྒྱག་གི་ཡོད་ཅིང་། འཕྱང་
ལམ་དེ་འགྲུལ་པར་ལམ་སྟེ་བཞིག་འཁའ་ཐོག་དེ་གར་རྒྱན་རྒྱ་གིས་འགྲུལ་པར་འཕྲོག་བཅོས་
ཡང་ཡང་བྱས་སྟབས་ས་ཁུལ་དེ་ལས་མེད་པར་འག་འཕྱང་ལ་འཕྲོ་རྒྱ་ཟེར་གྱི་ཡོད། འག་
འཕྱང་ཟེར་བའི་དོན་ནི་འར་ཕྱོགས་ནས་བལྟས་ཆེ་བྲག་རིའི་ཅིར་དེའི་འག་ཞིག་གསལ་པོ་
མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་། བྲག་ལྷེབས་བྱང་ངོས་སུ་རྩེ་བཙུན་སྟོལ་མའི་སྟུ་བརྟན་ཞིག་དང་། མ་ཉི་
ཡིག་རྒྱག་སོགས་ཀྱི་རྩོམ་སྟོན་ཡོད། དེར་སང་དེའི་བརྒྱུད་རྒྱུངས་འཁོར་གཞུང་ལམ་འཁའ་གྱི་
ཡོད་ཀྱང་རྩོམ་སྟོན་ཀྱི་སྟུ་དང་ཡི་གེ་སོགས་ད་ལྟ་སྟོན་མེད།

འག་འེ། རྩོན་པ།

འག་བམ། རུལ་གྲབས་ཡོད་པའི་འ

འག་བའི་ཁྲག་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྟོན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་ལན་མྱ། ལུ་རྩེས་བྱོད། རུས་བས་
སྟོན་བྱ་གསོད། རྩམ་ཆེན་གཅོད།

འག་བའི་སྤྱིང་བྲ། རྩོན་བས་འག་འཛིན་པའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་སྤྱིང་བྲ་འབྱུང་ཅིང་འག་བསྐྱལ་ཡིངས་
བརྟག་པའི་ཐབས་ཤེས་ཞིག

འ་བའི་ཐོག་ན། མོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་ཀྱི་ནང་ཚན་འ་བའི་ཁྲག་རྩ་སྟེ། རོ་མང་ལ་ལན་ཚུ། ལྷ་རྩེས་
རྫོད། ལུས་པས་བྱང་ཁོག་གི་ནྟག་ཁྲག་དང་ཚུ་མེད་སྟེམ། ། རྒྱང་འཛོམས། མཁལ་མའི་རྫོད་
ཉམས་པ་དང་། ལུ་བ་ཟད་པ་སོགས་ལ་པན།

འ་བའི་འབག་ འཆམ་ཆས་སམ་ལྷ་མོ་བའི་ཆས་ཀྱི་གས་ཤིག།

འ་བའི་ཆེལ་བྲ། མོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ན། ལྷ་རྩེས་རྫོད། ལུས་པས་སྲིན་
ཐོར་དང་། བགས་ནད་ཟ་འབྲུག་སོགས་ལ་པན།

འ་བའི་རྩ་ཤུ། མོགས་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ལན་ཚུ། ལྷ་རྩེས་རྫོད། ལུས་པས་
ནྟག་ཁྲག་ཚུ་མེད་དང་བྱད་པར་དུ་ལྷ་ཚུ་སྟེམ།

འ་བའི་རྒྱད་བྲ། རི་དྲགས་འ་བའི་བགས་པ་སྦྱབས་བཤུས་བྱས་པའི་མིང་།

འ་བལ། ① ས་ཐོག་ལ་ཆགས་པའི་ས་ཞག་སྟོན་པོ། ② ས་བྲིག་སྟེ་ས་གཞི་བ་ཚུ་ཅན་ལ་ཆགས་
པའི་དཀར་འ་ལྷ་བྲ།

འ་བྱབས། འ་ཁོག་

འ་བེམ། གཟུགས་པོ། འ་བེམ་སྐྱངས་པ།

འ་བོ། དྲངས་མ་དང་གཙོ་བོ། དག་འ་བོ།

འ་བོ་ངལ་སོས། རྟོག་ཁྲིས་ཁྱུང་ནས་དཀར་ལས་བྱུང་སྐྱབས་གསེག་ཅམ་བྱས་པས་ངལ་སངས་པ།

འ་བོ་རུ་རྟ། རུ་རྟའི་མིང་གཞན་ཞིག།

འ་སྟོས། འ་སྐྱངས་པ།

འ་སྦྱང་། འ་ལ་འཁོར་བའི་སྦྱང་བྲ།

འ་སྦྱང་དགོན་ཕུན་ཆོགས་ཆོས་སྦྱིང་། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་སྦྱལ་སྦྱི་ལོ་༡༣༧༡ལོར་ཆོས་
རྒྱལ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་གྱིས་བྲག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་སྟོ་
རབ་གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འ་འབྲ། འ་ལས་སྦྱེས་པའི་འབྲ། ཀྱང་ལག་སོགས་ཡན་ལག་མེད་པའི་འབྲ་རིགས་ཤིག་འདི་ལ་འ་
འབྲ་རྫོད་རྟོལ་ཡང་ཟེད།

འགྲུབ་ གཞུགས་པོའི་འཕྱི་ལ་འགྲུབ་བ།

འག་འགྱུར་བ། འག་རྒྱབ་པའི་ཞེ་ས།

འགྲུས། ① ཨ་འབྲས་དང་འབྲ། ② འ་དང་འབྲས་བཙོས་ནས་བསྐྱེས་པའི་བས།

ཤལ་། ① ལྷ་གྲ་མངའ་དུ་གནས་པའི་སྐབས་ཀྱི་མྱེ་བ་དང་འབྲེལ་ནས་མའི་ཁ་ཟས་ཀྱི་བརྒྱད་
 རྣམས་ཤལ་བརྒྱད་ཀྱི་ལུས་ལ་སྦྱེལ་ཞིང་གསོ་བར་བྱེད་བ་དང་། ལུས་སྤང་བར་བྱེད་ཅིང་སྤྱ་
 ཀྱི་ལུས་ལ་གསོ་གསུམ་བར་བྱེད་པའི་བྱུན་བགས་ཤིག་སྟེ། དེ་ཡང་སྤྱ་གྲ་བཙའ་བའི་རྗེས་སུ་
 རིམ་བཞིན་མངའ་ནས་འབྲིན་ཏེ་ཕྱིར་དོར་བ་ཞིག་ མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མངའ་གནས་དང་།
 ལྷ་ལ། ཀྱང་ཤལ་བཅས་སོ།། ② སྐད་སྟུན་པོའི་བྲའི་ག ③ ལྷ་ལི་ཤོས།

འག་མ་ཆིལ། འག་ཆིལ་འདྲེས་མ།

གཤང་། རྩོམ་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། བདག་སེལ་སྲ་དཔེ་བློ་རིགས་བརྒྱད་མཆིས། རོ་མང་ལ་
ལན་ཚོ། འཁྱེས་སྡོམས། ལྷ་ལས་ཀྱི་དུག་དང་མ་ལ་ཕན།

འཕམ་རྒྱུ་ལ་ལས་སྟོབས་ཆེན་ལཱ་ཤིང་གི་མཆོད་པ། མིག་པ། སྟེར་མོ། བསམ་པ། ཁ་རྒྱུངས་སྟོབས་
ཆེན་གྱི་འཕྲ།

ཁ་མའི་སྣོད། བྱིན་ས་གཡོགས་པའི་བྱུན་པ་སྤྱབ་མོ།

ཕ་མོ། ① རི་རྒྱལ་ཕ་བ་མོ། ② སྤང་དང་ནགས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཕ་མོ་སྐུལ་ཅན་དཀར་མེད་མོགས།
བྱ་བ་སྐྱ་ཚོགས་ཕ་མོའི་སྐུལ་བཞིན་མང། ③ བྱག་གི་ཚང་ད།

[illegible]

སེར་ཉམས་ཡོད་པ། རོ་བོ་མཉེན་ལ་ཉ་ཁབ་ཅན། རང་རོས་གདུགས་ཅིང་སྤུལ་མང་ཁ་དོག་
སེར་སྒྲུ་ཅན།

གཉིས་པ། དདུལ་ཤམ་སྤུ་ལྷག་ཅེས་པ། བྱི་རོས་ཁ་དོག་དཀར་རྒྱུ་ནང་སྤུལ་ངང་དཀར་དམར་
ཉམས་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ། འདི་གཉིས་ལ་འབྱུངས་དཔེར་ལས། དདུལ་གྱི་ཤ་མོང་དཀར་པོ་
དང་། །གསེར་ཤ་མོང་ནི་སྤང་ལས་སྒྲེ། །

དབྱིབས་ནི་སྤུ་བ་སྤུབ་བ་འདྲ། །ཁ་དོག་དཀར་དང་སེར་བ་ཡིན། །ནང་དམར་སྤུལ་ཞིབ་བདུད་ཅི་
འདྲ། །ཡུ་བས་དདུས་ནས་གདུགས་ལྟར་གཏེག། །རོ་ནི་མངར་འཇམ་ཅུང་ལན་ཆུ། །གཉིས་ཀས་
མ་དང་ཤ་དུག་སེལ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

གསུམ་པ། ཤ་མོང་སྒྲུག་པོ། ཞེས་བྱི་དཀར་པོ་འགའ་ཞིག་ཁམ་ཞད་ཡོད་པ། རང་གི་ཤ་སྤུལ་ངང་
དམར། སྤུག་ཉམས་ཅན། དབྱིབས་གོང་མ་ལྟར་ལ་སྒྲེ་ཚུལ་པལ་ཆེར་སྒྲེ་གནས་གཏན་འཇག་
གི་སྤང་ལ་གཤམ་སྤེང་དུ་བསྒྲིགས་ནས་མང་པོ་སྒྲེ་བ། ལྷ་སྒྲུང་དུ་ལྷ་གྲུ་རྒྱུད་སོགས་ཟེར་བ་འདི་
ལ་འདྲ་བཞོད་ལས། ཤ་མོང་སྒྲུག་པོ་སྤང་ལ་སྒྲེ། །ཁམ་སྒྲུག་གསེར་ཤ་འདི་དབྱིབས་འདྲ་ཞིང་། །ཐོ་
མཁན་སྤེང་ལ་གཤམ་བ་འདྲ། །

མཁྱིས་རྒྱུང་སེལ་ལ་བད་ཀན་སྒྲེད། ཅེས་གསུངས་སོ།།

བཞི་པ། ཤིང་གི་ཤ་མོང་། རྒྱགས་ཚལ་དུ་སྒྲེ་བ་དབྱིབས་གྲུ་སྒྲོམས་པ། ཁ་དོག་སྒྲུ་བོ་དང་། ཡང་
ན་དུང་ཁ། བྱི་རོས་རྩལ་ཉམས་དང་། རང་གི་ཤ་སྤུལ་སྤུགས་ཀྱི་ཤོད་ཕུ་འདྲ་བ། ཡུལ་སྒྲུང་དུ་
ཤ་ཤོད་དགོ་ཤོད་ཆེས་ཟེར། འབྱུངས་དཔེར་ལས། ཤིང་ཤ་ཤིང་གི་རྒྱགས་ལས་སྒྲེ། །ཤིང་ལས་
སྒྲེ་བའི་ཤ་མོང་རིགས། །བསྐྱེད་སེལ་བའི་ཐལ་བས་གྲེ་འགགས་སེལ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ། ལྷུང་གི་ཤ་མོང་། ཤིང་གི་གསེབ་ཏུ་སྒྲེ་བ། ཁ་དོག་དམར་ཁམ་དང་སེར་སྒྲུ་མཐུག་མཁྱིགས་
འཇམ་ལ་རྒྱུན་ཉམས་ཅན། རང་གི་ཤ་སྤུལ་ཅིང་ལ་ཁ་དོག་དམར་སེར་ཅན། ཡུལ་སྒྲུང་དུ་ ཀེ་
རྩ། ཀིས་རྩ། རྒྱེས་རྩ་སོགས་ཟེར། འབྱུངས་དཔེར་ལས། ལྷུང་སྒྲེས་ཤ་མོང་དམར་ལ་ཁམ། །རོ་
ནི་ལན་ཆ་བསེལ་ལ་སྒྲུམ། །ཐར་མ་སྒྲུག་དང་ད་ཅིག་སྒྲུར། །འབྲུ་བ་རྩད་ནས་གཅོད་པར་བྱེད།
ཅེས་དང་། འདྲ་བཞོད་ལས། ཀེ་རྩ་ཐ་གས་རྒྱུང་སྒྲེད་བྱེད། ཅེས་གསུངས།

རྒྱལ་པ། ལུད་ཀྱི་འཁོར་། ལུད་ལུང་དང་རྟེན་གྱི་སྐྱེས་པ་ལྟེ། ལུ་པ་མཉེན་ཞིང་འགུགས་ཁ་
 དོག་ཐལ་སྐྱེད་དང་། ཁས་སྐྱེ་སྐྱེས་ཅི་རིགས་སྤེལ་ཅིང་དེ་ཉིད་སེལ་མྱོང་ག་ལྟགས་དང་། མྱོར་མོ་
 ཅི་རིགས་། བད་གི་འ་སྤྱལ་དཀར་པོ་དང་། འག་འཁྱིལ་གས་དུས་ནག་པོ་ཅན། འཕྱངས་དཔེར་
 ལས། ལུད་ཀྱི་འཁོར་ཞེས་བྲ། །རྒྱལ་ས་ལུད་མང་པའི་རྒྱན་ལ་སྟེ། །གསེར་འཕྲ་ལ་རྒྱུང་སྤེལ་
 བག །རྒྱས་པས་སྤྱངས་དང་རྟག་འབྱུངས་གཅིད། ཅེས་གསུངས།

འདུན་པ། སྒྲུང་ག། ཁ་མཐོའི་ཤིང་གི་ཤུར་ནག་གི་གསེབ་དང་སྒྲུང་ཆུང་ས་འབྱུར་ཅན་གྱི་སྒྲུང་ལས་
 གྲུ། ཁ་དོག་ཁམ་སེར་ནང་དོས་སུ་ལ་རིས་མེད་པ་སྒྲུང་སོགས་སོལ་ཅན་བཞིག་ན་གསྒྲུབ་འདྲ་
 བ་སྟེ་ལ་མཉམ་ན་པ། འབྲུང་ས་དཔེར་ལས། སྒྲུང་ག་སྒྲུང་མའི་རྒྱུས་ཐོན་དང་། ཤུ་རུ་འདྲེས་བའི་
 སྒྲུང་ལ་གྲུ། དམར་སེར་བྱ་རམ་སྟོར་མོ་འདྲ། རང་གི་རུས་ལས་བྱུང་ས་སྟོབས་སྟེད། ཅས་
 གསུངས་སོ། །གསོང་གི་རིགས་སྟེའི་རོམ་ར་ཞིང་ལན་མ་གྱི་བ། ལྷན་ས་སྟོམས། རུས་ལས་
 དྲག་ནས་སེལ་ཞིང་མ་ལ་བན།

འཕྲིན་ལྗོངས་ ① འཕྲིན་ལྗོངས་འཕྲིན་ལྗོངས་ ② འཕྲིན་ལྗོངས་འཕྲིན་ལྗོངས་ ③ འཕྲིན་ལྗོངས་

ཁ་སྒྲན། ① འདི་བོ་བ་འདོན་བྱེད་སྒྲན། ② ལུས་ལ་ཁ་ནག་པོ་གྱུར་བ་ལ་ཡང་གོ་

ཤ་སྒྲིག་ ཤ་ཁ་རྩང་བད་སྒྲིག་ཤས་ཅན་ཞིག

འག་དམར། མ་བཙོས་པའི་འཇིན་པ། འག་དམར་བ་བ།

ལ་གཙང་རུས་གཙང་། སྒར་རང་གི་རིགས་སྐྱུང་གཞན་དང་བསྐྱེད་མེད་པའི་དོན།

འཕགས་པ་ལྟེན་པ་དཔྱད་པའི་ལུགས་ཀྱི་འཕགས་པ་ལྟེན་པ་

འགྱིེ འགྱེད་ག

འཁྱིད་ཚོ་ཅིང། ཚོ་བའི་སྤྱ་ལྟ་བུའི་བལ།

འཕྲིན་ལྗོན་ཆུང་མཁའ་མཁའ་

འཆ་བ། ① ལྷིང་ཉེ་བ། བ་མར་འཆ་ཆེན་པོ། འཆ་བའི་གཏམ། རོ་སྒར་མ་མཐོང་དུས་འདི་ཆོ། འཆ་བའི་གཏམ་གྱི་རྒྱ་ཆོ། བད་མཁྲིས་པའི་སྤོང་གིས་ལྷེ་ཆོ། ② ལུས་གྱི་འཕལ་གཏོང་བ།

འཕྲིན་གྱི་སྒོ་ནས། ① མ་རྒྱུད་ཀྱི་གཉེན་ཆེན། ② དུས་ཀྱི་འདོན་མོ། འཕྲིན་ལ་རེག་བཤུ་

འ་ཚུགས། ལུས་ཀྱི་བཟོ་ལྷ། འ་ཚུགས་གིས་པོ། འ་ཚུགས་ཐོན་པ། འཛིགས་པའི་ཚུགས་ཅན།
འ་ཚུགས་དང་རྟགས། ལུ་ཐིག་གི་མོ་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟག་དབུང་བྱས་ཆེས་གསལ་བ་འདྲ་བའི་
མི་ཡི་གཏོང་དང་གཟུགས་དབྱིབས། དམིགས་བསལ་གྱི་རྟགས་མཚན་ཆས་གོས་སོགས་ཡིན།
འ་ཆོ། ག་འཁ་དཀར།
འ་ཆོན་པོ། ཆིལ་དང་ལྷན་པའི་འདི་རིགས་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། འབྲི་འདྲེ་ཆོན་པོ་འདུག་ཆིལ་མང་
པོ་འདུག་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།
འ་ཆོས་མ། འ་ཐབ་ཀའི་སྟེང་དུ་བཙོས་ཟེན་པ་ལ་གོ།
འ་མཚན། སྟེ་བ་སོགས་ལུས་ཀྱི་འ་རྟགས། འ་མཚན་དམར་པོ།
འ་མཛེར། ལུས་ཀྱི་འ་མཛེར།
འ་འཛར། འདི་ལམ་རྒྱགས།
འ་འཛིན། འ་འགྲུགས། འ་འཐེན་བྱེད་ཅེ་མོར་ལྷགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞིག་
འ་འཛེར། མིག་སྟེང་དུ་འ་འཛེར་དཀར་པོ་ཐོན་པའི་ནད་ཅིག་
འ་ཛོང་རི་ཁོད། རྩེ་ཀམ་རོལ་པའི་རྩོ་རྩེས་རྩེ་ཚོང་ཁ་བ་དགྲང་ལོ་གསུམ་གྱི་དུས་དགེ་བསྟེན་དུ་
བསྐྱབས་པའི་གནས་ཉེ་སྤྱི་འབྲུམ་དང་ཐག་ཉེ་བ་ན་ཡོད།
འ་མ་རི། འདི་ལ་འ་བ་རི་ཞེས་པ་སྟེ་སྟེ་ཆོན་གྱི་བ་ཡིག་གིས་པ་དང་ཅ་སྟེ་སྟེ་ཆོན་གྱི་མ་ཡིག་
གིས་པ་གཉིས་ཀ་འདུག་ཅིང་། དེ་གཉིས་གང་ལྟར་ཡང་རྒྱ་གར་སྐད་དེ་ཚོན་པའི་མིང་ཡིན།
འ་ཁུ་བ། ① ལུས་ཀྱི་འ་ཐི་བ། ② འ་འབྲུག་ཁུ་བ།
འ་ཞེན། འ་ཆོ་དང་ཞེན་ཆགས། རང་གི་སྤྱན་མཆེད་དང་རང་གི་པ་མ་ལ་འ་ཞེན་ཡོད་པ།
འ་གཞལ། འཕུ་མི་སྟེ་བའི་མ་ཞིག་
འ་ཟ། འ་ཟ་བའི་འཛེ་དང་སྟེན་པོ།
འ་ཟ་ཁག་འཐུང་། [མངོན་]སྟེན་པོ།
འ་ཟ་སྟེ་སྤྱང་གཏོང་། ① འཛེ་ཅེ་སྤྱང་གི་མགོ་ཅན། ② སྤྱང་མ་ཞིག་གི་མིང་།
འ་ཟད། འ་སྐྱམ་པོ་ཆགས་པ།

འ་ཟུག། ① འ་ཟ་མཁན། ②[མངོན]གཙན་གཟན།
འ་ཟེད་སྒྲ། འཕེ་སྒྲ་དེ། སྒར་རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲ་དེགས་ཆེན་པོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
འ་ཟེད་སྒྲིང་། སྒྲིན་པོའི་སྒྲོང་ཁྱེད་རམ་སྒྲིན་པོའི་ཡུལ།
འ་ཟེད་མདུང་མུང་པ་འཛིན་པ། [མངོན]གཏོང་དུག
འ་ཟེད་སྒྲིང་། སྒྲིག་ནས་བསྒྲིང་བ། སྒར་མ་དམག་སར་སྒྲེབས་དུས་སྒྲིག་ནས་འ་ཟེད་སྒྲིང་དུ་གྱུར་པ།
འ་ཟུངས། འ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ལྷ་ལྷ་བྱ།
འ་གཟུག འ་ཁོག་གཅིག་དུམ་བྱ་བརྒྱད་ལ་བཏང་བའི་ཆ་གཅིག་གི་མིང་ཡིན།
འ་གཟུགས་མ། ལྷས་མགོ་ལྷས་མཐེལ་བཙས་འ་རྒྱུད་གི་གཟུགས་དབྱིབས་ཙན་གྱི་ཀོ་ལྷ་མ་ཞིག་
སྟེ་དཔུས་གཙང་གི་བྲ་ལྷས་དཔེགས་བསལ་ཙན་ཞིག
འ་གཟུགས་དེ་མོ། ལུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་དེ་མོའི་མཆོན་བྱེད་དེགས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་པོ་མོའི་འ་གཟུགས་
ཀྱིས་བརྗོད་བྲ་བྱེད་པའི་དེ་མོའི་དེགས་ཤིག་ཡིན། འ་གཟུགས་དེ་མོ་ནི་དང་ཐོག་ཞི་ལའི་མིས་
འ་གཟུགས་ཀྱི་མཛེས་ཆར་མཛོད་ཆེན་བྱས་ཏེ་མའི་ལུས་པོའི་འ་གནད་ཀྱི་མཐའ་བཙད་ཀྱག་
ཀྱོག་ལས་བྱུབ་པའི་མཛེས་ཆོས་ཀྱི་བོ་བ་འདིར་དངོས་པོ་གང་ཞིག་གིས་ཀྱང་བསྐྱེད་ཐབས་མེད་
པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེར་སྒྲུབས་མཛེས་ཆུང་སྟོབ་བྲ་ཁག་གི་ནང་དུ་འ་གཟུགས་དེ་མོ་
ནི་སྒྲོ་དང་པོ་བཙོས་དེ་མོ་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་པའི་མང་གཞིའི་སྟོང་ཆེན་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་
པ་དང་། དེ་བཞིན་དེ་མོ་བཙོས་འ་གཟུགས་དེ་མོ་དེ་བཙོ་དབྱིབས་སྐྱོན་པའི་སྐྱུ་ཆུང་གི་མང་
གཞིར་འཛིན་པ་དང་། དེ་མོ་གསར་ཙོང་གི་རྒྱ་ཆ་གཙོ་པོའི་གས་སུ་འཛོག་གི་ཡོད་པས་འ་
གཟུགས་དེ་མོའི་སྐྱུ་ཆུང་ནི་རང་ཚུགས་བྱུབ་ཅིང་དེན་ཐང་ལྷན་པའི་སྐྱུ་ཆུང་ཞིག་ཡིན།
འ་གཟན། ① འ་ཟ་མཁན་གྱི་ཕྱེ་པ་སྟེ། གནའ་དུས་འཕྱོག་ཕྱེ་ལ་ཟེད། རྒྱ་པོད་ཆོས་འབྱུང་ལས།
དཔུས་པ་དང་གཙང་པ། འ་གཟན་དང་ཅམ་གཟན། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་ལོ། ② གཙན་
གཟན་གྱི་དེགས་ཐམས་ཅད་གཙོ་པོ་ཁ་ཟས་འ་ལ་སྟོང་བས་ན་འ་གཟན་ཟེད།
འ་བཟན། ལོ་བཞི་ཡན་ཙན་གྱི་པོ་ལུག་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་འ་གཟན་ཟེད།
འ་ལུག་སྟག་སྟོ། གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་གསང་བའི་སྐས་ལུང་ཞིག་སྟེ་ལྷ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འཕོད། ལྷག

འཕྱི་མཆོག [མཛོད]སྟིང་།

འཕྱི་སྒྲིག་ དཔག་ཆད་བརྒྱ་ལ་སོགས་པ་མཛོད་སྒྲིག་དུ་མཛོད་པའི་ཐོག་ཆེན་སྒྲིག་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་པ་

འཕྱི་བྱུང་བྱ། བགས་པའི་ཐོག་གི་མཛོད་པ།

འཕྱི་ཟས་ཅན། ① གཅན་གཟན། ② སྤོན་པོ།

འཕྱི་ས་བོན། [མཛོད]ལྷག

འཕྱོད་པགས་ཡོད། གང་གི་ཐད་ལ་འདར་བལྟ་རྒྱ་ཡོད་པ་ལམ་བལྟ་རིན་ཡོད་པའི་དཔེ།

འཕ་ར་བ། མཆོན་དངོས་ཡོན་ཏན་གྲགས་ཐེད། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་ཁྲི་ལོར་འབྱུངས་པའི་
བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་ཤིག་ཁོང་པོ་ཏོ་བ་ལས་རབ་བྱུང་ཞིང་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་ཆ་
མང་པོ་སྒྲོ་ལ་འདྲིན་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་འདས།

འཕ་ར་རྩ། [ལེགས]རི་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བསེ་ཁ་སྤྱིའི་མིང་། དེ་རྒྱུད་བརྒྱུད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། རྒྱུད་
བཞེན་གྱི་དུ་སྤྲོགས་པས་སྟེང་རྒྱུད་ཅན་དང་གྱེན་དུ་མིག་ཅན་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བའི་ཅལ་སྟོབས་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་སེང་གེ་ཡང་འདྲིམས་ཀྱས་པར་བཤད།

འཕ་ར་འཕྱིགས་བྱེད། [མཛོད]མདའ།

འཕ་ར་མ་ར། ཐགས་ཐོགས་མེད་པར་ཐད་ཀར་རྒྱག་ཚུལ། ཡིག་རིགས་འཕ་ར་མ་རར་སྒྲོག་པ། གཞུང་
ལམ་ཞིག་འཕ་ར་མ་རར་བཏོད་པ།

འཕ་ར་བ། ① ཐོགས་པ་མེད་པའམ་ཐད་ཀར་ཐར་བའི་ཚུལ། ཅུ་བའི་རིག་པ་ནམས་ཁོང་གིས་སྒྲོ་ལ་འཕ་ར་
རར་སྒྲོར་བྱུང་བ། དབྱུང་གྲེ་གཡུལ་སར་འཕ་ར་རར་ཆས་པ། ལམ་འདྲིན་སྟེན་ས་བར་འཕ་ར་རར་
འགྲོ་བྱུང་བ། ② སྤྱིའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ཚུབ་རྒྱུད་འཕ་ར་རར་ལངས་པ། དྲག་ཆར་འཕ་ར་རར་རྒྱུབ་པ།

འཕ་ར་ཤོ་རེ། འདབ་ཐབ་མང་པའི་ཚུལ།

འཕ་རེ། བྱ་རིགས་ཤིག་སྟེ། བྱ་རི་སྟེགས།

འཕ་རེ་བྱ་རེ། ① སྒྲོ་བྱུང་བེལ་སྟབས། རྒྱུད་ཆ་བཤད་ཡོང་མེད་པར་འཕ་རེ་བྱ་རེ་བྱས་ནས་ལམ་སང་ཐོན་
སོང་། ② ཞན་པའམ་དན་འོན། སྟོ་ཆས་འཕ་རེ་བྱ་རེ་ཅམ་ཞིག་རྒྱུད་ཆ་དོན་མེད་འཕ་རེ་བྱ་རེ་ཞིག་

འདིར། ལུས་ཀྱི་འགྲེམས་པའི་དོན་དང། མངོ་གཡག་སོགས་ཤིང་བོ་དུས་བསང་བཅའ་དེ་དག་ཙོང་ལ་
བས་དུབ་ནས་ཤི་བའི་འདུན་མཁྲགས་ཤིང་འབྱུང་གཤམ་བའི་གཉིས་ཀའི་མིང་ལ་འབྲུག་བས་སྐལ་བས་
ཐོབ་ཏུ་ཤོད་ཐོས་ཞེས་བཀྲ་འབྱེད་བས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་འབྲེལ་ལ་ལས་གསུངས།

འཁྲིད་པ། འགྲྭམ་པ།

འཁ་རིང་དབྱུགས་ཉམས། འགྲླམ་ཁིང་ཤུགས་ཉམས་པའི་དོན་ཡིན།

འདིལ། ① འཕའ་བས་ནས་དེལ་མོ་བཟོས་པའི་བས་ཤིག ② དེང་བསྐལ་སྐྱུ་ལྷ་པ།

ཁ་རུ། ཁ་བའི་རྩ་ཙ། ཁ་རུའི་ཐོ་བ། ཁ་རུའི་མིངས་འདེབས།

འ་རུས། འ་དང་རུས་པ། འ་རུས་གཅིག་པའི་སྒྲོན་མཆེད།

ལ་རུས་འབྲེལ་མེད། འབྲེལ་བ་དམ་པོའི་དཔེ།

ག་རེ་ལ། ① མཁྱོད་གསུང་དང་འབྲལ་མཁྱུང་། འན་ག་རེ་པར་སྐྱུ་བ་ལ། ② ཉ་རེ་བའམ་ཅ་རེ་བ་དང་།

རྒྱལ་ཁོངས་འཆད་པ། འགྲུལ་པ་ལ་དེ་བར་སླེབས་པ།

ཤ་རེ་མ་རེ། འབྲུལ་འབྲུལ། བར་འབྲོག་ཚུར་འབྲོག་མེད་བར་ཤ་རེ་མ་རེར་ཡོང་བ།

ག་རེ་ཚཱ་ ① ལྷོར་རེ་རྟེ། གུ་ཚུར་གཉིས་ལོ་ག་རེ་ཚཱ་ ② བཟོར་ཚུར་རམ་སྒྲ་ལམེལ་ས་ཀྱི་མི་ག་ལྟ་ག་

ཁྱེད་ཅེས་འདྲི་གསུངས་མདོག་ལ་རེ་ཆེ།

ཤ་རེ་ཤ་རེ། རེ་རེ་དང་དོན་གཅིག་དཔེ་ཆ་ཡོད་ཁྱོད་རང་གཉིས་ཤ་རེ་ཤ་རེ་ཁྱིར་ཆོག་དཔག་མི་རེ་

ལ་མེ་མདའ་ཤ་རེ་ཤ་རེ་བརྒྱུས་ཡོད་ལྟ་བུ།

ལ་རེ་ཤུར་རེ། ཤུར་མོ་མང་པོ་བའི་དོན་ཏེ། ལུང་བ་ལ་རེ་ཤུར་རེ་ཞེས་བ།

ག་རེ་ཤོ་རེ། ① ཉོལ་རྒྱལ་ ལས་ཀ་ག་རེ་ཤོ་རེར་བྱེད་པ། ② འཁོར་མེད་མཚེགས་སྤྱར་གྱི་རྣམ་པ།

གཞི ① བཞེ་ནད་དང་། ལུ་སེལ་ བགས་ནད་སོགས་ཀྱི་ལུས་ལ་ལྷན་གྱུར་ནས་དེའི་སྡེང་ངམ་ཉི་

པའོར་དུ་རེག་བྱའི་ཚེར་བ་མེད་པར་གྱུར་པའི་དོན། ② མ་དག་པའི་བྱལ་སོགས་ལ་ཆགས་

པའི་ཤ་སྒྲན་ལྟ་བུ། ཤ་རོ་འབྱར་པོ།

འག་རྒྱ། རི་དྲགས་འག་བའི་རྒྱ་ཙོ།

ལ་མེ་རི། ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་དེ། བོད་གྱི་སྐད་ཏུ་བསྐྱར་ན།

འཆོ་བ་ཅན་ཞེས་འགྲུར་ཞིང་། དེ་གཏུང་དང་། ཡུངས་ཀྱང་། ཐལ་དཀར་དོ་རྩེ་བཅས་ལ་འདུག་པས་
སྐབས་ཐོབ་ཏུ་གོ་དགོས་ཞེས་སྡེ་དགེ་བྱང་འཆོ་བ་གྲུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲན་གྱི་བཏེ་
བསྐྱས་དང་གའ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་སྒྲོ་གསལ་མཐུན་པའི་རྒྱན་ལས་གསུངས།
འ་ཆོན། འ་མ་བཙོས་བ་ཆོན་བ་སྟེ། གཞན་འ་རྩེན་དང་དོན་གཅིག་
འ་ལ། ས་ཞིང་ཁོད་སྒྲོམས་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་
འ་ལ་འཁོར་བྱེད། [མཛོན་སྒྲུང་ནག་
འ་ལ་ཡུ་རིང་། ཐང་སྒྲན་གྱི་ནང་ཆོན་ལོ་མང་རིགས་དགའི་ནང་ནས་གཅིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་
བསིལ། ལུས་པས་རྩ་འདུག། ཁྲག་མཁྲིས་གྱི་མགོ་ནད་ལ་བན།
འ་ལག་[ཆིང་]གཉེན་སྦྱོར།
འ་ལང་བ། སྡོ་སྒྲན་གྱི་ལྷེ་དཀར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཡིན།
འ་ལང་འབངས། སྡོ་སྒྲན་གྱི་ལྷེ་དཀར་པོའི་མིང་།
འ་ལན། རོག་ལན། འ་ལན་སྒྲོན། འ་ལན་སྒྲོན། འ་ཤོར་གྱི་འ་ལན། རྒྱ་ཤོར་གྱི་ར་མདལ།
འ་ལམ་གྱི་བཅད། འ་གཙོད་སྐབས་ཐོག་མར་གྱིས་ལམ་བྱེན་ས་གཙོད་དགོས་བ་སྟེ། ལས་ཀ་གང་
ཡིན་རུང་ཐོག་མར་གཞི་ཞིག་བཏིང་།
འ་ལུ། ལྷ་ཡི་ནང་དུ་མེན་བྱ་འཕེལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ནད་ཅིག་
འ་ལུ་ཀ་ མེ་ཉོག་གི་རྩ་བའམ་ས་བོན་གྱི་དོན།
འ་ལུན། འའི་ལུན་ལྷགས།
འ་ཤེད། དུད་འགྲོའི་འདང་ཤེད་མོ། ། འ་ཤེད་བཟང་པོ།
འ་ས། མང་པོ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན། དཔེར་ན། མི་རིགས་སྒོ་བ་ལྟའི་ནང་དུ་བོད་རིགས་འ་
ས་འགྲི་ བོད་རིགས་སྒོ་བ་མའི་ནང་དུ་དབྱིན་ཡིག་ཤེས་མཁན་འ་ས་འགྲི་ལྷ་བུའོ།
འ་ས་མེད་བ། ཏ་ཅང་མོད་པོ་ཡོད་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ཟས་ཁང་འདིའི་ནང་ལ་ཟ་མ་ཟ་མཁན་འ་
ས་མེད་བ་འདུག ལྷ་ས་ལ་ཡུལ་བསྐྱོར་བྱེད་མཁན་འ་ས་མེད་བ་འདུག ལྷ་བུའོ།
འ་སྐག་ མིང་ཆིག་ འ་ཆོན་མེ་ལ་བསྟེན་ཅིང་ཆོས་བར་བྱས་པའི་བཟས་ཆས་གྱི་མིང་།

འ་སྐབ་ལོ། ① ལུས་ཀྱི་འ་ཚན་རྒྱུ་བ། ② ལྷུག་མ་འ་སྐབ་མོ་ལྷ་བ།
འ་སྐབ། ① འ་ཐ་རྒྱུ་འདོད་པ་ཆེ་བ། ② [མཐོན]སྐན་པོའི་མིང།
འ་བསྐྱེགས། བསྐྱེགས་བརྩོས་བྱས་པའི་འ་
འ་རྒྱུ། འ་དང་ཆོད་མ་མཉམ་དུ་བསྐྱེས་པའི་ཁུ་བ་ལ་གོ་འ་རྒྱག་ཡང་ཟེད།
འ་རྒྱག་དུམ་བྱར་གཏུབས་པའི་འ་
འ་ལྷག་ ① འ་བཟས་པའམ་བགོས་པའི་ལྷག་མ། ② ལྷ་བ། ③ ར་མོང་གི་རྒྱབ་ཀྱི་འ་འབྲུབ།
འ་ལྷ། ① ལུས་ཀྱི་ཆོགས་མཚམས་ནས་བཅད་པའི་འ་དུམ། ② འ་བཞི་སྒྲིང་རེ།
འག་ ① ཁྱིམ་མས་ཁང་བ། རྟོད་འག་གཟེམ་འག་གྲ་འག་ ② ཡིན་ལས་ཆེམས་ཡོད་ལས་ཆེ། ལྷ་
ཁམས་བདེ་པོ་ཡིན་འག་ཐོས་པའི་དོན་དེ། ལྷ་བྱ་ཞིག་སྟོབ་བྱའི་ནང་ནས་འག་སྟེ་ཁྱིམ་དུ་ལོག་
འདུག་རྒྱུ་འག་ནས་རྩ་སར་ཕྱིན་འདུག་ལྷ་བྱའོ།
འག་གི་འག་གི། ཆགས་དམ་པོ་མེད་པ། བང་གཅལ་འག་གི་འག་གི།
འག་ཆས། རྟོད་ཁང་ནང་གི་འཛིན་ཆས།
འག་ཆས་དངོས་རིགས། དགོན་པའི་ནང་གི་སྤྲུལ་པའི་རྟོད་འག་ལ་ཡོད་པའི་ཉིན་མཁོའི་ཡོ་བྱད་དང་རྒྱུ་ལོ་
འག་ལྟ། རྒྱལ་མོ་རྩལ་རྒྱུའི་རྟོད་རྒྱུད་ཀྱི་མིང་སྟེ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱན་རོང་རྩེ་དང་འབྲེ་
རུ་རྩེ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འག་རྒྱུ། ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་འབྲེ་རུ་རྩེ་ཁོངས་འག་རྒྱའི་འག་དུ་ཡོད། དེའི་
མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚའི་དོས་ནས་མེ་ཁྱི་༩ ༩ ༩༩ ཡོད།
འག་རྒྱུ་ཁང་མིག་རྒྱུ་རྒྱུ་
འག་ཀྱི། རལ་གྱི་ཞིག་
འག་རྟེན། མོ་མོ་འཁྲིག་པ་སྟོད་པའི་སྐབས་སུ་ཆགས་པའི་བདེ་བ་སྟོང་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱེས་པའི་མོ་
མཚན་ཡར་མར་འཕྲེན་པའི་མིང།
འག་པོ། ཐོགས་པོ། འག་པོ་གནའ་འབྲེལ།
འག་མ། ① གསེག་མ། ② རྟོ་རྒྱག་ལ་ཟེད།

འག་མིག་ཁང་ཆུང་སོ་སོར་བཅད་པ་རེ་རེ་བའི་མིང་།

འག་མོ། གྲོགས་མོ།

འག་ཆང་། བྱིས་སྟེ། སྤྱ་བ་སྟོང་སའི་ཁང་མིང་ལ་འག་ཆང་དང་། སྤྱ་འག་ཟེར།

འག་མཆེས། རང་དང་ཐག་ཉེར་སྟོང་མཁན་གྱི་འག་གམ་ཁང་ལ། འག་མཆེམ་ལ།

འག་རོགས། འག་ནང་མཉམ་དུ་སྟོང་མཁན།

འག་རོང་སོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་སྟག་སྟེ་མོ་༡༩༩༠ལོར་འབྲས་སྤངས་སྤྲེལ་
སྟོབ་ཐང་ཐེན་ལས་ཀྱིས་བཏབ། སྤྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱི་ལོ་ལྔ་པའི་ནག་
ཏུ་ས་ཁུལ་ནག་ཏུ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འག་འག ① སྤྱི་ལོ་བྱེད་པར་ཞིག་ཏུ་སྤྱང་འག་འག་ཏུ་འབབ་ལ། སྤྱང་ཆེན་འག་འག་ཏུ་སྤྱང་ལ། ②
ཐེ་ཆོམ་མེད་ལ། རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་འག་འག་བྱེད་ལ། དག་པོ་མམ་འག་འག་བྱེད་ལ། བར་འགྲོ་འག་
འག་ཡིན། བདེན་པ་ཡིན་འག་འག་བྱེད་ལ། རྩན་པ་ཡིན་འག་འག་བྱེད་ལ།

འག་ཤིག ① འག་གི་ཤིག་གི་ཤི་བསྐྱས་ཆོག ② གཡོ་ཞིང་འགྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཞིག་

འགས། ① བཞད་གད་སྟོང་རེས་བྱེད་པའི་དགའ་ཅིང་གི་སྟུ་གཞས། གཞས་འགས་རྒྱབ་ལ། ཤོག་
ཁག་བྱེ་སྟེ་འགས་འདེབས་བྱེད་ལ། ② ཁ་མཆུ་རྒྱབ་པའི་ཅོད་གཏམ། བྱིས་ས་སར་འགས་
འབྱེད་ལ། མཆང་འབྱེད་འགས་འདེབས་ལ། ཁ་འགས་རྟགས་ལ། ཅོད་འགས་རྒྱབ་མཆེམས་
མི་འདོག་ལ། འགས་འབྱེད་ལ། འགས་རྒྱལ་ལ།

འགས་ཀྱིས་པ་རོལ་གཞོན་ལ། གཞན་པ་རོལ་པོ་དང་ཁ་འགས་ཅོད་སྟེང་བྱེད་པའམ། སྤྱ་འགས་
འབྱེད་པ་སོགས་ལ་བཞེན་ནས་གཞན་དག་སྤྱོད་པ་མེད་པར་བྱེད་ཐུབ་ལ།

འགས་རྒྱབ་ལ། ཁྱི་བ་ཁྱིས་ལན་གྱི་རྣམ་པའི་སྟོན་པ་ལན་ཅུན་ཁ་འགས་འབྱེད་ལ།

འགས་འབྱེད། འགས་རྒྱབ་པ་དང་དོན་གཅིག་

འགས་འདེབ། སྟོན་བཞིན་བྱེད་པའམ་བྱིས་ས་ཁང་ལ་གཏུག་གཤེར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།

འང་། གཤེད་དང་འཕ།

འང་ཀལ། རྒྱ་གར་གྱི་བམ་ཟེ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པའི་སྐམས་སུ་བོད་ལ་ཆོས་སྤྱར་བར་ཕེབས་པ་ཞིག་

འང་འང་། སྐད་སྒྲུལ་ཆུ་རྒྱག་པའི་སྤྱོད་མོག་ས། འང་འང་ན་བར་ཐོས་ཀྱང་མཇུག་འབྲུག་གམེར་
ལས་དཀོན་པ། སྤྱ་ཆུ་འང་འང་དུ་འབབ། ཉེའི་གྱི་སྤྱོད་རྒྱ་ལིང་འང་གི་སྤྱོད་འང་སྤྱོད་མེ་
ཉོག་གི་མིང་དང་། འུའི་མིང་ལའང་གོ།

འང་འང་ཉེའུ། ① སྤྱང་ལས་བའང་པའི་བྱ་འང་འང་སྤྱོད་སྤྱོད་མིའི་རྣམ་པའི་གཤོག་པ་
ཅན་ཞིག ② རྒྱ་མཆོའི་འགམ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཞིག

འང་འང་ཐིམ་བུ། སྤྱོད་སྤྱོད་ཞིག

འང་འོང་། ① གངས་གནས་ཆེ་བ་ཞིག ② མཐོ་དམའ་མི་སྤྱོད་པའི་ས་ཆའི་མིང་སྟེ། ས་འང་འོང་།
འབར་འབྱར་འང་འོང་ཞེས་པ།

འང་འོང་ཆུ། ཆུ་མིག་གམ་ཆུ་རྒྱུང་།

འངས། ① སྤྱའི་ཞེས། འངས་མཐོ་བ། འངས་གཙང་བ། ② གཙང་ཁུལ་འངས་ཆུའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་
མིང་ཡིན་ཞིང་། དེང་སང་རྣམ་གྱིང་གི་ས་ཆ་སྤར་བོད་ཁྱི་སྤོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཁྱི་
སྤོར་བཅུ་གསུམ་སྤྱབས་ཆུ་མིག་ཀྱང་ཟེར།

འངས་ཀྱི་ཆུ་ཕྱོགས། འངས་ནི་རྣམ་གྱིང་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་ཡིན། དེ་སྤོར་འངས་ཆུ་ལ་ལྷགས་ཐག་
ཟས་བ་བཅུ་གས་ཡོད། བཏ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་དབུས་ནས་བཏ་ཤེས་ལྷན་བོར་བྱིར་
ཐེབས་སྤྱབས་འངས་ཆུ་རྒྱས་ནས་ཞག་ཤེས་དེར་ལུས། མཇུག་མཁའ་བྱ་པ་ཆོས་ལྷགས་ཟས་
ལ་འཆོང་ཁ་བརྒྱབ་པས་ལྷགས་ཟས་ཆད་ནས་མི་ཁ་ཤས་ཆུར་ལྷུང་བ་བྱུང་འདུག།

འངས་ཀྱི་ཐེག་ཅེས་པ་ནི་ཐེ་ཆད་གཞུང་ལྷགས་ནང་གསལ་བའི་འངས་འབྲི་སའི་གནས་ཀྱི་ཐེག་

འངས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་གཉིས། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གས་ཤིག་སྟེ། འངས་མཐོ་བ་དང་།
འངས་མཆོག་ཏུ་དག་པའོ།

འངས་ཀྱི་ཞང་ཞུང་དགོན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༠༠༩༡ལོར་མཁས་བླ་བ་ཞུང་པོ་
རྣལ་འབྱོར་གྱིས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་འངས་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་
རྣམ་གྱིང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འངས་ཀྱི་ཞེང་། ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཆད་གཞུང་ལྷགས་ནང་གསལ་བའི་འངས་ཀྱི་ཞེང་ཆད་སོར་མོ་འོ།

འདས་ཀྱི་གཞོང་པ་ཚལ། གཙང་གི་འདས་ནས་སྤྱིང་རྫོང་ཁོངས་གཞོང་ས་ཁུལ།
འདས་དགར་བ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། འདས་པའི་གངས་པ་དག་གི་སྒྲ་རབས་དགུ་ལ། ཡབ་དཔོན་
ཡིག་བཟང་པོ་དཔལ། ཡུམ་ཇོ་སྤུལ་མ་དཔལ་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་སྤུལ་སྟུ། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་རྩ་
མོ་སྟུལ་སྟེ་ལོ་ ༡༣༥༣ ལོ་ལ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་གསུམ་ལ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་འདས། ཁྱ་པོ་
འདུལ་འཛིན་རིན་ཆེན་འོད་མཛེས་དང་། ཤྱུ་སེང་གོ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་བྱ། རྟོག་ཡིག་ལ་སོགས་
སྤེལ་རྒྱུ་སྤྱངས། འཁོན་དག་བཅོམ་པ་དང་། འདུལ་འཛིན་ཤྱུ་དཔལ་གཉིས་དང་བཅས་
པའི་དབུས་སུ་རབ་བྱུང་། མཆོན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་བྱ་བཏགས། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པ་ལ་
འདུལ་འཛིན་རིན་ཆེན་འོད་མཛེས་ཀྱིས་མཁན་པོ་གསོལ། དགོ་འདུན་ཁ་སྐོངས་དང་བཅས་
པའི་དབུས་སུ་སྟོན་པར་རྫོགས། དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ལོ་
ཆེན་བྱང་ཅེ་བ་གཉིས་ལས། དབུ་མ་དང་། སེམས་ཅན་གཉིས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ལྷས། ཁྱ་པོ་
རིན་ཆེན་ལ་སོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་དབང་སྟུག་མང་པོར་རྒྱུད་སྟེ་བཞིའི་དབང་མང་པོ་ལྷས།
སྟོབ་དཔོན་གཞོན་ལུ་བཟ་ཤེས་སོགས་ལ་ཆད་མ་སྟེ་བདུན་གསལ། དེ་ནས་བྱ་སྟོན་ཆོས་རྒྱུ།
ལོ་རྒྱུ་བ་རྩམ་ཤི་སོགས་བསྟེན་ནས། བྱམས་ཆོས་ལྟ་སོགས་པར་བྱིན་དང་། ཡུམ་རྒྱལ་འབྲིང་
སོགས་གསལ། མ་ཡིས་མ་ཆོར་བར་མཁས་གྲུབ་ལྷུང་པོ་རྩལ་མགོན་བཞུགས་པ་ལ་འབྲིང་
གསལ་ནས་མི་ལམ་འོད་གསལ་གྱི་ཉམས་སྤོང་རྣམས་ལྷས་པས་ཤིན་ཏུ་དགྱེས། བྱང་ཆེན་
འཇམ་རིན་ལ་དུས་འཁོར་དབང་དང་། རྒྱུད་བཤད། སྟོར་བྱུག་དབང་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་
ལྷས། དུས་རྒྱུན་ཐོས་བསམ་མཛད་དུས། གསོལ་ཆས་ཀྱི་རྩལ་བ་བསྐྱུངས། གྲང་ཆོགས་ཅན་
ལ་བརྟེན་ནས་བརྟེན་འགྲུས་བསྐྱེད་པས། སྒྲ་མ་དགྱེས་ཤིང་མཆེད་བློགས་ཀྱན་སྟུན་ཆབ་
འདོན་པ་བྱུང་། ལན་ཅིག་ཕྱགས་དར་ཁྱོད་ནས་གསེར་ཞོ་དོ་རྟེན། བདག་པོ་མི་འདུག་པས་
མགོན་པོ་གནང་བར་ངེས་ཏེ། ཞོ་གང་སྒྲ་མ་ལ་ཤུལ། ཞོ་གང་སྟོ་གོས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་བྱས། ལོ་ཆེན་
བྱང་ཅེ་བ་ལ་གསང་འདུས་རིམ་ལྟ་སྤོང་ཁྱོད་དུ་གསལ་དུས། སྒྲ་མ་སྟུན་རས་གཟིགས་སུ་
རྟོགས། སྟུ་ཡུས་མི་ལམ་འོད་གསལ་གྱི་ཉམས་སྤོང་རྟོགས་པ་སྤོང་རྟོགས། དག་སྤང་ཐོབ། རི་ཁྱོད་
རས་ཆེན་ལ་འདས་ཆོས་མ་ཡུས་པ་ལྷས། དགོ་སྟོར་སྟོབས་འདི་འདྲ་འདས་སྟོན་པ་ལའང་མ་

བྱང་གསུངས་སོ།། ཕྱག་དཔེ་སོགས་ཀྱང་མང་དུ་གནང་། རྗེ་རས་ཆེན་ཞིང་བརྗེས་པའི་མཆོད་
འབྲུལ་དགོངས་ཆོགས་རྒྱས་པར་མཛད། བདེ་ཆེན་གྱི་གདན་ས་བརྩེད་ནས། འཆད་ཉན་
སྒོམས་སྒྲུབ་སྒྲེལ་གྱིན་མཛད། ཀོར་བ་ལ་ཐེགས་པས། ཚུ་ལ་བྱིངས་ཀྱང་སྒྲུ་ཞོངས་པར་མ་གྱུར་
པའི་རྟགས་མཆོན་དང་། ཇི་མ་དང་སྤྱི་བུའི་རྒྱན་ཆད། ཚུ་ལ་ཁྲིམས་གྱི་ཇི་བསུང་ཀྱན་ཏུ་བྱེད་
པར་སློབ་མ་ཡང་མང་དུ་འདུས། འཁྲིད་གནང་ཆོད་བཤད་ཡམ་སྤངས་ཏེ་ཕུར་ཚུགས་སུ་མཛད་
པས་སློབ་མ་ལ་འཁྲིད་མི་ཐེབ་བ་མི་ཡོང་། ཁོ་ལོ་སྤྱར་དུ་འཁོ་གསུངས། ལྷ་མཆོམས་ནས་སྤྱང་
བའི་ཚུ་ལ་བསྟན། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༡ལོར་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྲ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་
ལུགས་བྱ་ལྷ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཉེར་ལུ་ལ་གཟུགས་སྤྱ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱས་ནས།
འངས་དགའ་ལྡན་ཆོས་འཁོར་སྤྲིང་། མིང་གཞན་གཡམས་ཏུ་འངས་དགའ་ལྡན་ཆོས་འཁོར་སྤྲིང་
ཟེད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་དུས་འགོར་རི་བོ་ཆེའི་ལྷ་མ་ལུང་རིག་ཉི་མས་ཕྱག་
བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་གཞིས་ཀ་ཅེས་ཁྲུལ་ནས་
སྤྲིང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འངས་རྒྱ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིང་རྫོང་དུ་ཡོད་པའི་འབབ་རྒྱ་ཞིག་དང་ཡར་སྤྱངས་གཙང་
པའི་ཡན་ལག་ཅིག
འངས་མཆོག་ཏུ་དག་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་
ཞིག་སྤྱི་བོ་གཙང་མ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་བ་ཉིད་ཀྱིས་འངས་གཙང་བ་སྟེ། ལྷབས་སོགས་ཀྱིས་
ཡོངས་སུ་དག་པ།
འངས་ཐ། ལྷ་ལ་འཐེན་པའི་ཐལ་རྩས་ཞིག
འངས་མཐོ་བའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཞིག་སྟེ།
ཞེས་རབ་མཆོག་ལ་གནས་བ་ཉིད་ཀྱིས་འངས་ཀྱི་གཟེངས་མཐོ་བ།
འངས་དང་སྟེ་བྱི། གཙང་གི་འངས་དང་། སྟེ་བྱི།
འངས་བ་བཀའ་བརྒྱད། ཡེ་ཞེས་ཀྱི་རྩ་ཀི་ནི་གྲ་མ་དང་། སུ་ཁ་སི་རྩི་རྣམ་བ་གཉིས། བྱད་འཕགས་
ཀྱི་ལྷ་མ་བཅུ་གསུམ། ཅ་བའི་ལྷ་མ་རྣམ་བཞི་སོགས་མཁས་བྱུང་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུའི་གདམས་

ངག་ཐུགས་བརྩུང་གི་ཆོས་མཛོད་མཐར་ཐུག་ལྷ་ལྷན་ཞེས་བ་དེ། མཁས་གྲུབ་ཁྱེད་པོ་ནལ་
འཁྱོར་གྱིས་སྒྲུངས། འདིར་མཐར་ཐུག་ལྷ་ལྷན་ནི། གཏུམ་མོ་སྟོན་པའི་མཐར་ཐུག་དབྱེས་
མཛོད། ལས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་བདེ་མཆོག་སྐྱུ་ལུས་འོད་གསལ་མཐར་ཐུག་གསང་འདུས། མི་
ལམ་མཐར་ཐུག་མ་རྒྱ་ལྷ། ཐིན་ལས་མཐར་ཐུག་དེ་རྗེ་འཛིགས་མཛོད་དེ་འངས་ལུགས་རྒྱད་
ཕྱེ་ལྷ་ཞེས་བ་དེ་ཡིན། མཁས་གྲུབ་ཁྱེད་པོ་ནལ་འཁྱོར་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༠༡༩པའི་ཤིང་སྟག་ལོར་
ཡབ་ཁྱེད་པོ་སྟག་སྐྱེས་ཞེས་པའི་སྲས་སུ་ཡུལ་སྟེ་མོར་སྐྱུ་འཁྱུངས། གཞོན་ཀྱུའི་དུས་སུ་བོན་
པོ་གཡུང་དྲུང་རྒྱལ་བ་ལས་བོན་བསྐྱབས་པས་མཁས་པར་གྱུར། བོན་གྱི་སྒྲོབ་མ་མང་པོ་བྱུང་།
དེ་ནས་བོན་ལ་མ་མཉེས་ནས་རྩིང་མ་ལ་ཞུགས་ཏེ་རྫོགས་ཆེན་གསན་པས་མཁས་པར་གྱུར།
སྒྲོབ་མ་མཐའ་ཡས་པ་འདུས། དེ་ཡང་སྟོང་བ་མ་ལེགས་པར་དགོངས་ནས་སྟོར་ནི་རུ་བ་ལས་
ཨ་མན་པའི་མན་ངག་གསན། ཞེས་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས་གསུངས། དེ་ནས་རྒྱ་གར་དུ་
ཐིན་ཏེ་སུ་མ་ཏེ་ལས་ལོ་རྒྱ་བསྐྱབས། རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོར་
བརྟེན་ནས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་མང་པོར་སྦྱངས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པ། ཆོད་པ།
སྐྱབ་པ་སྟེ་ལམ་རིམ་བཟུམ་ཀར་བརྟེན་ནས་ཐིན་ལས་ཀྱི་རྒྱན་བབ་པ་ལས། བྱི་མ་སྐྱབ་པའི་
ལམ་རིམ་གྱི་སྟིང་པོ་དང་གི་བར་དུ་ཡང་བཞུགས་པ་ནི། གསེར་ཆོས་རྩ་བར་གྱུར་པའི་ཆོས་
སྟོར་ལྷ། ཞེས་བ་སྟེ། བེ་གྲ། སུ་ཁ་མི་རྒྱ། དོ་རྗེ་གདན་པ། མི་རྩི་པ། རྩ་རྩལ་རྣམས་ལས་ཞུས་
བ་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོར་ལྷ་ཞེས་ཟེད། འངས་པའི་གསེར་ཆོས་རྣམས་ལྷ་ཞེས་པ། རྩ་བ་རྩ་རོ་ཆོས་
དུག་སྟོང་པོ་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཡལ་གཤམ་ཁྱེད་རྣམས་གསུམ། མེ་ཏོག་མཁའ་སྟོང་དཀར་དམར།
འབྲས་བུ་འཆི་མེད་འབྲུག་མེད་དང་ལྷ་ལ་ཟེད། དེ་དག་གི་ཆོས་བརྒྱད་དང་གདམས་འཛིན་སྟོང་
སྟེལ་གསུམ་ཐུན་ལས་གཙོ་བོ་བསྐྱངས་པ་ལ་འངས་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཟེད། དེ་ནས་དེད་དུས་
ཀྱི་བར་དུ་གདམས་ངག་གི་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བྱུང་བའི་བྲུབ་ཆེན་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ། དཔལ་ལྷན་
ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་ ཀོང་སྐལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་བློན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
ཞིང་། ལྷག་པར་དུ་སྐྱ་མ་ཀར་ལུའི་མཛོད་ཐིན་ལས་རྒྱ་གར་དང་། ཡོ་རོབ་སྟོགས་སུ་འངས་
ཆོས་དར་སྟེལ་གྱི་འཕྱིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་འཕེལ་བཞིན་པ་འདིའོ།

འདས་པ་གསེར་གླིང་པ་བཟ་ཤིས་དབལ། ཡབ་ཐེ་བཙུན་མཆོན་ཅན་དང་ཡུམ་དཀོན་མཆོག་རྒྱན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་རྒྱ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༩ ལོར་ཡོལ་བོ་གསེར་གླིང་གི་ཡུམ་དུ་སྐྱེ་བལྟམས། དགྲུང་ལོ་བདུན་ལ་ཕེབས་སྐྱབས་སྒོ་ག་ལེགས་པར་མཁུན། ཞེལ་བ་པཎ་ཆེན་ལས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས། གསང་ཕུར་པར་ཆད་ལ་སོགས་པའི་སྡེ་སྡོད་མང་པོར་སློབ་གཉེར་མཛད། ཆོས་ཐེ་རང་བྱུང་དོ་རྗེ་དང་། རྒྱ་བཀ་ཆོས་རྗེ། སྤྱིས་མཆོག་བསམ་གཏན་དབལ་ལ་སོགས་པའི་དམ་པ་མང་པོ་བསྟེན། ཁུད་པར་དུ་རང་ཡུལ་དང་ཉེ་བའི་མཁས་གྲུབ་དུ་མ་ལས་སྤྲུགས་ཆོས་ཤིན་ཏུ་མང་བ་གསན། རྫོག་ཅོག་པ་རེན་ཆེན་སློ་བྲོས་སོགས་ལས་འདས་པའི་གདམས་ངག་མང་དུ་ཐོབ། ཡི་དམ་མང་པོའི་ཞལ་གཟིགས། འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་པོ་མཁས་བཙུན་གཞོན་ཏུ་གྲུབ་ལས་གདམས་ངག་རྣམས་ལེགས་པར་ཞུས། སངས་རྒྱས་སྟོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཙོད་ཀྱི་སྐོར་རྣམས་ཀྱང་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པས་ཕྱིས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བསྐྱེད། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྡེའི་བདག་པོ་དང་མི་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཞབས་ལ་བརྟུང་དེ་འགྲོ་བའི་དོན་མཐའ་ཡས་པ་མཛད། བཀ་པོ་ཆེ་བ་དོ་རྗེ་དབལ་ལ་སོགས་པ་གསུང་གི་སློབ་མ་དུ་མ་བསྐྱེད་ནས་དགྲུང་ལོ་བདུན་ཙུ་དོན་བཞི་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོའི་རྒྱ་བ་དང་པོའི་ཆོས་བཙུན་ཏེན་ཞེ་བར་གཤེགས།

འདས་པའི་མཐར་ཐུག་ལྔ་ལྷན། འདིར་མཐར་ཐུག་ལྔ་ལྷན་ནི། གཏུམ་མོ་སྟོན་པའི་མཐར་ཐུག་དབྱེས་མཛད། ལས་རྒྱ་མཐར་ཐུག་བདེ་མཆོག་སྐུ་ལུས་འོད་གསལ་མཐར་ཐུག་གསང་འདུས། མི་ལམ་མཐར་ཐུག་མ་རྩ་སྐུ་ལྷ། ཕྱིན་ལས་མཐར་ཐུག་དོ་རྗེ་འཛིགས་མཛད་དེ་འདས་ལུགས་རྒྱུད་སྡེ་ལྔ་ཞེས་བ་དེ་ཡིན།

འདས་པའི་གདམས་ངག་གི་རྒྱ་བརྒྱུད་རེ་ལྷ་མིག
ཨང་རྒྱ་མའི་མཆོན། འཁྲུངས་འདས་ལོ།
༡ མཁས་གྲུབ་ཁྱེད་པོ་རྣམ་འབྱོར། ༡༠༡༤ ~ ༡༡༡༤
༢ རྫོག་ཅོག་པ་རེན་ཆེན་བཙུན་འབྲུས། ༡༠༡༤ ~ ?

- ༣ དཔོན་སྟོན་སྤེར་སྒྲུབ་པ། ༡༡༣༤~༡༣༡༠
༤ སངས་རྒྱལ་གཉན་སྟོན། ༡༡༤༣ ~?
༥ འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་སྟོན་པ། ༡༡༤༥~༡༣༤༤
༦ མཁས་གྲུབ་གཙང་མ་འདས་སྟོན། ༡༣༣༤~༡༣༠༤
༧ ལྷ་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་མགོན་པོ། ༡༣༤༡~?
༨ རས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་སེང་གོ། ༡༣༤༤~༡༤༠༤
༩ འདས་དཀར་བ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། ༡༣༥༣~༡༤༤༡
༡༠ མཉམ་མེད་སངས་རྒྱལ་དབལ་བཟང། ༡༤༠༤~༡༤༡༡
༡༡ གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན། ༡༤༤༥~༡༥༣༤
༡༢ རྒྱ་སྟོན་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། ༡༤༤༤~?
༡༣ དབལ་ལྷན་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་ ༡༥༠༧~༡༥༡༤
༡༤ གཤམ་སྟོན་ལྷ་དབང་གཤམ་པ། ༡༥༡༤~?
༡༥ རྒྱལ་བཙུན་རྒྱ་རྒྱ་ན། ༡༥༡༤~༡༥༣༤
༡༦ རྒྱལ་ཆབ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ།
༡༧ རྒྱ་གྲོས་ནམ་རྒྱལ།
༡༨ རིན་ཆེན་མཉམ་བཞག་
༡༩ ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན།
༢༠ རྒྱ་མ་སྤྱིན་པ།
༢༡ རྒྱལ་རྟོན་གྲུབ།
༢༢ འཕེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་ལྷན། ༡༧༡༤~?
༢༣ མཆོག་སྤྱལ་ཀམ་རྒྱ།
༢༤ ཀམ་ལོད་གསལ་འབྱུང་མེད།
༢༥ ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ། ༡༨༡༣~༡༨༤༤

༡༩ བང་རྒྱ་ཁོར་བུ་དོན་གྲུག། ༡༩༡༠~༡༩༣༣

༡༩༡ ལྷ་མ་ཀར་ལཱ། ༡༩༠༧~༡༩༤༩

འངས་པའི་གསེར་ཆོས་རྣམས་ལ། ཅ་བཞི་གྲུ་ཆོས་དྲུག་སྒོར་པོ་བྲུག་ཀྱི་ཆེན་པོ། ཡལ་ག་ལམ་ཁྱེར་
སྒོར་གསུམ། མེ་ཏོག་མཁའ་སྒོར་དཀར་དམར། འབྲས་བུ་འཆི་མེད་འཕྲུག་མེད་བཅས་སོ།།

འངས་ཕྱིས། ལྷ་ཕྱིས་སམ་ལྷ་བས་ཕྱིས།

འངས་འཕྱིད། ལྷ་འཕྱིད། འངས་ཕྱིས་ཀྱང་འཕྱི།

འངས་མཆའ། ལྷ་ཁྲག

འངས་མཆའ་ཞལ་ཐང་། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བཤད་སྲོལ་ལ་ལྷ་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོས་ལྷ་ས་
གཙུག་ལག་ཁང་ཐོག་མར་བཞེངས་སྐྱབས་ད་ལྟའི་དཔལ་ལྷ་ལྷོག་གི་ལྷ་ཁང་འདིའི་ནང་དུ་རྒྱལ་
པོ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོའི་འངས་ཁྲག་གིས་ཕྱིས་པའི་དཔལ་ལྷ་ལྷོ་མོ་ཞི་བའི་རྣམ་འབྱུར་གྱི་
ཐེས་ཐང་ཞིག་ཡོད་པ་རྗེས་སུ་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་མཇུག་ཆའ་བ་ཁྱི་དཔོན་སངས་
རྒྱལ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་འདིར་ཉམས་གསོ་མཛད་སྐྱབས་ཕྱིས་ཐང་འདི་པོར་
བརྒྱལ་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ནང་བཞུགས་སུ་ལུལ་ནས་དཔལ་ལྷ་ཞི་བའི་འདེམ་སྐྱའི་ལྷ་བཙོ་
མཁས་པ་དབུ་བྲུ་བ་ཞི་ཟེར་བར་བཞེངས་སུ་བཅུག་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

འངས་ལུགས་བྱང་འཕགས་གསུམ་ལྷན། བརྒྱད་འཛིན་བྱང་དུ་འཕགས་པ་སྲིད་པ་ཐ་མལ་པའི་བྱང་
རྒྱལ་མེམས་དཔའ་འབའ་ཞིག་ཟེང་བ་ལྟར་བརྒྱད་པ་ལས་གང་ཟག་ཐ་མལ་པས་བར་དུ་མ་ཆོད་
པ། གདམས་ངག་གི་དོན་མ་ཞོར་བ་དང་། རྟོག་གའི་རིག་པ་སོགས་ཀྱིས་ཆོག་མ་བསྐྱད་པ་ཡི་
ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་གི་མས་རྒྱས་བཏབ་པའི་རྟོ་རྟེན་ཆོག་རྒྱུ་པོ་སྒྲུའི་རྒྱོམ་བཏགས་པའི་བཙོས་སྒྲོལ་
མ་པོག་པ། ཕྱིན་རྒྱབས་བྱང་དུ་འཕགས་པས་དུས་ཀྱི་མཐར་ཡང་གདམས་ངག་འདི་ལ་བཙོན་
པའི་སྐལ་ལྷན་གང་ཞིག་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་བྱུང་བ།

འངས་ལུགས་ཉེ་བརྒྱད། གྲུབ་ཆེན་ཐང་སྒོར་རྒྱལ་པོ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མས་དངོས་སུ་ཞལ་
བསྟན་ཏེ་གསུངས་པའི་ཉེ་བརྒྱད་རིམ་པ་གསུམ་བྱུང་བ་ནི། དང་པོ། གཙང་གི་རི་པོ་ཆེར་ནི་གྲུ་
མ་དངོས་སུ་བྱོན་ཏེ། ཆོས་དྲུག་དང་། དྲུག་ཆེན། ལམ་ཁྱེར། འཆི་མེད། ལྷ་མ་མགོན་པོ་དཔྱེར་

མེད་ཀླུ་མ་གྱི་གདམས་དག་གི་ཁྲིད་གནང་། གཉིས་པ། མདོ་སྨད་སྤེལ་རྫོང་ཤུག་སྤོང་གི་ཅ་
བར་ཤོང་གསལ་ཆོས་ཏུག་སོགས་སོ་སོའི་དབང་ཐོབ། གསུམ་པ། མཁའ་སྤྱོད་ཀྱི་གདམས་པ་
ཡི་གེ་མེད་པའི་བརྟུ་ཐབས་སུ་བྱུང་བ་བཅས་བཀའ་བབས་སུ་ཕྱི་བར་གསུམ་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་དག་
ཟུབ་ཆེན་ཐང་རྒྱལ་གྱི་སློབ་མ་མང་མཁར་སློབ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ལས་སོ་སོར་བརྒྱད་དེ་
ད་ལྟའི་བར་བཀའ་བརྒྱད་ཟུང་མ་ཆད་པར་བཞུགས་ཡོད་པ་རྣམས་སོ།།

ཤངས་ལུགས་རིང་བརྒྱད། མཁས་བྱུང་ཁྱུང་པོ་རྣམ་འབྱོར་གྱི་སློབ་མ་སུ་ལྟ་དང་ཕྱི་བྱ་གཅིག་
ཅས་པ་ནི། དེ་མེད་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤོང་པོ་མེུ་སྟོན་པ། བན་སེམས་ཡལ་ག་གཡོར་པོ་རྒྱ་མོ་ཆེ།
སྤྱིང་རྩེའི་ལོ་འདབ་རྒྱལ་སྟོན་རིན་དབང་། བྱམས་པའི་མེ་ཏོག་ལ་སྟོད་དཀོན་མཆོག་མཁར།
འོད་གསལ་སྤྱིང་པོ་ཁང་སློམ་ཆོས་སེང་བཅས་ལྟ་དང་། ཕྱི་བྱ་གཅིག་ནི། ལྷུ་ལུས་མེ་ལམ་གྱི་
འབྲས་བུ་སྟེན་པ་རྟོག་ལྟོགས་པ་རིན་ཆེན་བཙོན་འབྲས་བཅས་ཏུག་ལ་ཟེར། གཞན་ཡང་བྱུང་
ཆེན་ཁྱུང་པོའི་གདམས་དག་གིས་སྟེན་ཅིང་ཁོལ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཁྲི་ཆོ་བཙོ་བརྒྱད་བྱུང་བར་
བྲགས་པ་ནི་མང་ཆེག་ཅམ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པར་དེས། ཟུབ་ཆེན་ཁྱུང་པོའི་གདམས་
དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་དོ་རྩེ་འཆང་གི་གསང་ཆེག་ཆེག་བརྒྱད་ཀྱི་བཀའ་བཞི་རྟོག་ལྟོགས་
པ་ཁོ་ན་ལ་བབས། དེ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་ཏུ་དབོན་སྟོན་སྤྱིར་སྤྱང་པ། སངས་རྒྱས་གཉན་སྟོན།
འགྲོ་མགོན་སྟོན་པའི་བར་ཏུ་ཆེག་བརྒྱད་ཏུ་བྱུང་། དེ་ནས་རིན་ཆེན་བདུན་པར་བྲགས་པ་འགྲོ་
མགོན་ཆོས་རྩེ་སྟོན་པས་དོ་རྩེ་འཆང་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མས་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་
ཆེག་བརྒྱད་དོ་རྩེའི་རྒྱ་བཀོལ་ཏེ་སྤྲེལ་ལྟར་སློབ་མའི་ཆོགས་ལ་གདམས་དག་སྟེལ་བས་མཁས་
བྱུང་མང་པོ་བྱུང་བའི་ནང་ནས། མཁས་བྱུང་རྣམ་གསུམ་ཏུ་བྲགས་པ། གཙང་མ་ཤངས་སྟོན་
དང་། བསམ་མྱིང་པ་གཞོན་བུ་བྲུག། གནས་སྤྱིང་པ་ཨ་ཡི་སེང་གོ་དང་གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་པའི་
རྒྱུང་བཟུང་ཞེད་གདམས་དག་རྣམས་ཡི་གེར་བཀོད། དེ་དག་གི་ཆོས་བརྒྱད་དང་སྟོབ་བརྒྱད་
སྟེལ་བ་ལ་མཁས་བྱུང་རྣམ་གསུམ་གྱི་བརྒྱད་པར་སོ་སོའི་ཐོན་ལས་འཕེལ་བ་དང་། གཞན་
ཡང་ཆོས་རྩེ་སྟོན་པའི་དངོས་སློབ་གསེར་གླིང་པ་བཟ་ཤིས་དཔལ་བ་ལས་བྱེས་པ་དང་། ལ་
སྟོད་གནས་སྤྱིང་གི་ཨ་སེང་གོ་གཏུང་རབས་ལ་སྟུན་རས་གཟེགས་ཀྱི་སྤྲེལ་པ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་

འབྱུང་བར་ལུང་བསྟན་པའི་གདུང་རབས་ཀྱི་ཐོག་མར་གྲགས་པ་ལ་སྟོང་དགོན་མཆོག་མཁར་གྱི་གདན་ས་བ་དང་། སློབ་བརྒྱད་ལས་གྲེ་ཉེ་མེན་ལས་འཕེལ་བ་རྣམས་སོ།།

འངས་ལུགས་ལམ་ཁྲེར་སྟོར་གསུམ། ༡ ལྷང་བ་ལམ་ཁྲེར། ཅིར་སྤང་ཐམས་ཅད་དཔལ་ལྡན་མའི་གསང་བ་གསུམ་གྱི་རོལ་བར་བལྟ་བ། ༢ གྲགས་པ་ལམ་ཁྲེར། གཞུགས་སྤང་དང་སྤྲོ་གྲགས་ཐམས་ཅད་ཡི་དམ་ལྟའི་སྒྲ། ལྷང་སྟོང་འཇའ་གཞུགས་དང་གཞོན་མེད་རང་བྱུང་ལྷགས་ཀྱི་སྤྲ་གདངས། ༣ དེག་བ་ལམ་ཁྲེར། ལྷང་བ་སེམས། སེམས་སྒྲུ་མ་མི་ལམ་དུ་ཤེས་བས་ཉིན་མཆོན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བསྐབ་ཅིང་། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཐབས། ཐག་ཆོད་གསུམ་དང་བྱུང་འབྱུག་ལ་བརྟེན་པའི་མོས་གུས། འབྲལ་མེད་ཀྱི་གནད་དུག་དང་ལྡན་པའི་དག་སྤང་། ཆོགས་དུག་གི་འཆར་སློབ་དེན་མེད་གསལ་སྟོང་འཛིན་བལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བཙོན་བ་སྟེ། ① དེ་ལྟར་ན་མ་ལ་བརྟེན་ནས་མོས་གུས། དེ་ལས་བཀའ་ངེན། དེ་ལས་ཆོགས་གསོག་དེ་ལས་སྤྲོ་གསུམ་རང་ཤར། ② ཡི་དམ་ལ་བརྟེན་ནས་དུགས་སྤང་། དེ་ལས་ཆོགས་གསོག་དེ་ལས་ལྟ་སྤྲོ་གསུམ་རྒྱ་ཆེན་པོ་རང་ཤར། ③ ལྷང་བ་རང་སེམས་ལས་སྒྲུ་མ། དེ་ལས་མི་ལམ། དེ་ལས་འོད་གསལ་རང་ཤར་དུ་འབྱུང་ཞིང་། གསུམ་ཀས་ལོ་རྒྱུ་ཙམ་ལ་གསལ་སྟོང་བདེ་ཆེན་སྤྲོ་གསུམ་རང་མཛོན་དུ་འབྱུང་བ་ནི་འབྲུག་མེད་ལམ་ཁྲེར་རྣམ་གསུམ་ཞེས་སོ།

འངས་ལུགས་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བརྒྱད། འངས་ཆོས་ཀྱི་གདམས་ངག་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བརྒྱད་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཞིན། ཉེ་རིང་ཉེར་ལྷ་བྱལ་པའི་དཔལ་པོས་གསན། ཞེས་བ་ཉེ་བརྒྱད་མཁའ་འགྲོ་ནི་གྲུ་མའི་ཞལ་དངོས་སུ་བསྟན་ཉེ་གདམས་ངག་བྱུང་བ་ཅན་ལན་གཉིས་བསྐལ་བ་དང་། རིང་བརྒྱད་འཇག་བསམ་གཉིས་དང་། ཐང་རྒྱལ་སོགས་ལས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་གྲངས་ཉེར་བཞི་བཅས་བསྟོམས་བས་བརྒྱད་སྟོལ་ཉེར་ལྷ་དེ། འཇམ་མགོན་བྱལ་པའི་དབང་པོ་དཔལ་ལྡན་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་གིས་གསན་པ་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བརྒྱད་ཅེས་ཟེར། དེ་ལྟར་རིང་བརྒྱད་འཇག་བསམ་གཉིས་ལས་བརྒྱད་པའི་གདམས་ངག་དང་། ཉེ་བརྒྱད་བྱལ་ཆེན་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་སོ་ལས་བརྒྱད་པ། རོ་མཆོར་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བརྒྱད་ཡི་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མས་དཔལ་ལྡན་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་ལ་ཞལ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་བསྐལ་པའི་གདམས་ངག་གི་བཀའ་སྟོལ་དེ་དག་གསང་བདག་

སྒོལ་བའི་མགོན་པོ་སྟེ་རྩེ་བཙན་ཏུ་ར་ན་སྤྱི་འཆད་སྒོལ་ནི། ཅ་བ་ཤངས་པའི་སྟོན་བརྒྱད་ཀྱི་
གསེར་ཆོས་གཙང་མ་ལ། གདམས་ངག་རྩོམ་ཉི་བརྒྱད་མཁའ་འགྲོའི་ཁ་རྒྱངས་ཀྱིས་ཟུར་
བརྒྱན་ཏེ་ཉམས་སྲུ་བཞེས་པའི་བཀའ་སྒོལ་བྱུང་བར་ཅན་འདི་བྱུང་ངོ།

ཤད། ① བོད་ཡིག་གི་མིང་དང་། ཆིག་བཛོད་པའི་མཆོམས་སྟེ་རྒྱུའི་ཤད་རིས། ཟུར་ཤད། ཉིས་
ཤད། བཞི་ཤད། སྒྲུལ་ཤད། རིན་ཆེན་སྤྱངས་ཤད། འཕྱུལ་ཤད། ② བལ་ལམ་སྐྱ་སོགས་
གསེད་པའི་ཡོ་བྱུང་ཅིག་བལ་ཤད། ལྷགས་ཤད། ③ ཡོ་གསུམ་ལོན་པའི་འབྲི་གཡག་དང་། བ་
སྒྲུང་། མཛོ་དང་མཛོ་མོ། སྟེག་པ་རུ་ཅ་གཡག་ཤད་ཅམ་ཞིག

ཤད་ཀྱི་རྒྱ། ཆིག་རྒྱང་མི་འཁྱལ་བར་བྱེད་པའི་རྟགས། " | "འདི་ལྟ་བུ།

ཤད་ཐིག ཏྲ་སྒྲའི་སྐ་རུ་དང་རུ་གཉིས་ཀྱི་མདུན་ཕྱོགས་བཞི་ན་ཅ་ལག་འདོགས་སའི་ཐིག་གུ་ཡོད་
པ་དེའི་མིང་ཡིན། ཆོ་རེ་ལ་ཐིག་གུ་བཞི་རེ་འམ་དུག་རེ་ཅམ་ཡོད།

ཤད་བདུན། ༡.ཆིག་ཤད། ༢.ཉིས་ཤད། ༣.བཞི་ཤད། ༤.སྒྲུལ་ཤད། ༥.ཆིག་ཤད། ༦.རིན་ཆེན་
སྤྱངས་ཤད། ༧.གཏེར་ཆིག་བཅས་བདུན་ནོ།། དབུ་ཅན་ཀྱི་ཤད་དབྱིབས་ཟུར་བ་འབྲུ་བ་ཡོད་
པས་ཟུར་ཤད་ཟེད།

ཤད་པ། བཤད་པ། འོད། གསེད་པའམ། འཕྱག་པ། སྐུམ་བུའི་སྐ་ཤད་པ། སྐ་བཤད་པ། ཏྲའི་རྟག་
བཤད་པ། བལ་ཤད་པ། ཤད་མ་དགོས་རྩོ་བོའི་དབུ་སྐྱ། བྱིས་མ་དགོས་དབུལ་དཀར་མེ་ལོང་།

ཤད་པོ། [སྐྱེ་རྒྱ]ལོ་གསུམ་པའི་ནོར། པོ་ལ་ཤད་པོ་དང་མོ་ལ་ཤད་མོ་ཟེད།

ཤད་སྤྱངས། ① ཤད་ཀྱིས་སྤྱངས་པ་སྟེ། རང་རྒྱས་ཀྱིས་མི་སྐུབ་པའི་ལས་དང་སྤང་ན་བར་མ་དོར་
མི་འཛོག་པར་དེའི་ནས་ཚུལ་ཆིག་འཇམ་ཀྱི་སྟོན་སྤང་པོར་བརྟེན་པ། ཤད་སྤྱངས་མི་ལེན་
པ། ཤད་སྤྱངས་མི་བྱེད་པ། ཤད་སྤྱངས་དང་དུ་ལེན་པ། ② གཞན་སྟོན་དན་ལས་བསྐྱོག་བྱིར་
ངག་འཇམ་ཀྱིས་སྟོབ་གསོ་གཏོང་བ། ③ རང་ཉེས་མི་གསང་བར་ཁས་ལེན་པ།

ཤད་མ། སྐུམ་བུ་ལེགས་པའི་བྲས་ཤིག

ཤད་མོ། འབྲི་དང་མཛོ་མོ་བ་མོ་ལོ་གསུམ་ལོན་པ།

ཤད་མཆོམས། ཆིག་ཤད་དང་ཉིས་ཤད་སོགས་ཡི་གེའི་གཙོད་མཆོམས་ཀྱི་ཤད་གར་ཡོད་ཀྱི་བར་མཆོམས།

འད་བཟང་པོ། ལྷག་ལྷགས་སོགས་མཐུག་ཅིང་མཉེན་པའི་རིགས།
འད་འོག་སྤུང་བྱ་འད་མ་ལས་སྤུང་ཀ་ཅུང་ཞན་པ་ཞིག
འད་ཡར། ཡ་ར་སྟེ། ལོ་གཅིག་ཏུ་སོན་པའི་བེའུ།
འད་རིས། སྒྲིག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་stripe ཟེད།
འད་རེ། རོག་དང་བ་སྒྲུང་སོགས་ལོ་གསུམ་ལོན་ནས་དུས་འགྲོ་བ་ལ་ཟེད། རྩ་རྩ་བཟང་སའི་ས་ཆ་
མ་གཏོགས་འད་རེ་འགྲོ་བ་ཏུང་།
འད་ལེ། དབྱིབས་ཡ་ཡོ་མེད་པའམ་ཐོགས་གཏུས་མེད་པ་སྟེ། དྲང་འད་ལེ་སོང་། ལམ་དྲང་འད་ལེ་
བཏོད། ལྷག་མ་དྲང་འད་ལེ་སྟེས།
འད་འད། ① ཉ་འད་འད་རྒྱག་པ། ② འཛིངས་བཀོལ་པ། བགས་སྤུལ་འད་འད་རྒྱབ་པ།
འན། ① བྱ་འན་ལ་བསྟན་ནས་ཚུའི་པ་རོལ་ཏུ་བཀལ་པ། ② ལྟང་དམ་འབྲེས་མ། འན་གོས་པ།
བཟང་པོ་ལ་ངན་པའི་འན་ཞུགས་པ། མི་ངན་པའི་འན་འོར་པ། ③ དབྱེ་བ། དབྱ་གཉེན་གྱི་འན་
འབྲེད་པ། བདེན་རྒྱུན་གྱི་འན་བྱེ་བ། ④ ཆིངས། ལྷགས་འན། ལྷག་འན། འིང་ཐོས་སྤུལ་འན་
མ། ར་མཛོད་རག་འན་མ། ⑤ གངས་གཟིག་གམ། གསལ།
འན་ཁ། བྱ་ཁ།
འན་གྱི་ནས་བཞག་བཞི། འན། རེས་ཞུགས། རྒྱུན་འབྲེལ། རྒྱགས་སོ།
འན་གྱི་བའའན་པའི་གྱི་
འན་གྱི་བ། བའའན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག
འན་མ། བྱ་མ།
འན་ཆ། དངོས་པོ་ཞིག་གིས་དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་གྱི་ནས་གང་འཆམས་ཞིག་གཡོག་པའི་དོན། རོ་
རུ་དངུལ་འན་དང་། སྒྲིག་འོརས་འན་ལྟ་བུའོ།
འན་མཆུ། ཁྱད་མཆུ་ཡང་ཟེད། མེ་ལ་བྱ་རྒྱབ་བྱེད་སྤྱད་པའི་རྒྱུང་འགྲོ་སའི་ལྷགས་སྤྱབས་གྱི་མཆུ།
ལྷགས་སྤྱབས་གྱི་མཆུ་ལ་ར་སྤྱགས་སྤྱབས་བཤུ་བྱས་པའི་ཁྱག་མ་སྤྱད་དགོས།

འན་སྟོང་གི་ཡོ་བྱད་གང་རུང་ཞིག་གིས་མ་བརྒྱབས་པར་ཞག་གངས་ཡོལ་བའི་
ཉེས་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཡོ་བྱད་དག་ལའང་འན་གྱི་ལྷ་བ་བོར་བ།

འན་བརྟེན། ① བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཡོ་བྱད་གྱི་སྟོང་ཞུགས་
པ། ② གཞན་གྱི་ཞོར་ལ་བརྟེན་བ་ལྟ་བུ།

འན་པ། ① མི་དང་ལྷགས་ཀྱི་སྟོན་གཙོད་མཁུ། དེ་དགས་ཀྱིས་འན་པ་མཐོང་བཞིན་དུ་བློས། ② བྲུ་པ།

འན་སྦྱར། སྐད་དེགས་དང་ཆོག་དོན་སོགས་ཉེས་སྦྱགས་སུ་མ་སྦྱགས་བྱེད་པ། རྒྱ་བོད་སྐད་གཉིས་
འན་སྦྱར། སྐད་མུ་འན་སྦྱར་གསལ་བའི་མེ་ལོང་།

འན་འབྱེད། དབྱེ་བ་འབྱེད་པ། འན་མ་བྱེད་པ། བྲ་བ་བཟང་རན་གྱི་འན་འབྱེད་བྱེད་པ། དཀར་ནག་
དགེ་སྤྲིག་ལས་ཀྱི་འན་འབྱེད་པ།

འན་འབྱེད་པ། འཇུན་ཐག་གཙོད་པའམ་དབྱེ་མཚམས་འབྱེད་པ།

འན་དམར། ཆོས་སྐྱོང་འན་པ་དམར་པོའམ་ལུ་མ་སྤྱང་།

འན་ཅ། རྫོང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་མོང་ཁྲིར་ལྷ་སའི་ཁུབ་བྱང་ངོས་སུ་ཡོད། སྦར་གྱི་མིང་
ལ་ནག་ཚང་ཞེས་ཟེར། རྫོང་མི་དམངས་སྤྱད་གཞུང་དེ་རྩ་སྐྱོར་དེའུ་བྱར་ཡོད།

འན་ཞུགས། ① མི་མ་ཐུན་པའི་དེགས་མཉམ་དུ་འབྲེས་པ་སྟེ་སྟོང་ཞུགས་པའམ། སྐྱོན་ཞུགས་པ།
གསེར་ལ་ར་གན་གྱི་འན་ཞུགས་པ། གཞུང་དོན་ར་གན་གྱི་འན་ཞུགས་པ། གཞུང་དོན་ལ་
སྐྱེར་དོན་གྱི་འན་ཞུགས་པ། ② དེགས་འབྲེ་ཞོར་བ། ③ དགེ་སྟོང་གི་ཡོ་བྱད་ལ་ཉེས་པའི་
གཡལ་ཞུགས་པ།

འན་ཞོར། འན་ཞུགས་དང་དོན་གཅིག་

འན་ཞོར་བ། སྐྱོན་སྟོང་ཞོར་བ།

འན་གསུམ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་སྤང་ལྷུང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་འན་གསུམ་སྟེ། རྩས་ཀྱི་འན་དང་།
ཞག་གི་འན་དང་། ལྷུང་བའི་འན་ཏེ་གསུམ་མོ།

འན་བསྟེན་བ། གསེབ་ཏུ་བསྟེན་བ།

འཇུ་བྱ་རེ། བལ་ལུ་ལ་དུ་ཡོད་པའི་སངས་རྒྱུས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གནས་ཤིག་

འཁྱིལ་བསྐྱོར་གྱིས་རྒྱལ་མཆོག་ ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་པག་ཤེས་ལྷན་པོའི་ཁྱིལ་བསྐྱོར་པོ་འདི་ཉིད་རབ་
བྱུང་བ་རྒྱུད་པའི་མེ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོར་མངའ་འཛིན་སྡེ་དུ་ཡལ་བེག་འཛིན་ཞི་བ་བཟང་པོ་
དང་། ལུས་བྱིན་ཟ་ལམ་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་བསྐྱེད་པས། དགྲུང་ལོ་གཉིས་ཙམ་ནས་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་
མའི་གསུང་མང་མཛད། དེ་ནས་བཟུང་སྤྱོད་དཔོན་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་
གཅིག་པ་ལ་མཁས་སྤྱུལ་དམ་པ་འཛིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་གི་བྱང་དུ་དགེ་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱོམ་པ་
བཞེས། མཆོན་སྤྱོམ་རྒྱལ་མཆོན་དུ་གསོལ། དགྲུང་གངས་བཅུ་གཉིས་ནས་ཆོད་མ་རྣམ་
འབྲེལ་ཀྱི་གཞུང་ཐུགས་འཛིན་མཛད། མཁས་མང་དབུས་སྤྱུ་བསྐྱོར་གནད་སྐབས་རྣམ་
དཔྱད་ཡངས་པས་ཀྱན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱུད་ཆོད་མཛད། དེ་ནས་གཙང་དུ་ཕེབས་ལམ་ནས་ཆོས་
རྩི་ལྷན་མཆོག་ལྷན་དང་མཛུགས་པས་སྤྱོམ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྱོམ་པ་བསྐྱེད་པ་ཆོད་མཛད་
མཛད། དགྲུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་པ་ལ་བཟུང་སྤྱོད་ཕེབས་ཏེ་པཎ་ཆེན་ལེ་ཤེས་ཅེ་མོས་མཁན་པོ་
དང་། དགེ་རུ་རབ་འབྲུམ་པས་སྤྱོམ་དཔོན། མཁན་མཆོག་འཁྱིལ་པས་དུས་གོ་བར་མཛད་དེ་
དགེ་ཚུལ་གྱི་སྤྱོམ་པ་མཐོས། དེ་ནས་བཟུང་རྩི་ལེ་ཤེས་པ་ཞེས་མཆོན་ཐོགས། པཎ་ཆེན་
ལེ་ཤེས་ཅེ་མོ་ལས་བཀའ་གདམས་སྐྱེགས་བམ་ཆ་ལག་ཡོངས་རྫོགས་དང་། དཀའ་ཆེན་བཞི།
དབུ་མ་ཅ་འབྲུག་གི་རྟེན་རྒྱུ་རྣམས་གསལ། དགྲུང་ལོ་ཉིད་ལྔ་པར་པཎ་ཆེན་ལེ་ཤེས་ཅེ་མོའི་བཀའ་
བཞེན་རྒྱལ་མཆོག་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོ་གདན་འདྲེན་དུ་དབུས་སྤྱུ་ཕེབས། དགྲུང་གངས་སོ་
གཅིག་པར་རྒྱལ་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོ་ལས་བསྐྱེད་པར་རྫོགས། ཡོད་ནས་བཟུང་དཀྱིལ་
ཁང་གྲུ་ཆོད་གི་མཁན་པོ་ལོ་ཉིད་གཅིག་མཛད། དེ་ནས་བཟུང་སྤྱོད་གདན་མའི་ཁྱིལ་བསྐྱོར་
པའི་མཛད་འཁུར་ལོ་མང་བཞེས། ཁྱིལ་ལ་ཕེབས་རྩིས་མངའ་འཛིན་སྤྱོམ་སྤྱོད་ནས་མཐོ་
སྤྱིད་གི་ཁྱིལ་ཕེབས་ཏེ་སྤྱོམ་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཟབ་ཆོས་ཀྱི་ཆར་པབ། ལྷག་པོ་པག་
ཤེས་ལྷན་པོ་ཐུག་བཅུག། གསུང་ཚོས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མན་དག་གི་བསྐྱེད་
བཅོས་མཛོད་པར་རྫོགས་པའི་རྒྱན་འབྲེལ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་སྤྱིད་པའི་རྒྱན་གྱི་
དགོངས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་མེ་ལོང་ ལས་སྐབས་གཉིས་པའི་སྤྱི་དོན། དབུ་པར་རྣམ་
འབྲེལ་གྱི་དགོངས་འབྲེལ་སོགས་ལེགས་བཤད་མང་དུ་མཛད། མཐར་དགྲུང་གངས་ཀྱི་གཅིག་

བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༧ལོར་དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་གཤེགས།
ཤུཌ་ལྷོ་ཏ། [ལེགས་]ཞི་བ་འཆོ།
ཤབ། ལུལ་མིང་ཞིག ཡར་སྤངས་གཙང་པོའི་ཡན་ལག་ཤབ་ཆུའི་ཆུ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན་ཞིང་།
དེའི་ཁོངས་སུ་དེང་སངས་སྤྱི་ཚེང་ཁོངས་ཀྱི་དགེ་སྤྲིང་དང་། ཅེ་གསུམ་སོགས་གཏོགས།
ཤབ་རྒྱལ། རམ་སྤབས་ཀྱིས་རྒྱལ་བ། སྤྱང་གི་ལྷོགས་པས་ལུག་ཁྲུའི་ཁོད་དུ་ཤབ་རྒྱལ་བྱེད་པ།
ཤབ་བ། ཤབས་བ། ཤབ་བ། ཤོབས་ནང་ནས་ཕྱིར་འདོན་པའམ་འཐེན་བ། ཤུབས་ནས་གྲི་ཤབ་བ།
ཤབ་བེ་ཤོབ་བེ། རྩན་གཏམ། སྤྱད་ཆ་ཤབ་བེ་ཤོབ་བེ་ཤོད་བ།
ཤབ་གཟན། ལོ་བཞིའི་ལོན་པའི་ལུག་ལ་ཤབ་གཟན།
ཤབ་ཤུབ། ཤབ་བེ་ཤུབ་བེའི་བསྐྱས་ཆེན།
ཤབ་ཤོབ། ཤབ་བེ་ཤོབ་བེའི་བསྐྱས་ཆེན།
ཤབས་བ། ཤབ་པའི་འདས་བ།
ཤབ་སྤྱད་ལོ་རྒྱ་བ་ཐུགས་རྩེ་དཔལ། ལོ་རྒྱ་བ་ནས་མཁའ་བཟང་པོ་དང་ལོ་རྒྱ་བ་ཤེས་རབ་དཔལ་
གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་སྤུས་དམ་པ་འདི་ཉིད་རིག་གནས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་གྱུར་པས་ཅ་རྒྱ་པའི་
འབྲེལ་བ་རྩམ་དུ་ས་རྩོགས་པར་བསྐྱར། ཀ་ཅན་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ཤིང་མཐའ་
ཆོད་པ་བཞུགས། ཆོགས་ཆེན་པོ་རེ་མཛད་ཅིང་། ཐ་སྤྱད་རིག་གནས་ཀྱི་བཤའ་རྒྱུན་རྒྱས་པར་
སྤེལ་བ་ལས་སྤོབ་མ་ཡང་གཙང་དུ་ཆོས་འཁོར་སྤང་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན། ཞ་ལུ་བ་གཞུང་
བརྒྱ་སྤྱི་བ་བཟ་ཤིས་རྒྱ་མཆོ། གནས་བརྟན་ལེགས་པ་རྒྱལ་པོ། ལྷར་ཐང་ལོ་རྒྱ་བ་སྤྱི་ལྷོ། ལོ་
དོར་ཤེས་རབ་བཟང་པོ། ཆོས་འཁོར་ལོ་རྒྱ་བ་མཆོ་ལྷོ། དབུས་སུ་རོང་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁའ་
བ། རྩེ་བུམས་པ་སྤིང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཁས་གྲུབ་དམ་པ་མང་དུ་བྱོན། ཐ་སྤྱད་རིག་པ་རྒྱས་
པར་མཛད་སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱིག་བཀོད་ལ་ཐུག་རྩེས་ཤིན་ཏུ་ཆེནོ། འབྱུངས་འདས་སོགས་མཛད་ནས་
ཞིབ་པར་མ་རྟེན།

ཤམ། ① གཤམ་དང་འད། ② དར་གྱི་ཤམ་བྱ་ཞེས་བ།

ཤམ་ཁ། མཐའ་འམ་གཡང་གཟར་ལ་ཟེར།

ཤམ་ཁའི་གདུ་བྱ། དུང་འཁོར་གྱི་ལག་གདུ་བ། དེ་སྟོན་ཐོད་དུ་བྱ་མོ་ཆོས་ལག་པ་གཡས་པར་དུང་
འཁོར་གྱོན་པའི་སྟོལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་བཟ་ཤིས་པ་དང་སྟན་གསལ་ཆེ་བ།

ཤམ་གོས། སྤྲད་གོས།

ཤམ་སྟོན། ཤམ་ཐབས་སྟོན་པོ་ཅན་གྱི་བསྐྱུས་ཆིག་

ཤམ་སྟོན་ཅན། ཐོན་གྱི་རིགས་ཤིག་

ཤམ་ཐབས། རབ་བྱུང་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སྤྲད་དུ་ཁྱེ་ལྟ་དང་
ཞེང་དུ་ཁྱེ་དོ་ཡོད་པ་མཐར་གོས་གྱི་ནང་དུ་གྱོན་རྒྱུའི་གོས་ཤིག་

ཤམ་ཐབས་གྱི་གཟན། རབ་བྱུང་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སྤྲད་དུ་
ཁྱེ་ལྟ་དང་ཞེང་དུ་ཁྱེ་དོ་ཡོད་པ་མཆན་མོ་སྤྲད་དུ་གྱོན་རྒྱུའི་གོས་ཤིག་

ཤམ་ཐབས་སྟོན་པོ་ཅན། ཐོན་སྟོན་བརྗེ་ཏ་ཤམ་ཐབས་སྟོན་པོ།

ཤམ་བྲ། རྫོང་དང་སྤེལ་ཁུང་གི་རྒྱན། དར་གྱི་ཤམ་བྲ། ཁང་པའི་ཤམ་བྲ། རྒྱལ་མཆན་གྱི་ཤམ་བྲ། ཤམ་
བྲ་བརྒྱབ་པ།

ཤམ་བྲ་སྟེད་རིས། ཁང་པའི་ནང་གི་བྱང་པོས་གྱི་ཤམ་བྲའི་རི་མོ་དང་། ཆོན་སྒྲུམ་ལྟན་གྱི་སྟེད་རིས།

ཤམ་བྲ་བཏགས་པ། ① རྫོང་དང་སྤེལ་ཁུང་ལ་ཤམ་བྲ་བཀལ་བ། ② གཟུང་སྒྲགས་གྱི་ཁ་ཆར་རམ་ཁ་
སྟོན་བཏབ་པ།

ཤམ་རྩ་ལ། [ལེགས]བདེ་འབྱུང་འཛིན་པ་ཡང་ཟེར་ཏེ། དུལ་གྱི་བཞོད་པ་དབྱིབས་རྒྱུ་པའི་མཐར་
གངས་རིས་བསྐྱོར་བ། བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་དབྱིབས་ཅན། འདབ་རྣམས་ཀྱི་བར་ཆུ་པོས་ཆོད་
པའི་དུལ་སྟོངས་ཤིག་སྟེ། དེར་དབལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བསྟན་པ་དར་ནས་ད་ལྟའི་བར་ཡོད་
ཅིང་རིགས་ལྟན་རྒྱལ་རབས་རིམ་པས་བསྐྱུངས་པའི་དག་ཞིང་ཞིག་

ཤམ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རིགས་ལྟན་ཉིད་ལ། བོད་དུ་རིགས་ལྟན་ཉིད་ལ་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཤམ་རྩ་པའི་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་བདུན། རྒྱ་བཟང་དང་། ལྷ་དབང་། གཟི་བུའི་ཅན། རྒྱ་བས་བྲིན། ལྷ་ཡི་དབང་
སྤྱལ། ལྷ་ཆོགས་གཟུགས། ལྷ་ཡི་དབང་ལྟན་ཏེ་བདུན། དེ་དག་གིས་དུས་འཁོར་ཅ་རྒྱུད་བསྟན།

ཤམ་ཤམ། མར་འབྱུང་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། ལྷ་བ་ཤམ་ཤམ་བྲས་ལྟ་བུ།

ཤམ་སུལ། ཤམ་ཐབས་ལ་གཉེར་མ་བསྐྱས་པའི་སུལ།

ཤའི་རྒྱས་པ། ཤའི་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱས།

ཤའི་རྒྱན། གཞུགས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲུག་པའི་ཤེས་པ་འཕམ་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་
ཆད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཡེ་ཤེས།

ཤའི་ཐོ། ཤ་སྒྲི།

ཤའི་འཛེར་པ། ① ལུས་ཀྱི་ཤ་མཚན། ② ལུས་ལ་སྦྱེས་པའི་ཤ་མཛེར་མཁྲིགས་པོ།

ཤུ། མ་དག་པོ་འོག་ནས་སྦྱེ་བའི་ཤ་གསར་པ། ཤུ་སྦྱེས་པ། མ་ཁའི་ཤུ། མ་ཁའི་ཤུ། མ་
ཤུ་སོས་པ།

ཤུ་རྣམ་གསུམ། མྱད་པའི་ཉེ་ལྷེས་རྒྱ་དར་འོག་ཏུ་དབྱེ་བས་བྱེ་བའི་རྒྱ་མ་ལྟ་བུ་དེ་དང་། རུས་
པའི་སེ་ལྷེས་ལྟ་བུ་བའི་ནང་ཏུ་དབྱེ་བས་ཡུངས་ཀར་འཛོར་བ་ལྟ་བུ། ཤ་ཡི་ཤུ་ལེས་ཤ་ཡི་
དབུས་སམས་སྟེང་ཏུ་མདོག་དམར་ཞིང་གསལ་ལ་ལ་དབྱེ་བས་འབྲུམ་པ་ལྟ་བུ་བཅས་གསུམ་གྱི་
བསྐྱས་མིང་།

ཤུ་གཞུག་ལག་ཁང་། བཏབ་རུས་དང་འདེབས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་མ་གསལ། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མཆོ་སྒྲ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར། ① ཉེ་མ་ཤར་བའི་ཕྱོགས། ཤར་ལྟོ་རུབ་བྱང་། བྱང་ཤར། ཤར་སྟོད། ཤར་སྦྱང། ཤར་རྒྱང་།
ཤར་ཁྱི་གདུགས་ཉེ་མའི་འགྲིམ་ལམ་ལ། འབྲུ་མེ་ཁྱེར་འོད་ཀྱིས་ངོམ་ངོམ་བྱེད། ② ཐད་རྒྱག
ཤར་གྱིས་འགྲོ་བ། འཁོར་ལོ་ཤར་གཏོང་། ཐོགས་རྒྱགས་མེད་པར་ཤར་ཤར་ཡོང་བ། ལམ་
ཐོག་ནས་ཤར་སྟོད་བྱེད་པ། ཤར་གྱིས་རྒྱགས།

ཤར་གོང་ཡུལ་གྲེས་སྒྲ། ལྟོ་ཁའི་ཁ་འབྲུག་ནས་ཅིས་པའི་ཤར་ཕྱོགས་གོང་པའི་ཡུལ་ཉེ་ཡར་སྐྱང་
གཙང་པའི་རྒྱ་དང་ཉང་རྒྱ་གཉིས་འབྲེས་ནས་གཤོང་སར་འབབ་པའི་ཡུང་བ་གོང་གིང་ཏུ་
ཆགས་པ་དང་། གྲེས་སྒྲ་འཕམ་སྦྱེ་སྦྱེ་ལེས་དེར་གནས་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་སྦྱ་ཡི་དབྱེ་བས་སྦྱེ་ལྷེ་དང་
འབྲ་བར་རྩེད་ལེབ་ཅམ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན།

ཤར་སྐར་བདུན། མིན་བྱག་དང་། སྐར་མ། མགོ་ལག་ནབས་སོ།། རྒྱལ་སྐྱག་བཅས་བདུན་མོ།།

ཤར་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ། མདོ་སྨད་རེབ་གོང་གསེར་ལྗོངས་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་དབུས་རྒྱལ་ཐང་དུ་
རོང་བོའི་མཁར་ཡབ་འབྲས་རྒྱལ་དང་ཡུམ་ནང་ཡུ་སྟིང་པོ་དཔལ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་
བཅུ་པའི་མེ་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༩༠༧ལོར་སྐྱབས་ལྷན་པ། གྲུབ་ཆེན་ཆོས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་སྒྲིག་
བསྐྱབས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་པ་རྒྱ་སྟེ་ལོ་༡༩༡༩ ལོར་ཆོས་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྐོ་བཟང་བསྟན་པའི་
རྒྱལ་མཆན་གྱི་སྟུན་ལྷན་དགེ་བསྟེན་དང་། དགྲུང་ལོ་བཅུ་པ་ལ་གྲུབ་ཆེན་ལས་རབ་བྱུང་ཉེ་
མཆན་སྐལ་ལྷན་ཆོག་པ་གཉིས་སུ་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པེབས་པ་མེ་སྐལ་སྟེ་ལོ་
༡༩༡༧ལོར་ཡབ་སྐས་མཉམ་དུ་དབུས་སུ་ཕེབས། དགའ་ལྷན་དགོན་དུ་སྟག་ལུང་བྲག་པ་དང་
མཇལ་ཅིང་དགེ་ཚུལ་བསྐྱབས། མཆན་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོར་གསོལ། ལོ་དེའི་དགྲུན་ཆོས་སུ་
གདན་སའི་བྱང་ཅེ་བྲུ་ཆང་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད། རྗེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆོས་འཕེལ་དང་། རྗེ་སྐོ་གོས་
རྒྱ་མཚོ། གཅིང་པ་དགའ་ཆེན་སྐོ་གོས་རྣམ་རྒྱལ། རྒྱལ་རོང་བ་མཁས་གྲུབ་བསྟན་པ་དང་རྒྱལ་
བཅས་སྐྱམས་བསྟེན་ནས་དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བར་བསྟུས་གྲུ། དབུ་མར། མཛོད། འབྲུལ་བ། ལྷ་ས་
འབྲེལ་བྱར་བཀོལ་དང་བཅས་པ་གསལ་སྦྱོང་མཛད། མཐར་དགྲུང་ལོ་དོན་གཅིག་ལ་ཕེབས་
པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་སྐལ་སྟེ་ལོ་༡༩༢༧ལོར་ཞི་བར་གཤེགས།

ཤར་གངས་ལ། ལ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་དཔལ་འབར་རྩོང་ཁོངས་ཨོ་རྒྱན་རྩ་མདུན་དང་
རྩོད་ཐོའི་སྟེད་བར་དུ་ཡོད།

ཤར་གྱི་ཐིག་ལེ། [མདོན་རྒྱ་བ།

ཤར་གྱི་ཕྱོགས་སྐྱོང་། [མདོན་རྒྱའི་དབང་པོ་བརྒྱ་ཕྱིན་དང་། ཉེ་དབང་།

ཤར་གྱི་རི་བོ་ལ་གནས་པའི་སྟེ། བལ་ཆེན་སྟེ་བ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཤར་རྒྱག་ ཐང་ཀའམ་བྱང་པོ། རང་ཡུལ་དུ་ཤར་རྒྱག་སོང་། ཤར་རྒྱག་ཏུ་གཞུང་ལས་སྦངས་ནས་
ལྷ་སར་སོང་ལྟ་བུ།

ཤར་རྒྱབ་པ། ལྷན་པའམ་བར་འཆང་སོགས་འདྲིན་བྱེད་ཀྱི་ཆེས་བྱ་རྒྱབ་པ།

ཤར་རྒྱལ་པོ་ཐོག་ཐེ་སྟུར། ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་མི་རབས་བཅུ་པ། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་
འབྲུག་སྟེ་ལོ་༡༩༣༩ལོ་ནས་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༩༣༩ལོ་བར་ལོ་ངོ་ལྔ་

རིང་སྲིད་དབང་བཟུང་།

ཤར་སྒོམ། དམིགས་རིམ་ཡིད་ལ་ཤར་ཙམ་ཤར་ཙམ་གྲུས་ནས་མགྲོགས་པོར་སྒོམ་བ།

ཤར་དགའ་དགོན། ཤར་དགའ་བ་སྲིད་གི་དགོན་པ་དང་ལྷ་དགོན་ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པ་ཙམ་ལ་རིས་པ་སྐྱུ་སྐྱབས་ནས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་ཚུ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར་དགོན། བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་ཤར་བ་ཡོན་ཏན་གྲགས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་སྟོད་ཙམ་ན་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་གདམས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྲོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་ལྷན་གྲུབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར་ཆུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་བོད་རང་སྲོང་ལྗོངས་ཀྱི་དཔལ་འབར་རྫོང་ཁོངས་རྫོང་བོའི་སྐོད་ཁུལ་དུ་ཡོད། དེ་སྔོ་ཞོག་ལ་སླེབས་སྐབས་ཡིད་ལོང་གཙང་པོ་ཞེས་ཟེད།

ཤར་ཆེན་ལྷོག་པོ་ཏལ་འཛིན་བླ་མ་པའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱར་དུ་ཡོད་པའི་ཐོག་བརྟེན་ཙམ་གྱི་ཁང་ཆེན།

ཤར་འཇམ་མེ་བཟ། གཙང་ཁུལ་སྤང་གྱི་དུར་པ་སྐྱ་ནས་རྟེན་པའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་གི་མིང་།

ཤར་གཉེ་ཡུལ་བུམ་ནག་བར་ཁམས་རྒྱ་ཤོད་སྐྱག་པ་ཆལ་ནས་རྟེན་པའི་ཤར་ཕྱོགས་གཉེ་ཡུལ་ཟེར་བ་ཁམས་ས་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

ཤར་སྟོད། ཤར་ཕྱོགས་སྟོད་སྤང་དུ་ཕྱེ་བའི་སྟོད་ཆ།

ཤར་དུ་ས་ཡི་ཁ་གཞོན། བོད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་དུ་ས་གཡོས་ཀྱི་གཞོན་འཆེ་མང་བས་དེ་ནོན་པའི་ཆེད་དུ་ཀ་རྒྱ་དང་། ཀམ་ཆུ། སྲིང་རྒྱ་བཙས་ཀྱི་གཞུག་ལག་ཁང་གསུམ་བཞེངས་བ།

ཤར་ན་བ་ལམ་གྲུམ་པ་རེ། ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བ་ལམ་ནི་བདེ་ཆེན་གསང་སྐྱགས་མཁར་གྱི་དགོན་པ་ཡོད་ས་དེ་ཡིན་པར་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བླ་མ་སེར་པོ་ལས་གསལ་ཞིང་། གྲུམ་པ་རེ་ནི་བདེ་ཆེན་དགོན་པ་ཆགས་སའི་རྒྱབ་རི་དེ་ཡིན་པེས་སྐྱམ།

ཤར་ཐུབ་རི་ལ་གནས་པའི་སྡེ། པལ་ཆེན་སྡེ་པ་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཤར་བ། ① ཤར་ཕྱོགས་བ། ② བོད་ཀྱི་མནའ་རབས་རིགས་རྒྱུད་ཅིག་གི་ཆོ་བའི་མིང་། ③ ས་སྤྱིའི་སྤང་བའི་ཤར་ཐུབ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཤར་བ། ④ རྫོང་ཤར་བ་ཞེས་བལ་བོད་ས་མཆོམས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག

འར་པ་འཇམ་དབྱངས་བཞི་ཐོག་པ། འར་པ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྤྲུལ་དང་། འགྲོ་མགོན་
འཕགས་པའི་དངོས་སྟོབ་འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། རབ་བྱུང་
ལྔ་པའི་མེ་མག་ལོ་ལ་རྩྭ་སྤྲུལ་ལ་ལར་རྒྱུ་ཉ་འདས་པའི་ཤུལ་དུ་ས་སྐྱའི་གདན་ས་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་
བརྒྱུད་། རྒྱ་ཡོས་ལོན་ས་ཉི་ཤེའི་འཇམ་པ་བརྒྱུད་། ཤིང་འབྲུག་ལོར་འདས། རྒྱལ་པོའི་ལུང་
བཞིན་ས་སྐྱ་གཞི་ཐོག་སྤྲུལ་བའི་གདན་སར་བཞུགས་པས་མཆོན་དེ་ལྟར་གྲགས།

འར་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། འར་པ་འཇམ་དབྱངས་བཞི་ཐོག་པ་དང་དོན་གཅིག
འར་པ་ལ། བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་འབྲོང་པ་རྫོང་གི་འར་ལྗོངས་མཆོས་སྤྱོད་ད། དེའི་མཐོ་ཆད་
རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ནས་སྤེལ་བྱ་། ༢༩༩༩ཡོད།

འར་པོ། དར་ལ་བབས་པའི་མི།
འར་བྲགས་ཀྱི་སྤང་མ་གྱུར་ལུག། གཙང་གི་འདས་གཞོང་པ་ཆལ་ནས་ཅིས་པའི་འར་ཕྱོགས་
སྤྲགས་ཀྱི་སྤང་མ་གྱུར་ལུག་སྤེད་ལྟའི་ས་གནས་གང་ཡིན་དཔྱད་གཞི་མ་རྟེན།

འར་པོ། ཐོ་གཞོན་ནམ་སྤྱེས་པ་ལང་ཆོ་དར་མ།
འར་ཕྱོགས། ཉི་མ་འར་བའི་ཕྱོགས།
འར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཨར་སྐྱུན། ཞེས་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཨེ་ཤེ་ཡཱ་འར་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་པོ་བྱང་དང་། སྤྱོ་ཁང་།
གཟིམ་འག། རྒྱང་བསྐྱེད་དགོན་ཁག་སོགས་ཀྱི་ཨར་སྐྱུན་ལ་ཟེར། འར་ཕྱོགས་ཨར་སྐྱུན་ཀྱི་སྤྱིའི་
བྱང་ཆོས་ནི་ཐོག་སྤེད་དུ་རྒྱ་པིབས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་དེ་ཡིན། རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་ཁུལ་མི་འབྲུག་པ་སོ་
སོར་རང་མི་རིགས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་ལྡན་ཡོད་པས་རྒྱད་དེ་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད།

འར་ཕྱོགས་ལོ་གསར། མོན་མ་ལོ་གསར་ཀྱི་མིང་གཞན་ཞིག
འར་ཕྱོགས་ལས་ཀྱི་གཤེན་རྩེའི་གནས། ཀོང་པོ་སྤྱད་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ལ་སེང་གཏམ་ཞེས་པའི་
ས་གནས། དེང་སང་ཀོང་པོ་མེ་ཉིག་རྫོང་གི་ཁོངས་སྤྱོད་པའི་རི་ཞིག་ས་གནས་དེར་འཆི་
བདག་ལས་ཀྱི་གཤེན་རྩེ་དངོས་སྤྱོད་གནས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟོབ་ཡོད།

འར་བ། འཆར་བའི་འདས་པ།
འར་བའི་བཀའ། སྟོག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་རྟོན་པའི་ཆེ་སྦྱོང་ཐ་སྦྱད་ཅིག་

སྟེ། དེའི་ལྷན་དུ་display command ཟེད།

ཤར་བུ། ① གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྒྱན་ཞིག ② ལྷ་བ་བཟུང་གི་མིང།

ཤར་བུ་ཐུག་སྐྱེ་རགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཤར་མ། ① ལུང་མེད་ལོ་དར་མ། དམན་ཤར་མ། ② རི་མོ་ནར་མོ། རས་དམར་ཤར། འཇའ་རིས་ཤར་མ་གསུམ། ③ ཤར་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ། ཁང་བ་ཤར་མ། སྒོ་ཤར་མ། རི་བོ་ཤར་མ། ④ ཁེར་རྒྱུ་སྟོན་པའི་གྲངས་ཀྱི་ཆོག་ཕྱོགས་ཤིག ཏུ་བ་ཤར་མ་གཅིག མེ་མདའ་ཤར་མ་གཅིག རས་ཡུག་ཤར་མ་གཅིག

ཤར་མལ། ཐོགས་པ་མེད་པ། གང་བླན་ཤར་མར་བཤད་པ་ཐུབ་པའི་རྣམ་པ།

ཤར་མོ། ① མོ་གཞོན་ནམ་ལུང་མེད་ལང་ཆོ་དར་མ། ② འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། ལུང་མེད་གཞོན་རྒྱ་མ་ལུ་གུ་མ་སྟེས་པ་ལ་ཟེད།

ཤར་སྐད། ཤར་ཕྱོགས་སྟོད་སྐད་དུ་བྱེ་བའི་སྐད་ཆ།

ཤར་ཙོང་ཁ། མ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་འདི་འགྲོ་ཆུ་ལ་གྱི་དབང་གིས་བྱང་རྒྱུད་དང་སྟོ་རྒྱུད་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བྱང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱབ་དོས་ལ་མཆོ་སྟོན་ཡོད་ཅིང། ཤར་དོས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་ཙོང་ཁ་ཟེར་དགོས་དོན་ནི། མཆོ་སྟོན་གྱི་འགོ་ཆ་གན་ཐོ་ལོ་གེ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་རྣམས་དང། གཡོན་དོས་ཀྱི་རྒྱ་རྣམས་དཀར་ཐང་མར་ཁུའི་མཆོ་མོར་འབོད་པ་འོ་རིའི་རྒྱུ་འགག་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ལ་ཙོང་རྒྱུ་ཟེད། དེ་ལ་སྟོ་བྱང་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ས་ཁུལ་རྣམས་ལ་ཙོང་ཁ་དང། དེའི་རི་རྒྱུད་ལ་ཙོང་ལའམ། ཙོང་ཁའི་སྟེས་རི་མཐོན་པོ་ཟེད། མདོ་སྐད་ཆོས་འབྲུང་དེབ་ཐེར་རྒྱ་མཆོ་པོད་དང་པོར་གསལ།

ཤར་ཅེ་ཆོས་རྩེ། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གང་རུང་གི་དགེ་བཤེས་ལྟ་རམས་པ་ཐོན་ནས་རྒྱུད་སྟོད་བྲལ་ཆང་དུ་སྟགས་ཀྱི་སྟོབ་གཉེར་བྲས་ཏེ་སྟགས་རམས་པ་ཐོན་རྩེས་རྒྱུད་པའི་དགེ་བསྟོས་ལྷ་བ་བཞི། ལྷ་མ་དབུ་མཛད་ལོ་གསུམ། མཁན་པོ་ལོ་གསུམ། མཁན་ལུང་ལོ་འགའ་ཤས་ཐོག་དགའ་ལྡན་ཤར་ཅེ་བྲལ་ཆང་གི་ཁྱི་ཐོག་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་ཤར་བ་ཆོས་རྩེ་ལོ་བཅུ་བཞི། དེ་ནས་དགའ་ལྡན་ཁྱི་ལ་ཕེབས་ཏེ་ཁྱི་བ་ལོ་བདུན་བྱེད།

ཤར་ཆང་དགོན། མིང་གཞན་ལྟ་ལུ་མ་དགོན་རིག་འཛིན་འཛིགས་མེད་སྐལ་བཟང་གླིང་ཡང་ཟེད།

རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་གྲ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་གཅན་ཆ་གོ་ཅུ་བ་དགོན་གྱི་སྐ་མ་མཁན་
ཆེན་ཞི་བ་འཆོས་བཏག་གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
གད་པ་སྤུམ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར་ཆོད་སྟེགས་བྲ། གློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེ་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་display console ཟེད།

ཤར་ཁྲ། རྟོར་ཁོག་དཀར་མཛེས་བརྒྱད་ནས་འབྲི་རྒྱུ་འབབ་པའི་རྒྱ་པོ་ཤར་ཁྲ་ཆུའི་མིང་གི་བྱུར་ཆག་

ཤར་འོད་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་རྒྱ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༣ ལོར་ཤར་འོད་ཆོས་མཛད་གྱིས་བྲག་
བཏག་གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མགོ་ལོག་མ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར་འོལ་ཁའི་ཤུག་པ་དབུན་བདུན། ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་འོལ་ཁའི་ཤུག་པ་སྤུམ་བདུན་ཡོད་ས།
འདི་ས་གནས་གད་དུ་ཡོད་མེད་ཅད་མ་ཆོད།

ཤར་ཡག་རྩོམ་ཆེ་སྤྱོད་དགོན། འཕྲོང་ས་སྐ་མ་ཀུན་རིག་རིན་པོ་ཆེས་བཏག་གྲུབ་ཆེད་སྤྱི་ལོ་དུས་
རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་མཛུག་ཅམ་ཏུ་བཏག་ཡོད་པར་སེམས། གྲུབ་མཐའ་ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད་
ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར་རི། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་རི། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཉིན་མོའི་ཅེ་མོ་དང་། ཐོག་མའི་རི། ཅེ་དགའི་རི་
པོ་བཅས་སོ།།

ཤར་རི་ཁྲོད། འདི་ནི་དགོན་སར་དགོན་པའི་སྐ་མ་རྣམས་མཆོམས་བཞུགས་སའི་རི་ཁྲོད་ཞིག་ཡིན་
སྟབས་དགོན་སར་དགོན་པའི་ཁོང་གཏོགས་ཡིན།

ཤར་རི་ལ་གནས་པའི་སྟེ། བལ་ཆེན་སྟེ་བ་ལྔའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཤར་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་ལྷ་ཁང་། ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཡོད། ལྷ་སའི་
གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་རྗེས་སུ་རིམ་བཞིན་ཕྱོགས་བཞིའི་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་ལྷ་ཁང་
འདི་དག་བཞེངས་པར་བཤད། ད་ལྟ་ཉམས་གསོ་བྱས་མེད། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྲིའི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར་རོང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ནང་ཅམ་ཏུ་ཤར་རོང་སྐ་མས་བཏག་གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན།

၅၃၄၄

བྱད་ན་ཆུ་མེ་འཆོར། ཞིང་ལ་འལ་བྱད་ནས་སེར་བསྐྱངས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ② འལ་བ་ལ་ལྟོས།
འལ་བ། ① ཞིང་ཁའི་མོས་རོལ་བསྐབས་ཉེ་ས་ཁོད་སྟོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་འལ་བས་བའལ་
བ། འལ་བ་སྐྱེད་དབྱིབས་ཅན། རོལ་བ་རྒྱ་འལ་གཅིག་གིས་ཆོད། ② བྱེད་བ།
འལ་མ་ལི། ① ཅ་རི་ནས་ཁྱེར་ཡོང་བའི་འེང་གི་འབྲས་སུ་དབྱིབས་ཆ་ཆ་འབྲ་བ་གཞང་འབྲས་ལ་
ཕན་བ་ཞིག་ ② འེང་བེ་དོ་ནག་པོའི་འབྲས་སུ། ③ བཆོ་མ་རྩོས་པའི་གཡོན་ན་འེང་འལ་མ་ལི་
ཅེ་མོ་འེན་ཏུ་ཕུལ་བ་རྒྱང་གྲགས་དུ་མ་དང་ལུན་བ་ལ་མཁའ་ལྗིང་རིགས་བཞི་གནས་བ་ཞིག
འལ་མ་ལིའི་ཆ་ལ། ཆ་དཔྱུལ་ཉེ་འཁོར་ལྷགས་འེང་གི་ནགས་ཆ་ལ་ཞིག་འལ་མ་ལིའི་སྤྱིང་པོ་འང་ཟེར།
འལ་མ་ལིར་གནས། [མདོན]བྱ་ཁྱུང་།

འལ་འཛིན། འལ་བ་རྒྱབ་མཁན།

འལ་ལ། བའལ་ལ་དང་འབྲ།

འལ་བའལ་བ། འལ་འབྲུད་བ།

འས། རྩོགས་སམ་བྱེ་བྲག་གས། ཡན་ལག་ཆ་འས། ཁ་འས། དཀར་འས། བྱེད་འས། གསུམ་
འས། ཆར་འས། འབྲ་འས། ཡིན་འས་ཆེ་བ། ཡོད་འས་རྒྱང་བ།

འས་ཆར་འཛིན་པའི་ཐེ་ཆོས། རང་ཡུལ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད་པའི་སྒྲོ་ནས་དངོས་སུ་ཡུལ་ལ་ཅེ་
གཉིས་སུ་འས། རྩོགས་གཅིག་འཛིན་ཀྱང་རྩོགས་གཅིག་ལ་འགགས་བ་དང་བཅས་པའི་སྒྲོ་ནས་
འས་ཆར་འཛིན་པའི་འེས་བ།

འས་ཆེ་བ། ཕལ་ཆེ་བ་དང་། ཆིག་གཞན་ལ་བསྐྱེབས་ནས་ཕལ་ཆར་དུ་ངེས་ཆོད་ཀྱི་དོན་སྟོན་བ་
དཔེར་ན། ཡིན་འས་ཆེ། ཡོད་འས་ཆེ་ལྟ་བུ།

འས་བ། སྤར་ཞིང་བདག་གིས་ཞིང་ཁ་བྱེད་འས་སུ་བཏང་ནས་སྟོན་དུས་འབྲུ་བགོ་བའལ་རྒྱབ་
མཁན་གྱི་མིང་།

འས་ཞིང་། སྤར་འས་སུ་བཏང་བའི་ཞིང་ཁ།

འས་བཟང་། [རྫིང]རྒྱང་ལ་སྤུས་ཀ་ལེགས་པོ།

འས་ལ་གཏོང་བ། སྤར་ཞིང་བདག་གིས་ཞིང་ཁ་སོ་ནས་བར་སྤྱད་དེ་སྟོན་དུས་ཐོན་འབབ་འབྲུ་

རིགས་རྣམས་བྱེད་བཞོས་བྱེད་སྟོལ་ཞིག
ཤལ་སོན། ཤས་ཞིང་གདབ་རྒྱའི་ས་བོན།
ཤས་སྟེབས། ཤས་ཀྱི་ཁེ་འབབ།
ཤལྟ། [ལེགས་]བཟ་ཤེས།
ཤི་འཆི་ཡི་འདས་པ།
ཤི་སྟོན་བྱང་བ། རྒྱུན་གཏན་མ་ཡིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་གི་ས་མི་ཤི་རྟ་ལ་བྱང་བར་བརྗོད།
ཤི་ཀྱ་མོ་བ་རིས་དཀར་མོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
ཤི་ཁའི་འཕག་འཆག་འཆི་ལ་ཁད་དུ་ཐུག་ཀྱང་གསོན་རེས་སྟག་སྟག་སྟག་སྟག་བྱེད་པ།
ཤི་གོ་ལོག་བྱ་བྱུག་སྟོན་ལ་ཤི་ནས་པ་མ་ལུལ་དུ་ལུས་པ།
ཤི་གོད། དུད་འགྲོ་རྒྱས་པའམ་ནད་སོགས་ཀྱིས་ཤི་བ། རོར་བྱུགས་ཤི་གོད་མ་སོང་བ།
ཤི་དགོ། མི་ཤི་བའི་རྗེས་སུ་ཡར་མཆོད་མར་སྦྱིན་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དགོ་བའི་ལས་རིགས།
ཤི་རྒྱགས། རྟེ་བ་བྱི་མར་པན་པའི་དགོ་བའི་ལས། ཤི་རྒྱགས་ཀྱི་ཆོས་མི་དགོས་ཞེས་གསུངས།
ཤི་ཆད། མི་བྱུགས་ཤི་གོད། མི་བྱུགས་ཤི་ཆད་རྗེ་ཉེ་དུ་སོང་བ།
ཤི་འཇུ་རོ་འཐམ། དངོས་པོ་དང་བྱ་ལས་གང་ཞིག་སྟེན་པ་ལྷ་རྒྱུགས་ཀྱིས་འཇུ་ནས་མི་བཏང་འི་
དོན། དཔེར་ན། བྱ་བྱེད་ས་ཨ་ལ་ལ་ཤི་འཇུ་རོ་འཐམ་བྱེད་ནས་གཏོང་ཞིང་མི་འདུག་ཆོང་པ་དེ་
འདི་ཅ་ལག་ལ་ཤི་འཇུ་རོ་འཐམ་བྱེད་ནས་ཉོ་དགོས་ཟེར་ཡང་། ཁོ་རང་ལ་མ་དདུལ་མི་འདུག
བྱ་དེས་ཁོ་རང་གི་དགའ་རོགས་བྱ་མོ་དེ་ལ་ཤི་འཇུ་རོ་འཐམ་བྱེད་ནས་མ་བཏང་པ་རེད།
ཤི་ཉལ་རོ་ཉལ། ཉལ་བའི་དམོད་ཆོག
ཤི་མདུད། བདུད་པ་དགྲོལ་དཀའ་བ་དེར་ཤི་མདུད་དང་འགྲོལ་སྒྲ་བ་དེར་སྟོལ་མདུད་ཟེར། འཇུར་
སྟོག་རྒྱབ་དུས་ཤི་མདུད་མ་རྒྱབ་ཅིག
ཤི་ནའེ་ཁེ། རྩ་རན་མིའི་འཆར་སྣང་བྱལ་མཐའ་གསར་མའི་རི་མོ་མཁས་ཅན་གྱི་ཆབ་བྱེད་མི་སྣའི་
གས་ཤིག་ཡིན། ཁོང་གི་བརྩམ་བྱའི་རི་མོའི་ཁྱད་ཆོས་ནི་ཆོན་མདོག་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་བྲ་དཀྱུག་པའི་
བྱེད་ཐབས་སྟོད་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བརྩམ་བྱ་ནི་རི་བོ་རྩེང་མི་སྣ་ལུ་ཞེས་པ་སོགས་ཡིན།

ཞི་པོ། ག་ཞིན་པོ།

ཞི་འཕོས། ཞི་བ།

ཞི་བ། འཆི་བའི་འདས་པ།

ཞི་བ་ལ་ཟན་སྐལ། བོད་གནའ་རབས་སུ་ཡུལ་ཆོས་ཀྱི་ལུགས་སོལ་ལ། མི་ཞི་བའི་རྗེས་སུ་དེའི་པ་
མ་བུ་ཆ་ཉེ་འབྲེལ་བཅས་ཀྱིས་ག་ཞིན་པོ་དེའི་ཆེད་དུ་ཟས་ཀྱི་སྐལ་བ་དུར་སར་སྐྱེལ་བའོ། ལོ་
མཆོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཟན་སྐལ་བཞག་ན་ག་ཞིན་པོ་དེ་ལ་པན་ཞེས་བཤད་སོལ་ཡོད།

ཞི་བེ་ཀ [ལེགས་]རོ་སྐྱེལ་བྱེད་ཀྱི་ཁྲིགས།

ཞི་པོ། ཞི་པོ་དང་འབྲ།

ཞི་པོར་པན་བའི་དགེ་བ་གསུམ། དེགས་དུས་དང་། ཉོར་ཐུས་དང་། ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་དགེ་ཙམ།

ཞི་སྤར་འཐམས་པ། ཆི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ཁོར་སོགས་ལག་པས་དམ་པོར་འཛིན་པ། རྒྱ་ཁོར་སོགས་
སེར་སྣ་ཆེ་བའི་དཔེ།

ཞི་འབྱར་རོ་འབྱར། ལུ་ཚུགས་ཀྱིས་འཐམས་ནས་སྡོད་པ། དུས་དབྱར་སྟོན་དགུན་དབྱིད་གང་ལ་
ཡང་། སྤར་རི་འདི་ལ་ཞི་འབྱར་རོ་འབྱར་བྱེད།

ཞི་མ་རོ། ཞི་མིན་རོ་མིན་དང་དོན་གཅིག་

ཞི་མ་གསོན། ཏ་ཅང་ཉམ་ཐག་པའི་ནམ་པ་སྟེ། དབྱ་དམག་དེ་སྐྱག་ནས་སྤྲད་ཞི་མ་གསོན་ཞིག་ཐགས།

ཞི་མིག་གསོན་བལྟས། འཆི་ཁར་གསོན་རེ་བྱེད་པའི་དཔེ། པ་མ་ཞི་དུས་སུ་གུ་རྩུང་དུ་ཡིན་ན་ཞི་
མིག་གསོན་ལྟ་བུ་དེ་ཀྱི་རེད་ལྟ་བུ།

ཞི་མིན་རོ་མིན། ཞི་ལ་ཁད་པ།

ཞི་མིན་གསོན་མིན། ཞི་མིན་རོ་མིན་དང་དོན་གཅིག་

ཞི་མས། ཞི་བ་དང་མས་པ།

ཞི་མས་ཀྱི་ཆབས་ཆེད་བྱང་རྒྱུ། ཞི་མས་ཆེན་པོ་བྱང་བའི་དོན་སྐྱེན།

ཞི་ཆིགས། མི་ཞི་ནས་ལོ་གཅིག་འཁོར་བའི་དུས་ཆིགས་སམ་ལོ་ཉིལ་པོ་འཁོར་བའི་ཉིན།

ཞི་འཛིང་། མ་ཞི་བར་དུ་འཐབ་པའི་ཆོལ་འཛིང་།

ཤི་འདྲི་ཞུ་སྐྱེ་མཁས་ཅན་འཆི་བོད་བྱུང་ཆེ་བོར་བདག་ལ་མགོ་བགས་ཅིས་སྒྲོང་བྱས་པའི་བྱུང་འདྲི་ཞུ།
ཤི་རྩ། མ་ཤི་ཤི་ཁུལ། ཤི་རྩ་བཏབ་པ། ཉན་རྩ་དང་ཤི་རྩ་བྱས་པ་ལོས་ཡིན་སྟེ།
ཤི་རྩ་འདེབས་པ། འཆི་མེད་རུང་ཤི་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ།
ཤི་ཟན། གཤེན་རྩས་ལས་བསྐྱེགས་པའི་ཟས།
ཤི་རི་དཔལ་ལྡན་མུ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྐོ་ཡུལ་ས་ཁུལ་གྱི་འབབ་ཚུ་ཞིག།
ཤི་རི་ར་ཏ། [མེགས་]སྐྱེ་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་བཅས་གསུམ་པ་ཙམ་ལ་རྒྱ་གར་དུ་བྱུང་བའི་ཐེག་
དམན་མདོ་སྡེ་བའི་སྐོབ་དཔོན་ཞིག།
ཤི་རི་རམ། རིང་བསྐྱེལ།
ཤི་རོ། སེམས་ཅན་ཤི་བའི་རོ།
ཤི་ལ་རྩ་ཏ། ལེགས་སྤར་སྐྱད་ཀྱི་བྲག་ཁུན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐྱད་དུ་བསྐྱར་
ན། བྲག་གི་རྒྱ་སྐྱེགས་ཞེས་འབྱུང་བར་དཔལ་སྤངས་སི་དུས་མཛད་པའི་མདོན་བཛོད་འཆི་
མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱ་ཟེར་ལས། བྲག་ཁུན་ནི་ཤི་ལ་རྩ་ཏའོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཤི་ལམ་དུ་སྐྱར་བ། བཅན་པོ་དབང་ཤིད་ཀྱི་བྱེས་ཐོག་ནས་དེག་རྒྱང་ཅི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་བ།
ཤི་ཤ་ཐོག་ལུག་ཤི་བའི་ཤ་ལ་ཤི་ཤ་ཞེས་ཟེར།
ཤི་ཤ་སྤངས། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྐོ་རྒྱུད་གཉའ་ནང་ཐོང་ཁོངས་རྩོམ་སྒྲིང་མའི་རུས་བྱང་གི་རོས་
སུ་ཡོད་པའི་རི་ཞིག། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་རོས་ལས་སྤྱི་༡༠༡༩ཡོད། གངས་ཀན་གྱིས་
གཡོགས་ཤིང་འབྲུག་རྒྱུང་མང་བ། དེའི་ཉེ་འདབས་སུ་གང་ངར་ཆེ་བས་ནོར་ལུག་འབྲུགས་གིར་
ཐེབས་སྐྱེ་བ། ལོ་རྒྱུ་ལག་པོ་མི་སྐྱེ་བས་འབྲུ་རྩོག་ཀྱང་སྤང་མ་ནང་བཞིན་ལས་ལེགས་སྤྱིན་མི་
ཡོང་བ། ༡༩༩༤ ལོའི་རྒྱ་ཆེས་འཁོར་ཀྱང་གོའི་རི་འདྲེག་རྒྱ་ཁག་གིས་དེའི་ཅེ་མོར་འདྲེགས།
ཤི་སོས། ཤི་བ་ལས་གསོས་པ། ཤི་སོས་བདུད་ཅི།
ཤི་གསོན་ངེས་མེད། ཤི་དང་གསོན་གཉིས་གང་ཡོང་ངེས་པ་མེད་པ་སྟེ་དཔེར་ན། ཉན་ཁ་ཤིན་ཏུ་
ཆེ་བའི་ནད་པའི་ལུས་ཁབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ།

ལྷོ་ལ། [ལེགས]ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ་བསེལ་བ་སྟེད།

ལྷོ་ལ་མཆོ། [ལེགས]དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་མཇུག་བོད་ཟླ་སྤོང་ལྷོ་བཙན་སྐབས་བོད་དུ་བྱོན་
ནས་མདོ་སྟེ་མང་པོ་སྦྱར་མཁན་བལ་པོའི་པཱི་ཏ་ཞིག།

ལྷོ་ལ་རྒྱུ་ཏ། [ལེགས]ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་པའམ་གོ་ཆ་སྟེ་སྤར་ཚོ་བོ་ཟླ་ཏེ་ཤར་རབ་བྱུང་གི་
སྟོན་པ་འབོག་མཁན་ཀྱང་གར་གྱི་སྟོན་དཔོན་ཞིག།

ལེག ① ཐ་དད་པར་འདྲིག་པའི་སྐུལ་ཆོག ② མི་དང་སེམས་ཅན་གྱི་ཁྲག་འཛིབ་པའི་འབྲུ་ཞིག
ལེག་དང་སྟོ་མ། ལེག་བསལ་བ། ལེག་གི་ལོགས་ནས་རྒྱས་པའི་རེ་བ། ལེག་ལ་བརྒྱབ་ཀྱང་
གོང་བའི་བྱི་ནད། རོག་ཁ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་འགྲོ་ས་དཔོལ་བ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་རིང་བྱང་འཇལ་བྱེད་
ཚད་གཞིའི་ནད་གི་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟོ་མ་བདུན་ལ་ལེག་གཅིག་ཟེད། ③ རྩེས་འཇུག་དང་ཡང་
འཇུག་ས་ཡིག་གི་རྩེས་སུ་ཐོབ་ཅིང་རེས་བཟུང་མེད་པ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་མཛད་ཅིག་དུས་སྐབས་
ལེག་ས་གནས་ལེག་རྒྱན་གོས་ཁྲོད་ནས་བབ་འོས་ལེག་ཁོ་ལ་སྟེད། ④ སྐུལ་ཆོག་གམ་སྟོན་
ཆོག་སྟོན་བྱེད། མཆོངས་ལེག་ཤིང་གཤོགས་ལེག།

ལེག་གེ་བ། ① འབྲུ་སོགས་འགྲུལ་ཚུལ་ཞིག་འབྲུ་སེན་ལེག་གེ་བར་འགྲུལ་བ། ② ལག་པ་སོགས་
ལ་སེར་ག་འགས་ཚུལ་ལམ་རི་མོ་མཛོད་ཚུལ་ཞིག་ལག་པའི་པགས་པ་ལེག་གེ་བར་གས་
སོང། དེ་ནམས་ཀྱི་ནད་ནས་བྱིས་པ་ཡིད་དུ་འོང་ལ་བཞེན་དང་རྒྱན་བཟང་བ། སྟོ་ལྷེ་བདེ་བ།
སྟོ་མ་གྱི་རལ་བ་ལེག་གེ་བ་ཞིག་འདུག།

ལེག་སྟོང་། སྟོ་མ།

ལེག་བརྒྱབ་བ། མིའམ་སྤྲུགས་སོགས་ཀྱི་ལུས་སུ་ཁྲག་འཛིབ་པའི་ལེག་འབྲུ་སྟེས་ཤིང་གནས་པ།
ལེག་གཅིག་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ། སྟོ་མ་བདུན་ལ་ལེག་གཅིག་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། ལེག་ནད།

ལེག་སྒྲན། གཞོད་འབྲུ་གསོད་བྱེད་ཀྱི།

ལེག་ཆད། སྟོ་མ་བདུན་གྱི་ཆད།

ལེག་ལེག་ནས་པ་མཆོན་ཚུལ་ཞིག་སྟོད་ལེག་ལེག་དལ་ལེག་ལེག་ཡང་ལེག་ལེག་འཆང་ཀ་ལེག་
ལེག་འབོལ་ལེག་ལེག་མིག་འཇུམ་ལེག་ལེག།

ཤིག་མེན་ར་སྒྲོང་། གནད་ཐོག་ཏུ་ཏན་ཏིག་འཁེལ་བའི་དཔེ། དགེ་སྒྲོན་གང་ཡོད་ཤིག་མེན་ར་སྒྲོང་
གྲིས་ཁུངས་སྐྱེལ་བ།

ཤིག་སྒོ། ཤིག་དང་སྒོ་མ་གཉིས།

ཤིག་གསོད་སར་སྟ་རེ་འབྱུང་། བྱ་བ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་ཤུགས་ཆེན་མོ་མི་དགོས་པའི་དཔེ། ཤིག་གསོད་
བར་སྟ་རེ་འབྱུང་མི་དགོས། འབྲུ་གསོད་བར་ཐོ་བ་འབྱུང་མི་དགོས།

ཤིག་ས། འཛིག་གི་སྐྱེལ་ཆོག

ཤིག་ས་མེ་ཤིག་ འདར་ཞིང་གཡོ་བའི་རྣམ་འབྱུང་། རྩོག་ར་ཤིག་ས་མེ་ཤིག་གིས་འཁྲབ་བ། གོ་
མཆོན་མང་པོ་ཤིག་ས་མེ་ཤིག་

ཤིང་། ① རྩོན་ཤིང་སྤྱི། རྩ་ཤིང་། འཕྱི་ཤིང་། འབྲས་ཤིང་། ཤིང་འདེབས་བ། མིང་བཅད་བ། ཤིང་
འཆུས་པོ། རྩོ་སྤྱོ་སྤྱོ་ཁོག་པའི་ནད་དུ་ཆས། ཤིང་བཟང་བགས་པའི་འོག་ཏུ་རུལ། ཡོ་བྱད་བཟོ་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱ་ཆའི་རིགས། མཐེགས་ཤིང་། མེ་ཤིང་། བྱད་ཤིང་། ཁང་ཤིང་། ཤིང་ལྗེད་། ཤིང་གཞོང་།
ཤིང་ལེབ། ཤིང་གས་པ་སྤྱིན་གྱིས་སྤྱར་ལེ་ཡིན། གོས་རལ་བ་སྤྱད་བས་འཆེས་ལེན་ཡིན། ②
འབྱུང་བ་ལྗེ་ཡ་གྲུལ་ཞིག ③ ས་མཐར་སྤྱར་རྒྱུ་འཆེས་ས་སྤྱོར་ཆོག་སྤྲད་གཞན་དབང་ཅན་
ཞིག་ནད་གསེས་སུ་གཞི་མཐུན་པའི་མཆེས་ས་སྤྱོར་དང་། གཞན་འདེན་ཅན་གྱི་མཆེས་ས་སྤྱོར་
གསུམ་མཆིས། འཛིག་ས་ཤིང་སྐྱག་བ། མཛེས་ཤིང་ལྷན་སྐྱག་བ། འདུས་ཤིང་ཆོགས་བ། རོང་
བཞོས་ཤིང་ལུད་བསྐལ་བ། ཞེ་སྤང་གིས་སྤྱོས་ཤིང་། ཤིན་ཏུ་ཡི་མ་རང་བར་གྱུར།

ཤིང་ཀུམ། ཤིང་སྤྲན་ཆེ་བའི་རིགས་ཤིག་སྤྱེ། རོ་ཆོ། ལུ་རྩེས་རྩོད། ལུས་པས་སྤྱིང་རྒྱུང་སོགས་རྒྱུང་
ནད་འཛོམས། སྤོན་ནད་སེལ། རྩོད་སྤྱེད། ཁ་ཟས་འཇུ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྩི་ཆེན་དང་།
གནོད་སྤྱིན་རྒྱུ་མང་པ། རྩོད། བོ་རྒྱ། ཅི་གཉིས། ཤིང་ཀུ་མ། ཉི་རྒྱ་མ། ཉི་རྒྱ་ར་བཅས་སོ།

ཤིང་རྒྱུང་། ① ཤིང་གི་རྩ་བ། ② ཤིང་གི་རྒྱུང་གངས།

ཤིང་རྒྱོད། ཤིང་གི་འོགས་སུ་བཞོ་བའི་རི་མོ་འཕ་ཡི་གེ

ཤིང་རྒྱོས། ཆ་སྐམ་མཆོད་གཤོམ་སོགས་ཤིང་གི་སྤྱིང་དུ་བཞོས་པའི་རི་མོ་སྤྲ་ཆོགས།

ཤིང་སྐྱ། ཤིང་ལས་བཟོས་པའི་སྐྱ་འབྲ།

ཤིང་གི་སྤྲོད་པོ། [མངོན]ག་བྱུང་།

ཤིང་གི་བརྒྱལ་ཞུགས། [མངོན]ཡལ་ག་

ཤིང་གི་ཁོར་བྱ། དཔེ་རྒྱན་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཏགས་པའི་ཤིང་མངར་གྱི་གཟ་མིང་ཞིག་སྟེ། རྩེ་དགེ་བྱུང་
འཆོ་བ་གྲུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྲན་གྱི་བད་བསྟུས་དང་གཟ་མིང་འགའ་ཞིག་བཞོལ་བ་
སྒྲོ་གསལ་མགྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། ཤིང་གི་ཁོར་བྱ་ནི་ཤིང་མངར་གྱི་གཟ་མིང་སྟེ། དེས་ཆོག་ནི་
ཤིང་མངར་དཔེ་ཁོར་བྱའི་གཞུགས་སུ་བཞོད་པའོ།

ཤིང་གི་བ་ཐག ① སྤེན་བྱ་སྤྲོམ་གྱི་ཐག་པ། ② ས་འོག་ཏུ་རྒྱུག་པའི་ཤིང་ཅ་པ་མོ།

ཤིང་གི་སྤེན་བྱ། ཤིང་སྤོང་དུ་སྦྱེས་པའི་འབྲུ་རིགས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྩ་འབྲུ་དང་། ཡི་གེ་པ།
ཤིང་ཟན་བཅས་མོ།

ཤིང་གི་ལྗ་མོ། ཤིང་ལ་གནས་པའི་ལྗ་མོ།

ཤིང་གེལ་པ། ① ཤིང་གི་ཡལ་ག་ ② ཅ་བ་གཅིག་ལས་ཡལ་ག་མང་པོ་གྱེས་པའི་ཤིང་སྤོང་།

ཤིང་མྱིང་། ཤིང་གི་མྱིང་བྱ།

ཤིང་ཁོན། ཤིང་རྩ་མོ།

ཤིང་བརྒྱད། ཉ་ག་གེ་སར། ཅ་ཏ། ཀ་རྟེ་ལ། ཨ་ཤ་ཐ། བ་བྱ། ཀ་རྟེ། བཏ་བཀ། བརྩེ་པའོ།

ཤིང་སྒོ་ཅན། ① ཤིང་གི་སྒོ་དང་སྤྲན་པའི་ཁང་པ། ② བོད་ཡུལ་གྱི་མིང་གི་སྒྲ་དྲགས་ཤིག་

ཤིང་སྒོ་ལྷག་གོང་། འདི་འབྲུག་པའི་མངའ་ཁོངས་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།

ཤིང་སྒོང་མེར་པོ། ཨ་རུ་རའི་གཟ་མིང་ཞིག་སྟེ། དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་བྱུན་ཆོག་ས་
གྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཅེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། གསེར་སྒོང་ཟུར་
མང་ཨེ་ལ་དང་། སྤྲན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་ཤིང་སྒོང་མེར། དུག་འཛོམས་ཤིང་གི་ཁོར་བྱ་རྣམས། ཨ་
རུ་ར་ཡི་གཟ་མིང་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

ཤིང་སྒོ་ལ། ① ཤིང་ལས་བཟོས་པའི་སྒོ་ལ་སྒོར། ② ཤིང་ལས་བཟོས་པའི་སྒྲ་ལ།

ཤིང་ར་དབྱང་བཅད། དགེ་སྒོང་མའི་རུ་མ་སྤྱིའ་བྱེད་ཀྱི་སྒོད་གོས་ཕུ་དྲུང་མེད་པ་ཞིག་

ཤིང་སྒོ་ལ། སྤྱི་བཞུད།

ཤིང་དུལ། སྤར་ལྷ་ས་སློན་ལམ་གྱི་ཆོག་ས་ཤིང་གི་རྟེན་དུ་མི་སེར་ལས་གཏན་འཇགས་སུ་བསྟར་
བའི་དུལ་ཁལ་ཞིག།

ཤིང་མངར། ཐང་སྤུན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར། ལུ་རྩེས་བསིལ་ལ་སྟོམས། ལུས་པས་སློན་དང་།
ཅན་ད། གྲེ་བའི་ཐོར་པ། སློམ་དང་། སྤྱག་པ་སོགས་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མངར་ཤིང་དང་།
སློ་གཉན། ལྷེ་མཁྲིས་ཅབ་ཅིང་། ཅབ་མོ། ཅར་རྒྱལ་རི་ཅི། གསེར་བཟང་ལྷག་མ་བཅས་སོ།།

ཤིང་ཅུ་གང། ཤིང་འོད་མ་ཞེས་བའི་རྒྱང་ལས་བྱུང་བའི་ཅུ་གང་ཞིག་སྟེ། ལུས་པ་ཅུ་གང་ལ་སྟོས།

ཤིང་གཅིག་རྒྱང་ཟམ། ཤིང་གཤུང་མ་གཅིག་གིས་བཙུགས་པའི་ཆུ་བཀལ་བའི་རྒྱང་ཟམ།

ཤིང་གཙོད་རྒྱབ་པ། སྤོང་པོའི་ཡལ་ག་འབྲེག་གཏུབ་བྱས་ནས་གཙོད་རྒྱབ་པ།

ཤིང་གཙོད་འཁྲོལ་འཛིན། ཤིང་གཙོད་ཆོག་པའི་ནག་ལས་ཁང་གི་ཡིག་ཆ།

ཤིང་བཙུད། [མངོན]བྱ་རམ་སོགས།

ཤིང་ཆ། ཁང་པ་དང་ཡོ་བྱད་བཟོ་བྱེད་གྱི་ཤིང་།

ཤིང་ཆ་ཞེས་བཤེར་ས་ཚུགས། ཤིང་ཆ་སྐྱེལ་འབྲེན་གྱི་ལམ་བར་དུ་བཙུགས་པའི་ཤིང་ཆ་ཁྲིམས་
མཐུན་སྐྱེལ་འབྲེན་ལ་ལྟ་སྐྱེལ་བྱེད་པའི་ས་ཚུགས།

ཤིང་ཆས། ཤིང་ལས་བཟོས་པའི་ཡོ་བྱད།

ཤིང་མཆོག་གསུམ། ཅན་དན་དཀར་པོ་དང་། དམར་པོ། ཨ་ག་རུ་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། དེ་ཅུ་
དམར་དགེ་བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེས་བྲེད་གི་བསྐྱུས་དོན་
གསལ་བཀོལ་ལས། ཅན་དན་དཀར་དམར་ཨ་གར་ལ། ཤིང་མཆོག་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཤིང་འཛོམས། ① [མངོན]ཤིང་སྤོན་འཛོམས་མཁན་གྱི་བྱ་ཤིང་རྟེན། ② ཤིང་ལས་སྐྱེས་པའི་འབྲུ་
ཁྲ་ཁ་ཞིག།

ཤིང་གཉེར། ① ཤིང་སློད་ལེན་དང་བདག་སློད་བྱེད་མཁན་གཉེར་པའམ་འགོ་བྱེད། ② མེ་ཤིང་
བདག་གཉེར་བྱེད་མཁན།

ཤིང་གཉེར་ལས་ཁུངས། མོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ཆོན་པ་ཞིག་སྟེ། རྒྱན་ཤིང་ཤིང་གཉེར་ཡང་

ཟེར་ཞིང་། རོ་དམ་ཅེ་བྱུང་གཅིག་ཡོད་པ་དེས་ལྷ་སའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་སྒྲགས་དང་སྤེང་འགོ་སོགས་
ས་ཁུལ་ནས་འཆར་ཅན་ཁྲལ་འབབ་རྒྱས་བཅད་ལྟར་འབྱུང་ཤིང་གི་ཁྲལ་བསྐྱ་བའི་ཐོག་རིན་པ་
སྤྲད་དེ་འབྱུང་ཤིང་ཁྱོན་ཆེ་ཉོད་གོས་པ་རྣམས་ཅེ་གསོལ་ཐབ་ཏུ་འཆར་ཅན་ཉིན་རེ་པོར་རྒྱབ་ཉེ་
ལུ་ཐམ་པ་རེ། མཛད་སྒོ་ཁག་ལ་འཕར་འབྱུལ། དེ་བཞིན་ཤོད་གསོལ་ཐབ་དང་བཀའ་ཤག་
གསོལ་ཐབ་བཅས་ལ་རྒྱན་ཤིང་ནར་གཏོང་བྱ་དགོས་ཤིང་། འདིར་བྱུང་སོང་ཁ་མི་འཐབ་པའི་
ཁྱོད་གུན་ལྷན་བྱ་ཡོད་ལྟམས་ཤག་ཆར་འཕྱོར་ལྷན་ཁག་དང་ཤོད་སྒྲོར་མི་དག་འཕྱོར་ལྷན་ཁག་
ནས་ཞབས་གསར་དུ་བ་རྣམས་ལ་བསྒྲོ་སྒོལ་ཡོད་ཁུལ་ཡང་བྱིས་སུ་གཅིག་ཏུ་མ་དེས། བྱུང་
སོང་ཁ་མི་འཐབ་པའི་གུན་གསལ་ཏུ་མ་དེས། བྱུང་སོང་ཁ་མི་འཐབ་པའི་གུན་གསལ་ཏུ་ལས་
འགན་ལོ་གསུམ་འཆུར་མཆོམས་ཐབ་རྟེན་རྫོང་གཞིས་ཡོང་འབབ་དག་པ་རེར་བསྒྲོ་སྒོལ་ཡོད།
ཤིང་ཏ་ལ། ལོ་མ་ལ་ཡི་གེ་འབྲི་ཆོག་པ་ཞིག་སྟེ། སྤར་རྒྱ་གར་དུ་དཔེ་ཆ་འབྲི་གཞིར་སྦྱོད་པ་ཡིན།
ཤིང་ཏེལ། ལྷག་པ་དང་བེ་ལྷ་བྱུང་ཤིང་ལས་བཞོས་པའི་ཏེལ་པའི་མིང་སྟེ། དེ་དུ་དམར་དགེ་བཤེས་
བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་གྱིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་གཅེས་བསྐྱས་ཀྱན་གསལ་སྤར་མཛོད་
ལས། ཤིང་ཏེལ་སྒྲིག་མ་ལྷག་པ་ཆར་བྱ་དང་། བེ་དང་སྦྱར་པ་སེང་ལྷེང་སྒྲིག་ཤད་དང་། རོམ་
བྱ་ལ་སོགས་རང་རིགས་ཤིང་ལེབ་ལ། དག་གཙུག་པ་དུ་བ་བྱུང་དུས་ནས་དམིགས་ལ། དག་
བཟུས་སྒྲིམ་བྱགས་སྟེང་གདབ་པགས་པ་བསྟེན། རིམ་པས་ཆོགས་ནང་གང་བ་སྟིན་ནད་དང་།
ཅ་འབྲུམ་གདོན་དང་རྩ་སེར་བྱ་འབྲེ་སྟེ། མོ་སོ་འཛོམས་པའི་རྟེན་འབྱུང་མ་བྱ་ལྷན་གསུངས།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཤིང་ཏོག་ ཤིང་གི་འབྲས་བྱ། བཤེས་པས་ཤིང་ཏོག་བཏུས་ཟ་བ།

ཤིང་རྒྱ། འཁོར་ལོའི་འཕྲལ་གྱིས་འགྲོ་བའི་བཞོན་བྱ་ཞིག་ ཤིང་རྟའི་ཁ་ལོ་ལ། ཤིང་རྟའི་གཉའ་ཤིང་།
ཤིང་རྟའི་མདའ། ཤིང་རྟའི་སྟོག་ ཤིང་རྟའི་སྟོག་ཤིང་། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་འཁོར་ལོས་འགྲོ་
བ་དང་། སྒྲ་ལྷན། གཉའ་ཤིང་འཛིན། རྟ་ཅན། ཐེག་པ། རྣམ་པར་འབྲེན། བ་རོལ་ལེགས་འགྲོ།
ལམ་བཟོད། ཡོངས་བསྒྱུད་བཅས་སོ།

ཤིང་རྟ་མཁན། ཤིང་རྟ་འཁོར་ལོ་བཞོམ་ཁན་ནམ་གཏོང་མཁན།

ཤིང་རྩ་འཁོར་ལོ། འཁོར་ལོ་འཕྱུལ་གྱིས་འགྲོ་བའི་ཤིང་རྩ།
ཤིང་རྩ་བརྒྱ་པ། སྟོན་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག།
ཤིང་རྩ་འཕོག [མངོན]སྟོན་ཤིང་།
ཤིང་རྩ་བརྒྱ་པ། སྟོན་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག།
ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ། ① ཤིང་རྩ་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ། ② སྟོན་དཔོན་སྐུ་སྐྱབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས། ③ ལས་
སྟོལ་གསར་དུ་གཏོང་བ་པོ་སྟེ། ཤིང་རྩའི་སྟོལ་འབྲེད་དང་ཤིང་རྩའི་སྟོལ་འཛིན་གཉིས་ཡོད། གཅིག་
ནི་བྱུང་མཐའ་རང་རང་གི་སྟོན་དཔོན་ལ་ཟེར། གཉིས་ནི་དེའི་བརྒྱུད་འཛིན་གྱི་གཙོ་བོར་ཟེར།
ཤིང་རྩ་མཐོ་བ། [མངོན]ཉི་མ།
ཤིང་རྩ་འབྲེན་པ། [མངོན]ལྷང་།
ཤིང་རྩ་སྐྱ་ཆོགས་ཅན། མོང་ཁྱེད་ལྷ་ན་སྟག་པའི་ཤིང་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་ཤིང་རྩའི་རྩེ་དང་བྱ་ལོ་མ་སྐྱ་
ཆོགས་དགོད་པའི་ཤིང་རྩ་སྐྱ་ཆོགས་ཀྱི་ཆལ།
ཤིང་རྩ་པ། ① ཤིང་རྩའི་བདག་པོ། ② ཤིང་རྩ་གཏོང་མཁུ། ③ ཤིང་རྩ་བཟོ་མཁུ།
ཤིང་རྩ་བྱེད་པོ། [མངོན]ཤིང་བཟོ་བ།
ཤིང་རྩ་མ། ལྷ་སྟན།
ཤིང་རྩ་མོ། ཤིང་སྟོང་གི་ཁོག་པ་ནས་འབྱུ་བྱས་ཏེ་ཐ་མཁུ་གྱི་བྱ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མགྱེན་
ཅིང་དང་། འདབ་མ་བརྒྱ་པ། ཤིང་འཛོམས་བཅས་སོ།།
ཤིང་རྩའི་ཁ་ལོ་པ། ཤིང་རྩ་གཏོང་མཁུ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འགོ་འབྲེན་དང་། ལྷ་ཁྱིད། གཡས་
སྟོང་། ཤིང་རྩའི་གཉེན་བཅས་སོ།།
ཤིང་རྩའི་གཉེན། [མངོན]ཤིང་རྩ་འཁོར་ལོ་གཏོང་མཁུ།
ཤིང་རྩའི་ལུས། [མངོན]དུར་པ།
ཤིང་རྩའི་སྟོལ་གཉིས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་རྒྱ་ཆེན་སྟོང་པའི་སྟོལ་དང་། ཟབ་མོ་ལྷ་བའི་སྟོལ་གཉིས་སོ།།
ཤིང་རྩའི་སྟོལ་འབྲེད། ལྷ་སྟོང་གི་སྟོལ་གསར་དུ་འབྲེད་བའམ་བཏོད་པ།
ཤིང་རྩའི་སྟོལ་འབྲེད་གཉིས། དབྱ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྩའི་སྟོལ་འབྲེད་སྐུ་སྐྱབ་དང་། ཐོགས་མེད་དོ།།

ཤིང་བརྟག་པ། འདིའི་སྐོར་ལ་ཤོད་ཀྱི་སྟེན་གཞུང་ནང་ཅི་ཤིང་རིགས་སྣ་ཚོགས་བརྟག་ཐབས་ཡོད།

ཤིང་སྟག་ ཤིང་པོ་སྟག་གི་ལོ།

ཤིང་ཐག་ ཡོད་དོ་ཅག་དང་ཡོད་ཆད་ཀྱི་བཅུ་ཆེད།

ཤིང་ཐག་ས། ① ཤིང་མང་པོ་སྟེལ་པའི་རིབ་མ། ② [མངོན] ༡ ཁང་པའི་སྟོག་ ༩ ཅག་ཅེ།

ཤིང་ཐུག་ གནའ་པོའི་དུས་སུ་དགོན་པ་དང་། དཔོན་ཆང་། ཁྱིམ་ཆང་སྟག་པོ་བཅས་ཀྱི་ནང་དུ་ཤིང་

ཐུན་མཁན་ཞིག་རྒྱན་ཉར་བྱེད་སྟོལ་ཡོད་པའི་ལས་རིགས་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

ཤིང་ཐུར། ① ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་ཁེམ་བྲ། ② ཤིང་དུམ་མ་མོ། ཤིང་ཐུར་གཅིག་གིས་གྲུར་མི་

ཐུབ། ཡོང་རིལ་གཅིག་གིས་ཇ་མི་འཁོལ།

ཤིང་ཐོག་ ཤིང་ཉོག་དང་འབྲ།

ཤིང་ལྗན། [མངོན]ནགས་ཆལ།

ཤིང་སྟོང་། ལྗན་ཤིང་གི་ཅ་བ་དང་ཅེ་མོའི་བར་གི་ཆ།

ཤིང་ནགས། ཤིང་སྟོང་མང་པོ་སྟེལ་པའི་ཆལ། ཤིང་ནགས་སྟག་པོ། ཤིང་ནགས་ཆང་ཆེད།

ཤིང་ནགས་རྒྱ་གཅོད་བྱེད་པ། ཁྱིམ་དང་འགལ་ནས་ཤིང་ནགས་གཅོད་པ་དང་རྒྱ་བ་སོགས་ལ་ཟེར།

ཤིང་བྱ་བྱོ་རྩ། ཤིང་དེའི་མཚོ་ཆད་དང་འབྲེད་ཀྱི་ཡལ་འདབ་གཉིས་རིང་ཐུང་སྟོམ་པས་རྒྱ་ཞེང་

གཤམ་པའི་དཔེ་འཛོགས་ཡིན།

ཤིང་གནས། [མངོན]བྲ་དང་བྱིབྲ།

ཤིང་བར། ཤིང་ལ་གཟུགས་རིས་བརྟོས་པའི་བར།

ཤིང་བར་རྟོ་བ།

ཤིང་སྟེ། ཤིང་བཅེགས་པའི་ཕྱང་པོ།

ཤིང་སྟེལ། ཤིང་གི་ཡལ་འདབ་ལྟག་ཐུན་སོགས་བསྟེན་ནས་བཅོས་པའི་ཁང་ཆུང་།

ཤིང་སྟར། ཡི་གེ་སོགས་ཤིང་གི་ལོགས་སུ་བརྟོས་ཏེ་དབར་དུ་བསྟན་བར་བྲ་བ།

ཤིང་པོ། འབྲུང་ཁམས་ལྷ་པོ་རེ་རེ་པོ་པོ་གཉིས་སུ་བྲེ་བའི་ཡ་བྲལ་ཞིག

ཤིང་པོར། ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་པོར་བ།

ཤིང་བྲེ། ཤིང་ལ་སོག་ལེ་བརྒྱབ་ནས་བྱུང་བའི་བྲེ་མ།

ཤིང་ཐོན། ཤིང་རྩུང་བུའི་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན། སྤེན་དང་། སུ་བྲ། ཉ་བྲིད་ལྟ་བུ་ཐོར་སྤྲེས་པ།

ཤིང་འཕེལ། [མངོན]མ།

ཤིང་བལ། ① ལྷུང་རྩིད། ཤིང་བལ་རྩུང་གིས་གཡོ་བ་ལྟར། དམན་བའི་སྒྲིབ་བ་འགྱུར་ལྡོག་ཆེ། ②

རབས་བལ། ཤིང་བལ་འཁལ་བ། ཤིང་བལ་གྱི་འདབ་མ།

ཤིང་བལ་བགོས་པའི་ལྷུང་བྲེད། ལྷུང་བྲེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། དགོ་འདུན་གྱི་ཁྲི་

ལ་བསམ་བཞིན་དུ་ཤིང་བལ་བགོས་ཏེ་གོས་བར་བྲེད་བའོ།

ཤིང་བལ་རིགས་ལྷ། ཤིང་འལ་མ་ལའི་བལ་དང་། ཨ་སྐའི་ཤིང་གི་བལ། ཀ་ཤིའི་ཤིང་གི་བལ། སྤ་

བའི་ཤིང་གི་བལ། ཨེ་ར་ཀའི་ཤིང་གི་བལ་བཅས་ལྷ།

ཤིང་བྲ། ① ཤིང་གི་བྲར་མ་བྲུང་ལ་སྤ་བ། ② སྤྲིན་སྤེག་གི་ཡམ་ཤིང་།

ཤིང་སྤུབས། ཤིང་ཁོག་པ་སྤོང་བ།

ཤིང་བྲང་། རྟགས་བཀོད་པའི་ཤིང་བྲ།

ཤིང་སྤྲར་མ། ཤིང་ལེབ་ཁ་འས་གཅིག་ཏུ་སྤྲར་བ།

ཤིང་བྲེ། འདིར་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་བྲེ་ཞིང་། དེ་ལ་པོ་མོ་གཉིས་སུ་བྲེ་བས་བཅུ་ཡོད་ཀྱང་འབྱུང་བའི་ཐོག་

མ་ཤིང་པོ་ནས་འཛིན་བ་ཡིན་ཏེ། གསེར་ཅེས་ལས། འབྱུང་བའི་ཐོག་མ་ཤིང་པོ་དང་། ལོ་བརྒྱན་

ཐོག་མ་བྲེ་བ་ཡིན། དེ་བྲེར་ལོ་རྒྱུད་ལྟའི་འགོ་ཤིང་པོ་བྲེ་ནས་འཛིན་བར་བཤད། ཅེས་སོ།

ཤིང་དབང་། [མངོན]བྲང་རྩུབ་ལྡོན་ཤིང་།

ཤིང་འཕེགས། ① [མངོན]ཤིང་ཟན་སྤོན་བྲ། ② བྲ་ཤིང་རྟ་མོ། ③ ཤིང་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་གསོར་

ཟེར་བ་ཞིག་

ཤིང་འབྲས། ཤིང་རྟོག་ཤིང་འབྲས་ལྷུ་མ་ད།

ཤིང་འབྲུག་དམག་རབ་བྱུང་བཙོ་ལྟ་བའི་རྩ་སྟག་དང་རྩ་ཡོས་ལོར་དབྱིན་རིའི་བཙན་འཛུལ་དམག་

གིས་རང་རྒྱལ་གྱི་གཙང་ཁུལ་གྱི་གས་པ་རྫོང་སོགས་ལྟེན་དུ་བཙན་བཟུང་བྲས་ཤིང་། ཤིང་

འབྲུག་ལོར་རོང་རྟོ་པེང་དང་མའེ་ཁེ་ཐང་ན་གཉིས་ཀྱིས་དབྱིན་རིའི་དམག་མི་སུམ་སྟོང་ལྟག་

ཅམ་ཞིག་ཁིད་དེ་སྤྲོ་མ་བྱུང་ནས་ནང་འདྲེ་ལ་བྱེད་སྐབས་སྒྲུལ་ཅེར་བོད་མི་དམངས་དང་དམག་
མི་རྒྱལ་སྤྱི་དཔལ་འདར་ཆེན་པོས་འགོག་ཞོལ་བྱས་ཀྱང་མ་སྐབ་པར་རྒྱ་ཆེས་ཕྱིན་དེ་བྱིན་
དམག་ལྷ་སར་སླེབས། རྒྱ་ཆེས་ཕྱིན་ཅེ་པོ་བྱང་དུ་བཅོན་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་སའི་
ཆེང་ས་ཡིག་ཐོག་མིང་རྟགས་འགོད་དུ་བཅུག་པ་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཤིང་འབྲུག་དམག་ཟེར།
ཤིང་མོ། འབྲུང་ཁམས་ལྷ་པོ་རེ་རེ་པོ་མོ་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཤིང་སྒྲན། ཤིང་རིགས་ཀྱི་སྒྲན་ཏེ། བང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན། ཅན་དན་དཀར་དམར་ལྷ་བུའི་སྤོང་པོ་
དང་། ཨ་རུ་ར་ལྷ་བུའི་འབྲས་བུ། སེ་བའི་གེ་སར་ལྷ་བུའི་མེ་ཏོག་ཤིང་ཆ་ལྷ་བུའི་བགས་པ། ལྷ་
གྲུལ་ལྷ་བུའི་ཐང་ཆུ། བ་ལེ་ཀ་ལྷ་བུའི་ཡལ་ག་བྲ་མ་ལྷ་བུའི་ཅ་བ་བཅས་སོ།
ཤིང་ཅ། ཤིང་ནགས་ཀྱི་ཅ་བའམ་འབྲས། བྲ་ཀན་འཆི་ཁར་ཤིང་ཅ་བྲན། ཤིང་ཅ་མ་རུལ་ན་ལོ་མ་མི་སྐྱམ།
ཤིང་ཆ། ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ། ལྷ་ཇེས་དྲོད། ལུས་པས་མེ་དྲོད་གསོ། བད་མཁྲིས་
སེལ། འབྲུ་བ་གཅོད། པོ་མ་ཆེན་གྱི་གང་རྒྱུང་སེལ། མིང་གི་རྒྱུ་གངས་ལ་ཀུ་ཐ་དང་། ཅ་ཏ།
ཅ་ལ། ཅ་རྩ་བཅས་སོ།
ཤིང་ཆལ། ① སྟེ་ཤིང་གི་ནགས་ཆལ། ② ཤིང་བཞོགས་པའི་ཆལ་པ།
ཤིང་ཆོ། ཤིང་ལས་ཐོན་པའི་ཁུ་བ་ཆེ་ཅན་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་སྟེགས་དང་། ལྷ་གྲུལ་ལྷ་བུའི་སྒྲན་ཞིག
ཤིང་ཆོ། ཤིང་ཐན་སྟེ་མིང་། ས་མཐོར་སྟེ་ས་པའི་ཤིང་ཐན་རྒྱུང་དུ་རྒྱལ་སྤྱི་མིང་། དཔེར་ན། ཐན་
ནེ་དང་། སུ་རུ་སོགས་ཤིང་མང་པོ་སྟེ་ས་འདུག་ལྷ་བུ།
ཤིང་ཆུག ཨ་ཀ་རུ་དང་སྟེར་བ་སོགས་ཤིང་ལས་བཞེས་པའི་ཏེལ་པ་རྩོལ་བ་དན་ནས་རིག་མི་
བཞེད་པར་གྱུར་བ་དང་ནད་མིག་ཏུ་བརྟེན་ནས་ཆུག་གམ་མེ་བཅོལ་བུ་བའི་ཐབས་ཤིག
ཤིང་ཆུམས། ཤིང་རྒྱུང་དུའི་སྟེ་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། ཐན་ནེ་དང་། སུར་རུ། ཉ་བྲེད། སྤང་ཤུག་སྟེ་ག་
ལ་སོགས་པའི་ཤིང་ཐན་རིགས་ལ་ཟེར།
ཤིང་ཆེ་རིང་། ཆེ་རིང་རྒྱུ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཤིང་ཆོན། ཤིང་ཆར་གཏོང་བའི་ཆོན།
ཤིང་མཆོ། ཤིང་སྒྲན་ཞིག

ཤིང་འཛམ་བུ། མཆོ་མ་རྩོས་པའི་གཡས་འགམ་ན་ཤིང་འཛམ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་འབྲས་བུ་མང་ར་
པོ་རྩེ་མ་ཙམ་དང་ལྗན་བ་དེ་སྤྲིན་བ་ཚུའི་ནང་དུ་སྦྱང་བ་ལས་འཛམ་བུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲིབ་འབྱུང་བ།

ཤིང་འཛིན། [མཛོན]ཚུ་ཤིང་།

ཤིང་རྗེངས། ཤིང་མང་པོ་ཐག་པས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱམས་པས་ཚུ་ཐོག་ཏུ་གཏོང་བའི་རྗེངས།

ཤིང་ཞོགས། ① ཤིང་ལ་འབྱར་ལེན་བརྒྱབ་པའི་ཤུན་བ་སྤབ་མོ། ② ཤིང་གི་དུམ་བུ།

ཤིང་གཞུ། ཤིང་གིས་བཟོས་པའི་མདའ་འཕེན་བྱེད་གཞུ།

ཤིང་གཞོན་ལྷ། ཞུན་ཤིང་གསར་བ།

ཤིང་ཟ། ཤིང་ལ་ཁུང་བུ་འབེགས་བྱེད་གི་ལག་ཆ།

ཤིང་བཟའ་དགོན། སྤྲག་ལུང་དགོན་བཟླ་ཤེས་བདེ་ལེགས་འབྱེལ། རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ཤིང་སྤྱལ་
སྤྱི་ལོ་༡༩༠༥་ལོར་ཤིང་བཟའ་སློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོས་བྱག་བཏབ། བྲལ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྟོ་ནན་སོག་རིགས་རང་སྤྱོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤིང་ཟ་བ། [མཛོན]རྟོང་ལེན།

ཤིང་ཟན། ཤིང་ཟ་མཁན་གི་སྤྲིན་བུ།

ཤིང་གཟོང་། ཤིང་འབེགས་བྱེད་ལག་ཆ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཤིང་འབེགས་དང་ཤིང་ཟའོ།

ཤིང་བཟང་བགས་བུལ། ཡོན་ཏན་ཡོད་ཀྱང་བེད་མེད་དུ་ལུས་པའི་དཔེ།

ཤིང་བཟའ་ཨ་ཆོས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་མ་ཡུམ།

ཤིང་བཟོ། ཤིང་གི་ཡོ་བྱད་སྒྲ་ཆོགས་བཟོ་བའི་ལག་རྩལ་བ་ལ་ཟེར།

ཤིང་བཟོ་བ། ཤིང་གི་ཡོ་བྱད་བཟོ་བ་པོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཤིང་མཁན་དང་། ཤིང་འཛོག་པ།

ཤིང་རྩ་བྱེད། ཤིང་བཞོག་མཁན་བཅས་སོ།

ཤིང་ར། ① ཤིང་གིས་བཟོས་པའི་ར་བ། ② ཤིང་འཇུག་སའི་ར་བ།

ཤིང་ར་ལས་ཁུངས། སྤར་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐྱབས་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཆེ་ཁག་གི་མེ་ཤིང་གཏོང་
མཁན་གི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མིང་།

ཤིང་ལ་བུག ཤིང་སྤོན་ཞིག

ཤིང་ལ་འབྲེང་འབྲ། ཤིང་ལ་གོ་བ་དྲས་བ་ལྟར་གང་འདོད་ལྟར་བྱེད་ཐུབ་པ་ལ་ཟེར།

ཤིང་ལ་ཅེ། [མཛོད]མ་གྲ།

ཤིང་ལུག་ཁམས་ཤིང་ལོ་རྟགས་ལུག་ཤིང་སྐྱ་ཆོག་མཛད་དུ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ལས་ཀ་བྱས་ཤིང་།
ཤིང་བཅུགས་ཤིང་སོགས་ལྟ་བུ།

ཤིང་ལུང་རབ་བརྟན་བསམ་འབྲུབ་སྲིད། དགོན་ལུང་བ་བ་རི་དཀའ་བཅུ་གྲགས་པས་ཐུག་བཟུབ།

ཤིང་ལེབ། ཤིང་གི་སྤང་ལེབ།

ཤིང་ལོ། ཤིང་གི་ལོ་མ། ཤིང་ལོ་ཁ་འབྲུས་པ། ཤིང་ལོ་འདབ་རྒྱས་ན་བསེལ་གྱིབ་བཟང་། ཅུ་རྒྱ་ལགོ་
ཡོད་ན་རྒྱ་མཐུག་བཟང་། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མགིན་པ་ཅན་དང་། སྤྱིབ་བྱེད། ལྷུང་བྱེད།
འདབ་མ་བཅས་སོ།།

ཤིང་ཤུན། ཤིང་གི་བགས་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཤིང་སྒྲོགས་དང་ཤིང་བགས་སོ།།

ཤིང་བཤག་སྟ་རེས་ཤིང་ཁ་གཤག་པའི་དོན།

ཤིང་སྟ་ལ། སྟོས་དཀར་ཤིང་།

ཤིང་སྟ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རབ་བརྟན། ཐུག་གསེར་གྱི་བྱ་སྤྱིབས་ཅན་གྱི་བྱང་དུ་དབག་ཆད་ཉི་ཤུ་འདས་
བ་ན་ཤིང་སྟ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རབ་བརྟན་ཞེས་བྱ་བ་སྟ་ལའི་སྤོང་བ་རིམ་བ་བདུན་གྱིས་བསྐྱོར་བ་
ཞིག་ཡོད་དེ། སྟ་ལའི་རྒྱལ་པོའི་རྩ་བ་འདོམ་བཞི་ཐུར་དུ་བྱག་པ། སྟ་ལའི་སྤོང་པོའི་སྤོང་བ་རིམ་
བ་བདུན་གྱིས་བསྐྱོར་བའི་རིམ་བ་དང་པོའི་རྩ་བ་འདོམ་བཅུག་སུམ་ཐུར་དུ་བྱག་པ་ནས་བདུན་
པའི་རྩ་བ་འདོམ་བདུན་གྱི་བར་དུ་བྱག་པ། སྟ་ལའི་རྒྱལ་པོའི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་གྱིས་སྟ་ལའི་
སྤོང་བ་དང་པོ་ལ་ཐུག་པ་ནས་སྤོང་བ་དྲུག་པའི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་གྱི་སྤོང་བ་བདུན་པ་ལ་ཐུག་
ཅིང་བདུན་པའི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་ནི་ནམ་མཁའ་ཁྲབ་པའོ།།

ཤིང་སེ་བ། འབྲས་བྱ་ཡོད་པའི་ཤིང་ཆེར་མ་ཅན་ཞིག་གྱེ་ས་ཤས་ཆེ་བར་སྐྱེས་པའི་ཤིང་སྟེ། ཅི་
ཤིང་དང་། སྟོ་ཆོད་རིགས་ཁག་གཅིག་གྱེ་ས་ཤས་ཆེ་སར་སྐྱེ་ཐུབ་པ་དང་། ཐུགས་རིགས་དང་
སྟོག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་སྟན་འགའ་ཞིག་གྱེ་ས་ཤས་ཆེ་བར་འཆོ་གནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཤིང་སེར། ①[མཛོད]ཤུག་པ། ② སྐྱེར་པ་ཤིང་།

ཤིང་སོག་ཤིང་གཏུབ་བྱེད་སོག་ལ། ཤིང་སོག་ཤིང་ལ་མི་འགྲོ།
ཤིང་སོན། ཤིང་རིགས་མི་འབྲ་བ་སོ་སོའི་ས་བོན།
ཤིང་སྲིན། ཤིང་ལ་གནས་པའི་སྲིན་བྱ།
ཤིང་གསེ། ལྷ་རེས་ཤིང་ཁ་བཀས་པ་ལ་ཤིང་གསེ་ཞེས་ཟེར། འདི་ལ་ཤིང་ག་ཤག་དང་དོན་གཅིག་
ཤིང། ① ག་ཤིན་པོའི་ཆེད་དུ་དམིགས་པའི་དགེ་ཅ། ② ཤིང་ཞིག་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་བྱ།
ཤིང་ཆོས། ག་ཤིན་པོ་ལ་དམིགས་ནས་དགེ་ཅ་སྦྱབ་པའི་དགེ་ཅའི་ཆོས་གང་ཐམས་ཅད་ལ་ཟེར།
ཤིང་དོན། ག་ཤིན་པོའི་དུང་ཁོད་ནང་དུ་བསུར་བཟུ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀའི་མིང་།
ཤིང་སྟོན། ག་ཤིན་པོ་ལ་དམིགས་ནས་དགེ་ཅ་སྦྱབ་པའི་ཆོག་དང་ཆོས་སྟོན་གྱི་རིགས་ནམས་སོ།།
ཤིང་ཆོགས། ག་ཤིན་པོར་རྗེས་བྲན་གྱི་དུས་ཀྱི་མིང་།
ཤིང་ཟན། ག་ཤིན་ཟས་སམ་རོ་ཟས།
ཤིང་ལས། ག་ཤིན་པོའི་དོན་དུ་རོ་སྦྱེལ་འདོན་སོགས་བྱེད་པའི་ལས་ཀ།
ཤིང་ལྷ། ག་ཤིན་རྗེ།
ཤིན་ཀྱན། བོད་གི་ཤིང་ཀྱན་ལ་གཟིགས།
ཤིན་ཏུ་ཉ་ཅང་། རབ་ཏུ་མཆོག་ཏུ། ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ། ཤིན་ཏུ་རན་པ། དུན་ཤིན་ཏུ་རིང་པ། ཤིན་
ཏུ་ཆབས་ཆེ་པ། ཤིན་ཏུ་དགའ་པ། ཤིན་ཏུ་ཞེན་པ། ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པ། ཤིན་ཏུ་སེམས་དཔལ།
ཤིན་ཏུ་དུབ་པ། ཤིན་ཏུ་མོངས་པ།
ཤིན་ཏུ་སྟོག་ཟུར། གཞལ་བའི་གནས་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། རྒྱལ་བའི་བཀའ་སོགས་དབྱེད་
གསུམ་དག་པའི་ལུང་ངམ། ཆད་མའི་སྦྱེས་བུའི་དག་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དཔེར་ན། ས་ལོག་
གི་གཏོར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་དང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ།།
ཤིན་ཏུ་སྦྱིད་པའི་གདུང་རབས་ལ། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ལྷེ་གཙུག་བརྟན་ནས་ཁྱི་གཙུག་ལྷེ་བཙན་བར་གྱི་གདུང་
རབས་ལྷ་དེ་དག་གི་རིང་ལ་ནི་བོད་ལྗོངས་ཤིན་ཏུ་སྦྱིད་པའི་དུས་སྐབས་ཡིན་པར་བྲགས།
ཤིན་ཏུ་སྦྲངས། སྦྱོར་བ་ཉེར་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་
ཤིན་ཏུ་རྒྱལ་མཆོན། ཉི་མའི་རྟ་བདུན་གྱི་གས་ཤིག་

ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྤྲེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུ་
སོགས་རྒྱས་པར་སྟོན་པ། དཔེར་ན་ཡུམ་རྒྱས་འབྱིང་བསྐྱུས་གསུམ་ལྟ་བུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་
སྤེའི་སྤེ་སྟོན་ཏུ་གཏོགས་པ་ཞིག

ཤིན་ཏུ་གཅེས་པའི་ཡི་གེ་ལྷ། ག ད། བ། མ། འ་སྟེ་ལྷའོ།

ཤིན་ཏུ་གཏོང་བ། རང་གི་ལུས་སྟོག་དང་ཡན་ལག་སོགས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྦྱིན་པ།

ཤིན་ཏུ་ལྟངས་ལ། སྟོར་བ་ཉེར་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག

ཤིན་ཏུ་སྟོང་བ། ཆོས་ཟད་སྟོང་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་སྟེ་སྟོང་བ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་རིས་བདུན་པ་སྟེ། གནས་འདིར་སྦྱེས་པའི་ལྷ་ནི་
ལྷ་བ་རྣམས་པར་དག་པས་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་མཐོང་བྱིང་ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ་གཙང་མའི་
གནས་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཤིན་ཏུ་དུག་[མངོན]བོང་ང།

ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ། [མངོན]བེདྲུཅ།

ཤིན་ཏུ་སྤང་དཀར་བའི་ས། སྤང་དཀར་བའི་ས་དང་དོན་གཅིག

ཤིན་ཏུ་མོ་ཡིག དག་ཐོག་ནས་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྦྱེ་གནས་ཀྱི་ཚྭ་ལྷགས་མོ་ཡིག་གི་
ཚྭ་ལྷགས་ལས་ཀྱང་རྒྱུང་ཞིང་སྟོང་བ་ཡིན་པའི་ཡི་གེ་རྣམས། ① མིང་གཞིའི་ཤིན་ཏུ་མོ། ང་
ཉན་མ། ② སྟོན་འབྲུག་གི་ཤིན་ཏུ་མོ། མ།

ཤིན་ཏུའི་མའི་འབྲུག་ཚྭ་ལ། རྗེས་འབྲུག་གི་མོ་ཡིག་ང་མ་གཉིས་ལ་ཡང་འབྲུག་མ་ཞུགས་པ་དང་འ་
ཡིག་གི་མཐའ་ཅན་རྣམས་ནི་སྦྱ་ཤིན་ཏུ་ཞན་པར་འགྱུར་བའི་འབྲུག་སྤངས། གང་། ལམ། དགལ་
ཤིན་ཏུ་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན། ༡ བེ་ད་རྩའི་ཤིན་ཏུ་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། ལུབ་མིན་ཡི་གེ་སྟེ་སྟོག་
ཆེན་གྱི་ཡི་གེ་མ་ཡིན་པ་མང་བ་ནི་སྟོག་རྒྱུང་སྦྱ་འཇམ་པ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་མང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་
གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་འདོད་དོ། གང་གིས་ཉེ་གལ་ཉེ་ཡི་གེ་ཐམས་ཅད་འཇམ་པ་འཇམ་མཉེན་
པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ན་ཉ་ཅང་ཡང་སྟོར་བ་ལྟོད་པའི་སྟོན་ཏུ་བཤད་པས། དེས་ན་སྟོག་ཆེན་
གྱི་ཡི་གེ་རྩེ་ཟད་འདེས་པ་ཞིག་དགོས། འདིར་སྟོང་བ་དང་། སྟོལ་བ་དང་། འཇམ་པ་དང་།

ཡང་བ་རྒྱལ་ས་དོན་གཅིག་ཡིན་འདུག་པས་དེས་ན་བོད་སྐད་ཏུ་སྟོན་ཆེ་རྒྱུ་གི་ཡི་གེ་ཁོ་ན་ནི་
དབྱེ་བ་ཙམ་ཏུ་མ་ཟད། ཉམས་འཇུག་སྐབས་ཀྱི་ཡི་གེ་སོ་སོའི་ཕོ་མོ་མ་ནིང་གི་སྒྲ་གདངས་ཀྱག་
ཞན་གྱི་རྒྱལ་གཞག་དེ་དག་གྲང་འདི་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེ། ༡ ལོ་ཁྲ་བའི་འདོད་པ་བརྟེན་
དཀའ་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཡི་གེ་རྩལ་བ་དང་སྒྲ་གདངས་ཀྱག་པ་ཙན་ཆེགས་
ཀྱིས་བརྟེན་དགོས་པའི་དག་གི་སྒྲོར་བ་འདི་འདྲ་བ་ནི་བརྟེན་པ་གསལ་བ་སྟེ་སྒྲ་གདངས་བའི་
ཡོན་ཏུ་བཞེད་ནས་པལ་ཆེར་ཤར་སྟོགས་ལོ་ཁྲ་བའི་སྟོན་དག་བ་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་བཞེད་ལ། པལ་
ཆེར་དང་གྲང་གི་སྒྲས་ཤར་སྟོགས་བ་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་སྒྲ་མ་སྟོང་པའི་བཞེད་པ་དེ་ཡང་མི་འདོད་པ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

ཤིན་ཏུ་བཟང་མོ། སྟོང་གའི་ཅ་འཁོར་གྱི་འདབ་མའི་གས་ཤིག

ཤིན་ཏུ་རིང་པོ། ལེགས་སྒྲར་གྱི་ཡི་གེའི་སྒྲ་གདངས་རིང་ཤོས་ཤིག

ཤིན་ཏུ་ལན་ཆ་བ། [མངོན]རྒྱ་ཆ།

ཤིན་ཏུ་སེམས་པ། བསམ་སྒྲོའི་བ་ཏུ་གཏོང་བ།

ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་གཙུང་། [མངོན]གཟའ་ཕུར་བྱའི་མིང་གི་མངོན་བརྟེན།

ཤིན་ཏེ་མ། ① ཉམ་རྒྱུང་བ། ② སྟོགས་མ།

ཤིན་སྒྲུངས། དག་བའི་སེམས་བྱུང་བཅུ་གཅིག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ལུས་སེམས་དག་བ་ལ་བཀོལ་
བདུབ་པའི་ལས་སྒྲ་རྒྱུང་ཞིང་གནས་ངན་ལེན་འཛོམས་བའོ།

ཤིན་སྒྲུངས་ཡང་དག་བྱུང་རྒྱུ་གི་ཡན་ལག་བྱུང་རྒྱུ་ཡན་ལག་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ལུས་
སེམས་ཤིན་ཏུ་སྒྲུང་བའི་བདེ་བས་ལས་རྒྱུང་བར་བྱས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་སེམས་ཀྱི་
གནས་སྒྲ་གྲུར་བ།

ཤིཾྟ་གཞ། [ལེགས]ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྟེ་བཙན་སྐབས་བོད་ལ་གདན་དྲངས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་
དཔོན་ཞིག་ཁོང་ནི་བོད་ལ་གསལ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་སྟེལ་མཁན་དང་བསམ་ཡས་ཀྱི་རབ་གནས་
མཛོད་མཁན་ཡིན་པར་བྱ་སྟོན་བཞེད།

ཤེབས་པ། [རྟོག]རྟོག་ཏུ་གསལ་སྟེ་སྒྲ་བ།

ཤེས། རྫིང་འདྲེས་པ།

ཤེས་པ། མཉམ་དུ་བསྐྲུས་པ།

ཤིའུ་ཁུག་ཤུ་བའི་ཤིག་ཤུག་གི་བགས་བ་སྤུ་བཤུས་བཅོས་པའི་ཁུག་མའི་མིང་།

ཤིར་ཤིར། སྤྱ་སྤྱོག་ཚུལ་ཞིག་རྩ་གསེབ་ནས་ཚུ་སྤྱ་ཤིར་ཤིར་སྤྱོག་བཞིན་དུ་འབབ་པ།

ཤིལ་ལི། ཆར་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱོགས་ཚུལ་ཞིག་

ཤིལ་ལི་ལི། གཡེར་ཁ་དགོལ་བའི་སྤྱ།

ཤེས། ① ཁྱི་འབྱུང་གི་འབྲས་བུ་ཡག་པོའི་མིང་སྟེ། ཤེས་བ་སྤྱོལ། དུག་གཅིག་གིས་བའི་དུས་

ཆོགས་ལ་ཤེས་བ་བཅོད། ② བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་འབྲས་བུ་ཡག་པོ་ཡོང་བ་སྟེ། ཁ་བྱོ་བཟ་

ཤེས། མི་ངན་བཟ་མ་ཤེས་བ་ཞེས་པ།

ཤེས་བཟ་དགོན། སོ་མང་ཤེས་བཟ་དགོན་ཞེས་གྲང་གསལ། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅ་ནས་བྱག་བཏབ་

མཛད་པར་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྗེའི་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་འབར་

ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེས་བཅོད། ཆིག་བྱན་སུམ་ཆོགས་བ་བཅོད་པ།

ཤེས་བཅོད་ཀྱི་རྒྱན། རོན་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མཛོན་པར་འདོད་པའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་

བསྐྱུང་བའམ་བསྐྱུབ་བ་ལ་བར་ཆད་མེད་པར་སྦྱོན་ལམ་འདེབས་པའི་རྒྱན་ཞིག་

ཤེས་བཅོད་ཀྱིས་འགོག་པ། འགོག་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དགག་བྱ་མི་འདོད་པའི་བྱ་

བའི་དངོས་པོ་ཞིག་འགོག་བྱེད་བཟ་ཤེས་དག་ལེགས་ཀྱི་སྦོན་ཆོག་བཅོད་པའི་སྦོན་ནས་རང་ལ་

འབྱུང་འགྱུར་གནས་ཚུལ་ངན་པ་ཡོང་རྒྱ་བྱགས་ཀྱིས་བསྐྱར་ཏེ་འགོག་པའི་རྒྱན་ཞིག་

ཤེས་བཅོད་ཉན་པོ། [མཛོན]བརྒྱ་བྱིན།

ཤེས་ལྗང་། ཀྱི་སྤྱེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་

ཤེས་པ། ལེགས་པ་དང་དགེ་བ། བཟང་བ། བཟ་ཤེས་པ། བཟ་མི་ཤེས་པ། ཤེས་པ་ཅན། ཤེས་པ་

བཅོད་པ། ཤེས་པའི་ལྷས། ཡུལ་ཁམས་དགེ་ཞིང་ཤེས་པའི་རྣམ་པས་བྲལ།

ཤེས་འཕྲིན། བཟ་ཤེས་ཀྱི་འཕྲིན་བཟང་།

ཤེས་ཚད་དགའ་ལྡན་ཆོས་འཁོར་གླིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་བའི་ས་སྤེལ་མྱི་ལོ་༡༥༣༩ ལོར་སྤེལ་
ཚད་འཇམ་དབྱངས་སྤུབ་བསྟན་ཉི་མས་ཕྱག་བཏབ། སྤུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤྱི་ཚོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེས་ཆིག་བཟ་ཤེས་པའི་ཆིག་

ཕྱ་ཤ་ལ། སྐར་མ་ནབས་སོ།།

ཕྱ་སྒྲ། ཕྱ་སྐྱས་གཏོང་བའི་སྒྲ་རྩི་བོས་ཕྱ་སྒྲ་ལེན་བཞིན་ཕྱག་འཆོ་བར་འཕྲོ་

ཕྱ་སྒྲ། སོ་སྐན་གྱི་བར་ནས་བྱུང་བའི་ཆིག་མེད་བརྟག་ཏོར་གི་སྒྲ་ཕྱ་སྒྲ་འདེབས་བཞིན་ར་ཕྱག་འདེད།

ཕྱ་བརྒྱབ་པ། སོ་འམ་མཆུང་གཤེབ་ནས་སྒྲ་ཕྱ་ཕྱ་འབྲེན་པའི་སྒྲ་ཤིག་

ཕྱ་ཏི། རྩོ་སྐན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། སྒྲེ་ཚུལ་ཁྱ་སྒྲ་དང་མཚུངས་ཤིང་། འབྲས་ཕྱ་སྒྲ་འབྲུ་དང་འབྲ་བ་
ཞིག་མཆིས། རོ་ཆ་ལ་མངད། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་བད་ཀན་སྒྲིག་པོ་དང་། སོ་ཆད། སྐོས་
ཚད་སོགས་སེལ།

ཕྱ་ཉྩག་ཕྱ་དག་དང་། རྩོ་ཉྩག་ཤ་གཉིས་གྱི་བསྐྱས་མིང་།

ཕྱ་ཐོར། ཀཉན་ནད་ཕྱ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ཐོར་པ་ཞིག་

ཕྱ་དག་ ལོ་མང་སྒྲེ་བའི་རྩ་ལྷུ་མ་མེ་ཏོག་ཆུན་པོ་མར་གྲུག་པའི་དབྱེ་བས་ཅན། ཅ་བར་བྱི་ཞིས་
མནམས་ཞིང་སྐྱན་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན། བོད་སྐད་ཏུ་ཕྱ་དག་ལ་དཀར་ནག་ཁ་གསུམ་ཡོད།

ཕྱ་དག་དཀར་པོ། ཐང་སྐན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ་ཞིང་མངར་བ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་པས་
བཅུད་ཡིན། ལུས་སྟོབས་སྟེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དཀར་པོ་དང་། རྩལ་བ། རྩ་ལ། ཕྱ་སྒྲ།
ཨ་བ་ར་རྩི་ཏ་བཅས་སོ།།

ཕྱ་དག་ནག་པོ། ཐང་སྐན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ་བ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་པས་པོ་བའི་ཤོད་
སྟེད། ཐས་འཕྲ། རིམས་ནད་སྤང་། ཀའོན་འཛོམས། ཀག་སྟོག་སོགས་ཀཉན་ནད་གསོད། མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གངས་ལྡན་དང་། དི་ངར་ལྡན་བ། ནག་པོ་ཁྲི་གཉིད། ཆིགས་པ་ཅན། ཡོངས་
སྤྱ་མདུད་པ་ཅན། སྤྱ་གྲུ་ཉེ་མ་ཕ་ཏི། ཉེ་རུ་ཀ་བཅས་སོ།།

ཕྱ་བད། ཕྱ་སྒྲ། ཕན་ཚུན་ཕྱ་བད་གཏོང་རེས་ལྗེད་པ།

ཕྱ་བ། ① བགས་བ་གཡའ་ཞིང་རྩལ་ལ་མེས་འཆིག་བ་ལྟར་གྱི་ཐོར་བ་བྱུང་ནས་རིམ་བཞིན་མ་རུ་
འབྱུར་བའི་བགས་ནད་ཅིག ② མ་རྟིང་པའི་སྒྲོགས། ③ བ་སྤྱག་ཅན་གྱི་མ་རྩུང་དུ་མང་པོ་ཡོང་
ཞིག་གི་མིང་།

ཕྱ་བ་ཁ་བརྒྱ། མཛེ་རིགས་ཤིག འཛོ་ཕྱ་བ་དང་འབྲ་ཞིང་མེར་ག་མང་དུ་འབྱུང་བའི་བད་མཁེས་
ལྡན་པའི་མཛེ་ནད་ཅིག

ཕྱ་བ་ཏྲོག་ལེན། བ་ཡག་གི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། རེ་རྩར་མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་རྟོ་རྩེས་མཛེད་
པའི་མཛད་པ་གྲེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། བྱ་རོག་ལོར་བྱ་དང་། ཕྱ་བ་ཏྲོག་ལེན། སྟེ་བ་རྒྱན་གཙོད།
དཀར་པོ་ཡར་འབྲེན། ཨ་བྱག་རྣམས་ནི་བ་ཡག་གི་མིང་གི་རྣམ་གངས། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།
ཕྱ་སྤལ། ཕྱ་དག་ནག་པོ་དང་། རོ་སྤལ་རྒྱབ་གཉིས་སམ་གག་སྟོག་གི་སྐབས་སུ་སྤལ་བ་ནག་པོའི་
འག་ཡང་འབྱུག་པས་སྐབས་ཐོབ་བྱ།

ཕྱ་རྩྭ། [ལེགས་]དགེ་བའམ་བདེ་ལེགས།

ཕྱ་འབྲུབས། ཁང་རྩྭ་གི་ཐོག་རྩྭ་བ་བ་ཕྱས་ནས་གསར་བ་འབྲུབས་པ།

ཕྱ་འབྲས། ཕྱ་བ་དང་། འབྲས་ནད་གཉིས་འདོམས་པའི་བགས་ནད་དམ་མ་དན་ཞིག

ཕྱ་མོ་བ། རྩོ་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། རྩ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་སྟོ་བའི་རྣལ་ཁྱེལ་སྟེ། འབྲུབ་གཙོད།

ཕྱ་བ། རྩོ་སྤྲན་ཞིག

ཕྱ་རྩར། སྐ་སྤྱག་ཤོད་གཡུང་གཉིས་ཀྱི་ཡ་བྱལ་ཤོད་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དཔལ་སྤྱངས་
སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་གཉིད་ཀྱིས་ཞལ་ཁྲིད་ལས། ལུར་བ་སྐ་དང་ཕྱ་རྩར་དང་། མ་རུ་ཕྱ་རྩར་སྐ་
ཤོད་དཀར། ལུར་བ་མ་རུ་རྣམས་དོན་གཅིག་སྐ་སྤྱག་ཤོད་པའི་མིང་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་བ་
ལྟར་དང་། ཞིབ་པར་རྟོགས་འདོད་ན་མ་རུ་ཕྱ་རྩར་གྱི་ཐང་དུ་བཀོད་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་ཤིག

ཕྱག་ ① བུད་མེད་དམ་རྩུང་མའི་མིང་སྟེ། ཁྱོ་ཕྱག་གཉིས་ཟེར་བ། ② ཕྱག་བ་ཡི་ཆོག་བསྐྱས་པ།

ཕྱག་དུད། ཤིང་ཕྱག་བ་མེར་བསྐལས་པའི་དུད་པ།

ཕྱག་སྤོང་། ཤིང་ཕྱག་པའི་སྤོང་པོ།

ཕྱག་སྟག་སྟག་ཅེ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་

ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་ལྟ་ཅི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཤུག་སྤེང་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ ལོར་མངའ་རིས་བསྟན་པ་བཟང་
པོས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་
དཔལ་ལོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཤུག་ཅུང་། ① བཤུགས་པ། བཤུག་པ། ཤུགས། རང་ཁུལ་མན་ཚུན་ཁེ་བཟང་མི་ཟ་བར་རང་ཡོད་
དངོས་པོ་འཛོར་བ། རང་ལ་མང་པོ་མེད་ཀྱང་གཞན་ལ་བཤུགས། ཁྱོད་ཀྱི་དཀར་ཡོལ་འདི་ར་
ལ་ནང་བཤུག་གནད་རོགས། ཁང་པ་སློབ་ཤུག་བྱེད་པ། ② བསངས་ཤིང་གི་རིགས་ཤིག་ལྟ་
ཤུག་རྒྱ་ཤུག་འབྲི་ཤུག་གཡག་ཤུག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བརྒྱ་བྱིན་རྒྱུ་ཆད་འཕྲུང་དང་། བདུག་
སློབ་ཤིང་། མདའ་འཛིན། འོད་ཟེར་འདབ་ཅན། ཡོངས་བཟང་ཅན་བཅས་སོ།
ཤུག་པ། དུས་བཞིར་སྡོ་བའི་རྒྱ་ཆ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལ་གསོམ་ཤུག་འབྲུ་ཤུག་ཆེར་ཤུག་
སོགས་རིགས་དུ་མ་ཡོད།
ཤུག་པ་ཆེར་ཅན། ཤིང་སྟན་གྱི་རིགས་ཤུག་པ་ཆེར་མ་ཡོད་པ་ཅན་ཏེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསེལ།
རྒྱས་པས་མཁལ་མར་ཆ་བ་ལྷགས་པ་དང་། རྒྱ་མེར་དང་ལྷོག་པ་སོགས་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་
གངས་ལ་རྒྱ་ཤུག་པ་དང་། སྤྲ་མ། བ་ད་ར། འཕྲོག་ཅི་སྟོན་པོ། གཡུ་འབྲུག་ཟེ་བ་བཅས་སོ།
ཤུག་འབྲས། ཤིང་ཤུག་པའི་འབྲས་བྱ།
ཤུག་འབྲུ། ཤིང་ཤུག་པའི་འབྲུ་བྱ།
ཤུག་འབྲུམ། ཤིང་ཤུག་པའི་འབྲུ།
ཤུག་གཙང་། གོས་དར་གྱི་རིགས་མིང་སྤྲེལ་མོ། ཤུག་གཙང་སྟོན་པོའི་སྒྲ་རགས།
ཤུག་ཅང་། ཤུག་པས་བཅོས་པའི་ཕྱར་པ་རྒྱུད་དུ།
ཤུག་ཆད། གསོམ་ཤིང་ལ་འཁྲིལ་ནས་སྤྱི་བའི་ཅི་ཤིང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཡུལ་བྱུ་ལ་ལར་རྩ་གསེར་
སྤྱད་ཀྱང་ཟེར།
ཤུག་རིལ། ཤུག་པའི་ལོ་མ་དབྱེབས་རིལ་པོ་ཅན།
ཤུག་ལྷ། འབྲུད་པའི་རོལ་མོའི་བྱེ་བྲག་སྟེ། ཡུལ་སྤྱད་དུ་བི་བི་ཡང་ཟེར།

ཤུག་ལེག། ཤུག་པའི་ལོ་མ་ལེག་དབྱིབས་ཅན།

ཤུག་གསེབ་དགོན། ཤུག་གསེབ་རྩེ་བཙུན་ཆེན་པོས་བཏབ། བཀའ་བརྒྱད་ཚུང་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་
ཞིག་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཚུ་ཤུར་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤུག་གསེབ་བཀའ་བརྒྱད། བཀའ་བརྒྱད་ཚུང་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། རྩེ་མག་མོ་གྲུ་པའི་ཞལ་སྒོ་བ་སྟེ་
ཕུའི་གྱེར་སྒོ་མ་ཆེན་པོ་ལས་བརྒྱད་པ་ཞིག་ཡིན། དེར་དུས་བཙུན་མའི་དགོན་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་
ནས་ལྟ་སྤྱོད་ཡང་པལ་ཆེར་རྟེན་གས་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད་པ་གྲགས།

ཤུག་ས། ① ཤུག་པའི་སྐལ་ཆིག་ ② ལུས་པ་དང་སྟོབས། ལུས་ཤུག་ས། ཚུ་ཤུག་ས། ཚུང་ཤུག་ས།
ཆུབས་ཤུག་ས། བཅོན་སྐྱབས། རང་ཤུག་ས། ཅལ་ཤུག་ས་འགྲན་པ། ཤུག་ས་སྤྱོད་པ། ཤུག་ས་
བརྒྱབ་པ། ཤུག་ས་འདོན་པ། ཤུག་ས་འབྱེན་པ། ཤུག་ས་སྟོན་པ། ཤུག་ས་སྒྲིལ་མཉམ་སྒྲུབ། ③
རང་རམ་རང་བཞིན། རང་ཤུག་ས་ཀྱིས་གྲུབ་པ། དངོས་ཤུག་ས་གང་རུང་། ཤུག་ས་བཏྲུག།
ཤུག་ས་རྟོགས། གོ་རྒྱུའི་གསང་གཏམ་ཤུག་ས་ལ་འཕེན་པ། ཤུག་ས་ཀྱིས་གོ་སྐབ་པ། སྒྲན་མ་
བཏུངས་པར་རང་ཤུག་ས་ཀྱིས་བྲག་པ། མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ནི་ཤུག་ས་ཀྱི་བསྐྱབ་
བྱའི་ཆོས་ཡིན་ནོ།

ཤུག་ས་རྒྱུ། ལུས་ཤུག་ས་ལས་བྱུང་བའི་བྱེད་རྒྱུ། དེར་དུས་བོད་སྐད་ལ་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་ཤུག་ས་རྒྱུ་
ཐེབས་ནས་ཆིག་གྲུབ་མང་པོ་ཞིག་མགོ་མཁུག་སྒོག་ནས་ལབ་ཡོང་ཞིང་འདུག དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་
སྐད་ལ་དབྱིན་སྐད་ཀྱིས་ཤུག་ས་རྒྱུ་ཆེན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཤིང་ཡོད་འདུག

ཤུག་ས་སྐད། ཤུག་ས་ཆེན་པོའི་སྐད་སྒྲ། ཤུག་ས་སྐད་བརྒྱབ་པ།

ཤུག་ས་སྒྲ། སྐུའི་བྱེད་པར་ཞིག

ཤུག་ས་འགྲོ། [མདོན]དེའུ།

ཤུག་ས་འགྲོ་ཆེན་མོ་བརྒྱད། ཤར་ན་རྟོ་རྩེ་ཤུག་ས་འགྲོ་སྟོན་རིན་ཆེན་ཤུག་ས་འགྲོ་ལུབ་ན་བརྒྱ་
ཤུག་ས་འགྲོ་བྱང་ན་ལས་ཀྱི་ཤུག་ས་འགྲོ་ཤར་ལྗོངས་ཆིག་མཁའ་འགྲོ་སྟོན་ལུབ་ན་སྐྱ་ཆོགས་
མཁའ་འགྲོ་ལུབ་བྱང་ན་ཐམས་ཅད་མཁའ་འགྲོ་བྱང་ཤར་ན་འཛིག་རྟེན་མཁའ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་
གྲང་གཅེར་བུ་དུས་པའི་རྒྱན་བྲུག་གིས་བརྒྱན་པ། གྱི་མོད་འཛིན་ཅིང་ཁྲག་ཁ་ལ་འཕྲུད་པའོ།

ཤུགས་འགྲོའི་པ། [མངོན་]པོང་ག།

ཤུགས་འགྲོས། ཤུགས་ཆེན་བསྐྱོད་པའི་གོམ་འགྲོས།

ཤུགས་ཅན། ① སྟོབས་ཤུགས་ཆེ་བ། ② [མངོན་]རྟའི་མངོན་བརྗོད།

ཤུགས་ཆད། སྟོབས་ཉམས་པའམ་སྟོབས་ཟད་པ། ལུས་ཤུགས་ཀྱང་སེམས་ཤུགས་མི་འཆད།

ཤུགས་ཆེ་དཔའ་ཐལ། དཔའ་ཆོད་མ་ཟེན་པ།

ཤུགས་ཆེན། སྟོབས་སམ་ཤེད་ཆེན་པོ།

ཤུགས་རྟོགས། རང་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་ངོས་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ཡང་ཡུལ་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒྲོ་ནས་ཡུལ་དེ་ལའང་ངེས་པ་འདྲེན་ཅུས་པ། དཔེར་ན། ཤར་ཕྱོགས་སུ་མཐོང་བའི་བྲམ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྟོ་ཕྱོགས་ཀྱི་བྲམ་པ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲ་རྟག་སྟོང་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོས་ཆོས་གཞན་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའོ།

ཤུགས་བསྐྱེད། དོན་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ཞོར་ནས་དོན་གཞན་བསྐྱེད་ལ། དཔེར་ན། ལྷས་སྦྱིན་ཆོན་པོས་ཉིན་པར་ཟས་མི་བ། ཞེས་པས་ཉིན་མོར་ཟས་མི་བ་བ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་ནས། མཆོན་མོར་ཟས་བ་བ་ཤུགས་ལ་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།

ཤུགས་བསྐྱེད་དཔང་རྟགས། ཐད་ཀའི་དཔང་རྟགས་མ་ཡིན་པར་ཤུགས་སུ་བསྐྱེད་པའི་དཔང་རྟགས།

ཤུགས་དག ཤུགས་ཆེན་པོ། ལུས་རྩལ་ཤུགས་དག་བྱེད་མི་ཉན། ཤུགས་དག་བྱེད་མི་ཉན།

ཤུགས་དག་དཔང་བཅན། ཤུགས་དག་གང་གིས་ཀྱང་འགོག་ཏུ་མེད་པ།

ཤུགས་ལྡན། ① སྟོབས་ཤུགས་ཡོད་པ། ② [མངོན་]རྟའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད།

ཤུགས་གདོང་དགོན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༥ལོར་བཏབ། རྗེ་པག་མོ་བྲུ་པ་ཐོག་མར་དབུས་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་སྐབས་གནས་འདིར་ལོ་གསུམ་ལྷག་བཞུགས། བྲུ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་འབྲི་རུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤུགས་ནད། ཤུགས་སྤྱ་དང་ལྡན་པའི་དང་ནས་བཏོན་པའི་དབུགས་ཤིང་། ཁོ་རྒྱུགས་དགས་པས་ཐང་ཆད་དེ་ཤུགས་ནར་འབྱེན་པ།

ཕྱགས་སྟོན། རྒྱས་ཕྱགས་ཀྱི་ཁ་སྟོན། འཇུགས་སྐྱོན་ལ་ཕྱགས་སྟོན་རྒྱབ་པ། མཐུན་སྒྲིལ་ལ་
ཕྱགས་སྟོན་བྱེད་པ།

ཕྱགས་པ་འབྲེན་པ། མི་གསལ་བར་བརྟེན་གཏོང་གི་སྒྲིབ་པ་སྟེ། ཕྱ་སྒྲིབ་པ།

ཕྱགས་འཕྱོ། གངས་གནས་ཤིག

ཕྱགས་བྲལ། སྟོབས་ཕྱགས་དལ་བའམ་རྒྱས་ཕྱགས་ཞན་པ། རྟོ་རོང་གི་ལམ་ཏུ་འགྲོ་ཕྱགས་བྲལ།

ཕྱགས་མ་བྱལ། དབང་མེད་དམ། ཐབས་མེད། ཁོང་ཁོ་ཕྱགས་མ་བྱལ་གྱིས་ཟ་བ། ཆང་ཕྱགས་མ་
བྱལ་གྱིས་འཐུང་དགོས་བྱུང།

ཕྱགས་གཞལ། རྫོང་ས་ཕྱགས་ལ་རྟོགས་རྒྱུའི་ཡུལ་ཞིག བྱམ་འཛིན་རྗེས་དབག་གིས་བྲམ་པ་
དངོས་སུ་རྟོགས་ནས་བྲམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཕྱགས་ལ་རྟོགས་པ་ཡིན། རྫོང་ས་
གཞལ་བ་དང་རྫོང་ས་རྟོགས་པ་དོན་གཅིག

ཕྱག་རི་རི་ཁོང། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩེ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕྱགས་རིང་། སྟོ་བའམ་སྤང་བ་གྱི་དབྱགས་རིང་། ཐང་ཆད་ནས་ཕྱགས་རིང་སྟོག་པ། འགྲོད་
སེམས་སྦྱིས་པས་ཕྱགས་རིང་ནར་ནར་འབྲེན་པ། སྤྱན་ཆབ་འདོན་ཞིང་ཕྱགས་རིང་ནར་ནར་
པོ་བྱང་ཏུ་ལོག་པེབས།

ཕྱགས་རིང་ནར། སེམས་སྟོ་བའི་རྣམ་འཁྲུང་གི་ནང་གསེས་དབྱགས་རིང་གཏོང་བའི་མིང་གི་རྣམ་གངས།

ཕྱགས་ལེན་རྒྱ་རགས། རྒྱ་ཕྱགས་འགོག་པའི་རགས།

ཕྱགས་ཤིག བུག་རྒྱུའི་རྟོ་སོགས་ལག་ཏུ་ཕྱགས་ཤིག་སྟེ། སྟོད་ཅིག་ཅེས་སྒྲུལ་ཆིག

ཕྱགས་གསེབ་དགོན། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྤང་སྟེ་ལོ་༡༡༡༡ལོར་སྟེ་བྱ་གྱེར་སྟོན་ཆེན་པོས་
བཏབ། བཀའ་བརྒྱུད་རྒྱུད་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲལ་ཕྱགས་གསེབ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མ་དགོན་ཡིན། དགོན་
འདིར་གཙོང་ཡུལ་བའི་གདམས་པ་དམིགས་གསལ་ཏུ་ཉམས་ལེན་དར་སྟོལ་ཆེ། དུས་ཕྱིས་བྱུབ་
མཐའ་རྟེན་མར་བྱུང། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ལྟ་ས་གོང་ཁྱེར་རྒྱ་བྱུང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕྱང་། རྒྱ་ཕྱང་ཕྱང་།

འབྲས། ག་འབྲང་བའི་སྐྱལ་ཆིག་
འབྲས་དཔོན། སྒྲོད་པའམ་སྒྲོག་ཁ་གཏོང་བ།
འབྲ། བ་འབྲང་བའི་སྐྱལ་ཆིག་
འབྲ་བ། ① བ་འབྲང་བའི་ད་ལྟ་བའི་འཕྲི་སྒོལ་གཞན་ཞིག་ ② འབྲེལ་བའམ་ཉིལ་བ། རི་ཅེན་ས་དོ་འབྲང་བ།
འབྲ། འཁྱེད་སོགས་ཀྱི་འབྲན་བ་སྟེ་པགས་པ།
འབྲ་ཀོག་ མོར་བ་ལ་ཟེར་ཞིང་། སྐབས་འགར་མོར་བ་བརྟོལ་བའི་པགས་བ་ལ་ཡང་གོ་དགོས།
འབྲ་སྒྲོགས། བྱི་ཐྱགས།
འབྲ་འཇམ་འཁྱེད་། [མཛོན]འཁྱེད་སྐྱག་པ།
འབྲ་བཟེས། ① པགས་བ་སྟེང་བ་བྱུང་དེ་གསར་བ་སྐྱེས་པ། ②[མཛོན]སྐྱལ་གྱི་མིང་།
འབྲ་བ། པགས་བ་དང་སྒྲོགས་པ། འཁྱེད་ཀྱི་འབྲ་ཐྱགས། འབྲའི་བྱི་འབྲ། འབྲ་བ་འབྲུང་བ། འབྲ་བ་
གོག་པ། འབྲ་བ་བཟུ་བ། འབྲ་གསར།
འབྲ་བ་མཐེགས། [མཛོན]སྐྱག་མ།
འབྲ་བ་ཅན། [མཛོན]ཉ།
འབྲ་བ་འཇམ། [མཛོན]སྐྱག་པ།
འབྲ་བ་བཟེས་པ། [མཛོན]སྐྱལ།
འབྲ་ཐྱགས། བྱི་སྒྲོགས།
འབྲ་བྲ། བྱི་ཐྱགས་ཏེ་ཆིག་པའི་འབྲ་བྲ། མེ་ཏོག་གི་འབྲ་བྲ། སྟིང་གི་འབྲ་བྲ་ལྟ་བྲ།
འབྲ་རྩང་། ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་རྩན་ཚུ་ལ་ཟེར། དེ་སྔོན་ཡོན་རྒྱལ་རབས་དང་། མིང་རྒྱལ་
རབས། ཆིང་རྒྱལ་རབས་བཅས་ཀྱི་སྐབས་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་སྐྱ་རྩན་ཟེར་བ་པོད་སྐད་དུ་སྐྱ་བསྐྱར་བྱེད་
སྐབས། འབྲ་ཞེས་བྲེས་པ་མང་པོ་འདུག།
འབྲ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བུ། སྐད་རྩང་དུས་ཆིག་བཤད་པའི་དོན་ཏེ། སྐད་ཆ་ན་བར་འབྲ་
མཁན་ཞེས་པ།
འབྲ་སྐད། སྐྱ་རྩང་དུས་སྐྱ་བའི་སྐད།

ཤར་མ། རས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྤྱི་འཇོ་པོ་བཙུགས་པའི་རས་ལ་དགུ་ལུང་དགུ་ལྟ་བུ།
ཤར་ཤར་ཆུང་ཆུང་། བྲག་ཤར་ཤར་ཞིག་བཏོན། མ་ཤར་ཤར་ཞིག་བཟོས་འདུག འགོ་ལས་ཤར་
ཤར་ཞིག་འདུག

ཤལ། ① རྩེ། རྩེས་ཤལ། རྩོན་ཤལ། རྩིང་ཤལ། ཁང་ཤལ། ཕྱིན་ཤལ། ཉལ་ཤལ། བསྐྱད་ཤལ།
ཤལ་མེད་དུ་བཏང་བ། རྩ་རྩུགས་ཤལ་དང་། གཏུང་མ་བྱུད་ཤལ། འགོ་བའི་གོགས་ནི་གྲིབ་མ་དང་།
ཤལ་དུ་ལུས་རྩ་རྩེས་ཡིན། ② རིང་ངམ་སྒྲང་། མི་མེད་པའི་ཤལ་ལ། གཞན་དུ་ཐོན་ཤལ་ལ།
ཆོགས་འདུ་འཆོགས་ཤལ་ལ། ཁབ་ཤལ་སྤྱད་པས་མ་ཁངས་ནའང་ཁབ་མིག་སྤྱོད་པར་མ་ལུས་
ཙམ། ③ ཆབ་ཏུམས་མལ་དུ། བྲངན་ནས་པ་ཤལ་མ་བྱེན། ཏྲངན་ནས་བྲང་ལས་མ་ཆོད།

ཤལ་རྩིང་། ཁང་པ་སོགས་སྤར་གྱི་ཤལ་རྩེས་རྩིང་མ།

ཤལ་སྤོང་། སྤར་གྱི་རྩེས་ཤལ་སྤོང་བ།

ཤལ་སྤོངས། ཅ་མེད་དུ་ཕྱིན་པ།

ཤལ་བ། ཁྲིམ་ཆང་གི་ཤལ་འཛིན་མཁན།

ཤལ་མ། ཤལ་དུ་ལུས་པའི་དངོས་པོ།

ཤལ་འཛིན། ① ལས་ཀའི་རྩེས་ཤལ་འཛིན་མཁན། ② པ་མ་སོགས་ཤི་རྩེས་ཀྱི་ཁྲིམ་འཛིན་མཁན།
ཤལ་འཛིན་སྐལ་ཐོབ།

ཤལ་འཛིན་སྐོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས། མི་གང་རུང་གི་ཁྲིམ་གཞིས་རྩ་ཁྱོར་སོགས་ཤལ་འཛིན་བྱེད་
པའི་སྐོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས། ཤལ་འཛིན་དང་ལེན་བྱེད་བ། ཤལ་འཛིན་བ། ཤལ་འཛིན་པ་
གཏན་འཁེལ་བྱེད་བ། ཤལ་འཛིན་པ་དམིགས་འཛུགས་བྱེད་བ། ཤལ་འཛིན་པ་ཨང་གཉིས་བ།
ཤལ་འཛིན་དབྱུགས། ཤལ་འཛིན་བྱེད་མཁན་གྱིས་རྒྱལ་ཁབ་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ལ་དེ་བསྟུན་
གྱི་སྤྱད་དགོས་པའི་དབྱུགས།

ཤལ་འཛིན་བྱེད་དབང་། འདས་པའི་ཁྲིམ་གཞིས་སོགས་ཤལ་འཛིན་བྱེད་པའི་དབང་ཆ། ཤལ་
འཛིན་བྱེད་དབང་སྐྱར་བ། ཤལ་འཛིན་དབང་ཆ་ཤོར་བ། ཤལ་འཛིན་བྱེད་དབང་མེད་པ་བཟོ་
བ། ཤལ་འཛིན་བྱེད་དབང་ཆ་བ་འཛིན་བྱེད་བ། ཤལ་བཞག་དངོས་པོ་ཆ་བཞོས་གཏོང་བ།

ཤུལ་འཛིན་སྒྲོས་གཏོང་བ། ཤུལ་འཛིན་དབང་ཆ་ཤོར་བ། ཤུལ་འཛིན་ལམ་ལུགས།
ཤུལ་བཞག་ ཤུལ་བཞག་རྒྱ་དངོས་ཀྱི་སྐྱལ་ཐོབ། ཤུལ་བཞག་རྒྱ་དངོས་ཀྱི་ཞིབ་ཐོ། ཤུལ་བཞག་
རྒྱ་དངོས་ཀྱི་དབྱ་ཁལ། ཤུལ་བཞག་རྒྱ་དངོས་སྐྱོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས། ཤུལ་བཞག་རྒྱ་དངོས་
རྒྱན་འཛིན། ཤུལ་བཞག་རྒྱ་དངོས་ཉར་ཆགས་ཁྱེད་ཐབས། ཤུལ་བཞག་རྒྱ་ལོར། ཤུལ་བཞག་
རྒྱ་ལོར་རྒྱ་དཔེ་ལྟར་ཁྱེད་པའི་སྐྱོར་ལ་ལྷག་པའི་ཀྱོད་གཞི། ཤུལ་བཞག་རྒྱ་ལོར་བལོ་བཤའ་
རྒྱ་བཤའི་ཅ་དོན། ཤུལ་བཞག་རྒྱ་ལོར་བདག་བཟུང། ཤུལ་བཞག་ལོར་བདག་
ཤུལ་བཞག་རྒྱ་ལོར་སྐྱོར་གྱི་ཀྱོད་གཞི། ཤུལ་བཞག་རྒྱ་ལོར་རྒྱ་དཔེ་སྐྱོར་གྱི་ཀྱོད་གཞི། ཤུལ་
བཞག་དངོས་པོ་ཆ་བལོས་གཏོང་བ། ཤུལ་བཞག་དངོས་པོ་བལོས་ནས་བཞག་བ།
ཤུལ་ལམ། འཕྲོ་སའི་ལམ་བུ། བཟོད་བདེའི་ཤུལ་ལམ་ལུང་གིས་བཅད།
ཤུས་འདེབས། གཞན་ལ་བརྟུན་ཏེ་ཆེད་ཁ་ནས་བྱ་རྒྱུ་བ།
ཤུས་མ་དགོན། ཤུལ་མ་དགོན་ཡང་འབྲི་སྒོལ་འདུག རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་སྤྱིལ་སྤྱི་ལོ་
༡༧༡༤ལོར་ལྷེ་དགོན་ཆོགས་ཆེན་གྱི་སྤྲུག་འཆང་བླ་མ་རབ་འབྲུམ་ས་པས་བཏབ། སྐབས་དེར་
བྱབ་མཐའ་རྣམས་ཡིན། བླ་མ་དེའི་ཡང་སྤྱིད་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་ཁྲིམས་དབུས་སུ་ཐེབས། སེ་ར་
བྲེས་པ་གྲ་ཆང་དུ་སྒྲོབ་གཉེར་གནང། བྱང་སྤྱིང་བརྩེ་ཏེ་ཞེས་མཆོན་སྟན་རྒྱས། རང་དགོན་དུ་
ཐེབས་ནས་འཆད་ཉན་མཛད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རི་བོ་དགོན་ལྷན་པའི་ལུགས་སུ་སྒྱུར། དེར་
དུས་བྱུང་མཐའ་དགོན་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་འདུ་ཇོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེ ① སྤར་འཕྲོག་བདག་གིས་འཕྲོག་པ་ཆོར་བོགས་མ་ལྟ་བུར་བཏང་བའི་འབྲི་དང་མཛོ་མོ། ལག་
ཤེད་ཀར་ཤེ ② [རྣྱང]ཤེད།

ཤེ་ཀ དབྱར་དུས་འབྲི་དང་གལ་ལྟར་སྐྱོར་ཐེན་རྩེས་བེའུ་ཆགས་པའི་རྟགས་སུ་བེས་ཤེན་ནས་
གཤེར་ཁུ་དཀར་པོ་ཞིག་དོན་པའི་མིང་ཡིན།

ཤེ་ཁག སྤར་གཞག་སྤྲུགས་ཤེ་ལ་བཏང་བའི་དུ་ཁག

ཤེ་ཁལ། སྤར་ཤེ་ལ་བཏང་བའི་མར་འཆུར་སོགས་ཀྱི་ཡོང་འབབ།

ཤེ་ཐོག། སྤར་གནག་སྤྱགས་ཤེ་ལ་བཏང་བའི་མར་འཆུར་སོགས་ཀྱི་ཡོང་འབབ།
ཤེ་ཐམ། རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་དང་། བཤུ་ཆེན། སྤིད་སྦྱོང་བཅས་ནས་སྤྲ་མའམ། དཔོན་རིགས། དགོན་པ་
བཅས་ལ་གོ་སའམ་ས་ཆ་གནང་བའི་ཡི་གེ་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། ཤེས་བམ་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་
ཅིང་། གོས་ཆེན་སེར་མོའི་ཡི་གེ་སྤེས་པ་མཐའ་ལ་གོང་ག་ཤམ་དང་། ཁ་ཁེབས། སྤྲིལ་རྟོག་
བཅས་ཡོད་པ་སྤྱ་སྤྱའི་ཐང་ཀ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར།
ཤེ་མ་སྤྱན། ཤེད་མ་སྤྱན་དང་འདྲ།
ཤེ་ན། ས་མཐར་སྤྱར་རྒྱ་ཟེར་ན་དང་དོན་གཅིག་པའི་སྤད་གཞན་དབང་ཅན་ཞིག་དེ་དོན་སྤྱུས་ཤེས་
ཤེ་ན་ཁོ་མོའི་སྤོབ་དཔོན་ནོ། འོ་ན་མོད་ཀྱི་སྤྱན་དག་འདི་མོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་ཁྱབ་ཁོངས་
གང་འདྲ་ཞིག་ཏུ་གཏོགས་ཤེ་ན། སྤྱིར་མོད་ཀྱི་རིག་གནས་བཅུའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའོ།
ཤེ་དཔོན། སྤར་ཤེ་མའི་འགོ་བྱེད།
ཤེ་བ། མིག་དཀར་པོ་འཕ་དཀར་མོང་། ཏྲ་ཤེ་བ་ལ་ཁྱི་མི་རེ། ཁྱི་ཤེ་བ་ལ་ཏྲ་རེ།
ཤེ་བབས། དེ་སྤོན་མོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་སྤྱིང་པའི་སྤྱབས་གནག་སྤྱགས་ཤེ་ལ་བཏང་བའི་མར་འཆུར་
སོགས་ཀྱི་ཡོང་འབབ་ཀྱི།
ཤེ་བམ། སྤར་མོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྤྱབས་སྤྱག་དམ་མམ་སྤིད་ཐམ་བརྒྱབ་པའི་སྤྱབ་ཆག་འཇགས་
གསུམ་སྦྱོར་ཀྱི་གཞུང་ཡིག་སྤྱི་འམ་གཙོ་མོའི་གས།
ཤེ་བམ་མཐུ་མོ་ཆེ། དེ་སྤོན་མོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྤྱབས་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་དང་། ཡང་ན་སྤིད་སྦྱོང་གི་སྤིད་
ཐམ་བརྒྱབ་པའི་སྤྱབ་ཆག་འཇགས་གསུམ་སྦྱོར་ཀྱི་བཀའ་ཡིག་གཙོ་མོའི་གས། མཐུ་མོ་ཆེ་ནི་
ཆིག་དོན་ཁ་གསལ་ཁུངས་བཅན་ཡོད་པའི་དོན།
ཤེ་འབབ། འཛོག་ཁལ་ཀྱི་དུད་འགྲོར་འཁྱི་བའི་མར་དང་སྤར་བ་སོགས་དཀར་ཀྱི་ཡོང་འབབ།
ཤེ་སྦྱོར། [སྤྱིང]འཁྱིག་སྦྱོང།
ཤེ་སྦྱོར་མ། འཁྱིག་སྦྱོང་མ་སྤྱེ། ཆགས་པ་སྦྱོང་པར་དགའ་བའི་བྱད་མེད།
ཤེ་མ། དཀར་རྒྱའི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་འཛོག་པ།
ཤེ་མར་སྤར་ཤེ་ལ་བཏང་བའི་གནག་སྤྱགས་ཀྱི་མར་འབབ།

མེད་སྒྲིད། ① ལུས་སྟོབས་དར་དུ་འཇུག་པ། ② ལྷགས་རྩམ་འདོན་པ།

ཁེད་ཁྱེད། ཁེད་འོམ་ས།

འཛིན་བརྒྱུ་བ་ལ། རྒྱལ་ས་བརྒྱུ་བ་ལ།

ཤེད་ཅན། ① སེམས་ཅན། ② རྒྱལ་ས་ཅན། ③[རྫིང]ནན་ཏན།

ཤེད་སྟོམས། ཆ་ཤས་ཤེད་མ་མཉམ་ན་སྟོམས་པར་གྱེད་པ། ཆ་ཤས་ཤེད་སྟོམས་ལྷ་ལེ་ཕྱིར་ཆ་
ཤས་རི་རོས་བསྐྱར་ཏེ་རི་མཐའ་རི་ཐོབ།

ཡེད་མཐུན། ① རྟོགས་པོ། ② སྤྱོད་པས་སྤྱུ་བྱེ་ཞེ་ཆོག་ ③ རྟོགས་མཐུན་པ།

ཤེད་བདག ① གང་ཟག་སྟེ་མི། ② མི་བདག་སྟེ་སྐུལ་པོ།

ཤེད་ལྷ། ① མིའི་གང་ཟག་སྒྲི་དང་། གཙོ་ཤོ་བསྐྱལ་བ་དང་ཤོའི་མིའི་མིང་། ② [མངོན]མ་རྒྱའི་མིང་།
ཤི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས་གྲངས་བརྒྱ་པའི་མཚོན།

ཤིང་ལུ་མེར་སྐྱུ། ① ལུ་གར་ཤི་གནམ་མེའི་རིགས་ལྟར་ཅིག ② སར་ལུ་གར་ལྟུང་ཤི་ན་མགོ་བཅོ་
བལྟར་བ་ཞིག་ལྟར་ཤི་ལྟེ་ཤ་སྐྱ་མེའི་དཔེ་སྟོན་ཞིག

འཕེད་སྒྲུབ་པ། འཕེད་ཉམས་པ།

འཕེད་སྐྱེད་ས་པ། ཉེས་ཁག་སྐྱེད་ས་པ།

ཤེད་སྒྲོང་། ལྷས་ལ་ཤྲགས་དང་རྩལ་འབྱུང་ཐབས་གྱི་སྒྲོང་བདད།

ཤེད་དབྱེ་མཁས་པ། བད་དོན་ལ་བྱང་བ།

ཤེད་དབྱེ་སོམ་གཞིག [མྱིང]མྱོ་བྱང་བར་སོམ་མམ་བད་དོན་བྱང་བར་སོམ།

ཤེད་འབྲེ། ལུས་སེམས་ཀྱི་སྟོབས་སྡེ་བཞིན་པ། གྲིས་པ་ནམས་རིམ་བཞིན་པ་སྟེང་ཟླ་དོར་ཤེས་
པའི་ཤེད་འབྲེ་ཡོང་པ། ལུས་སེམས་ཀྱི་ཤེད་མ་འབྲེ་པ།

ཤེད་འབྱེད། བསམ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་འབྱེད་པ།

ཤེད་མོ། ① ལུས་ལྷགས། ② ཤ་ཤེད། ཤེད་མོ་ཡག་ཤོ། ཤེད་མོ་རྒྱས་པ། ཤེད་མོ་ཤོར་བ། ③ དབང་ཐང།

ཞེད་མོང་། ① ལྷོ་བས་རྩལ། ② དབང་ཐང་།

ཤེད་ཚན། ཤེད་སྟོབས་སམ་ཤེད་ལྷགས།

ཤེད་ལས་སྒྲེས། [མངོན་མེ]

ཤེན་ཏེ་མ། ①[རྫིང་]སྒྲིགས་མ། ② ཉམ་རྒྱུང་བའམ་མཐུ་རྒྱུང་བ། ③ རྒྱུང་ཟ་བ།

ཤེན་བ། ① མྱོག་གཅོད་མཁན་ཤེན་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག ②[རྫིང་]རྒྱུང་བ།

ཤེད་རྒྱལ་སྐུ་ལེགས་ལྟན། རྫིང་མའི་གཏེར་སྟོན་འདི་ཉིད་ཡབ་འཆོ་བྱེད་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོ་དང་།
ཡུམ་རྫོང་དེ་དགོས་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ལྷགས་སྐྱག་སྒྲི་ལོ་ ༡༩༥༠ལོར་གཉམ་གྱི་
མེ་བ་ལུང་གི་མདར་སྐྱ་འཁྲུངས། སྐྱ་གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་སྐྱོ་ཤིན་ཏུ་མྱོད་ཅིང་ཤེས་རབ་དང་
སྐྱོ་ཆལ་གཉིས་ཀ་ཆེ། སྐུ་བས་ཤིག་མཁའ་འགྲོའི་ལུང་བསྟན་ལྟར་གྲོལ་པའི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་
མོའི་ནང་ནས། ཉོར་དམག་གི་འཛིགས་པ་བྱུང་བའི་དུས་སྐབས་བཅས་མང་པོ་མཆོད་རྟེན་དུ་
སྐས་བ་རྣམས་བཞེས། དེ་ནས་རང་གི་པ་ཡབ་ཀྱི་བྱུང་ནས་སྐྱ་དང་དག་ཡིག་སྒྲི་བོ་གསོ་སྦྱོར་
སོགས་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་དང་། རྣམ་འཛོམས་དང་འཇམ་དབལ་མཆོན་བརྗོད་
སོགས་གསལ།

ཤེའུ། རི་དྲགས་ཤིག་པའི་བྱ་གྲུའི་མིང་སྟེ། ཤིག་པའི་བྱ་གྲུའི་ལུས་ཀྱི་ཁ་སྦྱོར་ལ་ཤེའུ་སྦྱོར་ཟེར་བ་དང་།
རྩ་བོ་ཤེའུ་སྦྱོར་ཅན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཤེའོ། ས་མཐར་སྐྱར་རྒྱ་ཟེར་རོ་དང་དོན་གཅིག་པའི་ཆོག་མཆོམས་སྟོན་བྱེད་མཁན་དབང་
ཅན་ཞིག་ཁོ་རང་གིས་རིག་གནས་སྒྲ་ཆོགས་ཤེས་ཤེའོ།

ཤེར། ① ཤེར་པའི་སྐྱལ་ཆོག ② ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེས་ཆོག ཤེས་རབ། ཤེར་སྦྱིང་སྦྱེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མདོའི་སྦྱིང་པོ།

ཤེར་སྦྱིང་བདུད་རློག་ཤེས་རབ་སྦྱིང་པོའི་མདོ་ཆོག་བདེན་བདར་དང་འབྲེལ་བར་བྱི་ནང་གི་བདུད་
བགེགས་བར་ཆད་ཕྱིར་རློག་གི་ཆོག་ཞིག

ཤེར་བྱིན། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བསྐྱེས་མིང་།

ཤེར་བྱིན་གྱི་ཁྲད་ཆོས་བཞི། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྦྱོང་བ། རྟེན་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡིན་པ། ཡེ་
ཤེས་ཡིན་པ། བདེན་སྦྱང་སྐྱར་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ།

ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོའི་སྦྱང་ཉིད་ཉི་ཤུ། རྣང་སྦྱང་པ་ཉིད། ཕྱི་སྦྱང་པ་ཉིད། ཕྱི་ནང་སྦྱང་པ་ཉིད། སྦྱང་པ་

ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། འོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། འདུས་
མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་
ཉིད། རྟོག་པ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད། རང་
གི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། རོ་བོ་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་མེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། རང་བཞིན་
སྟོང་པ་ཉིད་བཅས་སོ།།

ཤར་ཕྱིན་དངོས་པོ་བརྒྱད། ཤར་ཕྱིན་གྱི་སྤྲུལ་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་དངོས་པོ་བརྒྱད་
དུ་བསྟན་པ་སྟེ། བཞེན་པ་གསུམ་དང་། སྦྱོར་བ་བཞི་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་སྟེ་བརྒྱད་དོ།།

ཤར་ཕྱིན་མངོན་རྟོགས་རྒྱུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ།

ཤར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུ། ཤར་ཕྱིན་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་དོན་བདུན་ཅུའི་སྟོན་ས་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་སྟེ། བཞེན་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་དང་། སྦྱོར་བ་བཞིའི་ཆོས་སོ་དུག
ཆོས་ཀྱི་སྦྱའི་ཆོས་བཞི་བཅས་བདུན་ཅུའོ།

ཤར་ཕྱིན། མིང་ཞི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཆོས་རབ་དུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྟོ།

ཤར་ཕྱིན་འབྲུམ་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཐུག་བརྒྱ་པ།

ཤར་པ། ① བདེན་རྒྱུན་ལབ་རེས་བྱེད་པ། བདེན་རྒྱུན་བཤེར་པ། གཏུགས་བཤེར་། རྩོད་བཤེར་།

② ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ། ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པ། འདྲི་བཤེར་། ལུས་བཤེར་། རྟོག་བཤེར་། གཏམ་

བཤེར་། ③ བན་ཚུན་སྦྱར་པ།

ཤར་དབང་། ཤེར་རབ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་དབང་གི་བསྐྱུས་མིང་།

ཤར་བཟང་གཉིས། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པར་སྟོན་ཤེས་རབ་བཟང་པོས་མངའ་རིས་ཕྱོགས་སུ་རྩེ་

ཙོང་ཁ་པའི་རིང་ལུགས་སྟེལ། སྤྲད་ཤེས་རབ་བཟང་པོས་མདོ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་རྩེ་ཙོང་ཁ་པའི་

རིང་ལུགས་སྟེལ།

ཤར་ལྟ་སོ། [མངོན་]དབྱེད་ས་ཅན་མ།

ཤེལ། རང་བྱུང་དང་། བཅོས་མའི་ཤེལ་རིགས། མེ་ཤེལ། ལྕ་ཤེལ། རྩོ་ཤེལ། མིག་ཤེལ། རོ་ཤེལ།
ཆེ་ཤེལ། རྒྱང་ཤེལ།

ཤེལ་ཀ་ར། ① ཤེལ་འབྲུ་བའི་མངར་ཆ་ཀ་ར་དཀར་པོ་བྲུ་ཤིང་ལས་སྒྲུབ་བའི་མངར་ཆའི་རིགས་
ལ་གོ། ② གཞན་ཡང་རྩོ་ཀ་ར་ཡང་ཟེར་སྟོལ་ཡོད།

ཤེལ་གོ། དེང་དུས་རྩ་ས་ཐབས་ཀྱིས་ཤེལ་རྩོ་མེར་སྤྲངས་ཤིང་བཞུས་ཏེ་དབྱིབས་སྒྲ་ཆོགས་སུ་
བཅོས་བའི་དངོས་པོ་བྲུ་ནང་གཉིས་གསལ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན། འདིར་གོ་སྤྱོད་མིང་མཐར་སྤྲར་
བའི་སྤྱོ་ཁོ་ནར་ཟད་བས་ཤེལ་སྤྱོ་ཞེས་སྤྱོ་ཡིག་དུ་འབྱི་བ་མི་ལེགས་པར་སྟུམ།

ཤེལ་དཀར། ① ལྕོ་ཤེལ་དཀར་ཟེར་བའི་ཡུལ། དེང་སྐབས་གཞིས་རྩེ་ས་ཁུལ་དེང་རི་རྫོང་ཁོངས་
སུ་ཡོད། ② ཤེལ་དཀར་ཟེར་བ་གཙང་ས་སྤྱིའི་ཤེལ་གྱི་རྒྱབ་འགྲམ་དུ་ཡོད།

ཤེལ་དཀར་བཀའ་འགྲུར་སྒྲ་མ། མཆན་དག་དབང་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྩལ་ཁྲིམས་ཏེ། རབ་བྱུང་
བཅུ་བཞི་བའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༦ ལོར་འཁུངས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་
༡༩༣༣ ལོར་འདས།

ཤེལ་དཀར་སྒྲུབ་སྟེ། སྟོབ་པ་འདིག་རྟེན་མགོན་པོས་བཏབ། དུས་ཆོད་མ་གསལ། སྒྲུབ་མཐའ་
བཀའ་བརྒྱུད་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཁ་སྒུབ་སྤྱ་མཁར་རྩེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེལ་དཀར་སྤྱིང་བ་མི་འགྲུར་ལྟན་གྲུབ། མཆན་གཞན་བཀའ་བྱུང་ཤེལ་སྤྱིང་བ་ཞུ་བ་འདི་ནི་བཀའ་
བྱུང་ནོར་རྒྱས་ནང་པ་ཞེས་མཁས་དབང་སྟན་འགས་ཅན་དེའི་སྤྱོ་མཆེད་གཞོན་པ་ཡིན། ཁོང་
གཙང་ཤེལ་ཤེལ་སྤྱིང་གཞིས་སུ་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་བྲུ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༦ ལོར་འཁུངས། མི་
རིང་བར་ཡབ་ཡུམ་འདས་ཤིང་པ་གཞིས་སྟོན་འབྲས་ཞན་པ་སོགས་ཀྱིས་ཁྲིམ་གྱི་འཁོས་
འབྱོར་ཉམ་ཐག་པར་གྱུར་བས་ཆུ་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༣ ལོར་རང་ཁོངས་མི་སེར་དྲག་གས་ཀྱི་
རོགས་རམ་འོག་ལྟ་ས་རྩེ་ས་ཁང་དུ་སྟོབ་གཉེར་ལ་ཐེབས། དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་གོ་གཉིས་པ་
བྱམས་པ་ཆོས་གྲགས་མཆོག་གིས་འཆོ་གོས་རོགས་རམ་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ཤིང་ཉི་ལྟ་སྤྱི་ལོ་
༡༥༩༩ ལོར་རྩེ་ས་ཁང་དུ་ཞུགས་སྐབས་བྱུང་། ལོ་ཤས་ནས་མངའ་རིས་རྫོང་དགའ་དང་
གཉའ་ནང་སོགས་ཀྱི་རྫོང་དཔོན་མངོན། བསྟན་བཅོས་གསུང་རབ་ལ་འབྲུག་པས་མཁས་པའི་

དབང་པོར་གྱུར། ༡༩༡༠ལོར་ཆིང་དཔག་པོད་དུ་སྐབས་སྐབས་རྒྱ་ལའི་ཆ་མ་སྤྱི་ཐེང་བཅུ་
གསུམ་དང་མཉམ་དུ་རྒྱ་གར་དུ་བོས། རྒྱ་གར་དོན་མཁའ་དུ་སྐད་གསལ་ཆོད་པའི་ལྷ་ས་བོན་
ལྷ་ཞེས་པའི་སྤུན་ཅོམ་དེ་མཛད། རྗེས་སུ་བཀའ་ཤག་སྲིད་གཞུང་གི་བཀའ་ལྷོན་ཡང་གནང།
དགྲའ་གངས་སོ་བརྒྱད་དུ་སོན་པ་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཆ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༣ལོར་འདས།
ལེལ་དཀར་ཆོས་སྒྲེ། མིང་གཞན་དགའ་ལྡན་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་ཟེད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཞི་
པའི་མཇུག་ཅུ་དུ་ལྷོ་བདག་སི་ཉུ་རིན་ཆེན་གྱིས་སྤྲུག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་སྤྲུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྒྲོང་ས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་དེང་རི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལེལ་དཀར་བྲག་སྤྲུག་སྡོད་ལུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་གཏོང་དཀར་ལོང་རྫལ་ཁོངས་ལེལ་དཀར་
བྲག་སྤྲུག་ཅེས་པ་སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་སྤྱོད་པའི་སྤྲུབ་སྤྲུག་ཡིན་པར་བཞེད་ལ། ཡང་
བོན་རྣམས་ནས་བོན་གྱི་རིག་འཛིན་བརྒྱད་ཅུའི་གས་གཉན་ཆེན་ལི་སྤྲུག་རྟག་རིང་གི་སྤྲུབ་
སྤྲུག་ཡིན་པར་བཞེད་དོ།

ཤེལ་ཁང་། ཚེས་འགྲེལ་གདམས་ལུས་ཤེལ་གོའི་བློ་ཁང་།

ཤེས་བྱ། ཤེས་སྒྲོ་ཡོད་པའི་བྱ་མ།

ཤེས་ག་ལྟར། ག་ལྟར་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཚོན་ཤིང་རྟེན་མཁེས་པ་ལས་ལྟར་བར་གྲགས་པའི་ག་
ལྟར་མདོག་དཀར་མེད་པའི་དུམ་ལྟ་མང་བ་ཤིག་ཏུ་བསྐམ་བཞིག།

ཤེས་པོར་ཤེས་ཟེང་། བདུད་ནད་གཞོན་པའི་གཉེན་པོ་ཅི་སྟེན་གྱི་རུས་པ་རྒྱུད་བཤད་གསལ་སྟོན་
 འི་མེད་ཤེས་པོར་དང་། བདུད་ཅི་སྟེན་གྱི་རྣམ་དཔེ་རུས་མིང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་འི་མེད་ཤེས་
 ཟེང་དང་གཉིས་ཏེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་པའི་ན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་
 གཉིས་པའི་མེ་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༧་པ་ལོར་མཛད་། ཤེས་པོར་ནད་སྟེན་སྟེ་དགུ་བརྒྱ་དང་བཙོ་ལྷ་ཡི་
 རུས་པ་རྒྱུད་མེལ་བཤད་དེ་རྩ་བ་ལྟ་བུ་ཆོགས་བཅད་དུ་མཛད་པ་དང་། ཤེས་ཟེང་ནད་སྟེན་དེ་
 དག་གི་ནད་གསེས་དཔེ་བཉིས་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་གོ་བཞིའི་རོ་པོ། རུས་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་
 བཅས་རྒྱས་པར་ཆོག་ལྷག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་སྟེན་གཞུང་ཆད་མ་ཞིག་།

ཤེས་ལྡོ། ① ཤེས་སྒྲི། ② གདོང་དབྱིབས་ལྟ་སའི་ཤེས་ཆས།

ཤེས་སྤྱོད། ① ཤེས་རིམ་རིམ། ② [མདོན]ལུག

ཤེས་སྤྱོད་རིམ་ལོ། ཞེས་པ་ནི་ཤེས་སྤྱོད་ཐོག་ལ་སྦྱར་ཆོན་དང་ལུགས་ཅི། རྒྱ་ཆོན་གར་པོ། རྒྱ་སྤོལ་
རིམ་ལོ་ཆོན། བོད་ཆོན་སོགས་སྤྱད་ནས་གྲིས་པའི་རིམ་ལོ་ཟེར།

ཤེས་བྱོང་འབྲོང་ཅིང། བོད་རིགས་དམངས་ཁོང་གི་སྒྲོམ་གར་ཞིག་ཡིན་ཞིང། མི་གཉིས་གྲིས་
འབྲོང་ལུགས་གྱོན། ར་དང་འཁར་རའི་སྤྱད་བསྐྱོན་ནས་འཁྲབ་པ་ཞིག་སྟེ་རྒྱ་ལྷ་རྩོད་ཁོངས་
ཤེས་བྱོང་ཞེས་པའི་ལུལ་མི་ཆོས་འཁྲབ་པའི་འབྲོང་ཅིང་ཅིག

ཤེས་དགོན། མིང་གཞན་དུ་ཤེས་དགོན་པདེ་ཆོན་ཆོས་ཀྱི་པོ་བྲང་ངམ་བཟ་ཤིས་རྫོང་ཡང་ཟེར།
མཚུ་དམར་མགོན་ཆོན་སྒོ་འཐར་རྒྱ་མཆོས་ལུག་བཏབ། ལུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་མཆོ་སྤྱོན་མ་སྟོ་རིབ་གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེས་བརྒྱུན། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་མ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་mirror ཟེར།

ཤེས་ཏ། ① བར་སྟོན་ཤིང་གི་བར་ཆུ་སྟེ་རོ་ཁ་ལ་ཆག་ཞུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་རུས་ཆག་གསོ།
མ་ཡི་རྒྱ་སེར་སྟེམ། ② རིན་པོ་ཆེ་ཞིག་ ③ ལ་གི་འི་མིང་།

ཤེས་ཏང་། ཀྱི་ལྷེ་འི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

ཤེས་ཏང་དཀར་ནག་ ཀྱི་ལྷེ་དཀར་པོ་དང་ནག་པོའི་མིང་གཞན་ཞིག

ཤེས་ཏང་ནག་པོ། ཀྱི་ལྷེ་ནག་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཡིན།

ཤེས་ཏྲིག་ སྒོག་བཞུའི་ཤེས་རིམ།

ཤེས་དམ། ① ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱད་དམ་པུ། རྒྱ་དང་། ར་ཆང་སྦྱོན་སོགས་སྒྲིག་སྤྱོད་ཤེས་ཀྱི་ཡོ་བྲང་
དབྱིབས་ནར་མོ་སྟེ་རིང་བ། ཁ་རྒྱང་བ་བཅས་ཀྱི་བྲང་ཆོས་ཡོད་པ་ཞིག་ ② ཤེས་ཀྱི་ཐམ་ག

ཤེས་སྤྱད། ཤེས་ཀྱི་ཉིད་སྤྱད་དམ་ཡོ་བྲང།

ཤེས་འཕང་། ཤེས་དམ་ཀྱི་མིང་།

ཤེས་བྲེང་བྱ་ཆོད་སུག་པ། དེའི་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱེད་འདྲིན་སྤྱད་ཆོགས་ཀྱི་ཤེས་བྲེང་ནང་
འཁོད་པའི་བྱ་ཆོད་སུག་པ།

ཤེལ་བུམ། ཤེལ་ཀོའི་བུམ་པ།

ཤེལ་བྲག་ མིང་གཞན་ཡར་སྐྱེད་ཤེལ་བྲག་ཟེད། སློབ་དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྐུབ་གནས་
གྲགས་ཆེན་ཞིག་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁའི་སྤེལ་གདོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེལ་མ། དུར་བྱིད་དང་། ཐར་བྱ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན་ཞེས་སོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྟན་དར་གྱིས་
མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བརྟེན་བཀོལ་རྣམས་རྒྱལ་ཨ་རུའི་བྲེད་བའི་མཛེས་རྒྱན་ལས་གསུངས།

ཤེལ་མིག་ མིག་ཤེལ།

ཤེལ་ཐྱིག་ བརྟེན་པ་སྤེལ་དེད་དུས་ཀྱང་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་དུ་དེ་ལྟར་འབོད་ཅིང་ཡོད།

ཤེལ་ཅི། ཆ་ལའི་མིང་གི་རྣམས་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཤེལ་ཅི་དར་ཚུལ་མ་སྐྱོར་
དང་། འབྲུ་བྱེད་ལྷ་ཅི་རྒྱག་བྱེད་པ། ཐངས་ཅིས་རྣམས་ནི་ཆ་ལའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཤེལ་ཆོགས། ཆོག་བ་དང་མ་ཆོག་བ་གཉིས་འབྲེས་པའི་ཡོས་ཁྲའི་མིང་།

ཤེལ་རི་དར་རྒྱས་སྤྱིང་། དགོན་བ་འདི་ཐོག་མར་འགོ་མགོན་སྤྱན་སྐུབ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཏབ་པའི་
བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་བ་ཞིག་ཡིན། རྗེས་མཐའ་དགེ་ལུགས་བར་བསྐྱུད། བོད་རང་སྐྱོང་
ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ས་དགའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེལ་རིགས། ① ཤེལ་གྱི་རིགས་སུ་གཏོགས་པ། ② [མངོན]རྟོག་པ་ལམ།

ཤེལ་རུལ། ལུད་བ་དང་ཁྲག་སོགས་ཀྱི་མདོག་གང་ཡིན་གསལ་པོར་མི་འབྲེད་བ་ཤ་རུལ་གྱི་ཁུ་བ་
ལྟར་གྱུར་པའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་
གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཤེལ་རུལ་ཤ་རུལ་ཁུ་བ་ལྟར་ཁྲག་
དང་ལུད་བ་སོགས་ཀྱི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཤེལ་རྩོང་འབྲོང་ཅེད། ཤེལ་རྩོང་འབྲོང་ཅེད་དང་དོན་གཅིག

ཤེལ་ཤུར། ཤིང་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་ཤུར་འདོན་འབྱུར་ལེན།

ཤེས། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ཁྱད་བར་འབྲེད་སྐུབ་བ་དང་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་དོན་ཉེ། བོད་ཡིག་ཤེས།
ནམ་མཁའི་བྱའི་པོ་མོ་མི་ཤེས་ཀྱང་། མགོ་ནག་མིའི་རྣམས་འགྱུར་ལོས་ཤེས། རྒྱུངས་འཁོར་

གཏོང་ཤེས། གྲིས་པས་སྐད་ཆ་བཤད་ཤེས། ལྷགས་འཆོ་ཤེས་ལྟ་བུ།
ཤེས་ཀྱི་ཁུ། རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་ཁར་ལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཕུན་ཆོགས།
ཤེས་འཁོས་གཉིས་ལྟན། ཡོན་ཏན་ཡོད་ལ་རྒྱ་ཡང་ཡོད་པ།
ཤེས་རྒྱ། རྫོགས་སམ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད། ཤེས་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཤེས་རྒྱ་རྩེད་པ།
ཤེས་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཡོན་ཏན་གྱི་གནས་ལ་མཐོང་ཐོས་ཡངས་པ།
ཤེས་རྒྱད། ① སེམས་ཀྱི་རྒྱན། ② སེམས་ཀྱི་གཤེས་ཀའམ་རྒྱ་དག།
ཤེས་སྒོ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་ཆད། ཤེས་སྒོ་ཡངས་པ། ཤེས་སྒོ་ཞུག་པ།
ཤེས་སྒྲིབ། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྟེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཐོབ་པར་གཤགས་བྱེད་པའི་འཁོར་
གསུམ་རྣམ་པར་རྟོག་པ། མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི་ལ་སོགས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན།
ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་མགོ་དབྱུ་མ་རང་རྒྱད་པར་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་རྒྱ་ལ་ཡང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བཞེད་
རྒྱལ་ཡོད་དེ། ས་བརྒྱད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བདེན་འཛིན་ས་ཐོན་དང་བཅས་པའི་ཉོན་མོངས་
ཀྱན་སྤངས་ཀྱང་། ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་པར་ཤེས་སྒྲིབ་རྩེད་ཐད་ཀྱང་སྟོང་མི་བྱས་ཏེ། ཉོན་
མོངས་མ་སྤངས་བར་དུ་དེའི་བག་ཆགས་སྤངས་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྦྱུམ་གྱིས་
གོས་པའི་སྟོང་སྦྱུམ་མ་བསལ་བར་དུ་དེའི་གོས་པ་བསམ་མི་བྱུབ་པ་བཞིན་ནོ། དེ་ཡང་བདུན་
པ་ཐོབ་པའི་ཐ་མའི་ཆེ་སྟོན་སྤངས་སྟོར་དགྲའི་རྒྱུད་དུ་སྟོར་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་
མེད་ལམ་བསྐྱེད་ཅིང་དེ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་དང་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་
ཞིང་། ས་ཕྱི་མ་གསུམ་རིམ་བཞིན་ཤེས་སྒྲིབ་ཆེ་འབྱིང་རྒྱུ་གསུམ་སྤངས་ཏེ་སྦྱ་བཞིའི་འབྲས་
བུ་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ།
ཤེས་སྒྲིབ་རིགས་དག། བདེན་འཛིན་ཆེན་པོའི་ཆེ་འབྱིང་རྒྱུ་གསུམ། འབྱིང་པོའི་ཆེ་འབྱིང་རྒྱུ་
གསུམ། རྒྱུད་པོའི་ཆེ་འབྱིང་རྒྱུ་གསུམ།
ཤེས་སྒྲིབ་ལ་ཐག་རྒྱགས་དག། ཤེས་སྒྲིབ་ལ་ཐག་རྒྱགས་དག་ཕྱེ་རྒྱལ་ནི། བདེན་འཛིན་ལ་ཆེན་པོའི་
སྟོར་གསུམ། འབྱིང་སྟོར་གསུམ། རྒྱུད་པོའི་སྟོར་གསུམ་སྟེ་དགྲ་དང་པོ་ཆེན་པོ་སྟོར་གསུམ་ནི་
ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ། ཆེན་པོའི་འབྱིང་། ཆེན་པོའི་རྒྱུད་དུ། འབྱིང་པོའི་སྟོར་གསུམ་ནི། འབྱིང་པོའི་

བཟུང་བ་སྟེ། ཚོད་གཞིའི་ཆོས་ཅན་དང་དོན་གཅིག
ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་སྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་གསུམ། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ། གཞི་
ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ། རྟགས་ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ལོ།
ཤེས་ཤིང་། བྱམས་པ་སོགས་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་སྡེ་དུ་ཡུལ་དེའི་རྣམས་པ་ཤེས་པ་དེ་དང་
ཐ་མི་དད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་སྟེ་དཔེར་ན་མེ་ལོང་ལ་ཤར་བའི་གཟུགས་བརྒྱན་མེ་ལོང་དང་ཐ་
མི་དད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ལྟ་བུའོ།
ཤེས་པ། ① གོ་བཤམ་རྟོགས་པ་དང་། ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ། ཆོག་ཤེས་པ། ལེགས་ཉེས་ཤེས་པ། མཛོན་
པར་ཤེས་པ། འགྲོ་སྡོད་མི་ཤེས་པ། གང་ཤེས་དེ་བཤད། ཀུན་ཤེས་གཅིག་རྟགས། མི་ཤེས་
དགུ་ཤེས། མི་ཤེས་ཤེས་མདོག་བྱེད་པ། ཤེས་བཞིན་དུ་བྱི་བ། ② དོན་དེ་རྟོགས་པའི་བྱ་ཆེག་
ཞིག་ལ་གོ ③ རང་གི་དོ་བོ་གསལ་ཞིང་། བྱེད་ལས་ཡུལ་རིགས་བཤམ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་
པའི་ཆོས་ཉེ་སྟོང་དེག་པ་ཤེས་པ་གསུམ་དོན་གཅིག
ཤེས་པ་ཅན། ① བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བྱུང་མཁན། ② སྤྱ་སྟེགས་པ། ③ སེམས་ཅན་སྟྱེ།
ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས། ཆོས་འབྱུང་མཁའ་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་བོན་ཤེས་པ་ཅན་བྱུག་དང་། ཡུལ་
འབངས་རུས་བྱུག་སྟེ་བཅུ་གཉིས་ལ་དོས་འཛིན་མཛད་འདུག་ཟུང་། བོན་གཞུང་བྱམས་ཐེར་བ་
སྟྱེ་ལོ་༤༥༦ ལོར་ཁོ་ཆང་འབྱུག་ལྷས་གཏེར་ནས་བཏོན་པར་གྲགས་པའི་ཡིག་རྒྱུང་དེ་ལས།
གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་དུས་ཀྱི་བོན་ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས་ནི། ༡ མཆོད་ཤེས་ལྷ་བོན། ༢
གཡང་ཤེས་བྱ་བོན། ༣ འགྲོལ་ཤེས་སྤྱད་གཏོང་། ༤ འདུར་ཤེས་སྤྱིད་གཤེན། ༥ གཙང་ཤེས་
སེལ་འདེབས། ༦ སྟོལ་ཤེས་རྟ་བོན། ༧ བན་ཤེས་སྒྲན་དབྱང་། ༨ རྟོར་ཤེས་རྩིས་མཁན། ༩ སྤྱ་
ཤེས་གཏོ་དགུ། ༡༠ རྒྱང་ཤེས་ཤ་བ། ༡༡ འཕྱར་ཤེས་རྩ་ཐེག་ ༡༢ འགྲོ་ཤེས་འབྱུལ་བོན་
བཅས་ཡིན་པར་བཤད།
ཤེས་པ་བཅུ་ སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཤེས་པ་བཅུ་སྟེ། ཆོས་ཤེས་པ། རྗེས་སྤྱ་ཤེས་པ། སྤྱུག་བསྐལ་
ཤེས་པ། ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ། འགྲོག་པ་ཤེས་པ། ལམ་ཤེས་པ། ཟད་པ་ཤེས་པ། མི་སྟེ་བ་ཤེས་
པ། ཀུན་རྒྱུ་ཤེས་པ། པ་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་རྣམས་སོ། ཤེས་པ་གཉིས། དབང་ཤེས་

ཡིད་ཤེས། སེམས་སེམས་བྱང་། རྟོག་པ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ། ཁྱེད་མ་ཁྱེད་མེན་ཀྱི་ཤེས་པ།
འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་ཀྱི་ཤེས་པ། མཛོན་གྱུར་བག་ལ་ཉལ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་རེ།
ཤེས་པ་རྟོག་མེད། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་སྟེ་བརྒྱལ་བའི་ཡིད་ཤེས་དང། དབང་པོ་ལྗེའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ།
ཤེས་པ་འཕྲིབས་པ། རིག་པ་མི་གསལ་བ།
ཤེས་པ་སྟོང་མེད། སེམས་རྣམ་རྟོག་གི་བཟང་དན་ཀྱི་རྟོག་པ་གང་ཡང་མེད་པ།
ཤེས་པ་སྟོང་། སེམས་ཀྱི་འབྲུག་བྱའི་ཡུལ་གསལ་པོར་མི་རྟོགས་པ་ཁམས་རྟོག་པའི་དོན།
ཤེས་པ་ཡེར་རེ་མིང་རེ། རྟོན་རིག་པ་དངས་ཤིང་གསལ་མིང་རེ།
ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་བརྒྱད། སྟོ་བ། སེམས་འཁྲུགས་པ། ཆོར་བས་གཟིར་བ། འགོ་
བ་གཞན་ཀྱིས་རྣམ་པ་བསྟན་པ་ན་དགེ་སྟོང་གི་འདུ་ཤེས་བརྟེན་པ། གཉིད་ལོག་པ། སྟོངས་
བར་ཞུགས་པ། ར་རོ་བ། དེའི་དོན་ཐུབ་པ་རྣམས་སོ།།
ཤེས་པ་འཕམ་བསམ་པ། རྒྱ་སྟོལ་རི་མོར་དབྱེད་བརྟེན་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན། མིང་རྒྱལ་
རབས་སྐབས་ཀྱི་ཡང་རྒྱུ་ཡིས་བརྒྱུས་པའི་དུ་བྱན་རི་མོའི་འགོ་བརྟེན་ཅེས་པའི་ནང་། ཤེས་
པ་ནི་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོན་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཤོད་ཤེས་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་དོན་ཡིན།
ཤེས་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ནང་དུ་མཆོན་པའི་འབྲེལ་བ་ནི་སེམས་དང་གཟུགས་བར་ཀྱི་འབྲེལ་
བའང་ཡིན། གལ་ཏེ་གཟུགས་དང་བྲལ་ཆེ་སེམས་ནི་མཆོན་ཐབས་མེད་པའོ།།
ཤེས་པའི་སྟོབས། རྫོང་རིག་གི་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཏ་ཅང་གསལ་ཞིང་རྒྱས་སྟོབ་དང་ལྡན་པ།
ཤེས་པའི་དབྱེ་སྟོང་བྱུག་ སེམས་སེམས་བྱང་གཉིས། རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་གཉིས། རྫོང་རིག་བདུན།
ཁྱེད་མ་དང་ཁྱེད་མེན་གཉིས། རྟོགས་པའི་རྫོང་མ་རྟོགས་པའི་རྫོང་། འཁྲུལ་ཤེས་དང་མ་འཁྲུལ་
པའི་ཤེས་པ་གཉིས་རྣམས་སོ།།
ཤེས་པར་བྱ་བ་ལྟ། ཡན་ལག་གི་དམ་ཆོག་ཉི་ཤུ་ཙམ་ལྡིང་ཆོན་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལྟ་ནི་ཡུང་པོ་
འབྱུང་བ་རྣམས་ཤེས་ལྟ། རྣམ་ཤེས་ལྟ། ཡབ་ལྟ། ཡུམ་ལྟ། གསལ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལྟ།
ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས། ཤེས་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཙམ་ནང་གསེས་གཞི་དོན་དམ་
ལ་སྟོན་ཏེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྲིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་

གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁུན་པའོ།
ཤེས་བྱ། རྒྱའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་བ་སྟེ། ཀ་བ་དང་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཀྱང་།
སེམས་ཅན་ནས་སངས་རྒྱུ་གི་བར་གྱི་སྒོ་སྤྱིའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་བའོ། ཤེས་བྱ་བྱེ་ཐང་ཆུ་དང་
འབྲ། གཉིང་དུ་བརྟེན་ན་དུངས་ཤིང་གསལ།
ཤེས་བྱ་རྒྱ་མཚོ་ལ། དུས་གསུམ་འདུས་མ་བྱས་བརྗོད་དུ་མེད་པ། ཡང་སྟོང་བཅུད་ལམ་འབྲས་
བཞིའི་ཕྱོགས་དང་འདུས་མ་བྱས་དང་ལྡར་ཤེས་བྱ་ཀྱན་འཇུག་པར་བཤད།
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན། རྣམ་རྟོགས་མཚན་མས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
མངོན་གསུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག།
ཤེས་བྱ་རི་སྟེང་པ། ཤེས་པར་བྱ་བའི་གནས་རིགས་ཐམས་ཅད།
ཤེས་བྱ་རི་ལྟ་བུ། ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ནས་གནས་ལུགས་ངོ་མ།
ཤེས་བྱ་ཉེར་ལ། གཙོ་བོ་རྩ་བའི་རང་བཞིན་དང་། ཆེན་པོ་དང་། རྒྱལ་དང་། དེ་ཙམ་ལྟ་དང་།
འབྱུང་བ་ལྟ་དང་། དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྤྱེས་བྱ་སྟེ། སྤྱེས་ཤེས་
གངས་ཅན་གྱི་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྟོ།
ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྟོ་སྤྱེས་བཞི། རང་བཞིན་ཁོ་ན་ཡིན་པ། རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྲུར་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ།
རྣམ་འགྲུར་ཁོ་ན་ཡིན་པ། རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྲུར་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའོ།
ཤེས་བྱ་སྤྱིའི་ཁོག་དབུག་ དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་བྱུང་མཁར་བ་སྟོ་བྲོས་རྒྱལ་པོས་མཛོད་
པའི་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་འཕགས་ཡུལ་དང་བོད་དུ་གསོ་བ་རིག་པ་དར་
ཆུ་ལ། རྒྱུད་བཞི་བཀའ་བསྟན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐད་བྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་འཆད་
ཐབས་བཅས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཆོས་འབྱུང་ཞིག།
ཤེས་བྱ་ཙམ་ལྟོག་ཤེས་བྱ་དེ་རང་གི་དབྱེ་བ་རྟག་མི་རྟག་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་
པར་སྤྱི་ཙམ་དུ་བཞག་པའི་ཆ།
ཤེས་བྱ་ཆོག་གི་དོན་དྲུག་ཟས། ཡོན་ཏན། ལས། སྤྱི། བྱེ་བྲག་བཅས་ལྟོ། བྱེ་བྲག་པའི་ཆོག་དོན་
དྲུག་དང་དོན་གཅིག།

ཤེས་བྱ་མཛོད། ཐེག་པའི་སྒོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆའི་མཛོད་བསྐབ་པ་ཀུན་
ཁུབ་ཅེས་བྱ་བ། གདུལ་ཁིང་སྟོད་བཅུད་འཛིག་ཉེན་རྒྱ་བཅས་དང་། འདུལ་བྱེད་སྟོན་པ་རི་ལྟར་
བྱོན་ཚུལ་དང་། བསྟན་པ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། མདོ་སྒྲགས་རིག་གནས་དར་
ཚུལ་ཆོས་འབྱུང་དང་། ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟོམ་གསུམ་རྣམ་དབྱེ་དང་། རིག་ནས་ཐེག་པ་
ལ་སོགས་ཐོས་པ་དང་། བསམ་པས་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་སྦྱེད་ཚུལ་དང་། སྟོམ་པས་ལྷག་པའི་
ཉིང་འཛིན་སྦྱབ་ཚུལ་དང་། ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་ལམ་བཟོད་ཚུལ་དང་། མཐར་ཐུག་རྣམ་པར་
ཁྲོལ་པའི་འབྲས་བྱ་སྟེ། གནས་བཅུད་སྐབས་བཞི་བཅུད་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཅ་འབྲེལ་གཉིས་
ལྡན་སྒྲེགས་པམ་གསུམ་ཡོད་པ་འདི་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་
ཤིང་གྱི་ལོར་བརྒྱུ་མས་བཏོ།

ཤེས་བྱ་གཞི་ལྗ། སྤང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི།
ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་སྟེ་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྗའོ།

ཤེས་བྱ་གསུམ། གཞན་དབང་དང་། ཀུན་བཏགས། ཡོངས་བྱུབ་བཅས་སོ།

ཤེས་བྱའི་ཐོན་དངོས་བདག་དབང་། གསར་གཏོད་རང་བཞིན་གྱི་རིག་སྟོབས་ངལ་རྩོལ་བྱས་པ་
ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་བྱ་དང་། རིག་སྟོབས་རང་བཞིན་གྱི་བྱུབ་འབྲས་ལ་ལྡན་པའི་དབང་ཆར་
ཟེར། དེར་པར་བཞིའི་དབང་ཆ་དང་། ཆེད་ཁེའི་དབང་ཆ། རུས་འགོད་བདག་དབང་། ཆོང་
རེགས་བདག་དབང་སོགས་པ་རྣམས་ཡོད། དེ་ནི་གཟུགས་མེད་རྒྱ་ལོར་གྱི་བདག་དབང་ཡིན།

ཤེས་བྱའི་དོན་ཀུན་མཁྱེན་པ། བླ་རགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རི་བཞིན་ལག་མཐེལ་
ན་སྦྱུ་བྱ་ར་བཞག་པར་ལྟར་གསལ་བར་མ་འདྲེས་པར་མདོན་གསུམ་དུ་གཟེགས་པའི་མཁྱེན་པ།

ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། [མདོན]སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན།

ཤེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཁྲོད་ཤེས་བྱ་ཡིན། ཁྲོད་ཤེས་བྱ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། ཁྲོད་མ་ཡིན་ཞིང་
ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་བྱུབ་པ།

ཤེས་བྱའི་དབྱེ་བ་བཞི། རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། མཆོན་ཉིད་གསུམ་
དུ་དབྱེ་བ། རིས་སྟོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའོ།

ཤེས་བྱའི་འཛིན་པ་བརྒྱུད། ལམ་དང་མུང་འདས་ཀྱིས་ནི་འཁོར་བར་ལྷུང་བ་ལས་འཛིན་པ་དང་། ཡིད་
ཀྱིས་ནི་ཡིད་འཛིན་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱིས་ནི་དན་འགྲོར་ལྷུང་བ་ལས་འཛིན་པ་དང་། ཆེམས་
སྟོག་གིས་ནི་ལུས་སམ་རུས་མཐུན་འཛིན་པ་དང་། གསུང་རབ་ཀྱིས་ནི་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
འཛིན་པ་དང་། འབྲུང་འབྲུང་ཀྱིས་ནི་འབྲུང་རྒྱུའི་ཆོས་དེ་འཛིན་པ་དང་། ལུགས་ཀྱིས་ནི་རང་དང་
མཚུངས་པའི་སྟོང་པ་འཛིན་པ་དང་། རིག་པས་ནི་འབྲུལ་བའི་ལས་འཛིན་པའོ།།

ཤེས་བྱའི་ཡུལ། རྫོང་རྟགས་པའི་ཡུལ་ལམ་མ་འོངས་པར་རྟགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས།

ཤེས་བྱེད། ① རྒྱ་མཚན། ② སྦྱབ་བྱེད།

ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྫོ། ཡུལ་ལམ་ཆོས་དེ་རྟགས་པར་བྱེད་པ་པོའི་ཤེས་པ།

ཤེས་ཚར། ཉ་གོ་བ། དེ་སྟོན་ཤེས་ཚར་གཏན་ནས་མ་བྱུང་།

ཤེས་ཞན། ཤེས་རབ་དམན་པ།

ཤེས་བཞིན། ① ཤེས་ཤེས་པ། ཤེས་བཞིན་དུ་འདྲི་བ། ཤེས་བཞིན་རྒྱབ་འགལ། ཤེས་བཞིན་མིན་
པ། ② ལུས་སེམས་ལ་ཡང་ཡང་བརྟག་པ།

ཤེས་བཞིན་དུ་ཁྲིམས་འགལ་བྱེད་པ། ཁྲིམས་ལས་འགལ་བ་ཤེས་བཞིན་དུ་དེ་ལ་འཇུག་པ།

ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ། ཉེ་ཉོན་ཉེ་ལུའི་ནང་གསེས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་

ཤེས་རབ་སྟེ། དེ་ལུས་དང་དག་ཡིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ལ་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་པ།

ཤེས་བཞིན་སོགས་ཀྱི་སྟེ་ཆན་བཟུ། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། བཅུ་ཆན་དང་
པོ་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟེ་ཆན་ལ་རྩལ་སྦྱ་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། སྟོན་བརྗོད་པའི་ལྷུང་བྱེད། སྦྱ་མ་བྱེད་
པའི་ལྷུང་བྱེད། སྟོ་སྟོགས་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད། ལུང་མེད་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྷུང་བྱེད། བསྟེན་
པར་རྫོགས་པ་དང་ལྡན་ཅིག་འདོན་པའི་ལྷུང་བྱེད། གནས་དན་ལེན་བརྗོད་པའི་ལྷུང་བྱེད། མི་
ཆོས་སྦྱ་མ་བདེན་པར་སྦྱ་བའི་ལྷུང་བྱེད། བཤེས་འོར་འབྲས་པའི་ལྷུང་བྱེད། བསྐབ་གཞི། ལྷུང་
གསོད་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་དེ་བཅུའོ།།

ཤེས་བཟོད་རྒྱུད་ཅིག་མ་བཅུ་དུག་བདེན་པ་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་བཟོད་པ་བརྒྱད་དང་ཤེས་
པ་བརྒྱད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྦྱེས་པའི་རྟགས་པའི་ལྷུང་པར་ཞིག་དེའང་སྦྱག་

བསྐྱེད་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་། ལོག་ག་ལ། ལམ་བཅས་བདེན་པ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ཆོས་བཅོད། ཆོས་ཤེས།
 རྗེས་བཅོད། རྗེས་ཤེས་བཅས་བཞི་རེ་སྤྱར་བས་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གོ། ཆོས་བཅོད་ནི། ཆོས་
 ལ་རྟོགས་པའི་བཅོད་པ་སྟེ། སྤྱིར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གི་མཛུགས་ཏུ་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་
 པའི་ཆོས་ལ་བདེན་བཞི་རེ་ལྟ་བུ་བཞིན་མཐོང་བས་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
 ཀྱི་ཡེ་ཤེས། དཔེར་ན་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཆོས་བཅོད་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་དམིགས་
 ཏེ་སྤྱུག་བདེན་ཀྱི་ཆོས་རང་དང་སྤྱི་ལོ་མཆོན་ཉིད་རེ་ལྟ་བུ་བཞིན་མཐོང་ནས་རང་གི་རོ་སྒྲུལ་གྱི་
 སྤངས་བྱར་བྱུར་པའི་འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་མཐོང་སྤངས་སྤོང་བར་མི་སྒྲུག་པའི་
 བཅོད་པ་ཐོབ་པའོ། བདེན་པ་ལྷག་མ་གསུམ་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱར་ན་འགྲིག། རྗེས་བཅོད་ནི།
 རྗེས་ལ་རྟོགས་པའི་བཅོད་པ་སྟེ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་བཞི་
 རེ་ལྟ་བུ་བཞིན་མཐོང་བས་མཐོང་སྤངས་དངོས་སུ་སྤོང་པའི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཀྱི་ཡེ་
 ཤེས་དཔེར་ན། སྤྱུག་བསྐྱེད་རྗེས་བཅོད་ནི། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་བདེན་པའི་
 རང་སྤྱི་ལོ་མཆོན་ཉིད་ཤེས་ནས་སྤང་བྱ། ཁམས་གོང་མའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་མཐོང་
 སྤངས་སྤོང་བནི་སྤྱུག་བསྐྱེད་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཅོད་པ་ཐོབ་པའོ། བདེན་པ་གཞན་གསུམ་
 ལའང་རིགས་འགྲེ། ཆོས་ཤེས་ནི། འདོད་ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་བཞི་རེ་ལྟ་བུ་
 བཞིན་མཐོང་བས་མཐོང་སྤངས་སྤངས་ཏེ་བྲལ་འབྲས་ཉམས་སུ་སྤོང་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཀྱི་ཡེ་
 ཤེས། དཔེར་ན། སྤྱུག་བསྐྱེད་ཆོས་ཤེས་ནི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཆོས་བཅོད་ཀྱི་མཛུགས་ཐོག་དེ་མ་ཐག་
 ཏུ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སྤྱུག་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་སྤང་བྱ། ལས་རྣམས་པར་གྲོལ་པའི་མཐོང་ལམ་
 རྣམ་གྲོལ་ནི་ལམ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། དེས་གཞན་གསུམ་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། རྗེས་ཤེས་ནི། རྗེས་
 སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་བཞི་རེ་ལྟ་
 བུ་བཞིན་མཐོང་བས་མཐོང་སྤངས་སྤངས་ཏེ་བྲལ་འབྲས་ཉམས་སུ་སྤོང་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཀྱི་
 ཡེ་ཤེས། དཔེར་ན། སྤྱུག་བསྐྱེད་རྗེས་ཤེས་ནི། སྤྱུག་བསྐྱེད་རྗེས་བཅོད་ཀྱི་མཛུགས་ཐོག་ཏུ་
 ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུག་བདེན་ལ་དམིགས་ནས་སྤང་བྱ། སྤངས་པའི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་
 ལམ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། དེས་གཞན་གསུམ་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་

དང་བཟོད་པ་བརྒྱད་དོན་གཅིག་ཆས་གྲོལ་ལམ་དང་ཤེས་པ་བརྒྱད་དོན་གཅིག་ཡིན། བཟོད་པ་
བརྒྱད་གང་རུང་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་སྒྲུབ་ས་ལྟོ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤང་བ་ཐོབ་ཡིན་པས་རྒྱལ་པོ་ཕྱིར་
འབྱེན་པ་དང་མཆུང་ས། ཤེས་པ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་སྒྲུབ་ས་ལྟོ་སྒྲུབ་ས་ལྟོ་
བྲལ་འབྲས་ཐོབ་པས་སྒྲོ་འཕར་གཙོད་པ་དང་མཆུང་ས་སོ།། འདིར་སྒྲུབ་ཅིག་མ་ཞེས་པ་ནི་ལམ་དེ་
དང་དེའི་ཤེས་པ་སྦྱེ་བའི་བྱ་བ་རྫོགས་པ་ལ་སྒྲུབ་ཅིག་མ་བྱས་པས་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཅིག་མ་ཡོད།
ཤེས་ཡོན། ཡོན་ཏན། ཤེས་ཡོན་ཅེ་ཡོད། ཤེས་ཡོན་ཡང་དག་པ་དེ་ལག་ལེན་ཐོག་ནས་འཐོབ།
ཤེས་རིག་སྡེ་མང་སྡེ་ཆོག་ཤས་འདུས་པའི་དོན།

ཤེས་ཡོན་ཅན། རིག་གནས་ཀྱི་ཆུ་ཆད་མཐོ་ཙམ་དང་བསམ་པའི་ངལ་རྩོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་རྣམས།
ཤེས་ཡོན་པའི་ནང་སྒྲོར། སྤྱིར་དོན་དངོས་རྣམས་ལ་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་ཐ་དད་མང་པོ་ཡོད་
པའི་ནང་ནས་ཤེས་ཡོན་པའི་སྡེ་ཆན། དཔེར་ན། འཕྲོད་བསྟེན་པའི་ནང་སྒྲོར། ཆོས་ལུགས་པའི་
ནང་སྒྲོར་ལྟ་བུ།

ཤེས་གཡུང་ག། སེམས་ཀྱི་བྱ་བ་ཤེས་ནོ་པོར་མེད་པ་རིག་པ་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པའི་དོན།

ཤེས་རབ། ཡུལ་ངེས་ལཱའི་ནང་གསེས་རང་ཡུལ་བརྟག་བྱའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་ངོ་བོ་
དང་ཁྱད་པར་དང་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་སྤང་དོར་ལེགས་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་པ་རབ་ཀྱི་
མཐར་མོན་པ་ཐེ་ཆོམ་རྒྱོག་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ལོ།། དགེ་སྦྱོན་དང་ཡིན་མིན་སོགས་དབྱེ་བྱེད་
ཐུབ་པའི་ཤེས་རབ། ཤེས་རབ་ཐུང་བ། ཤེས་རབ་རྣོ་བ། ཤེས་རབ་ཐབ་བ། ཤེས་རབ་དྲངས་
གསལ་ཅན། ཤེས་རབ་རྫོགས་རྒྱ་མེད་བ། ཤེས་རབ་ཞན་བ། ཤེས་རབ་གོ་ལོག་ ཤེས་རབ་
རལ་གྲིས་བཅད་ན་མི་འབྱུང་། མང་པོའི་སྒྲོ་ཡིས་དབྱེད་ན་དོན་མི་འབྱུག་ མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་ཀུན་ཏུ་རིག་ ཀུན་ཏུ་ཆུབ། ཉལ་སྒྲོང་། རྣམ་དཔྱོད། རྣམ་རིག་བྱེད། སྒོ་བས་པ། སྒོ་གོས། སྒོ་
ཡི་བྱེད་པོ། ལེགས་རྟོགས་བཅས་སོ།།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆོས་བཞི། ཤེས་འཆལ་སོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། འདོད་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ། རིགས་ཅན་གསུམ་སྤྲོན་པར་
བྱེད་པ་སྟེ་བཞི།

ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་སྟོབས་ལྗེ་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཤེས་འཆམ་
སོགས་ཀྱིས་རྗེ་བ་མེད་པའི་ཤེས་རབ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐར་ཀྱིས་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཐར་ཀྱིས་པའི་སྦྱོར་བ་གང་
ཞིག ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་ཕྱིན་རིམ་ལྡན་དུ་སྒྲོམ་པའོ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ནོར། འཕགས་པའི་ནོར་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། ཆོས་རབ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་རིག་པ་སྟེ།
རང་གཞན་གྱི་རེ་བ་སྐོང་བས་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའོ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲུབ། འདུས་བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཅིར་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས།
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྟེན་གཙོད་པ། རྟེན་གཙོད་པ་དང་དོན་གཅིག

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། ① ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མིང་། ② དབྱངས་ཅན་མའི་མིང་།

ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་ཕྱིན། ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡེ་
ཤེས། ཕྱིན་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལྗང་རྣལ་འབྱོར་པའི་བར་ཆད་བཞི། ཉམས་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་པའི་བར་
ཆད། གཟུགས་སྟོན་པའི་བར་ཆད། སྒྲ་བརྗོད་པའི་བར་ཆད། ལྟ་བུ་བསྐྱུར་པའི་བར་ཆད་དོ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མ་ནོར་བར་གསལ་བར་གཏན་ལ་
འབབས་པའི་དབང་པོ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཅ། མིའི་ལུས་ཀྱི་གཡས་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་རྩ་ཞིག

ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ། དག་བཙེས་གང་ཉོན་སྤྱི་བ་ལས་གྲོལ་ཞིང་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ལ་
སྟོམས་པར་འཇུག་མི་རུས་པའོ།

ཤེས་རབ་སྒྲ། [མདོན]འཇམ་དབྱངས།

ཤེས་རབ་འཁོར་ལོ། [མདོན]འཇམ་དབྱངས།

ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན། ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་ཆུའི་འགམ་དུ་གནས་པའི་ཡུལ་སྟེགས་
མཚོག་བྱ་བའི་གནས་སུ་ཡབ་བོན་རིགས་བཞི་ལ་མཁས་པ་སྐྱེ་བྱུང་དང་ཡུམ་རེན་ཆེན་སྟན་
གཉིས་ཀྱི་སྤས་སུ་རབ་བྱུང་དུག་པའི་མེ་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༦ ལོར་སྐྱེ་བལྟམས། སྤུན་ཆེས་པ་

མོ་ཉིད་ནས་ཡབ་ཀྱི་བྱང་དུ་འབྱི་མྱོག་དང་མོ་ཅེས་གཏོ་དང་སྟན་དབྱང་སོགས་རྒྱུ་ལོ་པོ་ན་ལ་
རྒྱུངས་པ་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་ལྔ་ཐོག་བྱ་གཡུང་དུང་རྒྱལ་མཆན་གྱི་བྱང་དུ་དང་པོ་བསྟེན་
གནས་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟེམ་པ་བཞེས། ཁྱོ་མྱོང་ནས་གསུམ་དང་། ཡར་མེ་བའི་བཀའ་རྟེན་ནས་
བར་མཛོད་གལ་བ། ཅ་བརྒྱད་གཞུང་ཆེན་སོགས་རྒྱུན་མཁོའི་རྩོན་འགྲོའི་བྲག་ལེན་གྱི་གཞུང་
ནས་ས་ཐུགས་འཛིན་མཛད། དགྲུང་ལོ་བྲག་ཅུ་བ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་ལྷག་སྤྱི་ལོ་
༡༧༡༥ལོར་སྤྱི་གཤེགས།

ཤེས་རབ་བརྒྱ་ལ། འཛིག་རྟེན་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མགོན་པོ་རྒྱ་སྤྱབ་ཀྱིས་མཛད་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཡང་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ལུགས་སྟོལ་བཟང་པོ་དང་ཡང་མ་སྟན་ལ་དམ་པའི་ཆོས་དང་ཡང་མི་འགལ་བར་
མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གཙོ་བོར་མངོན་མཐོ་སྤྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སྟོན་བཏོ།

ཤེས་རབ་སྟོན་མེ། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག
ཤེས་རབ་ལྷ། འཁོར་འདས་ཀྱི་འཆར་གཤི་སོར་བྱེད་པས་འབྲེད་པའི་ཤེས་རབ། རིག་པའི་ངད་དུ་གཅིག་
བས་སྤྱད་པའི་ཤེས་རབ། རིག་པ་ལས་མ་འདས་པའི་བྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ། རིག་དུས་འདི་ཉིད་དུ་
ཡོད་པའི་ཤེས་རབ་བཅ་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀའི་སྟོག་གཙོང་པའི་སྟོལ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ།

ཤེས་རབ་ཅན། རྫོ་ཁྱོས་དང་ལྷན་པའི་མི། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁ་བྱང་བ་དང་། བོ་བ་ཅན། བོ་མས་
པ་ཅན། གཤགས་ལྷན། གཤགས་པ་ཅན། དགེ་བ་ཅན། རྒྱ་མཆན་རིག་ངེས་ལྷན། ངེས་པར་ཤེས།
མངོན་པར་མཁྱེན་པ། བསྟན་བཅོས་རིག་པ། རྣམ་མཁྱེན། རྣམ་པར་ཐོས་པ། རྣམ་པར་ཤེས།
རྫོ་གཙང་། ཡིད་གཞུངས་པ། ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ། ལེགས་པར་རྒྱུངས་པ། ཤེས་ཅན། ཤེས་
ལྷན། བཤེས་གཉེན་ཅན། བསྐབས་ཤེས་ཅན་བཅས་སོ།

ཤེས་རབ་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་དབྱ་བཅོམ། སྟོམས་འཇུག་གི་སྤྱིབ་པ་སྟོང་མི་རུས་ཤིང་ཉོན་
མོངས་པའི་སྤྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་དབྱ་བཅོམ་སྟེ་སྟོམས་འཇུག་གི་དངོས་གཤི་མངོན་དུ་མ་
བྱས་པར་དབྱ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་པ།

ཤེས་རབ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། སེམས་ཅན་གྱི་སྟོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་
དག་མཁྱེན་ཞིང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མ་ཟད་པར་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་མི་ཟད་པ་སྟེ།

སངས་རྒྱལ་གྱི་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་བཙུང་གི་ནང་གསེས་ཤིག
ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན། ལྟ་བུ་ཤིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྩལ་ཡིན་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ཤེས་
འཆལ་དུ་སོང་བས་ན་དེ་ལྟར་བཞིན་དོ།
ཤེས་རབ་སྣང་པོ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱེན་པའི་སྣང་པོ། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བེ་མ་ལ་མི་ཏ་དང་།
ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་སྡེས་བསྐྱར་ཅིང་། ལོ་རྒྱ་བ་དགེ་སློབ་དང་ནས་མཁའ་གཉིས་ཀྱིས་ཞུས་དག་མཛད།
ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད། གསང་སྤྲགས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རྒྱད་ནས་བཤད་པའི་ཁྱོ་བོ་ཤེས་རབ་མཐར་
བྱེད་ལ་ཡུམ་མི་མཛོན་པར་སྤྲས་པ་སྟེ། སྤྱོད་པ་དང་ཞལ་བྲག་གི་བྱངས། བྲག་མཆོན་བཅས་
ཞིབ་པར་ལུང་སྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་ཆོས་ལྡན་གྱིས་མཛད་པའི་རྗེ་རྗེ་འབྲེང་བའི་མཛོན་
རྟོགས་ནང་གསལ།
ཤེས་རབ་སྣང་བུ། མགོན་པོ་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདིག་རྟོན་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཙུན་ཤིག་སྟེ།
གཙོ་བོར་སློན་པོ་ལ་གདམས་པ་དང་། འདིག་རྟོན་ཚུལ་ལུགས་དང་མཐུན་པར་སྟོན་པའོ།
ཤེས་རབ་རྣམ་པ་གསུམ། རོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། བསམ་པ་ལས་བྱུང་བ། བསྐྱོམས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་ཤེས་རབ་སྟེ་གསུམ།
ཤེས་རབ་སྤྱན། རྣམ་པར་མི་རྟོགས་པའི་ཐེགས་ཆེན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་སློ།
ཤེས་རབ་པར་བྱིན་གྱི་མཐར་བྱིན་པ། ཤེས་རབ་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་སྟོན་མཁུན་གསུམ་གྱི་
རྣམ་པ་གོ་རིམ་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།
ཤེས་རབ་ཡང་དག་བྱང་ཚུབ་ཡན་ལག་རྣམ་པའི་མི་རྟོག་པའི་རོ་བོ་ཡིན་པས་ན་རང་བཞིན་གྱི་ཡན་
ལག་ཆོས་རབ་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ།
ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས། གསང་སྤྲགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་བཤད་ཚུལ་ལ། དབང་བསྐྱར་མཁན་རྟོ་
རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱིས་སློབ་མ་ལ་ཤེས་རབ་མ་གཏང་དེ་དབང་བསྐྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་གྱི་
སྤྱོད་པ་སྤྱངས་ཏེ་འབྲས་བྱ་ཆོས་སྤྱོད་འབྲས་བྱེད་ཀྱི་དབང་ཞིག་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་གསང་སྤྲགས་
སྒྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་གསལ།
ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་། མཆོག་དབང་གོང་མ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བྲག་རྒྱ་མའི་དཀྱིལ་

འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་མའི་ཡིད་ལ་བསྐྱར་ཞིང་ཡིད་ཀྱི་རྩི་མ་དག་ལས་ཇོགས་རིམ་བསྐྱོམ་པ་
ལ་དབང། འབྲས་བུ་ཐུགས་དྲི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཐོབ་པའི་སྐལ་བ་རྒྱུད་ལ་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་དབང།
ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་དབང་བརྒྱུད། ཡོན་དབུལ་བ། གསོལ་བ་གདབ་པ། རིག་མ་གཏད་པ། ལྷ་
བསྐྱེད་པ། མཁའ་གསང་བརྒྱབ་པ། སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་ལྷན་སྐྱེས་བསྐྱེད་པ། བྱང་སེམས་
བདུལ་བ། དབང་གི་བཤད་པ།

ཤེས་རབ་རང་བྱུང་གི་སྒྲོན་མ། སྒྲོན་མ་བཞིའི་ནང་གསེས། རྒྱངས་ལ་ཡུལ་མེད་དུ་འཆར་བའི་རིག་
ངོ་ལྷག་མཐོང་གི་གནས་ལུགས་མ་ནོར་བཤོ།

ཤེས་རབ་རལ་གྱི། ཤེས་རབ་རལ་གྱིའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ།

ཤེས་རབ་གསུམ། རོས་པའི་ཤེས་རབ། བསམ་པའི་ཤེས་རབ། སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ། ཡང་
ན། རོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། ཀུན་རྩིབ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། སེམས་ཅན་གྱི་རོན་བྱེད་
པའི་ཤེས་རབ་བཅས་གསུམ་སོགས་འདྲེན་ཚུལ་འགའ་ཞིག་འདུག

ཤེས་རབ་བསྐྱབ་པ་གསུམ། སློབ་པ་དང་། མི་སློབ་པ། སློབ་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་མི་སློབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ།

ཤེས་རབ་ལྷ་མོ། [མངོན]དབྱངས་ཅན་མ།

ཤེས་རིག་ཤེས་པ་དང་རིག་པ། ཤེས་རིག་བྱང་པོ།

ཤེས་རིག་ཅན། ① རྒྱང་དོར་གོ་བའི་ཤེས་རིག་དང་ལྡན་པ། ② ཤེས་པ་ལས་རིག་པ་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན།

ཤེས་རིག་སྤོང་འགྲེམས། སློག་སྤྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་knowledge tree ཟེད།

ཤེས་རེ་སྐྱན། མི་ཤེས་ཞེས་པའི་མནའ་ཆེག

ཤེས་སྒྲ་བ། ① བསྐྱབ་བྱ་གང་ཞིག་རྟོག་སྒྲ་བ་ལས་སྤྱར་དུ་ཤེས་པ། ② སློག་སྤྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་
གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་understand-
ability ཟེད།

ཤེས་གསལ། ① སློལ་གསལ། ཆང་མས་ཤེས་གསལ་ལྟར། ② ཤེས་རབ་གསལ་བ།

ཤོ ① འདི་ལ་འཁྱུང་འཕྲི་སློལ་འདུག བོད་ཀྱི་ཆེད་ཆས་རིགས་རྙིང་ཤོས་དང་། སྤྱོད་སྟོ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་

ཡིན། ཆེས་གནའ་བོའི་མ་སངས་སྤྱན་དྲུའི་དུས་སུ་བྱུང་བར་གྲགས་ལ་ཆེས་སྤྱི་བའི་ཅེད་
རིགས་ཤིག་ཡིན། ཨི་ཌ་ཡིའི་རྒྱལ་ས་རོམ་ལ་ཡོད་པའི་ཡེ་ཤུལ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་མ་ཐེ་ཁན་
Vatican ཀྱི་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་གི་ནང་དུ་སྤྱི་ཡོད་སྟོན་གྱི་ཡོ་དགུ་བརྒྱའི་ནང་སྤྲས་པའི་མི་རོ་
ཞིག་འདུག་པ་དེ་དང་ལྷན་ཏུ་ཤོ་བཀར་པོ་ཆ་གཅིག་པལ་ཆེར་དུང་གིས་བཟོས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་
འདུག་པ་དེ་ལ་བལྟས་ན་ཡང་། ཤོ་ནི་ཅེད་ཆས་ཆེས་རྩིང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་སྟབས་ ཤོ་ཅེ་བའི་
སྐབས་སུ་ཤོ་རྩེལ་ཞེས་པ་རྩེལ་ 'ལུ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་མས་བྱག་ཅུའི་སྐྱོར་དགོས་པ་དང་། ཤོ་ཐུར་
ཞེས་པ་ཐེའུ་རང་དཀར་ནག་ཁྲག་སྤུམ་མཆོན་བྱེད་དུ་ཤོ་ཐུར་དཀར་པོ་དགུ། ནག་པོ་ལམ་དམར་
པོ་དགུ། ཁྲོ་དགུ་བཙས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་མི་གཉིས་དང་། གསུམ་ཙམ་གྱིས་
མཉམ་དུ་ཅེ་ཆོག་ཅིང་ཡོད་ལ་པ་རེད། ཤོ་ནི་ཅེད་ཆས་ཁོ་ན་ཙམ་མ་ཟད་ད་དུང་བཟླས་སྤྱད་ཀྱི་ཤོ་
དང་ཅེད་སྤྱད་ཀྱི་ཤོ་ཤོ་མོ། མོ་ཤོ་བཟླ་ཤོ་ཤོ་འདོར་བ། རྒྱན་བཅུགས་ནས་ཤོ་བརྒྱབ། ཤོ་ཅེད་
རྒྱལ་བ། ཤོ་ལན་ལེན་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱན་པོ་དང་། ཆོ་ལོ། ཅེད་རྒྱན། བ་རྒྱན། བཙས་
སོ།། ② སྤར་ཐེང་། ཤོ་བསྒྲིགས་ནས་འགོ། ③ དབྱ་ཁྲག་ ལྷ་ཤོ་བལ་ཤོ་ཤོ་དཔོན།
ཤོ་ཀ་ལི། ཤོ་ག་ཀ་ལི་དང་མཚུངས་ཏེ། སྤྱག་མ་དང་རས་སོགས་བསྒྲིགས་ནས་བཟོས་པའི་བོད་
ལུགས་དཔེ་ཆ་འདུག་སྟོན་ཅིག་
ཤོ་སྐད། ཤོ་བཤད། ཤོ་འབོད་རྣམས་དོན་གཅིག་ ཤོ་རྒྱབ་སྐབས་ཀྱི་སྐད་ཤོ་མིག་གང་དེ་འབབ་རེའི་
འབོད་པ། དཔེར་ན། ཤོ་མིག་གཉིས་པ་བབ་དགོས་ན། ཤོ་བ་ར་བོ་བས་དང་དར་ར་རྒྱད། དར་ར་
ཨ་མའི་ལག་ན་ཡོད། ཅས་དང་། ཤོ་མིག་གསུམ་པ་བབ་དགོས་ན། སྤྱག་སྤྱག་དུ་སྐྱམ་པོས་
དགོང་གཅིག་བསྐྱོལ། དེ་ལ་ཞེས་པོ་དང་མངར་མོ་ཟེར། ལྷ་བྱ་དང་། ཤོ་མིག་བཞི་པ་དགོས་ན།
རྩིག་བཞི་རེ་ནག་མཐོན་པོ་དེ། གུང་ཐང་རྒྱན་མའི་སྒྲ་རི་རེད། ཅས་དང་། ཤོ་མིག་ལྷ་པ་བབ་
དགོས་ན། ཁ་ཤར་ཤ་མཁུར་ཤ་གསུམ། གང་ནས་བཙད་ན་རང་ཤ་རེད། ལྷ་བྱ་དང་། ཤོ་མིག་
བྱག་པ་བབ་དགོས་ན། འབྲུག་ཐོག་འབྲུག་གཅིག་གྲགས་བྱུང་། ང་ཡང་ཆ་ཆ་འཕག་ཤོར་བྱུང་།
ཡང་ན། བྱ་བྱ་བྱག་ལ་སྤུམ་བྱ་བྱག་ ཨ་ཅི་སྤུམ་བྱའི་ཡ་མཚན་ལ། ཞེས་པ་དེ་དང་དེ་སོགས་པའི་
ཤོ་བཤད་གངས་མང་པོ་ཞིག་དམངས་ཁོད་དུ་ཁྱབ་ཡོད་པ་འདི་དག་རེད།

འོ་ཁྱི། [མངོན] འོ་ཆས་ཀྱི་ལག་ཁྱི།

འོ་ཁྱལ། སྤར་ཆོང་ཐོག་རིགས་ས་གནས་སོ་སོར་སྐྱེའམ་དུས་སྒྲིབ་དགོས་པའི་ཆོང་ཁྱལ་ངེས་ཅན་ཞིག་
འོ་གམ། ① ལམ་ཁྱལ་དང་ཆོང་ཁྱལ་སོགས་ཏེ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཤུགས་རྒྱར་ཆག ② སྤར་ཆོང་
གཡོག་ནམས་ཀྱི་འཆོ་བའི་མཐུན་རྒྱུན་དུ་བསྐྱུ་བའི་གཏན་འཁེལ་བའམ། ལམ་སྒོལ་ཆགས་
པའི་ཁྱལ་རིགས་ཤིག་ འོ་གམ་ལེན། འོ་གམ་འདས་པ། འོ་གམ་པ།

འོ་གམ་རྒྱོས་པ། ① ཁྱལ་འདེད་པ། ② ཁྱལ་ལོག་སྤྱད་པ།

འོ་གལ། རྒྱ་ལོག་

འོ་རྒྱན། འོ་རྒྱབ་སྐབས་འཇུགས་པའི་རྒྱན།

འོ་སྒྲ། གོས་དང་ཤིང་ལོ་སྒྲགས་པས་ཁྱེར་བའི་སྐབས་ཀྱི་འོབ་སྒྲ་གགས་པ་ལྟ་བུ།

འོ་སྒྲིག་ ① རྩེད་སྒྲིག་ སེམས་ཅན་རྣམས་འོ་བསྒྲིགས་ནས་འགྲོ། ② རས་སོགས་ཆོས་སྒྲ་ཆོགས་
བྱ་བཞི་སྒྲིག་པ།

འོ་རྒྱབ། མི་གཉིས་བཞིའི་བར་གྱི་འོ་ཅིད་ཅིད་པ།

འོ་འབྱེད་པ། རྒྱལ་བཅུགས་ནས་འོ་རྒྱབ་པ། དཀར་ནག་དེའི་བའི་ཆོད་དུ་འོ་རྒྱབ་པ།

འོ་ཐོན་མ། ཆོང་དུ་འགྲོ་སྐབས་དེལ་བའམ་གཡལ་བ་ཆོ་ཐོན་མར་འགྲོ་མཁན།

འོ་བཅད། གནའ་དུས་དེལ་དང་། གཡལ་སོགས་ལ་ཆོང་ཆས་དོ་མོ་རྣམས་བཀལ་ནས་ས་ཐག་རིང་པོར་
ཆོང་དུ་འགྲོ་སྐབས། དེལ་ལམ་གཡལ་བཅུ་སྟོར་དེ་ཆོ་རེ་བཅད་ནས་དེད་འགྲོ་བ་ལ་འོ་བཅད་ཟེད།

འོ་ཆས། འོ་ཅིད་མོ་ཅི་བའི་ཡོ་བྱད།

འོ་ཇེས་མ། ཆོང་དུ་འགྲོ་སྐབས་དེལ་བའམ་གཡལ་བ་ཆོ་ཇེས་མར་འགྲོ་མཁན།

འོ་རྟོ། ཡས་མཚུངས་བའམ་ཁ་འོ་

འོ་སྟན། འོ་རྒྱབ་སའི་གདན་སྟོར་རྒྱུང་རྒྱུང་།

འོ་གདན། འོ་སྟན་དང་འདྲ།

འོ་དེའུ། འོ་རྒྱབ་སྐབས་གངས་འཁོར་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་དེའུ།

འོ་མདོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་

བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤྱོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འོ་པ། འོ་ཅེད་མཁན་གྱི་མི་སྒྲ།
འོ་པ། རུན་སྒྲ་བའི་དོན།
འོ་པོ་ལྷག་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་རུན་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འོ་དཔོན། དབྱ་ཁལ་བསྐྱམ་ཁན་གྱི་དཔོན་པོ། དེད་དུས་དབྱལ་ཁལ་ལས་ཁྲད་གི་རྩས་ཀྱང་དང་དོན་གཅིག་
འོ་པོ་པ། འོ་དབྱག་སའི་པོར་པ།
འོ་པ། ཉག་ཁེ་སྟེ་ལ་ཉག་
འོ་བ་མཁས་བྱ་བ་སྤྱིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༥ལོར་འོ་བ་རིན་པོ་ཆེས་
བྱག་བཏབ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཀན་སྤོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཅེ་ནི་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
འོ་པ། རུན་ཆིག་བྱུང་བྱུང་དུ་སྒྲ་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་གང་བྱན་བྱན་དུ་བཤད་པ་དང་། བྱ་ཆོས་
དུ་སྒྲ་བ། བབ་ཅོལ་དུ་སྒྲ་བ། བྱུང་བྱུང་དུ་སྒྲ་བ། རྒྱུ་ལོ་དུ་སྒྲ་བ། མ་བཞག་པར་སྒྲ་བ། ལུ་ཅོར་
སྒྲ་བ། ལུན་སྒྲུལ་དུ་སྒྲ་བ། གཟུ་ལུམ་དུ་སྒྲ་བ། རང་བཟོར་སྒྲ་བ་བཅས་སོ།
འོ་སྤག་འོ་དང་སྤག་གཉིས། འོ་སྤག་བྱབ་པ།
འོ་བག་གི་འཛིན། སྤར་སྤོན་ལམ་ཆུགས་དུས་ལྟ་བུ་ནི་མི་དམངས་ནས་འོ་བག་བརྒྱབ་ཆོག་པ་
ཆོགས་ཆེན་ཞལ་དོར་དགོངས་པ་ཞུས་པའི་འཁྲུལ་འཛིན།
འོ་བག་སྤངས་པ། འོ་སྤག་བྱབ་བྱུ་ཡོངས་སུ་དོར་བ།
འོ་འཕོད། བོད་གི་འོ་སྤྱད་སྤྱབས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལ་གཟིགས།
འོ་མ་ད། འཕན་པའི་དབྱ་དུ་ལུང་ཤང་ཁོངས་སུ་འོ་མ་ར་ཟེར་བའི་ལུང་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བཅན་པོ་
སྤོར་བཅན་གྱི་སྤྱ་དུས་སུ་ཆོན་པོ་མགར་སྤོར་བཅན་དང་། ད་བྱལ་མང་པོ་རྩེ་སོགས་ཀྱིས་
ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་ཁོད་གཏན་འཁེབས་བྱ་ལུལ་དེ་ཡིན་པ་དང་། དེ་གར་དགོན་ལུལ་ཞིག་ཡོད་
པ་བསྟན་པ་བྱི་དར་ལ་བྱ་གངས་བདུན་སྤོང་ཅམ་ཡོད་པའི་འོ་མ་ར་དགོན་པ་ཞེས་པ་ཞིག་བྱུང་
བའི་མཁན་པོ་འོ་མ་ར་མཁན་ཆེན་ནས་སྤག་ལུང་ཐང་པ་ཆེན་པོས་བསྟེན་རྫོགས་བཞེས་འདུག

དགོན་པ་དེ་ག་དུས་འཁོར་བའི་སྐོར་མི་གསལ།

ལོ་མང། བོད་ཡོངས་ཀྱི་མེ་ཁྲི་༡༩'༠༠ ~ ༣༡༠༠་བར་གྱི་ཡུལ་ཀྱན་རུ་ཡོད་པ་དང། གཙོ་བོ་གྲོང་
བའི་ཉེར་འཁོར་དང་ལྷས་ནག་ཞིང་ཟུ། འདས་ཐུབ་སོགས་གངས་སར་སྐྱེས་ཡོད། ལོ་མང་སྐྱེ་
བའི་ལྷུ་མ་རིགས་ཤིག་འབོར་ཆད་ཤིན་རུ་མང། ཅ་བ་སེར་པོ་སྒོ་མ་ལ་རགས་པ་ཆེ་ཆུང་མ་
གཏོགས་ལྷུ་ཅ་འདྲ་བ་ལ། སྤོང་པོ་དམར་ལྗང་ཁོང་སྤོང་སྐྱུག་ཆེན་གས་དང། སྤོང་སྤོང་པོ་ཆར་
ཡལ་ག་ཡོད་པ། མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་0.5 ~ 1.5 ཅམ་ཡོད་པ། ལོ་མ་ལྗང་འཇམ་ཆེ་ལ་སྐྱ་མེད་པ།
འཛོང་དབྱིབས་དང་སྤོང་ནད། བལ་ཆེར་སྤོང་པོའི་སྐྱ་མ་ཆར་སྐྱེབས་པ། སྤོང་པོའི་ངོས་ཀྱི་ལོ་
མ་ནམས་རེས་མོས་སྐྱེ་བ། སྤོང་པོའི་སྤོང་ཆར་མེ་ཏོག་སྐྱ་ཆེར་གྱི་ལྷགས་ཀྱི་ཅན་དམར་སྐྱ་ག་
ཆས་ནས་གྲོང་རུ་བ་གོས་ལ་འབྱར་བ་འཁོར་སྐྱེས་རིམ་བཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མ་འཆར་བ། འབྲས་
བུའི་ས་བོན་ཁམ་སེར་ཟུར་གསུམ་ཡོད་དང་ལྷན་པ་ཅན། འདི་སྤྱིར་བཏང་སྐྱུང་གི་ལོ་མང་སྐྱེ།
འཁྱུངས་དཔེར། ལོ་མང་ན་དང་འདས་ལ་སྐྱེ། སྤོང་པོ་དམར་ལ་ཆེ་བ་ཡིན། ལོ་མ་སྤོང་ལེབ་
ལ་སྐྱ་མ། ཁེ་ཏོག་དམར་པོ་རུ་བ་ཅིང་སྐྱུངས། འབྲས་བུ་གཟེ་མ་ར་མགོ་འདྲ། རོ་ནི་མངར་ཁ་
མ་ཡི་ནད། ཐམས་ཅད་སེལ་བ་ཐེ་ཆོམ་མེད། ཆེས་གསུངས། འདི་རིགས་ལྷུ་མ་ར་དང། ས་
འབོལ། ལུང་མང་ས། ཁ་སྐྱད་བཅས་ལ་སྐྱེ་སྐྱེབས་དང་ལུང་པོ་ཆེ་བ་རྒྱ་ཤོ་བེར།

ལོ་མིག་ལོ་གྲུ་བཞིའི་ངོས་དུག་ལ་ཡོད་པའི་མིག་

ལོ་མོ། ལོ་འདོར་བའི་མོ་བྲ།

ལོ་ཅེད། ལོ་རྒྱབ་པའི་ཅེད་མོ།

ལོ་ཚུགས། ཁལ་སྤྱད་པའི་ས་ཆེན་ལ། ལོ་ཚུགས་པ།

ལོ་ལྷ་ཁ། བོད་རང་སྤོང་ལྷོངས་ཀྱི་འན་རྩ་འོངས་སུ་ཡོད་པའི་ལྷ་མཆོ་ཞིག་

ལོ་ར། ལོ་ཅེད་ཅེ་བའི་གནས།

ལོ་རལ། ཡས་མཆུར་ལ་བ།

ལོ་རེ། མའི་མངལ་ནས་བརྒྱུད་སྐྱེས་སུ་མཆིས་པའི་ཁ་ཤོ།

ལོ་ལམ། ལམ་སྤོལ། ལོ་ལམ་ཆགས་པ།

ཤོ་མི། ཤོ་ཀ་མིའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག

ཤོ་ལོ། ཆོ་ལོ།

ཤོ་ལོ་ཀ་ཆོག་ས་བཅད་ལ་ཆོག་རྒྱུ་ཆང་བཞི་རེ་དང་། ཆོག་ལྷག་ལ་ཡིག་འབྲུ་སོ་གཉིས་རེ་བྱས་པ་ཞིག

ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ཆོག་ས་བཅད་ཡིན་ན་ཆོག་རྒྱུ་ཆང་བཞི་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་འཕམ་ཆོག་ས་བཅད་གཅིག་དང་།

ཆོག་ལྷག་ལ་ཆོག་བར་སྤུལ་ཏུ་སོ་གཉིས་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་རེར་བརྩིས། ཤོ་ལོ་ཀ་སྤུལ་བརྒྱ་ལ་བས་

སོ་གཅིག་ཏུ་བརྩིས།

ཤོ་བཤད། བོད་གི་ཤོ་སྐད་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལ་གཟེགས།

ཤོག ① ཚུར་འབོད་པའི་སྐུལ་ཆོག་ཅིག་ཚུར་ཤོག་དེ་རིང་མ་ཡོང་སང་ཉིན་ཤོག་ཁྱེར་ཤོག་སྐྱེལ་

ཤོག་མགྲོགས་སོ་ཤོག ② སྐུལ་ཆོག་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་ཟོ་ཤོག་བདེ་བ་ཐོབ་པར་ཤོག

བཟ་ཤིས་ཤོག ③ རྩོགས་ཁག་གྲེ་ཤོག་ཆོ་ཤོག་ཤོག་ཁག་ཁོག་སྐྱིག ④ ཤོག་བྱའི་བསྐུས་

ཆོག ⑤ ཁིང་བས་ལོ་རྟོག་བརྒྱས་ཤིང་ཁྱིའི་ཐོག་ཏུ་སྐྱུལ་སོར་བྱས་པའི་མིང་།

ཤོག་ཀ་མི། ཤོ་ཀ་མི་དང་འདྲ།

ཤོག་བཟ། ཤོག་བྱ་ཆོན་ཁ་སྐྱ་ཆོག་ས་ཅན།

ཤོག་ཁ། མིའི་ཆོ་ཁག་སོ་སོ་དང་། བྱོར་ཆོའི་ཤོག་སོ་སོ་།

ཤོག་ཁག་ཆོ་ཤོག་གམ་སྒེ་ཤོག་ཤོག་ཁམ་མཉམ་སྒེ། ཡུལ་ལུང་སོགས་གང་རུང་མི་འདྲ་བ་ལས་

འབྱེད་པའི་ཆོག་ས་པ་མི་འདྲ་བ་ལ་བརྗོད།

ཤོག་ཁང་། ① ཤོག་བྱ་འཛིག་སའི་ཁང་བ། ② ཤོག་བྱའི་ལས་གྲྲ་ཁང་།

ཤོག་ཁའི་མ་ལག་ཤོག་ཁག་ཅིག་འཁོར་སྡོད་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཁོག་གི་སྐྱིག་གཞིའི་རྩ་འཛུགས་དེར་བརྗོད།

ཤོག་ཁ། ① ཤོག་བྱ་ཆོན་ཁ་ཅན། ② ཤོག་བྱ་སྐྱར་ཡོད་པའི་ཁ་མ།

ཤོག་གངས། དཔེ་ཆ་སོགས་ཀྱི་ཤོག་ལྗེའི་གངས་ཀ

ཤོག་གངས་རང་སྐྱིག་སྐྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་automatic page numbering ཟེད།

ཤོག་གྲི། ཤོག་བྱ་གྲེག་བྱེད་ཀྱི་གྲི།

འོག་གི་ལ། འོག་རིལ་དང་འབྲ།

འོག་ཁྱད་འཕེན། འོག་བྱས་བཅོས་པའི་མདོས་ཁྱད་གཏོང་བ།

འོག་སྒྲིགས། དཔེ་འོག་བསྐྱེབས་པའི་སྒྲིགས་བྱའམ་འོག་བྱ་ཁ་སྦྱར་གྱི་འོག་སྒྲིགས།

འོག་སྒྲིལ། འོག་བྱ་ལུགས་རྒྱུ་པའི་སྒྲིལ།

འོག་ངོས་གོ་རིམ། སྒྲིག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་page order ཟེམ།

འོག་ངོས་རྒྱུ་པ་ལྗོངས། སྒྲིག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་

སྟངས་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་page background ཟེམ། །

འོག་ངོས་ཞེང་ཆེད། སྒྲིག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་page width ཟེམ།

འོག་དདུལ། སྒྲིང་མའི་ཆབ་ཏུ་སྟོན་ལེན་བྱེད་པའི་དདུལ་ལོར་འོག་བྱས་བཅོས་པ་ཞིག་

འོག་ཆད། སྒྲིག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་paper out ཟེམ།

འོག་རྒྱུང་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུང་ལེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༠ལོར་སྤྱུབ་ཁང་སྤྱི་བྱེད་ལྷ་བས་

བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ནག་རྒྱ་ས་ཁུལ་ཨ་མདོ་

རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོག་བྱག་འོག་སྒྲིགས་བརྒྱུད་ས་ཏེ་རྒྱ་དང་བསྐྱེས་པའི་སྒྲིལ་མ་ལྟ་བུའི་མིང་།

འོག་བྱུལ། འོག་བྱས་བསྐྱེལ་པའི་བྱུལ་བྲ།

འོག་ཐོག་པབ་པ། ཡི་གེ་སྤྱད་ཤིང་གི་སྟེང་དུ་སྤྱད་ས་ཆར་ནས་འོག་བྱའི་ཐོག་ཏུ་འབྲི་བ།

འོག་ལྷུ་མ། རེ་ལུག་པ་སྟེ། འོག་བྱ་བཅོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཆའི་གས་ཤིག་

འོག་ཐེབས། འོག་བྱ་ལེབ་མོ་དཔེ་ཆའི་ཐེབས་མ་ལྟ་བུ།

འོག་བྲས། དམངས་ཁྲོད་རི་མོ་བས་གསར་གཏོད་བྱས་པའི་སྒྱུ་རྩལ་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན། བར་དོན་

དང་བརྗོད་བྱ་ནི་བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་། བྱ་དང་མེ་རྟོག་སོགས་སྣ་ཆོགས་བྲས་

གྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོང།

ཤོག་བྲས་རྒྱབ་པ། ཤོག་བྲུའི་མཐའ་གཙང་མར་བྲས་ཤིང་གྲལ་འགྲིགས་པོ་བཟོ་བ།

ཤོག་བྲིལ། ཤོག་བྲུ་བྲིལ་མཐའ་གྲིལ་མ།

ཤོག་བྲིལ་སྒྲོར་གསུམ། ཏུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་རྗེ་བཙུན་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་
གསར་མས་མཛད་པའི་ཙོ་ཙུ་ནད་ཉགས་སོགས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་སྟོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་
ཚད་ལྡན་ཞིག

ཤོག་འདམ། འཛིན་སྒྲུབ་བཟོ་བྱེད་ཤོག་བྲུ་བསྐྱེས་པའི་འདམ་བག

ཤོག་འཕེན། སྟོན་མཛད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་page feed ཟེད།

ཤོག་གཞོན། རྒྱ་སྐྱེལ་དེ་མོ་དང་ཡིག་གཟུགས་འཛི་སྐབས་ཤོག་བྲུ་མི་འགྲལ་བའི་ཆེད་དུ་སྟོང་པའི་
ཡོ་ཆས་ཤིག་ཡིན། དེའི་རྒྱ་ཆ་ནི་རག་དང་། མ་ན་རྟོ། རྒྱ་ཤེལ། དཀར་ཡོལ། རྩོ་ཀ་མ་རུ་
སོགས་དང་། དེའི་དབྱིབས་ནི་གྲུ་བཞི་ནར་མོ་དང་། དེ་བཞིན་སོག་ཆགས་ཀྱི་གཟུགས་ཏེ། ཉ་
དང་། གྲི། བ་སྐང་། ལུག་ཤུ་བ་སོགས་ཡོད། ཡང་ན་ཤོག་གཞོན་སྟེང་ལ་མི་སྟོན་དང་། རི་རྒྱ། བྲ་
རིགས་དང་མེ་ཉྐག་གསལ་ཙན་མི་སྟེའི་ཡིག་གཟུགས་སོགས་བཞོས་ཡོད་པས་ཤོག་གཞོན་
རྒྱང་བ་མ་ཡིན་པར་ད་དུང་སྒྲུ་རལ་གྱི་སྟོང་རོལ་བྱེད་པའི་བྲུས་པའང་ལྡན་ཡོད།

ཤོག་པ། རྗེ་ཆོ། གཡས་བྲུའི་ཤོག་པ། གཡས་ཤོག་གཡོན་བྲུའི་ཤོག་པ། འདམ་བརྒྱད་ཤོག་པ།
སྒྲ་ནག་ཤོག་པ།

ཤོག་འཕྲིན། གཏོང་ཡིག

ཤོ་བར་མ། ཆོང་དུ་འཕྱོ་སྐབས་བྲིལ་བའམ་གཡག་པ་ཆོ་བར་མར་འཕྱོ་མཐན།

ཤོག་བྲུ། ཤིང་བྲེ་སོགས་ཀྱི་ལྷེ་བྲུ་ལུགས་སུ་སྒྲུགས་ཏེ་བཟོས་པའི་ཤོག་རིགས། རྗེ་ཤོག་ཟེན་ཤོག་
མདུན་ཤོག་རྒྱབ་ཤོག་སྐྱེམས་ཤོག་དྲགས་ཤོག་གཙང་ཤོག་འབྲུག་ཤོག་སྟེ་ཤོག་ཐལ་ཤོག་
གན་ཤོག་སྟོན་དཀར་ལས་ཤོག

ཤོག་བྲུའི་སྐབ་འབྲུག་ཤོག་བྲུ་བཟོ་བ། ཤོག་བྲས་རྒྱབ་པ། ཤོག་བྲུ་སྒྲོར་བ།

འོག་བྱ་བྲས་ལོ། སྤར་ཁང་སོགས་ཀྱི་དཔེ་ཆའི་འོག་ལྗེ་བྲས་དཔེ་ལྷག་རོ་ཆེ་རྩེ་མ་དེས་བ་སྒྲ་
ཆོགས་ཡོད་པ་ལས་ཆེ་འོས་ནམས་ཟིན་གྱིས་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱ་ཆོག་པ་དང་།
རྩེ་འོས་ནམས་གད་སྟེགས་ནང་དུ་གཡུག་རྒྱུའི་རིགས་གཉིས་ཡོད།
འོག་བྱ་སྒྲུལ་ཐོས། གཏིང་དུ་ཐིམ་པའམ་ག་ལེར་བྱུང་བའི་དཔེ།
འོག་བྱ་སྒྲུལ་རྒྱག་པར་འདེབས་དུས་འོག་བྱ་ནམས་རྩེ་ཟངས་སྒྲུང་བའི་དོན།
འོག་བྱ། འོག་བྱས་བཅོས་པའི་བྱ་དབྱེབས་ལ་ཐག་སྦྱང་དགྲིས་ནས་རྒྱང་ལྷགས་ལ་བསྟེན་ཏེ་
དགྲུང་སྟོན་ལ་འཕུར་བའི་ཅིང་ཆས་དེར་བརྒྱུད།
འོག་བྱ་སྒྲུར་མ། འོག་བྱ་ཁ་ཤས་སྟེབས་གཅིག་ཏུ་བཅེགས་ཏེ་སྒྲུར་བའི་འོག་བྱ།
འོག་བྱ་ལ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་འདམ་གཞུང་རྫོང་དང་སྟེ་མོ་རྫོང་བར་གྱི་ལ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྟེ་༥༤ ཡོད།
འོག་བྱ་རྫོགས་བཟ། མྱོག་མྱང་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྦྱང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་no paper ཟེད།
འོག་བྱས་རས་རྫོས། མ་ཡིན་ཡིན་རྒྱུའི་དཔེ།
འོག་སྒྲག་འོག་བྱས་བཅོས་པའི་ཅིང་ཆས་མེ་མདའི་སྐད་སྒྲ་ཅན། འོག་སྒྲག་སྒྲར་ག།
འོག་སྒྲུབས་རྒྱང་འཆང་། རྟོག་ནས་ངན་བསྐྱབ་བྱེད་པའི་དཔེ།
འོག་བྱ། བྱ་བྱ་སོགས་ཀྱིས་ཅེ་བྱེད་ཀྱི་འོག་བྱའི་བྱ་གཞུགས།
འོག་བྱང་། འོག་བྱར་ཐོ་གྲིས་པའི་འོག་འཛར།
འོག་ཆ། ཞིང་པས་ལོ་རྟོག་བཅས་རྗེས་ཤིང་ཁྲིའི་གཟར་བའི་ལས་ཀྱི་མིང་།
འོག་ཆལ། འོག་བྱའི་ཆལ་བྱའམ་དུས་བྱ།
འོག་འཛར། འོག་སྟེ་ནར་མོ་འཛར་འཛར་དུ་ཡོད་པ།
འོག་བཟོ། འོག་བྱའི་རྒྱ་ཆ་ཟར་མ་དང་། དེ་ལྷགས་པ་སོགས་དུག་རིགས་དང་དུག་རིགས་མིན་
པའི་ཅི་ཤིང་རིགས་ཅི་ཤིང་རིགས་བསྟོལ་བའི་ཁུ་བ་རས་གཞིའི་སྟེང་དུ་བཀྲམ་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་འོག་བྱ་བཅོ་བའི་ལག་ཅལ་ལ་ཟེད། བོད་ཀྱི་འོག་བྱ་ནི་ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་སུ་བོན་གྱི་

མཁས་པ་དག་གིས་གསུང་རབ་དག་ལ་དབྱང་ན། བོན་གྱི་སྟོན་བ་གཤེན་རབ་ཀྱི་སྐབས་ནས་
 བསྟན་བཅོས་བཅུམས་པ་རྣམས་ཤོག་བྱའི་ངོས་སུ་བྲིས་ཡོད་པར་གསལ། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྒོང་ལྷེ་
 བཅོན་གྱི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་ཤོག་བཟོའི་ལག་རྩལ་དར་བྱུང་ཆེ་ཅམ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། སྐབས་དེར་
 རྒྱ་གར་ནས་བོད་དུ་བསྐྱར་བའི་ཡི་གེ་གསུང་རབ་ཆང་མ་ཤོག་དེའི་བྱས་ཏེ་ཡིག་འབྲུ་དགུ་སྟོང་
 དུག་བརྒྱལ་བམ་པོ་གཅིག་སྟེ། བོད་གཅིག་གི་ཆད་དུ་བཅིས་པ་མ་ཟད། དེ་ཡང་ཡི་གེ་ཆེན་པོ་ས་
 གཏོགས་རྩུང་རྩུང་བྲིས་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་པུང་ཡོད་པ་དང་། ཆོས་བཤད་མཁན་སློབ་དཔོན་དང་
 མཁན་པོ། དགེ་གན་བརྟག་སུམ། སློབ་བྲལ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ། སློམ་ཆེན་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་བཅས་ལ་ཁྱེ་བ་
 རེར་ཤོག་བྱ་བར་དབ་བཞི་ནས་གཉིས་བར་ཤོགས་རིམ་ཆེ་རྩུང་ལ་གཞིར་བཟུང་ནས་སྟོན་གྱི་
 ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ལས་དོན་གལ་ཆེའི་རིགས་བཀའ་བཅིགས་ཤོག་བྱའི་ཐོག་བྲིས་ནས་
 བར་མཛོད་དུ་བཞག་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག་པོ་ཏ་ལའི་པོ་བྱང་དམར་པོ་གསར་བཞེངས་སྐབས་བོད་
 དུ་ཤོག་བྱའི་རིགས་མང་པོ་ཡོད་པ་རྒྱ་ནག་ནས་ཐོན་པའི་རྒྱ་ཤོག་དང་གན་ཤོག་ཅུ་ཅེ་གསུམ་
 ལུང་། གཅང་སྟེ་མོ་ཁུལ་ནས་ཐོན་པའི་གཅང་ཤོག་ མཆོ་སྣ་ནས་ཐོན་པའི་མཆོ་ཤོག་ དུགས་པོ་
 སྟོད་ནས་ཐོན་པའི་དུགས་ཤོག་ དུགས་པོ་སྤྲད་ནས་ཐོན་པའི་སྟེམ་ཤོག་ སྟོད་གཉའ་ནང་ནས་ཐོན་
 པའི་གཉའ་ཤོག་ ཆབ་མདོ་བྲག་གཡའ་ནས་ཐོན་པའི་ཁམས་ཤོག་བཅས་ཡོད་ཐོག་ད་དུང་འབྲུག་
 ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་རྟོ་ཤོག་ མོན་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་མོན་ཤོག་བཅས་བེད་སྟོད་བྲས་ཡོད་
 རྒྱལ་གསེར་གདུང་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གཅིག་གི་དཀར་ཆག་ནང་གསལ། སྐབས་དེར་བེད་སྟོད་བྲ་
 རྒྱའི་བོད་ཤོག་རྣམས་ས་གནས་སོ་སོར་བཟོ་བྲལ་བཀའ་སྟེ་བཟོ་བྲ་བརྟག་པ་ལས་ལྷ་སར་ཤོག་
 བྲ་བཟོ་བྲ་བརྟགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་མཐོང་ཐོས་མ་བྱུང་། ཁམས་ཕྱོགས་སུ་སྡེ་དགའི་སྤར་ཁང་གི་
 ཤོག་བྲ་བཟོ་མཁན་ཨ་ལོ་གྲོང་སོགས་གྲོང་སྡེ་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་ཆོས་བཟོས་པའི་ཤོ་འཕ་བྲ་ལ་
 ཨ་ལོའི་གན་ཤོག་དང་གཡལ་ག་ཤོག་ལི་ཐང་གན་ཤོག་སོགས་རིགས་མི་འདྲ་མང་པོ་ཡོད། བོད་
 ཀྱི་ཤོག་བྲ་སྟོ་ཆོགས་ཀྱི་བཟོ་སྐྱེངས་ལག་རྩལ་སྟོར་དེ་ཅུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུ་
 ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བཟོ་ཡིག་པ་ཏ་དང་ཀོང་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཤེས་བྲ་ཀུན་བྲལ་སོགས་
 ཀྱི་ནང་དུ་གསལ།

ཤོག་རས། ཤོག་སྒྲིམ་གྱི་མཐེལ་རས།

ཤོག་རོ། ཤོག་བྱ་བས་རོ་དང་། བེད་སྤྱད་ཟེན་པའི་ཤོག་བྲ།

ཤོག་ལྷང་དགོན། འདེབ་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ཟུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་
རང་སྐྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤོག་ཤིང་བ། སྔོན་བྱའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

ཤོག་བྲབས། ཤོག་བྱ་ལས་བཅོས་པའི་སྒྲིགས།

ཤོག་ཤོག ① ཚུར་འབོད་པའི་སྐུལ་ཆིག་ཉིས་བཞེབས། ② ཤོག་བྱ་སོགས་རྒྱུད་གི་བསྐྱོད་པའི་སྒྲ།

ཤོག་སྒྲ། ཤོག་ལེབ་བས་ཤོག་སྒྲེབས།

ཤོག་སྒྲེབ་བཞེ་བ། རྒྱུ་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྒྲ། དབྱིན་སྐད་དུ་form feed ཟེད།

ཤོག་སྒྲེབ་ཡར་སྒྲིག་ རྒྱུ་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྒྲ། དབྱིན་སྐད་དུ་page up ཟེད།

ཤོག་སྒྲེབ་གཡས་སྒྲིག་ རྒྱུ་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྒྲ། དབྱིན་སྐད་དུ་page right ཟེད།

ཤོག་སྒྲེའི་མགོ་བྱང་། རྒྱུ་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྒྲ། དབྱིན་སྐད་དུ་page header ཟེད།

ཤོགས། རྩོད། ལས་ཤོགས་ཆེན་པོ། བཤག་གི་སྐྱ་ཆིག་ལ་ཤོགས་འབྲི་བའང་ཡོད།

ཤོགས་ཀ ག་ཤོག་ཀ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཤོགས་པོ། ལག་པ་ཡངས་པོ་དང་། མེར་སྐྱ་མེད་པར་གཏོང་པོད་པ། ལག་པ་ཤོགས་པོ་ཁོན་བྲས་པ།

ཤོང་། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ རྣང་ངམ་ཁོངས་སུ་རྒྱུད་ཟུབ་པའི་དོན་ཉེ། ལུག་རྩ་འདིའི་ནང་དུ་སྟོང་
ལུག་གཅིག་ཤོང་། ཉ་རྩ་འདིར་ཉ་བརྒྱ་ཤོང་། རྒྱུ་གར་ཁང་འདིར་མི་སྟོང་ཤོང་།

ཤོང་དཀར་ཅེ་མོ། ར་ཤིང་གི་ཅེ་མོ།

ཤོང་རྒྱ། སྟོང་གྱི་ནང་དུ་དངོས་རྩས་རིམ་ཅམ་བརྒྱུག་ཟུབ་པའི་ཤོང་པའི་ཆེད་གཞི

ཤོད་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་བརྩོན་ཆུལ་མཆོག་གཙང་གི་ལ་སྟོད་ལྟོང་དབྱེད་ལུང་ཤར་ཟེར་བའི་ཡུལ་མཆོང་
 བོང་ར་ཞེས་བར་སྐྱ་བལྟམས། འཕྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆིགས་ཞིབ་ཆ་མ་རྟེན་མོད། འཕྲོ་མགོན་
 ཆོས་ཆུལ་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་དུས་མཉམ་པས་རབ་བྱུང་བཞི་བའི་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་
 ༡༣༧༠ལོའི་ཡས་མས་སུ་འཕྲུངས་པར་སྒྲུང་། སྐྱ་གཞོན་ཀྱའི་དུས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་གོ་
 ལུང་བ་མདོ་སྡེ་ཆུལ་མཆོག་གི་བྱང་དུ་དུས་འཁོར་ཆགས་ལུགས་དང་། བདེ་གྱི་སྤེང་བའི་སྐོར་
 གསུམ་སོགས་རྒྱུད་སྤེའི་ཆོས་མང་དུ་གསན། གར་ཐིག་དང་ཅིས་ལ་སོགས་པ་མཁས་པར་
 སྦྱངས་བརྩོན་མཛད། གཟའགས་ལ་བར་བྱེད་པའི་སྟོན་མེ་སོགས་ཅིས་ཀྱི་བསྟན་བརྩོས་མང་
 དུ་བྲག་ཅོས་གནད། ཆོན་ར་སྒྲ་མ་སྒྲག་བདེ་བའི་བྱང་ནས་པར་བྲིན་དང་། ཆད་མ། མདོན་པ།
 འཕྲོ་ལུགས་ཀྱི་དབང་རྒྱུད་བཤད་པ་མན་ངག་དང་བཅས་ལེགས་པར་གསན། འཕྲོ་མགོན་
 འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེས་ཤོང་ལོའི་ཐུགས་འདུན་བཞིན་བདག་རྒྱུན་གནང་ནས་རབ་བྱུང་བཞི་
 བའི་ཤིང་གྲང་སྤྱི་ལོ་༡༣༩༥ལོར་བར་ཡུལ་དུ་ལོ་རྒྱ་སྟོབ་ཏུ་བྱོན་ཏེ་བརྗེ་ཏ་ས་དབང་བཟང་པོའི་
 བྱང་ནས་སྦྱང་། སྟན་ངག་སྤེལ་སྦྱོར། རྫོས་གར། མདོན་བརྗོད་སོགས་རིག་གནས་རྒྱུང་བ་
 རྩ་གཙོ་བོར་བྱང་རྩལ་བ་གསན་སྦྱོང་མཛད། རྒྱུད་པར་དུ་སྦྱ་རིག་པ་ལ་ལུལ་དུ་བྲིན། ས་སྦྱར་
 བྱིར་ལེབས་ཏེ་ཐོག་མར་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འབྲེལ་ཤོད་འགྱུར་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་མཁས་
 པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འགྱུར་ལེགས་པ་རང་དུ་བཅི་བ་ཡདི་མཛད། དེ་རྗེས་སུ་འཕགས་ཡུལ་རྫོང་
 གདན་དུ་བྱོན་ནས་མ་རྩ་བོ་རྟེ་ལ་མཆོད་པ་དང་སྐོར་བ་མཛད་ཅིང་། རྒྱ་གར་གྱི་བརྗེ་ཏ་ལ་ཤིམ་
 ཀ་ར་བོད་དུ་གདན་དྲངས་ནས་སྒྲ་མ་བ་ཆོས་ཀྱི་ཆུལ་པོ་ལ་བསྟོད་པ། འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་
 གི་བསྟོད་པ་བརྒྱ་པ། རིག་པ་འཛིན་པ་སྟོན་གྱི་བཞོན་པའི་སྤྱུས་རབས་སྐུ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་
 རྫོས་གར། བྱང་རྩལ་ལེམས་པའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དབག་གསལ་འབྲི་ཤིང་། ཀ་ལུ་བའི་ཏི་ལ་
 སོགས་མཐའི་བྱ་བ་ནས་པར་དབྱེད་པ། ལུང་སྟོན་པ་ཅ་རྩ་བའི་མདོ། སྟན་ངག་གི་གཞུང་ཆེན་
 མེ་ལོང་མ། སྤེལ་སྦྱོར་གྱི་སྤེང་བའི་བསྟོད་པ། འཕགས་པ་འཇམ་དབལ་གྱི་བསྟོད་པ་བྲི་ཏ་མ་
 སོགས་རིག་གནས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དང་། བསྟན་བརྩོས་མང་དུ་བསྦྱར་གནང་བ་མ་ཟད།
 མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བརྩོས་འཆི་མེད་མཛོད་ལ་འགྱུར་མཆོག་ཡང་བཀོད་དོ།

ཤོད་ཐོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༠ལོར་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱ་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་པ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཤོད་བ། རྩུང་པ་མའི་རྩུང་བ། ཤོད་ཆེ་བ། ཤོད་ཤོད་བ། རིང་བུ་དེར་ཆུ་མང་པོ་ཤོད་ཐུབ་བ། བོ་ཁྱོ་
གའི་ཤོག་པར་མདའ་ཤོད་མདུང་ཤོད།
ཤོད་སྒོ་སྒོས་བརྟན་པ། འདི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཤོད་རྗེ་རྗེ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་གཙུང་བོ་ཡིན་ཞིང་། འདིས་
གཤམ་ཆེ་གཤམ་དཔལ་གྱི་རྩུང་སོགས་བསྐྱར།
ཤོད་ཆད། ① སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཅ་ལག་ཤོད་ཆད། ② སྤྱོག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་
པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་capacity ཟེད།
ཤོད་ས། གཤམ་པའི་སྤྱུལ་ཆེན།
ཤོད། ① ཐང་དང་པར་འབྲུག་པའི་འཆད་པ་དང་ཤད་པ་དང་ཤོད་པའི་སྤྱུལ་ཆེན། ② ཞོལ་དང་ལོག་
གས་སྤྱད། ཁང་པའི་སྟེང་ཤོད། རི་ཤོད། ཤོད་མཛོད།
ཤོད་སྟོན། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་དྲུང་འཁོར་སྤྱོད།
ཤོད་ཁང་། ལོག་ཁང་།
ཤོད་གོད། [རྟོད།] ཞང་གངས་ནས་སྤྱིས་ཏེ་ཅུང་དུ་གཏོར་བ།
ཤོད་མགོན། སྤར་བོད་རྒྱལ་ཆབ་ཀྱི་མགོན་གཉེར་དུས་མ། སྟེ་མགོན།
ཤོད་འགག། སྤར་བོད་རྒྱལ་ཆབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་འགག་སྟེ། གཙོ་བོར་མགོན་གཉེར་གྱི་ལས་འགན་
འཁུར་མཁན་ཡིན།
ཤོད་ཆེན། རྩ་སྤྱོད་དང་འཕྲི་བྱུང་བརྒྱད་ནས་སྟེ་ས་དང་ཆུ་ལུལ་བར་འབབ་པའི་ཆུ་དེ་ལ་སྤྱིད་ཆུ་
ཟེད། ཆུ་རྩུང་དེའི་བར་གྱི་ལུང་པ་ལ་སྤྱིད་སྟོད་དང་སྤྱིད་སྟོད་གཉིས་སུ་སྤྱིད་སྤྱད། སྤྱིད་ཤོད།
ཤོད་ཆེན་བཅས་དོན་གཅིག།
ཤོད་སྤངས། སྐད་ཆ་ཤོད་ཚུལ།
ཤོད་ཐབས། ① གངས་ཅི་ཁྱེད་ཀྱི་ཐོན་པན་དང་། ཅི་ཐབས། ② སྐད་ཆ་རྫོང་ཐབས། ཤོད་ཐབས་མེད་པ།
ཤོད་དྲུང་། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་དང་། སྤྱིད་སྟོན། བཀའ་སྟོན་བཅས་ཀྱི་

འཁོར་གཏོགས་དུང་འཁོར་སྐྱ་བོའི་རིགས།
འོད་པ། བཤད་པ། བཤད་པ། འོད། ལབ་པ། ཤེས་ཚད་འོད་པ། འོད་འདོད་ཆེ་བ། བསྐྱར་དུ་འོད་
ཅི་དགོས། ཁོས་དེ་ལྟར་འོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། འོད་རང་མཁས་ཀྱང་སྤྱོད་མི་མཁས།
འོད་མཁས་པས་སྤྱིབ་པ་མི་དག ཅུ་མཁས་པས་སྤྱ་ངན་མི་སེལ། འོད་རྒྱ་ཁ་ཡིས་བཤད་ཀྱང་།
འདེམས་རྒྱ་ལྟེ་ཡིས་གདམ་ཡོང་།
འོད་ཟླ་ཟང་ཕྱག་མཛོད་ལས་ཁུངས། བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྤེ་གོང་དུ་བ་
སྤེའི་ནང་ཟླ་ཟང་ཕྱག་མཛོད་ལས་ཁུངས་ཞེས་བར་གཟིགས།
འོད་ཚུལ། སྐད་ཆའི་འོད་སྤངས།
འོད་མཛོད། ཁང་པའི་འོག་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་མཛོད་ཁང་གི་མིང་།
འོད་གཟིམ་རྒྱུ་འགག་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྤེ། སྤྱིང་སྤྱོད་རིམ་ཅན་དང་།
སྤྱིང་སྤྱོད་བཅས་པས་དབང་སྐྱར་བཞེད་གཏོང་བྱེད་པའི་འོད་འགག་ཅེས་བ་དེ་ཡིན་ནོ།།
འོན། ①[མངོན] རྩོག་ར། ② ལྷུར་བ།
འོན་བྱེད་པ། ངག་ནས་སྤྱ་གཞས་སོགས་མ་བཅད་བར་ལུས་ཀྱིས་རྩོག་ར་འཁུལ་བ།
འོབ། རྩལ་ཆིག་དང་། ཁ་སྤོ་ཆའི་ལུང་གཏམ། འོབ་མ་ལམ། མི་དེ་འོབ་རྒྱལ་ཞིག་རེད། འོབ་
གཏམ་བཤད་ནས་མི་ཆེ་མི་འཁྲེལ། རྒྱ་མ་བརྒྱས་ནས་བཟའ་ཆང་མི་གསོས།
འོབ་གཏམ། ལུང་སྤོག་གི་སྐད་ཆ།
འོབ་བེ། རྩལ་སྤྱ་ཚུལ་དང་ལུང་གཏམ་འོད་ཚུལ། འོབ་བེར་ལང་ལ་འོར་བ།
འོབ་ཆིག་འོབ་གཏམ་དང་དོན་མཚུངས།
འོབ་འོབ། འོག་ལུ་རྒྱུད་གིས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའི་སྤྱ་སྤེ།
འོབས། འབ་པའི་སྤྱལ་ཆིག་
འོམ། སྤོབ་བམ་རྒྱས་སྤོས་ཀྱི་ཉམས། དེགས་འོམ་ཆེ་བ། སྤེ་ལེན་ག་འོམ་གཟབ་ཅིང་རྒྱས་པ།
འོམ་འབྱིང་། ང་རྒྱལ་ཆེ་བའི་རྣམ་འབྱུང་།
འོམ་ར། རྒྱས་སྤོས། འོམ་ར་ཆེ་བ། དགོས་མེད་ཀྱི་འོམ་ར།

ཤོམ་ར་བཅའ་ག། ཤོམ་ར་དང་བཅའ་ག། ཞེས་པ་གཉིས་ཀ་གྲ་སྒྲིག་གི་མིང་ཡིན།

ཤོམ་ས། ག་ཤོམ་པའི་སྐྱལ་ཆེན།

ཤོར། བཀག་ཅིང་བཟུང་བ་གང་ཞིག་བཟུང་མི་ཐུབ་པར་སོང་བ་སྟེ། ལག་ནས་ཤོར། ལང་དུ་ཤོར།
གད་མོ་ཤོར། ལང་དུ་ཤོར། སྐད་ཤོར། ཁ་ཤོར་སོགས་དང་། འཆར་རྒྱའི་ཉི་མ་སོགས་འཆར་
བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྐྱལ་ཆེན་ལའང་།

ཤོར་བ། ཤོར་བ་ཞེས་པ་བཟུང་བ་པའི་མིང་ཞེས་ཟེར།

ཤོར་ཕུ་དགོན་པ། རྒྱལ་བ་ཀུན་པ་གསུམ་པ་རང་བྱུང་དོན་རྒྱུ་མ་ཤོར་ཕུ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་
གྱིས་བཏབ། བཏབ་དུས་མི་གསལ་ཡང་པལ་ཆེར་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་མཁུག་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བཞི་པའི་འགོ་ཙམ་ན་ཡིན་པེས། ད་ལྟ་བུའི་མཐའ་འབྲེལ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ལུ་
ལུལ་ཤོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ནང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤོར་བ། ① འཆར་བའི་འདས་པ། ②[རྟིང] བཟུང་བ་སྟེ། འདམས་པ།

ཤོར་ར་རེ། འཆར་ཡོང་ངམ་ཤོར་དོགས་ཡོད། རྟོད་ཕུར་མ་བཏབ་ན་རྟ་རྒྱ་ལས་ཤོར་ར་རེ། རྒྱ་ལས་
ཤོར་ར་རེ།

ཤོལ། ① བཤོལ་བའི་སྐྱལ་ཆེན ② ལྷག་མ། རྒྱ་ཤོལ།

ཤོལ་ཁལ། ཁལ་ཆེན་པོ།

ཤོལ་རྒྱ། རྒྱ་ཤོལ་ཏེ་རྒྱ་ལྷག་

ཤོས། ① ག་ཤོ་པའི་སྐྱལ་ཆེན ② རྒྱལ་ཕྱོགས་སྟོན་པའི་ཆེན་པོ་སྟེ། ཅིག་ཤོས་ཡིན་ལ་ཅིག་
ཤོས་མ་ཡིན་པ། དཀར་པོའི་ཅིག་ཤོས་ནག་པོ་ཡིན། དན་པའི་ཅིག་ཤོས་བཟང་པོ་ཡིན། ③
ཆེས་ཆེར་རམ་ཏུ་ཅང་གི་དོན་སྟོན་པའི་ཆེན་པོ་སྟེ། དཀར་ཤོས། ནག་ཤོས། དན་ཤོས།
བཟང་ཤོས། ལྷུང་ཤོས། ཆེ་ཤོས།

ཤོས་བྲ། བཤོས་བྲ་ཡི་འཕྲི་ཚུལ་གཞན་ཏེ། བཤོས་ལ་ལྟོས།

ཤྲ། ① ཡས་མཚུར་ལ་བ། ཁ་ཤྲ། ཤྲ་སྒྲོས། ཤྲ་རལ། ② ཤྲ་ཡོད། མེར་བ། དྲག་ཏུ་འབབ་ཏེ་ཤྲ་དང་
ཐབ་ཞོད་གྱིས་རི་ལུང་ཁེངས། ③ ཅིང་ཆས་ཤོའི་འཕྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་སྟེ། ཤྲ་མིག་དང་པོ། ཤྲ་

མིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུ།

ཤུ་ཁྱི་རི་དྲགས་གསོད་བྱེད་ཀྱི་ཚོན་ཁྱི།

ཤུ་ཁྱི་ལ། ལྷ་ལོག།

ཤུ་སྟོན། ① ཁ་ཤུ་སྟོན་ནི་མཆུ་རལ་བ། ② མ་རྩེས།

ཤུ་ན་ར་གའི་གསང་བ། ཁྱི་དར་མ་ཆགས་པ་མ་སྦྱད་པའི་ཕོ་མཆོན་གྱི་གའ་མིང་སྟེ། སྟེ་དགེ་བྱུང་
འཆོ་བ་གྲུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྦྱན་གྱི་བདེ་བསྐྱུས་དང་གའ་མིང་འགའ་ཞིག་བཤོལ་བ་
སྟོགས་ལ་མགིན་པའི་རྒྱན་ལས། ཤུ་ན་ར་ག་ཞེས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྦྱང་ཡིན་ཏེ། བོད་སྐད་ཤུ་
ན་ཁྱི་དང་། ར་ག་ཆགས་པར་འཇུག་པས་དོན་ཐོབ་ཏུ་ཁྱི་དར་མ་འདོད་པ་མ་སྦྱད་པའི་ཕོ་མཆོན་
གྱི་གའ་མིང་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཞན་དུ་ཆ་ཉར་དགེ་བ་ཤེས་གྱིས་མཛད་པའི་
ཤེལ་དཀར་མེ་མོང་ནང་དུ། ཤུ་ན་ར་ག་ཤུ་བཟོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ཞེས་འབྲེལ་སྤྲོད་གིས་
འདུག་པས་སྟོན་ལྟར་དག་གིས་དཔྱད་ཅིག།

ཤུ་ཐུགས། རི་དྲགས་ཤུ་བའི་བགས་པ།

ཤུ་ཐུག་ཤུ་བའི་སྤུ་གུ།

ཤུ་བ། ཤུ་བ་དང་འབྲ།

ཤུ་བ་ཆོན་སྦྱ་དགུ་ལྟ་བུ་གྱི་རྩ་འབྲུལ་རི་མོ། མེ་བྱང་མའི་སྐབས་ཀྱི་ཐེབས་རིས་ཤིག་ཡིན། ཏུན་ཉོང་
བྲག་ཐུག་ཨང་༤༥༧པའི་རྩ་བ་དོས་བྱང་ཐེབས་སུ་བྱིས་ཡོད། གཏམ་རྒྱུད་འདི་ནི་སྟོན་པ་ཤུ་གྱི་
ཐུབ་པའི་སྦྱ་སྟེ་སྟོན་མའི་མཛད་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་བྱིས་པ་ཞིག་གོ།

ཤུ་བའི་རི་མོ། ཞེས་པ་ནི་གནའ་བོའི་རི་མོ་རིགས་ཤིག་ཡིན། དེའི་རྣམ་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཤུ་བ་མཆོང་
རྒྱུག་བྱེད་མཁན་མང་བོ་དང་། ད་དུང་ཤུ་བ་འགོ་བ། ཤུ་བ་ལངས་ནས་སྟོད་པ་སོགས་སྦྱངས་
སྦྱབས་སྦྱ་ཆོགས་ཀྱི་རི་མོ་ཡོད། དེ་དག་གི་བཅད་དབྱིབས་ནི་སྦྱབས་བདེ་ལ་རགས་བསྐྱུས་
ཡིན་པ། ཉམས་འཇུག་གསོན་ཉམས་ལྟར་བ་བཅས་ཡོད།

ཤུ་མོའི་སྟེང་། རི་བོ་ཞིག་སེ་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་རྩ་བ་རྫོང་དུ་ཡོད།

ཤུ་རྫོང་རི་ཁོང་། མིང་གཞན་དུ་ཤུ་རྫོང་སྐྱབ་སྟེ་ཡང་ཟེར། ཐུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་

གསལ་གྱུ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཙེང་ཁ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 ལྷོད་ལྟ་ལོག་གསལ་ རོད་པ། ལྷོད་རྒྱག་པ། ལྷོད་འབྲུག་པ། ཆར་ཆེན་བབ་ནས་ལྷོད་འབྲུག་
 པ། ལྷོད་སྒོ་བྱར་དུ་རྒྱག་པ།
 ལྷོད་གདོང་། ལྷོད་ཅེས་ཆར་པ་ཆེན་པོ་དག་ཏུ་འབབ་པའི་ཆེ། རི་ཡི་སྤྱལ་ནས་དག་ཏུ་འབྲུག་
 པའི་རྒྱའི་མིང་ཡིན་པས་དེའི་མདུན་ནས་གདོང་ལའོ།
 ལྷ་དུ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་དུ་བཀའ་བརྩ་སྒྲ་མ་བཟ་དགའ་ཞེས་པས་བཀའ་
 དེའི་གོང་དུ་གནས་འདིར་བཀའ་བརྩུད་པའི་སྤྱབ་སྡེ་ཡིན་པར་བཤད། ད་ལྟ་གྲུབ་མཐའ་དགོ་
 ལུགས་པ་ཡིན། ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་རྒྱུད་མར་ལེབ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 ལྷ་ལྷ། ལྷ་བའི་རྩ་ཚོ།
 ལྷ་ལ། ལ་ཞེས་བོད་རང་སྤྱོད་ཁོངས་ཀྱི་འབྲི་རྩ་རྩོད་གི་ཤར་རྒྱུད་དུ་ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་
 རོས་ནས་ཆེ་ཁྱི་༡༠༦ འཕྲོད།
 ལྷ་ཏ་གྲུག། ལེགས་སྦྲར་སྒྲིང་གི་མ་རུ་ཅེ་དཀར་པོའི་མིང་སྟེ། དེ་ཏུ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་
 ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱི་མེད་ཤེལ་ཐེང་ལས། ལྷ་ཏ་གྲུག། མ་རུ་ཅེ་དཀར་པོའོ། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
 ལྷ་ར། ལྷོད་རྒྱགས་པའི་གྲོག་རོང་ལ་བཞུགས།
 ལྷ་རི་ཀ [ལེགས] ལྷ་རིགས་ཤིག ལྷ་རི་སྟེགས།
 ལྷ་རིའི་བྲ། ལྷ་ལྷ་སྤུབ་པའི་ཉན་ཐོས་ཉེ་ཤོས་རུ་འབྲུའི་གས་ཤིག་ཡིན་ལ། མཆོག་རྒྱུད་གི་ལ་གྲུལ་
 ཤེས་རབ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའོ།
 ལྷ་ལྷའི་འདས་ལོ། སངས་རྒྱས་ལྷ་ལྷ་སྤུབ་པའི་འདས་ལོ་སྟེ། བོད་འདིར་ལུག་ལུགས་དང་། མཚུར་
 ལུགས་སོགས་བཞེས་སྟོལ་མི་མ་སྟན་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་དོན་དངོས། རྒྱ་གར་གནས་
 གནས་བརྟན་སྟེ་པའི་ལུགས་ལ་སྤྱི་ཡོད་སྟོན་གྱི་༥༧པའི་མེ་འབྲུག་ལོ་སྟོན་པ་འདས་ཤིང་།
 དེའི་བྱི་ལོ་༥༧པའི་མེ་སྤུལ་ལོར་འདས་ལོ་འགོ་རྒྱགས་ཡོད་པ་རེད།
 ལྷ་ལྷ [ལེགས] ལྷ་ས་པའམ་བོད་པ་སྟེ་སྦར་རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་རུས་ཤིག

ཤུག་བསྟན་པ། སངས་རྒྱལ་བསྟན་པ།

ཤུག་ཐུབ་པ། ཤུག་ཐུ་ན། ཤུག་ཐུབ་པས་བཀག་ཀྱང་མི་ཁོགས་པ་དང་། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་
ཀྱིས་བཅལ་ཀྱང་མི་རྟེན་པ།

ཤུག་ཐུབ་པའི་སྐྱ་གཟུགས་ཀྱི་རིགས་ལྔ། ཆོས་འཆད་ལ། བདུད་འདུལ་ལ། མཉམ་བཞག་ལ། རྩ་
ལོན་ལ། རྩོད་གཤེགས་མའོ།

ཤུག་ཐུབ་པའི་མཛད་པ་ཆིག་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ། རང་ཅག་གི་སྟོན་པའི་མཛད་པ་ཆེ་ལོང་ཅམ་བསྐྱས་ན།
དང་པོ་དགའ་ལྗན་དུ་དམ་པ་ཉོག་དཀར་པོར་གྱུར་པ་དང་། རྒྱལ་རིགས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
ཤུག་འི་རིགས་ཀྱི་ཡལ་ཡུམ་རང་རང་གི་ཡར་གྱི་བདུན་བརྒྱད་བར་དུ་སྟོན་མེད་སོགས་ཀྱི་
གཏམ་དང་། གཞིགས་པ་ལྔ་ལ་གཞིགས་པ་དང་། དགའ་ལྗན་ནས་འཕོས་ཏེ་ལྷམས་སུ་འཇུག་
པ་དང་། ཡུམ་གྱི་ལྷམས་སུ་མི་གཅང་བས་མ་གོས་པར་བཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་དང་ཡུམ་
མའི་ཆལ་དུ་སྐྱ་བལྟམས་པ་དང་། རྩོད་ཁྱེད་མེད་སྐྱུར་གཤེགས་པ་དང་། དང་སྟོང་ཉོན་མོང་
མེད་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པ་སོགས་དང་། བཟོ་ཡི་གནས་ལ་སྤངས་པ་དང་། རྒྱ་ཅལ་གྱི་སྟོབས་
བསྟན་པ་དང་། ཤུག་ལག་ན་ལེ་ཅོན་གྱི་བུ་མོ་བཙུན་མོ་གྲགས་འཛིན་མ་ཁབ་ཏུ་བསྟེན་བ་དང་།
རྩོད་ཁྱེད་མེད་སྐྱུ་དང་ལྷས་བསྟན་གྱི་བར་གྱི་རྩ་གྲུང་རོ་ཉེ་ཉའི་འགམ་གྱི་ཤིང་ཆེན་པོ་དགེ་བའི་
སྟོང་པོ་བྱིར་རྒྱུད་གིས་འབྲེལ་ཏེ་རྩོད་ཁྱེད་གཉིས་ལ་གཞོད་པ་དོན་ཀྱན་གྲུབ་པས་ནམ་མཁར་
འཕངས་པས་དུམ་བུ་གཉིས་སུ་སོང་བས་རྩ་གྲུང་སྤར་བཞིན་སོང་བ་ལས་རྩོད་ཁྱེད་པ་བདེ་
བར་གྱུར་པའི་གཏམ་དང་། ཤུག་ཐེལ་བུ་སྤྱའི་བུ་མོ་ས་འཆོ་མ་བཙུན་མོར་གྱུར་པ་དང་། དེས་
པར་འབྱུང་བའི་རྒྱུན་གཞི་གཞིགས་པ་དང་། ཞིང་པའི་རྩོད་གི་ལམ་དུ་ཞིང་པ་དག་གི་དུམ་
གཞིགས་ནས་ཀྱང་སྟོ་སྟེ་ཤིང་འཛམ་བུའི་གི་པ་མ་ལ་བཞུགས་ནས་བསམ་གཏན་བསྐྱབས་ཤིང་
དུར་ཁྲོད་གཞིགས་པ་དང་། ཤུག་དུས་ལེགས་ཀྱི་བུ་མོ་རི་དྲགས་སྐྱེས་བཙུན་མོར་སྤངས་པའི་
གཏམ་དང་། ཞག་བདུན་དུ་སྤར་མས་བསྟོར་བ་དང་། ཁྱིམ་ནས་མཛོན་པར་བྱུང་བ་དང་། རབ་
ཏུ་བྱུང་ཞིང་དང་སྟོང་རན་སྤར་གི་བུའི་གནས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། ལྷ་སྟེགས་ཅན་རིང་འཕྱར་
སོགས་དང་ལྷན་ཅིག་ཐར་ལམ་འཆལ་བར་བསྟན་པ་དང་། ཞི་ལྷག་ཆེད་དུ་དཀའ་བ་ནམ་པ་

བདུན་སྐྱད་པ་དང་། དཀའ་ཐུབ་ཐོལ་ཏེ་འོ་ཐུག་གསོལ་བས་སྐྱ་ལུས་མཐུ་བསྐྱེད་པ་དང་། བྱང་
 རྩལ་སྤྱོད་པོ་དོ་རྗེ་གདན་གྱི་ལམ་དུ་གཤེགས་པའི་གཏམ་དང་། བདུན་བརྟལ་བ་དང་། ཆེན་
 མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པ་དང་། ཉན་པས་ཁྱོད་དུ་ཐུགས་ལས་རྒྱུད་དུས་ངལ་བར་བཞུགས་པ་
 དང་། ཆངས་པ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་ལྷ་ར་ཏ་སིར་གཤེགས་པ་དང་། ལྷ་སྟེ་ལ་
 ཆོས་འཁོར་དང་པོ་སྒྲོར་བ་དང་། ཉེ་བའི་སྟེ་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ལྷ་ར་ཏ་སི་ནས་མ་
 ག་རྩར་འབྱོན་པའི་ལམ་དུ་བཟང་སྟེའི་ཆོགས་དུག་ཅུ་བདེན་པ་ལ་བཀོད་པ་སོགས་ཀྱི་གཏམ་
 དང་། རལ་པ་ཅན་སྟོང་བརྟལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོས་བསྐྱེད་ཞིང་བདེན་པ་
 མཐོང་བ་དང་། ཉེ་རྒྱལ་དང་པང་ནས་སྟེས་ཏེ་མཆོག་ཐུང་གཅིག་འཁོར་དུ་འདུས་པ་དང་། ལྷ་
 ཞེ་ལའི་འདབ་སྐྱབས་འགོ་ལ་བཀོད་ལུང་བསྟན་ནས་བརྟལ་ཞིང་མི་བྱིན་དག་བཅོམ་ལ་བཀོད་
 པ་དང་། ཀ་ཏུ་ཡ་ན་འཕགས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཏུམ་པོ་རབ་སྤྱང་སོགས་འདུལ་བར་མངགས་
 པས་བརྟལ་བ་དང་། སྟོན་པས་གཅེར་བུ་བའི་སྟོན་བདག་རབ་བཟང་གི་རྒྱུད་མ་སྤྲུམ་མ་ལ་ཁྱོད་
 ལ་བུ་ལྷ་མའི་དཔལ་འབྱོར་སྤྱོད་ཞིང་དག་བཅོམ་འཛོལ་བ་ཞིག་བཅའོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་མི་
 བདེན་པར་འགྱུར་ཆེད་དུ་གཅེར་བུ་བདག་གིས་རྒྱུད་མ་བསད་པའི་རོ་བསྟེག་ཆེ་ལྟོ་བའི་ཐད་མ་
 ཆོག་པར་བང་མ་ལས་ཁྲིམ་བདག་མེ་སྟེས་བཅས་པའི་གཏམ་དང་། འབར་བའི་ཐུག་ཏུ་བརྒྱ་
 བྱིན་ལ་སོགས་པ་ལྷ་རྣམས་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་དང་། ཁྲིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་བྱིན་བདེན་
 པ་ལ་བཀོད་པ་དང་། དེས་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཆལ་བཞེངས་པ་དང་། སྟོན་པ་ཉིད་མཉན་ཡོད་
 དུ་ཀུན་དགའ་ར་བར་སྤྱན་བྱངས་པ་དང་། ཀོ་ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་དད་པ་ལ་བཀོད་པ་
 དང་། ཡལ་རྒྱལ་པོས་འཆར་ཀ་མངགས་ཏེ་སེར་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཆལ་གྱི་ཏུ་ཕྱོ་རྩའི་ཀུན་དགའ་ར་བ་
 སོགས་སུ་སྤྱན་བྱངས་ཏེ་ཡལ་སྤྲུལ་མཇལ་བའི་སྐབས་དང་འབྲེལ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཆེན་པོ་
 དང་། མིང་ཆེན་པོ་རྒྱུད་མ་སོགས་ཤུག་རིགས་ཀྱི་བུད་མེད་པལ་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་བསྟན་ཞིང་
 སྤྱོད་མ་ཆེ་འཕོས་ཏེ་བུ་མོ་སྟེ་གཞོན་གཞོན་པ་སོགས་ཀྱི་གཏམ་དང་། གཙུང་དགའ་
 པོ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྒྲོར་དང་། མ་མ་སྟེ་དགའི་བདག་མོ་ལ་བརྟེན་ཏེ་དགེ་སྦྱོང་མའི་དགེ་འདུན་
 ལྷ་བརྒྱ་བྱེད་དག་བཅོམ་པར་གྱུར་པ་དང་། ཐོང་ཁྲིར་སྟོབ་མ་ལྷ་བྱུང་གཤེགས་ཏེ་ཁྲིམ་

བདག་རི་རྩ་ནི་བྱམས་མའི་བྱ་གང་པོ་དག་བཅོམ་ལ་བཀོད་པ་སོགས་དང་། ལུ་ཕྱོགས་འོད་
 ཟེར་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཕྱོད་ཉེ་མོ་འུ་འགལ་གྱི་བྱའི་མ་དར་སྤྲེས་པ་རྒྱན་ཞུགས་ལ་བཀོད་པ་
 དང་། བམ་ཟེ་བད་མའི་སྤྱིང་པོ་སོགས་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་བཀོད་པ་དང་། ལྷ་ལྟོ་བ་ཁྲིའུ་
 གཉིས་དགེ་འདུན་ལ་དགའ་ཁྲིའུ་ལས་མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྲིན་པའི་གཏམ་དང་། མོ་འུ་འགལ་བྱ་
 མངགས་ཉེ་གཙུང་དགའ་པོ་ཉེ་དགའ་བཏུལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་ལ་སྤྲེས་མཆོན་ཆའི་
 ཆར་པལ་པ་མོ་འུ་འགལ་བྱས་མེ་རྟོག་ཏུ་བསྐྱར་ནས་བསྐྱབས་པ་དང་། གཞུགས་ཅན་སྤྱིང་པོའི་
 དཔལ་པོ་སྤྱིང་བྱལ་ཅེས་པ་གཞོད་སྤྲིན་འཕྲོག་གནས་སུ་སྤྲེས་པ་བཏུལ་བ་དང་། འཕྲོག་གནས་
 གྱི་ལག་ནས་སྤངས་པའི་ལག་བརྒྱད་བདེན་པ་ལ་བཀོད་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ལྷ་བྱ་ཡ་ནས་གོ་ཁྲབ་
 བསྐྱར་ལན་དུ་གཞུགས་ཅན་སྤྱིང་པོས་རྒྱལ་པོའི་སྤྲེས་གཞུགས་བྲིས་པ་བསྐྱར་པས་བདེན་མཐོང་
 སོགས་གྲོང་ཁྲིའུ་སྤྲེས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་། མཉན་ཡོད་དང་རྒྱལ་ཁབ་བར་གྱི་མེད་གེ་རལ་
 བ་ཅན་རྒྱལ་བས་བཏུལ་བས་ལྷར་སྤྲེས་ནས་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པ་དང་། འོད་སྤང་གི་དུས་གྱི་
 དགེ་སློང་དག་ལ་ངན་སྤྲེས་བྱས་པའི་བམ་ཟེ་ཕེད་བྱ་མེར་སྤྲེས་ལྷ་སྤྲིན་ཉའི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་ལ་
 ཆོས་བསྟན་ལྷར་སྤྲེས་ཉེ་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་ཅིང་དེ་བྲངས་པའི་ཉ་པ་ལྷ་བརྒྱ་ཡང་དག་བཅོམ་པ་
 ལ་བཀོད་པའི་གཏམ་དང་། འོད་སྤངས་ཆེན་པོ་འཁོར་དུ་འདུས་པའི་གཏམ་དང་། བྲིས་འོད་
 སྤངས་ཆེན་པོ་ལ་གསར་བྱ་མང་པོས་འབྲུ་བ་མེལ་ཆེད་དུ་སྟན་བྱེད་བསྐྱལ་བ་དང་། ཀྱན་དགའ་
 པོ་རིམ་པར་བསྐྱོས་ཉེ་སྟན་ཅིག་གནས་པར་བསྟན་པ་དང་། སྤྱེའུས་སྤྱང་ཅི་ཕུལ་ཟེས་ཤི་འཕོས་
 བས་གནས་འཛོག་གི་བྱ་སྤྱང་ཅི་ཅན་དུ་སྤྲེས་ཉེ་དག་བཅོམ་པ་དང་། ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོས་ལྷ་
 ལྷགས་འདུལ་པའི་ལོ་རྒྱས་དང་། དང་སྲོང་ལྷ་བརྒྱ་དག་བཅོམ་པ་ལ་བཀོད་པ་དང་། ལྷོ་བྱང་
 ལྷའི་ལེན་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་བསྐྱམས་པ་དང་། ཤ་ཟ་སྟོང་བཏུལ་ཉེ་སྤྲེས་འཕྲོར་བཀོད་པ་
 དང་། ལྷ་སྤྲེས་ལྷ་མིན་མི་སོགས་གྱི་འདུས་པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་གཏམ་དང་། བགས་ཁྲིའུ་
 གཞོད་སྤྲིན་དང་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱབས་ལས་ཆོང་པ་ལྷ་བརྒྱ་པ་ལྷེ་གཉིས་བསྐྱབས་པ་དང་། ཆོ་
 འཕྲུལ་རྒྱུང་བར་གྲགས་པ་ལྷ་ལས་བབས་པ་དང་། གྲོང་ཁྲིའུ་བཟང་བྱེད་དུ་གཤེགས་ཉེ་ཁྲིམ་
 བདག་ལུགས་སོགས་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་བཀོད་པ་སོགས་དང་། ཁྲིམ་བདག་དཔལ་ཁྲིན་

བརྟལ་བ་དང་། མེ་སྤྲེས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྐོར་དང་། གཞོད་སྤྱོད་སེ་ཉིའི་བྱ་མོ་འཕྲོག་མ་བརྟལ་
 བ་དང་། སངས་རྒྱལ་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་ཀ་པི་ན་འཁོར་བཅས་བརྟལ་
 ཉེ་དག་བཅོམ་བ་ལ་བཀོད་བ་དང་། བྱིས་བདག་གཤེདས་ཅན་དང་བྱང་སྤོང་ལྷ་བརྒྱལ་བདེན་བ་
 མཐོང་བར་མཛད་བ་དང་། ཁྲིང་ཁྲིང་ཀ་ལུ་སྤྱིར་བྱོན་ནས་རྒྱལ་པོ་ཤ་ར་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་
 མཛད་བ་དང་། སིང་ག་ལའི་རྒྱལ་པོའི་བྱ་མོ་སྤྱ་ཉིག་ཅན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། མ་ག་རྩ་བཟང་མོས་
 དུལ་བྱ་རམ་ཤིང་འཕེལ་བྱ་སྤྱན་བྱངས་བ་དང་། ལྷས་བྱིན་གྱིས་རྒྱ་འབྲུལ་བསྐྱབས་བ་དང་།
 དེས་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱས་བ་བསྐྱམས་བ་དང་། ལྷས་བྱིན་གྱིས་ཐ་མས་རྒྱལ་པོ་མ་སྤྲེས་
 དགས་རང་གི་ལ་ལ་གཞོད་བ་བྱས་བ་དང་། ལྷས་བྱིན་གྱིས་རྒྱལ་པོ་ལ་ལོག་སྐྱབ་བྱས་ཀྱང་
 གཞོད་བ་མི་མངའ་བ་དང་། སྤང་བོ་ཆེ་སྤྲོས་བཅོར་སྤྱོད་བརྟལ་བ་དང་། འཆོ་བྱེད་གཞོན་
 གསོས་བདེན་བ་ལ་བཀོད་བ་དང་། རྒྱལ་ཆེན་བཞི་བྱང་སྤོང་སྤོང་དང་བཅས་པས་བདེན་བ་
 མཐོང་བ་དང་། སོར་མའི་འཕྲེང་བ་ཅན་བརྟལ་ཉེ་དག་བཅོམ་བ་ལ་བཀོད་བ་དང་། འཕགས་བ་
 ལེགས་འོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཚུ་སྤྱིན་བྱིན་བ་གསོད་གྱི་རི་ལ་དབྱར་གནས་མཛད་བ་དང་།
 རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱིས་འོད་སྤངས་ཆེན་པོ་མཆོད་བ་དང་། དབུལ་མོ་བྱོང་ཉུགས་ལ་སངས་
 རྒྱལ་སྤྱུ་ལྷང་བསྐྱན་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་བཅག་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་མ་སྤྲེས་དག་
 གཞོད་བ་ལས་བསྐྱབས་བ་དང་། མ་སྤྲེས་དག་ཙ་བ་མེད་པའི་དད་བ་ལ་བཀོད་བ་དང་། ལྷས་
 བྱིན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་འཕོས་བ་དང་། མཆོག་བྱུང་གིས་དཔྱལ་བའི་རྒྱ་གཞིགས་བ་དང་། ཡངས་
 བ་ཅན་དུ་གཤེགས་པའི་ལམ་ཁར་བྱུང་བའི་གཏམ་ཡམ་དང་སྤྲུག་ཞེ་བྱས་བ་དང་། ཡངས་བ་
 ཅན་རྣམས་བདེ་བར་མཛད་བ་དང་། དུལ་མི་ཐེ་ལ་དང་ས་ལའི་བྱོང་དུ་བྱོན་ནས་བདུད་སྤྱིངས་
 བར་མཛད་བ་སོགས་དང་། དུལ་སྤྲིག་བ་ཅན་གྱི་གྲུང་རྣམས་ལ་ཕར་ཆ་བཏང་ནས་བརྟལ་བ་
 དང་། རྒྱ་བྱོ་རྩེ་བྱོང་སོགས་སྤྱུ་གཤེགས་བ་དང་། བམ་ཐེའི་བྱོང་དུ་བྱོན་བ་སོགས་དང་། ལྷག་
 ཅན་རྩེ་ཁྲིད་དེ་བྱང་ཕྱོགས་སྤྱུ་གྱེ་རྒྱུད་དུ་བྱོན་ནས་སྤྱུ་སོག་མ་མེད་བརྟལ་ཞིང་མི་མིན་དང་མི་
 མཐའ་ཡས་པའི་དོན་སྤྱན་ཆོད་གཅིག་ལ་མཛད་བ་དང་། སྤྱོན་ལྷ་ལྷན་གྱི་བཅོམ་རྒྱལ་དུ་བྱོན་
 ཅས་བམ་ཐེ་དང་གཞོད་སྤྱོད་དུ་མ་བརྟལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་དང་། དུལ་ཨ་ཏ་ལར་བྱོན་བ་

ཆོང་བ་ལྷ་བརྒྱུས་བདེན་པ་རྟོགས་པ་སོགས་དང་། མྱོང་བྱེད་དག་མཐར་དབྱེད་གནས་མཛད་
པ་དང་། རྟོ་ཕྱོགས་ལྷ་ལེན་གྱི་ལམ་དུ་བྱུང་བའི་གཏམ་དང་། བྲམ་ཟེ་དཔལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་
ལོ་རྒྱུས་དང་། ལས་གྱི་རྒྱ་བ་ལུང་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུ་ལྷག་མ་རྣམས་གྲོལ་བ་ལ་བཀོད་པ་དང་།
བྲམ་ཟེ་གང་པོ་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ་དང་། སྤོང་བྱེད་པ་རྣམས་མང་ཡང་
འདུས་མ་བྱ་བ་མ་བྱན་ཞིང་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་དང་རྒན་ལ་གྲུས་ལ་མི་འོས་པར་མི་བཟོད་
མཆོད་རྟོན་དག་བཅོམ་ལ་དང་བ་སྟེ་མི་ཉམས་པའི་རྒྱ་བདུན་དང་ལྷན་པས་མ་སྦྲེས་དགས་དག་
པམ་མི་ཐུབ་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡངས་པ་ཅན་གྱི་ལམ་དུ་བཞུགས་སྐབས་དང་། འོད་མ་
ཅན་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་ཤིང་ཤ་བའི་ཆལ་དུ་བཞུགས་པ་དང་། ཁྲིམ་བདག་ཁོར་ཅན་གྱི་གཏམ་
དང་། སྦྱ་ཆེ་འདུ་བྱེད་བཏང་བ་དང་། ཅ་ཅན་དུ་བཞུད་པའི་ལམ་གྱི་མཛད་པ་དང་། ཅ་ཅན་ཉིད་
དུ་བྱོན་པའི་མཛད་པ་དང་། ཇི་ཟེ་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་བརྒྱལ་བ་དང་། ཀུན་ཏུ་རྒྱ་རབ་བཟང་
དག་བཅོམ་པ་ལ་བཀོད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལྟར་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤིང་ཐུབ་པའི་མཛད་པ་བརྒྱ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དང་། ཟུར་དུ་སྦྱ་གདུང་ཞུགས་
ལ་ལུལ་བ་དང་། སྦྱ་གདུང་ཆ་བརྒྱད་དུ་བཞོས་པ་དང་། བཀའ་བསྟུ་བ་དང་པོའི་གཏམ་དང་།
འོད་སྤངས་ཆེན་པོ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། རྒྱ་ནའི་གོས་ཅན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། ཀུན་
དགའ་པོའི་མཛད་པ་ཐ་མ་དང་། བཀའ་བསྟུ་བ་གཉིས་ཇི་ལྟར་མཛད་པ་དང་བཅས་སོ།།

ཤིང་ཐོ་བཞེ་ཡི་མིང་ཡིན།
ཡལ་དང་སྦྱན་མཆོད་གསུམ་པོའི་ཡིན། གཅོང་མ། དཀར་མོ། ཟེ་པོ་མ། བདུད་ཅི་མ། འདི་ནི་
སྤང་མོ་བཞེ་ཡི་མིང་ཡིན།

ཤིང་ཐོ་ཞེ། [ལེགས་]སངས་རྒྱུས་ཤིང་ཐོ་ཞེ། རྒྱུད་དུས་མཆོད་དོན་ཀུན་གྲུབ་པ་ཞེས་གྲགས།
ཁོང་ནི་ཇི་མེད་ཤིང་ཐོ་ཞེ་ལྷ་རྒྱུད་ལས་ཡལ་ཟས་གཅོང་མའི་རིགས་སུ་སྦྱ་འཁྲུངས་པ་ཡིན་ལ།
བོད་ཀྱི་ལུལ་འདིར་སྦྱོན་བྱོན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱོན་པ་ཤིང་ཐོ་ཞེ་ལྷ་རྒྱུད་ལས་ཐོན་པའི་དུས་ཆོད་ལ་
བཞེད་པ་མི་འདུ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས། ཆེས་སྤྱ་ཤོས་ནི་ས་སྦྱ་པའི་ལུགས་ཉེ་སྤྱི་འོང་
སྦྱོན་གྱི་ ༡༡༣༥ པའི་མེ་ཁྲི་འོར་སྦྱོན་པའི་འདས་ལོ་འགོ་བཟུང་། སྦྱོན་པ་འཁྲུངས་ལོ་དར་ཁབ་

ཆེ་ཤིས་ནི་ཕྱག་ལུགས་དང་མཚུར་ལུགས་གཉིས་ཏེ། ཕྱག་པམ་སྤྱི་མིའི་སྟོན་གྱི་༥༦༡འདི་
 ལུགས་སྤེལ་ལོར་སྤྱི་འབྲངས་པར་བཞེད། མཚུར་ཕྱིའི་ལུགས་ལ་སྤྱི་མིའི་སྟོན་གྱི་༥༥༧འདི་
 ཡིད་གྱི་ལོར་སྟོན་པ་སྤྱི་འབྲངས་པར་བཞེད། དེད་དུས་འཛམ་གླིང་འདིར་ཡོངས་གྲགས་ལ་སྤྱི་
 མིའི་སྟོན་གྱི་༦༩༥ འདི་མེ་སྤེལ་ལོར་སྟོན་པ་སྤྱི་འབྲངས་པ་དང་། སྤྱི་མིའི་སྟོན་གྱི་༥༧༥
 འདི་མེ་འབྲུག་ལོར་མུ་དན་ལས་འདས། དེའི་སྤྱི་མོ་མེ་སྤེལ་ལོར་སྟོན་པའི་འདས་ལོ་བཅི་བའི་
 འགོ་བཅུགས་ཡོད་པ་འདི་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འབྲངས་འདས་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་དངོས་ཀྱི་དུས་ཚོད་
 ཡིན་པར་མེས་མ། དེ་ནས་ཁོང་གཞོན་ཅུའི་དུས་ནས་སྤྱི་ཙམ་དུག་ཅུ་ཅ་བཞི་དང་དབང་དུ་བྱས།
 བྱ་མོ་ས་འཚོ་མ་སོགས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་བཅུན་མོའི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་ཏེ་རྒྱལ་སྤིང་
 བསྐྱངས། དགྲུང་ལོ་ཉིར་དགྲུའི་ཐོག་ཁྲིམ་ནས་ཁྲིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་མཆོད་རྟེན་རྣམ་
 དག་གི་བྱང་དུ་དཔལ་རང་བྱུང་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས། རྒྱ་པོ་ལྷོ་རྩུ་ནའི་འབྲམ་དུ་ལོ་དུག་ཏུ་
 དཀའ་བ་སྤྱད། དགྲུང་ལོ་སོ་ལྔ་འདི་ས་ག་རྒྱ་བའི་ཆེས་བཙོ་ལྷའི་སྟོང་ལ་བདུད་བརྒྱལ། བྲུང་ལ་
 མཉམ་པར་བཞག མོ་རངས་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས། དེ་ནས་ཞག་བདུན་གྱི་
 མཐར་རྒྱ་སྟོང་རྒྱ་བའི་ཆེས་བཞིར་ལུལ་ལ་རྩ་ཏེ་སིར་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་
 བསྐྱོར། དེས་བཞིན་རྒྱལ་མིའི་ཁབ་དང་། བྱ་ཆོད་བྱང་པོ་ལ་སོགས་པར་བཀའ་བར་པ་མཆོན་ཉིད་
 མེད་པ་དང་། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་པ་རྣམས་པར་བྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར། མཐར་དགྲུང་ལོ་
 གྲུ་གཅིག་པ་ས་ག་རྒྱ་བའི་ཆེས་བཙོ་ལྷ་ལ་གནས་རྒྱ་མཆོག་བྱང་དུ་སྤྱི་བྱང་ན་ལས་འདའ་བའི་
 རྒྱལ་བསྐྱན་པ་སོགས་མཛད་པ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དོ། ། མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ལ་གོ་བྱ་ཏམ་
 དང་། གོ་ཏམ། དགོ་སྟོང་ཆེན་པོ། ཉི་མའི་རྒྱད། ཉི་མའི་གཉིན་གྲུད། ཉི་མའི་རིགས་འབྲངས། ཉི་
 མའི་རུས། རྩོ་རྩེ་གདན་ལ། བྱ་རམ་ཡིད་ལ། མི་མཛད་བདག་པོ། མི་མཛད་སྟོང་པོ། རྒྱལ་ཁྲིམས་
 གཏེར། ཟས་གཙང་སྤས། རྒྱ་ཡུའི་རྟོག རྒྱ་ཡུའི་པོ ལྷ་ལོ་ཡང་སྤྱ། ལྷ་ལོ་ལྷ་བཙས་སོ། །
 རྒྱ་ཡུའི་བཟང་པོ། ས་སྤྱིའི་དཔོན་ཆེན་ཞིག་ཡིན། ས་སྤྱི་པ་ཏེ་ཆེན་རྒྱ་ནག་ལ་ཕེབས་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༧
 ལོ་ནས་༡༩༧༧ལོ་བར་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅ་བདུན་རིང་ཁོང་གིས་དཔོན་ཆེན་བྱས་པ་དང་ས་སྤྱིའི་དཔོན་
 ཆེན་ལམ་ལུགས་བཅུགས་ནས་དཔོན་ཆེན་དང་པོ་ཡིན།

ཡུལ་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་རྒྱ་དྲུག་གི་ཡ་ཤུལ་འདུལ་བ་བདུད་ཚིའི་རྒྱ་གྱི་སློབ་དཔོན་
ཞིག་སྟེ། ཁོང་གིས་དགེ་ཚུལ་གྱི་ཀླ་རི་ཀ་སྤུལ་བརྒྱ་བ་སོགས་མཛད།

ཡུལ་ཡེ་ཤེས། འུམས་ཆེན་ཆོས་མཛེས་མིང་། འུམས་ཆེན་ཆོས་མཛེས་ཡུལ་ཡེ་ཤེས་ཟེར་བ་དེར་སྟོས།
ཡུལ་རི་བྲག་པ། ཡུལ་རུས་རྒྱུད་ལ་ཁག་གསུམ་དུ་གྲེས་ཏེ་ཡུལ་ཆེན་པོ། ཡུལ་རི་བྲག་པ། ཡུལ་
ལེ་ཅ་གྱི་གསུམ་ལས་འདི་རི་བྲག་པ་ཡིན།

ཡུལ་ལེ་ཅ་གྱི། བོད་དུ་ཡུལ་རི་བྲག་པ་ཞེས་བར་གཟེགས།

ཡུལ་ཤི་རྩ་བ། ཁ་ཆེ་པ་ཆེན་རྒྱ་གར་ཤི་རྩ་ལེ་རྩའི་ཁྱི་རབས་ཟ་མ་འདི་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་
ལྷག་ལོར་འབྱུངས། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་གྱི་ལོར་ཁོ་སྤུ་ལོ་རྩ་བ་བྱམས་པ་དཔལ་གྱིས་
གདན་བྲངས་ཏེ་བོད་དུ་ཕྱོག། ས་པ་ཆ་གྱི་མཁན་པོ་མཛད། ལོ་བཅུའི་རིང་ལ་དུ་སྤྱིང་དང་། ལྟོ་
བྲག་གཉལ་སྤྲད་སོགས་ལུལ་ཁམས་མང་དུ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་སྟེལ། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་
ཤིང་གྱི་ལོ་ལ་འདས།

ཡུལ་མེད་གེ ① ཡུལ་ཐུབ་པའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ② ལུ་རུ་མཚན་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་ཤུལ་ཞིག
ཡུལ་འདི་དགེ་སློང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་པའི་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་རང་གིས་རང་ལ་འཕོད་
པའི་འཁྲི་སྟོལ་ཞིག

ཡུལ་འདི་རྒྱལ་པོ། ཡུལ་ཐུབ་པ།

ཡུལ་འདི་བརྒྱུད། སངས་རྒྱས་ཡུལ་ཐུབ་པ་ཞེས་པ་ནི་ཁོང་འབྱུངས་པའི་རུས་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་
མཚན་གསོལ་བ་ཡིན། ཡུལ་འདི་རུས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར་མདོ་སྟེ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་ཡལ་
འདབ་དང་། དེ་བཟེར་སྟོན་པོའི་ལེ་ཆེན་དང་པོའི་འགོར་ཡང་གསལ།

ཡུལ་ཐུབ་པའི་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས། ༡ དགའ་ལྡན་གནས་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ། བདག་ཅག་གི་
སྟོན་པ་ཐུགས་མཛེ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་འདི་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་སུ་སྟེའི་བྱ་དམ་
པ་ཏོག་དཀར་པོར་སྒྲེ་བ་བཞེས་ཏེ། རང་དང་སྤྱལ་མཉམ་གྱི་སྟེའི་འཕོར་རྣམས་དང་བཟོ་སྒྲིང་
མཛད་པའི་སྤྱབས་སུ། དད་པ་ནི་ཆོས་སྤྱང་པའི་སྟོ་སྟེ་བསམ་པ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་
ལ་སོགས་ཆོས་སྟོལ་འབྲུག་ཚུལ་བརྒྱ་བསྟན་ནས། འཛམ་བུ་སྤྱིང་པ་རྣམས་གདུལ་བའི་རུས་

ལ་བབས་པར་མཐུན་ཏེ། ཡུལ་དང་། རུས་དང་། རིགས་དང་། ཡུམ་དང་། རུས་བཅས་གཟིགས་
 པ་ལྟ་ལ་གཟིགས་ཤིང་། ང་ནི་དགའ་ལྡན་གྱི་ལྷའི་རིགས་འདི་ནས་འཕོས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་ཟས་
 གཙང་གི་བྱར་གྱུར་ནས་སྟོགས་རུས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་གདུལ་བའི་རུས་ལ་བབས་སོ། ཞེས་
 བསྐྱགས་ནས། རང་ཉིད་ཀྱི་ཙོང་པན་མ་མམ་པའི་དབུ་ལ་བསྟོན་ཏེ་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་བསྟོས་ཤིང་།
 ཁྱོད་ནི་ངའི་འོག་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱལ་བར་འགྱུར་རེ་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏེ་ས་ག་
 རྒྱ་བའི་ཆེས་བཙུ་ལྟོན་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བར་མཛད་དོ། ༡ ལྷམས་སུ་ཞུགས་
 པའི་མཛད་པ། དེ་ཡང་གཟིགས་པ་རྣམས་པ་ལྟའི་དང་པོ་ཡུལ་ལ་གཟིགས་པ་སྤྱིར་གཞན་ལས་
 ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་འཛམ་བུ་སྤྱིར་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་དབུས་འགྱུར་འཆང་བའི་ཡུལ་སངས་
 རྒྱས་སྟོང་འབྲོན་པར་ལུང་བསྟན་པའི་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ། རུས་ལ་གཟིགས་པ་ཆེ་ལོ་
 བརྒྱ་པའི་དུས། དེ་ཡང་ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་པ་ཡན་ལ་ལོངས་སྟོང་གི་འབྲོར་པ་ཆེ་བས་འཁོར་བ་
 ལ་ཡིད་འབྱུང་དགའ་ཞིང་། ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པ་མན་ཆད་སྟོགས་མ་ལྟ་ཏུ་ཅང་བདོ་བས་མི་ཁོམ་པར་
 ལྷང་བས། དེ་དག་གི་སྟོན་མེད་པ་སྟེ་དགུ་རྣམས་གདུལ་སྤྱི་བའི་རུས་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པ། རིགས་ལ་
 གཟིགས་པ་རྒྱལ་རིགས་ཏེ། ད་ལྟ་རྒྱལ་རིགས་ལ་བཀྱར་བའི་རུས་འདིར་མང་བཀྱར་གྱི་རྒྱལ་
 བརྒྱད་རིགས་ལྷན་སྐྱེས་ཆོགས་པ་ཡལ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མ། ཡུམ་ལ་གཟིགས་པ་འམ་བྱང་
 མེད་ལ་གཟིགས་པ་བྱང་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྐྱེས་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ལྟ་ལོ་སྐྱེ་འབྲུལ་
 ཆེན་མོ། རུས་ལ་གཟིགས་པ་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་རུས་ཀྱི་མཆོག་འཛིན་པ་ཤུག་འདི་རུས་རྒྱད་
 བཅས་ལ་གཟིགས་ནས། སྤང་པོ་ཆེའི་བྱ་བུ་ཐལ་དགར་མཆེ་བ་བྱག་པའི་ཚལ་དུ་ཡུམ་གསོ་
 སྟོང་སྤངས་པའི་སྐབས་སྟོ་གཡས་པར་ལྷམས་སུ་ཞུགས་སོ། ༢ སྐྱེ་བལྟམས་པའི་མཛད་པ།
 ལྷམས་སུ་སྐྱེ་བ་བཅུ་ཆང་བར་བཞུགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་སྐྱེ་བལྟམས་པའི་སྐྱེ་ལྟམ་སུ་རྒྱ་
 གར་གྱི་སྤྱིར་ཆེན་རྣམས་སུ་ཨ་ཤུའི་ལྟོན་པ་སྟེ་བ་དང་། སྤྱིར་ལྟམ་རྣམས་སུ་ཙན་དན་གྱི་
 རྟགས་ཆ་ལ་སྟེ་བ། སྟོང་ཁྲུང་མེར་སྤྱིའི་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བདེ་བའི་འབྲོར་པ་ཆད་མེད་རང་བཞིན་
 གྱིས་འབྱུང་བ་དང་། ས་ཆེན་པོ་རྣམས་པ་བྱག་ཏུ་གཡོས། འོད་ཀྱི་སྤང་བ་ཆེན་པོས་འཛིག་ཉེན་གྱི་
 ཁམས་ཁྲབ་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་ལྷས་མཆན་ལེགས་པ་མང་པོར་བྱུང་བ་དང་། ས་ག་རྒྱ་

བའི་ཆེས་བརྒྱད་རྒྱ་སྐར་རྒྱལ་དང་ལྷན་བའི་དུས་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་ 625 BC. མེ་སྤྱོལ་ལོར་
 ཡུམ་གྱི་དགོངས་པ་ལྟར་ལུསྤྱི་ནི་ཡི་ཆལ་དུ་ཐེབས་ཏེ། ཉགས་ཆལ་དམ་པ་དེ་ན་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་
 བ་རྣམས་གྱི་ཡུམ་གྱིས་ཀྱང་བསྟེན་བའི་ཤིང་སྤྲ་ཤེས་བྱ་བ། ལོ་མ་དང་། མེ་ཏོག་དང་། འབྲས་
 རུས་བརྒྱན་པ་ཞིག་གཟིགས་ནས། དེའི་ཡལ་ག་ལ་ཡུམ་གྱིས་བྱག་གཡས་པས་བརྒྱུད་སྟེ་ཅུང་
 ཟད་བཞུགས་པ་ན་སྟོ་གཡས་ནས་ཁྱུ་དེ་ཉིད་འོད་དང་འོད་གྱི་ཕྱང་པོས་རབ་ཏུ་དཀྱིགས་པའི་
 སྤྱང་བས་མཆན་དཔའི་དཀྱིལ་འཁོར་གསལ་བར་ཡུམ་ལ་གཞོད་པ་མེད་བར་སྐྱ་བཏྲམས།
 སྟོགས་བཞིར་ཞབས་གྱིས་གོམ་པ་བདུན་བདུན་པོར་བས་གོམ་པ་རེའི་རྗེས་ན་བརྒྱ་རེ་
 འཁུངས་ཏེ་སྟོར་ཆེན་པོའི་སེམས་ཅན་རྣམས་དབྱགས་དབྱུང་བའི་གསུང་བྱོན། ཉམ་མཁའ་
 ཉམ་ལྷ་ཆངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་རྣམས་གྱིས་མཆོད་ཅིང་བསྟེན་པར་བཀྲ། ཉིན་དེར་ཡུལ་
 ཆེན་པོ་བཞིན་རྒྱལ་པོ་བཞིའི་བྱ་ཡང་བཅས་ཏེ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོ།
 མཉན་ཡོད་ན་གསལ་རྒྱལ། ཀྱི་ཤེས་ན་ཤར་བ། འཕགས་རྒྱལ་དུ་རབ་སྤང་རྣམས་བཅས་བས་
 ལྟས་མཆན་རྣམས་དེ་དག་གི་ཡིན་པར་སྟོམ་སེམས་བྱས། དེ་དང་དུས་མཆུངས་སུ་སྤང་མོ་ལྷ་
 བརྒྱ་ཡང་བེའུ་འབངས། རྟོག་ཏེ་མ་ལྷ་བརྒྱ་ཏེའུ་འབངས། གཏེར་ལྷ་བརྒྱ་ཡང་ཁ་བྱེ། ཁམས་
 གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་གྱིས་དབྱལ་ཡང་སྤུལ་བས། ཡལ་རྒྱལ་པོས་སྐྱ་བཏྲམས་པའི་ངོ་མཆར་
 ལས་བརྩམས་ཏེ་གཞོན་ཏུ་དོན་ཐམས་ཅད་བྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མཆན་སྤུལ། ཤུག་གཏུམ་པོ་
 གཟུ་ལུས་ཅན་རྣམས་གྱིས་རྒྱལ་སྤྲས་ཉིད་གྱི་ཞལ་མཐོང་བའི་མོད་ལ་རང་བཞིན་དུ་ཞི་དུལ་དུ་
 གནས་པར་བྱེད་སྐབ་བས་ན་མཆན་གཉིས་པ་ཤུག་སྐབ་པ་ཞེས་བཏགས། དེ་ནས་ཞག་བདུན་
 ན་མ་ཡུམ་སྐྱ་གཤེགས་པས་སྤྱེ་དགྲའི་བདག་མོ་གློ་ཏ་མ་སོགས་མ་ས་སུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་དང་
 བཅས་པས་རིམ་བྱོར་བྱེད་ཅིང་སྤྱིད་བསྤིངས་སོ། ། ༩ བཟོ་ཡི་གནས་ལ་མཁས་པའི་མཛད་པ།
 དེ་ནས་གཞོན་ཏུ་དེ་ཅུང་ཟད་ཆེར་སྤྱེས་ཏེ་ནར་སོན་པ་དང་། ཤུག་གཞོན་ཏུ་རྣམས་ཡི་གེ་སྟོབ་
 པའི་གྲར་བྱོན་ཏེ་ཡིག་མཁན་ཀུན་ལས་ཡི་གེ་སྟོབ་པའི་ཚུལ་མཛད་པ་དང་། དགྲུང་ལོ་བཅུ་
 དྲག་ལོན་པ་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་ ༩༡༠ པའི་ལྷགས་པག་ལོར་ཤུག་ལག་ན་བེ་ཅོན་གྱི་བྱ་པོས་འཆོ་
 མ་རྒྱན་བཅུགས་ནས། ཤུག་གཞོན་ཏུ་ལྷ་བརྒྱ་དང་རིག་པའི་རྩལ་འབྲན་པའི་ཐོག་མར་རྩིས་པ་

ཆེན་མོ་ལྷ་ཁྱུ་སྤྲིན་སྦྲུབ་དཔང་དུ་བཅུགས་ནས་བྱངས་ཀྱི་གནས་ལ་འགྲན་བཤམ་དཔང་མོ་དང་
 བཅས་བ་ཀྱན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆ་ཅམ་ལའང་འགྲན་པར་མ་རྟུལ། དེ་བཞིན་དུ་རི་
 མོའི་འདུ་བྱེད་དང་། འཛོང་དང་། ལྷོ་བས་དང་། བརྟག་དབྱེད་དང་། གཏམ་དང་། རྒྱལ་དང་། བང་
 དང་། འདེགས་དང་། མཆོངས་ལ་སོགས་ལུགས་སྒོལ་ཤིན་ཏུ་མང་པོའི་སྦྲུ་རྩལ་དང་། བཛོའི་
 གནས་ཡོད་དོ་ཅག་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པས་སྤྲུལ་ཀྱང་འགྲན་རྒྱ་མེད་པར་གྱུར། ༥ བཅུན་མོའི་
 འཁོར་དགུས་རོལ་པའི་མཛད་པ། གཟུགས་བཟང་ཞིང་ལང་ཆོ་དར་ལ་བབ་པ། ཁེངས་རྟེན་གས་
 ལ་སོགས་པའི་སྦྱོན་དང་བལ་ཞིང་། དད་སེམས་ཆེ་ཞིང་གཏོར་བལ་དགའ་བ་སོགས་བྱུང་མེད་
 གྱི་ཡོན་ཏན་ཀྱང་ཆང་བའི་ས་འཆོ་མ་དང་། གྲགས་འཛིན་མ་དང་། རི་དྲགས་སྤྱི་རྣམས་
 འཁོར་ཉི་མེ་ཁྱི་ཁྱི་དང་བཅས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཤིང་། ལྷའི་མདུན་ས་ལྟ་བུའི་སྤྱི་དབྱངས་དང་། རོལ་
 མོའི་སྤྱ་ལ་སོགས་བ་བཀོད་བ་ལུལ་དུ་བྱུང་བས་མཆོད་ཅིང་། དེ་དག་གི་ནང་ཅེ་ཞིང་རོལ་བལ་
 སོགས་བ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་མཛད་པས་ཆོས་བསྟན་ཏེ་བཅུན་མོའི་འཁོར་དེ་དག་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
 ཡོངས་སུ་སྦྱོན་པར་མཛད་དོ། ༦ ཁབ་ནས་མཛོན་པར་བྱུང་བའི་མཛད་པ། རྒྱལ་བྱ་གཞོན་ནུ་
 དོན་གྲུབ་དེ་ཉིད་དགྲུང་ལོ་ཉིར་དགྲུང་ལོན་པ་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོན་གྱི་༥༩༧པའི་ཤིང་གི་ལོར་ཉིན་
 ཞེག་གི་རོལ་ཏུ་སྤྱེད་མོས་ཆལ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་གཤེགས་པས། རྩོང་ཁྱེར་གྱི་སྒོ་བཞེན། བ་
 བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཅན་དང་། ཇ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཅན་དང་། འཆེ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཅན་དང་།
 ཆངས་སྦྱོད་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་གཟིགས་ཤིང་། དེའི་ཆེ་སེལ་སྟན་དག་ལས་ཕྱོགས་བཅུའི་
 སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་སྤྱག་བསྐལ་ཅན་གྱི་མགོན་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ལ་
 བསྐལ་བའི་སྤྱ་རོལ་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་སྦོན་ལམ་གྱི་མཐུས་རྒྱལ་སྤྲིན་བཅུན་མོ་འཁོར་རྣམས་
 ལ་སྦྱོ་བའི་ཆུལ་བསྟན་ཏེ་ངེས་འབྱུང་སྤྱིས་བཞུ། ད་ནི་ཞག་བདུན་ན་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་ན་འཁོར་
 ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོར་འགྱུར་རོ་ཞེས་མཆོན་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པར་ཐོས་
 བས། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་རྩོང་ཁྱེར་དང་ཁོར་ཡུག་ཐམས་ཅད་མེལ་ཆེ་བས་ཏེ་སྤངས་བཞུ། ཐ་
 རྒྱར་རྒྱ་བའི་ཉ་བའི་མཆོན་མོར་གྲགས་འཛིན་མའི་མངལ་དུ་སྤྲས་སྤྱ་གཅན་འཛིན་གྱིན་གྱིས་
 བརྒྱབས་ཏེ། བམ་བྱེད་ན་ཞམ་འབྲིང་བ་འདུན་པ་གཉིད་ལས་སྦྱོང་ཞིང་མེགས་ཐོགས་སུ་སྤིད།

ཆིབས་པ་བསྐྱགས་ལྷན་ལ་ཆིབས་ནས་གཤེགས། ། དཔག་ཚད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་
འདས་པ་ཡངས་པ་ཅན་ཏུ་སྒྲེབས་པ་དང་། འདུན་པ་ཆིབས་བཅས་ཕྱིར་སློག་སྟེ་རྒྱལ་པོ་ཡབ་
ཡུམ་དང་། བཅུ་མོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲོ་དཔྱད་བསངས་བར་བྱས། མཛོད་རྩིས་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཏུ་རལ་
གྱིས་རང་གི་དབུ་སྐྱ་བཅད་པ་དང་། ལྷའི་བྱ་ཚོན་པའི་གཟུགས་སུ་སྦྱལ་བས་ཏུར་སྒྲིག་གི་གོས་
ཕུལ་བ་སྒྲངས་ཏེ་སྦྱེ་ལ་གསོལ་ཞིང་། བག་རང་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་མཛད། ཀླ་ཤི་ཀླའི་
ན་བཟང་དང་། གཟུགས་སྤྲད་བཅད་པ་རྣམས་ལྷའི་བྱ་ཚོན་པའི་གཟུགས་སུ་སྦྱལ་བར་བྱིན་བས་
དེས་ལྷ་ཡུལ་ཏུ་ཁྱེད་བར་གྲགས། ། ༥ དཀའ་བ་སྤྲད་པའི་མཛད་པ། རྒྱལ་སྐུ་ལྷ་ལྷ་སྐུ་བ་བ་
ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་ཡངས་པ་ཅན་ཏུ་གཤེགས་ཏེ། སྦྱ་རྩལ་ཤེས་
ཀྱི་བྱ་རིང་འཕྲུང་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་རིངས་བྱེད་ཀྱི་བྱ་ལྷག་སྦྱོང་གཉིས་ལས་བསམ་གཏན་
ཀྱི་གདམས་རྒྱུས། དེ་དག་གི་རྟོགས་པའི་མཐར་སྐྱབ་ནི་ཅིའང་མེད་པ་དང་། ཡོད་མིན་མེད་
མིན་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་དེ་སྤྱིད་ཅའི་སྦྱོམས་འཇུག་མཐར་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་པ་རྣམས་ཆེགས་མེད་ཏུ་
མཁྱེན་པའི་ཚུལ་མཛད། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་དང་བཅས་པའི་བསམ་གཏན་སྦྱོམས་འཇུག་ཉིང་
རེ་འཛིན་དེ་དག་གིས་སྤྱིད་པའི་ཉེས་དམིགས་ལས་མི་གྲོལ་བ་བསྟན་པ་དང་། ལོག་པའི་ལས་
དང་། རྩལ་ཞུགས་རན་པ་རྣམས་འགོག་པ་སོགས་དགོས་པ་བྱ་མ་ལ་གཟེགས་ནས། ལྷ་པོ་ཞི་
རུ་ནའི་འབྲམ་ཏུ་མེབས་ཏེ་ལོ་བྱུག་ཏུ་དཀའ་སྐབ་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བཞུགས་པ། དེའི་ཆེ་ལྷ་
སྟེ་བཟང་པོས་རིམ་གྱོ་བྱས་ཤིང་། ཐོག་མར་ཉིལ་འབྱུ་གཅིག་དང་། འབྲས་འབྱུ་གཅིག་དང་། རྒྱ་
ལུག་གི་འབྱུ་རྣམས་ཕུལ་བ་གསོལ་ཏེ་བཞུགས། དེ་ལྷར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ལ་འབྲས་ཉལ་མ་རེ་
དང་། ལོ་བར་བ་གཉིས་ལ་རྒྱ་ཐེགས་པ་རེ། ལོ་མ་མ་གཉིས་ལ་ཅི་ཡང་མི་གསོལ་བའི་དཀའ་
སྐབ་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བཞུགས་པས་སྐྱ་གཟུགས་ཏ་ཅད་སྦྱོ་པོར་གྱུར་ཏོ། ། ༦ བྱང་ལྷ་སྤྱིང་
པོར་གཤེགས་པའི་མཛད་པ། དེ་ཡང་སེམས་རང་ངོ་མ་མཛོད་བར་ལུས་དག་གི་དཀའ་སྐབ་ལ་
སྤྱིང་པོ་མེད་པས་སྦྱོང་བ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་མི་ལུས་
པར་བསྟན་པའི་བྱིར་དུ། དཀའ་སྐབ་ལས་བཞེངས་ཏེ་ཐོག་མར་ལུས་བྱངས་གསོ་བའི་བྱིར་ཏུ་
ཁ་ཟས་རྒྱགས་པ་གསོལ་བས་སྦྱ་སྟོབས་དང་ལྷན་ཞིང་མཛེས་པར་གྱུར་པས་དགེ་སྦྱོང་མཛེས་

བ་ཞེས་གྲགས་ཀྱང་ལྷ་སྡེ་བཟང་པོ་མི་མོས་པར་གྱུར་ཏེ་སྤྲ་ཏ་སྤྲ་སོང་ངོ་། དེ་ནས་ཕྱག་
 དར་ཁོད་པའི་གོས་འགའ་ཞིག་ཆེད་ན་སྤྲ་སྡེ་ཐེབས་པ་ན། ཁྱོད་པའི་བྱ་མོ་ལེགས་སྦྱེས་མའི་
 བན་མོ་བྱ་མ་ཞེས་བ་དེ་ལེ་བ་ཤ་ནའི་རས་ཀྱིས་དགྲིས་ནས་དུར་ཁོད་དུ་ཐོར་བ་དེ་མྱངས་ནས།
 གཙང་མར་བཀྲས་ཏེ་སྤྲ་སྡེ་རྒྱུར་བྱུལ་བ་དེ་དང་། ལྷའི་བྱ་རྩི་མེད་ཅེས་བྱ་བས་ལུལ་བའི་དུར་
 སྦྱིག་མདོག་ཅན་གྱི་ན་བཟའ་དག་གསོལ་ཏེ་ཁྱོད་དུ་ཐེབས་པ་དང་། ཁྱོད་པའི་བྱ་མོ་ལེགས་
 སྦྱེས་མས་བ་སྟོང་གི་འོ་མ་ཉིང་ཁྱུང་བྱས་པའི་འོ་སྤྲ་སྡེ་ཅི་ཅན་ལུལ་བ་དེ་གསོལ་བས་སྦྱ་
 གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་དང་། འོད་འདོམ་གང་བ་ལ་སོགས་མཆོན་དཔེ་རྣམས་རབ་རྒྱ་གསལ་
 བར་གྱུར། ལྷ་འཁོར་བཟ་ལེས་ལས་ལྷ་བསྐྱངས་ཏེ་སྟན་གྱི་ཕྱིར་བསྐམས་ནས། བྱང་ཆུབ་སྟིང་
 བོར་གཤེགས་ཏེ་དོ་རྩེ་གདན་ལ་འཛེགས་ནས། བྱང་ཆུབ་ཤིང་བྱང་དེར། ལྷའི་བམ་སོ་གདན་
 དུ་གཉིང་བའི་ཐོག་དུ་ཞབས་སྦྱིལ་གྱང་དང་བཅས། སྦྱ་བྱང་བོར་བསྐྱངས་ཤིང་བན་བ་མདོན་རྒྱ་
 བཞག་ནས་བཞུགས་ཏེ། སྟན་འདིར་བདག་གི་ལུས་ནི་སྤྲུལ་གྱི་རུང་། །བགས་པ་རུས་པ་
 ཤ་རྣམས་ཞིག་གྱང་རུང་། །བསྐལ་མང་ཆེད་དཀའི་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་པར། །སྟན་འདི་ལས་ནི་
 ལུས་བསྐྱོད་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རི་སྤྱིང་ཟླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་
 སྦྱིལ་གྱང་གཞིག་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་དམ་བཅའ་བར་མཛད་དོ། ། ༤ བདུད་སྡེ་བཙུང་པའི་མཛད་
 པ། བདུད་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཆེད་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོན་མཆོམས་
 རྣམ་བདུད་བསྐྱལ་བར་བྱེད་པ་དང་། བདུད་འདོམས་པར་བྱེད་པའི་འོད་ཟེར་སྦྱོས་ཏེ། བདུད་གྱི་
 གནས་ཐམས་ཅད་སྤང་བར་བྱས་པས། བདུད་ཐམས་ཅད་ཤིན་རྒྱུ་སྤངས་ཤིང་སྦྱག་པར་གྱུར།
 དེ་ནས་དཔག་ཆད་བརྒྱུད་ཆུའི་ཆུན་གྱི་ཁོར་ཡུག་གང་བའི་འཛེགས་སུ་རུང་བའི་བདུད་དམག་
 གི་དབྱང་བསགས་ཏེ། སྟོན་པའི་སྦྱུ་ལ་མཆོན་གྱི་ཆར་པབས་ཤིང་གདུག་པའི་དབྱགས་སྦྱོས་
 པ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སྟིང་བོར་མཛེས་པའི་མཆོད་སྦྱོན་ཤ་སྟག་རྒྱ་གྱུར་ཏེ་སྟོན་པའི་སྦྱུ་ལ་བདོ་
 བའི་མ་བྱ་རྒྱགས་པར་བས། དེ་ནས་བདུད་སྤྱིག་ཅན་རྣམས་པའི་གཟུགས་སུ་བརྟུས་ནས་འོངས་
 ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཁྱོད་འདི་ན་ཅི་ཕྱིར་འདུག་ཅེས་བྲིས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔས། ཟླ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས། བདུད་ཀྱིས་སྦྱས་པ།

སངས་རྒྱུ་པ་ནི་ཆོག་ས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་བསགས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ལ་བསོད་
ནམས་དེ་ཙམ་ག་ལ་ཐོབ། ཅེས་སྒྲུ་ས། ཐུབ་པས་གསུངས་པར། བདུད་ཚིག་ཅན་ཁྱོད་ཀྱིས་
མཛོད་སྒྲིན་གཏན་པ་མེད་པ་གཅིག་བྱས་པས་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་དབང་ལྷག་ཏུ་གྱུར་ན།
ངས་བསྐལ་པ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་མཛོད་སྒྲིན་གྱི་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མ་བྱས་ཤིང་
ཡོངས་སུ་གཏོང་བར་དཀའ་བ་ནམས་བཏང་བས། རྒྱ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་
ལྷ་ཅི་སྟོས། བདུད་ཀྱིས་སྒྲུ་ས་ལ། ཁོ་ཐོས་མཛོད་སྒྲིན་གཏན་པ་མེད་པ་བྱས་པའི་དཔང་ཐོན་
ཁྱོད་ཉིད་ཡོད་ན། ཁྱོད་ལ་བསོད་ནམས་བསགས་པའི་དཔང་ཐོས་ཡང་མེད་དོ། དེ་ནས་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔལ་བྱག་གཡས་པས་ས་ལ་རེག་སྟེ། ས་འདི་འགྲོ་བ་ཀྱང་གྱི་གནས་ཡིན་
ཏེ། རྒྱ་དང་མི་རྒྱ་སྟོམས་ཤིང་ཉེ་འཁོན་མེད། འདི་ནི་བདག་གི་དཔང་སྟེ་བདག་རྒྱན་མེད། འདི་
ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་ལ་དཔང་བྱོས་ཤིག ཅེས་གསུངས་མ་ཐག་ཏུ་ས་ནམས་བྱག་ཏུ་གཡོས་ཏེ།
སའི་ལྷ་མོ་བཏན་མ་ལུས་བྱེད་རྒྱན་གྱིས་སྒྲུ་ས་པ་མངོན་པར་བྱུང་སྟེ། སྒྲེས་བྱ་ཆེན་པོ་དེ་
བཞིན་ནོ། ཁྱོད་ཀྱིས་རི་སྐང་གསུངས་པ་བཞིན་ཏེ། འདི་ནི་བདག་ལ་མངོན་སུམ་སོ། ཁོར་གྱང་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཉིད་ནི་ལྷ་དང་བཅས་པ་འཛིག་རྟེན་གྱི་དཔང་དུ་གྱུར་པ་དང་། ཆད་མར་གྱུར་
པ་དམ་པའི་ཞེས་བརྗོད་དེ་མི་སྤང་བར་གྱུར་ཏོ། དེ་ནས་བདུད་ཚིག་ཅན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ་འདོད་ཆགས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པས་བསྐྱུ་བར་བཅུམས་ཏེ། རང་གི་བུ་མོ་སྟེད་མ་དང་།
དགའ་བྱེད་མ་དང་། དགའ་སྟོད་མ་ནམས་བཏང་ནས། བྱང་མེད་ནམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཉམས་
འགྱུར་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱུ་བར་བཅུམས་པ་དང་། དེ་དག་གན་མོ་མི་སྤྱག་པའི་མཆན་མ་ཅན་
དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་སྟེ། དེ་དག་སྤར་སྟོན་པ་ལ་མོས་པས་བྲོལ་བར་བྱས་སོ། ། ༡༠ མངོན་པར་
བྱང་ཆུབ་པའི་མཛད་པ། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འདུད་ཀྱི་དཔལ་ཐམས་ཅད་བཏུལ་
ནས་གཡུལ་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་ཏེ། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༥༥༡ པའི་ལྷགས་རྟ་ལོའི་ས་ག་རྒྱ་པའི་
ཆེས་བཙུང་ལུང་དགོང་མོ་སྤྱག་ཅན་རྒྱ་པ་ལ་ཞུགས་པའི་དུས་ཞིག་ན། ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་ལ་བསམ་
གཏན་བཞི་པོར་རིམ་གྱིས་སྟོམས་པར་ཞུགས། ནམ་གྱི་གྲང་ལ་ལྷའི་སྤྱན་སོགས་མངོན་པར་
ཤེས་པས་བདེན་པ་བཞི་མངོན་དུ་གྱུར། ནམ་གྱི་ཆ་སྤྲད་སྤྱུ་རེངས་འཆར་བ་རྩ་བུ་དང་པའི་དུས་

སུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་བཅུ་གཉིས་ལུགས་འབྲུང་ལུགས་ལྟོག་གི་རིམ་བ་རྣམས་
 ལེགས་པར་གཟིགས་ཏེ། སྤང་བྲ་སྤ་ཞིང་སྤ་བའང་རྟོ་རྟོ་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་བཅོམ་ནས།
 སྤ་ན་མེད་བ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ།
 དེའི་རྒྱལ་མོར་གྲགས་འཛིན་མ་ལ་སྤས་སྤྱ་གཅན་འཛིན་དང་། བདུད་ཅི་ཟས་ཀྱི་བྱ་ཀྱན་དགའ་
 བོ་རྣམས་བཅས་པར་བཤད། འོན་ཀྱང་འདི་ལ་དབྱུང་བ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྤས་སྤྱ་གཅན་
 འཛིན་མའི་མངལ་དུ་ལོ་བྱག་བཞུགས་དགོས་པས་སོ། དེའི་ཆེ་ས་ཆེན་པོ་འདི་རྣམ་བ་བྱག་ཏུ་
 གཡོས་ཤིང་འོད་ཀྱི་སྤང་བས་བྱལ་བར་གྱུར་རྟོ། དེ་ལྟར་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་
 རས་ཞག་བདུན་པ་བདུན་ལ་རིམ་བ་ལྟར། བདུན་པ་གཤམ་པོ་ལ་སྤྱིལ་གྱང་མ་བཤེགས་པར་
 བྱང་རྒྱལ་ཀྱི་ཤིང་ལ་གཟིགས་བསམ་གཏན་ཀྱི་བདེ་བས་དབྱེས་པར་མཛད། བདུན་པ་ག་
 གཉིས་པ་ལ་སྤྱིལ་གྱང་བཤེགས་ནས་དལ་གྱིས་བཞེངས་པས་ས་ཆེན་པོ་ཡང་གཡོས། བདུན་
 པ་གསུམ་པ་ལ་བྱང་རྒྱལ་སྤྱིང་པོ་ལ་སྤྱན་མི་འཛུམ་པར་གཟིགས། བདུན་པ་བཞི་པ་ན་ཤིང་
 རྒྱལ་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་བར་ལེབས། བདུན་པ་ལྔ་པ་ལ་སྤྱིལ་བྱང་བཟུང་གི་གནས་སུ་བཞུགས།
 བདུན་པ་དྲུག་པ་ལ་ཤིང་ལྷོ་ལྷོ་བྱང་དུ་བཞུགས། བདུན་པ་བདུན་པར་ཤིང་སྤྱོལ་རྒྱུའི་
 ཆལ་དུ་བཞུགས་པ་ན། ཆོང་བ་ག་གོན་དང་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བསོད་སྤོམས་ཀྱི་ཐོག་མར་
 སྤང་ཅི་ཕུལ་བ་ལ། རྒྱལ་ཆེན་བཞིས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་རྟོའི་བར་ཀྱི་ལྷུང་བཟེད་བཞི་ཕུལ་བ་
 གཅིག་ཏུ་བྱེན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་སྤངས་ནས་གསོལ། ལྷ་ཡི་བཟླ་ཤིས་དོན་བྱལ་ཅིང་། སོགས་
 ཀྱི་བཟླ་ཤིས་མཛད་ནས་ཆོང་དཔོན་གཉིས་སངས་རྒྱས་པར་ལུང་བསྟན། ༡༡ ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
 ལོ་བསྐྱོར་བའི་མཛད་པ། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བརྟེན་པ་མེད་པ་
 མ་ཡིན་ཡང་། ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་ལ་མ་བསྐྱལ་ན་ཆོས་
 མི་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས། ཤིང་སྤྱོལ་རྒྱུའི་བྱང་དུ་བཞུགས་པའི་ཆེ་རང་གིས་རྟེན་པའི་ཆོས་ཟབ་
 མོ་འདི་གཞན་གྱིས་མི་རྟོགས་པར་གསུངས་ཏེ། ཟབ་ཞི་སྤྱོལ་བྲལ་འོད་གསལ་འདུས་མ་
 བྲས། བདུད་ཅི་ལྷ་བྱའི་ཆོས་ཤིག་བདག་གིས་རྟེན། །སྤྱལ་བསྟན་གྱང་གོ་བར་མི་རུས་
 པས། །མི་སྤྱོད་ནགས་འདབས་ཉིང་དུ་གནས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་བཞུགས་པ་ན། སངས་

རྒྱལ་གྱི་མ་ཐུས་ཆོངས་པ་གཙུག་ཡུལ་ཅན་འཁོར་མང་པོ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འོངས་ནས་ཆོས་སྟོན་
 པར་གསོལ་བ་བཀྲལ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་བསྐྱལ་བ་པོའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཁྱད་
 པར་ལ་དགོངས་ནས་མ་གཙང་། དེ་ནས་བརྒྱ་བྱིན་གྲོགས་སུ་སྤྱོན་ཏེ་ལན་གསུམ་དུ་གསོལ་བ་
 བཀྲལ་པས་གདུལ་བྱའི་དབང་པོའི་རིམ་པ་དང་བསྐྱོན་ནས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བར་ཞལ་གྱིས་
 བཞེས། དུས་དེར་སེམས་ཅན་དག་པ་གདུལ་སྤྱོད་པ་ནི། ལྷ་སྤྱེ་ཡིན་པར་དགོངས་ནས་སྤྲུལ་ཏེ་
 སྤྱིར་བྱོན་ནས་བསོད་སྟོམས་མཛད་ཅིང་བྱང་སྤོང་ལྷུང་བ་རི་དྲགས་ཀྱི་ནགས་སུ་གཤེགས་
 པའི་ཆེ། ལྷ་སྤྱེས་རྒྱང་རིང་པོ་ནས་གཤེགས་པར་མཛོང་སྟེ། དགེ་སྤྱོད་གྲོ་མ་འདིར་འོངས་ན་
 བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་ཁོ་ལ་སྤྱོད་པ་མི་བྱ། ལྷུང་བར་མི་བྱ། བྱག་མི་བྱ། ལྷན་སྟོབས་པར་མི་བྱ།
 ཞེས་ཁོ་ཆོས་ནང་ཁྲིམས་བཅས་ཀྱང་། ཀྲོ་རྒྱལ་སེམས་གཏིང་ནས་ཁས་མ་ལྡངས། དེ་ནས་
 སངས་རྒྱལ་བཙུན་ལྷན་ལྷུང་ལྷ་སྤྱེའི་གནས་སུ་བྱོན་མ་ཐག་ཁོང་གི་དཔལ་དང་གཟི་བུ་མཛད་ལ་
 མ་བཟོད་ནས་སྟོན་གྱི་སྤྱིང་ན་འདར་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་སྟོན་ལས་ལངས་ནས། ཀྲོ་
 རྒྱལ་རིམ་གྱོ་བྱས། རྟ་ཐུལ་གྱིས་བསུས། རྒྱངས་པས་གདན་བཤམས། མིང་ཆེན་གྱིས་
 ཞབས་སྟོན་སྟོབས། བཟང་ལྷན་གྱིས་ཞབས་བསིལ་བྱལ་ཏེ། ཆོ་དང་ལྷན་པ་གྲོ་མ་ཁྱོད་བྱོན་
 པ་ལེགས་སོ།། གདན་བཤམས་པ་ལ་བཞུགས་ཤིག་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། སྟོན་པས་གདན་པ་
 བཞུགས་ནས་ལྷ་སྤྱེ་དག་དགའ་བ་དང་མགྲུ་བར་བྱ་བའི་གཏམ་མང་པོར་མཛད་རྟོ།། དེ་ནས་ཆུ་
 སྟོད་ཆེ་བའི་ཆོས་བཞི་ལ་སྟོན་པས་དགེ་སྤོང་དག་ངས་ཁྱོད་རྣམས་ལ་ཆོས་བཤད་གྱིས་ཚུར་
 ཤོག་ ཉོན་ཅིག་ ཉན་ཏན་གྱིས་ཤིག་ལ་སོགས་པ་བཀའ་བསྩལ་བ་དང་། དེ་དག་གི་སྤྱེ་གས་
 ཀྱི་རྟགས་རྣམས་སྤྱད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ་དགེ་སྤོང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལྷ་བྱུར་
 གྱུར་ཏོ། །དེའི་ཆེ་བྱོགས་དེར་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་ལས་བྱས་པའི་ཁྱི་སྟོང་གཅིག་བྱུར་བ་དང་།
 སྟོན་པས་ཁྱི་སྤྱོད་མ་གསུམ་ལ་འདས་པའི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ལ་གུས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྲག་དང་
 སྐྱོར་བ་མཛད་དེ། ཁྱི་བཞི་པ་ལ་སྤྱིལ་མོ་གྱུང་བཅས་ནས་སེང་གེ་ལྷུང་བག་ཆ་བ་མེད་པར་
 བཞུགས་པའི་ཆེ་འོད་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཆེན་པོས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཁྲལ་བ་དང་། ཆོས་
 ཉན་པ་ལ་བསྐྱལ་བའི་སྤྱོད་བྱུང་བ་ན་བརྒྱ་བྱིན་དང་། ཆོངས་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་སྤོང་བ་ལ་སོགས་

བའི་ལྷའི་འཁོར་དབག་ཏུ་མེད་པར་འདུས་ཏེ། བཅས་ཅད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་
 མགིན་གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དང་། ཆངས་པས་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་ཅི་བས་སྟོང་དང་
 ལྷན་པ་ལུལ་ལོ། དེ་ནས་སྟོན་པས། དག་སྟོང་དག་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་
 བཞི་སྟེ། གང་ཞེ་ན། སྤྱག་བསྐལ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་དང་། འགོག་པ་དང་། ལམ་མོ་ཞེས་ལན་དང་
 བོས་བདེན་པ་བཞིའི་ངོ་བོ་དང་། ཡང་དག་སྟོང་དག་སྤྱག་བསྐལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།
 ཀྱན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱའོ། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱའོ། ལམ་བསྟན་པར་བྱའོ། ཞེས་ལན་གཉིས་
 བས་བདེན་པ་བཞིའི་བྱ་བ་དང་། ཡང་དག་སྟོང་དག་སྤྱག་བསྐལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ། ཀྱན་
 འབྱུང་སྤངས་སོ། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་སོ། ལམ་བསྟན་ནོ་ཞེས་ལན་གསུམ་བདེན་པ་བཞི་
 མཐར་ཕྱིན་པའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལན་གསུམ་བསྐྱས་ཏེ་ནམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་
 བསྐྱོར་བའི་ཆོས་བསྟན་པས་ལྷ་སྟེ་བཟང་པོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ། འཛིག་རྟེན་ན་དཀོན་མཆོག་
 གསུམ་གྱི་ཐོག་མ་བྱུང་། དེ་ནས་དགྲ་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཐེན་པའི་བར་དུ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་མ་
 ལ་ལ་དང་། སྟོས་ངད་ལྗང་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དང་། བྱ་ཁོང་ཕུང་པོའི་རི་དང་། མཉན་ཡོད་
 བརྒྱ་ཕྱིན་གྱི་ཆལ་དང་། ཀོ་ས་ལ། སེར་སྤྱིའི་གཞི། ཡངས་པ་ཅན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་
 ཡུལ་ངེས་པ་དང་། ལྷ་དང་ལྷའི་གནས། རྩ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁང་པ་ལ་སོགས་པ་མ་ངེས་པའི་
 གནས་ཅེ་རིགས་པ་རྣམས་སུ་བྱང་དོན་དང་། རེས་དོན་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་ཐོག་མཐར་བར་
 གསུམ་དུ་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱོར། མཉན་ཡོད་དུ་ཆེས་གཅིག་
 ཅས་བཅོ་ལྷའི་བར་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་བསྟན། སུམ་
 ཅུ་ཅ་གསུམ་དུ་ཡུམ་སྦྱུ་འཕྲུལ་ཆེན་མོའི་ཆེད་དུ་དབྱར་གནས་པར་མཛད་ཅིང་གྲོང་ཁྱེར་
 གསལ་ལྷན་ཏུ་ལྷ་ལས་བབས། དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ལ་སོགས་པར་གདུལ་
 བྱ་བུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པ་བསྟན་པ་སོགས་བསྐྱུ་བ་རྣམ་པ་བཞིའི་སྟོ་
 ཅས་ཐེན་ལས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་སྟེལ། མདོར་ན། དགྲ་ལོ་ཉིར་དགྲ་བ་སྤྱི་ལོའི་ལྷོན་
 ༡༩༥༧པའི་ཤིང་གི་བར་ཁབ་ཏུ་བཞུགས། དགྲ་ལོ་ཉིར་དགྲར་རབ་ཏུ་བྱུང་། ལོ་བྲག་ཏུ་དཀའ་
 བ་སྦྱད། དགྲ་ལོ་སོ་ལྷ་བར་སྦྱི་ལོའི་ལྷོན་གྱི་༡༩༥༧པའི་ལྷགས་རྟ་ལོར་སངས་རྒྱས་ནས་

དགྲའ་ལོ་བརྒྱུད་ཅུ་ཐམས་པའི་སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ ༡༧༧༧པའི་མེ་འབྲུག་ལོའི་བར་དབྱར་གནས་པ་
 བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྔ་མཛད་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྤྲོད་མེད་པ་བསྐྱོར་རྟོ། ། ༡༩ ལྷ་དན་ལས་འདས་
 པའི་མཛད་པ། དེས་པའི་དོན་དུ་སངས་རྒྱུས་ལ་འདས་གྲོངས་ཀྱི་མཆོད་མ་མེད་ཀྱང་། བྱང་དོན་
 དུ་གདུལ་བྱ་ཉྱལ་འདྲིན་ཅན་རྣམས་ཆོས་ལ་བསྐྱུལ་བ་དང་། ཚུལ་དེས་སེམས་ཅན་མང་པོ་
 ཡོངས་སུ་སྤྲོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལྷ་དན་ལས་འདའ་བར་སྟོན་པར་མཛད་པར་བཞེད། དེ་ཡང་གྲོང་
 ཁྲིར་རྩ་ཅན་དུ་གྱུར་གྱི་ཡུལ་དུ་ཉེ་བ་ཤིང་སྤྱ་ལ་རྒྱུད་གི་ཆ་ལ་དུ་བྱོན་ཏེ་ལྷ་དན་ལས་འདའ་བའི་
 དགོངས་པ་ཉེ་བར་བཞག་ནས། དགེ་སྦྱོང་དག་ཐེ་ཆོས་ཡོད་པ་དག་ངེས་ཤིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 ལྷ་དན་ལས་འདའོ། ཞེས་དང་། ཡང་སྤང་མའི་དུས་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་དབྱེ་བ་ན།
 མདོ་སྤྱོད་དང་མཐུན། འདུལ་བ་ལ་སྤྱང་། ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་ན་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཡིན་པར་
 དོས་རྒྱུངས་ཤིག་ཅེས་སོགས་གདམས་ནས་མགར་བའི་བུ་ཚུ་ལས་བཞོས་ཀྱི་ཐ་མ་གསོལ་ཏེ།
 གནས་དེ་ཉིད་དུ་སྟན་བདུན་གྱི་ཁྲི་ལ་སྟོ་གཡས་པ་ས་ལ་པ་བ་ནས་སེང་གའི་ཉལ་སྐབས་ཀྱིས་
 གཟེམས་ཏེ་སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ ༡༧༧༧པའི་མེ་འབྲུག་ལོར་ལྷ་དན་ལས་འདས་སོ། ། དེ་ལྷར་སྟོན་པ་
 ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་དང་དབྱེ་བ་ཅོམ་པ་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་ལྷ་དན་ལས་འདས་སོ། ། ཀྱན་དགའ་
 བོ་དང་རྩ་ཅན་གྱི་གྲུང་རྣམས་ཀྱིས་ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་སྐྱ་གདུང་མཆོད་ཅིང་། ཞག་བདུན་པ་
 ལ་གཞོན་ལུ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྲོགས་བཏེགས་ཏེ། གྲུང་གི་དབུ་རྒྱན་བཏགས་པའི་མཆོད་རྟེན་གྱི་
 བྱང་དུ་བྱངས་ནས། སྐྱ་གདུང་ཤིང་བལ་དང་། རས་རྒྱང་ལྷ་བརྒྱས་གཡོགས་ཏེ་ལྷགས་ཀྱི་སྟོམ་
 བྱར་བཅུགས། འབྲུ་མར་གྱིས་བགར་བར་ཁ་བགལ་སྟེ་ངེ་ཞེས་པོའི་ཤིང་སྤྱངས་པ་དང་མེ་རང་
 འབར་དུ་བྱུང་སྟེ་ཁྲོགས་བཞེས་སོ། ། དེ་ནས་སྟོམ་བྱ་ཁ་བྱེ་ནས་བལྟས་བས། གདུང་ཡུངས་འབྲུ་
 ལྷ་བྱའི་རིང་བསྐལ་གྱི་ཕྱང་པོར་གྱུར་པ་དང་། ཆོམས་མཆེ་བ་བཞི་པོ་དང་། རས་བྱི་ནང་གཉིས་
 པོ་མ་ཆོག་པར་གནས་པ་རྣམས་གྲུང་རྣམས་ཀྱིས་གྲོང་ཁྲིར་གྱི་དབུས་སུ་སྐྱབ་བྱངས། དུས་
 དེར་ཁྲོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱ་གདུང་རིང་བསྐལ་གྱི་སྐལ་བ་ལེན་པའི་ཕྱིར་དབྱང་ཡན་
 ལག་བཞིས་པོ་བཞོས་ཏེ་རྩ་ཅན་དུ་བྱིན་པར། སྐྱ་གདུང་རིང་བསྐལ་གྱི་ཕྱང་པོར་གྱུར་པ་དེ་
 དག་མ་གཏོང་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲ་དང་། ཡངས་པ་ཅན་གྱི་ལི་རྩ་སྟེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

ཆ་བརྒྱད་དུ་བཤོས་ཏེ་སོ་སོའི་ཡུལ་དུ་མཆོད་རྟེན་བཅེགས་ཤིང་དུས་སྟོན་ཆེན་པོར་བཅུགས་
ནས་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བྱས་པ་དེ་ལ་མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་དེ་བྱུང་། རྒྱལ་པོ་
མ་སྐྱེས་དབའི་གདུང་སྐལ་ནམས་ཕྱིས་ཆོས་རྒྱལ་མཉམ་མེད་ཀྱིས་སྒྲངས་ཏེ་རྣམས་མེད་དུ་
མཆོད་རྟེན་བྱེ་བ་བྱས་གཅིག་ལ་བཞེངས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་ན་དེ་དག་ནོར་བུ་ཏྲིག་གི་སྒོ་
གོས་སུ་གྱུར་ནས་དོན་མཛད་པ་སོགས་མདོར་ན་སྐུ་གདུང་ཡང་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་ཏུ་རྒྱས་ཤིང་
འཕེལ་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་མཐའ་ཡས་སོ།།

ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ།

ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ།

ཤུག་ལོ། ① [ལེགས་] དཔལ་གྱི་དུས་བྱ། ② ཅན་དན་དཀར་པོ།

ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ།
ཤུག་ལོ། ༡༩༩༩ ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། སྐུ་གཞོན་དུས་དབྱུང་ལྷ་ལྷན་དུ་གནས་སྟོར་ལ་ཕེབས་ཏེ་གྲ་
སར་ཞུགས་ནས་མདོ་སྐྱོད་གཞུང་ལུགས་ཡོངས་ལ་གསལ་སྟོན་མཛད། སྐུ་མ་དག་དབང་སྒོ་
བཟང་བཟ་ལེས་དུང་ནས་དག་ལྷ་སྒོར་གི་སྒོ་མ་པ་བཞེས། རྒྱ་མཚན་དབང་སྒོ་གོས་དང་།
དག་དབང་ཆོས་སྒོར་སོགས་སྐུ་མ་ནམས་བསྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་ཀྱན་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་
བྱིན་མཛད་དེ་མཁས་པར་གྱུར། དབང་ལུང་ཁྱིད་སོགས་མང་དུ་གསལ། དབྱང་གངས་བརྒྱད་
ཏུ་གྲ་བཞེ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ ལོར་དཔོངས་པ་
གཞན་དོན་དུ་གཤེགས།

ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ།
ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ།
ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ།
ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ།

ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ།

ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ། ཤུག་ལོ།

ཕྱི་སེམས། དཔལ་ལྷན་སེང་གེ་སྟེ་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་པ་དེས་བོད་རྒྱལ་ཁྲི་སྟོང་ལྗེ་ཕྱེ་བུ་
བཅན་དུས་བོད་ལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སྟིང་ཐིག་ཐོག་མར་སྟེལ།
སྟོག་ཤོ་ལོ་ཀའི་འབྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག
གཤག་བྱ་ཆིག་བཀས་པའི་དོན་ཏེ་སྟེ་རེས་ཤིང་གཤགས་ནས་གཤག་ལེབ་མང་པོ་བཅོས་འདུག་
ལྟ་བུ། དངོས་རྩལ་ཕྱི་ལོ་སིལ་བྱར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། རས་གཤག།
གཤག་འགོས། ཤིང་གཏུང་མ་གཤག་པའི་དུམ་པའི་མིང། རྟོགས་སྟོང་བཙུའི་མགོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་
བྱལ་མཆན་བུ། ཅན་དན་གྱི་བྱ་ཆལ་ནི་ཤིང་གི་སྟོ་པག་སྟེ། ཁམས་སྐད་གཤག་འགོས་ཞེས་པ་
དེ་ཡིན་པར་སྒྲ་མས་བཞེད། འབེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་ཁྲབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་མགོན་པོ་བེར་ནག་
ཅན་གྱི་བསྟེན་ཡིག་ལས་གསལ།
གཤག་བཅོས། སྟན་དབྱང་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ཅན་པའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཤགས་ནས་ནད་འབྱིན་
པའི་དབྱང་བཅོས་ཀྱི་མིང།
གཤག་པ། གཤོག་པའི་མ་འོངས་པ།
གཤག་གཞོང། རྟོ་ཆེན་གཤག་བྱེད་ཀྱི་ལུགས་གཞོང་སྟེ་དོ་གཤག་མཁན་གྱི་ལག་ཆ་ཞིག
གཤག་ལེབ། ཤིང་གཏུང་མ་ཁ་བཀས་ནས་དུམ་བྱར་བཅོས་པའི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། གཤག་ལེབ་
མང་པོ་བཀས་ནས་རྩ་ར་ལ་རིབ་མ་བསྟོར་དགོས་ལྟ་བུ།
གཤགས། ཤགས་པ་དང་འདྲ།
གཤགས་བཞེ། གཏམ་གྱི་འཐབ་ཚོད་བྱས་པ་སྟེ། དེང་སང་ཁ་འཐབ་ཟེར་བ་དང་དོན་མཚུངས།
གཤགས་འབྱེད། གཤགས་བཞེ་དང་དོན་གཅིག
གཤགས་རྒྱལ་བ། གཏམ་གྱི་ཚོད་པ་ལས་རྒྱལ་བའམ་ཁ་རྒྱལ་བ།
གཤགས་ངན། ཁ་གཤགས་ངན་པ།
གཤགས་པའི་མ། སྟོ་བྱར་གྱི་མཆོན་སོགས་སོག་པ་ལས་བྱུང་པའི་མ་རིགས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆན་ག་
གྱེན་བྱར་དུ་གཤགས་པའི་མ།
གཤགས་འཕེལ་དགོན། རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་བོད་སོག་དཔག་དབྱང་གིས་མངའ་རིས་

དབང་དུ་བྱེད་སྐབས་སོག་པོ་དགའ་ལྗན་ཆོ་དབང་གིས་དཔག་བརྒྱབ་ཏེ་མི་མང་པོ་བསད་བའི་
ཕྱིག་བཤགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དགོན་པ་འདི་བཞེངས་པས་བཤགས་འབེལ་དགོན་ཞེས་བའི་མིང་དེ་
བྱུང་བར་བཤད། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ལྷ་
རངས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཤགས་མ། གཞུང་གཤགས་མང་པོ་བཏང་བའི་མེ་ཤིང་གི་མིང་།

གཤགས་རལ། ཁ་ཤགས་བརྱེ་བ།

གཤགས་ལས། ཁོག་པ་སོགས་གཤགས་ཏེ་སྤྲོན་བཅོས་བྱེད་ཐབས།

གཤང། བོན་པོའི་རོལ་མོ་ཞིག

གཤང་དེ་གཤོང་དེ། ས་མ་ཐོ་དམའ་སྤང་གཤོང་ཡོད་པ། ས་ཆ་གཤང་དེ་གཤོང་དེ།

གཤང་ནག་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫིང་མ་ཡིན། བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་འཛོལ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཤང་གཤོང། གཤང་དེ་གཤོང་དེའི་བསྐྱུས་ཆོག

གཤན་པ། ཤན་པ་དང་འབྲ།

གཤམ། འོག་མ་དང་རྩེ་མ་དང་སྤྲང་མ། སྐབ་གཤམ། འོག་གཤམ། དོན་ཚན་གཤམ་གསལ་ལྟར།
རི་མོའི་གོང་གཤམ།

གཤམ་འགྲུལ་དགོན་པ། རྒྱང་འགྲུལ་དགོན་ཡང་འབྲི་སྒོལ་ཡོད། རབ་བྱུང་ལྔ་པ་ཙམ་དུ་ཀམ་པ་རང་
བྱུང་རྟོ་རྩེའི་དངོས་སྒོབ་རྒྱལ་བསྟན་བྱ་བལ་བས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་ལྷུལ་ལྷུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལྷུལ་ལྷུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཤམ་ཐབས། ཤམ་ཐབས་དང་འབྲ།

གཤམ་བྱ། སྐར་ཁུང་གི་སྟེང་བྲམས་ཀྱི་རས་གཤམ་བྱ།

གཤམ་མ། འོག་མ། གཤམ་མར་འཁོད་པ།

གཤམ་འཛར། འོག་ཏུ་འབྱུང་བའམ། སྐབ་ཏུ་འབྱུང་བ། རྫོང་སྤྱད་ཀྱི་གཤམ་འཛར།

གཤམ་འོག་འོག་རིམ།

གཤམ་རིམ། འོག་རིམ།

གཤམ་གསལ། ཡིག་དོན་འོག་ཏུ་གསལ་བ་རྣམས།

གཤལ། གོས་སོགས་སྤྱར་མ་ཆེས་བྱེད་སྐབས་ཕྱི་ནང་མི་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་ཨབ་ཐག་རིང་པོར་
རྒྱབ་ནས་རགས་པ་ཆེས་པའི་དོན།

གཤལ་རྒྱབ་པ། ཆེས་བྱ་བས་གོས་ཀྱི་ནང་ཤ་སོགས་ལ་སྤྱོད་གཞིན་གྱི་ཚུགས་སམ་གཤམ་ཐོར་རེ་
བ་རྒྱབ་པ། ལཱ་བ་སོགས་ཆེས་སྐབས་ཐོག་མར་སྤྱད་ཆོགས་རིང་པོ་བྱས་ནས་རགས་ཅམ་
བཅེས་ནས་མི་འཆོལ་བར་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་མིང་།

གཤལ་དཀར། འདི་རྒྱ་དཀར་ནག་ནས་ཆོད་དུ་འོང་བ་དང་། རང་ལྗོངས་ཀྱི་ཡུལ་འགའ་ཞིག་ནས་
ཀྱང་ཐོན་པའི་དབྱིབས་དང་ཆེ་ཆུང་ལ་ངེས་པ་མེད་ཀྱང་པལ་ཆེར་ཞིབ་རྒྱག་ཁ་དོག་ཁམ་པ་དང་
ནག་པོ། འགའ་ཞིག་དམར་པོ་དང་། སྤྱོད་དཀར་པོ་བཅས་ལ་བཅག་ཁ་འོད་དང་ལྗན་པ། བྱབ་
ཆ་གཙོ་བོ་ SnO_2 $\text{Sn} \sim 78.6\%$ དང་ད་དུང་ Fe 、 Mn དེ་བཞིན་ Nb 、 Ta 、 W བཅས་
ཀྱང་འཕྲེས་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་ཚད་ཏུ་ $6 \sim 7$ དང་། བསྐྱར་ལྗིད་ཁེ་ $6.8 \sim 7.1$ ཡོད་པ། མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལྟ་དཀར། ལུས་ལྗན། བ་ཅན་དཀར། གཤལ། གཤལ་ཆོ། གཤལ་ཆོ་དཀར་
པོ་བཅས་སོ།། རོ་རུས། རོ་མངས། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་མ་གསོ། འུ་སྤྱེད། མ་ངན་
རུལ་བ་གཙོད། དུལ་ཆུ་འཆིང་བར་བྱེད་པའོ།

གཤལ་མ། རྣམ་དག་གམ་ཡང་དག་དང་། རྣལ་མ་དང་། ལེགས་པོ་དང་ཐོལ་མེད་པ། ལས་ཁུར་འོལ་
མེད་གཤལ་མ་ལེན་གྱི་ཡོད། སློབ་སྦྱོང་གཤལ་མ་བྱས་པ། ཡང་ཡང་དབྱད་ན་ཡིན་ལུགས་
གཤལ་མ་རྟོགས་ཡོང་།

གཤལ་ཆོ། གཤལ་དཀར།

གཤལ་ཆོ་དཀར་པོ། གཤལ་ཆོ་དང་དོན་གཅིག་

གཤལ་རིང་། ལག་ངར་གྱི་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་བད་ཀན་གཤལ་རིང་དང་། མཁྲིས་པ་གཤལ་རིང་། རྒྱ་
སེར་གཤལ་རིང་ཞེས་པའི་གཏར་དམིགས་གསུམ་གྱི་མིང་།

གཤར། གཞུས་པའི་དོན་ཏེ། ལྷག་ཆོན་དང་དབྱུག་པ་སོགས་གཤར་བ། དཔེར་ན་ལྷག་ཆོན་གཤར།

འབྲམ་ལྷག་གཤམ་ལ་སོགས།

གཤམ་སྤང་། སྤྱོད་སྤང་སྤེད་པེ་ཆའི་ཆེན་པོ་མི་བཟེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་ཡང་འདོན་བ།

གཤམ་མ། དབུ་མེད་འབྲུག་ཡིག

གཤམ་ཡིག དབུ་མེད་ཀྱི་ཡི་གེ།

གཤམ་ཡོང་འདུག ལུལ་སྐད་ཐོན་ཡོད་བ། སྤྱིབས་ཡོང་བའི་དོན།

གཤམ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ། རྒྱའི་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་མ་སོགས་

དག་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཟས་ཐོས་ཐེས་ཁ་གཤམ་དགོས། དེ་མ་རྩ་ལ་གཤམ་གྱིན་འདུག

གཤམ་ཤོས་བ། སྤྱོད་ཤོས་བའམ་དན་གཡའ་ཤོག་བ།

གཤམ། གཤམ་མ་དང་དོན་འབྲ།

གཤམ་མ། གཤམ་མ་དང་དོན་འབྲ།

གཤེན། ① གཤེན་པ་ལ་ལྟོས། ② གཤེན་པོ་ལ་ལྟོས།

གཤེན་དགོར། ཤེ་པོའི་དོན་དུ་དགེ་འདུན་པ་ལ་བུལ་བའི་མོར་རྩས།

གཤེན་གྱི་ནགས། ཏུར་ཁོད།

གཤེན་དགེ། གཤེན་པོར་དམིགས་པའི་དགེ་ཅ།

གཤེན་ཆ། ཤེ་ཟེན་པའི་མིས་སྐབས་དེར་བདེ་སྦྱག་གི་སྤྱ་རྩལ་གང་ཡོད་དང་། རོགས་སྤྱོད་གང་

དགོས་རང་གི་བྱིས་མི་ལ་རེ་བ་ཞུས་པའི་དོན་ནམས་འདས་ལོག་བརྒྱད་ནས་འཕྱིན་བསྐྱར་བའི་

ཆ་དག་ལ་ཟེར།

གཤེན་ཆ་བསྐྱར། འདས་ལོག་བརྒྱད་ནས་ཤེ་གསོན་བར་འབྲེལ་བའི་ལཔ་སྦྱང་བྱེད་པའི་དོན་

གཤེན་ཆོག གཤེན་པོར་རྩས་འཛིན་བྱེད་པའི་ཆོག་ཞིག་དཔེར་ན། ཀྱན་རིག་དང་། མི་འབྲུགས་

སོགས་ལྟ་བུ།

གཤེན་རྩེ། ① གཤེན་པོ་ཀྱན་གྱི་རྩེ་པོ། པོར་པ་གཏིང་རིང་ལ་མདོག་སྦྱ་བ་གཤེན་རྩེའི་གདོང་འབྲ་

བ་ཞིག་གཡར་བྱང་། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ལྷ་པའི་བདག་དང་། ཉི་མའི་བྲ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ།

འཆི་བདག་མཐར་བྱེད། ཏུས་འཛིན། པ་གཤེན་བདག་པེ་ཙོན་འཆང་། དབུག་འཛིན། མ་ཉེའི་

ཀྱལ་མཚན་ཅན། མཚུངས་འདུག མཚུན་གྱི་ལྷ། མཚུན་ལ་རོལ། འཆེ་བའི་དབང་ཕྱུག ལ་སྤ་
ནིའི་སྤྲུག། གསོད་བྱེད། ལྷོ་ཡི་ཕྱོགས་སྤྱོད་བཅས་སོ། ② [མངོན] གཤེན་རྩེ་ལ་པོ་མོ་གཉིས་
ཡོད་པས་གངས་གཉིས་མཚོན།

གཤེན་རྩེ་དག་ནག འདི་ལ་སྤ་བཅུག་སུམ་ཡོད་པ་པལ་ཆེ་བ་དོན་རྩེ་འདིགས་བྱེད་སྤ་བཅུག་སུམ་མ་དང་འབྲ།
གཤེན་རྩེ་ཆོས་ཀྱལ། ① འཆི་བདག་གཤེན་རྩེ། ② དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱལ།

གཤེན་རྩེ་མཐར་བྱེད། གསང་སྤགས་ཀྱི་སྤ་མེད་རྒྱུད་ནས་བཤད་པའི་ཁོ་མོ་གཤེན་རྩེ་མཐར་བྱེད་
ཡུམ་མེད་པ་ཅན།

གཤེན་རྩེ་པོ་བརྒྱད་པོ་བརྒྱད། དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱལ་གྱི་འཁོར་གཤེན་རྩེ་པོ་བརྒྱད་པོ་བརྒྱད་ལས།
གཤེན་རྩེ་པོ་བརྒྱད་ནི། ༡ ཆོས་ཀྱལ་ནག་པོ། ༢ ལ་བ་ཉི་དཀར་པོ། ༣ བྱ་སངས་སེར་ནག ༤
ཕྱི་ལ་བ་དམར་ནག ༥ རལ་བ་ཆར་དགུ་ཕྱོ་ནག ༦ ཉེལ་བ་དཀར་ནག ༧ སྤང་མགོ་ཕྱོ་ནག
༨ ཕྱི་ལ་བ་དམར་ནག་བཅས་དད། གཤེན་རྩེ་པོ་བརྒྱད་ནི། ༡ པོ་ཉ་མོ། ༢ མཆེ་བ་ལ། ༣ བེ་
ཅོན་ལ། ༤ དུས་མཚན་ལ། ༥ དུས་ཀྱི་ཞགས་པ་མོ། ༦ ལུ་གུ་རྒྱུད་ལ། ༧ འབེབས་ལ།
༨ ལུགས་ཀྱུམ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ནག་པོའོ།

གཤེན་རྩེ་མོ། [མངོན] ལྷར་མ་བྱ་ཉེ།

གཤེན་རྩེ་གཤེད། འདིགས་བྱེད། སྤ་མེད་པ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡི་དམ་ཞིག

གཤེན་རྩེ་གཤེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནག་པོ་སྟོར་གསུམ། དག་ནག་གི་རྒྱུད། གདོད་བྱག་གི་རྒྱུད། དོན་རྩེ་
འདིགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་བཅས་གསུམ།

གཤེན་རྩེ་གཤེད་སྤ་བཅུག་སུམ། ཀྱལ་བ་རིགས་ལྷ། ཡུམ་བཞི། སྟོ་སྤང་བཞི།

གཤེན་རྩེ་འེ་སྤེ་སྤ། དཔུལ་བའི་ལས་མཁན།

གཤེན་རྩེ་འེ་ཁྲལ། འཆི་བདག་གིས་འཆི་བར་གཏོང་བའི་རྟགས་སམ་མཚན་ལ། ཁྱོད་གཤེན་རྩེ་འེ་
ཁྲལ་ལ་མ་བཏབ་ན། ང་དབའ་མིང་བཏགས་པ་སྟོང་གཏམ་གྱིས།

གཤེན་རྩེ་འེ་ནགས། [མངོན] དུང་ཁྱོད་རོ་གནས།

གཤེན་རྩེ་འེ་ཕྱོགས། [མངོན] ལྷོ་ཕྱོགས།

གཤེན་ཇེའི་བ་དན། [མངོན] གཟའ་སྟེན་པ།

གཤེན་ཇེའི་བྲ། [མངོན] གྲོག་མ།

གཤེན་ཇེའི་ཞགས་པས་དྲངས་པ། འཆེ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཏེ་འཆེ་བདག་གཤེན་ཇེས་ཞགས་
པ་བཏབ་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་མའི་ལམ་དུ་ཁྱིད་པའི་དོན།

གཤེན་ཇེའི་བཞོན་པ། [མངོན] མ་ཏེ།

གཤེན་ཇེའི་སྲིང་མོ། [མངོན] རྩ་བོ་བསྟུ།

གཤེན་སྟོང་། གནའ་དུས་བོད་ཀྱི་ཁྱིམ་ས་སྟོལ་ལྟར་བསད་པའི་མི་སྟོག་གི་ཁྱིམ་ས་འཇལ་ཞིག

གཤེན་འདྲེ། མི་ཉི་ནས་གསོན་པོར་སྟོད་མཁན་ལ་གཞོད་པ་སྟེལ་བའི་འདྲེ་ལ་ཟེད།

གཤེན་གནས། དུར་ཁྱོད།

གཤེན་པ། ① བཅུད་དང་ལྷན་པ། གཤེན་ཆག་གཤེན་པ། ② འཇམ་པོ་དང་དུལ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་
གཤེན་པོ་དང་འདྲ།

གཤེན་པོ། ① འདས་པོ། གཤེན་པོའི་གྲོན་གོས། གཤེན་པོའི་བྱང་ཡིག་སྒྲ་མ་རང་མགོ་མ་ཐོན་པར།
གཤེན་པོའི་ཡར་འདྲན་པར་བཞག་རེད། ② འཇམ་པོ་དང་དུལ་བ། ཁྱི་གཤེན་པོ། ཞིང་ས་
གཤེན་པོ། ༩ མཐུན་པོ། སེམས་རྒྱུད་གཤེན་པོ། ཐུགས་ནང་གཤེན་པོ། རང་ཁ་གཤེན་པོ།

གཤེན་པོ་དུར་སྟེལ། མི་གཤེན་པོའི་སྟེ་བྱང་དུར་སའམ་དུར་ཁྱོད་སོགས་སྟེལ་བ།

གཤེན་པོའི་ནང་མི། མི་ཉི་བྱང་བའི་ནང་མི།

གཤེན་པོའི་རོ་དོམ་འཁུར་བ། མི་གཤེན་པོའི་རྒྱ་ཁོར་དང་ཟས་གོས་ལ་ལོངས་སྟོད་པ།

གཤེན་སྟུང་། གཤེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གནས་སྟོར་བྱེད་པའི་ཆོག

གཤེན་ཅིས། གཤེན་པོའི་དོན་དུ་རྒྱབ་པའི་ཅིས།

གཤེན་ཇས། གཤེན་པོའི་ཁོར་ཇས།

གཤེན་ཟན། གཤེན་ཟས་དང་འདྲ།

གཤེན་ཟས། ① ཤི་མཁན་གྱི་རྒྱ་དངོས་ཐོག་ནས་བཟོས་པའི་ཟས། ② ཤི་མཁན་གྱི་དོན་དུ་
དམིགས་ནས་གཞོད་པའི་དངོས་ཇས།

གཤེན་ཡུལ། གཤེན་པོའི་ཡུལ་ཏེ་ཤིན་སྒྲེ་བ་མ་རྒྱངས་བར་དོའི་ལམ་དུ་གནས་པ།
གཤེན་ས། ① ཞིང་ས་འཛོལ་པོ་དུལ་མ། ② མཐུན་པོ་བྱེད་ས། ཞིང་ས་གཤེན་ན་ཅི་ཡང་སྒྲེ།
གཤེབ། གཤེན་རྒྱ་དང་གཤེབ་བཞེན་པ་སྟེ། བན་ཚུན་ཉེ་པོར་གནས་པ། དཔེར་ན། དཔྱང་པ་མཉམ་
གཤེབ། གཤེབ་གཤེབ། འཕྲིས་གཤེབ། གཤེབ་གཤེབ་ཅེས་ལྟ་བུ།
གཤེབ། ① དངོས་པོ་གང་ཞིག་མཉམ་དུ་སྒྲིག་པའི་དོན་ཏེ། ཤིང་གཏུང་མ་མང་པོ་མཉམ་དུ་གཤེབ་
ནས་སྒྲོང་དགོས། རྒྱང་པ་གཉིས་གཤེབ་ནས་ལངས་དགོས། ② ཡུན་རྒྱ་འཕྲིས་པའི་དོན་ཏེ།
ཡུན་རིང་གཤེབ་པའི་མི་བཅུ་སེམས་ཆེན་པོར་ཡོད་ལྟ་བུ།
གཤེབ་བཟོད། ཟློག་རྒྱུད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་
སྟེ། དེའི་ན་རྒྱུད་དུ་parallel ཟེད།
གཤེབ་པ། གཤེབས་པ། གཤེབ་པ། གཤེབས། ① དམ་པོར་སྒྲིག་པ་དང་རུབ་པ། གཤེབ་ལེགས་པར་
གཤེབས་པ། དཔྱང་གཤེབས། རང་བཞིན་བཟང་པོ་ཡིན་ན་གཤེབས་བདེ་པོ་ཡོང་།
② འགྲོགས་པ་དང་སྟེབ་པའམ་སྟོང་པ། མཉམ་དུ་གཤེབས་ནས་བྱིན་པ།
གཤེབས། གཤེབ་པའི་སྒྲུལ་ཆིག་
གཤེབས་པ། གཤེབ་པའི་འདས་པ།
གཤེབས་གཤེབས། རུག་རུག་གམ་ཉེ་བར་བཅར་ནས་བསྒྲིགས་པ།
གཤེས། ཐང་གི་དོན། དཔེ་ཆ་གཤེས་ལ་མ་བཞག་ རྒྱ་མས་ཆོས་གསུང་དུས་གཤེས་ལ་བསྟན་ནས་
གྲུས་པས་ཉོན་དགོས། གཤམ་རྒྱལ་ས་འཛོལ་ནས་མར་གཤེས་ལ་བབ་འགྲོ་ཞིང་འདུག་ལྟ་བུ།
གཤེས་ཀ་ རང་བཞིན་ནམ་རྒྱ་དག་ གོམས་གཤེས། མི་གཤེས། གནས་གཤེས། ས་གཤེས།
གཤེས་ཀ་བཟང་ངན། གཤེས་རྒྱབ་ཁ་ཆོ།
གཤེས་ཀའི་ཁྱད་ཆོས། རམ་རྒྱུན་གཞན་དང་མི་མཚུངས་པའི་རང་བཞིན་ནམ་པོ་པོའི་ཁྱད་ཆོས་ལ་ཟེད།
གཤེས་རྒྱུད། རང་བཞིན་ནམ་རྒྱ་དག་ གཤེས་རྒྱུད་གྲོང་པོ། གཤེས་རྒྱུད་ཅིང་པོ། གཤེས་རྒྱུད་
བཅན་པོ། རང་གི་གཤེས་རྒྱུད་བཟང་པོ།
གཤེས་ངན། གཤེས་རྒྱུད་ངན་པོའི་མི།

གཤེས་ངན་འགྲུམ་པ་བཅོ་ལྔ། ལྟོགས་ཏེ་འགྲུམ་པ། མཆོན་དང་ལྷགས་དབྱུག་གི་འོག་ཏུ་གྲུམ་པ། དག་
དང་དུག་མཆོན་གྱིས་འགྲུམ་པ། དམག་གི་གཡུལ་དུ་འགྲུམ་པ། ལྷག་སྤྱང་སོགས་གཅན་གཟན་
གྱིས་འགྲུམ་པ། ལྷུལ་གདུག་པོས་འགྲུམ་པ། ཆབ་གྱིས་འཆལ་ཏེ་འགྲུམ་པ། ཞགས་གྱིས་འགྲུམ་
པ། དུག་གིས་འགྲུམ་པ། མཁའ་འགྲོ་དང་མཁའ་འགྲོ་མས་འགྲུམ་པ། སེམས་སྟོང་ཞིང་སྤྱོད་པས་
འགྲུམ་པ། རིའམ་བྲག་གས་ཤིང་ངམ་གད་གཡང་ལ་ལྷུང་ནས་འགྲུམ་པ། བྱད་སྟེམས་ཀྱི་འགྲུམ་
པ། ལྷ་སྟོན་སྟེ་བརྒྱད་སོགས་འདྲེ་གདོན་གྱིས་འགྲུམ་པ། རེམས་ནད་གྱིས་འགྲུམ་པ་ལོ།

གཤེས་ངན་མི་དུག་འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟེད་དེ། ཀྱང་པ་ཞ་བོ་དང་། ལག་ཆད། ཀྱང་རྩམ། བྱམ་པ།
མོང་པ། ལྷགས་པ་དང་དུག་གོ།

གཤེས་ལུགས། ① གོམས་སྟོལ། ② ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད།

གཤུ། བྱས་ཀྱི་ད་ལྟ་བུ།

གཤུང་། བཤུང་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

གཤུང་བ། ① བཤུངས་པ། བཤུང་བ། ཤུངས། སྟོང་ནས་སྟོག་ཏུ་ཁ་གཏོང་བ། བཤུང་བར་དམོང་
པ། གཤེས་ལུགས་གཤུང་བ། ② [ཆིང] རང་གཞན་གྱི་སྟོན་དངོས་སུ་བཛོད་པའི་བརྟེན་ཅིང་།

གཤུད། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། ལུས་ཀྱི་སྤྱི་མོ་བརྟེན་ནས་མས་པའི་དོན་
ཏེ། ཀྱང་པ་ལྷམ་གྱིས་གཤུད། ལག་པ་རྟོ་ལ་སོགས་ནས་གཤུད་ཉེན་ཏེ་ལྟ་བུ།

གཤུམ། བཤུམ་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

གཤུར། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བུ་དང་སྤྱལ་ཆིག་དངོས་རྩས་སྤུལ་མོར་གཞོག་པའི་དོན་ཏེ།
ཤིང་གཤུར། ལ་ལུག་གཤུར་དགོས། མར་རྟོག་གཤུར་ཅིག།

གཤེ་ཆིག་ངན་གྱིས་ཁ་བརྟེན་གཏོང་བ།

གཤེ་བ། སྟོ་བ་དང་སྤྱད་པའི་ཆིག་རྩལ་སྤྱུ་བ། གཤེ་གཏམ་གཤེ་ཆིག་གཤེ་ཞིང་སྟེགས་པ། ཤེས་
མོན་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིར་ཐད་ཀར་པན་ཚུན་གཤེ་རེས་བྱ་མི་བྱུང་།

གཤེ་གཤེ་གཏོང་བ། ཆིག་རྩལ་བཛོད་པ།

གཤེག་པ། གཤོག་པའི་ད་ལྟ་བུ་འབྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག།

གཤེགས། སོང་བའམ་ཁྱེན་པ་དང་། དཔེའི་སྒོ་ནས་ཆེ་ལས་འདས་པའི་དོན་ལའང་འདུག
གཤེགས་སྒྲིམས། དུལ་གཞན་དུ་ཕེབས་ཁར་འབྲལ་རྒྱའི་བརྟེན་བཟང་སོགས། ཕེབས་ཆང་ཡང་ཟེར།
གཤེགས་མགོན། བསྐྱེད་སྒྲིལ་སྒྲིལ་མོ་སོགས་བྱེད་དགོས་པའི་ཆུང་ཡོང་མར་འབྱའི་མགོན་པོ་གཤེགས་ཆེ།
གཤེགས་གཏོར། ལྷ་ཕེབས་པའི་སྐབས་དང་བསྐྱེད་པའི་གཏོར་མ།

གཤེགས་སྐྱབས་བདུན། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གས་ལོག་སྟེ། སེང་གའི་སྐབས་སུ་
གཤེགས་པ་དང་། སྒྲུང་པོ་ཆེའི་སྐབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། ངར་པའི་སྐབས་སུ་གཤེགས་པ་
དང་། ལྷ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། གཡས་སོགས་སུ་ཐོག་ཅིང་གཤེགས་པ་དང་།
མཛེས་པར་གཤེགས་པ་དང་། རྩང་པོར་གཤེགས་པ་བཅས་བདུན་ནོ།།

གཤེགས་པ། ① ཕེབས་པ། དུལ་སྒྲོངས་མང་པོར་གཤེགས་པ། གཤེགས་སུ་གསོལ། ངར་གནས་
ག ① གས་པ། ཉེ་ཞོ་མེད་པར་བདེ་བར་གཤེགས། ② འདས་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ། མར་མེ་གཤེགས་སོང་། གནས་དུ་གཤེགས་པ། སྐྱ་གཤེགས་པའི་བྱེད་སྒྲོ།
གཤེགས་རྩུ་ཐོག་ལི་བའི་ཁུལ་བྱས་ནས་དུར་ཁང་དུ་སྒྲོང་ཅིག་ཅེས་པའི་དོན།
གཤེགས་རྩོངས། འདས་མཆོད་དེ་ལི་ཆར་བའི་རྩེས་སུ་གཤེན་པའི་ཆེད་དུ་ཡར་དཀོན་མཆོག་ལ་
མཆོད་པ་དང་། བར་དགེ་འདུན་ལ་བསྐྱེད་བཀུར། མར་ངན་སྒྲོང་ལ་སྦྱིན་གཏོར་སོགས་ནས་
དཀར་དགེ་སྦྱབ་གང་རུང་བྱས་པའི་དོན།

གཤེད། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སམ་དག་ཟླ། དག་པོ། དག་གཤེད། ལོ་གཤེད།

གཤེད་དུར། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ།

གཤེད་མ། ① སོག་གཅོད་བྱེད་མཁན། ② གཤེན་རྩེའི་པོ་ཉ།

གཤེན། བོན་ཀྱི་སྒོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱི་རུས་མིང་།

གཤེན་གཅེ་འོད། བོད་རྩེ་གཉིས་པ་སྤྱི་ཁྱེད་པའི་སྤྱི་གཤེན་གཅེ་འོད་ལྷ་བ་དེ་དང་མི་གཅིག་
ཡིན། བོན་ཀྱི་སྤིང་པ་སྤྱི་སྒོང་སྤང་སྤིང་ཀྱི་མདོས་ཟབ་མོ། ཞེས་པའི་དེའི་རྩིས་པ་པོ་ཡིན།

གཤེན་ཡུལ་འོལ་མོ་ལུང་ཡིང་། འདི་བོན་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་གསར་གཏོད་མཛད་པ་སྒོན་པ་གཤེན་
རབ་ཀྱི་འབྱུངས་ཡུལ་ཡིན་པར་བོན་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་དང་ལོ་རྒྱུས་གཞན་དག་མང་པོར་གསལ།

འོལ་མོ་ལུང་རིང་ཞེས་པ་དེ་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། བོན་གྱི་མདོ་གཟེར་མིག་ན། གངས་ཉི་མའི་
ཞོལ། མཚོ་མ་པམ་པའི་འགྲམ། ཞང་ཞུང་འོལ་མོ་ལུང་རིང་ཞེས་མངའ་རིས་སྤྱ་རངས་སྤྱ་ཡོད་
པ་གསལ་བོར་བསྟན་ཡོད་པ་རེད།

གཤེན་རབ། གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་དང་མི་གཅིག་ཡིན།

གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ། སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ན་གཟིགས།

གཤེན་རབས། གཤེན་རབ་དང་འབྲ།

གཤེན་རབས་མི་བོ་ཡེ་གཤེན། བོན་སྤོལ་ཐོག་མར་གཏོད་མཁན་གྱི་སྟོན་པ།

གཤེན་སྤྲུལ། བོན་གྱི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་མིང་།

གཤེན་ལྷ། བོན་ལྷ།

གཤེན་ལྷ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྤང་རྫོང་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད།

གཤེར་སྤྱོགས། མའི་ནག་དང་རྩ་སེར་ནམས་ཀྱིར་འཛག་པའི་གསང་བྱ་བ་བཏོད་པའི་ཤིང་ལས་
བཟོས་པའི་མ་ཆས་འབྱོར་དྲིས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། གཞན་དུ་གཤེར་སྤྱོགས་ཞེས་གྲང་འབྱུང་
བས་དོན་གཅིག་པར་མདོན།

གཤེར་བརྒྱལ་བ། གྱོད་ཚོད་པ།

གཤེར་ལྗན། [མདོན] རྩ་བ།

གཤེར་བདར་པར་ལེབ། རྩོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་lcd panel ཟེད།

གཤེར་དཔང་། གྱོད་གཏུགས་ཀྱི་དཔང་པོ་འཕྲ་གྱོད་ཚོད་ཀྱི་བདེན་རྒྱུ་ཤུག་འབྱེད་པ།

གཤེར་བ། བཞའ་རྒྱལ། རྒྱལ་གཤེར། གོས་གཤེར་བ། ས་གཤེར། ཤིང་འབྲས་གཤེར་བ།

གཤེར་ཆག་མིག་ནད་གཤེར་ཆག་སྟེ། མིག་ནས་མཆི་མ་འཛག་ཅིང་གཟུགས་ལ་ལྟ་མི་བཟོད་པར་
ན་བའི་མིག་ནད་ཅིག་གི་མིང་།

གཤེར་འདྲིན། ① [མདོན] རྩ། ② སྤྱིན།

གཤེར་ས། རྒྱན་གཤེར་རམ་བཞའ་ཚན་ཡོད་པའི་ས།

གཤེར་ལས་རྒྱལ་བ། ཁྱོད་ལས་རྒྱལ་བ།

གཤེས། གཤེ་ཡི་འདས་པ་དང་སྤལ་ཆིག་

གཤོ ① གཏན་དུ་འཁེལ་བའི་ལམ་སྒོལ། གཤོ་དོད་བ། གཤོ་ལམ་ཆགས་བ། གཤོ་ངན་ཚུགས་བ།

② ཁྱོ་ཡི་འཁྲི་སྒོལ་གཞན། གཤོས་ཀྱི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ།

གཤོ་བ། བཤོས་བ། བཤོ་བ། ཤོས། འཕོ་བ་དང་འདོར་བ། ར་བྱང་མོ་ཕྱིར་བཤོས་བ། གད་སྒྲིགས་

བཤོས་བ། ཚུ་བཤོ་བ། བཤོས་པའི་ཚུད་ལེན་ཐབས་མེད།

གཤོག ① དཔྱད་ངམ་སྟོབས། ② ཁྱོང་ཆོ་ཆེན་སོ།

གཤོག་ཀ ① ཆོ་ཤོག་གམ་སྟེ་ཤོག ② མི་ཁག་ཅིག་གི་མིང་སྟེ། མི་གཤོག་ཀ་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

གཤོག་དཀར། [མདོན] ངང་བ།

གཤོག་བརྒ། [མདོན] བྱ་སྟེག་བ།

གཤོག་འགྲོ། [མདོན] བྱ་སྟེ་འེ་མིང་།

གཤོག་སྒྲ། གཤོག་ཟུང་འཐབ་པའམ་དེབ་པའི་སྒྲ། ངང་པའི་ལྷ་ཆོགས་གཤོག་སྒྲ་དིར་དིར་སྒྲོག་

བཞེན་འཕྱར་བ།

གཤོག་སྒྲོ། བྱའི་གཤོག་པའི་སྒྲོའམ་སྒྲོ་གཤོག་ གཤོག་སྒྲོག་དར་གྱི་སྒྱུད་པས་བསྐྱམས་སྒྱུར་ན།

ཆོད་པོ་ཡིན་ཡང་ནམ་འཕངས་གཅོད་ཐབས་མེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འགོབས་བྱེད་དང་།

སྒྲོ་འདབ་མ། འདབ་གཤོག་ ལུས་འདེགས། གཤོག་པ་བཅས་སོ།

གཤོག་ཆགས། བྱ་རིགས།

གཤོག་ལྗང་། [མདོན] ཉེ་ཅོ།

གཤོག་སྟབས། བྱ་ཡི་གཤོག་པ་བརྒྱུད་བསྐྱམ་བྱེད་ཚུལ།

གཤོག་ལྗན། [མདོན] བྱ།

གཤོག་བ། ① བཤགས་བ། གཤག་བ། གཤོགས། དུམ་བྱར་གཏོང་བའམ་གསེ་བ། རྫོ་དུམ་བྱར་

བཤགས་བ། གྲིས་བཤགས་པའི་ཆ། གཤག་ལས། གངས་བཤགས་བ། ཤིང་བཤགས་བ།

ཤིང་འཛེར་པ་ཅན་གཤག་དཀའ། ཉོར་དམག་གི་ནང་སློབ་འབྲུག་པ་སྤར་བཤགས་ནས་བྱུང་།

② བྱའམ་ཉ་ཡི་འདབ་མ། གཤོག་པ་དེབ་པ། གཤོག་པ་གཡུག་པ། གཤོག་པ་གཡོབ་པ།
གཤོག་པ་ལྷེབ་ལྷེབ། བྱ་གཤོག་ལྷེབ་ལྷེབ་བྱས་ཏེ་འཕུར། བྱ་ནམ་མཁར་འཕུར་བ་ལ་གཤོག་
པ་གཉིས་དགོས།

གཤོག་པ་ཅན། ①[མངོན] རྟ། ② བྱ།

གཤོག་ཅུལ། བྱའི་གཤོག་པའི་འཕུར་ཅུལ། མོད་སྤྲུག་ལ་གཤོག་ཅུལ་རྒྱས་པ་དང་། ངང་སྤྲུག་ལ་
རྒྱལ་ཅུལ་རྫོགས་པ་བཞིན་མགོ་ཐོན་པ།

གཤོགས། གཤོག་པའི་སྤྲུལ་ཆེན།

གཤོང་། ① དམའ་ཞིང་བདེ་བའི་ས་ཆའི་མིང་སྟེ། གཤོང་ས། ལུལ་གཤོང་ཞེས་པ། འདི་ལ་གཤོངས་
འབྲི་བའང་ཡོད། ② གཤོང་བ་ཞེས་པའི་ཆེན་བསྐྱུས་པ། ③ གཤོངས་ཀྱི་ད་ལྟ་བ།

གཤོང་ཚུ། ས་གོང་མོར་ཡོད་པའི་ཚུ། གཤོང་ཚུ་ཕྱིར་བུད།

གཤོང་བ། བཤངས་པ། བཤང་བ། ཤོངས། འབྲུ་བ་དང་སེལ་བ། གད་སྟེགས་རྣམས་བཤངས་པ།
གཅང་པོ་གཤོང་བ། ཁོན་པ་བཤང་བ། སྤྲུབས་གཤོང་བ།

གཤོང་བྲ། ས་གཞི་གོང་གོང་ངམ་གྱིང་གྱིང་། མི་ལ་ཡར་དུས་མར་དུས་ཡོད། ས་ལ་སྤང་རེ་གཤོང་རེ་ཡོད།

གཤོང་མོ་ཆེ་དགོན། གཤོང་མོ་ཆེ་བྱང་ཆུབ་བདེ་ཆེན་གླིང་དང་། གཤོང་མོ་ཆེ་བཟ་ཤིས་འབྲེལ་
ཞེས་གྲང་འབྲི་སྟོལ་འདུག ཉོར་མའི་སློམ་རྒྱ་བའི་སྤྲུལ་ཞིག་གིས་བཏབ། འདིའི་ཡང་སྤྱང་
ཨ་ཡང་སྤྱིན་པ་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པ་དགོན་གསར་རིན་ཆེན་དགེ་འཕེལ་གླིང་འདེབས་མཁན་དེ་
ཡིན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༩ ལོར་བཅ་ཆེན་སྤྱི་ལོ་དུག་པ་རྒྱ་ནག་
ཏུ་ཕེབས་སྐབས་ཉོར་མའི་སློམ་རྒྱ་ལ་བསྟོད་བསྐྱེད་སྤྲུགས་བཏང་ཆུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་
བརྟགས་ན་པལ་ཆེར་སྐབས་དེའི་སློང་ཞིག་ནས་དགོན་པ་འདི་བཏབ་ཡོད་པར་སེམས། ལུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། མཆོ་ལྷ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་ཁྱིམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཤོང་ཞིང་། ཐང་ལ་ཡོད་པའི་ཞིང་། སྤང་ཞིང་གོ་སྟེ་སེར་འབྲེལ་འབྲེལ། གཤོང་ཞིང་འབྲས་སྤྲུག་
སྤྱི་ཐིང་ཐིང་།

གཤོང་གཤོང་། དམའ་མོའམ་གོང་གོང་། ས་གཞི་གཤོང་གཤོང་རྣམས་སུ་ཆུ་འབྲིལ་འདུག
གཤོང་ས། ལྗོངས། སྤང་གཤོངས། གཤོངས་ས།
གཤོབ་གན། ཉག་པར་རྩུན་བཤད་མཁན་མི་ལ་ངན་མིང་འབོད་སྐྱངས་ཤིག
གཤོབ་ལ་བ། ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་སྐྱད། རྩུན་ལ་བ་དང་དོན་གཅིག་དཔེར་ན། ཨ་ཁུ་བསྐྱན་པས་གཤོབ་
རྒྱང་རྒྱང་ལ་བ་ནས་དཔོན་པོ་རྣམས་མགོ་བསྐྱོར་གཏོང་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དཔོན་པོས་གཤོབ་
ལ་བ་ནས་མི་མེར་མགོ་བསྐྱོར་གཏོང་གི་རེད་ལྟ་བུ།
གཤོས། བཤམ་གྱི་ད་ལྟ་བར་གཤོམ་འབྲི་བའང་ཡོད།
གཤོམ་པ། ① ག་སྒྲིག་བྱེད་པ་དང་འགོད་པ། གཔས་གཤོམ། སྒྲིག་གཤོམ། ལྷོན་མོ་བཤགས་ཏེ་སྒྲ་
མགོན་གདན་འདྲེན་བྱ། གཡུལ་གཤོམ་པ། ② འདོན་པ། རལ་གྱི་གཤོམ་པ།
གཤོམ་པ། ① ག་སྒྲིག་བྱེད་པ། ② དངོས་ཆས་སྒྲིག་འགོད་བྱེད་ས།
གཤོམ་ར་འཐེན་པ། ལྷིང་ལྷོབས་དང་དཔའ་རྩལ་ཡོད་ཉམས་དང་ཡིན་ཉམས་སྟོན་པ།
གཤོར། ① གཤམ་བ་དང་གཤོར་བའི་སྐུལ་ཆིག་ ②[ཆིང] ཡུར་བ། ༡ ལྷོང་ཅིག་ ༢ རོང་བ། ③ བྱེད་
འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བ་དང་སྐུལ་ཆིག་ ག་པགས་སོགས་ལེན་ཆེད་དུ་རི་དྲགས་འཛིན་པ་དང་
གསོད་པའི་དོན་ཏེ། རི་དྲགས་གཤོར་མཁན། རི་དྲགས་གཤོར་ཅིག་ཤེས་པ།
གཤོར་ཁ་རྒྱ་བ། འབྲུ་སྐྱན་སོགས་ཆད་འཇལ་བ།
གཤོར་བ། ① ༡ བཤོར་བ། བཤོར་བ། གཤོར། རི་དྲགས་ཚོན་པའམ་ཚོན་རྒྱབ་པ། ཉགཤོར་བ།
ག་བ་གཤོར་བ། ༢ བཤར་བ། བཤར་བ། གཤོར། ཆད་འཇལ་བ། འབྲུ་རིགས་འབོ་དང་བྲེ་ལ་
གཤོར་བ། ② རྒྱབ་སོའམ་འཇམ་སོ་མེན་པ། དབྲུ་སྐྱ་གཤོར་བ།
གཤོར་བྲེ། འབྲུ་སོགས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་བྲེ། མང་ཅུང་གཤོར་བྲེ་ལ་འཇལ། ལྷིང་ཡང་རྒྱ་སྤང་ལ་འདེགས།
གཤོལ། ཞིང་ཁ་རྩོ་སྒྲིག་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་ རོང་གཤོལ། གཤོལ་གྱིས་རྩོ་བ།
གཤོལ་མགོ་ ཞིང་ཁ་རྩོ་བྱེད་གཤོལ་གྱི་མགོ་
གཤོལ་ཅན། [མདོན] མ་ཏེ།
གཤོལ་ལྷགས། རོང་གཤོལ་གྱི་ཅེ་ལྷགས།

གཤོལ་བཏབ་པ། ① གྱེར་འཐེན་བྱེད་དུ་བཅུག་པ། ② རོང་གཤོལ་ཞིང་ཁར་བཅུག་པ།
གཤོལ་རྟེན། རོང་གཤོལ་གྱི་མདའ་རྟེན་ཤིང་རིང་པོ།
གཤོལ་མདའ། རང་གཤོལ་གྱི་ཡུ་བའི་ཤིང་།
གཤོལ་མདའ་འཛིན། རང་བའི་ཆོས་ལུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་བའི་འཛིན་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་
བཞད་པའི་སྐབས་ཀྱི་གསེར་གྱི་རི་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་རིའི་ཅེ་མོ་གསེར་གྱི་གཤོལ་མདའ་ལྟ་
བུར་ཡོད་པ། རོས་རེར་དཔག་ཆད་བཞི་འབྲུམ་བཞི་ཁྲི་དང་། མཐའ་སྐོར་དུ་ས་ཡ་གཅིག་དང་
བདུན་འབྲུམ་བྲུག་ཁྲི་ཡོད་པ་ཞིག
གཤོལ་ལྷན། ①[མཛོན།] བེ་ཏའི་ཤིང་། ② མ་རྟེ།
གཤོལ་པོ། ① མོ་སྤྱད་རོང་གཤོལ། ② རྒྱ་སྐར་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག
གཤོལ་སྤྱད། རོང་གཤོལ་གྱི་ཡན་ལག
གཤོས། ①[རྫིང་།] འཁྲིག་པ། འ་རུས་འབྲེལ་སྤྱན་རླབ་པོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱ་གྲུ་ལ་ནལ་སྤྱག་
ཟེར། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་འདས་པ། རྒྱའི་ཤུགས་ཀྱིས་ས་ལ་ཤུལ་བཏོད་པའི་དོན་རྟེ།
རྒྱས་ས་ལ་གཤོས་ནས་གྲོག་མོ་བྱུང་། རྒྱས་རྟ་གཤོས་ཞེས་བའོ།
བཞག འཆགས་པའི་མ་འོངས་པ། བཞག་བྱའི་ཉེས་པ། འགྱོད་བཞག
བཞགས། འདས་པ་སྟེ། རང་གིས་བྱས་པའི་མི་དགའི་ལས་གང་ཞིག་སྤྱིང་ནས་ཉེས་པ་བཞགས་པ་ལྟ་བུ།
བཞགས་རྟེན། འགྱོད་བཞགས་བྱེད་པའི་འབྲུལ་རྟེན།
བཞགས་ལྗོངས། སྤར་ནས་བྱུང་བའི་ཉེས་པ་བཞགས་ཤིང་ཕྱིན་ཆད་སྟོམ་སེམས་བྱེད་པ།
བཞགས་པ། ① ཉེས་པའི་ལས་ལ་འགྱོད་བཞགས་བྱས་པའི་འདས་པ། ② ལྷུང་བ་བྱིར་བཙོས་
གྱི་ནང་གསེས། ཡུལ་རིགས་མཐུན་གྱི་ལྷུང་བས་མ་གོས་པའི་དགེ་སྟོང་གི་བྱུང་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་
ལྷུང་བས་གོས་ཤིང་བྱུང་བའི་གང་ཟག་གིས་སྤྱིང་ནས་བཞགས་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཀྱིས་
བྱིར་མ་བཙོས་པའི་ཉེས་བཞགས་དང་། བཙབས་པའི་ཉེས་བཞགས་དང་། དངོས་གཞིའི་ཉེས་
བཞགས་བཙབས་རང་རང་གི་ཆོ་ག་ལྟར་སྤྱགས་ཆིག་ལན་གསུམ་བཟོད་པ་དང་། མཐུག་ཏུ་
མཐོང་སྟོམ་ཐབས་ལེགས་བྱ་བ་བཙབས་གྱི་སྟོན་ལྷུང་བ་བྱིར་བཙོས་པ།

བཤགས་བྱའི་ཉེས་བྱས། དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ། རྒྱངས་འདས་སོགས་སུ་ལས། ཅ་བ་བཞེ་མ་
གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་བཤགས་བྱའི་ཉེས་བྱས་ཞེས་བྱའོ།

བཤང་། ལམ་གྱི་བྱེ་མ་སོགས་བཤང་རྒྱ།

བཤང་སྒྲོ། རྒྱབ་ཀྱི་ཁུང་བུ།

བཤང་གཅི། བཤང་བ་ནི་ཆེན་དང་། གཅི་པ་ནི་ཆུ་གཉིས་ལ་ཟེད།

བཤང་བྱི། མི་གཙང་རྒྱག་ནི་འཕྲུག་པའི་བྱི་མ།

བཤང་བ། ① གཤོད་བའི་མ་འོངས་པ། ② ནི་ཆེན་ནམ། སྒྱག་པ། བཤང་བ་འབྲིན་པ། བཤང་བ་དོར་བ།

བཤང་བ་སྟེད། ① ལྷན་སྟེད་པར་བྱེད་པ། ② [མངོན] ༡ སྤལ་པ། ༢ ལུས་བུ།

བཤང་བ་ཟ། [མངོན] རྩོད་གི་པག་པ།

བཤང་འབྲ། ① སྒྱག་འབྲ། ② བཤང་ལམ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤོན་བུ།

བཤང་འབྲུམ། བཤང་ལམ་གྱི་མ།

བཤང་ལམ། བཤང་བ་འདོར་པའི་སྒོ་འཕྲུག་རྒྱབ་ཀྱི་ཨི་ཁུང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱབ་དང་། ལུར་
ལམ། འོག་སྒྲོ། འོག་ལམ། བཤང་བའི་སྒོ་བཅས་སོ།

བཤང་ལེན། [མངོན] བྱི་ལ།

བཤང་ལམ། བཤང་བ་ཞེས་ནི་ཆེན་གྱི་མིང་ཡིན་པས་དེ་བྱིར་འབྲིན་པའི་ལམ་འོག་སྒོའི་མིང་སྟེ།
རྩོགས་ཆེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་མངོན་བརྟེན་ལེགས་བཤད་གསེར་
གྱི་ལྷེ་མིག་ལས། སྤོན་བྱའི་ཞལ་དང་སྤོན་བྱའི་སྒྲོ། བཤང་ལམ་འོག་སྒོ་རྒྱབ་བྱའི་སྒྲོ། བཤང་
ལམ་འོག་སྒོ་རྒྱབ་ཀྱི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བཤང་སེང་། སྤོན་བྱའི་འགྲོ་བའི་ཇ་ཤིང་ཞིག

བཤངས། ལུར་བྱའམ་ལམ་སོགས་བཤང་རྒྱ་དེ་བཤངས་ཟེན་པ།

བཤངས་པ། ① གཤོད་བའི་འདས་པ། ② [རྩིང] བཤང་བ་དོར་བའམ་སྒྱག་པ་གཏོང་བ།

བཤད། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ། རྩོད་བྱེད་ཆོག་གིས་བརྟེན་བྱ་སྟོན་པ་སྟེ།
སྐད་ཆ་བཤད། ཁོས་རྒྱ་སྐད་དང་བོད་སྐད་གཉིས་ཀ་བཤད་ཤེས། གཏམ་བཤད་དགོས།

བཤད་བྱེད་དོན་གྱི་སྒྲིང་པོ་ཤོད།

བཤད་ལྷ། ཆོས་འཆད་ཉན་བྱེད་ལུལ་སྒྲོབ་ལྷ།

བཤད་རྒྱུ། ① དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་ཡ་བྲལ་དུས་བྱ་གཉིས་པ་ལུས་དང་། བདེ། སྒྲན་སོགས་ཀྱི་
དོན་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་བཤད་པའི་སྒྲིང་རྒྱུད་དེའི་ཡེ་ཅུ་སྤྱི་ཙུ་ཙ་ཙ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྒྲན་
གཞུང་ཆད་ལྷན་ཞིག ② དོན་འཆད་གིས་གསུངས་པའི་སྒྲ་མེད་ཙ་ཙ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད།

བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བདུན་ཅེའི་རྒྱུ་རྒྱ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ནང་བྱང་པ་ནས་རྒྱལ་བྲགས་
བཟང་གིས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་ཆད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག

བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་ནོར་བུ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱང་པ་བཟླ་གིས་དཔལ་
བཟང་གིས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག

བཤད་རྒྱུ། དག་རྒྱན་ནས་ཟེར་སྒྲོལ། གནའ་བོའི་བཤད་རྒྱུ་ལ་བདེན་མིན་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་པས་
ཞིབ་དཔྱད་བྱེད་དགོས།

བཤད་རྒྱུ་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཟུ། ཆོས་སྒོན་ཐུ་མི། བེ་རོ་ཙ་ན། སྐ་བ་དཔལ་བཅེགས། ཙག་
རོ་སྒྲ་ཡི་རྒྱལ་མཆོན། ཞང་ཡེ་ཤེས་སྒྲེ། གཞུ་བས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས། ཡོ་ཆེན་རིན་ཆེན་
བཟང་པོ། རྩོག་ཡོ་སྒོ་ལྷན་ཤེས་རབ། ས་པ་ཅ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། བུ་སྒོན་ཐམས་ཅད་
མཆོན་པ་དང་བཟུ་ལ་ཟེར། ཤེས་བྲ་ཀྱན་ཁུབ་ལས། ཆོས་སྒོན་ཐུ་མི་བེ་རོ་སྐ་ཙག་ཞང་།
གཞུ་བས་ཆེན་རིན་བཟང་རྩོག་ཡོ་ས་སྐྱ་པ། བུ་སྒོན་བཤད་རྒྱུ་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཟུ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བཤད་སྐྱ་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོ། པ་སྤྱི་ཁུལ་སྒྲེར་སྒྲེལ་བཞི་པའི་མི་སྒྲེ། རྒྱུད་ཐོག་རྒྱུད་དུས་སྒྲེལ་
བཞི་ཆོས་མཛད་ཟེར་བ་སྒྲེ། ཐོག་མར་བཤད་སྐྱ་བཀའ་སྒོན་དོན་གྲུབ་དོན་རྩེ་བསམ་ཡས་ཉམས་
གསོར་བཞུགས་སྐབས་པན་རྒྱུན་དོ་ཤེས་བྱུང་བ་དང་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་བྱུང་ཞིང་། དབང་ལྷག་
རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་འདོན་ཐང་ཆེ་ལ་ཡིག་རྩིས་ཡག་པོ་ཡོད་པ་དང་བཤད་སྐྱ་བཀའ་སྒོན་དོན་གྲུབ་
དོན་རྩེ་ནི་མི་དཔྱད་བརྟག་པར་མཁས་ཤིང་། དེགས་སྤྱི་མེད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་བཤད་སྐྱའི་
མིང་ཐོག་ནས་ཞབས་སྒྲོད་ཞུ་གནང་མཛད། སྤེ་སྤེད་བཤད་སྐྱ་ལོ་མེན་ཉན་གྱིས་ཡོ་རོ་གསུམ་

རིང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་མཐར་འབྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦༧
ལོའི་བོད་རྒྱ་ཆེས་ཤིན་ཏེ་རྒྱིང་སྒྲིབ་བྱུང་བའི་ཆུ་འཕྲུལ་གཤེགས།

བཤད་སྒྲུབ། ཆོས་འཆད་པ་དང་ཉམས་སྦྱང་ལེན་པ།

བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ། ལུང་སྡེ་སྡོད་གསུམ་ནི་བཤད་པའི་བསྟན་པ་དང་། ལམ་བསྐབ་པ་གསུམ་
ནི། སྒྲུབ་པའི་བསྟན་པ་ཡིན། ལུང་སྡེ་སྡོད་གསུམ་ལ་བརྒྱལ་བརྟགས་ཀྱི་གཞན་གཏན་ལ་
འབེབས་པ་ནི་ཚད་པ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་ཆིག་དོན་གཞན་ལ་འཆད་པ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་
དགོངས་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པ་གསུམ་ནི་བཤད་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་དོན་དང་།
བསྐབ་པ་གསུམ་ལ་ཉམས་སྦྱང་གི་སྒྲུབ་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན།

བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་འདུས་སྡེ། བཤད་པའི་སྡེ་སྡེ་མདོ་སྡེ་དང་། སྒྲུབ་པའི་སྡེ་སྡེ་རྒྱུད་སྡེ་བཅས་ཀྱི་དགོན་པ།
བཤད་སྒྲུབ་འཆད་ཉན། གཞན་ལ་ཆོས་བཤད་པ་དང་། རང་གིས་ལག་ལེན་བསྟར་བ། མཁས་པ་
གཞན་དག་གི་བྱང་ན་ཆོས་ཉན་པ།

བཤད་སྒྲུབ་དར་རྒྱས། ཆོས་བཤད་ཉན་དང་། སྒྲུབ་པ་ལག་ལེན་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ།

བཤད་སྒྲུབ་དར་རྒྱས་དགོན། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༠ལོར་ཆོས་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་ནས་བཞེངས། བྱམ་མཐའ་
ཉིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆུ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཤད་སྒྲུབ་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མཇུག་ཅུ་ལྷ་མ་དབང་པོ་རབ་རིག་
སྟོབས་ནང་འཕྲུན་བས་བཏབ། བྱམ་མཐའ་ས་སྒྲུབ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྐྱོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཤད་སྒྲུབ་ཤིང་རྟ་བཙོ་བརྒྱད། བོད་གངས་ཅན་རྫོངས་འདིར་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་སྡེལ་པའི་འཕྲིན་
ལས་པ་གཙོ་བོ་བཤད་རྒྱུ་འདེགས་མཁན་ཀ་ཆེན་བཅུ་དང་། སྒྲུབ་བརྒྱུད་འཕྲུན་པའི་ཤིང་རྟ་
བརྒྱད་བཅས་བསྟོམས་བས་བཤད་སྒྲུབ་ཤིང་རྟ་བཙོ་བརྒྱད་ཟེར། དེ་དག་གང་ཡིན་བཤད་རྒྱུ་
འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ་དང་། སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་བརྒྱད་བཅས་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་གཟིགས།

བཤད་སྒྲོས། བཤད་རྒྱུ་ལ་ལམ་ཟེར་སྒོལ། སྒྲུབ་པའི་བཤད་སྒྲོས་ལ་མཆིས་རུང་བདེན་མིན་གྱི་ཁ་
ཆོན་མ་ཆོད།

བཤད་འཇུག་འགའ་བའི་མིང་། བྱ་ལུག་རྩི་མོ་ཞེས་བའི་མིང་དེར་བཤད་དུ་མེད་ཀྱང་། འཇུག་ཏུ་
མེད་པའི་མིང་ཡིན་པས་བཤད་འཇུག་འགའ་བ།

བཤད་འཇུག་འགའ་ཞིང་མི་འགའ་བའི་མིང་། མཆོ་སྐྱེས་ལྟ་བུའི་མིང་གཅིག་ལ་ཆ་མཆོན་ན་བཤད་
དུ་ཡོད་ལ་འཇུག་ཏུ་མེད་པ། འཇུག་ཏུ་ཡོད་ལ་བཤད་དུ་མེད་པ། བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་
པ་བཅས་གསུམ་སྟེ་རིམ་བར་མཆོ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤྲེལ་བ་དང་། སྐྱེས་ལས་སྐྱེས་པའི་བད་མོ་
མཆོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བད་མོ་བཅས་དེ་དག་གི་དབེར་མཆོན་ཏུ་འཛོགས།

བཤད་འཇུག་མི་འགའ་བའི་མིང་། ཐམས་ཅད་མཐེན་པའམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཆ་མཆོན་
ན་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་བཤད་འཇུག་མི་འགའ་བའི་དོན།

བཤད་ཉེས། བཤད་པའི་སྐྱོན་ནམ་བཤད་ཚུལ་ལོག་པ། དཔེ་ཆའི་ནང་དོན་རང་གིས་ལེགས་པར་
མ་གོ་བཞིན་དུ་བརྟེན་འགྲེལ་བཞེས་ན་བཤད་ཉེས་ཡོང་རྒྱ་ཐག་ཆོད།

བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔ། དགོས་དོན་དང་། བསྐྱེད་དོན། ཆོག་དོན། མཆོམས་སྦྱོར། བཀྲའ་
ལན་རྣམས་སོ།།

བཤད་པ། ① ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆད་པ་དང་ཤད་པ་དང་ཤོད་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།

② འགྲེལ་བཤད། རྒྱས་བཤད། རྣམ་བཤད། ཅ་བཤད། ཆོགས་བཤད། གསུང་བཤད། འགའ་
བའི་རྣམ་བཤད། ལག་ལེན་གྱི་རྣམ་བཤད། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ།

བཤད་སྦྱངས། གསེད་འགྲོལ་ལམ་འགྲེལ་བཤད།

བཤད་སྦྱར། ཅ་བ་དང་འགྲེལ་བ་སྦྱར་བ།

བཤད་ཚུལ། བཤད་སྒྲོས།

བཤད་ཡམ། ① ཅ་དོན་གཡུགས་ནས་འགྲེལ་བ་མེད་པའི་སྐད་ཆ་མང་པོ་བཤད་པ། ② རྒྱ་མཆོན་
མེད་པའི་གཏམ། བཤད་ཡམ་དུ་འབྱམས་པ།

བཤད་རབས། སྐད་ཆ་གང་དང་གང་བཤད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས།

བཤད་སྒོལ། བཤད་པའི་ལུགས་སྒོལ།

བཤན་ཁང་། སེམས་ཅན་གསོད་སའི་ཁང་པ།

བཤམ་གྱི། སེམས་ཅན་གསོད་བྱེད་ཀྱི་མཆོན།

བཤམ་གྱི་བ། སྤར་གྱི་ཐེར་སྒོལ་ལྟར་སེམས་ཅན་གསོད་པའི་བཙོག་གྱི་བ།

བཤམ་ཆས། ལྷ་མོ་འབྲུབ་དུས་ཀྱི་བཤམ་པའི་ཆས་གོས།

བཤམ་བ་ལག་དམར། ① རང་གིས་ལག་བདར་ཏེ་མི་གསོད་མཁན། ② རྒྱན་དུ་སེམས་ཅན་གསོད་
མཁན་ལག་རྩལ་བ།

བཤམ་པོ། ① རྟོག་མེན་བྱང་བ། ཐེག་བཤམ་པོ་ཞིག་འབྲི་བ། ② འཕེན་རྩལ་ཡག་པོ། རྫོག་བཤམ་པོ་
འཕངས་བ། མདའ་རྩལ་བཤམ་པོ།

བཤམ་བྱ། བཤམ་པའི་བྱ་སྤྲུག།

བཤམ་དམར། རི་བོ་དང་རྩ་མིག་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་བཀའ་གཉན་ཞིང་གདུག་རྩལ་ཅན་གྱི་ལྷ་སྤྲུ་སོགས་
གནས་པའི་སར་སེམས་ཅན་བསད་དེ་དམར་ལས་བྱས་པའི་དོན།

བཤམ། རྟོན་མོ་སོགས་བཤམ་རྒྱ།

བཤམ་བ། བཤམ་པའི་མ་འོངས་བ།

བཤམས། བཤམ་ལ་སྟོས།

བཤམས་བ། བཤམ་པའི་འདས་བ།

བཤམས་མ། བཤམ་པའི་དངོས་པོ།

བཤམ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་བ་དང་ད་ལྟ་བ། ཤ་བགས་ཀྱི་ཆེད་སྟོ་སྤྲུགས་སོགས་
གསོད་པའི་དོན་ཏེ། བཤམ་ལྷག་པག་བཤམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

བཤམ་དཀར། གཤམ་ཆེ་དཀར་བོ་དང་འབྲ།

བཤམ་གྱི། སེམས་ཅན་གསོད་བྱེད་ཀྱི་གྱི།

བཤམ་རྒྱ། གཡག་ལྷག་པག་བ་སོགས་ཤའི་ཆེད་དུ་གསོད་རྒྱའི་སེམས་ཅན།

བཤམ་རྫོ། ཞ་ཉེ་དཀར་བོའི་རྫོ།

བཤམ་ནག་བཤམ་ཆེ་ནག་པོའི་བསྐྱས་ཆིག་

བཤམ་བ། ① གསོད་བ། ལྷག་བཤམ་བ། པག་བ་བཤམ་བ། ར་བཤམ་ན་ལྷག་འདར། ② བགོ་

བཤམ་ཐུབ་པ།

བཤམ་ཆེ། ① ཉི་ཚེ། ② ཞཉེ། བཤམ་ཆེའི་སྟོང།

བཤམ་ཆེ་དཀར་པོ། ཞཉེ་དཀར་པོ།

བཤམ་ཆེ་ནག་པོ། ཞཉེ་ནག་པོ།

བཤམ་ལུག་གསལ་བྱའི་ལུག་

བཤམ། ① སྟོན་རྗེས་དུ་སྟོན་ནས་ཆད་ལུས་མེད་པར་དམིགས་ལུལ་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བའི་དོན།

ཐེལ་བ་བཤམ། རྟ་བ་བཤམ། དམག་མི་བཤམ། རི་དྲགས་རྣམས་རི་འགོ་ནས་བཤམ་ཞེས་བ་

ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།། ② འགྲོ་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། ལུལ་སྐད་འགའ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་དང་བེད་སྟོང་

གཅིག་སྟེ། དང་བཤམ་འགྲོ་ལེ་ཡིན། སང་ཉིན་དང་པ་ལུལ་ལ་བཤམ་འགྲོ་ལེ་ཡིན་ལྟ་བུ།

བཤམ་སྟོན། དམིགས་པ་རེ་རེ་བཞིན་ཡིད་ལ་ཤར་དུ་བཅུག་སྟེ་སྟོན་པ་འཕམ་ཡིད་བཤམ་བྱེད་བཞིན་སྟོན་པ།

བཤམ་བ། ① གཤམ་བའི་འདས་པ། ② ཆད་འཇལ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གཤོར་བའི་འདས་པ་

དང་མ་འོངས་པ།

བཤམ་སྤང། ཆིག་དོན་ལ་འདྲིས་ཐབས་ཀྱི་སྤྱོད་བརྟུན།

བཤམ་སྤང་བྱ་རྒྱ། བན་ཚུན་གཏུགས་བཤམ་བྱེད་རྒྱ་འཕམ་ཁྲིམས་སར་གཏུགས་ནས་ཞུ་ཆིག་བདེན་

རྒྱན་དེའི་འབྱེད་བྱེད་པ།

བཤམ་མ། གཤོར་འཇལ་ཐེན་པའི་འབྲུ་རིགས།

བཤམ། གཤམ་ཀྱི་འདས་པ།

བཤམ་སྟོར། མོན་བཏབ་ཐེན་ནས་ཞིང་ས་ཁོད་སྟོམས་བཟོ་བ།

བཤམ་སྟོར་འབྱུང་བ། ཁྲིངས་མ་བསྐལ་ནས་བཤམ་སྟོར་རྒྱབ་པ། ཞིང་ཁར་མོན་བཏབ་ཐེན་ནས་

བསྐྱར་དུ་བཤམ་སྟོར་འབྱུང་བ།

བཤམ་ཐག་བཤམ་ལ་འབྱུང་བྱེད་ཐག་པ།

བཤམ་འབྱུང། ས་ལ་བཤམ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ། འཐེང་བའི་ལུས་སྤང་བཤམ་འབྱུང་རྒྱབ་

གིན་རྒྱབ་གིན་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ།

བཤམ་ནད། གྲོད་ཁོག་བཤམ་བའི་ནད།

བཤམ་འབྲེ། འབྲེ་ནས་འགྲོ་བ་སྟེ། འབྲེ་བའི་འགྲོས་སམ་འཁོར་བའི་འགྲོས་ཟེར་བ་ལྟར་ལུས་སྦྲང་
ས་ལ་བཤམ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ།

བཤམ་བ། ① བཤམ། བཤམ་བ། བཤོམ། ༡ འབྲུད་བར་བྱེད་པ། དཀར་ཡོལ་ཚུས་བཤམ་བ། ཁ་བཤམ་
བ། བྲེ་བྲུང་ཚུ་ཡིས་བཤམ་བ་ལྟར་ཆོག་ས་མེད་ལས་སྒྲ། ༩ འབྲུད་བ་དང་འཁོར་བ། རྩོས་རོལ་ལ་
ཤམ་ས་བཤམ་བ། བྱ་ཆོད་ཀྱིས་རྟ་རོ་མར་ཚུར་བཤམ་བ། ② འབྲུང་བ། གྲོད་བ་བཤམ་བ།

བཤམ་སྦྲན། གྲོད་ཁོག་བཤམ་བྱེད་ཀྱི་སྦྲན།

བཤམ་རིམས། གྲོད་ཁོག་བཤམ་བའི་རིམས་ནད་ཅིག་

བཤས། བཤའ་རྒྱའི་ར་ལུག་སོགས་བཤས་ཟེན་བ་སྟེ། དམར་བསད་ཟེན་བ་དང་། བགོ་སྒྲལ་
བཤས་ཟེན་བ་སྟེ། བགོས་ཟེན་བ།

བཤས་ཁང་། སེམས་ཅན་གསོད་སའི་ཁང་བ།

བཤས་གྲི། སེམས་ཅན་གསོད་བྱེད་ཀྱི་གྲི།

བཤས་སྒྲ། ར་ལུག་སོགས་དམར་བསད་བྱས་བའི་ལས་སྒྲ།

བཤས་བ། བཤའ་བའི་འདས་བ།

བཤས་ཞིང་། དེ་སྡོན་ཞིང་གི་ས་དོང་སྡོད་འཇལ་བྱེད་ཚུལ་ཁལ་ཞིང་སོགས་ཞིང་བཤས་ཞིང་
གསུམ་ལས། ཐོན་འབབ་ཀྱི་དུས་བུ་བཤས་ནས་སྡོད་བ་བཤས་ཞིང་།

བཤས་ར། ཤའི་ཆེད་དུ་སེམས་ཅན་གསོད་སའི་ར་བ།

བཤས་ལུག་གསོད་རྒྱའི་ལུག་

བཤེག་ཁང་རྩིང་སོགས་བཤེག་རྒྱ།

བཤེག་འདོན། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྡོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་uninstall ཟེར།

བཤེག་བ། ཐ་དད་བར་འཇུག་བའི་འཇིག་བའི་འདས་བ་དང་མ་འོངས་བ།

བཤེག་མིན་སྟོང་རྟགས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྡོད་ཐ་

སྒྲ་ཅིག་སྟེ། དེ་ཅིན་སྒྲ་དུ་no-break space ཟེད།

བཞིག་སྟེ། ① འོ་མ་བསྐྱབས་ནས་མར་བཏོན་པའི་དོན་ཏེ། འོ་མ་བཞིག་ས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② འཛིག་གི་འདས་པ་ལ་བཞིག་ས་འབྲི་བའང་ཡོད།

བཞིག་གཞིག་གི་མ་འོངས་པ།

བཞིག་སྟེ། གཞིག་གི་འདས་པ།

བཞིག་པ་མཛད། བཟ་ཞིག་པའི་ཆེན་མོ་བཏོན་པ་ལ་ཟེད།

བཟུ། ཟུ་གི་མ་འོངས་པ།

བཟུ་བ། ① ཟུན་པའམ་པགས་པ་འགོག་པ་དང་འབྲུད་པ། ཞིང་ལྷགས་བཟུ་བ། སྒྲིགས་བཟུ་བ། བ། ② མ་དཔེ་ལྟར་འབྲི་བ། མ་ཡིག་ལ་བཏོན་ནས་བཟུ་བ། དཔེ་ཆ་བཟུ་བ།

བཟུ་གཞོག་ རིན་སྒྲིན་མེད་པར་མི་གཞན་པའི་ངལ་ཚོལ་ལམ་ཐོན་ཇུས་བདག་གིར་བྱེད་པར་ཟེར་
ཞིང་། གཙོ་བོ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་སྒྲེར་ལ་དབང་བའི་དབང་ཆར་བཏོན་ནས་ཁེ་བཟང་བ་ལ་ལ་
ཟེད། གཞན་ལ་བཟུ་གཞོག་བྱེད་པ། བཟུ་གཞོག་ལམ་ལུགས།

བཟུ་གཞོག་གཤམ་རིམ། གཤམ་རིམ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་དུ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་བདག་གིར་བཟུང་
སྟེ་གཤམ་རིམ་གཞན་དག་ལ་བཟུ་གཞོག་གཏོང་བ།

བཟུ་གཞོག་གཏོང་སྤངས། དཔོན་ངན་རྣམས་ཀྱིས་མི་སེར་ལ་བཟུ་གཞོག་བྱེད་ཐབས་ལ་གོ

བཟུག་གོགས་མོགས་ལ་རོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཁེ་ཆོང་མེད་པར་དངོས་པོའི་རང་གོང་ལྟར་གཞན་ལ་
སྒྲོད་པ། གོགས་པོས་སྒྲོད་བྱེད་དེ་ང་ལ་བཟུགས་བྱུང་། ང་ལ་བཟུག་རོགས་ཀྱིས། ཁོ་ལ་
ཟུགས་རོགས་ཀྱིས་ལྟ་བུ།

བཟུག་པ། ① བཟུག་པའི་མ་འོངས་པ། ②[རྫིང་] བསྐྱང་བ། སྒྲོང་མོ་བཟུག་པ།

བཟུགས། རྫོང་བཟུགས་པའི་འདས་པ།

བཟུགས་པ། བཟུག་པའི་འདས་པ།

བཟུང་། བཟུང་རྒྱ་སྟེ། ཟུབ་བྱས་དམོད་མོ་གདབ་རྒྱ།

བཟུང་བ། གཟུང་བའི་མ་འོངས་པ།

བཤུངས། བཤུངས་ནི་དག་ཤུབ་བྱས་དམོད་མོ་བཏབ་ཟེན་པ།
བཤུངས་པ། གཤུང་བའི་འདས་པ།
བཤུད། མས་སྒྲིན་གྱིས་བཤུད་ཟེན་པ་དང་། མིང་རྒྱུང་ལའང་། མས་མས་བཤུད་བཤུད།
བཤུད་པ། ① བཤུད་པ། བཤུད་པ། ཤུད། ༡ བརྟེན་པ། ལག་པ་དོས་འཇམ་པོར་བཤུད་པ། ༩
འབྲུད་པ་དང་ཤུད་པ། ལྷན་གྱིས་རྒྱུང་པ་བཤུད་པ། ② བྱིད་པ་དང་འབྲུགས་སྒྲོམ་ཐེབས་པ།
རྒྱུང་པ་གངས་གྱིས་བཤུད་པ།
བཤུབ། ཤུབ་གྱི་མ་འོངས་པ།
བཤུབ་པ། ཤུབ་ཤུབ་ཏུ་སྒྲིབ་པ།
བཤུབས། ཤུབ་གྱི་འདས་པ།
བཤུམ། བཤུམ་རྒྱ་སྒྲེ། ཏུ་རྒྱའི་ཞེ་ཆིག་
བཤུམ་པ། བཤུམས་པ། བཤུམ་པ། ཤུམས། ཏུ་བའི་ཞེ་ས།
བཤུམས། ཏུས་ཟེན་པ།
བཤུམས་པ། བཤུམ་པའི་འདས་པ།
བཤུར། སྤྱ་སོགས་མེད་བསྐྱེགས་ནས་མེད་པར་གཏོང་རྒྱུ་དང་བཏང་ཟེན་པ།
བཤུར་བ། བཤུར་བ། བཤུར་བ། ཤུར། ལྷན་བྱ་བཏགས་ཟེན་པའི་སྤྱ་སྤྱ་རིང་པོ་ནམས་ཆིག་ཏུ་
བཏུག་སྒྲེ་ཅི་འཇམ་བཟོ་བ། ལྷན་བྱ་མེ་ལ་སྤྱ་བཤུར་བཏང་བ།
བཤུར་མ། ཤུར་མ་དང་འབྲ།
བཤུལ། ① འགྲོ་སའི་ལམ། ལམ་བཤུལ། བཤུལ་ཐག་རིང་པོ། བཤུལ་སྤྱང་བ། བཤུལ་སེལ་བ།
བཤུར་གངས་མང་བས་བཤུལ་ཆགས་པ། བཤུལ་ལམ་རིང་པོར་དལ་དུ་བཞེ། ② རྒྱབ་གཞུང་
དམ་སྒྲུལ་པ། བཤུལ་ཤ། བཤུལ་ཆིག་
བཤུལ་ཀ། བཤུལ་དང་འབྲ།
བཤུལ་ཁ། བཤུལ་དང་འབྲ།
བཤུལ་རྒྱགས། ལམ་དུ་བེད་སྤྱོད་རྒྱའི་བཟའ་ཆས།

བཤུལ་ཆག་རྟིང་། མིག་རྒྱུ་ཅན།
བཤུལ་ཆགས་ཤ། ཏྲ་རྒྱུ་ལོང་བུ་ལྟ་བུ་མིག་རྒྱུ་ཅན་གྱི་ཤེའི་མིང་།
བཤུལ་དེང་པམས་གྱི་འཕྲང་། རྒྱུར་ཕྱིར་ལོག་བྱས་པའི་ཞག་ས་ཐེངས་དང་པོ་དེ་ནས་བཟུང་།
བཤུལ་བ། ལུས་གྱི་རྒྱབ་དོས་ཏེ། རྒྱབ་ན་བ་ལ་བཤུལ་བ་ན་ཟེར་བ།
བཤུལ་ཆེལ། སྒྲུལ་གཞུང་གི་ཤེའི་ཆེལ་བུ།
བཤུལ་རིང་། ལམ་ཐག་རིང་པོ། མི་རྟག་སྒྲུ་མའི་ཕྱོད་ཁྱེར་ན། བཤུལ་རིང་མཐོན་པོ་སྟིང་རྒྱུང་ལངས།
བཤུལ་ལམ། འགྲོ་སའི་ལམ། བཤུལ་ལམ་ཐོག་འབྲུལ་བ་འགྲོ་མཁན་རྒྱུན་མི་འཆད་བ།
བཤུལ་ཤ ① རྒྱབ་གཞུང་གི་ཤ ② བརྒྱའི་ཤ ཏྲ་མོད་བཤུལ་ཤ་བྱང་བྱང་བརྒྱགས།
བཤུལ་སེལ། འཆང་ཁ་བཤུང་མཁན་ནས་ལམ་ཐོག་ལ་ཡོད་པའི་འགྲོག་རྒྱུན་མེད་པར་བཟོ་མཁན།
བཤུས། བཤུས། ཤུས་གྱི་འདས་བ།
བཤུས་བཅད་མ། སྟོ་བྱར་མདའ་དོ་གྱི་མདུང་དུ་ཤིང་མཆེ་བ་མེ་སོགས་སོགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མ་རིགས་
བརྒྱུད་གྱི་ནང་ཆོན་པགས་པ་བཤུས་པའི་མ་དང་། ཤ་འབྲེད་ལ་བཅད་པའི་མ་སྟེ་གཉིས་སོ།
བཤུས་དེབ། མ་དཔེ་གཞན་ནས་བཤུས་པའི་དེབ།
བཤུས་བ། བཤུ་བའི་འདས་བ།
བཤུས་བྲིས། མ་དཔེ་གཞན་ནས་བཤུས་པའི་ཡི་གེ་འཕྲུ་རི་མོ།
བཤུས་བྲིས་རི་མོ། ཞེས་པ་ནི་མ་དཔེ་གཞན་ནས་བཤུས་པའི་རི་མོ།
བཤུས་མ། མ་དཔེ་དོ་མ་མིན་པའི་བྲིས་མ།
བཤུས་ཡིག་མ་དཔེ་ནས་བཤུས་པའི་ཡི་གེ།
བཤེད། བྲེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མེ་ལ་ལྷེས་ནས་ངར་དུ་བརྒྱག་པའི་དོན་ཏེ། ལྷག་མ་མེ་བཤེད་ནས་
བཟུག་དབྱུག་འགྲོག་མེར་བཤེད་ནས་བསྐྱིང་།
བཤེད། ① དངོས་པོ་གང་ཞིག་བཅའ་བའི་དོན་ཏེ།
ལུས་ལ་བསྟོགས་བཤེར་བྲེད་བ། སྤྱི་ལ་བསྟོགས་བཤེར་བྲེད་བ། ② བསམ་སྟོ་ཞིབ་མོ་བཏང་
ཞིང་བརྟག་དབྱུད་ཡང་ཡང་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། བྲོད་གཞི་ཞིབ་ཏུ་བཤེར་ནས་ཐག་བཅད་ལྟ་བུ།

གཤེད་ནི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་སྟེ། གྲོད་གཞི་གཤེད་དགོས། གཤེད་བྱ་ཞེས་བཤོ།
བཤེད་ཁང། སྤར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཁམ་ཆུའི་སྒོར་བདེན་རྩུབ་དག་བཤེད་བྱེད་པའི་ལས་ཁུངས་ཤིག
བཤེད་ཁང་ལས་ཁུངས། འདི་ནི་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ཆོན་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་སྤྱི་ལོ་གཙུག་
ལག་ཁང་གི་ཕྱོགས་བཞིར་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་བཞིའི་ལས་ཁུངས་ཁག་བཞི་ཡོད་པའི་ཡ་གྲུལ་
བྱང་དུ་ཡོད་པའི་དྲག་པོ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཁུངས་དེ་ཡིན་ནོ།
བཤེད་ཁྲ། བན་ཆུན་གྱི་ཚོད་སྟེང་ཐག་གཅོད་བྱས་ཆར་བའི་དབྱེད་མཆོམས་ཡི་གེ
བཤེད་རྒྱག་གྲོད་ཡ་བན་ཆུན་ཁ་ཤགས་ཚོད་བཤེད་རྒྱབ་པ།
བཤེད་དཔང་། ཞལ་ལྷེ་གཅོད་པ་པོ་འཕམ་ཁ་མཆུའི་དཔང་པོ་འཕམ་བཤེད་ཁང་གི་འགོ་བྱེད།
བཤེད་བ། ཤེད་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
བཤེད་ལྗོན། བདེན་རྩུབ་དག་བཤེད་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་བྱེད་མི་སྣ།
བཤེད་ཆག་སྐད་ཆ་ཞིབ་ཆགས།
བཤེད་འཆོལ། ཞིབ་བཤེད་བྱས་ནས་འཆོལ་བ། དེ་ནི་སྐད་དུ་search ཟེར།
བཤེད་འཆོལ་ཁ་ཕྱོགས། ལྗོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དེ་ནི་སྐད་དུ་search direction ཟེར།
བཤེད་འཆོལ་དུས་ཆོད། ལྗོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དེ་ནི་སྐད་དུ་search time ཟེར།
བཤེད་འཆོལ་གནས་ས། ལྗོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དེ་ནི་སྐད་དུ་search location ཟེར།
བཤེད་གཟུང་། གང་ས་གང་ལ་བཅའ་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ།
བཤེད་ལེན། ① ཁ་མཆུ་རྒྱབ་མའི་ས་ནས་ལྷུ་ཆོག་ལེན་པ། ② དདུལ་སོགས་གྲངས་ཀ་བཤེད་
བ་དང་ལེན་པ།
བཤེས། བན་ཤོགས། གཉེན་བཤེས། མཛའ་བཤེས། བཤེས་ཤོགས་ལྟ་བུ།
བཤེས་ངོ། དག་འཁོར་པོ་པོ་ལ་བལྟས་ནས་ལས་ཀ་བྱས་པ། སྤར་ཡོད་བཤེས་ངོར་མི་བཅི་བ།

བཤེས་གཉེན་ངན་པ། ལམ་ཐོང་ལ་འབྲིང་མཁན་གྱི་སྟོན་པ་ངན་པ་ལས་ཕྱོགས་ངན་པ་ལས་དགོ་ཤིང་ངན་པ།
བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ། ① དགོ་བའི་ལམ་སྟོན་མཁན། ② སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན།
བཤེས་གཉེན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ནང་གསུམ་ས་བདུན་པ་བའི་རྒྱུད་
གྱི་ཐབས་གྱི་པར་ཕྱིན་དང་ལྷན་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་སྤྱིར་ཟེ་དང་ཐབས་མཁས་པར་འཕྱོར་
རྒྱུད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བས་ན་དགོ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ལྟ་བུའོ།

བཤེས་གཞིན་དམ་པ། དགེ་བའི་ལམ་སྟོན་མཁན་བཟང་པོ།
 བཤེས་གཞིན་སྤུན་སྤུམ་ཆོག་པ་པ། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཆང་བའི་དགེ་ཆེན།
 བཤེས་གཞིན་བཟང་པོ། ① གྲོགས་བཟང་པོ། ② ཆོས་སྟོན་མཁན། ③ སངས་རྒྱལ་ཤིག་གི་མཆོད།

བཤེས་པ། ① བན་གྲོགས་སམ་དགེ་ཆེན། མཛེས་བཤེས། གཉེན་བཤེས། དགེ་བཤེས། གཉེན་མེད་
བཤེས་མེད། ② སྤྱི་ཉེ་བའི་མཛེས་མཐུན། བཤེས་པའི་གཏམ། གྲོགས་པོ་དང་བཤེས་པར་བྱེད།
བཤེས་པའི་སྤྱི་ཡིག་ བཤེས་སྤྱིངས་དང་དོན་གཅིག་
བཤེས་སྤྱིངས། མཛེས་བཤེས་ལ་སྤྱིངས་པའི་ཡི་གེ་སྟེ། མགོན་པོ་སྐྱེ་བ་ཀྱིས་མཛེས་བཤེས་རྒྱལ་
པོ་བདེ་སྦྱོང་བཟང་པོ་ལ་གནང་བའི་འཕྲིན་ཡིག་
བཤེས་བྲལ། གྲོགས་པོ་དང་བྲལ་བའི་དོན།
བཤེས་སྤྱུ་འགྲུར། གྲོགས་སྤྱུ་འགྲུར།
བཤོ་འཕྲིག་སྦྱོར་གྱི་བདེ་ཆིང་། འདས་པ་དང་སྐྱལ་ཆོག་ལ་བཤོས་འབྲི།
བཤོ་བ། གཤོ་བའི་མ་འོངས་པ།
བཤོགས། འཆགས་པའི་སྐྱལ་ཆོག་
བཤོར། ①[མངོན] སྦྱོང། ② མཛེས་རྒྱན་སོགས་སྤྱས་པའི་བྱ་སྦྱོང་གི་མིང་སྟེ། གཞོན་ལུ་ཆོས་
བཤོར་བྱས་ནས་མགོན་པོ་བསུས།
བཤོར་བ། རྩོད་རྒྱུ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གཤོར་བའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
བཤོལ། བཤལ་བའི་སྐྱལ་ཆོག་
བཤོལ་བཏབ་པ། བྱིར་བཤོལ། བཤོལ་འདེབས།
བཤོལ་འདེབས་པ། བྱ་བ་སོགས་བྱིར་བཤོལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའམ་རེ་ཞིག་བཞུགས་རོགས་གནང་ཞུ་
བ། ཁོང་རང་ལུ་དུ་བྱིར་ཐེབས་རྒྱ་གནས་སྐབས་བཤོལ་འདེབས་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
བཤོལ་ལྷན། [མངོན] རྩངས་པ།
བཤོལ་ལྷན་མཉེས། [མངོན] ཆང་།
བཤོལ་འདེབས། བྱེད་པར་ཐག་བཅད་པའམ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པའི་བྱ་བ་བྱི་ལུར་དང་མི་བསྐྱབ་པར་
གཞན་ལ་སྐྱལ་མ་བྱེད་པའི་དོན་ཉེ། སྦོལ་སྦྱོང་ལ་བཤོལ་མ། བྱི་རྒྱལ་ལ་སྦོལ་སྦྱོང་འགོ་རྒྱ་དེ་
བཤོལ་མ་འདེབས་ལྟ་བུ།
བཤོལ་པོ་རྒྱ་བྱེད། ཉེ་སྐར་ཉེར་གསུམ་དང་རྒྱ་ཆོད་སོ་གཉིས་སམ་སྦྱི་རྒྱ་གསུམ་པའི་ཆོས་དགུ་

སྒོར་ནས་ཞག་བཙོ་ལྷ་རིང་ལ་བཞོལ་པོ་རྒྱ་བྱེད་ཅེས་སྒྲ་ས་དང་ཡར་ཁྲུང་ཁུལ་དུ་བཅི་སྒོལ་
ཡོད། བཞོལ་པོ་ནི་སྤར་དཀར་ཡིན་པ་དང་དེ་དུས་དེ་ལ་སྤར་ཆིངས་སྤྱ་གུ་ཐོན་པའི་སྤང་ཡིན།
བཞོལ་བ། ① ཕྱིར་འགྲངས་དང་སྤྱར་བ། ཉིན་གསུམ་བཞོལ་བ། བཞོལ་ཐེབས་བ། ལས་འགན་
བཞོལ་བ། ཕྱིར་འཐེན་གྱི་བཞོལ་བཏབ་ནས་ཐེབས་བ། བཞོལ་གྲང་མ་བཞུགས་པར་རང་གི་
གྲོགས་པོའི་གས་དུ་བྱོན་ནོ། ཉམ་ལངས་སྤྱན་རུབ་འཆི་བ་གསུམ། བཞོལ་ཐབས་མེད་པའི་
ལས་གསུམ་རེད། ② ཞོན་བ་ལས་བབས་བ།

བཞོལ་མ། ① ཆང་། ② ཕྱིར་འགྲངས། བཞོལ་མ་བཏབ་བ། ར་རང་འགྲོ་རྒྱར་ཐག་བཅད་ཐེན་བ་
ཡིན་རུང་བྱེད་ཀྱིས་བཞོལ་མ་ཐེངས་མང་བཏབ་དོན་ལྟར་མ་ཐོན་པར་བསྟན་ཡོད།

བཞོལ་ཁྲ། ཁྲ་ལྟག

བཞོས། ① བལའ་བའི་སྤྱལ་ཆིག་ ② ཟས་ཀྱི་ཞེ་ས། ལྷ་བཞོས། བཞོས་བསོད་བ། བཞོས་འདྲེན་
བསུ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས།

བཞོས་བ། ① གཞོ་བའི་འདས་བ། ② [ཉྱིང] འཁྲིག་བ་སྦྱོད་པའི་མིང་།

བཞོས་བྱ། གཏོར་མ་རྩུང་རྩུང་།

བཞོས་བྱ་བརྒྱད། མཁར་ཐབས་རྒྱལ་བཞོས། གསང་བྱ་རྩུར་གསུམ། གི་བཞོས་རྩུར་གསུམ། ལྷ་
ག་ཅན། ལྷ་ཐན་རྩུར་གསུམ། གམ་པ་ཅན། ར་བཞོས་རྩུར་གསུམ་གྱུས་བ། དཀར་གསུམ་སྟེ་
བཞོས་བྱ་མར་རིལ་ཅན་གོང་བུའོ།

བཞོས་ཞིང་། བཟའ་བྱའི་འབྲུ་སྒྲེ་རུང་བའི་ཞིང་། བཞོས་ཞིང་ཡོད་ཆེ་བདག་པོ་མེད། བདག་པོ་
སྤེབ་ཆེ་འདག་སྤྱ་འབྲུར།

ཏ་རོ་རྒ། ལྷའི་ཡི་གེ

༼ས༽

ས། ① བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་བརྒྱད་པ་འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྟེ་གནས་སོ་དང་། བྱེད་པ་
 ལྟེ་ཅེ། ཉང་གི་ཚེལ་བ་མཁྱེན་པ་བྱེ་བ། བྱེའི་ཚེལ་བ་སྟོག་ཆེན་པོ་ཞིང་སྤྲ་མེད་པ། མིང་གཞིའི་
 མོ་ཡིག་ཅིག་རྗེས་འབྲུག་ཡི་གེ་གང་བ་མའི་རྗེས་འབྲུག་པའི་ཡང་འབྲུག་རྗེས་འབྲུག་པོ་ཡིག་
 གི་སྟེས་བྱ་ཐ་མ་ཞིག་མིང་གཞི་འགའ་ཞིག་གི་ཡས་ནས་འདོགས་རྒྱུའི་ཡི་གེ་ཞིག ② འབྲུང་
 བ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ་རོ་སྤྲ་ཞིང་འཐས་པ་དང་། བྱེད་ལས་རྒྱ་བ་དང་མི་རྒྱ་བའི་འདྲིག་
 ཉེན་ཐམས་ཅད་སྟེ་ཞིང་གནས་པའི་ཉེན་བྱེད་པ། ས་འབོལ་པོ། མེ་ཉོག་གི་སིལ་མས་ས་བཀང་
 བ། ③ ཉེན་གནས་ཀྱི་ས་གཞིའི་མིང་། ས་བརྒྱལ་གི་ཨ་བྲ། སྟེ་བརྒྱལ་གི་རྒྱན་མ། ཉེན་གནས་
 སམ་གནས་གཞི། ས་བཅན་པོ། སྟོང་ས། འགོ་ས། ཡོད་ས། གྲོས་འདྲི་ས། མཐོང་ས། གོ་གནས་
 ཆེ་ས། མཐོ་ས། ④ ལྷགས་ནད་ཅིག ⑤ བྱངས་ཀྱི་གནས། ཞག་ས་བཅུས་བསྐྱར། ཞག་སར་
 བསྐྱེལ། ⑥ ས་ལམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆན་དུ་བྱུར་པའི་ས་སྟེ། རང་གི་འབྲས་བུར་བྱུར་པའི་ཡོན་
 ཉན་དུ་མའི་གཞི་ཉེན་བྱེད་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་ཉོགས་ཏེ། དམན་པ་ས་བརྒྱད་དང་། ཐེག་
 ཆེན་ས་བཅུ་ལྟ་བུའོ།

ས་ཀུན་དབང་པོ། [མངོན་འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོའི་མཆན་གྱི་རྣམ་བྱངས་ཤིག
 ས་གོང་། ས་གཞོང་།

ས་ཆོ་བ། ① ས་འབྲུ་བ། ② ས་ཆོ་མཁན།

ས་ཆོ་བའི་ལྟངས་བྱེད། ལྟངས་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་
 བཞིན་སྤྲ་ཞིང་འཐས་པར་གནས་པ་ནས་སོར་བཞི་ཡན་ཆད་དམ་ས་སྤར་བ་གང་ལོངས་པ་ཡན་

ཆད་དུ་རྫོགས་པོ།

ས་སྐར་བདུན། སྐར་མ་དང་། སྟོན། ལྷ་མཆོམས། རྩ་སྒྲ། གོ་བཞིན། གྱི་བཞིན། མོན་བྱ་རྣམས་སོ།
ས་སྟོན། ས་ཡུལ་ལ་སྟོར་ཞིབ་བྱེད་པའི་མིང་།

ས་སྟོར་བྱ་ཆོང་། དུས་ནམ་དང་ཆོ་མ་སུས་བཏབ་སམ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་དཀར་མཛེས་པོ་དེ་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་སྐྱ། ① ས་མདོག་དཀར་ཞིང་སྐྱ་བ། ② རྫོང་ཞིག་ བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཞིས་ཀ་ཅེའི་ལྷོ་
བྱ་བ་རོས་སུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ས་སྐྱ་ཞོལ་ལ་ཡོད། ③ སྐྱ་བ་བརྒྱད་ཤིང་
བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ས་སྐྱ་པའི་བྲལ་མཐའ་འཛིན་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཅིག

ས་སྐྱ་དཀར་པོ་རྣམ་གསུམ། ས་སྐྱ་འཁོན་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་དཔོན་ལྗེའི་ནང་ནས་ཀྱན་དགའ་སྟོང་པོ་དང་།
བསོད་ནམས་ཅེ་སོ། གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་བཅས་སྐྱགས་འཆང་གསུམ་ནི་གོས་དཀར་ལྷང་
ལོ་ཅན་ཡིན་པས་དཀར་པོ་རྣམ་གསུམ་སོ།

ས་སྐྱ་ཁྱི་བ། ས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་སྟོང་པོ་མན་ཆད་ཀྱི་ས་སྐྱ་པའི་གཏུང་རྒྱུད་དང་ཆོས་རྒྱུད་གཉིས་
ཀའི་སྤྱི་མིང་།

ས་སྐྱ་ཁྱི་ཆེན་རག་དབང་མཐུ་སྟོབས་དབང་བླུག་ ས་སྐྱ་ཁྱི་ཆེན་བཞི་བཅུ་པ་ཡིན། ཡབ་རྗེ་འཛེམ་
སྲིང་ཆེ་རྒྱ་དབང་ལྷུང་དང་ཡུམ་དབང་ལྷུང་སྟོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་
ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་༡༤༠༠ལོར་འབྲུངས། འཛམ་དབྱངས་མཐུན་བཅེ་དབང་པོའི་ལྷགས་ཀྱི་སྐུལ་
པ་དང་ཡོངས་འཛིན་སྟོབ་དཔོན་གྲགས་པ་རྣམས་རྒྱལ། སྟོབ་དཔོན་སྟོན་ལམ་སོགས་ལས་ས་སྐྱ་
པའི་ཡབ་ཆོས་རྗེ་ལུང་པ་དང་ཀྱི་རྗེར་སོགས་ཀྱི་ཆོག་བྲལ་ལེན་རྩ་རོལ་འདོན་དབྱངས་
སོགས་སྟོབ་གཉེར་གནང་། རྗེ་རྗེ་འཆང་བྲག་ལྷུལ་འཕྲིན་ལས་རིན་ཆེན་ལས་ལམ་འབྲས་དང་།
རོར་ཨེ་མི་མཐན་ཆེན་དང་དབང་ལྷོ་གོས་གཞན་པན་སྟོང་པོ་ལས་སྐྱ་བ་ཐབས་ཀྱན་བཏུས་
གསན་བསམ་བསྟེན་སྐྱབ་དང་འཆད་སྟེལ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་། བར་ལམ་གདན་ས་ཆེན་པོར་
གཞུང་པོད་ཆེན་བྲག་ལ་ཅོད་པ་ཅུམ་ལས། གྲགས་ཆེན་བཙུ་བཅུ་དཀྱི་གཞུང་ལ་མགོ་མཐུག་
ཆ་ཆོང་ལ་བཤད་པ་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཉམས་པ་ཡང་བཤད་བྲགས་ར་བཙུགས་མཛད། བསྟན་པའི་

ཅ་བ་གཞི་གསུམ་སྤྲོད་གསོ་ཡང་མཛད། རྒྱལ་བསྟན་དམ་ཆོས་གཞི་མ་ཤིང་བར་གང་འཆ་མས་
ཤིག་གསར་བསྟན་དང་། བོད་གཞུང་གི་རོགས་རམ་དང་མགོན་གཙང་རྫོང་ཁག་བཅུ་དྲུག་གི་
ས་ཁུལ་ནས་ཤིང་ཆ་སོགས་ཀྱི་མ་ཐུན་ཆུན་དང་བཙས་པས་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་ཉམས་གསོ་སྤྲས་
ལེགས་མཛད་པ་སོགས་བསྟན་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ནས། མཐར་ལུགས་སྟག་སྟེ་
ལོ་༡༩༥༠ལོའི་རྒྱ་ཆོས་ཕྱེད་ཉེན་སྐྱེའི་བཀོད་པ་བསྟན་སོ།།

ས་སྐྱ་ཁྱི་ཆེན་དག་དབང་ཐེག་ཆེན་དཔལ་འབར། ཡབ་སྟོལ་མ་མོ་བྱང་གི་སྐྱ་ཐོག་ལྷ་བ་བདག་ཆེན་
ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་དང་། ཡུམ་ལྷ་ལྷན་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་མདུན་ན་འདོན་ས་དབང་ཐོན་གྱིང་
ཤོད་པའི་བསོད་ནམས་སྟོལ་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་བྱ། ལྟེ་
ལོ་༡༩༥༥ལོའི་རྒྱ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བདུན་ཀྱི་ཉི་ཤོས་སྤུལ་ཀྱི་དུས་སུ་གདན་ས་འོག་མ་ཅེ་
གདོང་རྒྱ་བྱང་དུ་སྐྱེ་འཁུངས། ཡབ་ཇེ་ནས་དགའ་དབང་ཀུན་དགའ་ཐེག་ཆེན་དཔལ་འབར་འཕྱིན་
ལས་བསམ་འཕེལ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་གསོལ། ལྟེ་ལོ་༡༩༥༧ལོའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་
ཞབས་ཀྱི་པ་རྫོང་བཀོད་དེ་འཁུངས་གསོལ་ཟབ་རྒྱས་མཛད། རིམ་བཞིན་ཡབ་ཇེ་ལས་འཕོན་
ལུགས་རྩོམ་པའི་སྟོད་སྤྲད་ཀྱི་དབང་སོགས་གདམས་དག་གི་བདུད་རྩི་གསོལ། ཡབ་ཡུམ་
གཉིས་སྐྱ་གཤེགས་རྩེས་སྐྱེའི་སྤྲོ་མོ་འཕྱིན་ལས་དཔལ་འབྱོར་བཟང་མོ་ཡིས་བྱུགས་ཁྱུང་དང་ས་
སྐྱ་གཞུང་ནས་ཡོངས་འཛིན་དུ་དག་འཕེལ་དཔོན་སྟོབ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་ལགས་བསྟོས་ཏེ་
ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་ནས་བཟུང་ཆོ་ག་སོགས་ལ་རྒྱགས་འབུལ་དང་གསན་སྟོང་མཐར་ཕྱིན་པར་
མཛད། ཡོངས་འཛིན་ཀུན་དགའ་ཆེ་དབང་ལས་དབྱངས་རོལ་གར་ཐེག་སོགས་ཀྱི་བྱུག་བཞེས་
ནམས་ཀྱང་བྱུགས་སུ་ཆུང་པར་མཛད་ཅིང་། དམ་བཤོང་མ་ནམས་སྤར་སྟོལ་བཞིན་ཆོས་སྡེ་ནམ་
གཉིས་སུ་སྤྱིག་ཞུགས་ཀྱི་མཛད་སྟོེ་ཁག་ཀྱང་རིམ་བཞིན་བསྐྱུངས། ལྟེ་ལོ་༡༩༥༠ལོར་དོར་ཨེ་
མི་ཆོས་ལྷན་དུ་མཁན་ཆེན་དག་དབང་སྟོེ་གོས་གཞན་པན་སྟོང་པོ་མཆོག་ལས་ཡབ་ཆོས་གསུང་
དག་ལས་འབྲས་ཆོགས་བཤད་དང་སྟོབ་བཤད་སོགས་ཟབ་ཆོས་དུ་མ་གསན། དཔལ་ལྷན་ས་
སྐྱེའི་ཁྱི་འཛིན་མཆོན་གསོལ་མཛད་པ་ལྷར་དགུང་ལོ་བརྒྱད་བཞེས་པའི་དུས་སྟེ་ལོ་༡༩༥༥ལོའི་
ས་སྐྱ་ཁྱི་ཆེན་བཞི་བཅུ་ཞེ་གཅིག་གི་ཁྱི་འཛིན་ཀྱི་མཛད་སྟོེ་མདོར་བསྟན་བྱས།

ས་སྐྱ་གོང་མ། ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་མན་ཆད་འཁོན་ས་སྐྱ་པའི་གདུང་རྒྱུད་རིམ་བྱོན་ཆངས་པར་
སྦྱོང་བའམ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་མིང་དང་། དེ་ལ་བདག་ཆེན་ཡང་ཟེད།
ས་སྐྱ་གོང་མ་ལྟ། ས་སྐྱ་འཁོན་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་མ་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྤྱང་པོ་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་བསོད་
ནམས་ཅེ་མོ། རྩེ་བཅུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། ས་པཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། འགྲོ་མགོན་
ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྒྲོ་གོས་རྒྱལ་མཆོན་བཅས་ལྟ།

ས་སྐྱ་གོང་མ་རྣམས་ལྟ། ས་སྐྱ་དཀར་པོ་རྣམ་གསུམ་དང་ས་སྐྱ་དམར་པོ་རྣམ་གཉིས་སོ།

ས་སྐྱ་དགོན། ① ས་སྐྱ་དགོན་པ་ནི་བོད་ལྗོངས་གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་ས་སྐྱ་རྫོང་གི་བྱང་ངོས་དཔོན་པོ་
འི་འདབས་སུ་གནས་ཡོད། བོད་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་ཟེང་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༡ ན་ལོར་འཁོན་དགོན་
མཆོག་རྒྱལ་པོས་གནས་དེར་གཟེགས་སྐྱབས་དཔོན་པོ་རི་སྒང་ཆེན་ཉལ་བ་དང་འདྲ་བའི་
མཁའ་ཁུངས་ལས་པའི་ཐད་ནས་ས་དཀར་ཞིང་སྐྱམ་ལ་ཆུ་གཡམས་སུ་འབབ་པ་སོགས་ཀྱི་བཟ་
ཤིས་དགེ་མཆོན་དུ་མ་ལྟན་པ་མཁའ་ནས་ས་དེར་དགོན་པ་བཏབ་བས་དགོན་མིང་དུ་ལུས་
དེའི་སའི་ཁ་དོག་ལ་གཞིགས་ནས་ས་སྐྱ་དགོན་ཞེས་བཏགས། ས་སྐྱ་དགོན་འདི་ལྷོ་བྱང་ཁག་
གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལས་དགོན་པ་ལྷོ་མ་དེ་ས་སྐྱ་བྲམ་ཆུའི་ལྷོ་ངོས་ཐང་ག་ཤོངས་སུ་ཆགས་ཤིང་།
དགོན་པ་བྱང་མ་ནི་བྲམ་ཆུའི་བྱང་ངོས་དཔོན་པོ་འི་འདབས་སུ་ཆགས། དང་ཐོག་ས་སྐྱ་བར་
བོད་སྤྱི་ལ་དབང་སྐྱུར་བའི་སྤྱིད་དབང་མེད་སྐྱབས་དགོན་པ་དེ་གཞི་རྒྱ་རྒྱུད་ཀྱི་ཞིག་ལས་མེད་
ཀྱང་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་སྐྱ་དུས་སུ་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༥ (ནས་༡༣༤༠)བར་ཡོན་གོང་
མའི་རྒྱལ་སྐྱོར་འོག་ས་སྐྱ་བར་བོད་ཡོངས་ལ་ཆོས་སྤྱིད་ཀྱི་ལུས་སྐྱུར་བའི་དབང་ཆ་ཐོབ་རྗེས་
དཔོན་ཆེན་ལྟ་བུ་བཟང་པོས་བོད་ཁྱི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་ལས་ལ་བསྐྱལ་ནས་ལྷ་ཁང་བྱང་མ་རྒྱ་
བསྐྱེད་བྲམ་པ་དང་འབྲེལ་བོད་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༤ (ལོར་ས་སྐྱ་ལང་ལྷོ་
མ་སྤེ་ས་སྐྱ་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་གསར་བཞེངས་ཀྱིས་བྱིས་སུ་རྒྱ་ས་སྐྱ་ན་རིམ་པ་བྲམ་ནས་ད་ལྟའི་
གཞི་ཁྱོན་འདི་ཅམ་དུ་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ངོ་། དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་གདན་ས་གཙོ་བོ་དང་། བྲམ་
མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན།

ས་སྐྱ་དགོན། ② དགོན་པ་འདི་དུས་ནམ་ཅམ་ལ་བཏབ་པ་མ་གསལ། བྲམ་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན།

- དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྒྱུ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
- ས་སྐྱ་དགོན། ③ འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། འབྲེལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
- ས་སྐྱ་དགོན། ④ རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལུགས་སྡེའི་སྤྱི་ལོ་༡༥༦༠ལོར་མགོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་
མཚན་གྱིས་བཏབ། འབྲེལ་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
ལེ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
- ས་སྐྱ་དགོན། ⑤ སློ་བོ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་གྱིས་བཏབ། དུས་ནམ་བཏབ་མ་གསལ། འབྲེལ་མཐའ་
ས་སྐྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དར་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
- ས་སྐྱ་དུང་དགོན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལུགས་སྡེའི་སྤྱི་ལོ་༡༥༦༠ལོར་མགོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་
མཚན་གྱིས་བཏབ། འབྲེལ་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
ལེ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
- ས་སྐྱ་བདག་ཆེན། ས་སྐྱ་གོང་མ།
- ས་སྐྱ་བདག་ཆེན་དག་དབང་ཀུན་དགའ་འཕྱིན་ལས། ཡབ་ས་སྐྱ་ཁྱི་ཆེན་དག་དབང་ཐུབ་སྟོབ་དབང་
ལུག་གི་གདུང་སྐུ་སྐྱ་གཞོན་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༩ལོར་ཤིང་ཁྲི་ལོར་ས་སྐྱའི་ཐུན་ཆོགས་པོ་
བང་དུ་འཁྲུངས་ཤིང་། སྐྱབས་མགོན་ཐུབ་བསྟན་བཟང་པོའི་ཡང་སྤེལ་ཡིན། ཡབ་དོན་མཆང་
དང་དོར་མཁན་ཆེན་དམ་པ་རིན་པོ་ཆེ། ཡོངས་འཛིན་སྟོབ་དཔོན་བཤད་སྐྱབ་སོགས་ལས་ཟབ་
ཆོས་ལས་འབྲས་དང་གསེར་ཆོས་བཅུ་གསུམ། སྐབ་ཐབས་བཅུ་ཙུ་མོགས་གསུང་སྐགས་ཀྱི་
ཆོས་སྐོར་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་འཇུག་གཞུང་བཤད་ཀྱང་གསལ་སྟོན་མཛད། ས་
སྐྱ་ཆོས་བྱང་གི་ལས་རིམ་དཔལ་དོན་མེད་གཞོན་ནུའི་སྟོན་ལས་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་པ་དང་སྤྲད་ལས་
དག་བཞེགས་སྟོལ་བར་གསུང་ཆོས་ཆུ་བ་གཅིག་རིང་གནང་བ་ནས་བཟུང་། ཡི་དམ་ཁག་གི་
བསྟེན་པ་དང་སྐབ་མཆོད་ཁག་གི་སྟོབ་དཔོན་ཆུ་མ་གོང་མའི་ཐུག་ལེན་ལྟར་ཆ་ཆང་མཛད་པ་
མ་ཟད། གནོད་སྤྱིན་ཙུའི་དམར་པོའི་གཏོར་རྒྱུ་སྐབས་གཏོར་མ་ཁ་བསྐྱར་པ་སོགས་རྟགས་
ཁུད་པར་ཅན་བྱུང་བ་སྟེ་བོ་མང་པོས་སྐྱེང་། རོར་ཁང་གསར་མཁན་ཆེན་དག་དབང་ཆོ་གོས་

གཞན་པར་སྤྱིར་པོ་ལས་དགེ་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་པ་ཞུས་ཇེས་ཅ་བ་བཞི་པོ་འགལ་མེད་མིག་གི་
འབྲས་བུ་ལྟར་སྤྱོད་སྤྱོད་མཛད་ཅིང་། ལུབ་སྤྱིར་ཨ་རིར་བཞུགས་ཏེ་མཐར་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་
ས་སྐྱལ་ལོར་གཟུགས་སྤྱིའི་བཀོད་བ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས།

ས་སྐྱུ་བདག་ཆེན་དག་དབང་ཀུན་དགའ་བསོད་ནམས། ཡལ་ཁྱི་ཆེན་རྟོ་རྟོ་འཆང་དག་དབང་མཐུ་
སྟོབས་དབང་སྤྲུག་གི་གདུང་སྤྱོད་སྐྱུ་བགེས་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོར་ས་སྐྱུའ་ལོའི་ཁྲ་བཅུ་པའི་
ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཉིན་དཔལ་ས་སྐྱུའི་ཕུན་ཆོགས་པོ་བྱང་དུ་འཁྲུངས་ཤིང་། རྟོ་བཅུན་འཇམ་
པའི་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་སྤྱོད་དུ་རོས་འཛིན་བྱས། རོར་ཨེ་མི་སྐྱུ་སྤྱིར་མཁན་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་
ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་ཡང་སྤྱིད་ཀྱང་ཡིན། ཡལ་རྟོ་དང་རོར་ཁང་གསར་མཁན་ཆེན། མཁྱེན་བཙེའི་
ཡང་སྤྱིད་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་བྲོས། དེའ་མགོ་མཁྱེན་བཙེ། མཁན་པོ་བྱམས་པ་སངས་
རྒྱུ་འཛིན་ཆེན་སོགས་ལས་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་ལམ་འབྲས་ཆོགས་སྟོབ་དང་སྐྱུ་བ་ཐབས་
ཀུན་བརྟུས། གང་མས་དག་མཛོད་ལ་སོགས་པ་གསན་བསམ་གནང་། གང་ན་ས་དཔལ་ལྡན་ས་
སྐྱུ་དང་། མདོ་སྤྲུག་མི་ཉག་དཔལ་ལྡན་དགོན་སོགས་སུ་གསུང་དག་ལམ་འབྲས་སོགས་བཀའ་
ཆོས་མང་པོ་གནང་།

ས་སྐྱུ་བདག་ཆེན་ནམ་ཁྱི་ཆེན། ས་སྐྱུ་བས་སྐྱུ་བས་མགོན་ཅེ་ཞེས་འབོད་སྟོབ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་
འཁོན་གྱི་རིགས་ལས་མཆེད་པའི་ས་སྐྱུའི་གདུང་རྒྱུད་གང་རུང་ཞིག་ས་སྐྱུའི་སྤྱིད་ཀྱི་འགན་
འཁུར་བ་མཛད་པ་དང་། ལྷ་སྤྱེ་མི་སྤྱེའི་ཆོགས་འདུ་རྒྱུ་འཛོམས་ཀྱི་ཐོག་གོ་བསྐྱར་གྱིས་ཁྱི་
གསོལ་མཛད་སྟོབ་དང་། དུས་བྱིས་པོ་བྱང་གཉིས་སུ་བྱེས་ཏེ་ཕུན་ཆོགས་པོ་བྱང་དང་སྟོབ་མ་
པོ་བྱང་གཉིས་ཁྱི་བ་རེས་འཁོར་ལྷ་བྱར་མཛད་སྟོབ་བྱུང་བ་དེ་ཡང་སྤྱིར་ལམ་འཆང་ཕུལ་བྱལ་
ཉགས་དགོངས་དོན་ཁྱི་བ་གསར་པ་ལྷ་སར་ཁྱི་མཇལ་ཞུ་བཅར་གྱིས་སྤྱིར་སྟོབ་མཛད་སྟོར་
ཉིན་འབྲེལ་ཞུ་བར་སྤྱིར་སྟོབ་ལྟར་སྤྱེ་བ་གཞུང་དང་བཟུམས་ལྷན་སྤྱོད་སོ་སོའི་སྐྱུ་ཆབ་དཔོན་
རིགས་མངགས་གཏོར་བཅས་ཁྱི་ཕེབས་ཉིན་འབྲེལ་གཟབ་རྒྱས་གནང་སྟོབ་ཡོད། ཁྱི་ཆེན་ནི་
ས་སྐྱུའི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀའི་གཙོ་འཛིན་མཐོ་ཤོས་ཡིན་པ་མ་ཟད། མཚན་གནས་ཐོབ་ཐང་
བོད་ཀྱི་རྟོ་ཐོག་ཐུ་ཡོངས་ཀྱི་ཨང་དང་པོ་ཡིན་གཤེས་ལྷ་སར་ཕེབས་སྐྱུ་བས་ཀྱང་ཕེབས་བྱམས་

ཡི་མང་ནང་ཕེབས་སྲོལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྤྱིད་ཆལ་སྤྱིའི་དུ་གཞུང་ཞབས་སེར་སྤྱོད་བརྒྱུད་
ཆེབས་ཞབས་སུ་བཅར་དགོས་ལ། ཏུ་ལའི་སྤྲུལ་མཆོག་གི་མཛལ་ཁད་སྐབས་བདག་ཆེན་ལ་ཏོ་
ཐོག་བྱ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་བཞུགས་གདན་གདན་འཕར་གྱི་གདན་ཐོབ་ཀྱང་ཡོད། ས་སྤྱིའི་
ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཛད་གཏོ་སྤྱོད་ཆེན་མཁན་ཁྲི་ཞེས་མཁན་པོ་དང་། འཛིག་རྟེན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཏོ་
པོའི་འགན་འཁུར་མཁན་མཛོད་པ་འཕོ་ལེན་སྐབས་གསར་བ་བདག་ཁྲི་རང་ཉིད་ནས་བསྐྱོ་གཞག་
གིས་གཞིམ་རྒྱུད་འགག་ཏུ་མཐོན་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་བསྐྱུར་གནང་སྲོལ་ཡོད་དོ།

ས་སྤྱོད་བདག་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་གཙུང་པོ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ཀྱི་
སྲས། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་འབྲུག་ལོར་ས་སྤྱོད་གདན་སའི་ཁྲིར་ཕེབས། རྒྱ་བྱི་ལོ་ལ་གྲུ་ཤིའི་
འཇའ་ས་བཟུང་། རྒྱ་བྱི་ལོར་འདས།

ས་སྤྱོད་ལ། སྤྱོད་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ས་སྤྱོད་པའི་བྱུབ་མཐའི་མིང་། རབ་བྱུང་དང་པོའི་དུས་
སུ་འཁོན་དགོན་ཅོག་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པས་སྲོལ་གཏོད། ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྤྱིང་པོ་སོགས་གོང་
མ་ནམ་ལྔ་ས་དར་རྒྱས་སུ་བཏང་ཞིང་། གསུང་དག་ལམ་འབྲས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་པོར་བྱེད་པའི་རིང་
ལུགས་འཛིན་མཁན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ། དེ་ལ་ཆོས་རྒྱུད་དང་གདུང་རྒྱུད་གཉིས་ཡོད།
ས་སྤྱོད་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན། རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ཅོམ་བ་པོ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་
རྒྱ་བྱི་ལོར་འཁྲུངས། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་ཡོས་ལོར་འདས།

ས་སྤྱོད་པ་རྩེ་ཉ། ས་སྤྱོད་པ་རྩེ་ཉ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། འདི་ཉིད་ས་ཆེན་གྱི་སྲས་བཞི་པ་འཁོན་དཔལ་
ཆེན་ལོད་པོའི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་སྤྱོད་ལོར་གཙང་དུ་སྤྱོད་འཁྲུངས། རྗེ་བཙུན་
ཐལ་ས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ལས་ས་སྤྱོད་པོང་མའི་གསུང་བཙུན་མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཟབ་གནད་མ་ལུས་
པ་གསན། དགྲུང་ལོ་ཉིར་གསུམ་ནས་བཟུང་ཁ་ཆེ་པ་ཉ་ཆེན་མཁན་སྤོབ་ལས་རིག་གནས་ཆེ་
རྒྱུད་བཙུ་ལ་སྤྱངས་པ་མཐར་བྱིན་མཛད་པས་པ་རྩེ་ཉའི་མཆོན་སྤྱོད་ཐོབ་པ་འདི་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་
པ་རྩེ་ཉ་དང་པོ་དེ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་ལོར་ཏོར་རྒྱལ་ཨོ་གོ་ཉའི་སྲས་གོ་དན་
གྱིས་གདན་པུངས་པ་བཞིན་ཁོང་རང་དང་། སྤྱོད་པོ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་ཐུག་ན་གཉིས་
བཅས་ལྷང་རྒྱ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པོ་དེར་སང་ཀན་སུ་འུ་ཞིང་ཆེན་གྱི་ལྷུ་སྤྱོད་པའི་ཆར་ཕེབས་ནས་རྒྱལ་པོ་

དང་མངལ། ཡོན་མཚོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆགས། སྒོ་མ་གསུམ་རབ་དབྱེ་དང་། ཚད་མ་རིག་གཏེར།
མཁམ་འབྲུག་ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་སོགས་མང་དུ་བརྩམས། བོད་ཀྱི་བརྗེ་ཏེ་
དང་པོར་གྲགས་ཤིང་། ལུ་སྟེགས་པ་འཕྲོག་བྱེད་དགའ་བོ་ཆར་བཅད་པ་བཅས་མཛད་པ་ཏ་
ཅང་ངོ་མཚར་བ་མང་། རང་ལོ་བདུན་ཅུ་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་པག་ལོར་སྐྱ་གཤེགས།
ས་སྐྱ་པའི་མཁའ་སློང་སྐོར་གསུམ། ལྷ་རོ་མཁའ་སློང་། ལྷ་མཁའ་སློང་། མེ་ཏི་མཁའ་སློང་དོ།
ས་སྐྱ་པའི་གདུང་རབས། ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་འབྱུང་དང་དེབ་ཐེར་མང་པོས་བཤད་སློབ་ཡོད་པའི་
འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་རི་ལྷ་རྒྱུང་པའི་སྐོར་ཞིབ་པར་བདག་ཆེན་ཨ་མེས་དག་དབང་ཀུན་
དགའ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་དུ་གསལ།
ས་སྐྱ་པའི་སྤྱི་དབྱེད་དུས་རབས། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༥-༡༩༥༧བར་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་ས་སྐྱ་པས་
བསྐྱུངས། ཁྱིའཛིན་རིམ་བྱུང་ནམས་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན།
ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན། ཏུ་དཔེན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་མིང་བྱང་བཏོན་པ་
བཞིན་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་གོ་བེ་ལས་ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན་ལ་སོན་ཐེན་སེའི་འཇའ་ས་གནད་སྟེ་
དབུས་གཙང་ཁྱིའཛིན་བརྩམས་ལ་ཁྱིམས་ཀྱི་བྱེད་པོར་བསྐོ་བའི་ལམ་དེ་གཏན་འཇགས་སུ་
གྱུར། དེའི་དཔོན་རབས་དང་པོ་ཤུ་ཁྱེད་པོ། གཉིས་པ་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ། གསུམ་པ་ཞང་
བཙོན། བཞི་པ་ལྷག་པོ་བན་དཀར་བ། ལྷ་པ་བྱང་རིན། དུག་པ་ཀུན་གཞོན། བདུན་པ་གཞོན་
དབང་། བརྒྱད་པ་བྱང་རྟོག་། དགུ་པ་ཨང་ལེན། བརྩ་པ་ལེགས་པ་དཔལ། བརྩ་གཅིག་པ་སང་
གོ་དཔལ། བརྩ་གཉིས་པ་འོད་ཟེར་སང་གོ བརྩ་གསུམ་པ་ཀུན་རིན། བརྩ་བཞི་པ་དོན་ཡོད་
དཔལ། བརྩ་ལྷ་པ་ཡོན་བཙོན། བརྩ་དུག་པ་འོད་ཟེར་སང་གོ བརྩ་བདུན་པ་རྒྱལ་པ་བཟང་པོ།
བརྩ་བརྒྱད་པ་དབང་ལྷག་དཔལ། བརྩ་དགུ་པ་བསོད་ནམས་དཔལ། ཉེ་ཤུ་པ་ཡང་རྒྱལ་པ་
བཟང་པོ། ཉེར་གཅིག་པ་དབང་བརྩོན། ཉེར་གཉིས་པ་ནམ་མཁའ་དམ་པ་བཅས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་
བཞི་པའི་ལྷགས་སྤེལ་ལོ་ནས་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ས་སྐྱང་བར་ལོ་དགུ་བརྩ་ཅམ་གྱི་རིང་དབང་
རྒྱུར་བྱས་མཐར་སྤྱི་དབང་མག་ལོ་སྤེལ་པ་ཏའི་སི་ཏུའི་ལག་ཏུ་ཤོར་བ་རེད།
ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན་ཤུ་ཁྱེད་པོ། ས་སྐྱ་བརྗེ་ཏེ་ཆེན་པོ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དན་གྱིས་

གདན་བྲངས་ཏེ་བྱོན་ཁར་ཤུག་བཟང་པོ་དཔོན་ཆེན་དུ་བསྐྱོས། གོང་མ་རུ་པེ་མི་སེ་ཆེན་ཉན་
གྲིས་ཟམ་སྒྲུ་གུ་མིན་དབང་རྩེ་ཞེས་པའི་ཆོ་ལོ་དང་ཐམ་ཁ་སྒྲིག། ས་སྐྱ་བཤེན་གོ་དན་གྲིས་
གདན་བྲངས་པའི་ལོ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་ཡོས་༡༥༣༥ ལོར་ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་
རྟེན་༡༥༥༠ ལོར་བར་ལོ་ངོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་རིང་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གྲུས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་
སྤང་༡༥༥༦ ལོར་ས་སྐྱའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་བཞེངས་པའི་འགོ་ཚུགས་ནས་མཇུག་མ་སྤྲིལ་གོང་
རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་རྟེན་༡༥༥༥ ལོར་འདས།

ས་སྐྱ་འབག་མོ། ས་སྐྱ་པའི་དམ་ལ་བརྟགས་པའི་འདྲེ་མོའི་རིགས་ཤིག
ས་སྐྱ་དམར་པོ་རྣམ་གཉིས། ས་སྐྱ་འཁོན་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་དཔོན་ལྔ་ལས་ཀྱུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན།
འབགས་པ་སྒོ་ཁྲོས་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་རབ་བྱུང་དྲར་སྤྲིག་ཅན་ཡིན་པས་དམར་པོ་རྣམ་
གཉིས་མོ།

ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད། ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བ། མཁས་པ་བརྟགས་པ།
ཡ་རབས་བརྟགས་པ། ལྷན་པོ་བརྟགས་པ། སྤེལ་མ་བརྟགས་པ། རན་སྦྱོང་བརྟགས་པ། རང་
བཞིན་གྱི་རྩལ་བརྟགས་པ། མི་རིགས་པའི་རྩལ་བརྟགས་པ། བྱ་བ་བརྟགས་པ། ཆོས་བརྟགས་
པ་སྟེ་རབ་བྱེད་དགའེ་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལྷགས་ཀྱི་བརྟན་བཙུག་དེ་དུས་རབས་
བཅུ་གསུམ་པར་ས་སྐྱ་བཞུ་ཏས་མཛད་པའོ། བོད་མིས་མཛད་པའི་ལེགས་བཤད་དང་པོ་ལྟར་
བྱ་བཟང་།

ས་སྐྱ་ལྷ་ཁང་། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༥༣༥ ལོར་ས་སྐྱ་གོང་ནས་ཡོང་པའི་ས་སྐྱ་
སྒྲ་མ་ཞིག་གིས་ལྷ་ཁང་རྒྱང་དུ་ཞིག་བཏབ། དེར་རྒྱན་བཞུགས་བྱ་མཁན་གྲུ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་
ཞིག་བྱང་། ད་ལྟ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་མེད། གྲུ་མཐའ་ས་སྐྱ་ཡིན། ལུམ་ལུམ་བོད་རིགས་རང་
སྦྱོང་ཁལ་ཁྱིའདུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་སྐྱའི་ཁྱི་འཛིན་སོ་སོའི་སྤྱིད་སྦྱོང་དུས་ཆེད་རེ་ལུ་མིག
ཡང་ཁྱི་འཛིན་སོ་སོའི་མཆོན། སྤྱིད་སྦྱོང་དུས་ཆེད།
༡ འགོ་མགོན་ཆོས་འབགས། 1265-1280

༡ རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆན། 1267-1275

༢ རྩ་མ་སྤུ་ལ་རམྱེ་ག། 1280-1287

༣ འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆན། 1287-1305

༤ བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ། 1306-1324

༥ མཁས་བཙུན་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ། 1325-1343

༦ འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆན། 1343-1344

༧ སྤྲ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆན། 1345-1354

ས་སྐྱའི་གདན་རབས། འཕོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོས་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཚུ་སྐང་ལོར་ས་སྐྱ་དགོན་པ་
བཏབ་སྟེ་གདན་ས་བཟུང། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཚུ་རྩ་ལོར་གཤེགས། བ་རི་ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་
གྲགས་ཀྱིས་གདན་ཆབ་མཛད། དེ་ནས་ལྷགས་ཡོས་ལོ་ནས་ས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་སྤྱིང་པོ་ལོ་ཞེ་
བདུན། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་སྟག་ལོ་ནས་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། ཚུ་འབྲུག་ལོ་ནས་གྲགས་པ་
རྒྱལ་མཆན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་བྱི་ལོ་ནས་ས་བཏུ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆན། ལྷགས་པག་ལོ་
ནས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་གདན་ས་མཛད་ཀྱང་རྒྱལ་སར་བྱོན་པའི་ཤུལ་དུ་གཙུང་པོ་ཕྱག་
ནས་སྐྱ་ཆབ་མཛད། རབ་བྱུང་ལྔའི་ས་འབྲུག་ནས་རྩ་མ་སྤུ་ལ་ལོ་བདུན། མེ་པག་ནས་ཤར་བ་
འཇམ་དབྱངས་བཞི་ཐོག་པས་ལོ་བཅོ་བརྒྱད། ཤིང་འབྲུག་ནས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་
དཔལ་གྱིས་ལོ་བཅུ་དགུ། ཚུ་པག་ནས་བར་སྟོང་ལོ་གསུམ། ཤིང་སྐང་ནས་མཁས་བཙུན་ཆེན་
པོས་ལོ་དགུ། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྐྱལ་ནས་སྤྲ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་ལོ་
གསུམ། མེ་པག་ནས་དྲ་དབེན་རྫོ་ཕྱོས་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་གདན་ས་མཛད་པའི་ལོ་གསུམ་པ་ལ་
ས་སྐྱ་པའི་སྤྱིད་དབང་ཉམས། ལོ་ངོ་ཉིས་བརྒྱ་དོན་དྲུག་གི་རིང་ལ་གདན་རབས་བཅུ་གསུམ་བྱུང་
ཞིང། དེ་རྗེས་གདུང་རྒྱུད་རིམ་བྱོན་གྱིས་རང་གི་མངའ་རིས་ཅམ་སྐྱོང་བར་བྱུང།

ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་བང་མཛོད། འཇམ་གླིང་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐུབ་པའི་རྒྱལ་ཆབ་ཆེན་པོ་
དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པའི་གདུང་རབས་རིན་པོ་ཆེ་རི་ལྟར་བྱོན་པའི་ཚུལ་གྱི་ནམ་བར་ཐར་པ་ངོ་
མཆར་རིན་པོ་ཆེའི་བང་མཛོད་དགོས་འདོད་ཀྱན་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་གོང་དཀར་བསོད་ནམས་

གྲགས་པས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་སྐུལ་ལོར་བསྒྲིགས། ས་སྐུ་པ་འཁོན་རིགས་ཀྱི་གདུང་
རྒྱུད་དང་ཆོས་སྤིང་གི་མངའ་ཐང་ནི་ལྷར་བྱུང་ཚུལ་དང་། ཡར་དར་ཚུལ། མར་རྒྱུད་ཚུལ། དེ་
སྐབས་ཀྱི་འཛའ་ས་བཀའ་ཤོག་སྤིངས་ཡིག་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་བཀོད་པའི་རྣམ་ཐར་
གནད་ཆེ་བ་འདིའི་དཔེ་རྒྱན་ཁྲབ་ཆེ་བ་སྟེ་དགའི་པར་ལ་ཤོག་ལྟེ་སུམ་བརྒྱ་སོ་བཞི་ཡོད་ཅིང་།
རྣམ་ཐར་པར་མ་དང་ས་སྐུ་པའི་དཔེ་མཛོད་དུ་བྲིས་མའང་ཡོད་པར་སྟེ།

ས་སྐུའི་གདམས་དག་ལམ་སྐོར་དགུ། ས་ཕྱགས་ཀྱི་གདམས་དག་གཙོ་མོ་ལམ་སྐོར་དགུ་ཞེས་པ་
ནི། བྱལ་ཆེན་གྱི་རྩ་པས་མཛད་པའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པའི་གདམས་སྐོར་དང་། བྱལ་
ཆེན་མཆོ་སྐུས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་
ལམ་སྐོར་དང་གཉིས། རོ་སྤྱོ་པས་མཛད་པའི་བརྟག་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟན་ཅིག་སྐྱེས་བྱལ་གྱི་
ལམ་སྐོར་དང་བཞི། ཞི་རྩ་པོ་རྟེས་མཛད་པའི་རྒྱུད་ཡེ་ཤེས་ཐེག་ལེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་རྒྱའི་
ལམ་སྐོར་དང་ལྔ། རྟོག་ཅེ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་ཁ་སྐྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་མི་ཁྲབ་པའི་ལམ་
སྐོར་དང་དྲུག་ནག་པོ་པས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་ཨོལ་པ་ཉིདེ་ལམ་སྐོར་དང་
བདུན། དག་གི་དབང་ཕྱག་གིས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་ཆེན་ཡི་གེ་མེད་
པའི་ལམ་སྐོར་དང་བརྒྱད། ནག་པོ་འཆི་བ་མེད་པས་མཛད་པའི་མ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་པོ་
སྤོང་པའི་ལམ་སྐོར་དང་དགུ་བཅས་སོ། དེ་ལྷར་ལམ་སྐོར་དགུ་པའི་གདམས་དག་དེ་ཆེ་ཆེན་
འབྲོག་མི་ལོ་རྩ་བ་ཤུ་ཡེ་ཤེས་ལ་བབས་ཞེས་པར། འབྲོག་མི་ལོ་རྩ་བས་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་
དཔོན་ག་ཡ་རྩ་ར་ལས་ལམ་སྐོར་དགུ་པོ་ཐམས་ཅད་ཞུས། དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ག་ཡ་རྩ་ར་པོད་
དུ་ལན་གསུམ་ཐེབས་པའི་དང་པོའི་སྐབས་སུ་འབྲོག་མི་ལ་གདམས་དག་ཡོངས་རྫོགས་གནང་
བ་འདི་ནི་དགེ་སྤྱོད་ཆོས་མཛད་དག་ཕྱགས་སུ་གྲགས་ཤིང་། དེང་སང་འདི་ལ་ས་སྐུའི་ལམ་འབྲས་
ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་། གོང་སྟོན་བྱི་མ་བརྒྱད་ལ་ལམ་འབྲས་བྱི་མ་ཞེས་གྲགས།

ས་སྐུའི་ཆེ་བྱང་ཁག་བཞི། ས་སྐུའི་ནང་སྤར་གདུང་བརྒྱུད་མང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེ་བྱང་
བཞེར་ལོགས་སུ་བྱེས་པ་སྟེ། གཞི་རྩོག་ཆེ་བྱང་དེ་ཡང་འགོ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་གསེགས་

རྗེས་སུ་འགྲོ་མགོན་ཕྱག་ན་སྐུ་དབང་བཅོན་པས་ཁོ་རང་གི་སྤྲས་རྩམ་སྤྲེལ་རྒྱུ་ཏེ་གདན་ས་
 རང་དུ་བཞག། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་འབྲུང་གནས་ཟངས་ཚ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆན་གྱི་
 གཡོག་མའི་སྤྲས་ཡིན་པར་བརྟེན། ཡེ་ཤེས་འབྲུང་གནས་ཀྱི་སྤྲས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་
 དཔལ་བ་ས་སྐུའི་གདུང་བརྒྱད་ངོ་མ་མིན་ཚུལ་གོང་མ་དུ་བེ་ཡི་སེ་ཆེན་ཏན་ལ་ཞུས་པར་
 བརྟེན། གོང་མས་བདག་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་མཐའི་སྤྱིང་སྤྱོད་ཞིག་ཏུ་བསྐྱད། དེའི་
 རྒྱལ་དུ་ཕྱག་ན་དང་རྩམ་སྤྲེལ་རྒྱུ་ཏེ་གཉིས་ཀ་སྐུ་གཤེགས་པའི་དུས་སུ་ས་སྐུའི་དཔོན་ཆེན་
 རྣམས་ཀྱིས་གོང་མར་བདག་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་བ་ས་སྐུའི་གདན་སར་ཕེབས་ཆོག་པའི་ཞུ་
 བ་ནན་ཏན་ཕུལ་བ་བཞིན། བོད་དུ་ཕེབས་ནས་ས་སྐུའི་གདན་ས་མཛད། རྩོམ་བདུན་ཡོད་པ་
 བློ། ཀུན་དགའ་འབྲུམ། ཡོན་བདག་མོ། རྣམ་མཁའ་རྒྱལ་མོ། གཞོན་བྱ་འབྲུམ། ཉི་མ་རིན་ཆེན།
 ཀུན་སྤང་ལུས་མོ། ཁང་གསར་དཔོན་མོ་རྣམས་ཡིན། ཉི་ཤི་ཀུན་དགའ་སློ་གྲོས་ཀྱིས་གཙུང་པོ་
 རྣམས་ལ་སྤྲ་བཞི་མོ་སོར་བཞོས་ནས་གནང་ཞིང་། དེ་ཡང་། ༡ གཞི་ཐོག་སྤྲ་བཞི་བ་
 ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་བའི་རྩོམ་གསུམ་པ་རྣམ་མཁའ་རྒྱལ་མོའི་སྤྲས་གསུམ་གྱི་འབྲིང་བ་
 མཁས་བཙུན་རྣམ་མཁའ་ལེགས་པ་ལ་སྤྲ་བཞི་གཅིག་གནང་བ་དེ་རྣམ་བྱུང་བའི་གདུང་རྒྱད་
 རྣམས་ལ་གཞི་ཐོག་སྤྲ་བཞི་བ་ཟེར། ༢ རིན་ཆེན་སྤྲ་བཞི་བཞི་བ་བདག་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་བའི་
 རྩོམ་བཞི་བ་གཞོན་བྱ་འབྲུམ་ལ་སྤྲས་གསུམ་ཡོད་པའི་འབྲིང་བ་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་
 རྒྱལ་མཆན་ལ་གནང་བའི་སྤྲ་བཞི་བ་ཟེར། ༣ ལྷ་ཁང་སྤྲ་བཞི་བ་བདག་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་བའི་
 རྩོམ་གཉིས་པ་ཡོན་བདག་མོར་སྤྲས་གསུམ་ཡོད་པའི་འབྲིང་བ་ཉི་ཤི་ཀུན་དགའ་ལེགས་
 འབྲུང་ལ་གནང་བའི་སྤྲ་བཞི་བ་ཟེར། ༤ དུས་མཆོད་སྤྲ་བཞི་བ་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་
 མཆན་སྤྲ་མཆོད་ལ་ཤེས་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་། རིན་ཆེན་སྤྲ་བཞི་བ་བདག་དབང་ཀུན་དགའ་
 ལེགས་པ་མིང་སྤྱིང་གཉིས་ལ་གསེར་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་དུས་མཆོད་སྤྲ་བཞི་བ་ལ་ན་མི་རིང་བར་
 བན་ཚུན་མཐུན་པོ་སྤྲ་བའི་འགོ་ཚུགས།

ས་སྐུའི་སྤྲ་བས་འཇམ་དབྱངས་བདུན་རྒྱད། ༡ འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོའི་ ༢ སློབ་དཔོན་
 བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། ༣ རྩོམ་ཐུན་གསུམ་པ་རྒྱལ་མཆན། ༤ དཔལ་ཆེན་འོད་པོ་བཞི་ ༥ འོད་

པོའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུ་བཞི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། ༤ ཟངས་ཆ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་ཏེ་
ཆོས་རྒྱལ་སྤྲུ་མཆོད་གཉིས། ༥ བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྲུ་སྒྲོ་གྲོས་རྒྱལ་མཆོན་
དཔལ་བཟང་པོ། དེ་ལྟར་ས་ཆེན་གྱི་སྤྲུ་བཞི། ཆོས་རྩེ་སྤྲུ་མཆོད་གཉིས། ལྷ་མ་འཕགས་པ་
དང་བདུན་ལ་འངས་དབྱངས་བདུན་རྒྱུད་ཅེས་ཟེར་རོ།
ས་སྤྲུལ། ①[མངོན]གཟའ་མིག་དམར། ② ལྷོན་ཤིང་གི་མིང་གི་མངོན་བཟོན། ③ ལྷ་ཡི་སྤྲུ་མཁན།
ས་སྤྲུལ་རྩོལ་སྤྲུལ། ① ས་བཞེན་དུ་ཆགས། རྩོལ་བཞེན་དུ་སྤྲུ་ཞེས་ས་ཆ་དེ་རང་དུ་སྤྲུལ་པ་ཞིག་ཡིན་
པ། ② ག་ས་གར་སྤྲུལ་པ། དབྱར་མེ་ཏོག་ས་སྤྲུལ་རྩོལ་སྤྲུལ་རེད།
ས་སྤྲུ། ཐང་ཀ་སོགས་འབྲི་སའི་རས་གཞིའི་དཀར་གདན་གྱི་མིང་།
ས་སྤྲུང་། ① རྒྱལ་པོའི་མིང་། ས་སྤྲུང་དབང་པོ། ②[མངོན]ཤིང་བྱ།
ས་སྤྲུང་མི་དབང་ཆོས་རྒྱལ། གོ་དོན་ལ་ས་ཆེན་བདེ་བར་སྤྲུང་བ་དང་། མིའི་རིགས་ཡོངས་ཚོགས་ཀྱི་
བདག་པོ་ཡིན་པ། ཆོས་དང་མཐུན་པར་སྤྲུང་དབང་བཟུང་མཁན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།
ས་སྤྲུའ། ལྷགས་ལ་ནད་དེ་ཐོག་མར་ཕོག་སྐབས་སྤྲོ་བུར་འཁུན་སྤྲུ་སྤྲུ་ཅིང་། ར་མ་གཡུག་ནད་དུ་མཆོང་
པ་ལ་ནད་ཕོག་སྤྲུ་རྒྱ་ཆོད་ཁ་ཤས་ནད་འཆི། ཤི་རྩེས་ས་ནད་ཐར་མའི་མིས་མ་གཏོགས་རེག་རྒྱ་
མེད། བཤས་ཆེ་ཁྲག་ལ་ཁྲག་ཤ་ཆགས་རྒྱ་མེད་པའི་ལྷགས་ཀྱི་འགོ་ནད་ཆབས་ཆེན་ཞིག་
ས་སྤྲུའ། ①[མངོན]རྒྱ། ② ར།
ས་སྤྲུར། ས་དང་བྱེ་མ་སོགས་མི་འཆོར་བའི་ཆེད་དུ་བཅུགས་པའི་བྱང་རའམ་ཅིག་པ།
ས་དཀར། ① དཀར་རག་བྱང་ལྗེབས་ལ་ས་དཀར་བྱག་པ། ② ས་ཅི་དཀར་པོ་སྤྲེ་རྩོལ་ཞིག་
ས་དཀར་དགོན། སྤྲུ་མོའི་དུས་རབ་བརྒྱ་བདུན་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཅན་ལ་བཏག་ གྲུབ་མཐའ་བཀའ་
བརྒྱུད་པ་ཡིན།
ད་ལྷ་བོད་རང་སྤྲོད་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོལ་དང་ཚོང་ཁོངས་སྤྲུ་ཡོད།
ས་དཀར་རི་ཁོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་
ལྷ་བོད་རང་སྤྲོད་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་ཚོང་ཁོངས་སྤྲུ་ཡོད།
ས་དཀར་ཁུ་ལག་ སྤར་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་སྐབས། ཅེ་པོ་བྲང་གིས་གཙོས་གཞུང་ཁང་ཁག་ལ་ས་

དཀར་གསོལ་སྐབས་བསྐྱལ་བའི་ཕྱལ་ག
ས་དཀར་ཤར་དགོན། མིང་གཞན་དུ་དབེན་གནས་བཟ་ཤིས་ཆོས་རྫོང་ཟེར། བྱག་བཏབ་མཁན་ལ་
བཤད་སློལ་གཉིས་ཏེ། ཤར་ཆང་སྐྱེ་སྤེང་དང་པོ་དགའ་ལྡན་རྒྱ་མཚོས་བཞེངས་བཤམ་ཡང་ན་
མཆུ་དམར་བས་བཞེངས་བར་གྲགས། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཚོ་སྤོན་མ་ལྟོ་
རེབ་གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་དགོར་བྱག་པ། ས་བེད་ཏ་ཅང་སྤྱད་དགས་བའི་ལ་ཡོགས་སམ་ནམ་སྤྲིན་འཁོར་བ།
ས་དཀྱིལ་གྱི་སྤྱད་མན་ཆད་ཆ་བདུན། གསེག་མ། བྱེ་མ། འདམ་རྩ། དུ་བ། མེ། ལུང་པ་ཆེ། དུ་འབོད་ཆེ་ལོ།
ས་བཟ། ① ས་ཆའི་དཔེ་རིས། ས་བཟ་འདེབས་པ། ས་བཟའི་རིས་བཤད། ལྷང་གོའི་ས་བཟ།
འཛམ་གླིང་གི་ས་བཟ། ② ས་བཟང་ངན་གྱི་རྟགས་མཚན།
ས་བཟེན་པོ། ས་གཞི་རྩལ་པོ་འམ་རྩ་རྩ་སོགས་མེད་བའི་ས། ས་བཟེན་པོ་ཟེར་ནས་མ་སྤོད་དང་།
ས་འོག་ལ་གཏེར་རྩས་མང་པོ་ཡོད།
ས་ཁ། ས་གཞི་དང་། ཞིང་སའི་སྤྱང་ཆ་ངོས། འོར་ལུག་གིས་ས་ཁ་བྱབ། ས་ཁ་འབྱེད་བ། ས་ཁ་དང་
ལུང་ཁ་འབྱེད་བ།
ས་ཁ་འབྱེད་བ། [ཡུལ]དབྱིད་ཟླ་དང་པོའི་ནང་ས་ཞིང་ལ་སྐར་འཛིན་གྱིས་ཆོ་སྤྲོག་ཐོག་མར་བྱབ་བ།
ས་ཁང་གི་ཚུད་གཞི། ས་ཁང་དང་གཞི་བདག་དབང་སྐོར་གྱི་ཚུད་གཞི།
ས་ཁང་ཉོ་འཛོང་། རང་ལ་དབང་བའི་ས་ཁང་ཉོ་འཛོང་བྱེད་བ།
ས་ཁང་དབྱ་བྲག། ཁང་གཞི་བདག་དབང་ཅན་ནས་བསྐྱུས་བའི་དབྱ་བྲག་ཞིག།
ས་ཁང་གཞན་གཡར། ས་ཁང་གི་བདག་དབང་གཞན་ལ་གཡར་བཤམ་སྤྲོ་བ།
ས་ཁང་ཐོགས་གཏོང་། ས་ཁང་གཞན་ལ་ཐོགས་མ་གཏོང་བ་ལྟ་བུ།
ས་ཁང་ས་གཞིས། དེ་སྤོན་སྤོར་སོ་སོས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་ས་ཞིང་དང་ཁང་པ་ལ་ཟེར།
ས་ཁད། བར་ཐག་ས་དབྱིབས་ས་ཁད་ཡངས་པ། ལས་དོན་སྤུལ་ཡུལ་ས་ཁད་རྒྱང་སྤུལ་ས་ཁད་ཚུན་
ངོ་སྤྲོད་དཀར་བ།
ས་ཁམ་པ། ཆོ་ཅན་གྱི་ས་སྟེ། དེས་ས་པག་དང་རྩས་སྤོད། འཛིན་བཅོ་བཙས་བཅོ་སྤྲོད།

ས་ཁམས། ① འབྲུང་གཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ② ལོར་ཁམས་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ས་ཁལ་ལེ་བ། ས་འགོ་ས་པའི་ཤུལ་སྐྱ་ཐལ་ལེ་བ། སྤོན་ཐག་དང་སྤེའི་བྲ་གཤོག་གི་གཤོངས། སྤྱ་ར་
དང་ཨག་ཚོས་རྒྱལ་ས་འབྲི་བ་མ་རྒྱུད་བར་ས་ཁལ་ལེ་བ་ཞིག་བྱས།
ས་ཁ། རྒྱ་དང་ས་འབྲེས་པའི་ཁུ་བ། ས་ཁུ་བྱགས་པ།
ས་ཁུང་། འུག་པ་ཡོད་པའི་སའམ། ས་ཤུག
ས་ཁུལ། ས་གནས་སོ་སོའི་ཁུལ། འདུས་སྡོད་ས་ཁུལ། མི་རིགས་འབྲེས་སྡོད་ས་ཁུལ། གསར་བཞེ་
གནས་གཞིའི་ས་ཁུལ། བཀག་སྡོམ་ས་ཁུལ། དབྱིན་སྐད་དུ་region ཟེད།
ས་ཁོངས། ① ས་ཆའི་ཁོངས་གཏོགས། ས་ཁུལ་གྱི་རྒྱ་ཁྲོན་ཆེ་ཆུང་། ② ས་ཁོངས་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་
བཅའ་ཁྲིམས། ས་ཁོངས་བདག་དབང་། ས་ཁོངས་གྱི་འདེམས་བསྐྱོའི་ལམ་ལུགས། ས་ཁོངས་
ཉེས་ཁྲིམས། ས་ཁོངས་འཐུས་མིའི་ལམ་ལུགས། ས་ཁོངས་དོན་མ་གྱི་ཅ་དོན། ས་ཁོངས་
བདག་འདོམས་བྱེད་དབང་། ས་ཁོངས་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆོགས་པ། ས་ཁོངས་རང་
སྐྱོང་། ས་ཁོངས་རང་བཞིན་གྱི་ཆེད་སྡེ་ཡིག
ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་། རྒྱལ་ཁབ་གང་ཞིག་གི་མངའ་ཁོངས་གྱི་ཆ་ཤས་གང་རུང་ཞིག་ལ་རང་སྐྱོང་གི་
དབང་ཆ་ལྡན་པའི་སྤིང་ཅིག
ས་ཁོངས་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆོགས་པ། སྤིང་ཆེན་ཁ་ཤས་སམ་ཡང་ན་ཉེ་འབྲེལ་གྱི་རྒྱལ་
ཁབ་ཁག་ཅིག་ལས་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་ཆོགས་པ་ལ་བཟོད།
ས་ཁུད། ས་ཆའི་ཁུད་པར། ས་ཁུད་དང་འཕྲོད་པར་ལོ་རྒྱུག་འདེབས་པ།
ས་ཁྲོན། སའི་འཁོར་རྒྱའམ་རྒྱ་ཁྲོན། ཞིང་ཁའི་རྒྱ་ཁྲོན་ཆེ་ཆུང་ལ་གཞིགས་ནས་མི་ལག་བཞོད་
སྤྲིག་བྱེད་པ།
ས་ཁ། ཤུལ་གྱའི་ས་ཆུ་རི་ལྟར་སོགས་ཆགས་ཆུལ་བཞོད་པའི་རི་མོ།
ས་ཁ་བོ། ཁ་དོག་སྤྱ་ཆོགས་ཡོད་པའི་ས་ཆ།
ས་ཁལ། ① ས་ལ་འཁྲིས་པའི་ཁལ། ② ས་ཆ་གང་རུང་ཞིག་བེད་སྤྱད་པར་བསྐྱས་པའི་ཁལ།
ས་ཁྲི། ས་ལས་བཞོས་པའི་ཁྲི།

ས་མཁའ། ① ལམ་རྒྱས་སྟོན་མཁའ། ② ས་ལྟ་ས་བཟང་ངན་དབྱེད་མཁའ།
ས་མཁའ། ས་རྟོ་ལས་བྱས་པའི་མཁའ་རྫོང་ངམ་ཁང་བ།
ས་མཁའ་དགོན། འདེབས་མཁའ་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱ་བ་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྟུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་འབྲུག་ས་འབྲུག་པས་བསྐྱམས་པ།
ས་འབྲུ་བ། [མངོན]པག་ཉན་པའམ། བྱ་ར་བའམ། མེལ་ཆེ་བ།
ས་འབྲུག་ས་གཡོ་བྱ་གཡི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ས་ག་རྒྱ་སྐར་ཉི་ཤུ་ཙ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བེ་ཤུ་ཁྲི། བརྒྱད་ལྟན་མ།
དབང་བོའི་ལྷ་ལྟན་བཅས་སོ།།
ས་ག་སྤེལ་མ། ①[མངོན]གཞོན་ཁུ་གདོང་བྱ་ག ② ལྷ་མོ་ལྷ་མ། ③ བོད་རྒྱ་བརྩ་བ།
ས་ག་རྒྱ་བ། རྒྱ་སྐར་ས་གས་ནས་ཆོད་འཛིན་པའི་རྒྱ་བ་ལ་ས་ག་རྒྱ་བ་ཟེེ། བོད་རྒྱ་བཞི་པ་ཡིན། རྒྱ་བ་
འདི་ལ་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དུས་ཆེན་སུམ་འཛོམས་ཡིན་ཟེེ། དེ་
ཡང་ཆེས་པ་བརྒྱད་ལ་སངས་རྒྱས་ལྷ་ཀྱི་བྱ་བ་སྐྱབས་པ་དང་། ཆེས་བཙོ་ལྷ་ལ་སངས་རྒྱས་
པ་དང་། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པའི་དུས་ཆེན་བཅས་གསུམ་འཛོམས་ཡིན་པར་འདོད་ལ།
ས་གད་བརྒྱབ་པ། ① མོན་ས་སོགས་ཀྱི་ཐལ་རྒྱལ་བསལ་བ། ② ས་ཆར་གད་སྟེགས་བྱི་དོར་བྱེད་པ།
ས་གས་ཉ་བ། བོད་རྒྱ་བཞི་པའི་ཆེས་བཙོ་ལྷ།
ས་གི་སིག་གི་[ཨ་མདོའི་རྣམ་པའི་ཆེན་མོ་མེད་པའམ་གཙོ་བོ་མིན་པའི་དངོས་སོ་ཅག་ཅིག
ས་གི་སོག་གི་འཇག་འཇོག་ལ་ལྟོས།
ས་གོང་། བོང་བའམ་རྟོག་རྟོག་ས་གོང་བརྒྱུད་ས་ནས་ས་ཞིང་བདེ་ཁོད་སྟོམས་པ།
ས་གོང་མ། ས་འོག་མའི་ལྟོག་རྒྱ།
ས་གོང་། མ་བརྒྱལ་པའི་ས་ཆ། ས་གོང་སྟོག་པ། སྟོན་དུས་བེད་མེད་ས་གོང་རྣམས། དེང་སང་འབྲུ་
ཡི་མཛོད་དུ་གྱུར།
ས་སྐང་། ས་ཆ་འབྱར་ལོ། ས་སྐང་རི་འབྱར་ཡོད་ཆད་ལ་ཤིང་སྐྱོང་བརྩམས་པ།

ས་སྐང་དགོན། ① རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༧༠༧ལོར་མཁའ་སྟོན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་
མཆོན་གྱིས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་
ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་སྐང་དགོན། ② ལུབ་བསྟན་དགེ་འཕེལ་སྤྱིང་ཞེས་གྲང་གྲགས། སལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་བའི་
ས་སྐང་སྟེ་ལོ་༡༤༩༧ལོར་ས་སྐང་གཤུང་རབས་དང་པོ་དག་དབང་མཆོག་ལྷན་ནས་བྱག་བཏབ།
བྱུང་མཐའ་ས་སྟེ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྩ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་གྲོང་། ① ས་གཞི་རྩུབ་པོ། ས་གྲོང་རྒྱུ་འདྲིའི་ཆེན་པོ་དགོས། ② རྩུན་མེད་པའི་ས། རྩུ་རྩ་
བཅོས་ནས་རྩུ་བྱིད་ན། ས་གྲོང་ཡིན་ཡང་སྐྱམ་མི་རུས།

ས་གྲགས་གནས་གྲགས། གྲགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ། མཆོན་སྟུན་ས་གྲགས་གནས་གྲགས།

ས་གྲོགས་རྩ། འབྲུང་ཅིས་ལས་འབྲུང་བའི་དག་གོགས་ཅི་རྩལ་གྱི་ཡ་གྲུལ།

ས་སྐང་། ① བོད་རྒྱ་དང་པོའི་དབྱུགས་ཐོབ་ཉིན་ས་སྐང་གི་ཁ་དོག་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་རྟོག་
ལེགས་ཉེས་སོགས་བཟག་ཐབས་མ་རྩུ་ཅི་ནའི་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་ཅིས་ཤིག་རྒྱ་ནག་སྐང་ཅིས་
གྲང་ཟེད། ② ལོར་ཀླན་དུག་ཅུའི་ཁྲེ་བྲག་ས་མོ་སྐང་གི་ལོ།

ས་རྒྱ། ས་ཁྱོན་གྱི་ཆད་གཞི། ས་རྒྱ་ཆེ་རྒྱང་། ས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གངས་ཉུང་བ། ས་རྒྱ་ཆེ་ལ་ཐོན་ཁུངས་
ལུན་སུམ་ཆོགས། ས་རྒྱ་དབང་ས་བྱ་བཞི།

ས་རྒྱལ་བཅུ་གཅིག་ འབྲུང་ཅིས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རེ་བཞིན་བྱོགས་མཆོམས་རྣམས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་
གནས་པའི་ས་བདག་ཅིག་

ས་རྒྱ། ས་གཤེས། ཞིང་སའི་ས་རྒྱ་གཤིན་པོ།

ས་རྒྱ་གཞུང་ལེན། དབང་བའི་ས་ཞིང་དང་རྒྱ་ལོར་གཞུང་བཞེས་བྱེད་པ།

ས་རྒྱས། འཛམ་གླིང་ཡོངས་སམ་ཡུལ་བྱ་གཅིག་གི་རི་ལུང་དང་ནམ་རྒྱ། དངོས་རྩས། བསྐྱོད་ལམ།
གནས་མི་བཅས་ཀྱི་སྟེ་འདུས་ཀྱི་མིང་།

ས་སྟེ་བོ། རྩུ་མི་སྟེ་བའི་སའམ་ས་རྩེན་པ།

ས་སྟོན་རི་ལ་གནས་པའི་སྟེ། མང་བཀུར་བ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

ས་སྒྲིང་། ས་འདག་གིས་བཅོས་པའི་སྒྲིང་བྱ་སྐད་སྟུན་མོ་ཡོད་པ་ཞིག

ས་དགལ། ① གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་གྱི་རྫོང་ཞིག་པོ་དང་རྫོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྟོ་རུབ་རྒྱུད་དང་ཡར་ཁྲུངས་
གཙང་པོའི་སྟོད་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་ས་སྐྱ་རུ་ཡོད། ② [མངོན་]མེ་
རྟོག་ཀྱི་སྟུང་།

ས་དགུ། ཡོངས་གྲགས་སུ་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ཟེར་ཞིང་། ༡ ཡི་དྲགས་ཁྲོལ་སོང་བྱིང་གི་ས། ༢
ལྷང་བ་ཡོད་པ་དཔུལ་བའི་ས། ༣ བསོད་ནམས་གྲུབ་པ་མི་ཡི་ས། ༤ ཀུན་ཏུ་གཡོ་བ་རྒྱུང་གི་
ས། ༥ མཐོ་རིས་གོ་འཕང་ལྷ་ཡི་ས། ༦ གཞལ་ཡས་རིན་ཆེན་བཀོད་པའི་ས། ༧ མཆོན་ནི་
བརྟན་པ་སྤྲིན་གྱི་ས། ༨ བྱི་མེད་ཡེ་ཤེས་རང་ལྡན་ས། ༩ མིང་གི་མཆོན་ས་སྐྱེ་མེད་སའོ། དེ་
ཡང་འདོད་ཁམས། གཟུགས་ཁམས། གཟུགས་མེད་ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་དག་ས་དགུ་ཡིན་ཏེ།
འདོད་ཁམས་ལུས་འཆོ་བའི་ཟ་འདོད། མཐུན་པའི་ཐོགས་འདོད། བརྟན་པའི་གནས་འདོད་པ་
ཙམ་དུ་མཐུན་པས་ན་གཅིག་གོ། གཟུགས་ཁམས་བསམ་གཏན་བཞི་ནམས་ཁམས་གཅིག་
ཀྱང་དགའ་བདེའི་བསམ་པ་མི་འདྲ་བས་དེ་དག་ལ་རེ་རེ་སྟེ་བཞིའོ། གཟུགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་
སྟེ་བཞི་ལ། སྟོན་འབྲུག་གི་རིམ་པ་བྱུང་པར་མི་འདྲ་བས་ས་བཞི་སྟེ་དགུའོ།

ས་དགཱ། ① ཁྲོང་ཁྲིམ་སོགས་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་ཟེར་བའི་ས་དབྱུང་རན་ལ། ② འབྲུང་ཁམས་དགཱ་
ཐོགས་ཀྱི་ནང་ཆོན་ས་དགཱ་འིང་།

ས་དགཱ་ངོས་བཟུང་བ། སྡེ་རྒྱུ་དཀར་པོ་ལེ་ལུ་སོ་གཉིས་པ་ལས། བྱིའི་ས་དགཱ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན།
ནང་གི་ས་དགཱ་བཅུ་གཅིག་བྱི་ནང་འབྲེལ་བའི་ས་དགཱ་བཅུ་བདུན་བཙས་གསུངས་པ་གཞུང་ངོ་
མར་གཞིགས།

ས་དགཱ་འིང་། འབྲུང་ཅིས་ལས་འབྲུང་བའི་དགཱ་ཐོགས་ཅི་ཚུལ་གྱི་ཡ་གྲུལ།

ས་མགོ་ཡི་གཤེ་མགོ་ཙན་གསུམ་གྱི་གས།

ས་འགག་ ཡས་མས་གང་རུང་དུ་འགྲོ་ཡང་ལམ་གཅིག་པོ་དེ་རང་མ་གཏོགས་མེད་པའོ། བསྐྱོར་
ས་མེད་པའི་ལམ།

ས་འགུལ། ས་གཞི་ཆེན་པོ་ཡོས་ཡོས་དུ་གཡོ་བ།

བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ། བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ། དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྒོ་གོ་ས། བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་
སྒྲིན་རྣམས་སོ། ② ཨ་རུ་ཡོ་གའི་སྤྱན་མིན་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལྟར་ཆོགས་ལམ་སྐབས་ཀྱི་ས་
བཅུ་སྟེ་དང་པོ་འགྲུར་བ་མ་དེས་པའི་ས་དང་། གཉིས་པ་རྟེན་པ་གཞིའི་ས། གསུམ་པ་གཤམ་ཆེན་
སྒྱུང་བའི་ས། བཞི་པ་བསྐབ་པ་རྒྱན་གྱི་ས། ལྷ་པ་བསོད་ནམས་རྟེན་གྱི་ས། འུག་པ་བརྟན་པ་
ཁྲད་པར་དུ་འགྲོ་བའི་ས། བདུན་པ་དཔེགས་འབྲས་སྟེ་བའི་ས། བརྒྱད་པ་གནས་པ་མི་འགྲུར་
བའི་ས། དགུ་པ་གདལ་བ་ཆོས་ཉིད་གྱི་ས། བཅུ་པ་རྫོགས་པ་སྤྱི་ཆེབས་ཀྱི་ས་སྟེ་བཅུ་པོ།

ས་བཅུ་ཀུན་ཏུ་བསྐྱས་ནས་སྟོན་པ་བཅུ་བདུན། རྣམ་ཤེས་ལྡང་ལྡན་པའི་ས། ཡིད་ཀྱི་ས་དང་
གཞན་གསུམ་སྟེ། རྟོག་དབྱེད་བཅས་ལ་སོགས་པ་དང་། ཉིང་འཛིན་བཅས་དང་མ་ཡིན་དང་།
སེམས་ཡོད་པ་དང་སེམས་མེད་དང་། རོས་དང་བསམ་དང་བསྟོམ་ལྡན་དང་། དེ་བཞིན་ཐེག་པ་
གསུམ་ལྡན་དང་། བྱང་པོ་བཅས་དང་བྱང་མེད་གཞན། ཞེས་སོ།

ས་བཅུ་གཉིས། བོད་སྟོམས་ས་བཅུ་དང་བྱང་རྩབ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པའི་ས་དང་ཀུན་ཏུ་འོད་ས།

ས་བཅུ་བདུན། ༡ རྣམ་ཤེས་ལྡའི་ལུས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ས། ༢ ཡིད་ཀྱི་ས། ༣ རྟོག་པ་ཡོད་པ་དང་
དབྱེད་པ་ཡོད་པའི་ས། ༤ རྟོག་པ་མེད་པ་དབྱེད་པ་ཡོད་པའི་ས། ༥ རྟོག་པ་མེད་པ་དབྱེད་པ་
མེད་པའི་ས། ༦ སྤྲུལ་ཉིད་ས། ༧ སྤྲུལ་ཉོ་མིན་པའི་ས། ༨ སེམས་ཡོད་པའི་ས། ༩ སེམས་མེད་
པའི་ས། ༡༠ རོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ས། ༡༡ བསམ་བྱུང་གི་ས། ༡༢ སྟོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ས།
༡༣ རྟེན་ཐོས་ཀྱི་ས། ༡༤ རང་རྒྱལ་གྱི་ས། ༡༥ བྱང་རྩབ་སེམས་དཔའི་ས། ༡༦ ལྷག་ཡོད་ཀྱི་
ས། ༡༧ ལྷག་མེད་ཀྱི་ས།

ས་བཅུ་ཚོན་པའི་ལྷ་ས། ས་བཅུ་པ་ཐོབ་པའི་ལྷ་ས་སུ་རང་གཞན་གྱི་སྟེ་བ་སྤྲ་པ་བརྒྱ་དང་བྱི་མ་
བརྒྱ་ཐམ་པ་ཤེས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བརྒྱ་ཐམ་པའི་ཞལ་མཐོང་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱ་
ཐམ་པར་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་འབྱུང་བར་དབྱེད་པ་ལྷུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་བཅུ་པའི་ནང་
གསེས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན།

ས་བཅུ་དབང་སྤྲུག ① རྩེ་བཙན་བྲམས་པ། ② ས་བཅུ་ཐོབ་ཆར་པའི་བྱང་རྩབ་སེམས་དཔལ།

ས་བཅུ་བཞི། མོས་སྒྲིད་དང་། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་གྱི་བར་དང་། དཔེ་མེད་དང་། ཡེ་

ཤེས་ལྡན་དང་། ཀུན་ཏུ་འོད་དྲོཾ་མེད་པའི་སྟེ་བཅུ་བཞི་ལོ།
ས་བཅུ་ལ་གནས་པའི་དཔལ་བོ། བྱང་སེམས་ས་བཅུ་བ་བ།
ས་བཅུ་སོ་སོའི་ཡོན་ཏན། ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་ལ་ས།
དང་པོར་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཐམས་པུ་གཉིས་ནས། །བཅུ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྩལ་སྟེད་འཛོལ། །ས་
བརྒྱད་ནས་བརྒྱམས་ཆེ་སོགས་དབང་བཅུ་དང་། །བཅུ་པར་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་
འཛོལ། །ལས་སློན་ཉིང་འཛིན་དབང་འཕྲོར་དབང་གིས་སྒྲེ། །སར་གནས་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་
སོགས་ནམ་སྟོན་སྒྲེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ས་དང་པོ་ཐོབ་པའི་སྐབས་སུ་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཐམས་
བཅུ་གཉིས་ཐོབ་ཅིང་ཡོད་པ་སྟེ། 1. ས་དང་པོ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དེ་དུས་གཅིག་ལ་ཉིང་ེ་
འཛིན་བརྒྱ་ཐོབ་ཐུབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། 2. དུས་གཅིག་ལ་ཉིང་ེ་འཛིན་བརྒྱ་ལ་འཇུག་ཐུབ་
པའི་ཡོན་ཏན། 3. དུས་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱུ་ས་བརྒྱ་མངལ་ཐུབ་པ། 4. དུས་གཅིག་ལ་སངས་
རྒྱུ་ས་བརྒྱའི་ཡོན་ཏན་ཤེས་ཐུབ་པ། 5. དུས་གཅིག་ལ་འཛིན་ཉེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་བར་
བྱེད་ཐུབ་པ། 6. དུས་གཅིག་ལ་འཛིན་ཉེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱར་བཟོད་ཐུབ་པ། 7. དུས་གཅིག་
ལ་ཞིང་ཁམས་བརྒྱ་སྤང་བར་བྱེད་ཐུབ་པ། 8. དུས་གཅིག་ལ་འགྲོ་ཁམས་བརྒྱ་སྟོན་པར་བྱེད་
ཐུབ་པ། 9. དུས་གཅིག་ལ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་གནས་ཐུབ་པ་དང་། རྩི་མཐར་འཇུག་ཐུབ་པ།
10. དུས་གཅིག་ལ་ཆོས་སློ་བརྒྱ་འབྱེད་ཐུབ་པ། 11. དུས་གཅིག་ལ་སྐྱེ་ལུས་བཞེད་པ་བརྒྱ་
སྟོན་ཐུབ་པ། 12. དུས་གཅིག་ལ་སྐྱེ་ལུས་རེ་ལ་འང་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔལ་བརྒྱ་ཐམས་
བསྐྱོར་ཐུབ་པ་བཅས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཐམས་པུ་གཉིས་སོ་དེ་དག་འཛོལ་ཐུབ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།
དེ་བཞིན་དུ་ས་རེ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ཀྱང་ལྡན་མང་པོ་འཕར་ནས་འགྲོ་ཞིང་
ཡོད་པ་སྟེ། ས་གཉིས་པ་ཐོབ་སྐབས་གོང་གསལ་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་སྟོང་ཐམས་པུ་གཉིས་པ་དང་།
ས་གསུམ་པ་ཐོབ་སྐབས་ཡོན་ཏན་འབྱམ་དང་ལྡན་པ། ས་བཞི་པ་ཐོབ་སྐབས་ཡོན་ཏན་གྱེ་བ་
ཐམས་པུ་གཉིས་(དུང་ལྷུར་བཅུ་) དང་ལྡན་པ། ས་ལྔ་པ་ཐོབ་སྐབས་ཡོན་ཏན་གྱེ་བ་ཐམས་སྟོང་(དུང་
ལྷུར་བཅུ་) དང་ལྡན་པ། ས་དྲུག་པ་ཐོབ་སྐབས་ཡོན་ཏན་གྱེ་བ་ཐམས་འབྱམ་
(དུང་ལྷུར་ཁི་) དང་ལྡན་པ། ས་བདུན་པ་ཐོབ་སྐབས་ཡོན་ཏན་གྱེ་བ་ཐམས་ཁིག་འབྱམ་

(100,000,000,000,000,000) དང་ལྷན་པ། ས་བརྒྱུད་པ་ཐོབ་སྐབས་ཡོན་ཏན་
སྟོང་གསུམ་འབུམ་གྱི་རྒྱལ་མ་རབ་གྱི་གངས་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་པ་དང་ས་དགུ་པ་ཐོབ་སྐབས་
ཡོན་ཏན་སྟོང་གསུམ་གངས་མེད་འབུམ་ཕྱག་བཟུའི་རྒྱལ་མ་རབ་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་པ། ས་བརྒྱ་
པ་ཐོབ་སྐབས་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་རྒྱལ་མ་རབ་དང་
མཉམ་པ་དང་དེ་བས་ཀྱང་ལྷག་པ་འཛོལ་བོ།

ས་བརྒྱུད། ① སའི་རུས་པའམ་སྟོང་ས། ② ལྷ། ③ ས་ཞག

ས་བརྒྱུད་ལྗོངས་རྒྱ། Geotourism དེར་དུས་རྒྱུ་བཟོགས་པའི་བཤད་སྟོན་གསར་པ་ཞིག་གི་
ཐ་སྙད་གསར་པ་ཞིག་ཡིན། མཛེས་ལྗོངས་ལོངས་སྤྱོད་པ་དང་། ས་གཤིས་ཞིབ་འཇུག་བྱུང་
ལྷན་གྱི་སྟོན་ལྗོངས་རྒྱའི་སྟོན་འབྲུམ་ཞིག་རེད། དེའང་ ལྗོངས་རྒྱའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོར་
རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་མཛེས་ལྗོངས། ས་གཞི། ཉགས་ཆའ། ལྷ་སྒྲུང་། མཆོད་རྗེ་བྱ། བྱག་རི་
དང་། རྩ་རི་རྒྱལ་ལ་བལྟ་བུ་སྟོང་དང་ཞིབ་གཉིས་ལྷན་གྱི་སྟོན་འབྲུམ་ཞིག་ དཔེར་ན། བོད་ཀྱི་
གོང་པོའི་རོང་ཆེན་དང་། རྒྱལ་རོང་གི་སྐུ་ལྷ་རི་བོ། མངའ་རིས་ཀྱི་གངས་ཉི་མ། ཉགས་རྩའི་
བྱང་ཐང་སོགས་སྤྱོངས་རྒྱུ་འགོ་བ་ལྟ་བུ་རྒྱལ་སོ།

ས་བརྒྱུད་བྱམ་པ། ས་གནད་ཀྱི་གཡང་བརྒྱད་གསོ་བའི་གཉེར་བྱམ་

ས་བརྒྱུད་སེར་བོ། [མངོན་སྲིད་]

ས་བརྒྱའི་བྱུང་པར་དང་དེས་ཆེན་གསུམ་སྤྱོད་པ་སོ་སོའི་དེས་ཆེན་གསུམ་གྱི་ཀྱན་བྱུང་ལྟ་བུ་གསལ་བར་ས་
དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ། སྤར་མ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་བས་རང་དོན་བྱུང་ཆུབ་
མཆོག་ལ་ཉེ་བ་དང་། གཞན་དོན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱལ་པོ་ཆེ་འབྱུང་བར་མཐོང་ནས་རབ་
ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ། ས་གཉིས་པ་ནི་མ་མེད་པ། ལུལ་ཁྲིམས་
འཆལ་པ་དང་ཐེག་དམན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ནི་མ་དང་བལ་བས་ས་གཉིས་པ་ནི་མ་མེད་པ། ས་
གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་ཆད་མེད་པ་འཆོལ་ཞིང་གཞན་དག་
ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤར་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་པས་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ། ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ། བྱང་
ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེས་སྤྱིབ་གཉིས་སྤེལ་པར་བྱེད་པས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ།

ས་ལྗ་པ་སྦྱང་དགའ་བ། སེམས་ཅན་སྤྲིན་པར་བྱེད་པའི་ཆོ་གཞན་གྱི་ལོག་སྦྱབ་ཀྱིས་ཉོན་
མོངས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་ཞིང་དང་རང་གི་སེམས་སྦྱང་དགའ་བ་གཉིས་པོ་དེ་འབྱོངས་པས་
ས་ལྗ་པ་སྦྱང་དགའ་བ། ས་བྱག་པ་མཛོན་དུ་གྱུར་བ། ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲིན་ཞི་མཉམ་པ་
ཉིད་མཛོན་དུ་གྱུར་པས་ས་བྱག་པ་མཛོན་དུ་གྱུར་བ། ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ། བཟོད་པ་
གཅིག་པའི་ལམ་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ཏུ་ཉེ་བས་དེ་དང་འབྲེལ་ཞིང་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་མཐར་
སོང་བས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ། ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ། མཚན་བཅས་དང་མཚན་མེད་ལ་
རྩོལ་བའི་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མི་གཡོ་བས་ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ། །ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་
སྒོ་བྲོས། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞིའི་སྒོ་བྲོས་བཟང་པོ་ཐོབ་པས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྒོ་
བྲོས། ས་བརྒྱ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན། ཉིང་རེ་འཛིན་དང་གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་སྤྲིན་ལྟ་བུས་ས་དགུ་པ་མན་
ཆད་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་ཐོབ་པའི་ཆོས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཆད་མེད་པ་ལ་ཁུབ་པས་བརྒྱ་
པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན། ཞེས་བྲ་བ་རྣམས་སོ། །

ས་བརྒྱའི་འབྲེལ་པ་མདོར་བསྐྱས་བརྒྱ། ༡ རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནི་མཛོང་སྤང་དང་བལ་བའི་ཐུན་མོང་
མིན་པའི་དགའ་བ་སྦྱེ་བའི་ལམ། ༢ ཇི་མ་མེད་པ་ནི་མི་ལམ་ཅན་དུ་ཡང་རྩལ་འཆལ་ངེ་མ་
མཐའ་དག་སྤང་བའི་ལམ། ༣ འོད་བྱེད་པ་ནི་བསྐྱོམས་རྗེས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་ཀྱིས་གཉིས་སྤང་
བུད་ཤིང་བསྐྱེད་པའི་ལམ། ༤ འོད་འཕྲོ་བ་ཅན་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བསྐྱོམས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཆོ་ལྷག་པའི་འོད་བྱུང་ལམ། ༥ སྦྱང་དགའ་བ་ནི་སྦྱོན་དང་ཡོན་ཏན་སྤང་སྤང་ལ་
སེམས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་དགའ་བའི་ལམ། ༦ མཛོན་དུ་གྱུར་པ་ནི་བདེན་པ་བཞི་ལ་མཁས་པས་
ཤེས་རབ་རྫོགས་པའི་ཆོས་སྦྱར་མཛོན་སྤྱོད་པ་ལམ། ༧ རིང་དུ་སོང་བ་ནི་རིང་འགོགས་མཐར་
གཉིས་མེད་སྒོས་སྤྲིན་ཅིག་རེ་རེར་འཇུག་ལྷོག་ཏུས་པའི་ལམ། ༨ མི་གཡོ་བ་ནི་བདེན་པར་
འཛིན་པ་དང་ཞི་བདེའི་དོན་དུ་གཉེར་བའི་མི་གཡོའི་ལམ། ༩ ལེགས་པའི་སྒོ་བྲོས་ནི་སོ་སོ་
ཡང་དག་པ་རིགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་ལམ། ༡༠ ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ནི་ཆོས་ཀྱི་འགྲོ་
བའི་དགོ་ཆོགས་གཉིས་སྤྲིན་ཕྱིར་ལྷན་བྲུབ་ཆེས་ཆེར་འབེབས་པའི་ལམ། དོན་དང་མ་འབྲེལ་
ན་རབ་ཏུ་དགའ་བ། ཇི་མ་མེད་པ། འོད་བྱེད་པ། འོད་འཕྲོ་བ། སྦྱང་དགའ་བ། མཛོན་དུ་གྱུར་བ།

རིང་དུ་སོང་བ། མི་གཡོ་བ། ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིག།

ས་བཅུའི་རྣམ་གཞག་ བདག་མེད་གཉིས་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་རེ་
འཛིན་སྒྲོམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་བཅུ་སྟེ་རབ་དགའ་བ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་བར་ས་བཅུ་པོ་རྣམས་
སོ།། འདིར་གང་ཟག་གི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་གོ་རྟོགས་ལ་ས་ཞེས་ཟེར་དགོས་པའི་རྒྱ་
མཚན་གང་ཞེ་ན། ལམ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གང་ཞིག་གི་སྒོ་དེ། ས་ཆེན་པོ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་
མཐའ་དག་གི་གཞིའམ་གནས་སམ་རྟེན་གྱི་ད་བས་ན་ས་ཞེས་བཞེད་དེ། མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས།
དགེ་བ་སྦྱབ་པ་སྦྱ་ཆོགས་ལ། དགའ་བས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། གནས་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཡི། །ས་རྣམས་གནས་པ་ཡིན་པར་འདོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། འོ་ན་སའི་
མཚན་གཞི་གང་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟེན་
པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཆུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ལ་ཟེར། མདོར་ན་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་
གང་ཟག་དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནས་གོ་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་དག་ལ་སའི་རིམ་པའི་རྣམ་
གཞག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། སྟོབ་ལྗེའི་ནང་དུ་སྟོབ་སྟོང་གྱི་དཔེ་མཐའ་ཀྱི་སྟོབ་མ་གང་
དེའི་སྟོ་ཡུལ་ལ་ལོ་རིམ་དང་པོ་ལས་ལོ་རིམ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཡོན་ཏན་ཡར་རྒྱས་དང་།
མཐོང་རྒྱ་རྗེ་ཆེར་འབྱོར་བཞིན་ཡོད་པ་དེའི་ཡོན་ཏན་ཆེ་རྒྱས་གི་ཆད་གཞི་མཆོན་གྱི་དུ་ལོ་རིམ་
དང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་དང་། ལོ་རིམ་གཉིས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ་ལ། ས་དང་
པོ་དང་། ས་གཉིས་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། རོན་དངོས་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་དང་། ས་
གཉིས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་ཅེས་པའི་དོན་རེད།

ས་བཅུའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ། འདི་ལ་གོ་དོན་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད། ༡ ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་
བ་ནས་ས་བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་བར་གྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་ཟིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟེ། ས་
བཅུ་པོ་གང་རུང་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་གོ་དགོས་པའི་སྐབས་གཅིག་
དང་། ༢ ས་བཅུ་པ་ཐོབ་ཟིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་གོ་དགོས་པའི་སྐབས་ཤིག་
བཅས་གཉིས་ཡོད།

ས་བཅུའི་ཡེ་ཤེས། ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་ས་པོ་སའི་སྟོན་རྣམས་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྣམས་

རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་བརྩེ་ཡོད་པ་དེ་དག་གོ་བྱེ་
སྤྲུལ་ཐེག་པ་གསུམ་དང་ལམ་ལྗེའི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་གྲངས་བརྩེའི་ཡེ་ཤེས་མི་འདོད་དེ།
ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་མི་འདོད་པས། དེ་ནས་འབྱུང་བའི་ས་བརྩེའི་རྣམ་
བཞག་སོགས་ཁས་ལེན་ནོ།།

ས་ཆ། ཁྱིན་ཡོངས་ཀྱི་སའི་ཆ་འགས། མངའ་ཁོངས་ས་ཆ། ཆོགས་འདུ་འཆོགས་པའི་ས་ཆ། ས་ཆ་
གཉན་པོ། ས་ཆ་བཅན་པོ། ས་ཆ་གྲུ་ཡངས་པོ། འབྱར་སྐང་གི་ས་ཆ། ཡ་རབས་མ་རབས་སྤྱོད་
བས་ཤེས། ས་ཆ་གང་ཡིན་སྐད་ཀྱིས་ཤེས།

ས་ཆགས་ལུལ་འདྲིས། ལུང་པ་དེར་ལུན་ཅིང་བསྐྱད་ནས་རྒྱས་མངའ་ཆེ་བ།
ས་ཆའི་ཚྭ་གཞི། ས་ཆའི་བདག་དབང་བཞོལ་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་ཆ་མི་ནམས་ལས་ཞུགས་ཆོགས་པ་
གཞན་ལ་སྤྱོད་པ།

ས་ཚུ། ས་གཞིའི་སྤང་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་ས་དང་ཚུ། ས་ཚུ་ཤོར་བ། ས་ཚུ་སྤང་འཛིན། ས་ཚུ་མི་འཕྲོད་པ།
ས་ཚུ་འཕྲད་པ། མི་གང་ཞིག་གཟུགས་ཁམས་དེ། ལུལ་གསར་པ་གང་དེའི་ཁོར་ལུག་གི་འབྱུང་
ཁམས་དང་མཐུན་པོར་བྱུང་ན། གཟུགས་ཁམས་བདེ་ཞིང་སེམས་ཁམས་དྲངས་པ་ཡོང་བ་དེ་
ལ་ས་ཚུ་འཕྲོད་ཅེས་ཟེར། དབྱིན་སྐད་དུ་ acclimatize ཟེར་བ་དེ་ཡིན།

ས་ཚུ་མི་འཕྲོད་པ། མི་གང་ཞིག་གི་གཟུགས་ཁམས་དེ། ཁོར་ལུག་གསར་པ་གང་དེའི་འབྱུང་ཁམས་
དང་མི་མཐུན་པ་གཟུགས་པོ་ལ་ནད་སྤྲོ་ཆོགས་བསྐྱེད་ཅིང་། སེམས་ཁམས་མི་བདེ་བར་གྱུར་
བ་དེ་ལ་ས་ཚུ་མི་འཕྲད་པ་ཟེར།

ས་ཚུ་མེ་རྒྱུང་། འབྱུང་བ་བཞི།

ས་ཚུ་སྤང་འཛིན། ཚུ་ལོག་ཐན་སྤྱོད་སོགས་རང་བྱུང་གཞོད་འཆེ་སེལ་བའི་རང་བྱུང་བསྐྱར་བཞོད་
བྱེད་ཐབས་ཤིག་རེད་སྤྱིར་ནགས་བཟོ་དང་རྩ་འདེབས། ཚུ་ཡུར་དང་ཚུ་མཛོད་བཟོ་བ་སོགས་
ལ་བརྟེན་ནས་བཟླ་ཆགསོག་པ་དང་ས་ཚུ་སྤང་ནས་ས་ཞིང་གི་ཚུ་འཛིན་ནུས་པ་ཆེ་རུ་བཏང་
སྡེ་ས་ཚུས་མི་འཁྲེང་བ་བྱས་པར་ཟེར།

ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྤྲོད་པོ། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཚུ་སྤྱིལ་༡༠༥༩ལོ་ནས་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་

སྟག་༡༡༥ འཛི་བར། ཡབ་འཁོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་དགྲའ་ཡོང་དགྲ་བཞེས་པའི་དུས་སྟེ།
མ་གཅིག་ཞང་མོའི་སྐས་སུ་འབྱུངས། དགྲའ་ཡོ་བཅུ་གཅིག་ལ་མ་སྤེབས་བར་དུ་ཡབ་ཀྱི་བྱང་
དུ་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་དང་། ཡབ་ཆོས་འགའ་ཞིག་གསན། དེ་ནས་ཡབ་སྐུ་གཤེགས་ཏེ། ཡུམ་
ཀྱིས་གདན་ས་རྒྱ་མ་བ་རི་ཡོ་རྩ་བ་ལ་གཏད། བ་རི་ཡོ་རྩ་བ་སོགས་རྒྱ་མ་མཁས་པ་མང་དུ་
བསྟེན་ནས་མངོན་པ་དང་། བར་བྱིན། ཚད་མ། གསང་སྟགས་གསང་མའི་སྟོར་བཅས་སྟོབ་
གཉེར་གནང་སྟེ་ཡོ་བརྒྱད་སོང་བ་རི་ཡོ་རྩ་བས་གདན་སའི་བདག་པོར་བསྟོས། དེ་ནས་སྐར་
ཡང་དགེ་བཤེས་དང་རྒྱ་མ་མཁས་པ་མང་དུ་བསྟེན་ནས་གཙོ་བོར་གསང་སྟགས་ལ་སྟོབ་
གཉེར་གནང་། དགྲའ་ཡོ་ཉི་ཤུ་ནས་དུག་ཅུ་རེ་བདུན་གྱི་བར་ས་སྐྱའི་གདན་ས་མཛད་ནས་ཡོ་
དེར་སྐུ་པོ་ཁ་གདངས་སུ་སྐུ་གཤེགས། ས་ཆེན་འདིས་མཛད་པའི་གསུང་རྩིས་གང་ཡོད་
ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་པོད་གཉིས་ལྗེ་དགེ་སྦྲར་ཁང་དུ་ཤིང་སྦྲར་ཡོད།

ས་ཆེན་པོ། ① འཛིག་རྟེན་གྱི་ས་གཞི། ② དག་པ་ས་གསུམ།

ས་ཆེས་ཆེས། ས་གཡོ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ས་ཆོག་དགོན་པ་སོགས་འདེབས་རུང་བའི་ས་ཡི་ཆོག

ས་ཆོད། ས་ཕྱོད་ཀྱང་ཟེར། ཐོན་སྤེབས་ཆེ་ཆུང་གི་རུས་ཤུགས། ལུས་སེམས་ཀྱི་རུས་བར་
དཔགས་ན་ལས་ཀའི་ས་ཆོད་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བརྟེན་ཆོག

ས་ཆོད་པ། བཟོད་ཐུབ་པའམ་སྤེབས་ཐུབ་པ། རྟ་པོ་འགྲོས་མ་ས་ཆོད་ཐུབ་པ། རྟ་ཆོད་ཕྱེད་ཀའི་
རིང་བར་རྩལ་རྒྱགས་པས་ལེ་དབར་ལྡ་ཡིས་ས་ཆོད་པ།

ས་མཆོག་① ས་རྒྱ་བཟང་པོ། ② [མངོན་]ཅན་དན་དཀར་པོ།

ས་མཆོག་མ། [མངོན་]རྒྱ་མཆོ།

ས་མཆོག་ཅན་དན། [མངོན་]ཅན་དན་དཀར་པོ།

ས་མཆོང་གནམ་མཆོང་། ལམ་ལ་མི་ལྟ་བར་རང་དགར་མཆོང་རྒྱག་ཕྱེད་པ།

ས་མཆོད་མ། [མངོན་]རྒྱ་མཆོ།

ས་འབྲུ། [ཡུལ་]སྤྱ་གུར་འབུབས་སྐབས་ལ་སྦྱོར་ཕྱེད་ཀྱི་ཐག་པ།

ས་འཛོ། ① [མཛོན]སྒྲིག་ ② བག་པ།

ས་འཛོད། ས་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་འབྲུ་དབྱེ་བས་འཛོད་མོ། ལུས་བརྒན་གཤེར་ཅན། རྒྱན་ཏུ་ས་ཐན་ས་
འཛོ་གནས་བྱེད་པའི་འབྲུ་རིགས་ཤིག།

ས་འཛོམས། ① [མཛོན]ཤིང་ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོལ། ② རི་བག་

ས་ཟེན་པ། ① ས་གཞི་ཆོན་པ། ② ཁེབས་སོགས་མ་བཀའ་པའི་ས་ཟེན་སྒྲེ་བོ།

ས་ཉམས། ① ས་བརྩུང་ཉམས་པ། ② དུལ་ལུང་གི་ཆགས་དབྱེ་བས། ས་ཉམས་དཔྱོད་པ།

ས་ཉལ། ① ཉམས་ཆོད། གཞན་སྤྱོད་ས་ཀྱི་ས་ཉལ་ཡོད་པའི་དོགས་གནས། ② [མཛོན]མ་ཉ།

ས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་དང་ལོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ། གཉིས་བ་རྩེ་མ་མེད་པ། གསུམ་བ་འོད་བྱེད་པ། བཞི་བ་
འོད་འཕྲོ་བ། ལྷ་བ་སྦྱང་དགའ་བ། རྩག་བ་མཛོན་དུ་སྦྱར་བ། བདུན་བ་རིང་དུ་སོང་བ། བརྒྱད་
བ་མི་གཡོ་བ། དགུ་བ་ལེགས་པའི་སྒོ་སྒོས། བརྩ་བ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན། བརྩ་གཅིག་ཀྱན་ཏུ་འོད་ཀྱི་
ས། བརྩ་གཉིས་རྩེ་རྩེ་འཛིན་པའི་ས། བརྩ་གསུམ་ཡི་གེ་འཁོར་ལོ་ཆོགས་ཆེན་གྱི་ས། བརྩ་བཞི་
རྩེ་རྩེ་དབྱིངས་ཀྱི་ས། བཙོ་ལྷ་རྩམ་དག་སྦྱག་པོ་བཀོད་པའི་ས། བརྩ་རྩག་ཆགས་མེད་སྦྱག་པོའི་
ས། བརྩ་བདུན་མཆོན་རྩེ་གསུམ་རྩེ་རྩེ་འཆང་གི་ས། བཙོ་བརྒྱད་ཆོས་དབྱིངས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
ས། བརྩ་དགུ་མ་སྤང་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མའི་ས། ཉི་ཤུ་ཀྱན་བཟང་དབྱེར་མེད་པ། ཉེར་གཅིག་སྦྱར་
བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སའོ།

ས་ཉིལ་རྩ་ཤོར། ས་ཉིལ་བ་དང་རྩ་གཞན་དུ་རྒྱགས་པ།

ས་ཉུང་ཟད་ཅིག་ ① ས་ཆ་རྒྱ་རྩུང་དུ། ② ས་ཉུང་ཉུང་སྤར་གང་སྤར་དོ་སོགས།

ས་ཉོར། ས་སོབ་སོབ། ས་ཉོར་ཞིང་ཁ་ཚོ་སྤྲོ་མ།

ས་གཉན། ① ས་བདག་ཟེར་པའི་མི་མ་ཡིན། ② ས་ཆ་གཉན་པོ་སྤྲེ་འདྲེ་སྤིན་སོགས་གནས་པའི་ས་ཆ།
ས་སྤྲིང་། [མཛོན]གསེར།

ས་ཏུ་བརྩོད། བསྟོད་བསྐྱེད་ས་བརྩོད་པ།

ས་ཏྲགས། ས་མཆོམས་པན་རྩྱ་བར་གྱི་མི་ཤོར་པའི་ཏྲགས་མཆོན།

ས་ཏེན། ① ར་པོད་ཀྱི་ཁྲལ་རྒྱག་པའི་ས་ཏེན། ② འཛིག་ཏེན་ཁམས།

ས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལས་ཆུང་
དུ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་འདུན་པ་དང་མཆུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་དེའི་
རྒྱ་ཆོགས་ཀྱི་ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པས་ས་ལྟ་བུའོ།

ས་སྟན། ས་གདན་དང་འབྲ།

ས་སྟེང་། ① ས་གཞིའི་སྒྲིང་། ② ས་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ་མིའི་འདིག་རྟེན། ③ ས་མིང་ཞིག་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་བྱང་ཤར་ངོས་དང་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་ཆུའི་སྟོན་རྒྱད་དུ་ཡོད། དེར་སྐབས་
དཔལ་འབར་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས།

ས་སྟེང་རིན་ཆེན་རྣམ་གསུམ། རྣམ་དབྱེད། ཉམས་ལེན། རྩོམ་མཁས།

ས་སྟོང་། ས་ཆ་སྟོང་བ། ས་སྟོང་སྟོལ་བ། ས་སྟོང་རི་སྟོང་། ས་སྟོང་འཇག་སྒྱ་སྟེས། བྱང་སྟོང་ཡམ་གང་།

ས་སྟོང་དགོན། ས་སྟོང་དགོན་བསམ་འབྲུབ་གླིང་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། སྤྱི་ལོ་༡༠༡༠ལོར་སྤུལ་སྤྱི་
བསམ་འབྲུབ་རྒྱ་མཆོས་ཕྱག་བཏབ། བྱུ་མཐའ་ལ་འཕྱུར་པ་ཅུང་རེ་བྱང་སྟོང་བར་བཤད།

བྱུ་མཐའ་རྩེང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཁོ་རྒྱ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་སྟོང་ཞི་བ་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ནང་ཅམ་ན་ཚོག་བྱུ་མཐའ་ཆོས་དབང་གིས་བཏབ་
པར་བཤད། བྱུ་མཐའ་རྩེང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་

རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་སྟོན་པའི་སྟེ། ཡོད་སྤྱི་སྟེ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ས་གཏེར། ① ས་འོག་ན་ཡོད་པའི་ནོར་བུ། ② སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བརྒྱ་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་མ་འོངས་
པའི་གཏུལ་བྱ་རྣམས་ལ་དགོངས་ནས་ས་སྟེང་གཏེར་གྱིས་བཀང་ཞིང་ལས་ཅན་ལ་གཏད་རྒྱ་
མཛད་བ། བྱིས་གཏེར་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས་བྲག་སོགས་ལས་བཏོན་པའི་རྟེན་རྩས།

ས་བརྟག་བ། སའི་ཆོ་གའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྩོགས་དང་། ཁ་དོག་དང་། མཆོན་ཉིད་དང་། ས་
དང་། ཆུའི་སྟོན་ས་བརྟག་བ།

ས་བརྟག་པ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད། ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་ས་བརྟག་པ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་
གསུངས་འདུག་ཀྱང་བློ་རྒྱུ་དཀར་པོ་ལེའུ་སོ་གཉིས་པ་ལས་ས་བརྟག་པའི་རྣམ་གངས་ཏ་ཅང་

མང་པོ་ཞིག་གསུངས་འདུག་པས་གཟིགས་པར་འཆོལ།
ས་བརྟེན། ①[མཛོད]དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་། ② ལྷ་སྤྱིའི་མིང་།
ས་ཐང་། ས་ཁོད་སྟོམས་པའི་ཐང་། ས་ཐང་ཡངས་པར་རྟ་བཟང་འགྲོས་བཏང་བ།
ས་ཐམ། འང་རིགས་རང་སྟོང་རྫོང་ཞིག་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་གྱི་བྱབ་བྱང་ངོས་སུ་ཡོད།
ས་ཐམས། སའི་དོང་།
ས་ཐམས་སུ་རྒྱག་པ། ས་དོང་དུ་བརྒྱག་པའི་མིང་།
ས་ཐར་མ། ས་ནད་ན་སྟེ་མ་ཤི་བར་དྲག་པའི་མི་ལྷགས།
ས་ཐལ། ས་རྒྱལ། ས་ཐལ་ཆགས་པ་རྣམས་གད་བདར་གཙང་མ་བརྒྱབ་པ།
ས་ཐེ་འཇུགས་པ། སར་ཏི་འཇུགས་པ་དང་དོན་གཅིག་
ས་ཐོག་སྤེལ་འབྲེན། སྐམ་སའི་ཐོག་ཏུ་དངོས་རིགས་པར་སྤེལ་རྒྱར་འབྲེན།
ས་མཐལ། ① གཞན་ཡུལ། ② དབྱས་ལས་སྟོག་པའི་ས་མཐལ། ས་མཐའི་ལུང་ཁྲོག་ ③ རྗེས་འཇུག་
གང་བ་མའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཡང་འཇུག་ས་དྲག་
ས་མཐེལ། ས་ཆའི་དབྱས་སམ་ས་ཡུལ་གནད་ཆེ་ས།
ས་མཐོ། ས་ཆ་སྤང་མཐོ།
ས་མཐོ་དགའ་ལྡན་དགོན་པ། མིང་གཞན་དུ་བཟླ་ཤིས་ཆོས་འཁོར་སྤིང་ཟེར། རབ་བྱང་བརྒྱ་གཅིག་
པའི་ཤིང་སྤེལ་ལོ་༡༩༩༥ལོར་བྱག་བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྱང་རྒྱང་ཆ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་མཐོངས། སའི་བྱ་གཏམ་སའི་སྤྱབས་ཁ་ཆེ་བ་ཞིག་
ས་དང་པོ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་སྟོང་
པ་ཉིད་མཛོད་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན་ས་དང་པོ་ཐོབ་བ་དང་། པར་བྱིན་རྒྱག་གི་ནང་ནས་སྤྱིན་པའི་
པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་ལྡན་ཁྱད་ཀྱང་། ད་དུང་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ནས་ཐོབ་པས་ངོམས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཡོད།
ས་དང་པོ་ནས་བརྒྱའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ། ས་དང་པོར་རྒྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་

མཐོང་བ་དང་། དེ་དག་གི་ཕྱིན་ཆུབ་ས་ཤེས་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་བརྒྱུ་ལ་འཇུག་པ་དང་།
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱུ་གཤེས་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱུར་འགྲོ་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་བརྒྱུ་སྤང་བར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་བརྒྱུ་སྤོང་བ་དང་། བསྐལ་བ་བརྒྱུར་གནས་
པ་དང་། དེ་དག་སྟོན་མཐར་འཇུག་པ་དང་། ཆོས་སྒོ་བརྒྱུ་འབྱེད་པ་དང་། ལུས་བརྒྱུ་སྟོན་པ་
དང་། ལུས་རེ་རེ་ལ་འཁོར་བརྒྱུ་རེ་སྟོན་པ་སྟེ་བརྒྱུ་ཕྲག་བརྒྱ་གཉིས་སོ།། ས་གཉིས་པར་དེ་དག་
སྟོང་དང་། ས་གསུམ་པར་བརྒྱུ་སྟོང་འབྱུར་དང་། ས་བཞི་པར་བྲི་སྟོང་འབྱུར་དང་། ས་ལྔ་པར་
ཐག་ཐིག་ཕྲག་སྟོང་དང་། ས་དྲུག་པར་ཐག་ཐིག་ཕྲག་བརྒྱུ་སྟོང་དང་། ས་བདུན་པར་བྲེ་བ་ཐག་
ཐིག་བརྒྱུ་སྟོང་དང་། ས་བརྒྱད་པར་སྟོང་གསུམ་བརྒྱུ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱའི་རྩལ་སྟེད་དང་། ས་དགུ་
པར་སངས་རྒྱུ་ས་ཀྱི་ཞིང་གངས་མེད་བརྒྱུ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱའི་རྩལ་སྟེད་དང་། ས་བརྒྱུ་པར་སངས་
རྒྱུ་ས་ཀྱི་ཞིང་བརྟེན་དུ་མེད་པ་ཐག་ཐིག་བརྒྱུ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱའི་རྩལ་སྟེད་ཐོབ་ཅེས་མདོ་སྟེ་པལ་
མོ་ཆེ་ལས་གསུངས་སོ།།

ས་དམ། འཛང་ས་དམ་གྱི་བསྐྱུ་མིང་།

ས་དུག་ས་བཞའ་ཚན་ཅན་གྱི་ཆངས་པ། དེ་ཕྱི་ཕྲག་ས་ཀྱི་གདན་བཞིང་ན་ས་དུག་ཁོག་ཟེར་སྟོལ་འདུག
ས་དུལ་མ། ཞིང་ས་དུལ་པོ།

ས་དོ། རས་པད། རེ་པད། ཀོ་རྒྱལ་སོགས་ལ་རྒྱགས་པའི་སའི་དོ་པོ། གཡག་ལ་ས་དོ་འགེལ་ག།
ས་དོང་། སའི་སྐྱབས་དོང་།

ས་རུལ། ཐལ་བ་ཞིབ་ཞིབ། གོས་ལ་ས་རུལ་འགོས་པ། ས་རུལ་བསགས་ན་རི་རབ།

ས་རྟོ། ས་དང་རྟོ།

ས་རྟོ་ལ། ས་སྤྲན་ལུ་ཐེ་སེར་པོ་དང་། རྟོ་སྤྲན་མ་ནིང་ཅོང་ཞི། ལུ་ལ་ཞེས་པ་ལེགས་སྤྲར་གྱི་སྤྲར་
ཡིན་པས། བོད་སྤྲད་དུ་བསྐྱུར་ན་ཅ་བ་ཞེས་འབྱུར་ཞིང་། འདིའི་སྤྲབས་ར་མོ་ཤག་གི་ཅ་བ་ཡིན་
པས་དེ་དག་ནམས་ཀྱི་བསྐྱུ་མིང་རོ།།

ས་རྟོ་གཞའ་ཕུབ། འབྲུ་རིགས་ཀྱི་ནང་ས་རྟོ་དང་བྲེ་མ་རྒྱན་གཤོར། ལུབ་མ་བཅས་འབྲེས་པ།
ས་རྟོག་སའི་གོང་བུ།

ས་ལྗེ་པ། [འབའ་པའི་ཡུལ་སྐད་] ར་མས་བཅོས་པའི་ར་དམ་གྱི་མིང་ཡིན།
ས་ལྗེ་ག་ས་གཡོ་བྱ་ག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ས་ལྗེ་ག་[མངོན་]ལྷག་ས་སྤྱིའི་མིང་།
ས་སྤྱེ། ① ས་བཞི་དང་སྤེ་འབངས་མི་སེར་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་། ② རྒྱ་གར་ནས་བོད་སྐད་དུ་
བསྐྱུར་པའི་བསྐྱུན་བཅོས་ཤིག
ས་སྤེ་ལྷ། རོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྤེ་ལྷ་སྤེ། སའི་དངོས་གཞི་དང་། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་
བ། གཞི་བསྐྱུ་བ། རྣམ་གངས་བསྐྱུ་བ། སྐྱོ་བསྐྱུ་བ་སྤེ་ལྷ།
ས་བྲག་རྗེས་འཇུག་ག་ང་བ་མའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཡང་འཇུག་ས་མཐའ།
ས་ཤི་ཨེ་སང་། བོན་པོའི་ཡུམ་ཆེན་པོའི་མིང་།
ས་ཤེག་① ས་གཞི་བ་ཚུ་ཅན་ལ་ཆགས་པའི་ཆོ་སྒྲུབ་ཤིག་གེ་བ། ② བསྐྱུལ་བ་དང་བོའི་དུས་ཀྱི་ས་ཞག
ས་ཤོད། ས་གཞིར་འཁོར་བའི་ཤོད་བྲུག་ས། ས་ཤོད་སྤེབས་ནས་ས་འབོལ་པོ་ཆགས་པ།
ས་གདན། ས་སྟན་ཡང་ཟེར། སའི་སྟེང་དུ་གདིང་བའི་གདན།
ས་བདག་① ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ། ② ས་ཞིང་བདག་པོ། ③ ས་བདག་ཟེར་བའི་མི་མ་ཡིན།
ས་བདག་ལྷ། ས་ལ་གནས་པའི་མི་མིན་ཞིག
ས་བདག་བྱིས། [མངོན་]རྒྱལ་པོའི་པོ་བྲང་།
ས་བདག་འབྲུག་ས་མདོས། ས་བདག་མི་མ་ཡིན་འབྲུག་ས་སེལ་གྱི་མདོས།
ས་བདག་བཅོས་པ། ས་བདག་གཞུག་པ་ཅན་གྱི་གཞོན་སེལ་གཏོ་བཅོས་བྱེད་པ།
ས་བདག་གཏད་དགྲུག་རང་ལ་མི་དགའ་བའི་མི་གཞན་གྱིས་མཚན་གཏད་བྱས་པ་འདོན་བྱེད་དམ།
དགྲུག་བྱེད་ཀྱི་ཆོ་ག་ཞིག
ས་བདག་གདོན་འཁོལ། མཛེ་ནད་སོགས་ལྷ་གདོན་གྱི་ནད་ཀྱིས་བཅིངས་པ་འཁོལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོ་ག་ཞིག
ས་བདག་སྤེ་བ། སྤེ་བ་ཞེས་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་བགས་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་ནག་ཐིག་གི་མིང་ཡིན་ན་ཡང་
སྐབས་འདིར་མཛེ་ནད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ཏེ་ས་བདག་གི་གདོན་གྱིས་ཐེན་པའི་རྟགས་སུ་ཤ་རོའི་ཆ་
ཁོན་པ་ལྟར་ཁ་རྒྱུང་ཞིང་གཏིང་རིང་པོར་གྱུར་པ་དང་། རུས་པའི་སྟེང་དུ་ཐོར་བ་གཟེར་བཏབ་

བ་ལྷ་བྱ་སྐྱེས་པ། གཙོ་ལོ་མའི་ནང་དུ་ཁག་མི་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ངོ།
 ས་མདའ། ས་དོང་ནང་དུ་མདའ་གཞུ་བཅུགས་ཏེ་རི་དྲགས་གསོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག
 ས་མདའ་བོན་དགོན། བར་ཁམས་ཁུལ་གྱི་བོན་པོའི་དགོན་པ་ཞིག
 ས་འདུལ། གཅུག་ལག་ཁང་དང་ཁང་ཆེན་སོགས་བཞེངས་པའི་སྟོན་དུ་ས་གཞི་འདུལ་སྦྱོང་བྱེད་
 པའི་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཞིག
 ས་འདུལ་རི་ཁོང། ཁྱི་བྱང་སྐྱ་བྱེད་གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྱིམས་དཔལ་ལྷན་གྱིས་བཏབ། སྐྱི་ལོའི་དུས་
 རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་སྟོང་ཅས་དུ་བཏབ་པར་སེམས། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
 ད་ལྷ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་འདབ་པ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 ས་མདོག་སེར་གས་ཚུང་ཟད་ལྷན་པའི་སྐྱ་མདོག་ཅན་ཞིག་སྟེ། སའི་མདོག་དང་མཚུངས།
 ས་འདོལ། བྱེ་མ་དང་འདྲེས་པའི་ས་ཆ་འབོལ་པོ།
 ས་འཕྲེ་བ། ① [མདོན]རི་དྲགས། ② རི་དྲགས་གཤམ་པའི་མདོན་བརྫོང་།
 ས་འཕྲེས། ① ལུང་པ་པན་ཚུན་ས་མཆམས་ཟེས་པ། ② [མདོན]རི་དྲགས།
 ས་ནག་དགོན། མིང་བཞན་བཤད་སྒྲུབ་དར་རྒྱས་སྤྱིང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་སྟེ་གཞུང་དཔོན་
 ཨ་འབུམ་གྱིས་ཁྱུས་ངོར་སྒྲ་དགོན་ཞིག་བཏབ་པར་བྱིས་དར་རྒྱས་བྱིན་པར་བཤད། བྱབ་
 མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན། ད་ལྷ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 ས་ནད། ས་སྟོན་ཏེ། བྱགས་སམ་མིའི་འགོ་ནད་ཆབས་ཆེན་ཞིག
 ས་གནད། ས་ཆ་གནད་འགག་ཆེ་ས། ཆོང་ལས་ས་གནད། ས་གནད་ཆེ་བ།
 ས་གནས། ① ས་ཆའམ་ལུལ་ཕྱོགས། ཉམས་དགའ་བའི་ས་གནས། མི་རིགས་ས་གནས། ②
 [མདོན]༡ རྩ་ཀྱ་ག ༩ བྱིས་བྲ།
 ས་གནས་ཀྱི་ཁྱིམས་སྟོལ། ས་གནས་རང་བཞིན་ལྷན་པའི་ཁྱིམས་སྟོལ།
 ས་གནས་བྲག་དབྱང་། ས་གནས་རང་བཞིན་ལྷན་པའི་བྲག་པོའི་དབྱང་སྟེ།
 ས་གནས་འདེད་པ། ས་གནས་དེ་རང་དུ་ཡོང་ནས་བྱ་ལོན་འདེད་མཁལ།
 ས་གནས་སྟེ་སྦྱོང་། ས་གནས་སོ་སོའི་རྫོང་གཞིས་ཀྱི་དཔོན་དུ་སྦྱོང་མཁལ།

ས་གནས་དབྱ་ཁྲུལ། ས་གནས་རང་བཞིན་ལྷན་པའི་དབྱ་ཁྲུལ།
ས་གནས་ཞབས་ལྷ་ཁང་གཉེན། བོ་ཏ་ལའི་མོ་བྲང་རང་ལ་སྡོད་མཁན་ཞབས་བརྟན་ལྷ་ཁང་གི་ཁང་གཉེན།
ས་གནས་རང་སྐྱོང་། རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་པའི་འོག་ས་གནས་གང་རུང་ལ་རང་སྐྱོང་རང་བདག་
ཡོད་པའི་སྲིད་དབང་ལ་བརྟེན།

ས་གནས་སྤང་སྐྱོབ་རིང་ལུགས། རང་ས་གནས་ཁོ་ནའི་ཆོང་དོན་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཞན་ལུལ་
དང་ཆོང་འབྲེལ་དེ་ཅམ་མི་བྱེད་པའི་མིག་རྒྱང་ལུང་བའི་བསམ་ཆོག་ཏོང་སྤངས་ཤིག།

ས་གནོན་པ། ① གནས་གཅིག་ཏུ་སྡོད་པ། ② ས་ཆ་བཅན་བཟུང་། ③ ས་ལ་དབང་སྤྱད་པ།
ས་གནོན་མཉམ་བཞག རྒྱུ་ཐུབ་པའི་བཞུགས་སྤངས་ཏེ་དོ་རྩེ་དཀྱིལ་ཁྱུང་དང་། གཡས་མཚུ་བ་
གདན་སྟེར་ཐུག་པ། གཡོན་མ་ཉེ་བ་འཛོག་པ་དེ་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་བོད་རིགས་ཆོའི་སྡོད་
སྤངས་ནི་བྱེད་ཁྱུང་ཡིན།

ས་རྣམ་བ་རྒྱག་ཏུ་གཡོ་བ། ཆོས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་ས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་རྣམས་འདས་པའི་སྐབས་
སུ་ས་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་རྒྱག་ཡོད་པ་བཤད།

ས་སྤྲ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་གོང་ལུ་སྤུལ་སྤྱོ་བཟང་བསྟན་པ་
དར་རྒྱས་ཀྱིས་བཏབ། ཐུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་
ཁུལ་ཅི་གོར་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་སྤྲ་ལྷ། ས་དཀར་མེར་དམར་ལྷང་སྟོ་བ།

ས་སྤུམ། རྟོ་སྤུམ་ལས་བཅོ་སྤྱད་བྱས་པའི་འབར་བྱེད་སྤུམ།

ས་སྤུམ་པོ། སྤུམ་མདངས་ལྷན་པའི་ས་ཆ། ཞིང་ས་སྤུམ་པོར་ལོ་རྟོག་ཡག འཕྱོག་ས་སྤུམ་པོར་ཏ་
ཐོག་འཕེལ།

ས་སྟེའི་བཟང་ཐོ། ས་སྟེ་ནས་བཏང་བའི་དངོས་ཐོང་གི་ཐོ་བཀོད་པའི་ཡིག་ཆ།

ས་སྟོད། ① རྩ་སྟོད། ② ས་སྒྲག་སྟོད།

ས་པ། ① བོད་ཀྱི་སྤྱི་མཐའ་ནང་དུ་དམིགས་བསལ་ཏུ་ས་དབྱུང་ལ་བསྐབས་གཉེར་གནང་ནས། ཁང་
ས་དང་། ལུང་ས། འཆར་ས་སོགས་བརྟག་དབྱུང་བརྒྱད་ནས་ས་བཟང་ངན་དང་། དེའི་འབྲས་

བྱ་སོགས་ཟེས་དཔག་གྱེད་ཐུབ་མཁན་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཞིག་གནང་དུས་སྐྱ་ནག་ལའང་སྐྱ་ས་
 བ་ཞེས་ས་དབྱེད་མཁས་པའི་སྙན་གྲགས་ཅན་མང་པོ་ཡོད་པར་གྲགས། ② ཉིང་འེ་འཛིན་གྱི་
 ཡོན་ཏན་ལྡན་པའི་ལྷ་དང་མི།

ས་བཤ། ས་སྐྱ་བཞི་ཉེ་བསྐྱས་མཆོ།

ས་པཎ་མཁས་འབྲུག་ རམད་ཚིན་ཚིམ་གསུམ་གྱི་ཞུས་གཞག་གསལ་བར་སྟོན་པའི་མཁས་ཟེན་
མཁས་བར་འབྲུག་པའི་གཞུང་འདི། དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པར་ས་སྐྱུ་བཞི་ཉ་ལྷན་དགའ་
སྤྲུལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའོ།།

ས་པ། ས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐབ་པའི་བྱ་མོ།

ས་སྤྱིན། གཟུགས་བརྒྱན་དང་རྩ་མ་སོགས་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ས་ཆེ་ཅན་ལངས་པོ་ཞིག

ས་སྤྱིལ། ས་སྤྱལ་གྱི་ཁང་རྒྱུང་ངམ་སའི་སྤྱིལ་བྱ།

ས་སྐྱོད། རྒྱལ་པོ། འབྲས་སྐྱོད་ས་ས་སྐྱོད། འབྲུག་པ་ས་སྐྱོད།

ས་སྤྱོད་པ། ① མིའི་རྒྱལ་པོ། ② ས་སྤྱོད་གི་དག་ཞིང་དུ་ལོངས་ས་སྤྱོད་པའི་ལྷ།

ས་སྤྱོད་མ། རྒྱལ་པོ་བཅུ་ལྔ་མོ།

ས་སྐྱོད་མའི་གནས། རྒྱལ་པོའི་བཙུན་མོ་སྐྱོད་ས།

ས་དབྱད། ① ས་ཆའི་བཀོད་པའི་མཆན་རྟགས། ② ས་ཆའི་བཀོད་པའི་ལེགས་ཉེས་བརྟག་དབྱད་
ཐེད་ཚུལ། ③ ས་ཆའི་བཀོད་པ་བརྟག་དབྱད་ཀྱི་དཔེ་ཆ།

ས་པག ① འདམ་བག་གིས་བཟོས་པའི་པ་ག། ② ས་མོ་པག་གི་ལོ་ཁམས།

ས་མག་ལགལ་ག ས་མག་གི་ལགལ་བ་ཚོག་མ་ལོག་ཚུགས་པའི་རྒྱུ་པའི་རྒྱུ་ནི། ༡༽ རྒྱ་རྒྱུ་
 དང་པོ་ནི། བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་པག་གྱའི་ཁྱིམ་ས་དཔོན་གྱི་གོ་སར་ལོང་ན་ཐག་ཏུ་ཐར་གོང་
 མ་རྒྱལ་མཆོན་སྐྱབས་ཀྱི་དུས་སུ་གཡའ་བཟང་པས་དག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་པག་གྱའི་
 མངའ་ལབངས་ཁྱིམ་དུང་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱད་རྩ་དང་། དེ་ཞུས་ཀྱི་ས་ཁོང་བཅས་ཉུམ་བཟུང་བུས་
 པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཁྱིད་པོན་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཚུར་ཐངས་པས་སྤར་ཡང་གཡའ་
 པག་བར་ཁ་མཚུ་ལངས། དུས་དེར་ཆས་པ་ཁྱིད་པོན་གྱིས་གཡའ་བཟང་པའི་རྒྱལ་སྤོར་བུས་

བ་དང་། ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན་གྱིས་བྱང་བདེན་མ་བྱས་པར་མངའ་འབངས་དང་ས་ཞིང་རྒྱ་ལོར་
 རྣམས་གཡའ་བཟང་བ་ལ་བྱིར་སྤྲད་དགོས་པའི་བཀའ་ཐག་བཅད་བ་དེ་ནས་གཡའ་ཐག་བར་
 གྱི་འགལ་བ་དེ་ས་ཐག་བར་གྱི་འགལ་བར་གྱུར་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་པོ་ཡིན། ༡ ་ རྒྱ་རྒྱུན་གཉིས་
 བ་ནི། གཡའ་ཐག་བར་གྱི་གྲོད་གཞི་ཐག་མ་ཆོད་པར། བར་ཐང་དུ་གཡུལ་བཤེས་པས་ཐག་གྲུ་
 བ་པམ། རྟོན་བ་གཞོན་ལུ་འོད་སོགས་འགོ་བ་བཅུ་གསུམ་ཅམ་དམག་འོག་ཏུ་ཤོར། བྱང་རྩབ་
 རྒྱལ་མཆན་དང་ཉོར་གཞོན་ལུ་བཟང་པོས་གཙོས་མི་གངས་བཙོ་ལྔ་ཅམ་མ་གཏོགས་པལ་
 ཆར་ཤོས། དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་དབང་ལུག་དཔལ་པའི་བྱང་དུ་གཡའ་བཟང་བ་དང་ཐག་གྲུ་
 གཏུག་གཤེར་བྱས། ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གྱིས་བྱང་རྩབ་རྒྱལ་མཆན་ཁྲི་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་
 ལས་པལ་སྟེ་ས་སྐྱའི་སྟེ་མོ་ལས་འཛིན་བ་ཞིག་ཐག་གྲུའི་ཁྲི་དཔོན་ལ་བསྐོ་བཞག་བྱས་ཀྱང་བྱང་
 རྩབ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་དབང་ཆ་ཅ་བ་ནས་མ་སྤྲད་པར་ངོ་མོལ་མཐར་འཁྱོལ་བར་བྱས། དེ་ནས་
 ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་དཔོན་ཆེན་དབང་ལུག་བཙོན་འགྲུས་གྱིས་གཡོ་ཐབས་བྱས་ཏེ་དབྱུག་གྱི་
 དོག་ལུས་བ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེར་བྱང་རྩབ་རྒྱལ་མཆན་གསོལ་སྟོན་ལ་གདན་དྲངས་ནས་
 ཞེ་བྲག་འཇམ་རྩབ་གྱི་ཐབས་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་སྤྲད་དེ་ཁྲི་དཔོན་གྱི་དབང་ཆ་སྤྲད་དགོས་པའི་
 བཀའ་པལ་པར་མ་ཟད། ཞག་བཅུ་དགུ་ཅམ་ལ་གྲུང་ཐང་དུ་བཙོན་འཇུག་བྱས་པ་འདི་ས་ཐག་
 གི་འགལ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཉིས་བ་ཡིན། ༢ ་ རྒྱ་རྒྱུན་གསུམ་པ་ནི། གཡའ་བཟང་བ་རྩལ་འབྱུང་
 འོད་གྱི་ཨེ་དང་གཉལ་གྱི་དམག་རྣམས་བསྐྱལ་ཏེ་དོག་པོ་རྒྱད་དུ་པག་གྲུ་དང་གཡུལ་འཁྲུག་
 བྱས་པས་ཐག་མོ་བྱ་བར་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། གཡའ་བཟང་པའི་འགོ་བ་ཉི་ཤུ་ཅམ་བསད། དམག་མི་
 གཞན་རྣམས་ཤོས། ཐག་གྲུའི་འགོ་དམག་གིས་གཡའ་བཟང་དགོན་པ་དང་གཞིས་ཀ་རྣམས་
 ཅིས་སྦངས་སོ། །སྐབས་དེར་ཐག་གྲུའི་དབང་འཁྲུགས་ཐེ་ཆར་སོང་ན། མཐར་ས་སྐྱའི་དབང་ཐང་
 རྒྱད་དེ་བོད་ཡོངས་གྱི་སྤྲད་དབང་ཐག་གྲུའི་ལག་ཏུ་ཤོར་ཉེན་ཡོད་པ་ས་སྐྱའི་སྐྱ་མ་དང་དཔོན་
 ཆེན་ཆོ་ལ་དོགས་པ་སྤྲེས་ནས་དཔོན་ཆེན་དབང་ལུག་བཙོན་འགྲུས་གྱིས་སྟོག་ཏུ་གཡའ་བཟང་
 བ་དང་། ཆལ་པ། ཐང་པོ་ཆེ་བཅས་དང་མནའ་འབྲེལ་བཅུ་གས་པ་དང་། ས་སྐྱའི་སྐྱ་མ་ཀུན་
 སྤངས་པ་དང་། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོས་ཁྲི་དཔོན་བྱང་རྩབ་རྒྱལ་མཆན་བཤོངས་ཏེ་སྟེ་

ས་ཕྱག་སའི་ཕྱག་པ།

ས་པོ། འབྲུང་ཁམས་ལྷ་པོ་རེ་རེ་པོ་མོ་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

ས་བྱ་བེ་བྱེ་བེ། མཚན་མོ་ས་རྩབ་ལ་མ་རྩབ་ཀྱི་དུས།

ས་ལྷག་དགོན། རབ་བྱང་བཅུ་པའི་ཤིང་པག་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༥ ལོར་རྫོགས་ཆེན་པལ་རིག་འཛིན་གྱིས་
བཀའ་ལུང་ལྟར་དགོན་པ་འདི་བཏབ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་མཇུག་ཏུ་བསྟན་དགོན་
རྣམས་ཉམས་གསོ་བྱ་སྐབས། དགོན་པ་འདི་འབྲིལ་ཁྲག་སྡེ་པར་གནས་སྡོར་བྱེད་བཅུག་པ་
དང་། དགོན་པ་ཡང་ད་ལྟའི་གནས་ལུལ་འདིར་སྡོས་ནས་བསྐྱར་བཞེངས་བྱས། བྱལ་མཐའ་རྣམས་
མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྡོ་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་ཆབ་ཆ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་ཕྱོགས། ལུང་པའི་ཁ་ཕྱོགས་སམ་ཡུལ་ཕྱོགས།

ས་ཕྱོད། ས་ཆོད་དང་འབྲ།

ས་འཕང་། སའི་རམས་སམ་དཔག་ཆད།

ས་འཕོས་པ། སྡོད་ས་གནས་གཞན་དུ་སྡོས་པ།

ས་འབྲུག་ ① ལག་པ་དང་། ལག་ཆས་སོགས་ཀྱིས་ས་འབྲུག་པའི་ལས་བྱེད་པའི་དོན། ② འབྲུང་
ཅིས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རེ་བཞིན་ཕྱོགས་མཚམས་རྣམས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་གནས་པའི་ས་བདག་ཅིག
ས་བ་ཀ[ལེགས]ལྟའི་ཚུ་བོ།

ས་བབ། ས་དབྱེབས།

ས་བར་དགོན། འཇམ་དབྱངས་བསམ་གཏན་གླིང་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། རབ་བྱང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་
མོ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༥ ལོར་འཇམ་དབྱངས་བསམ་གཏན་མཆོག་གིས་ཕྱག་བཏབ་མཛད། བྱལ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་རྩ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་བྱ་ལྷགས། འབྲུང་ཅིས་ལས་འབྲུང་པའི་དབྲུགས་ཅི་ཚུ་ལ་ཞིག

ས་བྱག་ས་དོང་ངམ་ས་ཡི་བྱ་ག།

ས་བེ་སིབ་བེ། སབ་སིབ་ལ་ལྟོས།

ས་བེ་སོབ་བེ། སབ་སོབ་ལ་ལྟོས།

ས་བོགས། ས་ཞིང་དབང་བའི་དབང་ཆར་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཡོང་སྒོ།

ས་བོན། བརྩས་ནས་སོན་དུ་འབྲེ། ① ལྷ་གྲ་སྤྱི་པའི་རྒྱ། བྱའི་ས་བོན། ལྷའི་ས་བོན། ཤིང་སོན། ས་

བོན་གཤོ་འདེབས། སོན་བཅུགས་པ། ས་བོན་བྱང་པོ། སོན་བཟང་། ས་བོན་ནམ་དུས་དཔྱིད་
ལ་འདེབས། མ་ཐེབས་སྟོན་གྱི་དུས་ན་འགྲོད། ② ཁྱ་བའམ་ཐིག་ལ། ས་བོན་འཛག་པ། ③ ཐེན་
ཐེས་སམ། འཆར་གཞི། ལྷན་ལུང་ས་བོན། ལུག་བརྟག་གི་ས་བོན། ས་བོན་ལ་མཆན་རྒྱབ་པ།
ས་བོན་སྒྲ། སྐྱེས་པའི་ས་བོན་བྱ་མ་ཆགས་ཀྱང་ཕྱིར་མ་འཛགས་པར་མངལ་དུ་འདིལ་ནས་སྒྲན་
རྒྱར་པའི་མོན་དེ་གྱི་རིགས་ཤིག
ས་བོན་གྱི་ཁྱོད་ཁྱེད། [མངོན]དཔག་བསམ་ཤིང་གི་འབྲས་བྱ།
ས་བོན་གྱིས་འཆི[མངོན]སྒྲུག་མ།
ས་བོན་ལྷ། ཅ་པའི་ས་བོན་ཏེ་ཀྱ་ལྟ་དང་ལི་སོགས་དང་། སྟོང་པའི་ས་བོན་ཏེ་ལྷང་མ་དང་སྒྱར་བ་
སོགས། སོག་གུའི་ས་བོན་ཏེ་ཁམ་བྱ་སོགས། འགས་པའི་ས་བོན་ཏེ་ཞོ་ཞོག་སོགས། ས་བོན་
གྱི་ས་བོན་ཏེ་འབྲུ་དང་ཕྱོ་སོགས།
ས་བོན་ཅན། [མངོན]ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ།
ས་བོན་སྟོབས། [མངོན]ཁྱ་པའི་མིང་།
ས་བོན་མངོན། [མངོན]བསྐྱེད་ལྟེ་བ།
ས་བོན་འཛག་པ། ① ལུས་གྱི་ཁྱ་བ་འཛག་པ། ② ཁྱང་པའི་ནད་གྱིས་ཁྱ་བ་འཛག་པ།
ས་བོན་ལས་བྱུང་། [མངོན]རུས་རྒྱད།
ས་བོན་སོགས་གྱི་སྤྲེ་ཆན་བཅུ། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནད་གསེས། ནད་ཆན་གཉིས་པ་
ས་བོན་གྱི་སྤྲེ་ཆན་ལ་སྐྱེ་བ་གཙོད་པའི་ལྷང་བྱེད་དང་། འབྲུ་པའི་ལྷང་བྱེད་དང་། བསྐྱོ་བ་ནར་
གཞོན་པའི་ལྷང་བྱེད་དང་། གནས་མལ་གྱི་ལྷང་བྱེད་དང་། གདིང་པའི་ལྷང་བྱེད་དང་། སྟོང་པའི་
ལྷང་བྱེད་དང་། ཕྱིས་གཞོན་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད་དང་། ལུག་པ་དབྱུང་པའི་ལྷང་བྱེད་དང་། སོག་
ཆགས་ལྷན་པར་འདེབས་པའི་ལྷང་བྱེད་དང་། རིམ་པ་ལྷག་པོ་བཅེགས་པའི་ལྷང་བྱེད་དེ་བཅུ་པོ།
ས་སྤྲེད། ས་གཤོ་བ།
ས་སྐྱབས། ས་ཤུར་ཞོག་སྟོང་། ཅ་འགྲོ་པའི་ས་སྐྱབས།
ས་སྟོག་སྒྲང་། འདི་ནི་ལྷ་པའི་ས་མིང་རྟེང་བ་སྒྲང་བཞིའི་ས་སྟོག་སྒྲང་། ཐལ་ཤུང་སྒྲང་། ལུག་འཆལ་

སྒྲང་། རྩེ་འབྲུམ་སྒྲང་ནང་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན།
ས་སྒོལ། ① རྩོད་ཆིག་སྒྲང་ལ་འབྲེམས་རྒྱུའི་ས་སྒོན་པ། ② ས་སྒོང་སྒོག་པ། ས་སྒོལ་རྒྱབ་པ།
ས་བྱེ། ① ས་པོ་བྱེ་བའི་ལོ། ② ས་གཞི་རྩུལ་པོར་གཏོང་བའི་བྱེ་བའི་རིགས་ཤིག།
ས་བྱུང་། [མངོན]གཟུང་མིག་དམར།
ས་སྒྲ། ① ས་ལས་འཕགས་པའམ་ས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བར་སྒྲང་། ས་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
② [མངོན]མཐོ་རིས། ལྷ་ཡུལ།
ས་སྒྲ་དགོན། མིང་གཞན་གསང་སྒྲགས་བསྟན་རྒྱས་སྒྲིང་ཡང་ཟེར། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ས་
ཡུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་གྲུབ་ཐོབ་འབྲུང་གནས་རྒྱ་མཚོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྣམས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོ་ད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རོང་བྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་སྒྲ་གནས་པ། འདོད་རྩྭ་རིགས་བྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།
ས་སྒྲའི་འཛིག་རྟེན། [མངོན]རྩྭ་གནས་སྤྱིའི་མིང་།
ས་སྦྱང་པ། ས་ཚོག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྩོད་འབྲེེ་བརྟགས་ཤིང་བཞོས་ཏེ་སེལ་བྱུང་ནས་མཚན་
ཉིད་ཅན་གྱི་སྟེགས་བྱ་བྱས་ལ། རྩས་དང་སྒྲགས་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་སྒྲན་མེད་པ་དག་པས་
སྦྱང་བ་ནམས་སོ།།
ས་སྦྱང་བ་གསུམ། བཞོས་ནས་སྦྱང་པ། རྩས་རྟགས་ཉིང་འཛིན་གསུམ་གྱི་སྦྱང་པ། སྒྲན་མེད་པའི་
དག་པས་སྦྱང་བ་བཅས་ཡིན།
ས་དབང། ① ས་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་དང་སྒོན་པོ། ② སྒར་པོ་དེ་གི་བཀའ་སྒོན་ལ་འབོད་པའི་ཞེ་སའི་མིང་།
ས་དབྱིབས། ས་ཆའི་བཟོ་དབྱིབས།
ས་འབར་རྩོམ་པ། བྱ་བ་གང་ཡང་རྩང་བ་དེ་ཡར་རྒྱས་སམ་དར་སྟེལ་འཁྱགས་ཆེན་བྱུང་བའི་དཔེ།
ས་འབྲུམ། བྱུང་པོ་འམ་རྩས་པ་བ་བརྒྱུག་པའི་སའི་ཁང་པའམ་མཚོད་རྟེན།
ས་འབྲུམ་མཚོད་རྟེན། སྤྱི་གདུང་སོགས་ཡོད་པའི་ས་ལས་བཟོས་པའི་མཚོད་རྟེན།
ས་འབྲུང། ས་ཆ་རྩོག་རྩོག་དེ་ལྟ་ལྟ།
ས་འབྲུས་པ། ① ས་ཁ་འབྲེད་པ། བ་བ་དགོད་གོ་སྟེ། བར་ཉེ་སྐབས་ས་འབྲུར་འབྲུར་བྱས་ནས་འབྲུས་

ལ། དེའི་དོན་གྱི་དཔང་གིས་ས་འབྲས་ལ། ② རྟིང་སྤྲང་མའི་ཆང་། རྩ་སྟོ་ཅན།
 ས་འབྲས། ས་འབྲས་དང་འབྲ།
 ས་འབྲི། ① ས་ཁ་བྲི་ནས་དཔའ་བྱ་སོང་བ། ② ས་སྐྱ་དང་འབྲི་གྲང་གི་བསྐྱས་ཆོག
 ས་འབྲི་ཀ་ཆལ། ས་སྐྱ་དང་། འབྲི་གྲང་། ཀར་ལུགས། ཆལ་པ་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།
 ས་འབྲི་འཕྲུག་ལ། ས་སྐྱ་བདག་ཆེན་རྩམ་པ་ལ་རྟེན་ཏུ་ས་སྐྱའི་གདན་སར་ཐེབས་ནས་ལོ་ལྔ་ལ་
 སྐབས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་བ་སྤྱི་ལོ་༡ ༡༥༥ལོར་འབྲི་གྲང་སྟོམ་པ་ཀུན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆེན་
 ཀྱིས་སྟོང་རྒྱུ་ཀྱི་རྒྱལ་ལོ་རྒྱུ་ལའི་རྒྱུའི་སོག་དཔག་ཁྲི་དགུ་ཅམ་ལོད་དུ་འཁྲིད་ནས་ས་སྐྱར་
 དཔག་བྱངས། དེ་ནས་ལོ་ལྔ་སོང་བ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷག་ས་སྤྱི་ལོ་༡ ༡༥༥ལོར་ས་སྐྱའི་
 འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཁྲི་ལོ་བཞི་པ་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་ཨང་ལེན་གྱིས་ཡོན་
 རྒྱལ་རབས་གོང་མ་རྒྱ་པེ་ལི་ཆེན་ཏན་གྱི་བུ་ཐེའི་ཐུར་རྩོ་ཁས་སྡེ་ཁྲིད་པའི་དཔག་དབྱང་དང་
 མཉམ་དུ་གཙང་དཔག་པོན་ཆེན་པོ་དང་བཅས་འབྲི་གྲང་དཔག་བྱངས། འབྲི་གྲང་མཐིལ་གྱི་
 ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་མེར་བསྐྱེག་བཏང་། ལྷ་པ་དང་མི་སྐྱ་བསྟོམས་པའི་མི་གངས་ཆོག་ཁྲི་ལྷག་ཅམ་
 བསད།དེ་སྟེན་འབྲི་གྲང་པའི་མཆོད་གཞིས་ཁོངས་ཀྱི་མི་སྡེ་ས་ཆ་མང་པོ་ས་སྐྱ་པས་སྟོགས།
 དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སོག་འབྲི་གྲང་སྤྱིང་ལོག་ཐེར་ཁོང་།དེ་ནས་བཟུང་དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་
 བོད་རིགས་ནང་ཁྲལ་བར་འགལ་བྱ་ཆེན་པོ་ཆགས་པའི་འགོ་རྒྱལ་ས་ཁེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད།
 ས་འབྲུག་དགོན། དཔལ་གཤེན་བསྟན་ཀུན་གསལ་སྟེན་ལོལ་སྤྱིང་ཞེས་གྲང་ལྷགས། རབ་བྱུང་བཅུ་
 བཞི་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡ ༡༥༥ལོར་ཤེས་རབ་ལེ་ཤེས་མཆོག་ནས་གསར་འདེབས་མཛད།
 ལྷག་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་པེ་ལོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁྲལ་བྱང་རྩ་རྒྱུ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 ས་འབྲེལ། ས་ཆ་ཕན་ཚུན་སྤྱ་འབྲེལ།
 ས་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ། ས་མཆོམས་ཕན་ཚུན་སྤྱེལ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ།
 ས་མ་འགག་[མཛོན]ས་ནད་དང་འགག་ནད་འདྲེས་པའི་རྒྱགས་ནད་ཀྱི་རིགས་ཆབས་ཆེན་ཞིག
 ས་མ་རྩོ། ① ས་རྩོ་འདྲེས་ལ། ས་མ་རྩོ་ཡི་ཞིང་ལས་རྩོ་རྒྱལ་སེལ་བ། ② མཁྲོགས་པོ་མིན་པའི་རྩོ་
 ཡི་རིགས་ཤིག ས་མ་རྩོ་ལ་རི་སོ་སྡེ་ཆོགས་རྩོ་བ།

ས་མ་འབྲོག་ཞིང་འབྲོག་གཉིས་ཀ་གཉེར་བའི་ས་ཁུལ།
ས་མ་མིན། [[ཁམས་སྐད]མོ་བྱར་གྱི་དོན་སྟེ། ཁོས་ས་མ་མིན་རྒྱབ་ལོག་ནས་སྐད་བརྒྱབ་བྱུང་བས་
ང་ཐེ་མིད་ཤོར་བྱུང་ལྟ་བུའོ། ཁོ་ས་མ་མིན་ངའི་ནང་ལ་སླེབས་བྱུང་།
ས་མ་མེ། འབྲུང་རྩིས་ལས་འབྲུང་བའི་མ་བུ་དབྱ་ཤོགས་རྩི་རྩུལ་ཞིག
ས་མང། སེམས་བྱུང་སྐབས་ཀྱི་ས་མང་སྟེ། སེམས་བྱུང་ནམས་གང་དང་གང་གི་རྩིས་སུ་འགོ་བའམ་
འཁོར་དུ་གཏོགས་པའི་སྡེ་ཆུན།
ས་མང་ལྗ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་དང་། དགེ་བའི་ས་མང་། ཉོན་མོངས་པའི་ས་མང་། མི་དགེ་བའི་ས་
མང་། ཉོན་མོངས་རྒྱུད་དུ་འཛིན་ས་མང་ནམས།
ས་མལ། ས་བཞོས་པའི་ཤུལ། ས་ས་མལ་དང་། རྩོད་མལ་སྒྲེལ་དགོས།
ས་མི་ཆོད། ས་ལམ་མི་བཞོད་པ། ཞ་བོས་བལྟལ་ཐག་རིང་བའི་ས་མི་ཆོད།
ས་མི་བདག་ཐོབ། ས་ཞིང་དང་ཁང་བ་མི་སེར་བཅས་ཀྱི་བདག་དབང་ཡོད་པའི་ཐོབ་ཐང་།
ས་མི་གཡོ་བ། ① ས་གཞི་བརྟན་པ། ② བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་བརྒྱད་པ།
ས་མིག་ས་དམིགས་དང་འབྲ།
ས་སྤྱག་ཁང་པའི་གྲང་སོགས་ལོ་མང་སོང་ནས་རང་བཞིན་དུ་ལ་འགོ་བ།
ས་མེ། ས་འོག་ཏུ་སྐྱས་ནས་སློ་བྱར་དུ་འབར་གས་བྱེད་པའི་རྩིས་མེ།
ས་མེ་སྤྱམ་མེ། སམ་སྤྱམ་ལ་ལྟོས།
ས་མོ། འབྲུང་ཁམས་ལྗ་པོ་རེ་རེ་མོ་མོ་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ས་མོ་ཐག་ལོ་ཤུག་དུག་ཅུང་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ས་མོས། [མངོན]མེ་ཏོག་ཀུ་སྤྱད། རྒྱ་བ་ཤར་བ་དང་ཁ་བྱེ་ཞིང་། ཉི་མ་ཤར་བ་དང་ཁ་བྱུང་པའི་ཤར་
མ་རྒྱུད་བ་ཞིག
ས་མོས་ཆལ། [མངོན]ཀུ་སྤྱད་འཛིན་ཆལ།
ས་སྐྱན། འབྲུང་བ་སའི་ཁམས་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱན་ཏེ། བང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་སིན་རྩུ་ར་དང་། བཅག་
ལྟ་བུ་ལས་སྐྱོན་བྱ་མ་དགོས་པ་རང་བཞིན་སྐྱན་དུ་སྤྱར་ཆོག་པའི་རིགས་ཤིག་དང་། སུ་ཤི་དཀར་

མེར་ལྷ་བྱ་བཙུག་པ་ལས་ཀྱིས་གཙང་བར་བྱ་དགོས་པའི་རིགས་ཤིག་དང་གཉིས་མཆིས་སོ།
ས་སྐྱེན་གཙོ་བོ་བཅུ་གཅིག་གསལ་བྱི་བྱེ་ལ། སིན་རྩུ་ར། ཟེ་མོ། ཡ་བཟླ་ར། བུལ་ཏོག་ལུ་ཟེ་མེར་
པོ། ཉག་མཚུ་ར། མེར་མཚུ་ར། བེག་པན། རྩེ་བེག་བྲག་ལུ་མོ།

ས་སྐྱེག་ས་མདོག་དམར་སྐྱེག་དང་རྒྱ་སྐྱེག་སོགས།

ས་སྐྱོས། མེ་ཏོག་ཀྱུ་ལུ་དང་། ལྷུ་ལྷུ་དཀར་པོ།

ས་སྐྱེག་ས། ① ས་སྐྱེན་བྱི་རིགས་བྲག་གསལ་སོགས་སྐྱེ་ཆགས་པའི་ས་ཞག་ཁ་ཅི་ཆགས་པ་ཞིག་
སྟེ། རོ་མང་ར། ལྷུ་ལྷུ་བ་མེ་ལ། ལུས་པས་ཆ་བ་ལས་ལྷུར་པའི་སྐྱེངས་པ་འདྲེས་ས། བྱིས་པའི་
རྒྱ་ཅི་སྐྱེང། དམར་བཤལ་གཙོར། ② དབྱར་དུས་རྩུ་འབྱིལ་ལུལ་དུ་ཆགས་པའི་འདས་ཆོ།

ས་སྐྱོས། ①[མདོན]སྐྱེང་གི ② ས།

ས་སྐྱེག་སའི་སྐྱེད་དམ་བྲག་གི་གསལ་སོགས་སྐྱེ་རིམ་པས་ཆགས་པའི་ས་འདས་རྩོ་མེད་པ་མར་
ལྷར་སྐྱེག་ལ་དམ་ཅི་དང་ས་ཞག་ཁ་ཅི་ཆགས་པ་སྐྱེངས་ན་ཞིས་ཞིང་ཟ་སྐྱོ་བ། ཁ་དོག་དཀར་
དམར་མེར་སོགས་འབྱུང་བ་དེ་ཡིན་ཞེས་དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་
བྱིས་མཛད་པའི་བྱི་མེད་ཤེས་ལས་གསུངས།

ས་སྐྱེག་ས་ལས་བཟོས་པའི་སྐྱེ་བྱ་སྟེ། ས་དཀར་བྱི་འདས་བག་ཕྱིལ་མོ་བསྐྱེས་ཏེ་ཉག་པར་ལ་ཡི་
གེ་འབྱི་བྱེད།

ས་སྐྱེག་རི་མོ། ས་སྐྱེག་ཆོས་ལྷན་སྐྱེ་ཆོགས་སྐྱེད་ནས་བྱིས་པའི་རི་མོ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་ས་སྐྱེག་
ཆོས་ལྷན་རི་མོ་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་ཤོག་བུ་རྩལ་ཤུག་པའི་སྟེང་དུ་ཆོས་ལྷན་ས་སྐྱེག་སྐྱེད་
ནས་རི་མོ་འབྱི་ཡི་ཡོད། དེའི་འབྱི་ཐབས་ནི་ཉག་བྱིས་བྱི་ཞ་སྐྱེག་རི་མོ་འཕམ་སོལ་ཤིར་རི་མོ་
དང་ཉ་ཅང་འབྲ་པོ་ཡོད། ཆོན་མདངས་ཐད་རྩུ་ཆོན་རི་མོ་འཕམ་སྐྱེས་ཆོན་རི་མོ་དང་ཅུང་ཟད་འབྲ་
པོ་ཡོད། རྩུན་དུ་ཉག་པར་གི་རོས་སྐྱེ་ས་སྐྱེག་སྐྱེད་ནས་རྩུན་རིས་སྐྱེ་ཆོགས་དང་བྱིལ་
བསྐྱེགས་རི་མོ་སྐྱེ་ཆོགས་འབྱི་སྟལ་མཆིས། ས་སྐྱེག་རི་མོའི་ཁྱད་ཆོས་ནི་དྲངས་གསལ་མེད་
ལ་འོད་མེད་པ། རི་མོ་བྱིས་ཆར་མེས་སོབ་སོབ་དང་སྐྱེ་ཤས་ཆེ་ཞིང་མཛེས་ཆ་དོད་པའི་པན་
འབྲས་མདོན། འོན་ཀྱང་ཉར་ཆགས་བྱེད་པར་སྟབས་བདེ་མེད་པའོ།

ས་དམར། ས་ཆོན་བཅག་དམར།

ས་དམར་དགོན། ས་དམར་དཔལ་ཐེ་དགོན་མི་འབྱུང་ངེས་དོན་སྤྱིང་དང་ཞིག་ནང་ས་དམར་དགོན་
ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མཇུག་དང་བཅུ་པའི་མགོ་ཙམ་སྟེ་སྟེ་ལོ་ ༡༥༩༩ ཙམ་
ལ་དོ་ཆ་སྒྲ་མ་དང་སྒྲ་མ་དོན་ཡོད་སོགས་ཀྱིས་བཞེངས་པའི་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་སོགས་
བཞེངས་ལ་རི་ཁྲོད་མཛད། རྗེས་སུ་སྒྲ་མ་བཟང་དགའ་རིན་པོ་ཆེས་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་
ལྷགས་རྟ་ལོར་སྤང་ཡོད་མཆོད་རྟེན་དཀྱིལ་དུ་བཞག་ནས་མཆོད་རྟེན་མཐོང་གྲོལ་ཆེན་མོ་
གསར་བཞེངས་བྱས་པ་སོགས་ཀྱིས་དགོན་པ་ཆགས། གྲུབ་མཐའ་རྫོགས་བཡིན། ད་ལྟ་རབ་
བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འཛུལ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་དམིགས། ① སའི་འགག་མདོའམ་ས་གནད། ས་དམིགས་འགའི་མདོ་ལ་སོ་ཁང་བཅུགས།

② ས་དབྱུང་གི་དམིགས།

ས་གཙང་རྫོག་ཙང་། ལྷག་མེད་བསྐྱེས་མེད་ཀྱི་དཔེ།

ས་བཅོག་ས་ནད།

ས་ཅི། ས་དཀར་ས་དམར་སོགས་ཀྱི་ཁྱུ་བ།

ས་ཅི་དཀར་པོ། རྫོ་སྒྲན་ཞིག

ས་ཆགས། ས་འོག་གི་ཆགས་གྲང་ཟེར། དེ་ནི་སྤྱང་ཆ་རིག་པའི་མིང་ཆིག་ཅིག་ཡིན། ས་ངོས་དང་
མཉམ་འགྲིག་མིན་པ་དང་། ཉེ་མཐོ་རིང་དམའི་ཐུར་དུ་བྱུག་པའི་འབྱུང་ཆང་མ་ས་ངོས་སྟོམ་
ཐིག་གི་འོག་ངོས་ཀྱི་ཆགས་གང་རུང་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་གཅིག་སྦྲད་དང་ཡལ་འགྲོ་བའི་རིགས་
ཐམས་ཅད་ལ་ས་ཆགས་ཟེར། ཁ་སྤྱོད་ས་དང་བསེགས་ཆད་མི་འབྲེ་བའི་ཐུར་དུ་བྱུག་པའི་
འབྱུང་ཐིག་རྣམས་རང་སོ་སོའི་ས་ཆགས་ཀྱི་གནས་སུ་གཅིག་སྦྲད་དང་ཡལ་འགྲོ་བ་ཡིན། ས་
ཆགས་ནི་གཙོ་ཆགས་སམ་ཡང་ན་བར་ཆགས་དང་ལྷག་ཆགས་ཀྱི་འོག་དུ་གནས་པའི་བྱང་
ཐིག་སྟེང་དུ་ཡོད།

ས་ཆན། སའི་མཐུག་ཆད། ས་ཆན་ཆེ་ཆུང་ལ་གཞིགས་ཉེ་རྫོ་ལས་རྒྱབ་པ།

ས་ཆོ་ཙན། འབྱུང་ཆོ་ཡོད་པའི་ས་འཇམ།

ས་ཆིག་ཐན་པ། སད་དང་ས་ཆིག་མ་བྱུང་བས་སྟོན་ཐོག་བཟང་པོ་བྱུང་བ།
ས་ཆིག་ས། ① སྐར་ཁལ་རྒྱག་ཏྲ་ཁལ་སོགས་བརྩེ་མཆམས། ② འགྲོ་ལམ་དུམ་བུར་བཞོས་བའི་
སྤྱེལ་མཆམས།
ས་ཆིག་ས་གྱི་ཁལ། སྐར་པོད་སྤྱེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཕྱི་ཁལ་གྱི་ཁོངས་ནས་ས་ཆིག་ས་ལ་མི་དང་ཅ་
ལག་སྤྱེལ་བའི་ཁལ།
ས་ཆིག་ས་གྱི་སྤྱབ་ཆ། སྐར་པོད་སྤྱེ་བ་གཞུང་སྐབས་ས་ཆིག་ས་ལ་འབྲི་བའི་ཁལ།
ས་ཆིག་ས་མི་མེད། སྐར་ས་རྒྱས་བྱེད་མཁན་ས་ཆིག་ས་སོ་སོས་བཏང་བའི་མི་མེད།
ས་ཚུགས། ས་རིམ་གྱི་བབ་ཚུགས། འབྲུལ་ལམ་ས་ཚུགས།
ས་ཚུབ། ས་ནས་ལངས་བའི་ཐལ་བ་དང་རྒྱང་ཆབ་ཚུབ། ས་ཚུབ་བྱར་རེ་བ།
ས་ཚུར། ས་མཚུར་དང་འབྲ།
ས་ཆོས། ས་ཆོན་མདོག་སྤྲ་ཆོགས།
ས་མཆམས། ① ས་ཆའི་མཐའ་མཆམས། ས་མཆམས་འཕྲོག་སྤྱད། ས་མཆམས་བཞུལ་བ། ས་མཆམས་
བྱར་བྱེད་བ། ས་མཆམས་དབྱེ་འབྱེད། ས་མཆམས་འབྲེལ་བ། ② ས་ལམ་གྱི་ཐོབ་མཆམས།
ས་མཆམས་གཙུག་བའི་ལམ་ལྔ། ཕྱིའི་རྟེན་འབྲེལ་ཆོགས་ལམ། རྒྱ་གི་རྟེན་འབྲེལ་སྤྱོར་ལམ།
གསང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་མཐོང་ལམ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲོམ་ལམ། མཐར་ཐུག་གི་རྟེན་
འབྲེལ་མི་སྒྲོབ་ལམ་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་བའི་ས་མཆམས་གཙུག་བ་
དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་གྱིས་འདས་བའི་ལམ་གྱི་ས་མཆམས་གཙུག་བའོ།
ས་མཆམས་རྩ་བོ། ས་མཆམས་གསལ་བའི་རྩ་བོ།
ས་མཆམས་རྫོང་འིང་། ས་མཆམས་སུ་བཅུགས་བའི་རྫོང་གི་རྟགས།
ས་མཆམས་འབྱེད་རྟགས། ས་མཆམས་དབྱེ་བའི་རྟགས་སམ་ཐོ།
ས་མཆམས་ཡིག་ཆས་རྒྱས་དབྱད། ས་མཆམས་གཏན་ཁེལ་ཡོད་བའི་ཡིག་ཆས་ཅོད་སྟེང་བྱེད་
མི་དགོས་པ།
ས་མཚུར། ཆོས་དང་ཆོས་གདན་བྱེད་རྒྱུའི་ས།

ས་འཛོ། ①[མངོན]དགང་གཟར་ཤིང་། ②རྒྱལ་པོ། ③རྒྱལ་རིགས།
ས་འཛོ་འདབ[མངོན]ཤེ་ཏའི་ཤིང་།
ས་ཟ། ས་ལས་བཟོས་བའི་ཟ་ཆང་བརྒྱལ་ས་ཡིན། ཟ་ཏོ་ཡང་ཟེང་།
ས་ཟྱི་ཀ་ མ་བསྐྱེགས་ཐལ་བ་སྟེ། སྟོ་སྟན་གྱི་ནང་ཆན་ཞིང་སྟེ་ས་སྟེ་མ་ནག་པོ། རོ་ཁ་བ། ཞུ་ཟྱི་ཤོད།
ལུས་ལས་ཤོད་སྟེད། ཟས་འཇུ། དང་ག་འབྱེད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྟེ་ནག་པ་དང་། དུད་དཀར་
སྟེ་མ། སྟོས་གྱི་སྟེ་མ། བེན་ཁོང་བ། མ་བསྐྱེགས་སོལ་བ། མེ་མེད་དུད་པ་བཅས་སོ།།
ས་ཟྱི་ཀ་ཏཱ་ར། ས་ཟྱི་ཀ་ཞེས་པ་ཟུར་ཆག་པ། དུལ་ཆུ་བཙོག་བསྟུ་ཆེན་མོའི་སྐབས་གྱི་དུག་འདོན་
ཟས་སུ་མཁོ་བའི་མཚུང་ནག་ཞག་གཅིག་སྤང་བའི་གྲངས་ཆ།
ས་འཛིན། ① སྤར་རྒྱང་ཕུད་དུ་བཏང་སྟེ་ཁལ་རྟེན་ས་ཆ་འཛིན་དུ་བརྩམ་པ། ས་འཛིན་དུ་བཏང་བ།
② དབྱངས་རེས་པ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག ③[མངོན]རྒྱལ་པོ། ད་བྱིད། ལུབ་གྱི་རི། མེ་ཏོག་
ཅིག དེ་སྦྱིའི་མིང་། དེ་རབ་གྱི་མཐའ་སྐོར་དུ་གཉའ་ཤིང་འཛིན་དང་། ག་ཤོལ་མདའ་འཛིན།
མེད་ལྗེད་ཅན། ལྷ་ན་སྟུག་རྟ་ན། རྟ་མ་འདུད། སྤ་ཁྲུད་འཛིན་ཏེ་གསེར་གྱི་ས་འཛིན་བདུན་ཡོད་
ལས་གངས་བདུན་མཚོན།
ས་འཛིན་དཀར་པོ། [མངོན]གངས་རི།
ས་འཛིན་སྟེས། [མངོན]ད་བྱིད།
ས་འཛིན་འཛོམས། [མངོན]ཁུབ་འཇུག་
ས་འཛིན་པ། ① རྫོས་གར་མཁན་གྱི་གངས་གཅིག ② མཚོར་སྟེག་ཅན། ③ ས་གནས་གཅིག་གི་
ཁལ་སྟུང་མཁན། ④ ས་གནས་གཞན་ལ་རྒྱང་ཕུད་བཏང་བའི་མི།
ས་འཛིན་དབང་པོ། [མངོན]རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ།
ས་འཛིན་མ། [མངོན]ཆུང་མ་གཉིས་པ།
ས་འཛིན་ཅེ་ལྷ། འདི་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་རི་བོ་ཅེ་ལྷ་འཕེལ་རི་བོ་དྲངས་བཅིལ་གྱི་མིང་གཞན་ཏེ་
འདིའི་སྐོར་ར་སྟེའི་ནང་རི་བོ་ཅེ་ལྷ་ཞེས་པར་གཟིགས།
ས་འཛིན་ཟ་པ། ཁལ་བའི་བྱིས་བདག་

ས་ཞལ། ① ས་འཛམ་བོ་ཞིག་ ② བསྐྱལ་བ་ཤོག་མའི་སྐྱབས་ཀྱི་ཟས་ཤིག་ ③ རྒྱ་འབྲིལ་ལྷལ་གྱི་འདམ་ཆོ།
ས་ཞིང་། ས་སྒོལ་བའི་ཞིང་ཁ། ས་ཞིང་སྒྲེང་ལ་དབང་བ། ས་ཞིང་ཐ་ཆོད། ས་ཞིང་ཐ་བ་སྐྱུ་ཆགས་
སྤྱ་ལུས་པ། ས་ཞིང་སྤྱི་ལ་དབང་བ། ས་ཞིང་བོགས་མར་གཏོང་བ། ས་ཞིང་སོགས་ལེན། ས་
ཞིང་དབྱར་རེ་མོས་ཉལ་ལངས་བྱེད་པ། ས་ཞིང་ག་ཤིན་པོ།

ས་ཞིང་བཅོས་བསྐྱར། བཀས་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་གྱི་ས་ཞིང་དབང་བའི་ལས་ལུགས་བཅོས་བསྐྱར་
བྱེད་པའི་ལས་འགུལ་ལ་ཟེར། གྲུ་གོའི་ས་ཞིང་བཅོས་བསྐྱར་གྱི་ལས་འགུལ་ནི་གྲུ་གོ་གྲུ་
ཁན་ཏར་གི་ལགོ་ཁྲིད་ལོག་ཞིང་བ་མང་ཆོགས་སྤྱལ་སྒོང་བྱས་ནས་ས་བདག་གི་ས་ཞིང་དང་
མེད་པའམ་ཉུང་དུ་ལས་མེད་པའི་ཞིང་པར་བགོ་འབྲེམས་བྱེད་པ་དེ་ཡིན།

ས་ཞིང་བདག་དབང་། ས་ཞིང་གང་ཞིག་རང་ལ་བདག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་དབང་ཆ་ཆ་ཆ་འོད་པ།
ས་ཞིང་བརྒྱུད་སྟོང་གི་དབྱ་ཁལ། ས་ཞིང་བདག་དབང་དང་བདེ་སྟོང་བྱེད་པའི་སྐོར་གྱི་དབྱ་ཁལ།
ས་ཞིག་ ① ས་རྒྱ་ཞིབ་མོ། ② ས་ཆ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ།

ས་ལྷ། ས་སྤྱིའི་སྤྱི་ཆེན་གྱི་དབྱ་ལྷའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་

ས་གཞི། ས་ཆའི་རྟེན་གཞི། ས་གཞི་སྐྱམ་པོ། ས་གཞི་གཡོ་འགུལ། ས་གཞིའི་བང་རིམ། ས་གཞི་
རྒྱལ་དག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཀུན་བཟོད་དང་། སྤྱོད་བྱེད། ལུང་མ་མེ་འཛིགས། སྤྱིང་ལྷན།
སྤྱིང་འཛིན། རྒྱ་ཆེན་མ། རྒྱ་མཆོའི་གོས་ཅན། བརྟན་ལྷན། རྒྱ་སྟོབ། རྒྱ་གཏེར་སྐྱ་རགས་ཅན།
རྟེན་བྱེད། བརྟན་པ། མཐའ་ཡས། རྟོག་མ། རྟོར་གྱི་སྒོ་བྲོས་མ། རྟོར་ལྷན། རྟོར་འཛིན། གནས།
སྤྱ་ཆོགས་འགོངས། སྤྱ་ཆོགས་འཛིན། དབྱིག་གི་སྒོ་བྲོས་མ། དབྱིག་འཛིན། འབྱུང་བོ་འཛིན་
བྱེད། འབྱུང་བོའི་ཡུལ། མི་ཡི་འཛིག་རྟེན། མི་གཡོ་བ། འཛམ་བུའི་རྒྱལ་མཆོན་ཅན། འཛིན་མ།
ཞག་ལྷན། འོད་སྤྲང་བྱེད། ཡངས་ལྷན། ཡངས་མ། ཡོངས་ལྷན་མ། རི་ཡི་རྣ་བ་ཅན། རིའི་
ལུང་བྱ། ས་སྟེང་། གསེར་གྱི་སྟེང་པོ། གསེར་ལྷན་མ་བཅས་མོ།

ས་གཞི་འཆང་། [མངོན་]རི།

ས་གཞི་བརྒྱ་འདབ་བརྒྱད། ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་ཆགས་པའི་དབྱིབས་བརྒྱ་འདབ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པར་
གནས་པ་སྟེ། དེའི་ཅི་ཚུལ་ནི་ལྷེ་སྤྱིང་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཐེང་ལྷ་

པའི་གསེར་གདུང་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གཅིག་གི་དཀར་ཆག་ལེའུ་དང་པོ་ལས། དགའ་བཞི་འབྲུལ་
སྒྲིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོའི་སྟེང་ནས་ཕྱོགས་མཆམས་ཀྱི་ས་དབྱིབས་ལ་ཞིབ་ཏུ་
བརྟགས་པ་ན། ལུང་པའི་སྤང་ཁ་དང་རི་བོ་རྣམས་བསྟོལ་བའི་མཆམས་དང་ལའི་འབྲུལ་ལས་
བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བསྐྱེད་འདབ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་བར་འཆར་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤར་ཕྱོགས་
སྟག་ཅེ་ངོས་ཀྱི་བྱང་རི་དང་ལྷོ་བྲག་དཀར་ཀྱི་རི་གཉིས་བསྟོལ་མཆམས་མལ་བྱོ་ཕྱོགས་སུ་
འཕྱོ་བའི་ལམ་ཆེན་ཀྱི་ཐང་དུ་རྒྱར་གཅིག་ཆོས་ལུང་། གླམ་པོ་ཡུང་། གྲིབ་རྣམས་ཀྱི་ལུང་བ་
དང་ལ་བཅས་ལ་རྒྱར་རེ་རེ། ལྷོ་རྒྱབ་སྒྱིད་སྒྲིང་ཀྱི་ཕྱོགས་སྟེ་ལུང་སྟོང་ལུང་གི་རི་བསྟོལ་
མཆམས་ཚུ་ཡུལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་ཆེན་དང་སྟོར་མོ་ལུང་གི་རྒྱབ་རི་ཡལ་རི་བསྟོལ་མཆམས་
སུ་རྒྱར་གཅིག་རྒྱབ་བྱང་ཉང་བཅན་ཀྱི་ཕུ་དང་དོག་བདེ་གཉིས་ཀྱི་ལུང་ལུང་དང་ལ་གཉིས་རྒྱར་
རེ་རེ་བཅས་རྒྱར་བརྒྱད་པོ་དེ་ཡིན་ཞེས་གསུངས།

ས་གཞི་མ། [མངོན]ལུང་མེད།

ས་གཞི་འཛིན། ① [མངོན]ལྷ་ཁུབ་འཇུག ② རིའི་མིང་གི་མངོན་བཛོད།

ས་གཞི་ལས་བྱུང་། [མངོན]གཟའ་མིག་དམར།

ས་གཞིའི་མདངས། ① ཐང་གའི་སྒྲིང་ཆའི་སྤང་གི་མདོག ② ཡུལ་ལུང་གི་ཁ་དོག

ས་གཞིའི་སྤང་མ། ཐང་ག་དང་ལྷེབས་རིས་སོགས་ཀྱི་སག་གཞི་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་མ་ཞིག

ས་གཞོང་། ① སྒྲ་ཅིས་ཀྱི་ས་རིས་འབྲི་ས། ② གཞོང་བ་ལྷ་བྱའི་ས་དབྱིབས།

ས་བཞུ། ས་སྒྲུམ་ཀྱི་བཞུ་མར།

ས་ཟད་རྟོ་ཐུག་བྱེད་ཐབས་ཟད་པའི་དཔེ།

ས་ཐོས་ནད། གྲིས་པས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་པོ་བ་སྟོས་ཤིང་བྲི་མ་འགག་པའི་ནད་ཀྱི་མིང་།

ས་ཁྲ། ① [མངོན]གསེར། ② ས་ག་ཁྲ་བ་ཞེས་པའི་ཆིག་བསྐྱེས་པ།

ས་ཁྲའི་བཅོ་ལྷ། བོད་ཁྲ་བ་ཞི་བ་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེའི་ཉིན་བརྒྱད་ཉིན་ཤྲུག་ཕུན་སྐྱེ་བལྟམས་པ་དང་།

ཆེས་བཅོ་ལྷ་ཉི་མངས་རྒྱས་པ། བྱང་ན་ལས་འདས་པ་བཅས་ཀྱི་དུས་ཆེན་གསུམ་འཛོམས་ཡིན།

ས་ཁྲའི་ལྷན་པོ། གསེར་རི།

ས་གཟུང་བ། ས་ཆོག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སའི་ཐོག་ཏུ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཁང་བ་བྱས་ཏེ་དཀྱིལ་
འཁོར་བསྐྱོམས་ནས་ལྷ་ལ་སྦྱོན་གསན་འབུལ་བ་དང་། སྒོ་བ་མས་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་སྒོ་བ་
དཔོན་གྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་འདེགས་བ་དང་། བདུད་འབུལ་བའི་ཕྱིར་བགོགས་ལ་བཀའ་བསྟོ་
ཞིང་རྫོ་རྗེའི་གར་དང་སྟངས་སྟབས་གྱིས་བགོགས་བསྐྱད་བ་ནམས་སོ།།

ས་བཟང་། ① ས་ཆ་ཡག་པོ། ② རྒྱལ་རིགས། ③ ལོ་རྒྱུ་བ་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་སྡེ་དཔོན་ལྷུ་ལ།

ས་ཁུར་ཁུར། ས་གཡོ་བྱུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ས་འོག་① ས་གཞིའི་འོག་ས་འོག་ལ་གཏེར་ཁ་བུན་སྤྲུམ་ཆོགས་བཤེད། ② ས་གསུམ་སྟེ་སྤྱིའི་འཛིག་རྟེན།
ས་འོག་གི་དངོས་གྲུབ། ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས། ས་འོག་གི་གཏེར་རམ་བུམ་
བ་བཟང་པོ་བཏོན་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཅི་འདོད་སྟེར་ནུས་པ།

ས་འོག་སྒོ་མ་ཆེན། [མངོན]རི་དྲགས་འཕྱི་བ།

ས་འོག་གྲུབ་བ་བརྒྱད། ཤར་དུ་རལ་གྱི། བྱག་པོའི་རྩུང་དུ་རོའི་དབང་པོ། བྱང་དུ་བདུད་ཅིའི་འབྲས་
བྲ། རྩུང་དུ་རི་ལུང་། ལུབ་ཏུ་མིག་སྒྲན། བདེན་བལ་དུ་རོ་ཅ་ན། ལྷོ་དུ་ཀང་མཁྱེགས། མའི་རྩུང་
དུ་མི་ཟད་པའི་གཏེར་རོ།

ས་འོག་ཚུ་འགྲོ། སའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཚུ་ལམ།

ས་འོག་དར་འཐག་སྒྲོག་གཡོ་ངན་གཤོམ་མམ་བྲན་འབྲུལ། མི་ངན་དབྱང་བསྐྱེབས་གྱིས་ས་འོག་
དར་འཐག་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་ཞིག

ས་འོག་དར་འཐག་ས་འོག་ཏུ་བསྐྱད་ནས་གོས་ཆེན་འཐགས་ཏེ་སྒྲོག་གཡོ་ངན་རྩུས་བྱེད་པའི་དཔེར་བཞག

ས་འོག་འདམ་ལངས། ས་འོག་གི་འདམ་ཇུབ་ས་སྟེང་དུ་ཐོན་པ་སྟེ་སྒྲོག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྒྲོན་མངོན་
གསལ་དུ་ཐོན་པའི་དཔེ།

ས་འོག་སྟེ། ལྷའི་གྲོང་ཁྱེར།

ས་འོག་གནས། [མངོན]ལྷ་མིན།

ས་འོག་འབྲེང་བ། [མངོན]བ་སྒྲ།

ས་འོག་འབར་མདེལ། ས་འོག་ལ་སྤྲས་པའི་མེ་ཇུས་འབར་བའི་མདེལ།

ས་འོག་མ། ས་གོང་མའི་ཕྱོག་ཟླ།

ས་འོག་རིམ་བ་དགྲ། ས་ལྷ་བརྟན་མ། ཟླ་དགོན། ལྷོང་གསུམ་རྒྱལ་བ། ས་སྤོན་དམར་པོ། རྩེ་ཁ་པོ།
འཕོག་ཆེན་རྒྱག་འབྲུམ། ལྷང་སེལ་མཆེད་རྒྱག་ བེ་སྤབས་རྒྱལ་བ། ཁྲིལ་ཁྲི་འབྲུམ་གྱི་གནས་
ནམས་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

ས་ཡ། འབྲུམ་བཅུ་ཐམ་པ། ས་ཡའི་རྩར་གཅིག་དབྱིན་སྐད་དུ་millions ཟེར།

ས་ཡ་སྟོང་བརྒྱར། ཟློག་ཟླང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཀྱི་ཐ་སྟང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་kilomega ཟེར།

ས་ཡི་བརྒྱ་ཕྱིན། [མངོན་རྒྱལ་པོ།

ས་ཡི་མཐུག་མ། [མངོན་སྟེའུ།

ས་ཡི་སྟེང་པོ། ①[མངོན་གསེར། རྩོམ་གདན། ② བྱང་རྩལ་སེམས་དབའ་ཞིག་

ས་ཡི་སྟེང་པོ་འཁོར་ལོ་བཅུ་པའི་མདོ། བཀའ་འགྲུར་གྱི་ནང་ཆོན་མདོ་སྟེ་ཞིག་

ས་ཡི་རྟེན་འབྲེལ་གསུམ། ལྷངས་པ། བཀའ་བ། གྲིན་དུ་བཏེགས་ས།

ས་ཡི་ཐིག་ལེ་འཛིན། [མངོན་རྒྱལ་ཐན།

ས་ཡི་གདུ་བྲ། [མངོན་མེ་རྟོག་ལྷན་ལྷེའི་མིང་།

ས་ཡི་མདོག་ ① སེར་པོ་དང་དཀར་པོ་འབྲེས་པའི་ཆོས་གཞི། ② [མངོན་རི་དྲགས་ཤིག་

ས་ཡི་འདབ། [མངོན་རྩ་དུར་བ།

ས་ཡི་ན་བ། [མངོན་རི།

ས་ཡི་ཕྱར་བྲ། [མངོན་རི།

ས་ཡི་དབང་ལྷག་ ① རྒྱལ་པོ་དང་ལྷོན་པོ། ② མགོ་ཟླ་བ་སྟེ་བོད་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པ།

ས་ཡི་དབྱེ་བ་སུམ་བརྒྱ་རྒྱ་ཆོས་འབྱུང་མཁའ་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་ས་ཡི་དབྱེ་བ་འདི་ལྟར་གསུངས་
ཀྱང་གངས་འབྲེན་རྩལ་མ་གསུངས། བེ་རྩུབ་དཀར་པོ་ལེའུ་སོ་གཉིས་པ་ལས། ས་དབྱེད་བརྟག་ཐབས་
ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་གསུངས་པ་སོགས་གཞུང་དངོས་ལ་གཟིགས།
ས་ཡི་མེ་རྟོག་[མངོན་སྟེ་མེར་པོ།

ས་ཡི་ཙན་དག། [མངོན]ཙན་དག་དམར་པོ།

ས་ཡི་ཆངས་བ། [མངོན]ཆུལ་པོ།

ས་ཡི་རྩ་བ། [མངོན]གསེབ།

ས་ཡི་ཡོན་ཏན་དབང་བཅུ། སྤྱིར་དབང་བཅུ་ཙན་ནི་མ་དག་ས་བདུན་ནས་ཡོད། དབང་བཅུ་ཕུལ་
དུ་བྱུང་བ་ནི་དག་པ་ས་གསུམ་ན་ཡོད། དབང་བཅུ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ས་ན་ཡོད་པར་བཤད། དེ་ཡང་དབང་བཅུ་གང་ཞེ་ན། 1. ཆེ་ལ་དབང་བ། ཞེས་པའི་དོན་ནི་རང་
ཉིད་ཆེ་རེར་ཐུང་རིམ་སྤྱོད་པར་རང་དབང་ཡོད་པ་སྟེ། སྤྱི་ཆེ་བསྐྱལ་བ་ནི་ཙན་བཞུགས་པར་
འདོད་པ་ལྟར་བཞུགས་ཆོག་པའོ། 2. སེམས་ལ་དབང་བ། ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཉིང་རེ་འཛིན་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྐྱད་ཅིག་རེ་རེར་མཉམ་པར་འདོག་ཅིང་ལྷང་རུས་པའོ། 3. ཡོ་བྱད་ལ་དབང་
བ། བསམ་པ་ཙན་གྱིས་འདིག་རྟེན་དུ་ཐས་ལོར་སྤྱི་ཆོགས་གྱིས་གང་བར་རུས་པའོ། 4. ལས་
ལ་དབང་བ། བཅོ་དང་ལས་ཀྱི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སྤྱོད་ཐུབ་པའོ། 5.
སྤྱི་བ་ལ་དབང་བ། ལྟ་དང་མི་ལ་སོགས་པ་གང་འདོད་ཀྱི་ལུས་སྤྱི་བ་ལ་རང་དབང་ཡོད་པ།
6. མོས་པ་ལ་དབང་བ། ས་གཞི་ཐམས་ཅད་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་ཆོགས་སྤྱི་བ་ལ་སོགས་པ་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་རང་དང་སེམས་ཅན་གྱིས་མཐོང་ན་སྤྱད་དུ་རུང་བ།
7. སྤོན་ལམ་ལ་དབང་བ། འདིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གང་བ་ལ་སོགས་པ་མི་
ལྟར་སྤོན་ལམ་ལྟར་འབྲུབ་པ། 8. རྩ་འབྲུལ་ལ་དབང་བ། འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་
པ་སྤྱི་ཆེ་གཅིག་གི་ནམ་མཁར་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་སྤྱལ་རུས་པ། 9.
ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ། ཤེས་བྱ་གང་ཤེས་པར་འདོད་པ་དེ་ཤེས་པ། 10. ཆོས་ལ་དབང་བ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང་དོན་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་མཁས་པ་བཅས་སོ། །

ས་ཡི་ལས་བྱེད། [མངོན]རྩ་མཁན།

ས་ཡི་ལེགས་དུག་སྤྱི་དཔྱད་གི་དུས་ཆོད་སྤྱི་ལོའི་ལྔ་ཉི་ཤུ་31ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་142ལོའི་བར། ཡི་
ལོ་ལེགས། དེ་ལོ་ལེགས། ཐེ་ལོ་ལེགས། འཕྲོང་ཞི་ལེགས། གོང་རི་ལེགས། འདི་ལོ་ལེགས།
ས་ཡི་ལྷ། ① བཤམ་ཐེ། ② ས་ལ་གནས་པའི་མི་མིན།

ས་ཡི་ལྷ་མོ། ས་ལ་གནས་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག་སྟེ་བསྟན་མ
ས་ལུལ། ས་ཆ་དང་ལུལ་ལུང་ཟེར་བའི་བསྟན་ཆིག་ ས་ལུལ་མཆམས་མེད།
ས་ལུལ་དགོན། གཡང་བྱང་འཕེལ་རྒྱས་སྒྲིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ༡༠༩༩ལོར་བསྟན་
པ་འབྲུག་གྲགས་ནས་གསར་འདེབས་གནང་། བྱབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་
རང་སྦྱོང་ཁུལ་རྣམ་འཕེལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་ཡོམ། ས་གཡོ་བ།

ས་ཡོམ་ཡོམ། ས་འགྲུལ་གྱིས་ས་གཞི་གཡོ་ཚུལ།

ས་གཡང་། ① ས་བརྟུང་། ② ས་ཆ་གང་ཞིག་ལ་ཡོད་པའི་བསོད་ནམས། ས་གཡང་འགྲུགས་བ། ས་
གཡང་ཤོར་བ། ས་གཡང་འཕེལ་བ།

ས་གཡོ། ① ས་གཞིའི་ནང་རིམ་གྱི་འབྲུང་ཁམས་འཁྲུག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འཕར་ཞིང་གཡོ་བ། ས་
གཡོ་རི་འགྲུལ། ② ས་གཡོ་བྱུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ས་གཡོ་བཙུ་བརྒྱད། འགྲུལ་དང་། རབ་རྩ་འགྲུལ། ཀུན་རྩ་རབ་རྩ་འགྲུལ། གཡོ་བ། རབ་རྩ་གཡོ་
ཀུན་རྩ་རབ་རྩ་གཡོ་ རྗེག་ རབ་རྩ་རྗེག་ ཀུན་རྩ་རབ་རྩ་རྗེག་ འཁྲུག་ རབ་རྩ་འཁྲུག་ ཀུན་རྩ་རབ་
རྩ་འཁྲུག་ རྩར་རྩར་ རབ་རྩ་རྩར་རྩར་ ཀུན་རྩ་རབ་རྩ་རྩར་རྩར་ ཆེས་ཆེས། རབ་རྩ་ཆེས་ཆེས།
ཀུན་རྩ་རབ་རྩ་ཆེས་ཆེས་སྟེ་ས་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་བཙུ་བརྒྱད།

ས་གཡོ་བྱུག་ ① འགྲུལ་དང་། གཡོ་ རྗེག་འཁྲུག་ རྩར་རྩར་ ཆེས་ཆེས་སྟེ་ས་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་བྱུག་
② གར་ཕྱོགས་དམའ་ན་རུབ་ཕྱོགས་མཐོ་བ་དང་། རུབ་ཕྱོགས་དམའ་ན་གར་ཕྱོགས་མཐོ་བ།
སྟོ་ཕྱོགས་དམའ་ན་བྱང་ཕྱོགས་མཐོ་བ། བྱང་ཕྱོགས་དམའ་ན་སྟོ་ཕྱོགས་མཐོ་བ། མཐའ་དམའ་
ན་དབུས་མཐོ་བ། དབུས་དམའ་ན་མཐའ་མཐོ་བ་སྟེ་ས་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་བྱུག

ས་གཡོ་བའི་རྒྱུན་བྱུག་ སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྷན་འདས་ཤུག་ཐུབ་པ་ལྷམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་། སྟེ་
བལྟམས་པ། རབ་རྩ་འབྲུང་བ། འཆང་རྒྱ་བ། ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ། ལྷ་དན་ལས་འདའ་བ་སྟེ་བྱུག་
ས་པ། [ལེགས]རྒྱ་མཆོའི་སྐད་དོད། མཁས་དབང་ས་རའི་བཞེད་པ།

ས་ར་དགལ། གསལ་པོར་བཤད་པའི་དོན་དཔེར་ན། མི་དེ་ཁ་གསལ་པོ་ཞིག་ཡིན་པས་ས་ར་དགལ་

ར་བཤད་པ་རེད་ལྟ་བུའོ།
 ས་ར་ཏ། སློབ་དཔོན་རྩ་སྤྱབ་ཀྱི་སྒྲ་མ་ཉེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གསང་སྤགས་ཀྱི་བསྟན་པ་གཙོ་བོར་སྤེལ་
 མཁན་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཞིག
 ས་རང་། [ལེགས]མིའི་སྐད་དོད།
 ས་རང་རོང་། ས་གཞི་ཆ་མི་སྟོམས་པའི་སྐད་གཤོང་ཅན།
 ས་རག། ཞིང་ས་ཏ་ཅང་གཤེན་པོ་འཕ་ཡག་པོ།
 ས་རམ། ས་ཞིང་གི་སྤུ་མཐའི་མིང་།
 ས་རམ་ཅི། ཐངས་ཅི་ལྡང་ཁུ་ཞིག
 ས་རི། རྒྱ་སྐད་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྒྱུད་གི་དབང་སྤག་དང་། རྒྱུད་
 གི་སྟོ་མོ། ལྷ་མོ་བཅས་པོ།
 ས་རི་ཇ་ཉི། [ལེགས]བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ནོར་བུ།
 ས་རིགས། ① སྤར་བོད་ཕྱི་པ་གཞུང་སྐབས་དྲུང་འཁོར་གྱིས་གཞུང་སའི་ཞི་དག་ཞབས་འདེགས་
 སྤྱབ་རྟེན་པ་གཞིས་ཀྱི་ས་ཆ། ② ཞིང་ལས་བྱ་ཡུལ། ས་རིགས་འདེབས་འཁོས།
 ས་རིབ་པ། ས་རུབ་པ་དང་དོན་མཚུངས།
 ས་རིམ། ས་ཚུགས་རིམ་པ་ཁག་ ས་རིམ་ཁང་། ས་རིམ་སྐྱེལ་གྱི་ཁྲལ། ཡི་གེ་འདི་རྣམས་ས་རིམ་
 བརྒྱད་ནས་འབྲལ་འབྲལ་སྐྱེལ་བ།
 ས་རིམ་རྟ་ཐམ། ས་ཚུགས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེལ་དགོས་པའི་རྟ་ཐོག་ཡི་གེ་སྐྱེལ་མཁན་པོ་ན།
 ས་རིམ། ① ཅིས་གཞོང་གི་ས་ཐལ་ལ་བྲིས་པའི་ཨང་གི་དང་ཡི་གེ་ ② ས་ལ་བྲིས་པའི་རི་མོ། ③
 ས་བགྲ། ④ ས་ཆ། ས་རིམ་བདག་ཐོབ།
 ས་རིམ་ཐང་གསལ། རྐད་ཆ་གང་འདྲ་ཞིག་ཤོད་མིན་ལ་མ་སྟོམ་པར་རང་གི་ས་བྱས་པའི་བྱ་བ་
 རྣམས་མཛོན་གསལ་དུ་ཡོད་པའི་དཔེ།
 ས་རུད། ས་ཉིལ་བ།
 ས་རུག། ① ས་སྤེབ་ཁྱིའི་དུས་སུ་སྤེབས་པ། ② ཉི་མ་རྒྱབ་པ། རྣམ་མ་ལངས་ན་ཉི་མ་མི་འཆར།

ས་མ་རུབ་ན་སྟུན་པ་མི་འཐིབས།
ས་རུབ་པ། མཆན་མོའི་དུས་ཆ་ཐེན་པས་སྟུན་འཐིབས་པ།
ས་རུས། ① ས་གཤེས། ས་རུས་བཟང་བ། ② ས་ཚུ་མེ་རྒྱུད་ཉེ་འབྱུང་བ་བཞི་ཡི་ཁམས་ཀྱིས་
བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་རིགས་བཞིའི་ནང་ཆོན་ས་ཡི་ཁམས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་རུས་པ།
ས་རེ་མོ་རེ། དབྱགས་སྤྲ་རྒྱུད་དུ་དབྱུང་སྤངས་ཤིག
ས་རེ་མོར་རེ། སར་མོར་ལ་ལྟོས།
ས་རེག ① རེ་རིགས་ཏེ་འབྱོར་ལྡན་གྱི་མིང་། ② ས་ལ་རེག་པ།
ས་རེངས། ① ས་མཁའགས་པོ་ནས་ཞང་ཁ་འདེབས་མི་ཉན་པའི་ས་ཆ། ② [མངོན]ལྷ་ཁྲབ་འཇུག
ས་རྩ། མི་མཁོ་བའི་ས་དང་གད་སྟེགས། ས་རྩོ་རྩོ་གཙང་མར་བསལ་བ།
ས་རྩོ་རྩོ། ཁང་རྒྱུད་བཤེག་ལུལ་མོགས་སུ་ཡོད་པའི་ས་རྩོ་པན་མེད་རིགས།
ས་རོང་། འཕྲོ་ལམ་མི་བདེ་བའི་ས་རྩུབ། ས་ཐག་རིང་ཞིང་ས་རོང་ཤིན་ཏུ་རྩུབ།
ས་རྒྱངས། ས་ལ་རོད་དང་བརྒྱན་གཤེར་འཛོམས་པའི་རྒྱངས་པ།
ས་རྫོན། ས་བཞའ་ཆོན་ཅན།
ས་ལ་འབྲུག་ཐན་བྱ་སྐེབས། ས་གཞི་ལྷོ་ཁྱེད་འབྲུག་མདངས་རྒྱུད་ཐན་སྐེབས་པ།
ས་རྩ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་ཤོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་ལ་འབྲུག་[མངོན]སྤྲལ།
ས་ལ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མངོན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་ལ་གནས། ①[མངོན]རྩ་ཀྱ་ལ ② ས་ཐོབ་པའི་བྱང་རྩུབ་སེམས་དཔལ།
ས་ལ་སྐྱོད་པའི་དབང་སྤྲལ། ① ལུལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་མིང་གི་རྣམས་གངས། ② རྒྱལ་ཐན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་
མིང་གི་རྣམས་གངས་བཅས་སུ་གོ་བའི་སྐབས་གཉིས་ཡོད་པ་སྐབས་དང་བསྟུན་དགོས།
ས་ལ་འབྲེ། [མངོན]སྤྲལ།

ས་ལ་འཕྱོ། ས་ལ་འབྲེ་དང་དོན་གཅིག

ས་ལ་རབ་བརྟན། བརྟ་བྱིན་གྱི་བཞོན་པ་སྤང་ཆེན།

ས་ལ་མ། ① ས་ཆ་དང་འགྲོ་ལམ། ② མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ལམ་སྟེ། ས་བཅུ་དང་ལམ་ལྔ་འཛིན་བསྐྱས་མིང་།

གང་ཟག་གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་དགོས་ན་ལམ་ལྔ་དང་། ཡང་ན་ས་བཅུ་བཟོད་པའི་མཐར་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བཤད། འོ་ན་ས་དང་ལམ་ཞེས་པ་དེ་གང་ལ་ཟེར་ཞིན། དེ་
ནི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་ནམ་གོ་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པའི་ཆད་གཞི་མཆོན་བྱེད་ལ་སའི་
རིམ་པ་དང་། ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཞེས་ཟེར། དཔེར་ན། སློབ་ལྷའི་ནང་དུ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སློབ་སྦྱོང་
བྱེད་སྐབས། སློབ་རྒྱུད་ལོ་རིམ་དང་པོ་ནས་ལོ་རིམ་དུག་པའི་བར་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ནི་སྤྱ་གྲུ་དེའི་
སྒོ་ལམ་སྤྱད་པའི་ནང་དུ་ལོ་རེ་བཞིན་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་གཞི་མཐོ་དུ་འགྲོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་
རིམ་གྱི་དབྱེ་བ་བཞག་ཡོད། གལ་སྲིད་སྤྱ་གྲུ་ཞིག་སློབ་རྒྱུད་ལོ་རིམ་དུག་པའི་སློབ་ཆད་རྫོགས་
ནས། འབྲིང་རིམ་སློབ་འབྲིང་གི་འཛིན་གྲུར་འགྲོ་རན་ཀྱང་ཡིག་ཆད་ལྡང་མེད་ན་སྤར་ཡང་སློབ་
རྒྱུད་གི་སློབ་མ་ཞེས་འབོད་དགོས་པ་ལས། འབྲིང་རིམ་སློབ་འབྲིང་གི་སློབ་མའི་མིང་འདོགས་
མི་ཆོག་པ་ལྟ་བུ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་ས་དང་པོ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དང་། ས་གཉིས་པ་ཐོབ་པའི་
གང་ཟག་སོགས་ཟེར་བ་དེ་དག་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་གཞི་
མཐོ་དམན་ལ་དབག་ནས་དེ་ལྟར་འབོད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། གང་ཟག་གང་ཞིག་དེ་རིང་
ས་དང་པོ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སང་ཉིན་ས་གཉིས་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དུ་འགྱུར་སྲིད།
སྐབས་དེར་གང་ཟག་དེའི་གཞུགས་དང་། རོ་གདོང་ལ་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་ཐུགས་རྒྱུད་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོར་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་ལོ་ཆོགས་ལམ་ལ་
གནས་པའི་གང་ཟག་དེ་སང་ལོ་སྤྱིར་ལམ་མམ། ཡང་ན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ལ་
འགྱུར་སྲིད་ཀྱི་རེད། དེ་ལྟའི་འགྱུར་བ་དེ་ནི་གང་ཟག་གི་སློབ་ཡོན་ཆད་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཞིང་
ཡོད་པ་ལས། གཞུགས་དང་གདོང་ལ་འགྱུར་བ་མི་འདྲ་བ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱ་མཁོན་
དེས་ས་དང་ལམ་ཟེར་བ་དེ་བསམ་སློབ་གོ་རྟོགས་མཐོ་དམན་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆད་གཞི་ཞིག་ལ་
ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

ས་ལམ་ཞུ། རྒྱ་གར་སྐད་ཟུར་ཆགས། དཔག་མེད་ཀྱས་འདུད་ཞུས་པ། དཔག་གི་རུ་སྟར་སྤྲིངས་
ཆེད་མདུན་ན་སྤེལ་ས་དུས་ས་ལམ་ཞུ་བཞིན་གྲལ་སྟར་ཤིག་གེར་འགོ་ཡི་འདུག
ས་ལམ་ཞུ་བ། སྟོས་དཀར་ཤིང་སྟེ་དེའི་ཐང་ཚུན་སྟོས་དཀར་དོ།
ས་ལས། ས་དང་རྩོལ་དག་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀ
ས་ལས་རྩོལ་ས། ས་རྩོལ་ལས་ཀའས། ཨར་པོའི་ལས་ཀ
ས་ལས་བྱུང་། [མདོན]གཟུང་མེག་དཔར།
ས་ལི་ཀ[ལེགས]བྱ་ཞིག་གི་མིང་།
ས་ལྷ། [ལེགས]ཟས་རྒྱ་འབྲས་མཆོག་ས་ལྷ་ལྡང་བ། ས་ལྷའི་ཞིང་། ཉང་བར་ས་ལྷ་སྐྱམ་པོ་ལས།
ལྷ་ཀྱ་སྟོན་པོ་སྟེ་བྱུར་ཅིག
ས་ལྷ་འཇམ་པོ། ཆང་རྒྱ་འབྲུ་རིགས་ཤིག
ས་ལྷ་ལྡང་བ། ① འབྲས་དཀར་ས་ལྷའི་ལྷ་གྲུའམ་ལྡང་བ། ② མེ་ཉོག་གི་རིགས་ཤིག
ས་ལྷ་ལྡང་བའི་མདོ། འཕགས་པ་ས་ལྷའི་ལྡང་བ་ཞེས་བྱ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཤོ་ལོ་ཀ་ཉིས་
བརྒྱ་ཉེར་དྲུག་པ་འབྲུར་བྱང་མེད་པའོ།
ས་ལུགས། འཁོན་དཀོན་ཅིག་རྒྱལ་པོ་དང་། ས་སྐྱ་གོང་མ་ནམ་ལྷ་སོགས་ནས་བརྒྱད་པའི་མན་ངག་ལ་ཟེར།
ས་ལུད། པོ་ཐོ་དང་འདམ་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་ལུད།
ས་ལུད་ཉལ། [མདོན]སྤང་པོ་ཆེ།
ས་ལུས། [མདོན]རི་དྲགས།
ས་ལེ་བ། གསལ་ལེ་བ་དང་འབྲ།
ས་ལེ་སྤྲུམ། གསེར་དང་ཟངས་ཀྱི་སྤྲུམ་ཆད་དག་པ། ས་ལེ་སྤྲུམ། ཟངས་ས་ལེ་སྤྲུམ། ས་ལེ་སྤྲུམ་ནི་
བསྐྱེགས་བཅད་ཀྱང་། དེ་ཡི་ཁ་དོག་ཉམས་མི་འབྱུང་། རིན་ཐང་བྲལ་བའི་རིན་པོ་ཆེ་ས་ལེ་སྤྲུམ་
ཀྱི་དངོས་པོར་ལྟ་བ།
ས་ལེ་བ། ས་ཡིས་བཟོས་པའི་ཆང་རུས་གཏོགས་སྟོད་དེའི་བས་ལེ་བ་ཞིང་རྒྱུས་པ། ཁ་རྒྱུང་དུ་ཆར་
སྟོ་ལེ་བ་དང་འབྲ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

ས་ལེ་ཕྱིག་གེ་བ། སྟོང་གསལ་རྩེན་པར་འཆར་གཤིས་ལུགས་ས་ལེ་ཕྱིག་གེ་བར་གནས་པ།
ས་ལ་ལེགས་དུག་ བོད་ཀྱི་བཅོན་པོའི་མི་རབས་བཅུ་བ་ནས་བཙུ་ལའི་བར་ལ་ཟེར། རྒྱས་པ་སྤྱི་
རྒྱལ་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཟིགས།
ས་ལོག་ཐེབས་པ། མི་ལུགས་ནམས་ས་ལུལ་མི་གཅིག་པར་སྤྱེབས་དུས་ས་ཆུ་མ་འཕྲོད་པའི་ནད།
ས་ཤིང་ལས་གྲ། ས་ལས་དང་ཤིང་ལས་ཀྱི་ལས་གྲ།
ས་གཤིན། ས་ཚོད་དང་ཕྱོག་རོང་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པའི་འབྲུ་བཟང་པོ་དང་མེ་ཉོག་སོགས་སྤྱི་བའི་ས་
བཟང་པོའི་མིང་སྟེ། ཨ་ལ་ཤ་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་བས་མཛད་པའི་བད་ཡིག་སྟོ་གསལ་མགིན་
རྒྱན་ལས། ས་གཤིན་ནི་འབྲུ་ཀུན་ལེགས་པར་སྤྱེད་པའི་ས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ས་གཤིས། སའི་རྒྱ་དག ས་དེའི་སྤྱི་ཚད་ཀྱི་དོན།
ས་བཤད་རྟོ་བཤད། དགོས་མེད་ཀྱི་གཏམ་གང་བྱུང་དུ་བཤད་པའི་དཔེ།
ས་སི་རྩུང་། [ལེགས་]ལི་ཁྲི།
ས་སེར། ས་སེར་པོའི་མདོག་ཅན་ཉེ། དེར་ལས་སྟོན་བྱས་ཏེ་ཁང་པའི་ཁྱང་ལྗེ་བས་སོགས་ལ་
བྱགས་ན་འགྲིག།
ས་སྒན་བཞོས། སྒན་ནི་བཟོད་སྟོན་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། འདིར་ས་ཤིན་ཏུ་སྤྱི་བར་བཞོས་ཏེ་
ལུས་འབྲུགས་ཁྱང་བཟོད་སྟོན་བྱས་ནས་ལྷགས་སྤྱེད་ཅིང་བཞོས་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་དཔལ་
སྤྲངས་དཔོན་ཀླུ་པ་སྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་
འབྲེལ་ལས་གསུངས།
ས་སྒན་ཏ་ལ། འབྲུ་ཏ་ལ། མདོག་སྤྱི་པོ། ཁང་ལག་མང་བ། ཁང་པའི་ནང་ལ་ཡོད་པ་ཞིག
ས་སྒྲིབ། ① ས་རུབ་མཚམས་ཀྱི་དུས་མིང་། ②[མདོན]ས་སྟོང་སྟེ་རྒྱལ་པོ། རྒྱ་མཚོ།
ས་སྤྲང་བྲ། བརྒྱ་བྲིན་བཞོན་པ་སྤྲང་ཆེན།
ས་སྤྲང་བཟེ་རེས། ས་སྤྲང་མཁན་དུས་བཅད་ལྟར་བཟེ་རེས་བྱེད་པ།
ས་སྤྲབ་སྤྲབ་ཞུགས། མི་ངན་ཀྱིས་སྤྲགས་འཚོལ་བའི་དཔེ་ཞིག་ཡིན།
ས་སྟོད། ཉེ་མ་བཞུད་རྗེས་མཚན་སོག་མར་འཆར་བཞིན་པའི་དུས་ཆ། དག་གི་དུས།

ས་སྟོན། ཉི་མ་རྒྱུ་ནས་ཡུན་རིང་མ་ལོན་པའི་དུས་ཀྱི་མིང། བྱི་རོ་ཚུ་ཆོད་བདུན་པ་ནས་དགའི་
བར་གྱི་དུས་ཆོད།

ས་སྟོན་པ། དུས་ཆོད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་བྲལ་ཞིག་སྟེ་ཁྲིའི་དུས་ཆོད་ས་སྟོན་དང་འབྲ།

ས་སྟོན་ ① ས་ཤོ་བ། ② [མངོན]པག་པའམ་པག་ཤོད།

ས་གསུམ། ས་ཁྲ་དང་། ས་སྟེང་། ས་ལོག་སྟེ་གསུམ།

ས་གསུམ་སྟེ་རྒྱ། ས་ལོག་གྲའི་ཡུལ། ས་སྟེང་མི་ཡི་ཡུལ། ས་ཁྲ་ལྷ་ཡི་ཡུལ།

ས་གསུམ་ནམ་རྒྱལ། སྒར་སྟེ་སྟེང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་ལོ་ཏུ་ལའི་ལོ་བྱང་དམར་ལོ་འདི་ཚོག་མར་
བཞེངས་སྐབས་སུ་གཟིམ་རྒྱུང་གས་ཡིན་ཅིང་། ཏུ་ལའི་སྐ་དང་བཅ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་
གཉིས་པན་ཚུན་ཆོས་གསན་ས་ཡིན།

ས་བསྐང་བ། ས་ཆོག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྡོ་རྗེ་ཕུར་བུ་བསྐྱེད་ལ་བཀའ་བསྟོ་མི་ཉན་པར་
གོགས་བྱེད་པའི་བགོགས་ནམས་པ་ཀུག་སྟེ་དེ་དག་ལ་ཕུར་བུས་གདབ་པ་དང་བྱིས་བགོགས་
མི་འཇུག་པའི་བྱིར་སྐྱང་འཁོར་བསྟོ་མས་ཏེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ནམས་སོ།།

ས་བསྐང་བ། ས་ཆོག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ས་དེ་མངོན་པ་ཡུལ་གྲོང་གི་བདག་པོ་རྒྱལ་པོ་ལ་
སོགས་པ་དང་མི་མངོན་པ་ཞིང་སྐྱོང་ངམ་སའི་ལྷ་ལ་ས་བསྐང་བ་བའོ།།

ས་ཏ་ཀླར། [ལེགས]ལྟན་ཅིག་བྱེད་པ་སྟེ། ཨ་ཕ་སྤོང་པོ་འོ་མའི་རྒྱ་བྱངས་ནས་སྟེད་བསྐྱེདས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་ཨ་ཕའི་འབྲས་བུ་དེ་ཞིམ་ལ་ཁྲད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་གཡང་ས་མཐོན་པོར་སྟེས་པ་
ཡི། ས་ཏ་ཀླར་འདི་འབྲས་བུ་བཞིན། ས་ཏེ་བ། རྒྱ་གར་དེ་བྱིན་རིའི་འོག་ཏུ་ཡོད་སྐབས་རྒྱལ་གར་
ལ་དབང་སྒྲུང་བྱེད་མཁན་དེ་བྱིན་རིའི་དཔོན་རིགས་ལ་རྒྱ་གར་སྐད་ནང་ས་ཏེ་བ་ཟེར་བ་དང་
སྐབས་རེ་སྤྱིར་བཏང་ཡོ་རོབ་ཀྱི་མི་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་འཕོད་སྟོལ་ཡོད་པ་དེའི་ཤུགས་སྟེན་ལ་བརྟེན་
ནས་ལྷ་སའི་ཁ་སྐད་ནང་དེ་བྱིན་རིའི་དང་རྒྱ་གར་གྱི་དཔོན་རིགས་ལ་དེ་ལྟར་འཕོད་སྟོལ་བྱུང།

ས་ཏོར། [ལེགས]རྒྱ་གར་གར་ཕྱོགས་རྩོད་ལའི་ཡུལ་ཏེ་ཟ་ཏོར་དང་མཚུངས་ཤིང་། དེར་སང་གི་
མེང་ཅ་ལ།

ས་ཏོར་འི་རྒྱལ་པོ་འོ་མའི་སྤྱི་ལོ་མཚར་ཅན་བདུན། སྤྱི་གསུང་ཐུགས་ཉགས་ཐེམ་པ་དང་། རིན་

ཆེན་སྒྲིག་ས་བཅ་བབས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བཟོ་བ་བྱས་པ་དང་། ཀུན་གྱིས་དམ་པར་བསྐྱབས་
པ་དང་། མཆོད་པ་ཆེན་པོ་བྱས་པ་དང་། རིན་ཆེན་ཆར་བྱ་བབས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་པར་
ལུང་བསྟན་པའོ།

ས་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་མངའ་བདག་ས་སྟངས་མེད་འཇིག་རྟེན་རང་བྱུང་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་འདི་ནམས་ལ་
མངའ་དབང་བསྐྱར་བའི་བདག་པོ་ཞེས་པ་སྟེ། དོན་བསྐྱུས་ན་ས་ཡི་བདག་པོ་ཟེར།
ས་ལྷོག་ས་ཆུ་མེ་རྒྱང་འབྲུང་བཞིའི་ཁམས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་ལྷོག་རིགས་བཞིའི་ནང་ཆོན་ས་ཡི་ཁམས་
ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་ལྷོག་པ་ཞིག་སྟེ། རང་རྟགས་སུ་སྦྱངས་པ་སྔ་ཞིང་མཁྲགས་པར་འབྲུང་བ་ཞིག་
སྟེ། ①[ལེགས] རྒྱང་། ② ཁ་བོ། ③ རྒྱ་མཚོ།

སྟེ་ལ། སྟོས་དཀར་ཤིང་།

སྟེ་ལའི་རྒྱལ་པོ། སྟོས་དཀར་ཀྱི་ལྷོན་ཤིང་སྟེ་སྟེ་ལའི་ལྷོན་པ་དང་དོན་གཅིག་

སྟེ་ལའི་ལྷོན་པ། སྟོས་དཀར་ཀྱི་ཤིང་སྟེ་དང་།

སྟེ་ལའི་ཆ་ལ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། གནས་འདི་སངས་རྒྱས་ཤུག་སྟེ་སྟེ་
ངན་ལས་འདས་པའི་གནས་ཡིན།

སྟེ་ལ། ཤིང་འབྲས་ཆ་ལུ་མ།

སྟེ་ཆ། [ལེགས]ཆ་ཆ་སྟེ་དམ་པའི་སྐྱེད་པ་ཆོད་རྟེན་གྱི་གཟུགས་བརྟན། ཆ་ཆ།

སག ① ཤར་རྒྱག་སག་གིས་འབྲོ་བ། ཁོས་བརྟེན་ཁྱེད་ནས་སག་གིས་འབྲོ་བ། སག་སྟེ་འབྲོ་བ།

② སྟོ་བྱར། སག་སྟེ་ཕྱིན་པ། གཞན་གྱིས་མ་མཐོང་བར་སག་སྟེ་ཕྱིན་པ།

སག་ཉ། ལུས་ན་ཉ་སག་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཉའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

སག་སྟེ་ཁ་ལ། སྟོ་བྱར་རམ་སྟོག་ཏུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། ངས་ཁང་པའི་ནང་སག་སྟེ་ཁ་ལ་འཇུག་པ་
ཡིན་པས་སུ་གང་གིས་ཀྱང་ཆོར་མ་སོང་།

སག་ཐག་མངའ་གཞུང་དང་སག་ཐག་ཅེས་སྟག་རལ་དང་མངའ་དོང་གཉིས་ཀྱི་མིང་ཡིན།

སག་ཐེབས། བམེ་ཐེབས་དང་མཚུངས་ཏེ་ཞུ་མོའི་བྲེ་བྲག་ཅིག་

སག་དར། སེར་དར་ཡང་ཟེར། ལུགས་དར་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་སག་དར་བྱར་གསུམ་མ།

སག་ཅ་སྒྲེལ། [རྟིང]དམ་བཅའ་བརྟན་པ།

སག་ཅི། སག་རམ་ཅི་སྟེ་མཚུར་སྟོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

སག་རྩུན། བོད་དུ་བརྩོས་པའི་ཀོ་སྟོན་ཞིག།

སག་ཞ། དེའུ་མིག་ལྟ་བུའི་བྱ་ག་མང་པོ་ཡོད་པའི་བསེལ་ཞུའི་མིང་།

སག་རམ་ཅི། མཚུར་སྟོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁའི་དོན་གསལ་ལས། རྟེ་ལ་
ཐོ་ཐ་སག་ཅི་དང་། སག་རམ་ཅི་དང་བེག་པན་རྣམས། མཚུར་སྟོན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

སག་རས། ཆགས་ཞིབ་པོ་མེད་པ་རས་ཀྱི་མིང་།

སག་རི། ① དེལ་གྱི་དབྱི་མགོའི་བགས་པ་མཉེས་ནས་རི་མོ་འབྲུར་དོད་ཡོད་པའི་ཀོ་བ་ཞིག་ ②
ལུས་ཀྱི་དེག་པ་མཉེགས་པོ་འཁོར་བར་བརྗོད། དཔེར་ན། ཁྱད་པ་དང་ལག་པ་འཛིང་པ་སོགས་
གང་སར་སག་རི་བརྒྱབ་འདུག།

སག་རེ། དཀྱན་དུས་གང་ལྟག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱད་པའི་བྱི་རྟིང་དང་། ལུས་མགོ་ལག་རྒྱབ་སོགས་
སུ་དེག་པ་ནག་པོ་ཆགས་པ་དེ་དག་མཐུག་ཅིང་རྩལ་མོར་གྲུར་པའི་མིང་ཡིན།

སག་ས། [ཡུལ]རྒྱ་མ་སྐྱམ་པོ་སེལ་མའི་མིང་།

སག་སག་ ① སག་ས་དང་འདྲ། ② རས་སོགས་ཆགས་ཞིབ་པོ་མེད་པ།

སག་སིག་ སག་སྐྱ་སིག་སྐྱ་ཞེས་པའི་སྐྱའི་བྱེ་བྲག་རྒྱང་གིས་ཤིང་ལོ་སག་སིག་ཏུ་གཡོ་བ།

སག་ལྟམ། བགས་པ་སག་རིའི་ལྟམ་གོག།

སང་། ① དེ་རིང་གི་བྱི་རྟིན་དང་། མ་འོངས་པའི་དུས་ཚོ། སང་ཞོགས། སང་གི་གདུགས། སང་གི་
འཆོ་ཆེས། སང་སྡ་པོ། སང་ནས་སང་དུ་བཤོལ་བ། སང་བཅར་གནངས་བཅར་ཟེར་ནས་
འགོ་ད། སང་ལས་མ་འགྲངས་བར་ཡོང་ངེས་ཡིན། སང་འཆི་གནངས་འཆི། ② རས་སྐབ་མོ་
ཞིག་ སང་ཁེབས།

སང་ཀག་ཟླ། [ལེགས]རྩལ་གཟན།

སང་ལྟ་ [ལེགས]དག་འདུན།
སང་ལྟ་ཡ། [ལེགས]དག་འདུན་ཞེས་པར་ལ་དོན་གྱི་ནམ་དབྱེ་སྟེར་བ། དག་འདུན་ལ་ཞེས་པ།
སང་གི་ཆེས། སང་ཉིན་གྱི་བྲ་སྒྲིག།
སང་དགོང་། སང་ཉིན་དགོང་མོ།
སང་རེ་སང་རེ། བར་སྒྲུང་ངས། སྟོ་བར་སོགས་ནས་སྒྲུང་བ་དཀར་པོ་མཐོང་ཚུལ། སྟོ་དང་སྟེ་ཁྱང་
གི་བར་སང་ནས་འོད་སྒྲུང་དཀར་པོ་སང་རེ་སང་རེ་མཐོང་།
སང་ཉིན། དེ་རིང་གི་བྱི་ཉིན། སང་ཉིན་གྱི་ཤ་ལས་དེ་རིང་གི་རུས་པ་ཞེས།
སང་ནང་པ། སང་ཉིན་སྟེ་ཞོགས།
སང་འུག། སང་ཉིན་དགོང་མོ།
སང་གནངས། ① སང་ཉིན་དང་གནངས་ཉིན། སང་གནང་ལས་མ་འགྲུངས་པ། ② དུས་ལྟན་རིང་
པོ་མ་འགོར་བའི་མ་འོངས་པ། སང་གནངས་ལས་གྲུའི་མཁུག་གི་ལ་ཐེན་མཚེས།
སང་བར། [ཨ་མ་དོའི་སྐད]སང་ལོ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ད་ལོའི་རྗེས་ལ་ནང་བར། ནང་བར་རྗེས་ལ་
སངས་པར། སང་བར་རྗེས་ལ་གཞེས་པར་སོགས་ཟེར།
སང་པོད། ལོ་རྗེས་མ།
སང་བ། སངས་པའི་འབྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག
སང་ཞོགས། སང་ཉིན་སྟེ་མོ་འཕ་སང་ཉིན་ཞོགས་པ།
སང་རས། རས་སྒྲུབ་པོ་སང་ཟེར་བ།
སང་ལོ། ལོ་བྱི་མ།
སང་ལོ། ད་ལོའི་རྗེས་ཀྱི་ལོ་གཉིས་པ།
སང་ལི། མེས་ཨག་ཆོས་དུས་སྟེ་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་བཏང་བའི་པོ་ཉ་ཞེས་གི་བྱ་ཡིན་ལ། ཁྱི་སྟོང་
ལྟེ་བཅན་ཅུང་དུས་སྟེ་སྟོན་བྱ་བསྐྱར་ནས་སང་ལི་དང་མི་བཞི་རྒྱའི་གཙུག་ལག་ལེན་དུ་བཏང་།
རི་བོ་ཅེ་ལྟ་མངལ། རྒྱ་རྗེས་ཆོས་བམ་པོ་སྟོང་གནང་པོ་ཉའི་ལས་བྱུབ་ནས་སྟོང་བོད་དུ་མཆིས་
པ་དང་། རྟོན་ཆེན་གྱི་ཐོབ་བསྐྱལ། མིང་ཡང་རྒྱ་སྐད་མཛེངས་པ་པོར་བཏགས། ཁྱི་སྟོང་ལྟེ་

བཅན་གྱིས་ཆོས་སྒྲེལ་བའི་སྐབས་ཞབས་ཏོག་མི་དཔལ་བ་ཞུས་སོ།
སང་ཤི་ཏ། བོད་རྒྱལ་ཁྱི་སྒོང་ལྗེ་བཅན་དུས་སྤྱད་བའི་བཙུན་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
སང་ཤི་གནངས་ཤི། འཆི་ལ་ཉེ་བ།
སང་སང་། གངས་གནས་ཤིག
སང་སང་གནངས་གནངས། དུས་ཆོད་ནར་འགྱངས་བྱེད་བ།
སང་སང་པོ། སྤང་བ་གསལ་པོ། རོ་རེངས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འོད་སྤང་སང་སང་པོ།
སང་མེང་། སང་རེ་མེང་རེ་བསྐྱས་ཆེག
སངས། གཉིད་དང་ལུན་བ་འཐིབས་བ་སོགས་ཡལ་བའི་དོན་ཏེ། གཉིད་སངས། སྤྱགས་བ་སངས་ལྟ་བུ།
སངས་རྒྱལ། སྤྱིབ་གཉིས་ཀྱི་ལུན་བ་སངས་ཤིང་། བཟེན་གཉིས་ཀྱི་སྤང་བ་རྒྱས་པ། བཙུན་གྱི་རྣམ་
གངས་ལ་ཀུན་མཁུན་དང་། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། ཀར་གཉིས་གཙོ་པོ། སྤྱི་གསུམ་པ། ལྷབ་བདག
མཁའ་མཉམ་པ། མཁུན་ལྟ་བུ། འགྲོ་བའི་ཆེ་མ། རྒྱལ་བ། མཛན་ཤེས་དྲུག་ལྟ། བཙུན་ལྟ་
འདས། ཆགས་འཛོམས། ཆགས་བལ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ། ཆོས་ཀྱི་དབང་རྒྱལ། འཛིག་རྟེན་འདུལ།
གཉིས་མེད་གསུང་བ། སྟོན་པ། སྟོབས་བཙུང་བ། ཐམས་ཅད་མཁུན། ཐམས་ཅད་སྟོལ། ཐམས་
ཅད་རྟོགས། ཐམས་ཅད་གཟིགས། ལྷབ་བའི་དབང་པོ། དུས་གསུམ་མཁུན་པ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ། དབང་བའི་དབང། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ། བདུད་འདུལ། བདེ་གཤེགས། རྣམ་པར་འཛེན་
པ། མི་མཉམ་པ། ལུས་མེད་རྒྱལ། ལེགས་གསུང་། སྤྱིབས་མཆོག་བཅས་སོ།
སངས་རྒྱས་སྤྱ་ཤེ། གོས་ཆེན་སྤྱིན་ཁེབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་བལ་པོ་དང་རྒྱ་གར་ནས་ཐོན།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་གཉིས། དོན་དཔལ་བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བའམ་རང་དོན་གཞན་དོན་གྱི་སྤྱི། ཡང་ཆོས་
སྤྱད་དགུགས་སྤྱི་གཉིས་སུ་བྱེས་ནས་ལྟ་ལ་འོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྤྱི་གཉིས།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་གསུམ། འོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི། འོང་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱི། སྤྱི་བའི་སྤྱི་སྤྱི་གསུམ་པོ།
༡ དང་པོ་འོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ནི། དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམས་པར་དག་པ་སྤང་བྱ་སྟོབས་ཀྱི་
འོ་བོ་ལས་ཕྱོལ་བ་དང་དག་པ་གཉིས་དང་ལྟ་བུའོ། ༢ གཉིས་པ་འོང་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱི་ནི།
གནས་སྤྱི་གཤོ་བོ་གཏོད་པའི་ཞིང་ཁམས་ན། སྤྱི་མཆོན་དང་དཔེ་བྱེད་ཀྱི་བརྒྱན་པ། གསུང་ཐེག་

བ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བསྐྱོར་བ། ལྷགས་ཡེ་ཤེས་བཞིའི་རང་
བཞིན་ཅན། འཁོར་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་ས་བརྩལ་རྣམས་ཆིམ་པར་མཛད་པའོ། ༡ གསུམ་
བ་སྤྲུལ་བའི་སྤྱི་ནི། རོ་པོ་ལོངས་སྤྱིའི་བདག་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ། ཡུལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་དང་
མཉམ་པའི་གདུལ་བྱ་གང་ན་གནས་པ་ན། རྩས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར། ཐིན་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་འབའ་ཞིག་མཛད་པ་སྟེ། དེ་ལའང་དབྱེན་སྤྲུལ་བ་གསུམ་ལས། སྤྱི་བའི་སྤྲུལ་བ་དགའ་ལྷན་
དུ་བཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་བ་ཤུག་རྩབ་པ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་
འབྱུལ་དུ་མ། བཟོའི་སྤྲུལ་བ་དེ་ཟེའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་གདུལ་བའི་དོན་དུ་པི་མང་ལེན་པ་ལ་
སོགས་པ་དུ་མའོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་བཞི། ཆོས་སྤྱི། ལོངས་སྤྱི། སྤྲུལ་སྤྱི། རོ་པོ་ཉིད་སྤྱི་དང་བཞིའོ། ༡ དང་པོ་ཆོས་
སྤྱི་ནི། དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམས་པར་དག་པ་སྤང་བྱ་སྟོབྱ་བྱུང་གྱི་དེ་མ་ལས་ཐོལ་བ་དང་
དག་པ་གཉིས་དང་ལྷན་པའོ། ༡ གཉིས་པ་ལོང་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྤྱི་ནི། གནས་སྤྲུག་པོ་བཞོད་
པའི་ཞིང་ཁམས་ན། སྤྱི་མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱི་བརྒྱུན་པ། གསུང་ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བསྐྱོར་བ། ལྷགས་ཡེ་ཤེས་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན། འཁོར་བྱང་
རྩལ་སེམས་དཔའ་ས་བརྩལ་རྣམས་ཆིམ་པར་མཛད་པའོ། ༢ གསུམ་བ་སྤྲུལ་བའི་སྤྱི་ནི། རོ་
པོ་ལོངས་སྤྱིའི་བདག་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ། ཡུལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་དང་མཉམ་པའི་གདུལ་བྱ་གང་
ན་གནས་པ་ན། རྩས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར། ཐིན་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འབའ་ཞིག་མཛད་པ་
སྟེ། དེ་ལའང་དབྱེན་སྤྲུལ་བ་གསུམ་ལས། སྤྱི་བའི་སྤྲུལ་བ་དགའ་ལྷན་དུ་བཞུགས་པ་ལ་སོགས་
པ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་བ་ཤུག་རྩབ་པ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་འབྱུལ་དུ་མ། བཟོའི་སྤྲུལ་
བ་དེ་ཟེའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་གདུལ་བའི་དོན་དུ་པི་མང་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ་དུ་མའོ། ༢ རོ་
པོ་ཉིད་སྤྱི་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་འགའ་ལོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་བཞེད་
དོ། འདི་གསང་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྤེལ་ས་གཙོ་ཆེར་གྲགས་སོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ། སྤྱིའི་ཡོན་ཏན་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་
རྣམས་ཡིད་ལ་དྲན་པར་བྱེད་པ་དང་། གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ནི། འདིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་

གང་ཡོད་ཀྱིས་དུས་གཅིག་ཏུ་དེ་བ་མི་འདྲ་བ་ཁོ་ན་རེ་རེ་ནས་དེས་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ལྷན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཟུང་ནས་གསུང་གཅིག་གིས་དེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལན་མཛད་ཅིང་། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་རང་གི་སྐད་དུ་གོ་བར་འཇུག་བ་ཤིན་ཏུ་མྱེད་དུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་དང་། ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། ཤེས་བྱའི་རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྟེང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ལག་མཐེལ་དུ་སྦྱུ་བ་ར་བཞག་པ་ལྷར་མཁུན་བ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པ་མཁུན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་རང་དབང་མེད་པར་བཅིངས་པ་བཞིན་དུ། ཐུབ་པ་ཡང་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོས་རང་དབང་མེད་པར་བཅིངས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱག་བསྐྱེད་གཟིགས་པ་ན་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་སྦྱེ་བ་བཅེ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སོ།།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་རྣམ་པ་གསུམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་གསུམ་དང་དོན་གཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་གསུམ། བདག་རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ། ཞལ་ནས་གསུངས་པ་དང་། འུན་གྱིས་བརྒྱབས་པ། རྗེས་སུ་གནང་བ་བཙས་གསུམ་སོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཙེ་བརྒྱད། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འབྱུང་བ་མི་མངའ་བ་དང་། ཅུ་ཅི་མི་མངའ་བ། བསྟེལ་བ་མི་མངའ་བ། མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་མི་མངའ་བ། ཐ་དད་པའི་འདུ་ཤེས་མི་མངའ་བ། མ་བརྟགས་པའི་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་བ། འདུན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། བཙོན་འབྱུང་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། དྲན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། ཤེས་རབ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། ཉིང་རེ་འདྲིན་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། ལུས་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ། དག་གི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ། ཡིད་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ། འདས་པའི་དུས་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་འཇུག་པ། མ་འོངས་པའི་དུས་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་འཇུག་པ། ད་ལྟའི་དུས་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་འཇུག་པ་སྟེ་བཙེ་བརྒྱད།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་སུམ་བརྒྱ། གཟུགས་སྐྱའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དབུས་མེད་པ་བརྟེ་

ནས་ཀླུ་པར་ཐར་པ་བཅུ་ལྔ་པར་བཅུ་ཆོན་སུམ་ཅུ་རྟོག་གི་འབར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
 སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཙུང་བརྒྱད། དག་སྤོང་གཏུམ་པོ་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་བྱུང་བ་དང་
 འགྲོགས་པ་སོགས་སྤྱི་ལྷོད་པ་འཁྲུལ་བ་མི་མངའ་བ། ཉགས་སྤྱག་པོར་དོན་མེད་ཀྱི་སྤྱི་འབྲེན་
 པ་སོགས་གསུང་ཅ་ཅོ་མི་མངའ་བ། བརྟེན་དེས་ཀྱི་བྱ་བ་ཤོར་བ་སོགས་བྲན་པ་ཉམས་པ་མི་
 མངའ་བ། སྤོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཐུགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་མི་མངའ་བ། འཁོར་འདས་
 གཉིས་ལ་སྤང་དོར་ངོ་མོ་ཉིད་ཀྱི་བྱ་བ་པའི་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མི་མངའ་བ། གཏུམ་བྱའི་
 རྒྱུད་ལ་འཕྲིན་ལས་མཛད་པ་དུས་ལ་མ་བབ་ན་སོ་སོར་མ་བརྟགས་པའི་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་
 བ་དང་བྱག་སྟེ་སྤྱོད་པ་མ་འདྲེས་པ་བྱག་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་འདུན་པ་ཉམས་པ་མི་
 མངའ་བ། གཏུམ་བྱ་གང་ན་ཡོད་པའི་གནས་སུ་གཤེགས་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་བརྟོན་འབྲས་ཉམས་པ་
 མི་མངའ་བ། སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་ཐབས་མི་བརྟེན་པའི་བྲན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། ཆོས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་པ་ཉམས་པ་
 མི་མངའ་བ། རི་ལྷ་རྩེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྒྱས་པར་འབྲེད་པའི་ཤེས་རབ་ལས་ཉམས་པ་མི་མངའ་
 བ། སྤྱི་བ་པ་སྤང་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལས་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ་དང་བྱག་སྟེ་རྟོགས་པ་མ་འདྲེས་པ་
 བྱག་སྤྱོད་ལམ་བཞིའི་གཏུམ་བྱ་འདུལ་བ་སྤྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་
 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩེས་སུ་འབྲང་བ། ཆོས་དང་ལྷན་པ་དང་། དོན་དང་ལྷན་པའི་གཏུམ་མཛད་པའི་གསུང་
 གི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩེས་སུ་འབྲང་བ། བྱམས་པ་དང་
 སྤྱོང་རྩེ་སོགས་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩེས་སུ་འབྲང་
 བ་དང་གསུམ་སྟེ་འཕྲིན་ལས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ། འདས་པའི་དུས་མཁའ་ཁྲེན་པ་ལ་མ་ཆགས་མ་
 རོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། མ་འོངས་པའི་དུས་མཁའ་ཁྲེན་པ་ལ་མ་ཆགས་མ་རོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། ད་ལྟ་བ་
 མཁའ་ཁྲེན་པ་ལ་མ་ཆགས་མ་རོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་གསུམ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ་དང་
 བཅས་ཉེ་བཙུང་དོ། ། འདི་ནི་པར་བྱིན་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་མོ། མཛོན་པ་མཛོད་ལས་
 གསུངས་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཙུང་བའི་སྟོབས་བཟུ་མི་འཛིགས་པ་བཞི།
 དཔེ་པ་ཉིང་བཞག་གསུམ། ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་བཙུང་དོ། ། འདི་རྣམས་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་

སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ། ཆོགས་བསགས་པར་མཉམ་པ་ཉིད། ཆོས་སྐུ་བརྟེན་པར་
མཉམ་པ་ཉིད། འགྲོ་བའི་དོན་སྦྱོང་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དོ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་སྟོབས་བཟུ། སྟོབས་བཟུ་དང་དོན་གཅིག་
སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། འགྲོ་བའི་སྤྲུག་བསྐལ་ནད་
བརྒྱ་སེལ་བྱེད་སྟན་གཅིག་ལུ་དང་པན་བདེ་མ་ལུས་པ་འབྱུང་བའི་གནས་གཅིག་ལུ་སྟེ་སངས་
རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་གཉིས། ལུང་གི་བསྟན་པ་དང་། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ། ལུང་གི་བསྟན་པ་ནི་
ཆོས་བཤད་པ་དང་ཉན་པ། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ནི་རྟོགས་པ་སེམས་བརྒྱད་ལ་སྦྱེས་པ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་སྡེ་བཞི། བན་ཆོས་གཉིས། སྟན་དང་གཙུག་ལག་ཁང་གཉིས་ཏེ་བཞི་དོ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པའི་གནས་ཆད། དག་བཅོམ་པའི་ལེའུ། ཕྱིར་མེ་འོང་གི་ལེའུ། རྒྱུན་ཞུགས་གྱི་
ལེའུ། ལྷག་མཛོད་གི་ལེའུ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ལེའུ། ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་ལེའུ། མངོན་པའི་ལེའུ། མདོ་
སྡེའི་ལེའུ། འདུལ་བའི་ལེའུ། རྟགས་ཅན་འཛིན་པའི་ལེའུ་བཅས་ལེའུ་རེ་ལ་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་རེ་ཡོད་དོ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པའི་སྡེ་སྟོད། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་གྱི་གསུང་རབ་སྡེ་སྟོད་གསུམ་སྟེ།
ཀུན་སྦྱོང་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོད། ལྷ་བའི་སྟོར་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མངོན་པའི་སྡེ་
སྟོད། ཉིང་རེ་འཛིན་སྟོམ་ཚུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོད་བཅས་ཡིན་ནོ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་དུས་ཆེན་བཞི། ཆོ་འབྲུལ་ཆེན་པོའི་དུས་ཆེན། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དུས་ཆེན།
ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བའི་དུས་ཆེན། ལྷ་ལས་བབས་པའི་དུས་ཆེན།
སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤུག། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ལུལ་ཅན།
སངས་རྒྱལ་གྱི་འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན། ཞི་བའི་ལས་ལ་འཁོད་པ། གཞན་རྒྱུད་སྟོན་བྱེད་བསྐྱེད་པའི་
ལ་འཁོད་པ། རྒྱང་དོར་རྟོགས་པ་ལ་འཁོད་པ་སྟེ་ཆོགས་ལམ་འཁོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གསུམ།
གནས་ལུགས་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་འཁོད་པ། ཕྱིན་བྱག་རྫོགས་བྱེད་ལ་འཁོད་པ། གཉིས་དོན་
སྦྱོང་པ་ལ་འཁོད་པ་བཞི། ལྷ་བ་ནམ་དག་ལ་འཁོད་པ་སྟེ་སྦྱོར་ལམ་ལ་འཁོད་པ་བཞི། སྟོང་ཉིད་

མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་སྟེ་མཛོང་ལམ་ལ་འགོད་པ་གཅིག་ས་གཉིས་པ་
ནས་ལྷ་པའི་བར་ལ་འགོད་པ། ས་དུག་པ་ལ་འགོད་པ། བདུན་པ་ལ་འགོད་པ། བརྒྱད་པས་བསྐྱས་
པའི་སྟོད་པ་བྱང་པར་ཅན་ལ་འགོད་པ། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ། ས་དགུ་པ་
ལ་འགོད་པ། ས་བརྩ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་འགོད་པ། སྟེ་བ་གཅིག་ཐོགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སྟེ་བ་བྱི་
མར་འཆང་རྒྱ་བར་དེས་པ་ལ་འགོད་པ། གཞན་དོན་ལྟན་གྲུབ་ལ་འགོད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ལྷག་མ་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ། སྲིད་པ་ཐ་མས་བསྐྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདེན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་
པ། ལས་རྒྱུད་མི་ཟ་བ་ལ་འགོད་པ། ཇི་སྟེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་
པ། བྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ། གཞི་མེད་པ་ལ་འགོད་པ། རྣམ་བྱང་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ།
སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཏེ་སྟོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་བཙུ་བརྒྱད། མི་གནས་
པའི་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པ་གཅིག་སྟེ་ཉེར་བདུན་མོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་བཟུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། དག་བཙུམས་པ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས། རིག་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྡན་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པ། འཛིག་རྟེན་མཁྱེན་པ།
སྦྱིས་བུ་འདུལ་པའི་ཁ་ལོ་སྦྱར་བ་ལྷན་མེད་པ། ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ། སངས་རྒྱས།
བཙུམས་ལྡན་འདས་ཏེ་མཆན་བཟུ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། སྤངས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ལུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། དེ་ལ་སྤངས་པ་ནི་
ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའོ། ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་
བྱའི་ཇི་ལྟ་དང་། ཇི་སྟེད་པ་མཁྱེན་པའོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་བཟང་པོ་སོ་གཉིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྟོན་དམ་བཅའ་བརྟན་པར་
བྱས་པས་ཞབས་ཀྱི་མཐེལ་ལེགས་པར་མཉམ་པར་གནས་པ། སྦྱིན་པ་བཏང་བས་ཕྱག་ཞབས་
ཀྱི་མཐེལ་འཁོར་ལོས་མཆོན། གཞན་བྱང་དུ་མ་བསད་པས་རྟིང་བ་ཡངས་ཤིང་ལོང་བུ་མི་
མངོན་པ། སེམས་ཅན་གཞན་འཛིགས་པ་ལས་བསྐྱབས་པས་སོར་སོ་རིང་པ། གཞན་གྱི་འཁོར་
ཟ་མས་མ་བྱེ་བས་ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་སོར་སོ་རྣམས་བྱ་བས་འབྲེལ་བ། གོས་སྦྱ་ཆོགས་བྱིན་པས་
ཕྱག་ཞབས་པགས་པ་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་པ། བཟའ་བཏུང་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱིན་པས་ཕྱག་

ཞབས་ཀྱི་མཐེལ་བཞི་དང་ཕྱག་གོང་གཉིས་དང་ལྷག་པའི་ཆ་སྟེ་སྤྱི་གནས་བདུན་དག་མཐོ་བ།
 སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་བས་བྱིན་པ་ཨེ་ན་ལ་ཞེས་པ་ཤུགས་བསེ་ཁ་
 གྲོལས་ཤིང་བྱིན་པ་དང་འདྲ་བར་ཤིང་རྒྱས་ཤིང་བྱིན་ཀྱིས་བྲ་བ། གསང་ཆོགས་བསྐྱེད་པའི་དང་
 འཁྲིག་པ་སྤངས་པས་སྤང་པོ་ཆེ་ལྟར་གསང་བ་སྤྱབས་སུ་བྱུང་བ། དགེ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་རིམ་གྱིས་
 སྤྱད་པས་རོ་སྟོད་འཕེལ་ཀ་ཆེ་བ་སེང་གེ་འདྲ་བ། དགེ་བ་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པས་ཐལ་གོང་མ་
 ཁེངས་པའི་བར་མེད་པར་རྒྱས་པ། གཞན་ལ་མི་འཛིགས་པ་བྱིན་པས་དབྱེད་མགོ་ལེགས་པར་
 རྒྱུམ་པ། གཞན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་སྟོབས་ཕྱག་མཐེལ་འཇམ་ཞིང་རྒྱུམ་ལ་མཐོ་དམའ་མེད་པར་
 མཉམ་པ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བརྩོན་པས་མ་བརྟུད་པར་བྱས་མོར་སྤེལ་བས་པའི་ཕྱག་རིང་བ།
 དགེ་བཅུ་མི་རོམས་པར་སྤྱད་པས་སྤྱི་བྱི་མས་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་འོད་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་འདོམ་
 གང་དང་ལྡན་པ། ཉན་པ་ལ་སྤྲོད་སོགས་བྱིན་པས་མགྱིན་པ་ཁ་དོག་རྒྱི་མ་མེད་ཅིང་དབྱིབས་
 དྲུང་དང་འདྲ་བར་འབྲེལ་བ། དང་པོར་དགེ་བ་ལ་སྟོར་ཞིང་བྱིས་རྩོགས་པར་བྱས་པས་འགྲམ་
 པ་རི་དྲགས་རྒྱལ་པོ་འདྲ་བ། སེམས་ཅན་ལ་བསམ་པ་མཉམ་པར་བྱས་པས་ཆེ་མས་བཞི་བཅུ་
 སྟེང་འོག་གཉིས་སུ་ཉི་ཤུ་རེར་གངས་མཉམ་ཞིང་ཐགས་བཟང་ལ་རྒྱི་མ་རྣམས་པར་དག་ཅིང་མཐོ་
 དམན་མཉམ་པ་ཉིད། གྲོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པས་མཆེ་བ་རབ་མཆོག་དཀར་བ། བདེན་པར་
 གསུངས་པས་ལྷགས་རིང་ཞིང་མཐའ་མེད་ལ་བསམ་བྱ་མེད་པ། རོ་བོ་བ་མང་པོ་བྱིན་པས་
 ལྷགས་ཁ་ཟས་ཀྱི་རོ་བོ་བའི་མཆོག་དང་ལྡན་པ། འཇམ་ཞིང་དགའ་བའི་ཆོག་སྤྱས་པས་རང་
 རྒྱུད་གི་གསུང་ཀ་ལ་མི་རྒྱུའི་སྤྱད་ཆངས་པའི་དབྱེད་ལྟར་སྤྲོད་པ། བྱམས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་
 ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པས་སྤྲོད་བཟང་པོ་ལྷུགས་སྟོན་པོ་འདྲ་བ། བསམ་པ་གཡོ་སྤྱོད་མེད་པས་རྩི་
 མ་ལྷུ་མཆོག་འདྲ་བར་སྤྲོད་ཞིང་མ་འཛིངས་པ། བསྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་པས་ཞལ་མཛེས་ཞིང་
 རྒྱི་མ་མེད་པའི་སྤྲོད་མཆོམས་སུ་མཛོད་སྤྱད་ཀར་པོ་ཉག་སྤྲོད་ཆ་གཉིས་དང་ལྡན་པ། ལྷ་མ་
 ལ་གྲུས་པས་གཙུག་ཏིར་དབྱེད་ལྡན་པ་སྟེ་ལྷས་དྲང་པོར་མི་གཡོ་བ། ཆོས་འཆོས་བ་ལས་སུ་
 དྲུང་བས་པགས་པ་དག་ཅིང་སྤྱབ་ལ་གསེར་གྱི་མདོག་འདྲ་བ། འདྲུ་འཛི་སྤངས་པས་བསྤྱོད་
 ཞིང་འཇམ་ལ་ཁུང་བུ་རེ་ནས་རེ་རེ་སྤྲེལ་བ། གདམས་ངག་ལ་མཐུན་པར་འཛིན་པས་བསྤྱི་

ཅེ་མོ་གྲེན་དུ་སྤྱོད་གས་ཤིང་གཡས་སུ་འབྱེད་པ། ཀུན་ལ་བཅེ་ཞིང་མཆོན་ཆ་སྤངས་པས་དབུ་
སྒྲིབ་མ་མེད་ཅིང་རིན་པོ་ཆེ་མཐོན་མཐིང་ལྟར་སྤོ་བ། རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་
སྒྲུབ་པས་ཐུ་སྟོ་རྩ་རྩོགས་པའི་སྤོན་ཤིང་གི་དཀྲིལ་འཁོར་དང་འབྲ་བར་སྐྱེ་ཆེ་ཞིང་གས་པ།
སངས་རྒྱས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དཔེ་མེད་པ་བྱང་སྤོང་ཆེན་པོ་དེ་སྟེད་མེད་ཀྱི་བྱའི་སྟོབས་མངའ་
ཞིང་མཐོགས་པའི་སྐྱེ་དང་ལྷན་པ་སྟེ་སུམ་ཏུ་སོ་གཉིས་སོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས། དགའ་ལྷན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བ་དང་། ལྷམས་སུ་ཞུགས་པ་
དང་། སྐྱབས་ལམས་པ་དང་། བཅུན་མོའི་འཁོར་གྱིས་རོལ་བ་དང་། བཅོ་ཡི་གནས་ལ་མཁས་པ་
དང་། ཁྱིམ་ནས་མཛོན་པར་བྱུང་བ་དང་། དཀའ་བ་སྤྱད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སྤྱིར་པོར་གཤེགས་
པ་དང་། བདུད་སྟེ་བཅོམ་པ་དང་། མཛོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་
དང་། ལྷ་རན་ལས་འདས་པ་སྟེ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས། ཞིབ་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་མཛད་པ་བཅུ་
གཉིས་ལ་གཟིགས།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྤྱངས་པའི་ཆད། རང་སྤང་ལ་སྟོན་བཅུད་ཐམས་ཅད་དག་པ་རབ་
འབྱམས་འབའ་ཞིག་ཏུ་འཆར་བ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ། རོན་དམ་དང་ཀུན་རྩོབ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷོའི་
ཡུལ་ལས་འདས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་མདོ་ཉིང་དེ་འཛིན་
རྒྱལ་པོ་ལས་གསུངས་སོ། གཉིས་པ་ནི། ཀུན་རྩོབ་ཏུ་ཡང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་
ལ་ཡེ་ཤེས་སུ་འདོགས་ན། མེད་དེ་འཁྲུལ་བ་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་མཐུན་པ་
ལ་སྟོན་ནས་ཡེ་ཤེས་ཡོད་དེ། གནས་འགྱུར་གྱི་སྐྱབས་སྟེས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་
ཡིད་རང་བཞིན་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་གནས་ཀྱུར་པས་སོ། རྒྱས་པ་ལྟ་བུ་འདོད་ན་ཐུབ་
པ་དགོངས་གསལ་ལ་གཟིགས།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན། མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའི་ལུང་པོ། ཡེ་ཤེས་སྟོབས། མི་
འཛིགས་པ། མ་འབྲས་པའི་ཆོས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ། མ་འབྲས་པའི་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་ བསྐྱང་
བ་མེད་པ། ཡང་དག་པར་རིག་པ། མཛོན་ཤེས། ཉིང་འཛིན། རྩ་འབྱུལ་གྱི་རྒྱང་པ། ཆོ་འབྱུལ།

མཚན། དཔེ་བྲད། གསུང་དབྱངས་རྣམས་སོ།
སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡོན་ཏན་རེ་བཞི། དེའི་སྟོབས་བཅུ། མི་འཛིགས་པ་བཞི། མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད།
མཚན་སོ་གཉིས་བཅས་སོ།
སངས་རྒྱུ་གྱི་རིགས། སེམས་ཅན་གྱི་བསྐྱུས་པའི་སངས་རྒྱུ་གྱི་རྒྱ་གང་ཞིག་ངི་མ་རྣམ་པར་
འདག་པ་ན་རང་དོན་ཆོས་སྐྱར་འཕྱུར་བྱང་ངོ་།
སངས་རྒྱུ་གྱི་ཕྱང་། སྤྱིར་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་ནི་ངོ་བོའི་སྟོན་པ་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་བརྒྱས་ལེགས་
པར་གསུངས་པའི་བཀའ་དང་བཀའའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས།
ལྷ་མའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རང་གི་བདག་ཆེན་སངས་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་གསུང་རབ་
གང་ཞིག་རྣམ་པ་བརྒྱས་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་བཀའོ། རྣམ་པ་བརྒྱ་ནི་རྣམ་པ་འདད་རིགས་
པར་རི་ལྟར་ན་ལེགས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྣམ་པ་བརྒྱ་དག་གིས་ཉེ། ༡ ཡང་དག་
པར་སྒྲབ་བཞི་དྲུག་དང་། ༢ དབང་དུ་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། ༣ འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་།
༤ རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། ༥ རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། ༦ རྟེན་ཉིད་ཀྱིས་དང་།
༧ གོ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། ༨ གདགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། ༩ དུས་ཉིད་ཀྱིས་དང་། ༡༠
ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ཞེས་སོ།
སངས་རྒྱུ་གྱི་ས་བཞི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་བརྒྱད། རིག་པ་འཛིན་
པའི་ས་བཞི་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་པར་སྤྲིན་ས་དང་། ཆེ་ལ་དབང་བའི་ས། བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ས་དང་།
ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའི་སའོ།
སངས་རྒྱུ་གྱི་སའི་དག་པ་བཞི། སྤྱི་ཡོངས་སྟོང་། གནས། མཛད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའོ།
སངས་རྒྱུ་གྱི་སའི་ཕྱང་པོ་ལྔ། ༡ རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ། ༢ ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཕྱང་པོ། ༣ ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕྱང་པོ། ༤ རྣམ་པར་ཁྲོལ་བའི་ཕྱང་པོ། ༥ ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོའོ།
སངས་རྒྱུ་གྱི་སྤྱུ་སྤྱིའི་སྤྱུ་སྤྱུ་གཅན་འཛིན། གསུང་གི་སྤྱུ་སྤྱུ་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ། ཐུགས་ཀྱི་
སྤྱུ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སོ།
སངས་རྒྱུ་དཀོན་མཆོག་འདུས་མ་བྱས་སོགས་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་སྐྱབས་གནས་

མཐར་ཐུག་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཀྱི། འདུས་མ་བྱས་པ། ལྷན་གྱི་གྲུབ་པ། གཞན་གྱིས་རྒྱུན་གྱིས་མེ་
རྟོགས་པ། རང་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ། མཐུན་པ། བཅེ་པ། ལུས་པ་སྟེ། གཞན་དོན་གྱི་ཡོན་
ཏན་གསུམ། དེ་གཞི་རང་དོན་དང་། གཞན་དོན་གཉིས་བཅས་བརྒྱད་དོ།

སངས་རྒྱུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་གར་དུ་བྱུང་བའི་དབུ་མ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཅ་བ་ཤེས་རབ་
གྱི་འབྲེལ་པ་བྱུང་བ་ལི་ཏ་མཛད་། ཅ་ཤེས་ལས་བཤད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་དབུ་མ་ཐུག་འཕྲུལ་
བའི་ལུགས་སུ་བགྲུབ་ལོ།

སངས་རྒྱུ་མཁའ་འགྲོ། འདི་ཡང་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གསང་སྟགས་ནས་བཤད་པའི་
སངས་རྒྱུ་མཁའ་འགྲོ་ལྟ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྔ་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ། གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ། ཡུམ་བཞི། ལྷ་མོ་
བཅུ་དྲུག་སྟོ་མ་བཞི་བཅས་ཡིན་ཅིང་། དེ་དག་གི་སྐྱུ་མདོག་ཤུག་མཆོན་བཞུགས་སྐྱེད་སངས་བཅས་
ཞིབ་བར་བཤད་པའི་ཡིག་ཆ་ད་པན་བདག་གིས་མ་མཐོང་ལགས།

སངས་རྒྱུ་འཁོར་བ་འཇིག་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། རང་ཅག་གནས་པའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཆགས་པ་ནས་མེད་པར་མ་གྱུར་བར་གྱི་བསྐྱེད་པ་འདི་ལ་སངས་
རྒྱུ་སྟོང་སྟག་གཅིག་དང་གཉིས་འབྱུང་བའི་ནང་ནས་ད་པན་བྱོན་ཟིན་པའི་སངས་རྒྱུ་རབ་
བདུན་ནང་གི་བཞི་པ་ཡིན།

སངས་རྒྱུ་རྒྱལ་མཆོན། བག་བྱ་སྟེ་སྲིད་ཁྲི་རབས་བདུན་པ་འདིས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་གི་
ལོ་ནས་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་འབྲུག་ལོའི་བར་ལོ་བཞི་སྲིད་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་

སངས་རྒྱུ་གཟིགས་པ་ལ། ཡུལ་ལ་གཟིགས་པ་འཛམ་བུ་སྤྱིང་གི་དབུས་མེར་སྐྱེའི་མོང་ཁྲིར།
རིགས་ལ་གཟིགས་པ་རྒྱལ་པོའི་རིགས། རྒྱུད་ལ་གཟིགས་པ་བྲུ་རམ་གྱི་ཤིང་པ་བྲུའི་གདུང་
རྒྱུད། ཡུམ་ལ་གཟིགས་པ་སྟོན་སྟོན་ལམ་བཟང་པའི་ཡུམ་ལྷ་མཛེས་མ། དུས་ལ་གཟིགས་པ་
སྟེགས་མ་ལྔ་བའི་ཡི་དུས་སོ།

སངས་རྒྱུ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་པའི་སྐྱུ་ཆད། སྤར་སངས་རྒྱུ་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་སྐུལ་པའི་
བཟོ་བོ་མི་ཤུ་ཀྲམས་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་ཆོགས་བཤེས་པ་ལས་བཞེངས་པའི་སངས་རྒྱུ་དགྲུང་ལོ་
བཅུ་གཉིས་པའི་སྐྱུ་ཆད་ཅན་གྱི་འཕྲ་སྐྱ་སྟེ། འདི་ནི་རྒྱ་གར་དུ་རྒྱལ་རབས་མང་པོའི་རིང་རྩོམ་

གདན་དུ་བཞུགས་པ་ལ། རྒྱལ་པོ་རྩམ་པ་ལས་མིང་དབང་བཟུང་སྐབས་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་ཕྱི་
 སྤེལ་ཇ་ཡ་དང་པན་ཚུན་མ་མཐོང་བའི་ཕྱོགས་པོ་བྱས་ཏེ་སྤྱེས་བསྐྱར་ངེས་ཤིང་གི་ཡོད་པ་ལ།
 ཐངས་ཕིག་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོས་མངས་རྒྱས་གིས་སྤྱོད་བཟོན་འདི་དང་། མདོ་སྤེལ་དག་སྤོང་
 བཞི་སྤེལ་གཅིག་བཅས་གནང་རོགས་ཁྱུས་པ་ལྟར་བསྐྱར་སྤེ། རྒྱ་གར་ནས་རྒྱ་ནག་བཟུང་ཆུ་
 མོག་ཏུ་གདན་པར་ས། རྒྱ་བཟའ་ཕུན་ཁྲིག་གོང་ཇོ་རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་སྐུམ་པོའི་བཙུན་མོར་
 གདན་པར་སྐབས། ཡཔ་རྒྱལ་པོ་ཐང་ཐའི་ཚུང་གིས་ཐུ་མོའི་རྟེན་སྐུམ་ཏུ་གནང་ནས་པོད་ཏུ་
 བེབས། ར་མོ་ཆེ་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་ནང་རྟེན་གྱི་གཙོ་མོར་བཞུགས་པ་ལས། རྒྱལ་
 པོ་སྤོང་བཅན་སྐུམ་པོ་སྤྱོད་པར་རྗེས་མང་སྤོང་གི་ཏུས་སྐབས་ལུ་རྒྱ་བཟའ་ཕུན་ཁྲིག་གོང་ཇོའི་
 ཞལ་བཀོད་རྟེན་གཙུག་ལག་ཁང་ཏུ་བཞུགས་པའི་རྗེ་པོ་དང་པན་ཚུན་བཞུགས་ས་རྗེས་ཏེ་དེང་
 སང་ལྷ་ས་ཡུལ་སྤང་གཙུག་ལག་ཁང་ཏུ་རྟེན་མས་ཆག་མེད་པར་བཞུགས་ཡོད།

སངས་རྒྱལ་སྒྲོམ་པ། འདི་ཉིད་རྩ་ས་པ་འབའི་ནང་ཚན་ཟི་ཚ་ཡིན་ཞིང་། ཡང་འབའི་སྤྱན་རས་
 གཟིགས་དང་ཡུམ་གྱི་བཟའ་རྒྱལ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་སྤུངས་ལྷན་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་
 གྱི་ལོ་༡༡༦༠ལོར་ཡུལ་གཞུང་གི་སྤེལ་གདོང་བར་སྤྱོད་བྱུང་ས། གྱིས་པའི་དུས་ནས་སྒྲོག་གྲུང་
 མང་པོ་ཤེས་པའི་གསལ་སྤྱང་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞི་ལ་མེབས་སྐབས་མཁན་
 པོ་སྤུལ་ཉི་དང་། དགེ་བཤེས་འགར་གྱིས་སློབ་དཔོན་བྱས་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། མཚན་རྫོང་
 གཞན་ཀྱང་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་མེབས་སྐབས་རིན་པོ་ཆེ་སྤང་ཡུང་པའི་སར་ཕྱོན།
 སྤང་ཡུང་པ་ལོ་བཅུ་བཞིའི་བར་དུ་བསྟེན། གདམས་པ་རྣམས་ཆང་བར་སོབ། དགྲུང་ལོ་སུམ་ཅུ་
 ཅ་བརྒྱད་པ་ལ་བྲང་རའོ་ཆེར་མཁན་པོ་སྤུལ་ཉི་དང་། སློབ་དཔོན་སྤང་ངན་དང་། གསང་སྟེ་བ་
 དགེ་བཤེས་སྤུས་ཀྱིས་མཛད་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས། བཞི་བཅུ་ཅ་གཅིག་པ་ལ་ཚོགས་
 བཤད་མཛད། ཞེ་གཉིས་པ་ལ་གདན་སར་ཕྱོན། སྤང་ཡུང་པ་རྩ་སྤང་ལ་གཤེགས་ནས་སངས་
 རྒྱལ་སྒྲོམ་པས་ཞེ་གཉིས་པ་ལ་གདན་སར་ཕྱོན་པའི་བར་དེར་ཤེས་ལོ་བྲུག་ཅམ་རིང་གདན་ས་
 བསྐྱེད་ས་ཟེར་ཉེ། ལོ་བྲུ་ཡུལ་བ་རྣམས་སྤྲོ་མ་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་སེ་མི་བཟང་བར་འདུག སངས་
 རྒྱལ་སྒྲོམ་པས་གདན་ས་ཡུན་རིང་བསྐྱེད་ནས་མཐར་དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུ་པ་རབ་བྱུང་བཞི་

པའི་ས་སྐང་མྱི་ལོ་༡༣༣༩ ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

སངས་རྒྱལ་སྒོམ་པ་མེད་གོ་སྐབས། འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་མོ་ཐག་མྱི་ལོ་༡༡༧ ལོར་
ལྷགས་ཀྱི་སྐྱོ་ལུང་ཤིང་ཕྱ་ཁུ་བྱ་བར་གསང་སྐབས་ཆིང་མའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཞིག་གི་སྐུ་
འབྱུངས། དཔལ་ལྷན་གྱི་མོ་ཆེ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས། མཁན་པོ་གོང་མ་གཉིས་ལས་
གདམས་དག་མ་ལུས་པ་གསན། དགྲང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གསུམ་བཞེས་པ་ལྷགས་སྐང་ལོར་སྐྱ་
ཐང་གི་གདན་ས་བཟུང། སྐོ་སྐྱོང་ཆོགས་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་མད་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་
གཅིག་ཀྱང་ཚུམ་པར་མཛད། གདན་ས་ལོ་བཅུ་འེ་བར་བསྐྱུངས། དེ་ནས་མཆེས་ནམ་མཁའ་
གྲགས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་བསྐྱོ་གཞག་མཛད་ནས་ཀྱན་སྐང་མཛད་དེ་རྟ་ལིང་ལུང་ཞེས་
པ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་དཔེན་གནས་སུ་ཕེབས་སྐབས་དགེ་འདུན་པ་ནམས་ཀྱིས་སྐྱེལ་མ་ཞུས་
པས། ས་མཆེས་སུ་སྐྱ་མ་མ་ཏི་བསྐྱེད་ཅིག་གསུངས་པ་ལ་དེར་དུས་ཀྱང་མ་ཏི་བསྐྱེད་ཅིག་
ཏུ་གྲགས་པའི་རྩོམ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། སྐུ་འདིས་སྐལ་ལྷན་གྱི་འདུལ་བྱ་བྱང་ལས་འདས་པ་
ཞིག་སྟེན་གྱིས་ཀྱི་ལམ་ལ་འཕོད་པར་མཛད་ནས་མཐར་དགྲང་ལོ་དོན་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་
པའི་ལྷགས་ཀྱི་༡༣༥༠ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

སངས་རྒྱལ་དགོན། དགོན་འདིའི་ཐོག་མའི་མིང་ལ་སྐར་རྒྱུང་རྩོ་རྩེ་དབྱིངས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་ཟེར། སྐར་
རྒྱུང་གཙུག་ལག་ཁང་ཡང་ཟེར། བོད་རྒྱལ་བཞི་བཅུ་པ་ཁྲི་རལ་ཅན་གྱིས་རང་གི་མཛད་རྩེས་
གཙོ་བོ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ལྷ་ཁང་འདི་བཞེངས། གཙུག་ལག་ཁང་འདི་རྩུས་འཛིགས་རྩེས་ལ་
པར་རྒྱབ་ཀྱི་ཨ་ཞེའི་གྲང་རལ་ཞེས་པའི་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཙུན་མ་ནམས་གནས་
འདིར་སྒོ་ས་ནས་བཞུགས་པ་ལ་སངས་རྒྱལ་དགོན་ཞེས་མིང་བསྐྱུར། མྱི་ལོ་༡༤༠༥ལོའི་ས་
སྐྱ་ནམ་རྒྱལ་མེད་ཁང་གི་མཁན་ཟུར་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བྱབ་མཐའ་ས་སྐྱ་ལ་བསྐྱུར།
ས་སྐྱ་རོར་ལུགས་ཀྱི་བྲག་ལེན་མཛད། བྱབ་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་རྒྱུངས་
ལྷ་ས་ཐོང་ཁེར་སྟོད་ལུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སངས་རྒྱལ་མངོན་གྲུར། བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་མངོན་གྲུར་བཅུ་འེ་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། རྒྱལ་བའི་སྐྱ་
བརྟན་ཁྱིན་རྒྱབས་ཅན་བཤམས་པའོ།

སངས་རྒྱལ་ཆུང་། ཉན་ཐོས།

སངས་རྒྱལ་རྗེས་སུ་བློན་པ། རྗེས་སུ་བློན་པ་དུག་གི་ནང་གསེས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་
རྗེས་སུ་བློན་པའོ།

སངས་རྒྱལ་རྗེས་སུ་བློན་པའི་མཐར་གྱིས་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཐར་གྱིས་
པའི་སྒྲོར་བ་གང་ཞིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པར་མ་དམིགས་ཤིང་། གྲུན་
རྗེས་ཏུ་སངས་རྒྱལ་ལ་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་རིམ་ལྡན་དུ་བློན་པའོ།

སངས་རྒྱལ་འཛིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་འབྲོར་བ་
བཅུའི་ནང་ཆོན་ཞིག་སྟེ། སངས་རྒྱལ་འཛིག་རྟེན་བྱོན་པའི་དུས་སུ་རང་ཉིད་མིང་སྟེས་པ་འཕམ་
སངས་རྒྱལ་དེའི་ཆབ་གནང་བའི་སླ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་མཛུལ་བ།

སངས་རྒྱལ་གཉན་སྟོན། ཤངས་པའི་སླ་རབས་བཞི་བ། མཁས་གྲུབ་ཤངས་པའི་གདམས་ངག་ཆིག་
བརྒྱད་འཛིན་པའི་སྒྱུར་སྒྲུབ་པའི་སྟོན་མའི་གཙོ་བོ། གཉན་སྟོན་སྤྲས་པའི་སངས་རྒྱལ་ཡང་ཟེར།
རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༡༩༩ལོར་འབྲུངས། འབྲུངས་ལུལ་ཡོལ་གྱི་མདའ།
གདུང་རུས་གཉན། འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལ་སྒྲོ་བ་སྟེས། ལོངས་སྟོང་ལ་ཞེན་པ་སྤངས་ནས།
དལ་འབྲོར་འདི་ལ་ཐར་བ་ཐོབ་པ་བྱེད་དགོངས་ནས། དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་ལ་གོང་བུ་མཁར་
དུ་སྒྲོ་བ་དཔོན་སྟོན་གཡོ་ལ་ཆོས་སྟོར་ཞུགས། བཅུ་དྲུག་ལ་འཁོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་
དགེ་ཆུལ། ཉི་ཤུ་ལ་བཟོད་པ་ལ་བསྟེན་རྗེས་མཛད་ནས། མཁན་པོ་དེ་གཉིས་ལ་འདུལ་བ་
དང་ཤེར་ཕྱིར་ལ་སོགས་པ་གསལ། སྟོན་དཔོན་གཡོ་ལ་ཆད་མ་རྣམ་དེས། དབུ་མ་བསྐྱབ་
བསྐྱས་སྟོང་འཇུག་སོགས་གསལ། སླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ལ། རྒྱད་དང་། ལམ་
འབྲས། ཞི་བྱེད། བག་མོ་ཆོས་དུག་ཁ་རག་སྟོར་གསུམ། རྣ་རོ་ཆོས་དུག་སོ་རྒྱུད་པའི་གདམས་
ངག་རྣམས་ཞུས། ཐོས་པ་མང་པོ་སྤྲབས་སུ་བྱས་པ་ན། གོང་བུ་མཁར་དུ་མཆོད་སྟོགས་མ་སྟོང་
པ་བྱ་བ་ཡོད་པ་ན་རེ། ཐོས་པ་འབང་དེ་ཅུ་ཡིན། ཤེས་བྱའི་མཐའ་ལ་ཆོད་རྒྱ་མེད་པའི་སྟེག་རྒྱ་
དང་འབྲ། ད་སྐབས་མ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཞུད་པར་ཆེ་ངས་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དུ་བྱིན། སླ་
མ་ཡང་མང་དུ་བཅུལ། འབྲེ་ཞུང་པ། དོལ་པོ། ས་སྐྱ་པ་རྣམས་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་བས་ཀྱང་

སྒོམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཆེ་བ་སྐྱེར་སྐྱང་བ་བྱ་བ་སངས་རྒྱུ་དངོས་ཞིག་བཞུགས་པ་དེར་དེངས།
ངས་སྐྱེར་སྐྱང་དུ་ལན་གཅིག་བསྐྱར་བས་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོར་འབེལ་པོ་བྱུང་ཟེར་ནས་མཆོན་
ཐོས་པས་གཏུང་བའི་མ་ཆེ་མ་ཁྲག་ལྟར་འཛགས། མོས་གུས་ཆད་མེད་སྐྱེས་ནས་སྐྱར་དུ་
མཇུག་པའི་སྒོན་ལམ་དང་། གསོལ་བ་དག་ཏུ་བཏབ་སྒོན་ཁ་སོང་པའི་དེ་ཉིད་དེ་ནས་ཐོན། སྤྱི་
ལོ་༡༡༤༥པའི་ཆུ་བྱེ་ལོར་སྐྱེར་སྐྱང་བ་དང་མཇུག་མཇུག་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱེས་པའི་ཞལ་ནས། ན་
ཅིང་སྒོན་ཀ་གསོལ་བ་དག་ཏུ་འདེབས་པ་དེ་ཁྱེད་དུ་འདུག་དེ་བར་མི་སྤེལ་བ་ཅི་ཡིན་གསུང་།
དེ་བྱེལ་བ་ཅིག་གིས་མ་ཐོན་ལགས། ད་སྐྱེས་པའི་གདམས་ངག་མ་ལུས་པ་ཞུ་ཞུས་པས། སྐྱེས་
ཤངས་པའི་ཆོས་འདི་བཀའ་དོགས་པོར་ཡོད་དེ་ཁྱོད་ལ་ཆེག་བརྒྱད་རྣམས་མ་ལུས་པར་ཆར་
བ་ཅིག་བྱ་གསུང། དབང་དང་གདམས་པ་གནང་ནས་སྒོམ་པས། ཉམས་སྦྱོང་ཡང་སྐྱེས་པའི་བ་
སྐྱེས། ཡི་དམ་གྱི་སྣང་དང་། དཔལ་སྐྱར་མཛད་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་ཡང་ཞལ་མཐོང་། སྐྱེས་པའི་
ཉམས་བཟང་པོ་ཡང་སྐྱེས། ཆེ་འདིའི་སྤང་བ་རྩལ་པོར་སོང་ཁྱང་། ཁམས་འཛག་གི་གོགས་
ཞིག་བྱུང་བའི་སྐབས། མོས་གུས་དང་དགེ་སྦྱོར་འདི་ཅུ་ལ་གོགས་འདི་ཡོང་མི་འཐད་སྐྱེས་
པ་ལ། སྐྱེས་པའི་ཞལ་ནས་སྒོན་གྱི་རྣམ་པར་སྤྲོན་པ་དགེ་སྦྱོར་གྱི་རྩལ་པས་ཆེ་འདིར་སྤྲོན་པ་ལ།
གོགས་མེལ་གཞན་དང་གཞན་ཡང་ལུང་བསྐྱར་མང་པོ་མཛད། སྐྱེས་པའི་གསུང་བཞེས་སྒོམ་པས།
མི་ལམ་དུ་སྤྱུ་ཁམ་རྒྱུ་དང་མཇུག་ནས། རིག་པ་གཏད་མེད་དུ་ཞོག་དང་རྣལ་འབྱོར་ལ། ཞེས་
ལན་གསུམ་གསུངས་པས། གནས་ལུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འབྱུངས། སྐབས་ཤིག་
སྐྱེས་པའི་དགོན་གནས་དང་། མིང་དང་འཁོར་ཁྱད་པར་ཅན་བཅུ་བྱུང་བར་ལུང་བསྐྱར། ཆོས་ཆར་
བར་མ་སྤྲོན་རེ་གསུངས་ནས་དབུ་སྐྱེད་མཛད། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལ་ཆོས་སྒོན་པ་ན། རྩལ་པོའི་
གོས་ཁྱོན། ཟས་རིས་མེད་ཀྱིས། ཆོས་འཆད་པའི་ཆེ་སྒོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། མཐར་བཟུ་
བ་ཡང་མི་ཤེས་པ་ལྟར་གྱིས། འཁོར་ལང་ལོང་དུ་འདུས་གསུང་ངོ། ཆོས་ཞུས་དག་པ་མཛོད་
གསུངས། དེར་དབས་གདམས་པ་ཆེ་བ་མེད་སྐྱེས་པ་བྱུང་། སྐྱེར་སྐྱང་དུ་དབྱར་དགུན་བཅུ་
བཞུགས། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་བྱེ་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༣ ལོར་འབྲེ་ཁྱད་དུ་སེབས། སྤྱི་ལོ་
༡༣༠༥པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་གཙང་བ་རྒྱ་རས་བྱུང་དུ་ཕྱོན། འབྲུག་དགོན་པ་འདེབས་པ་དང་ཐུག་

ཆོས་མང་པོ་ཞུས། བྱག་གཡོག་གྲང་ཞུས་སོ། དེ་ནས་ཡང་ན་སངས་རྒྱལ་ཐོབ་པ་ཅིག་གྲེད།
 ཡང་ན་ཉི་ཤེས་ཅིག་གྲེད་སྐྱམས་ལོ་གསུམ་མཆོམས་བསྐྱམས་པའི་ཆོ། ལྷ་ས་དྲུང་ཁྱོད་ནག་པོས་
 ཁྱོད་ལ་ཆོས་སྒྲེལ་དུ་བཏང་བ་ཡིན་ཞེས་ནས་འབྱོར་གཅིག་ཡོང་ནས་དེས་འཆི་མེད་གནང་། ལྷ་
 བ་བདུན་བཞུགས། འཆི་མེད་གནང་བ་ཅམ་གྱིས་གཤགས་སེལ། ཁྱོད་ལ་གསེར་དདུལ་དར་ཟབ་
 ལ་སོགས་པའི་འབྲུལ་བ་མང་པོ་བྱས་པས། ང་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་མེད། ཁྱོད་ལ་ཆོས་སྒྲོ་
 སྒྲེལ་དུ་འོངས་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་བཞུད། དེ་ན་ས་རི་གོང་གི་དགོན་པ་བཏགས། དུས་དེར་མི་ལམ་
 དུ་སྐྱེན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་མང་པོ་དང་། ལྷང་ལོ་ཅན་ལ་སོགས་པ་བྱོན་པ་དང་། སུ་
 ཁ་སི་རྩི་ལ་སོགས་པའི་མཁའ་འགྲོ་མང་པོ་དང་མཇུལ་ཞིང་། གཏམ་སྐྱེང་བ་དང་། སྒྲུབ་ཐོབ་
 བརྒྱད་བརྩ་ལ་སོགས་པ་དང་མཇུལ་ཞིང་གཏམ་སྐྱེང་བ་བྱུང་། སྐུ་ལུས་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་ཐོག་ལྷུང་བ་
 ཡང་མ་གཏོད་པ་དང་། ཆོས་སྤྱོད་ནམས་མ་ཟད་ཀྱང་མི་མཐུན་པ་ནམས་ཆར་གཅོད་པ་དང་།
 སྒོ་བ་མ་སྒྲེལ་བསུ་བྱེད་པ་སོགས་བྱན་དུ་འཁོལ། ལྷ་མོས་ལུང་བསྐྱར་ཏེ། མགོན་པོའི་སྐུ་ཞིག་
 བཞེངས་པ་བརྩམས། འཇིམ་པ་ཁྱིམ་སྒོ་ཅར་བྱིན་པས། ཨ་ཅ་ར་ལྷ་བཟོ་ཤེས་ཟེར་བ་གཅིག་
 འདུག་ནས། སྐུ་རུའི་འཇིམ་པ་གཏད། ནང་ན་འཆོ་བའི་ལྷ་གོན་ལ་གཤེགས་པའི་བར་དེར་
 མགོན་པོའི་སྐུ་གཉན་སྟོན་ལ་ཞལ་གཟིགས་པ་ལྟར་རང་བྱོན་དུ་ལྷན་གྱིས་བྱུག། ཨ་ཅ་ར་རང་
 ཉིད་ཀྱིས་རབ་གནས་མཛད། དེར་ཐིམ་པས་མགོན་པོའི་སྐུལ་པ་ངེས། སྒོ་བ་མ་ནམས་ལ་ཆོས་
 མང་དུ་བསྐྱབ། ཁྱད་པར་ཆེག་བརྒྱད་བཀའ་རྒྱུ་མ་ནམས་དང་། གདན་ས་ཆོས་རྗེ་སངས་རྒྱས་
 སྟོན་པ་ལ་གཏད། དུས་དེར་བསྐྱར་པའི་བདག་པོར་གྱུར་ཅིང་། རོ་མཆར་བའི་ལྷས་དུ་མ་དང་
 བཅས་ཤར་འོད་འཕྲོ་ཅན་གྱི་ཞིང་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་སོ། ། འདས་ལོ་མ་གསལ་ཡང་པལ་
 ཆེར་དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་བཞུགས་པར་འདྲ།

སངས་རྒྱས་སྟོང་། ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་གསུང་རབ་ལས། ད་ལྟའི་འཇིག་རྟེན་འདི་ཆགས་ནས་
 མ་སྟོང་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་འདི་ལ་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་སྟོང་ཟག་གཅིག་དང་ལྷ་ཡོད་པ་གསུང་།
 སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་མཆོན་ཆ་ཆང་མདོ་སྤེ་བསྐྱལ་པ་བཟང་པོ་ཡི་ནང་གསལ་ཞིང་། སངས་
 རྒྱས་སྟོང་པོ་རེ་རེ་ལ་རིགས་དང་ཡུལ་སོགས་དོན་ཆོན་བརྩ་གཅིག་གི་སྟོན་སྐུ་གསལ་བཤད་

ཡོད་པ་སྟེ། ༡ ཡུལ། ༢ རིགས། ༣ རུས། ༤ ཡབ། ༥ ཡུམ། ༦ ཉེ་གནས། ༧ བདུད། ༨ ཞེས་
རབ་ཅན་གྱི་མཆོག་ ༩ རྩ་འབྲུག་ཅན་གྱི་མཆོག་ ༡༠ ངས་པའི་ཆོས་གནས་ཆད། ༡༡ སྤྱི་གདུང་
གི་གནས་ཚུལ་བཅས་ཡིན།

སངས་རྒྱུས་བསྟན་པ། ལུང་རྟོགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཟེར། ལུང་
གི་ཆོས་ནི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཏེ་དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན། བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པའི་ཆོས་
ཞེས་པ་དེ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འགོག་བདེན་དང་། ལམ་བདེན་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། དེ་
ཡང་འགོག་བདེན་ཞེས་པ་ནི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བྱ་དང་། ལམ་བདེན་ནི་འབྲས་བྱ་དེ་ཉིད་ཐོབ་བྱེད་
ཀྱི་ཐབས་སམ་གཉེན་པོའི་བདེན་པ་དེ་ལ་ཟེར། དེའང་རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། བསམ་མེད་གཉིས་མེད་
རྟོག་མེད་པ། །དག་གསལ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱིས། །གང་ཞིག་གང་གིས་ཆགས་བྲལ་
བ། །བདེན་གཉིས་མཆོན་ཉིད་ཅན་དེ་ཆོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སངས་རྒྱུས་བསྟན་པའི་མེ་རོ། སངས་རྒྱུས་བསྟན་པ་སྤྲང་ཡང་མེ་འབར་བ་ལྟར་དར་རྒྱས་ཡོང་བའི་
མེ་རོ་སྟེ། བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་འགོ་ཐོག་མར་ཚུགས་པ།

སངས་རྒྱུས་པ། ① སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཟེན་པ། ② སངས་རྒྱུས་པའི་རིང་ལུགས་འཛིན་པ་ལ།
སངས་རྒྱུས་པའི་བྱབ་མཐའ། བདེན་བཞི་ཁས་ལེན་པའི་རིང་ལུགས་ཏེ་སྤར་རྒྱ་གར་ལ་སངས་རྒྱུས་པའི་
བྱབ་མཐའ་ལ་བྱེ་བྲག་སྤྲ་བ་དང་། མདོ་སྟེ། སེམས་ཅམ་པ། དབུ་མ་པ་བཅས་མི་འདྲ་བ་བཞི་ཡོད།
སངས་རྒྱུས་པའི་ཚུལ་གསུམ། གདེང་གཞི་ཡེ་སངས་རྒྱུས་པ། སྤྱི་གདུང་མདོན་སངས་རྒྱུས་པ།
ལྷག་མེད་རྟོགས་སངས་རྒྱུས་པའོ།

སངས་རྒྱུས་སྤུལ་པའི་སྟུ། སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་སྤིང་པ་རི་སྤིང་དུ་ཕྱོགས་དུས་ཀྱི་འགོ་བ་རྣམས་ལ་
ཕན་བདེ་སྤྲ་ཆོགས་པ་དག་སྟོན་པར་མཛད་པ།

སངས་རྒྱུས་དབའ་བོ་བདུན། རྣམ་པར་གཟེགས་དང་། གཞུག་རྟོར་ཅན། ཐམས་ཅད་སྟོབ། འཁོར་
བ་འཛིག་གསེར་ཐུབ། འོད་སྟེང་། རྒྱུ་ཐུབ་པ་སྟེ་བདུན།

སངས་རྒྱུས་འཕགས་པ་སྟེད་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ། རྣམ་པ་སྟེ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོན་པར་གི་རྟོགས་
པའི་རྒྱུན་བྱི་མ་ལ་གནས་པའི་སངས་རྒྱུས་འཕགས་པ་སྟེད་པར་བྱེད་པའི་མཁེན་པ།

སངས་རྒྱལ་ལྷ་མོ། གཏེར་སྟོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མ་སངས་རྒྱལ་ལྷ་མོ། དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་
པ་རབ་བྱུང་དང་པོར་ལ་སྟོན་མཆོ་བར་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། ཅ་གསུམ་ཟིལ་སྐྱབ་དང་། ཉ་མགིན་
དེགས་པ་ཟེལ་གོའོན་སོགས་གཏེར་ཆོས་མང་དུ་བཏོན། དགྲུང་གངས་བརྒྱུད་ཅུ་ལྷག་བཞུགས་
ཏེ་གཤེགས་སོ།།

སངས་རྒྱལ་འབྲིང་། རང་སངས་རྒྱལ་ཏེ་རང་རྒྱལ།

སངས་རྒྱལ་མར་མེ་མཛད། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱལ་
ལས་འདས་པའི་སངས་རྒྱལ་ཡིན།

སངས་རྒྱལ་སྐལ་ལྷ། སེམས་ཅན་ནད་ཀྱི་སྐྱབ་བསྐྱལ་ལས་སྟོབ་པར་མཛད་པའི་སངས་རྒྱལ་ཤིག།
སངས་རྒྱལ་ཞི་བ། སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆའི་སྟོན་ཀྱི་སྟོབ་ལ། བྱ་རྒྱུད་དང་རྒྱུད་
རྒྱུད་ལ་མཁས་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ། ལོ་རྒྱལ་ཞིབ་པ་མ་རྟེན།

སངས་རྒྱལ་འོད་སྤང་། སངས་རྒྱལ་རབ་བདུན་ཀྱི་དུག་པ།

སངས་རྒྱལ་ཡར་ཁྱོན། སངས་རྒྱལ་ཡར་ཁྱོན་ཡང་ལྷ། རྗེ་འདི་ནི་ཡུལ་ར་སྟེངས་ཀྱི་གདོང་ལྗར་
ཡབ་ཆེན་མགོ་རྒྱལ་དང་ཡུམ་ལྷ་མོ་དཔལ་ཀྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་བག་སྐྱི་ལོ་
༡༥༠༣ལོར་སྐྱེ་བལྟས། སྐྱ་གཞོན་ཁྱིས་པའི་དུས་ནས་དད་པ་དང་བཙུན་འབྲུས་སྟོང་རྗེ་ཆེ་ལ།
དགེ་སྟོར་ལ་ཐུགས་མཉེས་ཤིང་། གཅིག་ཕུར་དཔེན་པར་སྟོན་པ་ལ་སྟོབ་ཞིག་བྱུང་། དགྲུང་
ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་ཕེབས་སྐབས་མཁན་ཆེན་གསུམ་ལྷ་མོ་དང་སྟོབ་དོན་རྣམས་ལྷག་པ་ལས་རབ་
དུ་བྱུང་། མཆོན་ཤེས་རབ་སྒྲ་མར་གསོལ། འདུལ་བའི་སྤྲན་ནམས་ཀྱང་གསལ། དེ་ནས་སྟོབ་
དཔོན་ནགས་པ་ལས་གདམས་པ་མང་དུ་གསན་ཞིང་། ས་ཕུ་དགོན་དུ་སྐྱབ་པ་མཛད། དགྲུང་
ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་དབུས་སུ་ཁྱོན་ནས་སྐྱབ་ཕྱང་ཐང་དུ་སྐྱེ་ཡལ་བ་དང་མཛལ་ཏེ་ཆོས་ཁྲིད་ནམས་
གསལ། གཙང་པས་མཁན་པོ་དང་། ལུ་སྟོན་གྱིས་སྟོབ་དཔོན། གསང་སྟེ་བ་སྟོབ་དཔོན་དོན་མོ་
རི་པས་མཛད་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་ལོ་བཙུན་པར་དུ་སྐྱབ་པ་མཛད། དགྲུང་ལོ་
སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་སྟེལ་༡༥༣༦ལོར་སྐྱབ་ཕྱང་གི་གདན་སར་
ཕེབས། གསེར་འབྲུམ་དང་། དདུལ་ཀྱི་གདུང་ཁང་། མཆོད་ཁང་ཆེན་མོའི་ཐོག་ཁང་། དདུལ་

སྐྱེ་ཆེ་ཆུང་སྐྱེ་ཆོག་པ་མོག་པ་བཞེངས། དཔོན་པར་གསུང་རབ་རྒྱན་འདོན་དང་ལོ་རེ་བཞིན་
འདོན་བའི་ཕྱོལ་མང་བཅུགས། དགེ་འདུན་ལུས་སྤྱོད་བརྒྱ་ལྟ་འདུས་པ་རྣམས་ཆོས་དང་མང་
ཟིང་གིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱངས། བསྐྱེད་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་པ་གསུམ་གཙོ་ལོང་མཛད་ནས་
དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱིར་རྣམས་ཀྱང་ནག་ཁྲིམས་པ་མོགས་ཕིན་ཏུ་དམ་པར་མཛད། དགྲུང་གངས་
བདུན་ཅུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ཁྲེལ་གྱི་ལོ་ ༡༣༧༡ ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

སངས་རྒྱལ་ལས་བདུན། སངས་རྒྱལ་དཔལ་ལོ་བདུན་དང་འབྲ།

སངས་རྒྱལ་པ་ཆེན། འགྲོ་མགོན་པག་མོ་གྲུ་པའི་སྒྲོབ་མ་སངས་རྒྱལ་གཉན་པས།

སངས་རྒྱལ་འོན་ཆེན། རྗེ་འདི་ནི་མཁས་བླ་མ་ཆོས་དཔལ་པའི་སྤྲུང་བ་སྤྲུང་བའི་ས་ཡོས་

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་སྤྱི་ལོ་མཁར་དུ་སྐྱེ་བལྟམས། གྲིས་པའི་དུས་ནས་ཐུགས་རིག་སྐྱེན་ཞིང་སློ་
གྲོས་དང་ལྷན། སྐྱེན་མེ་པའི་དུས་ཡལ་མེས་ཀྱི་ཆོས་པར་རྟག་གཉིས་རྟོག་ལུགས་ཀྱི་བཤད་བཤད།
ཆིང་མའི་ཕུར་བཤད། རྟམ་མེན། རྟམ་གསལ་པུས་ལ་སོགས་པ་བཀའ་གཉེར་གྱི་ཆོས་མཁར་དུ་
གསལ། དེ་ནས་ཆེད་མང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་ཆེན་པོ་ཆོས་མེད་བཤད་སློབ་དཔོན་འོད་ཟེར་དཔལ་པ་ལ་
པར་ཕྱིན་གསལ་ཞིང་ལྷ་སྐོར་ཡང་མཛད། དེ་ནས་རྒྱལ་འབྲེལ་བསྐྱབས་ཏེ་ལྷིག་ཡང་ཐུགས་ལ་
རྟོགས་པར་ལོན། ལོ་རྒྱུ་བཞུགས་མཁའ་བཟང་པོ། ཆོས་རྩེ་ཕྱོགས་ལ། རྟོགས་ལྡན་སྤྱི་ལོ་ལ་
ཤེས་རྒྱལ་མཆོན། སློབ་དཔོན་འཇམ་སྟེན། ཡར་འགྲོག་ཁབ་ལུང་ལ། ཞང་སྟོན་བསོད་ནམས་
ཐུགས་པ་སོགས་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱལ་མཁར་དུ་བསྐྱེན་ནས། དེ་དག་ལས་རྒྱུད་པལ་ཆེན་མོའི་
བཤད་ལ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་། མན་དག་སྤྱོད་དུག་བསྐྱེན་སྐྱེ། ལྷ་རྩེ་པའི་དབང་
མདོར་བསྟན་གྱི་འབྲེལ་པ་སོགས་མཁར་དུ་གསལ་ཞིང་ཐུགས་ལ་ཤེགས་པར་རྒྱུད། ལྷ་མ་མཆོན་
ཆེན་པོ་སྤྱི་མང་པེབས་དུས་བསྐྱེན་པར་རྟོགས། ཆོས་ཐུན་འགའ་ཡང་གསལ། དེ་ནས་ལས་རྩེ་
ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་ཡའི་ཐུགས་ཉིད་གཙོ་ལོར་མཛད། དེ་ནས་སྐྱེབ་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ་ཡན་ལག་
དུག་གི་རྒྱལ་འཁོར་ལུང་བཞེས་པའི་ཆེ་ལོ་དགུ་ཙམ་སྐྱེ་ལུས་མེ་མདག་གིས་བསྐྱེགས་པ་འབྲེལ་
བསྐྱེན་དག་པོ་བཞེས་ཀྱང་ཐུགས་དཔལ་ཆག་བཤད། བསྐྱེན་ལས་གྲོལ་རྩེས་ཐུགས་དཔལ་འོན་
ཏུ་འཕེལ་བར་གྱུར་ཅིང་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་བཤད་པ་ཡང་གནང། རྒྱུད་དུ་དང་ལྷན་གྱི་སྐྱེ་མེར་པོ་ལོ་

ལ་སོགས་པ་གདུལ་བྱ་མང་པོ་ལ་ཡན་ལག་བྱུག་གི་ཁྱིད་བཏབ་སྟེ། གཞན་དོན་དཔེ་མེད་དུ་
མཛད། འགོ་ས་ལོ་རྒྱ་བ་གཞོན་ཏུ་དཔལ་ལ་སོགས་མཁྱེན་རྒྱ་ཆེ་བའི་མཁས་བླུང་གི་སྒྲོབ་མ་མང་
དུ་བྱོན། དགྲུང་གངས་བརྒྱན་ཅུ་བྱ་བྱུག་བར་འཆོ་བཞེས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་འབྲུག་
སྟེ་ལོ་༡༧༩༧ ལོར་དགོངས་པ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་སོ།

སངས་རྒྱལ་རེན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། རྟིང་མའི་སྤྱི་ཆེན་འདི་ཉིད་གཙང་རྟན་གཤམ་གསལ་དུ་རབ་བྱུང་
བྱུག་པའི་ལྷགས་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༣༥༠ལོར་སྟུ་བཏུམས། དགྲུང་ལོ་བྱུག་པ་ལ་རེན་སོ་ཆེ་ཤྲག་འབྱུང་
བའི་སྟུན་སྟར་བྱོན་ནས་གསང་བ་སྟིང་པོའི་རྒྱུད་ལ་ལེགས་པར་གསལ་ན་ཏེ་ཐུགས་སུ་རྟུང། ལཔ་
ཀྱིས་ཆོ་ག་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཞིབ་པར་བསྟུབས་པས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞི་བཞེས་པ་ན་གཞན་
ལ་དབང་བསྟར་བའི་སྟོབ་དཔོན་པེར་བ་བྱུང། དེ་ནས་ཡཔ་ལས་སྟུ་འབྲུལ་གྱི་ཆོས་སྐོར་གསལ་
ཏེ་ཐུགས་སུ་ལེགས་པར་རྟུང་རྟེས་རབ་བྱུང་མཛད་མཆོན་ཉིད་སོགས་ལ་སྟོང་བའི་ཐུགས་
འཁྲུངས་ཀྱང་ཡཔ་གི་བཀའ་དོར་མ་རུས་པར་དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་ཞི་བ་ལ་ཇོ་མོ་བཞེས་ཏེ་སྤས་
མང་དུ་བྱུང། དགྲུང་ལོར་བྱུག་བཞེས་པ་ན་ཆོས་འཁོར་སྐར་དུ་ཆིག་རྩོགས་མཛད་དེ་སྟུ་ཤིན་ཏུ་
བཅུན་པར་བཞུགས། རྩེ་འདི་ཉིད་སྟུ་འབྲུལ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་བྱུང་བས་དགྲུང་ལོ་བཞི་བཅུ་
སྐོར་ལ་གསང་བ་སྟིང་པོའི་རྒྱུད་ལ་རྟེན་ཆེ་བ་གཅིག་དང། ལས་རྣམས་པར་བཀོད་པ་ལ་ཡང་རྣམ་
བཤད་ཆེན་པོ་ཞིག་མཛད། གསང་སྟུགས་རྟིང་མའི་བྱོགས་ལ་སྟག་པར་མོས་པ་ཐོབ། དགྲུང་ལོ་
དོན་གཉིས་པ་ལྷགས་སྤང་སྟེ་ལོ་༡༧༩༡ལོར་དབུས་སུ་ལེབས། རྒྱ་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༧༩༣ལོར་
བསམ་གཏན་སྤིང་དུ་དབང་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱིས་ཞབས་ལ་གཏུགས་པས། འདུས་པ་
མདོའི་དབང་ལ་སོགས་པའི་དབང་མང་པོ་དང། གསང་སྟིང་ལ་སོགས་པའི་བཤད་བཤད་ལུང་
མང་དུ་མཛད་དེ་ཤིང་འབྲུག་སྟེ་ལོ་༡༧༩༧ལོར་གཙང་དུ་བྱོན། དགྲུང་ལོ་བྱ་གཉིས་ལ་ལེབས་པ་
རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་པག་སྟེ་ལོ་༡༧༩༣ལོར་གཙང་དུ་སྟུ་གཤེགས།

སངས་རྒྱལ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྷ། ལྷུང་བཤགས་ཀྱི་ལྷ་སངས་རྒྱལ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྷ།

སངས་རྒྱལ་སྤམ་གསུམ། སྟུ་སྤམ་སྤྱི་གཙན་འཛིན། གསུང་སྤམ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱལ།
ཐུགས་སྤམ་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའོ།

སངས་རྒྱལ་གསང་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྒོ་བ་དཔོན་ཞིག་སྤྱི་ལོ་དེ་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་མཇུག་ཙམ་
ལ་ཁྱི་སྒོང་ལྗེ་བཙན་གྱིས་བོད་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་བོད་ལ་གསང་སྤྲུགས་གྱི་ཆོས་སྤེལ་མཛད།
སངས་རྒྱལ་གསེར་བུ། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྒྲོལ་ལ། སངས་རྒྱལ་རབ་བདུན་གྱི་ལུ་པ།
སངས་རྒྱལ་ལྷ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཞིག་

སངས་ལ། ① འདག་པ། རྒྱའི་ནང་ལ་བ་ཀྲུམ་པས་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་སངས་ལ། བཅོག་གི་བ་སངས་
ལ། ② གསལ་བ། གཉིས་ལས་སངས་ལ། དལ་གསོ་ཐུན་བྱ་བརྒྱུ་བ་ན་དལ་དུ་བ་ཆང་མ་སངས་
ལ། སྤྲུག་བསྐྱེད་གྱིས་མཛར་བའི་འོག་ལས་སངས་ལ། ཡིད་ཀྱི་རྒྱུགས་གཉིད་ཆང་མ་སངས་
གྱིས་སངས་ལ།

སངས་པོ། དྲངས་པོ། རྣམ་མཁའ་སངས་པོ། ལུས་ཁམས་སངས་པོ། དྲན་བ་སངས་པོ།
སངས་པོ་ཁྱིན་ཁོད། ར་སངས་ཁྱིན་ཁོད་དང་མི་གཅིག་ཡིན་པར་བཤད། བོད་རྒྱལ་སོ་གཅིག་ལ་
ལྷག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཀའི་ཡིན།

སད། སད་ཟེར་བ་དབྱར་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་མཆོམས་སུ་མཆོན་མོ་ནམ་མཁའ་ནས་སྤྱིན་ཅ་བ་ནས་མེད་
པར་ཆགས་ཏེ་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་དེ་ལ་གནའ་གཡེ་ཟེད། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་མཆོན་མོ་དེར་
གང་ལྷག་རྒྱས་ཏེ་ལོ་རྟོག་གི་སྤྱིང་ལ་བ་མོ་ཆགས་ཏེ། འབྱུང་རིགས་སྤྱིང་པོ་སད་དེ་སྤྱིང་འགྲོ་ཞིང་
ཡོད་པས་བྱུ་ལ་འབབ་སྒོ་མེད་པ་དང་བརྟུན་དང་འགྲོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།
དེས་ནི་རྩི་ཤིང་ལོ་རྟོག་རིགས་ལ་གང་དང་པོག་པས་རྟེན་ཅིང་རོ་བརྟུན་དང་། འབྲས་བྱ་མི་བྱང་
བར་འགྱུར་བའི་འབྲས་སྤྱིན། སད་སྤྱིན། སད་རྒྱབ་ལ། སད་ཉེན་ཆེ། གོ་ཞིབ་དེ་ལ་སྤྱི་མོ་
ལ། མེ་རྟོག་ཆང་མ་སད་གྱིས་ཁྱིར་བ་ལྷ་བྱ་རྣམས་སོ།།

སད་དེ་སྤྱད་དེ། ཅུང་དུ་འཕམ་ཆ་ཤས། ལྷོ་སད་དེ་སྤྱད་དེ། བྱས་རྩེས་སད་སྤྱད་ཙམ།
སད་མདའ། བྱ་བ་གང་ཞིག་འཇུག་ལྟོག་གི་དོན་མ་རྟོགས་པ་ཐེ་ཆོས་དུ་གྱུར་པའི་སྤྲུགས་དོན་དེ་
གསལ་བར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་སྟོན་དུ་ཆོད་ལྷ་བྱེད་ལ།
སད་ན་ལེགས་འཛིང་ཡོན། ཁྱི་སྒོང་ལྗེ་བཙན་གྱི་སྤྲུག་རྒྱུང་བ་སྤྱེ། ཞིབ་པ་སྤྱི་རྒྱལ་རིམ་བྱོན་གྱི་ལོ་
རྒྱུས་ལ་གཟིགས།

སང་པ། ① བཏག་དབྱང་དང་ཆོད་ལེན་པ། ཉམས་སང་པ། བརྟམ་བམ་སང་ཅིག ② སང་པ། གཉིད་
སང་པ། རྩོན་གྱི་བག་ཆགས་སང་པ། གོ་རྟོགས་མ་སང་པ། མི་ལམ་སང་པ།

སང་པའི་གནས་སྐབས། འདི་ཐ་མལ་པའི་གནས་ཡང་ཟེར། དེ་ཡང་སང་པའམ་ཐ་མལ་པའི་དུས་ཀྱི་
ཤེས་པ་ནི་གང་ལས་བྱུང་ན། ཀུན་གཞིའི་སྡེད་གི་འདུ་བྱེད་ཡིད་ཀྱི་གཡོ་བ་ལས། སྤར་ལེའུ་
དང་པོའི་དུས་སུ་བཤད་པའི་རྒྱུན་བཞི་སྟེ། རྒྱུའི་རྒྱུན་དང་། བདག་རྒྱུན། དམིགས་རྒྱུན། དེ་མ་
ཐག་རྒྱུན་བཅས་དང་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་ལས། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་རྣམ་ཤེས་དུག་པོ་དེ་དག
མིག་གི་དབང་པོ་སོགས་དབང་པོ་དུག་དང་འབྲེལ་བར་བྱས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དུག་
རྣམས་སུ་སྤང་བ་ཡིན་ཞིང་། ཡུལ་དེ་དག་ལ་དབང་པོས་སྦྱོད་པ་ན། བདེ་སྤྱག་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་
ཆོར་བ་གསུམ་བྱུང་སྟེ། བདེ་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་སྤང་བ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བཏང་
སྟོམས་ཀྱི་གཉི་སྤྱག་བསྐྱེད་ནས། དུག་གསུམ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་དེ་དེ་མ་ཐག་པའི་ཡིད་ཀྱིས་
ཁྲེན་ནས། ཀུན་གཞིའི་སྡེད་དུ་བག་ཆགས་བཞག་ཅིང་། སྤར་ཡང་ལས་མངོན་བར་འདུ་བྱས་
པ་ལས་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་པ་འདི་བྱུང་ངོ་།

སང་མི་མི་བདུན། ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྡོད་ལྗེ་བཙན་སྐབས་མཁན་ཆེན་པོ་རྟེན་ས་ཏུས་བོད་མིས་རབ་བྱུང་
གི་བསྐུབ་སྟེམ་སྤང་ཏུས་མི་ཏུས་ཆོད་བལྟའི་ཕྱིར་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེའི་ལུགས་བཞིན་ཐོག་
མར་རབ་བྱུང་པའི་མི་སྤྲ་གསལ་སྤང་དང་། སྤྲ་ཁྲི་བཞེད། བེ་རོ་ཙན། རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས།
འཁོན་སྟེའི་དབང་པོ། མ་རེན་ཆེན་མཆོག་གཙང་ལེགས་བྱམ་སྟེ་བདུན། བོད་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་
གི་དེབ་ཐེར་ཁག་ལས་སང་མི་མི་བདུན་གྱི་མིང་འདྲེན་སྤངས་མི་མཐུན་པ་མང་།

སང་མེད། [མངོན་]དུག་སྤྱལ།

སང་སྤྱད། པ་རེ་ཕུ་རེ་དང་། པ་སེ་ཕུ་སེ་རྣམས་དང་དོན་གཅིག་ཅུང་དུ་དང་ཕན་ཆོགས་ཀྱི་དོན་
ཆོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། དཔལ་སྤྱལ་རེན་པོ་ཆེས་ཀུན་བཟང་སྤྲ་མའི་ཞལ་ལུང་ལས། རང་ལ་རེས་
འབྱུང་དང་སྟོོ་ཤས་སང་སྤྱད་སྟེས། སྤྲ་མ་དེ་ལ་མངོན་ཤེས་སང་སྤྱད་ཡོད་པ་རེད་ལྟ་བུ།

སང་སེར་བཙའ་ཐན། འོ་རྟོག་གི་དབྱ་སང་དང་སེར་བ་དང་། བཙའ། ཐན་པའི་བསྐྱེས་ཆོག
སང་སྤྱད། སྤྲ་བ་དགུ་པའི་སྤང་ནས་འབྲུག་སྤྲ་ཆག་པ་དང་འོ་རྟོག་བཞག་ཀྱང་སང་གིས་འཛིག་པས་

སད་ལྷུང་གི་དུས་ཆེགས་ཟེད།

སན་ཅང་དགོན། སན་ཅང་དགོན། སན་ཆེན་དགོན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། དགོན་འདི་ཕྱོན་ནས་ཡོད་
ཀྱང་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༢ ལོར་འདུ་ཁང་གི་རྒྱབ་ཞིག་རལ་བྱུང་དེ། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༥ ལོར་ཞིག་གསོ་
བྱས་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༩ ལོར་གཏོར་བརྒྱབ་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༢ ལོར་ཆོས་དད་མང་ཆོགས་
ནམས་ནས་ཞིག་གསོས་བྱས་ཏེ་བཞེངས། གྲུབ་མཐའ་རྩེད་མ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་མ་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་ལྷན་ཁོར་རྩེད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སལ། ཅེ་ཤིང་དང་ལྷག་མ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེས་པའི་ར་བ་དང་བར་ཆོད་ཡོ་བྱད་སོགས་ཀྱི་མིང་སྟེ།
ཞིང་ལ་སལ་སྐྱེས་ལྟ་བུ། འདི་ལ་སལ་མོ་དང་སལ་མ་ཡང་ཟེད།

སལ་ཤེ་སོབ་ཤེ། མཁྱེན་མེན་དང་མནན་མི་བཟོད་པའི་འཕོལ་ཕོལ་བ་ཉག་ས་མའི་ཐགས་རྒྱུ་མི་
ལེགས་པའི་རྣམ་པ། ཚུའི་སྤྱོད་པ་སལ་ཤེ་སོབ་ཤེ། སྤྱུམ་བུ་སལ་སོབ། ཁ་བའི་གོང་བུ་སལ་སོབ།
སལ་མ། ① ཤིང་གི་ལྷག་མ་སྐྱོས་སྤྱོད་མཐེབ་སོར་ཅམ་སན་ཚུན་བསྐྱོལ་ཏེ་ཀྱང་གི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོར་པའི་
ར་བ་ལྟ་བུ། ཚུལ་ཞིང་སལ་མས་བསྐྱོར་བ། ② སྤྱུག་གདན་ནས་རྩ་གདན།

སལ་མོ། སལ་མ་དང་འདྲ།

སལ་སྤུབ། སྤྱོད་ལེགས་ཀྱིས་དངོས་ཤིན་རྣམས་སལ་སྤུབ་བྱེད་པ།

སལ་སིབ། མི་གསལ་བའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་འོད་སལ་སིབ་ཅམ་འཕྲོས། མིག་གིས་སལ་སིབ་ཅམ་མཐོང་།
ཁ་སྐད་དུ་ས་ཤེ་སིབ་ཤེ་ཟེད།

སལ་སོབ། སལ་ཤེ་སོབ་ཤེའི་བསྐྱེས་ཆེག

སཤ། [ལེགས]ཐམས་ཅད།

སཤ་རྩྭ་དེ་བ། [ལེགས]འོད་དུ་ལེབས་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྤོབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ་བོད་སྐད་དུ་ཀུན་
མཁྱེན་ལྟ་ཞེས་ཟེད།

སཤ། ① མིང་མཐའ་པའི་རྩེས་སུ་སྤྱོད་པའི་འབྲེད་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱུན་ཞིག་སྤོབས་ཤུགས་སམ་ལག་
ཅལ། རྒྱུང་ངམ། མཁྱེན་སཤ། བད་ཀྱི། ② མིང་མཐའ་པའི་རྩེས་སུ་སྤྱོད་པའི་འབྲེད་སྤྱད་ཀྱི་
སྤྱི་རྒྱུན་ཞིག་ཁྱེད་རང་སྤྱོད་ཐེབས་ཀུས་སམ་མི་ཀུས། པ་མེས་བུ་མོ་མ་མཐུལ་ཡུན་རིང་

སོང་། ལུ་མོ་སྤང་ས་སྒྲུ་ཁམས་བདེ་ལགས་སམ།
སྒྲིག། [ལེགས]སྒྲུ་རིགས་ཆེན་པོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྤྱི་ལོའི་ཕྱིན་དུས་རབས་བཞི་པའི་
སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲུ་ཡིག་ལ་ཟེར་ཞིང་། སྒྲུ་ཡིག་དེའི་བསྟན་བཅོས་ཤིན་ཏུ་མང་། ཕྱིན་
ཕྱིན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་དགའ་ལྡན་ལྟ་ལུལ་དུ་མེད་ས་སྐབས་སྒྲུ་འདིའི་ཐོག་ནས་ལྟ་ནམས་ལ་
ཆོས་སྟོན་པར་གྲགས་པས་མིང་ཡང་ལྟའི་སྒྲུ།
སམ་ཀྱ། ཡི་གེ་འབྲི་གཞིའི་ཤིང་བྱང་ཅི་ལྟ་ཞིག་སམ་ཀྱའི་སྒྲུ་ཆིངས།
སམ་སྒྲུ་བ། [ལེགས]འབྱུང་གནས།
སམ་རྩོཀ། [ལེགས]བོད་བཟང་པོའམ་ལེགས་པ་སྟེ་སྤྲར་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཆོས་ལུ་མི་ཨ་ལུའི་
ལུ་ལ་འབོད་པའི་ཆེ་བའི་མིང་ཞིག་ཡིན།
སམ་སྒྲི། [ལེགས]ཉིང་རེ་འཛིན།
སམ་སིམ། གཉིད་སམ་མེ་སིམ་མེ་ཞེས་གཉིད་ཁུག་རྩང་གཉིང་ནས་མ་ཁུག་པ་དང་། ཆར་པ་སམ་
མེ་སིམ་མེ་ཞེས་ཆར་བ་བབས་རྩང་ཆེ་བར་མ་འབབ་པ།
སམ་སུམ། ཁ་མིག་སོགས་རྩང་ཅམ་རྩམ་པའི་དོན་ཏེ། མིག་སམ་བྱེད་ཏྲ་བྱ། ཁ་སྒྲུ་དུ་ས་མེ་སུམ་མེ་ཟེར།
སའི། ས་ལ་འབྲེལ་སྒྲུ་སྒྲུར་བ།
སའི་དགྲིལ་འཁོར། སའི་གཞི།
སའི་དགྲིལ་འཁོར་བཞི། སྤིང་བཞི་བར་མའི་འཛིག་རྟེན་དང་། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་འཛིག་རྟེན། སྟོང་གཉིས་པ་
བར་མའི་འཛིག་རྟེན། སྟོང་གསུམ་པ་མི་མཐེད་པའི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་དང་བཅས་པ་ལ་ཟེར།
སའི་སྟོན་བརྒྱད། བསམ་གཏན་གྱི་སྟོན་བརྒྱད་དང་དོན་གཅིག་
སའི་ཁམས། ས་བོན་བརྟན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ།
སའི་གོ་ལ། ས་གཞི་རིལ་མོ། འབྲེལ་བཤད་རྒྱས་པ་གོ་ལའི་སྐབས་སུ་གསལ།
སའི་བརྒྱ་བྲེན། [མངོན]རྒྱལ་པོའི་མིང་།
སའི་དངོས་གཞི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྟེ་ལྟམ་རྣམ་འབྱོར་སྟོད་པའི་སའི་
ནང་གསེས་ཤིག་

སའི་ཆོག་ག་བདག་པོས་བརྩུང་བའི་གཞི་ལ་དབང་མི་ཟ་བའི་བྱིར་སའི་ཆོག་བྱ་བ་སྟེ་གསང་སྟགས་
གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱབ་པའི་གནས། ས་བཏག་པ། ས་བསྐྱང་བ། ས་སྐྱུང་བ། ས་བརྩུང་བ། ས་
བསྐྱུང་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་བཅས་གྱི་ཆོག་ལོ།

སའི་ཆོག་ག་ལྟ། ས་བཏག་པ། ས་བསྐྱང་བ། ས་སྐྱུང་བ། ས་བརྩུང་བ། ས་བསྐྱུང་ཞིང་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབ་ས་པའོ།

སའི་མཐུག་ལ། [མངོན]སྟེ་ལུ།

སའི་ཉིང་ལ། སའི་བཙུང།

སའི་སྟོང་ལོ། ① [མངོན]༡ གསེར། ༢ རྡོ་རྗེ་གདན། ② བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཞིག

སའི་སྟོང་པོ་འཁོར་ལོ་བཙུང། བམ་པོ་བཙུང་དང་ལེུ་བརྒྱད་པ། རྒྱའི་མཁན་པོ་རྩ་ཤང་ཟབ་མོ་ལ་
སོགས་པ་དང་། ལོ་རྒྱ་བ་བརྩི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་འགྲུག་

སའི་རྟེན། ལུས་གྱི་མཆེར་བ།

སའི་གདུ་བ། [མངོན]སྟེ་ལུ།

སའི་ཕུར་བ། [མངོན]རི།

སའི་བྱ། [མངོན]གཟའ་མིག་དམར།

སའི་བྱེད་ལས། རྒྱ་བ་དང་མི་རྒྱ་བའི་འདིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་སྟེ་ཞིང་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ།

སའི་དབང་ཕྱག་གི་རྒྱ་བ། མགོ་རྒྱ་བ་སྟེ་པོད་རྒྱ་བཙུག་ཅིག་པ། རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོའི་རྒྱུད་དང་། གདན་
བཞི་ལས་དེ་ལྟར་ཟེར།

སའི་ཡོངས་སྟོང་། ས་ཐོབ་པ་ལ་རང་རང་གི་རོས་སྐལ་དུ་སྐྱུར་བའི་སྤང་བྱ་རྣམས་སྟོང་བ་དང་།
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འཇུག་པ་དང་། ས་གོང་མའི་སྟོང་ཕྱལ་ལ་འཇུག་པར་རུང་བ་ཉིད་དུ་སྐྱབ་
པའི་བྱིར་ས་རང་སྐྱབས་གྱི་ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ལོ།

སའི་རྡོ་ལྟ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྐྱབས་སུ་སའི་རྡོ་ལྟ། ༡ རྟོག་ཆགས་རྡོ་རུས་པ། ༢ ཤིང་རྡོ་སོལ་བ།
༣ རྒྱའི་རྡོ་འདས་པ། ༤ སའི་རྡོ་ས་ལུ། ༥ རྡོ་རྡོ་གྲོ་དུམ་མོ། ཡང་ན་ས་རྡོ་བོང་བ། རྡོ་རྡོ་མཁར་
གོང་། འབྲུའི་རྡོ་ཕུབ་ལ། རྟོག་ཆགས་རྡོ་རུས་པ། མའི་རྡོ་ཐམ་བ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

སའི་སོ་དགོན། ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཕེལ་སྤྱིར་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ཡོ་རོ་༥༠༠ མཚམས་ཀྱི་ཕྱོན་དུ་སྒྲ་
མ་འོད་ཟེར་ནས་བྱུག་བཏབ་མཛད་པར་བཤད། བྱུབ་མཐའ་རྣམས་མ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་མ་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲུལ་འབར་ཁམས་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སའི་ལྷ་སྟོན་གོ། དབང་གི་སྟོན་ལས། ས་ཡི་ལྷ་སྟོན་གོན་གྱི་ཆོག་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་
སུ་སའི་ལྷ་བསྐྱེད་ནས་ཡི་ཤེས་པ་བསྐྱེམས་ལ། མཚོད་གཏོར་ཕྱལ་ཞིང་གསོལ་བ་བཏབ་པས་
གནང་བ་བྱིན་ནས་སའི་རོ་བོར་གནས་པར་བསྐྱོམ་བའོ།

སའི་ལྷ་སྟོན། ས་གཞི་སྤྱོད་བའི་ལྷ་སྟོན་བསྟན་མ།

སུའུ་ཡི་ཁོ་རྒྱ། ཞེས་པ་ནི་ཡུ་རུ་སའི་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བའི་རི་མོ་མཁས་པ་དང་། སྟོར་སྟོན་འབྲེམས་
སྟོན་བྱུབ་མཐའ་ཆབ་བྱེད་མི་སྣའི་གས་ཤིག་ཡིན། ཁོང་གི་བརྩམ་བྱའི་བརྩོན་བྱ་མང་ཆེ་བ་ནི་
ཡུ་རུ་སའི་ཡོ་རྒྱས་ཀྱི་གནད་དོན་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་མཚོན་པར་བྱས་ཏེ་རི་མོའི་ཐོག་མི་སྣ་མང་
བ་རྩལ་བརྩེད་ཆེ་ཞིང་བྱུབ་ཆ་སྟོང་བསྐྱུས་ཡིན་པ། བསམ་སྒྲུལ་འདྲི་རང་བཞིན་ཆེ་བ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་
ཆོས་ལྡན་ཡོད། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བརྩམ་བྱ་ནི་གངས་ཐོང་ལེན་པ་ཞེས་པ་དང་ལྷུ་སྟོན་སྟོན་མོ་ཡོ་
གོ་བ་ཞེས་པ་སོགས་ཡིན།

སའི་ཁྱད་ཆོས། ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་རན་སའི་རི་མོ་མཁས་ཅན་དང་འཆར་སྤང་བྱུབ་མཐའ་རྩིས་མའི་ཆབ་བྱེད་
མི་སྣའི་གས་ཤིག་ཡིན། ཁོང་གི་རྩམ་བྱའི་ཁྱད་ཆོས་ནི་དངོས་པོའི་བོངས་ཆད་ཀྱི་བྱུབ་ཆ་
མཚོན་པར་ཤིན་ཏུ་མཁས། ཁོང་གི་བརྩམ་བྱ་མང་ཆེ་བ་ནི་འགྲུལ་མེད་དངོས་པོའི་རི་མོ་དང་
ཡུལ་ཐོངས་རི་མོ་ཡིན། ཁོང་གི་གསུང་ལས་ཀ་རྒྱུ་རིལ་དབྱིབས་དང་རྒྱུ་མ་གཞུགས། རྩི་རུར་
རིལ་དབྱིབས་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱི་བྱ་མཚོན་པ་བྱེད་དགོས་ཞེས་པའི་ལེགས་བཤད་དང་།
གསར་ཅོམ་བརྩམས་བྱ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོང་གི་རུབ་ཕྱོགས་དེད་རབས་རིང་ལུགས་ཀྱི་
བྱུབ་མཐའ་ཁག་གི་ཕྱོན་ཕྱོན་པར་གྱུར་ཏེ་དེད་རབས་སྐྱུ་རྩལ་གྱི་ཡལ་ཆེན་ཞེས་པའི་མཚན་
སྟོན་ཐོབ། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བརྩམ་བྱ་ནི་དཀར་ཡོལ་ཡོད་པའི་འགྲུལ་མེད་དངོས་པོ་དང་ཏག་
སེ་རྒྱབ་མཁན་སོགས་ཡིན།

སར། ས་ཡིག་ལ་ལ་དོན་གྱི་ར་ཡིག་སྐྱར་བ།

སར་འགོ། [མངོན]མ་བྱ།

སར་ཉལ། ① ས་ལ་ཉལ་བ། ②[མངོན]མ་དེའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཅིག་ཡིན།

སར་ཉེ་འཇུགས་པ། [ཡུལ་རྒྱུད] ས་མེ་འཇུགས་པ་ཡང་ཟེར། དམ་བཅའ་བྱས་ནས་གཅིག་ཏུ་སྡོད་པའི་དོན།

སར་གནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ས་དང་པོ་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་གྱི་སྤང་

རྟོགས་ཡོན་ཉན་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སྟེ། ལམ་ལུང་དབང་དུ་བྱས་ན་མཐོང་ལམ་

དང་། ལྟོམ་ལམ། མི་སྟོབ་ལམ་གསུམ་གང་རུང་ཐོབ་ཟེན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ།

སར་བ། གསར་བ་དང་འདྲ།

སར་མ། འིང་སྟེ་ནི་འཕྲུག་ཏེ་འབྲོག་པས་སྤྲུལ་སྤྲུག་མཐར་ནས་པར་བཞག་པ་ལ་གོ། གཞན་ཡང་

ལྷག་པ་སོགས་ལ་འང་བཞོག་སྟེ་བྱེད་སྟོལ་ཡོད།

སར་མི། ① གསར་དུ་སྟེབས་པའི་མི། ②[རྟོག]བར་ཆེན།

སཀལ་ལེགས།]ལེའུ་ལམ་རབ་བྱེད།

སརྩེ་ཀ་བོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཅེས་འབྲུག་བསའ་ལོ་ནི་སྟེ་མ་ནག་པོའི་འབྲུའི་ཞེས་དཔལ་སྤྲུངས་དཔོན་ཀམ་

བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།

སར་སར། སྤྱིའི་བྱེ་བྲག།

སར་སི། འདི་ལ་རྒྱ་ནད་སར་སི་ཡང་ཟེར། ནད་འདི་ཐོག་མར་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༥ལོའི་རྩྭ་བ་༡༡པའི་ནང་

ཡུང་གོའི་ཀང་ཡུའུ་རྩེ་ཅན་གྲོང་དུ་བྱུང་ནས་སི་འི་བ་རེད། འདི་ནི་མཁའ་དབྱགས་བརྒྱུད་ནས་

གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་འགོས་འགོ་བའི་ནད་ཡམས་ཚབ་ཆེན་ཞིག་རེད། རིམས་ནད་འདིས་

ཟེན་ནས་ཉིན་ལྔ་པ་དང་། ལྷག་པ་སོགས་ལ་ཉེན་ཁ་ཆེ་ཤོས་ཞིག་རེད། དེ་ལས་བཞུགས་ན་ནད་

དེའི་རྒྱས་ལྷགས་རིམ་བཞིན་ཟད་ནས་ཡར་བདེ་ཡོང་གི་དུང་བ་རེད། ནད་ཡམས་འདིས་མིའི་སྒོ་

བ་ལ་ཚ་བ་རྒྱས་ནས་སྒོ་བ་སྤྱོད་ཀྱི་སྒོ་བའི་རྒྱས་པ་ཉམས་འབྲེའི་ཡོད་འདུག་ཞེས་

སྟན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་ཀྱིན་འདུག། རྒྱ་རིགས་སྟན་པ་མཁས་ཆེན་ཅང་སུའུ་ཁུག་ (姜素

椿) ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། SARS ནི་ནད་ཡམས་གསར་བ་ཞིག་རེད། ཐོག་མར་ཁོ་ཚོས་

ནད་རོས་མ་ཟེན་པ་རེད་མ་གཏོགས་དངོས་ནས་བྱས་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༥ལོའི་རྩྭ་བ་༡༡པའི་ནང་

ཀང་ཡུའུ་ལྷ་མོང་ཁྱེད་དུ་བྱུང་ཆར་པ་མ་ཟད་མི་ཡང་ཤི་འདུག དེ་རྗེས་ནད་པ་རྗེ་མང་དུ་
སོང་ཞིང། མཐར་ཀང་ཡུའུ་དང། ཉང་ཀང་བཅས་ལ་བྱལ་བ་རེད། ལྷག་པར་དུ་ཉང་ཀང་གི་
ནད་པ་གཅིག་གིས་ནད་པ་མང་པོ་ལ་འགོ་སྟོན་གསུངས། དེ་ནས་ཤིན་ཏེ་པོ་དང། ཡེ་ནན། ཁན་ཏ་
སྟེ་ཡུལ་གྱ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་བྱལ་བ་རེད། ཡིན་ནའང་དེ་དུས་པེ་ཅིང་ལ་ཡོད་པ་མ་རེད། སྤྱི་ཆ་
༣་པའི་ཆེས་པ་༥་ཉིན་པེ་ཅིང་ལ་ནད་པ་དང་པོ་བྱུང་བ་རེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ།
སར་སོར། དངོས་པོ་གྲེན་ལ་ཡངས་པའི་དོན་ཏེ། ༣་རེ་སར་སོར་མང་པོ་ཞེས་པ། ཁ་སྐད་དུ་ས་རེ་
སོར་རེ་ཟེད། དཔེར་ན་བྲག་ས་རེ་སོར་རེ་ཞེས་པ།
སལ་སིལ། སྤུང་སིལ་གཡེར་ཁ་སོགས་ཀྱི་སྐད་སྒྲིག་སྤངས་ཤིག་གི་མིང་།
སལ་སྤུལ། ངམ་གྲོག་སྐད་གཤོང་མང་པོའི་སལ་སྤུལ་དོད་པ། གོས་སོགས་ཀྱི་སྤུལ།
སི། 【དུས་འདས་མ་ཐག་པ་སྟོན་པའི་ཆིག་གྲོགས།】 དུས་འདས་མ་ཐག་པའི་དོན་གྱི་རྒྱ་མཆན་སྟོན་
པའི་ཆིག་ལྟར་ཅིག་ཆིག་བྲལ་གཅིག་རྗེས་པའི་མཐུག་ཏུ་སྤྱར་བའི་ལྟ། དེ་རིང་ཁོས་སྒྲོབ་
སྒྲོང་ཡག་པོར་བྱས་སི། ཤོག་ལྷེ་བ་མང་པོ་ཅིག་སྒོ་ལ་བཟུང་འཁོ། ཁོས་དེ་རིང་ཉིན་གྲང་ཟ་མ་
ཟས་སི། བོ་དུའི་ནང་ཟ་མ་ཟས་མ་ཅད་བཞག་བཞག་འཁོ། ཁོ་དེ་ལོ་ཨ་རི་ལ་མ་སོང་སི། དེར་སང་
སྒོབ་བའི་ནང་ཁ་རོག་སྒོད་འཁོ། ཨ་མི་རི་ཀའི་སྒོབ་ཆུང་དང། སྒོབ་འབྲིང་ནང་སྒོབ་ཡོན་སྒྲང་
དགོས་མ་དར་སི། [སྟག་གཟིག་འོར་རྗེད་] ལས། ལས་དབང་ཅན་གྱི་སྒོ་ཅེ་ལ། སྤྱང་པོས་སྒོང་
དབང་ཨི་ཡོད་ལགས། སྟོད་རྒྱ་གར་ཡན་དང་རྒྱ་ནག་མན། ཁྱོགས་མེད་སྤྱལ་རྒྱ་མ་དར་སི།
ཞེས་སོགས་ལྟ་བུའོ། འདི་ལ་དགག་སྒྲ་སྤྱར་པའི་ཆེ་དགག་སྤྱིའི་ལྟ་དེ་རེས་པར་དུ་སི་སྤྱིའི་སྟོན་
དུ་ལས་ཆིག་དང། དེའི་སྟོན་དུ་དགག་སྒྲ་སྤྱར་དགོས། དཔེར་ན། དགག་སྤྱ+ལས་ཆིག+སི།
སི་ཀང་ལྷ། སི་ཀང་ལྷ་ནི་རིན་པམས་ཆག་ཡང་ཅན་གྱི་སྤྱབས་བཤེད་སྟེ་བྱད་ཅིག་རེད། སྟེ་བྱད་འདི་
བརྒྱད་ནས་འཛམ་སྤྱིང་ཐོག་གི་ཁྱོགས་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་སྐར་མ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ནང་དུ་ཁྱོད་དང་
འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་སི་ཀང་ལྷ་ཡོད་མཁན་རྣམས་དང་ཐད་ཀར་ཁ་པར་རིན་པ་ཆག་ཡང་གི་སྟོན་ས་
སྐད་ཆ་བཤད་བྱལ་པའི་ཆ་འཕྲིན་ཡོ་བྱད་ཅིག་རེད།
སི་སྐད། ལྷེ་དང་པོའི་བར་ནས་འདོན་པའི་སྤྱ་ཞིག

སི་བྲ་དགོན། སི་བྲ་བྲག་ཤེས་ན་ཞེས་ཀྱང་བྲག་ས། འདེབས་མ་ཁན་མི་གསལ། བྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་
བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སི་ལྷ། སི་སྐད་ཀྱི་ལྷ་ལེན་པ།

སི་སྐ། ལྷ་དང་སོའི་བར་ནས་འདོན་པའི་སྐད་སྐྱ་ཞིག

སི་སྟན། རྩ་བའི་ཞེ་ཆོག་སྟེ། དེ་སྟོན་སྟབས་བདེའི་གཏོང་ཡིག་གི་འགོར་གསེར་སྟན་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་
འབྲི་སྟོན་ཡོད།

སི་ཏ། རྒྱ་རྒྱ་གི་ཚུ་བོ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མིང་།

སི་ཏ་བྲ། ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་སྦྱར་པའི་མིང་གི་རྩ་བྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་གིང་
མེར་ཞེས་འགྱུར་བར་དབལ་སྦྱངས་སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་ཁྱེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་མཛོན་བཛོད་
འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས་གསུངས།

སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ། ལྷའི་སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་བྱེད། རྒྱལ་བ་བྲམས་པ་མཁོན་པོའི་རྩ་བ་འབྲུལ་ཡིན་
བར་ངོས་འཛིན། སི་ཏུ་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ཡིན། དེ་ལ་གོ་དོན་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་
གི་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་སྟེ། སྤྱི་ལོའི་ལྷོ་ན་ཀྱི་༢༧༠ལོའི་ལྷོ་ན་དུ་ཆགས་ཡོད་པའི་ཀྲོའུ་རྒྱལ་
རབས་ལུབ་མའི་སྐབས་སུ་འགོ་བཙུགས་ནས་བཅོས་པའི་སྤྱིད་གཞུང་གི་ཆོན་ཆེན་ཀྱི་གོ་
གནས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ས་ཞིང་དང་མི་དམངས་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་ཀྱི་ཆོན་ཆེན་གང་དེའི་གོ་གནས་
ཀྱི་མིང་ཡིན། ཀྲོའུ་ལུབ་མའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མཇུག་ཙམ་ན་དུ་སི་ཏུ་ཞེས་སྤྱིད་ཆོན་ཀྱི་གོ་
གནས་སུ་བསྐྱར། ཉན་རྒྱལ་རབས་ཤིང་མའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་ལོ་༡༩—༡༩༣༠བར་ཀྱི་ལོ་ལ་ གོ་
གནས་དེའི་མིང་ལ་སི་ཏུ་ཞེས་བསྐྱར། དེ་རྗེས་སུ་སི་ཏུ་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་སློབ་གསོའི་ས་ཁུངས་
ཀྱི་ཆོན་ཆེན་ཀྱི་མིང་ཡིན། རྒྱ་ནག་གི་དུས་མིང་ཞིག་ཡིན། སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཀམ་པ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་སྐབས་སྤར་ཆེན་ནས་སྤྱི་འཁོར་ལྷག་བསྐྱུས་ཞིག་ཕེབས་
སྐབས་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཡང་ཕེབས་པར་རྒྱ་ནག་པས་ཀྱན་ཉིང་དུ་སི་ཏུ་ཞེས་མཆོན་
གསོལ། འདིར་ཀམ་པའི་སྤར་ཆེན་འཛམ་གླིང་རྒྱན་ཀྱི་སློབ་གསོའི་ཆོན་ཆེན་ཞེས་པའི་དོན་
ཡིན་པར་འདུག སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ནས་ད་ལྟའི་སི་ཏུ་བསྐྱོད་པོད་བར་སྤྱི་མེད་བཙུ་

གཉིས་ཕྱོད་ཡོད།

སི་ཏུ་སྐུ་ཕྱེད་དང་པོ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༧ལོར་ཁམས་
ཆབ་མདོ་ཀམ་དགོན་པའི་ཉེ་བསྐྱོར་དུ་འཁུངས། ཀམ་པའི་སྐར་ཆེན་འཛམ་སྤྱིང་རྒྱག་གི་ནང་དུ་
ཞུགས། ཆོས་རྗེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཞལ་སྐོབ་གཙོ་བོར་ཞིག་གྱུར། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་
མེ་མག་སྤྱི་ལོ་༡༤༠༧ལོར་ཀམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་འཁོར་དུ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས། ལྷན་
ཏིང་ཏུ་སི་ཏུ་ཞེས་པའི་མཆན་གནས་ཐོབ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༥ལོར་
དགྲུང་ལོ་དོན་གཉིས་པར་སྐུ་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྐུ་ཕྱེད་གཉིས་པ། བཟ་ཤེས་ནས་རྒྱལ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༤༥༠ལོར་སྐུ་
འཁུངས། ཀམ་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱིས་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དོས་འཛིན་
གནང་། ཀམ་དགོན་གྱི་གསེར་ཁྱིམ་མངའ་གསོལ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་
༡༤༩༧ལོར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པར་སྐུ་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྐུ་ཕྱེད་གསུམ་པ། བཟ་ཤེས་དབལ་འབྱོར། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༥ལོར་སྐུ་
འཁུངས། ཀམ་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོས་སི་ཏུ་གོང་མའི་ཡང་སྤྱིད་དོས་འཛིན་གནང་། རབ་
བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༡ལོར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པར་སྐུ་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྐུ་ཕྱེད་བཞི་པ། མི་འཁྲུགས་ཆོས་ཀྱི་གོ་ཆ། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཚུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༣ཟླ་
མང་ཅི་རྒྱུད་དུ་སྐུ་འཁུངས། ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྗེས་སི་ཏུ་འི་ཡང་སྤྱིད་དོས་འཛིན་གནང་སྟེ་
མངའ་གསོལ་ཁྱི་སྟོན་མཛད། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་བཞི་
པར་སྐུ་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྐུ་ཕྱེད་ལྔ་པ། དགེ་ལེགས་དབལ་བཟང་། མཆན་གཞན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་མ་ཡང་ཟེར།
རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་མེ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༦ལོར་སྐུ་འཁུངས། ཀམ་པ་དབང་ལྷག་དོན་རྗེས་རབ་བྱུང་
བསྟེན་རྗེས་གནང་། བོ་བློའི་ལས་ཀ་དང་། ཤེལ་ཐམ། དབུ་ཞུ་དམར་པོ་སོགས་གནང་། ས་
སྤྱང་དུ་བྱོན་ནས་ཀློ་བོ་གནས་ལ་ཞིག་གསོ་མཛད། ཀམ་པའི་འདུ་ཁང་ཆེན་པོ་གསར་སྐྱོན་མཛད།
རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཚུ་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་༡༦༣༥ལོར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་བདུན་པར་སྐུ་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྐྱ་ཐེང་དུག་པ། མི་མཁ་ཐིན་ལས་རབ་བརྟན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་བྱི་སྐྱི་ལོ་
༡༦༣༥ལོར་ཕྱེ་དགོ་མེ་ཤོད་ཅིང་ཐོག་གོང་དུ་སྐྱ་འབྱུངས། གམ་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོམ་རིས་
འཛིན་གནང་། སྐབས་དེར་དབུས་གཙང་འབྲུག་ས་པས་བོད་ཁམས་སྐྱི་ལ་དུས་ཟིང་ཆེར་
ལངས། སྐྱི་ལོ་༡༦༤༣ལོར་དགའ་ལྗན་ལོ་བྱང་བཅུ་གསུམ། དེའི་བྱི་ལོར་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ཆོས་
དབྱིངས་རྩོམ་རིས་འཛང་ཡུལ་དུ་བློས་བྱོལ་ལེབས་པར་ཐོས་རྩིས། དེའི་སྐྱ་རྩིས་བསྐྱགས་ཏེ་གདན་
ས་བར་པ་ནས་བྲག་མཛོད་གམ་བསམ་འབྲུབ་སོགས་སྐྱ་འཁོར་བྲག་བསྐྱས་ཀྱི་འཛང་ཡུལ་དུ་
བློས་བྱོལ་ལེབས་པའི་ལས་བར་ཕྱེ་དགོར་གཏོད་སྐབས་ཨ་ལོ་དཔལ་འབྱོར་དགོན་དུ་གདན་
ཞུས་ལྷན་ལེབས། མ་འོངས་པར་ཡང་སྤིད་གནས་འདིར་འབྱོན་པའི་ལུང་བསྟན། དེ་ནས་འཛང་
ཡུལ་དུ་བཞུགས་སྐབས་བཀའ་བསྟན་ཉམས་པ་ལ་བྲག་སྐྱི་མ་བཟོད་ནས་སྐྱ་ཆེའི་འདུ་
བྱེད་བཏང་སྟེ། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བུ་སྟོབས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་བ་ཞིག་གི་སྐྱེ་བར་བཞེས་ཏེ་
བཀའ་བསྟན་ཉམས་གསོ་དགོས་པའི་གསོལ་བ་བཏབ་པར། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་འདི་ཞལ་ནས། དེར་
དུས་བསྟན་པ་རྣལ་མ་ནི་མི་ཡོང་། བསྟན་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཙམ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྷ་བུའི་
བསམ་པ་འཛིན་ན། ཁོ་བོ་དང་ཆེ་རབས་ཀྱན་ཏུ་བྲལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་གསུངས་ཤིང་། བྱང་རྒྱལ་
སེམས་བསྐྱེད་དང་བཟོད་བསྟོམ་ཉམས་ལེན། དགོས་ཚུལ་གྱི་ཞལ་གདམས་ལས་འགོང་མ་
ཞུས་པར། འོན་ཀྱང་བཀའ་བསྟན་ཉམས་པ་ལ་ཡང་བྲག་སྐྱི་ཆད་པའི་རྣམ་པ་ལྷ་བུར་ཤིན་ཏུ་
འཆོལ་བའི་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དུས་མདའ་བར་མཛོད་ནས་བཞུགས་པའི་མཐར། རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་ཆུ་པག་སྐྱི་ལོ་༡༦༤༣ལོར་དགའ་ལོ་ལྷ་བུ་བཅུ་པར་རི་བོ་བྱ་རྒྱུད་ནས་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་
ཞག་བཅུ་བཟོད་པའི་ས་རྒྱ་ཤོ་རྩོམ་པའི་ས་གནས་དེར་སྐྱ་གཤེགས། ས་གནས་དེར་སྐྱ་གཤུང་
གི་མཆོད་རྟེན་ཞིག་ཀྱང་བཞེངས་པར་གསལ།

སི་ཏུ་སྐྱ་ཐེང་བདུན་པ། ལེགས་བཤད་སྐྱ་པའི་ཉི་མ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་བྱི་སྐྱི་ལོ་
༡༦༤༤ལོར་གླིང་ཆང་གི་སྐས་སུ་འབྱུངས། གམ་པ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་རིས་འཛིན་གནང་བ་ཙམ་
ལས། སྐྱི་བདག་དང་མངའ་གསོལ་སོགས་གང་ཡང་མ་བྲུབ། སྐབས་དེར་བཀའ་བསྟན་ཉམས་
དམའ་བའི་སྐབས་དང་འཁེལ་སྐབས་གླིང་དཔོན་གྱིས་རང་འདོད་ལྟར་ས་རོར་ལྷ་མོར་བཅུག་

སྟབས་སྒྲི་ཆེ་མ་བཞུག་པར་བཤད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༩༥༥ལོར་དགྲུང་
བཙོ་ལྷ་པར་སྒྲི་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྒྲི་ཐེང་བརྒྱད་པ། ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས། མཚན་གཞན་སི་ཏུ་གཙུག་ལག་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་བ་
ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་ཡོས་སྟེ་ལོའི་ལོ་མཇུག་ཏུ་སྟེ་དགེ་ལོ་ཐོང་དུ་སྒྲི་འཁུངས་
ཀྱང་། གམ་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་སི་ཏུ་ལྷགས་འབྲུག་ལོ་པ་ལ་ལོར་འཁུངས། ཞེས་པའི་ལུང་ལྟར་
ཡོངས་གྲགས་སྟེ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྟེ་ལོ་༡༧༠༠ལོར་འཁུངས་པར་
བཞེད། དགྲུང་ལོ་ལྷ་པའི་ཤིང་སྟེལ་ལོར་རྒྱལ་བ་ཀམ་པའི་ལུང་ལྟར་སི་ཏུའི་ཡང་སྟེང་རོས་
འཛིན། དགྲུང་ལོ་བདུན་པར་ཞུ་དམར་དཔལ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་དོན་གྲུབ་ཀྱི་ཞལ་ནས་སི་ཏུ་བསྟན་
པའི་ཉིན་ཐེང་ཐིན་ལས་ཀྱན་ཁུབ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་མཚན་གསོལ། དེ་རྗེས་ཀམ་དགོན་ཏུ་
ཡར་གདན་འབྲུག་ཞུ་བས་སྐབས་སྟེ་དགེ་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་གིས་སྒྲི་བདག་
གནང་སྟེ་མ་བཏང་། དགྲུང་ལོ་ཉིར་བརྒྱད་པའི་མེ་ལུག་ལོར་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་གིས་
སྟེན་བདག་གནང་སྟེ་ཤར་དཔལ་སྤྱངས་དགོན་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་གསར་བཞེངས་
གནང་། འདི་ཡན་ཀྱི་སི་ཏུ་ན་རིམ་རྣམས་ཀྱི་གདན་ས་ཀམ་དགོན་པ་ཡིན། དེ་ནས་བརྒྱུད་སི་
ཏུ་སྒྲི་ཐེང་རིམ་ཐོན་ཀྱི་གདན་ས་དཔལ་སྤྱངས་དགོན་པར་ཆགས་པ་རེད། རབ་བྱུང་བཅུ་
གསུམ་པའི་ཤིང་རྟེན་སྟེ་ལོ་༡༧༧༩ལོར་དགྲུང་ལོ་དོན་ལྷ་པར་སྒྲི་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྒྲི་ཐེང་དགུ་པ། བརྒྱ་ཉིན་ཐེང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་རྟེན་སྟེ་ལོ་༡༧༧༩ལོར་སྟེ་དགེ་
ཡིད་ལྷུང་ཁོག་ཏུ་སྒྲི་འཁུངས། དཔལ་ལོ་གཙུག་ལག་དགའ་བས་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་
ཡང་སྟེང་རོས་འཛིན་གནང་། དགྲུང་ལོ་ལྷ་པར་ནས་ཀམ་པ་བདུད་འདུལ་རྟོག་དང་། ཞུ་དམར་
ཆོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ། འབྲུག་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་བ། འཁྲི་ཀྱང་དོན་གྲུབ་ཆོས་རྒྱལ། འཛི་སྤར་
མཚན་སྒྲུལ་སོགས་ལྷ་མར་བསྟེན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༧༩༩ལོར་
དགྲུང་ལོ་གྲ་གཅིག་པར་སྒྲི་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྒྲི་ཐེང་བཅུ་པ། བརྒྱ་ཀྱན་བཟང་། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་སྟེལ་ལོ་མཇུག་སྟེ་ལོ་
༡༧༩༩ལོར་བྱང་གནས་མཚོའི་འགམ་ཏུ་སྒྲི་འཁུངས། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ཐེག་མཚན་རྟོགས་སི་

ཏུའི་ཡང་སྤེད་ངོས་འཛིན། གམ་པ་དང་ཀོང་སྐྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་སི་ཏུ་རིམ་
བྱོན་གྱི་སེང་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། རྗེ་འདི་ནི་སྐྱབས་འགའ་སྐྱུ་ཆས་གནང་ཞིང་ཆང་རག་བཞེས་པ་
དང་། ཏུ་རྒྱལ་ཅེད་མོ་སོགས་ལ་སྐྱགས་དབྱེས་པའི་ནམ་པ་སོགས་བྱུང་ཐོབ་ཞིག་པོའི་སྤོང་པ་
ལྟ་བུས་དུས་འདའ་བར་མཛད། འོན་ཀྱང་བྱད་མེད་ལ་ཏུ་ཅང་གི་སྐྱགས་འདྲེམས་གནང་བར་ཞིག་
ཡིན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༥ལོར་དགུང་ལོ་སོ་གཉིས་པར་སྐྱ་གཤེགས།
སི་ཏུ་སྐྱ་ཐེང་བཅུ་གཅིག་པ། བསྐྱ་དབང་མཚོག་རྒྱལ་པོ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་
༡༤༤༦ལོར་མདོ་ཁམས་ལི་ཐང་དུ་སྐྱ་འབྱུངས། གམ་པ་མཁའ་ཁབ་དོན་རྗེ་སྤོང་པ་འཛིན་གནང་།
ཀོང་སྐྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་དང་། རྗེང་སར་འཇམ་དབྱངས་མཁའ་བཙུན་བཙུན་མཚོ་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་
དབལ་སྐྱུངས་དགོན་དུ་གདན་ཅུངས། གམ་པ་ཐེག་མཚོག་དོན་རྗེ་དང་ཞལ་མཛལ། དགུང་ལོ་ཉིར་
ལྔ་པའི་ལྷགས་ཁྲི་ལོ་མཁན་ཆེན་བཟུ་ཤིས་འོད་ཟེར་གྱི་མདུན་ནས་རབ་བྱུང་བསྟོན་རྗེགས་
ལྷས། རབ་བྱུང་བཙུ་བྱག་པའི་ཚུ་འབྱུག་ཆེ་བ་བརྒྱད་པར་སྤྱི་ལོ་༡༤༥༩ལོར་དགུང་ལོ་དེ་ལྔ་
པར་སྐྱ་གཤེགས།
སི་ཏུ་སྐྱ་ཐེང་བཅུ་གཉིས་པ། བསྐྱ་དོན་ཡོད། རབ་བྱུང་བཙུ་བྱག་པའི་ཤིང་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༤༥༩ལོར་སྤེ་
དགེ་དབལ་ཡུལ་དུ་སྐྱ་འབྱུངས། རྒྱལ་བ་གམ་པ་བཙུ་བྱག་པ་རབ་བྱུང་རིག་པའི་རྗེ་རྗེས་ངོས་
འཛིན་གནང་། ད་ལྟ་འཚོ་ཞིང་བཞུགས་པ་འདིའོ།
སི་ཏུའི་སྐུ་རྟགས་འབྲེལ་ཆེན་སྐུ་ཉིག་ཐེང་མཛེས། སི་ཏུ་ཚོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་རང་ལོ་སྐུ་མུ་ཐམ་
པའི་སྐུ་བས་ཐོག་མར་བརྩམས། རབ་བྱུང་བཙུ་གཉིས་པའི་མེ་འབྲུག་ལོ་རང་ལོ་སྐུ་མུ་ཐོ་བདུན་པར་
སྐྱུང་ཡང་བརྩམས་མགོ་ཚུགས་ནས་རབ་བྱུང་བཙུ་གཉིས་པའི་ཤིང་བྱ་ལོ་རང་ལོ་ཞེ་ལྔ་པར་བརྩམས་
ཆང་། བོད་ཀྱི་སྐུ་རྟགས་འབྲེལ་པའི་ནང་ནས་སྐྱད་གསལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གསལ་ཤིག་རེད།
སི་ཏུ་ཨ་སྤྱིད། འདི་ནི་རྒྱ་ལའི་སྐུ་མ་ལྔ་པའི་ཡུམ་གྱི་སྐྱ་ཞང་གི་མི་ཐོག་གོང་མ་ཡིན།
སི་བླ། ① [ལེགས་]བོད་ཀྱི་གནས་ཡིག་རྙིང་པའི་ནང་ནས་གསལ་བ་ལྟར་མཚོ་མ་རྩོས་པའི་བྱང་
སྐྱགས་སུ་དོན་རྗེའི་བྲག་སེང་གའི་ཁ་འབྲུབ་ནས་ཚུ་སི་བླ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་རྗེའི་བྲེ་མ་འབྲེན་ཞིང་ཚུ་
བན་ལྔ་བརྒྱ་དང་བཙས་མཚོ་མ་རྩོས་པ་ལ་གཡམས་བསྐྱོར་ལན་བདུན་བྱས་ནས་བྱང་གི་རྒྱ་

མཆོར་འབབ་པ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཁྲག་འབབ་དང་། བརྒྱུ་གྲེས། ཉག་ཏུ་འབབ། དབྱང་
པས་ཁྱིན། དབྱིག་གི་དབྱང་པ། ལག་པའི་རྒྱ་པོ། མིད་སྐྱབ་མ་བཅས་སོ།། ②[མངོན]། ཁ་དོག་
དཀར་པོ། ༡ མེ་ཉོག་ཀུ་སྟང། ③ སྤྲ་སྐད་ལ་ཅུང་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན།
མི་ཐང་། ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་སྟོལ་དེ་མོ་འབྲི་སའི་གུའུ་ཅི་སྤབ་པོ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། བོད་དུ་འང་དེས་རས་
གཞི་བཅོས་ནས་བྲིས་པའི་ཐང་ག་ལ་མི་ཐང་ཞེས་ཟེད།
མི་རྒྱུད་པོ་ན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧ལོར་རྟོང་ཁྲ་གཞན་པན་ནས་གསར་དུ་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟར་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྒྱ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མི་བད། མི་སྐད་ཀྱི་བད།
མི་མོ་འག། བོད་སྐད་དུ་མེམས་ནག་པོའི་དེ་པོ། ཞེས་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན་པར་ཆལ་བའི་དེ་བ་
དམར་ལས་གསུངས།
མི་བན། སྟོད་རོ་ཆ་བ་ཞིག
མི་སྤ་ཀོང་། ཞེས་པ་ནི་སྤང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཙོམ་རིག་མཁས་པ་དང་། ལོ་རྒྱུས་མཁས་པ།
ཡིག་གཞུགས་དང་དེ་མོ་མཁས་པ་བཅས་ཡིན།
མི་ར། [ཡུལ་]ཡུག་མས་བཏགས་པའི་སྟེལ་པོ་འཕམ་སྤྱུག་ བཤགས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་སྟོད།
མི་དེ་དེ། རྒྱང་སོགས་ཀྱི་སྤྲ་རྒྱང་དུ། འུག་པ་ནས་རྒྱང་མ་མོ་གང་མི་དེ་དེར་འོང་བ།
མི་དེལ། རྟེན་སྤྱུག་བྱམ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་རམ་སྤྱུག་བྱམ་ཀྱི་མིང་གཞན།
མི་ལ། ལེགས་སྤྱར་ཀྱི་སྐད་དུ། སྤྲ་ལ། དེ་རྩར་ཆགས་པ་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། ཆེས་ཤིང་
ཅས་འགྱུར་བར་སྤྱོད་པས་ལོས་ལི་ཤིའི་གྱར་ཁང་ལས་གསུངས་ཤིང་། རོ་པོ་ནི་རུ་རྟེན་ཅ་ལོའི་བར་
ཀྱི་ཆེ་བ་འབྱར་བག་གི་ཅི་དང་ལྷན་ཞིང་སྤར་བསྤམ་ན་གྲུ་གྲུལ་ཀྱི་དང་། གཞན་དུ་རྒྱ་གར་ནས་
འབྱུང་བའི་སྟོས་རིགས་དེ་ཞེས་བར་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་ཞིག་ཀྱང་མཆིས་པས་དབྱུང་བར་བྱའོ།།
མི་ལི་བད་ཀོག་ འབྱ་ནག་པོ་ཞིག
མི་ལི་མ། [ཡུལ་]མི་ལི་མ་ཡང་ཟེད། དཔྱན་དུས་རྒྱས་ཁྱེར་ཉེ་རྒྱག་པའི་འབྲུག་དུམ། དབྱིད་ཀ་
ཤར་དུས་རྒྱ་སྤང་གི་གཞུང་དུ་མི་ལི་མ་མང་པོ་རྒྱག་ཡོང་།

སི་ཡི་ཡི། སྤྱ་གྲགས་སྤངས་ཤིག ཆར་ཟེམ་སི་ཡི་ཡིར་འབབ། ཁུ་འཕང་སི་ཡི་ཡིར་འབབ། མེ་རྟོག་

གི་ཆར་སི་ཡི་ཡིར་འབབ། དེན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་གྱི་སྤྱ་སི་ཡི་ཡིར་འཁོལ་བ།

སི་ཡིག་དར་རྩུས་མ་རྟོག་སི་ཟེར་བ་དེ།

སི་ཡིར་ལྗང་བ། ལོ་མ་ལེབ་ཅིང་ཕིང་བའི་རྩ་ཞིག་སྟེ། དབུ་སྤྱ་སི་ཡིར་ལྗང་བ་ཞེས་སྤྱི་དཔེ་ལའང་སྟོར།

སི་ཡིར་སི་ཡིར། དེལ་བུའི་སྤྱ་གྲགས་སྤངས་ཀྱི་སྤྱི་རྩམ་བ།

སི་ལུ། སོ་དང་སྟེ་འབྲང་བ་ལས་ཐོན་པའི་སྤྱ་སྤྱི་མིང་།

སི་ཤམ། [རྒྱ]དར་སྤྱད།

སི་རུ་རྒྱལ་པོ། མི་ཉག་སི་ལུ་རྒྱལ་པོ་དང་དོན་གཅིག

སིག་སྟེའི་སྟོར་བ། ཆ་བ་གསུམ་དང་། ལུར་མོང་། ཡོག་མོ། ཟེའོག་རྣམས་བསྟེགས་པའི་ཐལ་བའི་

སྟེར་རྒྱ་མེར་སྟོན་གསུམ་ཁ་ཆར་བྱས་པའི་སྟོར་སྟེའི་མིང་།

སིག་བ། [ར་བ]གཞན་ལ་མ་རྟེན་བར་སོ་སོས་ཁུར་པོ་སོགས་ལུས་སྟོད་དུ་ཡར་འདེགས་པར་བརྟེན།

སིག་པོ། ཤིང་ཐུན་གྱིས་སྤྲས་པའི་ས་རྩོ་སོགས་དངོས་རྩས་སྤྱག་སྟོད་ཀྱི་མིང་སྟེ། སྟེལ་པོ་དང་དོན་

གཅིག་སྟེ། ཐུ་བ་སིག་པོ་གང་། ཤིང་རྟོག་སིག་པོ་གང་ལྟ་བུའོ།

སིག་སིག་ ① འབྲགས་བ་དང་འདྲིགས་སྤྱག་གིས་ལུས་འདར་སྤངས་ཤིག་ སྤྱག་སྟེ་འདར་སིག་

སིག་བྱེད་བ། ② ཁུར་པོ་རོ་སྟོད་དུ་ཡར་འདེགས་རྒྱལ། ཁེས་པོ་སྟོད་དུ་སིག་སིག་བྱེད་བ།

སིགས། གསིག་པའི་སྤྱལ་ཆོག

སིགས་མ། ཆོགས་མའམ་སྟེགས་མ། མར་ཁུའི་སིགས་མ།

སིང་། ① རྩ་བར་སྤྱ་ཐོས་པའི་སྤྱང་བ་ཞིག་སྟེ། རྩ་བར་སིང་སྤྱ་གྲགས། ② གཙང་ཞིང་དག་པའི་དོན་

ཏེ། ཆར་བབས་རྩེས་སྤང་ལྗོངས་གཙང་སིང་དེ། རྩ་མཁའ་སྟོ་སིང་དེ། སྟོ་སིང་སིང་ཞེས་བ།

③ བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག

སིང་སྤྱར། ཆང་གི་ཁུ་བ་ཡང་ཡང་བཙགས་ནས་སྤྱ་པོ་ཆགས་པའི་བརྟར་སྟོར་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།

སིང་ག་ལ། རྒྱ་གར་བྱེད་སྤྱིང་གི་ཤར་ལྟོ་ན་ཡོད་པའི་སྤྱིང་ཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན།

སིདྲ་སྤྱིང་། འདི་རྒྱ་གར་ལྟོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་དཀྱིལ་གྱི་སྤྱིང་ཐུན་སིདྲ་ལ་ཞེས་བ་དེ་མིན་པར་དེང་

སང་གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་འབྲོང་པ་རྫོང་ཁོངས་གངས་དཀར་ཉི་མའི་ཤར་སྒྲེའི་ངོས་ཡོལ་མོ་
གངས་ཞེས་བ་དེར་ཡང་དེ་ལྟར་འབོད་སྟོལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་ཐར་ནང་དུ་
བལ་ཡུལ་གྱི་ཡོལ་མོ་གངས་ར་ཞེས་དང་མོན་ཡུལ་ཤིང་རི་བདེབས་ཁར་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་
ན། རྟོད་མངའ་རིས་ཀྱི་མཐའ་བུ་སྤངས་ནས་མོན་ལ་འོག་ཡུལ་གསུམ་གྱི་བར་གྱི་སྤྱི་མིང་དུ་
མོན་ཞེས་བརྗོད་པས་ཆོག་པ་མ་ཟད། མངའ་རིས་ཀྱི་མཐའ་མཆོམས་ས་ཁུལ་རྣམས་བལ་ཡུལ་
དང་ཐག་ཉེ་བའི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་ཡང་། ད་དུང་དབྱེད་པར་ཞུ།
སིང་རྒྱ། རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་ཁུ་བསྐྱེད་སིང་ནས་བཞག་སྟེ་མེ་ཏོག་དམར་པོའི་རིགས་ལ་མདངས་རྒྱ་བ་བྱེད་ཡིན།
སིང་སྒྲ། རྩ་བ་ལྟར་བའི་སྤྱ་སིང་སིང་ལྟ་བུ།
སིང་ག་སྤྱིང་། རྒྱ་གར་རྒྱུད་དུ་ཕྱིང་ག་ལ་ཟེར་བའི་ཡུལ་དེ་ཡིན། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་པོད་ཡིག་ཐོག་གིས་
བའི་ནང་ལྟར་ཡུལ་དེ་སྤྱིན་པོ་མི་ཤ་ཟ་བའི་རྒྱལ་ཁམས་ཡིན་པ་ལ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་
དེ་འདུལ་ཆེད་དུ་ཆོང་དཔོན་ཆེན་པོ་སིང་གེ་བྱ་བར་སྤྱེ་བ་བཞེས་ནས་ཡུལ་དེའི་སྤྱིན་པོ་རྣམས་
ཆར་བཅད་དེ་རིམ་གྱིས་མི་ཡུལ་གྱི་ཐོང་ཁྲིར་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ལ་རྗེས་ཐོན་ཞུ་བའི་ཆེད་དུ་
ཡུལ་གྱི་སིང་སིང་ལ་ཞེས་འབོད་པ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་འདུག།
སིང་རེ་བ། ཁམས་དྲངས་བའི་སྤང་ཚུལ་ཞིག་སྤྱ་སིང་རེ་བ། རྒྱགས་བག་ཕེབས་སྤྱོ་སིང་རེ་བ། རྟོད་
གནས་གཅོང་སིང་རེ་བ་ཞིག་འདུག།
སིང་རེ་ཡེ་རེ་བ། ཏུ་ཅང་གསལ་པོ། རྒྱ་སིང་རེ་ཡེ་རེ་བར་གཟུགས་བརྟན་འཆར།
སིང་དྲངས། ཆང་གི་ཁུ་བ་སྤྱ་པོ།
སིང་བ། ① ལ་དྲགས་དང་ཐག་ཉེ་བའི་ཡུལ་ཞིག ② ཡུལ་དེའི་མི།
སིངས་པོ། ཆང་གི་ནང་དུ་རྒྱ་གངས་མོ་སྤྲུགས་ནས་བཟོའི་པའི་སྟོམ་ཅི་ཞིག་གི་མིང་། འདི་ལ་ཡུལ་
རྒྱུད་སིངས་འབྲུག་དང་། སིངས་ལྟག་འབྲུ་རོ་བཅས་ཟེར།
སིང་ཐོམ། ཞུ་མཁན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག།
སིང་རག་ ཆང་དང་ཨ་རག་ཟེར་བའི་བསྐྱུས་ཆོག།
སིང་སིང་པོ། དེལ་བུ་དང་གཡེར་ཁ་སོགས་ཀྱི་སྤྱིའི་བྱེད་པར་ཞིག།

སིངས་སྒྲིག་སིངས་པོ་ཞེས་ཆང་གི་ཐ་མའི་མིང་དང་། སྒྲིག་ཅེས་སྒྲུབས་འདིར་ཆང་གི་རོ་ཡལ་ཏེ་
ནལ་ནལ་པོ་སོང་བ་ལ་ཟེར་རོ།

སིངས་པ། སིང་པོ་དང་འདྲ།

སིངས་པོ། སིང་པོ་དང་འདྲ།

སིལྱལ། [ལེགས]ཡ་སྒྲིང་ལྷོ་རྒྱ་དུ་ཉིན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་སྒྲིང་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་

སིད། སའི་གསེབ་ནས་སྐྱ་གཉོང་ཚུལ་ཞིག་

སིད་སྒྲ། སའི་གསེབ་ནས་ལུ་འབྲེན་པའི་སྒྲ།

སིད་སྒྲོག་ ① སེང་གའི་སྐྱ་ཁྲུང་པར་སིད་སྒྲོག་ ② སོ་གསེབ་ནས་སིད་ཀྱི་སྐྱ་རྒྱང་སྒྲོག་པ།

སིལྱ། [ལེགས]གྲུབ་པའམ་དངོས་གྲུབ།

སིན་རྒྱ་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིང་། རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་སིན་རྒྱའི་སྒྲིང་ཞེས་སྒྲིང་ཕན་རྒྱང་དུ་ཞིག་སྟེ་སྒྲོབ་
དཔོན་བརྒྱ་འབྲངས་ས་ཡིན་ཟེར་ཏེ་བོད་སྐད་དུ་མཚོ་བརྒྱ་ཟེར།

སིན་རྒྱ་ར། སིལྱ་ར་སྟེ། ཁྲག་མཁྲིས་ཀྱི་ནད་གསོ་བའི་རྩོ་སྒྲན་ཞིག་

སིལྱ། [ལེགས]སྐར་བོད་ཀྱི་གནས་ཡིག་རྙིང་པའི་ནང་ནས་གསལ་བ་ལྟར་མཚོ་མ་རྩོས་པའི་ལྷོ་
ཕྱོགས་སུ་གསེར་ཀྱི་བྲག་ཁྲུ་མཚོག་གི་ཁ་འདྲ་བ་ནས་རྒྱ་པོ་སིལྱ་ཞེས་བྲ་བས་གསེར་ཀྱི་བྲེ་མ་
འདྲན་ཞིང་རྒྱ་ཕན་ལྷ་བརྒྱ་དང་བཅས་མཚོ་མ་རྩོས་པ་ལ་ལན་བདུན་གཡས་སྐོར་བྲས་ནས་སྟོ་ཡི་
རྒྱ་མཚོར་འབབ་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྟོན་ཀྱི་གདམས་ཅི་འདྲོའི་རྒྱ་པོ། ལྷ་བ་སྐྱེས་བཅས་སོ།

སིལྱ་སྐྱེས། ① [མདོན] ལན་ལྟ། ② རྒྱ།

སིལྱ་ར། [ལེགས]རྒྱ་མཚོའི་ཁྲག་སྟེ་ས་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་རོ་མང་ད། ལུ་རྩེས་སྟོ་མས། ལུས་པས་
རྩ་ཆད་སེལ། མེས་འཚོགས་པའི་མ་དང་། མཚོན་མ་གསོ། བྱང་ཁོག་ནང་གི་རྣམ་ཁྲག་སྐྱེས།

སིལྱ་རའི་མདོག་ [མདོན] རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ།

སིལྱའི་བདག་པོ། [མདོན] རྒྱ་མཚོ།

སིལྱའི་འབྲས། ཁྲུབ་འདུག་

སིབ། ① སིབ་བེ་དང་འདྲ། ② སིབ་བྱའམ་སེག་གེ་ཞེས་པའི་འགོས་ནད་རིགས་ཤིག་ཏེ། ཚོག་མར་

ཤོག་སྐབས་ལུས་ཐོད་རྒྱས་ཤིང་མགོ་བོ་ན་བ་སོགས་ཆ་བ་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བ་ནི། རྟ་མཛོན་དུ་
རྒྱར་སྐབས་འབྲུམ་པ་དམར་བོ་ཡུངས་འབྲུ་ལྟ་བུ། ལུས་ལ་ཁུབ་པར་འབྲུང་། ཐེངས་གཅིག་བྱུང་
རྗེས་སྤྱར་མི་འབྲུང་བ་ཡིན།

སིབ་བེ། འབྲུམ་བུ་སིབ་སིབ་འབྲུང་བའི་ཐོར་རིམས་ཤིག་སྟེ། རྟ་རྟགས་སུ་ལུས་ཀྱན་ན་ཞིང་ཆ་བ་
རྒྱས་པ་དང་། མིག་དང་ལྗེད་སྟེང་དུ་ཐོར་བ་འབྲུང་བ། མགོ་དང་གེ་བ་ཆ་བ་སོགས་འབྲུང་བ་ཞིག་
སིབ་བེ། སིབ་བེ་དང་འབྲེ།

སིབ་བེ། གྱིས་པའི་རིམས་ནད་ཅིག་

སིབ་སིབ། ཉུང་ཉུང་དུ་ཐིམ་སྐངས་ཤིག་ གྱེ་མ་ལ་ཆར་ཐིགས་སིབ་སིབ་ ཉུ་ཐིམ་པ།

སིམ་ཁུང་། སིམ་བེའམ་ཨང་ཐུར་འབྲུག་ཁུང་།

སིམ་པ། ① སིམས་པ། སིམ་པ། ཐིམ་བའམ་རྒྱབ་པ། སྤྲན་ལུས་ལ་སེམས་ཏེ་བདེ་བར་གཉིད་ཡུར།
གྱེ་མ་ལ་ཆུ་སིམ། ཞིང་ལ་ཆུ་སིམ། ② བདེ་བའམ་སྦྱིད་པ། འདུ་འཛི་མེད་པས་ཁ་ཁུ་སིམ་པོ་
འདུག་ཆར་བ་སིམ་པ། སིམ་པ་སྟེར་བ། ཁ་ཁུ་སིམ་པོ།

སིམ་པོ། བདེ་བའམ་སྦྱིད་པའི།

སིམ་བྲེད། ① [མཛོན] རྒྱང་། ② རྒྱ་བ།

སིམ་མེ་བ། བདེ་བའི་རྣམ་པ་ཅན། ལུས་བདེ་སིམ་མེ་བར་གནས་པ།

སིམ་འོད་ཅན། [མཛོན] རྒྱ་བ།

སིམ་སིམ། སིབ་སིབ་བམ་ཐིམ་ཐིམ། ཆར་བ་སིམ་སིམ་བབས་ཏེ་རྟེན་བའི་མེ་ཏོག་རྣམས་སོས་སོང་།
ཆར་བ་སིམ་སིམ་ཞིག་གིས་འདལ་ཆོག་ཆོག་དང་། ཉི་མ་སྤང་སྤང་ཞིག་གིས་ཐོས་ཆོག་ཆོག་མེད།

སིམས་པ། སིམ་པའི་འདས་པ།

སི་ཏུ། རྟ་སྐས་ཀྱི་ཐིམ་པ། སྟེང་འཕྱེད་རྟ་སྐས་ལ་སི་ཏུ་བདུན་ཡོད།

སི་ཏུ་སྦྱར། ཤིང་ཐོག་སྦྱར་མོ་ཞིག་

སིར་སྒྲ། སིར་སིར་ཞེས་པའི་སྒྲ།

སིར་སིར། སྤང་མ་འཕུར་ཕྱིར་གྱི་སྒྲ་ལྟ་བུ།

སིལ། ① སིལ་ཏོག་སྟེ་བཟང་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་ལེ་མེད་ལ་འབྲུག་པ་ནི་དབྱར་སིལ། སིལ་སྐྱམ་
དབྱུག་སིལ་ཞེས་པ། ② སིལ་བུ་སོགས་དཀྱོལ་བའི་སྐྱ་ཤིག་སྟེ། སིལ་སྐྱ་གྲགས་ཞེས་པ།
སིལ་ཁྲོལ། ① རྒྱ་གྲི་འབྲང་འབྲུལ་སྟེར་བཏགས་པའི་སིལ་རྒྱང་པམ། གཤེར་ཁའི་སིལ་ཁྲོལ། ②
རོལ་མོའི་མིང་གི་མངོན་བརྟན།
སིལ་སྐྱ། [རྩ་བ།] རྩ་འཇག་མའི་རྒྱུ་མའང་པོ་མཉམ་དུ་བསྐྱམས་ནས་བཅོས་པའི་ཐུག་པ་སོགས་
དབྱུག་དབྱུག་གཏོང་བྱེད་ཅིག
སིལ་གྲངས་ཆེན་ཏགས། མྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་decimal marker ཟེད།
སིལ་སྟོན། དཀྱོལ་བྱ་སྐྱབས་ཆལ། སིལ་སྟོན་དཀྱོལ་བ།
སིལ་སྟོན་མ། སིལ་སྟོན་དཀྱོལ་མཁན་གྱི་བུད་མེད།
སིལ་ཏོག་[རྩིང་] ཤིང་ཏོག
སིལ་ཐོར། མེ་ཏོག་སོགས་སིལ་མཐམ་ཐོར་བྲ། ཞལ་ཏོག་སྐྱ་ཆོགས་ཐེལ་ཐོར་ཞིག་བསྐྱིགས་པ།
སིལ་བལ། སིལ་བུར་བསེད་པའི་བལ།
སིལ་བྲ། སིལ་མའང་ཟེད། ཐར་ཐོར་རམ་ལྷག་མ་དང་དམ་དུམ། མེ་ཏོག་སིལ་མ། དུལ་སིལ་མ།
རྩ་མར་སིལ་མ། རྒྱུང་སིལ་བྲ་ལྷང་བ་ཅམ་ཡང་མ་མཆིས་པ།
སིལ་བུར་གྲོལ་བ། ལྷག་མར་འབྲང་བའི་དོན། དཔེར་ན་མགོ་བོའི་སྐྱ་རྣམས་མང་ཆེ་བ་ལྷས་མར་
བསྐྱམས་ནས་མགོ་རྒྱན་དང་མཉམ་དུ་སྤྱི་བོར་བཅིངས་པའི་ལྷག་མ་རྒྱབ་ཕྱོགས་ནས་སྟེད་པའི་
བར་དུ་འབྲང་བ་སྟེ། བོད་ཞི་བས་བཅིངས་པ་ཐོབ་གོང་བོད་རིགས་སྤྱེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
སྐྱ་ལྷང་ལོར་ལྷས་པ་རྒྱབ་ཕྱོགས་སུ་ལྷག་མར་འབྲང་བ་ལྟ་བུ།
སིལ་བྱེད། [རྩིང་] འཁར་ག་སིལ།
སིལ་མ། སིལ་བུ་དང་འབྲ།
སིལ་ཆོང། དངོས་རྩས་སིལ་མ་བྲས་ནས་ཉོ་མཁན་ལ་འཆོང་བའི་ཆོང་།
སིལ་འཆོང་བ། ཐོར་བུར་ག་སིལ་ཏེ་འཆོང་བའི་ཆོང་བ།

སེལ་མི་མ། སེ་མི་མ་དང་འབྲ།

སེལ་ཤིང། འུམ་བྱར་གཏུབས་པའམ་སེལ་བྱར་བའི་ཤིང་གི་མིང།

སེལ་སེལ། གཤམ་ཁ་དང་། སེལ་སྒྲན། འིལ་བུ་སོགས་ཀྱི་སྒྲ། སྒྲ་སེལ་སེལ།

སེལ་སེལ་སྒྲོག [མངོན] མ་བྲ།

སེས། 【བྱེད་བཞིན་པའི་ད་ལྟ་བ་སྟོན་པའི་ཆིག་གོགས།】 ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བའི་སྤྲད་དང་སྟོན་ཅིག་
སྒྱར་པའི་བྱེད་བཞིན་པའི་ད་ལྟ་བ་སྟོན་པའི་ཆིག་སྤྲད་ཅིག འགྲི་དང་སྟོན་ཏུ་སྒྲིང་དགོས་པའི་
ཆིག་སྤྲད་ཅིག་ཡིན། དཔེར་ན། ད་ལྟ་སྒྲོབ་ལྷ་འཆོགས་སེས་འགྲི། ངན་ཉིན་སྒྲ་སར་འགྲོ་དུས་
བར་བསྐྱོར་ལམ་དུ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་དབྱར་རྩ་དགུན་འབྲུ་བཅོང་སེས་འགྲི། དེང་དུས་སྒྲོབ་མ་
ནམས་ཤོད་ཡིག་མཁས་པ་འདྲེད་འོང་སེས་འགྲི། ཁོ་ཆོས་ཟ་མ་ཟ་སེས་འགྲི། ཁྲོམ་རའི་ནང་གི་
ཟ་མ་མང་ཆེ་བའི་ནང་ཆས་སྒྲོར་གྱི་དུག་ཡོད་ལས་འདྲེད་ཟེར་སེས་འགྲི། ངལ་ཚོལ་བས་ཤིང་
གཅོད་སེས་འགྲི། ཡི་ཤེ་སྒྲོག་སེས་འགྲི། དཔེ་ཆ་ལྟ་སེས་འགྲི། དཔེ་ཅིང་ལ་རྟོད་བབས་ཡོང་
སེས་འགྲི་ལྟ་བུ་ད་ལྟ་བའི་དོན་སྟོན་པ་དང་། དགག་སྒྲ་དང་སྟོན་ཏུ་སྒྱར་ན། འགྲོག་པ་ནམས་ད་
བྱར་བུ་བ་སྒྲ་སེས་མེད་འགྲི་སྒྲོབ་མ་ཆོས་ཨ་རག་འཐུང་སེས་མེད་འགྲི། མགོ་ཁྲིད་ནམས་ཨ་
ཅིའི་ནང་ལ་སྒྲག་སེས་མེད་འགྲི་ལྟ་བུ། དགག་སྒྲའི་སྤྲད་བཞི་ལས་འདི་དང་སྟོན་ཅིག་ཏུ་འཇུག་
བྱང་བའི་མེད་སྒྲ་ཁོན་ཡིན།

སེས། [འཇགས] སྒྲོས་སྒྲོར་ལ་འགྲོ་བའི་དེ་ཞེས་ཀྱི་ཤིང་ཞེས།

སྟ། ① སྒྲི་སྒྲའི་ནང་གསེས་ཤིག་ཡིན་ལ་གང་ཟག་གི་སྒྲི་སྒྲ་ཁོན་ལ་འཇུག་པར་བཤད་སྒོལ་ཡོད་
ཀྱང་གཙོ་ཆེ་བ་ཙམ་ལས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངས། གཏམ་དེ་སྟུམ་སྒྲེང་བ། ཁོ་སྟུ་ཡིན་པ། ཇི་
སྟེད་སྟུ་དག ཁོ་སྟུ་མ་ཡིན་གྱིས་སྟུ་ལེ་མིན། རྒྱལ་ཁབ་སྟུ་འབྲེལ། ② ལ་དོན་ཞེས་འཇགས་
སྟུ་ལངས་པ། འཇགས་སྟུ་མ་སྒྲུངས་པ།

སྟུ་ཀྱུན། མི་གང་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད།

སྟུ་ཐོད་ཐོད། [ཡུལ] སྟུ་དང་སྟུ་ཞིག་གམ་ཅི་བྱུང་གང་བྱུང་གི་དོན་ཡིན།

སྟུ་མ་ན། [འཇགས] རྩ་ཉིའི་ཤིང་།

སུ་མ་སུ་གཟིགས་མ་ངེས་པའི་མི་ཞིག་གསུངས་སུ་མ་བརྟམ་པའི་མི་ཞིག
སུ་མ་རྩ་བུ་ཀ་ར་ཤ། སྤྱ་མདོ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་དམ་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
སུ་མི། སུ་མི་རིགས་གསུམ་ལས་འདི་མེར་པོ་སྟེ། རྒྱ་གར་དང་། བལ་ཡུལ། རྒྱ་ནག་སོགས་ནས་
འབྱུང་ཞིང་། རང་ལྗོངས་ཀྱི་མེ་ཏོག་དང་། ཅ་རི་སོགས་རོང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ནགས་འདབས་སུ་
ཐར་ཐོར་སྟེ། ལོ་མང་གནས་པའི་སྤོ་རིགས་ཏེ། ཅ་རྒྱང་སྤུལ་རིང་བའི་རྟིང་བར་ཅ་བའི་རྟོག་
པོ་ཁ་སྤྱ་ཅན་ཡོད་པ་དང་། ལོ་མ་ལྔ་དང་འཇམ་ཉག་ལེན་བྱ་སྟེ་འདྲ་བ་སུམ་འབྲེལ་ཅན་སྤོ་སིབ་
ལོ་རྒྱུད་ཀྱི་རིང་བ་མང་པོར་སྟེ་ཞིང་། དབུས་ཀྱི་རར་བ་སྤུལ་མཉེན་པ། མཐོ་ཆད་སྟེ་0.1
~0.2ཙམ་ཐེན་པའི་སྟོད་ཆར་རྒྱ་བ་4པར་མེ་ཏོག་འདྲ་བ་ཁ་དོག་དམར་སྤུག་ཅན་སྟེ་མ་ལྟར་
མང་དུ་འཆར་ཞིང་། རྒྱ་བ་5~6པར་གང་བྱ་རྒྱུ་རིང་གི་ནང་དུ་ས་པོན་སེར་སྤྱ་ཞིབ་མོ་ཡོད་
པ་ཞིག་གོ་སྟེ་དུ་སྤྱར་བྱ་རྩ་རྟོག་རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་དུག་ཆད་སེལ་ཞིང་ཟུག་
གཟེར་འཛོམས།

སུ་མི་གསུམ། སུ་མི་དམར་པོ་དང་། སུ་མི་མེར་པོ། སུ་མི་སྤུག་པོ་གསུམ་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། གོང་
སྟོན་དགོན་ཅོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བོད་དམར་ལས། སུ་མི་དམར་མེར་སྤུག་པོ་
གསུམ། དུག་འཛོམས་སུ་མི་སྤུན་གསུམ་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སུ་སྤྱ། མཛོ་མོ་ཤིང་ཟེར་བའི་ཤིང་དམར་པོ་ཁུ་བས་མདོག་དམར་པོས་བསྐྱར་བྱུབ་པ་ཞིག
སུ་མོ་རུ་དགོན། མིང་གཞན་སུ་མོ་རུ་བསམ་གཏན་ཆོས་སྤིང་ཟེར། དགོན་པ་འདི་བཏབ་དུས་དང་
འདེབས་མཁན་མ་གསལ། ཟུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་མངའ་
རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མདའ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སུ་མ་རྒྱ། འདི་ལེགས་སྤྱར་སྐད་དེ་གསེར་ཀྱི་དོན།
སུ་མ་རྩ་དེ་པ། གསེར་སྤིང་། དེང་སང་ཡིན་དུ་ཉི་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ས་ཡ་ཅ་ཏའི་རུབ་བྱང་རོས་ཀྱི་སུམ་
ཏར་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པར་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱ་གར་གནས་
ཡིག་ལས་གསལ། དེ་ནི་དུས་རྒྱུ་པོ་ཨ་ཏི་ཤས་སྤྱ་མ་གསེར་སྤིང་པ་ལོ་བཅུ་གཉིས་རིང་བསྟེན་
ནས་ཆོས་གསན་པའི་ཡུལ་དེ་ཡིན།

སུ་ཞིག་སུ་འད་ཞིག་སྟེ་གང་ཟག་གི་སྤྱི་སྤྱོད་མི་སུ་ཞིག་གིས་ཡིད་ཆེས་བྱེད། འདི་ནི་བྱེད་པོ་སུ་ཞིག་གིས་ཁྱོད་ལག་ཏུ་བྱིན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

སུ་པ། [ཆིང] ཆང་།

སུ་བུ། ད་མེས་ལ་ལྟོས།

སུ་བུ་པན་ཅ། སི་པན་ཏེ་སྟོན་རོ་ཆ་བ།

སུ་བུ་ཚན་དན། རྒྱ་ཤུག་གམ་ཤུག་པ་ཁོ་ཞལ་ཚན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ཅུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཤུན་ཆོག་མ་གྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། དེ་བ་ད་བུ་ལྟ་ཤིང་དང་། རི་ལ་སུ་བུ་ཚན་དན་རྣམས། རྒྱ་ཤུག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ།། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

སུ་བུག ① ལྷམ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ཀོ་བའི་བྱེ་བྲག་ཅིག ② ལྷམ་སྤྱགས་ཀྱི་ཆོག་མ་པ།

སུ་རེ་རྩ་བོ་རྟེ། [ལེགས] ལྟའི་དབང་པོ་བྱང་ཆུབ་དུས་རབས་དགུ་པ་ཙམ་ལ་བོད་རྒྱལ་ཁྲི་གཙུག་སྟེ་བཙན་ནམ་ཁྲི་རལ་པ་ཙན་གྱིས་བོད་དུ་གདན་འདྲུས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་པ་དེས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བསྐྱར་ཡོད།

སུ་ལྟ། ① ལུག་སྤྱག་གི་སུ་ལྟར་སྟོར་སྟོར་འབྲེལ་བཞིན་སྟེ་བའི་མིའི་སྤྱད་བྱིབས་ཤིག་སུ་ལྟ་མགོ། ② བ་ལྟ། ③ འབྲེ་གཡག་སོགས་སེམས་ཙན་ཁ་ཅིག་གི་ཁོག་པའི་ནང་གི་སྟོ་སྟོད་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། སྟོད་དེའི་ནང་ལ་གོད་དུའི་སུ་ལྟ་ཚན་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། སུ་ལྟ་དེའི་མཚམས་སུ་སྟོ་བསགས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ལྷགས་ཀྱི་ནང་ཁོལ་སུལ་མང་།

སུ་ལྟ་ག [ཆིང] འབྲུའི་ཆང་།

སུ་ལྟ་རྒྱུད་ཐང་། འདི་ཡང་མོན་གྱི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཐང་ཞིག་གི་མིང་།

སུ་སྟ། སུ་དང་སུ་ཞེས་པའི་བསྐྱས་ཆིག་མི་སུ་སུ་སྟེབས་འདུག་སུ་སུ་སྟེབས་མི་འདུག་འཇུས་མི་སུ་སུ་མེབས་འདུག་

སུག ① ལྷགས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཞིའི་མིང་སྟེ། ལུག་སུག་སྐམ་གྱི་སུག་པ་ཞེས་པ། འདི་ལ་སུག་ཏེ་ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད། ② མིའི་ལག་པའི་མིང་གཞན་ཏེ། རང་གིས་དངོས་སུ་བརྩམས་བའམ་

དངོས་སྤྱི་མཐོང་ལོ་ཆ་དང་ཡི་གེ་ལ་སྤྱི་མཐོང་ཟེར་བ། སྤྱི་མཐོང་ཀླུ་ཀླུ་ལ་འཕྲོག་པོ།
སྤྱི་དཀར། ཉུག་ལག་སོགས་ཀླུ་ལག་དཀར་པོ་ཅན།
སྤྱི་བཞིགས། ཀླུ་ལག་བཞི་ཐག་པས་བསྐྱམས་པ། གནག་སྤྱི་མཐོང་སྤྱི་མཐོང་ཉུག་སྤྱི་
ཅིང་འབྲེག་པ།
སྤྱི་ཀླ། [ཆིང] བཅོས་པའི་ཆང་།
སྤྱི་ཆིང་། ཀླུ་ཅེ་སྤྱི་ སྤྱི་ཆིང་སྤྱི་མཐོང་སྤྱི་མཐོང་ལ་དགེ་ལྡན་ལགས་ལ་སྤྱི་མཐོང་གང་ཞུས་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
སྤྱི་མཐོང་། མཐོང་ལག་མཐོང་ལ་དང་། དུང་འཕྲོང་ཀླུ་ལག་བཞི་ཐག་པས་མཐོང་།
སྤྱི་འབྲ། ① སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ཟེར་བའི་སྤྱི་སྤྱི་ ② ལྷགས་རི་ཤིག
སྤྱི་ལ། ① ཀླུ་ལག་སྤྱི་མཐོང་ སྤྱི་མཐོང་སོན་པ། སྤྱི་མཐོང་བཅད་པའི་ལྷག་ཞོག་ཁ་ཆང་། སྤྱི་
ཆིང་སྤྱི་མཐོང་སྤྱི་མཐོང་ དགེ་ལྡན་ལགས་ལ་སྤྱི་མཐོང་གང་ཞུས་ ཅུང་དུ་ར་ལྷག་གསོང་
སྤྱི་མཐོང་མཐོང་ལ་དང་། ཆེན་པོ་གཡུག་གི་སྤྱི་མཐོང་འབྲེག་སྤྱི་མཐོང་ ② གནག་ལ་ཡན་ལག་གིས་
གཏོང་བའི་གསར་བཞ། ཀླུ་སྤྱི་ ལག་སྤྱི་མཐོང་ མགོ་སྤྱི་ ལྷག་སྤྱི་མཐོང་གཏོང་བ། ③ སྤྱི་
སྤྱི་ཤི་རིགས་ཤིག་སྤྱི་ རོ་ཁ་ལ་ཆོ། ལྷ་ཆེས་སྤྱི་མཐོང་ ལྷགས་ལ་རྒྱ་ལོན་ལ་ལ་མན། མོས་
སོགས་ཤི་རི་མ་འདག་པར་བྱེད། ④ སྤྱི་ལ། ལོ་མང་སྤྱི་མཐོང་སྤྱི་མཐོང་རིགས་ཏེ། ཅ་བ་དཀར་པོ་
པལ་ཆེར་ཀླུ་གཅིག་པའི་གཏོང་རིང་དུ་བྱུག་ཅིང་། དར་པ་སྤྱི་ལ་རེངས་པ། ཡལ་ག་དང་
བཅས། མཐོང་ཆང་ཆེ་ཆིང་0.2~0.5ཅས་ཟེར་བ། ལོ་མ་ལྷང་དཀར་སྤྱི་མཐོང་ཉུག་ནང་མོ་རལ་
ཤིང་དབྱིབས་ཅན། མང་ཆེ་བ་ཅ་བ་ནས་སྤྱི་མཐོང་། བར་པའི་ཆོགས་མཆོས་ནས་ལོ་མ་ཁ་
སྤྱི་མཐོང་བ། ཆ་བ7~8པར་གོས་སྤྱི་མཐོང་སྤྱི་མཐོང་དང་། སྤྱི་ཅུང་འབྲེག་ཅན་ཤི་སྤྱི་མཐོང་
ནས། མེ་ཏོག་དཀར་པོ་དེ་ལ་ཅུང་ཁ་བྱམ་འབྲེག་པ་འཆར་ཞིང་། ཆ་8~9པར་གོས་ཤི་སྤྱི་མཐོང་ནས་
གང་བྱ་བྱམ་པའི་དབྱིབས་ཅན་ཤི་ནང་དུ་འབྲེག་བྱ་དཀར་ཞིབ་མཁལ་དབྱིབས་ཅན་ཤི་སྤྱི་
ཞེངས་པ་འདོགས། སྤྱི་དུ་སྤྱི་དུ་ཞི་ཅ་བ་སྤྱི་ ཆ་9~10པར་བཞོས་ནས་སྤྱི་མཐོང་གཏོང་
མར་བཞུགས་ལ་མ་རུལ་བར་སྤྱི་མཐོང་གསོད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་ལྷག་ རོ་ཁ་ཆོ། ལྷ་ཆེས་སྤྱི་མཐོང་།

རྒྱས་པས་ན་བ་འོན་པ་དང་སྣ་ལགགས་པར་ཕན། སྒྲུག་ཚུ་མས་ནས་བཏང་བས་གཤང་བ་
ལགགས་པ་འབྱིན།
སྒྲུག་པ་དག་གྲེད། ལོ་མང་སྤྱི་བའི་རྩ་ལྟུང་མེ་ཉོག་སྒྲུག་པོ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ཅ་བ་སྒྲུན་གྲེད་ཆོག་
སྒྲུག་པོ། ཀླང་ལག་གི་དོན་དུ་གོ་བའི་སྒྲུག་པ་དང་འབྲ།
སྒྲུག་ཕྱ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྲུབ་མཐའ་དགོ་སྒྲུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱི་དཔྱད་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སྒྲུག་གིས། ལག་པས་གིས་པ།
སྒྲུག་མེལ། སྒྲུག་སྤེལ་གྱི་འབྲི་ཚུལ།
སྒྲུག་སྤེལ། ཨེ་ལ་ཕྲ་མོ་སྤྲ། ཅི་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་རོ་ཆ་ལ་ཁ་བ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། རྒྱས་པས་མཁལ་
མའི་ཤོད་དང་རྒྱས་པ་ཉམས་པ་གསོ། བོ་བའི་མེ་ཤོད་སྤྲེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཉེ་བའི་ལྡེ་
མིག་དང་། ཉི་ལེ་ཉི། ལྷུ་མ་གསུམ་པ། ལྷུ་ས་ངན་མ། སེག་བདར་རིས། ཨེ་ལ་ཅི་བཅས་སོ།
སྒྲུག་བཞི། དུད་འགོ།
སྒྲུག་བཞིར་ཉེན་ཁལ། སྤར་བྱོལ་མོང་ལ་བཞེན་ནས་འཁྲི་བའི་ཁལ།
སྒྲུག་ཡོལ། ལག་པ་དང་ཀླང་པ།
སྒྲུག་རིལ། ཀླང་རིལ་ལམ་ཞ་རིལ།
སྒྲུག་ལག་ ཀླང་ལག་
སྒྲུག་ལས། ལྷུག་ལས།
སྤང་། སྤངས་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
སྤང་གི། རུལ་གི།
སྤང་ག། རུལ་ག།
སྤང་ག་ལྷགས། རྫོག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་ms serif ཟེད།
སྤངས་པ། རུལ་བའི་མིང་། འཕྲི་སྤངས་ཀྱི་ངན་པ། རོའི་སྤངས་ཀྱི། དངོས་ཐོག་རུལ་ནས་སྤངས་ཀྱི་ཐོག་

སྤང་དེ་ཤི་བ། དབྱགས་འགགས་ནས་ཤི་བ།

སྤང་བ། ཉུང་ཉུང་དང་ཐུང་ཐུང་། ར་སྤང་བ་ཞིག་འབྱུང་། ལྟོ་སྤང་། སྟོ་
སྤང་བ། སྟོ་སྤང་རྒྱབ་བ། དེས་འབྱུང་སྟེ་ཐུང་སྤང་། འབྱུ་སྤང་ཙམ་ཉོས། ཙམ་བ་སྤང་ཙམ་
སྟེ་ད། དདུལ་སྤང་ཙམ་བསགས།

སྤྲ། ① བྱིས་པའི་སྐད་ཅོར་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་གཙུག་ཅིང་། ② ཡ་མདོའི་སྐད་ལ་ཡིད་སྟོབ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན།
སྤྲ་ཀོའོ་ཐེང་། ཞེས་བ་ནི་ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཡིག་གཟུགས་མཐུ་ཙམ་
དང་། ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་མཐུ་ཙམ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་མང་ཤི་
ཀྱི་འི་ཡིག་གཟུགས་ལ་དཔེ་མཛད་ནས་སྟོབ་གཉེར་གནང་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་འཕྲུག་ཡིག་
འབྲི་ཙམ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཐུམ། དེ་བཞིན་ཁོང་གིས་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བ་ཐེར་ཞེས་པའི་དཔེ་དེ་བ་
གཉིས་ཀྱང་ཚོམ་གནང་མཛད་ཡོད།

སྤྲ་སྤང་། སེམས་མི་དགའ་བའི་སྤང་བ། ཡིད་ལ་སྤྲ་སྤང་སྟེས་བ། སྟོབ་སྟོང་བྱེད་དུས་ཁེངས་
སེམས་མེད་བ་དང་། སྟོབ་ཁྱིད་བྱེད་དུས་སྤྲ་སྤང་མེད་བ།

སྤྲ་བ། སྟོབ་འི་དོན། ཡིད་སྤྲ་བ། ཉུང་ཐེང་གིས་སྤྲ་བ། རྒྱ་བ་སྤྲ་བ།

སྤྲ་པོ། བསྤྲ་པོ་འང་ཟེད། མི་དགའ་བ་དང་ཡིད་འཆེར་བའི་རྒྱལ་བ། ལྷ་སྤྲ་སོག་བ། མི་གཞན་
ལ་སྤྲ་པོ་བཟོས་བ།

སྤྲ་སྤང་། དགག་བ་རྒྱབ་བ་དང་སྟོན་བཟོད་བྱེད་བའམ། ཡང་ན་པོར་བ་དང་། སྤང་བ། སྟོད་བ།

སྤྲ་སྤང་བ། སྤྲ་འབྲེན་བ་དང་དོན་གཅིག་

སྤྲ་དབྱག་བ། དགག་བ་རྒྱབ་བ།

སྤྲ་དབྱང་བ། བསལ་བྱ་དེ་བྱིར་འབྲེན་བའམ་རྩ་བ་ནས་བཏོན་པའི་དོན།

སྤྲ་འབྲེན་ལྟར་སྤང་། སྟོན་ལ་སྟོན་དུ་མི་བཟོད་པར་སྟོན་མིན་བཟོད་བ།

སྤྲ་འབྲེན་རུས། པ་རོལ་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་སྟོར་བ་བཏོད་ནས་དམ་བཅའ་འདོར་བར་བྱེད་རུས་བ།

སྤྲ་འབྲེན་བ། ① དགག་རྒྱབ་བ། གཞན་ལུགས་ལ་སྤྲ་འབྲེན་བྱེད་བ། བྱིན་ཅི་ལོག་པའི་བཤད་
སྟོལ་ལ་སྤྲ་འབྲེན་བ། ② དམའ་འཁེབས་བྱེད་བ། རང་མཐོང་ཆེ་དགས་བས་གཞན་གྱི་ཡོན་

ཏན་ལ་སྟན་འབྱིན་བྱས་པ།

སྟན་འབྱིན་ཡང་དག་སྟོན་ལ་སྟོན་དུ་བཛོད་པས་སྟོན་ཅན་དུ་གོ་བྱས་པའམ་ལོག་རྟོག་སེལ་བྱས་པའི་དག་
སྟན་མ། བསྟུ་བའམ་བསྟུ་མ། མགོན་པོ་ལ་སྟན་མ་ཞུ་བ།
སྟན་མེད་ངང་རིང་། ཞེ་སྟན་མེད་པའི་གཤེས་བཟང་། སྟན་མེད་ངང་རིང་གིས་གཞན་ལ་བསྐྱབས་
ནས་རོགས་རམ་བྱེད་པ།

སྟན་གཅེར། ཡིད་སྟན་ཞིང་ན་བ་གཅེར་བ་སྟེ། མོས་མི་བདེ་བའམ་བག་མི་ཤེས་པ།

སྟན་རེ། [རྫིང་།] ཅུང་ཟད་རེ། ཟས་སྟན་རེ་ཙམ།

སྟབ། སྟབ་བཞིན་པ་སྟེ། གྲིས་ཐེན་པའི་རི་མོ་སོགས་བྱིས་ནས་མེད་པར་བཟོ་བ། སེར་སྟབ། ལྷང་
རྗེས་ལག་སྟབ་སོགས་ལྟ་བུ།

སྟབ་བཞིགས། ཉེར་བསྟོགས་སམ་གྲ་སྒྲིག་ ཉལ་ཆས་སྟབ་བཞིགས་བྱས་ནས་བྱིན་པ།

སྟབ་ཆོག་སྟོག་ཁྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྟད་དུ་ok to remove ཟེར།

སྟབ་པ། ① འབྱི་བ། ལྷང་རྗེས་ལག་བསྟབ། རི་མོ་བསྟབ་པ། བྱས་རྗེས་རྣམས་མི་མདོན་པར་
བསྟབས་སོང་། ② འགོག་པ་དང་། རྟོ་སོགས་གྲིས་བརྒྱངས་ནས་མེད་པར་བཟོ་བ། འགྲོ་ལམ་
བསྟབས་པ། ལ་ལམ་ཁ་བས་བསྟབ་པ། ས་རྩོམ་གསུམ་གྲིས་ཚུ་ཡུར་བསྟབ་པ། མཆོ་སྟབ་
པ། དབུགས་སྟབ་གཏོང་བ། དབྱིན་སྟད་དུ་to erase ཟེར།

སྟབས། སྟབ་པའི་སྟུལ་ཆོག་

སྟམ། གངས་འབོར་གྱི་སྟོན་དུ་འབྱུག་པའི་གསུམ། སྟམ་སྒྲིལ། སྟམ་ཙ། སྟམ་སྟོང་། སྟམ་ལྗལ།
སྟམ་འབྲམ། དཀར་སྟམ་སྟེར་བཞིའི་གསོལ་ཆོགས་བསྒྲིགས་པ།

སྟམ་ཁྲི། ཁྲི་ཐག་གསུམ།

སྟམ་བརྒྱ། བརྒྱ་ཐག་གསུམ།

སྟམ་བརྒྱ་པ། སྟོབ་དཔོན་ལྟ་ཡོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དགོ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཞིང་། ཤོ་ལོ་ཀ་
སྟམ་བརྒྱ་ཡོད་པས་སྟམ་བརྒྱ་བ་ཞེས་བཏགས་སོ།

སུམ་སྒྲོག་ཆིངས། དབྱང་པའི་རུས་ཆག་ལ་ཆིངས་བྱ་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། རྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
མཆོས་མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལྟ་བུ་ལས། སུམ་སྒྲོག་ཆིངས་ནི་གཅིག་ངོས་
ཀྱི་དབྱང་པ་ལ་ཐེ་གྲུ་འདོམ་པོ་བསྐྱོན་ནས་ལག་པའི་ཕྱད་བྱ་སྟེ་ལྷག་གཞུག་དང་བྱ་མའི་བར་དེ་
ནས་བཅིངས་ཏེ་ཐེ་གྲུ་དེ་ནས་སྒྲངས་ཀྱིན་སུམ་སྒྲོག་ཏུ་བཅིངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

སུམ་འགྲུར། སུམ་ལྷབ་ཏུ་འགྲུར་བ། བཅུ་སུམ་འགྲུར་ལ་སུམ་ཅུ་ཐམ་བ་ཐོབ།
སུམ་བསྐྱར། སུམ་ལྷབ་ཏུ་བསྐྱར་བ། བརྒྱ་སུམ་བསྐྱར་ལ་སུམ་བརྒྱ་ཐམ་བ་ཐོབ།
སུམ་གྲོས་སོ་དུག གཡག་དང་བ་སྒྲང་སོགས་ཞོར་གྱི་རིགས་ལོ་དུག་ལོན་པ་ལ་ཟེར། ལོ་ལ་སུམ་
གྲོས་དང་ལོ་ལ་ཐོད་གཅིག་མ་ཞེས་ཁ་སྐད་དུ་གྲགས།

སུམ་སྒྲིལ། ① གླ་མ་དང་ཡི་དམ་དཔྱེར་མེད་དུ་གསོལ་བ་འདེབས་ཞིང་བསྟེན་སྐྱབ་ཁྱེད་པ་དང་། ②
ཆོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྒྲུང་ལ་འབད་བ། ③ གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་རིགས་བས་དཔྱེད་ཅིང་
ཞིབ་ཏུ་སེམས་པ་སུམ་སྒྲིལ་དུ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

སུམ་བསྒྲིགས། ཁག་གསུམ་སྟེ་བ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ། རྒྱ་ཡིག་དང་བོད་ཡིག་སོག་ཡིག་སུམ་
བསྒྲིགས་ཀྱི་དཔེ་ཆ།

སུམ་ཟླ། བཅུ་ལྷག་གསུམ།

སུམ་ཅུ་ཉིག་ཏ། ཐང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལུ་རྟེས་བམིལ། ལུས་པས་མཆིན་ཆད་དང་
མཁྲིས་ཆད་སེལ།

སུམ་ཅུ་ད། ཐོན་མེ་སམ་རྩོ་ཏུས་བརྒྱམས་པའི་ལེའུ་བྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་ཉེན་བཅའ་བ་དོར་བའི་ལྷག་མ་
ཤོ་ལོ་ཀ་སུམ་ཅུ་ཡོད་པས་སུམ་ཅུ་བ་ཞེས་སྒྲིས། མཁས་པ་ལ་ལས་ཀྱ་ལི་སུམ་ཅུའི་བརྗོད་བྱ་
གཙོ་བོར་སྟོན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་པར་བཤད་འདུག།

སུམ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བཤད། ① བོད་ཀྱི་བརྗོད་པའི་ལོ་ལ་སུམ་ཅུ་པའི་གཞུང་འགྲེལ།

སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ། ① བྲངས་ཀ་ཞིག་ ② ལྷའི་གནས་ཏེ་རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྟོར་ལྷ་བརྒྱུད་དང་། དག་
པོ་བཟླ་ཉི་མ་བཅུ་གཉིས། ཐ་སྐར་གྱི་བྱ་གཉིས་ཏེ་ཉེ་དབང་སོ་གཉིས་དང་ལྷ་དབང་བརྒྱ་ཁྲིན་
དང་བཅས་སུམ་ཅུ་ཅ་ གསུམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་ཅེ་ཞིང་རོལ་པའི་གནས།

སུམ་ཆ། གསུམ་ཆ་དང་འབྲ།

སུམ་གཉིས། གསུམ་གཉིས་དང་འབྲ།

སུམ་རྟགས། སུམ་རྩ་བ་དང་རྟགས་ཀྱི་འབྲུག་བ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།

སུམ་སྟོང་། སྟོང་ཐག་གསུམ།

སུམ་སྟོན་ཡེ་ཤེས་གཞུངས། དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་མཆོམས་སྟེ་མོའི་སུམ་པའི་སྐུ་སྟེ་
སྐྱ་འབྲངས། དགུང་ལོ་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་བྱམ་མིན་དང་བྱམ་མོང་གི་རིག་གནས་ཀྱང་ལ་
དབྱིས་བྱིན་པར་སྦྱངས། བྱུང་པར་དུ་རྩེ་བཅུན་གཡུ་ཐོག་གསར་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་སྐུའི་
བྱུང་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་པར་དུ་བཅར་ནས་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་གཞུང་དོན་དང་གདམས་པའི་
ཐབ་བཅུད་བཀའ་ལུང་བྲག་ལེན་ལྷག་མ་མེད་པར་ཁྱས། བཀའ་ཚོམ་ཡང་གཡུ་ཐོག་པའི་རྣམ་
ཐར་སྐྱ་ལྷ་ལྷན་བྲལ་མ་དང་། གསང་བའི་རྣམ་ཐར། བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འབྲུམ་རྒྱུད་གསལ་
སྟོན། ཀྱང་འབམ་གསོ་བའི་སྟན་རྒྱུད་ཐེན་བྲིས་སོགས་བསྟན་བཅོས་སྤྲ་ཆོགས་མཛད། སྐྱ་ཆེ་
ཕྱིལ་པོའི་རིང་གཙོ་མོར་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་འདི་ཉིད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ། གཞོན་ནུ་
ཡེ་ཤེས་སོགས་སྟོབ་མ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་བསྦྱངས།

སུམ་ཐོག་ཐོག་བཅེགས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཁང་བ།

སུམ་ལྷན་དུས། རྩོགས་ལྷན་སྐབས་ཀྱི་དགེ་བ་བཅུའི་ནང་ནས་སུམ་ཆ་ཙམ་ཞིག་ལུས་པའི་སྐབས་
ཉེ་དུས་ཆད་ལ་ལོ་གངས་ས་ཡ་གཅིག་དང་། འབྲུམ་ཐེར་གཉིས། ཁྱི་ཐག་དགུ། སྟོང་ཐག་དུག་
ཡོད་པར་བཤད་དོ།

སུམ་མདོ། ལུང་པའི་མདའ་གསུམ་མཇུག་ལས་གསུམ་ཆུ་པོ་གསུམ་སོགས་འཛོམས་པའི་འདུས་མདོ།

སུམ་མདོ་དགོན། རིག་འཛིན་བདེ་ཆེན་སྤིང་ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅོ་གཉིས་པའི་ཆུ་ལྷག་
ཕྱི་ལོ་༡༥༥༣ལོར་ལུང་བཟང་སྐྱ་ཕྱིང་དང་པོ་སྟོ་བཟང་བསམ་གཏན་ནས་གསར་དུ་བཅུ། དེ་
རྗེས་རིམ་བཞིན་ཙོན་ཨ་མོ་རེན་པོ་ཆེ་དང་ཀའི་སྐྱ་ཕྱིང་ལྷ་བ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་
ནས་བསྐྱུར་བཅོས་བདག་སྟོང་མཛད་ལ། རབ་བྱུང་བཅུ་ལྷ་པའི་མེ་མོ་ཁྱི་ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་
ཀའི་སྐྱ་ཕྱིང་བརྒྱུད་པ་སྟོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ནས་སྤྲ་ཐེམ་རི་ཁོད་དང་འབྲིང་པའི་མེར་ཆོགས་

གཉིས་གཅིག་བསྟུ་བྱས་ཏེ་དགོན་འདི་ཆགས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་ཆ་བ་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མཛོད་དགེ་རྒྱུད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སུམ་མདོ་རིས། སྐན་གྱི་དཀྲིལ་དུ་ཡོད་པའི་དབང་པོ་བཞི་འདོས་པའི་ཅའི་མིང་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་
དཔའ་བོས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལས། སྟེ་མིག་སྒྲ་དང་ན་བ་ཡི། ལུ་ག་བཞི་ནི་འདུས་
པ་དག་ཀྱན་དང་སྟོ་རུ་ཁ་བཞི་སྟེ། ལུ་གའི་ནང་གི་དེ་རྣམས་ཀྱི། གནད་ནི་སུམ་མདོ་རིས་ཞེས་
བྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སུམ་ག། ① བསུམས་ག། བསུམ་ག། སུམས། རུབ་རུབ་བཟོ་ག། ལུག་མའི་ཁ་བསུམ་ག། གོས་གྱི་
ཨམ་སྟག་དང་སྟག་གཤམ་བསུམས་ག། ② སུམ་པའི་རུའི་བསུམ་མིང་།

སུམ་པ་མཁན་ཆེན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༧༠༤་
ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་དགྲུའི་ཐོག་ཨ་མདོ་དགོན་ལུང་དུ་ཐེབས་ཏེ་ཆོས་གྱི་རྒྱ་མཆོ་ལས་
རབ་ཏུ་བྱུང་། བཀ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་དང་། སྐྱེ་འབྱུངས་འཛམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་སོགས་བསྟེན་
ནས་སྟོན་མེན་དང་སྟོན་མོང་གི་རིག་གནས་ཀྱན་ལ་ཐོས་བསམ་དབྱིས་བྱིན་པར་མཛད། ལྷ་
བར་དུ་རྒྱལ་དབང་ལུ་པའི་སྟོན་པར་ར་བ་ལུག་པོ་ཆེའི་སྟོབ་མ། སྟོན་རམས་པ་ཉི་མ་རྒྱལ་
མཆན་སྟོབ་དཔོན་དུ་བསྟེན་ནས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ལུང་གསན་ཞིང་། ཅིས་དཀར་ནག་
དང་། སུམ་ཉགས། སྟན་དག་སོགས་ཐ་སྟོད་རིག་ལམ་གང་ལའང་ཐོགས་པ་མེད་པར་སྦྱངས་
པས་སུམ་པ་བཞི་ཉ་ཞེས་མཁས་པའི་གྲགས་པས་བྲ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་འབྲུག་སྟེ་
ལོ་༡༧༣༤་ལོར། རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་སོག་ཡུལ། བོད་བཅས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཁོད་པའི་ཆོས་
འབྱུང་དཔག་བསམ་སྟོན་བཟང་དང་། མཆོ་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། འཛམ་གླིང་སྟེ་བཤད། གསོ་
བ་རིག་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་གནད་དང་སྟོན་ངོས་འཛིན། སྟོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་སོགས་
མང་དུ་མཛད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༧༣༧་ལོར་ཐེ་ཅན་དུ་ཐེབས་ཏེ་ལོ་
གསུམ་ཅམ་མཆོ་བདུན་དགོན་པའི་མཁན་པོ་མཛད། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་སྟེལ་སྟེ་ལོ་
༡༧༤༤་ལོར་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྲུ་ལྷ་བར་གཤེགས།

སུམ་པ་ལག་ག། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་གཙན་ཆ་རྒྱུད་ཀྱི་རོང་ཞིག་

སུམ་པ་ལྷགས་རྒྱལ། སུམ་པ་ལྷགས་རྒྱལ་ཞེས་པ་བར་ཁམས་ཁུལ་མང་ཆེ་བ་དང་། ལྷག་པར་སྤར་
ཁམས་དང་བྲག་གཡལ་སོགས་སུ་ལྷགས་བཅོའི་ལག་རྩལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་མང་པོ་ཐོན་པ་
དང་། སུར་རྒྱལ་པོ་གྲི་གུམ་བཅན་པོའི་སྐབས་ལྷགས་ཁབ་ཀྱང་སྤར་ཁམས་ནས་སྤངས་པ་
སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས་པ་ཡིན།

སུམ་པ་ཆོས་འབྱུང་། ཆོས་འབྱུང་དཔག་བསམ་ལྗོན་བཟང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་སུམ་པ་མཁན་ཆེན་ཡེ་
ཤེས་དཔལ་འཕྱོར་གྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་འབྲུག་ལོར་བཅུ་མས། བཅོམ་བྱ་ནི་སྟོང་
ཆར་རྒྱ་ཁར་དུ་རྒྱལ་རབས་དང་དམ་པའི་ཆོས་བྱང་ཚུལ་དང་། སྤང་ཆར་རྒྱ་ནག་ཆེན་པོ་དང་།
བོད་སོག་ཡུལ་བཅས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་བྱང་ཚུལ་རྣམས་གསལ།

སུམ་པའི་བོན་པོ། བོད་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་གོང་ནས་བོད་དུ་དར་བའི་བོན་པོའི་བྱུང་མཐའ་
འཛིན་པའི་བྲེ་བྲག་ཅིག

སུམ་པའི་རུ། སྟོང་བཅན་སྟོན་པོའི་སྐབས་གཉན་འབབས་བྱས་པའི་བོད་ཡུལ་རུ་ཆེན་ལྷའི་ཡ་
བྲལ། སུམ་པའི་རུ་ཆེན་ནི། བྱང་ཕྱོགས་འཕན་ཡུལ་མཆོ་སྟོན་དང་ས་འབྲེལ་པའི་ཡུལ་འདིའི་
ལྷ་བ་རྒྱ་ཤོག་སྤག་པ་ཆོལ་ལ་བཞག་ནས་ཤར་གཉེ་ཡུལ་བུམ་ནག་ལྷོ་སྤྱི་ཉི་ཚུན་གྱི་འཕེལ་
ཞབས་སྤེངས་པོ་ཆེ། བྱང་ནགས་ཤོད་གཟི་འབྲང་བཅས་སོ་སོའི་བར་དུ་སོང་བའི་ས་ཁུལ་གྱི་
མིང་རྟོང་ཡིན། འདི་དག་དེར་དུས་ཤོད་སྟོན་གསུམ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཁམས་བྱང་རྒྱུད་ཀྱི་ས་
ཁུལ་འདི་དག་ཡིན།

སུམ་པའི་རུ་སྟོང་ལྷེ་བཅུ་གཅིག་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གསལ་བར། ཅེ་མཐོན་དང་
པོ་མཐོན་གཉིས། རྟོང་ཆར་སྟོང་སྤང་གཉིས། འཛོང་སྟོང་དང་འཛོང་སྤང་གཉིས། རྟོང་སྟོང་དང་
རྟོང་སྤང་གཉིས། ཁ་རོ་དང་ཁ་ཟགས་གཉིས། ནགས་ཤོད་སྟོང་བྱ་རྒྱུང་བཅས་བཅུ་གཅིག་ཡིན་
པར་གསུངས། ས་ཆ་འདི་དག་དེར་དུས་ནག་ཚུའི་འབྲི་རུའི་ས་ཁུལ་མན་ཆད་ཁམས་ཕྱོགས་
ཡུལ་གྱུ་པལ་མོ་ཆེར་མིང་ཡིན་འདུག།

སུམ་བེད། སྤྱི་ཉིད་སྤྱུར་ཆགས་སྟེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མགོ་རྒྱན་ལས། རྒྱ་བོད་ཡིག་དང་ཡི་བོ་གསུམ་སྤྱི་ག
སུམ་ཐིམ། སུམ་བེད་དང་འབྲ།

སུམ་སྦྱར། བན་ཚུན་གསུམ་སྦྱར་རམ་གསུམ་སྦྱེལ། སུམ་སྦྱར་བང་ལེག། ཤོག་ལྷེབ་སུམ་སྦྱར།
སུམ་སྦྱགས། གསུམ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྦྱེབ་པ།
སུམ་འབྲམ། འབྲམ་ཕྱག་གསུམ།
སུམ་སྦྱེལ། གསུམ་པན་ཚུན་མཉམ་སྦྱེལ།
སུམ་རྩེ་སྦྱགས་ཁང། དགོན་འདི་དུས་ནམ་དང་ལྷ་མ་སུས་བཏབ་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་གྱི་ཀ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སུམ་ཅེན། བརྒྱ་བྱིག་ དག་པོ། ཉེ་དབང་སྟེ་ལྷའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ཅེ་བའི་གནས་ལ་སུམ་ཅེན་ཞེས་བྲ་
སྟེ། སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་གྱི་ལྷ་ཡུལ་ཡིན་ནོ།
སུམ་ཅེན་བདག་པོ། ལྷའི་མིང་གི་རྣམ་གངས།
སུམ་ཅེན་འདུན་ས། ལྷའི་འདུན་ས་སྟེ། ལྷའི་ཁོང་ཁྱིམ་གྱི་མིང་།
སུམ་བཅེགས། རེམ་བ་གསུམ་བཅེགས། དེབ་སུམ་བཅེགས་ཁང་བ་སུམ་བཅེགས།
སུམ་ཚུགས། དབྱིབས་སུ་ཚུགས། ཐབ་རྩོ་ཚུགས་ཤིག་བཙུགས་ཏེ་ཆ་ཤོགས་བརྒྱབ།
སུམ་རྩུང། ① གསུམ་ཡན་ཆད། སུམ་རྩུང་གཉིས་ཙམ། ② སུམ་ཆ་གཅིག་ཡན་ཆད།
སུམ་ཡང། ① གསུམ་ཡན་ཆད། ② སུམ་ཆ་གཅིག་ཡན་ཆད།
སུམ་རེམ་པ། རེམ་བ་སུམ་བཅེགས་སམ་རེམ་བ་གསུམ་བསྟོར། ལྷགས་རེ་སུམ་རེམ་པ།
སུམ་ལོག་ལྷབ་གསུམ།
སུམ་ས། སུམ་པའི་སྒྲུབ་ཆོག་
སུམ་ས་པ། ཡོངས་སུ་གང་བ་དང་། ཁ་གོང་རེས་སུ་རྒྱགས་པའི་དོན།
སུའི་གཡང་དེ། སུའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་གཉིས་པ་གཡང་རྟེས་གཡང་གོང་རྒྱལ་པོ་འདིས་སྤྱི་
ལོ་༡༩༥༥ལོ་བར་ལོ་རྩ་བཅུ་ཞེད་རིང་སྤིང་དབང་བཟུང་ཞིང་། དེའི་རིང་རྒྱལ་པོས་བག་མེད་ཀྱི་
འཆོ་བ་བསྐྱལ་བ་དང་དུས་མཚུངས་མི་གངས་ཁྱི་བརྒྱ་ཕྱག་ཁ་གསུལ་ནས་ཀྱང་གོའི་ལྷོ་
བྱང་གཉིས་མ་ཐུང་ཐུབ་པའི་ཚུ་ཐོག་འགྲིམ་འབྲུལ་གྱི་ཚུ་མེད་ལས་བྲལ་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་
ཚུགས་ཏེ། རྒྱལ་ས་རྩིང་པ་ལོ་དབྱང་ལྷེ་བར་བྱས་པའི་བྱང་རྒྱུད་པེ་ཅིན་གྱི་ལྷོ་ནུབ་དང་། ལྷོ་

སྒྲིགས་ཏང་གི་འཕེལ་འགྱུར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། རྒྱུ་ཆ་བཅས་མཐུན་པའི་ཆུ་བོད་འཛུགས་སྐྱོན་གྱི་རིང་ཆད་ལེ་དབར་བཞི་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་བཟོ་རུ་བརྟུག་པ་ནི་ཡུང་གོའི་གྲི་ལོ་རྒྱུས་ཙམ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གྲགས་པ་ཆེ་བའི་འཛུགས་སྐྱོན་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ཆབ་སྲིད་སྲོད་སྐྱོད་སྐྱོད་མ་རབས་ཐ་གཤམ་ཅན་བཟུ་གཞིག་ཏུ་ཅད་སྡེ་བས་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་རྣམས་སྤྲུག་བསྐྱེད་མི་བཟོད་པའི་དབང་གིས་འཆོ་ཐབས་མེད་པར་གྱུར་ཏེ་སྤེལ་རབས་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཡང་འཛོར་ཞིག་ཏུ་འཛོལ་བའི་འགོ་རྒྱུགས་སོ།།

སྤུ་ཡུ་ཤོག་སྒྲིག་མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་དཀྱིལ་ནས་ཆིང་རྒྱལ་རབས་དཀྱིལ་ནས་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་འགོ་བར་དུ་སྤུ་ཡུ་ཅན་ཐང་དེ་མོའི་ཆོང་ཁང་གིས་རྩལ་བཟོ་བྱས་པའི་ཡིག་གཟུགས་དང་དེ་མོར་ཁ་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཞིག་ཡིན། གཙོ་བོ་དར་སེང་གི་སྟེང་དུ་བྲིས་པའི་མཐེངས་ཐང་ཅན་གྱི་རི་རྒྱུའི་དེ་མོ་དང་མི་སྡེའི་ཞིབ་བྲིས་དེ་མོ་རྩལ་བཟོ་བཞིན་ཡོད། དཔེར་ན། སྤང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཤེའོ་བོ་རྩལ་དང་། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐྱེན་ཁེང་མིང་། ཐང་ཡན། ཁྲོ་འུ་ཡིང་སོགས་དང་། ཆིང་རྒྱལ་རབས་དུས་སྟོན་གྱི་དུས་མིང་ཡང་བྱས་པ་བཞིའི་དེ་མོའི་བརྩམས་བྱུང་དེའི་ནང་ནས་ཁྲོ་འུ་ཡིང་གི་བརྩམས་བྱུ་རྩལ་བཟོ་བྱེད་ཡས་མང་ཤོས་ཡིན།

སྤར་དགའ། ཤིང་སྐྱེན་གྱི་ནང་ཆོན་བ་ལུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཤིང་སྐྱེན་སྟོང་བོ་དགའ་ལ་ལོ་མ་རྒྱུང་བ། མེ་ཏོག་དགའ་ལོ་རྒྱུང་དུ་བྲི་ཞིམ་ཅན་ཞིག་དུ་མི་མེ་ཏོག་ཅེས་སྐྱེན་དུ་སྤྱར་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན།

སྤར་སྒྲ། མེའི་ནང་དུ་རྒྱ་གཞིར་བའི་སྤྲ་ལྷ་བྱ།

སྤར་དུག་ལུ་གུ་དང་། དེའུ་ཡིས་བ་ལུ་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕོ་བར་དུག་ཞུགས་ནས་བཤམ་བའི་ནད།

སྤར་ནག་ཤིང་སྐྱེན་སྟོང་བོ་སྤར་བ་མེ་ཏོག་སྟོན་གཤམ་ཡོད་པ། འཛོགས་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་བ་རིའི་ངོས་སུ་སྤྱེས་པ་ཞིག་

སྤར་པན། སྟོན་རོ་ཆ་བ།

སྤར་བྲ། སྤ་དུའི་མིང་སྟེ། སྤར་དགའ་རམ་ད་ཡིས་ཀྱང་ཟེད།

སྤར་ཡ། ལྷན་སྤྱེས་མ་རིགས་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་སྤར་འུ་ཡི་གེ་སྤམ་ནས་འབྲི་སྟོལ་ཞིག་

སྤར་ཡ། ལྷན་སྤྱེས་མ་རིགས་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཆོན་སྟོ་མཆིན་ལོ་མཁའ་ཀྱི་གནས་སུ་ཁྲག་ངན་རྒྱ་

སེར་འདུས་ནས་རྟོལ་ཏེ་མ་ཡི་མདོག་དབྱིབས་ཉི་མ་རྣམ་དམར་ཞིང་སྟོར་བ་དང་། མཐའ་རུ་

སྒྲིག་ལུ་ཉི་ཤེར་ལྟར་འབྱུང་བ་ཞིག

སྲུང་ཡའི་ནད། སྲུང་ཡའི་ནད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ནི། ཟས་དང་སྦྱོང་ལམ་རྣམས་དཔལ་ལྷན་ལོག་པ་དང་།
གདོན་སྒོ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་མོགས་ཀྱིས་ཁྲག་མཁྱིས་ཀྱི་ཁམས་འཕེལ་བ་དང་། མཆོན་མོགས་
ཀྱིས་བསྐྱད་བའི་ཁྲག་ནད་དུ་ལུས་བ་དང་། ལུས་འགྲམས་པའི་ཁྲག་གཏར་བར་སྒྲག་མ་ལུས་བ་
དང་། རིམས་ནད་དང་། དུག་ནད་དང་། ཚ་བས་རྣམས་རྩ་ལ་བབས་པའི་དུས་སྲུ་མ་གཏར་བའི་
སྒོན་ཀྱིས་ཁྲག་རན་རྒྱ་མེར་རྣམས། དོན་སྦོད་ཀྱི་ཅ་མིག་ཏུ་འདུས་པས་སྐྱངས་ཤིང་བཞག་
བསགས་ནས་འབྲས་ལྟ་བུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལོ།

སྲུང་ཡའི་ནད་རིགས་བཞི། ༡ སྒོ་བའི་སྲུང་ཡ། ༢ མཆོན་པའི་སྲུང་ཡ། ༣ མཁལ་མའི་སྲུང་ཡ། ༤
པོ་ལོང་སྲུང་ཡ་བཅས་བཞི་ཡིན།

སྲུང་ཡའི་མཁལ་མའི་ནད། མཁལ་སྦྱང་སྐྱངས་ཤིང་བྱི་རྒྱ་སྤི་བ་ཡིན།

སྲུང་ཡའི་སྒོ་བའི་ནད། མཆོན་ལགོ་སྐྱངས། རོ་སྦོད་གཟེར། སྒོ་ལུ་མང་བ།

སྲུང་ཡའི་མཆོན་པའི་ནད། མཆོན་སྦྱང་སྐྱངས། རོ་སྦོད་གང་སྒྲམ་ཁྲེད། ཉལ་མི་བདེ་བ་འབྱུང་།

སྲུང་ཡའི་པོ་ལོང་སྲུང་ཡ། ལྟོ་བ་སྒོ་འཁྲོག་ཁྲེད་ཅིང་། པོ་ལོང་གི་སྦྱང་དུ་སྐྱངས་བ།

སྲུང་བྱ། སྲུང་ནག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

སྲུང་སྲུང་། ཞིབ་མོ་མེན་པའི་རྩྭ་རྩྭ་ག།

སྲུལ། སྲུལ་མོ་ཡི་ཆེན་བསྐྱུས་བ།

སྲུལ་བརྒྱད། རོ་སྦོད་དང་། མཆོན་སྦྱང་གི་དོན། སི་ཏུའི་བཀའ་ཆེན་ལས། བོང་མ་ལ་མཇལ་
བ་ལ་འབྲེད་རང་འགྲོ་བ་བྱུང་ན་རག། ཁྲེད་རང་འགྲོ་བ་མ་བྱུང་ན། མི་དོམས། གཞན་དག་ག་
གཅིག་ཐོངས། གང་ཞུས་འབྲུབ་ཐེར་ནས། གཞོན་རྒྱལ་དུ་དབེན་ཤས་སྲུལ་བརྒྱད་བྱས་བྱུང་།

སྲུལ་མ། ལྟར་ཅན། བོས་སྲུལ་མ། ཤམ་ཐབས་ཀྱི་སྲུལ་མ། ཤམ་ཐོའི་སྲུལ། རི་པོའི་སྲུལ།

སྲུལ་མོ། ① ལྟེན་མཐུན་སྦྱང་གི་མིང་སྟེ། ལུ་སྲུལ་མོ་གྲིག་གེ་འདུག་ཅེས་བ། ② རིའི་གྲོག་མོ་རྒྱང་
དུའི་མིང་སྟེ། རིའི་སྲུལ་མོ། རི་སྲུལ་གསུམ་གྱི་དབྱས་མ་ཞེས་བ། ③ ཅི་ཤིང་དང་སྒོག་ཆགས་
ཀྱི་ཤིང་ཆགས་རིམ་སྦྱང་བ་ལྟ་བུའི་མིང་སྟེ། ཤིང་སྲུལ་མོ། ཤིང་སྲུལ་ཞེས་བ། སྒྲུག་སྦྱང་ཁྲེད་

ཁྱིམ་ཁྱོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ཡུའི་བོན་མཁས་དགོན། སེ་ཡུའི་བོན་མཁས་བདུད་འདུལ་མེ་དེ་འབྱེད་མྱོང་། དགོན་པ་འདི་
བཏབ་དུས་གསལ་པོར་ཞིག་མ་ཆེད། སྟོན་ཐོག་མར་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཁྱོད་ལྟེན་བཅན་གྱི་སྐབས་
སུ་དབུས་སུ་བོན་བསྐྱབས་སྐབས་ཐུགས་སྟོན་བྱས་པ་ཡི་ཤེས་མདོ་སྐད་ལུང་དུ་བྱོན་ནས་བོན་
བསྐྱབས་སྟེ་ལ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ནང་སོག་བཙན་སྟོན་པ་ཡི་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་དགོན་འདི་
ལ་གཞིགས་སྐྱོང་གཙང་བས་དེ་ནས་བཟུང་དར་རྒྱས་བྱུང་བར་གསལ། བྱུང་མཐའ་བོན་པོ་
ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཁྱིམ་ཁྱོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ཤེ་ སེ་བ་ཤེ་མེ་དགོན་ལྷ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། ཟུང་མཁར་སྟོང་གིས་རྒྱལ་པོའི་གཞན་དེམས་གྱི་
བཅོས་ལས། སེ་བུ་ཞེས་པ་དོ་སེ་ཤེ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

སེ་གོ་དེང་། བྱ་ཞིག

སེ་གོ་བོ། སེ་གོ་དེང་དང་འདྲ།

སེ་གོ་ལ། ལག་སོར་མཐེབ་བྱུང་གཉིས་ཅེ་སྐྱར་ཏེ་བཟབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྟེ།

སེ་གོ་ལ་གྱི་སྟེ། སེ་གོ་ལ་གྱི་བཟ། སེ་གོ་ལ་གཏོགས་པ། སེ་གོ་ལ་གཏོགས་ཅམ།

སེ་གོ་ལ་གཅིག་དུས་གྱི་མཐའ་ནང་གསེས་སྐད་ཅིག་མ་དུག་ཅུ་དེ་ལྟ་པ་སེ་གོ་ལ་གཅིག་

སེ་གོ་ལ་ཏོག་ ལག་པའི་དཀྱིལ་མུ་བ་དང་མཐེ་པོང་བཟར་ནས་ཐག་སྟེ་འབྱེད་པ།

སེ་གོ་ལ་གདབས། ལག་པའི་མཐེ་པོང་དང་། བྱུང་མོ་གཉིས་ཅེ་སྐྱར་ཐོག་ བྱུང་མོས་བོལ་གོང་གི་
སྟེང་དུ་བཟབས་པའི་སྟེ་ལས་ཏོག་སྟེ་ཞིག་རང་ལྷགས་གྱིས་ཐོན་བར་བྱེད་པ།

སེ་ཁྱོད། འདི་ལ་པོ་མོ་རིགས་གཉིས་ལས་འདི་པོ་རིགས་ཏེ། རང་ལྗོངས་ཀྱི་རོང་སྐྱར་ཡོད་པའི་ས་
ཆ་གར་ཡང་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ་དང་། ཤིང་ཕྱང་གི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྱིམ་² ལྷག་ཅམ་ཐེན་པ་ལ། སྟོང་
པོ་དང་ཡལ་གའི་ལྷན་པ་སྟུག་པོ་བགས་འབྱུང་ལྟ་ཕྱུའི་ཆེར་མ་ཡོད་པ། སྟོན་གྱི་རིགས་ཤིག་
སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་ཆེས་བསེལ། ལུས་པས་རྩ་སེར་སེལ།

སེ་ཁྱོད་མོ་རིགས། ཤིང་ཕྱང་གི་མཐོ་ཆད་སྟེ་^{2 ~ 3} ཅམ་ཐེན་པ། རར་པ་ཅུང་ཐད་ཤར་ཞིང་ལྷན་པ་
གསར་དུས་དམར་སྟུག་དང་རགས་ནས་སྐྱུ་པོར་འགྱུར་པ། འབྱུང་པ་ལྟ་ཕྱུའི་ཆེར་མས་ཁྱབ་

ཅིང་རེག་མི་བཟོད་པ། ཡོ་རྒྱུ་ཐོག་ཡོ་མ་གོང་མ་ལས་རྩེ་བུ་སྒོར་བ་མཐར་སོག་ལེ་ཁ་ཅན་
བདུན་ནས་དགུ་རེ་སྒོར་བྱིབས་སུ་སྒྲེ་བ། ཟླ་བ་⁵ ~ ⁶ བར་མེ་ཉོག་དཀར་པོ་འདབ་མ་ཟླ་བ་
ཟེུ་འབྲུ་སེར་པོ་ཅན་འཆར་བ་དང་། ཟླ་བ་⁸ ~ ⁹ བར་འབྲས་བུ་དམར་པོ་འཕམ་ཁམ་སྒྲིག་ཡོད་
དང་ལྷན་པ་ཞིག་འདོགས་པ། སྒྲན་དུ་སྒྲར་བྱ་ནི་འབྲས་བུ་དང་། བར་ལྷན་ཉེ་ཟླ་⁸ བའམ་འབྲས་
བུ་སྒྲན་དུས་བཅུ་བ་དང་། ཟླ་⁴ བར་ཕྱི་འེ་པགས་པ་དོར་བའི་བར་ལྷན་བ་ལྷས་ནས་སོ་སོར་
སྒྲམ་ཆགས་ལེགས་པར་བྱ། རོ་བུས། ¹ འབྲས་བུ། རོ་མངར་བསྒྲ། ཞུ་རྩེས་བསེལ། རོ་སྒོར་
ལས། སྒྲོམས་ལ་ཡིད་ཅམ་བསེལ་ཞེས་གསུངས། ལྷས་པས་དུག་ཆད་སེལ་ཞིང་། ཟས་དུག་
སོག་པར་པན། མཆིན་པ་དང་མཁྲིས་པའི་ཆད་པ་སེལ། དེམས་ཆད་རྒྱུད་ལྷན་ལ་པན། ² བར་
ལྷན་རོ་ཁ། ཞུ་རྩེས་བསེལ། ལྷས་པས་དུག་ནད་ཁྱེར་བ་སྒྲུད་ཅིང་ཆུ་སེར་གྱི་ནད་སེལ། ཡན་
ལག་སྐྱེད་པ་དང་ན་བར་པན།

སེ་དགོན་སྐབ་བསྐྱར་ཆོས་འཁོར་གྱིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་¹⁷⁰⁹ལོར་རྒྱལ་དབང་
བདེ་ཆེན་རྟོ་རྩེས་བཅུ་གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་
མདོ་ས་ཁུལ་ལྷོ་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་རྒྱུད། ① གནའ་རབས་བོད་ཀྱི་དུས་རྒྱུད་ནང་གི་གཅིག ② ལུང་པ་ཞིག

སེ་ཆེན་རྒྱལ་ཤོ། མིང་གཞན་ལ་དུ་མི་ཡི་ཡང་ཟེར། སྒར་འགོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་དུས་ཐོག་
གཅིག་པའི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་དང་པོའི་མིང་། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་པག་ལོར་
འབྱུངས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་སྤེལ་ལོ་ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་རྟ་ལོའི་བར་ལོ་སུམ་ཅུ་
སོ་ལྔ་རིང་སྤིང་བརྒྱུད། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་གྱི་ལོར་རྒྱལ་ས་མེ་ཅིན་དུ་སྒྲོས། རབ་བྱུང་ལྔ་
པའི་ལྷགས་ལུག་ལོར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མིང་ཡོན་ཟེར་བར་བསྒྱུར། དེའི་ཕྱི་ལོ་འགོ་མགོན་འཕགས་
པ་ཉི་ཤེས་གོང་མའི་དབྱུ་རྒྱར་བཀུར། བོད་ས་གནས་སུ་དབུས་གཙང་མངའ་རིས་སྒོར་གསུམ་
གྱི་ཞོན་ལུའི་མི་སྤུ་ཡོན་ལྟོ་རྒྱ་ཟེར་བའི་སྤིང་འཛིན་དོད་མ་ས་ཁུལ་བཅུ་གསུམ། རབ་བྱུང་
ལྔ་པའི་མེ་གྱི་ལོར་བོད་ས་གནས་ཡོངས་ལ་ཤིང་སྒོ་ཅན་གྱི་དུད་ཆང་ཞིབ་བཤེར་བྱས་ནས་ཁྱི་
སྒོར་བཅུ་གསུམ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཁག་བཞོས་ཀྱིས་ཁྱི་དཔོན་བསྐོ་བའི་ལས་ལུགས་ཐོག་མར་

བཅུགས། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་རྩ་ལོར་འདས།
སེ་རྒྱ། སེ་རྒྱས་བཅེངས་པ་ཞེས་པར། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཟུམ་པ་དང་། ཡུར་བ་སོགས་འབྲུག་མོད།
དབང་ལོ་ཆེན་པོས་ལེ་འཁོར་མིང་དུ་གསུངས་ནས་ལེ་འཁོར་བཅེངས་པ་ཞེས་འབྲེལ་བ། རྒྱ་འབྲེལ་
གཉིས་ནས་རྒྱལ་པོ་རྩ་མ་ཐུས་སིན་ཡུལ་དུ་དཔག་བཅུག་སྐབས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་
ལ། སེ་རྒྱ་སྐད་སྐད་ཟུམ་པ་བཅུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྟན་པར་དུ་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་རང་བཞིན་
ཀྱི་སྐད་དུ་བཅུམས་པ་ཞིག་ཡིན་གསུངས།
སེ་བདར། རྒྱུ་ལྷགས་བདར་ནས་རོ་མཉམ་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་བདར་གྱི་མིང། སེ་བདར་གྱིས་འཆའ་བ།
སེ་བདར་གྱིས་བདར་འཆའ་བ། སྐབས་བདར་
‘གྱིས་བདར་དགོས་པ་ལྟར་ཉག་པར་རྩལ་པོས་བསྐྱལ་དགོས་ཞེས་པར་གོ།
སེ་ན་བཞི། སྤུ་ལའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཐ་མ་ཡུལ་སྤུ་ལས་སྤྱིད་དབང་བཟུང་ནས་ལོ་གཅིག་མ་ཟེར་
ཅམ་ལའི་སྤོན་པོ་ལ་ཐ་སེན་སྤྱིད་དབང་སྤོགས་ཐེས་སེན་ལའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཞི་སྟེ། ༡ ལ་
ཐ་སེན། ༢ དེའི་བྱ་ཀ་སེན། ༣ དེའི་བྱ་མ་ཁི་ཏ་སེན། ༤ དེའི་བྱ་རྩི་ཀ་སེན་བཅས་ཡིན།
སེ་སྤྱིལ་བྱ་བ། ཐེས་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་ཁྲའ་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༡ ལོར་གཉལ་སྟོད་དར་
མ་སྐང་དུ་སྤྱི་འབྲུངས། གཤུང་བྱས་སེ་ཡིན་ཞིང་། མཚན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཞུ། སྟོབ་དཔོན་
འཆད་ཁ་བ་ལོ་མང་བསྟེན། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་ཤིང་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༤ ལོར་
འཆད་ཁ་བ་སྐབས་བཅུ་གཉིས་སྤྱིལ་བྱར་ཡང་དགོན་པ་མཛད། འཆད་ཁ་བ་གཤེགས་ཐེས་དགོན་
པ་པན་ཚུན་དུ་ལོ་བཅུ་བཞི་བཞུགས། དགུང་ལོ་བཅུ་ཅུ་དགུ་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་བྱ་
སྤྱི་ལོ་ ༡༤༩ ལོར་སྤྱིལ་བྱར་ཞི་བར་གཤེགས།
སེ་བ། ① ཤིང་སྟན་ཞིག ② གསེར་གྱི་ལྗེད་ཆད་འཇལ་བའི་ཆད་གཞི་ཞིག་གི་མིང། གསེར་ཞོ་
གང་ཆ་བརྒྱ་ལ་བགོས་པའི་ཆ་གཅིག་གི་ལྗེད་ཆད་ཡིན། ③ འབྲུང་ཅེས་ལྷགས་ཀྱི་ལོ་རེ་
བཞིན་ཕྱོགས་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་དུ་བསྐྱོར་ཞིང་གནས་པའི་ས་བདག་ཅིག
སེ་བ་བྱས། བྱས་མོད་ཆོགས་སྟེང་དུ་གནས་པའི་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་མིང་དུ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་། དེའི་
འཁོར་མིག་དུ་གནས་པའི་བྱས་པ་ཨོ་ཐོ་རེལ་བུའི་མིང་དུ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་གཉིས་མཆིས་ཏེ།

སྒྲན་དབྱང་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས། ལུས་མོའི་དབྱས་སྒྲུ་སེ་བ་རུས། ཞེས་གསུངས་བ་དང་།
སྒྲེམས་པ་ཆོ་དབང་གིས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཆིག་དོན་ཉི་མ་དང་། སྡེ་སྤྲིང་
སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བེ་རྩུར་སྒྲོན་པོ། འཕྲི་གྲང་ཆོ་
དབང་བརྟན་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་མཆོག། འཇམ་དབྱངས་མཐུན་བཅེས་མཛད་
པའི་ཕན་བདེའི་དོ་ཤལ་བཅས་སུ་སྒྲན་དབྱང་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་དང་མཐུན་པར་ལུས་མོའི་ལྷ་ར་
རུས་བ་དོན་གྲུབ་བས་འགྲངས་སམ་ལྟོག་ཅེས་བའི་མིང་དུ་བཞེད་བ་དང་། དེའུ་དམར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེལ་ཐེང་ལས། སེ་བ་རུས་ནི་དབྱི་
མིག་དང་འཕྲད་པའི་ཨོ་ཐོ་འེལ་བུ་ཟེར། ཞེས་དང་། མོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྟན་དང་ཀྱིས་
མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བརྩ་བཀོལ་རྣམས་ཀྱིས་ཨ་རུའི་མཛེས་རྒྱན་དུ། བོ་མོ་སྤྲད་དང་སེ་བ་
རུས་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བཞེད་དེ་དོ་པོ་ཤེལ་ཐེང་དང་མཐུན་པར་གསུངས། དཔལ་
སྤངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་
འགྲེལ་ལས། སེ་བ་རུས་ནི་བརྒྱ་ཤར་གི་ཡང་སྟེ་དབྱིའི་འཁོར་མིག་དང་འཕྲད་པའི་རུས་བ་སེ་
བའི་འབྲས་བུ་ལྟར་རིལ་པོར་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ཡིན་ཞིང་། རུས་བ་དེ་ལ་རྒྱ་འགགས་འཕྲིགས་
པའི་རུས་བ་ཡང་ལྷན་པས་གཞན་ལ་དོས་འཛིན་བ་ནི་རྣམ་པར་འབྲས་པའོ། ཞེས་གསུངས་
བ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་བྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རིལ་བུའི་ལེའུར། ལུག་རིལ་ཅམ་དང་སེ་བ་རུས་ཅམ་
བྲ། ཞེས་རིལ་བུའི་ཆད་གསུངས་པའང་མཆིས་པས་སྤྲད་དཔྱོད་ལྷན་ལྷན་དག་གིས་དཔྱོད་ཅིག

སེ་བན་རས་བ། རྩེ་མི་ལའི་སྟོབ་མའི་གས་ཤིག

སེ་བའི་མེ་ཉྱག་ཤིང་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་སྒྱར་ཁ་བ། ལུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་
མཁེས་བ་སེལ། རྒྱུད་གི་ནད་གཞོན་པར་བྱེད།

སེ་བུ། སེ་བ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་དཔའ་པོས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་
བ་ལས། འབྲས་རིགས་གྲངས་ལས་འདས་མོད་ཀྱང་། བསྟུས་ན་རིགས་ནི་བྱུག་དུ་འདུས། ཞེས་
པའི་ཁོངས་སུ་མ་འདུས་པའི། སེ་བུ་ཞེས་བ་སེ་གེ་སྟེ། འདུ་བའི་དབང་གིས་རིགས་གཉིས་
འབྱུང་། དེ་ཡིས་མི་འཆི་བརྟོག་གིས་འཆི། མཐུག་རྒྱུན་འོང་བས་གཟབ་བ་གཅེས། ཞེས་དང་།

འབྲི་གྲང་ཆེ་དབང་བརྟན་པའི་ཐེག་གི་བཙུག་འཆི་བདག་ཞགས་གཙོད་ལས། སེ་བྱ་སེ་གེ་སི་བ་
བའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

སེ་བོ། ༡ དཀར་སྐྱུ། དགེ་སྦྱོང་སེ་བོ། ཁྱི་སེ་བོ། ༢ གཡལ་ག་དང་འབྲི་སོགས་མགོ་བོའི་གཙུག་དང་།
ཟེར་བ་སོགས་སྐྱ་སྐྱ་དཀར་པོ་ཡོད་ལ་གཡལ་ག་སེ་བོ་དང་འབྲི་སེ་བོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ།།

སེ་བོན། སྤར་བོད་དུ་དར་བའི་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་
སེ་བྱ། སེ་གོ་བོ་འཇམ་སེ་གོ་དེར་ཟེར་བའི་བྱ་ཆེན་པོ་མགོ་སེ་བོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ཡིན།
སེ་བྱ། འབྲུང་ཅིས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རེ་བཞིན་ཕྱོགས་མཆོམས་རྣམས་སྐྱ་བསྐྱོར་ཞིང་གནས་པའི་ས་བདག་ཅིག་
སེ་འབྲས། ① སེ་ཤིང་གི་འབྲས་བྱ། ② སེ་ར་དགོན་པ་དང་འབྲས་སྤངས་དགོན་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།
སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ། སེ་ར། འབྲས་སྤངས་དགའ་ལྡན་ཏེ་གསུམ།
སེ་འབྲུ། ཤིང་སྦྲུན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་སྦྲུང་། ལྷ་རྩེ་སོ་སོ་བོད་སྦྱེད། བད་
ཀན་གྱི་ནད་སེལ། དང་ག་འབྱེད། གང་བའི་ནད་འཛོམས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཆེད་མ་དང་།
མཆིན་ནད་དགྲ། སྟེ་ཕྱ་ཤིང་། པ་ལ་ཏ་ཀ་པོ་བའི་གཉེན། མ་ཏུ་ར། མཛོད་ལྡན། ལོ་ཐོག་ག་ཤིང་།
སེ་ལ་ཤུ་བཅས་སོ།།

སེ་འབྲུ་ཆོད་པ། ① ཤིང་སེ་བའི་འབྲས་བྱ་གསར་པ། ② ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག་
སེ་འབྲུམ། ཤིང་ཆེར་མ་ཅན་སེ་བའི་འབྲས་བྱ།
སེ་མོ་བྱ་བཞི། དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་འགོར་གྲིས་པའི་ཆོས་ལུགས་དེལ་བསྐྱགས་བྱེད་པའི་
གཏམ་དཔེ་ཕྱོགས་བསྐྱུས་ནད། སྤར་བྱང་གི་འབྲོག་པའི་ས་ཁུལ་དུ་སེ་མོ་བྱ་བ་ཟེར་བའི་ལྷང་
པ་གཅིག་ཡོད་པ་དེའི་འབྲོག་པ་རུས་རྒྱུད་མི་འདྲ་བ་ཁག་གཉིས་པན་ཚུན་དགྲ་ཤ་ལེན་རེས་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་བཤད་འདུག་
སེ་མོ་དོ།། ལྟའི་སྟེ་ལ་འདོགས་པའི་རྒྱན་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། ལུ་ཏིག་ལ་སོགས་རིན་ཆེན་རིགས་དུ་མ་
བསྟར་ལ་བརྒྱས་པ། མགུལ་རྒྱན་ལས་རིང་བ་རུ་མའི་བར་སྟེབས་པ་ལ་སེ་མོ་དོ་ཞེས་ཟེར།
སེ་མོག་ལྷགས་ནད་ཤིན་ཏུ་དན་པ་ཞིག་
སེ་མ། རེག་དུག་ཟེར་བའི་འགོས་ནད་དག་པོ་ཞིག་གི་མིང་གཞན་ཞིག་ ཡོངས་གྲགས་སྐྱ་རྒྱ་ནད་ཟེར།

སེ་སྒྲིག་དགོན། དགོན་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྒྲིངས་ལྟ་ས་གོང་ཁྱེད་ལྟོན་གྲུབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ཅ་དགོན་པ། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་
སྤྱོན་མ་ལྟོ་གཅན་ཆ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་བཙུན། འཕྲོ་མ་སྤྱོན་བྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་སྐྱེ་མ་ཞིག་གི་མཆོན།

སེ་ཞིག་འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། ལོ་རྒྱུག་ས་དེའི་དབང་ཐང་དེ་སྟོག་གི་བྱ་དུ་གྱུར་ན་སེ་ཞིག་ལོ་བ་ཟེར།

སེ་ཞོ། ① ག་སེར་དདུལ་འདེགས་པའི་སྲང་གངས་ཀྱི་ཅིས་གཞི་ཞིག་② བདུད་ཅི་སེ་དཀར་ཟེར་
བའི་ཤིང་སྤྱོན་ཀྱི་མིང་།

སེ་ལུ། ① གྲིས་པ་ལ་ཟེངས་དང་པོར་སྤྱོས་པའི་སེའི་མིང་། ② སེལ་རྟོག་གམ་སེ་འབྲུའི་ཤིང་རྟོག་གི་མིང་།

སེ་ཡལ། འདི་རང་སྤྱོད་སྒྲིངས་ཀྱི་རྩ་ཡལ་དང་། སྟོ་བོ། ཉིང་ཁྱི་སོགས་ཀྱི་▲སྟེ 2 4 0 0 མན་གྱི་ས་ཆའི་
ཤིང་གསེབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་དང་། འདེབས་འཇུགས་ཀྱང་བྱེད་ཆོག་ ཤིང་ལྷང་གི་མཐོ་ཆད་སྟེ 2 ~

4 ཅམ་ཟེན་པ་ལ། ཡལ་ག་ཁམ་ནག་ཆེར་མ་ཅན། དབྱིད་དུས་ཐོག་མར་མེ་རྟོག་བཞད་པ་སྟེ། ཡོ་
གཉིས་སོན་པའི་ཡལ་ག་རྫིང་པར་མེ་རྟོག་བཞི་ལྔ་ཅམ་ཆོམ་བྱུར་བཞད་པ། མེ་རྟོག་ཟིང་དཀར་
དང་། ཟིང་དམར། འགའ་མེ་དཀར་པོ་ཅི་རིགས་ལ་ཟེའུ་འབྲུ་སེར་པོ་འདབ་མ་ལྔ་ཅན། མདངས་
གསལ་ཞིང་མཛེས་པ་འར་རྩེ་ས་རིམ་བཞིན་ལོ་མ་བྱས་པ་སྟེ། ལོ་མ་ལྗང་གྲུ་བྱུ་ལྗང་སྒྲུ་ཅན་
མཐར་སོག་ལེ་ཁ་ཡོད་པ་རེས་མོས་སྤྱེ་བ། འབྲས་བུ་སྟོང་དབྱིབས་གྲིས་པའི་ཁྲ་ཚུར་ཅམ་ཁ་དོག་
སེར་པོ་དང་། ལྗང་སེར་ཅི་རིགས། རོ་ཤིན་ཏུ་སྒྲུར་བ་ཞིག་གོ་སྤྱོད་དུ་སྒྲུར་བུ་ནི་འབྲས་བུ། རོ་
སྒྲུར། ལུས་པས་བདག་ཅན་ཆ་བ་སེལ། སྒྲིག་པོའི་གཟེར་རྒྱག་འཛོམས། ལྟ་བའི་ནད་ལ་མན།

སེ་ཡོ་རེ་བ། སྒྲ་སྒྲུ་ཡོ་རེ་བ། དཀྱང་ལོ་བཟེས་ཏེ་དབུ་སྒྲ་སེ་ཡོ་རེ་བར་གྱུར་འདུག

སེ་ལ། ① སེར་བ། ② [ཡལ]ཁལ་འགལ་བྱུའི་དོ་བོ། འཕྲོག་པའི་སྤྱིའི་ནད་དུ་སྟོ་བ་སོགས་བཅིགས་
པ་ལ་སེ་ར་བཅིགས་ཟེར། ③ སེ་ར་དགོན་པ།

སེ་ར་ཁ། ལྟ་ཁོ་བོ་བྱན་གྱི་མིང་སྟེ། སྟེད་སྟོར་དུ་འབྲུང་ཡས་ཀྱི་རུས་བྱན་དང་། མི་མགོའི་སྤང་བ་
སོགས་ཀྱི་མིང་།

སེ་ར་དགོན། ① དབུས་ཕྱོགས་དགེ་ལུགས་དགོན་ཆེན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་བྲམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་
ལྷ་ཁྱེ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཕྱག་བཏབ་བ་ཞིག་སྟེ། ཁོང་གིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་སྐུ་ཆབ་ཏུ་ཏུ་མིང་རྒྱལ་
པོའི་དབུ་མར་ཐེབས་ནས་ཕྱིར་ལོག་སྐབས་ཉེན་སྐལ་དུ་བསྐྱམས་ཐེབས་པའི་གསེར་ཆོས་
བཀའ་འགྲུར་དང་ཙན་དན་གྱི་གནས་བརྟན་བརྩུག་བཅས་ཡོད་པའི་གདན་ས་ཞིག་གྲུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཁོང་ཁྱེད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ར་དགོན། ② བཤད་རྒྱུ་དར་རྒྱས་གླིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཆུ་སྟེན་གྱི་
ལོ་༡༡༩༩ལོར་མཛོ་རོ་བ་སྐོ་བཟང་ཕུན་ཆོག་གས་ནས་གསར་དུ་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་མ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མཛོད་དགོན་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ར་དགོན། ③ འདེབས་ལོ་མོགས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ནང་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་མ་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ར་དགོན། ④ རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་འབྲུག་གྱི་ལོ་༡༥༣༤ལོར་བཏབ་པར་བཤད་ཀྱང་
འདེབས་མཐའ་སུ་ཡིན་མ་གསལ། རབ་བྱུང་བཅུ་ལྔ་པའི་ས་འབྲུག་ལོ་གྱི་ལོ་༡༥༤༤ལོར་ཨ་པོ་
བསོད་ནན་སྐུ་ལ་སྐུ་ཕྱ་ཆོག་ས་རང་གྲོལ་གྱིས་དགོན་ས་སྐོས་ནས་ལྷ་ཁང་གསར་བཞེངས་བྲས།
གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གསེར་རྩ་ཁོངས་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ར་དགོན། ⑤ འདེབས་མཐའ་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐུ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ར་ཆོས་སྡེ་དང་། སེ་ར་དགོན་པའི་རྒྱལ་གྱི་རི་རྩེ་དུ་ཡོད་པའི་ཙོང་ཁ་བའི་སྐུ་བཀན་ས་རྩུང་ཆུང་ཞིག་

སེ་ར་རྗེ་བཙན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཆོན། རྗེ་འདི་ནི་ཉར་སྟོད་རྒྱལ་སོ་གཞུང་སྤྱི་དབུག་ཆུང་ཆེ་ཞེས་
པའི་དཔོན་རྒྱུད་ལྷན་པ་མེད་པའི་སྐུ་ལ་ཉར་སོ་བསོད་ནམས་འཕེལ་དང་། ལུ་མ་སྐོལ་མ་འབུམ་གཉིས་སྐུ་སུ་
རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་གླང་༡༧༤༤ལོར་འཁྲུངས། དགྲུང་ལོ་དུག་ལ་རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་
ཆབ་ཆོན་ལ་ཐེབས་པ་སྐབས་འཁེལ་གྱིས་གདན་པུང་སྟེ་གྲུབ་རྒྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་ཁྱེ་
གནང་མཛད། དགྲུང་ལོ་བདུན་ལ་གནས་སྡོད་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱང་དགའ་བདེ་ལེགས་རིན་ཆེན་གྱི་བྱང་

དུ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་བཞེས། མཚན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གསོལ། དེའི་དུང་ནས་ཟབ་
ཆོས་མང་དུ་གསན། བཀའ་རྩིས་སྒྲོར། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་མཐའ་དཔྱད་སྒྲོར་
དང་ སྤང་ཤེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་གྲོལ་ངན་ཆར་གཅོད་རིན་པོ་ཆེའི་བྲེང་བ་ བསམ་
གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་དཔྱད་དབྱེ་མ་འབྲུག་པའི་མཐའ་དཔྱད་ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལོག་
རྟོག་འགོག་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ་ངན་པའི་སྤྱན་སེལ་ཞེས་གོ་ཤིག་གཉིས་ལ་
གདམས་པ་སོགས་མང་དུ་མཛད། སྤྱི་ཆེའི་སྤྱད་དུ་བདེ་ཆེན་གསང་སྤྲུགས་མཁར་གྱི་གདན་
སར་ལེབས་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་འབྲུག་༡༥༧༧ལོར་ཞི་བར་གཤེགས།
སེ་ར་ཐེག་ཆེན་གྲིང་། དབུས་ཕྱོགས་གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སེ་ར་དགོན་
པའི་མིང་གཞན་ཞིག
སེ་ར་དོ་ཤེར། སྤག་པ་ནས་མཚན་ཁུང་བར་གཞོགས་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀར་ཐག་པ་ཤེར་བ།
སེ་ར་ཕྱལ་མཇལ། སྤར་ལོ་རེ་བོད་རྒྱ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆེས་ཉེར་བདུན་ཉིན་སེ་ར་དགོན་པའི་བྲེས་
བྲུ་ཆང་དུ་ཡི་དམ་རྟ་མགོན་གྱི་བྱར་པ་མཇལ་སྟོན་དུས་ཆེན་ཞིག
སེ་ར་རྣམས་པའི་འཛིན་བྲུ་རིམ་པ་བཅུ་བཞི། རོག་མར་ལོ་རྒྱུད་དུས་ནས་དཔེ་ཆ་སློབ་གཉེར་
བྲུས་ཏེ་འཛིན་བྲུ་བཟོད་དགོས་པ་ཡིན། འཛིན་བྲུ་བརྒྱ་གསུམ་མམ་བཅུ་བཞི་ནི་སེ་ར་དགོན་
པར་མཚོན་ན། ༡ བསྟན་བྲུའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཅིག ༢ གཞུང་གསར་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཅིག
༣ གཞུང་རྒྱུང་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཅིག ༤ གཞུང་གོང་མའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཅིག ༥ སྐབས་
གཉིས་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཅིག ༦ སྐབས་བཞི་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཅིག ༧ ཟུང་བཀོལ་གྱི་
འཛིན་བྲུ་ལོ་གཉིས། ༨ དབུ་མ་གསར་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཉིས། ༩ དབུ་མ་རྒྱུང་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་
གཉིས། ༡༠ འབྲུལ་བ་གསར་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཉིས། ༡༡ འབྲུལ་རྒྱུང་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་
གཉིས། ༡༢ མཛོད་དང་བོའམ་གསར་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཉིས། ༡༣ མཛོད་རྒྱུང་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཉིས།
༡༤ དཀའ་རམས་འཛིན་བྲུ་ལོ་གསུམ་བཅས། ཡང་འཛིན་བྲུ་བཅོ་ལྔ་ཡིན་ན་བསྟན་བྲུ་ལ་
གསུམ་བྲུས་ཏེ། བསྟན་རྒྱུང་། བསྟན་འབྲིང་། བསྟན་ཆེན་བཅས་ཕྱེ་ནས་རྣམ་འབྲེལ་ལ་འཛིན་
བྲུ་ལོགས་སུ་ཡོད་པ་གཅིག་དང་ལོགས་སུ་མེད་པར་བསྟན་ཆེན་སྐབས་རྣམ་འབྲེལ་སློབ་སྦྱོང་

བྱེད་སྒོའ་ཡང་ཡོད། དཀའ་རམས་འཛིན་གྱི་ལོ་གསུམ་སྔོན་རིང་གཙོ་བོར་མཛོད་ལ་སློབ་སྦྱོར་
ཐོག་སྤར་བལྟས་ཟིན་པའི་དབུ་མ་པར་བྱིན་སོགས་ལ་བསྐྱར་སྦྱོར་བྱས་ནས་ལོ་གསུམ་པའི་
དགོ་བཤེས་ཀྱི་མིང་ཐོག་མར་བཏགས། དེ་ནས་དགོ་བཤེས་ལྟ་རམས་པའི་དམ་བཅའ་ཞེས་སོ་
སོའི་འཛིན་གྲུ་ནས་བཟུང་འཛིན་གྲུ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་དམ་བཅའ་ཉིན་འཁྱོངས་བཞི་དང་མཆན་
འཁྱོངས་བཞི་བཞག དེ་ནས་ལྟ་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མོར་དམ་བཅའ་ཉིན་མཆན་གཉིས་བཞག་
ནས་ལྟ་རམས་ཐོན་པ། དེ་ནས་རྒྱུད་གྲུ་སྔོན་སྦྱོང་ལ་འགྲོ།

སེ་རལ་ཁ། སྐྱེད་པས་སྤག་པ་དང་མཆན་ཁུང་ལོག་གཡས་གཡོན་དུ་བསྐྱོལ་ཏེ་བཏགས་པའི་ཐེང་བཞིག
སེ་རལ་འཕྲེང་བ། སྐྱེད་པས་སྤག་པ་དང་མཆན་ཁུང་ལོག་གཡས་གཡོན་དུ་དཀྱི་བའི་རྒྱན་ཆ།

སེ་རུ། [རྟིང]སེར་པོ། བྱང་དུ་མཆོད་རྟེན་སེ་རུ་བཞེངས།

སེ་རུ་ལྟ། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྗེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་རུལ། ① རྟིང་བ་རུལ་པོ། ② ས་སྐྱེན་གྱི་རིགས་བྱང་རྟིང་སོགས་ལ་ཆགས་པའི་ས་རྟེག་སེར་སྐྱེ་

རོ་ཁ་ཉམས་ཅན་ཞིག་སྟེ། རུས་པས་འཁྱུགས་ཆད་དང་། སྐྱར་དུག་སྐྱར་དུག་སེལ། ③ རུལ་
རྟེག་འབྲེས་པའི་ས་འདོལ་གྱི་མིང་། ④ ཞ་ཤེན་གཤོང་མིང་།

སེ་རེ། ཡ་རེ་དང་དོན་གཅིག

སེ་ལུང་དགོན། དགོན་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། ད་ལྟ་ཉམས་གསོ་བྱུང་མེད།
བྱབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྱེར་སྔོན་ལུང་བདེ་
ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ཤར། འབྲུང་རྩིས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་བཞི་མཆམས་བརྒྱད་དབུས་དང་བཅས་པའི་ས་བདག་གཙོ་
བོ་རྣམས་ལས་ཤར་རྫོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་བདག་གཙོ་བོ། སྤྱིད་ཀྱི་ཕུར་བ་འཛིན་ཞིང་མི་རྣམས་ཀྱི་
སྒོག་འཕྲོག་པ། རྟོན་རྒྱ་ཐ་རྱུང་ལ་ས་བདག་གི་ལས་གཙོ་བོར་བྱེད་མཁན་ཞིག

སེ་ཤར་རེ་ག། སྐྱེད་ཀར་ནག་འབྲེས་མའི་ཁདོག་སྐྱ་སེ་ཤར་རེ་ག། སྐྱར་སེ་ཤར་རེ་ག།

སེ་ཤིང་། བསེ་ཤིང་དང་འབྲ།

སེ་ཤེད། སྤག་པ་ནས་མཆན་ཁུང་བར་གཞོགས་གཡས་གཡོན་གང་རུང་ཕྱོགས་སུ་ཐག་པ་ཤར་བའི་དོན།

སེག་ཐད་འཛོད་པོར་མེད་པ་གཞོག་གཅིག་ནས་གཞོགས་གཞན་དེར་རིམ་བཞིན་འབྱོག་པ། གསེག་གྲང་འཕྱི།
སེག་དར། སམ་དར་དང་འབྲ།

སེག་བདར་རིས། འབྲ་བའི་སྒོ་ནས་མིང་བཏགས་པའི་སྲུག་སྒྲེལ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ།
འབྲ་དཔེ་ལས། སྲུག་སྒྲེལ་སེག་བདར་རི་མོ་འབྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

སེག་པ། སོ་བཅེ་བ། རྫོང་ཕྱེད་ལྟར་འབྲེས་པའི་རྩམ་པས་སོ་སེག་པ།

སེག་མ། ① གཟེབ་མ་ཟེར་བའི་སྒོ་མ་སྟེ་སྒྲུག་ ལྟས་ཀྱི་སྒོ་ད་གྲུ་བཞི་ཁེབས་ཅན། ② རྫོང་ཕྱེ།

སེང་། གསེང་དང་འབྲ།

སེང་དཀར། སེང་གི་དཀར་པོའམ་གངས་རིར་གནས་པའི་སེང་གི་ སེང་དཀར་གཡུ་རལ་ཅན།

སེང་གི་རྫོང་དགེ་འཕེལ་ཆོས་འཁོར། ཕྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱེ་འབྲུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེང་དཀར་གངས་དང་བ། ཁྱི་སྤྱུ་མདོག་དཀར་ཞིང་སྤྱུ་དམར་བ་ཅན་གྱི་ཕོ་རྟགས་ཏེ། རོ་མངར། ལྷ་རྩེས་
རོད། ལྷས་པས་རོ་ཅ། ཆགས་པ་འཕེལ།

སེང་ཁྱི་ རི་མོའམ་འཛིམ་པས་བཞོས་པའི་སེང་གིས་བཏེག་པའི་ཁྱི།

སེང་གི་ ① རི་དྲགས་རྒྱལ་པོ། སེང་གའི་གཡུ་རལ་ལ་སྤྱེའུས་ལག་ཅེད། སེང་གའི་འོ་མ་བཞོ་འདོད་
ན། དེ་ལ་འཐབ་པའི་སྤྱིང་སྤྱོབས་དགོས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྲང་པོ་འཛོམས།
ང་རོ་ཅན། ཆ་ཤས་འཛིགས། གདོད་ལྟ་བུ། སྤྱིང་ཆགས་རྒྱལ་པོ། ལྟགས་ཀྱི་དབང་པོ། ལྟས་
མཁའ་གཞོན། ལྟས་པར་གཞོན། འཕྲོག་ཁྱེད། གཞུག་ཕྱད་ལྟ་བུ། ཆོགས་ཀྱི་བདག་པོ། རལ་པ་
ཅན། རི་དྲགས་དབང་པོ། རི་དྲགས་ཟས་ཅན་བཅས་སོ། ② ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྤྱིང་ལྟོངས་
ཀྱི་སྤྱོ་བྲག་རྫོང་ཁོངས་སྤྱོ་བྲག་ལྷུ་ལྷུ་འབྲུམ་དུ་ཡོད།

སེང་གི་རྒྱང་བརྒྱད། གཅན་གཟན་རོ་མཆར་ཅན་ཞིག་སྟེ། ལྷུང་གི་གཤོག་པ་གཉིས་དང་སྤྱིང་མོ་
གཉིས། སེང་གའི་རྒྱང་ལག་བཞི་བཅས་པ་ཞིག་

སེང་གི་ཁ་འབབ། བོད་རང་སྤྱིང་ལྟོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ཁོངས་སུ་ཁྱེད་དང་སྤྱིང་གཉིས་ཀྱི་
ཆུ་ཞིག་སྟེ་ཆུ་པོ་སི་ཏུའོ།

སེང་གེ་ཁ་འབབ་གངས་རི། ཁ་འབབ་ཀྱི་ཆུ་བོ་བཞི་འབྱུང་སའི་གངས་རི་ཏེ་སེ།

སེང་གེ་བྱིམ། སེང་གེ་བྱིམ་དང་དོན་གཅིག་

སེང་གེ་རྒྱན་གཞི། སེང་གེའི་རི་མོ་ཡོད་པའི་གོས་ཆེན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

སེང་གེ་རྩོམ་གྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཞིག

མེད་པོ་དགོན། ① མེད་གཞན་མི་ཉག་མེད་པོ་དགོན་ཟེད། རབ་ལྗང་པའི་པའི་ས་ཁྱག་ལྷི་

ལོ་ ༡༣༥༤ ལོར་ གུ་མེན་གཞི་གཞི་བཞུགས་པ་ལྟར། གཞི་བཞུགས་བཞུགས་པ་ལྟར། མི་ཉལ་མཁས་པ་

མི་ལྟ་སོགས་སྐྱུ་ལ་བ་བཀའ་བསྐྱུད་པའི་མཁས་ལྷན་གྱི་ཕྱི་ས་ཆེན་མང་པོས་ཞབས་ཀྱིས་

བཅགས་ཤིང་ཕྱིན་པས་ཀྱི་བསྟེ་གནས་སུ་གྱུར། དུས་ཕྱིས་བཀའ་བསྟན་ཉམས་སྐྱོད་ཀྱིས་ཉིང་།

མར་པལ་ལྷན་ ལྷན་མཐའ་ཉི་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟོ་དཀར་མཛེས་མོད་རིགས་རང་སློང་ཁྱེད་ཀྱི་

མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེད་པོ་དཔོན། ② མེད་པལ་ཞུ་བ་ཙམ་རྒྱ་དེ་མེད་པོ་དཔོན་མེད། རབ་ཕྱུར་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་ལྷག་།

ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥ལོ་ལོང་ས་པོ་ལྷ་མ་གམ་ཡེ་ཤེས་དང་། མ་ལུལ་ལྷ་མ་གམ་ཀུན་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་

བཏུབ། གྲུབ་མཐའ་ཉིད་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟོ་དཀར་མཛེས་མོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲུལ་བྲག་འགོ་

རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེད་ལོ་དཔོན། ③ འདེབས་མཁན་དང་བཟབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ཉིད་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟར་

དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོར་ཁུལ་ཏུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེད་པོ་དཔོན། ④ མེད་པོ་བཟ་མི་ས་ཚོས་སྒྲིང་ཞེས་ཀྱང་ཀྱང་། རྩོམ་པོ་དཔོན་ཞེས་ཡིན་པ་ལ་

ཐེས་སྐྱིད་ལོ་ ༡༧༥༥ ལོར་ ༡༥ རེས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུག་ཐང་གྱིས་པན་པ་བསྐྱར་ནས་སང་གོ་བཟུ་ཤིས་ཆོས་

སྒྲིང་འདི་བཏང་། ལྷ་བ་མཐའ་དཔེ་འཁྲུག་ས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རང་བོད་རིག་ས་རང་སྒྲིང་ཁྲུམ་བཙན་

ལྷ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེད་གོ་བསྐྱིད་ས་པ། མེད་གོ་ས་ལུས་འགྱིང་ཚུལ་བསྟན་པ།

མེད་གེ་ཅན། [མཛོན]གྲུ་ཤན།

སེང་གེ་ལྷ་གསུམ་རལ་ཅན། ལྷ་བའི་གཟུང་མིང་ཞིག

མེད་གེ་འཛིགས་མེད། རྩོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ཞུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་བས་མ་གསོ།

རུས་ཆག་སྟོང་།

མེད་གེ་འཛོམས། [མཛོན]ལ་ར་རྩ།

མེད་གེ་གདན་གྱི་འཁོར་ལོ། སྐར་རྩིས་ལས་འབྱུང་བའི་རི་མོའི་འཁོར་ལོ་ཞིག་

མེད་གེ་རྣམ་རྒྱལ། རྟོན་གྱི་མགོན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་རིག་པ་མགོན་གྱི་རྒྱུད་པ། ཡབ་འཇམ་

དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་དང་ཡུམ་རྒྱལ་མོ་ཁ་གཏུན་གཉིས་ལ་སྲས་གཉིས་བྱུང་བའི་བགྲེས་པ། འདི་

ཉིད་སྐྱེ་སྟོབས་ཆེ་ལ་སྐྱེ་ཆལ་གྱི་གནས་ཀྱན་ལ་བྱང་ཆུབ་པ་ཞིག་བྱུང་བས་གྲུ་གེ་བྱི་འབྲོག་དང་།

གྲུ་གེ་བཅས་ལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་དཔག་དངས་ནས་རྟོག་ར་ལུག་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་ལོན། ལ་

དྲགས་སུ་སྟག་ཆང་རས་ཆེན་པ་གདན་དངས་ནས་ཡབ་གྱི་དགོངས་རྒྱུ་གས་ལ་གསེར་ཐངས་

གྱི་བྲམས་པ་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་སྐྱེ་ཆད་ལ་སོགས་པའི་རྟོན་གསུམ་མང་པོ་གསར་བཞེངས་

དང་། རྒྱན་མཛོད་དཔེ་སློང་གི་སྟེ་བཅུགས། བཀ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བྱུང་

དུ་ཡུམ་གྱི་དགོངས་རྒྱུ་གས་ལ་གསེར་འབྲུམ་དང་། དདུལ་འབྲུམ་ཆ་ཆང་། གཞན་ཡང་རིག་པོ་

ཆའི་རིགས་བརྒྱ་ཅུ་ལྟ་ས་དང་། ཁ་འབྲུག་བསམ་ཡས་སོགས་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། ཆོས་

སྟེ་ཆེ་ཆུང་ལ་མཆོད་སྤྱིན་དང་། བསྟེན་བཀྱར་རྒྱ་ཆེ་བ། བམ་ལེ། རྟོན་ཡུལ། ཁ་ནག་གཙང་

དམར། སྐྱེ་དམར་ནང་། མེ་རུ། དར་རྩེ་སོགས་གྱི་ས་ཁུལ་དང་། ལ་དྲགས་སྟོན་གཤམ་དང་།

མངའ་ཞབས་གང་ཡོད་ནས་མཆོད་གཞིས་སུ་ཕུད་རེ་རེ་བསྐྱལ་བ་ནས་གནས་བར་ཕུལ་ཞིང་།

སྟག་ཆང་རས་ཆེན་ལ་རང་ཞབས་གྱི་ཁོང་ནས་ས་ཕུད་མཆོད་གཞིས་རྒྱ་ཆེན་ཕུལ་བ་དང་།

སྟག་ཆང་རས་ཆེན་གྱི་ཉེ་མི་བྱང་ཆུབ་བསམ་སྦྱིང་དགོན་དང་། བླེ་བདེ་ཐེག་མཆོག་དགོན།

མམ་ལེ་བདེ་ཆེན་དགོན་བཅས་དགོན་ཆེན་གསུམ་གྱིས་གཙོས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་མང་པོ་

བཞེངས་པའི་སྤྱིན་བདག་གི་མཐེལ་ལེན་མཛད། མེད་གེ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་རུ་ཤོད་བདག་མོ་

སྐལ་བཟང་སྟོལ་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་བར་སྲས་བདེ་ལྷན་རྣམ་རྒྱལ་དང་། ཡི་རྩེ་རྟོ་ཉི། བདེ་མཆོག་

རྣམ་རྒྱལ་རྣམས་རིམ་བར་འཁྱུངས་ཤིང་། སྲས་འདི་དག་ལས་བརྒྱུད་པའི་གདུང་རྒྱུད་གྱིས་ལ་

དྲགས་ཁུལ་ལ་དབང་བསྐྱུར་གནང་བར་མངའ་ཐང་དར་གུད་ཅི་རིགས་བྱུང་སྟོར་སོགས་ལ་

དུགས་ཀྱི་ལ་རབས་རིམ་བྱོན་སྐོར་གོང་དུ་ལ་དུགས་ཀྱི་སའི་བདག་པོ་ཞེས་པར་གསལ།
མེད་གེ་རྣམ་པ་སྤྱི་དཔ། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང་སྟོམ་འཇུག་དགུ་ལ་ཆོས་གཞན་ལ་སྤེལ་བར་ལུགས་
མ་ཐུན་དང་ལུགས་མི་མ་ཐུན་གང་རུང་དུ་སྟོམ་བར་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མཁུན་པ།
མེད་གེ་རྣམ་པར་ཅེ། ① མེད་གེས་ལུས་རྩལ་དོམས་ཏེ་འཁྲབ་ཅིང་ཅེ་ག ② བྱང་མེམས་ཤིག་གི་མཚན།
མེད་གེ་སྤར་མོ། སྟོ་ག་བྱར་ཏིས་ལོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
མེད་གེ་སྤལ་བྱལ། དཔྱེབས་འདྲ་བ་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་སྟོ་ག་བྱར་ཏིས་ལོའི་མིང་གི་རྣམ་
གྲངས་ཤིག་སྟེ། མན་ངག་འཁྲུངས་དཔེ་ལས། སྟོ་ག་བྱར་ཏིས་ལོ་ཞེས་བྱ་བ། ཁ་སྟོད་གཡལ་
དང་སྤེབ་ལས་སྟེ། ར་བ་ནག་པོ་ཆུན་པོར་འབྲེལ། ལོ་མ་གཅན་གཟན་སྤར་སྤེར་འདྲ། སྟོང་པོ་
མེ་ཏོག་ར་དུག་འདྲ། རོ་ནི་ཁ་ལ་རུས་པ་བསིལ། ཁྱི་དུག་སྤྱང་བརྒྱལ་ཞེས་གྲང་བྲ། མེད་གེ་
སྤར་མོ་བྱ་བ་ཡིན། སྟོ་ཆད་ནད་ལ་བདུད་ཅི་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
མེད་གེ་མའི་བྲ། [མདོན་སྤྲ་གཅན།
མེད་གེ་ཅེན། [མདོན་འཇམ་དབྱངས།
མེད་གེ་བཟང་པོ། སྤར་བྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དོན་
གསལ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་འབྲེལ་ཆེན་སོགས་མཛད་མཁན་ཤེར་ཕྱིན་སྤྲ་བའི་སྟོབ་དཔོན་རོ།།
མེད་གེ་སྤྲ་བྲང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྲལ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མེད་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མེད་གེ་རི་ཁོང། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་དུས་སུ་བྲག་བཏགས། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མེད་གེ་ཤག་ལྷ་ས་གོང་ཁྱེད་ནད་གི་ཤར་རོས་ལོང་སྟོང་ཞིང་ཁར་གྲགས་པ་དེ་ཡི་བྱང་རོས་སུ་ཡོད་
པའི་ཁང་བ་ཞིག་གི་མིང་།
མེད་གེ་ག་གོང་མ་མགོ་དགོན་པ། དགའ་ལྷན་ཕུན་ཆོགས་ཆོས་སྤིང་ཡང་ཟེར། བཅན་པོ་ཁྱི་རལ་བ་ཅན་
གྱི་དུས་སུ་བྲག་བཏགས་པ་གྲགས། མིང་རྒྱལ་རབས་དུས་སུ་སྟོང་འཁོར་རྗེ་རྒྱ་མཆོས་རྒྱས་སྤུན་
བྲས། བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་ལྟོ་རེབ་གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མེད་གེ་ག་གོང་ཡ་མགོ་དགོན་པ། མིང་གཞན་དུ་དཔལ་ལྷན་ཆོས་འབྱོར་སྤིང་ཟེར། རབ་བྱང་དུག་

པའི་ཤིང་སྒྲུང་སྒྲི་ལོ་༡༣༥༥ལོར་བྲག་བཏབ། བྲུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་
སྒྲུང་བ་གོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སེང་གའི་བྲིམ། བྲིམ་ལྔ་བ། བྲིམ་ཞག་ཉི་བར་སྐར་གནས་དགྲུ་ལ་སླེབས་སྐབས་ཉི་མ་སེང་བྲིམ་ལ་སྒྲིང།
སེང་གའི་ཁྲི་འཛིན་བ། རྒྱལ་ཐབས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ་བའམ། རང་རང་ལུལ་དགོན་གྱི་བདག་
པོར་ཁྲི་འཛིན་བྱེད་པ།
སེང་གའི་འགྲམ། ① རྒྱལ་པོ་ཐས་གཙང་མའི་ཡབ་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་འགྲམ། ② སེང་གའི་འགྲམ་བ་
འདྲ་བའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་། ③ སངས་རྒྱུས་ཤིག་གི་མཆོན།
སེང་གའི་སྒྲ་སྒྲིག་ ① སེང་གེ་སྒྲ་དབྱངས་སྒྲིག་པའི་སྒྲ། ② རྟིང་མའི་ཆོས་ལུགས་ནས་བཤད་པའི་
སྒྲོབ་དཔོན་གྱ་རུ་མཆོན་བརྒྱད་ནང་གི་གཅིག་ ③ བདུད་ཀྱི་བྲ།
སེང་གའི་ང་རྟོ། ① སེང་གའི་ངར་སྒྲ། ② སངས་རྒྱུས་ཤིག་གི་
སེང་གའི་ཉལ་སྐབས། སྒྲོག་ཡས་བ་མཐ་སྟེ་རྒྱང་བ་གཡོན་བ་གཡལས་པའི་སྟེང་དུ་བཞག་ནས་ཉལ་བའི་ཚུལ།
སེང་གའི་སྟོབས་སུ་གཤེགས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་
གསལ་ཤིག་སྟེ། མི་ཐེལ་གྱིས་གཞོན་བ་ལ་མཁས་བ་ཉིད་གྱིས་སེང་གའི་སྟོབས་སུ་གཤེགས་པ།
སེང་གའི་བཞོན་བ། [མཛོན]འཇམ་དཔལ་དབྱངས།
སེང་གའི་རིགས། [མཛོན]བྲི།
སེང་གའི་ཤིང་རྩ་མ། [མཛོན]ལྷ་མོ་ལྷ་མ།
སེང་གོ་མི་ཆེན། བོད་རྒྱལ་གནས་རི་སྒོར་བཙན་གྱི་སྟོན་པོ། འདི་ཉིད་གྱིས་དམག་དཔོན་བྲས་ཏེ་
དུགས་པོ་ངོ་ལོག་པ་སྐར་བཙན་པོའི་མངའ་འབངས་སུ་བཀུག་དེའི་དུས་སུ་མི་རྣམས་ཀྱི་ཁ་ལ།
སེང་གོ་མི་ཆེན་གྱིས། དུགས་ལུལ་བསེན་མཁར་དུ། བདུད་གཡུག་ཐེངས་གཅིག་ལ། འཕྱོག་
དུད་ཐང་གང་ཐོབ་ཅེས་པའི་གཏམ་བྱུང་། སེང་གོ་མི་ཆེན་དཔལ་བའི་བུལ་དུ་གྱུར་ནས་ཉི་མ་
གཅིག་ལ་དུགས་པོ་མི་བརྒྱད་བསད་ཅེས་གསལ། རྒྱལ་པོས་མི་ཆེན་གྱི་བྱ་དགར་གསེར་ཁུང་
རེལ་རྒྱལ་གྱི་མི་དང་། འཕྱོག་སྤྱགས་བཙས་གནང་།
སེང་མགོ་ཅན། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་འོག་ཁང་བྲམས་ར་ནང་མའི་མཐའ་བསྐྱོར་དུ་ཡོད་པའི་ཀ་བ་

ཉགས་ཅན་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། ཀ་བ་འདི་ཡང་གང་དུ་ཡོད་མེད་ངོས་འཛིན་དཀའ་བར་སྤང་ཞིང་། ཀ་
བ་འདི་དང་ཉེ་བའི་སར་སྤྲུགས་ཀྱི་གཡང་ཡིག་སྟོར་སྤྲས་ཡོད་ཚུལ་ལོ་རྒྱུས་མང་པོར་གསལ་ལ།
མིང་དེ་གཤམ་སྤྱི་མིང་དེ་བ་ཞེས་ནམ་གསལ་བ་ལྟ་བུར་མིག་ལམ་དུ་དཀར་མདངས་ལྟན་ཅིར་འཆར་
བའི་ངང་ཚུལ།

མིང་ཐང་ཆ་ཁ། ཚུ་ཚན་ཞིག་སྟེ། བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་ནམ་གླིང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མིང་ལྗེད་། ཤིང་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་བསྐྱུ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་བས་ཁྲག་ངན་
དང་། ཚུ་མེར་སྤྲེལ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཁ་དེ་ར་དང་། ཁུ་བ་མཛེ་འཛོམས། ལྷ་ལེན་མ། ཚུ་
མེར་ཁྲག་འཐུང་། གྱིས་བའི་བུ་མ། འཆོ་བའི་ཤིང་། ལྷ་བའི་ཡལ་ག་བཅས་སོ།།

མིང་ལྗེད་ཅན། གསེར་རི་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རིའི་ཅེ་མོ་ན་མིང་ལྗེད་ཅན་ཞེས་ཟེར། རོས་
རེར་དཔག་ཆད་ལྷ་འབྲུམ་དང་མཐའ་སྟོར་དུ་ས་ཡ་གཉིས་ཡོད་པ།

མིང་ལྗེད་མར་ཁ། མིང་ལྗེད་ཤིང་གི་གཞོག་ཕྱེ་བ་དམར་ཟལ་གྱི་མར་ཁུའི་ནང་བཙོས་ཤིང་གང་བར་
རྒྱར་བ་སྤར་ཚུར་བཙོས་ནས་བཏོན་བའི་མར་ཁུའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་བུན་ཆོག་གས་ཀྱིས་མཛད་བའི་ལག་ལེན་གཅེས་བསྐྱུས་ཀྱན་གསལ་སྤང་མཛོད་ལས།
བདུན་བ་མིང་ལྗེད་མར་ཁ་ཞེས་བྲ། མིང་ལྗེད་གཞོག་ཕྱེ་དེ་ཕྱིད་ལྷག་བ་དང་། ལྷག་དང་ལྷ་བ་
གོང་མོ་རི་བོང་རིལ། ལྷ་མའི་ཕྱིད་ཕྱིད་དམར་ཟལ་བ་མར་བཙོ། གོང་བཞིན་བྲས་བའི་མར་
ཁུས་ཤིག་གྲུམ་དང་། མ་འབྲས་སུ་རྩ་དཀར་ཆ་ཤིས་ཅན། གཟའ་རྒྱུ་འབམ་སྤྲུགས་ནད་
འཕྲུག་དང་། ཚུ་མེར་ཆ་བའི་ནད་རིགས་འཛོམས་བའི་མཆོག་ཅེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

མིང་ལྗེད་ནགས་ཀྱི་སྟོལ་མ། ལྷ་སྟོལ་མ་ལྷུང་གྲུའི་རིགས་ཤིག།

མིང་ལྗེད་རིགས་གསུམ། མདོག་གི་དབྱེ་བའི་སྟོན་མིང་བཏགས་བའི་མིང་ལྗེད་དམར་སྤྱི་མིང་གསུམ་
ཀྱི་མིང་སྟེ། དམར་བ་ཅན་དན་མིང་ལྗེད། མིང་བ་སྤྱིར་བ་མིང་ལྗེད། ལྷ་བོ་གསོམ་མིང་ལྗེད་ངོ།།

མིང་འག ནད་ཡོངས་སུ་འག་པ།

མིང་གདན། དབྱངས་འཆར་ལས་གསུངས་བའི་ལེགས་ཉེས་བཏགས་ཐབས་ཤིག།

མིང་གདོང་མའི་རྫོག་སྤྱིར། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ་མིང་གདོང་མ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་ཀྱི་སྟོམ་བརྒྱས་

ལ་བརྟེན་ནས་བར་ཆད་ཕྱིར་སྐྱར་གྱི་ཆོག་ཞིག
མེད་པོ། ཆོག་ས་ཚོ་བ་པོ། སྐབ་དབར་མེད་པོ། ལྷོན་ཤིང་མེད་པོ།
མེད་སྤྱག་ ① མེད་གཤེ་སྤྱ་གྲ། ② མེད་གཤེ་དང་དབྱིབས་འདྲ་བའི་བྲི།
མེད་ཐོམ། ལུ་མཁན་ལོ་མའི་མེད་གཞན་ཞིག
མེད་བ། མེད་ས་བ། མེད་བ། འདག་བ་དང་སང་བ། སྐྱོ་བ་མེད་བ། ངལ་དུབ་མེད་བ། གི་མ་མེད་ས་
བ། ལྷོན་མེད་ས་བ།
མེད་འབྲུག་ འབྲུག་དང་མེད་གཤེ་མེད་གི་བསྐྱས་ཆོག
མེད་འབྲུག་སྐྱག་ཅེ། མེད་འབྲུག་སྐྱག་གསུམ་གྱི་རི་མོས་མཚན་པའི་གོ་སར་རྒྱལ་པོའི་མཁར་ཆོང་།
མེད་མ། ① སྐབ་མའམ་བར་གམེད་ཅན། རས་མེད་མ། མེད་མ་མེད་པའི་མཛའ་གཙུག་ས་དམ་ཟུབ།
② [རྫིང་]ལན་ཀན།
མེད་ཆགས། རས་སྐབ་སྐབ་གྱི་ཚུ་ཆགས་ལྟ་བུ།
མེད་ཆེར། ཤིང་མེད་ལྗེད་གི་ཆེར་མ།
མེད་ཡོལ། ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་རས་སྐབ་གྱི་ཡོལ་བ།
མེད་གཡལ། ཁང་པའི་ཐོག་ཏུ་ལྗེད་ཁང་ལྟ་བུའི་གཡལ་ཡོད་པའི་མེད་།
མེད་རས། རས་སྐབ་སྐབ།
མེད་རི་དགོན། རབ་བླང་བཙུ་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་གཉེར་སྟོན་གི་མེད་རིན་ཆེན་གྱིས་
བཏབ། གུབ་མཐའ་རྫིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དབལ་ཡུལ་
ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མེད་མེད་པོ། བར་སྐྱང་ལྷལ་ལྷལ། གལ་ཆགས་ཞིབ་པོ་མེད་པའི་སྐབ་དབར་མེད་མེད་པོ།
མེད་ཤོར་མི་འབྱུང་བ། ལྷང་ཆུང་ལྷོད་ཡེངས་སུ་མ་ལུས་བ་ལ་ཟེར།
མེད་ཤོར་མེད་བ། ལྷོད་ཡེངས་བྱས་པའི་ཞོར་ལ་སྐྱོཅ་ཆ་ཤོར་བའི་རིགས་མེད་བ།
མེད་མེད་དགོན། ཐེག་ཆེན་བསམ་འབྲུབ་བསྟན་གཉིས་དང་རྒྱས་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བླང་
གསུམ་པའི་ལུགས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༠ལོར་ཀར་མ་བ་བདེ་གཤེགས་ནས་གསར་འདེབས་མཛད།

གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བཤིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྱུང་ཆུ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སེངས་པ། ① སེང་བའི་འདས་པ། ② རྟིང་དཔས་སྒྲུབ་མོ་ཡིན་ཏུ་ཆགས་སྟོང་ཅིང་གཟེན་རྩི་བཞིན་
སྒྲིབ་མི་སྒྲུབ་པ་ཞིག
སེངས་པོ། ཨམ་ཙག་སེངས་པོ་ཞེས་ན་བ་གསལ་པོ།
སེངས་པོ་བརྟུང་། ཆང་གི་ཐ་མ་རོ་དང་བོ་བ་ཞད་ཅམ་ཡོད་པའི་མིང་རོ།
སེད། གསེད་པའི་སྤྱུལ་ཆོག
སེན། མཇུ་གྲུའི་ཆེ་ཡི་སེན་མོ།
སེན་སྒྲི། ལག་པའི་སེན་མོའི་རྩ་བའི་པགས་པ། སེན་སྒྲི་གསུམ་པ།
སེན་གཏུག། སེན་མོ་གཏུག་བྱེད་གྱི་ཡོད་བྱེད་ཅིག
སེན་འཕྱོག་སེན་མོས་གཉེན་གསུམ་འཇུག་ཏེ་འཐེན་པ། སྤྱ་གྲུའི་འཕོངས་ལ་སེན་འཕྱོག་རྒྱབ་པ།
སེན་ཆ་དགོན། མིང་གཞན་རྣམས་རྒྱལ་ཀུན་གྲགས་སྤྱིང་ཐེར། མཉམ་མེད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་
ཞལ་སྟོན་རྒྱལ་རིགས་འབྲུ་ཡི་སྒྲ་ཆེན་ཀུན་དགའ་དབང་ལྡན་གྱིས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་སྤྱང་
ཅམ་ལ་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་ནག་འབྲི་རུ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
སེན་ཆ་དགའ་རི་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༢ལོར་མཁས་བཙུན་
བསམ་གཏན་ཉི་མས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་
ཁྱུང་ནག་འབྲི་རུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སེན་མོ་གང། རྒྱ་ཁྱིམ་རྒྱུང་བ་དང་། དུས་ལུན་ཐུང་བར་བཤད། སྤྱ་ཐལ་སེན་མོ་གང་ལྟ་བུ།
སེན་མོ། ཀྲང་ལག་གི་སེན་མོ། སེན་མོས་འཕྱོག་པ། སེན་མོ་འདེབས་པ། སེན་མོས་དབྲལ་པ། མིང་
གི་རྣམས་གངས་ལ་གཙང་བྱ་དང་། བཙད་སྒྲི། འདོད་ཤོས་སྤྲུགས་ཀྱི། སྤར་མོ། ཡང་སྤྱིད་ཅན།
ལག་སྤྱེས། ལག་འཁྱུ། ལག་པའི་ཆེར་མ། སྤར་སྤྱེས་བཙས་མོ།
སེན་མོ་མདོག་སྤུས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱུད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་པན་པའི་སྤྲུག་བསམ་ཉིད་ཀྱིས་སེན་མོ་མདོག་སྤུས་པ།

སེན་མོ་དབྱས་མཛོ་བའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། རིགས་ཀྱི་མཆོག་ལས་སྦྱེས་པས་སེན་མོ་མཐོ་བ་སྟེ། གཤེད་བྱ་དང་ལེབ་མོ་མིན་པར་
དབྱས་མཛོ་བ།

སེན་མོ་ཟངས་མདོག་ལྷ་བྱའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། འདྲ་བྱེད་ཐངས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྷ་བྱ།

སེན་མོའི་གར། [མཛོན་མ་བྱ།

སེན་མོའི་སྟེང་གི་རྩལ། གངས་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བའི་དཔེ།

སེན་མོའི་དཔེ་བྱད་གསུམ། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གསེས་ཤིག་སྟེ། སེན་མོ་ཟངས་མདོག་ལྷ་
བྱ་དང་། སེན་མོ་མདོག་སྦྱུང་བ་དང་། སེན་མོ་དབྱས་མཛོ་བ་བཅས་གསུམ་མོ།

སེན་རྒྱ། སེན་མོ་སྦྱེ་སའི་རྩ་བ།

སེན་རྩ་ལོག་པ། སེན་མོའི་རྩ་བར་གས་སྟོན་ཤོར་བའམ་སེན་མོ་གསར་དུ་བཟུང་བ།

སེན་ལ་རྒྱ་ལག་གི་སེན་མོའི་ཟུར་གྱི་འཕམ་སྦྱི་ལྷགས།

སེབ་བྱ་དགོན་པ། གནའ་ལྷ་མོའི་དུས་གནས་འདིར་བོན་བོའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད། སྤྱི་ལོ་
༡༣༤༥ལོར་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ཉིར་ཡུལ་ནས་བོད་དུ་ལེགས་པའི་ལམ་བར་དགོན་འདིར་
སེབས། གཞིགས་སྟོང་ཆེན་པོར་གནང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ས་དགོན་ཏུ་འགྲུབ། ད་ལྟ་གྲུབ་
མཐའ་ས་སྦྱ་བ་ཡིན། ཡུལ་ལྷ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཁྲི་འདུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེབ་སྦྱ་དགོན། སེབ་མདའ་དགོན་ཡང་ཟེད། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་འདེ་བུ་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༥ལོར་
སེབ་བ་ཀ་ཆེན་གྱིས་བཅུབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྦྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ལྷ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་
ཁུལ་ཁྲི་འདུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེབ་སེག། དམ་པོ་མེད་པ་དང་། མཁྱེགས་པོ་མེད་པའི་སོ་བ་སོ་བ། རྩམ་པ་སེབ་སེབ་བྱས་ནས་བཤར་བ།
སེམ་སེམ། མིག་སེམ་སེམ་ཞེས་མིག་རྩམ་རྩམ།

སེམས། ① རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་གྱི་ངོ་མོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ཤེས་པ། དཔེར་ན་
མིག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། སེམས་ཀྱི་ངལ་རྩིས། སེམས་ཀྱིས་མི་

བཅོད་པ། གཞན་སེམས་དགྲུག་པ། སེམས་འབྲུམས་པ། སེམས་འབྲུགས་པ། སེམས་ཀྱི་
ཡངས་པོ། སེམས་འབྲུལ་ཐེབས་པ། སེམས་བསྐྱར་པ། སེམས་གཉིས་སྤང་བ་མེད་པ། སེམས་
གཉིང་ནས་ཁྱོ་པ། རང་སེམས་དང་མཐུན་པ། སེམས་འདོགས་བར་པ། སེམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
པ། སེམས་ཐེལ་གྱིས་ལྷོད་པ། སེམས་ཡེང་ཡེང་པ། སེམས་ལ་འབྲུམས་པ། སེམས་ལ་འབྲེང་
པ། སེམས་ལ་བབ་པ། སེམས་ལ་གཟེར་པ། སེམས་ལ་ཤར་པ། བ་མའི་སེམས་སྒྲུ་བྱ་སྒྲུག་
གི་སེམས་ཤོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཀུན་གཞི་དང་། དན་པ། ཉང་གི་བྱེད་པ། རྣམ་ཤེས། རྒྱོ་
ཡིད། རིག་པ། ཤེས་བ་བཅས་སོ། ② གཙོ་སེམས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།

སེམས་ཀུན་གནས་ཀྱི་ཅེ་སྟོར། བསོད་ནམས་མང་པོ་མཆོན་ནས་བསྐྱར་བའི་ཅེ་སྟོར་གྱི་ཉིང་རེ་
འཛིན་ཐོབ་པའི་སེམས་པའི་རྣལ་འབྱོར།

སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་བྲུག་ ༡ སྐྱག་བསྐྱེལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཅོད་པ། ༢ སྐྱག་བསྐྱེལ་ལ་
ཆོས་ཤེས་པ། ༣ སྐྱག་བསྐྱེལ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་བར་ཤེས་པའི་བཅོད་པ། ༤ སྐྱག་བསྐྱེལ་ལ་
ཇེས་སྤྱོད་གསལ་བར་ཤེས་པ། ༥ ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཅོད་པ། ༦ ཀུན་འབྱུང་བ་
ལ་ཆོས་ཤེས་པ། ༧ ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་བའི་ཤེས་པ། ༨ འགོག་བ་ལ་ཆོས་ཤེས་
པའི་བཅོད་པ། ༩ འགོག་བ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ། ༡༠ འགོག་བ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་བར་ཤེས་པའི་
བཅོད་པ། ༡༡ འགོག་བ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་བའི་ཤེས་པ། ༡༢ འགོག་བ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་བར་ཤེས་པའི་
བཅོད་པ། ༡༣ འགོག་བ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་བའི་ཤེས་པ། ༡༤ འཕམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཅོད་པ། ༡༥ འཕམ་
ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་བའི་ཤེས་པའོ།

སེམས་ཀྱི་ཁང་པ། [མངོན་སྟོན་]

སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་རྟོགས་པ། བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་གང་དུ་འང་མ་
བྱུང་བའི་རོ་བོ་གསལ་ཞིང་སྟོང་བ་ཐུགས་ཇེས་ཀུན་ལ་བྱུང་པ། དེ་རྟོགས་ན་སེམས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་དལ། སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་མཐོང་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེད།

སེམས་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད། རིག་གི་རྣམ་ཤེས། རྣ་བའི་རྣམ་ཤེས། སྤྱི་རྣམ་ཤེས། སྤྱི་རྣམ་ཤེས། ལུས་
ཀྱི་རྣམ་ཤེས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཏེ་བརྒྱད།

སེམས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན། སྡོན་ཉིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱོམས་པའི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ལོ།
སེམས་ཀྱི་དམ་པ། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས།
སེམས་ཀྱི་མེ། དུལ་ཅན་ཤེས་པ་ལས་རྩིས་ལོགས་སུ་མ་བྱུང་བར་ནས་རྟོག་དེར་ཆ་ཞིང་བསྐྱེགས་
པའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་ཤེས་པ།
སེམས་ཀྱི་རྩོལ་བ། དཔྱོད་པ་འཕམ་དཔོག་པ།
སེམས་ཀྱི་ཆོར་བ། ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཆོར་བ་སྟེ། ཡིད་ཅམ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོར་བ་ཡིན།
སེམས་ཀྱི་ཟས། ཟས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
སེམས་ཀྱི་ལོངས་སྟོང། རྣམ་པར་རྟོག་པ།
སེམས་ཀྱི་ས་མང། ས་མང་ལྗེ་ནང་ཆོན་ཞིག་སྟེ། སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་ཐམས་ཅད་དང་ཁམས་
གསུམ་དང་ས་ཐམས་ལ་འབྱུང་བ།
སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཟུ། ཀུན་འཁོ་ལྷ་དང་། དུལ་ངེས་ལྷ་བཅས་སོ།།
སེམས་ཀྱིས་ཆོར། གནས་ཚུལ་གང་ཡང་གོ་ཐོས་མ་བྱུང་རུང་སེམས་ལ་དོགས་པ་སྡོན་བསུའི་ཆོད་
དཔག་བྱུང་བ།
སེམས་སྐྱོང་མན་ངག་གི་སྟེ། རྩོགས་ཆེན་ཨ་ཏི་ཡོ་གའི་ཐེག་པའི་དབྱེ་བ་སྟེ། གནས་པ་སེམས་ཀྱི་
སྟེ། བྱ་བལ་སྐྱོང་གི་སྟེ། ཟབ་པ་མན་ངག་གི་སྟེ་ལོ།
སེམས་སྐྱེད། དམིགས་ལུལ་རང་ངམ་འགོ་བ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་བྱུང་བ་གསུམ་སོ་གང་རུང་
ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་བྱད་པར་ཅན།
སེམས་སྐྱེས། [མངོན]བྱུང་འདུག
སེམས་སྐྱོ། ཡིད་མི་བདེ་བའམ་ཡིད་པམ་པ། གཞོན་དུས་ཡོན་ཏན་མ་སྦྱངས་ན། རྣམ་པར་སྤྱང་ཆེ་
སེམས་སྐྱོ་ཡོང་།
སེམས་དཀར། སེམས་བཟང་སོ་སྟེ། སེམས་དཀར་ཟས་ལ་ཆེ་མི་དགོས། ཡི་ཐུག་གཏམ་ལ་རྩུང་
མི་དགོས་ཞེས་ལྟ་བུ།
སེམས་དཀར་བ། སེམས་བཟང་བའམ་སྐྱོ་ཉེ་བ། མི་དམངས་ལ་སྐྱོ་སེམས་དཀར་བ། སེམས་དཀར་

ཟས་དེ་མང་མི་དགོས། ཡིད་སློན་གཏམ་དེ་ཉུང་མི་རུང་། སེམས་དཀར་པོའི་ལྟ་བུ་ལོག་ན།
ལ་ལུང་པ་བརྒྱུ་ཀྱང་མགོ་སྤེལ་རེད།

སེམས་བསྐྱེད། རང་རྒྱ་གཞན་བན་དོན་གཉིས་ཀྱི་འདུན་པས་བྲངས་ཤིང་། རྟོགས་བྱང་ཆུབ་འདོད་
པ་དང་མཆུངས་ལྡན་གྱི་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒྲོར་གྱུར་པའི་ལམ་གྱི་རིགས་སུ་གནས་
པས་རབ་དུ་ཕྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གཙོ་བོའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་ཁྱད་པར་ཅན་ནོ།

སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྟོགས་ཉིད་གཉིས། འདུན་པ། བསམ་པ། ལྷག་བསམ། སྒྲོར་པ། སྤྱིན་པ། ཆུ་པ་
ཁྲིམས། བཟོད་པ། བརྟོན་འགྲུས། བསམ་གཏན། ཤེས་རབ། ཐབས་མཁས། སློན་ལམ། སྟོབས།
ཡེ་ཤེས། མངོན་ཤེས། བསོད་ནམས། བྱང་ཆུབ་རྟོགས་མཐུན། སྤྱིང་ཇེ། ལྷག་མཐོང་།
གཟུངས་སྟོབས། ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན། བཟོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ཆོས་སྐྱུ་དང་ལྡན་པའོ།

སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྟོགས་མི་ཐད་པ་བརྒྱད་ཟུ། སེམས་བསྐྱེད་བསམ་སྒྲོར་ལྷག་བསམ་དང་། པ་
རོལ་སྤྱིན་བྱུག་ཆད་མེད་དང་། མངོན་པར་ཤེས་དང་བསྐྱེད་དོས་བཞི། སོ་སོར་རིག་རྟེན་
ཆོགས་གཉིས་དང་། བྱང་ཆུབ་རྟོགས་མཐུན་ཞི་གནས་སོགས། གཟུངས་སྟོབས་ཆོས་ཀྱི་མདོ་
བཤད་དང་། བཟོད་གཅིག་ཐབས་ལ་མཁས་པའོ། ཞེས་བ་ལྟར་རོ།

སེམས་བསྐྱེད་ཉིད་གཉིས། སེམས་བསྐྱེད་ལ་ས་མཆམས་དང་དཔེ་དོན་སྟོན་པ་དཔེ་ན་ཉི་ཤུ་ཙུ་
གཉིས་ཉེ་མོས་པ་སྟོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བཞི་དང་། ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
བདུན་དང་། རྣམ་པར་སྤྱིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དགུ་དང་། སྤྱིབ་པ་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
གཉིས་རྣམས་སོ།

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས། རོ་བོའི་སྟོན་པ་དཔེ་ན་རྣམ་པ་གཉིས་ཉེ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ཀྱུ་
རྩོལ་སེམས་བསྐྱེད་དོ།

སེམས་བསྐྱེད་དུ་བརྟུག་ སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ལེན་དུ་བརྟུག་པ། དེ་ལ་སྟོན་སེམས་ཆོ་གས་
བཟུང་ཆུལ་དང་། འཇུག་སྒྲོམ་ལེན་ཆུལ་གཉིས་ཡོད་པས་སྤྱིར་བཏང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གོ་
རྟོགས་དམའ་བ་རྣམས་དང་པོ་མ་གཏོགས་གཉིས་པ་དེ་སྤྱིན་པའི་སྟོལ་མེད།

སེམས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་བཞི། རྒྱལ་སྤྱི་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་བཞི་སྟེ། སེམས་ཅན་

ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་བསྐྱེད་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་ལས་དགོལ་བ་
དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཡོངས་སུ་བྱང་ཆུབ་ལས་འདའ་བར་དགོང་བ་སྟེ་བཞི།

སེམས་བསྐྱེད་བ་ལ་སྒྲོ་སྒྲོང་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོང་བ་བཞི། བསགས་སྦྱང་། ལྷ་དང་། གདོན། མཆོད་པ།
སེམས་བསྐྱེད་བཞི། ས་མཚམས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་བ་བཞི་སྟེ། མོས་པ་སྦྱོང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་
དང་། ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད། རྣམ་པར་སྦྱིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད། སྦྱིབ་བ་སྦྱངས་
པའི་སེམས་བསྐྱེད་དོ།

སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་གསུམ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐོག་མར་བསྐྱེད་ཚུལ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུམ་སྟེ། རྩི་
བོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། གཉན་པ་ལྟ་བུ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་
བསྐྱེད་རྣམས་སོ།

སེམས་ཁྱུར། མང་ཆོགས་ཀྱི་འཆོ་བར་སེམས་ཁྱུར་བྱེད་པ། མི་དམངས་ཀྱི་བདེ་སྤྱག་ལ་སེམས་
ཁྱུར་བྱེད་པ།

སེམས་ཁྲུལ། སེམས་ནང་གི་དོག་ཁྲུལ། འདི་སྒྲོར་སེམས་ཁྲུལ་བྱེད་མི་དགོས། མི་ལ་ཉེས་ཆད་
གཙོད་འདོད་ན། ཉེས་མིང་མི་རྟེན་སེམས་ཁྲུལ་ཅི།

སེམས་ཁྲིག་ཁྲིག་སེམས་ཡག་པོ་རང་མེད་པ། མི་དེ་སེམས་ཁྲིག་ཁྲིག་ཅིག་ཡོད་པས་ཡག་པོ་རང་
བྱས་མི་ཡོང་།

སེམས་ཁྲིད། ① སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ར་སྦྱོང་པ། ② སེམས་འགྱུར་ཐབས་བྱེད་པ།

སེམས་མཁམ། ① བསམ་སྒྲོ་གཏོང་ཤེས་མཁམ། ② སེམས་ཅན།

སེམས་མཁྲིགས་སོ། ① སྦྱང་བ་མཁྲིགས་སོ། ② སྦྱང་རྩི་མེད་པ།

སེམས་འཁྲུལ་བ། སེམས་བརྒལ་ནས་སྤུལ་བ།

སེམས་འཁོལ་བ། དགའ་བའམ་སྒྲོ་བ། སྒྲོ་སེམས་འཁོལ་བ།

སེམས་འཁྲུལ། གཞན་ཀྱི་བདེ་སྤྱག་གི་དོན་དུ་སེམས་ཁྱུར་བྱེད་པའི་དོན། བ་མས་སུ་གྱའི་སྒྲོ་བ་སྒྲོང་
གི་ཆེད་དུ་སེམས་འཁྲུལ་བྱེད་པ། མི་དམངས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབས་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་ཆེད་

དུ་སེམས་འཁྱུལ་གྱིད་པ།

སེམས་འབྲི། དགའ་ཞེན། མེས་རྒྱལ་ལ་སེམས་འབྲི་ཆེ་བ།

སེམས་འབྱུང་ག། ① ཡིན་པ་ལ་མིན་པར་སེམས་ག། ② ར་བཞི་བཤམ་ཆད་ནད་ཀྱིས་སྒྲི་ག།

སེམས་གོད་ཆོད་པ། ཆོག་ཤེས་ལྡན་པའམ་སྒྲོ་ཐག་ཆོད་པོ།

སེམས་གྲུ་མ་གྲུ། ངན་གཡོ་ངན་འབྱུལ་གྱི་སེམས་འབྲེག་པོར་བྱེད་པའི་དོན།

སེམས་རྒྱ་མ་ཅུང་བ། རྩོམ་སྟབས་ཅུང་ཅུང་མིན་བ།

སེམས་སྤྱད། ① སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན། སེམས་སྤྱད་འཇམ་པོ། སེམས་སྤྱད་མོད་པ། སེམས་སྤྱད་
དེས་པ།

སེམས་སྐྱེད་ཞི་བ། སེམས་སྐྱེད་བཟང་པོ། སེམས་སྐྱེད་གཤེན་པོ། ② སེམས་ཀྱི་སྐྱེད།

སེམས་སྤྱད་རང་མིང་། ① སེམས་འཆོབ་མེད་པའམ་རང་སྤྱད་མིང་ལོ། ② གཤིས་ཀ་བཟང་ལོ།

སེམས་རྒྱུད་འདུལ་ཞོན་གྱི་ཏི་བ་ལེན་པའི་ཐབས་ཤེས། ཉེས་ཅན་པའི་སེམས་རྒྱུད་ཐབས་གྱིས་

འདུལ་ནས་རང་ཉོངས་ངོས་ལེན་ཞུ་བའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག།

སེམས་སྒྱུན། ① བསམ་བ། སེམས་སྒྱུན་ཕྱད་བ། ② རེས་བ་སྒྲད་ཅིག་ལྷ་ཕྱི་ལྷོ་མ་ཕྱད་བའམ་བར་
མ་ཆད་པའི་ཆ།

སེམས་དགོང་ཤོད། སེམས་གཅིག་ཏུ་གདམས་དགོང་པར་ཟེར། ཁ་རྒྱུན་ཏུ་སེམས་དགོང་ཤོད་ན་པར་
ཕྱོད་ཤོད་ཟེར།

སེམས་འགག་པ། ① སེམས་རྒྱ་མེད་དུ་སྲོང་བ། ② གཉིས་སྒྲུང་གི་ཤེས་བ་ཡོངས་སུ་བྱུང་བའོ།

མཆིམས་འབྲེལ་སྟོང་གསུམ། བསྟན་འཕྲུལ་ཁོང་ན་བཞུགས་པའི་གཞུང་གསུམ་སྟེ་ཐུག་རྟེན་སྟོང་
འབྲེལ་དང་། རྩོམ་ཁྲིམ་འབྲེལ། རིགས་ལྡན་པ་དག་དེ་ལྟེ་འབྲེལ་ཆེན་པོ་དེ་གསུམ།

སེམས་དན། བསམ་པ་དན་པ།

སེམས་ངལ། སེམས་གྱི་དཀའ་ལས་སམ་སྐྱུག་བསྐྱུལ།

སེམས་སྒྲ་མ། སེམས་ནི་ཚོས་ཅན། སེམས་སྒྲ་མ་ལ་བརྟེན་བ་ཡིན་ཏེ། དེཉིས་ལེན་དུ་མེད་ན་མི་
འབྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར། ཉིད་ལེན་ལུས་ལ་བརྟེན་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་བར་སེམས་སྒྲ་མ་གང་ཡང་།

རུང་བཤིང་གི་གོམས་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲུག་པ་དེའི་བྱིར།

སེམས་ཅན། ① སེམས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གས། སངས་རྒྱས་མ་ཆར་བའི་སྐྱེ་འཁོར་སྤྱིའི་མིང་།
མིང་གི་རྣམས་གངས་ལ་སྐྱེ་འཁོར་དང་། སྐྱེ་རྒྱ། སྐྱེ་ལྷན། སྐྱེ་བོ། སྐྱེས་བུ། འཁོར་བ། ལུས་ཅན། ཤེས་
ལྷན། སེམས་ལྷན་པ། སེམས་པ་ཅན། སྟོག་ཆགས་བཅགས་སོ། ② [ཡུལ]མི་མེན་པའི་སྟོག་
ཆགས་དང་སྟོནོར་སྤྱིའི་མིང་།

སེམས་ཅན་གྱི་གནས་དག། ༡ ལུས་ཐ་དང་ཅིང་འདུ་ཤེས་ཐ་དང་བ་དག་དཔེར་ན་མི་རྣམས་དང་ལྟ་
ཁ་ཅིག་གོ། ༢ ལུས་ཐ་དང་ལ་འདུ་ཤེས་གཅིག་པ་དག་དཔེར་ན་ཆངས་རིས་ཀྱི་ལྟ་དག་དང་
པོ་བྱུང་བའོ། ༣ ལུས་གཅིག་ལ་འདུ་ཤེས་ཐ་དང་བ་དག་དཔེར་ན་འོད་གསལ་བ་རྣམས་སོ།།
༤ ལུས་གཅིག་ལ་འདུ་ཤེས་གཅིག་པ་དག་དཔེར་ན་དགེ་རྒྱས་ཀྱི་ལྟ་རྣམས་སོ།། ༥ འདུ་ཤེས་
མེད་པའི་སེམས་ཅན། ༦ རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད། ༧ རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་
མཆེད། ༨ ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
སེམས་ཅན་རྣམས་སོ།།

སེམས་ཅན་གྱི་གནས་པ་དག། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གནས་བཤད་བདུན་དང་། སྤྱིད་ཅེ་དང་། འདུ་ཤེས་
མེད་པའི་སེམས་ཅན་དང་དགུ་འོ།།

སེམས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལ་འབྲུལ་ཤེས་ཀྱིས་བྱུང་། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ།
ཆད་མ་ཡིན་ན། རང་གང་ལ་ཆད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་ལ་མ་འབྲུལ་བས་བྱུང་བར་འདོད་
ཀྱང་དབུ་མའི་ལུགས་ནི་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མ་དང་། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་སྤང་འབྲུལ་བའི་
བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཐ་སྐྱེད་དཀྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་རྣམས་རང་གང་ལ་ཆད་མར་སོང་
བའི་གཞལ་བྱ་ལ་འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། གང་གི་ཆེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཤད་ལ་
སོགས་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་སོགས་ལྟར་སངས་
རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་མིན་པའི་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་མེད་
པས་སྟོབ་པ་འཕགས་པའི་རྗེས་ཐོབ་དང་སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་ཀུན་འབྲུལ་ཤེས་སུ་འདོད་ལ། འབྲུལ་
ཤེས་དང་ཆད་མ་མི་འགལ་བར་བཞེད་དོ།།

སེམས་ཅན་བཅུ་བཞི། སྲིད་པ་བཅུ་བཞི་དང་འདྲ་བའི་སེམས་ཅན་ནམ་ཡིད་ཅན་བཅུ་བཞིའོ།
སེམས་ཅན་འཆི་འཕོའི་རྒྱ་གསུམ། ཆེ་ཟད་པ། བསོད་ནམས་ཟད་ནམས་ཟད་པ། ལས་ཟད་པའོ།
སེམས་ཅན་སྟིགས་མ། སྟིགས་མ་ལྔའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་སྒྲ། ལུང་དུ་སྟོན་པའི་སྒྲའོ།
སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ། ལུང་དུ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲའོ།
སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་ལ་པན་འདོགས་པའི་
ཚུལ་ཏེ། མྱོགས་བྱ་དགོས་པ་དང་། ཐབས་ལ་སྡོངས་པ། པན་འདོགས་པ། འཇིགས་པས་ཉེན་
པ། ལྷ་རན་གྱིས་གཟེར་པ། ཡོ་བྱང་གྱིས་ཤོངས་པ། གནས་འཆའ་བར་འདོད་པ། གློ་མ་ཐུན་པར་
འདོད་པ། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། འོག་པར་ཞུགས་པ། རྩ་འབྲུལ་གྱིས་གདུལ་བྱར་བྱ་བ་
ནམས་ཀྱི་དོན་ཅི་ལྟར་རིགས་པར་སྒྲུབ་པའོ།
སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བསམ་གཏན། བསམ་གཏན་བསྒྲུབ་པའི་སྟོན་མཛོན་པར་ཤེས་པ་དུག་པོ་
དག་ཐོབ་སྟེ་ལུས་ཀྱི་རྩ་འབྲུལ་བྱས་པའི་རྒྱས་སེམས་དགའ་བར་བྱས་ཤིང་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་
པས་སེམས་དང་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་བཤད་ནས་མི་དགོ་བ་ལས་བསྒྲིག་ཅིང་དགོ་བ་ལ་འགོད་པ།
སེམས་ཅན་སྟོན་པ། སྤངས་བྱ་མཐོང་སྤངས་དངོས་སུ་སྟོངས་བ་དང་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་དངོས་
སུ་སྟེ་བྱང་ལ། སེམས་ཅན་སྟོན་པར་བྱས་པ། རང་ཉིད་སྒྲུལ་སྒྱར་སངས་རྒྱས་པའི་འཁོར་གྱི་
ཐོག་མ་དེ་མཐོང་སྤངས་དངོས་སུ་སྟོངས་བ་དང་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་སྟེ་བྱང་དུ་བྱས་པའོ།
སེམས་ཅན་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྩེ། མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་གང་གི་ཡང་ཁྱད་པར་མ་བྱེ་
བར་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྩེ།
སེམས་ཅན་ཞུགས། [མངོན]བྱད་མེད་སྒྲུམ་མ།
སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པའི་ལྷག་མ་ལྔ། དགོ་འདུན་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་ལས། སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་
པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷག་མ་ལྔ་སྟེ། ཁུ་བ་འབྲིན་པའི་ལྷག་མ་དང་། རེག་པའི་ལྷག་མ་དང་། འཁྲིག་
ཆོག་སྒྲུ་པའི་ལྷག་མ། བསྟེན་བཀྱར་བསྒྲགས་པའི་ལྷག་མ། སྟུན་བྱེད་པའི་ལྷག་མ་ནམས་སོ།
སེམས་ཅན་ལ་སྟོན་པའི་སྒྲ། རྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དེ་ལ་སྟེས་བྱས་སྒྲ་ལེན་པ་ལྟ་བུ་སྟུན་པའི་སྒྲ་དང་། ཆོག་

རྩལ་སྒྲ་བ་ལྟ་བུ་མི་སྟན་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཡོད།

སེམས་ཅན་ལ་བདར་བ། སེམས་ཅན་ལ་སྟེར་བའམ་སྟོན་པའི་དོན།

སེམས་ཅན་ལ་མི་སྟན་པའི་སྒྲ། རྩོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲ། དེ་ལ་སྟེས་བྲུས་སྒྲིང་བུ་འབྲུད་པའི་

སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟན་པའི་སྒྲ་དང་། སྟེས་བྲུས་ཁ་ཚུར་བརྒྱབ་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་མི་སྟན་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཡོད།

སེམས་གཙོང་། སེམས་སྟག་གམ་སེམས་ནད། བཤམས་ཤིང་བསམས་ན་བྱ་ང་སེམས་པ་གཙོང་།

སེམས་ཚུང་། ① སེམས་སྤབ་པ། ② རྫོང་མོས་ཚུང་བ། ③ གཞན་ལ་གྲུས་པ་ཆེན་པོ།

སེམས་ཆེན། ① སྟོང་སྟོབས་ཆེན་པོ་འཕུ་སྟོ་ཁོག་ཆེན་པོ། ② རྒྱལ་སྤྱུ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ།

སེམས་ཆེན་པོ། ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན།

སེམས་འཆལ། ཡིད་ཀྱི་སྦྱོང་བ་ཉམས་པ། ཆང་གིས་སེམས་འཆལ་བཀ་མེད་སྟེ་བས་སྤང་དོར་

ཉམས་པར་བྱེད།

སེམས་འཛྲིག་པ། སེམས་གནས་དགའི་དང་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དམིགས་པ་ལས་སེམས་བསྐྱུས་ནས་

ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་གཏོད་པའོ།

སེམས་ཉི་ཤུ། འདོད་ཆགས། ཞེ་སྤང་། གཉི་སྟག་གཡེང་བ། ལྷམ་པ། རྟོད་པ། མ་ཞི་བ། མཉམ་པར་མ་

བཞག་པ། ལམ་ལེགས་པར་མི་སྟོམ་པ། དེས་གྲོལ་བ་མེད་པ་སྟེ་ནག་ཕྱོགས་ཀྱི་བཅུ་དང་དེའི་

ཕྱོག་ཁྲི་གསུམ། འདུལ་བ་སེམས་ནང་དུ་འདུས་པ། གཟེངས་མཐོ་བ། མི་རྟོད་པ། ཞི་བ། མཉམ་པར་

བཞག་པ། ལམ་ལེགས་པར་བསྟོམ་པ། དེས་གྲོལ་བ་སྟེ་དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་བཅུ་བཅས་སོ།

སེམས་ཉིད། ① སེམས་ཁོ་ན། ② སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད།

སེམས་ཉིད་དགོན་དགེ་ལྡན་དར་རྒྱས་སྒྲིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཆུ་པག་སྟེ་ལོ་༡༩༩༩ རྟུན་དགའ་

རྒྱ་མཆོས་ལྟ་ལྟོ་མཁའ་ཆེན་ཆེ་བཟླ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལྡན་གས་པ་

ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྱུང་མོན་ཡོན་རྩེ་རིགས་རང་སྦྱོང་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ། མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་ཐམས་ཅད་བསྟན་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཆུལ་དུ་

བཤད་པ་གཞུང་ལེན་བཅུ་གསུམ་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཅ་འགྲེལ་གཉིས་ལྡན་གྱི་གཞུང་ཞིག

འདི་ནི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པར་རྟིང་མའི་སྟོབ་དཔོན་སྟོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་ཀྱིས་མཛད་པའོ།

སེམས་ཉིད་ངལ་གསོའི་ཉིང་འཛིན། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ག།
སེམས་སྙུ་བ། [རྟིང]གཉིད་ལོག་པའམ་བརྒྱལ་བ།
སེམས་མཉམ་པ་ཉིད། བཏང་སྟོམས་ཀྱི་ཐོག་མར་ཁུམ་ཆོད་མེད་བརྟེན་མ་ཐག་ག།
སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པ་མི་མངའ་བ། ཉན་ཐོས་དག་འཕྲལ་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་ཅིང་ལྡང་གི།
སངས་རྒྱལ་ནི་འབྲུང་འཇུག་མི་མངའ་བར་སྟོད་ལམ་བཞིའི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་མཉམ་
པར་འཛོག་ག། མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག།
སེམས་གཏད་ག། ① རྫོ་བཀལ་ག། ② རིག་པ་བསྐྱེམས་ག།
སེམས་རྟེན། ① མི་བརྟེན་པའི་བློ་གསོའི་རྟེན། ② སེམས་གནས་པའི་རྟེན་ཉེ་གླུང་པ་དང་སྙིང་ཡིན་པར་གྲགས།
སེམས་རྟེན་གཉིས། ཉིང་འཛིན་སྟོམ་པའི་སྟོད་རུང་གི་སེམས་ཀྱི་རྟེན་འདི་ལ་ངོ་ཐོ་ཐ་དད་པའི་
སེམས་རྟེན་དང་། རོ་ཐོ་གཅིག་པའི་སེམས་རྟེན་གཉིས་ལས་དང་ཐོ་ནི་སེམས་བྱི་མ་དེ་སྟེད་
པར་བྱེད་པ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་དང་། གཉིས་པ་ནི་སེམས་སྟུ་
མ་གང་ཡིན་པའི་ཤུགས་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་བྱི་མ་ཡང་དེའི་ངོ་ཐོར་བསྟེད་རུས་པའི་ཤེས་པ།
སེམས་སྟོར་ག། ① སྙིང་བརྒྱག་ག། ② དན་ཤེས་སམ་རིག་པ་ཉམས་ག།
སེམས་ཐག་སྟོ་རྒྱུན་ནམ། དང་རྒྱད། སེམས་ཐག་བཅད་ག། མི་དེ་ལས་ཀ་ལ་སེམས་ཐག་ཆོད་པོ་
ཡོད། སེམས་ཐག་ཐུང་ཐུང་། སེམས་ཐག་བྲད་བཅད། སེམས་ཐག་གཅོང་བཅད། སེམས་ཕུ་
ཐག་མ་ཐུང་།
སེམས་ཐག་གཅོང་བཅད། སེམས་ཐག་ཆོད་པོ།
སེམས་ཐང་ཆད། ① ཡི་ཐུག་པའམ་རེ་ཐག་ཆད་ག། ② སེམས་ངལ་ག།
སེམས་མཐུན་ཁ་འཆམ། སེམས་པ་མཐུན་ལ་ཁ་ཡང་འཆམ་པ་སྟེ་པན་རྩྭ་སྟོ་གཅིག་སེམས་
གཅིག་ཡིན་པར་གོ་སེམས་མཐུན་པ་འཆམ་བུང་ན་རྟོག་ཏུ་ཉུང་།
སེམས་མཐོ། སེམས་འཕང་མཐོ་བའང་རྒྱལ།
སེམས་དག་ག། དག་པ་བཞིའི་ནང་གསེས། ཉིང་དེ་འཛིན་ཀྱི་སྟོ་མཐའ་དག་ལ་མངའ་བརྟེན་པའོ།
སེམས་དང་ག། ཡིད་ལ་འབབ་པའམ་མོས་པ་ཆེ་ག།

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལྟ་མཛུངས། གནས་མཛུངས། ཏུས་མཛུངས། རྩས་མཛུངས། དམིགས་
པ་མཛུངས། རྣས་པ་མཛུངས་སོ།།

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་རྩས་ཐ་དང། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཅིག་དང་ཐ་དང་ལ་བཞེད་
ཚུལ་མང་སྟེ། དཔལ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས་དེ་གཉིས་རྩས་གཅིག་ཏུ་བཞེད། སྟོབ་དཔོན་རྩེ་བ་
གྲགས་པ་དང་འཕགས་པ་སོགས་མེད་ཀྱིས་རྩས་ཐ་དང་ཏུ་བཞེད་པ་སོགས་ཡོད་པ་ལས། ཐ་
དང་ཏུ་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྩས་ཐ་དང་པར་མེད་ན་ཆོར་བ་དང་
འདྲ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སེམས་ལས་གཞན་ཏུ་མ་བྱུང་པས་ཕུང་པོ་ལྡེ་རྣམ་བཞག་མི་འཐད་པ་
དང་། དེ་གཉིས་རྩས་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན་མཛུངས་ལྡན་ཀྱི་རྒྱ་མི་སྤེལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་
སེམས་དང་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་དང་ཁོང་ཁྱོ་ལ་སོགས་པའི་མི་དགེ་བ་དང་གཅིག་ཡིན་ན་
དེའི་ཆེ་སེམས་དེ་དག་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་མི་དགེར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་འདི་དག་བྱུང་
བས། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཐ་དང་ཉིད་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས། དེ་གཉིས་ཀྱི་
ཐ་དང་པའི་ཁྱད་པར་ནི། རོན་རང་གི་རོ་བོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ནི་སེམས་དང་། ཁྱད་པར་
རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས། དེ་ལ་དོན་
མཐོང་རྣམ་པར་ཤེས། དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་སོ།།

སེམས་དེ་ཉིད་བཟུ། རྟོ་རྩེ་སྤྱིང་པོ་བརྒྱན་ཀྱི་རྒྱུད་ལས། ཕྱིར་བརྟོག་གཉིས་ཏེ། བགེགས་སྤང་བ་
དང་སྤྲིག་སྤངས་ཀྱི་ཆོག་གསང་བ་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དང་ཁ་སྦྱོར་བྱེད་པའི་ཆོག་གཏོར་
མ་རྟོ་རྩེའི་སྤེ་བ་དང་ཐུག་ལུལ་བསྐྱབ་པའི་ཆོག་རབ་ཏུ་གནས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་བྱུང་བོ།

སེམས་དོགས། གཞན་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་པའི་དོགས་འཆར།

སེམས་ལྡན་རབ་རྟོག་རབ་རྟོག་གི་རྒྱན་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སེམས་ལྡན་ཀྱི་དངོས་པོའི་རང་
བཞིན་ཀྱི་བྱ་བའི་གནས་ལུགས་ཤིག་ལ་བསམ་སྟོན་འདྲ་ཤེས་གང་ཞིག་མེད་བཞིན་ཏུ་ཡོད་
པར་སྟོ་བཏགས་ཏེ་བརྟོད་པའི་རྒྱན་ཞིག་

སེམས་སྟེ། རྟོགས་ཆེན་ཨ་ཉི་ཡོ་གའི་ནང་གསེས་གནས་པ་སེམས་ཀྱི་སྟེ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་གྱི་སེར་
དང་ལོ་ཆེན་བྷི་རོ་ཅ་ན་ལས་རིམ་པར་བརྒྱད་པ་ཡིན་ལ། འདིའི་ལྟ་བུམ་གྲུབ་མཐའ་ནི།

སེམས་ཉིད་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འཁོར་འདས་ཀྱན་ལ་ཁུབ་ཀྱང་། ལྷང་བ་དངོས་པོར་རྒྱ་
མ་ཆད། ལྷོང་བ་དངོས་མེད་དུ་རྒྱ་མ་ཆད། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་རྒྱུད་འཇུག་གི་ཕྱོགས་སུ་འང་
མ་ལྷུང་ལ། རོ་བོ་ལྷོང་བ་ས་རྟག་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་ཞིང་། རང་རྩལ་མ་འགག་བས་ཆད་པའི་
མཐའ་ལས་གྲོལ་བས་བྱ་བལ་བདེ་སྤྱག་ལས་འདས་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བས་བྱ་བལ་བདེ་
སྤྱག་ལས་འདས་པའི་ལྷ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པའོ།

སེམས་སྤྱག་ཡིད་སྐྱོ་ཤས་ཀྱིས་མཛར་བ།

སེམས་བློ་བ་ཉེ་བར་བཞག་ལ། བློ་བ་ཉེ་བཞག་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རང་གི་ལུས་ལ་དམིགས་
པའི་སྐོན་ས་བྱུང་བའི་སེམས་ཉི་ཤུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིའི་ལུས་དང་། ཕྱི་ནང་གི་ལུས་ལ་
དམིགས་པའི་སེམས་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་རྟག་པ་དང་སྤྱག་བསྐལ་བ་དང་ལྷོང་
བ་དང་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་ཅེ་གཅིག་དུ་འདོག་པ།

སེམས་བྱག་མིག་དང་། རྟ་བུ། ལྟ་བུ། ལུས། ཡིད་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བྱག་

སེམས་གདེང་ཅན། ཡིད་ལ་གདེང་ཆོད་ཡོད་མཁན།

སེམས་བདེ་བ། ① ཡིད་སེམ་བ། ② ལྷོ་བདེ་བག་ཤེབས།

སེམས་མདོ་བཅོ་བརྒྱད། རྟོགས་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ལྗེའི་སྐོར་ལ། རྒྱ་མཚོ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་རིག་པ་རང་
ཤམ་ཉེ་མ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་དོན་རྟེན་སེམས་དཔའ་སྤྱོད་གི་མེ་ལོང་། སེང་གེ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་སེང་གེ་རྩལ་
རྟོགས། དེ་རྒྱལ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་ཤིས་མཛེས་ལྟན། ལྷེ་མིག་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་སྤྱུ་ཐལ་འགྲུལ། རལ་གྱི་
ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་ཀྱན་དུ་བཟང་པོ་སྤྱགས་ཀྱི་མེ་ལོང་། གསལ་ཤིང་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་སྐོན་མེ་འབར།
གསེར་ལྷན་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་ལོར་བྱ་ཐལ་གོད། མ་བུ་འཕེལ་བ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་ཉི་མཱ་ཁ་ལྷོད། མེ་ལོང་
ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་རོ་སྤོད་སྤྱས་པ། ལུ་ཉིག་སྤར་ལ་བརྒྱས་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་ལུ་ཉིག་སྤར་བ། སྤུལ་མདུད་
ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་རིག་པ་རང་གོལ། རྒྱང་ཆེན་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་སྐོང་བྱག་པ། ལྷ་བོ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་རྟོགས་
པ་རང་བྱུང་། སྤྱི་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་ནག་མོ་ཁྲིམ་མ། རྒྱལ་པོ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་སྤྱུ་གཤུང་འབར་བ། བར་
མཛོད་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་སྤངས་པ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་དོ། དེ་དག་ནི་བེ་རོ་ཅ་ན་དང་། བི་མ་
ལ། ཀྱ་ལྷ་པ། ཀལ་ལྷ་སྤྱོད་པོ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་པའོ།

སེམས་ན་ག། ① ཡིད་ལ་སྤྱག་བསྐྱེལ་བྱུང་ག། ② རང་གི་མཆོང་ལ་ཐོག་ནས་ཡིད་མི་དགའ་བ་བྱུང་ག།

སེམས་ན་ག་པོ། སེམས་གཤིས་མི་བཟང་ག།

སེམས་ནད། ① སེམས་ཁུར་རམ་སེམས་སྤྱག་ ② སྤྱིང་གི་ན་ཆའི་རིགས།

སེམས་སྣང། མིའི་སེམས་ཀྱི་བཅེ་གདུང་ལ་མས་སྒྲོན་བྱས་པ། དཔེར་ན། ལྷ་གྲུ་ཆོས་པ་མ་གས་
པའི་ཆོ་ཞབས་ཞུས་ཡག་པོར་མ་བྱས་ན་པ་མའི་སེམས་སྣང་ངེས་རེད། དགའ་རོགས་སྤྱིག་
སྐབས་མགོ་བསྐྱོར་བཏང་ན་པན་ཚུན་སེམས་སྣང་པའི་རྒྱ་རེད།

སེམས་གནག་པོ། སེམས་གཤིས་མི་བཟང་ག།

སེམས་གནས་དགྲ། ཞི་གནས་སྒྲོམ་སྐབས་ཀྱི་སེམས་གནས་དགྲ་སྟེ། སེམས་འཛོག་པ་ནི་བྱི་རོལ་
ཀྱི་དམིགས་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེས་ནས་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་གཏོད་པ་དང་། རྒྱུན་དུ་འཛོག་
པ་ནི་དང་པོར་གཏད་པའི་སེམས་དེ་ཉིད་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་དམིགས་པ་དང་། བསྐྱེད་ཏེ་
འཛོག་པ་ནི་སེམས་བྱི་རོལ་དུ་ཡེངས་ན་ཤེས་བར་བྱས་ནས་སྒྲར་ཡང་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་
འཛོག་པ་དང་། ཉེ་བར་འཛོག་པ་ནི་སེམས་ཡང་ཡང་བསྐྱེས་ཏེ་སྤྲ་བར་བྱས་ནས་འཛོག་པ་དང་།
འདུལ་བར་བྱེད་པ་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་བསམ་ནས་དེ་ལ་དགའ་བ་དང་། ཞི་བར་བྱེད་པ་
རྣམ་གཡེང་ལ་སྒྲོན་དུ་བསྐྱེས་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མི་དགའ་བ་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་བར་
ཞི་བར་བྱེད་པ་ཆགས་སེམས་དང་ཡིད་མི་བདེ་སོགས་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་
པ་འབད་མེད་དུ་འཇུག་པའི་བྱིར་འབད་པ་དང་། མཉམ་པར་འཛོག་པ་ནི་སེམས་མཉམ་པར་
གྱུར་པ་ན་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱེད་པའོ།

སེམས་གཞོང་། རང་གི་ཉེས་པ་རང་གི་སྒྲོས་ངོས་སྒྲུངས་པའི་རང་ཚུལ།

སེམས་རྣམ་པར་མ་ཞི་ག། ① སེམས་བག་མི་ཐེབས་པ་དང་དལ་བ་མེད་པ། ② རང་སྣང་གང་ཅན་
བྱེད་མཁན།

སེམས་རྣལ་དུ་འདུག་པ། བར་དུ་ཞུམ་གོད་དེ་བྱིར་འབྱུང་དུ་རོགས་བཞིན་དུ་གནས་པ།

སེམས་རྣལ་མ། ① བདེན་པ་བདེན་སྤྱབ། ② སེམས་སྒྲོས་པ་མིན་པ།

སེམས་པ། ① བསམས་པ། བསམ་པ། སོམས། རྟོག་དཔྱད་བྱེད་པ་དང་ཡིད་ལ་སྐྱོར་པ། རི་ལྟར་

བསམས་པ་ལྟར་ཁ་ནས་ཤོད། གང་བཅས་ལས་དུ་འགྲོ་བ་ཞིག་བྱང་ན་སེམས། བདེ་སྲིད་
འཐོབ་པར་སེམས་པ། ② ཀུན་འགྲོ་ལྡེ་ཡ་གྲུལ། རང་ཡུལ་ལ་གཡོ་ཞིང་འཇུག་པའི་སློན་ནས་
ཡུལ་དེ་ཡིད་ལ་འཇགས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལོ། སེམས་པ་རྒྱ་ཆེ་བ། སེམས་པ་བཟང་པོ།
དེ་འདྲའི་སེམས་པ་གནག་པ་ལ།

སེམས་པ་ཆེན་པོ་སློ་བྲོས་རྒྱལ་མཚན། རྗེ་འདི་ཉིད་དབྱུས་ཡུལ་ཆུམས་གྲོང་གསར་དུ་རབ་བྱུང་
བདུན་པའི་ཆུ་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༩ལོར་སྤྱུ་འཁྲུངས། འཇམ་མགོན་ཐུ་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དང་།
པཎ་ཆེན་དགེ་འདུན་གྲུབ། རྒྱལ་ཚབ་རྗེ། མཁས་གྲུབ་རྗེ། ཤར་པ་རེན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན། རྟོག་
རེན་ཆེན་དཔལ་སོགས་སྤྱེ་ཆེན་དཔལ་པ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ལམ་རེས་
ཐུགས་ཉམས་སུ་བསྟར་བས། བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དེ། དགྲུང་
གངས་དོན་དགྲུ་ལ་མེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༠ལོའི་ཟླ་བརྒྱད་
པའི་ཆེས་བཅུ་གཉིས་ལ་ཞི་བར་གཤེགས།

སེམས་པ་ལས་གྲུང་པའི་ལས་ལྷ། གཞན་གྱིས་བསྟོན་བ། གཞན་གྱིས་གསོལ་བ། གདབ་བ། མི་ཤེས་
པ། མངོན་པར་ཞེན་བ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སེམས་པ་ལས་གྲུང་པ་ལོ།

སེམས་པའི་ཟས། སེམས་གནས་པ་དང་འཕེན་པ་སེམས་པས་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། རྩོན་སྤྲུག་གི་
ཆེ་ཐལ་པའི་རྒྱལ་པ་རྩམ་པའི་རྒྱལ་པར་སེམས་པས་བྱ་གཉིས་མ་ཤི་བ་དང་། རྒྱ་མཚོར་ཐང་
དུ་ཤེས་ནས་སོང་བ་རྩུང་ཤེས་པ་དང་ཤི་བ་ལྟ་བུ་ལོ།

སེམས་པའི་ལས། ཡིད་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་ལུས་ངག་གི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་སེམས་བྱང་།
སེམས་ལྷགས་སྤབ་པོ། གདིང་མི་ལྷི་བའམ་སེམས་གནག་པོ་མེད་པ།

སེམས་ལྷགས་སྤབ་པོ། སེམས་ཀྱི་ལྷགས་པ་སྤབ་མོ་ཉི་སྟོང་རྗེ་ཆེ་བ་དང་འཁོན་འཛིན་རྒྱུད་བ། ཁོང་
སེམས་ལྷགས་སྤབ་མོ་ཡིན་པས་མིས་བརྟན་གྲང་སྤང་བ་གཏོང་གི་མ་རེད

སེམས་དབངས་མཐོ་བ། རྒྱལ་ལམ་སྟོབས་པ་ཆེ་བ།

སེམས་དཔལ། ① སྟིང་སྟོབས་ཆེ་བ། ② གཞན་དོན་ལ་སྟིང་སྟོབས་མི་ཞུས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ། སེམས་དཔའི་སྤྱིལ་གྲང་།

སེམས་དཔལ་ལ། སེམས་དཔལ་ཆེན་པོའམ་སྙིང་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་སྟེ། སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་མངའ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སེམས་དཔལ་སྤུམ་བཞེགས། ལྷ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། དམ་ཆོག་སེམས་དཔལ་དང་། ཡེ་ཤེས་
སེམས་དཔལ་དང་། ཉིང་འཛིན་སེམས་དཔལ་བཅས་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱེད་དེ་བསྟོམ་པའི་དོན།
སེམས་དཔལ་སེམས་མ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་མའོ།

སེམས་དཔའི་སྟོར་བའི་བྱང་མཆོན། བསམ་མི་བྱས་སོགས་ཀྱིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་
དཔའི་ཡེ་ཤེས།

སེམས་དཔའི་སྟོར་བའི་བྱེད་མཆོན། བན་བདེ་སྟོབ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་བྱང་པར་ཅན་དང་ལྡན་
པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས།

སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྟོར་བའི་བྱེད་པ་གསུམ། སེམས་དཔའི་གཞི་ཤེས་སྟོར་བས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཐར་པའི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པས་མན་བ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་ཡིད་མི་བདེ་ཞི་བ་
སོགས་ཆེ་འདྲིའི་བདེ་བ་དང་། འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་ལས་བསྐྱབས་པའི་སྟོབ་པ་
དེ་དང་གསུམ་མོ།

སེམས་འཕལ། ① རྫོའི་སྟོབས་གོང་ནས་གོང་དུ་རྩེ་འཕེལ་དུ་སོང་བ། ② སྙིང་ལྗེས་ལྗེས་དུ་གཡུགས་པ།

སེམས་འཕྱོ་བ། ① སེམས་འཕལ་མཐོན་པོར་འཕྱོ་བའམ་གཡོ་བ། ② རྫོ་མི་བདེ་བའམ་སེམས་སྟོ་བ།

སེམས་འབྲེང་བ། སེམས་ཆགས་པའམ་ཞེན་པ། མ་ཡིས་བྱ་གཅིག་པོ་ལ་སེམས་འབྲེང་བ།

སེམས་འཕྱོག་པ། ཡུལ་ལ་སེམས་དབང་མེད་དུ་ཤོར་ནས་འབྲལ་མི་མོད་པ་བྱུང་བ།

སེམས་བག་ཆ་བ། ① སེམས་འཆབ་པའམ་ཞུམ་པ། ② ཡིད་ལ་མཆེར་སྤང་ཡོད་པ།

སེམས་བཅ་པོ། [མངོན་སྒྲུགས་པ་སྤྲ་མི་ཤེས་པ།

སེམས་སྤྱུག་དོག་པོ། ཁོག་རྒྱ་རྒྱུད་པ། སེམས་སྤྱུག་དོག་དྲག་ན་རང་གི་རང་ལ་ན་ཆ་འབྱུང་ངོ་།

སེམས་བྱུང་། རང་ཡུལ་དུ་བྱུར་པའི་དོན་གྱི་བྱང་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་རིག་པ་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་སྟེ། ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་རྩ་གཅིག་གོ།

སེམས་བྱུང་ཀུན་འགོ་ལ། སེམས་ཀུན་གྱི་འཁོར་དུ་འགོ་བས་ན་ཀུན་འགོ་སྟེ། ཆོར་བ། འདུ་ཤེས།

སེམས་པ། དེག་པ། ཡིད་བྱེད་བཅས་ལྟོ།

སེམས་བྱུང་དགེག་ཆོར་འདྲ་སེམས་པ་དེག་ཡིད་བྱེད། སེམས་ཀྱན་ཁྲུབ་ཕྱིར་ཀྱན་འགྲོ་ལ། འདུན་
མོས་བྲན་ཉིང་ཤེས་རབ་སྟེ། འབྲུག་ཡུལ་དེས་ཕྱིར་ཡུལ་དེས་ལ། དད་དང་བག་ཡོད་ཤིན་ཏུ་
སྦྱངས། བཏང་སྟོམས་ངོ་ཆ་ཤེས་ཁེལ་ཡོད། ཆགས་སྤང་ཆོངས་མེད་མི་འཆོ་དང། བཙུན་འགྲུས་
དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གོ། འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོད་རྒྱལ་དང། མ་དེག་ཐེ་ཆོམ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཅ་བའི་ཉོན་
མོངས་བྲུག་ཏུ་གྲགས། འཁོན་འཛིན་ཁྲོ་ཆེག་སྤག་དོག་འཆོ། འཆབ་སྤྲུགས་མ་དད་ལེ་ལོ་དང།
སེར་སྒྲ་རྒྱགས་ཆོད་སྦྱང་དག་ཡོ། ངོ་ཆ་ཁེལ་མེད་རྣམ་གཤེད་དང། བག་མེད་བརྗེད་ངས་ཤེས་
བཞིན་མིན། འདི་རྣམས་ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའོ། གཉིད་འགྲོད་རྟོག་དབྱོད་གཞན་འགྱུར་བཞི།

སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་བཅུ་ཅ་གཅིག་ཀྱན་འགྲོ་ལྟ་དང། ཡུལ་དེས་ལྟ་དང། ཅ་ཉོན་བྲུག་དང། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་
དང། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་དང། གཞན་འགྱུར་བཞི་བཅས་སོ།

སེམས་བྱུང་གནས་སྐབས་ཉེར་ལ། བདེ་བ། སྤྲུག་བསྐྱེད། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ། རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་
གསུམ། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ། མོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ། བསྐྱེད་བ་གསུམ། ཕྱིན་
བྲུག་གཞུང་འཛིན། སྤོང་གཉེན། མངོན་དུ་གྱུར་མ་གྱུར། རྒྱ་དང་འབས་བུའི་གནས་སྐབས་སོ།

སེམས་བྱུང་ཞེ་བྲུག་ཆོར་འདྲ་སེམས་པ་དེག་ཡིད་བྱེད། འདུན་མོས་བྲན་ཉིང་སྟོ་གྲོས་ཉེ། སེམས་
ཀྱི་ས་མང་བཅུ་ཞེས་ཟེར། དད་སྦྱངས་བག་ཡོད་བཏང་སྟོམས་དང། ངོ་ཆ་ཁེལ་ཡོད་དགེ་ཅ་
གཉིས། མི་འཆོ་བཙུན་འགྲུས་དགེ་བ་བཅུ། མོངས་སྤྲུགས་བག་མེད་ལེ་ལོ་ཆོད། མ་དད་ཉོན་
མོངས་ཆེན་པོ་བྲུག་ ངོ་ཆ་ཁེལ་མེད་མི་དགེ་གཉིས། འཁོན་འཛིན་ཁྲོ་ཆེག་སྤག་དོག་འཆོ།
སེར་སྒྲ་རྒྱགས་འཆབ་གཤོ་དང་སྦྱ། ཉོན་མོངས་རྒྱུང་བུའི་ས་བ་བཅུ། གཉིད་འགྲོད་རྟོག་དབྱོད་
ཁོང་ཁྲོ་ཆགས། ད་རྒྱལ་ཐེ་ཆོམ་མ་དེས་བརྒྱད། ཅས་པའི་སྟོམ་ཆེག་ལྟར་ངོ་

སེམས་བྱིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། ཅས་པ་ཞི་སྤང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་གོ་ངོའི་ཤུའི་ཡིས་བརྒྱམས་
ཤིང། ཁྲོན་དཔེ་དཔ་བྲུག་ཡོད། དེའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་དེ་མོའི་ཐོག་གི་སྦྱོན་ཡོན་དང། བཅད་
རྒྱབ་སྤངས་ལེགས་ཉེས་ལ་ཞིབ་དབྱེད་བྱས་པ། དེ་བཞིན་རྒྱལ་རབས་ལྟ་དང་སྤང་བྱུང་མའི་
སྐབས་ཀྱི་དེ་རྒྱུ་དེ་མོ་དང་བྱུང་དཔེ་ཉོག་གི་དེ་མོའི་བྱུབ་མཐའ་བྱུང་རྒྱལ་དང། ཁྲུང་ཆོས་ལ་

དབྱུང་ཞིབ། ད་དུང་བཟང་བྱ་བ་རྒྱ་དང་ལྷ་བཅུ་དང་བྱ་གི་ནང་བྱོན་པའི་རི་མོ་མཁའ་ཅན་ཉེས་
བརྒྱ་དགུ་བཅུ་གོ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་བསྐྱུས་དང་དབྱུང་བཛོད་བཅས་མཛད་ཡོད།
སེམས་བྲེལ། སེམས་སྒྲོད་པོ་མེད་པ། སེམས་བྲེལ་བ་ཆབ་ཚུབ་ལངས་པ།
སེམས་སྒྲོང་སྒྲོང་པོ། ① ཡིད་མི་བདེ་ལྷང་ལྷང་བྱེད་པ། ② [ཆིང]རིག་པ་མི་གསལ་བ།
སེམས་དབེན། ① རྣམ་རྟོག་དན་པའི་རྒྱན་བཅད་པ། ② བདེན་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བྱི་
ནང་གི་མཐའ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་གར་རྒྱུང་ཐིམ་པས་ཁྲད་པར་གྱི་སྟོང་པ་བཞི་བསྐྱེད་པའོ། ③
འཁོར་འདས་ཀྱན་གྱི་རྩ་བ་སེམས་ཀྱན་རྟོག་རྒྱུང་དང་བཅས་པ་ལས་དབེན་པར་བྱས་ཏེ་བདེ་
སྟོང་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ངོ་མོར་འར་བའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་འར་བ།
སེམས་སྒྲོང་བ། ① སྤྱུག་བསྐྱེད་གྱིས་སེམས་སྒྲོུ་བ། ② སེམས་ཀྱི་སྒྲོན་སེལ་ཐབས་བྱེད་པ།
སེམས་མ། བྱང་ཚུབ་སེམས་མ།
སེམས་མེད། སའམ་རྡོ་ལ་སོགས་པའི་བེམ་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད།
སེམས་མེད་པའི་སྐབས་ལྟ། འགོག་སྟོམས། འདུ་ཤེས་མེད་པ། སྟོམས་འཇུག་གཉིད་མ་ཐུག་པ།
རྒྱལ་བའི་སྐབས།
སེམས་མེད་པ། ① བེམ་པོ། ② མོངས་པ།
སེམས་མེད་པའི་སྐབས་ལྟ། གནས་སྐབས་སེམས་མེད་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་ལྟ་སྟེ། འགོག་སྟོམས།
འདུ་ཤེས་མེད། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གཉིད་མ་ཐུག་བརྒྱལ་བའི་སྐབས།
སེམས་མེད་རབ་རྟོག་རབ་རྟོག་གི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སེམས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོའི་རང་
བཞིན་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་རྣམ་རྟོག་གི་བསམ་སྒྲོ་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ་
བཛོད་པའི་རྒྱན་ཞིག
སེམས་སྤང་བ། ར་རྒྱལ་སྤངས་ནས་སེམས་རྒྱུང་བྱེད་པ།
སེམས་དམར། སེམས་པདམར་པོ་ཞེས་གསལ་བཅའི་བྱ་བ་ལ་འཁོར་མེད་དུ་འཛིན་པའི་སྟག་བསམ།
སེམས་ཅམ་རྣམ་བདེན་པ། སེམས་ཅམ་པའི་བྱུབ་མཐའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དབང་ཤེས་ལ་
རྣམས་པར་སྤང་བ་སྤང་བ་སྤང་དུ་གྱུབ་པར་འདོད་པ།

སེམས་ཙམ་ནམ་བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར། སེམས་ཙམ་སྤྱོད་པ་ལ་བྱུང་མཐའི་གཙོ་བོ་ནམ་
 བདེན་རྩལ་གྱི་འདོད་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ལས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཚོད་པའི་གཞི་ནི། སེམས་ཙམ་
 པའི་ལྷགས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཏགས། གཞན་དབང་། ཡོངས་བྱུང་གསུམ་དུ་འདུས་པ་
 ལས། ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་ཤྲོགས་ནམས་ནི་ནམ་བདེན་རྩལ་ཚོད་པའི་གཞིར་མི་རུང་སྟེ། ནམ་
 བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀས་དེ་སྤང་བ་ལྟར་དུ་མ་བྱུང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་བྱུང་གྱི་ཚོད་
 གཞིར་མི་རུང་སྟེ། ནམ་བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀས་དེ་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ།
 ནམ་བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྤྱོད་སྤང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྱུལ་བའི་ཤེས་
 པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། གཞན་དབང་ལ་ཤེས་པ་དང་བཟུང་བར་སྤང་བ་གཉིས་ལས། ཤེས་པ་
 བཟུང་བ་ཚོད་པའི་གཞིར་ནམ་པར་མི་རུང་སྟེ། ནམ་བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀས་དེ་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པར་
 འདོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཤེས་པ་མ་འཁྱུལ་བའི་སྤང་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་
 ཀྱི་སྤང་ཡུལ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ནམ་བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། དེས་ན་དབང་ཤེས་
 ལ་རགས་པར་སྤང་བ་འདི་ནམ་བདེན་རྩལ་ཚོད་པའི་ཚོད་གཞིའི་ནམ་པ་ཡིན་ཀོ། དབང་ཤེས་
 ལ་རགས་པར་སྤང་བ་དེ་ནམ་བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀས་དོན་བྱེད་ཀྱིས་པར་འདོད་ཀྱང་། དེ་སྤང་
 བ་ལྟར་དུ་བྱུང་མ་བྱུང་ལ་ཚོད་པ་ཡིན་ཉེ། ནམ་བདེན་པས་དབང་པའི་མངོན་སུམ་ལ་གཟུང་
 འཛིན་ཀྱང་ཆད་དུ་སྤང་བ་དང་། སྤྱོད་སྤངས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྤང་བ་སྤངས་ལ་མ་རིག་པའི་
 བསྐྱད་ཀྱིས་ཀྱང་སྤྱོད་སྤངས་དེ་ལྟ་བུའི་རགས་པར་སྤང་བའི་ཆ་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤང་
 བའི་ཆ་ལ་མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་རྩལ་ཅད་ཀྱང་མ་ཀྱིས་ཉེ། རགས་པར་སྤང་བ་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་
 སྤང་བ་དེ་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ལ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་ལ། ནམ་རྩལ་པས་སོ་སྤྱིའི་རྒྱུད་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་གཏོགས་
 མ་རིག་པའི་བསྐྱད་མ་ཀྱིས་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་འདོད་པས། སྤྱོད་སྤངས་དེ་ལྟ་བུའི་རགས་
 པར་སྤང་བའི་ཆ་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤང་བའི་ཆ་ལ་ཡང་འཁྱུལ་བའི་བསྐྱད་པ་ཀྱིས་པས་
 དེ་གཉིས་སྤང་བ་ལྟར་དུ་མ་བྱུང་བར་འདོད་པས་ཤེས་པ་མ་འཁྱུལ་བའི་སྤང་ཡུལ་དང་། ཤེས་
 པ་འཁྱུལ་བའི་སྤང་ཡུལ་ལ་བདེན་རྩལ་འབྱེད་པ་ཡིན། དེས་ན་སེམས་ཙམ་པ་གང་ཞིག་དབང་

ཤེས་ལ་རགས་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟར་བྱ་བ་པར་འདོད་པ་དེ། སེམས་ཅན་རྣམས་པའི་མཆོན་
ཉིད། སེམས་ཅན་པ་གང་ཞིག དབང་ཤེས་ལ་རགས་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟར་བྱ་བ་ལྟར་བྱ་བ་པར་
འདོད་པ་དེ། སེམས་ཅན་རྣམས་བརྒྱན་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན།
སེམས་ཅན་རྣམས་རྒྱུན་པ། སེམས་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དབང་ཤེས་ལ་རགས་
པར་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབ་པ་ལྟར་བྱ་བ་པར་མི་འདོད་པ།
སེམས་ཅན་པ། སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་གྲུབ་ཅིང་ཆོས་རྣམས་ཀྱན་བརྟགས་གཞན་དབང་།
ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་ལ་གཏན་འབེབས་བྱེད་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་ཞིག
སེམས་ཅན་འཁོལ་ཤོ། ལས་དོན་ལ་ཏུར་བརྩོན་ཆེ་བ།
སེམས་ཅིང་བ། བྱ་བ་འདི་ཅེ་ཡིན་ཞེས་བཅའ་ནས་འདི་ནི་ཀ་བའོ་འདི་ནི་བྱ་བ་པའོ་ཞེས་རགས་
རིམ་སྤྱི་ཅན་ཞིག་ཤེས་པ།
སེམས་ཅེ་གཅིག་སྤྲིན། རིག་པ་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་གཅིག་ཏུ་སྤྲིན་པ།
སེམས་ཅེ་གཅིག་པ། བསྐྱོམས་པའི་ཡུལ་ལ་སེམས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་གཏོད་པ།
སེམས་གཙོ་སྤྲིན་པ། མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་ལྟ་བུའི་བྱེད་བྱ་ཅིག་སྟེ། བྱིད་དངོས་པོ་གཙོར་མི་བྱ་བར་
རང་གི་སེམས་གཙོར་བྱེད་པ།
སེམས་ཆབ་ཚུབ། བསམ་སྒྲོལ་ཆབ་པེ་ཆུབ་པེ།
སེམས་ཆོད། ཆོར་པའི་བྱེད་བྱ་ཡིད་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་པ་སྟེ། ཡིད་གྱིས་
འདུས་ཏེ་རིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཆོར་བའོ།
སེམས་མཆོད། ① སེམས་སུན་པ། ② ཁྲེལ་དང་ངོ་ཆ། ③ ཡིད་སྒྲོལ་བ།
སེམས་འཆབ། སེམས་ཀྱི་དངངས་འཆབ་སྟེ། སེམས་རྣལ་དུ་སྐྱེད་པའི་སྤྲུལ་པ།
སེམས་ཞེས་ནང་དུ་མ་འཛིན། རིག་པ་ནང་དུ་མ་འཛིན་ཟེར་བ་དང་དོན་འདྲ།
སེམས་ཟང་ཟང་། སྒྲོལ་ཆབ་ཚུབ།
སེམས་བཟང་། སེམས་བཟང་། སེམས་པ་བཟང་པོ་སྟེ། གཞན་པན་གྱི་བསམ་སྒྲོལ་
སེམས་བཟང་གི་བསྐྱེད་བྱ། སེམས་པ་བཟང་པོ་འཕྲོད་ཀྱང་པོའི་དང་ཐོན་སྐྱེད་སྒྲོལ་གསོ་དང་ཞལ་ཏ་བྱེད་པ།

སེམས་ཡེངས་པ། གློ་ཅི་གཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ།
སེམས་རྒྱས་པ། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་འཇུག་པའི་སེམས།
སེམས་ལ་འཇོག་པ། སེམས་ལ་བྲན་པར་བྱེད་པ།
སེམས་ལ་ཐོག་པ། ① གློན་མཆང་ལ་ཐོག་པ། ② སེམས་མི་སྦྱིད་པ་བྱུང་པ།
སེམས་ལ་དབང་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་བཅུའི་ནང་ཆན་ཞིག་སྟེ་ཉིང་འཛིན་ངེས་པར་
སེམས་པ་ལ་དབང་ཏུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འཇུག་པ།
སེམས་ལ་དབང་བ་ནི། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་སྒྲུལ་པར་འཇུག་པའི་རྒྱས་པ་ཐེབས་པའོ
སེམས་ལ་གཞིལ་པ། གཞིལ་བ་གསུམ་གྱི་བརྒྱས་པའི་གསུམ་ཤིག་སྟེ། ལྡེ་ཐུགས་ཀྱང་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱོམ་པའོ།
སེམས་ལ་གཞིལ་པའི་ཡན་ལག་གློད་རྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱས་པ་ཡན་ལག་བཞིའི་ནང་གསེས་ཏེ། ཡེ་གེ་དང་
པོ། རོན་དམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་སེམས་སྟོང་བ་ཉིད་དང་དེའི་སྒྲུང་ཆ་ཀྱན་རྒྱུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་རྒྱ་དཀྱིལ་བསྐྱོམ་པའོ།
སེམས་ལས། སེམས་ཁལ་ལས། སེམས་ཁུར་གྱི་སྒྲུག་བསྐྱེད་བྱེད་པའི་དོན།
སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ལྔ་བཅུང་གཅིག་ སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་ཅེས་བ་དང་དོན་གཅིག་
སེམས་ལས་སྤྱ་རུང་བ། སེམས་རྒྱུད་ཞི་ཞིང་དུལ་བ། སེམས་ལས་སྤྱ་རུང་བ་ཉིད་དུ་བྱ་བའི་བྱིར་
ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་བཙོན་འགྲུས་བྱའོ།
སེམས་ཤི་བ། ཁོང་ཁོ་ཞི་བའས། ཡལ་བ། གློ་བ་མལ་བ།
སེམས་འཁྱགས། གློའི་རྒྱས་འཁྱགས། སེམས་འཁྱགས་སྒྲུལ་བ། སེམས་འཁྱགས་སྦྱེད་པ། སེམས་
འཁྱགས་ཆེག་སྦྱིལ།
སེམས་ཤེས། ① བསམ་གློ་གཏོང་ཤེས་མཁན། ② [མདོན]མཁས་པ།
སེམས་ཤོར་བ། བྱད་མེད་མཛེས་མ་སོགས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་བརྟན་བ་སྟོགས་སོང་བ།
སེམས་སེམས་བྱུང་རྒྱས་གཅིག་དེ་གཉིས་དངོས་པོ་ཡིན་པས་རྒྱས་ཡིན་ལ། གློ་གཅིག་གི་རྒྱས་སྤྱ་
བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རྒྱས་ལས་སེམས་བྱུང་བྱུང། སེམས་བྱུང་རྒྱས་ཀྱང་པན་ཚུན་
གཅིག་གི་རྒྱས་ལས་གཅིག་བྱུང་བ་ཤིས་སྟེ། ཡིན་ལ་སེམས་ལས་དོན་སོགས་སྤྱ་བྱུང་པའི་

སེམས་བྱུང་མེད། སེམས་བྱུང་ལས་དོན་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སེམས་མེད་པས་ན་སྒྲོག་ཅིག་གི་བྱུང་བར་མི་འདྲ་བའི་ལྷོག་པ་དུ་མ་ལ་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་དེ་གཉིས་ཇུས་ལོགས་སུ་བྱུང་བར་རེ་རེ་བ་མེད་དོ།

སེམས་སྤང་བ། ① སེམས་ཚུལ་ལྡན་དུ་གནས་སུ་འདུག་པ། ② གཞན་གྱི་མཆོང་ལ་མི་ཤོག་པར་བྱེད་པ།

སེམས་གསོ། ལྷ་དན་ཅན་གྱི་སེམས་སྤྲུག་གསོ་ཐབས། སེམས་གསོ་འཆོམས་འདྲི།

སེམས་གསོའི་མཇལ་དར། མི་ཤི་བའི་ནང་མི་རྣམས་ལ་འབྲུལ་རྒྱུའི་ཁ་བཏགས།

སེམས་བསྐྱབས། སེམས་སྤང་དང་དོན་པལ་ཆར་འདྲ། པ་མ་ལ་ཏག་པར་ཁ་ལེན་སྤྲད་ནས་འཐབ་

འཛིང་བྱས་ན་སེམས་སྤྲེག་པའི་རྒྱ་གཙོ་བོ་ཞིག་རེད། དས་དགའ་རོགས་སྐྱེས་སྐྱེས་སྐྱར་

བཞེད་སོང་སྐྱབས་མོའི་སེམས་བསྐྱབས་འདུག

སེམས་ལྷན་གྱིས་བྱུབ་པ། མཐར་ཡུན་རིང་དུ་བསྐྱོམས་ཏེ་གོམས་ནས་ཞུས་ཤོད་མི་འབྱུང་ཞིང་

དོགས་པ་མེད་པར་གནས་པ།

སེམས་ལྷོད་ལྷོད། སེམས་དལ་དལ། གེལ་ཟེང་མེད་པའི་སེམས་བག་ལྷོད་ལྷོད་བྱུང་།

སེའུ། ① དམར་ཞིང་རྩུང་ལ་རོ་སྦྱར་བའི་འབྲས་བུ་དང་ལྡན་པའི་ཤིང་ཏོག་ཅིག ② གསར་དུ་སྐྱེས་

མ་ཐག་པའི་སོ། ③ གོས་ཆེན་གྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

སེའུ་དགོན། དབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་སེའུ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏག་བྱུབ་

མཐའས་སྐྱབ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དར་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེའུ་བརྩུ་བ། [མདོན]ཁྱིས་བ་རྩུང་རྩུང་།

སེའུ་བརྩུ་པའི་དག་གཞན་གྱི་ཟེར་སྒྲོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ།

སེའུ་འབྲུ། ཤིང་ཐོག་གི་རིགས་ཤིག་

སེར། ① ས་ཞིང་ནང་གི་སའི་རྒྱན་གྱི་མིང་སྟེ། ཞིང་ལ་སེར་ཡོད། ཤལ་བརྒྱབ་ནས་ཞིང་གི་སེར་

བསྐྱུངས། ② སེར་སྒྲ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཏུ་ལ་མི་སེར་སྐྱེས་སེར། ③ སེར་བོ་ཡི་མིང་བསྐྱུས་

པ། ⑤ སེར་བ་ཡི་ཆོག་བསྐྱུས་པ། ⑥ སེར་མོ་ཡི་མིང་བསྐྱུས་པ།

སེར་ཀ། དངོས་རྩས་ཀྱི་ཕྱི་རོས་གས་པའི་སྐྱབས་ཀ། སྒྲིའི་སེར་ཀ། ལག་པར་སེར་ཁ་གས་འདུག

དཀར་ཡོལ་སེར་ག་གས་པ།

སེར་ག་མ། ① ལྷ་བ་སེར་སྒྲུལ་མ། ② སེར་གས་ཅན།

སེར་རྒྱུ་མ། སེར་བ་ཤར་ཤར་དུ་འབབ་པའི་གཟུགས། སེར་སྒྲི། དབྱར་དུས་ཀྱི་ལྷ་བ་ཆོན་པའི་ཁར་
འབབ་པའི་འབྲུ་སེར་མོ་གཤོག་པ་ཅན་ཞིག

སེར་སྒྲི་སྒྲི། [ཡུལ་]སེར་མོ་ཁྲོང་ཁྲོང་།

སེར་སྒྲི། ① སེར་མོ་དང་དཀར་རག་བསྐྱེས་པའི་མདོག་ ② བཙན་པ་དང་བྱིས་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱེས་
མིང་། སེར་སྒྲི་མི་དམངས། སེར་སྒྲི་དཔོན་རིགས། ③[མདོན་]ཉི་མ། ལྷ་བ་འབྲུག་ ④ ལྷ་ལོ་ལ་
པའི་བྲང་སྲོང་ཞིག

སེར་སྒྲི་མཆོག་དམན་ཀུན། སེར་མོ་བ་ཐུ་མ་ལྷ་བ་དང་། སྒྲི་མོ་བྱིས་པ་མཐོང་མི་དཔོན་མོ་རིགས་
དང་། འབངས་མི་སེར་ཡོངས་རྫོགས།

སེར་སྒྲི་གཉིས། ལྷ་བ་དང་མི་སྒྲི་གཉིས།

སེར་སྒྲི་ད། ལྷ་ལོ་ལ་པའི་བྲང་སྲོང་སེར་སྒྲི་འབྲུག་མཐའ་འཛིན་མཁན་ཆུང་མས་ཀྱི་མིང་།

སེར་སྒྲི་ལྷ་བྲེད། [མདོན་]མིན་བྲ།

སེར་སྒྲི་གནས་ཀྱི་ཁྲོང་ཁྲོང་། རྒྱ་གར་ཀྱི་ཁྲོང་ཁྲོང་གྲུ་བྲག་པ་ཞིག

སེར་བཟ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་སྒྲེལ་སྤྱི་ལོ་༡༦༩༠ལོར་བཏབ། འདེབས་མཁན་
མི་གསལ། ལྷ་བ་མཐའ་རྫོང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྲོང་ལྗོངས་ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་འཕྲི་དུ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེར་ཁ། སེར་ག་དང་འདྲ།

སེར་ཁ་མ། སེར་སྒྲུལ་མ་དང་འདྲ།

སེར་ཁང་། སྤར་སེར་སྤྱང་སྤྱགས་འཆང་སྤོང་ཁང་།

སེར་བྱིས་པ། སེར་ཆས་ཅན་ཀྱི་བྱིས་པ་སྤྲེ་བོན་སེར་གཟུགས།

སེར་བྱིས་ལ། བོད་རང་སྲོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཀོང་པོ་དང་སྤོང་ཡུལ་བར་ཀྱི་ལ་ཞིག

སེར་བྲུག་གེ། ཁདོག་སེར་པོའི་མདངས་མདོན་སྤངས་ཤིག སྤར་དང་སྤྲིན་མ་སེར་བྲུག་གེ་ཡོད།

སེར་ཁྲ། གཞི་སེར་པོར་རི་མོ་ཆོན་ཁྲ་ཡོད་པ། རས་སེར་ཁྲ། ཤོག་བྱ་སེར་ཁྲ།
སེར་ཁྲལ། ① སྤར་སེར་སྤྱང་པའི་ཡོན་ཁྲལ། ② བྱ་པའི་ཁྲལ། སྤར་ཁྲིམ་ནང་དུ་བྱ་གསུམ་ཡོད་ན་
འཕྲིང་བ་དེ་བྱ་བ་བྱེད་འཇུག་པ་དང་གཉིས་ཡོད་ན་རྒྱང་བ་དེ་བྱ་བ་བྱེད་འཇུག་པ་དེའོ།
སེར་འབྲིལ་འབྲིལ། སེར་མདངས་ཆགས་ཚུལ། ཞིང་གར་གྲོ་སེར་འབྲིལ་འབྲིལ་དུ་སྦྲིན་པ།
སེར་ག ① སེར་ཀ་དང་། ② སྤྱད་པའི་ཤན་མཚུ་འཇུག་ས་ས་དམར་ལས་བཅོས་པའི་ཁོག་སྤྱོད་།
③ ལྷགས་རྒྱང་སོགས་བྱང་དད་ཀྱིས་གདུང་ནས་རྒྱང་ལག་གི་བགས་བ་གས་པའི་དོན། ④
མཛེ་ནད་ཀྱི་ཤ་རོ་སེར་ག་མང་པོ་གས་བ་རྒྱར་བྱུར་པའི་དཔེ་དོན་སྤྱར་བ་ཞིག
སེར་གས། སྤྱབས།
སེར་གོས། ① བྱ་པའི་གྲོན་པ། ② མདོག་སེར་པོའི་གོས། ③ དར་གོས་སེར་པོའི་རིགས།
སེར་གྲ། སྤར་སེར་སྤྱང་སྤྱགས་འཆང་ལ་སྤྱོད་པའི་ 'མྲ་ཆ།
སེར་སྤྱང་མཆོ། ཟེ་ཡིང་མཆོའང་ཟེད། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་བྱང་དཔལ་མགོན་དང་ཤན་ཅ་རྩོང་
གཉིས་ཀྱི་མཆོམས་སུ་ཡོད་པའི་མཆོ་ཞིག ཅ་སྤྱུ་གཅང་པོ་སོགས་མཆོ་འདྲིའི་ནང་དུ་འབབ་
ཅིང་། རྒྱ་ཁྲོན་སྤྱི་ལེ་བྱ་བཞི་༡༩༩༠ཡོད།
སེར་ཆོད། རྒྱང་འཚུབ། སེར་ཆོད་གཡུགས་ནས་གནས་ས་ཁ་རུབ་བ་ཞིག་བྱས།
སེར་སྤྱོད། སྤྱོད་འི་སེར་ཕྱིལ།
སེར་སྤྱགས་ནམ་མཁའ་བསྟན་སྤྱོད། རྩེ་འདྲི་ནི་འཕན་པོ་ཐང་ཤར་པའི་རིགས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་
གསུམ་པའི་ས་ལུག་༡༧༩༩ལོར་འབྱུངས། རྒྱང་དུས་ནས་སེར་ར་ཆོས་ཞུགས་མཛད། དགྲུང་
ལོ་ཞི་བརྒྱད་སྐབས་གཅང་དདལ་རྒྱུར་ལན་གཉིས་ཅམ་མེལས་ནས་ཅ་བའི་མྲ་མ་རྩམ་ཟུང་
དང་། ཁོང་གི་དཔོན་པོ་དབྱངས་ཅན་གྲུབ་པའི་དོ་རྩེ་གཉིས་ཀྱི་ཞབས་སུ་གཡུགས་ནས་ཆོས་
མང་དུ་གསན། སེར་སྤྱགས་བྲ་ཆང་གི་མཁན་པོ་ཡུན་རིང་གནང་། དགྲུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་སྐབས་
ཀུན་རིག་འདོན་ཆོག་དང་། སྤྱོད་པའི་ཆོས་དུག་གི་འདོན་སྤྱིག་གསར་སྤྱིག་གནང་། ཀུན་རིག་
རྒྱལ་ཆོན་དང་འབྲེལ་སྐབས་དེ་ཉིད་ཆབ་འདེན་གྱི་ཆེ་སྤྱོད་ཆོག་བྲ་རྒྱལ་པན་བདེའི་མཆོག་སྤྱིན་
ཞེས་པ་དང་། བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་གྱི་རིམ་པའི་སྤྱོན་འགྲོ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་དུག་གི་དག་འདོན་རྒྱ་

བབས་སུ་བཞོད་པ། དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་འི་ལ་བྱ་ལྟ་ལྟའི་མཛོན་དཀྱིལ་ཆོག་བསྐྱེགས་
འཁུལ་བལ་མཁས་བྱལ་ཞལ་ལྷང་། བདེ་མཆོག་འི་ལ་བྱ་ལྟ་ལྟའི་ལས་རྒྱུད་གི་བསྐྱེན་པ་དེ་ལྟར་
བྱ་ཚུལ་གྱི་ཡི་གེ་གནད་ཀྱི་དོན་གསལ་སོགས་བཀའ་ཚུལ་ཤོད་ཆེ་བ་གཅིག་ཅུ་མཛད།

སེར་ཅན། ས་འོན་འདེབས་རན་པའི་ཞིང་སེར་ཅན།

སེར་ཅན་འབྲ། ལྷན་ཅན་གྱི་ཡུལ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲུལ་བ་ཞེད་པ་ཞིག་དང་། འབྲུལ་སྤྱོད་པ་འཕམ་སྤྱོད་
ཡང་ལྷན་ཅན་བ་ལ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་གཉིས་མཆིས་ཏེ། ལྷ་ཟེར་ལས། ཡུལ་སེར་ཅན་ལས་བྱུང་
བའི་འབྲ། ཞེས་དང་། དཔལ་སྤྲེང་ས་དཔོན་ཀུ་པ་སྤྱན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། སེར་ཅན་གྱི་འབྲུ་ནི། ཡུལ་ལྷན་གཤེད་ཅན་ལས་སྤྱེས་
པའི་འབྲུལ་ཟེར་ཞིང་། དེའི་རྒྱས་པ་ལྟེ་བས་བད་ཀན་གྱི་ནད་སྤྱེད་པ་ལ་དགོངས་པའོ། ཞེས་
གསུངས་པ་དང་། ལྷ་ཟེར་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བེ་སྤོན་
ལས། སེར་ཅན་ནི་རྒྱུད་གིས་བཏབ་སྟེ་མ་སྤྱོད་ཡང་ལྷན་ཅན་ཆེ་བ་ལའོ། ཞེས་གསུངས་པས་
དབྱེད་པར་བྱའོ།

སེར་ཆས། ལྷ་མ་དང་གྲུ་པའི་ཆས་གོས་ལ་ཟེར།

སེར་ཆ། ① སྤོ་སྤྱོད་ཞིག ② མདོག་སེར་པའི་ཆ་གས་སུ་བག

སེར་ཆེན་མེ་རྟོག་མེ་རྟོག་སེར་པོར་རྒྱུད་གཅིག་ལ་འདབ་མ་བཞེའམ་ལྟ་སོགས་མ་དེས་པ། འགའ་
ཞིག་ལ་འདབ་བརྒྱུད་དང་དེ་ལས་མང་བ་ཡོད་པའདམ་ཡོད། བྱང་དུ་ཟེའུ་འབྲུ་དམར་པོ་རྒྱུད་དུ་
ཡོད་པ་ཞིག་དབྱར་ཉི་ལྷོ་གི་དུས་སྤེལ།

སེར་མཆོད། ལྷ་པར་ནོར་རྩས་འབྲུལ་པའི་མཆོད་པ།

སེར་ཉི་མུད་རྟོ། དབྱར་དུས་སེར་བ་འབབ་པའི་སྤྱ་ལྟས་ཉི་མོད།

སེར་བསྐྱལ། [ཡུལ་]བྱིངས་མ་བསྐྱལ་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སེར་ལངས་སུ་བརྒྱག་པའི་བྱ་རིམ།

སེར་ལྟེ་ལྟེ། སེར་མདོག་བཟའ་ཚུལ་ཞིག་མེ་རྟོག་སེར་ལྟེ་ལྟེ།

སེར་ཐག་ཆོད་པ། ཞིང་གའི་སེར་ཡལ་ནས་སྐྱུ་ཐག་ཆོད་པ།

སེར་ཐིག ① སྤོ་དའི་སེར་ཐིག ② གཞི་སེར་པོར་དེ་མོ་ཐིག་ཁ་ཅན་གྱི་སྤྱུལ་བྱ་སོགས།

སེར་ཐིག་ཅན། མདོག་ལ་བཞོས་ནས་བཏགས་པའི་བྲག་སྒོས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
སེར་ཐིང་ཐིང་། ཁ་དོག་གི་མདོན་ཚུལ་ཞིག་སྤར་རྒྱན་མེ་ཏོག་གསར་བ་སེར་ཐིང་ཐིང་།
སེར་དེབ། བྲ་པའི་སྒྲོར་གྱི་ཡིག་རིགས།
སེར་མདངས། མདོག་སེར་པོ།
སེར་ཁྲིས་དགོན་བ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་སྐལ་སྤྱི་ལོ་༡༤༧༧་ལོར་མ་ཉི་པ་སློབ་ཐང་འོད་
ཟེར་གྱིས་བྲག་བཏགས། བྲ་བ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
སེར་ནག་རྩ་མདོག་སྟེ་སེར་པོ་དང་ནག་པོ་འདྲེས་པའི་ཁ་མདོག་གི་རིགས་ཤིག
སེར་ནས། སྤར་སྟོན་དུས་སྤགས་པ་སོགས་ཀྱིས་སེར་བཀག་ཡོན་གྱི་འབྲུ་རིགས།
སེར་སྒྲ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྒྱ་ལུས་ཡོ་བྱང་སོགས་བདོག་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གིས་འོངས་སུ་
སྦྱོང་མི་རུས་ཤིང་། གཞན་ལ་འདྲ་གཏོང་མི་ཤོད་བར་སེམས་ཀྱིས་དམ་དུ་འཛིན་པ་སྟེ་ཉེ་ཉོན་
ཉི་ཤུའི་ནང་གསེས་ཤིག་སེར་སྒྲ་ཅན། སེར་སྒྲའི་མདུད་པས་མ་བཅིངས་པ། སེར་སྒྲ་མེད་བར་
སྦྱོན་པ་གཏོང་བ། སེར་སྒྲ་ཅན་ལ་སྦྱོན་མི་འཁོར། གཡོ་སྦྱུ་ཅན་ལ་སྟོགས་མི་འཁོར། མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་ལ་ཆ་སྤང་དང་། འཆུམས་པ། འཇུངས་པ། ཞིབ་མོ། སྒན་ཆོས་བཅས་སོ།།
སེར་པོ། ① མདོག་སེར་པོ། བོས་ཆེན་སེར་པོ། ཞུ་མོ་སེར་པོ། ②[མདོན]མ། མེ་སྒྲ།
སེར་པོ་ཁྲག་རྒྱང་། སྤར་ཅི་སྤྲས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོའི་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས།
སེར་པོ་ཁྲག་རྒྱང་ཡང་ཅི་འདྲ། ལུས་བྱ་སེར་པོ་ཉོང་ལེན་སེར། འདི་དག་སྤར་ཅི་སྤྲས་ཀྱི་མིང་།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ།
སེར་པོ་རྒྱ་དུས། སྟོ་སྒན་རྒྱ་དུས་ཀྱི་རིགས་ཤིག
སེར་པོ་ཐབ་ལག་ཅན། དཔེ་རྒྱན་གྱི་སྟོན་ནས་བཏགས་པའི་རྒྱ་རྩའི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟེ་དགེ་དུང་
འཆོ་བ་གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲན་གྱི་བརྟ་བུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་
སྟོན་གསལ་མཁྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། སེར་པོ་ཐབ་ལག་ཅན་ནི་རྒྱ་རྩའི་གཤམ་མིང་སྟེ། དེས་ཆིག་ནི་
རྒྱ་རྩ་བ་སེར་པོ་ས་འོག་གཏིང་ཐབ་སར་ཡལ་ག་ལག་པ་ལྟར་སྟོན་ཀྱང་དུ་སྟེས་པས་ན་དེ་

ལྷ་མོ་འཕྲུག་པ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པར་ལྷ་རྩོད་
མེད་པོ་སྤྲུལ་ཐང་། སྤྲུལ་གྱི་མདོག་ལ་བསྟོས་ནས་བཀྲུགས་པའི་ཡུང་བ་དང་། ལྷ་མོ་ཆུ་སྤྲུལ་པའི་བར་
འབྲུག་བཅས་གསུམ་གྱི་བསྐྱེད་པའི་སྤྲུལ་ལོ། རྩོད་འབྲུང་འབྲུལ་གྱི་ལྷེ་མིག་ལས། ཡུང་བ་ལྷ་མོ་ཆུ་སྤྲུལ་
པའི་བར་འབྲུག་གསུམ། བསྐྱེད་པའི་ཐང་ལ་མེད་པོ་སྤྲུལ་ཐང་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པར་ལྷ་རྩོད་
མེད་པོ་དཔོན་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷ་གས་ཏུ་སྤྲུལ་ལོ་༡༦༣༠མེད་དེ་མོ་ལྷ་དབང་བསྐྱེད་པའི་
ཉི་མས་བཀྲུག་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྷ་མོ་དཔེ་སྟོན་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་
དཔལ་ལོད་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མེད་སྤྲུང་སྤྲུང་། མདོག་མེད་པའི་མདངས་ཅན། མིང་ཏོག་ཆ་ལུ་མ་མེད་སྤྲུང་སྤྲུང་།
མེད་མེད། མེད་འཕྲེང་དང་འབྲ།
མེད་འཕྲེང། ① གྲུ་བ་རྣམས་མཆོད་ཆས་ཐོགས་ནས་མེད་བསྐྱེད་པའི་སྤྲུང་། ② མེད་བ་མེད་པོ།
མེད་བ། དབྱུང་དུས་མཁའ་དབྱིངས་མཁའ་རྒྱུད་གི་ཆ་གངས་མ་སྟོམས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བྱས་པའི་
སྤྲུལ་འགར་སྤྲུལ་གྱི་རྒྱུད་ཆ་རྣམས་མཁའ་རྒྱུད་གིས་སྤོང་བྱུང་འཁེངས་ནས་རིལ་བྱུང་བྱུང་བ་
དེ་ཐང་དུ་ལྷུང་བ་ལ་མེད་བ་འབབ་ཟེར། ཐོག་འབྲུག་སྤོག་གསུམ་གྱི་འབྲུང་ཆུ་ལ་སྤོང་ལ་སྤྲུལ་
ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་དུ་བྱིས་པའི། རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཐང་ལས། མཆོ་ཡི་རྒྱུངས་ལས་
མཁའ་ལ་སྤྲུལ་དུ་ཆགས། འབྲུང་བ་ཆ་གང་འབྲུང་པས་སྤོག་དུ་འཕྲུག་ དེ་ཉིད་འཐབ་པས་
མཁའ་ལ་འབྲུག་སྤྲུལ་སྤྲུལ། དྲག་ཅིང་ངར་ན་བར་ནས་ཐོག་དུ་འབབ། དཔེར་ན་མེ་ལྷགས་རྩོ་
ལ་བརྒྱབས་བ་བཞིན། ཞེས་གསུངས་ཡོད། སྤྲིར་མེད་བ་ནི་ལོ་ཏོག་གི་ལྷང་བྱ་སྤྲུལ་ནས་བཅས་
མ་བར་མ་ཆར་གྱི་བར་དུ་གར་དུས་ཡིན་ན་ལོ་ཏོག་གི་དཔྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། ལྷག་
བར་དུ་ལོ་ཏོག་བར་རན་ལ་ཁད་ཀྱི་དུས་སུ་མེད་བ་ཞིག་བརྒྱབ་ན་འབྲུ་རིགས་ཐམས་ཅད་
གཏོར་ཉེ་གཅིག་ཀྱང་ལེན་རྒྱ་མེད་པར་ཆགས་འཕྲོ་ཞིང་ཡོད་པས་དུས་དེ་ནི་མེད་བ་ཡོང་པའི་
དུས་སུག་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ལ། སྤྲི་དཔྱ་ལྷགས་ནག་གི་མེད་བ་འབྲ། རྩད་དཔྱ་
ཁང་ཆུན་གྱི་ཐིགས་རྩ་འབྲ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྩ་མཁྲེགས་དང་། རྩོ་ཡི་ཆར། སྤྲིན་གྱི་ཀ་
བ། སྤྲིན་གྱི་གོང་བ། སྤྲིན་གྱི་རྩོ། སྤྲིན་གྱི་དུས་ལ། ལོ་ཐོག་གཤེད་བཅས་སོ།

སེར་བོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་ལོ་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༤ལོར་སྤྲལ་ས་རམས་པ་སློབ་མཁུང་
བཟོད་པས་བྲག་བཏག་གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སློང་ཁྲུལ་
བྱང་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེར་བ་ལྷ། གཞིའི་སེལ་བ། བསམ་པའི་སེལ་བ། ཀུན་སློང་གི་སེལ་བ། སློར་བའི་སེལ་བ། མཐར་
ཐུག་གི་སེལ་བའོ།

སེར་བྲེས་གྲ་ཚང། མོང་དུ་སེ་ར་དགོན་པ་ཞེས་པའི་ནང་གཟེགས།

སེར་ཁྲ་འབྲིལ། སེར་བུའི་ཁྲ་ནི་རྒྱུད་ནང་ཡོད་པའི་ཁྲ་ཉགས་སུ་སློབ་པས་ཁོང་རྒྱུད་འབྲིལ་བའོ་
ཞེས་དེ་འདྲ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དེ་མེད་ཤེལ་མེད་
ལས་གསུངས་སོ།

སེར་སྤེངས། མཚོད་རྩིས་ཐོགས་པའི་གྲ་པ་མེད་བསྒྲིགས་པའི་བསྟན།

སེར་མ། ① ཞིང་ཁ་བཞའ་ཚན་ས་བོན་འདེབས་རན་ཅམ་ཡོད་པའི་མིང་། ② བཅུན་མ། ③ ལྷ་མོ་ལྷ་མ།

སེར་མོ། སེར་མོ་བའི་བསྟན་མིང་།

སེར་མོ་བ། རབ་བྱུང་སྤྱིའི་མིང་།

སེར་དམག་གྲ་དམག།

སེར་མེ། [རྟིང]འཛིན་པ་དམ་པོའམ། འཛིན་ཆགས་ཆེན་པོ།

སེར་ཅ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ནང་ཆེན་ཆིང་ཅུ་རྩོ་རྩོ་ཆེ་
དབང་གི་བཀའ་ལྟར་དགོན་པ་འདེབས་འགོ་ཚུགས། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
ཡུལ་ལྷུལ་བོད་རིགས་རང་སློང་ཁྲུལ་རྩ་བ་བོད་རིགས་སུ་ཡོད།

སེར་ཅེ་སྐྱབ་ཁང་རི་ཁྲོད། སེ་ར་དགོན་པའི་རྒྱལ་རིའི་རོས་སུ་ཡོད་པའི་སེ་ར་ཅེ་སྐྱབ་ཁང་རི་ཁྲོད་
དུ་དུས་རབས་བཙུ་པའི་ནང་རྩི་ཅོང་ཁ་བས་སྐྱབ་པ་མཛད་པའི་སྐྱབ་ཁང་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་
དུས་རབས་བཙུ་བའི་སྟོད་ཆ་སེ་ར་སྐྱབ་ཁང་སྐྱུ་མེད་དང་བོད་གོ་ལེགས་རྒྱ་མཚོས་སྐྱབ་
པ་མཛད་ཅིང་བཞུགས་པར་ཕུར་ལྷོག་དག་དབང་བྱམས་པ་དང་། མཁར་རྩོ་བཟོད་པ་རྒྱ་མཚོ་
སོགས་སློབ་མ་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་སེ་ར་ཅེ་སྐྱབ་ཁང་རི་ཁྲོད་ཅེས་པའི་འདུ་ཁང་དང་། ཁྲ་མང་།

ཁྱ་ཤག་ནམས་ཆགས། སྐྱབ་ཁང་སྐྱལ་སྐྱ་སྐྱ་མེད་རིམ་ནས་ཞལ་བདག་མཛད། སེ་ར་ཏར་
གདོང་ཁང་ཆེན་ནས་དགེ་སྦྱོང་ཉི་ཤུ་འཇུགས་སྒོལ་དང་། རྒྱ་བྱང་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་མི་ནག་ཅུ་
སོགས་ནས་ཡོང་སྒོལ་ཡོད།

སེར་བཅག་ས་ཆོན་སེར་པོ་ཞིག

སེར་ཅའི་གོས། [ཆིང་]ལྟའི་ཤིང་ལས་བྱུང་བའི་གོས།

སེར་ཆ། ལྷུང་པོ་སེར་ཆ་སྟེ། བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་ཆོང་གི་དབུས་ཁུལ་དུ་ཡོད།

སེར་ཚུང་། ལན་ཚུའི་རིགས་ཚུར་སེར་ཏེ། རོ་བསྐྱ་སྐྱུར་ལན་ཚུ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་ལས་ཁ་ཕུལ་
བ་གཅོད། སྐྱན་ནད་བཤིག

སེར་ཆོགས། ཁྱ་པ་མང་པོ་ཆོགས་སུ་འདུས་པའི་མིང་།

སེར་ཡོན། སྤར་སེར་བ་སྤང་བའི་རྒྱ་ཆ།

སེར་ད། སེར་བ་ལ་བརྗོད་དོ།

སེར་ར་ལུང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་སྤྱེལ་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༤ལོར་འབྲི་གྲང་བཀའ་བརྒྱུད་
ཀྱི་རྒྱ་མ་དགོན་མཆོག་བརྒྱུད་འཛིན་ཞེས་ལས་བཏབ། དུས་རབས་དེའི་མཇུག་ཏུ་དགའ་ལྗན་
པོ་བྱང་དང་སོག་དམག་གཉིས་ཀྱིས་ལ་དྲགས་བརྒྱུད་རྩེས་དགོན་པ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱུར།
ལྷུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་སྤྱི་རང་ཆོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེར་རིལ། མདོག་སེར་ཞིང་དབྱིབས་རིལ་བ་སྟེ། སྒོ་ངའི་སེར་རིལ། ཁྱིའི་མིང་ལའང།

སེར་རོག་གེ། སེར་ནག་ཏུ་གྱུར་ཚུལ་ཞིག་ལྷུས་བྱའི་ཁ་སྤྱི་སེར་རོག་གེར་ཆོག་པ།

སེར་ལངས། [ལུལ་]ཞིང་ཁར་ཆུ་བཏང་ནས་སྐྱམ་ཆོན་རན་པར་གྱུར་པ། སོན་འདེབས་རན་པའི་
ས་ཞིང་སེར་ལངས་ཅན།

སེར་ལུས། ལྷག་ལུགས།

སེར་ལེབ། མདོག་སེར་ལ་དབྱིབས་ལེབ་མོ། ཁྱིའི་མིང་ལའང།

སེར་ཤ སྤང་ལས་སྤྱེས་པའི་ཤ་མོ་སེར་པོ།

སེར་ཤང་དེ། མདོག་སེར་པོའི་ཁྱད་པར་ཞིག་སྤོང་རོས་བྱུགས་པའི་ཆོག་པ་སེར་བ་ཤང་དེ་བ་ཡོད།
སེར་ཤའི་ཆོད་མ། དཀར་སེར་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་སེར་པོ་ལས་བྱས་པའི་ཐུག་པའི་མིང།
སེར་ཤུལ། རྫོང་ཞིག་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་བྱང་རོས་དང་ཉག་ཚུའི་སྤྱོད་རྒྱ་དང་
དུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་འདྲུ་མང་དུ་ཡོད།

སེར་ཤུལ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༦༠ལོར་བཀའ་བཅུ་སློབ་ཐབས་
ཆོས་དར་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་སེར་ཤུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེར་སྤྱང། དབྱར་ཁ་སེར་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་དུས་སེར་བ་འཁོག་པ།

སེར་སྤྱབས། སེར་ཀའི་སྤྱབས་སམ་བར། སེར་སྤྱབས་ནས་མདོན་རྒྱུད་གིས་བལྟས།

སེར་བསང། སེར་པོའི་ནས་མདོན་རྒྱུད་གིས་བལྟས།

སེལ། འཁོན། སེལ་དག་པ། སེལ་ཁྱགས་པ། བན་རྒྱུན་བར་དམ་སེལ་མེད་པ།

སེལ་ཆས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་processor ཟེ།

སེལ་འཇུག ལུལ་ཅན་གྱིས་ལུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཞིག་སྟེ། ལུལ་ཅན་སྤྱད་དང་རྟོག་པས་
རང་ལུལ་ལ་སེམས་པའམ་ཆ་ཤས་སུ་བྱེ་ནས་དགག་པ་དང་། བཅད་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ།
དཔེར་ན། བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱད་དང་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པས་བྱམ་པ་བཟུང་བ་ན། བྱམ་པ་
ཤེས་བྱ་ཡིན་པ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་དང་། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པའི་བྱམ་པའི་ཁྱད་
པར་རམ་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཡོད་པ་གཞན་རྣམས་བསལ་ནས་བྱམ་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ཁོན་བརྗོད་པ་
དང་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ།

སེལ་འཇུག་གི་སྟོངོན་མཐུན། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་ནོ།

སེལ་འཇུག་གི་སྟོངོན་མི་མཐུན། རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་པའོ།

སེལ་འཇུག་པའི་སྟོ། རང་ལུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་བྱེ་ནས་འཇུག་པའི་རིག་པ། རྟོག་པ་དང་དོན་གཅིག་པའོ།

སེལ་ཐབས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དེའི་ཐོག་ནས་འདི་ལྟར་འཕྲིན་གྱི་operating methods ཟེམ་

སེལ་པོ། ཤིང་གི་ལྷུག་ལྷན་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སྐེལ་པོ།

སེལ་བ། ① ཡུལ་ཅན་རྒྱ་དང་གང་ཟག་རྟོག་པ་གསུམ་གྱི་རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་རང་ཡུལ་དེ་

མིན་པའི་ཆོས་མཐའ་དག་བསལ་ནས་རང་ལུང་ཁོ་ནར་འབྱུག་པའི་སྒོ་འོ་འོ་འཇིན་སྐངས་ཞིག

② བསལ་བ། སོལ། ༡ དག་པར་བྱེད་པའམ་མེད་པར་བཟོ་བ། རང་སྐྱོན་རང་གིས་བསལ་བ།

དཀའ་ཆོགས་སེལ་བ། གོགས་རྒྱུན་སེལ་བ། ཉན་སེལ་བའི་སྒྲན་ལ་ཞིམ་པོ་མེད། ཤ་ཆ་བའི་

གཏམ་ལ་སྣུན་པོ་མེད། དགྲུང་ཉི་མའི་འོད་ཀྱིས་གླིང་བཞི་ཁེབས། རུང་རྩ་བའི་འོད་ཀྱིས་སྣུན་

བ་སེལ། ༡ དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་པ། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་དབྱེ་སེལ་བྱེད་པ། དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ།

༣འདོན་པ་དང་འབྲེན་པ། གལ་ཆེའི་དོན་གནད་ཟུར་དུ་བསལ་བ།

སེལ་བ་ལྱུང་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཤང་ཀ་རྩ་ལྷན་བཅུ་མས་པའི་ཆོད་མའི་གཞུང་ཞིག

སེལ་བའི་སྐྱབ་པ། ཉིག་པ་ལ་སྒྲང་བའི་ཀ་བ་དང་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ།

སེལ་བའི་སྒོ། གཞན་སེལ་གྱི་སྒོ་དང་དོན་གཅིག

སེལ་བའི་སྒྲིང་ཡུལ་ཅན། གཞན་སེལ་ལ་ཡོངས་སུ་སྒྲིང་བའི་ཡུལ་ཅན་ནམ་ཉིད།

མེལ་པའི་སྒྲུང་ཆེད། མོ་ག་ལྷན་པསྒྲུབ་པའི་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་processor speed ཟེའ།

སེལ་བོ། སྒྲེ་བོ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

མེས་ལྟར། སློབ་གྲྭ་འཁྲུག་པའི་རྒྱུ་ནི་དངོས་པོ་དང་ཡུ་ཤུག་པའི་ཆེད་སློབ་གྲྭ་ཅི་ལ་ཞི།

དབྱིན་སྐད་ཀྱི་processing unit ཟེམ་

མེལ་ཁྱེད་མེལ་། མེལ་ཁྱེད་མེལ་། འཁོར་ནང་གི་རངོས་ལོ་དང་ཁྱེད་མེལ་། འཁོར་ནང་གི་མེལ་།

སྒྲིལ་ དབྱིན་སྐད་དུ: central processing unit ཟེད།

མེལ་གྱི་དཔྱད་པ་ལོང་། མེལ་སྒྲུང་འཕྲུལ་བཞེད་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་ཡུ་བསྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་མ་སྟུང་།

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་processor core ཟེད།

སེལ་བཞུགས། དེ་ལྟ་མཐུན་པོ་ཡོད་པ་ལ་སྐྱབས་གཅིག་རིང་མི་མཐུན་པ་བྱུང་བ།

སོ། ① ལྷ་དབྱེད། མདུན་སོ། འགྲམ་སོ། ཡས་སོ། མས་སོ། གསེར་སོ། སོ་གྲལ། སོ་འགྲལ་བ།
སོ་འཆང་བ། སོ་སྟོན་ཅིང་དགོད་བ། སོ་འཐབ་བ། སོ་འཐམ་བ། སོ་འདེབས་བ། སོ་ལྷེག་བ།
སོ་ཐོང་ལུལ་བ། སོ་བྱད་བ། སོ་འབྱད་བ། སོས་སྤར་བ། སོ་གཅིགས་བ། སོ་ཞིབ་བ། སོ་རོང་
བ། སོ་ལུག་བ། སོ་སེག་བ། སོ་སུམ་ཅུའི་སོ་གྲལ་མ་ཞིག་ན། ཟས་ཞིམ་པོ་ག་ནས་བཟས་
བཟས་རེད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་གཅོད་བྱེད། གཉིས་སྒྲེས། ལྷ་དབྱེད། ཆོམས་བཅས་སོ།
② རང་སའམ། རང་ཚུགས་སྤུབ་པའི་རྟེན་གཞི་དང་། ལུས་པ། ཁྱིམ་སོ་ཚུགས་པ། རང་སོ་ཟེན་
པ། ③ ཁ། གི་སོ། ལྷ་རའི་སོ་སོ་ལོག་པ། ④ འཛེམ་བ་ལས་བཟོས་པའི་རྩ་ཆས་མེར་བསྐྱེགས་
པའི་དོན། རྩ་གསར་ལ་སོ་སོ་བཏང་བ། ⑤ [མངོན]མི་པལ་ཆེར་གྱི་སོ་ལ་འགྲམ་སོ་དང་བཅས་
སོ་གཉིས་ཡོད་པས་གངས་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་མཆོན། གངས་འཕོར་སུམ་ཅུ་སོ་གངས་ཀྱི་བཅུ་
གནས་དང་གཅིག་གནས་བར་གྱི་མཆོམས་སྒྲོར་ཆིག་སྤང་ཅིག་སུམ་ཅུ་སོ་བྲུག་⑥ ས་མཐར་
སྤར་རྒྱ་སྤར་བལྟའི་ཆིག་སྤང་ཅིག་རེ་ཞིག་ཏུ་ངལ་གསོ་བྱས་སོ། ཟེམ་སྐྱས་ལས་བབས་སོ།
ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ལྟར་ལུས་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་སོ།

སོ་ག་སོས་ག་དང་འབྲ།

སོ་སྒྱད། སོ་མ་རྩ་རྩ་ལས་བཟོས་པའི་སྒྱད་པ།

སོ་སྒྲེ། ① ཁ་ལ་སོ་སྒྲེ་བ། ② སོ་སོ་སྒྲེ་པའི་བསྐྱེས་ཆིག་

སོ་སྒྲེས་ཀྱི། སའི་ཀྱི་མ།

སོ་སྒྲེ་བ། [མངོན]མཆུ།

སོ་དཀར། ལོ་བཞི་ལོན་པའི་མཛོ་མཛོ་སོ་འམ་འབྲི་གཡག་བ་སྤང་བཅས་ལ་ཟེར།

སོ་དཀར་ལྷགས་པའི་འཇུ་མ་མདངས། ཟོལ་འཇུ་མ། མཛོ་སོ་དང་འབྲའི་པེའུ་ལོ་བཞི་ལོན་པ་ལ་སོ་

དཀར་ཞེས་ཟེར།

སོ་ལྷ་དབྱེན་སྤང་བྱར་ཆགས། ལུལ་ཏོག་སྤུས་མར་ཟེར། སོ་ལྷ་ཚུགས་པའི་མོག་མོག་བྱོ་བ་ཆེ།

སོ་ཁ། དག་ལ་སོ་ལྷ་ས། སོ་ཁའི་མཁར། མཆོན་གྱི་སོ་ཁ།

སོ་ཁ་རོང་ཁ་བརྒྱད། ༡ རྒྱ་དང་པོད་ཀྱི་སོ་མཆོམས་ཤོད་ཀྱི་སྟུན་ལུང་རོང་། ༢ པོད་དང་ཁང་ཁུང་

གི་སོ་མཆམས་ཞང་པ་བརྒྱ་ཅུ་རེད། ༣ བོད་དང་བོན་གྱི་སོ་མཆམས་ལྷགས་གཟེར་བརྩལ་པ།
༤ བོད་དང་སྐྱལ་གཟིག་གི་སོ་མཆམས་ཤམ་ཤང་བརྒྱ་ཅུ་རེད། ༥ བོད་དང་ཉིང་གྱི་སོ་
མཆམས་ཟགས་ཐང་ཤེ་མྱིང། ༦ བོད་དང་ཁྲོམ་གྱི་སོ་མཆམས་རྒྱ་ཤེ་རེད། ༧ བོད་དང་
འཇང་གི་སོ་མཆམས་ར་ག་རེད།

སོ་ཁུང་། ① མེ་མདའི་སོ་ཁུང་། ② སོ་ལྷ་བུའི་ཁུང་བུ། ③ ཁའི་སོ་ལ་བུ་ག་དོད་པ། ④ སོ་བུང་
ལུལ་གྱི་སོང་ཁུང་།

སོ་མཁར། དག་ལ་སོ་ལྷ་སའི་མཁར།

སོ་འཁོར། མཐའ་འཁོར་མོ་ཡུག་ཏུ་སོག་ལེ་ལྷ་བུའི་སོ་དང་ལྷན་སའི་འཁོར་ལོ།

སོ་འཁྱུ། ① སོ་འཁྱུད་བྱེད་པག་ཟེ། ② སོ་འཁྱུད་པ།

སོ་ག་སོས་ཀ་དང་འབྲ།

སོ་གོས། [མངོན་མཆུ།

སོ་སྒྲང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱི་ལོ་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡཔ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སོ་སྒོ། ཁའི་སོ། གཏམ་སོ་སྒོ་མན་ལ་མ་བུད་དགོས། བུད་ཆར་ན་དེ་ཡི་རྩེས་གཞོན་ལེགས།

སོ་གཞིག་པ། སོ་གཡ་སྤྱིང་ལོག་གི་སོ་ཆེ་སྤྱིག་པ་ཤམ་ཐང་དང་བརྒྱ་ལྷུའི་ཆུ་ལ་ལྷ་བུ་སྟེ། ཁོང་ཁོའི་ནམ་འགྲུལ།

སོ་ག་འགྲིག་པོ། སའི་གོ་གཡ་སྤྱི་མས་པོ།

སོ་རྒྱབ་པ། སོ་འདེབས་པ།

སོ་སྒྲ། སོ་དང་སོ་བཅར་བའི་སྒྲ། སོ་སྒྲ་འཆའ་པ།

སོ་སྒྲ་འདེབས་པ། ① ཡ་སོ་དང་མ་སོ་བཅར་བའི་སྒྲ་སྒྲོག་པ། ② སའི་བར་ནས་སི་སྒྲ་རྒྱབ་པ།

སོ་སྒྲིག་ [མངོན་མཆུ་ཉོ།

སོ་བརྒྱབ་པ། སའི་བར་དུ་བཅིར་བའམ་སོས་སྒྲད་པ།

སོ་འགྲིག་པ། ① ཁའི་ཡ་སོ་མ་སོ་འགྲིག་པ། ② སོ་གཡ་འགྲིག་པ།

སོ་ལྷ་བའི་སྤྱ་ཆད། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བཤད་སྟེལ་ལ། སྤར་སངས་

རྒྱལ་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་སྤུལ་པའི་བཟོ་བོ་པེ་ཤུ་ཀཱས་བཞེངས་པ་སངས་རྒྱལ་དགུང་ལོ་
མོ་ལྷར་ཐེབས་པའི་སྐྱེ་ཆད་དང་མཉམ་པའི་སྐྱེ་འབྱས་སྐྱེ་ཞིག་ལོ་རྒྱལ་ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ནང་།
སྐྱེ་འདི་ལྷ་ཡུལ་སྤུལ་ཅུ་ཅ་བདུན་དུ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་སྤུལ་དུ་བཞུགས་ཞེས་གསལ་།
མོ་སྟོན་ལག་རྩལ། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟེད་
ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་blue teeth ཟེད།

མོ་ཅན། [མངོན་]ཁྲད་པོ་ཆེ།

མོ་ལྷག་ མོ་མ་དགུས་པ་ལ་མོ་ཅ་མོ་ལྷག་མེར་པོས་ཟེན་པ།

མོ་ལྷེབས། ཁའི་ཡས་མཆུ་མས་མཆུ།

མོ་ཆ། ཤིང་སྟོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལྷས་པས་པོ་བའི་བད་ཀར་སོགས་ནང་
གྱེན་དུ་སྒྲིག་པར་གྱེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྟུ་ཟག་མ་དང་། པོ་སོ་ཆ། མ་ཉ་པ་ལ། ཟེར་
ལྷ་བཅས་སོ།།

མོ་རྒྱུང་དགེ་འདུན་འབར། རབ་བྱུང་དང་པོའི་རྒྱ་སྟག་སྟྱི་ལོ་ ༡ ༠༩ ཤེས་ཡུལ་ར་མོ་བར་སྐྱེ་
འབྱུངས། བྱ་སྟོན་གཉིས་ཡོད་པ་ལ་བྱ་བོ་གཟུགས་རྒྱུང་བས་སོ་རྒྱུང་བ་དང་། ལྷ་བོ་གཟུགས་
རིང་བས་སོ་རིང་ཟེད། དགུང་ལོ་བཅུ་ཅམ་ལ་ཐེབས་སྐབས་ཡུལ་དེར་ལོ་ཉིས་བྱུང་ནས་མ་ས་
གཉིས་ཀྱིས་བྱ་སྟོན་གཉིས་ཁིད་དེ་ཡར་སྟོད་སྟེར་སྐྱར་སྐྱེ་སར་ཡོང་སྐབས་མ་སྟོམ་གྱིས་གྱིས་
བ་རྒྱན་དེ་དའི་རྩེས་ལ་ཞོག། དས་རྩོད་གོས་སྟེར་གསུངས་པས་སྤྱ་བྱ་དེར་བཞག་སྟེ་པ་ས་
གཉིས་ཡར་ལུང་དུ་བྱོན། དེར་མ་སྟོམ་གྱིས་སོ་ལ་བཅུན་བ་བཅོས། མིང་ཡང་དགེ་འདུན་འབར་
དུ་བཏགས། དེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཅམ་ན་རྩའི་མད་དུ་དམ་བ་བྱོན་པ་ལ་ཞལ་ཡུག་ཅིག་མཛོང་།
དམ་བ་བཞུད་དེ་ལོ་ཤས་སོང་བ་ན་མ་སྟོམ་ཁམས་རྩང་ཐད་མ་བདེ་བས། དམ་པའི་རྩེས་སྤྱ་
སྟེག་སྟེང་འདོད་པར་བྱུང་ནས་སོ་རྒྱུང་བ་ཁིད་དེ་བྱོན་པས། ཁོང་གཉིས་པོ་རག་མ་མདའ་ན་
བཞུགས་ཤིང་། དམ་པ་འཕན་ཡུལ་གྱེ་ཁུད་ན་བཞུགས་པའི་ཆེ། མོ་རྒྱུང་བ་དེར་འབྱུང་དུ་བྱིན་
པས། དམ་པས་ཐག་རིང་ཅམ་ནས། ཨ་ལི་དགའ་ངའི་ཅི་ལུ་བྱུང་གསུང་ནས་བང་བཏང་བྱུང་སྟེ།
མོ་རྒྱུང་བའི་ལག་པ་ལ་འབྲུས་ནས་ཁྱོད་སྟེ་བ་གསུམ་དུ་ངའི་སྟོབ་མ་ཡིན་དང་འདི་རྩེས་ལ་འགོ་

གསུངས་ནས་ཁྱེ་ལྷན་དུ་ཁྱེད། དེར་དོ་སྟོན་ཅུང་ཟད་བཏབ་པ་ཙམ་གྱིས་ནམས་ལངས་པ་བཞིན་
 དུ་སོང་། སོ་ཆུང་བ་ལ་དེ་མ་མེད་པའི་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཆེན་པོ་ཤར། དེར་སྐྱར་ལོག་འོངས་ཏེ་
 རྒྱ་སྟོབ་གཉིས་སོས་ཡོས་ཤིག་བཏགས་པའི་ཆེ། སོ་ཆུང་བ་མཆིག་ཡུ་ལ་འདུ་བ་བཞག་ནས་
 ཏད་དེ་ཡུན་རིང་དུ་བསྐྱད་འདག དེར་མས་སོ་ཆུང་བ་ལ་དམ་པའི་རྩ་ནས་གདམས་པ་ཐོབ་པ་
 དེས་སྐྱམ་ནས་དཔོན་སྟོབ་གཉིས་ཀ་དམ་པའི་སར་བྱོན། མ་ལ་ཡང་གདམས་ངག་འགར་
 གནང་། དེ་ལོ་སྟོལ་རང་ཡུལ་དུ་འགྲོ་གསུངས་པ་ལ། སོ་ཆུང་བས་སྟོབ་དཔོན་ཉིད་སྟོན་ལ་
 ཐེབས། ངས་དམ་པ་ལས་གདམས་པ་ཅིག་ཞུ་ནས་རྒྱ་བ་གཅིག་ཙམ་གྱི་རྩེ་ན་འོང་ཞུས་ནས་
 མ་བྱིན། དམ་པས་སོ་ཆུང་བ་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་གདམས་པ་རྩོགས་པར་གནང་། དམ་པ་གང་
 ཐེགས་ཀྱི་བྱག་བྱི་བྱས་པས་བྱུང་ཐོབ་པོ་མོ་ལྟ་བུ་རྩ་བཞིའི་གདམས་པ་ཡང་གནང་། དེ་ལ་
 ཡི་གེ་བྱེད་པར་ཞུས་པས་ཀྱང་བཀས་གནང་ནས་སྟར་ཁ་དོ་རྩེ་བྲགས་ཀྱི་འབྲུམ་གྱི་འོག་རས་
 ལ་གདམས་པ་རྣམས་སྲིས། དེ་ནས་དམ་པ་གར་བཞུད་ཀྱི་བྱག་བྱི་བྱས། ཁ་རག་མདུན་དུ་
 རྒྱེབས་སྐབས་དམ་པས་ཁྱོད་རང་བྱིར་ལོག་གསུངས། དམ་པ་རྒྱ་ནག་ཏུ་གཤེགས། སོ་ཆུང་
 བ་བྱིར་ལོག་ནས་རྩ་སར་རིག་པའི་ཆད་རྩ་བའི་བྱིར་དེལ་གདང་ལ་དམིགས་པ་གཏད་པས་
 དེལ་གདང་རང་ཁྱོལ་བ་ཡང་བྱུང་། སོ་ཆུང་བས་ནད་པ་ལ་འདྲེ་གང་གཞོད་པ་དང་ནད་ཅི་ཡིན་
 པ་ཐམས་ཅད་གསལ་ལེ་མཁྱེན་བྱུང་ནས་འདྲེ་འདུལ་མང་དུ་བྱས། ཡོན་ཡང་ཆེ་བར་སྐྱངས། དེ་
 ནས་སོ་ཆུང་བས་དམ་པ་དྲིང་རིན་བཞུགས་པ་ཐོས་ཏེ་ནད་པ་གསོས་པའི་ཡོན་དུ་གསེར་སྲང་
 གསུམ་དང་རྩ་པོ་བཟང་བ་ཞིག་ཁྱེད་ནས་དྲིང་རིན་བྱོན། དམ་པས་མཐའ་སེལ་ལྟ་བུ་རྩ་
 གཅིག་གི་གདམས་པ་གནང་། དེ་ནས་ཡང་བྱིར་དབྱས་སུ་བྱོན་ནོ།། མཐར་སོ་ཆུང་བ་དགྲང་
 འོ་དུག་རྩ་རྩ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ས་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༤ལོར་སྐྱེ་གཤེགས།

སོ་ཆུང་བ། སོ་ཆུང་དགེ་འདུན་འབར་དང་གཅིག་ཡིན་པས་དེའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

སོ་ཏུལ། སོ་ཏུལ་དང་འདྲ།

སོ་རྩེལ། ① སོ་རྩེལ་གྱི་ ② སོ་ནད་བྱེ་བྲག་ཅིག

སོ་གཉིས། ① འོར་བཞི་འོན་པའི་འོར་ཕྱགས། ② བྱངས་སུམ་རྩ་སོ་གཉིས།

སོ་གཉིས་པ། [མངོན]སྒྲུང་པོ་སྤྱི།

སོ་རྩ་སྤྱི་ལུག་ བོད་སྤྱི་རབས་ཀྱི་ཁྱིམ་སྤོལ་ལ། མི་གཉིས་འཛིངས་ཏེ་པ་རོལ་བོའི་ཁ་སོ་གཅིག་
བཞོག་པའི་འཇལ་དུ་རྩ་གཅིག་སྒྲོང་པ་དང་། སྤྱི་ཁྲུང་གསུམ་ཡན་གྱི་ཚུན་པོ་གཅིག་བཏོགས་
པའི་འཇལ་དུ་ལུག་གཅིག་སྒྲོང་སོལ།

སོ་ལྟ་ཁང་། ཕྱོགས་ནས་དག་སོགས་ཡོང་མེན་ལྟ་སའི་ཁང་པ།

སོ་ལྟ་བ། ① ཕྱོགས་ནས་དག་སོགས་ཡོང་མེན་བྱ་ར་བྱེད་པ། སོ་ལྟ་དམིགས་མི། ② མདའ་འབེན་
ལ་འཁེལ་མེན་ལྟ་བའམ། ཆོད་ལྟ་བ།

སོ་ལྟ་སོ་ཉན། རྒྟོག་རྩ་རྒྟོག་ཉན་བྱེད་མཁན་འགོག་བྱེད་སོ་བ་བཞག་པར་བཛོད།

སོ་སྟོ། སོ་བྱིར་ཟེང་བ། སོ་སྟོབ་བ། སོ་སྟོ་མོ།

སོ་གཏོང་ཁུང་། ས་པག་སོགས་མེ་སྲེག་སའི་མེ་ཁང་།

སོ་གཏོང་ཐབ་ཁ། ས་པག་དང་རྩ་སོགས་ལ་སོ་གཏོང་སའི་ཐབ།

སོ་བཏང་། ས་འདམ་གྱིས་བཅོས་པའི་ཡོ་བྱད་སོགས་ཆ་ཐོད་གྱིས་སྤྲ་འཐས་སུ་བཏང་བའི་དོན་ཏེ།
ཐ་པག་ལ་སོ་བཏང་། རྩ་འདམ་གྱིས་རྩ་མ་བཅོས་ནས་སོ་བཏང་ལྟ་བུ།

སོ་བཏང་བ། རྩ་བཅོ་བའི་སྐབས་རྩ་འཛིམ་ལས་གཟུགས་སྤྲ་ཆོགས་སུ་བཅོས་རྩེས་དེ་མེར་
བསྲེགས་ནས་མཁྲུགས་པོ་བཅོ་བ།

སོ་བཏབ་ལྟལ། སོ་བརྒྱབ་པའི་ལྟལ་ལམ་སོ་འབྲད་བྱེད་ཟེན་རྩེས་ལ་གོ།

སོ་ཐག་ སོ་མ་རྩ་རྒྱའི་ཐག་པ།

སོ་ཐགས། སོ་གྲལ། སོ་ཐགས་བཟང་པོ།

སོ་ཐམ་ཐམ་པ། གང་དུལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། གང་བའི་རྒྱག་རྩ་བསྐྱལ་མི་བཅོད་པར་སོ་འཆིང་བའོ།

སོ་ཐར། སོ་སོར་ཐར་བའི་བསྐྱས་ཆོག

སོ་ཐར་གྱི་མཁན་སྟོབ་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་དུག་ཚུལ་ཁྱིམ་སྤོལ་ལྟ། འདུལ་བའི་ཆོག་ཤེས་པ། ཉན་
པར་སྤྱིང་བརྟེ་ཞིང་རང་གི་འཁོར་ཚུལ་ཁྱིམ་སྤོལ་ལྟ་བུ་དག་པ། ཆོས་དང་ཐང་ཐེང་གིས་པན་
འདོགས་པ། བསྐྱབ་བྱ་ནམས་དུས་དང་དུས་སུ་འདོམས་པའོ།

སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་ལྟན་བཞི། བསྐྱེན་གནས། དག་བསྐྱེན། དག་ཚུལ། དག་སྒྲོང་།
སོ་ཐར་གྱི་ལྷུང་བ་སྒྲེ་ལ། ལྷུང་བ་སྒྲེ་ལ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།
སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་ལ། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པའོ།
སོ་ཐར་གྱི་རིགས་བདུན། དག་བསྐྱེན་པ་མའི་སྒྲོམ་པ་གཉིས། དག་ཚུལ་པ་མའི་སྒྲོམ་གཉིས། དག་
སྒྲོབ་པའི་སྒྲོམ་ལ། དག་སྒྲོང་པ་མའི་སྒྲོམ་གཉིས་ཏེ་བདུན་འོ།
སོ་ཐར་དག་བསྐྱེན་གྱི་སྒྲོང་བྱ་ལ། སྒོག་གཅོད། ལོག་གཡེམ། མ་ཁྱེན་ལེན། ཟུན་སྒྲོང་དང་། ཆང་འཕྲང་ག།
སོ་ཐར་སྒྲོམ་པ་སྒྲིད་ཡུལ་གསུམ། མཁན་པོ། སྒྲོབ་དཔོན། དག་འདུན།
སོ་ཐར་སྒྲོམ་པ་གཉིས། ཁྱིམ་པ་དང་། རབ་བྱུང་གི་སྒྲོམ་པ་གཉིས། སྒང་བདུན་དང་སྒྲོང་བཞི་ཅན་
གཉིས། རི་སྒྲིད་འཆོ་དང་ཉིན་ཞག་གི་མཐའ་ཅན་གཉིས།
སོ་ཐར་སྒྲོམ་པའི་རྩ་ལྷུང་བཞི། རྩ་བ་བཞི་དང་དོན་གཅིག་
སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད། དག་སྒྲོང་པ་མ་གཉིས། དག་སྒྲོབ་པ། དག་ཚུལ་པ་མ་གཉིས། དག་བསྐྱེན་
པ་མ་གཉིས། བསྐྱེན་གནས་བཅས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་སྟེ་བརྒྱད།
སོ་ཐར་རིས་བདུན། སོར་སྒྲོམ་གྱི་ཉེན་ནི་རིས་བདུན་ཏེ། དག་སྒྲོང་པ་མ་གཉིས། དག་ཚུལ་པ་མ་
གཉིས། དག་བསྐྱེན་པ་མ་གཉིས། དག་སྒྲོབ་པ་སྟེ་བདུན་འོ།
སོ་ཐར་རིས་བཞི། སོ་སྒྲོམ་གྱི་ཉེན་རྩ་སྟེ་བསྟུ་བ། དག་སྒྲོང་། དག་ཚུལ་ཏེ་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོགས་
གཉིས་དང་། དག་བསྐྱེན། བསྐྱེན་གནས་ཏེ་ཁྱིམ་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་བཅས་བཞི་འོ།
སོ་སྟབ་ལ། ① སོ་གཏང་དུ་རུང་བའི་རྩ་ས། རྩ་མ་བཟོ་དུས་ཐོག་མར་སོ་སྟབ་པའི་རྩ་ས་འཆོལ་
དགོས། ② སྟབས་སྟབ་པའོ། ཡིད་བརྟན་འཕེར་ག། ③ རང་རྒྱ་འཕེལ་བའི་ཚུགས་སྟབ་ལ།
རང་སོ་འཛིན་ག།
སོ་ཐོག་མགར་པའི་ཐབ་ནང་དུ་སྟབས་ཀྱི་རྟེག་པ་དང་། ཐབ་པའི་སྟེ་མ་གཉིས་འདྲེས་ཏེ་ཞུན་དུ་
འཁོལ་ནས་གོང་གྲུང་གྲུང་ཅིང་འོད་དུ་མཆེར་བ་དེའི་མིང་རོ།
སོ་ཐོག་རོག་པོ། ཉ་འཛིན་པའི་རྩ་བུ་བོངས་ཆེ་ཞིང་སྟེ་མདོག་ནག་པོ་ཅན་ཞིག་
སོ་མཐེལ། [ཡུལ]སོ་སྒྲིད་དང་སོ་མ་རྩ་རྩ་ལས་བཟོས་པའི་སྒྲོམ་མཐེལ།

སོ་དམ་པོ། ① སོ་ཆགས་དམ་པོ། ② སོ་གལ་འགྲིགས་མཆོམས་དམ་པོ།
སོ་དོགས། སོ་ལྷ་བྱེད་མཁན།
སོ་བྱག ① གངས་སུམ་ཅུ་ཅ་བྱག ② ལོར་བྱག་ལོན་པའི་གནག་ལྷགས།
སོ་བྱེག སོའི་བྱེག་པའམ་བྱེ་མ།
སོ་འབྲ། ① སོ་འབྲ་བའི་ཤིང་ཐུར། སོ་འབྲའི་ཤུབས། ② ཁའི་སོའི་བར་གྱི་ཟས་རོ་འདོན་པ།
སོ་ལྷན། [མཛོན]ལྷང་པོ་སྤྱི།
སོ་བརྟར་བ། ① ཁའི་སོ་བརྟར་བ། ② མཛོན་གྱི་སོ་བརྟར་བ།
སོ་ན་གནས་པ། རང་འཇགས་སམ་སྤྱ་མའི་ས་ན་བསྟན་པ། དབང་ཆ་སོ་ན་གནས་པ། སྤོལ་ངན་སོ་
ན་མ་གནས་པ།
སོ་ནག་དགོ་ལྷན་བཟ་ཤིས་ཆོས་གླིང། དགའ་ལྷན་སོ་བྱང་གི་དུས་སུ་ཡིད་འོང་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཆོས་
ལྷག་བཏབ། ལྷག་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྷ་མཆོ་སྤོན་མ་ལྷོ་ཅེ་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སོ་ནག་གཏེར་གསར། ལྷག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ལྷག་མཐའ་རྫོང་མ་ཡིན། ད་
ལྷ་མཆོ་སྤོན་མ་ལྷོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སོ་ནམ། ཞིང་ལས། སོ་ནམ་བྱེད་པ། སོ་ནམ་མཁན་པོ། སོ་ནམ་གྲོང་ཆོ། སོ་ནམ་ཐོན་ཐོག་ སོ་ནམ་པ།
སོ་ནམ་ཡོ་བྱང། ཞིང་ལ་སོ་ནམ་བྱས་ནས་རུས་པ་ཉོད་གོས་བྱུང་ན། ཉས་དང་སྟན་མའི་ས་བོན་
བཏབ་དང་མ་བཏབ་མི་འདུག་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་འཇུག་བྱེད་དང། འཛོ་ཆས་ཞིང་ལས་བཅས།
སོ་ནམ་དུས་བཞི། དགུན་དུས་ལུང་བསགས། དཔྱིད་དུས་སོན་འདེབས། དབྱར་དུས་རྩ་བའོག་
སྟོན་དུས་འབྲུ་བསྟ་བཅས་ལ་བཞེད་པ་དང། སོ་ནམ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱི་ལ་འཇུག་པས་འདིར་ཞིང་
ལས་དང། ཆོང་ལས། བྱན་གཏོང་བ། ལྷགས་སྤེལ་བ་བཅས་དུས་བཞི་ཀ་ལ་བྱེད་པའི་འདོད་
ཚུལ་ཡང་ཡོད། སོ་ནམ།
སོ་ནམ་ལས་ཁུངས། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་ས་སྟོང་གསར་སྤོལ་དང། མི་བོགས་བསྟ་ལེན་
བྱེད་པའི་ལས་ཁུངས་ཤིག།
སོ་ནམ་ལོ་སར། ཞིང་པའི་ལོ་སར་རོང་ཁུལ་འགའ་ཞིག་ན་ལོ་ལོ་འཛིན་སྤོལ་ཡོད་དང། གནའ་

དུས་སྤྱི་ཆུ་ནང་གི་ལོ་སར་ལང་ཞིང་པའི་ལོ་སར་ཟེར།
སོ་བ། གསང་བའི་སྒོ་ནས་ལྟ་རྟོག་བྱེད་མཁན། ས་མཆམས་སོ་བྱེད། ལ་མགོའི་སོ་བ་དང་ལུང་
གཞུང་གི་སྤྱལ་མ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འཇབ་སྤྱལ་མཁན་དང་། རྟོག་མི། རྟོག་དཔྱིད་པ། ལྟ་
སྤྱལ་མཁན། ཉན་ཏུར་ཅན། སྤྱལ་མི། སོ་རྟོག་པ་བཅས་སོ།།
སོ་བརྒྱ། ལེགས་སྤྱར་སྐད་ཀྱི་ན་ལེ་ཤས་ཀྱི་མིང་ལ་སྟོ་བླ་ལྟོ་ཞེས་ཟེར་བས་དེ་བྱུང་ཆག་པ་སྟེ། བོད་
ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། མཛེས་པའི་མིག་སྒྲན་ཞེས་འགྱུར་བས་ངོ་བོ་ནི་ན་ལེ་ཤས་ཀྱི་མིང་ངོ་ཞེས་
དཔལ་སྤངས་སི་ཏུས་འཆི་མེད་མཛོད་འབྲེལ་ལས་གསུངས་པ་དང་། འདིའི་མེ་རྟོག་ཤིན་ཏུ་
མཛེས་ཉེ་མིག་ལ་སྒྲན་པ་ལྟར་གྱུར་བས་ན་མཛེས་པའི་མིག་སྒྲན་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ཞེས་
རིན་སྤངས་པ་དག་དབང་འདིགས་མེད་གྲགས་པས་མཛོད་པའི་མཛོད་བཛོད་མཁས་པའི་ན་
རྒྱན་ལས་གསུངས།
སོ་དཔོན། གནའ་དུས་ཀྱི་སོ་པའི་འགོ་བ།
སོ་པག ① མེ་ནང་དུ་བསྐྱེགས་ནས་སོ་བཏང་བའི་ས་པག་སོ་པག་མཁན། སོ་པག་གི་ར་སྟོར། སོ་
པག་སྟོ། ② སོ་འཁྱུད་བྱེད་ཀྱི་པག་ཟེ།
སོ་པག་ཁུ་བ། ས་བཟང་པོ་ལས་བཟོས་པའི་པ་གུ་མེར་བསྐྱེགས་ནས་རྒྱར་བརྒྱག་པའི་ཁུ་བའི་
དྲངས་མ་དེས་གེ་བ་འགག་པ་དང་སྟོན་པའི་ནད་ལ་པན།
སོ་པད། སོ་མ་རྩ་རྩའི་པད་ཁོག་
སོ་གྲ། ཅེ་མོ།
སོ་བ། འབྲུ་རིགས་ཀྱི་ལྷགས་ཅན། འབྲས་སོ་བ། ཉན་སོ་བ།
སོ་བྲ། ཉ་འཛིན་པའི་རྩ་བུ་བོངས་ཆེ་ཞིང་སྤྱ་མདོག་ནག་པོ་ཅན་ཞིག་
སོ་བྲའི་སྟོ་རྩ་བུ་སོ་རོ་རོག་པོ་སྟེ། དེའི་མཁུག་མའི་སྟོས་དེ་རྩ་འགག་པ་འབྱེན།
སོ་སྟོན། གནའ་དུས་སོ་པའི་འགོ་བ།
སོ་འབམ། ༡སའི་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ ༢སའི་མཐའ་འཁོར་ལ་མཉན་ཁ་བྱུང་བའི་ནད།
སོ་འབུས། སོ་གསར་པ་སྟེ་བ། ཁྱིས་པ་སྟེས་ནས་རྩ་བ་ལྟ་ཅམ་ལ་སོ་འབུས་ཡོང།

སོ་འབྲ། སོ་འབྲ་དང་འབྲ།

སོ་མ། གསར་བའམ་དེ་ནོག་མེད་པ། གོས་སོ་མ།

སོ་མ་ཐུལ་མ། རྩ་སྟོད་སོགས་གསར་བ་བཏུལ་ཐེན་པའི་དངོས་ཆས། རྩ་མ་འདི་སོ་མ་ཐུལ་མ་ཡིན་
བས་རྩ་སྟག་གང་བསྟོལ་ནའང་ཆོག

སོ་མ་ར་ཅ། སོ་མ་རྩ་རྩ་དང་འབྲ།

སོ་མ་རྩ་རྩ། [ལེགས་]རྩ་བའི་རྩལ་ཏེ་ཤིང་སྤུན་གྱི་རིགས་ཤིག་རོ་ཆ་ཞིང་ཁ། ལུ་ཆེས་སྟོམས། ལུས་
བས་སྤེན་ནད་དང་། བགས་ནད། རྩ་སེར་གྱི་ནད་བཅས་སེལ། མིང་གི་རྩ་མ་གངས་ལ་འདབ་
བཟང་དང་། བྲ་གྲ་རྩི། འབྲས་ནག་ཤོ། མཛེ་འཛོམས། རྩ་བའི་ལྷུག་མ། རྩ་བའི་རི་མོ། རྩ་ཆེས་
གྱི་རྩལ། ལུག་ནག་སུ་རི་བ་ཤི། སོ་མ་བསྟེ་ཀ་བཅས་སོ།

སོ་མང། [མཛོན་]སྤྱ་བཤད།

སོ་མང་སྟེས། [མཛོན་]བརྒྱ་བྱིན།

སོ་མང་ཆུ། འབར་ཁམས་རྫོང་གི་འབབ་ཆུ་ཞིག་སྟེ། རྩ་ཆེན་ཆུའི་ཤར་གྱི་རྩ་ལག་ཅིག་ཡིན།

སོ་མང་བྲ། [མཛོན་]བརྒྱ་བྱིན།

སོ་ཐུལ། ① དག་རྩུན་སོགས་ཡོང་མེན་ལྟོག་བྱེད་པ། ② སོ་ལྟའི་བྱིར་དུ་གསར་ཐུལ་བྱེད་པ།

སོ་སྤུན། ① སོ་ནད་ལ་ཕན་པའི་སྤུན། ② སོ་འབྲུད་བྱེད་ཀྱི་རྩས།

སོ་དམག་སོ་ལྟ་བྱེད་མཁན་གྱི་དམག་མི།

སོ་བཅེས་ཤོ། སེར་སྤ། མེ་དེ་ཏ་ཅང་སོ་བཅེས་ཤོ་ཞིག་ཡོད་རེད་ལྟ་བུ།

སོ་རྩ། ① འགམ་པ་གཡས་གཡོན་དུ་ཡོད་པའི་སོའི་རྩ་ལས། ② སོའི་རྩ་བ།

སོ་རྩ་ལྟ་བྱེད། ཐས་བཟའ་བའི་ཆེ་སོ་ལྟ་བའི་བྲ་བ་བྱེད་མཁན་ཟ་འགམ་སྟེང་ན་གནས་པའི་རྩ་
དཀར་གྱི་མིང་སྟེ། མན་དག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། ཟ་འགམ་སྟེང་ན་སོ་རྩ་ལྟ་བྱེད་གཉིས། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སོ་རྩ་ལྟ་བྱེད་ཀྱི་སོ་བའི་རྩ་བ།

སོ་རྩ། སོ་ལྟ་བྱེད་བཟན་པའི་རྩ་སྤུན་དུང་དང་མགོན་བྲ་སོགས་བསྟེགས་པའི་ཐལ་བའི་རྩས།

སོ་བཅེ་བ། སོ་འདེབས་བའམ་རེག་གཏུག་མི་བཟོད་པ་ལྟར་གྱུར་བ། རྩ་སྤྱོད་སོ་སོ་བཅེ་བ། ཅམ་
པ་སོ་བཅེ་ཅན། ལྷགས་རྒྱལ་བཟང་བའི་ཅིར་སྤྱོད་སོ་སོ་བཅེ་བ།
སོ་བཅེགས་མ། གཅིག་རྒྱབ་ཏུ་གཅིག་སྤྲེས་པའི་སོ།
སོ་བཅེ་བ། སོ་བཅེ་བའི་འབྲི་སྲོལ་གཞན་ཞིག
སོ་ཆབ། ① ཁའི་སོ་བྱད་པའི་སོ་ཆབ། སོ་ཆབ་བསྐར་བ། ② ས་མཆམས་དང་། ལ་ཁའི་སོ་བརྟེས་
པའི་སོ་ཆབ། སོ་ཆབ་བཏང་བ།
སོ་ཆེ། སོ་ཆེ་དང་འབྲ།
སོ་ཆེས། [རྟོང་]འཆོ་ཐབས་སམ། འཆོ་ཆེས།
སོ་མཆམས། ① ས་མཆམས། ② ཁའི་སོ་དབར་དང་། སོ་འེ་ཅ་བ།
སོ་མཆམས་སྤང་། གཞན་ཕྱི་དང་རང་ཕྱི་སོ་མཆམས་བརྟན་པོར་སྤང་བ།
སོ་འཆག [རྟོང་]འཛོམ།
སོ་འཛིན། ① ས་མཆམས་འཛིན་བ། ② སོ་ལྟ་བའམ། སོ་སྤང་བ། ③ མེ་མདའི་སོ་བ།
སོ་ཞོ། ཨམ་གཅིགས་བསྐྱམས་པའི་སོ། དག་ལ་ཁྲིམ་ནས་སོ་ཞོ་སྟོན་བ།
སོ་བཞི་བ། [མངོན་]བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བཞོན་པ་གྲང་པོ་ཆེ།
སོ་ཟེང་། སོ་མཆུ་ཏྲེ་བྱིན་ཐོན་བ།
སོ་བྱར་གཏུབས་གསུམ། གསང་སྤྱགས་སྤྱ་འབྱུང་བཀའ་མའི་བརྒྱད་པའི་ཆུ་འགོ་རྟིང་མའི་སྒོ་བ་
དཔོན་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་མཆན་ཏེ། སོ་ཡེ་ཤེས་དབང་ལྷག་བྱར་ཤྱུ་འབྱུང་གནས། གཏུབས་
ཆེན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་བཅས་སོ།
སོ་འོན། དག་རྒྱན་སོགས་ཡོང་མིན་ལྟ་རྟོག་བྱེད་པའམ། གསང་སྤྱལ་བྱེད་བ། སོ་འོན་དམག་མི།
སོ་འོན་སང་། ས་མཆམས་སྤྱོད་སོ་བ་བཏང་ནས་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་རྒྱ་དང་གནས་ཚུལ་ཉན་བ།
སོ་གཡོགས། [མངོན་]ཁའི་ཡ་མཆུ་མ་མཆུ།
སོ་ར། [ཡུལ་]རྩ་སྤྱོད་ལ་སོ་གཏོང་ཡུལ་གྱི་ར་བ།
སོ་ར་ཏ། འདི་པོད་སྐད་དུ་བཟང་པོ་ཅན་ཟེར་ཞིང་། རྒྱ་གར་རུབ་ཕྱོགས་གྱི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་པར་

བཤད་པ་ལྟར། རང་རྒྱལ་ནས་དཔར་སྐྱབ་བྱས་པའི་ས་བཟའི་ནང་དུ་རྒྱ་གར་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་
རྒྱ་མཆོའི་འགམ་གྱི་ཡུལ་ཞིག་ལ་སྤུ་ལ་ཐོའོ་ཞེས་འཁོད་པ་དེ་ཡིན་ནས་སྐྱམ།
སོ་རས། སོ་མ་ར་ཅས་བཏགས་པའི་རས། སོ་རས་ཆོས་མ། སོ་རས་སྤབ་མོ། སོ་རས་ཉལ་གྲར།
སོ་རོང་། ༡ སོ་སྟོ་སྟེ་སོ་བྱིར་བྱིང་བ། ༢ སོ་རོང་རོང་སྟེ་མདུན་སོ་འབྱར་རྒྱགས་སུ་སྐྱེས་པ། དཔེར་
ན་ནམ་འགྱུར་བཟང་པོ་སོ་རང་ལས་ལྷག་པ་མེད།
སོ་ལུག ① རྒྱན་སོག་ནས་སྤུ་གྲུ་འབྱས་པའི་འབྲུ་རིགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བྱོ་སོ་ལུག བྱེ་སོ་ལུག་ཅེས་
པ། ② བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་འབྲུ་རིགས་ལ་སྤུ་གྲུ་འབྱས་པའི་དོན་ཏེ། སྟོན་ཆར་ཞོད་ཆེ་བས་
འབྲུ་རིགས་མང་པོ་སོ་ལུག།
སོ་ལེབ། ①ཤིང་ཆོན་གཏོང་སྐྱབས་སྟོད་པའི་མིར་ཁ་ལེབ་ཅིག་ཡོད་པས་དེར་སོ་ལེབ་ཅེས་ཟེར།
དེ་བཞིན་ཐང་ག་དང་ཐེབས་རིས་སོགས་ཀྱི་ལྷ་སྐྱ་རྒྱུང་རིགས་ཀྱི་ན་བཟང་ལ་སོ་ལེབ་ཅེས་པའི་
གསེར་རིས་ཀྱང་རྒྱབ་སྟོལ་མཆིས། ② མདུན་གྱི་སོ་ལེབ་ལའང་གོ ③ ཁབ་ཀྱི་རིགས་ཞིག་སྟེ་
སྟོན་དུ་ལྷམ་ལ་རྟོག་པ་སྐྱབ་ཆས་ཀྱི་ཁབ་སོ་ཞིང་ལེབ་ཆེ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
སོ་ལོ་སྟོན་པོ། སི་བན་སྟོན་པོ།
སོ་ཤད། ཁའི་སོ་འཁྱུད་བྱེད་ཀྱི་པག་ཟེ།
སོ་ཤིང་། དགེ་སྟོང་གི་སོའི་ངི་མ་འཁྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་། སོ་ཤིང་འཆའ་བ།
སོ་ཤིང་གི་ཡོན་ཏན་ལྷ། ཁ་ནང་དུ་སྐྱེ་བ། མཁའ་མཆོན་ཆ་སྟོམས་པར་བྱེད་པ། བད་ཀན་ཟེལ་གྱིས་
གཤོན་པ། ཁ་ནང་གི་ངི་མ་སེལ་བར་བྱེད་པ། མིག་ལ་ཕན་པ་སྟེ་ལྷ།
སོ་ཤུན། སོ་སྐྱིབ་བྱེད་ཀྱི་མཆུ།
སོ་ཤོ ① སོ་སྐྱིབ་བྱེད་ཀྱི་མཆུ། ② མདུན་སོ་སྟེང་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྟོང་ཆེ་བ།
སོ་ཤྲ། མདུན་སོ་སྟེང་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྟོང་ཆེ་བ།
སོ་སངས། ཏྲེལ་སོགས་ཀྱི་སོ་ཡི་བར་སངས་པ།
སོ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས། གཙོད་བྱེད་མདུན་སོ་བརྒྱད། མཛེས་བྱེད་མཆོད་པ་བཞི། ཟ་བྱེད་དམ་གཙོད་
བྱེད་འགམ་སོ་ཉི་ལུ་བཅས་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་སོ།།

སོ་སེད། མི་ཁ་ཤས་རང་ཤུགས་ཀྱི་སོ་སེར་སོ་ཆགས་པ།

སོ་སོ། ① བན་ཚུན་མི་འདྲ་བ་དང་། གཅིག་པ་མིན་པ། ཟླ་རྟུས་སོ་སོ། རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོ། མིང་གཅིག་ལ་དོན་སོ་སོ། རྒྱང་དོར་གྱི་གནས་སོ་སོ་མི་རྟོགས་པ། ② བན་ཚུན་འབྲེལ་བ་མེད་པ། སོ་སེད་ཡུལ། སོ་སེད་བསམ་ཚུལ། སོ་སོ་རང་གིས་སྤྱོད་པ། སོ་སོར་བཤད་པ། སོ་སེད་འགྲོ་ལམ་ལ་སོ་སོ་འགྲོ་བ། སེམས་དང་ལུས་གཉིས་ཁག་ཁག་སོ་སོ་རེད།

སོ་སོ་སྐྱེ་བོ། འབགས་ལམ་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག

སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལྷ་ཡི་ནང་ནས་ཆོགས་ལམ་དང་སྤྱོད་ལམ་གང་ཡང་རུང་བ་ཐོབ་ཐེན་ཀྱང་། མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས། སོ་སྐྱེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སོ་ཐར་རིས་བདུན་གང་ཡང་རུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ།།

སོ་སོ་ཅི་རིགས་པ། ① ཐ་དད་པའི་དངོས་སོ་གང་ཡང་རུང་བ། ཁ་དོག་ནག་སོ་མིན་ཆེ། དེ་བྱིངས་ཁ་དོག་སོ་སོ་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་འགྲིག ② ལྷ་ཡིན་ཡང་རུང་བ། ལམ་རོགས་སོ་སོ་ཆེན་གཞོན་སོ་སོ་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་ཆོག

སོ་སོ་ཐར་བ་མདོ་འདོན་ཚུལ་ལ། སྤང་གཞི་འདོན་པ། བམ་པར་འགྱུར་བ་འདོན་པ། དག་འདུན་ལྷག་མ་འདོན་པ། མ་ངས་པ་འདོན་པ། རིལ་གྱིས་འདོན་པའོ།།

སོ་སོ་ནས་སྤྲགས་པ་སྤོང་བའི་སྤང་བ། སྤང་ལྷུང་སྤྲུལ་ཅུའི་ནང་གསེས། ཁྲིམ་བདག་སོ་སོ་སོ་སོ་ནས་གོས་མང་སོའམ་རེ་རེ་དག་སྤོང་རང་ལ་འབྲུལ་བར་སྤྲགས་པ་སྤོང་བ་བཅས་སོ།།

སོ་སོ་བ། ཁག་ཁག་དང་རེ་རེ་བ། མི་སོ་སོ་བ། བཟོ་དབྱིབས་སོ་སོ་བ། སྤར་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱེད་སྤངས་སོ་སོ་བ་ཞིག་གསར་དུ་བྱུང་བ།

སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཆོས་སྣ་ཆོགས་ཐ་དད་པའི་མཆན་ཉིད་མཁོར་བར་ཤེས་པའི་ཕྱོགས་བཞི་སྟེ། ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་། དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་། དེས་པའི་ཆོག་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་། སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་བཞིའོ།།

སོ་སོ་རང་རིག་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་མ་གཏོགས་སྒྲ་
རྟོག་གི་སྒྲོས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཞིག།

སོ་སོ་རང་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོག་འདོད་སོ་སོ་མཐོང་བར་ཤེས་པ། ② བྱ་བ་དང་གནས་སོགས་གཏན་
འཁེལ་བ། ③ རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པ། ལྷན་ཟིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག།

སོ་སོ་རང་ཆ་བཟོ་བ། ① ལོགས་སུ་འགྲོ་བ། ② སོ་ཆ་སྟེ་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཞིག།

སོ་སོ་རང་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་མ་ཐོང་བའི་སོགས་པའི་ཁྱེད་མ་དག་སྟེ་
གནས་གྲུང་པ།

སོ་སོ་རང་བརྟགས་འགོག་བདེན་བཞི་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སོ་སོ་རང་བརྟགས་པས་ཐོབ་པའི་བྲལ་
པའི་འབྲས་བུ། སྒྲིག་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་སོགས་བཞི་སྤངས་པའི་བརྟགས་འགོག་བཞི་ལྟ་བུའོ།།

སོ་སོ་རང་བརྟགས་ཐིན་འགོག་རང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་པ་སྟེ་བ་ལ་གཏན་དུ་གཤམས་སུ་
གྲུང་ཅིང་བྲལ་བ་ལས་གཞན་པའི་འགོག་པ།

སོ་སོ་རང་ཐར་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱད་མཁན་རང་ཉིད་དན་སོང་འཁོར་བ་ནས་ཐར་པ།

སོ་སོ་རང་ཐར་པ་རིགས་བདུན། དག་གི་བསྟེན་པ་མ་གཉིས། དག་ཚུལ་པ་མ་གཉིས། དག་སྟོབ་མ། དག་
སྟོང་པ་མ་གཉིས་སོ།།

སོ་སོ་རང་ཐར་པའི་མདོ།། སངས་རྒྱུ་ཤུག་ཐུབ་པས་གསུངས་པའི་འདུལ་བ་ཅ་བའི་ལུང་སྟེ། མྱེང་
གཞི་དང་། ལྷུང་ཀླང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་ཅག་གསུམ། ཚོད་པ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བདུན་གཙོ་བོར་སྟོན་
པའི་དག་སྟོང་པའི་སོ་ཐར་ཀྱི་མདོ་དང་། ལྷུང་ཀླང་སུམ་བརྒྱ་ལྷ་བཞི་འུ་ཅམ་གཞག་གཙོ་
བོར་སྟོན་པ་དག་སྟོང་པའི་སོ་ཐར་ཀྱི་མདོའོ།།

སོ་སོ་རང་ཐར་པའི་སྟོན་པ། དག་སྟོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་གིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་གཞན་
གཞོད་གཞིར་བཅས་སྟོང་པའི་སེམས་པ་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ། འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱུར་
ཀྱི་འདི་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས།

སོ་སོ་རང་འབྲང་བ་ཆེན་མོ། འཕགས་པ་རིག་པའི་རྒྱལ་མོ་སོ་སོ་རང་འབྲང་བ་ཆེན་མོ། རྒྱ་གར་གྱི་
མཁན་པོ་རྩི་ལྟ་བུ་དང་། དུ་ན་ལྟ་བུ་དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་བརྩི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུར་ཅིང་། ལྷ་དང་།

གསར་བཅད་ཀྱིས་བཅོས་པའོ།།

སོ་སོར་འབྲང་མ། གཟུངས་གྲ་ལྡེའི་ནང་ཆོན་ཞིག་ བོང་དང་དོན་གཅིག་

སོ་སོར་མ་བརྟགས་པའི་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་བ། ཉན་ཐོས་དག་སེམས་ཅན་ལ་འདུལ་བའི་སྐལ་
བ་ཅི་ཡོད་པ་ཡང་སོ་སོར་མ་བརྟགས་ལ་དེ་དག་གི་ཡང་དོན་ཡང་མི་བྱེད་པར་འདོར་བས་ན་
མ་བརྟགས་པའི་འདུ་ཤེས་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་བར། སངས་རྒྱལ་ནི་སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་
སྐལ་བ་ཅི་ཡོད་བརྟགས་ནས་སྐལ་བ་མེད་པ་དོན་བྱས་ཀྱང་དོན་མི་འབྱུར་བ་ཉི་ཆེ་བཏང་
སྟོམས་སུ་འདོག་ཅིང་། སྐལ་བ་ཅན་རྣམས་ཡལ་བར་བཏང་སྟོམས་སུ་མི་འདོག་པ་སངས་
རྒྱལ་གྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་

སོ་སོར་བརྫོག་མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཞིག་སྟེ་འདྲ་བའི་དོན་པའི་ཐད།

སོ་སོར་བཞགས་པའི་ཆོས་བཞི། དག་སྟོང་མ་ལས་ཟས་ལག་ཏུ་ལེན་པ། འགྲིལ་བྱ་འཇུག་པ་ལ་མ་
བརྫོག་པར་ཟ་བ། ཁྲིམས་བྲལ་ཏེ་གོང་དུ་འགྲོ་བ། ཉགས་ཆའ་བརྟག་པ་ལས་གྲུར་བ།

སོ་སོར་གསལ་བ། ① གཟུགས་བརྟན་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བའམ་མཐོང་བ། ② ཆོག་དོན་གཞུང་
རང་རང་དུ་བཞད་པ། ③ ལས་དོན་སོ་སོ་སྟོང་ངེས་པ།

སོ་སྟོན། ཁའི་སོ་ལ་ཞུགས་པའི་སྟོན་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པར་བཞད་ཀྱང་། དོན་དམ་དུ་ཁའི་ནང་
གི་ཟས་རོན་མས་སོ་སྟབས་སུ་ལུས་པ་ཞོ་བསྟལ་བ་ལྟར་ལངས་ཏེ་སོ་ཅིར་གཞོན་པར་བརྟན་སོ་
ཞོག་སྟོང་དུ་བྱུང་བའི་དབང་གིས་སོན་བ་དང་སོ་རྩིལ་སྦངས་པ་སོགས་ཀྱི་ནད་ཅིག་ཡིན་ནོ།།

སོ་སྦྱང་། ① སོ་ལྟ་དང་འགོག་སྦྱང་། ② ལུལ་ཞིབ་བྱེད་མཁན།

སོ་སྦྱང་བ། བྱར་སྦྱང་བ།

སོ་སྦྱབས། སའི་བར་སྦྱང་།

སོ་རྩལས། སའི་བར་སྦྱང་།

སོ་སྟལ། ཁའི་སོ་གྲལ།

སོ་མ་ལུ་རེ། རྒྱ་གར་གྱི་དཔོན་པ་ཞིག་

སོག་ ① གསོག་པའི་སྟལ་ཆོག་ ② རྫོང་ཞིག་ བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་བྱང་ཤར་རྒྱུད་དང་རྒྱལ་མོ་

རུལ་ཚུའི་སྟོང་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྫོང་མི་དཔངས་སྲིད་གཞུང་དེ་ཙན་དན་ཞེས་དུ་ཡོད། ③ གསལ་ག་
གི་སྐུལ་ཆིག་གསལ་གི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
སོག་ཀ་པ། རྩོ་སྒྲན་འབྲས་བུའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ལ་ཆ་བ། ཞུ་རྩེས་སྟོམས། རུས་བས་
སྐྱུག་པ་གཙོ། ཙན་དེ་ལ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁབ་མོའོ།
སོག་ཀ་རིས། ཙ་བ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཅེ་མོ་རྒྱ་རྒྱུང་བཤམ། ཡང་ན་མདུན་གྱི་ཞིང་ཆེ་ཞིང་རྒྱབ་གྱི་ཞིང་རྒྱུང་
བའི་མགོ་ཆེ་མགོ་རྒྱུང་གི་བཟོ་དབྱིབས།
སོག་ཀ་འཕ་སོག་ཁ། འཛམ་བུ་གླིང་གི་མིང་། སོག་པ་ལྟ་བུའི་དབྱིབས་བྱ་གསུམ་གྱི་མིང་།
སོག་སྐད། སོགས་རིགས་ཀྱི་སྐད།
སོག་ཁ་པ། རྩོ་སྒྲན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། དབྱར་དུས་འཛོག་པའི་ལྷས་རའི་ནང་དུ་སྐྱེས་ཞིང་མེ་ཏོག་དཀར་
པོ་རྒྱུང་དུ་ཡལ་རྩེས་འབྲས་སོག་ཁའི་དབྱིབས་ཀྱི་གོང་བུའི་ནང་དུ་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡོད།
སོག་གུར། ① བྱིང་གུར། ② བྱིང་གུར་ལ་དཔེ་རྒྱུངས་ནས་བཟོས་པའི་རས་གུར།
སོག་གུར་བུབས། ལུས་ཀྱི་ཉམས་འགྱུར་ཞིག་ཏེ། ལག་མགོ་གཉིས་དབྱི་སྟེང་དུ་འཛོག་ཅིང་དབྱར་
པ་བརྒྱུངས་ཏེ་ལོངས་པའི་ཉམས་ཤིག་
སོག་སྒྲོན། སོག་ལེ་གས་ཀྱི་སྒྲོམ།
སོག་ཆས། སོག་པོའི་ཆ་ལུགས།
སོག་རྒྱ། དེའི་མ་འགོ་གདང་ལའི་རི་རྒྱུད་ནས་བྱུང་ཞིང་པོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོངས་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་རྫོང་དང་
སོག་རྫོང་བར་དེ་ནག་རྒྱ་དང་འབྲེས་རྩེས་རྒྱལ་མོ་རུལ་རྒྱ་ཟེར།
སོག་རྟ། རོག་མར་སོག་ལུལ་ནས་ཐོན་པ་དང་། ད་ཆ་རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་ཁབ་ས་གནས་ཁག་ལ་སྐྱེ་
འཕེལ་བྱུང་ཡོད་པའི་རྟའི་རིགས་རྒྱུད་ཅིག་
སོག་ཐལ། མི་ཡི་སོག་པའི་རུས་པ་མེར་རུས་ལྡན་བསྟེན་པའི་ཐལ་བ་སྟེ། རུས་བས་ཆོད་བ་རྟིང་
པ་ལ་བན།
སོག་ཐུར། སོགས་མའི་ཕུ་བ་སྐྱ་གྱུ་ཙན།
སོག་དར། སོག་ལུགས་ཀྱི་ཁ་བཏགས་སྟོན་པོ་ཞིག་

སོག་ལྷུང། ལོ་རྟོག་བརྒྱུ་ལྷུང་གི་སོག་མའི་ལྷུང་འཕྲོ།
སོག་ལྷུང། [ལྷུང་]ལོ་རྟོག་བརྒྱུ་ལྷུང་གི་སོག་མའི་ལྷུང་འཕྲོ་རྣམས་ཀྱི་མིང།
སོག་སྡེ་མེན་དགོན། མིང་གཞན་བཟླ་ཤིས་ཆོས་སྤིང་ཟེར། འདན་མ་ཤུ་བྱིད་སྤྱལ་སྤྱུ་ཞེས་པས་
བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་
ནག་ཏུ་ས་ཁུལ་སྤྲོན་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སོག་པ། ལྷུང་པའི་ཆེགས་མཆོམས་ནས་རྒྱབ་རོས་སུ་གྱེས་པའི་རྩས་པ་ཅ་བ་ཤ་ཞིང་ཅེ་མོ་རྒྱས་
པ་སོག་ཀ་ཡང་ཟེར།
སོག་པའི་མེ་ལོང། དེའི་བས་མེ་ལོང་དང་འབྲ་བའི་སོག་པའི་རྩས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
སོག་པོ། ① མོང་གོལ་གྱི་མི་རིགས། སྟོད་སོག་སྤྱད་སོག་གྱི་སོག་ནང་སོག་སྤྱལ་གཟིག་སོག་པོ།
སོག་པོ་དུ་རྩ་ཀླུ་མ་ ②སྤྱ་རབས་སུ་བོད་ཀྱི་རྩལ་ཕྱོགས་ལྷུང་གྲུ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མིང། དཔེར་ན་
སྤྱལ་གཟིག་སོག་པོ་ཞེས་པ་ནི་དེང་སང་གི་དབྱི་ལང་དང་སོག་པོ་དུ་རྩ་ཀླུ་ཞེས་པ་ནི་དེང་སང་
གི་ཐུང་ཆེ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟོད་རྟོང་ཡང་ཟེར།
སོག་པོ་སྤྱལ་བྱིད། རི་མོ་འདི་ས་དགེ་རྩིང་གསུམ་གྱི་དགོན་པའི་ནང་དུ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད། འོན་
ཀྱང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པའི་ནང་ཅ་བ་ནས་མཐོང་རྒྱ་མེད། རྒྱ་མཆོན་གང་ཞེ་ན། རི་མོ་
འདི་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྤིང་དབང་བཙུགས་རྗེས་གསར་གཏོད་བྱས་པ་ཞིག་སྟེ། དེའང་སོག་
དམག་གིས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་བཏུལ་ཞིང་ཀམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྒྲར་ཆེན་འཛམ་སྤིང་རྒྱན་
ཞེས་པ་དེ་གཏོར་ནས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་མང་པོ་ཞིག་གཏོར་བརྒྱལ་བྱས་པ་དང་།
བཙན་ཤིང་གིས་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་བ་སོགས་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་རི་མོ་འདི་འབྲི་སྒོལ་
དང་བ་དང་། དེས་སྤྱལ་ནི་བཀའ་བརྒྱུད་པ་མཆོན་བྱེད་དང་། སོག་པོས་སྤྱལ་གི་སྤྱི་ལ་ལུགས་
ཐག་བཀོན་ནས་བྱིད་པ་ནི་སོག་པོའི་སྟོབས་ལུགས་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་མཆོན་བྱེད་ཡིན་ཞེས་
ཐང་རྒྱ་ཆེ་དབང་མཆོག་གིས་རི་མོའི་འབྲེལ་བ་གད་སྐབས་གསུངས་བྱུང་། སྤྱིར་དེང་དུས་
བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ནང་དུ་སྒོ་འགག་ན་སྤྱལ་བཟིང་ཉམས་དང་
ལྷན་པ་ཆ་གཅིག་འབྲི་སྒོལ་ཡོད་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་དགོན་པའི་སྒོ་འགག་ན་སོག་པོ་

སྒྲིག་ཁྲིད་འབྲི་སློལ་ཡོད་པ་རེད།

སོག་པོ་ཨལ་ཐན་རྒྱལ་པོ། ལུ་ཐ་བོ་ཐུ་རྩ་རྩ་ལ་ལ་བུ་བུ་ག་ཡོད་པའི་ནང་གི་གཉིས་པ་ཆོས་ཁུར་བོ་
ཤོག་ཐུའམ་སེ་ཆེན་ཆོས་ཁུར་གི་བུ་ཡིན། འདིས་རྒྱ་ལའི་སློལ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་སོག་ཡུལ་
དུ་གདན་དྲངས། འདིའི་གཙུང་པོ་སུ་མེ་ཐའི་དེ་ནི་རྒྱ་ལའི་སློལ་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཡབ་ཡིན།
སོག་དབྱུང། བོད་ཀྱིས་དམངས་ཁྲོད་དུ་ར་ལུག་གི་སོག་པ་བསྐྱེགས་ཏེ་གས་པའི་རི་མོ་བབས་
ལུགས་ཀྱིས་ལེགས་ཉེས་བརྟག་པའི་དབྱེད་ཅིག

སོག་པོ་གས་ཁང་། དེ་སྤྱི་བོད་སྤྱི་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཞིག་སྟེ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་མེ་
འབྲུག་༡༩༡༩-ལོར་མདོ་སྤྱི་བ་གཞུང་སྐབས་པ་བསྐྱེད་དར་ནས་མདོ་སྤྱི་བའི་ཁུལ་གྱི་སོགས་ཁང་
མཁན་རིམ་སྤྱིལ་པོས་མེ་བྱུང་བས་ཉོར་ཆོ་བ་ས་དགུའི་ཁོངས་དང་། སོག་ནག་ཚུ་ཚུན་ལ་
འབྲེལ་མཚུངས་སོགས་ཁང་གསར་འཛུགས་ཡོད་པ་ཞེས་རྒྱ་ལའི་སློལ་པ་སྤྱི་བའི་བཅུ་གསུམ་
པར་སྐྱེས་ཁུལ་ལྟར་ཉོར་ཆོ་ཁུལ་དང་། སོག་ནག་ཚུ་གཞན་ལྟ། ཉག་ཆང་ཆུན་གྱི་བྱང་རིགས་
ས་སྤང་ཁག་ལ་སོག་སོགས་ཁང་དོ་དམ་མགོན་ལས་སྤྱིལ་པོ་བསྐྱོད་གཞག་གིས་རྩ་བའི་སོགས་
དམིགས་ཉོར་ཆོ་ཁུལ་སྤྱིལ་ཆེན་དང་། སེར་ཆུ། འབྲི་རུ་ཁུལ་བཅས་ནས་ས་མཆོམས་ཐོབ་ཤོར་
གྱི་ཅོད་བསྐྱེད་ཡོ་ལང་རིགས་བོད་སྤྱི་བ་གཞུང་ལ་དགོངས་བསྐྱོར་ཞུ་དགོས་པ་ལས། དེ་
བྱིངས་མདོ་སྤྱི་རང་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་ཆོག་པ་བཅས་རེད།

སོག་པོ་ན་པགས་གཡོག་སོག་མ་ནི་བོད་དར་ནས་ཀྱི་སྤྱི་མའི་སྤོང་པོའི་མིང་དང་། པོན་པོ་ནི་ཆུན་པོའི་མིང་
ཡིན་པས་འདྲིར་སོག་མ་མང་པོའི་བྱི་ནས་པགས་པས་གཡོག་པ་ལྟར་གྱི་དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་ཞིག་གོ།

སོག་བྱེ། སོག་ལེ་བརྒྱུ་པའི་ཤིང་བྱེ།

སོག་ཐུག་ ལུས་རྒྱལ་སོག་པ་གཉིས་ཀྱི་བར།

སོག་སྤྱུག་ ཉན་དང་མོ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་མ་བཅད་ཆར་པའི་རྟང་རྒྱུང་པ།

སོག་སྤུབས། རྩའམ་སོག་མ་ཁོག་སྤོང་།

སོག་བྱིལ། ① བོད་དབྱུས་ཀྱི་པོ་ཆས་ན་རྒྱན་རིང་པོ་ཞིག་ ② སོག་རིགས་བྱུང་མེད་ཀྱི་ན་རྒྱན་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

སོག་དབྱག་སོག་པའི་མེ་ལོང་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་
བསྟན་འཛིན་སྤྱན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆེན་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་
ལས། དབྱག་ཅེས་བར་གྱི་མིང་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྱིན་དབྱག་ལྷ་དབྱག་དང་། སོག་དབྱག་མཆོར་
དབྱག་ཟེར་བ་ལྟར། གཞན་རྣམས་ཀྱང་ལ་འདྲེས་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སོག་འབྲུག། ལུས་ཀྱི་སོག་པའི་རུས་འབྲུག།

སོག་འབོལ། སོག་མའི་ནང་ཆངས་ཅན་གྱི་འབོལ་སྟན།

སོག་མ། འབྲུའི་འབྲས་བྱ་བྱུང་ཟེན་པའི་གཟན་པ། རས་སོག་གྲོ་སོག་འབྲས་སོག་འདས་སོག་སྤྱན་
པའི་ཡོན་ཏན་ཁར་འབྲིན་ཏེ། མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་ཁོང་དུ་སྟེད། སོག་མ་རྩ་ཡི་སྟེང་ན་འཕྱོ་
ནོར་བྱ་སྟེང་དུ་བཞག་ཀྱང་འབྲིང་།

སོག་མོ། ① སོག་པའི་བྱུང་མེད། ② ར་ལུག་གི་སོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་མོ་བྱ། སོག་མོ་འདེབས་པ།
སོག་ཅན་དན་དགོན། མིང་གཞན་སོག་ཤོད་དགའ་ལྡན་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིང་ཟེད། རྒྱལ་བ་ལྷ་བ་ཆེན་
སོས་བཏག་འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། དགའ་ལྡན་སོ་བྱང་གི་སྐུ་ལས་སྤྱུ་ལུལ་འདི་སྦྲར་ཡོད་བཀའ་
བརྒྱུད་པ་དང་། ཐོན་པའི་དགོན་པ་ཡོད་རིགས་གཏོར་བཤེགས་བྱས་ཤིང་། བཀའ་དགོན་དང་
ཐོན་དགོན་བདུན་གྱི་དངོས་ཆས་ཡོ་བྱད། སྟེ་འབངས་རྣམས་དགོན་འདིར་བསྐྱས་ནས་དར་
རྒྱས་གཏོང་བ་ཞིག་ཡིན་འདུག གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་
ནག་རྩ་ས་ཁུལ་སོག་རྫོང་ཁོངས་སྤྱུ་ཡོད།

སོག་བཙུན། སོག་རིགས་ཀྱི་བྱ་པ།

སོག་ཆང་དགོན། སོག་ཆང་བཟ་ཤིས་ཐེག་མཆོག་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་བྱས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་
པའི་ས་གྲི་བྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས་གསར་དུ་བཏག་ གྲུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མཛོད་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སྤྱུ་ཡོད།

སོག་ཆོགས། ① སྟེ་མའི་ལུ་པའི་ཆོགས་པ། ② ལུས་ཀྱི་སོག་པའི་ཆོགས།

སོག་ཆོམ། [ལུལ་]ལྟས་ཀྱི་སྤྱ་མགོའི་སྟེང་གི་བྱར་གྱི་འཇའ་སྐྱུ་སྟེག

སོག་ཚྭ། ① སོག་ལུལ་ནས་ཐོན་པའི་ཚྭ། ② སྤྱན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཚྭ་སྟོན་པོ་ཞིག

སོག་ཞ། ① ཆང་ས་རྒྱབ་དུས་མནའ་མར་བསྐོན་རྒྱུ་འཁོ། ② སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་སྤྱ་
དག་གི་གཡོག་པོས་གྲོན་རྒྱུ་འཁོ་ཞིག།
སོག་གཞུང་། ① རྟོར་སོག་གི་ལུང་པའི་མཐེལ། ② བར་ཁམས་བྱང་རྒྱ་གྲི་ལུང་བ་ཞིག།
སོག་ཡིག་སོག་པོའི་ཡི་གེ།
སོག་ཡུ། ① ལོ་རྟོག་གི་སོག་མའི་ཡུ་བ། ② ལུས་ཀྱི་སོག་པའི་ཆིག་མཚམས་ཀྱི་ཡུ་བ།
སོག་ཡུལ། རྟོར་གྱི་ལུང་བ།
སོག་ར། ① སོག་མ་འཛོག་ཡུལ་གྱི་ར་བ། ② སོག་མའམ་ལྗང་བ་འདེབས་སའི་ཞིང་ཁ།
སོག་རིགས། སོག་པོའི་མི་རིགས།
སོག་རྒྱ། སོག་ཡུལ་གྱི་འབྲོག་བ།
སོག་རུམ། སོག་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་རུམ་མམ་གྲུམ་ཅེ།
སོག་རུལ་པོན་ཐག་ལོ་རྟོག་གི་སོག་མའི་པོན་ཐག་རུལ་ནས་ཆིངས་སྒྲོམ་བྱེད་མི་བྱུང་བར་གྱུར་བ།
སོག་རུས། དབྱང་བ་དང་འབྲེལ་པའི་སྐལ་པའི་གཞོགས་གཉིས་སོ་སོའི་རུས་པ་ལེབ་མོ་བ།
སོག་ལ་སྤྱོ་བོ། འདི་སོག་རྫོང་གི་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་ལ་ཞིག་གི་མིང་།
སོག་ལུག་ཐོག་མར་སོག་ཡུལ་ནས་ཐོན་པ་དང་། ད་ལྟ་སོག་པོ་དང་། ལུབ་བྱང་། བྱང་ཤར་སོགས་
ཀྱི་ས་གནས་ཁག་ལ་སྤྱེ་འཁེལ་ཆེས་ཆེར་བྱུང་ཡོད་པའི་ལུག་གི་རིགས་རྒྱད་ཅིག།
སོག་ལུག་རྩ་ཀན་མ། སོག་ལུག་དང་དོན་གཅིག།
སོག་ལུགས། སོག་པོའི་ལུགས་སྟེལ།
སོག་ལུང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སོག་ལེ། ཤིང་འདྲེག་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་སོག་ལེས་འདྲ་བ། སོག་གཤག་རྒྱབ་བ། གཙོད་བ་
རྣམས་ཀྱི་སྟར་ལེ། འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་སོག་ལེ།
སོག་ལེ་ཅན། [མདོན]རྩངས་པ་ཁ་རལ།
སོག་ལེའི་རྒྱབ་ཅན། [མདོན]ཉ།

སོག་ལེའི་སེམས་ལྡན་ལ། བུད་མེད་གཏུམ་མོ།
སོག་ག་ཤགས། སོག་ལེས་ཤིང་ཆ་ག་ཤགས་ལ།
སོག་ལྟམ། སོག་ལུགས་ཀྱི་ལྟམ།
སོགས། སྤྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་ལ་སོགས་ལ། འབྲུ་ལ་སོགས་པ་བཟའ་བཅའི་རིགས། མི་ལ་སོགས་ལ།
སོགས་ཁོངས། སོགས་ཞེས་པའི་སྤྱད་པའི་ཆིག་མཛོད་ཀྱི་ནང་དུ་བསྐྱུས་པའི་དོན། ཁོ་རང་གི་མིང་
སོགས་ཁོངས་སུ་བཏང་བ།
སོགས་སྒྲ། སོགས་ཁོངས་སུ་བསྐྱུས་ལ། མེ་པག་ལ་སོགས་འདས་པའི་ལོ་ཞེས་པ་ནི་མེ་པག་དང་
ས་བྱི་ས་སྒྲང་ལུགས་སྟག་ལ་སོགས་དང་། བུག་སོགས་ཞེས་པ་ནི་ཉིན་ཞག་ཉི་རྒྱ་སྐབས་ཀྱི་
རང་ཆ་བུག་མཁའ་མིག་བུག་ཡིད་ཀྱི་བསྐྱུས་
སོགས་ལ། འཕེལ་བ། རྫོང་རྫས་མང་པོ་སོགས་བྱང་། བསགས་ཀྱང་མ་སོགས།
སོང་། ① འགྲོ་བའི་སྐྱལ་ཆིག ② འདས་པ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་གོགས། ཕྱིན་སོང་། ལངས་སོང་།
ཤེས་མ་སོང་། གཞུང་བཤད་གནང་སོང་།
སོང་ཁ། འགྲོ་སོང་གི་གཞུང་ཁ།
སོང་ཁ་དངོས་གནས་ཁུངས་དག འགྲོ་སོང་གི་གཞུང་ཁ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་
ཁུངས་དག་ལ།
སོང་ཐོ། འགྲོ་སོང་གི་ཡི་གེ་འཕྲ་ཐོ།
སོང་རྟས། སོང་ཤུལ་བ་བདས་པ་དང་། རྟེན་འདེད་བྱེད་པའི་དོན།
སོང་བ། འགྲོ་བའི་འདས་པའི་འབྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག་
སོང་རབས། ཕྱིན་པའི་གཏུམ་མམ་ལོ་རྒྱས།
སོངས། བསང་བའི་སྐྱལ་ཆིག་
སོད། གསོད་པའི་སྐྱལ་ཆིག་
སོན། ① ས་བོན་གྱི་བསྐྱུས་མིང་། འབྲུ་སོན། སོན་འདེབས་ལ། སོན་རྩ་འདེབས་ལ། སོན་འདེབས་
འབྲུལ་འཁོར། སོན་བཟང་། སོན་བཟང་བསལ་སྒྲག སོན་རིགས་རེས་འདེབས། སོན་གཤོ ②

ལག་ཏུ་འབྱོར་བའི་དོན། ཁྱོད་རང་གིས་ཡི་གེ་བཏང་བ་ལག་སོན་བྱུང་ལྟ་བུ།
སོན་ཁལ། ས་ཞིང་གི་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུད་བཅི་རྒྱར་སོན་མང་ཉུང་ཇི་ཅམ་དགོས་པའི་ཁལ་གྲངས།
སོན་ཁལ། ཞིང་ཁའི་ས་རྒྱར་གཞིགས་ནས་སོན་ཇི་ཅམ་འགྲོ་བའི་ཅི་ལུགས་ལྟ་སྟོར་བྱུག་སྟོར་
སོགས་ལྟ་བུ།
སོན་སྟོང་། བྱ་སྤྲུག་སྟེ་འཕེལ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་སྟོང་ར་ཟེར། དེ་ནི་སྟོང་འབབ་ཆེ་བའི་བྲིས་བྲས་བཏང་བའི་
སྟོང་འཕེལ་ནང་ནས་བདམས་ཀྱི་ཡོད།
སོན་འགྲོ། ཞིང་ཁའི་ས་རྒྱར་གཞིགས་ནས་སོན་ཇི་ཅམ་འགྲོ་བའི་ཅི་ལུགས་ལྟ་སྟོར་བྱུག་སྟོར་
སོགས་ལྟ་བུ།
སོན་འགྲོ་སོགས་འགྲོ། [ཡུལ]མར་པོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཞིང་པ་ཆོས་ཞིང་བདག་ལ་སོགས་མ་
འངས་སྐབས་ས་ཞིང་ལ་སོན་ཁལ་ཅི་ཅམ་འགྲོ་བའི་ཆོད་ཀྱི་འབྲུ་འབྲུལ་དགོས་པའི་སོགས་མ།
སོན་ཆ། བོ་སོ་ཆའི་འབྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག།
སོན་བཟེས། སོན་དང་སའི་འབྲོད་ལོས་ལ་གཞིགས་ནས་ཡུལ་པན་ཚུན་སོན་ཅ་བཟེ་རེས་བྱེད་པ།
སོན་འདེབས་འབྲུལ་འཁོར། ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། ཞིང་སོན་འདེབས་བྱེད།
སོན་པ། སྟེབས་བ་དང་འབྲོད་པ། ཤེས་བྱ་རྒྱ་ཆེ་བའི་པ་རོལ་ཏུ་སོན། བྲེས་འབྲུལ་ཆང་མ་གཞིས་
སུ་སོན་པ། བཀའ་མཆིད་བཟང་བོ་ལག་ཏུ་སོན། སྤྲུལ་ཆད་ཡང་ཅེར་སོན་པ།
སོན་པན། ཅིས་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་གཞོང་པ།
སོན་འབྲུ། ། སོན་ཏུ་གཏོང་རྒྱར་བྱར་བསལ་བཞག་པའི་འབྲུ་རིགས།
སོན་ཅ། ས་བོན།
སོན་ཞིང་། ཐོག་མ་ནས་བྱི་ལོའི་སོན་ཏུ་དམིགས་ནས་བཏབ་པའི་ཞིང་ག།
སོབ། ཤ་བཅག་པོ་ལམ་མཁྲེགས་པོ་མེན་པའི་རང་བཞིན་དང་། དེའི་བྱ་ཆོག་ལའང་།
སོབ་སྟན། ལྷ་ལམ་སྟེ་སོབ་སོབ་ཀྱི་གདན་ཡང་བའམ་འབོལ་བ།
སོབ་པ། སྟོང་པོ་མེད་པའི་ཁོང་སྟོང་གི་དོན་ཏུ་གོ་བའི་གསོབ་བ་དང་འདྲ།
སོབ་སོབ། སྟོང་པོ་མེད་པའི་ཁོང་སྟོང་ལམ། མཁྲེགས་པོ་མེན་པའི་འབོལ་པོ། ཞིང་ས་སོབ་སོབ།

སོའལ། གསོའ་པའི་སྤྲུལ་ཆོག

སོམ་ཉི། ① རང་ལུལ་ཅེ་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་ཐེ་ཆོམ་དང་དོན་གཅིག ② ཐེ་ཆོམ་གྱི་
མིང་། སོམ་ཉི་བ་ག། སོམ་ཉི་ཆོག་ག། སོམ་ཉི་དྲ་ག། སོམ་ཉི་བའི་གནས།

སོམས། སེམས་པའི་སྤྲུལ་ཆོག

སོར། སྤར་གནས་སམ་སྤར་ཡོད་ཀྱི་ནམ་པ་སྟེ། སྟོན་གྱི་གོམས་འདིས་བཟང་བ་ནམས་སོར་བཞག
སྤར་གྱི་རི་མོ་བཟང་པོ་ནམས་སོར་གནས། ལུས་ལྷུང་སོར་ཆུད།

སོར་སྐྱོར། སོར་མོས་སྐྱོར་ག།

སོར་སྐྱོབ། སོར་སྐྱབས་དང་དོན་གཅིག

སོར་གང། ཆོན་གང་གི་བྱེད་ཆ་ཞིག

སོར་གྱི་བཞི་ཆ་ལ་རྟེན་གྱི། ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཆད་གཞུང་ལུགས་ནང་གི་ཆད་གཞི་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་
སོར་མོ་གང་དུ་མ་བྱ་བཞི་ལ་བཞོས་པའི་ཆ་དེར་རྟེན་པ་ཟེར།

སོར་གྲངས་འདོམ་བསྐྱེལ། སོར་མོའི་གྲངས་འཕོར་མཐོ་དང་ཁྱུ་འདོམ་བཅས་རིམ་བཞིན་གོང་དུ་
བསྐྱེལ་བ་སྟེ་དཔེར་ན་སོར་བརྒྱད་ཅུ་ནི་འདོམ་མེད་ཁྱུ་གསུམ་མཐོ་མེད་སོར་བརྒྱད་ཡོད།

སོར་སྐྱབས། འཆེས་བྱ་རྒྱུ་སྐྱབས་མཛུབ་མོ་སྐྱོབ་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ།

སོར་ཆུད། ཉམས་པ་རང་སོར་བྱུང་ག། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་དང་། ཉམས་པ་སོར་ཆུད་ཡོང་བ་བྱེད།

སོར་ཆུད་པའི་རྒྱས་པ། རྫོགས་ལྡན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་resilience ཟེར།

སོར་འཇལ་ག། ལག་པའི་མཛུབ་མོ་རིམ་བར་བསྐྱེགས་ནས་རིང་ཐུང་སོགས་ཆད་འཇལ་ག།

སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས། ཡེ་ཤེས་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྡ། བཏགས་གྲོལ་ལས་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤུ་ཙ་ལྡེའི་ནང་ཆོན་ཞིག

སོར་རྟེན། མཐེབ་སོར་བར་ནས་འཕེན་པའི་རྟེན། རྩལ་ཅན་གྱིས་སོར་རྟེན་འཕངས་པས་བཟུགས།

སོར་རྟོ། སོར་རྟེན་དང་དོན་གཅིག

སོར་ལྟེ་མ། སྟོ་ཞིག་མིག་ནང་ལ་པན།

སོར་སྡོམ། སོ་ཐར་སྡོམ་པའི་བསྐྱུས་མིང་།

སོར་གདུབ། སོར་མོའི་རྒྱན།

སོར་མདོ། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་བསྐྱུས་མིང་།

སོར་གནས། སོ་ན་གནས་པ་ཟེར་བའི་བསྐྱུས་ཆིག་སྟེ་རང་འཇགས་སུ་གནས་པ། དབང་ཆ་སོར་
གནས། སོལ་ངན་སོར་མ་གནས། སོར་གནས་རྒྱན་འཁྱོངས།

སོར་མོ། ① མཐུ་བ་མོ་སྟེ། ཀྱང་ལག་གི་ཉིང་ལག་ཀྱང་སོར། ལག་སོར། དཀྱིལ་སོར། མཐའ་སོར།
སོར་མོ་མཐའ་ལྷག་སོར་རྩྱུང་། སོར་མོ་འཇར་མ། སོར་མོ་དྲུག་པ། སོར་འཇས། སོར་མོ་འབྱར་
པ། སོར་མོ་བརྩ་ནས་ག་བཅད་ཆ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལག་པའི་ཡལ་གཤོ། ② རིང་ཐུང་
འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་ཅིག་སྟེ་ནས་འབྱུ་བདུན་བསྒྲིགས་པའི་ཆད། ཅེ་སོར། དཀྱིལ་སོར། ③ ཀྱང་
ལག་གཉིས་སོ་སོར་སོར་མོ་བརྩ་རེ་ཡོད་པ་གྲངས་བརྩ་མཆོན།

སོར་མོ་ལྷ། ལག་པའི་སོར་མོ་ལྷ་སྟེ། མཐེ་བོང་། མཐུ་བ་མོ། བྱང་མོ། སྤེན་ལག་མཐེའུ་རྒྱུང་ངོ་།

སོར་མོ་གཅིག་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ་ནས་བདུན་ལ་སོར་མོ་གཅིག་

སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པ།

སོར་མོ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་སྤྲེའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ་ཡང་དག་པར་མཐར་གྱིས་སོ་སོར་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་སྤྲེའི་

སོར་མོ་རྣམས་རྒྱུ་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། ལུ་ཁ་ཁ་ན་མོ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོ་རྣམས་རྒྱུ་པ།

སོར་མོ་དྲུ་བས་འབྲེལ་བ། བྱང་པའི་རྒྱུ་པ་སོར་མོ་པན་རྩྱུན་གྱི་བར་དུ་ཤའི་དྲུ་བས་འབྲེལ་
ནས་ཡོད་པ།

སོར་མོ་བྱེད་བརྩ་གསུམ། ཞེས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་ཆད་གང་ལ་སོར་མོ་བརྩ་གཉིས་དང་
བྱེད་ཀ་ཡིན་ཞིང་། ཁྱོད་ཞལ་ཆད་བརྩལ་སོར་མོ་བརྩ་དང་ཉིར་ལྷ་རྩ་ཞིང་གལ་པའི་ཆད་ཡིན།

སོར་མོ་བཞེ་བ། རྟོད་ཁོག་འཁྱུ་བ་རྩྱུང་དུ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་ཞིག་

སོར་མོ་རིང་བའི་མཆན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་བཟང་སྤུལ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ་གསལ་བར་བྱ་བ་ལས་ཐར་བ་བྱས་པས་སོར་མོ་རིང་།
སོར་མོའི་གངས་ལྗོངས། ལག་བ་གཉིས་ལ་སོར་མོ་བཅུ་ཡོད་པ་ལྟར་གངས་ཆད་བཅུ་ཡོད་པ།
སོར་མོའི་ཐུ་བོ། [མངོན་མཐེ་བོང་།
སོར་མོའི་འདུ་བྱེད། ལག་རྩལ།
སོར་མོའི་ནེ་ལུ་ལ། སོར་མོའི་མདུན་འོས་ཀྱི་ཅེ་མོར་རི་དང་མཆོའི་དབྱིབས་ཀྱི་རི་མོ་ཡོད་ས་དེའི་མིང་།
སོར་མོའི་དཔེ་བྱད་གསུམ། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གསེ་ཤིག་སྟེ། སོར་མོ་རྣམས་རྒྱུ་པ་
དང་། སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པ་དང་། སོར་མོ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་སྤྲ་བ་བཅས་གསུམ་མོ།
སོར་མོའི་ཐེང་བ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་གདུག་རྩལ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་དེས་མི་གངས་གོ་དགུ་
བསད་དེ་མི་རེའི་སོར་མོ་རེ་གངས་ཏེ་སྟེ་ཐེང་བཅོ་སྐབས་བརྒྱ་ལ་གཅིག་གིས་མ་ཆང་བས་
ཤུག་སྤུལ་བ་ཤོང་ཅིས་བྱེད་སྐབས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་གསུངས་ཏེ་ཁོའི་རྒྱད་བཅུ་ལ།
རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་དག་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ།
སོར་མོའི་ཆེགས། མཇུ་བ་གུའི་རུས་པའི་ལྷ་རུས་ཀྱི་བར་མཆོམས། སོར་ཆེགས་ཀྱང་ཟེར་རོ།
སོར་ཅི། དེང་རུས་བྱད་མེད་ཆོས་སོར་མོའི་སྟེང་བསྐྱས་ཡས་ཀྱི་ཅི་དམར་པོ་དང་། བླ་པོ་སོགས་
ཁ་དོག་མི་འབྲ་བའི་རིགས་ཁ་ཤས་ཡོད་པའི་མིང་ཡིན།
སོར་ཆད། སོར་མོའི་ཞེང་ཆད། སོར་གད། སོར་དོ།
སོར་བཞག རང་སར་བཞག་པའམ་རང་མལ་དུ་བཞག་པ། སྤར་གནས་སོར་བཞག
སོར་བཞག་ཡིག་འབྲ། སྟོག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྟོན་དུ་reserved word ཟེར།
སོར་རྒྱུ། སོར་མོ་རིལ་རིལ་ཆགས་པ།
སོར་རིས། ཀླང་ལག་གི་སོར་མོའི་རི་མོ།
སོར་བཤགས་ཀྱི་སྟེ། དཔེ་སྟོང་གི་སྤར་བྱ་ལྟར་བ་སྟེ་ལཱའི་ནང་གསེས། སྟེ་སྟགས་འདོན་པའི་རྣམ་
པས་སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བའི་སྟེ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རབ་བྱུང་དང་ཁྱིམ་པའི་གཞི་ལས་བྱུར་བ་

གཉིས་ཡོད་དོ།

སོར་བཤགས་བཞི། དགེ་སློང་གི་སྤང་བྱ་ལྟར་བ་སྡེ་ལཱ་ལྷན་གསེས། སོ་སོར་བཤགས་པའི་སྡེ་ལ་
བཞི་སྟེ། དུལ་དགེ་སློང་མ་ལ། དགེ་སློང་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་འཆོ་བའི་བསོད་སྟོམས་དེ་དགེ་སློང་
གིས་བསྐྱངས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བ་དང་། སྤྱིན་བདག་གི་གནས་སུ་དགེ་སློང་མ་གཞན་རང་ལ་
དམིགས་བསལ་དུ་ཟས་འབྲིམ་དུ་བཅུག་སྟེ་ཟས་ལེན་བ་དང་། ཁྲིམ་གྱི་བསྐྱབ་སྟོན་གྱིན་པའི་
སྤྱིན་བདག་གི་ནང་ནས་ཟས་བསྐྱངས་ཏེ་ལོངས་སྤྱོད་བ་དང་། འཛིགས་བ་དང་བཅས་པའི་
གནས་སུ་ཆོམ་རྒྱན་སོགས་ཡོད་མེད་མ་ལུ་ལ་བར་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བ་སྟེ་བཞིའོ།

སོར་སོར། དབུགས་ཀྱི་ལྷག་མ་མགྱིན་སྐྱག་ནས་འབྲེན་སྤངས་ཤིག

སོར་སློག་སློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྲེན་སྤྱོད་to reset ཟེ།

སོར་སློག་བྱེད་སྤངས། སློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྲེན་སྤྱོད་reset mode ཟེ།

སོལ། ① སེལ་བའི་སྐྱལ་ཆིག་ ② སོལ་དུ་འཁྱུད་གསུམ་གྱི་སོལ་ཏེ་འདས་པའི་དོན།

སོལ་ཁལ། ངར་པོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་འབྲོག་ཁལ་མི་སེར་གྱི་ས་ནས་བསྐྱ་བའི་སོལ་བའི་ཁལ།

སོལ་དུ་འཁྱུད་གསུམ། སོལ་ནི་འདས་པ། དུ་ནི་མ་འོངས་པ། འཁྱུད་ནི་ད་ལྟ་བ།

སོལ་དྲོ། དལ་སྐབས་སོགས་ནས་ཐོན་པའི་དྲོ་རིགས་མདོག་ནག་པོ་སོལ་བ་དང་འབྲ་བ་ཞིག་སྟེ།

ཁུས་པས་མ་འབྲུག། ཚུ་སེར་སྒྲིམ།

སོལ་མདོག་སོལ་བའི་མདོག་སྟེ་ནག་པོ།

སོལ་ནག་ཤིང་མེར་བསྟེགས་པའི་སོལ་བ།

སོལ་མིར། སོལ་བ་ལས་བཟོས་པའི་མིར་སྐྱག

སོལ་མིར་རི་མོ། ཞེས་པ་ནི་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་མོའི་རིགས་ཤིག་ཡིན། ཤོག་བྱ་མཁྲེགས་པོ་ལས་
བྱང་ལྟེབས་ཀྱི་རོས་སུ་སོལ་མིར་རམ་སོལ་ལེབ་སྐྱད་ནས་བྲིས་པའི་རི་མོར་ཟེར། ད་དུང་ཤོག་
བུ་ལས་ལུ་ལྷགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་མིར་གྱིས་སོལ་ཞིབ་འདེས་ནས་ཤོག་བྱའི་སྟེང་དུ་བྱུགས་

གྲིས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་དེར་བྱུགས་མིར་དེ་མོ་འདྲ་བེད། སོལ་མིར་དེ་མོ་ནི་མིའི་འབྲ་རིས་དང་།
མི་སྣ་གསོན་གྲིས། དེ་བཞིན་སྣུམ་ཆོན་དེ་མོའི་ཐེན་གྲིས་འབྲི་བྱེད་ལ་འདྲ་སྦྱོད་ཀྱི་ཡོད་པའོ།
སོལ་བྱེ། ཤིང་གི་སོལ་བའི་བྱེ།
སོལ་བ། ཤིང་མེར་བསྐྱེགས་པའི་རོ་མ། སོལ་བ་འབད་དེ་བུས་ན་ཡང་། ཁ་དོག་དཀར་པོར་
འགྱུར་མི་སྲིད།

སོལ་མཁལ། སོལ་བ་མེས་བསྐྱེགས་བྲགས་པའི་ཞུན་ཐེགས་ལྷགས་གོང་ལྷ་བྱར་གྱུར་བ།
སོལ་རིས། སོལ་བས་གྲིས་པའི་རི་མོ།

སོལ་རྒྱངས། རྟོ་སོལ་གྱི་རྒྱངས་བ། འབར་རྒྱས་དང་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རྒྱ་ཆ་ཞིག

སོས་ཀ ① ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་ལོ་གཅིག་ལ་དུས་བྲལ་དཔེ་སོལ་བྱུང་ཡོད་
པར་སྐབས་དེར་དབྱིད་ཀའི་སྔོན་དུ་སོས་ཀ་རྒྱ་བ་གཉིས་ཡིན། དེར་དུས་དབྱིད་ཀ་དང་དོན་
གཅིག་དེར་དུས་ཞིང་འབྲོག་གི་ས་ཁུལ་ཁག་ཏུ་ཞིང་པ་དང་། འབྲོག་པའི་མི་སེར་དཀྲུག་ས་
རྣམས་ཀྱིས་གོམས་སོལ་ལ་དབྱིད་ཀའི་དུས་ལ་སོ་ཀ་ཞེས་འབོད་སོལ་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། ②
འདུལ་བའི་ལུགས་ལྟར་ན་བོད་རྒྱ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ། ལྷན་ཅིས་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན་བོད་རྒྱ་
བཞི་པའི་བཅུ་དྲུག་ནས་བྲལ་བའི་བཅོ་ལྔའི་བར་སྟེ་རྒྱ་བ་གཉིས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ངེས་
པར་སྐྱེག་དང་། ཆ་གདུང་ཅན། ཆ་རྒྱ། ཆ་ད་ཆེན། ཆ་དུས་བཅས་སོ།

སོས་ཀ་བཞད། [མདོན]འཇའ་བྲང་པོ།

སོས་སྔ་ཆོས་སྟེ། ཀུ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆེ་དབང་ལོར་བྲལ་བྲལ་བཅུག་ འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ལུ་མཐའ་
བོད་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིར་སྤྱོད་ས་གཞིས་ཀ་ཅེས་ཁུལ་དེར་དེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སོས་བཅེས། [རྫིང]སོས་སྤར་ཐེན་པ།

སོས་འཆེས། [རྫིང]སོད་ལྗད།

སོས་དལ། ལས་ཀ་དང་འབྲེལ་འབྲོས་སོགས་ཀྱི་བྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པ་དལ་དལ་སྟོད་སྟོད་ཀྱིས་
ཉི་མ་སྦྱེལ་བ། ལས་ཡོལ་རྗེས་སུ་སོས་དལ་དུ་སྟོད་ཡོད་ལྟ་བུ།

སོས་ལྗད་པ། བ་སྤང་སོགས་ཀྱིས་སྟོ་བཟས་པ་སྤང་ཡང་ཁ་ནང་དུ་བྲངས་ཏེ་ལྗད་ཀྱབ་པ།

སོས་པ། ① སྒྲེ་ཞིང་འཕེལ་བ། ཤིང་སོན་སོས་པ། སྒྲོ་བླུགས་ཀྱི་འཕོར་གྲངས་ཆེས་ཆེར་སོས་པ།
བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བ། ཉན་སོས་པ། ཉམས་པ་སོས་པ། བདེ་བར་ངལ་སོས། ② [ཡུལ་]བསོད་
པ་ སྒྲེ་གསར་བ། མེ་ཉོག་སོས་པ།

སོས་བྱམ་བྱམ། [ཡུལ་]གསར་བ། ཆར་པ་བཏང་བས་མེ་ཉོག་རྣམས་སོས་བྱམ་བྱམ་བྱས་འདུག
སོས་ལྗང། [རྟིང་]བཟའ་བ་དང་བཅའ་བའི་རིགས་སོས་དལ་གྱིས་སྦྱར་ཞིང་ཟ་བ།
སོས་མཆེད། འཕྱོག་པ་སོས་ཀ་འདུག་པའི་ས་ཆ་ལ་ཟེད།

སོས་ཟེ། ① པོ་རྟགས་ལངས་ནས་སྟེ་པོར་མི་འགྱུར་བའི་ནད། ② མཚན་མ་ལ་སོ་རྒྱབ་པ་ལྟ་བུར་
བགས་པ་འགས་ཤིང་། ཁྲག་འཛྲག་པའི་པོ་མཚན་གྱི་ནད་ཅིག།

སོས་སོད། སོས་དལ་གྱི་དོན་ཏེ། ས་གནས་འདིར་ཁ་ཁྱད་སེམ་པོ་ཡིན་སྟབས། སོས་སོད་ཅིག་གི་
འདུག ཁྱིམ་མཆེས་མེད་དུས་ལྷུང་སྒྲུབ་ཀྱི་མེད། སོས་སོད་ཅིག་འགྱེ།

སོར་ལྷ། བྱ་སྟོན་རིན་ཆེས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་ཆོས་འབྱུང་ལས། རྒྱ་གར་ལུབ་ཕྱོགས་ཡུལ་ཞིག་
ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས། སྟོ་ལུབ་ཀྱི་ཡུལ་སོར་ལྷ་ཞེས་གསལ།
སོར་ལྷ་ཞེས་པ་བོད་སྐད་དུ་བཟང་པོ་ཅན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སྐད་གཉིས་འན་སྦྱར་གྱི་
གཞུང་ལས་གསལ།

སྒྲ། ① དངོས་རྩས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཆགས་དམ་པ་དང་། སྦྱས་ཀ་མཁྲིགས་པའི་དོན་ཏེ། སྟེ་བ་ཡི་
ཕྱོག་ལྷ། དཔེར་ན། ས་ཤིང་། ས་འཕམ། ས་མཁྲིགས། ཤིང་དབྱུག་ཏུ་ཅང་ས་བ་ཞིག ས་ས་མོ་
ལ་རྒྱང་བ་སྟེ་མོ་གཏད།

ས་སྐྱམ། མཁྲིགས་པ་དང་སྐྱམ་པའི་བསྐྱས་ཆོག ཞིང་ས་ས་སྐྱམ། ས་གཞི་ས་སྐྱམ་ཆེ་བ།
ས་སྟོན། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་hard error ཟེད།

ས་བརྒྱུད། དགེ་སློང་གི་ཆོས་གོས་མ་ཞིག་པ་སྐྱམ་སྟོད་ལྟ་བུའི་ནང་དུ་བརྒྱུད་ཏེ་འཇུག་པ་ལ་ས་
བརྒྱུད་ཞེས་གསལ། ས་བརྒྱུད་འདིང་བ།

ས་བརྒྱུད་གི་གཞི། གོས་ཀྱི་གཞི་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། བག་ཡངས་དང་འབྲེལ་བ་ས་བརྒྱུད་གི་གཞི་

སྒྲི། ཚེས་གོ་ས་ཟླ་བ་བྱེད་པའི་གཞི་སྤང་ལེ་བའི་སྤ་བརྒྱུད་གི་དངོས་པོ་མཚན་ཉིད་པ་དང་།
འདིར་དགེ་འདུན་སྤྱི་ལ་དབང་པའི་ཚེས་གོ་ས་ནས་གསུམ་ལ་འབྲ་བ་རྒྱ་མཚན་ཏུ་བྱས་ནས་
བཏགས་པ་སྟེ། སྤང་ལེ་བ་ཀྱིས་ཚེས་གོ་ས་ལ་བྲལ་བ་དང་། འཕྲས་པ་བརྒྱུད་པ་དང་། ཚེས་གོ་ས་
ཀྱི་ཚད་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་ལྟར། འདིས་ཀྱང་འདིར་བ་པོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྲལ་ཅིང་། གནད་བ་
དང་འབྲེལ་བས་སྤྱད་པ་བརྒྱའི་བག་ཡངས་པ་དང་། འདིར་བ་པོ་ནམས་སྟོོག་ཅིག་ཏུ་མཐུན་པས་
སྤ་བརྒྱུད་ཞེས་སུ་བྲགས།

ཕྱ་བརྒྱུད་གཤིང་ག། ལྷུང་བ་བརྩུ་བག་ཡངས་སུ་བྱས་པས་རང་དོན་བདེ་པ་ལ་གནས་པ་དང་། གཞན་
དོན་ལྷུན་པ་པོའི་བསོད་ནམས་ལེམ་པའི་ཆེད་དུ། དབྱར་ཆེད་ཀྱི་ལུ་མས་བྱུར་པའི་ཆོས་གོས་
གསུམ་བྱུག་ཡན་ཆད་ལ། དབྱར་གནས་ཁྲོལ་པའི་ཕྱི་ཉིན་ནས་རྒྱ་པ་ལྗེའི་བར་དུ་ཕྱ་བརྒྱུད་
ལདིང་པའི་ཆོ་ག་པལྟེན་གཤིང་པའོ།།

སྲ་བརྒྱུད་འདིར་བའི་ཆོག་དབྱར་རྟེན་གྱི་རྒྱ་ལས་སྤྱད་བའི་ཆོས་གོས་གསུམ་སྟེག་ཡན་ཆོད་ལ་སྲ་
བརྒྱུད་འདིར་བའི་ཉིན་པར་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཁྱེད་སྐབས་སྤྱད་ནས་གསོལ་
གཉིས་ལས་ཀྱིས་སྟགས་བརླུན་པ་དང་། འདིར་བལྟོ་བ་སོགས་སྟོར་བ་དང་། དབྱར་ཁས་
ལེན་བའི་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་དབྱར་གནས་ཁྱེད་པའི་གནས་དེར་དབྱར་གནས་སྟེལ་བའི་
དགག་དབྱེད་ཀྱི་ཉིན་ཆེས་བཅུ་དྲུག་གི་ནངས་པར་ལྷན་ཅིག་འདུས་པ་ལ་ལས་བསྟོར་བས་
སྟགས་ལན་གསུམ་བརྗོད་ནས་གོ་བར་བྱ་བ་དངོས་གཞི་དང་དགེ་འདུན་གྱིས་ཡི་རང་བརྗོད་
ནས་ལས་བསྟོར་བས་ཆགས་སྟོར་ཁྱེད་ཁྱེད་པ་ལས་མཆོམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མི་འཁྱེར་བ་དང་། དུས་
དུས་སྤྱུང་མེད་དང་དུས་སྟོགས་སོགས་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་དམ་ཆེག་བསྐྱུང་བ་བཙས་སོ།།

སྲ་བརྒྱུད་དབྱུང་བ། སྲ་བརྒྱུད་གཏིང་ལ་འདི་ཕྱིས་དབྱུང་བར་བྱ་བ་སྟེ། སྲ་བརྒྱུད་དེ་མཚམས་གཞན་
 ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། ལས་བསྐྱོད་པ་མཚམས་གཞན་ཏུ་སྐྱུ་མེད་ས་ཤར་བ་དང་། དེར་གཏོགས་ཀྱི་དགེ་
 འབྲུག་དག་མཚམས་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པར་སྲ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཉིད་པ་མི་སྟོང་ཞིང་མཚམས་
 འདིར་འོང་བའི་བསམ་པ་རྒྱུན་ཆད་པ་སོགས་རང་འབྱུག་བྲལ་པ་དང་། དཔོན་སྟེ་དཀྱིད་ར་
 བའི་ཉལ་སྐྱེད་དབང་གིས་དེའི་ལྷ་ལོལ་ཏུ་དབྱུང་བ་བཙས་མའི་དབྱུང་བ་ནམས་སོ།།

སྲ་མཁྱེགས། མཁྱེགས་པོ། བཟའ་བཅའ་སྲ་མཁྱེགས། སྲ་མཁྱེགས་སྟོབས་ལྷན།
སྲ་ལྟག་ ལྟག་རོམ་སོགས་མཁྱེགས་ཤིང་ཏ་ཅང་གང་བའི་རྣམ་པ་ཆགས་པ།
སྲ་སྟེ། མཁྱེགས་པོ་དང་སྟེ་པོ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་ཆོག་
སྲ་ཏྲུ་མི་༡༡ ལེགས་སྐྱར་སྐྱད་ཀྱི་པོང་དཀར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། པོད་ཀྱི་སྐྱད་ཏུ་
བསྐྱུར་ན་སོ་སོར་དུག་མེད་ཅེས་འཇུག་བར་དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕྱན་ཆོགས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱི་མེད་ཤེས་བྱེད་ལས་གསུངས།
སྲ་བརྟན། སྲ་ཞིང་བརྟན་པ། སྲ་བརྟན་ཏུ་གཏོང་བ། མང་གཞི་སྲ་བརྟན། མི་དམངས་ཀྱི་སྲིད་དབང་
ཏ་ཅང་སྲ་བརྟན་ཏུ་གནས་པ། སྲ་བརྟན་ཕྱགས་འཕེར། སྲ་བརྟན་མི་འཇུག་པ།
སྲ་འཐས། མཁྱེགས་པོ།
སྲ་འཐེང། རྒྱུད་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་རྒྱུད་ཉིང་པའི་རྩ་བ་ལ་ཞུགས་ནས་འཐེང་འཕྲོས་བྱ་དགོས་པ་ཞིག་
སྲ་སྟེང། མྱོག་མྱང་འཕྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་hard disk ཟེར།
སྲ་པོ། སྲ་བ་དང་འབྲ།
སྲ་བ། ཁྱོད་པོ་དང་མཁྱེགས་པ་དང་འཐས་པ། མར་ཀོ་སྲ་པོ། ཞིང་ས་སྲ་བ། ཤིང་སྲ་བ། སྲ་བའི་བྲག་
རི་མ་བརྒྱས་ན། ཟབ་མོའི་གཏོར་དང་མི་འབྲད་དོ། གཟར་མོའི་རི་ལ་མ་སོང་ན། རོན་ཤ་ཕྱོག་
དང་མི་འབྲད་དོ།
སྲ་འབྲས། ཤིང་སྐྱན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ་ལ་བསྐྱ་ཞིང་ཁ་བ། ཞུ་ཆེས་རྫོད། ལུས་བས་མཁལ་
མའི་གང་བ་མེལ།
སྲ་མོ། སྲ་བ་དང་འབྲ།
སྲ་མ་སྐང། ལུན་ནན་ཞིང་ཆེན་ཀྱི་འབབ་ལུང་རྫོང་གི་བྱང་རྒྱུད་ཏུ་ཡོད་པའི་རི་པོ་ཞིག་
སྲ་ཅི། ཆོན་སོགས་བརྟན་ཆེད་ཏུ་གཏོང་རྒྱུའི་ཅི། སྲ་ཅི་གཏོང་བ། སྲ་ཅི་རྒྱལ་བ།
སྲ་ཅི་པོག་ སྲ་ཅི་སྟོག་དང་འབྲ།
སྲ་ཅི་སྟོག་ སྟོས་དཀར་ཀྱི་མིང།

ལ་ཅི་སྟོན། ལ་ཅི་སྟོན་དང་འདྲ།

སྲ་ཅི་ཤིང་། ① སྲ་ཅི་འདོན་སའི་ཤིང་། ② [མདོན]སྲ་དཀར་ཤིང་།

སྒྲ་ཤིང་། ཤིང་མཐེགས་སྒྲ་ཤིང་།

སྒྲ་འོག་འོག་བྱ་མཁྱེགས་པོ།

སྲ་སྲེ། ① བན་ཚུན་མཉམ་སྲེ་བྱེད་པ། ②[རྟིང]སྟེག

སྒྲུག་ བར་གྱི་དབྱག་སྒྲེ། བརྒྱག་སྒྲུག་ ཁྲིམ་སྒྲུག་སོགས།

ཐལ་པ། བྱ་ཏི་ཏི་ཡི་སྐྱ་སྐྱོག་པ་ཞིག་

སྒྲུག་ཕྱུང་། སར་མ་བཏགས་སའི་ཕྱུང་བ་ལ་གོ།

མང་། ① འདེགས་བྱེད་རྒྱུ་མ་དང་ཉ་ག་ཐུང་མ་བཅས་ཀྱི་མིང་། ཐུང་མང་། རྒྱུ་མང་། མང་ལ་གཤོ་ཐུ་

མི་བྱེད། ཡང་ཕྱི་སྐད་ལ་བརྟེན། སྐད་ལ་གཞལ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འཇལ་བྱེད་དང་། ཉ་ག།

འདིགས་བྱེད་བཅས་སོ། ② ཁྱིམ་ལམ་དང་ཁང་པའི་དབང་གྱི་འབྲེ་ལམ། ཁྱིམ་སྒང་། ཁང་པའི་སྒང་།

ལམ། ③ རྒྱུད་ཚད་འདུལ་བྱེད་ཚད་གཞི། གསེར་སྒང་། དངུལ་སྒང་། སྒང་གང་ལ་ཞོ་བཅུ་ཡོད།

ལྟར་སྒྲུབ། གསེར་དུལ་ལོགས་དར་བྱེད་ཆད་མར་ཉུང་ཅི་ཚུལ་གྱི་ལྟར་ལ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་ལ།

མར་སྤྲུག་ རྒྱ་ཐུར་རལ། ཉ་པའི་མར་མདའ་དང་། མར་གཞིའི་པར་དུ་བཏགས་པའི་སྤྲུག་པ།

ལྷ་ཡི་ཁྱིམ། ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བདུན་པ། ཁྱིམ་ཞག་ཉི་ལེར་སྒྲར་བཅུ་གསུམ་དང་མེད་སྟུང་།

ཅུ་ཡིན་ཆེ་ཉི་མ་སྒང་གིས་ལ་སྒྲེབས། རྩོམ་པ་དབྱུང་མའི་ཆང་ཐེག་སྟེང་སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ།

མང་གང་། ཞོ་བུ།

ཡང་གློ་ཡང་ལམ་གྱི་མདོ།

སྲང་ཆ། གསེར་དུལ་སོགས་གྱི་སྲང་གྲངས་ཆ་ལས།

ལྷ་ར་འདུལ། གསེར་དུལ་སོགས་ཀྱི་ཕྱི་ཡང་ཆོད་ལྷ་ལ་འདུལ་བ། ཟ་འབྲུ་ལ་ལྷ་ར་འདུལ་གྱིད་པ།

མང་ཐག རྒྱ་ཐུར་རམ། ཉ་གའི་མང་མདའ་དང་། མང་གཞིའི་བར་དུ་བཏགས་པའི་སྤྲད་པ།

སྲང་མཐེལ། སྲང་ཕོར་དང་དོན་གཅིག་

སྲང་དྲོ། ཐུང་དྲོའམ། ཉག་དྲོ།

སྒང་མདའ། ཟུར་རམ་ཉ་གའི་མདའ།
སྒང་མདོ། ལམ་སྒང་གི་འགག་མདོའམ་འདུས་མདོ།
སྒང་འདེབས། གསེར་དདུལ་སོགས་སྒང་ལ་འདེགས་པར་བྱེད་པ།
སྒང་ཐོར། རྒྱ་མཐམ། ཉ་གའི་མཐེལ་གཞི།
སྒང་བར། ཁང་བ་དང་ར་བ་སོགས་ཀྱི་བར་སྟོང་།
སྒང་མིག། ཟུར་མདའ་ལ་བཞོས་པའི་རི་མོ།
སྒང་གཞི། འདེགས་ཇུས་གང་རུང་འཛོག་པའི་སྒང་ཐོར་རམ་ཉ་ག་མཐེལ།
སྒང་ལམ། ཁྲོམ་གཞུང་དབང་གི་བུལ་ལམ། ཁྲོང་གི་སྒང་ལམ། སྒང་ལམ་དོག་ས། སྒང་ལམ་བཞི་མདོ།
སྒང་གསེང་། ཁྲོང་པའི་ལམ་གྱི་བར་གསེང་།
སད། ① དབྱར་དུས་སུ་སྐྱེ་བའི་སྡོ་ལྷུ་ཞིག་② གཙང་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག
སད་དཀར། ① རྒྱུད་པ་དཀར་པོ། ② སྡོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་ཁ་བ། ལྷ་ཇེས་ཅོད། ལུས་
པས་དུག་ནད་དང་། མཆེར་ཆད་མེལ། དམ་ཆུ་དང་། རྒྱ་བབ་ནམས་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་སྒྲན།
སད་རྒྱུད། སྒར་ཇེ་ཙོང་ཁ་བ་སྟོ་བཟང་བྲགས་པའི་སྟོ་བ་མ་ཤེས་རབ་སེང་གོ་ནས་རིམ་བཞིན་
བརྒྱུད་པའི་རིང་ལུགས།
སད་སྟོར། [ཡུལ་]ལྷུ་མ་གྱི་མགོ་
སད་ནག་ སྡོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ་བ། ལྷ་ཇེས་སྟོ་མས། ལུས་པས་རྩ་འགགས་
འཕེབས། དུག་ནད་སྐྱག་
སད་བྲ། རྒྱུད་པ། སད་བྲ་སྐྱེམ་པ། སད་བྲའི་འཛུར་མདུད།
སད་བྲས་དགྲི་བ། སད་བྲས་བྲེ་བའང་བེར། རྒྱ་གཞུགས་ལ་བྲ་སོགས་འབབ་ཅིང་བྲ་ཐལ་གཏོང་བ་
སོགས་འགོག་ཆེད་རྒྱུད་པའི་བྲ་བ་འཐེན་པ།
སད་མ། རི་སྐྱེས་འབྱུང་ལས། རི་ལ་སྐྱེ་བའི་སྡོ་གང་བྱ་ཙམ་ཞིག་སྟེ། ཉང་གསེས་སུ་དབྱེན་རིགས་དགུ་མཆིས།
སད་དམར། སྡོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་ཇེས་བསིལ། ལུས་པས་བད་ཀར་སྐྱག་པོ་ལ་པན།
མ་གསོ། ཁྲག་གཙོད།

སྐད་སྒྲུག་སྒོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ར་ལ་ཁ་བ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་པས་ལུ་འགགས་
འལེབས། སྒྲ་བྱེད་དང་དུ་སྒྲ་ཆུ་སྒྲོང་བར་བྱེད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁལ་སྒྲལ་གྱེ་བོ་དང་། ཁལ་
སྒྲལ་སྒྲུག་པོ། སྒོན་མོ་ཆུ་འཕེན། རྒྱག་མིན་སྒྲང་ལ་དགག་བ། དུ་སྒྲ་ཆུའི་གསང་ལྷུ་མ། སྒྲུག་ནག་
ཟེལ་བ། སྒྲུག་པོ་རྟག་བྱ། སྒྲུག་པོ་དར་ཡ་ཀའ། གཟེ་མདངས་མེད་བ། ཤེལ་སྒྲང་ཉ་དྲུག་གསང་
བ་སྒྲན་རྒྱལ་བཅས་སོ།།

སྐད་རིན་ཆེན་ཅེ། གཅང་སྟོང་ཁུལ་སྐད་རིན་ཆེན་ཅེ་ཞེས་བ། སྐར་སྟེ་ཆོགས་སྟིང་པའི་སྒྲུབས། སྐད་
རིན་ཅེ་རྫོང་ཡོད་ས་དེ་ཡིན་ནམ་སྒྲུལ། རྫོང་འདི་ནི་འབྲི་གྲང་ཁིད་པོན་རྩོ་རྩེ་དཔལ་དང་། རྒྱལ་ཅེ་
ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་དཔལ་བཟང་གཉིས་ནས་དབྱུས་གཅོང་གཉིས་སུ་རྫོང་མང་པོ་བཅིགས་
པར་བཤད་འདུག་པས། དེ་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་གིས་ཐོག་མར་བཅིགས་པ་ཡིན་པས།

སྐད་མེད་སྒོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་བཅིལ། ལུས་པས་མ་གསོ།། ཁྲག་གཅོད།
སན། བཟོད་བྱུབ་པ་དང་། ལོ་འབྲས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ།

སན་དཀར། སན་མ་དཀར་པོ།

སན་སྟོ། སན་བྱེའམ་སན་རམ་གྱི་བྱག་བ།

སན་མོད། རི་ལ་སྟེས་པའི་སྒོ་སན་མ་འདྲ་བ་ཞིག་

སན་སྟེ་བྱ། མོན་ཡུལ་མོགས་ནས་ཐོན་པའི་སན་རྫུང་།

སན་རྫུང་། སན་མ་རྫུང་དུ་དམར་སྒྲུ་ལེབ་མོ་ཞིག་

སན་རྫུང་ལེབ་མོ། འདི་རང་སྟོངས་ཀྱི་▲མེ་ཁི་3700མན་གྱི་ཞིང་ཁུལ་གང་དུ་འང་བཏབ་ན་སྟེ་
ཞིང་མོ་དེར་སྟེན་པ་དང་། བཟའ་བར་རུང་པའི་གང་བྱ་ཅན་གྱི་འབྲུ་སྟེའི་རིགས་སམ་སན་
རིགས་རྫུང་ཤོས་ཤིག་སྟེ། སན་དུ་སྒྲར་བྱ་འབྲས་བྱ་སྟེ་སྟོན་དུས་འབྲས་བྱ་སྟེན་ཐོག་བསྒྲུས་
ནས་སྐྱམ་གསེད་བྱ་བ་ཡིན། རོ་ལུས། རོ་བསྐྱམ་མང་བ།

ལྷ་རྩེས་རྫོ། ལུས་པས་སྟོབས་དང་ཉེས་པ་གསུམ་གསྟེད། གཞང་འབྲུམ་ལ་པན་སྟོ་མ་བྲུགས་པ་ན།
མེ་དཔལ་ཤེག་ནད་དང་ནི་ཁྲག་ནད་འཛོམས།

སན་ཆེན། རྒྱ་སན་མ་ཟེར་བ་མཁལ་མ་ལྟ་བུ་དེའམ་སན་ཆེན་ལེབ་མོ་ཞིག་

སྒྲ་ཆོས། [མདོན]མེར་སྒྲ།

སྒྲ་ལྟང་། སྒྲ་མ་ཁ་དོག་ལྟང་གྲ།

སྒྲ་ཐིགས་མ།ཞེས་པ་ནི་ལྷ་སྒྲ་ཆུང་དུའི་ན་བཟའི་སྟེང་དུ་གསེར་རིས་སྒྲ་ཐིགས་མ་ཞེས་པ་ཞིག་
རྒྱལ་སྟོལ་མཆིས།

སྒྲ་དེས་མ། བཟོད་བསྐྱེད་ཆེ་ལ་རང་བཞིན་བཟང་བའི་བྱད་མེད།

སྒྲ་དོག་མགོ་སྒྲ་མེད་པའི་མགོ་རིལ་ལ་དཔའི་སྟོན་ས་བཏགས་པའི་མིང་རན།

སྒྲ་ནག་ སྒྲ་མ་བྱི་སྒྲ་གས་ནག་པོ་ཡིན་པ་ཞིག་

སྒྲ་པ། བསྐྱེད་པ། བསྐྱེད་པ། སྟོན། སྒྲ་ལྟ་སྟེང་སྒྲ་བ་བཟང་བཟོད་སྒྲ་པ། རྒྱུན་དང་དང་འབྲུང་
ཁྱད་བསྐྱེད་སྒྲ་པ། སྒྲ་ག་བསྐྱེད་སྒྲ་པ། སྒྲ་མ། སྒྲ་མི་སྒྲ་པ། སྒྲ་ཆུགས་པ། སྒྲ་
འཕྲུགས་པ། སྒྲ་དགའ་པ།

སྒྲ་ཕྱང་། སྒྲ་མ་སྒྲུངས་པའི་ཕྱང་པོ།

སྒྲ་ཕྱག་ སྒྲ་མའི་གང་བུའི་ཕྱན་པ།

སྒྲ་བྱ། སྒྲ་མ་བཏགས་པའི་བྱ་མ་སྟེ་སྒྲ་ཅམ།

སྒྲ་མ། འབྲུའི་བྱ་བྲག་ཅིག་རྒྱ་སྒྲ་མ། བོད་སྒྲ། མོན་སྒྲ་སྟེ་བྱ། སྒྲ་མའི་གང་བྱ། བྱེད་བཞོས་
སྒྲ་མ་ཉིས་གཤག་ལྟར་བྱེད་པ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ནས་ཀྱི་འཁྲི་ཤིང་དང་། འཕྲོག་བྱེད།
ཅ་ན་ག་ཆོགས་ཅན་བཅས་སོ།།

སྒྲ་མ་རྒྱ་ཕྱག་ སྒྲ་མའི་རིགས་ཏེ་མགོ་བོ་རྒྱ་མ་ཕྱག་པ་ལྟ་བུ།

སྒྲ་མ་རིལ་མོ། འདི་ལྟོངས་ཡོངས་ཀྱི་▲མེ་ཁི3700མན་གྱི་ཞིང་ཁུལ་ལལ་མོ་ཆེར་འདེབས་པ་
དང་ས་བོན་བཏབ་ནས་ལོ་དེར་སྒྲིན་པའི་གང་བྱ་ཅན་གྱི་འབྲུ་སྟེའི་སྒྲ་རིགས་ཏེ། སྒྲ་དུ་སྒྲར་
བྱ་ནི་མེ་ཏོག་སྟེ། ལྔ5~6པར་བཏུས་ནས་སྟོ་ཆོལ་དམའ་བའ་སྐྱམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ།
འབྲས་བྱ་སྟོན་དུས་སྒྲིན་རྗེས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། རོ་བུས། མེ་ཏོག་རོ་མངར། ལྷ་རྗེས་སྟོ་མས། ལུས་
པས་མཁལ་མའི་ནད་ལ་པན། ཁྲག་ཤོར་གཅོད། འབྲས་བྱ་རོ་མངར་ཁ། ལྷ་རྗེས་ལུས་པ་མཆོག་
དུ་བསེལ་ལ་ཡང་། ལྷ་སྟེང་དུག་ནད་སྟོད་ལ་བྱེད་བ་བྱད། མཁྲིས་པའི་ལག་ལེན་མ་དང་

འབྲུམ་ནག་པན།
སྒྲ་མ་ཤིང་། ཤིང་སྒྲ་ཞིག
སྒྲ་མེ། སྒྲ་མའི་མེ་ཉྱག
སྒྲ་སྒྲུག་སྒྲ་མའི་ལྗང་བ།
སྒྲ་དམར། སྒྲ་རྩེད་དམར་པོ།
སྒྲ་རྩམ། སྒྲ་མས་བཟོས་པའི་རྩམ་བ།
སྒྲ་ཆོད། སྒྲ་མའི་ཆོད་མ།
སྒྲ་ཡོས། བཟོས་པའི་སྒྲ་མ།
སྒྲ་རིལ། འབྲུའི་ཁྱེ་བྲག་ཅིག
སྒྲ་ཆོན། སྒྲ་མ་ཆོན་བ།
སྒྲ་ལེབ། སྒྲ་མ་ལེབ་མོ།
སྒྲ་བཤོས། ① སྒྲ་མའི་བཟང་བཅའི་རིགས། ② སྒྲ་རྩམ་གྱི་གཏོར་མ།
སྒྲ་ཉེ་ཁ་ལོ་སྒྲུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྲང་ཅིག ཉེ་མཐུང་དང་རིགས་གཅིག་པའི་འོག་སྒྲེ་གཉིས་སུ་
ལྷགས་ཀྱི་ཨ་ལོང་ཆ་གཅིག་བཏགས་ཡོད་པ་དང་། ཨ་ལོང་དེ་གཉིས་ལྷགས་ཕྱི་ལ་རྩེད་ཏུ་
གཉིས་མཐུད་ནས་པན་ཚུན་སྒྲེལ་ཡོད། ལྷགས་ཀྱི་ཨ་ལོང་དང་ལྷགས་ཐུང་སྒྲེལ་བ་དེ་ལ་ཁ་སྒྲུ་
སྒྲེ་མཐུད་ཟེར། ལྷེ་མཐུད་ཉེ་ཁ་ནང་དུ་བཏགས་ནས་མཐུང་མགོ་ཉེ་མགོ་ལ་བཞག་ཞིང་། ཁ་
སྒྲེའི་སྒྲེ་གཉིས་ལ་ཐག་བ་བཏགས་པའི་དོ་ཁྲག་ཅན་གྱི་ཐག་བ་དེ་ལ་སྒྲ་སྒྲོར་ཟེར། སྒྲ་སྒྲོར་
གྱི་གཡས་གཡོན་གཉིས་སུ་རྒྱ་ཆེན་མཐུན་ཀྱིས་བཟུང་ནས་རྒྱ་ཁ་ལས་མས་དུལ་དགོས།
སྒྲ་གྱི་ཁ་དུར། [རྩིང]སྒྲ་མ་ཐུང་རམ་སྒྲ་མ་དཔལ།
སྒྲ་གྱི་སྒྲེ་མཐུད། [ཡུལ]སྒྲ་ལྷགས་ཀྱི་ཁ་དུའི་རྩེའི་མཐུད་མཆམས།
སྒྲ་སྒྲོར། ཉེ་ཁ་བསྒྲུང་བྱེད་ཀྱི་ཐག་ཁྲག་ཅན།
སྒྲ་ལྷགས། ཉེ་སྒྲ་གྱི་ཁ་ལྷགས།
སྒྲ་ཐག ཉེ་ཁ་སྒྲུང་བྱེད་ཐག་བ།

སྐབ་མཐུག་སྐབ་པ་དང་མཐུག་པའི་བསྐྱུས་མིང་། སྐབ་མཐུག་འཆ་མས་པོ།
སྐབ་མཐུག་རྟེན་ལ་ལ་བསྐྱོན་རྒྱུའི་སྐབ་དང་མཐུར་མགོའི་བསྐྱུས་ཆིག་ལག་པས་བཞོན་པའི་སྐབ་
མཐུར་ནས་བཟུང་ནས་དལ་བྱར་འགྲོ་བ།
སྐབ་མདལ་རྟེན་སྐབ་ལ་བཏགས་ཡོད་པའི་ཐག་པ་ད་རྟེན་འཁྲིད་བྱེད།
སྐབ་པ། བསྐབས་པ། བསྐབ་པ། སྐོབས། སྐབ་མོར་བཟོ་བ། བག་ཆགས་སྐབ་པ། འགྲོ་ཆེ་བས་
ལྷན་མཐེལ་བསྐབས་པ།
སྐབ་པོ། མཐུག་ཆད་རྒྱུད་པ། རས་སྐབ་པོ། ཁྱོན་པ་སྐབ་པོ། སྦྱིང་སྦྱོབས་སྐབ་པོ། ཟུང་པ་སྐབ་པོ།
སྐབ་མོར་གཏུབ་པ། ལུགས་ལེབ་སྐབ་པོ། ལིང་ལེབ་སྐབ་པོ།
སྐབ་ཞན། སྐབ་བྱལ་བའམ་སྐབ་ལ་སྐྱུས་ཀ་སྐྱུག་པ།
སྐབ་གཟེར། རྟེན་སྐབ་ལྷགས་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི་གཟེར་བྱ།
སྐབ་ཤུ། [ཤུ]སྐབ་ལྷགས་ཀྱིས་རྟེན་ཁ་གཡས་གཡོན་ལ་བཟོས་པའི་མ།
སྐབ་སྤིབ། སྐབ་ཤི་སྤིབ་ཤིའི་བསྐྱུས་ཆིག་
སམ། རྒྱ་སམ་དང་བྲག་སམ་གྱི་མིང་། ལྷ་པ་སམ་ཤན་མ། སམ་གྱིས་འུག་པ་གསོ་དགོས་ཆེ་སྤོན་
ལས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྐྱད་ཅིག་དབྱགས་དང་། རྒྱ་ཡི་སྤེལ། རྒྱའི་བྱི་བ། རྒྱའི་སྤོང་།
རྒྱར་འཛུལ། ཉ་འཛིན། འུག་པ་མཆོད་བྱེད་བཅས་སོ།།
སམ་གྱི་མཆིན་པ། སྤོག་ཆགས་གྱི་སྤོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་། ལྷ་རྩེས་བྱོད། ལུས་པས་རྒྱ་
འགགས་གྱི་ནད་དང་། རྒྱ་མཆོན་འགགས་པ་ལ་མན།
སམ་མདོག་སམ་གྱི་སྤྱ་མདོག་
སམ་ལྷགས། རྒྱ་སམ་དང་བྲག་སམ་གྱི་པགས་པ།
སམ་ཤ སྤོག་ཆགས་གྱི་སྤོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་། ལྷ་རྩེས་བྱོད། ལུས་པས་མཁལ་ཤིང་
གྱི་བྱོད་ཉམས་པ་དང་། ལུ་བ་ཟད་པ་སོགས་ལ་མན།
སལ། བར་གསེབ།
སལ་བ། ① རིག་པ་སྤྱི་མ་ནས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་པ། ② བཟང་བ་དང་ལེགས་པ་ལུན་སུ་མ་ཆོགས་

པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། ཨ་མ་དོའི་ཡུལ་སྐད་དུ་ཅ་ཞེས་པའི་བྱར་ཆག
སྐལ་ལེན། [ཡུལ་]གཟབ་གཟབ་བྱེད་པའི་བྱ་སྤྱོད། ལྷགས་འཆོ་སྤྱོད་ལ་སྐལ་ལེན་བྱེད་དགོས། སྤོབ་
སྤྱོད་ལ་སྐལ་ལེན་བྱོས།
སྐལ། ལྷ་དང་སྐྱ་དག་གི་བྱའི་ཞེས། ལྷ་སྐལ་དང་རིགས་སྐལ། གསུང་སྐལ། ལྷགས་སྐལ། ཡལ་
སྐལ། ཡུམ་སྐལ།
སྐལ་གྱི་བྱ་པོ། ① སྤོབ་པའི་གཙོ་པོ། ② བྱ་ཀླན་བཤམ་བཟང་ཤོས།
སྐལ་སྐྱ་ཞབས། སྐྱ་དག་གི་བྱའི་ཞེས།
སྐལ་མཁར་དགོན། གཞུག་ན་ན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ཤིང་པོ་རྩ་ལོ་
༡༧༧༧ལོར་སྤྱོད་མ་འཛིགས་མེད་འོད་གསལ་མཆོག་གིས་གསར་དུ་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་
བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འཛམ་མ་གྲོལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སྐལ་མཁར་དགུ་ཐོག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་བྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་བཀའ་བརྒྱད་པའི་
དགོན་པ་སྤར་མི་ལ་རས་བས་རབ་བྱུང་དང་བོད་མེ་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༧ལོར་བྲག་བཏབ་པ་ཞིག་
དེའི་ནང་ལ་རྩ་ཆེན་གྱི་དཔེ་ཆ་དང་ལྡེབས་རིས་སོགས་ཡོད།
སྐལ་ལྷ་ཆོགས། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྤྱིང་པོ་ལ་བྱ་ལག་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་
གི་རྒྱང་ཤོས་སྤྱོད་པས་རྒྱང་གི་བྱ་ལྷ་པ་ཞེས་པའི་དོན་སྟེ། བྱ་སྤོབས་རྒྱང་ལ་ལྷ་བྱུང་བར་བཤད་
པའི་ལྷ་པོ་སོ་སོའི་མིང་གང་ཟེར་ད་པན་དཔུང་གཞི་མ་རྟེན།
སྐལ་བརྒྱ་གཅིག་ ཡུམ་སྐལ་བརྒྱ་བདུན་ནང་གསེས་ཀྱི་སྐལ་བརྒྱ་གཅིག་སྟེ། ཤིང་ཕྱིན་བདུན་བརྒྱ་
པ་དང་། ཤིང་ཕྱིན་སྐལ་བརྒྱ་པ། ཤིང་ཕྱིན་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ་པ། ཤིང་ཕྱིན་ལྷ་བརྒྱ་པ། སྤྱིང་ཕྱིང་ལྷ་
པ། རབ་ཅལ་རྣམ་གཞོན་གྱིས་ཁྲུས་པ། ཀོ་བྱ་ཤི་ཀས་ཁྲུས་པ། ཡི་གེ་ཉུང་དུ་མ། ཡི་གེ་གཅིག་
མ། རྩོམ་གཙོ་དཔེ་པ། ཤིང་པོ་སྤྱིང་པོ་ལོ།
སྐལ་པོ། ①རྒྱལ་པོ་དང་དཔོན་རིགས་དག་གི་བྱའི་ཞེས། ②འབྱུང་ཅིས་ལྷགས་ཀྱི་ལོ་རེ་བཞིན་
སྤྱོགས་མཆོམས་རྣམས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་གནས་པའི་ས་བདག་ཅིག་
སྐལ་མོ། རྒྱལ་པོའི་སྐལ་མོ་དང་སྐྱ་དག་གི་བྱ་པོའི་ཞེས།

མ་བྱུང་། ④ འཕེན་པ། ཐག་རིང་དུ་བསྐྱེད་པ།

སྲིང་བལ། རས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ།

སྲིང་མོ། སྤྲུལ་བྱ་མོ་གཞོན་པ། མིང་སྲིང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལྟམ་མོ་དང་ཆེ་ཞེས།

སྲིང་མོ། བ་མ་གཅིག་པར་སྐྱེས་པའི་བྱ་མོ་ལ་སྲིང་མོ་ཟེར།

སྲིངས། སྲིང་བའི་སྐྱལ་ཆོག

སྲིད། ① འཛིག་ཉེན་ནམ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་བྱ་གཞག་རྒྱལ་སྲིད། ཆོས་སྲིད། བད་སྲིད། དམངས་སྲིད།
ཁོར་སྲིད། ② དུས། སྲིད་རིང་པ། སྲིད་ཐུང་པ། མཐུན་པོ་སྤྲུལ་བཞིའི་སྤྱང་ལས། སྤང་པོ་ཆེ་
ན་ཟེ། བདག་གིས་དང་པོར་གིང་འདིའི་སྲིད་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཆད་ཅམ་དུ་མཐོང་ངོ།

སྲིད་སྐྱོང་། སྤར་པོད་ས་གནས་ཀྱི་སྲིད་དབང་འཛིན་མཁན་གཙོ་པོའི་མིང་།

སྲིད་ཁེ་ལོགས་དབྱེ། སྲིད་གཞུང་དང་ཁེ་ལས་ཀྱི་འགན་ཁུས་མོ་མོར་འབྲེད་པ་སྟེ། སྲིད་གཞུང་གིས་
ཁེ་ལས་ལ་ལང་འདོམས་དང་ཁུགས་བཟོ་བ་མེད་པ་བྱ་རྒྱ་དམིགས་ལུལ་དུ་བྱས་ནས། ཁེ་
ལས་རྒྱ་ལས་སྤོད་དེ་འཁུག་པོ་དང་སྟེ་སྟོབས་རྒྱས་པར་བྲེད་པར་ཟེར།

སྲིད་ཁྲིམས། སྲིད་ཁྲིམས་ཁོངས་གཏོགས། སྲིད་ཁྲིམས་འཐབ་བྲོགས། སྲིད་ཁྲིམས་དང་རྒྱལ་
ཁྲིམས། སྲིད་ཁྲིམས་དང་སྤྱིག་ཁྲིམས། སྲིད་ཁྲིམས་ལས་བྲེད་པ་དང་ཉེན་ཉོག་པ། སྲིད་ཁྲིམས་
ལས་བྲེད་སྟོབ་ཟ། སྲིད་ཁྲིམས་སྟོབ་ཟ་ཆེ་མོ། སྲིད་ཁྲིམས་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་།

སྲིད་སྐྱབ། ① བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བྱ། ② དཀར་པོ། ③ ལྷ་ཁྲ་སྤྱོད་དང་དུས་ཚོག་གཅིག་ལ་བྱུང་བའི་སྐད་
གྲགས་ཅན་གྱི་ཅིས་པ་ཞིག

སྲིད་སྐྱབ་མ། [མདོན་]རྒྱ་པོ་མི་བྱ།

སྲིད་གཅིག་ཁང་གཉིས། སྲིད་གཞུང་དང་ཁྲིམས་ཁང་། ཞིབ་དཔྱད་ཁང་།

སྲིད་རྒྱས། རྒྱལ་ཁབ་བམ་སྲིད་ཏང་ཞིག་གིས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་སྐབས་དེས་ཅན་ཞིག་གི་ལས་
སྟོགས་མདོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆད་གཞིར་ཟེར།
སྲིད་རྒྱས་སྐྱག་གཏོང་། སྲིད་རྒྱས་ཀྱི་གཏན་འཁེབས། སྲིད་རྒྱས་ཀྱི་བཅད་མཆོམས། སྲིད་
རྒྱས་དང་བཀའ་ཁྲིམས།

སྲིད་རྒྱུ་གྲུ་ཡངས། རྟོར་འཛོལ་ཤོར་བའམ་བྱས་ཉེས་བསགས་མཁན་ལ་ཐག་གཅོད་ལྷུག་པོ་བྱེད་
པའི་སྲིད་རྒྱུ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་སྲིད་རྒྱུ་གྲུ་ཡངས་བཏང་བས་སྦྱེ་བོ་མང་བོ་འཆོ་བ་གསར་
བར་རོལ་བའི་སྲིད་སྒྲོབས་རྒྱུ།

སྲིད་རྒྱུ་ལྷུག་གཏོང། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་རྒྱུ་ཕྱོགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ལྷུག་བར་བྱིན་པ།
སྲིད་ཏང་། གྲལ་རིམ་ཞིག་གས། རིམ་གྲས་ཤིག་གས། ཆོགས་བ་ཞིག་མཆོན་བྱེད་ཡིན་པར་མ་ཟད།
དེའི་ཁི་མན་སྦྱབ་ཆེད་དུ་འཐབ་ཅོད་བྱེད་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཙ་འཇུགས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན།
སྲིད་མཐའ། ① ཤིན་ཏུ་འབྱུང་དཀའ་བའི་དོན། འཇིག་རྟེན་ཐོག་ལོ་བརྒྱ་ལྷུག་བསྐྱད་མཁན་ནི་སྲིད་
མཐའ་ཙམ་ཡིན་ལྟ་བུ། ② འཁོར་བའི་མཐའ་འམ་འཇུག།

སྲིད་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤིས། ཐབས་སྦྱོར་རྗེ་ཆེན་པོས་ཟིན་ཅིང་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་
གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཟེག་ཆེན་འབགས་པའི་མཁྱེན་པ།

སྲིད་དུ། ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཆོད་གཞུང་ལུགས་ནང་གི་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། གཞུང་དཔྱུས་དང་དོན་གཅིག་
སྲིད་དོ་ཅོག་ཡོད་དོ་ཅོག་སྟེ་ཡོད་ཆོད།

སྲིད་དོན། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དོན།

སྲིད་ལྷན། [མངོན]རྒྱ་བ།

སྲིད་སྟེ། གཉེན་ཆོན་ནམ་གྲོང་སྟེ།

སྲིད་ན་སྦྱོད་པ། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་མཁན།

སྲིད་པ། ① རུང་བ་དང་བརྟམ་པ། བདེ་སྦྱག་ལེགས་ཉེས་ཅི་ཡང་འབྱུང་སྲིད་པ། སྤྱ་མའི་ལོ་རྒྱུས་
དང་གཏམ་དཔེ་ཆོང་མར་མི་སྲིད་པ་ཡིན། ཉི་རྩ་རྒྱུ་ལྷུག་པ་དུས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བྱལ་བ་ནི་
སྲིད་པ་ཙམ་ཡིན། ཡོན་ཏན་སྒོལ་བའི་དུས་ན་སྦྱུག་བདེ་བར་སྦྱོད་ལ་མཁས་མི་སྲིད། རྟོ་གོར་
མོར་མེ་རྟོག་སྦྱེ་མི་སྲིད། ② འཁོར་བ། འཆེ་སྲིད། བར་སྲིད། སྦྱེ་སྲིད། སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ། ③
ཡོད་པའི་དོན་ཉེ་ཉེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་བཅུ་པ། ④[མངོན] ༡ ས་ལོག་
ས་སྟེང་ས་སྟེང་ས་གསུམ་ཡོད་པས་གངས་གསུམ་མཆོན། ༢ འདོད་གཞུགས་ཀྱིས་བྱེ་བའི་ལྷ་
ལ་བརྒྱད་དང་། སྦྱེ་གནས་ཀྱིས་བྱེ་བའི་དུད་འགོ་ལ་བཞི། མི་དང་དཔྱལ་བ་སྟེ་སྲིད་པ་ལ་བཅུ་

བཞི་ཡོད་པས་གངས་བཙུ་བཞི་མཆོན།

སྲིད་པ་བརྒྱད་པ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ། རྒྱུན་དུ་བཞུགས་པ་སྲིད་པར་ལན་བདུན་ལས་བརྒྱད་པ་
སྦྱི་བ་ལེན་མི་དགོས་པའི་དོན།

སྲིད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱ། ཆིག་སྦྱོར་གང་དུ་བསྟན་ཤིང་འབྲས་བུ་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱ་འཛིག་རྟེན་ན་རབ་
ཏུ་གྲགས་པ་མཐོང་བ་དང་མ་མཐོང་བ་དག་གི་ངེས་པ་བརྒྱུག་ཅིང་བཀག་ནས། དེ་ལས་གཞན་
པའི་རྒྱ་ཅུང་ཟད་ཤུགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་སྟེ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའོ། ཡང་ན་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་རྒྱ་
བསལ་ཞིང་རྒྱ་གཞན་གང་དུང་ལའང་མི་སྟོས་པར་རང་གི་ངོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་
སྟོན་པ་དེ་དག་གང་ཡང་རུང་བ་ནི་སྲིད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཡིན། །སྲིད་པ་ཅན་གྱི་མཆོན་ཉིད་
མདོར་བསྟུས་པར། ཆིག་སྦྱོར་གང་ཞིག་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་སྦྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་
འཛིག་རྟེན་ན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལས་བརྒྱུག་ནས། རྒྱ་གཞན་ཅུང་ཟད་ཅན་མཇུག་རང་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་མཐུས་བྱུབ་པར་སྟོན་པའི་དག་དེ་སྲིད་པ་ཅན་གྱི་མཆོན་ཉིད།

སྲིད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱ་གསུམ། དོན་རྒྱུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ནང་གསེས་ནས་གངས་གསུམ་ནི།
ཕྱིའི་རྒྱ་གཞན་ཅུང་ཟད་སྟོན་པའི་སྲིད་པ་ཅན། ནང་གི་རྒྱ་གཞན་ཅུང་ཟད་སྟོན་པའི་སྲིད་པ་ཅན།
འབྲས་བུ་རང་གི་ངོ་བོ་ཅན་སྟོན་པའི་སྲིད་པ་ཅན་ནམས་སོ་

སྲིད་པ་བཙུ་བཞི། དུས་འཁོར་ལས་འདོད་ལྟ་རིགས་དུག་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱིས་བྱེ་
བས་སྟོབ་བརྒྱད། དུད་འགོ་ལ་སྦྱི་གནས་ཀྱིས་བྱེ་བས་བཞི། མི་དང་དཔུལ་བ་སྟེ་བཙུ་བཞིའོ།

སྲིད་པ་ཆགས་པའི་སྟེང་གྲུ། འབེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་ཁྲབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་མགོན་པོའི་དམིགས་རིམ་
ལས། སྲིད་པ་ཆགས་པའི་སྟེང་གྲུ་ནི། ༡ དེ་ཅ་ཟུར་བུད་ལྔ་པ། ༢ བཅོན་ཡམས་ལུད་དམར་པོ།
༣ སེན་པོ་རྩ་ཤིང་པོ། ༤ རྒྱ་རྒྱལ་འཛོག་པོ། ༥ མིའམ་ཅི་ལྟོན་པ། ༦ གཞོད་སྦྱིན་གང་བཟང་།
༧ བྱལ་བུས་རྒྱལ་པོ་རྩ་པོ། ༨ བུད་སྟོས་རྩེ་བྲངས་དཀར་། ༩ མཁའ་ལྷིང་རྒྱལ་པོ་གསེར་མིག་
འབྲིལ་བ་དང་དགའོ། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་ལས། ༡ འོད་གྲང་རྒྱལ་པོ་བརྒྱད་བྱུང་སྟེ། ༢ ཡར་
སྟོབ་པོ། ༣ གཞན་ཆེན་ཐང་སྟོ། ༤ མ་ཆེན་སྟོན་པ། ༥ རྒྱུགས་ཆེན་སྟོན་པ། ༦ སྟོན་པོ་སྟོ།
༧ ཞོགས་སྟོབ་པོ། ༨ རོ་བོ་གཡུལ་རྒྱལ། ༩ ཤེའུ་ཁ་རག་ནམས་སོ། ཞེས་གྲིས་འདུག་ཀྱང་

འདི་ནི་མང་པོ་ཞིག་བོད་ཀྱི་མགྲར་སྤྱ་བཅུ་གསུམ་དང་རྫོས་འདུག་པས་མ་དག་པ་འདྲ།
སྲིད་པ་འཛིག་པ། [མངོན]ལྷ་དབང་ལྷག
སྲིད་པ་གཉིས་པ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་འདོད་པར་སྐྱེ་ལན་གཉིས་ལེན་པར་
དག་བཅོམ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་དོན།
སྲིད་པ་ཐམ་པ། སྲིད་པའི་གནས་འདིར་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྤྲར་སྐྱེ་བ་ལེན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་སྲིད་པ་
ཐམ་པ་སྐྱེ། ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཐོབ་ཀ་མའི་གང་ཟག་དང་། ས་བཅུའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས།
སྲིད་པ་བདུན། ལྷ། མི། དུད་འགྲོ། ཡི་དྲགས། དཔུལ་བ། བར་དོ། ལས་ཀྱི་སྲིད་པ་བཅས་བདུན།
སྲིད་པ་འཕོ་བ། འོ་ཨོ་ཀ་བདུན་ཅུ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཇི་ན་མི་ཉ་དང་། རྒྱ་ན་ལྷོ་ལ་དང་། ཨོ་
རྒྱ་བ་བཞི་ཡེ་ཤེས་སྤེས་བསྐྱར་ཅིང་སྐད་གསར་བཅད་ཀྱིས་བཅོས་པའོ།
སྲིད་པ་བར་དོའི་སྐབས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་ཉགས་ཏུག་གནས་ངེས་མེད་རི་ཅེ་ཐང་སྟོང་ལ་སོགས་པར་
ཡུད་ཅམ་རེ་སྟོང་། ཉེན་ངེས་མེད་ཟས་པ་མཆོད་ཉེན་ལ་སོགས་ལ་ཡུད་ཅམ་རེ་བཞེན། སྟོད་པ་
ངེས་མེད་སྐད་ཅིག་རེ་ལ་སྤྱ་ཆོགས་རེ་བྱེད། ཟས་ངེས་མེད་རིགས་ཏུག་གི་ཟས་སྤྱ་ཆོགས་
མཐོང་ཡང་མི་ཐོབ་པ། བྲོགས་ངེས་མེད་ལྷ་དང་འདྲེ་སྲིན་བར་དོའི་འགྲོ་བ་སྤྱ་ཆོགས་དང་ཡུད་
ཅམ་རེ་འགྲོགས། སྤང་ཆུལ་ངེས་མེད་ཀྱི་ཆར་སྟོ་བདེ་སྤུག་སྤྱ་ཆོགས་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་ཐོག་
བྱེད་པའི་སྤང་བ་འཆར་བ།
སྲིད་པ་བར་མ། བར་སྲིད་ཀྱི་མིང་སྟེ་འཆི་སྲིད་དང་སྐྱེ་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་བྱུབ་པས་ན་སྲིད་པ་བར་མ་ཟེད།
སྲིད་པ་བྱེད་པོ། [མངོན]མོ་མཆོན།
སྲིད་པ་མ། [མངོན]ལྷ་མོ་ལུ་མ།
སྲིད་པ་འཆོལ་བ། བར་སྲིད་ཀྱི་མིང་སྟེ་སྐྱེ་སྲིད་འཆོལ་བའི་ངང་ཆུལ་ཅན།
སྲིད་པ་བཞི། སྟོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་། འཆི་སྲིད། བར་སྲིད། སྐྱེ་སྲིད་རེ་བཞི།
སྲིད་པ་ལན་བདུན་བ། ལུལ་ཀྱང་སྲིད་པར་ལན་བདུན་དུ་འཁོར་ཇེས་དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་པའོ།
སྲིད་པ་སོ་གཅིག་འདོད་ཁམས་ལྷ། འདོད་ལྷ་ཏུག་གཟུགས་ཀྱི་བཅུ་ཏུག་གཟུགས་མེད་སྐྱེ་མཆོད་
སྤུ་བཞི་སྟེ་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་གོ།

སྲིད་པ་སང་པོ། བོན་པོའི་སྤྱུལ་སྤྱུའི་མཆོན།

སྲིད་པ་སྤྱུལ་ཅུ་ཅ་གཅིག་གཟུགས་མེད་ཁམས་བཞི་དང་། གཟུགས་ཁམས་བཅུ་དྲུག་འདོད་ཁམས་
བཅུ་གཅིག་བཅས་སོ།

སྲིད་པ་གསུམ། ① ས་འོག་དང་། ས་སྟེང་། ས་ཆུ་བཅས་གསུམ། ② སྤྱེ་སྲིད། འཆི་སྲིད། བར་སྲིད་
བཅས་གསུམ། ③ སྤྱགས་རྩིང་མའི་ལུགས་ལྟར་ན་སྤྱུལ་སྤྱུང་བ་འདོད་པའི་སྲིད་པ། དག་ཕྱེད་
སྤྱང་གཟུགས་ཀྱི་སྲིད་པ། ཡིད་མི་སྤྱང་གཟུགས་མེད་པའི་སྲིད་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། ④ ལྷའི་སྲིད་
པ་དང་། ལྷའི་སྲིད་པ། མའི་སྲིད་པ་འོ།

སྲིད་པ་སྤྱི་མདོས། བོན་གྱི་མདོས་དཔེ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། ཅོམ་པ་སོ་གཤེན་གཅེན་འོད། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་
དུས་རབས་གསུམ་པའི་ནང་ཅམ་ན་བཅུ་མས། རྗེས་སུ་ར་སངས་ཁྱིའི་ཁོད་ཀྱིས་བྱུང་གདལ་དུ་སྤྱེལ།
སྲིད་པ་ཉོ་ཕྱག་གནའ་བོའི་བོན་ལུགས་ཕྱིས་ནང་ཆོས་དང་བསྐྱེས་པའི་ཆོ་ག་ཞིག་སྤྱང་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་
འདེ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བྱེད་དམ་གཤེད་བར་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཞིག་ཡིན། སྲིད་པ་ཉོ་ཕྱག་ཅེས་
པའི་དོན་ནི། སྲིད་པ་ནི་ལྟ་འདེའི་དོན། ཉོ་ནི་འབོད་པའི་དོན། ཕྱག་ནི་བརྟམས་མཆོན་མའི་དོན་
ཡིན། དེས་ན་སྤྱང་ཞིང་སྲིད་པའི་ལྟ་འདེ་ཐམས་ཅད་ལ་བཀའ་བསྟོད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་པའི་དོན་
ཡིན། ཕྱག་རྒྱའི་ནང་གི་རི་མོ་ནི། སྲིད་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཆོན་བྱེད་དུས་སྤྱུལ་དང་།
དེའི་དབུས་སུ་སྤྱེ་བ་དགྲ། དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས། དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྤྱར་ཁ་བརྒྱད་
པོ་སོ་སོའི་བཟང་བཞི་དན་བཞི་དང་བཅས་པའི་རེ་འུ་མིག་རེ་བཞི། དེའི་ཕྱི་རོལ་ནམས་སུ་
གཟའ་ཆེན་བརྒྱད། རྒྱ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད། ལོ་རྒྱལ་པོ། ཆ་བ་ལྟོན་པོ། ཞག་དམག་མི། དུས་ཆོད་
མཆོན་ལ་སོགས་པའི་ས་བདག་ས་སོའི་གཟུགས་བརྟན་ནམ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་དང་། ཐན་
དང་ལྟས་དན་ཐམས་ཅད་བརྒྱུག་པའི་ཕྱག་རྒྱའི་རི་མོ་སྤྱེ་ཆོག་ས། འཕྲུང་བ་ལྷའི་གཟུངས་
སྤྱགས་དང་འཁོར་ལོ། ལོད་དུ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྤྱུང་དང་། གཟུངས་སྤྱགས། རྣམ་བཅུ་
དབང་ལྷན་བཅས་ཀྱི་རི་མོ་དང་། ཨོ་ཨ་ཀ་ནི་སོགས་ས་བདག་སྤྱིང་པོའི་གཟུངས་སྤྱགས་
བཅས་དང་། དེ་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལ། སྤྱང་སྲིད་ལྟ་འདེ་ནམས་ལ་འབོད་ཆོག་ས་དང་བཅས་
པ་གྲིས་ཡོད་པའི་རས་ཐང་ཆེན་སོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། འདིའི་བྱེད་ལས་ནི། དམག་ལ་ཆས་པ།

རྒྱལ་ལ་འགྲོ་བ། རོ་སྤང་བ། བག་མ་བསྟ་བ། མདོས་བརྒྱུད་པ། རོར་འཕེན་པ་ལ་སོགས་པའི་
འདྲུ་ཡོངས་ཆེ་བའི་ལས་རིགས་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ལོ་ཟླ་ཞག་དུས་ལ་རྒྱ་བའི་ས་བདག་
རྣམས་དང་འཕྲད་ན་དེ་དག་གི་ཀོ་ཡོང་དང་། ཁྲག་དོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ། རྒྱང་སྤྱིད་ཀྱི་ལྷ་འཕེ་
དེ་དག་ལ་སྤྱིད་པ་རྟོ་ཡི་བྱག་རྒྱ་འདི་ཉིད་བསྟན་ནས་དེ་དག་སྤྱི་བ་དང་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་
ཐབས་ཤེས་ཤིག་རེད།

དེ་ཡང་དམག་ལམ་དང་རོ་བྱངས་མཁན་གྱི་སྤྲུགས་པ་དེས་སྤྱིད་པ་རྟོ་ཡི་བྱག་དེ་དབྱུག་པའི་ཅེར་
གཟར་ནས་ཁྲེར་ཏེ་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་། དག་ཏུ་རྩོ་རྟོ། ཐེ་མེ་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་ལོ་རྒྱལ་པོ་
ལ་འཁོར་བའི་ས་བདག་ རྫོན་པོ་ཙོང་ཀུན་དང་། འབྲུག་ལྷ་ཐེ་ལྷུ་ལ་སོགས་པ་རྫོན་པོ་ཟླ་བ་
འཁོར་བའི་ས་བདག་ ས་བདག་གཟིག་མཁུག་ཅན་དང་། གསེར་མཛོད་ལ་སོགས་པ་ཞག་
དམག་མི་ལ་འཁོར་བའི་ས་བདག་ གཡུ་མཛོད་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དུས་ཆོད་མཆོན་ཆ་ལ་
འཁོར་བའི་ས་བདག་ གཞན་ཡང་སྤར་ཁ་བརྒྱད། སྤེ་བ་དགུ་ གབ་ཅེ་དཀར་ནག་ ལོ་སྒྲོར་བརྟ་
གཉིས། ལོ་ཁན་དུག་ལྷ། རྟེན་འབྲེལ་བརྟ་གཉིས། དར་གྲུང་བརྟ་གཉིས། ཁ་སྟོག་སུམ་ལྷ། ལྷ་
ཆེན་བརྒྱད། ལྷ་ཆེན་བརྒྱད། གཉན་ཆེན་བརྒྱད། རོར་སྤྱང་བརྒྱད། གཟའ་ཆེན་བརྒྱད། རྒྱ་སྐར་
ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད། རྣམ་ཐུངས་བཞི། ཁྲུང་བར་དུ་ད་ལོའི་ལོ། ད་ཞག་གི་ཟླ་བ། དེ་རིང་གི་ཉི་མ།
ད་ལྟའི་དུས་ཆོད་ལ་རྒྱ་བའི་གནས་ཁྱི་ ཉལ་ཁྱི། ཀ་ལ་རོ་ཟམ། ས་བདག་ཟེན་སྤྱང་། བི་མིང་
འཕར་མ། ཁ་ཆ་བྱ་རོག་ གྱི་མིང་ལྷ་སེར། བི་ཤྱི། རྣམ་འབྱོར་མ་བརྒྱད། གནས་གྱི་གཟའ་ཆེན་
ལྷ་ཆོད། བར་གྱི་ཁྲབ་འཇུག་ཆེན་པོ། སའི་སྤྱང་བྱེད་ནག་མོ། གཅེར་བྱ་ལག་རྒྱུམ་ལ་སོགས་
པ། རྣམ་མཁའི་ལྷ། བར་སྤར་གྱི་གཉན། ས་གཞིའི་ས་བདག་ ས་ལོག་གི་རྒྱ། བག་འཛི་ལྷ་མ་སྤོན་
སྤེ་བརྒྱད། ས་རེ་ཡུལ་འཁོར་འདི་ལ་གནས་པའི་ས་བདག་ ལྷ་གཉན། ཡུལ་ལྷ། གཞི་བདག་ དག་
བསྟེན། ལྷར་མ། མ་མོ། ཐེ་ཕུ་རང་། དཔུ་སྟེན་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་འཕེ་གདུག་རྒྱབ་ཅན་ཀོ་ཡོང་
བསྟན་པའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས། དེ་རིང་གི་ཉི་མ་ལ་སྤྲུགས་འཆང་རྣམ་འབྱོར་བ་བདག་གི་ལས་
(དམག་ རྒྱག་ རོ། བག་ མདོས། རོར་སོགས་ལས་གང་ཁ་བསྟར།) འདི་ལ་ཀོ་ཡོང་དུ་ང་སྤྲུག་
དོག་མ་བྱེད་པར་སྤྱིད་པ་རྟོ་ཡི་བྱག་རྒྱ་གཉན་པོ་འདི་ལ་གཟིགས་ཤིག་ རྟོས་ཤིག་ གསོན་ཅིག་

ཉོན་ཅིག་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་རིགས་ལྷ། གསང་བའི་བདག་པོ་ལྷ་མོ་ཞེ་ན། ཨོ་
ཆུན་གྱི་སློབ་དཔོན་པ་སྤྲེལ་བྱུང་གནས། ཀོང་ཅེ་འཕྲུལ་རྒྱལ། མཁས་པ་དུ་ཉར་ནག་པོ་ལ་སོགས་
པ་གཙུག་ལག་བརྒྱན་པའི་དཔལ་ལྷན་སྤྲེལ་པ་རྣམས་དང་། མཆོག་གསུམ་རྩ་གསུམ་རྣམས་
ཀྱི་བཀའ་དང་དམ་ཆོག་ལས་མ་འདའ་བར་ཐུགས་ཞི་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྷན་པས་པན་
པ་དང་བདེ་ལེགས་ཀྱི་སྤོང་བློགས་རྒྱ་ཆེན་པོར་མཛོད་ཅིག་ ཨོ་ཨ་ཀའི་སོགས་བཞེད།

སྲིད་པའི་ཁམས་དམར། སྲོན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྦྲར་ནས་བཏགས་པའི་བྲག་ཁྱུན་གྱི་མིང་རྣམ་
གངས་ཤིག་སྟེ། མི་ཡི་ཉི་མ་མཛོང་གི་དོན་ལྷན་གྱིས་མཛོང་པའི་མ་ལ་ཡའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས།
འབྲུང་ཁྲངས་བསྐྱལ་པའི་དང་པོ་ལ། ལྷ་བྱ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་དེ། གངས་རི་ནགས་འདབ་མཆོ་
འབྲམ་དང་། འབྲིང་བྲག་དཀར་པོའི་སྟེང་དུ་བྱོན། ལྷ་སྤྱེ་སྤེ་བརྒྱད་བུ་མོ་མཛོང་། འབྲིང་འབྲུར་
འཛོ་སྟེག་བྱང་གྱི་མདངས། ལྷ་མའི་གར་དང་བད་མའི་འབྲོས། མཛོང་བས་ཡིད་གཡོས་སྤྱུ་ལ་
འཁྲུད། ཞལ་གྱི་ལྷགས་གཞིབས་མོད་ལ་ནི། ཀུན་ནས་ཁམས་གཡོས་དཀར་དམར་ཤོར།
དཀར་པོ་འབྲིང་བྲག་སྟེང་དུ་བབས། རྩོམ་ཤོད་སྤྱེས་ཆོལ་བྱར་ཆགས། མིང་ཡང་བདུད་ཅི་
ཅོང་ཞི་ཟེར། དམར་པོ་འོ་ཆོ་བྲག་ལ་བྲོས། བྲག་ལས་ཤོད་སྤྱེས་བྲག་ཁྱུན་བྱང་། དེ་བྱིར་སྲིད་
པའི་ཁམས་དམར་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ། དགོན་པ་དང་ལྷ་ཁང་ཁག་གི་སྐོ་འཕྲོར་འོག་གིས་པའི་རི་མོ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ་
རྒྱམ་སྐོར་བྱི་ནང་བཞེ་ཡོད་པའི་དཀྱིལ་བུ། འདོད་ཆགས། ཞེ་སྤང་། གཉི་ཐུག་གསུམ་མཆོན་
བྱེད་བུ། ལྷ་མོ་ཞེ་ན། སྤྱལ། བག་པ་གསུམ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དང་། དེའི་བྱི་ལ་བདེ་འཕྲོད་དང་།
རན་འཕྲོའི། འཕྲོ་ལམ་མཆོན་བྱེད་ལམ་དཀར་ནག་གཉིས། དེའི་བྱི་ལ་ཆ་ལྷ་བགོས་པའི་སྟེང་
གི་ཆ་གཉིས། ལྷ་དང་མིའི་འཛིག་རྟེན། འོག་གི་ཆ་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་བུ་དཔུལ་བ། གཡམས་སུ་
དུད་འཕྲོ། གཡོན་དུ་ཡི་དུགས། དེའི་བྱི་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་མཆོན་བྱེད། འོང་བ། ར་
མཁན། སྤྱུ་བུ། ལྷ་མིང་། ཁང་སྟོང་། མི་གཉིས་འོ་བྱེད་ལ། མིག་ལ་མདའ་ཕོག་ལ། ཆང་འཐུང་
བ། ཤིང་ཉོག་ལེན་ལ། སྤྱམ་མ། སྤྱ་བུ་སྤྱེ་བ། མི་ཁྱད་པོ་དང་གི་བའི་རོ་བཅས་གིས་ཡོད།

སྲིད་པའི་གངས་ཀྱན། སྲིད་པའི་གངས་རི་སྟེ། གནའ་རབས་ནས་ཆགས་པའི་གངས་རི། སྲིད་པའི་

གངས་ཀྱི་ཡིན་མེན། ཉི་མ་ཤར་དུས་ཤེས་ཡོང།
སྲིད་པའི་རྒྱ་རྒྱུ། སྒོག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་suggested cause ཟེར།
སྲིད་པའི་སྟོན་མེ། ཉི་མའི་མིང་སྟེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་སྟུན་བ་གསལ་བྱེད་པའི་སྟོན་མེ།
སྲིད་པའི་དབྱ་ལྷ་མཆེད་དགྲ། ༡ དབའ་བརྟན་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ། ༢ མཐུ་ཆེན་དབྱ་འདུལ།
༣ སྤང་བྲགས་འབྲུག་ལྷེར། ༤ དྲག་ཅལ་ཐོག་འབེབས། ༥ སྦྱེས་བ་སྟོག་འདོན། ༦ སྤང་བའི་
སྟོག་གཅོད། ༧ སྦྱེས་བྱ་རང་ཆས། ༨ བྱ་ཁ་སྟོན་མོ། ༩ དབྱ་སྟུན་གཤོག་ཅལ་བཅས་དགྲ།
སྲིད་པའི་བརྟུང་བསྟུས། སྟོན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྦྲར་ནས་བཏགས་པའི་ཙོང་ཞིའི་གའ་མིང་ཞིག་
སྟེ། སྟེ་དགེ་བྱུང་འཆོ་བ་གྲུ་བྱུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྟུན་གྱི་བད་བསྟུས་དང་གའ་མིང་འགའ་
ཞིག་བཀོལ་བ་སྒྲོགས་ལ་མགྲིན་པའི་རྒྱན་ལས། སྲིད་པའི་བརྟུང་བསྟུས་ནི་ཙོང་ཞིའི་མིང་སྟེ།
ངེས་ཆིག་ནི་ཡེ་སྲིད་གྱི་དུས་སུ་ལྷ་བྱ་ཡིན་བཞིན་ཞོར་བྱུང་ལྷ་ལྷའི་བྱ་མོ་གཉིས་འགྲོགས་བ་
ལས་ཁམས་ཀྱི་བརྟུང་ཁུ་བ་དཀར་དམར་ས་ལ་ཤོར་བས་དཀར་པོ་བྲག་ལ་ཆགས་པས་ཙོང་
ཞི་འགྱུར་བར་བཤད་པས་སོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།
སྲིད་པའི་རྒྱ་པོ། འཁོར་བའི་སྟུག་བསྟུས། སྦྱེ་རྒྱ་ན་འཆའི་སྟུག་བསྟུས་ནི་སྲིད་པའི་སྟུག་བསྟུས་ཀྱི་
རྒྱ་པོའི་རྒྱ་ཞིག་ཡིན།
སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཉི་དེ་དག་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་ཞིང་ཡང་སྲིད་པར་འཕེན་པའི་འདོད་ཆགས་ཡིན་ལོ།
སྲིད་པའི་འདྲེ་བརྒྱུ། ལི་བག་མའི་འདྲེ། ཁོན་མཁར་ལས་ཀྱི་འདྲེ། དུ་ཉོམ་དང་སྦྱིན་བསྟེན་ཞུགས་
ཁང་རྣམས་ཀྱི་འདྲེ། ཁེན་ཐོག་བྱུ་བའི་འདྲེ། ཁམ་རྒྱ་ལས་ཀྱི་འདྲེ། གིང་སྟགས་བ་ཆོགས་པའི་
འདྲེ། ཟེན་ཤིང་ལས་ཀྱི་འདྲེ། ཟོན་དམག་དང་སྟོན་མའི་འདྲེ་ལོ།
སྲིད་པའི་བྱང་སེམས་དཀར་དམར། ཙོང་ཞི་དང་མཆོལ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་གའ་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟེ་དགེ་
བྱུང་འཆོ་བ་གྲུ་བྱུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྟུན་གྱི་བད་བསྟུས་དང་གའ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་
བ་སྒྲོགས་ལ་མགྲིན་པའི་རྒྱན་ལས། སྲིད་པའི་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་ནི་ཙོང་ཞི་དང་མཆོལ་

ཁོད་གཉིས་ཀྱི་གཤམ་མིང་སྟེ། དེས་ཆེག་ནི་སྟོན་ལྟ་བུ་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུས་ལྟ་སྟེ་བདེ་བརྒྱད་ཀྱི་
བུ་མོ་ལ་རོལ་བ་ལས། བྱང་མེས་ས་དཀར་དམར་ས་ལ་སྦྱང་བས་རིམ་བཞིན་ཅོང་ཞི་དང་
མཆེལ་དུ་འགྱུར་བར་བཤད་པས་སོ།།

སྲིད་པའི་བྱེ་མ། ① ལུགས་པར་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་བྱེ་མ། ② དུས་སྡེ་རབས་ནས་ཡོད་པའི་བྱེ་མའི་ཕྱང་པོ།
སྲིད་པའི་སྦྱོར་བྲལ། སྲིད་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཏེ། དེས་འཁོར་བའི་
སྟུག་བསལ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་ལ་ཉོན་མོངས་དེ་སྦྱངས་པ་ལ་སྲིད་
པའི་སྦྱོར་བྲལ་ཞེས་ཟེར་ཐེག་ཆེན་གསོ་སྦྱོང་གི་འགྲེལ་པར་གསལ།

སྲིད་པའི་མིག་[མངོན]ཉི་མ།

སྲིད་པའི་ཅ། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། རྣམ་ཤེས། ཕྱང་པོ། རོ་མོའི་དབང་པོ་བཅས་ཀྱི་རྟེན་གནས་སུ་
གྱུར་པའི་ཅ།

སྲིད་པའི་ཅ་བ། སྡ་རྒྱས་སམ་ཉོན་མོངས་པ།

སྲིད་པའི་ཅ་བོ་ཆེ། ལུས་འཛིན་པ་འཇམ་སྟོག་གི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཅ་རིགས་སྤྱི་ལོ་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤངས་
དཔོན་ཀུམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།
སྲིད་པའི་ཅ་ཞེས་པའི་སྲིད་པ་ནི་འཛིན་ནས་རྟེན་གྱི་དོན་ཡིན་པས། ལུས་འཛིན་པ་འཇམ་སྟོག་གི་
རྟེན་བྱེད་པའི་བྲན་འཆར་ཆགས་འཕེལ་གྱི་ཅ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ངོ་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

སྲིད་པའི་ཅ་བོ་ཆེ་རྣམ་བཞི། བཤད་རྒྱད་ལས། སྲིད་པའི་ཅ་བོ་ཆེ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། ཞེས་པ་ཐོག་མར་
ཆགས་པའི་ཅའི་འདབ་མ་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་ཆགས་ཤིང་བྱ་བ་ཟེན་པ་ནས། མཐར་ཐི་
སྲིད་འཆོ་བའི་བར་ལུས་ལ་གནས་ཤིང་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་སྲིད་པའི་ཅ་བོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
འདི་རྣམས་རང་རང་གི་ཡུལ་ལ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་པའི་སྐབས་སུ་བདེ་སྟུག་ལ་སོགས་པའི་འཆོ་
བ་རྣམས་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་དང་། གནས་སོ་སོའི་སྤྲིང་དང་འོག་དང་། ཐད་ཤར་དག་ཏུ་བྱས་ཏེ་
ལུས་ཟུངས་གསོ་སྦྱོང་གི་བྱ་བ་བྱེད་ཅིང་ལུས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་དོ།

༡ བཤད་རྒྱད་ལས། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་ཅ། །ཤད་པ་ལ་སྲིད་ཅ་ཐན་ལྟ་
བརྒྱས་བསྟོན། ཞེས་པར། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་རང་རང་གི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་

སོགས་པ་རྣམས་འཆར་བར་བྱེད་པའི་རྩ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ནི་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལྗེའི་རྟེན་དུ་སྒྲུབ་པར་འབྲིལ་བ་ཞེས་པའི་རྩ་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་སྤྱིད་ཅིང་འཁོར་རྩ་ཐོན་ལྡན་བརྒྱས་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོ། མོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་འཁོར་དང་བཅས་པས་རྩ་ཐོན་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་སྟེ་མིག་སོགས་དབང་པོ་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་ཅིང་། རྣམ་པ་ཤེས་པའི་ཆོགས་དྲུག་བསྐྱེད་པའི་རྩ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ནི་སྤྱིང་ཁར་ཡིད་བཟང་མ་ཞེས་བྱ་བའི་རྩ་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུར་སྤྱིད་ཅིང་འཁོར་རྩ་ཐོན་ལྡན་བརྒྱས་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ། འདི་ནི་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་མཆོན་འཛིན་པའི་རྟོག་བཅས་ཤེས་པའི་རྟེན་ལ་ཟེར།

༣ བཤད་རྒྱུད་ལས། ལུས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆགས་པར་བྱེད་པའི་རྩ། །ལྟེ་བ་ལ་སྤྱིད་རྩ་ཐོན་ལྡན་བརྒྱས་བསྐྱོར། ཞེས་པར་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་དུ། རང་རང་གི་ལུས་ཀྱི་སྤང་པོ་འདི་ཉིད་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་སྤྱི་ཆགས་ཤིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་རྩ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ནི་ས་པོན་འཕེལ་འཛིན་བྱེད་པའི་རྟེན་དུ་ལྟེ་བའི་དབུས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཞེས་པའི་རྩ་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུར་སྤྱིད་ཅིང་འཁོར་རྩ་ཐོན་ལྡན་བརྒྱས་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ།

༤ བཤད་རྒྱུད་ལས། བྱ་ཆ་རིགས་རྒྱུད་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་རྩ། །མཆོན་མ་ལ་སྤྱིད་རྩ་ཐོན་ལྡན་བརྒྱས་བསྐྱོར། ཞེས་པ་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་དུ། བྱ་ཆ་རིགས་རྒྱུད་མི་ཉམས་པར་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་རྩ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ནི་བདེ་བའི་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་མཆོན་མར་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཞེས་པའི་རྩ་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་སྤྱིད་ཅིང་འཁོར་རྩ་ཐོན་ལྡན་བརྒྱས་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། (འདིར་རྩ་དཀར་ནག་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་དགོས་པ་འདྲ་སྟེ། ལས་འདི་དག་རྩ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀའི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར།)

དུས་རྒྱན་རྩ་འཁོར་ལྡན་ཟེར་སྟེ་ལོད་པ་འདིར་བཞེ་ལས་མེད་པ་གང་སྟུང་ན། མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས། མགོན་པོའི་འཁོར་ལོས་རྩ་དྲུག་པོ་ལ་ལོངས་སྤྱད་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་ལུས་ཀྱི་ཟུངས་སྤྱེད་པའི་ལས་བྱེད་པ་ཉུང་བའི་དོན་གྱིས་དངོས་སྤྱི་མ་སྟོས་པ་ཡིན་ཀྱང་ལུགས་བསྟན་དུ། བཟའ་བུར་རོ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་པའི་རྩ། །མགོན་པ་ལ་སྤྱིད་རྩ་ཐོན་ལྡན་བརྒྱས་བསྐྱོར། ཞེས་དོན་གྱིས་ཐོབ་ཅིང་གོ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ།

སྲིད་པའི་ཆེ་མོ། སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་ཡང་ཅེ།

སྲིད་པའི་ཟག་པ། ཟག་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ། ཁམས་གོང་མའི་མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བ་ལས་གཞན་པའི་
ཉོན་མོངས་པ་ནམས་སོ།།

སྲིད་པའི་རྒྱ་བ། ཉེ་མས་སྲང་ཁྲིམ་སྲོད་པའི་རྒྱབ་ལོང་བོད་རྒྱ་དགུ་བ།

སྲིད་པའི་ཡན་ལག་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། ལེན་པའི་རྟེན་གྱིས་ལུས་ངག་
ཡིད་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཡང་སྲིད་མངོན་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་ལས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་
མངོན་དུ་བྱེད་པའོ།།

སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས། མི་དགེ་བའི་བག་ཆགས་ཏེ། སྲིད་པའམ་འཁོར་བར་སྐྱེ་འཆི་སྒྲ་
ཆོགས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་བྱས་པའོ།།

སྲིད་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས། ༡ མ་རིག་པ། ༢ འདུ་བྱེད། ༣ རྟེན་ཤེས། ༤ མིང་དང་གཟུགས།
༥ སྐྱེ་མཆེད་རྒྱལ། ༦ རེག་པ། ༧ ཆོར་བ། ༨ སྲིད་པ། ༩ ལེན་པ། ༡༠ སྲིད་པ། ༡༡ སྐྱེ་བ། ༡༢
ཆ་ཤི་བཅས་བཅུ་གཉིས།

སྲིད་པའི་ལམ། [མངོན]མོ་མཆན།

སྲིད་པའི་ལྷ། བོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། བོད་ཀྱི་སྐྱམ་ས་དང་བོར་ཆགས་པ་དང་
མཉམ་དུ་བྱུང་ཞིང་བོད་ལུས་སྲུང་སྟོབ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལྷ་དགུ་ཡོད་པར་བཤད་དེ་ལྷ་དགུ་ནི། ༡
ཡབ་ལྷ་ཆེན་འོ་དེ་གྲང་རྒྱལ། ༢ དེའི་སྲས་ཡར་ལྷ་ཤམ་པོ། ༣ བྱུང་གི་གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷ། ༤
སྐྱོད་ཇོ་པོ་སྐྱེ་གས་ཆེན། ༥ ཤར་གྱི་མ་ཆེན་སྟོམ་པ། ༦ ཇོ་པོ་གཡུལ་རྒྱལ། ༧ སྐྱིད་འོད་
ཞིགས་ལྷ་རྒྱལ་པོ། ༨ ཤེས་དཀར་ཇོ་པོ་རྟ་ཞོད། ༩ གཙང་གི་གཞོད་སྐྱིན་གང་བ་བཟང་པོ་
བཅས་ཡིན་པར་བཤད། ལྷ་ལྷ་ཆོས་འབྱུང་གི་ནང་སྲིད་པའི་ལྷ་མང་པོ་ཞིག་གི་ལྷ་རབས་བཤད་
འདུག་པ་དེར་གཟིགས།

སྲིད་ཞོན། ༡ སྲུང་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་སྲིད་དབང་འཛིན་པའི་ཞོན་པོ་ཆེ་པོས། ༢ དེར་དུས་
དབྱིན་སྐད་དུ་ prime minister ཟེད།

སྲིད་དབང། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ། སྲིད་དབང་སྐར་གཙོད། སྲིད་དབང་འཛིན་པ། སྲིད་དབང་

འཇུགས་ལུགས། སྲིད་དབང་རྩུམ་མ། སྲིད་དབང་གི་སྒྲིག་གཞི། སྲིད་དབང་མགོ་རྟེན་སྒོ་གཤམ་གསུམ་གྱི་སྲིད་དབང་འདུས་མ། སྲིད་དབང་ལས་ཁུངས།

སྲིད་དབང་སྐྱེར་འཛིན་མི་སྐྱེར་བྱོལ་ས་དང་། ཆོགས་པ་གཅིག་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་དབང་གཟུང་
ཞིང་། མི་དམངས་དང་། ཆོགས་པ་གཞན་ལ་དབང་ཆ་རྩ་བ་ནས་མི་སྦྲེར་བའི་གདུགས་རྩུབ་
ཅན་གྱི་སྲིད་སྐྱོང་ཚུལ་ཞིག་འདི་ལ་དབྱིན་སྐད་ལྟ་ autarchy ཟེད།

སྲིད་འཕྱོད། འཁོར་བའི་བུན་ཆོགས།

སྲིད་མིན་གྱི་དཔེ། སྲིད་མིན་དཔེའི་བྱང་ཆོས་ནི། དཔེ་ཡོང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་བཀོད་ནས་དེ་བཞིན་
དཔེ་ཅན་དེའི་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་བཟོད་བྱའི་སྒྲིན་ཡོན་གང་དེ་མི་སྲིད་པ་བསྟན་པའི་དག་སྒྲོར་ཞིག་
ཡིན། འདིར་དཔེ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ནམ་དགེ་ལྡན་པ་སྦྱར་ཞིང་དཔེ་དེ་བཞིན་འབྱུང་མི་སྲིད་པ་
བཞིན་ལྟ་ དཔེ་ཅན་ཡང་འབྱུང་མི་སྲིད་པ་མཆུངས་པར་སྒྲོན་པས་འདི་ལ་འབྱུང་མིན་གྱི་དཔེ་
ཞེས་བཟོད་ཀྱང་རུང་ཞེས་འབྲུག་ཁམས་སྤྱལ་གྱིས་གསུངས།

སྲིད་ཅ། འུ་ཆ་རིགས་རྒྱུད་སོགས་སྲིད་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཁམས་དཀར་དམར་གཉིས་རྒྱ་བའི་
རྩའི་མིང་སྟེ། རྟེ་སྲིད་སངས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བེ་རྒྱར་སྒོན་པོ་
ལས། ལྷན་པའི་རྩ་ལ་རྩ་ཆ་སོག་རྩ་སྲིད་རྩ་དང་གསུམ་ཡོད་ལ་དེ་ཡང་མཆོན་མ་སྟེ་མིག་པ་དང་
བྱད་མེད་མོ་མཆོན་གྱི་དབྲག་གམ་བར་གྱི་འོག་སྒོ་ངོས་སུ་དབུས་ན་རྩ་རྒྱ་བས་རྩ་ཆ་གནས་པ་
དང་། སོག་ཅེས་རྒྱང་རྒྱ་ཞིང་སོག་གནས་པ་གཤམ་དང་། ཐིག་ལེ་དང་བྱད་མེད་ལ་དམར་ཆ་
རྒྱ་བས་སྲིད་རྩ་གཡོན་ཏུ་གནས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྲིད་ཅའི་བདག་འཛིན་རྩ་ཏུ་བྲེ་གསུམ། ལུས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་ཏི་རྩ་ཏུ་ཏི་བཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་
འཛིན། དག་གི་བདག་འཛིན་ཨ་ཀར་ཤ་རྩ་ཏུ་ཏི་ལས་རྒྱ་འབྲས་མེད་པར་སྦྱ་བ་ཆད་པར་ལྷ་བ།
མེམས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཏུ་ག་རྩ་ཏུ་ཏི་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་བཟུང་བའོ།

སྲིད་ཅེ། སྲིད་པའི་རྩ་མོའི་བསྟན་མིང་།

སྲིད་ཅའི་སྒྲིམས་འཇུག་གཟུགས་མེད་སྒྲིམས་འཇུག་བཞིའི་ཡ་ལྟ། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་
མེད་མིན་གྱི་སྟེ་མཆེད་ལ་དམིགས་པ་རྩ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པའི་རྟེན་འཛིན་ལོ།

སྲིད་ཅེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོའི་གོང་འཕྱོ། རྒྱལ་དུས་སུ་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲོམ་མ་བྱས་པས་ཆངས་
རིས་ནས་འབྲས་བྱ་ཆེ་བའི་བར་དུ་རིམ་གྱིས་སྦྱེས་ཏེ་གནས་གཙང་མར་མི་འགྲོ་བར་གཟུགས་
མེད་བཞིར་སྦྱེས་ནས་སྲིད་ཅེར་མུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན།

སྲིད་ཅེའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ། གོང་དུ་འཕོ་བ་གང་ཆངས་རིས་ནས་ཆངས་ཆེན་མ་གཏོགས་པ་
འབྲས་བྱ་ཆེ་བའི་བར་ཐམས་ཅད་བརྒྱད་ཅིང་། དེ་ནས་གཟུགས་མེད་བཞི་རིམ་གྱིས་སོང་ནས་
མཐར་སྲིད་ཅེའི་རྟེན་ལ་འདའ་བའི་རིགས་ཅན་གོ།

སྲིད་ཆ་བ། སྲིད་སྦྱོང་གི་ཆ་བ་སྟེ། དེ་སྟོན་གྱི་སྟོལ་དུ་དྲ་ལའི་རྩ་མའི་ཡང་སྲིད་དོས་འཛིན་འབྱུང་རྒྱ་
སོགས་ཀྱི་དུས་སུ་སྲིད་སྦྱོང་བ་སྒྲོ་གཞག་གིས་དབང་འཛིན་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་མེད་པའི་སྐབས་
སུ་སྲིད་ཆ་བ་གྱིས་དབང་འཛིན་པར་བྱེད།

སྲིད་འཆོ་བ། ① རྒྱལ་པོའམ་སྒོན་པོ་ཆེན་པོ། ② སྲིད་དོན་གྱི་འགོ་འཛིན་བ། ③ བྱ་རྒྱུང་གསོ་
བཤམ་སྤྱང་བ།

སྲིད་འཛིན། སྲིད་ཀྱི་དབང་འཛིན་མ་ཁན་གཙོ་བོ། སྲིད་འཛིན་ཏང་། སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས། སྲིད་
འཛིན་ས་ཁུལ། ཨ་རིའི་སྲིད་འཛིན་ལྟ་བུ།

སྲིད་འཛིན་འགན་འདེད་ལམ་ལུགས། རིམ་བ་དང་པོའི་སྲིད་གཞུང་གི་འགན་འཁུར་བ།

སྲིད་ཞི། སྲིད་པ་འཁོར་བ་དང་། ཞི་བ་མུང་འདས་ཟེར་བའི་བསྐྱུས་མིང་།

སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ། ཤེར་བྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསལ། སྲིད་པ་འཁོར་བ་དང་ཞི་བ་
མུང་འདས་གཉིས་རང་བཞིན་མེད་བརྟོགས་ནས་སྒྲོམ་པའི་སྦྱོར་བའི་ཐབས་ལམ་ཞིག།

སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ནི། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བསྐྱུར་ཐོབ་པའི་སྒྲོན་སྲིད་ཞི་
མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་པའི་རྣལ་འབྱོར།

སྲིད་ཞེའི་བདེ་སྦྱིད། ① སྲིད་པ་འཁོར་བ་དང་། ཞི་བ་མུང་འདས་གཉིས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་སྦྱིད་བ། ②
སྤར་བོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་བཀའ་ཤག་གི་ལས་ཐམ་ལྟེ་བའི་ཁ་རིས་ཀྱི་ཆིག་གཞི། ③ ཁ་བཏགས་
ལེགས་གས་ཤིག།

སྲིད་ཞེའི་གཙུག་རྒྱུ། སྲིད་པ་འཁོར་བ་ནས་མ་ཐར་བའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་དང་། ཞི་བ་ཐར་བའི་

གོ་ལས་ཐོབ་ཐེན་པ་ཀུན་གྱིས་མཆོད་པའི་ཞིང་སྒྲན་མེད་པ་གོང་ན་མེད་པ་ཡིན་པ། སྲིད་པ་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། ཞི་བ་ཆོས་ལུགས་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་སུ་ཡང་ན་སྲིད་པ་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཆབ་སྲིད་དང་ཞི་བ་ཆོས་ལུགས་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་ཞེས་པའི་དོན།
སྲིད་ལུགས་སྲིད་སླེད་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་རྒྱུས་ལ་དག་ཐེང་གྱི་ལེགས་བསྐྱེད་རྒྱུ་དོན་ལྟ་
བསྟུལ་བའི་དོན།
སྲིད་ལུགས་སྲིད་མོལ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དོན་ཆེན་ཐག་གཅོད་ལ་ལུགས་པ་དང་སླེད་མོལ་བྱོས་བསྐྱར་
བྱས་པར་ཟེད།
སྲིད་ཞེད་། དུལ་སྲིད་།
སྲིད་གཞུང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལག་བསྟར་ལས་ཁུངས་ཏེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས་ལ་ཟེད། མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་། བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་གོང་
མའི་སྲིད་གཞུང་ལྟ།
སྲིད་གཞུང་མེད་པའི་རིང་ལུགས། དེ་ནི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞིག་སྟེ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་གང་རུང་
གི་ཁོད་རྒྱུད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཆར་མར་ངོ་ཚོལ་དང་། ཆོག་པ་བ་གང་རུང་དང་སྒྲིག་
འཇུགས་གང་རུང་སོགས་ཆར་མ་ངོ་ཚོལ་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན།
སྲིད་རིང་། དུལ་སྲིད་ཀྱི་རིང་།
སྲིད་ལོ། སྲར་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྲིད་སློང་པའི་ལོ་མིང་།
སྲིད་སྲུང་། ① ཆབ་སྲིད་སྲུང་ཞིང་སློང་བ། ② མགོན་པོ་ཆོག་པ་བ་དག
སྲིད་སྲུང་གི་རིག་བྱེད། <ཨ་ཐུབ་པེ་དུང་> སྲར་རྒྱལ་གང་ལྟ་བུའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་བཞིའི་ཡ་
རྒྱལ་ཞིག་སྟེ་བཞེགས་དབང་ཞི་བྱེད་ཀྱི་བྲག་ལས་སྟོན་པའི་རིག་བྱེད།
སྲིད་སྲུང་འཛིན། [མདོན་ལྷ་དབང་ལྷག་
སྲིད་གསུམ། སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་བསྐྱེད་མིང་།
སྲིད་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ། [མདོན་ལྷ་ཐུག་ཅན་གྱི་མིང་གི་མདོན་བརྗོད་ཅིག
སེ། ① རྩོག་ཆགས་འབྲུའི་སྒྱི་མིང་དང་། ② མིའི་ལུས་ལ་གནས་པའི་གསུགས་ཀྱི་སྲིན་འབྲུ་སྤྱོད་

མོ། ③ བལ་གྲིས་བཞོས་པའི་སྐྱམ་བུའི་རིགས་ཟ་བའི་འབྲུ་སྤྱི་ཆུང་དུ་ཞིག་གི་མིང་།
སྤྱི་སྤྱད། སྤྱི་བུ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱད་པ་སྟེ་དར་སྤྱད།
སྤྱི་སྤྱན། བོ་བ་དང་ཡོང་གའི་གནས་སུ་སྤྱི་བུ་དང་བེ་སྐབས་ལྷན་དུ་བྱུང་བའི་ལ་བའི་སྤྱི་གྲི་མིང་།
སྤྱི་ཁྱང་། ① མིག་དང་ན་བའི་བར་གྱི་སྤྱི་ཆང་ངམ་ཡ་ཁྱང་ཟེར་བ། ② སྤྱི་བུའི་ཆང་།
སྤྱི་གྲི་མེ། ① རྩོམ་དང་འབྲུ་བའི་གདུག་འབྲུ་ཞིག་སྟེ་མི་ལ་སོ་བཏབ་ན་འཆི་བར་འགྱུར་བ། ②
སྤྱི་བུ་མེ་ཁྱེད།
སྤྱི་སྤྱང་། སྤྱང་འཐབ་རིགས་བཞིའི་ནང་ཆན་པོ་ཡོང་སོགས་སུ་སྤྱི་སྤྱོས་པའི་སྤྱང་འཐབ་ཤིག
སྤྱི་ཅན། [མངོན]སྤྱུག་ བ།
སྤྱི་འཛོམས། སྤྱི་ནད་ལ་ཕན་པའི་སྤྱི་ནམ། སྤྱི་བུ་གསོད་པའི་སྤྱི་ན།
སྤྱི་ཐོད། བགས་ནད་ཀྱི་རིགས་ཐོར་པ་ཅེ་དཀར་ཞིང་ནག་པོ་འབྱུང་བ་ཞིག
སྤྱི་དུག ལུས་པ་ལ་བཏྲོས་ནས་བཏགས་པའི་བྱེ་ཏར་ཀའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
སྤྱི་ནད། ཁོང་སྤྱི་དང་། མགོ་སྤྱི། བགས་སྤྱི་སོགས་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་བུ་ནད་དུ་གྱུར་པའི་མིང་།
སྤྱི་པོ། ① བྱིའི་ལྷ་སྤྱི་སྟེ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག སྤྱི་པོ་ལང་ཀ་མགྲིན་བརྒྱ། བྱ་འདྲི་ནི་སྤྱི་པོ་
ལྷ་བྱར་བཞིན་དང་སྤྱི་དམར་ཞིང་མཆེ་བ་དང་ལྷན་པའི་མཆན་ལྷས་ངན་པ་ཞིག་གོ་མིང་གི་རྣམ་
གྲངས་ལ་ཀུན་གསོད་དང་། མཁའ་འགྲོ་སྟེ། མགྲིན་དམར་ཅན། སྤྱི་སྟོག ལུན་མཆོམས་
སྟོབས། འབོད་སྟོག མི་ལ་འཆོ། མིག་དམར། མཆན་རྒྱ། མཆན་སྟོད། ག་ཆེན་ཟ། ག་ཟ་ཁྲག་
འབྱུང་། རོ་ཟན། བསོད་ནམས་སྤྱི་པོ་བཅས་སོ། ② [མངོན]གཏེར་དགུ་ལ་སྤྱང་བ་པོ་སྤྱི་ནོ་
དགུ་ཡོད་པས་གྲངས་དགུ་མཆོན། བཤད་སོལ་གཞན་ཞིག་ལ་ལང་ཀའི་ཐོང་ཁྱེར་དགུའི་
བདག་པོ་སྤྱི་ནོ་དགུ་ཡོད་པས་གྲངས་དགུ་མཆོན།
སྤྱི་པོ་ཁྲོས་པ། ལྷ་སྤྱིའི་རྣམ་འབྱུར་ཞིག
སྤྱི་པོ་དགུ། གཏེར་དགུ་ལ་སྤྱི་པོ་སྟེ། སྤྱང་བ་པོ་དགུ་ཡོད་པ།
སྤྱི་པོ་དབང་། སྤྱི་པོའི་རྒྱལ་པོ། སྤྱི་པོ་ནི་མི་ག་ཟ་མཁན་རྩ་ཡའ་གྲིང་སོགས་སུ་ཡོད་པ་མའི་
བྱེ་བྲག་ཅིག་ཡིན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དགའ་བྱེད་དག་པོ་དང་། མགྲིན་བརྒྱ་པ། སྤྱི་སྟོག་

ཐུལ་ཤོ། དལ་འཛིན་ཐུལ། གདོང་བརྩུ་བ། བདེན་ཐལ་གཙོ་ཤོ། རོར་སྒྲིན་གཙུང་ཤོ། གནས་
བཞི་བ། འོད་ཡངས་བྱ། ར་བ་ཤ། ལྟའི་བདག་ཤོ། གསོད་བདག་སྒྲིས། བསོད་ནམས་སྒྲི་བོའི་
དབང་ལྷག་སྒོ་རུབ་ཕྱོགས་སྒྲོང་བཅས་སོ།།

སྒྲིན་པོ་མིར་བརྟུས། མི་ངན་མི་བཟང་དུ་བརྟུས་པའི་དཔེ་ཞིག་ཡིན།

སྒྲིན་པོ་ལྟ་བུ་རིའི་ཤོང་ཁྲེལ། རྒྱ་གར་གྱི་ས་དབྱིབས་རྒྱ་གམ་འདྲ་བའི་ཅེ་མོ་རྫོ་ཤོས་རྩ་མེ་ཤ་རི་
ཟེར་བ་དེ་ནས་སྒོ་ཕྱོགས་སུ་བྱ་བཏང་སྟེ་སོང་བ་ན་སྒྲིང་ཐུན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་རྩ་ཡལ་
སྒྲིང་སྟེ་ལྟ་བུ་རི་ཟེར་ཞིང་། སྒར་སྒྲིང་ཐུན་དེར་མི་ཤ་ཟ་བའི་སྒྲིན་པོ་གནས་པ་སངས་ཐུས་
བཙོམ་ཐུན་འདས་གྱིས་སྒྲིན་པོར་ཆོས་བསྟན་ནས་རྒྱ་བ་རིའི་ཆོས་བརྟུན་དང་། བཙོ་ལྷ།
གནས་གང་བཅས་ལ་མི་ཤ་མི་ཟ་བའི་སྒོ་མ་ཁྲིམས་གནང་བ་ཡིན་ཟེར་ཞིང་། ཡང་བཤད་སྟོལ་
གཅིག་ལ་དེད་དཔོན་སིངྏ་ལ་ཟེར་བའི་ཞིག་གིས་སྒྲིན་པོའི་ལུལ་དུ་དམག་བྲངས་ཏེ་མི་ཤ་ཟ་
བའི་སྒྲིན་པོ་ནམས་བརྟུལ་ནས་ལུལ་དེར་གཞིས་ཆགས་ཤིང་ཐུལ་ཁབ་བརྩུགས་པས་ལུལ་
དེའི་མིང་ལ་སིངྏ་ལའི་སྒྲིང་ཞེས་འབོད་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟོལ་ཀྱང་ཡོད།

སྒྲིན་པོལ། སྒྲིན་བུ་ཡོད་པའི་པོལ་མིག་གི་རྟ།

སྒྲིན་ཐུན་མ། [མཛོན་]ཐོག་མ།

སྒྲིན་བལ། སྒྲིན་བུ་ལས་བྱུང་བའི་བལ།

སྒྲིན་བལ་སྟན་གྱི་སྤང་བ། སྤང་ལུང་སུམ་ཅུའི་ནང་གསེས། རིན་ཐང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲིན་བལ་ལྟ་
བུ་ལས་བྱུབ་པའི་འཁོར་གསུམ་ཁེབས་པའི་མཐའི་ཆད་དུ་ཆོངས་པའི་ཁྱེད་པའོ།།

སྒྲིན་བྲ། འབྲ་སྒྲིན་ཏེ་སྟོག་ཆགས་ཐ་མོ། རྒྱ་སྒྲིན། ཁོང་སྒྲིན། སྒྲིན་བུ་མེ་ཁྲེལ། དར་སྒྲིན།

སྒྲིན་བུ་གི་ཏ་ཀ། ཐོག་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྟེ་ལས་བརྒྱ་པར་ཐོག་མ་གཉིས་ཞེས་པའི་སྒྲིང་གཞི་ལས།
སྒྲིས་རབས་འདིའི་སྐབས་ཐོག་མ་བརྒྱད་ཁྲི་ཞེས་བཤད་པ་དང་། བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྔ་བརྩ་བའི་
འབྲེལ་པ་ལས། སྒྲིས་རབས་འདི་བྲངས་པར་ཐོག་མ་ཞེས་འབྲུང་ངོ་།།

སྒྲིན་བུ་སྤང་འཐབ། པོ་སྒྲིན་སྤང་འཐབ་ཟེར་བའི་ནད་ཅིག་གི་མིང་ཡིན།

སྒྲིན་བུ་འགྲུལ། དུས་ཆོགས་ཤིག་སྟེ་པོད་རྒྱ་གཉིས་པའི་དབྱུགས་སོབ་ནས་འབྲུ་སྒྲིན་དབྱུགས་རྒྱ།

དབྱིད་ཀྱི་རྒྱང་ལྗང་། ཅི་ཤིང་ཁ་འབྲས་པའི་དུས་ཆོག་ས་ཡིན།
སྲིན་བྱ་འཛོམས། [མཛོན]འོད་སྤྱིའི་མིང་།
སྲིན་བྱ་ལྗན་བྱ། [ཆིང]འབྲའི་བྲེ་བྲག་ཅིག་སྟེ་མེ་བྲེང་།
སྲིན་བྱ་སྒྲ་ཟན། ཉག་ས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་དུག་ནད་སྤྲར་བབས་པའི་མིང་སྟེ། འབྲི་གུང་ཆེ་
དབང་བརྟན་པས་མཛོད་པའི་དུག་ནད་ཀྱི་བཅོས་ཐབས་གཞན་པན་སྒྲ་བའི་འཛུམ་ཟེར་ལས། སྲིན་
བྱ་སྒྲ་ཟན་ནི། དུག་ནད་ཀྱིས་སྲིན་བྱ་དགྲགས་པས་སྒྲ་སྲིན་ལྗང་ནས་ཆབས་ཆེ་བར་གྱུར་ན་སྤྱིའི་
ཤ་ནམས་ཟག་ནས་རྩས་པ་དཀར་པོར་སྟོན་པ་བྱེད་པའི་དུག་ནད། ཅས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
སྲིན་བྱ་བད་བ། ལུ་ནང་གི་འབྲུ་མིའི་ནད་ཁྲག་འཛིབ་ཅིང་བྱངས་ཁྲག་འཛིབ་མི་འདོད་པའི་འབྲུ་ཞིག་
སྲིན་བྱ་བད་མ། བྱེད་ལས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་ལུ་ནད་ཀན་ས་པའི་སྲིན་བྱ་ནད་ཁྲག་
འཛིབ་རྩས་པ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྲངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་
ཀྱིས་མཛོད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འབྲེལ་ལས། སྲིན་བྱ་བད་མ་ནི་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་
ལུ་ལ་གནས་པའི་སྲིན་བྱ་སྒྲ་མོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་བད་མ་ཞེས་བཛོད་པའི་ངེས་ཆོག་
ནི། ཁྲག་གཏར་དཔོན་པ་ལ་སྲིན་བྱ་བད་མ་གཏར་དུ་འོས་པའི་ཅའི་སྟེང་དུ་བཞག་ནས་ཁྲག་
འཛིབ་དུ་བརྟག་ན་ནད་ཁྲག་ནམས་འཕྱང་ཞིང་བྱངས་ཁྲག་ནམས་མི་འཕྱང་བ་དཔེར་ན། མེ་
རྟོག་བད་མ་ཉག་དུ་ལུ་ལ་གནས་ཀྱང་འདབ་མར་ལུ་མི་ཆགས་པ་བཞིན་དུ་སྲིན་བྱ་བད་མས་
ཀྱང་ཅའི་ནད་ནས་ཁྲག་འཛིབ་ལྟར་འཛིབ་ནད་ནད་ཁྲག་འཕྱང་བ་ལས་བྱངས་ཁྲག་ལ་མི་གཞོད་
བས་མིང་ཡང་དེ་ལྟར་བྲགས་སོ།། ཞེས་དང་། མྲོབ་དཔོན་དབང་པོས་མཛོད་པའི་ཡན་ལག་
བརྒྱུད་པ་ལས། ཁྲག་ནི་བཟང་ངན་འདྲེས་པ་ལས། བད་མས་དང་པོ་ནད་ཁྲག་ནི། འཕྱང་སྟེ་ངང་
བས་འོ་མ་དང་། འདྲེས་ལུ་འོ་མ་ལེན་དང་མཚུངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
སྲིན་བྱ་བ། སྤྲང་བྱ་ཏེ་མ་ཟེར་པའི་སྤྲང་བྱ་ར་ཅན་སོ་ལ་དུག་དང་ལྗན་པ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ཞེས་
སྤྲུམས་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛོད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམས་བཤད་བདེ་བའི་འདོད་
འཛོལ་ས་གསུངས།
སྲིན་བྱ་མིར་ཁྱི། སྤྲང་པའི་ནད་དུ་གནས་པའི་སྲིན་བྱ་སྒྲ་མོ་ཞིག་སྟེ། འདི་ནད་དུ་གྱུར་ན་བརྒྱལ་

གཟེར་དུ་འགྲུང།

སྲིན་བྱ་མེ་བྱེད། མཆན་མོ་གྲོད་པ་ནས་མེ་འོད་འཛེར་བའི་སྤྲང་བྱ་ཞིག་ སྲིན་འབྲུ་མེ་བྱེད་གྲིས་ཉི་
མ་ལ་འགྲན་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དཀར་འོད་དང་། མཁའ་སྤྲང་། ཉིན་མི་གསལ། ལྷ་
མཁའི་སྤྲ་བྱུང། ལྷ་མཁའི་འོད། འོད་གྲི་ས་བོན། འོད་ཅན། ལམ་འོད་བཅས་སོ།

སྲིན་བྱ་དམར་ལེག། འབྲས་བྱའི་སྤྲ་རིགས་མ་རུ་རྩེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག།

སྲིན་བྱ་ཆེར་མ། [མངོན]གྲོག་ཆགས་སྒྲིག་པ་དུ་ཅན།

སྲིན་བྱ་ལངས་པའི་མོ་ནད། མངལ་གྲི་འབྲུ་མ་ར་ཀ་དང་། ཨ་སོ་ཀ་ཁྲོས་པའི་ནད་དེ། ལྷ་རྟགས་སྤྲ་
མཆན་མ་གཡའ་ཞིང་། ལུ་མ་དང་རྟེན་པ་སོགས་ན་བ་དང་། ལ་འབྲལ་དུ་སྐྱེམ་ཞིང་། སྐྱེས་པ་
དང་འཕྲད་སྤྲིང་འདོད་པ་བཅས་སོ།

སྲིན་བྱའི་སྒོ། [མངོན]རྒྱལ།

སྲིན་བྱའི་དུག་རྒྱ་བའི་དུག་རིགས་ཀྱི་ནད་ཆན་སྲིན་བྱ་ཨ་ལང་ཀ་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་དུག་

སྲིན་བྱའི་ནད་བདུག་ལྷང་སྲིན། མཁྲིས་སྲིན། སོ་སྲིན། བགས་སྲིན། གཞང་སྲིན། མཆན་མའི་སྲིན།
ཡ་སྲིན་ནོ།

སྲིན་བྱའི་སྤྲ་བས། དར་འབྲུ་སོགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་འབྲུ་སྲིན་གྱི་ཆང་།

སྲིན་བྱའི་རི། [མངོན]གྲོག་མའི་ཆང་ངམ་གྲོག་མཁའ་དུ།

སྲིན་བྲ། མཆན་མོར་འབྲུར་སྒྲོད་བྱེད་པའི་བྲ་རིགས་ཤིག་ མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གད་མོའི་དབྲངས་
ལྷན་དང་། འགལ་འདུའི་རྒྱུ་ཅན། ཉིན་མོ་ཡིག། ཉིན་མོར་དགའ་བྲལ། འབྲུང་པའི་བྲ། མིག་
མེར་ཅན། མེར་སྤྲའི་ལྷ་བྱེད་བཅས་སོ།

སྲིན་འབྲ། སྲིན་བྱ་དང་འབྲ།

སྲིན་འབྲའི་ནད། སྤྱིར་ཟས་དམན་ལྷག་ལོག་པ་དང་། གདོན་སྒོ་བྱར་བ་སོགས་ཀྱིས་འདུ་བ་འཕྲུགས་
ནས་སྤྲས་ཀྱི་སྲིན་འབྲའི་ནད་རིགས་སྤོང་བར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

སྲིན་འབྲའི་ནད་རིགས་དབྱེ་བ། ༡ སྲིན་འབྲའི་ནད་རིགས་ལ་དབྱེ་ན། བྲ་སྲིན་ཤིག་དང་སྒོ་མ་
གཉིས། ལྷང་གི་སྲིན་ལ་བད་ཀན་སྲིན་དང་། ལྷང་སྲིན་དང་། མཁྲིས་སྲིན། ཁྲག་སྲིན་བཅས་བཞི་

ཡོད་པ་རེད། དེ་ལས་འདས་པ་མེད་ཀྱི་དེ་ལྟར་ན། བད་ཀན་གྱི་སྤྱི་བུ་བུ་ལྟོག་པ་འདྲ་བ་སོ་བ་
ལ་གནས་པ། རྒྱུ་སྤྱི་བུ་མ་འདྲ་བ་ཡོད་ན་གནས་པ། མཁུ་སྤྱི་བུ་ལ་བའི་སྤྱུ་ལས་ཁབ་ཅེ་འདྲ་
བ་སོ་དང་། མིག་དང་། བགས་པ། གཞང་། མཚན་མ་བཅས་ལ་གནས་པ། རྒྱུ་སྤྱི་བུ་ཀང་བ་
མེད་ཅིང་དམར་ལ་རྒྱུ་མ་བའི་རིགས་ལྟར་ལ་གནས་པའི་ཅིང་ནང་ནས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱུ་ལ་གཉན་
ནད་ཀྱན་གྱི་རྒྱ་དང་། མཛེ་ནད་གྱི་རྒྱ་ཡང་བྱེད་དོ། རྒྱུ་སྤྱི་བུ་ལ་མ་དཀར་ནག་གཉིས་
བཅས་ཡོད་པ་རེད། ༡ སྤྱི་བུ་ནད་དེ་དག་སྤྱི་རྒྱུ་ལ། ཟས་དཀར་གྱི་རིགས་དང་། མངར་
ཆའི་རིགས་མང་དགས་པ་དང་། ལུས་གང་བ་སོགས་ཀྱིས་ནད་ལྡང་བ། ལྟོ་བ་སྟོས་ལ་ལྡང་དུ་བ་
ཆེ་བ་ཆེན་ཟ་བ། རྒྱེ་བྲག་ཏུ་སོ་སྤྱི་བུ་དང་། ཡོད་སྤྱི་བུ་སྤྱི་བུ་སྤྱི་བུ་བགས་སྤྱི་བུ་
སྤྱི་བུ་ མཚན་མའི་སྤྱི་བུ་བཅས་སོ་སོའི་གནས་ནས་སྤྱི་བུ་བྲག་དང་། ཟ་འཆར་ལངས་པ། མ་
དོན་པ་བཅས་སོ། རྒྱུ་སྤྱི་བུ་ལ་ནད་སྤྱི་བུ་ཆེ་བ་ལ་མ་ནག་སོ་སྤྱི་བུ་དང་། རྒྱུ་སྤྱི་བུ་
གང་ལ་ནད་སྤྱི་བུ་རྒྱུ་བ་ལ་མ་དཀར་སོ་བད་སྤྱི་བུ་གཉིས་དང་། ལྟོ་བ་ལྟར་འཕྲུག་ཅིང་ཀོར་
ཡེར་གཟེར་བ་ལ་མ་ལྟོ་བཅས་སོ། ༢ གཞན་ཡང་རྒྱུ་བའི་ནད་དུ་མ་བཤད་པ། ཕྱིས་ཀྱི་
སྤྱི་བུ་རྒྱུ་སྤྱི་བུ་ལིག་ཟེན་ཉིག་སོགས་ལས་གནས་ཀྱི་སྤྱི་བུ་དེ་བའི་སྤྱི་བུ་ནད་
མང་ཅས་ཀྱིས་ཡོད་པ་སྟེ། འགམ་སྤྱི་བུ་དང་། མཁོ་སྤྱི་བུ་དང་། གདོང་སྤྱི་བུ་དང་། མ་སྤྱི་བུ་དང་།
སྤྱི་བུ་སྤྱི་བུ་དང་། རུས་སྤྱི་བུ་སོགས་ལྟ་བུའོ། རུས་སྤྱི་བུ་ལ་དེང་དུས་ལྷུ་བ་སྤྱི་བུ་
པའི་ལྷུ་གས་སུ་རུས་པའི་ཀན་སེ་ཟེར་བ་དེ་དོས་འཛིན་བྱེད་པར་སྤྱང་།

སྤྱི་བུ་མ་རྒྱུ་ འགའ་ཞིག་གིས་གཅན་གཅན་སོགས་འཛིན་བྱེད་ཆེ་ཟེར་བ་དེ་ལ་དོས་འཛིན།

སྤྱི་བུ་སྟོ་ ལ་ཟ་མའི་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བུ་སྟོ།

སྤྱི་བུ་སོ་གན་རྒྱལ། སྤྱི་བུ་བཤད་སྟོལ་དུ་བོད་ཡོངས་ཀྱི་ས་དབྱུང་དེ་སྤྱི་བུ་སོ་གན་རྒྱལ་དུ་འབྱེལ་
འདྲའི་དབྱེ་བས་ལྟ་བུར་ཡོད་ཅེས་གསལ།

སྤྱི་བུ་སོ་ལྟ་ཁང་། ལྟོ་ཁས་ལུལ་མཆོ་སྤྱི་བུ་ལོག་མོན་ལུལ་ལྟལ་གྱི་དགོན་པ་ཞིག་སྤོང་བཅན་སྤྱི་བུ་
སོས་བཅས་པའི་ལྟ་ཁང་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་ཏུ་བཤད།

སྤྱི་བུ་ཆང་། ① མིག་དང་ན་པའི་བར་གྱི་ལ་ལུང་ལ་ཀོང་ཀོང་ཡོད་ས། ② སྤྱི་བུ་ཡོད་པའི་ཆང་།

སྲིན་མཛུ་བ། ལག་པའི་མཐེ་བོན་ས་མར་བཅེས་པའི་མཛུ་བ་མོ་བཞི་པ་སྟེ་མིང་མེད་དང་སྲིན་ལག་གྲང་ཟེ་བ།
སྲིན་ཞལ། སྲིན་པོ་ཁྲིས་པའི་གདོང་།

སྲིན་ཟམ། ཁང་པ་པན་ཚུན་བར་ཐོག་སྟེང་ནས་འགྲོ་སའི་ཟམ་པ།

སྲིན་ཡུལ་ལ་ལྟ་བུ་རྒྱ་བ། གནའ་རབས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ནང་གསལ་བྱ་གར་ལྟོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོའི་ནང་དུ་
གནས་པའི་སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ་ལང་ཀ་ལ་མགྱིན་བཅུ་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོ་ར་མ་རྣམས་བཏུལ་བ་དེའི་པོ་བྲང་།

སྲིན་རིགས། ལུས་ལ་ལྷན་སྦྲེས་སུ་མཆིས་པའི་སྲིན་བུའི་རིགས་བཅུ་གཅིག་སྟེ། བྱ་སྲིན་ལ་ཕིག་
སྟོང་དང་། ནང་གནས་ལ་པོ་བའི་བད་སྲིན། མཁེས་སྲིན་ལ་སོ་སྲིན་མིག་སྲིན། བགས་སྲིན།
གཞང་སྲིན། རྒྱ་སྲིན། མཚན་མའི་སྲིན། ཁྲག་སྲིན། གླུ་སྲིན་ལ་མ་དཀར་ནག་གཉིས། རྒྱང་
སྲིན་ལོང་ལ་གནས་པ་བཅས་སོ།།

སྲིན་ལག་རྒྱ་བ་རྩ། སྲིན་ལག་གི་རྩ་བའི་ཆོགས་ནས་མཁྲིག་མའི་ཕྱོགས་སུ་ཆོན་གང་གཞལ་བའི་
སར་ཡོད་པའི་གཏར་རྩ་སྟེ། དེ་ལ་ཁྲག་གཏར་ན་པོ་ཚད་དང་། རྒྱ་གཟེར་སོགས་ལ་པན།

སྲིན་ལོང་། སྟོང་བྲག་གི་ཡ་བྱལ་ལོང་གའི་གཡས་གཡོན་དབུས་གསུམ་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལ་བརྟེན་
ནས་ཁྲག་ལོང་དང་རྩམ་ལོང་། སྲིན་ལོང་ཞེས་དབྱེ་བས་འདིར་ལུས་ཀྱི་གཡོན་ངོས་ཀྱི་ལོང་
ཁའི་ཆ་གསལ་ལོ།།

སྲིན་ཕིང་། སྟོང་སྟུང་གི་རྒྱ་ཆ་བཟོ་མཁན་དར་འབྲས་ཟ་བའི་ཕིང་།

སྲིན་ཕིང་ལྷ་མ། ཕིང་སྟན་གི་རིགས་ཕིག་སྟེ། ཡུལ་སྐད་དུ་སྟག་བུ་རྒྱུད་དང་ཀོ་ཁྲངས་པ་ཡང་ཟེར་
བས་ལོ་སྟོང་ཁར་བུས་ན་སྲིད་ནད་སེལ། འབྲས་བུས་ཁོང་སྲིན་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་
ཀོ་ཁྲངས་པ་དང་། སྟག་རྒྱུད་བ། སྟག་བུ་རྒྱུད་། ར་ཡ་དཀར་པོ་བཅས་སོ།།

སྲིབ། ཉི་མ་མི་སོགས་པའི་ངོས་ཕྱོགས་སྲིབ་རི་དང་སྲིབ་ཁྲག་སྟན་བུ་བ་དང་སྟན་འཐིབས། སྟན་
སྲིབ། རིའི་ཉིན་སྲིབ།

སྲིབ་སྦྱིད་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྦྱོང་སྦྱོངས་ཀྱི་རྩ་མདའ་རྫོང་གི་བྱུ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

སྲིབ་སྦྱེས་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ཁང་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མི་གསལ། བྲལ་མཐའ་འབྲག་པ་བཀའ་
བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་སྦྱོངས་མངའ་ངེས་ས་ཁུལ་རྩ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕྱི་བ་ཁུང་། ལྷན་པའི་ཁུང་བུ།

སྲིབ་ཁྱིམ་འཛན་པོ། གདགས་ཁྱིམ་འཛན་པོ་དང་སྲིབ་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱས། སྲང་གྱི་པོད་རྒྱལ་བདུན་
པ་སྟེ་གནམ་གྱི་ཁྱིམ་བདུན་གྱི་ཡ་རྒྱལ་ཞིག།

སྒྲིབ་ནག ① སྒྲིབ་མ་ནག་ཡོ་རེ་བ། ② སྒྲིབ་ཀྱི་རི་ནག་ས་ཆག་གེར་ཡོད་པ།

ཕྱི་བོད་མི་སྐོག་པའི་སངས་རྒྱུ་བའི་ནགས་ཆ་ལ།

སྲིབ་པ། རུབ་པ་དང་འཛིབ་པ་ལས་སྲིབ་པ། ས་སྲིབ་པ།

ན་བྱན་སྒྲིབ་པ།

སྲིབ་ཆལ། ཉི་འོད་མི་ཕོག་པའི་རི།

ཕྱི་ལོ་༡༩༩༠ལོར་དམ་ཆོས་བརྟན་པའི་ནང་
ཁྱེད་ཀྱི་མཉམ་སྐྱེད་ཀྱི་ལོ་ལྟར་དམ་ཆོས་བརྟན་པའི་ནང་
ཁྱེད་ཀྱི་མཉམ་སྐྱེད་ཀྱི་ལོ་ལྟར་དམ་ཆོས་བརྟན་པའི་ནང་
ཁྱེད་ཀྱི་མཉམ་སྐྱེད་ཀྱི་ལོ་ལྟར་དམ་ཆོས་བརྟན་པའི་ནང་

སྲིབ་རེ། ཉེ་འོད་མི་ཕོག་པའི་རེ།

སྲིབ་ལུང་། ཉི་འོད་མི་ཕོག་པའི་ལུང་པ།

ཡིད་ལུང་དགོན། ཡིད་ལུང་གླུ་མ་བསམ་གཏན་རྫོང་། རི་རབ་ལྷུང་པའི་བེན་ཅ་མ་པ་གཏམ་བར་
གསལ། ལྷུང་མཐམ་ཉིད་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མ་རྩེ་མོད་ཡིགས་རང་སྐྱོད་ཁྲུལ་རྩུ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕྱི་བས། ཕྱི་བ་དང་འདྲ།

ཕྱི་རིམ་ལྟུང་གི་རིམ་མོ་གོང་། འདི་ལ་རྒྱུ་རྟོང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཡིག་གི་མོ་རྒྱས་ནང་གི་ཁའི་
རིམ་མོ་གོང་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། དེར་སྐབས་ལྟོ་ཁ་སྟེ་གདོང་རྩོང་ཁོངས་པར་རྒྱས་ལ་གི་ཁ་
ཐེང་པའི་ལུང་པ་གཅིག་དང་། འཕྱོས་རྒྱས་ལ་རིམ་མོ་སྐར་ཐེང་པའི་ལྟོང་མོ་གཅིག་པཅས་
འདུག་པ་དེ་གཉིས་པ་སྟོམས་པའི་མིང་ཡིན་ནས་སྟུམ།

མི་འདྲ། མི་འདྲ་ལྟ་བུ།

མེ་ཏུ་ཤ་ལོ་བ། ཤོན་དང་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པ་གཉིས་ཀས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཡེད་སྒོ་པ་བརྟེན་

ནས་ཁྱིས་པ་རྒྱུད་ཀྱི་རིང་བ་དང་། ཉན་མེད་པ། ཤེས་རབ་བརྒྱེད་པ་སོགས་བྱ་བའི་ཐབས་
ཤེས་ཤིག
མིས། མི་བའི་སྐུལ་ཆིག་
མིས་རྒྱ། རི་མོའི་མེ་ཉོག་ལ་དམར་མདངས་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་
མིས་བ་དགྲ། ༡ གཏུབས་རྩེ་མིད་པ། ༡ རྩོ་རྩེ་མུང་པ། ༢ རྩོ་རྩེ་མིང་པ། ༣ མཆིམས་སྤྱང་པ། ༤ ཉག་
གཉི་བྱག་པ། ༥ བྱང་རྩོས་པ། ༦ ཁྱེ་མེ་མིུ་པ། ༧ ཤེས་པ་བཅས་དགྲ་ཡིན།
སྤྱ་པ། མར་རྩ་བསྐྱས་མ་བཟོ་བ་ལ་རྩ་སྤྱ་བ་ཟེད།
སྤྱ་མོ། ཨ་མའི་སྤྱན་མཆེད་ཀྱི་རིགས།
སྤྱག་ ① དཀྱགས་པ་ཡི་ཡུལ་སྐད། ② སྤྱས་ལ་ལྟོས།
སྤྱག་པ། སྤྱག་པ།
སྤྱང། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ལྟ་བུ། ① གཞོད་པ་བཀག་འཁོག་གི་དོན་ཏེ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཐའ་
མཆའས་སྤྱང་མཁན། ལོ་ཉོག་སྤྱང་བ་ཞེས་པ།
སྤྱང་སྤྱང། མ་མ་དང་སྤྱལ་སྤྱུ་ནམས་ཀྱིས་སྤྱང་བཞོར་ཀྱི་སྤོ་ནས་བྱིན་རྒྱབས་བྱས་པའི་སྤེལ་
བཏགས་རྒྱུའི་སྤྱང་མདུད།
སྤྱང་སྤྱང་། རྒྱ་སྤྱང་གང་ཞིག་ཏེ་བར་བྱས་ནས་དེར་སྤོར་ཞིང་རྒྱ་བའི་སྤྱང་མ་ལ་སྤྱང་སྤྱང་ཞེས་ཟེད་
བདེའོ་ན། མིས་བཟོས་སྤྱང་སྤྱང་ཞེས་ལྟ་བུ།
སྤྱང་སྤྱང། སྤྱང་བར་བྱེད་པའི་སྤྱང་པ།
སྤྱང་སྤྱེལ། ལམ་བར་གཞོད་པ་སྤྱང་བའི་བྱིར་འཕྲོ་རོགས་བྱེད་པ།
སྤྱང་སྤྱེས། [མདོན]བརྒྱ་བྱིན་ཀྱི་དོ་རྩེ།
སྤྱང་སྤྱོད་། སྤྱང་ཞིང་སྤྱོད་པ། མི་སྤྱགས་སྤྱང་སྤྱོད་། སྤྱ་ལུ་སྤྱང་སྤྱོད་བྱེད་པ།
སྤྱང་སྤྱོད་ཁུལ། ཆོགས་པ་གང་ཅུང་ཞིག་གི་རང་བྱུང་ཁོ་ཡུག་སོགས་གང་ཅུང་ཞིག་ལ་སྤྱང་སྤྱོད་
བྱེད་པའི་ས་ཁུལ་ལ་བཟོད།
སྤྱང་སྤྱོད་བྱེད་ཐབས། གཞན་ལ་སྤྱང་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་ལ་གོ།

སྤང་བ་པའི་སྒྲེ། མང་བཀྱར་སྒྲེ་བ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
སྤང་བ་པོ། ①དབྱ་པོ་སོགས་སྤང་མཁན། ② [མངོན]སྤོན་པོ།
སྤང་བྱས་རྒྱ་རྒྱག་རྒྱན་མ་ལ་བྱ་ར་བྱེད་མཁན་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་བྱས་པའི་དོན།
སྤང་བྱེད། ①དབྱ་པོ་སོགས་སྤང་མཁན། ② [མངོན] ཉེ་མ། ༡ རྒྱ་བ། ༢ རྩལ་པ་ལྟེ། ༣ གོ་མཚོན་སོགས།
སྤང་བྱེད་ཅན། [མངོན]དབང་བྱུག་ཆེན་པོ།
སྤང་བྱེད་མ། [མངོན]མཚན་མོ།
སྤང་མ། ཆོས་སྦྱོང་།
སྤང་མ་ཁང་། མགོན་ཁང་།
སྤང་མ་ཅན། [མངོན]བཙུན་མའི་པོ་བྱང་།
སྤང་མ་འོད་ལྗན་དཀར་པོ། འདི་སྒྲེ་བ་གཞུང་དང་འབྲས་སྤངས་དགོན་པའི་སྤང་མའི་གཙོ་བོར་
བསྟེན། ཡོངས་གྲགས་སུ་གནས་ཆུང་ཆོས་སྦྱོང་ཟེར་ཞིང་། མཚན་དངོས་དོ་རྗེ་གྲགས་ལྗན་
ཞེས་བྲུ། དགེ་ལུགས་པ་དང་རྗེ་མའི་དགོན་པ་འགའ་ཞིག་ལ་འང་བསྟེན་མཁན་ཡོད། རྒྱ་ལའི་
ཟླ་མ་སྦྱ་བྱེད་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོའི་གཞིགས་སྤང་དུ་བྱུང་བ་བཞིན། རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་
སྦྱ་བྱེད་གསུམ་པ་ནས་བཟུང་རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་སྦྱ་བྱེད་རིམ་ཕྱོན་དང་། སྒྲེ་བ་གཞུང་གི་སྤང་མའི་
གཙོ་བོར་བསྟེན་པ་ཡིན་ཟེར། གནས་ཆུང་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་ལ། དག་སྦྱོས་རྒྱན་འབྲུམས་པར་
འདི་སྤྲད་དུ་ཟེར་སྟོལ་ཡོད། སྤང་ཆོས་སྦྱོང་འདི་ཆལ་གྲུང་ཐང་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཆལ་བའི་ཟླ་མ་
རུས་པ་དང་ལྗན་པ་ཞིག་གིས་རྩ་ཁྲིག་ནང་དུ་བཅུག་ནས་སྦྱིད་རྒྱུར་གཡུགས། རྩས་ཁྲིར་
ཡོང་གིན་ཡོད་པའི་སྤངས་འབྲས་སྤངས་དགོན་པའི་མཁན་པོ་ཞིག་གིས་གསོལ་དཔོན་བཏང་
ནས། དེ་རིང་སྦྱིད་རྒྱའི་འབྲས་དུ་ཕྱིན་ནས་རྒྱ་ནང་ནས་དངོས་པོ་རྗེ་འབྲུ་ཞིག་ཁྲིར་བྱུང་ཡང་
རྒྱུར་ལེན་ནས་ཁྲིར་ཤོག་ཅས་བཛོད་པ་ལྟར་གསོལ་དཔོན་དེས་རྒྱ་འབྲས་དུ་སོང་ནས་སྦྱག་
བས་རྒྱ་ནང་ནས་རྩ་ཁྲིག་ཁང་བཅད་པ་ཞིག་ཁྲིར་ཡོང་བ་རྒྱུར་སྤངས་ཏེ་ཁ་བྱེ་བ་དང་། རྩ་མའི་ནང་
ནས་ཕྱག་རོན་ཞིག་འཕུར་ཏེ། འབྲས་སྤངས་དགོན་པའི་གཤམ་གྱི་ཕིང་གོ་བའི་སྤོང་པོ་ཆེན་པོ་
ཞིག་གི་ཅེར་བབས་པ་དེའི་གནས་རྒྱལ་མཁན་པོར་བཛོད་པས། ཁྲིད་ཀྱིས་གོ་མ་ཆོད། རྩ་མ་

དེ་ཁ་མ་བྱེ་བར་དགོན་པའི་ནང་དུ་བྱེད་འོང་ན། ཆོས་སྐྱོང་འདི་དགོན་པ་རང་དུ་སྡོད་པ་ཞིག་
འོང་བ་ཡིན་ཟེར། དེ་ནས་ཕྱག་རོན་བབས་སའི་ཤིང་སྡོང་དེའི་འགྲིས་སུ་རྟེན་མཁར་ཆུང་དུ་
ཞིག་བརྟུགས། དེར་ཆོས་སྐྱོང་གནས་པ་དང་། རྟེན་མཁར་དེ་ཆུང་བའི་ཆ་ནས་གནས་ཆུང་ཞེས་
བཏགས་པ་ཡིན་ཞེས་སྤྲིས་པ་ཐོས་ཤིང་། ཞིབ་པ་གོང་དུ་གནས་ཆུང་དོན་རྒྱ་དབངས་སྤིང་
ཞེས་པར་གཟིགས།

སྤྱང་དམག་རང་ས་སྤྱང་མཁན་དམག་མི།

སྤྱང་བཞི་ཁྲིམས་ཕྱགས་སྤྱང་ཞིང་བཀའ་ལ་བཅི་འདྲིལ། སྤྱང་རྩ་ས་ལ་སྤྱང་བཅི་བྱེད་ལ། སྤྱང་བཅི་ཞུ་བ།

སྤྱང་མཛད། ① སྤྱང་མཁན། ② [མདོན]སངས་རྒྱལ་གྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས།

སྤྱང་རྩ་ས། གོགས་དང་བར་ཆད་དང་མཚོན་སོགས་སྤྱང་བའི་རྩ་ས་ཆ།

སྤྱང་ཡོན། རྟེན་ཁའི་རིགས་ལས་སྤྱང་སྐྱོབ་པའི་ཆེད་དུ་བཏང་བའི་རིན་པ། རྒྱ་སྤྱང་དུ། 保险费ཟེར།

སྤྱང་སེམས། ① དམ་དུ་འཛིན་པའི་བསམ་པ། ② འཚོ་བའམ་བྱ་ར་བྱེད་པའི་སེམས།

སྤྱངས། སྤྱང་བའི་སྤྱལ་ཆེན།

སྤྱན། རྒྱུ་ལོ་ལྷོག་ཆེ་སྟེ། གཙན་གཟན་མི་སྤྱན་པ། རྟ་སྤྱན་མོ་ཞེས་པ།

སྤྱན་པ། སྤྱན་སྟོང་འབྲ།

སྤྱན་པོ། བསྤྱན་སྟོང་ཡང་ཟེར། ཞི་ཞིང་དུ་ལ་བ་དང་གཡུང་བ། རྟ་མཚོག་སྤྱན་པོ། རྟ་པུ་སྤྱན་པོ། རྟ་
མི་སྤྱན་པ།

སྤྱབ། ① རྟ་དང་འོ་མ་སོགས་གཤེར་ཁའི་རིགས་དཀྱུག་པའི་དོན་ཏེ། འོ་མ་སྤྱབ་མཁན་ཞེས་པ།

སྤྱབ་ཀ། རྟ་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རྟ་ཆེ་ཆུང་། རྟ་ས་པས་མ་དུ་ལ་བ་གཙོད། སྤྱན་ནང་
བཤིག་མེ་ཤོད་གསོ། རྟ་སེར་འབྲེན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཅ་ཏ་ར་དང་། ཅ་སྤྱབ་མ། སྤྱམ་མ།
ར་སྤྱམ་བཙས་སོ།

སྤྱབ་ཐག་འོ་མ་སོགས་སྤྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱབ་ཤིང་འཛེན་ཐག།

སྤྱབ་སྟོད། ར་མདོང་དང་འོ་མ་སྤྱབ་སྟོད།

སྤྱབ་པ། ① དགོགས་པ། འོ་མ་བསྤྱབས་ནས་མར་བཏོན་པ། ར་བསྤྱབས་མ་སྤྱབས་ཤིག་ཡིད་སྤྱབ།

② རར་བ། གཙུབ་ཤིང་བསྐྱབས་ནས་མེ་བྱང་།
སྐབ་བྱང། ① འོ་མ་དང་ར་སོགས་དཀྲོག་བྱང། ② [མཛོན་]ཉི་མ། བྱའི་སྐྱ་བ།
སྐབ་མ། ① མཛོང་མའི་རྒྱ་ལོ། ② བར་སྐབ།
སྐབ་ཤིང་། སྐབ་བྱང་དམ། དཀྲོག་བྱང་གི་ཤིང་།
སྐབས། ① སྐབ་པའི་སྐྱལ་ཆིག་ ② བར་མཆོམས་སམ་གསེང་། བྱང་གི་སེར་གའི་སྐབས་དབར།
མ་ཁའི་སྐབས། བྱག་ལས་སྐབས་དབར་བྱང་དུས། སྐབས་བསྒྲིགས། སྐབས་འགོག་བ།
སྐབས་དོད། སྐབས་སྒོམ། སྐབས་བྱ།
སྐབས་ཀ་སེར་ག་སྐབས་ཀ་བྱབ་བ།
སྐབས་གཞོན། དབྱར་རྡེལ་ལམ། དབྱར་ཉི་མྱེ་ཆེས་བྱ་བའི་ཡོ་བྱང་ཅིག
སྐབས་དབར། སྐབས་དབྱག་དང་འབྲ།
སྐབས་དབྱག་སྐོ་སོགས་ཀྱི་བར་སྐབས་སམ། གསེང་དབར། སྐབས་དབྱག་སེང་པོ།
སྐབས་མ། ར་སྐབས་མ་ཞེས་བསྐབས་པའི་མིང་རྒྱང་།
སྐབས་མེད་གོས། སྐར་དཀར་མཛེས་ཁུལ་བན་ཆན་དགོན་དུ་འཆམ་གོས་ནག་པོ་སྐབས་མེད་
གཅིག་ཡོད་ཀྱང་ཡོ་བཅུའི་གོད་ཆགས་སྐབས་བརྒྱགས། ཆེས་སྐབས་མེ་མཛོན་པའི་གོས་
བཟང་བྱད་བར་བ་ཞིག
སྐབས་ཐན། ཆེས་བྱའི་སྐབས་བར་དུ་གཏོང་བའི་ཆངས། སྐབས་ཐན་གཏོང་བ།
སྐབས་ཤིག་བསྐྱབ་རྒྱའི་ར་སྐབས་མ་བསྐྱབ་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྐྱལ་ཆིག་
སྐབས་ཤིང་། གས་སྐབས་བར་དུ་འཇུག་རྒྱའི་ཤིང་།
སྐབས་སྒྲན། བར་སྐབས་འགོག་བྱང་གི་སྒྲན་བ།
སྐམ། བཟའ་བྱའི་ཤ། །
སྐལ། ལྷ་རྒྱ་སོགས་འཇུར་བྱང་གི་རྩས་བཏབ་པའི་གཤེར་ཁའི་ནང་གོ་བགས་སོགས་སྤངས་ནས་
ལས་སྒོན་བྱས་པའི་དོན་ཉེ། གོ་བ་སྐལ་གྱིན་ཡོད། བགས་བ་སྐལ་ཅིག
སྐལ་པོ། ལུས་ཀྱི་བགས་བ་རྩལ་པོར་ཇུར་པའི་བགས་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། ལུས་སྐལ་

པོ་ཞེས་པ།

སྤུལ་བ། རྟིང་བྱུལ་བ།

སྤུལ་སྤྱིན་ལ་ཁད་པའི་ནས་ཀྱི་སྤྱེ་མའི་འབྲུ་རིགས་རྣམས་བརྟོགས་ཤིང་སྤུ་བཅད་ཟེན་པ་ལ་སྤུས་ཡོས་ཟེད།

སྤུས་སྒྲུག་སྤུས་ཡོས་དེ་སྒྲུག་པོར་བྱ་ཞིང་ཕྱེ་མར་འཐག་པའི་ཅམ་པས་མ་ཐུད་བསྐར་བ་ལ་སྤུས་མ་ཐུད་

ཟེར་ཞིང་སྤུ་མགོན་སོགས་མགོན་པོ་གལ་ཆེན་ཀྱི་མགོན་རིགས་རྣམས་ལ་རྩོངས་ཡས་ཤིག་ཡིན།

སྤུས་འཇར་ལ། སྤུས་ཡོས་ལྗོན་པ་དེ་འཐགས་ཤིང་བག་ཟན་ཀྱི་རྣམ་པར་བྱས་པ་དེ་ལ་ཟེད། ཞིང་པ་རྣམས་

ཀྱིས་སྟོན་ཀ་ཤར་དུས་སྤུས་འཇར་ལ་བཟོ་ཞིང་གཞན་ལ་ལག་ཏུ་གས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྤྱེར་སྟོལ་ཡོད།

སྤུས་མ་ཐུད། སྤུས་ཡོས་འཐག་པའི་ཕྱེ་མ་ལ་བྱ་རམ་ཅུང་ཟད་འདེབས། དེ་ནས་མར་ཁུས་བསྟོལ་

ཞིང་རིལ་པོ་འཕམ་བྱ་བཞིའི་དབྱིབས་སྤུ་བསྐར་པའི་བཟང་ཆས་ཀྱི་རིགས་ཤིག།

སྤུས་ལྷག་སྤྱེ་མའི་སྤུས་ཀྱི་མིང།

སྤུས་ལྷག་སྤྱེ་མའི་འབྲུ་མ་སྤྱིན་པའི་སྤུས་ཀྱིས་བསྟོལ་བའི་ལྷག་པ།

སྤེ། སྤེ་པོ་ལ་སྤྱེས།

སྤེད། ལོ་རྟག་གི་སྤྱེ་ཆད་ལོངས་པའི་འབྲས་བྱ་མེད་པ་ཁ་དོག་ནག་པོ་ཅན།

སྤེ་ནག་ཐབ་སྟོད་ཀྱི་མཐེལ་དུ་ཆགས་པའི་ནག་རྟེག

སྤེ་ནག་མདོག་ཁ་དོག་ནག་སེད།

སྤེ་བ། བསྤེས་པ། བསྤེ་བ། སྤེས། སྤེལ་བའམ་འདྲེ་བར་བྱེད་པ། ཉ་ཉར་མཉམ་བསྤེ། འོ་མའི་ནད་ཚུ་

བསྤེས་པ། ཆ་ཉིས་སྤེ་བ། རྒྱད་ཆའི་ནད་ལ་རྩུན་བསྤེས། བཟང་པོའི་ནད་ལ་ངན་བསྤེས།

སྤེ་པོ། བསྤེ་པོ་དང་འདྲ།

སྤེ་མོ། ① སྤེ་མོང་དང་འདྲ། ② རྟིང་མི་རྟེད།

སྤེ་མོག་མདོག་སྤྱུག་ནག

སྤེ་མོང་། རྟེ་ལུ་ལེ།

སྤེ་མོང་ཤ་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྤྱན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྤྱེ། རོ་མངར། བྱ་རྩེས་སྟོལ་སྤུས་པས་གདོན་

ནད་འཛོམས། ཤ་དུག་དང་། རྟོག་པ། ཁ་ནད། ཚུ་སེར་ཀྱི་ནད་བཅས་ལ་མན།

སྲེ་ཟན། བྲ་པོ་བཏགས་པའི་བྲེ་མ།

སྲེ་ལོང། ① ཀང་པའི་རུས་འབྲུག ② མི་ཡི་སྲེ་ལོང་ནི་ཀང་པའི་རྟིང་པའི་རུས་པ་དང། རུད་འགྲོའི་
སྲེ་ལོང་ནི་ཀང་པའི་ཆོགས་གཉིས་པའི་ཐོག་གི་རུས་པ།

སྲེག་ཤིང་སོགས་བསྲེག་རྒྱ་དེ་སྲེག་བཞིན་པ།

སྲེག་ཁང། རོ་སྲེག་པའི་ཁང་པ།

སྲེག་གནས། རུང་ཁོང།

སྲེག་པ། ① བསྲེགས་པ། བསྲེག་པ། སྲེགས། ཆོག་པའམ་གཏུང་བར་བྱེད་པ། ཤོག་བྲ་མེར་
བསྲེགས། བྱང་པོ་མེར་སྲེག་པ། གདོང་པ་ཉི་མས་བསྲེགས་པ། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་སྲེག་པ།
མེ་སྟག་གཅིག་གིས་རྩ་མང་སྲེག་ ② བྲ་ཞིག་སྟེ་གཤོག་བཟ་ཡང་ཟེར། བཟང་པོ་སེམས་ལ་
བཞག་ན་བྲེ་བས་སྦང་ཆེན་སྦོང། དན་པ་སེམས་ལ་བཞག་ན་སྲེག་པས་དག་ཤིང་ལེན།

སྲེག་པའི་རྒྱ། དཔེ་ཆའི་ཁ་བྱང་གི་གཡས་གཡོན་སོགས་སུ་མཛེས་རྒྱན་དུ་འབྲི་བའི་རི་མོ་ཞིག་

སྲེག་བྱེད། ① [མངོན] མེ། ② མེ་ལྷ། ③ ལྷ་དབང་སྟུག་ ④ བི་ཕི་ཡིང།

སྲེག་བྱེད་རྟོ། [མངོན] མེ་ཤེལ།

སྲེག་རྒྱགས། སྦྱིན་སྲེག་གི་མིང།

སྲེག་རྩས། སྦྱིན་སྲེག་གི་རྩས།

སྲེག་ཟ། ① [མངོན] མེ། ② མེ་ལྷ།

སྲེག་ཟའི་འཁོར་ལོ། སྲེག་ཟའི་མེ་ཡི་མིང་སྟེ། མའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ།

སྲེག་ཤ བྲ་སྲེག་བྱེད་པའི་ཤ

སྲེག་ཤིང། ① མེ་ཤིང་ངས། བྱང་ཤིང། ② སྦྱིན་སྲེག་སྦྱལ་ཆོག

སྲེགས། སྲེག་གི་སྦྱལ་ཆོག

སྲིང་པོ། མི་རྩང་རྩང་སྟེ། མི་གཅིག་རྒྱང་པ།

སྲིད། བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་སེམས་ཞེན་ཞིང་ཆགས་པའི་དོན་ཉེ། ཆང་ལ་ཏ་ཅང་མ་སྲིད།

སྲིད་པ། ① ཞེན་བའམ། ཆགས་པ། འདུ་འཛི་ལ་སྲིད་པ། རྒྱ་ཁོར་ལ་སྲིད་པ། ② ཆོར་བ་སྟུག་

བསྐྱེད་དང་འབྲེལ་བར་འདོད་ལ། ཆོར་བ་བདེ་བ་དང་འབྲེལ་ཅིང་འགྲོགས་པར་འདོད་བ་སྒྲོམ་
གྱིས་གདུང་བ་ལྟ་བུ་ཉེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བརྒྱན་པ། ③ཞེན་ཆགས། ཤ་སྟེད། ཆང་
སྟེད། གཉིད་སྟེད། སྟེད་བ་གཅོད་པ། སྟེད་བ་མེད་པ།
སྟེད་བ་གསུམ། འཆི་སྐབས་སུ་ཡོད་པའི་འདོད་སྟེད། འཇིགས་སྟེད། སྟེད་སྟེད་བཅས་གསུམ།
སྟེད་པའི་རྩ་བོ། རྩ་བོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་མ་རིག་བ་དང་ལྟ་བ་མ་
གཏོགས་པའི་ཉོན་མོངས་བ་རྣམས་སོ།
སྟེད་པའི་དམིགས་ལུལ་བཅུ་གཅིག་འདས། མ་འོང་། ད་ལྟ་བུ། བྱི་ནང་། རགས། ལྷ། རན་པ། བྱ་
ཅོམ་པ། རྒྱང་འཛིང་པ། ཐག་ཉེ་པ། བཅུ་གཅིག་
སྟེད་པའི་རྩ་བུ། ཉེ་མས་སེང་བྱིས་སྟེད་པའི་རྩ་བུ་སྟེ། བོད་རྩ་བ་དུན་པ།
སྟེད་པའི་ཡན་ལག་ ཉེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། ཆོར་བའི་རྒྱ་ལས་ལུལ་ཀྱི་
རོལ་བ་དང་། དེ་ལ་དགའ་ཞིང་ཞེན་བ་སྟེ་བས་ཡང་སྟེད་སྟེད་བར་བྱེད་བའོ།
སྟེད་བྱེད། [མདོན] ① བྱ་ཚོད། ② འདོད་ལྷ།
སྟེད་བྱེད་མདུག་ མདུག་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
སྟེད་མེད་བྱ། [མདོན] རྒྱབ་འཇུག་
སྟེད་ཞེན། དགའ་བའམ་ཆགས་པ། འོངས་སྟེད་ལ་སྟེད་ཞེན་ཆེ་བ།
སྟེལ། སྟེལ་བའི་སྐྱལ་ཆིག་
སྟེལ་བ། ① འཆང་བའམ་འཇིན་བ་དང་། ཉར་བདག་བྱེད་པ། རྒྱ་ལོར་མང་པོ་བསྟེས། ② སྟེལ་བ། རིང་བསྟེལ།
སྟེས། སྟེ་བའི་སྐྱལ་ཆིག་
སྟོ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བུ། ཉེ་འོད་དང་མེ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྩོམ་སུ་འཇུག་པའི་དོན་
ཉེ། ལག་བ་མེ་ལ་སྟོ་བཞིན་འདུག་ཅེས་པ།
སྟོ་ཁང་། བསྟོ་ཁང་དང་འབྲ།
སྟོ་གང་། བསྟོ་ཁང་དང་འབྲ།
སྟོ་སྟོང་། བསྟོ་ཁང་དང་འབྲ།

སྟོ་ག། བསྟོས་པ། བསྟོ་ག། སྟོས། ཉི་མ་དང་མེར་རྟོ་བར་བྱེད་པ་དང་སྐྱམ་པར་བྱེད་པ། ལག་པ་མེར་
བསྟོས་ཉི་ཡི་གེ་བྲིས། ཉི་མར་བསྟོས་པ་ལུས་པོ་རྟོ་ག།

སྟོ་མ། ① ཤིག་གི་སྟོ་ད། རང་མགོ་ཤིག་ལ་མ་མཐོང་བར་མི་མགོ་ཤི་སྟོ་མ། ② ཉི་རྩལ་བདུན་གྱི་
ཆད། ③ སྟོ་སྟན་ཞིག

སྟོ་མ་གཅིག་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ་ཉི་ཐེར་རྩལ་བདུན་ལ་སྟོ་མ་གཅིག་
སྟོ་མ་ནག་པོ། སྟོ་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ད། ལྷ་རྩེས་སྟོ་མས། ལུས་པས་བརྟན་ལེན་དང་
ལུས་སྟོ་བས་སྟེད།

སྟོ་མོ། [ཨ་མདོ་ལྷལ་སྐད།] སྟོ་སྟང་ལྟན་པ་དང་སྟེད་པོ་ཡིན་པའི་དོན།
སྟོ་ལོ་དཀར་པོ། སྟོ་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ད། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་སྟོ་ཆད་དང་།
རིམས་ཆད་ལ་མཁ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་གངས་ཀྱི་མེར་རྟོ་དང་། གངས་སྐྱལ་དཀར་པོ། ལྟག་
སྟན་ཐེའ་པ་ཅན། བྱ་ཤོད་བྲུག་སོ།། ལྷ་མོ་སྟོ་སྟན། མེར་སྐྱར་ལ་པ་ཅན། སྟོ་ལ་རྟོ་བ་བཅས་སོ།།

སྟོ་ལོ་སྟོན་པོ། བཟའ་ཆལ་གྱི་བྱེ་བྲག་སྐར་པན་སོས་པ།
སྟོ་ལོ་དམར་པོ། སྟོ་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱལ་མངར་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་སྟོ་
བ་གསོ་ཞིང་སྟོ་ཆད་མེལ། བརྟན་ལེན་གྱི་རྩས་སྐུའང་འགོ།

སྟོ་ལོ་སྐྱལ་པོ། སྟོ་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆལ་མངར། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་སྟོ་བའི་ཆད་
པ་དང་རིམས་ཆད་མེལ།

སྟོ་ལོ་སྐྱལ་འདྲ། སྟོ་ལོ་དཀར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་ཡིན།
སྟོ་ལོ་གསུམ། སྟོ་ལོ་དཀར་པོ་དང་། སྟོ་ལོ་དམར་པོ། སྟོ་ལོ་སྐྱལ་པོ་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།
སྟོ་ལོ་ད། བྱའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ཡིན་པ་སྟོ་སྟོན་གྱི་གསུང་ལས་བྱུང་།

སྟོ་ལོའི་ཆད། སྟོ་ལས་བཅས་པའི་སྐྱམ་གྱི་ནང་སྟོ་ལོའི་རྩས་པའི་ཆད་ཀྱི་མིང་སྟེ། ལྷ་མ་
འཕྱིན་ལས་རྒྱུད་ལས། སྟོ་ལོའི་ཆད་སྟོར་སྟོ་ལོ་རྒྱུར་སྐར་པ། སྟོ་ཆད་པའི་དས་སྟོ་ཆད་རྒྱུང་
ལྟན་མེལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྟོ་ཤད། སྟོ་མ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཤད།

སྲོ་ལི་བ། [རྟིང] དཔལ་ལྷན་པ།

སྲོ་ལི་ག ལུས་ལས་སྦྲེས་པའི་སྲིན་བྱ་ལིག་དང། དེ་ལས་སྦྲེས་པའི་སྐོང་སྲོ་མ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང།

སྲོ་གསེང། [ཨ་མདོའི་ལུལ་སྐད] སྲོ་ཞེས་པའི་དོན།

སྲོག ① བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལྟར་ན། སྲོག་ཅེས་པ་རྟེན་ལུས་ཀྱི་ཅ་ལ། བརྟེན་པ་རྒྱུང་
ཁྲག་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆད་ཅེས་ཟེར། ཅ་དང། རྒྱུང་དང། ཁྲག་གི་འཁོར་བ་སྦྱོད་ཀྱི་བྱེད་
ལས་རྫོགས་པ་ན་སྲོག་ཆད་ཅེས་ཟེར། དེས་ནས་སྲོག་ནི་ཅ་རྒྱུང་ཁྲག་གསུམ་འདུས་པའི་བྱེད་ལས་
ལ་ཟེར། ② ཉག་ཅེས་པས་བརྟག་བྱའི་སྲོག་ལུས་དབང་ཐང་གསུམ་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན།

སྲོག་སྐྱབས། ལུས་སྲོག་འཛིགས་པ་ལས་སྦྱོལ་བར་བྱེད་པ་མགོན་པོ་འཆ་སྐྱབས་ལུལ།

སྲོག་སྦྱོབ། སྲོག་ཤོར་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ལས་སྦྱོལ་བར་བྱེད་པ།

སྲོག་ཁྲིམས། ① སྲོག་ཐོག་ཉེས་ཆད་གཏོང་བའི་ཁྲིམས། ② སྲོག་ཁྲིམས་གཅོད་རྒྱུར་བསྐྱར་ཞིབ་
བྱེད་པ། སྲོག་ཁྲིམས་གཅོད་རྒྱུའི་དབྱེད་ཁྲུབ་བསྐྱགས་བྱེད་པ། སྲོག་ཁྲིམས་གཅོད་པ། སྲོག་
ཁྲིམས་གཅོད་རྒྱུའི་དབྱེད་མཆོམས་གཏོང་བ། སྲོག་ཁྲིམས་ཁལ་དུ་གཅོད་རྒྱ། སྲོག་ཁྲིམས་
སྦྱོད་རྒྱུའི་ནག་ཉེས། སྲོག་ཁྲིམས་སྦྱོར་དགོས་པ། སྲོག་ཁྲིམས་མི་གཅོད་པ།

སྲོག་ཁྲིམས་ཅ་ཡང་གཏོང་བ། སྲོག་ཁྲིམས་གཅོད་རྒྱུའི་ཁྲིམས་ཆད་གྲུ་ཡངས་སུ་བཏང་བ།

སྲོག་མཁར་སྐྱབ་སྡེ་དགའ་ལྗན་ཆོས་རྫོང་། བག་བྱའི་དུས་འགོར་སྲོག་མཁར་རི་ཅེར་སྐྱ་སེར་འདས་
བང་ཁང་བརྟེན་ཉེ་སུམ་པར་བུལ་བ་ལས་ཆགས། ད་ལྟ་ལུང་མཐེལ་དུ་སྦྱོས། ད་ལྟ་མཆོ་
ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྲོག་མཁྲགས་པོ། སྦྱོད་ཤུན་ཆེ་བ།

སྲོག་འཁོར། རང་གི་བརྟེན་པའི་སྤང་མ་དེའི་ལྷགས་ཡོད་པའི་འཁོར་ལོ་རས་སམ་ཤོག་བྱར་བྲིས་ནས་
སྤང་མ་དངོས་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་བཞག་ཉེ་འབྲལ་མེད་ལུས་ལ་བཅངས་སྲོལ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།

སྲོག་གི་ཀ་ཀ། སྲོག་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཅ།

སྲོག་གི་སྦྱང་བ། ཅ་དབྱ་མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཉེ། ཟུར་མཁར་བ་སྦྱོ་སྦྱོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་
བཤའ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས། དབྱ་མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སྟ། ཨ་བ་རྒྱ་

ཏྲི་དང་། ལྷ་ལྷ་མ་དང་། གྲུ་འདར་མ་དང་། སྤ་མོའི་གཟུགས་དང་། འོག་པ་ཅ་དང་། བད་གི་
ཤིང་གཅིག་མ་དང་། འོག་གི་སྦྱང་པ་དང་། ལམ་པོ་ཆེ་དང་། ཅ་དབྱུ་མ་དང་། མར་སྒྲ་ལ་དྲུང་
ཅན་མ་དང་། ཡར་སྒྲ་ལ་སྒྲ་གཅན་གྱི་ཅ་ཞེས་པ་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་རྒྱུ།

འོག་གི་དབང་པོ། སེམས་ཅན་རིས་མ་ཐུན་པར་སྡོན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཅེ་ཅམ་གནས་པའི་དྲུས་
རིས་པ་ཆེ་ཞེས་བཟོད་པ་སྟེ་བོད་དང་ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་སྒྲུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེའོ།

འོག་གི་མེ་རྟོག་དོས་མཁྲིས་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་དུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཆོག་གིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཉག་
པོ་བཅད་འཕྱོར་ཅ་སྟོན་དང་། ཐུགས་དཀར་མེ་མཉམ་འོག་མེ་རྟོག་གཡལ་གྱི་བཅད་འཕྱོར་
ཞེས་པ་ནམས། དོས་མཁྲིས་མིང་གི་ནམ་གངས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

འོག་གི་རྒྱུད། རྒྱུད་འོག་འཛིན་གྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དཔལ་སྤྱད་པ་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་
ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འབྲེལ་ལས། འོག་གི་རྒྱུད་ནི། འོག་ཅ་དཀར་
པོ་ལ་གནས་པའི་རྒྱུད་འོག་འཛིན་གྱི་མིང་ཡིན་ཏེ། བཤད་རྒྱུད་ལས། ཟས་སྟོན་འོག་གི་རྒྱུད་
གིས་སྟོབར་བཅུག་ཅེས་གསུངས་པས་ཀྱང་མཆོན་ཀྱས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

འོག་འཕོ་མ་ཐོན་པ། མི་འཆི་བའི་ཐབས་མ་བྱུབ་པ།

འོག་སྒྱུད། འབྱུང་ཅེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། གནས་པའི་དྲུས་སྤྱ་གང་ཟག་དེའི་འོག་གི་བར་ཆད་སེལ་བའི་
ཆེད་དུ་འོག་སྒྱུད་སེམས་ཅན་གང་ཞིག་ལུལ་ལྟ་དང་གདོན་འབྲེལ་ལ་མཆོད་པའི་དམར་མཆོད་
ཀྱི་ལུགས་ལ་ཟེར། ཆོ་ག་གསར་འགྱུར་གྱིས་རྗེས་སུ་འོག་སྒྱུད་ཅེས་པ་མིའི་གཟུགས་བརྟན་
བཅོས་ནས་སྒྱུད་དུ་བཏང་བའོ། འོག་འགྲོ། འཆི་བའམ་འོག་ལ་བྱུག་པ།

འོག་བསྐལ་གཤེད་མ། མི་གཞན་གྱི་འོག་བཀྱམས་པར་བྱེད་མཁན་གྱི་གཤེད་མ།

འོག་ཅན། ① སེམས་ཅན། ② དབྱུངས་ལྡན་གྱི་གསལ་བྱེད།

འོག་ཅན་སྟེ་དགྲ། ས། རྒྱ་ཤིང་། མེ། རྒྱུད་། སྟོན་བྲ། འོག་མ། བྱུང་བ། མིའོ།

འོག་གཙོད། གསོད་པ། འོག་གཙོད་སྤངས་པ། འོག་གཙོད་གཤེད་མ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་བྲོས་སོང་།
རང་ཁ་གསེར་གྱི་སྟོན་ནས། རང་འོག་གཙོད་པའི་སྟེ་རེ་བྱུད།

སྟོག་གཙོད་ནད་དགྲ། འཆོ་བ་གསུམ་ཟད་བ་དང་། འདྲ་བ་གཤེད་དུ་བབས་པ། སྦྱོར་བ་མཚུངས་
པ། གནད་དུ་མཆོན་སྟོགས་བབས་པ། རྒྱུད་ནད་སྟོག་ཉེན་ཆད་པ། ཚ་བ་ལ་འདས་པ། གྲང་བ་
གཉིད་དུ་འཁར་བ། རྒྱངས་ཀྱིས་མི་བྱུང་པ། འབྱུང་པོའི་གདོན་གྱི་རྣམ་པར་འཆོ་བ་བཅས་སོ།
སྟོག་གཙོད་པའི་པམ་པ། པམ་བ་བཞིའི་ནད་གསེས། གཞི་མིའམ་མིར་ཆགས་པ། བསམ་བ་གསོད་
བར་འདོད་པས། སྦྱོར་བ་མཆོན་དུག་སྟོགས་ཀྱིས་གསོད་པར་བརྩམས་པའམ། གཞན་ལ་
གསོད་དུ་བརྟུག་ནས། མཐར་ཐུག་གཞན་གྱི་སྟོག་གི་དབང་པོ་འགག་པའོ།

སྟོག་བཅད་པ། བསད་པ།

སྟོག་ཆགས། ① སེམས་ལྷན་སྦྱིའི་མིང་། ② འབྲུ་སྟོན་ཆེ་ཆུང་གི་རིགས། སྟོག་ཆགས་སྟོག་མ་
མིག་མེད་ཀྱང་། མིག་ལྷན་གཞན་ལས་ལྷག་པར་མགྲོགས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྦྱེ་ལྷན་དང་།
སྦྱེ་པོ་ལུས་ཅན། སེམས་ཅན། སྟོག་ཅན་བཅས་སོ།

སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྦྲན་གཙོ་བོ་དོན་གསུམ། མ་བྲ། བོང་མོ། སྟེག་པ། སྦྱང་ཀ། བྲ་ནག་ནེ་ཙོ། ལྷ་བྲག་
ཐེ་བ། སྦྱ་ཀ། འཛོལ་མོ། ཁྱིའུ། འ་བ། སྦྱ་བ། དགོ་བ། སྦྱ་ལ། རི་པོང་། རྟ་བ། གཙོད། རྒྱ། ལ་འ
ར་ཆོད། བ་ཆོད། བ་ཉེ། བསེ་བྲ། སྦྱག་རྒྱང་། གཡག་ཆོད། མཛོ་ཆོད། སེང་གེ་སྦྱག་གཟིག
གྲང་། དོམ། རེད། མི་ཆོད། གསལ་སྦྱང་གི་གཡི། སྦྱ། འཕར་བ། སྦྱེ། བྲ་ཆོད། སྦྱག་གོ་པོ། ལྷ་
ཀྱ། རྒྱག་མོ། བེ་ལེ། བྲ་རོག་ལྷག་པ། རྒྱ་ཁ། ཁྱིའུ་ཁ། གཡག་ར་མོང་། བ། སྦྱང་། བོང་
བྲ། བ། ལྷག་ཁྱི། བག་ཁྱི་བྲ། ཁྱི་ལ། འཁྱི་བ། ཁྱི་བྲང་། ཁྱི་བ། སྦྱལ་བ། སྦྱལ། སྦྱལ་བ། མིག་
པ། སྦྱར་མོ། སྦྱལ། ཉ། ཞེས་དེ་དག་གི་དྲ་དང་། རུས་པ། འ་ཁྱག་སྦྱ། ཀྱང་། རྒྱས་པ། སྦྱང་པ།
ཆེ་ལ། བགས་པ། སེན་མོ། མཆྱ། རྒྱན་སྟོགས་རང་རང་སོ་སོ་སྦྱོར་བར་དགོས་སོ།

སྟོག་ཆགས་ཁྱིམ་སྦྱོང་། བཅ་ཆེགས་འགྲེལ་བ་ལྟར་ན་གྱི་བ་ཡིན་པར་མཛོན།

སྟོག་ཆགས་དང་ལྷན་པར་འདེབས་པའི་ལྷང་ཁྱེད། ལྷང་ཁྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྩའི་ནད་གསེས།
སྟོག་ཆགས་ཡོད་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་ཆུ་ལ་རྩ་དང་རྩ་ལ་ཆུ་སྟོགས་བཏབ་ནས་འོངས་སྦྱོད་པའོ།

སྟོག་ཆགས་ལྷན། [མཛོན] བྱང་མེད་སྦྱལ་མ།

སྟོག་ཆགས་ལྷན་པའི་ཆུ་འོངས་སྦྱ་སྦྱོད་པའི་ལྷང་ཁྱེད། ལྷང་ཁྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྩའི་ནད་

གསེས། རྟོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཚུ་བཏུང་བ་དང་དེར་ཁྲུས་བྱེད་པ་སོགས་དང་། རྩ་ཤིང་
ལ་ལོངས་སྟོན་པའོ།

རྟོག་ཆགས་བཞིའི་གཟུགས་བརྟན་རིམ་། ཞེས་བཞི་གནའ་བོའི་རྩ་ཆས་ཀྱི་རིམ་འདི་རིགས་ཤིག་
ཡིན། རྟོག་ཆགས་བཞི་སྟེ་གནའ་བོའི་རྩ་སྤྱད་ནང་གི་འབྲུག་དང་། སྟག་དཀར་པོ། བྱ་དམར་པོ།
རུལ་སྤལ་བཅས་དང་། ཡང་ན་གྱི་ལིང་། རྩ་བྱ། རུས་སྤལ། འབྲུག་བཅས་ལ་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་
པས་གནའ་བོའི་རྩ་ཆས་ཀྱི་སྟོང་ནས་མཐོང་རྒྱ་ཡོད།

རྟོག་ཆད། རྟོག་གཅོད་པའི་ཁྲིམས་ཆད།

རྟོག་ཆད་གཅོད་པ། རྟོག་གཅོད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཆད་བཅད་པའམ། རྟོག་གཅོད་ཁྲིམས་ཆད་བཏང་བ་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རྟོག་རྒྱུད། དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱད་བྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཤུགས་རྒྱུད་བདང་འབྲིན་པའི་སྤྱ་ཅན།
རྟོག་རྒྱུད་གི་ཡི་གེ། ཀ་ག་ང་ཅ་ཇ་ཉ་ཏ་ད་ན་བ་མ་ཙ་ཐ་ཊ་མ་འ་ཡ་ར་ལ།

རྟོག་ཆེན། དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱད་བྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཤུགས་ཆེ་བ་དང་རྟན་ཅིག་ཏུ་
རང་རང་གི་སྟེ་གནས་ལས་བྱིར་འབྲིན་པའི་སྤྱ་ཅན།

རྟོག་ཆེན་གྱི་ཡི་གེ། ལ་ཆ་ཐ་པ་ཆ་ཞ་ཐ་ཤ་ས་ཏ་ཨ་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ།

རྟོག་ཉེན། རྟོག་གི་ཉེན་ལ།

རྟོག་ཉེས། རྟོག་ཐོག་གི་ཉེས་ཆད་གཏོང་བའི་ཁྲིམས།

རྟོག་སྟེང་། འདི་སྟེང་དང་རྟོག་ཅེས་པའི་མིང་འདྲ་ཡང་། དོན་མི་འདྲ་སྟེ། འདིའི་རྟོག་སྟེང་ནི་མི་མ་
ཡིན་སོ་སོའི་མིང་ཡོད་པའི་སྟགས་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི་སྟགས་དེ་བཏོན་ཏེ་མི་མ་
ཡིན་དེ་བོས་ནས་མ་འོངས་པར་རང་གིས་སྤྲས་པའི་དག་ལ་མི་ཉན་པ་སོགས་བྱུང་ན་མི་མ་
ཡིན་དེ་འཆི་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཟེར་སྟོལ་ཡོད།

རྟོག་རྟེན། སྟོང་ངམ་སྒྲའམ་ཆེ།

རྟོག་ཐར། ཆེ་ཐར་ཏེ་རྟོག་གཅད་པར་འོས་པ་ཞིག་རྟོག་མ་བཅད་པར་སྟོན་པའི་མིང་། རྟོག་ཐར་
གཏོང་བ། རྟོག་ཐར་གཏོང་ཡུལ་མཆེ་བྱ།

སྲོག་ཐོག་ཁྲིམས་གཙོད། ཉག་ཉེས་ཆབ་ཆེན་བསགས་པའི་ཉེས་ཆེན་མི་རྣམས་ཡུལ་སོ་སོའི་
ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་སྲོག་གཙོད་པའི་ལུགས་སྲོལ།

སྲོག་ཐོག་ཉེས་ཆད། སྲོག་ཐོག་ཁྲིམས་གཙོད་དང་དོན་གཅིག

སྲོག་ལྡན། ① སེམས་ཅན། ② གསོན་པོར་གནས་བཞིན་པ། སྲོག་ལྡན་སྟོབས་ཤུགས།

སྲོག་སྲོལ་གཟེར་བཞི། མ་རྩ་ཡོ་གའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་གནད་གྱི་གཟེར་བཞི་སྟེ། ཉིང་རེ་འཛིན་ལྟའི་
གཟེར། སྤྱིང་པོ་སྤྲགས་གྱི་གཟེར། དགོངས་བ་མི་འགྱུར་བའི་གཟེར། འཕྲོ་འདུ་མིན་ལས་གྱི་
གཟེར་རྣམས་སོ།། འདི་དག་ནི་འཁོར་འདས་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཅད་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྲོག་
སྲོལ་པར་བྱེད་པའི་གཟེར་བྱ་བཞིའོ།

སྲོག་བསྐྱོས། སྲོག་གི་ཉེན་ཁར་མི་འཛེམ་པ། སྲོག་དང་བསྐྱོས་ནས་དབྱ་པོ་འགོག་པ།

སྲོག་འདོར་བ། རང་སྲོག་ཁྲོས་གཏོར་བ། སྲོག་འདོར་བར་རྒྱས་པའི་ཞབས་འདེགས་ལྷུ་བ།

སྲོག་གནས། [མངོན] སྤྱིང་།

སྲོག་སྤངས། སྲོག་ཁྲོས་གཏོར་གི་སྤྱིང་སྟོབས་ཡོད་པ་དང་རང་སྲོག་བཏང་བ་བཅས་དོན་གཉིས་ལ་
གོ་རྒྱུ་ཡོད།

སྲོག་པན། [མངོན] ལྷམ།

སྲོག་ཕྱ། སྲོག་ལ་བར་ཆད་འབྱུང་མིན་བརྟག་པའི་མོ།

སྲོག་སྦྱིན། ① སྲོག་སྦྱོབ་པ། ② སྲོག་གི་སྦྱིན་པར་གཏོར་བ།

སྲོག་བྲལ། ① ཤི་བ། ② [མངོན] རོ།

སྲོག་དབང། སྲོག་གི་དབང་པོའི་བསྐྱུས་མིང་།

སྲོག་དབུགས། སྲོག་ཉེན་དབུགས་རྒྱུད། སྲོག་དབུགས་མ་ཆད་བར། སྲོག་དབུགས་ཆད་པ། སྲོག་
དབུགས་རྒྱུ་བ།

སྲོག་འབེན་འཇུགས། རང་སྲོག་ཁྲོས་བཏང་བྱས་པ།

སྲོག་མེད། ① སེམས་མེད་ལེས་པོའི་དངོས་པོ། ② [ཡུལ] བཞེགས་སོ་མེད་པ། ③ དབྱངས་མེད་
གྱི་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ།

སྟོག་མེད་དབུགས། མཆོད་མེ།

སྟོག་སྟེ། རང་གི་སྟེས་སྟེ་ནས་ལུགས་སྟོག་ཏུ་ཡར་བཅེས་པའི་བཞི་པ་དེ་ལ་སྟོག་སྟེ་ཟེར།

སྟོག་ཅ། ① སྟོག་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པའི་ཅ། ② འཁོར་བའི་ཅ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བར་གྱུར་ཅིང་

སྟོག་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཅ།

སྟོག་ཅ་དཀར་ནག་སྟོག་གནས་པའི་ཅ་བ་ལྟར་གྱུར་པས་ན་སྟོག་ཅ་ཞེས་ཟེར་རྟེ། དེ་ལ་ནད་གསེས་

སྤྱད་བྱེ་ན་སྟོང་དང་འབྲེལ་ཞིང་ཁྲག་རྒྱ་བའི་སྟོག་ཅ་ནག་པོ་དང་། ལྷན་པ་དང་འབྲེལ་ཞིང་རྒྱང་

རྒྱ་བའི་སྟོག་ཅ་དཀར་པོ་གཉིས་སོ།

སྟོག་ཅ་དཀར་པོ། བྱེད་ལས་དང་མདོག་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་ལྷན་པ་ནས་གཞུག་གྱུ་རྒྱང་

གི་བར་ཀྱི་སྒྲུབ་རུས་ཀྱི་སྤྱབས་སུ་གནས་པའི་རྒྱངས་པའི་མིང་སྟེ། དྲག་དཔོན་བསོད་ནམས་

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལུས་ཐེག་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་ལས། ལྷན་པའི་རྗེ་ཞབས་མན་དང་

གཞུག་རྒྱང་ཡན། སྒྲུབ་རུས་སྤྱབས་སུ་གནས་པའི་རྒྱངས་པ་དེ། ལྷན་པ་དང་འབྲེལ་སྟོག་

གནས་ཅ་བྱེད་ཅིང་། ནད་ཏུ་མདོག་དཀར་སྟོག་ཅ་དཀར་པོ་བཤད། དེ་ལས་ཀྱིས་པའི་ཅ་

དཀར་མོ་ཡིས། སྟོང་སྤྱད་བྱེ་ན་ཀྱན་ཏུ་ཁྲབ་པར་གནས། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་

པ་དང་། ཡུལ་ལྗེ་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྟོག་ཅ་སྟོས་བྱེད་གསང་། ལུ་མའི་ཅ་ནས་མཆན་ཁུང་ངོས་སུ་ཆོན་གང་གཞལ་བའི་སར་ཡོད་པའི་

སྟོག་ཅ་དང་འབྲེལ་བའི་གསང་དམིགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བྱེ་མ་འཕྲིན་ལས་རྒྱད་ལས། ལུ་རྒྱ་བ་ཆོན་

གང་སྟོག་ཅ་སྟོས་བྱེད་གསང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྟོག་ཚོ་ལ། བེ་ཏ་མ་ལ་ཞེས་པའི་སྤྱུ་ལས། སྟོག་ཚོ་ལ་ལམ་སྟོག་འགོག་ཞེས་བྱའོ། དེ་ལ་སྟོག་ནི་

རྒྱང་གི་མིང་ཡིན་ལ་འགོག་པའམ་ཚོ་ལ་བཞི་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། སྟོག་ཚོ་ལ་

གང་ལ་བྱ་བའི་ཡུལ་ནི་སྤྱིར་རྗེ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་ཅ་རྒྱང་ཐེག་ལེ་མཐའ་དག་ཡིན་ལ། དེའི་གཙུག་པོ་

ལྟེ་བ་མན་ཆད་རྗེ་རྒྱང་དབུ་མ་གསུམ། ལྟེ་ལོག་ཏུ་བཤད་གཅི་ཁུ་བའི་ཅ་གསུམ། སྟོག་རྒྱང་དང་

ཐུར་མེལ་གཉིས་བཅས་སོ།

སྟོག་འཆོ། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། སྤར་ཁའི་སྟོག་འཆོའི་སྟོགས་ན་སྟོགས་འབྲེལ་ཀྱི་བྱ་བ་གང་

ཞིག་བྱས་ན་བཟང་བར་བཤད།

སྟོག་འཛོལ་ ① མ་ལི་བའམ་གསོན་པ། ད་དུང་སྟོག་འཛོལ་ཅམ་དུ་གནས་ཡོད་པ། ② ཆེ་ཡུན་རིང་
གནས་ཐབས་བྱེད་པ།

སྟོག་འཛིན་རྒྱུ་། རྒྱུང་སྟོག་འཛིན་དང་དོན་གཅིག་པས་དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལ་གཟིགས།

སྟོག་བྱངས། ལུས་ཀྱི་རྩས་སྟོབས། ལོ་ན་དར་མའི་སྐབས་སུ་སྟོག་བྱངས་བཟང་བ།

སྟོག་ཐོན། སྟོག་སྟོན་འབྱུང་བའི་དོགས་ཐོན། རང་རེ་མ་ལུ་གཉིས་ཀའི་ཕྱིར་དུ་སྟོག་ཐོན་དམ་པོར་གྱིས།

སྟོག་རིན། སྟོག་པོར་བར་འཇལ་དགོས་པའི་རིན་ཐང་།

སྟོག་རྒྱུ། ① སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ནང་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་སྟེ། བྱང་ཉག་སུ་སེམས་འཕྱོར་བ་དང་། གཉིད་ཡེ་བ་
རེས་བརྒྱལ་བའམ་འཕོག་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ ② སྟོག་ཆེའི་ཉེན་བྱེད་པའི་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུ།

སྟོག་རྒྱང་ནད། རྒྱུང་སྟོག་འཛིན་གྱིས་ལོག་པའི་ལས་བྱས་ནས་སྟོག་རྩ་དཀར་པོའི་ཆ་ཤས་ལ་
གཞོད་པར་བྱེད་པའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། བྱང་ཆེགས་རྒྱུང་ནད་ནམ་
ལྔ་ནད་གྱུར་ཉག་སྟེ། སྟོག་རྒྱང་ཟས་རྩལ་རྒྱུང་དང་དག་ལུལ་ལས། ལུགས་བཀག་བཅོར་བས་
འཁྲུགས་ཏེ་མགོ་མོ་འཁོར། སྤྱིང་འཕྱོས་དབྱུགས་སྤྱད་དཀའ་ཞིང་མིད་མི་བྱལ། ཅེས་དང་། གོང་
སྤྱོད་དཀོན་ཅོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་པོད་དམར་ལས། སྟོག་རྒྱང་ནད་ཅེས་སྟོག་འཛིན་
རྒྱུང་འཁྲུགས་ནས། ཡིད་མི་བདེ་ཞིང་འཛིགས་སྐྱལ་སེམས་ལ་འཆར། མི་ལས་ཟང་ཟིང་མང་ལ་
གཉིད་རྒྱུང་ཞིང་། ལུས་འདར་རྩལ་མང་ཤེས་པ་འཕྱོས་པ་དང་། མགོ་གང་ཤེས་པ་འཕྱོས་པ་
དང་། མགོ་འཁོར་དབྱུགས་སྤྱད་དཀའ་ཞིང་མིད་མི་བྱལ། བྱང་ཆབས་ཆེན་བརྒྱལ་ཞིང་སྟོ་
བའང་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

སྟོག་ལ་འཆུམས་པ། [རྫིང] སྟོག་ལ་ཆགས་པ།

སྟོག་ལན། གཞན་སྟོག་བཅད་པའི་ལན། སྟོག་ལན་འཇལ་བ། རྫོན་པོ་འདི་དང་སྟོག་ལན་ཡང་ཡང་ཆགས།

སྟོག་ལན་འཇལ་བ། སྟོག་ལན་སྟོག་གི་འཇལ་བའི་ཁྲིམས་ཆད་ཅེས་པ། མི་བསད་པའི་ནག་ཉེས་
ཅན་ལ་ཡུལ་ཁྲིམས་དང་བསྟུན་པའི་སྟོན་སྟོག་ཆད་བཅད་པའི་ཁྲིམས།

སྟོག་ལུས་དབང་རྒྱུང་བ་ཞི། ལག་ཅེས་ལས་བཤད་པའི་ལོ་ཁྲན་དུག་རྩ་པོ་རེ་རེ་ལ་སྟོག་གི་ཁམས་

དང་། ལུས་ཀྱི་ཁམས་། དབང་ཐང་གི་ཁམས་། རྒྱུད་རྟེན་ཁམས་བཅས་བཞི་རེ་ཡོད་པས་པན་
ཚུན་མ་ཐུན་མི་མ་ཐུན་བརྟག་པའོ།།

སྟོག་ལུས་དབང་ཐང་། ཉག་ཅིས་ལས་བཤད་པའི་ལོ་ཤྲོན་བྱུག་ཅུ་པོ་རེ་རེ་ལ་སྟོག་གི་ཁམས་དང་།
ལུས་ཀྱི་ཁམས་། དབང་ཐང་གི་ཁམས་རེ་ཡོད་པས་པན་ཚུན་མ་ཐུན་མི་མ་ཐུན་བརྟག་པའོ།།
དཔེར་ན། དེ་ནས་རྒྱ་ནག་ས་སྤང་གི་། བརྟགས་པའི་ཅིས་ཀྱི་ཆོག་ལ། དེ་ནས་སྤང་གི་མདོག་
བསྟན་པ། གང་བཅིའི་གནམ་ལོའི་དབང་ཐང་མགོ་། སྟོག་གི་ཁམས་ནི་ལུས་པོ་སྟེ། གནམ་ལོའི་
ལུས་ཁམས་པོ་བའོ།། ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

སྟོག་ཤིང་། ① གཞུང་ཤིང་། ② གཙོ་བོ།

སྟོག་ཤིང་གཟེད་བྱེད། སྟོག་ཤིང་རྟེན་སའམ་རྟེན་པའི་ཡུལ།

སྟོག་ཤོག་ ཅས་བ་ནི་རྒྱ་སྟོལ་རི་མོའི་ནང་གི་དར་མེད་ལས་བྱུབ་པའི་རི་མོ་འམ་ཡིག་གཟུགས་
སོགས་ལ་གོང་གཤམ་རྒྱབ་སྐྱབས། དར་མེད་གི་རྒྱབ་ཏུ་ཤོག་བྱའི་རྒྱབ་ཤིང་བརྒྱུད་ཡོད་པས་
དེས་རི་མོ་དང་ཡིག་གཟུགས་སྤང་སྟོབ་བྱེད་པར་པན་ལུས་ཆེན་པོ་ཡོད་སྟབས། རི་མོ་འམ་
ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་སྟོག་ལྟ་བུར་འཛིན་པའི་གལ་ཆེའི་དོན་སྟོང་ཐུན་ཡོད་རྒྱུན་དེར་སྟོག་ཤོག་
ཅས་འབོད་ཀྱི་ཡོད།

སྟོག་གཤེད། ① སྟོག་གི་བར་གཙོད་དེ། ཉག་སྐྱག་དང་། རྒྱ་གམ་ལོ་སྐྱག་ལྟ་བུ། ② སྟོག་གཙོད་མཁའ།

སྟོག་གླ། འགོ་བའི་ལྷ་ལྷའི་ཡ་བྱལ།

སྟོང་། འཕྲོག་བྱུག་ཡོ་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལས་དྲང་པོར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། འཕྲོག་པོ་སྟོང་མཁའ་ཞེས་པ།
སྟོང་པོ། དྲང་པོ་སྟེ་ཀྲོག་ཀྲོག་མེན་པ། མདའ་སྟུག་ སྟོང་པོ། མི་སྟོ་ཁོག་སྟོང་པོ། འགོ་ལམ་སྟོང་པོ།
སེམས་སྟོང་པོ།

སྟོང་བ། བསྐངས་པ། བསྐང་བ། སྟོངས། དྲང་པོར་བྱེད་པ། མདའ་དྲང་པོར་མ་བསྐངས་ན་འབེན་ལ་
མི་ཐེབས། རང་རྒྱུད་དྲང་པོར་སྟོང་བ། ལུས་དྲང་པོར་སྟོང་བ།

སྟོང་བཅན་སྟོམ་པ། བོད་རྒྱལ་སོ་གསུམ་པ། སྤུ་རྒྱལ་སོ་གསུམ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཟིགས།

སྟོང་བཅན་སྐྱམ་པའི་འབྱུངས་ཁང་། པོ་བྱང་བྱམས་པ་མི་འགྱུར་གླིང་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་མང་

ཆེ་བལ། བོད་ལྗོངས་མལ་ལྷོ་གྲང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་རྒྱུ་མ་ཁི་ཁང་དུ་གྲང་ལུལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་
ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་དང་། ཡང་ཁུལ་དེའི་མང་ཆོག་གས་ཀྱི་ཤོད་རྒྱུན་དུ་ཁྲི་ཁང་གི་བྱ་བ་
ངོས་རི་འདབས་སུ་དེ་སྟོན་གྱི་དགོན་ལུལ་ཡོད་པའི་ས་གནས་དེར་ཆོས་ཁང་དཔར་པོ་ཟེར་བ་
ཞིག་འདུག་པ་དེར་སྟོང་བཅན་འབྲུངས་པ་རེད་ཅེས་ཟེར་སྟོལ་ཡང་འདུག། སྤྱིར་སྟོང་བཅན་
འབྲུངས་ལུལ་སྟོན་རྒྱུ་མའི་ལུལ་ནི་དབུས་རི་བར་སྟོར་དུ་གྲགས་པའི་ནང་ཆོན་རི་པོ་གྲགས་
ཅན་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་གི་རི་པོ་མཐུལ་ཞེས་པའི་འདབས་སུ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། ལུལ་དེར་
རྩ་རྩ་ཤིང་གསུམ་འཛོམས་ཤིང་གཅན་གཟན་རི་དྲགས་བྱ་རིགས་སྣ་ཆོག་ས་ཅི་ཤིང་མེ་ཉླ་
གི་ཁོད་དུ་ཉམས་དགའ་བར་ཅེན་པའི་གནས་ཡིན།

སྟོང་བཅན་རྣ་ཁང་། མིང་གཞན་ལ་སྟོང་བཅན་བང་སོ་ཟེར། སྤྱི་ལོ་༡༥༠༥པའི་ལྷགས་ཀྱི་ལོ་ཅམ་དུ་
བཞེངས། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་འབྲོངས་རྒྱས་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྟོངས། སྟོང་བའི་སྐུལ་ཆེག

སྟོད། དགོང་མོ་སྟེ་ནམ་སྟོད་ཀྱི་ཆ།

སྟོད་འཁོར། བག་གི་དུས་ཆོད་དེ་མཆན་མའི་དུས་ཆོད་ཆ་དུག་ཏུ་དགོས་པའི་ཆ་གསུམ།

སྟོད་འཇིང་། ནམ་སྟོད་ཀྱི་དཀྱིལ་ལམ་ཤེད་པ།

སྟོད་མོ། སྟོད་དང་མོ་རངས།

སྟོད་བྱིངས། ས་རུབ་སྟེ་སྟན་ནག

སྟོད་སྟན། ནམ་སྟོད་ཀྱི་སྟན་ནག

སྟོད་ཡོལ། མཆན་མའི་སྟོད་ཆ་བཀལ་ནས་ནམ་བུ་ལྟེད་མ་ཟེན་བར།

སྟོད་ལ་རྒྱ། [མངོན] སྟོན་པོ།

སྟོད་ལ་ཟ། [མངོན] སྟོན་པོ་སྤྱིའི་མིང་།

སྟོད་ལོང་། ① ཉིན་མོ་མིག་ལ་སྟོན་མ་མཆིས་ཀྱང་མཆན་མོ་ས་སྟོད་དུས་མིག་གིས་གཟུགས་མི་
མཐོང་བ་ལོང་བ་ལྟར་འགྲུར་བ་ཞིག ② མིག་འགྲིབས།

སྒོལ་བཟང་། ལུགས་སྒོལ་ཡག་པོ། སྒོལ་བཟང་འབྲེད་པ། གནའ་བོའི་སྒོལ་བཟང་པོ་རུབ་པ་མེད་པ།
སྒོལ་ལམ། རྒྱན་གྱི་སྒོལ་ལུགས་སམ། ལུལ་ཆོས། གནའ་བོའི་སྒོལ་ལམ་ལས་འདས་པ།
སྒོས། སྒོ་བའི་སྒྲུབ་ཆེན་ཇ་དེ་གང་ཆར་སོང་། མེ་ལ་སྒོས་ཤིག
སྒོས་པ། ས་རུབ་པ། ས་སྒོས་པ། སྒྱན་སྒོས་པ། ས་སྒོས་སྒྱན་རུབ་སྤྱི་ཡི་དུས་ཆོད་ཡིན།
སྒྲ། [སྒྲ་གཉིས་ལྡན་ཅན][lha] གློག་སྤངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་ཁྲག་དགོས། དེས་ན་ལས་ཀ་
དེ་སྒྲ། [tsa /lha] མོ་རེད། ཇ་སྒྲ་བྱ་རེད་ལྟ་བུ་འདི་ལ་སྒྲ་གཉིས་ཀ་འདོན་ཆོག ① ས་ཆོན་བ་
བཞོ་སྒྲ། ཤིང་སྒྲམ་པོ་འབར་སྒྲ། ཤེས་སྒྲ་མོ། གོ་སྒྲ་བའི་ཆེན་ཅེས་པ། འདི་རིགས་ལ་སྒྲ་གངས་
གཉིས་ཀ་གང་བདེ་རུ་བཞག་ཆོག ② གཡལ་སྒྲོ། ལུགས་སྒྲག་སྒོ་ར་ལྟ་བུ་རྒྱས་ཤི་རེས་བར་རུ་
[tsa]བཞག་དགོས་པ་ལས་གངམས་ང་མེད་དོ། དཔེར་ན། ལུགས་སྒྲག་གྱོན་ནས་གཡལ་སྒྲོ་
འཕོ། སྒོ་ར་བཙུགས་ནས་ཨ་འགད་བརྗོས། ལྟ་བུ་ལ་གངམས་ཀའི་ངང་བཞག་མི་རུང་ངོ་།
སྒྲ་ང་། ཆལ་དང་། ཡོས་སོགས་རྫོང་སའི་སྒོད། སྒྲ་ངའི་སྤྱིད་བུ། སྒྲ་ངའི་བུག་མ། ལུགས་ཀྱི་སྒྲ་ང་།
སྒྲ་ངར་ལག་པས་མ་འཆང་ན། སྒྲ་ངའི་རྩྭ་བ་འགོས་དོན་མེད། མིང་གི་རྒྱུ་གངས་ལ་རྫོང་བའི་
གཞི་དང་། རྫོང་ཇ། ལུགས་སྒོད། ཐེར་པོ་བཅས་སོ།
སྒྲ་བཙས། [སྒྲ་གཉིས་ལྡན་ཅན][lha] གློག་སྤངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་ཁྲག་དགོས། རུ་ང་
ཞིབ་ཆགས་མེད་པ། རང་འཁྲིའི་ལས་འགན་ལ་ཁྲལ་མངོན་སྒྲ་བཙས་བྱེད་མི་རུང་།
སྒྲ་བཙས་ངལ་འདྲེམས། ལས་ཀ་ཞིབ་ཆགས་པོ་མ་བྱས་པར་རང་ཉིད་དཀའ་ངལ་རྒྱུང་ཐབས་ཀྱིས་
སྒྲ་བས་གང་བདེ་བྱས་པ།
སྒྲ་ཆོས། [སྒྲ་གཉིས་ལྡན་ཅན][lha] གློག་སྤངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་ཁྲག་དགོས། ལས་སྒྲ་
མོར་བྱེད་པའི་ལས་དང་བྱ་བ་ལ་ཟེད།
སྒྲ་བྱངས། ཁུ་བ་སྒྲ་ཞིང་བྱངས་པ། གསོལ་ཇ་སྒྲ་བྱངས།
སྒྲ་པོ། [སྒྲ་གཉིས་ལྡན་ཅན][lha] གློག་སྤངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་ཁྲག་དགོས། ①གར་པོ་
ལས་སྒྲོག་པ། ཇ་སྒྲ་པོ། ལུགས་སྒྲ་པོ། ②ལས་ཀ་འབྲུབ་བདེ་བའི་དོན་ཉེ། མོ་ལ་གཉོང་སྒྲོང་རྒྱ་
སྒྲ་པོ་རེད། ས་བཤེལ་གས་བཤད་གོ་སྒྲ་པོ་རེད།

སླ་བ། ① གར་པོ་མེན་པ། ཐུག་པ་སླ་པོ། ཆང་སླ་པོ། ② གར་སླ་འཆམས་པོ། དཀའ་མེན། གོ་སླ་
བ། ལས་སླ་པོ་མེན་པ། ཆོན་ལོག་སླ་པོ། བྱ་བ་ནམས་སྐྱབ་བར་སླ་བ། ③ རོ་དང་རུས་བ་དྲངས་
མ། སླན་རུས་བ་དྲངས་མ། སླན་རུས་སླ་བ། སླན་གྱི་ཡོན་ཏན་སླ་བ།
སླ་པོ། [སླ་གཉིས་ལྟན་ཅན] [lha] གློག་སྙངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་སྐྱག་དགོས། ① གར་པོའི་
ཐོག་ཟླ། ② ལས་ཀ་དཀའ་མོའི་ཐོག་ཟླ།

སླ་ཅ། སླད་ཆ་དང་འད།

སླ་གཡོས་བཤད་པ། [ཡུལ] སྐགས་ཡུས་བཤད་བའང་ཟེད། འཇམ་ཐབས་གིས་རྟོག་བཤད་པ།
བྱ་མོ་དེ་སླ་གཡོས་ཆ་པོ་འདུག།

སླ་ལམ། [སླ་གཉིས་ལྟན་ཅན] [lha] གློག་སྙངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་སྐྱག་དགོས། བཟོད་
བའི་ལམ་གང་ཞིག འགྲོ་བདེ་ཞིང་མི་ནམས་རྒྱན་ལྟན་གྱི་འགྲོ་ལམ་ཡིན་ཡང་ས་ཐག་རིང་བ་
ཡོད་པ། དེ་ལས་ཐོག་བའི་ལམ་ས་ཐང་བྱང་ཡང་འགྲེལ་འབྲུལ་སྐབས་མི་བདེ་སྐབས་རྒྱན་ལྟན་
འགྲོ་མཁན་ཉུང་བའི་ལམ་གྱི་མིང་ཡིན།

སླ་ལས། [སླ་གཉིས་ལྟན་ཅན] [lha] གློག་སྙངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་སྐྱག་དགོས། ལས་ཀ་
ཞིབ་ཆ་མ་བྱས་བ་སྐབས་གང་བདེའི་ཆེད་དུ་བྱས་བའི་ལས་ཀའི་རིགས་ལ་ཟེད།

སླག་པ། གློག་པའམ། བགས་སྐྱག་ ཆར་སྐྱག་ འཛོག་པས་སྐྱགས་སྐྱག་གྲོན། རོང་པས་ར་སྐྱག་གྲོན་ལྟ་བུ།

སླགས་པ། [རྟིང] བཞོད་པ། སྦྱོན་བྱུང་བ། བསྐྱགས་པ། གཏང་པ། ཉེན་པ།

སླང། ཡོས་བརྗོད་པའི་ལྷགས་སྟོད་ཅིག འདི་ལ་སྟོང་ཡང་འགྲི་སྟོང་ཡོད།

སླང། འདིའི་སྐྱག་དང་[tsang] ཞེས་སྐྱག་དགོས། སླངའི་བསྐྱས་ཡིག་ལྷགས་སླང། རྟོང་སླང། ཆལ་སྟོང།

སླང་ཤེག་སླ་[tsang] རའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཆགས་བའི་དུ་བའི་ཤེག་པ།

སླང་ཤྲེད། སླང་ཁ་གཡེར་བ།

སླད། ① ཆེད་དང་ཕྱིར། འཆོ་བའི་སླད་དུ་ངལ་ཙོམ་བྱེད། ཞིང་ལ་རྩ་གཏོང་བའི་སླད་དུ་ཡུར་བ་བཟོ།
ལོ་ཐོག་འབྱུང་བའི་སླད་དུ་མོན་པ་བྱེད་པ། སླད་དུ་འང་ཁོ་པོ་ལ་འབྲན་དུ་བཟོད་ན་ཅི་དགའ་བར་
དབྱང་སྟོད་ཅིག ② སླད་མ། རྗེས་མའི་དོན་ཡིན།

སྐད་སྒྲོན། བྱེད་པོ་གཞན་གྱི་ལྷགས་ལས་རང་གི་བཟང་པོའི་རང་བཞིན་ཉམས་ཉེས་པར་བྱེད་པ།
སྐད་ཆ། རྩེ་མའི་སྐབས་སམ། རྩེ་སྤྱི་དུས། སྐད་ཆར་བྱུག་གིས་ཡང་ཡང་ཡོད་པ་ཞུ།
སྐད་བཏང་པ། སྐད་བཏང་བ་སྟེ། རྒྱ་མི་གཙང་བ་གཞན་བསྐྱེས་པ།
སྐད་དུ། ཆེད་དུ་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། ཉན་སོས་སྐད་དུ་སྒྲན་བསྟེན། ཆོག་བསྐྱུས་ན་སྐད་ཅེས་འབྲི་ཆོག་སྟེ། དེ་
སྐད། བཙོན་པ་མ་བྱས་ཡོན་ཏན་འབྱོར་བདག་ལ། དེ་སྐད་བཙོན་པ་ཚུ་བོའི་རྒྱན་བཞིན་བསྟེན་ཞེས་པ།
སྐད་དུ་གསལ། འོག་ཏུ་གསལ།
སྐད་འདོམས་ཁྲིམས་གཙོད། རྩེ་སྤྱི་བཀག་སྒྲོམ་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཁྲིམས་གཙོད།
སྐད་ནས། རྩེ་སྤྱི་སྤྱི་
སྐད་ནས་འབྱུང་། འོག་ནས་འབྱུང་།
སྐད་པ། དྲི་མཐམ་སྒྲོད་པ་རན་པ་སོགས་ཀྱིས་ཉེས་པར་བྱེད་པ།
སྐད་ཕྱིན། རྩེ་སྤྱི་སྤྱི་ཕྱིན་ཆད། སྐད་ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡོང་གིད།
སྐད་ཕྱིས་འབྱུང་། སྐད་ཕྱིན་དང་དོན་མཚུངས།
སྐད་མ། ཕྱི་མ་དང་རྩེ་མ། ད་ལྟ་མ་ཟད་སྐད་མ་ལའང་རྩར་བཙོན་བྱེད་དགོས། བྱེད་སྒྲོན་ལ་ཐེབས།
ང་སྐད་མ་ནས་མཐུགས་པོར་ཡོང་ཆོག།
སྐད་ཅ། སྐད་ཆ་དང་འབྲ།
སྐད་ཆ། དྲི་ཆེན་ནས། སྐྱག་པ།
སྐད་བཞིན། བྱིར་ཡང་ངམ། སྐར་ཡང་། སྐད་བཞིན་བཤད་པ། སྐད་བཞིན་ཐེབས་པ།
སྐད་རོལ། ① ཕྱི་རོལ། ཁང་པའི་སྐད་རོལ། ② རྩེ་མ། སྐད་རོལ་གྱི་གནས་ཚུལ།
སྐད་ལ། [ལུལ] ཞེན་པ་དང་ལ་རྒྱ། མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ལ་རྒྱ་བོར་མི་རུང་།
སྐད་ལར་མི་བརྟུབ་པ། རྩེ་སྤྱི་མདུན་ལམ་ལ་མན་སོགས་མེད་པ།
སྐད་ས། [ཆིང] སྐྱག་པ།
སྐན། ཕྱིན་ཆད་ཀྱི་དོན་ཉེ། སྐན་ཆད་ཀྱང་ཉེས་པ་མི།
སྐན་ཆད། [ཆིང] ཕྱིན་ཆད་དམ་རྩེ་སྤྱི་

སྒྲན་པ། [རྟིང] ཡང་བསྐྱུར།

སྒྲམ་པ། ① [རྟིང] ལུང་ཐད་བརྩོས་པ། ② ཉམས་པ་འཕམ། གང་པོ་མེན་པར་འཕྱུར་བ།

སྒྲུབ། ① རྩེ་མ་དང་། བྱི་མ། དེ་འཕྲོས་སྒྲར་དུ་བཤད་ཆོག་སྒྲར་བཅར་ཡོང་། སྒྲར་འབྱོར། ② ཡང་

བསྐྱུར། སྒྲར་ཡང་གསུང་བ། མི་འཆམས་པ་ནམས་སྒྲར་བསྐྱུམ་པ། གཤེ་ཡང་སྒྲར་མི་གཤེ་བ།

བརྟེན་པ་སྒྲར་བརྟེན་པ། གྲོ་ལ་བ་སྒྲར་གྲོ་ལ། ལུང་ཆོག་རྩུབ་ཀྱིས་སྒྲོ་བ་ལ་སྒྲར་སྒྲོ་བ། [བསྐྱུན་

ཆོག]ཡང་བསྐྱུར་རམ་བསྐྱུར་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཏེ། ཆོགས་བཅད་འདི་སྒྲར་ཡང་ཆར་གཅིག་འདོན།

ནད་ཡམས་ལ་ལ་ཐངས་གཅིག་བྱུང་རྩེས་སྒྲར་གསོན་ཐབས་མེད། སྒྲར་ཡང་བཤད་ལྟ་བུ།

སྒྲར་སྒྱེ། ① [མདོན] སྒྱ། ② སེན་མོ།

སྒྲར་གྱི་བ་མ། [མདོན]གཟུགས་བརྟན།

སྒྲར་བརྟེན། ① ལན་འདེབས་པ། ② [མདོན]བམ་ཐེའི་མིང་གི་མདོན་བརྟེན།

སྒྲར་གཏོང་། གྲོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོལ་བ་སྟེད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྟེད་དུ་playback ཟེད།

སྒྲར་དུག་དུག་པོང་ད།

སྒྲར་བསྐྱུ། སྐབས་བབས་ཀྱི་བརྟེན་བྱའི་དོན་ནམ་ཆོག་དེ་ཉིད་དེ་ཅམ་གྱིས་བསྐྱུ་བར་སོང་བས་སྒྲར་

བསྐྱུའི་སྒྲ་ཞེས་སམ་རྟོགས་ཆོག་ཅེས་བྱའོ། ཞེས་འདིར་སྒྲར་བསྐྱུ་ཞེས་པ་དང་རྟོགས་ཆོག་

གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་སི་རུ་བཤ་ཆེན་གྱིས་བཞེད། འདིར་རྟོགས་ཆོག་ཅེས་པ་དེང་རབས་

རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་རྟོགས་ཆོག་སྟེ། (句号。) ཏུགས་འདི་དང་བྱེད་ལས་གཅིག་ཀྱང་། དེང་དུས་

མདོ་དུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཁ་སྐད་ནང་དུ་བེད་སྒྲོལ་བྱ་རྒྱ་ཏ་ཅང་ལུང་བ་ཞིག་ཤེད། སྟེ་འདི་

ནི་རྩེས་འཇུག་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་སྟེད་ཡིན་སྟབས། སྒྲར་བསྐྱུའི་སྟེད་འཇུག་ལྷལ་གྱི་མིང་དེའི་

རྩེས་འཇུག་ག་ཡིན་ན་དེའི་རྩེས་སུ་སྟེད་གོ་སྒྲར་བསྐྱུའི་སྟེད་བཅུ་གཅིག་རྩེས་འཇུག་བཅུ་ལ་ན་

རོ་སྒྲར་བས་གོ་རོ་དོན་པོ་མོ་འོ་འོ་མོ་མོ་བཅས་བཅུ་དང་ཉོ་ཡིག་བཅས་བཅུ་གཅིག་གོ་དེའི་

མིང་ལ་རྟོགས་ཆོག་གས་རྒྱ་སྟེད་ཅེས་ཀྱང་ཟེད།

སྒྲར་བྱང་མཐུག། [མདོན]གཟུགས་བརྟན་གྱི་འབྲུལ་སྒྲར་རིགས་ནམས།

སྐར་བྱང་། [མངོན]དུས་ཚོད།

སྐར་འཕྲུལ། རྒྱུ་སྐར་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་reentrant ཟེད།

སྐར་ཞིང་། ཕྱིར་ཞིང་སྟེ་ཕྱི་དུས་ཡང་ཡང་། དོན་གཤམ་པོ་ཆེ་ལ་སྐར་ཞིང་གྲོས་བསྐྱར་བྱེད།

སྐར་གཟུགས། སྐུ་འབྲེལ་གཟུགས།

སྐར་ཡང་། བསྐྱར་བའམ་བསྐྱན་པའི་དོན། ཁོ་རང་སྐར་ཡང་སོང་བ། སྐར་སྐྱས་པར་མ་ཟད་ད་ལྟ་
སྐར་ཡང་སྐྱ་བ། དབྱིན་སྐད་དུ་again ཟེད།

སྐས། ① གཉེན་འཁོར། ② བཅུན་མའི་འཁོར།

སྐས་ཀྱི་ལྟ་ཁང་། ལྟ་ཁང་གི་ཡན་ལག་ལྟ་ཁང་ཆུང་དུ།

སྐས་བ། བསྐྱས་པའི་སྐས་མ།

སྐས་མ། ལྟས་མ།

སྐས་ར། མཆེར་རའམ་སྐས་ར། དབྱར་སྐས། དགུན་སྐས། སྐས་ར་ལོར་གྱིས་གང་།

སྐྱ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་ད་ལྟ་བུ་གཤོ་སྐྱ་དང་རྒྱན་གཏམ་གྱིས་མགོ་བསྐྱོར་གཏོང་བ་སྟེ། དོགས་
ཐོན་མ་བྱས་ན་མི་དན་བས་སྐྱ་ཉེ་ཆེ། སྐྱ་མཁན། སྐྱ་བྱེད། སྐྱ་སེམས།

སྐྱ་ཁྱིད། མགོ་སྐྱོར་བཏང་ནས་ཁྱིད་བ།

སྐྱ་ལྷ། [ཉིང]ཆང་སྟོད་དམ། ར་དང་ཞོའི་སྟོད་ཟེ་ཕྱ་ཞིག་

སྐྱ་ཤེས། ཆུང་ནད་གསོ་བའི་ཁྱོག་སྐྱན་ཞིག་སྟེ། ཞང་ཁུང་གི་སྐད་ལས་བྱུང་བ།

སྐྱ་འཛིད། མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བ།

སྐྱ་བ། བསྐྱས་བ། བསྐྱ་བ། སྐྱས། འཛིད་བའམ་འཛིད་བ་དང་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བ། རྒྱ་ལོར་བསྐྱས་ཏེ་
འཁྱེར་ཅིས་བྱེད། ཁ་ཡག་གིས་མི་བསྐྱས། མགོ་བསྐྱོར་གྱིས་རྟ་དེད། དན་བས་སྐྱེན་དང་འབྲུང་
ཆེ་སྐྱ་བར་བྱེད།

སྐྱ་བྱེད། ① མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བ། ② སྐྱ་མཁན། ③ [མངོན]མའོ་ཅེ་སྐྱང་། མེ། མེ་ལྷ།

སྐྱ་བྱེད་གཤམ་ཆེག་གཤམ་ཆེག་གི་རྒྱན་གཉིས་བ། གཤམ་བྱ་གཤམ་བྱེད་གཉིས་སྐྱ་མཆུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་

གཤམ་བྱེད་ལ་སྐྱ་དེ་འཇུག་པ་ཡོངས་གྲགས་དང་། གཤམ་བྱ་ལ་སྐྱ་དེ་འཇུག་ཀྱང་ཅུང་ཟད་གྲགས་
ཅུང་བས་བརྗོད་དོན་དེ་ལས་གཞན་པ་གཤམ་བྱེད་ལ་གོ་ཞིང་འཇུག་པའི་སྒོ་སྒྲིད་པར་བྱེད་པ་དེ་
སྐྱ་བྱེད་གཤམ་ཆིག་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན།

སྐྱ་འབྲིད། སྐྱ་འབྲིད་དང་འབྲ།

སྐྱུངས། འཛོག་ཐང་གི་འཛོག་ཚུགས་གཅིག་སྟེ། གཡག་གིས་ཉིན་གཅིག་ཆོད་ཐུབ་པའི་ལམ་ཐག

སྐྱས། སྐྱ་བའི་སྐྱལ་ཆིག་

སྐེ་པོ་སྐེ། མ་ཡོངས་པར་བསྐེ་དང་འདས་པར་བསྐེས། སྐལ་ཆིག་ལ་སྐེས་འབྲི།

སྐེ་ཁ། [ཉིང་]ཁ་ཀྲོག་ཀྲོག་

སྐེ་འཇམ། ① འཇམ་ཅིའི་ནང་ཆོན་རྒྱུང་རྒྱུང་པ་ལ་བསྐྱགས་པའི་སྐྱོར་བ་ཞིག་སྟེ། ལྷག་ཤིང་ཆོ་ཁུ་
དང་འབྲི་ཡི་འོ་མ་མར་ཞུན་བཅས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱ་རྟ་དང་། དེ་བ་དུ་བྱ། བི་བི་མིང་། རྒྱམ་མྱ། ཨ་
བྱ་རྒྱམས་ཀྱི་ཕྱེ་མ་སྐྱར་ནས་རྒྱལ་བྱའི་ནང་སྐྱགས་ཏེ་བཤའ་ལམ་ནས་མས་བཏང་བྱ་དགོས་པ་
ཞིག་ ② སྐེ་པོ་འམ་འཇམ་པོ།

སྐེ་ཤེས། ཤིང་སྐྱན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ཁ་བསྐྱལ་ཆ་བཅས་ཞུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་རྒྱུང་
ཆད་དང་། རིམས་ཆད། རིག་བྱམ། ཆད་རྩིང་བྱེར་བ། ཆ་བ་མ་སྐྱན་པ་སོགས་ལ་མན། མིང་གི་
རྒྱུ་གངས་ལ་གྱུ་རི་ཅི་དང་། རྒྱུད་ལྡན། བཅས་སྐྱེས། མཆོག་གི་ལུས། བདུད་ཅི་ན་ཆོད་
གནས། སྐེ་སྐྱད་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱམས་སོ།

སྐེ་འདས་ཅན། མཆན་མ་དང་བཤའ་ལམ་འབྲེས་པའི་ནད་ན་མཁན་བྱུང་ཐེད།

སྐེ་འདམས་པ། མཆན་ཆ་ཆད་པའི་སྐེས་པ།

སྐེ་པོ། ལྷང་སྐྱག་ལས་སྐྱས་པའི་སྟོད། ཨར་སྐེ། དཀར་སྐེ། བག་སྐེ་སོགས།

སྐེ་བ། ① ཐིག་ཀྲོག་ཀྲོག་ ② ཡན་ལག་སྐྱོན་ཅན།

སྐེ་པོ། སྐེ་བ་དང་འབྲ།

སྐེ་ཐིག་ཐིག་ཁྲོག་པོ།

སྐེ་མོ། ① རི་དྲགས་ཀྱི་བགས་པས་བཞོས་པའི་ཆར་གོས། ② [ཡུལ]རེ་ལྗེའི་བྱ་རའམ། བྱར་བ།

སྒྲེ་ལུང་སྒྲོ་བཟང་འཕྲིན་ལས། རྗེ་འདི་ནི་སྒྲོ་ཁ་བཟང་ས་རི་གཅེན་སྒྲུ་དཀར་པོ་ཞེས་པར་ཡབ་ཀུན་
 དགའ་བྱུང་པོ་དང་ཡུམ་རྒྱུས་ལུང་ཆོས་འདོམས་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་
 མེ་སྤང་༡༩༩༡ལོར་སྤྱི་འཐུངས། སྤྱི་ཚུང་དུའི་དུས་ལ་མཆན་དགོས་དགོས་ཆེ་རིང་ཞེས་
 བཏགས། དཀྱང་ལོ་དུག་གི་ཐོག་གོང་ས་ཆེན་པོ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་དུང་དུ་དབྱ་སྤྱི་ལུང་
 ལུལ་རྗེས་མཆན་སྒྲོ་བཟང་བསྐྱབ་པ་བྱུང་པའི་རྒྱལ་མཆན་དུ་འདོགས་པ་གནད། དཀྱང་ལོ་བཅུ་
 གསུམ་སྐབས་གོང་ས་དུག་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་དུ་ཆེབས་བསྐྱུར་སྐབས་འོས་དགར་
 ཞལ་མཇལ་ནས། གསུང་གང་འདོད་དུ་བྱུང་བས་ཕིན་ཏུ་སྤྲུལ་བཟང་ཐོབ། དཀྱང་ལོ་བཅུ་བཞིར་
 གཅེན་དུ་ཕེབས་ནས་པཌ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོའི་དུང་ནས་དགེ་བསྐྱེད་དང་
 དགེ་ཚུལ་གྱི་སྤྲོམ་པ་བཞེས་ཏེ་མཆན་སྒྲོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཞེས་བསྐྱུལ། བཀའ་ཚོམ་ཡང་མང་
 པོ་མཛད་པ་སྟེ། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྤྲོམ་པའི་ཟབ་དོན་འགའ་ཞིག་གནད་ཀྱོལ་བ་སྤྲུལ་དོན་ཡང་
 གསལ་ཉིན་གྱེད། ལྷ་མཆོག་ཆངས་པ་ཆེན་པོའི་མདོས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཉིན་གྱེད་སྤང་
 བ། བདེ་མཆོག་གི་ཆོ་ག་སྤྱོད་བསྐྱེད་གསལ་གྱེད། དེས་ལན་ལྷ་བའི་མིག་ཡངས། གསང་འདོན་
 ལས་ཀྱི་རྗོད་པོ་གསལ་འདེབས་སྒྲོན་ལས། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྱུང་རོ་ཅོག་གི་གསུང་པར་རིན་
 པོ་ཆེ་སྤྲོད་གསུམ་རྒྱན་གཅིག་རྩུ་འཕྲུལ་ཕིང་རྟའི་དཀར་ཆག་མཁའ་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་ཡིག་དང་
 རྟེན་འབབས་ལོ་རྒྱུས་ལེགས་ལྷན་ཆོགས་རྗེའི་ཟོར་གྱི་ལས་མཐའ་དང་དེའི་སྐུ་བ་ཐབས་
 སོགས་པོད་བརྒྱད་ལྷག་ཡོད། དཀྱང་བྱངས་ལྷ་བཅུ་ལྷག་བཞུགས།

སྒྲེ་ཡོན། སེམས་བྱ་བྱ་ཅན་ནས། དང་པོ་མིན། བསམ་པ་སྒྲེ་ཡོན་ཅན།

སྒྲེ་སྟེ། སྒྲེ་ཏེས་དང་། སྒྲེ་ལོང་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།

སྒྲེད། སྤྱི་བསྐྱུས་མ་སོགས་སྒྲེད་བཞིན་པ།

སྒྲེབ་པ། སྒྲེབས་པ། སྒྲེབ་པ། འབྱོར་བ་དང་རྟོལ་པ། རྟེས་འབྱུལ་རང་གནས་སུ་སྒྲེབས་པ། ལལ་
 འབབ་སྒྲེབ་ཡོང་། ཆོང་ཐོག་རྣམས་ཐག་རིང་ནས་སྒྲེབས་པ།

སྒྲེབས། །སྤྱ་གཉིས་ལྷན་ཅན། འདི་ལ། [lei] / [tsep] སྤྱ་འདི་གཉིས་ཀ་སྤྱོག་ཆོག་དཔེར་ན།
 ཁོང་སྒྲེབས་བྱུང་ལྷ་བྱུལ་ཁོང་[lei]བྱུང་དང་། ཁོང་[tsep]བྱུང་གཉིས་ཀ་སྤྱོག་ཆོག་པ་ལྷ་བྱ།

སྒྲེབས་རྟགས། འབྲུང་ཆེས་བཞོད་པའི་མིང་།
སྒྲེབས་ཐོ། འཆོགས་འདུས་སོགས་སུ་འབྲུང་བའི་དུས་ཆོད་ལྷ་བྱི་ལྟར་མིང་ཐོ་བཞོད་པ།
སྒྲེབས་བ། སྒྲེབ་པའི་འདས་པ།
སྒྲེའུ། ར་སྤྱ་སོགས་ལས་བཟགས་པའི་བྱར་བའམ་མལ་ཁེབས། སྒྲེའུའི་སྟོང་། སྒྲེའུའི་བྱར་བ། སྒྲེའུ་
དགར་པོ་ཞིག་གཡར་བ་ཉིན་མཆན་མེད་པའི་གོས་སུ་བྱས།
སྒྲེའོ། གཏམ་མཐ་སྐད་ཆ། དེད་ཡབ་སྲས་ཀྱི་སྒྲེའོ་ཉན།
སྒྲེལ། བྱར་བ་དང་། ལུང་ལྷག་གི་སྟོང་སྒྲེ་པོ་ལའང་།
སྒྲེལ་གོག་ཅེལ་པོ་འམ་སྒྲེལ་པོ།
སྒྲེལ་པོ། སརྟོ་སོགས་སྒྲགས་ནས་འབྲེར་རྒྱུའི་སྟོང་། པ་དེའི་ལྷེ་བ་མ་ལོན། ཚུ་དེའི་སྒྲེལ་པོ་ཡང་མ་ལོན།
སྒྲེལ་བྱར། དེ་ཏའམ། དེ་ལྷེ་ལས་བཟོས་པའི་སྒྲེའུ་འམ་བྱར་བ།
སྒྲེས། སྒྲེ་ཡི་སྤྱལ་ཆོག
སྟོ། (tso) ལྷགས་ཀྱི་བྱོད་པའི་ནང་དུ་ཆགས་པའི་རྩ་གཟན་གྱི་རོ་མའི་མིང་། འདི་ལ་(tso)
ཙོ་ཞེས་སྟོག་དགོས།
སྟོ་ང་། (tso-ng) བོད་རིགས་ས་ཁུལ་དུ་ཡོས་བརྩོ་ཆས་ཀྱི་ལྷགས་སྟོང་གྱི་མིང་།
སྟོ་ངོན། (tsodron) ལྟོ་བའི་ནང་གི་བཙོ་ཆ་པོ།
སྟོ་མ། (tsoma) ① ལྷག་བཤགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ལྷགས་སྟོང་ཁེབས་གཙོད་ཅན། ②[ཡུལ]
འབྲུ་འབྲུར་སྟོང་ལྷག་གིས་བཟོས་པའི་སྟོ་སྟོང་།
སྟོ་ལམས། (tsolum) ར་ལྷག་སོགས་སེམས་ཅན་གྱི་སྟོ་ལས་བྱས་པའི་ལམས་ཀྱི་མིང་།
སྟོ་ཤོ། འདི་ལ་[tsohuo]ཞེས་བསྟག་དགོས། སེམས་ཅན་གྱི་ལྷགས་པས་བཟོས་པའི་གོས་ཀྱི་
མིང་ལྟེ། ལྷགས་སྟག་དང་ར་སྟག་ལྟ་བུའོ།
སྟོ་ཤོ་རས་ཤན་མ། [tsohuo]ལྷག་སྟག་དང་། ར་སྟགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་གྲོན་ཆན་ལ་སྟོག་བ་
དང་། ཁམས་སྐད་དུ་སྟོ་ཤོ་ཟེར། དེའི་མཐའ་སྟོར་རས་ཀྱིས་ཤན་བ་ལ་སྟོ་ཤོ་རས་ཤན་མ་ཟེར།
སྟོག་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དལ་བ། བྱི་ནང་དང་སྟེང་འོག་གོ་ལྟོག་པའི་དོན་ཏེ། ལུ་བ་བྱི་ནང་མ་སྟོག་

སྤྱང་པོ་མགོ་མཐུག་མ་སྒྲོག།

སྒྲོག་འཁོར། སྒྲོག་ལྷང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་flip ཟེད།

སྒྲོག་གོས། ལྷག་ས་རིག་ས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་གོས་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་ལྷག་ལྷག་ས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་
གོས་ལ་ཟེད།

སྒྲོག་རྩན་ལེན་བ། བྲུ་བ་ཅི་ཞིག་བྲུས་པར་སྒྲོག་རྩན་གཞན་གྱི་མི་བྱེད་པར་ལེན་བ།

སྒྲོག་ཆ། ① དངོས་པོ་ལྷང་ས་པའི་སྤྱིན་ཆར་བྱིར་སྤྱོད་བྲུ་རྒྱའི་ཆ་ཤས། ② འབྲུལ་མཆོན་དངོས་
པོ་ཆ་ཆར་མི་ལེན་པར་བྱིར་སྒྲོག་པའི་ཆ་ཤས།

སྒྲོག་བ། ① ས་ཆོད་སོགས་གསར་དུ་སྤྱོལ་བ་དང་། བྱིན་ངས་སྤྱོད་འོག་སྒྱུར་བ། བར་སྤྱོད་
བསྒྲོགས་ནས་ས་ཞིང་བཅོས། ཁང་སྤྱོད་བསྒྲོགས་ནས་གསར་དུ་བཅོ། བགས་ཅན་གྱི་ནང་
བསྒྲོགས་ཏེ་སེང་གོ་འཁྲབ། ② ལོར་ག་དུ་འཐུག་བ། བར་མི་དེ་བྱིར་སྒྲོགས་ཤིག་འཁོན་ལན་
སྒྲོག་བ། ཆོང་སྒྲོག་ཆོང་གི་བཞི་ཟུར་ཡིན། བཟང་པོའི་བཟང་ལན་འཇལ་བར་ལོ་དང་རྒྱ་བ་
དགོས། རན་པའི་རན་ལན་སྒྲོག་པར་ཞོགས་ལས་གཅིག་གིས་ཆོག ③ བགས་ཅན་སྒྲོག་བ་
གཡོགས་མེད། སྒྲོག་རུལ།

སྒྲོག་རུལ། བགས་པའི་གོས་སྤྱོད་རལ་རུལ།

སྒྲོག་ས། སྒྲོག་པའི་སྤྱུལ་ཆིག་

སྤྱོད་། གཞན་གྱི་ལག་ནས་སྤྱིན་བ་ཁུ་བ་དང་། ཡར་ལང་བར་བྱེད་བཞིན་བ། དཔེར་ན། རྩ་སྤྱོད་བ།
རྩ་སྤྱོད་བརྒྱབ་བ། བག་མ་སྤྱོད་བ། རྒྱག་རེས་སྤྱོད་བ། མལ་ནས་སྤྱོད་བ། སྤྱུལ་སྤྱོད་བ། བྱེད་སྤྱོད་
སོགས་ལྟ་བུ།

སྤྱོད་ཁྱེན། སྤྱུལ་སྤྱོད་ཡོང་པའི་ལྷག་ས་ཁྱེན་ནས་རྒྱ་ཁྱེན།

སྤྱོད་ཆང་། བག་མ་སྤྱོད་སྟེར་གྱི་དན་ཆང་། སྤྱོད་ཆང་བཏང་བ།

སྤྱོད་ཆང་ཆོས་གངས། སྤྱོད་ཆང་གི་ཆོས་གངས་བཅི་བ་སྟེ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྤོལ་ལྟར་སྤྱོད་ཆང་འབྲེན་
པའི་གཟུང་སྤྱོད་ཆོས་གངས་བཅི་བ།

སྒོང་སྟེར་ག་འཛོལ། སྟེར་མཁན་ལས་སྒོང་མཁན་དབང་ཆ་ཆེ་བ་སྟེ། དབང་ཆེ་ཆུང་གོ་འཛོལ་བའི་དཔེ།

སྒོང་འབྲ། [ཡུལ་]འབོལ་གདན་དཔངས་མཐོན་པོ་ཞིག་

སྒོང་པོར། སྒྲང་པོའི་པོར་པ།

སྒོང་བ། ① སྒྲིང་བ་དང་སྒྲང་དུ་འཇུག་པ། དར་ཆེན་སྒོང་བ། མལ་ནས་བསྐངས་པ། རྒྱལ་མཆོན་

ཁྱེན་དུ་བསྐང་བ། ཉན་རོ་རྟིང་བ་སྒོང་བ། ཁང་བའི་རིག་མཛད་སྒོང་བ། ཁ་སྒོང་བ། འཕེན་སྒོང་བ།

འཇུག་ཁྱེན་སྒོང་བ། གཅིག་རར་གཅིག་སྒོང་། ཆགས་སྒོ་སྒོང་བ། དམག་འཇུག་སྒོང་བ། ② རོན་

དུ་གཉེར་བ་དང་གཞན་ལ་རེ་ནས་ཁྱེ་བ། ལྟོ་གོས་བསྐངས་པ། བསོད་སྟོམས་སྒོང་བ། བག་མ་

སྒོང་བ། ཆང་བསྐངས་པ། སྒོང་སྐད་འདོན་པ། སྒོ་བ་བ་པོ། སྒོང་བས་འཆོ་བ།

སྒོང་བའི་དཔེ་བ། དད་སོགས་དཔེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐང་བའི་ལུས་དག་གི་ལས་རྣམས།

སྒོང་བའི་དཔེ་སྒོང་། ལོང་བ་དང་སྒྲང་པོ་ལྟ་བུ་མི་གཞན་གྱི་ས་ནས་འཆོ་བ་སྒོང་བ་ལ་དཔེ་བ་སྒོང་

བ་ཞེས་བའི་མིང་བཏགས་པའོ།

སྒོང་བའི་སྒྲང་བ། སྒྲང་སྒྲུང་སྟུང་ཅུའི་ནང་གསེས། རང་ལ་ཆོས་གོས་རྣམས་གསུམ་ཡོད་བཞིན་དུ་འཁོར་

གསུམ་ཁབས་བའི་ཆད་དུ་ལོངས་བའི་གོས་སམ་རྒྱ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་བྲིས་བ་ལས་སྒོང་བའོ།

སྒོང་བའི་མི་དག་ག། ཅ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐང་བའི་ལུས་དག་གི་ལས་ཐམས་ཅད།

སྒོང་བར་བྱེད། [མདོན]① བྱེད་ཁུག་རྟ། ཁང་བྱེད། ③ ཅངས་བ་ཁ་རལ།

སྒོང་འཕེབས་ཁྱེ་བ། ཁ་མཆུ་བར་འདུམ་བྱས་ཆོག་པ་ཞེས་སྒྲར་ལུལ་སྟན་ཁྱེ་བྱིར་འཕེན་ཁྱེ་བ།

སྒོང་མོ། ① བསོད་སྟོམས་དང་ཕྱོམ་བྲ། སྒོང་མོ་བ། སྒོང་མོ་སྒོང་བ། ② བུད་མེད་སྒྲང་པོ།

སྒོང་མོ་བ། སྒྲང་པོ།

སྒོངས། སྒོང་བའི་སྐུལ་ཆིག་

སྒོད། སྒོད་བའི་སྐུལ་ཆིག་

སྒོད་པ། བསྐང་བ། བསྐང་བ། སྒོད། ལྟར་འཇུག་པ་དང་སྒྱོན་སྟེ་བ། ཉམ་མཁའི་རང་མདངས་སྒྲིན་

ཀྱིས་བསྐང། མི་གཤིས་བཟང་པོ་དན་བས་བསྐང། ཁ་ཐས་ཞེས་པོ་ཉམ་ངེས་བསྐང། གཟུགས་

པོ་བདེ་ཐང་ནད་ཀྱིས་སྒོད།

སྟོན། སྟོན་པའི་སྤྲུལ་ཆོག

སྟོན་པ། ① བསྐྱེད་པ། བསྐྱེད་པ། སྟོན། ② སྤྱད་པ་དང་སྦྱོར་བའམ་ཆུ་སྤྱིལ་གཏོང་བ། ཚུ་རོལ་གྱི་
མི་ཆམས་པ་རོལ་གྱི་མི་ཆོའི་ཆུ་ལོར་བསྐྱེད་པ། ལུས་བྱ་དུད་འབྲེའི་བྱོགས་སུ་བསྐྱེད། ལྷགས་
རག་ཟངས་གསུམ་ལྷགས་རིགས་སུ་བསྐྱེད་ཆོག ③ ཆེས་བྱ་རྒྱུ་ལ། ལྷན་པ་ལེགས་པར་སྟོན།
ཡུལ་འགྲིམ་པའམ་བསྐྱོར་བ། དགུན་ལྷོ་བལ་བསྐྱེད། དབྱར་བྱར་འབྲོག་བསྐྱེད་ནས་ཉེ་ཆོར་
བྱས། ④ རྒྱུ་སྤྲུལ་པ།

སྟོན། རྒྱུ་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དྲུ་བ། གཞན་ལས་ཡོན་ཏན་སྟོབ་པའམ་གཞན་ལ་ཡོན་ཏན་སྟོབ་པའི་
དོན་ཏེ། དགོ་ཆན་གྱིས་སྟོབ་མ་ལ་ཡི་གེ་སྟོབ་ཀྱིན་འདུག། སྟོབ་མས་ཡི་གེ་སྟོབ་པའི་སྐར་ཡིན།
ཡོན་ཏན་སྟོབ་མཁན་ཡིན་ཞེས་པ།

སྟོབ་སྐབས། སྟོབ་གྲུག་ཞིག། སྟོབ་ཁྲིད་ཀྱི་འགོ་བརྩམས་ནས་གྲུང་གསེར་གྱི་རལ་གསེའི་བར་
མཆོམས་ཀྱི་དུས་བར་ལ་སྟོབ་སྐབས་གཅིག་ཟེར། འདི་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་སྟོབ་དུས་ཀྱི་གངས་
དང་དུས་ཆོད་མི་འདྲ་བ་ཡོད། དཔེར་ན། གྲུང་གོ་ལ་ལོ་གཅིག་ལ་སྟོབ་སྐབས་གཉིས་ཡོད་པ་སྟོབ་
སྐབས་དང་པོ་དེ་ལོ་རེའི་སྤྱི་ཆ་དགུ་པ་ནས། ལོ་ཇེས་མའི་ཆུ་བ་དང་པོའི་བར་དང་། སྟོབ་དུས་
གཉིས་པ་ནི་ལོ་ལྷར་ཆུ་བ་གསུམ་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་ཡིན། ཨ་རི་ལ་སོགས་རྒྱབ་བྱོགས་པའི་
སྟོབ་གྲུ་ཆམས་ལ་ལོ་གཅིག་ལ་སྟོབ་དུས་གསུམ་ཡོད་པ་དང་། བཞི་ཡོད་པའང་ཡོད།

སྟོབ་སྐར། དེར་དུས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་སྟོབ་གྲུ་ཆོན་མོའི་ནང་དུ་སྟོབ་སྦྱོར་བྱེད་མཁན་ཆོས་རེས་པར་
སོ་སོའི་སྟོབ་དགོས་པའི་རིག་གཞུང་གི་སྐར་གངས་མ་ཆོར་ན་སྟོབ་གྲུ་ནས་ཐོན་ཐུབ་ཅིང་མེད་
ལ། སྟོབ་སྐར་ཞེས་པ་སྤྱིར་བཏང་ཡུལ་སོ་སོའི་བགངས་སོལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་རེ་ཡོད་ཀྱང་།
ཕལ་ཆེར་སྟོབ་གཞི་རྩ་ཆོད་བཅོ་བརྒྱད་རེ་ལ་སྟོབ་སྐར་རེ་བཅི་སོལ་ཡོད་འདུག།

སྟོབ་སྦྱོར། ཤེས་ཡོན་སྟོབ་པ་དང་། འཆོ་བས་སྦྱོར་བ།

སྟོབ་སྦྱོར་སྦྱི་དུལ། སྟོབ་མ་གྲུག་ཞིག། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆ་རྒྱུན་དབུལ་བས་སྟོབ་གྲུར་ལྷགས་མི་
ཐུབ་པ་ལ་རོགས་སྦྱོར་གྱི་མ་དུལ་ཀྱང་མི་ཐོབ་པ་ལ། རྒྱལ་ཁབ་དུལ་ཁང་གིས་སྟོབ་ཡོན་
དང་། འཆོ་བའི་སྦྱོར་དུལ་ཆམས་སྦྱི་གཡར་གཏོང་གིང་། སྟོབ་གྲུ་ཐོན་ནས་རིམ་བཞིན་ཕྱིར་

དངུལ་ཁང་ལ་བྱ་ཡོན་འཇལ་ཆོག་པ་ཞིག
སློབ་ཁང་། སློབ་སྦྱོང་གྲེས་འཁེབས་པ།
སློབ་ཁྱུང་། ཡོན་ཏན་སློབ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རམ་གོ་རིམ།
སློབ་ཁིད། སློབ་སྦྱོང་གི་ནང་དོན་དོ་སྦྱོང་གྲེད་པ།
སློབ་ཁིད་འཆར་གཞི། སློབ་གྲུལ་ཆོན་ཁག་སོ་སོས་སློབ་ཁིད་གཞུང་ལས་ཁང་གིས་སློབ་དུས་རེ་
བཞེན་འཛིན་གྱ་སོ་སོར་སློབ་ཁིད་བྱ་རྒྱུའི་བསྐྲུབ་གང་དང་། དགོ་ཆེན་གང་གིས་སོགས་བཞོན་
སྒྲིག་བྱས་པའི་འཆར་གཞི།
སློབ་ཁིད་སྒྲི་དོན། བསྐྲུབ་གཞིའི་རིག་གཞུང་གང་ཞིག་རིག་གཞུང་དེ་ཉིད་སློབ་ཁིད་མ་བྱས་པའི་
སྒྲོན་ལ་ཁིད་ཐབས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཆ་ཆར་བ་བྱ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་དང་པོ་བསྐྲུབ་གཞི་དེའི་
སྒྲིའི་དོ་སྦྱོང་། བསྐྲུབ་གཞི་མིང་དང་། ཡང་གྲངས། སློབ་སྐྱར་དང་། སློབ་ཐུན་རི་ཅམ། བསྐྲུབ་
བྱའི་ཡུལ་གང་སོགས་བཞོན་དགོས། གཉིས་པ། བསྐྲུབ་གཞིའི་དམིགས་ཡུལ་དང་འོས་འགན་
གང་སྟེ། བསྐྲུབ་གཞི་འདི་སློབ་ཁིད་བྱས་པས་སློབ་མའི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་གང་འདྲ་ཞིག་
འགྲོར་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་དང་། དེ་རི་ལྟར་ལག་བསྟར་བྱ་དགོས་པ་བཅས། གསུམ་པ། བསྐྲུབ་
གཞི་དེའི་ལེ་ཆོན་ནས་སློབ་ཆོན་སོ་སོའི་དཀའ་གནད་དང་། གལ་གནད་གང་དང་གང་ཡིན་པ།
དེ་དག་སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་འགྲོར་བའི་ཐབས་ཤེས་གང་དང་གང་བྱ་དགོས་པ། ཆོན་རིག་སློབ་
ཆོན་ནམས་ལག་ལེན་ཆོད་ལྟ་ཐེངས་རི་ཅམ་དང་། ཐབས་གང་འདྲ་བ་ཚུལ་ནམས། སློབ་ཐུན་
རེ་རེ་བཞེན་སྒྲི་ཆགས་ཀྱི་བཞོན་སྒྲིག་བྱ་དགོས། བཞི་པ། སྦྱོང་ཆོད་ལྟར་མིན་ཆོད་ལྟ་བུ་ལ།
དེའང་དུས་རྒྱུན་གྱི་ཆོད་ལྟ་བུ་ཚུལ་དང་། སློབ་མཁུག་གི་སྦྱོང་འབྲས་ཆོད་བུ་ཚུལ་ནམས་ཞིབ་
པ་འཆར་གཞི་བཞོན་དགོས། ལྷ་པ། སློབ་མས་ངེས་པར་དུ་ལྟ་སྒྲོག་བྱ་དགོས་པའི་བསྐྲུབ་
གཞིའི་དེའི་སློབ་དེབ་དང་འབྲེལ་བའི་དེབ་དང་། དབྱིངས་ཐེངས་རྒྱ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་ཁ་བྱང་གསལ་
པོ་ནམས་བཞོན་པའི་སློབ་ཁིད་ཀྱི་སྒྲིག་ཡིག་ཆ་ཞིག
སློབ་ཁིད་མཆོམས་འཛོག་དགོ་ཆེན་གྱིས་དོན་གང་རུང་ལ་མ་མོས་པར་ལས་མཆོམས་བཞག་ནས་
དོ་ཆོལ་གྲེད་པའི་དོན།

སྟོབ་སྒྲིང་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པ་ནི་ཡོ་རོབ་ཀྱི་མངའ་ས་ཅལ་སྟོབ་སྒྲིང་གི་ཁུངས་དག་སྐྱུ་ཅལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་
ཞིག་ཡིན། རོག་མར་སྤྱི་ལོའི་དྲུས་རབས་བརྒྱད་ཀྱི་པའི་དྲུས་མཇུག་ཏུ་དབྱི་སྤྱི་ལོའི་སྤྱི་ལུན་ཡུ་སྟོབ་
སྒྲིང་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པ་ནས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཆེས་དབྱིན་རི་དང་། རྒྱ་ལྷ་སོགས་སུ་
དར་ཁབ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་དེའི་རི་མོ་མཁའ་ས་པ་ཆོས་ནག་རིས་ལ་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པ་
དང་། རྒྱུད་རིམ་ལྡན་པའི་རྒྱང་གཞིའི་སྟོང་བརྟན་བྱེད་པ། ལག་ཅལ་གྱི་རྒྱ་ཆད་མཐོ་བ། ཞིབ་ཅིང་
སྤུ་ལ་བྲལ་འགྲིགས་ཤིང་། གནད་ལ་འཁེལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་ཡོད། དེའི་ཆབ་བྱེད་མི་སྣ་
ནི་རྩ་རྒྱ་སིའི་རྩ་བུ་ལུང་དང་། ཞུག་ཀའེ་པ། མེ་སུ་འུ་ཉི་ལ་སོགས་ཡིན།

སྟོབ་བྲ། སྟོབ་སྟོང་བྱེད་སའི་གནས་ཁང་། སྟོབ་བྲ་ཕོལ་བ། སྟོབ་བྲ་སྟོང་བྱེད་མཛོད་སྟོ། སྟོབ་བྲ་
ཆགས་ཡུལ། སྟོབ་བྲ་ནས་ཐོན་པ། སྟོབ་བྲ་ཆགས་ཡུལ། སྟོབ་བྲ་ནས་ཐོན་པ། སྟོབ་བྲ་འི་སྤྲིགས་
ལམ། སྟོབ་བྲ་འི་སྟོབ་གསོ། སྟོབ་བྲ་བ།

སྟོབ་བྲ་རྒྱུད་པ། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ཐོག་མའི་ཤེས་ཡོན་སྟོབ་གསོ་གཏོང་ས།

སྟོབ་བྲ་ཆེ་བ། རིགས་ལམ་མཐོ་བས་ཀྱི་སྟོབ་གསོ་བྱེད་སའི་སྟོབ་བྲ་སྟེ། སྟོབ་བྲ་ཆེ་མོ་ལ། སྟོབ་
བྲ་ཆེན་པོ་འདྲེས།

སྟོབ་བྲ་ཆེན་མོ། སྟོབ་རྒྱུན་གྱི་མིང་གཙུག་ལག་སྟེ།

སྟོབ་བྲ་བ། སྟོབ་བྲ་འི་ནང་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་བཞིན་པའི་མི་སྟེ། སྟོབ་མཐའ་སྟོབ་ལྷག་ཀྱང་ཟེར།

སྟོབ་བྲ་འབྲིང་བ། ལོ་རྒྱུད་བྱིས་པ་ཤེས་ཡོན་འབྲིང་བས་སྟོབ་གསོ་བྱེད་སའི་སྟོབ་བྲ།

སྟོབ་བྲ་གསལ། སྟོབ་བྲ་གཅིག་གི་ནང་དུ་མཉམ་དུ་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་མཁན་གྱི་བྲོགས་མཆེད།

སྟོབ་བརྒྱུད། སྟོབ་མ་གཅིག་ནས་དེའི་སྟོབ་མ་སོགས་མཐའ་མའི་སྟོབ་མའི་བར་དུ་མར་འདེད་པའི་
བརྒྱུད་རིམ་ལ་སྟོབ་བརྒྱུད་ཟེར་བ་དང་། ལྷ་མ་གཅིག་ནས་དེའི་སྟོབ་མ་སོགས་ཐོག་མའི་སྟོབ་མའི་
བར་དུ་ཡར་འདེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ལ་སྟོབ་བརྒྱུད་ཟེར།

སྟོབ་གཉེར། ཡོན་ཏན་སྟོང་བརྟན་དོན་གཉེར། སྟོབ་གཉེར་སྐབས་ཤོར། སྟོབ་གཉེར་བ། སྟོབ་
གཉེར་བ་ལག་ཤོ།

སྟོབ་གཉེར་པ། སྟོབ་བྲ་བ་གང་ཞིག་སྟོབ་སྟོང་གི་ཆད་གཞིའི་དྲུས་ཆོད་མ་རྩོགས་པ་ད་ལྟ་སྟོབ་བྲ་འི་

ནང་དུ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་བཞིན་པའི་སློབ་མ།
སློབ་སྦྱངས། སློབ་ཁྱིད་བྱེད་ལུགས།
སློབ་སྟོན། བསྐྱབ་བྱ་བརྒྱབ་ནས་མཆོད་སྟོན་བྱེད་པ།
སློབ་ཐབས། སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཐབས།
སློབ་ཐུག། བསྐྱབ་པ་གཞི་གང་ཞིག་སློབ་དུས་གང་ལ་སློབ་སྦྱོང་གི་དུས་ཚོད་ཚུ་ཚོད་ཇི་ཅམ་ཡོད་པ་
གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་དུས་ཚོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག།
སློབ་འཐེན། སློབ་མ་གང་ཞིག་སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཟིན་ནའང་རྒྱུན་གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་
མཐར་མ་བྱིན་པའི་གོང་ལ་རང་འགྲུལ་གྱིས་སློབ་གྲུ་ནས་བྱིར་ཐོན་པའི་རེ་བ་ཞུས་ནས་ཐོན་པ།
སློབ་ཤོ། སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཟིན་པའི་ཐོ་གྲངས་བཞག་ཐོན་པ།
སློབ་ཐོ་སོར་འཛོག། སློབ་མ་གང་ཞིག་སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཟིན་པ་དང་། སྐབས་འགར་ནང་
སོགས་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུན་སྒྲུབ་ཆོག་ས་དང་འཕྲད་ནས་སློབ་གྲུ་ནས་ཐོན་དགོས་པ་བྱུང་
ནའང་། སྒར་སློབ་གྲུར་ཞུགས་ཟིན་པའི་ཐོ་ཡིག་དེ་སོར་བཞག་བྱས་པས་ལོ་རྒྱུས་མཐའ་ཡང་
ན་ཆ་རྒྱུན་ལྔ་ཆེ་སྒྲར་ཡང་སློབ་གྲུར་བྱིར་ལོག་ནས་སྤྲོ་མ་བྱུང་དེ་སློབ་སྦྱོང་བྱ་ཆོག་པའི་ཐོབ་
ཐང་ཡོད་པ།
སློབ་ཐོན། སློབ་གྲུ་ཐོན་པ།
སློབ་ཐོན་དབྱེད་ཙོམ། སློབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་སློབ་མ་རྣམས་སློབ་སྦྱོང་གི་དུས་ཚོད་རྫོགས་པ་དང་། རང་
གི་ཆེད་གཉེར་གྱི་རིག་གཞུང་དེའི་ཐད་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རང་གི་གསར་རྟོགས་བྱུང་སྟེར་
ལ་རབ་གསར་པ་གཏོད་ཡོད་པ། འཕྲིང་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡོད་པ། ཐར་འདུ་བསྐྱབ་
གྲུའི་དོན་གང་ཞིག་དེ་སྐྱུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རིགས་ཆོད་ལྡན་དང་། ཁྱད་ས་སྐབ་སྟོན་པའི་དབྱེད་
ཙོམ་ཞིག་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་པའི་འོས་འགན་ཞིག་ཡིན།
སློབ་ཐོན་ལག་ཁྱེད། སློབ་གྲུ་གང་ཞིག་ནས་བསྐྱབ་འོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་གང་དེ་བསྐྱབས་ཟིན་ནས་
ཡོན་ཆོད་ལྡང་པའི་དབང་ཡིག།
སློབ་གནས་ལག་ཁྱེད། དངོས་གཞི་སློབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་སློབ་མའི་ཡོན་ཏན་ཆོད་ལྡན་ཡན་ཆད་ཁོན་

ལ་ཡོད་པའི་དཔག་ཡིག་ཅིག་དཔེར་ན། རབ་འབྱམས་པའི་སློབ་གནས་ལག་ཁྱེད། སློབ་རམས་
པའི་སློབ་གནས་ལག་ཁྱེད། འབྲམ་རམས་པའི་སློབ་གནས་ལག་ཁྱེད་ལྟ་བུའོ།

སློབ་དུས། སློབ་སྐབས་དང་དོན་གཅིག་

སློབ་དུས་དབྱེད་ཅོས། སློབ་ལྷ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་མཁན་གྱི་སློབ་རྒྱལ་གྱིས་སློབ་དེའི་
བསྐྱབ་གཞི་གང་དེའི་སྦྱོང་འབྲས་བརྟག་བྱེད་ཀྱི་དབྱེད་ཅོས་ལྷང་དུ་ཞིག་གཙོ་བོར་ཞིབ་འཇུག་
སློབ་མ་ལ་ལག་ལེན་བྱ་རྒྱ།

སློབ་དེག་ རིག་གཞུང་གང་ཞིག་སློབ་ཁྱིད་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་བསྐྱབ་གཞི་དེའི་གཞི་འཛིན་པའི་
དཔེ་ཆ་གང་དེ།

སློབ་གནས། སློབ་ལྷ་ཆེན་མོ་གང་ཞིག་ཏུ་རིག་གཞུང་སློབ་སྦྱོང་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོད་གཞི་
མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཁྱེད་རམ་དཔང་ཡིག་ཅིག་

སློབ་གནས་སློབ་སྦྱང། སློབ་མ་གང་ཞིག་རང་གི་ཆོད་གཉེར་དེ་ལ་མོས་པ་མེད་པའམ། འཛིན་གྱའི་
སློབ་མ་གྱི་འོན་ཆོད་དང་མི་མཐུན་པས་སློབ་སྦྱོང་ལ་དཀའ་ངལ་འབྱུང་སྐབས། རང་གི་མོས་
འདོད་ཅན་གྱི་ཆོད་གཉེར་རམ། རང་གི་འོན་ཆོད་དང་མཐུན་པའི་ཆོན་ཁག་གཞན་དང། སློབ་
ལྷ་གཞན་དུ་གནས་སློབ་བྱ་བ།

སློབ་པ། ① བསྐྱབས་པ། བསྐྱབ་པ། སློབ་པ། གཞན་ལས་འོན་ཏན་སློབ་པའམ་གཞན་ལ་འོན་ཏན་
སློབ་པ། ང་ལ་སློབ། ངས་བསྐྱབ། ལུས་ཅལ་བསྐྱབས། ལེགས་པར་སློབས་ཤིག་མ་བསྐྱབས་
པས་མི་ཤེས། ཤེས་འོན་སློབ་འདོད་པ། ② བསྐྱབ་བྱ། བཀའ་སློབ། མཐོང་ལམ་དང་ཐོས་ལམ་
ལ་གནས་པ། ཐོས་སློབ་པ། རང་རྒྱལ་སློབ་པ། བྱང་སེམས་སློབ་པ། ③ རྟིང་འབྲལ་བ།

སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ཐོག་པ། ཤེས་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མིན་ཞི་གང་དུ་ཡང་མི་ལྟར་བར་
དེས་པའི་རྟགས་དང་ལྗན་པའི་སེམས་དཔལ་སྦྱོར་མཐོང་སྟོམ་གསུམ་ལ་གནས་པ་རྒྱལས་སོ།

སློབ་པ་འཕགས་པ། ཐེག་པར་རང་རང་གི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ནས་མི་སློབ་ལམ་མདོན་དུ་མ་བྱས་
པའི་བར་དུ་གནས་པའི་སྦྱེ་བོ་རྒྱལས་སོ།

སློབ་པ་གསུམ། ཉན་རང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་གསུམ།

སློབ་དཔོན། གནའ་དུས་དགེ་སྤྲུལ་མྱེད་དོར་གྱི་གནས་སྟོན་ཤིང་། ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་འབྱེད་
པར་བྱེད་པའི་དགེ་བའི་གསལ་གཉེན་ཆད་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ལ། དེར་དུས་སློབ་གྲུའི་ནང་
གི་དགེ་ཆན་གྱི་ཡོན་ཆད་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་དགེ་ཆན་གྱི་མིང་།

སློབ་སྤྱི། སློབ་གྲྭ་སོ་སོའི་འགོ་འཛིན་གཙོ་བོའི་ཐོབ་མིང་།

སློབ་དཔོན་སྐུ་སྐུབ་ཡབ་སྲས། སློབ་དཔོན་སྐུ་སྐུབ་དང་དེའི་སློབ་མ་འཕགས་པ་ལྟ་གཉིས།

སློབ་དཔོན་གྱི་དཔེ་མཚུངས། དགེ་ཆན་གྱིས་ཡོན་ཏན་སྤྲས་ནས་མི་སློབ་པ།

སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་བསྐྱར་དུག་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དབང་། གསང་བའི་དབང་། རྗེས་གནང་། ལུང་
བསྟན། དབུགས་དབྱུང་། གཞེངས་བསྟོད་རྣམས་སོ།།

སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་དུག་རྣམས་འབྱེད་ཀྱི་འཇུག་སྟེའི་དབང་བཅུ་གཅིག་ལས། སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་
དུག་སྟེ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དབང་། གསང་བའི་དབང་། རྗེས་གནང་། ལུང་བསྟན། དབུགས་
དབྱུངས། གཞེངས་བསྟོད་དེ་དུག་གོ།

སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་གསུམ། རྟོ་རྟེན། དེའི་ལྷ། དུག་རྒྱུའི་དམ་ཆིག་གོ།

སློབ་དཔོན་མངོན་གྲུང་། བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་མངོན་གྲུང་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ལས་ཀྱི་སློབ་
དཔོན་དང་། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་གཉིས་དངོས་སུ་ཞུགས་པའོ།།

སློབ་དཔོན་ལྷ། འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་སློབ་དཔོན་ལྷ་སྟེ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་དང་། གསང་སྟེ་
སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན། ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན། གནས་སྤྱིན་པའི་སློབ་དཔོན། ལྷོག་གི་སློབ་དཔོན་ལ།

སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་སྐྱེ་ལྷ་བ། སློབ་དཔོན་བསྐྱེད་སྐྱེ་ལྷ་བསྐྱེད་གནས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་གཞིགས།

སློབ་དཔོན་རྒྱ་མིའི་གདུང་རྒྱུད་བཅུ་གསུམ། རོན་མི་སམ་རྩོད་པའི་སྲས་མ་རྩ་ས་བྱ། དེའི་སྲས་ཡེ་ནག་
དེའི་སྲས་ཉི་མ་སྒྲོང་གསལ། དེའི་སྲས་ཤེར་ནག་ཅན། དེའི་སྲས་མོན་མོ། དེའི་སྲས་གཙོ་བོ་ལྷ་
སྲས། དེའི་སྲས་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ། དེའི་སྲས་རྒྱལ་པོ་དགལ། དེའི་སྲས་རྩ་མཁྱིན་རྒྱལ་
མཆན། དེའི་སྲས་རྟོ་རྟེན་ཡེ་ཤེས། དེས་སྲས་དཔོན་བཞི་འདོམ། དེའི་སྲས་རྒྱལ་བ་ཤེས་རབ།
དེའི་སྲས་དཔོན་ཆེན་གལ་ལྷ། སྲས་རྗེས་མ་འདི་ཉིད་ཆེ་སྟོད་དཔོན་པོ་བྲས་པ་དང་ཆེ་སྟོད་རབ་
ཏུ་བྱུང་སྟེ་གསང་སྟེན་ཆོས་སྟེ་གོང་དཀར་རྟོ་རྟེན་གདན་གསང་དུ་བཏབ།

སློབ་དཔོན་དུག དམ་ཆེག་དང་སློབ་པ་སྦྱིན་པའི་སློབ་དཔོན་དང་། བཟུངས་ལུང་སྦྱིན་པའི་སློབ་
དཔོན། རྒྱུད་བཤད་པའི་སློབ་དཔོན། མན་དག་སྦྱོན་པའི་སློབ་དཔོན། དབང་བསྐྱར་པའི་སློབ་
དཔོན། ལས་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན་བཅས་དུག།

སློབ་དཔོན་བདུག། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན། དགེ་བསྟེན་ཀྱི་སློབ་དཔོན། དགེ་ཚུལ་ཀྱི་སློབ་
དཔོན། གསང་སྟེ་སྦྱོན་པའི་སློབ་དཔོན། ལས་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན། སློག་པའི་སློབ་དཔོན།
གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན།

སློབ་དཔོན་ན་རིམ། གནས་རྒྱུ་ཆོས་སྤྱོད་ནས་རྒྱ་ལའི་སློབ་པའི་མཆོན་འཕོད་སྐབས་སློབ་དཔོན་
མཐོང་བ་དོན་ལྡན་ཞེས་འཕོད་པ་ཡིན་པས་དེའི་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་ན་རིམ་ཞེས་རྒྱ་ལའི་སློབ་
པ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ལོ་དགོས།

སློབ་དཔོན་བསྐྱེད་འབྱུང་གནས། འདི་ཡི་རྣམས་ཐར་དང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བཤད་སློབ་མི་འབྲེལ་བ་སྤྲུལ་ཆོག་ས་
འདུག་ཅིང་། ༡༽ བསྐྱེད་པའམ་ཐར་སོགས་ལས་བཤད་སློབ་ལ། སློབ་དཔོན་འདིར་ཡབ་ཡུམ་
མེད་པར་བསྐྱེད་མཆོད་ནང་ནས་བརྟུན་སྦྱེས་སུ་འབྱུངས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་པོ་
ཨིན་པོ་རྟེ་རྒྱ་མཆོད་སྤྱོད་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཕྱིར་ལོ་བས་པའི་ལམ་བར་དུ་རྟེན་གྲོ་ཤིང་
མཆོ་ཁར་སྤེལ་བ་དང་། མཆོད་ནང་ན་དུར་བ་དང་། རྒྱང་རྒྱང་ལ་སོགས་ཆུ་བྱའི་རིགས་མང་
པོ་ཞིག་ཁ་ཅེས་མེར་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་འཇུག་ཆོད་སྤྱོད་པོ་དེ་ལོར་ཞིག་ཡོད་པར་གཟིགས་
ནས་སློབ་པོ་ཁྱིམ་ན་འཛིན་ལ་ཁྱོད་པ་གིར་བྱིན་ལ་ཅི་འདུག་ལྟོས་ཤིག་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ། དེ་
ནས་རྒྱལ་པོ་ཨིན་པོ་རྟེ་འཛིན་ཞེས་ནས། ཉེ་བར་འཕྱོད་གོས་མཛད་གི་མི་ལམ་ན། གསེར་གྱི་རྩི་
ཅི་དགུ་འོད་མོ་ཞིག་ནས་མཁའ་ནས་བྱུང་ལག་ཏུ་ལོན་པ་མིས། ཉེ་མ་བདག་གི་སྦྱིང་ནས་ཤར་
བ་མིས། ཞེས་གསུངས་ནས་རྒྱལ་པོ་སློབ་གཉིས་པོ་སྤྱོད་ཞིག་ཏུ་ཞུགས་ནས་དེར་བྱིན་པར།
བསྐྱེད་ནང་དུ་ཁྱེད་པོ་བརྒྱུད་ཅེས་ལོན་པ། བཟུན་སྦྱག་པ། བྱུང་བཞིན་ལོགས་པ། སྤྱོད་པོ་
དུང་ལ་པོ་ཆོས་བསྐྱེད་པ་འབྲེལ་བ་ཞིག་འདུག་པ་རྒྱལ་པོ་རོ་མཆོར་སྤྱོད་པོ་ཕྱིར་དུ་གདན་
དངས་ཚུལ་ཞིབ་པ་བསྐྱེད་པའམ་ཐར་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ༢༽ རོ་ནང་རྒྱ་ར་ན་ཐས་མཛད་པའི་
[སློབ་དཔོན་བསྐྱེད་རྣམས་ཐར་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྡན་]ཀྱི་ནང་། “ དེའི་ཆོ་རྒྱལ་རིགས་རིག་པ་

སྤྱི་བཤོད་ཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྒྲུ་མ་བྱེད་པ། སྤོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་ཨོ་ཏི་ཡུ་ནའི་སྐད་ཀྱི་མིང་
 རྟེ། རྒྱ་གར་སྐད་ནུ། ཉ་སི་ག་རྩ་བ། རྟེ་མེ་ཏོག་ཐེང་བ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དོ། དེ་ལ་སྤྱི་
 མཚན་དང་ལྷན་པ་ཁ་དོག་དཀར་ལ་དམར་བ། སིན་ལག་ལ་བསྐྱེད་རིམ་ཡོད་པ་བསྐྱེད་ཀྱིས་བ་
 ལྟ་བུའི་མིང་དང་མཚུ་སྤྱོད་ཅན། བསྐྱེད་ལྷན་ལ་ཁྱུ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཤ་མཚན་དག་
 བའི་ལྷས་དུ་མ་ཡོད་པ་ཞིག་བཅས་ཏེ་བཅས་སྟོན་ལ་སོགས་པ་ཆེར་བྱས། བྱམ་ཐེ་རྣམས་ཀྱིས་
 ལྷས་བརྟགས་པས་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱལ་སྤིང་བྱེད་པར་ལུང་བསྟན། འགའ་ཞིག་གིས་ཁམས་
 ཀྱི་རྒྱལ་ཐན་བྱེད་པ་ལུང་བསྟན། ཁ་ཅིག་གིས་དུར་ཁྲོད་ན་གནས་ཤིང་རིགས་ཉམས་པར་བྱེད་
 བར་ལུང་བསྟན། “ ཞེས་སྟོབ་དཔོན་བསྐྱེད་ལུང་གནས་རྒྱལ་སྤྱི་མངའ་སྤྱི་ལོ་བ་
 གསུངས། བོད་དུ་དུས་ལུན་རི་ཅམ་བཞུགས་པའི་སྟོར་ལ། “ དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་བརྟུས་སྤྱི་
 སུ་བྱེད་བ་དང་། མངའ་སྤྱི་སུ་བྱེད་བ་དང་། འདམ་ཁར་བྱེད་བ་སོགས་ཅི་རིགས་ཡོད་ལ།
 བོད་དུ་རི་ཅམ་བཞུགས་པ་ཡང་འགའ་ཞིག་ལས་ལོ་གསུམ། འགའ་ཞིག་ལས་ལོ་དུག་གཞན་
 འགའ་ལས་ལོ་བཅུ་གཉིས། ཁ་ཅིག་བཙོ་བརྒྱད་ཅེས་སོགས་ཡོད་ལ། གཏེར་མ་རྣམས་ལས་ནི་
 ཅུང་བ་རྣམས་སྤྱི་བཅུ་དང་། བལ་ཆེར་ལས་བརྒྱ་ལྷག་པར་འཆད་དོ། དེ་ལ་དོན་གཞན་གཤམ་
 བྱ་སྤང་བ་དག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤང་དོར་བསམས་ན་ནི་ད་ལྟ་ཡང་བཞུགས་ཤིང་། ཞིང་ཁམས་ཀུན་
 ཏུ་སྤང་བ་ཅིག་ཅར་ཏྟག་ཏུ་སྟོན་པའང་ཡིན་པས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཆད་གང་ལྟར་བྱས་ཀྱང་
 རུང་མོད། འོན་ཀྱང་སྤྱི་ཕྱི་དུས་སྤྱི་ག་པ་སོགས་ལ་ནི་དེ་མི་རུང་སྟེ། འདི་ལ་ནི་དེ་སྐབས་ཀྱི་
 མའི་འཕྲོ་བ་པལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མ་བྱུན་པའི་སྤང་དོར་སྤང་དུ་རུང་བ་ཞིག་གི་སྤང་ནས་འཛོག་
 དགོས་པའི་བྱིར་རོ། དེས་ན་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཆེམས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་པ་གསུམ་ཡོད་པར་བྲགས་
 པའི་རྩ་བཞེད་དངོས་དང་། རྩ་བཞེད་ལ་སྤྱི་དར་ཀྱི་འཕྲོ་མ་བྱུང་ཅིང་། དེ་ལའང་བཀའ་གདམས་
 ཕྱོགས་པ་ཞིག་གིས་ཁ་སྐོང་བྱས་པ་ཞིག་དང་། རྩ་བཞེད་རྣམས་མཐོང་ཞིང་རྒྱལ་བཞེད་ཀྱི་དོན་
 རྒྱངས་ནས་བཀོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུང་འགའ་རེ་ཡང་མཐོང་བ་ལས་རྒྱས་བསྟན་ཐོབ་བྱ་
 མ་གཏོགས་པལ་ཆེར་གཏམ་རྒྱུད་དོ་ཤོ་གཅིག་པ་ཁོན་སྤང་། “ ཞེས་དང་། ཡང་དེའི་མཐུག་
 ཏུ། “ རྩ་བཞེད་ན་བོད་ཡུལ་དབུས་སུ་རྒྱ་བ་བཙོ་བརྒྱད་བཞུགས་བྱ་བ་དང་། རྩ་བཞེད་ཁ་སྐོང་

ཅན་ན་པོད་ལུལ་དུ་རྒྱ་བ་བཅོ་བརྒྱད་བྱ་བ་དང་། རྒྱ་བ་ཞེད་ན་རྒྱ་གངས་ཀྱི་གསལ་ཁ་མེད་ཅིང་།
རྒྱལ་བ་ཞེད་ཀྱི་དོན་རྒྱངས་ཏེ་གིས་ཟེར་བའི་ཡིག་རྟིང་རྣམས་ན། པོད་ལུལ་དབུས་ཀྱི་གྲག་
དམར་དུ་རྒྱ་བ་བཅོ་བརྒྱད་བཞུགས་བྱ་བ་ཡོད་པས། དུས་རིང་གྲུང་ལ་འདོད་ལུགས་སྤྱོད་མ་
གཏོགས་གཙོ་བོའི་དོན་ལ་མ་ཐུན་ལོ། " ཞེས་གསུངས་སོ།

༣ ་ བོན་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། ཡབ་ཁད་ཁྱེད་འཛམ་གླིང་དང་། ལུས་རྒྱ་གར་བ་
འོད་ལྡན་འབར་མ་གཉིས་ལ་སྤྱི་ཆེ་བ་ཆེ་དབང་རིག་འཛིན་དང་། རྒྱང་བ་གཡུང་རྒྱུང་མཐོང་
གྲོལ་གཉིས་འབྱུངས་པ་ལས། འདི་ནི་སྤྱི་ཆེ་བ་གཡུང་རྒྱུང་མཐོང་གྲོལ་ཡིན། འབྱུངས་ལུལ་
ཁད་ཁྱེད་། སྤྱི་ཆེ་བ་ཞེས་ཀྱི་གར་དུ་བྲམ་ཟེར་སྤྱི་ཆེ་བ་གསལ་ཆེན་པོ་ཞེས་སྤྱི་ཆེ་བའི་འདུ་བྱེད་
རྒྱལ་ནས་ཞེད་ཁམས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་ཐོས་པ་དང་། དེའི་སྤྱི་ཆེ་བ་དང་། སྤྱི་ཆེ་བ་དུས་བྱ་
ཅམ་ཐོབ་ན་ཆེ་འདིའི་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་སེལ་ཞིང་། སྤྱི་ཆེ་བ་དེ་འགྲོ་མཐོང་རིས་ཀྱི་གནས་སུ་
སྤྱི་བའི་རུས་པ་ཡོད་པ་ཐོས་པ་ན། ལུས་འོད་ལྡན་འབར་མས་ཡབ་འཛམ་གླིང་མཐོང་ལ། ད་རྒྱ་
གར་དུ་བྲམ་ཟེད་སྤྱི་ཆེ་བ་སྤྱི་ཆེ་བ་ཞེས་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཏེན་བཅའ་བར་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བར་ཁྱོད་ཏིང་
དེ་འཛིན་ལ་ཞུགས་ནས་མི་མ་ཡིན་གཏུགས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དའི་དངོས་གྲུབ་ལ་བར་ཆད་
བསལ་བའི་གྲོགས་བྱ་དགོས། ཞེས་གདམས་ནས་རྒྱ་གར་དུ་བྲིན། ཡབ་འཛམ་གླིང་མཐོང་ལ།
སྤྱི་ཆེ་བ་ཞེས་ཀྱི་གཤེགས་སྤྱོད་གིས་གཡེང་ནས་ཏིང་དེ་འཛིན་ལ་བཞུགས་རྒྱུ་ཡང་བཞེད། ལུལ་
འོད་ལྡན་འབར་མ་བྲམ་ཟེད་དངོས་གྲུབ་མ་ཐོབ་པ་རྒྱ་གར་ནས་བྱིར་ཁད་ཁྱེད་དུ་ཕེབས་པ་དང་།
ཡབ་འཛམ་གླིང་མཐོང་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་དའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པའི་གྲོགས་སུ་བྱ་བ་གང་ཡང་མ་
བྲམ་སྟབས། མི་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བར་ཆད་ཀྱིས་བཅོམ་སྟེངས་བྲམ་ཟེད་དངོས་གྲུབ་མ་
ཐོབ་པར་གྱུར། ཞེས་འབྲུག་ཙོང་བྲམ་ཤིང་བཟའ་མི་སོ་སོར་འཐོར། སྤྱི་ཆེ་བ་ཆེ་དབང་རིག་
འཛིན་ཡབ་ལ་བཅོལ། རྒྱང་བ་གཡུང་རྒྱུང་མཐོང་གྲོལ་མོ་རང་གིས་ཁྱིད་ནས་རྒྱ་གར་དུ་བྱིར་
ལོག་དེ་ནས་རྒྱ་གར་ལུལ་དུ་སྤྱོད་པས་པ་དང་། ཆད་བས་གཏུངས་ཤིང་བཟེས་ལྟོག་གིས་མཁར་
པ་དང་། ད་ལྟའི་རྒྱ་གར་ཀྱི་མཆོ་བསྐྱེད་གནས་འདིར་སྤྱོད་པས་པ་དང་ཁྱེད་གཡུང་རྒྱུང་མཐོང་
གྲོལ་ཆད་གཏུངས་ལས་སྤྱོད་བྱིར་མེ་ཏོག་བསྐྱེད་འདབ་མ་བཞད་པའི་ནང་དུ་བསྟུལ། མོ་རང་

ཁྲོད་ནང་དུ་ཉོ་སྤྲོད་བར་བྱེན། དགོང་མོ་མཆོ་འགམ་དུ་བྱིར་སླེབས་པ་དང་། ཉི་མ་བྱུང་བས་
 བརྒྱ་ཆམས་ཁ་བྱུམ་ཐེན་པས་ཁྲུ་མ་མཛོད་། འོད་ལྗན་འབར་མས་བརྒྱ་ཆམས་རེ་རེ་བཞིན་ཁ་
 བྱེས་ཏེ་བཅའ་ཡང་དེའི་དགོང་མོར་ཁྲུ་མ་རྩེད། བྱི་ཉིན་ཞོགས་པ་ལྷ་མོར་རྒྱལ་པོ་ཞི་རྩེ་རྩེ་
 སྤྱི་འཁོར་བཅས་མཆོ་འགམས་སུ་ཁྲུ་མ་ལ་ཐེབས་པ་དང་། ཞོགས་པར་ཉི་མས་མེ་ཏོག་ཁ་བྱེས་
 པ་དང་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ཏ་མ་ཞིག་གིས་བརྒྱའི་ནང་ནས་ཁྲུ་མ་ཞིག་རྩེད་པ་རྒྱལ་པོ་ལ་བྱུམ་བས་
 སྐབས་དེར་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྲུམ་མེད་པའི་སྤྱོད་ལ་གྱི་གདུངས་བའི་སྐབས་དང་འཁལ་ཡོད་པས་
 ཐུགས་དགེས་སྤྱོད་ཆེན་པོའི་དང་དུ་སྤྲུམ་གྱི་ཆབ་དུ་པོ་བཅད་དུ་གདན་དྲངས་པར་བཤད། འདི་ནི་གུ་
 རུ་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཡིན་པར་འདྲ། ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་བཤད་
 པའི་སྤྱོད་དཔོན་པད་འབྱུང་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱུས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཡལ་
 དུམ་ལ་བརྟེན་ནས་མངའ་ལས་སྤྱེས། སྤྱོད་དཔོན་ནི་པད་སྤྱོད་ལས་བརྒྱས་ཏེ་འབྱུངས་པས་སྤྱི་
 སྤྱོད་བ་སངས་རྒྱུས་ལས་ལྷག་པ། སངས་རྒྱུས་གཞན་རྣམས་ཆོས་དྲང་རེས་སྤྱོད་ཆོགས་སྟོན། སྤྱོད་
 དཔོན་གྱིས་ཆོ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱུས་པའི་གསང་སྤྱུགས་སྟོན་པས་དགོངས་པ་
 སངས་རྒྱུས་གཞན་ལས་ལྷག་པ། སངས་རྒྱུས་གཞན་ཐམས་ཅད་སྤྱི་སྤྱོད་ལས་འདས། སྤྱོད་
 དཔོན་ནི་འཁོར་བ་མ་སྤྱོདས་གྱི་བར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འདས་ཁྲོད་མེད་པར་བཞུགས་པས་
 གདུལ་བྱ་སངས་རྒྱུས་གཞན་ལས་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་ལྡན་པའོ།

ཐོད་དུ་ཐེབས་པའི་སྤྱོད་ལ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་གྱི་རྩ་ཆོག་ལྟར་འབྲེལ་བཤད་བྱ་བར། རྒྱལ་པོ་
 ཁྲི་སྤོང་ལྡུ་བཅན་གྱིས་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༡པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
 མང་བཞེངས། མཁན་པོ་བོ་རྩི་ས་དུས་ས་འདུལ་མཛད་ཀྱང་དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ལྷ་འདྲེ་གདུག་པ་ཅན་
 རྣམས་གྱིས་ཀོ་འོང་གིས་བར་ཆད་མང་དུ་བྱུང་བན། ཨོ་རྒྱན་གྱི་སྤྱོད་དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་
 དེ་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྤྱོད་འདུལ་བའི་ཆེད་དུ་གདན་དྲངས་པར་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༣པའི་ཆུ་ཡོས་ལོར་བོད་དུ་
 ཐེབས། གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་རྣམས་གྱི་སྤྱང་ཁོར་བོད་དུ་ཆེ་བ་དུག་ཅེས་བཞུགས་ཤིང་།
 བསམ་ཡས་སུ་མན་ངག་ལྷ་བའི་སྤོང་བ་གསུངས་ནས་ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱིར་ཐེབས་པར་
 བཤད། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤྲུལ་བ་དང་ལྡན་པའི་སྤྱོད་མ་ཇེ་འབངས་རྣམས་ལ། སྤྱི་བ་གནས་

ཆེན་པོ་ལྷ་གཙོ་པོར་གྱུར་པའི་གནས་ནམས་སྤྱ། ཆོས་སྦྱབ་པ་སྡེ་བརྒྱད་དེ་ཞི་བ་ཁོ་པོའི་སྦྱབ་
ཐབས་ཁ་ཆར་དང་བཅས་པ་ནམས་དང་། འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་སྤྱིར་སྒྲུ་མ་ཞི་
བྲག་གི་གདམས་དག་སྒྲོར་ནམས་ཀྱི་དབང་ལུང་སོགས་སྤྱིན་པོའ་གྱི་གདམས་པ་བསམ་གྱིས་
མི་བྱུང་བ་གནང་། གདམས་དག་འགའ་ཞིག་དུས་དེར་སྡེལ་བའི་གནས་དང་དགོས་པ་མེད་པར་
གཟིགས་ནས་མ་འོངས་པའི་འགྲོ་བ་ནམས་ལ་དགོངས་ཏེ་ཕྱོགས་བཞི་དབུས་ལྗེའི་གཏེར་ཁ་
ཆེན་པོ་ལྷ་དང་། མིང་ཅན་མིང་མེད་པའི་གཏེར་ཁ་མང་པོ་ཞིག་སྤྲས་ཏེ་རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱིས་
བཏབ། བསམ་ཡས་མཆེས་པ་ཕྱ་དང་། དྲག་ཡེར་བ། དཔལ་ཆེན་ཚུ་པོ་རི་སྟེ་སྟོན་གྱ་ཆེན་པོ་
གསུམ་བཅུ་གས། གཞན་ཡང་པོད་ཀྱི་རི་དྲག་ཐམས་ཅད་སྦྱབ་གནས་སུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས།
སྤྱལ་ལྷན་ནམས་ལ་གདམས་དག་བསྡུལ་བས་མཆེས་པ་ཕྱའི་གྲུབ་ཆེན་ཉིར་ལྷ། ཡང་རྫོང་གི་
རྟོགས་ལྷན་ར་ལྷ། ཡེར་པ་དང་ཚུ་པོ་རིའི་འོད་ལུས་གྲུབ་པ་བརྒྱ་བརྒྱད་དེ། ཤེལ་དྲག་གི་
སྤྲགས་པ་སུམ་ཅུ། འོད་སྦྱར་གཤེགས་པའི་མཁའ་འགྲོ་ཉིར་ལྷ་སོགས་གྲུབ་ཐོབ་མང་པོ་བྱུང་
ཡོད་པར་གྲགས། ཞེས་གསུངས། གཏེར་ཆོས་འགའ་ཞིག་ལས། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྒོར་ལྷེ་བཅན་
གྱིས་བསམ་ཡས་ཅིག་པའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་པོ་དུ་གདན་འདྲུས་པ་དང་། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་
སྒོར་ལྷེ་འུ་བཅན་སྤྱ་གཤེགས་རྩེ་སུ་ལྟོ་ཁུབ་མིན་པའི་ལུལ་གཤེགས་ཁར་ལྷ་སྤྲས་སུ་ཁྱི་
བཅད་པོས་སྟེལ་མ་ཞུས་ཚུལ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་འགལ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་
པ་འདི་དག་ལ་དབྱུང་རིན་གང་ཡང་མི་འདུག།

སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། གོང་དུ་དབྱིག་གཉེན་ཞེས་པར་གཟིགས།

སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས། དྲེ་དྲག་སྤྱ་བའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་བཅུན་པ་དབྱིག་བཤེས་
ཞུ་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བཞི་ནི་ཁ་ཆའི་བཅུན་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་སྟོབ་དང་། ཁུབ་སྟོབ་མ་
དུའི་བཅུན་པ་ཆེན་པོ་དབྱིག་བཤེས། རོ་གར་གྱི་བཅུན་པ་ཆེན་པོ་དབྱུངས་སྟོག་མ་ར་རྒྱ་མིའི་
བཅུན་པ་སངས་རྒྱལ་ལྷ་སྟེ་བཞི་པོ། དེ་དག་དེ་རེ་ལའང་སྟོབ་མ་འབྲུམ་ཕྲག་ཅན་ཡོད་པར་གྲགས་
ལ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་རབ་དུ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱམས་སོ།།

སྟོབ་དཔོན་དབྱུག་པ་ཅན། སྟོབ་དཔོན་དཔྱི་སྟེ་པོད་སྤྱད་དུ་དབྱུག་པ་ཅན་ཟེར་བ་དེ་རེད། སྟོབ་དཔོན་

འདི་དུས་རབས་གང་དུ་བྱུང་ཞེན། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་[དེ་བ་དཀར་]དུ་གསུངས་པ་
 ལྟར་ན། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཕྱི་ཉར་ཏེ་དང་། སློབ་
 དཔོན་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐུང་པོ་དང་། ཉག་མོའི་ཁོལ་དང་། དབྱུག་པ་ཅན་སོགས་དུས་
 མཚུངས་པར་བཤད། སློབ་དཔོན་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་གར་པའི་དག་སློབ་དགེ་འདུན་ཆོས་
 འཕེལ་གྱིས་བཀོད་པ་ལྟར་ན། “ཡབ་མེས་ཀྱི་རྒྱུད་ལྷན་ལྷན་སུ་རྒྱ་གར་གྱུ་རྩི་ར་ཐའི་ཡུལ་
 ཀུན་ཏའི་ཐོང་ཞེས་བྱ་བར་གནས་པ་ལས་རིམ་གྱིས་སྟོ་ཕྱོགས་ཀུལ་ཏེ་ཡུལ་དུ་སོང་སྟེ་གཞིས་
 ཆགས། རིགས་རྒྱུད་དེ་ལས་སྟེང་མེད་ཀྱི་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་། དེའི་
 བྱ་ནི་འགྲན་རྒྱ་མེད་པའི་སྟུང་དག་མཁན་ཆེན་པོ་རྩ་ར་མེའམ་མོ་དར་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན། སློབ་
 དཔོན་འདི་ནི་བྱ་དཀར་པའི་ཆོག་སྟོར་རྩིས་པ་ལ་ཀུན་གྱིས་སྟོར་མི་ཤོང་པའི་མཁས་པ་ཞིག་
 ཡིན། འདིས་རྩ་མ་ཆའི་གཞུང་ཞིག་བཙུངས་པ་དེ་མགོ་ནས་དུལ་སུ་བསྐྱགས་པས་རྒྱལ་པོ་
 རྩ་མ་ཆའི་གཏམ་རྒྱུད་སྟོན་ཅིང་། མཐུག་ནས་བསྟོན་སྟེ་བསྐྱགས་པས་རྩ་ར་ཆའི་གཏམ་རྒྱུད་
 སྟོན་པ་དང་། དེ་ཡང་དོན་གོ་བ་དེ་ལ་ཆོག་སྟོར་སྟུང་བར་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། སློབ་དཔོན་དེ་
 ནི་སློབ་དཔོན་རྩ་ར་མེ་ནས་བཙུངས་པའི་མི་རབས་གསུམ་པ་ཡིན། རྒྱུད་དུས་ནས་པ་མ་གཉིས་
 ཀ་འདས་ནས་དུ་སྐྱུག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། གནས་ངེས་མེད་དུ་འབྱུངས། དེ་ཞིག་ནས་ཡུལ་དེར་རྒྱལ་པོ་
 དང་འབངས་མི་མཐུན་པའི་འབྲུགས་པ་བྱུང་བའི་རྒྱུན་བྱས་ནགས་ཁོད་དུ་ཕོས་ནས་ཡུན་རིང་
 བསྐྱད་སྐབས་རིག་གནས་ལ་མཁས་པར་སྐྱེས། ཡུལ་གྱི་འབྲུགས་པ་ཞི་ནས་སྤར་འཁོར་ཏེ་
 རྒྱལ་པོ་པ་ལྷ་མའི་སྟོན་པོར་གྱུར། རྒྱལ་པོ་དུ་པ་ཀེ་ཤེས་བྱ་བའི་སྟུང་ཁྲུབ་འཇུག་འཕེལ་དང་
 མཛའ་བློགས་སུ་གྱུར་བས། རྒྱལ་པོ་དེའི་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་[སྟུང་དག་མེ་ལོང་]འདི་
 བཙུངས་པ་ཡིན་ཟེད། སློབ་དཔོན་འདི་བྱི་བ་སུ་སྟེགས་པ་དང་ནང་བ་གང་ཡིན་ལ་བཤད་སྟོལ་
 མི་འདྲ་བ་མང་དུ་མཆིས་ཀྱང་། བྱི་བ་སུ་སྟེགས་པའི་བཞེ་ཏེ་བྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་བྱུབ་མཐའ་ལ་
 མཁས་ཤིང་། བྱམ་ཟེའི་རིགས་ཀྱི་ཆ་བྱད་ལག་ཏུ་དབྱེ་གྲུ་འཆང་བས་དབྱུག་པ་ཅན་ཞེས་
 ཐོགས་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་རྒྱ་གར་དུ་སྟུང་དག་པ་སྟུང་བྲགས་ཅན་མང་པོ་
 ཞིག་བྱུང་བ་དག་ལས་སྟུང་མོང་མ་ཡིན་སོ་སོའི་ཁྱད་ཆོས་དང་སྟུང་པའི་རྩིས་པ་པོ་ནི། མཛེས་

པའི་དཔེ་སྟླ་བ་ལ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་སྟོབ་དཔོན་ནག་མོའི་ཁོལ་པོ། རེས་ཁྲིད་ཀྱི་སྤྱ་རྒྱན་སྟོར་
བ་ལ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་སྟོབ་དཔོན་རྩ་ར་མེ། སྟན་པའི་ཉམས་འདོན་བ་ལ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་
སྟོབ་དཔོན་དབྱུག་པ་ཅན། དེ་གསུམ་ཀ་ལ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་སྟོབ་དཔོན་མཁྱེས་གྲགས་སོ།
ཏུ་གར་དུ་སྟོན་དུས་སྟོབ་དཔོན་ར་མ་བྲམས་བཅམས་པའི་སྟན་ངག་གི་གཞུང་དང་། [དབྱངས་
ཅན་མགུལ་རྒྱན་] ཞེས་བྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྟན་ངག་ཁྲིད་སྟོལ་ཡོད་ལ། བྱིས་སུ་སྟོབ་
དཔོན་དབྱུག་པ་ཅན་གྱིས་[སྟན་ངག་མེ་ཡོང་མའི་]གཞུང་འདི་བཅམས་བ་ནས་བཟུང་། ཏུ་
གར་དུ་སྟན་ངག་སྟོང་པའི་གཞུང་གཙོ་བོ་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་གྲགས།

སྟོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་གྲི་མྱི་ལོ་༡༣༣༤ལོར་ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་
པའི་ཤིང་གྲི་མྱི་ལོ་༡༣༥༤ ལོའི་བར། ཡོ་རྒྱལ་རྒྱལ་པ་ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་བར་
མཛོད་ལས་གསལ།

སྟོབ་དཔོན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། ས་སྐྱའི་ཁྲི་བ་བདུན་པ་སྟོབ་དཔོན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་
ནི། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་གྲི་མྱི་ལོ་༡༣༣༤ལོར་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་གདན་ས་ཆེར་ཡབ་ཐངས་
ཆ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཡུམ་མ་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱོད་བཟུངས། སྤྱོད་
གཞོན་ཅུའི་དུས་ནས་ཆོས་རྒྱུ་ཁྲ་དཔོན་དང་སྤྱུ་མ་འུ་ཡུག་པའི་བྱུང་དུ་སྟོབ་གཉེར་མཛད། རེ་
འདི་ཉིད་ཀྱིས་གསང་སྤྱུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་ཆོག་དང་ཆོམ་པ་ཅི་རིགས་མཛད་དེ་འཆད་ཉན་ལ་
སོགས་པས་བསྟན་པའི་བྲ་བ་དཔག་མེད་གནད། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཏོར་ཡུལ་དུ་བཞུགས་
རིང་ཁྲི་ཆབ་ལོ་འགའ་མཛད། རེས་སོར་ཏོར་ཡུལ་དུ་ཐེབས་ནས་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་ཉི་ཤུ་ལོ་
བརྒྱུད་ཅིང་གནད། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དང་ཉེ་བར་རབ་བྱུང་གི་ཕྱེ་བཅུགས་པ་སོགས་བསྟན་
པའི་བྲ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་ཡོས་མྱི་ལོ་༡༣༥༤ལོའི་
ཟླ་གསུམ་པའི་ཆེས་གསུམ་ལ་མེ་ཏོག་ར་བར་སྐྱའི་བཀོད་བ་བསྐྱས། རེ་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་
གསུང་ཚུལ་མེ་འདྲ་བ་འགའ་མཆིས།

སྟོབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། ཆོས་བཞི་རྟེན་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་རབ་བྱུང་ལྔ་
པའི་ཆུ་སྐལ་མྱི་ལོ་༡༣༩༤ལོར་ནས་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ལྷགས་ཀྱི་མྱི་ལོ་༡༣༩༥ལོའི་བར་དགུང་

ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད་བཞུགས།

སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་
ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༡༧༩ལོ་ནས་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩ལོ་བར་ཡབ་ས་ཆེན་ཀུན་
དགའ་སྤྱིང་པོ་ལ་ལུས་སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་བྱུང་བའི་རྗེས་མ་མ་གཅིག་ཡོད་སྟོན་གྱི་སྤྱས་ཆེ་བ་ཡིན།
ཆུང་དུས་ནས་ཡབ་ཀྱིས་ས་སྤྱིའི་ཆོས་མང་པོ་ལེགས་པར་སློབ་པར་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་
བདུན་ལ་ཐེབས་པ་ན་གདན་སའི་ཁུར་རང་གི་གཙུང་པོ་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་དགྲུང་
ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་པ་ཞིག་ལ་གཏད་ནས་དབུས་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་ཏེ་བྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གའི་
བྱུང་དུ་ལོ་བཅུ་གཅིག་ཙམ་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙུག་ལ་ཐེབས་དུས་ཆོས་ལ་འཇུག་
པའི་སློ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྒྱམས་པར་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཅིག་པ་ལ་སྤྱི་གཤེགས།
སློབ་དཔོན་ལ་ཉེར་བར་མཁོ་བའི་དེ་ཉིད་བཅུ་གྲུ་མ་ཡོངས་བརྒྱུད་གི་རྒྱུད་ལས། གནས། དུས། ལྷ།
ཐུགས། བགྲང། ཐེང། བྱག་རྒྱ། སྤྱིན་བསྐྱེད་དབང་བསྐྱུད། རབ་གནས་སོ།།

སློབ་དཔོན་སེང་གའི་བཟང་པོ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་སེམས་ཙོམ་ནས་རྩོན་པ་དང་མཐུན་པའི་རྣལ་འབྱོར་
སྟོན་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ། སློབ་དཔོན་འདི་རྒྱལ་རིགས་སུ་སྤྱི་
འཁུངས་པ་དང་། ཆོས་འབྱུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་སློབ་དཔོན་འདི་མའི་ལྟོ་ན་གནས་པའི་ཆེ་མ་ལ་
སེང་གའི་གཞོད་པ་བྱུང་སྟེ་མའི་ལུས་སེང་གའི་ཐོས་ཀྱང་ལྟོ་ན་གནས་པའི་ཁྲི་ལྷ་སེང་གའི་མ་
ཐོས་པར་བདེ་བར་སྤྱོད་པས་སེང་གའི་བཟང་པོ་ཞེས་བཏགས་པར་གསུངས་པའང་ཡོད། དེ་
ནས་ནར་སོན་པ་ན་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་བསྐྱབ་གཞི་ཡོངས་སུ་རྗེ་གས་པ་དག་གི་
སློང་གི་སྟོམ་པ་བཞེས། ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པར་གྱུར། ཁྱད་པར་དུ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྟེ་རིན་པོ་ཆའི་དོན་ལ་ངེས་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་ཞིག་
ཡོང་བའི་སྟེང་། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོ་བསམ་སྟོར་གཉིས་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་ཏེ། རྗེ་
བཙུན་བྱམས་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མན་ངག་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྟེ་མཆེད་
གཉིས་དང་། འཕགས་པ་གྲོལ་སྟེའི་གཞུང་རྣམས་དང་། འཕགས་པ་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་བཀྲུ་བའི་
དབུ་མའི་གཞུང་རྣམས་ལ་ཞིབ་དུ་སྤྱད་སྟེ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་

ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་བྱུང་བར་ཅན་འབྱུངས། མན་ལ་ལམ་དུ་
རྟེན་བཅུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པའི་བསྐྱེད་པ་མཛད་པ་རི་བཞིན། ཆ་བ་
གསུམ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མཛོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་འབྲེལ་པ་དོན་གསལ་དང་། མཛོན་རྟོགས་
རྒྱུ་དང་བརྒྱུད་སྟོང་པ་སྦྱར་བའི་མན་ངག་བརྒྱུད་སྟོང་འབྲེལ་ཆེན་དང་། འཕགས་པ་གོས་སྡེས་
མཛད་པའི་ཉི་མེ་སྦྱང་བ་དང་མཐུན་པར་ཉི་མེ་བསྐྱེད་དོན་ལེ་བརྒྱུད་མ་དང་། ཡོན་ཏན་རིན་
པོ་ཆེ་སྦྱང་བའི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པར་སྒྲ་བ་སོགས་མང་དུ་མཛད་དོ།

སྟོབ་ལྷག་སྟོབ་སྦྱོང་བྱེད་མཁན་གྱི་དགེ་ལྷན།

སྟོབ་བྲ། སྟོབ་མཐུན། དགེ་ལྷན་གས་སྟོབ་ལྷག་

སྟོབ་སྦྱོང་། ཤེས་ཡོན་གྱི་གནས་ལ་དོན་གཉེར་བྱེད་པ། ཉེན་མཚན་ཀྱང་ཏུ་སྟོབ་སྦྱོང་ལ་བཅོན་
འབྲེལ་བྱེད་པ། དཀའ་སྦྱང་གིས་སྟོབ་སྦྱོང་བྱེད་པ།

སྟོབ་སྦྱོང་ཐབས་རྒྱས། ① སྟོབ་སྦྱོང་སྐབས་མགྲོགས་པོར་ཤེས་པའི་ཐབས་ཤེས། ② སྟོག་ཁྲད་
འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦྱང་ཅིག་སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་
learning strategy ཟེར།

སྟོབ་སྦྱོང་བྱེད་དབང་། ཡོན་ཏན་གང་དུང་ལ་སྟོབ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་དབང་ཆ།

སྟོབ་སྦྱོང་མཆམས་འཛིག་ ཡོན་ཏན་ཅི་རིགས་སྟོབ་སྦྱོང་བྱེད་མཆམས་འཛིག་པ།

སྟོབ་སྦྱོང་ལག་རྩལ། སྟོག་ཁྲད་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦྱང་
ཅིག་སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་learning techniques ཟེར།

སྟོབ་སྦྱོང་ལས་འཛིན་པ། སྟོབ་བྲའི་ནང་དུ་སྟོབ་མ་གང་ཞིག་ འཛིན་བྲ་སྦྱིའི་སྟོབ་སྦྱོང་གི་ཆ་རྒྱུན་
དང་། ཡོ་བྱད་སྐོར་ལ་འགན་ཁུར་མཁན་གྱི་སྟོབ་མ་ཞིག་

སྟོབ་སྦྱོང་ལོ་རྒྱུས། གང་ཟག་གང་ཞིག་སྟོབ་བྲ་རྒྱུད་དུ་ནས་བཟུང་རང་གི་མི་ཆེད་སྟོབ་གང་ཐེབས་
གྱི་ལོ་རྒྱུས། དཔེར་ན། མི་ལོན་ནས་པ་ལ་འདྲ་སྟོབ་རྒྱུད་གི་ཡོན་ཆད་ཅན། སྟོབ་འབྲིང་གི་ཡོན་
ཆད་ཅན་སོགས་འབོད་སྟོལ་ཡོད་པ་ནི་སྟོབ་སྦྱོང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆད་གཞི་ཡིན།

སྟོབ་འབངས། ཆོས་ལྷ་སྦྱོང་པའི་སྟོབ་མ།

སྟོབ་མ། བསྐྱབ་བྱ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ལེན་མཁན་དགེ་ལུགས་ལྷ་སྟོབ་། དཔོན་སྟོབ་། དགེ་སྟོབ་། དངོས་
སྟོབ་། ཞལ་སྟོབ་། ཡང་སྟོབ་། སྟོབ་མ་སྐྱ་བོ། སྟོབ་མ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ།
སྟོབ་མ་སྦྱང་བ། སྟོབ་མ་ལ་ཆོས་བཤད་པ། བཀའ་སྟོབ་། དོགས་སེལ་སོགས་གནང་བ།
སྟོབ་མ་བཀའ་བཅུ་པ། གནའ་དུས་སུ་གཞུང་ཀ་པོད་བཅུལ་སྟོབ་གཉེར་མཐའ་ཕྱིན་པར་བྱས་པའི་མིང་།
དེད་དུས་སྟོབ་ལྷ་ཆེན་པོའི་སྟོབ་མ་རིམ་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་དང་པོ་བཀའ་བཅུ་པ་དང་། གཉིས་པ་
རམས་འབྲམས་པ་ཞེས། དངོས་གཞིའི་སྟོབ་མ་དང་། ཞིབ་འཇུག་སྟོབ་མའི་སྤྱི་དོན་མཆོན་པའི་མིང་།
སྟོབ་མ་དགྲིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་པ། སྟོབ་མ་ལ་དངོས་སུ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཉེ་བའི་སྟོན་འགྲོ་སྟེ།
གདོང་གཡོགས་དང་བཅས་ཉེ་དགྲིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་པ་ཕྱི་འཇུག་དང་། བར་འཇུག་དགྲིལ་
འཁོར་མཐོང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་གཞུག་པའོ།།
སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། ལམ་ཤེས་གང་ཞིག་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་པའི་ཉེ་ཆེ་བའི་མཁྱེན་པ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སོ།།
སྟོབ་མ་སྟོ་གོན། དབང་གི་སྟོ་གོན་ཀྱི་ཆོག་སྟེ། ཀུན་སྟོང་བཅོས་ཤིང་ནང་དབང་བསྐྱར་བ། གསོལ་
བ་གདལ་ཅིང་འཛིན་དུ་གཞུག་པ། སྟོམ་པ་གཟུང་ཞིང་ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ། དངོས་བྱུབ་བརྟག་
ཕྱིར་སོ་ཤིང་དོར་བ། དག་ཉེས་སྦྱང་ཕྱིར་ཁྱོར་ཆུ་བྱུང་བ། མི་ངན་བརྟོག་ཕྱིར་ཀུ་ལ་གཏང་བ།
བར་ཆད་ཞི་ཕྱིར་དབྱང་སྦྱང་གདགས་པ། སྟོབ་བསྐྱེད་ཕྱིར་ཆོས་བཤད་པ། མཆོན་ལྟས་བརྟག་
ཕྱིར་མི་ལམ་བརྟག་པ་རྣམས་སོ།།
སྟོབ་མའི་ཆོས་བཞི། སྟོབ་མ་བྱར་འོས་པའི་བྱད་ཆོས་སམ་མཆོན་ཉིད་བཞི་སྟེ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་དང་།
མི་ལྟོག་པའི་བཙོན་འགྲུས། གཞན་ཤིང་མི་འཛོག་པའི་ཤེས་རབ། བཤེས་གཉེན་ལ་དད་གུས་བཞི།
སྟོབ་མའི་སྟོ་གོན་བཞི། ལྟ་ལ་གསོལ་བ་གདལ་བ། སྟོའི་སྟོབ་དཔོན་དང་ལས་ཀྱི་དོ་རྩེར་སྟོག་གནས་
བྱ་བ། སྟོབ་མ་སྟོག་གནས་བྱ་བ། དགྲིལ་འཁོར་བཏེག་ཅིང་མི་ལྟས་ངན་ན་བརྟོག་ཐབས་བྱ་བའོ།།
སྟོབ་མའི་བྱ་བ་ལྔ། བཤེས་གཉེན་འཆོལ་བ་ལ་སྟོབ་མེད་པ་དང་། ལྟ་སྟོབ་སམ་ཆོག་མི་ཤེས་པར་བྱ་
བ། དེས་བསྟན་པ་དང་རྩེས་སུ་མཐུན་པར་འཛིན་པ། དེའི་ཐབས་མཁས་སྟོད་པ་ལ་མི་ཁྱོ་བ། དེ་
ལས་རྟོགས་པ་ཐེབས་པར་བཀྱི་བ་བཅས་སོ།།

སྟོབ་མའི་དབང་ལ། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་འཇུག་སྟོད་དབང་བཅུ་གཅིག་ལས་སྟོབ་མའི་དབང་ལྔ་ཉི་
རིག་པའི་དབང་ལྔ་ལོ།

སྟོབ་མའི་མཆོན་ཉིད་ལ། སྟོག་བྱ་ཐོར་གནས་པ་དང་། སྟོ་བྲོས་ལྡན་པ། རོན་གཉེར་ཆེ་བ། གུས་པ།
ཡིད་གཏོང་པ།

སྟོབ་མའི་མཆོན་ཉིད་གསུམ། སྟོགས་ལ་བ་དང་། ཤེས་འདོད། ལྷ་མར་གུས་པ།

སྟོབ་ཆོན། སྟོབ་དེབ་ནང་དུ་འཆད་བྱའི་ནང་དོན་མི་འདྲ་བའི་ལེ་ཆོན་སོ་སོའི་མིང་། དཔེར་ན། སྟོབ་
ཆོན་དང་པོ། ཆེད་ལས་འགོ་འཇུགས་པ། སྟོབ་ཆོན་གཉིས་པ། དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་ཁ་བྱང་། ལྟ་
བུ་རྣམས་སོ།

སྟོབ་ཆེག་བསྐབ་བྱའི་ཆེག་གཞི།

སྟོབ་མཆོམས་འདོག་པ། སྟོབ་བྱུག་གིས་རྩལ་མིན་བྱ་སྟོད་དང་གནད་དོན་གང་དུང་ལ་ཆེས་མ་
ཐོས་པར་སྟོབ་མཆོམས་བཞག་པ།

སྟོབ་ཁྱུགས་དདལ་བྱུག། སྟོབ་མར་སྟོབ་བྱ་འབྲིམ་པར་རོགས་སྟོར་དུ་གཡར་བའི་དདལ་བྱུན་ལ་
ཟེར་དེ་ཆ་སྟོབ་ཁྱུགས་དདལ་བྱུན་ནི་མཐོ་རིམ་སྟོབ་བྱས་དཀའ་ངལ་ཆེ་བའི་སྟོབ་མར་རོགས་
སྟོར་བྱེད་ཐབས་ཡག་ཤོས་ཤིག་རེད།

སྟོབ་ཡུན། སྟོབ་བྱ་སོ་སོའི་ནང་དུ་སོ་སོའི་ཆེད་སྟོང་དང་བསྐྱུན་པའི་ལོ་ཆད་མི་འདྲ་བའི་ཡུན་ཆད་
ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ཞིབ་འཇུག་སྟོབ་མའི་སྟོབ་ཡུན་ལོ་གསུམ་དང་། རིག་གཞུང་སྟོབ་ཆེད་སྟོང་
སྟོབ་མའི་སྟོབ་ཡུན་ལོ་བཞི། ཆོན་རིག་ཆེད་སྟོང་སྟོབ་མའི་སྟོབ་ཡུན་ལོ་ལྔ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།

སྟོབ་ཡོན། སྟོབ་མ་གང་ཞིག་གིས་སྟོབ་སྟོང་གི་ཆེད་དུ་སྟོང་དགོས་པའི་རིན་བབས།

སྟོབ་ལམ་བཞི། ཐར་པ་ཆམ་ཐུན་དང་། རེས་འབྲེད་ཆམ་ཐུན། རོན་མཛོད་རྟོགས། རེས་ལ་མཛོད་རྟོགས་བཞི།

སྟོབ་རམས་པ། གནའ་དུས་རབ་འབྱམས་པའི་ཡོན་ཆད་དེ་འབྱམ་རམས་པ་ཞེས་པའི་མིང་དང་
གཅིག་གྲུར་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་སྟོབ་རམས་པ་ཞེས་གསུམ་བཅོས་བྱས་ནས་ཞིབ་འཇུག་སྟོབ་
མའི་ཡོན་ཆད་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་རིམ་པ་གཉིས་པ། རྒྱ་སྐད་དུ། 碩士ཟེར་བ་དང་གཅིག་

སྟོབ་ལོ། སྟོབ་བྱའི་ནང་དུ་འཛིན་བྱའི་ལོ་རིམ་མཆོན་བྱེད་དེ། ལོ་དང་པོའི་སྟོབ་མ་ལ་སྟོབ་ལོ་དང་པོ།

ལོ་གཉིས་པའི་སློབ་མ་ལ་སློབ་གཉིས་པ་ལྟ་བུ།

སློབ་ལོ་བ་ཤག་ལེན། དགེ་ཆན་གྱིས་སློབ་རྒྱ་དང་། དགེ་སྤྱད་གིས་ཤེས་པའི་ཤག་ལེན།

སློབ་གཤོལ། སློབ་མ་གང་ཞིག་སློབ་སྦྱོར་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ། ཉན་དང་རྒྱུན་སོགས་འཕྲད་
ནས་སྤྱི་མཐུད་སློབ་སྦྱོར་བྱེད་མ་ཐུབ་པ་ལ་ལོ་གཅིག་ཕྱིར་འཐེན་བྱ་ཞིང་དེའི་རྗེས་སུ་སྤྱི་
མཐུད་ནས་སྦྱོར་རྒྱུའི་ལམ་སློལ་ཞིག་

སློབ་བཤད། ① མི་ལ་བསྐྱབ་བྱ་བས་པ། ② སློབ་སྦྱོར་གྱི་དོན་གནད་བཤད་པ། ③ ལམ་འབྲས་
སློབ་བཤད་ཀྱི་བསྟུན་མིང་།

སློབ་མེད། སློབ་སྦྱོར་བྱེད་པའི་དུས་ཚོད་ཀྱི་བར་མེད།

སློབ་གསར། སློབ་སྦྱོར་ལ་ཞུགས་མ་ཐག་པའི་མིང་། སློབ་སྦྱོར་བྱས་མ་ཐག་པའི་མི།

སློབ་གསོ། ཤེས་རིག་གོང་དུ་སྒྲེལ་ཐབས་སུ། གོ་རྟོགས་མཐོ་དུ་གཏོང་བའི་བསྐྱབ་བྱ། སློབ་གསོ་
བརྒྱབ་ནས་སློབ་འཁོལ་གཏོང་བ། སློབ་གསོ་བཏང་ནས་བསྐྱར་བཀོད་བྱེད་པ། སློབ་གསོ་
ཐངས་མང་བཏང་ཡང་ཡོ་བསྐྱར་མི་བྱེད་པ། ཡང་ན་སློབ་བཀོད་བྱེད་པ།

སློབ་གསོ་མ་བརྒྱབ་བར་ཆད་བ་གཅོད་པ། སློབ་གསོ་དང་ལྷག་སྤྱུལ། ཉེན་བཟོ་སོགས་མི་གཏོང་
བར་ལམ་སང་ཆད་བ་གཅོད་བ་ལ་གོ།

སློབ་ས། སློབ་པའི་སྤྱུལ་ཆིག་

སློམ། སློ་མའི་བསྟུན་ཆིག་

སློམ། ① སྤྱི་པའི་སྤྱུལ་ཆིག་སང་ཉིན་སྤྱི་དེ་ཡག་པོ་ཞིག་སློས་ཤིག་སྤྱུག་གིས་སློ་མ་སློས་དང་པོ་དང་
སྦྱོར་ཆེན་པོ་ཡོད་འདུག་ ② [ཆིང་]རྒྱུས་པ།

སྤྱི་ལྷོ། [ལེགས་]བསོད་ནམས་དང་། བདེ་ལེགས།

སྤྱི་རྒྱུགས་ཁང་། ལུས་སྐད་ལ་ཆ་ཆ་ཡང་ཟེར། ལྷ་དང་མཆོད་རྟེན་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་བརྒྱན་དཔར་
འདེབས་བྱས་པའི་རིགས་ཞིག་ལྟེ་སྤྱི་རྟོག་འདུང་བ་ལྷ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆ་ཆ་རྒྱབ་སློལ་ཡོད།

སྤྱི་སྤྱི་ལྷོ། ལྷ་སོ་དབྱངས་ཅན་ལ།

སྤྱི་དེ་ཡི་རྒྱུ། དབྱངས་འཆར་རྒྱུ།

སྒྲུ། [ལེགས]གཞི་ཚུགས་པ་སྟེ་གཟུངས་སྒྲགས་ཀྱི་མཐུག་སྒྲུང་གི་དོན།
སྟོ་བཏུག་ བསྟོ་བཏུག་ དམག་འཐབ་སྐབས་ཀྱི་སྒྲ་དང་།
བསྟོ་སྒྲ་ཆེར་བཏབ་ནི་དག་པོར་པར་ཆོལ་གྱི་འགོ་ཚུགས་པའི་སྐུལ་ཆེན་དང་། རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པའི་
ཉེན་འབྲེལ་གྱི་བརྟེན་ཉམས་མཆོན་གྱི་ཡིན།
སྟོན་ཅིང་དཔེན། ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཙུགས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ནང་བསྟན་གྱི་སྟོར་
དོ་དམ་གྱི་མཁའ་ལས་ཁྲུངས་ཤིག།

སྒྲ་ད། [ལེགས]① རྒྱུང་། ② ཁ་པོ། ③ རྒྱ་མཚོ།

སྒྲ་མ་དུ། [ལེགས] ལེགས་སྒྲ་སྐད་ཀྱི་དུལ་ཚུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་
བསྒྲུར་ན། མཚོག་གི་འོ་ཞེས་འབྲུར་བར་སྟེ་དགེ་དུང་འཚོ་བ་ལྟ་བུ་འབེལ་གྱིས་མཛད་པའི་
དུལ་ཚུ་བཙོ་ཆེན་གྱི་ལག་ལེན་རྒྱ་བ་བདུད་ཅིའི་ཐིག་ལེ་ལས་གསུངས།

སྒྲ་ལ་པ་ནི། [ལེགས] ལེགས་སྒྲ་སྐད་ཀྱི་སྟོས་དཀར་ཤིང་གི་ལོ་མའི་མིང་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་
བསྒྲུར་ན། སྟོས་ཀྱི་ལོ་མ་ཞེས་འབྲུར་ཏེ། དཔལ་སྒྲུངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་
རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འབྲེལ་ལས། སྒྲ་ལ་པ་ནི་ནི། བོད་སྐད་དུ་སྟོས་ཀྱི་
ལོ་མ་ཞེས་འབྲུར་བས་དོ་བོ་ནི་སྟོས་དཀར་གྱི་ལོ་མ་སྟེ། འདིའི་སྟོང་པོ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་གསུང་
རབ་རྣམས་སུ་མཐོ་བའི་ཆད་རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་ཤིང་སྒྲ་ལ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་གསུངས་པའང་འདི་ལོ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྒྲ་ལ། [ལེགས] སྟོས་དཀར་ཤིང་།

སྒྲ་ལའི་རྒྱལ་པོ། སྟོས་དཀར་གྱི་སྟོན་ཤིང་སྟེ་སྒྲ་ལའི་སྟོན་པ་དང་དོན་གཅིག།

སྒྲ་ལའི་སྟོན་པ། སྟོས་དཀར་གྱི་ཤིང་སྟོན་།

སྒྲ་ཚུ། [ལེགས]ཚུ་ཚུ་དང་དོན་གཅིག།

གསལ་ག ① (རྟོན་)མ་ཆོར་བ ② ལྷུར་བ། གསལ་གསལ་འགྲོ་བ། ③ ཉེས་པ་སོགས་གྱེད་པའི་དོན་ཏེ།
གསལ་གྱི་ཉེས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གསལ་ག་གཅིང་། པར་ཆོ་བའི་ཡིག་རིས་དངོས་གཞི་སྟོན་ཅིག་ བཞོས་བཀོལ་གཡག་གཅིང་ལྟ་བུ།

གསལ་གསལ་མེད། [ཆིང་]བར་བརྒྱགས་ཏེ་མཛོད་པ། གསལ་གསལ་རྒྱ།
གསལ་གསལ། ཐད་བྱང་པོ་མ་ཡིན་པ་གཞོགས་གཅིག་ནས་གཞོགས་གཅིག་པོས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་རེས་
འགྲོས་ཀྱིས་འཁྲོག་པ།
གསལ་གསལ་ཀ་གསེས་ཀ་དང་འབྲ།
གསལ་གསལ་འགྲོས། ཐད་འབྲོང་པོར་མིན་པ་གཞོགས་གཅིག་ཏུ་ཉལ་འགྲོས་སུ་འཁྲོག་པ་སྟེ། ཁ་སྐད་
དུ་སྒྲུ་བུ་གསལ་གསལ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར།
གསལ་གསལ་གཅོད། ཤིང་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་ཞིག་སྟེ། བཟོ་ལྷ་གཞོང་ལྷ་བུ་ཅེ་གསལ་གསལ་འགྲོས་ཅན།
གསལ་གསལ་ཆེན། བོད་ཡིག་འབྲི་བའི་སྒྲུ་བུ་འི་ཁ་གསལ་གསལ་ཆེ་རིགས།
གསལ་གསལ་འདྲ་བ། འགྲོག་པའི་སྒྲུ་འདྲ་བ་ས་དང་འབྲུད་མཚམས་ཀྱི་མིང་།
གསལ་གསལ་ཡོལ། སྒྲའི་མཐའ་བསྐྱོར་ནས་རྒྱུད་སེམས་ཅན་སོགས་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོལ་བ། བལ་ཆེར་
རྩོམ་བུ་སྒྲོང་ནས་སྒྲུ་མཐའ་བསྐྱོར་བ་མང་། རྩོམ་ཅིག་ས་དང་། ཤིང་རིབ་བྱས་པའང་ཡོད།
གསལ་གསལ་ཡོག་སྒྲུ་བུ་འི་གསལ་གསལ་ཡོག་ཅེས་གཡས་མཐོག་ཡོན་དམའ་བ་དབུ་ཅན་ནས་འབྲུ་ཆ་འབྲི་བྱེད།
གསལ་། ལུས་སོགས་ཀྱི་བར་སེང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཁོག་ནང་དུ་བར་སེང་དུ་མ་ཡོད་
པ་དེ་དག་དོན་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་མེད་པས་བུ་ག་བརྟེན་ཀྱང་སྟོག་ཉན་མི་ཡོང་།
གསལ་སྒྱུད། གསལ་བའི་སྒྲོན་ནས་བརྟེན་གཏོང་ངམ། སྒྲོད་འཕེན་བྱེད་པའི་སྒྱུད་པ། གསལ་སྒྱུད་འཕེན་པ།
གསལ་ཁང་། ① གསལ་བའི་ཁང་པ། ② གསལ་སྒྲོད་དམ། ཕྱི་ས་ཁང་།
གསལ་ཁུང་། ① བཤང་ལམ། ② གསལ་སྒྲོད་ཀྱི་གཤང་གཅི་འདོར་སའི་བྲག་པ།
གསལ་ཁབ་སྒྲུ། འདོམས་སོགས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་བའི་རིགས་ཀྱི་སྒྲི་མིང་།
གསལ་སྒྲོ་འབྲེད་པ། སྒྲོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་decryption; decipherment ཟེར།
གསལ་གྲོས། གསལ་བའི་གྲོས་མོལ།
གསལ་གྲོས་བྱེད་པ། མིང་གི་བྲ་སོགས་ལ་གསལ་བའི་སྒྲོན་ནས་གྲོས་མོལ་ལ་འཇུག་པ།
གསལ་རྒྱ། གལ་ཆེ་ཞིང་གསལ་བ་དམ་པོ། གསལ་རྒྱ་འགྲོལ་བ། གསལ་རྒྱ་བསྐྱམས་པ།

གསང་རྒྱགས། སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་སློབ་མ་ནམས་འཆར་ཅན་གྱི་རྒྱགས་ཆད་ལེན་སྐབས། རྒྱགས་
ཤོག་དེ་གསང་བ་དམ་པོར་བྱེད་ཅིང་ཡིག་ཆད་གཏོང་བའི་ཉིན་དེར་སློབ་ཁང་ནང་དུ་རྒྱགས་
ཤོག་ཁ་བྱེས་ནས་འབྱེད་བའི་ཡིག་ཆད་གཏོང་སྟེ་ཞེས་ཆུ་སྐད་དུ། 闭卷考试 ཐེར།

གསང་སློ། གསང་གནས་ཀྱི་གནས་དུ་འབྱུང་བའི་སློབ་སྟེ། སྟེས་པའི་སྟེག་པའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་
གསང་སློག་དགོན། བྱག་བཏབ་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་སྟོན་ས་སྐྱ་དང་བྱིས་དག་
ལུགས་པ་གྲུར། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་སྟོན་གཅན་ཆ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་སྟགས། ཤེས་རབ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཐབས་སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་བྱུང་དུ་འབྱུག་པའི་སྟོན་ནས་ཡིད་
མཆོན་རྟོག་ལས་སྟོབ་བར་བྱེད་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། གསང་ཞིང་སྐས་པས་འབྱུབ་
ལ། སྟོང་མིན་ནམས་ཀྱི་སྟོང་ལུལ་མ་ཡིན་པས་གསང་སྟགས་ཞེས་བྱའོ།

གསང་སྟགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞི། རྒྱ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་འབྲས་བུ་སྟགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཁྱད་
དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་བཞི་སྟེ། མཐར་འབྲས་སངས་རྒྱུ་རྟོག་དུ་གཉིང་བར་གཅིག་པ་ཡིན་
ཀྱང་། ལམ་ཀྱི་འབྲུག་སྟོང་དབང་སྐྱར་བ་སྟོན་དུ་སོང་ནས་ལྟ་སྟོན་ཞིང་སྟགས་བརྒྱ་བ་སྟགས་
ཐབས་ཀྱི་ཆ་ལ་མ་སྟོངས་པ་དང་། གདུལ་བུའི་ཁམས་དབང་དང་མཐུན་པར་བྱ་སྟོང་རྣལ་
འབྱོར་སྟགས་རྒྱད་སྟེ་དེ་སྟེ་སྟོན་ཐབས་ལས་པའི་བྱིར་ཐབས་མང་བ་དང་། དཀའ་ཐུབ་སྟགས་
ཆེགས་ཆེན་པོ་ལ་མ་སྟོན་པར་ཐབས་ཀྱི་སྟོང་པས་དཀའ་བ་མེད་པར་ས་ལམ་བཟོད་པ་དང་།
དབང་རྟོན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་གྱི་བུལ་དུ་གྱུར་པ་ནམས་སོ།

གསང་སྟགས་ཀྱི་རྒྱད་སྟེ་བཞི། བྱ་རྒྱད། སྟོང་རྒྱད། རྣལ་འབྱོར་རྒྱད། རྣལ་འབྱོར་ལྷན་མེད་པའི་རྒྱད་དོ།
གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར། གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་ནི་ཏ་ཅང་གཉིང་ཐབ་ལ། ཆོན་རིག་དང་
མཐུན་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་བསྟོར་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་
སྟོར་ལ། ཆོས་གསུང་པ་པོ་སྟོན་པ་གང་དང་། ཆོས་གསུང་པའི་ལུལ་སྟོབ་ལ། གསུང་པའི་
གནས་གང་ཞིག་ཡིན་པའི་སྟོར་ལ་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྟེ་བའི་ལྟ་བུ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་བཤད་
དཀའ་བ་ཞིག་རེད། གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་དེ་དག་སངས་རྒྱུ་ཀྱིས་གསུངས་པར་འདོད་ཀྱང་།
སངས་རྒྱུ་ལྟ་བུ་བའི་གཟུགས་ཀྱི་ནམ་པའི་སྟོན་ནས་གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་པལ་ཆེར་མ་

གསུངས། གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་གསུངས་པའི་སྒྲུབས་སུ་སངས་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པའི་སྤྱད་དང་། ཁོ་བོ་དང་། ཁོ་མོ་ལ་སོགས་རྒྱུད་སྤེའི་ལྷ་ཆོགས་ནམས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་སྤུལ་
ནས། རི་རབ་ཀྱི་ཅེ་དང་། སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་དང་། ལྷང་ལོ་ཅན་དང་། རྩོུ་འཛུལ་མའི་ལྷ་ག་
སོགས་སུ་གསང་སྤགས་རྒྱུད་སྤེ་བཞིའི་ཆོས་གསུངས་པར་བཤད་དོ།

གསང་སྤགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལྷ། གསང་སྤགས་ཀྱི་ཐེག་པ། འབྲས་བུའི་ཐེག་པ། རྩོུ་འཛུལ་ཐེག་པ། ཐབས་
ཀྱི་ཐེག་པ། རིག་པ་འཛིན་པའི་ཐེག་པའོ།

གསང་སྤགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་ རྩོུ་འཛུལ་གིས་རྩོུ་འཛུལ་གསུངས་པའི་བཅས་པ་ལས་མི་འདའ་བར་
ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཁས་ལེན་དམ་བཅའ།

གསང་སྤགས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་བཞི། གསང་སྤགས་རྒྱུད་སྤེ་བཞིའི་ལམ་གྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་
ནི་རིགས་བཞི་སྟེ། ལྷ་བ་དང་། དགོད་པ། ལག་བཅངས། གཉིས་གཉིས་འབྱུང་བ་སྟེ་འདོད་ཡོན་
ལ་ཆགས་པ་ལས་དུ་བྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བཞིའོ།

གསང་སྤགས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་སྟོན་ཡོན་གསུམ། དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མ་ཞུགས་པ། དམ་ཆོག་དོར་བ།
གསང་བའི་དེ་ཉིད་མི་ཤེས་པའི་སྟོན་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོན་ཏན།

གསང་སྤགས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ། རྩོུ་འཛུལ་གིས་འདི་དང་འདི་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྷང་མི་བྱེད་
པ་དང་། འདི་དང་འདི་མི་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལས་ལྷོག་ནས་བྱེད་པའི་ཉེས་སྤྱོད་ནམས་
བསྐྱུང་ཞིང་སྒྲོམ་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས།

གསང་སྤགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ། གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན།

གསང་སྤགས་ཀྱི་སྟོད། གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་བྱའི་ཡུལ་ལམ་གདུལ་བྱའི་གང་ཟག་སྟེ།
འབྲས་བུ་སྤྱར་དུ་འབྲུབ་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པས་དབང་པོ་རྫོ་བ་དང་། དབང་གི་རྒྱུད་སྟོན་པར་
བྱས་པ་དང་། ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་དམ་ཆོག་བསྐྱུང་བ་སྟེ། མཚན་ཉིད་དེ་གསུམ་དང་ལྷན་
པའི་གང་ཟག་ནི་གསང་སྤགས་ཀྱི་སྟོད་དུ་བྱུང་བའོ།

གསང་སྤགས་ཀྱི་བྱག་རྒྱ་བཞི། བྱག་རྒྱ་བཞི་ལ་གཞིགས།

གསང་སྤགས་ཀྱི་བབས་སོ་གསུམ། གངས་རིའི་ཁོད་དུ་སྤྱ་འབྱུར་རྩོུ་ཐེག་པའི་བསྟན་པ་དང་པོ་

གཉམས་སྦྲེན་གྱི་མ་ར་ལ་བབས། བར་དུ་གཏུབས་ཆེན་མངས་བྱས་ཡེ་ཤེས་ལ་བབས།
མཐར་མར་བྱར་ཤུག་འབྱུང་གནས་ལ་བབས། དེ་ལས་གཉམས་དང་གཏུབས་རྣམ་གཉིས་ནི་
དུས་རབས་བརྒྱད་པ་དང་། ཟུང་ནི་དུས་རབས་བཅུ་པར་བྱུང་།
གསང་སྤྲུག་སྟེང་མའི་ཆེ་བ་ལ། ༡ སྟོན་ཁྱེད་བཞི་ཏའི་བྱུང་བ་པ། ༢ སྟུང་ཁྱེད་ལོ་བྲོ་བའི་བྱུང་བ་པ། ༣ སྟུན་
འཕེན་ཡོན་བདག་གི་བྱུང་བ་པ། ༤ ཆོས་གཞི་བ་འབྲུག་པ་གནས་ཀྱི་བྱུང་བ་པ། ༥ ལྷ་རྟེན་གསེར་ཁྱེད་
བྱུང་བ་པ། ཞེས་གསང་སྤྲུག་སྟེང་མ་འབྲུང་གི་ཆོས་འབྱུང་མི་ལྷན་བཞི་གཞི་ནས་གསུངས་ཡོད།
གསང་སྤྲུག་གི་དབེན་པ་གསུམ། ལུས་དཀྱིལ། རྩ་ག་བྱང་ཆུབ་སེམས་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རོ།
གསང་སྤྲུག་གི་ལམ། མདོ་སྤྲུག་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གསང་སྤྲུག་གི་ལམ་སྟེ། སྟོན་དུ་
མི་དྲུང་བ་ལ་གསང་དགོས་པ་དང་། གསང་ཞིང་སྤྲས་པས་འབྲུབ་པའི་ལམ་ཡིན་པས་གསང་
བ་དང་། ཡིད་སྟོབ་པ་ཞེས་རང་གི་སེམས་ཐམས་ཀྱི་སྤང་ཞེན་གཉིས་ནས་སྟོབ་པར་བྱེད་པའི་
ལུས་པ་ལྡན་པས་ན་སྤྲུག་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཅིང་། ཐོག་མར་ལམ་སྟེན་མོང་བ་མདོ་སྤྲུག་
ཀྱི་དགོ་པའི་བཤེས་གཉེན་ཆུལ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བར་དུ་རྟོགས་པ་དངོས་བསྟེན་སུ་
སྟེས་པའམ་མ་མཐའ་སྟོང་བ་སྟེ་ཐེན་ཅམ་སྟེས་པ་ཞིག་བྱུང་རྗེས་གཞི་ནས་གསང་སྤྲུག་གི་
ལམ་ལ་བཞུགས་དགོས་པའི་གོ་རིམ་དེས་པ་ཅན་ཡིན། ཞིབ་པར་བཀའ་བཀའ་མས་ཀྱི་སྒྲུ་མ་གོང་
མ་ཆོས་མཛད་པའི་ལམ་སྟོན་འབྲེལ་བ་དང་བསྟན་རིམ་ཆེ་ཆུང་རྗེ་ཅོང་ཁ་བ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་
རིས་མེད་ཀྱི་སྒྲུ་མ་དམ་པ་ཆོས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་དང་སྤྲུགས་རིམ་བཅས་ཀྱི་ནང་དུ་གསལ།
གསང་སྤྲུག་གི་སྟོབ་མ་ལ། ལྷ་ལྷལ་བད་དཀར་པ་དང་ལ། ཅན་དན། རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་བུའི་གང་ཟག་གོ།
གསང་སྤྲུག་གི་ལམ། [མདོ་རྟོག་རྗེ་ཆེ་འཆང་།
གསང་སྤྲུག་ཆོས་འཁོར་གླིང་། དགོན་འདི་ཐོག་མར་སྟུན་པ་ལྷ་སྟེན་རལ་པས་སྤྲུག་བཏ་པར་བཤད།
གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་སྟོབ་ཁ་ལུལ་གྲན་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསང་སྤྲུག་ཆོས་གླིང་། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༥༤༤ལོར་འབྲུག་པ་བསྐྱེད་དཀར་
པོས་སྟོབ་ཁ་ལུལ་གསང་སྤྲུག་ཆོས་གླིང་བཏབ། འབྲུག་པ་བད་དཀར་ལ་གདན་ས་བཅུ་
གསུམ་ཡོད་པ་ལས་འདི་ཉིད་གདན་སའི་གཙོ་བོ་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་

བོད་རང་སྲོད་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་ལྷན་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསང་སྤྱགས་ཆོས་རྫོང་། ས་མིང་ཞིག་སྟེ་བོད་རང་སྲོད་ལྗོངས་ཀྱི་རྩ་ཡུལ་རྫོང་གི་མིང་རྟིང་།
གསང་སྤྱགས་རྟིང་ལ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་འགོད། རྒྱལ་པོ་སྲོད་བཅན་སྤམ་པོའི་སྤྱབས་
རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཀུས་སྤྱ་ར་སོགས་གདན་དྲངས་ནས་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་
བསྐྱུལ། དེ་རྗེས་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྲོད་ལྷེ་བཅན་གྱི་སྤྱབས་རྒྱ་གར་ནས་
སློབ་དཔོན་བད་མ་སམས་ལྟ་བ་དང་། བཤ་ཆེན་བེ་མ་ལ་མི་ཏུ་སོགས་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་མང་
པོ་བོད་དུ་གདན་དྲངས་ནས་བོད་དུ་སྟེལ་བའི་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་ཆོས་ཆོས་སྐོར་རྣམས་ཏེ།
ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁུབ་ལས།། སྤྱ་འཁྱུར་གཞུང་ཤིང་མདོ་སྐྱ་མེམས་གསུམ་སྟེ། སྤྱབ་སྟེ་བྱར་རྒྱུ་
གསང་སྐོར་སྟོག་གི་ཤིང་། ཞེས་པའི་དོན་ནི། གསང་སྤྱགས་མའི་བསྟན་པའི་གཞུང་ཤིང་ནི་
བཀའ་མ་[འདུས་པ་མདོ]དང་། [སྐྱ་འབྲུལ] [སེམས་སྟེ] ལུགས་གཉིས་རྣམས་ཡིན། [འཇམ་
དཔལ་སྐྱ] [བརྒྱ་གསུང] [ཡང་དག་སྤྱགས] [ཆེ་མཆོག་ཡོན་ཏན] [ཕྱར་བ་འཐིམ་ལས] [མ་
མོ་མོད་གཏོར][འཛིག་རྟེན་མཆོད་བསྟོད] [དམོད་པ་དག་སྤྱགས]བཅས་སྤྱབ་པ་སྟེ་བརྒྱད་
དང་། [ཁྲམ་རིག་འཛིན]བསྟེན་སྤྱབ་རྣམ་བཞིའི་དགོངས་པ་སོགས་ཡན་ལག་དང་བཅས་པའི་
ཐབ་ཆོས་རྣམས་ནི་བྱར་རྒྱན། རྟེགས་ཆེན་[སྟིང་ཐིག་ཡ་བཞིར]གསུམ་པ་ནི་སློབ་དཔོན་རྣམ་
གཉིས་ཀྱི་དགོངས་བཅུད་རྣམས་ནི་སྟོག་ཐིག་དྲུངས་མའི་ཚུལ་དུ་གནས་པ་ཡིན།
གསང་སྤྱགས་རྟིང་མའི་བརྒྱད་པ་རྣམ་གསུམ། རིང་བརྒྱད་བཀའ་ལ། ཉེ་བརྒྱད་གཏེར་ལ། ཐབ་མོ་
དག་སྤྱང་གི་བརྒྱད་པ་བཅས་ཡོད། དེ་དག་གི་དོན་རྒྱས་མིང་ཆོག་སོ་སོའི་འབྲེལ་བ་ཤད་
སྤྱབས་སུ་གཟིགས།
གསང་སྤྱགས་ཐུབ་བསྟན་གླིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལུགས་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༨ལོར་སྟན་ཐང་རིན་
པོ་ཆེས་བཏབ་པའི་རྫོ་མོའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན། གུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྲོད་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་འབྲོང་པ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསང་སྤྱགས་མཐའ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན། ཉམས་སུ་སྒྲང་བའི་མཐའ་ཅན། ཉམས་སུ་སྲོད་བའི་
མཐའ་ཅན། ཁྲིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་མཐའ་ཅན། གུབ་པའི་མཐའ་ཅན་ནོ།།

གསང་སྐྱགས་དོན་ཐེག་པ། བྱ་རྒྱུད། སྤྱོད་རྒྱུད། རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད། རྣལ་འབྱོར་ལྷན་མེད་པའི་
རྒྱུད་བཅས་ཀྱི་བསྟན་དོན་འབྲས་བུ་སྐྱགས་ཀྱི་ཐེག་པ།

གསང་སྐྱགས་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ནི་སྟོན་པ་
འོག་མིན་དུ། །སངས་རྒྱུས་ལས་སྤྲུལ་ལོངས་སྤྱོད་དུ་ཡིས། །རི་རབ་ཅེ་མོར་དཀྱིལ་འཁོར་
སྤྲུལ་བ་དང་། །གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ལ་སོགས་མ་དེས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་གསུང་བ་པོ་ནི། སྟོན་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྩོགས་སྤྱི་རྣམ་པར་སྤྲུལ་ནས་ཆོས་སྟོན་
ཏོ། །གསུང་པའི་གནས་ནི་རི་རབ་ཀྱི་ཅེ་མོར་གཤེགས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དཀྱིལ་
འཁོར་དུ་སྤྲུལ་ནས་དེར་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་གནས་
སོགས་སུ་གནས་མ་དེས་པ་རྣམས་སུ་གསུངས་སོ། །

གསང་སྐྱགས་པའི་དུས་བྱུག ༡ ཉ་དང་། ༢ གནས་སྟོང་། ༣ ཆོས་བརྒྱུད། ༤ ཉི་ཤུ་དགུ ༥ ཆོས་
བརྒྱ ༦ མར་ངོའི་ཉེར་ལྗེའི་མཆན་མོའོ།

གསང་སྐྱགས་སྤྱོད་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། སྤྱོད་རྒྱུད་རྣམ་སྒྲུབ་ཞིང་དང་ཞིང་བར་
མ། །རྩ་གསུམ་སོགས་སུ་སྤྲས་བཅས་རྒྱལ་བ་སྟེ། །གསུང་བ་པོ་ནི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྤྱི་ལོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱོད་རྒྱུད་གསུང་བ་པོ་ནི་སྟོན་པ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྤྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལོ། །གསུང་
པའི་གནས་ནི་རྣམ་སྒྲུབ་སངས་རྒྱུས་པའི་ཞིང་ཁམས་མེ་ཏོག་སྟོང་པོའི་རྒྱུན་བཀོད་པ་དང་། དེའི་
ཞིང་ཁམས་བར་མ་དང་། ལྷང་ལོ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་གནས་རྣམས་སུ་ལོ། །གསུང་པའི་འཁོར་ནི་
དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བཀོད་པ་དང་། སྤྲས་དང་བཅས་པའི་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོལ་བསྟན་ཏོ། །

གསང་སྐྱགས་པོན་བྱེད་གསང་སྐྱགས་ཀྱི་ཆོས་གསང་བ་བྱེད་དགོས་པ་རྣམས་ཀྱང་མ་གསང་བར་
པོན་གཞུང་ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་ལྟར་ཁོམ་བསྐྱགས་སུ་འདོན་པ།

གསང་སྐྱགས་བྱ་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། རྒྱུད་སྟེ་བཞི་ལས་བྱ་རྒྱུད་འོག་མིན་
དང་། །རི་རབ་ཅེ་མོར་འཇམ་དཔལ་སོགས་ལ་གསུངས། ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱ་རྒྱུད་
གསུང་བ་པོ་ནི་སྟོན་པ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྤྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྟོན་
པའི་མཐུས་འཇམ་དཔལ་དང་། སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་། དུག་ན་དོན་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་

དང་། འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ལ་སོགས་པས་སྤྲུལ་བ། རྟོན་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་སོགས་ཅི་
རིགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་དོ། བྱ་རྒྱུད་གསུངས་པའི་གནས་ནི་དེ་རབ་ཀྱི་ཅེ་སོར་དང་། སྤུལ་ཅུ་ཙ
གསུམ་དང་། མི་ཡུལ་སོགས་སྤྲུལ་སྤྲུངས་སོ།། གསུང་པའི་འཁོར་ནི་འོག་མིན་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་
བཀོད་པ་དང་སངས་རྒྱུས་བྱང་སེམས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་འཁོར་ལ་གཙོ་བོར་གསུངས་སོ།།
གསང་སྤགས་སྒྲ་མེད་པ། སྤང་བྱ་གཞི་དུས་ཀྱི་སྤྲུ་གསུམ་སྟེ། སྤྲེ་བ། འཆི་བ། བར་དོ་གསུམ། དེ་
སྤྱོད་བྱེད་གསང་ལས་དུས་ཀྱི་སྤྲུ་གསུམ་ལས་ཁྲིར་བསྐྱོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་བྱ་འབྲས་དུས་
ཀྱི་སྤྲུ་གསུམ་ཐོབ་པར་བྱེད་ཚུལ་གཙོ་བོར་རྟོན་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཞིག
གསང་སྤགས་སྒྲ་མེད་རྒྱུད་གསུང་ཚུལ། རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་
ལས། སྒྲ་མེད་གསང་འདུས་རྟོན་པས་བདུད་བརྒྱལ་རྗེས། །དགའ་ལྗན་ཡང་ན་གཞན་འཕྲུལ་
གནས་སྤྲུ་གཤེགས། །དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲུལ་ནས་མཁའ་ཁྲབ་འཁོར་ལ་གསུངས། །ཨ་ལ་རྒྱ་ར་ཀུན་
སྟོང་དག་གིས་བཞེད། །པོད་སོགས་རྟོན་པ་མཉན་ཡོད་བཞུགས་པའི་ཆོ། །མི་རྩ་བྱ་ཉིས་
གསོལ་བཏབ་ཨོ་རྒྱན་གཤེགས། །སྤྲུལ་པའི་དཀྱིལ་དུ་དབང་རྒྱུད་གནང་བར་གསུངས། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྣམས་ལས། (1) རྒྱུད་གསང་བ་འདུས་པ་གསུངས་པའི་
ཚུལ་ནི། བརྟེན་ཨ་ལ་རྒྱ་ར་ཀུན་ལ་སོགས་ཀྱིས་བཞེད་པ་ལྟར་ན། རྟོན་པ་ཉིད་གསང་བ་འདུས་
པའི་སྤྲུང་བཞེདས་ནས་གསུངས་པར་བཤད། ཆོས་གསུང་པའི་གནས་ནི། རྟོན་པ་ནས་བྱེད་ན་
སངས་རྒྱུས་ཤིང་ཐོར་ངས་བདུད་བརྒྱལ་ཟེན་པ་དང་། དགའ་ལྗན་དུ་བྱོན་ཏེ་རྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་སྤྲུལ་པ་ནི་ཆོས་གསུངས་པའི་གནས་དང་། གསུང་པའི་འཁོར་ནི། བྱང་
ཁམས་ལ་སོགས་གསང་འདུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་ཆོགས་རྣམས་སྤྲུལ་ནས་འཁོར་ནས་
མཁའ་ཁྲབ་པར་བྱུང་བ་དེ་དག་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ཐོར་འདོད་ཆགས་ཅན་རྗེས་སྤྲུ་
བཟུང་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པར་བཞེད་དོ། ། ཡོ་གའི་ཤིང་རྩ་བ་ཆེན་པོ་སྟོབ་དཔོན་ཀུན་དགའ་
སྟོང་པོའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། ཁྲབ་འབྲུག་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དགའ་བའི་སྤྲེ་བོ་འདོད་ཆགས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་གནས་སྤྲུ་གཤེགས་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲུལ་ཏེ་
མཁའ་ཁྲབ་ཀྱི་འཁོར་ལ་གསུངས་པར་བཞེད་དོ། །

བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ནམས་དང་རྒྱ་གཞུང་ཁ་ཅིག་གིས་བཞེད་པ་ལྟར་ན། སྟོན་པ་མཉན་ཡོད་དུ་
བཞུགས་པའི་ཆེ་ཨོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཡི་ཆུ་བྱ་ཉིས་སྟོན་པ་འཁོར་བཅས་ཨོ་རྒྱན་ཡུལ་དུ་སྤྱང་
བྲངས་ཤིང་སྤྱིད་པ་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་ཀྱི་ཆོས་ཁུས་བར། སྟོན་པས་རབ་དུ་བྱུང་ཞིག་
གསུངས་པ་ལ། རྒྱལ་པོས་འདོད་ཡོན་སྤྱོད་བཞིན་དུ་འཆང་རྒྱ་བའི་ཆོས་ཤིག་ཁུས་བས། སྟོན་
པས་སྤྱལ་བའི་སྤང་བ་བསྐྱས་ཏེ་དབལ་གསང་བ་འདུས་པའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་སྤྱལ་ནས། ཡི་ཆུ་
བྱ་ཉི་ལྔ་གས་སྤལ་ལྟན་གྱི་འཁོར་ནམས་ལ་དབང་བསྐྱར་ཞིང་རྒྱ་དབུལ་བརྟན་བར་བཞེད། དེ་ལྟར་
ན་ཆོས་གསུང་པ་པོ་སྟོན་པ་དབལ་གསང་བ་འདུས་པའི་སྤྱང་བཞེངས་ལ། གསུང་བའི་གནས་
ཨོ་རྒྱན་ཡུལ། གསུང་བའི་འཁོར་ཡི་ཆུ་བྱ་ཉི་བཅས་སོ། (2) གཤིན་ཇེ་གཤེད་ཀྱི་རྒྱ་
གསུངས་ཚུལ་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁུབ་ལས། གཤེད་སྒོར་བདུད་དབུང་འདུལ་ཆེ་གསང་གསུམ་
གྱི། རྫོང་ཇེ་ལས་བྱུང་དགྲིལ་འཁོར་སྤྱལ་སོགས་མང། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྟོན་པ་མངས་
རྒྱས་པའི་དུས་སྤྱད་ལྟར་ནམས་ཀྱིས་བར་དུ་གཙོད་པའི་ཆེ་བདུད་ལས་ནམས་པ་རྒྱལ་བའི་ཉིང་
དེ་འཛིན་ལ་བཞུགས་ཏེ། སྤྱ་གསུང་བྲགས་ཀྱི་རྫོང་ཇེ་ལས་ཁོ་བོ་གཤིན་ཇེ་གཤེད་བྱུང་ནས་
དགྲིལ་འཁོར་སྤྱལ་ཏེ་གཤིན་ཇེའི་རྒྱ་དབུལ་བརྟན་བརྟན་མཉན་ཅད་བཅུལ་བར་བཞེད། འདི་
ལ་རྒྱ་གསུང་པ་པོ་སྟོན་པ་གཤིན་ཇེ་གཤེད་ཀྱི་སྤྱར་གཞེངས་ལ། གསུང་བའི་གནས་ནི་
སྤྱལ་བའི་དགྲིལ་འཁོར། གསུང་བའི་འཁོར་ནི་བདུད་ཆོགས་ནམས་ལ་བདུད་འདུལ་བའི་ཆེད་
དུ་གསུངས་སོ། སོགས་ཁོངས་ན་བསྐྱས་པའི་གཤིན་ཇེའི་སྒོར་གཞན་ནི། བསྐྱས་རྒྱུད་དང་།
གཤེད་དམར་བཟན་པ་སྟེ། སྟོན་པ་གཤིན་ཇེའི་གཤེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་དང་བཅས་པའི་འཁོར་
ཆོགས་ལ་བསྐྱས་རྒྱུད་གསུངས་པ་དང་། སྟོན་པ་རྫོང་ཇེ་བཅུན་མོའི་རྩ་གཞེས་པ་ཆོས་འབྱུང་གི་
གཞལ་ཡས་ཁང་ན་གཉི་ལྔ་གཤོར་ཇེ་སོགས་དང་ལྟན་ཅིག་བཞུགས་པའི་ཆེ་ལྷ་གཤོར་ལ་ཉན་
བར་གདམས་ནས་གཤེད་དམར་གསུངས་པ་བཅས་སོ། (3) དགྲེས་པ་རྫོང་ཇེའི་རྒྱ་གསུངས་
ཚུལ་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁུབ་ལས། དགྲེས་རྫོང་བདུད་འཛོམས་ཆེན་ཆོས་འབྱུང་དུ། རྩ་བའི་
རྒྱ་དབུལ་བཟན་བཟན་རྒྱ་གཞན་དུ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མ་རྒྱུད་དགྲེས་པ་རྫོང་ཇེ་ནི། རྒྱ་
གསུང་པ་པོ་སྟོན་པས་རྩ་བྱེད་དུ་སྤྱལ་བའི་སྤྱུས་བདུད་བཞི་འཛོམས་པའི་དུས་སྤྱད། སྟོན་པ་

དབྱེས་པ་དོན་མཛོད་སྐྱར་བཞེངས་ནས་གསུངས་པར་བཤད། གསུང་པའི་གནས་ནི། རྗེ་བཙུན་
མོའི་རྩ་གཞེས་པ་ཆོས་འབྱུང་གི་གཞུལ་ཡས་ཁང་དུ། འཁོར་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པ་མང་པོས་བསྐོར་བ་ལས་རྗེ་མེད་པོ་དང་། བདག་མེད་མ་སོགས་ཀྱིས་ཞུས་ནས་ཅ་
རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང་། བསྐྱུས་རྒྱུད་བཟླ་གཉིས་གསུངས་པར་བཞེད། ཡང་དུས་གཞན་ཞིག་ན་
སྟོན་པ་དབྱེས་དོའི་སྐྱར་བཞེངས་ནས། གནས་རྗེ་མེད་རྩ་གཞི་ཆོས་འབྱུང་གི་གཞུལ་
ཡས་ཁང་གི་དབུས་སུ། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་ལྷ་ཆོགས་དང་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་འཁོར་ལ། བཤད་རྒྱུད་རྗེ་མེད་གྲུང་གསུངས་པར་བཞེད་དོ། (4) འཁོར་ལོ་བདེ་
མཆོག་གི་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲུལ་ལས། བདེ་མཆོག་ཐོག་མ་མེད་ནས་རྒྱལ་
བས་གསུངས། གཉིས་ལྡན་དུས་སུ་འབྲས་བུའི་ཉེ་རུ་ཀས། རྩ་སྐྱེས་དུ་འཁོར་ལ་བསྐྱར་དུ་
བཤད། རྩོད་དུས་དག་པོ་རྒྱུང་མ་འཁོར་བཅས་ཀྱིས། གནས་ལུལ་དུར་ཁོད་རྣམས་ལ་དབང་
བྱེད་ཆེ། སྤྱུལ་བས་བཟུལ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་བཞོད་དེ་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་རྣམས་ནི་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་བསྟན་པར་བཞེད། གཉིས་ལྡན་དུས་སུ་སྟོན་པ་འབྲས་བུའི་ཉེ་རུ་ཀས། གནས་རྩ་སྐྱེས་
དུ། འཁོར་རིགས་ལྗེའི་དབང་པོ་དང་དབང་པོ། སྤྱད་པ་པོ་གསང་བདག་དག་པོ་འཛིགས་བྱེད་
འཁོར་བཅས་ལ་དབང་བསྐྱར་ཞིང་རྒྱུད་བསྐྱར་དུ་བསྟན་པར་བཤད། རྩོད་ལྡན་དུས་སུ་དག་པོ་
འཛིགས་བྱེད་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་རྒྱུང་མ་དང་བཅས་པ། དེའི་འཁོར་ལྷ་དང་། སྤྱད་དང་། གཞོད་
སྤྱོད། ཁྱི་ཐ་དང་། སྤྱོད་པོ་དང་། མེ་མ་ཡིན་དང་། མེའམ་ཅི་དང་། བྲ་མེན་རྣམས་ཀྱིས་གནས་
ལུལ་ཉེར་བཞི་དང་། དུར་ཁོད་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་རྣམས་བཟུང་ནས་རྩ་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་
བསྐྱུས་ཏེ། རང་ཉིད་ལོག་པ་ལ་ཞུགས་ཞིང་གཞན་ཡང་ལོག་པ་ལ་འགོད་པའི་དུས་སུ། སྟོན་པ་
རྗེ་མེད་འཆང་ལོག་མེན་གྱི་གནས་སུ་སངས་རྒྱས་བྱང་མེམས་རྣམས་ལ་འོད་གསལ་ལྡན་ཅིག་
སྤྱུས་པའི་ཆོས་བསྟན་ནས་བཞུགས་པའི་ཆེ། དག་པོ་དབང་ལྷག་འཁོར་བཅས་པ་འདུལ་བའི་
དུས་ལ་བབས་པར་མཐེན་ཏེ། སྟོན་པ་སྤྱུལ་སྤྱུའི་འབྲས་བུའི་ཉེ་རུ་ཀའི་སྐྱར་བཞེངས་རི་རབ་ཀྱི་
ཅེ་མོར་ཁྱོན་པ་དང་། རིགས་ལྗེའི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུལ་ཡས་ཁང་དང་། དཔལ་པོ་དང་།

དཔལ་ལོ་ལ་སོགས་སྐལ་ནས་བྲལ། སྟོན་བཞེད་ཡོངས་སྤྱི་ཏིང་པེ་འཛིན་ལ་བཞུགས་ནས།
རྩ་སྤྱོད་འདིར་བདེ་མཆོག་ཞལ་བཞི་བྲལ་བཅུ་གཉིས་པར་སྐལ་ནས་འཛིགས་བྱེད་དང་།
དུས་མཚན་ཞབས་ཡོག་ཏུ་མནན་ཞིང་བཀུ་སྐལ་བའི་འཁོར་ཀླུ་མས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡུལ་ཉེར་བཞི་
དང་དུར་ཁྲོད་བརྒྱད་བཟུང་བའི་མ་རུང་བ་ཀླུ་མས་བཀུ་སྐལ་དེ་རབ་ཀྱི་ཅེ་མོར་བཅོམ་ལྡན་འདས་
གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་འཁོད་དེ་སྐལ་ལྡན་གྱི་ལྷ་མིའི་འཁོར་བཅས་བཞུགས་བ་དང་། རྩོམ་ཀླུ་
འཁོར་མས་ཀྱིས་ཏེ་ཅ་རྒྱུད་གསུངས་བ་དང་། བྲག་རྩོར་གྱིས་ཀྱིས་ཏེ་བཤད་རྒྱུད་གསུངས་
བར་བཞེད་དོ། (5) དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་གསུངས་བའི་ཚུལ་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་
ལས། དུས་འཁོར་བྱ་རྒྱུད་འདས་པའི་སྤྱོད་ལོགས་ཀྱི། འག་ཉར་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤྱངས་མཆོད་
ཉེན་གྱི། འོག་ཏུ་ཆོས་དབྱིངས་གསུང་དབང་སྟེང་མར་ནི། དཔལ་ལྡན་རྒྱ་སྐར་དཀྱིལ་འཁོར་
ལེགས་སྐལ་ནས། ཁྲི་བཟང་ལ་སོགས་སྐལ་ལྡན་འཁོར་ལ་གསུངས། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར།
སངས་རྒྱུ་ལྷ་ལས་འདས་པའི་སྤྱོད་ལོགས་པའི་ཉ་ལ་ལྟོ་སྤྱོད་ཀྱིས་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤྱངས་
ཀྱི་མཆོད་ཉེན་དུ་གཤེགས་ཏེ། འོག་ཏུ་ཆོས་དབྱིངས་གསུང་གི་དབང་བྱུག་དང་སྟེང་དུ་དཔལ་
ལྡན་རྒྱ་སྐར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལེགས་པར་སྐལ་ནས་རྩོམ་པའི་མེད་གཤེད་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་དཀྱིལ་
འཁོར་ལ་བཀོད་པའི་འཁོར་ཀླུ་མས་དང་། ལྷ་བ་པོ་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་བ་བཟང་པོ་དང་གཞན་ཡང་རྒྱལ་
པོ་དགུ་བཅུ་ཅ་བྲལ་ལ་སོགས་བ་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་ཀླུ་མས་ལ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་སྟོང་ལྷག་བཅུ་གཉིས་བ་གསུངས་སོ་ཞེས་ཀུན་མཁྱེན་རང་བྱུང་རྩོམ་སོགས་པོད་ཀྱི་དུས་
འཁོར་བ་པལ་ཆེ་བས་བཞེད་ལ། རྩོམ་པའི་བཅུན་ཆེན་པོ་རྩོམ་འབྲངས་དང་བཅས་བ་ཀླུ་མས་
ཀྱིས་སངས་རྒྱུ་ལས་པའི་བྱེ་ལོར་རྒྱུད་འདི་གསུངས་བར་བཞེད་དོ།

གསང་སྤགས་མི་འབྲུག་པའི་སྟོན་བཞི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་མི་བསྐྱེད་པ། ཐེ་ཆོས་ལྡན་པ། བཀའ་ལྟར་
མི་བྱེད་པ། དད་བ་མེད་པ།

གསང་སྤགས་ལ་འབྲུག་རིམ་གསུམ། རོག་མར་སྟོད་རུང་དུ་བྲལ། བར་དུ་བསྟེན་བ་བྲལ། མཐར་
དངོས་བྲལ་སྐྱབ་པ།

གསང་སྤགས་གཟེམ་སྤྱི་ལ། གནས་འདི་ཐོག་མར་གནས་དེར་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅོན་གྱི་གཟེམ་

སྤྱིལ་ཡིན་པར་གྲགས། དེ་རྗེས་ས་སྤྱ་ཁྲ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་བཞུགས་ནས་ས་
ལུགས་ལུག་ལེན་མཛད། དེ་རྗེས་མཁུན་རབ་རག་དབང་པས་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྤེ་གཏོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་སྤགས་ལམ་གྱི་བགེགས་སྟོན་བཞི། འུང་ཚུབ་སེམས་མ་སྦྱང་བ། སྤགས་རྒྱད་ལ་ཡིད་མ་
ཆེས་ད། བསྐྱབ་བྱ་དམ་ཆིག་མ་བསྐྱར་བ། ཁྲ་མ་ལྟ་ལ་མི་དད་ད། དེ་ནམས་ཀྱི་ཆོག་ཁྲ་ནི་ཡོན་
ཏན་བཞི་བཞི།

གསང་སྤགས་ལུགས་འབྱུང་གླིང། མདོ་སྤགས་སྦྱབ་བསྟན་བཤད་སྦྱབ་གླིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ཁྲ་
བ་དབང་སྤག་རབ་བརྟན་ནས་གསར་འདེབས་མཛད། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། སྟོན་བཀའ་
བརྒྱད་པ་ཡིན་ཡང་རྗེས་སུ་རྟེན་ལྷ་ར་བསྐྱར། ད་ལྟ་རྩ་བ་པོ་དེ་གསར་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འཛམ་ཐང་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་སྤགས་གསར་རྟེན། ཏུས་རབས་བརྟན་པའི་དཀྱིལ་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྔོང་བཅན་སྐམ་པའི་
ཏུས་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཀྱིས་ར་དང་བམ་ཟེའི་སྟོབ་དཔོན་ཤམ་ཀ་ར། བལ་པོའི་སྟོབ་དཔོན་
ཤི་ལ་མཆུ་སོགས་བོད་དུ་གདན་འདྲུས་ནས་གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བསྐྱར་ཞིང་། དེ་
རྗེས་ཏུས་རབས་བརྒྱད་པའི་དཀྱིལ་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྔོང་ལྷེ་བཅན་སྐབས། རྒྱ་གར་གྱི་
སྟོབ་དཔོན་བརྟ་སམ་ལྷ་མ་དང་། སྤགས་འཆང་རྟ་མཁུ་རྟེ། བཞུ་ཆེན་པེ་མ་མེ་ཏ་སོགས་མང་པོ་
བོད་དུ་གདན་འདྲུས་ནས་གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་དར་སྤེལ་བཏང་བ་ནས། ཏུས་རབས་
བརྒྱ་པའི་མཁུག་བར་བོད་དུ་དར་བའི་གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་གསང་སྤགས་རྟེན་ལ། དེ་རྗེས་
སུ་ཏུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པའི་འགོར་བོད་དུ་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་
སྐབས་མངའ་འཕེལ་ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། མར་ལ་ལོ་རྒྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་གྲོས། ཏུག་
འགོས་ལོ་རྒྱ་བ་ཁྲག་པ་ལྟས་བཅས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་
གསང་སྤགས་གསར་མ་བཞེས་ཟེད།

གསང་སྤགས་གསར་མ། ཏུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པར་ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ཕྱིན་ཆད་དུ་
བསྐྱར་བའི་རྒྱད་རྣམས་ལ་ཟེད།

གསང་སྤྲུགས་གསང་མ་པ། ལོ་ཆེན་རིན་པའེད་གི་དུས་ཚུན་དུ་བསྐྱར་བའི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་གྲུབ་
མཐའ་འཛིན་མཁན་སྤྱི།

གསང་ཆ། ① སྤྲུག་གསང་། གསང་ཆ་བྱེད་པ། ② རྒྱུག་ནས་བཏང་བའི་ཡིག་ཆའམ་འཕྲིན།
གསང་ཆའ། གཅིན་པ། གསང་ཆབ་གསལ་པ། གསང་བ་ཆེན་པོ་མིང་གི་ནས་གངས་ཡིན།
གསང་ཆེན་བསྐྱན་པའི་གསལ་བྱེད། གསང་སྤྲུགས་འཛིན་སྤེལ་བྱེད་མཁན།
གསང་ཆེན་ན་དཔེ་སྤྲད་བྱངས། གསང་ཆེན་སྤྲུགས་ཀྱི་རོལ་མའི་སྤྲད་བྱངས་ཞེས་བའི་དོན།
གསང་ཆེན་དགེ་མ་དགོན། སྤྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོར་རྗེས་ཙམ་ན་སྤྲོས་ཐོག་ཚུལ་ཁྲིམས་རབ་རྒྱས་ཀྱི་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་གནས་མདོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ལུས་ལུས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་རྩ་
སྤྲད་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་མཆོད་ལ། ཀླུ་སྤྱིང་སྤྱོད་ཐེང་རོལ་ལོ། ལ་ཆེན་གྱི་བཤོས། རི་རྩའི་ཡོན་ཆའ། ཆེལ་ཆེན་གྱི་
མར་མེ། གསུང་ཆེན་གྱི་བདུག་སྤྲོས།

གསང་ཉན། གསང་ཉན་སྤྱིག་ཆས། གསང་ཉན་འབྲུལ་ཅལ། གསང་ཉན་ཡོ་བྱད།
གསང་ཉལ། གསང་བའི་སྤྲོ་ནས་གཞན་གྱི་བྱ་སྤྲོད་ལ་སོ་ལྟ་ཆོད་ཉལ་བྱེད་མཁན།
གསང་ཉལ་བྱ་སྤྲོད། གསང་ཉལ་གྱི་བྱ་སྤྲོད་ཅི་རིགས་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

གསང་རྟགས། མི་མངོན་པའི་རྟགས་མཆན།

གསང་སྤྲེ་སྤྲོན་པའི་སྤྲོབ་དཔོན། ལ་སྤྲོད་གི་ཆོས་ལུན་ཞིང་། འགོ་བ་བཞི་དང་བཅས་བ་རྒྱུག་ཏུ་བར་
ཆད་བྱི་བ་ལ་མཁས་པ་དགེ་འདུན་གྱིས་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས་ཀྱིས་གསང་སྤྲོན་དུ་
བསྤྲོས་ནས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་རྒྱུག་ཏུ་བར་ཆད་བྱིས་ཏེ་དགེ་འདུན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་དགེ་སྤྲོད་རོ།།
གསང་སྤྲེད་རི་ཁྲིད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་
མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་བ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་སྤྲོན། དགེ་སྤྲོད་གི་སྤྲོམ་པ་གནང་སྐབས་གསང་སྤྲེ་སྤྲོན་པའི་སྤྲོབ་དཔོན།
གསང་གཏམ། གསང་བའི་སྤྲད་ཆའམ། སྤྲད་གཏམ། གསང་གཏམ་འགྲོལ་པ།
གསང་ཐག གཞན་གྱིས་མི་མངོན་པར་སྤྲོད་འཐེན་བྱེད་པའི་ཐག་པ།

གསང་དོན། གསང་བའི་དོན་གནད།

གསང་དོན་སྟུན་སེང་ཞུ་བ། བསང་བའི་གནད་དོན་གོང་རིམ་ལ་སྟུན་སེང་འབྲུལ་བ།

གསང་ཕྱེ། དེང་དུས་དཔུལ་ཁང་གི་ཁང་དང་། གློག་ཁྲད་ཀྱི་སྒྲོ་སོགས་འབྲེད་ཡས་ཀྱི་གསང་བའི་

ཨང་གངས་བསྐྱིགས་ནས་དེ་རང་ཉིད་ལས་གཞན་པས་མི་ཤེས་པར་བྱ། གསང་བའི་ཨང་

གངས་དེ་བརྒྱད་ནས་ཁང་དང་། གློག་ཁྲད་སོགས་གཤམ་བའི་རིགས་ནམས་སྒྲོ་འབྲེད་པའི་ཕྱིར་

ན་གསང་བའི་ཕྱེ་ཏུ་མིག་གི་དོན་ཡིན།

གསང་སྟོམ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་encryption; encipherment ཟེད།

གསང་བདག ① གསང་བའི་བདག་པོ་བྱུག་ན་རྗེ་རྗེའི་མཆན་ཡིན། ② [མངོན]ནམ་ཐོས་སྤྲུལ།

གསང་བདག་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་དཀྱིལ་ཅན་དུ་སྦྱི་ཕུད་སྒྲ་མ་འགྱུར་མེད་ལུང་

རྟོགས་ཀྱི་ས་བཀྲམ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་

ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་བདེ་བྱུང་གསུམ། གསང་བྱ། བདེ་བ་ཅན་དུ་བ་བསྟོན། ཆལ་གྲུང་ཐང་།

གསང་འདུས། རྒྱུད་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག

གསང་འདུས་འཇམ་དོར། གློབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ནས་བརྒྱུད་པའི་གསང་བ་འདུས་པ་

འཇམ་དཔལ་རྗེ་རྗེ་ལྷ་བཅུ་དགུ་ཡོད་པ་སྟེ། དབུས་སུ་འཇམ་དཔལ་རྗེ་རྗེ་ཡལ་ཡུམ། འར་དུ་

ནམ་སྒང་། རྟོར་རིན་འབྱུང་། ལུབ་ཏུ་འོད་དཔག་མེད། བྱང་དུ་དོན་གྲུག། འར་རྟོར་སྤྱན་མ། རྟོ་

ལུབ་ཏུ་སྒྲ་མ་གྱི། ལུབ་བྱང་དུ་གོས་དཀར་མོ། བྱང་འར་དུ་སྒྲོལ་མ། རིམ་བཤག་ཉིས་པའི་འར་

རྟོར་གཟུགས་རྗེ་རྗེ་མ། རྟོ་ལུབ་ཏུ་སྒྲ་རྗེ་རྗེ་མ། ལུབ་བྱང་དུ་བྲི་རྗེ་རྗེ་མ། བྱང་འར་དུ་རྗེ་རྗེ་རྗེ་མ།

འར་སྒྲོའི་གཡོན་དུ་རེག་བྱ་རྗེ་རྗེ་མ། གཡས་སུ་ཆོས་དབྱིངས་རྗེ་རྗེ་མ། འར་སྒྲོར་གཤེན་རྗེ་

གཤེད། རྟོ་སྒྲོར་ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད། ལུབ་སྒྲོར་བརྒྱ་མཐར་བྱེད། བྱང་སྒྲོར་བགལ་མཐར་

བྱེད་བཅས་ནི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་གཙོ་བོར་བཞུགས་པའི་གསང་བ་འདུས་པའི་

དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོགས་ཏེ་ཞིབ་པར་དཀྱིལ་ཆོག་རྗེ་རྗེ་སྤོང་བ་ནང་གསལ།

གསང་འདུས་ལྟར་གྱི་དམ་པ་རིགས་བརྒྱ། རྒྱལ་བའི་ཕུང་པོ་ལྟ། བདེ་གཤེགས་ཁམས་བཞི། ལུས་
སྤྱི་མཆེད་དུག་སེམས་དབའ་ལུལ་ལྟ། རྩོམ་མ་སྟེ་ཉི་ཤུ་པོ་རིགས་ལྟར་བྱེ་བ།

གསང་འདུས་མི་བསྐྱོད་པ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོར་མི་བསྐྱོད་པ་བྱེད་པའི་གསང་འདུས་ལ།
གསང་འདུས་མི་བསྐྱོད་པ་ཟེར་བ་ཡིན།

གསང་འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་བཞེད་སློལ་
ལྟར་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་འཇམ་དཔལ་རྩོམ་ལྟར་བཟུང་བ་སྟེ་གཙོ་བོ་ལུས་བཅས་སྤྱི་མཆེད་ག་
དམར་སེར་ཞལ་གསུམ་བྱག་དུག་པ་དབུས་སུ་བྱས་པའི་རིགས་ལྟར་ལུས་བཞི། རྩོམ་དུག་ཁོ་
བོ་བཞི་བཅས་བཟུང་དགྲུ་བཅས་ཀྱི་སྐྱོར་དཀྱིལ་ཆོག་ནོར་བུའི་སྤང་བ་ལས་གསལ།

གསང་འདུས་རིགས་དུག་གསང་འདུས་ལྟ་དགྲུ་མ་དང་གསང་འདུས་ལྟ་བུ་གསུམ་མ། གསང་
འདུས་ལྟ་བུ་དགྲུ་མ། གསང་འདུས་ལྟ་ཉེར་ལྟ་མ། གསང་འདུས་ལྟ་སོ་གཉིས་མ། གསང་
འདུས་ལྟ་སོ་བཞི་མ་སོགས་སོ།

གསང་དོན་བྱིར་བྱར་བ། གསང་བའི་གནད་དོན་བྱི་ལོགས་མི་གཞན་གྱིས་ཤེས་ཤོགས་བྱུང་བ།
གསང་བཟ། རྒྱོག་ནས་གཏོང་བའི་བཟ། གསང་བཟ་གཏོང་བ། གསང་བཟ་སྤྱད་པ།
གསང་ནད། བོ་མའི་མཆན་མའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཅ་བ་ཐུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལས། གསང་བའི་ནད་ལ་ཕོ་
མོ་ཐ་དད་གཉིས། ཞེས་གསུངས་པས་མཆོན་བྱས་སོ།

གསང་གནད། ཡོངས་བྲགས་མིན་པའི་གནད་འགག་ཡང་ན། གསང་བ་རྒྱ་འཁྱར་ཞེས་པ་དོན་
གཅིག་མིང་ནམ་གངས་ཡིན།

གསང་གནད་ཡིག་ཆ་གས། གསང་བའི་གནད་ཚུལ་འཁོད་པའི་ཡིག་ཆ་གས།

གསང་གནས། ① བོ་མའི་མཆན་མ། ② གསང་བའི་ས་གནས།

གསང་གནས་ཉན་ན། གསང་བའི་གནས་ཚུལ་རྒྱོག་ཏུ་ཉན་ན་བྱེད་པ།

གསང་གནས་བདེ་སྐྱོང་གི་འཁོར་ལོ། གསང་གནས་ཐད་ཀྱི་དབུ་མ་ལས་གྱེས་པའི་རྩ་འདབ་སོ་
གཉིས་གདུགས་ཀྱི་ཅིབས་མ་ལྟར་ཁ་མར་སྤོགས་པ།

གསང་པོ། ཡངས་པོ་འཕམ་འཁྱོལ་པོ། རྒྱད་གསང་པོ། ཁ་གསང་པོ།

གསང་སྤྱ། གསང་གནས་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱོད་སྤྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག

གསང་སྤྱོད། ① བཤང་གཅི་འདྲོང་སའི་ཁང་བ། གཡང་གཡུ་སྤྱིག་སྤྱུ་བས་བྱི་མ། གསང་སྤྱོད་འདོན་
དུས་ནང་མ། ② འཕྲིག་པ།

གསང་སྤྱིངས། སྤྱོག་སྤྱང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་ཅིག་
སྟེ། དཔེན་སྤྱད་དུ་bcc ཟེད།

གསང་སྤྱ། སྤྱིང་འོད་སྤྱང་ཀྱི་གསང་སྤྱ་ཞེས་པའི་ཡུལ་དང་དགོན་པ། ལྷ་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད།

གསང་སྤྱ་དགོན། གསང་སྤྱ་ནེ་འུ་ཐོག་དགོན་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

གསང་སྤྱ་ནེ་འུ་ཐོག་དགོན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༥ ལོར་རྩོ་པོ་རྩེ་ཨ་ཉི་ཤའི་དངོས་
སྤྱོད་རྩོག་ལོ་རྒྱ་བ་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཐོག་མར་བཏབ། ལུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེས་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྤོལ་གཏོད་ནས་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང། ལུ་པ་མཐའ་བཀའ་གདམས་པ་དང་
གནང་དུས་སུ་བཀའ་གདམས་པའི་གདན་ས་ཐོག་མའི་གས་ཡིན། ད་ལྟ་ལྷ་ས་གོང་ཁྲིའི་སྟོད་
ཡུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་སྤྱ་བྲ་ཆང་བཅུ་གཅིག་ ༡ སྤོལ་སེད། ༢ ཉི་མ་ཐང། ༣ དུགས་པོ་བྲ་ཆང། ༤ རྣམ་རྒྱལ་སེར་
ཁང། ༥ ལུ་སྤེ་བཅས་སྤྱིང་སྟོད་བྲ་ཆང་ལྷ་དང། ༦ སྤོས་རྟིང་བ། ༧ གཞི་བ། ༨ རྩང་རྩྱང། ༩
གནས་སྤོ་བ། ༡༠ སྤོས་གསང་བ། ༡༡ རྩ་བ་སྟོད་སྤྱད་བཅས་སྤྱིང་སྤྱད་བྲ་ཆང་དུག་སྟེ་བཅུ་
གཅིག་ཡོད་ལ་བྱིས་བྲ་ཆང་རྣམས་བྲ་ས་གཞན་དང་བསྤྱིལ་བཤམ། ས་གནས་གཞན་དུ་གཞིས་
པལ་སྤྱུ་བས་གསང་སྤྱ་དབྱར་ཆོས་ཙམ་མ་གཏོགས་རྒྱུན་གཏན་བྲ་གངས་སུ་མ་ཅུ་སྟོར་ལས་
མེད། དབྱར་ཆོས་སྤྱུ་བས་མཁན་པོ་དང་ཁྲིམས་གཞོན་རྣམས་སྟེ་ཐང་རྩ་བ་སྟོད་པ་པོ་གས་ཆུ་
ཁག་བཅུ་པེས་སྟོར་གྱིས་བྱེད་པ་དང་དགའ་ལྷན་ཤར་ཅེ་མཁན་པོས་གསང་སྤྱ་སྤྱིང་སྤྱད་
ཞབས་བྱུང་གི་མིང་འདྲིན་བྱེད་སྤོལ་ཡོད།

གསང་སྤྱའི་དབྱར་ཆོས། གསང་སྤྱ་ནེ་འུ་ཐོག་དགོན་པར་དབྱར་དུས་འཆོགས་པའི་ཆོས་ད།

གསང་འཕྲིན། གསང་བའི་ཡིག་འཕྲིན།

གསང་འཕྲིན་ཁང། གསང་བའི་འཕྲིན་ཡིག་བཏང་ལེན་བྱེད་སའི་ཁང་བ།

གསང་འཕྲིན་ཕྱིར་སྒྲོག་གསང་བའི་འཕྲིན་པ་ཕྱིར་རོལ་ལ་སྒྲོག་སྤངས་བྱ་བ།
གསང་འཕྲིན་ལས་ཁུངས། གསང་འཕྲིན་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་ཁུངས།
གསང་བ། ① གསངས་བ། གསང་བ། གསོངས། སྤེད་བ་དང་། གཞན་ལ་མི་མཛོན་བར་བྱེད་བ།
སྤྲོད་གཏམ་གསང་བ། སྒྲོན་ཆ་གསང་བ། རྒྱ་ཁོར་གསང་བ། དྲག་ཕྱག་གི་ནང་དུ་གསངས་ནས་
ཡིབ་བ། དངོས་པོ་ཀྱང་མི་གསང་བ། གསང་བར་རང་མཁས་ཀྱང་། འོད་བར་མི་མཁས། ②
མི་མཛོན་བའི་དངོས་པོ། གསང་བ་སྤྲོས་བ། གསང་བ་ཁྲིམ་བསྒྲགས། གསང་བ་ཕྱིར་བྲགས།
གསང་བའི་གཏམ། གསང་བའི་མན་ངག་གསུང་བའི་སྤྱལ་མ། གསང་བའི་ཁྱུ་སྒྲོལ། གསང་
ལམ། གསང་འོད། ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ།

གསང་བ་ཆོས་ལུགས། བཅན་པོའི་དུས་སྐབས་སུ་བོད་ས་གནས་ཀྱི་མི་དམངས་ཆང་མས་བོན་
ཆོས་ལ་དད་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ནམས་སེམས་དགའ་བའི་ཆེད་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲེགས་བཅ་དང་།
གཟུངས་སྒྲགས་བསྐྱོས་ཐོར་སོགས་གནས་ནས་བབས་བ་རེད་ཅེས་བའི་བཤད་ཚུལ་ཡོངས་
བསྒྲགས་བྱེད་དགོས་ལྟར་བཞི་ཕྱི་ཅམ་དང་། དོན་དངོས་སུ་བརྟེན་སྒྲོ་སེམས་འཆོས་བསྐྱོས་
སེབས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་ལ་ཕུལ་བའི་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཡིན་ཀྱང་
དེ་གནས་ཚུལ་རོ་མ་བོན་པོ་ནམས་དང་མང་ཆོགས་ལ་བྱབ་བསྒྲགས་བྱེད་མི་རུང་བའི་སངས་
རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཡིན་པའི་དོན།

གསང་བ་སྤྲེ་བྱག་གསང་སྒྲགས་སྐོར་གྱི་ཆོས་ཚན་མི་འདྲ་བ་དུག་ལ་བེད།
གསང་བ་དམ་པོ། ① ཏ་ཅང་གསང་བ། ② གཞན་ལ་མི་སྒྲོན་བའི་དངོས་པོ་འཕྲ་ནང་དོན།
གསང་བ་འདུས་བ། རྒྱ་མེད་བ་རྒྱད་ཀྱི་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་གསང་བའི་གནད་ཐམས་ཅད་འདུས་
པའི་རྒྱད་དང་། དེའི་ཡི་དམ་ཞིག་
གསང་བ་དབང་བསྐྱར་ཐབས་ཀྱི་ཐེག་བ། མ་རྒྱ། ཨ་རྒྱ། ཨ་ཏི་གསུམ་སྟེ་སྟོང་མའི་ཐེག་རིམ་དགའི་
ནང་གསེས་ཞིག་
གསང་བ་འབྲུ་བྱག་པར་ཕྱིན་བྱག་གི་དོན་མཚོན་པ་དང་། རིགས་བྱག་གི་སྤྱག་བསྐལ་དང་། དེའི་སྤྱེ་
གནས་བྱག་སྐྱོབ་པ་སོགས་བྱེད་ཆོས་མང་པོ་ཆང་བའི་གཟུངས་སྒྲགས་ཡི་གེ་བྱག་པ་སྟེ། ཨོ་

མ་ཉི་བསྐྱེ་རྒྱུ། ཞེས་པ་འདི་ལ་ཟེར།
གསང་བ་འཛིན། [མངོན]ལྷག་ན་རྟོ་རྟེ།
གསང་བ་བྱིར་བྱུང། གསང་བ་སྤྲོས་བ་ཀྱངས་མ་ཐུབ་པར་མི་གཞན་གྱིས་ཤེས་པ།
གསང་བ་ཟབ་མོའི་དབང་གསུམ། མ་རྒྱལོ་གའི་འཕྲུག་སྒོ་སྒྲི། སྤྱོད་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་ལ་གསང་དབང་།
རིག་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་ལ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་།
མཉམ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་ལ་དབྱེར་མེད་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་དབང་བཅས་གསུམ།
གསང་བ་གསུམ། སྤྱིའི་གསང་བ་དང་། གསུང་གི་གསང་བ། ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ལོ།
གསང་བའི་དཀར་གསུམ། ཀླང་། བྱང་སེམས། ལྷན་པ་གསུམ་མོ།
གསང་བའི་འཁོར་ལོ། [མངོན]མོ་མཆོན།
གསང་བའི་གྲོས་ཆོགས། བྱོགས་གསུམ་པས་མ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་སྒོ་ག་ཏུ་གྲོས་མོལ་བྱས་པའི་
འཆོགས་འདུས་ཀྱི་མིང་།
གསང་བའི་དབྱ་གསུམ། གཟུང་འཛིན་བྱའི་དབྱ་ང་བདག་ནང་གི་དབྱ་ཆགས་སྤང་གསང་བའི་དབྱ་
གསང་བའི་མངར་གསུམ། བརྒྱ་རྒྱ། དཔའ་བོ་གིར་ཤི་བའི་ཤ་རིན་ཆེན་དང་གསུམ་མོ།
གསང་བའི་མཆོད་རྟེན་གྱི་རྟོ་རྟེང་། ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་རྟོ་རྟེང་ཞིག་ཡིན། རྟོ་རྟེང་དེའི་ཡིག་
གཟུགས་ནི་ཆད་ལྷན་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྲིས་ཡོད། དེ་ནི་ཡིག་གཟུགས་མཁས་པ་
ཡིའུ་ཀྱང་ཆོན་གྱིས་བྲིས་ཤིང་། ཡིའུ་ལུགས་བྲིས་རྒྱན་གྱི་ཆབ་བྱེད་བཅུ་བྱ་ཞིག་ཡིན།
གསང་བའི་ཉེན་རྟོག་པ། ཉེན་རྟོག་པའི་ཆས་སོགས་མ་སྤྲོས་པར་མངོན་ཆུང་ངར་གནས་ཆུལ་རྟོགས་
ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཉེན་རྟོག་པ།
གསང་བའི་སྤྱིང་པོ། ① གང་བྱུང་ལ་མི་སྟོན་པའི་གནད་འགག ② གསང་བའི་གཟུགས་སྤྲུགས།
གསང་བའི་ཏར་ཡིག གསང་བའི་ཏར་འཕྲིན་དང་ཡི་གེ་ཡང་ན། གསང་བའི་སྒྲོག་འཕྲིན་ཨང་ཡིག་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
གསང་བའི་རྟེན་གཞི། སྤྱིག་འཕྲུགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་གསང་བའི་སྟོན་པ་བཅུགས་པའི་རྟེན་གསུམ་རྟེན་གནས།
གསང་བའི་ཐེག་པ། གསང་སྤྲུགས་ནི་ཉན་ཐོས་སོགས་སྟོད་མིན་ལ་སྤྱི་བའི་བྱིར་གསང་བའི་ཐེག་པ་ཞེས་བྱའོ།

གསང་བའི་བདག་པོ། ① [མངོན]ནམ་ཐོས་སྒྲུལ། ② བྱག་ནོར་རྩེ།
གསང་བའི་བདེ་སྐྱད་འཆོར། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་གསང་བ་ཤོར་བ་སྟེ། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་བྱེད་
མཁན་རྣམས་རང་གི་རྟོགས་པ་དང་། མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོད་ཀྱང་གཞན་ལ་གཏན་ནས་
བཤད་མི་རུང་ཞིང་། གལ་ཏེ་བཤད་ན་སྒྲགས་ཀྱི་གསང་བ་ཤོར་ཏེ། རང་གི་ཉམས་རྟོགས་མར་
འགྲིབ་འགྲོ་བེད་བ་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་གསང་རྙིང་གི་བྱུང་མཐའ་སྟེ། བུན་མཐུན་བ་ཡིན།
གསང་བའི་འདུ་གནས། ཆོགས་པ་ཅེ་རིགས་གསང་བའི་སྟོན་པ་འདུ་ཆོགས་བྱེད་པའི་གནས་ལུལ།
གསང་བའི་ནད། སྤྱི་པ་པ་དང་བྱད་མེད་ཀྱི་མཆན་མའི་ནད་རིགས་སྤྱིའི་མིང་།
གསང་བའི་པད་མ། [མངོན]བྱད་མེད་ཀྱི་རྟགས།
གསང་བའི་བྱོགས་སྤྱིལ། གསང་བའི་སྟོན་པ་སྤེལ་བའི་བྱེད་སྟོ།
གསང་བའི་སྒྲ་མ། [མངོན]ལྟ་དབང་བྱག་ཆེན་པོ།
གསང་བའི་ཅ་བརྟུན། ཡབ་ལུས་ཐབས་ཤེས་མཁའ་གསང་སྟོར་བ་ལས་ཆང་སྟེ། ཡབ་ཀྱི་རྒྱ་བཞི། ལུས་
ཀྱི་རྒྱན་བཞི་སྟེ། དང་པོ། ཐེག་ལེ་ཞུགས་ནས་ལྟོད་པ། རྒྱ་བའི་ལམ་རྒྱུངས་པ། གཤེགས་ལུལ་རྩོ་
རྩེ་རྒྱ་བ། སྟོན་ལུས་ཀྱི་མཁའ་གསང་བཞིའོ། གཉིས་པ། བརྒྱ་ར་གྲ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ནི་མཆན་པ།
བཞུགས་གནས་ཆོས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བྱ་སྟོན། རྒྱ་བའི་ལམ་རྒྱ་ག་ལེན་པའི་ལམ་ཐེད་འབྱུང་པོ།
གསང་བའི་ཆོགས་པ། གསང་བའི་སྟོན་པ་ལས་དོན་སྤེལ་མཁན་ཀྱི་ཆོགས་པ།
གསང་བའི་ཡིག་ཆ། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་རྣམས་ལ་རང་བྱོགས་ཆོགས་པ་ལས་གཞན་ལ་
ཤེས་རྟོག་མི་བརྟག་པའི་རིགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ།
གསང་བའི་གསུང་། རྟོག་ཏུ་གདམས་པའི་བཀའ་དང་ནང་དོན་ཀྱི་བསྟན་བྱ།
གསང་བའི་ལྷ་སྤྱིན་སྤེ་བརྟུན། བདུད་པོ་ཁ་ཐུན་རྟུང་དང་། གཤེན་རྩེ་གཤེད་པ་དམར་མོ་དང་། ལྷ་བདུད་
རྣ་ག་ར་རྩེ་དང་། གཞོད་སྤྱིན་ཤུན་པ་གི་ཐོགས་དང་། མ་མོ་སྤྱིད་པ་ཁམ་འདེབས་དང་། བཅོན་རྒྱལ་
ཡམ་ལུང་དམར་པོ་དང་། བདུད་པོ་རེ་ཏེ་འགོ་ཡག་དང་། སྟོག་བདག་ལུང་གི་ཐོར་རྩེ་གསལ་བཅས།
གསང་བའི་སྟོང་། གེགས་སམ་བར་ཆད་དེ་ཁོ་བ་དང་ཡིད་སྟུག་པ་ལྟ་བུ།
གསང་དབང་། ① མཆོག་དབང་གོང་མ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ལྷ་མ་ཡབ་ལུས་ཀྱི་ཀྱན་རྩོམ་བྱང་།

ཆུབ་སེམས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོ་བ་མའི་དག་ལ་བསྐྱར་ཞིང་དག་གི་ཁྱི་མ་དག་ལས་
ཙ་ཆུང་གི་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་བ་དང་ཕྱགས་བརྒྱ་བ་ལ་དབང། འབྲས་བུ་གསུང་དོན་རྗེ་ལོངས་སྤྱོད་
རྗེ་གས་པའི་སྐུ་ཐོབ་པའི་སྐལ་བ་རྒྱུད་ལ་འཛོག་ཤེད་ཀྱི་དབང། ②[མངོན]ཕྱག་ན་དོན་རྗེ།

གསང་སྤེད། མི་མངོན་པར་སྤེད་པ། རང་གི་བསམ་སྒྲོགས་དང་སྤེད་མི་ཤེད།

གསང་སྤྱུལ། རང་ག་ཕྱགས་མི་མངོན་པར་གཞན་ལ་བརྩམས་ནས་གསང་བ་རྟོགས་ཞིབ་ཤེད་པ།

གསང་སྤྱུལ་གཏོང་བ། གཞན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བའི་ཆེད་བཏང་བའི་གསང་བའི་
སྤྱུལ་ཞིབ་པ་མངགས་པ།

གསང་ཆིག་ ① གསང་བའི་སྐད་ཆ། ② ཕྱགས་ཀྱི་བཅུ་སྐད།

གསང་མཚན། གསང་ཕྱགས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་སྐབས་བཏགས་པའི་མིང་།

གསང་མཛོད། ཐུགས་དགོངས་སུ་ཡོད་པའི་གསང་བའི་བང་མཛོད། མན་དག་སྒོ་བ་དཔོན་ཐུགས་
ལ་གནས། དགོངས་པའི་གསང་མཛོད་ལོན་ཐབས་འཚལ།

གསང་མཛོད་ཁད། མི་དཔོན་གྱི་ཡིག་དང། དངོས་རྒྱུ་གཤམ་འགང་ཆེ་བའི་རིགས་རྣམས་ཉར་ཆགས་ཡུལ།

གསང་ཞིབ་པ། གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་སྒྲོག་ཏུ་རྟོག་ཞིབ་ཤེད་མཁན།

གསང་ཡིག་སྒྲིག་མཛུགས་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་cipher text ཟེལ།

གསང་ཡིབ་རྒྱུ་ཚན། ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་དོག་བདེ་ཤང་གི་ཁོངས་སུ་གསང་ཡིབ་རྒྱུ་ཚན་ཞིག་

ཡོད་པ་དེ་ལྷ་ས་མོང་ཁུལ་དུ་རྒྱུང་ཐུགས་ཆེ་ཅམ་ཡོད། གསང་ཡིབ་རྒྱུ་ཚན་དེ་མཁའ་བྱམ་དང།

པགས་ནད། ཐོ་བ་སོགས་ལ་མན་པོ་ཡོད་སྟབས་སྟོན་དབྱིད་གཉིས་ལ་རྒྱུ་ཚན་རྒྱུ་མཁའ་མང་

པོ་ཡོད། རྒྱུ་ཚན་དེའི་འགམ་གྱི་རི་འདབས་དང། རི་འདབས་ཀྱི་ཐུག་ཕྱག་སོགས་ལ་རྒྱ་བཟའ་

ཐུན་ཁྱེད་ཀོང་རྫོང་འཁྱུགས་པའི་རྗེས་ལུལ་དང། ལོ་རྒྱུས་འགའ་ཤོད་སྒོལ་ཡོད་ཀྱང་རྗེས་ལུལ་

ཡོད་པའི་ཐུག་དོད་དང་ཐུག་ཐེབས་ཀྱི་རྒྱ་བཟའི་སྐུ་བརྟན་རྣམས་ད་ལྟ་བུ་ཤེད།

གསང་ཡུམ། ཕྱགས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲ་སྤྱུལ་གྱིས་བསྟེན་པའི་བདག་མོ།

གསང་བྱ་མ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ལྷགས་བྱི་མྱི་ལོ་༡༤༡༠ལོར་ཕྱག་བཏབ་བྱུ་མཐའ་

ཆིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མགོ་ལོག་དར་ལག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་ཤོད། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་compromise ཟེར།

གསང་ས། ① ས་གནད་ཀྱི་འདུས་མདོ། ② སྤྲ་གསང་བྲ་སའི་ཡུལ།

གསང་སྤང་ཁྲིམས་སྟོལ། གསང་བ་དམ་སྤང་བྱེད་ཕྱིར་གཏན་ལ་པ་པ་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་ལ་བརྟེན།

གསང་སྤང་ལས་བྲ། གསང་བ་སྤང་བ་ཅིའི་ལས་ཀྱི་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་བྲ།

གསང་སྟོབ། དགེ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་གཞན་མཁན་ཞིག་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སྟོབ་དཔོན།

གསང་གསུམ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྟུ་བ། རང་གི་སྒྲ་མཐམ་དེ་མིན་སྟེས་ཆེན་དམ་པ་སྟུ་གཤེགས་པ་ལ་ཞེ་
ས་བྱེད་ཆིག་གསང་གསུམ་གྱི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྟུ་བ་ཞེས་སོགས་བྱིའི་སྟུ་གསུང་
ཐུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་སྟུལ་སྟུའི་ངང་ནས་སྟུལ་པའི་རྣམ་པར་བསྟན་པའི་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། སྟུ་གཤེགས་
པ་ནི་སྟུལ་པའི་བཀོད་པ་དེ་ཆོས་སྟུའི་ངང་དུ་པར་བསྟུས་པའམ་ཐེམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

གསང་ཨང་། མོང་གི་གསང་ལྗེ་དང་དོན་གཅིག་ ① དདུལ་ཁང་གི་ཁར་ཨང་དང་། དདུལ་འཛིན་
གསང་པའི་ཨང་གངས། དེ་བཞིན་དུ་དབྱིངས་འཕྲིན་ཁ་བྱང་གི་གསང་ལྗེ། གློག་ཁྲད་ཀྱི་གསང་
ལྗེ་སོགས་ཀྱི་སྟེ་མིང་ཡིན། ② གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་
ཆེད་སྲོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་password ཟེར།

གསངས་བ། གསང་པའི་འདས་བ།

གསང། ར་ལུག་སོགས་གསང་བ་རྒྱ་སྟེ། མོག་གཙང་རྒྱ།

གསང་བ། གསོད་པའི་མ་འོངས་བ།

གསན། རྣ་བར་ཉན་པ་དང་གོ་བའི་ཞེ་ཆིག་གོད་ཕྱོགས་ནོར་ཡང་གསན་ཕྱོགས་མ་ནོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གསན་ཅིང་ངེས་རྒྱུར། ཉན་དགོས་རྒྱ་མ་ཟད་སེམས་ལ་ངེས་དགོས་རྒྱ།

གསན་ཅོག་རྣ་ཅོག་གི་ཞེ་ཆིག་

གསན་བ། ① གསན་བ། གསན་བ། གསོན། ཉན་པའི་ཞེ་ས། སྟན་སེང་གསན་བ། སྟན་གསན། ར་
ལ་ཚུར་གསོན། ཨ་ཁ་སྟེ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་ལགས། གསོན་དང་ཞུ་རྒྱུ་འདི་འདྲ་ཡོད། ② ཐ་དད་

བར་འབྲུག་པའི་གསོན་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
གསན་སྟོང་། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་རྒྱད་དང་མན་ངག་སོགས་གཞན་ལས་ཉན་པའས་གསན་ཏེ་རང་
གིས་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན།
གསན་བཞེས། ཉན་འཛོག་བསམ་འཆར་གསན་བཞེས་གནང་བ།
གསཔ། བསཔ་ཀྱི་དྭ་ལ།
གསཔ་རྒྱགས། སྟོབ་མ་གང་ཞིག་ཡིག་རྒྱགས་ལེན་པའི་ཉིན་དེར་རྒྱ་རྒྱུན་གང་ཞིག་གིས་ཞུགས་
ཐུབ་པའམ། ཡང་ན་ཡིག་ཆ་དང་ཨང་གངས་ཀྱི་ཆ་དང་གཞི་མ་ལོན་པའི་སྟོབ་མ་ལ་དུས་ཆེད་
གཞན་ཞིག་ནས་ཡིག་ཆ་དང་གཏོང་བའི་དུས་སྐབས་ཤིག་བྱེད་པ།
གསཔ་བཅོས། སྟོག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
ལྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་patch ཟེད།
གསཔ་ཆ། ཁ་གསཔ་བྱེད་དངོས་རིགས། འཆོ་བའི་གསཔ་ཆ། གུན་གསཔ།
གསཔ་པ། ཁ་གསཔ་བྱས་པའི་དོན།
གསཔ་ཆིག་མཐུག་ལ་ཁ་སྐོང་གི་རྩལ་དུ་བྲིས་པའི་ཆིག་ཁ་ཤས།
གསཔ་ཨང་། སྟོག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་ལྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་complement ཟེད།
གསལ། གཡི་དང་འདྲ་བ་ལ་དེ་ལས་རྩེད་ཆུང་བའི་གཅན་གཟན་ཞིག་
གསའ་མ་གཟིག་གཅན་གཟན་ཞིག་
གསར། རྟེན་པའི་སྟོག་འོགས།
གསར་རྒྱང་། ཐོན་མ་ཐག་པའི་དངོས་པོ། འོན་གོས་གསར་བ་གསར་རྒྱང་། བཟོ་དབྱིབས་གསར་རྒྱང་།
གསར་སྟེས། ① མི་སྒྲགས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་གྲ། ② ཐོལ་སྟེས། བར་སྟོ་གསར་སྟེས། ཡོང་རྒྱུན་གསར་
སྟེས། གསར་སྟེས་སྟོབ་སྟོ་ལུགས། ③ [མདོན]ལོ་ཏོག་དང་མེ་ཏོག་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་གྲ།
གསར་སྐྱེ། གསར་དུ་བཟོ་བ། རྒྱ་བེད་གསར་སྐྱེན་བྱས་པ། འབྲུལ་འཁོར་གསར་སྐྱེན་བྱས་པ།
གསར་བསྐྱེན། སྤར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེན་པ།

གསར་འཕྲོད་པ། ཡུལ་གྱ་སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་ནམས་སྤྱར་ལམ་དུ་བྱིར་དེལ་བསྐྱགས་བྱེད་མཁན་
གི་གནས་ཚུལ་བཅའ་མཁན།

གསར་ཐོགས། གསར་དུ་འཕྲོགས་པའི་ཐོགས།

གསར་སྐྱུར། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དེ་ནི་སྐད་དུ་update ཟེད།

གསར་འགྱུར་མགྲིན་ཆ་བ་པ། རྒྱལ་ཁབ་དང་ལས་ཁུངས་གང་ཞིག་གི་མཐའ་མར་ཐག་བཅད་ཅིན་
པ་གནས་ཚུལ་བྱིར་བསྐྱགས་མཁན།

གསར་འགྱུར་སྤྱི་བསྐྱགས། བརྟན་འཕྲིན་དང་རྒྱང་བསྐྱགས་སོགས་ལས་གཏོང་གསར་འགྱུར་མང་དགུལ་གྱི་
གསར་འགྱུར་མི་སྣ། གསར་འགྱུར་ལས་མཁན་ཞིག་མི་སྣ་གཙོ་བོ།

གསར་འགྱུར། གནས་ཚུལ་གསར་པ་བཞེད་པ། གསར་འགྱུར་ཁང་། གསར་འགྱུར་འཕྲོད་མཁན།
གསར་འགྱུར་ཐོགས་བསྐྱུས།

གསར་འགྱུར་ལས་ཁུངས། གསར་འགྱུར་སྤེལ་མཁན་གི་ཆ་གས་པར་དང་། རྒྱང་སྐྱགས། བརྟན་
འཕྲིན་ལས་ཁུངས་བཅས་ལ་ཟེད།

གསར་འགྱུར་སྤེལ་བའི་རང་དབང་། གནས་ཚུལ་ལེགས་ཉེས་ཅི་རིགས་ལྷུང་བ་གསར་འགྱུར་ཐོག་
རང་མོས་རང་སྤེལ་ཆོག་པའི་རང་དབང་ལ་བརྟེན།

གསར་འཕྲོགས་པ། ཨ་གསར་ཅན།

གསར་དད། དེ་དད་གསར་པ། བྱོན་པའི་གསར་དད། གསར་དད་ཉམས་པ།

གསར་བཅོས། གསར་དུ་བཅོས་པ།

གསར་བཞེ། ① གཉམ་གཞོན་སྤོང་མཁན་གྲལ་རིམ་གྱིས་དྲག་པོའི་བྱ་སྲོད་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྤྲོད་དབང་
འཕྲོག་རྒྱ་དང་། རུལ་སྤངས་སྤྱུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་ཆོགས་གྱི་ལམ་ལུགས་རྙིང་པ་གཏོར་རྒྱ། གསར་
ཞིང་ཡར་ཐོན་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་གྱི་ལམ་ལུགས་འཛུགས་རྒྱ་བཅས་སོ། གསར་བཞེའི་སྤུལ་ལྷགས།
གསར་བཞེའི་སྤོན་གཤེགས་དཔའ་བོ། གསར་བཞེའི་རྟེན་གཞི། གསར་བཞེའི་འདུན་པ། གསར་
བཞེའི་དམག་མི། གསར་བཞེའི་གཙོ་འཛིན། གསར་བཞེའི་ལས་འགུལ། གསར་བཞེའི་ལོ་རྒྱུས།

གསར་ཐེའི་དོན་སྤྱོད་ལྡན་པ། བཅོ་པའི་གྲུ་རིམ་ནི་གསར་བཞེའི་བསམ་སྒྲོ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གྲུ་
རིམ་ཞིག་ཡིན། ② ཅུ་བ་ནས་བཅོས་བསྐྱར་བྱེད་པ། ལག་ཅུལ་གསར་བཞེ་བྱེད་པ།
གསར་ཉིད། གསར་བ་དང་ཉིད་པ་ཟེར་བའི་བསྐྱས་ཆིག་
གསར་གཏོད། སྤར་མེད་ཀྱི་ཐབས་ཚུལ་གསར་དུ་འདོན་པ། གསར་གཏོད་པ། ལམ་ལུགས་གསར་
གཏོད་བྱས་པ། ཡིག་སློབ་གསར་གཏོད། མཆོ་ལམ་གསར་གཏོད།
གསར་གཏོད་བྱེད་དབང། གསར་གཏོད་ཀྱི་དབང་ཆའམ། དངོས་པོ་སོགས་ཅི་རིགས་གསར་
གཏོད་བྱེད་ཆོག་པའི་དབང་ཆ་སོགས།
གསར་ཐོག ① ཉོན་ཐོག་གསར་པ། ② གསར་པའི་སྐྱང་ངམ་གསར་དུས།
གསར་ཐོག་འབྲུ། གོ་ནས་སོགས་མ་སྤྱོན་པའི་འབྲུའི་མིང་སྟེ། རྩོགས་ཆེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་
མཆན་གྱིས་མཛད་པའི་མདོན་བཞེད་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྱེ་མིག་ལས། གསར་ཐོག་ས་
སྤྱོན་སྤྱོས་ཀྱི་མིང། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
གསར་འཛོམ་པ། སྤར་གྲུ་བ་གསར་ཞུགས་མཁན་ལ་སྤྱད་པའི་ཆིག་
གསར་དར། གསར་དུ་དར་འཕེལ་བྱུང་བ།
གསར་པ། ཐོག་མ་དང་དང་པོ། མི་གསར་པ། ཁྱོན་བ་གསར་པ། ལོ་གསར། མི་རྒྱུད་བ་དགལ། བོས་
གསར་བ་དགལ། དམག་དབུང་གི་བཀོད་བ་གསར་བ་ཞིག་བསྐྱེགས་པ།
གསར་བ་གསར་རྒྱུད། ཐོན་མ་ཐག་ལ་གསར་དད་མ་ཡལ་བ། རྒྱུངས་འཁོར་གསར་བ་གསར་རྒྱུད།
ཁྱོན་བ་འདི་བཅོས་མ་ཐག་པའི་གསར་བ་གསར་རྒྱུད་ཡིན།
གསར་སྟེལ། སྟོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་development ཟེར།
གསར་སྟོས། དང་ཐོག་མེད་བཞིན་དུ་གསར་སྟེད་བྱས་པ། ཁལ་ལུགས་གསར་སྟོས། དཔེ་དབྱིབས་
གསར་སྟོས། སྤར་མེད་གསར་སྟོས།
གསར་འཕྲིན། གསར་འགྱུར་གྱི་ནང་དོན་ལྡན་པའི་འཕྲིན་བྱུང།
གསར་བྲ། ① བསྐྱབ་བ་གཞོན་པ། ② གོ་མས་འདྲིས་མེད་པའི་མི། ③ གཞོན་བྲ།

གསར་བྱ་བ། གསར་བྱ་དང་འབྲ།

གསར་སྒོལ། ས་ཞིང་ཆལ་ཞིང་སོགས་གསར་དུ་སྤྱོད་ཀྱི་བ་ལ། ས་སྟོང་འཕོར་ཆེན་གསར་སྒོལ་
བྱས་ལ། གསར་སྒོལ་ས་ཞིང་།

གསར་མ། ① ལས་དོན་གསར་མ། ② དུས་ཁྲིས་སྤྱད་པའི་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས།

གསར་མ་བ། ལོ་རྒྱ་བ་ཆེན་པོ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་མན་ཆད་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་རྒྱུད་བོད་དུ་བསྐྱར་
པའི་སྒོལ་འཛིན་བ་པོ་རྣམས་ལ་གསར་མ་བ་ཟེར།

གསར་མའི་དགོན་ལ། བདེ་ཆེན་ཐོས་བསམ་མགོན་པོ་སྤིང་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། དགོན་འདི་ལོ་རྒྱུ་ལྷག་
ཙམ་གྱི་ཕྱོད་དུ་ན་སི་མཁན་པོ་སོགས་ནས་གསར་བཏབ། མཛད་པའམ་བདག་སྤྱོད་མཛད། ལུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་ཁོ་རྒྱ་རྒྱུ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསར་ཚུལ་བྱེད་དབང་། ཚུལ་རིག་དང་རྒྱ་རྒྱལ་སོགས་གང་འདོད་གསར་ཚུལ་གང་རུང་བྱེད་ཆོག་
པའི་དབང་ཆ།

གསར་ཆེས། ལོ་རྒྱ་ཞག་དུས་སོགས་ཀྱི་འགོ་གསར་དུ་འར་བ། གནམ་ལོ་གསར་ཆེས། དུས་
རབས་གསར་ཆེས།

གསར་འཛུགས། ① བྱ་བ་དང་དོན་དངོས་གང་ཞིག་གསར་དུ་འགོ་འཛུགས་བྱས་པའི་དོན། ②
སྒོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་
སྐད་དུ་created new ཟེར།

གསར་བཟོ། གསར་དུ་བཟོ་བ། ལ་ལམ་མེད་ལ་ལམ་བྱ་གསར་དུ་བཟོས། རྒྱ་མམ་མེད་ལ་མམ་བ་
གསར་དུ་བཟོགས།

གསར་བཟོས། གསར་དུ་བསྐྱར་པའི་དངོས་པོ།

གསར་འོངས། [མདོན]མགོན་པོ།

གསར་ཤོས། སྒོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་up-to-date ཟེར།

གསལ། འོད་སྤང་ཆེ་པའི་དོན་ཏེ། ཉི་མ་འོད་གསལ་བ། འོད་གསལ་པའི་ལམ་ཆེན་ལ་འགོ། སྒོག་

སྟོན་རབ་ཏུ་གསལ་ཞེས་པ།

གསལ་བཤེས་ལ། འབྲེལ་བ་ཤད་ཞིབ་གསལ་བརྒྱབ་པ། དཔེ་ཆའི་ནང་དོན་གསལ་བཤེས་པ།
གསལ་ཁ། མཛོན་གསལ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆད། སྤང་བའི་གསལ་ཁ། དོན་གྱི་གསལ་ཁ། ལན་གྱི་གསལ་ཁ།
གསལ་ཁ་གཏོད་པ། ཤེས་ཟིན་པའི་ལས་དོན་གང་ཞིག་སྤང་ཡང་བཤད་ནས་གསལ་འདེབས་བྱེད་
བའམ་གསལ་པོར་སྟོན་པ།

གསལ་ཁུང། འཁྱུག་པའམ་བྱ་གའི་མིང། བྱང་ལ་གསལ་ཁུང་བརྟོན་པ། ཤར་ངོས་ལ་གསལ་ཁུང་གཅིག་འདུག
གསལ་གྲགས། ལུན་མོང་དུ་གསལ་བའམ་ཡོངས་སུ་ཤོས་པའི་སྤྲད་གྲགས། མཁས་པའི་གསལ་གྲགས།
གསལ་རྒྱལ། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་བསྐྱས་ཆོག།

གསལ་ཆ། མཛོན་གསལ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆད། ཁང་པའི་གསལ་ཆ། གསལ་ཆ་ཆུང་བ། གསལ་ཆ་ཆེ་
བ། གསལ་ཆ་མེད་པ།

གསལ་འབྲིབ་མེད་པ། རང་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་སྐབས་རེ་གསལ་ལ་སྐབས་རེ་མི་གསལ་བ་དེ་འདྲ་མིན་པ།
གསལ་ཆ། རྟོག་ཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་sharpness ཟེར།

གསལ་ཆ་ཐོན་པ། ཐོག་མར་དེ་ཡིན་དེ་མིན་གསལ་པོ་མ་བྱུང་བ་ཞིག་གསལ་པོར་བྱུང་བ།

གསལ་མཆོག་ འོད་སྤང་གསལ་བའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ།

གསལ་ཟེན། སྤྱི་བ་མེད་མཛོན་སུམ། རང་གི་བསམ་ཚུལ་གསལ་ཟེན་དུ་སྟོན་པ།

གསལ་བཏབ། དུན་གསོ་བྱས་བའམ་དུན་བར་བྱས་པ།

གསལ་རྟོགས། ཞིབ་གསལ་ཤེས་པ། ས་ཆའི་གནས་ཚུལ་གསལ་རྟོགས་བྱུང་བ།

གསལ་སྟོང་། རོ་བོ་སྟོང་བ་དང་། རང་བཞིན་གསལ་བ།

གསལ་སྟོང་དབྱེར་མེད། དབྱེངས་དང་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མེད་གྱི་རིག་པ།

གསལ་སྟོང་འཛིན་མེད། དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པའི་ལྟ་བའི་འདོད་ཚུལ། སེམས་རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་ཙམ་
ནས་གསལ་བ་མི་འདོར་བས་གསལ་བ་སེམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དང་། གསལ་བ་དེ་དབྱིབས་དང་
ཁ་དོག་སོགས་གང་དུ་བཅའ་ཀྱང་མ་རྟེན་དཔལ་སྟོང་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན། དེ་ལྟ་བུའི་གསལ་

བའི་དུས་ཉིད་ན་སྟོང་ཞིང་སྟོང་བའི་དུས་ཉིད་ན་གསལ་བས་གསལ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཟུང་
འཇུག་བརྩོད་བལ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལོ།

གསལ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་པ་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་སྐབས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་
ཆོས་སྐད་ཅིག་བསྐྱེད་རིམ་སྐྱའི་སྐབས་བའི་ཉིད་གསལ་བའི་དུས་སུ་སྟོང་ཞིང་། སྟོང་བའི་དུས་
སུའང་གསལ་བར་ཤར་བས་གསལ་སྟོང་ཟུང་དུ་འཇུག་པའོ། ཞེས་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
མཆོས་གསུངས། ཞིབ་བ་སྟོང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་ལ་ལྟོས།

གསལ་སྟོང་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་
ལྟོ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟོང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསལ་སྟོང་ཤོ་སྐྱམ། འདི་ལ་གསལ་སྟོང་སྐྱོམ་ཤོ་ཡང་གིས་འདུག རྗེ་དུགས་པོ་རིན་པོའི་སྐོབ་མ་
གྲུབ་ཐོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། གྲུབ་ཐོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ་ནི་ཀམ་པ་
དུས་གསུམ་མཐུན་པ་དང་། བཀ་བྱ་རྗེ་རྗེ་རྒྱལ་པོ། གསལ་སྟོང་ཤོ་སྐྱོམ་གསུམ་ལ་ཐེར་ཞིང་།
དེ་གསུམ་ཀར་དུགས་པོ་རིན་པོའི་ཆེད་སྤྱོད་མཁུན་ལྟ་དུ་ཆོས་ཁུས་ཞིང་སེམས་ངོ་འཕྲོད་པའི་
གྲུབ་ཐོབ་ཡིན་སྐབས་དགྲང་ལོ་ཡང་པལ་ཆེར་དུས་མཉམ་ཡིན་པར་སེམས། དེས་ནས་གསལ་
སྟོང་ཤོ་སྐྱོམ་གྱི་འཁྲུངས་དུས་དེ་ཀམ་པ་དུས་གསུམ་མཐུན་པ་དང་། བཀ་མོ་བྱ་པ་རྣམ་གཉིས་
དང་ལོ་མཉམ་པའམ། ཡང་ན་དེ་གཉིས་ལས་དགྲང་ལོ་གཅིག་གཉིས་ཀྱིས་ཆེ་བ། ཡང་ན་རྒྱུང་
བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ཆེ་རྒྱུང་ཆེན་པོར་མེད་པར་དེས། འཁྲུངས་ལུལ་ཁ་གསལ་ཡིག་ཐོག་ཏུ་འཁོད་
པ་མ་མཐོང་ཡང་། ལུལ་མའི་བཤད་སྟོལ་དུ་དེར་སྟེ་དགའི་འཕོས་མོ་སྟོང་དུ་འཁྲུངས་པ་རེད་
ཅེས་བཤད། ཁོ་བོའི་སྒྲ་མ་ཐང་སྒྲ་ཆེད་བར་མཆོག་གིས་གྲུབ་ཐོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ་གྱི་སར་
མེབས་སྐབས་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་གིས། མ་གྲོས་རང་འགྲིག་ཏུ་དེར་དུས་དཔལ་སྤྱད་ས་དགོན་
འདབས་ཆོས་ཀྱི་གཤེས་འདིར་ཉིན་ཅིག་ལྷན་དུ་འཛོམས་པ་རེད། སྐབས་དེར་དུས་གསུམ་
མཐུན་པ་དཔེ་ཁན་ས་ཡར་མེབས་པ་དང་། བཀ་མོ་བྱ་པ་ཉ་སྤྱད་ནས་རྒྱུར་མེབས། གསལ་སྟོང་
ཤོ་སྐྱོམ་དཔའ་ལོག་ནས་མར་མེབས་པར་གསུམ་ཀ་ཆོས་ཀྱི་གཤེས་འདིར་འཛོམས་ནས་ཁོང་
རྣམས་གསུམ་མཉམ་དུ་སྒྲ་སར་མེབས་པའི་བཤད་སྟོལ་ཡོད་པ་རེད། ཅེས་གསུང་ཞིང་འདུག

དེ་ལྟར་ན་གསལ་སྟོང་ཤོ་སྟོམ་གྱི་འཁྱུངས་ཡུལ་དཔལ་འཛོག་སྟོང་སྟངས་ཀྱང་ཞིག་ཏུ་མེན་ནམ་
སྟམ། གསལ་སྟོང་ཤོ་སྟོམ་ནི། རྒྱུ་ལས་སུ་རུང་བའི་བྱལ་བའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་བསྟེན་
པའི་ནལ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ། མི་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་འདུལ་བའི་ལུང་གིས་ཟེན་བ་ལྟར།
མི་མེན་གྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་ཆོས་སྟོན་ནས་འགྲོ་དོན་བསྐྱེདས་བར་
བྲགས། དེར་སངས་བྱལ་ཆེན་འདིའི་ཆོས་བརྒྱད་པལ་ཆེར་བཞུགས་མེད་ལ། སྐྱ་གཏུང་མི་
གཡེལ་ཕྱག་ཏུ་བཞུགས་པའི་བཤད་སྟོལ་འདུག།

གསལ་ཐེབས། རྩོམ་སྐྱེལ་ཐེབས་པ་དང་དོན་བསམས་ཏེ་ཡིད་ལ་ཤར་བ། ཁྱེད་གྱིས་བཤད་པ་བའི་
སེམས་ལ་གསལ་ཐེབས་བྱུང་།

གསལ་མཐོང་། ① གསལ་པོར་མཐོང་བ། ② ལྷའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

གསལ་ལྡན། ① [མངོན]མཁས་པ། གཟའ་ལྟག་པ། མཐེང་། ② ཀ་ཤིའི་ཡུལ། སྲར་རྒྱ་གར་གྱི་ས་
མིང་ཞིག ③ སངས་རྒྱལ་ཤིག་གི་མཆོན།

གསལ་འདེབས། བརྗེད་པའི་དོན་ནམ་སེམས་ན་གསལ་པོ་མེད་པའི་དོན་རྣམས་སེམས་ལ་བྱན་ཏུ་
འཇུག་པའམ་སེམས་ལ་གསལ་བར་འཆར་ཏུ་འཇུག་པའི་དོན་ཏེ། སྲར་གྱི་ལས་དོན་མི་བྱན་ན་
ང་ཡིས་ཁྱོད་ལ་གསལ་ཞིག་གདལ། ཁོས་ང་ལ་གསལ་བཏབ་ནས་ངས་དོན་དེ་ཡིད་ལ་བྱན་
ཞེས་པ། དབྱིན་སྐད་དུ་prompt ཟེལ།

གསལ་གནས། [མངོན]① ཟྱོགས། ② རྣམ་མཁལ།

གསལ་སྣང་། ① གསལ་པོར་ཤར་བ། དོན་དག་འདི་ཉ་ཅང་གསལ་སྣང་བྱུང་བ། ② འོད་སྣང་།
གསལ་སྣང་ཐོན་པ། ③ [མངོན]ཉི་མ།

གསལ་པོ། སྤྱིར་མེད་མངོན་པའི་དོན་ཏུ་གོ་བའི་གསལ་བ་དང་འདྲ།

གསལ་སྤངས་གྱི་ཐལ་འགྱུར། གསལ་བ་སྟེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཏུ་མ་སྤངས་ཤིང་། ཆོས་ཅན་དང་།
རྟགས་རེ་རེ་ལས་མེད་པ་དཔེར་ན། སྤྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པ་ཐལ།
ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བཅས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

གསལ་བ། ① མངོན་པར་གྱུར་པ། བསྟན་པ་གསལ་བ། གཞུང་དུ་གསལ་བ། གོང་གསལ། གཤམ་

གསལ། མེས་ལ་མི་གསལ་བ། བདེན་རྒྱུ་གསལ་བར་བྱེད་པ། བྱི་གསལ་ནང་གསལ།
གསེར་ས་ལོག་ཏུ་ཡོད་ན་ལོད་ནས་མཁར་གསལ། ② སྤྱི་མེད་མངོན་པ། སྤྱད་གྱིས་གསལ་
དྲངས། སྤྱེ་བ་གསལ་བ། སྤྱགས་དག་ཅིང་ཉོག་མེད་གསལ་བ། སྤྲང་ཆ་གསལ་བ། རིག་པ་
གསལ་བ། ཡིག་རིས་གསལ་བ། གཞུང་དོན་གསལ་བར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ། གསལ་བར་མངོན་
པ། གསལ་ཉོགས། སྤྱ་གསལ་ལ་མ་གསལ་ཞིག་ཐོས་བྱུང་། དཔེ་ཆ་གསལ་ལ་མ་གསལ།
གསལ་ལ་དྲངས་པ། གསལ་ལ་སིང་དག་སྒོ་རིག་གསལ་བ། ཉིན་མོར་བྱེད་པའི་སྤང་བ་ལྟར་
གསལ་བ། ཡར་འོའ་རྒྱ་བ་ལྟར་རེ་གསལ། དབྱར་ཁའི་རྒྱ་བ་ལྟར་རེ་རྒྱས། ③ དོན་རང་མཆོན་
གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་འདུས་བྱས་སམ། སྤྲང་ཅིག་མའི་རང་བཞིན་
དུ་བྱུབ་པའི་ཆ་ནས་གསལ་བ་ཞེས་དང་། ④ ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་ཤེས་པར་སྒྲིག་ཏུ་བྱུང་བ་
མ་ཡིན་པའི་སྒྲོན་ས་གསལ་པོར་སྤང་། གསལ་པོར་བྱུབ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་གོ་དོན།

གསལ་བ་ཅན། [མངོན]① མཁས་པ། ② མཐེང་།

གསལ་བ་འོད་ཀྱི་སྒྲིང་། འོན་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱི་འབྱུངས་ལུལ།

གསལ་བའི་སྒྲོ། [མངོན]མཁས་པ།

གསལ་བའི་ཁོར་བྲ། [མངོན]ཉི་མ།

གསལ་བྱང་། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྤྲད་ཏུ་index ཟེད།

གསལ་བྱེད། ① རང་གོགས་དབྱངས་དང་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བརྗོད་དོན་གསལ་བར་
བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡི་གེ ② བརྗོད་བྲ་སོགས་གསལ་བར་བྱེད་པ། ③[མངོན]༡
མིག་ ༩ ཉི་མ། ༩ འོད། ༩ མེ། ༩ མེ་ལྷ། དབྱིན་སྤྲད་ཏུ་letter ཟེད།

གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཞེས་པར། རིགས་ལ་སོགས་པ་བཞི་སོ་གང་རུང་རྗོད་
བྱེད་ཆོག་གམ་དག་གི་བྱིགས་གཅིག་ལ་སྟེ། དང་སོ་འམ། བར་རམ། ཐ་མ་ལ་གནས་པའི་གསལ་
བྱེད་དེ་ཉིད་མེད་ན། ལྷག་མའི་ཆོག་རྣམས་མི་གསལ་ཞིང་འབྲེལ་མེད་དུ་འབྱུང་བ་ལ། དེ་ཉིད་
ཡོད་པས་དག་དའི་རྒྱུ་ལྷ་བྱི་ཀུན་གསལ་བར་བྱེད་པས་སོ། གསལ་བྱེད་རྒྱུ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་

ནི། ཆོག་སྐྱོར་གང་ཞིག་རིགས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་ཁྲ་བཞིའི་གནས་གང་རུ་དུ་ཡོད་པ་དེས་
ཆོག་གཞན་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ངག་སྐྱོར་ཞིག་

གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བཟུ་གཉིས། འདི་ལ་ནང་གསེས་དང་བཅས་པས་དབྱེ་བ་བཟུ་བྱ་གཡོད། འོན་
རྒྱ་སྐྱུ་ཅུ་སྟོ་ལྷའི་ནང་གསེས་བཞི་བ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ནི། རིགས་དང་། བྱ་བ། ཡོན་ཏན།
ཟས་ཏེ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་བཞི་གང་རུང་སྟོན་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་གཅིག་ཆོགས་
བཅད་ཀྱི་ཁྲ་བ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གང་དུ་གནས་པ་དེས། རང་ཆོག་སྐྱ་ལྷའི་ངག་རྒྱ་
ཀྱན་ལ་ཕན་ཞིང་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཞིག་སྟེ་དེའི་ནང་གསེས་ནམ་གངས་བཟུ་གཉིས་ནི།
༡ རིགས་བརྗོད་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད། ༢ བྱ་བ་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད། ༣ ཡོན་ཏན་ཐོག་མའི་
གསལ་བྱེད། ༤ ཟས་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད། ༥ རིགས་བརྗོད་བར་གྱི་གསལ་བྱེད། ༦ བྱ་བ་
བརྗོད་བ་བར་གྱི་གསལ་བྱེད། ༧ རིགས་བརྗོད་མཐའི་གསལ་བྱེད། ༨ བྱ་བ་བརྗོད་པ་མཐའི་
གསལ་བྱེད། ༩ བྱེད་པའི་གསལ་བྱེད། ༡༠ འགལ་དོན་གསལ་བྱེད། ༡༡ འོན་གཅིག་གསལ་
བྱེད། ༡༢ ལྷ་ར་བའི་གསལ་བྱེད་བཅས་སོ།

གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོགས། ཡི་གེའི་ཆོགས།

གསལ་བྱེད་རྒྱུ་བ། དབྱངས་དང་མི་ལྟན་པའི་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ

གསལ་བྱེད་དེས་པའི་དཀའ་བའི་རྒྱ་བཞི། དབྱངས་སོགས་དེས་པའི་བྱ་དཀའ་བའི་རྒྱ་གསུམ་
གྱི་ནང་གསེས་གསུམ་བ་དེས་པའི་བྱ་དཀའ་བའི་རྒྱ་བཞི་ནི་གསལ་བྱེད་བཞི་དེས་པ།
གསུམ་དུ་དེས་པ། གཉིས་སུ་དེས་པ། གཅིག་ཏུ་དེས་པ་བཞི་ལོ།

གསལ་བྱེད་དེས་པའི་བྱ་དཀའི་རྒྱ། ཆོགས་བཅད་གཅིག་གི་ཆོག་ཁྲ་རེ་རེའལ། བཞི་ག་ལ་
དབྱངས་དང་མ་འབྲེལ་བར་གསལ་བྱེད་ཁོ་ནའི་སྐྱའི་དེས་པ་སྐྱར་ཏེ་སྟོན་པའི་རྒྱ་ཞིག་
གསལ་བྱེད་དབྱངས་བཅས། གསལ་བྱེད་སྐྱུ་ཅུ་པོར་དབྱངས་ཨི་སོགས་བཞི་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་གི་
གྲ་སོགས་བཞི་ཡོད་པ།

གསལ་བྱེད་དབྱངས་མེད། གསལ་བྱེད་སྐྱུ་ཅུ་པོར་དབྱངས་ཨི་སོགས་བཞི་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་གི་གྲ་
སོགས་བཞི་པོ་མེད་པ།

གསལ་བྱེད་མཆམས་སྟོར། མིང་ཆོགས་དེ་དག་ཡི་གེས་གསལ་བས་ན་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ་ཀ་ཁ་
སོགས་སུ་མ་ཅུ་ཐམ་བ།

གསལ་བྱེད་སུ་མ་ཅུ། ཀྲ་ཡི་སུ་མ་ཅུ།

གསལ་བྱེད་སོ་བཞི། ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་གསལ་བྱེད་སོ་བཞི། ཀ་ཁ་ག་ཟང་། ཅ་ཆ་ཇ་ཉ་ཏ། ར་
ཅ་ཇ་ཉ། ཉ་ཐ་ད་ཉ་ན། བ་པ་བ་ཟ་མ། ཡ་ར་ལ་ཨ་ཤ། ཏ་ས་ཉ་མ།

གསལ་མིག ① ལུག་བཟམ་བྱ་གཞི་མིང་། ② ལྟ་བྱེད་ཀྱི་མིག་གསལ་པོ།

གསལ་མེ། སྤང་གསལ་མར་མེ།

གསལ་ཆད། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་brightness ཟེར།

གསལ་མཛད། ① གསལ་བར་བྱེད་བ། ② བྱང་སེམས་ཤིག་གི་མཆོན།

གསལ་ཞག་སྟེ། ཞག་དེའི་རེས་གཟུང་དང་གཟུང་དག་གི་རེས་གཟུང་མ་ཐུན་ནས་མི་མ་ཐུན་བརྟགས་
ནས་མ་ཐུན་བར་བྱས་པའི་སྟེ། ཞག་ལ་སྤྲས་ཞག་ཅེས་བཞིང་།

གསལ་ཞིང་རིག་པའི་གཏན་ཆོགས། བྱང་པའི་བྱུ་བ་མཐའ་སྤྱོད་བཞིའི་ནང་ཆོན་མདོ་སེམས་གཉིས་
ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བ་ལ་དངོས་སུ་སྤང་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་རྟགས་
སུ་བཞེད་པའི་སྟོན་སེམས་སུ་བྱུ་བ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་དག་ཞིག།

གསལ་ཡས། གངས་གནས་ཤིག།

གསལ་ཡིག་རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་plaintext; clear text ཟེར།

གསལ་ལ་འཛིན་མེད་ལོངས་སྟུ། རང་སེམས་སུ་འཆར་སྤང་གང་ཡང་བྱུང་རུང་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་བྲི་
མས་མ་གོས་བས་གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཡིན་ལ། འཆར་སྤང་ཡོད་ཀྱང་བདེན་འཛིན་པའི་འཛིན་
བ་དང་བུལ་བ་དེ་ལ་ལོངས་སྟུ་ཟེར།

གསལ་ལམ་ལམ། མཛོན་བར་གསལ་བའི་དོན། ཆོག་དོན་སྟོ་ལ་གསལ་ལམ་ལམ་བྲན་བ།

གསལ་ལེ་བ། བཟ་ལམ་མེར་གསལ་བ། སྤྱད་བྱངས་ན་བར་གསལ་ལེ་བ་ཐོས་བ། ཡུལ་ལྗོངས་

རྣམས་ཡིད་ལ་གསལ་ལེ་བར་འཆར།

གསལ་ཤིང། མིའི་ལུས་ཀྱི་འོག་སྒོ་ནས་ཡར་འབྱེགས་བྱེད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཤིང་ཞིག།

གསལ་བཤད། གསལ་འདེབས་དང་དོན་མཚུངས།

གསལ་སིང་ངེ་བ། མཛོན་བར་གསལ་བ། བཟླ་བྱའི་ལུས་རྣམས་གསལ་སིང་ངེ་བ་མཛོང་བ།

གསལ་གསལ་ཐེན་ཐེན། སྤྱི་བ་གཡོགས་མེད་པ། གནད་དོན་གསལ་གསལ་ཐེན་ཐེན་དུ་ཐོན་པ།

གསལ་གསལ་ཐིང་ཐིང། ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་རྟོགས་པའམ་མཛོང་བའི་རང་བཞིན།

གསལ་ལྷང་ངེ། ཏ་ཅང་གསལ་བའི་བྱད་བར་ཞིག་སྟོན་ཀའི་རྒྱ་བ་གསལ་ལྷང་ངེར་ཤར་བ།

གསལ་ཁང། བོན་བའི་ལྷ་ཁང།

གསལ་མོ། ① བོན་གྱི་ལྷ་མོ་དང། དེའི་ཁོག་རྟེན་བྱད་མེད། ② འདས་ལོག་ལུང་སྟོན་མཁན། ③ ཆོས་རྗེ།

གསལ་མཁར། རིའི་ཞོལ་དང། རྒྱ་མིག་གི་འགྲམས། རི་འབྲུང་དང་ཤིང་སྟོང་གི་དྲུང་སོགས་ལ་

རིའི་ལྷ་དང། ཤིང་གི་ལྷ་དང། རྒྱའི་ལྷ་སོགས་མཆོད་པའི་ཆེད་དུ་དོ་མཆོད་བཅེགས་པ་

དབྱེབས་དང་རྣམ་པ་ལ་བཅས་དང་པལ་ཆེར་འབྲ། འོན་ཀྱང་ལ་བཅས་ནི་མང་ཆེ་བ་རི་ཅེ་ཁོ་ན་

ལ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་ཞིང། གསལ་མཁར་ནི་གནས་ངེས་མེད་དུ་ཡོད་པའི་བྱད་བར་ཅས་མོ།

གསིག་སིགས་ཀྱི་ད་ལྟ་བ།

གསིག་བ། བསིགས་པ། བསིག་པ།

གསིགས། ① འདར་དུ་འཇུག་པ་དང་དགྲུགས་པའམ་སྦྱག་པ། ལུས་གསིག་པ། བརྒྱུ་གསིག་

གཏོར་བ། མེད་གའི་རལ་བ་བསིགས་ནས་སྦྱག་དང་འཐབ། ② བྱེད་དུ་བསྟོད་པ། དོག་ཁྲིས་

སྟོད་གསིག་བྱུབ་པ། དཔུང་བ་གསིག་གསིག་

གསིག་གསིག་འདར་འདར་བྱེད་པའམ་སྦྱག་སྦྱག་བྱེད་པ་སྟེ། སྦྱག་སྦྱག་གསིག་གསིག་སོགས་ལྟ་བུ།

གསིགས། སིགས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

གསིང། ① གསིང་བཞིན་པ་སྟེ། རྒྱ་སོགས་དྲངས་སྟེགས་འབྱེད་པ་དང། དཔེར་ན་རྩ་ཁྲ་གསིང་བ།

རྒྱ་གསིང་བརྒྱབ་པ་སོགས་ལྟ་བུ། ② དུས་ཀྱི་བར་གསིང་སྟེ། ཆོས་སྤྱན་གྱི་བར་གསིང་རྣམས་

སྤྱ་རྩོམ་ཡིག་འགྲའ་ཞིག་གིས་སོ།

གསིང་ཆུ། སྤང་དང་ནགས་ཚལ་ལས་བྱུང་བའི་གསིང་མའི་ཆུ།

གསིང་མ། ① ལྷ་ཕྱོན་སྤྲེས་པའི་སྤང་ཐང་། གེུ་གསིང་། གསིང་མ་ཕྱོ་ཐིང་ཐིང་ཞིག ② སྤང་ཐང་
དུ་འབྲེལ་བའི་མཆེད་ཆུང་།

གསིང་མ་མེ་ཏོག་ གེུ་གསིང་ལ་སྤྲེས་པའི་མེ་ཏོག་

གསིངས། བསིང་གི་སྤྲེལ་ཆིག་

གསིར། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བུ། ལྷུང་དུ་བསྐྱོར་བའམ་ཐར་འཕངས་པའི་དོན་ཏེ། འཁོར་ལོ་
གསིར། སྤྱད་པར་གསིར། མདའ་གསིར། རྫོགས་པ། མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་སྤྲེལ་ཆིག་ལ་
བསིར་འབྲི་སྟེ། བསིར་བྱའི་མདའ། མདའ་བསིར་ནས་སོང་། མདའ་བསིར་ཅིག་

གསིར་བ། ① རྫོགས་བ། འཕང་ལོ་གསིར་བ། འབྲེལ་འཁོར་གསིར་བ། ② སྤྲིའི་བྱེད་པར། ལྷམ་ནས་
གསིར་སྤྲེལ་བ། ③ ཐང་ཀ་དང་ཏལ་མ་དང་མ་ཐོགས་བ། ཉེ་འོད་གསིར་བར་འཕྲོ་བ། ལམ་
བར་དུ་མ་ཐོགས་པར་གསིར་བར་བྱིན་བ།

གསིལ། ① གསིལ་བའི་སྤྲེལ་ཆིག་ ② གནས་འོག་མ་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ། ཆུ་ཆོད་གནས་ནས་
གཅིག་པལ་ལ་སྤང་དུ་བྱུག་ཏུར་གསིལ། ཆོས་འོངས་རི་མཁའ་རིའི་བར་གསིལ་དགོས་ལྟ་བུ།
གསིལ་ཁང་། བློགས་བཞི་ཀར་སྟེ་ཁྱེད་དང་ཁྱ་མ་ཡོད་པའི་འབྲོགས་བྱམས་སམ་ཡང་ན་གསིལ་བ་
ནི་བཏང་བ་དང་། རི་ཆུ་གསིལ་བ་ནི་གཅིན་བཏང་བ་ཡིན་པས་དོན་དུ་གསང་སྟོང་ལ་གོ།

གསིལ་བ། ① འཁྲོལ་བ་དང་སྤྲེལ་བྱིན་བ། འཁར་གསིལ་གསིལ་བ། རིལ་བྱ་གསིལ་བ། སིལ་སྤྲོན་
གསིལ་བ། ② བསིལ་བ། གསིལ་བ། གསིལ། ③ གཤོག་བ་དང་འགས་བ། ར་རིལ་བསིལ་
བ། རྫོ་དུམ་བྱར་གསིལ་བ། ④ མེ་ཤིང་གསིལ་བ། འཁྱུད་པའི་ཞེ་ས། ཞབས་བསིལ་བ། བྱག་
གསིལ་བ། བཞར་བའི་ཞེ་ས། དབུ་སྤྲེལ་གསིལ་བ། ⑤ གཅི་བ། རི་ཆུ་གསིལ་བ།

གསིལ་བྱེད། [མཛོན]འཁར་གསིལ།

གསུ་བེལ། བྱད་མེད་ཀྱི་གསང་ལམ་ནས་བྱིར་འཇགས་པའི་མི་གཙང་བའི་རྗེས་དཀར་པོ།

གསུག་རན་པ་སྟེ། གསུག་སྦྱིན་པ། གསུག་བཟའ་བ་སོགས་ལྟ་བུ།

གསུག་པ། རྫོགས་རན། གསུག་ཟ་བ། དཔོན་རན་ཟ་རམ་ཅན་ལ་གསུག་བྱིན་པ། ལེགས་ཉེས་འབྱེད་

པོས་གཉེན་ངོ་དང་གསུག་འབྲུལ་བ་བལྟས་ན་དོན་རྣམས་བརྒྱལ་པར་འགྱུར།
གསུང། ① དག་དང་སྐད་ཆའི་ཞེས། རྒྱལ་བོའི་གསུང། སྤར་བས་ཀྱི་གསུང། གསུང་བཟོ་བ། གསུང་
བཅད་པ། གསུང་འཛི་བ། གསུང་འབྱོན་པ། གསུང་མཉེན་པ། གསུང་སྣང་ངེ་བ། གསུང་མི་བསྐལ་
བ། གསུང་བསྐེ་བ། ② རྒྱལ་བའི་ལུང་དང། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས། རྒྱལ་བའི་གསུང། གསུང་འབྲུལ།
གསུང་སྒྲོག་པ། ③ མིང་གི་སྒྲོན་དུ་བརྟག་ནས་ཞེ་ཆིག་བཟོ་བྱེད་ཆིག་གྲོགས་ཤིག་ གསུང་སྐད།
གསུང་གྲོས། གསུང་མོལ་མཐོན་པོ། གསུང་ལན། མཛེལ་བཅའི་གསུང་སྤྱིང་མཛེད་པ།
གསུང་ཀྱུན་ཏུ་བཛོད་པའི་ཆོ་འབྲུལ། ཆོ་འབྲུལ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། གདུལ་བྱའི་སེམས་དང་
མཐུན་པར་ཆོས་སྒྲོན་པ།
གསུང་སྒྲེས། [མངོན]ཉན་ཐོས།
གསུང་བསྒྲོན་པ། སྐད་བརྒྱབ་པ།
གསུང་ཁུངས། བཤད་པའི་ཁུངས། དེ་གསུང་བ་པོའི་གསུང་ཁུངས་གང་ཡིན་ཞིབ་ཐྱ་གསལ་
བཤད་ཡོང་བ་ལྟ།
གསུང་མཁུའི། ① སྐད་ཆ་སོགས་ཤོད་མཁས་པོ་ཡོད་པ། ② དོན་དག་ལུ་སྐབས་ཁྱེད་མཁུའི་ཟེར་
བའི་ཆབ་ཏུ་སྐྱེ་མཁུའི་གསུང་མཁུའི་ཟེར་བ།
གསུང་གི་མངའ་བདག་[མངོན]འཇམ་པའི་དབྱངས།
གསུང་གི་ཚུ་རྒྱན། གསུང་ཚུ་ཡི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ།
གསུང་གི་ཉེན། རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་། རྗེས་འཇུག་མཁས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སོ།
གསུང་གི་བདུད་ཅི། བདུད་ཅི་ལྟར་མན་པའི་གསུང་།
གསུང་གི་དཔེ་བྱད་གཉིས། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གསུང་གི་སྟེ། གསུང་འབྲུག་གི་སྤྱོད་དང་
ལྡན་པ་དང་། གསུང་མཉེན་ཞིང་འཇམ་པའོ།
གསུང་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བཀའ། སྒྲོན་པས་གསུང་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་མ་སྒྲེས་
དགའི་འགྲོད་པ་བསལ་བའི་མདོ་ལྟ་བུ།
གསུང་སྒྲེགས། ① འཕྲིན་ཡིག་ ② གསུང་རབ་ཀྱི་སྒྲེགས་བཅ།

གསུང་གྲོང་། གཏམ་གྲོང་། ཐུགས་དགྲེས་པའི་གསུང་གྲོང་མང་པོ་མང་ད། གསུང་གྲོང་ཞིབ་རྒྱས་གནང་།
གསུང་རྒྱུ། ཞལ་རྒྱལ་ནམ་དག་རྒྱུ། ཁོ་པོའི་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་གསུང་རྒྱལ་ནི་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན།
གསུང་སྒྲོས། ① སྐད་ཆ། ② ཁ་རྒྱལ་ནམ་དག་རྒྱུ། གསུང་སྒྲོས་གཞན་པ་ཞིག་གནང་བ། འདི་ལ་
གསུང་སྒྲོས་གཉིས་ཡོད།

གསུང་མགྲུང་། ཉམས་ལེན་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་མགྲིན་པའི་རྩ་མདུད་གྲོལ་ནས་རང་
ཉམས་འུར་བ་རྣམས་ཐོར་བྱུང་དུ་རྩོམ་ཁྲིམ་བྱ་བྱངས་པ་རྣམས་སོ།།

གསུང་བཤོས། ཤོས་བྱེད་པའི་སྐད་ཆ་དང་ཡི་གེ་སོགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཁོང་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གསུང་
བཤོས་གནང་།

གསུང་ལྗ། ཉིད་རྒྱུད་དུ། ཉོན་པ་སྤྱུ་ལྡས་རང་རང་གི་འཁོར་ལ་བརྟེན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཏེ། རྟེ་
མེད་དོན་གྱི་གསུང་། དཔོངས་པ་བཤེད་གསུང་། བརྟེན་པ་ཆེན་གྱི་གསུང་། དབྱེར་མེད་རྩོམ་པའི་
གསུང་། མངོན་བྱང་གི་གསུང་སྟེ་ལྟོ།། འབྲས་ཆོས་ཉིད་ལྗེ་ནང་གསེས་ཤིག།

གསུང་བཅག་པ། ལྷ་མའི་བཀའ་ལ་མ་བརྟེན་པ་འཇམ་བཀའ་དང་རྒྱལ་འགལ་བྱས་པ།

གསུང་ཆོས། གསུང་གི་ཆོས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་ཞེས།

གསུང་ཆོས་ཀྱི་བྲག་རྒྱའི་རྣལ་འབྱོར། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་སྒོ་བྱང་གྱི་འཁྲལ་བ་བསལ་ནས་རང་བཞིན་
སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱ་བ་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག།

གསུང་མཆིད། ① བཀའ་མོལ། ② བཀའ་མཆིད།

གསུང་མཆོག་གཞན་ལ་བན་པའི་གཏམ།

གསུང་མཉེན་ཞིང་འཇམ་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱུད་ཅུའི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། ལྷན་པ་ལ་སོགས་པར་གསུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་སྟེན་ཞིང་མཉེན་ལ་འཇམ་པ།

གསུང་མཆོག་ཡི་གེ་བྲག་མ། མ་ཉི་ཡིག་བྲག་ནི་སྟེན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གསུང་གི་ནང་ནས་སྟོང་པོ་
བསྐྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་སྟེན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལས་བཤད།

གསུང་སྟུན། སྐད་ཀྱི་གདངས་སམ་སྐད་ཆ་སྟུན་པོ། བྲ་ཁྲ་བྲག་ཁ་ན་བྱང་ཁའི་གསུང་སྟུན་ཡོད།

གསུང་མཉེན་ཞིང་འཇམ་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱུད་ཅུའི་ནང་གསེས་

ཤིག་སྟེ། སྟོན་པ་ལ་སོགས་པར་གསུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་སྟོན་ཞིང་མཉེན་ལ་འཇམ་པ།
གསུང་རྟེན། ཆོས་པོ་ཉི་ཆེ་རྒྱུད།
གསུང་བརྟམ། བཀའ་སློབ་ཀྱི་དྲུམ་བྲ།
གསུང་བརྟག། ཐུགས་བརྟག་དང་མཚུངས་ཉི་མོའི་བརྟག་དབྱེད།
གསུང་མདུད། གཟུགས་སྒྲགས་སྟོན་ནས་ལུལ་བཏབ་པའི་སྤང་བ།
གསུང་ནང་མ། བྱིར་མི་སྟོན་པའི་གསུང་།
གསུང་གནང་བ། སྐད་བཏང་བ་སྟེ། འཕོད་པ།
གསུང་འཕྲིན། ཆབ་ཤོག་གས་སྤྱིང་ཡིག
གསུང་འཕྲོས། ① འཕྲོས་པའམ་སྐད་ཆ། ② གཏམ་གྱི་ལྟག་མ། དུས་ཚོད་མ་འདད་བས་གསུང་
འཕྲོས་ལུས་པ།
གསུང་བ། གསུངས་པ། གསུང་བ། གསུངས། སྤྱི་བའི་ཞེས། ཅི་གསུངས་བཀའ་སྤྱུབ། ཆོས་གསུང་
བ། ལོ་རྒྱུས་ཤིག་གསུང་བར་འཆོལ། ཁྱོད་ཀྱིས་གསུངས་པ་དེ་བདེན་འདུག་སྟེ་མའི་ནང་ལ་
བཞུགས་ནས། གསུང་གི་བ་མའི་ནང་ལ་མ་གསུངས།
གསུང་བྱོན། སྐད་འབྲེན་པ།
གསུང་བྲིས། ① འཕྲིན་ཡིག ② ལྷ་ཆེན་མི་ཆེན་གྱི་གསུང་བཤད་ཡི་གེར་བྲིས་པ།
གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་ལྷ། འབྲུག་སྤྱི་ལྟར་ཐབ་པ་དང་། སྟོན་ཞིང་འཛེབས་ལ་ན་བར་སྟོན་པ་དང་།
ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་དགའ་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་གསལ་ཞིང་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་དང་།
མཉན་འོས་ཤིང་མི་མ་ཐུན་པ་མེད་པའོ།
གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་ལྷ། བསྟོད་སྤྱིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། གསུང་མཉེན་འཇམ་ཞིང་ཡིད་འོང་
ཡིད་དུ་འཐད། དག་ཅིང་བྲི་མེད་འོད་གསལ་སྟོན་ལ་འཛེབས། མཉན་པར་འོས་ཤིང་མི་ཚུགས་
སྟོན་ཞིང་དུལ། མི་རྒྱལ་མི་བརྒྱུད་རབ་དུལ་རྣམ་པར་སྟོན། ལུས་སེམས་སྤྱིང་ནི་ཆོས་བྱེད་
དགའ་བདེ་སྦྱེད། གཏུང་མེད་ཀྱང་ཏུ་ཤེས་བྱེད་རྣམ་རིག་བྲ། རྣམ་གསལ་དགའ་བྱེད་མཛོན་
པར་དགའ་བྱེད་ཅིང་། ཀྱང་ཤེས་བྱེད་ཅིང་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད། རིགས་ཤིང་འབྲེལ་ལག་

ཚྲོས་པའི་སྐྱོན་དང་བྲལ། སེང་གེ་སྒྲུང་ཆེན་འབྲུག་དང་ལག་འཁྱའི་དབང་། ཇི་ཟ་ཀ་ལ་ཕིར་
 ཆངས་པ་དང་། འད་འད་ཉེ་འད་པའི་དབྱངས་ལྟ་སྟན། ར་སྒྲ་མ་ཁེངས་མི་དཔལ་ཀྱན་
 རེས་ཞུགས། ཆིག་བྱར་བྱིན་ཅིང་མ་ཆང་མེད་པ་དང་། མ་ཞུམ་མིན་ཞན་རབ་དགའ་བྲལ་ཅིང་
 རྩ་བ། རྩུན་ཆགས་འབྲེལ་ཞིང་སྒྲ་ཀྱན་རྫོགས་པར་བྱེད། དབང་པོ་ཀྱན་ཆོམ་མ་སྒྲུང་མི་འགྱུར་
 ལ། མ་བརྟུངས་འཁོར་གྱི་དབྱིལ་འཁོར་ཀྱན་ཏུ་གྲགས། དུག་གསུམ་སེལ་བྱེད་བཅུད་དཔྱར་
 ཆར་གཙོད་ཅིང་། རྣམ་པ་ཀྱན་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པར་འབྱུང་། དེ་ལྟར་བཞེ་ཡིས་ལྷག་པའི་དུག་
 རྩའི་དབྱངས། ཞེས་པ་ལྟར་རོ།

སེང་གེ་སྒྲུང་ཆེན་འབྲུག་གི་སྒྲ་དབྱངས་དང་། རྒྱ་དབང་ཇི་ཟ་ཀ་ལ་ཕིང་ཀ་དང་། ཆངས་དབྱངས་འད་
 འད་ཉེ་འད་ལེས་སྒྲ་དབྱངས་བསྒྲགས། ལྟ་དབང་དབྱངས་དང་ར་སྒྲ་ལྟ་བུར་བརྟེན། མ་ཁེངས་མི་
 དཔལ་སྒྲ་ཀྱན་རེས་ཞུགས་དང་། ཆིག་བྱར་མ་ཆགས་མ་ཆང་མེད་པ་དང་། མ་ཞུམ་མི་ཞན་རབ་
 ཏུ་དགའ་བ་དང་། རྒལ་དང་ཐ་མར་བཅས་པའི་ཆད་དང་ནི། དབང་པོ་ཆོམ་བྱེད་མ་སྒྲུང་མི་
 འགྱུར་དང་། མ་བརྟུངས་པ་དང་ཉེ་འཁོར་ཀྱན་ཏུ་གྲགས། རྣམ་པ་ཀྱན་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པར་
 བྱེད། ཅེས་སོ། དེ་ཡང་དབྱེ་ན། ༡ མཉེན་པ། ༢ འཇམ་པ། ༣ ཡིད་དུ་འོང་བ། ༤ ཡིད་དུ་འཐད་
 པ། ༥ ཡིད་དུ་དག་པ། ༦ ཇི་མ་མེད་པ། ༧ འོད་གསལ་པ། ༨ ལྷན་ཞིང་འཇེབས་པ། ༩ མཉན་
 པར་འོས་པ། ༡༠ མི་ཚུགས་པ། ༡༡ ལྷན་པ། ༡༢ དུལ་པ། ༡༣ མི་བརྟུང་བ། ༡༤ རབ་ཏུ་དུལ་
 པ། ༡༥ རྩར་སྒྲན་པ། ༡༦ ལུས་སེལ་པར་བྱེད་པ། ༡༧ སེམས་སེལ་པར་བྱེད་པ། ༡༨ ལྷིང་
 དགའ་བ་བྱེད། ༡༩ དགའ་བ་དེ་བསྐྱེད་པ། ༢༠ དུང་བ་མེད་པ། ༢༡ ཀྱན་ཤེས་པར་བྱ་བ། ༢༢
 རྣམ་པར་རིག་པར་བྱ་བ། ༢༣ རྣམ་པར་གསལ་བ། ༢༤ དགའ་བར་བྱེད་པ། ༢༥ མཛོན་པར་
 གསལ་བར་བྱེད་པ། ༢༦ ཀྱན་ཤེས་པར་བྱེད་པ། ༢༧ རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ། ༢༨ རྣམ་པ་
 རིག་པ། ༢༩ རྣམ་པར་འབྲེལ་བ། ༣༠ རྒྱས་སྐྱོན་མེད་པ། ༣༡ སེང་གེའི་སྒྲའི་ལུགས་ཙན།
 ༣༢ རྒྱང་པོ་ཆེའི་སྒྲ་སྒྲད། ༣༣ འབྲུག་གི་སྒྲད། ༣༤ རྒྱའི་དབང་པོའི་སྒྲད། ༣༥ ཇི་ཟའི་སྒྲ་
 དབྱངས། ༣༦ ཀ་ལ་ཕིང་ཀའི་སྒྲ་དབྱངས། ༣༧ ཆངས་པའི་སྒྲ་དབྱངས། ༣༨ འད་འད་ཉེ་འད་ལེས་
 རྒྲ་དབྱངས། ༣༩ ལྟའི་དབང་པོའི་སྒྲ་དབྱངས། ༤༠ རེའི་སྒྲ། ༤༡ མ་ཁེངས་པ། ༤༢ མི་དཔལ་

བ། ༤༣ སྤྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱུག་པ། ༤༤ ཆིག་ཟུར་བྱིན་པ། ༤༥ མ་ཁོང་བ་མེད་
བ། ༤༦ མ་ཁུམ་པ། ༤༧ མི་ཞན་པ། ༤༨ རབ་དགའ་བ། ༤༩ རབ་ཏུ་བྱུང་བ། ༥༠ རབ་ཏུ་
ཚུབ་པ། ༥༡ རྒྱུན་ཆགས་པ། ༥༢ རྒྱུན་འབྲེལ་བ། ༥༣ སྤྱ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བར་བྱེད་པ།
༥༤ དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཆེས་པར་བྱེད་པ། ༥༥ མ་སྤྲད་པ། ༥༦ མི་འགྱུར་པ། ༥༧ མ་
བརྟམས་པ། ༥༨ ཞི་བར་བྱེད་པ། ༥༩ སེལ་བ། ༦༠ བདུད་ཚར་གཙོད་པ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པའོ།།

གསུང་འབུམ། སྤར་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱ་ཆེ་གང་པོར་ལྷགས་རྩོམ་གནང་བའི་རིགས་རྣམས་
ཕྱོགས་བསྐྱས་ནས་བྱ་སྤྱི་མང་པོ་བསྒྲིགས་པའི་མིང་།

གསུང་འབུམ་གྱི་སྤྱ་དང་ལྷན་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་
ཕྱིག་སྟེ། བསྐྱེདས་པ་ཐམས་ཅད་མི་མངའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་འབུམ་གྱི་སྤྱ་ལྟར་བཞིན་ཆེ་བ།

གསུང་མད། [རྟིང]སྐྱད་ཆ་བདེན་པ།

གསུང་མོལ། མྱེད་མོལ།

གསུང་རྩོམ། རྩོམ་ཡིག་གི་ཞེས། སྤྱིར་བཏང་རྩོམ་པ་པོ་གང་ཞིག་གིས་བརྩམས་པའི་དཔེ་ཆ་དང་
དབྱེད་རྩོམ་སྤྱིའི་མིང་ཡིན།

གསུང་རྩོམ་གཅེས་བསྐྱས། མཁས་པ་གང་ཞིག་གི་གསུང་རྣམས་ལས་གལ་ཆེ་བའི་རིགས་རྣམས་
ཁག་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ནས་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས་པའི་མིང་།

གསུང་ཚངས་དབྱངས་ལྟ་བུ། ཚངས་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མཆན་བཟང་དང་དོན་གཅིག་

གསུང་ཆོགས། གསུང་བྲིས་ཡིག་ཆོགས།

གསུང་གཞས། ལྷ་གཞས།

གསུང་འོས། མངགས་ཆ་བྱ་དགོས་རྒྱུའི་རིགས།

གསུང་རབ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་། གསུང་རབ་ཁྲོག་པ། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་
སྤྱིང་པོ་མ་འཁྲུལ་ཞིང་མ་བསྐྱད་པ།

གསུང་རབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གསུམ། བསྐྱབ་གསུམ་སྟོན་པ། དུག་རྒྱ་གསུམ་དང་ལྷན་པ། རོག་མཐའ་

བར་གསུམ་དུ་དག་ག།

གསུང་རབ་བཀའ་ཚུལ། ཆད་མར་འཛོག་ལོས་པའི་ཚུལ་ཡིག།

གསུང་རབ་སྒྲིང་། དཔོན་འདི་ཐོག་མར་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་
བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། རྗེས་སུ་རྒྱལ་བ་ལྷ་བའི་སྐབས་སུ་གྲུབ་མཐའ་དག་ལུགས་པར་བསྒྱུར།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་གོང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱེད་སྤྱད་བྱས་ནས་མདོའི་སྤྱེ་དང་།
དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པ། ལུང་དུ་བསྟན་པ། ཆོགས་སུ་བཅད་པ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པ། སྒྲིང་གཞི།
ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ། མདྲ་དུ་བྱུང་པ། གཏན་ལ་པབ་པ་སྟེ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུར།

གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས། སངས་རྒྱལ་ཀྱིས་གསུངས་པའི་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡན་
ལག་སྟེ་ཆོན་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྟུས་པ་སྟེ། མདོའི་སྤྱེ། དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྤྱེ། ལུང་དུ་
བསྟན་པའི་སྤྱེ། ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་སྤྱེ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་སྤྱེ། དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་པའི་སྤྱེ། སྒྲིས་
པའི་རབས་ཀྱི་སྤྱེ། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྤྱེ། སྒྲིས་པའི་རབས་ཀྱི་སྤྱེ། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྤྱེ། མདྲ་
དུ་བྱུང་པའི་སྤྱེ། གཏན་ལ་པབ་པའི་སྤྱེ་ལོ།

གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆའི་གཏམ། ལྷར་བོད་རྒྱལ་ཁྱིམ་མོང་ལྷེ་བཙན་གྱི་དུས་སུ་ལོ་ལྔ་བ་སྐལ་བ་དཔལ་
བཅུགས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག།

གསུང་ལན། ལྷ་ཆའི་ལན་པོ་སྟེ་གཏམ་ལན། ཡབ་ཀྱི་གསུང་ལན་ཅམ་ཡང་མ་བྱུང་ངོ་། གསུང་
ལན་ཡོད་པ་ལྟ།

གསུང་བཤད། བསྐྱབ་བྱ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ། གསུང་བཤད་གནད་པ། གསུང་བཤད་ར་བ།

གསུང་སྤྲས། སངས་རྒྱལ་ཀྱི་གསུང་ལས་སྒྲིས་པའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག།

གསུང་གསལ་བ། ① གཏམ་ཁ་གསལ་པོ། ② ལྷ་གསང་མཐོན་པོ་འཕགས་པོ།

གསུངས། གསུང་བའི་སྐུ་ཆོག

གསུངས་པ། གསུང་པའི་འདས་པ།

གསུབ་པ། ① སྐུ་བའི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག ② རྫིང་ཁྱིས་སྤྱར་བ། ལག་པས་འཕྱར་བ།

གསུམ་པ། སུབ་ཀྱི་སྤྱལ་ཆིག་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
གསུམ། བྱངས་ཤིག་མིང་གི་རྣམ་བྱངས་ལ་འཛིག་རྟེན་དང་། མཉམ་ཆེན་ཆེན་མོ་ལ་ཡོན་ཏན། མིང་པ་བཅས་སོ།
གསུམ་སྒྲོང་མ། ལུས་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག།
གསུམ་དཀྱིལ་དགོན། མིང་གཞན་གསུམ་དཀྱིལ་བྱང་ཚུབ་སྤྱིང་ཟེད། རོག་མར་འབྲུག་པ་བཀའ་
བརྒྱད་ཡིན་ཞིང་རྗེས་སུ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱུར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་མངའ་རིས་ས་
ལུས་ཅ་མདའ་ཚོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསུམ་ཁ། གསུམ་གའམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད། རྒྱལ་ཁབ་དང་ཐུན་མོང་། སྤེར་བཅས་ཕྱོགས་
གསུམ་ཁའི་ཁེ་ཕན་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱས་པ།
གསུམ་ག གསུམ་ཁ་དང་འད།
གསུམ་དགལ། [མངོན]ཆེ་བ།
གསུམ་སྤྱ། བྱེད་པའི་སྤྱ།
གསུམ་སྤྱ་ཅན། [མངོན]སྤྱང་མ།
གསུམ་བསྐྱེལ། ལག་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེལ་བ། ཁ་དོག་གསུམ་བསྐྱེལ་གྱི་ཐག་ཁ།
གསུམ་ཆ། དུམ་ཆ་གསུམ་ཏུ་བགོས་པའི་ཆ་ཤས། གསུམ་ཆ་གཅིག་གསུམ་ཆ་གཉིས།
གསུམ་གཉིས། ① གསུམ་ཆ་གཉིས། ② གསུམ་དང་གཉིས།
གསུམ་ཐོག ① ཁང་པ་གསུམ་བཅེགས། ② ཁང་པ་གསུམ་བཅེགས་ཀྱི་ཐོག་ཁ།
གསུམ་མདོ། ཚུ་དང་ལམ་སོགས་ལག་གསུམ་གཅིག་ཏུ་འཛོམས་པའི་འགག་ཚུ་གསུམ་མདོ།
ལམ་གསུམ་མདོ།
གསུམ་འདུས། ལག་གསུམ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ། གསེར་དངུལ་རག་གསུམ་བསེས་ནས་སྒྲུགས་
པའི་སྒྱོད་ཆས། མི་རིགས་གསུམ་འདུས་ཀྱི་ས་ཁུལ།
གསུམ་ཐུན་དུས། འཛམ་གླིང་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་དང་། རྩོད་ལ། འདོད་ལ། བདེ་བ་བཞི་ལས་ཆ་གཅིག་
ཉམས་ནས་ཆ་གསུམ་ལ་ཡོངས་སྒྱོད་པའི་དུས་ཉེ་དེའི་ཡུན་ཚད་ལ་ལོ་གངས་ས་ཡ་གཅིག་དང་
ཉིས་འབྲུམ་དགུ་ཁྲི་བྱག་སྟོང་ཡོད་ཅིང་། སངས་རྒྱལ་གསེར་ཐུབ་བྱོན་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

གསུམ་ལྷན་ལྷ་མའི་བཀའ་ཤིན་གསུམ། དབང་བསྐྱར། རྒྱུད་བཤད། མན་ངག་གནང་བ།
གསུམ་བདེ་ལ། གསུམ་བདེ་ལ་ཞེས་པའི་གཞས་ཆེན།
གསུམ་པ། གངས་རིམ་ཞེས།
གསུམ་པའི་རང་བཞིན། [མངོན]མོ་མེན་མོ་མེན་གསུམ་པའི་རང་བཞིན་མ་ཉིང་།
གསུམ་པོ། ཞག་གསུམ་སྟེན་གཅིག་ཏུ་བཅེས་པ།
གསུམ་སྒྲགས། གསུམ་རེ་གསུམ་རེ་ཡོད་པའི་གསུམ་ཆོན་རྣམས་ཀྱི་མིང་།
གསུམ་ཐེང་ཅན། [མངོན]ནེ་ཙོ།
གསུམ་ཅེན། ① ལྷ་ཡུལ་ཉེ་གཙོ་མོ་ཆངས་པ་དང་། དབང་སྒྲག་དང་། རྒྱུ་འཇུག་གསུམ་ཅེན་ཞིང་
རོལ་པའི་གནས། ② མཐོ་རིས།
གསུམ་ཆ། རང་གི་བྱ་དང་བྱ་མའི་སྒྲ་གྲུ་ལ་ཆ་མོ་དང་། དེ་དག་གི་སྒྲ་གྲུ་ལ་ཡང་ཆ། དེའི་སྒྲ་གྲུ་ལ་
གསུམ་ཆ་ཟེར།
གསུམ་ཆོན། གསུམ་རེ་གསུམ་རེ་ཡོད་པའི་ཆོན་པ།
གསུམ་ཆོང་། [ཡུལ]ཆོང་པ་ཆོས་མ་ཙ་སྟོར་གཅིག་གིས་ཆོང་བརྒྱབ་ནས་སྟོར་གསུམ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ།
གསུམ་ཟུར། གསུམ་ཏུ་བཞོས་པའི་ཆ་གཅིག་
གསུམ་རིག་པ། ཆེ་སྒྲ་མ་རིག་པ་དང་། བྱི་མ་རིག་པ། ཟག་པ་ཟད་རིག་པ་སྟེ་གསུམ་རིག་པ་འོ།
གསུམ་ཤས། སྒྲ་ཞིང་པ་ཏུ་དྭ་ཆང་གཉིས་ཀྱིས་བྱན་མོང་ཏུ་ཞིང་བདག་གི་ས་ཞིང་ཁས་སྦངས་པའི་
ལོ་ཐོག་རྣམས་ཞིང་བདག་དང་ཞིང་པ་བཅས་ཕྱོགས་གསུམ་སྟོམ་པོར་བཞོས་པའི་ཆ་ཤས།
གསུར། ① བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྟོལ་ཏུ་བར་དོ་བ་རྣམས་ལ་སྦྱིན་རྒྱ་དཀར་གསུམ་དམར་གསུམ་བསྟེས་པའི་
ཅུམ་པ་མེར་བསྟེགས་པའི་ཏུད་པ། དཀར་གསུར། དམར་གསུར། རྩ་གསུར། མར་གསུར། གསུར་
དང་། གསུར་གཏོང་བ། ② འབྲམ་རོས་སམ་ཅེ་བས་ལོགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། སྟོགས་ཀྱི་ཁྱི་མོ་བཅན།
ནགས་གསུར་ཀྱི་སྟག་མོང་པ། ལུ་རྩེད་པ་མའི་གསུར་ན་སྦྱིད། ཤིང་སྒྲུག་རྩེད་མོད་གསུར་ནས་རྒྱས།
གསུར་ཁུག་གསུར་བསྟོ་རྒྱུའི་ཅུམ་པ་སོགས་སྒྲགས་སྟོད་ཀྱི་ཁུག་སྟོད་ཀྱི་མིང་།
གསུར་ཁོག་[ཡུལ]བོད་ཀྱི་གོམས་སྟོལ་ཏུ་ཕུང་པོ་ཡོད་པའི་སྟོད་ཀྱི་རོལ་ཏུ་ཤག་པའི་གསུར་སྟོད་ཁོག་ལ།

གསུར་བསྟོ། མར་རྩམ་སོགས་མེར་བསྐྱེགས་ནས་གསུར་བཏང་བ་དེ་འབྱུང་པོ་སོགས་ལ་བསྟོ་ག།
གསུར་འདུག [ཡུལ] སྟོན་དུས་གཞུང་ལ་ཁུལ་འདྲེལ་བའི་རྒྱས་བ་མེད་པའི་མི་རིངས་ལ་གསུར་
འདུག་གམ་རྒྱར་འདུག་ཟེར།

གསུར་བ། གོ་གནས་ལ་འདུག་པའི་ཆད་ཡོངས་ནས་སྟོར་བའི་མི་ལ་གསུར་བའམ་རྒྱར་བ་ཟེར་ཏེ།
མཁན་པོ་གསུར་བ་ཞེས་བ།

གསུར་རྩམ། རྩམ་བ་སོགས་མེར་བསྐྱེགས་རྒྱུ་ལོ།

གསུས་ཤེད། ལུས་ཀྱི་ལྟོ་བ་དང་ཤེད་བ།

གསུས་ཁོག་གོད་ཁོག་

གསུས་ཁྲིམ། ལྟོ་བ། གསུས་ཁྲིམ་ཆེ་བ།

གསུས་ཁྲག ① ཁོག་པའི་ཁྲག ② མངལ་གྱི་ཁྲག་

གསུས་གོད། གོད་ཁོག་

གསུས་ལྷེབས། ལྟོ་དགོས་སམ་ཤེད་དགོས་ཏེ་གྲོན་པའི་རིགས་ཤིག་

གསུས་ལྟོ། གོད་ཁོག་

གསུས་བ། [ཡུལ]ལྟོ་བ། གསུས་ལྷེར། གསུས་བ་འགོངས་བ། གསུས་བ་འབྱུང་བ། གསུས་བ་སྟོས་
བ། གསུས་བ་ལྟོག་

གསུས་བ་ལྷིག་ གསུས་བ་ནི་པོ་བའི་མིང་དང་། ལྷིག་ནི་བདེ་རྒྱུང་བ་སྟེ་ལྷེ་བའི་མིང་ཡིན་པས་པོ་བ་
ལྷེ་སྟེ་སྟེ་བར་གྱུར་བའི་དོན།

གསུས་པོ། གསུས་བ་དང་འབྲ།

གསུས་པོ་ཆེ། ① གོད་ཁོག་ཆེན་པོ། ② དག་བཙེམ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

གསུས་འབྱུང་། ① གསུས་བ་འབྱུང་བ། ② [མངོན]རྩ་མོང་།

གསུས་རྩིང་ཅན། གོད་ཁོག་ལྷིང་ལྷིང་ཅན།

གསེ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་ས་དང་ད་ལྟ་བ། དངོས་རྩམ་དུས་བྱ་གཅིག་དུས་བྱ་མང་པོར་
བཏང་བའི་དོན་ཏེ། གསེ་བྱའི་བྱད་ཤིང་། བྱད་ཤིང་གསེ་བཞིན་འདུག་ ཤིང་གསེ་མཁན་ཞེས་བ།

གསེ་ག། ① གཤག་པའམ། གསེལ་ག། ལྷ་རེས་ཤིང་སྤྱོད་པོ་གསེས་པ། མགོ་བོ་དུམ་བུར་གསེ་ག།

② བགོ་བཤའ་རྒྱལ་པ། ཆགསེས་བྱེད་པ། ཉང་ནས་གསེས་པ།

གསེག་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། རྩོགས་གཅིག་ཏུ་ཡོ་བའི་དོན་ཏེ། ལྷག་ཁ་
ཅུང་ཟད་གསེག་དགོས། རིག་གདབ་པ་གསེག་མི་རུང། བསེགས་ནི་འདས་པ་སྟེ། རས་
བསེགས་ནས་དུས། གསོགས་ནི་སྤྱལ་ཆིག་པར་གསོགས་ཤིག།

གསེག་ག། རྩོགས་གཅིག་ཏུ་གསེག་གསེག་བྱས་ནས་བཅོས་པའི་བཅད་ཁ། ལྷག་ཁ་གསེག་ག་དུང་
མར་གསེག་ག་བཏོན་པ། ཐད་ག་ལ་མ་བྱིན་པར་གསེག་འགྲོས་སུ་བྱིན། གསེག་ཆད།

གསེག་ག་ལི། དཔེ་ཆའི་སྤོང་ལོ་ག་ལི།

གསེག་ཁ། གསེག་ཁ་དང་འབྲ།

གསེག་འབྲེག་སྒྲིག་ཁྲད་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོན་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་skew ཟེད།

གསེག་གི། ཤིང་བཅོ་བས་ཤིང་བཟུར་བྱེད་གི་ཅེ་གསེག་ག་ཅན་ཞིག།

གསེག་གི་ཤུར་ཅན། ཤིང་བཅོ་བས་ཤིང་བཟུར་བྱེད་གི་སོ་གསེག་ཁ་ཅན་རྒྱུང་བ་ཞིག།

གསེག་གཅོད། འབྲེད་དུ་གཅོད་བྱེད་ཤིང་བཅོ་བའི་ལྷགས་གཅོང་སོ་ལེབ་སོ་ཅན་ཞིག།

གསེག་གཅོད་ཁ་གཉིས་མ། [ཡུལ]ཤིང་པར་བརྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ཡིག་འབྲུའི་བར་
མཆམས་འདོན་བྱེད་ཁའི་རྩོགས་གཉིས་ཁ་བརྒྱར་བའི་ལག་ཆ་ཞིག།

གསེག་གཅོད་ཁ་སྤུབས། [ཡུལ]ཤིང་པར་བརྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ཡིག་འབྲུའི་བར་མཆམས་
འདོན་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག།

གསེག་གཅོད་ཁ་རིལ། ཤིང་པར་བརྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ན་ཡིག་སོགས་ཡིག་འབྲུའི་མིག་
འདོན་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག།

གསེག་གཅོད་ཁ་ལེག་ཤིང་པར་བརྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ཡིག་འབྲུའི་བར་མཆམས་འདོན་
བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག།

གསེག་གཅོད་ཁ་ལོག་ཤིང་པར་བརྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ཡིག་འབྲུའི་བར་མཆམས་འདོན་

བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག

གསེག་གཙོད་ཆེ་སག། ཤིང་པར་བརྟོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ཤིང་པར་བརྟོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་
མིང་། པར་ཤིང་གི་སྟོང་ཆ་འདོན་བྱེད་ཆེ་གས་ཤིག

གསེག་གཙོད་བྱས་འགྲུགས། ཤིང་པར་བརྟོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། པར་ཤིང་གི་སྟོང་ཆ་རྒྱང་
རིགས་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག

གསེག་ཆེན། ཤིང་པར་བརྟོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ཟངས་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་ཞིག

གསེག་ཐིམ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟེད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་*italic* ཟེད།

གསེག་མ། དུམ་བུར་བཏང་བའི་གྲོ་མོ་དང་རྩོམ་ཕྱེ་མ། གསེག་མ་མེད་པའི་ས་གཞི་ངོས་འཇམ་པ།
གསེག་གཟུགས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟེད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་*italic* ཟེད།

གསེག་ལམ། རིའི་འབྲེད་ཏུ་ཡོད་པའི་ལམ་ཁ།

གསེག་ལོན། ཤིང་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་ཞིག

གསེག་ཤང་། གསེལ་བྱེད་དམ་འཁར་གསེལ།

གསེག་ཤིང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་གི་འཁར་བ་ཞིག་གི་མིང་།

གསེང་། ① བར་མཚམས་སམ། སྒྲུབས། གྲག་གསེང་། ཁོག་མའི་གསེང་བསྒྲུབ་པ། ཁོང་གསེང་
བརྒྱུངས་པ། ལས་གསེང་། གྲལ་གསེང་། གསེང་། ཀ་བའི་གསེང་། ② དཀྱིལ་དང་ཁོད། སྒྲིན་
པའི་གསེང་། རྒྱགས་གསེང་།

གསེང་ཕྲག བར་མཚམས། ལས་ཀའི་གསེང་ཕྲག མི་ཆོགས་ཀྱི་གསེང་ཕྲག

གསེང་བ། [ར་]སྟོག་པའི་དོན་ཏེ་དཔེར་ན། མོ་གསེང་བ། ཞི་ཁུང་གསེང་བ་ལྟ་བུ།

གསེང་བར། གསེང་དབར་དང་འབྲ།

གསེང་བྲག བར་མིང་ངམ་བྲག་བ་རྒྱང་རྒྱང་།

གསེང་དབར། བར་མཚམས། ཉིན་གུང་གསེང་དབར་བྱང་ཆེ་ཡུད་ཙམ་མེགས་རོགས།

གསེང་དབྱག་བར་མཆོམས་སམ་བར་གསེང་།

གསེང་ཡབ། གསེང་གཡབ་དང་འབྲ།

གསེང་གཡབ། ཁང་པའི་མཐོངས་སུ་དཀར་གསལ་བསིལ་གཡབ་ལྷར་ཡོད་པ། གསེང་གཡབ་
ཡངས་ཤིང་མཐོན་པོའི་འདུ་ཁང་།

གསེང་ལམ། གསེང་ལམ་མམ། ཐག་ཐོགས་མེད་པའི་ཉེ་ལམ། གསེང་ལམ་འཆོལ་བ།

གསེང་ཤོར། ① བར་གསེང་དུ་ཤོར་བ། མི་དོགས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་གསེང་ཤོར་བྱུང་མེད་པ། ②
བར་ཆོད་པའམ་ནར་ལུས་ཤོར་བ།

གསེང་གསེང་། བར་བར་རམ་བར་སྟོང་སེང་སེང་། ལྷམ་བུའི་ཐག་ཀྱང་གསེང་གསེང་རེད།

གསེགས་བུ་བརྩམ་པ། རས་ཀྱིས་བརྩམས་པ།

གསེད། གསེ་རྒྱའི་བལ་སོགས་གསེད་བཞིན་པ།

གསེད་བཤོལ། ཞིབ་ཏུ་དེ་བའམ། སོ་སོར་དེ་བྱེ་བ། དགོ་ཕྱིག་གསེད་བཤོལ།

གསེད་པ། བསེད་པ། གསེད་པ། སེད། མེལ་བ་དང་འབྲེད་པ། ལུག་བལ་གསེད་པ། སྐྱ་བསེད་པ།

གསེབ། ① འབྲས་བུ་མ་བྱུང་བའི་རྟ་བོར་སོགས། རྟ་གསེབ་གཏོར་བ། གསེབ་འབྲས་གཅོད་པ། ②
ཁྱོད་དང་གསེང་། མའི་གསེབ། མྱོང་གསེབ། མྱོང་གསེབ་པ། ཁྱོམ་གསེབ། འཁྲལ་པའི་གསེབ་
ནས་གནས་ལུགས་བཅའ་བ།

གསེབ་ལམ། ལམ་རྒྱུང་རམ་ལམ་གྱ་དོག་པོ། གཅན་གཟན་འགྲོ་བའི་གསེབ་ལམ།

གསེར། ① རིན་ཆེན་དང་པོ། སྐྱ་གསེར། ཞལ་གསེར། རྩོ་གསེར། རྒྱན་གསེར། ཆ་གསེར། བྱང་
གསེར། གསེར་བཙོ་མ། གསེར་བརྩལ་མ། གསེར་བཙོ་སྦྱངས་བྱེད་པ། གསེར་གཏོར་བ།
གསེར་འབྲུག་པ། གསེར་སིལ་མ། མཐོ་འདོད་གནས་ལ་གསེར་སྐྱས་བཙུགས། དམའ་འབེབས་
ཐལ་བའི་དོང་དུ་བྱུང་། གསེར་དབུལ་ལ་སོགས་ཞོར་ཇུས་ཀྱིས། ལྷན་པའི་གྲགས་པ་ཉོ་མི་བྱུག་
མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁ་དོག་རྒྱལ་པོ་དང་། ཁ་དོག་ཆེན་པོ། གང་གྲ་སྟེས། ལུགས་ཀྱི་གཙོ་པོ།
ལུགས་མཆོག་ཆ་ལས་སྦྱངས། མདངས་ལྡན། མདོག་ལྡན། ལུས་བརྒྱ་སྟེས། མའི་ས་བོན།
ཆོང་འདུས་འགྲིམ། འཆོ་བསྐྱོལ་བྱེད། མོང་མཆོག་གཟེ་བརྟེན་སྟེས། རོད་བྱེད་པ། ཡིད་འོང་།

རི་ལས་སྒྲེས། རིན་ཆེན་ཆེ། རིན་ཆེན་མདོག་བཟང་། ས་ལེ་སྒྲུལ། སའི་སྒྲིང་ཤོ། སའི་རྒྱ་བ།
བསྐྱེད་བྱ། ཉེ་མ་བཅས་སོ། ② སྒྲན་དུ་འགྲོ་བའི་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་ཤིག་སྟེ་ནང་གསེས་སུ་
དམར་སེར་གཉིས་མཆིས། རོ་བསྐྱ། ཞུ་ཆེས་བསིལ། ལུས་བས་ཆེ་རིང་། སྐས་བ་སྒྲ། དབྱིག་
དུག་སེལ། སྒྲི་རྒྱན་གཙོང་། ③ མིང་འགའི་སྟོན་དུ་སྒྲུར་ནས་ཞེ་ཆིག་གས་ཆེ་བཟོད་སྟོན་པ།
གསེར་ཞལ། གསེར་སྒྲན། གསེར་སྒྲེམས། གསེར་ལམ།

གསེར་ཀ་གཡུ་ཡི་ཀ་ལེབ་ཅན། གསེར་གྱི་གཡུ་གཡུ་ཐ་ཅན།

གསེར་ཀོ། གསེར་རྩིལ་རག་བཏུས་བྱུགས་པའི་ཀོ་བ།

གསེར་ཀོང་། གསེར་ལས་བཟོས་པའི་མཆོད་མེ་ཀོང་བྱ།

གསེར་ཀོང་དག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས། རྗེ་འདི་ནི་ལྷ་སར་དུ་ཡའི་རྒྱ་མ་སྒྲུ་མེང་བཅུ་པའི་ཡབ་གཞིས་གཡུ་
ཐོག་པའི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༢ལོར་འབྲུངས། མཆོན་ཡེ་ཤེས་
འབར་ཞེས་གསོལ། རྒྱུང་དུའི་དུས་སྒྲུ་གཟུགས་གཙོང་བ་དང་། དགུང་ལོ་བཅུ་ལ་མེབས་སྐབས་
དགའ་ལྗན་ཁྲི་ཆེན་དག་དབང་ལོར་བྱ་བ་སྟེན་ནས་སྒྲོ་བ་གཉིར་མཛད། དེ་ནས་དགའ་ལྗན་བྱང་ཅེ་
སྒྲ་ཆང་ཁོངས་གསེར་ཀོང་ཁང་ཆོན་དུ་ཆོས་ཞུགས་ཀྱིས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་བོད་ལྷ་ལ་གསན་
སྒྲོང་གནང་། རྗེ་གསེར་ཁང་དང་། ཁྲི་དག་དབང་ལོར་བྱ། ཡོངས་འཛིན་སྒྲོ་བཟང་བསྐྱན་འཛིན།
རོང་པོ་བཞེ་ཏ་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོ། མཁས་དབང་ཀ་ས་ལྷ་རམས་པ། བྱང་ཅེ་ཆོས་རྗེ་བསྐྱན་
འཛིན་རབ་རྒྱས་སོགས་རྒྱ་མ་མང་པོའི་དབང་ནས་མདོ་སྐྱེད་ཀྱི་ཐབ་ཆོས་རྣམས་གསན། དགུང་
ལོ་རི་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་བཙེ་ལྷ་པའི་ས་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་གཞིས་ཀ་ཅེར་སྒྲུ་གཤེགས།

གསེར་ཀོང་མཆོན་ཐུག་གསེར་རྒྱུང་ལས་བཟོས་པའི་མཆོད་ཀོང་མཆོན་གང་ཐུབ་པའི་མཆོད་མེ་སྒྲར་བ།

གསེར་ཀོ་བ། ① གསེར་སྟོག་མཁན། ② གསེར་སྟོག་བའམ་གསེར་འདོན་པ།

གསེར་སྒྲ། གསེར་རྒྱུང་མའམ། གསེར་ཟངས་ལས་བཟོས་པའི་ལྷའི་གཟུགས་བརྟན། དཀོར་གཉིར་
བྱི་བདར་མཁས་ན། གསེར་སྒྲུ་རག་ལ་བཏང་ཡོང་། རྒྱ་མ་ཟེར་ཡང་མི་རེད། གསེར་སྒྲུ་ཟེར་
ཡང་རག་རེད། གསེར་སྒྲུ་རང་བྱོན་གྱིས་གསུང་མི་འགྲོན། ཉག་པོ་འབྲུ་ཞིབ་གྱིས་ཁ་གྲགས།
གསེར་སྒྲུ་ས་འོག་མནན་གྱུར་གྱང་། བར་སྒྲང་མཐོངས་ལ་འོད་ལམ་འཆར། མཁས་པ་ཟུར་དུ་

३३११

སྒྲིམ་པའི་བསྟེན་ཡིག་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་དང་བསྟེན་ཆེན་གྱི་ཐོ་ཡིག་བདེ་ཆེན་མཆོག་སྒྲིན་
མོགས་ལྷགས་རྩོམ་མང་དུ་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་མེབས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་
སྟེལ་སྒྱི་ལོ་༡༤༤༤ལོར་སྤང་ལུང་རི་ཁྱོད་དུ་སྐྱེ་གཤེགས།
གསེར་ཁབ། ཉན་འཆོས་བྱེད་དབྱེད་གྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། བཅའ་ཁབ་འདི་གསེར་ཁོན་ར་མ་ངེས་ཀྱང་ཁ་
རྒྱན་དུ་བྱེ་བྲག་གི་མིང་སྒྱི་ལ་བཏགས་པར་བྱས།
གསེར་ཁབ་མེ་བཅའ། གསེར་ཁབ་དང་མེ་བཅོས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲན་དབྱེད་བྱེད་ཐབས་ཤིག
གསེར་ཁུ་བ། [མངོན་]མེ་ལྷ།
གསེར་ཁྲི། གསེར་གྱི་བཞུགས་ཁྲི། གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། སེང་གོ་བརྒྱད་གྱིས་བཏེགས་པའི་གསེར།
གསེར་མཁམ། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་།
གསེར་སྒྲ། ཆ་གསེར་བཏང་ཡོད་པའི་རྟ་སྒྲ།
གསེར་གྱི་ཀ་བ། ① ལུས་གྱི་རྩ་ལམ་ཞིག ② གསེར་ལས་བཅོས་པའི་གདུང་འདེགས།
གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར། མངོན་པ་མཛོད་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ན། རྒྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ཡུན་རིང་
པོར་རྒྱུང་གིས་བསྐབས་པ་ལས་བྱིས་ནི་རྒྱའི་རྩམས་སུ་འབྲུམ་ཐག་བརྒྱད་ཡོད་པའི་མཆོར་
རྒྱུར་པའི་ལྷག་མ་དབངས་སུ་དབག་ཆད་སུམ་འབྲུམ་ཉི་ཁྲི་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་དུ་རྒྱུར་པའོ།
གསེར་གྱི་བཀལ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའི་གསུང་ངག་གམ། བཀའ་ཡིག
གསེར་གྱི་ཁུ་བ། [མངོན་] ① མེ། ② མེ་ལྷ།
གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ། ① བག་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ② གསེར་ལས་བཅོས་པའི་འཁོར་ལོ།
གསེར་གྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ། ཁ་སྒྲེའི་ནང་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེར་གཞིགས།
གསེར་གྱི་དགྲ། [མངོན་]ལྷགས།
གསེར་གྱི་རྒྱ་མིབས། ཟངས་ལ་ཆ་གསེར་བཏང་པའི་ཁང་ཚོག་རྒྱ་མིབས།
གསེར་གྱི་སྒྲོམ་བྲ། གསེར་གྱིས་བཅོས་པའི་སྒྲུམ་རྒྱུང་།
གསེར་གྱི་ལྷང་། གསེར་ལས་བཅོས་པའི་ཤོག་བྲ།
གསེར་གྱི་སྟོང་པོ། ① ལྷང་མེད་གསེར་རྒྱུང་། ② [མངོན་]ས་གཞི།

གསེར་གྱི་སྒྲིང་པོ་ཅན། བསྐྱབས་ན་གསེར་འབྱུང་བྱང་གི་ཆར།
གསེར་གྱི་ཐམ་ག། ཐམ་ག་བཟོ་བྱེད་གྱི་རྒྱ་གསེར་ལས་བྱུབ་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས་པ་ཡིན།
གསེར་གྱི་ཐམ་ག་ནི་གནའ་པོའི་མོང་མ་དང་སྒོན་ཆེན། དཔོན་ཆང་། ལྷག་བདག་ཆོས་པེད་
སྦྱོང་བྱེད་གྱི་ཡོད།
གསེར་གྱི་ཐིག་གྲ། གསེར་ལས་བཟོས་པའི་སྦྱང་པ།
གསེར་གྱི་ཐིག་ལེ། [མངོན]ལྷ་ཁྲབ་འཇུག།
གསེར་གྱི་དོང་ཅེ། གནའ་རབས་གྱི་གསེར་སྒོར་མོའི་མིང་སྟེ། བྱིད་བྱིབས་སྒོར་མོ་ལ་ནད་དུ་ཁྱེད་
བྱ་བྱ་བཞི་ཡོད་པས་ཐག་པ་ལས་བརྒྱས་ཆོག་པ། དེ་འདྲ་བཅུ་ཆོན་དང་བརྒྱ་ཆོན་བྱས་ཏེ་ཐག་
པ་ལ་བརྒྱས་ནས་སྦྱོང་ཡེན་སྐབས་དང་དདུལ་གྱི་གངས་འཕོར་ཅི་བདེ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།
གསེར་གྱི་མདོང་། [མངོན]དབག་བསམ་ཤིང་།
གསེར་གྱི་ཕྱད་བྲ། ① སྡོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལྷས་པས་མཁྲིས་ནད་
དང་། དུག་རྒྱ་སེར་བཅས་གྱི་ནད་ཀྱི་ནད་འདྲེན་པར་བྱེད། ② གསེར་རྒྱན་གྱིས་སྦྱས་པའི་རལ་
པའི་ཐོར་ཅོག།
གསེར་གྱི་བར་མིག་བདུན། གསེར་རྒྱགས་པའི་སྒོམ་བྱ་བ་མིག་བདུན་ཡོད་པ།
གསེར་གྱི་པེ་འུ། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྒོན་པའི་བཀའ་བཞེན་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་
དུ་བསྐྱན་པ་སྦྱོང་བར་བཞུགས་པ་དང་། དོན་གཉེར་པ།
གསེར་གྱི་བྱེ་མ། ① ལུ་ཐོ་ཆེན་པོའི་བྱེ་མ་ལ་གསེར་ཡོད་པ། ② ས་སྒྲན་གྱི་རིགས་མཆོ་འགས་
སོགས་སུ་ཆགས་པའི་བྱེ་མ་གསེར་འོད་ཅན་ཞིག་སྟེ། རོ་ཆ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལྷས་པས་མཁའ་
མའི་ནད། རི་རྒྱ་ལགས་པ། ལྷས་ཆག་བཅས་ལ་པན།
གསེར་གྱི་དབྱངས། [མངོན]ཉི་མའི་རྒྱ།
གསེར་གྱི་མིག་ཅན། [མངོན]ཉ།
གསེར་གྱི་མེ་ཉོག་ ① མེ་ཉོག་ཅན་པ་ཀ ② སྡོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསིལ།
ལྷས་པས་སྦྱོང་ཆད་དང་། མཁྲིས་པའི་ཆ་བ་སེལ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་གཟོང་མཆུ་དང་།

གསེར་མེ། གསོར་མགོ་བཅས་སོ། ③ གསེར་ལས་བཅོས་པའི་མེ་ཉོག
གསེར་གྱི་གཟུགས། ① སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐྱ་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན། ② གསེར་ལས་བྱས་པའི་
གཟུགས་བརྟན།
གསེར་གྱི་རི་བདུན། མཛོན་པ་ནས་བཤད་པའི་རི་རབ་གྱི་འཁོར་ཡུག་ཏུ་བསྐྱོར་བའི་རི་བདུན་ཉེ་སྤྲུང་
འཛིན་དང། རྣམ་འདུད། ཉན། ཉན་སྤུག་སེང་ལྷེང་ཅན། གཤོལ་མདའ་འཛིན། གཉལ་ཤིང་འཛིན་ནོ།
གསེར་གྱི་ལྷས། [མཛོན]ནས་མཁའ་ལྷེང་།
གསེར་གྱི། གསེར་འབྲ་བྱེད་ཀྱི་རིམ་ཅེ།
གསེར་སྟེགས། ① གསེར་བྱེ་ལས་བྲིས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེགས་བཅ། ② བཀའ་ཡིག་བརྒྱུ་ཡོད་
པའི་གསེར་ལེབ།
གསེར་མག་ད། གསེར་རྩུང་བ་ལོ།
གསེར་འགྲུང། ལྷགས་སོགས་གསེར་དུ་བསྐྱར་ནས་གྲུང་པའི་དོན། གསེར་འགྲུང་ཅི།
གསེར་ངང་། ཚུ་བྱ་ངང་སེར་རམ་དུར་བ།
གསེར་དདུལ། ① གསེར་དང་དདུལ་གྱི་བསྐྱེད་ཆིག་གསེར་དདུལ་གྱིས་སྤྲ་བ། ② འགྲོ་དདུལ་
སྤྱིའི་མིང་།
གསེར་དདུལ་བྱེད་མའི་སྟེགས་བཅ། གསེར་དདུལ་གཉིས་གྱིས་ཡིག་བྲེང་སྟེལ་མར་བྲིས་པའི་
སྟེགས་བཅ།
གསེར་མངལ་ཅན། [མཛོན]གཉམ་རྩུང་དུ་འཛིག་ཉེན་འདི་ཐོག་མར་ཆགས་དུས་སྟོང་འཕམ་གསེར་
དང་འབྲ་པའི་སྟོང་འདི་ནང་ནས་ཆངས་པ་སྟེས་པའི་རྩུ་མཆན་གྱིས་དེ་རྩྭར་བྲེད།
གསེར་ཅན། ① སྟོ་ཞིག་ ② ར་གན།
གསེར་ཅན་འདབ། [མཛོན]བྱ་དུ།
གསེར་ཅན་བྲ། [མཛོན]ལྷ་མ་ཡིན།
གསེར་ཅོག་གསེར་གྱི་ཅོག་ཅེ་སྟེ། རི་མོ་སྤྲ་ཆོགས་དགོལ་བྱས་པ་ལ་གསེར་རྩུ་གསེར་པའི་ཅོག་
ཅེ། དེ་སྟོན་པལ་ཆེར་སྒྲུ་མ་རེ་འགས་པེད་སྟོད་བྱེད།

གསེར་བཅད། ༡ ཐང་ག་འབྲི་སྐབས་ཆོན་གཞན་ལ་འཐེན་པའི་གསེར་གྱི་རི་མོའི་བཅད། ༢ གསེར་
ལེབ་བྱགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཁོར་འཛིན་པ་ཉ་དང་། རྒྱན་རིས་པ་ཉ་སྟེ་ཆོགས་འབྲི་དགོས་པས་
མཆའ་ལམ་ལི་ཁྱི་སྟེང་ནས་བཅད་རྒྱབ་གི་ཡོད་པས་དེར་གསེར་བཅད་ཅེས་ཟེད།

གསེར་ཆབ། ཐང་གསེར་གྱི་ཁུ་བ་སྟེ། ལྷ་སྟེང་ཞལ་རས་ལ་འབྱུག་བྱེད་ཡིན།
གསེར་ཆས། གསེར་གྱི་རྒྱན་ཆས་ཀྱི་སྟེ་མིང་སྟེ། གཏུ་དང་། རྩ་ལོང་དང་ལག་གཏུབ་སོགས།
གསེར་རྒྱ། ① གསེར་བཞུས་པའི་ཁྱ་བའམ་གསེར་ཞུ། ② འབབ་ཆུ་ཞིག་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཆབ་
མདོ་རྫོང་གི་འབྱུང་རྒྱུ་ཡོད། སྟོང་རྒྱུ་ལ་འཛིན་ཆུ་ཟེད། བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁུལ་དུ་རྒྱ་རྒྱུར་འབབ།
གསེར་ཆོས། མཐེང་ཤོག་གི་རིས་སུ་གསེར་ཞུན་གྱིས་བྲིས་པའི་ཆོས།
གསེར་ཆོས་བཅུ་གསུམ། ཆར་ལུགས་ལས་ལུགས་རིའི་བྱི་རོལ་ཏུ་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཏེ། མཁའ་
སྟོང་སྟོར་གསུམ། དམར་ཆེན་སྟོར་གསུམ། དམར་རྒྱུང་སྟོར་གསུམ། འཆི་མེད་རྟོ་རྩེ་རྩེ་མོ།
རོམ་དམར། སེང་གདོང་མ། འཇམ་དཔལ་ནག་པོ་སྟེ་བཅུ་གསུམ།

གསེར་མཆོག ① རྩ་སྟེང་ཆུ་གསེར། ② སངས་རྒྱས་ཤེས་གི་མཆོག།
གསེར་ལྗང་བརྒྱུད་ས། གསེར་རྒྱུང་གིས་བཞོས་པའི་དངོས་སྟེང་།
གསེར་ལྗོངས་དགོན། མིང་གཞན་ཀྱང་སེ་གསེར་ལྗོངས་དགོན་ཟེད། སྟེ་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་
གསུམ་པའི་ནང་ན་འགྲོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་སྐབས་སུ་བཏབ། འབྲུག་མཐའ་ས་སྟེ་བ་ཡིན། ད་
ལྟོ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་འདུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསེར་ཉ། ལུས་གསེར་གྱི་མདངས་ལྟར་འོད་འགྲོ་བའི་ཉ་རིགས་ཤིག་སྟེ་བཟ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་
ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

གསེར་སྟན་རིན་པོ་ཆེ། ① རྩ་བའི་ཞེ་ས། ② མཆོག་ལ་འབུལ་རྒྱུའི་ཡི་གེའི་ཆེ་བསྟོད།
གསེར་ཉིག་སྟེ་སྟན་ཞིག།
གསེར་ཉིལ། གསེར་ལས་བཞོས་པའི་ནད་དམིགས་སྟེག་བྱེད་ཀྱི་ཉིལ་བ་སྟེ། དེ་ནས་དམིགས་སྟེང་
བརྟེན་ན་རྩ་ཆད་པ་དང་། སྟོང་སྟོན། རྩ་དཀར། མིག་སོགས་དབང་པོ་མི་གསལ་བའི་ནད་
བཅས་ལ་པན།

གསེར་རྟོག་ ① ཁང་པའི་ཅེ་རྟོག་ ② ལྷ་མོ་སོགས་ཀྱི་གསེར་རྟོག་

གསེར་རྟོག་དགོན། མི་གཞན་དུ་དགའ་ལྡན་འགྲོ་པན་གྱིང་ཟེད། ཐུག་བཅའ་དང་བཞེངས་ལོ་མི་
གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྐྱ་འབྲུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་རྟོག་སློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོ། རྗེ་འདི་ནི་མདོ་སྨད་ཙོང་ཆུང་ཉེ་འགམ་ཨར་ཆ་ཞེས་
བར་ཡབ་རྟ་མགྲིན་དང་ཡུམ་ཆེ་མདོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་སྤུལ་སྤྱི་
ལོ་༡༩༥༥ལོར་འབྲུངས། དགུང་ལོ་གསུམ་ཅུ་ལ་གསེར་ཁང་སློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་
མཆོའི་བྱང་དུ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་མཛོད་སྤྱོད་སྤྲོད་ཀྱི་མཆོ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་
ལྔ་ལ་གསེར་རྟོག་དགོན་དགའ་ལྡན་འགྲོ་པན་གྱིང་དུ་གདན་ཤངས། རྗེ་སྤུལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་
བྱང་ནས་ཕྱི་མོའི་ཡི་གེ་སྤུམ་རྩ་དང་ཉེར་མཁོའི་སྟོག་འདོན་གསན་བཞེས་མཛད། དགུང་ལོ་
བདུན་ལ་རྒྱ་བཟང་རིན་པོ་ཆེ་སློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་རབ་རྒྱས་བྱུང་དུ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་
མཛོད་ནས་མཆོད་སློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆོས་གྲགས་ཞེས་བསྟུལ། བོད་ཀྱི་བདེ་སྟོད་པ་སྤུམ་
རྩ་པ་དང་རྟགས་ཀྱི་འབྲུག་པའི་མཆོན་འགྲུལ་མདོར་བསྟུས་ཏེ་བརྗོད་བརྗོད་མཆོར་འབྲུལ་གྱི་ལྟེ་
མིག་སྤུལ་ཐབས་རིན་ཆེན་འབྲུང་གནས་ཀྱི་རྗེས་གནང་སྐབས་སུ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་མཆོད་
གཏོར་སོགས་ཀྱི་ལག་ལེན་བྱུང་དུ་བཀོལ་བ་ཀུན་གསལ་མེ་ཡོད། གསང་ཆེན་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་
ས་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བྱུང་འབྲུག་ཁང་དུ་བཞོད་པའི་རིན་ཆེན་ཐེག་སྤུལ་སོགས་
བཀའ་རྒྱུ་པོད་འབྲིང་བཅུ་ཅུ་མཛད། དགུང་ལོ་དོན་གཅིག་ལ་ཐེག་པ་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་
པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༥ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེམ།

གསེར་རྟ་སྤྱི་བྱང་སྟོན་གྱིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༠ལོར་མཁན་ཆེན་
འཛིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་ཀྱིས་བཅུ་དང་རྒྱས་སུ་དུ་ཕྱིན་པས་ད་ལྟ་འཛིག་རྟེན་འདིར་ནང་
པའི་ཆོས་ཆོགས་ཆེ་ཤོས་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་རྟོང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་
རང་སྟོང་ཁུལ་གསེར་རྟ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་རྟེན་དགོན། མཛོད་སྤྱོད་སྤྲོད་ཀྱི་སྤུལ་བཟང་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྱང་
རྒྱ་ཆ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་གཏི་དགོན། མིང་གཞན་གསེར་གཏི་དམ་ཆོས་སྤྱིང་ཟེད། དགོན་པ་འདི་བཅའ་དུས་དང་
འདེབས་མཁན་མ་གསལ། མཐོ་མྱིང་དགོན་ལག་ཉེར་ལྗོངས་གཏོགས་ཡིན་པར་བཤད་པ་
ལྟར་ན་བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན་པ་འདྲ། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་
ཅ་མདའ་ཤོར་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་
འཁྱེད་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱན་གནས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི། ཆོ་འདི་བྱི་ལ་བྱིན་
དུག་གིས་བསྐྱས་པའི་པན་བདེའི་བསམ་པ་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་བར་དུ་མི་འགྱུར་བས་ན་གསེར་ལྟ་བུའོ།

གསེར་ལྟར་གྱི་ཆ་ཆད། “གསེར་གྱི་ཆ་ཆད་”ཀྱང་ཟེད། དེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་
གི་འཇར་མེན་གྱི་མཛེས་བཟོ་རིག་པ་མཁས་ཅན་ཁའེ་དབྱི་ཤིན་[1810-1876]གྱིས་
གསར་དུ་རྟེན་པའི་དབྱིབས་ཐུང་སྟེང་གི་ཐུང་མཐའ་དང་རིང་མཐའི་སྤྱར་ཆད་ $a:b=b:[a+b]$
དེ་ཡིན། དེའི་ཐོན་དབྱིབས་ཐུང་གི་ཐུང་མཐའ་ཡིན་པ་དང་ b ནི་དབྱིབས་ཐུང་གི་རིང་མཐའ་ཡིན།
ཁོ་པའི་འོས་འཛིན་ལ་”སྤྱར་ཆད་དེར་སྤྱར་མང་ཡིན་ལ་གཅིག་སྤྱད་ཀྱང་ཡིན་པ་དང་། སྤྱིང་ཆད་
སྟོམ་ཞིང་ཉེ་བཅག་ཆེ་བའི་སྟོན་ཆ་མེད་པའི་མཛེས་ཆོར་གྱི་རི་འདུན་དང་མཐུན་ཤོས་ཀྱི་ཁྱད་
ཆོས་ལྡན་ཡོད་”དེར་བཞེན་སྟོད་མེའུ་ཁྱད་དང་བར་སྟོམ་དང་རྒྱལ་དར་སོགས་ཆང་མའི་ཞེང་
དང་རིང་ཆད་ཀྱི་ཆ་ཆད་དུ་འཛོག་གི་ཡོད། དེ་རྗེས་མེ་སྤྱེ་མེ་དང་ཨན་རྩི་གཡལེ། སྤྱི་ལོའི་སོགས་
ཀྱིས་ཆོད་ལྟ་བུས་པ་བརྒྱད་མི་མང་ཆེ་བས་ཆ་ཆད་དེར་དགའ་པོ་བྱེད་པ་མ་ཟད་མཛེས་ཆོར་གྱི་
རི་འདུན་དང་འཆོམས་ཤོས་ཡིན་པའི་འོས་འཛིན་བྱུང་བ་རེད།

གསེར་སྟན། མགར་བའི་འོག་ཏོ།

གསེར་སྟན་འོག་ཆོ། གསེར་མགར་གྱི་ལག་ཆ་ཞིག་

གསེར་ཐང་དགོན་པ། མིང་གཞན་དུ་དགའ་ལྡན་བཤད་སྐབ་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ཟེད། རབ་བྱུང་བཅུ་
གསུམ་པའི་ལུགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་ཤར་ཆང་བྱུང་བསྟན་བྱགས་པས་བྱག་བཅའ་བྱུང་བ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཐེ་བོ་ཤོར་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་ཐག། གསེར་མགར་གྱི་ཡོ་སྤྱད་ཅིག་

གཤེར་ཐམ། གཤེར་གྱི་ཐམ་ག
གཤེར་ཐར། རྫོང་ཞིག་སེ་ཁྱོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་བྱང་
རོལ་སུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་ཆོད་གན་ཐང་དུ་ཡོད།
གཤེར་ཐམ། གཤེར་གྱི་བྱེ་མ།
གཤེར་ཐིག་བོན་གྱི་ལྷ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག
གཤེར་བྱལ། བསྐལ་བཟང་འདིའི་རྣམ་འཛེན་གཉིས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དཔལ་ལོ་བདུན་གྱི་ལྷ་པའོ།
གཤེར་ཐོག་གཤེར་གྱི་རྒྱ་མིབས།
གཤེར་ཐོད། གཤེར་གྱི་ཙོད་པན་ནམ་ཤོག་ལྷ།
གཤེར་དང་སྤང་མཐེང་། རྒྱ་སྟོལ་རི་མོར་དབྱེད་བརྫོང་བྱེད་པའི་མིང་ཆིག་ཅིག་ཡིན། དེ་ནི་རྒྱ་
སྟོལ་རི་མོར་གྲང་གཤེར་དང་། མཐེང་། སྤང་མ་བཅས་སྟོད་གྱི་ཡོད་པས་དེའི་བརྒྱུས་མིང་
ཞིག་ཡིན། ཆོན་དེ་གསུམ་གྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་བྲིས་པའི་རི་མོར་“གཤེར་དང་སྤང་མཐེང་
གྱི་རི་རྒྱུ་རི་མོ་”ཞེས་ཟེར།
གཤེར་དམ། ① གཤེར་གྱི་ཐམ་ག ② གཤེར་གྱི་དམ་བེ།
གཤེར་དེབ། གཤེར་བྱང་སོང་གི་དེབ་གཞུང་ཡི་གེ
གཤེར་དོ། རྫོ་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། རྫོད་སྟོམས། ལུས་པས་ལུས་ཆག་
གསོ། མིག་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཉ་བྱ་དང་། ཉ་ཙ་ཡང་ཟེར།
གཤེར་ལྷན། [མངོན]① གཟའ་ལྷག་པ། ② ཀླ ③ མེ། ④ མེ་ལྷ། ⑤ འབབ་རྒྱ།
གཤེར་ལྷན་མ། [མངོན]① ས་གཞི། ② འབབ་རྒྱ། ③ སྟོན་གྱི་དུས། ④ གཟའ་ལྷག་པ། ⑤ ལུ་བོ་
གཞུ། ⑥ ལྷ་མོ་ལྷ་མ།
གཤེར་ལྷན་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤང་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཤེར་ལྷན་གཞི། [མངོན]ས་གཞི།
གཤེར་ལྷན་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་

བོད་རང་སྲོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསེར་ལྗེས། གསེར་གྱི་ལྗེས་འབྲུ་ཞེས་པ་སྤྱད་སྐྱེ་ཆེན་དཔོན་ཆེན་སོགས་གྱི་ལྗེས་འབྲུ་
གསེར་སྲོད། ① དབལ་བསམ་ཤིང། ② སྤྱད་ལྷན་པའི་མཆོད་རྟེན། གསེར་གྱི་ཕྱི་གཡོགས་ཅན།
གསེར་གདུང་། ཉམས་ལེན་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཆེན་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་གདུང་གསེར་གྱིས་
གཡོགས་པའི་མཆོད་རྟེན།
གསེར་གདུང་དགེ་ལེགས་འདོད་འཛོ། ལྷ་ལའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་
ཉམས་པར་བཞུགས་པའི་གསེར་གདུང་ཡིན། དེའི་མཆོད་ལ་ཐོག་སོགས་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་
རྟེན་གྱི་རྒྱུ་གསེར་རྒྱ་ལྷན་གྱི་སྤར་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་
གདུང་ཁག་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ནས་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་
གཉིས་པར་ལྷ་ལའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་
གསེར་གདུང་འཛོམས་སྤར་རྒྱུ་གཅིག་ལྷ་ལའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་
བཞུགས་པའི་གསེར་གདུང་ཡིན། གསེར་གདུང་འདིའི་ཕྱི་གདུང་གསེར་སྤྱད་མེད་རྒྱ་ལྷན་
གྱི་སྤར་ཆེན་འབྲུམ་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་
མཆོད་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་
མེད་རྒྱ་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་
ལྷ་ལའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་
ཁུངས་བཅན་ཡོད་པའི་ནང་རྟེན་ཁག་མང་པོ་ཡོད། གསེར་གྱིས་གྱི་བཀའ་འབྲུང་དང་བསྟན་
འབྲུལ། རྩ་ཚུལ་ཁག་ལས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབྲུམ། ལྷ་ལའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་
གསུང་འབྲུམ་བཅས་གསུངས་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་
གྱི་གཡོགས་གཉིས་ནས་རིམ་བཞིན་རྒྱ་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱད་ལྷན་
རྟེན་བརྒྱུད་ཡོད། གཡོགས་དང་པོ། བད་སྤྱད་པའི་མཆོད་རྟེན། གཡོགས་གཉིས་པ། བཟ་ཤིས་སྤོ་མང་
མཆོད་རྟེན། གཡོགས་གསུམ་པ། ལྷ་བཅས་མཆོད་རྟེན། གཡོགས་བཞི་པ། རྣམ་རྒྱུ་མཆོད་རྟེན་
བཅས་དང། གཡོགས་དོས་དང་པོ། བྱང་རྒྱུ་མཆོད་རྟེན། གཡོགས་གཉིས་པ་ཆོ་འབྲུལ་མཆོད་རྟེན།

གཡོན་གསུམ་པ། དབྱེན་བསྐྱམས་མཆོད་རྟེན། གཡོན་བཞི་པ་མུང་འདས་མཆོད་རྟེན་བཅས་
ཡོད་ཅིང་། གཡམ་ངོས་ཀྱི་མཐར་དུ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེས་བཅུ་གཉིས་པའི་གསེར་གདུང་ཆེ་སྤྱིན་
འོད་འབར། གཡོན་ངོས་ཀྱི་མཐར་དུ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེས་བཅུ་པའི་གསེར་གདུང་ཁམས་གསུམ་
རྒྱན་མཆོག་བཅས་བཞུགས་ཡོད།

གསེར་གདུབ། གསེར་གྱི་ཕྱག་གདུབ་ཞབས་གདུབ་སོགས་རྐང་ལག་གི་རྒྱན།

གསེར་བདུན་པ། [མདོན]བྱང་མེད་ཀྱི་སྐྱེད་ཆིངས།

གསེར་མདུང། ① གསེར་ལས་བཅོས་པའི་མདུང། ② སྤྱིན་དབྱག་གི་དཀྱིལ་ནས་གཡམ་སུ་ཆོན་
གང་གཞལ་བ་དང་། དེ་ནས་ཀྱེན་དུ་ཆོན་དོ་གཞལ་བའི་སྐྱ་མཆོམས་སུ་ཡོད་པའི་ཁྲག་ཅ་ཞིག་
སྟེ། དེ་གཏར་ན་མིག་ནད་དང་། མིག་གི་རྩི་མ་བྱི་བ་སོགས་ལ་པན།

གསེར་མདུང་དབྱལ་མདུང། སྤྱིན་དབྱག་གི་དཀྱིལ་ནས་གཡམ་གཡོན་དུ་ཆོན་རེ་གཞལ་བ་དང་།
དེ་ནས་ཀྱེན་དུ་སོར་བཞི་གཞལ་བའི་སར་གནས་པའི་གཡམ་བ་ལ་གསེར་མདུང་དང་གཡོན་
བ་ལ་དབྱལ་མདུང་ཟེར་བའི་ཁྲག་ཅ་སྟོད་ཅ་གཉིས་ཀྱི་མིང་།

གསེར་མདོག་ ① རི་དྲགས་ཤིག་ ② ཨ་རུ་རའི་ནང་གསེས་ཤིག་ ③ ཁ་དོག་གསེར་གྱི་མདོག་
གསེར་མདོག་སྐྱ། སྐྱ་གསེར་མདོག་འདྲ་བ།

གསེར་མདོག་དགོན། ། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་མདོག་ཅན་དགོན། མིང་གཞན་གྲུབ་བསྟན་གསེར་མདོག་ཅན་ཟེར། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་
ཤིག་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༥ལོར་བརྗེད་ཤུག་མཆོག་ལྟན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་
ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་གཞིས་ཀ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་མདོས། མདོས་ཞེས་གནའ་དུས་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་ལྟ་བུའི་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱལ་
བའི་དངོས་རྒྱས་སམ་ཆོག་འཛིན་ཡིན་པས་འདིར་མ་སོ་བྱང་སྤྲེལ་ལ་གསེར་གྱི་ཁང་བཟང་གི་
དབྱིབས་བཞེངས་ནས་མཆོད་པའི་མདོས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བཟ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་
དཀའ་འབྲེལ་ལས། གསེར་མདོས་ནི་མ་སོས་བྱང་སྤྲེལ་ཆེན་མོ་ལ་རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་ཁང་

བཟང་བཞེངས་པའི་མདོས་མཆོད་སོགས་མ་མོ་ལ་མཆོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
གསེར་འདབ། ① གསེར་ཟངས་ཀྱི་བྱ་འདབ་བམ་རྒྱ་ལིབས། ② གསེར་ཀྱི་འདབ་མ།
གསེར་འདབ་ཅན། [མདོན]ནམ་མཁའ་ལྗིང་།
གསེར་བརྒྱངས་མ། ཡང་ཡང་བཞུ་བའུལ་བྱས་པའི་གསེར་དངས་མ།
གསེར་རྒྱ། གསེར་གྱིས་བཅོས་པའི་རྒྱ་རྒྱ།
གསེར་རྒྱ་འབང་ཆང་ཅན། གསེར་རྒྱའི་སྤྲ་གདན་གྱི་དབྱིབས་ཚུ་ཚུ་འབྲ་བ་ཞིག
གསེར་རྒྱ་ཆེ་བམ་ཅན། བྱད་མེད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱ་སྟེང་ལོག་ཆེ་བམ་གྱི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་སྤྲ་ཁང་བར་ན་བྱ་
བྱ་བཅུག་པ། སྤྲ་ཁང་གསེར་གྱིས་བཅོས་པའམ། གསེར་བྱག་པ་ཅི་རིགས་ཡོད།
གསེར་ནག་ཆོང་རྒྱབ་པ། གསེར་ཁྲིམས་བཀའ་གྱིས་ནག་ཆོང་རྒྱབ་པ།
གསེར་བྱད། ལྷ་ལ་འབུལ་རྒྱའི་ཞལ་སྟེམས།
གསེར་བྱར། ① ལྷ་མ་བརྟན་པ། ② གསེར་གྱི་བྱར་པའམ་གཟེར་བྱ།
གསེར་འབྲང་། མེ་མོ་བྱ། [མདོན]
གསེར་འབྲུ། ① ཁང་པའི་ཅེ་ཐོག་གི་གསེར་རྒྱ། ② གསེར་གྱི་ལྗེས་འབྲུ།
གསེར་འབྲེང་། ① ལེགས་བཤད་གསེར་འབྲེང་གི་བསྐྱས་མིང་། ② གསེར་གྱི་འབྲེང་བ།
གསེར་བྱེ། ① སྔོ་སྤྲོན་ཞིག ② གསེར་གྱི་བྱེ་མ།
གསེར་བྱེ་དགོན། བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་སྟེ་འུ་ཟུར་པའི་བྱ་སྟོབ་བྱང་སེམས་བྱགས་རྩེ་
རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། དུས་ཆོད་ནམ་ཡིན་མ་གསལ། ད་ལྟ་ཐོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་སྟོ་ཁ་ས་
ཁུལ་སྤྱན་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་བཏབ།
གསེར་བྱེ་ནག་པོ། སྔོ་ཞིག
གསེར་བྱིས། གསེར་རྒྱས་བྱིས་པའི་ཆོས་དཔེ། རྫོ་རྩེ་གཅོད་པ་གསེར་བྱིས་མ།
གསེར་བྱེ། གོང་དུ་དེ་ལྟར་དུལ་བྱེ་སྟོང་ཞེས་པར་གཟིགས།
གསེར་སྤྲམ། གསེར་གར་བུའམ། རྟོག་པོ་སྟེ་ལེབ་ལྷག་སོགས།
གསེར་སྤྲལ། ལུས་ཀྱི་རིང་ཆད་མེ་ཁྲི1.8ཅས་ཡོད་པ། མགོ་སྟོར་ཞིང་སྟེ་ཅུང་ཟད་སྤྲ་བ། ལུས་ཀྱི་

ཁདྲག་པལ་ཆེར་སེར་སྒྲུག་ལྟོ་བ་སེར་པོར་སྒྲུག་རིས་ཡོད་པ། དྲག་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་
ཕའི་རྒྱས་པས་གཉན་ནད་འཛོམས་ཤིང་། རོ་ཙ་སྦྱེད། ལུས་ཀྱི་གཞུས་པར་བྱེད།
གསེར་འབར། [མངོན] ① མེ། ② མེ་ལྷ།
གསེར་འབྲུམ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤང་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསེར་མིག [མངོན] ① ཉའི་མིང་། ② ལུག་པའི་མིང་གི་མངོན་བཛོད།
གསེར་མིག་ཅན། ཉ།
གསེར་མེ། གསེར་གྱི་མེ་ཉོག་གི་བསྐྱས་ཆིག་
གསེར་སྤར་རྒྱང་། གསེར་སྤྱངས་བཅོ་མ། གཞན་དག་མ་འདྲིས་པའི་གསེར་ཁེར་རྒྱང་།
གསེར་ཅ་ཀ་གཏུང་། རྒྱང་པའི་རང་གདོང་ནས་ཐུར་དུ་རྒྱ་པའི་འཕར་ཅའི་མིང་།
གསེར་བཅོ་མ། ལྷན་སྦྲོན་ཅ་བནས་མེད་པར་བྱས་པའི་གསེར་ལ་བཅོ་ག་སྤྱངས་བྱས་པའི་གསེར་ཟེར།
གསེར་ཆག་གསེར་སྤྱད་ཀྱི་དགོལ་ཆག་དཔལ་གྱི་བྱམ་པར་གསེར་ཆག་རྒྱབ་པ།
གསེར་ཞལ། གདོང་པའི་ཞེ་ཆིག་སྟེ། གསེར་ཞལ་མ་མཇལ་བར་ཞེས་ལྟ་བུ།
གསེར་ལྷན་མ། ① གསེར་བལྲས་པའི་ལུ་བ། ② བཅོ་ག་སྤྱངས་ཆར་བའི་གསེར།
གསེར་ཞོ། ཐུར་སྐང་ལ་འདེགས་པའི་ཞོ་ཆད་དམ། གསེར་ཞོ་གང་གི་ལྗེད།
གསེར་གཞི་མ། སྦྱིན་ཁེབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་
གསེར་ཟངས། ① ཆ་གསེར་བཏང་བའི་ཟངས། ② གསེར་དང་ཟངས་དམར།
གསེར་ཟངས་སྒྲུབ་རྣམས། སྒྲུ་རྒྱ་ཟངས་ལས་བྱུབ་པའི་སྤྱང་བརྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཆ་གསེར་བྲུགས་པའི་སྤྱ་སྒྲུབ་ཟེར།
གསེར་ཟེལ། ① གསེར་གྱི་མདོག་གམ་གཟེའོད། ② རོ་སྤྲན་གྱི་རིགས་གསེར་མདོག་ཟེལ་འོད་འཕྲོ་ཞིང་
དཔྱིབས་རྒྱ་ཁབ་གཤིབ་པ་འདྲ་བ་ཞིག་སྟེ། ལུས་པས་རུས་ཆག་གསོ་ཞིང་། ལུས་མདོག་འབྱེན།
གསེར་བཟང་གྲུབ་པའི་དབང་ལུག་ ཐོག་མར་རོན་པ་ཡིན་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཁྱིམ་སྤངས་ནས་སྦྱིན་གྲོལ་
སྦྱིང་དུ་ཆོས་ལ་ལུགས་པའི་མཚམས་པ་ཞིག་
གསེར་བཟང་ལུག་མ། ཤིང་མངར་གྱི་གའ་མིང་ཞིག་སྟེ། དེ་ལུ་དམར་དགེ་བཤེས་བརྟན་འཛིན་ལུན་

ཆོགས་ཀྱི་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆེན་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། གསེར་
བཟང་ལྷག་མ་རི་ཅི་དང་། ཅར་རྒྱལ་པ་དང་ལྷོ་གཉེན་པ། ཅབ་ཤིང་ཅབ་མོ་ལྷེ་མཁྱིས་རྣམས།
ཤིང་མངར་གཤམ་མིང་རྣམ་གྲངས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

གསེར་བཟང་དྲི་མེད། ① གསེར་བཟང་པོ་དྲི་མ་མེད་བཤམ་ལྟར་མ་འདྲེས་པའི་གསེར་ཡག་པོ།

② སངས་རྒྱལ་ཤིག་གི་མཆོན།

གསེར་བཟོ། གསེར་བལྟ་བལྟལ་བྱས་ཏེ་བརྟུང་བ་དང་། དཀྱོལ་ཆགས་རྒྱབ་པ། ལྷགས་སུ་སྐྱགས་
པ་སོགས་ཀྱི་བཟོ་རྒྱལ་ལ་ཟེར།

གསེར་བཟོ་བ། གསེར་རྟུང་བ་སོའམ་གསེར་མགར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁུ་ཚུར་གྱིས་འཕྲོ། ལྷ་
བས་འབྱུག་གསེར་མཁན། གསེར་མཁར། གསེར་ལས་པ་བཅས་སོ།།

གསེར་འོ་མ། [མདོན]ལྷ་དུམ་བླ་ར།

གསེར་འོད། ① གསེར་གྱི་བཟླ་མཛད་སྤྱོད། ② མདོ་སྤྱོད་གསེར་འོད་དམ་པ།

གསེར་འོད་ཅན། ① གསེར་གྱི་མདོག་ལྟར་མེར་པའི་དཔོན་པོ། ② འདས་གསོན་གྱི་མིང་བྱང་
གསེར་གྱིས་མཆོད་མེར་སྤྱོད་རྒྱུའི་གསེར་ཡིག

གསེར་ཡིག ① གོང་མས་བཏང་བའི་བཀའ་ཡིག ② འདས་གསོན་གྱི་མིང་བྱང་གསེར་གྱིས་མཆོད་
མེར་སྤྱོད་རྒྱུའི་གསེར་ཡིག

གསེར་ཡིག་པ། ① གོང་མའི་བྱང་ཡིག ② གོང་མའི་བཀའ་ཡིག་སྤྱེལ་མི་བང་ཆེན།

གསེར་ཡིག་གསེར་ཐམ། གོང་མས་མཆོད་གནས་སྤྲུལ་ལ་ལུལ་བའི་གསེར་གྱིས་བཀའ་རྒྱ་དང་
གསེར་བཟོས་ཐམ་ག

གསེར་རི་དགོན། ལྷག་འདེབས་མཁན་དང་དུས་ནས་བཏབ་མ་གསལ། ལྷ་ར་དགོན་པའི་བྱ་དགོན་
དང་། ལྷབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བརྒྱུད་ཞེས་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་རི་བདུན། གསེར་གྱི་རི་བདུན་དང་དོན་གཅིག

གསེར་རིལ་སྐྱག་ཁྲོག་སྤར་བོད་སྤྱོད་པ་གཞུང་གི་བྱང་ཡིག་ཆེན་མོ་དང་། ཅིས་སྐྱག་པ་སོགས་ཀྱིས་

འདོགས་རྒྱུ་ལྷན་བྱས་དང་སྤྱི་གཤི་ཤུབས་ཀྱི་མིང་།
གསེར་རིས། གསེར་གྱིས་གིས་པའི་རིམ།
གསེར་རིས་རྒྱབ་སྐྱངས། ཐང་ག་དང་ལྷེབས་རིས་སོགས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱུའམ་མི་སྤེའི་ན་བཟའ་དང་། བྲག་
རི། ཤིང་ལོ། ཁང་བཟང་སོགས་ལ་རང་རང་གི་དགོས་མཁོ་བཞིན་གསེར་རིས་རྒྱབ་དགོས་
པས་དེའི་འཁྱི་ཐབས་ལ་བེད།
གསེར་རྒྱབས་དགོན། ཆའོ་པོ་གསེར་རྒྱབས་དགོན་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༤ལོར་ཐོད་
ཀྱི་དམག་དབུང་ཕུན་ཚོན་(纣川) ཏུ་བསྐྱོད་ཇིས། ཡ་སི་ས་ཆའི་ཆའོ་པོ་ཡུལ་ཆའི་རི་མགོར་
དགོན་འདི་བསྐྱབ་པར་བཤད། ཇིས་སུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༤ལོར་གསར་བསྐྱར་བྱས་ཐོང་། དེ་ག་
གནས་གསར་བཟུང་སྤྱུའམ་གཏོར་བརྒྱགས་བྱས་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༡ལོར་བསྐྱར་བསྐྱབ། ལྷ་བ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལུན་ཚོན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསེར་ལ་ཕུད་བྲ། ཀྱ་བའི་རིགས་ཤིག་གི་འབྲས་ཕྱེད་མིང་སྟེ། དེ་ཕུད་མར་དགེ་བཤེས་བསྐྱབ་འཛིན་
ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཕྱི་མེད་ཤེལ་ཐེང་ལས། འབྲས་ཕྱེད་ནང་ལྷ་བ་དཀར་སོབ་ཀྱིས་གང་
ཡོད་པའི་གསེང་ནས་སོན་འབྲས་ཕུད་ཀར་ལེབ་གསེར་མའི་ཕྱོགས་དབྱིབས་ཡོང་བ་ལ་གསེར་
ལ་ཕུད་བྲ་ཞེས་བྲ། ཞེས་དང་། འབྲངས་དཔེ་ལས། གསེར་ལ་ཕུད་བྲ་ཞེས་བྲ། ཀྱ་བའི་ས་བོན་
འབྲས་ཕུ་སྟེ། ལུས་པས་འབྲུག་ཅོད་བྱེན་འཕེན་སྤྱུགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
གསེར་ལ་དད་པའི་སྤྱི་རྒྱལ། ཞེས་པ་ནི་གསེར་དདུལ་གྱིས་རང་གནས་བྱེད་པའི་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་ཕྱོགས་
ལྷང་ཞིག་ཡིན། མིང་ཆོག་དེ་དང་ཐོག་དབྱིན་རིའི་ཙོང་རིག་མཁས་པ་རྩ་ཁེ་ལུན་ཏུན་གྱིས་
གསར་དུ་བཏོད་པ་དང་། ཨ་རི་བ་ཤིན་ཁ་ལའེ་ཡིས་གསེར་ལ་དད་པའི་སྤྱི་རྒྱལ་ཞེས་པའི་དཔེ་
དེབ་ཅིག་བརྒྱམས་པའི་ནང་ཞིབ་ཅིང་སྤྱི་ལོ་སློན་ནས་སྤྱི་རྒྱལ་ཆོད་ཐོག་ཅན་ལ་བསྐྱར་པའི་
གནས་ཚུལ་སློང་གྱི་དབུང་གཏམ་བཏོད་ཡོད།
གསེར་ལག[མཛོན]རྩ་མོ་སྒྲ།
གསེར་ལས་པ། གསེར་རྒྱུ་བ་པོ་འམ་གསར་མགས།
གསེར་ལས་བྱས་པའི་ན་རྒྱ། གསེར་གྱི་ན་ལོང་སྟེ། བུད་མེད་ཀྱི་ན་རྒྱན་ལྟ་བུ།

གསེར་ལེན་དགོན། ཞང་དུ་གསེར་ལེན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་དུག་པའི་ནང་ཅམ་ལ་གཡུང་
བྱུང་ཀྱན་བྱུང་མཆོག་གིས་གསར་འདེབས་མཛད། བྱུང་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་མཚོ་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བྱང་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་ཤང་གིར་ཉི། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་ལྟ་ཁང་འདི་ནི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་
སྐམ་པོས་མལ་རྩོལ་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་ཁང་བཞེངས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་དེའི་ཡན་ལག་ལྟ་བུར་ལྟ་ཁང་
འདི་བཞེངས་པར་གསུངས་པས། ཀ་ཆོས་དང་ཐག་ཉེ་བའི་ས་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པེས་ཀྱང་ཞིབ་ཆའི་
དབྱེད་གཞི་མ་མཐོང་།

གསེར་ཤིང་། [མཛོན]ཤིང་ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོན།

གསེར་ཤིང་ལྷན་པ། མཛོན་འདྲ་བ་ལ་བརྟོན་ནས་བཏགས་པའི་སྐྱེར་བའི་བར་ལྷན་གྱི་མིང་སྟེ། ས་
སྐྱེ་བའི་ཆེན་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་མན་དག་ཀྱན་གྱི་སྟོང་པོ་བསྐྱས་པ་ལས།
གསེར་ཤིང་ལྷན་པ་ནི་སྐྱེར་པའི་བར་ལྷན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནི།

གསེར་ཤོག ① གསེར་མཛོན་ཅན་གྱི་ཤོག་བྲ། ② གསེར་དང་རག་སྒྲུབ་མོར་བརྟུངས་པའི་གསེར་ཤོག
གསེར་ས་ཤོག་ཡོད་ཀྱང་འོད་ནམ་མཁའ་འཕྲོ། བོད་ཀྱི་གཏང་དཔེ་ཞིག་གང་གི་ཡོན་ཏན་དང་འཛོན་
ཐང་ཡོད་ན་རང་གིས་མ་ངོམས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་གཞན་གྱི་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཤེས་པའི་དོན་ཡིན།

གསེར་ས་པག་ས་པག་བྲ་བཞིའི་དབྱིབས་ལྟར་བཟོས་པའི་གསེར།

གསེར་ས་ལེ་སྐྱམ། བསྐྱེགས་བཅད་བཅར་གསུམ་གང་ཡང་མ་བྱས་པའི་གསེར་རང་བྱུང་དོག་དོག་

གསེར་སོ། ཁ་ནང་གི་སོ་གསེར་གྱི་ཐུམ་ཅན།

གསེར་སྤང། སྤང་གང་གི་མྱིད་ཡོད་པའི་གསེར། གསེར་སྤང་སུམ་མུ།

གསེར་སྤལ། གསེར་ཆོག་ཤ་རྒྱན་ཅན་གྱི་རྟ་སྤལ།

གསེར་ཤྲོ། གསེར་གྱི་དོང་ཅེ།

གསེར་ཤྲོ་ལས་ཁུངས། དེ་སྟོན་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། འདི་ཐོག་མར་བོད་
རབ་བྱུང་བཙོམ་པའི་ལྷགས་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་གསར་དུ་བཙུགས་ཤིང་། ལས་ཁུངས་
ཚུགས་ཡུལ་ནོར་སྟོད་སྤྱིང་ཁར་ཡིན། འདི་ཐོག་མར་ཚུགས་སྐབས་ཀྱི་དོན་དམ་མི་སྣར་ཆ་རོང་།

ཟླ་བཟང་དག་འདུལ་དང་། ཅེ་མགོན་ཕུན་རབ་པ། ཟུང་ཁང་དབང་ཆེན་ཆེ་བཟླ་བཅས་བསྐྱོས་
པ་དང་། ལས་བྱ་མེར་སྐྱ་ལྡ་ཅན་ཡོད། ལས་ཁུངས་འདི་བཙུགས་ཟེས་གསེར་ཤི་བོད་སྤང་ཉི་
ཤུ་བྱས་པ་པར་བྱུང་བཞེས་སེལ་བྱས་ཤིང་། ད་དུང་སྤམ་བྱ་དང་། ཀམ་སྤ་ལི་འཐག་ལས་
དང་། འཆེས་འཁོར་ནང་འབྲེན་གྱིས་འཆེས་བྱའི་ལས་སྒྲོན། སྒྲིག་ཁང་སྤབས་བདེ་འཛུགས་
སྐྱོན་བཅས་བྱས་ཟེས་རིང་མིན་ལས་ཁུངས་ཁྱ་བསྐྱ་བྱས།

གསེས། ① གསེ་བའི་སྐྱལ་ཆིག་ ② སྤེ་ཆན་དང་ཆ་ཤས། ཉང་གསེས། མི་རིགས་ཀྱི་ཉང་གསེས།
གསེས་བཀོལ། གནས་ལུགས་རྒྱ་མཆན་གསལ་བར་བཛོད་པ།

གསེས་ཁྲ། ཆ་བཤོས་བྱས་པའི་ཐོ་ཡིག་

གསེས་པ། གསེ་བའི་འདས་པ།

གསོ་སྦྱང་ལེན་པོ། གཟུགས་པོའི་ཤ་ཤེད་འཕེལ་པ། ཏྲ་འདི་གསོ་སྦྱང་ལེན་པོ་འདུག

གསོ་སྦྱང་། ① བྱ་དང་རྟོར་སྤྱགས་སོགས་འཆོ་ཐབས། བྱ་སྤྱག་གསོ་སྦྱང་བྱེད་པ། རྟོར་སྤྱགས་
གསོ་སྦྱང་བྱེད་པ། གསོ་སྦྱང་པ་མས་བྱས་ཀྱང་། ལུས་སྤྱག་དཔོན་ལ་བདག་པ། ② འགོ་འཛིན་
རོགས་རམ་གྱི་ཐབས། མི་རིགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་གསོ་སྦྱང་བྱེད་པ།

གསོ་མཁན། ① ཟས་གོས་ཀྱིས་ལུས་གསོ་བ་པོ། ② སྤྲན་བཅོས་ཀྱིས་ནད་གསོ་བ་པོ།

གསོ་བཅོལ། སེམས་ཅན་དང་། བྱ་བྱ། ཅན་རིགས་ལྟ་བུ་ནམས་མི་གཞན་ལ་ལྟ་སྦྱོང་བྱ་བྱའི་རེ་
བཅོལ་བྱས་པ།

གསོ་ཆས། སྤྱགས་གསོ་བྱེད་གཟན་རྩ་སོགས།

གསོ་ཐབས། ① ཉང་པ་སོགས་གསོ་ཚུལ། ② བྱ་བྱ་དང་བྱ་རི་དྲགས་སོགས་གསོ་བའི་ཐབས།

གསོ་ཐབས་ལག་ལེན། སྤྱིར་ཐབས་ཞེས་པ་ནི་འདོད་དོན་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང་
སྟེ། དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་མཉམ་མེད་ལྟ་ཟེའི་གསུང་འཛོར་འབྲུམ་ལས། ཐབས་ནི་འདོད་དོན་
འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མནའག་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལས་འདིར་ནད་ལ་གསོ་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་
སྤེབས་པ་ལ་གསོ་ཐབས་དང་དེ་གཉིས་བྱང་དུ་འཛུགས་པ་ལ་ལག་ལེན་ནོ།

གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད། སྤྲན་པས་ནད་པའི་ཁམས་མ་སྒྲིམས་པ་གསོ་ཞིང་ནད་ལས་

མོལ་པའི་ཐབས་ལག་ལེན་གྱི་རིམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དེ། ཐང་དང་། བྱ་མ། རིལ་བྱ། རྩེ་བྱ། སྒྲོ་
མལ། རྩུ་མ་འཛོམས། བཤམ། རྩུགས། རྩ་སྒྲོ། འཇམ་ཅི། བོ་རུ་རྒྱ། ཅ་སྒྲོང་། གཏང་ཁ། མེ་
བཅའ། དུགས། ལུསས། ལྷགས་ལ། ལྷང་དཔྱད་བཅས་དང་ལག་ལེན་ཉེར་གསུམ་སྟེ་ཆན་བཅོ་
བརྒྱད་དུ་བརྩམ་ཆུང་ལོ་སྒྲོན་ཆང་ཐང་གི་ཁོངས་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁྲ་གཉིས་རིལ་བུའི་
ཁོངས། རྩེ་སྒྲོང་དང་ཐལ་སྒྲོན་གཉིས་བྱེ་མའི་ཁོངས་སུ་བརྩུ་བའོ།

གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་སྤུས་བརྒྱ་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྤྱོད་པས་ནད་གསོ་བའི་ཐབས་ཀྱི་ལག་ལེན་མི་འདྲ་བ་
 སྤུས་བརྒྱ་བྱ་བ་ཅུང་ཞུས་གཞག་དང་པོ་བརྟག་ཐབས་༡༽ རྒྱས་པར་བྱེན་བརྟག་ཐབས་ཅ་ཆུ་
 གལ་འགག་གསུམ་གྱི་ཐོག་མར། ༡ ཅ་བརྟགས་ཐབས་༥༥༽ ཅ་ལ་སྤྱི་དོན་བརྟགས་ལོད་
 པའི་སྡོན་འཁོ་ལྷ་ལ་ལག་ལེན་རེ་རེ། དངོས་གཞི་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་ཐམས་པ་ལ་བརྟག་པའི་ཅ་
 རྒྱད་གསུམ། གཉིས་པ་ལས་དུས་དོན་ཁམས་སྤྱིར་བ་དང་། རྫོང་འགོ་དག་ཐོགས་བཅེ་བ་
 གཉིས། གསུམ་པ་ལ་ངོ་མཆར་གྱི་ཅ་བདུན། བཞི་བ་ནད་མེད་ཀྱི་ཅ་གཅིག་ལྷ་པ་སྤྱི་ཁྱེ་བྲག་
 གསུམ། དུག་པ་ལ་འཆི་ཅ་གསུམ། བདུན་པ་ལ་གདོན་ཅ་བརྟག་པ་དང་། ཇིས་ཁྱོ་འོགས་པ་
 གཉིས། བརྒྱད་པ་ལ་ཆེ་ཅ་བརྟག་པ་གཅིག་སྟེ་ཉེར་བདུན། ༢ ཅ་བརྟག་ཐབས་༥༥༽ གཉིས་པ་
 ཅ་ལ་སྤྱི་དོན་བརྒྱད་ལོད་པའི་དང་པོ་སྡོན་འཁོ་ལྷ་ལ་ལག་ལེན་རེ་རེ། དུག་པ་བརྟག་པའི་དུས་
 གསུམ་བརྟག་ཆུལ་དགྲ། སྤྱི་ཁྱེ་བྲག་གཉིས་ཏེ་བཅུ་བཞི། བདུན་པ་བརྒྱད་པ་གཉིས་ལ་རེ་རེ་
 སྟེ་ཉེར་གཅིག་ ༣ བཟུང་པོ་བསལ་ཆུལ་༥༥༽ གསུམ་པ་བཟུང་པོ་ཅ་བའི་བཞི་ལ་ནད་གཞི་
 ལྟར་སྤྲང་འཁུལ་པོ་རྟགས་ཀྱིས་བསལ་བ་པོགས་དུག་སྤྲར་བ་ཉེར་བཞི། རྒྱ་རྒྱུལ་དུས་
 པོགས་བརྟག་པའི་ཐབས་བཅུ་སྟེ་པོ་བཞི། ༤ ལག་ལེན་༤༥༽ གཉིས་པ་གསོ་ཆུལ་༡༽ གསོ་
 ཆུལ་གྱིས་རི་ལྟར་གསོ་བ་ལ་གསུམ། གང་གི་གསོ་བ་ལ་བཞི། སོས་པའི་ཆད་ལ་གསུམ་སྟེ་
 སྤྱི་ཁྱེ་གསོ་ཆུལ་བཟླ། མ་ཞུ་བ་ལ་གཉིས། རང་རྒྱད་པའི་གསུམ། གཞན་རྒྱད་པའི་གཅིག་སྟེ་ཁྱེ་
 བྲག་གསོ་ཆུལ་དུག་ཁྲད་པར་གྱི་གསོ་ཆུལ་དགྲའི་དང་པོ་ལ། སད་མདལ་གཉེར་པོ་ཁ་དམར་
 གསུམ། གཉིས་པ་ལ་བཞི། གསུམ་པ་ལ་དུག་བཞི་བ་ལ་གསུམ། ལྷ་པ་ལ་གཉིས། དུག་པ་ལ་
 བཞི། བདུན་པ་ལ་གཉིས། བརྒྱད་པ་ལ་ལྷ། དགྲ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ་གསོ་ཆུལ་ཀུན་བསྟོམས་པས་

ལག་ལེན་ཞེ་བདུན། གསུམ་པ་གསོ་ཐབས་ཀྱི་གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་
 དང་པོ་སྡེ་ཚན་ལྔ་ལས། ༡ ཞི་བྱེད་བདུན་ནི། ཐང་ལ་གདུས་ཐང་གྲང་ཐང་གཉིས། ཚ་གང་
 རྫོང་འཇམ་གྱི་ལག་ལེན་གསུམ་སྟེ་ལྔ། བྱེ་མ་ལ་ཐུན་ཚད་ཡོད་མེད་གཉིས། བརྒྱད་ཚུལ་བཞི།
 སྤྲོན་ཏྲ་གཉིས། འཕུལ་བྱེད་གཉིས། གཏོང་དུས་བཅས་བཅུ་གཅིག་རིལ་བྱ་ལ་འཐག་ལུགས་
 གཉིས། བསྐྱེལ་ལུགས་གཉིས་གཏོང་དུས་དང་ལྔ། བྲེ་གྲུ་ལ་སྦྱོར་ལུགས་གཏོང་ལུགས་གཉིས།
 སྤྲོན་མར་ལ་སྦྱོར་ལུགས་གཏོང་ལུགས་གཉིས། ཐལ་སྤྲོན་ལ་སྦྱིའི་ལག་ལེན་གཅིག་དང་། བྲེ་
 བྲག་ཚོང་ཞི་སོགས་བསྐྱེལ་ལུགས་མི་འདྲ་བ་བརྒྱད། ཁལ་ལ་འཆོད་ལུགས་གཅིག་སྤྲོན་ཆང་
 དང་སྤྲང་ཆང་སོགས་འཆོས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་ལྔ། རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྦྱོར་ལུགས་གཅིག་བསྟེན་
 ཐབས་དགུ་དང་། ལོག་གཞོན་གཅིག་སྟེ་བཅུ་གཅིག་སྦྱོར་ལ་ཡན་ལག་བདུན་ཉེ་ཞི་བྱེད་
 ཀྱན་བསྟོམས་པའི་ལག་ལེན་ལ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན། དེ་ཡང་སྡེ་ཚན་ལྔ་རུ་མ་འདུས་མེད་ཅས་
 པའི་བསྟུ་ལུགས་ནི། ཐལ་སྤྲོན་ནི་བྲེ་མ། ཁལ་ལྔ་ལྟེ་གྲུ་སྤྲོན་ཆང་ནི་ཐང་། རིན་པོ་ཆེ་ནི་རིལ་བྲུ།
 སྦྱོན་སྦྱོར་དུ་ཐང་བྲེ་སོགས་གང་བཤད་ཀྱང་དེ་དང་དེར་བསྟུ་དགོས་ཉེ་སྡེ་ཚན་རིམ་བྲེ་ཡང་།
 ལག་ལེན་དུ་ཐང་བྲེ་རིལ་བྲེ་གྲུ་སྤྲོན་མར་ལྔ་པ་འདུས་པའི་སྦྱོར་བ་མེད་དོ། ༢ སྦྱོང་བྱེད་
 བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ནི། སྦྱོང་བྱེད་ལ་བདུན་གྱི་སྦྱུམ་འཆོས་ལ་རུང་མི་རུང་གཉིས། བསྟེན་
 ཐབས་གཉིས། ལེགས་ཉེས་ལོག་གཞོན་གསུམ་སྟེ་བདུན། བཤལ་ལ་རུང་མི་རུང་གཉིས། རན་
 མི་རན་གཉིས། ཐུབ་མི་ཐུབ་གཉིས་དང་དུག་སྦྱོན་འགྲོ་ཉི་རིང་སོགས་གསུམ། སྤྲོ་མེལ་དེད་
 དཔོན། ཁལ། ཁ་འཛིན། གནད་ཀྱི་མན་ངག་གཏོང་ཚུལ། ལུག་རྒྱུད་གཞོན་རྣམས་ལ་རེ་རེ་སྟེ་
 དགུ་འདོན་ཆད་གསུམ། ལོག་གཞོན་བཞི། བྱ་ར་བ་ལྔ། རྗེས་གཅོད་སྦྱི་བྲེ་བྲག་གསུམ། སྦྱོན་
 གཉིས། ཡོན་ཏྲན་གཅིག་སྟེ་སོ་དུག་སྦྱུག་ལ་རུང་མི་རུང་གཉིས། སྦྱོར་བའི་སྦྱོན་འགྲོ་ཉི་རིང་
 གསུམ། སྦྱོན་འགྲོ་མི་དགོས་པ་གཅིག་སྦྱར་ཐབས་ལ་དངོས་གཞི་ལ་འཛིན་གཉིས། གཏོང་
 ཚུལ། ལུག་འདོན་ཆད་རྣམས་རེ་རེ་ལོག་གཞོན་ལྔ། རྗེས་གཅོད་གསུམ། བན་ཡོན་གཅིག་སྟེ་
 ཉི་ཤུ། སྤྲོ་སྤྲོན་ལ་རུང་མི་རུང་གཉིས། སྦྱར་ཐབས་བན་ཡོན་བཏང་ཐབས་རེ་རེ་སྟེ་ལྔ། སྤྲོ་སྦྱོང་
 རུང་མི་རུང་གཉིས། སྦྱར་ཐབས་བན་ཡོན་བཏང་ཐབས་ལོག་གཞོན་ཉེ་དུག་འཇམ་ཅི་རུང་མི་

[illegible]

གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་སྲུང་ཁུ་ཅ་གསུམ། ཁྱི་མ་རྒྱུད་ལས། སྲུང་ཁུ་ཅ་གསུམ་ལག་ལེན་སྤྱིར་བོང་
 ཇིལ། ཞེས་བའི་དོན་ནི། སྤྱོད་པས་ནད་གསོ་བའི་ཐབས་ལ་ཐོག་མར་ནད་གང་ཞིག་བརྟག་
 ཐབས་ལ་རེག་མཐོང་གཉིས། བད་དེ་ངོས་ཟིན་ནས་གསོ་བའི་ཚུལ་ལ་བཤད་རྒྱུ་དུ་བརྟན་
 བའི་དམིགས་གསལ་གྱིས་གསོ་ཚུལ་དགུ་བཤད་རྒྱུ་དུ་བརྟན་བ་ལྟར་དང་། གསོ་བའི་ཚུལ་

རྟོགས་ནས་གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་པ་བྱི་མ་རྒྱུད་དུ་བསྟན་པའི་ཐང་དང་། བྱེ་
མ་ལ་སོགས་སྟེན་སྟོར་རྣམས་དང་། གཏར་བསྟེན་དུགས་ལུམས་སོགས་དབྱེད་རིགས་རྣམས་
སོ། དེ་ལྟར་བརྟག་ཐབས་གཉིས། གསོ་ཚུལ་དགྲ། གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད་རྣམས་
བསྟོམས་པས་སྟེན་པའི་ལག་ལེན་སྟེང་པོ་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་ཡིན་ནོ།

གསོ་ཐིག་སྟེ་བོ་གསོ་ཐིག་གི་བསྟུས་མིང་།

གསོ་སྟེད། སྟེན་པའི་སྟེན་བཅས་ཡོ་བྱད།

གསོ་དཔེ་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྟོང་སྟོང་སྟོ་བོ་ཡིད་འོང་གི་སྟོང་ས་ན་ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་
མཚོའི་ངོས་ནས་མིད་ཁྱེ་༩༠༩ཡོད།

གསོ་དབྱད། གསོ་བའི་དབྱད་ཐབས་ཉེ་ནད་གསོ་བར་བྱེད་པའི་དབྱད་ཐབས།

གསོ་དབྱད་པ། སྟེན་པའམ། ཞེམ་ཆེ།

གསོ་དབྱད་ཡན་ལག་བརྒྱད། ལུས་དང་བྱིས་པ་མོ་ནད་གདོན། མཚོན་དུག་ཀས་དང་རོ་བཅའ་བ།
ཡན་ལག་བརྒྱད་དུ་ཤེས་པར་བྱ། གནའ་བོ་ཉུ་སུ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གསོ་དབྱད་ཀྱི་
སྟེ་ཆོན་དེའི་སྟེང་ས་ཞིག་སྟེ། དེར་དུས་རྒྱུ་ཕྱོགས་པའི་ལུགས་ལ་བྱི་ནད་ཆོན་ཁག་དང་། ཉང་
ནད་ཆོན་ཁག་དབང་མིའི་ནད་རིགས་ཆོན་ཁག་སོགས་ཀྱི་དེའི་ཚུལ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་ཞིག་
ཡིན་འདུག གསོ་ལུལ་དེ་དག་ཀྱང་རྒྱུད་བཞིའི་ནད་དུ་དེ་དག་རེ་རེ་བསྟན་པའི་ལེ་ཉུ་ལུས་ལ་
བདུན་ཅུ་བྱིས་པ་ལ་གསུམ། མོ་ནད་ལ་གསུམ། དུག་ལ་གསུམ། གདོན་ལ་ལྷ། མ་ལ་ལྷ། ཀས་
པ་ལ་གཅིག་རོ་བཅའ་གཉིས་དང་དགྲ་བཅུ་གོ་གཉིས་སོ།

གསོ་བ། ① གསོས་བ། གསོ་བ། གསོས། འཚོ་བ་དང་སྟེད་བ། སྟུ་གྲུ་གསོས་བ། ལུག་གསོ་བ།
ནད་གསོ་བ། རྟ་གསོ་མཚོན་རྟ། མེ་ཁ་གསོ་བ། གཅོང་གཞི་གསོར་མི་རྩང་བ། རང་ཁ་རང་
གསོ། སྤང་སྟུག་གསོས་ནས་སྟུ་རྒྱུད་མི་ཡོང་། སྤང་གི་གསོས་ནས་སྟོ་བྱི་མི་ཉན། མི་ཞིས་སྟེན་
བྱིས་ནད་གསོ་སྟུག་ མི་སྟེན་གཏམ་བྱིས་པན་ཐོགས་སྟུག་ ② ཉམས་པ་རྣམས་ཡང་བསྐྱར་
འཕེལ་བར་བྱེད་བ། བྱངས་ཀ་མ་ཆང་བ་རྣམས་ཁ་གསོ་བྱེད་བ། སེམས་གསོ་བ། དལ་བ་ལས་
སྤར་གསོ་བ། ཐག་རིང་བསྟོད་པའི་ལམ་ཀྱི་དལ་དུ་བ་གསོ་བ། དལ་བསོ་བ། སྟེན་བཅས།

③[མངོན]སྤྱེ་བོ།

གསོ་བ་པོ། ① ཟས་པོས་ཀྱིས་གསོ་སྦྱང་བྱེད་མཁན། ② སྤྲོན་པ།

གསོ་བ་རིག་པ། རིག་པའི་གནས་ཆེན་ལྗེ་ཡ་གྲུལ། ལུས་སློག་གསོ་བར་བྱེད་པའི་རིག་པ་སྟེ།

བྱ་དང་། གསོ་བྱེད། གསོ་ཚུལ། གསོ་མཁན་བཅས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་རིག་གནས་སོ།།

གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་བཅས། སྟོན་བྱེད་མཁས་པས་མཛད་པའི་སྤྲོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ཡིན།

གསོ་བའི་ལྷ་མོ། ① ལྷར་མ་ནམ་གྱའི་མིང་། ② སྤྲོན་གྱི་སྤྱང་མ་མོ་རིགས།

གསོ་བྱེད། [མངོན] ① ལུས་གསོ་ཞིང་ནད་ཞི་བར་བྱེད་པ་པོ་སྤྲོན་པའི་མིང་གཞན་ཞིག ② ཁྱི ③

ཁྱིམ་གྲ། ④ སྤྲོན་དང་སྤྲོན་པ་སྤྱིའི་མིང་།

གསོ་བྱེད་གཉེན་པོ་བཟུ། སྤྲོན་བསྟེན་ཚུལ་བསེལ་འོད། སྦྱོང་གཏོང་བ་ལ་བྲག་འཇམ་གཉིས། དབྱང་

བཏབ་པ་འཇམ་རུབ་གཉིས། ཟས་སྒོམ་བསྟེན་ཚུལ་ཐན་གཞོད་གཉིས། སྦྱོང་ལམ་བྲག་དལ་

གཉིས་བཅས་བཟུའོ།

གསོ་བྱེད་གཉེན་པོ་སྦྱང་དང་ཅ་གཉིས། བད་གསོ་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་སྦྱང་ཅ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་

བཞག་ལ། རྒྱས་པར་དབྱེ་བ། དང་པོ་ཞི་བྱེད་སྤྲོན་སྟེ་༡༡ཡོད་པར། ༡༽ ཐང་སྦྱོར་དོན་

བདུན། ཞི་བྱེད་དང་པོ་ཐང་ལ་ཆ་སེལ་གང་སེལ་གཉིས་ལས། ཆ་སེལ་ལའང་བཞི་སྟེ་གནས་

ཀྱི་ཆ་སེལ་བཅོ་བརྒྱད། རིགས་ཀྱི་ཆ་སེལ་བརྒྱད། ཁ་འཛོར་བཟུ་གཅིག་ཆེན་ཐང་བཟུ་བདུན་

བཅས་ཁྱོན་བཟུ་བཞི། གང་སེལ་ལ་གཉིས་ཏེ་སྦྱོར་བ་བཟུ་གཉིས་དང་། ཆེན་ཐང་བཟུ་གཅིག་

བསྟོམས་པས་ཉིང་གསུམ་སྟེ་ཐང་སྦྱོར་ལ་ཁྱོན་བདུན་ཅུ་དོན་བདུན། ༢༽ བྱེ་མའི་སྟེ་ཆན་བརྒྱ་

རེ་ལྷ། ཞི་བྱེད་གཉིས་པ་བྱེ་མ་ལ་ཆ་སེལ་གང་སེལ་གཉིས། ཆ་སེལ་བཞི་སྟེ། ག་བྱར་རྒྱལ་

པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ཁྱོན་པོ་གྲུར་གྲུམ་གྱི་སྦྱོར་བ། རྩེ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྦྱོར་བ། ལྷ་ཆོགས་ཁ་

འཛོར་དམངས་ཀྱི་སྦྱོར་བའོ། ག་བྱར་རྒྱལ་པོ་ལ་སྦྱོར་སྟེ་བཟུ་གསུམ་ཡོད་པའི་དང་པོ་མི་རྒྱུད་

ལྷ་བྱར་གཅིག་བྱར་རྒྱུགས་སྦྱོར་བ་གཅིག་གཉིས་པ་དབའ་པོ་ལྷ་བྱར་མཆོན་ཆ་བསྐྱར་བ་

ལ་སྦྱོར་བ་གཉིས། གསུམ་པ་བཙན་མོ་ལྷ་བྱར་འཇམ་བསྟེན་བཅས་བཅའ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་བཞི། བཞི་

པ་སྟེལ་མ་ལྷ་བྱར་དག་རྒྱར་སྤྲུགས་པའི་སྦྱོར་བ་གཅིག་ལྷ་པ་དམག་དཔོན་ལྷ་བྱ་འཁོར་གྱིས་

བསྐྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་གསུམ། འུག་པ་རྒྱལ་འུ་འུར་ཆོག་ས་སུ་འདོན་པའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཏེ་
 ཁྱོན་བཅུག་སུམ། ཁྱོན་པོ་གྲུར་གྲུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ། ཆ་བ་ཐ་མ་སེལ་བ་གྲུར་གྲུམ་བདུན་པའི་
 སྦྱོར་བ་བཅུ་བཞི། ཆ་བ་འབྲིང་སེལ་བར་དེ་སྟེང་ཅན་དན་བསྐྱན་པའི་ཅན་དན་བརྒྱད་པའི་སྦྱོར་
 བ་བཅུ་བཞི། ཆ་བ་རབ་སེལ་བར་དེ་སྟེང་ག་གྲུར་བསྐྱན་པའི་ག་གྲུར་དགུ་པའི་སྦྱོར་བ་བཅུ་
 བཞི། ཁྱོན་བཞི་ཅུ་ཞེ་གཉིས། རྩུའི་སྦྱོར་བ་གཙོ་བརྒྱད་ལ་ཁ་བསྐྱར་ཏེ་བཅུ། ལྷ་ཆོག་ས་ཁ་
 འཛོར་དམངས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་སྟེ་ཁྱོན་ཆ་སེལ་གོ་དུག གང་སེལ་ལ་བཞི་སྟེ་
 རྒྱལ་པོ་སེ་འབྲུའི་སྦྱོར་བ་ལ། སེ་འབྲུ་གསུམ་པ་སོགས་བདུན། སེ་འབྲུ་བརྒྱད་པ་ཁ་བསྐྱར་
 བཅུ་བཞི། ཅུར་ནིས་གཅིག་ཡང་སེ་འབྲུ་ཆ་བ་གསུམ་ལ་ཁ་བསྐྱར་བའི་སེ་འབྲུ་བརྒྱད་པའི་
 སྦྱོར་བ་ལ། སེ་འབྲུ་དགུ་པ། བཅུ་པ། ཅུར་ནིས་ཏེ་ཁྱོན་སུམ་ཅུ། ཁྱོན་པོ་དུ་ཡིས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ།
 དུ་ཡིས་འུག་པ་གཅིག་ཁ་བསྐྱར་བདུན་པ་ལ། དུ་ཡིས་བརྒྱད་པ་འུག དུ་ཡིས་ཅུར་ནིས་ཏེ་བཅུ་
 བཞི། རྩུ་ཆོད་མ་ཁའི་སྦྱོར་བ་བདུན། ལྷ་ཆོག་ས་ཁ་འཛོར་དམངས་ལ་སྦྱོར་བ་བཙེ་བརྒྱད། དེ་
 གང་སེལ་དེ་དགུ་བསྐྱོམས་པས་ཕྱེ་མ་ལ་བརྒྱ་དང་རེ་ལ། ༣ ་ རིལ་འུ་ལ་ཉེར་གཉིས། ཞི་བྱེད་
 གསུམ་ལ་རིལ་འུ་ལ་ཆ་སེལ་གཞན་དུ་ཁ་འབངས་ཀྱི་སྦྱོན་ས་གསུངས་པ་དང་། གང་སེལ་ཁྲུང་
 ལ་ལ་ཁ་བསྐྱར་དང་དགུ་ཁ་འཛོར་སྦྱོར་བ་བཅུ་གསུམ་སྟེ་ཉེར་གཉིས། ༤ ་ བྲེ་ལུ་ཉི་ཤུ། ཞི་
 བྱེད་བཞི་པ་བྲེ་ལུ་ལ། ཆ་སེལ་བཙེ་ལ། གང་སེལ་ལྷ་སྟེ་ཁྱོན་ཉི་ཤུ། ༥ ་ སྐྱོན་མར་ཉེར་གསུམ།
 ཞི་བྱེད་ལྷ་བ་སྐྱོན་མར་ལ། ཆ་སེལ་བཅུ་བཞི་གང་སེལ་དགུ་བཙེས་ཉེར་གསུམ། ༦ ་ ཐལ་
 སྐྱོན་སྟེ་བཅུ་གསུམ། ཞི་བྱེད་འུག་པ་ཐལ་སྐྱོན་ལ། སྦྱིར་རྩོམ་མར་མ་གསུམ། བྱེ་བྲག་ཙོང་
 ཞི་འབྲུལ་ཐལ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ། ཁ་འཛོར་བདུན་ཏེ་བཅུ་གསུམ། ༧ ་ ཁཏྲ་རིགས་བཅུ་
 བདུན། ཞི་བྱེད་བདུན་པ་ཁཏྲ་ལ་གང་སེལ་མ་གསུངས། ཆ་སེལ་འབའ་མམ་སོགས་གྲོགས་
 བསྟེན་པས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བདུན། བྲག་ཁུན་སོགས་ཁ་འཛོར་དགུ་མིན་སྐྱོན་མར་སྦྱོར་གཅིག་བཙེས་
 བཅུ་བདུན། ༨ ་ སྐྱོན་ཆང་རིགས་བཅུ་དགུ། ཞི་བྱེད་བརྒྱད་པ་སྐྱོན་ཆང་ལ་ཆ་གང་གི་དབྱེ་བ་
 མེད་ཀྱང་རྒྱུད་ཆང་སེལ་བ་སྐྱོད་ཆང་སོགས་སྦྱོར་བ་དགུ་དང་། གང་རྒྱུད་འཛོམས་པའི་ཐན་
 ཆང་སྦྱོར་བ་བཅུ་སྟེ་ཁྱོན་བཅུ་དགུ། ༩ ་ རིན་ཆེན་རིགས་ཉི་ཤུ། ཞི་བྱེད་དགུ་པ་རིན་པོ་ཆེ་

ལ་གང་མེལ་ཆ་སྤྱོད་གཅིག་ཆ་མེལ་གང་སྤྱོད་ཆེན་མོ་ལ་བཅུ་གཅིག་གྲུག་རྒྱལ་བརྒྱད་དེ་ཉི་
 ལུ་དང་། གསོ་བྱེད་སྤོང་དང་ཅ་གཉིས་གས་སུ་མ་བཟངས་པའི་སྤྱོད་རྒྱལ་གཅོད་པའི་སྤྱོད་བ་
 གཅིག་ལོ་ ༡༠ ་ སྤྱོད་རིགས་ཞེ་གཉིས། ཞེ་བྱེད་བཅུ་བ་སྤྱོད་ལ་ཆ་མེལ་བུན་མོང་བ་
 གཅིག་གཙོ་བོ་བཞི་ལ་ཁ་བསྐྱར་སྤྱོད་བུན་པའི་སྤྱོད་བ་ཉེར་བུན་ཏེ་ཁྱོན་ཉེར་བརྒྱད།
 གང་མེལ་དབྱི་མོང་བཞི་པར་ཁ་བསྐྱར་པའི་སྤྱོད་བ་བཅུ་གསུམ། གྲུག་འདུས་ཀྱི་སྤྱོད་བ་
 གཅིག་སྟེ་བཅུ་བཞི་ཁྱོན་ཞེ་གཉིས་རྣམས་བསྐྱེལ་བས་ཞེ་བྱེད་སྤོང་གི་སྤྱོད་བ་ལ་བཞི་བརྒྱ་དང་
 བཙོ་བརྒྱད། གཉིས་པ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ ༡༥༠ ཡོད་པར། ༡ ་ བཤལ་སྤོང་གཉིས། སྤྱོད་
 བྱེད་ལས་ལཱ་དང་པོ་བཤལ་གི་སྤོང་ལ་སྤྱོད་བཤལ་དེད་དཔོན་བཞི་སྤོད་དང་བཅུ་སྤོད་གཉིས།
 དག་པོ་དེད་དཔོན་བཞི་སྤོད་ལ་ཁ་བསྐྱར་སུམ་ཅུ་ འཇམ་པོ་དེད་དཔོན་བཅུ་སྤོད་ལ་ཁ་བསྐྱར་
 སུམ་ཅུ་སྟེ་རེ་གཉིས། གནད་ཀྱི་མན་ངག་བུན། མོར་བུའི་ནད་ཀྱི་སྤོང་བཤལ་བཅུ་གསུམ་སྟེ་
 བཤལ་སྤོང་བརྒྱད་ཅ་ཅ་གཉིས། ༢ ་ སྤོད་སྤོང་བཅུ་བྱག་སྤོད་བྱེད་གཉིས་པ་སྤྱུགས་ཀྱི་སྤོང་
 ལ་གཙོ་བོ་དུག་པར་ཁ་འཛིན་དང་བཅས་དག་པོ་རིལ་བུ་དང་། འཇམ་པོ་ཁུ་བར་བུས་པ་བརྒྱད་
 དེ་ཁྱོན་བཅུ་བྱག་ ༣ ་ སྤོང་སྤོང་བུན། སྤོད་བྱེད་གསུམ་པ་སྤོང་སྤོང་ལ་ཞེ་བྱེད་འཇམ་པོ་ལྷ་དང་།
 སྤོང་དག་པོ་འཕོན་བུ་བྱག་པ་དང་། འཇམ་པོ་ས་འཛིན་ལྷ་བ་གཉིས་ཏེ་བུན། ༤ ་ འཇམ་
 ཅི་དགྲ། སྤོད་བྱེད་བཞི་པ་འཇམ་ཅི་སྤྱོད་འཇམ་པོ་གས་གཙོ་བོ་གསུམ་དང་། ཁ་བསྐྱར་དུག་སྟེ་
 དགྲ། ༥ ་ བྱི་རུ་ཉའི་རིགས་བཅུ་བཞི། སྤོད་བྱེད་ལྷ་པ། བྱི་རུ་ཉ་ལ་རྩོ་འཇམ་བར་མ་གསུམ་
 སྟེ་བར་མ་བུར་བྱེད་བྱག་པ། ཁ་བསྐྱར་དུག་དེ་སྟེད་རེ་ལྷག་བསྐྱར་པའི་རྩོན་པོ་དུག་འཇམ་པོ་
 གཅིག་བཅས་བཅུ་བཞི། ༦ ་ ཅ་སྤོད་རིགས་གཉིས། སྤོངས་ཀྱི་ལོག་གཞོན་ཅ་སྤོད་ལ་བྱང་
 པ་བུན་པ་དང་། རྒྱ་རུ་དགྲ་པ་གཉིས་ཏེ་ཁྱོན་སྤོད་བྱེད་ཀྱན་བྱིལ་བས་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་
 གསུམ་པ་དབྱེད་ལ་བྱ་གཉིས། དང་པོ་འཇམ་དབྱེད། ༡ ་ དུགས་རིགས་སུམ་ཅུ་ དབྱེད་ལ་
 འཇམ་རྩལ་གཉིས་ལས་འཇམ་དབྱེད་དང་པོ་དུགས་ལ་བསིལ་དུགས་བཅུ་གཅིག་ རྩོད་དུགས་
 བཅུ་དགྲ་སྟེ་ཁྱོན་སུམ་ཅུ་ ༩ ་ ལུམས་རིགས་ཉེར་བཞི། འཇམ་དབྱེད་གཉིས་པ་ལུམས་ལ་རྩལ་
 ལུམས་བཞི་དང་། བཅོངས་ལུམས་ལ་ཆ་གང་གཉིས་ལས་ཆ་མེལ་བརྒྱད་བཅས་བཅུ་གཉིས།

གང་མེད་པ་བཅུ་གཉིས་ཏེ་ཁྱོད་ཉེར་བཞི། ༣ ་ ལྷག་པའི་རིགས་ཉེར་བརྒྱད། འཇམ་དབྱེད་
གསུམ་པ་ལྷག་པ་ལ་ཆ་གང་མེད་ཅིང་། སྐྱུམ་ལྷག་བཅུ་བཞི་དང་། རྩེ་གྲུའི་ལྷག་པ་བཅུ་བཞི་སྟེ་
ཁྱོད་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་དེ་འཇམ་དབྱེད་བསྐྱེམས་བརྒྱད་ཅ་གཉིས། གཉིས་པ་རྩུབ་དབྱེད་༡༩།
༡ ་ གཏར་གདོན་བདུན། དང་པོ་གཏར་གར་མགོ་ལ་གཏར་དམིགས་ཉེར་གཅིག ལག་པར་
སོ་བཞི། ཀར་པར་བཅོ་བརྒྱད། སྐབས་ཅ་བཞི་བཅས་དོན་བདུན། ༢ ་ མེ་གཅོལ་དོན་གཅིག
རྩུབ་དབྱེད་གཉིས་པ་མེ་དམིགས་ལ་རྒྱབ་གསང་ཉི་ཤུ། མདུན་གསང་ཉེར་གཉིས། མཛུ་བ་
རྩུགས་ཀྱི་གསང་ཉེར་དགུ། བསྐྱེམས་པས་བདུན་ཅ་དོན་གཅིག ༣ ་ སྤར་མའི་རིགས་བརྒྱ་
དང་བརྒྱ་དབྱེད་ལྡེའི་ལོག་གཞོན་སྤར་མའི་གསང་ལ་སྤྱིང་གསང་བཅུ་གཅིག སྤོག་ཅའི་གསང་
གཅིག སྤོ་སྤྱིང་མཆེན་གསང་ལྷ། སྤོ་གསང་ཉེར་གཉིས། མཆེན་འིའི་གསང་གཅིག མཆེན་
མཆེར་གསང་བརྒྱད། མཁལ་གསང་ཉེར་གཅིག བོ་གསང་བཅུ་གཉིས། ལུ་སྤོད་གསང་གཉིས།
ལོང་གསང་ལྷ། རྒྱ་གསང་བདུན། སྤྱད་ཀྱི་དབྱེ་གསང་གཉིས། འབས་སྤྱངས་གསང་གཅིག
ཡན་ལག་ཆོགས་ཆེན་གསང་བཅུ་གཉིས་ཏེ་ཁྱོད་སྤར་མའི་འཕང་ཡུལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་སྟེ། རྩུབ་
དབྱེད་བསྐྱེམས་ཉིས་བརྒྱ་དང་ར་བརྒྱད། ༤ ་ ཟས་སྒོམ་རིགས་བརྒྱ་དང་གཅིག། ཟས་སྒྲོང་
བཤད་རྒྱད་ནས་བཤད་པའི་ཟས་དེ་ལ་ཡང་པན་ཟས་གཅོ་པོ་འབྱུའི་སྟེ་ཆོན་བཅུ་གསུམ། ཤའི་
སྟེ་ཆོན་བཅོ་ལྷ། མར་སོགས་སྐྱུམ་ཀྱི་རིགས་བཅུ་གཉིས། སྤོ་དང་སྟེ་ཆོན་ཁྲུག འབས་སྐྱག་
སོགས་ཁ་འཛོར་ཉེར་དགུ། བདུང་བ་འོ་མ་སོགས་བཅུ་གཅིག རྩུ་རིགས་བརྒྱ་ཆང་ལྷ་སྟེ་པན་
ཟས་ཁྱོད་བསྐྱེམས་བརྒྱ་དང་གཅིག ༥ ་ སྤོད་ལམ་བཅུ་གསུམ། ཉད་པ་གསོ་བྱེད་ལ་དགོས་
པ་གནས་སྤྱབས་ཀྱི་སྤོད་ལམ། བཤེས་པ། སྒོམ་པ། སྐྱུག་པ། གཡལ་པ། སྤྱིད་པ། དབུགས།
གཉིད། ལུད་པ། བཤད་པ། བྱེན། གཅིན། ཁུ་བ་བཅས་བཅུ་གསུམ་སྟེ་དེས་པར་སྤོད་དང་ཅ་
གཉིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

གསོ་སྤྱངས་ཁྲང་བའི་དུས་དགུ། ༡ ཆེས་གཅིག་དང་། ༢ ཆེས་བརྒྱད་དང་། ༣ བཅུ་བཞི་དང་། ༤
བཅོ་ལྷ་དང་། ༥ བཅོ་བརྒྱད་དང་། ༦ ཉེར་གསུམ་དང་། ༧ ཉེར་བཞི་དང་། ༨ ཉེར་བརྒྱད་དང་།
༩ གནས་སྤོད་དགུ།

གསོ་སྦྱོང་། ① སྤྱི་ཕྱི་དང་སྦྱོང་བཅུ་། ② རྒྱ་དུས་ཆེས་ལུངས་ངེས་ཅན་ཞིག་ལ་དགེ་ཚུལ་སྦྱོང་གིས་
ལྷུང་བཤགས་སྤོམ་བྱེད་དཔ། ཁྱིམ་པས་སྤོམ་པ་བསྐྱེད་པ་ཉེ་དགེ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་ཆོག་
གསོ་སྦྱོང་གི་ཆོག་ དགེ་ཚུལ་སྦྱོང་གིས་ཉེས་ལྷུང་བཤགས་པའི་ཆོག་དང་། ཐེག་ཆེན་གསོ་སྦྱོང་
ལེན་པའི་ཆོག་

གསོ་སྦྱོང་གི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུད་གསུམ། དང་པོ་ཕྱག་འཆལ་བའི་རྒྱུད། བར་དུ་མདོ་འདོན་པའི་རྒྱུད།
ཐ་མར་བསྡོམ་པའི་རྒྱུད་དོ།

གསོ་སྦྱོང་བཅུ་བཞི་ལ། མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་ལས་དུས་ངེས་པའི་གསོ་སྦྱོང་གི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། རྒྱལ་དང་། དཔོན་དང་། ས་གཤང་། རྩ་སྟོན་དང་། ཁྱེད་པས་སྤྲུལ། སྤྱི་དབུག་བཅས་ཀྱི་རྒྱ་པའི་
མར་ངོའི་ཉེན་ཞག་བཅུ་བཞི་པ་ལ་གསོ་སྦྱོང་ཞག་མི་སྐབ་པ་བྱ་བའོ།

གསོ་སྦྱོང་བཅོ་ལྔ་ལ། མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་ལས་དུས་ངེས་པའི་གསོ་སྦྱོང་ནི་ནང་གསེས་ཉེ། ལོ་
སྟོན་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡར་ངོ་དང་། མགོ་དང་། རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡར་ངོ་དང་། མགོ་དང་།
མཆུ་དང་། ཉག་པ་དང་། སྟོན་དང་། གོ་ལྷན་དང་། ཐ་སྐར་ཉེ་རྒྱ་བ་དབུག་གི་མར་ངོ་བཅས་བཅོ་
བརྒྱད་པོ་ལ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པའོ།

གསོ་སྦྱོང་དབུག་ བཅུ་བཞི་པའི་གསོ་སྦྱོང་། བཅོ་ལྔ་པའི་གསོ་སྦྱོང་། གཞོད་པ་ཞི་པའི་གསོ་སྦྱོང་།
མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་། བཏ་ཤིས་པའི་གསོ་སྦྱོང་། ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་ནམས་སོ།

གསོ་སྦྱོང་འཕགས། རྒྱ་གར་གྱི་མནའ་རབས་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

གསོ་སྦྱོང་བཞག་ལ། འདུལ་བའི་ཕྱག་ལེན་ཞིག་སྟེ། ལྷུང་བ་སྤེང་ཀྱང་སྐབས་མི་འབྱེད་མཉན་པར་
མི་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ལ། དགེ་འདུན་དང་རྩན་ཅིག་ཏུ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་ཏུ་མི་འདུག་པའོ།

གསོ་བྱེད་གཉེན་པོ་བཞི། ཟས་དང་། སྦྱོང་ལམ། སྤྲུལ། དབྱེད་བཅས་བཞིའོ།

གསོ་སྦྱོང་བཞག་པའི་གཞི། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་གང་མས་རྒྱ་གསོ་སྦྱོང་
བཞག་པའི་གཞི་སྟེ། ལྷུང་བ་སྤེང་བའི་སྐབས་མི་འབྱེད་པ་ལ་གང་མས་རྒྱ་གཞག་པ་དང་། གསོ་
སྦྱོང་བཞག་ལ། དགག་དབྱེ་བཞག་པར་བྱེད་པའོ།

གསོ་སྦྱོང་གསུམ། དུས་འབྲེལ་གསོ་སྦྱོང་དང་། བཏ་ཤིས་གསོ་སྦྱོང་། གཞོད་རྒྱུག་གསོ་སྦྱོང་སྟེ་གསུམ།

གསོ་མ། ① མ་མཁམ་མ་ཆ་བ། ② མོ་མ་རྩ་རྩ། གསོ་མའི་སྤྱད་པ། ③ མོ་མ་དང་གསར་པ། མེ་རྟོག་

གསོ་མའི་ཁ་དོག་རྣམ་པར་བཟ།

གསོ་སྒྲན། བྱད་གསོ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲན།

གསོ་ཆགས། ར་ལུག་སོགས་གསོ་ཞིང་བདག་ཉར་བྱེད་པ། གསོ་ཡིག་མིང་གཞན་དང་བསྐྱེབས་
ནས་སྤྱར་བ་དཔེར་ན། ཉམས་གསོ། སྒོ་བ་གསོ། བསྐྱར་གསོ། སེམས་གསོ། དལ་གསོ་
སོགས་མང་དུ་འབྱུང།

གསོ་ཚུལ། བྱད་རང་རང་གི་སྤྱིང་དུ་གང་ལ་གང་འཆམ་ཀྱི་གཉེན་པོ་གཏོང་བའི་ཐབས་ཀྱི་མིང་སྟེ།
རྗེ་བཙུན་གཤུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་མཛད་པའི་ཆ་ལག་བཙེན་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཁོག་
དབུག་ཁྲུང་ཆེན་ལྗོང་བ་ལས། གསོ་ཚུལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱད་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་གཉེན་པོ་གཏོང་བའི་
ཐབས་སྟོན་པ་སྟེ། སྤྱི་འོག་གསོ་ཚུལ་གསུམ། རྩེ་བྲག་གི་གསོ་ཚུལ་གསུམ། བྱད་པར་ཀྱི་གསོ་
ཚུལ་དགུ་སྟེ་བཙེན་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གསོ་ཚུལ་དགུ། སྒྲན་པས་བྱད་གསོ་བའི་ཚུལ་མི་འབྲ་བ་བྱད་པར་ཅན་དགུ་ལ་དཔེ་དོན་སྤྱར་ནས་
བཤད་པའི་བསྟུས་མིང་སྟེ། བཤད་པ་སྤྱིའི་རྒྱད་ལས། བྱད་པར་གསོ་བའི་ཚུལ་ལ་རྣམ་པ་དགུ་
༡ མ་རྟོགས་དོགས་བཅས་གདེངས་མ་ཐོབ་པའི་ནད། རྩེ་ལ་འཇབ་པ་ལྟ་བུའི་སད་མདས་
བཙེན། ༢ ངོས་ཟེན་ངས་པར་རྟེན་ཅིང་གདེངས་ཐོབ་ན། སྒོ་ལ་དར་འབྱར་ལྟ་བུར་དངོས་སུ་
བཙེན། ༣ གཉེན་པོ་ཐོག་ཏུ་མི་འབབ་ནད་ལས་གཟུང། ཏྲོན་དུས་སུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུར་
བཙེན། སྤར་བཙེན་ནད་ལ་དམན་ལྷག་ལོག་བ་གསུམ། ༤ བརྟགས་ལ་སྐྱར་མོས་ཉ་ལེན་
བཞིན་དུ་བཙེན། ༥ སྒྲོ་བས་ཆེན་ནད་ལ་སྤྱད་དབྱང་ཟས་སྒྲོད་བཞིན། ལག་གཏོང་མི་ལ་འཕྲང་
འཕྲད་ལྟ་བུར་བཙེན། ༦ སྒྲོ་བས་རྒྱུང་ནད་ལ་སྒྲོད་ལས་ཟས་སྤྱད་དབྱང། ལྷས་གདང་ལྟ་བུར་
མས་འཛེགས་རིམ་པས་བཙེན། ༧ རྒྱུང་པའི་ནད་ལ་དཔེ་འཕྲོས་དགྲ་འདུལ་བཞིན། དེ་གཞིལ་
གཞན་ལ་གཏོང་མེད་སྒྲོར་བས་བཙེན། ༨ ལྷན་འདུས་ནད་ལ་འདུ་བ་ཆ་སྒྲོམས་གཅེས། གཙོ་
པོས་དཔེ་པོར་འཇུགས་རྒྱུ་ལྟ་བུར་བཙེན། ༩ གྲུག་ལ་གཏོང་བྱ་ལ་སོགས་ཆོས་བརྒྱུར་སྤྱད།
མཛོ་ཁལ་ལུག་ཁལ་ལྟ་བུར་འཆམ་པས་བཙེན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གསོ་ཡུལ་ནད་རིགས་བརྒྱ་དང་གཅིག་ བྱི་མ་རྒྱུད་ལས། མདོར་བྱ་བ་སྤྱད་པ་བཅོས་དགོས་བརྒྱ་
 ཅ་གཅིག་ ཅེས་པའི་དོན་ནི། དེའི་བ་བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞིའི་དེའི་གཞི་ནི་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་
 ཞེང་། དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་སྟོང་སྤྱང་བྱི་ནད་སོ་སོའི་གནས་ལ་ཡོད་པའི་ནད་བརྒྱ་དང་གཅིག་པོ་དེ་
 བྱི་བྱེ་བྲག་ལུས་སེམས་ཀྱི་གནས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་མི་བདེ་བར་བྱེད་པའི་ཟུག་རྩའི་རིགས་
 རྣམས་ཡིན་པས། ལུས་སེམས་ཀྱི་གནས་བརྒྱ་དང་གཅིག་པོ་དེ་ནི་གསོ་བའི་ལས་འཇུག་ཡུལ་
 དངོས་ཡིན་ནོ། དེའི་གཞིའི་ནད་དེ་ལ་ཉེས་པའི་སྟོན་ནས་དེའི་བ་དང་། རིགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་དེའི་
 བ། གཙོ་སོའི་སྟོན་ནས་དེའི་བ་དེ་དག་ནི་དེའི་བ་བཏགས་པ་བ་ལས། མཚན་ཉིད་པ་མིན་སྟབས།
 གསོ་ཡུལ་ཡང་བཏགས་པ་བ་ལས་མཚན་ཉིད་པ་མིན་ནོ།

གསོ་ཡུལ་ནད་རིགས་སྟོང་དང་ཉིས་བརྒྱ། བྱི་མ་རྒྱུད་ལས། རྒྱས་པར་བྱེ་ན་སྟོང་དང་ཉིས་བརྒྱ་
 ཡོད། ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། རྒྱད་རིགས་གནས་ཀྱི་དེའི་བ་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་པོ་དེ་དག་ལས།
 ཞིབ་ཏུ་དེའི་ན་གནས་གཅིག་ལ་འང་ཆ་གང་ལྟན་འདུས་གཏོན་ནད་ལ་སོགས་པའི་ནད་རིགས་
 རོ་སོ་མི་འདྲ་བ་དང་། རྒྱད་རྟགས་མི་འདྲ་བ། ཟུག་རྩའི་ཆད་མི་འདྲ་བ། རྒྱད་སོ་སོའི་མིང་མི་
 འདྲ་བ་བཅས་བཅོས་དགོས་པའི་ནད་རིགས་གཅིག་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ཅ་མ་བྱུང་ཡོད་འདུག་པ་དེ་
 བཅད་པ། རྒྱུད་ཏུ་ལེ་ཏུ་སོ་སོའི་ནད་དུ། རྒྱད་སོ་སོའི་མིང་དང་། རྒྱད་རྟགས། བཅོས་ཐབས་
 བཅས་ཞིབ་ཏུ་བསྟན་ཡོད་པ་རྣམས་འདིར་ཞིབ་ཐུང་བཀོད་རྒྱ་ཡིན། དེའང་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་
 རྒྱབས་བཅོ་ལྔ་ལ་ནད་ཀྱི་དེའི་སྟོང་དང་ཉིས་བརྒྱ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། དང་པོ། ཉིས་གསུམ་གསོ་
 བའི་རྒྱབས་ལ་ནད་རིགས་ ༡༥ ཡོད་པར། ༡ རྒྱུད་ནད་རིགས་ཀྱི་དེའི་བ་ཉི་ལྔ། གནས་ཀྱི་
 དེའི་བ་ཉེར་བརྒྱུད། བྱི་བྲག་གི་རྒྱུད་ནད་བཅོ་ལྔ། བསྟོམས་པས་རྒྱུད་ནད་རིགས་ལ། ༡ རྟེན་
 མཁེས་ནད་རིགས་ཀྱི་དེའི་བ་བཅུ་གསུམ། གནས་ཀྱི་དེའི་བ་བཅུ་དགྲུ། བྱི་བྲག་གི་དེའི་བ་བཅོ་
 ལྔ། བསྟོམས་པས་མཁེས་ནད་དེའི་བ་ཞེ་བཞི། ༡ བད་ཀན་རིགས་ཀྱི་དེའི་ཟུག་གནས་ཀྱི་
 དེའི་བ་ཉི་ལྔ། བྱི་བྲག་བྱི་བྲག་རྟེན་བྱེ་ལ་སོགས་ནད་གསེས་དེའི་བ་བཅོ་ལྔ། བསྟོམས་པས་ཞེ་
 གཅིག་ ༤ ཟུག་པོ་བྱེར་རྒྱས་འབྱིང་འདྲིལ་བཞི་ལས། བྱེར་སྤྱི་བྱེ་བསྟོམས་པས་བཅུ་གཅིག་
 རྒྱས་པ་ལ་རྟོལ་དང་མ་རྟོལ་དེའི་བ་བདུན། འབྱིང་པ་ལ་གབ་དང་མ་གབ་གཉིས། འདྲིལ་བ་ལ་

གསར་རྟེན་བཅས་བསྐྱོམས་པས་ཉེར་གསུམ། བསྐྱོམས་བརྒྱ་དོན་གཅིག་གཉིས་པ། ཁོང་ནང་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་ ༡༠༥ ཡོད་པར། ༡ ་ མ་ཁུ་བའི་ནད་རིགས་ལ་ཇས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ། རོ་བའི་དབྱེ་བ་སྟིགས་མ་མ་ཁུ་བ་དང་། རྩངས་མ་མ་ཁུ་བའི་གཙུག་གི་བཞི་བཅས་ལ། རྟོགས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་གསུམ། རྩས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མ་ཁུ་གསར་རྟེན་གཉིས་བཅས་བསྐྱོམས་པས་མ་ཁུ་བའི་ནད་རིགས་བཅོ་བརྒྱད། ༡ ་ སྐན་ནད་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་གཅིག་སྟེན་ཀྱིས་དབྱེ་བཅུ་གསུམ། རྩེ་བྲག་ནད་རྟགས་ཀྱིས་སྐན་ནད་ཉི་ཤུ། བསྐྱོམས་པས་སྐན་ནད་རིགས་ཞེ་བཞི། ༣ ་ སྐྱ་ཐབ་ནད་རིགས་དབྱེ་བ་ལྔ། ༤ ་ ཁོང་ནད་དབྱེ་བ་བཅུ་གཅིག་ ༥ ་ དུས་ཆའི་དབྱེ་བཅོ་ལྔ། ༦ ་ གཙུག་ཆེན་ཐང་བྱེད་ལ་ནད་ཁྲུང་ཚུ་ལ་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་གཅིག་ གླ་གཉན་ཀྱི་ནད་བཅུ་གཅིག་བཅས་བཅུ་བདུན་ལོ། བསྐྱོམས་པར་བརྒྱ་དང་ལྔ། གསུམ་པ། ཆད་པ་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་ ༥༠༣ ཡོད་པར། ༡ ་ ཆ་བ་སྤྱི་ལ་ཉེན་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ། རྩས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཉིས། ཉེས་པའི་དབྱེ་བ་ལྔ། གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ། རྩེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ། སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་གཅིག་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞི། བསྐྱོམས་པས་ཉེར་བཅུ་གཅིག་ ༡ ་ ཆ་གང་གལ་མདོའི་དབྱེ་བ་བཞི། ༣ ་ རི་ཐང་མཆམས་ཀྱི་ཆ་བའི་དབྱེ་བ་གསུམ། ༤ ་ མ་སྤྱིན་པའི་ཆ་བའི་དབྱེ་བ་ལ་རང་ཉིད་མ་སྤྱིན་པ་གཉིས། སྤྱིན་པའི་མེད་པ་གཉིས། སྤྱིན་ཏུ་མི་འདོད་པ་གསུམ། གཉན་པོ་བསྟེན་མུ་བས་བྱས་པའི་ཆ་བ་བཞི། བཅས་བསྐྱོམས་པས་བཅུ་གཅིག་ ༥ ་ རྩས་ཆད་ལ་རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་གཉིས། རྩེ་བས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་གཉིས། བབས་སྒོས་དབྱེ་བ་གཉིས། རྩེ་བྲག་གནས་ལ་རྩས་པ་བརྒྱད་བཅས་བསྐྱོམས་པས་བཅུ་བཞི། ༦ ་ རྩེད་ཆད་ལ་སྤྱི་སྟེན་ཀྱིས་རྩེད་ས་པ་གསུམ། རྩེ་བྲག་གནས་ཀྱིས་རྩེད་ས་པ་བཅུ་གཅིག་བཅས་བསྐྱོམས་པས་དཔྱ། ༧ ་ གལ་ཆད་ལ་སྤྱི་གཉིས། རྩེ་བྲག་གནས་ལ་གལ་པ་གསུམ་བཅས་བསྐྱོམས་པས་ལྔ། ༨ ་ རྩེད་ས་ཆད་ལ་སྤྱི་རྩེད་ཐུན་དང་རྩེད་མེད་གཉིས། གནས་ཀྱི་རྩེད་ས་པ་བཞི་བཅས་བསྐྱོམས་བཅུ་གཅིག་ ༩ ་ རྩེད་ས་ཆད་ལ་སྤྱི་ཆ་རྩེད་ས་དང་གང་རྩེད་ས་གཉིས། རྩེ་བྲག་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་གཅིག་བཅས་བསྐྱོམས་པས་བཅུ་གཉིས། ༡༠ ་ འབྲམས་ཆད་ལ་ནད་དོན་སྟོད་ལ་འབྲམས་པ་བཅུ་གསུམ། རྩི་ཤ་རུས་སོགས་ལ་འབྲམས་པ་བཅུ་བཅས་བསྐྱོམས་པས་ཉེར་གསུམ། ༡༡ ་ འབྲམས་ཆད་ལ་དབྱེ་བ། རྩས་

འབྲུག་ལ་ནད་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བདུན། བབས་སྒྲིའི་དབྱེ་བ་བརྒྱད། ལུང་པའི་དབྱེ་བ་བརྒྱད།
 ལྗོངས་འབྲུག་ལ་གཉིས། འཇམ་འབྲུག་ལ་གཅིག་བཅས་བསྟོམས་པས་ཉེར་དྲུག། ༡༢ །
 བལ་ནད་དབྱེ་བ་ལ། གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བདུན། དུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལྔ། རད་གཞི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
 རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་ལ་གཉིས་གཉིས་དྲུག། འདུས་བ་དྲུག། གཉན་རིམས་ལྔ་བཅས་
 བཅས་བསྟོམས་པས་ཉེར་དྲུག། ༡༣ ། འབྲུམ་འབྲའི་དབྱེ་བ་དྲུག། ༡༤ ། རྒྱ་གཞིར་གྱི་དབྱེ་
 བ་ལ་རྒྱུ་དང་བྱེ་བྲག་བརྒྱད་བཅས་བསྟོམས་པས་དྲུག། ༡༥ ། གཤམ་ལྗོག་གི་དབྱེ་བ། དང་པོ་
 ལྗོག་པ་ལ་འབྲུང་བའི་དབྱེ་བ་བཞི། རད་གཞིའི་དབྱེ་བ་གསུམ། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ། །གཤ་
 བ་ལ་དབྱེ་བ་དྲུག་བཅས་བཅུ་དྲུག། ༡༦ ། ཆམ་པ་ལ་དབྱེ་བ་ཞི། བསྟོམས་པས་ཉིས་བརྒྱ་དང་
 གསུམ་ཡོད། བཞི་པ། ལུས་སྟོང་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་༡༠༠་ཡོད་པར། ༡ ། མགོ་
 རད་ལ་གཙོ་བོ་བརྒྱད། པལ་པ་དྲུག་བཅས་བཅུ་བཞི། ༢ ། མིག་ནད་དབྱེ་བ་ལ། མིག་ཚུའི་ནད་
 རིགས་བདུན། མིག་ཆག་གི་ནད་རིགས་དྲུག། ཡིང་ཉོག་རིགས་བཞི། རབ་རིབ་རིགས་བཞི།
 འཕྲིབས་ནད་བཅུ་གཉིས་བཅས་བསྟོམས་སོ་གསུམ། ༣ ། རྩ་བའི་ནད་རིགས་བཅུ་ ༤ ། ལྗ་
 རད་ལྔ། ༥ ། ཁ་ནད་ལ་མཆུ་ནད་བདུན། སོ་ནད་ལྔ། ལྷེ་ནད་ལྔ། རྩན་ནད་དྲུག། གྲེ་ནད་བདུན་
 བཅས་སུམ་ཅུ། ༦ ། མགུལ་ནད་རིགས་བརྒྱད། བསྟོམས་པས་བརྒྱ་ཐམ་པ། ལྔ་པ། རོན་སྟོང་
 གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་༤༠་ཡོད་པར། ༡ ། ལྷིང་ནད་རིགས་བདུན། ༢ ། ལྷོ་བའི་ནད་
 རིགས་བརྒྱད། ༣ ། མཆེན་པའི་ནད་རིགས་བཅོ་བརྒྱད། ༤ ། མཆེར་ནད་རིགས་ལྔ། ༥ །
 མཁལ་ནད་རིགས་བརྒྱད། ༦ ། སོ་བའི་ནད་ཉེར་བཞི། ༧ ། རྒྱ་མའི་ནད་ལྔ། ༨ ། ཡོང་ནད་
 ལྔ་བཅས་བརྒྱད་བཅུ་ཐམ་པའོ། དྲུག་པ། གསང་ནད་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་༡༤་ཡོད་
 པར། ༡ ། སོ་མཆོན་གྱི་ནད་རིགས་དྲུག། ༢ ། སོ་མཆོན་གྱི་ནད་རིགས་ལྔ་བཅས་བཅུ་བཞི།
 བདུན་པ། རོར་ནད་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་༡༦་ཡོད་པར། ༡ ། རྩྭ་ལག་ལ་ནད་
 རིགས་བདུན། ༢ ། ཡི་ག་འཆུས་པ་ལ་བཞི། ༣ ། རྩྭ་དང་ལ་ལྔ། ༤ ། རྩྭ་གསུམ་ལྔ་ལྔ།
 ༥ ། དབྲུགས་མི་བདེ་བ་ལ་ལྔ། ༦ ། རྩྭ་ཐབས་ལ་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བདུན། རིགས་ཀྱིས་
 དབྱེ་བ་ནད་གསེས་དང་བཅས་པ་དྲུག་བཅས་བཅུ་དྲུག་ ༧ ། མིན་ནད་རིགས་བཞི། ༨ ། རྩྭ་ག་

ནད་ལ་རྒྱུན་གྱིས་དབྱེ་བ་རིགས་བདུན། ནད་གཞིའི་དབྱེ་བ་རིགས་བཞི་བཅས་བཅུ་གཅིག།
 ༩༽ རྩུ་ནད་ལ་རྒྱུན་གྱིས་དབྱེ་བ་བཞི་དང་། ཉེས་པའི་དབྱེ་བ་བཞི་བཅས་བསྟོམས་པས་
 བརྒྱད། ༡༠༽ རྩེ་མ་འགག་པ་ལ་རིགས་ལྷ། ༡༡༽ གཅིན་འགག་ལ་གཅིན་སྤི་རིགས་བཞི།
 གཅིན་འགག་བརྒྱད་བཅས་བསྟོམས་པས་བཅུ་གཉིས། ༡༢༽ གཅིན་སྤྱི་ལ་བད་ཀན་གྱི་
 རིགས་བཅུ་མཁྲིས་པའི་དུག་རྒྱུད་རིགས་བཞི་བཅས་ཉི་ལྷ། ༡༣༽ རྒྱ་ནད་ཚད་འཁྲུ་རིགས་
 བཞི། ༡༤༽ རྩེགས་ནད་ལ་རྒྱུད་མཁྲིས་ལ་སོགས་རིགས་བཞི། ༡༥༽ རྩུ་ལ་ལ་རིགས་དུག
 ༡༦༽ རྩུ་མེར་ལ་རྩོམ་ནད་དབྱེ་བ་གཉིས། གནས་ཀྱི་སྟོན་ནད་དབྱེ་བ་བཅུ་བཅས་བཅུ་
 གཉིས། ༡༧༽ རྩུ་ཀར་ནད་ལ་རྩོམ་ནད་དབྱེ་བ་གཉིས། རྩུ་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཉིས། གནས་
 ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ། འདུ་བའི་དབྱེ་བ་བཞི་བཅས་བཅུ་གཅིག ༡༨༽ ལྷགས་ནས་རིགས་དགུ
 ༡༩༽ ལྷན་བའི་ནད་རིགས་བཅུ་བཞི། ཡོངས་སུ་བསྟོམས་པས་བརྒྱ་དང་རེ་གཉིས། བརྒྱད་
 པ། ལྷན་སྤྱི་མ་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་༥༥ཡོད་པར། ༡༽ འབྲས་ནད་ལ་ཕྱི་འབྲས་
 གསུམ། རྩུ་འབྲས་དགུ། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དུག་བཅས་བཅོ་བརྒྱད། ༢༽ གཞང་འབྲས་ལ་
 རིགས་བཞི། ༣༽ མེ་དབལ་ལ་རིགས་དུག ༤༽ སུར་ལ་ལ་རིགས་ལྷ། ༥༽ རྩུ་ལ་ལ་ནད་
 རིགས་བརྒྱད། ༦༽ རྩུ་ལ་ལ་རིགས་དུག ༧༽ རྩུ་ལ་ལ་རིགས་གསུམ། ༨༽
 མཚན་བར་རྩོམ་པ་ལ་ནད་རིགས་བདུན་བཅས་བསྟོམས་པས་ད་བདུན། དགུ་པ། རྩུ་ལ་གསོ་
 བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་༥༥ཡོད་པར། ༡༽ རྩུ་ནད་རགས་པ་བརྒྱད་ནད་གསེས་དང་
 བཅས་པ་བཅུ་དགུ། ༢༽ རྩུ་ནད་ཐ་བ་བརྒྱད་ལ་ནད་གསེས་དང་བཅས་པ་བཅུ་གཅིག།
 ༣༽ རྩུ་ནད་ཞིབ་བརྒྱད་ལ་ནད་གསེས་བཅུ་གཅིག ༤༽ རྩུ་གདོན་ལ་བདུ་མེད་
 གཟུགས་ཅན་ལྷ། རྩུ་ལ་ལ་གཟུགས་ཅན་བདུན། རྩུ་ལ་བསེན་གཉིས་དང་བཅས་བཅུ་བཞི།
 བསྟོམས་པས་ད་ལྷ། བཅུ་པ། མོ་ནད་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་༣༥ཡོད་པར། ༡༽ ལྷག་
 ཚབ་བཅུ། ༢༽ རྩུ་ཚབ་བཅུ་༣༽ རྩུ་ནད་དགུ ༤༽ མང་ལ་སྤྱི་གཉིས། ༥༽ བལ་བའི་
 ནད་བརྒྱད། བསྟོམས་པས་སོ་ལྷ། བཅུ་གཅིག གདོན་ནད་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་
 ༤༥ཡོད་པར། ༡༽ འབྲུད་པའི་གདོན་རིགས་བཅོ་བརྒྱད། ༢༽ རྩུ་ཕྱི་གདོན་རིགས་

བདུན། ༣༽ བརྗེད་ཕྱེད་གདོན་ལྔ། ༤༽ གཟའ་གདོན་རིགས་གཉིས། ༥༽ ལྷའི་གདོན་
 རིགས་སོ་དྲུག་བསྐྱེམས་པས་རེ་བརྒྱད། བརྒྱགཉིས། མཆོན་མ་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་༡༥ཡོད་
 བར། ༡༽ མགོའི་ཆ་ལ་རྩས་རིགས་གསུམ། འགན་བཞི། ལྷ་ཅ་ཕྱི་ནང་གསུམ། འ་ཅ་ལ་
 དེས་དང་མ་དེས་གཉིས། བོག་སར་བཟང་ནང་འབྲིང་གསུམ་བཅས་བསྐྱེམས་བརྒྱད། ༢༽
 ལྷའི་ཆ་ལ་རྩས་གནད་བཞི། ཅ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་ཅ་གནད་བཞི། འགན་དྲུག་བསྐྱེམས་པས་བརྒྱ་
 བཞི། ༣༽ བྱང་ཁོག་གི་ཆ་ལ་རྩས་གནད་བརྒྱད། འགན་དྲུག་དོན་སྣོད་ཀྱི་གནད་བརྒྱད་དྲུག་
 ཡུལ་གནད་དཀར་ནག་ཁ་གསུམ། ཅ་གནད་ལ་ནང་ཅ་གཉིས་དང་ཕྱི་ཅ་དྲུག་བཅས་བརྒྱད།
 གསང་གནད་བཞི་བཅས་བསྐྱེམས་ཞེ་བཞི། ༤༽ ཡན་ལག་གི་ཆ་ལ། ལྷ་དང་། ཆེན། རྩས། ལྷ་
 བ། ལྷས་པ་བཅས་གནད་ལྔ། བསྐྱེམས་པས་དོན་དགྲ། བརྒྱགས་ལྔ། དུག་ནད་གསོ་བའི་
 སྐབས་ལ་ནད་རིགས་༤༤ཡོད་པར། ༡༽ ལྷ་དྲུག་གི་དེའི་ལ། འཇུག་སྒྲིའི་དེའི་བ་གཉིས།
 རྩས་སྒྲིའི་ཀྱིས་དེའི་བ་ཉེར་དྲུག། ནད་རིགས་ཀྱིས་དེའི་བ་བརྒྱགས་ལ། བབས་ས་གནས་
 ཀྱིས་དེའི་བ་དགྲ་བཅས་ལྔ་བརྒྱམས་པ། ༢༽ ལྷ་དྲུག་གི་རིགས་ལ་དོ་མོ་མེ་འཕྲོད་པ་དང་།
 དྲངས་མ་གནས་སྤྱ་མ་སྤྱིན་པ། འདྲུག་བཅས་གསུམ། ༣༽ རང་བཞིན་ཀྱི་དྲུག་ལ་རྩ་བའི་
 དྲུག་རིགས་བདུན། མི་རྩ་བའི་དྲུག་རིགས་བཞི་བཅས་བརྒྱགཉིས། བསྐྱེམས་པས་རེ་བཞི།
 བརྒྱ་བཞི། ལྷས་པ་གསོའི་སྐབས་ལ་ནད་གཉིས་སྟེ། ལྷས་བརྒྱད་གསོ་བ། བཙོ་ལྔ། རོ་ཅ་གསོ་
 བའི་སྐབས་ལ་༤ཡོད་པར། ༡༽ ལྷས་པའི་རོ་ཅ་འཕེལ་བའི་ཐབས་གཉིས། ༢༽ བྱང་མེད་
 མངལ་སྒྲོན་བསལ་བའི་ཐབས་བཞི་བཅས་བསྐྱེམས་པས་དྲུག་

གསོ་ཡུལ་ནད་རིགས་བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞི། ཕྱི་མ་རྒྱད་ལས། གསོ་ཡུལ་ནད་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞིར་
 གསུངས། ཞེས་པའི་དོན་ནི། ནད་འཇུག་པའི་སྟོ། གནས་སའི་ཡུལ། ནད་ཆ་གྲང་གི་དོ་མོ་རྣམ་
 དོས་འཛིན་ཐབས་པའི་ནད་རིགས་ཤིག་ཡིན་དགོས། དེས་ན་འདིར་གསོ་ཡུལ་དུ་ལྷ་དྲུག་པའི་ནད་
 རིགས་གཅིག་ལ་གནས་སྤངས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཞི་བཞི་རེར་འཇུར་བས་བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞིར་
 གསུངས་པ་ནི་དེའི་བ་བཏགས་པ་ཡིན་པས། གསོ་ཡུལ་ཡང་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ནོ། དེའི་བ་
 མཆོན་ཉིད་པ་ནི་དེའི་གཞིར་ལྷ་དྲུག་པའི་གནས་ཀྱི་དེའི་བ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན། དེ་དག་གི་དེའི་བ་ནི་

ཉེས་པའི་སློན་ནས་དབྱེ་ན། རྒྱུ་ལྷན་གྱི་ནད་རིགས་པའི་བརྒྱ་ཞེ་གཉིས། མཁུས་པའི་ནད་རིགས་ཉེར་
 རྒྱ། བད་ཀྱི་ཉི་ནད་རིགས་སོ་གསུམ་སྟེ་བསྟོམས་པས་བརྒྱ་དང་གཅིག་གཙོ་བོའི་སློན་ནས་
 དབྱེ་ན་འཕེལ་ཟད་བདུན་ཅུ་ཅ་བཞི་དང་། རྒྱ་གཉན་གྱི་ནད་རིགས་དགུ་ཚན་གསུམ་སྟེ་ཉེར་བདུན་
 བཅས་བསྟོམས་པས་བརྒྱ་དང་གཅིག་གཙོ་བོའི་སློན་ནས་དབྱེ་ན། སྦྱིར་ལུས་ཀྱི་ནད་དང་
 (Physical illnesses) སེམས་ཀྱི་ནད་(Mental illnesses)དེ་རྣམས་གཉིས་སུ་
 དབྱེ་ཡོད་ཅིང་། དེ་འདྲ་ལུས་ཀྱི་སྟོན་ན་གནས་པའི་ནད་རིགས་བཙོ་བརྒྱད། ལུས་སྦྱང་ན་གནས་
 པ་ལྟ། ལུས་ཀྱི་བྱི་ན་གནས་པ་བརྒྱ་དགུ་ ལུས་ཀྱི་ནད་ན་གནས་པ་ཉི་ཤུ། བྱི་ནད་ཀྱི་ཁུབ་ཀྱི་ནད་
 རིགས་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་བཅས་བསྟོམས་པས་དགུ་བརྒྱ་གོ་དགུ་ལ། སེམས་ཀྱི་ནད་རིགས་
 གཉིས་བསྟོམས་པས་བརྒྱ་དང་གཅིག་གཙོ་བོའི་སློན་ནས་དབྱེ་ན། ཁོང་ནད་ཞེ་བརྒྱད། མ་རིགས་
 བཙོ་ལྟ། ཆ་བའི་ནད་རིགས་བརྒྱ་དགུ་ ཐོར་བུའི་ནད་རིགས་བརྒྱ་དགུ་བཅས་བསྟོམས་པས་བརྒྱ་
 དང་གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་ཉེས་པ། གཙོ་བོ། གནས། རིགས་བཅས་ཀྱི་རྣམས་པ་བཞི་སོ་བསྟོམས་པས་
 བཞི་བརྒྱ་དང་བཞི་ཡོད་པ་དེ་དག་ཡིན་ལོ། འདི་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། ལྟར་སྦྱང་འཕལ་གྱི་ནད་དང་།
 ཀྱན་བཏགས་གདོན་གྱི་ནད། ཡོངས་བྱུང་ཆེ་ཡི་ནད། གཞན་དབང་སྟོན་ལས་ཀྱི་ནད་རྣམས་ཡིན་
 ཞེས་བཤད་འདུག་ཀྱང་། རྒྱགས་ཉམས་མ་བཞག་པའི་སྟོན་དུ་ཟད་དེ། ཀྱན་བཏགས་དང་། གཞན་
 དབང་། ཡོངས་བྱུང་སོགས་ནི་དོན་སྦྱིའི་སློན་ནས་དབྱེ་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེ་དག་ལ་བྱེ་བྲག་
 གི་ནད་མཚན་ཉིད་པ་ཞིག་སུས་ཀྱང་ངོས་འཛིན་མི་སྟབས་པའི་བྱིར་། དེས་ན་གསོ་ཡུལ་གྱི་ནད་
 ཡིན་བྱེ་བྲག་གི་ནད་རང་མཚན་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་རྟོ། འདི་ནི་སྦྱིའི་དབྱེ་བ་ཅུ་སྟེ།
 དཔེར་ན། སྦྱིར་ནད་ཀྱི་རིགས་ལ་25%དེ་སྟོན་བཙོས་བྱས་པ་སྟོང་ལས་གཟབ་སོ་བྱས་ན་འག་
 རྒྱབ་པ་དང་། ནད་25%དེ་གདོན་བཙོས་བྱས་ན་འག་རྒྱབ་པ་དང་། ནད་25%དེ་སྟོན་བཙོས་
 བྱས་ན་འག་སྦྱིད་ལ་མ་བྱས་ན་འཆི་སྦྱིད་པའི་ནད་དང་། ནད་25%དེ་སྟོན་བཙོས་བྱས་ཀྱང་འག་
 སྦྱིད་མི་སྦྱིད་ནད་ཡིན་ཞེས། སྦྱིར་བཏང་གི་དབྱེ་ཚུལ་དང་གཅིག་ཡིན་ལོ།

གསོ་རས། ① བཙོས་པའི་རས། ② སོ་མ་རྩ་རྩུས་བསོས་པའི་རས།

གསོ་རིག་གསོ་བ་རིག་པའི་བསྐྱུས་ཆོག

གསོ་རིག་ཁོག་ཕུབ་པ་དང་དཀར་བཞད་པའི་ཉིན་བྱེད། བྱང་སྤང་བ་བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
མཆན་གྱིས་བརྩམས་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཆོས་འབྱུང་ཞིག
གསོ་རིག་ཁོག་དབུབ་བྱང་སྤང་རྒྱས་པའི་དགའ་སྟོན། ཏུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཟླ་སྤང་
སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་འཕགས་ཡུལ་དང་བོད་ཏུ་གསོ་རིག་རི་ལྗོངས་དང་བའི་ཚུལ་
དང་། བྱང་བྱར་ལུགས་གཉིས་སོགས་གསལ་བར་བཀོད་པའི་སྤྲེལ་གྱི་ཆོས་འབྱུང་རྒྱས་པ་ཞིག
གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི། བོན་གྱི་གསོ་རིག་འབྱུང་བཞིའི་འགོ་བརྩོད་དང་། མཐུག་ཅོས་རྣམས་གང་
འཆོས་ཞིག་བཟོ་བཅོས་གནང་ཞིང་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ཞེས་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་
རྒྱུད་དང་མཐུན་པའི་དཔེ་མིང་ཏུ་བསྐྱར་བ་ཞིག་ཡིན། འདིའི་ཅོམ་བ་པོ་སྤྱི་ཡོན་གྱི་སྟོར་ལ་
གནའ་ཏུས་སྤྱི་བཞེད་པ་གསུམ་ཏེ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡིན་པར་འདོད་མཁན་བྱང་བ་ལྟ་བུ་དང་།
ཟླ་མཛོན་གྱི་གཏེར་མ་ཡིན་པ་འདོད་པ་ཁག་གཅིག་དང་། གཡུ་ཐོག་པས་བརྩམས་པའི་བསྟན་
བཅོས་ཡིན་པར་འདོད་སྟོལ་ཞིག་དང་གསུམ་མཆིས། དེ་ནས་སྟོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ་དགག་པ། དང་པོ་སྤྱིང་སྟོན་བཟླ་འབྱུང་པའི་[རྒྱུད་བཞི་
བཀའ་འགྲེལ་] ལས། བཀའ་མར་བཞེད་པས་སངས་རྒྱས་སྟོན་མའི་གསུང་ཡིན་ཞེས། སྟོན་མ་
ནི་ལོངས་སྟོང་རྩོགས་སྤྱི་ཡོན་པས། ཅོས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བཞེད་གསུང་མ་གཏོགས་ཆོས་གང་
ཡང་མེད་པ་དང་། འུ་ཐུབ་པ་སྟོན་མའི་སྤྱིང་བཞེད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་མ་ཡིན་ཏེ།
བཀའ་འཁོར་ལོ་བཞི་ལ་སོགས་པ་མདོ་རྒྱུད་གྱི་ཆོས་གང་གསུངས་ཀྱང་སྤྱི་གསེར་བཅོ་མའི་
མདོག་ལས། མདོ་རྒྱུད་གང་གསུང་དེའི་ཕྱག་མཆན། གཞལ་ཡས་ཁང་སོགས་སྤྱི་བཞེད་ནས་
གསུང་ཚུལ་ནི་མདོ་རྒྱུད་གང་ལའང་མི་འདུག་པས། རྒྱུད་བཞི་གསུངས་པ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་མདོག་
བསྐྱར་དགོས་པ་མི་འདུག ལྷ་མོ་འཕྲོག་མས་སངས་རྒྱས་ལ་ཨ་རུ་ར་ཕུལ་བའི་ལུང་བྱངས་
ཀྱང་། ཕྱག་ས་གཞོན་མཉམ་བཞག་མ་གཏོགས་ཐུབ་པ་ཨ་རུ་ར་འཛིན་པ་ནི་མ་མཐོང་། གཞན་
ཡུངས་དཀར་སོགས་བཟླ་ཤེས་ཆས་བརྒྱུད་ཕུལ་བ་རྣམས་ཀྱང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཆས་མ་
གཏོགས་ཕྱག་ཏུ་བསྐྱམས་པ་ནི་མ་མཐོང་། དངོས་པོ་གང་འཕུལ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཕྱག་
ཏུ་བསྐྱམས་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཡོད་དམ། མེད་ན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏེར་མ་བཞེད་པས་

གྲ་པ་མངོན་ཤེས་ཅན་གྱི་གཏེར་མ་ཡིན་ཞེ་ན། སྒོ་བ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེས་གཏེར་སྤུས་པའི་ས་
 ཏྲགས་དང་། འདོན་པའི་དུས་ཆོད་སོགས་ལ་གྲ་མངོན་གྱི་གཏེར་ཁར་གསོ་རིག་ཡོད་པར་ས་
 གསུངས་པ་དང་། རྒྱུད་བཞི་འདི་ལ་གཏེར་ཆོས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་མཁའ་འབྱེའི་བཟང་ཡིག་སོགས་
 མི་འབྱུང་བས། དེ་ནི་དག་འབྲུལ་ཅན་མ་གཏོགས་དོན་མེད། གསུངས་པའི་གནས་ལྟ་སྤྱད་
 ཅེས་པའི་དོན། སངས་རྒྱལ་སྤྱན་རླབས་པའི་ཞིང་ཁམས་ལྟ་སྤྱད་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་
 ཞིང་ཁམས་ཡིན་པར་རྒྱུད་སྤེལ་ནས་གསུངས་པ་ཐག་ཆོད། རྒྱུ་རྒྱུ་བ་སྤྱན་གྱི་ནགས་སུ་ལོ་
 བཞི་བཞུགས་གསུངས་པ་ལྟ་སྤྱད་ཡིན་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། གནས་དེར་བཞུགས་གསུངས་པ་
 ལས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིས་པ་མ་བཤད་པས་འདིར་སྤྱར་བ་མི་འཐད། གཞུང་ཆོག་གི་ཕྱོགས་
 ཀྱི་རི་བཞི་ལྟོ་བ་གཅིག་ཏུ་འབྱར་ནས་ཡོད་རྒྱུ་བས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་གྲུ་མང་
 བོས་བར་ཆོད་པའི་རྒྱང་རིང་པོར་རི་སོ་སོ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་
 མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུག། བྲང་ཏི་དཔལ་ལྷན་འཆོ་བྱེད་པས་འཕེགས་བྱེད་སོགས་རི་བཞི་ཡི་
 དབུས་སུ་གསུངས་པ་ཆོག་དང་མི་འགལ་བ་འདུག་དེ་བས་གཞན་གྱིས་ལྟ་སྤྱད་བཅའ་བཞི་
 ཡོང་བས་འཁར་བ་བཅུགས་པ་ལྟར་གར་གཏད་ཆ་མེད་དུ་འདུག་གོ། ལྷ་བའི་འཁོར་ནི་སྟོན་པ་
 རྒྱུ་རྒྱུ་བ་ལ་ཆོས་ལྷ་བ་པོ་ཆངས་པ་དང་། རབ་འབྱོར། ལྷ་ར་དགའ་བོ་སོགས་ཉན་ཐོས་
 རྣམས་ཀྱིས་ལྷས་པ་ལས། རྒྱུད་སོ་སོ་ལ་ལྷ་བ་པོ་སོ་སོ་དགོས་པའི་རེས་པ་གང་ལས་ཀྱང་མ་
 བཤད་པ་བཅས། དེ་དག་གི་དོན་འདི་རྣམས་སུ་སྒྲུང་བྱ་མིན་པས་དོར་ནས། ཞེས་རྒྱུད་བཞི་
 བཀའ་དང་། གཏེར་མ་ཡིན་པ་བཀག་ནས། རྗེ་ཉིད་བཞེད་པར། རྒྱུད་བཞི་འདི་རྗེ་གཡུ་ཐོག་
 བས་ཐོད་བསིལ་བའི་ཡུལ་ཆོས་དང་བསྐྱེད་ནས་གསུངས་པ། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དེ་
 བཞིན་དུ་ཀྲུ་མ་པ་རང་བྱུང་དོན་མེད། སྤྱོད་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ། སྤྱག་ཆང་ལོ་རྒྱ་བ་ཤེས་རབ་
 རིན་ཆེན། དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་ལྷེད་པ། ལུང་མཁར་ཆོ་བྱོས་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་མདོ་སྤྲེལ་
 རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པའི་དབང་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུད་བཞི་བཀའ་ཡིན་པར་བཤད་པ་
 ལ་ལྷུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་སྤྲེལ་དགགས་ཏེ་བསྐྱེད་བཅས་ཡིན་པ་བསྐྱབས་ཡོད་པ་རེད། འོན་
 ཀྱང་རྣམས་དེར་བན་པོན་གྲུ་མཐའི་ཕྱོགས་ཞེན་གྱིས་རྒྱུད་བཞི་གནའ་བོའི་པོན་གྱི་མཁས་པ་

ནམས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཚུལ་གསུངས་མི་འདུག གཡུ་ཐོག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའང་
 དབྱེད་པ་འདི་ཡོད་དེ། གོང་གསལ་མཁས་པ་དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་གཡུ་ཐོག་གསར་ཆིང་གི་ལོ་
 རྒྱུས་མེད་སྐབས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་གཡུ་ཐོག་པ་ཞེས་བ་ནི་གཡུ་ཐོག་
 གསར་མ་ཡིན་པ་སྟོས་མ་དགོས་པ་རེད། གཡུ་ཐོག་རྒྱུང་མའི་ནམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་དེའི་
 བསྐྱགས་ནས་གཡུ་ཐོག་རྒྱུང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ཞུ་བ་ཞིག་ཁྱིམ་ལྷན་བཅན་སྐབས་སུ་
 རྒྱུང་ཡོད་པ་ཐོག་མར་གསུང་མཁན་ནི་དར་མོ་སྟན་རམས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སི་ཏུ་ཆོས་འབྱུང་
 སྟོབ་ཆོགས་དང་བཅས་པས་གཡུ་ཐོག་རྒྱུང་མའི་ནམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་ནི་དར་མོ་སྟན་རམས་
 བས་རང་བཟོ་བྱས་པའི་ནམ་ཐར་རྩལ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། གཡུ་ཐོག་རྒྱུང་མའི་ལོ་རྒྱུས་བོད་
 ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་ཐེར་རྒྱུང་གང་ལའང་མ་མཐོང་བ་རྒྱ་མཆན་དུ་མ་དང་བཅས་དགགས་པ་
 གནད་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་གོང་སྤྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་ཅའི་ནམ་ཐར་ནང་
 དུའང་གཡུ་ཐོག་གཅིག་མ་གཏོགས། གཡུལ་རྒྱུང་མའི་སྐོར་བྱར་ཅམ་ཡང་གསུངས་མི་འདུག་
 ལ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་ཀྱི་གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ལས་ཀྱང་གཡུ་ཐོག་གཅིག་མ་གཏོགས་གསུངས་
 མི་འདུག གང་ལྟར་ཡང་། གཡུ་ཐོག་གསར་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་དངོས་སྟོབ། ལུས་སྟོན་ཡེ་
 ཤེས་བྱར་སྤྱི་བ་བཅས་པའི་གཡུ་ཐོག་ནམ་ཐར་ལས། གཡུ་ཐོག་པ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་
 པའི་སྐབས་སུ། རོག་སྟོན་དགོན་མཆོག་སྐབས་སྟོབ་ཞེ་ཐང་དུ་མེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཏྲ་
 སྤུང་དང་བཅས་པ་ཞིག་ཡོན་དུ་ལུལ་ས་རྒྱུད་བཞི་ཆ་ཆང་ཞུས། ཞེས་གསལ་བས་གཡུ་ཐོག་
 གསར་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་རྒྱུད་བཞི་ཚེ་མ་པ་པོ་མེན་པ་དེས་ཤིན་ཏུ་གསལ། གཡུ་ཐོག་གཡུ་
 ཐོག་རྒྱུང་མ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ནམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་ལས། གཡུ་ཐོག་པ་དགྲུང་ལོ་མོ་
 ལུང་སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོ་ཁྱིམ་ལྷན་བཅན་གྱིས་གཡུ་ཐོག་པ་ལ་རྒྱུད་བཞི་གཏེར་ནས་བཞེས་
 པར་ཞུས་སྐབས། གཡུ་ཐོག་པས་ང་ད་རུང་རྒྱ་གར་ཏུ་ཐེངས་གཅིག་འཁྱོད་འཁོར་རྗེས་རྒྱུད་བཞི་
 གཏེར་ནས་བཞེས་པའི་དུས་ལ་བབས་པ་ཡིན། གསུངས་པ་ལྟར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་ལྷ་པར་རྒྱུད་བཞི་
 གཏེར་ནས་བཞེས་ཚུལ་གསལ་བ་ལ་བརྟག་ན་གཡུ་ཐོག་རྒྱུང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ནི་རྒྱུད་
 བཞི་གཏེར་ནས་བཞེས་པ་པོ་ཡིན་པ་ལས་རྒྱུད་བཞིའི་ཚེ་མ་པ་པོ་མེན་པ་ཤེས་དགོས།

གསོ་རིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དེ་ལུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སྐོར་གྱི་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་བདད་དང་། མིང་
གི་མཛོན་བརྗོད་སོགས་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བཀོལ་བའི་སྟེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག།

གསོ་རིག་པ། སྟན་བཤམ་ཨེམ་ཆེ།

གསོ་རིག་འབྲམ་བཞི། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་ཅམ་དུ་བོན་གྱི་དབྱུང་བྱ་ཁྱི་
ཤེས་ཀྱིས་བསྟུ་སྒྲིག་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་སྤེལ་དེ་ཡིན། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་
དུས་རབས་ཉེ་ལུ་པའི་ནང་བྱུང་ཡོད། དེ་ནས་བོད་རྒྱལ་ཁྱི་སྤོང་ཕྱེ་ལུ་བཅོན་གྱིས་སྤྱི་ལོ་
༡༦༩༥ལོར་ཀོང་པོ་སྟེན་ལུང་དུ་གསོ་རིག་སྟོན་བྱ་བཅུ་གས་སྟེན་པ། གཡུ་ཐོག་པ་དང་། བེ་རོ་
ཅ་ནས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་མཁམ་པ་མང་པོས་གསོ་རིག་གི་གཞུང་འདི་འཆད་ཉན་བྱས་པ་
དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་འབྲམ་བཞི་མ་ཉམས་པ་བོན་གྱི་མཁམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱན་འཛིན་
བྱས་པ་དང་། འབྲམ་བཞི་ལ་དག་བཅོས་དང་ལེགས་སྒྲིགས་བྱས་པར་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་
ཞེས་མཚན་གསོལ་ནས་ནང་པའི་མཁམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཆད་ཉན་དང་དར་སྤེལ་གཏོང་ནས་
ད་ལྟའི་བར་ལུགས་གཉིས་ཀ་དར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད།

གསོག་ བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ། རོར་རྩས་སོགས་ཉུང་དུ་ལས་མང་དུ་སྤེལ་བའི་དོན་ཉེ།
ཐུན་མོང་ལ་རྒྱ་རོར་གསོག་གིན་ཡོད།

གསོག་ཁུལ། རྫོག་རྒྱུད་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་store areaཟེར།

གསོག་ཁ། རྒྱ་རོར་གསོག་སྟེན་གྱི་ཐོ་ཡིག་

གསོག་བྱུན། [རྫིང་] རྒྱ་རོར་སོགས་འཛོག་པ།

གསོག་རྒྱུད། གསོག་གསོབ་ཁོག་སྟོང་རྩས་ཀྱིས་རྒྱོད། མགོ་སྤྱོད་སྤྱོད་གསོག་རྒྱུད་བྱེད་པ།
ཁོག་པ་གསོག་རྒྱུད།

གསོག་སྟེན། བཅའ་འཆོལ་གྱིས་སྤྱད་པ།

གསོག་ཆས། རྫོག་རྒྱུད་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དེའི་སྐད་ཀྱི་storage device ཟེད།

གསེག་འཛོག་རྒྱ་ཁྱོར་སོགས་གསེག་ཅིང་འཛོག་པ། དེའི་གསེག་འཛོག་གྲེད་པ།
གསེག་འཛོག་གི་སྤང་པ། སྤང་ལྟར་སྤུང་ཅུང་ཅིང་གསེས། སྤུང་གསུམ་གང་རྒྱུང་མེད་སྤུང་པའི་
ལྷག་མ་རང་རྒྱུས་ལས་འདས་པར་གསེག་འཛོག་བྱས་ནས་མེད་སྤུང་སྤྱོད།
གསེག་ལྷང་། བྱད་ལྷོག་ལྷུར་རྒྱ་གསེག་ཅིང་མཛོན་ལྷུར་རྒྱ་ལྷང་པར་གྲེད་པ།
གསེག་ལྷང་ཞི་གསུམ། གསོ་བ་རིག་པའི་ཐ་སྤྱད་ཅིག་བྱད་དང་པོ་མི་མཛོན་པར་གསེག་པ། བར་རྒྱ་
ཁྱིར་ལང་ནས་ལྷང་པ། ཐ་མར་གཉེན་པོ་ལ་བསྟེན་ནས་ཞི་བའམ་འག་པ་སྟེ་གསུམ།
གསེག་ལྷང་ཞི་གསུམ་གྱི་རྒྱ། དང་པོ་རྒྱུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་གསོག་པའི་རྒྱ། ༡ ལུས་ཁམས་
ཀྱི་རྒྱུང་གསོག་པའི་རྒྱ། རྒྱ་ནི་ཟས་དང་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱུ་བ་པ་དང་། ཡང་ག་སྤྱུ་ག་སྤྱུ་ག་སྤྱུ་
བ། རྒྱ་བ་བཅས་དེ་དག་རྒྱས་པ་ཐོ་བའི་ཟས་སྤྲོད་དང་ལྷན་རྒྱ་བསྟེན་ན། ཐོ་བས་རྒྱུང་མགོ་མན་
ནས་ལྷང་མི་རྒྱས་པས་རང་གནས་རྒྱས་པ་སོགས་སུ་གསོག་པར་གྲེད་དོ། ༢ ལུས་ཁམས་ཀྱི་
ཐོད་ཁམས་སམ་མཁྲིས་པ་གསོག་པའི་རྒྱ། རྒྱ་ཟས་དང་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐོ་བ་དང་། ལྷུ་མ་ག་ནི་
མན་པ། འཁྱུ་ག་ གཤེར་བ་བཅས་དེ་དག་རྒྱས་པ་བསེལ་བའི་ཟས་སྤྲོད་དང་ལྷན་རྒྱ་བསྟེན་ན།
བསེལ་བས་མགོ་མན་ནས་མཁྲིས་པ་ལྷང་མི་རྒྱས་པས་རང་གནས་ཁྲག་སོགས་སུ་གསོག་པར་
གྲེད་དོ། ༣ ལུས་ཁམས་ཀྱི་ གང་གཤེར་རམ་བད་ཀན་གསོག་པའི་རྒྱ། རྒྱ་ཟས་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
ལྷུ། ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ འཛམ་ བཏན་བཅས་དེ་དག་རྒྱས་པ་བསེལ་བའི་ཟས་སྤྲོད་དང་ལྷན་རྒྱ་བསྟེན་ན།
འཁྱུགས་པས་བསྐྱོངས་པས་ལྷང་མི་རྒྱས་པས་རང་གནས་སུ་གསོག་པར་གྲེད་དོ། གཉིས་པ།
རྒྱུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་ལྷང་བའི་རྒྱ། ༡ རྒྱུང་ལྷང་བའི་རྒྱ། སྤང་གསོག་པའི་རྒྱུང་དེའི་སྤྱོད་
རྒྱུ་རྒྱུང་གི་མཚན་ཉིད་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཟས་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་རྒྱུ་བ་སོགས་བསྟེན་ན་དེ་
མཛོན་གསུམ་རྒྱུང་དོ། ༢ མཁྲིས་པའམ་ལུས་ཀྱི་ཐོད་ཁམས་ལྷང་བའི་རྒྱ། སྤང་གསོག་པའི་
མཁྲིས་པ་དེའི་སྤྱོད་རྒྱུ་མཁྲིས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཟས་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཆ་བ་
དང་ལྷན་པ་བསྟེན་ན་དེ་ལྷང་དོ། ༣ བད་ཀན་ནས་གང་བའི་ཁམས་ལྷང་བའི་རྒྱ། སྤང་གསོག་པ་
དེའི་སྤྱོད་རྒྱུ་ཐོ་བའི་རྒྱས་པ་ཅན་གྱི་ཟས་སྤྲོད་བསྟེན་ན་ལྷང་། གསུམ་པ། རྒྱུང་མཁྲིས་བད་ཀན་

གསུམ་པོ་ཞི་བའི་རྒྱ། ཉ རྒྱ་ནང་ཞི་བའི་རྒྱ། རྒྱ་ལྗང་པའི་ཆེ་ཟས་དང་སྤྲན་ཁུས་པ་སྤྲུམ་པ་
དང་། རྩོ་བ། ཐུ་བ། འཇམ་པ། བརྟན་པ་བཅས་བསྟེན་ན་རང་གནས་སུ་ཞིའོ། ༥ མཁྲིས་ནད་ཞི་
བའི་རྒྱ། མཁྲིས་པ་ལྗང་པའི་ཆེ་ཟས་དང་སྤྲན་ཁུས་པ་བརྟུལ་བ་དང་། རྩོ་བ། ཐུ་བ། སྤྲུམ་པ།
བསེལ་བ་བཅས་བསྟེན་ན་རང་གནས་སུ་ཞིའོ། ༦ བད་ཀན་གྱི་ནད་ཞི་བའི་རྒྱ། བད་ཀན་ལྗང་
པའི་ཆེ་ཟས་སྤྲན་རྩལ་པ་སོགས་བསྟེན་ན་རང་གནས་སུ་ཞིའོ།

གསོག་ལྗང་ཞི་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ། མིའི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་རྩ་ས་རྒྱན་གཙོ་བོ་རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་
གསུམ་པོ་སོ་སོའི་གསོག་ལྗང་ཞི་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི། ༡ གསོག་པའི་ངོ་བོ། ངོ་བོ་རང་གནས་
འཕེལ་བ་གསོག་པ་ཡིན། རྒྱ་ལས་འབྱུག་གྱེད་མི་མ་ཐུན་ཡོན་ཏན་འདོད། ཅས་པ་ལྟར། གསོག་
པའི་ངོ་བོ་ནི་ཟས་སྟོད་ལུལ་དུས་སོགས་ཀྱི་ཤྱོན་གྱིས་རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་པོ་རང་རང་
གི་གནས་སུ་རིམ་བཞིན་འཕེལ་ནས་གསོག་པ། དེའི་དབང་གིས་ལུས་ཁམས་རྒྱང་ཟད་འབྱུག་
ཅིང་དེའི་མཚན་ཉིད་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཟས་སྟོན་གྱི་རིགས་རྣམས་
འདོད་དེ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། རྒྱང་གསོག་པའི་ཆེ་དེའི་མཚན་ཉིད་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་ཟས་སྟོན་
ཐུ་སྤྲུམ་ལ་སོགས་པ་འདོད་པ་དང་། མཁྲིས་པ་གསོག་ཆེ་ཟས་སྟོན་བསེལ་རྟུག་གྱི་རིགས་
འདོད་པ། བད་ཀན་གསོག་ཆེ་ཟས་སྟོན་ཡང་རྩལ་སོགས་ཀྱི་རིགས་འདོད་པ་བཅས་ཡིན་ནོ།
༢ ལྗང་པའི་ངོ་བོ་ནི། ལྗང་བ་ལོག་པའི་ལམ་ཞུགས་རང་རྟགས་སྟོན། ཞེས་པ་ལྟར་རང་གི་
གནས་སུ་བསགས་པ་དེ་ཉིད་ལུལ་དུས་ཟས་སྟོད་ཀྱི་དབང་གིས་ལྗང་བ། དེའི་ཆེ་རང་གི་
གནས་ལས་གཞན་པའི་ལམ་གཉིས་སུ་ཞུགས་ནས་ན་བར་འགྱུར་ཏེ་རྩ་རྒྱ་སོགས་ཐུ་ལུལ་དུ་
ནད་རྟགས་རྣམས་སྟོན་པ་ནི་ལྗང་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། ༣ ཞི་བའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གནས་མཉམ་
གནས་ནད་མེད་ཞི་བ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར། ཞི་བའི་ངོ་བོ་ནི་ཟས་སྟོད་སྤྲན་དབྱུང་དང་ལུལ་དུས་
སོགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་འཕེལ་ཟད་འབྱུགས་པའི་ནད་རྣམས་ཞི་བར་བྱས་ཏེ་རང་རང་གི་གནས་སུ་
ལྗང་ཆད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་མཉམ་པར་གནས་པས་ནད་མཛོན་འགྱུར་བ་མེད་པ་ནི་ཞི་བའོ།
གསོག་ལྗང་ཞི་གསུམ་གྱི་དུས། མིའི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་རྩ་ས་རྒྱན་གཙོ་བོ་རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་
གསུམ་པོ་གསོག་ལྗང་ཞི་གསུམ་སོ་སོའི་དུས་ལས། དང་པོ་སོ་སོའི་གསོག་པའི་དུས་ནི། ཉ

ཆུང་གསོག་པའི་དུས། ཆུང་གསོག་པའི་དུས་ནི་སོ་གསེ། དེའང་སྤྱི་ཡོད་ཆུང་ན་སྤྱི་ལ་
 བས་དུག་པ་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། དུས་དེར་ཉི་མ་བྱང་བཟོད་མཐར་ཐུག་པས་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆ་
 པའི་རོ་བོར་གྱུར་ཏེ། བསེལ་སྤྱུལ་སོགས་སྒྲ་བ་པའི་ཡོན་ཏན་ཟད་པས་ན་ཡུལ་ཡང་ཞིང་ཆུབ་
 པ་སོགས་ཆུང་གི་མཆན་ཉིད་དང་མཐུན་པར་གྱུར་པ་དང་། ལུས་ཁམས་ཀྱང་ཆུང་གི་རང་
 བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར་པ། རོ་ཁ་སྒྲ་བ་དང་། ལུས་པ་ཡང་ཆུབ་སོགས་ཀྱི་ཟས་སྤྲོན་རིགས་ནམས་
 མཐུ་ཆེ་བར་གྱུར་པས་སྤྱོད་ལམ་ཡང་ཆུབ་དུ་གྱུར་ན་ཡང་ཆུང་གསོག་པ་ལས་ལྔ་དམ་མི་ལུས་ཏེ།
 དུས་དེ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆ་ལྡོག་པས་ཆུང་མགོ་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ༡ མཁྲིས་པ་གསོག་པའི་དུས་ནི། མཁྲིས་
 པ་གསོག་པའི་དུས་དབྱར་དུས་ཏེ། དུས་དེར་ཡུལ་རྫོ་ཞིང་སྤྱུལ་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དང་། ལུས་
 ཁམས་མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན་དང་། རོ་ཆ་སྒྲུང་དང་། ལུས་པ་ཆ་རྫོ་ཅན་གྱི་ཟས་སྤྲོན་རིགས་
 ནམས་མཐུ་ཆེ་བས། སྤྱོད་ལམ་ཡང་ཆ་རྫོ་གྱུར་ན་ཡང་མཁྲིས་པ་གསོག་པ་ལས་ལྔ་དམ་མི་ལུས་
 ཏེ། ཆར་ཆུང་གི་བསེལ་བྱུགས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། ༢ བད་ཀན་གསོག་པའི་དུས་ནི། བད་ཀན་
 གསོག་དུས་དགུན་སྤྱང་བསེལ་ཆུང་ལྟེ་བའི་དུས་ཏེ། ༣ ཅང་བསེལ་བས་འབྲགས་ཏེ་གོང་བྱ་
 བསྐྱོངས་པས་གསོག་པ་ལས་ལྔ་དམ་མི་ལུས་སོ། གཉིས་པ། སོ་སོ་ལྔ་དམ་པའི་དུས་ནི། ༡ ཆུང་
 ལྔ་དམ་པའི་དུས་ནི། ལྔ་དམ་པའི་དུས་དབྱར་དུས་ཏེ། སྤྱི་ཟླ7-8གཉིས་ཡིན། དུས་དེར་ཆར་ཆུང་
 གིས་གང་ངར་སྤྱེས་པས་ཆུང་ལྔ་དམ་པར་གྱུར་རོ། ༢ མཁྲིས་པ་ལྔ་དམ་པའི་དུས་ནི། མཁྲིས་པ་ལྔ་དམ་
 དུས་སྟོན་གྱི་དུས་ཏེ། དུས་དེར་སྤྱུལ་ཞིང་རོ་བའི་དུས་ཡིན། ༣ བད་ཀན་ལྔ་དམ་པའི་དུས་ནི། བད་
 ཀན་ལྔ་དུས་དབྱིད་དུས་སྤྱི་ཟླ3-4གཉིས་ཡིན་ཏེ། རོ་བའི་གོང་བྱ་བཤེགས་ནས་ལྔ་དམ་སྟེ་ནད་
 མངོན་དུ་འགྱུར་བའོ། གསུམ་པ། སོ་སོ་ཞི་བའི་དུས་ནི། ༡ ཆུང་ཞི་བའི་དུས། ཆུང་ཞི་བའི་
 དུས་སྟོན་དུས་ཏེ། སྤྱི་ཟླ9-10གཉིས་ཡིན་ཞིང་དུས་དེར་སྤྱུལ་ལ་རོ་བའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པའི་
 དབང་གིས་རང་གནས་སུ་ཞི་བའོ། ༢ མཁྲིས་པ་ཞི་བའི་དུས་ནི། མཁྲིས་པ་ཞི་དུས་དགུན་སྟོན་
 (11-12)དེ་བསེལ་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ༣ བད་ཀན་ཞི་བའི་དུས་ནི། སོ་གའི་དུས་དེ་ཡང་ལ་
 ཆུབ་པས་བད་ཀན་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཞི་བའོ།

གསོག་པ། ① བསགས་པ། བསག་པ། སོག་སྤྱུབ་པ་དང་སྤྱུན་པ་དང་སྤྱོད་པ། ཆོགས་གཉིས་

བསགས་ཏེ་རྫོགས་སངས་རྒྱལ། བསོད་ནམས་གསོག་པ། རྒྱལ་པོས་འཁོར་ནམས་བསགས་
ནས་སྤྲས་པ། བསགས་པ་ཆེ་གང་ལ། བསྐྱོས་པ་ཉིན་གཅིག་ ② བསོགས་པ། བསོག་པ། སོག
སྤངས་པ་དང་སྤྱད་པ། བསྐྱ་གསོག་སྟོབས་ལྷགས་བསོགས་པ། གསེར་དདུལ་ལ་སོགས་པ་
ལས་ཡོན་ཏན་གསོག་པ་དགལ། རྒྱ་ཐིགས་བསོགས་ན་རྒྱ་མཆོར་འགྲུལ།
གསོག་པོ། རྒྱས་མཐའ་སྤྱིང་པོ་མེད་པ་དང་སོབ་པ། རྒྱའི་སྤྱ་བ་གསོག་པོ་རེད། བག་ལེབ་སྐྱམ་
གསོག་ཞིང་ས་གསོག་པོ། འགྲྲམ་གསོག་གསོག་
གསོག་བྱལ། ཐེབ་གཅིག་ཏུ་རུབ་ནས་འདྲོག་པ། ཉམས་སྤྱོད་གསོག་བྱལ།
གསོག་བརྒྱས། སྤྱིང་མེད་བརྒྱས་མའི་དངོས་པོ། བྱས་རྗེས་གསོག་བརྒྱས།
གསོག་རུན། [རྫིང]རྒྱ་ཁོར་སོགས་གསོག་ཅིང་འདྲོག་པ། དུས་ཀྱི་ཏུ་གསོག་རུན་བྱེད་པར་བཙོན།
གསོག་རུམ། འྱོགས་སྤྱད་བྱས་ནས་མཉམ་དུ་རུབ་པ། དེ་སྤྱེས་སྤྲན་རིགས་གསོག་རུམ་བྱེད་པ།
གསོག་པ། ① གསག་གི་སྤྱལ་ཆིག་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། ② གསེག་གི་སྤྱལ་ཆིག་ ③ གསོག་གི་སྤྱལ་ཆིག་
གསོང་ལྗོང་། བཙོག་ཚུ་འགྲོ་བའི་ཨ་ཁ།
གསོང་པོ། སྤང་པོ་དང་བདེན་པ། སྤྱད་ཆ་གསོང་པོར་སྤྲ་བ། ལས་ཀ་གསོང་པོར་བྱ་བ།
གསོང་པོ་སྤྲ་བ། སྤང་པོར་སྤྲ་བའི་དོན།
གསོང་བ། གསང་བའི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་
གསོང་པོ། སྤོང་པོ་དང་འདྲ།
གསོང་ཞིག་ གསང་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྤྱལ་ཆིག་
གསོངས། གསང་བའི་སྤྱལ་ཆིག་
གསོད། སོད་གྱི་ད་ལྟ་བ།
གསོད་གཙོད། གསོད་པ་དང་ཡན་ལག་སོགས་གཙོད་པའི་སྤྱད་ཆིག་
གསོད་ཀྱིས། ① གསོད་རྒྱར་ཐག་ཆོད་པའི་ཀྱིས། ② མཆོན་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།
གསོད་ཀྱིས་མེ་ཏོག་ སྤར་རྒྱ་གང་གྱི་ལྷགས་ལ་ཉེས་ཅན་གསོད་པའི་ཀྱིས་སྤྲ་མགོ་ལ་འཆིང་བའི་
མེ་ཏོག་དམར་པོ་ཞིག་སྟེ། ལེགས་སྤྱར་སྤྱད་ལ་ཀ་ར་སྟེ་ར་དང་། བོད་སྤྱད་ལ་རེ་ཕུག་པ་ཟེར།

གསོད་བདག་སྒྲེས། [མངོན] ① གཤེན་རྩེ། ② དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། ③ བདུད་དགའ་རབ་དབང་
ཕྱུག ④ སིན་པོའི་རྒྱལ་པོ།

གསོད་བདག་བྲ། [མངོན] སིན་པོ།

གསོད་པ། བསད་པ། གསད་པ། སོད། ① སློག་གཙོད་པ་དང་འགྲུམས་པ། ལྷག་བསད་པ། དམར་
གསོད། མི་གསོད་ལག་དམར། ② སེལ་བར་བྱེད་པ་དང་མེད་པར་བཟོ་བ། མེ་རོ་བསད་པ། ཞུ་
མར་གསོད་པ། བྱད་ཏུ་གསོད་པ། དཀའ་ངལ་བྱད་བསད། མེ་རྒྱུང་ཐོག་ཏུ་གསོད་དགོས། རྒྱུ་
རྒྱུང་ཐོག་ཏུ་འགོག་དགོས།

གསོད་པ་གསུམ། དགེ་ལྷན་གྱི་བསྐབ་བྱ་སྒྲངས་འདས་སོ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། སློག་གཙོད་གྱི་
ཆར་གཏོགས་དུད་འགྲོ་གསོད་པ་དང་། སློག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྩ་རྒྱུང་འདེབས་པ་དང་།
སློག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྩར་སློད་པ་བཅས་གསུམ་མོ།

གསོད་བྱེད། [མངོན] གཤེན་རྩེ།

གསོད་མ། [མངོན] ལྷ་མོ་ལྷ་མ།

གསོད་རེས། དམར་འཛིང་བྱེད་པ།

གསོད་སེམས་འཆང་བ། པ་རོལ་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་རྒྱུའི་སེམས་ངན་བཅངས་པ།

གསོན། གསན་པ་དང་གསོན་པའི་སྤྱལ་ཆེན།

གསོན་བསྐྱར། སྤ་དུས་མི་གསོན་པོར་རྒྱལ་གཡང་དུ་བསྐྱར་བའི་ཁྱིམས་ལྷགས་ངན་པ་ཞིག།

གསོན་ཁྲག་སེམས་ཅན་གསོན་པོའི་ལུས་ལས་འབྱུང་བའི་ཁྲག་རྩོན་མོ།

གསོན་ཅིག་ཉོན་ཅིག

གསོན་མཆད་རྒྱུ་པོ། གསོན་པོ་དུང་དུ་སྤྱོད་སྐབས་ཅིག་པའི་བང་སའི་བཟོ་དབྱིབས་ནི་རྒྱུ་པོར་ཡོད་པ།

གསོན་རྩེ། གསོན་པ་དང་རྩེན་པ།

གསོན་ཉམས། ཞེས་པ་ནི་ལྷ་སྤྱའམ་མི་སྤ་འབྱེ་སྤྱའམ་རེས་པར་དུ་བཞེན་གྱི་རྣམ་འབྱུང་དང་ལུས་
གྱི་སྤངས་སྤྱའམ་ཐང་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་རྣམ་པ་གསོན་པོའི་ཉམས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་སོ།

གསོན་ཉམས་ལྡན་པ། བྱང་ཤ་དོད་པོའམ་མངོན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ།

གསོན་སྟོང་། སྤར་བོད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཡིག་རྙིང་པའི་ནང་གི་ཁྲིམས་ལུགས་ཤིག་སྟེ། གསོད་སེམས་

བྱེད་མིས་པ་རོལ་བོ་གསོད་བྱེད་པའི་སྟོན་དུ་གསལ་བྱའི་ལག་ནས་ལེན་པའི་འཇལ།

གསོན་འདྲེ། མི་གསོན་པའང་ཡིན་ལ་འདྲ་ཡང་ཡིན་པའི་གང་ཟག།

གསོན་འདྲེ་མ། འུད་མེད་ལ་སྟོན་པའི་ཆོག་

གསོན་པ། ① གསན་པ། གསན་པ། གསོན། འཕྲོག་བརྒྱུ་ཉུག་ཏོང་པ། སྤྱི་ཇུས་ཚུད་གསན་པ།

དོན་མེད་དུ་རྒྱ་ཁོར་ཚུད་མ་གསོན་ཞིག ② དབུགས་ཆད་པའི་མི་སྤྲར་གསོན་པ། རྒྱ་ཆད་

གསོན་རེ། ③ སྟོག་དང་ལྗན་པ་དང་མ་ཉམས་པ། སྟག་གསོན་པོ། ལུག་གསོན་པོ། དུར་དུ་

གསོན་སྟེང་བྱེད་པ། མངོན་སུམ་གསོན་པ་ལྟ་བུ། དུས་མོ་བརྩམས་ཏེ་གསོན་པ་ལས། དཔལ་

བོ་ལངས་ནས་ཤི་ན་དགལ།

གསོན་པོ། སྟོག་དང་ལྗན་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོན་པ་དང་འདྲ།

གསོན་པོར་དུར་དུ་ཞུགས། རང་ཉིད་མ་ཤི་གོང་མི་མེད་ས་སྟོང་ཞིག་ཉུང་ས་བཅའ་ནས་དུར་

ཁང་བརྒྱབ་ཏེ་དེར་སྟོང་པ།

གསོན་སྟེང་། སྤར་ལོག་སྟོན་དབང་སྤར་པས་མི་གསོན་བོས་དོང་དུ་སྟེང་པའི་ཁྲིམས་སྟོལ་ངན་པ་ཞིག་

གསོན་བྲལ། མ་ཤི་བར་ཁ་བྱས་པ། གསོན་བྲལ་བྱས་པ་ཡི་རེ་ལུག་

གསོན་སྤང། གསོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲིག་སྤྱིབ་སྟོང་པའི་ཆེད་དུ་ཀུན་རིག་སོགས་ཀྱི་ཆོག་བསྐྱབ་པ།

གསོན་བརྩུང། མ་བསད་པར་གསོན་པོར་བརྩུང་པ། དག་པོ་གསོན་བརྩུང་བྱེད་པ།

གསོན་བརྩུང་ཐབས་ཅལ། ཉེས་ཅན་པ་གསོན་པོར་བརྩུང་བའི་ཐབས་ཅལ།

གསོན་བརྩུང་བྱེད་པ། ཉེས་ཅན་པའམ་དག་པོའི་མི་སྤྲ་གསོན་པོར་བརྩུང་པ།

གསོན་གཤིད། མི་ཤི་བའི་རྗེས་སུ་དེའི་ཉེ་འབྲེལ་ལུང་ན་ལུས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྲན་གསོའི་མཆོད་

འབུལ་བྱས་པ།

གསོན་གཤིན། གསོན་པོ་དང་གཤིན་པོའི་ཆོག་བསྐྱས།

གསོན་གཤིན་གྱི་ལྟ་ལོ། གསོན་ནི་སྟོག་གིས་འཆོ་བཞིན་པའི་མི་དང་གཤིན་ནི་འདས་ཟེན་པའི་

མི་སྟེ། གསོན་པོ་རྣམས་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་འཆོ་བ་ལ་སྟོན་པ་དང་གཤིན་པོ་རྣམས་ངན་སོང་གི་

འདྲིལ་སྒྲིག་ལས་ཐར་བར་ཤོག་ཅེས་པའི་དགེ་ཆའི་སྒྲོན་ལས་འདེབས་པའི་ལོ་དུས་ཀྱི་འདུ་
ཆོག་ས་ཤིག་དཔེར་ན་རྒྱལ་ཅེར་ལོ་ལྟར་པོད་རྒྱུ་ལཱ་པའི་ནང་མདའ་མང་ངམ་མདའ་དཔལ་གྱི་ཐེར་
བཞོན་དངོས་རྒྱལ་ཅེ་དགེ་ཆ་ཆེན་མོ་ཞེས་རྒྱལ་ཅེ་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྡེ་བཞེངས་དུས་མི་དང་
དུད་འགྲོ་ལ་ངལ་དུབ་བྱུང་བའི་སྤྲིག་པ་དག་ཐབས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་དེ་དུས་ཕྱིས་དུས་སྟོན་དུ་
རྒྱུར་བ་འདྲ་བ་ཞིག་གོ།

གསོན་གཤིན་ཀྱི་ཅེས། གསོན་ཅེས་དང་གཤིན་ཅེས་ནི་གནའ་རབས་པོད་ཀྱི་ལུགས་ནས་བྱུང་བ་
ཞིག་དང་། རྒྱ་ནག་ནས་པོད་དུ་དར་བའི་གསོན་གཤིན་ཀྱི་ཅེས་ཤིག་སྟེ་གཉིས་ཡོད། དེ་ཡང་པོད་
ཀྱི་ཅེས་ལ་སྟོར་འགོ་ཆེ་བ་དགྲུ་དང་དེ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་ལཱ་རེར་བྱེ་བའི་ཞེ་ལཱ་ཅན་ཡོད་པ་རྣམས་
གསོན་པོའི་ཆེད་དུ་ཅེ་བའི་ཅེས་ཡིན་པ་དང་། དེ་མ་ཡིན་པའི་པོན་ལུགས་ཀྱི་གཤིན་ཅེས་ཁག་
མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་སྟེ་སྤྲིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བེ་རྒྱུ་དཀར་པོ་ལས་གསལ།
གསོལ། བུ་ཐོན་སྟོང་པའི་བྱི་ལུན་ནས། ཁོག་སྟོང་། ལྷ་འདྲའི་འདྲ་གསོལ། གཙན་གཙན་ཀྱི་པགས་གསོལ།
སིབ་བཀོན། དེང་རབས་པར་དང་། ཡི་གེ་སོགས་འདྲ་བ་ལུས་བྱ་ཐབས་ཤིག་པར་དང་ཡི་གེ་གང་ཞིག་
ངོ་བ་ལུས་དགོས་རིགས་ཀྱི་ཤོག་ངོས་དེ་སིབ་བཀོན་འབྲུལ་ཆའི་ཤེལ་སྟོའི་ངོས་སུ་བཀོད་ཅིང་།
དེ་དང་སྟོག་ཟུང་འབྲེལ། དེ་ནས་སྟོག་ཟུང་ནང་གི་ལས་ཆོག་ལྟར་ངོ་བ་ལུས་བྱེད་ཆོག་དེའི་རྒྱ་
དུ་scanning ཟེལ། སིབ་བཀོན་སིབ་བཀོན་ཆས། སྟོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་
བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཤིག་སྟེ། དེའི་རྒྱ་སྟངས་དུ་scanner ཟེལ།

སིབ་བཀོན་ཐིག་སྟོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཤིག་སྟེ།
དེའི་རྒྱ་སྟངས་དུ་scanning line ཟེལ།

གསོབ་པ། ① བསམབས་པ། བསམ་པ། སོབས། འཇལ་བའམ་ཆབ་སྟོང་པ། དེན་ལན་བསམ་ཆོག་
པ། བུ་ལོན་གསོབ་པ། སྟོན་བའམ་ཁ་ཆང་བར་བྱེད་པ། བྱངས་ཀ་ཁ་ཆང་བ་རྣམས་ཁ་བསམབས་
པ། བྱུང་བསམབས། ཐོབ་པ་དེས་ཤོར་བའི་བྱིང་བསམ་པ་མི་ཐུབ། ས་གོང་ནང་ལ་ས་བསམབས་
ནས་ཁོད་སྟོམས་པོར་བཞོས་པ། ② སོབ་པ་ཡང་ཟེལ། སྟོང་པོ་མེད་པའི་ཁོག་སྟོང་དང་ལུ་བ་
ལ་ལྟ་བུའམ་དངོས་ལྟར་སྟངས་པ། རྫོགས་པ་གསོབ་པ། རྫོགས་པ་གསོབ་ཆེ་བ། འོབས་སོབ།

གསོལ་བྱུང། [ཡུལ] བྱུང་བ་གསོལ་གསོལ།

གསོལ་སྒྲན། ① སྒྲན་གསོལ་གསོལ། ② གསོལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲན།

གསོལ་ཆིག་རྒྱུ་ཀྱི་ཆིག་

གསོལ། མདོད་མོ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ཐང་ཤིང་གི་རིགས་ཤིག་མིང་གི་ནུས་གངས་ལ་བརྟུང་འཛིན་དང་
ཐང་ཤིང་རོ།།

གསོམ་བ། དུས་བཞིར་སྔོ་བའི་ཐང་ཤིང་གི་རིགས་ཀྱི་ཤིང་སྔོང་ཞིག་སྟེ། རིགས་མང་པོ་ཡོད། ལོ་
མ་ཁབ་དབྱེའམ་ཅན། སྔོང་ཤིང་དང་ལ་ཤིང་རིང་པོ་སྟེམ་པ་མ། ཁང་བའི་ཀ་གཏུང་དང་སྒྲུམ་
བཟོ་བ་སོགས་ལ་བཀོལ་ས་ཏུ་ཅང་མང་བ་ཞིག་ཡིན། ཆིག་བསྐྱུས་ན། གསོམ་ཞེས་འབྲི་ཆོག་
སྟེ། གསོམ་ཤིང་། གསོམ་པ་དང་ཤུག་པ་ལ་གསོམ་ཤུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

གསོམ་ཤིང་། ཐང་ཤིང་།

གསོམ་སེང་ལྗེད། སེང་ལྗེད་རིགས་གསུམ་ཀྱི་ནང་ཚན་མདོག་སྒྲུ་ལ་གསོམ་དང་འདྲ་བ་ཞིག་

གསོར། ① གསོར་བའི་སྒྲུལ་ཆིག་ ② འཕེགས་སྐྱུད་ཅེ་ནོན། བཟོ་པས་ཐོ་བ་གསོར་བཞིན་གཏེར་
ཁ་བཀོས། ལག་གི་ཐོར་བ་གསོར་ཅིག་

གསོར་ལྗེ། འཕེགས་བྱེད་གསོར་ཀྱི་སོ།།

གསོར་ལྗེས། སྔོ་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་བསྐྱུ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་མེས་ཆིག་
བའི་རྩ་ལ་བན།

གསོར་ལྗེས་བ། ཁྱོན་བ་སོགས་ཀྱི་ཚུའི་ནང་དང་། རྒྱ་གཤེད་ཆེ་བའི་སར་འཁྱུངས་ཤིང་ཡུལ་ཀུན་
ཏུ་མེད་ས་མེད། སྟེ་ཚུལ་ཅ་བ་བྱུང་ལ་རྒྱས་ཐན་དར་སྐྱུད་འདྲ་བ་ཁ་སྐྱའི་ཚུལ་དུ་སྟེ་བ་དང་། ལོ་
མ་ལྗང་འཇམ་མཐུག་ལ་མཐའ་སྔོར་ཅེ་གསུམ། དབྱིབས་སྒྲུལ་ལག་འདྲ་བ། སྤ་ལ་ལྗེས་བའི་ལོ་
རྒྱུད་རིང་པོ་ཡོད་པ། རིང་ཚད་མེ་ཁི་0.1~0.3ཙམ་ཟེན་བའི་རར་བ་མཉེན་ལྗེས་པན་ཚུན་
སྟེལ་ནས་བྱེས་པ། ཚུའི་སྟེང་དང་ས་རོས་ལས་ཆེར་མི་འཕགས་པ། སྒྲན་དུ་སྐྱར་བྱ་ནི་ལོ་མ་
སྟེ། ལྷ་6~9བར་བཏུས་ནས་སྔོ་ཆོལ་དམའ་བ་བསྐྱུས་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་ལུས། རོ་
མངར་བསྐྱུ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་མེས་ཆིག་བའི་རྩ་ལ་ཐངས་ཆོག་ཡིན། རྩ་ཆད་སེལ།

གསོར་ནས། ཞིག་གསོ་དང་ཉམས་གསོ།

གསོར་བ། ① རྫོང་བ་དང་སྤྱན་བ་དང་འབྲུང་བ། མདུང་གསོར་བ། རལ་གྱི་གསོར་བ། རྩོམ་གསོར་བ། ② བསར་བ། བསར་བ། གསོར་བ། འདོན་བ་དང་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་བ། སང་ཉིན་དགོས་པའི་དངོས་རིགས་དེ་རིང་ནས་བསར་ཡོད། མཛོད་ཁང་ནས་ཇ་མར་འདོན་གསོར་བྱེད་བ། གསོར་བྱེད་འབྲུལ་འཁོར། ས་ལ་ཁུང་བྱ་གཏིང་རིང་སོ་སྤྱག་ནས་གཏིང་ཇས་འཆོལ་བྱེད་ཀྱི་འབྲུལ་འཁོར་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

གསོལ། ཞེ་ཆེན་ཏུ་ཐ་བ་དང་འབྲུང་བ་དང་འབྲུལ་བ་དང་ཞུ་བ་སོགས་ལ།

གསོལ་གྲུ། [ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད] བཟའ་བྱའི་ཤེ་ཞེ་སའི་ཆེན་མོ།

གསོལ་ཁ། ① ལྷ་མཆོད་ཁ། ② བསྐྱང་གསོ།

གསོལ་ཁ་ཁང་། ① གསོལ་ཁ་ཞུ་སའི་རྒྱལ་ཁང་། ② མགོན་ཁང་ངམ་སྤྱང་མ་ཁང་།

གསོལ་ཁ་བ། ① ཆོས་སྦྱོང་གི་མགོན་པོ་བ། ② ལྷ་སའི་གསོལ་དཔོན།

གསོལ་ཁང་། ① ཉོན་མོ་གཏོང་སའི་མགོན་ཁང་། ② མེ་ཁང་ངམ་ཐབ་ཆང་།

གསོལ་གྲོད། གྲོད་ཞོག་གི་ཞེ་ས། སྤྱི་ཤོ་ཤེན་མ་བཟས་ན། སྤྱི་ཤོ་གསོལ་གྲོད་སྦྱང་དོན་མེད།

གསོལ་ངན། དུག་སྦྱར་བའི་ལྷོ་ཆས།

གསོལ་ཆས། ཐས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

གསོལ་ཆེན། གསོལ་དཔོན་ཆེན་མོ།

གསོལ་མཆོད། ལྷ་འབྱེད་བསྐྱང་གསོ་དང་བསང་མཆོད།

གསོལ་ཇ། དཔོན་ཆེན་དང་ལྷ་མ་རྣམས་ལ་འབྲེན་པའི་ཇ་ལ་གསོལ་ཇ་ཟེས།

གསོལ་ཇ་བ། གསོལ་ཇ་ཞུ་མཁན། གསོལ་དཔོན།

གསོལ་སྟོན། གསོལ་ཆེན་གསུམ་གསུམ་པའི་སྟོན་མོ། གསོལ་སྟོན་འབྱེད་བ། གསོལ་སྟོན་བཤམས།

གསོལ་ཐབ། ཐབ་ཆང་།

གསོལ་དོད། ཞལ་ལག་འབྲུལ་རྒྱའི་འཕྲོ་སོང་དོད་དེད་ལ།

གསོལ་དོན་སྟོན་སྦྱབ་བྱུང་བ། ལྷ་དཔོན་གོང་མར་ཞུ་བ་གསོལ་བའི་དོན་དེ་བཞིན་དུ་གོང་ནས་

རོགས་རམ་རྒྱལ་གཞི་གི་བཀའ་ཤོག་གནང་བ་ལ་སྙན་གསོན་དོན་སྤྲིན་བྱང་བ་ཞེས་བཤམ་
སྙན་ཞུས་དོན་སྤྲིན་བྱང་བ་ཞེས་བ་དང་གོ་དོན་གཅིག་
གསོལ་མྱེར་རེ་ཁྲིད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱལ་མཐའ་རྙིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསོལ་འདེབས། དཀོན་མཆོག་སོགས་ལ་རེ་བཙུལ་བ། དཔེར་ན། གསོལ་བ་འདེབས་སོ་བྲིན་
ཀྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་གསོལ། ལྟ་བུ།
གསོལ་དཔོན། གསོལ་ཆས་འབུལ་འཕྲུལ་བྱེད་མི།
གསོལ་སྤྲུགས་ཁང་། འཕྲི་མཛོ་བ་སྤྲུགས་སོགས་སྤྱོད་གནས་ཀྱི་ཞེ་ས།
གསོལ་སོགས། སྤྲ་སོགས་ཀྱི་ཞེ་ཆོག་
གསོལ་འཕྲིན། འདོད་དོན་གསོལ་བའི་འཕྲིན་བཙུལ་
གསོལ་བ། ① ལུ་བ་དང་འབུལ་བ། སྙན་དུ་གསོལ་བ། བཞུགས་སུ་གསོལ་བ། མཆོན་གསོལ། ②
བཞེས་པ། གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། དབུ་ལྷ་གསོལ་བ། ལ་བཟའ་གསོལ་བ། མཆོད་ཆང་
གསོལ་བ། ③ སྤྲུགས་ཀྱི་ཞེ་ས། གསོལ་བ་མཆོད་པ། ལུ་བ། གསོལ་བ་ལྷ་བ། གསོལ་བ་
འདེབས་པ། ④ མིང་རྒྱུད་འགའ་ཞིག་གི་སྤྲུག་མར་སྤྱད་ཆེ་ཞེ་སའམ་ཆེ་བཟོད་ཀྱི་དོན། གསོལ་
ཆོགས། གསོལ་ཇ། གསོལ་ཀྲུམ། གསོལ་སྒྲོ། གསོལ་ཅོག་གསོལ་ལྷིང་། གསོལ་ཐབ། གསོལ་
མདོད་། གསོལ་སོགས། གསོལ་མར། གསོལ་ཞོ། གསོལ་ཡོ། གསོལ་ཞིབ།
གསོལ་བ། མིང་རྒྱུད་དུ་སྤྲུགས་ཀྱི་མིང་དང་། བྱ་ཆོག་དུ་བྱས་ན་འབུལ་བ་ལྷ་བ་སོགས་ཏེ། དཔོན་ས་
སུ་གསོལ། ལ་བཟའ་གསོལ། སྙན་དུ་གསོལ། མཆོན་དུ་གསོལ་ཞེས་ལྟ་བུ།
གསོལ་བ་མཛོན་གྱིས། བསྐྱེད་པར་རྫོགས་པའི་མཛོན་གྱིས་བཟུང་ཡོད་ཀྱིས་ཞིག་སྟེ། དགོ་འདུན་ལ་
བསྐྱེད་པར་རྫོགས་པའི་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་བཏབ་པའོ།
གསོལ་བ་གཅིག་པ། གསོལ་བ་ལྷ་བ་ལན་གཅིག་
གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས། འབུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་གནས་དང་སྒོ་མཐུན་པར་བྱ་བ་དང་། དགོ་སྒོར་
མའི་སྒོམ་བ་འཕོག་པ་སོགས་སུ་གསོལ་བ་ཆར་གཅིག་དང་། ལས་དངོས་ཆར་གཅིག་བཙས་

ནུས་གངས་གཉིས་སུ་འབྱུང་བས་གསོལ་གཉིས་ལས་ཞེས་བྱའོ།
གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས། བསྟེན་རྫོགས་བསྟུབ་བ་སོགས་ལ། གསོལ་བ་ལན་གཅིག་དང་ལས་
དངོས་ཆར་གསུམ་བརྗོད་བའོ།
གསོལ་བ་དྲག་དུ་བཏབ། རང་ཉིད་ཀྱི་རེ་འདུན་ཞུ་བའི་ཆོག་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བརྗོད་པ།
གསོལ་བ་འདེབས། རེ་བ་ཞུ་བའམ་སྟོན་ལམ་འདེབས་པ།
གསོལ་བ་འདེབས་ཉེན། ལྷ་སྒྲ་མ་ལ་རང་གི་འདོད་དོན་སྦྱབས་འཇུག་ཞུ་ཉེན།
གསོལ་བ་ཕྱར་ཚུགས། རྫོ་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའམ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་གསོལ་འདེབས།
གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་གསང་སྟོན་བསྟོ་བ་སོགས་གསོལ་བ་
ཁོ་ན་ལས་བརྗོད་བ་མེད་པས་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས་ཞེས་བྱའོ།
གསོལ་བ་འཆལ་བ། ཟ་མ་ཟ་བ།
གསོལ་བ་བཞེས་པ། ཟ་མ་ཟ་བའི་ཞེསའི་མིང་།
གསོལ་བའི་ལས། གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས་ཀྱི་བསྟུས་མིང་།
གསོལ་སྟན། སྟན་གྱི་ཞེས།
གསོལ་ཆོགས། ལྟོའམ་སྟོན་མོ་ལའང་།
གསོལ་ཞལ། ཐོར་པའི་ཞེས། དདུལ་དཀར་གྱི་གསོལ་ཞལ་ཆང་གིས་བཀང་བ།
གསོལ་ཞིབ། ཅམ་བ་དང་གོ་ཞིབ་གྱི་ཞེས།
གསོལ་ཞོ་ ཞའི་ཞེ་ཆོག
གསོལ་བཞི། གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱི་བསྟུས་མིང་།
གསོལ་གཟིམས་མཆོད་གསུམ། སྒར་ཐོད་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་ཆོའི་ཞབས་འབྲིང་བ་གསོལ་དཔོན། གཟིམས་
དཔོན། མཆོད་དཔོན་གསུམ་གྱི་བསྟུས་མིང་།
གསོལ་རས། ① བྱང་གཤམ་རྩན་པ། ར་མར་གསོལ་རས་གནང་བྱུང་། ② ཐོར་རས་ཀྱི་ཞེས།
གསོས། གསོ་བའི་སྦྱལ་ཆོག
གསོས་བསྟོན། སྟོན་བ་བཏབ་པའམ་ཉམས་གསོ་བྱས་པ། སྦྱ་གཟུགས་གསོས་བསྟོན་གནང་བ།

གསོས་ཆུ། ཡོ་ཏོག་སོགས་བཏབ་བཅུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ནམས་ཉམས་པ་གསོས་བྱེད་ཀྱི་ཆུ། ཡོ་
ཏོག་ལ་གསོས་ཆུ་བཏང་བ།

གསོས་ཐང་། མ་འཇལ་གྱི་ཆད་གཞི།

གསོས་འདེབས། ① ཉམས་པར་ཁ་གསོས་རྒྱབ་པ། ཁང་རྙིང་གསོས་འདེབས་པ། ② བན་བྱེད་ཀྱི་
བྲན་གསོ་གཏོང་བ། མི་བཟེད་པའི་དོན་དུ་བྲན་གསོས་འདེབས་པ།

གསོས་པ། འཆོ་བ་དང་སྤྱིད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོ་བའི་འདས་པ།

གསོས་བྱུག་རང་ལུས་ལས་སྦྱེས་པ་མིན་ཡང་གསོས་བའམ་བསྐྱེདས་པའི་བྱ་བ།

གསོས་བྱ། བསྐྱེདས་པའི་བྱ།

གསོས་མ། སྤྲོན་བཙོས། ཉན་པར་གསོས་མ་བཏང་བ།

བསག་པ། སྦྱབ་པ་དང་སྦྲུན་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོག་པའི་མ་འོངས་པ།

བསགས། རྟོར་ཇས་གསག་པའི་འདས་པ།

བསགས་རྒྱབ། [མདོན] མངའ་ཐང་ངམ་དབང་ཐང་།

བསགས་གཙོད། [མདོན] སྒྲ།

བསགས་རྩལ། བསགས་པའི་རྩལ་ལྟ་རབ་ཀྱི་བསྐྱས་ཆོག

བསགས་པ། སྦྱབ་པ་དང་སྦྲུན་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོག་པའི་འདས་པ།

བསགས་པའི་རྩལ་ལྟ་རབ། རྩལ་ཇས་བརྒྱད་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་རྩལ།

བསགས་པའི་ལས། སྦྱོར་དངོས་ཇེས་གསུམ་ཆང་བའི་སློག་བཅད་པའི་ལས་ལྟ་བུའོ།

བསགས་སྦྱང་། ཆོགས་གསོག་པ་དང་སྤྲིག་པ་སྦྱོང་བ།

བསགས་ལུལ་བགོ་བ། སློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་storage allocation ཟེད།

བསང་། ① མཆོད་པའི་དུད་པ་སྟེ་ནང་གསེས་ལ་རི་བསང་དང་ཁྱེད་བསང་སོགས་ཕྱེ་སློལ་ཡོད་
ཅིང་། བོད་ཀྱི་གོམས་གཤེས་སུ་སྦྱུལ་ཆེ་ཁག་མེབས་དུས་བསང་བཏང་ནས་བསུ་མ་བྱེད་
སློལ་ཡང་ཡོད། བསང་གཏོང་བ། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། དངོས་

ཇུས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཚུ་གཏོར་ནས་དེ་མ་དག་པར་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། ཚུ་གཏོར་ནས་ལུས་ཀྱི་དེ་མ་
བསང་བར་བྱ། ཚུ་བསང་མཁན་ཞེས་པ།

བསང་ཁུང་། བོད་ལུགས་བསང་གཏོར་སའི་བསང་ཁུང་།

བསང་ཆུ། ① བག་གས་སྒོད་ཀྱི་བུམ་ཆུ། ② མ་ཚུའི་སྒོད་རྒྱུད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅིག་སྟེ། ཚུའི་འགོ་ཀན་
སུའུ་ཞིང་ཆེན་གྱི་དོས་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བསང་ཆུ་རྫོང་གི་ལྷོ་རུབ་ནས་བྱུང་
སྟེ་མཐར་མ་རྒྱུར་འབབ།

བསང་ཆེན། རྒྱགས་རྩན་ལྷ་བསང་སོགས་མཆོད་གཏོར་འདོན་ཆོག་དང་འབྲེལ་བ།

བསང་མཆོད། དེ་ཞེས་ཤིང་གི་དུད་པའི་མཆོད་པ།

བསང་གཏོར། ① ཆ་གདུང་ངམ་བོགས་བསང་གི་ཕྱིར་དུ་གཏོར་རྒྱུའི་ཆུ། ② བསང་དུད་དང་
གཏོར་བཤོས་མཉམ་འབྲལ་གྱི་བསྐྱུས་ཆོག

བསང་བདུག་གཏོར་བ། གནས་ཁང་ནང་དུ་བསང་དུད་བདུག་པ།

བསང་ཐོར། བསང་གཏོར་སའི་སྒོད།

བསང་བ། ① སྐྱོང་བ་དང་སྐྱོང་བ། བཅོག་གི་བ་བསང་བ། སྤྲིག་ལྷུང་བསངས་པ། དེ་དོགས་བསངས་
པ། དེ་དོགས་གསང་བ། ཞུས་པ་སོངས་ཤིག ② སེལ་བ། དེ་མ་བསངས་པ། ངལ་བ་བསང་
བ། སྐྱོ་བསང་། བག་གས་དང་བར་ཆད་ཆད་མ་བསང་བ། རྫོངས་གཉིད་བསངས་པ། བཟ་མི་
ཤིས་པ་བསངས་པ། ར་རོ་བ་ལས་བསངས་པ།

བསང་བུ་འདྲེན། དངོས་གཞིའི་གསོལ་ཆོགས་ཀྱི་བར་དུ་ལྷོགས་གསོས་ཀྱི་བཞེས་ཐོག་འབྲལ་བ་ལ་ཟེར།

བསང་བ་ལྷ། བསང་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག

བསང་རྩམ། བསང་ལ་འདེབས་རྒྱུའི་རྩམ་པ།

བསང་གསུམ། བསང་དང་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།

བསངས། བསང་རྒྱུའི་དེ་མཐམ་སྐྱོ་སོགས་བསངས་ཟེན་པ་དང་། དེ་བཟང་གི་རྩམ་ཤིང་བསྐྱེགས་
ནས་དུ་བ་བདུག་པ་ལ་འདྲ།

བསངས་པ། བསང་བའི་འདས་པ།

བསངས་ཇ། རི་བོ་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་བྱང་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་རྒྱུ་ཆ་
རྫོང་དུ་ཡོད།

བསངས་རྫས། འུག་པའམ་བ་ལུའམ་མཁན་བ་སོགས་ཤི་ཞིས་གྱི་བདུག་རྫས་སྤྱི་ལོ་མིང་།

བསང། སྟོག་བཅད་ཟེན་པ། མེད་པར་བཟོས་ཟེན་པ་ལའང་། མེ་བསང། མོ་བསང། བཞུ་མར་བསང་
ཅེས་ལྟ་བུ།

བསང་པ། གསོད་པའི་འདས་པ།

བསང་པ་སྟོང་གི་ཞལ་སྟེ། ཞལ་སྟེ་བཅུ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། གནའ་རབས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཡིག་ནང་གསལ་
བསམ་བཞིན་མི་བསང་གི་ཉེས་ཅན་རིགས་ལ་སྟོང་གི་ཆད་པ་འགོ་ལ་ལུགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཤིག་

བསང་པ། གསོད་པའི་འདས་པ།

བསང་མས། སྟོད་བཅད་པ་དང་མ་བཟོས་པ།

བསང་ལན། གཞན་སྟོག་བཅད་པའི་ཤ་ལན་ནམ་སྟོག་ལན་ལེན་པ།

བསང་ཤ་སྟོ་སྤྱགས་སོགས་བསང་པའི་ཤ་

བསབ། མ་ཆང་བ་ཆང་བར་བྱས་པའམ་ཁ་སྟོན་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། ཆིག་མ་ཆང་བ་ཁ་བསབ་དགོས།

བསབས། གསལ་རྒྱུ་འི་ཁྱེད་དང་བྱན་ལོན་སོགས་བསབས་ཟེན་པ།

བསབས་པ། གསོ་བ་པའི་འདས་པ།

བསམ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ། བསམ་སྒོ་གཏོང་བའི་དོན་ཏེ། བསམ་བྱའི་དོན་རྣམས་
བསམ་དགོས།

བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ། རྟོག་གཤེད་སྟོང་ཡུལ་ལས་འདས་པ། ཡོན་ཏན་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ།

བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ་ལྟ། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ། རོར་བུ་སྤྲགས་སྤོན་

མཁུང་དབྱེད་ཀྱི་རུས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ། རྣལ་འབྱོར་པའི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་བཅུ་ལས་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

འཕྲིན་ལས་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པའོ།

བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ་ལས་འདས་པ། བྱངས་གནས་ཤིག་

བསམ་བྱུང། བསམ་པ་བཞིན་བྱུང།

བསམ་བྱུང་པོ་བྲང། ལྷ་སའི་བར་སྐོར་གྱི་ལྷ་ཁོས་སུ་ཡོད་པའི་བསམ་བྱུང་པོ་བྲང་ནི་དུས་རབས་
བཅུ་བདུན་པའི་ནང་གོ་ཤི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་བཞུགས་གནས་ཡིན་སྐད་དང། དུས་
རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་ནང་བསམ་བྱུང་པོ་བྲང་དེ་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྐྱུ་ཐེང་བདུན་པའི་ཡབ་ཡུམ་གྱི་
བཞུགས་གནས་སུ་སྤྲད་ཅེས་ཡབ་བཞི་བསམ་པོ་ཞེས་འཛོད།

བསམ་གྲོས་ལེགས་བསྟར། བན་ཚུན་བསམ་སྒྲོར་གང་འཆར་གྱི་གནད་དོན་ནམས་གྲོས་བསྟར་
ལེགས་པར་བྱེད་པའི་དོན།

བསམ་གྲོས་ལེགས་བསྟར་གྱི་དོ་དོན། བསམ་འཆར་དང་གྲོས་གཞི་གོ་བསྟར་ལེགས་པར་བྱས་
པའི་སྤྲིང་པོ།

བསམ་སྤྲིང་བ། འདི་ཉིད་ཡབ་ཡུལ་པ་མགོན་དང་ཡུམ་དར་མ་ལྷུ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་རབ་བྱུང་གསུམ་
པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༧ལོར་སྐྱུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་ཉིར་གཅིག་ལ་མེབས་སྐབས་དབུལ་ཆོས་
བཟང་དང་གཙང་པ་སར་སྒྲོས་གཉིས་ཀྱི་མཁན་སྒྲོབ་མཛད་དེ་རབ་བྱ་བྱུང། ཁྲ་མ་མང་དུ་
བསྟེན་ནས་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད། དབུལ་གྱི་བྱར་ཆོས་པའང་ལོ་མང་དུ་བྱས། བྱར་སྟོད་ཀྱི་
སེང་ཐེང་དགོན་པ་ན་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལྷ་ལྷན་ལ་སོགས་
ཞུས་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པ་བརྟེས། གངས་པ་རིན་ཆེན་འོད་ཟེར་གྱི་ཞབས་ལ་
གཏུགས་ནས་ཆོས་མང་དུ་གསལ། སྐྱ་ཆེའི་སྤྲད་དུ་མྱུང་སྤྲད་བསམ་སྤྲིང་དགོན་བཏབ། རྟོགས་
པ་མཐོ་ཞིང་འཕྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེ། མཐར་དགུང་ལོ་དོན་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་སྤེལ་སྤྱི་
ལོ་༡༥༦༠ལོར་སྐྱུ་གཤེགས།

བསམ་སྤྲིང་དགོན། མིང་གཞན་འོལ་དགའ་བསམ་གཏན་སྤྲིང་ཟེར། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་ཅེ་དུགས་
པོ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་བ་གནས་ཡིན། དེ་ཅེས་གདན་ས་མཐེལ་རྟོག་ལྷན་མི་བརྒྱད་ཀྱིས་གདན་ས་
བསྐྱུངས། དེ་ཅེས་ཅེ་ཙང་ཁ་པ་གནས་དེར་བཞུགས་ནས་ཆོས་གསུངས་པས་བྱུང་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པར་བྱུང། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱི་ལོ་ལྗོངས་ལོ་ཁ་སྐུ་ལ་ཟངས་རི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་འབྲུབ་སྤྲིང། འདི་བས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་བྱུང་མཐའ་སོགས་གང་ཡིན་མ་གསལ། ད་ལྟ་

३३६३

བསམ་བཞིན། སེམས་ནང་གང་བློ་དང་། ཁ་ནས་གང་བཤད། བསམ་བཞིན་མི་མཐུན་པ། བསམ་
བཞིན་གཅིག་མཐུན། བསམ་བཞིན་ལས་འདས་པ།

བསམ་གཏན། སེམས་མ་གཡེངས་ཤིང་ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མ་དང་མ་འབྲེས་པར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་
གནས་པའོ། དེ་ནི་ངེས་པའམ་གཏན་ལ་དབབ་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་ལས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་
ཤེས་རབ་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བུར་འབྲུང་བས་ན་བསམ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་སྤྱིར་
བསམ་གཏན་ཞེས་བྱའོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མཉམ་འཛིན་དང་། ཉིང་འཛིན། རྣམ་འབྱོར།
ཞི་གནས་བཅས་སོ།

བསམ་གཏན་ཁང་། ① སྒོམ་རྒྱལ་སའི་ཁང་པ་ཆུང་ཆུང་། ② [མངོན] དགོན་པ།

བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲོན་བརྒྱད། འདོད་ཁམས་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ས་འོག་མ་རྣམས་གྱི་སྒྲོན་བརྒྱད་དེ།
འདོད་པ་ན་ཡོད་པའི་སྤྱུག་བསྐལ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡོད་པའི་
རྟོག་པ་དང་། དཔྱོད་པ་དང་། གཉིས་པ་མན་ཆད་ཏུ་ཡོད་པའི་ཡིད་བདེ་མཁ་དགའ་བ་དང་། གསུམ་
པ་མན་ཆད་ན་ཡོད་པའི་དབུགས་འབྲུང་བ་དང་། རྩལ་པ་དང་། གསུམ་པའི་བདེ་བ་བཅས་སོ།

བསམ་གཏན་གླིང་། དགོན་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབའ་ཐང་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་གཏན་དགོན། ① རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༡༠ལོར་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་
བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབའ་ཐང་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་གཏན་དགོན། ② རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༤ལོར་རྒྱལ་སྤྱི་རྣམས་
རྒྱལ་དང་། རྟོན་ཆོས་དབང་གཉིས་གྱིས་བཏབ། དེ་རྗེས་ཉག་སྐྱོད་དཔོན་དང་མ་མཐུན་པ་སྤྱིད་
ཐང་ཡུལ་དགོན་རྣམས་མདོ་སྤྱད་ཏུ་འབྲུལ་བས་དགོན་པ་ཉམས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་མེ་ལྷག་
སྤྱི་ལོ་༡༧༤༤ལོར་གྲུབ་ཆེན་པོ་བུ་དཔུལ་གྱིས་ཉམས་གསོ་དང་འདུ་ཁང་གསར་བཞེངས་
བཅས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་རྣམས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་
རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་གཏན་དགོན། ③ སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་ཙམ་ལ་ཆ་ཁོངག་དབང་གསལ་བས་དགོན་

པ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་བཏབ་པའི་ནང་གི་གཅིག་ཡིན་ལ། དུས་རབས་བཙེ་ལྗེའི་སྟོན་དུ་ས་སྤྱ་པའི་
གྲུབ་མཐའ་བྱང་སྟོང་བར་བཤད། རྗེས་སུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་དགེ་ལུགས་པར་གསར་དུ་
བསྐྱུད། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་བཟ་ཤིས་གླིང་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་གཏན་སྟེང་། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་པ་དམ་པ་སངས་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ་ཞེས་བཤད་སྟོལ་
འདུག སོག་པོ་རྩན་གར་བའི་དམག་གིས་གཏོར་སྐྱོན་ཐེབས་རྗེས་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ལྟ་བུ་
ཞིག་ཆགས། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་སྡེ་ཁོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྲེང་ལྷན་གྲུབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི། ཆོར་བའི་སྟོན་པ་འགོག་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་
དགེ་སེམས་ཅེ་གཅིག་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གི་བསྐྱུས་པ།

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་ཡན་ལག་གི་སྟོན་པ་རང་གི་འོག་ས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་བསྐྱུས་དགེ་བའི་རིག་པ་དེའོ།

བསམ་གཏན་གྱི་ཆོས་བཞི། རྣམ་གཡེད་སོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པ། ཆོས་གྱི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོགས་པ། འདོད་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ། རིགས་ཅན་གསུམ་སྟོན་པར་
བྱེད་པ་སྟེ་བཞི།

བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་བསྐྱུས་པའི་ཆུན་པ་བཞག་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ།
བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་བཞི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་པའི་སྟོམས་
འཇུག་གསུམ་པའི་སྟོམས་འཇུག་བཞི་པའི་སྟོམས་འཇུག་གོ།

བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི། རང་རབ་ཏུ་དངས་པ་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་གིས་དཔྱོད་པ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ་གང་ཞིག་ཉིང་
ངེ་འཛིན་ལས་སྟེས་པའི་དགའ་བདེ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྷན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ།

བསམ་གཏན་གྱི་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་རྟོགས་
རིགས་སེམས་ཉམས་ལེན་ཞིག་གོ།

བསམ་གཏན་གྱི་མཐར་གྱིས་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ་

གང་ཞིག་བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་རིམ་ལྡན་དུ་སྒྲོམ་པ་ལོ།
བསམ་གཏན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ཉིད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བསམ་གཏན་ནམ་དེ་ཉིད་
གསུམ་བསྒྲོམ་པ་ལོ།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱད་གང་རུང་གི་འོག་ས་ལས་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་དག་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་
པ་གང་ཞིག་དགའ་བདེ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དུ་ལྡན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ།
བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲོམ་པ། གཞུགས་ན་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས།
བསམ་གཏན་གྱི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གཞན་རྣམས་ཀྱི་བརྟེན་གཞིར་
གྱུར་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ།
བསམ་གཏན་གྱི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ བསམ་གཏན་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་སེམས་ལ་
འདོགས་པར་བྱེད་པ།
བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན། བྱད་ཚུལ་བཞི་ལྡན་གྱི་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་པའི་སེམས་པ་དག་གི་
ས་ལོན་དང་བཅས་པ་ལོ། བ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
བསམ་གཏན་གྱི་འབྲས་བླ། ཉན་མོངས་མངོན་གྱུར་ནོན་པ་དང་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་ཞི་བཤོ།
བསམ་གཏན་ངལ་གསོ། གཉུག་མ་རང་གནས་ཀྱི་བསམ་གཏན་ཡེ་ཤེས་འདྲ་གསལ་གྱི་ལམ་དུ་གོ་མས་
པར་བྱེད་པའི་སྤྱར་ལམ་ཟབ་མོ་སྟོན་པའི་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལྡན་ལེ་ལུ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་
ཅན་འདི་ནི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པར་རྟེན་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲོང་ཆེན་རབ་འབྲུམས་ཀྱིས་མཛད།
བསམ་གཏན་གཉིས་པ། བསམ་གཏན་བཞིའི་ནང་གསེས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟོག་དཔྱད་
གཉིས་སྟོན་དུ་རྟོག་ནས་གཉེན་པོ་བསྒྲོམ་པའི་སྟོན་ཉིད་འཛིན་གྱི་བྱད་པར་ལས་སྟེས་པའི་
དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཅན་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཆགས་པ་དང་རྟོག་དཔྱད་དང་ཚོད་པ་
སོགས་སྤོང་བའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་རབ་དུ་བྱངས་པ་ཞེས་ནང་གི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་
འཁྲུག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་ས་འོག་མ་ལས་ངེས་པར་བྱུང་བའི་རང་ས་ལ་རབ་དུ་དད་པ་དང་། པན་
ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དགའ་བདེ་གཉིས་དང་། གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིད་ཅེ་

འཛིན་བཅས་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྔ་ན་བཤོ།

བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཏེ། བསམ་གཏན་
དང་པོའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་འོད་ཚུང་ནས་དགེ་ཚུང་བར་རོ།
བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་རིས་གསུམ། འོད་ཚུང་དང་། ཚད་མེད་འོད། འོད་གསལ་ཏེ་གསུམ།
བསམ་གཏན་དག་པར་ཆ་མཐུན་བཞི། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན། གནས་པ་ཆ་མཐུན། བྱད་པར་ཆ་
མཐུན། དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་ནོ།

བསམ་གཏན་དང་པོ། བསམ་གཏན་བཞིའི་ནང་གསེས། འོད་ཁམས་ཀྱི་འོད་ཡོན་ལ་སྟོང་བ་ནི་
སྟོན་ཡིན་ལ་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པ་ནི་ཞི་བ་དང་བདེ་བ་ཡིན་པར་རྟོག་ཅིང་དཔྱད་པའི་སྟོ་
ནས་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་སྟེ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འོད་ཁམས་ཀྱི་འོད་པ་ལ་འདུན་པའི་
ཆགས་པ་དང་། གནོད་སེམས་རྣམས་འཆོའི་རྟོག་པ་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་ཡིད་མི་བདེ་སོགས་སྟོང་
བའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་དང་། བན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དགའ་བདེ་གཉིས་
དང་། གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཅས་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་
ལྔ་དང་ལྔ་ན་བཤོ་བའི་བསམ་གཏན་ནོ།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་གསུམ། ཉོན་མོངས་ཅན། དག་པ་བ། ཟག་མེད་པའོ།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཤིང་། རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་
གོང་པའི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སྤྱུར་པའི་ཁམས་གོང་གི་སམ་
བསྐྱེད་ཀྱི་དགེ་བའི་རིག་པ།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ལྷག་སོ་སོ་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་། མོས་པ་ཡིད་བྱེད། རབ་
ཏུ་དབེན་པ་ཡིད་བྱེད། དགའ་བ་སྤྱད་པའི་ཡིད་བྱེད། དཔྱད་པའི་ཡིད་བྱེད། སྦྱོར་བ་མཐའི་ཡིད་
བྱེད་རྣམས་སོ།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཏེ། གཞན་འབྲུལ་དབང་
བྱེད་ཀྱི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་དབག་ཚད་བཞི་ཁྲིའི་གོང་ལ་ཆངས་རིས་ནས་འོད་ཚུང་བར་རོ།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་རིས་གསུམ། ཆངས་རིས་དང་། ཆངས་པ་མཐུན་ན་འོན། ཆངས་

བ་ཆེན་པོ་སྟེ་གསུམ།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ལྔ། ཉོག་པ། དཔྱོད་པ། དགའ་བ། བདེ་བ། སེམས་ཅེ་གཅིག་པའོ།

བསམ་གཏན་དུས། [མངོན] མཆོན་མོ།

བསམ་གཏན་གནས་དུས། [མངོན] མཆོན་མོ།

བསམ་གཏན་རྣམ་ཐར་ཉིང་འཛིན་སྟོམས་འཕྲུག་སོགས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་

སྟོབས་བརྩེའི་ནང་གསེས། བསམ་གཏན་བཞི་དང་། རྣམ་པར་ཐར་བ་བརྒྱད་དང་། དཔལ་བར་འཕྲོ་

བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་འཛིན་དང་། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྟོམས་པར་འཕྲུག་པ་དགུ་པོ་རྣམས་

ཉེ། དེ་དག་ལ་འཕྲུག་པ་དང་ལྡང་བ་ན་སྟོན་དང་ཡོན་ཏན་འབྱུང་འཕྲུག་གི་ཐབས་ཀྱང་མཁྱེན་པ།

བསམ་གཏན་པ། ① ཉིང་འཛིན་སྟོམས་པ། ② སྟེ་གསུམ་རྒྱུང་འཕེན་པའི་བྱུང་མཐའི་ནང་གསེས་ཤིག

བསམ་གཏན་སྟེལ་སྟོམས་ལྔ། རྒྱུང་དུ་གསུམ་སྟེལ། འཕྱིང་དུག་སྟེལ། ཆེན་པོ་དགུ་སྟེལ། ཤིན་ཏུ་ཆེ་

བ་བརྩུག་ཉེས་སྟེལ། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བཙོ་ལྷ་སྟེལ་པའོ།

བསམ་གཏན་མ། བསམ་གཏན་སྟོམས་པའི་བྱུང་མེད།

བསམ་གཏན་བཞི། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ།

བསམ་གཏན་བཞི་བ་སྟེ་བཞི།

བསམ་གཏན་བཞིའི་ནང་གསེས། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བདེ་བ་སྟོན་དུ་ཉོག་ནས་བཏང་སྟོམས་

ཅན་ཉེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བདེ་བ་དང་དབུགས་འབྱུང་རྒྱུ་དང་ཉིང་འཛིན་མ་རྩོགས་

པ་སོགས་སྟོང་པའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་པའི་སྟོན་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་བྲན་བ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་

པ་སོགས་སྟོང་པའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་པའི་སྟོན་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་བྲན་བ་ཡོངས་སུ་དགའ་བ་

དང་། བན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་། གནས་གྱི་ཡན་ལག་སེམས་ཅེ་གཅིག་

པའི་ཉིང་འཛིན་བཅས་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྡན་པའི་བསམ་གཏན་ནོ།

བསམ་གཏན་གཞི་པའི་དངོས་གཞི། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་བྲན་བ་དང་བཏང་སྟོམས་ཡོངས་སུ་དགའ་

བས་བདེ་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་

བཅས་པ་གང་ཞིག་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ།

བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཏེ། བསམ་གཏན་
གསུམ་པའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་སྤྲིན་མེད་འོད་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར།
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་རིས་བརྒྱད། སྤྲིན་མེད་དང་། བསོད་ནམས་སྦྱེས། འབྲས་བུ་ཆེ་བ། མི་
ཆེ་བ། མི་གདུང་བ། བྱ་ལོ་སྤྲང་བ། འིན་ཏུ་མཛོང་བ། འོག་མིན་ཏེ་བརྒྱད་ལས་དང་པོ་གསུམ་
སོ་སྦྱེའི་གནས་དང་། བྱི་མ་ལྷ་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་གནས་ཏེ་གནས་གཙང་ལྷ་ཞེས་གྲགས།
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རབ་མཐའ། གཟུགས་ཁམས་ལ་གནས་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་གི་བསམ་གཏན་
བཞི་པའི་ས་ཡིས་བསྐྱས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་
རབ་མཐའ་འཛོག་པ་ཡིན། རབ་མཐའ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་བསམ་གཏན་བཞིའི་ནང་ནས་
མཚོག་ཏུ་གྱུར་ནས་གནད་ཀྱི་ཡིན། འདི་ཡང་གོ་བ་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན།
བསམ་གཏན་བཞིའི་ཡན་ལག་གསུམ། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། བན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་།
གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ་གསུམ་མོ།
བསམ་གཏན་གཡོ་བྱེད་སྦྱོན་བརྒྱད། བསམ་གཏན་གྱི་སྦྱོན་བརྒྱད་ཅེས་པར་གསལ།
བསམ་གཏན་ས་དགྲ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་ལྷོགས་མེད་དང་། བསམ་གཏན་
དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བ། དེ་བྱད་པར་ཅན་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་
དངོས་གཞི་གཉིས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་གཞི་གཉིས་རྣམས་སོ།།
བསམ་གཏན་ས་བྱག བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་ལྷོགས་མེད་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱད་པར་ཅན། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་
དངོས་གཞི། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལོ།།
བསམ་གཏན་གསུམ། ལུས་སེམས་བདེར་གནས་ཀྱི་བསམ་གཏན། ཡོན་ཏན་མངོན་སྦྱབ་ཀྱི་བསམ་
གཏན། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བསམ་གཏན།
བསམ་གཏན་གསུམ་པ། བསམ་གཏན་བཞིའི་ནང་གསེས། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དགའ་བ་སྦྱོན་
དུ་རྟོག་ནས། བདེ་བ་ཅན་སྟེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དགའ་བ་སོགས་སྟོང་བའི་གཉེན་པོའི་
ཡན་ལག་འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་དང་། སྟོམ་པ་མི་བརྗེད་པའི་བློ་བ་དང་། བློ་བཞིན་དུ་

གནས་པའི་ཤེས་བཞིན་དང་། བན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་ངས་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་དང་།
གནས་གྱི་ཡན་ལག་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཅས་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་ལྟ་དང་
ལྟ་བུ་པའི་བསམ་གཏན་ནོ།།

བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་རྒྱ་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་
གྱི་དགའ་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྟ་
དང་བཅས་པ་གང་ཞིག་དགའ་བས་དབེན་པའི་སེམས་བདེ་བན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྟ་བུ་པའི་
རིགས་སུ་གནས་པ།

བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཏེ། བསམ་གཏན་
གཉེས་པའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་དགེ་ཚུང་ནས་སྤྲིན་མེད་འོད་ཀྱི་བར།

བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་རིས་གསུམ། དགེ་ཚུང་དང་། ཆད་མེད་དགེ་དགེ་རྒྱས་ཏེ་གསུམ།
བསམ་ཐག་བསམ་པའི་གཉིང་ཅུང་ལ། སྤྲིང་ཐག་

བསམ་ཐོག་དོན་ཁེལ། བསམ་དོན་གྲུབ་པ།

བསམ་དོན། སེམས་ནང་དུ་རེ་བ་བྱེད་པའི་དོན། བསམ་དོན་འབྲུབ་པ།

བསམ་སྤངས་དགོན། བསམ་སྤང་གིས་བཤང་སྤང་། འདས་པའི་ཁྲ་མ་བསམ་སྤངས་པ་གཞོན་ཏུ་
གྲུབ་ཀྱིས། སྤྲི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྤང་ཅམ་དུ་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་འདས་པ་
བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཁུལ་སྤྲི་མཁའ་ཅེ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་སྤངས་པ་གཞོན་ཏུ་གྲུབ། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་འུག་སྤྲི་ལོ་༡༢༥༥ ན་ལོར་འཁྲུངས། སྤྲི་རྩུང་
དུ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཁས་བརྩན་བཟང་པོར་གྱུར། ཆོས་རྒྱུ་སྟོན་པའི་ཞབས་པད་བརྟེན། འདས་
ཆོས་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་གསུམ། ཉམས་རྟོགས་སྤོང་དོལ། ལྷ་མའི་གསུང་གིས་ལུང་བསྟན་པ་
བརྟེན། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ལོས་སྤྲི་ལོ་༡༢༩༦ ལོར་སྤང་སྟོན་དུ་བསམ་སྤངས་སུ་སྦྱུབ་སྟེ་
བཏབ། ལམ་འབྲས། ལུག་ཆེན་ཀེ་གྲུའི་ཆོས་སྐོར་ནས་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་མཛད། ཀེ་གྲུ་བསམ་
སྤངས་ལུགས་སུ་གྲགས། འདས་ལུགས་ཀྱི་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོར་འཕེལ། འདས་ལོ་མ་གསལ།
བསམ་འདོད་ཁོག་ཅིས། རང་གི་འདོད་དོན་སྤྱུང་ཐབས་ཁོག་ཏུ་བརྩིས་བརྒྱབ་པ།

བསམ་གནག་བསམ་ནག་དང་དོན་འདྲ།

བསམ་གནག་བྱེད། མི་རུང་ཁོག་ལ་བཅང་ནས་སྒྲིད་དན་སྒེལ་བ། མི་ལ་བསམ་གནག་བྱས་ན་རང་
ལ་ལས་འབྲས་དན་བ་འཁོར་ཡོང་།

བསམ་མཐོ། བསམ་སྒོ་དང་འདྲ།

བསམ་པ། ① སེམས་པའི་མ་འོངས་པ། ② བྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་བྱ་དངོས་སྒྲུབ་པའི་ནང་ཚུར་སྒྲུབ་བྱེད་པ།

བསམ་པ་བྱ་གཅིག་བསམ་པ་བྱ་ནང་དུ་བཞུགས། བསམ་དཀར། བསམ་དན། བསམ་མེད། བསམ་
ཡོད། བསམ་པ་མངོན་ཕྱོགས། བསམ་པ་གཅིག་མ་བྱུན། བསམ་པ་ཆེར་བརྒྱུད། བསམ་པ་
འཇམ་པོ། བསམ་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན། བསམ་པ་ལྟར་མ་གྱུར་པ། བསམ་པ་བརྟན་པ། བསམ་པ་
དག་པ། བསམ་པ་དྲག་པོ། བསམ་པ་ནག་པོ། བསམ་པ་མང་པོ། བསམ་པ་ཅན། བསམ་པ་
ཆོལ་མེད། བསམ་པ་བཟང་པོ། བསམ་པ་ཡངས་པ། བསམ་པའི་བྱ་སྒྲིག་བསམ་པའི་དལ་རྩོལ།
སྒྲི་ས་ཉོར་ལ་སྒྲི་ས་ཀྱང་། བསམ་པ་སྤིང་ལ་དཀར་ལེ་རེད། བསམ་པ་དན་བ་གཞན་ལ་བྱས་ན།
སྒྲིར་བ་རྩལ་པོ་རང་ལ་འཁོར་ཡོང་།

བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ། ① རྒྱ་རྒྱ་ཆེན་པོ། ② རྒྱ་ཆེ་བའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་
པར་དཀའ་བའི་བྱང་བ་རྩལ་ཆེན་གྱི་ཁུར་ལེན་པར་བཟོད་པའི་བསམ་པའི་སྤྲིང་སྟོབས་རྒྱ་ཆེ་བ་
སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་

བསམ་པ་དངོས་ལེན། མིའི་གཤིས་ཀྱི་དང་བསམ་སྒྲོར་གནས་ཚུལ་སྒོ་བྱར་བས་རྒྱུན་པས། སྐབས་
རེ་གང་མོ་ཆེན་པོ་བགད་པ་དང་སྐབས་རེ་འཛིགས་སྒྲག་དང་ཁོང་ཁྱོད་ཆེན་པོ་བྱུང་བ། སྐབས་རེ་
སེམས་སྒྲུག་གིས་ཐུང་ན་དང་དཔའ་ཞུས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཚུལ་དེ་རིགས་ནི་དཔེ་གསལ་བསམ་ལ་
གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པས། དེས་མི་ཞིག་གི་བསམ་པ་ངོ་མ་དེའི་ཆབ་བྱེད་མི་བྱལ་ཅིང་།
དྲག་ཆར་རྒྱུང་འཚུབ་བྱུང་བ་ལྟར་གྱི་རྒྱན་གཏན་མ་ཡིན་པའི་གནས་གཤིས་དང་མཚུངས། དེར་
བརྟེན་མི་སྤྱིའི་གཞུགས་བརྟན་འབྱེད་སྐབས་གོང་གསལ་ལས་ལྟོག་སྟེ། བྱི་བྱའི་མི་དེའི་བསམ་པ་
དངོས་དེ་ལེན་བྱལ་བ་བྱེད་རྒྱ་ནི་གནད་གྱི་དམ་པའོ།

བསམ་པ་ལུན་སྤུམ་ཆོགས་པ། ཆོས་ནས་རི་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞེན་དུ་བསྒྲུབ་པའི་བསམ་པས་རབ་

ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་འཆོ་བའི་བསམ་བསམ་མ་ཡིན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དོན་དུ་གཉེར་གྱི་མི་གཉེར་
བ་མ་ཡིན་པ་ལོ།

བསམ་བཤེས་པ། ① བསམ་སྒོ་ཅེ་གཉིས། ② ཞེན་བཤེས་པ།

བསམ་པའི་བཀོད་པ། ① འཛིག་ཉེན་ལྟ་ལྟུང་། ② བསམ་སྒོ་འཆར་སྒྲུང་།

བསམ་པའི་འབྲུང་སོ། བསམ་སྒོ་གཏོང་སྒྲུངས་སམ་གཏོང་ཕྱོགས།

བསམ་པའི་འབྲུང་བ་བརྒྱད། དགའ་བ་དང་། མོད་མོ། ལྷ་དན། ཁོ་བ། སྒོ་བ། འཛིགས་པ། སྒྲུག་མོ།
ངོ་མཆར་བ་བཅས་སོ།

བསམ་པའི་སྒྲོབས། ཉོན་མོངས་ཀྱན་ཏུ་སྒྲོད་པ་མེད་པའི་བསམ་པ།

བསམ་པའི་རྒྱབས་རྒྱུ། ཅོ་མ་རིག་དང་རི་མོ་སོགས་སྒྲུ་རྩ་བ་གཙོས་པའི་མཛེས་དཔྱད་ལྟ་བ་དང་།
རིན་ཐང་ལྟ་བ་སོགས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་འབྲུང་བ་ལ་ཟེར།

བསམ་པའི་ལས། སེམས་བཤེས་བསྐྱེད་བའམ་ཀྱན་ནས་བསྐྱེད་པའི་ལུས་དག་གི་ལས་སོ།

བསམ་པའི་ཤེས་རབ། མོས་པའི་དོན་ལ་ཆད་མས་ངེས་པ་རྙེད་པའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དཔྱད་
ཅིང་སེམས་བར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་པོ།

བསམ་པའི་བསྐྱེད་སྒྲོན། བསམ་སྒོ་ལ་ནོར་སྒྲོན་བྱུང་བ། ཡང་ན། བསམ་པའི་སྒྲུག་བཙོག་མིང་གི་
ནམ་གངས་ཡིན།

བསམ་ཕྱོགས། ① བསམ་སྒོ་འཁོར་སྒྲུངས། གནད་དོན་འདི་ལ་ངེད་གཉིས་བསམ་ཕྱོགས་གཅིག་
མཐུན་བྱུང་། ② ཀོ་མོང་དམ་ཆེན་པ་ཟ་བ། དོན་མེད་པར་ཁོ་ལ་བསམ་ཕྱོགས་སྒྲུས་སོང་།

བསམ་འཕེལ། ཡིད་བཞིན་དུ་འབྲུང་བའམ། དེ་དོན་ཅི་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ།

བསམ་འཕེལ་གྱིང་། དགོན་པ་འདིའི་ཐོག་མའི་མིང་ལ་མཛེས་སོ་རྒྱ་བྱ་དགོན་ཞེས་བཀའ་བརྒྱད་
པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༦༩༩ ལོར་དགའ་ལྡན་མོ་
བྱང་ནས་བོད་དམག་དང་སོག་དམག་ཡིན་ཁག་གཅིག་བཏང་ནས་དགོན་པ་དག་ལུགས་པར་
བསྒྱུར། གྲུབ་མཐའ་དག་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྲུག་
མེད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་འཕེལ་སྒྲོན་དབང་། [མངོན]དཔག་བསམ་ཤིང་གི་མིང་གཞན།

བསམ་འཕེལ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ། བྱ་ཁྱུང་གིས་མཆོ་སྒྲུལ་ཟས་སུ་བྱེད་ཅིང་། མཐར་ཆུས་ཤིང་
འཁོགས་ནས་རྒྱ་མཆོར་ལུང་ཉེ་སྒྲོགས་ཤི་སོང་བའི་སྤྱིང་རྒྱ་མཆོའི་ནང་དུ་ལོ་མང་པོར་ལུས་
བ་དེ་ནི་རྟེན་བ་དཀའ་བའི་རྟོར་བུ་བསམ་འཕེལ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་
གཏམ་རྒྱུད་དུ་གྲགས།

བསམ་འཕེལ་མ་མ། [མངོན] རྒྱ་མཆོ།

བསམ་སྒྲོ། བསམ་མཛོ་ཡང་ཟེར། སེམས་ཀྱི་འཆར་སྒྲོ། བསམ་སྒྲོ་མ་འཁོར་བ། བསམ་སྒྲོ་འཁོར་
མི་སྤྱིང་བ། བསམ་སྒྲོ་ནན་གྱིས་གཏོང་དགོས་བ། བསམ་སྒྲོ་རྒྱ་ཆེན་པོ། བསམ་སྒྲོ་བརྟེན་བ།
བསམ་སྒྲོ་ཅེ་གཉིས། མི་དམངས་ཀྱི་དོན་དུ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བ། བསམ་སྒྲོ་བཞི་གསུམ་བརྒྱ་
གཉིས་ཐོངས། བསམ་སྒྲོ་ཡུར་རྒྱན་ལ་མ་བསྐྱད་བ། བསམ་སྒྲོ་འགྱུར་བ།

བསམ་སྒྲོ་ཐ་ཤལ། བསམ་སྒྲོ་མ་རུང་བའམ་རྒྱལ་མིན་ཐ་ཤལ་ཅན།

བསམ་སྒྲོ་མཆུངས་བ། སེམས་ལ་བློ་རྒྱལ་འདྲ་བ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མགྲིག་གཅིག་དབྱངས་
གཅིག་དང་། མགྲིག་བ་མཉམ། འཇུག་བ་གཅིག་མཉམ་བྱེད། མཐའ་གཅིག་བ། རྩོགས་མཐུན།
མཆུངས་བར་སྤྱོད་བཅས་སོ།

བསམ་སྒྲོའི་འགྱུར་ཅ། བསམ་སྒྲོ་འམ་ལྟ་རྩོགས་གང་ནས་གང་ལ་འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་གནད་ལ་གོ།

བསམ་སྒྲོའི་རང་བཞིན། བརྩམ་བྱ་ཞིག་གི་ནང་དུ་གཟུགས་དབྱིབས་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོན་པའི་
བསམ་སྒྲོའི་དོན་སྤྱིང་ཡོངས་ལ་ཟེར། བརྩམ་བྱའི་བསམ་སྒྲོའི་རང་བཞིན་གྱི་མཐོ་དམན་མཆོན་
རྒྱལ་ནི་གཙོ་བོ་དེ་མོ་བའི་མི་ཆེའི་ལྟ་རྒྱལ་དང་འཇིག་རྟེན་ལྟ་རྒྱལ་དང་འཇིག་རྟེན་ལྟ་རྒྱལ། དེ་
བཞིན་བརྩམ་བྱས་དངོས་ཡོད་འཆོ་བ་མཆོན་རྒྱ་ཁས་ལེན་མི་བྱེད་པ། ལུས་ལྷགས་གང་ཡོད་
གྱིས་སྒྲུ་རྩལ་གསར་ཙོམ་དེ་རྩོམ་བ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོངས་ཆོད་དང་རྟོགས་དཀའ་བའི་སྤོང་
བསམ་ལ་བསྐྱར་དགོས་པའི་འདོད་རྒྱལ་འཛིན་གྱི་ཡོད།

བསམ་བྱུང་། ཐོས་དོན་ལ་སེམས་ཤིང་དབྱང་ནས་ངེས་བ་རྟེན་བའོ། དབྱེ་ན་ཆིག་ལ་སེམས་བ་
དང་དོན་ལ་སེམས་བ་གཉིས་སོ།

བསམ་བློང་གི་རྟོག་པ། བསམ་བློང་གི་ཤེས་རབ་པོ།
བསམ་བློང་གི་ཤེས་རབ། ཐོས་པའི་དོན་ལ་སེམས་ཤིང་དབྱེད་ནས་ཆོད་མས་ངེས་པ་རྟེན་པའི་ཞེན་
རིག་དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆོད་མ་དང་། དེའི་རྒྱན་དུ་བྱུང་པའི་
བཅད་ཤེས་ལྟ་བུའོ།།
བསམ་སྦྱོར། སེམས་ཀྱི་ཀུན་སྦྱོང་དང་། ལུས་ཀྱི་ལག་ལེན། བསམ་སྦྱོར་དན་པ། བསམ་སྦྱོར་
བཟང་པོ། མ་རུངས་པའི་བསམ་སྦྱོར། བསམ་སྦྱོར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་འཆང་བ།
བསམ་སྦྱོར་གཉིས། བསམ་བ་ཀུན་སྦྱོང་དང་། སྦྱོར་བ་ལག་ལེན།
བསམ་སྦྱོར་མ་རུངས་པའི་བྱ་བ། བསམ་བ་དན་པ་དང་སྦྱོད་པ་གདུག་རྩལ་ཆེ་བའི་བྱ་སྦྱོང་།
བསམ་མེད། བསམ་སྒྲོག་ཏོང་ཚུལ་སོགས་ཀྱིས་པའི་བྱ་སྦྱོང་ཅན་ཏེ། ཀྱིས་བ་བསམ་མེད་ཅེས་པ།
བསམ་ཅེ་དགོན། བག་སྒྲོམ་རབ་འབྱམས་པའི་བཞུགས་གནས་དང་བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་ཉམས་གསོ་བྱུང་མེད། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ལྟ་ས་ཤིང་ཁྱེད་ལྟོན་བྱུང་རྒྱུ་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
བསམ་ཚུལ། བསམ་སྒྲོ་འཁོར་སྤངས། བསམ་ཚུལ་རྒྱབ་ལག་ལ། རང་གི་བསམ་ཚུལ།
བསམ་རྫོགས། རྫོ་ཁ་རྫོགས་པ། བསམ་རྫོགས་ཡི་རང་།
བསམ་ཞིབ། བྱ་བ་ལ་བསམ་བས་ཞིབ་པར་དབྱོད་པ།
བསམ་གཞིག་ བསམ་སྒྲོ་ཞིབ་སྤྲ་གཏོང་བ། གནད་དོན་ལ་བསམ་གཞིག་བྱེད་པ། བསམ་གཞིག་
ལེགས་པར་བྱེད་པ།
བསམ་བཞིན། ① སེམས་ལ་བྱུང་བཞིན་པ། རྟག་པར་ཁྱོད་བསམ་བཞིན་དུ་ཡོད། ② ཤེས་བཞིན་
དུ་བྱེད་གསོད་བྱེད་པ། བསམ་བཞིན་དུ་ནོར་འཁྲལ་བཟོས་ན་དེའི་ངོ་སོ་ཆབས་ཆེན་རེད།
བསམ་བཞིན་དུ་བསང་བ། ཁོས་བསམ་བཞིན་དུ་རྩུབ་སྒྲ་བ།
བསམ་བཞིན་དུ་མིའི་སྲིད་པ་བཟུང་བ། སྤང་འདས་ཀྱི་ས་ལ་གནས་པའམ་ས་ཐོབ་པའི་བྱང་རྩལ་
སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་ལས་སྦྱོལ་བའི་ཆེད་དུ་སྤང་
ཡང་མིའི་སྲིད་པར་བཞེས་པ་ལ་ཟེར།

བསམ་བཞིན་སོགས་ཀྱི་སྡེ་ཚན། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། བཙུ་ཚན་བདུན་
པ་ལ། དུད་འགོ་གསོད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། འགྲོད་པ་སྦྱིད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། གག་ཆེ་ལ་སྒྲོག་
པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། ཚུར་ཅེ་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། བྱུང་མེད་དང་གནས་གཅིག་ཏུ་ཉལ་བའི་ལྷུང་
བྱེད་དང་། དངངས་པར་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། སྦྱིད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། མ་བྱིན་པས་ཉེ་བར་
འཆོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། སྐར་བ་འདེབས་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། བྱུང་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འགོ་
བའི་ལྷུང་བྱེད་བཅས་བཙུངོ།

བསམ་བཟང་། བཟང་པན་གྱི་སེམས་པ།

བསམ་ཡས། ① མཐའ་ཡས། ② ལྟོ་ཁ་གྲུ་ནང་རྫོང་གི་ས་ཆ་ཞིག

བསམ་ཡས་དཀར་ཆག རབ་འབྱམས་དམ་པའི་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་ཀུན་ཆང་དཔལ་ལུགས་གསུམ་
མི་འགྱུར་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའི་གཙུག་ལག་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པའི་ལེགས་གསོའི་
སྤེལ་བྱེད་ལྷན་བསྐྱབས་པའི་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བརྫོད་པའི་དཀར་ཆག་སྐལ་བཟང་དང་པའི་སྒོ་
འབྱེད་དོ་མཆར་བྱ་མཆོའི་རེ་འུ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་སྤྱིར་སྤྱོད་ལྟེ་བཅན་སྐབས་སུ་སྤ་
གསལ་སྤང་གིས་བརྩམས་པར་བྲགས་པའི་སྤ་བཞེད་དང་། རབ་བྱུང་དང་པོའི་སྐབས་ཁྱེད་
བརྩོན་འགྲུས་གཡུང་དུང་གིས་བརྩམས་པའི་བསམ་ཡས་དཀར་ཆག་ཆེན་མོ་ཞེས་བ་གཉིས་
འདུག་ནའང་། བཀའ་རྒྱོན་བཤད་སྤྱད་དབང་སྤྱུག་བྱུང་པོས་རབ་བྱུང་བཙུག་སྐབས་པའི་ཤིང་སྤྱུག་
ལོར་བརྩམས་པའི་བསམ་ཡས་དཀར་ཆག་འདིར་སྤྱད་གསུང་བྲགས་རྟེན་ལེགས་གསོ་ཞུས་
ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་བརྫོད་པ་དང་བསྐྱར་ན་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་གཤེས་སུ་བ་བྱང་། མཛོད་བྱེད་ཞུས་
འདེབས་འབྲུལ་མཁན་སྤྱིན་པའི་བདག་པོའི་མིང་མོ་ཡོད་པ་དེ་ལས་སྐབས་དེའི་སྤྱིར་བྲག་
རྩིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དཔྱད་གཞིའང་ཡིན།

བསམ་ཡས་དཀར་ཆག་ཆེན་པོ། ཁྱེད་ཆོན་བརྩོན་འགྲུས་གཡུང་དུང་གིས་བསྐྱབས་པའི་བསམ་ཡས་
གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཆེན་མོ་ཞིག

བསམ་ཡས་དགོ་བྱས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དེལ་བྲ། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་ལྟེ་བཅན་སྐབས་བཙུན་མོ་
འགོ་ས་སྤེལ་བྱས་མོ་བཅན་གྱིས་ཡོན་ཏན་རྟེ་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱེད་དུ་དམིགས་ནས་བསྐྱབས་པའི་

ཅོང་ཆེན་པོ་ཞིག

བསམ་ཡས་དགོན། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༡པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤོང་ལྷེ་འུ་བཙན་གྱིས་བཏབ།
དེའི་དུས་སུ་གྲུབ་མཐའ་ཉིང་མ་བ་ཡིན། དེ་ནས་མི་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་རིང་གི་ཟང་ཟེང་དང་
བོད་སིལ་བུའི་དུས་ལུན་རིང་བ་བཙས་ཀྱི་རྒྱན་བས་དུས་རབས་བཙོ་ལྷ་ནས་དུས་རབས་བཙོ་
དུག་པའི་མཆམས་སུ་དགོན་བ་འདི་ཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་། དག་རྒྱན་ལྷར་ན་མེས་འཛིག་བ་ཡིན་
རྒྱ། དུས་བྱིས་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྤྱིང་པོ་སོགས་སྤྱེས་ཆེན་མང་པོས་ཉམས་གསོ་རིམ་བར་
མཛད། གྲུབ་མཐའ་ནི་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་གྱ་ནང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་ཡས་མཆམས་བྲ། བསམ་ཡས་ཀྱི་བྱང་ཤར་མཆམས་སུ་ཡོད་པའི་རི་ཁྲོད་ཅིག
བསམ་ཡས་ཆོས་སྤྱོད་ཆེན་པོ། བསམ་ཡས་ཀྱི་གནས་སུང་རྒྱལ་པོ་བེ་ཏར་གྱི་འཁོར་གཏོགས་
བཙན་རྒྱུད་འབར་བ་སྤྱན་བདུན་གྱི་ནང་ཆཙན་གཞོན་སྤྱིན་ཡང་ལེ་མེར་ཟེར་ཞིང་། ཡོངས་བྲགས་
སུ་གཞོན་སྤྱིན་ཅི་འུ་དམར་པོ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟོལ་འདུག
བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་། བསམ་ཡས་དགོན་བ་དང་གཅིག་ཡིན།
བསམ་ཡུལ། བསམ་རྫོག་ཏོང་ཡུལ། གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་བ། བསམ་ཡུལ་དུ་མི་ཤོང་བ།
བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་བ། སྤར་རང་གིས་མ་བསམ་བ་དང་མ་བློན་པའི་དོན་རྒྱུ། བསམ་ཆོད་
ལས་བརྒལ་བ།

བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་བྱིར་ལོག། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་དགུ་དང་ཉི་ཤུ་འབྲུག་མཆམས་
རྒྱབས་ཀྱི་ཨུ་རུ་སུའི་རི་མོ་མཁས་ཙན་ལེ་མིང་གིས་བྲིས་པའི་བརྩམ་བྲུ་བྲགས་ཙན་ཞིག་ཡིན།
རི་མོ་དེའི་ནང་རྩང་ཉོང་གོང་མའི་སྤིད་གཞུང་གིས་རྒྱང་ལུད་དུ་བཏང་བའི་གསར་བརྗེ་བ་ཞིག་
བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་རང་སྤྱོད་ལོལ་བཏང་སྟེ། ཁྱིས་དུ་ལོག་སྤེབས་པའི་སྤར་རྩལ་དེ་
མཆོན་བར་བྱས་ཡོད།

བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དོན་རྒྱུ། སྤར་བསམ་རྩལ་དང་། རི་བ་གང་ཡང་མེད་པའི་སྤོ་བྱར་དུ་
བཟང་ངན་གང་ཡང་རུང་དོན་རྒྱུ་ཞིག་དང་འབྲུག་བ།

བསམ་ཡོད། བསམ་ཤེས་ཅན་ཏེ་རང་གཞན་གཉིས་ཕྱོགས་ཀྱི་པན་གཞི་དུ་གསུམ་བསམ་སྒྲོག་ཏོང་ཐུབ་པ་ལ།
བསམ་ཤེས། བསམ་སྒྲོག་ཏོང་ཤེས་པ། མི་རྒྱུད་བསམ་ཤེས་དང་། ཉ་རྒྱུད་རྒྱུག་ཤེས།
བསམ་སེ། བསམ་སེ་འཁྲུང་འབྱེ་སྒྲོལ་གཞན་ཞིག
བསམ་བསེ་ལུ། སྒྲེལ་བའི་ཁུ་བའི་སྒྲོད། གནས་བའི་སྒྲོད་དུ་གཤི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། དེའི་བྱེད་ལས་
ནི་ལུས་ཆགས་བའི་ས་བོན་ཁམས་དཀར་དམར་གཏོང་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་སྒྲོལ་བ་རྒྱུད་སྟེལ་
བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
བསམ་བསེ་འཁྲུང་གསང་། རྒྱལ་ཀྱི་སྒྲུལ་ཆོགས་བཅུ་གསུམ་བ་བསམ་བསེ་འཁྲུང་འབྱེལ་བའི་མེ་
བཅའི་གསང་དམིགས་ཤིག་སྟེ། དེར་མེ་བཅའ་བཞག་ན་ཁུ་ཁྲག་འབྲམས་བ་དང་མངལ་སྒྲན་
ཆགས་པ། མངལ་དུ་གང་རྒྱུད་རྒྱས་པ། མངལ་ནད་ཀྱིས་སེམས་འབྱེ་བ་བཅས་ལ་མན།
བསམས། བསམ་བར་བསམ་རྒྱུ་དེ་བསམས་ཟེན་པ།
བསམས་པ། སེམས་བའི་འདས་པ།
བསམས་བ་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་ཡིན། བཅུ་བར་བཞག་བའི་སྒྲུབས་སུ་དབྱེད་པ་མང་པོ་བྱེད་པ་ཐམས་
ཅད་རྣམ་ཏྲོག་རྒྱུ་བསྐྱེད་བའི་སྒྲོ་ཡིན་ཞེས་བའི་དོན།
བསམ་བ་ལས་བྱུང་བ། བསམ་སྒྲོ་བཏང་ནས་ངེས་ཤེས་ཆེད་པ།
བསམ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ། ཤེས་རབ་རྣམ་བ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
བསམ་བྱུང་། བསམས་བ་ལས་བྱུང་བའི་བསྐྱེས་ཆོག
བསར་བ། འདོན་བ་དང་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོར་བའི་འདས་བ་དང་མ་འོངས་པ།
བསལ། ཇི་མཁམ་སྒྲོན་སོགས་བསལ་རྒྱུ་དང་བསལ་ཟེན་བ་སྟེ། མེད་བར་བཟོ་རྒྱུ་དང་བཟོས་ཟེན་
བ་དང་། ལོགས་སུ་བཀར་བའི་དོན་ལའང་། དམིགས་བསལ། ལུང་བསལ་སོགས་ལྟ་བུ།
བསལ་སྟངས། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒྲོན་བའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྟོད་ཀྱི་modes of processing ཟེ།
བསལ་བ། ① སེལ་བའི་འདས་བ་དང་མ་འོངས་པ། ② བགོ་ཅིས། དམ་བཅའ་ལྟར་སྤྲང་གང་ཞིག
ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱོག་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་ཆད་མས་གྲུབ་པ་སྟེ། དམ་བཅའ་དང་སྤྲུབ་བྱེད་འགལ་བ་སོགས་

གྲིས་འདྲོད་ལན་འདེབས་མི་རུས་པ། ③ དཔེར་ན། སྤྲུལ་ཆོས་ཅན་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་བྱིར་
ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

བསལ་བ་ལྟ། ༡ མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ། ༢ རྗེས་སུ་དབག་བསལ་བསལ་བ། ༣ ཡིད་ཆེས་བསལ་
བསལ་བ། ༤ འཇིག་རྟེན་བསལ་བསལ་བ། ༥ རང་གི་ཆོག་གིས་བསལ་བ་བཅས།

བསལ་བ་འབབ་པ། དམ་བཅའ་ལ་གཞོན་པ་སྟེ་ཁས་ལེན་མི་རུས་པ།

བསལ་བ་བཞི། མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ་དང་། དངོས་སྟོབས་གྱིས་བསལ་བ་དང་། ཁས་ཁྲུངས་
གྱིས་བསལ་བ་དང་། གྲགས་པས་བསལ་བ་སྟེ་བཞིའོ།

བསལ་བ་བྱ་ལོག་སྐབ། རོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས་བདེན་གཉིས་གང་རུང་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་
བདེ་བ་གཉིས་གང་རུང་མི་འཐད་སྐྱམ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་གས། ལུན་འབྲེན་ལྟར་སྤྲང་གང་
རུང་དུ་བྱུར་པ།

གསལ་བ་བྱ་ལོག་སྐབ་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྱ། བདེན་གཉིས་གང་རུང་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་གཅིག་ལོས་
ལུན་འབྲེན་པའི་ཚོད་དག

བསལ་ཆགས། ར་ཁུ་དང་རྩ་སོགས་ཀྱི་ནང་ཡོད་པའི་གད་སྟོགས་སོགས་དབྱེ་བསལ་གཏོང་བུ་དང་
ཀྱི་ཐངས་ཆགས་རས་ཆགས་སོགས།

བསལ་བཞེན་པ། སྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་processing ཟེལ།

བསལ་ཡས། གངས་གནས་ཤིག

བསིག་ ལུས་པོ་སོགས་སྐྱུག་སྐྱུག་བྱ་རྒྱུ་འཕེལ་བྱ་རྒྱ།

བསིག་པ། གསིག་པའི་མ་འོངས་པ།

བསིགས་པ། གསིག་པའི་འདས་པ། བསིག་རྒྱུའི་རལ་བ་སོགས་བསིགས་ཟེན་པ་སྟེ། སྐྱུག་སྐྱུག་
བྱས་ཟེན་པ།

བསིང་། རྩ་སོགས་བསིང་རྒྱ་སྟེ། རྩ་དྲུངས་སྟོགས་བསིང་ནས་གཙང་མ་བྱེད་དགོས།

བསིང་ཆང་། ཆང་བཅགས་ཐེངས་མཐའ་མ་སྟེ་ཆང་རོ་བཅུད་ཞན་ལོས།

ཡང་ན་ནལ་འཆར།

བསིལ་འགྲགས། གནམ་གཤིས་གང་དུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། བོད་ཆོས་བདུན་པའི་སྐར་གི་དུས་ཆིགས།

བསིལ་ངད། གང་ངད།

བསིལ་བརྩུད་ཁྲུ། ཟས་སྦྱོན་གང་ཡང་བསིལ་བརྩུད་འདྲེས་པར་གཏོང་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། རྩི་ཐུར་

མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་དོན་རྩིས། བསིལ་བརྩུད་ཁྲུ་དང་། བསིལ་ཐོད་ཁྲུ་ནི་རིམ་བཞིན་ཟས་

སྦྱོན་གང་ཡང་བསིལ་བརྩུད་འདྲེས་པ་དང་། བསིལ་ཐོད་འདྲེས་པར་གཏོང་དགོས་པའི་དོན་ནོ།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བསིལ་ཆབ། ཏུ་གང་མོ།

བསིལ་ལྗོངས། བསིལ་ལྡན་སྤྲ་ལའི་སྦྱོན་ལྗོངས་ཀྱི་བསྐྱུས་ཆིག

བསིལ་ཐང་། ① ས་ཆ་ཁ་ཡངས་པ་བསིལ་པོ་ཡོད་ས། ② རོ་བརྩུད་བསིལ་བའི་བརྩུང་བ།

བསིལ་དུགས། རྩིས་ལུགས་དང་། ཏུ་དོ་གང་མོ་ལྟ་བུ་གང་ན་བའི་གནས་སུ་སྦྱར་བའི་སྦྱོན་བཅོས་

བྱེད་ཐབས་ཤིག

བསིལ་ལྡན། [མངོན] ཆོ་བ།

བསིལ་ལྡན་གྱི་ལྗོངས། གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་དང་བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལྗོངས་ཞེས་པའི་དོན་དེ། རི་བོ་

གངས་ཅན་གྱིས་བོད་ཀྱི་བྱ་བ་ཚུགས་པ་གི་སི་ཐེན་གྱི་བྱང་མཐའ་ནས་ལ་དུགས་ཀྱི་ཡུལ་

བརྩུད་སྟོད་མངའ་རིས་ཀྱི་བར་དང་། དེ་ནས་ཡར་སྐྱུང་གཅང་པོའི་ཤར་ཚུགས་ཀྱི་ཉེ་འདབས་

བར་ལུགས་རིས་བསྐྱོར་བ་ལྟར་ཡོད་པས་ན་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཡིན།

བསིལ་ལྡན་དུས། [མངོན] ཁ་བ་འབབ་པའི་དུས།

བསིལ་ལྡན་ས། [མངོན] དགྲན་ཁ།

བསིལ་ལྡན་སྤྲ་ལའི་སྦྱོན་ལྗོངས། བོད་ཡུལ།

བསིལ་ཐོད་ཁྲུ། ཁྲུ་ནི་བདེ་སྤྱི་བ་སྟེ་འདྲེས་པར་བཏང་བའི་དོན་ཡིན་པས་ཟས་སྦྱོན་གང་ཡང་

བསིལ་ཐོད་འདྲེས་མར་གཏོང་དགོས་པའི་དོན།

བསིལ་གདུགས། ཉེ་གདུགས་ལྟ་བུ།

བསེལ་བ། ① འབྲུད་པ། ཞལ་བསེལ་བ། བྱག་བསེལ། ཞབས་བསེལ་བ། ② བཞར་བ། དབྱ་སྒྲ་
བསེལ་བ། ③ གཏོང་བ། སྤྱན་ཆབ་མང་པོ་བསེལ་བ། ཇི་ཚུ་བསེལ་བ། ④ གསེལ་བའི་འདས་
པ། ⑤ གསེལ་བའི་མ་འོངས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག ⑥[ཡུལ] འབྲུད་པ། དབྱ་ཞུ་བསེལ་
བ། ཞབས་བྱགས་བསེལ་བ། ⑦ འབྲུག་པའི་ཞེ་ས། སྤྱ་བསེལ་ཡོང་། ⑧ གང་བ། ལྷགས་པ་
བསེལ་བ། བསེལ་རྫོད་འཆམས་པོ་གནས་གཤིས་བསེལ་བ།

བསེལ་བ་ཐོབ་པ། ཐར་བ་ཐོབ་པ།

བསེལ་བ་གསུམ། ཚུགས་དང་། གྲར་གྲུམ། སྤྱག་སྒྲེལ་ཏེ་གསུམ།

བསེལ་བའི་དངོས་པོ། ① དངོས་པོ་གང་བའི་རང་བཞིན་ཅན། ② ཐར་བ་སྤང་འདས།

བསེལ་བའི་ཆར་ལྗན། [མངོན] ① ཚུ་ཕེལ། ② རྒྱ་བའི་མིང་གི་མངོན་བཛོད།

བསེལ་བའི་ཚུ་སྤྱེས། [མངོན] ལྷགས་རིགས་འཁར་བ།

བསེལ་བའི་ཆལ། སྤར་རྒྱ་གར་རྩོམ་གྱི་ཤར་ལྗོངས་སྤྱི་ཡོད་པའི་དྲར་ཁྲོད་ཅིག

བསེལ་བའི་ཆལ་ཆེན་མོ། གཟུངས་ཆེན་གྲ་ལྗོངས་ནང་ཆེན་ཞིག

བསེལ་བྱ། གང་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་བསེལ་བ་དང་འདྲ།

བསེལ་བྱེད། [མངོན] ① ལ་བ། ② བམོ། ③ རྒྱ་བ། ④ སྤྱན་བ། ⑤ རྒྱང་། ⑥ ཅན་དན། ⑦ ལྗོངས་ལྗོངས་པ།

བསེལ་སྤྱན་མཁན། [མངོན] རྒྱ་བ།

བསེལ་མོ། གང་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་བསེལ་བ་དང་འདྲ།

བསེལ་སྤྱན། ཆ་བ་སེལ་བའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་སྤྱན་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

བསེལ་སྤྱན་ཟེལ་བ་ཅན། སྤྱན་ཀྱི་རྒྱས་པ་དང་མཚན་ཉིད་ལ་བཞུགས་ནས་བཏགས་པའི་སྤྱོད་རི་ཟེལ་

པའི་མིང་གི་ནས་གངས་ཤིག་ཡིན་ཞེས་སྤྱོད་དགེ་དུང་འཆོ་བ་གྲུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱན་

ཀྱི་བཟང་བསྐྱས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་སྒོ་གསལ་མཐུན་པའི་རྒྱན་ལས་གསུངས།

བསེལ་འཛིན། [མངོན] ཚུ་ལྷ།

བསེལ་བཞི། ཚུགས་དང་། གྲར་གྲུམ། ལི་ཤི། སྤྱག་སྒྲེལ་བཅས་བཞིའི་བསྐྱེད་མིང་སྟེ། དེ་བཞི་ལ་

ཅིའི་བྱིར་བསེལ་བཞི་ཞེས། བཟང་པོ་དུག་གི་ནང་ནས་འདི་བཞིའི་རྒྱས་པ་བསེལ་ཆེ་བས་ན་

བསེལ་བཞེ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

བསེལ་ཟས། འབྲུག་པ་ཟ་ཆོག་པའི་ཟས་རིགས་ཀྱི་མིང་།

བསེལ་ཟེར། [མངོན] ལྷ་བའི་འོད་ཟེར།

བསེལ་ཟེར་ཅན། [མངོན] ལྷ་བ།

བསེལ་ཡབ། བསེལ་གཡབ་དང་འདྲ།

བསེལ་གཡབ། ① ལྷ་བ་གཡབ། ② ལྷ་མོ་བསྐྱལ་བ་ཟེར་བསེལ་གཡབ།

བསེལ་ར། ཉི་མ་བཀག་ཆེད་ལ་གྲོན་སྒོལ་ཡོད། རྩ་ཁའི་འཕྲོག་སྡེ་མང་ཆེ་བས་གྲོན་པ་མང་།

བསེལ་རི། ① གངས་རི། ② བད་གི་རི་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་དེའི་ཅེ་དང་ལྷན་པོའི་དུ་ལྷ་བ་ཐུང་འཕྲང་
དང་ཐུང་པས་དེའི་ནང་རོལ་ཏུ་ཉི་ལྷའི་འོད་མི་འཕྲོག་དེའི་ཕྱི་རོལ་ན་འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ་ཡོད།

བསེལ་རིགས། གྲང་བ་བསྐྱེད་པ་འཕམ་ཆ་བ་སེལ་བའི་སྤྲན་དཔུང་ཟས་སྦྱོང་གི་སྦྱི་མིང་སྟེ། གྲང་ནང་
ཅན་གྱིས་བསེལ་རིགས་ལ་འཛེམ་དགོས།

བསེལ་གསུམ། ཏུས་པ་བསེལ་བའི་སྤྲན་ཅུ་གང་དང་། གྲུང་གྲུམ། མི་མི་གསུམ་གྱི་བསུས་མིང་།

བསེལ་བསེར། ལྷ་བ་གྲང་མོ།

བསྟ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་པ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ། མགོན་པོའི་མདུན་དུ་འགྲོ་བ་དང་སྤྲན་འཛི་
བ། སྟེ་ལེན་བྱེད་པ་སོགས་དགའ་བའི་ནམ་པ་སྤྲན་པའི་དོན་ཉེ། བསྟ་བུའི་མགོན་པོ་བསྟ་
དགོས། མགོན་པོ་བསྟ་མཁན། མགོན་པོ་བསྟ་བའི་སྐབས་ཞེས་བ།

བསྟ་སྦྱེལ། ཐེབས་བསྟ་དང་ཐེབས་སྦྱེལ་གྱི་བསྟས་མིང་།

བསྟ་ཆང་། ① བག་མ་བསྟ་བའི་ཆང་། ② ཕྱོགས་མགོན་ཐེབས་བསྟའི་སྐབས་དང་ལྷུའི་ཆང་།

བསྟ་སྟོན། ལྷ་བ་ནས་བྱོན་པའི་མི་ལ་བཤམས་པའི་ཐེབས་བསྟའི་དབྱེས་སྟོན། ལྷ་བ་ཐེབས་ཕྱོགས་
པོར་བསྟ་སྟོན་བཤམས།

བསྟ་བ། ① བསྟས་བ། བསྟ་བ། བསྟས། གདན་འདོན། བག་མ་བསྟ་བ། དོགས་པ་སྟོན་བསྟ། སྟེ་
མགོན་བསྟས་བ། སྟོས་སྟེས་བསྟ་བ། དུས་ཆེན་ལྷ་བསྟ། མདུན་བསྟ། ② གདན་འདོན་གྱི་
མིང་། དགའ་བསྟ་ཞུས། ཆེབས་བསྟ། ཐབ་བསྟ། བསྟ་བ་ལྷ་ཆེན་པོ། ཐེབས་བསྟ། དགའ་བསྟ།

བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་དཔལ་ལྷན་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་ཆོས་སྤྱིར་ཞེས་གྲང་བྲག་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྤྱི་
ལོ་༡༦༡༡ལོར་བོ་རོ་རྒྱ་ནའི་ཞབས་རྒྱུ་དང་བྱུག་བཞོས་ཀྱི་རྩ་སིད་རྩི་ཡོད་པའི་རི་ཁོང་དེ་ཉིད་
གཞིར་བྱས་ཏེ་གཉན་ཅེ་དཔོན་སློབ་དག་དབང་ཆོས་འཕེལ་ནས་བྱུག་བཟྱུ་བྱུག་མཐའ་དག་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་པ་པོ་དེ་གིས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྒྱ་པ་པོ་རྒྱ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ལུགས་དང་འབྲེལ།

བསྐྱེད་སྒྲིག་ བཤའ་ལམ་ནས་ཡར་གཏོང་རྒྱུ་ལྟར་སྒྲིག་རིགས་ཤིག་

བསྐྱེད་པ། [རྒྱུ་བྱེད་]① རྒྱུ་བྱེད་པ། ② འཕྱར་བ་དང་མཉེ་བ།

བསྐྱེད་པས་པས་མ་འཕྱུག་པ། རྒྱ་ལོ་གསལ་ལ་བཅོར་བའམ་བཤའ་བས་མ་གོས་ཞེས་པའི་དོན།

བསྐྱེད་པ། རི་མ། མེ་ཏོག་གི་བསྐྱེད་དང་། རི་མ་ཞེས་པོ། ཅན་དན་གྱི་བསྐྱེད་པ།

བསྐྱེད་པ། རྩལ་འཛིན་པ།

བསྐྱེད་ནད། དུས་མིན་དུ་སྤྱེག་པ་མང་པོ་བསྐྱེད་ནས་འབྱུང་བའི་མ་ཁུ་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། མན་དག་
ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། མ་ཁུ་བསྐྱེད་ནད་ཅེས་བྱ་བེ་སྤྱེད་པས་དེས། རྩལ་པེལ་ལམ་བཀག་གིན་དུ་
ལོག་པ་ཡིས། དཔུགས་རན་སྤྱི་ཞིང་འཛིན་སྤྱེད་པ་དང་། བྱུང་ཆ་རྒྱ་ཆན་འོང་ཞིང་སྤྱེད་པ་བསྐྱེད་
ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

བསྐྱེད་པ། ཞེ་བརྒྱུ་བ་པའམ་དང་རིང་མི་བྱུ་བ། ཞེ་བསྐྱེད་པ། བསྐྱེད་སྤྱང་སྤྱེ་བ། ཨམ་ཅོག་བསྐྱེད་པོ།
སྤྱན་བསྐྱེད་དུ་མ་དགོངས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

བསྐྱེད་པ། སྤྱན་པ་དང་འབྲེལ།

བསྐྱེད་པོ། སྤྱན་པོ་དང་འབྲེལ།

བསྐྱེད་མ། བསྐྱེད་མཁན་གྱི་པོ་ཉ་མོ།

བསྐྱེད་པ། བསྐྱེད་པའི་ཐོ་མོ་སོགས་མེད་པར་བཞེ་རྒྱ།

བསྐྱེད་པ། སྤྱུ་བའི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱེད་པས། བསྐྱེད་རྒྱུ་ལྟར་རི་མོ་སོགས་བསྐྱེད་པས་ཐེན་པ།

བསྐྱེད་པས་པ། སྤྱུ་བའི་འདས་པ།

བསུམ། ལྟོང་སོགས་ཀྱི་ཁ་གཏན་པ་སྟེ། དཔེ་ཆ་ཁ་བསུམ་དགོས། བྱེ་ཁྱག་ཁ་བསུམ་དགོས།

བསུམ་པ། བསུ་མཁན་གྱི་པོ་ཉ་མོ།

བསུམས། བསུམ་རྒྱུ་ལྟེ་ཅམ་ཁྱག་གི་ཁ་སོགས་བསུམས་ཟེན་པ་སྟེ། རྒྱག་པོར་བྱས་ཟེན་པ།

བསུམས་པ། སུམ་པའི་འདས་པ།

བསུས། བསུ་བའི་སྐུལ་ཆེན།

བསུས་པ། བསུ་བའི་འདས་པ།

བསེ། ① སེ་ཞེས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞེས། ② ཆོན་ཅི་བཏང་བའི་ཀོ་བ་དང་རས་སོགས། ཀོ་བསེ། རས་བསེ།

བསེ་ཀོ། ① ཀོ་བ་ཅི་ཅན་གྱི་མིང་། ② རི་དྲགས་བསེ་རུའི་ཀོ་བ།

བསེ་ཁ་སྟོ། སེར་གེ་ཀླང་པ་བརྒྱད་པ།

བསེ་ཁབ། ① ཀོ་བསེ་ལས་བཟོས་པའི་ཁབ། ② ལྷ་སྤྱང་བྱེ་བྲག་པ་ཞེས།

བསེ་ཁབ་ཆེངས། བྱང་ཁོག་གི་མ་ལ་ཆེངས་བྱ་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བེ་སྟོན་ལས། བྱང་ཁོག་གི་བསེ་ཁབ་ཆེངས་བྱ་བའི། རྟེན་པ་ནས་ཐེ་གུ་དགེས། དེ་ལ་བསྐུལ་ཤའི་བྱེ་བྲང་གཉིས། ལྟེ་བའི་བྱེ་བྲང་གཉིས་ལ་ཐེ་གུ་བཞེ་དགྱིལ་བསྟོན་ལ་དེ་མི་བཞེས་ཐེ་གུའི་སྤྱང་བརྒྱད་ལ་བཀའ་རྒྱུངས་ལ། བཀའ་དགྱིལ་སྟོན་ཏེ་འཇག་སྟོ་རེ་དགེས་ལ་མཇུག་ཐེ་གུ་བཞེ་པོ་སྟག་གོང་ཏེ་མཇུད་པར་བྱའོ། ཡང་ལུགས་གཅིག་ལ་རྟེན་པ་ལ་ཐེ་གུ་དགེས། དཔྱད་པ་གཉིས་ལ་ཐེ་གུ་རེ་བསྟོན་ནས་དེ་རྣམས་ལ་འཇུག་གི་བེ་མིག་རྒྱུངས་ལ་བཅེངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བསེ་མཁར་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསེ་སྐམ། བསེ་ཀོའི་སྐམ།

བསེ་དག་དབང་བཟ་ཤིས། མདོ་སྤྱད་རེབ་ཀོང་བསེའི་ཉ་ལུང་ཞེས་པར་ཡབ་རེན་ཆེན་སྐབས་དང་། ཡུམ་སྟེང་བྱམས་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་རྩ་ཕྱི་ལོ་༡༩༥༡ལོར་

འཁྲུངས། གྲུབ་ཆེན་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོའི་དངོས་སློབ་མགར་གོང་ཆེ་བཟན་རྒྱ་མཚོའི་བྱང་དྲ་
རབ་བྱུང་གི་སྟོན་པ་བཞེས་ནས་མཆན་སྦྱིན་པ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་
ཡུལ་དབྱས་སུ་བྱོན་ནས་འབྲས་སྤྲངས་སྒོ་མང་གྲ་ཆང་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད། སློབ་དཔོན་དོན་
གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་དང་། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ། འོད་ཟེར་རྒྱ་མཚོ་སོགས་བསྟན་ནས་གཞུང་ཆེན་
ལ་གསན་བསམ་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉིར་དྲུག་པར་གསང་ཕྱར་དཀའ་བ་ཅུའི་མཆན་བཏགས་
ཀྱང་བཞེས། འཇམ་བཞད་དག་དབང་བཙུན་འབྲས་ཀྱིས་བསྟན་རྫོགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་གནང་
ནས་མཆན་དག་དབང་བཟུ་ཤིས་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་ཉིར་བརྒྱད་པར་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་སྤང་
གྲ་ཆང་དུ་ཕེབས། དགྲུང་ལོ་སོ་གཉིས་པར་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་ཀྱི་ཞབས་ཕྱིར་མདོ་སྤང་
དུ་ཕྱིར་ཕེབས། དགྲུང་ལོ་སོ་གསུམ་ལོ་ནས་ལོ་དགྲུའི་རིང་དགོན་པའི་དགེ་སྒོམ་མཛད་ནས་
འདུལ་ཁྲིམས་ཀུན་སྤྱོད་དམ་འཛིན་གནང་། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་ནས་ལོ་ཉི་ཤུའི་རིང་བཟུ་ཤིས་
འབྲེལ་གྱི་གདན་རབས་གཉིས་པའི་ཁྲི་ལ་ཕེབས། དུག་ཚོམ་ལ་མཆོན་ན། ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མཐའ་དཔྱོད་ལེགས་བཤད་རྒྱ་མཚོ། བསམ་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད་
ལེགས་བཤད་མཛོད་ཀྱི་སྟོ་འབྱེད། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཐའ་དཔྱོད་ལེགས་བཤད་རྒྱ་མཚོ། འཕྲིན་
ལས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་སོགས་པོད་གཅིག་ཙམ་མཛད། དགྲུང་ལོ་དེ་གཅིག་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་
བཅུ་གཉིས་པའི་ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༤ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས།

བསེ་ཅན། དྲི་མ་ཅན།

བསེ་ཆང་སྒྲུ། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་དུས་སུ་དགེ་ཆེན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩེ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསེ་ཆང་སྒོམ་གྱ། དུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསེ་ཐེག། བསེ་ཐེབས་དང་འབྲ།

བསེ་ཐེབས། བསེ་ཐེབ་བཅས་མག་ཐེབས་ཀྱང་ཟེད། རས་བསེ་ལས་བཅོས་པའི་ཞུ་སྟེ། སྤར་པོད་ཀྱི་

ཅེ་བྱང་སོགས་ཀྱིས་ཀྲོན་པའི་དབྱར་ཞུ་ཞིག

བསེ་དུག དེག་དུག

བསེ་དོང་། ཀོ་བསེ་ལས་བཟོས་པའི་མདའ་ཤུབས་སམ་མདའ་དོང་།

བསེ་བྲི། མཆན་ཡོག་ཆེན་བྱའི་རྒྱད་དུ་གནས་པའི་བསེ་རགས་ཞེས་པའི་མིན་བྱ་འབེལ་བ་ལས་བྱུང་
པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལུས་ནས་དྲི་མ་ངན་པ་མནས་པ་ཞིག་བསེ་དྲི་མནས་པ།

བསེ་དྲི་ལག་པ། དྲི་ལ་བཟོས་ནས་བཏགས་པའི་མིང་ཅན་ནག་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། རྩེ་
རྩེ་མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་དོ་རྩེ་ས་མཛད་པའི་སྐྱེས་བྱ་མིང་ཅན་ནག་པོའི་སྐྱོར་སྟེ་ལས། སྐྱེས་
བྱ་མིང་ཅན་ནག་པོ་ནི། འདི་སྟོད་ན་མི་སྐྱེ་སྟོད་ན་སྐྱེ། ཅ་བ་ཟངས་ཁབ་དམར་པོ་འདྲ། འཁྱོད་
སྤྱ་འདྲས་གིལ་ནས་ཡོད། ལོ་མ་མཐུག་ལ་མེ་ཏོག་སེར། དྲི་ནི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ་དུག་བཅངས་ན་
བདུད་ཅི་སྐྱིན་བག་ཅན། བསེ་དྲི་ལག་པ་ཞེས་ཀྱང་གྲ། སྤངས་འཛོམས་བཤེགས་འདུལ་ཞེས་
ཀྱང་གྲ། དུག་སེལ་སྐྱི་འཛོམས་ཞེས་ཀྱང་གྲ། ཉན་བརྒྱ་སྐྱོན་གཅིག་ཅེས་ཀྱང་གྲ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བསེ་བ། སེ་བ་ཡི་འབྲི་རྩལ་གཞན།

བསེ་པོ། དྲི་ངན་ཅན་གྱི་འབྲུ་ནག་པོ་ཞིག་

བསེ་འབག་ ① རས་བསེ་ལས་བཟོས་པའི་གདོང་བརྒྱན་འབག་ ② མིའི་ངོ་གདོང་ལ་འབྲུམ་བྱ་མང་
པའི་ཤུལ་རྩེས་ཅན་ལ་ཟེར།

བསེ་སྤྱར། མོག་ཆགས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ་རོ་ཚ། ཞུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་ཁོང་མིན་
གསོད། སྤང་ཐབས་འཛོམས།

བསེ་བྲག་སྐྱབ་སྟེ། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་རྩེ་འབྲུག་སྐྱི་ལོ་༡༥༧༩ལོར་ལྷ་མ་སྐྱུག་སྟོན་སྤང་རྒྱས་
ཀྱིས་བཏག་ཀྱུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་བ་
སྐྱམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསེ་མོག་ མོ་མོའི་མཆོན་མའི་ནད་གཞན་ལ་འགོ་བ་ཞིག་སྟེ་རེག་དུག་ཀྱང་ཟེར།

བསེ་སྐྱག་ རི་དྲགས་བསེ་དང་སྐྱག་ མའི་ནད་གནས་པའི་སྐྱག་སྐྱག་ཅེས་བྱ་བ་དང་གཉིས་ཀྱི་མིང་
ལ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་། རི་དྲགས་བསེ་སྐྱག་པོ་ཁོ་ནའི་མིང་དུ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་གཉིས་མཆིས་
ཏེ། སྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བའི་སྟོན་ལས། བསེ་བྱ་

དང་སྒྲིག་ མའི་ནགས་ན་གནས་པའི་སྒྲིག་སྒྲིག་ཅེས་བྲ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དཔལ་སྒྲུངས་
དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས།
བསེ་སྒྲིག་ནི། སྤྱ་འབྲེལ་འགར་རི་དྲགས་བསེ་དང་། སྒྲིག་སྒྲིག་གཉིས་ཀྱི་མིང་དུ་བཞེད་པར་
མཆིས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་རི་དྲགས་ཀྱི་སྤྱེ་ཆོན་འདྲེན་སྐབས་གཅན་གཅན་འདྲེན་པ་མི་རིགས་
ཤིང་རོ་བོ་ནི་བསེ་དཀར་ནག་ཁག་སྒྲིག་ཀྱི་ནང་ཆོན་ནག་པོའི་ཁོངས་གཏོགས་ལ་བསེ་སྒྲིག་
ཅེས་ཟེར་ཞེས་མ་ལུ་བཞུ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་ཞལ་རྒྱུན་དུ་འདར་མཆིས་པས་དེ་ལྟར་དོན་
ལ་གནས་སོ། ཞེས་གསུངས་པས་སྤྱད་དཔྱད་ལྟན་དག་གིས་དཔྱད་ཅིག
བསེ་ལལ། ཤིང་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་སྒྲུང་ལ་མངལ། ཞི་རྩེས་བསེ་ལ། ལུས་པས་བད་ཀན་སྒྲིག་
པོ་དང་། པོ་ཆད་རྟིང་པ་སོགས་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བྱ་བ་ཐེབས་སྤྱད་དང་། ཅི་ཅི་ནི་ལོ།
བསེ་རག་ ཟས་ལོར་ཀྱི་བཅུད་ཟ་བའི་འབྲུང་པོ་ཞིག
བསེ་རུ། ① རི་དྲགས་ཁྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གཅིག་ཕྱར་གནས་དང་། སྒྲོ་བའི་
ཆོགས། རྩ་གཅིག་པ་བཅས་སོ། ② བསེ་རུའི་རྩ་ཙོ། ③ [མཛོན] རི་དྲགས་བསེ་རུ་ལ་རྩ་
གཅིག་ལས་མི་སྟེ་བས་གྲངས་གཅིག་མཆོན།
བསེ་རུ་དཀར་པོ། སྟོག་ཆགས་བསེ་རུའི་རྩ་ཙོ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལུ་
རྩེས་བསེ་ལ། ལུས་པས་སྒྲོ་བ་སོགས་བྱང་ཁོག་གི་རྣམ་ཁག་ཆུ་སེར་སྟེ་ལ། དུག་ཆད་སེ་ལ།
བསེ་རུ་ཁོ་སྟོག་ཆགས་བསེ་རུའི་རྩ་ཙོ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆོ། ལུ་རྩེས་སྟོམས།
ལུས་པས་སྒྲོ་བ་སོགས་བྱང་ཁོག་གི་རྣམ་ཁག་ཆུ་སེར་སྟེ་ལ། དུག་ནད་སྤྱད། བྱང་ཐབས་འཛོམས།
བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ། རང་རྒྱལ་ཀྱི་རིགས་ལ་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་། ཆོགས་ནས་སྤྱོད་པ་ཞེས་
གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ལ་བྲལ་ཞིག་སྟེ། དུད་འགྲོ་བསེ་རུ་ལ་རྩ་གཅིག་ལས་མེད་པ་ལྟར་འདུ་འཛི་
གཡེང་བས་འཛིག་ནས་གཅིག་ཕྱར་གནས་པས་སོ། འདི་ནི་ཤིང་ཏུ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ཞིག་སྟེ།
བསྐྱལ་ཆེན་བརྒྱར་ཆོགས་པ་བསགས་པ་དང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་གནས་ལ་མཁས་པར་བྱས་
ནས་སྤྱིད་པ་ཐ་མའི་ཆོ། སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་འཛིག་རྟེན་དུ་སྦྱེས་ནས།
སྒྲོ་བ་དཔོན་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ། རང་སངས་རྒྱས་གཞན་དག་སོགས་ལ་མི་བསྟེན་ཞིང་མི་འདྲེ་

བར་གཅིག་ཕྱར་གནས་ཏེ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན། རང་རྒྱལ་ཆོག་པ་
དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སློན་པ་གཞིར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད།
བསེ་རུ་ལྷ་བྱའི་རང་སངས་རྒྱས། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་ནང་གསེས། རང་རྒྱལ་དག་བཙོམ་གང་ཆེ་
རབས་སྡེ་མ་ལ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་མ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་དུ་མ་བཏང་ཞིང་།
སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མེད་པར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་པ་རི་དྲགས་བསེ་རུ་ལྷ་བྱ་
གཅིག་ཕྱར་གནས་པ་ལོ།
བསེ་རུ་ནག་པོ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྤྲུལ་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ་ལ་བསྐྱེ། ལྷ་རྩེས་བོད། ལུས་པས་སྟོ་
བ་སོགས་བྱང་ཁོག་གི་རྒྱལ་ཁྲག་ཆུ་སེར་རྣམས་སྟེམ་ཞིང་། ལྷད་པར་དུ་སྟོ་བའི་རྒྱལ་ཆུ་སྟེམ།
བསེ་རུ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། ཤེར་བྱིན་དོན་བདུན་ཙུའི་ནང་གསེས། ལམ་ཤེས་གང་ཞིག་བདག་མེད་
བྱེད་དང་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཉི་ཆེ་བའི་མཁུན་པ་སྟེ། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སོ།
བསེ་རུའི་རྒྱལ་བ། [མངོན] རང་སངས་རྒྱས།
བསེ་རུའི་རྒྱ། བསེ་རུའི་རྩ་ཚོ།
བསེ་ལེ་སྤྲར་ཤོག[ཡུལ] འབའ་ཁོག་དང་དོན་གཅིག་ བྲི་རན་ཅན་གྱི་འབྲུ་ནག་པོ།
བསེ་ཤིང་། ལྷོ་མོན་སོགས་ནགས་ཆལ་སྤྲུག་པའི་ནང་དུ་སྟེམས་པའི་ཤིང་སྟོང་ལ་ཐུག་རིག་བྱས་ན་
ལུས་ལ་མ་འབྱུང་ཞིང་སྤྲང་བའི་དུག་ཡོད་པ་ཞིག་
བསེ་ཤིང་དུག་ མི་རྒྱ་བའི་དུག་གི་བྱེ་བྲག་བསེ་ཤིང་ནག་པོ་ལས་འཕོས་པའི་དུག་
བསྟེ་དགོན་པ། ཐུབ་བསྟན་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་སྤྱིང་དང་བསྟེ་སྤྲར་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་
བཅུ་བའི་མེ་འབྲུག་སྟེ་ལོ་༡༦༡༥ལོར་སྟོན་མགར་གྱི་གདུང་རྒྱུད་དུ་གྲགས་པའི་བསྟེ་དགོན་
ཡོན་ཏན་ལྷན་འབྲུབ་ཀྱིས་རྗེ་བཙུན་ཆེན་པོའི་ཞལ་མཇལ་ནས་རྗེ་པའི་གྲུར་ནང་རྫོང་ནང་བའི་
ཆོས་སྟེ་ཞིག་གསར་དུ་བཏབ། རྗེས་སུ་མེ་འབྲུག་རྒྱལ་ལྷགས་ཐར་འབུམ་གྱི་དུས་སྟེ། མཁར་སྤུལ་
དང་པོ་གྲུན་དགའ་དར་རྒྱས་མཆོག་གིས་བདག་སྟོང་གཞན་བའི་རྩ་བ་བྱུ་ནང་དུ་སོག་དགོན་
ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་གཅིག་བསྟེ་བྱས་ཏེ་ཡུལ་བཟ་ཤིས་མེ་ལོང་ཐང་ཞེས་པར་གནས་སྟོས་
ཤིང་། བསྟེ་དགོན་ཐུབ་བསྟན་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ངེས་དོན་དགའ་བའི་ཆལ་ཞེས་ཡོངས་

སུ་གྲགས་པའི་མཆན་དེ་གསོལ། གྲུ་མཐའ་རྫོགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་རྒྱ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསེགས་ལྡན་སྤང་ཆ། གྲུ་བཞིའི་དབྱིབས་ཀྱི་བསེགས་ངོས་ཀྱི་སྤང་ཆ་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་སྤང་ཆ་རིག་
པའི་གས་ཤིག་ཡིན། གྲུ་བཞིའི་དབྱིབས་ཀྱི་དངོས་པོར་བསེགས་ནས་གྱེན་དུ་བལྟས་པའོ།
བསེགས་ནས་སྤང་དུ་བལྟས་ནས་མཐོང་བའི་སྤང་ཆའི་རྣམ་པར་བསེགས་ལྡན་སྤང་ཆའི་རྣམ་
པར་བསེགས་ལྡན་སྤང་ཆ་ཟེར། གྲུ་བཞིའི་བསེགས་ངོས་ནི་ངོས་སྟོན་མཐའ་ཐིག་ཆ་གཅིག་
དང་བསེགས་ཐིག་ཆ་གཅིག་ལས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན། དེའི་སྤང་ཆའི་ཁ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩ་ཐིག་དེ་ཆ་
སྟོན་པའི་གནས་བབས་ཡིན་པ་དང་། འགྱུར་ཐིག་གི་བསེགས་མཐའི་ངོས་དེ་བསེགས་བཟོད་
ངང་ནས་ས་ངོས་སུ་གནས་ཡོད། ཡང་དེའི་སྤང་ཆའི་ཁ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟེང་བསེགས་དེ་བསེགས་
བཟོད་ངང་ནས་གནས་ཆགས་ངོས་སུ་གནས་ཡོད། བསེགས་ལྡན་འོ་ས་ས་ཆགས་ངོས་ལ་
བསེགས་སུ་གནས་ཡོད། གནས་ཆགས་དང་ས་ཆགས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་བབས་ནི་
བསེགས་མཐའི་འོག་ལུལ་གྱི་ཐིག་གི་ཁ་ཕྱོགས་དང་བསེགས་མཐའི་བསེགས་ཆད་ལ་བརྟེན་
ནས་གཏན་འཁེལ་དགོས། བསེགས་ལྡན་སྤང་ཆའི་རི་མོར་ཡལ་ཆགས་ཁག་གསུམ་ཡོད་པས་
དེ་ཆོ་མང་ཆེ་བ་བསེགས་གྱེན་བལྟ་དང་བསེགས་སྤང་བལྟའི་སྤང་ཆའི་ནང་དུ་གནས་ཡོད།

བསེགས་པ། དང་པོ་མིན་པར་འཕྲེད་འཕྲེད་ཀྱི་དོན། ལམ་བསེགས་ནས་འགྲོ་སྟུག་ཁ་བསེགས་ནས་བཅད།

བསེང་། སངས་དང་དོན་འདྲ།

བསེངས། བསེང་རྒྱའི་ཨི་ཁུང་བསེངས་ཟེན་པ།

བསེད་པ། གསེད་པའི་འདས་པ།

བསེད་བལ། བསེད་ཟེན་པའི་བལ།

བསེན། [རྫིང] ① བཤེས་གཉེན། ② གདོན།

བསེན་ཐོར། སྤུ་གྲུ་བཙས་མ་ཐག་བསེན་མོས་གཞོད་པ་བྱས་པར་གྲགས་པའི་ཐོར་ནད་ཅིག

བསེན་འཐོར་བ། [རྫིང] སེམས་ལ་གཅགས་ཤིང་མཛའ་བ།

བསེན་མོ། འདྲེ་མོ། རྒྱལ་བསེན།

བསེར། གཅེས་སྤྲུམ་བྱེད་བའམ་སེར་སྒྲ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ནད་པས་རང་གི་ལུས་ལ་བསེར། འབྲུ་
རིགས་བསེར་ནས་བཞོལ་ལྟ་བུ།
བསེར་བ། [རྟིང] སེར་སྒྲ།
བསེར་བྲ། [རྟིང] ① རྒྱང་སྒྲི། ② དལ་རྒྱང་ངམ་འངམ་རྒྱང། རྒྱང་བསེར་བྲ་སིབ་སིབ་ལྡང་བ།
བསེར་མ། བསེར་བྲ་དང་འབྲ།
བསེར་མ་ལྡང་བ། རྒྱང་དལ་བྲ་ལང་བ།
བསེལ། འཛིགས་སྒྲིབ་གྱི་སྒྲེལ་མ་སྒྲེ། ལམ་དུ་བསེལ་ཞེས་ལམ་བར་འཛིགས་པ་སྤྲང་བའི་སྒྲེལ་མ་བྱེད་པ།
བསེལ་བ། [རྟིང] ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་ལམ་ལ་སྤྲང་སྒྲེལ་བྲས་པ།
བསེལ་བའམ་བསེལ་བྱེད། སྒྲེལ་མ་དང་ལམ་མཁན་གྱི་མིང་།
བསེལ་བྱེད། [རྟིང] ལམ་སྒྲེལ།
བསེལ་མ། [རྟིང] སྒྲེལ་མ།
བསོ། རྒྱར་བོན་པོའི་བརྟེན་ཞིག་སྟེ། ད་ལྟ་བོད་ཀྱི་བྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ལ་དར་བའི་སྒྲ་ཞིག
བསོ། ① འབོད་པའི་སྒྲ་ཞིག་སྟེ། གྱེད་དང་ཀ་ཡེ་ཀེ་སོགས་དང་འབྲ། ② ཡུལ་སྐད་ལ་ལར་བཅའ་བའི་
དོན་ལ་བསོ་དང་བཅས་ལ། བསོས་ཟེར་བའི་འབྲི་ཚུལ།
བསོ་ཁ་བསྤྲང་བ། སོ་ལྟ་བུ་བྲེ་བྲ་ར་དང་། ས་མཆམས་སྤྲང་བ།
བསོ་སྒྲ། བསྐྱ་སྒྲ་ཡང་ཟེར། ཀི་ཀི་བསོ་བསོའི་སྒྲ།
བསོ་བ། དལ་བ་ལས་སྤར་གསོ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོ་བའི་མ་འོངས་པ།
བསོ་བསོ། གྲེ་གྲེ་བསོ་བསོ་ལྟ་གསོལ་ལོ་ཞེས་ལྟ་གསོལ་གཏོང་སྐབས་ལྟ་འབོད་པའི་སྒྲ།
བསོག་པ། སྤྲངས་པ་དང་སྤྲད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོག་པའི་མ་འོངས་པ།
བསོགས། བསོགས་ནི་རྟོར་སོགས་མང་དུ་བསགས་ཟེན་བ་སྟེ་འདྲིར་བསགས་ཀྱི་བ་བྲུབ་ཆེ།
བསོགས་པ། སྤྲངས་པ་དང་སྤྲད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོག་པའི་འདས་པ།
བསོང་པོ། [རྟིང] འཕྲོགས་བདེ་བ།
བསོངས། བསང་གི་སྒྲུལ་ཆོག

བསོད། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་དགའ་བའི་དོན་ཏེ། ལུས་སྦྱིད་སེམས་བསོད། ② བཟང་བའི་དོན་
ཏེ། བགྲེས་པའི་མི་ཡི་ཁ་ཟས་བསོད་པ་ན་བ་འད།

བསོད་ཉམས་པ། ① བསོད་ནམས་ཉམས་པ། ② གཟུགས་སྟོབས་ཉམས་པ། ③ འདོད་པ་ལ་ལྷག་
བར་སྦྱོད་པ་བཅས་སོ།།

བསོད་སྟོམས། འཁོར་བ་དང་བྲིམ་ཐབ་སྤང་བའི་དགེ་སྟོང་དག་དུས་ཐོག་ཏུ་བཟའ་བཏུང་གཞན་
ལས་སྟོང་ནས་གསོལ་བའི་མིང་ཡིན། སྦྱིན་པོ་དང་དང་སྦྱིན་ཡུལ་གཉིས་བསོད་ནམས་མཉམ་
བའི་བྱིར་ན་བསོད་སྟོམས་ཟེར། སྦྱིན་གཏོང་གི་བསོད་ནམས་སྟོམས་པ། བསོད་སྟོམས་པ།
བསོད་སྟོམས་སྦྱོར་བ། བསོད་སྟོམས་སྟོང་བ། བསོད་སྟོམས་ལ་རྒྱ་བ།

བསོད་སྟོམས་པ། འཁོར་བ་དང་བྲིམ་ཐབ་སྤང་ཞིང་འཆོ་བ་སྟོམ་བྱུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཞུགས་པའི་
དགེ་སྟོང་གི་མིང་གཞན་ཞིག་ཡིན།

བསོད་སྟོམས་ལེན་པའི་ཆོད། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་བྲལ་བར་བསོད་སྟོམས་སྦྱོད་ཅིང་རྒྱ། བསོད་
སྟོམས་པ་ལ་རྟེན་པས་ཆོག་པའི་བསོད་སྟོམས་པ་དང་། མཐར་གྱིས་སྟོང་བའི་བསོད་སྟོམས་
པ་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཏུ་གསུམ། བསོད་སྟོམས་པ་ལ་རྟེན་པས་ཆོག་
པའི་བསོད་སྟོམས་པ་ནི་འདྲིས་པའི་བྲིམ་ནས་ཟས་ཅི་ཙམ་རྟེན་པ་ཙམ་ན་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།
མཐར་གྱིས་སྟོང་བའི་བསོད་སྟོམས་པ་ནི་བྲིམ་ནམས་སུ་རིམ་གྱིས་བརྒྱུད་དེ་བསོད་སྟོམས་
ཅི་ཙམ་རྟེན་པ་ན་བར་བྱེད། བདག་གིས་འདི་ནས་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་བཟང་པོ་འཛོལ་བོ་སྟམ་
ནས་གོ་འཕང་བསྟོད་དེ་མི་འགྲོ་བའོ། སྟན་གཅིག་པ་ནི་སྟན་གཅིག་པོ་དེ་ལ་འདུག་ནས་ཅི་ཙམ་
ན་བདེ་ཙམ་དུ་ན་བར་བྱེད་ཀྱི། དེ་ལས་ལངས་ནས་མི་ན་བའོ། ཟས་བྱིས་མི་ལེན་པ་ནི་ཟས་
ཀྱི་བྱིར་འདུག་ནས་ཅི་ཙམ་གྱིས་བདག་འཆོ་བའི་ཟས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཆར་སྤངས་ནས་ན་
བའོ། ཆོས་གོས་གསུམ་པ་ནི་སྟམ་སྦྱར། ལྷ་གོས། མཐར་གོས་གསུམ་གྱིས་འཆོ་བར་བྱེད་
ཅིང་དེ་ལས་ལྷག་པའི་གོས་མི་འཆང་བ་དང་། བྱིར་བ་པ་ནི་ཆོས་གོས་གསུམ་མཐ་གོས་ལྷག་
ཅི་འཆང་བ་ཐམས་ཅད་བལ་ལས་བྱས་པ་ལ་སྟག་འཆང་གི་དེ་ལས་གཞན་མི་འཆང་བ་དང་།
ལྷག་དར་ཁྲོད་པ་ནི་ལམ་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པར་བོར་བའི་གོས་གཤང་གཅི་སོགས་ཀྱིས་རེག་པ་

མི་གཙང་བ་རྣམས་ཐོར་ཏེ་རུང་བ་སྦྱང་ཏེ་བགྲུས་ཏུ་བ་ཁ་དོག་བཟང་ཐོར་བསྐྱར་ནས་འཆང་
 བར་བྱེད་པ་དང་། དགོན་པ་བ་ནི་གྲོང་དང་གྲོང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པས་དཔེན་པའི་དགོན་པ་དང་
 རྣམས་འདབས་ལ་སོགས་པར་གནས་པ་དང་། ཤིང་རུང་བ་ནི་ཤིང་ལྗོན་པའི་རུང་ཏུ་གནས་
 འཆང་ཞིང་བཏེན་པར་བྱེད་པ་དང་སྒྲ་གཤ་མེད་པ་ནི་སྟེང་གི་ཐོག་མ་བཀའ་ཅིང་མ་གཡོགས་
 པའི་ཕྱོགས་སུ་གནས་འཆང་བར་བྱེད་དང་རུང་ཁོད་པ་ནི་གང་ཏུ་སྐྱེ་བོ་ཤིང་ཅོག་འདོར་བའི་
 རུང་ཁོད་ཏུ་གནས་འཆང་བར་བྱེད་པ་དང་། ཅོག་ལུ་བ་ནི། ཁྱིམ་ཁྱིམ་རྣམས་སྟེང་ཏུ་ཅོག་ལུར་
 འདུག་སྟེ་ཁྱི་ལ་སོགས་པ་ལ་རྒྱབ་བམ་སྒོས་མི་བཏེན་པ་དང་། གཞི་རི་བཞིན་པ་ནི་རྣ་དང་ལོ་
 མ་ལ་སོགས་པ་བཏིང་པ་ལ་མལ་འཆང་ཞིང་ལན་ཅིག་རི་ལྟར་བཏིང་བ་ལ་མལ་འཆང་བར་
 བྱེད་ཀྱི་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་མི་བཞེ་ཞིང་མི་འཆོས་པའོ། དེ་དག་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས་རི་ལྟ་བ་
 བཞིན་ཡིན་ནོ། ཡང་བྱིང་བ་པ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུང་ཏུ། འཕྲིང་། ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་
 དོ། བསོད་སྟོམས་པ་ལ་གསུམ་ལས། རྒྱུང་ཏུ་ནི། གྲོང་ཏུ་བྱིན་པ་ན་ཀུན་དགའ་ར་བར་རྟེན་པ་
 ལེན་པ་བྱེད་པ་དང་། འཕྲིང་ནི། དེར་མི་ལེན་པར་ལམ་ཏུ་རྟེན་པ་ལེན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆེན་
 པོ་ནི། དེར་ཡང་མི་ལེན་པར་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཉེ་སྒོར་ཏུ་བྱིན་ནས་རྟེན་པ་ལེན་བྱེད་པའོ། ལྷན་
 གཅིག་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། རྒྱུང་ཏུ་ནི། ཉན་ས་ལས་བཤའ་བ་བཞིན་དང་། འཕྲིང་ནི་ལྷན་
 གཅིག་པོ་དེ་མ་སྤངས་ཀྱི་བར་ཏུ་ཐོས་ནས་ཟས་བསོད་པ་བྱུང་ན་ལེན་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། ཐོས་
 རས་ཟས་བསོད་པ་ཡང་ལེན་པར་མི་བྱེད་པའོ། ཟས་བྱིས་མི་ལེན་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས།
 རྒྱུང་ཏུ་ནི། ཁ་ལ་སོགས་པ་མ་བགྲུས་ཀྱི་བར་ཏུ་ལེན་པར་བྱེད་པ་དང་། འཕྲིང་ནི། ཟས་ཟ་
 བཞིན་ཏུ་གཞན་གྱིས་བསྐྱབས་ན་ལེན་ལ་ཁ་ལ་སོགས་པ་བགྲུས་ནས་མི་ལེན་པ་དང་། ཆེན་པོ་
 ནི། ལྷན་ཟས་ཟས་ཅད་ཅིག་ཆར་ཏུ་སྤངས་ནས་ཟ་བཞིན་ཏུ་མི་ལེན་པའོ། ཆོས་གོས་གསུམ་
 ལ་ཡང་གསུམ་ལས། རྒྱུང་ཏུ་ནི། ཆོས་གོས་གསུམ་དང་། རས་ཆེན་དང་། གཡན་པ་དགའ་བ་
 དང་ལྷན་དང་གཏིང་བ་འཆང་བར་བྱེད་པ་དང་། འཕྲིང་ནི། རས་ཆེན་སོགས་བཞི་རང་གིས་བྱིན་
 གྱིས་བསྐྱབས་པ་ལ་ལོངས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། ཆོས་གོས་གསུམ་ཅམ་འཆང་
 གི་དེ་ལས་ལྷག་པ་མི་འཆང་བའོ། དུག་དར་ཁོད་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། རྒྱུང་ཏུ་ནི། བྱི་བས་

ཐོས་པ་ཆིག་པ་དུམ་བུར་བཅད་པ་གཞན་གྱིས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་ལེན་པ་དང་། འབྲིང་ནི།
 རང་གི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་མི་ལེན་པར་མ་དེས་པར་བོར་བ་ལེན་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། དེ་དག་གི་
 ལེན་པར་དུར་ཁྱོད་དང་ཐུག་དར་ཁྱོད་དང་ལམ་པོ་ཆེར་ལྷུང་བ་ལེན་པའོ། དགོན་པ་བ་ལ་ཡང་
 གསུམ་ལས། རྒྱུང་དུ་ནི། ཁྱོད་ལས་གཞུ་འདོམ་ལྷ་བརྒྱས་བཅད་པའི་སར་གནས་པ་དང་།
 འབྲིང་ནི། ཁྱོད་ལས་གཞུ་འདོམ་སྟོང་ཐུག་གཉིས་གྱིས་བཅད་པའི་སར་གནས་པ་དང་། ཆེན་པོ་
 ནི། ཁྱོད་ལས་གཞུ་འདོམ་སྟོང་ཐུག་བརྒྱད་གྱིས་བཅད་པའི་སར་གནས་པའོ། ཤིང་བྱང་བ་ལ་
 ཡང་གསུམ་ལས། རྒྱུང་དུ་ནི། ཤིང་བྱང་ངོས་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱོར་བར་གནས་པ་དང་།
 འབྲིང་ནི། དེར་ངོས་ཅུང་ཟད་སྐྱོར་བར་གནས་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། དེར་ངོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱོར་
 བར་གནས་པའོ། ལྷ་གཤམ་མེད་པ་ཡང་གསུམ་ལས། རྒྱུང་དུ་ནི། ལྷེད་གི་ངོས་གསུམ་གཡོགས་
 ལ་གཅིག་མ་གཡོགས་པར་གནས་པ་དང་། འབྲིང་ནི། ལྷེད་གི་ངོས་གཡོགས་ལ་གསུམ་མ་
 གཡོགས་པར་གནས་པའོ། དུར་ཁྱོད་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། རྒྱུང་དུ་ནི། སྟོན་དུར་ཁྱོད་ཡིན་
 ལ་ད་ལྷ་དུར་ཁྱོད་མ་ཡིན་པར་གནས་པ་དང་། འབྲིང་ནི། རོ་ཅུང་ཟད་སྐྱེལ་བའི་སར་གནས་པ་
 དང་། ཆེན་པོ་ནི། སྐྱེ་བོ་ཤིའོ་ཙོག་སྐྱེལ་བའི་སར་གནས་པའོ། ཙོག་ལུ་བ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས།
 རྒྱུང་དུ་ནི། ངོས་གཉིས་བསྐྱེས་ནས་གནས་པ་དང་། འབྲིང་ནི། ངོས་གཅིག་བསྐྱེས་ནས་གནས་
 པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། ངོས་ཐམས་ཅད་མ་བསྐྱེས་པར་གནས་པའོ། གཞི་རི་བཞིན་པ་ལ་ཡང་
 གསུམ་ལས། རྒྱུང་དུ་ནི། ལན་གསུམ་དུ་མལ་འཆའི་གཞན་མི་བྱེད་པ་དང་། འབྲིང་ནི། ལན་
 གཉིས་སུ་མལ་འཆའི་གཞན་མི་བྱེད་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། ལན་གཅིག་སྟན་བཞིངས་པ་ལ་མལ་
 འཆའི་ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་བརྗེ་མི་འཆོས་པའོ། དེ་དག་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱུངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་
 བྱ་ཞེ་ན། དཔེར་ན་བལ་མ་ཐེལ་བ་དེའི་ཆེ་སྐྱོད་པ་མི་རུང་ལ་ཐེལ་ནས་རུང་བ་བཞིན་དུ་བསོད་
 སྟོམས་དང་ཆོས་གོས་དང་གནས་མལ་ལ་ཆགས་པའི་ཆེ་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་ལ། ཡོན་
 ཏན་འདི་ཡིས་ཆངས་སྟོད་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སེམས་ལས་རུང་དུ་སྟོད་བར་བྱེད་པའི་
 ཕྱིར་དེ་སྐྱོད་ཅེས་བྱའོ།

བསོད་བཏགས། བསོད་ནམས་ཁ་བཏགས་ཟེར་བའི་ཁ་བཏགས་ཞན་པ་ཞིག

བསོད་བདེ། ① རྣམ་དཀར་གྱི་ལས། བསོད་ནམས་ཉམས་པ། བསོད་ནམས་བསགས་པ། མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་ལ་སྐལ་བ་བཟང་དང་། ལྷ་མཆོག་མཁར་རྩེ། དགེ་བའི་ཆོག་དགེ་ལེགས། ཆོས།
ཉམས་དགའ་བ། དམ་བ། སྤྲེག་ཟད། ལེགས་བྱས་བཅས་སོ། ② ཞི་གཟའ་གཉིས་ཀྱི་མིང་གི་
རྣམ་གྲངས། སྤྲེག་བཟུ་གཉིས་ཀྱི་ལ་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་དགེ།
བསོད་བདེ། བསོད་ནམས་ཏེ། བསོད་བདེ་ཆེ་ཆུང་དམ་བསོད་ནམས་ཆེ་ཆུང་ཞེས་མི་སོ་སོའི་
ལེགས་བྱས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆེ་ཆུང་།
བསོད་ནམས། ① སྟོབས་འབྱོར་ལོངས་སྟོད་སོགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བསོད་ནམས་དང་མངའ་བའ་ཞེས་
བ་ལྟ་བུ། སྤྲེག་སྤྲེག་ཆོགས་བ་ལའང་འཇུག ② སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་
བྱ་ལས་ཀྱི་མིང་ལ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པས་བསོད་ནམས་ཟེར་ཞིང་དེ་བྱས་པ་ལ་བསོད་
ནམས་བསགས་ཟེར།
བསོད་ནམས་ཀྱི་གནས། བསོད་ནམས་གསོག་པའི་གནས་ཏེ། ལྷ་མ། ས་མ། ཉན་པ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ། སྟོག་ལ་བྱུག་པའི་མི་བཅས།
བསོད་ནམས་ཀྱི་སྟོད། ① བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ལུལ། ② བསོད་ནམས་ཙན།
བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷ། ལྷ་ལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤང་པོ། ཉིང་འེ་འཛིན་གྱི་སྤང་པོ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་
པོ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྤང་པོ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་བའི་སྤང་པོ་རྣམས་སོ།
བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ། ཆེ་རིང་བ་དང་། ཉན་མེད་པ། ལོངས་སྟོད་ཆེ་བ་སོགས།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས། དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་མཆོད་སྤྲེག་སོགས་དཀར་པོ་དགེ་བའི་ལས།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་། ཆོགས་གསོག་པའི་ཞིང་སྟེ། ས་མ་དང་། ཉན་པ། ལྷ་མ། དགེ་འདུན། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔལ་བཅས།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས། དགེ་བ་བཟུ།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ལམ་བཟུ། དཀར་པོ་དགེ་བའི་ལས་བཟུ་སྟེ་དགེ་བ་བཟུ་ལ་གཟེགས།
བསོད་ནམས་སྟེ་པོའི་དབང་ལྷུག་[མངོན] སྤྲེག་པོའི་རྒྱལ་པོ།
བསོད་ནམས་སྟེས། ① བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་རིས་གཉིས་པ་སྟེ། གནས་འདིར་སྟེས་པའི་

ལྷ་རྣམས་ནི་ཆངས་གནས་བཞི་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོག་ཐོབ་པའི་གནས་ཡིན་པས་
བསོད་ནམས་འཕེལ་ལས་བསོད་ནམས་སྐྱེས་ཞེས་བྲ། ② གནོད་སྤྱིན།

བསོད་ནམས་ཁང་པ། [མངོན] རྒྱལ་པོའི་པོ་བྲང་།

བསོད་ནམས་རྒྱན། བདུད་ཀྱི་བྲ།

བསོད་ནམས་བརྒྱན། འཁོར་བསྐྱར་ཐོབ་པའི་བསོད་ནམས་དང་པོ་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞིའི་བདག་
པོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་བཞི། བརྒྱ་ཕྱིན་ཏུ་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས། རབ་འབྱུལ་གྱི་བདག་
པོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས། ལྷ་དབང་གྱུར་པ་ཆངས་ཆེན་ལྷ་བྱུར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་སོ།།

བསོད་ནམས་རྟེན་གྱི་ས། སྒྲགས་རྟེན་མའི་གཞུང་དུ། རྒྱལ་འབྱོར་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་
ས་ལྗ་བ་སྟེ་ཉི་རྒྱའི་སྤོད་པའི་བསོད་ནམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྦྱོར་བས་ས་
ལྗ་བ་ལ་བསོད་ནམས་རྟེན་གྱི་ས་ཞེས།

བསོད་ནམས་ཅན། རྣམ་དཀར་གྱི་ལས་ལྡན་པ། མིང་གི་རྣམ་ཁངས་ལ་སྐལ་བ་ལྡན་པ་དང་། ལམ་རྩེ་ཅན།
ཆོས་ཅན། དཔལ་ཡོན་ལྡན་པ། བཟང་བྱས་པ། ལེགས་ལྡན་པ། བསོད་ནམས་ལྡན་པ་བཅས་སོ།།

བསོད་ནམས་མཆོག་གྲུབ་གྲགས་བཟང་། རྗེ་འདི་ཉིད་ཤབ་དགེ་ལྷིངས་ཀྱི་སའི་ཆར་ཁུར་གྱི་རིགས་
སུ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༣༩༩ལོར་སྐུ་འབྱངས། དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་བཞེས་
སྐབས་ལམན་ཆེན་གྲུབ་བ་ཤེས་རབ་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ལྡན་སྐལ་བ་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱི་
སྤྱན་སྲར་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཆོན་བསོད་ནམས་མཆོག་གྲུབ་གྲགས་བཟང་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་
ཉི་ཤུ་པར་ལམན་ཆེན་གང་གི་བྱུང་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས། སྟོབ་དཔོན་གྲུབ་བ་ཤེས་རབ་དང་
ཆོས་ལྡན་སྐལ་བ་བཟང་པོ་གཉིས་ལས་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་གསལ། དཀའ་བཅུ་བ་
དར་བཟང་དང་། གྲུབ་ཆེན་བསོད་སྟོབ་། སྤར་ཐང་བ་ཤེས་རབ་སེང་གེ་རྗེ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ།
འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། ལམས་གྲུབ་ཆོས་རྗེ། སྤྱན་སྲེའི་གཉིས་རིན་པོ་ཆེ། གཙང་
བ་སྟོབ་ཟང་བ་སོགས་ལམས་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེ་མ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་
གནས་འབྲམས་ལྡན་པ་བྱགས་སུ་རྒྱུད། ས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༤༡༩ལོ་ནས་རྒྱ་གར་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༣ལོའི་
བར་སྤར་ཐང་གདན་ས་ལོ་བཅུ་དྲུག་བསྐྱངས། དེ་ནས་དབུས་སུ་ཕྱོན་ཏེ་དཔལ་ལག་ལོ་གྲུ་པའི་

ཆོས་སྒྲིའི་གོ་སར་བཞུགས། གོང་མ་པག་གུའི་སྒྲ་མ་མཛད། ཆོས་མཛེན་མ་མཁའ་སྒོ་གོས་དང་།
 ཆོས་མཛེདོན་བྱུང་དཔལ། ཆོས་མཛེའོ་ཆེན་འདུས་པ་བ། ཆོས་མཛེད་གོ་འཕེལ་སོགས་མཁས་བྱུང་།
 གྱི་སྒོ་བ་མ་མང་དུ་འདུས། བསྟན་བཅོས་གྱི་བྱག་ཆོས་མཛེས་མཛད། མཐར་དགྲུང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དང་།
 བཞི་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་སྟེལ་སྟེལ་ལོ་༡༧༧༩ལོར་སྐྱ་གཤེགས།
 བསོད་ནམས་ལྷན། ① བསོད་ནམས་ཅན། ② [མངོན] སྐྱ་གཅན་གྱི་མིང་།
 བསོད་ནམས་དཔལ་འཛོམས། [ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐྱད] སྟོ་ཆའ་ཞིག་སྟེ་འུ་སྟེ།
 བསོད་ནམས་སྟོགས་གྱི་སྒྲུང་པོ། བཞུ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནིའི་སྐྱ་སྟེང་བརྒྱད་རིམ་དུ་འཛེན་པའི་གཉིས་པ།
 རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ལྷག་ལོར་འབྱུངས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་གྱི་ལོར་འདས།
 བསོད་ནམས་སྟོགས་གྱི་སྒྲུང་པོ། རུབ་པའི་མི་སྐྱ་ཞིག་གིས་ལུང་བསྟན་པར་བྲགས་པ་བཞིན་དཔེན་
 ཅ་བུར་ཆོས་འཁོར་དབུས་སྟེངས་ཞེས་པའི་མོ་དགོན་ཞིག་བྱག་བཏབ། དགོ་སྟགས་པའི་
 བསྟན་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་དཔེན་ས་སྟན་བརྒྱད་གྱི་ཆོས་སྟོལ་བཏོད། འདབ་ཆགས་ལ་
 སྟེང་མོལ་མཛད་ཆུལ་གྱི་མགུར་སོགས་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་བཅུམས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་
 དྲུག་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་གྱི་སྟེལ་ལོ་༡༧༠༧ལོའི་བོད་ཆུ་གསུམ་པའི་ཆོས་
 ཉེར་ལྔ་ཉིན་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ།
 བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ། མི་དགོ་པའི་ལས།
 བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་མཛད་པ། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཞེས་པའི་ཞེ་སའི་ཆོག་སྟེ།
 བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ནི་མི་དགོ་པའི་ལས་དང་སྟོག་པའི་ལས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།
 བསོད་ནམས་མེ་ཏོག་སེ་པའི་མེ་ཏོག།
 བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། སྟོབ་དཔོན་བསོད་ནམས་ཅེ་མོའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།
 བསོད་ནམས་ཞིང་། ཡོན་གནས་བྲག་བྱ་བའི་ཡུལ།
 བསོད་ནམས་བཟང་པོ། ས་སྐྱ་སྟོབ་དཔོན་ཏེ་མི་ཀུན་དགའ་སྟོན་གྱིས་རྒྱལ་མཆོན་བཟང་པོའི་སྟུན་
 ལྷན་པ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་སྟགས་བྱ་ལོར་བྱང་ངོས་སུ་གུའི་གྲུང་བྱས། ཏོར་ཡིག་གསར་པའི་
 གསེར་ཐས་བརྒྱད། མེ་སྟག་ལོར་ཀོ་ཏར་རྒྱལ་པོའི་སྐབས་རབ་བྱུང་ནས་སྟོ་བོ་བྱས། རྒྱལ་

པོའི་བྱ་མོ་ཐུན་རྒྱ་ཀན་བཅུན་མོར་བྱིན། དབྱས་གཅང་དང་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ་གྱི་ཁྲིམས་
གྱི་བྱེད་པོ་དཔོན་ཆེན་དུ་བསྐྱོས་ནས་བོད་དུ་ལོག་པའི་ལམ་བར་དུ་འདས།
བསོད་ནམས་སུ་བྱ་བའི་དངོས་པོ་གསུམ། སྤྱིན་བ་ལས་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་
དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ། བསྐྱོམ་བ་ལས་བྱང་བའི་
བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་བཅས་སོ།།

བསོད་ནམས་བསྟུང་། [མངོན] ཅམ་བ་ཀ
བསོད་བ། ཟས་རིགས་ལེགས་པའམ་བཟང་བའི་དོན།
ཟས་བསོད་བ། གཞན་ཡང་བཟའ་བུང་གི་བྱེ་བྲག་སྒྲ་ཆོགས་བ་གཅང་ཞིང་བསོད་བ་དང་། ཡིད་
དུ་འོང་བས་ཡོངས་སུ་གང་བར་བྱུང་། ལྟ་བུ།
བསོད་བར་གནས་བ། བདེ་བར་གནས་བ།
བསོད་པོ། སྐབས་བསོད་པོ་ཞེས་སྐབས་ཡག་པོ་འཁེལ་བ།
བསོད་པའི་ཟས། བཟང་པོའི་ཟས།
བསོད་ཞན་པོ། ① བསོད་བདེ་ཆུང་བ། ② ཟས་བོ་བ་སྤྱག་པོ།
བསོད་ཟད། བསོད་ནམས་ཟད་བ། མི་བསོད་ཟད་ཀྱིས་བསམ་ངན་བྱན།
བསོར། གསོར་གྱི་མ་འོངས་བ་དང་འདས་བ།
བསོལ། [རྟིང] འགྲོགས་བདེ་བ།
བསོས། བསོ་ལ་ལྟོས།
བསོས་བ། ངལ་བ་ལས་སྦར་གསོ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོ་བའི་འདས་བ།
བསྟང་། ཡོ་བསྟང་རྒྱ་སྟེ། ཁྱོག་པའི་ལྷགས་མདའ་སོགས་བྱང་པོར་བསྟང་རྒྱ།
བསྟང་བ། སྟོང་བའི་མ་འོངས་བ།
བསྟངས། ཡོ་བསྟངས་ཟིན་བ།
བསྟངས་བ། སྟོང་བའི་འདས་བ།
བསྟད། སྟད་ཀྱི་མ་འོངས་བ་དང་འདས་བ།

བསྐྱེད། དཀའ་སྤྱད་སོགས་བསྐྱེད་ཆུ་དང་བསྐྱེད་ཟེན་པ་སྟེ། ཐུབ་པའམ་བཟོད་པ་དཔེར་ན། ཐུབ་
པའམ་བཟོད་པ་དཔེར་ན། བཟོད་པས་བསྐྱེད་པ། སེམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ། སྤྱད་བསྐྱེད་ཆེ་བ། མེ་
བསྐྱེད་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།

བསྐྱེད་པ་ཐུགས་། བཟོད་ཐུབ་པར་བྱ་བ།

བསྐྱེད་པ། དངོས་རྒྱུ་ལེབ་མོ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། བསྐྱེད་བྱའི་ཤིང་ལེབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ད་ལྟ་བར་སྐབ་
དང་འདས་པར་བསྐྱེད་པ། སྤྱུ་ལ་ཆེན་ལ་སྐྱེད་པ་འབྱི།

བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱེད་པ། སྐབ་པོ་བྱས་ཟེན་པ།

བསྐྱེད་པ། སྐབ་པའི་འདས་པ།

བསྐྱེད་པ་པའི་ས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱིར་འོང་པའི་མངོན་རྟོགས་ཏེ་འདོད་ཉན་དགའའི་ཐ་མ་གསུམ་མ་
སྤངས་པའི་ལམ་འདི་ནི་ཐེག་དམན་ས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག

བསྐྱེད་པ། [རྟོན] བྱ་བ།

བསྐྱེད་པ་ཅན། [རྟོན] ལས་ཀ་ལ་སྐྱེམ་པོའམ་བརྟན་བརྟན་བྱེད་མཁན།

བསྐྱེད་པ། [རྟོན] དེག་པ་གྲིམས་པའམ་ལས་ཀ་ལ་ལ་བརྟོན་གྱིས་སྐྱེམ་པ།

བསྐྱེད་པ། ཐོན་སོགས་བསྐྱེད་ཆུ་སྟེ། ཉུང་དུ་བྱ་བ།

བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱེད་པ་ཆགས་། ཟས་ཤོར་གཏོང་མཁན་ཀྱི་བསྐྱེད་ཆགས་ཏེ་ཐོན་ཆུང་། གཞུང་སྐྱེར་ཆང་མར་བསྐྱེད་
ཆགས་ཡོད་པ་དགོས། བསྐྱེད་ཆགས་ནན་ཏན།

བསྐྱེད་པ། རིང་པོར་བསྐྱེད་ཆུ་ཞེས་རིང་པོར་བྱ་བ་སྟེ་དཔེར་ན། ཆུན་བསྐྱེད་པ། ཆེ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱེད་པ། ཆེའམ་ཆུན་སོགས་རིང་པོར་བྱས་ཟེན་པ།

བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་འདས་པ།

བསྐྱེད་པ་འབྱོར། བཏང་འབྱོར། དེ་ནས་གནས་ཚུལ་བསྐྱེད་པ་འབྱོར་གྱི་དོན་ནམས་སྒྲོར་ངེས་ཡོད།
བསྐྱེད་པ་མིག་རྒྱ་རིང་དུ་སྒྲ་ཤེས་པའི་མིག་
བསྐྱེད། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མཛོད་སྒྲ་ལ། ལས་ཀ་ལྷག་འབྲེལ་མེད་པར་འབྲུག་པ་སྟེ། ཉེན་གཅིག་
གི་ལས་ཀ་ཉེན་བྱེད་ལ་བསྐྱེད་པ་དགོས། ཁང་པ་འདི་ནས་ཞིག་བསྐྱེད་ཐུབ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་སྐྱེད་པ་
ལྷ་བ་སྟེ། ལས་རྒྱ་སྐྱེད་ལ་ཁང་པ་འདི། བསྐྱེད་པ་ཉེ་འདས་པ་སྟེ། རང་ལས་བསྐྱེད་པ་ནས་གཞན་
ལ་རོགས་བྱས། བསྐྱེད་པ་ཉེ་སྒྲུབ་ཆིག་སྟེ། ལས་ཀ་འདི་དེ་རིང་བསྐྱེད་པ་ཤིག་ལྷ་བྱ།
བསྐྱེད་པ། བསྐྱེད་པ་ལྷོས།
བསྐྱེད་པ། བྱོན་སོགས་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ལུང་དུ་བྱས་ཐེན་པ།
བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་འདས་པ།
བསྐྱེད་པ་སྟེ། [ཆིང] ① སེར་སྒྲ། ② བྱོན་རྒྱ་བྱ།
བསྐྱེད་པ། རང་ལ་སོགས་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ཉེན་དང་གཞོན་པ་མི་འབྲུང་བར་བྱ་བ།
བསྐྱེད་པ་འདོམས། རང་གིས་ཁྱིམ་སྐྱེད་པ་དང་། གཞན་ལ་བཀོད་འདོམས་དོན་མ་བྱས་པ།
བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་མཛོད་སྒྲ་ལ།
བསྐྱེད་པ་ལྷའི་མཛོད་པའི་ཆོག་ག་གཟུངས་བྲུ་ལྷའི་སྒྲ་མཛོད་ཚུལ།
བསྐྱེད་པ་དང་ཐ་ཡིག་ བྱིས་པ་རྒྱུང་དུ་བཅས་མ་ཐག་པ་ལ་གཞོན་འདྲེ་སོགས་ཀྱི་གཞོན་པ་བསྐྱེད་པ་
ཆེད་དུ་ཡི་དམ་གྱི་སྒྲའི་སྒྲ་གས་བཏབ་པའི་མཛུགས་དང་། ཤོག་བྲུ་མཐེང་ཤོག་ལ་གསེར་ཡིག་
གིས་སྒྲ་གས་བྱིས་པ་བྱིས་པའི་ཁང་སྟེར་བའི་སྒྲོལ་ཡོད།
བསྐྱེད་པ་མེད་པ། ཐག་མེད་ཀྱི་སྟེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་གི་ནང་ཆོན། རང་གི་སྒྲོན་པ་ལ་གཞན་གྱིས་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་བསྐྱེད་པ་ལས་བཅའ་བར་བྱའོ་སྒྲོལ་པའི་དགོངས་པ་མི་མངའ་བའི་སེམས་
ཅི་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པའོ།
བསྐྱེད་པ་མེད་པ་བཞི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྒྲའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་མེད་པའོ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་

གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་མ་དག་པ་མེད་པའོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདི་
ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཐུགས་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་མ་དག་པ་མེད་པའོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཆོ་བ་ཡོངས་སུ་
དག་པ་སྟེ་དེ་བཞིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འཆོ་བ་ཡོངས་སུ་མ་དག་པ་མེད་པའོ།

བསྐྱང་བ་མེད་པ་གསུམ། སྐྱེ་ལ་བསྐྱང་བ་མེད་པ་དང་། གསུང་ལ་བསྐྱང་བ་མེད་པ་དང་། ཐུགས་ལ་
བསྐྱང་བ་མེད་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ལ་སྐྱོན་གྱི་ནམ་པ་ཤ་མོ་ཙམ་
ཡང་མི་མངའ་བས་གཞན་ལ་འདྲེས་པ་འཕྲུང་བ་ཅི་ཡང་མེད་པའོ།

བསྐྱངས། བསྐྱང་རྒྱའི་རང་ས་སོགས་བསྐྱངས་ཟེན་པ་སྟེ། ཉེན་དང་གཞོན་པ་མི་འབྱུང་བར་བྱས་ཟེན་པ།
བསྐྱངས་པ། སྐྱང་བའི་འདས་པ།

བསྐྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་རིམ་བས་བྱངན་ལས་འདས་པ་འཛོལ་བ། འགྲོད་
པ་མེད་པར་འཆེ་བའི་དུས་བྱེད་པ། རྟོགས་འཕྲིགས་སུ་སྒྲན་གྲགས་ཀྱིས་བྱུང་བ། བདེ་བར་
གཉིད་ལོག་ཅིང་སད་པར་འབྱུང་བ། ཉག་ཏུ་སྒྲན་ནམས་ཀྱིས་སྐྱང་བ། སྤྲིག་པས་འདེགས་
དངངས་མེད་པ། དག་པོས་ཀྱང་གྲགས་མི་རྟེན་ཅིང་བན་འདོགས་པ། གཞོད་སྤྲིན་དང་མི་མ་
ཡིན་གྱིས་མི་གཞོད་ཅིང་བན་འདོགས་པ། ཆོས་གོས་ལ་སོགས་ཆེགས་རྒྱུང་དུས་འཛོལ་བ།
སྤྲོན་ལམ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའོ།

བསྐྱན་པ། སྐྱན་པོ་དང་འབྲ།

བསྐྱན་པོ། སྐྱན་པོ་དང་འབྲ།

བསྐྱན་མོ། སྐྱན་པོ་དང་འབྲ།

བསྐྱབ། བདོད་མེད་ནང་ཇ་སྐབས་མ་སོགས་བསྐྱབ་རྒྱ།

བསྐྱབ་པ། སྐྱབ་པའི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱབས། བསྐྱབ་རྒྱའི་རང་ས་སོགས་བསྐྱབས་ཟེན་པ།

བསྐྱབས་སྟེས། [མདོན] བར།

བསྐྱབས་པ། སྐྱབས་པའི་འདས་པ།

བསྐྱབས་མ། ར་བསྐྱབས་མ།

བསྐྱལ་བ། [རྟིང] རུལ་བཤམ་ངན་དོན།

བསྐྱལ་མ། བསྐྱལ་ནས་ལས་སྟོན་བྱས་པའི་འགས་རིགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། འགས་པ་བསྐྱལ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བསྟེ། སྟེ་ཡི་མ་འོངས་པ།

བསྟེ་འཕྱོ དབྱིངས་དང་རིག་པ་བསྟེ་བ་དང་ཆོས་ཉིད་འོད་གསལ་གྱི་དང་བྱ་འཕྱོ་བ།

བསྟེ་འཕྱོ་དགུ་སྟོན། ༣ རས་རྒྱུད་པའི་བཞེད་སྟོལ་བྱ། འདོད་ཆགས་བདེ་ཆེན་དང་བསྟེ་བ་གཏུམ་

མོ། ཞེ་སྤང་བདེན་མེད་དང་བསྟེ་བ་སྐྱུ་ལུས། གཉི་ཐུག་མི་རྟོག་པ་དང་བསྟེ་བ་འོད་གསལ།

གཏུམ་མོ་དང་སྐྱུ་ལུས་བསྟེས་ལ་ཉིན་མོ་བསྟོལ། མི་ལམ་དང་འོད་གསལ་བསྟེས་ལ་མཚན་མོ་

བསྟོལ། བར་དོ་དང་འཕྱོ་བ་བསྟེས་ལ་འཆི་ཁར་བསྟོལ། གང་ཟག་བཙོན་འབྱུངས་ཅན་ལ་གཏུམ་

མོ། ལེ་མོ་ཅན་ལ་མི་ལམ། ཆེ་ཐུང་འཕྱོ་བ་དང་བསྟེ་བ་སྟེ་དགུ་ལོ།

བསྟེ་བ། སྟེ་བའི་མ་འོངས་པ། སྟོན་ཅིས།

བསྟེ་བ་སྟོར་དགུ། གཞི་དུས་ཀྱི་བསྟེ་བ་གསུམ་ནི། ༡ གཞི་འཕྱོ་བ་ཆོས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ། ༢ བར་

དོ་འོངས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ། ༣ སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ། གཉིད་དུས་ཀྱི་བསྟེ་བ་གསུམ་ནི། ༤

གཉིད་ཆོས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ། ༥ མི་ལམ་འོངས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ། ༦ གཉིད་སད་བ་སྐྱལ་སྐྱུ་དང་

བསྟེ་བ། སང་དུས་ཀྱི་བསྟེ་བ་གསུམ་ནི། ༧ ལུགས་འབྱུང་གི་སྟོང་བ་བཞི་བར་སྐྱར་བ་འོད་

གསལ་ཆོས་སྐྱུར་བསྟེ་བ། ༨ ལུགས་ཐྱོག་གི་སྟོང་བ་བཞི་བ་འོངས་སྐྱུར་བསྟེ་བ། ༩ འོངས་སྐྱུ་

ལས་ཐུང་བ་སྐྱལ་སྐྱུ་བསྟེ་བ་བཅས་དགུ་ལོ།

བསྟེ་བ་སྟོར་གསུམ་ནི། ༡ མངའ་བདག་མར་པའི་ཞལ་གདམས་བསྟེ་བ་སྟོར་གསུམ་རི། ཆང་དང་

བསམ་གཏན་བསྟེ། གཉིད་དང་བསམ་གཏན་བསྟེ། ཐེག་ལེ་དང་བསམ་གཏན་བསྟེ་བ་གསུམ་

ལ་ཟེར། ༢ གཙོད་ལུགས་ལ། བདག་ཡིད་དང་གཞན་ཡིད་བསྟེ། རྣམ་ཤེས་དང་ནམ་མཁའ་

བསྟེ། ཐུང་པོ་དང་ཆོགས་རྩས་བསྟེ་བ་དང་གསུམ་ལ་བྱེད་དོ། བསྟེ་གསུམ། བསྟེ་བ་སྟོར་

གསུམ་དང་དོན་གཅིག

བསྟེ་པོ། ① ཁ་པོ། ② དམར་སྐྱབ།

བསྐྱེད་པུང་ཤིང་སོགས་མེ་ལ་བསྐྱེད་

བསྐྱེད་ཁང་། རོ་བསྐྱེད་སའི་ཁང་བའམ་དུང་།

བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱེད་བྱ། ① འབྱུང་ཤིང་། ② [མངོན] གསེས་

བསྐྱེད་སྒྲུགས། སྦྱིན་སྐྱེད་

བསྐྱེད་མིག་བཅུ་བཞི། འདུས་སོ་གསུམ་དང་། རྩ་མགོ་གཉིས། ཡན་སྟོང་། རྩ་བའི་མདུན་རྒྱབ་བཞི།

རྩ་ཤལ་གོང་ལོག་གཉིས། སྤྱ་འབྲེལ་གཉིས་བཅས་ལ་ཟེར་རྟེ། རྩོང་འབྲང་འབྲེལ་གྱི་ཐྲེ་མིག་

ལས། འདུས་སོ་རྩ་མགོ་ཡན་སྟོང་དང་། རྩ་བའི་མདུན་རྒྱབ་རྩ་ཤལ་ལོག་ཀླང་པའི་མཐེ་བོང་སྤྱ་

འབྲེལ་གཉིས། འདི་དག་བསྐྱེད་མིག་བཅུ་བཞི་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

བསྐྱེད་ཇུས། ཡམ་ཤིང་དང་། ཉིལ། རམ་པ། མེ་རྟོག་སོགས་སྦྱིན་བསྐྱེད་གི་ཇུས།

བསྐྱེད་ས། མེ་ལ་བསྐྱེད་ས་ཟེན་པ།

བསྐྱེད་ས་བཅད་བཅར་གསུམ། ① བསྐྱེད་ས་པ་བཅད་པ་བཅར་པ་གསུམ། ② སྦྱོང་བཅར་ནན་པོ།

བསྐྱེད་ས་པ། སྐྱེད་པའི་འདས་པ།

བསྐྱེད་ས་ཚ། ཟངས་ལྷགས་སོགས་བསྐྱེད་ས་ཉི་གཉོང་བའི་ཚ་ལ།

བསྐྱེད་ལ། བསྐྱེད་ལ་རྒྱ་དང་བསྐྱེད་ཟེན་པ་སྟེ། ཉར་ཆགས་བྱ་རྒྱ་དང་བྱས་ཟེན་པ་ལ།

བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།

བསྐྱེས། བསྐྱེ་རྒྱའི་རྒྱ་དང་འོ་མ་ལྟ་བུ་མཉམ་དུ་བསྐྱེས་ཟེན་པ་དཔེར་ན། ཉ་ཉར་མཉམ་བསྐྱེས་ཞེས་ལྟ་བུ།

བསྐྱེས་དགྲུགས། གོང་ལོག་རིམ་པ་བསྦྱོར་དགྲུགས།

བསྐྱེས་ལྷགས། ཟངས་ལྷགས་སོགས་མང་པོ་མཉམ་བསྐྱེས་སམ་འཁར་པ།

བསྐྱེས་པ། སྐྱེ་བའི་འདས་པ།

བསྐྱེས་ལྟན། བཟང་བཅོན་བསྐྱེས་པའི་སྟོན།

བསྟོ། མེའམ་ཉི་མ་བསྟོ་རྒྱ་སྟེ། རྩོ་བར་བྱ་རྒྱ།

བསྟོ་ཁང་། ① སྟོ་ཁང་ངམ་སྟོ་གང་ངམ་སྟོ་སྟོང་ཡང་ཟེར། དགེ་སྟོང་རྣམས་ཁྱུས་དང་། སྤྱ་མཉེ་དང་།

དེལ་བྱིས་དང་། ཉམ་དང་། མེའི་རེག་བྱ་ལ་བསྟེན་ནས་ལུས་བསྟོས་ཏེ་རྩལ་ནག་འདོན་པའི་
ཆ་རྒྱུད་ས་ཡོད་པའི་ཁང་བ། ② [མངོན] ཐབ་ཆང་།
བསྟོ་ཁང་བསྟེན་པའི་མན་བ་ལྷ་སྟེ། རྩལ་དང་བྱི་མ་འབྱེན་བར་དང་། བགས་ནད་དང་ནི་རྒྱུད་བད་
ཀལ། ཉན་རྣམས་མེད་པར་བཤད་པས་སོ།།
བསྟོ་ཁང་འཁོར་མ། དག་འདུན་གྱི་ཁྱས་ཁང་མཐའ་འཁོར་ཏེ་ཡོད་པ།
བསྟོ་ཁང་དུད་སྟོ། དག་འདུན་གྱི་ཁྱས་ཆས་མེ་གདན་སོགས་འཛོག་སའི་མེ་ཁང་གི་དུ་བ་འཕྱོ་སའི་སྟོ།
བསྟོ་གང་བསྟེན་པ། ཉན་ཞི་ཆེད་ཁྱས་དང་སྒྱ་མཉེ་དང་བྱིས་དང་ཉམ་དང་མེའི་རེག་བྱ་ལྷ་
བསྟེན་བ་སྟེ། སྒྲོན་ནི་ལུས་མེར་བསྟོ་ཞིང་བ་སྒྲུའི་བྱ་གསུམ་གྱིས་གང་བར་བྱས་པས་ན་བསྟོ་
གང་ཞེས་བྱ་ཞེས་གསུངས་སོ།།
བསྟོ་སྒྱུད། དག་འདུན་པའི་བསྟོ་ཁང་ནད་གི་སྟོད་ཆས་སོགས།
བསྟོ་བ། ① སྟོ་བའི་མ་འོངས་པ། ② སྒྲན་བཙེས་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཤིག
བསྟོ་བ་བ། སྟོན་པའམ་ཁ་ཆང་བར་བྱེད་པའི་དོན།
བསྟོ་ས། བསྟོ་རྒྱུའི་ཉི་མ་སོགས་བསྟོས་ཟེན་བ་སྟེ། རྩོ་བར་བྱས་ཟེན་བ།
བསྟོས་བ། སྟོ་བའི་འདས་པ།
བསྟ། འུར་རྩོ་སོགས་བསྟ་བའི་ད་ལྟ་དང་མ་འོངས་པ། འདས་པ་ལ་བསྟས་པ། སྟལ་ཆིག་ལ་སྟོས།
སྟ་བསྟས་ནས་རྒྱན་ཆ་བཏགས་པ་རེད། སྟལ་མས་སྟོ་མ་བསྟ་དགོས།
བསྟ་བ། བསྟ་བའི་མེར་རྒྱུད། འུར་རྩོ་བསྟ་བ། སྟ་བསྟ་བ། ལྷ་བྱ་རྣམས་སོ།
བསྟར། བསྟར་རྒྱུའི་སྟ་བྱ་ལྷ་བྱ་མལ་སོགས་ནས་ཡང་བསྟར་རྒྱ་སྟེ། ལང་བར་བྱ་རྒྱ།
བསྟར་བ། སྟོར་བའི་མ་འོངས་པ།
བསྟར་ས། བསྟར་རྒྱུའི་སྟ་བྱ་ལྷ་བྱ་མལ་སོགས་ནས་ཡང་བསྟར་ས་ཟེན་བ།
བསྟར་ས་བ། སྟོར་བའི་འདས་པ།
བསྟར། ① དཔོས་ཇས་བཟང་པོར་དཔོས་ཇས་ངན་བ་བསྟེས་པའི་དོན་ཏེ། དུལ་ཞེས་བསྟར་ན་
རིན་ཐང་རྒྱུད། ད་ལྟ་བ་དང་སྟལ་ཆིག་ལ་སྟོད་འབྲེ། ② འཁྱལ་སྒྲོང་དུ་བཅུག་པའི་དོན་ཏེ། སྟ་

མས་མིག་བསྐྱད། ཚན་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱད།
བསྐྱད་པ། སློན་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
བསྐྱད། བསྐྱས་པ་དང་འདུས་པའི་བརྟེན་ཅིང་།
བསྐྱན་ཏེ་འཛོག་པ། སེམས་གནས་དགའི་གསུམ་པ། སེམས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཡེངས་ན་ཤེས་པར་བྱས་
ནས་སྐར་ཡང་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་འཛོག་པའོ།
བསྐྱན་པ། སློན་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
བསྐྱབ། ཡི་གེ་སོགས་བསྐྱབ་རྒྱ།
བསྐྱབ་ཁྲིམས། ཡོ་རྒྱུད་ཀྱིས་པ་ལོ་བདུན་ལོན་མཆམས་སུ་གྲ་བ་བྱེད་ཆོག་པ་དང་། སྐབས་འདིར་
རབ་བྱུང་གི་ཕྱོམ་པ་ཁྲུས་ཏེ་སྒྲང་བྱ་གསུམ་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་དགེ་ཚུལ་
ཀྱི་ཕྱོམ་པ་ཁྲུས་ཏེ་སྒྲང་བྱ་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས། དེ་རྗེས་ལོ་ཉི་ཤུ་ལ་སྐྱེའམས་
མཆམས་དགེ་སློང་གི་ཕྱོམ་པ་ཁྲུས་ཏེ་སྒྲང་བྱ་ཉིས་བརྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་ཁས་ལེན་བྱེད་
དགོས་པ་བཅས་རེད། ཞོང་གསལ་གྱི་སྒྲང་བྱ་དེ་དག་ལ་བསྐྱབ་ཁྲིམས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས།
ཕྱོམ་པ་བཅས་ཟེད།
བསྐྱབ་ཀྱན། བསྐྱབ་ཕྱོམ་ལེན་སྐྱ་བའི་གྲ་པ།
བསྐྱབ་གཉེན། དེང་སང་གི་སློབ་སྦྱོང་ཟེར་བ་དང་གོ་དོན་གཅིག
བསྐྱབ་ཕྱོན། བསྐྱབ་བྱ་འཆད་པ།
བསྐྱབ་དོན། བསྐྱབ་བྱའི་གནད་དོན།
བསྐྱབ་ཕྱོམ། སོ་བྱང་སྐགས་གསུམ་གྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཕྱོམ་པ།
བསྐྱབ་པ། ① སློབ་པའི་མ་འོངས་པ། ② ཚུལ་ཁྲིམས། བསྐྱབ་པ་བཅའ་པ། བསྐྱབ་པ་བྲལ་པ། བསྐྱབ་
པ་ལྷལ་པ། བསྐྱབ་པ་ལ་ཆན་གཞོན་དང་མཆོད་རྟེན་ལ་བང་རིམ་ཡོད།
བསྐྱབ་པ་ཀྱན་ལས་བདུས་པ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་ལམ་འབྲས་ཕྱོན་པའི་གཞུང་
རྒྱལ་སྐྱེའམས་ཞི་བ་ལྷས་མཛད་པའོ།
བསྐྱབ་པ་རྒྱན་གྱི་ས། སྐགས་རྟེན་མའི་གཞུང་དུ། རྣལ་འབྱོར་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་སློབ་པའི་ས་

བཞི་པ་སྟེ་ཉིན་མཚན་བར་མེད་པར་སྐྱ་མ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་པ་དང་སྤང་བའི་འོད་གསལ་
ཟུང་འཇུག་གི་རྒྱ་ལ་བསྐབ་པས་ས་བཞི་པ་ལ་བསྐབ་པ་རྒྱན་གྱི་ས་ཞེས་བྲལོ།

བསྐབ་པ་བཅའ་བའི་པན་ཡོན་བཅུ་ ༡ དགེ་འདུན་བསྐྱ་བའི་ཕྱིར། ༢ དགེ་འདུན་ལེགས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། ༣ དགེ་འདུན་བདེ་བར་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ༤ གཞོང་མི་བཀྱར་བའི་གང་ཟག་རྣམས་
ཆར་གཅད་པའི་ཕྱིར། ༥ རོ་ཆ་ཤེས་པ་རྣམས་བདེ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ༦ མངོན་པར་མ་དད་པ་
རྣམས་མངོན་པར་དད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ༧ མངོན་པར་དད་པ་རྣམས་ཕྱིར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། ༨ མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱིས་ཟག་པ་རྣམས་གདམ་པའི་ཕྱིར། ༩ ཆེ་རབས་ཕྱི་མ་རྣམས་རྒྱ་ལོན་
གྱི་བསྐྱོས་པའི་ཕྱིར། ༡༠ འདི་ཆངས་པར་སྟོང་པ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་འགྱུར།

བསྐབ་པ་བཅོད་པ། རབ་བྱུང་སྐབ་པའི་ཆོ་གའི་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་སྟེ། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པ་བསྐྱང་བའི་
ཕྱིར་དུ་བསྐབ་བྱའི་གཙོ་བོར་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཅོད་པ་དང་། དེ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་གྱི་ཐབས་བཅོད་
པ་ཡིན་ལ། དེའང་དགེ་སྟོང་ལ་མཚོན་ན། དགག་སྐབ་གནད་གསུམ་གྱི་བསྐབ་བྱ་རྣམས་
གདམས་ངག་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བཅོད་པའོ།

བསྐབ་པ་གཏོང་བ། ① ལྷ་པ་སོགས་སྟོམ་པ་སྤང་མ་ཐུབ་པར་བྱིས་པར་བབ་པ། ② ལས་འབྲས་ལ་
ཡིད་ཆེས་ཤོར་ནས་སྟོམ་པ་གཏོང་བ།

བསྐབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་བཅུ། ཐོན་གྱི་རྒྱ། རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་ལུང་། ཚུལ་བཞིན་
རབ་ཏུ་སྟོར་བ། ཉག་ཏུ་གྲུས་པར་བྱེད་པ། བདུན་དག་པ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་སྦྱེད་པ། ལུས་
སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ། ཡང་ཡང་རྟོགས་པ། གདུང་བ་མེད་པ། མངོན་
པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པ།

བསྐབ་པ་སྟོང་བའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། དགེ་སྟོང་གཞན་
གྱིས་རང་ཉིད་ལ་བསྐབ་པ་སྟོང་པར་བསྐྱལ་བ་ན་ཁྱེད་ཀྱིས་མི་ཤེས་པས། གཞན་ཤེས་པ་ལ་
མ་བྱིས་ཀྱི་བར་དུ་མི་སྟོབ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཁྱེད་གསོད་བྱེད་པའོ།

བསྐབ་པ་ལུལ་ཉམས། བསྐབ་པ་ལུལ་ཞེས་པ་ནི། སྦྱིར་བཏང་རང་ལ་རང་དབང་བྱུང་ན་རང་གི་སྟོག་
ལ་ཐུག་ཀྱང་བསྐབ་པ་མ་ཉམས་པར་བྱེད་དགོས་ཤིང་། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མི་རུས་པར་གཞན་

དབང་གིས་བསྐྱབ་པ་ཉམས་པའི་རྒྱུ་བྱང་བཅས་ཉམས་པར་དོགས་པའི་ཆེ། མ་ཉམས་གོང་དུ་རང་
གི་བསྐྱབ་པའམ་སྒོམ་པ་དེ་ཕུལ་དགོས། དེ་མ་ཕུལ་བར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ན་སྤྲིག་པ་ཡིན་ཏུ་ལྷི་
ཞིང། རྗེས་སུ་སྒོམ་པ་བསྐྱར་དུ་ལེན་ནའང་སྒོམ་པ་མི་སྦྱེ་ལ། ཕུལ་ན་ཉམས་པའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་
བར་མ་ཟད། རྗེས་སུ་སྒོམ་པ་བསྐྱར་དུ་ལེན་ནའང་སྒོམ་པ་མི་སྦྱེ་བས་དེ་འདྲའི་རྒྱུ་བྱང་སྐྱབས་
དགག་བྱ་ལས་དགོས་པ་ཆེ་བའི་གནད་ཀྱིས་སྒོམ་པ་ངེས་པར་དུ་ཕུལ་དགོས། བསྐྱབ་པ་ཉམས་པ་
ནི་སྒོམ་པ་མ་ཕུལ་བར་ཉམས་པ་དང་སྒོམ་པ་ཕུལ་ཟེན་པའི་རྗེས་སུ་ཉམས་པ་གཉིས་ཡོད།
བསྐྱབ་པ་ཕུལ་ཉམས་པ་སྤྱི་བཞི། ཕུལ་ལ་མ་ཉམས་པ། ཉམས་ལ་མ་ཕུལ་པ། ཕུལ་ཉམས་གཉིས་ཀ་
ཡིན་པ། ཉམས་ཕུལ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའོ།
བསྐྱབ་པ་གྱི་མ་གཉིས། ① བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་པ་དང་། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་སྒོམ་པ། ② ཉིང་ངེ་འཛིན་
ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ།
བསྐྱབ་པ་འདུལ་པ། རབ་བྱང་གིས་བསྐྱབ་པ་ལ་གནས་པའི་མ་ཐུན་རྒྱུན་མ་ཆང་ཞིང་འགལ་རྒྱུན་ཉི་
བར་གནས་པའི་ཆེ། ཕྱིས་སྒོམ་པ་གྲངས་ན་སྦྱེ་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་སྤང་བ་སྟེ་
དགོས་པ་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་དུ། སྤྱི་ཤེས་ཤིང་དོན་གོ་བའི་གང་ཟག་ལ། བསྐྱབ་སྒོམ་ཕུལ་ནས་
ཁྲིམ་པར་ཁས་ལེན་པའོ།
བསྐྱབ་པ་མ་ཐུབ། བསྐྱབ་ཁྲིམས་སྤང་མ་ཐུབ་པར་སྦྱོན་བྱུང་བ།
བསྐྱབ་པ་མི་གཙང་བ། མས་པ་བཞི་པོ་གང་རྒྱུང་བའི་དགོ་སྒོང་དང་། ཅུབ་བཞི་དང་འགལ་བའི་དགོ་ཚུལ།
བསྐྱབ་པ་གཞི་ལྷ། དགོ་བསྟེན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཅུབ་ཞི་ཆང་ལྷ་སྤང་བ་སྟེ། སྒོག་གཙང་བ་དང་། མ་བྱིན་ལེན་
པ། མི་ཆོས་ལྷ་མའི་རྩུན་སྤྲུལ། འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ། ཆང་འཐུང་བ་བཅས་སྤང་བའོ།
བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སྦྱོང་གི་གཞི་གསུམ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་རབ་བྱང་གི་བསྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་
གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཏེ། གསོ་སྦྱོང་དང་། དབྱར་གནས། དགག་དཔྱེའོ།
བསྐྱབ་པ་གསུམ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབས་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་
པ་སྟེ་གསུམ།
བསྐྱབ་པ་བསྐྱང་བའི་གཞི་དག། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། རབ་བྱང་གི་སྒོམ་པ་ཐོབ་

པ་མི་ཉམས་པར་བསྐྱང་བའི་གཞི་ལ། བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སྡོད་གི་གཞི་གསུམ་དང་། བདེ་བར་
གནས་པ་རྒྱེན་གྱི་གཞི་ལ། ཀུན་ལ་བྱུང་བ་ལས་གྱི་གཞི་གཅིག་སྟེ་དགུའོ།
བསྐྱབ་པའི་སྟོབས་ལ། དད་པ་དང་། བཙུན་འབྲུས། རོ་ཆ་ཤེས་པ། ཁྲེལ་ཡོད་པ། ཤེས་རབ་གྱི་
སྟོབས་རྣམས་སོ།།

བསྐྱབ་པའི་གནས་ལ། སྟོག་གཅོད་པ། མ་བྱིན་ལེན་པ། མི་གཙང་སྡོད། རུན་སྒྲ། ཆང་འཕྱང་པ།
བསྐྱབ་པའི་གཞི་བརྒྱད། སྟོག་གཅོད་དང་། མ་བྱིན་ལེན། ལོག་གཡེས། རུན་སྒྲ། ཆང་འཕྱང་པ། གར་
ཐེང་། དུས་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ཟས། མལ་སྟན་ཆེ་མཐོ་བཅས།

བསྐྱབ་པའི་གཞི་བརྒྱ དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་བསྐྱབ་པས་རགས་པ་བརྩུར་འིལ་བ་སྟེ། ཅ་བ་
བཞི་དང་། ཆང་དང་། གར་སོགས་ཞེས་སྒྲ་གར་རོལ་མོ་བཅས་རྗེད་མོའི་རིགས་བྱེད་གསུམ་
དང་། ཐེང་སོགས་ཞེས་ཐེང་བ་དང་སྟོས་བྱུག་པ་དང་རྒྱན་དང་ཁ་དོག་འཆང་བ་བཅས་རྒྱན་གྱི་
རིགས་བྱེད་གསུམ་དང་། མལ་སྟན་ཆེ་མཐོ་ཞེས་པ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་རྒྱ་བཟང་པོ་ལ་བྱས་པ་
ནི་ཆེན་པོ་དང་། ཁྲ་གང་ཡན་དུ་ཡོངས་པ་ནི་མཐོན་པོ་དང་། ཕྱི་རོའི་ཁ་ཟས་དང་། གསེར་
དངུལ་ལེན་པ་སྟོ་བ་སྟེ་བརྩའོ། དེ་དག་ལས་ཅ་བ་བཞི་ནི་པམ་འབྲེའི་ཉེས་བྱས་དང་། ཆང་
འཕྱང་བ་སོགས་རྒྱག་ནི་བཤགས་བྱའི་ཉེས་བྱས་སོ།།

བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཅ་གསུམ། དགེ་སྡོད་གིས་སྤང་བའི་བསྐྱབ་བྱའི་འདུལ་ཁྲིམས་
ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཅ་གསུམ་སྟེ། པམ་པ་བཞི་དང་། ལྷག་མ་བརྩུག་གསུམ། སྤང་ལྷུང་སུམ་ཟླ། ལྷུང་
བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྒྱ། སོར་བཤགས་བཞི། ཉེས་བྱས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གཉིས་བཅས་སོ།།

བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་སྟེ། སྤང་ལྷུང་མན་ཆད་ཀྱི་བསྐྱབ་གཞི་སྟེ། ཐམས་ཅད་མེར་བའི་གོ་དོན།
སྟོག་ལ་ཐུག་ན་གནད་པ་ཡོད་པར་ཟེད།

བསྐྱབ་བྱ། ① ཤེས་པར་བྱ་བའམ་ལག་ལེན་བྱ་རྒྱའི་གནས། ② དན་སྒྲུལ་སྟོབས་གསོ་དང་ཞལ་ཉམས། ཁ་
གྲ། བསྐྱབ་བྱ་བྱེད་པ། བསྐྱབ་བྱ་བཟང་པོ། བསྐྱབ་བྱ་བརྒྱ་ལས་སྤྲ་བསུན་གཅིག་དགལ། ③ སྟོམ་པ།
བསྐྱབ་བྱ་བརྒྱད་བསྐྱབ་ཡན་ལག་གསུམ། ཚུལ་ཁྲིམས། བག་ཡོད། བརྩལ་ཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་
བསྐྱབ་བྱ་བརྒྱ། མོས་པ་སྡོད་པའི་ས་ལ་ཆོས་སྡོད་བརྩའོད་པ་སྟེ། ༡ ཡི་གེ་འབྲི་བ། ༢ མཚོད་པ་

འབྲུལ་བ། ༣ སྤྱིན་པ་གཏོང་བ། ༤ ཆོས་ཉན་བ། ༥ ཆོས་འཆད་བ། ༦ ཆོས་བ། ༧ གྲོག་བ།
༨ གཏོན་བྱེད་བ། ༩ ཆོས་དོན་སེམས་བ། ༡༠ ཆོས་དོན་བསྐྱོམ་བ།
བསྐྱབ་བྱ་མུ་ཐེ་ལའི་འཁྲི་ཤིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྟག་ལོར་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པས་
བརྩམས་པའི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཅིག
བསྐྱབ་བྱ་གསུམ། དགག་པའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། བསྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ། ཆམ་བུན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་སོ།
བསྐྱབ་སྤྱིན། འཆབ་སེམས་མེད་པའི་ཚུལ་འཆལ་གྱི་དགེ་སྲོང་ལ་གནས་འབེབས་གྱི་ཉེས་ཆད་
གཏོང་སྤངས་ཤིག
བསྐྱབ་ཆིག་བསྐྱབ་བྱ་བཤད་པའི་ཆིག་བསྐྱབ་ཆིག་ཐབ་ལ་རྒྱ་ཆེ་བ་མང་སོ་གནད་།
བསྐྱབ་ཆིགས། དགེ་ཚུལ་དགེ་སྲོང་སོགས་གྱི་བསྐྱབ་པ་སྤྱི་ཕྱིའི་གོ་རིམ་གྱི་ཆིགས།
བསྐྱབ་ཆིགས་བཞི། དགེ་ཚུལ་དགེ་སྲོང་སོགས་གྱི་བསྐྱབ་པ་སྤྱི་ཕྱིའི་གོ་རིམ་གྱི་ཆིགས།
བསྐྱབ་ཆིགས་གསུམ། སོར་ལྷོས་གྱི་བསྐྱབ་པའི་ཆིགས་གསུམ་སྟེ། དགེ་བསྟེན་དང་། དགེ་ཚུལ་
དང་། དགེ་སྲོང་བཅས་ཆིགས་པ་གསུམ་སོ།
བསྐྱབ་གཞི། ① རྣོམ་གསུམ་བསྐྱབ་གསུམ་སོགས་གྱི་རྒྱང་གཞི་ལས་ཙུ་བ། ② གྲོ་བ་ལྷའི་ནང་དུ་རང་
གི་ཆེད་སྲོང་དང་མཐུན་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཤེས་རིག་
བསྐྱབ་གཞི་ཁྱད་གསོད་ཀྱི་རྣམ་བྱེད། རྣམ་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྩའི་ནང་གསེས། གསོ་སྲོང་
གི་དུས་ལྷ་བྱ་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་འདོན་པའི་ཆེ་བསྐྱབ་གཞི་སྤྱི་ཕྱིའི་དག་འདོན་པས་ཅི་བྱ་ཞེས་
ཁྱད་གསོད་ཀྱི་ཆིག་སྤྱོད་བཤོ།
བསྐྱབ་གཞི་སྤྱི་ཕྱིའི་གསུམ། དེར་དུས་སྤོབ་བྲུ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་ཆེད་སྲོང་སོ་སོའི་ནང་རང་རང་གི་
བསྐྱབ་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཤེས་རིག་གང་ཞིག་དམིགས་སུ་བཀའ་ནས་དེ་ཉིད་
ཐབ་ནན་གྱིས་བསྐྱབ་གཞིའི་རྒྱ་ཆ་དང་། དགེ་སོགས་བྲུ་སྤྱི་ཕྱིའི་གསུམ་སོ་བྲུ་ནས་གོང་རིམ་སྤོབ་
གསོའི་བྲེ་ཁག་ལ་བསྐྱབ་གཞི་སྤྱི་ཕྱིའི་གསུམ་གྱི་རེ་ཞུས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་ཆ་རྒྱུན་
འདོམས་ཆེ་ཆོག་མཆན་ཐོབ་པ་ལ་བསྐྱབ་གཞི་སྤྱི་ཕྱིའི་གསུམ་ཐེད།
བསྐྱབ་གཞི་ཡང་བ། དྲང་སེམས་གྱི་བསྐྱབ་གཞིའི་གསུམ་གྱི་རྣམ་ཐོན་པའི་ཉེས་བྱས་རྣམས་སོ།

བསྐྱབ་ཅིས། བསྐྱབ་གཞི་གང་ཞིག་ དེ་ཉིད་སྒོ་བ་ཁྱིད་བྱ་ཚུ་ལ་གྱི་འཆར་གཞི་ཞིག་སྟེ། བསྐྱབ་གཞི་
གང་དེའི་སྒོ་བ་ཁྱིད་སྟེ། རོན་ལ་གཞི་བཟུང་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒོ་བ་ཚན་ཞུས་ས་བདུན་སྟག་སོ་སོ་
དང་། ཚུ་ཆོད་རེ་རེ་བཞེན་བཞོ་ཆ་བྱེད་ནས་བཞོད་སྟེག་བྱས་པའི་འཆར་གཞི། དེ་ལ་འང་སྒོ་བ་
ཚན་གང་གི་ནང་དུ་རོན་དངོས་གང་ཞིག་དཀའ་གནད་ཡིན་པ་དང་། ཟུན་མིན་གྱི་ཐབས་ལས་
གང་ལ་བཞེན་ནས་ཁྱིད་ཚུ་ལ། ཚུ་ཆོད་སོ་སོ་ལ་སྒོ་བ་ཚན་གང་གང་ཁྱིད་ཆུ་བཅས་ཞིབ་པའི་
འཆར་གཞི་ཞིག་ཡིན། སྟེ་ར་སྒོ་བ་ཁྱིད་སྟེ། རོན་ནི་སྒོ་བ་ཁྱིད་གྱི་སྟེ་འཆར་གཞི་རགས་པ་དང་།
བསྐྱབ་ཅིས་ནི་སྒོ་བ་ཚན་རེ་རེ་བཞེན་རི་ལྟར་ཁྱིད་སྟེ་འཆར་གཞི་བྱེ་བྲག་བཅས་ཞིབ་པ་
ཅན་གྱི་ཁྱད་པ་ཞིག་ཡིན། འདི་ལ་རྒྱ་སྐད་ནུ། 教案 ཟེད།

བསྐྱབ་ཅིས་གཞོན་པ། སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པའི་བསྐྱབ་ཅིས་གཞོན་པ།

བསྐྱབ་ཤེས་ཅན། ཤེས་རབ་ཅན།

བསྐྱབ་གསུམ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་ནི་ཚུ་ལ་ཁྲིམས་གྱི་བསྐྱབ་པ། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ། ཤེས་རབ་
གྱི་བསྐྱབ་པ་བཅས་གསུམ་མོ།

བསྐྱབ་གསུམ་སྟེ་བྱེད་ལྗ། ཆོད་འགྱོད། གཞོད་སེམས། རྟུགས་གཉིད། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ། ཐེ་ཆོམ་མོ།
བསྐྱབས། ① [སྟེ་གཉིས་ལྟན་ཅན།]འདིའི་སྟེ་གཉིས་ [lia] / [tsia] གཉིས་ཀ་གང་བདེ་
སྟོག་ཆོག་ དཔེར་ན། དགེ་ཆན་གྱིས་ང་ལ་བསྐྱབས་ [lia] ཟུང་། དགེ་ཆན་གྱིས་ང་ལ་
བསྐྱབས་ [tsia] ཟུང་གཉིས་ཀ་སྟོག་སྟོལ་དར་བར་གནས་ཡོད། ② བསྐྱབ་རྒྱའི་ཡི་གེ་
སོགས་བསྐྱབས་ཟེན་པ།

བསྐྱབས་པ། སྟོབ་པའི་འདས་པ།

བསྐྱས་པ། སྐྱ་བསྐྱས་ཉེ་རྒྱན་ཆ་འདོགས་དགོས་ལྟ་བུ། ཁྲ་བ་སྟོན་མའི་ནང་ངས་འུར་རྩོ་ཆ་མང་པོ་
ཞིག་བསྐྱས་པ་ཡིན། ངས་སྟོན་མ་སྐྱ་བསྐྱས་ཡོད།

བསྐྱས་མ། བལ་སྐྱད་བསྐྱས་མའི་སྟོད་གོས།

བསྐྱས་སུམ། [ཡུལ་]སྐྱམ་གྱི་ངར་གདོང་ཐད་གྱི་སྐྱ་སྐྱད་ཆེས་ཐུབ་བྱས་པའི་མིང་།

བསྐྱ། གཡོ་འཕེལ་རྒྱན་གྱིས་བསྐྱ་རྒྱ་སྟེ། མགོ་བསྐྱོར་གཏོང་རྒྱ།

བསྐྱེད་ཅིང་། མགོ་སྐོར་བཏང་ནས་ཁྱེད་ཕྱིན་པ། སྤྱ་གུ་ཞིག་མི་ངན་གྱིས་བསྐྱེད་ཅིང་བྱས་ནས་ཕྱིན་སོང་།
བསྐྱེད་ཐབས། གཞན་མགོ་སྐོར་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས།
བསྐྱེད་ཅིང་། ཆགས་ཞེན།
བསྐྱེད་པ། སྤྱ་བྱའི་དོན་དང་དུས་མ་འོངས་པ།
བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ཅན། ① རྒྱན་པའི་དངོས་པོ། ② འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས།
བསྐྱེད་ཅིང་། མགོ་སྐོར་གཏོང་བ། བསྐྱེད་ཅིང་བྱེད་ཐབས། མོས་སྐྱོར་བསྐྱེད་ཅིང་སྤྱན་པའི་ཆོག་གསེར་
བྱས་ལས་བྱུང་དུག་ཆུང་མཆུངས།
བསྐྱེད་ཅིང་། ① བསྐྱེད་པ་མེད་པ་སྤྱེ་མ་ཞོར་བའམ་ཡང་དག་པ། ② མོ་བཀལ་ཆོག་པ། བསྐྱེད་པ་མེད་པ་
ཁྲོགས་ཀྱི་མཆོག་
བསྐྱེད་ཆོག་ མགོ་སྐོར་གཏོང་པའི་སྐྱད་ཆ།
བསྐྱེད་ཐབས། མགོ་སྐོར་གྱི་ལྟོ་ཆས།
བསྐྱེད་ཆོས་ཆེར་དགའ་བའི་ནས་པ་སྤྱེ། དགའ་ནས་བསྐྱེད་པ་སྐྱེད་པ་ལ་སོང་།
བསྐྱེད་པས་པ། ཆོག་པ་སོགས་བཤེགས་པ།
བསྐྱེད་པ། མགོ་སྐོར་བཏང་བའི་དོན།
བསྐྱེད་པ། སྤྱ་བའི་འདས་པ།
བསྐྱེད་པ། སྤྱེད་པའི་མ་འོངས་པ། ཕྱི་ནང་དང་སྤྱེད་པའི་སོགས་པོ་བཞེ་བའི་དོན། མགོ་མཐུག་བསྐྱེད་པ་
རྒྱུའི་དཔོན་ངན། ཕྱི་ནང་བསྐྱེད་པ་རྒྱུའི་པོས་སྤྱིང་པ་ལྟ་བུ།
བསྐྱེད་པས། སྤྱེད་པའི་འདས་པ། ང་འཁྱོད་དུ་ཡོད་པའི་དགས་ནས་སྤྱོད་ཐུང་ལ་ཐུག་པ་མཐུག་པོ་ཞིག་
ཆགས། དེ་ནས་ངས་སྤྱོད་ཐུག་དེ་ཕྱི་ནང་བསྐྱེད་པས་ཕྱོད་པ་ཡིན།
བསྐྱེད་པས་སྤྱེད་པ་ལོ། ཐོན་ལུགས་སྤྱེད་པས་པོས་པའི་ཆོག་

༩༩༽

ཏ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་དགྲ་བ་འདིའི་རྩོམ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྐྱེ་གནས་མགྲིན་བ་དང་། བྱེད་བ་
མགྲིན་བ། ཉང་གི་ཚེལ་བ་མགྲིན་བ་བྱེ་བ་དང་། བྱིའི་ཚེལ་བ་སློབ་ཆེན་རྫོ་ཞིང་སྤྲུལ་ན་བ། ①
མིང་ག་ཞིའི་མོ་ག་ཤམ་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག ② དབུགས་ཀྱི་ཏ། ཏ་རྒྱལ་བ། མེ་མོང་ལ་ཏ་འདེབས་བ།
ཏ་ཡ་དགོན་བ། དགའ་ལྷན་མོ་བྱང་གི་དུས་རབས་སུ་བྱུག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་སྤོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཏ་སྐྱོགས། ཚུ་སྐྱུགས་ཆེད་ཀྱི་སྐྱོགས་མགོ་ཡིན། ཚུ་ཏ་ཡང་ལས་བྱལ་བ་ཞིག ཡང་ཞེས་ཚུ་ལྷགས་
ལས་ཡང་བའི་ལྷགས་འདྲ་ཞིག་ཡིན།

ཏ་ཁ་གད་ཁ། [ཁམས་སྐྱད་] གད་ཁ་ནས་མར་ཟག་ཉེན་ཡོད་སའི་གཙོང་རོང་གི་གཡང་སའི་མིང་
སྟེ། ཏ་ཁ་གད་ཁ་ལ་མ་འགོ་མ་གཏོགས་གཡང་དུ་ལྷུང་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་རེད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

ཏ་ཁའི་སྐྱབས་འགོ། དུས་རྒྱུན་ལྟ་སྤང་ལ་གསོལ་འདེབས་མ་བྱས་བ་གཡང་སར་སྐྱབས་དུས་
སྐྱབས་འགོ་འདོན་བའི་དཔེར་སྟེ། བྱ་བ་གད་ཞིག་ལ་བྱ་སྤྲིག་མེད་བ་དགོས་མ་ཐག་ཏུ་བྲེལ་བ་
བྱ་བའི་དོན་སྟེ། ཁྱོད་སྤྱ་ས་ནས་བྱ་སྤྲིག་དང་། ཐབས་ཤེས་མ་བྱས་བར། ད་ལྟ་དགོས་དུས་ཏ་
ཁའི་སྐྱབས་འགོ་བྱས་བས་ཅི་བན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཏ་གོ་ཤེས་བའམ་རྟོགས་བའི་དོན་ཏེ། དཔའ་བོ་ཡིན་མིན་གཤམ་དུ་སོང་ན་ཏ་གོ་ཡོང་ལྟ་བུ། བར་
དུ་དགག་སྤྱུ་སྤྱར་ནའང་ཆོག་སྟེ། ཏ་མ་གོ་མི་གོ་ལྟ་བུ།

ཏ་གོ་བ། ཤེས་བའམ་རྟོགས་བ། དས་ཏ་གོ་བྱུང་། ཏ་གོ་ལ་མ་གོ་ཁོས་ཏ་མ་གོ་མི་ཆང་མས་གོ་
ཁོས་ཏ་མ་གོ་མི་ཆང་མས་ཏ་གོ་དོན་རྟོགས་བྱས་བ། གཙོད་བྱས་ཡུང་ཏ་གོ་འདི་གོ་མེད་བ།

ཏ་གོ་ཨི་བྱང་། ཤེས་གྱི་ཡོད་མེད་ནི་བ་ཞིག་ ཡིན།
ཏ་ཆོད། རྒྱགས་ཆེན་གྱི་གང་མོ།
ཏ་བརྒྱབ་པ། ཤེས་ཀོ་འབྱེད་པའི་སྐབས་སོགས་སུ་ཁན་ས་ཏ་ཏ་ཞེས་རྒྱངས་པ་འབྱིན་པ།
ཏ་བགད། གང་མོ་ཆེན་མོ་བགད་དེ། ཏ་ཏ་ཞེས་པའི་སྐྱ་ཞིག་ཡིན།
ཏ་སྒྲ། གང་མོའི་སྒྲ།
ཏ་ཅང་། ཤིན་རྒྱལ་རབ་རྒྱ། ཏ་ཅང་ཐལ་ཆེ་བ། ཏ་ཅང་ཡང་མ་ཉུང་བ། ཏ་ཅང་བརྗེས་པ་མ་ཡིན་པ།
མེས་ས་ཏ་ཅང་གིས་སྤྱག་པ། གནས་ག་ཤིས་ཏ་ཅང་གང་བ། ཏ་ཅང་ཞུས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏ་ཅང་
བརྒྱན་ངས་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཟས་ལ་ཏ་ཅང་དད་ཆེ་བས། ཟ་མ་ཤེས་ན་དུག་ཏུ་འགྱུར།
ཏ་ཅང་ཆེད་དབང་སྦྱིན་མི་ཉན། ཆོད་འཛིན་མེད་པའི་དབང་ཆ་སྦྱོད་མི་ཉན་པ།
ཏ་ཆ། [ཡུལ] འབྲུག་ཆེད་དགོད་པ། མི་མང་གིས་ཏ་ཆ་རྒྱབ་པ།
ཏ་ཆད་ཏུ་ཐུག་འཆད་ཏུ་ཐུག་དང་དོན་གཅིག་གྱུ་ཐབས་ཟད་པའི་དོན།
ཏ་གཉིད་སང་པ། བསམ་པ་རྙེད་པ། སྤྱ་གྲུ་དེ་ལོ་ལོན་ནས་ཏ་གཉིད་སང་དེ་མི་ཆན་པར་གྲུས་ཞབས་
བྱེད་སྐྱངས་ཤེས་གྱི་འདུག།
ཏ་བཏབ། ཁན་ས་ཏ་ཏ་ཞེས་པའི་སྐྱ་དང་མཉམ་དུ་དབྱགས་རྒྱངས་བཏོན་པ། མེ་ལོང་ལ་ཏ་བཏབ་པ་
ལྟ་བུར་རང་ལལ་དུ་འགོ་བ།
ཏ་མཐོན། ཞེ་ཤོས་བྱང་ནའམ་བྱག་ཤོས་བྱང་བར་གོ་ཁོས་ཏ་མཐོན་འི་ལས་ཀ་དེ་འགྲིག་ཅམ་ཞིག་
ལས་ཆོལ་བབ་པ་བྱེད་གྱི་མ་རེད།
ཏ་རིག་ར་བསྐོལ་སྦྱོད་གྱི་ཏ་ཡང་གི་གདིག་ཀོ་ཡིན།
ཏ་ནི། ཡུལ་སྐད་ལ་ལར་ཡོད་ཆད་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་ཏེ། མི་ཏ་ནི་འཚོགས་དགོས་ལྟ་བུ།
ཏ་ནུ་མན་ཐ། རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་ལྟར་རྒྱལ་པོ་ར་མ་ཏས་སྤྱོད་པོ་དང་འཐབ་སྐབས་གྱི་འཐབ་
གྲོགས་ཁྲབ་འཇུག་གི་སྤྱལ་པ་སྤྱེལ་རྒྱལ་རྩུ་འབྲུལ་ཅན་ཞིག་
ཏ་ནི། ཆང་མ་དང་ཡོངས་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན། ར་ཆོ་ཏ་ནི་འགོ་ལྟ་བུ།
ཏ་ནི་ཏོན་ནི། [ཡུལ] འཐོམ་མེ་བ། ཏ་ནི་ཏོན་ནི་བྱས་ན་དོན་གང་ལེགས་པར་ཤེས་མི་ཐུབ།

ཡང་མི་འབྲུག། ② འབྲུར་ཕྱོག་ཆེ་བ། ལས་དོན་སྐྱབ་དུས་ཏེ་ཏུ་འབྲུགས་བྱས་ན་མི་འགྲིག
ཏེ་ཡ་སྒྲི་བ། ཁྱོ་བོ་རྩ་མགྲིན། འཕགས་པ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་སྐྱུའི་རྩམ་འབྲུར་དག་པོར་བསྐྱན་པའི་
ཁྱོ་བོ་ཞིག་སྟེ། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་རྩ་མགྲིན་ཞེས་པའི་དོན།
ཏེ་ཡང་། ལྷགས་རིགས་ཏེ་ཅང་ཡང་བ་ཞིག་དང་བདེག་བཟོས་པའི་སྣོད་ཆས།
ཏེ་ཡང་རྟ། དདུལ་བརྩས་མ།
ཏེ་ཡུ། གོས་ལ་བྱ་དུང་མེད་པའི་དོན་སྟེ། གོས་ཏེ་ཡུ། བད་འཇམ་ཏེ་ཡུ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
ཏེ་ཡོ། [ཡུལ་]ཐང་ཆད་པའི་སྐད། དཀའ་ལས་ཁག་བྱུང་ཏེ་ཡོ། ཏེ་ཡོ་ངལ་གསོ་རྒྱལ་གོ།
ཏེ་རི། [ལེགས་]འཕྲོག་བྱེད་དམ་སེང་གེ།
ཏེ་རི་ཏ་ཀ། [ལེགས་]ཨ་རུ་ར།
ཏེ་རི་རྩ་ཅན། [མདོན་]བརྒྱ་གྲིན།
ཏེ་རི་ར། [ལེགས་]རི་དྲགས།
ཏེ་རི་ཅ་ཤ། ལེགས་སྐར་སྐད་དུ། རྩ་རྩི་ཏ། དེ་བྱུར་ཆག་པ་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་འཕྲོག་འཕྲོ་
ཞེས་འབྲུར་བས། རོས་འཛིན་ཐད་མཁས་པས་བཞེད་སྟོལ་མི་འདྲ་བ་མཆིས་པས་ཕྱོགས་
བསྐྱས་སུ་བཀོད་ན། རྩ་ཟེར་ལས། བྱ་ཏེ་ཏ་ཡི་ཤ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱུགས་ལོས། བྱ་
རིགས་མདོག་ལྗང་གྲུ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། བྱ་དེ་འཕགས་ཡུལ་ལས་བོད་ལ་མེད་པས་དེ་དང་ཆ་
མཐུན་ཅམ་ནེ་ཙོ་ལོ། ཞེས་དང་། བྱུར་མཁར་སྒོ་གོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་
འགྲེལ་བ་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས། བྱ་ལྗང་བྱ་ཞིག་ཡོད་པར་རྒྱུགས་ལོ་དང་མཐུན་པར་
གསུངས། སྟེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བེ་སྟོན་ལས།
ཏེ་རི་ནི་སེང་གའི་སྐད་དོད་ཡིན་པས་སེང་གའི་ཤ་ཡིན་པར་གསུངས། ཀྱན་མཁུན་ཆོས་འབྱུང་
གིས་མཛད་པའི་འཆེ་མེད་མཛོད་འགྲེལ་ལས། རྩ་རྩི་ཏ། འཕྲོག་བྱེད་འཕྲོ་སྟེ། རྩ་རྩི་ཏ་ན་ཞེས་
གྲགས་པའི་བྱ་ཁ་དོག་ལྗང་གྲུ་ཡིད་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་ཞིག་གོ། གསོ་དབྱེད་ཀྱི་གཞུང་དུ་མི་
འཕྲོད་པའི་ཟས་ཀྱི་སྐབས། སྐྱེར་པའི་མེ་ལ་ཏེ་རི་ཅ་ཤ་བསྟེགས། ཞེས་འབྲུར་བས་བྱ་དེའི་ཤ་
ལ་ཟེར་གྱི་བཤད་པ་གཞན་རྩམ་པར་འབྲུམས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྐར་བས་པ་

འགའ་ཞིག་གིས་རེ་བོང་དང་། གྲུ་སྒྲིག་པ་ལ་འདོད་པ་འདར་སྒྲུང་བས་དབྱུང་བར་བྱའོ།
ཏ་རེ་ཤ། [ལེགས་]རི་དྲགས།
ཏ་རེ་ཅན་དན། [ལེགས་] ① ཅན་དན་དཀར་པོ། ② ལྷའི་ལྷོན་ཤིང་།
ཏ་རེ་ཉོ་རེ། སྤྱོད་པ་ཅིང་པོའི་དོན་ཏེ། ཏ་རེ་ཉོ་རེ་བྱས་ན་རྟག་པར་ནོར་འཁྲལ་ཡོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཏ་རེའི་རྩ་ཅན། ཏ་རེ་རྩ་ཅན་དང་འབྲས།
ཏ་རུབ་སྒྲར་རུབ་བྱེད། མི་ཆང་མས་རང་རུས་གང་ཡོད་ཀྱིས་མཉམ་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན།
ཏ་རེ་བ། ① བར་སྤྱོད་དང་བུ་ག ② མིག་གིས་ལྟ་ཚུལ་མི་ཁྱད་པར། མིག་ཐད་ཀར་ཏ་རེ་ལྟ་བ།
ཏ་རེ་ཡོང་བ། ཅེ་རེ་ཡོང་བ་སྟེ། མིག་གི་བཟོ་ཅན་ཡོད་པ་ལས་དོན་དུ་མཐོང་མི་ཐུབ་པ།
ཏ་རྒྱངས། ཏ་ཞེས་དབྱགས་བྱིར་དབྱུང་བའི་ཁ་རྒྱངས་ཆ་མོའི་རྒྱངས་པའི་མིང་།
ཏ་ལ། བོང་ངནག་པོ། ཏ་ལའི་དུག་དང་བཟང་དུག་གཉིས། སྒྲིམ་པའི་རོས་ནས་མཉམ་ན་ཡང་། བན་
གཞོད་མི་གཅིག་ཁ་ཁ་རེད།
ཏ་ལ་ཅོག་འབྲེལ། ཏ་ལ་ཞེས་ལེགས་སྒྲུར་སྤྱད་ཀྱི་དུག་གི་སྤྱད་དོད་ཡིན་པས་འདིར་དུག་ཅན་སྲིན་
བྱས་བསྐྱེད་པའི་གཉན་ནད་སྟོབས་ཆེན་སྤྱོད་དང་ཁྱད་པ་ལ་ལོག་ནས་ཡོད་དོ་ཅིག་ཀྱན་འབྲེལ་
ཏེ་སློག་འདོར་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་འབྲི་གུང་ཆེ་དབང་བརྟན་པས་གསུངས།
ཏ་ལ་གནས། ཆོགས་བདག་སྟེ་སྤྱང་ཆེན་གྱི་མགོ་ཡོད་པའི་ནོར་ལྟ་ཞིག་
ཏ་ལ་ཤོར་བ། [ཡུལ་]མི་ངན་གྱིས་ཁ་བསྐྱས་བརྒྱབ་སྟེ་རང་གི་དུལ་དངོས་དེའི་ལག་ཏུ་ཤོར་བ།
ཏ་ལ་ཏ་ལ། བོང་ངནག་པོའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱན་འདྲིན་
ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཉག་
པོ་ཐེལ་ཅན་གསོད་བྱེད་དང་། བཅན་དུག་སྐྱན་ཆེན་ར་དུག་བྱེད་དང་། ཏ་ལ་ཏ་ལ་སྟོག་དུག་
ཉག་དཔལ་པོ་ཁ་ལ་གོ་ཁྱེར་རྣམས། བོང་ངནག་པོའི་མིང་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཏ་ལམ། པལ་ཆེ་བའམ་ཕྱོགས་ཅན། གནས་ཚུལ་ཏ་ལམ་འབྲས་བུ། ཏ་ལམ་ལོ་གཅིག་འཁོར་སོང་།
སྤྱད་སྤྱེད་གཉིས་ཏ་ལམ་རིགས་མཐུན།
ཏ་ལས་པ། བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ངོ་མཆར་རམ་ཡ་མཆན་བྱུང་བའི་སྒོ་འཆར་ཚུལ་ཞིག་

རང་དབང་མེད་པར་ཉ་ལས་བྱུང། ཉ་ལས་རྒྱ་ཅི་ཡོད། ཉ་ལས་ཤིང་ངོ་མཆར་བ། ཉ་ལས་ཉོན་
འཛོམ། མི་རྣམས་ཉ་ལས་ཏེ་ཁ་གདངས་མིག་མདངས་ནས་ལུས་བ།
ཉ་ལས་བྱུང། ཡག་སྤྱག་གཉིས་ཀ་ལ་གོ་སྤྱག་པོ་འདི་འདྲ་བྱུང་ལྟ་བུ་དང། ཤིན་ཏུ་ངོ་མཆར་ལྡན་པ་
འདི་འདྲ་བྱུང་བ་ཉ་ལས་བྱུང་ལྟ་བུ་ལོ། ཤིན་ཏུ་སྤྱག་པོ་འདི་འདྲ་བྱུང་བ་ཉ་ལས་བྱུང་ལྟ་བུ་ལོ།
ཉ་ལི་བྱ། [སོག་]སྤམ་ལྷགས་ཀྱི་མིང།
ཉ་ལུང། ཉ་ལུང་མདོ་ལུང་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྲངས་ལུང།
ཉ་ལེ་རྟོ་ལོ། ཉ་རི་རྩ་རི་དང་དོན་གཅིག་
ཉ་ལེན། སྤྱིད་ཀ་རྒྱན་ལས་ཆེ་ཙམ་བྱ་སྟེ་གཞན་གྱི་ས་ནས་དདུལ་དངོས་བྱ་ལོན་ལེན་བ།
ཉ་ལོ། ལུས་པའི་རིགས་ཤིག་ ཉ་ལོའི་མེ་རྟོག་ཡལ་ནས་འཛོ།
ཉ་ལོ་དཀར་པོའི་མེ་རྟོག་ རྒྱ་ལུས་མེ་རྟོག་དཀར་པོ་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་ཆ། ལྷ་རྩེས་
སྟོ་མས། ལུས་པས་མཁལ་ཆད་དང། མངལ་ཆད། ལུ་བ་འཇག་པ་སོགས་ལ་མན།
ཉ་ལོག་ ཆོང་བ་གང་ཞིག་ གཞན་ནས་མ་ཅ་བྱུན་ལོན་སྐྱངས་ཏེ་ཆོང་ལས་བྱས་པར་མ་ཅ་བ་སྐྱབས་
ནས་ཆོང་གཉེར་མི་སྤུལ་པར་ཆགས་པའི་མིང། བོད་ཀྱི་ཆོང་བ་ཁག་གཅིག་གིས་ཐོང་གསེབ་
ནས་དབྱར་རྩ་དབྱུན་འབྱུང་ཉ་སྐྱངས་ནས་ཆོང་ལ་ཕྱིན་ཡང། དུས་དེར་འབྱུ་གོང་མར་ཆགས་
སྤྱབས་དང་འབེལ་ནས་ཁོ་ཆོ་ཉ་ལོག་འདུག་ཟེར། གྲུང་གོའི་འོ་བྱེ་བཟོ་བྲ་ཉ་ལོག་ནས་མི་
ཐམས་ཅད་ལས་ཀ་མེད་པར་ཆགས་འདུག་ ལྟ་བུ།
ཉ་ལོག་བ། མ་ཅ་སྟེངས་བ། ཆོང་བ་ཉ་ལོག་བ།
ཉ་ལྷ་ཉ་ལ། [ལེགས་] ① ལྷན་རས་གཟིགས་རིགས་ལྷའི་ནང་ཆོན་ཞིག་ ② འཇམ་དཔལ་དབྱངས་
ཀྱི་མཆན་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག་
ཉ་ལང། རྒྱའི་བྲ་བ། རྒྱ་སྐད་ལུང་ཆག་
ཉ་ཤིག་ རྩོད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་རོ་མངར། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་མིག་རིམས་སེལ། ཅ་ནང་
སྟོང་བར་བྱེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཀ་ཀོ་འིག་དང། ཁ་ཀྱི་ག་ ལུ་དཀར། ཐོད་ལེ་ཀོར། ཉ་
ཤིགྱི་བཅས་སོ།

ཉག་སྒྲ། ལུང་པ་འཕེན་པའི་སྒྲ་དང་མགིན་པ་འགགས་པའི་སྒྲ། མགིན་པ་འགགས་པའི་སྒྲ་བས་ནས་
ཉག་སྒྲ་འདོན།

ཉང་། ① ཁོང་སྒྲ་སོགས་ནས་འོད་འཕྲོས་པ་སྟེ། ཐབ་ལ་མེ་སྒྲ་ནས་དམར་ཉང་ཉང་གྲེད། དཀར་ཁུང་ཁ་
ཉང་པེ་འདུག ② ཁེངས་ཟླེགས་དང་ཤོམ་ར་ལོ་མ་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། འཕྲོར་བོ་ཁྲིམ་དུ་ཉང་། གར་པ་དོ་
རར་ཉང་། ③ བལྟ་ས་གཅིག་ལ་བལྟས་ནས་བསྐྱད་པ་ལ་ཉང་འདུག་ཞེས་བརྗོད་སྟོལ་ཡོད།

ཉང་རྒྱ། རང་འཁོས་དང་མི་འཆ་མས་པའི་སྒྲོས་གཤོམ་གྱི་ཆོ་རྒྱུད་སྒྲིབ་ཆུ་ལ། བརྒྱ་བཤེག་སྒྲིབ་
འགྲུགས་ཀྱི་སྒྲོས་གཤོམ་ཉང་རྒྱ་ཆ་པོ།

ཉང་རྒྱ་ཆ་པོ། མཛོན་སུམ་ལ་བསྟོན་པའི་རྩལ་གཏམ།

ཉང་རྒྱ་ག བཏྲག་དབྱེད་མེད་པའི་རྟོལ་རྒྱ་ག རང་མཆ་མས་ཉང་རྒྱ་བ་གིས་ལས་ཀ་བྱས་པ།

ཉང་རྒྱ་བ་ཆ་པོ། ལས་ཀ་གྲེད་སྐྱངས་ཡ་ལུང་ཆེན་པོ།

ཉང་འགྲོས། ཉང་རྒྱ་གི་འགྲོས་ཏེ་མ་གྲུས་པའི་འགྲོ་སྐྱངས་སམ་ཁེངས་ཟླེགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་འགྲོ་
སྐྱངས་ཤེག བོ་རོག་རྒྱགས་པ་ལྟར་ཉང་འགྲོས་གྲེད།

ཉང་རྒྱ། ལྷ་རྒྱུད་སྒྲིབ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱ་ལག་ཅིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་སྟོན་བོད་རིགས་རང་སྒྲིབ་
ཁུལ་གྱི་ཞིན་ཉེ་རྩེད་དུ་ཡོད།

ཉང་རྟེ། སོག་པོ་གྲུང་མགོན་པོ་སྐུ་བས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་རྒྱ་ནག་ཆོས་འབྱུང་གི་ཤོག་གངས་ ༤
བར་ཉང་རྟེ་ཟེར་བའི་ཉང་རྟེ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། ལེགས་པ། ཆེན་པོ། བདག་པོ། མགོན་
སྐུ་བས་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པ་དང་། རྟེ་རྟེ་དབང་དུ་བསྐྱུ་བ་དང་བདུད་པའི་དོན་ཡིན་པས། རྟེ་ས་
སུ་གོང་མ་ཆེན་ཅི་རྟོང་གིས་གྲུང་གོ་གཅིག་གྲུང་བྱས། རྟེ་ས་སྟོན་དུ་བྱུང་ཟེན་པའི་རྒྱལ་པོ་ཉང་
གསུམ་དང་། རྟེ་ལྷ་ལས་ཀྱང་རང་ཉིད་ཡོན་ཏན་ཆེ་བར་སྒྲོམ་པའི་རྒྱལ་སྐྱེས་ཏེ་ཡོན་ཏན་ཉང་
གསུམ་དང་མཉམ་ཞིང་། བྱས་རྟེ་ས་ཏེ་ལྷ་ལས་ཀྱང་སྐྱག་པ་ཡིན་པར་མཆོན་ཕྱིར། ཉང་དང་རྟེ་
མིང་གཉིས་མཉམ་དུ་གཤེབས་ནས་བཏགས་པ་དེ་ནས་བསྐྱུང་རྒྱལ་པོ་རིམ་བྱུང་ཆོང་མར་ཉང་
རྟེ་ཞེས་པའི་མིང་ཆགས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད།

ཉང་གཏམ། ① བྱུང་རྒྱལ་གྱི་གཏམ། ② བསམ་སྒྲོམ་མེ་བཏང་བཀའ་དན་བཤད་པ་ལ་ཉང་གཏམ་བཤད་ཟེར།

ཉང་དུ། བལ་པོའི་སྐད་ཡིན་ཏེ། བཅོན་པ་ཞེས་པའི་དོན།
ཉང་པན་ནག་པོ། འབྲུང་ཅིས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་བཞི་མཆོམས་བརྒྱད་དབུས་དང་བཅས་པའི་ས་
བདག་གཙུག་པོ་རྣམས་ལས་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་བདག་གཙུག་པོ། མི་ལུས་གཡུའི་ལ་ཐོད་ཅན་
མདུང་ཐུང་ཐོག་ནས་དབྱིད་ཆེ་འཁྱིལ་པོ་ལ་ས་བདག་གི་བྱེད་ལས་གཙུག་པོར་བྱེད་མཁན་ཞིག
ཉང་པན་སྐྱལ་མེད། འབྲུང་ཅིས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་བཞི་མཆོམས་བརྒྱད་དབུས་དང་བཅས་པའི་ས་
བདག་གཙུག་པོ་རྣམས་ལས་དབུས་ཀྱི་ས་བདག་གཙུག་པོ། སྐྱལ་མེར་པོ་མདངས་དང་ལྷན་པ།
གཤེར་གྱི་བ་དན་ཕྱག་ན་བསྐྱམས་པ། དབྱིད་ཆེ་ར་བ་ལ་ས་བདག་གི་ལས་གཙུག་པོར་བྱེད་པ་
ཞིག་ཡོད་པར་བཤད།

ཉང་བ། [ཡུལ] ① བསམ་སྒོ་གཏོང་མི་སྐྱབ་པར་སེམས་སྟོར་བ་ལྟར་གྱུར་པ། སེམས་ཉང་བ། ②
དབུགས་ཉང་བའས་དབུགས་འཆང་བ། ཤང་ཐང་དུ་ཤབ་རྒྱག་གིས་བྱིན་པས་དབུགས་ཉང་བ།
ཉང་བྱག ① བར་གྱི་སྟོན་དང་རལ་སྟོན། ཁང་བ་དང་ར་བ་ཆང་མར་ཞིག་རལ་གྱི་ཉང་བྱག་ཞུགས་
པ། ② སྟོན་དང་ཞོར་འཁྱུལ། ལས་ཀ་འདི་བྱས་ན་ཉང་བྱག་གང་ཡང་མི་འདུག

ཉང་བྱབ། ཉང་བྱག་དང་དོན་གཅིག
ཉང་ཆང་། སྟོན་ཞུགས་པ། གཞུང་སྒྲེར་མཉམ་བསྐྱེས་ཀྱི་ཉང་ཆང་བྱུང་བ།
ཉང་ཆིག བསམ་སྒོ་མ་བཟང་བའི་གཏམ་བྱུང་བྱུལ།
ཉང་ཆོན་རི་མོ། ཞེས་པའི་སྐྱ་རིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དྲངས་གསལ་གྱི་ཆོན་སྐྱད་ནས་སྐབ་གཏོང་བྱས་ཏེ་
འོག་གི་རི་མོ་རྣམས་གསལ་པོར་མཛོན་པ་བྱེད་དགོས། དེ་བཞིན་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆུ་ཆོན་སྐྱ་
པོའི་ཆོན་སྐྱད་ནས་བྲིས་པའི་རི་མོ་ལའང་གོ

ཉང་མཆར་བ། ཤིན་ཏུ་ངོ་མཆར་བའི་དོན་ཡིན།
ཉང་ཐོས། ཞོར་འཁྱུལ་གྱི་བྱེད་པར་རམ། མི་མཐུན་པ། ཉང་ཐོས་གཏོང་། ཉང་ཐོས་ཆ་པོ། གཏོང་ཡོང་
གི་ཅིས་ལ་ཞོར་འཁྱུལ་གྱི་ཉང་ཐོས་བྱུང་། མི་འདི་གཉིས་གཟུགས་པོ་རིང་ཐུང་ཉང་ཐོས་མི་འདུག
ཉང་རལ། སྟོན་ཞུགས་པའོ། ཤོད་སྐྱངས་དང་བྱེད་སྐྱངས་ཅིང་པོ།
ཉང་ཤེད། ① ཤོད་སྐྱངས་དང་བྱེད་སྐྱང་ཅིང་པོ། རང་སྐྱང་གང་ཅན་གྱིས་ཉང་ཤེད་མ་བྱེད། ཉང་

ཤེད་ཅན་གྱི་གཏམ། ② རང་ཤེད་ཆ་ཤོ། ཉང་ཤེད་ཆ་ཤོ། ཉང་ཤེད་མུ་ཚུགས་ཀྱིས་ཡོ་བསྐང་
མི་བྱེད་པ།

ཉང་སང་བ། [ཡུལ་]ཆེས་ཆེར་ཉ་ལས་པ།

ཉང་སང་ཉོན་ཐོང་། ཉ་ལས་ཉེ་ལུས་གཡོ་འགྲུལ་དང་། དག་སྒྲ་བརྗོད་མེད་པ་རེ་ཞིག་ལུས་པའི་དོན་ཡིན།

ཉང་སངས། ཉ་ལས་པ་སྟེ། འདི་འབྲེལ་བ་ཅང་གི་དམ་སྟེན་པ་ལྟ་བུ།

ཉང་སེ། རང་པའི་བྱེ་བྲག་སྟེ། ལེགས་སྒྲུང་གི་སྒྲ་བྱུར་ཆག་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད།

ཉང་སོང་། ཉང་ཐོམ་དང་དོན་གཅིག་

ཉང་ཉང་། སྟོང་སྒྲ་འཆར་ཚུལ། སེམས་མི་དགའ་བས་སྟོང་སྟོང་ཉང་ཉང་དུ་གྱུར། སེམས་
དགའ་ཉང་ཉང་།

ཉད། སྟོ་བྱར་བུ། ཉད་ལངས་པ། དབྱ་དམག་རྣམས་ཀྱིས་ཉད་ཀྱིས་མཐའ་བསྐྱོར་བ།

ཉད་དེ། ཅི་བསམ་འདི་བྲན་མེད་པར་ཉོན་ཐོང་དུ་གནས་པ། དྲན་མེད་ཉད་དེ་མ་སྟོང་མཐོ་བསམ་ཐོངས།

ཉད་དེ་འཛོག་པ། སྟོའི་འཛོག་ལུགས་འདི་ཡིན་འདི་མིན་འཕྲོ་འདུ་བཀག་ནས་ཉ་ཐང་རེར་འཛོག་པ།

ཉད་དེ་བ། སེམས་མི་གསལ་བའམ། དྲན་པ་འཐོར་བའི་ཉམས། ཅི་བྲན་འདི་བྲན་མེད་པར་རེ་ཞིག་

ཉད་དེ་བར་ལུས།

ཉད་དེ་བ། སེམས་མི་གསལ་བའམ། དྲན་པ་འཐོར་བའི་ཉམས། ཅི་བྲན་འདི་བྲན་མེད་པར་རེ་ཞིག་

ཉད་དེ་བར་ལུས།

ཉད་པོ། དྲན་མེད་དམ་དྲན་པ་འཐོར་བའི་དོན། ཞེད་ནས་ཉད་པོར་ཤི་བ།

ཉད་པོར། [རྟིང་]སྟོ་བུར།

ཉད་ཉད། མགོ་འཐོམ་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། སྒྲག་ནས་ཉད་ཉད་བོས། ཉད་ཉད་བརྒྱགས་ལྟ་བུ།

ཉད་ཉད་པོ། ① དྲན་པ་འཐོར་བ་ལྟར་གྱུར་པའི་ཚུལ། དངངས་སྒྲག་སྒྲིམ་ནས་སེམས་ཉད་ཉད་པོར་

གྱུར་པ། ② དབུགས་ཉད་རྩེ་ཆེར་བྲིན་པ། ཐང་ཆད་ནས་དབུགས་ཉད་ཉད་པོར་གྱུར་པ།

ཉན། [སོག་]རྒྱལ་པོ། ཉོ་མོན་ཉན། དུ་ཉན།

ཉན་ཀན། ཞེས་པ་ནི་ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་རི་མོ་མཁའ་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་

ནི་རྟ་འབྲི་བར་ཤིན་ཏུ་མཁའ་ཤིང་བྲིས་པའི་རྟ་རྒྱལ་མཛོད་སྤྱི་ལོ་ཉམས་སྤྱང་ལྷན་ཡོད།
ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བཅས་བྱ་ནི་རྟ་དབྱེད་རི་མོ་དང་ཐུན་མེལ་རྟ་དཀར་རི་མོ་སོགས་ཡོད།
ཉན་ཀྱང་གོ་ནི་ལ། རབ་བྱུང་བཙུ་ལའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༧ལོར་བྲག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་ཐུན་
གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སྤྱི་ཡོད།

ཉན་འདལ། གོ་རྒྱ་ཆོར་རྒྱ་མེད་པར་འཕྲོམས་ནས་སྡོད་པ། དཔེར་ན། ལྷན་མོར་ཉལ་འདལ་བ་ཞེས་
པ་དང་། ད་བསམ་སྒྲུ་ཅི་གཏོང་གི་ཡོད། ད་ཕྱི་ནས་ཉལ་འདལ་བྱས་བསྐྱད་སོང་སོགས་ལྟ་བུ།
ཉན་ནི་ཉོན་ནི། རོ་སྤང་ཆུང་བ། སྤང་ཆ་ཉན་ཏུས་ཉན་ནི་ཉོན་ནི་བྱས་ན་དོན་སེམས་ལ་མི་ངེས།
ཉབ། བཏུང་བ་ཁ་རེ་རེ་དང་། རམས་པའི་དོན་ལའང་།

ཉབ་ཁོ་བྱུང་འཁོར་སྤྱི་བོའི་རིགས་ཀྱི་གྲོན་པའི་ལྷམ་འཇའ་སྤྲིགས་མ་སྒྲ་ཐུང་ཞིང་བཟོ་དབྱིབས་
ཤོལ་ཅེ་དང་འབྲུ་བ།

ཉབ་གང་། རྒྱལ་ཆང་སོགས་ཁ་གང་།

ཉབ་བརྒྱབ་པ། མཆུ་ཡིས་ཁ་གང་འཕྲེན་པ།

ཉབ་སྤྱ། རམས་སྤྱབས་ཀྱི་ཅ་ཅོའི་སྤྱ། ཟ་འཐུང་ཉབ་སྤྱ་དིར་དིར་དེ་འབྲུ་མ་བྱེད།

ཉབ་བཅད། འདོད་ཞེན་གྱིས་འཕྲོག་པ། རག་པས་ཆོང་བ་རྒྱལས་ཀྱི་རྒྱ་ལོར་ཉབ་བཅད་གྱིས་
འཕྲོག་བཅོམ་བྱས།

ཉབ་ཆ། གང་མོ་དགོད་ཚུལ་ཞིག

ཉབ་ཆི། སྤྱིད་པ་སྤྱེ་སྤྱེ་འཆངས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུན་ལས་དབང་མེད་ཏུ་སྤྱེ་ཉབ་ཆི་ཉབ་ཆི་ཞེས་འབྲེན་
པ། ཉབ་ཆི་བརྒྱབ་པ།

ཉབ་ཐོབ། ཤིན་ཏུ་རམས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོད་པ་ཐོབ་ཐབས་བྱེད་པ། ལས་འགན་ཉབ་ཐོབ་རྒྱབ་
པ། ཆོང་ཐོག་ཉབ་ཐོབ་གྱིས་ཉོ་བ།

ཉབ་འཐུང་། འདོད་རམས་ཆེན་པོས་འཐུང་བ།

ཉབ་མེ་ཉོབ་མེ། ཏུ་ངར་ཞིབ་ཆགས་མེད་པ། བྱ་བ་ཉབ་མེ་ཉོབ་མེ་བྱས་ན་ཁུངས་སྤྱབ་ག་ལ་ཡོད།

ཉབ་སྤྱ། ཉབ་ཆི་སྤྱེ། སྤྱ་ལ་སྤྱར་བན་འཆངས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུན་ལས་དབང་མེད་ཏུ་སྤྱེ་ཉབ་ཆི་ཉབ་

ཆེ་ཞེས་འབྲིན་པ།

ཉལ་སྤྱིད། སྤྱིད་པ། ཆམ་པ་པོག་པས་ཉལ་སྤྱིད་བརྒྱབ་པ།

ཉལ་འཆེམ། [རྫིད]ཉལ་འཆེམ་མམ་རོབ་ཅམ་པོ་རྣམས་ཉལ་འཆེམ་རྒྱབ་པ།

ཉལ་ཤ འདོད་རྩམས་ཆེན་པོའི་ཐོབ་ཐབས། ཐོན་སྐྱེད་ངལ་ཚུལ་ལ་ཉལ་ཤ་བྱེད་པ།

ཉལ་ཤང་ཅེ་ལུ། ཉལ་ཤང་མཆེ་ལུ་དང་འབྲ།

ཉལ་ཤང་ཆེ་ལུ། ཉལ་ཤང་མཆེ་ལུ་དང་འབྲ།

ཉལ་ཤང་མཆེ་ལུ། [མངོན]དབང་པོ་ལག་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག།

ཉལ་ཤང་ཆེ་ལུ། རྒྱ་སྐད་དུ་ཞན་རིན་ཀྱང་ཟེར་བའི་སྤྲན་གྱི་ཅ་བ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཉིད་དབང་ལག་ལ་ངོས་
འཛིན་པ་འདྲ་ཡོད་འདུག།

ཉལ་ག་ཤགས། འབྲན་བསྐར་གྱི་ཚོད་སྒྲེང་ངམ་ཉལ་ཐོབ་གྱི་ཁ་ཚོད། ཉལ་ག་ཤགས་མཉམ་བྱེད།

ཉལ་ཉལ། རྒྱན་དུ་ཞེན་ཆགས་ཆེན་པོ་དང་། ཡང་ཡང་བྱེད་ཚུལ། ཟས་ཞིམ་ལ་ཉལ་ཉལ་བྱེད་པ།

རྒྱ་ཁོར་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པར་ཉལ་ཉལ་མི་རུམ་པ།

ཉལ་ཉོབ། ཞིབ་ཆགས་མེད། ཁ་ཟས་ཉལ་ཉོབ་གྱིས་ཟ་བ། འདོད་རྩམས་དང་། རྒྱན་དང་། རྩོ་སྤྱོད་བཅས་ལ།

ཉམ་ཁྲེར། ① ཉམ་པས་ཁྲེར་བ་སྟེ་དངོས་པོ་སོགས་འདོད་པས་བདག་པོ་བྱས་པ། གཞན་གྱི་རྒྱ་ཁོར་

ཉམ་ཁྲེར་བྱས་པ། ② ཆེན་ཞུགས་ཏེ་བྱལ་བ་བྱས་པ། ཁ་ཟས་ཉམ་ཁྲེར། ཤ་རྩིང་ཉམ་ཁྲེར།

ཉམ་འཁྲེར། འཁྲེར་མི་འོས་པའི་རྒྱ་ཁོར་ཉམ་པ་བྱས་ནས་འཁྲེར་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་། ཉམ་འཁྲེར་

དབང་ཤིང། ཉམ་འཁྲེར་བཅན་དབང་།

ཉམ་རྒྱབ་རྒྱབ་ལངས། ཉམ་པའི་རྒྱབ་ལངས་རྒྱབ་པས་བྱེད་པ།

ཉམ་ཆེན། ཉམ་པ་ཤོད་མཁན། མི་ཉམ་ཆེན་གྱིས་ཉམ་པ་ཤོད། རྒྱན་མ་ཉམ་ཆེན་གྱིས་མི་གསོད།

ཉམ་བསྟོན། ཉམ་པས་སྟོན་འཇུགས། ཉམ་བསྟོན་བྱས་ཀྱང་བན་ཐོག་གང་ཡང་མེད།

ཉམ་ཐོས། ཐུན་མོང་གི་རྒྱ་ཁོར་སོགས་བརྒྱ་ཐབས་གྱིས་སྒྲངས་པའི་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་།

ཉམ་བྲི། ཟས་སོགས་བྱལ་གྲམས་བྱེད་པའི་བྲི། བཞའ་ཆེན་ཡོད་སར་ཟས་ལ་ཉམ་བྲི་ཞུགས་སྤྱིང་

པས་བག་ཐོན་བྱ་དགོས།

ཉམ་འདོད། ཉམ་ཆེད་འདོད་པ། ཉམ་འདོད་རྩིས་མེད། ཉམ་འདོད་ཀྱིས་གཞན་ལ་བཅན་འཇུག་གྱེད་པ།
ཉམ་བསྐྱ་བཅན་ལེན། ཉམ་པ་ཆེན་པོས་བཅན་ཐོབ་གྱེད་པ།
ཉམ་པ། ① འཛོལ་འདོད་ཀྱི་བརྒྱུ་མེས་ས། ཟ་ཉམ། འཕྱང་ཉམ། ལྷོ་ཉམ། ② རང་ཆོད་མ་ཟིན་པ།
མི་ཉམ་པ་ཆེན་པོ། ལྷན་ཆ་ཉམ་པ་མ་ཤོད། ཉམ་པ་དཔལ་ཐལ། ཉམ་པ་བཤད། ཉམ་པས་
འབྱེད། ཉམ་པ་འཇུགས། ཉམ་པ་རི་ཅམ་བཤད་ནས། བདེན་པ་གཡག་ཅམ་འཛོལ་རེ། ③ ལྷོ་
ཆས་དང་སྟོད་སོགས་ལ་རུལ་སྤངས་ཀྱི་གཡལ་ཞུགས་པ། ཉམ་པ་བརྒྱབ་པ།
ཉམ་པ་ཆེན་པོ། ཉམ་ཤེད་ཆེན་པོ་དང་བཅན་ཉམ་སོགས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།
ཉམ་པ་ཆ་པོ། གོ་ཤེས་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།
ཉམ་སྤྱ། རུལ་སྤངས་སྤྱ་གྲུང་བའི་གཡལ་སྤྱ།
ཉམ་པོད་ཅན། ཉ་ཅང་ཉམ་པ་ཆ་པོ།
ཉམ་བག་ལེབ། རུབ་བྱེགས་ལ་དར་གསོ་ཆེ་བའི་མགྲོགས་ཟས་ཤིག་ཏེ། བལ་ལེབ་སོབ་སོབ་ནང་
ཤལ་ལེབ་དང་སྟོ་ཆལ་སྟེན་སྟེན་བཅས་བརྒྱུག་ནས་བཟོས་པ་ཞིག་རེད།
ཉམ་སྟོན། འདོད་ཉམ་གྱིས་སྟོ་བ་ཉྱ་བྱ། ཉམ་སྟོན་ཚུར་ཤོལ། ཉམ་སྟོན་གྱིས་འཁྲུག་རྒྱུ་སྟོང་བ།
ཉམ་ཅོད། བདེན་པ་རང་ལ་མེད་རུང་དཔྱད་ཅོད་པར་གྱེད། ཡང་ན་བསྟོན་ཏོལ་ཞེས་པ།
ཉམ་རྩུག། གང་ལའང་མི་བསྟོས་པའི་ཉམ་པ་ཆ་པོ་འཇུག་རྩུག་ཆ་པོ།
ཉམ་བརྩས་ཀྱི་གྲོད་གཞི། མི་གཞན་ལ་གཡོ་ཐོལ་གྱིས་ཉམ་བརྩས་བྱས་ནས་བསགས་པའི་གྲོད་གཞི།
ཉམ་ཟས། ཉམ་པ་དང་གཡོ་རྩུག་གི་སྟོན་སྟོན་ཐོབ་པའི་ཟས་ནོར་གྱི་རིགས།
ཉམ་བཟུང་། ཉམ་འདོད་ཀྱིས་བདག་པོ་སྤྱད་པ། ཁྲིམས་འགལ་ཉམ་བཟུང་།
ཉམ་བཟུང་གི་ནག་ཉེས། ཉམ་པ་ཆེན་པོས་ཁྲིམས་མེད་དུ་བདག་ཐོབ་གྱེད་པའི་ནག་ཉེས།
ཉམ་བཟོས། གཞན་ནོར་ཉམ་པ་ཟོས་པ།
ཉམ་ཡུ། [རྫིང]ད་རྒྱལ།
ཉམ་ཡུས། རང་ལ་བདེན་དོན་མེད་ནའང་ཉམ་པའི་སྟོན་ཡུས་ལྟེ་བཤད་པ། བསྟོན་ཉམ་གྱི་ཡུས།
མི་མང་པོའི་ཁྲོད་དུ་ཉམ་ཡུས་མ་ཤོད།

ཉམ་ཡུས་བཤད། ཉམ་པ་ཆེན་པོས་རང་ལ་བདེན་དོན་མེད་ནའང་ཡོད་པ་དང་། བབ་ཐོབ་མེད་
ནའང་ཡོད་པ་རྩོད་པའི་དོན་ཡིན།

ཉམ་ལུ། [ཡུལ]སྤྱ་གྲུའི་ལྷ་མ།

ཉམ་ཤེད། དཔུང་ངོམ་མཁ་ཁྲིམས་མེད་ལུགས་མེད། འོས་མེད་ཉམ་ཤེད། ཉམ་ཤེད་གང་འདོད།
ཉམ་ཤེད་ཁྲལ་བསྐྱ།

ཉམ་ཤེད་ཆ་པོ། ཉམ་པ་ཆེན་པོ།

ཉམ་བཤད། མ་ཤེས་ཤེས་མདོག་དང་། མ་ཡིན་ཡིན་མདོག་གི་སྐྱད་ཆ་བཤད་པ།

ཉམ་སེམས། འདོད་པ་ཆེན་པོ། ཉམ་སེམས་རྒྱན་བཅངས། ཉམ་སེམས་ཆེད་འབར།

ཉལ་མདངས། ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་སྐྱེལ་རི་མོའི་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཐབས་ཅལ་ཞེག་ཡིན། དེ་ནི་ནམ་མཁའ་
དང་། སྤྲིན་པ། རྩ། སྤང་ལྗོངས་སོགས་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རིགས་ལ་རང་རང་ཁ་དོག་སོ་སོའི་ཆོན་
རྒྱ་སྐྱེད་དེ་ཉལ་མདངས་བརྒྱབ་པར་ཟེར།

ཉུ་པ། རྩོ་རྩ་བགས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་ཡིན་པར་སྡེ་སྡིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་
པའི་མན་ངག་རྒྱུད་གྱི་འབྲེལ་པ་བཞི་རྩོན་ལས་གསུངས།

ཉར། ① ཉར་སྒྲོག་པའི་གཏམ། ཉར་བཤད། ཉར་ཆ་པོ། ཁོའི་སྐྱད་ཆ་དེ་དག་ཉར་རེད། ཉར་མ་
ཤོད། ཉར་ཆ་པོས་ཉར་གཏམ་མ་བཤད་ན། ཉར་རྒྱུད་དུ་གད་མོ་ཤོར་དོན་མེད། ② རྩོ་བྱར།
ཉར་གྱིས་ཁོ་བ།

ཉར་གྱིས་སྡོད་པ། རྩོ་སྡོད་ཉར་ལང་མི་བྱལ། མིག་ཉར་ཏེ་ལྷ་བ། ཡང་ན་ཞག་གསུམ་གཤེད་སེམས་པས་
ཤེས། ཡང་ན་ཉར་ཏེ་བལྟས་པ་ཤེས།

ཉར་སྒྲོམ། མིག་གིས་ཉར་རེ་ལྷ་བའམ་ཅེར་རེ་བལྟས་ཏེ་སྒྲོམ་པ།

ཉར་སྒྲ། ཐང་ཆད་པའི་ངལ་སྒྲའམ་གཉིད་དུས་ཀྱི་སྒྲར་སྒྲ། འཆེ་ཁའི་ཉར་སྒྲ། ཉར་སྒྲ་ཆ་པོ།

ཉར་ཅན། མི་ཉམ་པ་ཅན་ནམ་ཁྲལ་པ།

ཉར་ཆེན། ཉར་ཆེན་པོ་སྟེ། མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་ཤོད་པ་རྩུན་གཏམ་ཉུད་གྱིས་སྒྲོག་པ་པོ།

ཉར་ཏེ། རྩོ་བྱར་དུ་དཔེར་ན། ཉར་ཏེ་ལངས། ཉར་ཏེ་འགོ་ཞེས་ལྷ་བ།

ཏར་གཏམ། ལུད་གཏམ།

ཏར་ཐོན། མྱོ་བྱར་དུ་ཐོན་པ། ཁྱོད་མཆམས་དམ་པོ་ཏར་ཐོན་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན།

ཏར་གདོང་། མཆོ་སྟོན་ལུལ་གྱི་ཡུལ་ཞིག་གི་མིང་རྟེན།

ཏར་འདོན། ཏར་ཐོན་དང་དོན་གཅིག

ཏར་པ། ① མི་ཏམ་པ་ཅན་ནས་ཁྲམ་པ། ② བར་མཆམས། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཏར་པ་མི་ཤོང་བ་
ཅམ་ཞིག་འདུག ཅིག་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྟོང་ཏར་པ།

ཏར་པོ། ① ཆོན་མདངས་རྣམ་པར་བཟ་བ་དང་རྒྱང་བཟག་ཆེ་བ། ཁྱོན་པ་ཏར་པོ། ཏར་པོ་བཟོ་བ།
མིག་ལས་དུ་ཏར་པོར་བཟ་བ། ② [ཡུལ] དཀྱོག་དཀྱོག་ཆེ་བ། སྟོད་པ་ཏར་པོ། མི་དེ་ཏར་པོ་
ཞིག་ཡོད་པས་གང་བྱས་པ་ཆང་མ་སྟོམ་པོ་ཞིག་ལས་མི་ཡོང་། ③ མིག་གདངས་ཏེ་ལྟ་ཚུལ།
མིག་གཉིས་ཏར་པོར་གདངས་ཏེ་ལྟ། ཏར་པོར་ལྟ་བ།

ཏར་བ། བྱ་ག་དང་ཁུང་བྱའམ་བར་ཐག་གི་མིང་།

ཏར་བར་མི་ཤོང་། ① མི་ཆད་ཅམ་ཤོང་བའི་བར་སྟོང་ཆེ་བ། ② ལས་ཀ་ཏར་ཐོམ་ཆེ་བའི་དཔེ།

ཏར་མིག་ཁུང་བྱ། ཅིག་དབར་ལ་ཏར་མིག་གཅིག་བཏོན་པ།

ཏར་ལངས། མྱོ་བྱར་དུ་ལངས་པ། གྲལ་གྱི་ནང་ནས་ཏར་ལངས་བྱས་པ།

ཏར་བཤད་པ། ལུད་གཏམ་བསྒྲགས་པ།

ཏར་སོང་། དོན་གཞི་དངོས་དང་བྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གྱུར་སོང་བ་དང་། ལུད་གཏམ་ལའང་།

ཏར་བསྐྱེགས། དུང་དང་མགོན་བྱ་ལྟ་བུ་སོལ་མའི་ནང་ཐེན་བར་བཞག་ནས་བསྐྱེགས་པ་ལ་ཟེར་རྟེ།

དེ་ལུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་གཅེས་བསྟུས་

ཀུན་གསལ་སྤང་མཛོད་ལས། དུང་མགོན་ཤ་དུ་དུར་ཐོད་རྣམ་བཞི་དང་། རྒྱག་ཁྲག་སྟེམ་པའི་

འདེབས་སྟན་བསྐྱེག་དགོས་རྣམས། ཏར་བསྐྱེགས་དུ་བཡལ་བའི་དཀར་སང་གཅེས། བོང་མ་

བཞི་པོ་ཞབས་རྟོལ་རྩ་མའི་ནང་། སོལ་བས་བཀང་བའི་དབྱུས་བཅུག་རྩས་མ་དེ། སྟེད་བུའི་

ཁར་བཅུགས་རྒྱང་གདོང་འབར་རིམ་བཞིན། སོལ་བ་ཁ་གསལ་གཏིང་ནས་འཆོས་པར་

བསྐྱེགས། མ་འཆིག་སྟོད་དང་ནག་པོ་རྟེལ་འབྱུ་ཅམ། བཅག་ལ་བཞགས་ནས་གང་འདུག་དོར་

བར་བྱ། བྱང་མོད་གཉིས་པོ་ཆད་པར་གཏོང་དགོས་ནམས། བསྐྱེད་པར་མི་བྱ་མ་གཏོགས་ཐལ་
བ་དགོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཏར་ཏུར། ཏ་རི་ཏུ་རིའི་བསྐྱེད་ཆེན་
ཏར་ཏོར། ཏ་རེ་ཏོ་རེ་ཞེས་དོན་པོ་མེད་པ།
ཏལ། ཁ་གདངས་ནས་དབྱུགས་ཐུང་ལ་རྩལ་བ་འབྱེན་རྩལ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཁྱི་ཆ་བས་གཏུང་ནས་
ཏལ། དབྱུགས་ཏལ་བ་ཞེས་དབྱུགས་མི་བདེ་བར་བྱེན་བྱ་འཆངས་པ།
ཏལ་སྐྱེས། ཏལ་ལ་བསྐྱེད་ནས་བཏགས་པ་འབྲལ་བྱ་ཤིང་མཉམས་ཤིང་རིད་པར་འབྱུར་བའི་མཆེན་
ནད་ཅིག་གི་མིང་།
ཏལ་ཁྱི། འབྱུང་ཅིས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་ཞག་དུས་ནམས་ལ་དུས་སུ་རྒྱ་བའི་ས་བདག་ཅིག་ མིའི་ལུས་
ལ་ཁྱིའི་མགོ་བོ་དང་སྐྱལ་གྱི་མཐུག་མ་ཅན། ལྷེ་མའི་ཞགས་པ་བརྒྱུངས་པ་འབྲལ་བ། ཁ་རྒྱུངས་ནག་
པོ་སྤྱིན་ལྟར་འབྲིགས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་བཞེས། གཙོ་བོ་རོ་དང་བག་མའི་ལས་ལ་གོ་ཡོང་སྤྱོད་
པའི་ས་བདག་ཅིག་ ལོ་བའི་ས་བདག་གནས་ཕྱོགས་ལོ་རེ་བཞེན་གཡོན་བསྐྱོར་བྱ་ཤིང་སྤྱོད་དང་།
དེ་ནས་བྱང་སྤྱོད། ཏུབ་སྤྱོད། ལྷོ་སྤྱོད། སྤྱར་ཡང་ཤར་སྤྱོད་བྱ་ཤིང་ཞིང་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ལས་
དང་བྱ་བ་གང་བྱས་ཏེ་ཁྱི་གནས་ཕྱོགས་ཁ་གཏད་ནས་ལས་འགོ་བཙུགས་མི་རུང་བར་བཤམ།
ཏལ་མདངས། ཞེས་པ་ནི་ཐང་ག་དང་ཐྲེབས་རིས་སོགས་ཀྱི་དོས་སུ་སྤྱིན་དང་མེ་རྟོག་སོགས་ཀྱི་
མདངས་རྒྱབ་སྐྱབས་ཆོ་ནས་སྐྱུ་བར་ཏལ་མདངས་རྒྱབ་དགོས།
ཏལ་བ། [ཡུལ] དབྱུགས་འཆང་བ། དལ་དུབ་ཀྱིས་དབྱུགས་ཏལ་བ། གཉིད་རྒྱུགས་ཀྱིས་ཏལ་བ།
རྒྱུགས་པས་དབྱུགས་ཏལ་བ།
ཏལ་ལེ་བ། དབྱུགས་འཆང་བའི་དང་ཚུལ། དབྱུགས་ཏལ་ལེ་བར་རྒྱུག་བཞེན་འོང་བ།
ཏལ་ལེ་རྟོལ་ལེ། ལས་ཀ་ཞིབ་ཆབ་མེད་པའི་ལས་སྤངས། བསམ་སྒོ་ཏལ་ལེ་རྟོལ་ལེས་དོན་མི་
རྟོགས། ལས་ཀ་ཏལ་ལེ་རྟོལ་ལེ་བྱས་ན་གྲ་འབྲིག་པོ་མི་ཡོང་།
ཏལ་ཤ དབྱུགས་ཏལ་བའི་ཉམས། དལ་དུབ་ཀྱིས་ཏལ་ཤ་ཐོན་པ།
ཏལ་རྟ། མོང་གོལ་ཁལ་ཁའི་ཡུལ།

ཉལ་ཉ་ནེ་བཅུན་དམ་པ། ཁལ་ཁ་ནེ་བཅུན་དམ་པ་སྟེ། བོད་དུ་ཁ་སྟེའི་ནང་ཁལ་ཁ་ནེ་བཅུན་དམ་པ་
སྟེ་སྤེང་རིམ་བྱོན་གྱི་སྟོར་བཞོད་ཡོད་པ་དེར་གཟིགས།

ཉལ་ཉལ། དབྱགས་ཉལ་བའི་ངང་ཚུལ།

ཉལ་རྟོལ། ཉལ་ལེ་རྟོལ་ལེའི་བསྐྱས་ཆིག་

ཉས་ཚོད་པ། བྱ་བ་གང་ཞིག་ཆམ་ཆོམ་གྱི་རང་བཞིན་ལས་བྱལ་ཏེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ཐག་
ཚོད་བྱང་བ།

ཉས་པ། ① ཉལ་བ་དང་འབྲ། ② དག་ཡིག་ལ་ལར་འབྱུང་ཁྲག་དང་དོགས་པ་ཟ་བ། རྟོར་བ་སོགས་
ལ་འཇུག་པར་བཤད།

ཉས་པོ་རི། བོད་གྱི་རི་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟོ་ཁ་བསམ་ཡས་སུ་ཡོད།

ཉི་ཀ ① ལུས་གྱི་ཆ་གང་འབྲགས་པས་དབྱགས་གྱི་རྒྱ་བ་འབྲགས་ཏེ་དབྱགས་སྒྲགས་པ་ལྟར་ཐོན་
སྟེ། ② འཕོ་བ་སྟོང་སྐབས་རྣམ་ཤེས་ཡར་སྤར་མར་འབེབས་བྱེད་པར་སྐད་ཁོང་ནས་དབྱང་
ཞིང་ཀན་གྱི་སྐབས་ནས་འདོན་པའི་སྟེ་ཞིག་

ཉི་ཀ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ལྷགས་པག་སྟེ་ལོ་༡༩༡༡ལོར་བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་
གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཉི་ཀ་དགོན་པ་བཟ་ཤིས་ཆོས་འཁོར་གླིང་། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་དུས་མི་གསལ། ད་ལྟ་
མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཉི་མ་ལ་ཡ། [ལེགས] རི་བོ་གངས་ཅན། རི་བོ་འདི་ནི་འཛམ་གླིང་ཐོག་རི་རྒྱད་མཐོ་ཤོས་དང་། ཆེས་
རིང་ཤོས་ཤིག་སྟེ། བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལུབ་སྟོགས་སུ་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། ལུབ་པ་ཅི་མི་ཐན་
གྱི་བྱང་མཐའ་ནས་ཉིན་རྒྱ་དང་། བལ་པོ། འབྲས་ལྗོངས། ཤར་འབྲུག་ཡུལ་གྱི་བར་དུ་བརྒྱངས་
པའི་རིང་ཆད་སྟེ་ལེ་༢༥༠ཙམ་དང་། ཞིང་ཆད་སྟོན་ནས་བྱང་བར་སྟེ་ལེ་༢༠༠ནས་༣༥༠བར་
ཡོད་པ། མཐོ་ཆད་ཆ་སྟོ་མས་བྱས་ན་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ལས་སྟེ་༢༠༠ཙམ་གྱིས་མཐོ་བ་ཡོད་ཅིང་།
དེའི་ནང་ནས་མཐོ་ཤོས་རྩོམ་གྲང་མ་ཟེར་བ་དེ་ནི་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ལས་སྟེ་༤༤༥༨.༡ རྩམས་བ་
ཡིན། རི་རྒྱད་འདིའི་བྱང་ལ་ཡོད་པའི་ཉི་མེ་གངས་རི་ལ་ཉི་མ་ལ་ཡ་བྱང་མ་ཟེར།

ཉི་ཉི། ① སྒྲེག་པའི་གད་མོ་འཕམ་མཛེས་པའི་རྣམ་འགྲུར་གྱི་གད་མོ། ② ཁོ་པའི་གད་མོ་ཞིག
ཉིག་ཉིག་ ཅུ་པའི་སྒྲ།
ཉིན། མ་དགའ་བའམ་མཐོང་ཆུང་བྱེད་པ་མཆོན་པའི་སྒྲ་སྒྲ་ཞིག
ཉིན་སྒྲ། རྒྱ་གར་ཉི་ཆུ་ལོ་ཉིན་རྒྱ་འབབ་པའི་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་སིན་རྒྱའི་སྒྲ་རྒྱར་ཆག་ནས་དེ་ལྟར་འཕོད།
ཉིན་རྒྱ། རྒྱ་གར་གྱི་མིང་གཞན་ཉི། སིན་སྒྲ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འགྲུར་བར་མདོན།
ཉིན་རྒྱ། རྒྱ་གར།
ཉིའི་ཀ། བར་རུས།
རྒྱ། སྒྲའི་བྲེ་བྲག་ཅིག་སྒྲེ། ཐུག་པ་རུ་རུ་འཕྱང་། བག་གིས་རུ་སྒྲ་བསྒྲགས། རུར་བ་རུ་རུ་འཐེན་པ།
རུ་ཡུ་དབང་། ཆོས་ལུགས་སྐྱོང་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་དོན་དེ་ཆོ་ལོ་ཞིག
རུ་ཡུ་ཉོ་དབང་། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲེ་བསྐྱན་སྤང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཟེར་བའི་དོན།
རུ་ལྷ། ཐང་ཆད་སྐབས་དབུགས་རིང་གཏོང་བའི་སྒྲ།
རུ་སྒྲ། ཁ་ནས་རུ་རུ་ཟེར་བའི་སྒྲ།
རུ་ཆེན། བི་ཤང་གི་བྲེ་བྲག་ཅིག
རུ་ཆེན་འཁོལ་འཛིན། སར་ལྷ་ལྷན་སྒོན་ལམ་གྱི་རུས་སུ་རུ་ཆེན་བཏང་ཆོག་པ་ཞེས་ཆོགས་ཆེན་
ཞལ་འོང་དགོངས་པ་ཞུས་པའི་འཁོལ་འཛིན།
རུ་ཐུག་ཐབས་མེད་རུ་ལྷུང་བ།
རུ་ཐུག་སྒྲ། ཉི་ཐོག་སྤྱད་འབྲ།
རུར་མ་དགོན་པ། མིང་གཞན་མདོ་སྒྲགས་བཤད་སྒྲུབ་བསྐྱབ་གཞིས་དར་རྒྱས་སྤིང་ཞེས་ཟེམ་ རབ་བྱུང་
བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་སྒྲུབ་སྒྱི་ལོ་༡༥༥༣ ལོར་ར་ཆང་སྒྲ་མ་སྒོ་བཟང་ཆོས་དར་གྱིས་བཀྲལ། ལུབ་མཐའ་
རྩིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་འུལ་ཤོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ ཆུ་དམར་ལེབ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རུ་རུ་རུ། ཆུ་དོང་རུ་བབས་བའམ། ར་ཆང་སོགས་འཕྱང་བའི་སྒྲ་ལྟ་བུ།
རུ་རེ་བ། མིག་གིས་ཅེ་རེར་ལྟ་བུ། ལུ་གུས་ཅེད་མོ་ཅེ་ཆས་ལ་མིག་རུ་རེ་བར་ ལྟ་བུ།
རུ་རེ་བ། ཅེ་རེར་གདངས་པའི་རང་རྒྱལ།

རྩ་ལའི་རྩ། རིང་གེར་ཉན་གྱི་ཕ་བཞི་པ་ཐོ་མོས་ལ་ཕ་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་གི་གསུམ་པ། འབྲི་གྲང་
པའི་སྤྱི་ན་བདག་ས་སྤྱི་ལ་དམག་བྲངས་མཁན་དེ་ཡིན།
རྩ་ལུ་ཀ་བྲག་སྤྱི་རྩ་བའི་མིང་ཡིན་པར་གཡུ་ཐོག་བྲག་བྲེག་མ་དང་། སྤྱི་མས་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་
པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམས་བཤད་བདེ་བའི་འདོད་འཛོལ་ས་གསུངས།
རྩ་ཤོར་ཤོར། ལས་ཀ་བྲེལ་ཆེན་པོར་བྱེད་པའམ་ལམ་ལ་རྟམ་རྟམ་པོར་འགྲོ་བའི་རང་བཞིན་ཏེ།
དབྱུགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་མནན་དཀའ་བའི་རྒྱེན་ལས་ཁ་ནས་རྩ་རྩ་ཡི་སྤྱི་ཕུ་འདེབས་པ་ཇི་བཞིན་
འབྲིན་པར་བྱེད་པའི་ངང་ཚུལ།
རྩ་རྩ། ཐུག་པ་ཆ་པོ་སོགས་འཐུང་སྐབས་ཀྱི་ཕུ་ཕུ་དང་རྩ་རྩ་མི་བྲ།
རྩ་རྩོད་ཤོན་པ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༠ལོར་བྲག་བཏབ། ཐུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། མཆོ་སྤྱོད་ཟེ་ཡིང་ཁྲོད་བྱེད་པོ་དང་།
རྩ་ལ། ཐེལ་ཅེ་རྒྱབ་པར་དགོས་པའི་ལ་ཆ་ལྟ་བུ་ཞིག
རྩ་ལའི་རྒྱ་སྤེལ། ལུ་ཡིག་རྒྱ་སྒྲོགས་ལ་ཐེའུ་སོགས་པམ་ནས་རྒྱ་བཅད་རྒྱབ་སྤངས།
རྩ་ད། ཐུང་ན་སྤྱིས་པ་མཆོན་པའི་སྤྱི་ཞིག་སྤེ། གྱེ་མ་གྱེ་རྩ་ད། ཨ་རྩ་ད་ལགས་ཞེས་པ།
རྩ་ད་རྩ་པོ། [རྩིང] ཤིན་རྩ་རྩ་བ་པ།
རྩ་མེད་ལ། རྩོ་ལུལ་ལས་འདས་པ་སྤེ། རྩོ་བྱར་དུ་བྱུང་བའི་དོན་ཡིན།
རྩ་མེད་ལ། འདི་ཡང་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་སྤྱི་ཐོན་པོ་མ་བྱུང་བ་ལས། དོན་དུ་ཐང་ཤིའན་རྩ་མེད་རྒྱ་ཡིན།
རྩ་བ། ① རྩ་མ་ཆང་སོགས་རྩ་བ་གང་། རྩ་བ་རྒྱབ་པ། ཨ་རག་རྩ་བ་གང་བཏུང་། རྩ་རྩ་བ་གང་། རྩ་བ་
གཅིག་རྩ་བ་དོ། ② བཏུང་བ་འཐུང་ཚུལ། ར་རྩ་རྩ་བ་གིས་འཐུང་བ། ཐུག་པ་རྩ་བ་གིས་
འཐུང་། རྒྱ་མཆོ་རྩ་བ་གིས་འཐུང་བ།
རྩ་བ་སྒྲོར། བཏུང་བ་རྩ་བ་འཐུང་གི་རེས་སྒྲོར། པོར་པ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཆང་རྩ་བ་སྒྲོར་བྲས་ཏེ་བཏུང་བ།
རྩ་བ་གིས་འཐུང་བ། རྩ་བ་གང་གིས་འཐུང་བེན་པ་བྲ་བའི་དོན་ཡིན།
རྩ་བ་རེས། པོར་པ་གཅིག་གི་ནང་ནས་རེས་སྒྲོར་གྱིས་འཐུང་བ།
རྩ་བ་ལོག་རྩ་བ་ཆེན་པོས་ཡང་ཡང་འཐུང་སྒྲོར། རྩ་རྩ་བ་ལོག་བརྒྱབ་སྤེ་འཐུང་བ།

རུ་ལུ། ཞེས་པ་ནི་གཡར་མིང་ཡིན། རུ་ལུ་ནི་གནའ་པོའི་ཆང་སྔོན་ཡིན་ལ། ཆུའང་ལྷགས་ཀྱི་ཡོད།
རུ་ལུ་ནི་ཅང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐོན་པ་དང་། ཁྱེད་ཆེད་ཀྱི་པོའི་རུས་སྐབས་སུ་དར་
སྲོལ་ཆེན་པོ་བྱུང་། དེའི་དབྱིབས་ནི་སྒོར་ལེབ་སྒྲེ་རིང་ཅན་དབྱང་པའི་སྟེང་དུ་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་
གཟུགས་བརྟན་ཆ་གཅིག་ཡོད་པ། ཁེབས་གཙོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བརྒྱའི་དབྱིབས་ཀྱི་རྒྱ་སྒྲོས་ཀྱང་
བྲས་ཡོད། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༣ལོར་རྟོ་ནན་ནས་ཆེད་པའི་ཁྱེད་ཆེད་རུས་སྐབས་ཀྱི་རུ་ལུ་ཆེན་པོ་དེ་
ནི་ཞབས་མཐེལ་ཀྱི་འོག་དུ་སྟོག་ཆགས་མནན་ཡོད་པ། ཁེབས་གཙོད་ཀྱི་བརྒྱའི་དབྱིབས་དུ་ཁྱེད་
ཁྱེད་ལངས་བསྐྱད་པ་ཞིག་གིས་བརྒྱན་ཡོད་པའོ།

རུའེ་སི་ལེ། ཞེས་པ་ནི་ཨ་རིའི་གྲགས་ཅན་ཀྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་སྐྱུ་རྒྱལ་ནི་སྐྱུ་
རྒྱལ་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཞེས་པའི་འདོད་ཆུལ་འཛིན་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་གི་གསར་རྩེ་
བརྩམས་བྲུང་ནི་རྟོང་གི་རི་མོའི་ཤྲགས་རྒྱེན་འོག་བྱུང་བའི་བཅད་དང་ཆོན་མདངས་གཞི་
མཚུངས་པ། གར་ཕྱོགས་སྐྱུ་རྒྱལ་ཀྱི་ཉམས་འགྱུར་དང་། རྒྱ་སྒྲོས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅས་ལྷན་ཡོད།
ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བརྩམ་བྱ་སྐྱད་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ནི་སྟེང་མ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན།

རུ་ལ། ① མིག་གི་རྣམ་འགྱུར་ཞིག་སྟེ། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མིག་རུར་རུར་བརྟམས། རུར་རེ་བརྟམས་ལྟ་བུ།

② སྤའི་བྲེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། རུར་སྐྱ་བྲག་ ③ རྒྱལ་ཅའི་ས་ཁུལ་དུ་རུར་ཞེས་སྤང་མའི་དོན་ལགོ།
རུར་སྟེད། བརྟན་འགྲུས་ཆེན་པོ་བྱེད་པ། སྟེང་རུས་རུར་སྟེད། སྟོབས་འབྱོར་ཡོང་ཐབས་རུར་སྟེད་བྱེད་པ།
རུར་ཐག་ འབད་རྩོལ། ཞིང་ལས་རུར་ཐག་བྲས་ནས་ལོ་ལེགས་ཡོང་ཐབས། རུར་ཐག་འབད་ཐག་
གིས་ངལ་རྩོལ་གྱིས། རུར་ཐག་འབད་ཐག་གིས་སྟོབ་སྟོབ་བྱེད་པ།

རུར་པ། ཡང་ཟེས་ཆེ་ལ་རྣམ་རིག་བཟུང་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། མི་རུར་པ་ཞིག་རེད། རུར་པ་དེར་
ཞོན། ལུལ་སྐྱད་དུ་རུར་ཟེར་བ་དང་འདྲ།

རུར་པོ། ① ལྷུང་པོ་ཡང་ཟེར། བརྟན་པ་ཆེན་པོ་འཕྲོད་ཁུང་ཆེ་བ། ལས་རོགས་རུར་པོ། ལས་ཀ་
ལ་རུར་པོ། གཞན་དོན་དུ་རུར་པོར་འཛིན་པ། ག་སྤྲིག་རུར་སྟོར། ② རིག་པ་སྤྲིམ་པོ། རྫོ་རྩེ་
རུར་པོ། མིག་རུར་པོར་རྟུ་བ།

རུར་བག་ཅན། འབད་རྩོལ་ཅན།

རྩྱ་འབྲངས་ཞེ་བསྐྱེད། རྩྱ་བཙུག་ཆེ་བསྐྱེད། བྱ་བ་གང་བྱེད་ཀྱང་རྩྱ་འབྲངས་ཞེ་བསྐྱེད་ཀྱིས་
བྱས་ན་མི་འགྲུབ་པ་མེད།

རྩྱ་བཙུག་ སྤྱིང་རྩྱས་ཀྱིས་འབད་སྤངས། ལས་དོན་ལ་རྩྱ་བཙུག་ཀྱིས་ཞུགས་པ། རྩྱ་བཙུག་
ཐོན་ཆུང་གིས་ཆུལ་ཁབ་འཛུགས་སྐྱོན་བྱེད་པ། རྩྱ་བཙུག་དཀའ་ཐུབ། རྩྱ་བཙུག་ཅན།

རྩྱ་རེ་བ། མིག་ཅེར་རེ་བར་ལྟ་བ། མདུན་ཕྱོགས་ལ་རྩྱ་རེ་བ་ལྟ་བ།

རྩྱ་ལེན། ལྟར་ལེན་ཏེ། དང་བས་འབད་བཙུག་བྱེད་པ།

རྩྱ་སེམས། བཙུག་འགྲུས་ཆེ་བའི་སྤྱིང་སྤྱོདས། ལས་དོན་རྩྱ་སེམས་སྤྱོད་མེད་བྱེད་པ།

རྩྱ་རྩྱ། ① བྱ་བྱིའུའི་གཤོག་སྒྲ་དང་མེ་མདའི་མདེའུའི་སྒྲ། བྱ་ཁྱ་རྩྱ་རྩྱ་ཀྱིས་འཕྱར། ② རོ་
མཆར་ཀྱིས་ལྟ་བ། རོ་མི་ཤེས་པའི་མི་གཅིག་ལ་མིག་རྩྱ་རྩྱ་ལྟ་བ།

རྩྱ། ཆིག་གི་གཏེར་མཛོད་ རྩྱ་རྒྱན་གྱི་མིང་གཞན་ཡིན་པར་བཤད།

རྩྱ་པོག་པ། བཞའ་པོག་པ་རྒྱོན་པ་ཆགས་པ།

རྩྱ་རྩྱ། མི་རིགས་ཤིག་གི་མིང། འདི་ལ་རྩྱ་རྩྱ་ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད། ཁ་ཆེའི་རིགས་ཤིག་ཡིན།
ཏེ། ① ཏེ་ཏེ་ཞེས་པའི་བཞད་གང་གྱི་སྒྲ། རོ་ཤེས་པའི་མི་དང་འཕྲད་ཆེ་ཏེ་ཟེར་བ། ② གྱེ།

ཏེ་བཏབ། ཨ་མདེའི་སྒྲ་ལ་རྩྱ་བའམ་ཆོ་རེ་འདེབས་པ།

ཏེ་བག ཁྱད་པར་རམ་ཏང་ཐོས། ཞུ་དོན་ལ་འགལ་འཛོལ་གྱི་ཏེ་བག་ཆེན་པོ་མེད། ལྷུང་སོང་ཅིས་
འཕོར་གྱི་བར་ལ་ཏེ་བག་ནོར་འཁྲལ་མང་ཅམ་འདུག ས་མཆམས་ཐིག་རྟགས་གྱི་བར་ལ་ཐལ་
འཁྲམས་གྱི་ཏེ་བག་ཆེན་པོ་འདུག ཏེ་བག་ཤིག་ཅམ་ལ་ཁྱད་པར་མཛོ་ཅམ་ཞིག

ཏེ་བག་ཁབ་ཁོངས། སྒྲིག་སྒྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤྱོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྒྲ་དུ་error range ཟེར།

ཏེ་བཟླ། [ཤེགས།] འཕྲོག་མི་ལོ་རྒྱ་བས་ཏེ་ཞེས་པ་ནམ་དུ་བྱེད་བརྒྱད་པ་འཕོད་སྤྱིའི་དོན་དུ་དགོངས་
ནས་གྲུ་རྩྱ་ཞེས་བསྐྱར་བ་ཐད་བསྐྱར་དང་། མར་པ་ལོ་རྒྱ་བས་ཏེ་ཞེས་པ་དམིགས་གསལ་
དུ་གྲེས་པའི་དོན་ལ་འཕྲག་པས་སྐབས་འདིར་དུ་གྲེས་པ་རྩྱ་ཞེས་བསྐྱར་བ་ནི་དོན་བསྐྱར་
ཡིན་པར་བཤད།

ཉེ་མ། [ལེགས་] ① གསེན་ ② མེ་ཏོག་ཅམ་པ་ཀ

ཉེ་མ་ལྷ་དྲ། [ལེགས་] འཛམ་གླིང་།

ཉེ་མ་ལུང་པའི་དགོན་པ། ལྷག་བཟའ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྐྱ་འབྲུམ་
རྫོངས་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཉེ་རམ་པ། [ལེགས་] ཆོགས་བདག

ཉེ་རུ་ཀ [ལེགས་] ① ཁྲག་འཕུང་། ② འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ ③ ཁོ་བོ་སྤྱིའི་མིང་།

ཉེ་རུ་ཀའི་ཆས། རུས་པའི་དབུ་རྒྱ་དང་། རྩ་རྒྱ། མགུལ་རྒྱ། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས། ལག་གདུག
ཀར་གདུག་སྟེ་རུས་པའི་རྒྱ་དབུ་དང་། གཙུག་ཏོར་སྐྱག་ཤམ་སོགས།

ཉེ་རུ་ཀའི་ཆས་བཅུ་བཞི། ཉེ་རུ་ཀའི་ཆས་དྲུག་བཅུ་བཞིར་གྱུར་པ་ན། ༡ རུས་རྒྱ་ལ་རུས་པའི་
རྒྱ་དབུ་དང་། ༢ ཞག་གི་ཐོ་རིས་དང་། ༣ ཐལ་ཆེན་གྱི་ཆོམ་བུ་དང་། ༤ ཁྲག་གི་ཐིག་ལེ་སྟེ་
བཞི། ༥ བརྟུང་བའི་སྟོང་ནི་ཐོང་པ་སྟེ་གཅིག་ ༦ བཟུང་བའི་ཐུས་ལ་ཁ་ལྷོ་ག་དང་། ༧ གྱི་གྲག་
གཉིས་ལས། ༨ རོ་ལ་མོའི་ཆོག་ལ་ཏ་མ་རུ་དང་། ༩ སང་བའི་རྩ་རྒྱ་དང་། ༡༠ དུང་ཆེན་གྱི་གླིང་
བུ་སྟེ་གསུམ། ༡༡ སྐྱན་ལ་མི་རོའི་སྐྱན་དང་། ༡༢ སྐྱག་ལྷགས་གྱི་སྐྱན་གཉིས། ༡༣ གོས་ལ་མི་
ལྷགས་གྱི་གཡང་གཞི་དང་། ༡༤ སྐྱག་ལྷགས་གྱི་ཤམ་ཐབས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བཤོ།

ཉེ་རུ་ཀའི་གནས་བཅུ་གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས། ཞིང་དང་ཉེ་བའི་ཞིང་། དུར་ཁྱོད་དང་ཉེ་བའི་དུར་
ཁྱོད། ཆན་དོ་དང་ཉེ་བའི་ཆན་དོ། འདུ་བ་དང་ཉེ་བའི་འདུ་བ་བཅས་སོ།

ཉེ་རུ་ཀའི་གནས་བཅུ་གནས་གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས། ཞིང་དང་ཉེ་བའི་ཞིང་། འཁོར་དང་ཉེ་བའི་འཁོར་
ཆད་དོ་དང་ཉེ་བའི་ཆད་དོ། འདུ་བ་ཉེ་བའི་འདུ་བ། འཕྱང་གཙོད་དང་ཉེ་བའི་འཕྱང་གཙོད་དོ།

ཉེ་རུ་ཀ་དཔལ་ཡན་ལག་བདུན། རྩི་ཐེག་པའི་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཀྱི་སྤྱིའི་ཡོན་ཏན་
གྱི་ཆ་སྟེ། ཡན་ལག་བདུན་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་ལས། འོངས་སྤྱོད་རྫོགས་དང་ཁ་སྤྱོད་བདེ་བ་
ཆེ། རང་བཞིན་མེད་དང་སྤྱིར་རྫོགས་པའོ། འགོག་མེད་ཡན་ལག་དབང་གི་ཡེ་ཤེས་ཉིད།
ལམ་རུས་གོམས་པས་སྐྱེ་ཡང་སྐྱེ་ཡང་བདུན་ལྟ་སྟོན། ཅེས་གསུངས་པར། ༡ འོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་ཞེས་པ། མཆོད་དཔེ་འོངས་སུ་རྫོགས་པ། ༢ ཁ་སྤྱོད་ཞེས་པ། རང་སྤྱོད་གི་རིག་མ་དང་

མཉམ་པར་སྐྱོར་བ། ༣ བདེ་བ་ཆེ་ཞེས་པ། རང་བཞིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བའི་ངོ་བོར་གནས་པ།
༤ རང་བཞིན་མེད་ཅེས་པ། སྐྱོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བའི་སྣང་བ། ༥ སྤྱིང་རྩེ་ཞེས་པ། སེམས་
ཅན་ནམས་ལ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་རྩེ་དང་ཏྲག་ཏུ་ལྷན་པ། ༦ རྒྱན་མི་འཆད་ཅེས་པ། སྤྱད་དང་
ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཅར་རྒྱན་གྱིས་ཏྲག་པའོ། ༧ འགོག་མེད་ཅེས་པ། ཐུགས་སྒྲུབ་མེད་ཀྱི་འགོག་པ་
ལ་འཇུག་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་རེ་ཞིག་རྒྱན་ཆད་པའི་འགོག་པ་མེད་པའོ།

ཉེ་རུ་ཀའི་རུས་པའི་རྒྱན་བྱུག གཙཿག་ཏོར་སྟག་ཤམ་སོགས་མ་གཏོགས་ད་དུང་རུས་པའི་དབྱ་
རྒྱན་དང་། རྩ་རྒྱ། མཁུལ་རྒྱ། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས། ལག་གཏུབ། ཀྲང་གཏུབ་སྟེ་རུས་པའི་
རྒྱན་བྱུག་བཏགས་ཡོད།

ཉེ་རུ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་མཇུག་ཅམ་ན་བསྐྱེད་ལས་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པ་དཔལ་སྤྱད་ས་
སྤྱབ་ཆེ་ཞིག་གིས་བཏགས། བྱུ་མཐའ་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཉེ་ཉེ། ① དགའ་བའི་གད་མོ། ② འཇིགས་སྒྲག་བསྐྱུལ་བའི་གད་མོ།

ཉེག་པོ། རུལ་པ།

ཉེབ། རྒྱ་ཁོར་སོགས་ལ་ཞེན་ཆགས་ཆེ་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་སྟེ། སྤྱ་གན་ལ་ཉེབ་མ་ལང་། སྤྱ་ཚུང་
ལ་ཡིད་མ་ཆད་ཅེས་པ།

ཉེབ་རྒྱལ། ཨ་མདོའི་སྐྱད་ལ་མི་ཉམ་སེམས་ཅན་གྱི་མིང།

ཉེབ་ལངས། འདོད་རྗེས་སྐྱེས་པ། མི་རྒྱ་འཕྲོག་འདོད་ཀྱི་ཉེབ་ལངས་པ།

ཉེལ་གོ་བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག

ཉེལ་གོ་སྤྱི་མེད་བར་ཕྱིས་ནས་མཉེད་ཆར་བའི་ར་དང་སྤྱ་བ་སོགས་ཀྱི་བགས་པའི་མིང།

ཉེ་མ་བཀྱེ། ལེགས་སྤྱར་སྐྱད་ཀྱི་ཕུ་དག་དཀར་པོའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐྱད་དུ་
བསྐྱར་ན་གངས་ལྷན་སྐྱེས་ཞེས་འབྱུར་བར་དཔལ་སྤྱད་ས་མི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་མདོན་བཛོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་སྟོ་བརྒྱ་
འབྱེད་པའི་ལྟེ་མིག་ལས་གསུངས།

རྟོ་ཁྲིས། [སྡེ་དགའི་ཡུལ་སྐད་] མགར་བདེ་ལག་ཆ་ཞིག་སྟེ། ལྷགས་ལེབ་མཐུག་པོའི་ངོས་གཉིས་
སུ་ལྷགས་སོ་ཞིབ་མོ་ཡོད་པ། ལྷགས་རིགས་རྣམས་བརྟན་ནས་ཁད་སྟོམ་བོར་བཅོ་ཡས་ཞིག་
ཡིན། འདི་ལ་ལྷགས་བརྟན་ཡང་ཟེར།

རྟོ་སྤྲ་ཀུ་སྤྲ། རྟོ་རྟོ་དང་ཀུ་ཀུ་ཞེས་པའི་སྤྲ་སྟེ་འཛིགས་རམ་སྟོན་པའི་སྤྲ།

རྟོ་ཐི། བེད་ཅང་གི་ལུང་པ་ཞིག

རྟོ་ཐོག་སྤ། [སོག་] ཏུ་ཐུག་སྤ་ལ་འང་ཟེར། འཕགས་པ་སྟེ་ཆུ་ཆེན་གྱི་གོ་མིང་། འདི་ནི་མཆུ་གོང་
མས་བོད་དང་སོག་བོད་སྤུལ་པའི་སྤ་ཆེན་པོ་ལ་གཞན་བདེ་གོ་ས་ཞིག་ཡིན། གོ་ས་འདི་དག་
ཐོབ་པའི་སྤུལ་པའི་སྤ་ཆང་མ་མཆུའི་ཀྱང་དབྱང་གི་ལས་ཁུངས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དེབ་ལ་འཁོད་
ཡོད། བོད་ཀྱི་རྟོ་ཐོག་སྤ་ཆེན་པོ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སྟེ་པ་གཞུང་གི་སྤིད་འཛིན་ཡང་བྱས་ཆོག

རྟོ་ཐོག་གསར་སྤགས་ཐེལ་གཞོན་སྤི། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ས་གྲང་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་རྟོ་ཐོག་ཨ་
ཁུ་འཛིགས་མེད་རིག་འཛིན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མ་ལྟོ་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཆབ་ཆབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྟོ་ཅི། སྟོག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་
སྐད་ཏུ་hertz ཟེར།

རྟོ་རྫོང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྤྱོད་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཆོ་སྐད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྟོ་ར་ཏ། [ལེགས་] ཏུ་བབས། སྤར་པོ་བྱང་སོགས་ཀྱི་སྟོ་ཆེན་གྱི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཁང་བཅེགས་ཀྱི་
དབྱེབས་ཅན་སྟོ་ལྟ་བུ་དང་། རྟོ་རིང་ཡོད་ཅིང་། སྟོན་དང་འབངས་རྣམས་འདིར་སྟེབས་ན་ཆང་
མ་རྟ་ལས་འབབ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་འདི་ལ་རྟ་བབས་ཀྱི་མིང་བཏགས་པ་ཡིན།

རྟོ་ལན་གྱི་རི་མོ་གྲུབ་མཐའ། ཞེས་པ་ནི་ཡོ་རོབ་ཀྱི་རི་མོའི་གྲུབ་མཐའ་གལ་ཆེ་བའི་གྲས་ཤིག་ཡིན།
དེ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་བདུན་པའི་ནང་ཏུ་རྟོ་ལན་ཏུ་སྟོན་ཞིང་། གྲུབ་མཐའ་དེའི་རི་མོའི་
བརྫོད་བྱ་གཙོ་བོ་ནི་ཁྲིམ་པའི་འཆོ་བ་དང་། རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་ལྷོངས། འགྲུལ་མེད་
དངོས་པོ། མཆོ་འགྲུལ་གྱི་བྱེད་སྟོ་སོགས་ཡིན། ལྷག་པར་ཏུ་མི་རྣའི་སྤང་བརྟན་གྱི་གས་སུ་

དབུལ་པོ་དང། ཞིང་པ་འབྲམས་པོ་སོགས་བརྗོད་བྱ་བྱས་ཏེ། སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འགལ་
བ་ཐེར་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བྱལ་མཐའ་དེའི་རི་མོ་མཁན་གཙོ་བོའི་བྱས་ནི་ལུན་པོ་ལང་དང་
ལུའུ་དབྱི་སི་ཏའེ་འར་སོགས་ཡིན་ཞེས་གསལ།

ནོ་ལོ་ཟེ་སོག་པོ་དགོན། དགོན་པ་འདི་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་སྟོང་ཙམ་ནས་བྱུང་དགོན་དེར་ཉིང་
ལྷ་ཀྱན་བཟང་སྟན་གྲགས་དང། ཨ་རིག་དགེ་བཤེས་ཆེན་མོ་སོགས་ལུན་རིང་བཞུགས་རིང་
འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱུ་སྤྲེལ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མཇུག་ཙམ་སྤེབས་སྐབས་བྱལ་མཐའ་རྙིང་
མར་གྱུར་པས་བྱ་བ་ཁག་གཅིག་ཡིད་མ་རངས་བར་ལུལ་གཞན་དུ་སྟོས། དེ་ནས་བཟུང་
རྩོགས་ཆེན་སྤྱི་མེད་བཞི་བ་མི་འགྱུར་ནས་མཁའ་དོ་རྩེའི་སྟོབ་མ་ཀྱན་བཟང་བསྐྱེད་དམ་
ཡོངས་གྲགས་ཁམས་སྟག་ཤམ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་མེད་རིམ་བྱོན་རྣམས་དགོན་འདིའི་བདག་པོར་
གྱུར། བྱལ་མཐའ་རྙིང་མ་ཤས་ཆེ། དེར་གི་ཡིག་ཆ་ཁག་ཏུ་རྙིང་མ་དང་དགེ་ལུགས་འབྲེས་མ་
ཡིན་ཞེས་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཆབ་ཆབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ནོ་ཤོད། མོང་གོལ་ཆོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ཨོ་རོད་ལ་སྟོས།

ནོ་རྟོ། ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་གད་མོ།

ནོང་ནེ་རྒྱ་དགོན་པ། བྲག་དམར་ལུང་པའི་དགོན་པ། བྲག་བཏར་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ།
ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱ་འབུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ནོང་ལེན། སེར་ཆོས་ཏེ་སྟོ་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་ཁྲག་དན་སྟེམ།
དོན་སྟོང་གི་ཆ་བ་དང། འབྲུགས་ཆད། རྒྱ་གཟེར་བཅས་ལ་བན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁ་ཡི་
སྤར་མོ་དང། ག་བུར་ཟེལ་གཞོན། བདུད་རྩི་ཀ་རྩེ་ཏ། སྤྱ་ཅེ་ཤེལ། བྲ་ཞན་སུག་པ། མ་མ་ཀ་ལ།
འཆོ་བྱེད། གཡའ་རུག་པ། ཤིང་སྟེམ། ཤིང་ཟ་བ་བཅས་སོ།

ནོང་ལེན་སེར་པོ། ལུང་རྩི་སྤྱས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཡིན།

ནོང་སེར། འབྲུང་རྩིས་ལུགས་སུ་ལོ་རེ་བཞིན་སྤྱོད་པའི་མཆོམས་བརྒྱུད་ལ་བསྟོར་ཞིང་གནས་
པའི་ས་བདག་ཅིག

ནོད་རྒྱུག ཞིབ་འཇུག་བརྟག་དབྱང་ལེགས་པར་མ་བྱས་པར་ལོལ་ཆོད་བྱས་པ།

རྟོན། ཐོག་ནད་རིགས་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། རྟོན་ཐོག་མར་ཐོག་སྐབས་ཨམ་ཅོག་ཐུར་དུ་གྲགས་པ་དང་།
ཁོག་འདར་བརྒྱབ་སྟེ་ཉིན་གསུམ་ལྟོ་ཆས་མ་འཇུ་བར་ཁྲག་བཤལ་ཏེ་འཆི་བའི་སྤྲུགས་ནད་ཅིག་
རྟོན་སྟོར་བ། ག་ཤེད་འདི་ཤེད་མེད་པར་སྦྱར་བ། རྟོན་འཛོར་བའང་ཟེར། རང་ལ་རྒྱུ་དན་སྦྱང་བས་
རྟོན་སྟོར་བ།

རྟོན་ཐོར་བ། ཉ་ལས་བ།

རྟོན་འཛོར་བ། ཞེད་ནས་དྲན་བ་འཛོར་བ། གཏམ་རྩམ་པོ་ཆེའམ་འཛིགས་སྒྲག་ཅན་སྟོ་བྱར་ཐོས་
པས་རེ་ཞིག་རྟོན་འཛོར་སོང་།

རྟོན་ནད། རྟོན་དང་རྟོན་གཅིག་

རྟོན། སྟོ་བྱར་དང་། ཞིབ་ཆགས་པོ་མེན་པ་ལ།

རྟོབ་རྒྱབ། ལས་ཆེན་ ཡིན་མིན་གོ་ལོག་གི་ཚོད་པ་ཤེད་པ།

རྟོབ་བརྒྱག་ མིང་ཆེན་ མ་ཤེས་ན་ཤེས་མདོག་ཤེད་ནས་མི་མང་ནད་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་པ་སོགས་ལ་གོ་

རྟོབ་སྟེ། སྟོ་བྱར་དུ་དཔེར་བ། རྟོབ་སྟེ་དྲན། རྟོབ་སྟེ་ཐོན་ཞེས་ལྟ་བུ།

རྟོབ་དེ། སྟོ་བྱར་དུ་ཞེས་པའི་དོན།

རྟོབ་དེ་ཁ་ལ། སྟོ་བྱར་རམ། དེ་མ་ཐག་ལ། མལ་སའི་ནད་ནས་རྟོབ་དེ་ཁ་ལ་ལངས་པ།

རྟོབ་དྲས། ཞིབ་ཆགས་པོས་མ་ཡིན་པར་རགས་ཅམ་ཞིང་གིས་དྲས་པ།

རྟོབ་སད། གཉིད་རྟོབ་སད་ཅེས་གཉིད་སྟོ་བྱར་དུ་སད་པ།

རྟོབ་རྟོན། [ཡུལ་] སྟོ་བྱར། རྟོབ་རྟོན་ལ་རྒྱ་གཞེར་ལངས་པ།

རྟོམ་ཁུང་། ཆས་ལུགས་པའི་དག་པོ་མདོན་སྟོང་གི་སྟོར་སྐབས་བེད་སྟོང་ཡས་གི་ལྷགས་འདོང་གྱ་
གསུམ་ཅན་ནས་ཡང་ནདོང་གྱ་གསུམ།

རྟོམ་སྦར། བགེགས་གི་ཡིང་ག་སྟེག་ཤེད་གི་མེ་སྦར་བ།

རྟོམ་ཤིང་། སྦྱིན་སྟེག་གི་ཤིང་སྟེ་དག་པོ་མདོན་སྟོང་གི་རྩས་ཆ་ཞིག་

རྟོམ་སྟེག། ① དག་པོའི་སྦྱིན་སྟེག་ ② བགེགས་གི་ཡིང་ག་ཆེར་སྟེག་པ།

རྟོར། དུས་སྤུ་ཕྱི་མའི་མི་འདྲ་བར་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ཐ་དད་པ་བྱུང་སྟེ། ས་སྤྱིའི་ཕྱིད་སྟོང་སྐབས་སུ་

པལ་ཆེར་ཡུ་གུར་རིགས་ལ་ཟེར་ཞིང་། བག་གུའི་སྐབས་སུ་མོང་གོལ་རིགས་ལ་ཟེར་། དེ་ཚུན་
ཆད་དུ་སྐབས་འགར་ལ་ཞེ་སྟེ་བྱ་ཡུ་རུན་རིགས་ལ་ཟེར་། དེར་སང་བོད་བྱང་ཐང་དུ་སྟོད་པའི་
འབྲོག་པ་དང་། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་བྱང་ཤར་ཁུལ་དུ་སྟོད་པའི་རྟོར་རིགས་ལ་འདྲ་ཟེར་།

རྟོར་གོང་། རྟོར་ཁང་དང་འབྲ།

རྟོར་སྐྱོར་དགོན། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥ལོར་བྱལ་བསྐྱོན་ཆོས་གྲུབ་གྱིས་ཐུག་
བཟུལ་གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མགོ་ལོག་ཆ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྟོར་ཁ་བཞིའི་སྟེ། བྱང་ཁུལ་བྱང་རིགས་སྟེ་བཞི་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་འདྲ་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་བྱང་རིགས་སྟེ་
བཞི་ནི། ཉག་རྩ། ཨ་ཅ། བེ་རུ། སོག་སྟེ་བཅས་བཞི་ཡིན་ཞེས་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་
གསུངས་པ་ཐོས།

རྟོར་ཡུའི་གྲ་ཆང་། འདི་ཐོག་མར་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་དགེལ་ཅམ་དུ་མི་ཉག་སྟོ་གྲོས་དར་
རྒྱས་གྱིས་ཡ་གྱི་ཐང་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེར་བཟུལ། ལོ་ལྔ་བཅུ་ཟེས་ཁ་ཆེས་གཏོར། གྲ་བ་རྣམས་
མཆོད་རྟེན་སྟེ་དགོན་པར་ཞུགས། དེ་རྗེས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མཇུག་ཅམ་ལ་ཨ་ཡུ་
འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་མཆོས་འཁོར་ལོ་སྐར་ཞེས་པའི་རི་རྩར་དགོན་པ་འདི་བཟུལ། སྤར་གྱི་གྲ་བ་
རྣམས་ཕྱིར་གདན་ཞུས་བྱས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་
སྟོང་ཁུལ་གྱི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྟོར་ཡུ་སྟགས་ཁང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་དུ་སྟོར་སྐྱོར་མདོ་རྒྱུད་རྒྱ་མཆོས་བཟུལ། གྲུབ་
མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྟོར་ཁང་། རྟོར་ཁང་ནི་རྟོར་རིང་གིར་གྱི་རྒྱུད་གསུང་གཞུང་བར་ཏར་རིང་གིར་དཔོན་ཞེས་བ་རྒྱ་ལའི་
ཐུ་མ་སྤྱུ་ཐང་ལྔ་པའི་སྐབས་ལྟ་སར་འབྱོར་ཏེ་སྐབས་དེ་དུས་ནས་བ་གཞིས་སྟོར་འཇགས་བྱུང་བ་
དང་། མ་གཞིས་གནས་ཡུལ་རྒྱ་མ་གྱི་ཁང་ནི་ས་སྤྱིའི་དུས་བོད་ཀྱི་ཁྱི་སྐྱོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་གས་
ཡིན་པ་སྟེ། རྟོར་ཁང་པའི་མི་རྒྱུད་ནི་སོག་པོ་ཨོ་རོས་ཐའེ་རིས་ལྟ་སར་གཞིས་ཆགས་ནས་ཁང་
པ་གསར་རྒྱབ་ཐོག་ བོད་སྟེ་པ་གཞུང་གིས་རྒྱ་ཡུལ་སྤྱད་པའི་ཆར་སྟོར་གཞིས་ཀྱི་བདག་ཐོབ་
གནང་ཞིང་། ཨོ་རོས་ཐའེ་རི་འདས་རྗེས་དེའི་བྱ་མོར་པོ་ལྟ་མི་དབང་གི་གཞུང་པོ་ནོ་ཨན་རྟོ་བྱ་ཆེ་

རབ་བརྟན་མག་པར་བསྐྱུས་པ་དེས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༧ལོ་རྒྱལ་
ཅེར་འབྲུག་དམག་དང་འཐབ་པའི་བྱས་རྒྱུ་རྩ་མག་དང་ཐའི་རི་རིམ་པ་དང་པོའི་གོ་གནས་
བྱུང་བ་དང་ནག་ཆུ་ཁལ་བར་མཐའ་སྒྲིབ་གཞུང་དགའི་དཔོན་དུ་བསྐོས་གཞག་བྱུང་ངོ།

རྟོང་ཁོང་། [ཡུལ]བར་བར་གྱི་སྟོང་ཆ།

རྟོང་ཁོངས། ① རྟོང་ཁོང་དང་འདྲ། ② རྟོང་སོག་གི་ཁོངས་གཏོགས།

རྟོང་གོས། རྟོང་རྒྱལ་པོའི་སྐབས་ཀྱི་གོས་ཆེན་ཆོན་ཁ་ཞིག

རྟོང་གྱི་རྒྱལ་རབས། སོག་པོ་རྒྱུ་མེ་མེའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་རྒྱུད་རྣམས་ལ་རྟོང་རྒྱལ་རབས་ཟེར།

རྟོང་གྱི་མེ་བཅའ། གནའ་པོའི་ཞང་ཞུང་སྐབས་སུ་རྒྱལ་མཚན་སེམས་མ་བཅུ་གཉིས་སྐབས་སུ་དར་

པའི་བཅོས་ཐབས་ཞིག་ཏེ། བོན་གྱི་གསོ་རིགས་འབྲུམ་བཞིའི་ནང་དུ་གསལ་བ་དང་། ཟུར་

མཁར་སྒོ་གོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེས་པོའི་ཞལ་ལྷང་ལས། རྟོང་གྱི་

མེ་བཅའ་ཞེས་པ་མན་དག་རྒྱུད་དུ་དུགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྐྱུས་པས་ན། བོ་སྟོད་སྐྱུམ་དུ་བཅོས་

པའམ་ཀར་གོང་སྲིན་ཅན་དུགས་ལ་སྤྱི་རབས་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་པ་ལྟར་ལེགས་པ་ཡིན་ལོ།

ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་

མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འབྲེལ་ལས། རྟོང་གྱི་མེ་བཅའ་ཞེས་བོ་སྟོད་སྐྱུམ་ལྟན་དང་། ཀར་

གོང་སྲིན་ཅན་ནས་ཅམ་བརྒྱུད་བ་གཉིས་བྱིང་པས་རྒྱུ་ཏེ་མར་ཁུར་བཅོས་ནས་རྫོང་དང་ལྷན་

པ་དེ་གང་ནའི་གནས་སམ་རྒྱུད་གསང་རྣམས་སུ་བདུག་དགོས་པའི་དོན་ལོ། འདིར་མེ་བཅའ་

ཞེས་པའི་ཆོག་ལ་བསམ་ནས་མེ་དངོས་བཞག་པ་གཞུང་དང་མི་མཐུན་ཞིང་། འདི་རྟོང་ལྷགས་

ཀྱི་མེ་བཅའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ལས་སྐབས་འདིར་རྒྱུད་གི་མཚན་ཉིད་ཞི་བྱེད་དུགས་ཀྱི་

ཁོངས་སུ་གཏོགས་དགོས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ།

རྟོང་སྤིང་། རྟོང་དང་སྤིང་གཉིས་འབྲུགས་པའི་གོ་སར་སྤྱད་གི་སྤེ་ཆོན་ཞིག

རྟོང་སྤྱ། རྟོང་པས་གཏོང་བའི་སྤྱ།

རྟོང་རྒྱལ་བུ་གོ་དན། ཨོ་གོ་ཏའི་བུ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུང་བ་ཡིན། བོད་ཡིག་ནང་དུ་འདི་སོག་པོ་རྒྱལ་པོ་

གོ་དན་གྱིས་ས་སྤྱ་པའི་ཆོན་གདན་འདེན་ཞུས་ཞེས་བཀོད་འདུག་པས་བྱུང་ཁུངས་ཡིན་མ་

གསལ། སོག་པོའི་ཡིག་ཆ་དང་། རྒྱ་ཡིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ་འདི་ནི་ཨོ་གོ་ཏའི་སྐུ་སྒྲིག་པ་
ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་མི་གསལ། འདས་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༡ལོར་ཡིན། ཨོ་གོ་ཏ་འདས་ཟེས་སྐུ་
ཆེ་བ་གྲུ་ཡུག་རྒྱལ་སར་འཁོད། གོ་དན་ལ་ཕེདེ་ཞེ་སྤེ་མེ་ཉག་རྒྱལ་ཁོངས་ཀྱི་ཁྲིམ་དུད་བཞི་ཁྲི་
བདུན་སྟོན་བདུན་བརྒྱ་ཞེ་གཅིག་དང་བཅས་པའི་དམག་སྤྱི་ཆེན་པོའི་གོ་གནས་བསྐོས། གྲུ་
ཡུག་གོངས་ཟེས་མོང་ཁེ་དང་འདི་གཉིས་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ཆོད་པས་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ཁེ་ཁེ་ལོར་གོ་
དན་ལ་སྤར་གྱི་དམག་སྤྱི་ཆེན་པོའི་གོ་གནས་རང་འཇགས་སུ་གནས་ཡོད་ཅེས་གསལ་བ་ལས་
འདིས་སོག་རྒྱལ་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་མི་སྤྱང་།

ཏོར་དགོན་ཐེག་མཆོག་བཟ་ཤིས་སྤྱིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལུགས་ལོས་སྤྱི་༡༩༣༡ལོར་
གཏེར་སྟོན་བདེ་ཆེན་འགོ་དོན་གྱིས་བྲག་བཏབ། བྲལ་མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་
མ་གྲོ་རྗེ་ཆོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཏོར་རྟེང་གྲ་ཆང་། དུས་ནས་དང་ལྷ་མ་སྤྱས་བཏབ་མ་གསལ། བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཏོར་ཏིང་། ཏོར་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་མཆོད་ཏིང་།

ཏོར་སྟོན་ནམ་མཁའ་དཔལ་བ། ཟེ་འདི་ནི་མལ་གྲོ་ཡུལ་དུ་རབ་བྱུང་བྲག་པའི་ཆུ་སྤང་སྤྱི་
ལོ་༡༩༥༡ལོར་སྤྱི་བཏུམས། འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙོང་པ་ཆེན་པོས་དབུས་མཁས་བྲལ་གྱི་
བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་
ལས་པར་ཐོས་བསམ་དབྱིས་བྱིན་གནང་བས་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར། དགའ་ལྡན་བྱང་ཅེ་གྲ་
ཆང་བྲག་བཏབ་སྟེ་ཆོས་རྒྱུར་འཆད་མཛད་པས་ཟེ་དགེ་འདུན་བྲལ་པ་སོགས་མཁས་བྲལ་མང་
པོས་ཆོས་ཁུལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སློ་སྤྱོད་སྟོན་རྒྱུད་ཆེན་པོའི་ནམ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་
ཞེས་བྲལ་བ་བཀའ་ཚོམ་མཛད། འགོ་ལ་གནས་སུ་ཡང་དབེན་བཏབ་སྟེ་དགུང་ལོ་དོན་ལྷ་ལ་
ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༥ལོར་སྤྱི་གཤེགས།

ཏོར་ཐང་མཐོང་བ། བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དཀའ་ཆོགས་བྱུང་བ།

ཏོར་དུད། པོད་ཀྱི་བྱང་འགྲོག་ནག་ཆུངེ་ས་ཁུལ་དུ་གནའ་དུས་སོག་དུད་མང་པོ་བསྐད་ཡོད་པས་

བྱང་སྤེ་རྣམས་ལ་རྟོར་དུང་ཅེས་འབོད་སྲོལ་གནས་ཡོད་པ་རེད།

རྟོར་འབྲ། ① སྤར་ས་སྤྱི་རྣམས་སུ་ཡུལ་སྤེ་ཁག་ཏུ་བཏང་རྒྱུ་ཆ་བའི་གོ་གནས་ཞིག་སྤེ། སྤར་ས་
དེར་རྟོར་གྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཐོད་དུ་ཡར་མར་འགྲོ་འགྲོས་སྤར་ས་སུ་ཡུལ་སོ་སོས་སྤེ་ལེན་
དང་། ཁྲལ་ལུ་སོགས་དགོས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐོད་གྱི་སྤྱུ་ཆ་བའི་ལའང་ཐོབ་ཐང་དང་གོ་གནས་
ཡོད་པས་ན་རྟོར་འབྲ་ཞེས་འབོད། ② སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་བདུན་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཅམ་ནས་
སྤེ་དགའི་སྤྱུ་ཆེན་བྱམས་པ་ལུ་ཆོག་གས་གྱི་སྤྱིང་གི་མངའ་ཁོངས་འཕྲོག་སྤེ་སྤེ་དགའི་རྒྱལ་ཁམས་
ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཇེས། སྤེ་དགའི་རྒྱལ་པོའི་སྤེ་དཀྱི་སྤྱིག་གཞི་ཆ་ཆང་ཞིག་བརྒྱགས། དཔོན་
རིགས་གྱི་ཐོབ་གཏན་འབེབས་བྱེད་པའི་སྤར་ས་སུ། རྒྱལ་སོ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཉེར་ཆེན་
དང་། བྱག་མཛོད། མདུན་སྒོར། རྟོར་འབྲ། བྱང་དུ། དུ་དཔོན་སོགས་གྱི་དབྱེ་བ་བཅོས་ཡོད་པ་
རེད། དེ་ལས་སྤེའི་རྟོར་འབྲའི་གོ་གནས་ཡོད་པའི་མི་ཆང་བརྒྱད་ཅུ་ཐམས་པ་ཡོད་པ་རེད།

རྟོར་འབྲ་དོས་བྲག་ སྤ་དུས་དཔོན་པོས་བཏང་བའི་ཁྲལ་སྤྱད་མཁན་དབང་ལུགས་ཆེ་ག།
རྟོར་འབྲ་མ་ཀར་གི་ཞལ་སྤེ། ཞལ་སྤེ་བརྒྱ་དུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྤེ། རྟོར་དུས་གོང་མའི་མི་སྤ་
དང་འབྲ་བར་རྒྱལ་གྱི་དོན་གཅོད་མི་སྤ་ལ་སྤོད་སྤྱིག་དང་མ་ཆས་སྤོན་ཆས་སོགས་སྤོད་ལེན་
བྱེད་ལུགས་གྱི་ཁྲིམས།

རྟོར་སྤྱིང་རི་ཁོང། དགལ་ཐུན་པོ་བྲང་གི་དུས་སུ་བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱུ་འབུམ་ཇོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྟོར་པ། སྤེ་དགའི་བས་དཀར་མཛེས་ཡུལ་སྤེའི་མི་ལ་རྟོར་བ་ཞེས་འབོད་སྲོལ་ཆགས་ཡོད།
རྟོར་པ་དཀར་པོ། བྱ་ཁྲ་དཀར་པོ།

རྟོར་པོ་ནང་། ཁམས་སྤེ་དགའི་ཡུལ་སྤེ་ཞིག་གི་མིང་། དེང་དུས་དཔལ་ཡུལ་ཇོང་རྟོར་རྒྱུས་ཞེས་
པའི་སྤེད་གཞུང་དེ། ཀའོག་དགོན་པའི་དགོན་མངའ་ན་ཡོད།

རྟོར་སྤྱི། སྤར་ཐོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྤར་ས་བྱང་ཕྱོགས་ནག་རྒྱུའི་ཁོང་ཆོ་བ་སོ་དགའི་སྤྱི་བྱ།
རྟོར་པོ། རྟོར་པ་སྤེལ་པ། གཏམ་ཨ་པས་གཏོང་རྒྱ་ཨ་པས། མདའ་རྟོར་པོས་རྒྱ་བ་རྒྱ་རྟོར་པོས།
རྟོར་སྤྱབ། རྟོར་རྒྱལ་པོའི་སྤར་ས་རྟོར་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་རིལ་མོའི་སྤྱབ་ཆལ།
རྟོར་མོ། ཐོད་བྲང་ཐང་གི་འགྲོག་པའི་བྱད་མེད། རྟོར་མོའི་ཆས།

རྟོར་མོའི་པགས་སྒྲག་ རྟོར་མོའི་དགུན་ཆས་སྒྲགས་དང་རས་འངའ་བསྒྲིགས་ཀྱི་རྒྱན་ཅན།
རྟོར་ཆོ་པ་དགྲ། རྟོང་ཆེན་དང་། སེར་ཆ། ཁྱི་དོ། རྒྱ་ཆེན། བཀ་ཤོད། འཕྱི་རུ། ཨར་ཇ་ཤེ་སོག་རྫོང་
སོགས་རྫོང་རྒྱག་གི་ས་ཁུལ་ཡིན།

རྟོར་རྒྱ། རྟོར་ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་སྟེ་གནའ་བོའི་སོག་པོའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་བཅི་སྟངས་ཤིག་རབ་བྱུང་
བཞི་པའི་མེ་པག་ལོར་རྟོར་རིང་གིར་རྒྱལ་པོས་མི་ཉག་གི་ལག་ནས་རྒྱལ་ས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་བར་
བཀ་ཤིས་པའི་དགའ་སྟོན་བྱས་པའི་རྒྱ་བ་ཡིན། ལོ་དེར་བོད་པའི་ལོ་སར་སྐབས་འཁེལ་ཡོད་
བས་རྗེས་སུ་བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་རྒྱ་བ་ལ་བོད་རྒྱ་ཞེས་འབོད་སྟོལ་ལགའ་ཞིག་བྱུང་ཡོད།

རྟོར་ཡིག་སོག་པོའི་ཡི་གེ

རྟོར་ཡིག་གསར་བ། བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྟུལ་ལོར་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་སེ་ཆེན་ཉན་
གྱིས་རེ་འདུན་བཏོན་པ་ལྟར་འགྲོ་མགོན་འབགས་བས་བོད་ཡིག་དཔེར་རྒྱངས་ནས་བཅོས་པའི་
སོག་ཡིག་གསར་བ། ཡིག་སྟོལ་འདི་བཏོན་བ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་ཐམ་གྱི་ཁ་ཡིག་དང་། བཀའ་
ཤོག་ཆང་མ་ཡིག་རིས་འདིའི་ཐོག་ནས་འབྲི་དགོས་ཞེས་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་ཡོངས་ལ་གཏན་
འཁེབས་བྱས་ཀྱང་སྤྲད་ཡིག་རིས་འདི་དར་རྒྱུན་ཆེར་མ་བྱུང། སོག་ཡིག་དང་ཐམ་ཡིག་གསར་
བ་བཅོས་པའི་ཡིག་སྤྲད་དང་ཐམ་སྤྲད་གཅིག་བོད་ས་གནས་ཀྱི་གསར་སྤྲད་གོན་པར་ཡོད་ཟེ།

རྟོར་ཤུལ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྟེ་ལོ་༡༩༧༠་ལོར་རོང་སྟོན་ལུན་བྱབ་རྒྱ་
མཆོའམ་གཞན་ཤུག་སྤང་ན་ཉིང་ཞེས་བས་བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གསེར་རྩ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྟོར་སེར་ཁག་ལྔ། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁོངས་རྩུ་དང་། བཀ་མགོ། དེ་པོ།
དཀར་མཛེས། རྟོང་རྟོར་བཅས་ཀྱི་སྟེ་མིང་། གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་ཆེས་རྟིང་ཤོས་རྣམས་ཀྱི་ནང་
དུ་ཡུལ་འདི་དག་གི་སྟེ་མིང་ལ་ཤེ་བོད་དང་། དེ་པོ་གང་བདེ་བྲིས་འདུག་སྟེ་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་
ལྔ་པའི་ནང་དུ་ཀཱ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྤར་ཆེན་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གྱི་ནང་དུ་ཁམས་རྒྱ་རྩེ་རྒྱད་
དུ་སྟེ་འབྲུངས་སྒྲ་མ་མཁས་བྱབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོའི་འབྲུངས་ཡུལ་གྱི་མིང་སྒྲ་མ་ལ་ཐོགས་ཏེ་དེ་རྟོ་
རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་ར་ཡིག་རྗེས་འདུག་མེད་པའི་རྟོ་བྲིས་འདུག་པལ་ཆེར་དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་

པའི་ཆེས་འགོ་ཙམ་ནས་ཏེ་རྟོ་ལ་ཏེ་རྟོར་ཞེས་རྗེས་ར་ཡིག་ཅན་འདི་འབྲི་སྒོལ་དར་ཡོད་པར་
མངོན་ཏེ། སི་ཏུ་ཆོས་འབྱུང་གི་རང་རྣམ་ནང་སྡེ་དགེ་བས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱིས་འབོད་སྒོལ་ལྟར་
དཀར་མཛེས་ལ་རྟོར་ཁོག་ཅེས་གྲིས་འདུག

རྟོལ། [ཡུལ]ས་ཞིང་གི་ས་འབོལ་བའམ་སོབ་བར་བྱེད་བ་སྟེ། ཡུར་མ་ཡུར་ནས་ས་རྟོལ་ལྟ་བུ།
རྟོལ་འགོས། དགས་པའི་འགོ་རྩལ་ལམ་མ་བརྟགས་མ་དབྱེད་པར་གང་བྱུང་གིས་འགོ་སྟངས།
རྟོལ་རྒྱག་ཏེ་ལེ་རྟོ་ལེ། བྱ་བ་རྟོལ་རྒྱག་ཁོན་བྱས་པ།
རྟོལ་རྒྱགས། རྟོལ་རྒྱག་དང་འབྲ།
རྟོལ་སྟོད། སྟོད་པ་འཆལ་བའི་མིང་།

རྟོས། བལ་པོའི་སྐད་ཀྱི་དུག་གི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། སྐོར་ཆོམ་དགུ་བ་ལས། དུག་གི་གཤམ་མིང་ལ།
རྒྱ་གར་ན་མཆོན་ཆ་ཟེར། རྒྱ་ནག་ན་གསལ་ཤིང་ཟེར། བལ་པོ་ན་རྟོས་ཟེར། མོན་པས་ཅི་ཞེས་
ཟེར་བ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྟ། ① མིའི་རྒྱལ་པོ། མིའི་ལྷ་དབང་། ཡཔ་ལྟ། ལྟ་སྤྲུལ། ② སངས་རྒྱལ་ཏེ་སྤྲུགས་ལམ་གྱི་བསྟོན་
བྱའི་ཡི་དམ། ལྟ་སྟོན་པ། ལྟ་འགྲུགས་པ། ལྟ་ཁོ་པོ། ལྟ་ཞི་པ། ③ འགོ་བ་རིགས་དུག་གི་ནང་
གསེས་ཤིག་ལྟ་ཆེ་རིང་པོ། སྤམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་གྱི་ལྟ། ལྟ་དང་མིའི་འཛིག་རྟེན། ལྟ་མིའི་ཕུན་
ཆོགས། མི་འུ་སྤྲུག་ནས་སྟར་བྱས། ལྟ་འུ་སྤྲུག་གིས་རྒྱན་བཤད། དམའ་ཏེ་བས་བཅག་ལྟ་
དགོར་གཉེར་གྱིས་བརྒྱངས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྐབས་གསུམ་པ་དང་། མཁར་ཉལ། དགེ་
སྦྱིས། ལྟས་མེད། དག་གི་མཆོན་ཆ། འཆི་མེད། བདུད་ཅིའི་ཟས་ཅན། བདེ་འགོ། འདོད་
གཟུགས་ཅན། རྣམ་སང། མིག་མི་འཛུལ། མི་སྦྱིན་སྦྱེས། མི་ཞལ། མི་ལམ་མེད། ཆོགས་མདའ་
ཅན། ཆོགས་བཟང་། རི་ཡིག་སྦྱེས། ལེགས་གྲིས། ལྟ་མིན་དབྱ་པོ་བཅས་སོ།། ④ [མངོན]ལྟ་
ཆེན་ལ་ཆངས་པ་དང་། སྦྱི་རྒྱེ་རི་རྒྱེ། དཔ་པོ། དབང་ལྷག་སྦྱིན་དུག་ཆོགས་བདག་ལེགས་ལྟན་
ནག་པོ། བི་ཏེ་བ་ཏེ་སྟེ་བརྒྱད་བདག་ཡོད་པས་གངས་བརྒྱད་མཆོན།

ལྟ་སྤྲུ། འབྲེས་འབྱུང་གི་ལྟ་སྤྲུ།

ལྟ་སྟོང་རྒྱལ་པོ། རྒྱ་སྐད་ལ་ཆན་ལུང་ཞེས་བ་དོན་འགྱུར་བྱས་ན་ལྟ་སྟོང་སྟེ། ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་

ལྷ་སྐྱེ་བརྒྱད། ༡ ལྷ། ༢ ལྷ། ༣ བོན་ལྷ། ༤ དེ་ལ། ༥ ལྷ་མ་ལི། ༦ བཅ་མགའ་ལྷ། ༧
མིང་ཅེ། ༄ལྷ་མེ་ཆེན་པོ་ལྷ།

ལྷ་དཀར་པོའི་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ཁང་འདི་ནི་ཁྱི་ཀའི་བྱིན་རྒྱལ་ཅན་གྱི་རྟེན་བཞེད་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། ལྷ་
ཁང་འདི་ནས་བཞེད་སྲིད་ཀྱི་དུས་གསལ་པོར་མ་དེས། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་དུགས་ལ་བར་ལྷར་
རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཐོན་ལ་ལྷ་ཁང་འདི་ཡོད་པར་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བྱུང་མོང་གི་ལྷ་
ཁང་ཡིན་པར་འདྲ། ད་ལྟ་མཆོ་རྟོ་བོད་རིགས་རང་སྲོད་ཁུལ་ཁྱི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་། ① ལྷ་འཛོག་སའི་ཁང་པའམ་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་འཛོག་སའི་ཁང་པ། ལྷ་ཁང་རྟིང་པ་ལ་
ལོགས་རིས་གསར་པ། ལྷ་ཁང་རྟིང་པ་ལ། གནས་བཤད་གསར་པ། ལྷ་ཁང་ནང་གི་མདའ་མོ།
བཀའ་ས་ཡོད་ཀྱང་རྒྱབ་ས་མེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་། དཀོན་མཆོག་
མོ་བྲང་། མཆོད་ཁང་། མཆོད་འོས་གནས། རི་གཙང་ཁང་། འདུ་ཁང་། གཞོ་ལ། གཙུག་ལག་
ཁང་བཅས་སོ། ② ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྲོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་བྲག་རྫོང་གི་ལྷོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་དཀར་པོ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་གྱུ་གི་རྒྱལ་པོ་བད་དཀར་ལྟེ་དང་། འཇམ་དབྱངས་
པ། ཐུག་རྡོར་ཏེ་སྐྱ་མཆེད་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཞེད་ས་པར་བཤད། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་
པ་ཡིན། དུས་ད་ལྷར་བོད་རང་སྲོད་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ཙ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་དཔོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྲོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་ལྷ། ༡ ལྷ་ས་མཁར་བྲག་ ༢ བྲག་དམར་མཁའ་བཟང་། ༣ མཆིམས་སུ་ནམ་རལ། ༤ བྲག་
དམར་ཀེ་རུ། ༥ མ་ས་གོང་གི་ལྷ་ཁང་བཅས།

ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྟན་ཐགས་ཆེ་བའི་ས་སྐྱའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་ནི་དེང་སང་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱིས་ཐད་ཀའི་དོ་དམ་སྲུང་སྲོབ་ཁོངས་ཀྱི་གནའ་ལུལ་གལ་ཆེན་གས་ཤིག་ཡིན། ལྷ་ཁང་
འདི་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༥ལོར་འབྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཡོན་
རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ནས་བོད་དུ་ཐེངས་དང་པོ་ཕེབས་སྐབས་བཀའ་བཀོད་གནང་བ་ལྟར།
ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་ལྷ་ཀྱ་བཟང་པོས་བོད་ཁྱི་སྟོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཁྱུ་ལག་བསྐྱས་ནས་ཐོག་མར་
འཇུགས་སྐྱོན་བྱེད་འཁོ་ཚུགས་ཤིང་། འོག་ཐོག་གི་ཐོག་འབྲུབས་ཐེན་ཅམ་གྱི་བར་ལོ་རྩལ་
ཅམ་འཁོར། དེ་ཁའི་སྤུལ་དཔོན་ཆེན་ལྷ་ཀྱ་བཟང་པོ་འདས་ནས་དེའི་ཆབ་ཏུ་དཔོན་ཆེན་ཀུན་

དགའ་བཟང་པོ་བསྐྱོས་ཏེ། དེས་ལོ་ངོ་དྲུག་དཔོན་ཆེན་གྱིས་པའི་རིང་ལ་ལྷ་ཁང་འདིའི་སྤྱང་ཐོག་
ཁང་དང་། ཐེག་ཁང་། རྒྱ་མིབས་བཅས་དང་། ལྷ་ཁང་གི་བྲམས་ཀྱི་ཕྱེབས་བྲིས་བཅས་བཞེངས།
དེ་རྗེས་ས་སྤྱིའི་དཔོན་ཆེན་མི་རབས་དགུ་པ་ཨང་ལེན་གྱིས་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོའི་སྤེན་བད་དང་ཕྱིའི་
ལྷགས་རི་བཙུགས། དེ་རྗེས་ཤར་བ་འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་སྤྱིའི་གདན་
ས་ལོ་ངོ་སྤྱི་ལྷ་ཅུ་ཅའ་གནང་རིང་ལྷ་ཁང་ཁག་ལ་ཉམས་གསོ་གནང་ཞིང་། གདན་ས་གནང་བའི་ཐ་
མའི་ལོ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༥ལོའི་ཆོ་བ་ལྷ་བ་ནས་འགོ་ཚུགས་ཏེ་ཆོ་བ་
གསུམ་གྱི་རིང་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོའི་ཡང་ཐོག་གི་རྒྱ་མཛོངས་ཀ་བརྒྱད་དང་། བར་བྲམས་བཅས་ཀྱི་
ཁོར་ལུག་ཏུགས་པ་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཕྱེ་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་མན་ཆད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་
བརྒྱ་དང་བཞེ་བཅུ་ཞེ་བརྒྱད། རིགས་བསྐྱུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དྲུག་བརྒྱ་དང་སྤྱི་ལྷ་ཅུ་མོ་དགུ་
བཅས་ཁྲོན་བསྐྱོམས་དཀྱིལ་འཁོར་བདུན་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་བདུན་མོ་མོའི་བརྒྱད་རིས་དང་
བཅས་བ་འབྲི་བར་མཛད་བ་ད་ལྷ་ཁང་ཉམས་མེད་དུ་བཞུགས་བཞེན་བ་འདི་དག་གོ།

ལྷ་ཁང་ཐང་སྤགས་ཁང་། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ཆོས་ཤར་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལས་མས་ཅམ་ན་སྤྱ་ཞབས་
རྒྱ་ཡན་རང་ལོལ་གྱིས་བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྩིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྷ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་ཁྱིམ་ཁྱོད་ཁོང་སྤྱ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་པ། དཀོར་གཉེར་རམ་ལྷ་གཉེར།

ལྷ་ཁང་སྤྱང་བྱང་། ཐོག་མར་སྤྱང་བྱང་འདི་དཔོན་ཆེན་མི་རབས་གཉིས་པ་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་བཏབ།
རྗེས་སྤྱང་བྱང་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་བ་སྤྱ་གཤེགས་རྗེས་སྤྱས་ཏེ་ཕྱི་ཀུན་དགའ་ཆོ་ལོས་ཀྱིས་
བདག་ཆེན་སྤྱང་སྤྱང་མོ་མོར་སྤྱང་བཞེ་མོ་མོར་བགོས་ནས་གནང་སྤྲུབས། ཏི་ཕྱི་ཀུན་
དགའ་ལེགས་པའི་འབྱུང་གནས་སྤྱ་མཆོད་ལ་ལྷ་ཁང་སྤྱང་བྱང་གནང་བ་རེད།

ལྷ་ཁང་དམར་པོ། ལུ་གེ་རྒྱལ་པོ་ཆོ་བཟང་རབ་བཅུན་གྱི་བཅུན་མོ་དོན་བྱབ་མས་ལྷ་ཁང་འདི་
བཞེངས་བར་བཤད། བཞེངས་དུས་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྷ་བོད་རང་
སྤྱོད་ལྷོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ཅ་མདའ་ཁྱོད་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཀྱི་ཁང་དམར་ཁྱོད་གི་ལུབ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་སྐུ་མཛོད། དུས་ནམ་དང་སྐུ་མ་སྐུ་མ་བཏབ་མ་ངེས། ཡུལ་མིའི་སྐྱེད་གནས་དང་སྐྱེད་མེས་སྐྱེད་
གནས་ཞིག་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སྐུ་ཡོད།
ལྷ་ཁང་སྐྱེད་བཞུགས། ① ལྷ་ཁང་ལ་བདག་སྐྱེད་བྱེད་བཞུགས། ② [མངོན་དཀོར་གཉེར་རམ་ལྷ་གཉེར།
ལྷ་ཁོག་འདྲེ་ཞུགས། བཟང་པོའི་ཁོག་པ་ངན་པས་བརྒྱུ་མས་པའི་དཔེ།
ལྷ་ཁྱི། སྤེལ་པ་ཐེད།
ལྷ་ཁོ་ཐོ་རྒྱུ་འཛོམས། ཉེས་གྲིབ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་མཛད་པ་རྗེ་རྗེ་རྒྱུ་མ་བར་འཛོམས་པ་ཐུག་
གཡས་ཀྱི་གམ་སྤྱིང་ཁར་འཛིན་ཞིང་། གཡོན་ཁྲིལ་བྱ་དཀར་བཏེན་བཞུགས། ཞབས་གཉིས་དོར་
ལྷ་མས་སྐུ་བཟང་བཞུགས། ཁོ་ཐོའི་རྒྱན་དང་ཆ་ལུགས་ལྷན་པ་ཞིག་
ལྷ་མཁར། དཀར་ཕྱོགས་སྐྱོང་བའི་མཁར་རྫོང་།
ལྷ་འཁུ་བཞུགས། ལྷ་ཁོས་པའམ་ལྷ་མ་འཛོམས།
ལྷ་འཁོན། ལྷ་མི་དགའ་བར་ཁོས་ནས་གཞོད་འཛོམས་སྤྱེལ་བཞུགས།
ལྷ་ཐོད། འཕྲི་ལྷ་དུས།
ལྷ་ཐོས། ① དར་དཀར་གྱི་མིང་། ལྷ་མའི་ཁ་སྐྱོད་དུ་ཁ་བཏག་ཟེད། ② ལྷ་ཐོས་ཐོས།
ལྷ་ཞོད་གངས་པེ། རེ་ཐོ་ཞིག་ཐོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་ཅེ་རྫོང་གི་ལྷ་རྒྱུད་དུ་ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆད་
རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་༩༩༥༥ཡོད།
ལྷ་སྐྱང་དཔོན་པ། ལྷ་སྐྱང་དཔོན་མཐོང་གོལ་བསམ་འབྲུག་གི་ཆོས་སྤེལ་ཆེན་མོ་ཞེས་པ་སི་ཁོན་ཞིང་
ཆེན་དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དར་མདོ་མི་ཉག་རབ་སྐྱང་གི་ཆར་གཏོགས་པར་
སྤྱོད་བཞག་བྱ་དཀར་པོའི་མདུན་ཞོལ་དུ། རྒྱལ་པོ་སྐྱོང་བཅུན་སྐུ་མ་པོས་སྐོ་མིག་རྒྱ་ནག་ཏུ་
བསྐྱུན་པའི་ལྷ་ཁང་བརྒྱ་ཅུ་བརྒྱད་བཞེངས་པའི་ཐ་མར་མི་ཉག་རབ་སྐྱང་ཡོངས་རྫོགས་རབ་
དགའི་ལྷ་སྐྱང་འདི་ཉིད་བཞེངས་པར་གྲགས་ལ།
ལྷ་སྐྱོ་ཐོག་གཞུང་དུ་གསོན་པོ་རྒྱུ་མ་ལ་ལྷ་ཆོས་སྐྱེད་པའི་སྐོ་སྤྲེ་ཐོགས་བར་ཆད་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་
ལྷ་སྐྱང་དུ་དཀར། ལྷ་ཡི་སྐྱང་དུ་ཆོད་དཀར་པོ་བྱས་པ་གནས་ལ་འཕུར་ཤེས་པ་ཞིག་ཡོད་ཟེར་བ་ཐོན་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བཞག་སྐོལ་ཡོད།

ལྷ་རྒྱ་རི། ས་མིང་ཞིག ཞེ་ལྷ་རྒྱ་རིའང་ཟེར། བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཀྱི་ཚུགས་མ་རྫོང་གི་མིང་རྟིང་།
ལྷ་རྒྱ་ལ། བསྟོ་བསྟོ་ལྷ་རྒྱ་ལ་ལོ་སྟེ་མགོན་པོགས་བྱེད་པའི་ལྷ་འདུ་འཕང་མཐོ་བར་ལྷུང་ཅིག་ཅེས་
པའི་སྟོན་ཆིག་

ལྷ་རྒྱ་ལ་ཁང་། ལྷ་གསོལ་མཆོད་བྱ་སའི་ཁང་པ།
ལྷ་རྒྱ་ལ་སྤྱང་། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཉོང་ཡོན་རྫོང་གི་ས་ཁུལ་ཞིག རྟོན་རྒྱ་ལ་རོང་སོ་མང་རྒྱ་ལ་
པའི་ཆོགས་འདུ་འཆོག་ས་དང་རྟ་རྒྱ་ག་བྱེད་ས་ཡིན་ལ། དེར་རྒྱ་ལ་པའི་བར་ཁང་ཡོད་སྟབས་
ས་ཆ་དེ་ལ་ཆོས་པར་ཁང་ཟེར། ༡༩༥༥ལོའི་གོང་དུ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་སྟེ་བ་
དེ་གར་བཅུགས།

ལྷ་རྒྱ་ལ་འདུལ། [མངོན་]བྱ་ཁུང་།
ལྷ་རྒྱ་ལ་མཆོན་ཆ། [མངོན་]འཇའ་བྲང་པོ།
ལྷ་སྤྱང་། ལྷ་འདེ་སོགས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཡོད་པའི་གནའ་བོའི་སྤྱང་གི་བཤད་སྟོལ།
ལྷ་དགུ། ① གཙོ་འཁོར་དགུ་རེ་ཡོད་པའི་ལྷ་ཆོགས། མི་འབྱུགས་སྟེ་དགུ། རྟ་མཐོན་ཡང་གསང་སྟེ་
དགུ། ཆོ་དཔག་སྟེ་དགུ། ② མིང་བ་ཆགས་པའི་ལྷ་དགུའི་བསྟུས་ཆིག་
ལྷ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༦ལོར་ཆོས་རྒྱལ་གདུང་རྒྱུད་ཡར་
ལྷུངས་རྫོ་བོའི་སྤྱས་སུ་འབྱུངས་པས་སྟེ་ཞེས་པའི་མིང་ཐོབ། བཀའ་གདམས་གཞུང་པའི་དགོན་
བ་འཆད་ཁད་སྤྱི་ལ་བུ་གཉིས་ཀྱི་གདན་ས་ལོ་ངོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་བསྐྱུངས། ཀོང་བོ་དང་དུགས་
པོ་སོགས་ཀྱི་དགོན་བ་བཅུ་སྟག་དུ་མའི་དགོན་གཉེར་དང་མི་དཔོན་བསྐློས་པར་གསོལ་བས་
བཀའ་གདམས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་པལ་ཆེར་རྩ་ལག་གཅིག་ཏུ་རྒྱུ། འགྲོ་མགོན་འཕགས་
པས་དེ་ཉིད་ལ་བཀའ་སྟེ་ཆེན་པོ་མཛད། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༩ལོར་འདས།

ལྷ་ང་། ཀྲང་པའི་ལུས་མའི་ལྷ་ངའམ་རུས་པ་འབྱུར་པོ། ལུས་མའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཅུགས།

ལྷ་ར། ལྷ་ལུལ་གྱི་ར་པོ་ཆེ།

ལྷ་ཅིག ལྷ་གཅིག་དང་འདྲ།

ལྷ་ཅིག་དེ་པི་ཀ་ར། འདི་ནི་རྫོ་བོ་རྫོ་ཨ་ཉི་ལ་ཞེས་པར་གཟིགས།

ལྷ་གཅིག ① རྒྱལ་པོའི་བྱ་པོའི་ཞེ་སའི་མིང། ② ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མགོན་སྐབས་ཆེན་པོར་འབོད་
པའི་ཞེ་མིང།

ལྷ་བཙུགསུམ་མ། རྫོང་ཆེ་འཛིགས་བྱེད་ལྷ་བཙུགསུམ།

ལྷ་ལུམ། སྤར་བོད་སྤེལ་གཞུང་སྐབས་རྩ་མའི་ཡན་གྱི་མི་དག་ཆོའི་གཟའ་རྒྱ་བྱད་མེད།

ལྷ་ལུམ་གྱི་ཆས། སྤར་བོད་ཀྱི་ལྷ་ལུམ་གྱི་གཟའ་མཆོར་ལུས་ཆས།

ལྷ་ཆས། ① ལྷ་ཏེན་ལ་གཡོགས་པའི་གོས། ② ལྷ་སྤྱན་འཛེན་སྐབས་ཀྱི་ན་པའི་ཆས།

ལྷ་མུ། ① འྱིན་ཅན་གྱི་ཚུ་མིག ② [མངོན]ཚུ་ལོ་གརྒྱའི་མིང།

ལྷ་ཆེན། [མངོན]ལྷ་དབང་ལུག་ཆེན་པོ།

ལྷ་ཆེན་སྐྱ་ལྷ། (四姑娘山) ལྷ་ཆེན་སྐྱ་ལྷ་ནི་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་གནས་རི་ཅ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ་
དེར་དུས་བཅན་ལྷ་རྫོང་གི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་གནས་ཡོད། རི་འདི་ནི་གནའ་པོའི་བོན་གྱི་རིག་
གནས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གཞི་བདག་རྟིང་པ་ཞིག་སྟབས། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་ཀལ་པ་རང་
བྱུང་རྫོང་མེ་པོད་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་སོག་ཚུ་ཁར་ལུགས་ཟམ་བཙུགས་སྐབས་མཛད་པའི་[འཛམ་
གླིང་སྤྱི་བསང་] གི་ནང་དུའང་། ལྷ་ཆེན་སྐྱ་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ རྒྱལ་མོ་རོང་གི་གཞི་བདག་
བསང་། ཞེས་འཁོད་འདུག རི་བོ་འདིའི་མིང་སྐྱ་ལྷ་ཞེས་པ་དེ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་འབྲེ་སྐབས་རྒྱལ་རོང་
པའི་སྐྱ་གདངས་ལྟར་མི་ཀྱ་ལ་ (四姑娘) ཞེས་པ་རྒྱ་ཡིག་གསུམ་པོ་འདི་གིས། དེའི་རྫོང་མེ་སུ་
山 ཞེས་པའི་རྒྱ་ཡིག་ སྤྱར་བས་四姑娘山 ཞེས་པའི་སྐྱ་ལོག་གི་མིང་འདི་བྱུང་བ་ཞིང་། སྐྱ་
ལོག་དེ་ལ་བཞེན་ནས་བྱ་མོ་སྤྱན་བཞི་ཞེས་པའི་སྤྱང་ལོག་འདི་འདྲ་བྱུང་བ་རེད། ཅས་དཔྱད་གོ་
བསམ་གཏན་གྱིས་གིས་པ་རྒྱལ་རོང་ལོ་རྒྱུས། ར་པ་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་[རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་
དབྱུད་ཡིག་གདམས་བསྐྱེགས།] དེབ་ལྷ་པའི་སོག་རོས་༩༧༥བར་བཞོད་འདུག

ལྷ་ཆེན་བརྒྱད། དབང་ལུག་ཆེན་པོ་དང་། བརྒྱ་བྱེན།

ཆངས་པ། ཁྲབ་འཇུག་འདོད་པའི་དབང་ལུག་ ཆོགས་བདག་ སྤྱི་རྒྱུ་རི་རྒྱུ། གཞོན་ལུ་གདོང་ལུག་
བཅས་སོ།། འདིའི་འཛེན་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད།

ལྷ་ཆེན་དངོས་གྲུག། སྟོད་ཀྱི་མགོན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་རིག་པ་མགོན་གྱི་རྒྱད་པ། ཡབ་ལྷ་ཆེན་རོ་

དཔལ་གྱི་སྤྲུལ་ཀླུ་ལ་པོ་འདྲིའི་དྲུས་སྤྲུལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དབྱུས་གཙང་དུ་འཆད་ཉན་ལ་འགྲོ་བའི་
སྒོལ་བཅུགས་ནས་ཡབ་མེས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་ལ་ཞིག་གསོ་མཛད་པ་དང་། བྱང་
པར་དུ་ཆོས་རྩེ་འབྲི་གྲང་པ་འཛིག་ཏེན་མགོན་པོ་མཇུག་བར་ཐེབས་ནས་གསེར་དབྱུལ་
སོགས་རིན་པོ་ཆེ་བརྒྱ་འབྲུལ་ཞུས་པ། གཞན་ཡང་བཀའ་འགྲུར་ཆར་གཉིས་དང་། གསང་
སྤྲུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡང་མང་པོ་བཞེངས་སོ།།

ལྷ་ཆེན་པོ། ① ལྷའི་གཟུགས་བརྙན་ཆེན་པོ། ② སངས་རྒྱུ་ལྷའི་གཟུགས་ཀྱི་ཆེད་སྤྲུག་གི་འཁོར་ལྷུག་སོགས།

ལྷ་ཆེན་དཔལ་འབར། སྟོན་པ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྲུལ་བརྙན་ཆེན་པོ་ཆོས་གྲུང་ཐང་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན།
ལྷ་ཆེན་དབང་ལྷུག་ལྷ་དབང་ལྷུག་ཆེན་པོ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།
ལྷ་ཆེན་ཆེ་དབང་རྣམ་རྒྱུ་ལྷ་སྟོན་གྱི་མགོན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་རིག་པ་མགོན་གྱི་རྒྱུད་པ། ཡབ་བཟ་
ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་ལ་སྤྲས་གསུམ་བྱུང་བའི་བཞེས་པ། འདི་ཉིད་རྒྱལ་སྤྲིད་ལ་དབང་བསྐྱར་རྩེས་
སྤྲུལ་གཞོན་དྲུས་དམག་མཛད་པས་བྱང་ངམ་རིང་། སྟོ་བོ་དང་། སུ་མེད་སྤྲུག་གྲུ་གེ་ལ་སོགས་
པ་མངའ་འོག་ཏུ་བསྐྱུས། ལྷ་སྤྲུགས་སྤྲུལ་འཇུག་ལང་དང་། ཉུང་ཉི། ལུ་བ་ཤིང་དཀར་དང་། ཁབ་
གར་ཚུན་ཆད་མངའ་འོག་ཏུ་བསྐྱུས་ཤིང་། ས་ཁུལ་དེ་ཆོའི་མུར་གྱི་བདག་པོ་རྣམས་མི་གཉེར་
ཉར་བ་དང་། བཀའ་གསུང་ཅི་སྤྲུབ་ཏུ་རྒྱུའི་ཡིག་དན་བྲས། མཁར་རྣམས་ལ་སྤྲུལ་ཆབ་བཞག་
ནས་མང་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད། གྲུ་གེ་ནས་ཁུལ་དང་དབྱུར་ལོ་ལྟར་
གསེར་ཞོ་སྤྲུལ་བརྒྱ། དབྱུལ། ལྷུག་ཆེར་མོ་བརྒྱ། ཆེབས་པ་གཅིག་དུ་ཐོག་ནས་གསེར་ཞོ་
ཉིས་བརྒྱ་བྲུག་བྲུ། ལྷུག་ཆེར་མོ་བརྒྱ། ཆེབས་པ་གཅིག་བཙོད་རྒྱལ་པ་བརྒྱ། མཁར་ཨོ་ལྷོང་
དང་། ཞིང་དར་ཆེན་དར་རྒྱུང་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་ཁུལ་དང་དབྱུར་ལ་སོགས་པ་སྤྲུགས་
སྤྲུགས་ནས་འབྲུལ་མཁན་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། ཁོང་གིས་ད་དུང་གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱ་ཆེན་པོ་
བཞེངས་པ་སོགས་མེས་རལ་པ་ཅན་ལྷ་སྤྲུའི་ལྷུག་རྩེས་ཤིག་འཛོག་པར་དགོངས་པའི་སྤྲུ་
གཤེགས་ཤིང་། དེ་རྩེས་རྒྱལ་མན་ལྷ་སྤྲུའི་མངའ་རིས་རྣམས་ཀྱང་སྤྲུགས་སྤྲུགས་སོ།།

ལྷ་ཆེན་ཐངས་རག་རི་པོ་ཞིག་པོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་གམ་པ་རྫོང་གི་བྱང་ཤར་མཆོམས་སྤྲུ་ཡོད།

དེའི་མཐོ་ཆད་ཀྱི་མཆོད་འོས་ནས་སྤྱི་༡༩༥༥ལོར།

ལྷ་ཆེན་ལྷ་མྱུལ། སྟོང་གི་མགོན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་རིག་པ་མགོན་གྱི་རྒྱུད་པ། ཡལ་སྤྲེལ་ཆེན་རྒྱལ་
པོའི་སྤྲུལ། རྒྱལ་པོ་འདིས་ལ་དྲགས་སྟོང་གསལ་གཉིས་ཀྱི་དམག་བྲངས་ནས་ཉུང་ཉི་ལ་བརྒྱབ་
པས་ཉུང་ཉི་རྒྱལ་པོ་པམ་ནས་གངས་ཉི་མེ་ནམ་བཞུད་དང་། མཆོ་མ་པམ་ནས་སྤྲུལ་བར་ཉི་ཇི་
སྟོང་བར་རྒྱལ་པོར་མཛོད་དང་ལྷགས་ལ་སོགས་པའི་ཁྲུལ་དང་དབྱུང་འབྲུལ་བའི་མནའ་གན་
བཞག་པ་ལག་བསྟར་རྒྱུན་འབྱོར་སྤྲུལ་བ་དང་། ད་དུང་སློབ་པོ། ལུ་མེད་ས་མན་ཆད་སྟོ་ཕྱོགས་
གེ་སྤང་གི་ལུལ་ཚུ་ལ་མེ་འབར་ཚུན་ཆད། ལུ་བ་ཕྱོགས་ར་འག་འགྲེང་ཤིང་། སྟག་ཁ་ཚུན་ཆད།
བྲང་ཕྱོགས་ཀ་བྲུས་པན་ཆད་མངའ་ལོག་ཏུ་བསྟུས་ཉི་ལོ་ལྷར་དབྱུང་ཁྲུལ་འབྲུལ་བ་དང་། རྒྱལ་
པོའི་ཞལ་མཇལ་ཞུ་བར་ཡོང་རྒྱུའི་ཆོད་ཁ་བྲུས་པ་སོགས་རྒྱལ་པོ་འདིའི་དུས་སྤྱི་མངའ་ཐང་
རྒྱལ་ལ་དབྱུང་སྟོབས་བཅན་པ་བྱུང་ངོ།

ལྷ་ཆོག་ལྷེ། མཚན་གཞན་འདོལ་ལེ་ཡང་ཞུ། སྟང་གི་ལྷེ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་དཔལ་ལྷེའི་རྒྱུད་པ།
ཡལ་བཅན་ལྷེར་སྤྲུལ་གསུམ་བྱུང་བའི་བགྲེས་པ། འདིའི་སྐྱུ་རིང་ལ་མངའ་ཐང་སྤར་དང་མི་འད་
བའི་ཡར་རྒྱས་སོང་ཞིང་། གཤོངས་དབྱུས་ལུ་བ་རི་སྟེང་པོ་ཆེ་དར་ཡོལ་གེས་པ་ལྷ་བྱར་པོ་བྲང་
ཕྱི་ར་ཁབ་གོང་དུ་གྲགས་པ་སྤྱི་མཁར་ལྷགས་རི་ལོབ་དང་བཅས་པ་བྲུས། དེ་སྤྲུལ་མེ་བཅུན་
མི་ལ་རས་པ་ཡང་བྲུབ་པ་བརྟེས་ཉི་ཟེའོག་ཕྱག་ཏུ་མེ་བས་པ་དང་དུས་མཚུངས་པས་པར་ཆེར་
སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་མཇུག་ཅུམ་ལ་ཡིན་པར་སྤྲང་ངོ།

ལྷ་ཆོས། ① སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས། ② འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དགེ་ཆོས། དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་
བསྐྱུབ་པར་སྟོ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སྤྲིམ།

ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བཅུ། སྤྱི་དུས་པོད་རྗེ་སྟོང་བཅན་སྤྲུལ་པོས་དགེ་བ་བཅུ་བཞིར་བརྒྱུད་ནས་ པོད་
འབངས་ལ་ཁྲིམས་སྤྱི་བཅས་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་བྱངས་ཤིག

ལྷ་ཆོས་དགའ་ལྷན་ལོག་མིན་སྤྱིང་། ལྷ་ཅེ་ཆོས་སྤེ་དགའ་ལྷན་ལོག་མིན་སྤྱིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་
པའི་ས་གྲངས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ ལོར། གཅན་གྱི་ལྷ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་རྒྱལ་པོའི་སྤྲུལ་པས་བཏབ་པའི་
དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་ཞིག

པའི་སྒྲན་པས་སྟོང་ལུང་རྒྱ་དམར་བ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་ཞབས་ལ་གཏུགས། ཟང་ཟེང་གི་
ལོངས་སྟོང་ལ་མངའ་བཞེས་པས་ཡབ་དང་ཨ་ནེའི་དགོངས་པ་རྫོགས་ཐབས་སྟེ་པོ་མང་པོར་
སྦྱིན་གཏོང་དང་། དུལ་གྱི་གདུང་ཁང་ཆེན་པོ་གཉིས་བཞེངས། བལ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ནས་ཁང་
གསར་བ་རྩ་ལ་སེན་ལ་རབ་གནས་བྱས། ཁོང་གིས་དབང་བཞི་རྫོགས་དང་བཅས་པའི་རབ་
གནས་མཛད། སྤར་བོད་དུ་འཁོར་ནས་ཀྱིས་བསུ་བ་རྒྱ་ཆེ་མཛད་དེ་སྦྱན་བྱངས། བལ་ཡུལ་
དུ་འབགས་པ་ཤིང་ཀུན་གྱི་གདུགས་ལན་མང་དུ་བཀལ། དེ་ན་གནས་པའི་རྣམ་འབྱོར་མ་དང་
བྱབ་པའི་རྣམ་འབྱོར་པ་མང་དུ་བདུས་ནས་ཆོགས་ཀྱི་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོར་མཛད་པ་སོགས་
བསྟན་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ནས་མཐར་དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་
ལོ་༡༡༥༩ ལོར་སྤྱད་གཤེགས།

ལྷ་རྩེ་རི་ཁོང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་རྣམས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རི་པོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་རྩེ་ས་སུ་བྱ་བ། ལྷ་རྩེ་གྱི་འབགས་པ་དོན་དམ་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཆོན་ཉིད་རྩེ་ས་སུ་འབྲེན་
པའི་སྟོན་མཁའ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་སེམས་པའི་རྣམ་འབྱོར།

ལྷ་རྩེ་ས་སུ་བྱ་བའི་མཐར་གྱིས་བ། ཤིང་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་
གཟུགས་སུ་སྤྱེས་པའི་འབགས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རིམ་ལྗན་དུ་བྱ་བ་ལོ།

ལྷ་ཉིད། ① ལྷ་དེ་ཉིད་དམ། ལྷ་རང་ཉིད། ② རྒྱལ་པོ་ཁོང་ཉིད།

ལྷ་ཉིན་དཀར་པོ། བཀ་ཤིས་པའི་ཉི་མ།

ལྷ་གཉེར། སྤྱད་གཉེར།

ལྷ་ཉེན། ལྷ་གནས་པའི་ཉེན་མཁར།

ལྷ་སྟེན་བ། རྣམ་འབྱོར་པས་དམིགས་པའི་སྟོན་ལ་ལྷ་སྟེན་པ་དང་ལྷ་རང་གཞན་ལ་སྟེན་བ།

ལྷ་སྟེང་། ར་བ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་རྒྱ་ཆེན་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་ཅིང་། སྤར་བོན་དགོན་ཡིན་
ལ། ཆན་ལུང་སྐབས་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་པའི་རྒྱལ་རོང་གི་དགོན་ཆེན་ཞིག་ཡིན།

ལྷ་སྟེང་དགོན། མིང་གཞན་ཀམ་ལྷ་སྟེང་དགོན་ཟེར། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༣ ལོར་

ཀམ་པ་གསུམ་པ་རང་བྱུང་རྫོང་ཆེས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རི་བོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྷ་ཤོ། ལྷ་གནས་སའི་ལྷོག་རྒྱུང་རམ་ཁང་རྒྱུང་ཅོག་ཅོག།
ལྷ་ཤོག་ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སྤྱི་ཚུལ་ཡན་ལག་རི་རྒྱའི་འགྲམ་དུ་ཡོད།
ལྷ་ཐོར། ཉན་ལྷ་འབྲུམ།
ལྷ་མཐོ་ཆེན། རི་བོ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་པ་སྤམ་རྫོང་ཁོངས་འབྲུས་བྱུང་གི་ཤར་རོས་སུ་
ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་༥༥༧ཡོད།
ལྷ་མཐོང་འབྲེ་མཐོང་། མི་མེར་མགོ་བསྐྱོར་གཏོང་མཁན་གྱི་སྤྲ་མ་རྩུན་མ་དང་། མོ་མ་རྩུན་མ་རྣམས་
ཀྱིས་ལྷ་མཐོང་རྒྱུལ་དང་། འབྲེ་རིག་རྒྱུལ་བཤད་ནས་གཞན་མགོ་གཡོག་པའི་བྱ་ལས་ཤིག་
ལྷ་མཐོང་ལོ་རྒྱུ་བ། སྤྱི་རིག་པ་སོགས་ལ་མཁས་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཞིག་སྟེ། དབྱངས་ཅན་སྤྱི་མདོ་
བོད་སྐད་དུ་ཐོག་མར་སྦྱར་བ་པོ། འདིའི་མིང་ངོ་མ་ལ་བཤེས་གཉེན་རྣམས་རྒྱལ་ཐེར།
ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་བཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
ལྷ་དང་མིའི་འཁོར་བ་བཞི། མཐུན་པའི་ཡུལ་ནས་གནས་བ། སྤྱིས་བྱ་དམ་པ་ལ་བསྟེན་བ། བདག་
ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་སྟོན་ལམ་བཏབ་བ། སྟོན་ཡང་བསོད་ནམས་བྱས།
ལྷ་དེ་ལྟ། བད་ཀན་ཁམས་ཀྱིས་སྤྱིད་པའི་སྤྱང་པའི་དེ་ལྟ་འགགས་ཀྱི་ནད་ན་རྒྱག་རྒྱུང་བ་ཞིག་
ལྷ་ལྷན། ལྷ་སའི་མིང་གཞན་ཞིག་
ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ། བོད་དུ་མ་སྟེའི་ནང་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་ཞེས་བར་གཟིགས།
ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཁོངས་སྤྱི་ཚུལ་འབྲུས་ལྷ་སའི་བོད་ཁྱེར་གྱི་ལྷ་བར་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཁང་
ཞིག་སྟེ། དུས་རབས་བདུན་པའི་དཀྱིལ་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཙན་སྐྱམ་པའི་དུས་བལ་བཟའ་ཁྱི་
བཙན་གྱིས་བཞེངས་ནས་སྟོ་རུབ་ཕྱོགས་བལ་པོའི་ཡུལ་དུ་བསྐྱར་ནས་བཏབ་པ་ཞིག་ཡིན།
འདིའི་འཁོར་ས་ཕྱི་ནང་སྟེང་ཤོད་ཁྱོན་ལ་སྤྱི་ཁང་ཆེ་རྒྱུང་བདུན་ཅུ་སྟེག་ཅམ་ཡོད། དུས་ཀྱི་
རྟེན་གཙོར་རྒྱ་བཟའི་རྟེན་སྐལ་དུ་བྲངས་པ་ཤུ་གྲ་སྟེ་བལ་པོ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆད་དང་
མཐུན་པའི་རོ་པོ་ཤུ་གྲ་སྟེ་དང་། སྟེགས་རྩེ་ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ལྷ་ལྷན། བྱམས་པ་ཆོས་འཁོར་

མ་བཅས་ཀྱིས་མཆོད་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱིས་མཆོད་པའི་ལྷ་སྐྱ་མང་པོ་དང་སྒོ་འཕྲོར་གྱི་
མདུན་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་བོད་ཤུག་སྦྲར་གྱི་ཡི་གེ་འཁོད་པའི་རྩོམ་པ་དང་། རོ་བོའི་དབུ་སྐྱར་གྲགས་
པའི་རྒྱ་ལྷང་གི་ལྷོན་ཤིང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། སྤྱུས་ལོ་ལྷར་བོད་རྒྱ་དང་པོའི་ནང་
དབུས་ཀྱི་གདན་ས་གསུམ་གྱི་དགེ་འདུན་ཁྲི་ཕྲག་ལྷག་ཙམ་འཆོགས་ནས་ཆོ་འཕྲུལ་སྒྲོན་ལམ་
ཀྱི་དུས་མཆོད་ཆེན་མོ་ཚུགས་ལུལ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན།

ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་མདུན་གྱི་རྩོམ་པ་བོད་རྒྱ་ལ་ཁྲི་རལ་བ་ཅན་དང་། རྒྱ་རྩི་ཐང་རྒྱལ་སྤུའུ་ཙུང་
གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་མནའ་དན་གན་རྒྱའི་ཡི་གེ་རྩོམ་པ་བཞུགས་ཏེ་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་
ཁང་མདུན་རོ་བོའི་དབུ་སྐྱའི་འཁྲིམ་སུ་བསྐྱངས་པའི་རྩོམ་པ་དང་།

ལྷ་ཕྱེ། སྤར་དགོན་པ་ཁག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་སྤེལ་བངས།

ལྷ་ཕྱེ་མི་ཕྱེ། ① སྤར་བོད་ཕྱེ་པ་ གཞུང་སྐབས་སྤེར་པའི་མི་མེར་དང་དགོན་པའི་སྤྱུ་བང་གི་མི་མེར།

② དགོན་པ་སྤྱུ་ཆང་དང་། ཁྲིམ་པའི་གྲོང་སྤེལ་གཉིས་ཀྱི་མིང་།

ལྷ་ཕྱེ་གཞུང་པ། དགོན་པའི་མི་མེར།

ལྷ་ཕྱོད། ལྷ་སར་གཏན་དུ་ཕྱོད་མི། ལྷ་ཕྱོད་ལས་ཁུངས། ལྷ་ཕྱོད་མི་དམངས་བཅའ་སྤྱོད་འཕེལ་དམག་

ལྷ་བྲག་པོ། ① དབང་སྤྲུག་ཆེན་པོ། ② ལྷ་ཁྲི་བོ་འཕམ་གཏུམ་པོ།

ལྷ་བྲུག་ རོན་དམ་པའི་ལྷ་དང་། སྤྱིའི་ལྷ། མཆོན་མའི་ལྷ། གཞུགས་ཀྱི་ལྷ། བསྐྱོམ་པའི་ལྷ། རྣམ་པར་
དག་པའི་ལྷ་སྤེལ་ལ་ཟེར།

ལྷ་བྲུག་རྣལ་འབྱོར། རྒྱ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་བྲུག་སྤྱེ། རྒྱ་བའི་རྒྱུད་དུ་ལྷ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རོ་བོར་
ཉམས་སུ་ལེན་པ་ན་ལྷ་བྲུག་གི་མཆོན་ཉིད་དུ་བསྐྱུ་སྤྱེ། སྤྱོད་པའི་ལྷ། ཡི་གེའི་ལྷ། སྤྱིའི་ལྷ།
གཞུགས་ཀྱི་ལྷ། རྒྱལ་རྒྱའི་ལྷ། མཆོན་མའི་ལྷ་རྣམས་སོ།།

ལྷ་གདུང་། ལྷ་བ་ཞེས་ཤིང་མགོ་སོགས་སུ་ཡོད་པའི་རུས་པ་ནང་སོ་བ་ཅན་གྱི་བུ་ག་ཡོད་པ་དེའི་
མིང་དང་། གདུང་ཞེས་སྐབས་འདིར་ལྷ་བ་ཡོད་པའི་རུས་པ་སྤྱིང་འོག་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་རུས་
པ་མཁྲིགས་པོའི་མིང་སྤྱེ། སྤྱེམས་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམས་
བཤད་བདེ་བའི་འདོད་འཛོལས། ལྷ་བ་ནི་བར་གྱི་སོ་བ་པ་དང་། གདུང་ནི་སྤྱིང་འོག་གི་མཁྲིགས་

བ་གཉིས་སོ།། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

ལྷ་གདོང་། ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་གཙང་པོའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ལྷ་གདོང་ཤུག་ཁ།

ལྷ་གདོང་ཤུག་ཁ། ཚལ་གྲུང་ཐང་དོན་གཙོད་ཁང་ཁོངས་ལྷ་མཐོང་ཤུག་ཁ་ནི་དེ་སྤྱི་ལྷ་ས་སྤྱིད་ཚུའི་

སྤྱི་བྱང་བར་འབྲལ་བ་སྤྱེལ་སྤྱོལ་བྱ་སའི་བྱ་ཁ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། དབྱར་དུས་སྤྱི་བ་ལྷ་སའི་

རིང་གོ་བ་གཏོང་བ་དང་། དགུན་དུས་སྤྱི་བ་ལྷ་སའི་རིང་ཤིང་བྱ་རྩ་མགོ་ཅན་གཏོང་གི་ཡོད། སྤྱི་ལོ་

༡༩༥༩ལོ་ལྷ་སའི་སྤྱིད་ཚུ་ལ་དེང་དུས་ཀྱི་ཀྱ་རུ་ཟམ་བ་འདི་བཅུགས་ཆེས་སུ་ལྷ་གདོང་ཤུག་

ཁའི་བྱ་བ་རྣམས་ལས་ཀ་མེད་བར་ཆགས་བ་རེད། ལྷ་གདོན། ལྷ་ཞེས་འབྲུག་བ་མང་ཡང་

སྐབས་འདིར་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་གི་ཡ་བྲལ་ལྷ་ལ་འབྲུག་བས་དེ་འདོད་ཀྱལ་གྱི་སྤྱི་ཡིན་བས་

རིས་ཆིག་མེད་ཀྱང་ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་ལྷ་འི་སྐད་དོད་དུ། དེ་བཀམས་ཏེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་མཐོ་

རིས་གནས་བྱེད་དམ་མཁའ་ཁྲིམ་བ་ཞེས་དང་། ཡང་ན་དེང་བ་སྤྱེ་ཅེ་ཞིང་རོལ་བར་བྱེད་བས་

ན་ལྷ་ཞེས་ཟེར་བས་དེ་རི་རབ་ཀྱི་ཅེ་མོ་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་སོགས་མཁའ་ལ་གནས་ཤིང་། ལུས་

ལ་རང་བྱུང་གི་འོད་དང་རྩུ་འཕྲལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་མཐུ་དང་ལྷན་པ། ཏྲག་ཏུ་

ཅེ་འཛོལ་རོལ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པས་དེས་གཞོད་བ་གཏོང་བའི་ནད་ལ་ལྷ་གདོན་ཞེས་ཟེར་

ཏེ། ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་སྤྱི་བ་མཛོད་དགས་མཛོད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་འབྲེལ་བ་སྤྱི་བ་ལས།

ལྷ་ཡི་གདོན་གྱིས་དབང་བྱས་བས། གདོང་ནི་བསྐྱེད་ཁ་བྱེད་ལྷ་སའི་འདོད་བ་མེད། ལྷ་

དང་བམ་ཟེལ་རབ་དགལ། གཙང་ཞིང་སི་སྤྱི་ཏྲ་སྐད་སྤྱི། ལུན་རིང་ནས་ནི་མིག་འཕྲུམ་ཞིང་།

ལུས་ཀྱི་ཞེས་ཞིང་མཆོག་སྤྱི་བ་ལྷ་སའི་འདོད་དང་། རི་མཐོ་ཁང་བ་མཐོ་ལ་

དགལ། གཉིད་མེད་ཚུགས་བ་མེད་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

ལྷ་འདོགས། སྤྱི་དུས་ལྷ་སའི་རྒྱ་མ།

ལྷ་འདོགས། སྤྱི་དུས་པོ་མོ་ཆང་སའི་སྐབས་བཞུགས་བྲལ་གྲོལ་ཆེས་ཁང་ཐོག་ཏུ་ཕྱིན་ཏེ་བག་མར་

རང་ཁྲིམ་ནས་བསྐྱར་བའི་ཁམས་མཐུན་གྱི་དར་ལྗོག་བཅུགས་ཏེ་ལྷ་གསོལ་བའི་ལུགས་སྤྱོལ་

ཞིག་ཡོད་པའི་མིང་།

ལྷ་འདྲེ། བན་འདོགས་མཁན་གྱི་རིགས་ཤིག་ལ་ལྷ་དང་། གཞོད་སྤྱེལ་མཁན་གྱི་རིགས་ལ་འདྲེས་

ཞེས་སུ་བཏགས་པའོ།

ལྷ་འདྲེ་ཁོག་ལྷགས་ཀྱི་རྟེན་ཁོག་གནའ་དུས་སྐྱེ་རྟེན་ནས། ལྷ་པ་གང་དུང་ལ་ལྷ་འདྲེ་ཁོག་ཏུ་ལྷགས་ནས་ལུང་བསྟན་པར་གྲགས་པ་ཞིག་དོན་དུ་མི་ལ་བསྐྱོར་བཏང་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཅིག་ཡིན།

ལྷ་འདྲེའི་ཁོག་རྟེན་བུད་མེད། འདིག་རྟེན་པའི་ལྷ་འདྲེ་ཁོག་ལྷགས་ཀྱི་རྟེན་སྐྱེ་དཔལ་

ལྷ་འདྲེས་བརྒྱམས་པ། ལྷ་འདྲེ་ཁོག་པར་ལྷགས་པ་ལ་ལྷ་འདྲེས་བརྒྱམས་པ་ཟེར། ། བོད་ཀྱི་གྲོང་སྡེ་འགའི་ནང་གྲིས་པ་རྩེ་ལུ་འགྲོ་བའི་སྐབས་སུ། སྐབས་འགར་རི་ལ་གཉིད་ཉལ་བའི་རྩེས་སུ་རྟེན་ལས་སུ་གྱ་བརྒྱ་བརྒྱག་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་འགར་དེ་ནས་བཟུང་ཤི་གསོན་གཉིས་ཀ་རྟེན་རྒྱ་མེད་པའང་འགྲོ་སྲིད། སྐབས་འགར་ཉིས་རྩེས་སུ་བྲན་པ་བརྒྱལ་བེན་པའི་སྐ་གྱ་དེ་རོ་དང་འདྲ་ཞིག་རི་རོགས་སམ། ཁང་པའི་ཉི་འགྲམས་རྣམས་སུ་རྟེན་པ་དང་། དེ་ནས་མིས་སྤྱག་རེག་བྱས་རྩེས་བྲན་པ་སོས་ནས། ལྷ་འདྲེ་གང་དང་མཉམ་དུ་ལུལ་གང་གང་ལ་སོང་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་བཤད་སྐབས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་འགར་གྲིས་པ་དེ་དག་དུས་དེ་ནས་བཟུང་སྐར་མེད་པའི་མཛོན་ཤེས་ལ་སོགས་པ་བཤད་སྐབས་མཁན་ཞིག་ཆགས་ནས། གནས་སྐབས་སྟན་གྲགས་ཆེན་པོར་ཆགས་ཤིང་། དུས་འཆམས་ཤིག་ན་སྒོ་བྱར་བོད་རྒྱུ་དང་འཕྲད་ནས་འདས་གོངས་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད།

ལྷ་ནད། ལྷ་འདྲེ་འཁོན་ཏེ་བསྐྱེད་པའི་ནད་རིགས།

ལྷ་རྣམ་སྲས། རྣམ་ཐོས་སྲས་ཏེ། རོར་ལྷ་ཤིག་ལྷ་རྣམ་སྲས་ཀྱི་བང་མཛོད་ལ། འདྲེ་ཡི་དྲགས་ཀྱི་དཀོར་གཉེན་

ལྷ་སྣམ། དཀྱིལ་འཁོར་ནང་དུ་ལྷ་བཞུགས་སའི་གང་ན།

ལྷ་གནས། ལྷ་ལུལ།

ལྷ་གནས་ཀྱི་སྤྱིད་མོས་ཆོལ་གསུམ། ཤིང་རྩ་སྟོ་ཆོགས་ཅན། རྒྱུ་འཕྱར་འདྲེས་པ། དགའ་བའི་ཆོལ་ལོ།

ལྷ་གནས་སོ་གསུམ། ཆོས་བཟང་མཐོ་བ་རི་རྩེ་ལེགས་མཐོང་གནས། འྲོགས་གཅིག་ཤིང་གསེབ་ཤིང་རྩ་སྟོ་ཆོགས་གནས། དགའ་བྱེད་རྣམ་མཛེས་ཡོངས་འདུར་གནས་པ་དང་། འདྲེས་པའི་འགྲམ་དང་ཆང་ཆིང་འགྲམ་ན་གནས། རོར་བྱའི་སྤྱིང་པོ་གནས་དང་ཀུན་གསལ་སྤྱོད། གསེར་སྤྱག་ཁང་དང་ཕྱིར་བའི་གྲིབ་མ་དང་། མཐོ་དམར་རྒྱ་དང་བཀ་བ་སྟོ་ཆོགས་ཀྱིས། སྤྱོར་བར་

འབྲུག་དང་ཞིབ་ཏུ་སྒྲིང་བ་དང་། ལྷ་སྤྱར་ཆགས་དང་གཟི་བཞིན་འབར་བ་དང་། ལྷ་བའི་གནས་
ལྷར་ཉ་དང་ཡིང་སྤ་ལ། ལྷར་དང་མིག་ཕྱེར་འགྲོ་དང་བཅུ་མས་འགྲོས་དང་། ལུས་མདོག་བཟང་
ཆེ་ཞོར་བུ་འཕྱང་བ་དང་། རིས་མ་ཐུན་འཁོར་གནས་མཐོ་བར་སྒྲིང་བ་དང་། གཟི་མཆོག་གཟི་
མེང་མ་རྩོས་བ་དག་གོ།

ལྷ་སྤྱར་ཏུ་ཅ་གསུམ། འདི་ལྷར་སྤར་སྒྲེ། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་ཁྱེན་ལ་བཅུན་མོ་བཞི་ཡོད་དེ། ཆེ་བ་ལ་
འཆོམས་མར་བུ་བཅུ་གཉིས། དེ་ལོག་ལྷ་འཆོམས་མར་ཉི་ལྔའི་བུ་བདུན། དེ་ལོག་ལ་ཅི་ཀར་
དག་པོའི་བུ་བདུན། ལྷར་བ་ཡེ་མེད་མར་སྟོབས་ལྷན་གྱི་བུ་དྲུག་ཡོད། དེའི་སྟེང་བརྒྱ་ཁྱེན་རང་
རོ། ཡང་ན། རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཞོར་ལྷ་བརྒྱད་དང་། དག་པོ་བཅུ་ཉི་མ་བཅུ་གཉིས། ཐ་སྤར་
གྱི་བུ་གཉིས་ཉེ་ཉེ་དབང་པོ་གཉིས་དང་ལྷ་དབང་བརྒྱ་ཁྱེན་དང་སྤྱར་ཏུ་ཅ་གསུམ་ཅེ་ཞིང་རོལ་
བའི་གནས་ཡིན་ནོ།།

ལྷ་བསྟོལ། འགོ་བའི་ལྷ་དང་བལ་ཞིང་འལ་བ་དང་། ཡང་ན་རང་གི་ལྷ་དང་རིས་མི་མ་ཐུན་པའི་ལྷ་
གཞན་བསྟོལ་བའམ་འཐབས་པའི་བྲིབ་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཞེས་སོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྟན་དར་གྱིས་
མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་བརྟུ་བཏོལ་ལས་གསུངས།

ལྷ་བ། ① ལྷ་དུས་ལྷ་འདྲེ་ཁོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཐོལ་གྱིས་ལུང་བསྟན་བཤམ་ཅིང་མི་ལ་མགོ་བསྟོར་
གཏོང་བའི་ལུགས་སྟོལ་ཞིག་ བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ལ། ལྷ་བ་མོ་བ་རྒྱུ་མ་གསུམ། འདིག་རྟེན་
ཁམས་ན་རྒྱན་ཆེན་གསུམ། ཞེས་གྲགས། ② ཐང་ཀ་འདྲི་མཁན་དང་། ལྷ་འདྲ་བཟོ་མཁན་བཟོ་
མཁན་རྣམས་ལ་ལྷ་བ་ཞེས་ཟེར།

ལྷ་པེབས། མི་ལ་ལྷ་དང་འདྲེ་ཞུགས་པ།

ལྷ་ཕུག ① གུས་ཕུག་གི་ཆེ་བསྟོད། ② ལྷའི་ཕུག་གི་བསྐྱས་ཆིག

ལྷ་ཕུག་མཁར་བ་ཉི་ལྔ་ཡོད། གུང་ཐང་ལྷ་མ་ཞང་གི་སྟོབ་མ། ལྷ་ཕུག་མཁར་གྱི་རི་ཁྲོད་བཏབ་བས་
མཆོན་ལ་ལྷ་ཕུག་མཁར་བར་ཐོགས།

ལྷ་ཕུག་ལྷ་ཕུ་གཞོན་བྲ།

ལྷ་འཕོ་ལྷུང་གི་ཕུག་བསུལ། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་ནང་གི་ལྷ་རྣམས་ལ་ཤི་དགོས་པའི་ཕུག་བསུལ་དང་།

སྐྱེ་བ་དན་པ་ལ་མར་ཟགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་བསྐྱོམས་པའི་མིང་།
ལྷ་བ། ཀར་རུས་ཀྱི་མགོ་དང་། ཅིབ་མའི་རུས་མགོ་སོགས་ལ་ཡོད་པའི་རུས་པ་སོབ་སོབ་ཁྲག་ཅི་
ཆགས་པ་དེའི་མིང་།

ལྷ་བ་ནག་པོ། དབྱང་རྒྱ་དང་། བརྒྱ་རྒྱ་གི་མགོའི་རུས་པ་ལྷ་བ་ཅན་ཁྲག་ཅི་ནག་པོ་ཆགས་པ་དེའི་
མིང་སྟེ། རྩོད་འབྲང་འབྲུལ་གྱི་ལྷེ་མིག་ལས། ལྷ་བ་ནག་པོ་ནི། དབྱང་བ་དང་བརྒྱའི་རྒྱ་མགོའི་
རུས་པ་ལྷ་ཁྲག་ནག་པོ་ཅན་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

ལྷ་བ་བ། ① སངས་རྒྱས་ལྷ་ཡུལ་ནས་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་པ། ② མི་ལ་ལྷ་དང་འབྲེ་ཞུགས་པ།
ལྷ་བ་བས་ཀྱི་གནས། དེ་བླ་བ་ཏུ་བ། སང་ཁི་ས། དེ་ནི་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་རྒྱ་
གར་གྱི་ཡུལ་པ་ཁ་ན་ནས་མལ་ལེ་འགའ་ཅམ་སོང་རྗེས་སང་ཁ་ས་ལ་སྟེབས། དེ་ནི་སྟོན་བས་
ཡུམ་ལ་ཆོས་གསུངས་པའི་སྦྲད་དུ་ལྷ་ཡུལ་དུ་དབྱར་གཅིག་བཞུགས་ཤིང་སྦྲར་འཛམ་གླིང་དུ་
བབས་པའི་གནས་ཡིན། དེར་སྟོན་བཅུན་པ་ཐང་ཐན་ཅང་གིས་གཟིགས་པའི་མུ་དན་མེད་ཀྱི་རྩོ་
རིང་གི་རྟོག་སྦྲང་ཆེན་གྱི་གཟུགས་ཤིག་ས་མིག་ལྷ་བྱར་ཡོད་ཅེས་གསུངས་འདུག རྩོད་ཁྱེར་
པ་ཀ་འའི་ཨ་པ་ར་རྩིའི་ནགས་ཤིང་མུ་དུམ་ཐ་ར་ཡོད་པའི་བྱར་དུ་ཕེབས་པ་ཡིན་ཞེས་མི་ཆོས་
ལྷ་མའི་བཟུན་གྱི་ལྷ་བ་བྱེད་ཀྱི་སྦྲང་གཞིའི་སྐབས་སུ་གསལ།

ལྷ་བ་བས་ཀྱི་ཡི་གེ་མཁས་དབང་འགའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན་སྟོན་མིའི་གོང་ལ་བོད་དུ་ཡི་གེ་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་བ་གཟིག་
སྦྲངས་ཡིག་དང་སྦྲང་ཡིག་སོགས་དར་བའི་སྐབས་ལ་ལྷ་བ་བས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཡང་དར་བར་གསུངས།

ལྷ་བ་བ་མཆོད་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ལྷ་ལས་བབ་པའི་མཆོད་རྟེན་ཞེས་པ་སྟོན་པ་ཐུབ་
པའི་དབང་པོ་སུམ་ཅེན་དུ་དབྱར་གནས་མཛད་དེ་སྤྱོད་དགག་དབྱེ་མཛད། སྤྱོད་འཛམ་བུའི་གླིང་
དུ་བབ་པའི་ཆེ་ཡུལ་ཡངས་པ་ཅན་གསལ་ལྷན་དུ་བཞེདས་པ་བང་རིས་བཞེདས་བརྒྱད་པ་རོས་
རེར་སྟོ་འབྱར་དང་བཅས་པ། སྟོ་འབྱར་གྱི་དབུས་ན་ཐེམ་སྐྱས་ཡོད་པའི་མཆོད་རྟེན་ཞིག་གོ།

ལྷ་བ་བས་དུས་ཆེན། ལོ་ལྟར་བོད་རྒྱ་དགུ་པའི་ཆེས་ཉེར་གཉིས་ཉེན་དགུ་པ་ལྷ་བ་བས་དུས་ཆེན་
ཞེས་སྟོན་སྟོན་པ་ཤུ་ཐུབ་པའི་ཡུམ་སྦྱུ་འབྲུལ་ལྷ་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་པར་ཆོས་གསུང་བྱིར་
སྟོན་པ་ལྷ་གནས་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་དུ་ཕེབས་ནས་ལྷ་རྣམས་ལ་ཆོས་གསུངས་ཤིང་དབྱར་ཞལ་

བཞེས་ཀྱིས་བཞུགས་པར་ཀླུ་པ་པོ་གསལ་ཀླུ་ལྟོན་པ་བློན་པ་འཛད་པ་ནས་མོ་ཁུ་ལགལ་བྱ་རྒྱུད་སྟོན་
པ་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན་སྟོན་པ་ལྷ་མིའི་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་
སྐས་འཛེག་ལ་བཏེན་ནས་འཕགས་ཡུལ་གསལ་ལྷན་དུ་བབས་པར་མཛད་པའི་དུས་ཆེན།
ལྷ་བྱ། ① ལྷའི་བྱ། ② འདས་ལྷ་བྱ་སྟེ་ས་ཆ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ནམ་གླིང་རྫོང་གི་བྱང་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
ལྷ་བྱ་མགོ་དཀར། (ཨེ་ཤོ་ལེགས་ཀྱིས་སྤྱོད་སྐྱོང་དུས་སྐབས། ༡་ལམ་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོན་གྱི་ 30-སྤྱི་
ལོའི་འགོ་ཙམ་གྱི་བར།) བོད་ཀྱི་ཀླུ་པ་རབས་བཅུ་བ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་སྐབས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞིག་ཨོ་
རྒྱུས་ཐོག་སྟོན་པོ་འདིས་རྒྱ་ཞིང་ལ་དོར་ཁ་བཅི་བ་དང་། འབྲོག་ལ་ཐུར་བཅིས་བྱས། རྒྱ་ཡུར་
བྱར་བངས་ནས་ཞིང་རྒྱ་མ་མོ་བའི་སྲོལ་གཏོད། བོད་ཀྱི་འབྲུལ་སྟོན་མཛད་ས་མི་བདུན་གྱི་ནང་
གསེས་གཉིས་པ་ཡིན།

ལྷ་བྱའི་ཁམས། སྟོན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྤྱར་ནས་བཏགས་པའི་ཙོང་ཞིའི་མིང་གི་ནམ་གྲངས་ཤིག་
སྟེ། མི་ཡི་ཉི་མ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱིས་མཛད་པའི་མ་ལ་ཡའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། བྱང་ཁུངས་
བསྐལ་པ་དང་པོ་ལ། ལྷ་བྱ་ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ་དེ། གངས་རི་ནགས་འདབ་མཆོ་འགམ་དང་།
འབྲིང་བྲག་དཀར་བའི་སྤྱང་དུ་བྱོན། ལྷ་སྤྱ་སྟེ་བརྒྱུད་བྱ་མོ་མཐོང་། འབྲིང་འབྲུར་འཛོ་སྟེག་བྱང་
གྱི་མདངས། ལུ་མའི་གར་དང་བད་མའི་འགྲོས། མཐོང་བས་ཡིད་གཡོས་སྐྱ་ལ་འབྱུང། ཞལ་གྱི་
ལྷགས་གཞིབས་མོད་ལ་ནི། ཀུན་ནས་ཁམས་གཡོས་དཀར་དམར་ཤོར། དཀར་པོ་འབྲིང་བྲག་
སྤྱང་དུ་བབས། རྩོལ་ས་བྱོད་སྟེས་ཆོ་བུར་ཆགས། མིང་ཡང་བདུད་རྩི་ཙོང་ཞི་ཟེར། ཞེས་དང་།
ལྷ་བྱའི་ཁམས་ལས་བྱང་བའི་བྱིར། མིང་ཡང་དེ་ལྟར་མཁས་པས་བཏགས།

ལྷ་བྱ། ལྷ་ཡུལ་གྱི་བྱ།

ལྷ་བྱ་ཁྱ་བྱུག [ཡུལ་]བྱ་ཁྱ་བྱུག

ལྷ་བྱ་གོང་མོ། རི་ལ་གནས་པའི་བྱ་རིགས་ཤིག་ལ་ཁའི་ཁ་བ་ཆེ་རྒྱུད་དེ། ལྷ་བྱ་གོང་མོའི་སྐད་ལ་སྟོས།
ལྷ་བྱ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༦༤༢་ལོར་རོང་མཁན་ཆེན་འཛེམ་ཆེན་མི་
འབྲུར་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། བྱལ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྐྱོང་ཁུལ་སྟེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ལྷ་མ་ཀྱལ་པོ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མིང་སྟེ། ཀྱལ་པོ་ལ་ལྷ་དང་རབ་བྱུང་གི་ཉེན་ཡིན་པས་ལྷ་མ་ཞེས་བརྗོད།
ལྷ་ལྷ་མ་ཀྱུ་དཔོན། ཀྱལ་པོའི་རིགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རིགས་ལ་ལྷ་ལྷ་མ་ཞེས་པའི་ཞེ་སའི་མིང་
གིས་འབོད་སྟོལ་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་ལྷ་མ་ཀྱུ་དཔོན་གཉིས་ནི་ཁུ་པོ་ལྷ་ལྷ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་དང་དེའི་
དཔོན་པོ་ལྷ་ལྷ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་གཉིས་ལ་ཟེར།

ལྷ་ལྷ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད། རྟོན་གྱི་མགོན་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་པ། ༡་ལས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་
པའི་ནང་འབྱུངས། འདི་ཉིད་གྱི་ཡབ་འཁོར་རེའི་སྐས་ལྷ་སྟེ་ཡིན་ཞིང་། རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་མཆོན་
བྱང་ཆུབ་འོད་ཅེས་གསལ། སྤྱན་རོན་པ་ཆོས་ལོག་སྤྱན་འབྲེན་པའི་ཁུ་པོའི་བྲག་ལས་རྒྱུན་
བསྐྱེདས། ཉག་ཆོ་ལོ་རྩ་བ་ཆུ་ལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ་སོགས་ཇོ་བོ་ཇི་གདན་འཕེན་པར་མངགས། ཇོ་
བོ་ཇི་བོད་དུ་ཐེབས་སྐབས་ལྷ་ལྷ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་གྱིས་ཉ་དཀར་མི་དཀར་གསུམ་བརྒྱ་ཐམ་
པས་གདུགས་དང་རྒྱལ་མཆོན་བ་དན་ལ་སོགས་པའི་མཆོད་རྩས་རོགས་ཏེ་ཐེབས་བསྐྱར་
བཅར། དེ་བཞིན་སྤྱི་གར་དང་བཟ་གིས་པའི་ཤེས་པ་བརྗོད་པ་སོགས་གཟབ་ཅིང་རྒྱས་པའི་
བསྐྱར་བ་ཞུས། དེའི་སྐབས་སྤར་མེད་པའི་རག་དྲུང་གསར་དུ་བཞོས་ཏེ་ཇོ་བོ་སྤྱན་འཕེན་པའི་
ཕྱིར་འབྱུང་བ་དེ་ནས་བོད་དུ་རྒྱུང་ཆེན་འབྱུང་སྟོལ་དར་ལ་རྒྱུང་ཆེན་དེ་ལ་ལོ་བཅ་སྤྱན་འཕེན་
པའི་རྒྱུང་ཆེན་ཞེས་གྲགས། དེ་སྐབས་ལྷ་ལྷ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་གྱིས་ཇོ་བོ་ཇི་རེ་ཞེས་ཞུ་ཉེན་དུ་གསེར་
མང་པོ་སྤུལ་ནས་རོག་མར་གདན་དོན་གསུམ་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པ་སྟེ། སངས་རྒྱུས་གྱི་བསྟན་པ་
ལ་རིམ་གྱིས་འབྲུག་པ་ལགས་སམ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྲུག་པ་ལགས། ཕྱི་ནང་གི་བྱུང་བར་གང་
ལགས། དགེ་སློང་གིས་ཇོ་ཇི་སྤགས་གྱི་དངོས་དབང་གོང་མ་ནམ་གཉིས་སྤང་དུ་རྒྱུང་མི་རྒྱང་
ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། ཇོ་བོས། རིམ་གྱིས་ཡིན་གསུངས་ནས་ལམ་སྟོན་མཛད། སྐབས་འགྲོ་
དང་ལྷ་བ་བཀའ་བཏགས་གྱི་བྲག་རྒྱ་བཞི་ཡོད་མེད་ཡིན། གསང་བ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ནི་
ཆངས་པར་སྟོན་པས་སྤང་བར་མི་བྱ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། ལྷ་ལྷ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་འདིའི་སྤྱི་རིང་
ལ་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་དཔལ་པའི་ཆོས་མང་པོ་བསྐྱར་བ་དང་། འདི་ཉིད་གྱི་སྤྱི་ཆེའི་སྤང་
ལ་དུ་ཉིངས་པ་ཞང་ཆུང་བཙན་གསལ་ཤེས་རབ་ལ་བཀའ་བསྟོས་ནས་ཡུལ་དབྱས་གྱི་བཞེ་ཏ་
ཕྱི་བརྗོད་པོ་ཉི་དང་། ལོ་རྩ་བ་གྱི་རྒྱ་པའི་འོད་ཟེར་གྱིས་དུས་འཁོར་དང་། མ་རྒྱུད་འགའ་ཞིག་

ཀྱང་བསྐྱར་ཡོད་དོ།

ལྷ་ཁྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་། འདི་ཐོད་ཀྱི་ལྷ་བཅན་པོ་སྤྱིད་ལྷེ་ཉི་མ་མགོན་ལ་སྤྲས་སྟོད་ཀྱི་མགོན་གསུམ་
འཁྲུངས་པའི་བར་བ་བཀ་ཤིས་མགོན་ལ་སྤྲས་གཉིས་བྱུང་བའི་ཆུང་བ་སྟོང་དེ་ཡིན། ཐོག་མར་
ཆུང་དུས་ཀྱི་མཆན་ལ་སྟོང་དེ་ཟེར་ཞིང་། རྗེས་སུ་རྒྱལ་པོ་བྱས་པའི་མཆན་ལ་ཁྲི་ལྷེ་སྟོང་
གཙུག་བཅན་ཟེར། ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༥ལོར་སྤྱི་འཁྲུངས་ཤིང་། སྤྱི་ཆེད་སྟོད་ལ་བཙུན་མོ་
གཉིས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་བཙུན་མོ་སེང་དཀར་མ་ལ་སྤྲས་ཁྲི་ལྷེ་མགོན་བཅན་དང་། ལྷ་འཕོར་
བཅན་གཉིས་འཁྲུངས། དེ་གཉིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཆན་ལ་དེ་བ་ར་ཇ་དང་། ལྷ་ག་ར་ཇ་གཉིས་
ཡིན། ལྷེས་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཆོག་པ་དང་། དུས་རབས་ཀྱི་དགོས་མཐོ་དང་བསྐྱུན་ནས་དགྲུང་ལོ་
སོ་གཅིག་པ་ས་གྲུང་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༥ལོར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་མཆན་ལྷ་ཁྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཅེས་
གསོལ། ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་མེ་སྤྲེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༦ ལོར་མངའ་རིས་མཐོ་ལྷིང་གསེར་ཀྱི་ལྷ་ཁང་
བཞེངས། དེ་རྗེས་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཁྲི་ལྷེ་ཆོ་རྒྱུ་བ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་རྒྱ་གར་དུ་
གསེར་མང་པོ་བསྐྱར་ཏེ་ཆོས་སློབ་ཏུ་བཏང་བའི་ནང་ནས་བཙུན་དགུ་རྒྱ་གར་དུ་ཆོད་པས་
གྲོངས། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་ལོ་ཆུང་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་སྤྲུགས་
ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བསྐྱབས་ཏེ་བོད་དུ་ཤེས་ནས་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བསྐྱར་ཅིང་ལྷས་
ནས་གཏན་ལ་པག། ལྷ་ཁྲ་མས་ཀྱང་རྒྱ་གར་ནས་པཱི་ཏ་ཁ་ཤས་སྤྱན་དངས་ཏེ་བོད་དུ་བཞུགས་
པའི་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འབྲེལ་གསུང་རབ་ཁག་ལ་དག་ཐེར་དང་། ཁ་ཤས་གསར་དུ་བསྐྱར།
བསྐྱར་བེན་པ་རྣམས་དག་བཅོས་དང་བཅས་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པ་སོགས་རྒྱལ་
བསྐྱར་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལྷིང་འབད་བཙོན་ཆེན་པོ་མཛད་དོ། དགྲུང་ལོ་དོན་གསུམ་པ་
ལུགས་ལུགས་སྤྱི་ལོ་༡༠༣༡ལོར་མཐོ་ལྷིང་གསེར་ཁང་དུ་ཞི་བར་གཤེགས།

[ས་མཛོད་བྱ་མོ་]དེབ་དང་པོའི་ནང་། ལྷ་ཁྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་མཛད་རྗེས་ལ་རགས་ཅམ་
དབྱེད་པ། ཞེས་པའི་ཚོམ་ཡིག་ལས། འབྲས་སྤྱངས་ལྷ་ཁང་གི་དཔེ་རྙིང་། ཁྲ་མ་བརྒྱུད་པའི་ལོ་
རྒྱུས་ཞེས་པ་རྩོ་བོའི་རྣམ་ཐར་གྱིས་མ་རྙིང་པ་དུས་རབས་བཙུ་གཉིས་པ་ཡས་མས་ཅམ་ཀྱི་
དཔེ་རྙིང་ཞིག་ལས། རྩོ་བོ་རྗེ་བོད་དུ་གདན་ཅི་ལྟར་དངས་པའི་ཆུ་ལ་ནི། སྟོད་ཀྱི་མངའ་བདག་

བཟ་ཤེས་ལྟེ་གར་ལོག་གི་བཅོན་དུ་བཟུང་བ་ལྷ་བ་ལ་གསེར་ཁོ་རྩ་གི་སྤྲུ་ལུས་ཀྱི་ལྷིད་དང་
མཉམ་བ་འདོད་ཟེར། དེར་ཟངས་དུང་གསུམ་བྱས་ནས་བོད་དབུས་གཙང་དུ་གསེར་སྒྲིང་དུ་
བཏང་བས་མང་པོ་ཉིད་བ་དང་། ཁོང་གྲོངས་པས་སྒྲར་མ་བྱུང་ནས་ལྷ་སྤྲུ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་
ཐུགས་དགོངས་དུ། དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་བོད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཅི་པན་བྱ་སྟམ་ནས།
བོད་ཀྱི་སྒོ་གསལ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ལ་གསེར་མང་པོ་བསྟར་ནས་ལོ་རྩ་སྒྲོབ་ཅིང་བརྗེ་ཏ་གདན་
འཕེན་དུ་བཟངས་པས། ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། མངའ་རིས་རྒྱལ་རབས་ལས།
ཁོ་རེ་ཆ་པོ་ལྷ་སྤེམས། ལྷ་སྤེམ་བྱ་འོད་ལྟེ་རང་གཤིས་གཏུམ་ཞིང་ཤེགས་པས། སྟོད་མངའ་
རིས་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་ཡ་བྲལ་མང་ཡུལ་ལ་དྲགས་རྒྱལ་བོར་དཔག་བྱངས་བ་དང་། མཐར་བལ་
ཉིད་མངའ་ཁོངས་བྱ་ཤ་སོགས་ལའང་དཔག་འཁྲུགས་བསྐྱངས་པའི་རྗེས་འབྲས་ལ། ཡུལ་དེའི་
རྒྱལ་པོས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་ཁྲིམས་བཅད་ནན་པོ་བཏང་སྟེ་དེའི་གཙུང་བྱང་རྒྱབ་འོད་དང་།
ཞི་བ་འོད་ཀྱིས་གསེར་པོན་ཆེན་བསྐྱམས་ནས་སྤྲུམ་ཀྱང་། གསེར་ལམ་སེང་མ་འབྱོར་བས་རེ་
ཞིག་དེར་ལུས་ཏེ་མཐར་ཐོས་ཀྱང་ལྷགས་དུག་བྱུང་ནས་བཤུལ་དཀར་ཞེས་པའི་སར་གྲོངས་
བར་བཤད། ཞེས་སོགས་གིས་ཡོད་བ་འདི་དག་ལ་བརྟག་ན་གར་ལོག་གིས་འཛིན་བཟུང་བྱ་
རྒྱུ་དེ་ལྷ་སྤེམ་མ་མིན་པར་རེས་སོ།

ལྷ་སྒྲོ་བོས་འོད། རྗེ་འདི་ཉིད་ཡབ་མངའ་བདག་གཤགས་པ་རིན་ཆེན་དང་ཡུམ་ལྷ་གཅིག་རྗེ་རྗེས་སྤྲུ་
སུ་རབ་བྱང་བཞི་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༥ལོར་འཁྲུངས། དགྲུང་ལོ་གཞོན་ནུའི་དུས་ལོ་རྩ་བ་
གཤགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་ཀུན་དགའ་སོགས་ལས་དབང་གདམས་དག་མང་དུ་
གསན། དེ་ནས་རྒྱར་ཁང་པ་ལས་དགེ་བསྟན་གྱི་སྤྲོ་བ་པ་མཐོས། མཁན་པོ་ལྷག་ཏུ་བ་དང་སྤྲུ་
པ་སྟོན་གཞོན་གཉིས་ཀྱིས་མཁན་སྒྲོབ་མཛད་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པ་ལ་མཁན་
སྒྲོབ་དེ་གཉིས་ལས་བསྟན་པར་རྫོགས། རྒྱར་ཁང་པ་ལས་གཞུང་གདམས་དག་མ་ལུས་པར་
གསན། བྱེ་བག་ཏུ་སྒྲོ་སྒྲོང་དོན་བདུན་མ་སོགས་གཤགས་པ་དང་མ་གཤགས་པའི་སྟུན་བརྒྱད་དང་།
ཁ་ཆེ་བཞེ་ཆེན་ནས་བརྒྱད་པའི་གདམས་པ་ཟབ་མོ་རྣམས་གསན། སྤྲུ་པ་སྟོན་གཞོན་ལས་
ཤེར་བྱིན་གྱི་སྒྲོར་དང་། མཁན་པོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ལ་ཐེབས་པ་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༡ལོར་

སྤྱིལ་བྱའི་གདན་སར་ཕེབས། ཟུར་ཁང་པས་དྲུང་རིན་ཆེན་དང་། འཕེལ་གདུང་དང་། རོ་བོ་རྗེའི་
བྱག་བྱིལ་དང་། བྱག་རྩོར་དང་། བོ་ཉ་ལ་སོགས་གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་ཀྱི་ལྷེ་མིག་གནང་།
སྤྱིར་གདན་ས་ལོ་བཞི་བཅུའི་བར་དུ་བསྐྱུངས། དགྲུང་ལོ་བྲག་ཙུ་རེ་བྲག་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་
ལྔ་པའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༢༤༠ལོར་སྤྱོད་གཤེགས།

ལྷ་དབང་བརྒྱ་ཁྲིའ། ལྷ་དབང་དང་དོན་གཅིག་

ལྷ་དབང་བླ་མ་ཆེན་པོ། འཛིག་རྟེན་གྱི་བདག་པོ་ཕྱི་ནང་བྱུང་མོང་གི་ལྷ་ཞལ་གཅིག་སྤྱོད་གསུམ་པ།
བྱག་ན་ཐོད་པ་དང་། ལྷ་མཆོག་གི་རྒྱལ་མཆོན་འཛིན་པ། མཁྱིན་པ་སྟོ་བ། དབུ་གཙུག་ན་ཆོ་
བའི་ཅོད་པཎ་གྱིས་བརྒྱན་པ་ཞིག་གོ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལྷ་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་དང་། གརྱ་
འཛིན། ཁྲོད་གསུམ་མཐར་ཁྲེད། དག་སྟེའི་དུམ་བྲ། མགུལ་ནག་མཁྱིན་སྟོན། མཁྱིན་པ་ཁྲོ་བ།
རྒྱལ་མཆོན་འཆང་། འཆི་ལས་རྒྱལ། སྟེང་འཕྱར་དབང་པོ། དག་པོ། དམ་པའི་དགྲ། མདུང་
ཐོགས། བདེ་འབྱུང་། ཏམ་མཁའ་སྤྱོད་ཅན། ལྷ་ཆོགས་མིག་ཅན། བགས་པའི་གོས་ཅན། དབྱལ་
མཁྱིན། བླགས་བདག་ཁྱོགས་གོས་ཅན། དཀྱིག་ལྷན། འབྱུང་པོའི་མགོན། འབྱུང་པོའི་དབང་
པོ། མི་བཟད་མིག་མི་ཡི་ཁུ་བ། མིག་གསུམ་པ། གཙུག་ན་ཆོ་བ། གཙུག་ཕྱུང་། ཅིག་གསུམ་ཅན།
གཡོན་གྱི་ལྷ། རི་ཉལ། སྤིང་པ་འཛིག་སྤིང་སྤྱང་འཛིན། གསང་བའི་སྤྲ་མ། ལྷ་ཆེན་བཅས་སོ།

ལྷ་འབག་སྟེའི་གདོང་བརྒྱན་ནམ་འབྲུག་འབག་

ལྷ་འབངས། ① རྒྱལ་པོའི་མངའ་འབངས། ② སྤར་བོད་ཀྱི་དགོན་པའི་མི་སེར།

ལྷ་འཕེབས་པ། མི་ལ་ལྷ་དང་འབྲེ་གཞུག་ཏུ་འབྱུག་པ།

ལྷ་འབོད་སྤྱོད་འབོད། གང་ས་གང་དུ་སྤྱབས་སམ་རོགས་མགོན་འཛོལ་བའི་དཔེ།

ལྷ་བྲག་ཁ་བ་ཆོ་བྱིས་ཡེ་ཤེས། འདི་ཉིད་རོ་བོ་ལྷ་ཁྲ་བཟ་ཤིས་དང་སྤྱོད་མོ་དར་རྒྱན་གྱི་སྤུལ་སྤྱོད་པ་
བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༠ལོར་ཁྲེ་རྩུང་དུ་སྤྱོད་འཁྱུངས། ལྷ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོའི་
ཞབས་ལ་གཏུགས། སྤུལ་པ་སྤྱོད་གཞོན་གྱི་ཡོན་ཏན་བྱམས་པ་གང་ཁྲོའི་རྩུལ་དུ་མཁྱེན། དགྲུང་
ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་གདན་ས་མཛད། འགྲོ་བའི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་
ཀྱི་བར་དུ་བཞུགས།

ལྷ་བྲག་དགོན། མིང་གཞན་ཟགས་ལྷ་བྲག་པོད་གསལ་ཐེག་ཆེན་གླིང་ཟེད། འདེབས་མཁན་དང་
འདེབས་པོ་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་ཡིན། ད་ལྷ་པོད་དང་ལྷོད་ལྷོད་ས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་
ཁྲུལ་དམ་རི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་བྱིས། ལྷ་འབྱི་བ་དང་མཚུངས།

ལྷ་འཁྲི་དགོན། འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་རྟོ་རྩེས་པདྨ། དུས་ནས་ཡིན་གསལ་ཤོར་མ་དེས། ལྷ་བ་
མཐའ་ས་སྤྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་ཤོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉལ་ཆུ་རྩོད་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད།

ལྷ་འབྲི་བ། ལྷ་འོ་གཟུགས་རིས་འབྲི་བ།

ལྷ་འབྲུམ། གཉན་རིམས་འབྲུམ་པ་དཀར་ནག་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ནད་གཞི་ཡང་ཁིང་སློག་
ཉན་ཆུང་བའི་འབྲུམ་ནད་དཀར་པོ།

ལྷ་ལོང་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ལྷ་གསལ་སྤྲུལ་གྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་ཅན་ལ་རིག་པ་རིན་པོ་འདུང་
མཆོན་སྤྱིར་པོའི་བཀའ་བཞེན་སློབ་མ་དགོན་མཆོག་བསྟན་པ་རྒྱལ་པོའི་ཀྲུལ་རབས་
དང་པོ་ཁྲ་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོག་གསུམ་བདག་རྒྱུན་བཞེངས་པར་བཤད། ལྷ་པ་མཐའ་རྒྱུང་
མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིག་ས་རང་སྤོང་ལྷལ་སྤེད་གཤེས་ཁོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་མ། ལྷ་འདྲེ་ཁོག་ཏུ་བྱུགས་པའི་ཐོལ་གྱིས་མ་ཐོངས་ལུང་བསྟན་པ་གང་མཁན་གྱི་ལུང་མེད་གྱི་
རིགས་ཤིག་འདི་འདྲའི་མང་ཆེ་བ་རྒྱན་པའམ་མཁན་ཡིན།

ལྷ་མ་ཡིན། ལྷའི་དབྱ་འཐབ་རྩོད་ལ་དགའ་བ་ཐགས་བཟང་ངེས་སོགས།

ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་ཁྱོད་ཁྱེད་བཞི། འོད་ལྡན། སྐར་ཐེང་། ཟབ་བ། གསེར་ལྡན་ནོ།།

ལྷ་མ་སྒྲིན། འབྲུང་པོ་མི་མིན་གྱི་རིགས།

ལྷ་མི། ལྷ་དང་མིའི་བསྐྱུས་མིང་།

ལྷ་མེན། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་བརྒྱུ་ས་ཆེན་མོ་ལ་གྲུ་བའི་སློབ་མ་དང་། རྩོན་གྱི་སྒྲི་བཅུང་།
མི་ལྷན། མཆོད་སྤྱིན་དཔལ་ལོ་དུ་འེལ་བ་སངས་སློབ་མ། དབང་པོའི་དཔལ་སྤྱིན་སྤེལ་སྤྱིན་
བྱུང་། སྤྱིན་མའི་བྲ། གཞུ་རྒྱལ། གཞུ་ལས་སྤེལ། ས་ལོག་གནས། གཤེད་ཅན་བྲ། ལྷ་མ་ལྷང་།
ལྷ་ལས་ཀྱི། ལྷ་ད་སློད་བཅས་སོ།།

ལྷ་མིན་ཁྲག [མངོན]ལྷ།

ལྷ་མིན་དག་པོ། [མངོན]ལྷ།

ལྷ་མིན་ཉིང་ཁ། [མངོན]ཆང་དང་ཨ་རག།

ལྷ་མིན་གདོན། ལྷ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་ངེས་ཆིག་ནི་སྔོན་ལྷ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་མཚོ་བསྐྱབས་པའི་ཆོ་རྒྱ་
མཚོའི་ནང་ནས་བྱུང་མེད་ཤིན་ཏུ་མངེས་པ་ཞིག་བྱུང་བས་དེ་ལ་ཁྱོད་སྤྱི་ཡིན་ཞེས་ངེས་པས། ང་
ནི་ཆང་ཞེས་བྱ་སྟེ། ང་འཐུངས་ན་སྟོས་པ་དང་བརྒྱལ་བ་དང་དེགས་པ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བར་
འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲིས་པས། ཁ་ཅིག་གིས་འཐུངས་པས་སྤྱི་རྟེན་ལྷ་ཞེས་གྲགས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་
འདིགས་ནས་འཐུངས་མ་རུས་པས་ཨ་སྤྱི་རྟེན་ལྷ་ལས་དམན་པའི་དོན་དུ་ཨ་དགག་སྤྱི་རྟེན་ལས་
ལྷ་མ་ཡིན་ཞེས་གྲགས་པས་རི་རབ་ཀྱི་ཁོང་གསེང་དུ་གནས་ཤིང་རྩ་འབྱུལ་སོགས་ལྷ་ལས་
དམན་པ། ང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དང་ལྷན་པས་རྟག་ཏུ་འཐབ་ཆོད་སོགས་ཁོ་གཏུམ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་
མཁན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པས་དེས་གཞོད་པ་གཏོང་བའི་ནད་ལ་ལྷ་མིན་གྱི་གདོན་ཞེས་ཟེར་ཏེ།
སྟོབ་དཔོན་དཔའ་པོས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱས་པ་ལས། ལྷ་མིན་གདོན་
གྱིས་ཟེན་པ་ནི། ཡོན་པོར་བལྟ་ཞིང་རང་བཞིན་ངན། ལྷ་དང་སྒྲ་མ་བཅས་ཟེད་དང་། འདིགས་བྱེད་
ཁེངས་ཤིང་དཔའ་བ་དང་། ཁོ་ཞིང་ཙོམ་བ་ཆེ་བ་དང་། ང་ནི་བྲག་པོ་བྱུང་འཐུག་དང་། རྟེན་པས་བྱེད་
བརྒྱ་བྱིན་ཡིན་ཞེས་བྱ། འདྲང་ཆང་ལ་དགར་ཤེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷ་མིན་བདག་པོ། [མངོན]གཟའ་བ་སངས།

ལྷ་མིན་བྱ། མཚལ་དཀར་གྱི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། འཕྲི་གུང་ཆོ་དབང་བརྟན་པའི་རྒྱ་ཟེར་གྱི་བཙོས་འཆི་བ་
གཤོལ་འདེབས་ལས། ལྷ་མིན་བྱ་ཞེས་མཚལ་དཀར་གྱི་གཤམ་མིང་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷ་མིན་སྒྲ་མ། [མངོན]གཟའ་བ་སངས།

ལྷ་མིན་དབང་པོ། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་རྒྱལ་པོ།

ལྷ་མིན་མོ། [མངོན]སྟེ་ཆོ།

ལྷ་མིན་ལྷ། [མངོན]ཆུ་ལྷའི་མིང་།

ལྷ་མིང་མཚོད་གནས། དཀར་ཕྱོགས་ལ་དགའ་བའི་ལྷ་ནམས་དང་མི་ནམས་ཀྱིས་མཚོད་པ་

འབྲུལ་བའི་གནས།

ལྷ་མིའི་ཐེག་པ། མངོན་མཐོའི་ཐེག་པ་ཞིག་སྟེ། རན་སོང་ལ་འཛིགས་ནས་མཐོ་རིས་ཀྱི་བདེ་འབྲས་
དོན་དུ་གཉེར་བས་མངོན་པར་མཐོ་བའི་རྟེན་སྦྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང་། འཛིགས་སྦྱོར་དང་ལེགས་
སྦྱོན་ཅིང་ལ་སྦྱེས་བྱ་ཆུང་དུའི་ལམ་སྟེ། ལྷ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་དང་ལས་
འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་བ་དང་། སྦྱོད་པ་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྟོང་ཞིང་དགེ་བ་བཅུའི་ལམ་སྦྲུབ་པ་དང་
གོམས་པར་བྱས་ཏེ། འབྲས་བྱ་སྒྲིང་བཞིའི་མི་དང་འདོད་ལྷ་རིགས་དུག་གི་བདེ་བའི་མཐར་
ཐུག་པ་གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོའི་བར་དུ་བསྟོད་བཏོ།།

ལྷ་མིའི་རྣམ་འདྲེན། ལྷ་དང་མིའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཐར་བའི་གནས་སུ་རྣམ་པར་འདྲེན་པ་སྟེ་སྦྱེས་བྱ་དམ་
པ་རྣམས་ལ་གསོལ་བའི་མཆན་གྱི་ཆེ་བ་ཞིག

ལྷ་མིའི་ཡོན་ཏན་བདུན། ཆེ་རིང་། ཉན་མེད། གཟུགས་བཟང་། བསྐྱལ་པ་བཟང་། རིགས་བཟང་།
རོར་ལྷན་པ། ཤེས་རབ་དང་ལྷན་པ་བཅས་སོ།།

ལྷ་མོ། ① ལྷ་མོ་རྒྱུད་ཀྱི་རིགས་རྣམས། ② འགྲོ་བ་རིགས་དུག་གི་ནང་གསེས་ལྷ་ཡུལ་གྱི་བུ་མོ་
གཟུགས་མཛེས་པའི་ཆོད་དུ་འཛིན་ས་ཞིག་ཡིན། ③ བྲེ་བྲག་དུ་བསྟན་སྤང་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ་
མཆོན་པའི་མིང་། ④ བོད་ཀྱི་ཁྲོམ་གར་ཞིག་སྟེ། བྱའ་ཐོབ་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་སྟོལ་བྲེས་པའི་
གར་འཆམ་ཞིག

ལྷ་མོ་ཁང་། དགོན་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། བྱའ་མཐའ་ཡང་ས་དགེ་གཉིས་
འདྲེས་མ་ཡིན་པར་འདྲ། ད་ལྷ་མོ་དང་སྟོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྲིར་ལྷན་བྱའ་ཐོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་མོ་ཁྲི་གཉེར་ཅན། ① སྟོལ་མ་དག་མོ་ཞིག ② ལྷ་མོ་ཁྲི་ཉམས་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད།

ལྷ་མོ་གོས་དཀར་མོ། གསང་སྤྲུགས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། སངས་རྒྱུས་རིགས་ལྷའི་ཡུམ་
ལྷ་ཡི་ནང་ནས་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཡུམ་ལྷ་མོ་གོས་དཀར་མོ།

ལྷ་མོ་གློ་རྩེ་ལ། ལྷ་དབང་དུག་གི་བཅུན་མོ་ལྷ་ལ།

ལྷ་མོ་སྦྱ་འབྲུལ་ལ། སངས་རྒྱུས་ལྷ་ལྷ་བྱའ་ཐུབ་པའི་ཡུམ།

ལྷ་མོ་འེལ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ལུགས་སྦྱུལ་སྤྱི་ལོ་༡༡༡༡ལོར་སྤར་ཁམས་སྤྱི་ལོ་ལྷ་པ་

དགེ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་གྲུང་དགོན་ཞིག་བཏབ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་འགོ་ཙམ་
ན་ཨ་ཁུ་ཕུན་ཆོག་གས་དང་། དཔལ་ལྷན་གཉིས་ཀྱིས་འདུ་ཁང་གསར་བཞེངས་གནང་ནས་གྲུང་
དགོན་ཁང་དགོན་ཏུ་བསྒྱུར། སྤྱི་ཞབས་ཨ་འོ་ཆང་གིས་སྤེལ་ནག་ཕྱོགས་འདིར་དུས་འཁོར་
དབང་ཆེན་གནང་སྐབས་དགོན་པ་ལྷ་མོ་དེལ་ས་ཆ་དེར་གནས་སྤོར་ན་ལེགས་ཚུལ་གསུངས་
མོད། ས་ཁྱི་ལོའི་དུས་ཐེང་གིས་ལས་ཀ་རི་བཞིན་མ་འབྲུག་ལ་བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་མཆོ་སྣོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཆབ་ཆ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་མོ་བདུད་ཅི་མ། སྟོན་པ་སྟོན་པའི་རྒྱལ་པོ་ལ་བདུད་ཅིའི་བཅུད་ཨ་རུ་ར་འབུལ་བ་པོ་ལྷ་མོ་འཕྲོག་
མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། སྟོང་ཆེན་རབ་འཛུགས་ཀྱི་སྟོན་གྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་ཆོ་གའི་
སྐབས་རྒྱལ་ཆེན་བཞེས་ལྷུང་བཟེད་ཕུལ་བའི་བདེན་ཆོག་གི་མཛུགས་ལྷན་ཏུ། དེ་བཞིན་ལྷ་མོ་
འཕྲོག་མ་ཡིས། ལྷ་རྩས་དགེ་བ་ཨ་རུ་ར། རྒྲངས་ནས་སྟོན་ལ་རབ་ཕུལ་བ། བདུད་ཅི་འབྲུ་བའི་
སྟོན་ཀྱི་མཆོག་བདེན་པའི་ཆོག་ནི་དེ་དག་གིས། ཉན་པ་རྣམས་ཀྱི་ནད་སེལ་ཞིང་། ཉེས་པ་
ཐམས་ཅད་འཕྲོག་གྱེད་པའི། སྟོན་རྣམས་བདུད་ཅིར་འབྲུར་བར་ཤོག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
དང་། རྩེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛོད་པའི་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྷོ་སྟོན་ལས། སྟོན་པ་
སྟོན་པའི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱིར་བཞེངས་པའི་ལྷུང་བཟེད་འབུལ་བ་པོ་རྒྱལ་ཆེན་བཞེད་དང་། ཨ་རུ་ར་
འབུལ་བ་པོ་ལྷ་མོ་འཕྲོག་མ་དེ་ཡིན་ལ། བདུད་ཅི་མ་ཞེས་བའང་བདུད་ཅི་འབུལ་བ་པོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་བདུད་ཅི་མ་ཞེས་པ་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཆོན་ཅན་གྱི་མིང་དཔེར་ན་ཆང་འཛོང་མཁན་ལ་ཆང་
མ་ཞེས་པ་བཞིན་ཡིན་ནོ། ཆ་བྱད་ནི་མཆོད་པའི་ལྷ་མོའི་རིགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལང་ཆོ་ཅན་
མཛེས་ཤིང་ཆགས་པ། དར་དང་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་ཅན། དུག་ན་ཨ་རུ་ར་བསྐྱམས་ནས་འབུལ་
བའི་རྩལ་གྱིས་གྲུས་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷ་མོ་དཔལ་ཆེན་མོ། གཡང་གི་ལྷ་མོ་རིགས་བཅུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། གཡང་གི་ལྷ་མོ་དཔལ་ཆེན་མོ།
ལྷ་མོ་བ། བོད་ཀྱི་རྫོས་གར་འཁྲབ་མཁན།
ལྷ་མོ་བའི་ཆས། བོད་ཀྱི་ལྷ་མོ་འཁྲབ་མཁན་གྱི་ཆས།
ལྷ་མོ་ལྷ་མ་གྱི། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། མི་བསྐྱོད་པའི་ཡུམ།

ལྷ་མོ་ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ། ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ་ལ་ལྷོས།

ལྷ་མོ་ཡི་གོ་བྱལ་ལ། གསང་སྤྱལ་གྱི་བྱ་རྒྱུད་ནས་བཤད་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག་སྟེ། འདིའི་སྐྱེ་མདོག་དང་
ཞལ་བྱལ་གྱི་བྱངས། བྱལ་མཆོན་བཅས་ཞིབ་བར་སྒྲུབ་ཐབས་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ བྱ་རྒྱུད་
སྐོར་གྱི་ནང་དུ་གསལ།

ལྷ་མོ་རོ་ལངས་ལ། རྟོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་ཡུལ།

ལྷ་མོ་མུ་ལ། དབང་སྤྱལ་ཆེན་པོའི་བཙུན་མོ། ལྷ་མོ་མུ་མ་ཡིན།

ལྷ་མོའི་ཆས། ① ལྷ་མོ་འཕྲུབ་དུས་བྱུད་མེད་གྱི་ཆས། ② ལྷ་མོ་བའི་ཆས་ཀྱི་བསྐྱེད་མེད།

ལྷ་མོའི་བཞོན་པ་བྱེད་ཏུ་རྟ་རྟ་གསུམ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྟ་པ། རྩུང་གི་གཤོག་པ། རྩུང་མཐོགས་གྱི་
ཅལ་དང་གསུམ་ནི་ལྷ་མོའི་ཞོན་པ་རྟ་གསུམ་ཡིན།

ལྷ་མོག་ ལྷའི་ལྷ་མོག་

ལྷ་སྤྲུལ། ལྷ་འབྲེའི་རིགས་ཤིག་ བོད་མའི་འདོད་སྤོལ་ལ། མི་ཤི་བའི་རྩེས་སུ་ཡུལ་དེའི་སྤྲུལ་མོའི་
རིགས་སུ་སྤྲུལ་པ་ལ་ལྷ་སྤྲུལ་ཟེད།

ལྷ་སྤྲུལ་པ། རྒྱལ་པོ་མོགས་མི་བྲག་རིགས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ།

ལྷ་དམག་ ལྷའི་དམག་

ལྷ་བཙུན། ① བཙུན་པའི་ཆེ་མེད། ② རབ་བྱུང་གི་སྤོམ་པ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱལ་པོ།

ལྷ་བཙུན་དང་རྒྱས་ནོ་མོན་ཏན། ཨ་ལག་ཤི་མཁན་པོ་སྐྱེ་བྱེད་དང་པོ་འདི་ཉིད་ལ་མཆོན་གཞན་མོ་
ཡོན་ནོ་མོན་ཏན་དང་། ལྷ་བཙུན་དང་དག་དབང་རྟོ་རྩེ། ལྷ་བཙུན་ལྷན་བྲུབ་དང་རྒྱས། ལྷ་བཙུན་
བརྟེན་སོགས་སུ་འབོད། རྟོ་འདི་ཉིད་ཨ་ལག་ཤིའི་ཤིང་ཀྱང་ཏེ་ལེ་ཅབ་བྱུང་ཨོ་སུ་ཟེར་བའི་
ཡུལ་དུ་ཡབ་བརྟེན་མེ་ཅི་དང་ཡུམ་རྣམས་འཛོམས་གཉིས་ཀྱི་སྤྱེད་སུ་རབ་བྱུང་བཙུན་གཉིས་པའི་
ཤིང་ཡུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོར་སྐྱེ་འཁྲུངས། དགྲུང་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིང་རྒྱལ་དབང་ཆངས་དབྱངས་
པ་མཆོག་ཨ་ལག་ཤིང་བྱོན་སྐབས་བྱལ་བཅེ་བ་ཆེན་པོས་སྤྱི་བྱེད་སངས་རྒྱས་པའི་སྐྱེ་སྤྱིར་
ངོས་འཛིན་མཛད། རྩུང་དུས་ནས་རྩེ་ཆངས་དབྱངས་པ་མཆོག་གིས་གསལ་བཅར་དུ་འཛོག་
གནང་མཛད་ཅིང་བྱལ་གྱི་སྤྱེད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུངས། རྒྱལ་པོའི་བྱུང་ལས་རབ་བྱུང་དང་དགོ་

ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་པ་ལེགས་པར་མཛོལ། མདོ་སྡག་གི་གཞུང་ལ་ཐོས་པས་མ་རྒྱ་ཆེ་མཛོད་པས་
ཐེ་ཉིད་གྱི་སྡག་སྤྲུལ་སྤྲུལ། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྟེ་ལྟེ་ཐེ་ཉིད་གྱི་བཀའ་དགོངས་ལྟར་
དབུས་སུ་སྒྲོབ་གཉེར་དུ་ཕེབས་ནས་པཎ་ཆེན་ལྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་གྱི་བྱུང་དུ་བསྟེན་རྫོགས་གྱི་
སྒྲིམ་པ་མཛོལ། འབྲས་སྤངས་སྒྲོ་མང་གྲ་ཆད་དུ་ཞུགས། ལོ་གསུམ་ནས་རང་ཡུལ་དུ་བྱིར་
ཕེབས་ཐེས་ཐེ་ཆདས་དབྱངས་པའི་བྱུང་དུ་མཆོད་གཡོག་ཞབས་བྱི་སྐྱབ་ཅིང་ཆོས་བཀའ་
མཛོལ། མང་གི་སྐྱེ་འཁོར་གྲས་གྱི་ནག་ཕྱོགས་པ་སྒྲོར་ཅིག་སྒྲག་དོག་དང་སྤང་སེམས་གྱིས་སྒྲ་
མ་བརྒྱག་པས་ཐེ་ཉིད་བཙོན་དུ་བཅུད་ནས་དགྲུང་ལོ་རེ་དུག་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་
ལུགས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེ།

ལྷ་བཙུན་པ་བྱང་ཆུབ་འོད། དེའི་སྒྲོར་གོང་དུ་ལྷ་སྒྲ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཅེས་པར་གཟིགས།

ལྷ་བཙུན་ལྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༩ ལོར་སོག་པོའི་
དཔོན་རིགས་གྱི་དུད་ཆང་ཞིག་ཏུ་འཁྱུངས། དགྲུང་ལོ་ལྷ་ཐོག་ནས་མཁའ་བསོད་ནམས་གྲགས་
པའི་མདུན་དབང་ཞུས། མཆོན་ཆོས་གྱི་ཚོ་རྒྱུ་ལོ་གསལ། དགྲུང་ལོ་དུག་པར་ཐེ་ལྟོ་བཟང་ཡར་
འཕེལ་བསྟེན་ནས་སྒྲོག་དང་སྒྲོར་སྒྲོ་འཛིན་གནང། དགྲུང་ལོ་བདུན་ལ་ལྟོ་བཟང་ཡར་
འཕེལ་བྱུང་དགེ་བསྟེན་བསྐྱབས། མཆོན་ལྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་གསོལ།
སྐུལ་སྤེལ་དེར་པཎ་ཆེན་ལྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་མཆོག་གིས་ཐེ་ཉིད་གྲུབ་ཆེན་ཐེ་དཔོན་ལེགས་
ཆོགས་ལྷན་གྲུབ་གྱི་སྐྱེ་སྤྱིར་དོས་འཛིན་མཛོད། དེ་ནས་ཆོས་ཐེ་ཉིད་ལས་རྒྱ་མཆོ་སྒྲ་མར་
བསྟེན་ནས་དབང་ལུང་ཁྱེད་སོགས་གསན། འཕན་ཡུལ་སྐྱོན་པ་ཀུན་དགའ་བྱང་ཆུབ་ས་ནས་
གསོ་རིག་དང་སྐར་ཅིས། སོག་ཡིག་སོགས་གསན་བཞེས་གནང། དེ་ནས་དབུས་གཙང་དུ་
ཕེབས། འབྲས་སྤངས་སུ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་དང་མཛལ་ཏེ་འཛིགས་བྱེད་སོགས་གྱི་ཆོས་གསན།
ཆོས་ལུགས་རིས་མེད་གྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་གནས་མཛལ་མཛོད། བཀ་ཤིས་ལྷན་པོར་པཎ་
ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་མཛལ། བཀས་ལྷན་རྒྱུད་པ་གྲ་ཆད་དུ་ཆོས་ཞུགས་གནང་ནས་
གསང་སྡག་གྱི་གཞུང་ལ་གསན་སྒྲོང་མཛོད། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པར་པཎ་ཆེན་ལྟོ་བཟང་ཆོས་
རྒྱན་གྱི་བྱུང་དུ་བསྟེན་རྫོགས་བསྐྱབས། དེ་ནས་སོག་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་དགོན་གསང་བཀ་

ཤེས་དག་འཕེལ་སྒྲིང་དུ་བཞུགས། དགྲང་བྲངས་ལྟ་བུ་ཅ་བྲངས་ཏེ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་
འགོ་ཙམ་དུ་སྐྱབས་ཤིགས།

ལྟ་བུ་ཅ་སྐྱོ་བཟང་ལོར་བུ། རེ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༡་ལོར་སྐྱེ་
འབྱུངས། དགྲང་ལོ་དགུ་ལ་མེ་བས་པ་ཤིང་སྐྱེ་སྤྱི་ལོ་ ༦༥༥ལོར་འཕགས་པ་བཙུན་འགྲུས་
བཟང་པོའི་བྱང་དགོ་བསྟེན་དང་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། དགྲང་ལོ་ཉི་ཤུར་མེ་བས་པ་རབ་
བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་བྱེ་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༦ ལོར་སྐྱེ་བ་དཔོན་སྐྱོ་བཟང་དམ་པ་དཔལ་བཟང་པོའི་བྱང་
ནས་དགོ་ཚུལ་གྱི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། དགྲང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཅུན་ལ་མེ་བས་པ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་
ཚུ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༠་ལོར་རྒྱ་ནག་ཡུལ་གྲུང་མེ་བས་ཏེ་མཁན་པོ་བཀའ་འགྲུར་བ་སྐྱོ་བཟང་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བྱང་དུ་དགོ་སྐྱོང་གི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། ཆོས་རྒྱ་སྐྱོ་བཟང་ཞེ་བ་བསྟེན་ནས་མདོ་
ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསལ། འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་ལ་མཁས་པའི་གོ་འཕང་བརྟེས། མདོ་
ལྷགས་ཀྱི་བཀའ་ཅོམ་པོད་བཅུན་ཙམ་བཞུགས། མཛོད་རྣམ་ཞིབ་པ་དང་འདས་ལོ་མ་གསལ།

ལྟ་ཅི། ① རྫོང་ཞིག་པོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོངས་ཀྱི་གཙང་གཞིས་ཀ་ཅེའི་འུ་བ་པོས་ཀྱི་ཡར་བྱུངས་གཙང་
པོའི་སྟོད་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་མིང་གཞུང་དེ་ཅུ་འར་དུ་ཡོད། ②[མདོན]ནམ་མཁལ།

ལྟ་ཅི་དགོན། ① སྤྱི་ལོ་༡༧༡༧ ལོར་གསར་འདེབས་མཛོད། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་
ལྟར་པ་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྟ་ཅི་དགོན། ② མིང་གཞན་སྐྱ་ཨ་ཁོ་ལྟ་ཅི་དགོན་ཟེད། སྐྱ་ཀམ་འཇམ་དབྱངས་སྐྱ་ཐེང་གཉིས་པས་ཐུག་
བཟུལ། དགོན་པ་བཟུང་དུས་ནམ་ཡིན་མི་གསལ། སྐྱ་ཀམ་འཇམ་དབྱངས་སྐྱ་ཐེང་བཞི་པ་སོག་པོ་
གྲུ་ཤི་ཉན་གྱིས་སྐྱ་མར་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་བཟུགས་ན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་དུས་
དཀྱིལ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་ཡིན་པར་དེས། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཡུལ་ཤུལ་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྟ་ཅི་དགོན། ③ དགོན་པ་འདི་བཟུང་དུས་དང་འདེབས་མཁན་སོགས་མ་གསལ། ཆོས་བརྒྱུད་
དཔལ་ཡུལ་པའི་བཀའ་སྟོལ་ཡིན་པར་བཟུགས་དཔལ་ཡུལ་རིག་འཛིན་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་
ཁྱོན་རྗེས་སུ་བཟུང་ཡོད་པར་སེམས། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་

རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གསེར་རྟ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཅེ་དགོན། ④ རྒྱ་སྤེ་ཚུལ་ཁྲིམས་དབང་ལྷན་གྱིས་བྱག་བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་འབར་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཅེ་ཆབ་གོང་ཆོས་སྒྲར། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མགོ་ལོག་
མ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཅེ་ཆོས་སྤེ། རྒྱལ་བ་ལྷ་བས་བྱག་བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ལྷ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཅེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་འཕེལ། རྗེ་འདིན་ལྷ་ཅེ་ཡུལ་དུ་ཡབ་ཁྲིམ་བདག་ཕུན་ཚོགས་དང་ཡུམ་བུ་ཁྲིད་
གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་འབྲུངས། དགྲུང་ལོ་ལྷ་
ལ་ལྷ་ཆོས་དགའ་ལྷན་གྲིང་གི་ཆོས་གྲུང་ཞུགས་ནས་མཁན་སོ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་འཕེལ་ནས་སྤྱ་
ལུང་བཞེས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ལ་གོང་གི་མཁན་སོ་ཡེ་དུང་ནས་རབ་བྱུང་གི་ལྷོ་མ་པ་བཞེས།
མཆན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་འཕེལ་དུ་བསྐྱལ། སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་བྲགས་པ་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་
ནས་ཡི་གེ་སྟོག་བ་དང་། ཆོས་སྟོད་སོགས་ཐུགས་འཛིན་མཛད། དེ་ནས་འདུལ་མཛོད་དབྱ་
པར་བཞིའི་རྩ་བ་དང་འདོན་ཆ་སོགས་རྒྱགས་སུ། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་སྐབས་ནས་ཐུན་
དྲུག་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཐུགས་བརྩོན་མཛད། སྤྱི་ཆེ་སྟོད་དུ་བཟས་སྟུན་བརྒྱད་བདེ་ཆེན་རི་ཁོད་དུ་
ཕེབས་ནས་ཐུགས་དམ་ཁོ་ནར་གཞོལ། དགྲུང་ལོ་དོན་གསུམ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཙེ་བྱ་
པའི་ཐུགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་སྤྱ་གཤེགས།

ལྷ་ཅེན། [མདོན]ནས་མཁའ།

ལྷ་བཙན། རྒྱལ་པོ་འཕ་དཔོན་པོ།

ལྷ་ཚུགས། ལྷ་གནས་སའི་རྟེན་མཁའ།

ལྷ་ཆེ་རིང་པོ། རྒྱང་པའི་རིག་ཆོས་གཞུང་དག་ལས། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས་ལྷའི་འགྲོ་
བ་ལས་མི་ལོ་ཁྲི་སྟོང་མང་པོར་སྐབ་པའི་ལྷ་བའི་འགྲོ་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་བཤད་སྟོལ་ཡོད་པ་རེད།

ལྷ་ཆོགས། ལྷ་མང་པོ་འདྲེན་པ་པའི་ཆོགས།

ལྷ་མཆའ་ས། ལྷ་སྐར་ཉི་ཤུ་ཅུ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལག་སོར། ལ་ཁུ་རྩ་
རྒྱ། མཛེད་པའི་ལྷ་བཅས་སོ།

ལྷ་མཆའ་ས་སྤྱེས། གཟའ་ལྷག་པ།

ལྷ་འཇུགས། ལྷ་བཅུགས་ཞེས་པའི་འཇི་ཡང་འདུག ཁང་པའི་ཐོག་རྩུང་སོ་སོར་ཡོད་པའི་དར་གིང་
འཇུགས་ས་རྩོལ་གྱི་བཞེ་ཅན།

ལྷ་རྩས། ① ཁ་བཏགས། ② ལྷའི་རིན་པོ་ཆ། ③ ལྷའི་དར་གོས་དང་རྒྱན་ཆ་ཡོ་བྱད།

ལྷ་རྩས་ནང་མཛོད་ཉིན་མོ་བདེ་ལེགས། ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད་རྩུང་བཏགས་ཀྱི་སྤྱོད་གཉིས་སུ་བོད་
ཡིག་གི་ཆོགས་བཅད། ཉིན་མོ་བདེ་ལེགས་མཆོན་བདེ་ལེགས། ཉིན་མའི་གྲང་ཡང་བདེ་
ལེགས་ཤིང་། ཉིན་མཆོན་ཏྲག་ཏུ་བདེ་ལེགས་པའི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་བཟ་གིས་ཤོག
ཅེས་ཐག་རིས་སུ་ཡོད་པ། རིང་རྩང་མི་ཆད་ལོན་པ་འདོམ་གསུམ་གྱི་ཆད་ཅམ་ཡོད་པ་ཞིག་སྤྱོད་
ཡོངས་གྲགས་སུ་ནང་མཛོད་ཉིན་མོ་བདེ་ལེགས་ཟེར་བདེ་ཡིན། དཔེར་ན་ལྷ་རྩས་སྤྱི་དུ་རིང་
བ་ཁ་གྲུ་མ་ཉམས་པ་བདེ་ལེགས་ཀྱི་རེ་ཁ་ཅན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱའོ།

ལྷ་རྩེང་། [མདོན]རྩེང་བྱ།

ལྷ་ཞལ། [མདོན] ① མེ། ② མེ་ལྷ།

ལྷ་ཞིང་། དེ་སྤྱད་མངས་གཙོའི་བཅོས་སྦྱར་གོང་གོང་གསེབ་ཁུལ་གྱི་སེར་སྤང་ཞབས་རིམ་གྱི་འགོ་
ཐོན་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ས་ཞིང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེའང་བོགས་མར་བཏང་ནས་ས་བོགས་བསྐྱ་
ལེན་བྱེད། ཆད་སྤྱོད་ས་ཞིང་དེ་རིགས་མེད་པའི་གཞིས་ཁག་གིས་སེར་སྤང་ཞབས་རིམ་གྱི་
འགོ་ཐོན་རྣམས་ཡུལ་ཆོ་སྤྱོད་ཐོག་ནས་བསྐྱ་སྤྱོད་བྱེད་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན།

ལྷ་ཞོ། སྤྱད་སྤྱོད་སའི་འདེགས་སྤང་གི་གསེར་དཔུལ་གྱི་ལྷོད་ཆད་ཅིག

ལྷ་ཞོལ། ལྷ་ས་དང་ཞོལ་ཟེར་པའི་བསྐྱས་ཆེག

ལྷ་ཞོལ་གྱི་ཆབ་སྒོ། ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་ཞོལ་གྱི་གཞུང་སྒོ་དང་ལྷ་སྒོ།

ལྷ་ཞོལ་གྱི་ཆབ་སྒོ་ཤར་མ། ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་ཞོལ་ལ་གཞུང་སྒོ་ཆོན་པོ་བཞེ་ཡོད་པ་ལས། སྒོ་ཤར་མ།

ལྷ་བཞི། ཚངས་པ། བྱམ་འབྲུག་དབང་ཕྱུག་ནི་རྩྭ་ན།

ལྷ་བཟང་ཁང་། ལྷ་བཟང་ཉན་དང་། ལྷ་བཟང་རྩན་ཡང་སྤང་། སོག་པོ་གྲུ་ཁྱི་ཉན་གྱི་ཡང་ཆ་མིང་འོ་
མ་ལྷ་བཟང་སྤྱད་པལ་ཟེར། འདིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་ལྷག་ནས་དེའི་མེ་བྱ་སྤྱི་
ལོ་༡༧༠༧-༡༧༡༧ བར་ལོ་བཅུའི་རིང་བོད་ས་གནས་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཅའ་བཟུང་བྱས། རབ་
བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་བྱ་༡༧༡༧ལོར་རྩན་གར་ཆོ་དབང་རབ་བརྟན་གྱིས་བཏང་བའི་དམག་
དབུང་བོད་དུ་འཕྱོར་ནས་ལྷ་བཟང་ཉན་བསད།

ལྷ་བཟོ་མཁས་པ་མི་མ་ས་པ། འཕགས་ལུལ་གྱི་མ་ག་རྩའི་རྒྱལ་པོ་སངས་རྒྱས་ཕྱོགས་ཞེས་པས་
རྒྱལ་སྲིད་སྲོང་བའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་ལྷ་བཟོ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གི་ཕྱག་རྒྱུན་ལས་
དར་བའི་ལྷ་སྤྱའི་བཟོ་རྩལ་ལ་རྒྱ་གར་དབུས་བཟོས་ཟེར།

ལྷ་བཟོ་བ། ① ལྷ་བཟོ་མཁས། ② ལྷ་བཟོ་བར་བྱེད་པ།

ལྷ་ཡན་ལག་བཞི་རྩོགས་སུ་བསྐྱེད་པ། དམ་ཆོག་བསྐྱེད་བ་བསྐྱེན་པའི་ཡན་ལག་སྤྱེ་མཆེད་སྤྱི་
གསུང་ཐུགས་བྱེན་གྱིས་རྒྱབས་པ་ལ་ཉེ་བར་བསྐྱེན་པའི་ཡན་ལག་ཡེ་ཤེས་འགྲུག་ཅིང་གཞུག་
བ་ཉེ་བར་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་དབང་བསྐྱར་ནས་རིགས་ཀྱི་བདག་པོས་རྒྱས་འདེབས་པ་སྐྱབ་
པ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་གོ།

ལྷ་ཡི་རྒྱང་པ། [མངོན་]རྒྱ་པོ་གང་གྲ།

ལྷ་ཡི་ཁ་འབབ། ལྷ་འི་ཁ་རྒྱུམ་མཆིལ་མ།

ལྷ་ཡི་གྲོང་། [མངོན་]མཐོ་རིས།

ལྷ་ཡི་སྤང་བུ་རྟེན་ཏུ་དཀར། སྤང་བྱུག་ཡིན་པ་ལ་བང་འགྲོས་རྟེན་འབྲེལ་བར་མགྲོགས་པོ་ཡོད་པ་
དང་། རྩ་གཉིས་དཀར་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་

ལྷ་ཡི་རྩ་པོ། [མངོན་]གརྒྱ།

ལྷ་ཡི་གདོན། ལྷ་ཡིས་གཏོང་བའི་གདོན་ནད་དེ། བད་རྟགས་སུ་སྤྲི་ཏའི་སྤྲད་སྤྲེལ་བཞིན་ལེགས་
ལ་གཙང་སྤྲེལ་བར་བྱེད་པ་ཞིག་

ལྷ་ཡི་ཁོར་བུ། [མངོན་]དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ།

ལྷ་ཡི་ན་བའི་མངོན་ཤེས། ལྷ་ལྷ་རགས་ཐམས་ཅད་ཐོས་པ་ལ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཉིང་དེ་
འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ།

ལྷ་ཡི་མིག་གི་མངོན་ཤེས། དུལ་གྱིས་བསྐྱལ་བ་དང་མ་བསྐྱལ་བའི་གཟུགས་སྒྲ་རགས་ཀྱན་མཐོང་
བལ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པའོ།

ལྷ་ཡི་ཡུལ། [མངོན]མཐོང་ཤིས།

ལྷ་ཡི་སྒྲོབ་དཔོན། [མངོན]གཟའ་ལུར་བྲ།

ལྷ་ཡི་ལྷ་མཆོག་[མངོན] ① བརྒྱ་བྲིན། ② ལྟ་ཐུབ་པ།

ལྷ་ཡིས་འཆོ་བ། [མངོན]སྐྱ་གཉེད།

ལྷ་ཡུལ། འགྲོ་བ་རིགས་བྲལ་གི་ནང་གསེས་ལྷ་ཡི་ཡུལ། ཤེས་བྱ་ཀྱན་བྲལ་ལས། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་
བཞི་ལྷན་པོའི་བང་རིམ་གཙོ། །ཡན་ལག་ཁ་འཛོར་གནས་ལ་ངེས་པ་མེད། །ལྷན་པོའི་སྟེང་ན་ཅ་
གསུམ་ལྷ་ཡི་གནས། །ནམ་རྒྱལ་ཁང་བཟང་གོང་ཁྱེད་ལྷ་ན་སྐྱལ། །སྟེང་ཆལ་ས་གཞིར་ཡོངས་
འདུས་འོ་ལེབ་མཆོག་། །ཆོས་བཟང་འདུ་ས་གཞོད་སྦྱིན་གནས་དང་བཅས། །དེ་སྟེང་ནམ་མཁར་
སྦྱིན་ཆགས་ལྷ་བྲལ། །བརྟེན་པའི་འཐབ་བྲལ་དགའ་ལྷན་འཕྱལ་དགའ་གཞན། །ཆངས་རིས་ལ་
སོགས་གཟུགས་ཁམས་གནས་བཅུ་བྲལ། །ཀྱན་གྱི་གོང་དུ་འོག་མིན་ཆུང་དུ་སྟེ། །དེ་སྟེང་ས་
སྟེར་དབང་བྲལ་ཆེ་གནས་བཤད། །གོང་ནས་གོང་དུ་ཉིས་འབྱུར་ཆེ་ཆེང་འཕགས། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྐྱབས་གསུམ་གནས་དང་། མཐོང་ཤིས། དལ་འཛིན།
བདེ་ལྷན། གནས་བཟང་། ས་སྒྲ། གསུམ་ཅེན་བཅས་སོ།

ལྷ་ཡུལ་དགོན། དགོན་པ་འདི་བཏབ་དུས་དང་འདེབས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན།
ད་ལྟ་སོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ཅ་མདའ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་གཡལ། ཆེ་ཐར་དུ་བཏང་བའི་སྲུང་གཡལ།

ལྷ་རབས། འཛིག་རྟེན་སྟོང་པའི་ལྷ་སྐྱ་སོགས་མི་མ་ཡིན་པའི་ཆགས་འཛིག་གནས་གསུམ་གྱི་བྱང་
བ་བརྩོད་པ། གཏམ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་མི་མ་ཡིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན། དེར་

དུས་རྒྱ་སྐད་དུ། 神话故事 ཟེད།

ལྷ་རབས་མཆོད་བཞི། ༡ ཡལ་ལྷ་བཟའ་བྲུག་ ༢ ལྷ་ལྷ་བམ་ཆེན། ༣ རོད་དེ་གྲང་ཀླུ། ༤ རྒྱ་འཕྲོམ་ནས།
ལྷ་རབས་པའི་དགེ་བཤེས། ལྷ་ལྷན་རབ་འབྲམས་པ་སྟེ། སྲར་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོགས་
དབྱས་སུ་མཆོད་ཉིད་དམ་བཅའ་བཞག་ནས་ཨང་གངས་སུ་ཚུད་པའི་དགེ་བཤེས།

ལྷ་རས། ལྷའི་གོས་ཏེ་ལྷ་རེག།

ལྷ་རེ། རྫོང་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྲིར་གྱི་བྱང་ཤར་ངོས་སུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་
སྲིད་གཞུང་དེ་སྟག་མ་རུ་ཡོད།

ལྷ་རེ་གྲང་ཐོ། བོད་རྫོང་ཐོག་མ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ཐོག་མར་འབྱོར་ས་དེར་སྐབས་སྟེ་གདོང་རྫོང་
ཁོངས་ཡར་སྐྱངས་ཀྱི་རི་གྲགས་ཅན་པོན་པོའི་གནས་ཆེན་ཞིག།

ལྷ་རེ་དགོན། ① རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༥ (ལོར་ཁྲབ་བཟའ་ལྷན་གྲུབ་
ཀྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྫིང་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབའ་
ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་རེ་དགོན། ② གྲུང་ལྷེ་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བཅུན་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཅན་དུ་བཏབ། གྲུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་ལྷ་རེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་རེ་དགོན། ③ འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན་ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་རེ་བ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའ་དོད། གྲུང་ཐང་ཆུ་མ་ཞང་གི་སྟོབ་མ། ལྷ་རེ་ཁ་བའི་དགོན་པ་བཏབ་པས་
མཆོན་ལ་ལྷ་རེ་བར་ཐོགས།

ལྷ་རེ་ཅན་དན། ཅན་དན་དཀར་པོ།

ལྷ་རེ་བསམ་གཏན་སྒྲིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥ (ལོར་ཆོ་དགའ་སྟགས་
རམས་པས་བྲག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟན་མ་སྟོ་གཅན་ཆ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་རེག་པའི་སེང་གེ། བྱ་མི་སམ་རྩོལ་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ཡིག་བསྐབ་གཉེར་
གནང་བའི་སྐབས་སུ་སྐད་ཡིག་སྟོབ་པའི་དགེ་ལན་ཞིག།

ལྷ་རིགས་སྒོ། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གནའ་བོའི་གདུང་རུས་ཤིག་གི་མིང་།

ལྷ་རིགས་གཉིས། འདྲིག་རྟེན་པའི་ལྷ། འདྲིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལྷ་ལོ།

ལྷ་རིན་ཆེན་མཆོ། ལྷ་དྲུག་གི་ལྷ་ལྷུས་ཀྱི་ཡ་བྲུལ་དཔལ་ལྷའི་རྒྱུད་པ། འདི་ནི་སྐྱོབ་པ་ལྷེ་ལ་སྤྲས་གཅིག་དང་སྤྲས་མོ་གསུམ་བྱུང་བའི་རྒྱུད་ཤོས་ཡིན། རང་གི་གཅེན་ནས་གཙུང་མགོན་པོ་ལྷེ་ཡེ་ཆའི་དཔག་གིས་བཀོངས་ཆེས་རྒྱལ་སྤྱིད་ཀྱི་བྱ་བ་ནི་ནི་ནི་རྒྱུད་ཤོས་བཙུན་མར་བཞུགས་པ་ལྷ་རིན་ཆེན་མཆོ་ཡིས་མཛད། ཁོང་ནི་དབྱ་གཉེན་ལ་རར་ཐོན་ཞིང་སྒོ་བྲོས་ཀྱི་ལང་ཆོ་བརྟས་པ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་གིས་རང་གི་གཅེན་མོ་ས་པཌ་ཀྱི་གཙུང་ཟངས་ཆ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་བཙུན་མོའི་གསུ་སུ་ཡོད་པས་ས་སྐྱུར་བྲག་རྟེན་བཏང་ཞིང་འཕྲིན་ལས་བཅོལ་ནས་དཔག་ཁྲེར་ཆེན་པོས་ཡེ་ཆའི་བྲོགས་ལ་དབྱ་ཤ་ལེན་ཕྱིར་མི་མང་བསད། དེའི་སྤྲིག་སྐྱོང་ལ་ཁབ་གོང་གི་ལྷ་ཁང་དཔལ་པོ་དང་། འོར་གནས་གསར་ཀྱི་ལྷ་ཁང་རྣམས་བཞེངས།

ལྷ་རིས། ① རྒྱལ་རིགས། ② ལྷའི་རི་མོ། ལྷ་རིས་པ། ③ ལྷའི་རིགས་སམ་བྲོགས། ④ རབ་ཏུ་བྱུང་བ། ལྷ་རུ། རུས་ཆོགས་དང་སོགས་སོགས་ཀྱི་སྤྲུམ་རུས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཁ་སྐྱད་ཏུ་རུས་པའི་ཁ་སྤྲུམ་ཡང་ཟེར། ལྷ་རུ་ཅེ། གསོ་རིག་གཞུང་དག་ལས་བསྟན་པའི་ལྷ་བ་ཅན་ཀྱི་རུས་པའི་ཅེ་མོ་སྟེ། ཅིབ་མའི་རུས་པ་དང་། ཟང་རུས་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འབྲེལ་བྱེད་སྤྲུམ་རུས་ལ་ཟེར།

ལྷ་རྟེག་ཁ་བཏགས།

ལྷ་ལ་རྟེག་ཁ་བཏགས།

ལྷ་ལ་སྤང་། [མངོན]ལྷ་མ་ཡིན།

ལྷ་ལ་སྤྲད་པོ། ① ལྷ་ལ་སྤྲད་ར་གཏོང་མཁན། ② [མངོན]ལྷ་མ་ཡིན།

ལྷ་ལ་གསང་བུ་འབྲེན། རང་གི་དད་པ་བྱེད་ལུལ་ཀྱི་ལྷ་ལ་ཟས་ཀྱི་ཕུད་འབྲེན་པ།

ལྷ་ལས། [མངོན]ལྷ་མ་ཡིན།

ལྷ་ལས་དགོན། ཆངས་གསར་ཀུམ་བསྟན་སྐྱོང་གིས་བཏགས། བཏགས་དུས་མི་གསལ་ཡང་པལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བུག་པའི་ནང་ཅམ་ཡིན་དགོས། གྲུབ་མཐའ་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱུད། ད་ལྟ་ལུལ་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ལས་ཀྱན་པ། [མངོན] ① ཆངས་པ། ② ལྷ་མ་ཡིན།

ལྷ་ལས་ཕུལ་བྱུང་། སྟོན་པ་ཤུག་ཕུལ་ལ་བསྟོད་པ་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་བདེ་བྱེད་བདག་པོས་
མཛད་པོེ། ལྷ་ལས་ཕུལ་བྱུང་གི་བསྟོད་འབྲེལ། འབྲེལ་པ་འདི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཞེས་
རབ་གོ་ཆས་མཛད་པ་ཡིན་ཅིང་། འདིའི་རྩ་བ་ལྷ་ལས་ཕུལ་བྱུང་གི་བསྟོད་པ་ བློ་རྒྱ་གར་གྱི་
སྟོབ་དཔོན་བདེ་བྱེད་བདག་པོ་ཞེས་ཐོག་མར་སྤྲུགས་པ་ཡིན་ཀྱང་རྗེས་སུ་ནང་པའི་ཆོས་ལ་
ཞུགས་པ་ཞིག་གིས་མཛད་པ་ཡིན། རྩ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྲུང་གི་བསྟོད་
ཆོག་སྙན་དུ་བཞུགས།

ལྷ་ལས་བབ་པའི་དུས་ཆེན། གོང་གི་ལྷ་བབ་དུས་ཆེན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལ་གཟིགས།

ལྷ་ལྟང་། ① གཙང་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་ཞིག ② བོད་རྒྱལ་མྱེད་དར་གསོད་མཁན་ལྷ་ལྟང་དཔལ་གྱི་རྩོ་
རྗེའི་བསྐྱུས་མིང་། ལྷ་ལྟང་དཔལ་རྩོར་རིམ་ཕྱིན་ཀྱང་། ཏུ་པོའི་ཞབས་རྗེས་ཐང་ལ་བཞག ③ ལྷ་
ཡི་ཡུལ་ལ་མ་གནས། ལྷ་ལྟང་དུ་འདྲེ་ལག་བརྒྱུངས་པ། ④ ལྷའི་ལྟང་བསྟན།

ལྷ་ལྟང་དགོན། ① མིང་གཞན་ཐེག་མཆོག་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་ཐེར། དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་ཐེང་བས་
བཏབ་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་རྗེས་སུ་རྒྱལ་བ་ལྷ་པོའི་སྐབས་སུ་རྟིང་མ་བར་བསྐྱུར། ད་
ལྷ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་ལྷོ་གྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ལྟང་དགོན། ② འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྷ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ལྟང་དཔལ་རྩོར། ཡོངས་གྲགས་སུ་བོད་རྒྱལ་མྱེད་དར་མ་གློག་ཏུ་བཤོངས་བྱེད་མཁན་ཡིན། ལྷ་
ལྟང་དཔལ་རྩོར་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གང་ཡང་མེད་པ། བྱ་བཅུན་ནམས་ཀྱི་འཆོ་བ་མྱ་
ནས་སྤྱོར་བའི་སྟོལ་ལུགས་དེ་མེད་པར་བྱས་པའི་ཞེ་འཁོན་ཁོ་ནས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མྱེད་དར་
མ་གློག་མདའ་བརྒྱབ་ཏེ་བཤོངས། དེ་ནས་བོད་འབངས་སྤྱིའི་སྤྱིད་སྤྱུག་ལ་སེམས་ཁུར་གང་
ཡང་མེད་པ་མདོ་སྟེན་ཐོས་ཐོལ་ཕྱིན་པ་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཅེར་ཁག་ལས་བཤད།

བོད་རྒྱལ་ཁྲི་སྤོང་ཕྱེད་བཅུན་སྐབས་སུ་ཡང་ལྷ་ལྟང་དཔལ་རྩོར་ཞེས་པའི་སྟོན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་
གསལ་བ་དེ་ནི་འདི་ལས་གཞན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་སྟོས་མ་དགོས་པ་རེད།

ལྷ་ལུང་རི་ཁྲོད། རྒྱལ་རི་ཁྲག་གི་ལྷ་ལུང་རི་ཁྲོད་ནི་དེ་སྤྱི་ལྷ་ལུང་དཔལ་རྫོང་བཞུགས་སྡོད་པའི་རྒྱལ་
ལུག་ཅིག་ཡོད་པར་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་དུས་མཇུག་ཏུ་གནས་ཆུང་སྐྱབ་བརྟེན་གྲུ་ཡར་
འཕེལ་གྱིས་རི་ཁྲོད་བཏབ་སྟེ་བྲ་བྲངས་༡༥བཅུགས། དགོན་བདག་གནས་ཆུང་བྲ་ཆང་ཡིན།

ལྷ་ལུས། ལྷ་ཡི་ལུས་སམ་རྟེན། ལྷ་ལུས་ཐོབ་ཀྱང་གཡར་བའི་རྒྱན་དང་འབྲ།

ལྷ་ཤང་ཀ་ར། ལྷ་དབང་ལྷུག་

ལྷ་ཤིང་། ལྷ་གནས་སའི་ཤིང་།

ལྷ་ཤིང་ལྷུག་ལ། ལྷ་བསང་གཏོང་ཆས་ཀྱི་ཤིང་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པས་ན་ལྷུག་པའི་མིང་ལ་ལྷ་ཤིང་ཟེར།

ལྷ་ལྷུག་ རྩོ་སྟེན་ཞིག

ལྷ་བཤད་འདྲེ་བཤད། མི་མགོ་བསྐྱོར་མཁན་གྱི་ལྷ་བ་དང་། མོ་མ། ལྷ་མ་རྩུན་མ་སོགས་གྱིས་ཡུལ་
ག་གོ་མོ་དང་། དུས་ག་གོ་མོ་ཞིག་ལ་ངས་ལྷ་འདི་འདྲ་པོ་ཞིག་མཐོང་བ་དང་། འདྲེ་འདི་འདྲེ་བ་
ཞིག་དང་སྐྱད་ཆ་བྲས་ཚུལ་རྣམས་བཤད་ནས་སྟེ་འབངས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ནས་རྒྱ་ཁོར་གཡོ་
ལེན་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་ཟེར།

ལྷ་བཤོས། ལྷ་འི་ཞལ་ཟས་སམ་བཤོས་བྲ།

ལྷ་ས། དཔུས་སྦྱིད་ཆུའི་སྦྱིད་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་དུ་ཆགས་པའི་སྡོད་ཁེར་ཞིག་སྟེ། སྤར་བོད་རྒྱལ་སྡོད་
བཅོན་སྟོན་པོའི་དུས་སུ་དམར་པོ་རིའི་ཅེར་སྐྱབ་མཁར་པོ་བཅེགས། འོ་ཐང་དུ་རྒྱ་
བལ་ནས་སྤྱན་དྲངས་པའི་སྐྱབ་རྟེན་རྩོ་གྲུ་རྣམ་གཉིས་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་ར་ས་འབྲུལ་
སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་ཏེ་ཆོས་དང་རྒྱལ་སྦྱིད་ཀྱི་གཞི་བཅུགས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་
ཀྱི་སྤྱི་འཕྲོད་རིག་གསུམ་གྱི་ལྟེ་གནས་ཤིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད།

ལྷ་ས་མཁར་བྲག་ ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་སྐྱབ་འབྲུམ་ཐང་གི་དཀྱིལ་དུ་ཡོད་ཅེས་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་
གིས་གསུངས་ འོ་རྒྱུས་འགའ་ཞིག་ནང་ལྷ་ཁང་འདི་རྒྱལ་པོ་སྡོད་བཅོན་སྟེན་པོའི་བཅུན་མོ་མི་
ཉག་བཟས་བཞེངས་པ་ཡིན་ཞེས་གསལ་ཡང་ལྷ་ས་མཁར་བྲག་ནི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ལྟེ་གཙུག་བརྟེན་
གྱིས་བཞེངས་པའི་ལྷ་ཁང་ལྷའི་བྲས་ཡིན་པས་བཤད་ཚུལ་དེ་མ་དག་བཞིག་ཡིན།

ལྷ་ས་གཉེར་ཆང་ལས་ཁུངས། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་ལྷ་སར་ཕེབས་སྐབས་མཆོད་འབྲུལ་དང་འཆོ་བའི་སྟོར་

གྱི་ལས་དོན་སྐྱབ་མཁན་ལས་ཁུངས་ཤིག།

ལྷ་ས་སྤེང་ཆང་དགོན། རྩས་ནས་བཏབ་མ་གསལ། སྐབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་
བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་སྤེ་དགེ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་སའི་སྤྱིད་ཆུ། གོང་དུ་སྤྱིད་ཆུ་ཞེས་པར་གཟིགས།

ལྷ་སའི་བཀའ་ཆིགས་ཆེན་མོ། གོང་དུ་བཤད་ཅིན་པའི་བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མ་ ལ་ཟེར།

ལྷ་སའི་རྫོང་ཁང་། ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་།

ལྷ་སའི་ཕྱོགས་བཞིར་གནས་པའི་རི་བཞི། ལྷ་སའི་མཐའ་སྐོར་གྱི་རི་བོའི་ངོས་སུ་བཟ་ཤིས་ཉགས་
བརྒྱད་གྱི་རི་མོ་གསལ་བར་ཡོད་པའི་ནང་ཆོན་རྩབ་རྩབ་ཤིང་སྤེང་དུ་དྲུང་པོར་བཞག་པ་ལྟ་བུ་
ཞེས་པ་དེ་ཉག་བྲག་རི་ཁོད་གནས་ཡུལ་བྱང་ཕྱའི་བྱང་ངོས་རི་སྤེང་དུ་ཡོད་པ་དང་། བྱང་ཕྱའི་
བྲག་ལ་འཁོར་ལོ་ཞེས་གསལ་བ་ཡང་གོང་གསལ་དུང་གི་རི་མོ་ཡོད་པའི་རྩབ་ངོས་ཀྱི་བྲག་
ཐྱེབས་སུ་ཁ་ཤར་ལ་བལྟས་ནས་ཡོད་པ་དང་། གདོང་དཀར་གྱི་བྲག་ལ་བརྒྱ་ཞེས་པ་དེ་གདོང་
དཀར་གྱོང་ཆོའི་རྒྱབ་ཀྱི་རིའི་ཐྱེབས་སུ་ཡོད། ཡུག་པའི་རི་ལ་དཔལ་བེའུ་ཞེས་པ་ནི་ར་མ་སྒང་
གི་ལྷོ་རྩབ་ཀྱི་རི་ངོས་སུ་གསལ་བ་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་རྩབ་ཕྱན་གྱི་བྲག་ལ་བདུད་ནག་
པོ་བྱ་ར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ནི་གདོང་དཀར་གྱི་བྲག་ཟད་ཟེང་དེ་ཡིན་ཟེར་སྟོན་ཡོད། ལྷོ་རྩབ་
རྩལྱིག་པ་ཟན་ལ་རུབ་པ་འདྲ་བ་ཟེར་བ་དེ་ཡང་ར་མ་སྒང་གི་རྩབ་ངོས་སུ་ཡོད།

ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་། མིང་གཞན་ལྷ་སའི་རྫོང་ཁང་དང་། ར་ས་འབྲུལ་སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་
བཅས་ཟེར། བལ་བཟའ་ཁྱི་བཙུན་གྱིས་བཞེངས། སྐབ་མཐའ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྤྱོད་ཁུངས་ལྷ་ས་གྱོང་ཁྱེར་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་སྤང་ཉག་ ལྷ་དུས་ལྷ་ས་གྱོང་ཁྱེར་ཁོ་ནའི་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཉག་

ལྷ་སྤྲུལ། ① ལྷ་དུས་བོད་ཀྱི་མཐོ་རི་མ་མི་དྲག་ཆེ་ཤོས་རྣམས་ཀྱི་ཕྱའི་ཆེ་མིང་། ② ལྷ་ཡུལ་གྱི་བྲ།
ལྷ་སྤྲུལ་གཙང་མ། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ཐུ་སྤོང་བཙན་གྱི་སྤྲུལ་འབྱེང་བའམ་ཁན་པ། འདི་ཉིད་ནི་བོད་ཀྱི་
བཙན་པོའི་གདུང་རབས་ནང་ནས་རབ་རྩ་བྱུང་བ་དང་པོ་ཡིན། ལྷ་སྤྲུལ་གཙང་མ་རང་གི་དཔོན་
རྒྱུད་ཀྱིས་བཙུམས་པའི་མོན་ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་། ལྷ་སྤྲུལ་གཙང་མ་མོན་དུ་སྐྱེགས་པའི་

སྐོར་ལ་འདི་ལྟར་གསལ་བ་སྟེ། འདི་ཉིད་མོན་སྤྱོད་གནས་ཐང་སོགས་བརྒྱད་ནས་རིམ་བཞིན་
ཐེབས་པའི་མཐར་མི་ཐེན་པའི་ས་ཆར་འབྱོར། རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་དཔལ་གྱི་རང་ཚུལ་མ་དང་
སྐོག་ཏུ་ཉལ་བཤམས་སོ་ཞེས་རྒྱལ་པོའི་སྤྲོན་དུ་གསོལ་བས། བྱིས་ལ་སྐོར་ཞིག་ཅེས་
གསུངས་པ་ན། བཅུན་མོ་རང་ཚུལ་མ་ཤིན་ཏུ་སྤྲུག་བསུལ་ཏེ་རང་སྟོག་སྟེབས་པ་དང་། རྫོན་
ཆེན་པོ་བྲན་ཀ་དཔལ་ཡོན་གྱིས་ཁོ་རང་བསད་ན་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་ཀྱི་དོགས་ནས་བྱང་དུ་བྲོས།
མཐར་བྱང་ཐང་དུ་བཀུམ་ནས་དམར་གདུང་སྟེ་ཐང་རྒྱ་བྱོང་ན་ཡོད་ཅེས་བྲགས། གཞན་ཡང་ལོ་
རྒྱུས་ཡིག་ཆར་དུ་རྫོན་ཆེན་པོ་བྲན་ཀ་དཔལ་ཡོན་ཉེས་མེད་དུ་བསད་རྒྱུ་མཐར་གཏོད་སྤྱིན་
དུ་སྟེས་ནས་བོད་སིལ་བྱའི་སྐབས་ཁེང་ལོག་གི་རན་སྐུལ་བྱེད་མཁན་ཡིན་པའི་གཏམ་རྒྱུད་
ཀྱང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད།

ལྷ་མིན། ལྷ་འབྲེ།

ལྷ་མིན་སྟེ་བརྒྱད། ལྷ་མིན་སྟེ་བརྒྱད་ལས་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྲེ་བ་ལ། དྲེ་ཡི་སྟེ་བརྒྱད། རང་གི་སྟེ་
བརྒྱད། གསང་བའི་སྟེ་བརྒྱད། མཆོག་གི་སྟེ་བརྒྱད། སྤྲུལ་པའི་སྟེ་བརྒྱད། སྤང་སྟེད་སྟེ་བརྒྱད་
བཅས་ཀྱི་དབྲེ་བ་ཡོད་པ་སོ་སོའི་སྐབས་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། སྤྱིར་བཏང་ལྷ་མིན་སྟེ་བརྒྱད་
ལ་བསྐངས་སྟོལ་མི་འབྲེ་བ་འགའ་ཞིག་ལས། ༡ གཤིན་ཟེ། མ་མོ། མིན་པོ། གཏོད་སྤྱིན། མིའམ་
ཅི། ས་བདག་བཅོན། བདུད་བཅས་བརྒྱད་དོ། ༢ ལྷ། ལྷ། གཏོད་སྤྱིན། ཇི་ཟ། ལྷ་མིན། ལམ་
མཁའ་ལྷིང་། མིའམ་ཅི། ལྷ་འབྲེ་ཆེན་པོ་བཅས་སོ། ༣ གཤིན་ཟེ། མ་མོ། བདུད། བཅོན། རྒྱལ་
པོ། ལྷ། གཏོད་སྤྱིན། གཟའ་བཅས་སོ།

ལྷ་སྤྱང་རྒྱུད་སྐུལ། རམ་འདེགས་གནང་རོགས་ཟེར་ནས་ལྷ་ལ་འཕོད་བསྐུལ་བྱེད་པ།

ལྷ་གསུམ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་དང་། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷ། གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་བཅས་གསུམ་མོ།

ལྷ་གསོལ། ① རི་ལྷ་དང་ཆུ་ལྷ་བྱིས་ལྷ་རྣམས་ལ་གསོལ་མཆོད་བྱེད་པ། ② ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་

སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་རྫོང་གི་བྱུང་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

ལྷ་གསོལ་འབྲེ་བརྒྱད། སྤྱིར་བཏང་བྱོང་གི་སྤྲུག་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡི་དམ་གང་རུང་གི་ཆོག་ལ་བརྟེན་
ནས་མེར་བསྐྱང་བ་དང་། ཆར་འཕེབས་པ། རད་པ་ལ་བཀའ་བསྐྱོད་བགོགས་བསྐྱད་སོགས་ཀྱི་

ཆོག་འཛིན་པ་ལ་འཛོད་སྒོལ་གྱི་མིང་ཞིག།

ལྷ་བསངས། ① ལྷ་ལ་ལྷ་གསོལ་བའམ་ལྷ་བསངས་བཏང་བ། ② ལྷ་གནོལ་བ་བསངས་བའམ་མནོལ་
བ་བསལ་བ།

ལྷ་བསྐྱ་གདོང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་གསུང་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ན། ལྷ་བསྐྱ་གདོང་
ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ་ལྟར་སྤང་།

ལྷ་ལྷམ། ① ལྷའི་ལྷམ་གོག ② རྒྱལ་པོའི་བང་མཛོད་ནས་སྤངས་པའི་ཉེར་མཁོའི་ཡོ་བྱང་།

ལྷག ① གཞན་ལས་བྱང་བར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་ཏེ། མི་རབས་གཅིག་ལས་གཅིག་ལྷག་ཡིན། སྤར་
ལས་ཀྱང་ལྷག་པའི་བདེ་སྦྱིད་འབྱུང་། ② གངས་ཚད་ལས་འདས་བའམ་བགོས་པ་དང་སྤྱད་ནས་
འཕྲོ་མ་ཡོད་པའི་དོན་ཏེ། ཞིང་པས་འབྲུ་ལྷག་བཅོངས། བརྒྱ་ལས་དུག་ཅུ་སྤངས་ན་བཞི་བཅུ་ལྷག་
ལྷག་འཁོལ། ལྷག་འཕྲོ་དང་དོན་གཅིག་

ལྷག་གེ་བ། གསལ་པོར་མངོན་དུ་གྱུར་བ། མི་འདི་ངོ་མེས་ལྷག་གེ་བ་ཞིག་རེད། འཇའ་ཚོན་ཁ་དོག་
ལྷག་གེ་བར་འཆེར་བ། ཡིད་ལ་ལྷག་གེར་གསལ།

ལྷག་གེ་ལྷག་གེ་དམ་པོ་མེད་པ། ཐག་པའི་མདུད་པ་ལྷག་གི་ལྷག་གི་ཞིག་བརྒྱབ་འདུག་སྟེ་ཆིངས་
ལྷག་ལྷག་ཁོ་ནར་སྤང་བ།

ལྷག་གེ་སྟོག་གེ་ལུས་ལ་སྤངས་འབྱུང་མང་པོ་སྟོན་ཚུལ་ཞིག་ལུས་པོ་ཆང་མ་ལྷག་གེ་སྟོག་གེར་སྤངས་པ།
ལྷག་སྒྲིག་སྟོག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཅ་སྟེད་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྟེད་དུ་to scavenge ཟེད།

ལྷག་བཅས། ལྷང་ཆད་གྱི་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ།

ལྷག་བཅས་གྱི་སྤྱི། རྒྱུ་འབྱུག་གི་བྱང་བར་ལ་སྟོས་པའི་ལྷག་བཅས་གྱི་སྤྱི། སྟེ། ཏེ། དེ། གསུམ་དུ་
འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།། སྟེ་ཏེ་དེ་གསུམ་གང་དུང་ཡིན་ན་ལྷག་བཅས་གྱི་དོན་ཁོ་ན་སྟོན་པའི་སྤང་
ཡིན་པས་ཨེ་བྲག་ཅེ་ན། མ་བྲག་སྟེ། རྣམ་གངས་གཞན་སྟོར་གྱི་དེ་སྤྱི་མོགས་ལྷག་བཅས་སྟོན་
པའི་སྤང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། རྒྱུ་འབྱུག་དང་བསྟན་ནས་སྤྱར་བའི་སྟེ་ཏེ་དེ་གསུམ་གང་དུང་
ཡིན་ན་ལྷག་བཅས་སྟོན་པའི་སྤང་ཡིན་པས་ཨེ་བྲག་ཅེ་ན། བྲག་སྟེ། དེ་ལྷག་བཅས་སྟོན་པའི་

དེ་སྐྱེ་ཡིན་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ ལྷག་བཅས་ཀྱིས་སྤང་ཡིན་ན་སྟེ་དེ་གསུམ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཨེ་བྲལ།
 ཅེན། མ་བྲལ་སྟེ། ལ་ཡིག་ལྷག་བཅས་དང་། ཉན་ཡིག་ལྷག་བཅས་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཡོད་
 པའི་བྱེད་ སྤང་དེ་དག་མིང་མཐར་སྒྲོར་ཚུལ་ནི། [ལྷག་བསམ་སུམ་རྟགས་]ལས། གང་བ་མ་
 འ་སྟེ་ཉིད་དེ། །ན་ར་ལ་ས་ད་ཟག་མཐར་ཉེ་རྒྱང་། །ད་མཐར་དེ་སྤྱར་གསུམ་པོ་འདི་དག་
 ནི། །ལྷག་མ་འདྲེན་པའི་སྤྱི་རྒྱ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ།།

ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྤང་གསུམ། རྣམ་དབྱེ་མ་ཡིན་པའི་སྤང་གཞན་དབང་ཅན་སྟེ་དེ་གསུམ་མོ།
 ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྤང་འཇུག་ཡུལ་གསུམ། མཆོམས་སྒྲོར་ལྷག་བཅས། དམ་བཅད་ལྷག་བཅས། གཞན་
 འདྲེན་ལྷག་བཅས་དང་གསུམ། དེ་དག་གི་དཔེར་བརྗོད་མོ་མོའི་འབྲེལ་བ་ཤད་སྐབས་སུ་གཟིགས།
 ལྷག་བཅས་དང་ལྷག་མེད་མུང་འདས། ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་མུང་འདས་ལ་འང་ཐལ་འཁྱར་པའི་
 ཐུན་མོང་མེན་པའི་བཞེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དབྱ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་སྤངས་
 པའི་མུང་འདས་གཞིར་བྱས་པ་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་རྒྱུ་མ་ལོག་པ་དང་ལོག་པ་ཅེས་ལ་
 རིམ་བཞིན་ལྷག་བཅས་དང་ལྷག་མེད་དུ་བྱེད་ཅིང་། དུགས་འདིར་ནི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་
 གཞིར་བྱས་པ་ལ་བདེན་སྤང་གི་ལྷག་མ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་རིམ་བཞིན་ལྷག་བཅས་དང་
 ལྷག་མེད་དུ་གསུངས་ཏེ། ཉོན་མོངས་ས་ཐོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པ་ན་མུང་འདས་ཐོབ་ལ་དེ་
 ཡང་ཉོན་མོངས་ཟད་ཀྱང་དེའི་བག་ཆགས་ཀྱི་འཁྲུལ་པའི་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་ནི་ལྷག་བཅས་
 མུང་འདས་དང་། འཁྲུལ་པའི་ལྷག་མ་མེད་པའི་མུང་འདས་ནི་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཡིན། དེའི་
 དབང་གིས་ཐོབ་པའི་ཆེ་ཡང་ལྷག་མེད་སྟོན་ལ་ཐོབ་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་ལྷག་བཅས་མུང་འདས་
 ཐོབ་པར་གསུངས་ཏེ། ལྷག་མེད་མུང་འདས་ནི་ཉན་རང་དག་བཅོམ་མཉམ་བཞག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
 བདག་འཛིན་གཉིས་ས་ཐོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
 དང་། ལྷག་བཅས་མུང་འདས་ནི་ཉན་རང་དག་བཅོམ་རྗེས་ཐོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་འདྲ་བའི་དེ་
 བཞིན་ཉིད་ལ་བྱེད་པའི་བྱེད་རྒྱུ་ ཐེག་བསྐྱུས་ལས། མི་ཞིག་མིག་ནི་བཙུམ་པ་ལྟར། རྣམ་རྟོག་
 མེད་པའི་ཤེས་དེ་འདྲ། ཞེས་མཉམ་བཞག་སྤང་མེད་དང་། དེ་ཉིད་མིག་ནི་བྱེ་བ་ལྟར། དེ་རྗེས་
 ཐོབ་པའི་ཤེས་དེ་འདྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷག་བཅས་པ། དབྱ་མ་རང་རྒྱད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་སྒྲ་ཆེའི་འདྲ་བྱེད་མ་བཏང་བར་ཕྱང་པོའི་ལྷག་མ་དང་
བཅས་པར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཀྱང་ཆོ་མ་འཕོས་པས་སྤར་གྱི་
རྣམ་སྤྲིན་ཕྱང་པོའི་ལྷག་མ་དང་བཅས་ཏེ་དག་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ཞིག་གོ།
ལྷག་བཅས་མྱང་འདས། སྒྲིས་པ་ཅམ་ལས་མི་འཆི་བར་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤངས་ཏེ། ཕྱང་པོ་
ལྷག་མ་དང་བཅས་པར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་སྟེ། སྒྲིས་ནས་འདའ་བའོ།

ལྷག་ཆད། ཆད་ལྷག་དུས་ཆོད་ལྷག་ཆད་མེད་པ།

ལྷག་ཏུ། ལྷག་པར་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། ལྷག་ཏུ་བཟང་། ལྷག་ཏུ་མགྲོགས་ལྡ་བུ།

ལྷག་ཐོན་པ། ① འཕེལ་སྐྱེད་ལྷག་པོར་ཐོན་པ། བཟའ་འབྲུ་ལྷག་ཐོན་པ། ② གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་
འཕགས་པ། དམག་མའི་ནང་ནས་དབའ་པོ་དེ་ཉིད་ལྷག་ཏུ་ཐོན་པ།

ལྷག་མཐོང་། ཉིང་རེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེངས་སམ་རྒྱ་ཞིག་སྟེ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ལྷག་
པའི་བྱང་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་མཐོང་བའོ།

ལྷག་མཐོང་མེས་མ་ཐུན་པ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཆ་འདྲ་ཅམ་མཐོང་བ།

ལྷག་མཐོང་མཆན་ཉིད་པ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཡང་དག་པ་མཐོང་བ།

ལྷག་མཐོང་གསུམ། མཆན་མ་ལས་བྱང་བའི་ལྷག་མཐོང་། ཡོངས་སུ་འཆོལ་བ་ལས་བྱང་བའི་ལྷག་
མཐོང་། སོ་སོར་རྟོགས་པ་ལས་བྱང་བའི་ལྷག་མཐོང་འོ།

ལྷག་དོན། བྱང་པར་བུ།

ལྷག་ལྷན། རང་ལུལ་ལ་ཅེ་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ལྷག་མ་ལུས་པས་ན་ལྷག་ལྷན་ཏེ་ཐེ་ཆོམ་
གྱི་བྱེ་བྲག་ཞིག

ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་དེས་པའི་རྟགས། ཐུན་མོང་གི་མ་དེས་པའི་རྟགས་གང་ཞིག་གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་
བའི་ཆོལ་བས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ལ་མཐོང་ཞིང་། ཅིག་ཤེས་མ་མཐོང་
བས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ལྷག་མ་དང་ལྷན་པའི་རྟགས་སོ།

ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་དེས་པའི་རྟགས་གཉིས། ཐུན་མོང་བའི་མ་དེས་པའི་རྟགས་རྒྱག་གི་ནང་གསེས།
ལྷག་ལྷན་ལ་དབྱེ་ན་ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་དང་། འགལ་བའི་ལྷག་ལྷན་གོ།

ལྷག་གནས། ① ལྷ་གོན། ② རབ་གནས།

ལྷག་གནས་དངོས་གཞི་ལྷ། ཀུན་སྒྲོང་བཙུག་ཤིང་ནང་དབང་བསྐྱར་བ། གསོལ་བ་གདབ་ཅིང་འཛིན་
དུ་བཞུགས་པ། རྩོམ་པ་གཟུང་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ། སོ་ཤིང་དོར་ཞིང་ཁྱོར་ཆུ་སོགས་
གསུམ་སྦྱིན་པ། སྒོ་བ་བསྐྱེད་ཅིང་བསྐྱངས་ཏེ་མི་ལམ་བརྟགས་པར་གདམ་པའོ།

ལྷག་པ། ① ལུས་པ། གཅིག་ཀྱང་མ་ལྷག་པ། ཡི་གེ་བྲི་རྒྱ་མང་སོ་ལྷག་འདུག ② ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་ལས་
བརྒྱལ་བ། གཞན་ལས་ལྷག་པ། སྤར་ལས་ལྷག་པ། ཀུན་ལས་ལྷག་པ། ③ གཟུང་ལྷག་པ། མིང་གི་རྣམ་
གངས་ལ་མཁས་པ་དང་། རྒྱལ་པོའི་བྱ། སྤོ་སངས་ལུས། རོས་ལྷན་སྦྲེས། སྤར་མ་སྦྲེས། མཛའ་ལྷའི་
ཁྲོགས་སོ། རྒྱ་བའི་བྱ། རབ་དགལ་ལུས་གཅིག་པ། གསལ་ལྷན། གསེར་ལྷན་བཙས་སོ།

ལྷག་པ་དགོན། དགོན་པ་འདི་ལོ་ཆེན་རིན་པའེད་གི་དུས་ཅཱ་ན་བཏབ་པར་བཤད། བྱ་བ་མཐའ་རྟིང་
མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མདའ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷག་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་དཔའ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་དེ་
འཛིན་དང་། ཉན་ཐོས་དག་གི་མི་སྦྱག་པ་སྒྲོམ་པ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་
པའི་སྒྲོམས་པར་འབྱུག་པ་བཙས།

ལྷག་པ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། སོ་ཐར་ངེས་བདུན་གྱི་སྒྲོམ་ཁྲིམས་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་
རྒྱལ་ཁྲིམས་གསུམ་བཙས།

ལྷག་པ་ལེན་པའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཁྲིམ་
པ་ལ་དུས་གཅིག་ལ་ལྷུང་བཟེད་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་ལེན་པའོ།

ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་
པ་དང་། ཉན་ཐོས་དག་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ།

ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ། ང་རྒྱལ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རང་དང་མཉམ་པ་ལས་ལྷག་པར་ཁོངས་པའོ།

ལྷག་པའི་དམ་ཆིག་གསུམ། དེ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་བཞིན་ལྟ་བུའི་དམ་ཆིག་བཞི། སྒྲོད་པ་རྒྱན་གྱི་
དམ་ཆིག་བཞི། གལ་མདོ་ངེས་པའི་དམ་ཆིག་བཞིའོ། དང་སོ་རང་བཞིན་ལྟ་བུའི་དམ་ཆིག་ལ་
བཞི་སྟེ། ཁམས་གསུམ་བྱང་བསྐྱར། དུས་གསུམ་རྩ་བསྐྱར། འཁོར་བ་གནས་བསྐྱར། མིད་

གསུམ་ཡོངས་སྒྲོལ་དུ་ལྟ་བུའོ། གཉིས་པ་སྦྱོང་བ་རྒྱུན་གྱི་དམ་ཆོག་བཞི་སྟེ། དག་བཞི་སྤང་བ་
ནི། ལེ་ལོའི་དགྲ། གཉིད་ཀྱི་དགྲ། སྤོས་སྤྱར་གྱི་དགྲ། གསང་བའི་དགྲ་སྤང་བའོ། གསུམ་པ་
གལ་མཛད་པའི་དམ་ཆོག་ལ་བརྩུ་གཉིས་ཏེ། དམ་ཉམས་པའི་མཛད་བཞི། མ་ཁྲེལ་བའི་ཚུལ་
བཞི། མཐར་ཕྱིན་པའི་རྟགས་བཞིའོ། དང་པོ་ནི། ཅ། ལག་རྒྱས་མ། ཞལ་གྱིས་མ་ཉམས་པ་
བཞིའོ། གཉིས་པ་ནི། སྦྱོབ་དཔོན། མཆོད། ལུས། ཡིད་དམ་རང་སེམས་གྱིས་མ་ཁྲེལ་བཞིའོ།
གསུམ་པ་ནི། དམན་འདུ་ཞིང་མཐུ་ཅལ་ཆེ་བ་དང་། ཕྱིན་རྒྱལ་སྤོང་ཞིང་རིག་པ་ཆགས་པ་དང་།
ཡིད་ཡོང་འབྱུང་ཞིང་འདོད་པ་འབྱུང་བ་དང་། མང་པོས་བཀྱར་ཞིང་གྲགས་པ་ཐོབ་པ་བཞིའོ།

ལྷག་པའི་དོན། མཆོག་ཏུ་སྤྱར་བ།

ལྷག་པའི་སྦྱོར་བ། སྦྱོངས་ཆད་ལྟ་བུ་སྦྱོབས་རྒྱུད་གི་ཆ་བ་ལ་སྦྱོབས་ཆེན་གྱི་བཅས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་
ཟེར་ཏེ། སྦྱོང་དབྱེད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས། ལྷག་པ་དང་ནི་ཆད་པ་ཡིས། སྦྱོབས་ཉམས་ལུས་ནི་
འཛིག་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་དང་། བྱང་བ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་གིས་མཛད་པའི་འཆོ་
བྱེད་རྣམས་ལ་སྦྱོང་ནས་བཅེ་བའི་མན་ངག་འབྱུལ་གྱི་ཡིག་རྒྱུད་ལས། སྦྱོབས་རྒྱུད་ནད་ལ་
གཉེན་པོ་ཆེན་ལྷག་ ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ།

ལྷག་པའི་དབང་རྒྱལ། ① གཞན་ལས་ལྷག་པའི་དབང་འབྱོར་སྦྱར་གྲགས། ② [མཛོད]འཁོར་ལོས་
བསྐྱར་པའི་རྒྱལ་པོ། ལྷག་པའི་དབང་རྒྱལ་མ། རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ།
ལྷག་པའི་ཆར་བཅད། ཆོད་པའི་ཆེ་རྟགས་དང་དཔེ་ལྷག་པོ་བཛོད་པའི་སྒྲོ་ནས་དམ་བཅའ་བའི་ཆེ་
ལྷག་པོ་བཛོད་པའི་ཆར་བཅད་དུ་སོང་བ་ལྟ་བུའོ།

ལྷག་པའི་ཡོ་བྱད། རབ་བྱུང་གི་གོས་ཀྱི་གཞིའི་ནང་གསེས། ཡོ་བྱད་གསུམ་གྱི་ཡ་བྱལ་ཞིག་སྟེ།
རབ་བྱུང་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་མིན་ཀྱང་དགོས་པའི་དབང་གིས་བཅང་བར་བྱ་བ་སྟེ། གཞན་ཁོ་
ནིའི་མིང་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའམ་ཡིད་གཏད་དེ་བཅང་རུང་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་
མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་ལྷག་པོ་དག་གོ།

ལྷག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསྐབ་པ། ལུ་སྟེགས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་ལྷག་པ།

ལྷག་པའི་བསམ་པའི་སྦྱོབས། རང་ཉིད་ཡལ་བར་དོར་ནས་གཞན་པན་སྤྱབ་པའི་བསམ་པ།

ལྷག་པའི་བསྐབ་པ་གསུམ། སྤྱི་པོ་པལ་བ་དང་། སུ་སྤྲེགས་པ་ལས་བྱུང་བར་འཕགས་པའི་ལམ་ལྷག་
པའི་བསྐབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐབ་པ་དང་། ལྷག་པ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐབ་པ། ལྷག་པ་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བསྐབ་པ་བཅས་སོ།

ལྷག་པའི་སྒྲ། རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྟེན་བྱའི་ཡི་དམ།

ལྷག་པར། བྱུང་བར་དུའམ། ཡང་སྟོས། སྤྱིར་ཡིག་རིགས་མང་པོ་དང་ལྷག་པར་རྒྱ་ཡིག་ལ་མཁས་
པ། གུང་ཁམ་ཉར་ལ་ལྷག་པར་བརྟེན་པ། ལྷག་པར་མི་དམངས་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་འགན་ཁུར་བྱེད་
པ། སྤུས་ཚད་ལྷག་པར་ལེགས་པ།

ལྷག་པར་མཛེས། ① རབ་ཏུ་མཛེས། ② མཚུངས་གསལ་གྱི་སྤྲ་ཞིག་སྟེ་འབྲ་བ།

ལྷག་པས་སྟེབས་པ། བྲང་བས་འབྲུག་པ།

ལྷག་པོ། ① འཕྲོ་མ། འཆོ་ཆས་ཀྱི་ལྷག་པོ། ② སྟོན་མ། ཉུང་དུའི་སྟེང་དུ་ལྷག་པོ་བསྟན་པ། ③
བསྐྱར་བསྟོས་ཀྱི་ཡི་གེ་སྟེ། སི་སྤྱི་ཉའི་སྤྱིར་སྟོག་སྐབས་ཀྱི་ཡི་གེའི་གཟུགས་འགྱུར་ནས་
བསྐྱར་བསྟོས་སུ་བྱུང་བའི་ཡི་གེ་ ④ བྱུང་བར་བ། ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ། སྟོབས་ཤུགས་ལྷག་པོ།
ལྷག་པོའི་ཆོག་དག་སྟོང་གི་ཉིན་རའི་ལྟོ་ཆས་ཀྱི་ལྷག་མ་ལུས་ན་ཉིན་རེ་མ་བར་ཉར་ཐབས་ཀྱི་ཆོག་
ལྷག་པོར་ལེན་པའི་སྤང་བ། སྤང་ལུང་སུམ་ཅུའི་ནང་གསེས། ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་མེད་པའི་དགེ་
སྟོང་གིས་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཁྲིམ་པ་ལ་སྟོང་གཡོགས་སྤྱད་གཡོགས་ལུང་གཅིག་གི་ཆད་ལས་
ལྷག་པ་བསྐྱངས་ཉེ་ལེན་པའོ།

ལྷག་འཕྲོ། བེད་སྤྱད་པའི་ལྷག་མ། ཟ་བཏུང་ལྷག་འཕྲོ། ཡོ་བྱུང་ལྷག་འཕྲོ། ལས་དོན་ལྷག་འཕྲོ།

ལྷག་འཕྲོས། ལྷག་འཕྲོ་དང་དོན་མཚུངས།

ལྷག་སྟོ་ཟབ་སྟེང་དགོས་པ། སྤར་ལས་ལྷག་པའི་དོགས་ཐོན་ཟབ་སྟེང་བྱེད་དགོས་པ།

ལྷག་མ། ① བེད་བཅས་པའི་འཕྲོ་མ། ཟས་ལྷག་བཏུང་ལྷག་ཁྱེན་ལྷག་ཁ་ལྷག་འཕྲོལ་འཁྲིལ། ཟླ་
ལྷག་ཆད་ལྷག་ལས་དོན་ལྷག་མ་མེད་པར་བསྐྱབས་པ། སྟོན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྟོབས་དང་གྲགས་
པ་རྣམས་ཀྱང་ད་ལྟ་མིང་ཅམ་གྱི་ལྷག་མར་གྱུར། ② ལུང་བ་སྟེ་ལུང་ནང་གསེས་ཤིག་

ལྷག་མ་ཅན། [མདོན] ① མཐའ་ཡས་པ། ② སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་མཐའ་ཡས། ③ དཔུན་སྤྱད།

ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།
ལྷག་མ་ལྷས། [རྟོན]འཕྲོ་ལུས་པའམ་ལྷག་པ།
ལྷག་མ་ལས། འཕྲོ་ལུས་པ། ལྷོ་ཆས་གྱི་ལྷག་མ་ལས་སོང་།
ལྷག་མ་ལུས་པ། ལྷག་འཕྲོ་བསྐྱེད་པ། ཏུས་ཡུན་ཐུང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་གྲོས་བསྐྱར་བྱ་རྒྱུའི་སྐད་ཆའི་
ལྷག་མ་ལུས་པ་རེད། དེས་ན་སྤང་ཡང་ཐེངས་གཅིག་བཤད་དགོས་པ་རེད།
ལྷག་མའི་སྟེ། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་སྟེ། ལྷུང་བ་སྟེ་ལྷའི་ནང་གསེས་གཉིས་པ་གསོ་བ་དགེ་
འདུན་ལ་རག་ལས་ཤིང་སྟོམ་པ་རྣམ་དག་གི་ལྷག་མ་ཙམ་ལུས་པ་འོ།
ལྷག་མེད། ལུས་མ་ལུས་པ། ལྷིས་མི་ལུས་ལེན་མི་དགོས་པར་ལུང་སོ་ལྷག་མེད་ཏུ་སངས་རྒྱ་བ་
ཡོད་པ་ཡིན།
ལྷག་མེད་མུང་འདས། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤངས་མ་ཐག་ཏུ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་གཏོང་བ་ལུང་སོ་ལྷག་
མེད་པར་མུང་ན་ལས་འདའ་བ་སྟེ། བར་དོར་འདའ་བ་འོ།
ལྷག་ཆགས། ལྷང་ཆ་རིག་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན། ས་ངོས་སྟོམ་ཐིག་གི་སྟེང་ཏུ་གཙོ་ཆགས་དང་།
བར་ཆགས་གཉིས་ལུང་བའི་ཆགས་གང་རུང་ལ་ལྷག་ཆགས་ཞེས་ཟེད། རི་མོའི་ངོས་དང་བྱང་
ཐུར་མིན་པ། ཡང་ན་ཐུར་ཆད་ཏུ་ལུ་༩༥མ་ཡིན་པའི་གང་རུང་ཞིག་ས་ངོས་སྟོམ་ཐིག་གི་
འཁྱུར་ཐིག་ཆང་མ་རང་སོ་སོའི་ལྷག་ཆགས་སྟེང་ཏུ་གཅིག་སྐྱེད་ཡལ་འགྲོ་བ་ཞིན་ཡོད།
ལྷག་མཛེས། ཆངས་སྐྱེད།
ལྷག་རྟོ། འོངས་སྐྱེད་པའི་ལྷག་མའམ་རོ་མ།
ལྷག་རོ་ལ། བས་ལྷག་
ལྷག་ལུས། ལྷག་མ་ལུས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་
ལྷག་ལུས་བྱན་རྟོང་། གཙང་དག་མིན་པར་ཞད་ལྷག་སྐྱེད་རྒྱུར་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་བྱ་ མོན་རྟོང་པ།
ལྷག་བསམ། སྤེར་སེམས་མེད་པའམ། སེམས་བཟང་པོ། ཞབས་འདེགས་ལྷག་བསམ་དཀར་པོས་
ཞུ་བ། ཡུན་རིང་རྒྱན་ཏུ་འཁྱོང་བར་ལྷག་བསམ་འཁྱུར་མེད་བྱེད་པ། ལས་ཀ་ལྷག་བསམ་རྣམ་
དག་གིས་བྱེད་པ། ལྷག་བསམ་ཐོལ་མེད།

ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད། ས་དང་པོ་ནས་བདུན་པའི་བར་ཏེ་མ་དག་ས་བདུན་སྐབས་ཀྱི་
བྱང་རྒྱལ་སེམས་བསྐྱེད།

ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བདུན། སེམས་བསྐྱེད་ཉིར་གཉིས་ལས་ལྷག་བསམ་དག་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་བདུན་ཏེ་གཏེར་ལྷ་བྱའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། དེན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ལྷ་བྱའི་
སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བྱའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྩོམ་ལྷ་བྱའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རི་
རྒྱལ་ལྷ་བྱའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། སྐྱུ་ལྷ་བྱའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། བཤེས་གཉེན་ལྷ་བྱའི་
སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་སོ།།

ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གཡོ་ཐོལ་མེད་པའི་བསམ་པ།

ལྷག་བསམ་ཐོལ་མེད། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང་དོན་གཅིག

ལྷག་རྩལ། འཕྲོ་ལུས་ངན་རྩལ། ཟས་གོས་ལྷག་རྩལ་མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་སྤྲངས།

ལྷགས་སྐྱོར། ལྷགས་པ་འཕོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོལ་བ་འཐེན་པ། དེ་བྱུང་དེར་ལྷགས་སྐྱོར་ཞིག་མ་འཐེན་ན་
ང་ཆོ་གང་ས་རེད།

ལྷགས་ངར། ལྷགས་རྒྱང་གི་གང་ངར།

ལྷགས་དགྲ། ཡོད་ཆད་དམ་ཕྱིན་ཆད།

ལྷགས་པ། ① འཕྲོར་བའམ་སྐྱེབས་པ། སྐྱ་མདུན་དུ་ལྷགས་པ། རང་ལུལ་དུ་ལྷགས་པ། ② རྒྱག་
འཕྲོ་བའི་རྒྱང་རྒྱན། ཞོགས་པ་ནམ་མཁའ་སྤྱིན་པ་ཡོད་སྐབས་ཕྱི་དོ་ལྷགས་པ་ལང་ཡོང་།

ལྷགས་བསིལ། རྫིང་ཤུག་པའི་བརྟེན་ཏེ་།

ལྷགས་པས་སྐྱེབས་པ། རྫིང་ཤུང་བས་འབྱགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

ལྷགས་འབྱར། འབྱུ་སོགས་ལྷགས་པའི་གདོང་དུ་འབྱར་འབྱར་གཏོང་བ། རྒྱང་འབྱར་དང་དོན་འབྲ།

ལྷགས་འཚུབ། རྫོང་འཚུབ་ཀྱིས་རྒྱབ་པའི་ལྷགས་རྒྱང་།

ལྷགས་རྒྱང། ལྷགས་པ། ལྷགས་རྒྱང་ཆ་སོ།

ལྷགས་བསིལ། བསིལ་བྱང་ལྷང་བའི་རྒྱང་།

ལྷང་། ① ཤི་མའམ་གཡའ་བག་དང་རུས་ཤུགས། ② ཟུར། ཁོང་ལ་ལྷང་ཅམ་ཞུས་པ། ངས་ལྷང་།

ཙོམ་ཞིག་གོ་བྱུང་། སྟན་ལས་དུ་ལྟང་ཙོམ་གསོལ་བ།
ལྟང་དེ། ལྟང་དེར་དུན་པ།
ལྟང་དེ་བ། གསལ་པོར་གོ་ཚུལ་ཞིག་གསུང་ལྟང་དེ་བར་སྟོག་པ། རྩ་བར་སྟུང་ལྟང་དེ་བ་ཞིག་སོས་པ།
གསུང་ལྟང་དེ་བ། སྟན་པ་ལྟང་དེར་གསལ་པ།
ལྟང་ཙོམ། རྩ་བར་ཡུད་ཙོམ་སོས་པའི་སྟུང་། སྟན་ལས་དུ་ལྟང་ཙོམ་གསོལ་བར་བྱ་ཞེས་ལྟ་བུ།
ལྟང་ཆེར། རོ་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་རིགས་དཀར་ནག་དམར་སེར་བཞི་
མཆིས། རྩས་པས་ཆ་གསོ་བ་དང་། དདུལ་ཆུ་འཆིང་བར་བྱེད། གྲུང་པ་མས་སྟོན་བྱུང་བ་
གསར་བཙུང་གསོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དེ་མེད་དང་། སྟོན་གཟུགས། དེ་སྟེས་བཙུང་སོ།
ལྟང་འཆིང་། མདོག་ལ་བཞུགས་ནས་བཏགས་པའི་ལྟང་འཆིང་རིགས་གསུམ་གྱི་སྟེ་མིང་སྟེ། སྟེམས་
པ་ཆེ་དབང་གིས། མདོག་དཀར་སྟུག་ནག་སོ་རྣམ་པ་གསུམ། འོད་ལྟང་ལྟང་འཆིང་བས་ལྟང་
འཆིང་མེད། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ལྟང་འོག་བྱ་འོག་མིག་ དུས་མའི་ལྟང་འི་གཡས་
གཡོན་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་རྩས་པ་གོང་གོང་ཡོད་པའི་གསང་དམིགས་ཤིག་
ལྟང་ལྟང་། ① རྟན་སྟོག་སྟངས་སམ་སོས་ཚུལ། རིང་ནས་འཕོད་རྟན་ལྟང་ལྟང་སྟོག་པ། མོརངས་
བྱ་རྟན་ལྟང་ལྟང་སྟོག་ ② མདོན་གསལ་དུ་ཐོན་པའམ་སྟོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་ཚུལ། དགའ་ལྟང་
ལྟང་བྱེད་པ། བ་ཟུག་ལྟང་ལྟང་གཟེར་བ། གང་ལྟང་ལྟང་། འབྲུག་ལྟང་ལྟང་།
ལྟང་། སྟོན་དང་དེ་མའམ་གཡལ་དང་བག་བསམ་པ་ལྟང་ཙོམ། ཆིག་ལྟང་། གསེར་ལྟང་མེད་པ། ལྟང་
འདོན་པ། གསེར་ལ་ར་གན་གྱི་ལྟང་འཇུག་པ།
ལྟང་སྟོན། མི་གཙང་པའི་རྒྱ་གཞན་འདྲེས་པའི་སྟོན།
ལྟང་བཏར་བ། མི་གཙང་པའི་རྒྱ་གཞན་བསྟེས་པ།
ལྟང་དེ་སྟོད་དེ། དམ་སོ་མེད་པའི་དོན། རྟན་རགས་ལྟང་དེ་སྟོད་དེ་ཞིག་བཙུངས་པ། བག་གོག་ལྟང་
དེ་སྟོད་དེ་ཞིག་བཟུངས་པ།
ལྟང་པ། རྟིང་གི་བ།
ལྟང་མེད། དངོས་སོགས་ཞིག་རྒྱ་ཆ་མ་དག་པ་གཞན་མ་འདྲེས་པའི་སྟུང་ཀ་ལེགས་སོ་ཙོན།

ལྷན་མེད་གང་གཙང་། གང་སྟེགས་ཀྱི་རིགས་ཅ་བ་ནས་མེད་པའི་གཙང་མ་གཙང་རྒྱང་སོང་།
ལྷན་མེད་བཟའ་བཅལ། ཟས་རིགས་གང་ཞིག་འབག་བཅོག་དང་། རྩས་འགྱུར་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་ལྷན་
སྟོན་མ་བསྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་དག་པའི་ཟས་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན། དེང་དུས་སོང་གི་ཅམ་པ་
དང་། གཡག་ལུག་གི་ལ། རང་གི་སྐྱེར་གཞིས་ཀྱི་ཞིང་ཁའི་ནང་འདེབས་འཇུགས་བྱས་པའི་སྟེ་
ཆོད་སོགས་ལྟ་བུའོ།

ལྷན་སྐྱལ་ལུག་གི་ཆ་དུ་ལ་སྐྱ་བའི་སྐྱགས་པས་གཡོག་པའི་ཁྱོན་ཆས་ཞིག
ལྷན་ཉེ་བ། དངོས་རྩས་ཡང་དག་གི་ནང་དུ་རྒྱན་མ་གང་འཆམས་བསྐྱེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། གསེར་
ཀྱི་ནང་དུ་དཔུས་དང་བཤའ་སོགས་ཅུང་ཟད་བསྐྱེས་པ་ཅན་ལ་གསེར་ལྷན་མ་དང་། དེང་དུས་
བཟོ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་འོ་མའི་ནང་རྩས་སྟོར་སྣ་ཆོགས་བསྐྱེས་པ་དང་། ཨ་རག་ནང་དུ་རྩས་
གཞན་བསྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།

ལྷན། དུས་མཉམ་པ་དང་གནས་གཅིག་པའི་དོན་ཏེ། དེད་གཉིས་ལྷན་དུ་སྟོབ་བྱར་སོང་། ལྷན་དུ་ཅེ།
ལྷན་ཅིག་དུ་སྟོབ་སྟོང་བས་ལྟ་བུ།

ལྷན་སྐྱེས། དངོས་སོགས་ཞིག། རང་དང་ལྷན་ཅིག་སོགས་ནས་བྱུང་བའམ་རང་རམ་ལུགས་ལ་གནས་པ།
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིག་ལ། རང་གི་དྲུང་སོ་ལྷ་ལ་དམིགས་ནས་རང་ཚུགས་སུ་བའི་དཔོན་ལྷན་དུ་བསམ་པ།
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ། གྲུབ་མཐའ་སྟོས་མ་བསྐྱུར་བར་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་རང་བཞིན་
གིས་ཡོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སོ།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཟི། རྩས་ཀྱི་སྟོར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དངོས་སོ་རང་ཉིད་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའམ་རང་
བཞིན་གིས་ཡོད་པའི་ཟི། ཅན་དང་། ཤིང་ཀུན་གྱི་ཟི་ལྟ་བུའོ།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཟི་སྟོས། རང་བྱུང་དུ་ཡོད་པའི་ཟི་བཟང་ལྷན་པའི་སྟོས།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན། སྐབས་བལ་གྱི་རྒྱན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་རིགས་འདྲའི་རྒྱན་
ལྷ་མ་འཁོར་བ་སོགས་མེད་ནས་ཡོད་པའི་བདག་འཛིན།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མ་རིག་པ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་རང་བཞིན་གིས་ཡོད་པའི་བདག་དུ་མོངས་པའི་མ་རིག་པའོ།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མ། ལུས་ཀྱི་མ་སྟོགས་པ་སོགས།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། ལྷན་ཐོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཏེ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན།
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྒྱུད། ཁ་སྒྲ་སོགས་ལུས་ཀྱི་བྱ་གནས་རྒྱ་བའི་དབྱུགས་རྒྱུད།
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷ་འདྲེ། རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་སེམས་དང་ལྷན་སྐྱེས་སུ་གནས་པའི་རྣམ་རྟོག་བཟང་ངན་སྒྲ་
ཆོགས་པ། རང་གི་ལུས་སེམས་ལ་བདེ་སྤྱད་སྒྲ་ཆོགས་པ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་འདི་དག་གོ།
ལྷན་སྐྱེས་དང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཉིས། བྱལ་མཐས་སློབ་སྦྱར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་
ལྷགས་ཀྱིས་འབྱུང་བའི་བདག་འཛིན་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་། བྱལ་མཐའ་སློབ་སྦྱར་
བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ནི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན།
ལྷན་སྐྱེས་ནད། བྱིས་པ་མའི་མངལ་དུ་གནས་སྐབས་མའི་རྒྱུ་མཁྲིས་བད་ཀན་སོགས་ཀྱི་ནད་བྱ་
ལ་སྦྱང་ནས་བྱུང་བའི་ལུས་ཆགས་པའི་དུས་ནས་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིས་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ།
མན་རག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། མ་ཡི་རྒྱུ་མཁྲིས་ཁྲག་དང་བད་ཀན་ནད། ལུ་ལ་སྦྱང་དང་མི་
གཙང་གཏོན་རྒྱུ་ཀྱིས། འོན་ཡོང་དེག་པ་ཞ་སྦྱར་ཤོར་སོགས་འབྱུང་། འདི་རྣམས་ལྷན་སྐྱེས་
ནད་ཡིན་གསལ་མེ་བྱས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ལྷན་སྐྱེས་མ། དཔེན་གསུམ་དང་འོད་གསལ་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་ཕོ་ཉ་མོ།
ལྷན་སྐྱེས་མ། ནད་དང་རང་ཉིད་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་མ་སྟེ། འབྲས་དང་། གཞང་འབྲས། མེ་དབལ།
སུར། མེན་བྲ། རྟིག་རྒྱུག་རྒྱུ་འབལ། མཆན་བར་བརྟོལ་བ་བཅས་བརྒྱུད་མཆིས་སོ།།
ལྷན་སྐྱེས་མ་བརྒྱུད། འབྲས། གཞང་འབྲས། མེ་དབང་སུར་ལ། མེན་བྲ། རྟིག་རྒྱུགས། རྒྱུ་འབལ།
མཆན་བར་རྟོལ་བ་བཅས་སོ།།
ལྷན་སྐྱེས་ལྷ་ལྷ། མིའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷ་ལྷ་སྟེ། འཆོ་བའི་ལྷ་དང་། སྤྱང་བའི་ལྷ། སྦྱོར་བའི་ལྷ། འགྲོགས་
པའི་ལྷ། འགོ་བའི་ལྷ་བཅས་སོ།།
ལྷན་ཁང་། ལུ་ཡོན་ལྷ་ཁང་ཞེས་སོགས་ལྷན་འཛོམས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ལས་ཁུངས།
ལྷན་སྐྱེས་པ། གོས་ལ་ལྷན་པ་བརྒྱུད་པ།
ལྷན་རྒྱས། ① བྱུ་མོང་། ལྷན་རྒྱས་ཐོག་ནས་བཀའ་བསྟར་ཞིབ་སྒྲིང་མཛད། ② ཆོགས་འདུ།
བཞུགས་གཤམ་གཅིག་ཏུ་ལྷན་རྒྱས་འཆོགས།

ལྷན་ཅིག་ཐབས་ཅིག་དང་། ལྷན་ཅིག་དང་། ཆབས་ཅིག་དང་། མཉམ་པ། ཆ་གང་གཉིས་ལྷན་གཅིག་ཏུ་མི་གནས། བྱ་རོག་དང་ལྷག་པ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ། དཔྱིད་དུས་སུ་བྱོད་དང་གཤེར་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱུང་བ། ཁ་བ་དང་བུ་ཡུག་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ། གཅིན་གཙུང་འབྲུལ་དུ་མ་ཐོད་པར་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ནགས་ལ་འབྲུམས་སོ།།

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ། ① ཐོག་མ་ནས་མཉམ་པོར་བྱུང་བ། ② [མདོན]མཆོ་མ།

ལྷན་ཅིག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བཞི། རང་གི་ཉེས་པའི་རོ་བོ་འབྲུགས་པ་དང་། བྱི་རོལ་ནས་རོ་བོ་དེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་བཞི་མཆིས་ཏེ། དུས་དམན་ལྷག་ལོག་པ་དགུ་གཅེར་བྱུར་བསྐྱེད་པ། གདོན་སྒོ་བྱུར་བ་བདུད་དང་རྒྱལ་པོས་འཆོ་བ། ཟས་མི་མཁས་པ་ཉི་མར་ཤ་ཆང་བཟའ་བ། རྒྱོད་ལས་མི་མཁས་པ་སོས་ཀ་བགས་གོས་ཀྱི་ནས་ཉི་མར་སྐྱོད་པའི་ལོ་མ་སྟེ་བཞིའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་མཁའ་འགྲོ། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས། མཁའ་འགྲོ་མ་ལ་རིགས་གསུམ། ཞིང་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ། སྤྲུགས་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་བཅས་བྱེ་བའི་ནང་ཆོན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་སྟེ། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཐེན་པའི་བྱུང་མེད་ཀྱི་རིགས་ལ་ཟེར།

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྒོམ་སྦྱོལ་བྱས་ནས་གནས་ཆད་མཐོན་པོར་སོང་སྟེ་རྟོགས་རིམ་རིམ་བ་དང་པོར་སྐྱེབས་པ་ན་ལུས་ཀྱི་ཅ་དབུ་མའི་ནང་དུ་ལྷགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་བྱས་པའི་དགའ་བདེ་འབྱུང་ལ། བདེ་ལ་དེས་སྟོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པ་དེ་ལ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཟེར།

ལྷན་ཅིག་ཁ་སྦྱ་ཟེར། [རྟོན] ① ལྷན་ཅིག་ཁ་གཤགས་འདེབས་པ། ② དག་འབྲུལ་སྦྱ་བ།

ལྷན་ཅིག་བརྟོན་པའི་རྒྱུ། རོན་རྒྱུ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བརྟོན་འདོད་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་ཡང་རུང་པའི་ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བ་རྣམས་དུས་མཉམ་དུ་བརྟོན་པའི་རྒྱུ་ཞིག་སྟེ། རང་གསེས་རྣམ་གངས་གསུམ་ནི། ཡོན་ཏན་ལྷན་ཅིག་བརྟོན་པ། བྱ་བ་ཐ་དད་པའི་ལྷན་ཅིག་བརྟོན་པ། བྱ་བ་གཅིག་པའི་ལྷན་ཅིག་བརྟོན་པ་བཅས་སོ།།

ལྷན་ཅིག་བཅོད་པའི་རྒྱན་གསུམ། རོན་རྒྱན་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔའི་ནང་གསེས་སུམ་ཅུ་ཙུག་ཅིག་པ་ལྷན་ཅིག་
བཅོད་པའི་རྒྱན་ནི་བཅོད་འདོད་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་ཡང་རུང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བ་རྣམས་དུས་
མཉམ་དུ་བཅོད་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ། དེའི་ནང་གསེས་རྣམ་གངས་གསུམ་ནི། ཡོན་ཏན་ལྷན་ཅིག་
བཅོད་པ་དང་། བྱ་བ་ཐད་པའི་ལྷན་ཅིག་བཅོད་པ། བྱ་བ་གཅིག་པའི་ལྷན་ཅིག་བཅོད་པ་བཅས་སོ།།

ལྷན་ཅིག་ཏུ་འགྲོགས་པའི་འབྲས་བྱ། ལྷན་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ལས། དེས་གཟུང་བདུན་པོ་དེ་གཡོན་
བསྐྱོར་དང་། རྒྱ་ལྷན་ཉིར་བདུན་པོ་རྒྱུང་འགྲོས་ཀྱིས་གཡས་བསྐྱོར་དུ་བསྐྱོད་པ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་
འཛོམས་པ་ན་འབྲས་བྱ་བཟང་ངན་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བར་བཤད་ཅིང་། དཔེར་ན། ལྷན་ཅིས་ཁང་
གིས་ལྷ་ལོ་ལྷགས་བྱ་ལོའི་གནམ་དབྱང་འབྲས་བཤད་མདོར་བསྐྱུས་བྲིས་པའི་ནང་། གཟུང་
བདུན་སོ་སོས་ལོ་གཅིག་རིང་འབྱུང་འགྲོས་དང་འགྲོག་འགྲོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་བ་
སོ་སོར་ཆར་ཞོད་ཆེ་རྒྱུད་དང་རྒྱུད་ལྷགས། ཐན་པ། ཁ་བ། སེར་བ་སོགས་ཡོད་མེད་དང་། ལོ་
ཐོག་སྟེས་བཟང་ངན་སོགས་གསལ་བཤད་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

ལྷན་ཐབས། ཁ་བསྐྱོར་ངམ་བསྐྱོན་མའི་དོན་ཏེ། སོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྐྱན་དར་གྱིས་མཛོད་པའི་
མན་ངག་ལྷན་ཐབས་ཀྱི་དཀའ་གནས་བཀོལ་བ་རྣམ་རྒྱལ་གསེར་མདོག་གི་ཐེང་བ་ལས། ལྷན་
ཐབས་ནི་ཁ་བསྐྱོར་ངམ་བསྐྱོན་མའི་དོན་ཏེ་ཁ་བསྐྱོར་བཏབ་བྱའི་ཡུལ་བཤད་བྱ་གཞུང་ལ་ཁ་
བསྐྱོར་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་མན་ངག་གི་གནད་ཀྱིས་ཁ་བསྐྱེད་ནས་བཤད་པ་སྟེ་འཆད་
རྒྱལ་གྱི་སྐོན་ས་བཏགས་པའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷན་ཅིག་མཐོང་། [མདོན]གནམ་གང་སྟེ་པོད་རྒྱ་སོ་སའི་ཆེས་པ་སུམ་ཅུའི་ཉིན་མོར་ཉི་མཱ་ལྷན་
གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བྱུང་བེད།

ལྷན་ཅིག་འཐམས་པ། [རྟིང]མཉམ་དུ་ཆོགས་པ་འམ་ལག་སྟེལ་སོགས་བྱེད་པ།

ལྷན་ཅིག་པ། མཉམ་པ། ལྷན་ཅིག་པར་གྱུར་པ། ལུས་དང་གྲིབ་མ་ལྷན་ཅིག་པར་གྱུར་པ། རྒྱ་དང་འོ་
མ་ལྷན་ཅིག་གྱུར་པ།

ལྷན་ཅིག་སྟོད། [མདོན]བག་མཐམ་བྲིས་བདག་མོ།

ལྷན་ཅིག་བྱེད། [མདོན]ཆེས་གནམ་གང་།

ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན། རང་གི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ལྟམས་རང་གི་རྩས་རྒྱན་མ་ཡིན་པ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་དེ་
ཡིན། དཔེར་ན། ལྷ་གྲུ་སྤྱེ་བའི་རྩས་རྒྱན་གཙོ་བོར་མ་ཡིན་པའི་ལྷ་གྲུའི་རྒྱར་ལྷུང་བའི་རྒྱ་ལྷུང་
འོད་གཤེར་ནམས་ལྷ་གྲུའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཤོག་ལྷའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་
ནི་རང་གི་རྩས་རྒྱན་ལས་གཞན་པའི་སྤྱེས་ལྷའི་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ཤོག་ལྷ་སྤྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཀྱིན་
གཞན་ནམས་ཡིན། སོལ་བའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ནི་མེ་ཡིན། མངལ་གནས་ཀྱི་སྤྱ་གྲུ་དའི་ལྷན་
ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ནི་མའི་མངལ་དང་། ལུས་ཀྱི་འོད་གཤེར་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱ། འོག་གི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་དོན་གཅིག་

ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་དང་དོན་གཅིག་

ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གང་ཞིག་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་
གཅིག་རྒྱ་ལྟམས་སུ་གྱུར་པ་ནི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན། སྤྱི་དངོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་
འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ནམས་ནང་ཕན་ཚུན་དུ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། མའི་ལུས་
ཁམས་ཀྱི་ནང་དུ་ལྷན་སྤྱེས་སུ་ཡོད་པའི་ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུང་བཞིའི་འབྱུང་རྩས་རིགས་མི་འདྲ་བ་
ཐམས་ཅད་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། གཟུགས་ལྷུང་ནང་གི་མ་ལྷུང་གི་རྩས་
རིགས་ C. H. O. N སོགས་མི་འདྲ་བ་ནམས་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན། དེ་
བཞིན་དུ་ཐུག་རིལ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཅམ་པ་དང་། རྒྱ་དང་། ལྷུམ་ནམས་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན།

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ། གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྤྱི་དངོས་ཆོས་གཉིས་རྒྱན་
ཀྱི་སློན་ས་གཅིག་ཤོས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ལ་གཞོན་པའི་སློན་ས་ཡ་གྲུལ་དེ་སྤང་བའམ་འདོར་བའི་
ཤིང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པའི་སློན་ས་འགའ་ཞེས་པའི་དོན།

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་ཀྱི་རྟོགས་སྤྱོད། འགའ་རྒྱ་དམིགས་པའི་རྟོགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་ལྷན་
ཅིག་མི་གནས་འགའ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བྱུང་འབྱེལ་ངེས་དགོས་པ་སྟེ། མེ་དམིགས་པའི་
རྟོགས་ཀྱིས་བྱང་རིག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་འགོག་པ་ལྟ་བུ་སྤང་གཉེན་ཀྱི་སློན་ས་འགའ་
རྒྱར་གྱུར་པའི་འགའ་དམིགས་ཀྱི་རྟོགས་ནམས་སོ།

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་རྟགས་སྒྲོར་བཅུ་གཉིས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་
སྒྲུང་རུང་གི་འགལ་སྒྲུབ་དམིགས་པའི་རྟགས་དེ་ལ་སྒྲོར་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བས་རྟག་བཅུ་གཉིས་ཏེ།
འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་བཞི་དང་། འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞི་དང་།
འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པ་བཞི་རྣམས་སོ།།

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་ཐལ་འབྱུར་དགྲ། གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འབྱུར་བཅུ་བཞི་
ལས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་ཐལ་འབྱུར་ལ་དབྱེ་ན་དགྲ་སྟེ། འགལ་བའི་རང་བཞིན་
དམིགས་པའི་ཐལ་འབྱུར་གསུམ་དང་། འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འབྱུར་གསུམ་
དང་། འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འབྱུར་གསུམ་བཅས་དགྲའོ།།

ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྤྲས་པས་བརྩམས་
པའི་ཆོད་མའི་གཞུང་ཞིག་པརྟེན་ཏེ་འཕྲིན་ལྷ་བླ་དང་ལོ་མྱ་བ་འགྲོ་མེད་དཀར་འཕྲུལ་འོད་ཀྱི་འབྱུར།
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས། ཉན་པའི་བྱབ་མཐའ་སྤྲ་བ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་མདོ་སེམས་
གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་
པས་རང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དམིགས་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་དེ་དང་རྩལ་གཞན་མ་ཡིན་པར་
བྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་དག་ཞིག

ལྷན་ཐབས། ཁ་སྟོང་།

ལྷན་ཐོག་ ལྷན་རྒྱས་ཐོག་སྟེ་འཛོམས་དགོས་པ་རྣམས་ཆོང་མ་འཛོམས་པའི་ཐོག་དང་། ལྷན་རྒྱས་ནི་
འཛོམས་པའི་ཞེ་སའོ། ལས་དོན་ཆེ་བ་རྣམས་བཀའ་སྟོན་ལྷན་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་གནང་དགོས།

ལྷན་དུ་ མཉམ་དུ་ཆབས་ཅིག་ཏུ།

ལྷན་སྟེབས་ཐམ་ག་ཐེལ་ཅེ་ཆེ་རྒྱུང་མི་འབྲ་བ་ཁ་ཤས་ལས་བྱལ་ཅིང་། དེ་དག་གི་ནང་དོན་གཅིག་ཏུ་
བསྐྱུས་ན་ལྷན་སྟེབ་ཐམ་ག་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་མ་བུའི་ཐམ་ག་ཞེས་པའང་ཡོད་པ་
སྟེ། ཐེལ་ཅེ་གཅིག་ལ་མ་དང་གཅིག་ལ་བུ་བཞུགས་ནས་ཐམ་ག་དེ་གཉིས་མཉམ་དུ་བརྒྱབ་པ་
ཡིན་ན། མ་བུ་འཛོམས་ཡོང་བས་དེ་ཡང་ལྷན་སྟེབ་ཐམ་གའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཀྱི་ཡོད།

ལྷན་ནེ། ལྷང་ངེའམ་ལྷམ་མེར་ཏེ་མདོན་པར་གསལ་བ།

ལྷན་ནེ་བ། ལྷགས་གསལ་ལ་མེ་བ། ཡིད་མ་ཡེངས་ན་ལྷན་ནེ་བར་གནས་ལྷག། ལྷགས་ལ་ལྷན་
ནེ་བར་འཆར་བ། ལྷན་ནེ་བར་སྡོད་བ།
ལྷན་བ། གོས་སོགས་ཀྱི་བྱག་རལ་འགོག་བྱེད། ལྷན་ལ་ལྷན་བ་སྐྱབ་བ། གོས་ལ་ལྷན་བ་བྱབ་བ།
ཉེས་བ་ཅན་ལ་ཆད་བ། ལྷག་བ་ཅན་ལ་ལྷན་བ། ལྷན་སོག་ལྷན་བ་ཅེགས།
ལྷན་བ་སྐྱབ་བ། གོས་ལ་ལྷན་བ་བྱབ་བ།
ལྷན་ཐེབས། མཉན་དུ་ཡོང་བ། ལྷ་མཁོན་ཆང་མ་གཟིགས་སྐྱོར་ལ་ལྷན་ཐེབས་གནང་བ།
ལྷན་ཆོགས། ལྷན་རྒྱས་སུ་འཆོག་པའི་ཆོགས་འདུ་སོགས།
ལྷན་འཛོམས། མཉན་དུ་འདུས་བ། ལྷན་འཛོམས་གོས་སོག་ལྷན་འཛོམས།
ལྷག། [རྫིང]ཞེང་ཆེ་བ།
ལྷ་བེ་ལྷ་བེ། ལྷ་བ་ལྷ་བ་ལ་སྟོས།
ལྷ་ལྷ། ལྷ་བ་ལྷ་བ་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག།
ལྷ་བ་ལྷ། ལྷ་བེ་ལྷ་བེའི་བསྐྱུས་ཆེག་པར་ཚུར་རྒྱན་མི་འཆད་པར་གཡོ་ཚུལ། ལྷགས་པས་དར་
ཆ་ལྷ་བ་ལྷ་བ་སྡོད་བ། མེ་ལྷ་བ་ལྷ་བ་ཏུ་འབར། གོས་ཀྱི་བྱ་བྱང་ལྷ་བ་ལྷ་བ་ཏུ་གཡུག་བ།
ལྷ་ལྷེ། ལྷེ་བ་ཚུང་དུ། ཁ་བ་ལྷ་བ་ལྷེ་བ་ཏུ་འབར།
ལྷ་བས། གངས་གནས་ཤིག།
ལྷ་བས་སེ་ལྷ། གཡོ་ཚུལ་ལས་བསྡོད་སྐངས་ཤིག། རྒྱང་གིས་གཡོས་པའི་དར་ལྷེ་ལྷ་བས་སེ་ལྷ།
མེ་ལྷེ་ལྷ་བས་སེ་ལྷ་བ་འབར་བ།
ལྷ་མ། ཀོ་བ་དང་རས་སོགས་ཀྱིས་བཞོས་པའི་རྒྱང་བ་སྡོད་བྱེད་བྱེད་ཆས། ཀོ་ལྷ་མ་ཡུ་ལྷང། ལྷ་མ་
གོག་སོ། ལྷ་མ་བཟོ། ལྷ་མ་རུལ་ནང་ནས་ངེ་དན། མི་དན་ཁ་ནས་གཏམ་དན། ལྷ་མ་དན་ཡང་མུ་
ཏོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱང་སྡོད་དང། རྒྱང་པའི་ཤིང་རྒྱ། བཅག་ལྷ་མ། མཆེལ་ལྷ་མ། ཆེར་
མ་སྤྲད། ཞབས་ཐུག་སོག་པན་བཅས་སོ།
ལྷ་མ་ཀོ། ལྷ་མ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ཀོ་བ།
ལྷ་མ་ཀོག་རྒྱང་པར་བྱེད་བྱ།

ལྷམ་ཀྲ། ལྷམ་གྱི་དོག་པ།

ལྷམ་གོག་ [ཡུལ་]ལྷམ་གྱི་མིང་། ལྷམ་གོག་ཨ་ཀྲད་ལ་མ་ལྟོས། ཞབས་ཤོ་འབྱུང་ཁུངས་ལ་ལྟོས།
ལྷམ་གྱི་ཁར་ས། ལྷམ་ཡུའི་ཕྱི་ངོས་གྱི་ཆ་ཤས་གོང་མའི་མིང་། ཁ་དོག་དམར་པོ། རྒྱ་རས་ཆའི་རིགས།
ལྷམ་གྱི་གདོང་བཅག་ལྷམ་ཡུའི་ཕྱི་ངོས་གྱི་ལྷམ་སྒྲ་ནས་ཁ་རས་བར་འཛོག་རྒྱུའི་ཆ་ཤས་ཞིང་ལྷ་ལ་
རིང་བ་ཞིག་གི་མིང་།

ལྷམ་གྱི་སྒྲ་སྒྱ། གདོང་བཅག་གི་ངོས་སུ་སྒྲོང་སྒྱུད་དམར་མེར་ལྡང་གསུམ་གྱིས་བྲན་པའི་འཇའ་
རིས་གྱི་མིང་།

ལྷམ་གྱི་ཕྱིར་སྒྲོང་། ལྷམ་ཡུའི་ཕྱི་ངོས་སྒྱུད་ཁུག་ངོས་གྱི་ཆ་ཤས་ཚུང་དུ་ཞིག་གི་མིང་། ཁ་དོག་
དམར་པོ། རྒྱ་རས་ཆ་སོགས་ཅི་རིགས་གང་དགོས་སྐབས་ཐོབ་དང་བསྐྱུན་དགོས།

ལྷམ་གྱི་འབྲུ་བྲན། ལྷམ་ཡུའི་ཕྱི་ངོས་གྱི་འོག་ནས་བཙུགས་པའི་ཆ་ཤས་རིམ་བ་གཉིས་པའི་མིང་། ཁ་
དོག་དམར་པོ་དང་། རྒྱ་ཀོ་བ་དང་། ལྷམ་བྲུ་དང་། འགོ་སྒྲུལ། བོ་ཅི། རྒྱག་སོགས་རིགས་སྒྲ་
ཆོགས་ཡོད།

ལྷམ་གྱི་ཡོང་བ་གྲ། ལྷམ་ཡུའི་ཕྱི་ངོས་ནས་བཙུགས་པའི་ཆ་ཤས་རིམ་བ་གསུམ་པའི་མིང་། ཁ་དོག་
ནག་པོ་སྒྲོ་ནག་གང་དུང་། རྒྱ་ཀོ་བ་དང་། རས་ཆ། རྒྱག་ནག་སོགས་གང་རིགས་ཡོད་པ་རེད།

ལྷམ་རྒྱང་། ལྷམ་ལ་དོག་པ་གསར་བ་དོག་རྩེས་ནང་ལ་རྒྱོང་བྱེད་ཤིང་ནས་ལ་ཟེར། དེའང་ལྷམ་
གྱི་མདུན་དུ་བཅུག་ཡས་ལ་རྒྱོང་མགོ་ ཕྱི་ཉིང་ཕྱོགས་སུ་རྒྱོང་བྱེད་ལ་ཕྱི་རྒྱོང་། དེའི་བར་
བཅུག་ཡས་ལ་རྒྱོང་ཅན་སྒྲ། དེ་དག་སྐྱུན་མོང་གི་མིང་ལ་ལྷམ་རྒྱོང་ཟེར།

ལྷམ་རྒྱང་ས། བོད་ལྷམ་གསར་བ་བཟོ་ཆར་དུས་ནང་ནས་པར་རྒྱང་ཆེད་ཤིང་གིས་ལྷམ་དབྱེ་བས་
དང་འཇའ་བ་བཟོས་ཡོད་པ་ཞིག་

ལྷམ་སྒྲོ་གུ་ཅན། ལྷམ་ཡུའི་སྒྲོ་གུ་ཅན་ལྟ་བུ།

ལྷམ་སྒྲོག་ ① ལུས་མོའི་འོག་ངོས་ནས་ལྷམ་གྱི་ཁ་རས་ཐོག་ཏུ་སྒྲོག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོག་ཐག་གི་མིང་།

② ལྷམ་ཡུའི་ཉར་སྒྲོག་བྱེད། རིང་བ་སྐྱེད་རགས་དང་། རྒྱང་བ་ལྷམ་སྒྲོག་ཡན་ཆད་གོ་བསྐྱར་བྲས།
ལྷམ་མགོ་ ལྷམ་ཡུའི་ཕྱི་ངོས་སུ་རིས་ཆ་རིམ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་འོག་ནས་བཙུགས་པའི་ཁ་དང་པོའི་

མིང་། རྒྱ་དམ་གོ་བ་བཅོས་བ་ལ་གོས་མགོ་སྒྲུབ་བཅོས་བ་ལ་འབའ་མགོ་སྒྲུབ་བུའི་ཕྱིར་
རས་ཀྱིས་གཡོག་ནས་བཅོས་བ་ལ་རས་མགོ་མ་ཟེར། འདི་ལ་སྤྱི་རིགས་གསུམ་ཙམ་ཡོད།
ལྷམ་ལྷགས། ལྷམ་མཐེལ་ཟད་སྐྱོབ་ཀྱི་ལྷགས་གཟེར།
ལྷམ་འངའ་ཆེན། ལྷམ་བོད་ཀྱི་སྤྱུང་གི་ལྷམ་གྱི་ཐག་ཅིག་གི་མིང་།
ལྷམ་འངའ་ཆེན་ཐོན་པོ། ལྷམ་བོད་ཐེ་བ་གཞུང་གི་ཤུང་བཀའ་ལྷོན་གྱིས་རྒྱ་ལུ་ཆས་སྤྱོས་སྤྲེལ་
ཕྱོན་བའི་གཟབ་ལྷམ་གྱི་རིགས་ཤིག
ལྷམ་ཉེ་བའི་རིན་པོ་ཆེ། འཁོར་ལོས་སྤྱར་བའི་རྒྱལ་བོའི་ལྷམ་ཞིག
ལྷམ་ཏྲ་ཐོན་མ། ལྷམ་བོད་ཀྱི་ལྷ་ལྷམ་གྱི་གཟབ་ཕྱོན་ལྷམ་ཞིག
ལྷམ་ཐག ལྷམ་སྤྱོག་དང་དོན་གཅིག
ལྷམ་མཐེལ། ལྷམ་གྱི་མཐེལ་ལམ་རྟོག་པ།
ལྷམ་རྟོག ལྷམ་མཐེལ་གྱི་ཟད་སྐྱོབ།
ལྷམ་རྟོག་ཅིག ལྷམ་ཞབས་ཐུག་པོ་བྱས་ནས་བཅེགས་བ་ལ་གོ
ལྷམ་སྒྲ། ལྷམ་མགོའི་མདུན་གྱི་ཐོག་ངོས་སུ་མཛེས་ཆེད་དུ་བཅོས་བའི་སྒྲ་འབྲུང་ཞིག་གི་མིང་།
ལྷམ་སྒྲ་བསྐྱར་བ། ལྷམ་གྱི་སྒྲ་བསྐྱར་བ་སྟེ་འགྲོ་བ། རང་ལུལ་ནས་ལྷམ་སྒྲ་བསྐྱར་ཉེ་ས་ཆག་ཞན་ལ་ཕྱིན་པ།
ལྷམ་པ། གྲུ་བཞི་ཁ་གང་། གྲུ་བཞི་ལྷམ་པ། གྲུ་བཞི་ལྷམ་པ་ལོ་ལྷ་བ།
ལྷམ་སྒྲ། [ལུལ་]ལྷམ་གྱི་ལུ་བ་བཅོ་བྱེད་སྒྲུབ་བ།
ལྷམ་སྒྲ་མ། རས་སྒྲ་མས་བཅོས་བའི་ལྷམ།
ལྷམ་བྱ་རྒྱུང་གཤེར། སྤོན་འབྲུ་ཞིག
ལྷམ་བྱ་གཤེར། ལྷམ་བྱ་རྒྱུང་གཤེར་གྱི་བསྐྱུས་ཆོག
ལྷམ་མེ། ལུན་ཆགས་བའི་ནམ་བ་སྟེ། ལྷམ་མེར་གནས། རི་བོ་ཅིང་ཀང་མཐོ་ཞིང་ལྷམ་མེར་མཐོན་
ཞེས་བ་ལྷ་བ།
ལྷམ་མེ་བ། སྤྱ་གསལ་ལམ་མེ་བ། སྤྱ་ལྷམ་མེ་བ། ལྷམ་མེ་ལྷང་རེ།
ལྷམ་མེ་ལྷན་ནེ་ལྷང་རེ། བཞེད་བ་དང་གསལ་བ་དང་བག་མེབས་བ་སོགས་ཀྱི་ཉམས་བྱུང་པར་ཅན།

ལྷམ་མེད། བཟིད་པའི་མངོན་ཚུལ་ཞིག་ འོད་སྟོང་ལྷམ་མེད་འཕྲོ་བ།
ལྷམ་ཁོང་། ལྷམ་ནང་ལ་བཞག་སྒྲུའི་ལྷམ་གདན།
ལྷམ་ཐོམ་བ། སྒྲིད་བཅེས་མཐོམ་མཐོམ་དང་དེ་ལ་ཡུ་བ་བསྐྱར་བའི་ལྷམ།
ལྷམ་བཟོ་བ། ཀྱང་བར་གྲོན་སྒྲུའི་ལྷམ་བཟོ་མཁན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གོ་སྟབས་མཁན་དང་ལྷམ་
བཟོ་མཁན་ནོ།།

ལྷམ་ཡུ། ལྷམ་གྱི་ཡུ་བའི་ནང་ཁའི་ལྷམ་བྱའི་མིང་།
ལྷམ་རས་ཐོམ་སག་མཐོམ་མ། ལྷམ་རས་ཐོམ་གྱི་མཐོམ་དུ་གོ་བའི་རྟོག་པ་བརྒྱབ་པའི་རིགས།
ལྷམ་ལྷམ། འོད་འབར་ཚུལ་ལས་འཕྲོ་ཚུལ་ཞིག་ མེ་ལྷམ་ལྷམ་འབར། འོད་ཟེར་ལྷམ་ལྷམ་འབར།
ལྷམ་ས། ཁོང་མཁམ་ཐམས་ཅན།
ལྷའི་སྒྲིད། སྒྲིད་རིགས་ཆེན་པོ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྒྲིད་དེ་སངས་རྒྱས་
ཀྱིས་ལྷ་ཡུལ་དུ་ཆོས་གསུང་བའི་སྒྲིད།

ལྷའི་གར་མཁན། ལྷ་ཡུལ་གྱི་གར་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དན་པའི་སྟེ་མཐོ།།
ལྷའི་སྦྲུ་མཁན། ① དབྱངས་ཅན་མ། ② ལྷ་ཡུལ་གྱི་བུ་མོ་སྦྲུ་དབྱངས་མཁན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་སྐབས་གསུམ་པའི་སྦྲུ་དབྱངས་མཁན་དང་། སྦྲ་དན་སྦྲངས། དེ་བ། དེ་བ་སྦྲེས། དབྱངས་སྦྲོག་
བ། དབྱངས་སྦྲེས་མོ་བཅས་སོ།། ③ ལྷ་ཡུལ་གྱི་ཕི་མང་མཁན།

ལྷའི་འཕྲོ་བ། ལྷའི་སྦྲེ་འཕྲོ་སེམས་ཅན།
ལྷའི་རྒྱབ་ཡོལ། ལྷའི་བཞུགས་ཁྱིའི་རྒྱབ་ཡོལ།
ལྷའི་རྒྱལ་ཆེན། ① ཁོངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན། ② རྒྱལ་ཆེན་སྟེ་བཞི། ③ སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན།
ལྷའི་རྒྱལ་པོ། ① སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན། ② ཁོངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན། ③ རྒྱལ་ཆེན་སྟེ་བཞི།
ལྷའི་སྟོན་མེ། [མངོན་]མིག་
ལྷའི་ར་རྒྱལ། བདག་བསྐྱེད་སྐབས་ཀྱི་རང་ཉིད་ལྷའི་སྦྲུང་སྦྲུང་པར་གསལ་བའོ།།
ལྷའི་མངོན་རྟོགས། ལྷའི་བསྐྱེད་ཆོག་
ལྷའི་ར་ཅན། [མངོན་]བརྒྱ་བྱིན།

ལྷའི་ཆུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན། འདུལ་བ་ལུང་ ལས། རྒྱངས་དང་བསིལ་དང་ཡང་དང་ཞེས། འཇམ་
དང་རྫོ་དང་བསིལ་བ་བདེ། འདི་དག་གི་མེད་ལྷ་ཡི་ཆུ། ཡིད་འོང་ཡན་ལག་བརྒྱད་དུ་འདོད།
ཅེས་སོ།། མའི་ཆུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན་ནི། དེ་ཉིད་ ལས། གཙང་དང་འཇམ་དང་དག་བ་དང་།
རྒྱངས་དང་བསིལ་དང་རྫོག་བ་མེད། འཇུང་ན་ལྷོ་ལ་མི་གཞོད་དང་། མགྱིན་བ་ལ་ཡང་བྱམས་བ་
སྟེ། འདི་དག་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན་ཆུ། ཞེས་བ་སྟེ། ༡ རྒྱངས་དང་། ༢ བསིལ། ༣ ཡང་། ༤
ཞེས། ༥ འཇམ། ༦ རྫོ་ ༧ གཙང་བ། ༨ བདེ་བཅས་སོ།།

ལྷའི་འཇིག་རྟེན། ① འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ་ས་རྒྱ། ② [མངོན]མཐོ་རིས།
ལྷའི་ལྷོན་ཤིང་། ① དབག་བསམ་གྱི་ཤིང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱ་མཆོ་སྟེས་དང་། དབག་
བསམ་ཤིང་། མན་དུ་ར། ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོལ། ཡིད་མོས། ལེགས་བྲལ། ཏ་རི་ཅན་དན་བཅས་
སོ།། ② ལྷ་ཡུལ་གྱི་ཤིང་སྟེ།

ལྷའི་བཏུང་བ། ལྷ་རྣམས་བཏུང་བའི་ཆུ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བཏུང་ཅི་དང་བདེ་འཇུང་རོ།།
ལྷའི་ཐིག་ཚད། རྒྱད་སྟེ་རྣམས་གྱི་གཞུང་ལས་བསྟན་བའི་ལྷ་སྟེ་དབངས་ཞེང་ཆེ་ཆུང་གི་ཐིག་ཚད།
ལྷའི་ཐོ་ཡོང་། མི་མིན་གནས་སའི་རྟེན་མཁར།

ལྷའི་དག་བྱེད། [མངོན]ཆུ་བོ་གརྒྱ།
ལྷའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། རྩ་རྒྱད་ཀྱི་སྒོམ་བ་དེ་ཉིད་བཞིའི་ཡ་བྱལ་ཞེག་སྟེ། རྩ་རྒྱད་ལྷ་བྱལ་གི་སྒོ་ནས་
བདག་ཉིད་ལྷར་བསྐྱེད་བའི་མདུན་དུ་ཡེ་ཤེས་བ་སྟུན་རྒྱངས་ཤིང་རྩེ་ཁོ་ལ་གྱི་ཆུ་ལ་དུ་བལྟས་
ནས་དངོས་བྱུང་སྟུང་བའོ།།

ལྷའི་བྲང་སྲོང་། ལྷའི་སྟགས་འཆང་ངམ་སྒོམ་ཆེན་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱས་བ་དང་། མཆུ་
ལས་སྟེས། མེ་སྟུན་བྱ་བཅས་སོ།།

ལྷའི་བདག་པོ། ① སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན། ② [མངོན]ཆངས་བ།
ལྷའི་མདོ་ཅུང་དུ། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་ལེ་ལུ་ཆེན་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་དགུ་བརྒྱ་པོ་དགུ་བ།
ལྷའི་འདུན་ས། ལྷ་འདུ་ཞིང་འཛོམས་བའི་གནས།
ལྷའི་ནབ་བཟལ། བ་སྒྲའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་

ལྷའི་གནས། ① ནམ་མཁལ། ② རི་རབ་ལྷན་པོ། ③ ལྷའི་ཡུལ།
ལྷའི་གནས་བཞི། བསམ་གཏན་བཞི།
ལྷའི་རྩ་བའི་མངོན་ཤེས། དཔག་ཚད་བརྒྱ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་སྒྲ་རགས་མངོན་སུམ་དུ་སྒྲིག་པ།
ལྷའི་དཔལ། ① སངས་རྒྱལ་ཤིག་གི་མཆོན། ② ལྷའི་སྟོབས་འབྱོར་བུན་སུམ་ཆོགས་པ།
ལྷའི་སྤྱན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྦྱི་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཐེག་ཆེན་
སྦྱིས་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་པ།
ལྷའི་བྱའི་བདུད། བདུད་གཞན་གསུམ་ལས་འདས་པའི་དགེ་བ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པར་བྱེད་པའི་
འདོད་ལྷའི་རིགས་སུ་གཏོགས་པ། བདུད་རྫོག་ལས། ལྷ་བྱའི་བདུད་ནི་དཀར་པོ་སྟེ། སེམས་
ཅན་ཆོས་སྤངས་ལས་བྱེད་པ། ཅི་ཡང་མེད་པའི་གནས་སུ་ནི། ལྷ་བདུད་དཔུང་དང་སྤུལ་བ་
བཅས། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།
ལྷའི་བྱའི་བདུད་སྒྲ་མོ། བདུད་དང་པོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་གཤམས་ལྷ་བྱ།
ལྷའི་བྱའི་བདུད་རགས་པ། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོ་དགའ་རབ་དབང་རྒྱག
ལྷའི་སྒྲ་མ། [མངོན] ① གཟའ་བུར་བྱའི་མངོན་བརྗོད། ② སངས་རྒྱལ།
ལྷའི་དབང་པོ། བརྒྱ་བྱེན།
ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱེན་ལ་བརྩན་མོ་བཞི། ཆེ་བ་ཤ་མཆོམས་མ་ལ་བྱ་བརྩ་གཉིས་ཡོད། དེ་འོག་ཆོ་
མཆོམས་མ་ལ་ཉི་ཆེའི་བྱ་བདུན་ཡོད། དེ་འོག་ཤ་ཅི་ཀ་ལ་དྲག་པོའི་བྱ་བདུན་ཡོད། རྒྱང་བ་ཡེ་
སྟོང་མ་ལ་སྟོབས་ལྷན་གྱི་བྱ་དྲུག་ཡོད། དེ་ལྟར་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས། བརྒྱ་བྱེན་རང་དང་སུམ་ཅུ་
ཅ་གསུམ་ཞེས་གསུངས་སོ།།
ལྷའི་མིག་ཉིང་འཛིན་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་པ།
ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས། མངོན་ཤེས་དྲུག་གི་ནང་གསེས། ད་ལྟར་གྱི་གཟུགས་ཐ་ག་རིང་སྤང་རི་
སྟེང་བ་དང་། ཤིན་པ་གང་སྟེས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་དང་དུས་ཀྱིས་བསྐྱལ་བའི་
ལྟོག་སྒྱུར་རྣམས་མཐོང་ཞིང་ཤེས་པའོ།།
ལྷའི་མེ་ཏོག་ ① ལྷ་ཡུལ་གྱི་མེ་ཏོག་ ② [མངོན]ལི་ཤིའི་མིང་ཞིག

ལྷའི་དཔག་དཔོན། དབང་ཕྱག་གི་བྱ་ཆུང་གཏོང་བྱག

ལྷའི་སྒྲན་བ། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲན་བཅས་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གོད་མ་སྦྱེས་དང་། བསྐྱར་སྦྱེས།
མཐོ་རིས་སྒྲན་བ། རྣམ་འབྲེད་བྱ་བཅས་སོ།

ལྷའི་གཙོ་མོ་གསུམ། ཆངས་བ་དང་། དབང་ཕྱག་དང་། རྩབ་འབྲུག་བཅས་སོ།

ལྷའི་ཆལ་བཞི། ཤིང་རྩ་སྒྲ་ཆོགས་ཅན་དང་། རྩབ་འབྲུང་ཆལ་དང་། འབྲེས་པའི་ཆལ་དང་། དགལ་
བའི་ཆལ་རྣམས་སོ།

ལྷའི་ཆོན་རིས། [མངོན]འཇའ་ཆོན།

ལྷའི་ཐེང་རིང་། [མངོན]ནམ་མཁལ།

ལྷའི་ཡང་ལྷ། ① སངས་རྒྱལ་སྤྱི་འཇའ་ཆོན། ② [མངོན]ལྷ་ལྷ་ལྷ་བ།

ལྷའི་རི་མོ། [མངོན]རི་རབ།

ལྷའི་རིགས་ནས་རིགས། ལྷའི་འདིག་རྟེན་ཁོ་ན་བརྒྱུད་དེ་སྦྱེ་བ།

ལྷའི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྦྱེ་བ། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་འཛིན་དག་སེས། རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཁྱད་
བར་ཅན་གང་ཞིག་འདོད་ལྷ་བྱག་པོ་གང་རུང་གི་རྟེན་ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པ་དེ་ལྷར་ལན་གཉིས་
སྦྱེས་ནས་དང་པོའི་ལྷའི་རིགས་དེའམ་གཞན་ལྷ་པོ་གང་རུང་ལ་སྦྱང་ན་ལས་འདའ་བའོ།

ལྷའི་རིས། ལྷའི་རྒྱུད་དམ་ལྷའི་གས།

ལྷའི་ཤིང་། ① ལྷ་ཡུལ་གྱི་དཔག་བསམ་ཤིང་སོགས། ② [མངོན]ཤུག་བ།

ལྷའི་གསལ་སྒྲང་། བསྐྱེད་རིམ་སྒོ་སྒྲ་སྒྲ་བས་ཡི་དམ་ལྷའི་ཞལ་ཕྱག་དང་རྒྱན་ཆ་ལུགས་སོགས་མ་
འབྲེས་པར་བཀའ་ལམ་གྱིས་གསལ་བའི་སྒྲང་བ།

ལྷའི་ལྷ། ① སངས་རྒྱལ་གྱི་མཆོན། ② [མངོན]ལྷ་ལྷ་ལྷ་བ།

ལྷ་ད། ལྷ་ལ།

ལྷར་སྦྱོད། [མངོན]ལྷ་མིན།

ལྷར་ཡག་དགོན། ལྷར་ཡག་ལྷན་འབྲུག་གིང་ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་
༡༧༧༧པོར་འཇམ་ཐང་ཆོས་རྒྱལ་བ་བཟང་གིས་བྲག་བཏབ་མཛད། གྲུབ་མཐའ་ཇོ་ནང་བ་

ཡིན། ད་ལྟར་པ་ཐོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྟར་གཡའ་འབྲེར་བསྐྱིས། ཡག་ས་ནས་གཡའ། ལྷག་ས་ནས་བསྐྱིས་ཏེ་ཐབས་འཆོལ་བའི་གཏམ།
ལྷས། འབྲོག་པའི་ལྷགས་ར། འབྲོག་པའི་ལྷགས་ལྷས།
ལྷས་བཀའ། [མངོན]པར་ཅན་གྱི་མཆོ།
ལྷས་བསྐྱོས། [རྫིང]དབང་ཐང་།
ལྷས་བསྐྱོས། [མངོན] ① ལས་སྐྱལ། ② མངའ་ཐང་ངམ་དབང་ཐང་།
ལྷས་ནང་། འབྲོག་པའི་ཐོག་བཏགས་སའི་གནས་སོགས་ལ་ལྷས་ནང་ཟེར།
ལྷས་ཁྱི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་གཙུང་པོ་ལོག་ལྷ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་།
ལྷས་ཁྱི་གྱི་བརྟལ་ཞུགས་ལ། ཤ་མི་ཟ་བ་དང་། འོ་མ་མི་འཁྱུང་བ། ལན་ཚུ་མི་ཟ་བ། གོས་བྲས་
ཕིང་བྱལ་པ་མི་གྲོན་བ། དགོན་པར་མི་གནས་པ་སྟེ་ལ།
ལྷས་མ། ཚུན་པོ་བསྐྱས་མ། སྐྱ་ལྷས་མ། སྟེད་རགས་ལྷས་མ། སྤ་ཐག་ལྷས་མ།
ལྷས་ཅེན། [མངོན]ནས་མཁལ།
ལྷས་ར། ལྷགས་ཀྱི་གནས་ར་བ། ར་རི་ལ་བཏང་ཡང་དོན་ལྷས་རར་ཆང་དགོས།
ལྷས་ལུང། ལྷས་ར་ནས་བྱུང་བའི་ལུང།
ལྷིང་། གཡོ་འགལ་མེད་པའམ་བརྟན་ཆགས་པའི་དོན་ཏེ། རི་པོ་ལྟར་ལྷིང་བ། ལྷིང་འཇགས་སུ་
གནས། འཆོ་བ་ལྷིང་པོ་ཞིག་ཡོད།
ལྷིང་སྐྱ། ལྷིང་གིས་ལྷིང་པའི་སྐྱ་ནད་ལྷིང་འཇགས་པོ་མེད་པ་ཞིག་སྟེ། པོ་ལོང་སོགས་ཀྱི་གནས་
སུ་བརྟན་པོ་མེད་པར་འཕྱོ་ལྷིང་འཕེལ་འབྱི་བྱེད་པ་ཞིག་
ལྷིང་ཆགས། ལྷིང་པའམ་བརྟན་པོར་གྱུར་བ། ལས་ཀྱིས་ལྷིང་ཆགས་ནས་ལྷིང་དལ་ལ་གནས། ཟིང་
འཇུག་ལྷིང་ཆགས་ནས་ཞི་བདེའི་གོ་སྐྱབས་ཐོབ།
ལྷིང་འཇགས། དུས་ཟངས་ཟིང་དང་བྱལ་ཟངས་ཟིང་བྱལ་བ། རོ་ལོག་ཟིང་འཇུག་ལྷིང་འཇགས་སུ་གཏོང་བ། ལྷི་
ཆོགས་ཉིན་བཞིན་ལྷིང་འཇགས་སུ་གྱུར་བ། ལྷིང་འཇགས་བཟོ་བ་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
ལྷིང་ནག། ལྷིང་པོ་དང་ནན་པོའི་བསྐྱས་ཆོག་མི་གཞི་ལྷིང་པོས་བྱལ་དོན་ནས་པས་ལས་དོན་ལྷིང་ནན་བྱུང་།

མྱིང་པོ། མྱིང་བ་དང་འབྲ།

མྱིང་བ། ཞི་ཞིང་དུལ་བ་དང་འདྲོག་འཕྱུ་བ་མེད་པ་ལས་ཆབ་ཚུ་བ་མེད་པ། རྟ་མྱིང་པོ། མི་མྱིང་བ། སྤྱོད་
ལས་མྱིང་བ། ཟུ་བ་མྱིང་བ་རྟན་གསུམ། བྲེལ་བྲེལ་འཆབ་འཆབ་མེད་པ་ལྟེ་སྤྲད་ཆ་མྱིང་པོ་བྲུས་ན་
གོ་བཟང་ལེགས་པར་འཕྲོད་ཡོང།

མྱིང་བབས་པ། ཟེང་ཆ་འཇགས་པ། མྱོད་པོར་གྱུར་པ།

མྱིང་ཅ། ཁྲག་ཅའི་ཤེ་བྲག་མྱོད་ཅ།

མྱིང་མྱིང་། ཞི་ཞི་མྱིང་མྱིང་ཞེས་འབྲུག་ཅོད་ལ་སོགས་པའི་ཟེང་ཆ་དང་བྲལ་བ།

མྱིངས། བས་དང་འཁེའུ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིང་པ་གསར་པ་བཟོ་བའི་དོན། ཕྱིང་པ་མྱིངས་སྐབས་འཕྱར་
ཁུ་མང་ཅམ་བླག་དགོས། ལྟ་བུ།

མྱིས་གེ་སྤྱ་བ་སྤྲུགས་པ་མཉེན་མ་ལ་མྱིས་གེ་ཟེད། དེ་ཏུས་ཏེ་རྒྱད་པ་བྲུས་པ་ལ་མྱིས་སྤྲད་ཞེས་མེད་
ཐག་ཤེད་ཤོལ་ཡོད།

ལྷ། ཡན་ལག་དང་དུམ་བུ། ལྷ་ཆེ་བ། ལྷ་ཆུང་བ། མ་ལག་གི་ལྷ་མི་འཕྲོད་པ། ཅ་འཇུགས་ལྷ་འཕྲོད།
བར་མཆམས་ཀྱི་ལྷ་ཐེབས་པ། དུས་ཆོད་སྤྱི་ལྷ་ཐེབས་པ། འཁྲུག་ལྷ་དུ་གསེས་པ།

ལྷ་མགོ་བར་མཆམས།

ལྷ་འགྲིག་པ། ①དངོས་པོ་དང་ལས་དོན་སོགས་ཁུངས་འགྲིག་པ། འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་ཡན་ལག་ཆང་མ་ལྷ་
འགྲིག་པ། ②སྤྲུལ་འགྲིག་པ། ལས་དོན་མང་པོ་ལྷ་འགྲིག་པ། དུས་སྐབས་ལྷ་ལྷ་ལྷ་འགྲིག་པ།

ལྷ་ཁྲིག་ཡན་ལག་དང་དུམ་བུ་པན་ཚུན་ཁྲིག་པ། བང་ལེབ་པན་ཚུན་ཁ་སྤྲོད་ལྷ་ཁྲིག་ཤེད་པ། འཕྲུལ་
འཁོར་ལྷ་ཁྲིག་པ།

ལྷ་བསྐྲིགས་པ། ཆ་ལག་སོ་སོ་བ་རྣམས་གཞི་གཅིག་དུ་བསྐྲིགས་པ།

ལྷ་ཆ། ཡན་ལག་གི་ཆ་ཤས།

ལྷ་ཆས། མྱོག་སྤྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བ་རྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྲད་ཅིག་སྟེ།
དཔྱིན་སྤྲད་components ཟེད།

ལྷ་ཆུང་། ལྷ་ལྷ་དུམ་བུ་ཆུང་བྲས། ཉིང་ལག་གི་ལྷ་ཆུང་། འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆུང་།

ལྷ་ཆེན། ལྷ་འུམ་བྱ་ཆེ་བྲས། ཀྲང་ལག་བཞིའི་ལྷ་ཆེན། འབྲུལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆེན། ལྷ་རྩུང་མང་པོ་
ལྷ་ཆེན་དུ་བསྒྲིགས།

ལྷ་ཆེན་བཅུ་གཉིས། ལྷ་ཞེས་དུམ་བུའི་མིང་ཡིན་པས་དཔེར་ན་བྱ་མོན་ས་མཁྱིག་མའི་བར་དང་།
དུམ་མོན་ས་མའི་བུའི་བར་ལྷ་བྱ་དུམ་པའི་ལྷ་དུམ་བཅུ་གཉིས་ལ་ཟེར་རྟེ། རྫོང་འབྲུང་འབྲུལ་གྱི་
ལྷ་མིག་ལས། ལག་མགོ་གཉིས་དང་ཐེ་ངར་གཉིས། དབྱང་རྒྱ་གཉིས་བཅས་ལག་པར་དུག
རྒྱ་མགོ་གཉིས་དང་ཐེ་ངར་གཉིས། རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་བཅས་རྒྱ་པར་དུག བསྐྱོམས་པས་ལྷ་ཆེན་
བཅུ་གཉིས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷ་སྤྲལ་དུམ་བུའི་བར་མཆོམས།

ལྷ་ཅིས། [ཡུལ་]ཞིང་ཁའི་སོན་འགྲོ་ཅི་སྤངས།

ལྷ་ཆིགས། ཡན་ལག་གི་དུམ་བུའི་ཆ། ཀྲང་པའི་ལྷ་ཆིགས།

ལྷ་མཆོམས། ཡན་ལག་གི་དུམ་བུའི་བར་མཆོམས།

ལྷ་དུས། དུས་ཆིགས་གྱི་ལྷ་འུམ་བྱ། ལྷ་པ་པའི་ལྷ་དུས། རྟེན་གྱི་ལྷ་དུས།

ལྷ་ལག་ཡན་ལག་གས་ཆ་ཤས། འབྲུལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ལ་སྒྲིག་པ། ལུས་གྱི་ལྷ་ལག་ལྷ་ལག་ཆེ་རིགས།
ལུག་བཞི་གཡང་ལ་ལྷ་ངས་ན། ལྷ་ལག་ཆང་བ་ཁག་པོ་དེ།

ལྷ་བཤེག་དུམ་བུ་ཁ་སྤལ་བ། ཤིང་སྒྲོམ་སྒྲིང་པའི་ལྷ་བཤེག་བ། ལྷ་བཤེག་བསྐྱར་བསྒྲིག་

ལྷག་① མར་འབྲུང་བའམ་སྟོད་པའི་དོན་རྟེ། ལྷ་བ་ལྷག་པོར་གྱོན། ② ཡི་གེའི་གངས་ལ་ཆད་བཟུང་
མེད་པའི་ཙོམ་གྱི་འགྲེ་སྤངས་ཤིག་སྟེ། ལྷན་རག་གི་ལུས་ལ་བཅད་ལྷག་སྟེལ་མ་གསུམ་ཡོད་
པའི་ལྷག་པ། དཔེར་ན། ཀྲང་བ་མེད་པའི་ཆིག་རྒྱུན་ནི་ལྷག་པའོ་ཞེས་པ།

ལྷག་གེ་བ། ལྷ་དུ་འབྲུང་བའི་རྣམ་པ་ཞིག་གོས་ལྷག་གེ་བ། རྫོང་ཁོག་ལྷག་གེ་བ།

ལྷག་བརྒྱབ་པ། རྟེན་རགས་སོགས་དམ་པོར་མི་སྟོད་པ།

ལྷག་ཆ། དམ་པོར་མི་སྟོད་པའི་ཆ་ཤས་དེ་ཉིད།

ལྷག་པ། ཆིགས་བཅད་མིན་པའི་ཡི་གེ་དམ་པོ་མ་ཡིན་པ། རྒྱ་རགས་ལྷག་པ་ཞིག་བཅུངས་ཏེ་སྒྲིན་པ།

ལྷག་པར་བཤད། ① ཆིགས་བཅད་མིན་པའི་དཔེ་ཆ། ② འཁོལ་ཙོམ་གོ་བདེ་ལྷག་པར་བཤད་པ།

③ སྐད་ཆ་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པར་བཤད་པ། སྤྱི་ལོ་ཡོང་རྒྱུ་གནས་ཚུལ་ལྟག་པར་བཤད་པ།
ལྟག་པོ། ① འཕོལ་པོ། འཆོ་བ་ལྟག་པོ། འཕོལ་ལྟག་ ② འོགས་པོ་དང་ལྟོད་པོ། འགྲོ་སོང་ལྟག་པོར་
གཏོང་པ། ལག་པ་ལྟག་པོ། གོས་ལྟག་པོར་གྲོན་པ། དགོས་ཆ་ལྟག་པོར་གཏོང་པ། ལྟག་པོར་
བཤད་པ། ③ ཆོད་འཛིན་མེད་པ། སྤྱོད་ལམ་ལྟག་པོར་གནས་པ། ཉམས་ཐག་པས་མཆི་མའི་
རྒྱན་ལྟག་པོར་འབབ་པ།

ལྟག་པོར་བཤད་པ། ཆོད་འཛིན་དམ་པོས་མ་བཅིངས་པའི་སློན་ས་བཤད་པ།
ལྟག་མ། ཆོགས་བཅད་མེན་པའི་ཡི་གེའི་དོན་དུ་གོ་བའི་ལྟག་པ་དང་འདྲ།
ལྟག་སྟོལ། ལྟག་གིས་ལྟག་སྟོལ་ཞེས་སོགས་ཐོགས་པ་མེད་པར་གནང་བའམ་སྤྱོད་པ།
ལྟག་ཆོག ཀྱང་པར་མ་བཅད་པའི་ཆོག་ལྟག་པ།
ལྟག་ཡངས་དོད་མ། དོད་མ་ཡངས་ཤིང་ལྟག་པར་བྱེད་པ།
ལྟག་ཡངས་པོ། ལྟག་ཁྲིམས་སོགས་དམ་པོ་མེད་པ།
ལྟག་ཤིག་གེ་བ། དོག་པོའམ་དམ་པོ་མེན་པའི་སྟོང་དེ་བ། མདུད་པ་ལྟག་ཤིག་གེ་བ་དེ་ཕྱོལ་བ་སྟེ།
ལྟག་ལྟག་ འཕོལ་པོ་དང་ཡངས་པོའི་རྣམ་པ་ཞིག་ འཆོ་བ་འཕོལ་འཕོལ་ལྟག་ལྟག་བྱུང་པ། བན་ཚུན་
ཞལ་མོལ་ཞིབ་ཞིབ་ལྟག་ལྟག་གནང་པ། གོ་བ་སྤྱད་ལྟག་ལྟག་ཤིག་ཤིག་ལེགས་པོ་ཞིག་བྱེད་
ཏུ་བྱུང་། གང་མོ་ལྟག་ལྟག་གོད་པ།

ལྟག་མ། ① ལྟག་པའི་སྐལ་ཆོག་གི་འདྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག་ ② མང་བའམ་བར་མཆོམས་མེད་པའི་
དོན་ཏེ། སྐད་ཆ་ལྟགས་པར་བཤད། ཟས་གོས་ལྟགས་པར་སྤྱི་ན། ③ ལྟག་གི་སྐལ་ཆོག་ལ་
ལྟགས་འདྲི་བའང་ཡོད།

ལྟགས་པ། ① ཆོགས་བཅད་མེན་པའི་ཡི་གེའི་དོན་དུ་གོ་བའི་ལྟག་པ་དང་འདྲ། ② ལྟག་པོ་དང་དོན་གཅིག་
ལྟགས་མ། འོགས་གཅིག་དུ་མ་བཅིངས་པའི་སེལ་བྱ་བ་སོ་སོ་སྟེ། སྤྱ་གཞུག་ལྟགས་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ལྟགས་ཆོག ལྟག་ཆོག་དང་འདྲ།
ལྟགས་ལྟགས། ལྟག་ལྟག་དང་འདྲ།
ལྟང་། ལྟང་གི་འདས་པ།

ལྷུང་བ། ལྷུང་ས་བ། ལྷུང་བ། ཟག་པ། སྐར་མདའ་ལྷུང་བ། གཡང་སར་ལྷུང་ས་ནས་སྟོག་དབང་ཆད།
རྟེན་ལས་ལྷུང་ས་ནས་མགོ་ལོ་བཀས། ཐང་གི་རྩོད་ལྷུང་ས་ནས་རུམ་གྱི་ཁྱོ་ལྷུང་བ། འོབས་སུ་ཐེངས་
གཅིག་ལྷུང་ན། ཤེས་རབ་ཐེངས་གཅིག་འཕེལ་ཡོང།

ལྷུང་བའི་མ། སྟོ་བུར་གྱི་མཆོན་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་མ་རིགས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཤར་རུས་གཉིས་
ཀ་བཅད་ནས་ཆིགས་བྲལ་ནས་ལྷུང་བའི་མ།

ལྷུང་བཟེད། རྒྱ་རྩོད་ལྷགས་གང་རུང་། ཁ་དོག་བྱ་རོག་མིག་བཞིན། དབྱེ་བས་སྟོང་ཕྱེད་བཀས་པ་ལྟ་
བུ། ཆེ་ཆད་འབྲས་ཡ་ཁྱོར་རེ་གསུམ། ཆུང་ཆད་ཡ་ཁྱོར་སོ་གཉིས། དེའི་བར་འབྲིང་ཆད། ཆུང་
ཆད་འདི་དག་སྟོང་ས་རྣམས་ཀྱི་ལྷུང་བཟེད་ཆེ་ཆད་དོ། ལྷུང་བཟེད་མི་འཕྲོག་ ལྷུང་བཟེད་མི་
སྟོམ། ལྷུང་བཟེད་ཁ་གཡོགས། ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་སྟོད། ལྷུང་བཟེད་བུ་བ། ལྷུང་བཟེད་འཆང་བ།
ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་རུང་བ་ལ། རྒྱའི་རུང་བ་ས་རྩོད་ལྷགས་གསུམ་གང་རུང་ལས་བྲས་པ། ཁ་དོག་གི་རུང་
བ་བྱ་རོག་གི་མིག་ལྟར་ནག་པ། དབྱེ་བས་ཀྱི་རུང་བ་སྟོང་ཕྱེད་བཅད་ལྟར་རྒྱས་པ། ཆོ་གའི་སྟོ་
ནས་རུང་བ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའོ།

ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་ཤུག་ རྩས་ཀྱི་ཤུག་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ལྷུང་བཟེད་བྱུང་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་
པར་ཞག་བཅུ་འདས་པ་ན་ཞག་བཅུ་འཆང་སྤང་གི་ལྷུང་བ་འབྱུང་བའོ།

ལྷུང་བཟེད་བསྐྱམས་པ། ལྷུང་བཟེད་ནང་ཚུ་རྒྱགས་ཏེ་བཤམ་བའི་མིང་།

ལྷུང་བཟེད་འཆང་བའི་སྤང་བ། སྤང་ལྷུང་སུམ་ཅུའི་ནང་གསེས། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ལྷུང་བཟེད་
ཞག་བཅུ་འཆང་བའོ།

ལྷུང་བཟེད་བསྐྱིགས། ལྷུང་བཟེད་མང་པོའི་བདམས་སྐྱིགས།

ལྷུང་བཟེད་སྟོད་ཚུལ་བཅུ་བཞི། ཉེས་བྲས་ཀྱི་སྟེ་ཆོན་དུག་པ་ལ། དགེ་སྟོང་གཞན་གྱི་ལྷུང་བཟེད་ལ་
འབྲུ་བ་དང་། ལག་པ་ཟས་ཀྱིས་སྐྱགས་པས་ཚུ་སྟོད་ལ་རེག་པ་དང་། གཞན་ལ་ཟས་ཀྱིས་
སྐྱགས་པའི་ཚུ་གཏོར་བ་དང་། ཁྱིམ་བདག་ལ་མ་རྩིས་པར་ཟས་དང་འབག་པའི་ཚུ་ཁྱིམ་དུ་འཕོ་
བ་དང་། ཟས་སྐྱག་ལྷུང་བཟེད་ནང་རྒྱགས་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་འོག་སྐྱིགས་མེད་པར་ས་རྩེན་
སྟེང་བཞག་པ་དང་། དཀའ་གཟར་དུ་བཞག་པ་དང་། གད་ཁ་དང་། གཡང་ས་དང་། དཀའ་གཟར་

དུ་ལྷུང་བཟེད་འཁྱུ་བ་དང་། ལངས་ཏེ་འཁྱུ་བ་དང་། འབབ་ཆུ་དག་པོའི་རྒྱན་ལས་ལྟོག་སྟེ་ལྷུང་
བཟེད་ཀྱིས་ཆུ་བརྩལ་སྟེ་བརྩལ་བཞིན།

ལྷུང་བཟེད་དབྱར་འདལ། ལྷུང་བཟེད་འཛོགས་སྐོར་སྟེགས་ཏེ། ལྷུང་བཟེད་ཞབས་སྟེགས་ཀྱང་ཟེད།
ལྷུང་བཟེད་ལྟག་པོ་འཆང་བའི་སྤང་བ། སྤང་ལྷུང་སྤམ་ཅུའི་ནང་གསེས། རང་ལ་ལྷུང་བཟེད་ཆད་ལྟན་
ཡོད་བཞིན་དུ་བྱིས་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྷུང་བཟེད་བཅའ་ནས་ཐོབ་པའོ།

ལྷུང་ཡས། གངས་གནས་ཕྱིག

ལྷུང་ལྷུང་། ཆུ་ཐུན་འབབ་སྤངས་དང་འབབ་སྒྲ། འབབ་ཆུ་ལྷུང་ལྷུང་དུ་འབབ་པའི་སྤང་དང་འབྲ་བར་སྒྲ་
བ། གཙང་བམིལ་ཆུ་རྒྱན་ལྷུང་ལྷུང་འབབ།

ལྷུང་ལྷུང་སྒྲ་འབྲེན། [མདོན]འབབ་ཆུ།

ལྷུངས་པ། ལྷུང་པའི་འདས་པ།

ལྷུན། ① རང་རམ་ཤུགས་སམ་རང་བཞིན། མ་བཅོས་ལྷུན་གྲུབ། ལས་དོན་འབད་མེད་ལྷུན་གྱིས་
འགྲུབ་པ། ② བོངས་ཆོད་དང་གཏོས་ཆད། གཟུགས་བྱང་ལྷུན་ཆེ་བ། ཁང་པའི་བྱ་ཁྲོན་ལྷུན་
ཆེ་བ། ③ གཟི་བརླེད། ཉེ་ཆེའི་འོད་མདངས་ལྷུན་ཆེ་བ།

ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། དོན་གོང་མཆུངས།

ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད། ཡིད་བྱེད་བཞིའི་ནང་ཆོན། སེམས་གནས་དགུ་པའི་
སྐབས་སུ་བར་ཡང་མི་འཆད་ཅིང་ཚོལ་བ་ཡང་རྒྱན་པར་བསྟེན་མི་དགོས་པར་འབད་མེད་དུ་
འཇུག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན།

ལྷུན་གྲུབ། ① ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྟེ་འབད་མེད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ། ② རྫོང་ཞིག་པོད་རང་སྤྱོད་
སྤོངས་ཀྱི་སྤྱོ་སའི་བྱང་དོས་འབན་ཡུལ་རན་ཅུའི་ཆུ་རྒྱུད་ན་ཡོད་ཅིང་། རྫོང་མི་དམངས་སྤིང་
གཞུང་དེ་པོད་མདོ་ན་ཡོད།

ལྷུན་གྲུབ་མཁར་ཤུལ། དེ་སྤའི་ལྷུན་གྲུབ་རྫོང་གནས་ཡུལ་རི་སྟེང་གི་མཁར་ཤུལ་དེ་རབ་བྱུང་བཅུ་
དྲུག་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༥༡༩ ལོ་ཡན་དེ་སྤའི་པོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་ལྷུན་གྲུབ་རྫོང་གནས་ཡུལ་
ཡིན་པ་དང་། ཐོག་བཅེགས་དགུ་ལྟན་གྱི་མཁར་དབུས་དམར་པོ་དང་། མཐའ་སྐོར་དཀར་པོ།

མཐར་གྲུང་གི་ལྷགས་རི་ཆེན་པོ་ཞིག་བཅས་ཡོད་པ་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཡུན་རིང་ལྷན་ལ། རྒྱལ་སྤྱོད་གས་
གི་རྟ་ལམ་དང་ཉེ་འགམ་གི་རྒྱ་མིག་མ་བཅོས་སྟུན་གི་བྱལ་པ། བཀ་བྱའི་དབང་བསྐྱར་དང་།
སྟག་ལུང་བས་འབན་ཡུལ་འཛིན་སྐྱོད་། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་དབང་བསྐྱར་བཅས་གང་གི་དུས་
སུ་ཡང་དེ་གར་གནས་གཞི་བྱས་ནས་འཛུགས་སྐྱོན་རྒྱ་བསྐྱེད་དང་ཉམས་གསོ་ཐེངས་འགའ་
ཤས་བྱས་ཐོག་རིག་དངོས་འཕོར་ཆེན་ཡང་ཡོད་འདུག དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་སྐྱབས་
སྟུན་བྱལ་རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་འཛུགས་རྒྱུའི་ལས་དོན་ཡང་དེ་གར་བྱས། རིག་གསར་
སྐབས་ཀྱི་ནང་ཆང་མ་གཏོར་བར་བརྟེན་ད་ལྟ་གྲུང་ཡུལ་ཞིག་མཐོང་རྒྱ་ཡོད།

སྟུན་བྱལ་སྐར་པ། བོད་ལ་སྤྱི་དུས་ན་དར་བའི་རྫོས་གར་ཆོགས་པ་ཞིག

སྟུན་བྱལ་དགོན། ① འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་པོ་མི་གསལ། བྱལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མངོ་སྐར་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྟུན་འབྲལ་དགོན། ② རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོར་ལུང་བཟང་སྟགས་
རམས་པ་ཤེས་རབ་བཟང་པོས་བཏབ། བྱལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་
ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྐར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྟུན་བྱལ་ཆོས་བདེ་དགོན། དགོན་པ་འདི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་ཅམ་ལ་ཡུལ་འདི་གྲུ་གེ་
རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོག་ཚུད་ནས་ས་གནས་གི་དཔོན་པོ་ཨང་པས་སྤྱི་ན་བདག་བྱས་ནས་བཏབ་
བར་བཤད། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་ནས་འབྲལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་གི་དགོན་པ་
ཆགས། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་ནང་ལ་ས་སྐྱ་རོར་ལུགས་ཆགས། དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་
སྟོད་ཅམ་ནས་དགེ་ལུགས་པས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པར་མངའ་རིས་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལས་
གསལ། བྱལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་དུ་
ཐོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྟུན་བྱལ་ཐོད་ཀླལ། གསར་སྟགས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཉམས་ལེན་གི་གནད། བཙོན་འབྲས་ཅན་
འབད་བཅས་སུ་གྲོལ་བའི་གདམས་པ་སྟེ། ཐོན་འབྲོ་སྤྲིད་གསུམ་ལ་བསྐྱབ། དངོས་གཞི་
གནད་གསུམ་དང་སྟོན་མ་བཞི་ལ་གོམས་པ་བསྟེན། སྤང་བ་བཞི་རིམ་གིས་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་ཆོས་

ཅན་སྒྲུབ་པའི་ངོས་ནས་ལྷན་སྒྲུབ་ཀྱིས་གདོས་བཅས་འོད་གསལ་དུ་བྱངས་པར་བྱེད་པའོ།
ལྷན་སྒྲུབ་རིག་འཛིན། སྒྲགས་རྙིང་མའི་ལས་བཟོད་ཚུལ་རིག་འཛིན་རྣམས་བཞིའི་ཡ་བྱལ་ཞིག་སྟེ།
མི་སྒྲོབ་པའི་ལས་བསྒྲུས་ཏེ་མཐར་འབྲས་སྟེ་ལྷན་སྒྲུབ་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་དེ་ཆེ་འཆང་གིས་ས་ཐོབ་པའོ།
ལྷན་ཆགས། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་རང་ག་གིས་ཡག་པོ་ཞིག་སྟེ། དེ་བོ་ལྟར་ལྷན་ཆགས་པ། སྒྲོབ་
ཁང་དུ་སྒྲོབ་མ་རྣམས་ལྷན་ཆགས་སེ་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ལྷན་ཆགས་པ། བརྟན་ཅིང་མི་གཡོ་བའི་ཉམས་དང་ལྷན་པ།
ལྷན་ཆེ་བ། ① གཟི་བུ་དེ་ཆེ་བ། ② གཏོས་ཆེ་བའམ་བོངས་ཆེ་བ།
ལྷན་སྒྲུབ་ འིན་རྒྱ་མཐོ་ཞིང་གཏོས་ཆེ་བའམ་མཁེགས་པ། མངའ་ཐང་ལྷན་སྒྲུབ་གསེར་རི་འབྲ། དེ་
པོ་བརྟན་ཞིང་ལྷན་སྒྲུབ་པ།
ལྷན་སྤངས་བདུད་ཅི་འགྲུར་མེད། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ནང་གཙང་ལྷན་སྤངས་སུ་སྒྲུབ་འབྲས་པ། དཔྱང་
ལོ་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་རིག་གནས་སྤྱི་དང་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་དབྱིས་བྱིན་བར་སྒྲུབ་པ། རོ་ནང་
སྒྲུབ་པའི་སྟེ་ཀུན་དགའ་སྤྱིང་པོའི་ཐ་སྟོན་པ་དང་། རྒྱུད་བཞི་རྟག་བརྟན་པར་མ་བར་དུ་བརྟོ་བའི་
དོད་མ་དང་ཞུས་ཆེན་མཛད། གསུང་ཚེས་ཡང་བྱང་བ་ཡབ་སྐུ་གི་བཞེད་པ་གཙོ་བོ་སྟོན་པ་
གསོ་བ་རིག་པའི་ལག་ལེན་ཀུན་གྱི་སྤྱིང་པོ་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་སོགས་མཛད།
ལྷན་སྒྲུབ་ བཞིད་ཅིང་མཛེས་པ། སྒྲུབ་ཀྱིས་ལྷན་སྒྲུབ་ལྷན་པ། སྤྱིང་ཆལ་ཉམས་དགའ་ལྷན་སྒྲུབ་པ།
ལྷན་སྒྲུབ་པ། བཞིད་ཆགས་པའི་ངོ་མཆོང་དང་ལྷན་པ།
ལྷན་པོ། དེ་རབ་ཀྱི་མིང་སྟེ་དེ་གཞན་ལས་ལྷན་ཅིང་བཞིད་ཆགས་པས་ན་ལྷན་པོ་ཞེས་བྱའོ། ལྷན་
པོ་ཆུ་ཡིས་རྒྱབ་དོགས་མེད། ལུང་ཆེན་རྒྱང་གིས་ཁྱེད་དོགས་མེད།
ལྷན་པོ་བཅེགས་པ། ① འིན་རྒྱ་མཐོ་ཞིང་བཞིད་ཆགས་པའི་དེ། ② སངས་རྒྱུས་འཕགས་པ་མཆོད།
ལྷན་པོའི་བྱུང་ཆ་རིན་ཆེན་བཞི། དེ་རབ་ལྷན་པོ་ནི་ཤར་ཤེལ་དང་། ལྟོ་བེད་ཀྱི་རྒྱུ་བ་སྒྲུབ་པ་གྲུབ་
གསེར་ལས་སྒྲུབ་པས་སོ།།
ལྷན་པོའི་རྒྱ་ཆད། ལྷན་པོའི་སྤྱིང་གི་རྒྱར་སྤྱོད་སྒྲུབ་པ་བཟུ། ས་དཀྱིལ་དང་སྤྱད་མཆོམས་ཀྱི་ཅ་བའི་རྒྱར་
སྤྱོད་སྒྲུབ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པས་དཀར་ཡོལ་བསྐྱར་བ་ལྟར་སྤྱིང་གཡེལ་བའི་ཁ་མཆོམས་ནས་ཤམ་བུ་

བཏགས་པ་ལྟར་བྱིན་དུ་ཡོད་པའི་དྲ་ལྷ་རྒྱུ་པོར་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱོར་ཞིང་འབྱུང་བ། ཉན་
མ་ལས་རིམ་བཞིན་བྱི་མ་རིང་བའི་དྲ་བྱི་མ་དང་བསིལ་རིའི་ཅེ་མཉམ་པ་གནས་སོ།

ལྷན་པོའི་འཕང་ཆད། དུས་འཁོར་ལྟར་ན། ལྷན་པོ་འཕང་དུ་དཔག་ཆད་འབྱུང་ཕྱག་གཅིག་ནི་ས་
དཀྱིལ་ནས་ལྷན་པོའི་ཅེའི་བར་གྱི་ཆད་ཡིན། ཞེད་པ་ནས་མགྱོན་པའི་འོག་གི་བར་གྱི་སྒྲ་གང་
དེ་གོ་ལའི་གཞི་འཁོར་བའི་གནས་སོ། ་དེའི་སྤྱིང་རིམ་བཞིན་ལྷན་པོའི་མགྱོན་པ་སྤྱོད་ཕྱག་ཉར་
ལ། ལྷན་པོའི་གདོང་སྤྱོད་ཕྱག་ལྷ་བཟུ། གཙུག་ཏྱོར་སྤྱོད་ཕྱག་ཉར་ལྷ་སྤྱེ་བསྐྱོམས་པས་འབྱུང་དུ་
ལོངས་པ་ཡིན་ཅོ།

ལྷན་པོའི་དྲ་ལྷ་པ། དེ་རབ་ལྷན་པོར་བཅིངས་པའི་དྲ་ལྷ་པོ་སྤྱིང་མ་ཁ་འབྱུང་ལྷ་བྱ་ཆུང་རིམ་ནད་གྲེན་
དུ་བཏྲེགས་པ་ལྟར་དྲ་སྤྱིང་མས་འོག་མ་བཀའ་བའི་ཆུལ་དུ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ལྷ་པ་ནི་ཁ་ཁྱེར་གྱི་
ཐད་ཀར་དཔག་ཆད་སྤྱོད་ཕྱག་ལྷ་བཟུ་ཡོད་པ་དེས་སྒྲུབ་ཁོངས་ཀྱི་འོག་མཐའ་ནས་རྩ་བའི་
འབྲམ་སྤྲེགས་ལ་ཐུག་པའི་བར་དཔག་ཆད་སྤྱོད་ཕྱག་བཟུ་དུག་ཡོད་པ་དེའི་ཐུར་འབྱུང་བའི་རི་
དང་ཐད་ནས་ཡོད།

ལྷན་ཅེ། རྩོད་ཞིག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཀྱི་སྤྱོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྩོད་མི་དམངས་སྤྱིད་གཞུང་དེ་སྤྱིད་
ཐང་དུ་ཡོད།

ལྷན་ཅེ་གཞུང་ཆ། འབབ་ཆ་ཞིག་ ཆུ་འགོ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཀྱི་མཆོ་སྤྱད་རྩོད་ཁུལ་ནས་བྱུང་
ཞིང་། ལྷན་ཅེ་རྩོད་ཁུལ་དུ་བྱ་ལུལ་ཆུ་དང་འཛོམས་ནས་སྤྱང་རྩོད་ཁུལ་དུ་འབབ། སྤི་པ་འ་རྒྱའི་
ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན།

ལྷན་ཡས། ཁངས་གནས་ཤིག

ལྷབ་ཁྱོན་རྒྱག་ ལྷབ་ཁྱོན་རྒྱབ་ཡང་ཟེར་ཏེ། སྤྱོད་གོས་ཕྱ་ཐུང་མ་བརྒྱུད་པར་དཔུང་མགོ་གཉིས་ལ་
ལྷབ་པོར་ཁྱོན་བ།

ལྷམས། ཕྱ་གྲུ་ཆགས་སའི་སྤྱོད་མངལ་གྱི་ཞེས། ལུམ་གྱི་ལྷམས་སྤྱུ་ཆགས་བ།

ལྷམས་འཇུག་ མངལ་དུ་ཕྱ་གྲུ་འཁོར་བ།

ལྷམས་སྤྱུ་ཞུགས། མངལ་དུ་ཆགས་བ།

ལྷར།དངོས་པོ་དུས་བྱ་ཁ་ཤས་འབྲེལ་མ་བྱད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་བྱལ་བའི་དངོས་པོ་གང་དེའི་བར་
མཆམས་ཀྱི་དུས་བྱ་དག་གི་མིང་ཡིན། དཔེར་ན། ལྷགས་ཐག་གི་ལྷར་ཁ་ཤས་འཐོར་འདུག་མོ་
འདི་ནང་གི་ལྷར་ཁ་ཤས་ཆང་གི་མིང་འདུག་ལྟ་བུ།

ལྷར་པོ། བཙོན་པ་ཆེན་པོའམ་དོ་ཁུར་ཆེ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་རྩར་པོ་དང་འབྲ།

ལྷར་བཙོན། རྩར་བཙོན་དང་འབྲ།

ལྷར་ཆིགས། དངོས་པོ་གཉིས་འབྲེལ་མཆམས་ཀྱི་ཆིགས། དཔེར་ན་ལྷར་ཆིགས། ཀྲང་པའི་ལྷར་
ཆིགས་ལྟ་བུ།

ལྷར་ལེན། ལྷར་ལེན་པ་དང་གཅིག

ལྷར་ལེན་པ། སེམས་ཅེ་གཅིག་གི་སྒོ་ནས་དང་དུ་ལེན་པའི་དོན། བཙོན་པ་ལྷར་ལེན་པ། འབད་པ་
ལྷར་ཆངས། སྒོ་བ་སྒྲོང་ལ་འབད་པ་ལྷར་ལོངས་ཤིག་ལྟ་བུ།

ལྷས་ཐེངས་པ། ཆོད་ཐིག་པ། ལས་དོན་འདི་ད་དུང་ལྷས་མ་ཐེངས་པ། ཉམས་སྤོང་ཇི་ལྷར་ཆེ་བ་དེ་
ཙམ་གྱིས་ལྷས་ཐེངས་པ་ཡོང་།

ལྷེ་པ། ལྷེ་བ་ལྷེ་བ།

ལྷེན། ① བང་འདབས་དཀྱིལ་གྱིས་ཨ་བུམ་སྤབ་མོ། ② བང་དཀྱིལ་ནང་དུ་བཞེབས་ས། ལྷེན་ན་བ།

ལྷེན་སྒྲ། མ་ཞུ་བེ་སྤབས་འཕེལ་བ་དེ་རྒྱང་གིས་གོང་བྱར་བསྒྲིལ་བའི་སྒྲན་གྱི་མིང་།

ལྷེན་ན། བད་ཀན་རིགས་དུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག

ལྷེན་སྒ། ལྷེན་རུས་དང་དོན་གཅིག

ལྷེན་རུས། བང་རུས་ཀྱི་མཚུག་མ་རུས་རུས་འབྱར་པོ།

ལྷེན་གསང་། ལྷེན་སྒྲའི་ཅེ་ནས་ཆོན་གང་གཞལ་བའི་གནས་སུ་ཡོད་པའི་མེ་བཙའི་གསང་ཞིག་སྒྲ།
དེར་མེ་བཙའ་བཞག་ན་མ་ཞུ་བེ་སྤབས་འཕེལ་བ་སོགས་མེ་རྩོད་ཉམས་པ་ལ་མན།

ལྷེ་བ། ① ཆལ་བ་དང་དུམ་བུ། རས་ལྷེ་བ། ཤོག་ལྷེ་བ། ② ཏཱེལ་སྒོ་བྱར་དུ་འཆི་བའི་ནད་རིགས་ཤིག

ལྷེ་བ་བེ། ལེབ་མོའི་རྣམ་པ་ཞིག་མལ་དུ་ལྷེ་བ་བེ་ཉལ་བ།

ལྷེ་བ་ལྷེ་བ། ① ལྷམ་རས་ཤོག་བུ་སོགས་ཀྱི་ཆལ་བུ་རྒྱང་རྒྱང་། ཤོག་བུ་ལྷེ་བ་ལྷེ་བ་ཅིག་བཞོག་པ།

སྒྲུམ་རས་སྒྲེབ་ཅན། ② ག་ཤོག་རྩལ་མེད་པའི་འབྱུར་སྒྲུང་ས། གྲེའི་བྲག་ཅིག་ག་ཤོག་པ་སྒྲེབ་
སྒྲེབ་ཀྱིན་འདུག ③[ཡུལ་]དབྱགས་གཏོང་ལེན་སྐབས་ཀྱི་འགྲུལ་ཚུལ།

སྒྲེབ་ས། ལྷ་བས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

སྒྲེས། སྒྲེམ་མེ་བ་དང་འདྲ།

སྒྲེམ་མེ་ག། འགྲུལ་བསྐྱོད་ཀྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག་མེ་སྒྲེ་དམར་སྒྲེམ་མེར་འབར། དབྱགས་སྒྲེམ་མེར་བསྐྱད་འདུག

སྒྲེམ་སྒྲེས། སྒྲེམ་མེ་བ་དང་དོན་གཅིག

སྒྲེས། ལྷ་ས་ལ་ལྟོས།

སྒྲེའུ། བྱང་དཀྱིལ་ཀྱི་མིང་སྒྲེ་ཏུན་ཏོང་གསོ་རིག་ཡིག་ཆ་ལས་ཀུ་མཛེང་གཉིས་ཀྱི་བར་བྱང་གི་སྒྲེའུ་

ཀྱི་བ་ཀྱི་བ་པོ་དབྲེ་བའི་མཚམས་སུ་བཏབ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

སྒྲོ། ① རྩོགས་བཞིའི་གས་ཤིག་སྒྲེ་ཤར་དུ་ཁ་གཏོད་སྐབས་ཀྱི་གཡས་ཤོགས། ② སར་བོད་ཀྱི་

ཡབ་འབངས་རུས་བྲག་ནང་གསེས་ཀྱི་རུས་ཤིག

སྒྲོ་སྐར་བདུན། མཚུངས་། བྲེ། དཔོ། མེ་བཞི། ཉག་ག། ས་རི། ས་ག་ནམས་སོ།

སྒྲོ་ཁ། ས་ཁུལ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོངས་ཀྱི་སྒྲོ་རྒྱུད་ན་ཡོད་ཅིང་ས་ཁུལ་འདིའི་བྱང་རྒྱུད་ན་ཡར་

ཁྲུངས་གཙང་པོ་གཞུང་དུ་འབབ་ཅིང་། སྒྲོ་རྒྱུད་ན་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རྒྱུད་ཡོད། འདིའི་ཁོངས་སུ་སྒྲེ་

གཏོང་དང་། ཟངས་རི། བྲ་ནང་། བོང་དཀར། རྒྱ་ཆ། སྒྲང་། འཕྲོངས་རྒྱས། རྒྱ་གསུམ། སྒྲོ་བྲག

མཚོ་སྒྲ། ལྷན་ཅེ། མཚོ་སྒྲང། སྒྲ་དཀར་ཅེ་བཅས་རྫོང་ཁག་བརྒྱ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་ས་ཁུལ་ཀྱི་

ལས་ཁུངས་དེ་ཅིང་ཐང་དུ་ཡོད།

སྒྲོ་སྒྲོ། ① ཁང་བ་སོགས་ལ་སྒྲོ་མང་པོ་ཡོད་པའི་སྒྲོ་རྩོགས་ཀྱི་སྒྲོ། ② གསོན་ག་ཤིན་ཀྱི་སྐྱུང་ཆོག་

བྲ་ཡུལ་རྒྱུད་སྒྲེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲོ།

སྒྲོ་རྒྱུད། སྒྲོ་རོས་སམ་སྒྲོ་རྩོགས།

སྒྲོ་བྲེ་བོ་ལུང། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༠ལོར་མར་པ་ལོ་རྒྱ་བས་བྲུག་བཏག་བྲུབ་

མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོང་སྒོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྒྲོ་བྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྒྲོ་བཟོད། ཉི་མ་ལ་མཚོན་ན་དབྱར་ཉི་མོ་གནས་འཁྲིག་པ་སོགས་ཁྲིམ་ཆེ་བྲུག་ལ་ཉི་མ་སྒྲོ་བཟོད་དེ།

ཉིན་རེ་ཐུང་དང་མཚན་རེ་རིང་འགྲོ་བའི་སྐབས་སོ།།
ལྷོ་བགོད་མཐར་ཐུག་དབྱུན་ཉི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་གི་སྐབས། སྤྱི་ལོ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆེས་གཅིག་
དང་། ཉེར་གཉིས། ཉེར་གསུམ་ལ་འདར་མིད་བའོ།།
ལྷོ་གཉའ་ནི་ཡག་པོའི་སྤྱ། གཙང་གི་ཤངས་གཞོང་བ་ཚལ་ནས་ཅིས་པའི་ལྷོ་ཕྱོགས་གཉའ་ནམ་གྱི་
ས་མིང་ཞིག་
ལྷོ་ལྷོད། ལྷོ་ཕྱོགས་ལ་ལྷོད་ཆ་དང་སྤང་ཆ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ལྷོད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ།
ལྷོ་བྱུག་ ལྷོ་དང་བྱུབ་ཀྱི་མཚམས་ཕྱོགས།
ལྷོ་བྱུབ་ན་འདྲའི་འདུན་ས། ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་ལྷོ་བྱུབ་ཆུ་བེ་ཚལ། འདི་ལ་ཡུལ་སྐད་འགའ་ཞིག་ཏུ་
ཆུ་བའི་ཚལ་ཞེས་པའི་སྤྱ་གདངས་ཀྱང་ཆོག་སྒོལ་ཡོད། དོན་དུ་ནི་ལྷོ་གས་པོ་རི་དང་ལྷ་ས་གཙུག་
ལག་ཁང་གཉིས་བར་གྱི་ནགས་ཚལ་ནང་དུག་ཤིང་གི་སྤོང་པོ་རྒྱང་གཅིག་ཡོད་ས་དེར་མཚན་མོ་ལྷ་
འདྲེ་རྣམས་འཆོགས་ས་ཡིན་ཅེས་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་སོགས་མང་པོར་གསལ།
ལྷོ་བྱུབ་ཕྱོགས་སྤྱོད། སིན་པོའི་རྒྱལ་པོ།
ལྷོ་བྱུབ་ཡུགས་མའི་ཤར་རི། ལྷ་སའི་བྱུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཙང་པོའི་འབྲམ་གྱི་རི་རྒྱད་ཕྱིག་བ་དུ་ཅན་
གྱི་གཟུགས་དབྱེ་བས་དོད་བ་དེ་ཡིན་པར་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་སོགས་ལོ་རྒྱུས་
མང་པོར་གསལ་ཞིང་། དེ་ནི་དེར་སང་བྱ་སྤྱུག་དཀར་པོ་ཟེར་བའི་རི་དེ་ཡིན་པ་འབྲས་སྤྱད་ས་
རྒྱུ་གྱི་དགེ་འཕེལ་རི་ཅེ་ནས་བལྟས་ན་གསལ་པོར་མཐོང་།
ལྷོ་སྤྱ། ས་གཞི་རིལ་མོའི་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐུར་སྤྱ།
ལྷོ་སྤྱ། བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་གྱི་དོད་མ་ལས་ཁུངས་ཤིག་དང་གནས་ཡུལ་ཅིང་
ཐང་དུ་ཡིན་ཞིང་། རབ་ཐུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ལོ་ནས་བཟུང་ལྷོ་སྤྱ་མཐའ་ཆེ་
གཅིག་བསྐོ་གཞག་བྱས་པ་དེའི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་གཞིས་ཅེ་སྤྱི་རྫོང་དང་འདར་མཚུངས་
ཡིན་པ་དང་། དེའི་མངའ་ཞབས་སུ་སྤྱེ་གདོང་དང་། འཕྱོངས་རྒྱས། གོང་དཀར། དོ་བོ་མེང་གོ་
བསམ་ཡས། ཟངས་རི། འོལ་དགལ། མོན་རྟ་དབང་ལ་སོགས་པའི་རྫོང་གཞིས་ཁག་ཡོད།
ལྷོ་ཕྱོགས། ཕྱོགས་བཞིའི་ལྷོ་ཕྱོགས་ཉེ་ཞོགས་བར་ཁ་ཉི་མར་གཏད་དེ་ལག་བ་གཡས་ཀྱི་ཕྱོགས།

ལྷོ་ཕྱོགས་བདག་པོ། [མངོན] ① སྐར་མ་རི་གྲི། ② ག་ཡིན་རྗེ།

ལྷོ་བལ་པོ་མྱང་སྒྲ། གཙང་ཁུལ་སྤང་གི་དྲུང་པ་སྒྲ་ནས་བཅིས་པའི་ལྷོ་ཕྱོགས་བལ་པོ་དེ་གི་མཚམས་
མྱང་སྒྲ་ཐེང་བའི་རི་རྒྱད་ལ་ཐེང།

ལྷོ་བྱུ། ཁྱུ་མུ། སྒྲུ་ག་པའི་མིང།

ལྷོ་བྱར། སྒྲུ་ག་པ་སྒྲེན་བྱུ།

ལྷོ་བྱང་ན་བཙན་གྱི་འབྲུ་སྤང། ལྷ་སའི་ཐང་གི་ལྷོ་དང་བྱང་གཉིས་སུ་བཙན་གྱི་འབྲོ་ལམ་ཡོད་པ་
དང། དེ་ནི་ལྷ་སའི་མདུན་གྱི་བྱི་བྱི་ལུང་པའི་ཕུ་ནས་ཉང་བན་ཕུ་བར་གྱི་ལུང་ལྷུང་དེ་ཡིན་
བར་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ཡོང་སོགས་ལོ་རྒྱུས་མང་པོར་གསལ།

ལྷོ་བྲག་རྫོང་ཞིག་སྤར་དོ་བ་རྫོང་ཐེང། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་རྒྱུད་ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོའི་ལྷོ་
རོམ་སུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་དཀར་པོར་ཡོད།

ལྷོ་བྲག་ཁོ་ཐེང། ལྷོ་བྲག་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཁོ་མཐིང་ལྷ་ཁང་སྟེ། བོད་ཀྱི་ས་དབྱིབས་སྲིན་མོ་གན་
རྒྱལ་འབྲུ་བའི་བྲུ་མོ་གཡོན་པ་ལོན་པའི་ཆེད་དུ་བཞེངས་པ།

ལྷོ་བྲག་བྲུ་བ་ཆེན་ནས་མཁའ་རྒྱལ་མཚན། རྗེ་འདི་ཉིད་ལྷུང་ཕྱི་ལྷུ་བ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་ལྔ་
པའི་མེ་སྐྱུ་སྟེ་ལོ་༡༣༩༩ ལོར་སྐུ་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་གསུམ་པ་ལ་ཕྱར་པའི་དབང་ཐོབ་པས་
རིགས་ཀྱི་མཁའ་འབྲོ་རྣམས་གར་བྱེད་པའི་སྤང་བ་ཤར་བས་གར་སྤྱར་གྱི་བྲག་རྒྱ་མང་པོ་
མཁྱེན། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་པ་ལ་ཁུ་པོ་རྒྱལ་སྤང་བཟང་པོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་
པ་ལ་ཕྱར་པ་ཁོ་བརྒྱས་བསྐྱོར་བ་ཞིག་ལ་བསྟེན་པ་དུམ་རེ་མཛད་པས་དག་ཅུས་ཆེ་བའི་རྫོས་
སྒྲིག་པ་ལ་སྒྲགས་རྒྱ་རིག་པས་ཤི་བ་ལ་སྟིང་རྗེ་འབྱུངས་ནས་བལྟམས་པས་ཞལ་དངོས་སུ་
གཟིགས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དགྲུ་པ་ལ་རྒྱ་མ་རིན་ཆེན་སྤང་གི་རྫོ་མ་བཟ་ཤིས་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལ་
བསྟེན་པར་རྫོགས། བྲག་ན་རྫོ་རྗེ་བྲུག། བྲུ་བ་ཆེན་འདི་ཉིད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་དབུ་སྒྲ་ཕུན་མོང་མ་
ཡིན་པ་བཞིའི་མཚོག་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ལས་ཀྱི་དོ་རྗེ་རྫོ་མའི་མཚོག་རྫོ་བཟང་བྲགས་པ་སྟོབ་
པའི་མཚོག་བདུད་ཅི་སྒྲན་མཚོག་ཚོས་ཀྱི་མཚོག་ཅས་རྣམས་ཐར་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་དགྲུང་ལོ་
བདུན་རྒྱུ་པ་ལ་འཇམ་མགོན་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དགྲུང་ལོ་སོ་དགུ་བཞེས་དུས་དང་མཇལ་ཞིང།

བཀའ་གདམས་དང་ཕྱག་ནོར་ལྷོངས་གནང་། བཟོ་བ་མཛད་པས་ཆོས་སྡེའི་མིང་ཡང་
བཟོ་དགོན་དུ་ཐོགས་ཤིང་དེའི་རིང་ལུགས་སུ་སྒྱུར། དགྲུང་གངས་དོན་བདུན་ལ་མེབས་པ་
རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༩ ལོར་བན་པ་ཐེག་ཕྱིར་ཞི་བར་གཤེགས།

ལྷོ་ཁག་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།
ལྷོ་ཁག་ཁུབ་ཆུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྷོངས་ཀྱི་ལྷོ་ཁག་རྫོང་ཁུལ་དུ་ཡོད་ཅིང་སྤུང་ཞེས་པའི་
གོང་སྡེའི་འགམ་དུ་ལྷོ་ཁག་ཤར་ཆུ་དང་འབྲེས་རྩེས་ལྷོ་ངོས་འབྲུག་ཡུལ་དུ་འབབ་པའི་ཆུ་ལོ།

ལྷོ་ཁག་འབྲུམ་པ། བོད་ལྷོངས་སྟག་ཅེ་རྫོང་ཁོངས། ར་ག་ཁུག་གོང་ཆོའི་ཉེ་འདབས་སུ་ལྷོ་ཁག་
འབྲུམ་པ་ཞེས་མཆོད་རྟེན་གསལ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རྗེ་ཅོང་ཁ་པའི་སླ་མ་ལྷོ་ཁག་ནམ་མཁའ་
རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གདུང་རྟེན་ཡིན་པར་གསལ་ཤིང་། མཆོད་རྟེན་དེའི་ཆགས་དབྱིབས་ནི་དབུས་
སུ་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མཐའ་སྐོར་དུ་མཆོད་རྟེན་མང་པོ་ཡོད་པ་དེར་རྒྱན་གཏན་ཕྱག་
སྐོར་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོད་པ་ནི་དེ་གར་ཕྱག་སྐོར་བྱས་ན་གཟུང་དང་། རྒྱལ་གཟུང་། མཛེ་ལ་
སོགས་ནད་ངན་ནམས་ལས་ཐར་པའི་ཤོད་རྒྱན་འདུག་རིག་གསར་སྐྱབས་མཆོད་རྟེན་ཆོང་མ་
གཏོར་བཞིག་བྱུང་ཡང་དབུས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་དེའི་གཤམ་ཆ་རང་འཇགས་ཡོད་པར་རབ་བྱུང་
བཅུ་བདུན་པའི་ལུགས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༡ལོ་མཆོད་རྟེན་ཉམས་གསོ་བྱས་པ་དང་། དེར་སྐྱབས་
ཕྱག་སྐོར་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོད།

ལྷོ་ཁག་མར་པ། མར་པ་ལོ་རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་སློ་གོས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།
ལྷོ་ཁག་ཤར་ཆུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྷོངས་ཀྱི་མཆོ་སྐད་རྫོང་གི་ལྷོ་རྒྱུད་ནས་འབབ་ཅིང་།
ལྷོ་ཁག་རྫོང་ཁུལ་དུ་ལྷོ་ཁག་ཁུབ་ཆུ་དང་འབྲེས་རྩེས་ལྷོ་ངོས་ཀྱི་འབྲུག་ཡུལ་དུ་འབབ།
ལྷོ་འབྲུག་པ། འབྲུག་ཡུལ་གྱི་མིང་།
ལྷོ་མི་གཡེལ་དགོན། ལུབ་ཐོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་གསལ་སྟོང་ཤོ་སྐོམ་གྱིས་བཏབ་པ་
ཟེར། དེས་ན་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ནང་སྐོར་ཞིག་ཡིན་དགོས། ལུབ་མཐའ་འབྲི་གུང་བཀའ་
བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་འབྲུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྷོ་མ་ལ་ལ་བརྒྱུད། ལྷོ་སའི་ལྷོ་ཕྱོགས་དང་ཡར་བྱུང་གཅིང་པོའི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བར་ཡོད་པའི་ལ་

ཞིག་གི་མིང་།

ལྷོ་སྤྲད། ལྷོ་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་ཕྱེ་བའི་སྤྲད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ།

ལྷོ་ཆ་བ་རོང་། རྒྱ་མོ་རྩལ་ཆུའི་རྒྱད་ཀྱི་རོང་ཁུལ་འདི་དག་གི་སྤྱི་མིང་སྟེ། དེར་དུས་རྩ་ཡུལ་རྫོང་
དང་། མཛོ་སྤར་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་རོང་ཁུལ་འདི་དག་ཡིན།

ལྷོ་ཆོང་། ལྷ་དུས་ལྷོ་ཁའི་ཕྱོགས་སུ་རྒྱབ་བའི་ཆོང་།

ལྷོ་ཆོང་བྱང་སྒྲེལ། ལྷ་དུས་ལྱང་བ་ལྷོ་བྱང་ནས་ཐོན་བའི་དངོས་ཆོག་བརྩེ་རེས་བྱེད་བའི་ཆོང་།

ལྷོ་རྫོང་། བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཀྱི་ཤར་རྒྱུད་དང་རྒྱལ་མོ་རྩལ་ཆུའི་སྤྱོད་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྫོང་མི་
དམངས་མིང་གཞུང་དེ་རྩི་ཐོ་དུ་ཡོད།

ལྷོ་འཛམ་བུ་སྤྱིང་། རི་རབ་ཀྱི་ལྷོ་ངོས་རྒྱ་མཚོར་ཆགས་བའི་སྤྱིང་ཆེན་འདིར་སྤྱེས་བའི་ཤིང་འཛམ་
བུའི་འབྲས་བུ་མཚོའི་ནང་དུ་ལྷུང་བ་ལས། འཛམ་བུ་ཞེས་བའི་སྤྱི་འབྲུང་བས་ན་འཛམ་བུ་དང་
འཛམ་བུ་ཤིང་དེས་མཚོན་བའི་སྤྱིང་ཡིན་པས་ན་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་དང་། དེའི་བས་ཤིང་རྩ་ལྷ་བུ་
དང་། རི་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ངོས་དང་གཡས་གཡོན་གཉིས་དང་གསུམ་ལ་དབག་ཆད་སྤྱོད་ཐུག་
གཉིས་གཉིས་དང་། རོས་གཅིག་སྟེ་ཁོར་ཡུག་ལ་དབག་ཆད་བྱེད་དང་བཞི་ཡོད་དོ།

ལྷོ་ལུང་མ། ལུག་རྒྱའོ། མིང་གི་རྣམ་བཤངས་ལ་མཚན་མའི་ན་ཆོད་སྤྱེས་སོ།

ལྷོ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་རྣ་ཁང་། ལྷ་སའི་གཙུག་ཁང་བཞེངས་ཆེས་སུ་རིམ་བཞིན་ཕྱོགས་
བཞིའི་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་རྣ་ཁང་འདི་དག་བཞེངས་པར་བཤད། གཟིམས་ཤག་རམ་
པའི་ཤར་ངོས་སུ་ཡོད། ད་ལྟ་དགའ་ལྷན་དགོན་གྱིས་བདག་པོར་གནང་བཞིན་ཡོད་ཀྱུང་མཐའ་
རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་རྣ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷོ་རོང་ཆོས་འབྲུང་། བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ཆོད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ་རང་
གཞན་དང་པའི་གསོལ་འདེབས། ཞེས་པ་འདི་ནི། ཁམས་རི་བོ་ཆའི་ཆོས་རྩི་མི་གཡོ་མི་མགོན་
པོའི་ཞལ་སློབ་ལྷོ་རོང་དཔོན་ཆང་ཆེ་དབང་རྒྱལ་གྱིས་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༤པའི་མེ་སྟག་ལོར་
བརྩམས། འདི་ལ་རྩ་ཆག་ཆོས་འབྲུང་ཡང་ཟེད། རྩ་ཆག་ཆོས་འབྲུང་དང་། ལྷོ་རོང་ཆོས་འབྲུང་
ཟེར་བའི་དོན་ནི། ཆོས་པ་པོ་བཞུགས་ཡུལ་ལྷོ་རོང་དང་། དེ་ལས་ཁྱིམ་གཞིས་ཆགས་རྩ་ཆག་

སྒྲུབ་ཞེས་པའི་གྲོང་ལྗེའི་ནང་དུ་ཡོད་པས་ན་ཡུལ་མིང་དཔེ་ཆ་ལ་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན། བཛོད་
དོན་གཙའ་མོང་བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་བརྒྱུད་ཅེས་མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་རིན་པོའི་ཆེད་
གདམས་དག་གི་རྒྱུད་འཛིན། ལུག་མོང་མ་ཡིན་པའི་དམ་པའི་སྐྱེས་ཆེན་སོ་སོའི་རྣམ་ཐར་ཞིག་
ཡིན། མདོར་བསྟུས་ན། བཀའ་བརྒྱུད་རྣམ་སོ་སོའི་པོ་སྐྱེས་གནད་བསྟུས་ཞིག་ཡིན།
སྐོ་ལ། སྐོ་ལའང་ཟེར། བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲུང་ས་ཀྱི་སྤོན་སྤྱིང་རྩོད་དང་སྐོ་ཡུལ་གྱི་མཆམས་སུ་ཡོད།
སྐོ་ཡུང་དཀར་དགོན་པ། སྐོ་སྐྱེལ་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོ་ཞེས་པས་བཏབ་པར་གསལ། དུས་ཚོད་མ་
དེས། གྲུབ་མཐའ་འཕྲི་གུང་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ཉྟ་ཡུལ་ཡུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྩ་
སྤྱད་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཛོ་པ་འུག་ལྷག་མཛོ། མཛོ་ཁའི་ཁ་འུག་ནས་ཤུའི་ས་ཤའི་མཛོ་ལྷོག་ས་དེར་སར་མཆོ་ལྷ་རྩོད་ལེགས་པོ་
རྒྱས་ཁུཤའི་པ་འུག་པོར་ཆོ་ཡོད་ས།

ཕྱི་ཤིང་། ཤིང་མུ་།

ཕྱོག་ ① འོག་ནས་སྟེང་དང་ནང་ནས་ཕྱི་ལ་ཡང་འབྱུང་བའི་གཞོ་འབྲུལ་རིགས་ཤིག་སྟེ། མཐུག་
ཕྱོག་འཁོལ། ཕྱོ་བ་ཕྱོག་གི་རྒྱུ་ལ། ② ཕྱོག་ལ་ལ་ཕྱོས།

རྟོག་ཆོད། རྟོག་པའི་ནད་རིགས་ཏུ་གཤི་ཡ་གྲལ། རྟོ་ཕྱར་ཏུ་ལུས་སྐྱངས་པ་མོགས་ནད་རྒྱས་སྐྱ་བཞིག
 རྟོག་ཐབས། བད་དེས་ལྟོག་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་ནད་རྟགས་ཤིང་ལྟུང་པ་མོགས་ལྟོག་པ་ལྟར་ན་བཞིག
 རྟོག་ཐབས་སྐྱངས། རྟོག་པ་ཐོག་པ་ལྟར་འཕལ་ཏུ་ལུས་སྐྱངས་པའི་དོན་ཏེ། དར་མོ་སྐྱར་རལས་པ་
 རྟོ་བཟང་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་མན་རྟག་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་འཕྲེལ་ལེགས་པ་ཤད་གསེར་
 རྒྱལ་ལས། རྟོག་ཐབས་སྐྱངས་པ་ནི། གཉན་ནམ་ལྟོག་པ་མོག་པ་ལྟར་སྐྱངས་པ་སྐྱར་བའོ།
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

ཕྱོག་དུག་པ། ① སྡོ་སྒྲན་སྒྲག་ཤའི་མིང་གཞན་ཞིག ② གཞན་ནང་ཅིག

ལྷོག་པ། གཉན་རིམས་ཤལ་བབ་བའི་ནད་ཅིག་སྟེ། བད་རྟགས་ཤལ་ལྷུ་ལ་ཞིང་འཕྲོ་འདར་བྱེད་
 བ་དང་། རྩོད་བ་རྩོད་བ་སོགས་འབྱུང་། བད་གསེས་སྤྱ་འབྱུང་བས་དབྱེ་ན་བཞི་དང་། བད་
 གཞིས་དབྱེ་ན་གསུམ། རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་ན་བཞི་བཅས་མཆིས་སོ།།

ལྟོག་པ་དཀར་པོ། ཟུག་ཆུང་། ཅ་ཆུ་དང་བྱི་ཉག་ས་ནམས་གང་བར་འོང་།
ལྟོག་པ་ཁ་པོ། ཉག་ས་དེ་ནམས་འདེས་པ། ཟུག་གཟེར་ལྷང་དུ་བ་བྱེད་པ་སྟེ་རེས་ཆེ་རེས་ཆུང་།
ལྟོག་པ་ཆུ་ལྟོག་སྐངས་འཇམ་ཞིང་བསིལ་བ། ཆུ་བྱར་རྒྱ་བ་ཅིང་ཆུ་སེར་འཛྲག་པ།
ལྟོག་པ་འདུལ་བའི་དར་ཡ་ཀན། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྟོན་ས་བཏགས་བའི་བྱ་ཆོད་སུག་པའི་མིང་གི་ནམ་
གངས་ལིག་སྟེ། འཁྱུངས་དཔེ་ལས། ད་བྱེད་དཀར་པོ་ཞེས་བྱ་བ། གངས་རི་མཐོན་པོའི་རྩ་
ལ་སྟེ། ལ་ཐོད་དཀར་པོ་ཞེས་གྲང་བྱ། བྱ་ཆོད་ཆོད་སུག་པ་ཞེས་གྲང་བྱ། ཅ་བ་ལོ་སྟོང་ཆེ་བ་
ལ། བྱི་ནང་སྟོན་བལ་དག་གི་གཡོགས། བྱ་ཆོད་ཐང་ལ་བབས་འདྲ། རོ་ནི་ཁ་ལ་རུས་པ་བསིལ།
ལྟོག་པ་འདུལ་བའི་དར་ཡ་ཀན། མ་ཆོ་ལ་སྟོན་ཆེན་པ་སེལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ལྟོག་པ་ནག་པོ། ཟུག་རྩ་ཆེ་ལ་ཅ་ཆུ་དང་། བྱི་ཉག་ས་ནམས་ཆ་བ་འོང་།
ལྟོག་པ་མེ་ལྟོག་མདོག་དམར་ཞིང་ཆ་བ་དང་། མཆེད་པ་སྟེན་ཞིང་མེས་ཆིག་པ་དང་འདྲ།
ལྟོག་པ་ཡང་ཆོད། ལྟོག་པའི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞིའི་ནང་ཆོན་ཐོར་པ་ཁོང་དུ་འཆོར་སྟེན་པ་དང་།
གཞན་ལ་འགོ་སྤྱར་བ་ཞིག་
ལྟོག་པ་ཡམ་བྲ། ལྟོག་པའི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞིའི་ནང་ཆོན། སྐངས་པ་འབར་འབྱར་འབྱར་བ་དང་།
ཡམས་ཐབས་ཀྱིས་གཞན་ལ་འགོ་བ་ཞིག་
ལྟོག་པ་ཡུ་མོ། སྐངས་པ་སྤ་ཞིང་བརྟན་པ། ནད་ཟུག་ཆུང་བ། ཡང་ན་སྐངས་པ་སྟེ་ལ་འདོལ་ཞིང་
འགྲུལ་བ་ཅན་ཡོང་། འགའ་ཞིག་གིས་ལྟོག་པ་གཉིད་པོ་འང་ཟེད།
ལྟོག་པ་རྒྱུ་ལྟོག་མདོག་སྤ་ཞིང་སྐངས་པ་སོབ་ལ། སྐངས་པ་མི་བརྟན་པ་འཕར་ཞི་བྱེད།
ལྟོག་པ་ས་ལྟོག་སྐངས་པ་བརྟན་པ་སྤ་བ། སྐངས་མདོག་དང་ཐོར་པའི་མགོ་ནག་པོར་འོང་།
ལྟོག་པ་ལྟོག་ཆོད། འབྲོས་པ་སྟེ་ལི་མཁྱོགས་པ་དང་། ནད་ཟུག་པོ་དང་། སྐངས་སྟེན་པ།
ལྟོག་པའི་ནད་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ། ས་ལྟོག་མེ་ལྟོག་ཆུ་ལྟོག་རྒྱུ་ལྟོག་དཀར་པོ། ནག་པོ། ཁ་པོ།
ལྟོག་ཆོད། ཡུམ་བྲ། ཡུ་མོ་བཅས་སོ།།
ལྟོག་ལྟོག་ཐང་ཐིང་ངམ་འབའ་འབྱར་བྱི་ནམ་པ། སྟེན་ནག་ལྟོག་ལྟོག་ཏུ་འཁྱུག་པ།
ལྟོག་ལྟོག་ཁོལ། ལང་ལོང་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། སྟེན་པ་འཕུག་པོ་ཡོད་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་མིང་།

སྟོགས། ཡི་གེ་བསྐྱགས་ནས་སྟོག་སྤྱོད་ལ་འགྲེལ་བཤད་ཡི་གེ་སྟོགས་བཟང་པོ་དོན།
སྟོགས་པ། [ཡུལ] བར་ཞོར་བའི་དངོས་པོ་ཚུར་ལོན་བཤམ་ཁུག་པ། བསྐྱགས་པའི་ཅ་ལག་བདག་
པོའི་ལག་ཏུ་ཚུར་སྟོགས་པ། རྒྱུ་ཞོར་གྱི་དངོས་པོ་ཚུར་སྟོགས་སྤྱང་།

སྟོགས་ཤིག ཡི་གེ་བསྐྱག་པར་གྱིས་ཤིག

སྟོང་། ① མ་ཉེས་ཁ་ཡོག་གི་ཉེས་སྟོན་ལག་ལ་བ། རྒྱུ་སྟོང་ཕོག་པ། རྒྱུ་སྟོང་ཕོག་པ། ཁོས་རྒྱུ་
མ་བྱས་མེད་ཀྱང་རྒྱུ་སྟོང་ཕོག་པ་རེད། ② རྒྱགས་སམ་མཚན་མ། འཚུབ་སྟོང་། བར་ཆད་གྱི་
སྟོང་ཆར་ཆོད་གསུམ། གཤམ་སམ་བར་ཆད། བྱིའི་སྟོང་། ལང་གི་སྟོང་། གསང་བའི་སྟོང་། སྟོ་
བུར་སྟོང་ཞོར་གྱི་ཉེན་དོགས།

སྟོང་ཕོག ཉག་ཉེས་མ་བྱས་ནའང་བྱས་པའི་ཉེས་ཁག་ཐེག་པ། མི་མ་བསད་ནའང་གསད་སྟོང་ཕོག་
ནས་བཅོན་ཁང་དུ་བཅུག་པ་རེད། རྒྱུ་མ་བྱས་ཀྱང་རྒྱུ་སྟོང་ཕོག་ནས་ཁ་མཚུ་སྤྱག་པ་རེད། ལྷ་བྱ།

སྟོང་བ། ① སོན་བ་དང་འཇུག་པ། བསྐྱབ་བྱ་ན་བར་སྟོང་ས་ཤེས་ཀྱི་དགོས། དན་རྩས་ལམ་དུ་
སྟོང་ས་སྤྱ་མ་བཅུག་པ། ② རང་ཚུགས་སྤྱབ་པ། དར་དམར་གྱེན་དུ་བསྐྱངས་ཏེ་སྟོང་ས། མི་
འགྲེལ་བ་དེ་ཡང་སྟོང་ས་སོང་།

སྟོང་ལྟ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། སྤྱབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྱག་གཡམ་རྫོང་ཁོངས་སྤྱོད་ཡོད།

སྟོང་སྟོང་། ① ལས་ཀ་ཟིང་ལོང་ལོང་བ། འབྲུལ་བ་སྟོང་སྟོང་དུ་སྟེབས་པ། བར་འགོ་ཚུར་འགོ་བེས་
ཟིང་སྟོང་སྟོང་འདུག ② རི་མོ་འབྱར་དུ་ཐོན་ཚུལ། རྩོམ་སྤྱག་རིས་ཤིག་སྟོང་སྟོང་དུ་བཞོས་པ།

སྟོང་ས། ཞར་རམ་ཞོར། བཀའ་མོལ་གྱི་སྟོང་ས་ལ།

སྟོང་ས་པ། སྟོང་བའི་འདས་པ།

སྟོན། ① བསམ་བ་དང་སྟོན་བ་སོགས་བག་པམ་པའི་དོན་ཏེ། སེམས་སྟོན་ནས་སྟོང་མོ་བྱས། ལུས་
སྟོན་ནས་ཉལ། ② དམ་པོ་དང་གིམ་པོའི་ལྟོག་ཁྲ་སྟེ། སེམས་སྟོན་པོ། རིག་བ་དམ་སྟོན་གྱི་བར་
ནས་ཡི་གེ་འཁྲགས་ཉེན་ཆེ།

སྟོན་མངལ། དལ་སྟོན་གྱི་རང་ནས་མན་ཚུན་མངལ་ཚུལ། གོགས་པོ་དང་སྟོན་མངལ་གྱི་དལ་

སྟོང་དལ། བྲེལ་འཆབ་མེད་པ། འབྲོག་པའི་མི་རྒྱལ་ཁུལ་སྤངས་ཏེ་ཅང་སྟོང་དལ་རེད།
སྟོང་བདེ། ལུས་བདེ་གནས་འཇགས་ཀྱི་དོན། དེང་ལུས་བོད་ལ་སྟོང་བདེ་རེད་འདུག
སྟོང་པ། ① སྟོང་པ། ཐག་པས་བཀྲིགས་པ་རྒྱལ་སྟོང་པ། དོགས་ཐོན་མ་སྟོང་། ② ཅ་ཤེད་གཅིག་
ཏུ་མ་འགྲིལ་བར་རྒྱལ་པ་འབོལ་པོ། ③ གྲིམས་པ་མིན་པ། ཁྲིམས་སྟོང་པ། ལས་ཀ་སྟོང་པ། ④
དལ་བ་དང་བག་ཐེབས་པ། སེམས་སྟོང་སྟོང་བྱས་ནས་སྟོང་པ། སྟོང་རང་མཁའ་དུ་སྟོང་པ་པ་པ།
དལ་དལ་སྟོང་སྟོང་།
སྟོང་པོ། གྲིམས་པའི་ཐོག་ཟླ། སྟུང་པ་སྟོང་པོ། སྒྲིག་ལམ་སྟོང་པོ། མི་གཤིས་སྟོང་པོ་ལྟ་བུ།
སྟོང་བབ་པ། སེམས་ཀྱི་བྲེལ་དངས་འཇགས་པ།
སྟོང་མེད། སྟོང་ཡངས་མེད་པ། ཏུར་བཙོན་སྟོང་མེད་བྱེད་པ། རྒྱུ་འབྱེད་སྟོང་མེད།
སྟོང་ཡངས། ① དམ་མེད་གྲུ་ཡངས། བཟུང་དམག་ལ་སྟོང་ཡངས་བྱེད་པ། དོད་མ་སྟོང་ཡངས་སུ་
གཏོང་པ། ② དོ་སྤང་མེད་པ། ལས་དོན་སྒྲུབ་སྐབས་སྟོང་ཡངས་མི་བྱེད་པ། སྟོང་ཡངས་སྤང་ཆུང་།
སྟོང་ཡངས་རྒྱ་ཡན་དུ་འཛོག་རྒྱ་མིན། ཁྲིམས་དང་འགལ་བའི་རིགས་བྱུང་བ་རྒྱལ་ལ་ཉེས་ཆད་
མི་གཏོང་བར་རང་སྤང་གང་བྱ་དུ་མི་འཛོག་ངེས་ཅན་ཡིན་པ།
སྟོང་ཡངས་པོ། བག་ཡངས་པོ།
སྟོང་ཡེངས། སྟོ་མི་སྟོ་མ་པ། ལས་ཀར་སྟོང་ཡེངས་བྱས་པས་འཇུས་ཤོར་བྱུང་པ། ལུས་ནམ་ཡང་
སྟོང་ཡེངས་མེད་པ། མི་སེམས་སྟོང་ཡེངས་སུ་གཏོང་པ།
སྟོང་གཡེང་། སྟོང་ཡེངས་དང་འབྲ།
སྟོང་ཤིག་ཤིག ལུས་སེམས་སྟོང་ཤིག་ཤིག སྟོ་སྟོང་ཤིག་ཤིག
སྟོང་སྟོང་། ① བྲེལ་བ་མེད་པ། དལ་གསོ་སྟོང་སྟོང་ཅིག་བྱེད་པ། སྟོང་སྟོང་བྱས་ནས་ལྟ་པ། ②
མཐུད་པ་སོགས་དམ་པོར་མ་བྱས་པ། སྟོང་རགས་སྟོང་སྟོང་བཅིངས་ན་གྲོལ་ཡོང་།
སྟོན། སྟོན་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
སྟོན་པ། རྒྱ་བར་སོན་པ་དང་སྟོང་པ། རྒྱ་བར་སྟོན་པར་སྒྲིམ་པ།
སྟོའི་ཕྱོགས་སྟོང་། [མདོན] གཤིན་ཟེ།

སྒྲིལ་ལྷན་མ། ལྷན་མ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཆན་མའི་ན་ཆོད་སྒྲིལ་སོ།
སྒྲིལ་མེ་ཡི་ཁ་གནོན། བོད་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་གནས་གཤིས་དོ་ཞིང་ནགས་ཆལ་མང་བའི་རྒྱུ་
གྲིས་མེ་སྒྲིལ་ཡང་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ནོན་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲིལ་བའི་ཆེད་དུ་སྒྲིལ་བོ་དང་སྒྲིལ་
ཐང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་གཉིས་བཞེངས་པ།
ཅུ་པ་ནང་། ཅུ་ཁོག་ཀྱང་ཟེང་། ཁམས་སྡེ་དགའི་ས་མིང་ཞིག་གོང་དེ་སྡེ་དགའ་དགོན་ཆེན་ནས་བྱང་
ཕྱོགས་སུ་ལེ་དབར་བཅུ་གསུམ་ཅམ་གྱི་ས་ཆ་དེར་ཡོད། ཡུལ་དེར་གནའ་ཐོའི་སྡེ་དགའི་
མདུན་སྒོར་བྱལོད་ཆང་གི་སྡོད་གནས་ཡིན།
ཅུག་སྡེ་དགའི་ཡུལ་སྐད་དུ་བྲིས་པའི་ཡིག་ཆང་ལག་ཞིག་ཏུ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ། གཡལ་དང་དོན་
གཅིག་ཡིན། ལུ་ལུ་རྣམས་ཐང་ལ་ཅུབ་ཞིང་འདུག འབྲུ་རྣམས་འདམ་དུ་ཅུབ་ལང་བྱེད་པ། ལྷ་
མས་ཆོས་གསུང་དུས་ཅུབ་ལང་བྱེད་མ་འདུག ཅུག་གེར་སྡོད་དང་། ལྷ་བུའོ།
ཅུམ་མདའ། སྡེ་དགའི་ས་མིང་ཞིག་སྡེ་དགའ་དགོན་ཆེན་གྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་འབྲི་ཆུའི་ཤར་བརྒྱུད་ཀྱི་གོང་
ཆོ་ཞིག་ཡིན།
ཅུ། ཤིང་ཐོག་སྡིན་ནས་མར་རྒྱ་ཡོང་ཞིང་འདུག གཡལ་རྣམས་ནས་དུ་ཚོ་མར་རྒྱ་བཞག་པ་ཞིག་འདུག
མག་གི་རྩ་བ་མར་རྒྱ་ནས་ཡོད་པ་རེད།
ཅུག་གཡལ་པ་དང་དོན་གཅིག་འོ་མ་ཅུག་ནས་མར་བཏོན་དགོས། ཅུ་ཅུག་ན་མར་མི་བཅའ། དར་
ཆ་ཅུག་ནས་མགོ་འདོགས་པའི་བརྟ་བཏང་།
ཅུ། ལུས་འགྲུལ་བསྐྱོད་བྱེད་བཞིན་པའི་བར་མཆམས་སུ་སྒོ་བྱར་དུ་སྡོད་པའི་དོན། བཟ་ཤིས་
མགོགས་པོར་སྒྲོབ་བྱའི་ཕྱོགས་སུ་རྒྱག་འགོ་བཞིན་འདུག དས་འཕོད་སྐད་བྲས་པས་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་ཁོ་ཅེ་བྱང་ལྷ་བྲ།
ཅེ་བྱང་། ཅེ་དང་དོན་གཅིག་ད་ནངས་ཞོགས་པ་བཟ་ཤིས་སྒོ་བ་བྱར་འགོ་སྐབས་ལམ་བར་དུ་ཅེ་
བྱང་བྱེད་ཅིང་འགོ་བཞིན་འདུག སལ་ཆེར་ཁོས་རྒྱགས་ཤིང་འགོ་ཞིང་ཡོད་པ་འདྲ།
ཅེ་ཅེ། མགོ་བོ་དགེ་བའི་དོན་ཏེ། དཔུལ་སྤིང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ལས། ཅེ་ཅེ་བ་ལ་བྲག་གསུམ་
འཆལ། སྒྲིལ་སྒྲིལ་མའི་སྒྲིལ་བ་དག་རྒྱར་རྒྱར་བ་ལ་བྲག་གསུམ་འཆལ། སྒྲིལ་སྒྲིལ་མའི་སྒྲིལ་བ་

དག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤོ།
ཚེ་པ། ཁམས་སྡེ་དགའི་མེ་ཤོད་སྡེ་ཤོག་གི་སྒྲིབ་ཚུགས་ཀྱི་ཡུལ་མིང་། དེར་དུས་ཚེ་པ་སྡེ་ཤོག་ཅེས་
པའི་ས་གནས་ཤིང་སྡེའི་སྤྱིད་གཞུང་ཡོད་པའི་ས་ཆ་དེའི་མིང་ཡིན།
མ། [ཨ་མདོ་ཡུལ་སྐད]ར་བཏགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་མང་པོ་ཞིག་གི་སྐྱེ་འདོན་ཚུལ་ཏེ། སྐ་དང་སྐ་
སོགས་ཀྱི་འབྲེག་པ་མང་པོ་ཡོད།
མ་ཁོ་དགོན། རྒྱལ་རོང་ཚུ་ཆེན་དཔག་འཁུགས་ཀྱི་སྡོན་ནས་དགོན་པ་འདི་ཡོད་པར་གསལ་སྟེ། ཚུ་
ཆེན་དཔག་འཁུགས་སྐབས་སུ་དགོན་པ་འདིའི་སོན་སྡེ་ནམས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆེ་བས་རྒྱ་དཔག་
གིས་འཛིག་མ་ཁུ་ཞེས་ཟེར། ལུ་མ་ཐལ་སོན་སོ་ཡིན། ད་ལྟར་དཀར་མཛེས་སོད་རིགས་རང་
སྦྱོང་ཁུལ་རོང་བྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མ་ཏག་ཏག་ [ཡུལ]སྐ་བཤམ་ཏན་ཏིག་གཟུགས་སོ་བདེ་ཐང་མ་ཏག་ཏག་ལས་དོན་མ་ཏག་ཏག་སྐབས་པ།
མ་ཐང་ཐང་། ① ལས་ཀ་འཛོན་སོ། ལས་དོན་གོ་འཕེར་མ་ཐང་ཐང་འདུག ② གཟུགས་སོ་ཐང་སོ།
གཟུགས་སོ་མ་ཐང་ཐང་འདུག
མ་ལུང་། ཞེས་པ་ནི་རྩ་རྒྱ་སིའི་སྐད་ཡིག་གི་སྐྱ་གཡར་བ་ཞིག་ཡིན། དེའི་གོ་དོན་ནི་མགོན་པོ་
འཛོམ་ཁང་གི་དོན་ཡིན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་དུས་མཇུག་དང་དུས་རབས་
བཅོ་བརྒྱད་ནང་རྩ་རྒྱ་སིའི་རྒྱལ་ནང་དུ་ཤེས་ལྡན་མི་སྣ་དང་། སྤྱི་ཚལ་མཁས་པའི་སྤྱོགས་
ཁག་ཅིག་ཡོད་པ་དེས་རྒྱ་དུ་སྤྱོད་པའི་བྱུང་མེད་ཆོའི་གདན་ཞུ་ལྟར་མགོན་ཐུག་ཁང་གི་ནང་
དུ་མཉམ་འཛོམས་ཀྱིས་ཚུམ་རིག་སྤྱི་ཚལ་དང་། སྐབས་དོན་སྐོར་ལ་གླེང་མོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་
དེ་མཐར་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་དར་སོལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་རེད། དེར་བཞེན་ཤེས་ལྡན་མི་སྣ་མཉམ་
འཛོམ་བྱ་ཡུལ་ལ་མ་ལུང་ཞེས་པའི་མིང་ཆགས་པ་ཡིན། རྩིས་སུ་ལཱ་རིང་ལོ་ལྟར་རི་མོ་དང་
འབྲུར་བརྟན་འབྲེམས་སྟོན་གཉེར་བ་དེ་ལ་མ་ལུང་ཞེས་ཟེར།
མ་ལེ་མི་ལེ། ① ནིལ་མོ་ཡིན་མ་མིན་ལ་ཏེ། བཟོ་དབྱིབས་གཅིག་ཏུ་མ་དེས་པའི་དངོས་སོ་རྒྱུང་རྒྱང་
སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་མིང་། དེ་རིང་འདི་གར་དངོས་སོ་སྤྱིལ་ཁ་མེ་མི་ལེ་མང་པོ་ཞིག་བསྐྱལ་བྱུང་། ②
ཐན་རིལ་སྤྱི་མོ་པན་ཚུན་འབྲུར་སྤངས་ཤིག་

ཕྱག་པར་སྤོང་གི་མིང་སྟེ། སྤྱི་ཕྱག་པར། བྱག་གི་ཕྱག་པར། རེད་རྣམས་གངས་ཕྱག་ཏུ་འདེང་རྒྱུ།

ཕྱག་སྒྲུག་མི་མང་པོའི་ནང་ནས་ཁུས་པ་ཅན་རྣམས་འདེམས་ཤིང་སྒྲུག་པ།

ཕྱག་སྤྱད། སྤྱི་ཁ་ལེགས་པོ་རྣམས་བསྐྱུས་པའི་དོན་ཏེ། དམག་མི་ཕྱག་བསྐྱུས་བྱས་ཏེ་དག་
འཕྱོགས་བྱས། སྤྱོད་མ་ཕྱག་བསྐྱུས་བྱས་ཏེ་ཆོན་རིག་བསྐྱབས།

ཕྱག་བསྐྱུས། ཕྱགས་བསྐྱུས་དང་འབྲ།

ཕྱག་པ། ཕྱག་པོ་དང་འབྲ།

ཕྱག་པོ། ཁུས་ཅན་དང་གོ་འཕེར་པོ། དབྱེད་ཕྱག་པོ། གོ་ཕྱག་རྟ་ཕྱག་དམག་ཕྱག་

ཕྱག་ཕྱག་ ① བཞེན་པོ་མེན་པའི་གྲོང་པོ། གོ་བ་ཕྱག་ཕྱག་རས་ཕྱག་ཕྱག་གྲོན་པ་ཕྱག་ཕྱག་ཅིག་གྲོན་
པ། ② ལྷག་ལྷག་མེན་པ། ལྷད་ཤིང་ཕྱག་ཕྱག་འདི་རྣམས་ཕྱག་ཕྱག་ཞེ་གཅིག་རེད། རིན་དུལ་
ཕྱག་ཕྱག་སྤྱད་ཆོག་ ③ སྤྱོད་ཞིག་

ཕྱག་ཕྱག་ཕྱག་ཏེ་ལྷག་གེ་སྟེ། རྟོག་ཆེན་པ་མེད་པའི་རྒྱང་ཅག་རྟོ་ཕྱག་ལྷག་ཤ་ཕྱག་ལྷག་

ཕྱགས། ཅིང་ཞིང་རྩལ་པ། རྩལ་ཅིང་ཕྱགས་ལ་མི་བརྟན་འགྱུར་བ་ཡི། ཡལ་ག་གདན་དུ་རེ་བའི་དུས་
ཤིག་གྱུར།

ཕྱགས་བསྐྱུས། གཤམ་ཆེ་ཕྱོགས་བསྐྱུས། ཆེན་དོན་གཤམ་ཆེ་ཕྱགས་བསྐྱུས་བྱར་དུ་བཞོད།

ཕྱང་། ཕྱང་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཕྱང་གོང་། ཏུ་ཅང་གྲོང་པོ། གོ་བ་ཕྱང་གོང་། ལག་པ་ཕྱང་གོང་། གོ་མེད་ཕྱང་གོང་གི་མི་ལ་བསྐྱབ་བྱ་
བྱས་ཀྱང་པན་ཐོགས་དཀའ།

ཕྱང་རེ་པ། རྩན་ནེ་པ། གོས་མེད་དམར་ཕྱང་རེ་པ།

ཕྱང་རྟོ། བཞེགས་པོ། བཞེད་ཕྱང་རྟོར་གྱུར་པ། ལུས་དང་ཡན་ལག་འབྲུགས་ནས་ཕྱང་རྟོར་གྱུར་པ།
མི་དེ་གང་བཞད་མི་ཉན་པ་ཕྱང་རྟོ་ཞིག་ཆགས་འདུག་

ཕྱང་པོ། [ཡུལ] ① རེད་པོ་དང་ཅིང་པོ། མི་ཕྱང་པོ། བསམ་པ་ཕྱང་པོ། ② ཕྱང་པོ་དང་འབྲ།

ཕྱང་པ། [ཡུལ] ① བན་ལང་ཤོར་པ། སྤྱོད་བན་ལང་ལ་ཤོར་ནས་ཕྱང་པ། ② རེངས་པོར་གྱུར་པ།
གོ་བ་ཕྱང་པ།

མང་མང། [ཡུལ] ① ཡ་མེད་པའི་ཆིག་རྒྱུད། ཁོ་མང་མང་བྱས་ནས་བྲིན་པ། ② ག་སྐྱམ་ནས་རུས་
པ་བྲིར་དོན་པའི་ནམ་པ། ཅིན་མ་མང་མང་དུ་དོན་པ།

མང་མེད། རེངས་མོ་དང། རེངས་མོར་འགྱུར་བ་དང། ཁེར་རྒྱུད་གཅིག་ལུ་བཅས་ལ་དཔེར་ན། རྒྱལ་
མང། ལྷགས་མང། ཞག་ཆེ་ལ་མང་བཞིན་པ། མར་ཁུ་མང་བཞིན་པ། ཉ་མང་མི་མང། མོ་མང་མོ་
མང་སོགས་ལྟ་བུ།

མངས། མང་རྒྱུའི་མར་ཁུ་སོགས་མངས་བཞིན་པ།

མད། འབྲད་དང་དོན་འབྲ།

མད་པ། [ཡུལ] ལག་པའི་སོར་མོས་འབྲད་སྤངས། གང་ལ་སྤར་མད་མ་རྒྱག་སྤེར་མད་རྒྱབ་པ།

མད་མད། ལག་པས་བྲད་བྲག་བྲེད་པ། ལྷ་མས་སྒོ་ལ་མད་མད་འགའ་མཛད་པ།

མན་དགུ་དགོན་པ། བྱག་བཏབ་མཁའ་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མན་ཁྲིན་མིན་དགོན། བྱག་བཏབ་མཁའ་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མབ་མིབ། རབ་རིབ་བམ་གསལ་མོ་རང་མིན་པ། གཞུགས་མབ་མིབ་ཅིག་མཐོང།

མམ་མེ། མ་འབྱམ་ལུས་ལ་བྲབ་པ་ལྟ་བུའི་དོན་ཏེ། ལུས་ལ་མ་འབྱམ་མམ་མེར་བྲབ་ལྟ་བུ།

མམ་མེ་མོ་མེ། [ཡུལ] ཐང་ཆད་ཉམས། ལམ་ཐག་རིང་པོར་རྒྱང་ཐང་དུ་བྲིན་ནས་གཞུགས་པོ་མམ་
མེ་མོ་མེར་གྱུར་སོང།

མམ་མེར། མམ་མེར་བྲབ་ཅེས་གང་ས་གང་དུ་བྲབ་སོང་བའི་རང་ཚུལ།

མལ། གས་སྤྱབས་དང་མལ་བར་གྱི་མིང་སྟེ། ཁྲག་རྩ་དེ་སྟོབའི་མལ་གཉིས་ལ་བྱག་ལྟ་བུ།

མལ་མུག་ནས་ཆག་གམ་གྲོ་ཆག་གི་མུག་པ།

མལ་པོ། ① བར་ཆགས་དམ་པོ་མེད་པ་དང་ཞིབ་པོ་མིན་པ། ཡིག་དབར་མལ་པོ། ལྷ་བུའི་ཐགས་
མལ་མལ་ཞིག་ལས་མེད། ཆེས་བྱ་མལ་པོ། མོ་བྲེང་མལ་བ། བཞུགས་གལ་མལ་པོ། ② རལ་
པོ། གོས་རྩབ་མལ། ③ མི་སྤུན་པ་དང། མ་དུལ་བ་དང་རྩེང་པོ། སེམས་མལ་པོ། རང་གཤེས་

ལྷ་ལོ། ④ [རྟིང]འཆལ་བའམ་འདོད་ཞེན་ཅན།

ལྷ་ལ་ ལྷ་པོ་དང་ལྷ།

མར་ཀྲ་དགོན་པ། བྱུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་གད་སྐྱེ་འབྲུམ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕར་བན་དགོན་པ། ཡུག་བཏབ་མཐན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྐུ་འབྱུང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྒྱལ་ལེ་རྒྱལ་ལེ། རལ་བ་རལ་རྒྱུད། གོས་རྒྱལ་ལེ་རྒྱལ་ལེ་ཞིག་ལས་གྲོན་རྒྱ་མེད་པ།

ལྷ་ལྷ་ ① བར་གསེང་ཆེ་བ། ② ཅིང་པོ། རྩམ་བ་ལྷ་ལྷ་

ལྷམ་རྒྱལ། ① རྟིང་ཤིང་རལ་བ། ཆས་གོས་རྒྱལ་རྒྱལ། ② འན་འོན་ནས་ཐབས་ཆག་ལྟོ་ཆས་རྒྱལ་
རྒྱལ། ཡོ་བྱད་རྒྱལ་རྒྱལ།

ཕྱི་ལོ་མཆོད་ཁར། ལྷག་བཟའ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ལྷག་མཁའ་དགེ་ལྷགས་ཡིན།
ད་ལྟ་མཆོད་ལྷན་མ་ལྷོ་ལོད་རིགས་རང་ལྷོད་ཁུལ་གཤེར་ཁོག་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅི་དགྲ་དགོན་པ། བཀ་གཉི་ཏུས་རབས་སུ་བྱལ་བཟལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་བུང་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

[illegible]

ཨིག་ཏུ་པས་པའི་མིག་གེ་ལྷན་པ་ཤེ། མིག་གིས་ཨིག་གེ་ཨིག་གེར་བརྟམས། ཨིག་ནས་མ་འདྲུག་སྒོའ་བ་
ལྟོར་ཤིས་ལྟ་བུའོ།

ཕྱིག་གོ་གསལ་སིང་ངེ་བ། མིག་ཕྱིག་གོ་བར་སྟུ་བ།

ཕྱིག་པ། [ཡུལ]གཙོད་པ་མའི་གཏུབ་པ། ཞིང་རྩམ་བྱར་ཕྱིག་པ། སྐྱེ་ཕྱིག་པ།

ཕྱིག་ཕྱིག་རིག་རིག་ལྟ་བ་དང་། ཅེར་གྱིས་ལྟ་བ་དང་། འབྲུང་ཚྭགས་སུ་ལྟ་བ་དང་། བྱང་བྱང་ལྟ་བ་
མིག་ཕྱིག་ཆིག་གིས་ལྟ་བ།

ཕྱིངས་པ། ① ངན་ལང་ཤོར་བ། ལྷ་བྱ་ལ་བྱམས་བྲགས་ནས་གཉེད་བ་ཕྱིངས་པ། ② གཉེན་པོ་མ་ཐུང་དུ་སོང་
བ། དགུན་དུས་ལག་པ་ཕྱིངས་པ། ③ སྤེལ་སྤེལ་སོང་བ། མར་ཁུ་ཕྱིངས་པ། ཞལ་ཆེ་ལ་ཕྱིངས་པ།

ཕྱིད། སྤངས་པའི་མ་སྟེ་ཞིང་གཉེར་མ་བྱུང་བ་སྟེ། སྤངས་ཕྱིད་པར་བྱུང།

ཕྱིབ། དུས་སྤང་གི་དོན་ཏེ། ཕྱིབ་ཅིག་སྤྲུགས་ཨ་མ་ཁྲོགས་པོ་སྤེལ་ས་ཡོང་ལྟ་བུ་ལོ།

ཕྱིབ་ཅམ། དུས་ལུན་སྤང་བྱ། སྤྱིན་གྱིས་ཉི་མ་ཕྱིབ་ཅམ་ཞིག་ལ་བསྤྲིབས་སོང་། ཚུར་ཕྱིབ་ཅམ་
མེབས་རོགས།

ཕྱིལ། ① ཆ་ཤས་རྣམས་ཆང་བའི་དོན་ཏེ། ལུག་ཤ་ཕྱིལ་པོ། ལུས་ཕྱིལ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② མ་
འདུས་པ་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ཆ་བ་དང་གང་བའི་ནད་ཉགས་རྣམས་བ་གཉིས་སུ་ཕྱིལ་གྱིས་བྲིལ་ལ་
བརྟག་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱིལ་བསྐྱིམས། འབད་བཅོལ་ཆེན་པོ་བྱ་བའི་དོན་སྟེ། སྤོབ་སྤོར་ལ་ཕྱིལ་བསྐྱིམས་དང་མཁས་པར་
ཆགས་སུབ་རྒྱ་རེད། སྤུ་བ་རྣམས་སྤྱིས་ལས་ཀ་ཕྱིལ་བསྐྱིམས་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཅིང་འདུག་སྤྱི་
པོག་ཚུང་ཟད་སྤར་དགོས་ས་རེད།

ཕྱིལ་པོ། ① གཞུགས་དབྱིབས་རྒྱུ་པོ་དང་རིལ་པོ། དབྱིབས་པོད་སྔན་ལྟར་ཕྱིལ་པོ་ཞིག་རེད།
ཕྱིལ་མོར་འབྱིལ་བ། ② ཐམས་ཅད་དང་། གང་པོ་དང་། ཡོངས་རྫོགས་དང་། ཆ་ཆང་། མོ་ཕྱིལ་
པོ། མི་ཆེ་ཕྱིལ་པོ། རྒྱ་ཚོར་ཕྱིལ་པོ། ཕྱིལ་གྱིས་གཏུམ་བ། མི་ཆེ་ཕྱིལ་པོའི་གཏན་ཁྲོགས།

ཕྱིལ་བ། ཕྱིལ་པོ་དང་འབྲེ།

ཕྱིལ་མོ། ཕྱིལ་པོ་དང་འབྲེ།

ཕྱིལ་འཛིན། ཉེ་རྒྱ་ཕྱིལ་པོ་འཛིན་ཚུལ།

ཕྱིལ་ལེ་བ། དབྱིབས་རྒྱུ་རྒྱུ་ལེ་བ་ལྟར་བྱ་ཞིག་

ཕྱིལ་ཕྱིལ། དབྱིབས་རྒྱུ་རྒྱུ་མིག་ཕྱིལ་ཕྱིལ། ཟན་རིལ་ཕྱིལ་ཕྱིལ།

ཕྱིལ་ཕྱིལ་འཕྲོ་བ། ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འཕྲོ་བ་སྟེ། རང་གིས་ངང་གིས་འཕྲོ་བ།

ཕྱིལ་ཕྱིལ་ཕྱིལ་བ། ① རིལ་གྱིས་བརྒྱམས་བ། ② མདོར་བསྐྱས་བ། ཡི་གེ་ཐམས་ཅད་དབྱངས་
གསལ་གྱི་ནང་དུ་ཕྱིལ་ཕྱིལ་ཕྱིལ་བ།

ཕྱིས་བ། [ར་བ]མངག་ཆ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ཁོར་རྒྱ་ནག་འགོ་དུས་ངས་སྟོད་སྤང་ཞིག
ཕྱིས་བ་ཡིན་ཞེས་ཏེ་རྒྱ་མངགས་པའི་དོན་ནོ།

སྒྲིཅ་བེ། མཆོ་སྟོན་བརྒྱུད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཞིག་སྟེ། ཡིག་རྙིང་དུ་ས་སྐྱ་བཏུ་ཆེན་གྱིས་གནས་འདིར་
ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱར་ཅེས་བཤད།

རྒྱག་ ① རྟོག་པོ་རྒྱང་བའི་དོན་ཏེ། རྟོ་བ་བཅག་ནས་རྒྱག་རྒྱག་ཏུ་བཏང་། ② སྤ་འཐམས་ཀྱི་དངོས་པོ་
འཆའ་བའམ་གཅོག་པའི་སྒྲ། བྱིས་བས་ཡོས་རྒྱག་རྒྱག་བཅག

རྒྱག་གེ ① དངོས་པོ་སྤ་བའི་རིགས་འཆའ་བའམ་གཅོག་པའི་སྒྲ་ཞིག་རྒྱས་བ་རྒྱག་གེར་བཟླད། ②
དུར་བྱར་འགོ་རྒྱལ་ཞིག་མི་རྟམང་པོ་རྒྱག་གེར་བཏང་སྟེ་རྒྱལ་ཁ་རྒྱངས།

རྒྱག་ཆག་ དུས་བྱར་བཅག་ལ། རྟ་ཡིས་འསྤ་ཐོ་བརྒྱབ་ནས་རྒྱང་བ་རྒྱག་ཆག་ཏུ་བཏང་བ།

རྒྱག་ལ། རྒྱག་པོ་དང་འབྲ།

རྒྱག་པོ། སྟོམ་པོ་དང་དོན་གཅིག་ཁབ་རྒྱག་གཏུང་མ་རྒྱག་པོ། དབྱང་བ་རྒྱག་པོ་ལྟ་བུ་ནམས་སོ།

རྒྱག་རྒྱག་ ① དཀར་ཡོལ་སོགས་ཆག་པའི་དུས་བྱ་རྒྱང་རྒྱང་། ② སོ་ཡིས་ཟས་ལྟོད་བ་ལྟ་བུའི་སྒྲ།

རྒྱད། རྒྱབ་མོའམ་བརྒྱད་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ཟས་རྒྱད་པོ་རོ་མེད་པ་ཞེས་བ།

རྒྱད་པ། [ཡུལ] མི་གསར་བ་ཡོང་སྐབས་ཆོད་མདོག་བྱེད་པའི་གོག་གོག་མཁན། བྱི་རྒྱད་དམ། བྱི་
རྒྱད་རྒྱད།

རྒྱད་པོ། རྒྱད་པ་དང་འབྲ།

རྒྱད་རྒྱད་པོ། ① རྒྱབ་པ། སལ་རྟར་གྱི་ལེབ་ངོས་རྒྱད་རྒྱད་པོ་ཡོད་པ། ② རོ་བ་མེད་པ། ལྷུ་ལྷུ་བྱས་
བ་ཉམས་ན་ཟས་རྒྱད་རྒྱད་པོར་འགྱུར་བ།

རྒྱབ་པ། རྒྱབ་པའི་ལྟོག་པ། ལ་རྒྱབ་པ་འཆོད་བདེ། རྟོ་རྒྱབ་པ་འགྲེམས་བདེ།

རྒྱབ་རྒྱབ། [ཡུལ]ཞིབ་མོར་གཏུབ་སྟངས། ཆལ་རྒྱབ་རྒྱབ་ཡག་པོ་ཞིག་གཏུབས་སོང་།

རྒྱལ། ལྷའི་ཁྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། དུས་བ་རྒྱལ་རྒྱལ་འཆའ་ལྟ་བུ།

རྩམ་པ། དུམ་བྱར་རྩམ་པ་ཞེས་རྩལ་ཆག་ཏུ་སོང་བ།
རྩམ་རྩམ། [ཡུལ་]འབོལ་འབོལ་དུ་གཏུབ་སྟངས། རྒྱ་བྱལ་རྩམ་རྩམ་དུ་གཏུབ་བཞིན་ཡོད་པ།
རྩུལ་ལགས། [དབུས་གཙང་]ཨ་མའི་པ་མ་གཅིག་གི་བྱད་མེད་སྤྱོད་མཆེད་དེ། ཨ་མའི་གཅེན་མོའམ་
གཙུང་མོར་བཛོད།
རྩལ། གཤེར་ཁུའི་རིགས་སོགས་ལ་བྱེ་མ་བརྒྱབ་ནས་དཔྱག་དཔྱག་བྱེད་པར་བྱེད། དཔེར་ན། སིལ་
སྒྲིབེར་ནས་ཆམ་བྱལ་རྩལ། རྩ་བུ་དམར་འབྱར་ལ་སྤྲོ་བ་རྩལ་ལྟ་བུལ།
རྩལ་སྒྲོན། ཉམས་ཤོག་གི་སྒྲོན། སྒྲོན་པ་རྩལ་སྒྲོན། ལྷམ་ཤོག་རྩལ་སྒྲོན།
རྩལ། རྩལ་པོ་དང་འབྲ།
རྩལ་པོ། རལ་པོ། རལ་རྩལ། རལ་རྩལ། རྩེད་རྩལ། གོས་སྤྱ་རལ་རྩལ་པོ་སྒྲོན། གོས་རྩལ་པོ་སྒྲོན་
ཞེར་ལག་ཏུ་འཁར་བ་ཐོགས་པ།
རྩལ་བ། རྩལ་པོ་དང་འབྲ།
རྩལ་བྲ། རྩལ་པོ་དང་འབྲ།
རྩལ། [ཨ་མ་དོ་སྐད་]སྤྱེ་མ་སྤྱོད་ནས་གསེར་པོར་མ་འབྱུར་གོང་ལ་བཟེད། རྩལ་དང་དོན་འབྲ།
མེ་མེ་རྟོ། གཉན་ཉན་ནག་པོ་སྤྱམ་བ་སྤྱིལ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྤྱེ། འཕྱི་བྱང་འཆོ་བྱེད་ཀྱི་མས་
མཛད་པའི་འཆི་མེད་རིལ་བུའི་སྤྱོད་པ་བ་ལས། ལྷག་དཔྱེ་ཙོག་འབྲེལ་ཞེས་བྱ་དང་། རྒྱལ་འབྲེལ་
ནག་པོ་སྤྱམ་བ་སྤྱིལ་དང་། མཁེས་རིམས་དུག་ཐབས་ཞེས་བྱ་དང་། མེ་མེ་རྟོ་ཞེས་བྱ་བའི་ནད།
ཆུ་སེར་ནག་པོ་གཉན་གྱི་རྒྱ། སྤྱེག་པར་བྱེད་པ་མེ་ཡི་དབལ། སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་རྒྱུད་གྱིས་བྱེད།
འབྲུག་པའི་སྤྱོད་དང་འཕྱོས་པའི་རྫོངས། རྒྱལ་པའི་གསང་དང་དཔྱེ་བའི་ས། བརྟེན་པའི་གནས་
དང་བཙོས་པའི་ཐབས། རྒྱས་པར་བྲ་མའི་ཞལ་དུ་ཞུས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
མེད། ① མཉན་འབྲུག་བྱེད་དཀའ་བའི་དོན་རྟེ། རྩལ་མེད་པོ། ཞེད་པ་མེད་པོར་བྱུར་ལྟ་བུ། ② རྒྱུད་
བའམ་གཅིག་བུའི་དོན་རྟེ། མི་མེད། པོ་མེད། མོ་མེད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མེད་དེ། ① རྩེན་ནོ། གཟུགས་པོ་དམར་མེད་དེ་བ། ② ཀེར་དེ། མི་གཅིག་མ་གཤིར་མེད་དེར་ལངས་འདུག་
མེད་པོ། ① སྤོགས་མེད་ཁེར་རྒྱུད། པོ་མེད། མོ་མེད། ② གོས་མེད་གཅེར་བྲ། གཟུགས་པོ་དམར་

མེད་། ག་མདོག་སྒོ་མེད་། མི་མེད་ཐོག་ས་མེད།
མེད་པ། མེད་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
མེད་མ་ཉེ་ལན། ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་དུས་མཐུག་ནས་དུས་རབས་བཙུ་ལྔ་
པའི་དུས་འགོའི་བར་གྱི་དབྱིན་པའི་འབྲུང་བརྟན་མཁས་པ་ཏོ་ལྷ་མོ་ཡིས་གསར་ཚུ་མ་བྱས་
པའི་བྱད་མེད་ཀྱི་ག་གཟུགས་སྤང་བརྟན་ཞིག་ཡིན།
མེད་མེད་། མི་སོགས་རྒྱ་མེད་པ་ཁེར་རྒྱུད་།
མེད་ས། མེད་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
མེད་ས་པ། རེངས་པོར་གྱུར་བེན་པ་སྟེ། ཀོ་བ་མེད་ས་པ། ལྷ་གྲུ་ལང་ཤོར་ནས་མེད་ས་པ་ཞེས་ལྷ་གྲུ།
མེད། མ་དང་སྤངས་པ་སོགས་འཇམ་མཉེན་གྱི་ཆ་དང་བྲལ་ནས་གྱོད་རེངས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་མིང་
སྟེ། དེ་ཉུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཇུག་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་
ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མེད་ཅེས་གྱོད་ཞིང་རྩལ་པ་དང་། རེངས་ཤིང་སྤང་བ་སོགས་
ལ་འཐུག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
མེས། ལུས་ཀྱི་སྤངས་རྟོག་སྤང་མཁེགས་པ་ལྷ་གྲུ་སྟེ། སྤངས་པ་མེས་མེ་བ་ཞེས་པ་ལྷ་གྲུ།
མེས་པ། གྱོད་པོ་གྱུར་པའི་བཟླ་ཆིང་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཉུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་
ཀྱིས་མཇུག་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མེས་པ་གྱོད་པོའི་
བཟླ་ཆིང་ཡིན། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
མེས་པོ། སྤང་མཁེགས། ཁྲག་སྤང་མེས་པོ། སྤངས་པ་མེས་མེ།
ཚོག་ས་གདན་དང་ཁ་གདན་འཇག་བྱེད་ཤིང་སྤྱོམ་གྱི་ཡས་མས་གཉིས་ལ་ཡོད་པའི་ཤིང་།
ཚོག་པ། ཞིབ་པའི་ཐོག་ཕྱོགས། སྤང་ཚོག་པ། ལྷར་པ་ཚོག་པ། རྟོ་ཤིང་ཚོག་ཚོག
ཚོག་པོ། ཚོག་པ་དང་འབྲ།
ཚོག་ཚོག་ཚོག་པ་དང་དོན་གཅིག
ཚོག་དུས་བུ་རྒྱུད་དུར་བམེལ་བའི་རྟོག་པོའི་མིང་སྟེ། དེལ་ཚོག་སྤང་ཚོག་ཅེས་པ་ལྷ་གྲུ།
ཚོག་པ། ཆིང་བའམ་ཞིབ་ཞིབ་མེན་པ། སྤང་བས་རྟོག་མ་འདི་ཚོག་པ་འདུག་ལྷར་པ་ཚོག་ཚོག་སྤང་

ཨྲོ་ཨྲོ་ལྷ་ས་ཞི་མོ་རྫོག་པ། ཙམ་པ་ཨྲོ་ཨྲོ་པ།
ཨྲོ་པོ། ཨྲོ་པ་དང་འབྲ།
ཨྲོ་ཞི་བ་ཆ་སྒྲོམ་པ། དངོས་རྒྱུ་གང་ཞིག་དུས་བྱུང་བའི་ཆེ་ཆུང་ཆ་སྒྲོམ་པར་བྱས་པ་ལྟ་བུ།
ཨྲོ་སྲང་། ཞི་མོ་མེན་པའི་འདེགས་ཀྱི།
ཨྲོ་ཨྲོ། ཨྲོ་པ་དང་དོན་གཅིག་
ཨྲོ། རལ་དང་དོན་འབྲ།
ཨྲོ་པ། [ཆིང་]དབྱེལ་པ།
ཀྱ། གོས་ཀྱི་མཐའ་དང་གོང་པ། པད་མ་ཏུ་གོང་།
ཏུ་ཤང་། སྲར་ཀྱི་གར་ཀྱི་སྐད་རིགས་ཆེན་པོ་བཞིའི་ནང་གསེས་རང་བཞིན་ཀྱི་སྐད་དུ་ཁོ་ཤང་།
ལེགས་སྦྱར་ཀྱི་སྐད་དུ་ལྷ་སྦྱོར་ཡ་ཞེས་པ་སྟེ་མཁན་པོའི་སྐད་དོད་ཟུར་ཆག་
ཏུ་ཤང་དགེ་བསྐྱུང་། ཀྱ་ནག་གི་བཙན་པའི་མིང་གྲེ་བྲག་པ་ཞིག་སྐྱེ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཀྱི་
སྟོན་ཙམ་ལ་ཀྱ་ནག་གི་ཙང་དུ་བྱུང་བའི་བཙན་པ་ཞིག་ཀྱན་དུ་རས་ལྷག་ཁྱེར་ནས་སུ་བྱག་ལ་
བསྐྱངས་ཏེ་འཆོ་བ་བསོད་སྟོམས་ལ་བརྟེན་ཐོག་གནས་པེས་མེད་དུ་སྟོད་ཅིང་གཏམ་ཆ་མེད་དུ་
སྦྱ་བ་སྟོན་པའི་བརྒྱལ་ཁྲིམས་ཙན་རང་ཉིད་རྩེ་བཙན་བྱམས་པའི་སྦྱལ་པར་སྦྱ་བ་ཞིག་ཡིན། ཀྱ་
ནག་གི་ནང་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྟོ་འཆོར་པལ་ཆེ་བར་ཏུ་ཤང་གོང་འབྱུང་བའི་སྦྱ་འབྲ་ཞིག་
འབྲི་སྟོལ་ཡོད་པ་དེ་བཙན་པ་འདིའི་འབྲ་བརྟེན་ཡིན་པར་གྲགས།
ཏུ་ཤང་མ་ཏུ་དེ་ལ། ཏུ་ཤང་ནི་ཀྱའི་སྐད་དུ་དགེ་འདུན་བའམ་སྦྱ་པར་ཟེར་བ་དང་། མ་ཏུ་དེ་ལ་ཞེ་ལེགས་
སྦྱར་ཀྱི་སྐད་ཡིན་ཞིང་བོད་སྐད་དུ་ལྷ་ཆེན་པོ་ཞེས་སུ་གྲགས། འདི་ཉིད་དུས་རབས་བདུན་པའི་
ནང་ཀྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་ཕེབས་ཏེ་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་བྱུང་སྟེ་ལ་གནང་བར་གྲགས།
ཏུ་ཤང་མ་ཏུ་ཡ་ན། ཆོས་ཀྱི་ཁྱེ་སྟོང་གྲེ་བཙན་ཀྱི་དུས་སུ་ཀྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་ཡོང་སྟེ་སྟོན་སྟན་
ཞེས་ཅིག་ཙན་པའི་ལུགས་སྟེལ་བ་ལ། དགེ་མི་དགེའི་རྣམ་རྟོག་གང་ཡིན་ཡང་འཁོར་བར་
འཆིང་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཁོ་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་འདོད་མཁན་ཞིག་
ཡིན། འཕྲོ་བཟས་གཙོས་པའི་བོད་པལ་མོ་ཆེ་དེའི་རྩེ་སུ་ལྷགས། ཕྱིས་སུ་སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་

ལ་ལྷོ་ལ་དང་ཚོད་པས་པམ་སྟེ། བཅན་པོས་རྩ་ཤང་གི་འཁྱགས་མི་བྱེད་པའི་བཀའ་བཅད་པས་
རྒྱ་ནག་ཏུ་ལོག
རྩ་ཤང་། ལུ་རམ་གྱི་དྲངས་མའམ་བྱེ་མ་ཀ་པ།
རྩ་ཤང་གི་ལ་དུ། ལུ་རམ་དང་སྤྱང་ཅི་སོགས་མངར་ཆ་བསྟེས་པའི་ཁ་ཟས་རོ་ལྟོ།
རྩ་ཤང་། [རྒྱ]གོང་མ།
རྩྱི་རྒྱལ་བ་རིགས་ལྷ་དང་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་ས་ཐོན་མཆོད། ད་དུང་བོད་ཡིག་དབུ་ཅན་ཡིག་གཟུགས་
ཀྱི་ཆད་འཇལ་བྱེད་ལྟ་བུ་ཡིན། དཔེར་ན། རྩྱི་རབ་སྒོམ་ཆེན་བཞུགས་འབྲུམ་པོ་ཏི་བཅེགས་
འདྲ། [རྩྱི་འབྲིང་མི་ཆེན་ལང་འདྲ། [རྩྱི་ཐ་མ་ཁྱི་ཆེན་རྒྱལ་ཆུགས་སུ་བསྟན་འདྲ། ཞེས་སོ།
རྩྱི་ར་། [ལེགས་། རྩྱི་གི་ཁྲད་གོར་འབོད་པའི་འཁྱགས་།
རྩྱི་གཅིག་ཏུ་འིག་། [ལེགས་། སྟོང་པོར་འིག་པ། ཡོད་ཆད་ཆད་མ་རྩྱི་གཅིག་ཏུ་འིག་པ།
རྩྱི་མཛད། [ལེགས་། ཁོ་པོ་རྩྱི་མཛད།
རྩྱི་དུ་པ། [ལེགས་། སྤྱང་བ་དགུ་འཁྱར་ཏེ་ཐང་སྟོམ་དཀར་ནག་ཁ་གསུམ་གྱི་རྩྱི་མིང་ཞིག
རྩྱི་མཆོ། [ལེགས་། ཆོས་།
རྩྱི་མཐུམ། [ལེགས་། ཆོས་སྤྱོད་སྟེ་བོད་དུ་ཐེབས་ཕྱོད་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་བོད་ཀྱི་སྤྲ་ལ་ནས་
གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན།
རྩྱི་རྩི་ཀ་རྩྱི་ཏི་ཀ་དང་གཅིག
རྩྱི་ཏི་ཀ་ [ལེགས་།]གཏད་རབས་ལྷ་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་དབང་བཅོམ་པ་ཞིག
རྩྱི་མདའ་དཔོན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༤༢༡ལོའི་ཡས་མས་སུ་ལྷ་གྲུབ་ཀྱིས་
ཐུག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་པད་མ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩྱི་ཕུ་དཔོན། རྩྱི་ཕུ་དཔོན་ཐུབ་བསྟན་དགེ་ལེགས་གཏེར་མཛོད་སྤྱིང་དང་། མཁར་མདའ་དཔོན། ཐུ་
གུ་དཔོན་ཞེས་སུ་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༤ལོར་རྩྱི་དཔོན་
འིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་གིས་གསར་བཏབ་མཛད། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱུ་པ་ཡིན།

ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྒྱ་བོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཟླ་ག་ བུད་མེད་ཀྱི་རྟགས།
ཟླ་ག་སྒྲིག་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཏེ། བུད་བཞི་བཅོམ་ཞིང་ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་བྱུག་དང་ལྷན་པ།
སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་ལས་འདས་པའི་སངས་རྒྱུ་སྤྱིའི་མཆོག་།
ཟླ་དྲུག་ ཨ་ཀྱ་རིན་པོ་ཆེ་དབྱངས་ཅན་དགའ་བའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཟླ་བཀོལ་
ལས། ཟླ་དྲུག་ཟེར་བ་རྒྱ་གར་སྐད་ཡིན་པ་དང་བོད་སྐད་དུ་བྲ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས།
ཟླ་ལྔ་པ། ལེགས་སྐྱར་སྐད་ཀྱི་དུག་མོ་ཉུང་གི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན།
བཟང་པོའི་ནུས་ཞེས་འགྲུར་བར་དཔལ་སྤྲད་སེའི་ཉུང་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་མཛད་པའི་མདོན་
བཛོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་སྟོ་བརྒྱ་འབྲེད་པའི་ལྗེ་མིག་ལས་གསུངས།
ཟླ་རྒྱ་ འདི་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་རྒྱ་ས་པ་ཞེས་བྲ་ཞིང་། ༡ སྤྲན་དག་གི་འབྲེལ་བ་མང་པོར་མིའི་ཆེ་
ལོ་ཉི་ཁྱི་པའི་དུས་སུ་བྱང་སྟོང་རྒྱ་ས་པས་བཅུམས་པའི་སྤྲན་དག་གི་བསྐྱར་བཅོས་ཟླ་རྒྱ་ཞེས་
ཆོགས་བདག་གིས་ཡིག་མཁན་བྱས་ནས་བཅུམས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད་ལ། ༢ བྱང་པར་
འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་འབྲེལ་བར་སྤྲད་འཆོང་མ་ཀ་གི་མཛེས་དགས་བྱང་སྟོང་རྒྱ་ས་པ་ཡང་ཞིང་
ལས་བསྐུལ་བར་བཤད། ༣ སྤྲན་དག་མེ་ལོང་ནང་། སྐྱ་བསེང་བྱ་ལྷ་དག་གི་ནི། ཞེས་པའི་ཐད་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་འགའ་ཞིག་ཉུ་རྒྱལ་པོ་ཡུལ་འཁོར་སྤྲད་དང་། སྐྱ་བསེང་དང་། རྩོ་ལྷན་ཞེས་བྲ་བ་
གསུམ་ཀྱི་པ་བྱང་སྟོང་རྒྱ་ས་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་གསུམ་པོ་མ་མི་གཅིག་པའི་སྤྲན་ཡིན་པར་
བཤད་པ་བཅས། དེ་གསུམ་ཀ་བྱང་སྟོང་རྒྱ་ས་པ་ཞེས་པའི་མིང་འབྲུ་ཡང་དོན་མི་གཅིག་པ་ཡིན་
ནས། གསུམ་ཀ་གཅིག་ཡིན་དབྱེ་བ་གསལ་པོར་འབྲེད་པ་མ་མཐོང་བས་བརྟག་
ཟླ་རྒྱའི་རྣམ་སྤྲང་། ཟླ་རྒྱ་ཞེས་པ་ག་དང་རྣམ་སྤྲང་ཞེས་འི་ཆེན་ཀྱི་མིང་ལ་འཇུག་པས་པག་བྱན་
ཀྱི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། དཔལ་སྤྲངས་དཔོན་ཀམ་བསྐྱན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཟླ་རྒྱའི་རྣམ་སྤྲང་ནི། ཟླ་རྒྱ་ཞེས་ལེགས་སྐྱར་ཀྱི་སྐད་
དེ། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། མཁན་འགྲོ་ཞེས་འགྲུར་བས་པག་ལ་འཇུག་པ་དང་། རྣམ་སྤྲང་ཞེས་
འི་རྒྱ་སོགས་བུད་ཅི་ལྟ་རིགས་ལྟ་དང་སྐྱར་སྐབས་རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་ཀྱི་བུད་ཅི་འི་ཆེན་

ཡིན་པས་དེའི་གཤམ་མིང་སྟེ། སྐལ་པའི་བུ་ན་ནོ།

རྩ་རྩ་རྩ་གསེར་ཅན། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་ལས་ཤར་ལུས་འཕགས་སྤིང་ན་བཞུགས་པའི་
གནས་བརྟན་ཞིག

རྩ་ལུ། ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་དོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་སུ་རྩ་སྟེ་ཀ་ཞེས་ཟེར་བས་དེ་བྱུར་ཆག་བ་སྟེ།
ཐོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་འཆེ་བྱེད་ཅེས་འབྱུར་བར་དཔལ་སྦྱངས་སི་ཏུ་བསྐྱར་པའི་ཉིན་བྱེད་
ཀྱིས་མཛད་པའི་མཛོད་བཛོད་འཆེ་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་སྟོ་བརྒྱ་འབྲེད་པའི་
ལྟེ་མིག་ལས་གསུངས།

རྩ་ཀྱི་འཕགས་བ་རྩ་ཀྱི་ཞེས་བ་བལ་ཡུལ་གྱི་སྦྱ་རྟེན་ཞིག

སོ་ལ། ཐོད།

རྩ་མ་ར། བྱང་བའི་མིང་ཡིན་ཏེ། སྐད་དོད་ལྟར་ན་འཁོར་སྟོག་གས་འཁོར་འགོ་ཞེས་པའོ།

ཐིང་ཀ་ར། གསེར་གྱི་སྤྱི་སྒྲགས་ཀྱི་མིང་།

ཐིམྱི་རི་རྩི། ལྟ་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

རྩ་ཏ་ཀེ་ར། ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་འབྲི་མོག་གི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། ཐོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་
ན། འབྱུར་པའི་ཁྲག་ཅེས་འབྱུར་བར་དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱར་འཛིན་བུན་ཆོགས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་འབྲི་མོག་ཤེད་ལས་གསུངས།

རྩ། དཐིན་ཡིག་ནང་གི་[F]རྩ་གདངས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་གསར་དུ་བཅོས་བ་ཞིག་ཡིན།

རྩ་རན་སི། France ཡོ་རོབ་སྤིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་ཆེ་ཤོས་གས་ཤིག་གི་མིང་།

རྩ་ཡུང་འབྲ་བརྟན་རི་མོ། ཞེས་པ་ནི་གནའ་བོའི་ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེ་ཀྱི་ཡང་ཆོན་གྱིས་རི་མོ་འབྲི་བའི་ལག་
ཅལ་སྦྱད་ནས་བྲིས་པའི་མིང་འབྲ་བརྟན་ཞིག་ཡིན། རི་མོ་དེ་རྩ་ཡུང་སྟོ་ལྷང་ཁུལ་ནས་ཐོན་པར་
བརྟན་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས་པ་ཡིན།

རྩ་རྩ་ཆེ། ཆེན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་གྲགས་ཅན་གྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་ནི་རི་མོ་དང་
ཡིག་གཞུགས་འབྲི་ཅལ་ལ་མཁས་ཤིང་། ལྷན་གྲགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཅན་མིང་མཁས་པ་
བརྒྱད་ཀྱི་གས་ཡིན། ཁོང་གི་རི་མོའི་བྲད་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི་དཔྱིད་ཉམས་ལྷན་པའི་ཡུལ་སྟོངས་

དང་། དཔེན་ཞིང་ཉམས་དགའ་བའི་ཡུལ་སྡོངས་ཀྱི་ཉམས་འགྱུར་སྤུང་སྤུང་ཆོག་པ་པོ་ཡོད།
རྒྱ་ཏུ་ཁུལ་ཉེ་མིའི་གྲགས་ཅན་གྱི་རི་མོ་མཁས་པ་དང་ལོ་ཁེ་ལུགས་ཀྱི་གཟབ་མཆོར་སྤུས་
པའི་འདྲ་བརྒྱན་རི་མོའི་སྒོལ་བཏོད་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་ལོན་ཏན་དུ་སྤེལ་སྤྲོད་པའི་
འདྲ་བའི་གི་རི་མོའི་དགེ་ཆུན་ཆེན་མོར་གྲགས་ཞུས་ལྟར་ཐེབས་ཏེ་ཐུགས་འགན་བཞེས། ཁོང་གི་རི་
མོས་དཔྱིན་རི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རི་མོར་ལུགས་ཀྱི་ཆུན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཏེ་རི་མོའི་སྤྱི་ཚུལ་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་
པོ་བྱུང་། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བརྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་སྤེལ་སྤྲོད་ལུགས་པའི་སྤྱི་བ་གྲོན་པའི་མི་ཞེས་པ་སོགས་ཡོད།
སྤྱི་ཚེ་མོ། ཉེ་ཏོང་གི་པང་ལེབ་ཐོག་ཏུ་བྱིས་པའི་ཡུལ་སྒོལ་གོ་མས་གཤེས་མཆོན་པའི་རི་མོའི་གྲས་ཤིག་
ཡིན། སྤྱི་ཚེ་ཞེས་པའི་ནང་དོན་ནི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་དོན་ཡིན། རི་མོ་དེ་རིགས་ཀྱི་བརྗོད་བྲལ་ཚོ་བོ་ནི་
གྲོང་མིའི་བརྗོད་སྐད་མས་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་བཀའ་ཐེབས། ཡུལ་སྒོལ་མཆོན་པའི་རི་མོ་བྱིས་ཡོད། དེའི་བཟོ་
དཔྱིལ་སྤེལ་བའི་ལ་ཆོན་མདངས་ཏར་ཤས་ཆེ་བས་རྒྱན་སྤྱོད་ཀྱི་པན་འབྲས་ཆེན་པོ་ལྟན་ཡོད།
རྒྱར་ཐའི། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་ནས་དགའའི་བར་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱ་རན་མིའི་འབྲས་བརྒྱན་
མཁས་པ་མུ་ཏུང་གིས་བཟོས་པའི་མིའི་ལུས་པོ་ཕྱིལ་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱང་བརྒྱན་ཞིག་ཡིན།
ཟ། དཔྱིན་ཡིག་ནང་གི་[V]སྒྲ་གདངས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་གསར་དུ་བཟོས་པ་ཞིག་ཡིན།
ཟ་ཏི་ཁན། Vatican འཛམ་བུ་སྤྱི་དབྱེད་འདིར་རང་དབང་རང་བཙན་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ས་རྒྱ་
ཆུང་ཤོས་ཤིག་རེད། དེ་ནི་དཔྱིན་ཏེ་ལིའི་རྒྱལ་ས་རོམ་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྤོ་བྱུ་བ་སྤོགས་དེར་ཡོད་
ཅིང་། རྒྱ་ཁྱིམ་སྤྱི་ལེ་གྲུབ་བཞིན་མ་0.44 ཡོད་པ་དང་། དེའི་ནང་དུ་སན་པོ་ཉེའི་སྤྱུ་ཁང་དང་། སན་
པོ་ཉེ་སྤྱུ་ཁང་། ཟ་ཏི་ཁན་པོ་བྱང་། ཟ་ཏི་ཁན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རིག་རྟེན་ཁང་བཅས་འདུས་ཡོད།
ཟ་ཏི་ཁན་པོ་བྱང་གི་རི་མོ་ཁང་། ཡོ་རོལ་གྱི་རི་མོ་ཁང་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་རོ་མའི་རྒྱན་ཏི་
ཀང་གི་ཕྱིར་ཏུ་སྤོ་པོ་བྱང་དུ་བསྐྱུན་ཡོད། རི་མོ་ཁང་དེའི་ནང་ལ་རིག་རྩལ་བསྐྱར་དར་དུས་ཀྱི་
རི་མོ་མཁས་ཅན་རྒྱ་རྒྱུ་མཁས་ཅན་མང་པོ་ཉར་ཆགས་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་
རྒྱུ་ཀྱི་ཐུག་སོར་ལས་ཐོན་པའི་རྩ་ཆེའི་ལྷེ་བས་རིས་ཡོད་པར་བརྟེན་འཛམ་བུ་སྤྱི་དབྱེད་སྤོག་སྤོག་
གྲགས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད།

༼ཨ༽

ཨ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་སྐུ་ཅུ་པ་འཇམ། ལ་ལས་དབྱངས་གསལ་གཉིས་ཆོད་ཀྱི་ཡི་གེར་འདོད་པ་
འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྐྱེ་གནས་མགིན་པ་དང་། བྱེད་པ་མགིན་པ་སྟེ་ཅ་དང་སྐྱར་བ། ཉང་གི་
ཚུལ་པ་མགིན་པ་བཅུ་མ་བ། བྱིའི་ཚུལ་པ་སྟོག་ཆེན་སྐྱ་ལྷན། ① གང་ཟག་གི་མིང་འགའི་སྟོན་དུ་
བཅུག་ནས་སྟོང་ཉེ་བའི་དོན་སྟོན་པའི་ཆོག་སྟོགས་ཤིག་ཨ་ལ། ཨ་མ། ཨ་ཁ། ཨ་ཁ། ཨ་ཁ། ཨ་ཁ། ཨ་ཁ།
② མིང་འགའི་སྟོན་དུ་བཅུག་ན་སེམས་ཀྱི་ཆོར་བ་དག་པོ་ཞིག་བྱིར་མཛོན་ཐུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་
སྟོགས་ཤིག་ཨ་ཁ་ཁ། ཨ་ཁ་ཁ། ཨ་ཁ་ཁ། ཨ་ཁ་ཁ། ཨ་ཁ་ཁ། ཨ་ཁ་ཁ། ③ [ཡུལ་]ཨང་སྐྱ་ཟུར་
ཆག་པ་ཞིག་སྟེ། ཆོག་འགའི་མཐུག་དུ་བཅུག་ནས་སྐྱལ་ཆོག་སྟོན་རོགས་བྱེད་པའི་ཆོག་སྟོགས་
ཤིག་དེ་འདྲ་མ་བྱེད་ཨ། མཐོགས་པོ་མེབས་ཨ། དཔེ་ཆ་ལྟོས་ཨ། ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།

ཨ་ཀོར། བྱད་མེད་ཀྱི་རྩ་རྒྱན། གསེར་ཀྱི་ཨ་ཀོར་བྱད་མེད་ཀྱི་རྩ་བ་ལ་བཏགས་པ།

ཨ་རྩ་ཤི། [ཡིགས་]ཉི་མ་ཤིང་།

ཨ་སྐོང་སྐགས་ཁང་། དགོན་འདི་དུས་ནམ་དང་ལྷ་མ་སྐུས་བཏབ་མ་གསལ། སྐབ་མཐའ་རྟེན་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཀ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ཀྱ་ཁ་བ། ཁམས་རྒྱལ་རིང་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་ཀྱལ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་གི་
དཔོན་དཔོན་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

ཨ་ཀྱ་རི་ཁོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་༡༧༤༩ལོར་ཨ་ཀྱ་ཞབས་བྱང་སྤྱིན་པ་རྒྱ་
མཆོས་བྲག་བཏབ།

སྐབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན། རྗེ་འདི་རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ལྷ་གསུམ་གྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༠ལོར་སྐུ་
འཁུངས། སྐུ་གཞོན་ཅུའི་དུས་ནས་སྐུ་འབྲུམ་བྲུམ་ས་པ་གླིང་དུ་ཆོས་གྲུབ་ཞུགས་ཏེ་གཞུང་ཆེན་
བཀའ་པོད་ལྟར་གསལ་སྤྱོད་གནང་ནས་དཀའ་བཅུའི་གྲ་སྒྲོར་མཛད། རྗེ་འཇིགས་མེད་འཕྲིན་
ལས་རྒྱ་མཆོའི་བྱང་ནས་ཆོས་བཀའ་མང་དུ་གསལ། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བཞི་ནས་ཉེར་བྱུག་བར་རྗེ་
འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཆོ་སྐུ་འབྲུམ་དུ་གདན་བྱངས་ཏེ་ལམ་རིམ་གསལ། པཌ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་
ཀྱི་ཉི་མའི་བྱང་ལས་དུས་འཁོར་རྒྱལ་མཆོན་དཀྱིལ་འཁོར་སྟེང་ནས་དབང་ཆེན་གསལ། དགྲུང་
ལོ་ཉེར་བདུན་ལོར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཤད་ལུང་ཟེན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་
བཤད་པའི་ཟེན་ཐོ་རགས་བསྐྱུས་ཅམ་བཞུགས་སྐུ་ལེངས་གསལ་པའི་སྐུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཀའ་
རྩིས་པོད་འཕྲིང་གཉིས་ཅམ་མཛད། སྐུ་ཆེའི་སྐུད་ཀྱི་མཛད་པ་མི་གསལ།

ཨ་ཁུ་ཡོངས་འཇིན་ཆོ་བཟང་དོན་གྲུབ། རྗེ་འདི་ནི་མདོ་སྐད་ཐུག་རྟོ་ཐང་ཨ་ཁུ་སྤེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་
དུ་ཡབ་ལོ་ལོ་དང་ཡུམ་འབབ་ཀོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷ་གསུམ་སྤེལ་སྤྱི་
ལོ་༡༧༡༠ལོར་སྐུ་འཁུངས་དགྲུང་ལོ་བདུན་ལ་ལྷ་རི་ཆོ་བཟང་འབྲུང་གནས་ཀྱི་བྱང་དུ་རབ་བྱུང་
བསྐྱུབས། མཆོན་ཆོ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཏུ་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བཙུ་བ་བྱ་བྱུང་དགོན་དུ་ཆོས་
ཞུགས་མཛད་དེ་ཤིང་བཟང་པེ་རྩི་ཉ་ཆོ་བཟང་དར་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་སྐུ་དཔོན་དུ་བསྟེན་ནས་ཆོས་
བཀའ་མང་དུ་གསལ། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བདུན་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་པའི་མེ་ཁྱི་
སྤྱི་ལོ་༡༧༢༢ལོར་དབུས་སུ་ཐེབས་ནས་འབྲས་སྐྱུངས་སྒྲོ་མང་གྲུ་ཆང་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད།
གཞུང་ཆེན་པོར་སློབ་གཉེར་གནང་། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ཐོག་པཌ་ཆེན་དབལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་བྱང་དུ་བསྟེན་རྗེ་གསལ་བསྐྱུབས། དགྲུང་ལོ་ཐོ་གཉིས་ལ་གྲ་སྒྲོར་མཛད། སུམ་རྟགས་རྩིས་
རྒྱུ་རྟག་སོགས་ལའང་མཁས་པར་གྲགས་པས་མཆོན་དབྱངས་ཅན་དགའ་བའི་སྐོ་གྲོས་སུ་
གསོལ། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་བྱ་བརྒྱད་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་ལག་སྤྱི་ལོ་
༡༧༣༧ལོར་སྐུ་གཤེགས།

ཨ་ཁུང་། སྐར་བཤད་ཀྱི་གཏམ་དེ་ཅིད་མོ་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་ཆིག་ཨ་ཁུང་དགོངས་པ་མ་འཆོམས་
སྐུ་ཅིད་ཞུས་པ་ཡིན།

ཨ་ཁྱ། [ཡུལ]རྒྱ་སྤྱིམ་བྱེད་ཀྱི་འཕང་ལོའི་ཅེའི་ལྷགས་ཀྱ།

ཨ་ཁྱོག་པ་ཁྱོག [ཡུལ]བྱང་པོ་མིན་པ། ལས་ཀ་བྱེད་སྐྱད་ས་ཨ་ཁྱོག་པ་ཁྱོག སྐད་ཆ་ཨ་ཁྱོག་པ་ཁྱོག
འབྲོ་ལམ་ཨ་ཁྱོག་པ་ཁྱོག

ཨ་ཁྱད། ལྷམ་རྟོག་ལ་སྒྲན་པའི་ཀོ་ཁྱད་རྟེན་པའམ། རྟོག་པ་རྟེན་པ།

ཨ་ཁྱན་ཐོའོ་བྲག་ཕྱག ཅེས་པ་ནི་རྒྱ་གར་གནའ་བོའི་དུས་དཀྱིལ་སྐབས་སུ་བསྐྱུན་པའི་ནང་བསྐྱུན་
གྱི་ཨར་སྐྱུན་དང་། བཀོས་དཀོལ། རི་མོའི་སྐྱ་ཅལ་བཅས་ཀྱི་རྩོར་མཛོད་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།
དེ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་མོང་མའི་ཤོང་ཁྱེད་ཀྱི་བྱང་ཤར་ཕྱོགས་སུ་གནས་ཡོད།

ཨ་ཁྱན་ཐོའོ་བྲག་ཕྱག་གི་ལྗེ་བས་རེས། ཞེས་པ་ནི་འབགས་ཡུལ་གྱི་མེད་མའི་ཤོང་ཆོའི་བྱང་ཤར་རོས་
སུ་གནས་པའི་འཛམ་གླིང་ཐོག་སྐྱུན་བྲགས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ནང་བསྐྱུན་སྐྱ་ཅལ་གྱི་རྩོར་མཛོད་ཅིག་
ཡིན། དེར་ཁྱོན་བསྐྱོམས་བྲག་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ཅད་ལྷུ་ཡོད་པ་དང་། བྲག་ཕྱག་དེ་ཆོའི་ནང་གི་སྐྱ་ཅལ་
དངོས་བོའི་ཐང་ལ་ཨར་སྐྱུན་གྱི་སྐྱ་ཅལ་རི་མོའི་སྐྱ་ཅལ་བཅས་ཁག་གསུམ་ལ་དབྱེ་ཡོད་པའོ།

ཨ་ཁྱོང་། བོད་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་མེ་ཁྲི་༤༧༠༠ཡན་གྱི་གཡའ་རི་དང་རྩ་འངས་ཀུན་ལ་ཡོད། ལོ་མང་
སྤྱི་བའི་སྤྱི་རིགས། ངར་པ་སྤྱག་པོ་སྤྱ་ཞིང་མཁེགས་ལ་ཁྱོང་བའི་ཡལ་ག་ཅན། མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་
0.1~0.2 རྟེ་མཐུ་བ་གང་ཡན་མན་ཅམ་ཟེན། ལོ་མ་སྤྱི་ལྡང་ཉག་ཆེན་ཅན་སྤྱི་སེམ་སྤྱངས་
པའི་ལོ་རྒྱུང་པལ་ཆེར་ཁ་སྤྱོད་དུ་སྤྱེ་བ་དང་། མོ་མའི་གསེབ་དུ་ཆུའི་ཟེགས་མ་ཆགས་པ། མེ་
ཏོག་སྤྱག་སེམ་གེ་སར་སེར་སྤྱ་ཅན་ཞིབ་མོ་མིག་གིས་སོད་ཅམ་འདོགས་པ་ཅན། འཕྲུངས་
དཔེར། མོ་སྤྱན་རྒྱལ་པོ་ཨ་ཁྱོང་ནི། བྱང་གི་རི་ལ་སྤྱེ་བ་ཡིན། ལོ་མ་སྤྱི་སེམ་ཉག་ག་ཅན། ཁྱོང་
བུ་སྤྱི་ཤིང་ནག་པོ་འབྲ། ཁབ་དུད་ཅི་ཟེམ་པ་སྤྱུམ་གྱིས་བརྒྱན། བྱང་ཁོག་སྤྱོད་དུ་རྒྱག་བསགས་
ན། ཁྱོེབས་པའི་སྤྱོར་བ་བསྐྱུན་པ་ལ། འདི་ནི་བདུད་ཅི་ལྟ་བུའོ། ཞེས་དང་། གཡའ་ཨ་ཁྱོང་
ཞེས་བོད་ཀྱི་སྤྱན་པ་ཡོངས་ཀྱིས་ངོས་འཛིན་གཅིག་མཐུན་ཡིན།

ཨ་ཁྱོང་དཀར་པོ། རྩ་སྤྱང་འཕྲེས་པའི་སར་སྤྱེས་པའི་རྩའི་ཁྱད་འབྲ་བ་ཡུལ་མིས་དེ་ལ་གོང་མོ་སྤྱོ་སྤོ་
ཟེར་བ་དེ་ཡིན། ཨ་ཁྱོང་རིགས་འདི་དག་ཐང་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རང་གསེས་སུ་མཁན་པ་
ཨ་ཁྱོང་དང་། ལྷ་ཨ་ཁྱོང་། ཤིང་ཨ་ཁྱོང་བཅས་རིགས་གསུམ་མཆིས། རོ་མངར་ལ་སྤྱར་ཞིང་

ཁ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་སྒོ་ཆད་དང་། གེ་ཆད། འོལ་གོང་གི་ཆད་བ་བཅས་ལ་པན།
ཨ་སྒྲིང་རྒྱ་དགོན། མིང་གཞན་དུ་མདོ་སྒགས་བཤད་སྒྲུབ་སྤྱིང་ཟེད། རབ་བྱུང་དུག་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་
ལོ་༡༣༤༧ལོར་འཁྲིན་ལས་རྣམས་རྒྱལ་གྱིས་བྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མགོ་
ལོག་པོད་རིགས་རང་སྒྲིང་ཁུལ་པད་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་དགར་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༧ལོར་སྒྲགས་མཐུད་སྤྱི་མཛོད་
རྒྱལ་པས་བྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དགར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྒྲིང་
ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་དགྱིགས། ཤིང་གཏུང་མ་དུམ་བྱར་གཏུབ་པའི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། གཏུང་མ་གཅིག་གོས་ཨ་
དགྱིགས་ལྷ་གས་བ་ཡིན་ལྟ་བུ།
ཨ་ཁ། ཡིད་པམ་བ་དང་ཉང་སང་བ་སྟོན་པའི་སྤྱི་ཞིག་ཨ་ཁ། ག་འབྲ་འདུག་ཨ་ཁ། དེ་ག་རང་ཡིན་
བ་ཟེད། ཨ་ཁ། གྱིས་བ་རྟ་ཐོག་ནས་སྤྱང་ལ་ཁད་ཅིག་བྱས། ལྟ་བུ།
ཨ་ཁ་ཁ། ① སེམས་པམ་པའི་ཆིག་ཨ་ཁ་ཁ་པངས་བ་ལ། ② འཁྲིད་བ་སྤྱིས་པའི་ཆིག་ནོར་འཁུལ་
དེ་འབྲ་བྱུང་བ་ཨ་ཁ་ཁ་འབྲིག་མ་པོད།
ཨ་ཁ། པའི་སྤྱན་རྒྱ། ཨ་ཁ་ཆན་བ། ཨ་ཁ་གཞོན་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁ་པོ་དང་། པ་ཡི་སྤྱན་རྒྱའོ།
ཨ་ཁ་སྟོན་ཐག [ཡུལ]སྟོན་ཆགས་སྟོན།
ཨ་ཁ་སྟོན་ཤིང་བྱག་བ། ལྷ་མོ་འཁྲབ་པའི་དཀྱིལ་དུ་འཇུགས་པའི་ཤིང་ཞིག་
ཨ་ཁུང་དག་དབང་མཐུན་རབ། རྩེ་འདི་ནི་ཨ་ཁུང་དུང་རམས་བ་མཁས་མཆོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱལ་སྤྱི་
ཡིན། སྤྱི་གཞོན་བུའི་དུས་སུ་གྲུབ་ཆེན་དག་དབང་སྒོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་། ར་ཆོད་ནས་
མཁའ་སངས་ལ། མཁན་ཆེན་དུང་ཡིག་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་སོགས་མཁས་གྲུབ་དམ་པ་མང་པོ་
སྒོལ་དཔོན་དུ་བསྟན་ནས་མདོ་སྒགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་སྤྱི་དང་། ཁུང་བར་དུ་སྤུམ་ཉགས། ལྷ་
དག་སྤེལ་སྤྱོད་སོགས་ལ་མཁས་པའི་ཡང་ཅེར་སོན། དེས་བ་དག་དབང་མེ་མས་རྒྱ་བ་མཆོག་
གིས་རྩེ་འདི་ལས་སྤྱན་དག་སྤྱངས་བཅོན་མཛད། མདོ་སྤྱད་ཁ་གྲུ་ཆོ་དུག་གི་ཨ་ཁུང་སྟོན་གྲུ་
ཐར་བ་སྤྱིང་བྱག་བཏབ། རྩེ་གང་གི་སྒོ་བ་དཔོན་དང་སྒོལ་མའི་ཆོགས་ལ་བསྟམས་ན་རབ་བྱུང་

བརྩ་གསུམ་པར་བྱང་བའི་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན།

ཨ་ཁྲད། ལྷམ་རྟིང་པ་རྩལ་པོའི་མིང། ཨ་ཁྲད་འདི་ཅིང་རྒྱ་བྱས་ན་ད་རུང་ཉིན་ཤས་གྲོན་ལོ་ས་རེད་ལྟ་བུ།
ཨ་ཁྲོ་དར་རྒྱས་དགོན། མིང་གཞན་སྤྱི་ཨ་ཁྲོ་བཤད་རྒྱུ་བ་དར་རྒྱས་དགོན་ཟེད། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་
ལུགས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༠ལོར་སྤྱི་ཨ་གཉན་དམ་པའི་ལུང་བཞིན། གི་ཉམ་ནམ་མཁའ་ལེགས་
བས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་པོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་ཡུལ་ཤུལ་
རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ག་མ། ཡག་པོ་མེད་པའམ་པན་ཐོགས་མེད་པའི་མི་དང་དངོས་པོར་བཏགས་པའི་དན་མིང་ཞིག་
མེད་ཅེ་ཨ་ག་མ་ཞིག་རེད། ཏག་པར་རྩོན་ལའ་ཀྱིན་འདུག་ལྟ་བུ།

ཨ་ག་བྱ། བཤད་རྒྱུད་ལས་ཨ་ག་བྱ་ཡིས་སྦྱིང་སྟོག་ཆ་བ་སེལ། ཞེས་པ་ཨར་སྤྱུང་དང་། ཨར་ནག་ཨ་ག་
གོ་སྦྱོང་དམ་ཨར་དམར་གསུམ་གྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཐལ་བའི་སྦྱིང་པོད་དང་། དེ་
ཞེས་ལྟོན་པ། འདབ་བྱང་ཅན། ཉགས་ཀྱི་ཅན་དན། མི་བདག་དགལ། མཛེས་སྦྱིན་བྱེད་བཅས་སོ།
ཨ་ག་བྱ་ནག་པོ། ཨ་ག་བྱའི་རིགས་མདོག་ནག་ཤས་ཆེ་བ་ཞིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ། ལྷ་རྩེས་སྦྱོམས།
རྩས་པས་སྦྱིང་དང་། སྟོག་རྩའི་ནད་ལ་མཆོག་ཏུ་བསྟགས།

ཨ་ག་ད། ཨ་ག་བྱའི་བསྟུས་ཆོག

ཨ་གར་འབའ་ཞིག་ཨ་གར་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་ཨ་སྤྱའི་མིང་དུ་བཞེད་པར་ཞིག་དང་། ཨ་གར་
བྱ་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་གཉིས་མཆིས་ཏེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་
ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དེ་མེད་ཤེས་བྱེད་ལས། ཨ་ག་བྱ་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྩང་ཟད་ལྟེ་
ལ་སྟུག་པ་སྦྱིན་རྒྱ་ནང་ནས་ཤངས་ལ་སྐྱམས་པ་འབྱུང་བའི་ཤེས་ཏུ་ཞེས་པ་དེ་ལ་ཨ་གར་འབའ་
ཞིག་ཟེད། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྟེ་དགེ་བྱུང་འཆོ་བ་གྲུ་བཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྟན་གྱི་བརྟ་
བསྟུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་སྟོགས་ལ་མཁྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། ཨ་གར་འབའ་ཞིག་
ནི། མདོ་ལས། ཨ་གར་འབའ་ཞིག་གི་དུ་བས་བདུག་པར་བྱའོ། ཞེས་པ་དེའི་འབའ་ཞིག་ནི་ཁོ་
ནའི་དོན་ཡིན་པས་བོད་མ་གོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཨ་གར་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་ཨ་སྤྱའི་མིང་དུ་
བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་། འངས་དབྱངས་མཁྱེན་བཅེས་མཛད་པའི་སྟན་མིང་དང་དངོས་འཛིན་གྱི་

སྒོར་བདུད་ཅིའི་ཐེགས་མ་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་ཤིང་། དེར་སང་ཕྱག་རྒྱུན་དུ་ཨ་
སྒྲིའི་རིགས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་འདུག་པས་སྤྲད་དེ་བྱོན་ཅིག
ཨ་གར་དམར་པོ། ཨ་གར་གོ་སྟོད་ཀྱང་ཟེར། བོད་ཀྱི་རོང་ཆེན་ཕྱོགས་མང་ཆེ་བ་སྟེ། ར་ཡུལ་དང་།
བདེ་ཆེན། རྒྱལ་རོང་སོགས་སུ་སྟེ། ཤིང་སྤྱང་གི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་༥༥ ཙམ་ཟེན། ལོ་མ་མཐུག་
འཇམ་ཆེ་བ་རེས་མོས་སྟེ་བ། མེ་ཉོག་ལྡང་སྤྲའམ་སེར་སྤྱ་ཆུང་དུ། འབྲས་བུ་རིལ་མོ་འདོགས་
བ་ཞིག་ཡིན། སྤན་དུ་སྤྱང་བྱ་ནི་སྤོང་བོ་སྟེ། ཤིང་རྒྱ་སྤལ་འཕོལ་བ། མདོག་དམར་སྤྲའམ་སེར་
སྤྱ་དམར་ཉམས་ཅན། ཁྱི་རང་ཞིམ་པོ་འཐུལ་བ། མིང་གཞན་དུ་རྟ་དུ། གོ་སྟོད་མ་དང་། ཨ་གར་
གོ་སྟོད། ཨ་དམར། ལོ་ཉ་ཀྱི་མ་རྩ་ཞེས་དམར་པོ་སྤྲིན་སྟེ། གཞུ་ཀླུ་ཞེས་ཁྱིའི་ཤིང་དང་། སི་
ཏ་ཅ་རྩ་ཞེས་ཅན་དན་སེར་པོ། བ་ན་ཅ་རྩ་ཞེས་ཅན་དམར་སོགས་ཟེར། རོ་བུ་ས། རོ་ཁ་ལ་
ཆ་བ། ལྷ་རྩེས་བསིལ་ལ་སྟོ་མས། ལུས་པས་སྟིང་དང་སྟོག་ཅར་ལྷགས་པའི་ཆད་བ་དང་།
དམར་པོས་ཁྱད་པར་རྒྱང་ལྡན་ཆད་བ་སེལ། དྲང་སྟོང་ལུབ་བས། ལྷེ་སྤུམ་བསིལ་བའི་ཨ་གར་
རིགས་གསུམ་ཞེས་གསུངས། ཤེལ་ཐེང་དུ། ལྷེ་བ་ཨ་སྤྱ། སྤུམ་བ་ཨ་ནག་བསིལ་བ་ཨ་དམར་
ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ།

ཨ་གར་གསུམ། ཨར་སྤྱ་དང་། ཨར་ནག་ཨར་དམར་གསུམ་གྱི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་
བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཤེལ་ཐེང་བསྐྱས་དོན་གསལ་བཀྲོལ་ལས།
ཨ་གར་རིགས་གསུམ་བཟོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ།

ཨ་རྒ། ཁང་པའི་ནང་དང་། སྟོ་ནང་སོགས་ལ་ས་དམ་ཅི་ཆན་ལྷག་ཅིང་བཅག་བཅག་བྱས་ཟེན་བ་
དང་སྤ་མཁའིགས་ཅན་དུ་སྤྱར་ཏེ། ཐལ་བ་མེད་པའམ་མི་འངས་བ་གཅོད་མར་ཆགས་ཐུབ།

ཨ་རྒ་བརྟུངས། ཨ་རྒ་དང་འབྲ།

ཨ་རྒྱབ། ལུས་སྟོད་ཀྱི་རྒྱབ་རོས་ཀྱི་མིང་། ཨ་རྒྱབ་ལ་ཁྱར་པོ་ཁྱར་ནས་ལྷ་སར་ཕྱིན་པ་ཡིན། ལྷག་
ལུགས་མཐོ་བས་ཨ་རྒྱབ་གཟེར་ཞིང་འདུག་ལྟ་བུ།

ཨ་སྟོད། [སྟེ་དགེ]དགུན་དུས་འབྲེ་གཡག་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པོར་བཏང་བའི་ལྷེ་བ་གང་ལྷགས་
གིས་འབྲུགས་ནས་རྟོག་རྟོག་སྤོར་ཆགས་པའི་མིང་།

ཨ་སྒོ་ད། ཨ་གོ་ར་དང་འབྲ།

ཨ་གྲགས་གངས་ལྷོ། རི་བོ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་དཔལ་ཤོད་རྫོང་གི་ལྷོ་རོ་དང་རྩ་ལུ་
རྫོང་གི་བྱང་རོ་ས་སུ་ཡོད།

ཨ་གྲགས་སྤང་གསལ་དགོན། མིང་གཞན་གཤམ་བྱུང་གསལ་བའི་སྤིང་ཟེར་རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་
ལུགས་མག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༡ལོར་དབྱ་སྤོན་གསལ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བཏབ། ལུག་
མཐའ་བོན་མོ་ཡིན། ད་ལྟ་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ཏུ་ས་ཁུལ་སྤོན་རྫོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་མགོན་རི་ཁྲོད། དུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་བ་ཡན་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ལག་ས། [སྤྲེ་དགོ]རྩ་མས་བཟོས་བའི་ར་དམ་གྱི་མིང་།

ཨ་ལག [སྤྲེ་དགོ] ལུག་གི་རྒྱུད་པ་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་ལོ་ལུག་རྒྱེག་པ་མ་བཅད་པའི་མིང་ཡིན། ལུག་
གསེབ་དང་དོན་གཅིག

ཨ་གྲོ། གྲོ་དོག་ཆེ་ཞིང་སྤྱུས་ལེགས་པ་ཞིག

ཨ་དགོས་རྒྱུད། ཐབས་ཐད་པ། མི་ཁྲོད་ལ་སྤྱག་ན་ཨ་དགོས་རྒྱུད།

ཨ་ཐོན། གནམ། ཁ་ཤོ་དགུང་ཨ་ཐོན་གྱི་འབྲུག་སྤྱུ་ལས་ཆེ་བ། དགུང་ཨ་ཐོན་དབྱིངས་ནས་ཉི་མ་
འགྲེམ། སྤྱག་ནག་པོའི་སྤོན་བའི་པ་ལུལ་ཤོད།

ཨ་ཐོན་ཁིས་ཁ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ར་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་མཛོད་དགོ་རྫོང་གི་ལ་ཞིག

ཨ་ཐོན་མཐོངས། དགུང་ཐོན་གྱི་དཀྱིལ།

ཨ་ཐོན་དབྱིངས། ཨ་ཐོན་མཐོང་དང་དོན་གཅིག

ཨ་ཅག [ལུལ] ① བྱུང་མེད། ② སྤོན་ཆ་བྱུ་ལོ་རྒྱུ་བ། ཨ་ཅག་ལགས། ཁྲིད་རང་ག་དུས་མེབས་པ།

ཨ་ཅང། ཏ་ཅང་དང་དོན་འབྲ།

ཨ་ཅང་ཅང། ཤོད་མི་དགོས་ཞེས་པའམ། ལོས་བདེན་ཟེར་བའི་དོན། སྤྱུ་སྤྱུས་ཀྱང་སྤྱུ་བ་ན། མི་
རྒྱན་ཨ་ཅང་ཅང། ལྡངས་འཁོར་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཁྱོགས་ན། གནམ་སྤྱི་ཞི་ཨ་ཅང་ཅང། དགུན་
ཡང་རྫོན། དབྱར་ཁ་ནི་ཨ་ཅང་ཅང།

ཨ་ཅང་ཆེ། བཤད་མི་དགོས་སམ་སྒྲོས་ཅི་དགོས། འདིགས་ཐག་ནས་ཞིང་ཁང་གི་སྒྲོགས་ལ་འགོ་
བཟུགས་ཨ་ཅང་ཆེ་སྟེ་མིག་གྱུང་བལྟ་མི་ཤོད་བ་ཅམ་ཡོད།

ཨ་ཅུག [ཡུལ] རེ་ཤེ་དང་དོན་གཅིག་ར་ལུག་སོགས་ཀྱི་ཤུས་ཆིགས་རུས་རྒྱུད། ཁམས་སོགས་
བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་བྱིས་བ་ཆོས་རུས་རྒྱུད་གྱུ་བཞི་དེ་ཤར་ལུབ་རྟེན་ལ་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱས་
ནས་ཅེད་མོ་བཅེས་ཏེ་རྟེན་ལ་ཅེ་བར་བེད།

ཨ་ཅེ ① [ཡུལ] ལུད་མེད། ཨ་ཅེའི་ལྷ་བ། ② མི་སྤྱན་གན་བ།

ཨ་ཅེ་ཡོད་པའི་ཁྱོག [ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད་ཆང་ས་བརྒྱབ་བེན་ནས་རྒྱུད་མ་ཡོད་པའི་སྤྱེས་བ། ཡང་
ན་བཟའ་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཁྱོག་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

ཨ་ཅེ་ལྷ་མོ། གྱེ་བྲག་གི་མིང་སྤྱི་ལ་བཏགས་བ་ཞིག་སྟེ་ལྷ་མོའི་ཆས་ཀྱིས་སྤྱས་པའི་བོད་ཀྱི་རྫོས་
གར་ཞིག་ཨ་ཅེ་ལྷ་མོ་འབྲབ་བ།

ཨ་ཅོ། ① སྒྲོང་མོ་བ་ལ་བེད། གཙོ་བོར་ལྟོ་གོས་སྒྲོང་མོ་ལ་བཏེན་ནས་ལྟོ་གནས་སོགས་བོད་ཀྱི་
གནས་ཆེན་ཁག་ལ་གནས་བསྐྱོར་འགོ་མཁན་གྱི་སྒྲོང་མོ་བའི་མིང་། ② [ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད་] ལུ་
བོའམ་གཅེན་པོའི་དོན།

ཨ་ཅོར། རོ་འབྲུ་ཆས་ཀྱི་ལག་རས་ཀྱི་མིང་། སོག་སྐད་ཨར་ཆོལ་གྱི་ལུང་ཆག་སྟེ། གདོང་འབྱིད་
རས། ཨ་ཅོར་སྤྱ་མ།

ཨ་ལྷེ [རྫིང] པའི་མ།

ཨ་ལྷེ། ལུད་མེད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་དང་། ལྷ་མོ་དང་གཅེན་མོ་ལའང་།

ཨ་ལྷེ་དྲངས་བཟང་། སྤྱི་མོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་ལུ་པའི་དུས་མཐུག་ཏུ་བྱུང་བའི་ལྷ་མོ་མཁས་ཅན་
དྲངས་བཟང་ནི་སྒྲོང་མོ་ལུང་ལྷ་མོ་ཆོགས་བ་གསར་འཛུགས་བྱེད་མཁན་གྲས་ཤིག་ཡིན་འདུག་
ཁོང་གི་ལྷ་མོ་བརྒྱ་བཏུན་འཛིན་དང་མཉམ་དུ་སྒྲོང་མོ་ལུང་ཁུལ་ནས་མི་ཁག་གཅིག་བསྟུ་རུབ་
ཀྱིས་ལྷ་མོའི་འབྲབ་གཞུང་འགོ་བ་བཟང་མོ་དང་། བརྒྱ་ཡོད་འབར། གཞུགས་ཀྱི་ཉི་མ་སོགས་
སྤྱངས་ཏེ་འབྲབ་སྟོན་བྱས་པར་བཏེན་ཁོང་ཆོར་དྲངས་བཟང་ལྷ་མོ་ཆོགས་བ་ཞེས་མིང་ཐོག་ལྷ་
མོ་འབྲབ་སྐབས་ལུས་ཀྱི་འབྲབ་འབྱེར་དང་། དག་གི་རྣམ་ཐར་མཁྱིན་འགྲུགས། འབྲབ་གཞུང་

བར་མེད་དུ་བཞད་གད་སློང་བ་སོགས་དཔེགས་བསལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་ལྟན་ནོ།
ཨ་ཆེ་ཐུ། [སོག] རིན་ཅན་ཉེ་ཏོར་གྱི་གོ་སའི་མིང་ཟུག་ རུ་སྤྱེད་ཨ་ཆེ་ཐུ་ནོ་མོན་ཉན།
ཨ་ཆུ་ཆུ། འབྲུགས་ནས་སྐད་འདོན་པའི་སྒྲ། གང་བས་འབྲུགས་ནས་ཨ་ཆུ་ཆུ་ཟེར་བ།
ཨ་ཆུ་ཟེར་བ། གང་དཔྱལ་བ་རྒྱད་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། གང་བའི་ཟུག་རུ་བསྐྱེད་མི་བཟོད་པར་སྤྱེད་ག་
རྒྱན་མི་འཆད་པར་འདོན་བ།
ཨ་ཆེན་གངས་རྒྱལ། རི་བོ་ཞིག་སྟེ། ཨ་ཐུ་མ་ཆེན་ཡིན་ཞིང་མཆོ་སྤྱན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཤར་སྟོའི་རྒྱད་དུ་ཡོད།
ཨ་ཆེན་བྱང་རྒྱལ། བོད་ཡུལ་བྱང་ཕྱོགས་མི་མེད་ལུང་སྟོང་གི་བྱང་ཐང་སྟེ། དེར་དུས་རྒྱ་སྐད་དུ་ཁོ་
ཁོ་ལི་ལི་ཟེར་བའི་ས་ཁུལ་གི་མིང་།
ཨ་ཆེན་ཐང་། ཐང་ཆེན།
ཨ་མཆོག་ན་བ། ཨ་མཆོག་རྒྱལ་གྱི་ལྷགས་པ། ཨ་མཆོག་བཀོག་ནས་རྒྱལ་གྱི་ལྷན་པ། རི་མགོ་
ཐམས་ཅད་མིག་དང་། ཅིག་ཁྲག་ཐམས་ཅད་ཨ་མཆོག་རེད།
ཨ་མཆོག་ལྟེ་བ་ཆེགས་[ཡུལ] རེ་བ་ཟད་པའི་དཔེ།
འབྲུབ་ཐབས་མེད་པས་ཨ་མཆོག་ལྟེ་བ་ཆེགས་བརྒྱབ་སྟེ་སྟོང་པ་ལས་འོས་མེད།
ཨ་མཆོག་དགའ་ལྷན་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྟེ་ ༡༧༦༠ལོར་
འཇམ་དབྱངས་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་བྲག་བཏབ། བྲུབ་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་བསངས་རྒྱ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་མཆོག་ཆ་པོ། [ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད] སྐད་ཆ་རྩོགས་རྒྱ་མེད་པ་བཤད་ནས་ན་བ་སུན་པོ་བཟོས་པ།
ཨ་ལྟེ་དེ་ཁ་མང་བས་ཨ་མཆོག་ཆ་པོ་འདུག
ཨ་མཆོག་མཆོན་ཉིད་དགོན། སྤྱན་སྟོལ་མ་རྣམ་པར་རོལ་བའི་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གསོལ་སྟོང་། རབ་བྱུང་བཅུ་
བཞི་པའི་ཆུ་ལྷག་སྟེ་ ༡༩༡༣ལོར་མ་རྒྱ་བཞེད་ཨ་མཆོག་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ནས་བྲག་བཏབ་
མཛད། བྲུབ་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་མཆོད། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྲུག་སོགས་གསུང་རབས་རྣམས་དག་ཆར་སྟོག་ནས་གྲོང་པའི་རིས་
གྲོ་བྱེད་མཁན་གྱི་བཙུན་དཔུས་མ།

ཨ་ཇ། སུ་ཤེའི་མིང་། དཔེར་ན། དེའི་ཨ་ཇ་ལོ་བཙུག་དེད། ང་ལོ་བཙུག་དེད་ལྟ་བུ།
ཨ་ཇར་ཉ། དེ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་གནས་མཆོག་ཅིག་སྟེ། རྟོམ་རྟེ་དང་མི་རིང་བའི་སར་གནས་ཡོད་ཅིང་།
མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། དེ་ནི་དེང་སང་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་གནས་རོ་
མཆར་ཅན་ཏེ་བྱི་བྲག་རི་ལ་ནང་གཞུག་ལག་ཁང་ཆེ་ཆུང་སྣ་ཆོག་པར་ཡོད་པ། ལྷེ་བས་རིས་
ལ་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་དང་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་རི་མོ་རོ་མཆར་བས་བརྒྱན་པ། ནང་གི་ཀྱ་གཤུང་ལ་
སོགས་པའི་ལྷ་ཁང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྲག་རིལ་པོ་གཅིག་ལས་བཞེས་པ་སོགས་སྒྲིའི་
ཡུལ་ལས་འདས་པའི་རོ་མཆར་ཅན་དེ་འཛམ་བུ་སྤྱིང་གི་སའི་སྤྱིང་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།། བྲག་ལྷག་
དེར་དེང་སང་སྤྱིང་ཆེན་བྲག་གི་མི་ཐམས་ཅད་ཐམ་མ་ཆད་པར་འབྱོ་ཞིང་ནང་ཐམས་ཅད་དུ་
སྒྲིག་ཡང་སྤར་ཡོང་ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཨ་ཇོ། གཅེན་པོ་འཕ། ཇོ་ཇོ། རི་དང་ནགས་གསེབ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱུ་ཡང་ཨ་ཇོ་མ་རྟེན་པས་སྐྱབ་
བསྐལ་གྱིས་མནན་ཞིང་བཞུགས་སོ།།

ཨ་འཛོག [ཡུལ] ཏ་སྒྲའི་སྤྱིང་གི་གདན།

ཨ་ཉག་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། སྐབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་མང་ར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ཉན། [ཡུལ] ① བག་ཉན། གཞན་གྱི་སྐད་ཆ་ཨ་ཉན་མ་བྱེད། ② རེ་བ། དོན་དག་ལེགས་འབྱུབ་
ཡོང་རྒྱུའི་ཨ་ཉན་བྲས་པ།

ཨ་ཉོག་ སུ་གུའམ་བྱེས་པ། ཨ་ཉོག་དུ་སྤྲིགས་མི་ཀན་ཤི་སྤྲིགས། ཨ་ཉོག་ཁྱི་གུ་རྟེ་ཆུང་གསུམ།
ལས་བྲས་པ་མེད་དེ་ཀུན་གྱིས་བྲམས།

ཨ་ཏ། [ཡུལ] སྤྱིང་བྱེད་པ།

ཨ་ཏན། ཏན་ཏན་ཡིན་པ།

ཨ་ཏེ་ཡོ་ག་ སྤྲགས་རྟིང་མའི་གཞུང་རྣམས་སུ། ཇོགས་ཆེན་ཨ་ཏེ་ཡོ་ག་ནི་སྤྱོས་བྲལ། རང་བྱུང་གི་
ཡེ་ཤེས་ལ་རྒྱ་ཆད་དང་སྤྲིགས་ལྟར་བྲལ་བས་ཐེག་པ་མཐའ་དག་གི་དོན་ཡོངས་སུ་ཇོགས་
བས་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། སྤྱང་སྤྱིང་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

རོལ་བར་ཤར་བ་ལས་གཞན་ཏུ་མེད་ཅིང་། གཞི་གནས་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལས་ཀ་དག་
ཁྲིགས་ཆོད་དང་ལྷན་བྲུབ་ཐོད་ཀླུ་གི་ཉམས་ལེན་གྱིས་ནང་བཞི་མཐར་ཕྱིན་ནས་འབྲས་བུ་
གཞི་ཐོག་ཏུ་ཤོལ་བ་སྟེ་གཞོན་ཏུ་བྱས་སྐྱེའི་གཏན་སྲིད་ཐེན་པའོ།

ཨ་ཏི་ཡོ་གའི་ཐེག་པ། སྤྲུགས་རྙིང་མའི་ཐེག་པ་རིམ་དགའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཤིན་ཏུ་རྒྱལ་འབྱོར་རྫོགས་
བ་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་སྟེ། འབྲུག་སྒོ་རིག་པའི་རྩལ་བཞིས་སྤྱོད་པར་བྱས་ཏེ། ལྷ་བ་སེམས་ལས་
འདས་པའི་རིག་པ་རོ་བོ་སྟོང་བ་ཆོས་སྒྲུ། རང་བཞིན་གསལ་བ་ཡོངས་སྒྲུ། སྤྲུགས་རྩེ་ཀྲུ་བྲུབ་
སྒྲུལ་སྒྲུ་སྟེ་སྒྲུ་གསུམ་གྱི་རང་ཞལ་ལ་ལྟ་བ་དང་། སྒོམ་བ་ཀ་དག་ཁྲིགས་ཆོད་དང་། ལྷན་བྲུབ་
ཐོད་ཀླུ་གི་ཉམས་ལེན་དང་སྤྱར་ནས། སྟོད་པ་ཅིར་སྤང་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རོལ་བར་
ཤར་བས་སྤང་བྱེད་དོགས་མེད་པར་བཞག་པས། འབྲས་བུ་སྤྱང་བཞི་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་འཇམ་
ལུས་འཕོ་བ་ཆེན་པོའི་སྒྲུ་མཆོག་བརྟེན་ཏེ་ཡེ་ཤེས་ལྷ་མའི་སེམས་དཔལ་ཀྲུ་ཏུ་བཟང་པོའི་གོ་
འཕང་གཞོན་ཏུ་བྱས་སྐྱེའི་གཏན་སྲིད་ཐེན་པར་འདོད་པའོ།

ཨ་ཏི་ཡོ་གའི་སྤྱི་དོན་དུག་དཔེ་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞིའི་ཡེ་ཤེས་བཤད་པ།
དཔེ་བྱུང་ཆེན་གཤོག་རྫོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་བ་བཤད་པ། དཔེ་རྒྱ་མཆོ་
འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཉམ་གཞག་གི་སྒོམ་བ་བཤད་པ། དཔེ་སེང་གའི་སྒྲ་སྒྲིབ་ལ་བརྟེན་
ནས་རྟོག་དཔྱད་ཐེལ་གཞོན་བཤད་པ་དང་། དཔེ་དཔག་བསམ་སྒྲོན་ཤིང་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོགས་
པའི་འབྲས་བུ་བཤད་པ་དང་། མ་བཅའ་ལྷན་རྫོགས་དོན་དམ་གྱི་གནས་ལུགས་ཐོག་མའི་
སངས་རྒྱས་ཀྲུ་ཏུ་བཟང་པོ་ཆོས་སྐྱེའི་ཆོས་སྐྱེ་འཁོར་འདས་ཀྱི་སྤྱི་ཐེས་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་
ནི་རྟོག་གའི་རིགས་པ་དང་མ་སྤྱད་ཀྱི་དཔེ་དང་ཆོག་གིས་གཏན་ལ་མི་པལ་བས་མངོན་སུམ་
རང་གནས་སུ་རོ་སྟོད་པའི་བདུས་མཆོན་པར་བྱེད་པ་བཅས་སོ།

ཨ་ཏི་ཤ རོ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

ཨ་ཏིག་ཡང་ཏིག་[ཡུལ] གཏན་གཏན། རིན་གོང་སྤྱིག་རྒྱུ་མེད་པའི་ཨ་ཏིག་ཡང་ཏིག་ཡིན།

ཨ་སྟོང་། གཡལ་བའམ་སྒྲལ་བ་སྟེ། ལུས་ཐང་ཆད་ནས་གཉིད་འདོད་དམ། གཉིད་སང་མ་ཐག་ཏུ་འཕ།

སྟོད་པ་སྟོགས་ནས་ཁ་གདངས་ཏེ་དབྱགས་གཏོང་བའི་རྣམ་འགྲུར། ཨ་སྟོང་རྒྱབ་པ།

ཨ་སྟོང་བརྒྱབ་པ། གཡལ་བའམ་སྒྲུལ་བ།

ཨ་ཏཱ་འི་པ། ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་བོད་དཀར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་
བསྒྱུར་ན་ཤིན་ཏུ་དྲག་མེད་ཅེས་འབྱུང་བར་དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོག་གས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེལ་ཐེང་ལས་གསུངས།

ཨ་བརྟན། ① བརྟན་བརྟན་ཡིན་པ། ② སྐར་མ་བརྟན་པ།

ཨ་ཐེས་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་ཨ་ཐེས་བསྟན་བརྒྱ་མཆོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྲོད་ཁུལ་མང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ཐོ། ཉ་ལམ་དང་དོན་འབྲ། ང་དེ་རིང་ཡིག་རྒྱགས་སྤྲད་ས་སོང་ཟེན་ཡིན། ཨ་ཐོ་རྒྱགས་འབྲོད་
ཡོད་ས་ཡོད། རྒྱ་བ་རེའི་སྒྲ་ཤོག་གི་ཨ་ཐོ་འདད་ས་རེད།

ཨ་ཐོ་བ། [རྟིང] བཟང་པོ།

ཨ་ཐོ་མིན་ན། དོན་གང་ཞིག་འབད་བཙོན་བྱས་པས་ཅུང་ཙམ་མིན་ན་འབྲུབ་ཐུབ་མ་སོང་ཟེར་བ་དང་
དོན་གཅིག་དཔེར་ན། ང་ད་ལོ་ཆམ་པ་ཆ་བ་བརྒྱབ་ཏེ་ཨ་ཐོ་མིན་ན་ཤི་སོང་། ཞེས་བ་དོན་དུ་
ནའང་ཤི་མེད་པའི་དོན་ཡིན། ཡང་། ངས་སློབ་ཁྲིད་པེད་སྟོང་བྱེད་སྤངས་ལུན་རིང་པོ་ཞིག་
བསྐབས་པ་ཡིན། ཨ་ཐོ་མིན་ན་ཤེས་མ་སོང་། ཞེས་བ་དོན་དུ་བསྐབས་པས་ཤེས་ཐུབ་ཡོད་
པའི་དོན་ཡིན། ཡང་། ངས་མོ་ཉ་གཏོང་རྒྱ་སྟོང་བ་ཡིན། ཨ་ཐོ་མིན་ན་ཤེས་སོང་། ཞེས་དོན་དུ་
ཤེས་མེད་པའི་དོན་ཡིན།

ཨ་ཐོད། ཐོད་པ།

ཨ་ཐོད་རི་མོ། བསོད་ནམས། ཨ་ཐོད་རི་མོ་མེད་ན་འབད་བཙོན་བྱས་ཀྱང་མི་འབྲུབ་ལྟ་བུ།

ཨ་ཤ། ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་སྐད་དེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། བཟ་ཤིས་པའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་ཐེང་ལས། ཡི་
གེ་ཨ་དང་ཐུ་ཞེས་པ། གཉིས་པོ་འདི་དག་སྟོན་ཆངས་པས། མཁུར་ཆོས་བརྟོན་ནས་བྱུང་བ་སྟེ།
དེ་ན་འདི་དག་བཟ་ཤིས་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཨ་འཐས། ཨ་ཚུགས་ཏེ་སྤྲ་འཐས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འཛིན་པའམ་བདེན་པར་ཞེན་པ། ལག་རྩལ་ཨ་
འཐས་ཀྱིས་བསྐབ་པ། རང་ལུགས་ཨ་འཐས་ལྷ་ཚུགས་ཀྱིས་དམ་པོར་འཛིན་པ།

ཨ་འཐས་འཁྲུལ་བ། འཛིན་པ་དམ་པོ་འཇ། ཏག་འཛིན་དམ་པོ་ལ་ཨ་འཐས་ཟེར་ཞིང་། དེ་འབྲེ་
སེམས་དེ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པའི་དོན།

ཨ་དྲ། [ལེགས] མེ་ལོང་།

ཨ་དོན། སྤྱི་མེད་དམ་སྟོང་ཉིད།

ཨ་སྤེའི་མགོ་དགོས། སྤྱི་ཁམགོ་བགོས་དང་དོན་གཅིག

ཨ་སྤྱག་ཆང་། དུད་ཆང་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། གནའ་དུས་སྤེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་དཔོན་
རིགས་མདུན་སྐྱོར་གྱི་གོ་གནས་ཡོད་པའི་བྱིས་དུད་སུམ་ཅུ་ཡོད་པའི་གས་ཤིག བྱིས་རྒྱལ་
དབང་ཀམ་པ་སྤྱི་མེད་བཅུ་དྲུག་པའི་ཡབ་ཆང་ཡིན།

ཨ་བྱང་། ① སྤར་བོད་སྤེ་པ་ གཞུང་གི་ཡི་གེ་སྤྱིལ་མཁན་ཏྲ་ཤད་བ། ② སྤར་དགོན་སྤེའི་མཁན་པོ་
ལག་གི་ཏྲ་གཡོག

ཨ་བྱང་ཏྲ་བཞོན། ཨ་བྱང་ཏྲ་ཤད་དང་དོན་གཅིག

ཨ་བྱང་ཏྲ་ཤད། སྤར་བོད་སྤེ་པ་ གཞུང་སྐྱབས་འཕྲིན་སྤྱིལ་བར་ཤར་རྒྱབ་འགྲོ་མཁན་གྱི་ཏྲ་བ།

ཨ་མདོ། ① ས་ཁུལ་ཞིག བ་ཡན་ཏ་པའི་ཤར་རོས་རི་བོ་ཆེན་པོ་ཨ་ཆེན་གངས་རྒྱབ་དང་མདོ་ལ་
གཉིས་ཀྱི་མིང་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེམས་པའི་མན་ཆད་ལ་ཨ་མདོ་ཟེར་བའི་བཤད་སྟོལ་གཅིག་དང་།
མདོ་ཞེས་པའི་མིང་འདིའི་སྟོན་འབྲུག་མ་ཡིག་གསལ་པོར་གློག་དུས་ཨ་སྤྱ་ཞིག་རང་བཞིན་
གྱིས་བྱང་བས་ཨ་མདོ་ཟེར་བའི་བཤད་སྟོལ་ཡང་འདུག མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་དང་། ཀན་སུའུ་
ཞིང་ཆེན་གྱི་སྟོ་རྒྱུད། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་རུབ་བྱང་རྒྱུད་བཅས་བོད་རིགས་ཀྱི་ས་ཆར་ཟེར།
② ཨ་མདོ་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་གྱི་རྫོང་ཞིག བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་བོང་ཁྲིར་རྩ་སའི་བྱང་རོས་
སུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་བྲག་ནག་ཏུ་ཡོད།

ཨ་མདོ་སྤང་ཐོག་དགོན། དུས་ནམ་དང་སྤང་མ་སུས་བཏབ་མ་གསལ། དག་སྤྱོས་ལ་ཨ་འདོ་འཇམ་
དབྱངས་བཞད་པ་སྤྱི་མེད་ཞིག་གིས་བཏབ་ཟེར་སྟོལ་འདུག གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མདོ་མགོ་རིལ། [ཡུལ] ཨ་མདོ་ཕྱོགས་ནས་ཁྲེར་ཡོང་བའི་ཁབ་ཅིག་གི་མིང་།

ཨ་མདོ་བྲམས་པ། ཞེས་པ་ནི་གྲགས་ཅན་གྱི་རི་མོ་མཁའ་ཅན་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོར་མདོ་
སྤང་ཨ་མདོ་གཅན་ཆ་རྫོང་དུ་སྐུ་འཁྲུངས། ཁོང་ནི་བྱིས་པ་རྒྱུད་དུ་ཉི་དུས་ནས་སྡོན་སྦྲངས་
སྤྱིས་སྦྱོབས་ཀྱི་དབང་གིས་རི་མོ་འབྲི་བར་གྱིན་ཏུ་དགའ་སྤང་ཆེ། གཞོན་ནུའི་དུས་དབྱས་
བྱུགས་སུ་བྱོན་ཏེ་འབྲས་སྤྲངས་སྒོ་མང་གྲུ་ཆང་དུ་ཆོགས་བཞུགས་མཛད། ཁོང་གིས་འབད་བ་
ཆེན་པོས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་པ་མ་ཟད། རི་མོ་འབྲི་སྦྱོང་ཡང་
མཛད་དེ་མཁའ་པར་གྱུར། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བཅས་བྱ་གཙུག་པོའི་གསུམ་ནི་ནོར་གླིང་རྟག་བརྟན་
མི་འགྱུར་པོ་བྱང་ནང་གི་ཁམས་གསུམ་དབང་འདུས་དང་། རྒྱན་བྱུག་མཆོག་གཉིས་སོགས་
ཡིན་ཞིང་། དེ་རྩིས་ནི་དངོས་བྱིས་གསར་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པ། མི་སོ་སོའི་འདྲ་རིས་
བལྟས་པ་ཅམ་གྱིས་ངོ་མེས་པ། གསལ་སྤྱད་དང་སྤང་ཆ་གནད་དུ་འཁེལ་བ་བཅས་དུས་རབས་
བཙོ་བརྒྱད་པའི་ནང་གི་ཡོ་རོབ་གླིང་གི་སྤྱི་ཆོན་རི་མོ་དང་ཆེས་འདྲ་བའི་བྱེད་ཆོས་ལྡན་ཡོད།

ཨ་མདོའི་ཆས། ཨ་མདོའི་ཆས་གོས་སམ་ཁྱོན་ལུགས།

ཨ་མདོ་ཞུང་མར་དགའ་འདུན་རྒྱ་མཚོ། རྩེ་འདི་མདོ་སྤང་དུ་ཡབ་པད་མིག་དང་ཡུམ་མ་ཅིག་གཉིས་
ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༩ ལོར་འཁྲུངས། དགྲུང་ལོ་བཞི་ལ་ལ་མོ་
བདེ་ཆེན་དགོན་དུ་དགའ་བཤེས་རོང་པོ་ཨ་ལགས་བསྟེན་ནས་སྟོག་བསྐྱབས། ཆོས་སྦྱོང་
སོགས་སྒོར་འཛིན་མཛད། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ལ་རྩེ་ཐར་ལུལ་རིན་པོ་ཆའི་བྱང་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་།
བདེ་ཆེན་དགོན་དུ་བཞུགས་ནས་མདོ་སྤྲུགས་ལ་གསན་བསམ་ཡང་དག་པར་མཛད། དགྲུང་
ལོ་བརྒྱ་བཞི་ནས་སྟོག་ཞུང་གི་བྱང་ཡིག་གནང་། དགྲུང་ལོ་ཉིར་བརྒྱན་ལ་ཁྱ་ལུགས་དགའ་
བཤེས་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆའི་བྱང་དུ་བསྟེན་རྫོགས་བསྐྱབས། དགྲུང་ལོ་སོ་བཞི་ལ་ར་རྒྱ་དགོན་དུ་
དམ་བཅའ་འཛོག་པར་མཛད། དགྲུང་གངས་རེ་གཅིག་པ་མེབས་པ་རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ཆུ་བྱི་
སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ལོར་དགོངས་པ་གཞན་དུ་གཤེགས།

ཨ་ན། [ལེགས] རྒྱ་གར་འཕྲོ་དུལ་གྱི་ཆད་གཞི་ཞིག་སྟེ། ཨ་ན་བརྒྱུག་ལ་སྒོར་མོ་གཅིག་གོ་
ཨ་འདུས་དགོན་གོང་མ། ཨ་འདུས་དགོན་ཁང་སར་དགའ་ལྡན་དར་རྒྱས་གླིང་ཞེས་གྲགས། རབ་
བྱུང་བྱུག་པའི་སྤང་དང་འདུན་པའི་སྦྱོང་ཅམ་དུ་ཆ་ཆེན་དག་དབང་གྲགས་པས་རི་ཁྲོད་དུ་བཏབ།

དེ་རྗེས་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་༡༥༧ལོར་ཁང་སར་དགོན་དགའ་ལྗན་དར་
རྒྱས་སྤྱིང་ལ་བསྐྱར། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་པོ་དེ་གིས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྒྱ་
བརྒྱུ་ཁོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་འདུས་དགོན་འགབ་མ། དགེ་ལྡན་ཐུབ་བསྟན་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་དང་། མཆོ་དགོན་གསར་ཆེན་བཟ་
ཤིས་སྤྱིང་། ཨ་འདུས་ཡག་འགོ་དགོན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་པོ་ལྷག་
སྤྱི་ལོ་༡༧༡༠ལོར་ཆོ་ཁོང་ག་དབང་གྲགས་པ་ས་བྲུག་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་པོ་དེ་གིས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྒྱ་པོ་དེ་གིས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་སུ་ཡོད།

ཨ་ན་ག་ན། ཡིན་གཅིག་མིན་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་ལྷགས་བྱེད་པའི་ངང་ལྷུག།

ཨ་ན་མ་ན། [ཡུལ] འདྲ་བའམ། གཅིག་པ་གཅིག་རྒྱུད། པ་བྲུ་གཉིས་བྱེད་གཟུགས་ཨ་ན་མ་ན་དེ།
གསེར་དང་ར་གན་གཉིས་ཁ་དོག་ཨ་ན་མ་ན་ཡོད། གཟུ་དང་དོ་ལོ་སྤྱོད་མདོག་ཨ་ན་མ་ན་ཡིན།
གཟེ་བྱིན་ནི་ཉི་མ་དང་ཨ་ན་མ་ན་ཡོད།

ཨ་ན་ཨ་པ། ན་ཆོ་བྱུང་བའི་སྒྲ།

ཨ་ན་ལྷ་ལྷགས། གོང་དང་དོན་མཆོངས།

ཨ་ནག [ཡུལ] ཉམ་སེམས་དང་རྩ་སེམས་ཆེ་བའི་དོན་ལ་འཇུག

ཨ་ནན [ཡུལ] པ་མས་བྲུ་བྲུག་རྒྱུང་ཤོས་ལ་འབོད་པའི་གཅེས་མིང་།

ཨ་ཉི། བཅུན་མ།

ཨ་རྒ། ① བྱིས་བའམ་གཞོན་རྒ། ② རྒྱུང་བའམ་ཐུ་མའི་དོན། ③ སྤྱོད་དཔོན་ཨ་རྒའམ་བྲུ་མི།

④ རྒྱ་པོ་དེ་གཅེས་མིང་།

ཨ་རྒྱ་སྤྱང་གྲགས། བོད་ཡོག་གི་སྤོལ་གཏོད་པ་པོ་བྲུ་མི་སམ་རྩོལ་པའི་ཡུལ།

ཨ་རྒྱ་ཡོ་ག། ལྷགས་རྩིང་མའི་གཞུང་ནམས་སུ། རྩོགས་པ་ཨ་རྒྱ་ཡོ་ག་ནི་སྤྱོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་
ལྷའི་རང་བཞིན་དུ་དབྱིངས་ནས་སངས་རྒྱས་པར་རྟོགས་པའི་སྤྱོད་བཟའ་གང་དུའང་
མ་དཔྱད་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཐབས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ཤས་རྒྱུང་ཞིང་། རྩོགས་པའི་རིམ་
པ་ཤེས་རབ་ཙ་མེག་རྒྱུང་གི་རྣམ་འབྱོར་ལ་བརྟན་དབབ་བཅུང་ལྟོག་ཁྱབ་ཀྱི་སྤྱོད་བཟའི་སྤྱོད་

གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང་། བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་གནས་ལུགས་ལམ་དུ་བྱེད་
པས་ཆེ་འདིར་གྲོལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ནོ།།

ཨ་རུ་ཡོ་གའི་ཐེག་པ། སྒྲགས་རྟེན་མའི་ཐེག་རིམ་དགའི་ནང་གསེས་རྗེས་སུ་ནལ་འཁྱོར་གྱི་ཐེག་པ་
སྟེ། འཇུག་སྟོན་གྱི་དབང་རྒྱུད་གྱི་ཆུ་ཐོ་བཟ། ནང་དབང་འབྱུང་བའི་ཆུ་ཐོ་བཟུ་གཅིག་སྐབ་དབང་
གྲགས་པའི་ཆུ་ཐོ་བཟུ་གཅིག་སྐབ་དབང་གྲགས་པའི་ཆུ་ཐོ་བཟུ་གསུམ། གསང་དབང་རྩོགས་
པའི་ཆུ་ཐོ་གཉིས་ཏེ། དབང་མཆོག་སུམ་ཅུམ་ཅུ་ཅུ་གྲག་གིས་སྟོན་པར་བྱས་ནས། ལྟ་བུ་ཀུན་
བཟང་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་གྱི་རོ་ཐོར་གཏན་ལ་པལ་ནས། སྟོན་པ་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་རང་ལ་འཛོག་པ་དང་། ཡི་གའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་བསྐྱེད་བསྒྲགས་བརྗོད་
པ་ཅན་གྱིས་རྩལ་སྤང་ལྟའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གསལ་བ་གྲོལ་ལམ་དང་། ཐབས་ལས་སྤང་འོག་
གི་སྟོན་པ་བརྟེན་ནས་ལྷན་སྐྱེས་གྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་། སྟོན་པ་སྤང་མེས་མ་ཐམས་
ཅད་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་རོལ་པར་ཤེས་པའི་སྟོན་པ་ལྷང་དོར་མེད་པར་སྟོན་པའི་ཉེ་
རྒྱུས། འབས་བྱ་ལམ་ལྟའི་རོ་ཐོར་གྱུར་པའི་ནལ་འཁྱོར་ལྟ་དང་། ས་བཟུ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་ཀུན་ཏུ་
བཟང་པོའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་དོ།།

ཨ་རུ་ཡོ་གའི་མདོ་ལུང་བདུན། སྤང་སྤྱིད་ཡེ་སངས་རྒྱས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་། ལྟ་སྐྱེ་བྱུག་རྒྱུར་གསལ་
བ་བསྐྱེད་རིམ་ལུང་། བཟླས་བརྗོད་བསྟེན་པར་འབད་བ་སྒྲགས་གྱི་ལུང་། ཆོས་དབྱིངས་ལུམ་
དུ་རོལ་བ་སྟོར་བའི་ལུང་། ཞིང་བཟུ་ཅད་ནས་གཅོད་བ་སྟོལ་བའི་ལུང་། ཆོགས་གྱི་འཁོར་ལོ་
ཞལ་ཟས་མཆོད་པའི་ལུང་། དབང་བསྐྱར་དངོས་བྱུབ་ལེན་བ་བྱུབ་ཆེན་ལུང་། བཅས་སོ།།

ཨ་རུ་ཡོ་གའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བདུན། རོ་ཤོ། དེས་ཆིག་འཇུག་སྟོན་ལྟ་བུ། སྟོན་པ། སྟོན་པ། འབས་
བྱ་དང་བདུན་ནོ།།

ཨ་ནེ། ① པའི་སྤྱིང་མོངས། གཅེན་མོ་དང་གཟུང་མོ། ཨ་ནེ་རྩུང་བ། ② བཙུན་མ། ཨ་ནེའི་དགོན་བ།
ཨ་ནེའི་དབུ་མཛད། ཨ་ནེས་བཙུགས་པའི་ཟམ་པ། ཨ་ནེས་ཐར་པ་བཟོ་བ།

ཨ་སྟོལ། [ཡུལ] མར་ཟན་དང་དོན་གཅིག་

ཨ་སྟོལ་གན་བརྟུང་། [ཡུལ] མར་ཟན་དང་དོན་གཅིག་

ཨ་པ། [ཡུལ] ① ཉ་ལས་པའི་ཆེན་ཨ་པ་དེ་འདྲའི་ལྷ་ས་མོ་ཆེ་བ་ལ། ② མི་བཟོད་པའི་ཆེན་ཨ་པ་
སྐྱུག་བཟུལ་བྲག་ལ་རྩལ་བ་འདི་འདྲ་ལྷོང་བ་ཨང་།

ཨ་པ་རྩ་རྩི་ཏ། [ཡེགས] ① གཞན་གྱིས་མི་སྤྱབ་པ། ② སྤྲོད་པུ་དག་དཀར་པོ། ③ རྩ་སྤྲུལ་གྱི་
འཁོར་ལོར་ལྷ་ཞིག་གི་མཆན།

ཨ་པ་ལ། [ཡུལ] ཉང་སང་བ་དང་། རོ་མཆར་པའི་ཆེན་ཨ་པ་ལ་དེ་འདྲའི་ཡག་པ་ལ། ཨ་པ་ལ་དེ་
འདྲའི་ཡུན་རིང་པོ་འགོར་སོང་།

ཨ་པ། ཨ་ཅི་ཞེས་པ་དང་དོན་མཆུངས་ཏེ། ཨ་པའི་དེ་འདྲ་ཡིན་པ་ངས་མ་ཤེས་ཞེས་ལྟ་བུ།

ཨ་པོ། ① ཁྱིམ་བདག་དང་། སྤྱོད་མཆེད་ཀྱན་པ། ཨ་པོ་ང་ཡིན། དབྱུག་པ་གཏུང་ཡིན། ② ཨ་པོ་
ཉོར་གྱི་བསྐྱུས་ཆེན་གྱི་

ཨ་དཔལ་དགོན། རྟག་བརྟན་གླིང་ཞེས་ཀྱང་བྲག་སྐྱེ། ཨ་དཔལ་འཇམ་དབྱངས་བསྐྱེད་འཛིན་གྱིས་
སྐྱུག་བཟུལ་མཛད། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ཇོ་ནང་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ལུལ་རྩ་བ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་པ། ① ཁྱིམ་གྱི་བདག་པོ། ② སྤྱོད་བྱེད་པ། ཨ་པ་མེད་ཅེས་གོ་སྤྱོད་སྤོང་བ་དང་། ཨ་པ་མེད་ཅེས་
གོ་སྤྱོད་སྤོང་བར་ལུས་མི་ཡོད།

ཨ་པ་རྩ་པོ། [ཡུལ] རྩ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་

ཨ་པེམ་སྤྱོད་པོ། [ཡུལ] མར་མེད་པའི་རྩམ་པ་རྩུབ་བཞེས་པའི་ཐན་རྩོག་གི་མིང་ཡིན།

ཨ་པོ། [ཡུལ] པོ་རྩོད་པོ་འཕེལ་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་རི་ཅམ་ཆེན་ཡང་། ཨ་པོ་ང་རང་འཛིགས་མི་
དགོས། ཨ་པོ་རང་གིས་མ་འཛོལ་ན། སྤྱོད་པེམ་ལ་བཙུང་བ་ལས་ཀྱི་མཐུ། ཨ་པོ་རང་གིས་
འཛོལ་ན། དཀའ་ལྷན་ཁྱིམ་བདག་པོ་མེད།

ཨ་པོ་ཉོར། མིང་འདི་ཐོག་མར་བོད་ཡུལ་བྱང་ཕྱོགས་ནས་རྩུབ་འཛོལ་ཁྱེད་ལྟེན་ཕྱིན་པའི་
མོག་པའི་འཛོག་སྤེལ་ལྟ་ས་བས་ཨ་པོ་ཉོར་ཞེས་འབོད། དེང་དུས་དེ་ནས་རྩུབ་ལྟེན་གྱི་སྤྱི་
མིང་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

ཨ་བྱ། ཨ་པ་དང་། ཨ་མའི་ཨ་མ་ལ་སྤྱོད་ཆོས་ཨ་བྱ་ཞེས་འབོད་དགོས།

ཨ་ཁེ་ཤ་འདི་རི་མཐོའི་རྩ་རི་འཇམ་པོར་སྐྱེ་བ་དང་། རར་བའི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁི་0.3~0.5ཙམ་ཟེན་
བ་ཆེག་སྐྱེས་ལ། ལོ་མ་ལྔ་དཀར་མ་ཐུག་ལ་འཇམ་བ་བཞི་ལྔ་ཙམ་ཕྱོགས་གཉིས་ནས་རེས་
མོས་ཀྱེ་བ། ལྔ་བ6~7ལར་མེ་ཏོག་སྐྱེ་བོ་སྐྱུག་མདངས་སྐྱག་ཐིག་ཅན་འདབ་མ་དུག་རེ་ཡོད་
བ་ཅོང་བྲིལ་ལྟར་སྐྱབ་ནས་བཞད་བ། མེ་ཏོག་གི་ནང་ནས་རིམ་བཞིན་འབྲས་བུ་སྦྲིན་བ། ལྔ་8
~9ལར་གང་བུ་ལྔ་བ་སྐྱེ་བུར་དུག་པའི་ནད་དུ་ས་བོན་ལེབ་མོ་སྦྲིང་དབྱིབས་མང་པོ་བཅེག་བ་
འདོགས་བ། ཅ་བའི་ཕྱ་བ་བྲ་ལ་རིང་བྱུང་མེ་ཁི་0.1~0.3ཙམ་གྱི་མཆམས་སུ་ཤ་རྒྱུའི་ཅ་བ་
དཀར་པོ་རྟོག་པོ་ཉིས་སྐར་བར་དུ་ལྷེ་རྒྱུང་ཡོད་བ། ཀྱན་གྱིས་རྩ་ཡུང་ཞེས་ངོས་འཛིན་སྐྱེ། རོ་
མང་ད། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལྷས་བས་མགོ་ལ་སོགས་པའི་རྩས་བ་ཆག་པ་སྦྱོར། དུག་ཆད་སེལ།

ཨ་བྲ། ཨ་མདོའི་སྐད་དུ་བྱ་བོའི་དོན་ཡིན།

ཨ་པོ་སྐྱན་མཆེད་རྒྱུད་པའི་མིང་། ལུ་བོ་དང་དོན་གཅིག་

ཨ་པོ་ཅི། ལུལ་སྐད་ལ་ལར་སྐྱ་བ་དང་སྦྱོན་མེད་བ། གལ་ཆེན་མིན་བ་སོགས་ཀྱི་དོན།

ཨ་པོ་ཅམ། འགྲིག་ཅམ་དང་སྦྱོན་མེད་བ་བཟང་ཅམ་བྱུང་བར་གོ་ལས་ཀ་དེ་ངས་བྱས་ན་ཨ་པོ་ཅམ་
ཡོད་གི་རེད།

ཨ་བྲག་ ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས་དང་ཨ་བྲག་ཆེར་སྦྱོན་གྱི་སྦྱི་མིང་། ཨ་བྲག་ཀྱང་སྦང་།

ཨ་བྲག་ཆེར་སྦྱོན། སྦྱོ་སྦྱོན་གྱི་ནད་ཆེན་ལོ་སྦྱང་ཆེར་མ་ཅན་མེ་ཏོག་སྦྱོན་པོ་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། རོ་
ལ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལྷས་བས་རྩས་ཆད་དང་། ལྷས་བ་གས་ཆག་ཤོར་བ། ལུས་སྦྱོད་དང་ཅིབ་
ལོགས་གཟེར་བ་སོགས་ལ་བན། མིང་གི་ནས་བྱངས་ལ་སྦྱོན་པོ་དར་ལ་ཀན་དང་། སྦྱོན་པོ་བདེ་
སྦྱོད། རྒྱ་འབྲིན་རྒྱལ་པོ། མདའ་གཞུ་ཅན། ཆེར་མ་དར་བལྟས། ལུག་རྩ་འཛེན་བྱེད། ཨ་ཅ་རའི་
ཆེག་འབྲས་བཅས་སོ།

ཨ་བྲག་གཉིས། ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས་དང་། ཨ་བྲག་ལུག་ལག་ཡང་ཟེར་བའི་མིང་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་
བསྐྱེས་མིང་སྟེ། སྐྱེས་པ་ཆེད་བར་གིས་མཛད་པའི་མན་ངག་བརྒྱ་ཅུ་ལས། ཨ་བྲག་གཉིས་ཞེས་
པའི་སྐབས་སུ་འགའ་ཞིག་གིས་ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས་རིགས་མི་འདྲ་ཙམ་གཉིས་ལ་བྱེད་པར་
མཆིས་ཀྱང་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས་ལ་ལྷས་བ་གཅིག་ལས་རྒྱུད་དང་མན་ངག་གང་

ནས་ཀྱང་མ་གསུངས་པས་ཡོངས་གྲགས་ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས་དང་། ཨ་བྲག་ལྷག་ལག་ཀྱང་
ཟེར་བའི་མིང་ཆེན་མེར་པོ་དང་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།
ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས། རྩོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་བསྐྱལ། ལུ་རྩེས་བསེལ། ལུས་བས་
མགོ་བོའི་ལུས་པ་ཆག་པ་སྟེ་ད། མའི་ཤུ་གསོ། ཁྲག་རྒྱང་གིས་སྟོད་གཟེར་འཛོམས། རྩ་
མེར་སྟེམ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གཞི་བྱས་མིག་དང་། སྤང་གི་གྲར་གྲུམ། མིང་ཅན་མེར་
རྒྱང་། མེ་ཉོག་གྲར་གྲུམ། རང་འཐག་མགོ་ལྷག་མིག་མེར་པོ། ལྷ་ཁང་གྲར་གྲུམ། ཨ་བྲག་གྲར་
གྲུམ་བཅས་སོ།

ཨ་བྲེ་ལི་དཀར། ཉིས་བྲེ་ལི་དཀར་དང་དོན་གཅིག

ཨ་སྐྱར། ① རྩུ་ཁོལ་དང་། ར་འཇམ་གང་རུང་གི་ནང་དུ་མར་གྱི་སྟོར་ཐུན་བྱ་བཏབ་པའི་སྟོ་མ་སྤ་
མའི་མིང་ཡིན་ཏེ། དེ་འབྱུ་སྤ་བ་དང་མ་ལུ་བ་རྣམས་མེལ་བར་བྱེད་དོ། ② ལེགས་སྤར་སྐྱད་
ལྷགས་ལ་མིང་གི་སྟོན་དུ་ཨ་ཡིག་སྤར་བས་དགག་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་སྟོན་པ། འཆི་བའི་སྐྱད་
དོད་མི་ཏ་ཟེར་བའི་སྟོན་དུ་དགག་ཆིག་ཨ་སྤར་བ། ཨ་མི་ཏེ།

ཨ་བྲ། རྩོག་ཆགས་རྒྱང་རུའི་རིགས་ལུས་དབྱིབས་བྲི་བ་དང་མཚུངས་པ། ལྷ་བ་ཆེ་ལ་ར་མ་མེད་པ།
འབྲོག་པའི་རྩ་ཐང་ཐོག་དུ་ཨ་དོང་ཞེས་པ་ཨ་བྲ་སྟོད་གནས་ཀྱི་དོང་པོ་བཞོས་པས་རྩ་རྩིང་
ཐམས་ཅད་བསྟོགས་ཏེ་རྩ་ར་འབྲོ་བརྒྱག་གཏོང་མཁན་ཞིག་ཡིན།

ཨ་བྲག་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༡་ལོར་སྤྱ་མེ་ལེབ་གཅོད་པ་བསྟན་
འཛིན་དབང་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། བྲལ་མཐའ་འབྲི་གྲང་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ལྷལ་འབྲུག་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལྷལ་འབྲུག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་འབྲིག་[སྟེ་དགོན]ཐང་ཤིང་གི་སྟོར་པོ་དུམ་བྱ་མང་པོར་བཏབས་པའི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཡིན།

ཨ་རྩེ་རྩམ། [ལེགས་] ཆོས་མཛོན་པ།

ཨ་རྩེ་རྩམ་ཀོ་ཁ་ཀྲ་རི་ཀྲ། [ལེགས་] བོད་སྐད་དུ་ཆོས་མཛོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཆིག་ལེའུར་བྲས་པ།
རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དབྱིགས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ།

ཨ་“རྩ”་ཀ་ར། ཨ་“རྩ”་ནི་ཡོན་ཏན་དང་། ཨ་ཀ་ནི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་དོན་ཏེ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་

གནས་ཞེས་བཤོ།

ཨ་ལྷ་ཀྱི། ཨ་ལྷ་ཏ་རི་ཡང་གིས་འདུག ལེགས་སྤྱར་སྤྱད་ཀྱི་ལྷ་ཆེར་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལེག་
སྟེ། བོད་ཀྱི་སྤྱད་དུ་བསྐྱར་ན། སྤྱི་གཞུགས་ཞེས་འགྱུར་བར་དབལ་སྤྱད་ས་དཔོན་ཀླུ་འཇེས་
ལེགས་བསྟན་འཛིན་གྱིས་མཛད་པའི་དདུལ་རྒྱུ་འཇེས་གདམས་པ་ལས་གསུངས།

ཨ་འབྲས། རྒྱ་གར་སོགས་ཨེ་ཤིའི་ཡའི་ཆ་བ་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་རྣམས་སུ་སྤྱེ་བ་དང་། འདེབས་
འཛུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྫོང་པོའི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྱི་༥༠ལྷག་ཙམ་ལ་ཡལ་ག་བྱགས་པ། དགས་པ་
མཐུག་པ། ལོ་མ་འཛོར་ནར་མཐའ་སྟོམས་ལྷང་འཛུལ་འོད་དང་ལྷན་པ་རེས་སོས་སྤྱེ་ཞིང་། རྒྱ་
བ་༥༣་པར་མེ་རྟོག་སེར་སྤྱེ་འདཔ་མ་ལུ་རེ་ཅན་འཆར་ཞིང་། རྒྱ་བ་༥༧་པར་འབྲས་བྱ་ལྷང་སེར་
ཆེ་ལ་ལུག་སྟོང་ངམ་མཁལ་མའི་དབྱིབས་འདྲ་བ་སྟོན་ནས་སེར་པོར་འགྱུར་ཞིང་རོ་མངར་ལ་
སྤྱར་བ་ཞིག་འདོགས་པའི་རྒྱན་ལྷང་ཤིང་རྫོང་གི་གས་ཡིན། སྟན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི། དེའི་འབྲས་
བྱའི་ནང་སྟོང་སྟེ། དབྱིབས་ནལ་ལའེབ་དབྱིལ་མཐུག་པ་ཁ་དོག་སྤྱེ་བོ་ཕྱི་རོས་ལ་ཅ་རིས་དང་
སྤྱེ་ཡོད་པ། བར་དུ་ཆེ་གྲ་མཁལ་ཞོ་འདྲ་བ་ཉིས་སྤྱར་དབྱིབས་ནར་མོ་ཡིན་པ་ཞིག འཁྱུངས་
དཔེར། ཨ་འབྲས་ཤིང་རྫོང་རྒྱང་བ་ལ། །ལོ་མ་ལུས་ཀྱི་ལོ་མ་འདྲ། །མེ་རྟོག་སྟོན་པོ་གཞུག་ལྷར་
ལུག། །འབྲས་བྱ་བ་ལ་བའི་རྒྱག་པ་འདྲ། །རོ་ནི་སྤྱར་ལ་མངར་བ་ཡིན། །རང་གི་རྒྱས་པས་མཁལ་
ནད་སེལ། ཞེས་དང་། འདྲ་ཡིག་ཏུ། ཨ་འབྲས་ལ་བའི་རྒྱག་འབྲས་འདྲ། ཞེས་གསུངས། འདི་
ཉིད་ལྷུ་ལ་དཀྱོགས་པས་སྤྲག་སྤྲག་ཟེར་བའི་ནང་འབྲས་བཟང་བ་དེ་དགོས། ཡང་ལ་ལ་སྤྲག་སྤྲ་
མེད་པ་མཛད་ཀྱིས་པོ་སོགས་ནི་རུལ་བ་དང་། འབྲས་ཐོས་པ་ཡིན་པས་ངན་པའོ། །ཤིང་སྟན་
གྱི་རིགས་ལེག་སྟེ། རྒྱ་གར་སོགས་ཨེ་ཤིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ཆ་བ་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་དང་།
ཡུན་ནན། ཀོང་ཤིས། ཀོང་ཏུང་། རྒྱ་ཅན། ཐའེ་ཕན་སོགས་སུ་འདེབས་འཛུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ཆ་མ་ཁ་ཞིང་བསྐྱར་ན། ལུ་ཐེས་ཐོད། རྒྱས་པས་མཁལ་མའི་གྲང་བ་སེལ།

ཨ་མ། ① ལུས་སྤྱེད་བྱེད་ཀྱི་མ། དེན་ཅན་ཨ་མ། ཨ་མ་འབོད་འོང་མེད་པ། ཨ་མ་མ་གཏོགས་མི་
མི་ཤེས། ཐབ་ཀ་མ་གཏོགས་ས་མི་ཟེས། ② བྱིས་འཛིན་བྱད་མེད་ཀན་པ། ཨ་མ་རྒྱད་མོ། ③
[མཛོན] ཡུངས་ཀར་གྱི་འབྲས་བྱ།

ཨ་མ་ན་སེ། [ལེགས་] ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ།

ཨ་མ་ཆད་དོ། བོད་ཀྱི་ཞིང་གའི་དཀྱིལ་ཏྲགས་སུ་འཇུགས་པའི་དོ།

ཨ་མ་ལེ་རྟོ། [ཡུལ་] དགའ་བའི་གཞས་ཆོག་ཅིག

ཨ་མའི་བྲ། ① བྱ་ཤིན་ཏུ་ཆོད་པའི་དོན་ཡིན། བྱ་ཆུང་ཆོག་འདྲ་ཆེན་པོ་ལ། ཨ་མའི་བྲ་ལ་མ་སྐྱག་
རེད་ལྟ་བུའོ། ② མི་གོ་ཆོད་དམ། ཁྱོད་ག

ཨ་མའི་ཨ་ལོ། མི་གོ་ཆོད་དམ། མོ་ཁྱོད་ག

ཨ་མའོ། [ཡུལ་] ① གཤུང་བའི་འབོད་སྒྲ། ཨ་མའོང་རབ་ཏུ་པམ། ཤིན་ཏུ་པམ་མོ། ② འཛིགས་
སྒྲག་གི་ཆོག ཨ་མའོང་རེ་འཛིགས། ཅི་རང་བྲག

ཨ་མི་རྒྱ་ལ། [ལེགས་] འོད་དཔག་མེད།

ཨ་མི་དེ་བ། ཨ་མི་རྒྱ་རྟ་དང་འབྲ།

ཨ་མེས། ① སློ་བོ་འཕམ་མེས་པོ། ② རོ་བོ་རྩེའི་སློབ་མ་གཙང་བ་ཡིན་པ་དེའི་མིང་ཆ་ཆང་ལ་ཨ་མེས་
བྱང་ཆུབ་འབྱུང་གནས་ཟེར།

ཨ་མེས་ཀྱན་དགའ་བ་སོད་ནམས། དཔལ་ས་སྐྱ་དགོན་གྱི་ཁྱི་བ་ཉེར་དྲུག་པ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་དགུ་
པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༥༣༧ལོར་ཡབ་སྐུགས་འཆང་གྲགས་པ་སློ་བོས་རྒྱལ་མཆན་དང་། ཡུམ་
ལུ་མ་མོ་སྐུ་བ་སོད་ནམས་རྒྱལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་ས་སྤྱིའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་ཡུན་ཆོགས་སྒྲིང་
གི་ཆ་བྱང་དུ་སྐྱབས་ལྷམས། གཞོན་ནུ་ནས་དགེ་བསྟེན་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སློམ་པ་བཞེས། དེ་ནས་
ཡོངས་རྫོགས་དགེ་བསྟེན་རྟོ་རྩེ་འཛིན་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ལ་གནས་པར་མཛད། དགུང་གྲངས་
ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལུགས་སྤྱིའི་ལོ་༡༥༦༠ལོར་ས་སྐྱ་དགོན་གྱི་
གདན་ཁྱིམ་ལེབས། དགུང་གྲངས་སོ་གསུམ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་སྐྱལ་སྤྱིའི་ལོ་༡༥༦༩
ལོར་འཛམ་གླིང་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐུབ་པའི་རྒྱལ་ཆབ་ཆེན་པོ་དཔལ་ས་སྐྱ་པའི་གཤུང་རབས་
རིན་པོ་ཆེ་ཆེ་ལྷར་བྱོན་པའི་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ངོ་མཆར་རིན་པོ་ཆེའི་བང་མཛོད་དགོས་
འདོད་ཀྱན་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་ལྷགས་ཅོམ་མཛད་པ་སོགས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་
ལེགས་པར་སྤྲེལ། འདས་ལོ་མི་གསལ།

ཨ་མེས་གྲུབ། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་མཆོ་ལྷོན་མ་ལྟོ་ཅེ་ཞོག་རྫོང་ཞོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མེས་བཞི་བདག་ལྷ་ཁང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལུགས་གྲི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་བཀ་ཆེན་ལྷོ་
བཟང་བསྟན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བཀའ་ལྟར་བཞེངས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་
ཤར་སྤྱོ་འབུམ་རྫོང་ཞོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མོ་ཞིག ① རྩོམ་ཤོ་ཤོག་གསལ། ལུལ་རྩོམ་ལྷོ་རྩོམ་གྱི་བཞི་ཞིག་གི་མིང་། མང་ཆེ་བསྟོ་བྲག་ནས་ཐོར་
ཞིང་། ལ་རྒྱན་དུ་ལྷའི་གནས་སུ་མ་ཅུ་ཅག་སུམ་གྱི་ལྷའི་རྩོམ་ཡིན་པར་བཤད། ② གདན་ཁབ་པོ་རིང་པོ།
ཨ་མོ་མོ། མང་པོར་ཏུ་ལས་པའི་བརྩོན་ཚུལ།

ཨ་མུ། [ཡུལ] ① པའི་པ་དང་། མའི་པ། ② ཞིང་པའི་ལོ་རྟག་ལ་ས་ད་དང་མེར་བ་སྤྱང་མཁན་གྱི་
སྤྲགས་པ་འབོད་པའི་མིང་ཞིག

ཨ་མུ་དཀར་ལྗང་། རི་པོ་ཞིག་མཆོ་ལྷོན་ཞིང་ཆེན་ཞོངས་མ་ལྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཅེ་
ཞོག་རྫོང་ཞོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མུ་དགོན། ལྷོན་འབྲོག་པའི་རུ་བ་དང་མཉམ་དུ་སྒྲོར་སྐྱུས་བྱ་བའི་སྤྱོད་ཤོན་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་
བཙོན་པའི་ཤིང་གྲི་སྤྱི་༡༩༩༩ལོར་དགོན་གནས་གཏན་འཁེལ་ཅན་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། གྲུབ་
མཐའ་རྣེད་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁྱིམ་ཁྱོད་རྫོང་ཞོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མུ་དཔལ་རྒྱུད་དགོན། མིང་གཞན་ཨར་མེ་དགོན་དང་། དཔལ་ཁྲིམ་པར་མེ་དགོན་ཟེར། གནས་
འདིར་ཐོག་མར་ཀམ་མ་སྤྱོ་བས་ཞེས་པས་དགོན་པ་བཏབ། དེ་ནས་མི་རབས་མང་ཙམ་གྱི་
རྗེས་སུ་ཀམ་མ་གཏེར་ཆེན་བདུད་རྩི་ཆེ་གདུལ་བྱུང་པེབས་སྐབས། འཇའ་ཆོན་ཆོས་སྒྲོར་
དང་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་དབང་ལུང་སོགས་གནང་། ཨར་མེ་དབང་ལྷན་ཞེས་པ་ཤུང་བྱ་དཔལ་
སེང་གི་སྤུལ་པ་ཡིན་པར་རོས་འཛིན་སྟེ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༥ལོར་
དགོན་དེའི་ཁྱིམ་བཀོད། དེ་ནས་བཟུང་གྲུབ་མཐའ་རྣེད་མ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཤུལ་ཤུལ་རྫོང་གི་ཞོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མུས་མ་ཆེན། ① གངས་རི་ཞིག་མ་རྒྱལ་སྒྲོམ་ར་དང་མ་རྒྱལ་གངས་རི་འང་ཟེར། མཆོ་ལྷོན་ཞིང་

ཆེན་གྱི་ཤར་སྟོང་རྒྱུད་དུ་ཡོད། དེའི་མཆོ་ཆད་ཀྱི་མཆོ་རྩིས་ལས་སྡེད་ཁྱེ་༤༥༥ཡོད། ② མཆོ་
སྟོན་ཞིང་ཆེན་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་སར་གནས་པའི་གཞི་བདག་ཆེན་པོ་ཞིག
ཨ་མྲུ་ས་རེ་ཆེན། རེ་བོ་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་སྡེ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་བྱང་
རིན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མྲུ་ས་རེ་ལང་ལྷ་ཁང་། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༧ལོར་བཞུངས་པར་བཤད། ལན་
འཁྱོ་ལོག་མའི་ལྷ་ཁང་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་འདྲ། ཟུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྟོང་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་ཀ་རྫོང་ས་སུ་ཡོད།

ཨ་མྲ། ① ཤིང་སྟོང་ཨ་མྲ་འཕ། དེའི་ཤིང་ཐོག་སྟེ། བསེ་ཡལ་གྱི་བཞོ་ལྷ་ནང་བཞུན་ཡིན་ཞིང་། ཐོག་
མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཁ་དྲོག་འདྲ་འདྲ་ཡིན་པས་སྟེན་པ་ཡིན་མིན་གཤམ་དཀའ་བ་ཞིག་མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་ལ་རྟེན་བྱུག་ཆེས་དང་། མདོན་འདོད། དབྱིད་ཀྱི་ཤིང་། བྱད་མེད་དགལ་སྤྱང་ཅིའི་
པོ་ཉ། རོ་ལྷན་བཅས་སོ། ② འབྲས་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཨ་མྲའི་འཁྲུང་བ། ཤིང་ཐོག་ཨ་མྲ་ལས་བཞོས་པའི་བཅའ་བ།

ཨ་མྲི་ཏ། [ལེགས་] ① འཆི་བ་མེད་པ། ② བདུད་ཅི།

ཨ་ཅ་མ། [རྟིང་] སངས་པོ་བྱེད་པའི་ཆིག་གས། སྟིང་རྩེའི་ཉམས། ཨ་ཅ་མ། དེ་མི་ལེགས་པ་
ཞིག་བྱས་སོང་།

ཨ་ཅ་ཅ། ཨ་ཆ་ཆ་དང་འདྲ།

ཨ་ཅ་ར། [ལེགས་] ① སྟོབ་གཉེར་བ། ② རྒྱ་གར་གྱི་སྤྲགས་མཁན་རྣལ་འབྱོར་བ། ③ བཞད་
གད་སྟོང་མཁན།

ཨ་ཅ་ར་དཀར་ནག་ཁྲག་གསུམ། ཨ་ཅ་ར་དཀར་པོ་རྩོ་བོ་རྩེ། ཨ་ཅ་ར་ནག་པོ་ས་དམ་པ། ཨ་ཅ་ར་
ཁ་པོ་སྤྲེའུ་འབྱུང་གནས་སོ།

ཨ་ཅ་ར་སྤང་ཁྱིད། སྤང་བོད་ཀྱི་དགོན་པ་ཁག་གི་འདུ་ཁང་གི་སྟོ་མཆོར་དང་། སྤྱ་བྲག་གས་སྤང་མའི་
གཟེམས་ཤིག་ཆོམས་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ལྟེ་བས་སུ་ཨ་ཅ་རའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ནོར་ལྷས་སྤང་ཆེན་
ནོར་བྱས་བཀའ་བ་ཞིག་ཁྱིད་པའི་རེ་མོ་འབྲི་སྟོལ་ཡོད། ཨ་ཅ་ར་ནི་ཆོགས་བདག་སྤང་སྟེའི་

སྒྲུལ་པ་ཡིན་ལ། སྒྲང་ཆེན་ནི་དེ་དེ་བཞོན་པ་ཡིན་པར་བཤད་ཅིང། ལོངས་སྟོང་ཕྱན་སྒྲུལ་
ཆོགས་པ་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་བྲིས་པའི་ཐེབས་རིས་ཤིག
ཨ་ཅི། ① ཉ་ལས་པ་དང། ཡ་མཚན་སྟེ་བ། འཛིགས་དངངས་སྟེ་བ་སོགས་བརྗོད་པའི་ཆོག་ཨ་
ཅི། དེ་འདྲ་བྱུང་མཚར། ཨ་ཅི། དེ་འདྲ་མ་བྱེད། ཨ་ཅི། དུགས་ཐེབས་གནང་བྱུང། ② ཀུ་རེ་
ཡིན་པར་སྟོན་པའི་ཆོག་ཨ་ཅི། ཅིང་མོ་ཡིན།
ཨ་ཅི་ཅི། ཨ་ཅི་དང་འདྲ།
ཨ་ཙུག་[ཡུལ] ཐེ་ཆོམ་དང། ཁི་བའི་ཆོག་སྟེད་སྟུག་ལེགས་ཉེས་ཨ་ཙུག་ཡོང། ལས་ཀ་འདི་འདྲ་
བྱས་ན་ཨ་ཙུག་
ཨ་ཙ་མཚོ། མཚོ་ཞིག་བོད་རང་སྟོང་ལྷོངས་ཀྱི་ལྷ་རེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་ཆ། ན་ཟུག་ལྷང་བའི་སྟུ། ཁ་འོ་མས་བསྐྱེགས་ཀྱང་ཨ་ཆ་མི་ཟེད། བྱ་པ་མས་བརྒྱངས་ཀྱང་
བསམ་པ་མི་སྟུག་
ཨ་ཆ་ཆ། ཆ་རེག་མ་བཟོད་པའི་སྟུག་སྟུག། ཨ་ཆ་ཆ། མ་ཁ་ལ་ཆ་རེག་གི་ཟུག་རྩ་ཆ་བས་ཆེན་ལྷང་
བྱུང། མེས་ཆོག་ནས་ཨ་ཆ་ཆ་ཟེད།
ཨ་ཆག་ཆག་བ། [ཡུལ]འབྲུ་ཆ་ག་བ།
ཨ་ཆ་སྟེ་རིང། སྟུག་གའི་ཉ་མིང་གཞན་ཞིག་ཡིན།
ཨ་ཆོགས་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ས་སྐང་སྟེ་ལོ་༡༡༩༩ལོར་ཨ་ཆོགས་སྐྱ་མ་དགོན་མཆོག་
ཆོས་དང་གྲིས་བཏབ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན་ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་
ཅི་གོར་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་མཚར་པོ། ① ཡ་མཚན་པོ་འཕ། འོ་མཚར་པོ། འབྲུལ་ཆས་ཨ་མཚར་པོ། ② བྱུང་མཚར་པོ། ས་
བོན་མ་བཏབ་པར་སྟུ་གུ་སྟེ་བ་དེ་ཨ་མཚར་པོ།
ཨ་རྩ་ཀའི་དོག་བ། ① མེ་ཉོག་ཅིག་སྟེ། མེ་ཉོག་ཉི་དགའི་འདབ་མ་ལ་རོས་འཛིན་མཁན་ཡང་ཡོད།
② ལུས་པའི་འབྲས་བྱ།
ཨ་འཛོམས་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ལུགས་འབྲུག་སྟེ་ལོ་༡༥༡༠ལྷུལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོའི་

བཀའ་ལུང་བཞེན་བཟ་ཤེས་འབྱམས་གྱིས་བཏབ། བྱ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་དཔལ་ཡུས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ལྷ་ལི། ཨ་རུ་ར་དང་། རྩ་ཏི། ལི་ཤི་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་འབྲི་སྟོལ་ཞིག

ཨ་ཤ། ① སློ་འབྲེད་དེ་སློ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག རོ་ལ། ལུ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་མིག་ནད་དང་།
དུག་ནད་སེལ། བྱང་ཁོག་གི་མའི་རྒྱ་ཆུ་སྐྱེས། ② སློ་སྒྲན་གོ་ཤི། ③ [ཡུལ] སྤར་བོད་ཀྱི་མི་
དག་ཚོའི་སྤུ་གུའི་ཞེ་སའི་མིང་། ཨ་ཤ་འཁོར་བ། ཨ་ཤ་བསྐྱས། ཨ་ཤ་སྐྱས་མོ།

ཨ་ཤ་གཉིས། རྩ་ཨ་ཤ་དང་། རྩོ་ཨ་ཤ་ཡང་ཟེར་བའི་མདུང་ཅེ་སྐྱུག་པོ་དང་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ།
སྟེ་དགོ་དུང་འཆོ་བ་གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྐྱུན་གྱི་བརྩ་བསྐྱུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་
ཞིག་བཀོལ་བ་སྐོ་གསལ་མཁྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། སློ་འབྲེད་གཉིས་ནི། རྩ་ཨ་ཤ་དང་། རྩོ་ཨ་ཤ་
ཡང་ཟེར་བའི་མདུང་ཅེ་སྐྱུག་པོ་དང་གཉིས་ཀྱི་མིང་རོ།། འདིར་མདུང་ཅེ་ལ་ཨ་ཤ་ཟེར་བ་ནི་རྩ་
ཨ་ཤ་དང་ལུས་པ་མཚུངས་པས་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་བཤོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཨ་ཤ་རྒྱ། རྩུང་ནད་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུའི་ཡ་གྲུལ་ལུས་དགྲར་པོར་འགྱུར་ཞིང་ཕྱག་རོལ་གྱི་སྐྱད་
ལྟར་འཁུན་སྐྱ་འདོན་པའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། སློབ་དཔོན་དཔལ་པོས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་
པ་ལས། ལུས་ནི་ཀུན་ཏུ་ཞུགས་ལྟར་ནས་དེ་ནི་གཞུ་ལྟར་དགྲར་པོར་བྱེད། དབྱགས་འབྲིན་
དཀའ་ཞིང་མིག་རེངས་ཏུ་ཤ་དེ་ནས་ཕྱག་རོལ་ལྟ་བུར་འཁུན། དན་པ་མེད་དེ་གཞན་དབང་པ།
དེ་ཉིད་ཨ་ཤ་རྒྱ་ནར་བཤད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཨ་ཤ་རྩུ་ཏིའི་ལམ། རྩང་པའི་སྐྱགས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། མི་རྒྱུས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ནད་དུ་
ཅ་ཡི་གཙོ་བོ་གསུམ། འཁོར་དང་བཅས་ན་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ནད་ནས་ཅ་ཡི་
གཙོ་བོ་གསུམ་ནི། ཁུ་ཁྱག་རྩངས་གསུམ་འབབས་པའི་གནས་ཏེ། གཡས་ཀྱི་ཅ་རྩང་མ་ནས་ཁུ་
བ། གཡོན་གྱི་རོ་མ་ནས་ཁྱག་འབབ་ཅིང་། དབྱས་ཀྱི་ཅ་དབྱ་མའི་ནད་སྟོང་ཁའི་ཐད་ཀྱི་ཅ་མདུང་
གསུམ་ཡོད་པའི་ནད་དུ་རྩམ་ཤེས་དང་པོར་གང་དུ་ཆགས་པའི་གནས་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་རྩ་
སྒན་ཅ་མ་ཡོད་པ་དང་། འཆི་བའི་དུས་ཀྱང་། རྩམ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་སྤ་བ་དེ་ཉིད་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་
ལེའི་དཀྱིལ་ནས་ཐོན་པ་དང་། ལུས་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆད་ནས་ཤི་བ་ཞེས་ཟེད། ཐིག་ལེའི་ནད་

ནས་ཆས་ཤེས་ཐོན་པ་དང་། དེའི་ཉགས་གཤེན་པོའི་སྒྲ་བྲག་ནས་ཁྲག་དང་། གསང་གནས་ནས་
ཁྲ་བ་འབབ་པ་ཡིན་ཅང་། དེ་དང་དྲུ་མཉམ་དྲུ་བར་དོ་བྲུབ་པ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་ཡོད།
ཨ་ཕ་རྩུ་ཏི། ཨ་བ་རྩུ་ཏི་དང་དོན་གཅིག
ཨ་ཞང་། མའི་མིང་པོ་ཁྲན་གཞོན།
ཨ་ཞང་ཆང་། མའི་གཅེན་པོ་དང་གཅུང་པོའི་བྲིམ་ཆང་།
ཨ་ཞེ་ལ། ར་བ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་ར་བ་རྫོང་གི་ལ་ཞེག
ཨ་ཞེ། ① ཁམས་སྐད་དྲུ་སྤང་མོ་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན་པས། ཨ་ཞེ་ཞེས་འབོད་ན་རང་ལས་རྩུང་ཁྲན་པ་
ཡོད་པའི་དོན་གྱི་ཞེ་ས་ཡིན། ② བྲིམ་བདག་མོ།
ཨ་ཟ་མོ། ལེགས་སྐྱར་སྐད་གྱི་དབྱེ་མོང་གི་སྐད་དྲུ་བསྐྱར་ན། ར་དགའ་བ་ཞེས་འགྱུར་ཏེ། དཔལ་
སྤངས་དཔོན་ཀ་ཆ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་
འགྲུལ་ལས། ཨ་ར་མོ། དེ་ཟུར་ཆག་པ་སྟེ། བོད་སྐད་དྲུ་ ཨ་ར་ར་དང་། མོ་དགའ་བ་ལ་འཇུག་
པས་ར་དགའ་བ་ཞེས་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
ཨ་ཟེང་སྟག་སེང་། སྤར་སྒྲ་ལྡན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་བྲམས་པ་གདན་འདྲེན་གྱི་ཞོགས་པ་ལྷ་སའི་
བར་སྐོར་དྲུ་འཁྱུང་ཡོང་བའི་སྟག་དང་སེང་གའི་གསོ་བ་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་།
ཨ་བཟོད་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་བའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༧ལོར་རྒྱ་མ་སྐྱབས་མགོན་དང་
དམར་སྤེས་བྲག་བཏབ། བྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་
གཅིག་སྤྱིལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་འུ་ཅི། ཨ་འུ་ཅི་དང་འབྲ།
ཨ་འོ། ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཆོག་ ཨ་འོ་ག་འབྲ་ཡིན་ནས།
ཨ་ཡ། འགྲོད་བའམ། མི་ཐང་ཆད་པའི་ཆོག་ ཨ་ཡ་ང་ཅི་དྲག་ ཨ་ཡ་ང་རེ་འགྲོད། ཨ་ང་རེ་གཞོང་།
ཨ་ཡ་ང་རེ་འལ།
ཨ་ཡ་ཡ། སྤྱིང་ཇེ་པོ།
ཨ་ཡང་བོས། བསྟོད་བསྟགས་བྱེད་པ།

ཨ་ཡངས་དགོན། མིང་གཞན་ཨེ་ཐམ་དགོན་ཟེད། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ས་པག་སྤྱི་༡༣༥༥གཡག་
སྤེ་པཎ་ཆེན་གྱིས་བཏབ་པའི་རྒྱལ་བ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན། འབྲི་གྲང་དཔལ་
འཛིན་གྱི་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་དབྱེ་བ་ཞེས་པའི་གཞུང་དེ་གནས་འདིར་བཅུམས་
པར་གསལ། དེ་ཐེས་དགེ་ལུགས་པས་དབང་བརྒྱར་བྱས་ཤིང་དགའ་ལྗན་དགོན་པས་བདག་
པོ་བྱས། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁུང་མལ་གོ་གྲང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་ཡི་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤར་རྫོང་གི་རུབ་རྒྱུད་ན་ཡོད།
ཨ་ཡི་ལ་རི་རྒྱུད། རི་རྒྱུད་ཅིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤོང་མངའ་རིས་ཀྱི་རྩ་མདའ་རྫོང་དང་སྤར་
རྫོང་གི་མཆམས་སུ་ཡོད་ཅིང་། མེད་གོ་གཅོང་བོ་དང་གྲང་ཆེན་གཅོང་བོ་གཉིས་ཀྱི་མཆམས་
འབྲེད་རི་བོ་ཡིན།
ཨ་ཡིག་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་བྱ་དགའ་བ་སངས་རྒྱལ་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལི་ཐང་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་ཡུ། གནག་རྒྱགས་དང་ར་ལུག་ལ་རྩ་ཆེ་མེད་པའི་མིང་སྟེ། ལུག་ཨ་ཡུ་གཡག་ཨ་ཡུ་ཞེས་སྤྱི་འཇམ་མིང་།
ཨ་ཡུ་མ། རྩ་ཆེ་མེད་པའི་གནག་རྒྱགས་དང་ར་ལུག་
ཨ་ཡུ་ཤེ། [ལེགས] ཆོ།
ཨ་ཡུ་ཉ་རི། ལེགས་སྤྱར་སྐྱད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་གཤམ་མིང་སྟེ། བོད་སྐད་བྱ་བ་སྤྱར་ན་ཆོ་འཕྲོག་ཅེས་
འབྲུར་བར་དཔལ་སྤངས་སེ་རུས་མཛད་པའི་འཆི་མེད་མཛོད་འབྲེལ་ལས་གསུངས།
ཨ་ཡུར། [ལེགས] ཆོ།
ཨ་ཡོ། ངལ་བའམ་སློ་མི་བདེ་བའི་ཆོག་
ཨ་ཡོད་ད་ཡོད། [ཡུལ] ཡག་ཤོས་སམ་སྟོང་པོ། ཨ་ཡོད་ནང་གི་ད་ཡོད། སྟོང་འཕྲེན་གི་སེར་ཐིག་
ཨ་གཡང་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མཇུག་ཙམ་རུ་འབྲི་གྲང་དགོན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་ཞལ་
སྟོབ་སྐ་སེ་ལེབ་གཙོད་པས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་འབྲི་གྲང་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ལུལ་
བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཡུལ་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ར་ ① ཨ་ར་ར་དང་འདྲ། ② ཁའི་སྤྲ་ར། ཨ་ར་དཀར་པོ། ལུ་པར་བརྒྱབ་པས་ཨ་ར་ཚུར་ལངས།

ཨ་ར་ར། ① ལུས་ན་ཆ་བྱུང་ནས་སྐད་ལོར་བའི་ཆེན་ཀུན་པ་ན་བྱུང་ཨ་ར་ར། མགོ་བོ་བཅའ་ས་བྱུང་
ཨ་ར་ར། ② ཁའི་སྤྲ་ར།

ཨ་ར་བ། བོད་ཀྱི་རྫོང་ས་གར་འཁྲབ་མཁན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཨ་ར་ལྷ་རྒྱ། ① བྱད་མི་བཅོད་པའི་སྤྲ། ཨ་ར་ལྷ་རྒྱའི་སྐད་དེ་སེམས་ཀྱི་གཙོར། ② སྤྲེ་སྤྲེའི་ཡུལ་
སྐད། མཐོན་པོ་སོགས་ལ་སྤྲེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་བྱ་བའི་དོན།

ཨ་རག་ཆང་གི་ཉིང་ཁུ་པའ་པའི་དྲངས་མ་རྒྱས་སྟོབས་ཆེ་བ། ཉ་ཅང་སྟོས་པར་བྱེད་པའི་བརྟུང་བ།

ཨ་རང་། [ཡུལ] ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཆེན་འདི་འདྲ་ཞང་པའི་སྟོ་ལ་ཨ་རང་ལོང་།

ཨ་རང་ད་རང་། [ཡུལ] དངོས་གནས་དང་། རོ་མའམ། རོ་ཐོག་དབྱར་ཨ་རང་ད་རང་གི་ཉི་མ་ཆ་པོ།
ཁན་ཁོན་ཨ་རང་ད་རང་གི་ན་ཆོད་སྤེལ་ས་དུས།

ཨ་རེ། ཨ་མི་རི་ཀ་ཞེས་པའི་ཆེན་བསྟུས་པ།

ཨ་རི་སྤྲ། ཨ་རི་ཕུ་ཟེར་ཏེ། ཤིང་ནི་མ་པའི་མིང་དུ་བཤད་དོ།

ཨ་རིག་ཨ་མདོ་ས་ཁུལ་གྱི་ཆོ་བ་ཞིག་གི་མིང་།

ཨ་རིག་དགེ་བཤེས་བྱམས་པ་འོད་ཟེར། མཆོན་གཞན་ཨ་རིག་དགེ་བཤེས་བྱམས་པ་དགེ་ལེགས་
རྒྱལ་མཆོན་ནམ་རྒྱལ་མཆོན་འོད་ཟེར་ཡང་ཞུ། རྗེ་འདི་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ཏྲ་སྤྱི་
ལོ་༡༧༥༤ ལོར་འབྱུངས། སྤྲུག་ཚུང་དུའི་དུས་ནས་རྒྱ་ལི་སྤྲུལ་སྤྲུ་སྟོ་བཟང་བསྟན་དར་མཆོག་
གི་སྤྲུ་གས་དུ་བཅར་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་གིས་མཆོན་ཆོས་བཀའ་མང་དུ་གསལ་ན་སྟོང་མཛད།
དགྲང་ལོ་བཅུ་བདུན་ལ་ཐེབས་པ་ཆུ་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ ལོར་དབུས་སུ་ཐེབས། སེར་བྲེས་སུ་
ལོ་བཅུ་གསུམ་རིང་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་མོ་ལ་སྟགས་གཉེར་མཛད། ལུང་བྱ་ལྷོག་ཏུ་ལོ་
དྲུག་གི་རིང་རྗེ་དག་དབང་བྱམས་པའི་བྱང་ནས་ཟབ་ཆོས་གསལ་བ་དང་ཕྱོམ་སྤྲུབ་མཛད།
དགྲང་ལོ་ཞེ་བཞི་བ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་གྲང་སྤྱི་ལོ་༡༧༦༤ ལོར་རྒྱ་དགོན་བཟ་
ཤེས་ཀྱན་བདེ་སྤང་བྲག་བཏབ། སེར་བྲེས་ལྷར་གྱི་འཆད་ཉན་བཅུ་གས། རི་པོ་དན་ཉིག་ཏུ་
མཆོམས་ཁང་དང་རྫོང་ཁང་སོགས་གསར་བཞེངས་ཀྱིས་དེར་ཕྱོམ་སྤྲུབ་མཛད་པ་དང་དགོན་ཕྱེ་

དར་བར་སྤེལ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ཆུ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༤༠༣ལོར་སྤྱ་གཤེགས།
ཨ་རིག་དགོན། དགའ་ལྗན་པོ་བྲང་དུས་སུ་བཤད་སྤྱ་ཁྲ་མཆོན་པོ་དང་ཞ་རིག་རབ་མཁེན་པ་མཁས་
བྱུང་བྱ་མཆོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱག་བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྲང་ཆེ་ལན་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་རིག་ཡང་ལེ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ལུགས་འབྲུག་སྤྱི་༡༤༡༠ལོར་བསྐྱེད་མེད་རྒྱ་
མཆོས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་རྫོང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོ་དེ་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
དཔལ་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་རིལ། ཆིག་འབྲས་ཀྱི་མིང་གཞན།

ཨ་རུ། ① འཕྲོང་གི་རྩ་ལས་བཅོས་པའི་ར་ལུག་གི་འོ་མ་འཛོ་སྟོང་ཨོར་བྲང་ལུགས། ② སྤུན་གྱི་བྲེ་
བྲག་ཅིག་ཨ་རུ་རྒྱུང་ཡང་བཟང་དུག་མེ་ཏོག་རྒྱུང་ཡང་མཆོད་རྗེས།

ཨ་རུ་སྤྲེམ་པོ་སྤུལ་མང། ཨ་རུ་རིགས་ལྡེའི་ཡ་བྲལ་ཞིག་སྟེ། རོ་བསྐྱལ་ཁ། ལུས་པས་བྱིས་པའི་
ནད་དང་། བྱིས་གདོན་བྲེ་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མཆུ་སྦྱང་དང་མཆུ་རིང་རོ།།

ཨ་རུ་མཆུ་སྦྱང། སྦྱང་ཞེས་སྤྲ་བའམ་རིང་བའི་བརྟེན་ཡིན་པས་ཨ་རུ་མཆུ་རིང་དང་མཆུ་སྦྱང་དོན་
གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་ཞེས་སྟེ་དགེ་བྲུང་འཆོ་བ་གུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤུན་གྱི་
བརྟེན་བསྐྱས་དང་གལ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་སྟོ་གསལ་མཁེན་པའི་རྒྱན་ལས་གསུངས།

ཨ་རུ་འཛིགས་མེད་བྱར་ལྷ། ཨ་རུ་རིགས་ལྡེའི་ཡ་བྲལ་དབྱིབས་བྱར་ལྷ་དང་ལྷན་ཞིང་། ལུས་པས་
མིག་ནད་དང་གདོན་ནད་ལས་འཛིགས་པ་མེད་པར་སྐྱོབ་བྱུང་བས་ན་མིང་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་
བྲགས་པར་བཤད།

ཨ་རུ་བདུད་རྩི་ཤ་མཐུག་ཨ་རུ་ཤ་ཆེན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག།

ཨ་རུ་ནག་རྒྱུང་། ཨ་རུ་ར་ཁ་དོག་ནག་པོ་དང་དབྱིབས་རྒྱུང་བ་ཞིག་ཡོ་བ་དེ་ཡིན།

ཨ་རུ་རྣམ་རྒྱལ། ཨ་རུ་རིགས་ལྡེའི་གཙོ་བོ་དང་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པ་ནོར་བུ་ལྟ་བུ་ཞིག། རོ་བྲག་དང་
ལྷན་པ། ལྷ་རྩིས་གསུམ་དང་། ལུས་པ་བརྒྱད་ཆང་བ། ཡོན་ཏན་བརྒྱབ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པ། རད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྤྲོན་མེད་པ་ཞིག་གོ།

ཨ་རུ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ། ཨ་རུ་རིགས་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་རོ་དྲག་དང་། ལྷ་ཇེས་གསུམ། ལུས་པ་བརྒྱད།
ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན་བཅས་ཡོངས་སུ་ཆང་བ། རྒྱ་རིགས་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་ཅིང་ཤིན་
ཏུ་དཀོན་པ་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་ལྟ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། ལུང་རྩོམས། བཞི་བརྒྱ་ཙ་བཞི་སྟོང་དང་
ཉིས་བརྒྱ་སོགས། རྒྱ་ཀྲི་དབུང་ཆོགས་ཇི་ལྟར་མང་ན་ཡང་། སྤྲོན་མཆོག་འདི་ཡོད་རྣམ་པར་
རྒྱལ་བའི་ཕྱིར། རྣམ་རྒྱལ་ཞེས་གྲགས་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་ཡིན། ཞེས་དང་། རྣམ་སྤྲུལ་མིས། ཨ་
རུ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ནི། གྲུ་བའི་མཐུག་འབྲེལ་བར་བྱ། ཨ་རུའི་ནང་ན་ཨ་རུ་ཡོད། བསྐྱོད་ན་
ཁྲིག་ཁྲིག་ཟེར་བ་ཡོད། དེ་ནི་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་ཡིན། རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་དག་ཏུ་འདོད། རབ་
འབྱིང་ཐ་མའི་དབྱེ་བ་ནི། གྲུ་བའི་མཐུག་འབྲེལ་བར་ཏུ་བཤད། གསུམ་འབྲེལ་དག་ཏུ་ཡོང་བ་སྟེ།
རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་འབྱིང་བྱ་བཤད། གཉིས་འབྲེལ་རྣམ་རྒྱལ་ཐ་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
འདི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པས་དེང་སྐབས་བྲག་ལེན་ལ་དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་མ་མཆིས་ཀྱང་གནལ་
རབས་ཀྱི་དུས་སུ་ནི་ཡོད་པར་མཛོན་ཏེ། སྟོན་བྱུང་བའི་དབང་སྤྲུག་རྗེ་བཅུན་གཡུ་ཐོག་པ་
གསར་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་གཙང་གི་ཆོང་འདུས་འགྲུར་མོར་ཨ་རུ་རའི་ཆར་
པལ་བའི་དུས་སུ་བྱུང་བར་གྲགས་པའི་ཨ་རུ་རྣམ་རྒྱལ་གསུམ་འབྲེལ་གཅིག་དང་། ལྷ་འབྲེལ་
གཅིག་རྒྱང་བ་གཅིག་བཅས་གསུམ་ཙམ་བྱར་མཁར་སློ་བྲོས་རྒྱལ་བའི་ཕྱག་ཏུ་བབས་པའི་ལོ་
རྒྱུས་མཆིས་ཤིང་། རྒྱལ་དབང་ལྷ་བ་ཆེན་པོ་དང་། མི་དབང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་སྐུ་དུས་
སུའང་ཅེ་པོ་རྒྱ་ལའི་རྣམ་སྤྲུལ་ལོར་མཛོད་སྤིང་བྱ་ཨ་རུ་རྣམ་རྒྱལ་ཆེ་ཆུང་སྟིམ་པ་ཁ་སྤྱར་ཙམ་
ཞིག་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྤང་ངོ་།

ཨ་རུ་འབྲེལ་བྱེད། ཨ་རུ་རིགས་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རོ་བསྐྱལ་། བག་ཙམ་མངར་བ། ལུས་པས་
མ་འདུབ་པ་དང་། ལུས་བརྟན་པར་བྱེད།

ཨ་རུ་ར། ཤིང་སྤོན་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བརྒྱ་བྱིན་སྟོས་དང་། བརྟུང་ལེན། འདིགས་མེད།
བདུད་ཅིག་སེར་ལྗན། རྒྱང་འདོར། རྒྱང་མེད། བན་པ་ཙན་བཅས་དང་། ཤིང་སྟོང་གི་མཐོ་ཆད་
སྟེ་30ཙམ་ཟེན་པ་དང་། སྟོང་པོའི་ལྷན་པ་སྐུ་བོ་ཡལ་ཐན་གསར་པ་ཁམས་པེ། ལོ་མ་སྟོང་
དབྱིབས་མཐུག་པ་པལ་ཆེར་ཁ་སྟོང་དུ་སྟེ། སྟེ་དབྱིབས་མེ་ཏོག་སེར་ཞིབ་ཙན། སྟེན་ཆོད་

སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་དབྱིབས་དང་། ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་འབྱུང་བས་རུས་པ་འད་དེ་མ་ཐུན་
ཀྱི་ཁྱད་པར་ཐོན་བྱ་རེ་འབྱུང་བ་ཡིན།
ཨ་རེ་རིགས་ལྷ། ཨ་རུ་ནམ་རྒྱལ་དང་། ཨ་རུ་འཛིགས་མེད། ཨ་རུ་འུ་ཆེན། ཨ་རུ་འཕེལ་བྱེད། ཨ་
རུ་སྐྱེས་པོ་སྤུལ་མང་ལྟོ།།
ཨ་རུ་འུ་ཆེན། ཨ་རུ་རིགས་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རོ་བསྐྱལ་། མངར་ཞིང་སྦྲུམ། རུས་པས་ལུས་
ཀྱི་འུ་ཆེལ་རྒྱས་ཤིང་ལུས་སྟོབས་ཉམས་པ་གསོ།།
ཨ་རུ་ཤིང་། ཤིང་སྦྲན་ཞིག
ཨ་རུ་གསེར་མདོག་ ཨ་རུ་ར་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འཕེལ་བྱེད་རྒྱུས་པོའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག
ཨ་རེ། ① ཡ་མཚན་བའམ། རེ་བ་བྱེད་པ། གཞུགས་པོ་བདེ་ཐང་བྱུང་ན་ཨ་རེ་སྤྱིད། ལུ་པ་མ་དང་ཐང་
ན་ཨ་རེ་དགལ། ས་ཆ་དེ་ཨ་རེ་མཛེས་པོ་ཞིག་འདུག་དེ་རིང་གོགས་པོ་དང་ཐང་པས་ཨ་རེ་དགལ་
བ་ཞིག་བྱུང་། ② རྫོས་གཏོང་མི་པོ་དེ་བའམ། གཅེས་པའི་ཆིག་ དངོས་སྤྱད་འདི་ཨ་རེ་པངས་
དགོས་པའི་གཅེས་ཅོར་ཡིན། ③ ཏ་ཅང་འགྲོད་པའི་ཆིག་ ཅོར་འཕྲུལ་བྱུང་བ་ཨ་རེ་པངས།
ཨ་རོ། ① ན་ཆ་མི་བཟོད་པའི་གཅོང་སྐྱད། ② བན་ཚུན་འཕོད་པའི་དོན།
ཨ་རོག་ འཕོད་པའི་སྒྲ།
ཨ་རོགས། བོགས་པོ། ཨ་རོགས་མདའ་འདྲ་བས་ན་མདའ་འདྲ་བྱེད། གཞུ་འདྲ་བས་ན་གཞུ་འདྲ་བྱེད།
ཨ་རོང་། བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག
ཨ་རོལ་ རྫོ་བཟང་ལུང་རིག་རྒྱ་མཚོ། ༣ འདི་ནི་མདོ་སྤྱད་རེབ་གོང་གསེར་ལྗོངས་དཔེན་གནས་སེང་
གེ་ཅེའི་ཉེ་འདབས་སྤུང་ལུང་ཞེས་པར་ལྗོང་གི་རིགས་སུ་ཡབ་ཆོས་འབྲུམ་རྒྱས་དང་ལུམ་སྒྲ་མོ་
རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་སྤས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༥ལོར་སྤྱུ་འབྱུངས།
དགྲུང་ལོ་དྲུག་ཐོག་རོང་པོ་དགོན་ཆེན་དུ་གདན་ཅོངས། དགྲུང་ལོ་བདུན་ལ་རོང་སྤུལ་དགེ་
འདུན་མཉེན་རབ་དཔལ་བཟང་པོའི་དྲུང་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས། མཚན་དགེ་འདུན་
ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བྱ་བཞི་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ས་བྱེ་
སྤྱི་ལོ་༡༥༤༤ལོར་གཞུགས་སྤྱིའི་བཞོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེལ།

ཨ་ཁྲོག [སྡེ་དག] ཅམ་ཟན་རིལ་པོའི་མིང་། ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད་དུ་བགས་ཟན་དང་དོན་གཅིག
ཨ་ལ། ཨ་ལ་ལ་དང་འབྲ།
ཨ་ལ་བ་ལ། དམན་བའམ། ཐེབས་ཆག་སྤྱི་ཚད་ཨ་ལ་བ་ལ། ཡིག་གཟུགས་ཨ་ལ་བ་ལ། ལས་ཀ་
བྱེད་སྤངས་ཨ་ལ་བ་ལ།
ཨ་ལ་སྤྱི་ཡུག [ཡུལ] ཁྱི་ཤིང་ཆེར་མ་ཅན།
ཨ་ལ་སྤྱོད་མ། ཡུལ་སྐད་དུ། མི་རང་ཚུགས་དང་རང་མདོ་མེད་བ་ལ་ཟེར། མི་དེ་རང་དོན་བསྐྱབ་
མི་ཤེས་བའི་ཨ་ལ་སྤྱོད་མ་ཞིག་རེད་ལྟ་བུ།
ཨ་ལ་ལ། རོ་མཚར་བ་དང་། དགའ་བའི་ཆེན་དུས་ཆེན་ཁྱེད་འབྲེལ་མཛད་སྒོ་ཨ་ལ་ལ། ཨ་ལ་ལ།
སྤྱི་མ་གཟུགས་མཛེས་བ་ལྟ་མོ་དང་འབྲ་བ་ལ།
ཨ་ལ་ལ་རྟོ། ཨ་ལ་ལ་དང་འབྲ།
ཨ་ལ་ལ་འོ། ཨ་ལ་ལ་དང་འབྲ།
ཨ་ལ་ཏ་སྤྱད། ཡུལ་སྐད། མདོ་མེད་ཀྱི་ལས་ཀ་དཔེར་ན། ཁོ་སྤྱི་ཨ་ལ་ཏ་སྤྱད་རེད། དེའལ་ཆང་མ་
སྤྱད་ཆར་ལེ་རེད། གཏམ་བསྐྱའི་ཆལ་ཀྱི་སྒྲོས་གར་ལས། མོ་ཅིའི་གཏོང་པོད་ཨ་ལ་ཏ་སྤྱད་
ཡིན། དེ་ལ་འབྲས་བུ་མེད་བ་མ་དགོངས་སམ།
ཨ་ལ་ཨོམ་བསྐྱེལ། གང་ཡོད་ཡོད་ནམས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ།
ཨ་ལ་ག་ཤ་དག་དབང་བསྟན་དར། སོག་པོ་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་བ་ཡང་ཁྱེ་བ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་
བཅུ་གསུམ་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༩ ལོར་སོག་ཡུལ་ཨ་ལ་ག་ཤེས་པའི་སའི་ཆར་སྤྱི་
འབྲངས། སྤྱི་ན་ཆུང་དུས་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་བར་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་སྤྱི་བཅུ་ན་མཛད་ཅིང་། དབུས་
སུ་ལེབས་ནས་དབལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་དགོན་གྱི་སྒོ་མང་བྲ་ཆང་དུ་ཆོས་ཁྱེགས་གནང་། རེ་
ཆོང་རྡོལ་སྒྲ་མ་དག་དབང་སྒོ་བཟང་སྒོ་བ་དཔོན་དུ་བསྟེན་ནས་བཀའ་ཆོས་ཟབ་མོ་དང་རིག་
གནས་ཁག་ལ་སྤྱངས་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒོ་གོས་རབ་ཏུ་རྒྱས། ཁོང་གིས་
བཅུམས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་དོན་འབྲེལ་རིན་ཆེན་སྤང་བ་ཞེས་པའི་འཇུག་བྱང་དུ་རང་
ལོ་དོན་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་མོ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༩ལོའི་བོད་ཆོས་གཉིས་པའི་

ཡར་ངོའི་ཆོས་གསུམ་ལ་སྦྱར་ཞེས་གསལ་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་འདི་བཅུ་མ་ནས་དུས་ལྟར་
འིང་པོར་མ་ཐོགས་པར་སྒྲིག་ཤིགས་པར་མངོན།
ཨ་ལགས། ཁ་ཆེའི་སྐད་དུ་ཆོས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དེར་དུས་ཨ་མདོའི་ཡུལ་སྐད་ནང་ཁ་
ཆེའི་སྐད་ཀྱི་ཤཀ་ཞུགས་ནས་བོད་ཀྱི་སྒྲིབ་སྒྲུབ་ས་ལ་འདང་ཨ་ལགས་ཞེས་འཕོད་སློབ་ཆགས་ཡོད།
ཨ་ལགས་འདིགས་མེད་བསམ་གཏན། སྤུལ་པའི་དབང་སྤུག་འདིགས་མེད་བསམ་གཏན་རིན་པོ་
ཆེ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩ལོར་མདོ་སྐད་དེབ་གོང་སྟོད་ཀྱི་ཆར་གཡུ་
འཕོང་བྱུང་གསུམ་ཀྱི་ལྷ་ཞོལ་ལྟེ་ཐང་དུ་ཡབ་མགོ་ཤས་མཁར་བྱམས་དང་ཡུམ་སྟོང་མོ་སྦྱིད་
གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱབས་པལྟམས། གྲེས་པའི་དུས་ནས་རྫོང་དཀར་ཀྱི་ཆོས་གྲུབ་ཞུགས་ཏེ་སྟོག་
དང་ཆོས་སྟོད་མང་པོ་ཆོགས་མེད་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད། དེ་ལྟར་བསྟན་འཕྲོའི་དོན་ཁོན་ལ་
དམིགས་པའི་མཛད་པ་རྒྱབས་ཆེ་ཞིང་མཐའ་ཡས་པ་སྟེལ་ཏེ་དགྲའ་ལོ་གྲ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་
བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༩ལོའི་རྒྱ་བདུན་པའི་ཆེས་གཅིག་ལ་ཀ་རིང་དུ་སྒྲིག་ཤིགས།
ཨ་ལང་ཀ་སྟན་བུ་ཨ་ལང་ཀ་ཞེས་སོ་ལ་དུག་ཡོད་པ་རྒྱ་བའི་དུག་གི་ཁོངས་ཤིག
ཨ་ལད། སྤྱ་བུ།
ཨ་ལན། བོས་པའི་ལན། ཨ་ལན་སྟོག་པ། ཨ་ལན་འདེབས་པ། སྐད་གསང་བོས་བོས་ནས་ཁོས་ཨ་
ལན་འབྱེན་པ་ཐོས་བྱུང་།
ཨ་ལན་གོ་དགོན་པ། སྤག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་ལས་ལ་མོ། སྤྱ་གཏོང་སྐབས་སྤྱ་ཆོག་གི་ཆབ།
ཨ་ལེ། རྒྱ་ལི་དང་འབྲ།
ཨ་ལྷ། [ཡུལ] གྲིས་པ། ཨ་ལྷ་མ་དུ་དང་། ཨ་མ་སྟེབས་ཡོང་ལྟ་བུ།
ཨ་ལྷང་། ཨ་ལོང་དང་འབྲ།
ཨ་ལེ། [ཡུལ] ① དང་པོ་འཕམ་ཐོག་མ་ཞེས་པའི་དོན་རྒྱང་ཐད་དང་བསྐྱང་བན། ཨ་ལེ་བཞུགས་དང་།
ཨ་ལེ་བཞེས། ཨ་ལེ་སྤྱག་རོགས། ② དན་སོས་པའི་ཆོག་ཨ་ལས་དེ་འདྲ་ཡིན་པར་གཞིན་ས་

ཏ་གོ་བྱུང། ③ ཁམས་སྐད་དུ་བུ་མོ་ཆུང་དུ་འཛོམས་ཆེན་གྱི་མིང།
ཨ་ལེ་བདག་གོག་ཐུ་གུའི་ཅེད་མོ་ཅེད་བྱེད་གྱི་རས་སམ་འབྱིག་གིས་བཅོས་པའི་མི་ཆུང།
ཨ་ལེ་ག་མ། ཨ་བྱེ་ལི་དཀར་དང་དོན་གཅིག་
ཨ་ལོ་ཁྱོག་ལོ། མི་འདོད་པའི་རྣམ་འགྱུར། ལས་ཀ་དང་གང་བཅོལ་ལ་ཨ་ལོ་ཁྱོག་ལོ་བྱེད་གྱི་འདུག་
ཨ་ལོག ① བར་ཆུར་འབྲེལ་གྱིས་བྱེ་མའི་སྤེད་དུ་ཨ་ལོག་རྒྱབ་པ། ② ཁ་གཏིང་བཟླ་རྒྱུ་
ཉི་མར་བསྐྱམས་པའི་ཆར་སློག་ཨ་ལོག་རྒྱབ་པ། འདི་ནི་ལག་བ་ཨ་ལོག་བ་རྒྱབ་བ་ལྟ་བུའི་
ལས་སྤྱོ་པོ་ཞིག་ཡིན། མཆན་མོར་གཉིད་མ་ཁུག་ནས་ཨ་ལོག་ཡང་ཡང་རྒྱབ་པ།
ཨ་ལོང། ① འཇུ་སའམ་འཆང་སའི་སྒྲོར་སྒྲོར། སྒྲོའི་ཨ་ལོང། ཟངས་ཀྱི་ཨ་ལོང། གྱིའི་ཨ་ལོང། ཞགས་
པའི་ཨ་ལོང། ② རྣ་རྒྱུ། གསེར་གྱི་ཨ་ལོང། ③ གསེར་དདུལ་གྱི་སོར་རྒྱན་རིན་ཆེན་གྱི་སྤྱུ་ཅན།
ཨ་ལོང་སྒྲོར་མོ། ① གསེར་དདུལ་རག་སོགས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་རྣ་རྒྱན་རྒྱུ་མོ། ② ཟངས་ལྷགས་
སོགས་ལས་བཅོས་པའི་ཐག་ལུང་རྒྱུད་བྱེད་སྒྲོར་སྒྲོར།
ཨ་ལོང་འབྲུལ་ཅེད། ཨ་ལོང་གནམ་དུ་འཕངས་པ་དབྱུག་པའི་ཅེར་འཁོར་ཉེ་མར་མི་ལྷུང་བ་སོགས་
གྱི་འབྲུལ་རུལ་སྤྲོ་ཆོགས་བྱེད་པའི་ཅེད་མོ།
ཨ་ལོང་ཡང་ལོང། ① ཨ་ལོང་དུ་སྤྲར་ཡང་ཨ་ལོང་བརྒྱས་པའི་དབྱིབས་དང་རྣམ་པ། ལྷགས་ཐག་
ཅིག་ཨ་ལོང་ཡང་ལོང་དུ་བརྒྱས་པ། ② བསྐྱར་རྒྱོས་བྱེད་པ། ཆེན་གཅིག་གཏམ་གཅིག་ཨ་
ལོང་ཡང་ལོང་བྱས་ནས་བཤད་པ།
ཨ་ཤག [ཡུལ] གྲོགས་པོ།
ཨ་ཤག་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༤༥༥ལོར་གྲུབ་ཆེན་ཨ་ཤག་
རྒྱལ་སྤྱོན་ནམ་མཁོ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྣམས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་ཡུལ་ཡུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཇ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་ཤང། ① ཨ་རྩུ་ཡི་གེའི་ཨ་ཐུང་གི་དོད་བོད་ཡིག་གི་ཆེན་ཤང་རིང་པོ་ལྟ་བུ། ② ཨ་ཐུང་ཤང་གྱི་
རྣམ་པ་ཅན།
ཨ་ཤིང། [ཡུལ] སྒོ་གོན་བྱེད་གཏན་ཤིང་དང་འཁོར་གཏན་དང་འཕྲེད་གཏན་སོགས།

ཨ་ཤུ། མེ་རྟོག་མེར་པོ་བཞད་པའི་ཤིང་མེ་བའི་རིགས་ཤིག
ཨ་ཤེ། ཁ་བཏགས་ལེགས་གས་གིས་པ།
ཨ་ཤོ་ཀ། [ལེགས།] ཤིང་ཐུང་མེད་དང་། དེའི་མེ་རྟོག
ཨ་ཤོ་གཞུ། [ལེགས།] རྟལི་འི་ཅན་ཏེ་བ་སྤྱིའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག
ཨ་ཤོ་མ། རྒྱ་གར་སྐད། མ་ཚོས་པའི་ལོ་རྟོག
ཨ་ཤུ་ཀ། ཨ་ཤོ་ཀ་དང་འདྲ།
ཨ་ཤུ་ཐུང་། [ལེགས།] རྟལི་འི་ཆུ་སྟེ། དུལ་ཆུ་བཙོ་བཟུ་ཆེན་མོའི་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་དུག་འདོན་
བྱེད་ཀྱི་ཇུས་ཤིག་ཡིན།
ཨ་ཤུ་བྲ། [ལེགས།] རྫོང་གི་གདན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལྗོན་ཤིང་།
ཨ་ཤུ་ནི། [ལེགས།] བོད་རྒྱ་དགུ་པ།
ཨ་ཤུ་རྒྱ། [ལེགས།] རྟལི་ཆོག་རིན་པོ་ཆེ། རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་པའི་ཤིང་གི་ཡ་གྲུལ།
ཨ་ལར་དགོན། ལྗོན་ལྷ་ཅེ་དགོན་ཞེས་གྲང་གྲགས། རྫོང་སུ་ཆུ་བཤར་རི་ཁོང་བ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མ་ཆེ་
མཆོམས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་ཨ་ལོར་རྒྱ་མ་ཞེས་ཐོགས་ནས་དགོན་མིང་ལའང་ཨ་ལོར་དགོན་
ཞེས་གྲགས། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆུ་ཆེན་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་ས། སྐྱངས་པ་སོགས་ལ་དུགས་བྱེད་པའི་སྤྲན་བསྐྱེས་པའི་ཐན་བཞེས་པའི་མིང་སྟེ། མ་ཁ་སྐྱངས་
པར་ཨ་སས་བདུག་པར་བྲ།
ཨ་ས་པ། མ་དང་ཆ་སྐྱངས་ལ་པན་པའི་དུགས་རྒྱུ་རྒྱུའི་ཇུས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དར་མོ་སྤྲན་རམས་པ་རྫོ་
བཟང་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་བྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆུ་མདོ་མན་གྱི་འབྲེལ་བ་དཀའ་གནས་རྫོ་
རྫོང་མཐུད་འཁོལ་ལས། ཨ་ས་བ་སྟེ་སྤྱིར་ཐན་འོན་གྱི་མིང་ཡིན་ཀྱང་། ཁྱད་པར་འདི་སྐབས།
རྫོང་གི་སྤྱང་སྤྱོས་མོན་ལུག་གོ་སྟོད་བཞི། བྱི་མ་བསྐྱེས་པའི་ཐན་འོན་སྤྱང་བས་བདུག་ ཅས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཨ་ས་མ། ① ཐང་གར་པོ་འཕ། ཐུག་པ་སྐྱོ་མ། ② བོད་ཀྱི་སྟོ་མཆོམས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག

ཨ་སུ་ར། [ལེགས] ལྷ་མ་ཡིན།

ཨ་སུ་ར་རུ་རི་ར། ལེགས་སུ་ར་སྐད་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲིལ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་
བསྐྱར་ན། ལྷ་མིན་ཁག་ཅེས་འབྱུང་བར་དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོག་ས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེལ་བྲེང་ལས་གསུངས།

ཨ་སུག་དགོན། ཐུབ་བསྟན་མདོ་སྒྲགས་བཤའ་སྒྲུབ་སྒྲིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་
ཆུ་བག་སྟེ་ ༡༤༦༣ ལོར་བསྐྱ་གྲགས་ཅུལ་སྒྲིང་བའམ་ཨ་སུག་ཆོས་སྒྲུ་མཆོག་གིས་གསར་
འདེབས་མཛད། ཐུབ་མཐའ་རྫོགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འཛམ་བུ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་སུག་མའི་དགོན་པ། གསང་སྒྲགས་རབ་བསྟན་སྒྲིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་
ནང་སྟེ་ལོ་ ༡༤༤༥ ལོར་མགོ་ལོག་དབལ་ཡུལ་དར་བར་གི་མདོ་སྒྲགས་བཤའ་སྒྲུབ་ཆོས་སྒྲིང་
གི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྐོང་པོས་དང་པོར་ནག་སྐར་ཞིག་བཏབ། རེས་སུ་གནས་གཞི་ལྷ་དབང་
སུམ་མདོར་སྒོས་བ་དང་། ཐུབ་མཐའ་རྫོང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ར་
བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་སོ་ཀ། འུད་མེད་ཀྱི་མཆོན་མར་གནས་པའི་སྲིན་བྱ་ཞིག་སྟེ། དེ་ནང་དུ་ཡུར་ན་མཆོན་མ་སྐངས་
ཤིང་གཡའ་ཟ་བྱེད་བ་ཞིག

ཨ་སོ་ལི་ཀ། ལག་པའི་བྲུ་ཁྱུག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྟོང་དང་འབྲེལ་བའི་འཕར་ཅ་ཞིག

ཨ་སྟ། [ཡུལ] མའི་སྟན་མོ།

ཨ་སྟོག་བརྒྱབ་པ། སྟེང་ལོག་གོ་ལྟོག་པར་བྱས་པ།

ཨ་གསར། གསར་འདོད་དམ། གསར་འགྲོགས་ཏེ་དངོས་པོ་གསར་འདྲིས་རིགས་ལ་དགའ་སྐྱང་
ཆེན་པོ་བྱེད་པ། མཛའ་བཤེས་ཨ་གསར་ཆེན་ཡུན་རིང་མི་འཁྲོང་། ཨ་གསར་སྟོ་འབྱུང། ཨ་
གསར་བྱེད་པ། ཨ་གསར་ཆ་པོ། ཨ་གསར་རྟ་ལས་མགྲོགས། མཐུག་མ་ལུག་ལས་སྤང། ཨ་
གསར་སྟེན་མའི་མེ་ལྷེ་དེ། འར་སྐབས་རྫོ་རུང་འབར་ཡུན་སྤང།

ཨ་གསར་ཆ་པོ། གསར་པར་དགའ་ཞིང་། རྫོང་པར་མི་དགའ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་བཞིག ཨ་གསར་

ཅན་གྱི་མི་ལ་ཁྲོགས་པོ་རྙིང་པ་ཡོད་མ་རེད། གོས་གསར་པ་ལ་ཨ་གསར་བྱེད་ནས་ཉིན་རྟག་
བར་གྱོན་ཞིང་འདུག།

ཨ་བསེ་ལྷ་རབ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་བའི་མེ་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༢ལོར་འཁྲུལ་ཞིག་ཡབ་སྲས་གྱི་
སློབ་མ་རྣམས་དང་། ཉག་སྤེའི་འབངས་མི་རྣམས་གྱིས་བཏབ། འབ་མཐའ་རྙིང་མ་བ་ཡིན། ད་
ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་བསེ་དགོན། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་རབ་བྱུང་བཙོ་བའི་ས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༩ལོར་བྱུང་མགོ་
ཡོན་ཉན་རྒྱ་མཚོས་ཉག་རོང་ཨ་བསེའི་ལུང་བར་བཏབ། དེ་མེས་དབྱ་ཐག་གིས་གཞོད་པས་
དགོན་ས་ཐངས་གཉིས་ཅམ་སློམ། བརྟན་པ་ཡང་དར་གྱི་སྐབས་སུ་དགོན་པ་བསྐྱར་གསོའི་
ཆོག་མཆན་ཐོབ་སྐབས་འཁྲོད་དེ་ལུ་སུམ་ཆེན་མདོར་དགོན་ས་སློས་ནས་ལྷ་ཁང་གསར་བྱ་
བཞེངས། འབ་མཐའ་རྙིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་དཀར་
མཛེས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་བསོད། སྐབས་བཟང་མོར་སྤྱོད་པའི་ལས་དབང་།

ཨ་བསྐྱག་བག་ལེབ་དང་དོན་གཅིག་

ཨ་བསྐྱག་བཞི་ལ། [སྤེ་དགའི་ཡུལ་སྐད།] ཨ་བསྐྱག་ནང་དུ་ཤ་གཏུམ་ཞིང་མེ་ལ་བསྐྱག་པའི་ཁ་ཟས་
ཞིག་གི་མིང་ཡིན། ལྷ་སའི་སྐད་དུ་ཤ་བག་ལེབ་ཟེར།

ཨ་བསྐྱག་བྱ་དིག་ ཨ་བསྐྱག་བཞི་ལ་དང་དོན་གཅིག་

ཨ་རྟ། ① གད་སྐྱ། ཨ་རྟ་ཁྱོད་གྱི་སྤྱོད་པ་མཐོང་ན་དགོད་རེ་ཤོད། ② རྟ་ལས་པའི་ཆོག་ ཨ་རྟ་དེ་
འབྲའི་མགྲོགས་པ་ལ།

ཨ་རྟ་རྟ། ཨ་རྟ་དང་འབྲ།

ཨ་རྟ་དང་། ཨི་སི་ལ་སྤུའམ་ཁ་ཆེའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འགོ་འཛིན།

ཨ་རྟ། ཡམ་ཆེན་བྱེད་པའམ། རོ་མཆར་བའི་ཆོག་ ཨ་རྟ་རོ་མཆར་རྒྱུ་བྱུང། ཨ་རྟ་དེ་འབྲའི་སྤྱིང་མེ་བ་ལ།

ཨ་རྟ་ཡི། ཨ་རྟ་དང་འབྲ།

ཨ་རྟ་དང་རྟ་དང་། [ཡུལ།] གནམ་ཁང་རྒྱག་ཆེ་ཤོས། དགུན་ཨ་རྟ་དང་རྟ་དང་།

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་numeric code ཟེད།

ཡང་གི་ད། [ལེགས།] ལྷ་པོ་སྟེལ་ལོ།

ཡང་གངས། ཡང་གི་ཐོག་ནས་བཞོད་པའི་གངས་འཕོད། ཡང་གངས་སྒྲིག་པ།

ཡང་ཆད། སྒྲིག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་drop-out ཟེད།

ཡང་ཉན། [ཡུལ།] རེ་བ་བྱེད་པའི་བད། ལག་སོན་ཡོང་བསམ་པའི་ཡང་ཉན་མ་བྱེད།

ཡང་ན། ཡང་རག་གི་དོར་ན།

ཡང་ཉགས། ཡང་གངས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་བདའམ་ཡི་གེ་སོགས།

ཡང་ཉགས་ཆད་ས། སྒྲིག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་code breakpoint ཟེད།

ཡང་དང་པོ། བྱ་དངོས་རྣམས་ལས་ཡག་ཤོས་སམ་ཅེ་བལ་གྱི་དོན། ཅ་ལག་སྒྲུས་ཀ་དང་པོ་རེད།

སྟོབ་བྱ་ཡིག་ཆད་ཡང་དང་པོ་བཏང་ཡོད། ད་ལོ་བྱ་དགའ་ཡང་དང་པོ་ཐོབ་བྱུང་ལྟ་བུ།

ཡང་ཅིས། ཅིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། སྟོན་འཕྲི་སྒྱུར་བཞོད་སོགས་ཀྱི་ཅིས་རྒྱབ་པ། དབྱིན་སྐད་དུ་

arithmetic ཟེད།

ཡང་ལན། བདའ་ལན། ཡང་ལན་ཁུག་པ། ཡང་ལན་གསལ་ལ་མ་གསལ། ཡང་ལན་བྱུང་བ།

ཡང་གསལ་བ་ཡོ་ཆས། སྒྲིག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་complementer ཟེད།

ཡན། ① ཡན་སྟོང་སྟེ་རྒྱབ་རུས་དང་པོའི་ཆིགས། ② ཡན་གཏང་གི་བསྐྱས་ཆིག

ཡན་རྒྱང་རང་། [ཡུལ།] དེ་འབྲ་རང་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ལྷ་ཆོད་དུག་པར་བྱིན་ན་ཡན་རྒྱང་

རང་སྤྲ་དགས་སོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡན་ཀླར། ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་རན་སིའི་གྲགས་ཅན་གྱི་རི་མོ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། སྟོབ་སྒྲིང་བྱུབ་

མཐའི་གནའ་དཔེ་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་ཆབ་བྱེད་མི་སྣ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་ལོ་རྒྱུས་དང་

ལྟ་སྒྲུང་གིས་བཛོད་བྱ་བས་ཏེ། གསལ་རྩལ་བྱས་པའི་བཅའ་བྱ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། འུགས་

མཚུངས་ནག་རིས་དང་འདྲ་བརྟན་རི་མོའི་ཤེས་ཀྱི་གཏིང་ཟབ་ལྡན་ཐོག་དངོས་ཡོད་རིང་
ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྤྱང་ལྡན་ཡོད། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བཅས་བྱ་ནི་ལུ་མིག་དང་ཐུང་ཆེད་པོ་བྱང་
ནང་གི་བྱ་མོ་ཞེས་པ་སོགས་ཡོད།

ཨན་ཁི་ལུ། [ཆིང་] སྤྱོད་པ་བཅས་ཀྱི་གཞིའམ་སྤྱོད་པ་བྱ།

ཨན་ཆུང་གནས་ཆོང་། དེང་སང་གཅན་ཆ་ཆོང་ཁོངས་སྡོན་མཁས་པ་མི་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ལུག་ཡོད་
སའི་ས་གནས།

ཨན་ཇ་དགོན་པ། ཡན་ཇ་རི་ཁོང། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༤༧ལོར་སྤྱུལ་སྤྱོད་
རས་ལུག་བཏབ། ལུག་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན་དུ་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཅོང་ཁ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨན་སྟོང་། མགོན་པ་ཨན་ཅམ་སྤྱར་བའི་ཆེ་སྤྱུལ་ཆོགས་འབྱུང་པོ་ཞིག་འབྱུང་བས་དེ་ལོ།

ཨན་སྟོང་ཆོགས་པ་དང་པོ། མགོ་པོ་སྤྱར་བའི་ཆེ་མཛིང་བར་རུས་པ་འབྱུང་པོ་ཞིག་འབྱུང་བས་དེ་
ལ་ཨན་སྟོང་དང་། དེའི་ཕོག་གི་ཆོགས་དེ་ལ་ཆོགས་པ་དང་པོ་ཞེས་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་བཞེད་
བའི་ལུགས་ཤིག་དང་། ཨན་སྟོང་དང་ཆོགས་པ་དང་པོ་གཉིས་གཞི་གཅིག་ཏུ་ཐེལ་ནས་མགོ་
སྤྱར་བའི་ཆེ་རུས་པ་འབྱུང་པོར་ཐོན་པ་དེར་བཞེད་བའི་ལུགས་ཤིག་དང་གཉིས་མཆིས་ཏེ།
དཔལ་སྤྱངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་
འབྲེལ་ལས། ཨན་སྟོང་ཆོགས་པ་དང་པོ་ནི། ཟུར་ལུགས་དག་ནི་མགོ་སྤྱར་བའི་ཆེ་རུས་པ་
འབྱུང་པོ་ཞིག་འབྱུང་བས་དེ་ལ་ཨན་སྟོང་དང་། དེའི་ཕོག་གི་སྤྱུལ་ཆོགས་ལ་ཆོགས་པ་དང་པོ་
ཞེས་འདོད་པ་དང་། ཟུར་ལུགས་དག་ནི་ཨན་སྟོང་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ནི་སྤྱུལ་ཆོགས་ཀྱི་བར་སྟོང་
གི་སྤྱི་མིང་ཡིན་པས་མགོ་སྤྱར་བའི་ཆེ་འབྱུང་དུ་ཐོན་པའི་རུས་པ་དེ་ལ་ཆོགས་པ་དང་པོ་ཞེས་
འདོད་ཅིང་། མེ་བཅའ་འཛེག་སྐབས་ཀྱང་ཟུར་ལུགས་རྣམས་ནས་སྤྱུལ་ཆོགས་མཁའ་ཀྱི་རུས་
པ་འབྱུང་པོའི་སྟེང་དུ་བཞག་པ་དང་། ཟུར་ལུགས་རྣམས་ནས་སྤྱུལ་ཆོགས་ཀྱི་མཁའ་མཆམས་
རུས་པ་ཉག་ཉག་དེ་རུ་བཞག་པའི་སྤྱོད་ཡང་མཆིས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཨན་གཏན། སྤྱ་རུས་ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་རྒྱང་པ་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་བཅོན་ཆས་ཤིག་

ཨན་ད་རྟེལ། རོ་རོར་བུའི་རིགས་སྡོན་པོ་ཞིག་

ཨན་དྲ། [ཡུལ] ① ག་སོགས་གཏུབ་སའི་ཤིང་ལེག ② མཆོད་གཏོར་སྒྲིག་སའི་ཤིང་ལེག
ཨན་གདོས། གླིམ་བྱད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལག་བ་འཛིན་བྱེད།
ཨན་འདར་ཆ་གནང་ནང་དགོན་པ། ཨ་ཀྱངག་བསོད་ཀྱིས་བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་བ་ཡན་རྫོང་
ཁོགས་སུ་ཡོད།
ཨན་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་དུ་ཐོག་རྫོང་གི་རུབ་རྒྱུད་དུ་ཡོད། མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་
ངོས་ནས་མིང་ཁྱེ་༥༣༡༤ཡོད།
ཨག། ཆེས་དྲུབ་སྐབས་སུ་ཁབ་ཀྱིས་ཐེངས་ལེ་ཆེས་མཆོམས་ལ་ཨབ་གཅིག་ཟེར། གོས་དྲུབ་ན་
ཨབ་ལེ་ལེ་བཞིན་དྲུབ་དགོས་ལྟ་བུ།
ཨབ་ཏང་། [ཡུལ] སྤེ་ཀ་ཨབ་ཏང་འཆང་། མི་གཉིས་ཨབ་ཏང་ཆད་པ།
ཨབ་བཏབ་པ། ། [ཡུལ] གཞན་ནོར་ཉམ་བས་ལྗངས་པའི་དོན།
ཨབ་རྒ། ཨ་བྲའི་རྩ་བའི་ཞིག་སྤྱེ། ཨ་བྲ་དང་མཉམ་དུ་སྤྱོད་པའི་བྱིའུ་ཞིག
ཨབ་པ། [ཡུལ] ① ཉམ་སེམས་ཀྱིས་འཕྲོག་པ། རྒྱ་ནོར་ཨབ་པ། ཨབ་བཙུ་ཁོག་བཅུག་དབང་ཆ་
ཨབ་པ། ② བྲང་བས་འཁོབ་པ། ལག་ཁ་འབྲུགས་ནས་ཨབ་སོང་།
ཨབ་ཡག། [ཡུལ] རྒྱ་འཁོར་ཀྱི་སྤྱོད་དུ་བསྐར་ནས་ཅམ་བ་འབྲུག་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་།
ཨབ་རིལ། [ཡུལ] ཐོང་མིན་སྤྲུལ་གསེར་དདུལ་ཨབ་རིལ་མཛོད་དུ་སྤྲུལ།
ཨམ་གྲོང་། [ཡུལ] ① ཀོང་པོའི་ཤེས་ཀྱི་ ② ཨ་མཆོག་གྲོང་གྲོང་ ③ རེ་བ། སྤྱོད་བསམ་ཀྱི་ཨམ་གྲོང་མ་བྱེད།
ཨམ་ཁལ། སྤར་བོད་སྤེ་བ་ གཞུང་སྐབས་བོད་འབྲོག་སྤྲུགས་རིགས་སྤྱིའི་ཨ་མཆོག་གི་བྲངས་
འབོར་ལ་གཞིགས་ནས་བཀལ་བའི་ཁལ་ལུགས་ཤིག
ཨམ་ཆས། ཨ་མདོའི་གྲོན་ཆས།
ཨམ་བསྟལ། [ཡུལ] ཨ་མཆོག་རྒྱབ་བྲོགས་སུ་བསྟལ་བ་སྤྱེ་ལེ་ཟད་པ། དོན་དེ་ལག་སོན་ཡོང་
རྒྱ་ཨམ་བསྟལ་རེད།
ཨམ་ཐེར་པ། [ཡུལ] ཨ་མཆོག་གི་དབྱིབས་ཐེར་ཐེར་ཅན་ལ་སྤྱོད་ཆོག་དབྱ་བོ་ཨམ་ཐེར་ར་ཆབ་
རྒྱབ་བྲས་ནས་བྲོས་སོང་།

ཨམ་རྩམ། རྩ་བ་ཐུང་ཐུང་།

ཨམ་གཞོན། [ཡུལ] ལྷམ་གྱི་ནང་མཐར་གཞོན་བྱེད་སྐམ་བྱེད་མིང་།

ཨམ་ཐུག་སྟོ་བའི་ཐང་གི་གོས་སྟེབས་བར་སྐྱབ། ཅ་ལག་ཆང་ཆུང་ཨམ་ཐུག་ཏུ་བསྐྱ་བ། སྟོད་གོས་

ཨམ་ཐུག་མེད་བ། སྟོད་གོས་ཨམ་ཐུག་ཡོད་བ། ཨམ་ཐུག་ནང་ལ་གང་ཡོད་མཛོག་མགོས་ཤེས།

ཨམ་ཐུག་ལག་རྒྱས། རུས་ནང་གང་ཡོད་ལག་བར་རྒྱས་ཡོད་པ་སྟེ་རང་རྒྱས་རང་ལ་ཡོད་པའི་དཔེ།

རང་གི་གནས་ཚུལ་ཆང་མ་སྟོ་མངའ་སེམས་གསལ་ཨམ་ཐུག་ལག་རྒྱས་རེད།

ཨམ་བན། རྒྱ་ནག་མན་རྩ་གོང་མས་ས་གནས་ཁག་དང་ཞིང་ཆེན་ཁག་ཏུ་ཆེད་མངགས་གྱིས་ལས་

དོན་སྐྱབ་པར་བཏང་བའི་སྐྱ་ཆབ་སྟོན་ཆེན་ཞིག་ ཆིང་རྒྱལ་རབས་གྱི་གོང་མ་ཡུང་ཤེང་ཁྱི་ལོ་

དང་པོ་ཆུ་ལོས་སྟེ་ལོ་༡༧༥༣ ལོར་མཚོ་སྟོན་གྱི་དཔོན་རིགས་ཆིང་མང་བསྟན་འཛིན་ནས་ངོ་

ལོག་ཟིང་འཁྲུག་བསྐྱངས་པར་བརྟེན་དཔག་དཔུང་བཏང་ནས་སྟེང་འཇགས་བྱས་ཐེས། ཡུང་

ཤེང་ཁྱི་ལོ་གསུམ་པ་མེ་ཏྲ་སྟེ་ལོ་༡༧༥༦ ལོར་མཚོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་དུ་གོང་མའི་སྐྱ་ཆབ་ཨམ་

བན་གཏོང་འགོ་ཚུགས་ཤིང་། ཡུང་ཤེང་ཁྱི་ལོ་ལྔ་པ་མེ་ཡུག་སྟེ་ལོ་༡༧༥༧ ལོར་ས་གནས་

གྱི་བཀའ་སྟོན་པོད་པ་དང་། ལུས་པ་བ། སྤྱར་ར་བ་གསུམ་གྱིས་བཀའ་སྟོན་དའི་ཆིང་སྤྱར་

དམར་གསོད་བཏང་ནས་ཟིང་འཁྲུག་བསྐྱང་ཆེན། བོད་ས་གནས་སུ་གོང་མའི་སྐྱ་ཆབ་ཨམ་བན་

རྒྱན་སྟོད་བྱེད་པའི་འགོ་ཚུགས། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ཆུ་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༧༡༩ ལོར་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་

སྟེ་ཟིང་བཅུ་གསུམ་པ་རྒྱ་གར་ནས་ཕྱིར་ལོག་པེབས་ཐེས་བོད་ས་གནས་སུ་ཨམ་བན་སྟོད་མི་

དགོས་པར་ཕྱིར་འཐོན་བྱས་པའོ།

ཨམ་གཅིགས། ལུས་གྱི་ཚུལ་བ་ཤུགས་ཆེན་སྤྱིམ་བ་དང་། སེམས་ཏ་ཅང་ཁོས་པའི་སྐུ་བས་སུ་འབྱུང་

བའི་རྣམ་འབྱུང་ཞིག་སྟེ། ཡ་སོས་མ་མཆུ་མནན་ནས་ཁ་འཐུང་བའི་རྣམ་འབྱུང་། ཨམ་གཅིགས་

བསྐྱམས་ནས་ཁུར་ཆེན་དཔུང་པར་འདེགས་བ། ཨམ་གཅིག་བསྐྱམས་པས་དགྲ་བོ་དང་འཐུང་བ།

ཨམ་གཅིགས་ཁོག་བཅུག་བསམ་དོན་ཁོག་ཏུ་སྐས་ཏེ་མ་བཤད་བ། དགྲ་ལ་ཆེན་པོ་ཨམ་གཅིགས་

ཁོག་བཅུག་ རྒྱལ་པོ་དེ་ཁོ་ཞིང་གཏུམ་ལ་སྟིང་ཐེ་མེད་སྐབས་མི་སེར་ཨམ་གཅིགས་ཁོག་

བཅུག་བྱས་ནས་བསྐྱད་བ།

ཨམ་གཅིག་ས་བསྐྱམས། ལ་ལོ་བསྐྱམས་དང་དོན་གཅིག་འདི་ཁོང་ཁྱོད་པའི་རྣམ་འབྱུང་། ཡ་སོས་
མ་མཆུ་མནན་བ་ལ་ཟེད།

ཨམ་རལ། རྩ་ཤལ་གྱི་མིག་ཁུང་མཆོམས་ནས་རལ་བ།

ཨམ་བྲ། [ཡུལ] རྩ་སྒྲིག་

ཨམ་ལུག་རྩ་ཆེ་མར་འཕྲང་བ། ཤུག་ཨམ་ལུག་ཅིག་འདུག་ཏུ་དེ་མ་གཞི་ཡག་པོ་འདུག་ཀྱང་། ཨམ་ལུག་རེད།

ཨཱ་ཀ། [མེགས་] ① མེ་ཏོག་ལྷུ་མ་པའམ་ཉི་དགའི་འབྲས་བྲ། ② སྤོན་བལ།

ཨཱ་ན། ཤིང་དུག་མོ་ཅུང་།

ཨཱུ། [ཡུལ] པའི་མ་དང་མའི་མ།

ཨཱུ་ཅི། [ཡུལ] རུང་བ་དང་། བཛོད་བ་དང་། ཆོག་བ་དང་། ལས་སྤྲ་བའི་པལ་སྒྲ། བཞོན་ཏུ་བྱུང་ན་
རྒྱུ་མ་འཁོར་མ་བྱུང་ཡང་ཨཱུ་ཅི། ལམ་རོགས་བྱུང་ན་སྤྱེལ་མ་མ་བྱུང་ཡང་ཨཱུ་ཅི། སྤྱི་གཟུགས་
བདེ་པོ་ཡོད་དམ། ལགས་ཨཱུ་ཅི་ཡོད། ཨཱུ་ཅི་དང་མོགས་པོ་བྲས་ན། ཨ་ལ་ལ་རྒྱན་མི་འཆད།

ཨཱུ་ཅི་བ། [ཡུལ] རྒྱུ་མི་ཡོད་བ།

ཨཱུ་ཅི། འདི་ལོ་མང་སྤྱི་བའི་སྤྱི་རིགས་ཏེ། ཡལ་ག་མེད་པའི་ངར་བ་སྤྲ་ཞིང་ལ་རིང་བ། མཐོ་ཆད་
0.15~0.4ཙམ་ཟེན་པ། ལོ་མ་ལྗང་འཇམ་སྤྱ་སོགས་མེད་པ་སྤྱད་དེ་བྱིབས་སྤྲ་ལ་རིང་བ།
འགའ་ཞིག་ཅེ་མོ་བྱིར་འབྲེལ་བ་ར་མཉེའི་ལོ་མ་འབྲ་བ་མང་ཆེ་བ་ལ་སྤྱོད་དང་། འགའ་ཞིག་རེས་
མོས་སམ་འཁོར་ནས་སྤྱི་བ། རྒྱ་5~7པར་ངར་པའི་ཅེར་ཅོང་དབྱིབས་ཀྱི་མེ་ཏོག་མེར་ལྗང་
ཅ་རེས་དང་ཐིག་ལེ་སྤྱི་ག་པོ་ཅན་གྱི་འདབ་མ་བྲུག་རེ་ཡོད་པ། ཟུར་དུ་གྲག་ནས་འཆར་བ་དང་།
རྒྱ་བ་8པར་གང་བྱ་སྤོང་དབྱིབས་བྲུར་བྲུག་མའི་ནང་འབྲས་བྲུ་ལེབ་ཞིབ་རྒྱ་གས་མང་དུ་
བཅེགས་པའི་བྲེང་བ་བྲུག་རེ་ཡོད་པ་ཞིག་འདོགས་པ། ས་འོག་གི་ངར་བ་དཀར་པོ་གཉིང་རིང་
དུ་བྲུག་པའི་སྤྱི་མོར། སྤྱིང་དབྱིབས་ཀྱི་ཅ་བ་དཀར་པོ་ཉིས་འབྲུར་ཅན་འདོགས་པ། སྤྲ་དུ་སྤྱར་
བྲུ་ནི་ཅ་བ་སྤྱི། རྒྱ་7~8པར་བཞོས་ནས་འབྲེལ་དུ་ཉི་སྤྲམ་དང་ལེགས་ཆགས་བྲ། ལུས་པས་
དུག་ཆད་སེལ་ཞིང་རུས་ཆག་སྤྱོད། ཁྱད་པར་སྤྱོ་མང་འགོག་བ་དཀར་བ་དང་། རྒྱུ་སྤྱོ་རྒྱན་
དུ་ལུ་བ། ཆམ་ཆད་མྱེ་བར་བབས་པ། མྱེ་བ་འཆང་ཞིང་དབྱགས་མི་བདེ་བ། ལྷུ་པས་སྤྱ་ཁག་ཏུ་

ལུ་བ་བཅས་ལ་སྒྲན་པའི་ཆེག་ཐང་བཏང་བས་འཛོམས་པར་འགྱུར་བ་སྤྱིར་བས་བྱུང་བའོ།
ཨུ་བཞི་དགལ། [ཡུལ] བཅག་མ་བཟུང་སྟེ་མ་སོགས་སྟུང་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག
ཨེ་ལི་རྩ་བྱང་། རྩ་རན་སིའི་རྒྱལ་ཁང་ཡིན། དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༤ལོར་པ་རིའི་བྱོང་བྱིང་གི་དཀྱིལ་
དབུས་ཡོད་པའི་ཨེ་ལི་རྩ་རྩམ་རྩའི་ལམ་ཆེན་གྱི་བྱང་ཐོས་སུ་བསྒྲན་ཡོད།
ཨེ་སི་ཅི་མོའི་བཞོས་དྲེད་ལ། ཞེས་པ་ནི་ཨེ་སི་ཅི་མོའི་མི་ནི་བྱང་སྤྱིའི་བྱང་རང་ཆེ་བའི་ས་གནས་
དང་ཤི་པོ་ལི་ཡ། བྱང་ཨ་མེ་རི་ཀའི་བྱང་ཐོས་སོགས་སུ་ཁ་འཐོར་དུ་གནས་པའི་མི་རིགས་
ཤིག་ཡིན། ཁོ་ཆོས་རུས་པ་དང་། སོག་ཆགས་ཀྱི་སོ། ཤིང་། རྩོ་སོགས་ལ་བཞོས་དྲེད་ལ་
བྱས་པའི་འཆོ་བའི་ཉེར་ཆས་དང་། མཆོད་པའི་ཡོ་ཆས་སོགས་ལ་ཨེ་སི་ཅི་མོ་ལི་བཞོས་
དྲེད་ལ་ཞེས་ཟེར་གྱི་ཡོད།

ཨེ་རྩེར་ལུགས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན། ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་ལྔ་པའི་ལུགས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་རྩེར་
སིའི་གྲགས་ཅན་གྱི་ཨར་སྒྲན་གས་ཤིག་ཡིན། སྤྱི་ལོ་ལྔ་པའི་ལྷ་རྩེ་ལྷག་དུ་གནས་ཡོད། དེའི་
མཐོ་ཆད་ལ་སྤྱི་ཁྱིམ་སུས་བརྒྱ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་༡༨༤༤ ལོར་རྩེར་སིར་གསར་བཞེ་ཆེན་པོ་
བྱས་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་འཁོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་བསྒྲན་པ་ཞིག་ཡིན། ཨོ་ཏ་ལི་ཡའི་ཡི་
གེ་མ་བྱང་གོང་གི་ལོ་རྒྱུས་དུས་སྐབས་ཀྱི་བྲག་སྤྲུག་ནང་གི་རི་སོ། ཞེས་པ་ནི་འཛམ་བུ་གླིང་
ཐོག་ཡི་གེ་བྱང་གོང་གི་ལོ་རྒྱུས་དུས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་ཅལ་དངོས་པོའི་ནོར་མཛོད་ཆེ་ཤོས་དེ་
ཡིན། རྒྱ་ཅལ་དེ་དག་ནི་ཨོ་ཏ་ལི་ཡའི་བྱ་དེ་རང་གི་མེས་པོ་ཆོས་བསྒྲན་པའི་རྒྱ་ཅལ་གྱི་
བཅུ་བྱ་ཅ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།

ཨར། ① ཨ་ག་རུ་ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱས་ནས་འབྲི་ཚུལ། ② ཨར་པོ་ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱས་པ།
ཨར་ཀ་ཁང་པར་ཞལ་བ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ས་མཁའི་གས་པོ་ཞིག
ཨར་ཀ་གཅོག་པ། ཨར་ཁྲིམས་བསྐྱུམས་པ།
ཨར་ཀའི་མེ་རྟོག་སྤྱི་བའི་མེ་རྟོག
ཨར་གོང་། [ཡུལ] སྤར་བོད་ཀྱི་བྱང་འཁོར་ཆོས་རྒྱལ་ཆས་སྤྱོས་སྐབས་ཀྱི་ཞུ་མོ།
ཨར་སྒྲོན། ཨར་གོང་དང་འབྲ།

ཨར་སྒྲུ། འདི་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་སོགས་ཆ་བ་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་དུ་སྒྲུ། འིང་སྡོང་ཆེན་པོའི་རིགས་
ཕྱིག་ཡིན། སྡོང་པོ་བྲི་བགས་སྒྲུ་བོ། ཡལ་ཐུན་དང་མེ་ཏོག་གི་གོས་བཅས་ལ་སྤྱོད་པ་
ལོ་མ་མཐུག་འཛམ་སྡོང་དབྱིབས་རེས་མོས་སྒྲུ་བ། མེ་ཏོག་ལྗང་མེར་འདབ་མ་ལྟ་ཅན། འབྲས་
བུ་སྒྲུ་བོ་སྡོང་འདི་དབྱིབས་ཅན་བྲི་ལ་སྤྱོད་ཅུང་དང་། ནང་དུ་ཆེ་བྱ་ནག་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྲུལ་
དུ་སྒྲུར་བྱ་ནི་ཐུན་པོ་སྒྲུ། འིང་ཡང་ལ་སོབ་པ། མདོག་ཁམ་སེར། ཆེ་བའམ་སྤྱུལ་ཞག་གི་
ཆོག་འདྲེས་པ། མེར་བསྐྱེད་ན་སྤྱུལ་ཆེ་ཁོལ་ཞིང་དུད་པ་ཆེ་ལ། དེ་ཞེས་བྲི་རང་གཏུག་པ་ཅན།
འདི་ལ་འདྲ་སྤྱུལ་ཆེ་ལ་འདྲེས་ཆེ་བས། སྤྱིན་ཚུའི་ནང་ཤངས་ནས་སྤྲུལ་བ་འདྲ་ལ་ཅུང་ཟད་སྤྱི་བ།
ཨ་གར་འབའ་ཞིག་ཅེས་རབ་དང་། སྒྲུ་སོབ་ཁ་དོག་ཆེར་མི་གསལ་བ། སྤྱུལ་ཆེ་མེད་པ་སྤྱོད་
མལས་ཡང་བ་ཤུར་གཟུགས་མ་ཞེས་འཕྲིང་། སྒྲུ་སོབ་སྤྱོད་ཅུལ་ཆུ་སོང་འདྲ་བ་སྒྲུ་ཆེན་ཞེས་
རིམ་བས་དམན་བཤོ། འདྲ་དཔེར། ཨ་ག་རུལ་ནི་ཆུ་འིང་རུལ་པོ་འདྲ། ཞེས་གསུངས། མིང་
གཞན་ཨ་ག་རུ་ཞེས་ཕྱི་མེད་དང་སྤྱིང་སེལ། ཀ་པི་ཏུ་ན་ཞེས་ཆུ་འཐུང་སྡོད་ལྟར། ཀཱ་པི་ལྷ་ཞེས་
མེར་སྒྲུ། ཟས་གཞུ་ཞེས་ཐལ་བའི་སྤྱིང་པོ། གི་མ་ར་ཞེས་མིན་སྒྲུ། གི་བ་རྒྱི་ལ་ཞེས་མི་བདག་
དག་འབྲེད་སོགས་ཟེད།

ཨར་སྤྱུན་སྤྱུར་ཅལ། ཞེས་པ་ནི་བཟོ་དབྱིབས་སྤྱུན་པའི་སྤྱུར་ཅལ་གྱི་རིགས་ཕྱིག་ཡིན། དེ་ནི་སོ་
བག་དང་། ལྷགས་རིགས། ས་དོ། འིང་ཆ་སོགས་སྤྱོད་ཆ་སྤྱོད་ཆོགས་ལས་བྱུབ་པའི་པོ་བྲང་དང་།
བསེལ་ཁང་། དཀོན་པ། ཐམ་པ། བར་སོ། མཆོད་རྟེན་སོགས་འབྱུར་བརྟན་གྱི་དངོས་པོ་ཆང་
མར་ཨར་སྤྱུན་སྤྱུར་ཅལ་ཟེར་གྱི་ཡོད། དེ་ཡང་དུས་རབས་མི་འདྲ་བ་དང་། མི་རིགས་མི་འདྲ་བ།
རྒྱལ་ཁབ་མི་འདྲ་བཅས་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་མཆོན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན་རྒྱ་ཕིབས་
ཆེན་པོ་དང་། ཀ་བ། གཞུ། གཏུང་མ་སོགས་ལ་ཆོན་མདངས་རྣམ་པར་བཟ་བའི་རྒྱན་རིས་སྤྱོད་
ཆོགས་ཀྱི་བརྟོག་བཟོལ། རྩོ་ཀ་མ་རུ་བ་སོགས་ཀྱི་རྩོ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་འབྲུག་རིས་བརྟོག་པ་
སོགས་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་རིགས་བཟོ་སྤྱུན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཕྱིག་ཡིན། དེའི་ལའོར་དབྱིབས་
ཀྱི་ཐོག་ཕིབས་དང་། མདུང་ཅའི་དབྱིབས་ཀྱི་ཐོག་ཕིབས། དེ་བཞིན་རྒྱ་རྩོའི་ཀ་བ་དང་སྡོ་འཕྲོར་
སོགས་ནི་རུབ་ཕྱོགས་བཟོ་སྤྱུན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཕྱིག་ཡིན།

ཨར་ཁང་། ཆང་ཁང་།

ཨར་ཁྲལ། སྤྲུམ་དགོན་པ་ཁག་དང་སྤྲུམ་ལ་རང་ཁོངས་མི་མེད་ནས་ཨར་པོ་རྒྱལ་རྒྱུ་ལྷལ།

ཨར་ག་ ཨ་ག་རུའི་མིང་།

ཨར་རྒྱལ་གི་འུ་ལག་ སྤར་པོད་མངའ་བདག་གི་སྡོད་ཁང་ཨར་པོ་རྒྱལ་དུས་ཞིང་བཞུགས་ཨར་རྒྱལ་
འུ་ལག་གི་མི་ཁྲལ་བསྐྱ་སྲོལ་ཞིག་

ཨར་རྒྱལ་པ། ཨར་པོ་རྒྱལ་མཁན་རྣམས་ཀྱི་ལས་རྒྱལ་པ།

ཨར་ལྷལ། ལུག་གི་ཐེ་ཤེའི་མིང་གཞན་ཨར་ལྷལ་ཟེར། ཅེད་མོ་ཅེད་སྤངས་ཤིག་སྟེ། ཨར་ལྷལ་གི་
མདུན་ཕྱོགས་ཆེགས་མེད་པ་ནི་ར་དང་། རྒྱལ་ཕྱོགས་ཆེགས་ཡོད་པ་ལུག་ མིའི་རྣ་བའི་
དབྱེ་བས་འབྲ་བ་ནི་རྟ། ལྷམ་གྱི་མཐེལ་འབྲ་བ་ནི་པོང་བུ་ཡིན་ཞེས་མིང་འདོགས་སྲོལ་ཡོད།

ཨར་ཆོར། [སོག] གདོང་འབྲིད་རས།

ཨར་ཐག་ ལུལ་ཁམས་བསྐྱར་ནས་རྒྱ་བྱེད་མཁན་དང་འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་མཁན་ཐག་པ། རྒྱ་ཁོར་མི་
ལྷལ་ལ་ཨར་ཐག་འཕྲོག་བྱེད་བྱེད་པ།

ཨར་ཉི་ཟླ། ཞེས་པ་ནི་བལ་ལུལ་གྱི་ཨར་སྒྲན་དགེ་ཤོན་དང་འབྲུང་བརྟན་མཁས་པ། བཅོ་ཅལ་མཁས་
པ་བཅས་ཡིན་སྟེ་ལོ་༡༩༦༠ལོར་ས་སྐྱ་ནས་གདན་ཁུས་ལྟར་བོད་དུ་བྱོན་ནས་གསེར་གྱི་མཆོད་
རྟེན་བཞེངས་པ་དང་། དེ་རྗེས་པེ་ཅིང་དང་ཁའི་ཕིང་སོགས་ལ་གདན་བྲངས་ཏེ་ནང་སའི་དགོན་པ་
ཁག་ཏུ་སྐྱ་བརྟན་མང་པོ་བཞེངས་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ཉམས་འགྱུར་དམིགས་བསལ་ལྟན་ཡོད་པས།
ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་འབྲུང་བརྟན་ལ་འུགས་རྒྱུན་ངེས་ཅན་ཞིག་ཐེབས་ཡོད།

ཨར་གཏང། བཞུགས་པ་གཏང་བའམ། གཏང་ལ་བཀར་བའི་དོན། འཇུས་ཤོར་མི་ཡོང་བའི་ཨར་གཏང་
བྱེད་པ། གཙུག་ཆེའི་དགོངས་དོན་ཨར་ལ་གཏང་པ།

ཨར་བརྟེན། འགན་བཅོད་བའམ། ལུགས་ལུབ་པ། དུས་ལུག་རིང་པོ་ཨར་བརྟེན་ལུབ་པ། གཟུགས་
པོར་ཨར་བརྟེན་ལུབ་པ། གཟུགས་པོས་ཨར་བརྟེན་གྱི་མ་རེད།

ཨར་བཏགས། མི་གཉིས་ཀྱིས་གཅིག་གཡས་དང་གཅིག་གཡོན་ནས་བཏགས་ཕྱིན་པར་ཟེར།
དཔེར་ན། འདི་ངས་འཁོག་ས་མ་རེད་ང་གཉིས་ཨར་བཏགས་གྲ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།

ཨར་ཐ་མི་རའི་བྲག་ཕྱག་གི་ལྟེ་བས་རིས། ཞེས་པ་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་རྩོ་ཆས་རྟིང་མའི་དྲུས་མཛུག་
སྐབས་ཀྱི་རི་མོའི་ཤལ་བཞག་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། དེར་ཅུང་ཤོས་ལ་ལོ་ངོ་ཆིག་ཁྲི་ཡན་གྱི་
ལོ་རྒྱུས་ལྡན་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ནི་དྲུས་རབས་བརྒྱ་དགུའི་ལོ་རབས་བདུན་ཅུའི་ནང་སི་མན་ཡའི་
བྱང་ཐོས་ཀྱི་ཨར་ཐ་མི་རའི་བྲག་ཕྱག་གི་ནང་ཡོད་པ་རྟེན་སོན་བྱུང་།

ཨར་འདས། ཨར་ཀའི་འདས་བག།

ཨར་ནག ① འདི་ནི་ཨ་ཤེ་ལ་གླིང་གི་ཆ་བ་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་གྱི་རྒྱ་གར་དང་། ཉིན་རྒྱ་ཉི་ཞེ་ཡ། མ་
ལེ་ཤེས་ཡ། ཡོན་ནན། འབར་མ་སོགས་སུ་སྟེ་བ་དང་། མའེ་ལན་དུ་མར་ཐོར་འཇུགས་ཀྱི་ཡོད།
རྒྱུན་ལྡང་གིང་སྟོང་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་³ 0 ཅམ་ཐེན་པ་དང་། ལོ་མ་མཛུག་འཇམ་ལྡང་ནག་རེས་
མོས་སྟེ་བ། མེ་ཉོག་དཀར་པོ་འདབ་མ་ལྟ་ཅན་དུག་བདུན་ཅམ་གདུག་ཅིབ་ལྟར་བཞད་པ།
འབས་བྱ་སྟོང་དབྱིབས་སྟེ་འཇམ་སྟེ་པོ་ཅན་འདོགས་པ་ཞིག་གོ་སྟེ་བྱ་སྟེ་བྱ་བྱ་ནི་དེའི་སྟོང་པོ།
② ཨ་ག་རུ་ནག་པོ་ཞེས་པའི་ཆིག་བསྐྱས་ནས་འབྲི་སྟོལ་ཞིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་
བསྟན་འཛིན་བྱན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་འཁོའི་དོན།
གསལ་ལས། ཨ་གར་ནག་དང་ག་བྱར་ནག་ཆིག་བསྐྱས་ཨར་ནག་གར་ནག་ཅེས། མཁས་པའི་
འབྲི་སྟོལ་ཤེས་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

ཨར་བ། ① རག་བ། ཨར་སྟོང། ② ཆང་བ།

ཨར་པོ། ས་རྩོའི་ལས་ཀ། ཨར་པོ་རྒྱབ་བ། ཨར་པོ་རྒྱག་

ཨར་པོ་བ། ཁང་པོ་སོགས་གསར་རྒྱབ་བྱེད་སྐབས་ས་རྩོའི་འཕེན་བྱེད་མཁན།

ཨར་པོའི་དོད་མ། སྤར་གཞུང་གི་ཨར་པོ་རྒྱབ་རྒྱ་དང་འགྲོ་བྱོན་གཏོང་མཁན་འགོ་ཁྲིད།

ཨར་པོའི་ལས་ཁུངས། དེ་སྤྱོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། གཏན་འཇགས་ཨར་
པོའི་ལས་ཁུངས་སུ་དོད་མ་ཇ་མཁན་གཉིས་དང་། གནས་ལྟ་བུའི་ལས་ཆཅན་སེར་སྟེ་གཉིས།
ལས་བྱ་སེར་སྟེ་བཞི། འོགས་འགྲོའི་གཉེར་ནང་བརྒྱད་བཅས་ཡོད། དེའི་གཙོ་བོའི་ལས་འགན་
ནི། ཅེ་སོ་བྱང་གིས་གཙོས་པོ་བྱང་ལས་མས་དང་། གཞུག་ལག་ཁང་། ར་ཆེ་སོགས་ལྟ་ཁང་
ཁག་གཞན་ཡང་དཔག་སྟར། སྟན་ཅིས་ཁང་སོགས་གཞུང་ཁང་གང་ཡོད་ལ་ལོ་ལྟར་ཉམས་

གསོ་ཞུ་དགོས་པའི་རིགས་དང་། གསར་སྐྱན་བཅས་ལས་ཁུངས་དེ་རང་ནས་འགན་ལེན་ཞུ་
དགོས་པ་དང་། ལོ་འཁོར་ཨར་ལས་ཀྱི་ཁྱོན་ལ་གཞིགས་པས་འབྲུ་དཔུལ་དགོས་རིགས་
བཀའ་ཤག་སྤྱི་ཁབ་ལས་ཁུངས་ལ་སྐྱན་མེད་གིས་འཁོར་འཁུར་ལག་འཛིན་དུ་བཀོད་ཐོག་
དཔུལ་འབབ་ཐུ་བཞི་ལས་ཁུངས་དང་། འབྲུ་འབབ་དཔུས་གཙང་རྫོང་གཞིས་གང་ལོས་ནས་
བཏོན་ཀྱི་ཞུས་ཏེ་ལོ་འཁོར་གཉིས་གསུམ་རེའི་མཆོམས་བཀའ་ཤག་ཏུ་བྱུང་སོང་ཅིས་ཁྲ་ཕུལ་
ཐོག་ཞིབ་ཁང་ལས་ཁུངས་ནས་ཏེ་བག་ཡོད་མེད་ཅིས་ཞུས་ཀྱིས་གཞི་ནས་ཅིས་ཁྲ་དག་
མཆོན་དང་། རོ་དམ་པར་གཙང་འཛིན་ཞུ་དགོས་པ་བཅས་རེད།

ཨར་བ། [གཙང་སྐད] རྩིས་འདེད་བཟང་བའི་དོན།

ཨར་པོ། ཅིག་པ་རྒྱབ་པ་སོགས་ས་རྫོང་ལས་ཀའི་མིང་།

ཨར་བྱང་རྒྱབ་ཡེ་ཤེས། སྤར་ཐང་གི་བཀའ་འགྲུར་དང་བསྐྱན་འགྲུར་ཐོག་མར་གསར་སྤྱིག་ཤེད་
སྐབས་བཅོམ་ལྷན་རལ་གྱི་དང་། རྒྱང་རོ་སངས་རྒྱས་འབྲུམ་བཅས་དང་མཉམ་དུ་ཞུས་དག་
མཛད་མཁན་དེ་ཡིན། དམ་པ་འདིས་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་༡༡༧༧ལོ་ནས་ལོ་
གཅིག་རིང་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་གི་གདན་ས་མཛད་པར་གསུངས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་སྐག་སྤྱི་
ལོ་༡༡༩༧ལོར་མག་མོ་གྲུབ་པ་བསྐྱེན་རྫོགས་གནང་སྐབས་དམ་པ་འདིས་གསང་སྟོན་མཛད་
པར་ཕག་གྲུའི་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ་བ་དང་རོག་ལོ་སྟོ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབ་མ་ཡིན་པ་བཅས་
གཞིར་བཟུང་ནས་བཏྲག་སྐབས། དམ་པ་འདི་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་གི་གདན་ས་མཛད་སྐབས་རོག་ལོ་
རྩ་བ་སྟོ་ལྷན་ཤེས་རབ་སྐྱེག་ཤེས་ནས་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྷ་སོང་ཟེན་པ་ར་འཕྲོད།

ཨར་དམར། འདི་ཡང་རྒྱ་གར་དང་། བལ་པོ། མ་ལེ་ཤེས་ཡ། ཟེ་ཁོན་ལྷོ་རྒྱུད། བལ་པོ། ལུན་ནན་
སོགས་དང་། བོད་ཀྱི་རྩ་ཡུལ་དང་མེ་ཏོག་སོགས་ཀྱི་▲སྤྱི་1500~2900བར་གྱི་
གདོད་མའི་ནགས་ཆལ་དུ་སྟེ། ལྷོང་པོའི་མཐོ་ཆད་སྤྱི་25ཙམ་ཟེན་པ། ལོ་མ་མཐུག་འཇམ་
ཆེ་བ་རེས་མོས་སྟེ། མེ་ཏོག་ལྷང་སྐུའམ་མེར་སྐྱ་རྒྱུད་དུ། འབས་བུ་རིལ་ལོ་འདྲེགས་པ་ཞིག་
ཡིན། སྐན་དུ་སྤྱར་བུ་ནི་སྤོང་པོ། རོ་ཁ་ལ་ཆ་བ། ཞུ་རྩིས་བསེལ་ལ་སྟོམས། ཞུས་པས་སྤྱིང་
དང་སྟོག་ཅར་ཞུགས་པའི་ཆད་པ་དང་། དམར་པོས་ཁུད་པར་རྒྱང་ལྷན་ཆད་པ་སེལ།

ཨར་མོ་ནིག་ཨ་མོ་ནིག་དང་འབྲ།

ཨར་རྩ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ཅམ་དུ་རྒྱུད་སྟོང་སྒྲགས་རམ་པ་བྱ་བོད་བྲགས་
པས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ཏུ་ས་ཁུལ་ལྟ་
རི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨར་བཙུན། [རྟིང] རབ་བྱུང་ཆང་འབྱུང་མཁུ།

ཨར་ཆོས། [ཡུལ] ར་མོང་གི་སྤྱི་མདོག་གས། ལྷར་ཁའི་པགས་པའི་ཆོས་མདོག་

ཨར་རྩ་བེ་སོག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱན་རོང་རྫོང་གི་མིང་རྟིང་།

ཨར་ཞལ། ཨར་ཀ་བཅས་པའི་ཞལ་བ།

ཨར་ཞ། བྱང་འཛོག་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱོན་རྒྱའི་གཟབ་ཞ།

ཨར་གཞས། ཨར་ལས་བྱེད་སྐབས་པན་རྩལ་གཞོགས་འདེགས་ཡོང་བ་དང་ལུས་ཐང་ཆད་པ་རྩུང་
དུ་གཏོང་རྒྱུ་གཏོང་བའི་གཞས།

ཨར་ལ་གཏད། ཐབས་ཟད་པའི་གནས་སུ་གཅར་བའི་དོན་ཏེ། ཨར་ལ་གཏད་ནས་བྱ་ཐབས་ཟད།

ཨར་ལས། ཁང་པ་གསར་རྒྱབ་སྐབས་ཀྱི་ས་རྒྱའི་ལས་ཀ། ཨར་ལས་རྒྱ་ཆ། ཨར་ལས་མ་གནས།
ཨར་ལས་རུས་འགོད།

ཨར་ལྷར། ཨར་ལྷ་དུའི་བསྐྱས་ཆིག་

ཨ་རྩོ། [ཡིགས] མཆོད་ཡོན།

ཨ་རྩ་དེ་ལྷ། བོད་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ལྟ་ཞེས་འབོད། ཁོང་ནི་འཛམ་གླིང་མཛེས་པའི་རྒྱན་དུག་གི་ཡ་
བྲལ། དབུ་མའི་སློབ་དཔོན་ཨ་རྩ་དེ་ལྷ་ནི་སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་ན་ཡུལ་སིང་ལའི་
གླིང་གི་རྒྱལ་པོ། བཅུ་ཤིང་ར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྐྱའི་ཆལ་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ་སློབ་
དཔོན་དུ་བསྟེན་ནས་བྱི་ནང་གི་བྱུང་མཐའ་ལ་མཁས་པའི་ཅེར་སོན། ལྷ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་མཁས་
པ་རྟེན་བྱངས་རྩོད་པས་ཆར་བཅད་དེ་རྗེས་སུ་བཟུང། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་སྟིང་
པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ། སྟོད་བསྐྱས་སྟོན་པེ་སོགས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་མང་དུ་བཅུམས་སོ།།

ཨ་རྩ་པ་ལོ། རྒྱ་གར་ཀྱི་སྐད་དེ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་འཕགས་པ་ལུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཟེས།

ཨ་རྒྱལ། དག་བཅོམ་པ་དང་། མཆོད་ལོས་པ་གཉིས་སུ་བསྐྱར་རིགས་ཀྱང་དོན་གྱི་དབང་བཅོན་པར་
བྱས་ན་དག་བཅོམ་དུ་བསྐྱར་དགོས།

ཨལ་ལྷ། ད་ལྷ།

ཨལ་སྟོང་། ཨ་སྟོང་སྟེ། ངལ་དུ་བ་གྱི་སྒྲུལ་བ། ཁྱོད་ཁོག་སྟོགས་ནས་ཨལ་སྟོང་རྒྱལ་བ།

ཨལ་ཐན་ཉན། སོག་པོ་ཐུ་མེད་ཀྱི་འགོ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་ལུག་ལོར་ཁོས་
རང་གི་དམག་དབུང་ཁྱིད་དེ་ཨ་མདོའི་ས་ཁུལ་བཟུང་། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལྷགས་ལུག་ལོར་ཁོ་
ལ་ཏུ་མིང་རྒྱལ་པོས་གོ་གནས་གནང་། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་བྱི་ལོར་གདན་དྲངས་པ་ལྟར་རྒྱལ་
དབང་དེ་ཉིད་ལ་ཁོས་གཞེངས་བསྟོད་བྱས། སོག་ཡུལ་དུ་བསྐྱབས་དར་བ་ལ་སྐྱབས་པར་གྱུར།

ཨ་ཤུག [ལེགས] ① ཁུབ་འཇུག ② ལྷ་ངན་མེད་པའི་ཤིང་།

ཨ་སྐྱ་གརྒྱ། [ལེགས] རྫོ་ཡི་སྟིང་པོ་སྟེ་ཆུ་ཡི་ནང་གི་རྫོ་ལས་སྟེས་པའི་ཆུ་ལ་དུ་འབྱུང་བའི་རིན་པོ་
ཆའི་རིགས་རྩས་པས་མཆེན་པའི་དུག་ནད་སེལ་རྩས་པ་ཞིག།

ཨ། ① བོད་ཡིག་གི་གྲ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་དབུངས། ② འདྲི་ཆོག་ཁྱོད་བོད་རིགས་ཨི་ཡིན། ཁོང་
ཁྱོད་རང་གི་སྟོབ་གྲོགས་ཨི་རེད། རྒྱ་ནག་ལ་ཆོད་པ་ཨི་འགྲི་སོགས་འདྲི་ཆོག་གི་ཐུན་ཅིག ③
ཆང་གི་བརྟེན་ཆེད་།

ཨི་ཀ་རྒྱལ་བ། ① སྟེགས་བུའམ་ཨིག་ཀ་རྒྱལ་བ། ② [རྟིང] གཏམ་དང་ཚོམ་གྱི་འགོ་འཇུགས་པ།

ཨི་ཁུང་། ལུག་པ། ཨི་ཁུང་རྒྱལ་བ།

ཨི་དགོས་བལྟ། ཅ་ལག་སོགས་དགོས་མེན་གྱི་བྱི་བ་བྱེད་པ་ཡིན།

ཨི་ཟླ། [ཡུལ] གཅེན་མོའམ་རང་ལས་ལོ་ན་ཆུན་པའི་བྱེད་མེད་ལ་འབོད་པ།

ཨི་ཐེ་བ། སྟིང་པོའི་དོན།

ཨི་ལྷན་གྱི་ནམ་དབྱེ། གི་དང་གིས་སོགས་བཅུ་ཡིན་ལ་སྐྱ་སྟོར་ནི་རྩིས་འཇུག་དང་བ་ས་གསུམ་གྱི་
མཐར་གྱི་དང་གིས། རྩིས་འཇུག་ག་ངའི་མཐར་གི་དང་གིས། རྩིས་འཇུག་ན་མ་ར་ལའི་མཐར་
གྱི་དང་གིས། རྩིས་འཇུག་ན་མ་ར་ལའི་མཐར་གྱི་དང་གིས། རྩིས་འཇུག་འདྲང་མཐའ་མེད་
མཐར་འི་ཡི་དང་འིས་ཡིས་གང་བདེར་སྟོར་བ་དང་། འིས་ཀྱི་ཆབ་ལ་སྐྱད་གསར་བཅད་ལྟར་

མིང་མཐར་ས་ཡིག་རྒྱུད་པ་སྐྱུར་བས་འབྱས། རོན་ནི་ནམ་དེ་བྱེ་བྱག་པ་འབྲེལ་སྒྲ་དང་། གསུམ་
པ་བྱེད་སྒྲ་ནང་གཉེས་དང་བཅས་པར་འབྲུག་གོ་ཡི། གི་གྲ། གི་གྲི་གྲི་འི་ཡི། གིས་གྲིས་གྲིས་
འིས་ཡིས། ག་ད་གི་གིས། ད་བ་ས་གྲི་གྲིས། ན་མ་ར་ལ་གྲི་གྲིས། འ་འི་ཡི་འིས་ཡིས། ས་འིས་
ད་བྲག་གྲི་གྲིས་བཅས་འཛོལ་གོ།

ཨི་ལྷན་གྲི་སྒྲ། བྱེད་སྒྲ་དང་འབྲེལ་སྒྲ།

ཨི་ན། [ཡུལ།] འདི་ན་དང་དོན་གཅིག་ངས་དཔེ་ཆ་དེ་ཨི་ན་བཞག་ཡོད། ཁྱོད་ཆོས་མཛོད་བྱུང་བས།
ཡང་། ཁྱོད་ཨི་ན་ཤོག་དང་། ངས་སྐད་ཆ་ཞིག་འདི་རྒྱ་ཡོད་ལྟ་བུའོ།

ཨི་མི། རྫོང་གོ།

ཨི་མིང་ཅན། [མངོན།] ① འདོད་ལྟའི་བྲ། ② བདུད་དགའ་རབ་དབང་བྲག

ཨི་ཅི་ལུ་གྲ། [ཡུལ།] སྐད་མེད་དུ་མཆན་ཁྱེད་ལོག་སོགས་ལ་སོར་སོས་སྲུག་སྲུག་བྲས་པ་ལས་བྱུང་
བ་ག་ག་ཆོལ་གྲི་མིང་གཞན་ཞིག

ཨི་ར། ཨི་འདུག་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

ཨི་རགས་བཟ། སྒྲོང་བའི་དོན་ཡིན།

ཨི་ལ་བི་ལའི་རྒྱུ། [མངོན།] རྣམ་ཐོས་སྒྲས།

ཨི་ཡི། སྒྲེ་སྒྲག་གམ་ན་རྒྱན་སོགས་གྲི་སྒྲ་རིགས་ཨི་ཁྱེད་ཅན་ཏེ། སྒྲི་རན་གཡུ་བྱུར་སྲ་ཏིག་ལ་
སོགས་ནོར་བུའི་རིགས་ལྷན་པའི་སྒྲ་རྣམས་ལ་ཟེར།

ཨི་ལོན་བཟ། ① ཅ་ལག་སོགས་ལག་ལ་ལོན་པའི་ཐབས་ཤེས་བསྐྱེལ་བ་ཡིན། ② ལུ་མོ་སོགས་
མནའ་མ་ལོན་མིན་བཟླ་བའི་དོན།

ཨི་ཤེས་བཟ། རིག་གནས་སོགས་ལ་འབད་བཅོལ་བྱེད་དེ་བྲ་ཨི་ཤེས་མི་ཤེས་བཟླ་བུའོ།

ཨི་ཤོ་ལེགས། འཛོང་ཞེར་ལེགས་དང་སྒྲན་བུ་མོ་གཉིས་གྲི་སྒྲས། སྐར་མོད་རྒྱལ་བཙུ་ལ་སྟེ་སའི་
ལེགས་བྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཨི་སི་ལ་སྒྲ། འཛོམ་སྒྲིང་གི་ཆོས་ལུགས་གཙོ་ཆེ་བའི་གས་ཤིག་སྒྲི་ལོ་དུས་རབས་བདུན་པའི་དུས་
འགོར་མ་དུ་མ་རྟེས་སྒོལ་གཏོད་བྲས་ཤིང་། ཨི་ཤིའི་ཡའི་སྒྲིང་གི་ཁུབ་རྒྱུད་དང་ཨ་རྟེ་རི་ཀའི་

མྱེད་གི་བྱང་རྒྱུད་དྲ་དར་བྱས་ཆེ། རྒྱ་ནག་ལ་འད་ཡོད།
ཨིག་ཀ་སྤྱིགས་བྲ།
ཨིག་སྤྱ། ཨིག་ཀ་འཕེ་སྤྱིགས་བྲའི་སྤྱ།
ཨིག་བྲ། སྤྱིགས་བྲ།
ཨིགས་པ། སྤྱིག་པ་སྤྱེ། མཆིན་བྲི་རེངས་འཁུམས་བྲས་ནས་བྱུང་བའི་དབྱུགས་གཏོང་འཐེན་གྱི་
འགྱུར་ཚུལ་ཞིག
ཨིརྩེ་ར། ཡང་གི་རའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
ཨིན་དྲར། དུག་མོ་ཉུང་དང། དུར་བྱིད་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་སྤྱེ། རྩེ་བྱུར་མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་རྩོ་
རྩེས་མཛད་པའི་མན་དག་བྱེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། ཨིན་དྲར་ནི་ཨིརྩེ་ཞེས་པ་དུག་ཉུང་དང་དྲར་
བྱིད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཨིན་བྲ་སྤྱ་ཀ་ར་ཅ། [ལེགས་] སྤྱ་གཞུང་ཞིག་སྤྱེ། རྒྱ་གར་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དུ། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་
བྱིན་གྱིས་བཅུམས་ཟེར།
ཨིརྩེ་རྩི་ལ། ཨིརྩེ་རྩི་ལའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
ཨིརྩེ་རྩི་ལ། [ལེགས་] བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱུར་ན་ཨིརྩེ་དབང་ཕྱོག་དང། རྩི་ལ་ཕྱོག་པོ་ལ་འཇུག་པས་
དབང་ཕྱོག་ཞེས་འགྱུར། རྩོ་རིགས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོག་པོ་ཞིག
ཨིརྩེ་སྤྱ་ནི། ལེགས་སྐུར་སྐད་ཀྱི་དབང་པོ་ལག་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྤྱེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་
བསྐྱུར་ན་དབང་པོའི་ལག་པ་ཞེས་འགྱུར་བར་དེ་དུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱུར་འཛིན་བྱུན་
ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྲི་མེད་ཤེས་ཐེང་ལས་གསུངས།
ཨིརྩེ་བཞི། དུག་ཉུང་བཞི་པ་དང། དབང་ལག་བཞི་པ་གཉིས་ཀའི་མིང་ལས་ལ་འཇུག་པས་སྐབས་
ཐོབ་བྱ་དགོས་པར་ཞིག་སྤྱེ། དེ་དུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱུར་འཛིན་བྱུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་ལག་ལེན་གཅེས་བསྐྱུས་ལས། རྒྱ་སྐད་ཨིརྩེ་བོད་སྐད་དབང་པོ་སྤྱེ། དུག་ཉུང་ཨིརྩེ་ཡ་བཀ་
དབང་པོའི་ནས། ཨིརྩེ་སྤྱ་ཆི་དབང་པོ་ལག་པ་སྤྱེ། ཨིརྩེ་བཞི་ཞེས་སྐབས་ཀྱིས་མ་བྱེད་ནས།
དབང་ལག་རྒྱ་གི་སྤྱེ་ཏེ་ཉིག་ཏུ་བཞིར། ཨིརྩེ་བཞི་ཞེས་རྒྱ་ཆད་སྐབས་བཤད་པའི། ཨིརྩེ་བཞི་

དང་ནོར་བ་ལག་འཛེམ་ཐོང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཨིངྩ་ཡ་པོ། ལེགས་སྤར་སྐད་ཀྱི་དྲུག་མོ་ཅུང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན།
དབང་པོའི་ནས་ཞེས་འགྲུར་ཏེ། དེ་ཅུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་མིང་
ཤེས་ཐེང་ལས། ལྟ་དབང་བརྒྱ་ཐུན་གྱིས་ནས་ས་པོན་སྟོན་ལམ་བཅས་བཏབ་པ་བྱུང་བར་བཤད་
བས། ཨིངྩ་དབང་པོ་དང་། ཡ་པོ་ནས་ཡིན་པས། དབང་པོའི་ནས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཨིས། [གཙང་སྐད་]ཆང་གི་མིང་།
ལྷ། བོད་ཡིག་གི་ཞབས་ཀྱི་མཆོན་པའི་དབྱངས།
ལྷ་ཀོ་དགོན་པ། ཞེས་པ་ནི་ལྷ་ཀོ་ཐག་ཕྱག་སྟེ་ཅན་རྩུ་ཤེའི་ནང་བསྟན་སྤྱི་ཅུལ་གྱི་ནོར་མཛོད་ཆེ་
ཤོས་དེ་ཡིན་ལ་འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་དོ་མཆར་ཅན་ཆེན་པོ་བཞེའམ། དོ་མཆར་ཅན་བདུན་གྱི་
གས་ཤིག་ཡིན།
ལྷ་ཁང་། དབྱ་ཁང་སྟེ། སྤར་བལ་ལུལ་དུ་ཅན་དན་གྱི་ལྟོན་པ་ལས་རང་གྲུབ་ཏུ་བྱུང་བའི་འཕགས་པ་
མཆེད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་འཕགས་པ་མཆེད་བཞིར་ལྟོས།
ལྷ་རྒྱན། ལོ་ཁེ་ཡ་ན་སྟེ་སྤར་རྒྱ་གར་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཨིངྩ་རྒྱ་ཏི་ཕོན་པའི་ལུལ།
ལྷ་རྒྱན་ཕུན་ཚོགས་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༡ལོར་ལྷགས་མདུད་
ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྷ་རྒྱན་པ་རིན་ཆེན་དཔལ། གྲུབ་ཆེན་ལྷ་རྒྱན་པ་དང་མི་གཅིག་ཡིན་པས་དེའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།
ལྷ་རྒྱན་བསྐྱའི་རྒྱ་གར་གྱི་མཛད་པ་བཅུ་གཅིག་ཐར་ཡིག་ལས། ༡ འགོ་འདུལ་དགོངས་མཛད་པ་ད་
མའི་ལྷམས་ཞུགས་མཛད། ༢ རབ་བྱུང་བཅུ་མས་མཛད། ༣ རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ཅིང་མཛད། ༤
རབ་ཏུ་བྱུང་མཛད། ༥ དཀའ་ཐུབ་སྤྱི་ཆོགས་མཛད། ༦ བདུད་དབྱང་བཅོམ་མཛད། ༧ སངས་
རྒྱས་བྱུང་ཆུབ་མཛད། ༨ ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་མཛད། ༩ རྒྱལ་བཞུགས་སྤྱོད་པ་མཛད། ༡༠
བསྟན་པར་རྒྱས་མཛད། ༡༡ མི་རྒྱལ་གཉིར་སྤེད་མཛད།
ལྷ་རྒྱན་བསྐྱའི་བོད་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཅིག་ འགོ་དྲུག་དོན་མཛད། བརྒྱད་ལྔ་ཆེ་བ་མཛད། ལྷ་འཕྲོ་

བརྒྱལ་མཛད། གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་མཛད། མདོ་རྒྱུད་བསྐྱར་མཛད། འཕྲིན་ལས་ནམ་
བཞི་མཛད། སྤྱིར་སློལ་གཉིས་མཛད། བཞུགས་བསེགས་འཕང་གསུམ་མཛད། དུས་བཞི་མཁུན་
མཛད། བསྐྱེད་ཞབས་གཏེར་སྦྱོར་མཛད། རྒྱ་བོད་འིན་ཆེ་གང་ལ་གང་འདུལ་མཛད།
ལྷ་ཏུ་ཡ་ན། སྤར་རྒྱ་གར་སྒྲོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁོང་ཁྱིམ་སྒྲོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་གོ་གནས་བྱ་ལ་སྤྱད་དེ་
བཅོམ་ལྷན་གྱི་བྱུང་བྱ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་དགེ་སྦྱོར་བསྐྱབས་པ།
ལྷ་གྲ། ལེགས་སྐྱར་སྐྱད་ཀྱི་ནད་བད་གི་སྐྱད་དོད་ཡིན་པས་དོན་དུ་ན་བའི་བྱ་ག་ལག་པས་བཀག་བའི་
ཆེ་ཤོབ་ཤོབ་ཅེས་བའི་སྐྱ་འབྱུང་བ་དེའི་མིང་ཡིན་ཞེས་དཔལ་སྤྱད་ས་དཔོན་ཀམ་བསྐྱེད་འཛིན་
འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།
ལྷ་ལྷག་པ། ལྷ་ལྷག་པ་དང་འབྲ།
ལྷ་དུམ་ལྷ་པ། ① ལྷ་དུམ་ལྷ་རའམ། ལྷ་དུམ་ར་ཡང་སྤྱང་། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་མཆོག་འཕགས་
སམ་ཆེར་འཛགས་ཏེ། བདུད་འཛོམས་ཤིང་ཟེར་བ་འདིའི་མེ་རྟོག་ལོ་མའི་མཐར་སྐྱེ་བ་དང་།
འཆར་རྒྱ་དཀའ་ལ་ཡལ་རྒྱ་སྐྱ་ བས་ཏ་ཅང་དཀོན་པོ་དང་། འབྲལ་དུ་ཡལ་འགྲོ་བའི་དཔེར་
འཛོགས་འི་མེ་རྟོག་ཅིག ② མཛོ་ནད་ཀྱི་ཤ་རོ་ཞིག
ལྷ་ལྷག [སྤྱི་དགེ]འབད་བཅོན་བྱ་བའི་དོན་སྟེ། ངས་ལས་ཀ་ལྷ་ལྷག་བྱས་ལས་བ་ཡིན། ངས་སློབ་
སྦྱོར་ལྷ་ལྷག་བྱས་ཟེ་ཡིན། ལྷ་ལྷག་དང་དོན་གཅིག
ལྷ་ནན། ལྷ་ཚུགས་ཆ་པོ་འམ། བན་ཏན། འབྲལ་དུ་བྱེད་ལོགས་ལྷ་ནན་རྫོང་པ།
ལྷ་པ། གསང་སྐགས་རྒྱུད་སྤྱི་བཞི་ཡི་ནང་ཚན་སྦྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་གས་ལ་ཟེར།
ལྷ་པ་དེ་ལ ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱད་དེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་མན་དག་ཅེས་འགྲུར་ཏེ། སྤྱི་སྤྱི་
སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བའི་སྤོན་ལས། ལྷ་པ་དེ་ལ་ཞེས་བ་ནི་
མན་དག་སྟེ། བཞུགས་དང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་བྱངས་པར། མན་དག་ཅེས་བྱ་གང་ཞེན།
པོ་རྟེ་ལ་སོགས་ལས་རྙེད་པ། དང་དོན་རབ་ཏུ་སྤོན་པ་ནམས། ཇི་བཞིན་འབྲི་དང་སློབ་པ་ནི། རྒྱ་
མ་བརྒྱུད་པའི་རིམ་བ་ཡིས། གང་ཞིག་ངས་དོན་སྤོན་པའོ། ཞེས་གསུངས་པས། ཟབ་མོའི་
གནད་མ་འབྲུགས་པ་རྒྱ་མ་བརྒྱུད་པ་ཟེས་མ་ཆད་པའི་གསུང་གི་རྒྱུན་ལས་ཉེ་བར་འོངས་པ་

ཞིག་གི་དོན་ཡིན་ཏེ། རོ་མོའི་སྒོ་ནས་བཏགས་པའོ། ཡང་ན་ཕྱ་པ་ནི་ཉེ་བ། དེ་ཤ་ནི་གདམས་
པ་སྟེ། ཉེ་བར་གདམས་པ་ཞེས་ཟབ་མོའི་གནད་ལྷག་པར་འབྱིན་པའི་དོན་ཡིན་ཅོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཕྱ་པ་ལ། མེ་ཏོག་གི་བྱེ་བྲག་སྟེ། དབུ་ཚུགས་ཞེས་པ་ཟུར་ཆག་པ།

ཕྱ་པ་ལི། ཕྱ་པ་ལི་དང་འབྲ།

ཕྱ་པའི་རྒྱ་དྲ། ལྷ་བ་དང་སྒྲོད་པ་ཆ་མཉམ་པར་སྒྲོད་པའི་རྒྱ་དྲ་གི་མིང་།

ཕྱ་པ་ལི། [ལེགས།] ཉན་ཐོས་ཉེ་བར་འཁོར་བ།

ཕྱ་པ་སི་ཀ། [ལེགས།]གཏན་ཁྲིམས་སྤང་བའི་དགེ་བསྟེན།

ཕྱ་ལྷག་དགུ་ལྷག་[ཡུལ།] བཟའ་བཏུང་ཆོས་པར་བྱས་ནས་མོད་པ་རྒྱགས་བྲག་པར་གོ་དེ་ཕྱ་ལྷག་
དགུ་ལྷག་ཆགས་མོང་བས་ཕྱ་ཚུགས་མ་བསྐྱོན་རོགས།

ཕྱ་མ། [ལེགས།] དབང་ལྷག་ཆེན་པོའི་ཆུང་མ།

ཕྱ་མེ་ཕྱ་མའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་

ཕྱ་མའི་མངལ་ཁྲིག་བྲག་ཞུན་གི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་ཡིན།

ཕྱ་མའི་བདག་པོ། [མངོན།]ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

ཕྱ་མུ་མུ། [སོགས།]ཕྱ་མོ་སུའམ་ཕྱ་མོ་སུ་ལུའང་སྤང་། ཀླང་པའི་འབྲུག་པ།

ཕྱ་མུ་གོ་རྟེ། [ལེགས།] དབང་ལྷག་གི་བཅུན་མོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ། དཀའ་ལློག་མ་དང་རི་སྐྱེས་སོ།

ཕྱ་ཅ་ཏིང་བ། [ལེགས།] མཆོང་ཞིང་འཕྲོ་བའོ།

ཕྱ་ཚུགས། ཉན་ཏན། ཕྱ་ཚུགས་གོ་མེད་ཉག་རྒྱང་མ་བྱེད། ལས་དོན་ཕྱ་ཚུགས་ཏུར་བཅོན་གྱིས་
བྱེད་པ། ཕྱ་ཚུགས་གྱིས་ལྷ་དཔེ་ལྷ་མ་འགོ་བས། ཕྱ་ཚུགས་ཆ་པོ།

ཕྱ་ཟུར་ཁ། ཐག་མགོ་ནས་གྲེན་དུ་ཆག་གང་གཞལ་བའི་གནས་གི་མིང་།

ཕྱ་ཟུར་ཁྲག་པ། ལུས་གི་དབུང་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་

ཕྱ་ཡོ། [ཡུལ།] ཁྲི་སྤྱག་

ཕྱ་ཡོན། [རྒྱ] ① ཕྱ་ཡོན་ལྷ་ཁང་གི་ཁོངས་མི། ② ཆེད་དམིགས་གི་ལས་འགན་སྤྱད་པར་བསྐྱོས་

པའི་ཆོགས་པའི་མི་སྣ་ལ་ཟེར།

ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་། རང་རྒྱལ་གྱི་སྤྲིན་གཞུང་འཛིན་པ་ཁག་དང་། སྤྲིན་ཏྲང་། ཆོགས་ཁག་ལས་ཁྲུངས།

སློབ་བླ་སོགས་ལུན་མོང་གིས་འགོ་བཟོ་བྱེད་པའི་ཅ་འཇུགས་ཤིག

ལྷ་རུ་ལྷ་སྤྱག [སྤྲེད་གོ] འབད་བཙོན་བྱས་པའི་དོན་སྟེ། ལྷ་སྤྱག་དང་དོན་གཅིག་ངས་ལྷ་རུ་ལྷ་སྤྱག་

བྱེད་ནས་སློབ་སྦྱོང་སེས་ཡོད། ཁྱོད་ཆོས་ང་ལ་སེམས་འབྲལ་མ་ཅ་བྱེད་མི་དགོས།

ལྷ་རུས་སྤ་རུས། [ཡུལ་]གང་སྤུབ་ཅི་སྤྱག་ ལས་ཀ་ལྷ་རུས་སྤ་རུས་བྱས་ན་ལེགས་པར་འབྲུབ་ཡོང་།

ལྷ་ལི། ལུན་ནན་ཞིང་ཆེན་པདེ་ཆེན་པོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་ཞིག

ལྷ་ལྷ། ཟངས་ལུགས་རྩ་སོགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་སྦྱོད་སྦྱང་ཁ་རྒྱུད་ལ་སྟོབ་ཆེ་བ་ཞིག

ལྷ་ལུ་གང་། ① ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་གང་འཇུག་གི་ཆོད་བསྟན་པའི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། ཏ་ལ་རྩ་ལྷ་

ལུ་གང་བྱིན་ཡོད། ངས་ཤིང་ལྷ་ལུ་གང་ཁྲུང་ཡོད་ལྟ་བུ། ② ལྷ་གུས་ཨ་མ་ལ་སྟེ། ལྷ་ལུ་གང་བྱས་

ནས་དགའ་དགའ་བྱས་སོང་།

ལྷ་ལུ་གང་བྱེད། [སྤྲེད་གོ] ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཇུག་ནས་འཇམ་པ།

ལྷ་ལུ་ནང་། [སྤྲེད་གོ] ལག་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་འཇུག་ཡོད་པའི་གནས་བསྟན་པའི་མིང་སྟེ། ཨ་མས་

སྤ་གུ་ལྷ་ལུ་ནང་དུ་ཁྲུང་འགྱུ། སློབ་སྤྱག་དེས་རྒྱབ་ཏུ་དཔེ་ཁྱབ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཁྲུང་། ལྷ་ལུ་ནང་

ལའང་དཔེ་ཆ་ཁ་ཤས་ཞིག་ཁྲུང་ནས་འགོ་ཞིང་འགྱུ་བྱ།

ལྷ་ལུག [སྤྲེད་གོ] འགོག་པའི་ས་ཁུལ་གྱི་སྤང་རིའི་ངོས་སུ་སྟེས་པ་ཤ་མོང་དཀར་པོ་ཞིག་གི་མིང་

ཡིན། དབྱར་ཉི་ཤོག་སྐབས་སུ་ཤ་མོང་འདི་སྟེ། འགོ་ཚུགས་ཤིང་། དེ་ནས་བདུན་པ་གཉིས་

ཅམ་རིང་ལ་ཤ་མོང་འདི་བརྟུ་ཆོག

ལྷ་ཤི་བྲག་དགོན་ཆེན། མིང་གཞན་དུ་བཤད་སྤྱབ་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཟེར། བྲག་གྲུའི་དུས་རབས་སུ་

ངག་ཞང་མན་རུ་མི་ཡིས་ཐོག་མར་བྲག་བཏབ། བྱིས་སུ་ངག་ཤི་ལེ་སྤུ་དང་དགོན་

མཆོག་ངག་བསོད་གྱི་གསན་སྦྱོང་བསྦྱར་བཞེངས་བྱས། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་

ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཤི་རི། ལྷ་རྩེས་མཐམ་དེ་སྟེས་པའི་རི།

ཕྱ་སྤྱ། བལ་སྐྱད་སོགས་གྲིས་བསྐྱས་པའི་གྲོན་ཆས་རིགས། ཕྱ་སུའི་ལྷ་མོ། ཕྱ་སུའི་སྟོང་བྱང་།
ཕྱ་སྤྱག་[སྤྱེད་གོ] ད་ལྟ་དང་། ལྷུར་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཏེ། ལྷུང་ཐད་སྤྱག་དང་ད་ཕྱ་སྤྱག་སྤྱེབས་ཡོང་།
ཉེ་བའི་དུ་མཆོན་བྱེད་དེ། དེང་སང་དོན་གཅིག་དཔེར་ན། སྤྱོད་སྤྱག་ཆོས་ཕྱ་སྤྱག་སྤྱོད་སྤྱོང་།
ཡག་པོར་བྱེད་ཅིང་འདུག་ལྟ་བུའོ།།

ཕྱ་སྤྱག་དག་[སྤྱེད་གོ] ད་ལྟ་དང་། ལྷུར་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཏེ། གོང་དང་འབྲ། བཟ་ཤིས་ཕྱ་སྤྱག་དག་
ཨིན་སྤྱོད་བྱུང་། ད་ག་ན་སོང་ཟེ་ཤིས་མ་ཐལ། དས་ཕྱ་སྤྱག་དག་ཐ་མ་ཐས་ཟེན། ད་ཐ་སྤྱབ་ས་
ཡོད་མ་གྲགས།

ཕྱ་རུ་ལགས། སེམས་འགྱོད་གདུང་ངམ་ཡིད་པམ་པའི་འགྱོད་ཆིག་
ཕྱ་རུ་ལུ། སེམས་འགྱོད་གདུང་ངམ་ཡིད་པམ་པའི་ཆིག་
ཕྱག་ཆོས། ཕྱག་ཆོས་དཀར་པོ་དང་ཕྱག་ཆོས་དམར་པོའི་བསྐྱས་མིང་། ཕྱག་ཆོས་མེ་ཏོག་ངས་
ཀྱང་བྱས། མཛོ་མོ་དུ་གྲོག་ཁྱོད་ལ་འདུག་ཡོད།

ཕྱག་ཆོས་དཀར་པོ། སྤྱོ་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལུ་རྗེས་བསེལ། ལུས་པས་ཆུ་མེར་བྱིར་
འཛེན་པར་བྱེད།

ཕྱག་ཆོས་དམར་པོ། སྤྱོ་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་མངའ། ལུ་རྗེས་བསེལ། ལུས་པས་ན་བའི་
ནད་དང་། པོ་བ་སྤྱོས་པ། སྤྱང་ཐབས། བཤང་བ་མ་ཆོན་པ། ཤ་མ་འགགས་པ་བཅས་ལ་པན།

ཕྱང་གྲ། [ཡུལ་] སྤྱོན་མེ།

ཕྱུལ། [ལེགས་] རྒྱ་གར་གྱི་མེ་ཏོག་ཅིག་གི་མིང་།

ཕྱུལ་དཀར་པོ། ཀྱ་སྤྱད་དེ། ཆུ་སྤྱེས་དཀར་པོ་འཇ་ཆུ་བའི་ཁྱི་ཡང་ཟེར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཆུར་
སྤྱོག་སྤྱེད་འབྱུང་དཀར་པོ། མཆོན་མོ་བཞད་བཅས་སོ།།

ཕྱུལ་དགོན། དཔོ་བ་དགོན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་པོ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༥པོར་
བརྒྱ་འཕྲིན་ལས་ནས་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་པོ་དང་
རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་འཛག་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕྱུལ་སྤྱོན་པོ། ① མེ་ཏོག་ཕྱུལ་གྱི་རིགས་སྤྱོན་པོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཆུ་སྤྱེས་སྤྱོན་པོ་དང་།

དབལ་དགའོ། ② སྤྱོད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ལ་བསྐྱལ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། སྤྱོད་ཆད་དང་
མཆིད་ཆད་སོགས་ཆ་བཞི་ནད་རིགས་དང་། དེ་མིན་ཆ་ཆུ་དང་འབམ་ཆུ་བཅས་ལ་པན།
ལྷུའལ་ལྟར་གསལ། གང་དུས་ལ་བརྒྱད་ཀྱི་ནད་གསེས་དུས་ལ་བཞི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་འཁེངས་
ནས་བཞི་ཆལ་དུ་གསལ་བའོ།

ལྷུའལ་དམར་པོ། ལྷ་སྤྱེས་དམར་པོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་དབལ་བྱིས་དང་། དབལ་གྱི་ལག་ལ།
བྱང་བ་དགའ་བཅས་པོ།

ལྷུའལ་སེར་པོ། ① ལྷུའལ་སེར་པོ་འཆར་བ་ཞིག ② ལྷ་སྤྱེས་སེར་པོ་ཞིག་ཅིག

ལྷུད་དབལ། མེ་རྟོག་སྤྱོད་པོ་ཞིག་དེ་པོ་མཐོན་པོ་རྩ་སྤང་འདྲེས་པའི་ས་ཆ། ལྷ་མཆོའི་རོ་ས་ལས་སྤྱི་
ཁྱེ་༥༠༠༠ཡན་ཆད་ཀྱི་ས་ཁད་མཐོན་པོ་ཁོ་ནར་སྤྱེ་བའི་རྩ་སྤྱེས་རིགས་ཤིག་ཡིན། རྒྱུ་གསེས་
དཀར་པོ་དང་། སྤྱོད་པོ། དམར་པོ། སེར་པོ་བཞི་མཆིས་པས་དེ་དག་སོ་སོའི་སྤྱེ་ཁུངས་དང་
རྩལ་རིགས་ལྷུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ཡོད། དཀར་པོས་བད་རྒྱུད་། སྤྱོད་པོས་ཆད་བ་དང་མཁྱིས་ལ།
དམར་པོས་ཁྲག་ནད་འཛོམས། སེར་པོས་བད་ཀན་སྤྱུགས་པར་བྱེད་པ་བཅས་པོ། བོད་ཀྱི་
ཡིག་ཆ་པལ་ཆེར་གྱི་ནད་དུ་མེ་རྟོག་འདིའི་ལྷ་གར་གྱི་མེ་རྟོག་ལྷུའལ་དང་གཅིག་པ་འདི་སྤོལ་
འདུག་པ་ནོར་བར་དེས། བོན་གྱི་གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི་ལས། འདི་ལྟར་གྲིས་འདུག་པ་འདི་ནི་
གནའ་བོའི་བོད་མིང་དངོས་ཡིན་པར་སེམས།

ལུན་ཆུང་། དཔེན་ཆུང་སྟེ། གྲ་པ་ཆུང་ཆུང་།

ལུར་ཆ། ལུར་ཆ་ཡི་འབྲི་སྟེ།

ལུར་ལ་མནན། མཆོན་གྱིས་བཅད་པའི་རྩ་སྤྱོད་གང་ལོག་ཏུ་མེས་བཅས་མནན་དགོས་པའི་དོན་ཏེ།
དར་མོ་སྤྱན་རས་པ་སྤྱོད་བཟང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་
བཤད་གསེར་རྒྱན་ལས། ལུར་ལ་མནན་པ་ནི། ཅའི་ཡ་ཐོག་མ་ཐོག་མེས་མནན་པ་པོ།

ལུར་ཤིང་། སོར་བ་དཀྲུགས་ཟེན་ལ་འོད་འདོན་བྱེད་ཤིང་བྱ་རྩ་མོའི་མདུན་རོས་འཇམ་པོ་ཞིག

ལུལ་ཐག ལུར་དོའམ་གོར་ཐག

ཨ། ① འུ་ཆོག་གི་སྤོན་དུ་སྤྱར་ཞིང་འི་བ་སྤོན་པའི་ཆོག་སྟོགས་ཤིག ཨ་ཆར། ཨ་འྲན། ཨ་ཡིན།

ཨེ་འདྲ་མི་འདྲ་བསྐྱར་བ། ཉམ་ཆུང་སྤང་བུའི་ལས་བསྐྱོས་འདི་འདྲ། གྲེ་རུད་མཐོན་པོའི་གནམ་
གྲིས་ཨེ་དགོངས། ཨེ་སྤར་མི་སྤར་བྲེད་རྒྱ་མེད། རྡོ་ལ་སྤྱིན་སྤར་བྲེད་རྒྱ་མེད། ② ས་མིང་
ཞིག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཆུ་གསུམ་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཨེ་ཡིག་གི་གཟུགས་འདྲ་བ་
ཞིག་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས། ཨེ་ལྷ་རྒྱ་རི། ཨེ་རྩ་མདོ་སྤང་གི་མི་ལུས་ལས། ལུང་བ་རྩ་
རྩ་འཛོམས་སའི་རི་དྲགས་སྤྱིད།

ཨེ་ཀ་ཤ་ཅན། ཨེ་འགེང་པོ་གཉིས་བཅེགས་ཅན།

ཨེ་གི་མིན་དགོན་པ། བྱུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་པོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྤོན་གསེར་ཁོག་རྫོ་
ས་སུ་ཡོད།

ཨེ་ཀོར། བུད་མེད་ཀྱི་ན་རྒྱན།

ཨེ་ཤོ་རྟ། ལེགས་སྤར་སྤྲད་ཀྱི་བྱི་རྩའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་སྤྲད་བུ་བསྐྱར་ན། མི་འགོ་
བ་ཞེས་འབྱུར་བར་སྟེམས་བ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་བྱི་མ་རྒྱད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལག་ལེན་
གསལ་བྱེད་ལས་གསུངས།

ཨེ་ཁང། རྒྱ་ལའི་དང་བོད་སྟེ་བ་ གཞུང་གི་གཞུང་ཡིག་དང་དཔེ་ཆ་སོགས་གཙང་གིས་བྱེད་མཁན་
ལས་ཁུངས།

ཨེ་སྟེ་དགོན་པ། མིང་གཞན་ཨེ་དགོན་དགའ་ལྡན་བྱང་རྒྱལ་སྤྱིང་ཟེར། དགོན་བ་འདི་ཐོག་མར་རྩེ་
སྐམ་པོ་པའི་སྐྱེ་མཆེད་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་ཞུ་བ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཁྲ་མ་ཞིག་གིས་བཏབ། རེས་སུ་
རྒྱལ་བ་བདུན་པའི་ཡོངས་འཛིན་སྐལ་བཟང་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་དགོན་བ་བསྐྱར་གསོ་གནང་སྟེ་
དགེ་ལུགས་པར་གྱུར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁལ་ཆུ་གསུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨེ་ལྷེ་ཕུ་ཐའི་གནའ་པོའི་འབྱར་བརྟན། ཞེས་བ་ནི་ལྷེ་པོའི་སྤོན་ཀྱི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་ཅ་བདུན་ནས་
ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་བར་ལ་བྱུང་བའི་ཨེ་ལྷེ་ཕུ་ཐའི་གནའ་པོའི་རྒྱལ་ལྡན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དུས་སུ་འབྱར་
བརྟན་སྟེ་རྒྱལ་ལ་མཛོན་གསལ་དོད་པོའི་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཡོད། དེའི་ནང་ནས་ཆེས་སྤྲན་གསལ་
ཆེ་བའི་འབྱར་བརྟན་ནི་རྩ་ལའོ་རི་རྩུ་ལིང་གི་འབྱར་ཀྱི་སྤང་བརྟན་དེ་ཆོའི་ཉམས་འབྱུར་ནི་
གནའ་ཉམས་ལྡན་ལ་བབ་ཆགས་པའི་བྱང་ཆོས་མཛོན་པར་གསལ་ཡོད།

ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེའི་དངོས་མང་བཤམས་སྟོན་ཁང་། ཞེས་པ་ནི་ ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེའི་རྒྱལ་ས་ཁའི་ལོར་གནས་ཡོད།
མིང་གཞན་ལ་ཁའི་ལོའི་དངོས་མང་བཤམས་སྟོན་ཁང་ཡང་ཟེ། དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༤ལོར་
གསར་དུ་བསྐྱུན་པ་ཡིན། དངོས་མང་བཤམས་སྟོན་ཁང་དེའི་ནང་ཆེས་གནའ་བོའི་གོང་མའི་རྒྱལ་
རབས་དུས་ཀྱི་རྩ་ཆའི་སྤྱི་རྒྱལ་དངོས་པོ་གངས་ལས་འདས་པ་བསྐྱུ་ཉར་བྱས་ཡོད།

ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེ་ལ་བྲོས་བྱིན་པ། ཞེས་པ་ནི་དབྱེ་ཏེ་ལིའི་རིག་ཅལ་བསྐྱར་དར་གྱི་ཐོག་མའི་དུས་སྐབས་སུ་
བྱུང་བའི་གཤམ་ཅན་གྱི་རི་མོ་མཁམ་ཅན་ཆའོ་ཐོ་ཡིས་བྲིས་པའི་བརྩམ་བྱ་ཞིག་ཡིན། བརྩམ་བྱ་
དེ་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༥ལོར་བྲིས་ཤིང་། དེའི་བརྗོད་བྱ་ནི་ཡེ་ཤུའི་རྣ་སྐྱུང་ནང་གི་རྒྱལ་ཡུམ་ལྷ་ལི་ཡ་ལ་
ཅི་ཏུ་འབྲུངས་པའི་རྗེས་སུ་རི་མོའི་སྤྱི་ཁྱབ་ཀྱིས་གཞོན་འཆོ་བཏང་བར་བརྟེན་རྒྱལ་ཡུམ་ལྷ་ལི་
ཡ་པ་ལི་སི་ཐན་ནས་ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེ་ཏུ་བྲོས་བྱོལ་པེ་བས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་བཞོན་ཡོད།

ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེའི་གནའ་བོའི་ཐེབས་རིས། ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོད་ཀྱི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་གོང་
དུ་བྲིས་པའི་བང་སོ་དང་ལྷ་ཁང་གི་གྲང་ཐེབས་རོས་སུ་བྲིས་པའི་རི་མོར་ཟེ། རི་མོ་དེ་ཆོ་ནི་
ཆེས་གནའ་བོའི་ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེ་རྒྱལ་ལྷན་རྒྱལ་ཁབ་དུས་ཀྱི་རི་མོ་ཁོ་བཏོད་ཀྱིས་པ་ལས་བྲལ་ཏེ་
སྤྱང་ཤ་དོད་ཅིང་གསོན་ཉམས་དོད་པའི་དངོས་ཡོད་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཁ་སྤྱོད་སུ་གོང་འཕེལ་
བྱིན་པ་དེ་མཆོད་ཡོད།

ཨེ་བྱུང་། ཨེ་པ་བྱུང་ཡིག་སྟེ། སྤར་བོད་སྟེ་པ་ གཞུང་སྐབས་ལྟོ་ཁ་ཨེ་ནས་ཡོང་བའི་འབྲུ་ཆའི་ཡིག་
གཟུགས་འབྲི་མཁན་གྱི་བྱུང་ཡིག་

ཨེ་དྲགས་གཉལ་གསུམ། ལྟོ་ཁ་ཨེ་ཁུལ་དང་། དྲགས་པོ། གཉལ་སྟེ་བཅས་ཡིན།

ཨེ་ན་ཡ། [ལེགས] རི་དྲགས་ཤུ་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་གྲས་པར་བྲས་ཏེ་བྱིན་པས་བྱིན་པ་
རི་དྲགས་ཨེ་ན་ཡའི་ལྷ་བྲ།

ཨེ་ནི། [ཡུལ] དེ་ནས། ཨེ་ནི་གཏམ་ཞིག་ཤོད་དང་། ཨེ་ནི་དེ་མིན་པའི་སྐད་ཆ་ག་རེ་འདུག

ཨེ་བྲ་ཡ། ཨེ་ན་ཡའི་འབྲི་རྩལ་གཞན་ཞིག་

ཨེ་བྲ་ཡ་ན། ཨེ་ན་ཡའི་འབྲི་རྩལ་གཞན་ཞིག་

ཨེ་པ་དབུ་ཆེན་ཆོ་རྒྱུ་ཆེ་རིང་། ཞེས་པ་ནི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་དུས་སྐད་ཅམ་ལ་ལྟོ་ཁ་ཨེ་ཁུལ་

དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། ཁོང་གིས་རང་གི་ཡབ་ཀྱི་བྱང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲོག་དང་རི་མོའི་སྐྱེ་ཅལ་ལ་
གསལ་བསམ་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་དེ། བཙོ་ལྗོངས་ལྷ་ཁྲིམ་པའི་སྤྱིད་ཕུག་གི་ནང་དུ་ཕྱག་
རྩིས་འབྲལ་ཆུ་བལ་སྐབས་དབུ་ཆེན་གྱི་མཆོན་གནས་བཞེས། ཁོང་གི་ཕྱག་བཙོའི་རི་མོ་ནི་ཕོ་
བྲང་པོ་ཏ་ལའི་གཟིམ་སྒོ་ཕུན་ཆོགས་འདུ་ལམ་གྱི་སྒོ་འཕྲོར་གྱི་རྒྱལ་ཆེན་བཞེདེ་ལྟེབས་རིས་
ནམས་ཡིན་པར་གྲགས།

ཨེ་བ་དབུ་ཆེན་ཆེ་རིང་རྒྱ་བོ། ཞེས་བ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༤༧༡ལོར་སྒོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཨེ་ཤོང་སྤང་ཁ་དོག་སྒོ་
མ་ཞེས་པའི་ཁྲིམ་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་ཐོག་རང་གི་ཁང་པོའི་བྱང་ནས་ཡི་གེ་
འབྲི་སྒྲོག་དང་ཆ་ཆད་དག་སྒྲོར་སོགས་སྒོ་བ་སྒྲོང་མཛད། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ཐོག་ཡབ་ཀྱི་
བྱང་ནས་རི་མོ་གསལ་ན་ཉེ་གིས་ལ་མངའ་བཞེས། སྤྱི་ལོ་༡༥༠༧ལོར་རྒྱ་ལའི་ཆུ་མ་སྐྱེ་ཐེང་བཅུ་
གསུམ་པ་སོག་ཡུལ་བརྒྱད་པེ་ཅིང་དུ་ཕྱེབས་སྐབས་གམ་བཅར་རི་མོའི་ཞབས་ཞུ་བར་འབྲིང་
གནང་མཛད། ཁོང་གི་བཅུམ་བུའི་རི་མོ་ནི་ཞོར་གླིང་སྐུན་གསལ་པོ་བྲང་ནང་གི་ལྟེབས་རིས་
དང་། རྒྱལ་དབང་མཆོག་འཛིགས་ཀྱིས་བསྐྱེན་མཆོས་ས་ཞུགས་སའི་གཟིམ་ཆུང་ནང་གི་
འཛིགས་ཀྱིས་བཅུ་གསུམ་པ་ཆུ་བརྒྱད་དང་སྤང་མས་བསྒྲོར་བའི་ལྟེབས་རིས། པོ་བྲང་པོ་ཏ་
ལའི་གསུམ་སྐྱེས་སྒོ་འཕྲོར་གྱི་ལྟེབས་རིས་ནམས་ཡིན།

ཨེ་བ་ཡོན་བདག་ སྤར་བོད་སྟེ་བ་ གཞུང་སྐབས་དབུས་ཀྱི་སྒོ་ཁ་ཨེ་ནས་ཡོང་བའི་ཡིག་གཟུགས་
འབྲུ་ཆ་འབྲི་མཁན་གཙོ་བོ།

ཨེ་ཁྲིས། ཨེ་བ་བྱང་ཡིག་གིས་ཁྲིས་པའི་ཡིག་གཟུགས།

ཨེ་མ། རོ་མཆར་བའི་ཆིག་ ཨེ་མ་དེ་ནི་རོ་མཆར་གིན་ཏུ་ཆེད། ཨེ་མ་མཆར།

ཨེ་མ་རྟོ། རོ་མཆར་ཆེ་ཐེང་བའི་བད། ཨེ་མ་རྟོ། དེ་འབྲའི་ཁྱད་མཆར། ཡུལ་དུས་འདིར་བདེ་སྤྱིད་
འཛོམས་པ་ཨེ་མ་རྟོ། འཛོམས་པ་འདི་ཡང་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་མ་རུབ་པར་གིན་ཏུ་སྤྱི་བའི་ཁྱད་ཆེན་
པོ་འདི་འབྲེལ་བ་ནི་ཨེ་མ་རྟོ་གིན་ཏུ་སྤྱིབས་དང་ལྷན་ལ་རོ་མཆར་བའི་གནས་གིག་གོ།

ཨེ་མའོ། རོ་མཆར་ཆེ་བའི་ཆིག་

ཨེ་དམར་སྤང་། འངས་ནམ་གླིང་རྫོང་གི་མངའ་ཁུལ་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།

ཨ་ཅི་ཨི་ནད་ཡམས། ནད་འདི་ཐོག་མར་སྤྱི་ལོ་༡༩༨༡ལོར་ཨ་རིའི་མཁས་པ་ཆོས་གསར་རྟོགས་
བྱུང་ཞིང་མིང་འདི་བཏགས་པ་རེད། དབྱིན་སྐད་ལྟ་ Acquired Immune Defi-
ciency Syndrome དེ་བོད་སྐད་ལྟ་སྦྱར་ན། ལུས་ཀྱི་གཟི་མདངས་ཟད་པའི་སྤྱི་རྟགས།
ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། ཡང་ན། ཟས་སྤྱ་མདངས་ཟ་བའི་སྤྱི་རྟགས། ཟེར་ནའང་འགྲིགས་སྟུང་།
དབྱིན་རིའི་བསྐྱེས་ཁྲིས་བྱས་པར་ལ་AIDS ཞེས་འབྲི་སློལ་དར། འདི་ནི་ནད་རྟགས་ཀྱི་མིང་
ཡིན། ཨ་ཅི་ནད་ཟེར་ན་ནད་རྟགས་ཐོན་ཟིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ནད་ལ་ཟེར། ནད་དུག་ཁོག་ཏུ་
ཞུགས་ཞིང་ནད་རྟགས་ཕྱིར་མི་མངོན་པའི་སྐབས་སུ་ཁྲག་གི་ནད་དུ་ནད་འབྱུང་ཡོད་པ་དེ་ལ་
དབྱིན་སྐད་ལྟ་ " HIV - ཟེར། དེ་ནི་དབྱིན་སྐད་ལྟ་ human immunodeficien-
cy virus དེ་བསྐྱེས་ཁྲིས་བྱས་པ་ཞིག་རེད། དེའི་དོན་ནི། མིའི་གཟི་མདངས་ཟ་བའི་སྤྱི་
འབྲུ། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནད་ན་ནད་འདི་བཙོས་བྱེད་ཀྱི་
སླན་ད་བར་དུ་རྟེན་མེད། ནད་འདི་ནི་ཁྲག་དང་གཤེར་ཁྲ་བརྒྱུད་ནས་འགོས་པའི་ནད་ཡམས་
ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་ནད་འདི་འགོས་ཚུལ་གཙོ་བོ་ནི། སོ་མོའི་ལུས་འབྲེལ་དང་། དུག་ཐལ་
འཐེན་ནས་མི་མང་པོས་སླན་ཁབ་གཅིག་བེད་སྤྱོད་པ་དང་། ནད་པ་ལ་གཞན་ཀྱི་ཁྲག་རྒྱུ་བ་
སོགས་ཀྱིས་འགོས་ནད་ཁུབ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཁ་རྒྱུངས་དང་། ལུས་རྫོད་བརྒྱུད་ནས་འགོས་
མི་སྤྱི་དཔལ་འདྲིན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་འདུག།

ཨ་ཕྱི། ཨ་ཡིག་ཤེས་རབ་སྣོང་པ་ཉིད་དང་། ཨ་ཡིག་ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་མཆོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ།
གང་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཕམ་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་
ཡིན་ཞིང་། རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཀླན་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་
སྣོང་པ་ཉིད། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ། དབང་པོ་ཐམས་ཅད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མིང་དུ་བཏགས་པ་
ཨ་ཡིག་གི་དོན་ཡིན་ལོ།། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ཉིད་སེམས་ཅན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བར་དུ་འགྱུར་བ་མེད་ལ། སོ་སོ་རང་གི་རིག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་ནང་གི་རིག་པ་ཡིན་ལ།
མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྟེ་ཆོས་གསུམ་ལྡན་དེ་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད། རྒྱུའི་རྟེན་
འཛིན་ལ། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་སོགས་ཀྱི་མིང་དུ་བརྟེན་པ་ཨ་ཡིག་གི་དོན་ཡིན་ལོ།།

ཨ་མི་དགོན་པ། ① འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་རྟོན་ཡུལ་དུ་ཐེབས་སྐྱབས་བཅུ་པར་
གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་སྤངས་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༥ལོར་བོད་གཞུང་གི་དམག་དང་ཉག་
དམག་འཁྲུགས་སྐབས་ཉག་སྤྱིང་དཔོན་གྱིས་དགོན་པ་མེ་བསྡེགས། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་ཆུ་
སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༥ལོར་ལྷ་མ་ཆོས་བཟང་བས་དགོན་པ་བསྐྱར་གསོ་གནང་། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱ་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མི་དགོན་པ། ② རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལོ་རབ་བཞི་བཅུ་པའི་ནང་ཅམ་ན་ལྷ་མ་ཆོས་དབང་
ཞེས་པས་བཅུ་གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་
དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མི་བྱང་འཇུག་ནམ་ཀུན་མཆོག་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་ཉིད་དང་། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་གཉིས་
དབྱེར་མེད་བྱང་དུ་འཇུག་པའོ།

ཨ་རྒྱ། དན་རོག

ཨ་རིས། ཨ་ཐེས་དང་དོན་གཅིག

ཨ་རེ་འདོད་གྱིས། [རྫིང] གང་འདོད་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།

ཨ་ལ། [ལེགས] ཤིང་ཞིག

ཨ་ལ་ལྷ་མོ། སུག་སྤྲེལ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

ཨ་ཤ [རྫིང] ཨ་ཤི་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་སྤྱིང་རྩེ་བའི་ཆིག

ཨ་ཤིའི་ཡ། གོ་ལའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱིང་ཆེན།

ཨ་ཤོ་ལེགས། སུ་དེ་གྲུང་རྒྱལ་དང་འོམ་ཐང་མང་གཉའ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས། སྤར་བོད་རྒྱལ་བཅུ་པ་སྟེ་
སའི་ལེགས་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཨ་གསང་། མོ་མཆོན།

ཨ་ལྟ་རྒྱ་རེ་བ། བོད་རྫོང་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཁོངས་ཨ་ཟེར་བའི་ཡུལ་ལུང་གི་དཔོན་ཆང་རྫིང་པ་ཞིག་
ཡིན་པ་དེའི་རིགས་དུས་སྤར་བོད་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ནས་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ཟེར་བས་ཕྱིས་
སུ་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་འདོན་བྱེད་སྟོའི་གཟུགས་བརྙན་ཐམ་ཡང་སྟག་འདུག

ཨེ་ཨེ། རོ་མཆར་བ་དང་། ཉ་ལས་པའི་སྒྲ། ཨེ་ཨེ། དེ་ནི་སྤར་མ་ཐོས་ཀྱི་གཏམ་གསར་རང་རེད།
ཨེག་ཀ་གཡེར་ཁ།
ཨེན། ཟུང་ཟད། རོར་འཁྲལ་ཨེན་ཅམ་བྱུང་བ། ན་ཆ་ཨེན་ནེ་བྲག་འདུག་ཁྱོད་རང་ཨེན་ཅམ་སྒྲུགས་
འིག་རེན་པ་ཨེན་རེ་སྤྲད་པ། བྱ་བ་ཨེན་རེ་འཕྲུགས་པས། ཆགས་སྒྲོ་རེ་ཅམ་ལང་ཡོང།
ཨེན་ཅིག་དུས་ཡུན་ཅམ་ཞིག།
ཨེན་ཆུང་། [ཡུལ] བཅུན་པ་ལོ་ཆུང་ངམ། བྲ་བ་ཆུང་ཆུང་སོགས་ཀྱི་དོན།
ཨེན་ནེ། གཞན་གྱི་སྐད་ཆ་འབྲེན་པའི་སྒྲ།
ཨེན་བདག་དགོན། མིང་གཞན་འོད་གསལ་གྱིང་ཟེད། འདེབས་མཁན་མི་གསལ། བྲུབ་མཐའ་པོ་
དོང་ལུགས་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་དཀར་ཅེ་ས་ཁུལ་རྒྱལ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨེན་ཅམ། ཟུང་ཟད་ཅམ།
ཨེམ་ཆེ། སོག་སྐད་སྒྲན་པ་ཞེས་པའི་དོན། ལྷ་སའི་མི་ཆོས་དེང་དུས་ཀྱང་བེད་སྤྱོད་པའི་ཆོག་ཅིག་
ཨར་ཀ་ལུན་གྱི་ཆོས་ལུགས། སོག་པོའི་ཡུལ་དུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་མ་དར་གོང་གདོད་མའི་
ཆོས་ལུགས་དར་ཞིང་། གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་སྤྱི་དང་འབྲ་བར་མི་ལ་ན་ཆ་བྱུང་བ་དང་། འཆི་
བ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ར་ལུག་དང་། འབྲི་གཡག་རྟ་སོགས་སྟོང་ཐུག་ནས་བཅུ་ཐུག་གི་བར་
བསད་ནས་འཁྲུག་གིས་དམར་མཆོད་འབུལ་བའི་ལུགས་འིག་ཡོད་ཅིང་། སོག་ཡུལ་དུ་ཆོས་
ལུགས་དེ་ཐོག་མར་གང་ནས་བྱུང་བ་དང་ཁོ་ཆོའི་ལྷ་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་དབྱེད་གཞིའི་
ཡིག་ཆ་ད་བན་མ་མཐོང་།
ཨར་གོག་གཞུ། ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད། ཁམས་སྐད་དུ་འབྲིལ་ཀག་རྒྱབ་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་ལག་
པའི་མཛུབ་མོར་ལུགས་བསྒྲན་ནས་གཞུ་བའི་ཆད་པ་གཏོང་སྟངས་འིག་དེ་རིང་ཉག་སའི་ཅིང་
མོའི་ཆད་པ་ནི་ཨར་གོག་གཞུ་རེས་ཡིན།
ཨར་ཁ། [ཡུལ] རྟ་བེལ་གྱི་སྐྱེ་རྒྱན་ཞིག་སྟེ། གཡེར་ཁ།
ཨར་ཉེན། [སོག] ① རེན་པོ་ཆེ་སྟེ་སོག་པོའི་གོ་མིང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༣ལོར་མན་ཁྱའི་གོང་
མ་བདེ་སྤྱིད་རྒྱལ་པོས་པཌ་ཆེན་སྐུ་ཐེང་ལུ་བ་སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལ་ཨར་ཉེན་ཞེས་པའི་གོ་ས་

བསྐྱལ་བ་དེ་ནས་བཟུང་བཤམ་ཆེན་རིམ་བྱོན་ཨེར་ཏེ་མི་ཆེ་མིང་ལྡན་པར་གྱུར། ② གསེར་ཐམས།
ཨོ། བོད་ཡིག་གི་ན་རོ་མཆོན་པའི་དབྱེངས།
ཨོ་དཀར་མཆོ། བོད་ལྗོངས་མལ་ཤོ་གྲུང་དཀར་ཆོང་ཁོངས། ཁོངས་སྤེལ་སོའི་ཕུར་ཨོ་དཀར་མཆོ་
ཞེས་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཤོད་རྒྱན་ལ་ཨོ་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེས་སྤྱན་མོ་བཏུལ་བའི་གནས་
རེད་ཟེར་ཞིང། བོད་རྒྱ་༤པའི་ཆེས་ལྷན་ཆེས་༡༥བར་གནས་སྒྲོ་བུ་བ་ཟེར་ནས་དེའི་རིང་
མཆོ་མཇལ་ཡོད་སྐད་དང་དེར་སང་ཡང་ས་ཁུལ་གང་ས་ནས་མཆོ་མཇལ་དུ་ཐེབས་མཁན་
མང་པོ་ཡོད་སྐད།

ཨོ་གྲུང་དགོན། མིང་གཞན་སོག་ཨོ་གྲུང་བཟ་ཤེས་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་ཟེར། དགོན་འདི་ཐོག་མར་
འདེབས་མཁན་སོག་པོ་ཨོ་གྲུང་ཇ་མ་བསོད་ནམས་བཟ་ཤེས་ཡིན། ཁོང་ནི་ལྷེ་དགོ་རྒྱལ་པོ་
ཁྱི་ཆེན་སངས་རྒྱས་བསྐྱན་པ་དང་མཆོད་ཡོན་དུ་འབྲེལ་ཚུལ་གསལ་བ་ལྟར་ན་རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་ནང་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༤༥༠ཡས་མས་ཅམ་ན་ཡིན་དགོས། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལྷེ་དགོ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨོ་གོ་ཏའི་རྒྱལ་པོ། ཇི་གོར་ཏན་གྱི་བུ་གསུམ་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༡༥༧ལོར་
སྟེ། རང་ལོ་ཞེས་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༡༩༩ལོར། ཇིང་གོ་རྒྱལ་པོའི་
ཁྱིར་འཁོད། སྟེ་ལོ་༡༣༤༡ལོར་གོངས། ཁོང་གི་སྤེད་བསྐྱུངས་སྐབས་སུ་གཙོ་བོར་སྟོན་བ་
གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད། ཨེ་ཤིའི་ཡའི་དབུས་དང་། རྒྱ་ནག་གི་བྱང་བྱང་
ཕྱོགས་ས་ཁུལ་ནམས་དབང་དུ་བསྐྱུས།

ཨོ་རྒྱན། ལུ་རྒྱན་དང་དོན་འབྲ།

ཨོ་རྒྱན་གྱི་བསྟེན་སྒྲུབ། གྲུབ་ཐོབ་ཨོ་རྒྱན་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་དོ་རྟེ་གསུམ་གྱི་བསྟེན་སྒྲུབ།
ཨོ་རྒྱན་རྒྱལ་པོ་ཨོ་རྒྱ་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་བདག་སྤོང་བྱེད་མཁན་གྱི་ཨོ་རྒྱན་རྒྱལ་པོ་ཞིག་
ཨོ་རྒྱན་སྤྱིང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་དགོན་འདི་ཨོ་རྒྱན་སྤྱིང་བས་བཏགས་ཟེར། བཤད་སྟོལ་གཞན་
ཞིག་གི་མངའ་སྟེ་ཤེས་རབ་བཟང་པོས་བཏགས་པ་ཡང་ཟེར། དུས་ཆོད་མ་དེས། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་
མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་སྟོན་པ་ཁུལ་གྱ་ནང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ཁུན་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧ལོར་གྲུབ་ཐོབ་ཤིང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་འཕྱི་གུང་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
ཕྱེ་རོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ཁུན་བསྐྱེ། སློབ་དཔོན་བསྐྱེ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

ཨ་ཁུན་རིན་པོ་ཆེ། སློབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

ཨ་ཁུན་ལྷ་ཁང་། མིང་གཞན་དབལ་གྱི་ཆོས་ཕྱེ་ཆེན་པོ་འཁོར་ལྷན་པོ་ཨ་ཁུན་ལི་ཁང་ཟེར། རབ་
བྱུང་བརྒྱད་པའི་ནང་གཞུང་བརྒྱ་པ་དངོས་གྲུབ་དབལ་གྱིས་བྲག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་ཐོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ས་སྤྱི་རོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ཙོ། [ཡུལ།] ར་རྒྱུད་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་ར་པོ་རྒྱེག་པ་མ་བཅད་པའི་མིང་། ར་གསེབ་དང་དོན་གཅིག
ཨ་ཙོད། ཨ་ཙོ་དང་དོན་གཅིག

ཨ་ཏན་ཏ་ལུ་རེ། [ལེགས།] འཕུར་བྱེད་ཀྱི་མྱོང་ཁྱེར་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་སློབ་དཔོན་
མེང་བཟང་གི་སྤྱན་དབང་གཙུག་རྒྱལ་རྣམ་པ་ལའི་རྒྱལ་རབས་གཅིག་ཙམ་གྱི་སྡོན་དུ་བཞེངས་
བར་མངོན། བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་དེ་མཁན་པོ་ཞི་བ་འཆོས་ཞལ་བཀོད་མཛད་ནས་ཨ་
ཏན་ཏ་ལུ་རེའི་བཀོད་པ་ལྟར་བཞེངས་བར་བཤད།

ཨ་ཧེ་བི་ཤ། རྒྱ་གར་གྱི་གནས་ཆེན་ཞིག་སྟེ་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ཀ་ལི་ཀ་ཏ་
ནས་མི་རིང་བའི་སར་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་དེ་ནི་ཨ་ཧེ་བི་ཤའམ་ཀ་ལིང་ཀའི་ཡུལ་ཏེ་དེ་སྡོན་
གསང་སྟགས་དར་བའི་གནས་ཡིན་ཅིང་ད་དུང་ཡང་དེར་ནང་པའི་སྟགས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་
ཡོད་ཅེས་ཟེར། ཡུལ་དེར་རྒྱ་མཆོའི་འགྲམ་དང་ཉེ་བཞུགས་པ་རྒྱ་རི་རྩ་གདན་ན་བྱ་བའི་བྲག་འཕྲུག་
ཁང་རོ་མཆར་ཅན་དེ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་སོ།

ཨ་ཏྲེ། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱལ་པོ་ཤིང་རྟ་བུ་པའི་ཡུལ་དེ་ཡིན་ཞེས་མཁས་པ་མང་པོས་གསུངས། ཨ་ཏྲེ་
ཞེས་པ་དེ་ཐོད་སྐད་དུ་རོལ་བ་ཅན་གྱི་དོན་ཡིན་པར་སྐད་གཉིས་ཤིན་ཀྱང་གྱུར་གྱི་གཞུང་འགར་གསལ།
ཨ་ཐོག [སོག།] འཕྲོག་པ།

ཨ་ཏེ་ཡ་ན། རྒྱ་གར་གྱི་གནས་མཆོག་ཅིག་སྟེ། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་མཛད་

པའི་རྒྱ་གར་གནས་ཡིག་ནང་། བེ་ཤ་ཟར་ནས་ལྷ་ལ་གན་དུ་སོང་སྟེ་དེ་ནས་རྒྱ་ཁྲོམ་གྱིས་
ཐིན་ནས་ཉ་ཟེར་བའི་ལུང་བར་སླེབས་ཤིང་། དེ་ནི་ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་སྟེ་བདེ་ཡིན། ཡུལ་དེར་
ཨོ་ཤི་གམ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་རྩུ་མ་ཐ་ལའི་བྱོང་ཡིན། གྲུབ་ཐོབ་ཨོ་རྒྱན་པ་རིན་ཆེན་
དཔལ་དང་སྟག་རས་པ་ངག་དབང་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཡུལ་འདིར་དངོས་སུ་ཕེབས་སྟེང་བ་མ་
ཟད། ཁོང་རྣམ་པས་མཛད་པའི་ལམ་ཡིག་ནང་འཁོད་པའི་རི་བོ་ཨི་ལམ་པའ་ཉ་ཡང་དེར་སང་
དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། དེ་མིན་གྱི་དག་སྒྲུང་འཆར་རྒྱལ་མང་པོ་ཡོད་པ་རྣམས་དེར་སང་མི་
ཆང་མས་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་ཞེས་གསལ།

ཨོ་པ། [རྟིང] ཐམས་ཅད།

ཨོ་བུན་དགོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལོ་སྟེ་ལོ་༡༧༠༠ལོར་གསལ་འདེབས་མཛད། གྲུབ་
མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨོ་ལུ་ལུ། ལུ་ལུ་སུའི་འབྲི་རྒྱལ་གཞན་ཞིག

ཨོ་ཐོབ། མི་ཤེས་ཤེས་རྩུམ། ཁམ་པ། མི་འཛོན་འཛོན་མདོག་གི་ཨོ་ཐོབ་བྱས་ན་མཁུག་ཏུ་རྩུན་
ཕྱགས་རྩེལ་ཡོད།

ཨོ་ཡོ། [ཡུལ] ① ཁྱི་བྲ། ཨོ་ཡོ་རར་རར་བྱེད་ཀྱང་རང་ཁྱི་མི་སྟོ་མི་ཞིགས། ② ཁྱི་བྲུག་རྩུང་རྩུང་
གི་མིང་ཡིན།

ཨོ་རོ་སོག་རྒྱལ་ཁོངས་སྤིང་ཆེན་གཉིས་སུ་བཀལ་བའི་ཡོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཞིག་དཔེན་སྐད་དུ།
Russia ཟེར།

ཨོ་རོང་པ། ཀོང་པོ་ཨོ་རོང་ཁུལ་གྱི་མི་ཞིག་སྟེ། ཡུལ་གྱི་མིང་མི་ལ་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། སྲར་རྩུན་
གར་སོགས་ཀྱི་དམག་བོད་ལ་མང་དུ་བྱུང་སྐབས་ཀོང་པོ་དང་སྟོ་བོའི་དམག་མང་དུ་བསྐུལ་བའི་ལོ་
རྒྱུས་འདུག་པ་ལྟར། སྐབས་དེར་ཨོ་རོང་པའི་མི་དེ་དགས་ཀོང་གི་དམག་དབུང་གི་རུ་སྟེ་འབྲིང་
མཁན་ཞིག་ཡིན་པ། རྗེས་སུ་རྩུན་གར་བའི་དམག་དབུང་གི་མཚོན་ལོག་ཏུ་ཤི་བ་ཞིག་ཡིན།

ཨོ་རོག་བྲ་པོ་རོག

ཨོ་རོད། སོག་པོའི་ཨོས་ལོད་ཟེར་བའི་སྟེ་མིང་སྟེ། རང་གསེས་ལ་ཉོ་ཤོད། རྩུན་གར། ཐོར་གོད།

ཐུ་མེད་བཅས་ཆོ་བ་བཞི་ཡོད། མཆོ་སྡོན་དང་ཞེན་ཅང་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲོག་པ་བོད་སྐད་དུ་མདོར་
བསྡུས་ཏེ་སྡོད་སོག་ཟེར་བ་དེ་ཉིད་ཡིན།
ཨོ་རོད་རྩལ་གར། [སོག་] ཨོ་རོད་ཆོ་བ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཀྱི་རྩལ་གར།
ཨོ་རོད་ཆོ་བ་བཞི། ཨོ་རོད་ལ་སྟོས།
ཨོ་རོད་ཞབས་བྱའི་སྒོ་བཟང་བསྟན། རེ་འདི་ནི་མདོ་སྐད་ཁུལ་དུ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་
ལོ་༡༧༡༩ ལོར་འབྱུངས། སྤྱ་གཞོན་དུས་འབྲས་སྤྱངས་སྟོ་མང་གྲ་ཆང་དུ་ཆོས་ཁྲུགས་མཛད།
ཏོར་སྤྱལ་སྟོ་བཟང་རབ་བརྟན་རྒྱ་མཆོ་དང་། མཁན་ཆེན་སྟོ་བཟང་འཇམ་དབྱངས། ཁི་ཆེན་སྟོ་
བཟང་ལྷན་གྲུབ། རྒྱལ་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ཀྱི་སྤྱ་བྱང་ནས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་
བོད་ལྟར་གསན་བཞེས་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པར་བཤ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་མཆོག་གི་
བྱང་དུ་བསྟེན་རྫོགས་བསྡུབས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ལ་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེར་གྲ་སྟོར་མཛད་
ནས་ལྷ་རམས་པའི་མཆོན་བཀྲགས་བཞེས། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་ལོར་དབྱས་ཤོག་པ་ཡན་
ཤུག་བཟ་ཤེས་ཆོས་སྤྱིར་དགོན་གྱི་ཁྲི་པ་མཛད། བཀའ་ཚུལ་བོད་ཆུང་གཉིས་ཅམ་བཞུགས།
སྤྱ་ཆོ་མཐའ་མའི་མཛད་པ་མ་གསལ།
ཨོ་ལིམ་མེ་ཁིས་ལུས་རྩལ་འབྲན་ཆོགས། Olympics རྒྱལ་སྤྱིའི་ཨོ་ལིམ་མེ་ཁིས་རྩལ་ལོན་ལྷན་
ཁང་གིས་གཙོ་བོར་གཉེར་བའི་འཇམ་སྤྱིར་གཞི་བྱོན་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ཕྱོགས་བསྡུས་ལུས་རྩལ་
འབྲན་ཆོགས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་ནི་གནའ་བོའི་ལྷ་རིག་གི་ཨོ་ལིམ་མེ་ཁིས་ལུས་རྩལ་འབྲན་
བསྡུར་བྲས་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། དེར་རབས་ཀྱི་ཨོ་ལིམ་མེ་ཁིས་ཀྱི་ལུས་རྩལ་འབྲན་ཆོགས་
ཐངས་དང་མོ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༨ལོར་ལྷ་རིག་ཡ་ཏན་ལ་འཆོགས་པ་དང་། དེ་རྗེས་ལོ་བཞི་རེར་
ཆོགས་ཁྲུགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་རེས་མོས་ཀྱིས་གཉེར་གྱི་ཡོད། དེ་ལ་དབྱར་ཁའི་ཨོ་ལིམ་མེ་
ཁིས་འབྲན་ཆོགས་དང་དགུན་ཁའི་ཨོ་ལིམ་མེ་ཁིས་འབྲན་ཆོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་རེད།
ཨོ་ལོ། ① སྤྱ་སྤྱུ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་རྩལ་ལྟོན་ལམ་ཆེན། ② [ཡུལ] ཁྲིས་པ་སྤྱིའི་མིང་། ཨོ་
ལོ་གསོ་སྟོང་པ་མའི་ལས་འགན་རེད།
ཨོ་ལོ་ལོ། ཁྲིས་པ་རྒྱུད་དུ་གཉིད་ཐབས་ཀྱི་ཆོག་ཨོ་ལོ་ལོ། ཨོ་ལོ་ལོ། གཉིད་སྤྱིད་མོ་ཉིལ། ཨོ་ལོ་ལོ།

ཨ་ལོག་ཡུ་བའམ། དབྱུག་པ།

ཨ་ཤུའི་ཆུ། [ཡུལ།] སྒྲ་མཁེན། ཆན་ལགས། ཨ་ཤེས།

དཔེ་ཆ་འདི་དེ་ལ་གཡར་རོགས་གནང་། ཨ་ཤེས་སྒྲ་མཁེན་ཟེར་ན་སྟིང་ཇེ་དགོས།

ཨ་བསྐྱ་དགོན་བཟ་ཤེས་ཆོས་སྒྲིང་། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་
བ་ཡན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨོག་ཀོར། ཨོག་སྐྱོར་དང་འབྲ།

ཨོག་སྐྱོར། མགིན་པའི་མདུན་ཕྱོགས།

ཨོག་དཀར། གཅན་གཟན་རིགས་ཁྲུམ་བྱ་ལས་ཆེ་ཙམ་པ་འབྲས་ལྗོངས་དང་བལ་པོའི་ཤར་རྒྱུད་
ནས་ཐོན་པ་ཞིག་

ཨོག་རྒྱ། མ་ལེའི་ཨོག་ཆོམ་དང་འབྲས་པའི་རྒྱའི་སྤྲ།

ཨོག་སྒྲོག་ ① སྤབ་མཐུར་གྱི་འོག་སྒྲོག་ ② ལྷ་མོའི་འོག་སྒྲོག་

ཨོག་འཛོལ། སྒོག་ཤལ།

ཨོག་ཏི། ཏིའི་ཤེ་དང་སྒོག་མ་བྱ་སྒྲངས་པ་དང་ནག་འབྱུང་པའི་ནད་ཅིག་

ཨོག་སྟེགས། སྒོམ་ཤིང་སྟེ། སྒོམ་རྒྱབ་སྤབས་གྱི་ཨོག་མའི་སྟེགས།

ཨོག་དོང་། [ཡུལ།] མགིན་པའམ། མིད་པ།

ཨོག་དོམ། བཞོན་ཏིའི་ཨོག་མའི་འོག་ཏུ་འདོགས་རྒྱ་རྩ་དམར་གྱི་དོམ་སྟེ། སུར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་
བྱང་རིགས་མེར་སྐྱའི་གནས་ཆེ་ཆུང་མཆོན་རྟགས་ཤིག་

ཨོག་མ། [ཡུལ།] མགིན་པའི་མདུན་ཕྱོགས། ཨོག་ལྷགས། སྟིང་ནས་མི་དགའ་ན་ཨོག་མ་ཡན་གྱི་
སྐད་ཆ་སྟུན་པོ་ཅི་པན། དབྱུགས་བཀག་བཏང་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

ཨོག་ཆར། ཨོག་དཀར་དང་གྱི་ལ་འབྲས་པའི་བྱ་བ།

ཨོག་ཆར་ཅན། ① ཨོག་ཆོམ་ཡོད་མཁན། ② [མཛོན།] ར།

ཨོག་ཆོམ། མ་ལེ་ལ་སྤེས་པའི་སྤྲ། སྤྲ་དང་ཨོག་ཆོམ་དུང་ལྷར་དཀར་བ། རོ་གདོང་སྤྲ་མེང་འོག་
ཆོམ་འབྲེལ་བཞེན་སྤྲས་པ། ཨོག་ཆོམ་བྱག་བྱག་བྱས་ནས་གཏམ་ཤོད་ན་གདེང་དང་སྟོབས་

པ་ཡོད་པའི་རྟགས་རེད།

ཨོག་ཆོམ་ཅན། ཨོག་ཆར་ཅན་དང་དོན་གཅིག་

ཨོག་འཇུ་མ། མཆུ་འགྲུལ་པའི་ཆེ་ཨོག་མའི་སྟེང་དུ་གཉེར་མ་ཤིག་གི་པའི་འཇུ་མ་ཞིག་འབྱུང་བ་ས་དེའོ།

ཨོག་ཞོལ། རྒྱུག་ཤལ།

ཨོག་རིལ། ཏུ་ཤོང་སོགས་ཀྱི་བྱུན།

ཨོག་ཤལ། རྒྱུག་ཤལ།

ཨོག་གསོག་སྟེ་འུས་ཨོག་མའི་ཨོག་ཏུ་ཟས་གསོག་པར་བྱེད་པ།

ཨོག་གསོག་རྒྱུ། ① བྱ་རིགས་དང་། གཅན་གཟན་སོགས་སེམས་ཅན་རིགས་འགའ་ཞིག་གིས་

ཨོག་ཁྲག་ཏུ་ཟས་གསོག་བརྒྱབ་པའི་དོན། ལྷུང་གིས་རི་དྭགས་ཀྱི་ཤ་ཨོག་གསོག་བརྒྱབ་ནས་

རང་གི་ཆར་དུ་འཁུར་ཏེ་སྤྲུག་གྲུའི་མདུན་སྤྲུགས་ཀྱི་འདུག ② སེར་སྒྲ་ཆེ་བ་སྟེ་རང་ལ་ཡོད་

རྒྱུ་སེར་སྒྲས་སྤྲེལ་ཏེ་གཞན་ལ་མི་སྟོན་པ། ཁོས་རྒྱ་བ་ཆར་མ་ཨོག་གསོག་རྒྱུ་བ་གི་རེད།

ཨོང་། ① ཨོང་བ་ལ་ལྟོས། ② ཨོང་དོ་ལ་ལྟོས།

ཨོང་གོང་། ① རྒྱུ་ཀྱི་རྒྱུ་བོས། ② མེ་ཤིང་ལྷུ་བའམ་རྟ་སྦྲངས།

ཨོང་ལྷགས། [ཡུལ] ཨོང་སྟེགས་ཀྱི་སག་འབྱུར་བ་སྟེ་རྒྱུ་སྟེགས་ཀྱི་མིང་ཡིན།

ཨོང་སྟེགས། ཨོང་དོ་བཞག་ནས་སྟོང་ཆོག་པའི་སྟེགས་བྱའི་མིང་།

ཨོང་དོ། རྒྱུ་བམ་འཕོངས། ཨོང་ཤ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྒྱུ་ཆོས་དང་འཕོངས་ཆོས་སོ།

ཨོང་བ། གནག་གི་བྱུན་སྒྲམ་པོ། ཆོག་བསྐྱས་ན་ཨོང་ཞེས་འབྲི་ཆོག་སྟེ།

ཨོང་རས། ① སྦྲད་གོས། ② སྦྲོན་མའི་སྦྲང་རས།

ཨོང་རིལ། ཏུ་སྦྲངས། ཨོང་རིལ་མེ་ཡིས་ལྷགས་མི་བཞུ། ཏུས་མེད་གཏམ་གྱིས་དོན་མི་འབྲུག། མི་

རན་སྟེ་འཇུ་མ་ནང་རྒྱུ་བ་ཤོང་བྱའི་ཨོང་རིལ་འདྲ།

ཨོང་རུ། རྒྱུ་ཀྱི་འཕོངས་ཁའི་མིང་སྟེ། ལྷུ་གྲུ་དེ་ག་ས་ག་ལ་རྒྱུ་ག་འགྲོ་ཞིང་འདུག་ཨོང་རུ་ས་ལ་

བཅུགས་ནས་བསྐྱད་སྤུལ་མཁུན་ཞིག་མ་རེད་ལྟ་བུ།

ཨོང་རག། གནའ་དུས་རས་བ་སྒོམ་ཆེན་ཆོས་མཆན་ཁབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་འགོངས་པའི་དོར་མང་གི་

རིགས་ཞིག་སྟེ། དེང་དུས་པོ་མོའི་མཚན་ཁབ་ནང་གྱོན་དང་རིགས་གཅིག་ཡིན།
ཨོང་ཤ ལུས་ཀྱི་འཁོངས་ཤ
ཨོམ། སྒྱུར་ཤིང་ངམ། མགོ་གཙོ།
ཨོམ་ཚུགས། མཁར་རྒྱག་ལ་ལག་པ་དང་བྱང་གི་ལྗིད་བཀལ་ཏེ་ངལ་བསོ་བ།
ཨོམ་ཤིང་། [ཡུལ] འགྲོགས་ཤིང་།
ཨོར་ཁུང་། རྩ་ཁམས། ཨོར་བ་འཇུག་སའི་ཁུང་བུ། རྒྱ་འགྲོའི་ཨོར་ཁུང་།
ཨོར་འཛོམ། རང་ཤེད། མི་ཨོར་འཛོམ་ཆ་པོ་ལ་ངང་རིང་གིས་བསྐྱབ་བྱ་བརྒྱབ་ན་གཞི་ནས་ཡར་
ཐོན་དུ་འགྲོ་བུབ་པ། རང་ལ་བདེན་བ་མེད་ན་ཨོར་འཛོམ་བཤད་བས་ཁུངས་མི་འཁྱོལ།
ཨོར་དོང་། ཀོང་དོང་། དཔེར། ཨོར་དོང་ཆེན་པོ་འདི་འབྲུག་ནས་ཅི་ཁྱེད་ལྟ་བུ།
ཨོར་བ། [ཡུལ] རྒྱ་རྒྱག་སའི་རྩ་མཚུ། ཐོག་ཀ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་འགྲོ་ས་ཨོར་བའི་ནང་རེད།
ཨོར་སྟོག་ དེ་ལྷ་གཟིམ་འགག་དང་དགེ་བསྐྱོས་སོགས་ཀྱི་སྟོན་འགག་འོག་ཏུ་གྱོན་བའི་ཕྱིང་བའི་
སྟོན་གོས་འཇུག་པོ་བུ་ཐུང་མེད་པ་ཞིག་
ཨོར་བ། དཔོར་བ་དང་འབྲ།
ཨོལ་རྒྱ། རྒྱ་རྒྱ་སོ་སོར་གྲེས་བའི་རྒྱ་རྒྱུང་གི་མིང་སྟེ། རྒྱ་ཨོལ་རྒྱ་གཅིག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།
ཨོལ་སྟོ། མ་མཚུའི་འོག་གི་ཤ་རུས་འབྲུར་པོའི་མིང་།
ཨོལ་གྲོང་། སྟོ་བ་ནས་གྲེ་བའི་བར་དུ་རྒྱག་བའི་དབུགས་རྒྱ་བའི་ལམ་སྟོ་ཡུ་ཡང་ཟེར་བ་དེའི་མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
ཨོལ་ཁུང་། རྒྱ་འགྲོ་སའི་བུ་ག་ ཨོལ་ཁུང་བརྟོལ་བས་འབྲིལ་རྒྱ་ཤར་རར་རྒྱག་པ།
ཨོལ་གོང་། སྟེའི་མདུན་དོས།
ཨོལ་གོང་བ། ཨོལ་གོང་གི་གོང་དུ་གནས་བའི་ཨོལ་མདུད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
ཨོལ་གོང་ཆ་བ། ལུག་སོགས་ཀྱི་ཨོལ་མདུད་གྱི་འཇག་བྱས་བའི་ཆོད་མའི་མིང་སྟེ། སོག་པོ་ལུང་
རིགས་བསྟན་དར་གྱིས་མཛད་པའི་མན་ངག་ལྟན་ཐབས་ཀྱི་དཀའ་བཀན་ས་བཀོལ་བ་རྣམ་རྒྱལ་
གསེར་མདོག་གི་ཕྱིང་བ་ལས། ཨོལ་གོང་ཆ་བ་ནི། ལུག་གི་སྟོ་སྟོང་གྱི་འཇག་བྱས་བའི་ཆོད་མ།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཨོལ་གོང་འཇུག། ཡུ་མོ་ཨོལ་གོང་རམ་སྒོལ་གོང་ཡང་ཟེད། འདི་འོ་མ་དང་སྒོང་པོ་རྣམས་ཁྱེལ་ང་
དང་འབྲེལ་བའི་མེ་ཉེག་མེར་པོ་ཁ་བྱམ་པ།

ཨོལ་སྒོ། ཁའི་ནང་ཐུགས་ན་ཤ་སྦྱི་འདྲེས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་སྤྱ་གུ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་དཔུགས་
འབྱེན་རྒྱུ་དང་ཟས་མིད་པ་གཉིས་ཀའི་ལས་ཐུན་མོང་བ་ཞིག་ཡིན། སྤྱ་གུ་དེ་དུམ་བུ་གསུམ་
དུ་བགོས་པའི་དུམ་དུ་སྒྲོད་མ་ལ་སྒྲའི་ཨོལ་སྒོ་དང་དུམ་བུ་བར་མར་ཁའི་ཨོལ་སྒོ། དུམ་བུ་སྒྲད་
མ་ཨོག་གོར་གྱི་རྒྱབ་ན་ཡོད་པར་ཨོག་སྒོར་གྱི་ཨོལ་སྒོ་ཞེས་ཟེར་ཆོག

ཨོལ་རམས། འོལ་རམས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཏེ།

འོལ་ཀ་ལ་ལྟོས།

ཨོལ་ཆམ། ཏྲའེལ་ལ་ཨོལ་ཆམ་གྱི་ནད་པོ་གཞི་སྒོ་རྒྱབ་མི་བྱུང་བར་ཡུན་རིང་ན་ནས་ཤ་སྒྲེམ་པ་དང་།
གཙོ་བོར་ཨོག་མའི་འོག་གམ་གཞན་དུ་འང་རྡོལ་ཏེ་རྣག་ཁྲག་ཐོན་པའི་ཏྲའེལ་གྱི་འགོ་ནད་ཅིག

ཨོལ་མདུད། མགྲིན་པའི་མདུན་ངོས་ཀྱི་འབྲུར་མདུད།

ཨོལ་བ། སྒྲའི་མདུན་ངོས།

ཨོལ་སྒོག་ཁབ་འོག་ཏུ་བྱོན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོད་གོས།

ཨོལ་མ། ① ཨོག་གོར་གྱི་མིང་གཞན། ② ཨོལ་བ་ཡི་མིང་གཞན། ③ སྒྲའི་མདུན་ངོས་ལ་ཨོལ་མ་ཟེད།

ཨོལ་འཇུག། མ་མཚུའི་འོག་ཏུ་ཁ་འགྲུལ་དུས་གཉེར་མ་ཞིག་འབྱུང་བས་དེའི་མིང་།

ཨོ། ① སྤྱ་རྩོུ་མེ་སོགས་མཆོན་དོན་མང་པོ། ② སྤྲགས་ཀྱི་མགོ་འདྲེན་བྱེད།

ཨོ་མཛད་མ། སྒོལ་མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

ཨོ་སྤྲི། [ལེགས] བདེ་ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་དཔེ་ཆའི་འགོར་འབྲི་བའི་གིས་བརྗོད་ཀྱི་སྐད་དོད་ཅིག

ཨོ་ཏེ་ཡཱ་ན། [ལེགས] ལུ་རྒྱན་ཡུལ། ལུ་རྒྱན་ལ་ལྟོས།

ལ། སྤེད་གའི་ཡུལ་སྐད་དུ་སྤྱ་གུར་ལ་ལྟོས་ཞེས་པའི་སྤྱ་གདངས་སྒོག་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

ལུས། སྤེད་གའི་ཡུལ་སྐད་ལ་སྤྱལ་ལ་ལྟོས་ཞེས་པའི་སྤྱ་གདངས་སྒོག་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

ལུ་ག་མ། [ལེགས] འགྲོགས་བྱེད་པ།

ལྷ་གེ་ཡུལ་དབང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་ཙམ་འཛིགས་མེད་དགོན་མཆོག་གཏིང་གསལ་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཐའེ་ཀར་རྒྱ་གར་གྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་ནས་ཉི་ཤུ་འབྲུག་མཆོམས་བར་དུ་སྤྱི་ཅལ་གྱི་བྲག་ལས་གནང་ཡོད། ཁོང་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟན་འག་མཁས་ཅན་ཐའེ་ཀར་གྱི་ཆ་བོ་ཡིན། ཁོང་གིས་གནའ་བོའི་ལྷ་སྲུང་དང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྟན་འག་གི་ནང་ནས་བཛོད་བྱ་བྲངས་ཏེ་བཅས་བྱ་གསར་ཆོམ་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་སྐབས་དེའི་མི་དམངས་ཀྱི་འཆོ་བའི་སྤང་ཚུལ་མཆོན་པའི་མི་སྤེའི་སྤང་བརྟན་གྱིས་པ་དང་། རི་མོའི་ཐབས་ཅལ་ལ་མཆོན་ན་ཆུ་ཆོན་གྱིས་སྤུམ་ཆོན་གྱི་ཆབ་བྲས་ཏེ་འབྲི་བ་སོགས་རྒྱ་གར་མི་རིགས་ཀྱི་རི་མོ་གསར་པ་ཞིག་གསར་གཏོད་མཛད་ཡོད།

ལྷ་ཅ་ཅ། ཨ་ཅ་ར་དང་འབྲ།

ལྷ་ར་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་སྟོན་ཙམ་ན་ལྷ་ར་ཆོས་རྗེས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱུ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་བརྒྱུད་ཐིམ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཅ་དེ་བ། ལྷ་ར་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་རྒྱན་བྲུག་དང་། མཆོག་གཉིས། མད་བྱང་གི་སློབ་དཔོན་གཉིས་བཅས་བྱུང་སྲོང་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ཡ་གྲུལ། དབུ་མ་འབྲུག་པ་གསུང་མཁན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན།

ལྷ་ཅ་དེ་ཤ། ལྷ་ཅ་དེ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག

ལྷ་ཅ་རྩ་ར། [ལེགས] འཕགས་མ་སློལ་མ། དབུལ་བའི་དགྲིལ་ན་སི་རྩ་རའི་ཐིག་ལའི་སྟེང་ན་ལྷ་ཅ་རྩ་ར་ནས་རྟོག་ཙམ་ཞིག་ཡོད།

ལྷ་ལི། [ལེགས] ཨ་ཐེང་སྟེ་དབྱངས་ཀྱི་ཡི་གེ

ལྷ་ལི་ཀུ་ལི། [ལེགས] ཀ་ཐེང་ངམ་དབྱངས་གསལ།

ལྷ་ལི་དང་པོ། གི་གྲའི་མིང་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྷ་ལི་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ། བཞི་བ་བཅས་ཀྱང་རིགས་འབྲེ་ཆོག་ཞི། གི་གྲ།

ལྷ་ལི་བཞི། བོད་ཡིག་དབྱངས་བཞི་སྟེ་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ།

ལྷ་ལི་གསལ་བྱེད། བོད་ཡིག་ལྟར་ན་དབྱངས་ཀྱི་བྱ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ་བཞི་གའི་
སྒྲ་དང་ཡིག་གཟུགས།

ལྷ་ལི་བྱ་བ། དབྱངས་ཡིག་གི་བྱེད་ལས། ཟབ་རྒྱའི་རྟགས། གདམས་ངག་གང་ཞིག་ཤིན་ཏུ་ཟབ་
པའི་ཞལ་གདམས་ཡིན་པས་ནན་ཏན་གྱིས་ཉམས་ལེན་དགོས་པའི་དོན་ཡིན། ཟབ་རྒྱའི་རྟགས་
འདི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྒྲ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་གི་ནང་དུ་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད།
རྟགས་འདི་ལྟན་གྱི་གསུང་རྩོམ་གང་དེ་གདམས་ངག་ཉ་ཅང་ཟབ་མོ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

བར་བྱང་སྟོན་ཆིག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་རྩལ་དལ་འབབ་སྤྱང་།
ཆིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།
དེ་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི།

དབར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་བྱང་པོའི་མཐུས།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་མོ་སྟོང་ཐག་བརྒྱ།
གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྗེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།
ངེས་ལེགས་ལོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཇམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འབྲེན་ལྷ་ཀྱུ་མེད་པའི་རིང་
ལུགས་སྟོ་ཀྱན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕེལ་ཡུན་ལེགས་ཆོག་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། བར་
བསྐྱུན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དབར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་ལའང་ལྷུང་
ཆོག་པའི་དགེ་བསྟེན་སྟོན་ཆིག་ཏུ་ལྷ་ཀྱུའི་དགེ་སྟོང་ཆོས་སྤྱོད་པ་དག་དབང་སྟོ་བཟང་བསྐྱུན་འཛིན་
རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་བའོ།

༡༢། །ནམ་མཐུན་དཔྱེག་ཀྱི། །ཨ་ཅི་ན་ལྷ་དཔྱེག་རྒྱ་མཚོ། །ཨི་རྒྱུ་རྒྱ་མཚོ།

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ག་བ་འདི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཆེ་འགོ་མ་ཡུག་གི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་
བར་འཇམ་དཔལ་ཅུ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ།

བོད་ཡིག་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚུལ་སྒྲིག་ཆོག་མཁན་པ།

ཚུལ་སྒྲིག་པ། ཐུབ་བསྟན་ཕུན་ཆོག་མཁན་པ།

ཚུལ་སྒྲིག་པ་གཞོན་པ། ཀུན་དགའ་བཟང་པོ། མི་ནམ་སྤྱལ་སྤྱ། ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ།

མིག་དམར་མཆོམས་གཙོད།

རྒྱན་ལས་ཚུལ་སྒྲིག་པ། བསྟན་པ་ཆེ་རིང་། དག་དབང་མཁས་བླ་མ། མཁས་བླ་མ།

བཟ་ཤེས། སྤྱིན་པ།

ལས་ཞུགས་མི་སྣ། ཐུབ་བསྟན་སྤྱིང་པོ། ཆེ་དབང་ལྷ་མོ། བདེ་སྦྱིད་བཟང་མོ། རྟ་མགིན་ཆེ་དབང་།

འཆི་མེད་རབ་བརྟན། སྤལ་བཟང་བཟོད་པ། རིན་ཆེན་དབང་རྒྱལ། བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ། ཡ་

མ་ཆོས་མཚོ། དབང་ཆེན་ལྷ་མོ། བསྟན་འཛིན་དབང་མཆོག་གཡང་མོ་མཚོ། བསྟན་ཆེ་རིང་།

དོན་གྲུབ་ཆེ་རིང་། བཟ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ། བཟ་ཤེས་དོན་གྲུབ། ཆངས་པོ། ཀླུ་དོན་གྲུབ། ཆེ་

དགའ། དགོན་མཆོག་དོན་ཆེ། བཟ་ཤེས་ཆེ་རྒྱལ། བཟ་ཞ། འབྲུག་ལྷ། འཇམ་དབྱངས་ཆོས་སྒྲོན།

藏文辞海编委会

主 编：土登彭措

副 主 编：更尕松波 米南活佛 徐丽华 米玛仓决

常 务 编 辑：旦巴才仁 昂克珠 克珠 扎西 云巴

分科参加编写者：土登尼布 德西桑姆 才旺拉姆 丹真泽旺

其美绕登 噶藏索巴 仁青旺加 索南多加

亚玛青错 翁切拉姆 登真旺确 杨毛措

白玛才仁 聪博 旦珠泽仁 嘎玛旦珠

白玉先 李继先 根秋多吉 泽嘎

扎西才加 扎巴 周拉 降央曲珍